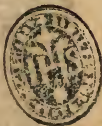

BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
14
25 N
17

Singulare Opus Ordinis Seraphici Francisci a Spiritu sancto approbati: atq; a. S. Ro. eccle/sia declarati: Fratribus Minoribus: corũq; deuotis perutile & necessarium (Quod Speculum Minorum seu Firma/mentum trium ordinum intitulat) tripartitum (vt in latere folij repies) Cuius aureas sen/tentias in tabulis vide/bis. Et resecatis mi/nus vtilibus: & q̃z plurib⁹ neces/sariis ad/ditis: magna cum diligentia fideliter reuisum.

Conventus S. Franci...

¶ Sūmarium contentorum in hoc Opere.

¶ IN PRIMA Parte ꝯtinentur Regula Euangelici atq; Seraphici.P.nostri Francisci. Qualiter celitus data, reuelata, & approbata. Orationes & ꝯtemplationes, de Vita & gestis eius &c.

¶ Admonitiones & dicta notabilia eiusdem ad fratres suos. Ad quid dati sunt mundo. Quæ ipsis(suam regulam pure seruantibus)adeo sunt repromissa. Et multæ eiusdem.S.Patris ꝑfectiones & laudes &c.

¶ Epistolæ eiusdem.B.F.ad Sacerdotes sui ordinis. Et litteræ Ministroꝝ.G.antiquorum pro Regula Fratrum diligentius seruanda.

¶ Memoriale Rectorum.ſ.G.Ministrorum & Vicarioꝝ.G.obseruantiæ: & Constitutiones nōnullæ obseruantiæ regularis vsq; ad præsentem diem a Capitulis generalibus ordinatæ.

¶ In Secunda parte ponuntur Indulgētiæ plenariæ, & non plenariæ in multis anni festiuitatibus tribus ordinibus.S.F R A N.concessæ, videlicet, Fratribus minorum de Obseruantia. Monialibus.S.Claræ. Fratribus & Sororibus tertij ordinis, gratiosæ concessæ.

¶ Item Indulgentiæ omnium Ecclesiarum & stationū Vrbis Romæ, in suis diebus: quæ omnia a Sum.Ponti extenduntur ad Procuratores & Sindicos, & substitutos pro fratrum indigentia: & pro parentibus & ipsorum fratrum propinquis.

¶ Item ponuntur gratiæ & Indulgentiæ visitantibus eoꝝ ecclesias officiū. & ꝑdicationes audientibus in ecclesijs ipsorum trium ordinū, in multis anni solēnitatibus & diebus quadragesimæ, & etiam alioꝝ ordinum mendicantiū indulgentiæ, quæ extenduntur ad eosdem tres ordines.

¶ Similiter Indulgentiæ concessæ fraternitatibus in eorum locis: & remissionem quartæ partis peccatorum morientibus vel sepelientibus in habitu ordinis a multis Pontificibus cōcessæ. Similiter alioꝝ qui apud ipsos ordines sepulturam eligunt. Et hæc omnia partiꝫ per bullas, partim oraculo viuæ vocis conceduntur a diuersis Pontificibus.

¶ Item litteræ Apostolicæ siue Breuia & Bullæ & Priuilegia auctenticata, & alia indubie eisdem ordinibus concessa(lꝫ non sint auctenticata)quæ habenf in multis locis. Vbi sunt multæ imunitates vltra Mare magnum & Bullam auream: Quæ omnia per alphabetum Pontificum a principio ordinis vsq; ad præsens ponuntur.

¶ In Tertia vero parte affluentissime ponuntur Sedis Apostolicæ Declarationes sup Regulam, & vitam fratrum Minorum. Constitutiones Capituloꝝ Generalium ordinis, multorumq; Pontificum: fratribus ipsis perutiles & necessariæ.

¶ Item expositiones Magistrorum antiquoꝝ Theologoꝝ ordinis Minorum super predictam regulam: qui scientia & vita in ordine(maxime Parisius)claruerunt, & alibi per totum orbē, valde excellentes, & subtiliter exponentes.

¶ Item vltra alibi impressa, sunt additæ super eandem Regulam expositiones Io.Gualeñ.& Pe.Io. Constitutiones.G.Farinerij, & Benedicti duodecimi: &.B.Io. de Capistrano. Similiter Minoricæ Bartholi Legis periti.

¶ In fine ponuntur Appologiæ siue defensiones.P.F.Ludouici a Turre, & aliorum fratrum de obseruantia: pro elucidatione sua, siue pro Regula eoꝝ, & ꝓfessione, tutissime & purissime seruāda.

¶ Prologus subsequētis operis summo libramine compacti: assumpti laboris finis: contentorumqʒ in eo decēter obseruati ordo explicatiuus.

Redecessorum

patrum nostrorum studia indefessa id auspicatius effecere: vt salubria documēta: et sancte sedis apostolice munimēta: triplicem beatissimi patris nři ac seraphici Francisci ordinem concernentia: nulla temporum vetustate exolescerent: sed ab obliuionis iniuria prorsus vindicarentur: eaqʒ (posterorum vtilitati consulētes) transmittenda curarēt. Idētidem nos (donante deo) propēráter imitari dignum sumus arbitrati: atqʒ presens volumen (cui titulus Firmamenta trium ordinum beatissimi patris nostri Francisci inditus est) ex varijs et diuersis actoribus mira perquisitionis indagine compactum: nostrorum fratrum pio ac salubri studio adijcere: vt qui iaʒ mole deposita terrenorum ad superna expediti cōscendunt: qui eductis de laqueis seculi pedibus: liberis sursum gressibus pergunt: qui mundanis illecebris omnino despectis confidenter ad celestes delitias inhiant) speculum quo se videát perpendiculuʒ quo se regulent: et munimen quo se protegant: habeant. Hec siquidem tria sunt precipue intente huius presentis operis: in ternas distincti partes capitales: succedaneo sibi atqʒ decentissimo ordine cōsitas. Nam dum diuinam orationē nobis: primum nřm triphariie huius religionis patrem scimus summopere cōmendasse quippe qui (vt vir sanctissimus nouerat: quos in se fructus: quas vires: quasqʒ voluptates dignas et admirabiles orandi vsus heret) Cuius mirabili auspicio (Moyse precante) a malachita deuicto: israel superior est: manu quoqʒ femine Olophernis superbissimi amputatum est caput. Et rex Ezechias ď Senacherib graui hierosolymam bello premēte: hostibus cesis: tulit triumphum: deniqʒ (qď summum est) solum in victū prepotētemqʒ deum mediatrix ipsa oratio ad baratra pene demersis miseris cogit cōmisereri) Itaqʒ congruentissimū fore censemus: ab illa huius prime partis sumere exordiuʒ: sine qua nullum rite firmatur elogium. Sed qꝫ (Marbato teste Hiero.) oratiōi lectio: lectioni succedere debet oratio: quā modo preuiaʒ modo comitem fore cōuenit: hic in hac ipa parte: prelibate orationi lectio erit addenda: non o[i]faria quidem .i. non que laqueis disceptationum: aut diserte ornateqʒ eloquentie amenitate lectorem teneat irretitum: sed que spirituali dūtaxat animum dulcedine pascat illustret et incendat insequenda. vʒ. regula beatissimo patri nostro Frācisco diuinitus inspirata: eiusdeʒ quoqʒ perpauca: sʒ profecto salutaria monita: ac tandem quedam singularia ordinis memoralia: scitu nō indigna. Propositum siqdem nobis est: nō de mirabilibus rerum naturaliuʒ: sʒ de correptione morum nostrorum et cōsumatione vite perfecte (sicuti cōperimus) nōnulla differere. Que si ipsi neqʒ attingere: neqʒ sensu nostro gustare possemus: mirari tamen debemus etiam cum in alijs eas cernimus extitisse: que et longe nobis scimus deesse. Nemo etenim sane mētis non intelligit (vniuersos quos antiquitas illa pene primeua florentes habuit patres considerās) quāto ex pfectionis apice deciderimus. ¶ Orationibus itaqʒ et exemplis sic fundata et roborata priscorum patrum etas: cū per diuersa orbis climata: varijs hic triplex ordo cepisset signis et doctrinis clarescere: mox aduersus eum (inimici procurante seuitia) prauorum inuidia cepit sugillare: et aperto ore: liuido dente: caninaqʒ rabie insilire: sed apostolice sedis ense: firmissimis. vʒ. et amplissimis munimētis in scda huius operis parte cōgrue pfecutis: validissime repressi: cōtutatus triplex hic ordo solidusqʒ pseuerat. Ut tū ratio ipis haberetur: et ne rerum vbertas: lectionis modum excederet: paucula veluti ex infinito quodā aceruo de ipsis priuilegijs iuxta sūmorum pontificum ordinem alphabeticuʒ premissa huiusce modi parti tabula constituimus recensēre.

¶ Uerum qꝫ recidiui extat periculuʒ: et in religione posse proficere: si vitia pullulantia paternarū constitutionum antiquarum: necnō modernarum obseruātiarum sarculo resecare desstiterit: Ea propter huiusmodi constitutiones tot temporum et numerositas sanctorum Patrum et Parisieñ. Magistrorum doctissimorum pfessione suā summe zelantium concordi diffinitione propagauit tertiam parteʒ occupabunt. ¶ Ceterum vt cūqʒ virtuti suos fines demus

maiores nostri sũmã auctoritate viriq; sanctis simi: quattuor spiritualis exercitij gradus putauerũt: lectionemq; ingrereret: meditationem que q̃sita gustaret: orõnẽq; degustata peteret: contemplationẽ q̃ petita reciperet: quorũ gaudio ab his sensibus crassioribusq; cõtagus abductus animus atq; sublatus: coniugaretur mirabiliter deo. Non igitur (vt preculimus) litteris tantum assidue incumbendum: sed ex ipsa mox lectione deducenda erit meditatio. Ut enim lectio eorum que eligenda: queve fugienda sunt: est indagatrix (iuxta illud prophe ticum. Declaratio sermonum tuor̃ illuminat) sic meditatio quesita inuestigataq; deprehẽdit atq; degustat: ita vt intra se cor nõnunq̃ concalescat. Sed quoniam huiusmodi lectioni ac meditationi crebre ambiguitatis nubilum importune se imiscet: serenas etiam lectorum conscientias sepenumero inquietãs (maxime vbi circa huiusmodi que cuiusq; salutem concernunt improbe versatur) Non abs re decreuimus: tertia parte dilucidatoria queq; apostolice sedis sancte decreta: ceterorumq; doctorũ perfectionis eminentia prefulgentium seriatim scripta (multis friuolis & implicatis resectis ac dudum impressioni datis) subinferre. ¶ Inter alia nõnulle Sũmorum Pontificum atq; sanctorum Patrum ordinis & moderne obseruãtie & expositiones & cõstitutiones (que in Gallica vel Hispalensi impressione desunt) charitatiue ad patrum & fratrum vtilitatem consolationemq; sunt addite. Et quidem non parum vtiles & efficaces ad fratrum pauperum conscientias exonerandas: & professionem Regule sue euãgelice plenius dilucidandam: videlz: Constitutiones Bñdicti. xij. Pontificis Romani. Cõstitutiones Guilelmi Farinerij Ministri Ge. Ordinationes. B. Joannis de Capistrano primi Uicarij. G. familie cismontane fratrum Minorum. Necnon Regule expositiones solẽnes Joannis Gualensis: & Petri Joannis inter alias sũme vtiles & necessarie: & pro veris obseruantibus tandem est. Addita Appollogia Reuereñ. P. F. Ludouici a Turre. U. G. familie Cismontane valde proficua pro fratrum pauperum contra emulos & laxãtes vtilis & necessaria. Et in calce inter decreta & reuerendos Theologos adduntur quattuor libelli Minoricarum Bartholi famosissimi legum interpretis: De capacitate testamentorũ siue hereditatum vel legatorum fratrum Minorum. Regulam & declarationes Pontificũ obseruare volentium. ¶ Demum diuersas regulas atq; cõstitutiones: necnõ laudabiles ritus obseruandos: scdm & tertium ordines concernentes breuiter absoluendo finem operi imponemus. ¶ His itaq; vniuscuiusq; corroborandus est animus: & eiusmodi lectionum sequelis contra omnia diaboli iacula firmãdus: ne si ocio torpentem inuenerit Christi militẽ: si rudẽ: si nõ solicitũ: ac toto corde vigilãtem: circũueniat nescium: fallat incautum: decipiat imperitum. Et cum nõ querat quos iam subegit: aut gestit euertere: quos iam suos fecit: eosq; potissimum pergat lacessere: in quibus Christum cernit habitare: dominicis est precẽptis & emissis deo votis firmiter adherendũ: que reuera presens opus explananda pollicet. ¶ Agant igitur caterue trium ordinũ gratias dei filio: cui sua ineffabili (cuncta moderante) prouidentia placuit: tantam tamq; sanctã religionem non solum vexillifero suo Francisco illustrare: heroicisq; viris & sacris armare doctoribus: verũetiam firmissimis Aplicis apicibus (quibus tuta & secura conquiescat) exornare: vnde & fidelibus in toto terrarum orbe cõstitutis multiplex felicium aurora successiuum illuxit. Atq; fausti valeant cuncti: qui nostris elucubrationibus non inuidentes indefinẽter vicissitudines referent gratiarũ: qui & munitissima trium ordinum firmamenta efflagitabunt lectitabuntq;: inde non tam vtilia q̃ saluti necessaria documenta tandẽ reportaturi.

¶ Explicit prologus.

Idem ꝯcedit

¶ Idē declarauit oēs cēsuras ɔtētas i statutis dñgs or.z oēs ɔstōnes z ɔsuetudies qñ tenēt z sint pctm̄ mortalē:z ɔz a prelatis penas z censuras:in penas tpales mutari. 49

¶ Idē ɔcessit.fr.S.U.ordis pdicatorꝫ in hispanys z in eiꝰ absentia pñdēte conuētꝰ.4.frēs ab eis dputatos posse audire i ɔfessiōe oēs forēses: z i absentia ordinary absoluē ēt a cēsuris:z illis z ibi habitātibꝰ ministrare eucharistia3:excepto resurrectiōis festo:z aliq̄ vota cōmutare. 50

¶ Idē reuocauit bullā Calixti sr ɔstōne Bonifacy icipiētē sup cathedrā: pcipiētē portōe3 canonicā solui:reuocatis ɔryε puilegys reducit ad pstinū statū:sicut erāt an Calixtū.3. 51

¶ Idē approbat m̄lta puilegia carmelitarū z eos eximit a iurisdictōe iqsitorꝫ:ēt mēdicātiū: z solū cōparē corā sūmo pōti.vl eorꝫ ɔtectoi:z mādat cuicūq; pochiano ñ publicaɾ aliqd i ɔ/

¶ Idē p breue dtermiat altercatōe3 i/ (triū.52 ter mēdicātes z cleꝝ natiōis germanice. 52

¶ Idē ɔfirmat bullā Pau.ij.q̄ ɔcōdia dī iter ɔuētua.z obsuātes dī posita.a.S.47.ɔsa alia ad/

¶ Idē statuit celebrari festū oiu3 scō/ (dēs.52 rū cu3 octaua duplici mioɾi:z ifra octauam de nullo festo fiat nisi de.S.Lucia. 54

¶ Idē ɔcessit fribꝰ or.pdicatorꝫ z fribꝰz sororibꝰtertij or.eorūdē reformatis i regno castelle sb obia Ui.ge.dci or.qls āno i festo sci Dñici z i mortꝫ articlo pctōꝫ remissionē plēariā:z oēs statiōēs Urbis Ro.sic ordini mioꝫ ē ɔcessū.55

¶ Idē scribit p breue.C.S.B.rixie celebrato de canonizatione.S.Bonauēture. 55

¶ Itē ɔfirmat rlas z ɔstōnes sororꝫ scē Clare sb reformatōe cuiusdā sororis colete:z reformatis fribꝰdat idlgētias z statiōes:z ñ nlla alia.56

¶ Sixtꝰmale isormatꝰi aliqbꝰ seqndo relaxatorias Mar.5.Euge.4.z Pij.2.z eas ampliat quoad successiōes pentū frm̄ z hīe frēs i cōi:ad reparatiōes ɔuētuū:z sustētatiōe3 study:q̄ ola reuocaɾ p ɔstōnes papales modernas:q: talibꝰ sic vti ñ lic3 fribꝰmioribꝰ:z ipe ēt: Sixtꝰ d successiōe fr3 mi.ac s i sclo eēnt ñ itelligi d obsuātibꝰz familia dclauit i blla q̄ icipit.Et nos du/

¶ Idē Six.phib3 frēs sb cura gñia/ (dū.66. lis Ui.vltramōtani a casibꝰministri posse absolui:nisi de licētia.U.G.z puincialiū.Nō obstātibꝰ breuibꝰz qbuscūq; cōcessiōibꝰ aplicis. 141

¶ Idē ɔcessit Ui.cismōtano qñ d3 frēs suos gratijs z facultatibꝰ abuti:tales gras posse suspēsas tenere donec ɔsultet sūmū pōtifice. 141

¶ Tabula scdi tractatꝰ scde ptis de priuilegijs auctenticatis a ɔseruatoribus.

¶ Sixtꝰ reformatis fribꝰ castelle z legiōis cōcedit posse sacerdotibꝰ sclaribꝰ ex̄ ɔuētū suū in necessitate vel in itinere confiteri. 89

¶ Idē ɔfirmat oēs idulgētias ecclīaꝝ carmelitaꝝ:qs Sixtꝰ z Alex.6.extēdit i bulla aurea sup:a.85.ad tres ordines.B.F. 87

¶ Idē Six.4.declat z determiat oēs bullas licētiātes frēs minores succedēdi parētibꝰ ēt ab intestato: non intelligi de obseruātibus.89

¶ Idē ɔcedit dicētibꝰ offm̄ nouū ɔceptionis btē Marie z q iterfuerint in offō eiusdē festi idulgētias q̄ cōcedunɾ in festo corpis xpī. 89

¶ Idē ɔcedit fribꝰd obs.sub vicarys audire i ɔfessiōe vñcūq;veniētes ex̄neos z cōicaɾ i locis suis:excepto die resurrectiōis.Idē ɔcedit Mi/

¶ Idē approbauit modū recitā (colaꝰ.5. 91 di psalteriū.b.Marie:dādo idlgētias illō recū

¶ Idē pcepit fieri festū.b.F.sub ri/ (tātibꝰ.92 tu duplicis mioris:z ab oibꝰ obsuari:z idulgētiā dedit ānoꝝ.50.z totidē quadragenaꝝ. 92

¶ Six.4.suspēdit cēsuras cuiusdā breuis:z p hib3 san.Catherinā pigi cū stigmatibꝰ sb cēsu/

¶ Idē ɔcedit festū san.mar/ (rꝫ pcipiēdo.94 tyrum ordinis minoꝝ celebrare. 95

¶ Idē Six.dclat q̄ suspēsio bulle.scā:ñ reuocat idulgē:or:d.z fālie ɔcessa:vt aliq asserebāt. 95

¶ Idē ɔcedit idulgē.celebrātibꝰ z iteressētibꝰ diuino offō i festo sci Bona.sic i festis scōꝝ or.95

¶ Idem concessit volentibus posse recitare offm̄ ɔceptiōis.F.B.de Bustis per breue.96

¶ Sixtꝰ approbauit bullā Pauli.ij.sub pena excōicatiōis frēs ɔuētuales loca frm̄ d fālia obs. pcurēt z ecōuerso.tā frm̄ q̄ monialiū san.Clare:sis Alex.6.102.Calixtꝰ.iij.103.z Nic.5. 100

¶ Idē ɔcedit q̄ sepeliēdi i hītu fi m̄ mi.patēter dferāɾ sine palio:phibēs sb pēa excōis:a q̄ ñ possint nisi a Ro.pōti.absolui nisi i morte:ne

¶ Idē allegās stigmata.b.F. (qs ipediat.118 nō picta ɾ pdicata nisi puia approbōne se.apo. phib3 sb grauissimis cēsuris san.Catherinā d Senis:vel alios:sine se.apo.Inia cū stigmatibꝰ pingē:z pōit excōe3 late snie:a q̄ ñ possit absolui nisi a Ro.pōti.pdicatoribꝰ asserētibꝰ q̄.S. pdcā hūerit stigmata:z picture hꝰoi auferaɾ: z

vltra

vltra nõ hãt:donec a se.apo.h̃ ꝯcessit ꝛ appro/ gaf.S.Catherina pdcã cũ stigmatib⁹ vl aligs (bauerit.118.
℃ Jdẽ ꝯ ꝯsilio cardinaliũ ne pi/
fcũs:pter.b.f.sub cẽsuris pcipiẽs imagĩes abo
leri fcõꝝ vl scãꝝ:taliũ executores vbiqꝫ cõmit
℃ Jdẽ p breue ꝯcessit frib⁹fãilie vl/ (tẽs.118.
tramõtane nõ teneri nisi ad duo capl̃a puicia/
lia i triẽnio.Nõ ob.bulla Euge.quarti. 126
℃ Sixt⁹ ꝯcessit.U.G.vltramõtano vt possit
in manib⁹ diocesanoꝝ dimittere loca inutilia ꝛ
onerosa nr̃e obfuãtie:sup h̃ ꝯsciaꝫ onerãs. 127
℃ Jdẽ approbauit bullã Pauli.i.ij.de ꝯcordia
nolatam:cõmittens ꝓtectori vices suas vt fa/
ciat obseruare. 128
℃ Tabula ꝓuile.Maris magni Sixti.4.
℃ Sixt⁹.4.Mare magnũ ab Alex.4.Hono/
rio.4.Boni.8.Clemẽte.4.Euge.4.pdecesso
rib⁹suis ordinatũ:ꝛ successiue additũ ꝛ ꝯfirma
tũ:suę bulle munimie coroborauit:multa addẽ/
do:declarãdo:ampliãdo:penas ponẽdo:ꝛ ꝓro
gatões ꝯrioꝝ:ꝯcedẽdo. Cõseruatores ꝛ execu/
tores ꝛ iudices cũ ptãte oĩmoda dando ꝓcedẽ
di simplr̃ ꝛ de plano. car. 80
℃ Et qꝛ in paucis cõplectunt̃ ꝓuilegia : ideo
p articulos describit̃ cõtinentia ꝛ Rubrica.
℃ Q₂ Minister.G.eo ipso quo eligit̃ ꝯfirma/
tur:ꝛ p frẽs põt absolui ꝛ ãmoueri.§.j.car.81.
℃ Q₂ tp̃s electõis a iure statutũ i lectõne.M.ñ
currat:nec electores r̃lie iurꝭ coarcẽt.Jbi.§.2.
℃ Q₂ custodes ꝛ guar.curã hẽant aiaꝝ subdi
℃ Lectores istituti per ordinẽ:etiã (toꝝ.§.3.
Theologiam in locis pñt legere:nisi in studijs
gñalibus vbi solẽniter incipitur.§.4.
℃ Ministri ꝛ diffinitores pñt examinare ꝛ li/
centiare pdicatores in suis capl̃is. §.5
℃ Frẽs pñt ordinã dos:qbuscũqꝫ ep̃is pñtar:
ꝛ sine examinatiõe eoꝝ ordinari facere. §.6
℃ Frẽs vbi degũt pñt hic oratoria cum altari
portatili celebrare:ꝛ recipere sacra. §.7
℃ Frẽs tpe gñalis iterdci i ecclijs suis ꝛ alijs
pñt celebrare submisse:ianuis clausis:nõ pulsa
tis cãpanis:iterdctis exclusis:ꝛ sacra recipe:
nisi cãm iterdcõ dederit:vl spãlr̃ sit eis ꝓhibi/
℃ Frẽs morãtib⁹ i obsegiis suis pos/ (tũ.§.8
sunt ministrare sacra:ꝛ eos sepelire. §.9
℃ Jn terris vl psonis iterdictis vl excõicatis
gñalr̃ nõ ligant̃ ꝓuẽtes:frm̃ ꝓcuratores opa/
rij ꝯtinui:ꝛ pñt audire diuia apud fratres:ni

si causam dederint ꝛc. §.10
℃ Frẽs pñt in terris excõicatorum morari:ꝛ
tũc ꝛ qñ p eos trãseunt necẽia recipere. §.11
℃ Prelati oꝝ frib⁹sibi cõmissis ꝛ alijs ad ipos
declinãtib⁹:a sentẽtijs excõis ꝛ iterdicti gñalr̃
ꝓmulgatis a iure vel iudice:siue añ ingressuꝫ:
siue post icurrerit:bñficiũ absolõnis impẽdere
ꝛ dispensare cũ talib⁹ordinatis:vel q celebraue
rit in loco interdicto:possunt. §.12
℃ Prelati ordinis pñt absolui a suis ꝯfessioni
bus:ꝛ dispẽsari ſm formã pdictam. §.13
℃ Jntrãtes ordinẽ a cẽsurꝭ(obſuata forma ca
nonica)a platis oꝝ.pñt absolui ꝛ dispẽsare si ce/
lebrauerit in illis:vel in loco iterdicto vel ordi
nes recepint satisfactio de debito:sic tñ absolu/
ti nisi mox ordinem itrauerit(ẽt si data sit licen
tia a platis)ꝛ relabunt̃ in snĩas : euitetur scan/
dalum platorum ecclesiasticoꝝ. §.14
℃ Q₂ frẽs nõ pñt citari ꝛ ꝯueniri p lr̃as pape
vel legatoꝝ.Nec cõpelli ad pecuniã colligẽdã.
Nec ad correctionẽ:visitatõeꝫ monasterioꝝ:vl
ecc̃iaꝝ:cognitões cãꝝ:vl dñũciatões cẽsuraꝝ.
Nec ad recipiẽdũ curã monialiũ vl psonaꝝ re
ligiosaꝝ:nisi i lr̃is spãl mẽtio ꝺ h̃ idsto fiat.§.15
℃ Q₂ frẽs nõ cõpellant̃ ad visitãda mõasteria
cuiuscũqꝫ ordis vel ꝯfessiões eaꝝ audire vel re
cipe cõmissiões cãrum:vel snĩaꝝ executiones:
nisi fiat mentio in lr̃is vt supra.§.16. carte.82
℃ Q₂ frẽs nõ cõpellant̃ a platis ecc̃iaꝝ ad ꝺ/
ferẽdũ lr̃as:vel exequẽdũ:vel denũciãdũ snĩas
ꝯ ꝓncipes. Cõitates ꝛ pplos bñfactores.Nec
qꝫ sint assessores i causis:p legatũ vel aliũ:sine
snĩa pape ꝛ mentione de hoc. §.17
℃ Prelati oꝝ.pñt corrigẽ frẽs p se.apo.datos:
reuocare:ꝛ de alijs ꝓuidere:nisi lr̃e de idulto ꝛ
ordine ꝛc.ꝛ honestati oꝝ.ꝛ ipsoꝝ saluti expe/
℃ Legati nisi de latere p lr̃as pa/ (diat.§.18
pe de hoc mẽtionem fecerit:ad sua negocia vel
secũ manendũ non cõpellãt:nisi quos plati ip/
soꝝ assignauerit disciplie or.subijciẽdos.§.19
℃ Frẽs pdicãtes crucẽ vel ꝯ hereticos aucte
pape p platos suos pñt ãmoueri ꝛ alij sbstitui:
nõ ob.lr̃is pape qꝺ hoc ñ fecerit mẽtiõeꝫ.§.20
℃ Jnhibet̃ ꝓfessis i ecessus ab ordine sine lnĩa
G.vel puincialis sui.Et recedentes absqꝫ lr̃is
pretextu priuilegij pape nullus retinere possit:
contrafacientes pñt ministri excõicare. §.21
℃ Licẽtiati a papa vel ministro si intra.3.mẽses

postā nō intrauerint religiones: pūt ꝑlati eoꝝ ꝓcedē sicut ɔtra apostatas. Silr ɔ̄ illos q post susceptionē habitꝰ alterius religionis infra tꝑs ꝓbōnis facta in illa ꝓfessione resilierint. §.22.

¶ Pūt ꝑlati ꝛ frēs or. apostatas excōicare: capere: ligare: incarcerare in quocūq; habitu: cū inuocatione ꝛ auxilio brachy secularis. §.23

¶ Eiecti ab ordine a suis platis vel ꝑ ꝓo motu egressi: ꝑdicare: ɔfessiōes audire vl docē nō ꝑsumāt: nisi i alia religiōe de lnia pape ꝛ ministroꝝ vbi hec pūt: alioꝝ prelati ꝑdicti infra fines suos excōicare possunt. §.24

¶ Eiecti vel egressi ab ordie pūt a suis platis cuz lrīs ad alios licētiari religiosos (ꝑter sancti Aug.) inhibeꝭ ab alys recipi sine lrīs pape mētionem de hoc facientibus. §.25

¶ Nullus in religiōis ordine vel ec̄ bitū frm̄ vel silem ōz ferre sine pape mādato: ad deponē dum p ep̄m cōpellanꝭ sub pena excōis. §.26

¶ De hortis ꝛ ꝟgultis ibibeꝭ exigi posse deci(mas. §.27

¶ Prelati or. ea q̄ teneꝭ restitue/re intrātes: pūt in vsus pios conuertere: si nesciunꝭ vel nō inueniunꝭ hi qbꝰ tenentur. §.28.

¶ Sepultura libera pꝫ eligi ab oibꝰ apō frēs: nisi ab excōicatꝫ: interdcis ꝛ publicis vsurarys salua iustitia ecclīaꝝ a qbꝰ sumūꝭ corpa. §.29

¶ Inhibeꝭ inuitis fribꝰ in cimiterys suis defunctos sepelire: vel in suis ecclesijs missas celebrare vel exequias mortuoꝝ apud eos. §.30

¶ Inhibeꝭ fratribꝰ nisi in necessitatibꝰ confiteri alys q̄ꝫ sacerdotibus ordinis. §.31

¶ Inhibeꝭ ecclīaꝝ ꝑlatis inuitis fribꝰ suas cōfessiōes audire: ad synodos vocare: vel cuz eis ex ciuitates pcessiōalr exire: suis ɔſtōnibꝰ subiacere: vel inqsitōes ꝛ capl'a de nobis facē: fidelitatē iuramēto firmatā: manualē obiam ab or. ꝑlatis exigē: aut de statutis ordinis se itromittere: nec ꝓhibere ne accedatis ad ciuitates ad villas a ppl'o euocati: ecclīas edificare: ꝛ ɔtra construentes excōicare ꝑsumant. §.32

¶ De oblatiōibꝰ ad cultū diuū ꝛ victū ꝫ dominibꝰ frm̄ ꝛ q̄ danꝭ p hmōi emendis (dūmō in alios vsq; nō ɔuertāꝭ) ñ teneꝭ ad canonicā portionem: nec executores defunctoꝝ aliqd exi(gāt. §.33

¶ Frēs se trāsferētes mās (ꝑter ecclesias) pūt trāsferre: silr calices ꝛ libros ꝛ paramētaꝛ: edificia cū solo vēdē p pcuratores: ꝛ ꝑtium in necias res cōuertere: ꝛ prohibetur ab alijs occupare. §.34

¶ Cōcediꝭ q̄ frēs ñ teneāꝭ ad ꝑstatonē legatoꝝ vel epoꝝ exactionū vel sbidioꝝ: ad ea soluenda p lrās aplicas de lꝫ plene non exꝑmen(tionē.

¶ Cōcediꝭ p Innoc.3.rō(tes. §.35. car. 83 ne delicti vel ɔctꝰ ɔ frēs corā ordinarys nō cōuenire: ꝛ in hoc nō ɔtrariaꝭ libertatibꝰ. §.36

¶ Irritanꝭ ꝛ annullaꝭ oēs pene suspēsionis ꝛ excōis snle: ɔ̄ pcessiōes ɔſtōnes ꝛ inhibitiōes pape in frēs loca ꝛ bñfactores frm̄: vel executores aut heredes ꝑdictoꝝ. Decernimꝰ ꝛc. §.37.

¶ Sixtꝰ ɔtinuādo suas lrās ꝑdicta oīa ꝛ alia suoꝝ ꝑdecessoꝝ ꝑuilegia motu ꝓ ꝓo approbat ꝛ ɔfirmat: ꝛ de nouo statuit ꝛ idulget siue ɔcedit: plura addēdo. Nos igitur. car. 83

¶ Extēdiꝭ illō de tpi īterdicti posse admitte/re ad officia diua frēs ꝛ sorores.3. ordis ꝛ ꝓcuratores frm̄: ꝛ cū altari portatili ēt extra oratoria frm̄. Item frēs pūt admittere moniales scē Clare ꝛ eorum procuratores. §.38

¶ Declarat.4. casus remittēdos ad papā a ꝑlatꝫ ordis. f. hereticos relapsos: scismaticos: falsarios lrāꝝ aplicaꝝ: ꝛ ꝓhibita ad īfideles deferētes: reliquos pūt absoluē ēt symōiacos sbdi(tos suos. §.39.

¶ Declarat de sepultura fiel ligere vt frēs (nullꝰ petita lnia) pochias cū cruce pcessiōalr vbi forēt corpa igredi possint: ꝛ ea leuare ꝛ ad eoꝝ ecclīas ɔferre vbi fieri ɔsuenit: vl ꝑ sbdit id facē regsiti recusarēt. Nec cogi pūt prꝰ corpa ad pochias deferre: vel inibi aliq̄ officia vl missas añ vel post sepulturā facē. §.40

¶ Declarat iustitiā ecclīaꝝ in eo casu liberas ēē: quo apō loca frm̄ corpa sepeliūꝭ. Nec alīs cū alibi sepeliunꝭ canonica vl q̄rta portio deꝭ: nec ɔ bis q̄ ad ɔteriatos vsus fribꝰ ꝛ oibꝰ i gñe l'ꝑē: nec vbi ꝑuilegia eximunꝭ: vt Bñdicti.xj. iter cūctas: nec ɔ cādelis q̄ i manibꝰ frm̄ dāꝭ. §.41

¶ Declarat quoad decimas si ɔtigat p se. apō. de pie legatis in gñe vel ſpē decima vel quotta regrioꝝ ꝛ legata frm̄ nō includunꝭ: nisi de fribꝰ ꝛ pūti decreto fiat exꝑssa mētio. §.42.

¶ Declarat q̄ de decimis non soluēdis: ēt ad papales ꝛ alia extenditur. §.43

¶ Decernit q̄ pretextu ɔſtōnis Innoc.4. vel alīs: nullo mō frēs pūt excōicari vel interdici p ꝑlatos: nec supioritatem sup eos aut loca eius exēpta sibi vendicare pūt. carte. 84. §.44

¶ Decernit oēs excōes: penas: ꝛ pcessus contra frēs

tra frēs vel loca eoꝝ exēptione vt notoria non allegata: nullius eē roboris vel momēti. §.45

¶ Cōcedit ꝙ frēs possint sacra eucharistie ꝛ extreme vnctionis sibi ꝯfitentib⁹ ministrare: negātib⁹ rectorib⁹ sine rōnabili causa. §.46

¶ Cōcedit ꝙ bōa monasterioꝝ a monialibus scē Clare destitutoꝝ: applicari pōt vsib⁹ ꝯuentuum frm̄ minoꝝ ꝓpinquorum. §.47

¶ Decernit ꝙ nullus cū hitu frm̄ possit ex ecclesias eoꝝ sine licētia ipsoruz frm̄ sepeliri. Similiter cum habitu.3.ordinis. §.48

¶ Cōcedit ꝙ rōne pochialis ecclie apd̄ q̄s loca frm̄ ꝯstructa vel ꝯstruēda sūt: nullā supioritatē sibi vēdicēt sup eos ordinarij. Et ꝙ frēs i sic ꝯcessis vl̄ ꝯcedēdis ecclesijs curatis possint p capellanū curā hr̄i exercere: q ēt frm̄ libertate ꝛ exēptiōe fruunt: ꝛ ecclesie ꝛ illoꝝ bona ea qua dom⁹ frm̄ prerogatiua letentur. §.49

¶ Cōcedit p̄latis ordis dispēsationē sup irregularitatib⁹ ex defectu natalū vel al's: exceptis homicidij volūtarij: bigamie: ꝛ mutillatōis mēbroꝝ casib⁹ post ꝓfessionē. Et ꝙ ad socios ordines ꝛ ordis officia tales ꝓmoueri possint. §.50

¶ Decernit cū Jo.22. Eug.4. Nico.5. ꝙ ꝯfessi frib⁹ legitie pūtatis: nūq̄ꝫ teneant iteꝝ suis curatis eadē pctā ꝯfiteri: ꝯtra dānādo ꝛ asserēdo ēt tales correctōi iqsitoꝝ tāq̄ꝫ hēticos sbijciē (do. §.51

¶ Cōcedit ꝙ frēs p̄dicatores gaudeāt eisdē p̄uilegijs qb⁹ minores: ꝛ ecōuerso: ꝙ sorores scē Clare priuilegijs soroꝝ p̄dicatoꝝ: ꝛ ecōuerso ꝛc. vt p̄dicti mutuis letent ꝛ gaudeāt priuilegijs ꝯcessis ꝛ ꝯcedēdis i charitate. §.52.

¶ Ponit graues cēsuras ꝛ penas ipo scō ꝯ p̄latos ꝛ alios turbatores ꝛ molestatores frm̄ ꝯ p̄missa: ꝛ alia oia a suis p̄decessorib⁹ cōcessa vel ordiata: ꝛ ꝯ dātes ꝯsiliū: auxiliū vl̄ fauorē. §.53

¶ Cōcedit executores iudices ꝛ cōseruatores frib⁹ ad publicādū ꝛ exequēduz p̄dicta oia: ꝛ ꝯ molestātes desēdēdū ꝛ ad ꝓcedēdū in qbuscūq̄ꝫ causis suis cū clausula: q̄teu⁹ p se vl̄ alios ꝛc. mādādo cuilz eoꝝ in solidum ꝛc. §.54

¶ Mādat ꝙ p̄dicti ꝓcedāt sūmarie simplr̄ ꝛ d̄ plano sola vitate fcī ispecta ꝯ quoscūq̄ꝫ q̄cūq̄ꝫ dignitate vl̄ exēptione munitos in oib⁹ causis ꝛ ꝯ eos quos pena incurrisse: constiterit irretitos: excōicatos: interdictos ꝛc. §.55

¶ Ponit d̄rogatōes latissimas q̄rūcūq̄ꝫ i ꝯtriū ꝯcessoꝝ: ꝛ i posteꝝ forte ꝯcedēdoꝝ. car.85. §.56

¶ Decernit ꝙ trāsumptis camere aplī ce vel alicuius episcopi sigillo munitis: fides vbiq̄ꝫ adhibeatur. carte.85. §.vlti.

¶ Tabula ꝯtētoꝝ i bulla aurea Sixti q̄rti p fribus predicatorib⁹ ꝛ minorib⁹: sororib⁹ sancte Clare ꝛ tertij ordinis.

¶ Sixtus concedit ordinibus predicatorum ꝛ minorum: ꝛ sororib⁹ scē Clare: ꝛ frib⁹ ꝛ sororib⁹.3.or. ꝛ eoꝝ pcuratorib⁹: famulis ꝛ ecclijs p̄les grās ꝛ exēptiones p̄uilegia ꝛ indulgētias alioꝝ mēdicātiū: cui⁹ ꝯtinētia i rubrice sequūt.

¶ Approbat ꝛ de nouo ꝯcedit motu ꝓpo oēs gratias: lr̄as: ꝛ indulgentias ꝛ priuilegia predicatorum ꝛ minoꝝ. §.1. car.85

¶ Approbat maximas indulgētias visitātib⁹ ecclesias capellas frm̄ p̄dicatoꝝ ꝛ minoꝝ ꝛ sororum sancte Clare ꝛ tertij ordinis. §.2

¶ Addit in p̄dictis locis in festiuitatib⁹ dcōꝝ ordinū factis ꝛ i futuro ꝯstruēdis ecclesijs.50. ānos ꝛ totidē q̄dragenas. In festis scōꝝ Dñici ꝛ Francisci.100. ānos ꝛ totidē q̄dragenas. §.3.

¶ Concedit fribus ꝓfessis dictoꝝ ordinū plenariā absolōnē ab oib⁹ reseruatis: ꝛ plēariā pctōrū remissionē semel i vita ꝛ i mortis articlo. §.4.

¶ Tollit ptātē absoluēdi a casib⁹ papalib⁹ per Mare magnū ꝓuicialib⁹ ꝛ eoꝝ vicarijs ac custodib⁹: nisi fuerint vicarij gnāles aut eis a generali predicto cōmittatur. §.5. carte.86

¶ Cōcedit ꝙ sorores scē Clare ꝛ.S. Dñici ac ꝓcuratores ꝛ sindici ꝛ oblati. Et vtriusq̄ꝫ sex⁹ tertij or. de pnia gaudeāt oib⁹ p̄uilegijs frm̄ p̄dicatoꝝ ꝛ minoꝝ: ac ꝓcuratoꝝ eorūdē ꝯcessis ꝛ in posteꝝ concedendis. §.6.

¶ Ordinarij ꝛ officiales ꝛ vicarij aut curati suadentes vel p̄cipientes subditis ne fratribus elemosynas audeant errogare: suspēdūt ab ingressu ꝛ regimie ac administratiōe suaꝝ eccliaꝝ. Alij iseriores excōicant. Nec tenēt subditi obedire in hoc: nec ꝓpter hoc pñt excōicari. § 7.

¶ Concedit ꝙ corpora eligentium sepeliri in habitu frm̄ possint deportari discopta sine pallio vel tegumento. §.8.

¶ Decernit ꝙ bñficiati frēs nō pñt hr̄e vocē actiuam vel passiuaz: nec priuilegijs gaudere: nisi de licētia prelatoꝝ ordinis. §.9.

¶ Cōcedit ꝙ magister p̄dicatoꝝ ꝛ mister minoꝝ possint examinare ꝛ corrigere iquisitores heretice prauitatis: ꝛ inuicē nō se ipediāt. §.10

Gratia

Tabula Tractatuuꝫ tertie ptis. ſ. Expoſitionũ ⁊ Declarationum Regule ⁊ Gñalium ꝯſtitutionũ ⁊ ordinationum fratrum Minorum.

¶ Explicit Tabula totius operis.

¶ Incipit prima pars libri firmamentum trium ordinum beati Francisci: siue Speculi Minorum.
¶ Et primo sequitur breuis prologus in hanc primam partem.

D intētum subsequētis nominis in hāc prima pte plenius et clarius capescēdum aduertēdum erit in primis q̄ lz nr̄e intētionis nō sit i hac prima pte: nec p̄sequēter in toto huius operis decursu vitam et actus singulares et singula dicta seu documenta beatissimi Patris nostri Francisci sociorum eius et aliorum ordinis sanctorum et sanctarum: necnon famosorum patrum ac fratrum in eodem ordine virtutū insigniis refulgētium singillatim pstringere: et pstringēdo cūcta dilucidare: que respectiue tam p sctm Bonauēturam in legēda maiori: et p magistrum Bartholomeū de Pisis in libro p̄formitatū: q̄ p diuersas alias ordis cronicas plixe describunt: sed p̄ncipalr illa trium ordinum r̄laria instituta: declaratiōes: defensoria: p̄uilegia: munimēta: atq̄ documēta: super que hmōi tres ordines euāgelici tanq̄ supra firmā petram xp̄m dnm nr̄m et sctm ipsius euāgelium: ab ipso xp̄o et sponsa ipsius sancta mr̄e Ecclesia firmant: et cetera ex his resultātia: nihilominus (nō impertinenter tn̄) ad p̄sens pro libri exordio p̄clara q̄dam vite ipsius sctissimi patris opa: iuxta decem lr̄as sui noīs. s. Franciscus: a deuoto et famoso Doctore magro Nicolao de lyra breuiter et succincte ad laudem et honorē ipsius Sci p modum oronis collecta: cum nōnullis ipsius sancti exhortationibus: atq̄ r̄lis et aliis supius annotatis: et cū breui memoriali totius ordinis et Gn̄alium Ministrorum aliquorum rectorum eiusdē ordinis: necnō et Vicariorum gn̄alium vltramontanorum cum suis obseruātie p̄stitutionibus: q vsq̄ in p̄sens claruerunt: cum nonnullis monitoriis et deuotis eplīs quorūdam feruidorum et zelatorum gn̄alium Ministrorum in hac prima pte adducemus. Quibus ordinis ipsius ortus et pgressus vsq̄ in hodiernū diem (ceteris additis in scd̄a et tertia parte cōtentis) breuissime et sūmarie p̄tinent. Igitur vt hēant singuli sanctissimi patris nostri Francisci alūni: ipsiq̄ deuoti: vnde cōmodius laudare sctm: eiq̄ seruire valeant: dictam orationem: et vite ipsius contemplationem preponemus.

¶ Sequitur oratio seu p̄templatio deuota a magro Nicolao de lyra ordinis Minorum: patris nr̄i Frācisci deuote cōposita sub. x. an̄. et. ps̄. iuxta. x. litteras nois Franciscus: circa gesta et acta sue vite.

Ostq̄ auxiliante dn̄o scripsi q̄dam opa sup vtrūq̄ testamētum publice recitāda in scholis: eodem p̄fisus auxilio volo p̄uertere calamū ad scribēdum q̄dam opusculū magis recitādum in secreto deuote oronis. ¶ Hēbit aūt hoc opus breue tres pticulas. s. p̄fationē et orōnē: et orationis expositionē. ¶ Scd̄a pars cōmunis erit omnibus Beato Francisco deuotis. ¶ Prima vo et tertia magis cōuenient hoībus litteratis: qui non solum debent orare: sed etiam orationis sue sensus intelligere: vt deuotius pferatur. ¶ Incipit prefatio.

v Oca si est qui tibi respondeat et ad aliquē sanctorum conuertere Iob. v. ca.

Deus oīpotens misericors et benignus semp est paratus exaudire oēs ipsum inuocātes debite pariter ac deuote. ps̄. cxliiij. Prope est dn̄s oībus inuocantibus eum in veritate: propter qd̄ cum d i̅ in verbo pposito. Voca si est q tibi respōdeat. Hec coniunctio (si) pro q: tenet: q: deus semp est paratus respōdere p exauditionis effectum oībus deprecātibus ipm. Dum tn̄ oratio sua sit pro se pseuerans: et de ptinentibus ad salutem. Veruntamē q: sanctorum deo pñtium orationes sunt magis efficaces ad impetrādum: ideo bene subditur. Et ad aliquem scōr p̄uertere: scz p spālem deuotionem: vt oratio tua velocius apud deum exaudiat p eius itercessionem. Igit ad beatum Frāciscum xp̄i signiferum me p̄uerto scribens ad ipsius laudē decem antiphonas fm numerum litterarum in hoc noie Franciscus p̄tentarum: et per easdem lr̄as incipientes continētesq̄ cursum et ordinem vite sue. ¶ Prima enim est de conuersatione bti Francisci in habitu seculari. ¶ Scd̄a de cōuersione eius pfecta ad deum et reparatione trium ecclesiarum. ¶ Tertia de approbatione r̄le. ¶ Quarta de efficacia predicādi. ¶ Quinta de feruore charitatis et desiderio martyrij. ¶ Sexta de excessu orationis et spū prophetie. ¶ Septima de obedientia creaturarum. ¶ Octaua de stigmatibus sacris. ¶ Nona de trāsitu ipsius. ¶ Decima de signis post eius mortem ostēsis et sancti canonizatione. Singulis aūt antiphonis adiungunt singuli psalmi p easdem lr̄as incipientes. Et ante psalmum et post tota dicat aña sicut in festis duplicibus fieri consueuit.

¶ Incipit oratio.

¶ De p̄uersiōe beati Frācisci in habitu seculari Añ. Franciscus cū iuuenibus: lasciuiam nō sequitur. Munera dat pauperibus: ad maiora disponitur. ps̄. 85.

f Undamēta eius in montibus sanctis diligit dn̄s portas syon super oīa tabernacula Iacob. ¶ Gloriosa dicta sunt de te: ciuitas dei ¶ Memor ero raab et babylonis sciētium me. ¶ Ecce alienigene et tyrus et pplus ethyopum: hi fuerunt illic. ¶ Nunqd syon dicet hō et homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimus. ¶ Dn̄s narrabit in scripturis pplorum: et principum horum qui fuerunt in ea. ¶ Sicut letātium oīum habitatio est in te. ¶ Glia. Sicut. et resumatur tota aña.

¶ De pfecta eius conuersione ad deum et reparatione trium ecclesiarum. Aña. Relicto fori strepitu: orans querit christi vias: crucifixiq̄ monitu tres reparat ecclesias. De psalmo. 118.

r Etribue seruo tuo viuifica me: et custodiā s̄mones tuos. ¶ Reuela oculos meos et p̄siderabo mirabilia de lege tua. ¶ Incola ego sum in terra: nō abscōdas a me mādata tua. ¶ Concupiuit aīa mea desiderare iustificationes tuas: in oī tp̄e. ¶ Increpasti supbos: male-

dicti q declinant a mandatis tuis. ¶ Aufer a me obprobrium ⁊ contemptum: q; testimonia tua exquisiui. ¶ Etenim sederunt principes: ⁊ aduersum me loquebantur: seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis. ¶ Nam ⁊ testimonia tua meditatio mea est: ⁊ consilium meum iustificationes tue. ¶ Gloria. Sicut. Antiphona resumatur tota vt supra.

¶ De approbatione regule Antiphona. Antistes Innocentius videns crescentem plantulam: templum cadens: attentius fratrum approbat regulam. Psalmus. 122.

a Ad te leuaui oculos meos q habitas in celis ¶ Ecce sicut oculi seruorum: in manibus dominorum suorum. ¶ Sicut oculi ancille in manibus domine sue: ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri ¶ Miserere nostri domine miserere nostri: q; multum repleti sumus despectione. ¶ Quia multum repleta est anima nostra obprobrium abundantibus ⁊ despectio superbis. ¶ Gloria. Sicut erat ⁊c. Et resumatur antiphona.

¶ De efficacia predicandi antiphona. Nobilis predicatio Francisci quam preambula dirigit reuelatio ⁊ confirmant miracula. Psalmus. 126.

n Nisi dominus edificauerit domum in vanum laborauerunt qui edificant eam. ¶ Nisi dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eam. ¶ Uanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis qui manducatis panem doloris. ¶ Cum dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. ¶ Sicut sagitte in manu potentis: ita filij excussorum. ¶ Beatus vir qui impleuit desiderium suum ex ipsis non confundetur: cum loquetur inimicis suis in porta. ¶ Gloria. Sicut erat ⁊c. Et resumatur antiphona tota.

¶ De prerogatiua virtutum ⁊ desiderio martyrij Antiphona. Charitatis incendium: cum ceteris virtutibus. Incitat ad martyrium quod querit totis viribus. Psalmus. 115.

c Credidi propter quod locutus sum: ego autem humiliatus sum nimis. ¶ Ego dixi in excessu meo omnis homo mendax. ¶ Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi. ¶ Calicem salutaris accipiam: ⁊ nomen domini inuocabo. ¶ Uota mea domino reddam coram populo eius: preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. ¶ O domine q; ego seruus tuus ⁊ filius ancille tue. ¶ Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis: ⁊ nomen domini inuocabo. ¶ Uota mea domino reddam in conspectu omnis populi eius: in atrijs domus domini in medio tui hierusalem. ¶ Gloria patri. Sicut erat ⁊c. Et resumatur antiphona.

¶ De excessu orationis ⁊ spiritu prophetie Antiphona. In deum hunc oratio: sursum leuat extatica: quem dei radiatio luce repleuit prophetica. Psalmus. 125.

t In conuertendo dominus captiuitatem syon: facti sumus sicut consolati. ¶ Tunc repletum est gaudio os nostrum: ⁊ lingua nostra exultatione. ¶ Tunc dicent inter gentes magnificauit dominus facere cum eis. ¶ Magnificauit dominus facere nobiscum: facti sumus letantes. ¶ Conuertere domine captiuitatem nostram sicut torrens in austro. ¶ Qui seminant in lachrymis: in exultatione metent. ¶ Euntes ibant ⁊ flebant mittentes semina sua. ¶ Uenientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. ¶ Gloria patri. Sicut erat in principio. Et resumatur Antiphona.

¶ De obedientia creaturarum ad ipsum Antiphona. Seruo sui creatoris: creature deseruiunt. Eius tanquam precoris: demones verbo fugiunt. Psalmus. 128.

r Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea dicat nunc israel. ¶ Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea: etenim non potuerunt mihi. ¶ Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores prolongauerunt iniquitatem suam. ¶ Dominus iustus concidet ceruices peccatorum: confundantur ⁊ conuertantur retrorsum omnes qui oderunt syon. ¶ Fiant sicut fenum tectorum: quod priusquam euellatur exaruit. ¶ De quo non impleuit manum suam qui metet: ⁊ sinum suum qui manipulos colliget. ¶ Et non dixerunt qui preteribant benedictio domini super vos: benediximus vobis in nomine domini. ¶ Gloria patri. Sicut erat. Et resumatur tota antiphona.

¶ De stigmatibus sacris Antiphona. Christo iam charismatibus: confortatus interius. Passionis stigmatibus consignatur exterius. Psalmus. 137.

c Confitebor tibi domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei. ¶ In conspectu angelorum psallam tibi adorabo ad templum sanctum tuum ⁊ confitebor nomini tuo. ¶ Super misericordia tua ⁊ veritate tua: quoniam magnificasti super omne nomen sanctum tuum. ¶ In quacunque die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem. ¶ Confiteantur tibi domine omnes reges terre: quoniam audierunt verba oris mei. ¶ Et cantent in vijs domini: quoniam magna est gloria domini. ¶ Quoniam excelsus dominus: ⁊ humilia respicit: ⁊ alta a longe cognoscit. ¶ Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me: ⁊ super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam: ⁊ saluum me fecit dextera tua. ¶ Dominus retribuet pro me: domine misericordia tua in seculum opera manuum tuarum ne despicias. ¶ Gloria. Sicut. Et resumatur Antiphona.

¶ De sacro transitu ipsius Antiphona. Uisio stelle fulgide stolam primam certificat. In morte carnis liuide: candor secundam indicat. Psalmus. 141.

v Uoce mea ad dominum clamaui: voce mea ad dominum deprecatus sum. ¶ Effundo in conspectu eius orationem meam ⁊ tribulationem meam ante ipsum pronuncio. ¶ In deficiendo ex me spiritum meum: ⁊ tu cognouisti semitas meas. ¶ In via hac qua ambulabam absconderunt laqueum mihi. ¶ Considerabam ad dexteram: ⁊ videbam: ⁊ non erat qui cognosceret me. ¶ Perijt fuga a me: ⁊ non est qui requirat animam meam. ¶ Clamaui ad te domine: dixi tu es spes mea: portio mea in terra viuentium. ¶ Intende ad deprecationem meam: q; humiliatus sum nimis. ¶ Libera me a persequentibus me: q; confortati sunt super me ¶ Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo me expectant iusti: donec retribuas mihi. ¶ Gloria patri ⁊ filio: ⁊ spiritui sancto. Sicut erat ⁊c. Et resumatur Antiphona.

¶ De canonizatione ipsius Antiphona. Signis morte sequentibus: panditur sancti gloria. Asscriptus celi ciuibus colitur in

litur in ecclesia. Psalmus. 136.

Uper flumina babylonis illic sedimus ⁊ fleuim⁹ dum recordaremur tui syon. ¶ In salicib⁹ in medio eius suspẽdim⁹ organa nr̃a. ¶ Qr illic iterrogauerũt nos q captiuos duxerũt nos v̾ba cantionum. ¶ Et q abduxerũt nos hymnum cãtate nobis de canticis syon. ¶ Q̃uo cantabimus canticũ dñi in terra aliena. ¶ Si oblitus fuero tui hierusalẽ obliuioni det dextera mea. ¶ Adhereat lingua mea faucib⁹ meis si nõ meminero tui. ¶ Si nõ ꝓposuero tui hierlm in ꝑncipio leticie mee. ¶ Memor esto dñe filiorum edom in diem hierusalem. ¶ Qui dicũt exinanite exinanite vsq̃ in fundamẽtum in ea. ¶ Filia babylonis misera: beatus q retribuet tibi retributionem tuã quã retribuisti nobis. ¶ Beat⁹ q tenebit ⁊ allidet paruulos suos ad petram. ¶ Glia pr̃i. Sicut erat. Et resumatur Añs.

¶ Incipit orõnis expositio: circa quã sm q in antiphonarũ expõne ꝓpono premittere verba dñi fris Bonauẽture quondam Albanẽsis epi: que mihi videtur mellifua: qb⁹ visis antiphonarũ snia legẽtib⁹ appebit. In expõne v̾o psalmorũ: nõ sic pñt ei⁹ v̾ba lr̃e psalmorũ adaptari ꝑp variũ modũ loq̃ndi ꝓphetarũ q sm tractũ sp̃us sci de vna mã trãsit ad aliã. Applicabo tamẽ ipsis snias legende bti. F. pro vt potero bono modo.

f Ranciscus ⁊c. dicit aũt dñs Bonauentura caplo de ꝯuersatione bti. F. in habitu seculari. Hic nimirũ de vallis spolitane ꝑtib⁹ ciuitate Assisij trahens originem ꝑmũq̃ Joãnes vocat⁹ a matre dehinc Frãcisc⁹ a patre. Uocationis qdem pñte vocabulũ tenuit: sed ⁊ rem materni nois nõ reliquit. Licz iter vanos fuerit hoim filios iuuenili etate nutritus ĩ vanis: ⁊ post aliqualẽ lrarũ notitiã lucratiuis mercationũ deputatus negocijs: supno tñ sibi assistẽte psidio nec iter lasciuos iuuen es post carnis petulãtiam abijt: nec iter cupidos mercatores spauit in pecunia ⁊ thesauris. In ipo qppe iuuẽtutis flore firma se dño sponsione ꝯstringẽs: q nunq̃ si polita affo: et petẽtib⁹ pro amore dñi se negaret: dũ ꝓpnuissũ tã nobile vsq̃ ad mortẽ seruare nõ destitit ad copiosora in deum dilectiõis ⁊ grẽ icremẽta puenit. Et hec in antiphona breuiter cõtinent cum dẽ Frãciscus cum iuuenib⁹ lasciuiam non sequit: munera dat pauperibus ad maiora disponitur.

f Undamenta ⁊c. Scd̃m vulgare dẽ etiã poeticũ. Dimidiũ facti q bñ cepit hz. Bris v̾o Frã. optie cepit a tpe iuuẽtutis: vt pz p ꝑdicta: ꝑp qd̃ de ipso bñdicit (Fundamẽta eius). i. initia sue scitatis (In mõtib⁹ scis. i. in v̾tutib⁹ excelsis. Que triplices fuerũt castitas: inter lasciuos iuuenes. Et mũc largitas: inter cupidos mercatores. Sicut ⁊ sci Loth excellens scitas notatur a doctorib⁹ in hoc q iter pessimos hoies sancte vixit. Gen. xix. Et q scribit libro de ecclesiasticis dogmatib⁹. Bonũ est facultates cũ dispẽsatiõe paupib⁹ erogare. sz meli⁹ est itẽtione sequẽdi xp̃m totũ in simul donare: ⁊ absolutũ solicitudine cũ xp̃o egere. Qd̃ pfectissime fecit btũs. F. iõ seqt (diligit dñs portas syõ). i. ingressuz vite ꝯtẽplatiue (sup oĩa tabernacula Jacob). i. sup exercitia vite actiue: q p tabernacula Jacob designant: eo q in ipsis q̃dam lucta ⁊ distractio mẽtis admiscent. Scd̃z q dicit dñs Luce. x. Martha Martha solicita es: ⁊ turbaris erga plurima: porro vnũ est necessariũ: Maria optimã partem elegit: q nõ auferet ab ea. Et qm̃ de btõ. F. ⁊ scis frib⁹ ipm ꝯtẽptu tpalium ⁊ appetitu celestium sequẽtib⁹ multa digna laudib⁹ dẽt scriptaq̃ sunt. Ideo seqt (Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei) Ciuitas ãt est ciuiũ vnitas. Et iõ religio bti. F. bñ designatur noie ciuitatis: eo q efficaciter iducit ad vnitatẽ charitatis. Uñ dicit idẽ sciũs in ẽla sua: si mr̃ diligit ⁊ nutrit filiũ suũ carnalẽ: quãto qs dz diligentius diligere ⁊ nutrire frẽm suum spũalem? Et qm̃ v̾bis ⁊ exẽplis bti. F. aliorũq̃ fratrum bonorum: reiecta seculari põpa ciuitatẽ hanc dei sunt ingressi de bono in melius ꝓficientes: iõ subdit in psona dñi (memor ero raab ⁊ babylonis scientiũ me) Sicut dixi diffusi⁹ sup librum psalmorum. Raab nõ est hic ꝓpriũ nomẽ mulieris q̃ recepit exploratores hebreorum Josue scd̃o: sed est nomẽ cõe significãs supbũ vel supbiã: que in oi mortali petõ includit. Babylon ãt ꝯfusio iterptat. Dicit ergo dñs (memor ero raab ⁊ babylonis). i. petõrum ꝯfusiõe graz ⁊ gliaz adducẽte. Ecclesiastici q̃rto q̃ pudor est de petis cõmissis? (scientium me) q talr ꝯfusi ꝓficiunt in notitia dei ⁊ sui: de qbus adhuc subdit (Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ ppls ethyopũ hi fuerũt illic (Peccatores autẽ añ pniam alienigene sunt, i. ab alieno pr̃e s diabolo geniti Joãnis. 8. vos ex pr̃e diabolo estis. Tyrus autẽ interptat angustia: q̃ frequẽter maior est in ꝑpetrãdis petis q̃ in opib⁹ meritorijs Sapiẽ. 5. ca. Lassati sumus in via iniqtatis ⁊ pditiõis: ambulauim⁹ vias difficiles ⁊c. (Et ppls ethyopũ). i. hoies in fama denigrati ante suã ꝯuersionẽ a suorum turpitudine petõrum (hi fuerũt illic) nã plres de ꝑdictis petõrib⁹ veraciter penitẽtes religionẽ istã igressi sunt: noie syon significatã: in ea ꝯsumãtes laudabilr vitã suã. Dilatationez v̾o hui⁹ ordis ⁊ pfectũ btũs. F. ꝓphetice ꝑdixit. Scd̃m q dicit dñs Bonauẽtura de ipso. Post hec ꝯuersus ad frẽs: confortamini (ait) ⁊ gaudete: nec qr pauci estis efficiamini tristes: nec vos terreat mea vel vestra simplicitas: qm̃ sicut mihi a dño in v̾itate ostẽsũ est: in magnã multitudinẽ faciet nos crescẽ de⁹: suecq̃ bñdictiõis gr̃a multipliciter dilatabit. Et hoc est q subdit (Nũqd syon dicet hõ) hic hõ est btũs. F. ad statum innocẽtie reformatus: put istra titulo de obis creaturarum ad ipm plen⁹ apparebit. Et ipse dilatationẽ sui ordis p syon significari ꝑdixit (⁊ hõ nat⁹ est in ea) nã reuocatio vite sue p assumptionẽ pfectiõis euãgelice: quedã natiuitas dici posset: sm illud Jo. j. q nõ ex sanguinib⁹: neq̃ ex voluntate carnis: neq̃ ex voluntate viri: sed ex deo nati sunt (Et ipse fũdauit eã altissim⁹). i. ipe xp̃s (q est altissim⁹) fundauit hãc religionẽ ponẽs btũ. F. pmariũ lapidẽ ꝑptũ ad sustinẽdũ cum dei adiutorio edificij supedificãdi magnitudinẽ. Et qm̃ scã notabilia hõi debent in memoria: scripture vero deseruiunt memorie: ideo sequitur (Dñs narrabit) idest narrari faciet (In scripturis populorum). i. in scripturis q sũt libri laycorum. In mulg. n.

ecclesijs ⁊ locis: facta btí. F. ad excitationes deuotionis fideliũ depingunt(Et pncipũ hoꝝ. i. in scripturis pla toꝝ ⁊ clericoꝝ q pncipes sunt spũal ad regimẽ aiaꝝ: s3 illud pria Pe. 2. Uos estis gen⁹ electu3: regale sacerdotiu3. Et plres õ istis pncipib⁹ ad laudẽ btí. F. plima ↄscripserũt. Dñs eni3 Greg. papa. 9. fecit hymnum. Proles de celo pdijt ⁊c. ⁊ antiphonã. Plãge turba paupcula. Et psam. Caput draconis ⁊c. Dñs Thomas psbyter cardinalis de capua: fecit hymnũ. In celesti collegio ⁊c. ⁊ añam. Salue scẽ pr̃ ⁊c. Dñs autẽ Reneri⁹ de Uiterbio cardinalis fecit hymnũ. Plaude turba paupcula: ⁊ celoꝝ candor splẽduit. Dñs aũt fr̃ Bonauẽtura de balneo regio epũs albanẽsis scripsit sci legẽdã. In q̃ de talib⁹ sic loqt̃ titulo de stigmatib⁹ sacris. Uiderũt ẽt ex familiaritate quã cũ viro scõ hẽbãt aliq cardiales laudes sacroꝝ stigmatũ psis ⁊ hymnis ac Antiphonis quas ad ipsi⁹ ediderũt honorẽ veraciter iserẽtes: q tã vbo q̃ scripto phibuerũt veritati testimoniũ: iõ subdit(Sicut letãtiũ oĩum habitatio in te) Nã frẽs q erãt ⁊ q sunt in hac religione pfessione ⁊ habitu ⁊ venerabl̃es in ea dei viri ⁊ alij ↄsilẽs q erãt ⁊ qui sunt: deuotionis affectu de gloria dicti patris letabantur cõmuniter ⁊ letantur.

¶ De perfecta conuersione eius ad christum ⁊ reparatione triuni ecclesiarum.

d **Dominus** Bonauẽtura. Exuẽs a publice negociationis tumultu se subtrahens solitaria loca q̃rebat antica meroꝛib⁹. In qb⁹ cũ gemitib⁹ in enarrabilib⁹ incessanter intẽderet post lõgã p̃cũ istãtiam qua sibi pfectiõis semitã a dño postulabat ostẽdi: ad votũ exaudiri pmeruit. Deuotiõe quoq3 assistẽte sibi fideliũ: qui pclara3 in viro dei iã ceperãt nosse ṽtutẽ: nõ solũ sci Damiani: verũetiã pncipis aploꝝ ac ṽgis gliose ruinosas ac derelictas resarciuit ecclias: vt q̃ p eum dñs iposterum opari disponeret: sensibili foris ope mysterialr̃ psignaret. Nã iste reparate triplicis fabrice: ipsi⁹ sci viri ductam sm datã formã ab eo rl̃am ⁊ doctrinã: xpi triformiter reparãda erat eccl̃ia: sicut ⁊ vox facta ad eum de cruce: tertio replicãs: de domi⁹ dei reparatiõe mãdatu3 preambulũ extiterat signũ: ⁊ nũc in trib⁹ ab eo istitutis ordinib⁹ cernim⁹ eẽ cõpletum. Et hoc est q᷑ dr̃ breuiter in antiphona. Relicto fori strepitu: orãs querit xpi vias: ⁊ crucifixi monitu: tres reparat ecclesias.

r **Etribue** seruo tuo ⁊c. Ista pñt eẽ ṽba post ei⁹ retractionẽ a tumultu negociationũ secularium: qb⁹ orabat a dño sibi viã euãgelice pfectiõis ostẽdi: q̃si dicẽs. Tu q retributoꝛes bonoꝛ oĩum(retribue mihi seruo tuo) pro carnalib⁹ relictis spũalia: ⁊ p trãsitorijs eterna sic dixisti Matth. 19. Ois q reliq̃rit domũ: aut frẽs: aut sororẽs: aut patrem: aut m̃rem: cẽtuplũ accipiet. i. spũalia bona q̃ merito sui ad carnalia sic se hñt: ac si centenari⁹ nũs paruo nũo cõparet̃: vt exponit btũs Hiero. ⁊ vitã eternã possidebit: iõ subdit(viuifica me) vita grẽ in pñti ⁊ vita glĩe in futuro(vt custodiã s̃mones tuos) i. euãgelica ↄsilia: q̃ ore tuo bñdicto ptulisti Hebreb. j. c. Multiphariam multisq3 modis olim de⁹ loquẽs pr̃ib⁹ in prophetis: nouissime dieb⁹ istis locut⁹ est nobis in filio. i. p filium eiusdẽ nũo nãe cũ ipso(Reuela oculos meos) radio lucis eterne(⁊ ↄsiderabo mirabilia de lege tua). i. pfunda mysteria sacre scripture. Uñ dicit dñs Bonauẽtura. c. de itelligẽtia scripturarum. Ad tantã aũt mẽtis serenitatẽ idefessu3 orõnis studiũ cum ↄtinua exercitatiõe virtutũ: virum dei pduxerat: vt q̃uis nõ habuerit sacraꝝ lr̃aꝝ peritia3 p doctrinam eterne tñ lucis irradiatus fulgorib⁹: scripturaꝝ pfũda miro itellect⁹ scrutaret̃ acumine: penetrabat. n. ab omi labe puꝝ ingenium mysterioꝝ abscondita: ⁊ vbi magistralis scia foris stat: affect⁹ itroibat amãtis. S3 q2 corpus qd̃ corrũpit̃: aggrauat aia3 ⁊ deprimit sensu3 multa cogitãtẽ terrena inhabitatio: vt dr̃ Sapie. 9. Iõ btũs Frã. adhuc in corpe corruptibili posit⁹ orabat dicens(Incola ego su3 i terra nõ abscõdas a me mãdata tua) pp grauedinẽ corpis: s3 ostẽdas ea mihi ṽtute tue luci: ⁊ ad hoc rõnẽ iducit dicẽs(Cõcupiuit aia mea desiderare iustificatiões tuas in oĩ tpe) Et de dña sapia scribit Sapieñ. 6. Preoccupat aũt eos q se ↄcupiscunt: vt illis se prior ostẽdat. Et q̃si diuine sapie mysteria abscõdunt̃ supbis: sicut dicit dñs Matth. xj. Cõfitebor tibi pr̃ dñe celi ⁊ terre q̃ñ abscõdisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudẽtibus ⁊ reuelasti ea paruulis: iõ subdit(Increpasti supbos) eis bñficium tue illustratiõis denegãdo. Et q̃si sequit̃ ad hoc mãdatoꝝ dei trãsgressio: iõ subditur (Maledicti q declinãt a mãdatis tuis) Audient. n. illud terribile verbũ iudicis Mat. 25. Ite maledicti in ignẽ eternũ: q paratus est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Angeli. n. sathane nitunt̃ acrius bonos ad malũ impingere: vel saltem a melioꝛib⁹ impedire: sicut in collationibus patrum scribit̃: de abbate Iohẽne: q semel imoderato ieiunio fuit nimis afflict⁹ ⁊ p hoc a melioꝛib⁹ impeditus: pp q᷑ diabolus ad ipm deridẽdum apparuit dicẽs. Ignosce mihi pr̃: q2 pcuraui tibi istud ieiuniũ. Et eode3 mõ diabolus sub specie boni conatus voluit beatum. F. ab austeritate vite impedire. Dicẽs. Francisce Frãcisce. Cui cum qd querereret respõdisset: nullus est in mũdo pctõr: q si ↄuersus fuerit nõ indulgeat deus: s3 q*cunq3 semetipm pnia dura necauerit: misericordiam nõ inueniet in eternũ. Statim vir dei p reuelationẽ cognouit hostis fallaciam: qũo fuerit visus ipsum ad tepida reuocare: ⁊ sic posset eum sicut abbatẽ Iohãnẽ3 deridere: ⁊ iõ beatus Frãciscus petebat a dño (Aufer a me obpꝛobꝛium ⁊ cõtẽptum. s. demonum) mõ dicto(Etenĩ sederũt pncipes ⁊ aduersum me loquebant̃). i. demones a bonis opib⁹ impedire me q̃rẽtes: sicut dicit apl̃s Ephe. 6. Non est nobis colluctatio aduersus carnẽ ⁊ sanguinẽ: sed aduersus pncipes ⁊ ptãtes mũdi rectores tenebraꝝ haru3 ↄtra spiritalia neq̃tie qb⁹ resistit̃ p exercitium virtutis pfecte: iõ subditur(Seruus autẽ tuus exercebatur in iustificationibus tuis) Ad hoc aũt exercitium req̃rit̃ frequens meditatio legis diuine: ideo subdit(Na3 ⁊ testimonia tua meditatio mea est) Unde õ viro iusto dr̃ ps. 1. In lege domini volũtas eius ⁊ in lege eius meditabitur die ac nocte. Et quia qd̃ faciebat alijs facere consulebat: iõ subditur(Et consilium meum iustificationes tue.

¶ De approbatione

¶ De approbatione regule.

Dominus Bonauentura. Innotescente apud multos sublimi eius: secūdo pposito: tam ex doctrine simplicis veritate qȝ vite: ceperūt ipsius exēplo viri qdam ad pnīam aiari: z eidem relictis oībus: habitu vitaqȝ ꝯiungi: quos z frēs minores vir humilis censuit appellari. Paucis admodū elapsis diebus qbusdaȝ sibi coherentib⁹ aliys cum iam ad duodenarium excreuissent numerus disposuit dñi famulis cū illo simplicium cetu aplice sedis adire pñtiam vt postensam sibi a dño normam viuēdi quā z breui sermone ꝯscripserat suppliciter z instāter exposceret eiusdem sacratissime sedis auctē plenaria ꝯfirmari. Cuȝ aūt ad Romanā curiaȝ peruenissent z adduceret ante conspectuȝ sūmi pontificis: essetqȝ xp̄i vicarius in palatio Lateranensi in loco q dr̄ speculū deambulās altissimis meditationib⁹ occupatus: xp̄i famulum tanq̄ ignotū repulit indignāter quo humilr̄ foras egresso sequēti nocte hmōi reuelatio facta est a deo ipsi sūmo pōtifici. Uidebat nāqȝ inter pedes suos palmā paulati succrescere: z in arbore pulcherrimā eleuari: z eo mirante: qd hec visio vellet ostēdere diuina lux ipressit menti ipsius xp̄i vicarij: q hec palma hunc paupem quē in pcedenti die repulerat designabat: z in mane sequēti mādauit p suos famulos p vrbē dictū paupem queri quē inuentū iuxta lateranū in hospitali sci Antonij ante ꝯspectuȝ suum celeriter iussit adduci. Sȝ z visionē quaȝ tūc tpis somno pceperat in hoc viro fore complendā spiritu diuino suggerente firmauit. Uidebat nāqȝ in somnis (vt retulit) lateranensem basilicam fore pximā iam ruine: quā qdam hō paupculus modicus z despectus proprio dorso submisso: ne caderet sustētabat: vere igr ille est hic: qui ope z doctrina xp̄i sustētabit ecclesiaȝ. Inde pcipua deuotione repletus petitioni ei⁹ se p oīa inclinauit: ac xp̄i famulum spāli semper amore dilexit. Proinde postulata concessit: z adhuc ꝯcedere plura pmisit. Approbauit regulam: dedit de pnīa pdicanda mandatū: z laycis frīb⁹ oīb⁹ q seruū dei fuerāt comitati fecit coronas paruulas fieri: vt vbū dei libere pdicarent. Et hoc est qd dr̄ breuiter in antiphona. Antistes Innocentius videns crescentem plantulā templumqȝ cadens citius: fratrum approbat regulam. Psalmus.

a Ad te leuaui oculos meos zc. Iste psalm⁹ ꝯuenienter oratio bti Frācisci dici pōt: dum pro approbatione sue regule cū illo cetu simplicium adiret sūmi pontificis pñtiaȝ: nō ꝯfidens de sua sapia: aut eloquētia seu alio subsidio seculari: sed de sola benignitate dei mentē sūmi pontificis inclinari ad sue petitioni exauditionem dicēs (Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis) Et qm̄ frēs exñtes in eius comitatu idem silr̄ flagitabāt: subdit (Ecce sicut oculi seruoȝ in manib⁹ dñoȝ suoȝ) a qbus ꝯfidenter expectant auxilium (ita oculi nr̄i). s. mei z frm̄ meoȝ (ad dñm deuȝ nr̄m donec misereatur nr̄i) in exauditione nr̄e postulatiōis: z subditur ratio diuinaȝ benignitatem inclinans ad hoc: cum dr̄ (Miserere nr̄i dñe miserere nr̄i: q multum repleti sumus despectione) Proprium enīȝ est benignitatis diuine despectos a mūdanis hoīb⁹ respicere sm̄ illud. ij. Machab. i. cōtentos z abominatos respice. Beat⁹ Frāciscus ꝯtentus fuit z despect⁹: etiam a pprys ciuib⁹ z amicis (vȝ qd dicit dñs Bonauē.) Sciens aūt ex hoc aduersum se piis ꝯcitatum esse furorē: vt ire locum daret: dieb⁹ aliqbus in quadā occulta fouea ieiunans z orans z lachrymans latuit: tandēqȝ spūali quadam cōpletus leticia z virtute indutus ex alto exterius fiducialr̄ prodijt: z ciuitatē ꝯstanter intrauit. Quē cum iuuenes cernerēt facie squaliduȝ: z mente mutatum: ac p hoc alienatū putarent a sensu: lutoqȝ plateaȝ velut stultum impeterēt: z clamorosis vocib⁹ insultarent: famulus dñi nulla prorsus fractus aut mutatus iniuria: vt surdus in oīb⁹ ptransibat. Pre oībus aūt pater ipsius furens z fremens tanq̄ nūlis esset miseratiōis oblit⁹: ptractum domi filium verberib⁹ z vinculis cepit augere: vt dum eius p molestias corpus attereret: ad mūdi blandimēta eius aium inclinaret. Silr̄ socij beati Frācisci ad diuersas partes mundi ab eodē missi: pro pdicatione verbi dei fuerunt: a supbis hoībus multiplr̄ ꝯtenti z despecti: de qbus dicit dñs Bonauētura. Multa qdem eis in diuersis partibus orbis iferebanṫ

conuitia:tanq̃ psonis despicabilib⁹ ꝛ ignotis: ideo subdit.(Quia mltū repleta est aīa nr̃a obprobriuz habūdātib⁹ꝛ despectio supbis)pp qd nunc glorificati sunt in celis. Scd̃m illud Job. xij.deridet iusti simplicitas:lāpas ɔtēpta apud cogitationes diuitū parata ad tp̄s statutum.

¶ De efficatia predicandi.

D Ominus Bonauē. Fretus exinde grā supna Frāciscus sūmiq3 auc̄te pontificis cuz fiducia multa versus vallem spoletanā iter arripuit:vt pfectionis euāgelice veritatē quā mente ɔceperat ꝛ pfessione deuouerat facto pficeret ꝛ verbo doceret. Factus igit euāgelicus preco ciuitates circuibat ꝛ castra:nō in doctis humane sapie verbis:sed in virtute spūs annūcians verbū dei ꝛ regnū:dn̄o dirigente loquētem reuela ionib⁹ preuijs:ꝛ sermonem ɔfirmante frequentibus signis. Et hoc est qd dicitur in Antiphona. Notanda predicatio Francisci quam preambula. Dirigit reuelatio confirmantq3 miracula. Psalmus.

n Nisi dominꝰ edificauerit domū ꝛc̄. Tēporibus Innocētij pape.iij.plures nō solum de simplicib⁹clericis:s3 ēt de sacerdotibus ecclesie ac prelatis a pfectione pcedētium declinauerūt diuinuz offm̄:ꝛ p ɔn̄s aiarum salutem neglexerūt:vt p3 per decretalez ab eisdē editā: extra de celebratiōe missaꝝ. Dolētes referim⁹: pp hoc verisile est q eodē tpe beatus Frācisc⁹ cum sua prole missus a deo fuerit : ad dicte negligentie supplemētum:ꝛ hoc p exēpla sancte vite:ꝛ verba sane doctrine. Propter q pōt dici(Nisi dn̄s edificauerit domū).s.ecclesie q̄ domus dei di exēplis ꝛ doctrinis predicatoꝝ euāgelice veritatis:de qbus fuit beatus Frāciscus ꝛ frēs eius(in vanum laborauerunt q edificant eam)nam plures eoꝝ q tenentur ex officio ecclesiam edificare verbo ꝛ exemplo magis occupant in vanis pp qd adhuc subditur(Nisi dn̄s custodierit ciuitatem).i.ecclesiam de qua dicit Apoc.21. Uidi ciuitatem sanctā Hierusalē nouam descendentem de celo a deo paratam sicut sponsam ornatam viro suo(frustra vigilat q custodit eam) Plures enim ex officio ad eius custodiam deputati:tm̄ de sero vigilant in epulis ꝛ fabulis q impediuntur a diuino officio ꝛ sacre scripture studio. Secūduz q di in decretali preallegata. Dolentes referimus. Q nō solum qdam minores clerici:verūetiam aliqui ecclesiaꝝ prelati circa cōmessationes supfluas ꝛ fabulationes illicitas vt de alijs taceamus fere medietatē noctis expendunt:ꝛ somno residuū relinquentes. Uix ad diurnū ɔcentū auium excitantur:trāscurrēdo vndiq3 ɔtinua sincopa matutinū. Ad qd euitāduz bene subditur(surgite postq̃ sederitis qui manducatis panem doloris).i.vos qui viuitis de oblatis a penitētib⁹de peccatis. Scd̃m qd di Osee.iiij. Ue sacerdotibus pctā populi cōmendent(surgite postq̃ sederitis)in mēsa cōpetenti refectione habita:ad quā clerici viuentes in delicijs ꝛ honorib⁹ putant frēs paupes miseros:eo q carent talibus: pp hoc ad repellēdum hunc errorem subditur (Cuz dederit).s.dn̄s(dilectis suis).i.paupibus eius amore terrena ɔtēnentib⁹(somnū).s.mortis(ecce hereditas dn̄i).i.gloria celestis pata eis Matth.v.beati paupes spū qm̄ ipoꝝ est regnū celoꝝ. Et in quo ɔsistit hec gloria ostēditur cū subditur(filij merces).i.merces a filio dei data suis dilectis supple est fructus ventris. Nā ipsemet merces est eoꝝ qui fruct⁹ est ventris virginalis. Beati nāq3 reficiuntur interius in aspectu sue deitatis:ꝛ exterius in aspectu sue gloriose humanitatis. Et qm̄ hec merces redditur p edificatione ecclesie verbis ꝛ doctrinis:iō subditur(Sicut sagitte in manu potentis ita filij excussorum) Beatus enim Frāciscus ꝛ sequaces sui bene dicunt filij.s.dei p adoptionis gratiam. Sunt etiā de numero excussoꝝ:nam pre ceteris excussi sunt a pondere terrenoꝝ:u3:ꝛ isti dicūt. Sagitte:sicut di Esa.49.posuit me quasi sagittam electam. Dicunt ēt sagitte in manu potentis.s.dei. Ex cuius virtute penetrāt vsq3 ad intima cordis:pp qd de beato Frācisco scribitur. Erāt aūt ipsius eloqa non inania:nec risu digna:s3 erāt virtute spūs scī plena:erāt medullas cordis penetrātia:vt in vehemētem stuporem audientes ɔuerterent:ꝛ obstinatoꝝ mētes efficatia virtuosa mollirent. Et idē pōt dici de beato Antonio:ꝛ alijs predicatoribus beati Francisci vitam imitantib⁹ ꝛ doctrinā. Et qm̄ viuente beato Frācisco multiplicati fuerūt per orbez ideo subditur(Beatus vir).s.sanct⁹ Frāciscus(qui impleuit desiderium suum ex ipsis)

Desiderabat eniz sūme ꝙ religio sua tanq̄z dñi pharetra sagittis talib⁹ impleretur. Et qm̄ ex hoc bono ⁊ aliis:securus venit ad exitum vite p̄ntis:ideo subdit(non ꝯfundetur cū loquetur inimicis suis in porta).s.mortis. Sicut de beato Martino legit ꝙ moriens ꝯstanter diabolū increpauit dicens. Quid hic astas cruenta bestia? nihil in me funesti reperies:Habrae me sinus excipiet. Lz aūt nō legat de btō Francisco ꝙ in morte sic increpauerit diaboluz verbo:tñ scribitur eius ꝯstantia ꝯtra demones facto. Nā de ipso moriēte dicit dñs Bonauētura. Ut aūt veritatis exēplo mōstraret:ꝙ nihil erat illi cōmune cū mūdo illa infirmitate tam graui:que omni lāguori ꝯclusit sup nudā humū se totum nudatū in spūs feruore ꝓstrauit:q̄tenus hora illa extrema in qua poterat adhuc hostis irasci: nudus luctaretur cuz nudo:⁊ sic in porta mortis nō fuit ꝯfusus:sed magis victor gloriosus.

¶ De feruore caritatis ⁊ desiderio martyrii.

d **Ominus** Bonauē. Caritatis quoqz pfecte feruorem:quo sponsi amicus ferebatur in deum:ex hoc potissimū qs valet aduertere: ꝙ p martyrii palmā seipsum hostiaz purā dño optabat offerre. Trib⁹ nāqz vicib⁹ ob h̄ versus partes infideliuz iter aggressus:sed bis diuina dispōne ꝓhibitus:tertia tandē vice post multa obprobria vincula verbera ⁊ labores inumeros ad ꝯspectū soldani babilone dño ducente pductus:in tam efficaci ostēsione spūs ⁊ v̄tutis euāgelizauit Jesum vt admiraretur ipse soldanus: ⁊ nutu diuino in māsuetudinē versus benignū ei p̄beret auditū. Sicqz factuz est vt xp̄i amic⁹ mortē pro ipso totis viribus exqreret:⁊ tñ nullatenus inueniret:quo ⁊ merito nō careret optati martyrii:⁊ isigniendus seruaretur ipostez p̄uilegio singulari. Et h̄ est ꝙ dr̄ in antiphona. Caritatis incendiū cū ceteris virtutib⁹. Incitat ad martyrium qd̄ q̄rit totis viribus. p̄s.

c **Redidi** pp qd̄ locutus suz ⁊c. Propter feruorez caritatis ignee poterat btūs Fran. dicere (Credidi)fide formata caritate feruenti(pp qd̄ locut⁹ suz)nō solū mores fidelib⁹ p̄dicādo:sz ēt fidē ꝯstanter ifidelib⁹ ꝓponēdo(ego aūt humiliat⁹ suz nimis).i.afflict⁹ valde:sm̄ illud p̄s.68. humiliabā in ieiunio aiaz meā.i.ipsaz affligebā.

Sz si q̄rat de quo erat btūs Frā. sic afflict⁹:btūs rñdet:ꝙ erat cōpassione ad xp̄m passuz:cuius plagas q̄si ꝯtinue mētis oculis ituebat:sicut dr̄ in legēda sua. Una qppe dierꝫ:dū sic seq̄stratus oraret:apparuit ei xp̄s Jesus veluti cruci affixus:eidē tā efficaciter ingerēs euāgelicū illud. Qui vult venire post me abneget semetip̄m ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat me:vt mentē suā itrinsecus:⁊ icēdio dilectiōis adureret:⁊ absinthio cōpassiōis ipleret. Nā ⁊ ad p̄misse visiōis ꝯtultū liq̄facta est aia ei⁹:⁊ memoria passionis eius xp̄i viscerib⁹ cordis ipsius adeo imp̄ssa medullitus:vt ⁊ crucifixi dñi plagas oculis mētis interius:q̄si iugiter cerneret:⁊ vix exteri⁹ a lacbrymosis gemitib⁹ ꝯtinere valeret. Sed qm̄ valde pauci faciunt debitū suū de cōpassione ad xp̄m crucifixū:iō dr̄(Ego dixi i excessu meo ois hō mēdax)oi enim omissio debiti icludit mēdaciū facti. Sed qm̄ aliq valde pfecti suuz in hoc debitum fecerūt:sicut martyres mortez pro xp̄o viriliter sustinētes:iō bene subditur(in excessu meo)nam tales sunt excipiēdi a gn̄alitate mendacii. De quorꝫ nūero fuit beatus Fran. q fuit martyr desiderio sicut p̄dictuz est. Et iō subdit in persona eius(Quid retribuā dño ⁊c.)Et rñdet(calicē salutaris accipiā).i.amore dei martyrium exqrā:qd̄ dr̄ calix ore dñi Matth.20. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum? Et qr hoc q̄rebat beat⁹ Frā. ꝯfidens de diuino auxilio:ideo subdit(⁊ nomen dñi inuocabo)orans vt sit mihi adiutor(vota mea dño reddam coram omni pplo eius).i.non solum coram pplo xp̄iano:q suus est per fidē ⁊ deuotionē:sed etiā coram populo sarracenico:q suus est p creationem ⁊ gubernationē:⁊ dicte redditionis subditur ratio:cum subditur(Preciosa in ꝯspectu dñi mors sanctorꝫ eius)qr p̄cium huius mortis est ille cuius bonitatis nō est finis(O domine qr ego seruus tuus)p̄mo in habitu seculari:vt dictum est supra.c.i.⁊ scd̄o in habitu regulari: ideo reperit(Ego seru⁹ tuus ⁊ fili⁹ ancille tue) i.ecclesie Romane cui ꝓmisi obedire:vt pz in p̄ncipio regule sue. Dr̄ autē hec ecclesia sponsa dei in q̄ꝫtum ei coniungitur per fidem ⁊ deuotionem:⁊ eius ancilla inq̄ꝫtū exhibet ei debitū famulatū:sicut ⁊ beata virgo dicitur eius mater ⁊ ancilla(dirupisti vincula mea)spūalia ⁊ corporalia. Spūalia p meorꝫ remissionē plenariaz

pctōꝝ: sicut dr in legēda. Sane iam frm̄ deo vocante ꝯsumato senario: cum pius eoꝝ pr ꝛ pastor locum solitudinis nactus: in multa cordis amaritudine vitā deploraret adolescētie nō sine culpa trāsactam: sibiq3 ac pli quā in xpo genuerat veniā postularet: ꝛ grām: excessiua q̄dā in eum supueniente letitia: certificat⁹ est remissione plenaria oiu3 delictoꝝ vsq3. v3. ad q̄drantem nouissimū. Item vincula corpalia (dirupisti) qbus fuit ligatus anteq̄ soldanus sibi pacificum pberet auditu3: vt supradictū est eodem caplo (Tibi sacrificabo hostiam laudis) ex quo tpe ꝛ locū nō inueni tibi martyrium offerēdi hostiam mee carnis (Uota mea reddam in conspectu oīs ppli eius) .i. ppli xpiani qui suus est ppls: nō solū creatione sed ꝛ fide: ex quo nō potui inter ifideles meu3 ppositū adimplere (In atrijs domus dūi ⁊c.) .i. militantis ecclesie: que domus dei dicitur: ꝛ etiam hierusale3 nominatur Apo. 21. Uidi ciuitatem sanctam hierusalē nouam descendentem de celo ⁊c.

De excessu orationis ꝛ spiritu prophetie.

b Dominus Bonauē. Sētiens igit xpi seruus corpore se peregrinū a dño: cu3 ad terrena foris desideria p xpi amore tot⁹ insensibilis esset effect⁹: ne foret absq3 ꝯsolatione dilecti sine intermissione orando spm̄ deo ꝯtendebat exhibere pntem: nā ambulās ꝛ sedens intus ꝛ foris laborans ꝛ vacās adeo erat oīoni vi mētis intentus: vt illi videref qcqd erat in eo nō solū cordis ꝛ corpis: veꝝ ēt opis ꝛ tpis dedicasse. Suspendebaf multotiens: tante deuotionis excessu: vt supra semetipm raptus ꝛ vltra humanu3 sensum aliqd sentiens: qd circa se agereſ exterius oīno nesciret. Ibidē visus est nocte orans manib⁹ ꝛ brachijs extēsis ad modū crucis toto corpe subleuatus a terra: ꝛ nubecula q̄dam fulgente circūdatus: vt illustratiōis mirabilis vltra mētem mira circa corpus cu3 eleuatione facta plustratio testis esset. Prophetaꝝ etiā spūs multiplex in tam multiformis plenitudine grē requieuit in eo: vt ipi⁹ virtute mirifica: se vir dei pntem aliqñ exhiberet absentib⁹: no titiāq3 certam hret lōge distātium: secreta quoq3 pspiceret cordiū: necnō ꝛ futuroꝝ pnūciaret euētus: sicut multiplicium exēploꝝ euidētia cōprobat: ex qb⁹ aliq̄ subscribunf: s3 hic pp breuitatē opis omittunf: pdicta vo ptinent in atriphōa tū dl.

In deum hūc oratio sursum leuat extatica. Quē dei radiatio replet luce prophetica. ps.

i In ꝯuertendo dñe captiuitatē ⁊c.

Rōnalis aīa eo q̄ est ad imaginem dei facta capax est ipi⁹ p cognitionē ꝛ amoreꝫ: ꝛ in h̄ ꝯsistit ipius vera libertas: de quo tropologice dici pōt illud apli. gal. 4. Illa que sursum est hierusalē libera est. Nā fidelis aīa sursum eleuata: p dei cognitionē ꝛ amorē: est vere libera: sed qñ p corpus qd corrūpif ꝛ aggrauat aīa3 trahif ad meditationē ꝛ amorem cupiditatū carnaliū ꝛ terrenaꝝ captiuaf: a qua captiuitate Paulus apls psonā infirmoꝝ assumēs liberari petit dicens Ro. 7. Infelix ego hō qs me liberabit de corpe mortis huius: ꝛ rūdet dicēs: grā dñi nři Jesu xpi. Nā cū p eius grām hō a cupiditatib⁹ terrenis ꝛ carnalib⁹ segregat⁹ a dicta captiuitate liberaf. Beat⁹ vo Frāciscus ꝛ eius socij saltem plurimi fuerunt talr liberati: pp qd poterāt dicere (In ꝯuertendo dñe captiuitatē syon) .i. fraternitatis ꝛ ꝯgregatiōis nře noīe syon designate: sicut supra dictū est. c. i. (facti sumus sicut ꝯsolati) Dr aūt sicut ꝯsolati ꝛ non simplr: nā in vita pnti pfecta ꝯsolatio nō hr: s3 in celestib⁹ expectaf (Tūc repletū est gaudio os nřm) reddēdo deo grates debitas de bñficijs ia3 acceptis: ꝛ ēt de pmissis (ꝛ lingua nřa exultatione) Dr autē exultatio q̄si extra saltatio: qd hūane lingue cōuenit: qñ p cognitionē ꝓpheticaꝫ trāscēdentia nālem cognitionē pnunciat ꝛ pdicit. Qd fuit in btō Frā. ꝛ alijs plurib⁹ socijs ei⁹. Et qm̄ hoc nō solū fuit notū frib⁹: s3 etiā mltis alijs psonis ex h̄ deū laudantib⁹: iō subdif (Tūc dicēt inter gentes magnificauit dñs facere cum eis) .i. magnificauit dona grē q̄ ꝯcessit frib⁹ istis. Et qm̄ sacra dei reuelare honorificu3 est: vt dr Thobie. 12. iō beat⁹ Frā. ꝛ frēs alij donis pdictis dotati poterant dicere (Magnificauit dñs facere nobiscū) sua nobis bñficia misericorditer ꝯferēdo (Facti sumus letātes) non solū interius mente: sed etiā exterius in corpe: sm̄ illud ps. 83. Cor meum ꝛ caro mea exultauerūt in deum viuu3. Et qm̄ a tpe bti Frācisci fuerunt in ordine aliq frēs defectuosi ꝛ pp̄ hoc in captiuitate pdicta detenti: iō pro liberatione talium orabāt beat⁹ Frāciscus ꝛ eius socij dicentes (Cōuertere dñe captiuitatem

captiuitatem syon:sicut torrens in austro)flan/
te nāq3 vento aqlonari qui siccus est torrentes
desiccant flante vo australi vento q pluuiosus
est torrētes:itez aquis replent:sic flante diabo
lo q ventꝰ aqlonaris:dici pōt sm illud Hiere.j.
(Ab aqlone pandet oē malū)mentes hoīu3 hu
more gr̄e desiccantur:s3 ex opposito flante spū
scō:aquis gr̄e replent z incipiunt fluere aquis
ɔtritionis z deuotionis:que finalr̄ pducunt ad
gaudium supne ciuitatis:ideo subdit (Qui se/
minant in lachrymis in exultatione metent)z
subditur modus pfectionis cum di(euntes)per
viam huiꝰvite ad patriam(ibant)de virtute in
virtutē(z flebāt)ppria pctā deflentes z aliena
(mittētes semina sua).i.exhortatiōes ad bonu3
p exēpla scā z verba:sm illud Luce.viij.Se/
men est vbū dei(venientes aūt venient cū exul
tatione)ad brauium celestis patrie(portantes
manipulos suos).i.fructus seminis sui:qui sūt
manipuli gratiosi.

¶ De obedientia creaturarum ad ipsum.

d Ominus Bonauē. O vere preclarū z admira
bilem virū:cui suus ignis ardorem ɔtē
perat:aqua sapo:ē cōmutat abūdans poculum
petra ppinat:inalata deseruiunt māsuescūt imi
tia z irrōnabilia studiose intēdunt.Ipse quoq3
dn̄s oleum sua benignitate obedit ad votū du3
z liberalitate:pparat cibu3 lucis pber claritate
ducatum:vt sic ei tanq̄ viro sctitatis eximie:z
ois creatura subseruiat z ipse creator olum ɔde
scēdat.Nō solum aūt creatura corpalis obedie/
bat sibi:sed ēt spūalis. Nam orōnis sue virtute
demones fugiebant:sicut dr̄ in legēda sua. Ut
aūt qetius spūalium immissiones susciperet:ad soli
tudines z ecclesias relictas oraturus nocte per/
gebat q̄ñs z ibi pugnas demonu3 horribiles
senserit:q secū ɔfligentes:q̄si manu ad manum
nitebantur tp̄m ad orōnis studio pturbare.Ue
rum illis pcum seruētium Isatigabili virtute fu
gatis vir dei solitarius remanens z pacatꝰ:ne/
mora replebat gemitibꝰ:loca spargebat lachry/
mis:pectora manu tondebat:z q̄si occultius se
cretarium nactꝰ:nūc r̄ndebat iudici:nunc sup
plicabat pr̄i:nūc colludebat sponso:nūc colloq
batur amico.Nō solu3 aūt p seipm:s3 ēt p iter/
nūcium demones effugabat:sicut dr̄ in legenda
sua.Cōtigit ip̄m aliqñ Arecium deuenire cum
tota ciuitas intestino bello q̄ssata ppinquū sui
minabat excidiu3.Hospitatꝰ vo in subutbio vi
dit sup ciuitatē exultātes demones:ac pturba/
tos ciues ad cedē mutuā succēdētes:vt aūt se/
ditiosas illas effugaret aereas ptātes frēm silue
strū colūbine simplicitatis virū:q̄si pconē pmi
sit dicēs.Uade ad portam ciuitatis:z ex parte
dei oīpotentis demonibꝰin virtute obie pcipe:
vt exiant festināter.Accelerat verus obediens
pr̄is iussa pficere:z pöccupans in laudibꝰfacie3
dn̄i:ante portā ciuitatis cepit clamare valēter.
Ex parte oīpotētis dei z iussu serui eius Fran/
cisci pcul hinc discedite demōes vniuersi.Re/
dit ad pacē ɔtinuo ciuitas:z ciuilitatis in se iu
ra ciues oēs cum magna tr̄āqllitate reformant.
Et hoc est q̄ dicit breuiter in antiphona. Ser
uo sui creatoris creature obediunt.Eius tanq̄
preceptoris demones effugiunt. Psalmus.

s Epe expugnauerūt me zc.Beatꝰ
Frāciscus sedatis passionibꝰ
z ad ɔtēplatiōis altitudinē eleuatꝰ:cō/
ueniēter pōt israel nolari igif(dicat nūc isrl̄).i.
Frā.(Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea)
i.corpales passiones q̄ sunt ɔcupiscentia carnis
z ɔcupiscētia oculoz.Nā iter vanos fuit hoīu3
filios iuuenili etate nutritus in vanis z post ali
qualē lraz notitia3 lucratiuis mercationū de/
putatus negocijs:q; tn̄ ei nō pualuerunt:s3 ma
gis ecōuerso:iō subditur(z enī nō potuerūt mi
hi)assistente sibi supno psidio:nec iter lasciuos
iuuenes post carnis petulātiam abijt:nec inter
cupidos mercatores sperauit in pecunia z the/
sauris:sicut dictū fuit.c.j.Et qm̄ a quo qs supe
ratus est eiꝰ seruus effectꝰest:iō merito creatu/
re corpales ei subiecte seruiebāt. Et q; nō solu3
eas:s3 ēt malignos spūs supauit:iō subdit(Su
pra dorsum meū fabricauerūt pctōres).i.demo/
nes mecū manu ad manū ɔfligētes:vt pdictū
ē(plōgauerūt iniqtatē suā)q; a pncipio mūdi
ad malū fideliū machinari nō cessauerūt(Dn̄s
iustus ɔcidet ceruices pctōz).i.demonū.Nā
ex btī Frā.ɔstātia z diuina iustitia repellebant:
pp qd subdit(Cōfundant z ɔuertant retrorsu3
oēs q oderūt syon).i.btī Frā.ɔgregationē noie
syon designatā:vt supra dictū est.c.j.(fiāt sicut
fenū tectoz qd pusq̄ euellatur exaruit)demo/
nes enī3 sunt stipula gehēne incendio pparata
(De quo nō impleuit manu3 suam q metet)in

finali nāq; iudicio messores erūt angeli sancti. Scdm qđ dī Matth. xiij. Ipsi vero nō colligēt demones ad suum cōsortiū: sʒ cōa magis ipellēt ad gehēne incēdium. Et quī p dei iustiam diffinitiuā sunt dānati subdit[z nō dixerūt q pteribāt p viā huiꝰ vite[bñdictio dñi sup vos zc.] q: pro dānatis nullus debet orare.

¶ De stigmatibus sacris.

d **Dominus** Bonauē. Fidelis reuera famulus z minister xpi Frā. Biennio anteq̄ spiritum redderet celo: cū in loco excelso sursuʒ q mone aluerne dī q̄dragenariuʒ ad honorē Michaelis archangeli ieiunium inchoasset: supne cōtēplationis dulcedine habūdātius solito supfusus: ac celestium desiderioꝝ ardentiori flāma succēsus supnarum cepit imissionum cumulatius dona sentire. Dum igit seraphicis desiderioꝝ ardoribꝰ sursum ageret in deum: z affectꝰ cōpassiua teneritudine in eum trāsformaretur: cui ex caritate nimia crucifigi cōplacuit: quodā mane circa festū exaltationis sancte Crucis in latere montis orans: vidit q̄si spēm vnius seraph: sex alas tam fulgidas q̄ ignitas hñtes: d celoꝝ sublimitate dscēdere: q volatu celerrimo ad aeris locū viro dei ppinquū pueniens: non solū alatus: sʒ z crucifixus apparuit: manꝰ qdēʒ z pedes hñs extēsos z cruci affixos. Alas vero sic miro mō hinc inde dispositas: vt duas supra caput erigeret: duas ad volādū extēderet: duabus vō reliqs totum corpus circūplectēdo valeret. Hoc vidēs vehemēter obstupuit: mixtūq̄ dolori gaudium mens eius incurrit dū z in tam gratioso xpi aspectu sibi tā mirabilr apparentis excessiuam quādā pcipiebat letitiam: z dira cōspecta crucis affictio: ipsius aiam cōpassiui doloris gladio ptransibat. Intellexit qdēʒ illo docēte interius: q z apparebat exterius: q lʒ cōpassionis infirmitas cū imortalitate spūs seraphici nullatenus cōueniret: ideo tñ hmōi visio suis fuerat psentata cōspectibꝰ vt amicus xpi pnosceret se nō p martyrium carnis: sʒ p incēdium mētis totū in xpi Jesu crucifixi expssam silitudinē trāsformādum. Disparens igit visio post archanū: ac familiare collogum mentē ipsius seraphico interius inflāmauit ardore: carnem vō crucifixo cōformi exterius insigniuit effigie: tanq̄ si ad ignis liq̄factiuam virtutē preambulaʒ sigillatiua q̄dā esset impressio subsecuta. Statim nāq; in manibꝰ eius z pedibꝰ apparere ceperūt signa clauoꝝ ipsoꝝ capitibꝰ in interiora parte manuum z supiori pedū apparētibꝰ z eoꝝ acuminibꝰ existētibꝰ ex aduerso. Erantq; clauoꝝ capita in manibꝰ z pedibꝰ rotunda z nigra. Ipsa vero acumina oblōga retorta z repercussa q̄ de ipsa carne surgētia carnem reliquam excedebāt. Sīqdē repcussio ipsa clauoꝝ sub pedibus adeo pminens erat z extra ptensa: vt nō solū plātas solo libere applicari nō sineret: veꝝ etiam iter curationē arcualē ipsoꝝ acuminum facilr imitti valeret digitꝰ manus: sicut z ab eis ipse accepi: q oculis ppꝛijs cōspexerūt. Dextrū quoq; latus q̄si lancea transfixum rubra cicatrice obductum erat qđ sepe sacrū sanguinem effundens: tunicam z femoralia in tāta copia respergebat vt postmodū frēs socij ea lauātes p tpe indubitanter aduerterēt: q sicut in manibus z in pedibꝰ: sic z in latere famulus dñi expresse hēet impressam silitudinem crucifixi. Et hoc est q dī in Antiphona xpo iam carismatibus cōformatus interius: passionis stigmatibus consignatur exterius.   Psalmus.

c **Confitebor** tibi domie zc. Beatꝰ Frāciscꝰ impssionis sacroꝝ stigmatū tpe feruenter orans in latere montis aluerne potuit dicere cōpetenter[cōfitebor tibi dñe]cōfessione laudis[in toto corde meo]naʒ tūc in deum sursuʒ seraphicis ardoribꝰ agebatur[qm̄ audisti verba oris mei].i. verba orōnis mee: hoc. n. pcepit: p hoc q tunc dono grē habūdantius solito supfusus: cepit supnarum imissionū cumulatiꝰ dona sentire vt pdictum est: angeli vero sancti iustis orationibꝰ assistūt: z coram deo pces eorum offerūt: sicut dī Thob. xij. ca. Qñ orabas cū lachrymis zc. ego orōnē tuam obtuli: qđ est vbū angeli Raphaelis: iō subdit[In cōspectu angelorum psallā tibi]z subdit modus orādi: cuʒ dī [adorabo ad tēplum scm̄ tuum] Tēpore nanq; veteris testamēti iudei in exiliū deportati adorabant versa facie ad hierusaleʒ rōne tēpli: sicut dī. iij. Regū. viij. z Daniel. vj. Uetus aūt testamentum fuit figura noui: z ideo xpiani existentes in exilio huius mundi debent adorare versa facie mētis ad celestem hierusalem in qua est templū sanctum glorie dei: de quo dicit ps. 28.

In templo

In templo eius oēs dicent gloriam. Sic autē orabat beatus Fran. ꝓpter qđ dicere poterat. (Adorabo ad templū scm̄ tuū ⁊ confitebo: nomini tuo) ꝯfessione laudis grãs agēdo de beneficijs ei collatis: ideo subdicit [supra misericordia] .s. in remissione totali pctōꝝ meoꝝ: vt dictum est supra [Et veritate tua] in salutari donatione tuorum carismatū ⁊ donoꝝ [Qm̄ magnificasti sup omne nomen scm̄ tuum] Jungat sic lra. Qm̄ magnificasti nomē scm̄ tuum. scʒ in me: qꝛ deus in se nō magnificat cuʒ sit infinit⁹. Et hec magnificatio fuit sacroꝝ stigmatuʒ impressio: que fuit occasio fidelibus magnificandi nomē dn̄i deuote. Sed quia hoc est priuilegiuʒ singulariter beato Frācisco ꝯcessum: ideo dicit [super omne] .s. collegium iustoꝝ sicut de quolibet sancto ꝯfessore canit ecclesia: nō est inuent⁹ similis illi pro aliqua eius singulari grã sine ꝑiudicio alioꝝ sanctoꝝ. Et qm̄ conformitas est cā dilectionis: ⁊ per ꝯsequens exauditionis: ideo beatus Frāciscus xp̄o interius ⁊ exterius conformatus poterat dicere [In quacūqʒ die inuocauero te exaudies] tua benignitate. Tanta enī nouitas in beati Francisci corpore signum fuit notabilis augmenti gratie in eius mente: ideo subdit [Multiplicabis in anima mea virtutē] ⁊ quoniam dn̄s Gregorius papa nonus: ⁊ cardinales plurimi ad quos regimen ecclesie ptinebat: ꝓpter qđ reges dici poterāt: sacra stigmata verbo ⁊ scripto cōfessione laudis ꝯfessi sunt. vt supra dictū est. ca. j. ideo subdit [Confitebuntur tibi dn̄e omnes reges terre quoniaʒ audierunt omnia verba oris tui] .i. cognouerunt facta tua mirabilia in corpore beati Francisci. Qꝫ autem factum aliquādo nominet verbū pʒ .ij. Regum. j. qđ est verbum qđ factum est: ⁊ hoc maxime cōpetit verbo dei: cuius dicere est facere. ps. cxlviij. Ipse dixit ⁊ facta sunt. Et cantēt in vijs dn̄i .i. cantari faciāt in ecclesijs dei in quibus conuenit populus xp̄ianus ad audienduʒ diuinum officium [Qm̄ magna est gloria dn̄i] in impressiōe sacroꝝ stigmatū in corpore sancti Frācisci. Hoc eniʒ cantari fecerūt in ꝓsis hymnis ⁊ antiphonis q̄ ad dei gloriam ⁊ bti Francisci honorē ediderūt. Et subdit dicte glorie rō cum dr̄ [Qm̄ excelsus dn̄s ⁊ humilia respicit] vt attollat [⁊ alta] .i. supbã [a lōge cognoscit] vt despiciat: vt exponit Aug. hoc aūt impletū fuit in beato Francisco quem propter humilitatē suam ad illam celsitudinē erexit de qua superbum demonē eiecit: sm̄ q̄ vni sancto fratri diuinitus ostēsum fuit. De quo dr̄ in legēda. Cū enim esset in comitatu viri dei ⁊ vna cum ipso in quadam ecclesia deserta feruenti oraret affectu in extasi factus vidit inter multas in celo sedes vnam ceteris digniorem preciosis ornatā lapidibus ⁊ omni gloria refulgētem. Miratus intra se ꝓcelsi refulgentiam throni: anxia cepit cogitatione ꝑquirere: quis ad illam deberet assumi. Audiuit inter hec vocem dicentem sibi. Sedes ista vnius de ruentibus fuit ⁊ nunc humili seruat Francisco. Reuersus demum frater ad se ab orationis excessu virum beatum exterius prodeuntem solito more fuit secut⁹. Cūqʒ incedentes per viam de deo inuicem loquerentur frater: ille visionis sue non imemor: solerter quesiuit: quid de seipso sentiret ab eo. Ad queʒ humilis xp̄i seruus. Uideor mihi maxim⁹ peccator. Cui cuʒ frater diceret ex aduerso: q̄ hoc non posset sana ꝯscientia dicere: nec sentire: adiunxit. Si quēcūqʒ sceleratū hoiem tanta fuisset xp̄s misericordia ꝓsecutus: arbitror: sane: q̄ multo q̄ʒ ego deo gratior esset. Cōfirmatus fuit frater ex tam admirabilis humilitatis auditu de veritate visionis ostēse [euāgelio sacro testante] cognoscēs: q̄ ad excellētiam glīe de qua superbus eijcit vere humilis exaltet. Et qm̄ post stigmatū impssionē beat⁹ Frāciscus fuit interius ⁊ exteri⁹ armis xp̄i munit⁹ potuit dicere [si ambulauero in medio tribulatiōis viuificabis me ⁊ sup iram inimicoꝝ meoꝝ] .i. demonū [extēdisti manū tuam] eos repellendo ad ꝑcem meam [⁊ saluū me fecit dextera tua] me ab eoꝝ impugnatiōe maligna liberādo. Sʒ qm̄ merita beati Francisci nō valuerūt sibi: sed ēt in filijs suis remunerant: ideo subditur [Dn̄s retribuet pro me] quasi dicat pro meritis meis de⁹ retribuet bona filijs meis ipsos ꝯseruando. Hāc aūt ꝯseruationē desiderabat btūs Franciscus ꝯtinuari: propter q̄ orabat dicens [Dn̄e misericordia tua in seculū] supple sit super filios quos dedisti mihi pp qđ subditur [opera manuum tuarū] .i. filios meos [ne despicias] eos deserendo: sʒ magis eos honores ꝯtinue gubernādo ⁊ in hoc exaudit⁹ fuit a dn̄o: sicut dicitur in legenda. Cum aūt semel malis turbat⁹ exēplis anxio spiritu miseri-

cordis patrez precaretur pro filijs rñsum hmõi reportauit a dño. Cur tu paup homócio ptur/baris. An ego te sup religioné meaz: sic pastoré ꝯstitui vt me ꝑncipalez nesciás esse patronum. Hoiem simplicem ad hoc te cõstitui: vt q̃ in te fecero nõ humane idustrie: sed supne gr̃e ascri banť. Ego vocaui seruabo τ pascaz τ alijs exci/déribus alios subrogabo vt si nati nõ fuerit: fa/ciam illos nasci. Et quátiscunq3 fuerit impulsi/bus paupercula hec concussa religio: salua sem per meo munere permanebit.

De sacro transitu beati Francisci.

D Ominus Bonauen. Ipse do tráſitum suũ longe ante ꝑsciuit. Dieq3 obitus iminéte di/xit fr̃ibus sui corpis tabernaculũ deponéduz in ꝓximo: queádmodũ fuerat sibi demõstratum a xp̃o. Biénio itaq3 ab impssione sacroꝝ stigma/tũ anno. v3. a sua ꝯuersione. xxij. ad sanctá Ma riam de portiuncula se deferri poposcit: vt vbi p virginé Matré dei spm̃ ꝯceperat pfectionis τ gr̃e: ibidé mortis soluto debito: ad brauiuz p/ueniret retributionis eterne. Post hoc euáge/lium sm Ioánem ab illo loco ante diem festuz pasche sibi legi poposcit vt in eo vocez dilecti pulsantis audiret: a quo solus eũ iam carnis pa ries disiungebat. Ipse vero ꝓut potuit in hui⁹ psalmi vocé erupit (voce mea ad dñz clamaui: voce mea dñm deprecatus sum) τ ad finez vsq3 cõpleuit (me ingt expectauit iusti donec retri/buas mihi) Tandé in eum cũctis cõpletis my/sterijs: aĩa illa sanctissima carne soluta τ in abis/suz diuine claritatis absorpta: beatus vir obdor miuit in dño. Unus aũt ex fratrib⁹ τ discipulis eius vidit animam illam beatam: sub specie stel le ꝑfulgide: a candida subuectam nubecula sup aquas multas in celũ tramite recto sursum fer/ri: tanq̃3 sublimis sanctitatis candore ꝑnitidaz τ celestis sapientie: simul τ gratie vbertate re/pletá: qbus vir sanctus promeruit itroire locũ lucis τ pacis vbi cuz xp̃o sine fine quiescit. Ca ro vero ipsius que prius tam infirmitate q̃3 ex natura ad nigredinem declinabat candore ni/mio renitescens: illius secunde stole pulchritu/diné ꝑtendebat. Et hoc est qd dicitur in anti/phona. Uño stelle splendide stolam primá cer tificat: carnisq3 prius liuide candor secundam indicat. seam prefigurando. Psalmus.

V Oce mea ad dominũ clama/ui τc̃. Sicut pz ex predictis) iste psalmus fuit oratio beati Fran. morientis (voce mea ad dñm deprecatus sum) Et dĩ hic bis (voce mea) pp vocem mẽtis τ corporis. Nam in huius psalmi vocé erupit: ꝓut poterat illa hora: vt ꝑdictum est (Effundo in ꝯspectu meo orõnem meam τ tribulationez meaz ante ipm ꝓnuncio) vt eni moriendo xp̃o ꝯformaretur eius iminente morte grauib⁹ fuit afflictus dolorib⁹: sicut dr̃ in legéda. Ut aũt vi/ro dei cumulus meritorum accresceret que oĩa vere in patientia ꝯsumanť cepit infirmitatibus varijs laborare taz grauiter vt dolorosis passio/nũ molestijs p singula mébra diffusis ꝯsũptisq3 iaz carnib⁹: q̃si sola cutis ossib⁹ coheréret. Cũq3 duris corporis angereť doloribus: penales illas angustias nõ penas: s3 sorores suas esse dicebat: tantasq3 in ipsaꝝ tollerantia leta dño laudes τ gratias referebat: vt videreť sibi assistentib⁹ fra/trib⁹: q3 pro gloriatione iocũda τ humili: quasi Paulum aspicerent: τ p vigoratione imptur/babilis animi alteꝝ Iob viderent (In deficien/do ex me spm̃ meum) videbat enim spũs vita/les corporis oĩno deficere: τ p ꝯñs spm̃ rõnalez statim a corpe separáduz: ideo subdiť [Et tu co/gnouisti semitas meas] ac si diceret cũ xp̃o mo/riente: pater in manus tuas cõmendo spirituz meum: dirige eum ad te per rectá semitaz dedu cendo. Sed qm̃ maligni spũs isidianť iustis in morte: sicut legiť de beato Martino. Et idem verisile est de btõ Frá. ideo subdiť [In via hac qua ambulabam abscõderũt supbi laqueum mi hi] .i. demones. Ut autez pfectius xp̃o morienti qui dixit in cruce: deus deus me⁹ quare me de/reliquisti: ꝯformaretur: ideo dixit [Cõsiderabaz ad dexteram τ videbam τ non erat qui cogno/sceret me] [Perijt fuga a me τ non est qui req rat aĩam meam] licz enim humanitas christi in qua patiebatur in supposito verbi esset ꝯiuncta diuinitati: tamen dicebat se a patre derelictum in manibus iudeoꝝ: Ita beatus Frácisc⁹ mo/riens quáuis esset deo mente coniunctus p fer uentissimam caritatem: τ etiá quodámodo cor pore ꝓpter impressoꝝ sacroruz stigmatum simi litudinem: tamen dicebat se incognituz τ irre/quesitum quátum ad mortis corporalis euasio/nem: quá tamen veraciter acceptabat: eo q3 per ipsam

ipsam se venire ad gloriaz preuidebat: ppter q dicebat [Clamaui ad te domine dixi tu es spes mea portio mea in terra viuentium intende ad depcationem meam] me transferédo ad gloriaz [quia humiliatus sum nimis] .i. valde afflictus ex doloribus mortis [libera me a psequentibus me] .i. a demonibus qui maxime iustis insidiantur in morte: vt supra dictum est: ⁊ quia tūc faciunt vltimuz de potētia scientes: q nocere nō poterunt eis vltra: ideo subditur [quia confortati sunt super me] licet defraudentur a sua intentione: ideo subditur [Educ de custodia animā meam] .i. de corpore mortali: qd est quasi carcer anime: ppter quod dicebat Apls. Ro. vij. Infelix homo qs me liberabit de corpore mortis huius [ad confitendum nomini tuo] confessione laudis perfecte. Nam anima corpore mortali detenta: non potest in deum ferri libere: qr corpus quod corrūpitur aggrauat animam: vt dicitur Sap. x. [Me expectāt iusti] qui sunt in gloria celesti [donec retribuas mihi] .s. gloriam anime quā statim habuit exiens de corpore: propter q sub specie stelle splendide visa est in celū recto tramite ↄscendere: vt superius est expressum: ⁊ in generali resurrectione gloriam corporis quod fuit pfiguratū in candore nimio mortue carnis: que tamen prius taz ex natura q̄z ex infirmitate ad nigredinem declinabat.

¶ De miraculis sci Frācisci ⁊ ei⁹ canonizatiōe.

Dominus Bonauen. Cepit autem vir beatus cōtinuo diuine faciei super irradiante respectu magnis ⁊ multis coruscare miraculis: vt sublimitas sanctitatis ei⁹ que ipso viuēte in carne ad morum directionem per exēpla perfecte iustitie insotuerat mundo: illo iam regnante cum xp̄o ad omnem fidei firmitatem per miracula diuine potentie comprobaret a celo. Cūqz in diuersis orbis partib⁹ gloriosa eius miracula largaqz per ipm impetrata beneficia plurimos ad xp̄i deuotionem accēderent: ⁊ ad ipsius sancti reuerētiam incitarent: acclamātib⁹ tam linguis sermonum q̄z operum ad aures sūmi pontificis dn̄i Gregorij noni: que per seruuz suum Frāciscum deus opabat magnalia puenerunt. Sane cū idez pastor ecclesie nō solū ex miraculis auditis post mortē: verū etiam experimētis in vita ipsius oculis visis ⁊ manib⁹ ↄtractis sanctitatem eius mirabilem plena fide certificatus agnosceret: ⁊ p hoc in celis glorificatum a dn̄o nullatenus dubitaret: vt xp̄o cuius erat vicarius ↄcorditer ageret: hūc in terris reddere celebrem tanq̄z omni veneratione dignissimum pia ↄsideratione disposuit. Ad oēm quoqz certitudinē faciendā orbi terraꝝ de glorificatiōe viri scissimi inuenta miracula ⁊ cōscripta ⁊ testibus idoneis approbata: examinari fecit p illos q minus inter cardinales fauorabiles negocio videbant. Quib⁹ diligenter discussis ⁊ ab oib⁹ approbatis de fratrum suoꝝ: ⁊ oium platorum qui tunc in curia erāt ↄcordi ↄsilio ⁊ assensu canonizādum decreuit. Veniens itaqz psonaliter ad ciuitatez Assisij. Anno dn̄ice incarnationis M. cc. xxviij. xvij. kal. Augusti die dn̄ico cū maximis que longum foret enarrare solēnijs: beatū Patrē cathalogo sanctoꝝ ascripsit. Et hoc est q d' in antiphona. Signis mortem sequentib⁹ pandit sancti gloria: ascriptus celi ciuibus colitur in ecclesia. Psalmus.

Super flumina babylonis illic sedimus ⁊ fleuimus ⁊c. Cogitāti mihi de psperitate nostri status circa tpa canonizationis beati Francisci patris nostri: ⁊ de aduersitate quā nunc patitur in diuersis partib⁹ mūdi: magis flere libet q̄z aliqd dicere. Cuius enim vel saxeum pectus lachrymę frm̄ in diuersis mundi partib⁹ afflictoꝝ ad cōpatienduz non emolliant: ppter hoc igitur dicamus [Sup flumina babylonis] .i. impetus multiplices tribulationis cōfusibilis [sedimus] idest māsimus sicut dr̄ Deut. j. Sedistis in cades multo tpe ⁊ nos diutius mansimus in tribulatione: ideo subdit causa fletus dicēs recordamur syon] .i. religionis nr̄e nomine syon designate: vt supra dictum est caplo pmo. Que quidem recordatio fit referendo tēpora pterita ad moderna. Nam primis tpibus sūmi pontifices nobis ad nutum gratias ⁊ priuilegia ↄferebāt: prelati ⁊ clerici nos elemosynaruz subsidijs nutriebant: postea vo a tpe Bonifacij pape octaui nostra puilegia in pluribus sunt restricta: ⁊ aliqua reuocata. Clerus etiaz pro parte magna ab elemosynarum collatione manum retraxit: ⁊ qd grauius est quartaz portionē vltra modū debituz exigendo: ⁊ alicubi recipiendo multipliciter nos affligit [in salicibus in medio eius

suspendimus organa nr̃a]p salices.n.ꝯueniẽter
pñt itelligi festiui dies:eo ꝙ filij israel i festo ta/
bernaculoꝝ accipiebãt salices de torrẽte i signũ
letitie:nos aũt iterdicti tpe solebam⁹ diuinũ of/
ficiuȝ solẽniter celebrare:sȝ nũc opȝ nos cũ alijs
organa nr̃a suspẽdere.Quã qdẽ restrictionẽ ali
qui clerici impropant ꝛ iproparuerũt durius in
huius restrictionis nouitate:pp qd̃ possum⁹ di
cere[qꝛ illic iterrogauerũt nos q captiuos duxe
rũt nos]dictã restrictionem ipetrãtes[ṽba can
tionũ]dicẽtes nobis d̃risorie tpe iterdicti[Can
tate]cantate sicut solebatis q̃si dicerẽt irrisorie:
mõ nõ potestis[Et q abduxerũt nos suis impe
trationib⁹ ad hãc restrictionẽ[hymnũ cantate
nobis de canticis syon].i.religionis vestre : q̃si
dicãt derisorie.Nũc vos opȝ nobis cessantibus
ꝯformare qb⁹ debem⁹ humilr̃ rñdere[Quõ can
tabim⁹ canticum dñi in terra aliena].i.in terra
iterdicto supposita:h̃ est dictu:nõ possum⁹ : qꝛ
volum⁹ mãdatis aplicis obedire.Sȝ qm̃ multi
pp afflictiões supradictas reputãt nos corã deo
datos obliuioni:q tñ post tẽpestatem trãqllũ fa/
cit:ꝛ post lachrymationẽ ꝛ fletũ gaudiũ ꝛ exul
tationẽ infundit:iõ subdit in psona ei⁹[Si obli
tus fuero tui hierusalẽ]p hierusalẽ q̃ interp̃tat
pacifica ꝯuenienter itelligit religio nr̃a:qꝛ bea/
tus Frã.dicit in regula.Cõsulo moneo ꝛ exhor
tor frẽs meos in dño Jesu xp̃o. Ut qñ vadũt p
mũdũ nõ litigent:neqȝ ꝯtendãt ṽbis:nec alios
iudicẽt:sȝ sint mites pacifici modesti mãsueti ꝛ
humiles honeste loq̃ntes oib⁹:sicut decet. Di/
cit igit dñs hãc religionẽ ꝯsolando[Si oblitus
fuero tui hierusalẽ obliuioni det dextera mea]
que põt supbos deijcere ꝛ hũiles ꝛ afflictos re/
leuare[Adhereat lingua mea faucib⁹ meis]me/
taphorica est locutio:q̃ de deo loqtur more hu/
mano. Sicut.n.p manũ diuinã itelligit virtus
ei⁹ opatiua:sic p linguã virt⁹ ei⁹ exp̃ssiua[Si nõ
meminero tui]in bonũ.Sic.n.pmisit dñs btõ
Frã.dicẽs q̃tuscũqȝ ipulsib⁹ ꝯculcata fuerit hec
paupcula religio:tñ meo munere pmanebit:si/
cut supius allegatũ est.cap.8.[Si nõ pposuero
tui hierusalẽ in ꝑn⁹ letitie mee]reducendo reli
gionẽ istã ad psperitatẽ ꝑstinã:quã habuit tpi/
b⁹ ppinqs canonizationis bti Frã.vt dictũ est
in ꝑn⁹ huius psalmi.Et ego q supiora descripsi
anno mei nouiciat⁹ audiui a quodã frẽ ãtiquo:
q ordinẽ itrauerat ppe tpa bti francisci ꝙ beat⁹
Frã. adhuc viuens dixerat.Frẽs mei erũt ꝑmo
poma dulcia:ꝛ postea insipida:ꝛ postea acerba:
ꝛ vltio ad ꝑstinã dulcedinẽ reuertent.Tria aũt
ꝑª vident iã esse ipleta.Nã a canonizatiõe san/
cti Frãcisci p plẽs annos frẽs fuerũt p̃latis pn/
cipib⁹ clericis ꝛ laycis gratiosi:postea ṽo grosi/
tas hec fuit diminuta.Et postea a tpe Bonifa/
cij pape.8. vt̃ q̃tũ ad multos in ꝯriũ ṽsa:maxi
me q̃tũ ad cleꝝ q multiplr̃ in diuersis ptibus
orbis frẽs tanq̃ odibiles pseqtur ꝛ affligit qd̃
nos debem⁹ nõ solũ hũane malitie:sȝ nr̃is d̃me
ritis iputare.Et qm̃ sicut dicit btũs Greg.euã
gelioꝝ omelia ꝑma p̃teritaꝝ reꝝ exhibitio cer/
titudo est futuroꝝ.Jõ ex trib⁹ iã ipletis sperare
debem⁹ ꝙ q̃rtũ adimplebit dño ꝯcedẽte.Sed
qm̃ frẽs nõ solũ debẽt orare p suis bñfactorib⁹:
sȝ ẽt p suis psecutorib⁹:sicut dr̃ in rl̃a ꝙ d̃bem⁹
diligere eos q nos psequunt:ꝛ rep̃hẽdunt ꝛ ar
guut:qꝛ dicit dñs:diligite inimicos vr̃os ꝛ ora/
te p psequẽtib⁹ ꝛ calũniantib⁹ vos:iõ subdit in
psona frm̃ adiplẽtũ ṽbũ xp̃i[Memor esto dñe
filioꝝ Edon]in bonũ ipsoꝝ.Esau ṽo alio noĩe
fuit vocatus Edon Gen.xxv.Ipse ṽo psecutor
fuit fris sui Jacob simplicis:ꝛ iõ filij Edon cõ/
petenter dici pñt psecutores hui⁹ paupcule rl̃e
siue religiõis.Pro qb⁹ tñ debem⁹ orare:vt resi
stant a sua puersitate:ꝛ sic fiãt nobis occasio le/
titie:iõ subdit[in diẽ hierusalẽ].i.ad ꝯsolãonem
nr̃am. Sicut.n.tribulatio frequẽter vocat nox
in sacra scriptura:sic ꝯsolão dies:ꝛ cũ h̃ dño ꝯce
dẽte fuerit ipletũ:poterim⁹ cuȝ aplo dicẽ.Nox
p̃cessit:dies aũt appropinq̃uit.Sȝ qꝛ nõduȝ est
h̃ ipletũ subdit adhuc de psecutorib⁹ nr̃is q di/
cũt[Exinanite exinanite vsqȝ ad fundamẽtuȝ
in ea]Aliq nãqȝ de psecutorib⁹ nr̃is false disse/
minauerũt ꝙ nr̃a religio eẽt penit⁹ destruẽda:
colligatio ṽo taliũ detractoꝝ põt ꝯuenienter di
ci[filia babylonis].i.digna ꝯfusione:sicut filius
mortis dr̃ hõ dign⁹ morte.ij.Re.xij.Jõ subdit
[filia babylonis misera]rõne culpe[beat⁹ q re/
tribuet retributionẽ tibi quã retribuisti nobis]
retribuendo tibi bona p malis.Et hoc faciunt
psecti frẽs orãdo p psecutoribus suis.Sed qm̃
multi nõ sunt:ita psecti qn insurgãt aliq mot⁹
irascibilis ad vindictã:iõ subditur[Beat⁹ qui
tenebit]id est retinebit freno rõnis[paruulos
suos]idest motus irascibilis:ne crescãt vsqȝ ad
malum ꝯsensus ꝛ opationis[Et allidet eos ad

petram:idest christū.Quod faciunt illi que re/ mittunt omnem initiū iā amore christi.Et hoc modo beatus Hiero.in epistola ad Eustochiū exponit versum istum dicens.Ille laudatur il/ le predicatur:beatus qui cum ceperit cogitare interficit cogitatus:et allidit eos ad petrā.Pe/ tra autem est Christus: cui sit laus et gloria in secula seculorum.Amen.

Explicit oratio deuota siue contemplatio: cum ipsius expositione ad beatum Franciscuz super vita et gestis ipsius sancti:A Reuerēdo sa cre theologie magistro fratre Nicolao de lyra ordinis minorum prouincie Francie conuent⁹ Vernolien.custodie normānie edita.

Epytaphium

dicti Eximij veri/ usqz testamēti in/ terpretis fratris Nicolai de lyra ordinis mino/ rum sacre theologie doctoris.Cuius venerabi/ le corpus requiescit in capitulo almi cōuentus Parisieñ.eiusdē ordinis prouincie Francie.

Ne meme ignores:pperans:dū plima lustras.
Qui suz ex his nosces que pede busta teris.
Lyra breuis vicus normāna in gēte celebris.
Prima mihi vite ianua forsqz fuit.
Nulla diu mundi tenuit vesania natum.
Protenus euasi religione minor.
Vernolium admisit currētē ad sacra tyronem.
Et xpi docuit me domitare iugo.
Ut tamen ad mores legis doctrina beate.
Addita planaret simplicitatis iter.
Artibus ipse pye et christi dogmate fretus.
Parisijs excepi sacra magisterij.
Et mox queque vetus et queque recētior affert
Pagina xpicolis splendidiora dedi.
Littera nempe nimis que quondam obscu/ ra iacebat.
Omnis per partes clara labore meo est.
Et quos sepe locos occidens littera tradit.
Hos typice humanis actibus exhibui.
Extat in hebreos sanctissima condita turris.
Nostruz opus haud nullis cōtenda petris.
Insuper et nostri releguntur sepe libelli.
Quos in sensa petri quatuor arte tuli.
Est quoqz quolibetis non irrita gloria nostris.
In que tu iustus arbiter esse potes.
Non tulit hec vltra vitem proferre merendo.
Omnipotēs dñs quo sumus et morimur.
A cruce tu cuius numeres si mille tricentos.
Adiungens vna quatuor et decades.
Ille me rapuit mors omnibus emula ficlo.
Cum micat octobris terna vigena dico.
Iam quo tendis Nicolai illectus amore.
Quo doctorem tibi lex reserata patet.

In eodem quoqz con/

uentu Parisieñ.circa capellam sancti Franci/ sci est sepultus reuerendus et nominatissimus doctor irrefragabilis magister Alexāder de ha/ lis.Sup cuius sepulchrū sequētes v'sus habet.

Qui tibi maiorum reperis monumēta p orbē.
Patris Alexandri gesta viator habe.
Hic placito superum pnatus gēte britāna.
Protenus a puero flexit ad astra gradum.
Non gaze meminit:nec auoz rura licetur.
Pectore in eximio sola minerua sedet.
Ergo freta emensus amnes et vastos equoris amnes.
Se totum ad studium pariense tulit.
Quo vel socraticos vl' sūmos quosqz platones.
Ingenio facile dexteriore preit.
Inde polum et celos et que sup astra geruntur.
Rimatus didicit abdita fata dei.
Sic tandem et meritis et digna laude pbatus.
Doctrine et verbi fit sator atqz pater.
At vbi theologie pugnax fnia venit.
Acciperet minor signa magistery.
Nullus enim sacri doctoris signa ferentem.
Ex grege Frācisci viderat orbis adhuc.
Magnus Alexāder cui mens per sctā fuisset.
Ac deuota diu et religiosa deo.
Ipse ego mox inquit certamina litis inique.
Cōpescam nec erit cui suus obstet amor.
It vir et induitur palla vilente minorum.
Quiqz magister erat fit pius ecce minor.
Nos quid obest dixit humilē gestare togellaz.
Qui pariter gerimus nomē onusqz patris.
Quid ptra impediat sublimi in nomine mētē.
Cordigeros fratres continuisse piam.
Discipulos xpi:qbus est lustrare popellos.
Quis ferat ignaros iussa docere dei.
Non tumet irrigua celesti flumine virtus.
Nec sese extollit cui deus auctor adest.
Mens humilis:purgata dolo pserua deorum.
Nec fama augesc.it nec iacet ima colens.
Iam primum post hac doctor fraterculus ibo.
Veste sub hac minim⁹ parta trophea gerēs.

Dixerat: hinc patuit Francisci semp alūnus.
Laurea doctorum qui tot vt astra micant.
Tum demū ex supis captū geminare talētum.
Nec torperet iners prouidus instituit.
Ad schola sacrorum q: nil satis ordine norat:
Cuncta qdem incertis sparsa fuere locis.
Hic prudens opifex multa celeberrimus arte.
Compage z neruis consolidauit opus.
Primus in articulos diuina volumina duxit
Artis z in morem retulit acta senum.
Quo duce pmonitus in prelia diuus aquinas.
Quotquot z vsqz legis fortius arma gerūt.
Nec qsqz adueniet qzuis ars crescit in horas.
Tam mente integra q senis ossa latret.
Hauriet hinc potius veluti defonte liquorem.
Et tanqz exemplar preferet vsqz virum.
Hec breuib⁹ dixi: que cetera multa supsunt.
Non vacat vt noris qui citus ire paras.
Clauditur hoc saxo famam sortitus abunde.
Doctor Alexander iunctus in axe deo.
Si quis honos meritis: si qui virtute colunt.
Hunc animo prefer: hūc venerare piem.
Ne forde z culpa pigritere per ocia deses.
Mancisci studio: que minor iste refert:

In circūferentia tumbe monimenti sui

ad murū erecte: ne pculcātes tāte rei memoriā aboleant: habent sequentes versus insculpti.

Gloria doctor decus z flos philosophorū.
Auctor scriptorum vir Alexander variorū.
Norma modernorum: fons veri: lux aliorum.
Inclitus angelorum archileuita: sed horuz
Spretor cunctorum: fratrum collega minor.
Factus egenorum: fit primus doctor eorum.

Obijt aūt āno incarnatiōis dñice. M. cc. xlv. xij. kal. septēbris. Sepultus inter crucifixuz na uis ecclesie z chorum in pūentu Parisieñ. dicti ordinis prope sacellum diui Francisci.

Incipit prima regula quaz fecit beat⁹ Franciscus

z dominus papa Innocentius tertius confirmauit eam sibi sine bulla: que tamen a beato Frācisco dimissa fuit z in melius ordiata postmodum spiritu sancto ordinante z inspirante. In noīe patris z filij z spiritussancti.

b **Hec est** vita quā frater Francisc⁹ petijt sibi cōcedi z pfirmari a domino papa Innocentio: z cōcessit z pfirmauit eam sibi z suis fratribus habitis z futuris frater Franciscus z quicuncqz erit caput istius religionis: promittit obediētiaz z reuerentia domino Innocentio pape: z eius successoribus obedire.

Q fratres debent viuere in obedientia sine proprio z in castitate. Cap. i.

r **Egula z vita** istorum fratrū hec est: scilicet viuere in obedientia z in castitate: z sine proprio: z domini nostri Jesu christi doctrinam z vestigia sequi: qui dicit. Si vis perfectus esse: vade z vende omnia z da pauperibus z hebis thesaurum in celo z veni z sequere me. Et si quis vult post me venire: abneget semetipsum z tollat crucem suam z sequat me. Item si quis vult venire post me: z non odit patrem suum z vxorez z filios z fratres z sorores: adhuc autem z animam suam nō potest eē meus discipulus. Et omnis qui reliquerit patrem: aut matrez: fratres aut sorores: vxorē aut filios: domos aut agros propter me: centupluz accipiet: z vitam eternam possidebit.

De receptione z vestitu fratrum.
Capitulum secundum.

f **I quis diuina īspi**ratione volens accipere hanc vitam: venerit ad nostros fratres: benigne recipiatur ab eis: qui si fuerit firmus accipere vitam nostram: multuz caueant fratres sibi ne de suis tēporalibus negocijs se intromittant: sed ad suuz ministrum: qz citius poterunt eum representent. Minister vero benigne recipiat ipsum z confortet: z vite nostre tenorem ei diligenter exponat. Quo facto predictus si vult z potest spiritualiter: z sine impedimento vendat omnia sua: z studeat pauperibus erogare. Caueant autem fratres z ministri fratrum: q de negocijs suis nullo modo se intromittāt. Nec accipiant aliquam pecuniam: nec per se: nec p interpositam personā. Si tamē indiguerint: alia necessaria corporis preter pecuniā recipere possunt fratres causa necessitatis: sicut alij pauperes. Et cum reuersus fuerit: mister concedat ei pānos pbatiōis vsqz ad annū. s. duas tunicas: sine captio z cigulū z brachas z caparonē vsqz ad cingulū. Finito vo āno z termino pbōnis:

recipiat

recipiatur ad obedientiam. Postea non licebit ei ad aliam religionē accedere: nec extra obiam euagari: iuxta mandatū dñi pape. Si aūt aliqs venerit q̄ sua dare non pōt sine impedimēto: z hꝫ spūalem volūtatem: relinquat illa z sufficit ei. Nullus recipiatᷣ ꝯtra formā z institutionem scē ecclesie: alij vo q̄ ꝓmiserūt obiaꝫ hēant vnicam tunicā cum caputio: z aliaꝫ sine caputio si necesse fuerit z cingulū z brachas. Et oēs frēs vilibus vestib⁹ induantᷣ: z possint eas repeciare de saccis z alijs pecijs cū bñdictiōe dei: qꝛ dñs dicit in euāgelio qui in veste pciosa sūt z in delicijs: z qui mollib⁹ vestiuntur in domib⁹ regū sunt. Et lꝫ dicantᷣ hypocrite: non tñ cessent benefacere: nec querāt caras vestes in hoc seculo: vt possint hēe vestimentum in regno celorum.

¶ De diuino officio z ieiunio. Cap. III.

Dicit dñs. Hoc genus demoniorꝫ non pōt exire nisi in ieiunio z orōne. Et iterꝫ. Cuꝫ ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Propter h̄ oēs frēs siue clerici siue laici faciant diuinum offm̄ laudes z orōnes ſm q̄d debent facere. Clerici faciant offm̄: z dicant ꝓ viuis z pro mortuis ſm ꝯsuetudinem clericorꝫ: pro defectu aūt z negligētia frm̄ oi die dicāt. Miserere mei deus. cum Pater nr̄: z pro frib⁹ defunctis dicant. De profundis. cum Pr̄ nr̄. Et libros necessarios ad implēdum eorꝫ offm̄ possint hēre: z laicis scientib⁹ legere psalteriū: liceat illud hēre. Alijs vo nescientib⁹ lr̄as: librum hēre nō liceat. Laici vo dicāt. Credo in deuꝫ z. xxiiij. Pr̄ nr̄. cum Gloria pr̄i pro matutino. pro laudibus vo qnqꝫ. Pro ꝑma. Credo in deum z. vij. Pr̄ nr̄. cū Gloria pr̄i. Pro. iij. vj. ix. pro q̄lbꝫ istaꝫ. vij. Pater nr̄. cuꝫ Gloria patri. Pro vesperis aūt xij. Pro completorio. vij. z Credo in deum. cū Gloria patri. Pro mortuis septem Pater nr̄. cum Requiem eternā: z pro defectu z negligētia frm̄ tria Pater nr̄ die quolibet. Et sim̄r oēs frēs ieiunent a festo oium sanctorꝫ vsqꝫ ad natale: z ab epyphania q̄ dñs nr̄ iesus xp̄s incepit ieiunare vsqꝫ ad pascha. Alijs aūt tpibus non teneantᷣ ſm hanc vitā nisi sexta feria ieiunare. Et liceat eis mādu care de oibus cibis q̄ apponuntᷣ eis ſm sanctum euangelium.

¶ De ministris z alijs fratribus qualiter ordinentur. Capm. IIII.

In nomine dñi. Oēs frēs q̄ ꝯstituuntᷣ ministri z serui aliorꝫ fratrū: in locis in q̄b⁹ fuerunt collocent suos frēs quos sepevisitent z spūaliter moneant z cōfortēt: z oēs alij fratres mei bñdicti diligenter obediant eis in his quē spectāt ad salutē aīe: z nō sunt ꝯria vite nr̄e: z faciāt iter se sicut dicit dñs. Quecūqꝫ vultis vt faciant vobis hoīes: z vos facite illis: z q̄d tibi nō vis fieri: nō facias alteri. Et recordentᷣ ministri z serui q̄d dicit dñs. Nō veni ministrari: sꝫ ministrare. Et q̄ cōmissa est eis cura aiarū fratrū: de quibus si aliqd pderetᷣ pp eorꝫ culpā: z malū exēplū: in die iudicij oportebit eos reddere rationem coram dño iesu christo.

¶ De correctiōe fratrū in offensione. Cap. V.

Beoqꝫ aīas vr̄as z fratrū vestrorꝫ custodite: qꝛ horrendū est icidere in manus dei viuentis. Si qs aūt ministrorꝫ alicui fratrū aliqd ꝯ vitam nostrā preceperit vel cōtra aiam suā: nō tenetᷣ ei obedire: qꝛ illa obediētia nō est in qua delictum vel peccatū cōmittitᷣ. Uerūtñ oēs frēs q̄ sunt sub ministris z seruis fratrū minorꝫ z seruorꝫ: cōsiderent rōnabilr̄ z diligēter: z si viderint aliquē eorꝫ carnalr̄ z nō spūaliter ambulare pro rectitudine vite nr̄e post tertiam admonitionē si nō se emendauerit: in capitulo penthecostes renūcient ministro z seruo toti⁹ fraternitatis nulla ꝯdictione impediēte. Si vo inter frēs vbicūqꝫ sint: fuerit aliqs frater volēs carnalr̄ z nō spūalr̄ ambulare: fratres cū q̄bus est moneāt eū z instruāt z corripiāt humiliter z diligenter. Qꝛ si ille post tertiā admonitionē noluerit se emendare q̄ꝫ citius possint mittant eū vel significent suo ministro z seruo: qui minister z seruus de eo faciat: sicut sibi ſꝫ deū melius videbitᷣ expedire. Et caueant oēs frēs tam ministri z serui q̄ꝫ alij: qꝛ pp peccatum alterius vel malū exēplū nō turbentᷣ z irascantᷣ: qꝛ dyabolus ꝓpter delictū vnius vult multos corrūpere: sed spūaliter sicut pn̄t adiuuent eū q̄ peccauit: qꝛ nō est sanis opus medicus: sꝫ male habentibus. Sim̄r oēs frēs nō habeant ptātem vel dominationē: maxime inter se. Sicut enīꝫ dñs dicit in euāgelio. Principes gētiū dñantᷣ eorꝫ: z qui maiores sunt: ptātem exercēt in eos. Nō sic erit inter frēs: sed quicūqꝫ voluerit iter eos

maior fieri:fit eorum minister et servus:et qui maior est inter eos:fiat sicut minor. Nec aliquis frater malum faciat vel malum dicat alteri:immo magis per caritatem spiritus voluntarie serviant et obediant invicem:et hec est sancta et vera obedientia domini nostri Jesu christi. Et omnes fratres quotiescumque declinaverint a mandatis domini et extra obedientiam evagaverint:sicut dicit propheta:sciant se esse maledictos extra obedientiam quousque steterint in tali peccato scienter. Et quando perseverant in mandatis domini que promiserunt per sanctum evangelium et vitam ipsorum sciant se in vera obedientia stare:et benedicti sint a domino.

¶ De recursu fratrum ad ministrum:et quod aliquis frater non vocetur prior. Cap. VI.

f Ratres in quibuscumque locis sunt:si non possunt vitam nostram observare: quam citius possunt recurrant ad suum ministrum hoc ipsi significantes. Minister vero taliter studeat eis providere:sicut vellet sibi fieri si in consimili casu esset. Et nullus vocetur prior: sed generaliter omnes vocentur fratres minores: et alter alterius lavet pedes.

¶ De modo serviendi et laborandi. Cap. VII.

o Mnes fratres in quibuscumque locis fuerint apud aliquos ad serviendum vel ad laborandum non sint camerarii:nec cellarii:nec presint in omnibus eorum quibus serviunt:nec recipiant aliquod officium quod scandalum generet:vel anime sue faciat detrimentum:sed sint minores et subditi omnibus qui in eadem domo sunt. Et fratres qui sciunt laborare laborent:et eandem artem exerceant quam noverint si non sit contra salutem anime sue: et honeste poterint operari. Nam ait propheta. Labores manuum tuarum quia manducabis:beatus es et bene tibi erit. Et Apostolus. Qui non vult laborare:non manducet. Et unusquisque in eadem arte et officio in quo vocatus est permaneat:et possint pro labore accipere omnia necessaria preter pecuniam. Et cum necesse fuerit vadant pro elemosynis:sicut alii paupes. Et liceat eis habere ferramenta et instrumenta suis artibus necessaria. Omnes fratres studeant bonis operibus insudare:quia scriptum est. Semper facito aliquid boni:ut te diabolus inveniat occupatum. Et iterum. Ociositas est anime inimica. Idcirco servi dei semper orationi vel alicui bone operationi insistere debent. Caveant sibi fratres ubicumque fuerint in heremis vel in aliis locis:quod nullum locum sibi appropient:nec alicui defendant. Et quicumque ad eos venerint:amicus vel adversarius fur vel latro benigne recipiatur. Ubicumque sunt fratres:et in quocumque loco se invenerint:spiritualiter et diligenter debeant se revidere et honorare adinvicem: sine murmuratione. Et caveant sibi quod non ostendant se tristes extrinsecus nubilosos et hypocritas:sed ostendant se gaudentes in domino:hylares et convenienter gratiosos.

¶ Quod fratres non recipiant pecuniam. Ca. VIII.

d Ominus precepit in evangelio. Videte et cavete ab omni malitia et avaritia et attendite vobis a sollicitudinibus huius seculi et a curis huius vite. Unde nullus fratrum ubicumque sit: et quocumque vadit:aliquo modo tollat:nec recipiat nec recipi faciat pecuniam aut denarios:nec occasione vestimentorum:nec librorum:nec pro precio alicuius laboris:immo nulla occasione:nisi propter manifestam necessitatem infirmorum fratrum:quia non debemus maiorem utilitatem habere et reputare in pecunia et denariis quam in lapidibus. Et illos vult diabolus obcecare qui eam appetunt vel reputant lapidibus meliorem. Caveamus ergo quia omnia reliquimus:nec pro tam modico regnum celorum perdamus. Et si in aliquo loco invenerimus denarios de his non curemus tanquam de pulvere quem pedibus calcamus:quia vanitas vanitatum et omnia vanitas. Et si forte (quod absit) aliquem fratrem contigerit pecuniam vel denarios colligere vel habere excepta solummodo predicta infirmorum necessitate:omnes fratres teneant eum pro falso fratre et fure et latrone et loculos habente:nisi vere penituerit. Et nullo modo fratres recipiant:nec recipi faciant:nec querant:nec queri faciant pecuniam vel elemosynam:nec denarios pro aliquibus domibus vel locis:nec cum persona pro talibus locis pecuniam vel denarios querente vadant. Alia autem servitia que non sunt contraria vite nostre:possunt fratres in talibus locis facere cum benedictione dei. Fratres tamen in manifesta necessitate leprosorum possunt pro eis querere elemosynam. Caveant tamen multum a pecunia. Similiter caveant omnes fratres: ne pro aliquo turpi lucro terras circumeant.

¶ De petenda

De petenda elemosyna. Cap. IX.

O Mnes fr̄es studeāt seq̄ hu militatē ꝛ paupertatē dn̄i nostri Jesu xp̄i ꝛ recordentur ꝙ nihil aliud oportet nos h̄re de toto mundo: nisi sicut dicit Apostolus. Habētes alimēta ꝛ q̄bus tegamur: his cōtenti simus. Et debent gaudere quādo cōuersantur inter viles ꝛ despectas p̄sonas inter pauperes ꝛ debiles: infirmos ꝛ leprosos: ꝛ iuxta viam mendicantes. Et cum necesse fuerit vadant pro elemosynis ꝛ non verecundentur ꝛ magis recordentur: quia dominus noster Jesus xp̄s filius dei viui omnipotētis posuit faciem suam vt petram durissimam: nec verecundatus est: ꝛ fuit pauper ꝛ hospes: ꝛ vixit de elemosynis ipse ꝛ beata virgo ꝛ discipuli eius. Quando facerent eis homines verecundiam ꝛ nollent eis dare elemosynam: referant inde gratias deo: quia de verecūdijs recipient magnum honorem ante tribunal domini nostri Jesu xp̄i: ꝛ sciant ꝙ verecūdia nō patientibus: sed inferentib⁹ imputatur: ꝛ elemosyna est hereditas ꝛ iustitia que debetur pauperib⁹ quam nobis acq̄siuit dn̄s noster Jesus xp̄s. Et fratres qui eam acq̄rendo laborant magnā mercedem habebūt ꝛ faciunt lucrari ꝛ acq̄rere tribuentes: q: omnia que homines faciūt in hoc mundo peribūt: sed de caritate: de elemosynis quas fecerint habebunt p̄mium a dn̄o. Et secure manifestet vnus alteri necessitatem suam vt sibi necessaria inueniat ꝛ ministret. Et quilibet diligat ꝛ nutriat fratrem suum: sicut mater diligit ꝛ nutrit filium suum: in q̄bus deus eis gratiam largietur. Et q non māducat māducantē nō spernat: ꝛ q manducat: non manducantem non iudicet. Et qn̄ necessitas superuenerit: liceat vniuersis fratribus vbicūq̄ fuerint vti omnibus cibis quos possunt hoīes māducare: sicut dn̄s n̄r dicit de Dauid: qui comedit panes p̄positionis quos nō licebat comedere: nisi sacerdotibus. Et recordenſ ꝙ dicit dn̄s. Attendite vobis ne forte grauentur corda vestra in crapula ꝛ ebrietate: ꝛ superueniet vobis repentina dies illa tanq̄ laqueus: laqueus enim superueniet super omnes qui sedent super faciem orbis terre. Similr tpe manifeste necessitatis faciant omnes de eorum necessarijs: sicut eis dominus gratiaꝫ largietur: quia necessitas non habet legem.

De infirmis fratribus. Cap. X.

S I quis fratrum in īfirmitatem ceciderit vbicūq̄ fuerint alij fratres nō dimittant eum: nisi ꝯstituaſ vnus de frib⁹ vel plures si necesse fuerit: q seruiant ei: sicut vellent sibi seruiri. Sꝫ in maxima necessitate possunt ipsuꝫ dimittere alicui persone que debeat sue satisfacere infirmitati. Et rogo fratrem infirmum vt referat de omnibus gratias creatori ꝛ qualem vult euꝫ dominus talem se esse desideret: siue sanum: siue īfirmum: quia omnes quos deus ad vitam preordinauit eternam: flagellorum atq̄ꝫ infirmitatū stimulis ꝛ compunctionis spiritu erudit: sicut dicitur in apocalipsi. Ego quos amo corrigo ꝛ castigo. Si autem turbabitur: siue irascetur cōtra deum: siue contra fratres vel si forte sollicite postulauerit medicinas nimis desiderans liberare carnem cito morituram: que est anime inimica a malo sibi euenit ꝛ carnalis est ꝛ non videtur esse de fratribus quia plus dirigit corpus q̄ꝫ animam.

Qđ fratres non blasphemēt nec detrahāt: sed diligant se inuicem. Cap. XI.

E T omnes fratres caueant sibi vt non calūnientur aliquem: nec contendant verbis: sed studeant retinere silentium quādocunq̄ꝫ eis dominus gratiam largietur: nec litigent inter se: nec cum alijs: sed p̄mo curent humilr respondere dicentes. Serui inutiles sum⁹. Et non irascanſ: q: omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio: qui autē dixerit fratri suo racha reus erit gehēne ignis. Et diligant se inuiceꝫ: sicut dominus dicit. Hoc est preceptū meū vt diligatis inuicem: sicut dilexi vos. Et ostendant ex operibus dilectionem quaꝫ habent ad inuicem: sicut dicit Ap̄ls. Nō diligam⁹ verbo nec lingua: sed opere ꝛ veritate. Neminē blasphement: nec murmurent: nec detrahant alijs quia scriptū est. Susurrones ꝛ detractores sūt deo odibiles. Et sint modesti oēs mōstrātes mā suetudinē ad oēs hoīes: nec iudicēt nec ꝯdemnēt. Et sicut dicit dn̄s: nō ꝯsiderēt mīma pc̄tā aliorꝫ: imo magis sua recogitēt in amaritudine aīe sue. Et ꝯtendātītrare p angustā portā: quia dicit dn̄s. Angusta porta ꝛ arcta via est: q̄ ducit ad vitam ꝛ pauci sunt qui inueniunt eam.

¶ De malo visu et frequentia mulierum vitanda. Capl'm. XII.

o Mnes fratres vbicunqz sunt vel vadūt caueant sibi a malo visu et frequētia mulierum. Et nullus cum eis cōsilietur solus. Sacerdos honeste loquatur cum eis dando pniam vel aliud spūale cōsiliuz. Et nulla penitus mulier ab aliquo fratre recipiatur ad obiam: sed dando sibi cōsilium spirituale vbi voluerit agat pniam et multum oes nos custodiamus: et oia mēbra nr̄a teneam⁹: q: dicit dn̄s. Ois q viderit mulierē ad cōcupiscendū eam: iam mechatus est cum ea in corde suo.

¶ De psumptione fornicationis. Cap. XIII.

s I quis fratrū diabolo instigante fornicaret habitum quez ex sua turpitudine amisit: ex toto deponat et a nostra religione penitus expellat: et postea penitentiam faciat de peccatis.

¶ Quomodo fratres debeant ire per mundū.

q Vando fratres vadunt p mundum nihil portent per viam: nec sacculum: nec peram: nec panem: nec pecuniam: nec virgam. Et in quācūqz domum intrauerint dicāt primū. Pax huic domui. Et in eadē domo manentes edant et bibant que apud illos sunt. Nō resistant malo: sz si quis eos in maxillam pcusserit: pbeant ei et alteram. Et qui auferret eis vestimētuz et tunicā non prohibeant. Omni petenti se tribuant: sz si quis auferret que sua sunt non repetant.

¶ Qz frēs nō teneāt bestiā nec equitēt. Ca. XV.

i Niungo oībus fratrib⁹ meis tam clericis q̄ laicis euntib⁹ p mūduz sz morātibus in locis: q nullo mō apud se: nec apud aliuz: et aliquo mō bestiaz aliquā hēant: nec eis liceat equitare: nisi infirmitate: vel magna necītate cogant.

¶ De euntibus inter sarracenos et alios infideles. Capl'm. XVI.

d Jxit dn̄s. Ecce ego mitto vos sicut oues i medio lupoz. Estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices: sicut colūbe. Vn̄ qcūqz fratrum diuina inspiratione voluerint ire iter sarracenos: et alios infideles vadant et lnia sui ministri et serui. Minister vō det eis lniam et non ɔtradicat si viderit eos esse idoneos ad mittendum. Nā tenebit dn̄o reddere rōnem si in hoc vel in alijs pcesserit indiscrete. Frēs vero qui vadunt: pnt duob⁹ modis inter eos spūalr cōuersari. Unus modus est q nō faciant lites nec ɔtentiōes: sz sint subditi omni humane creature pp deuz: et ɔfiteant se esse xp̄ianos. Alius modus est q cum viderint placere deo: annūcient verbum dei: vt credant in deum oipotentē patrem et fi. et sp̄. creatorem oium: redēptorē et saluatorem filiuz: vt baptizent et xp̄iani efficiant: q: nisi qs renatus fuerit ex aqua et spū scō: non pōt intrare in regnuz dei. Hec et alia q̄ placuerint dn̄o: ipsis et alijs dicere pnt: q: dicit dn̄s in euāgelio. Ois q ɔfitebit me corā hoībus: cōfitebor et ego eum corā patre meo q est in celis. Et q erubuerit me et meos sermones: hūc fili⁹ hois erubescet: cum venerit in maiestate sua et patris et sanctoz angeloz. Et oēs frēs vbicūqz sunt: recordent q dederunt se: et reliquerūt sua corpora dn̄o nr̄o Jesu xp̄o: et p ei⁹ amore debēt se exponere inimicis tam visibilibus q̄ inuisibilibus: q: dicit dn̄s. Qui pdiderit aiam suam pp me: saluam faciet eam in vitam eternā. Beati qui psecutionē patiunt pp iustitiam: qm̄ ipsorum est regnum celoz. Si me psecuti sunt: et vos psequent. Si aūt psequnt vos in vna ciuitate: fugite ad aliam. Beati estis cū vos oderint hoies: et maledixerint vos: et exprobauerit et eiecerint nomen vestrū tanq̄ malum et cum dixerint omne malum aduersum vos mētientes ppter me: gaudete in illa die et exultate: qm̄ merces vestra multa est in celis. Dico autez vobis amicis meis nolite timere eos qui occidūt corpus: et post hec nō hn̄t amplius qd faciant. Videte ne terreamini. In patientia vestra possidebitis aias vestras. Qui autem perseuerauerit vsqz in finem: hic saluus erit.

¶ De predicatoribus. Capl'm. XVII.

n Ullus fratrū predicet contra formaz et institutionē sancte ecclesie: nisi ɔcessuz fuerit sibi a suo ministro. Caueat ergo sibi minister: ne alicui indiscrete ɔcedat. Omnes tn̄ frēs opibus pdicent. Et nullus minister vel pdicator appropriet sibi ministrū vel offm̄ pdicationis: sed quacūqz hora ei iniunctū fuerit: sine oi ɔtradictione dimittat suum offm̄. Vn̄ depcor in caritate (que deus est) oēs frēs meos predicatores

catores oratores ⁊ laboratores tam clericos q̄z
laicos:vt studeant se humiliare in oīb⁹:nō glo/
riari:nec in se gaudere:nec intrinsecus se exalta/
re de bonis verbis ⁊ opib⁹:imo de nullo bono
qd̄ dicit vel facit deus ⁊ opat̄ in eis aliqn̄ ⁊ per
ipsos:s̄m qd̄ ipse dn̄s dicit. Uerūtn̄ in hoc noli/
te gaudere:q: spūs subijciunt vobis. Et firmi/
ter sciamus q̄ non ptinent ad nos nisi vitia ⁊
pctā. Et magis debem⁹ gaudere cū in tētatio/
nes varias inciderimus:⁊ cum sustinemus q̄l/
cūqz aīe vel corporis angustias:aut tribulatio/
nes in hoc mūdo:pp vitam eternā. Oēs ergo
frēs caueamus ab oī supbia et vanagloria. Cu/
stodiamus nos a sapia hui⁹ mūdi ⁊ a prudentia
carnis. Spūs.n.carnis vult ⁊ studet multum
ad verba hn̄da:sz paꝝ ad opatione ⁊ querit nō
religionē ⁊ sanctitatē spūs:sed vult ⁊ desiderat
religionē ⁊ scitatem foris apparētem hoībus:⁊
isti sunt de qb⁹ dicit dn̄s. Amen dico vobis re/
ceperūt mercedē suā. Spūs aūt dn̄i vult mor/
tificatam ⁊ despectā vilem ⁊ abiectam ⁊ obpro
briosam esse carnē:⁊ studet ad humilitatē ⁊ pa
tientiam ⁊ purā simplicitatē ⁊ verā pacē spūs:
⁊ sup oīa desiderat diuinū timorem ⁊ diuinam
sapiam ⁊ diuinuz amorem pris ⁊ filij ⁊ spūssan/
cti. Et oīa bona deo altissimo ⁊ summo redda/
mus:⁊ oīa bona ipsius esse recognoscam⁹:⁊ de
oīb⁹ eis grās referamus a quo bona cuncta p/
cedunt ⁊ ipse altissimus ⁊ summus solus ⁊ veruz
deus hēat:⁊ ei reddant:⁊ ipse recipiat oēs ho/
nores ⁊ reuerētias:⁊ oēs laudes ⁊ bn̄dictiones
⁊ oēs grās ⁊ oēm gloriā cuius est oē bonū q̄ so
lus est bonus. Et qn̄ videmus vel audim⁹ ma/
lum dici vel fieri:vel blasphemari deū nos bn̄/
dicam⁹:⁊ bn̄faciamus:⁊ laudemus deum:q̄ est
benedictus in secula seculorum. Amen.

Qualr̄ mis̄tri ɔueniāt adinicē. Ca.XVIII.

Quolibet anno vnusqsqz mini
ster cuz frib⁹ suis pos/
sit ɔuenire vbicūqz placuerit eis in fe/
sto scī Michaelis archāgeli:de his q̄ ad deum
pertinent tractaturus. Oēs.n.ministri q̄ sunt
in vltramarinis ⁊ vltramontanis partibus se/
mel in tribus ānis:⁊ alij ministri semel in āno
veniant ad capl̄m in festo penthecostes apud
sanctā Mariā de portiuncula:nisi a ministro ⁊
seruo toti⁹ fraternitatis alr̄ fuerit ordinatum.

Qd̄ oēs fratres viuāt catholice. Ca.XIX.

Omnes fratres sint catholici:vi
uant ⁊ loquant̄ catholi
ce. Si quis vero errauerit a fide ⁊ vi/
ta catholica in dicto vel facto:⁊ non se emēda/
uerit:a nr̄a fraternitate penitus expellatur. Et
oēs clericos ⁊ oēs religiosos habeam⁹ p dn̄is:
in his que spectāt ad laudē aīe:⁊ a nr̄a religio/
ne non deuiant:⁊ ordinē ⁊ officium eoꝝ ⁊ ad/
ministrationem in domino veneremur.

De ɔfessione fratrum ⁊ pceptione corporis
⁊ sanguinis dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. Cap. XX.

Fratres bn̄dicti tam clerici q̄z
layci ɔfiteant̄ pctā sua
sacerdotib⁹ nr̄e religiōis. Et si nō pn̄t:
ɔfiteantur alijs discretis ⁊ catholicis sacerdo/
tibus scientes firmiter ⁊ attēdentes:q̄ a qbus/
cūqz sacerdotib⁹ acceperint pniam ⁊ absolutio/
nem absoluti erūt pculdubio ab illis peccatis
si pniam sibi iniunctam pcurauerint humilr̄ ⁊
fidelr̄ obseruare. Si vo tunc sacerdotē hr̄e non
poterint:ɔfiteantur fratri suo:sicut dicit Apl̄s
Jacobus. Confitemini alterutrum pctā vestra.
Nō tn̄ ob hoc dimittant recurrere ad sacerdo/
tes:q: ptās ligandi atqz soluendi solis sacerdo
tibus est ɔcessa:⁊ sic ɔtriti ⁊ ɔfessi sumant cor/
pus ⁊ sanguinem dn̄i nr̄i Jesu xp̄i cuz magna
humilitate ⁊ veneratione attēdētes q̄ ipse dn̄s
dicit. Qui manducat meam carnē ⁊ bibit meū
sanguinem:habet vitam eternam:⁊ hoc facite
in meam cōmemorationem.

De laude ⁊ exhortatione quā possunt face/
re omnes fratres. Cap. XXI.

Et hanc talem exhortationem
⁊ laudem oēs fratres
mei qn̄cūqz placuerit eis ānūciare pn̄t
⁊ inter quoscūqz hoīes cū bn̄dictione dei. Ti/
mete ⁊ honorate laudate ⁊ bn̄dicite. Grās agi/
te ⁊ adorate dn̄m deum oīpotentem in trinita/
te ⁊ vnitate prēm ⁊ filium ⁊ spm̄ scm̄ creatorez
oīum:facite pniam:agite dignos fructus pnie:
q: scitote q̄ cito moriemur. Date:⁊ dabitur vo
bis. Dimitte ⁊ dimittet̄ vobis:⁊ si non dimise/
ris:dn̄s nō dimittet vobis pctā vestra. Beati
qui moriunt̄ in pnia:quia erunt in regno celo/
rum. Ue illis qui non moriuntur in pnia:quia
erunt filij diaboli cuius opera faciunt:⁊ ibunt
in ignem eternuz. Cauete ⁊ abstinete ab omni
malo ⁊ perseuerate vsqz in finem in bono.

¶ De admonitione fratrum. Cap. XXII.

a Attendamus oẽs frẽs q̄ dicit dominus. Diligite inimicos vr̃os: bñfacite his q̄ oderũt vos. Nã ⁊ dñs nr̃ Jesus xp̃s cui⁹ vestigia sequi debem⁹: traditorem suũ vocauit amicũ crucifixoribus suis sponte se obtulit. Amici nr̃i ergo sunt oẽs illi q̄ iniuste nobis inferũt tribulatiões: angustias: verecũdias: ⁊ iniurias: dolores: ⁊ tormenta: martyrium ⁊ mortẽ: quos multum diligere debemus: q꞉ ex hoc qd̾ nobis inferunt: hẽmus vitam eternã. Et odio habeamus corpus nr̃m cũ suis vitijs ⁊ pctĩs: q꞉ carnaliter viuendo vult nobis auferre amorẽ dñi nr̃i Jesu xp̃i ⁊ vitam eternã: ⁊ seip̃m cum oĩb⁹ perdere in isernum. Quia nos pp̄ culpã sumus fetidi: miseri ⁊ bono ꝯtrarij: ad mala aũt prompti ⁊ voluntarij: q꞉ sicut dicit dñs in euãgelio. De corde hoĩum ꝓcedunt ⁊ exeunt cogitationes male: adulteria: fornicatiões: homicidia: furta: ⁊ auaritia: neqtia: dolus falsa testimõia: blasphemia: supbia: stultitia. Hec oĩa mala ab intus de corde hoĩs ꝓcedunt: ⁊ hec sunt que coĩquinãt aĩam. Nũc aũt postq̃ dimisimus mũdum: nil aliud habemus facere: nisi vt solliciti simus voluntatem dñi seq̄: ⁊ placere ipsi. Multũ caueamus ne simus terra secus viam: vel petrosa vel spinosa s̃m qd̾ dicit dñs in euãgelio. Semẽ est verbum dei. Qd̾ aũt secus viam cecidit ⁊ ꝯculcatum est: hi sunt q̄ audiunt verbũ dei ⁊ non intelligũt ⁊ ꝯfestim venit diabolus ⁊ rapit qd̾ seminatum est in cordib⁹ eoꝝ: ne credentes salui fiant. Qd̾ aũt sup terram cecidit: hi sunt qui cum audierint verbum: statim cum gaudio suscipiunt illud: facta aũt tribulatione ⁊ persecutione: ꝓpter verbum: ꝯtinuo scandalizanť ⁊ hi radicem in se non hñt: sed tpales sunt: quia ad tp̃s credunt ⁊ in tp̄e temptationis recedũt. Qd̾ aũt in spinis cecidit hi sunt q̄ verbum dei audiunt: ⁊ sollicitudo ⁊ erũne istius seculi ⁊ fallatia diuitiaꝝ: ⁊ circa reliqua ꝯcupiscentie introeuntes suffocant verbũ: ⁊ sine fructu efficiuntur. Qd̾ aũt in terram bonã seminatum est: hi sunt q̄ in corde bono ⁊ optimo audientes verbum itelligũt ⁊ retinent ⁊ fructũ afferũt in patientia. Et ꝓpterea nos frẽs sicut dicit dñs: dimittamus mortuos sepelire mortuos suos. Et multũ caueamus a malitia ⁊ subtilitate sathane qui vult ne homo mentem suam ⁊ cor hẽat ad dñm deum: ⁊ circuiens desiderat cor hoĩs sub specie alicui⁹ mercedis vel adiutorij tollere ⁊ suffocare v̾bũ ⁊ p̄cepta dñi a memoria ⁊ vult cor hoĩs p̄ secularia negocia ⁊ curam excecare ⁊ ibi habitare: sicut dicit dñs. Cum imundus spũs exit ab hoĩe ambulat p̄ loca arida ⁊ inquo sa q̄rens requiẽ ⁊ nõ inueniens dicit. Reuertar in domũ meã: vñ exiui. Et veniens inuenit eã scopis mũdatã ⁊ ornatam. Tũc vadit ⁊ assumit alios septem spũs nequiores se ⁊ ingressi habitãt ibi ⁊ fiũt nouissima hoĩs illius peiora priorib⁹. Unde nos frẽs custodiam⁹ nos multũ: ne sub specie alicuius mercedis vel adiutorij vel opis ꝑdamus aut tollam⁹ mentem nr̃am a dño. Sꝫ in sancta caritate que deus est rogo oẽs frẽs tã ministros q̃ꝫ alios vt omni impedimẽto remoto: ⁊ oĩ cura ⁊ sollicitudine postposita quocũqꝫ modo melius pñt debeant seruire amare ⁊ honorare dñm deũ mũdo corde ⁊ pura mẽte qd̾ ipse sup oĩa querit: ⁊ semp faciam⁹ in nobis habitaculum ⁊ mansionẽ ipsi q̄ est dñs deus oĩpotens pr̃ ⁊ filius ⁊ spũs sanctus q̄ dicit. Uigilate itaqꝫ omni tp̄e orantes vt digni habeamini fugere oĩa mala q̄ ventura sunt ⁊ stare ante filiũ hoĩs. Et cum statis ad orãdũ dicite: Pr̃ nr̃ q̄ es in celis. Et adorem⁹ eum puro corde. Opꝫ enim semp orare ⁊ nõ deficere: nam pater tales querit adoratores. Spũs est deus: ⁊ eos q̄ adorant eum in spũ ⁊ veritate opꝫ adorare. Et ad ip̃m recurram⁹ tanq̃ꝫ ad pr̃em ⁊ ep̃m aĩaꝝ nostraꝝ qui dicit. Ego sum pastor bonus q̄ pasco oues meas: ⁊ aĩam meam pono pro ouib⁹ meis. Oẽs.n. vos frẽs estis: patreꝫ nolite vocare vobis sup terrã. Unus.n. est pr̃ vester q̄ in celis ẽ. Nec vocemini magistri. Unus est.n. magister vester q̄ in celis est. Si mãseritis in me: ⁊ verba mea in vobis mãserint: qd̾cũqꝫ volueritis petetis ⁊ fiet vobis. Ubicunqꝫ sunt duo vel tres congregati in noĩe meo: ibi sum in medio eoꝝ. Ecce ego vobiscũ sum vsqꝫ ad ꝯsumationẽ seculi. Uerba que locutus suꝫ vobis spũs ⁊ vita sunt. Ego sum via veritas ⁊ vita. Teneam⁹ ergo veram vitam ⁊ doctrinam ⁊ sanctum eius euangelium qui dignatus est pro nobis patreꝫ suum ⁊ nomen eius nobis manifestare dicens. Pater manifestaui nomen tuum hoĩbus quos d̾disti mihi: q꞉ v̾ba que dedisti mihi dedi eis: ⁊

ipsi

ipsi acceperūt ꝛ cognouerūt vere:q꞉ a te exiui: ꝛ crediderūt q꞉ tu me misisti. Ego p eis rogo nō p mūdo:sed pro his quos dedisti mihi. Pr̄ sancte serua eos quos dedisti mihi in noīe tuo: vt sint vnū sicut ꝛ nos. Hec loquor in mūdo vt hēant gaudiū in semetipsis. Ego dedi eis s̄mo nē tuū ꝛ mūd⁹ eos odio habuit:q꞉ nō sūt d̄ mū do sic̄ ꝛ ego nō suʒ de mūdo. Nō rogo vt tollas eos d̄ mūdo:sʒ vt serues eos a malo. Scifica eos in v̄itate. Ser mō tu⁹ veritas ē. Sicut tu me mi sisti in mūdum ꝛ ego misi eos in mūdum ꝛ pro eis sanctifico meipsuʒ vt sint ipsi scificati in ve ritate. Nō enim pro eis rogo tātum:sed pro eis q̄ credituri sunt ꝑpter verba eoꝝ in me:vt sint ꝯiuncti in vnum:ꝛ cognoscat mūdus q꞉ tu me misisti:ꝛ dilexisti eos:sicut me dilexisti. Et no tum faciam eis nomen tuuʒ:vt dilectio qua di lexisti me in ipsis sit:ꝛ ego in ipsis. Pater quos dedisti mihi volo:vt vbi ego sum ꝛ illi sint me cum:ꝛ videant claritatem tuam in regno tuo.

¶ Oratio ad deum:siue grārum actio:atqʒ ad fratres exhortatio. Cap. XXIII.

O Omnipotens scīssime altis simē:ꝛ sūme deus pr̄ sancte ꝛ iuste dn̄e rex celi ꝛ ter re ꝑpter temetipsum grās agimus tibi: q꞉ per sanctā volūtatem tuam ꝛ p vnicū filium tuum ꝛ spm̄ scm̄ creasti oia sp̄ualia ꝛ corporalia ꝛ nos ad imaginem tuam ꝛ silitudinē factos in para diso posuisti:ꝛ p culpam nr̄am cecidim⁹ ꝛ gra tias agimus tibi:quia sicut per filium tuuʒ nos creasti:sic per istam dilectionem tuam qua dile xisti nos:ipsum veꝝ deum:ꝛ veꝝ hoiem ex glo riosa semp virgine beatissima sancta Maria na sci fecisti:ꝛ per crucem ꝛ sanguinem ꝛ mortem ipsi⁹ nos captiuos redimere voluisti:ꝛ gratias agimus tibi:quia ipse filius tuus iterum ventu rus est in gloria maiestatis sue:mittere maledi ctos qui pniam non egerūt ꝛ te non cognoue runt in ignem eternū. Et dicere omnibus qui te cognouerunt ꝛ adorauerunt:ꝛ tibi seruierūt in penitentia. Uenite benedicti patris mei:pci pite regnum qd̄ vobis paratum est ab origine mundi. Et q꞉ oēs nos miseri ꝛ pctōres non su mus digni noīare te suppliciter exoram⁹:vt do minus noster Jesus xp̄s filius tuus dilectus in quo tibi bene cōplacuit:vna cuʒ spiritu sancto paraclito gratias agat tibi:sicut tibi ꝛ ipsis pla cet pro oibus qui tibi semp sufficit ad omnia:p quem tanta nobis fecisti Alleluya. Et gloriosaʒ matrem beatissimam Mariam semper virginē beatum Michaelem: Gabrielē: Raphaelem: ꝛ omnes choros beatoꝝ spirituuʒ: Seraphin: Cherubin:Thronoꝝ:dominationum: princi patuum:ꝛ potestatuum:virtutum: angelorūʒ: archangeloꝝ:beatum Joānem baptistā Joan nem euāgelistam Petrum Paulum:ꝛ beatos Patriarchas:ꝛ prophetas: Innocētes:aplos: euāgelistas:discipulos:martyres: confessores: Uirgines:beatos Helyas ꝛ Enoch: ꝛ omnes sanctos qui fuerūt ꝛ erūt ꝛ sunt. Et ꝑpter tuuʒ amorē humilr̄ deprecamur:vt sicut tibi placet: pro his tibi grās referant sūmo deo v̄o eterno ꝛ viuo cū filio tuo dilectissimo domino nostro Jesu christo ꝛ spiritu sancto paraclito in secula secu lorum. Amen. Alla. Et domino deo vniuersos intra sanctam ecclesiam catholicā ꝛ aplicaʒ ser uire volentes:ꝛ omnes sequētes ordines:sacer dotes:dyaconos:subdyaconos:acolitos:ꝛ exor cistas:lectores ꝛ ostiarios:ꝛ oēs clericos: vni uersos religiosos:ꝛ vniuersas religiosas. Om nes pueros ꝛ paruulos:pauperes ꝛ egenos:re ges ꝛ p̄ncipes:laboratores ꝛ agricolas:seruos ꝛ dn̄os. Omnes virgines ꝯtinentes ꝛ maritatas laicos:masculos ꝛ feminas:oēs infantes adole scentes:iuuenes ꝛ senes:sanos ꝛ infirmos: oēs pusillos ꝛ magnos:ꝛ omnes pplos:trib⁹ ꝛ lin guas:ꝛ oēs nationes:ꝛ oēs hoies vbiqʒ terraꝝ q̄ sunt ꝛ erunt:humilr̄ rogam⁹ꝛ supplicamus: nos oēs frēs minores serui inutiles:vt oēs in ve ra fide ꝛ pnia pseuerem⁹:q꞉ aliter nullus salua ri pōt. Omnes diligam⁹ ex toto corde:ex tota aīa:ex tota mente ꝛ fortitudine:ex toto intelle ctu:ꝛ ex oibus virib⁹ toto visu:toto affectu to tis visceribus:totis desideriis ꝛ voluntatibus dn̄m deum:qui totū corpus:totam aiam:totaʒ vitam dedit ꝛ dat oibus nobis:q nos creauit ꝛ redemit: ꝛ sola sua misericordia saluauit. Qui nobis miserabilibus ꝛ miseris putridis ꝛ feti dis ingratis ignaris:ꝛ malis omnia bona fe cit ꝛ facit. Nihil ergo aliud desideremus:nihil aliud velimus: nihil aliud placeat: ꝛ delectet nos: nisi creator: ꝛ redemptor: ꝛ saluator: noster solus ꝛ verus deus:qui est plenum bonum om ne bonum totum bonū:verum ꝛ sūmuʒ bonū: qui solus est bonus:pius ꝛ mitis suauis ꝛ dul

eis. Qui ſolus eſt ſanctꝰ: iuſtus: verus: ⁊ rectꝰ: qui ſolus eſt benignus: inocēs: mūdus. A quo ⁊ ꝑ quē ⁊ in quo eſt oīs venia: oīs grā: oīs gloria oīum penitētium ⁊ iuſtoꝝ: oīum beatoꝝ in celis ꝯgaudētium. Nihil ergo ipediat: nihil ſeparet: nihil īterpolet vbiq̨ nos oēs omni loco omni hora ⁊ oī tpe quotidie ⁊ ꝯtinue credamꝰ veraciter ⁊ humilr̄: ⁊ in corde teneamꝰ ⁊ amemus: honoremus: adoremus: ſeruiamꝰ: laudemus: ⁊ bn̄dicamus: glorificemꝰ: ⁊ ſuperexaltemꝰ: magnificemus: ⁊ grās agamus altiſſimo ⁊ ſummo deo eterno ⁊ trinitati ⁊ vnitati patri ⁊ filio ⁊ ſpūi ſancto creatori oīum in ſe credentium ⁊ ſperātium ⁊ diligētium eum q̄ ſine initio ⁊ ſine fine īmutabilis: ⁊ inuiſibilis: inenarrabilis: ineffabilis: incōprehēſibilis: inueſtigabilis. Bn̄dictus laudabilis glorioſus ſuperexaltatus: ſublimis: excelſus: ſuauis: amabilis: delectabilis: ⁊ totus ſemper ſuper omnia deſiderabilis in ſecula ſeculorum. Amen.

In nomine dei oīpotētis rogo oēs frēs vt addiſcāt tenorem ⁊ ſenſum eoꝝ que in iſta vita ad ſalutē aīe nr̄e ſcripta ſunt: ⁊ iſta frequenter ad memoriam reducāt: ⁊ exoro deum vt ipſe q̄ eſt oīpotens trinus ⁊ vnꝰ bn̄dicat oēs docētes: addiſcētes: recordantes ⁊ opantes iſta quotiens repetunt: que ibi ad ſalute nr̄am ſcripta ſunt. Et deprecor oēs cum oſculo pedum: vt multū diligant: cuſtodiant ⁊ reponant: ⁊ ex parte dei oīpotentis ⁊ dn̄i pape ⁊ ꝑ obia. Ego Frāciſcus firmiter ꝓcipio ⁊ iniungo vt ex his que in iſta vita ſcripta ſunt: nullus minuat: vel in ipſa ſcriptum aliquod deſup addat: nec aliā regulā fratres habeant. ¶ Gloria patri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſancto. Sicut erat in principio ⁊ nūc ⁊ ſemper ⁊ in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Qualiter alia regula minoꝝ fratrum quam tenēt ⁊ ſeruare tenētur diuinitꝰ reuelata facta ⁊ a chriſto in monte promulgata fuit: ⁊ a beato Franciſco tradita.

Poſt dictam primam regulā beatꝰ Frāciſcus iterum aliam in melius aptauit ⁊ fecit: que nec miſtris aliq̄bꝰ: nec fratribꝰ pluribus tāq̄ nimis arcta placuit: ⁊ ideo ab ipſis miniſtris vel eius vicario deſtructa ſeu per incuriam perdita fuit: ꝓut recitat ſanctꝰ Bonauentura: ⁊ ꝓut plenius in cronicis habet. Tandem beatus pater ipſam adhuc tertio in meliꝰ reparare ⁊ ordinare cupiens (vt in cronicis ordinis legitur) aſcēdit in quēdam montē cum fratre Leone de aſſiſio ⁊ frē Boniſio ꝺ Bononia vt faceret aliam regulā firmiſſimā: quā ex tunc ſemp tenuit ⁊ tenet ordo. Quā poſt multas ad deum ꝓces ⁊ lachrymas tandē ſpū ſcō ſuggerente ⁊ xp̄o dictante eam ſcribi fecit. Cōgregati aūt ſimul plures miniſtri ad frēm helyam q̄ erat vicarius beati Frā. dixerūt ſibi. Audiuimꝰ ꝙ iſte frater Frā. fecit vnā nouā regulā: timemus aūt ꝙ faciat eam nimis aſperā adeo ꝙ nō poſſumus eam obſeruare. Volumꝰ ergo vt vadas ad eum ⁊ dicas ſibi ꝙ nolumꝰ eſſe obligati ad illam regulā. Faciat illā pro ſe ⁊ nō ꝑ nobis. Quibꝰ frater Helyas rn̄dit ꝙ nolebat ſine ipſis ire. Et tunc oēs ſimul iuerunt. Cumq̨ eſſet frater Helyas ꝓpe locū vbi ſtabat beatꝰ Fran. vocauit eum frater helyas. Quo rn̄dente ⁊ vidente miſtros ꝓdictos dixit beatꝰ Fran. Quid volunt iſti fratres. Et frater helyas ait. Iſti ſūt miniſtri qui audientes ꝙ tu facis regulam nouam: ⁊ timentes ꝙ tu facis eā nimis aſperam dicunt ⁊ ꝓteſtantur ꝙ nolunt eſſe obligati ad illam. Facias eam pro te ⁊ non pro illis. Tunc beatꝰ Fran. vertit faciē ſuā ad celū ⁊ loq̄batur xp̄o ſic. Dn̄e nōne bn̄ dixi tibi ꝙ ipſi nō crederent mihi. Tūc audierūt oēs vocem xp̄i rn̄dētis in aere. Frater Frāciſce nihil eſt in regula ꝺ tuo: ſ; meū eſt q̄cq̄d eſt ibi. Et volo ꝙ regula ſic obſeruet ad lr̄am ad litteram ad lr̄am: ſine gloſa ſine gloſa ſine gloſa. Et addidit. Ego ſcio q̄ꝫtū pōt humana īfirmitas ⁊ q̄ꝫtū volo iuuare eos. Qui ergo nolunt ſeruare eā exeant de ordine. Tunc beatus Franciſcus vertit ſe ad illos fratres ⁊ dixit eis. Audiſtis. Audiſtis. Vultis ꝙ iterum faciam vobis dici. Tūc miniſtri ſeipſos intuentes confuſi ⁊ territi receſſerunt.

Aduertēdum aūt ꝑ ſimplicibus ꝙ iſta que ibi dicunt de regula ſeruanda ſine gloſa ad lr̄am ſm̄ ſanctos p̄res ⁊ regule expoſitores ſane accipienda ſunt ⁊ recte: ac ſm̄ veritatem que nō fallit: nec fallitur. vꝫ. de gloſa regule formā vel perfectionē minuente: vel alterante: aut diſtrahente: vel relaxāte: ſeu diſpēſante: ⁊ non de neceſſarijs vtilibus ⁊ ſanctis ⁊ cū tantis laboribus

tis laboribus sanctoꝝ patrū ordinis acq̄sitis et factis declarationib⁹ et expositionib⁹ r̄le passus obscuros et dubios ꝓ serenitate et pace ɔsciaꝝ friū elucidātib⁹ et diffinientib⁹ et potius r̄le au ctoritati et pfectioni addētib⁹ q̄ȝ minuentibus. Nā in ordine nō defuerūt: nec adhuc de p̄senti desunt multi q̄ al'r q̄ȝ opꝫ p̄dicta accipiētes et plus q̄ȝ opꝫ sepe volētes et ordinē tm̄ in p̄stinis dubijs et obscuritatib⁹ frustra reducere volen/tes in maximū tant ordis dispēdiū et timidaꝝ ɔsciaꝝ friū piculū sanctas et necias: ac veras et aplicas r̄le declaratiōes respuunt et ɔtēnunt et sequaces eaꝝ. Et sibi ipsis ad votū declaratiōes insurgentibus dubijs sine aucte fabricāt et veꝝ sensum r̄le non ƀm intētionē btīssimi p̄ris nři et Francisci et sūmoꝝ pontificū r̄le expositoꝝ: s; iuxta affectū vel zelum suū forte inordinatum vel al's accipiunt et accipi volūt p̄dicta male intelligētes et peius allegātes et assumentes: et seipsos q̄si iustificādo alios in his ɔdemnant: cū tñ veniant ipsi ɔdēnandi: nō illi quia obiam et volūtatem sūmoꝝ pontificū et r̄le: ac ordis p̄latoꝝ in his ɔtemnentes glosas sibi ad nutū in r̄lam ipsam si nō scripto saltēȝ facto sua aucte mittūt et faciunt. Ubi alij quos ɔtēnunt multo meli⁹ securi⁹ et puri⁹ iuxta hmōi aplicas et ordis approbatas declarationes: et sine glosa distrahēte: aut alterāte vel relaxāte vel al's fru/stra addente ad l'ram seruāt melius et ɔformi⁹ ad volūtatem dicti sanctissimi p̄ris nři Fran cisci r̄le ipsi⁹ istitutoris vel poti⁹ ꝓmulgatoris.

¶ Qualis et quāte pfectionis et firmitatis sit regula fratrum minoꝝ et a q̄tis approbata.

Summa pfectio istius sequentis regule fratrum minoꝝ est in sex alis seraphicis. Uidelicet.

In omnimoda obedientia
Paupertate euangelica
Castitate immaculata
Humilitate profundissima
Simplicitate pacifica
Caritate seraphica

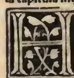
Hec autem regula ē tota euāgelica i sacro euāgelio ac x̄pi et aploꝝ et⁹ vita et doctrina fundata et p sacroꝝ stigmatū x̄pi ipressionē mirificā in corpe ipsi⁹ istitutoris q̄si sigillo ꝛ bulla sup̄mi ecclesie capitis ꝛ sponsi: atq̄ȝ pōtificis x̄pi roborata. Et ita velut talis ꝛ tanq̄ȝ legitima rōnabilis humane fragilitati ꝓportiōata ꝛ obseruabilis a scā sede aplica multipl'r approbata ꝛ ordo ipse approbat⁹ extitit: p̄sertiȝ ab Hono. iij. Greg. ix. Inno. iiij. Nico. iij. ꝛ Alex. iiij. put diuerse l're aplice desup sub plumbo testaut: ꝛ put aptius declarat ꝛ exprimit in decretalibus titu. de excessi. p̄la. c. Nimis iniq. ꝛ in. 6. de verboꝝ signi. c. Exijt q seminat. Et q: tal'r sup irrefragabili verbo veritatis ꝛ euāgelio sacro: ac vita x̄pi ꝛ aploꝝ eius: ac in fide ecclesie scē ꝛ ipsi⁹ munimine tanq̄ȝ supra firmā petraȝ fundata ꝛ stabilita: ac roborata extitit: ideo vsq̄ȝ in finem mundi nescio in sua pfectione in aliq̄bus ipsius veris obseruatorib⁹ ꝛ defensorib⁹ eius etiaȝ sub regulari ꝛ pfecta ipsius obie ꝛ paupertatis forma p̄seuerabit. Dicente x̄po Matth. 24. Mar. xiij. ꝛ Luce. xxj. Celum ꝛ terra trāsibūt: verba aūt mea non p̄teribunt. Et ad hoc similitudinem adducente de stabilitate domus fundate supra firmam petrā ɔtra tēpestates irruentes ꝛ flumina ꝛc. Matth. vij. Itē Luce. xxij. Rogaui ꝓ te vt nō deficiat fides tua. Et put iam a pncipio ordis vsq̄ȝ nūc (vbi iam fluxerūt fere trecēti anni) experientia certa notorie palaȝ ꝛ publice ꝓbauit ꝛ ꝓbat: q: nunq̄ȝ deseruit nec deseret de⁹ plebē suaȝ q̄n semp puiderit ꝛ puidere debeat de aliq̄bus veris ipsius obseruatorib⁹: zelatoribus ꝛ defensorib⁹ q̄b⁹ semp firma stare possit in aliq̄bus ꝛ in multis: non obstātibus tempestatibus molestationum aliquoꝝ maloꝝ p̄latoruȝ ꝛ friū ꝛ alioꝝ diuersoꝝ ꝛ diuersi stat⁹ psecutorū ꝛ detractoꝝ: ꝛ fluminib⁹ relaxationū: ꝛ dispensationum aliquoꝝ: ac pluuijs carnalium: glutonum: negligētium: mūdanoꝝ: supboꝝ: tepidorum: aridorum: atq̄ȝ relaxatoꝝ friū. Et ideo cōformiter ad hec refert scūs Bonauētura in legenda maiori. Qꝫ cuȝ beat⁹ p̄r Frācíscus semel malis turbatus exēplis aliquoꝝ fratrum anxio spiritu misericordē pr̄em p̄caretur pro filijs responsum hmōi reportauit a dn̄o. Cur tu paup homūcio ɔturbaris? An ego te super religionē meam sic pastorem institui vt me pncipaleȝ nescias esse patronum. Hominē simpliceȝ ad hoc te constitui vt que in te fecero nō humane industrie: sed superne gr̄e ascribaut. Ego vocaui seruabo ꝛ pascam: ꝛ alijs excidentib⁹ alios subro

gabo:ita vt si nati non fuerint faciam illos na/ sci. Et quantiscunq3 fuerit impulsib9 paupcula hec pcussa religio:salua semp meo munere per manebit:hec vbi supra. Ite3 sunt in hac regula pfectissima capla duodeci:sicut xps habuit.xij. Aplos. Ite sunt in ea vsus septuaginta duo bm numerum septuaginta duor discipulor christi.

¶ Sequitur breuis 7 vtilis regule expositio/ nes quasi per modum prologi.

Certum est autem fratres ca rissimi 7 in christo Jesu dilectissimi:q hac sanctissimam regulam tota3 seruare promisimus. Uerutame non oia que in regula ponunt sunt obligatoria ad mortale bm apostolicas declarationes 7 de/ terminationes. Sed solum illa sunt obligatoria que ponuntur in regula pceptorie vel inhibito rie:7 quedam equipollentia pceptis: 7 qdam vim precepti habentia:que per Clemente3.v. Martinum.v.7 modernas ordis astitutiones 7 declarationes expressa sunt. Si eni3 oia cade/ rent sub precepto 7 obligatioe mortalis pecca/ ti transgressio oium esset periculosa danabilis 7 mortalis 7 durum esset talem regula3 taliter promittere 7 vouere que tatr vix ab aliquo pos set seruari. Sed ipsa3 vouemus seruare 7 serua/ mus bm intentione beati Francisci institutoris eius 7 summorum pontificum in regula ipsa 7 in ctis declarationibus apostolicis expressa3. Qui sanctus pater distinxit 7 sub certis vbis 7 mo/ dis loquendi ostendit que voluit esse obligato ria 7 que non. Ad quos modos 7 distinctioes oia sunt reducibilia que sunt scripta in eadem. Et sunt septe. Nam in ipsa regula nostra sunt quedam que vocant sub noie precepti eminen tia:queda3 que vocantur preceptis equipollen tia:quedam que vocant vim precepti habetia. Et ista oia solum obligant ad mortale. Queda vero dicunt admonitiones que docet bonum facere:qda exhortationes q docet malu fugere: queda que vocant libertates regule: qdam vo que vocant aditiones voletium ordinem itra/ re. Et ista no obligant ad mortale:nisi inqtum lege diuina vel ecclesie sancte obligant vel nisi vbi ptrariu fieret ex notabili 7 maliuolo ptetu. Et istis septe modis tota rla pficit 7 declarat.

Sequitur regula fratrum minor ab Honorio papa tertio con firmata que nunc ab oibus fratribus minorib9 vouet 7 obseruari debet precepta.s.vt precepta consilia vt psilia 7c. bm papales declaratioes:q dem seques regula sollicite fuit correcta nulla immutata syllaba:sup originali bulla Rome co seruata. Caplor3 quotationibus dutaxat exce ptis que hoc in loco pter legendi ad mesam psuetudinem apponutur vltra ipsius bulle co/ tinentia:in qua tamen bulla singulorum capi/ tulorum annotationes cum lra capitali:singu/ la capitula iniiciant 7 eadem prosequuntur.

Honorius eps seruus seruor dei. Dilectis filijs fratri Fracisco 7 alijs fratribus de ordine fratru3 minorum Salute 7 aplicam be nedictione3. Solet annuere se/ des apostolica pijs votis 7 honestis petentiu3 desiderijs fauore3 beniuolu impartiri. Ea pro/ pter dilecti in domino filij vestris pijs pcibus inclinati:ordinis vestri regulam a bone memo rie Innocetio papa predecessore nostro appro/ batam:annotatam presentibus:auctoritate vo/ bis apostolica confirmamus:7 presentis scripti patrocinio comunimus. Que talis est.

¶ In nomine domini:icipit regula 7 vita mi norum fratrum. Cap. I.

Regula 7 vita minoru frm hec est.s.do/ mini nostri Jesu christi sanctum euan/ geliu3 obseruare:viuendo in obedietia:sine p/ prio:7 in castitate. Frater Franciscus promittit obedientia3 7 reuerentia domino pape Hono/ rio ac successoribus eius canonice intratibus: 7 ecclesie Romane. Et alij fratres teneant fra/ tri Francisco 7 eius successoribus obedire.

¶ De his qui volunt vitam istam accipere:7 qualiter recipi debeant. Cap. II.

Si qui voluerint hac vi ta acci pere 7 venerint ad fratres nostros:mit tant eos ad suos ministros puinciales:quibus solummodo 7 non alijs recipiendi fratres lice tia concedatur. Ministri vero diligeter exami nent eos de fide catholica 7 ecclesiasticis sacra/ mentis. Et si hec omnia credant:7 velint ea fi/ deliter confiteri:7 vsq in finem firmiter obser uare:7 vxores non habent:vel si habent:7 iam

monasterium

monasterium intrauerint vxores: vel licentiaz
eis dederint auctoritate diocesani episcopi vo/
to continentie iaz emisso: ⁊ illi⁹ sint etatis vxo
res: q̄ non possit de eis oriri suspitio: dicant il/
lis verbum sancti euāgelij: q̄ vadant ⁊ vendāt
omnia sua: ⁊ ea studeant pauperibus erogare.
Q̄ si facere non potuerint: sufficit eis bona vo
luntas. Et caueant fratres ⁊ eorum ministri ne
solliciti sint de rebus suis temporalibus: vt libe
re faciant de rebus suis: quicquid dominus in/
spirauerit eis. Si tamen consilium requiratur
licentiam habeant ministri mittendi eos ad ali
quos deum timentes: quorum cōsilio bona sua
pauperibus erogentur. Postea concedant eis
pannos probationis: videlicet duas tunicas si/
ne capucio ⁊ cingulum ⁊ brachas ⁊ caparonez
vsq; ad cingulum: nisi eisdem ministris aliud
ſm deum aliquando videatur. Finito vero an/
no probationis recipiant ad obedientiam pro/
mittentes vitam istam semper ⁊ regulaz obser/
uare. Et nullo modo licebit eis de ista religiōe
exire iuxta mādatum domini pape: q̄ ſm san/
ctum euangelium: nemo mittens manum ad
aratrū ⁊ aspiciens retro aptus est regno dei. Et
illi qui iam ꝓmiserunt obedientiam: habeant
vnam tunicam cum caputio: ⁊ aliam sine capu
tio qui voluerint habere. Et qui necessitate co
guntur: possint portare calciamēta. Et fratres
omnes vestimentis vilibus induantur: ⁊ possint
ea repeciare de saccis ⁊ alijs peciis: cuz benedi/
ctione dei. Quos moneo ⁊ exhortor: ne despi/
ciant neq; iudicent homines quos vident mol
libus vestimentis ⁊ coloratis indutos vti cibis
⁊ potibus delicatis: sed magis vnusquisq; iudi
cet ⁊ despiciat semetipsum.

¶ De diuino officio ⁊ ieiunio: ⁊ quō frēs de/
beant ire per mundum. Cap. III.

c **Lerici faciant** diuinum officium
ſm ordinē sancte Romane ecclesie ex/
cepto psalterio: ex quo habere poterūt breuia/
ria. Layci vero dicāt viginti q̄ttuor Pater nr̄
pro matutino: pro laudib⁹ qnq;: p p̄ma: tertia:
sexta: ⁊ nona: pro qualibet istaꝝ septem: pro ve/
speris aūt duodecim: pro completorio septem:
⁊ orent pro defunctis. Et ieiunent a festo om/
nium sanctorum vsq; ad natiuitatem dn̄i. San
ctam vero quadragesimaz que incipit ab epy/
phania vsq; ad ꝯtinuos quadraginta dies: quā
dominus suo sancto ieiunio consecrauit: q vo/
luntarie eaz ieiunant benedicti sint a domino:
⁊ qui nolunt non sint astricti: sed aliaz vsq; ad
resurrectionem domini ieiunent. Alijs autem
temporibus non teneantur: nisi sexta feria ieiuna
re. Tempore vero manifeste necessitatis nō te/
neantur fratres ieiunio corporali. Consulo ve/
ro moneo ⁊ exhortor fratres meos in domino
Jesu xp̄o: vt quādo vadunt per mundum nō
litigēt: neq; ꝯtendāt verbis: nec alios iudicēt:
sed sint mites: pacifici ⁊ modesti: māsueti ⁊ hu
miles: honeste loquentes oībus sicut decet. Et
non debeant equitare: nisi manifesta necessitate
vel infirmitate cogantur. In quācūq; domum
intrauerint: primuz dicant: Pax huic domui.
Et ſm sanctum euangelium de omnib⁹ cibis q
apponuntur eis liceat manducare.

¶ Q̄ fratres nō recipiant pecuniā. Ca. IIII.

p **Recipio** firmiter fratrib⁹ vni/
uersis ⁊ nullo modo
denarios vel pecuniaz recipiant: per se
vel per interpositam psonaz. Tamen pro neces/
sitatibus infirmoꝝ ⁊ alijs fratribus induendis:
per amicos spūales ministri tātum ⁊ custodes
sollicitam curam gerant ſm loca ⁊ tpa ⁊ frigi/
das regiones: sicut necessitati viderint expedi/
re. Eo semp saluo: vt sicut dictum est: denarios
vel pecuniam non recipiant.

¶ De modo laborandi. Cap. V.

f **Ratres** illi quibus gratiaz de/
dit dn̄s laborandi la/
borent fideliter ⁊ deuote: ita q̄ excluso
ocio anime inimico: sancte orationis ⁊ deuotio
nis spm̄ non extingant: cui debent cetera tem/
poralia deseruire. De mercede vero laboris pro
se ⁊ suis fratribus corporis necessaria recipiant
preter denarios vel pecuniam. Et hoc humili/
ter: sicut decet seruos dei: ⁊ paupertatis sanctis/
sime sectatores.

¶ Q̄ fratres nihil sibi approprient ⁊ de elemo
syna petenda: ⁊ de fratribus infirmis. Ca. VI.

f **Ratres** nihil sibi approprient:
nec domum: nec locū:
nec aliquā rem. Et tanq̄ pegrini ⁊ ad/
uene in hoc seculo in paupertate ⁊ humilitate
domino famulantes: vadant pro elemosyna cō
fidenter. Nec opz eos verecundari: q̄ domin⁹

pro nobis se fecit pauperem in hoc mūdo. Hec est illa celsitudo altissime paupertatis que vos carissimos fratres meos heredes et reges regni celorum instituit: pauperes rebus fecit: virtutibus sublimauit. Hec sit portio vestra: que perducit in terram viuentium. Cui dilectissimi frēs totaliter inherentes: nihil aliud pro noie dñi nostri Jesu xpi in ppetuum sub celo habere velitis. Et vbicūqz sunt et se inuenerint fratres: ostendant se domesticos inuicem inter se: et secure manifestet vnus alteri necessitatem suam. Quasi mater nutrit et diligit filium suum carnalem: quāto diligentius debet quis diligere et nutrire fratrem suum spiritualem. Et si quis eorum in infirmitate ceciderit: alij fratres debent ei seruire: sicut vellent sibi seruiri.

De penitentia fratribus peccantibus imponenda. Cap. VIII.

Si qui fratrum instigante inimico mortaliter peccauerint: pro illis peccatis de qbus ordinatum fuerit iter fratres: vt recurrat ad solos ministros puinciales: teneantur pdicti fratres ad eos recurrere q̄z citius poterint sine mora. Ipsi vero ministri si pṡbyteri sunt cum misericordia iniungant illis penitentiam. Si vero pṡbyteri non sunt: iniungi faciāt per alios sacerdotes ordinis: sicut eis sm deum melius videbit expedire. Et cauere debent ne irascantur et conturbentur: pter peccatum alicuius: quia ira et conturbatio in se et in alijs impediunt caritatem.

De electione generalis ministri hui9 fraternitatis et de capitulo pēthecostes. Ca. VIII.

Uniuersi fratres vnum de fratribus istius religionis teneant semp hēre gñalem ministrū et seruū totius fraternitatis et ei teneant firmiter obedire. Quo decedēte electio successoris fiat a mistris puincialib9 et custodibus in caplo penthecostes in quo puinciales ministri teneant semp insimul puenire: vbicūqz a generali ministro fuerit pstitutum. Et hoc semel in tribus annis vel ad aliuz terminū maiorem vel minorem: sicut a pdicto ministro fuerit ordinatum. Et si aliquo tempore appareret vniuersitati ministrorum puincialium et custodū predictum ministrum non esse sufficientem ad seruitium et cōmunem vtilitatem fratrū teneant pdicti fratres qbus electio data est in nomine domini alium sibi eligere in custodem. Post capitulum vero penthecostes ministri et custodes possint singuli si voluerit et eis expedire videbitur eodē anno in suis custodijs semel fratres suos ad capitulum conuocare.

De predicatoribus. Cap. IX.

Fratres non predicent in epatu alicuius epi cū ab eo illis fuerit pdradictum. Et nullus fratrum populo penitus audeat pdicare: nisi a ministro gñali huius fraternitatis fuerit examinatus et approbat9: et ab eo officium sibi predicationis pcessum. Moneo quoqz et exhortor eosdem frēs: vt in predicatione quam faciūt sint examinata et casta eorum eloquia ad vtilitatem et edificationem populi: annūciando eis vitia et virtutes: penam et gloriam cum breuitate sermonis: quia verbum abbreuiatū fecit dominus super terram.

De admonitione et correctione frm̄. Ca. X.

Fratres qui sūt ministri et serui aliorum fratrū: visitent et moneant fratres suos et humiliter et caritatiue corrigant eos: nō precipientes eis aliquid: qđ sit contra aiam suā et regulam nostram. Fratres vero qui sunt subditi: recordent q pter deum abnegauerūt pprias voluntates. Unde firmiter precipio eis: vt obediant suis ministris in oibus que promiserunt dño obseruare: et non sunt cōtraria aie et regule nostre. Et vbicūqz sunt fratres qui scirent et cognoscerent se nō posse regulam spūaliter obseruare: ad suos mistros debeant et possint recurrere. Ministri vero caritatiue et benigne eos recipiant et tantā familiaritatē habeant circa ipsos: vt dicere possint eis et facere: sicut dñi seruis suis. Nā ita dz esse q mistri sint serui oium frm̄. Moneo vero et exhortor in dño Jesu xpo: vt caueant Frēs ab omni supbia: vanagloria: inuidia: auaricia: cura: et sollicitudine huius seculi: detractione et murmuratione. Et nō curēt nescientes litteras discere: sed attēdāt q super oia desiderare debent hēre spm̄ dñi et sanctam ei9 opationē: orare semp ad eum puro corde: et hēre humilitatem et patientiam in psecutione et infirmitate: et diligere eos q nos psequunt et reprehendunt

bendunt ꝛ arguunt:q2 dicit dn̄s. Diligite inimicos vestros:ꝛ orate pro psequentib⁹ ꝛ calūniantibus vos. Beati q psecutionem patiuntur: ppter iustitiam:qm̄ ipsoꝝ est regnum celoꝝ. Qui aūt pseuerauerit vsq3 in finē:hic saluꝰ erit.

¶ Q2 fratres non ingrediant monasteria monacharum. Cap. XI.

p Recipio firmiter fratrib⁹ vniuersis ne habeāt suspecta ꝯsortia vel ꝯsilia mulieꝝ:ꝛ ne ingrediantur monasteria monachaꝝ:preter illos qbus a sede aplica cōcessa est licentia specialis. Nec fiant compatres viroꝝ vel mulierū:ne hac occasione inter fratres vel de fratrib⁹ scandalum oriatur.

¶ De euntibus inter sarracenos ꝛ alios infideles. Cap. XII.

q Uicunq3 fratrum diuina ispiratione voluerit ire inter sarracenos ꝛ alios infideles:petāt inde liciam a suis ministris ꝓuincialib⁹. Ministri õo nullis eundi liciā tribuāt:nisi eis quos viderint esse idoneos ad mittendū. Ad hec p obedientiā iniungo ministris:vt petant a dn̄o papa vnū de sancte Romane ecclesie cardinalibus:q sit gubernator ꝓtector ꝛ corrector istiꝰ fraternitatis:vt semꝑ subditi ꝛ subiecti pedib⁹ eiusdem sancte ecclesie:stabiles in fide catholica:paupertatem ꝛ humilitatem ꝛ scm̄ euangelium domini nostri Jesu christi:qd̄ firmiter ꝓmisimus obseruemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis īfringere:vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis aūt hoc attentare ꝑsumpserit:indignationem omnipotentis dei ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit incursurū. Datum Laterani.iij.kalendas decēbris. Pontificatus nostri anno octauo.

¶ Explicit regula fratrum minorum.

¶ Incipit testamentum beatissimi patris nostri Francisci.

Dominus dedit mihi fratri Frācisco ita īcipere facere penitētiā: quia cum essem in peccatis nimis mihi videbatur amarū videro leprosos. Et ipse dn̄s conduxit me inter illos:ꝛ feci miāz cū illis:ꝛ recedente me ab ipsis:id qd̄ videbat mihi amarū ꝯuersum fuit mihi in dulcedinem aie ꝛ corporis. Et postea paꝝ steti:ꝛ exiui de seculo. Et dominus dedit mihi fidē talem in ecclesijs:vt ita simplr adorarē ꝛ dicerē. Adoramus te sanctissime dn̄e Jesu xp̄e hic ꝛ ad oēs ecclesias tuas q̄ sunt in toto mundo ꝛ bn̄dicim⁹ tibi:q2 per sanctam crucem tuam redemisti mūdū. Et postea dedit mihi dn̄s ꝛ dat tantā fidem in sacerdotibus qui viuunt ꝑm formā scē Romane ecclesie pp ordinē ipsoꝝ q̄ si facerent mihi psecutionē volo recurrere ad ipsos. Et si haberem tantam sapiam quātā Salomō habuit:ꝛ inuenirē pauperculos sacerdotes huius seculi in parochijs in qbus morant:nolo p̄dicare ꝯtra volūtatem ipsoꝝ. Et ipsos ꝛ oēs alios volo timere amare ꝛ honorare:sicut meos dn̄os. Et nolo i ipsis ꝯsiderare pctm̄:q2 filiū dei discerno in ipsis:ꝛ dn̄i mei sunt. Hec pp hoc facio:q2 nihil video corporaliter in hoc seculo de ipso altissimo filio dei nisi sanctissimū corpus ꝛ sanguinē suū qd̄ ipsi recipiunt:ꝛ ipsi soli alijs ministrāt. Et hec scissima mysteria volo sup oīa honorari ꝛ venerari: ꝛ in locis p̄ciosis collocari. Sanctissima noīa ꝛ verba eius scripta vbicunq3 inuenero in locis illicitis volo colligere:ꝛ rogo q̄ colligant:ꝛ in loco honesto collocent. Et oēs theologos ꝛ q ministrāt nobis scissima verba diuina debem⁹ venerari:sicut qui ministrant nobis spm̄ ꝛ vitam. Et postq̄ dn̄s dedit mihi de fribus nemo ostendebat mihi qd deberem facere:sed ipse altissimus reuelauit mihi:q̄ ego deberē viuere ꝑm formam sci euāgelij. Et ego paucis verbis ꝛ simplr feci scribi:ꝛ dn̄s papa ꝯfirmauit mihi. Et illi q veniebant ad recipiendum vitā istā: oīa que hr̄e poterāt dabant pauperib⁹. Et erāt ꝯtenti tunica vna:intus ꝛ foris repetiata q volebant cū cingulo ꝛ brachis ꝛ nolebamus plus hr̄e. Officiū dicebam⁹ clerici ꝑm alios clericos: ꝛ Layci dicebāt Pr̄ nr̄. Et satis libenter manebamus in ecclesijs paupculis ꝛ derelictis ꝛ eramus idiote ꝛ subditi oib⁹. Et ego manib⁹ meis laborabam ꝛ volo laborare:ꝛ oēs alij frēs firmiter volo q̄ laborent: de laborio qd̄ ptinet ad honestatem. Et qui nesciunt addiscant:nec pp cupiditatem recipiendi precium laboris:sed pp bonum exemplum:ꝛ ad repellendum ociositatem. Et quando non daret nobis p̄cium labo-

ris:recurramus ad mensam dñi:petēdo elemosynā hostiatim. Salutationē hāc reuelauit mihi dñs:vt dicerem⁹. dñs det tibi pacē. Caueant fi bi frēs vt ecclesias ꝛ habitacula: ꝛ oia alia q̄ ꝑ ipsis ꝯstruunt penitus nō recipiant:nisi essent sicut decet ſm sanctam paupertatē quā in regula ꝓmisimus:semp ibi hospitātes sicut aduene ꝛ ꝑegrini. Precipio firmiter ꝑ obiam frib⁹ vniuersis:ꝙ vbicūq; sunt nō audeant petere aliq̄ lrām in curia Romana ꝑ se:nec ꝑ īterpositam ꝑsonam:neq; pro ecclesia:neq; ꝑ alio loco:neq; sub spē ꝑdicationis:neq; pro ꝑsecutione suorū corporꝫ:sed vbicūq; nō fuerint recepti fugiant in alienā terram ad faciendū pniam cum bñdictione dei. Et firmiter volo obedire gñali ministro huius fraternitatis ꝛ illi guardiano:quē sibi placuerit mihi dare:ꝛ ita volo esse capt⁹ in manib⁹ suis vt nō possim ire vel facere ꝯtra voluntatem suam:q: dñs meus est. Et q̄uis simplex ꝛ infirmus tñ semp ꝛ volo hāe clericum q mihi faciat offiñ:sicut in regula ꝯtinet. Et oēs alij frēs ita teneantur firmiter obedire guardianis suis:ꝛ facere offm suum ſm regulam. Et si aliq inuenti essent q nō facerent officiū ſm regulam ꝛ vellent alio mō variare:aut nō essent catholici:oēs frēs vbicūq; sūt ꝑ obiaꝫ teneant vbicūq; inuenerit aliquē ipoꝝ ꝓximiori custodi illius loci vbi ipm inuenerint dbeant ꝑsentare. Et custos teneat ꝑ obiam ipsum firmiter custodire:sicut hoīeꝫ in vinculis die noctuq;:ita ꝙ non possit eripi de manib⁹ eius:donec in ꝓpria sua ꝑsona ipm repsentet in manib⁹ sui ministri. Et minister teneat firmiter per obiam mittere ipsuꝫ per tales frēs qui die noctuq; custodiant ipsum sicut hoīem in vinculis donec repsentēt ipsum coram dño ostiensi:qui est dñs ꝓtector ꝛ correctoꝛ istius fraternitatis. Et nō dicant frēs hec est alia regula:q: hec est recordatio:admonitio ꝛ exhortatio ꝛ meum testamētuꝫ:qd̄ ego frater Franciscus paruulus vester facio vobis fribus meis bñdictis:ꝓpter hoc vt regulā quā dño ꝓmisimus melius catholice obseruemus. Et generalis minister ꝛ oēs alij mistri ꝛ custodes:per obedientiam teneantur in istis verbis non addere vel minuere. Et semp hoc scriptuꝫ habeant secum iuxta regulam:ꝛ in oībus capitulis que faciunt qñ legunt regulā legant ꝛ ista verba. Et oīb⁹ fribus meis clericis ꝛ laycis ꝑci pio firmiter per obedientiam:vt non mittant glosas in regula:nec in istis verbis dicendo ita volūt intelligi:sed sicut dedit mihi dñs simpliciter ꝛ pure dicere ꝛ scribere regulam ꝛ ista verba:ita simpliciter ꝛ pure sine glosa intelligatis: ꝛ cum sancta opatione obseruetis vsq; in finē. Et qcunq; hec obseruauerit in celo repleatur bñdictiōe altissimi patris celestis:ꝛ in terra repleatur bñdictione dilecti filij sui cum sanctissimo spiritu paraclyto:ꝛ oībus virtutib⁹ celoruꝫ ꝛ oībus sanctis. Et ego frater Frāciscus paruulus vester ꝛ seruus:quātūq; possum confirmo vobis intus ꝛ foris istam sanctissimam benedictionem. Amen.

¶ Explicit testamentū btīssimi pris nr̄i Frā.

¶ Uerba beatissimi patris nr̄i Francisci.

Beatissimus pr̄ nr̄ Franciscus hec que sequunt fratribus dicere solitus erat. O dilectissimi frēs ꝛ in eternuꝫ benedicti filij audite me:audite voceꝫ patris vestri: Magna ꝓmisimus:maiora ꝓmissa sunt nobis. Seruemus hec:suspiremus ad illa. Uoluptas breuis:pena ꝑpetua:modica passio: gloria infinita:multorum vocatio:paucorū electio:omnium retributio. Amen.

¶ Laudes regule fratrum minorum a beato Francisco prolate.

b Eatus Frāciscus cōmunem ꝓfessionē ꝛ regulam ardētissimeq; zelans volebat:ꝙ semp apud se frēs hērent regulam ꝛ q circa illa erant zelotes: singulari benedictione eos bñdicebat. Hāc eni singulariter suis fribus dicebat esse libꝛuꝫ vite: spē salutis:medullam euāgelij:viaꝫ ꝑfectionis clauem paradisi:pactū eterni federis. Hāc volebat ab oīb⁹ sciri:ꝛ in alleuatiōe tedij ꝛ memoria ꝑstiti iuramenti cum interiori hoīe cōfabulari. Docuit eam semp cū intentione agende vite portari pre oculis:ꝛ quod plus est cum ipsa debere mori.

¶ Laudes testamēti beatissimi pr̄is nr̄i Fran.

o Testamentum pacis eterne testamentuꝫ nulla obliuione delendū:nulla dedignatione spernendum:nulla suboꝛdinatione ꝯtraria mutandum. Testamentum inquā non

morte

morte testatoris: sed imortalis vite ɔdonatione fan citū. Beatus q non spernit vel abycit caritatis incorruptibile testamētum: fertile humilitatis feudum: desiderabile paupertatis thesaurum tanti patris sibi traditione legatum.

¶ De severitate sancti ɔtra relaxatores regule & ɔtra scandalosos frēs: & gaudio ipsius & amore erga bonos: qbus benedicebat &c.

P Reterea pater sanctissimus cōtra eos qui in hoc ordine suo aliquā ꝓprietatem vel pecunie receptionē seu aliud cōtra regule puritatem inducūt: & q hunc ordinē quē ꝑcipue decorat pauptatis ꝓfessio: terrenarum rerū pulvere ꝑsumpserint maculare: & maxime qui alios suis malis exēplis scandalizāt & ordinem relaxant: maledictionē dei & suam terribiliter imprecando aliqñ dicebat. A te inquit sanctissime pr̄ & a tota celesti curia & a me paupculo sint maledicti q suo malo exēplo ɔfundūt & destruunt qđ per sanctos fratres huius ordis edificasti: & edificare nō cessas. ¶ Cum aiarū salutē fervidaꝗ emulatiōe zelaret: suavissimis dicebat se repleri odorib⁹: & quasi vnguēto precioso liniri: cum sanctoꝝ fratrum p orbem distantium odorifera fama multos audiret ad vitam veritatis induci. Et ex taliū auditu exultabat in spiritu: ac bn̄dictiōib⁹ omni acceptione dignissimis fratres illos accumulans q verbo & opere ad christi amorē inducerent peccatores. ¶ Fratres etiā hortans. His verbis vtebat. Isti ingt frēs mei hac hora novissima mūdi dati sunt mundo: vt in eis hoies impleant: vnde in proximo iudicio a supremo iudice cōmendent: audientes illud xp̄i suavissimū verbum. Qđ viri ex his fratribus meis fecistis mihi fecistis. Ite ingt dulcis pr̄ ad filios. Annunciate hoībus pacem: ꝑdicate pniaꝫ in remissionem pctōꝝ. Estote in tribulationib⁹ patientes: in orationib⁹ vigiles in laborib⁹ strenui in sermonibus modesti: in moribus graves: in beneficijs grati: qꝛ pro his oībus regnū vobis ꝑparatur eternū. Qđ nobis ɔcedat ille qui vivit & regnat trinus & vnus. Amen.

¶ Sex rōnes notabiles ad qđ frēs minores vocati & dati sunt huic mundo a dño.

F Ratres minores dati sūt & vocati a deo precipue vt representent christum Jesum dominuꝫ nostrū mundo & tanta ipsius beneficia tunc a mundo quasi oblita & contenta vel neglecta. Et ꝑpter hec ab ipso filio domino nostro Jesu christo postulati fuisse leguntur a deo patre suo.

Et primo vt verbo & facto sint testes & imitatores precipui sue altissime paupertatis per omnimodam abdicationem proprietatis & indebite affectionis: ac pauperem & humilem vsum rerum omniuꝫ tēporalium que sancte paupertatis virtus & affectus: quasi ab omnib⁹ vbiꝗ deserta & repudiata: ac contenta videbatur adeo ꝙ amplius nō inveniebat vbi perfecte & integre requiesceret pes eius donec beatus Franciscus eam recepit: & sibi ac suis disponsavit tam fratribus ꝗ̄ sororibus.

Secundo vt verbo & facto sint testes & imitatores sue excellentissime & perfectissime obedientie qui non solum deo patri suo obediens factus est pro nobis vsꝗ ad mortem crucis: & etiam parentibus suis sibi quantum ad divinitatē inferioribus: videlicet sacratissime virgini matri sue & beato Joseph patri putativo subditus esse voluit: sꝫ quod magis est: malis etiam principibus & sacerdotibus obedire voluit & docuit: cum censuꝫ Cesari reddidit & reddendum docuit: & cū de scribis & phariseis malis populum regentibus dixit. Quecūꝗ dixerunt vobis facite: ſm opera autem eorum nolite facere &c. quia iuxta Ber. quanto contēptibilior presidet tanto magis obedientia subditi placet & obediens meretur: maxime si talis obediens nō sit causa promotionis nec continuationis talis mali & insufficientis prelati. Et perfectissimus ac euāgelicus obediēdi modus & gradus est obedire ꝓpter deum talibus & alijs non solum in his quē quis promisit ex regula observare: sed etiam in omnibus que non sunt cōtraria anime & regule sue: sine alia limitatione: vel repressione facultatis: aut iurisditionis vel obedientie regularium prelatorum suorum.

Tertio vt sint testes & imitatores sui despectus & humilitatis per contentum oīum honoruꝫ & promotionū: ac vanitatum mundi & per veraꝫ abiectionē mortificationem: & ɔtentum sui ipsius & suoꝝ pp deum.

Quarto vt sint testes et sequaces ver bo et ope sue tante caritatis et affectionis ad salutem omnium animarū per mundum discurrēdo: ac verbo et exemplo pre dicando ad animas ipsius christi precioso san guine redemptas ad ipsum verum creatorem et pastorem: ac redemptorem aiarum reducendo: put etiā beate Clare et suis virginibus et beato fratri Siluestro domini voluntatem super hoc ad instantiam beati Francisci instātissime reg renti ibus diuinitus reuelatum fuisse legitur.

Quinto vt sint testes et imitatores sue sobrietatis pnie mititatis cō descentie et misericordie: atq; puritatis per mo deratam abstinētiam et ieiunia: ac labores et per piam et caritatiuam ꝯdescentionem et subleua tionem afflictorum et receptionem: ac sanationem infirmorum peccatorum: ac corporis et aie niti ditatem et puritatem.

Sexto vt sint testes et speciales contem platores et imitatores: ac predica tores sue tante passionis et mortis et beneficio rum tantorum sue benedicte incarnationis vite et mortis ipsius et tante nostre redemptionis non solum per iugem et frequētem meditationem et recordationem tantorum dolorum interiorum et exte riorum ipsius et pijssime matris eius: sed etiam veram et spontaneam tollerantiam oium ꝯtra rietatum et tribulationum interiorum et exteriorum: atq; vilipensionem et dolorum pro noie scō eius. Et ꝯsequenter per deuotam et feruentem pdica tionem ipsius. Nam paulo ante tpa beati Fran cisci tanta ipsius xpi beneficia: et maxime tante passionis et mortis sue videbantur: quasi in mun do oblita. Ideoq; voluit xps p ipm scm et frēs eius quodāmō ea in mundo et mentib⁹ hoium renouari. Et ppterea ipsius ordinis primarium lapidē btm Franciscū voluit priuilegio tam sin gulari et excellenti. vz. passiōis sue sacris stigma tibus insigniri: sub cuius vexillo militarēt oēs veri minores et xpi imitatores p iugem recorda tionem et recollectionē tāte sue passionis et mor tis et vite et ꝯtēplationis ipsius et pie sue mrīs. Que etiam legit ppterea et ad hec spāliter vna cū filio suo dño nro Jesu xpo ordinē istū et ordi nē scē Clare a deo prē postulasse et obtinuisse.

Beati igitur fratres illi et sorores tam mi nores et scē Clare qm tertiarij de pnia qui qłtum in se erit in his sequent ipsum plagiferum et vexillifer patrem nrm btm Fran ciscum: imo verius ipsum Jesum xpm dominū nrm et sacratissimā matrem eius in hac vita: q; in morte et in iudicio cum ipso capitaneo suo in acie et societate verorum xpi militum et specialium imitatorum eius gloriosiores oibus mūdi nationi bus et tribub⁹ merito apparebunt et xpo et apo stolis eius ppinquiores erunt: imo et sedebunt sup sedes iudicantes alios cum xpo et apostolis eius. i. suiam iudicis approbātes iuxta illud ver bum xpi. Amen dico vobis q; vos qui reliqui stis oia: et secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue se debitis et vos super sedes. xij. iudicātes duode cim tribus israel etc.

Igitur fratres in xpo dilectissimi et desi deratissimi: pp deū videte et in telligite vocationē vestram: et qre minores estis vocati: q; non vt maiores: sed humiliores et ab iectiores oibus: atq; inferiores pp deum esse cō tendatis in presenti: vt hic in gratia et in futuro in gloria maiores esse possitis. Et domino deo nro q tam benigne sine vestris meritis ad tāta et tam sublimia vos elegit et vocauit grati esto te: et ꝯtēdite ambulare ea vocatiōe qua vocati estis: nō retroaspiciendo: sed de virtute in virtu tē pficiendo: indubitāter tenēdo q; si hec secu ti fueritis et xpi passionū et socij ꝯteplatores sue ritis: eritis et ꝯsolationū et p momentaneo labo re pñtis vite pmium certū et inestimabile tandē cum xpo et beato Patre nro Francisco recipie tis. Qd dominus ipse pius meritis sue sacratis sime passionis mortis et glorificationis: ac inter cessionibus sue sacratissime Matris et sanctissi mi prīs nri Francisci et scē Clare et oium scōrum et sanctarum misericorditer concedat. Amen.

¶ Singularia priuilegia ipetrata a xpo p bea tum Frāciscum et eidē pro ordine suo et eum di ligentibus a domino deo collata.

Refert dñs Greg. papa. ix. se audi uisse a btō Frā. dum viue ret ipm Fran. a domino tria priuilegia obtinuisse. ¶ Primū q; quāto frēs essent in or dine et eorum nūerus augeł tāto melius et abun dantius eis puideret. ¶ Scdm q; nullus in habitu posset male mori. ¶ Tertium q; qsqs ordinem suum persequeret grauiter a domino puniretur:

puniretur: et dies suos in breui et male finiret.

Item dicit beatus Franciscus tria inter alia se habuisse priuilegia a seraph sibi apparente. ¶ Primum quod professio fratrum suorum siue ordo suus durabit usque ad diem iudicij. ¶ Secundum est quod nullus volens in ordine male viuere poterit ibi diu perseuerare vel permanere. ¶ Tertium quod quicunque ex corde diliget ordinem suum quantumcunque sit peccator misericordiam a domino consequetur penitendo.

¶ Conformiter ad huiusmodi priuilegia diuinitus ordini collata sequuntur hec metra.

¶ Francisco fundente preces: ut tempore multo
Mos inoleuit ei: celestis nuncius ipsum
Exultare iubet: annuncio quatuor inquit
Dona superna tibi: stabit tuus ordo per euum
Nullus ibi frater cui sit peruersa voluntas
Stare diu poterit: vix ordinis hostibus annos
Uiuere dimidios prestabitur: eius amici.
Uiuent: et vitam fine concludent beato.

¶ Incipit oratio seu expositio beatissimi patris nostri Francisci super Pr nr.

Sanctissime pater noster: creator: redemptor nr: Saluator nr consolator nr. Qui es in celis: in angelis in sanctis illuminans eos ad tui cognitionem: quia tu es domine lux inflammans eos ad amorem tuum diuinum: quia tu domine amor es inhabitans et implens eos ad beatitudinem: quia tu domine summum bonum es et eternum bonum: a quo omnia bona: et sine quo nullum bonum. ¶ Sanctificetur nomen tuum. Clarificetur in nobis notitia tua vt cognoscamus que sit latitudo beneficiorum tuorum: longitudo promissorum: sublimitas maiestatis et profundum iudicium. ¶ Adueniat regnum tuum. Ut regnes in nobis per gratiam tuam et facias nos venire ad regnum tuum vbi est tui visio manifesta: tui dilectio perfecta: tui societas beata: tui fruitio sempiterna. ¶ Fiat voluntas tua: sicut in celo et in terra. Ut amemus te ex toto corde: te semper cogitando: ex tota anima te semper desiderando: ex tota mente omnes intentiones nostras ad te dirigendo: et honorem tuum in omnibus querendo et ex omnibus viribus nostris omnes vires sensus anime et corporis in obsequium tui amoris et non in alio exponendo: et proximos nostros amemus sicut nosipsos: omnes ad amorem tuum pro viribus trahendo de bonis aliorum: sicut de nostris gaudendo: in malis compatiendo: et nemini vllam offensam faciendo. ¶ Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Dilectum filium tuum dominum nostrum Jesum Christum da nobis hodie in memoria in intelligentia et reuerentia amoris quem ad nos habuit: et eorum que pro nobis fecit dixit et sustinuit. ¶ Et dimitte nobis debita nostra. Per tuam misericordiam et ineffabilem passionem dilecti filij tui domini nostri Jesu Christi virtutem et beatissime Marie virginis et omnium electorum tuorum merita et intercessiones. ¶ Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et quod non plene dimittimus tu domine fac plene dimittere vt inimicos propter te diligamus et pro eis apud te deuote intercedamus nulli malum pro malo reddamus et omnibus in te prodesse studeamus. ¶ Et ne nos inducas in tentationem: occultam siue manifestam subitam vel importunam. ¶ Sed libera nos a malo. Preterito presenti et futuro. ¶ Amen spontanee et gratis.

¶ Supradicto modo dicebat beatus Pater nr ad omnes horas. Deinde dicebat. Sanctus: Sanctus: Sanctus. Dominus deus noster omnipotens qui est et qui erat et qui venturus est. Dignus es domine deus noster accipere laudem et gloriam et honorem et benedictionem. Dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et diuinitatem et sapiam et fortitudinem et honorem et gloriam et benedictionem. ℣. Benedicamus patrem et filium cum sancto spiritu. ℟. Laudemus et superexaltemus eum in secula. ℣. Laudem dicite deo omnes serui eius et qui timetis deum pusilli et magni. ℟. Superexaltate et laudate eum in secula. ℣. Laudent eum gloriosum celi et terra. ℟. Et superexaltent et laudent eum in secula. ℣. Et omnis creatura que in celo est et super terram et subtus terram mare et terra et que in eis sunt. ℟. Laudent et superexaltent eum in secula. ℣. Gloria patri et filio et spiritui sancto. ℟. Laudemus et superexal. eum in secula. ℣. Sicut erat in principio et nunc et semper et in secula seculorum. Amen. ℟. Laudemus et superex. eum in secula.

Oremus. Omnipotens sanctissime altissime deus omne bonum et summum bonum qui solus es bonus tibi reddamus omnem laudem: omnem gratiam: omnem gloriam: omnem honorem: omnem benedictionem: et omnia bona tibi referamus semper. Amen.

¶ Laus dñi dei altissimi quã cõposuit btũs Frã.

Tu es dñs deus. Tu es deus deorum: q solus facis mirabilia. Tu es fortis. Tu es magnus. Tu es altissimus. Tu es pr̃ sanctus rex celi ꝛ terre. Tu es trinus: ꝛ vnus deus. Tu es bonus: oẽ bonũ: summũ bonũ dñe deus vnus ꝛ verus. Tu es amor ꝛ caritas. Tu es sapia. Tu es hũilitas. Tu es patientia. Tu es pulchritudo. Tu es securitas. Tu es qes. Tu es gaudiuꝫ. Tu es spes nr̃a ꝛ letitia. Tu es iustitia ꝛ temperãtia. Tu es fortitudo ꝛ prudentia. Tu es oẽs diuitie ad sufficientiam. Tu es mãsuetudo. Tu es ꝓtector. Tu es custos ꝛ defensor. Tu es refugiuꝫ nr̃m ꝛ virtus. Tu es fides spes ꝛ caritas nr̃a. Tu es magna dulcedo nr̃a. Tu es bonitas infinita magnus ꝛ admirabilis dominus deus meus omnipotens pius ꝛ misericors saluator. Oratio.

Omnipotens eterne iuste ꝛ misericors deus da nobis miseris pp temetipꝭ facere qđ scimus te velle: ꝛ semp velle: qđ tibi placet: ꝛ interius mundari: iterius illuminari: vt igne sci spũs accensi possimus seq vestigia tui dilectissimi filij dñi nr̃i Jesu xp̃i: ꝛ ad te altissimũ sola tua grã puenire: q in trinitate pfecta ꝛ vnitate simplici viuis ꝛ regnas ꝛ glorіaris deus oipotẽs in secula seculoꝝ. Amẽ. ¶ Oratio ad virginẽ Mariã.

Sancta dei genitrix dulcis ꝛ decora regeꝫ mortis traditũ filium tuũ dulcissimũ dñm nr̃m Jesuꝫ xp̃m p nobis exora: vt ipse p suã pijssimã miaꝫ ꝛ clemẽtiam ꝛ virtutẽ sanctissime incarnationis ꝛ mortis ipsius acerbissime nobis idulgeat peccata nostra. Amen.

¶ Alia oĩo eiusdẽ ad btissimã vgineꝫ Mariã.

Sancta Maria virgo non est tibi similis nata in mũdo in mulierib᷒: filia ꝛ ancilla altissimi regis pr̃is celestis: mr̃ sanctissima dñi nr̃i Jesu xp̃i: sponsa spũs sci. Ora p nobis cũ scõ Michaele archãgelo ꝛ oib᷒ virtutib᷒ celoꝝ ꝛ oib᷒ sanctis tuum scissimũ filiuꝫ dilectissimũ dñm nr̃m ꝛ magistrum. Amen.

¶ Incipiunt verba sacre admonitionis scissimi pr̃is nr̃i Frãcisci ad omnes fratres.

Dixit dñs discipulis suis. Ego suꝫ via veritas ꝛ vita. Nemo venit ad patrẽ nisi p me. Si cognouissetis me: ꝛ patrẽ meum vtiqꝫ cognouissetis. Et ammõ ꝯgnoscetis euꝫ ꝛ vidistis eũ. Dixit ei Philippus. Dñe ostẽde nobis pr̃eꝫ ꝛ sufficit nobis. Dixit ei Jesus. Tãto tpe vobiscũ sũ ꝛ nõ cognouistꝭ me. Philippe qppe q videt me videt ꝛ pr̃eꝫ meũ. Pr̃ lucẽ habitat iaccessibilẽ: ꝛ spũs scũs est deus: ꝛ deũ nemo vidit vnqꝫ. Jdeo nõ nisi in spũ videri põt. Quia spũs est q viuificat: caro aũt nõ pdest quoqꝫ. Sꝫ nec filius in eo ꝙ eq̃lis ẽ pr̃i videt ab aliquo alr̃ qꝫ pr̃ alr̃ qꝫ spũscũs. Vñ oẽs q viderũt dñm Jesuꝫ ẽm humanitatẽ: ꝛ nõ viderũt neqꝫ crediderũt ẽm spm̃ ꝛ diuinitatẽ ipm̃ eẽ veꝝ filiuꝫ dei dãnati sũt. Jta ꝛ mõ qꝫ oẽs q vident sacrm̃ qđ scificat̃ p verba dñi sup altare p man᷒ sacerdotis i forma panis ꝛ vini ꝛ nõ vidẽt ꝛ nõ credũt ẽꝫ spm̃ ꝛ dignitatẽ ꝙ sit veraciter scissimũ corp᷒ ꝛ sanguis dñi nr̃i Jesu xp̃i dãnati sũt ipso altissimo attestãte q ait. Hoc est corp᷒ meũ ꝛ sanguis noui testamẽti. Et q mãducat carnẽ meaꝫ ꝛ bibit sanguinẽ meum hꝫ vitã eternã. Vñ spũs dñi q habitat in fidelib᷒ suis ille est q recipit scissimũ corp᷒ ꝛ sanguinẽ dñi. Oẽs alij q nõ hñt de spũ eodẽ ꝛ psumũt recipe eũ: iudiciũ sibi mãducãt ꝛ bibũt. Vñ filij hoium vsqꝫquo graui corde vt qđ diligatis vanitatẽ ꝛ q̃ritis mẽdaciũ? Ut qđ nõ cognoscitis dñi veritatẽ ꝛ creditis in filium dñi? Ecce quotidie humiliat se sicut qñ a regalib᷒ sedibus venit in vteꝝ vgis. Quotidie venit ad nos ipse humilis apparẽs. Quotidie descendit de sinu pr̃is sup altare in manib᷒ sacerdotis: ꝛ sicut scis apl̃is apparuit in vã carne: ita ꝛ mõ se nobis ostẽdit in sacro pane. Sicꝫ ipsi intuitu carnis sue tm̃ ei᷒ carnẽ videbãt: sꝫ ipm̃ dñm deũ eẽ credebãt oculis spũalib᷒ ꝯtẽplãtes: sic ꝛ nos panẽ ꝛ vinũ oculis corporeis videamus ꝛ credam᷒ firmiter scissimũ eius corpus ꝛ sanguinem viuũ esse ꝛ veꝝ. Et tali mõ semp est dñs cũ fidelib᷒ suis: sicut ipse dixit. Ecce ego vobiscum sum vsqꝫ ad ꝯsumationem seculi.

¶ De malo proprie voluntatis.

Dixit dñs ad adam. De oi ligno paradisi comede. De ligno autẽ scie boni ꝛ mali ne comedas. De oi ligno paradisi comedere poterat Adam: qꝛ dum nõ venit ꝯtra obediam nõ peccauit. Jlle eni comedit đ ligno scie boni ꝛ mali q sibi suã volũtatem appropriat ꝛ se exaltat de bonis q̃ dñs dedit ꝛ opaẽ in ipo: ꝛ sic per

suggestionem

suggestioné diaboli & trásgressioné mádati scm̄ est ei pomū scie mali. Vn̄ opꝫ ꝙ sustineat penā.

¶ De perfecta obedientia.

Dicit dñs in euāgelio. Qui non renūciauerit oibꝰ q̄ possidet nō pōt meꝰ eē discipulus. Et q voluerit aīam suā saluā facē pdet ea. Ille bō renūciat oibus q̄ possidet & pdit corpꝰ suū q seipꝫ totū pbet ad obiaꝫ i mãibꝰ sui plati: & qcqd facit aut dicit qđ ipē sciat ꝙ nō sit ꝯ volūtatē eiꝰ (dū bonū sit qđ facit) vā obia est. Et qn̄ subditus viderit meliora & vtilia aīe sue q̄ȝ ea q̄ suꝰ platꝰ pcipiat suā voluntatē sacrificet dño: q̄ aūt sunt plati opa studeat adiplere. Nā hec ē caritatiua obia: q: deo & pximo sacrificiū seipm facit. Si vō platus pcipiat aliqđ subdito ꝯtra aiaꝫ suā: lꝫ ei nō obediat: tñ ipm nō dimittat. Et si ab aliqbꝰ psecutionem ide sustinuerit magis illos diligat pp deū. Nā q potius psecutioné sustinet q̄ȝ velit a suis fribꝰ separi ve pmanet i pfecta obia: q: ponit aiam suā p fribꝰ suis. Sūt.n. multi religiosi q sub spē vidēdi meliora q̄ȝ q̄ sui plati pcipiūt aspiciūt retro: & ad vomitū ppe volūtatis redeūt. Hi homicide sūt & pp mala exēpla sua multas aīas pdere faciunt.

¶ Qꝫ nullus sibi approprier plationem.

Non veni ministrari: sꝫ ministrare dicit dñs. Illi q sunt sup alios ꝯstituti tm̄ de illa platiōe gliens̄ q̄ȝtū si eēnt in abluendis pedibꝰ frm̄ deputati. Et q̄ȝto magis turbanē de ablata sibi platione q̄ȝ de pedū offō tāto magis sibi loculos & piculū aīe cōponunt.

¶ Qꝫ nemo supbiat sꝫ glorief in cruce dñi.

Attende o bō in q̄ȝta excellentia posuerit te dñs. Qui creauit & formauit te ad imaginē dilectissimi filij sui sꝫ corpꝰ & ad silitudinē suā bm spm̄. Et oēs creature q̄ sub celo sūt bm se seruiūt cognoscūt & obediunt creatori suo meliꝰ q̄ȝ tu. Et ēt demones nō crucifixerūt eū: sꝫ tu cū ipsis crucifixisti euꝫ & adhuc crucifigis delectādo in vicijs & pctis. Vn̄ potes gloriari? Nā si ita esses subtilis & sapiens: q oem sciam hēres: & scires interptari oia gña linguaꝝ: & subtilr de celestibꝰ rebꝰ pscrutari in oibꝰ his nō potes gliari: q: vnꝰ demō sciuit de celestibꝰ: magis & scit de terrenis plusq̄ȝ oēs hoies: lꝫ aliqs fuerit q sūme sapie cognitioné a dño recepit spālem. Silr si esses pulchrior & diuitior oibus: & ēt si faceres mirabilia vt demones effugares: oia ista tibi sunt ꝯria & nihil ad te ptinent. In his nihil potes gloriari: sꝫ in hoc possumus gloriari in infirmitatibus nr̄is & baiulare quotidie sanctam crucem dñi nr̄i Jesu xp̄i.

¶ De imitatione domini nr̄i Jesu xp̄i.

Attendamus frēs oēs bonuꝫ pastorē q p ouibꝰ suis saluādis crucis sustinuit passioné. Oues dñi secute fuerūt eū cū tribulatiōe & psecutiōe verēdia & fame: ifirmitate & tētatione & ceteris alijs: & de his receperūt a domino vitā sempiternaꝫ. Unde magna verecūdia est seruis dei ꝙ sancti faciant opera & nos recitando ea volumus recipere gloriam & honorem.

¶ Ut bona opera sequantur scientiam.

Dicit autē apls. Lrā occidit: spiritꝰ autem viuificat. Illi sunt mortui ad lrām qui tm̄ verba sola cupiunt scire: vt sapientiores teneant inter alios: vt possint acqrere magnas diuitias dantes ꝯsanguineis & amicis. Et illi religiosi mortui sunt ad lrām q spm̄ nolūt diuine lre seq: sed sola verba magis cupiunt scire & alijs iterpretari. Et illi sunt viuificati a spū diuine lre qui oém sciam & litterā quam sciunt & cupiunt scire (non autem viuūt corpore: sed verbo & exēplo) reddunt eam altissimo domino cuius est omne bonum.

¶ De peccato inuidie vitando.

Et ait Apls. Nemo pōt dicere dominꝰ Jesus nisi in spūscō: & non est q faciat bonū nō est vsqꝫ ad vnū. Quicūqꝫ ergo inuidet fri suo de bono qđ deus dicit & facit in ipso ptinet ad pctm̄ blasphemie: q: ipsi altissimo inuidet qui dicit: & facit omne bonum.

¶ De dilectione.

Dicit dñs in euangelio. Diligite inimicos vr̄os bñfacite his q oderūt vos & orate p psequētibꝰ &c̄. Ille veraciter diligit inimicū suū q nō dolet d̄ iniuria quā sibi fecit: sed de pctō aīe sue vritur: pp amorem dei & ostendit ei ex operibus dilectionem.

¶ De castigatione corporis.

Multi sunt qui dum peccant vel iniurias recipiunt sepe inculpāt inimicū vel pximū. Sꝫ non est ita q: vnusqsqꝫ hꝫ in ptāte sua inimicū suum. vꝫ. corpus p qđ peccat. Unde beatꝰ ille seruꝰ q talē inimicū traditū in sua potestate sempˀ captuꝫ tenuerit & sapien-

iter se ab eo custodierit: quia dū hoc fecerit nullus alius inimicus visibilis ei nocere potest.

¶ Q nemo corrūpatur a zelo malo alterius.

Seruo dei nulla res dꝫ displicere pter pctm̄. Et quocunqꝫ mō aliqua psona peccaret: ꝛ pp hoc seruus dei: nisi in caritate turbaretur: aut irasceretur thesaurizat sibi iram ꝛ culpam. Ille est seruus dei qui nō irascitur: neqꝫ turbatur pro aliquo. Recte viuit: ꝛ sine pprio ꝛ beatus est: qꝛ non remanet sibi aliqd reddēs q̄ sunt cesaris cesari ꝛ que sunt dei deo.

¶ De cognoscendo spiritum dei.

Sic pōt cognosci seruus dei si hꝫ spūm dñi cum dñs operaꝛ per ipsuꝫ aliqd boni: si caro eius neqꝫ mens extde se exaltat: quia semp ꝯtraria est omni bono. Sꝫ si magis ante oculos suos se hīe viliorē ꝛ ī oībꝰ alijs hominibus se minorem existimaret.

¶ De patientia in aduersis.

Sanctus dei non pōt cognosci q̄ntaꝫ hꝫ patientiam ꝛ humilitatem in se dum satisfactum est sibi. Cum aūt venerit tp̄s in quo illi qui deberēt satisfacere ei faciunt sibi ꝯtrarium quātam hꝫ patientiam ibi ꝛ humilitatem tantam habet ꝛ non plus.

¶ De paupertate spiritus.

Beati pauperes spū q̄m ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Multi sunt qui orōnibus ꝛ officijs insistētes multas abstinētias ꝛ afflictiones in suis corpibꝰ faciunt: sed de solo vnō vbo qđ viderint iniuriā esse suoꝝ corpoꝝ vel de aliqua re qne sibi aufertur scandalizati ꝯtinuo pturbantur. Hi non sunt vere pauperes spiritu. Quia qui vere pauper est spiritu seipsum odit ꝛ alios diligit qui ipsum pcutiunt in maxillaꝫ.

¶ De pace.

Beati pacifici q̄m filij dei vocabunꝛ. Illi sunt vere pacifici qui in oībꝰ q̄ in hoc seculo patiuntur: ꝓpter amoreꝫ dñi nr̄i Jesu xp̄i in animo ꝛ corpore pacem seruant.

¶ De munditia cordis.

Beati mundo corde q̄m ipsi deū videbūt. Uere mūdo corde sunt qui terrena despiciunt ꝛ celestia q̄runt ꝛ semp adorare ꝛ videre dñm deuꝫ viuū ꝛ veꝝ mūdo corde ꝛ aīo nō desistūt.

¶ De humili seruo dei.

Beatus ille seruus q non magis exaltat se de bono qđ dñs dicit ꝛ operatur per ipsuꝫ q̄ꝫ qđ dicit ꝛ operaꝛ p aliū: peccat enim homo qui magis vult recipe a pximo suo q̄ꝫ vult dare de se domino deo.

¶ De compassione proximi.

Beatus homo qui sustinet pximū suū ſm suam fragilitateꝫ in eo qđ vellet sustineri ab ipso si in consimili casu esset. Beatꝰ seruus q oīa bona reddit ꝛ attribuit domino deo. Quia q sibi aliqd retinuerit abscondet pecuniam dñi dei sui ꝛ qđ putat hr̄e auferetur ab eo.

¶ De humili seruo dei.

Beatus ille seruus q nō tenet se meliorem q̄n magnificaꝛ ꝛ exaltaꝛ ab hoībꝰ: sicut q̄n tenetur vilis simplex ꝛ despectus. Quia quātuꝫ est homo coraꝫ deo tātū est ꝛ non plus. Ue illi religioso q ab alijs positꝰ est in alto ꝛ per suam voluntatem nō vult descendere. Et beatus ille seruus qui nō per suam voluntatem ponitur in alto ꝛ semp desiderat esse sub pedibus alioꝝ.

¶ De bono ꝛ vano religioso.

Beatus ille religiosus q non hꝫ iocunditatem ꝛ letitiam: nisi in sanctissimis eloquijs ꝛ opibus dei: ꝛ cū his perducit hoīes ad amorē dei ī gaudio ꝛ letitia ꝛ exultatione. Et ve illi religioso q delectat se in vbis ociosis ꝛ vanis: ꝛ cū his pducit hoīes ad risuꝫ.

¶ De inani ꝛ loquaci religioso.

Beatus ille seruus qui nō loqtur sub spe mercedis: ꝛ omnia sua nō manifestat ꝛ nō est velox ad loquēdum: sed sapienter ꝓuidet que sibi dñs ostēdit nō retinet in corde: sed ꝛ alijs non ostēdit per opationem: sed sub spe mercedis magis hominibus verbis cupit ostendere q̄ꝫ deo. Ipse enim recepit mercedem suā: ꝛ audientes paruū fructū reportāt.

¶ De correctione.

Beatus seruus q disciplinam accusationem ꝛ rephensionē ab alijs quo ita patiēter sustinet: sicut a semetipso. Beatus seruus q benigne rephensus acqescit: verecunde obtemperat humilr̄ ꝯfitetur ꝛ libenter satisfacit. Beatus seruus qui nō est velox ad se excusandum ꝛ humilr̄ sustinet verecūdiā ꝛ repꝛehēsionem de peccato vbi nō cōmisit culpā.

¶ De humilitate.

Beatus seruus qui ita inuētus est humilis inter subditos fratres suos: sicut

suos sicut quādo esset inter dominos suos. Fidelis seruus & prudens est qui in oib⁹ suis offensis non tardat iterius punire p ꝯtritionē & exterius per ꝯfessionem & operis satisfactionem.

¶ De vera dilectione.

Beatus seruus qui tantū diligit fratrem suum qñ est infirmus ꝙ non potest ei satisfacere: quātū qñ est sanus ꝙ pōt ei satisfacere. ¶ Itē de eodem.

Beatus seruus qui tātum diligit fratrem suum qñ est longe ab ipso sicut quando est cum eo. Et non diceret aliqd post ipꝫ qđ cū caritate nō posset dicere corā eo.

¶ Qꝫ serui dei honorent clericos.

Beatus seruus q portat fidem in clericis qui viuunt recte bꝫ formam sancte Romane ecclesie: & ve illis qui ipsos despiciunt. Licet enī sint peccatores: tamē nullus debet eos iudicare. Quia ipse solus dominus reseruat sibi ad eos iudicandum. Nam quanto maior est omnibus administratio eorū quam habent de sanctissimo corpore & sanctissimo sanguine dñi nři Jesu xpi qđ ipsi recipiunt & alijs ministrāt: tāto plus pctm̄ hñt q peccāt in ipsis q̄ꝫ in oibus alijs holbus istius mundi.

¶ De virtute effugante vitium.

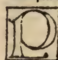
Ubi est caritas & sapientia: ibi nec timor nec ignorantia. Ubi est patiētia & humilitas: ibi nec ira nec perturbatio. Ubi est paupertas cuꝫ letitia: ibi nec cupiditas nec auaritia. Ubi est quies & meditatio: ibi nec sollicitudo nec vagatio. Ubi est timor domini ad atrium suum custodiendum: ibi inimicus non potest habere locum ad ingrediendum. Ubi est misericordia & discretio: ibi nec superfluitas nec induratio.

¶ De abscondendo bonum ne perdatur.

Beatus seruus qui thesaurizat in celo bona que sibi dominus ostendit & sub spe mercedis nō cupit manifestare hominibus: quia ipse altissimus manifestabit opera eius quibuscunqꝫ placuerit. Beatus seruus q secreta domini obseruat in corde suo. ¶ Hec igitur sunt verba vite & salutis qui si quis elegerit & fecerit inueniet vitam & hauriet salutē a domino. Amen.

¶ Expliciunt exhortationes seraphici patris nostri Francisci Jesu christi vexilliferi.

¶ Sequuntur pfectiones sancti Frācisci quas reliquisse dicitur fratri Junipero.

Prima pfectio erat ꝙ toto conamine & totis virib⁹ nitebatur ad dolēdū p pctis & libēter ꝯfitebat ea: & sine mora & postea cauebat ꝑposse ne incideret. ¶ Scđa erat ꝙ oēꝫ creaturā supra se ponebat & se subtus. Et hec erat rō q: offenderat illum magnū dñm q fecerat oēm creaturam: & q tm̄ honorauit nos ꝙ amore nři assūpserat carnem humanā qua assumpta participauit omni creature. Ob hoc erat obediens bono corde & bona voluntate oibus non tm̄ maiori socio: vel pari: vel minori: sed ēt omni creature fm ꝙ licebat sibi. ¶ Tertia erat ꝙ cor suuꝫ ab omni mūdana & humana creatura eradicabat: nec inueniebat fundamētum nec radicem: nisi in illo q fecit sibi cor. Ob hoc ꝯsueuerat cor suo ꝓijcere in xpm̄ q fecerat cor. Et ait cor suum excitauerat de illo qui fecit cor: qđ sine pena qñcūqꝫ volebat reuertebaf cogitādo & afficiendo ad illuꝫ q fecit hoi cor. Uñ erat semp deo intent⁹ in omni loco & i omni tpe: excepto qñ dormiebat. In orone aūt dicēdo culpā de malis ppetratis: aut desiderādo bona que ei deficiebant: aut reddendo grās de bonis sibi collatis: aut de malis & ð tribulationib⁹ que sibi eueniebant: q: benignus deus vt credebat pp castigationē suaꝫ illa sustinebat sibi euenire. ¶ Quarta erat ꝙ erat tāte patientie: ꝙ illum q sibi malū faciebat vel dicebat conabaf eum plus diligere & amare & ex toto corde & ex bona voluntate ei libentius seruire sine omni maritudine cordis: q: sicut de⁹ ex vera liberalitate oia bona sibi tribuat: ita omnia mala sibi vt credebat sustinebat euenire vt ostenderet sibi petā & ipse ea cognosceret & aduerteret vt in psenti eum puniret. Illuꝫ igif q sibi malum faciebat vel de ipso malū aliqd dicebat multū diligebat: q: mediāte illo tanq̄ꝫ nūcio de⁹ magnū bonū sibi ꝯferebat: & tanq̄ꝫ mēbruꝫ & retinaculū quo mediante deus eū tergebat: & tanq̄ꝫ instrm & dolabrum quo deus eum dolabat. ¶ Quīta erat ꝙ diligebat oēs bonos & oibus malis cōpatiebaf: ac honorabat omnes & se viliorem oibus reputabat etiam pessimis. Et hoc quia nesciebat vtruꝫ bonum quod ipse faciebat deo placeret: aut vtrum in eo perseue

raret:nec ſiſr ſciebat finem ad queʒ alius deue/
niret.Ob hoc nullum in coꝛde ſuo iudicabat:
nec de oꝛe ſuo maluʒ de altero ꝓferebat. Et qñ
maluʒ alicuius audiebat ab aliquo vel ipm̄ ex/
cuſabat:vel qꝛ triſtem ſeipm̄ audiendo oſtēdēs
tacebat:vel verba dicentis ſagaciter in aliā ma
teriam vertebat. ¶ Sexta erat ꝙ multū ama/
bat repḣenſionem ⁊ illum qui eum repꝛehēde/
bat.Et ſi aliquod malum de eo diceret illud cō
cedebat:ſi vero bonū in illo eſſet ſe excuſabat ⁊
dicebat ꝙ nihil boni faciebat in mente tenens
ꝙ deus omne bonum facit:⁊ dat etiā volūtatē
faciendi. ¶ Septima erat ꝙ oībus libēter ſer/
uiebat ⁊ vix ab aliquo ſibi ſeruiri acqeſcebat re/
putans ſe indignū omni ſeruitio. Dicebat eniʒ
ꝙ xp̄s non venerat miniſtrari : ſed miniſtrare.
Si ergo aliqs ſeruiebat ei in aliqua neceſſitate
in coꝛde ſuo grās agebat deo q illi dederat vo/
luntatem ſeruiendi ⁊ poſſe. ¶ Octaua erat ꝙ
ſtudebat recogitare oīa beneficia ſui ⁊ alioꝛuʒ ⁊
aialium ⁊ aliaꝝ creaturaꝝ ⁊ ꝓ oībus grās refe/
rebat deo:⁊ poſt humiliabat ſe dicēdo : qs ſum
ego qui pꝛo alijs grās refero:cum non ſufficiaʒ
referre eas pꝛo minima parte boni qđ mihi deꝰ
fecit:⁊ maxime cum ſim taʒ pꝛaua creatura. Et
ſic annihilabat ſe. ¶ Nona erat cuſtodia lingue
que cōplementuʒ erat oium bonoꝝ:⁊ ſine qua
ꝑditur omne bonum:qꝛ linguam ſuā cuſtodie/
bat non tm̄ a verbis malis ſiue nociuis falſis ⁊
inhoneſtis:ſed etiam a ſupfluis ⁊ vanis q̄ deuo
tionem coꝛdis euacuant. Sup oīa igiꝉ ſibi caue
bat:vt in omni verbo eius eēt veritas bonitas
⁊ humilitas:qꝛ verbū hois dʒ incipe a veritate
ꝑficere in bonitate terminari in humilitate ⁊
menſura eius bꝛeuitas idem dʒ mēſurari bꝛeui/
tate:qꝛ verbū abbꝛeuiatū fecit dñs ſup terram.

¶ Expliciunt Deo gratias.

¶ Si ergo o aia carnē diligis:nullam carnem
niſi xp̄i ames.Hec eni ꝓ tua ⁊ ꝓ totius huma/
ni generis ſalute eſt ſup araʒ crucis oblata cuiꝰ
paſſionē in coꝛde rumines quotidie. Huiꝰ aūt
paſſionis meditatio ꝯtinua mentē eleuabit qd
agēdum:qd meditandū qcqd faciendū ſit idi/
cabit.Te demū ad ardua inflāmabit:te vilifica
ri ⁊ affligi faciet ⁊ affectare te in cogitatione lo
cutione ⁊ operatione regulabit.O paſſio mira
bilis que ſuum meditatoꝛem eleuat:⁊ non ſolū
reddit angelicum:ſed diuinum.

¶ Incipit littera eiuſdem beatiſſimi Patris
noſtri Franci.ad ſacerdotes oꝛdinis ſui.

IN nomine ſcē trinitatis ⁊ ſūme vnitatis
pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſci Amē. Reuerēdis ⁊
multū diligēdis fribus vniuerſis gñali miſtro
oꝛđ.mi.dño ſuo ⁊ ceteris miſtris gñalibꝰ q poſt
eū erūt ⁊ oībus miſtris ⁊ cuſtodibꝰ ⁊ ſacerdoti/
bus fraternitatis eiuſdē in xp̄o humilibꝰ ⁊ oībꝰ
ſimplicibꝰ ⁊ obedientibꝰ ꝑmis ⁊ nouiſſimis fra
ter Frā.hō vilis ⁊ caducus veſter paruꝰ ſeruꝰ.
Salutē in eo qui redemit ⁊ lauit nos i ſangui/
ne ſuo.Cuius nomē audientes adoꝛate eū cū ti
moꝛe ⁊ reuerentia ꝓni in terra Dñs Jeſus xp̄s
altiſſimꝰ filius nomē illi q eſt bñdictus in ſecu/
la Amen.Audite dñi filij ⁊ frēs mei:auribꝰ ꝑci/
pite v̄ba mea.Inclinate aures coꝛdis vr̄i ⁊ obe
dite voci filij dei.Seruate in toto coꝛde veſtro
mādata eiꝰ:⁊ ꝯſilia eiꝰ pfecta mēte iplete.Cōfi/
temini ei qm̄ bonꝰ ⁊ exaltate eū in opibꝰ vr̄is.
Qm̄ idō miſit vos deus in vniuerſo mundo vt
verbo ⁊ ope detis teſtimoniū voci eiꝰ ⁊ faciatis
ſcire oēs qm̄ nō eſt oīps p̄ter eū. In diſciplina ⁊
obia ꝑſuadete ⁊ q̄ ꝓmiſiſtis ei bono aīo ⁊ firmo
ꝓpoſito adimplete.Tanq̄ filijs ſe offert nobis
dñs deꝰ.Depꝛecoꝛ itaqȝ oēs frēs cū oſculo peduʒ
⁊ cū caritate qua poſſum: vt oēm reuerentiā ⁊
oēm honoꝛē q̄ntācūqȝ poteritis exhibeatis coꝛ
poꝛi ⁊ ſanguini dñi nr̄i Jeſu xp̄i in quo q̄ in ce
lis ⁊ q̄ in terris ſunt pacificata ⁊ recōciliata oī/
potenti deo. Rogo ēt in dño oēs frēs meos ſa/
cerdotes q ſunt ⁊ erūt ⁊ eſſe cupiūt altiſſimi:ꝙ
qñcūqȝ voluerit miſſam celebꝛare pure faciant
cū reuerētia veꝝ ſacrificiū ſciſſimi coꝛpis ⁊ ſan
guinis dñi nr̄i Jeſu xp̄i ſcā intētiōe ⁊ mūda:nō
ꝓ vlla terrena re neqȝ timoꝛe vel amoꝛe alicuꝰ
hois q̄ſi placētes hoibꝰ.Sʒ ois volūtas q̄ntum
adiuuat grā oipotētis ad euʒ dirigaꝉ:⁊ ſoli ipſi
deo ſūmo tm̄ placere d̄ſideretis. Ipſe ſolus ipſi
opaꝉ:ſicut ſibi placet.Qm̄ ſicut ipſe dñs dicit.
Hoc facite in meaʒ cōmemoꝛationē:ſi qs alr̄ fe
cerit iudas traditoꝛ efficiꝉ. Recoꝛdamini frēs
ſacerdotes qm̄ ſcriptū eſt i lege Moyſi qm̄ trāſ
gredientes in coꝛpalibꝰ:ſine vlla miſeratione p
ſniam dñi moꝛiebanꝉ.Quanto maioꝛa ⁊ peioꝛa
mereꝉ pati ſupplicia q filium dei ꝯculcauerit ⁊
ſanguinem teſtamēti pollutum duxerit in quo
ſanctificatꝰ eſt ⁊ ſpūi grē ꝯtumeliaʒ fecerit.De/

spicit enim homo pollutus et conculcat agnū dei: qm sicut dicit Apls nō dyudicās et discernens scim panem xpm ab alijs cibarijs vel opib⁹ idignis indign⁹ māducat (cū dñs p pphetam dicat) Maledict⁹ hō q opus dei facit negligēter vel fraudulēter. Et pp sacerdotes q nolunt ponere sup cor in veritate ɔdēnat nos dicēs. Maledicaȝ būdictionib⁹ vestris. Audite frēs mei. Si beata virgo Maria honoraf (vt dignū est) qȝ ipm portauit in scissimo vtero suo si beatus Joānes baptista ɔtremuit et non audiebat tangere dñi verticē: si sepulchrū in quo p aliqđ tps iacuit sic veneratur: qȝtū oȝ esse scūs et iustus et dignus q nō iam moriturū: sȝ in eternū victurū et glorificatū in quē desiderant angeli ɔspicere ɔtrectat manib⁹ corde et ore sumit et alys ad sumēdum pbet? Uidete dignitateȝ vrām frēs sacerdotes et estote sci: qȝ ipe scūs est. Et sicut sup oēs pp hoc ministeriuȝ honorauit vos dñs de⁹ ita et vos sup oēs pp hoc misterium diligite eū reueremini et honorate. Magna miseria et miseranda īfirmitas qñ ipm sic p̄sentem hētis: et aliqđ aliud in toto mundo curatis. Totus hō pa ueat totus mūdus ɔtremiscat et celum exultet: qñ sup altare in manib⁹ sacerdotis est xps filius dei viui. O admiranda altitudo. O stupēda dignatio. O sublimitas humilis qȝ dñs vniuersitatis deus et dei filius: sic se humiliat vt p nrā salute sub modica panis formula se abscondat. Uidete frēs humilitatē dei et effundite coraȝ illo corda vestra et humiliamini vt et vos exaltemini ab eo. Nihil ergo de vobis retineatis vobis vt totos vos recipiat q se vobis exhibet totuȝ. ¶ Moneo ɔterea et exhortor in dño vt in locis in qb⁹ morant frēs vna tm̄ celebret missa in die sm formā scē Romane ecclesie. Si vero in loco plures fuerint sacerdotes: sic sit p amorem caritatis alter ɔtentus audita celebratione sacerdotis alteri⁹: qȝ absentes et p̄ntes replet q eo digni sunt dñs nr̄ Jesus xps. Qui lȝ in pluribus videaf esse locis tamen indiuisibilis manet et aliqua determinata non nouit: sȝ vn⁹ verus: sicut ei placet operatur cum domino deo patre et spiritu sancto paraclyto in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit eplā seraphici patris nostri Fran.

¶ Qualiter beatus Franciscus ponebat et poni volebat veram letitiam solum in deum et in his que perfectionis sunt et ɔfectiue ad deū ducunt: et maxime in vera suiipsius dānatiōe et abnegatione: atqȝ patientia ppter deuȝ: que iuxta Apostolum opus perfectum habet.

Sanctus Frācīscus dixit fratri Leoni. Quāuis frēs minores in omni terra debet exēplum magne scītatis et honestatis et edificationis: ibi tñ non est ɔfecta letitia. Et qȝuis frater minor illuminet cecos ɔctos extēdat: et demones pellat surdis auditum: claudis gressuȝ: mutis verbū restituat: et qȝ plus est qtriduanuȝ resuscitet mortuum: ibi non est ɔfecta letitia. Et si frater minor sciret oīȝ linguas sciētias et scripturas: ita vt sciret pphetare et reuelare non solū futura: sed etiam ɔscias aliorȝ: ibi nō est ɔfecta letitia. Et si frater minor loquaf lingua angelica et sciat stellaȝ cursus et virtutes herbaȝ: et sint ei releuati oēs thesauri terraȝ: et si cognosceret ɔprietates auium piscium aīalium hoiuȝ et radicum lapidū arborȝ et aquaȝ: ibi nō est ɔfecta letitia. Et si sciret tam solēniter p̄dicare qȝ ɔuerteret oēs infideles ad fidem: ibi nō est ɔfecta letitia. Et cū qreret frater Leo: et peteret ab ipso vbi esset perfecta letitia rñdit dicens. Qñ venimus ad scāȝ Mariā de angelis: sic balneati pluuia atqȝ frigore cōgelati et luto deturpati: ac fame afflicti et ad portā loci pulsabimus et veniet portarius iratus di. qui estis vos et nos dicem⁹ sumus duo de fratribus vestris et ille ecōtrario dicit: imo estis duo ribaldi q itis circūquaqȝ p munduȝ paupeȝ elemosynas rapiendo: et non aperiet nobis: sȝ faciet nos stare ad niuē et aquā infrigore et fame vsqȝ ad nocteȝ: tunc si nos tot impulsus tot iniurias: sine turbatiōe et murmuratione tolerabimus patienter et cogitauerim⁹ humiliter et caritatiue qȝ ille portarius veraciter nos cognoscit et qȝ deus linguā eius exercet ɔtra nos. O frater Leo scribe: quia ibi est perfecta letitia. Et si perseuerabimus in pulsando et ille portarius tanqȝ contra importunos exeat contra nos et durissime nos afficiat alapis di. Recedite hinc poltrones vilissimi: et ite ad hospitale: qui estis vos? penitus non manducabitis: et si nos patienter portabimus et iniurianti cum amore pepercerimus toto corde. Scribe frater Leo: qȝ ibi est perfecta letitia. Et si exiens cū vno suste verberat nos et trahit per ca

pucia ꝛ plagis nos implebit. Et si hec cũ gau dio toleramus cogitantes ꝙ penas xp̄i bn̄di cti nos tolerare ꝛ portare debem⁹. Scribe frater Leo ꝙ ibi est pfecta letitia. Et addidit. Inter oia carismata sp̄ussancti que cũctis amicis suis ↄcessit xp̄s p̄cipuum est vincere seipm̄ ꝛ libenter pp deum ꝛ caritatẽ dei opprobria sustinere. Nã in oib⁹ mirabilib⁹ p̄dictis nõ possum⁹ gloriari: qꝛ nõ sunt nr̄a sed dei: sed in cruce tribulationis ꝛ afflictionis possumus gloriari: qꝛ illud est nr̄m: iõ dicit Ap̄ls. Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce dn̄i nr̄i Jesu xp̄i in quo est salus ꝛc̄. Un̄ dictus beatus Frã. in suis admonitionibus de patientia. Beat⁹ seruus q rep̄hen sus benigne acq̄escit verecunde obtẽperat humiliter ↄfitetur ꝛ libenter satisfacit. Beat⁹ qui non est velox ad se excusandum ꝛ humilr̄ sustinet verecũdiam ꝛ rep̄hensionẽ de peccato: vbi non cõmisit culpã. Unde dicebat cum p̄s. Ego in flagellis paratus sum.

¶ Uerba beatissimi patris nostri Francisci ad humilitatem obedientiam deuotionem ꝛ patientiam inducentia.

Beatus seruus qui non tenet se meliorẽ qñ magnificatur ꝛ exaltat̄ ab hoibus: sicuti qñ tenetur vilis simplex ꝛ abiectus ꝛ despect⁹: quia quãtũ est hõ corã deo tm̄ est ꝛ non plus. ¶ Ue illi religioso q ab alijs posit⁹ est in alto ꝛ p suam volũtatẽ nõ vult descẽdere. ¶ Et beat⁹ ille seruus q nõ p suã volũtatẽ ponit̄ in alto ꝛ semp desiderat subesse pedib⁹ alioꝝ. ¶ Beat⁹ ille religiosus q nõ hꝫ iocũditatẽ ꝛ letitiã nisi in sanctissimis eloquijs ꝛ i opib⁹ dn̄i ꝛ cũ his pducit hoies ad amorẽ dei in gaudio ꝛ letitia. ¶ Ue illi religioso q delectat̄ in v̄bis ociosis ꝛ vanis ꝛ in his pducit hoies ad risuꝫ. ¶ Beat⁹ seru⁹ q disciplinã accusationẽ ꝛ rep̄hensionẽ ita patienter ab aliquo sustinet: sicut a semetipso.

¶ Beat⁹ seruus q rep̄hẽsus benigne acq̄escit verecũde obtẽperat humilr̄ ↄfitet̄ libẽter satisfacit. ¶ Beat⁹ seruus q nõ est velox ad se excusandũ ꝛ humilr̄ sustinet verecũdiam ꝛ rep̄hensionem de peccato vbi nõn cõmisit culpam.

¶ De p̄mo capl̄o gn̄ali qd̄ di capl̄m scoriorũ apud sanctam Mariam de angelis celebratuꝫ.

Cum sanctus Franciscus esset in capitulo gn̄ali apd̄ sanctã Mariam de portiuncula: qd̄ dictum est capl̄m scorioꝝ: qꝛ non erant ibi habitacula: nisi scorijs: ꝛ fuerũt ibi quinqꝫ milia frm̄: q̄ꝝ plures frẽs sapientes ꝛ scientifici fuerunt ad dominuꝫ Hostieñ. q erat ibidẽ ꝛ dixerũt: dn̄e rogam⁹: vt suadeatis frĩ Frãcisco ꝙ sequat̄ ↄsilium frm̄ sapientuꝫ: ꝛ vt pmittat se interdũ duci ab eis. Et allegabãt regulã sancti Bn̄dicti ꝛ scĩ Bernardi q̄ docẽt sic ꝛ sic viuere ordinate. Que oia cũ retulisset dn̄o Hostieñ. btõ Frã. per modũ admonitionis beat⁹ Frã. nihil rñdẽs: cepit eum p manũ ꝛ duxit eum ad frẽs ↄgregatos in capl̄o. Et sic locut⁹ est fribus in feruore ꝛ virtute sp̄us sancti. Frẽs mei Frẽs mei dn̄s vocauit me per viaꝫ humilitatis ꝛ simplicitatis: ꝛ hãc viã ostẽdit mihi in veritate p me ꝛ p illis q volũt mihi credere ꝛ me imitari. Et iõ volo ꝙ nõ noīetis mihi aliquã regulã: neqꝫ scĩ Bn̄dicti: neqꝫ scĩ Augustini vel Bernardi: neqꝫ aliquã viam ꝛ formã viuendi p̄ter illam que mihi a dn̄o est ostensa misericorditer ꝛ donata. Et dixit mihi dn̄s ꝙ volebat inire mecum nouellũ pactuꝫ in hoc mũdo ꝛ noluit nos ducere p aliam sciam. Sꝫ p vestrã sciam ꝛ sapiam deus nos ↄfundet. Et ego ↄfido in castalio dn̄i. i. in demonib⁹ ꝙ p ip̄os puniet vos. ¶ Et adhuc redibitis ad vestrũ statũ cũ vituperio v̄ro velitis nolitis. Tũc cardinalis obstipuit valde ꝛ nihil respõdit. Et oẽs fratres timuerũt valde. Sũmum ꝛ p̄cipuũ studium habuit beatus Pater nr̄ Franciscus: vt magis operibus q̄ verbis doceret qd̄ haberent vel vitare vel facere fratres.

¶ Sequunt̄ q̄daꝫ notabiles epistole diuersoꝝ antiquoꝝ feruentium ꝛ zelatoꝝ gn̄alium ordis ministroꝝ p v̄a stat⁹ obseruãtia ꝛ defectuũ superueniẽtiũ debita emẽdatiõe ꝛ correctiõe. Et p̄⁹.

¶ Epistola scĩ Bonauẽture directa toti ordini tpe sui generalatus: qui fuit nonus gn̄alis in ordine vel decimus sm̄ aliquos.

In christo sibi carissimis ministris ꝛ custodib⁹ ordinis minoꝝ frater Bonauẽtura ordis eiusdem gn̄alis mister. Salutẽ ꝛ pacem in dn̄o. Licet insufficientiã meam ad ferẽdum onus ipositũ cognoscerem manifeste pp debilitatem ꝛ iperfectionẽ mẽtis ꝛ inexperientiaꝫ actionis: ꝛ propter repugnã-

tiam voluntatis:q: tñ dux est tāte ɔgregatio/nis:ac supremi pontificis:ac p hoc altissimi dei volūtati pertinaciter resistere sarcine grauis: ꝛ q̄si importabili humeros supposui imbecilles spe/rans de adiutorio virtutis omnipotētis ꝛ cōfi/dens de adminiculo vestre sollicitudīs etiam si sit hoi ipoꝛtabilis quātūcūqꝫ industrio ꝛ expto tanti ordinis sarcinā suis humeris baiulare. Si tñ diuisa in ptes humeris iposita diuersoꝝ vi/riliter a quolꝫ eōportef:non est q̄ꝫtūcūqꝫ debili capiti horrere. Cū igitur de vestra p̄sumo idu/stria sollicitudine ad extirpāda mala: pmouen/da bona resouēda debilia ꝛ fortia ɔfortanda vi/dens me speculatoꝛem domui israel:ne sanguis aiaꝝ de manu mea regraf cogitaui vobis q̄dāꝫ scribere q̄ si in gn̄ali capl'o fuissem libētius an/notassem. Nūc aūt q: tēpoꝝ pericula vigent ꝛ lesiones ɔsciaꝝ:ac scādala mundanoꝝ: q dū or/do deberet esse scitatis speculū in diuersis in te/dium vertif ꝛ ɔtemptū:q̄ mihi de diuersoꝝ ɔsi lio visa sunt corrigēda:nec penit⁹ tacēs:nec oi no exprimēs:nec noua statuens:nec vincula su perinducēs:nec onera grauia iponens: sꝫ veri/tatis annūciatoꝛ breuiter expono vidēs illa nō reticenda. ❡ Sane pquirenti mihi causas cur splēdoꝛ nr̄i ordis quodāmō offuscaf ꝛ exterius inficif ꝛ nitoꝛ ɔsciaꝝ intus fedaf. Occurrit ne/gocioꝝ m̄ltiplicitas. Pecunia nr̄i ordis paup/tati sup oia inimica incaute recipif ꝛ incautius ɔtrectaf. ❡ Occurrit frm̄ ociositas:q̄ꝫplurimi ɔsopiti mōstruosum statū inter ɔtēplatiuam ꝛ actiuā vitam erigētes:carnal'r ꝛ crudel'r cōme/dūt sanguinē aiaꝝ. ❡ Occurrit euagatio plu/rimoꝝ q pp solatium corpoꝝ grauādo eos per quos trāseūt post se scandala relinquūt. ❡ Oc currit ipoꝛtuna petitio:pp quā oēs adeo abhoꝛ rent frm̄ occursum:vt eis timeant q̄si pdonib⁹ obuiare. ❡ Occurrit edificioꝝ constructio cu riosa q̄ paceꝫ frm̄ inqetat:amicos grauat: ꝛ ho minū puersis iudicijs nos exponit. ❡ Occur rit multiplicatio familiaritatū ex qua suspitio/nes infamatiōes ꝛ scandala plurima oriuntur. ❡ Occurrit impꝛouida cōmissio officioꝝ:q̄m frib⁹ nōdū vsqꝫquaqꝫ pbatis:nec spū roboratis iponunf officia vix portāda. ❡ Occurrit mu/tatio locoꝝ frequēs:cū q̄dā violētia ꝛ ɔturba/tiōe terraꝝ. ❡ Occurrit tandē sūptuositas ex/pensaꝝ. ❡ Iā cū frēs nolunt esse ɔtēti paucis ꝛ caritas hoiuꝫ refriguerit:facti sum⁹ oib⁹ one rosi:ꝛ maxie fiem⁹ in posterꝫ:nisi remediū cele/riter apponaf. Licet aūt plurimi reperianf nō culpabiles in aliquo pdictoꝝ: tñ oēs inuoluit maledictio:nisi his q faciūt resistaf:cū luce cla rius oia pdicta in maximū vergūt nr̄i ordinis dtrimētū:vt nllo mō dissimulādū sit:lꝫ tepidis ꝛ ideuotis ɔsiderātib⁹ ɔsuetudinē ꝛ allegātib⁹ multitudineꝫ:q̄si facilia ꝛ excusabilia videanf. Excitef vr̄i cordis deuotio ꝛ feruoꝛ ad celū: ꝛ electis negotiationib⁹ frēs oēs ad orōnis ꝛ de/uotionis spm̄ accēdatis. Restrigat:is receptio/nē multitudis inutiliuꝫ:q: oib⁹ modis volo q ɔstitutio de receptiōe seruef. Prauas ɔsuetudi nes pdictas resecetis:q: lꝫ videaf graue regrīt tñ lꝫ pfectio ,pfessiōis nr̄e tribulatiōis icursus: clamoꝛ bti Fran. ꝛ sanguis aspsus. Ociosos sti/muletis ab laboꝛē. Discant et frēs modicis esse ɔtēti:q: vt a sapientib⁹ rōnabil'r formidaf opoꝛ tebit eos modicis eē ɔ:ētos velint nolint. Da tum Parisius. Anno dn̄i. M.cclvij. In die sci Geoꝛgij martyris. Oꝛate p me frēs. Hāc autē l'raꝫ legi in singulis ɔuētib⁹ vix ,puicie faciatis. ❡ Aliq̄ue alie eiusdem tēpoꝛis ꝛ tenoꝛis ad ali os ministros date:hn̄t. Dataꝫ feria tertia post. Quasi modo ipso anno ꝛc.

❡ Item alia epl'a eiusdem directa singulis mi nistris prouincialibus ordinis.

In christo sibi carissimo fra/tri .N. puicie .N. ministro frater Bonauētura or.frm̄.mi. minister gn̄alis ꝛ seru⁹. Salutē ꝛ pacē in dn̄o sem piternā. Cū ad lꝫ potissimū iuigilare dꝫ sollici ta cura rectoꝛis vt in cōmisso sibi grege meritū virtutis accrescat:claudaf via vicijs ꝛ def mo/rib⁹ disciplina diligēti deliberatiōe phabita vi/sum ē tā mihi q̄ꝫ diffinitoꝛib⁹ ca.gn̄alis:vt mi/nistris singul'r aliq̄ ibidē examiata ꝛ discussa dlibe ratoꝛie demādarē ipsosqꝫ sollicitos redderē ad eos potissimū abusus tollendos de medio qb⁹ sinceritas religiōis inficif pfectiōis celsitudo de pmif ꝛ scitatis claritas obfuscaf. Sane cū euā gelici culmis obsuata pfectio hacten⁹ spectabi/les ꝛ amabiles nos mūdo reddiderit eiqꝫ fauoꝛ ꝛ reuerētia dignos:ecce iā m̄ltitudis in ɔcliua tēdēte ꝛ remissius agētib⁹ his q p̄sunt vicioꝝ q̄dā segetes cernunf succrescere:q dū sacrum lꝫ venerādūqꝫ collegium despicabile ꝛ onerosum

reddũt pp̄rie ꝯuertũt in scandaluꝫ: qđ cunctis debuerat esse in exẽplũ. Nã frequẽtia discursus: ꝛ iportunitas q̄stus nos viles ꝛ graues efficiũt ꝑ eo. vs. ꝙ dñ paucis ꝛ paruis nolum⁹ eē ꝯtẽti ꝛ edificia sũptuosa conamur erigere vilia sũmo studio deuitãtes nobilia p icuriaꝫ ꝑdim⁹: cum muroꝝ curiosa ꝯstructio destructionem pariat aiaꝝ. Ꝑ verbo vero quoꝝdã ꝑ paciũ audaciã qua ꝯtra p̄iis nr̄i doctrinã coꝛaꝫ laycis ꝑdicãdo in ecclesia ꝯtra p̄latos: ipsoꝝ acta suggillãdo ꝯsurgunt: nõ nisi scandala iurgia ꝛ odia seminant: ꝛ nõ solũ ipsoꝝ verũetiã dei ꝑuocãt irã cũ diuina cõstet lege sancituꝫ: ne qs maledicat surdo: nec ponat offendiculũ corã ceco. Sꝫ ꝛ sepulturarũ ac testamẽtoꝝ litigiosa ꝛ auida qđdã inuasio: cuꝫ exclusione illoꝝ ad quos aiaꝝ cura spectare dinoscit: nõ modicuꝫ nos clero exosos fecit sicut experientia docẽte ꝑcepim⁹. Et ipse Sctissimus p̄i põtifex sũm⁹ dñs Clemẽs frẽs oẽs ad cauendũ hm̓oi p̄ia ꝑuidẽtia p me voluit cõmonere. Hoꝝ aũt oium hãc puto potissimã rõnẽ ꝛ cãꝫ: ꝙ ea q̄ ꝑuida cura p totius oꝛdis ꝑuidentia in g̃nali cap̄lo statuunt pulpẽdunt a frib⁹ ꝛ hñr p nihilo: nec tñ trãsgressores hm̓oi disciplina debita castigant. Sicq̧ diuini ꝑmissiõe iudicij vt spernẽtes modica in maioꝛa decidãt: q2 dũ disciplina negligit insolẽtie crescũt: ac p h̄ iterioꝛ negligẽtia circa exercitationẽ virtutũ exterius ꝑcedit in scandalũ p eoꝝ patẽteꝫ ruinã q̄ stare videbant in oculis alioꝛuꝫ. Ex quo fit vt sancte religiõis splendoꝛ ꝑfulgidus in palloꝛẽ degeneret scitatis pulchꝛitudo soꝛdescat bone opĩonis odoꝛ cõputrescat: ꝛ nomẽ dñi blasphemet. Ne igit sanguis aiaꝝ nõ solũ nr̄e sollicitudini commissaꝝ: sꝫ ẽt oium q̄ ad scẽ religiõis lumẽ p viã salutis incedũt de manib⁹ nr̄is reqrat caritatis tue ꝫelum q̄ꝫto possum efficatioꝛi mãdato duxi ꝑñtib⁹ excitãdũ: adiurãs te p aspsionẽ sanguinis xp̄i ꝛ p stigmata passiõis ei⁹ q̄ in sacro p̄iis nr̄i coꝛpe idubitabili claritate fulserũt: vt sicut xp̄i seruus ꝛ pꝛudẽs ad ꝑfataꝝ extirpationẽ pestiuꝫ toto te animivigoꝛe succingas: tota mẽtis attẽtione iuigiles: totoq̧ vigoꝛe sp̄us succendaris. Et p̄mũ qđe ad scẽ oꝛonis studiũ frẽs tue cure cõmissos efficaciter incitãs ad rl̄e ꝑmisse obseruãtiã sincerã iducas pariter ꝛ cõpellas: pestiferos ꝛ insolẽtes nulli⁹ verẽdo faciẽ euellẽs ꝛ destruens dissipãs ꝛ disperdẽs: vel carcerali mãcipãdo custodie: vel a cõitate sacri collegij expellẽdo iuxta qđ pietatis ꝛ iustitie lex exposcit: ne dũ crudeli mĩa vni mẽbꝛo putrido parcitur in totius coꝛpis sospitatẽ putrefiens coꝛruptio diffundat. Et qm̄ paupertas est nr̄e religionis ꝑrogatiua sublimis: ne nobilis hec Margarita cõculcanda poꝛcis viliter exponat: discursuuꝫ cãꝫ ꝛ q̄stuũ: sumptuositatẽ. s. edificioꝝ libꝛoꝝq̧ vestiũ: ac ciboꝝ sic studeas amputare: ꝙ a ꝑfessionis excellẽtia vite obs̃uãtia nõ discoꝛdet. Fedũ est eni ꝑphanũq̧ mẽdatiũ fãme paupertatis voluntariũ ꝑfessorẽ se asserere ꝛ reꝝ penuriã pati nolle: iterius diuitũ instar affluere ꝛ exteri⁹ moꝛe paupeꝝ mẽdicare. Inhibeas ẽt frib⁹ firmiter ꝛ districte ꝙ tã diuino q̄ canonico ꝓhibet ipꝛoꝛio: ne p̄latoꝝ vitã corã pp̄lo carpãt: sꝫ pot⁹ reuerẽtiã exhibeant: nõ tm̄ bonis ꝛ modestis verũetiã discolis: q2 ẽt h̄ exigit sacrũ mysteriũ xp̄i sere vnctõis. Mãdes ẽt frib⁹ vniuersis vt pacẽ clericoꝝ oium tã in testamẽtis q̄ in sepulturis q̄ꝫtũ in eis ẽ sic studeãt obs̃uare: vt nullã hẽant ꝯ nos occasionẽ iuste q̄rele: sitq̧ sc̄lo toti clarescat: ꝙ nõ cõmoda reꝝ: sed lucrũ q̄rim⁹ aiaruꝫ. Deniq̧ q2 his ꝛ alijs de oꝛdinatiõib⁹ inũeris p statuta oꝛdis via ꝑcludit: volo vt p loca frm̄ ea sic diligenter ꝯscribi legi facias ꝛ s̃uari: vt sicut ꝑfessiõe virtutũ ꝑcipui credimur: neq̧q̄ moꝝ cõpositiõe postremi merito cẽseamur. His igit carissime fr̄ tã efficaci studio nõ cesses itẽdere: ꝙ de⁹ gratũ hẽat ꝛ ego tue obie pꝛõptitudineꝫ ꝛ sollicitudis vigilãtiã ꝫelũq̧ oꝛdis sacri possiꝫ nõ imerito cõmẽdare. Et vt h̄ meli⁹ fiat volo vt p̄ns series oib⁹ frib⁹ tue ꝑuicie p te vl̄ p custodes quotiẽs opoꝛtunũ fuerit explicet. Uale ꝛc.

¶ Incipit alia l̄ra siue ep̄la missa p totuꝫ oꝛdinem a g̃nali mĩstro frẽ Bonagra q̄ fuit vndecim⁹ g̃nalis in oꝛdie vel. xij. ꝭm aliquos quã excepta noua adpꝛobatiõe ꝛ ꝯfirmatiõe rl̄e ꝛ auctẽtica ip̄i⁹ dclaratiõe a Nicolao. iij. singul̓ mĩstris ꝛ frib⁹ oꝛdis destinauit p ip̄i⁹ rl̄e strictioꝛi obs̃uãtia ꝛ q̄busdã occasiõib⁹ trãsgressionũ: atq̧ relaxationũ vigilãtius tollendis atq̧ extirpãdis.

i

In xp̄o sibi carissimo fri. N. ministro. N. ac eiusdẽ ꝑuincie frib⁹ vniuersis fr̄ Bonagra oꝛd. mĩ. g̃nalis mister ꝛ seruus inutilis Salutẽ ꝛ pacẽ in dño sempiternã. A dño Jesu xp̄o noꝛmã rectitudis nr̄e ꝑfectiõis euãgelicẽ foꝛmã. s. ꝛ rl̄aꝫ beatissimo

tissimo pri nro Fra. celit' inspiratam sibiqz firmatam z exhibitam cu bndictiode aplica p vicarium xpi: necno z p plres summos pontifices deindu pcessu tpis approbatam Sctissim' pr nr dns M. sum' pontifex illustrat' diuinit' his dieb': sicut lucerna ad ppetua firmitate ipsi': z vt in obsuando ea magis eiusde redderet sollicitos pfessores su per candelabru in pparulo statuit toti mundo. Propter qd circa obsuantia illi' opz magis solito inuigilare sollicite: ne solu saluti ppie psulendo veruetia ne aliis iudicadi nos trasgressores aliqtenus occasio pbeatur. Proinde non puto superfluum ad huius obsuantie vigilatiam vos comonere pntibus psertim cu pfatus Sanctissimus pr sic dixerit viua voce pluribs aliis ministris mecu in eius pntia psitutis vsqz ad cinnos nri capitis turbaremur: nisi fres ta verbis qz factis in pdicta regulari obsuantia fiant in postez cautiores. Et nec miru dum ta duro freno excoicationis snie detrahetium ora ligauerit zelo dei ductus z nre religionis amor: si de negligetia obseruatiuz redderet qzplurimu se turbatu. Ideoqz vos moneo z exhortor effusatius in dno sicut possum: obsecras p aspersiones sanguinis Jesu xpi: qtenus ad petra de qua excisi sumus pciem. vz. btm Franci. imo potius dnm Jesum xpm sedula puersatione dirigetes aspectu: intetioni eiusde piis in pmissa vos currentes z in pmissa obseruatia coaptare: volens z madans nihilomin' vt in edificiis vestimentis: ac cibis z aliis in quibus sancta oz relucere paupras: a te sumptuositate curialitate ac supfluitate que ipsi paupratti derogant: sic sollicite caueatis decetero: ne ab obseruator: ib' nris nobis possit impingi qz paupratis eiusdem ignorates virtutez in ipsius inueniamur tmmo noie gloriari. Necno a litigiis clericoz z nouoz locoru mutatione: que pacem z qetem pturbat z multis scandalis viam' pbent fratres ppsse abstineant: z nullum decetero locuz: siue licetia mea speciali comutent. ¶ Aliud quoqz est non mediocri attentione pensandu: qd cum disciplina qualibet ppris vtatur vocabulis nos q euagelice discipline magisterio didicim': pp deuz no solum pprietate tpalium olum veruetia pecunie quoda peculiari disciplinatu ptrectationez z vsum quelibet abdicare: decet vt superioritas cordiu clareat puritate sermonu. Vitada sigde est ois locutio circa pecuniam: in qua act' dandi accipiendi: hndi: emedi pariter z vendendi frib' videat attribui. Sz si aliqn de ipsa pecunia sit loquedu eo modo impsonalr vel in tertia psona dicat: qz ostendatur oino p psonas extraneas exerceri. Et sicut in verbis est seruada cautela: sic z in scriptis que a fribus vel p frib' mercatoz seu alioz quozcuqz libris vel memorialibus comedatur. His eni ea qua decet puritate seruiatis nullus locus vr reliqui frm detractoribus: sz magis circa hec caluniandi ma tollitur vniuersis frm cauet fame z paci psciencie puidet. ¶ Preterea: qz spus orois z deuotionis nobis specialr comendatur in regula: rogo z volo qz fres oroni z deuotioni instantes diuinum offm ad qd faciendum sm ordinez sancte Romane ecclesie ex pfessiode ppria obligamur faciant z dicant distincte pariter z deuote. Discursus inutiles p notationes supfluas z occasiones danosas que exterminat spm ab hmoi: omni qua decet sollicitudine copescantur: z cogantur in lectionis studio: ac aliis vtilib' exercitiis occupari. Caueant et fres ipsi ab equitationib' ad quas nimium in multoz scadalu laxauerut habenas: z trasgressores acrius solito puniant. ¶ Sane indignoz pmotione detestas oino q ad multa mala maz subministrat: mado districte in virtute spus sci p obiam: sicut possuz: qz nullus notat' in ordine de aliq macula crimis maxime de lapsu carnis ad studia gnalia seu lectoris offm debeat mo aliquo pmoueri. Et qcuqz de tali mittedo psuluerit vel elegerit ipm p ministru vel visitatore ordis puet libris oib': nec reddant eide siue puincialis in capl'i lnia spali. ¶ Volo insup atqz mado mistris custodib' z guardianis oib': vt ad obsuantia rlariu statuto ru in q fres notabilr videnf tepescere: sicut experientia certa docet seipsos animet: attet' iuigilet: z fres sue cure comissos ne sanguis ipsoz de suis manib' regraf cogat ta rlam qz statuta ordis districte ac sollicitius obsuare: non permittendo vlterius qz culpaz capla fiant de seroz: sed post matutinu vel ante tertia teneantur. ¶ Ad hec noles ea que ad rigorem discipline ptinent soluere: sz firmare: edita z ordinata taz in coi qz in particulari p reueredum prez Hieronymu cardinale du gerebat offm ministerii gnalis duxi pntibus pfirmanda. ¶ Demuz ne

ignoꝛātia sit aliqb⁹ mā delinquēdi:rſe ðclaratio
seu ꝯstitutio dñi Ni.statuta capl'i gñalis ꝛ pñtꝫ
lr̃e copia quā sil'r alijs ꝓuīcijs trāsmitto:in loco
sc̃ti quolꝫ hēanẗ.Ad qð faciēdū mīstri ꝛ custo/
des teneanẗ pñtiū iussiōe.Et quolꝫ mēse semel
leganẗ in quolꝫ loco cū opoꝛtunitas se obtule/
rit faciēdi:ꝓculdubio attēdētes tā ipsi q̄ʒ alij q
ꝓsidēt:q̄ꝫ si in hoꝝ obſuātia diligēti:taꝫ in se q̄ʒ
in alijs fuerit negligētes:arctāte ꝯscia h̃ nō po
tero clausis ocul'ꝑtrāsire.Ualete ꝛ oꝛate ꝑ me.
Datū Uiterbij.8.idus octob.Anno dñi.1279.
¶ Alia epl'a gñalis ministri.vꝫ.fris Joānis de
Murro de ꝓuīcia Marchie Anconitane pꝛo
obſuātia pauptatis q fuit quītusdecim⁹ gñalis
oꝛdinis vel sextusdecimus ſm aliquos.

1 In christo sibi carissimis mi/
nistris custodibus
ꝛ guardianis:ac frib⁹ oib⁹ alijs pñtib⁹
pariter ꝛ futuris.Fr̃ Joānes fra.mi.gñalis mi/
ster ꝛ seru⁹.Salutē ꝛ pacē in dño sempiternaꝫ.
Inter celestiū isignia grāꝝ qb⁹ alm⁹ xp̄i ꝯfessoꝛ
Fran.nr̃i oꝛdis istitutoꝛ se xp̄o ꝯfoꝛmē hosti ter
ribilē:ac nobis se ꝓbuit exēplarē pauptas vēdi/
cat ꝓncipatū.Hac nempe oēs supgredi hac sin
gulariter gl'iari:hac nos a religiosis discernere
ceteris a mūdo secernere:a vicijs elōgare ꝛ xp̄o
total'r inserere conabaẗ.Huic filijs tāq̄ʒ spūalis
structure ꝓmoꝛdiū ꝓciosam euāgelij Margari
tā oli abscōditā:arrā regni celestis ꝛ soꝛtē here/
ditarie poꝛtiōis tā viuens q̄ʒ moꝛiens exēplis ꝛ
monitis ꝓcipue cōmēdauit:quā suis sc̃tis inhe
rētes vestigijs venerabiles pr̃es i oꝛdis regimie
sacerdotes mira sollicitudine tā in se q̄ʒ i subdi
tis coluerūt.Nihil pauptatis lesiōe molestius:
nihil ei⁹ obſuātia gratiuſ arbitrātes.Gñali igiẗ
misterio diuino q̄ʒuis occulto iudicio deputat⁹
ab ipsoꝝ zelo ꝛ studio discrepare nō valēs absq̄ʒ
religiōis piculo ꝛ salutis ꝓpe detrimēto:anxia
cura sollicitare frēs ꝛ filios iuxta dies ātiquos
iter pauptatis altissime limites icedere:totisq̄ʒ
ꝓcoꝛdijs iardesco scē pauptatis offendicula tol
lere ꝛ correctiōis falce ꝓcindere q̄ i ei⁹ ꝓiudiciū
ꝯspicio pullulasse.Cū itaq̄ʒ loca nōnulla nostri
oꝛdis:q̄si sit abbꝛeuiata man⁹ dñi iumēta pascen
tis ꝛ volucres q̄ nō semināt:neq̄ʒ metūt:nec in
hoꝛrea ꝯgregāt ne suis possit paupib⁹ ꝓuidere
agros domos ꝛ vineas seu pēsiōes ppetuas an/
nuati de ꝓuētib⁹ hēe:q̄si de re ppetua eoꝛūdem:
necnō ꝛ frēs q mūdo ðberēt penit⁹ crucifigi in
sue ꝓfessiōnis pnicīē ꝛ in scandalū non solū an
nuos reddit⁹ ꝑsonales hēe:verūetiā cōmissariꝫ
ppetuaꝝ onera suscepisse:ex qb⁹ iuitabili necita
te ꝯseqẗ:vt circa procurādas terraꝝ culturas ꝛ
ꝓuent⁹ fructuū colligēdos curis extraneis di/
strahanẗ:ꝓsecutiōes ꝛ actiōes itētent ꝛ ciuilib⁹
litigijs iplicenẗ:ꝛ nōnulla hmōi sequanẗ q̄ nō
pñt absq̄ꝫ ꝓpꝛietatis specie exerceri dissimulare
nō valeo qn hec pauptatis venena:auaritie so/
mites:materias vicioꝝ spūaliū:viscos pēnarū:
maculas gl'ie nr̃e ex qb⁹ de⁹ offendiẗ oꝛdo vile/
scit:minoꝛaẗ deuotio:ꝛ aiarū pditio ꝓcuratur:
acrioꝛis discretiōis sarculo studeam extirpare.
Pr̃no igiẗ affectu ꝛ zelo iuxta mei officij debi/
tū vos moneo icito ꝛ iduco oēs ꝛ singulos ad/
iurādo p ipꝛeciabile ꝓciū effusi ꝑ nobis sanguis
Saluatoꝛis:ac p ipsi⁹ sacra stigmata que in sacro
coꝛpe btī pr̃is nr̃i Frā.mirabil'r claruerūt ibibē
do nihilomin⁹ statuens ꝛ statuendo inhibēs p
obiam salutarē sub pena excōicatiōis quā fero i
his scriptis in ꝯtriū faciētes:vt ne quē iducatis
decetero seu iduci p alios ꝓcuretis vt vlli fri cō
uētui:siue loco nr̃i oꝛdis possessiōes:siue reddi/
tus ānui:aut elemosyna de ꝓuētib⁹ eoꝛūdē ppe
tua assigneẗ.Nec vllus ex nunc cōmissarie ppe
tue fungaẗ offō ꝛ maxie vbi testatoꝛ ppetuā seu
ad vitā fri seu frib⁹ deputet pensionē.Nec illi q
iā cōmissarias hmōi subijsse noscunẗ se de ipsis
amō itromittāt.Nec iposteꝝ cultores:aut fru/
ct⁹ possessionū ꝓsumāt colligere tal'r relictaruꝫ
qn poti⁹ sub ꝓmisse districtiōis cēsura ꝓcipio tā
vobis mīstris q̄ʒ vobis custodib⁹ guardianis ꝛ
frib⁹ alijs:tam illis qb⁹ talia sunt relicta:q̄ʒ illis
quoꝝ mediatio in hec videbiẗ opoꝛtuna:q̄ten⁹
dissimulatiōe ꝛ dilatiōe viratis bona fide cure/
tis isistere:vt possessiōes hmōi:siue in domib⁹:
aut in agris ꝯsistāt:seu vineis nō solum locādo
vel ad spaciū vite vendēdo:sꝫ si pōt fieri absolu
te ꝛ simpl'r distrahanẗ.Nec aliqs coꝛā ꝑsona se/
culari vel ecclesiastica ꝑ hmōi relictis ꝓteritis
vel futuris si foꝛsitan inscijs frib⁹ legarenẗ in iu⁹
dicio audeat experiri:ne sec⁹ agētes vt canis ad
vomitū dimissa repetere ꝛ manumissa ad ara/
trū post terga respicere:de dei domesticis mūdi
ciues effecti exules patrie ꝛ ꝓuaricatores regu
le ipsi⁹ esse possitis:attēdentes q̄ꝫ vos tandem
opoꝛteat illius qui nec irrideẗ:nec falliẗ iudicio
repꝛesentari.

representari. ¶ Hec aūt statutoria ep'la cum cōsti tutionib⁹ legatur in publico: ⁊ in locis singulis referuet: ne aliq̄ frēs in posteꝝ qđ per altissime paupertas ꝓpositum deo vouerūt irritū facien tes: tāto seniorem dānationē incurrāt q̄ꝫto diui no timore postposito amplius inuēti fuerint cō tentores. Ualete in dn̄o Jesu xp̄o ⁊ orate ꝓ me. Datum Janue tp̄e gn̄alis cap'li. Anno dn̄i. M. ccciij. xvij. kal. Julij. ¶ In sequēti aūt cap'lo ge nerali Assisij celebrato Anno. M. ccc. iiij. Huic ep'le addita est talis declaratio. vꝫ. ¶ Hāc aūt excōicatiōis sn̄iam extēdi ad illos solū volum⁹ qui scienter ⁊ ex deliberatiōe elemosynas seu le gata ꝑpetua vel ad vitā: aut cōmissarias perpe tuas sibi frī alteri vel ordini fieri deinceps ꝓcu rabūt vel q̄ attentabūt ꝓ talib⁹: iam habitis vl' hn̄dis in iudicio expiri vel q̄ de talib⁹ cōmissa rijs se deinceps intromittent. ¶ Et nota q̄ in isto cap'lo gn̄ali fuit electus frater Gondisaluus hyspanus de ꝓuīcia sc̄i Jacobi q̄ p̄dicta execu tioni efficaciter dedit. Et ēt alia ad id ordinauit.

¶ Alia epistola statutoria cuiusdā generalis mi nistri pro sancta paupertate ⁊ alijs necessarijs di ligentius seruandis.

In christo sibi carissimis vni uersis mistris ꝓuincialib⁹ custodib⁹ guardianis ⁊ fratri bus vbicūq̄ ⁊c. Ne p ignorantiam eoꝝ que in regula p̄cipiuntur ⁊ ab ordine statuunt' aliqui fratres in trāsgressionis laqueuꝫ incidāt mādo vobis vt subscripta diligētius obseruetis: ⁊ vt etiaꝫ a vestris subditis ea faciatis efficaciter ob seruari. ¶ Imprimis cū regula dicat q̄ frēs ni hil sibi appropriēt: nec domū: nec locum: nec aliquā rem: ⁊ expositio eiusdē regule contineat q̄ frēs nec in cōmuni: nec in speciali debēt ꝓ prietatem hr̄e: sed vtensilium ⁊ libroꝝ ⁊ eorum mobiliū: que lꝫ hr̄e ordo vsuꝫ hēant: ⁊ ſm q̄ ge neralis mister vel ꝓuincialis disponēdum du xerint his vtant'. Saluo domoꝝ ⁊ locoꝝ dn̄io ad quos noscit' ptinere. Uolo ⁊ mando q̄ frēs vel ꝯuent⁹ aliq̄ aucte sua nō dēt cōmutent: nec ad vitaꝫ frī vel alij pro sūma alicui⁹ pecunie ad vsum cōmendēt vel assignent: nec frater aliqs nouitijs libros hn̄tibus: nec testamētum pro li bris emendis facientib⁹: nec alijs a q̄buscunq̄ ꝑsonis dantib⁹: vel ꝓcurantib⁹ libros: vel etiaꝫ ꝓ libris cuicūq̄ fratri nouitio vel ꝓfesso dire cte vel idirecte ꝑsuadeat vel ꝑsuaderi faciat q̄ libri hui⁹ sint alicui⁹ fratris vel ꝯuent⁹ post ip soꝝ decessum q̄b⁹: hmōi libri ad vsum: vt dictū est sint collati: sꝫ poti⁹ mister vel custos ſm rl'e declarationē assignet hmōi libroꝝ vsum frībus in singulari vl' frībus in cōi: sine quoꝝ lnīa: nec frater: nec ꝯuent⁹: aliq̄d ēt hr̄e pōt ad vsuꝫ q̄li ter cūq̄ vel a quocūq̄ dati fuerint salua rl'e pu ritate. Quia ⁊ si ꝑsona secularis dare pōt fratri vel ꝯuentui libros vel rem aliā: tn̄ neuter eoꝝ vsuꝫ hr̄e pōt sine mistri vel custodis lnīa vel as sensu. Quicūq̄ aūt frm̄ ꝯtra hꝫ mādatū meū ⁊ ordinationē scienter fecerit rl'e puritatē infrin gendo: libris quos ipse prius habuerit ad vsuꝫ sit priuat⁹: ⁊ nihilomin⁹ libri quos sic ꝯtra man datum meū assignari fecit p ministruꝫ de ꝯsilio diffinitoꝝ ad vsum aliorum assignent'. Permitto tn̄ q̄ ꝯsuetudo ꝓuincie teneat' in hoc. s. q̄ libri vnius custodie frīb⁹ alterius custodie non tra dant': nisi aliq̄ necessitas vel pia vtilitas ex cau sa rōnabili hꝫ requirat. ¶ Itē nullus frater libros fratri vel ꝯuentui ad vsum deputatos ipigno ret vel distrahat pro se vel pro alio: sine ministri lnīa spāli. Et q̄sq̄ ꝯfecerit tanq̄ proprietarius puniat'. Nec libri alicui extra ordinē cōmoden tur vltra spaciū vni⁹ mēsis: sine memoriali plus valēte. Nam per hꝫ libri q̄plurimi sunt amissi. ¶ Iteꝫ frēs elemosynas quas sciuerint frī vel ꝯuētui datas vel acq̄sitas vel oblatas nō occul tēt: nec mō aliquo ipediant q̄ ad notitiā guar diani ⁊ cōpotitaꝝ vel fris cui dant' vl' offerunt' nō veniant. Et q̄cūq̄ ꝯfecerit tanq̄ ꝓprietari⁹ puniat'. Persone ēt dātes notabilē elemosynaꝫ in cap'lo noiati recōmendent': vt eoꝝ memoria spāli⁹ hēat'. ¶ Itē plixa colloq̄a ⁊ familiarita tes mulieꝝ ꝯtra rl'am ꝓ virib⁹ extirpent': cuꝫ p hmōi virtuosi eneruent' ⁊ fragiles captiuent': ⁊ ordo nr̄ nō modicū diffamet'. ¶ Itē q̄n custos mittit frēm piculosum de vno ꝯuētu ad alium vel mister de vna custodia ad aliā teneant' scri bere piculosas ꝯditiōes. Et si ignorat sub cuius obia collocat' vt eidē sicut expedit caueat': ꝓut de mistro mittēte ad aliā ꝓuiciā dicit ꝯstitutio gn̄alis. ¶ Itē custos vel mister frīb⁹ iuuenib⁹ etiā post ꝓfessionē assignet frēm discretū ⁊ reli giosuꝫ q̄ eoꝝ ꝯfessionē audiat ⁊ ipsos īformet d̄ mō ꝯuersandi vivēdi loquēdi pariter ⁊ studēdi: ⁊ eos coherceat ſm ordinis disciplinam.

¶ Item frēs q hñt negocia in curia dñi regis
scribāt exp̄sse sua negocia frib⁹ in curia exñtib⁹
rogātes vt illa expediāt bono mō. Que si expe/
diri sine petētium pñtia nō possint: tūc frēs de
curia assignent eis tp̄s aptū veniendi ad curiā:
ne si tpe idebito vel multi simul ad curiam ve/
niant min⁹ negocia eoꝝ expediant ꝛ dñm regē
ꝛ curiales tedio afficiant ꝛ disturbent. Hāc aūt
lrām semper legant quando constitutiones p/
uinciales debent legi. Valete ꝛc̄.

¶ Hic sunt qdā notabiles diffōnes facte i pte
ꝛ in pte renouate in caplo gñali Narbone cele
brato vbi p̄sidebat scūs Bonauētura tūc gñā/
lis mister: qbus appet seruor ꝛ austeritas vite ꝛ
zelus paupptatis ꝛ abiectionis p̄cedētiū patrū
nroꝝ ꝯuētualium: q tūc erant veri obs̄uantes
ꝛ plura faciebāt q̄ȝ rla mādet timentes relaxari
etiā in minimis. Que tñ postea ꝑcedēte tpe rōna
bilr p alias ordis ꝯstitutiones editas i diuersis
caplis gñalibus modificate ꝛ in aliqbus serua/
ta rle puritate reuocate fuerūt: ꝛ nūc modernis
ꝯstitutionibus secure ꝛ firmiter standum est: lȝ
aliqbus vtile sit videre ꝛ intelligere zeluȝ ꝛ au/
steritatē p̄cedētium patrū nroꝝ ꝛ humiliemur
ꝛ relaxatiōis occasiones proposse caueam⁹ ꝛ fu
giamus: ꝛ ea q̄ multo minora sunt: ꝛ tñ nobis
videntur dura patienter feramus. Nam spacio
ꝑpe centū annoꝝ tpe scī Bonauenture ꝛ mul/
toꝝ alioꝝ gñalium mistroꝝ ipm p̄cedentiū ꝛ
sequētiū p totū ordinē seruatū est statutum: ꝙ
frēs nullo tpe in locis frm̄ comederent carnes:
nec in prādio nec in cena: exceptis tm̄mō infir
mis ꝛ debilibus. Postea in quodā caplo gñali
lugduni celebrato additū est illi ꝯstitutioni de
sero. vȝ. ꝙ frēs in suis locis de sero carnes nō co
mederēt exceptis ēt debilib⁹ ꝛ ifirmis ꝛ hospiti
bus ꝑ vna refectiōe tm̄mō. Verū qꝛ ex rla non
ꝓhibetur esus carniū s̄m aplicas declaratiōes:
dum tñ sit moderat⁹ iō alie ꝛ ēt moderne ordis
ꝯstitutiones mature pēsatis tēpoꝝ ꝛ occupatio
nuȝ supuenientiū occasionib⁹ in his ꝛ alijs mul
tis ex rla nō ꝓhibitis: mitius determināt qbus
secure stādū ē nō ꝯtēnēdo eos q talia mō nō ser
uant: nec ipediendo eos q sine alioꝝ p̄iudicio
seruare talia ꝯgruo mō volūt ꝛ pñt. Sequitur.

q

Qualibet guardianus studeat sol
licita diligentia in do/
mo sua ꝯstitutiōes gñales hēe quas ipe
sub custodia reseruet. Ipsas ēt ꝯstitutiōes faciat
semel in mense fribus suis legi vbi ꝛ qñ viderit
expedire: maxime septē p̄ma capla q̄ cōem tan/
gunt vtilitatem. Et istis publicatis veteres de/
struantur. Studeant mistri ꝙ vsqȝ ad sequens
gñale caplm lra breuarioꝝ missaliū corrigatur
ad exēplar vnius qd hēe poterūt s̄m ordis ꝯsti/
tutiōes approbatas. Obsecrat gñalis mister cū
gñali caplo vniuerso oēs frēs volūtarie in qua/
dragesima scī Frā. in ꝯuentu vna refectiōe esse
cōtentos ad amouēdas multas inordinationes
ꝛ obtinēdā p̄nam bñdictionē exceptis hospi/
tib⁹ debilib⁹ ꝛ ifirmis. Studeant ēt mistri frm̄
loq̄citates restringere ꝛ frēs in suis caplis iduce
re ad silentium in mensis ēt ex̄ refectoriū: cū ca
pituluȝ gñale in hoc ꝯcordauerit. Pueri serui/
tores frm̄ nō seruēt pecuniam datā pro fribus.
Diffinim⁹ ꝙ custodes ꝛ guardiani pro supiori/
bus habeant: ꝛ gñalis eis curā cōmittit: ꝛ guar
diani in oībus obediant custodib⁹ suis. Caueāt
tñ ne in officijs suis se ꝯturbēt. Gñalis nō vult
ꝙ mistri ꝓuinciales cōmittāt alijs receptioneȝ
frm̄ extra suā ꝓuinciam: nisi in studijs gñalib⁹:
ꝛ ꝙ ministri trāseuntes p alienas ꝓuincias stri
cte i recipiēdo se hēant: ꝛ quos recipiūt ducāt
cū firmo ꝓposito nullaten⁹ remittēdi. Amodo
testudinate ecclesie nō fiāt: nisi sup altare absqȝ
lnia gñalis mistri. Quelȝ dom⁹ in termis ꝓuin
ciarū hēbit loca sibi viciniora: siue sint in epatu
vel regno siue nō: nisi ex cā spāli gñalis duxerit
alr ordināndum. Declaratio dñi pape Innocen/
tij sup rlām maneat suspēsa: sicut fuit determia/
tū in caplo metēsi: ꝛ inhibem⁹ districte ne aliqs
vtatur ea in his in qbus expōni dñi Greg. ꝯdi/
cit. Iteȝ nullus ꝯfessor possit absoluere de tacti/
bus ipudicis: nisi q lniam habuerit absoluendi
a pctō carnis. ¶ Itē sollicite seruetur ꝯstitutio
gñalis q̄ dicit ꝙ in locis frm̄ frēs carnes nō co/
medant vllo tpe exceptis debilib⁹ ꝛ ifirmis: q/
bus guardiani ꝓuidere possint s̄m ꝙ iudicaue
rint rōnabilr indigere. Et illa ēt q̄ dicit ꝙ frēs
in caplo gñali: vel ꝓuincialib⁹ nullo mō carnes
comedāt. ¶ Cinguluȝ hēatur corda cōis ꝛ ru/
dis ꝛ nihil portetur appēsuȝ ad cordā. Nec cin
gula hēantur iterius cū cultellis ꝛ bursis. Nec
etiā burse isterius in tunica habit⁹ habeant late
rales. ¶ Caueant frēs proposse a sumptuosis
cibarijs: ꝛ vno ferculo sint ꝯtenti. Et in mensis
suis vasis:

suis vasis: aut ciacis vitreis: seu et flancis non vtantur. ¶ Cũ aũt curiositas z superfluitas dire cte obuient paupertati ordinam⁹ q edificio⁊ cu riositas in picturis celaturis fenestris z colũnis z hmõi in longitudine latitudine fm loci ↄsue tudinẽ arctius euitetur. Campanile ẽt ad mo dum turris decetero nusq̃ fiat. Uitrine quoq historiate vl picturate decetero nusq̃ fiant: ex cepto q in pncipali vitrea post mai⁹ altare pos sint hũ imagines crucifixi: beate vginis: beati Frã. z btĩ Antonij tm̃. ¶ Itẽ tabula sumptuo se seu curiose sup altare vel alibi decetero nulle fiant. Et si decetero hmõi vitree vel tabule sic facte fuerint: p visitatores puinciarũ amouean tur zc. Qui aũt fuerint trãsgressores ↄstitutio nis ipsius vl paragraphi grauiter puniantur z pncipales de locis irreuocabilr expellãtur: nisi p mĩstrum gñalem fuerint restituti. Et ad hoc firmiter teneant visitatores si mĩstri fuerint ne gligẽtes. Qui nihilomin⁹ loca illa⁊ puinciarũ quas visitant in hmõi viciosa denũciare debeãt gñali capl'o p obiam salutarem. Et pp excessus iam factos circa hmõi: ne trahãtur in ↄsuetudi nem pcipimus fribus vniuersis: vt nullus p se vel p alium p quascũq̃ psonas in ordine vel ex ordinẽ ducere vel inducere faciat vel procuret talia fieri vel lniam a platis ordis decetero po stulari. Et ad obseruãtiã pdicto⁊ mĩstri custo des guardiani z eo⁊ vicarij: ac visitatores per obiam teneantur: trãsgressores acriter punien do: z attentata in ↄriũ decetero destruendo. ¶ Itẽ thuribula cruces ampulle z q̃cũq̃ vasa vel imagines de auro vel argẽto p obiam amo ueantur: z decetero p eandem obiam nullaten⁹ habeantur: nisi in crucibus vel alijs de pdictis essent alique reliquie venerãde: vel nisi esset pi xis vel vasculũ aliqd pro xpi corpe: vt moris est reportando. Et decetero calices simplices fiant in ope z pondus dua⁊ marcha⁊ z dimidie nõ excedãt. Nec plures calices q̃ altaria hẽantur excepto vno pro ↄuentu. Et ad hec custodes z guardiani per obiã teneant. Nec aũt sigiatos vl sericos pãnos frẽs hẽant absq̃ lnia z dispõ ne mĩstri z diffinito⁊ in capl'o puinciali. Qui puideant vt excessus in talib⁹ euitet. ¶ Frẽs in locis suis hñtes parochiale cimiterium: aut baptisterium nõ moreant: si eos oporteat mo tuos sepelire z pueros baptizare. Si aũt in lo cis habentibus ppͥetatem morari contigerit: nec p se: nec p interpositam psonam de illa pro prietate se aliq̃tenus intromittãt: nec ex pacto fruct⁹ eiusdẽ pcipiant. ¶ Inhibemus etiam vt nullus frater inducat aliquã psonã ad ordinan dum elemosynam ppetuam annuatim vel cer tis tpibus fribus exhibendã. Et si aliq̃ taliter legata fuerit: nullo mõ a fribus in iudicio exi gatur. ¶ Item nec pro fratre aliquo nec p loco aial aliqd ab ordine vel ab aliquo noie ordinis teneatur exceptis murilegis z qbusdam auib⁹ pro imundityis remouẽdis: nisi ex euidenti ne cessitate cum aliquo loco fuerit dispensandũ p ministrum cum consilio capituli puncialis.

¶ Sequunt q̃dam alie notabiles ordinatiões p gnãlem mĩstrum frẽm Gondisaluũ hyspanũ de ↄsensu capituli gnãlis Padue celebrati. An no dñi. M.ccc.x. qui fuit qntusdecimus gnãlis ordinis vel decimus septimus fm aliquos.

1 **IN primis** rogat mĩstros dif finitores z effica citer monet q idoneos visitatores pro uinciarum instituant presertim cum generalis interdum cõmittat eis z intẽdit cõmittere ali qua specialia in prouincijs visitandis. ¶ Itẽ q nõ pcludant viam salutis p substractionem cõfessionis necessarie: sed pter platos ordinent alios ↄfessores bonos z puidos q possint fra tres delinquẽtes absq̃ preiudicio discipline ab soluere etiam in casibus reseruatis. ¶ Item q auferant fratribus tunicas superfluas z excessi uas libros superfluos z icompetentes: ac loca lia preciosa: nec eos decetero talia habere pmit tant. ¶ Item q ministri faciant stricte seruari capitulum illud de modo interius conuersan di: z nullus frater procuret encenia de carnib⁹ sibi mitti: z inhibeant q nũq̃ carnes sanis fra tribus ministrentur. ¶ Item q cum nulli fra tri debeat concedi licentia de pecunia deponẽ da: nisi pro necessitate presenti vel de proximo iminẽti: qñ pdicta lnia dabit dtermineñ tps bre ue: put bono mõ fieri poterit ifra qd ipsa pecu nia necitati p qua deponit applicet: z pena gra uis a mĩstro vel custode trãsgressorib⁹ isligatur. ¶ Itẽ q pecuniã depositã frib⁹ habitam de re bus ordinis venditis distingui faciant ab alia que a psonis extrinsecis fuerit assignata. Et di ligenter informent z informari faciant fratres

maxime simpliciores de illis que secundum ordinem nostrum circa pecuniam sunt vitanda: nec permittant eos de laboribus suis pecuniam ullam recipere vel recipi facere. ¶ Item quod constitutiones de procuratorum et eorum qui inveniuntur viciosi in debitis contrahendis tam in vita quam in morte ipsorum diligenter observari faciant: et quod filibus penis subijciant congregantes et construentes deponentes seu deponi facientes contrectantes: ac etiam dispensantes vel expendentes pecuniam modo indebito. ¶ Item quod cantus fractos et dissolutos vel a nota ordinis discrepantes studiose de provincijs suis exterminent: graviter puniendo fratres qui de cetero cantus huiusmodi in vel ex didicerint: docuerint vel cantaverint. ¶ Item quod litteram domini Portuensis missam capitulo generali vel copiam eius secum portent monitiones salubres continentes in ea in suis provincijs impleturi. ¶ Item excessus edificiorum quoad picturas cincturas et celaturas vel sculpturas amoveant ubi fieri poterit absque destructione operum principalium: et auctores eorum tam preteritos quam futuros vel aliorum excessuum puta in latitudine longitudine alti.udine: ac sum ptuositate libris et legitimis actibus privent.

¶ Item quod si per extrinsecas personas prestetur impedimentum amotioni predictorum excessuum locum suum: sive conventum in quo fuerint priuent studio et private mittendi discretum ad capitulum provinciale. ¶ Item quod pro illo loco vel conventu nullus sit vocalis in ipso capitulo: et utraque privatio tamdiu remaneat quamdiu remanebunt prefati excessus. ¶ Item quod non mittant fratres ad infideles nisi viros probatissimos: quia per aliquos leves et minus devotionis habentes qui missi fuerunt illuc multa scandala sunt exorta etc.

¶ Conclusio declaratoria precedentium et similium antiquarum ordinis constitutionum precipue quoad usum rerum ecclesiasticarum ad divinum cultum.

Multe alie antique constitutiones arctissime reperiuntur quibus non dicitur servorum et zelus ipsorum patrum nostrorum predecessorum antiquorum: quibus tamen sicut nec de stis per regulam vel ordinis declarationes et constitutiones non obligantur fratres moderni. Nec insuper videtur paupertati nostre evangelice perfectae: ac bene accepte derogare si iterdum fratres in ecclesijs conventuum orantur preciosis in iurisdictione et proprietate ecclesie Romane acceptis et retentis ad divinum cultum pure et non ad fines viciosos utputa vanitatis curiositatis proprietatis cupiditatis thesaurizationis provi/dentie in futurum: vel superfluitatis manifeste et immoderate per declarationes domini Clementis quinti prohibitos nec talia sibi usurpent: sed cultui divino pure relicta attribuant: et solam eorum habeant custodiam vel tuitionem et simplicem facti usum non ad suum comodum et votum: sed tanquam rei aliene et solum simpliciter et pure ad divinum cultum et ecclesie atque sanctorum honorem: nec ea vendere vel impignorare pro libito suo vel impignorari: aut distrahi facere et in suos usus convertere presumant: nec intendant: sicut nec possunt. Nam isto modo talibus uti non prohibentur fratres per regulam et iuxta nonnullorum antiquorum doctorum opiniones: quibus etiam dicto modo non obstant declarationes domini Clementis pape quinti in §. Quamvis enim paramenta etc. si bene accipiantur: cum talibus sic ad divinum cultum pure et simpliciter tantummodo uti tanquam alienis: non sit dissonum conditioni et statui Christi servorum pauperum evangelicorum quibus nusquam ex regula vel perfectione evangelica prohibitum reperitur ne iterdum (ubi et quando congruit pro divino cultu) alienis (quorum dominium et proprietatem papa et ecclesia Romana retinet) talibus uti possint. Igitur licite isto modo pure ad divinum cultum talibus uti possunt: prout nunc pro serenitate conscientiarum fratrum et statuo veritate sacratissima clarius apostolica auctoritate declaratum et determinatum esse constat per modernas ordinis constitutiones et declarationes infra tertia parte descriptas: conformiter (ut creditur) ad regule et beatissimi Patris nostri Francisci intentionem: qui aliquando paramenta preciosa in altari sancte Marie de angelis sustinuit ad divinum cultum et honorem beate virginis: prout de ipso legitur: et qui expressius loquendo de sancto sacro ait. Et hec sanctissima mysteria volo super omnia honorari et venerari et in locis preciosis collocari. Nam ampliorem proprietatem vel iurisdictionem: aut ius utendi in talibus non habent fratres in ecclesijs et locis ordinis sui: nec habere debent quam in ecclesijs alijs vel quam in talibus sibi alibi accomodatis cum nullam iurisdictionem vel proprietatem locorum suorum: sicut nec aliarum rerum: nec ius utendi habeant: nisi prout papa (qui omnium quorum fratres usum habent) proprietatem retinet prelatis ordinis huiusmodi rerum usum dispensandi et tuendi facultatem et commissionem prebent ex apostolicis declarationibus et determinationibus. Et fratres ultra hec aliquid

hec aliquid iuris in talibus se hic credentes: et sic in talibus vtentes errāt et offendūt grauiter vbi alij veritatē itelligētes et nil iuris in talib9 se hic cognoscētes et tāq alienis et i domib9 vel ecclesijs alienis pure ad dei et scōp et ecclesie scē cultum sine alicui9 scandalo: sed magis ad ppl'i intelligētis edificationē talib9 vtentes lz licite: imo et meritorie: et salua puritate regule et sciss/ me paupertatis euāgelice faciant. Prout et dñs Petrus aureoli scūs Bernardinus: et nōnulli alij in suis declarationib9 satis psonare videnf: non tñ p hec antiquos pdēnando q iuxta tem por qlitates et occasiones alr in his facere de/ buerunt: vel decreuerunt pp aliquas rōnabiles circūstātias: et pp vitandas multor incautorū et adhuc rudiū occasiones ppietatis: curiosita/ tis: vanitatis et mūdani fastus: ac indecentium et illicitar pcurationū et sollicitationū: atq3 di/ stractionum impertinētium turbatiōes et ingeta tiones: et ne har vel siliuz occasione rādē pau/ latine et successiue vellēt et qrerent pciosis et sta tui non psonis in suis pentib9: etiā extra eccle sias et pter diuinum cultum indifferenter vti et putarent talia sibi (etiā extra ecclesiā et pter cul tum diuinū) licere put de multis statū suū obli tis factū fuisse vidim9. Et insup q: forte tpibus illis pp raritatem vel alr talia multomagis re/ putabanf et estimabanf q̄ nūc: vbi vt (ad ocu/ lum videm9) crescente populi xpiani deuotiōe ex vna parte et ex alia (plus solito) talibus nunc vbiq3 habūdantib9 talia multo min9 solito re/ putanf: et vlterius (pplor opione nunc alr va/ riata) qd tūc reputabaf humile et virtuosum. Cū talib9 simplicib9 et modicis ad diuinū cultū spe ctantib9 vti: nūc reputaref ficticiū supstitiosuz et fatuuz: vel qd peius est ingluuie et auaritie vl' male vite: aut mali regiminis fr̄m poti9 q̄ vir/ tuti attribueref cum talia nō ad eor cōmodū: sed pure ad diuinū cultū oibus licita atq3 decē/ tia merito credant et dicāt: vbi p hec nulla pe/ nitus corpalis vel tpalis vtilitas: nec ius vtēdi fribus vel ordis acgritur: put nūc multo plus solito cognoscunt quasi oēs: maxime docti viri euāgelicam nr̄am paupertatem agnoscētes: et ta lia isto mō eidem mime derogare scientes et asse rentes. Propter q̄ oia veritas et rō ipsa dictat alr nūc in talib9 sentiendū et agēdum q̄ antiq/ tus. Et id modernis ordis declarationib9 et or/ dinationib9 ifrascriptis rōnabilr: nunc in his et alijs occurrētibus rlc et declarationū aplicaruz et aliar pcedentium dubijs: p psciarum fratrū gete aplica auctē et capl'i gñalissimi determinā/ tibus etiam semper integritate et puritate re/ gule nr̄e et intentione btissimi pr̄is nr̄i Franci sci salua: secure et pacifice standuz est. In reliqs tñ q̄ ad alios fr̄m vsus extra cultū diuinū dan/ tur vel deputanf necium moderatū: et licitum vsum semp pposse querere et sectari debēt fr̄es ipsi: put decet seruuos dei et tāte paupertatis euā gelice sectatores: ac oiuz mūdanor et terrenor/ ptemptores: pp deum scientes se nihil iuris vl' ppietatis in his vel alijs qbuscūq3 penit9 hēr: sed solūmodo simplicem facti vsum de lnia et p voto platorum dutaxat sibi pcessuz: et qlibet ni hil in fraudem occultare dz: nec posset sine p/ petatis nota et piculo aie sue: quinimo nec sup/ fluis et statui suo imptinētibus dicūt vti etiam cum suor lnia pelator: cum ad talia manifeste statui ptraria ab eisdem prelatis minime licen/ tiari possint: put de his et alijs ad statum perti nentibus plenius in sequentibus patebit.

Incipit breue memoriale ordinis fratrū mi norum maxime rector ipsius or. gñalium mi nistror et sanctorum: ac patrū illustrissimorum ipsius a principio eiusdem ordinis vsq3 ad an/ num domini. M.cccc.xv.

Memoriale tuum in ge neratiōe et gñationes ait eximius pphēta/ ruz. Diuus memorialis mirabi/ lium in sacro ordine minor ab eius initio factor et operū eius ad eor doctrinam patrator et adinuētionū ip/ sius mirifice adinuentar verus frater mino: oi tpe memor esse dz: vt cum eodez pphēta possit dicere. Memor ero ab initio mirabilium tuor et meditabor in oibus operibus tuis et in adin/ uentionib9 tuis exercebor. In sancto eniz sera/ phico Francisco via dñs per quā gradientes de egypto huius seculi ad se taz misericorditer ve/ nire decreuit demōstraf. In quo et tam euidē/ ter apparet q̄ magnus sit ipse deus nr̄ faciens mirabilia. Notā. n. fecit in populis cibus virtu tem suam: redimens in brachio suo hūc pplm suuz acceptabile sectatorem bonor oper: filios huius dilecti sui mūdum carnē diabolūq3 sup/

plātantis Jacob:ꝛ pallium mūdane glorie cuꝫ pōpis suis in manib⁹ egyptiace mulieris relinquētis Joseph. Quē aꝗ pctōꝝ vidētes timuerūt:ꝛ abyssi ignorantie ꝛ malicie turbate sunt. Quē ēt sagitte xp̄i acerbissime passiōis trāsfixerūt:ꝛ vos tonitrui spūs sue dulcedis inflāmauit i rota. Cui⁹ splēdore illuxerūt coruscatiōes orbi terr̄ cuiusꝗ fortitudie cōmota terra ꝯtremiscit: ꝯtēplane in eius sacro corpe inuestigabilia vestigia sua:vt recte illud ꝓpheticū valeat decātare. Memoria memor ero ꝛ tabescet i me aīa mea.

Ructauit nāꝗ legifer filius dei v̄bū euāgelice pfectiōis:qd̄ colon⁹ in terra ad seminandum venerat ꝛ p misterium hui⁹ sapientissime scribe Frācisci fidelr̄ scribētis. Anno sue incarnationis. M.ccvj. die.xvj. Aprilis regulā ꝛ ordinē totius sctitatis ꝛ honestatis eorūdē fratruꝫ minoꝝ ordinauit:quā ei⁹ vicari⁹ Innocēti⁹.iij. approbauit:btūꝗ; Frā.totius ordis gn̄alē ministrū instituit:quā ēt Honorius.iij.sui pontificatus āno.viij.ꝯfirmauit. Sub cui⁹ viri excellentissimi tanꝗ̄ capitis deaurati in quo omniū xp̄i formiū ꝓrogatiua virtutū relucebat disciplina:dictus ordo p spacium.xx.annoꝝ(vt ex eius cronicis plenissime apparet)vsꝗ; ad eius mortem vt fundat⁹ fuerat pmāsit. Jn pauptate altissima:ac p hoc pacificus. Jn simplicitate inocentissima:ac p hoc deserens oīa sophistica ꝛ dolosa. Jn puritate mūdissima:ac p hoc a mūdi strepitu separatus. Jn humilitate ꝓfundissima:ac p hoc fugiens oīa sublimia ꝛ reuerētie ꝓlatoꝝ ꝯtraria. Jn orōne ꝛ opatione assidua:ac p h̄ rēnuens oīa distractiua ociosa arida ꝛ mundana. Jn caritate pfecta:ac p hoc abhorrens mutuas pſecutiones ꝛ odia. Jn exēplaritate ꝓximi conuersiuus:ac per hoc deserēs pusilloꝝ scandala. Quem vex pastorem primūꝗ; huius fundamēti mistrum idē filius dn̄s nr̄ Jesus xp̄s post ineffabilem cumulū meritoꝝ in eterne claritatis abyssum absorbens. Anno dicte sue īcarnationis. M.ccxxvj.iiij.nonas octobris in solio sue glorie collocauit. Unde cōformiter ad hec versus ponuntur sequentes.

Bis centū sex mille annis sacer ordo minorū
Incepit extremo:semp mansurus in euo.
Et pater ad supos viceno migrat ab anno.

¶ Alij vero ordines.s.scōs pauperuꝫ dn̄aꝝ sancte Clare a beato Fran.institutus est sexto ano a sua ꝯuersione. Et tertius ordo scilicet fratruꝫ de penitētia: quartodecimo incepit āno ab ei⁹ ad christum conuersione.

Primi socij btī Frācisci fuerūt.xij.mire sanctitatis viri sicut Xp̄s habuit.xij. Apostolos.s.frater Bernardinus de qntaualle. Fr̄ Petrus cathin. Fr̄ Sabatinus. Fr̄ Joānes de capella loco cuius substitut⁹ fuit fr̄ Guilelm⁹ anglicus. Fr̄ Philippus longus. Fr̄ Joānes d̄ scō Cōstātio. Fr̄ Barbarus. Fr̄ Bernardus d̄ Uiridāte. Fr̄ Angelus tācredi ꝛ fr̄ Siluester. Hi primi btō Frācisco vita ꝛ habitu adheserūt ꝛ post istos vita v̄bo ꝛ signis mirādis īsignes. De qb⁹ ad plenū tam in cronicis ordis ꝗ̄ in libro ꝯformitatū beati Frācisci maxime in secunda parte octaue ꝯformitatis hi. Et sic est a beato Frā.cū illis frīb̄ mi.euāgelic⁹ ordo īstitut⁹ ꝛ incept⁹. Dicti aūt frēs tante sctitatis fuerunt ꝙ inter cetera sctitatis eoꝝ īsignia frater Bernardus p̄m⁹ frater post btm̄ Frā.volabat:q̄si aqla ad diuine sapie lumina:q ēt scripturas ꝓfundissime declarabat ꝛ diuinas ꝯsolatiōes:etiā aliq̄n sensibilr̄ ꝛ audibilr̄ angelico ministerio post tribulationes suscipiebat. Quidā supexcellentem grām frequētissimi raptus ad deuꝫ ꝛ instructionis alioꝝ habuit ꝛ aliq̄n vsꝗ; ad tertiū celū vt Paulus aplūs rapt⁹ fuit.vꝫ.frater Egidi⁹. Quidā tact⁹ ab angelo calculo ignito:sicut Esayas vꝫ.frater Philippus lōgus. Quidā loq̄bat cū deo sicut amic⁹ cū amico velut alter moyses.s. frater Siluester. Quidā scificat⁹ fuit ꝛ canonizatus in celo duꝫ hic viueret.vꝫ.frater Rufin⁹ nobilis de Assisio. Quidaꝫ fuit vita spectabilis vt sol pclarus.vꝫ.frater Petrus cathin qui vicarius fuit beati Frā.ꝛ scōs gn̄alis adhuc viuēte sancto Fran.ꝛ officium gn̄alatus dimittēte. Quidaꝫ spū ꝓphetico illustrat⁹ vt frater Leo. Quidā puenit ad sūme humilitatis apicem.s. frater Masseus. Quidaꝫ crudis herbis ꝛ leguminibus more sanctoꝝ patrum vitam est actitatus.vꝫ.frater Moricus. Et sic de alijs quoꝝ glibꝫ aliqua singulari fulsit virtute vt in dictis ꝯformitatibus ꝛ cronicis prolixe describuntur. Ueruꝫ sicut a collegio aploꝝ Judas Scarioth q se suspēdit amotus est:ꝛ p eo btūs Mathias eidem est ꝯnumeratus:sic a ꝯsortio.xij.sociorū beati

beati Fran. frater Joānes de capella remotꝰ est qui pmo Birretū siue Almucium iter frēs inuenit atqȝ nude portauit. Vñ ab ordine egressus ⁊ leprosus effectꝰ ob impatientiam se suspēdit: Loco cuius vir pfectissimus frater Guilelmus angelicus di insertus signis ⁊ vita singularis. Quo aūt in hoc ordine fuerunt a pncipio ⁊ ꝯsequenter in ꝓcessu ipsius ordi. de quolibet ordine scōꝝ ⁊ quales ⁊ quāti satis exprimitur ⁊ declaratur in cronicis ord. ⁊ in libro ꝯformitatum beati Fran. vbi ⁊ pulchre ac diffuse describunt ꝓuincie ⁊ loca frm̄ ordi. que ante tpe descriptionis dictaꝝ ꝯformitatum erāt in ordine ⁊ loca vbi tales sancti ⁊ beati fratres tā socij dicti beati Frā. q̄ȝ alij q̄si inūerabiles sepulti sūt. (Lȝ a tpe dictaꝝ cronicaꝝ ⁊ ꝯformitatū i nūero ꝯuentuū ⁊ frm̄ q̄si in duplo r'lari obseruātia scā ⁊ ord. ipsiꝰ reformatiōe icipiente ⁊ crescēte) augmētatꝰ sit ordo iste scissimꝰ: ⁊ inumerabiles pres ⁊ beatos vita ope sermone ⁊ signis mirandis clarissimos pduxerit de qbꝰ alibi penitꝰ hr̄; q: non est nec fuit itentionis pn̄tis breuis memorialis de talibꝰ per singula describere: sȝ pcipue de cursu ipsius ordis ⁊ eius regimine ⁊ rectoribus paucissima exprimere.

T **Ertius** gn̄alis. ¶ Anno domini. M.ccxxvij. in festo penthecostes apud portiunculam celebratū est gn̄ale ca. in quo frater Joānes parens de ciuitate castellana mister hyspanie electꝰ fuit in gn̄alē mistrum pōtificatꝰ dn̄i Greg. ix. āno. j. Qui fuit tertius gn̄alis mister nō cōputato primo ministeriatu fris Helye ⁊ magnā ptē ord. nudis pedibus visitauit. In quo ca. ordinatum est: q nullus frater decetero magister vel dn̄e vocaretur: sed omnes vocarentur fratres.

¶ Hic generalis statuit q corpꝰ dn̄i cū magna reuerentia in argentea pixide ponatur.

¶ Anno dn̄i. M.ccxxviij. beatꝰ pater sanctus Franci. veniente personaliter eodem domino Grego. ix. Assisium. xvij. kalendas Augusti die dominico cum magna solemnitate sanctorum cathalogo est annotatus.

¶ Anno dn̄i. M.cc. ⁊ .xxx. ꝯuenientibꝰ fratribus ad capitulum generale fuit trāslatum corpus beatissimi patris nostris Fran. de ecclesia sancti Georgij ad Basilicaȝ in eius honore cōstructam: in qua dn̄s Grego. ix. primum lapidē fundamenti posuerat: quā ab omni iurisdit ōe inferioꝝ suorū aplica auctoritate exemit. Cui crucem auream ope quodā gēmario pciosaȝ in qua erat lignum crucis dn̄ice: ⁊ ornamēta preciosissima multa ⁊ varia transmisit.

¶ Hic generalis pcepit vt nullus nouitius secularium vel religiosoꝝ audiret ꝯfessiones: sed nec ꝓfessus absqȝ lnia sui ꝓuincialis ministri.

¶ Hoc tempore insurrexit iter fratres multiplex disputatio de his que in regula continent: super quibꝰ dominus papa pro declaratiōe pulsatus: tanq̄ȝ qui beati Fran. itentionē nouerat ⁊ pro regule confirmatione sibi asliterat: oborta dubia declarauit. iiij. kal. octobris. Pontificatꝰ sui āno quarto. Domini vero. M.cc. ⁊ .xxx. vt infra patebit tractatu. iiij. que qdem declaratio postea per Nicolauȝ tertium meliorata ⁊ augmentata: ac in melius ordinata fuit: vt in secūda parte fine tractatu patebit.

q **Uartus** generalis minister fuit frater Helyas de Assisio: qui aliquanto tempore ante dictuȝ fratrem Joānem tenuit locū ministri. Qui missis visitatoribꝰ sub magna arctitudine fecit prouincias visitari. Qui qdem paruo elapso tempore pp multa priuilegia que ꝯtra ordinē impetrauerat: ⁊ pp totalem eiusdem ordinis ruinaȝ resistentibꝰ sibi fratre Antonio de padua ipsius regule perfectissimo zelatore nunc in celis glorioso ⁊ fratre Adam de Marisco cum pluribus alijs cōgregato caplo Rome: p dn̄m Gregoriū ix. ab officio generalatus fuit depositus: ⁊ Frederico Imperatori ex tunc adhesit ꝯtra sūmuȝ pontificem: vnde excōmunicatus fuit. Tandē in morte penitens socium ad papā misit ⁊ absolutionem ꝓmeruit ⁊ in Gallijs in ciuitate imperiali Bisūtinen. ꝓuīcie Burgūdie tūc Frācie in ꝯuētu frm̄ minoꝝ honorifice sepultꝰ fuit.

¶ Anno dn̄i Millesimo ducentesimo tricesimo primo beatus pater Antonius vlixbonensis clarus virtutibꝰ ex hac vita migrauit. Qui cum statim maximis clarescceret miraculis: āno sequēti. s. Millesimo ducentesimo tricesimo secūdo in ciuitate Spoleti in die sancto Penthecostes pontificatꝰ dn̄i Grego. pape. ix. āno sexto fuit ascriptus cathalogo sanctoruȝ: ⁊ statim papa illā antiphō O doctor optie ecclie: itonuit. Et eodeȝ tpe btā Elisabeth filia regis vngarie

post mortem viri religionem in rane peniten/tium: sub tertia regula beati Fráncisci faciens di gnos fruct⁹ pnie: gloriosa dieȝ clausit extremū. Quas post morté miraculis radiosas dñs Gregorius.ix.cathalago sanctorum annotauit.

¶ Eodeȝ tpe in ciuitate Ualentie regni arragonie: que tūc sarracenoȝ erat sub dñio ab infi delibus populata: duo fratres minores fidé catholicam feruenter predicantes ꝛ sectā machometicam condénātes: pro fidei defensione sunt sacro martyrio coronati: quorum corpora in cō uentu Turolij quiescunt.

q Uintus gñalis ordinis fuit frater Albertus de pisis de puincia Tuscie vir pfectus ꝛ bon⁹: qui cum esset minister anglie fuit Rome elect⁹ in caplo gñali Anno dñi.M.ccxxxviij.psente dño papa Gregorio.ix.ꝛ eidem caplo psidenti. Qué idem dñs papa cōfirmauit Anno.xij.sui pontificatus. Qui minister paruȝ in officio du rans migrauit ad dominum.

s Extus gñalis ordinis fuit vir magne reueréne frater Haymo anglicus maximus theolog⁹ ꝛ totius speculum honestatis elect⁹ in capitulo gñali anno dñi.M.ccxxxix.celebrato presente dño papa Gregorio.ix.ꝛ vota eligétiū recipiente: qué idem dñs papa ɔfirmauit. Ibi et psente ipso dño papa ꝛ mádante facta est diuisio puinciaȝ ordis ꝛ terminus limitatus. Ibi etiā facta est ordinatio diffinitoȝ capituli. Qui gdē dñs papa ãno dñi.M.ccxlj.pontificat⁹ vo sui.xvj. ab hac luce migrauit. Post cuius morteȝ eodē anno ad apiceȝ aplatus assumpt⁹ est dñs Gaufridus cardinalis Albinensis ꝛ eps Mediolanensis: vocatus Celestinus quartus.

¶ Anno dñi.M.ccxlij.ideȝ gñalis celebrauit caplm gñale Bononie: in quo fecit illam rubricam de agendis in missa que icipit: iduetus planeta sacerdos. ¶ Ad istius gñalis mádatuȝ in hoc caplo frés pcellentes in theologia magistri scia ꝛ religióe clarissimi frater Alexáder de hales ꝛ frater Joánes de rupella qui tūc mundo tanq̃ duo luminaria magna fulgebant: habita collatione cū fré Gaufredo custode Parisiensi ꝛ fratre Rigaudo ꝛ fratre Roberto de bastia ꝛ alijs plurib⁹ eruditis fribus scriptū valde vtile sup regulam ediderūt: qd dicto gñali ꝛ diffinitoribus ad sequens gñale caplm transmiserūt. Qd scriptum vocatur expositio quatuor magistrorum. Quā reperies infra quarta parte.

¶ Eodeȝ anno.M.ccxlij.vir magne virtutis ꝛ gře frater Stephanus prudentia ꝛ scitate pfectus missus p dñm papam Gregorium.x.ingsitor ad partes Tolosanas heretice prauitatis: cū viriliter ꝛ prudéter pcederet: in nocte ascéfionis cum socio suo fré Richardo ꝛ cū alijs duobus de ordine pdicatoruȝ ꝛ alijs trib⁹ notarijs per inimicos fidei hereticos ipsis cantátibus. Te deum laudamus crudeliter interfecti: glorioso martyrio sunt consecrati.

¶ Anno dñi.M.ccxliij.defuncto iā dño Celestino quarto dñs Sombald⁹ cardinalis natione Januensis de comitibus anagnie assumitur ad papatum ꝛ Innocētius.iiij.elegit nolari: q de anagnia vbi fuerat electus ianuam veniens: ac scissure ordinis per frém Helyam suscitate cōpatiens iussit anno dñi.M.ccxliiij.gñale capitulum congregari. Qui cognoscens fraudes fris Helye ipm omni gřa ꝛ priuilegio ipetrato priuauit: pcipiédo q nullus eū decetero seqref.

¶ Hic gñalis vt dr ordinauit ꝛ voluit vt tam sua q̃ puincialium ꝛ custodum potestas limitari possit per capitulum generale.

¶ Hoc tñ sane intelligédū est ꝛ accipiendum de limitatione quoad ea dūtaxat: que dicti plati ɔtra certas ꝛ expssas determinationes: ac statuta gñalis capituli pcipere vellét: q: regulariter hoc non possent nisi a caplo gñali eis committeref vel ɔcederetur eo q ex regula dal facultas olmoda caplo gñali statuendi ꝛ ordinádi ea que non sunt ɔtraria aie ꝛ regule: ꝛ maxime que sunt pro ipsius regule obseruátia cótra que generalis ꝛ alij non pnt fm quatuor magistros. Et dicta facultas datur eo q regula capitulum ipsum gñale ad hec celebrádum statuit. Quia tñ regula caplm gñale hmōi celebráduȝ statuit ad predicta tantūmodo ꝛ nō ad relaxationem vel imutationem regule: aut regularis obie que pfectissime limitat auctem: siue potestatem ministroȝ ꝛ custodū adeo q alij limites vltra vel citra addi non pnt qn durimatur de pfectione eius vt declarat scūs Bernardinus: ideo dicere q gñale caplm imediate directe et ad nutū possit alios limites addere vel minuere obie regulari mistroȝ: ꝛ sic arctare facultaté

regularem

regularem ordinis prelatoꝝ falsum est. Nam ex hoc sequeretur: q etiam alia regule essentialia tollere possent vel relaxare: vel regulã immutare: aut limitare vel destruere: ⁊ subditos a regulari obediẽtia nostra euãgelica ⁊ eius pfectione a ⁊ cura suoꝝ mĩstroꝝ ⁊ custodum in toto vel in parte eximere: aut in his vel in paupertate: aut aliis dispensare. Que oĩa sunt directe cõtra pceptũ de redditione voti ⁊ nõ retro aspiciendo ⁊ ꝯtra intentionẽ regule que capl'a generalia taliter pro regule defensione ⁊ obseruantia: ⁊ pro talib⁹ voto pfessioni ⁊ regule ꝯtrariis celebrari statuit: vt predictũ est. ¶ In hoc capitulo dictus gñalis fecit diligẽter diuinũ officiũ corrigi ⁊ rubricas alias suppleri de volũtate dñi pape in ordinationibus diuini officij ⁊ breuiarijs declaratas. Hic gñalis in eodẽ capl'o coram sũmo põtifice laicos ad officia ordinis inhabilitauit: qui vsq3 tunc dicta officia vt clerici exercebant. Hec tñ inhabilitatio non valet: nec ligare potuit nec põt vbi ꝯtigerit aliquos pbos ⁊ al's sufficiẽter lr̃atos frẽs laicos ad aliqua officia etiã ministeriatus aptiores (oĩbus ꝯsideratis) ceteris clericis vel sacerdotibus eẽ: q2 al's eẽt ꝯtra regule libertatẽ ⁊ facultatẽ expssã vbi dicit q ministri si p̃sbyteri sint cũ mĩa iniungãt illis pniam. Si vero presbyteri nõ sint: iniungi faciãt p alios sacerdotes ordinis ⁊c. Per hec innuẽs laycos frẽs aptos ad talia officia pmoueri posse. Qui gñalis cũ quinq3 annis puide gubernaret ordinẽ: eodẽ anno. M.ccxliiij. diem clausit extremum: ⁊ est in cõuentu anagnie tumulatus.

s Eptimus gñalis fuit frater Crescentiꝰ de esyo puincie marchie venerabilis senex bõ iustꝰ ⁊ disciplie zelo pbatꝰ electꝰ in gñali cap. ãno dñi. M.ccxlv. Põtificatus dñi Inno. iiij. anno ij. ¶ In quo capl'o precẽpit vniuersis fribus: q sibi i scriptis dirigerẽt qcqd de vita signis ⁊ pdigijs bti Fran. scire veraciter possent quo iductũ mãdato frater Leo ⁊ frater Angelus ⁊ frater Rufinꝰ quõdam socij ipsius sancti: tanq̃ testes fideles que viderãt in scriptis redegerunt.

¶ Anno Dñi. M.ccxlvj. insurgentibꝰ aliqbus dubijs inter frẽs sup regulã Dñs Inno. iiij. existens in lugduno pontificatꝰ sui anno tertio regulã ⁊ oborta dubia declarauit: vt p3 infra pmo tracta. iij. partis sub eodẽ põtifice fol. ij. ¶ Hic gñalis tñ per triẽniũ tenuit offm gñalatꝰ vsq3 ad pmum capl'm: in quo noluit interesse: s3 misit vicarium suũ frẽm Bonauẽturã de Iesio virum prudẽtem. Et in capl'o fuit pter insufficientiam ⁊ ineloquentiam ⁊ alia a ministerio generalatus simplr absolutus

o Ctauus gñalis ordinis frater Ioannes d Parma vir scientia ⁊ religiositate pclarus: maximꝰ paupertatis ⁊ humilitatis amicus de puicia Bononie oriundus: q de studio parisiẽsi vbi sñias legerat ãno dñi. M.ccxlviij. electꝰ i gñali capl'o ad gñale ministeriũ ẽ assumptus. Pontificatus dñi Innocẽtii. iiij. anno. v.

¶ Anno dñi. M.ccliij. idẽ dñs Inno. Assisij in cõuentu sci Frãcisci ex eius deuotiõe residẽs: beatã Clarã grauiter infirmãtẽ cũ cardinalibus visitauit: vbi ex eiꝰ pcepto panes bñdicens: signo crucis signatos mirifice ostẽdit. Quo tpe regulã sctẽ Clare destinauit Põtificatꝰ sui ãno. x. Que btã femina post tres dies ingrauescẽte īfirmitate post xpi eiusq3 matris cũ virginũ comitatu visitationẽ diem extremũ clausit: cuius exequijs dñs Papa cum cardinalibꝰ affuit. ¶ Hic gñalis in capl'o metis celebrato phibuit in choro legi vel cantari qcqd in ordinario sctẽ Matris ecclesie qd ex regula hẽmus nõ ꝯtinetur: vel p gñale capl'm non ẽ approbatũ: exceptis qbusdã antiphonis btẽ Marie post cõpletoriũ decãtandis. In missa quoq3 iuxta ritũ ipsius Romane ecclesie a sinistris sacerdotis mandauit hostiã collocari ⁊ pallã diuisã a corpalibꝰ calici supponi. Nõnullos ẽt frẽs q sub quadã deuotõis imagie singulares seculariũ ⁊ alioꝝ regulariũ sonos ⁊ modos sectãtes: piculose ⁊ necessariũ ex voto regule offm negligẽtes variãtes: ⁊ lacerãdo sedãtes grauiter puniuit. Asserebat enim q ꝯtra regulã nemo ẽ deuotus: ⁊ sic agẽs nõ superogare: s3 derogare potius ẽ dicẽdus: ⁊ q nõ parũ viciũ ẽ legũ turbare cõmunẽ disciplinã: ⁊ q sicut īfirmi vtilibus noxia: sic supstitiosi necessarijs nociua pponũt: ⁊ quasi scis officij ordinatiõibꝰ sanctiores cũ falso deuotionis zelo excedẽs gaudẽt: ⁊ cũ oĩa īprobe thurificare ꝯtẽdũt. ¶ Anno dñi. M.cclvj. ꝯuocato capl'o Rome defũcto iã dño Inno. 4. ãno dñi. M.ccliiij. ac vite eiꝰ eodẽ ãno ad sedẽ aplicã assumpto dño Alexã. 4. q regimẽ ordis ⁊ ptectionẽ (quã vt epũs hostiẽsis extũs priꝰ habuerat) noluit dimittere: s3 sibi ex maxia ad ordinẽ affectiõe retinuit. Idẽ gñalis cũ oĩmoda īportunitatis instãtia allegata impotẽtia a ministerio gñali se absolui in psentia dicti domini Alex. iiij. in festo purificationis beate Marie obtinuit.

n Onus gñalis vel decimus sm aliquos fuit pclarissimꝰ pr̃ sctũs Bonauẽtura de balneo regio puincie Romane: electus in pdicto capl'o Rome celebrato põtificatꝰ dicti domini Alexandri. iiij. anno secundo.

¶ Anno dñi. 1260. idẽ gñalis celebrauit Narbone gñale capl'3 in q ꝯstõnibꝰ ordis formã dedit ⁊ ordinẽ. ¶ Hic gñalis videns q̃ plurima mala in ordine fieri dolẽsq3 nimiũ: p eoꝝ remedio pulchrã lr̃a3 ministris ac custodibꝰ misit q icipit. In xpo sibi carissimis ⁊c. Licet insufficiẽtiã meã. Quere supra i hac parte. 26. ¶ In hoc capl'o fuit ordinatũ q declaratio dñi Inno pape. 4. maneat suspẽsa: sicut i ca. mercẽs. Et pceptum est oĩbus ne qs vtatur ea in his in qbus expositioni domini Gregorij. ix. contradicit.

¶ Anno dñi. M.cclxj. idẽ gñalis vitã btĩ Frãcisci stilo mirabili cõpilauit: ipsãq3 diffusaz ad cõpendiosiorẽ formã reducẽs: tantas p die q̃l3 nouẽ lectionibus p octauã eiusdẽ sci legẽdas ordinauit: in qbus nihil posuit: nisi certũ ⁊ pbatũ testibꝰ fide dignissimis. ¶ Eodẽ anno (iã ab hac luce dño Alexãdro quarto sublato: ⁊ ꝯsequẽter Vrbano quarto in xpi vicariũ in festo decollatiõis sci Ioãnis baptiste electo) sctẽ memorie frater Egidius sociꝰ btissimi pris nr̃i Francisci

diem clausit extremū. De quo idem gñalis fcūs Bonauentura dicebat: q sibi ꝓ spāli grā est ɔcessum: vt in his q̄ ad bonum anime ptinēt adiuuet inuocatus.

¶ Anno dñi. M. cclxiij. i octaua dñice resurrectionis fuit trāslatū corpus scī Antonij ad ꝑgrandē ecclesiam p Paduanos in ei⁹ honore ɔstructā ꝑsente generali. Et ei⁹ lingua que p triginta duos ānos sub terra fuerat: repta est ita recēs ꝛ rubicūda: ac si eadem hora Pater scissim⁹ decessisset. Quā deuot⁹ gñalis in manib⁹ reuerēter accipiens: irrigat⁹ profluuijs lachrymarū corā oib⁹ huiuscemodi vbis eā affari cepit. O lingua bñdicta que semp bñdixisti dñm ꝛ alios bñdicere fecisti: nūc manifeste apparet q̄ti meriti extitisti apud deum. Et infigens ei oscula dulcissima ꝛ deuota: iussit eam seorsum honorifice collocari.

¶ Eodē āno fuit Parisius gñale caplm celebratū: in quo aliq̄ rubrice breuiario sunt addite. Et statutū fuit q frēs in fmonib⁹ pplm iducerēt: vt in completorio pulsata cāpana beatam Mariam aliqbus vicibus salutarent: q2 aliquoꝝ solēnium est opinio doctorum: q illa hora ipsa fuit per Angelum salutata.

¶ Anno dñi. M. cclxvj. iā in pace qescēte dño Vrbano. iiij. q āno dñi. M. cclxiiij. vita defunct⁹ est: ꝛ dño Clemēte. iiij. in sūmi pōtificatus cathedram āno sequēti electo fuit Parisius gñale caplm celebratū: in quo que ordinata sunt non habentur.

¶ Anno dñi. M. cclxix. defūcto dño Clemēte. iiij. Hic generalis Assisij generale capitulum celebrauit: in quo fuit diffinitum q ob reuerentiam virginis gloriose quolibet sabbato cantet solēniter vna missa.

¶ Item q fratres in mensis vasis stāneis non vtātur: nec etiam pro se ciphis vitreis in conuentu.

¶ Anno domini. M. cclxxj. domino Grego. x. in vicem beati Petri electo: in eius presentia industria dicti generalis numerus prouinciarum ordi. fuit taxatus duabus augmentatis.

¶ Hic generalis ad instātiam domini ac sancti Ludouici regis Francie officium deuotissimum de cruce composuit qd̄ incipit. Regem captum ꝛ irrisum flagellatum crucifixum. Venite adoremus.

¶ Anno domini. M. cclxxiij. tempore vernali idē generalis Parisius existens ꝛ vocatus fuit a domino papa Grego. predicto: ad cōcl'ium Lugdun. q ipsū recipere cardinalatum ꝛ ep̄atum albanensem coegit. Qui ordinem in officio gñalat⁹. xviij. ānis rexit.

Decimus

generalis fuit frater Hieronym⁹ de Esculo prouīcie Marchie electus Lugduni āno domini. M. cclxxiiij. Pontificatus vero domini Grego. x. anno quarto tēpore generalis concilij: ibidem per sanctum Bonauēturam predecessorem eius generali capitulo congregato.

¶ Eodem anno nōdum finito cōcilio Reuerendissimus ꝛ recolende memorie in christo pater domin⁹ sanctus Bonauētura cardinalis prefatus ad sanctos patres appositus triumphātes: suo (vt credimus) letificauit consortio: ꝛ incredibili affecit mesticia militantes. Nam greci latini clerici ꝛ laici amaris prosequebantur lachrymis sacrum funus: dolentes de luctuosa tante substractione persone. Erat enim tante humilitatis ꝛ gratie: vt ab omnibus amaretur: tantaq3 prerogatiua virtutum ꝛ donorum dotatus: vt ecclesie dei nullū parem sibi relinquere putaret. Obijt autem āno prefato M. cclxxiiij. iii. idus Iulij. Etatis sue āno. liij. Fuit aūt cū magna solēnitate sepult⁹ in ecclesia fratrū minoꝝ ɔuentus Lugdunēsis domino papa cum cardinalibus exequias celebrante.

¶ Anno domini. M. cclxxvij. (defuncto iam anno domini. M. cclxxv. Grego. x. ꝛ post eum Inno. v. assumpto: ac deinde Adriano. v. in loco eius electo: necnō Ioāne. xxj. vice eius succedēte) dño Nicolao tertius in christi vicarium electus est: qui protector ordinis ante fuerat. Cuius dilectio ad ordinē tāta fuit: vt etiam papa existēs memorabile verbum referat dixisse: quod. s. fratres eum offendere poterant: sed ipse offendi nō poterat cōtra fratres.

¶ De mādato istius generalis qdam magister multū famosus magne sufficientie ꝛ virtutis super sentētias opus edidit vtile questionum: necnō librum de perfectiōe euāgelica ɔtra perfectiōem religiosorum mēdicāntium detrahētes: ꝛ vitam beati Antonij Paduani miro stilo composuit ꝛ speculum discipline.

¶ Hic generalis existēs Parisius in legatiōe quadā factus est per dominum Nicolaum papam presbyter cardinalis ꝛ ep̄s Penestrinus: qui tādem āno domini. M. cclxxxviij. ad sūmi pōtificatus apicē assumptus est ꝛ dictus Nicolaus papa. viij.

Undecimus

generalis minister fuit frater Bonagratia de ꝓuicia Bononie. Vir multū religiosus ꝛ iuxta nomē suum morum grā ꝑdotat⁹ creatus Assisij in ca. gñali āno dñi M. cclxxix. ibidē celebrato: qd̄ ca. dño frater Hier. Cardinalis ꝛ ep̄s ꝑfatus vices gerēs: auctoritate apostolica mīstri gñalis tenuit: donec frater Bonagratia supuenit. Supueniēte igitur mīstro ꝛ ca. expedito: sollicitatus est. Idē gñalis a sanctissimo ꝛ pio patre domino Nico. iij. vt cum mīstris cōferret (si volebat aliquid fieri pro vtilitate religiōis) ꝛ cum aliqbus mīstris ꝛ discretis ad eiusdem dñi pape ꝑsentiā se cōtulit. Et ꝑmo proposuerūt dicti mīstri ꝛ discreti de parte generalis capli: si placebat scitati sue dare ordini aliquē cardinalē in ꝓtectorem vel ipsemet (quēadmodū domin⁹ Alexā. papa. iiij.) volebat esse imediat⁹ ꝓtector. Qui fauorabilr ꝛ prudēter respōdit: q quantus ipse vellet esse ꝑncipalis ꝓtector: nihilomin⁹ bonū erat: q iuxta regulam ēt ad hoc aliquē haberēt ecclesie cardinalē. Et tūc ipse sūmus pōtifex singuloꝝ votis exqsitis per priuatū scrutinium: ordinē dño Mattheo nepoti suo cōmisit: tanq̄ ordis ꝑcipuo dilectori. Cui⁹ cōmissiōis modū si ex pte tetigero: credo q affect⁹ dñi pape clarius ostēdetur. Cōstitutis in ipsi⁹ dñi pape ꝑsentia generali ꝛ ꝓuincialibus mīstris qui ad hoc venerant: ac ipso dño Mattheo sancte Marie in porticu diacono cardinali: dominus papa in cardinalē intēdēs sic exorsus est. Ad te sermo noster dirigit: si beneficia que tibi ꝓueniunt per nos recēsere vellem⁹: inuenirent magna vtilia ꝛ misericordiosa: sz in nullo sic eminus dedim⁹

tibi attam

tibi arram vite eterne: sicut in isto quod modo prestamus. Damus tibi melius quod habemus: damus tibi cordis nostri desiderium: pupillam oculorum nostrorum. Tūc tanta cum his verbis elicita est amoris dulcedo a corde pōtificis: tāta ab oculis lachrymarum abūdātia profluxit: tātus singultuum impetus prosiliuit a pectore (me teste qui narro) vt quasi intercluso anhelitu (non solum loqui nō posset) sed nec tanti viri maturitas ab eiulatu vocem potuerit refrenare. Unde factum est: vt omnes qui aderāt laxatis lachrymarum riuulis cū flente flerent: eiularent cum eiulante ⁊ nō parua mora tem poris cum tacēte tacerent. Tādem vocisq̄ summus pōtifex spiritibus quietatis resumpta voce ait. Non possumus in hac materia dilatare quod natura non patitur. Et extensa manu. propriū anulum cardinali cū osculo manus recipienti porrexit sic dicens. Cōmittimus tibi ordi. fratrum minorum. Et conuertit se ad illa vocabula declarāda que ponuntur in regula: scilicet vt sit gubernator: protector ⁊ corrector istius fraternitatis. Et dixit. Tua gubernatione ordo non indiget: quia tot sapientibus ⁊ prudentibus personis abūdat: q̄ ad se gubernādū bene sufficit sibiipsi. Correctioni quoq̄ non te oportet insistere: quia inter fratres sunt taliter prelature disposite: q̄ in hac parte non videtur esse posse defectus. Habēt enim guardianos qui si deficerēt: possunt recurrere ad custodes. Et a custodibus ad ministros: supra quos est generalis minister: ⁊ ab hoc ad generale capitulum. Ita q̄ non est verisimile apud eos ea que correctione indigerent preteriri. Unum autem est in quo patrocinio tuo opus habēt. Sunt autē imbecilles ⁊ pauperes: ⁊ multos habēt qui eos indebite inquietant: quibus per se repugnare nō possunt: ⁊ ideo indigēt brachio ⁊ fortitudine protectoris. Hoc est potissimum in quo ipsis tua cura debet assistere. Et in his sua verba conclusit. ¶ Et ab illa die ⁊ deinceps ad cōpescēdum quorūdam mordaces insultus contra regulam: ⁊ ad declarāda regule dubia dominus papa apud Surianum residens per estatem: declarationi regule intendit (cūctis aliis negociis pretermissis) fere p duos menses non sine totius curie admiratione: cum omnino quid agerētur preter eos qui ad hoc erāt vocati nulli hominum esset notum. Ipse autem dominus papa cum generali ⁊ discretis fratribus presentibus ⁊ coagētibus venerabilibus fratribus dño fratre Bentiuēga albanēsi ⁊ domino fratre Joāne penestrino cardinalibus de ordine assumptis super regulam deliberatissimam edidit illam que incipit. Exiit qui seminat decretalem: ac per viros peritissimos dominum Petrum vicecancellarium ⁊ dñm Comitē auditorem Mediolanēsem qui postea fuerūt cardinales ⁊ dñm Angelū sanctissimi curie aduocatum: ac dñm Bndictū Gaietanum prothonotarium (q postea fuit cardinalis: ⁊ papa Bonifa. octauus) exactissima diligētia plurium dierum disceptationibus climatam: primo coram cardinalibus: deinde coram totius curie frequētia: per dictum dñm Bndictum (q eam dictauerat) fecit solēniter promulgari: anno dñi. M.cclxxix. Quam et idem dñs Bonifacius. viij. libro suo. vj. Decretalium in titulo de verborum significationibus inseruit: ⁊ auctēticam reddidit toti mūdo. Dñs etiam Clemēs papa. v. in concilio Uiēnensi in illa decretali. Exiui de paradiso: De verborum significationibus in Clementinis ipsam cōmendauit. Necnō dominus Joānes papa. xxij. in illa constitutione que icipit. Quia quorūdā exigit: ipsam extollit tanq̄ claram lucidā ⁊ magna maturitate digestam. Itē nouissime p modernas ordis cōstitutiōes ⁊ declaratiōes cōmissiōes ⁊ auctē aplica factas ⁊ approbatas: infra tertia pte descriptas amplius cōfirmat ⁊ solidatur.

¶ Anno domini. M.cclxxx. (defuncto domino Nicolao tertio in octaua assumptionis virginis gloriose ⁊ in loco eius electo Martino quarto) dictus minister generalis precepit per obedientiam ⁊ sub excōmunicationis pena: vt in die indulgentie plenarie sct̄e Marie de portiuncula (quam idem dominus papa confirmauerat ⁊ de nouo concessit) nulla oblatio pecuniaria a fratribus in ecclesia reciperetur: vel pro eorum necessitatibus recepta expenderetur: propter cupiditatis notam: qua posset ab inuidis falsa vel minus sacra indulgentia publicari ⁊ deuotio minorari.

¶ Anno dñi. M.cclxxxij. Hic gñalis tenuit caplm gñale in Argētina puincie Alemanie superioris: vbi precepit fratri Philippo ministro Tuscie: vt diligēter inquireret si posset inuenire qua die ⁊ hora fuerit impressa in corpore beati Frācisci sacra stigmata iesu xpi. Qui repperit vnum laicum virtute pfectum: cui facta fuerat multiplex reuelatio: ⁊ apparente sibi beato Fran. dixit: q̄ in die exaltationis sancte Crucis valde mane cum magno doloris sensu ⁊ magno ipsius sancti clamore dño Jesus xps in specie seraph sibi apparens: primo manibus: secūdo pedibus: tertio lateri: suis manibus vulnera illa tam miranda impressit.

Duodecimus generalis fuit frat̄ Arbolotus de Prato minister prouincie Tuscie: electus Mediolani in capitulo generali ibidem āno domini. M.cclxxxv. celebrato domino Martino quarto eodem āno ab hac luce subtracto: ac eius successore Honorio quarto sequenti āno electo. Qui generalis cum per ānum in officio vixisset: appositus est ad sanctos patres.

Tertiusdecimus gñalis fuit Uir magne sufficientie frater Mattheus d̄ aqua sparta sacre theologie magister de prouincia sancti Francisci: electus in cōuentu montis pessulani anno domini. M.cclxxxvij. post obitū domini Honorij quarti q eodem āno defunctus est sede Romana vacāte. In cuius locum dominus Nicolaus quartus successit qui antea minister gñalis ordis fuerat.

¶ Anno dñi. M.cclxxxviij. idē dñs papa videlicet Nicolaus. iiij. instituit q̄ diuersorum custodū vnius puincie voces haberent p vna sola. Statuit ēt q̄ numerus prouinciarum olim sub dño Gregorio papa. x. in caplo gñali eo psente taxat⁹ cū augmēto duarum puinciarum staret immutabilr ne ali⁹ sine lnia sedis aplice ⁊ ordinis protectoris possit alr mutare: nec illū numerum minuere vl augere.

¶ Eodem anno frater Monaldus de Anchona ⁊ fr̄ Frāciscus de Petriolio seu de firmo ⁊ fr̄. Antoni⁹ de

Mediolano viri pfectissimi in Arzēga ciuitate sarracenorum p xp̄o martyrium acceperunt.

¶ Eodē et anno frater Philippus de Anisio i castro Azoti cū duob⁹ milib⁹ xp̄ianis (q̄s ad martyrij palmā pduxit cōfortādo) ōcolat⁹ gl'iosū martyriū ꝯsumauit.

¶ Eodē quoqꝫ āno frater Cōrardus de Saxonia: ꝛ Stephanus de Ungaria viri pfectissimi ꝛ fidei catholice maximi zelatores in vincaria iuxta mōtes caspios cū corona martyrij regna celestia cōscenderūt.

¶ Eodē āno frater Franciscⁱ de Spoleto apud egyptū in ciuitate damiata a sarracenis crudelr occisus ē.

¶ Hic gn̄alis a dicto dn̄o Nicolao .iiij. fuit ad cardinalatū pmotus primo āno sui pōtificatus: tn̄ de mādato eiusdem pape remansit generalis quousqꝫ alter minister generalis fuisset electus.

q **Quartusdecimus** gn̄alis minister fuit frater Raymūdus gaufredi de puincia puincie elect⁹ in ca. reatino āno dn̄i. M.cclxxxix. celebrato psente dn̄o Nicolao papa. 4 cū duob⁹ cardinalib⁹. vꝫ dn̄o frē Bentcuenga albanensi: ꝛ dn̄o frē Matheo portuēsi epis: ꝛ eodē dn̄o papa psonaliter vota eligētiū audiēte pōtificat⁹ sui āno scd̄o. In quo caplo Charolus heres regni Sicilie cum consorte sua ab ipso papa coronatisunt.

¶ Eodē āno idē dn̄s papa Nicolaus. xv. kal. septēbris pōtificat⁹ sui āno .ij. ꝯfirmauit regulā fratrū ꝛ sororꝫ ō pnia p btūꝫ Frāciscū dū adhuc viueret eis datā.

¶ Anno domini. M.ccxcij. xiiij. kal Iunij ciuitas Achon fuit capta p sarracenos occisis ꝛ captis in ea plusq̄ triginta milibus xp̄ianorꝫ in qua oēs fratres conuentus minorum ꝛ sorores monasterij sancte Clare crudeliter occisi fuerunt.

¶ Hic gn̄alis minister dū teneret caplm gn̄ale Parisius anno dn̄i. M.ccxcij. ad preces regis Frācie cathedrā magistralē i theologica facultate ē assecutus.

¶ Anno dn̄i. M.ccxciiij. (sede aplica ob mortē domini Nicolai. iiij. q āno dn̄i. M. ccxcij. in parasceue obijt vacāte duob⁹ ānis ꝛ trib⁹ mēsibus ꝛ Celestino. v. electo q officio pōtificat⁹ renūciauit: ꝛ deinde Bonifacio octauo sequēti āno i festo Natiuitatis dn̄i in cathedrā Petri assūpto) idē mīster gn̄alis ab eodē dn̄o Bonifacio octauo in ep̄m paduanū electus: ab offō mistri gn̄alis fuit absolut⁹. Qui episcopatui nō cōsētiēs a misterij gn̄alat⁹ offo remāsit absolut⁹.

q **Quintusdecimus** gn̄alis fuit frater Ioānes ō Murro de puincia marchie sacre theologie magister elect us in caplo Ananie presente dn̄o Bonifacio papa octauo āno dn̄i. M.ccxcvj. celebrato: pontificatus eiusdē Bonifacij octaui anno secundo.

¶ Eodē āno (volēte dicto dn̄o papa Bonifacio) hic gn̄alis recipit ad ordinē dn̄m Ludouicū regis Sicilie filiū: cui de ep̄atu Tolosano fuerat iā ab eodē dn̄o Bonifacio puisuꝫ: sꝫ puisioni noluit ꝯsentire quousqꝫ (put vouerat) habitū minorꝫ susciperet: quē occulte portau it ꝓfessionē i manibus gn̄alis emisit: postea corā duob⁹ cardinalibus eiusdē ordinis publice habitū recepit: ꝛ deinde semp manifeste portauit.

¶ Anno dn̄i. M.ccxcvij. tertio idus augusti dn̄ica die in vrbe veteri idē dn̄s Bonifacius pōtificatus sui āno tertio canonizauit sanctū Ludouicū quondā regē Frācie ꝛ sanctorꝫ ꝯfessorꝫ catalogo annotauit. Qui qdē sanct⁹ ꝯuentū nr̄m Parisieū. fundauit ꝛ ordinē multū dilexit. Qui sororē habuit beatā Isabellaꝫ que ꝯtēpto sponso terreno: xp̄m desponsauit, ꝛ ordinē scē Clare itrauit ac monasteriū insigne de longo campo fundauit: vbi in vita ꝛ post mortēꝫ miraculis claruit ꝛ ibi scāꝫ corp⁹ ei⁹ honorifice tumulatū fuit.

¶ Anno. M.ccxcix. xiiij. kal. Septēbris in loco q Bricola dr̄ scūs Ludouic⁹ ep̄s Tolosan⁹ (sūptis de nouissime ecclasticis sacramētis) ex hac vita migrauit.

¶ Sub isto gn̄ali hoc tpe claruit Parisi⁹ frater Ioānes Scot⁹ doctor eximi⁹ ꝛ igenij ꝓfūditate famosus.

¶ Hic gn̄alis rexit ordinē ānis. vij. q ab eodē papa Bonifacio octauo anno. M.cccij. electus est in cardinalem ꝛ ep̄m Portuensem.

o **Sextusdecimus** gn̄alis fuit fr Gundisaluus puicie sci Iacobi magr elect⁹ cū eēt minister puincie castelle in caplo Assisij āno dn̄i. M.ccciiij. celebrato: in xp̄i pace iāꝫ requiescēte dn̄o Bonifacio octauo: ꝛ in cathedrā pontificalē loco eius eodē āno videlicet Benedicto. xj. assumpto.

¶ Anno dn̄i. M.cccx. (dn̄i bn̄dci. xj. vite hui⁹ cursu iā pacto āno dn̄i. M.ccciiij. ꝛ anno sequenti dn̄o Clementē. v. in xp̄i vicariū electo) facta est in curia eiusdē dn̄i pape lōga ꝛ scādalosa disceptatio de obseruātia rl'e: fratre Ubertino de Casali ꝛ frē Raymūdo Gaufredi quondā gn̄ali cū socijs multis cōplicibus: cōtratem ordinis in multis criminantibus q dicebant rl'am nō seruari. Ex alia vero pte frater Alexāder de Alexādria magister q postea fuit gn̄alis cōtratē ordinis defendebat. Dataqꝫ fuit a dicto dn̄o papa dictis fribus Ubertino Raymūdo ꝛ alijs imunitas: vt non possent grauari p ordinē pp recursum ad papā vnde occasionaliter multa bona sunt secuta quia facta est declaratio Regule Clem̄. exiui. de v̄. sig.

¶ Anno dn̄i. M.cccxj. kal. Octobris fuit apō viennā gn̄ale cōciliū ꝯuocatū: qd̄ vsqꝫ ad sequentē mensem Maij fuit ꝯtinuatū: in quo in crastino ascēsionis anni seq̄ntis ꝯclusum ē in causa p̄dicta q̄ vertebat inter frēꝫ Ubertinū cū suis seq̄cib⁹ ꝛ ordis cōitatē vltra modū relaxātē rl'aꝫ prio in ꝯcistorio secreto ꝛ sequēti die fuit solēniter ꝛ finalr pmulgatū i vltia sessiōe ꝯcilij Uiénésis p̄sati: ꝛ mod⁹ viuēdi frm̄ q̄ accusabat si seruaretur (noua tunc ordinata declaratione regule ibi adiecta) est declaratus non licere. In qua declaratiōe iudicium de congregatione vini ꝛ bladi: ꝛ vestimētorꝫ vtilitate relinqtur prelatis ordinis: ꝛ non fratrib⁹ alijs qbuscūqꝫ: que declaratio incipit. Exiui de paradiso: ꝛ ponitur extra de verborꝫ signi. in Cle. cuius tenorē quere infra tertia parte folio. 7. Fratres vero Ubertinus ꝛ alij qbus dicta imunitas data erat: pro magna parte iubente domino papa ad vnitatē ordinis redierunt. Prefatus tamen Ubertinus in secundo ordine

monachorum de consilio pape: sed frater minor vixit in vesto tantum habitu.

¶ Hic generalis post dictum concilium per ordinē discurrēs: edificia nimis sumptuosa dirui faciebat: vestes excessiuas fratrib⁹ auferebat: elemosynas ppetuas relinquere ⁊ annuales redditus suis dñis quibuscūq; obligationibus cōpellebat. Et quātum potuit pro reformatione ordis laborauit. Totum enī ordinē (vt dicit Aluarus de planctu ecclesie) expropriauit in vita sua: sniaz excōicationis ferens ɔtra oēs fratres subditos ⁊ prelatos: nisi īfra certum terminū illis a quib⁹ habebāt redditus vel eoꝝ heredib⁹ resignarēt. Qd̄ ⁊ factum fuit. Propter qd̄ ab aliquibus fribus plures psecutiōes passus est. Qui ãno dñi. 1313. Parisius visitando diem clausit extremū. Qui ēt (vt idem Aluarus dicit) parū post morte suam in eodē ɔuentu Parisiensi in visiōe quibusdā frib⁹ apparuit gloriosus in throno residēs cū sceptro ⁊ aurea corona. Qui dicit: q sedes throni illi⁹ sibi erat assignata: q: purissime in ordine obseruauerat regulam ⁊ dominā paupertatē. Et sic apparet fruct⁹ ⁊ zelus Clementini ⁊ friū bonoꝝ p Cle. cetus factū ex relatione sua ɔtra relaxātes ⁊ criminantes eos.

¶ Hic gñalis cōposuit tractatum vtilē de pceptis cui nōib⁹ in rla ⁊ de equipollētib⁹ pceptis ⁊ de būtib⁹ vim pcepti ⁊ de alijs in ipsa regula ɔtentis: q icipit. Regula nra frēs charissimi. Quere īfra tertia parte fol. 70.

¶ Hoc tpe expulsi sunt iudei de regno Frācie omnibus eorum bonis ɔfiscatis in eternum nō reuersuri.

Decimus septimus gñalis mister fuit frater Alexāder de Alexādria magister de puincia Janue electus in caplo Barchinone: ãno domini. 1313. celebrato pōtificatus dñi Clemētis. v. anno. viij. qui anno sequenti. xij. kal̄s Maij ab hac luce migrauit. post cuius obitum vacauit sedes apostolica duobus annis ⁊ vltra.

¶ Eodem anno dictus generalis cum altum per annum cum dimidio ordinez gubernasset: appositus est ad sanctos patres ⁊ sepultus in ara celi: ⁊ post ipsum fere per. xvij. mēses fuit ordo sine generali ministro.

¶ Eodem tēpore sede Romana pastore ⁊ ordine generali vacante: aliqui de custodia Narbone psecti rēe zelato: eo vidētes totalē ipsius destructionem: ⁊ q declaratio Clemētis. v. nō seruabat: nec ab ordis vniuersitate recesserit. Loca etiam Narbone ⁊ Biterris p vim armoꝝ (dictis idē frib⁹ ordis qui eum ɔfundebāt habētes granaria ⁊ cellaria: redditus equos ⁊ multa alia ordini idecētia) occuparūt: ⁊ alios sibi guardianos ⁊ custodes psecerūt: circūsq; habitib⁹ cōuētis tanq̄ pphanis: habit⁹ asperos ⁊ breues adherere se dicentes voluisse beati Frā. ⁊ ɔstōnibus patrū psectoꝝ assūpserūt. Plures etiā alij frēs ãno dñi. 1315. ⁊. 16. de eadem ⁊ alijs puincijs ad eos aduolarūt: ex quo multa scandala ɔtra relaxates ⁊ platos cōuētus ordis sunt secuta: quia seruare regulam nolebāt nec alios seruare permittere volebant.

Decimus octauus gñalis mister fuit fr̄ Michael de Cesena magr̄ de puincia Bononie electus in caplo gñali Neapoli. Anno dñi 1316. celebrato: in quo ãno. 7. idus Augusti ad pontificatus fuit assumptus dominus Joā. 22.

¶ Anno dñi. M. cccxvij. septimo idus Aprilis idē dñs papa frēm Ludouicū olim epm̄ Tolosanū scōꝝ cathalogo ãscripsit. Cui⁹ corpus postea. 8. die Nouēbris eiusdem ãnis p quatuor cardinales specialr̄ deputatos ad hoc fratre psente suo Roberto rege Sicilie de medio chori vbi fuerat sepultū supra maius altare in archa argentea cū solēnitate maxima est sepultum.

¶ Eodē ãno (inualescēte multitudine friū dictoꝝ deuotorum cōtra ordis) fuit pestis grauissima: idem gñalis de voluntate dñi Joā. pape misit illuc mistruz agrantie: sed paro illoꝝ friū spūalium ad sedē aplicā appellauit.

¶ Anno dñi. 1318. dñs papa Joānes volēs ponere litī finē: duo pdcta pncipalia totius dissensiōis. vz. de forma ⁊ qualitate habitus: necnō de granarijs ⁊ cellarijs in illa ɔstōne: que icipit. Quorūdam exigit: liquido declarauit pontificatus sui anno secundo: que habētur infra tertia parte fol. x.

¶ Anno dñi. 1322. feria. v. post dñicam de passione frater Thomas de Tolētino frater Jacob⁹ de padua ⁊ frater Demetrius laycus ⁊ fr̄ Petr⁹ de senis in thana ciuitate sarracenoꝝ sunt glioso martyrio coronati.

¶ Anno dñi. 1323. Idē dñs Joānes papa sup regulam friū minoꝝ ac declarationē ipsius factam p dñm Nico. iij. ɔstōnem edidit que icipit. Ad conditorem canonū: que hr̄ in Clemē. in extrauagātib⁹ erroib⁹ plenam: ⁊ postea reuocatā cū ceteris ab eodē ɔtra ordinē ⁊ contra paupertatem christi errones: ⁊ heretice confectis: ⁊ egregie per Okam ⁊ alios improbatis.

¶ Eodez ãno frater Jacobus bernardi de ordine nostro inqsitor heretice prauitatis misit frēm Catalanuz ⁊ frēm Petrū paschalis ad Valētinensem diocesim: instituens eos suos vicarios ad pcedēdum ɔtra hereticos: Qui cū iniunctū officiū exequerenť viriť ⁊ ɔstanter: per hereticos sūt crudeliter plagis iterfecti. Quorum canonizationem per Joā. papam iam inceptā sequens turbatio impediuit.

¶ Anno dñi. 1325. fuit celebratū Perusij ca. gñale. in quo qd̄ de paupertate xp̄i fuit determinata: que iaz in curia coram dño papa icepat ventilari. Sup quo dñs papa fuit nō modicū idignat⁹: ⁊ tūc successa est maioꝝ ordis tribulatio dum pma videreť sopita. Nā dictus gñalis ad pūtā dñi pape se ɔferēs: determinationem capli psati voluit defendere. Quo (ā frib⁹ aliqb⁹ fallacib⁹ susurronib⁹ ⁊ detractorib⁹ xp̄i paupertatem abhorrētib⁹ alioꝝ ordinum pfessorib⁹) indignatio dñi pap. cōtra religionem incēditur: ⁊ pullulātib⁹ hincide scandalis ordini malum irreparabile suscitatur.

¶ Anno dñi. 1327. in maiori dicte tribulationis feruore. v. kal̄s Octobris dñs Elzearius comes Ariani scissimus. q. 27. ãnis cū vxore sua scissima Delphina in virginitate absq; lecti separatiōe vixerat: Parisius in manibus friū Frā. scī de Maronis ex hac vita migrauit. ¶ In qua tribulatione ⁊ maxia turbatiōe hec inocētissima religio (q̄ cū ecclia potuit fluctuare ⁊ non perire) pp maloꝝ culpas iduit ɔfusionē: ⁊ tanq̄ virgo tenerrima verecūdiam ⁊ rubo: ē: s3 xp̄oci⁹ spōsus ante

hmői angustias ipsam diuersis honoribus preueniens et
multis tā ecclesiasticis q̄ mūdanis protectorib⁹ miseri-
corditer stabiliuit. ¶ Tūc. n. assumpti sunt ad cardina-
lat⁹ pcellentiā duo frēs Aqtanici viri lr̄atissimi et sue
religionis feruētissimi zelatores frēs. vz. Vitalis de fur-
nio et Bertrādus de turre: q canū lateranū ptra ordinē
in facie ecclesie: rūderēt. ¶ Viuebat ēt dñs in sana ara-
gonie patriarcha Alexādrinus: q ex magna deuotiōe
nři ordis q̄uis vellati hītū ptinue dferebat. ¶ Pre-
cesserat aūt dñs Johānes imperator tartaroꝝ: q cū matre
sua oli fuerat p frēs minores ad fidē catholicā puersus
baptizat⁹ et nutrit⁹ et i loco frm̄ q scūs Joā. vocat ppe
saray ad triamilia more iperiali solēniter tumulatus.
Qui cū p. xxxv. annos sub terra fuisset: et pp guerras
p frēs trāsferret ad dictā ciuitatē saray: ita integer et in-
corruptus cū vestib⁹ et puluinari de serico est repertus
nō sine admiratione fidelium et sarracenorum: ac si ea-
dem die fuisset mortuus et sepultus.
¶ Precesserat modicū istam tribulationem sci Lu-
douici ad approbationē et exaltationem canonizatio
et in facie ecclesie crebra miraculorum eius coruscatio.
Cuius vnq̄ ad dilectionem ordinis fortius efferbuit: q̄
eius germanus dñs rex Robertus et dña Sancia co-
niunx eius: que psolabiles tūc literas ordini misēs: in-
ter alia inseruit: q pro defensione ordinis personam et
potentiam suam exponeret: imo pro stabilitate regu-
le erat imolari parata.
¶ Precesserat in regno Francie Philippus. vj. qui
Blācam filiā suam beato Fran. in monasterio de lōgo
cāpo obtulerat in vita et post mortem corpus suum in
signū dilectionis cū fribus pueuntus Parisieñ. tumu-
lari pceperat. ¶ Regnabat tūc in eodē regno Phi-
lippus. vij. fili⁹ sororis sci Ludouici epi cū sorore sua
Johāna ordini deuotissima magn⁹ istu⁹ religiōis defen-
sor. ¶ Precesserat in regno castelle sancius bone me-
morie rex illustris: q pmo p frēs turbat⁹ fere de regno
suo oēs frēs expellere: et religionē inde eradicare ppo-
nens: tandem tāto fuit ad istā religionē igne dilectiōis
flatu sci spūs succēsus: q pter magna bnficia honores
maximos et fauores: elegit in fine cū hītu ordis sepeli-
ri. Qui in dilectione ordis tpe huiꝰ tribulationis Alfon-
sum xpianissimū habuit successorē. ¶ Reges ēt por-
tugalie cōiter ex deuotione frēs hnt in pfessores: et mul-
te regine eiusdē regni in habitu ordis sunt sepulte: de
qb⁹ vna vlix bone et imago ei⁹ sup sepulchrū corda et
habitu in ecclia cathedrali: alia est collimbrie monaste-
rio solēni qd ipsa viuēs edificauerat sororꝝ scē Clare.
¶ Precesserat modicū añ i regno aragonie domin⁹
Jacob⁹ rex: q tāte deuotiōis fuit ad ordinē: vt in vlti-
ma īfirmitate hītū viuēs in lecto indueret cū pposito
q̄diu viueret eū ferēdi: q moriens fuit sepult⁹ cum eo
Barchinone: filiū suū Petrū regem et parē in ordis
dilectione tpe dicte tribulationis relinquēs: q fuit etiā
in monasterio Barchinone cū frib⁹ in habitu tumula-
tus: ēt et vxor sua prima regina in cōuētu Cesar augu-
ste: et vltima in pueutu Jller de in habitu sunt sepulte.
¶ Quātū ēt rex maioricaꝝ et scē memorie dña Excla-
munda eiꝰ psors regina ordinē dilexerint: satis et ipso-
rum primogenito dño Jacobo ordini oblato q in or-
dine finiuit laudabiliter dies suos clare apparet. Di-
ctae etiam tribulationis tempore regnabat in Vngaria fili⁹
fris sancti Ludouici epi ordinis maxim⁹ dñs et defen-
sor: quo tota illa domus regia extūc fuit dilectioni or-
dinis totaliter dedicata. ¶ Regnabat etiam tūc in re-
gno Cypri recolende memorie dominus Henricus
virgo purissimus vsq ad mortem q̄uis vxorem hēa
et omni virtute perfectus: qui fratres intime diligebat:
et in fine fuit cum habitu in conuentu Nicossie cū frib⁹
tumulatus cuꝰ sepulchrū est varijs miraculis glorio-
sum. ¶ Magna vo pars dictoꝝ regū et multoꝝ alioꝝ
dñorum ducū comitū et baronū scripsit pro excusatio-
ne et pseruatione religiōis cordialissime dño pape Jo-
anni et eius pseruationem nimis pcurarūt. ¶ Illis ēt
tpibus multi frēs pro fidei pfessione sacrū sanguinem
effuderūt: et multi frēs florebant tantis virtutib⁹ et mi-
raculis: q eoꝝ fama per mundum fortiter redolebat.
¶ Magni ēt clerici claruerūt illis tpibus. vz. frater
Petrus aureoli: frater Fran. pdictus de Marrone:
frater Fran. de Marchia: frater Geraldus Odonis
qui sup sniās scriptas subtilia ediderūt. Ex qbus pz q
ista religio ex parte apparebat horribiliorū extanto: d
platoꝝ et principum tam fauorabili dilectione: et tot fra-
trū pro fide sanguinis effusione: et alioꝝ ēt prodigioꝝ et
signoꝝ attestatione pfecta et magnoꝝ clericoꝝ et nobi-
lium psonaꝝ illustrata professione: qb⁹ post diuinā p-
tectionē: quasi quattuor columnaꝝ fundamēto in sua re-
ctitudine seruabat eā admirabilis appareret nō solum
platos: sed alios puerissimos q eā psēqbantur pueute
ret in stuporem. Et ob hoc diuino instinctu dominus
papa malitiam inuidorum susurrantium et solēnitatem
et inocentiam religionis perpendēs: flexus ad eas nūc
cōpassione nūc affectiōe: litteras multum consolatorias et
fauorabiles misit Parisius caplo generali: et ad amo-
rem pristinum est reductus.
¶ Eodem anno dñi. M. cccxxvij. fuit Lugduni ca.
gñale celebratum. In quo que acta fuit: nos latent.
¶ Anno dñi. M. cccxxviij. fuit Bononie. capitulū
gñale celebratū: et dict⁹ frater Michael fuit per dñm
papā Jo. xxij. ab officio absolut⁹ et dictus dñs frater
Bertrādus de turre cardinalis fuit vicarius ord. in-
stitutus: q iussu sequēti ãno Parisius pro electiōe fu-
turi gñalis capitulum pgregari. Dict⁹ vo frater Michael
duodecim ãnis offm gñalatus tenuit: et nō obstāte di-
cta depositione (quantum potuit) officium defensauit.
qui mortuus est sepultus in conuentu de Monacho
prouincie Bauarie in ecclesia.

Decimus nonus gñalis ordis fuit fr Geral-
dus Odonis magister notabilis
de puicia Aqtanie elect⁹ Parisi⁹ in ca. gñali ãno dñi
1329. ibidem celebrato pōti. dñi. Joā. xxij. ãno. xiij.
¶ Anno dñi. M. cccxxxj. fuit perpigniani gñale ca-
pitulū celebratū: in quo idem gñalis frater Geraldus
antiquam formam statutoꝝ gñalium domini et sancti
Bonauēture: et eius successorum et ex dictis sanctorū
patrum et priuilegijs ordinis: ac statis diuersoꝝ capi-
tulorum generalium edidit: tum eodem capitulo no-
uam

uam compilationem generalium statutorum. In quibus nouas cerimonias et ritus insuetos fratribus imposuit: videlicet vt recipiendus ad professionem staret in missa conuentuali ante altare prostratus: et post communionem sacerdotis et ipse deuote communicaret.

¶ Anno dñi. M. cccxxxiij. xxij. die mensis Aprilis in ciuitate saray frater Stephanus de Ungaria post multa miracula glorioso martyrio consecratus immaculatam reddidit spiritum deo patri. ¶ Eodem anno in Salmastro villa sarracenorum frater Guilelmus de Anglia p infideles in confessionis vere fidei interfect⁹ est.

¶ Anno domini Millesimo, cccxxxiij. fuit Assisij generale capitulum celebratum: in quo (certis ex rationibus allegatis) supradicte nouitates et cerimonie capituli ppignianj fuerunt renocate: et fratrum receptio ad ordinem et ad professionem fuit ad antiquam formam reducta.

¶ Anno domini. M. cccxxxvij. (post obitum Joannis. xxij. q obijt anno domini. Millesimo. cccxxxv. et pontificatus sui anno. xix. ac post electionem domini Benedicti. xij. qui etiam eodem anno fuit ad pontificatum assumptus) fuit camri generale capitulum celebratum: in quo facta fuit noua compilatio generalium statutorum a Benedicto. xij.

¶ Anno dñi. Millesimo. cccxlj. in Amalech ciuitate sarracenorum frater Frãciscus de Alexandria: frater Richardus de Burgundia episcopus: frater Raymundus rufi prouincialis: frater Paschalis hyspan⁹ de victoria sacerdotes et frater Laurentius de Alexandria et frater Petrus marcelli de prouincia prouincie laici: fidem constanter confitentes a Sarracenis crudeliter interfecti sunt.

¶ Eodem anno frater Ulricus de aldechonio et Martinus de had in ducatu Liuonie prouincie Bohemie in castro valne ab ydolatris sacro martyrio interfecti sunt.

¶ Hic generalis rexit ordinem quasi. xiij. annis: et anno dñi. M. cccxlij. in quo Bñdictus. xij. hac luce priuatus: et eodem anno Clemens sextus ad culmen pontificat⁹ assumptus: ab eodem dño Clemente sexto fuit in patriarcham anthiochenum epm cathanensem electus.

Uigesimus generalis fuit fr Fortanerius vassali de prouincia Aquitanie magister electus in capitulo Marsilie celebrato anno domini. Millesimo. cccxliij. pontificatus domini Clementis sexti anno secundo.

¶ In hoc capitulo fuit ordinatum q de cetero seruetur constitutiones sancti Bonauenture (aliquibus additis) tanquam ordinis fundamenta alijs statutorum compilationibus tam papalibus q generalibus reuocatis.

¶ Eodem anno generalis recepit ad ordinem sancte Clare illustrissimam dominã Sanciam de maioricis Sicilie et hierusalem reginã. Que ob feruorem paupertatis eis mandans reuinciens in monasterio sancte Crucis de Neapoli sub prima tractione regula sororum sancti Damiani elegit dño (nihil temporalius sibi relinquens) proprio famulari: et in eodem monasterio vsqz ad vitimum vite sue terminum valde in dei seruitio profecit.

¶ Anno domini. M. cccxlv. in quadro babylonie minoris frater Liuinus de prouincia francie pro fidei confessione glorioso martyrio consumatus est.

¶ Eodem anno circa medium mensis Aprilis: frater Joannes de monte policiano prouincie Thuscie: in eodem castro martyrio vitam finiuit.

¶ Anno dñi. M. cccxlvij. dictus frater Fortanerius generalis postq quasi per sex annos in ordinis gubernatione profecit: factus est p dominum Clementem. vj. archiepiscopus Rauennensis: et postea patriarcha gradensis: et sepultus est padue in ecclesia fratrum minorum.

Uicesimus primus fuit frater Guilelmus farinerij de prouincia aquitanie electus cum esset minister aquitanie in capitulo Ueronensi anno dñi. M. cccxlviij. celebrato presente dño fratre Fortanerio archiepiscopo predecessore suo: et auctoritate apostolica vt vicarius ordinis: presidente pontificatus dicti domini Clementis. vj. anno. vj.

¶ Anno dñi. M. cccli. hic generalis celebrauit generale capitulum in Lugduno: in quo aliqua fuerunt ordinata circa officium diuinum: q hic non ponunt.

¶ Anno dñi. M. ccclij. qdam frater Genalis vocatus frater Paulutius de Fulginio de prouincia sancti Fran. et qdam alij magna deuotione ducti supplicauerunt dño pape Clementi. vj. instantibus pro eis qbusdam viris notabilibus: vt eis aliqua loca ordinis concederent in qbus possent regulam ad litteram obseruare. Asserebant nãqz q communitas ordinis eam non seruabat: vt fuerat a btõ Fran. tradita in sua puritate. Qui a dicto domino papa impetrauerunt: q possent hec. iiij. loca in prouincia sancti Fran. vz. carceris bruliani. heremitorum et montis Lucij: et pro quolibet. xij. fratres quos possent recipere: vel de fratribus ordinis: vel de secularibus vndecumqz venientibus: nullusqz in hoc impedire valeat. Statimqz fecerunt habitus paruos a communitate ordinis: in mensura et figura difformes: qbus plures simpliciter gradientes adheserunt super tanta ordinis reformatione gaudentes.

¶ Anno domini. M. cccliiij. (domino papa Clemente ab hac luce. Anno domini. M. ccclij. sub tracto: et in eius locum ac beati Petri vice domino Innocentio. vj. post paucos dies assumpto) fuit assisij generale capitulum celebratum: in quo iterum ordinatum est q seruarentur ordinationes domini sancti Bonauenture: quas idem generalis misit per omnes prouincias ordinis: et ab eodem Guilelmo Farinerij nomen acceperunt: et statuta Guilelmi Farinerij vocantur q uis uncia de se nihil posuerit. vide infra tertia parte fol. 211. Fuit de dicta reformatione tanta ordinis perfectio q quasi in omnibus prouincijs aliqui viri perfecti et zelum perfectionis regule habentes tam in heremitorijs q in conuentibus viriliter laborarent pro conseruatione: et obseruantia religionis et regule q obseruantia perfectiori modo et forma iuxta regule formam: prout a principio ordinis incepit: et in multis continuata extitit: et iuxta apostolicas declarationes: et statuta iterum ab omnibus seruari ordinata est in eternum duratura. Ex fratrib⁹ istis sub fratre Paulutio facta est obseruantia vsqz ad sanctum Bernardinum. 1443. et post ea deputati sunt vicarij generales citramontani et vltramontani vsqz ad presens: vt testant

frēs puīcie. S. F. ꝛ tota Italia vbi vixit ꝛ vitā finiuit.

¶ Anno dñi. 1356. hic gñalis p dñm Innocē. papā vj. tituli scōꝝ Marcellini: ꝛ Petri factus est p̄sbyter cardinalis. Remāsit tn̄ Vicarius ordinis vsq; ad electionem successoris: ꝛ rexit ordinem nouem annis.

Uicesimus secundus generalis fuit frater Joānes de Buco magister de prouincia aquitanie electus in caplo Barchinonensi. anno domini. M. ccclvij. celebrato pontificatus domini Innocentij sexti anno quinto.

¶ Anno domini. M. ccclviij. tempore vernali fuerunt pro fide catholica martyrizati in Cadro frater Nicolaus de monte corbino: ꝛ frater Franciscus de prouincia Terre laboris.

¶ Eodē āno dictus generalis in cōuētu Belne prouincie sancti Bonauēture decessit ꝛ predictus dominus frater Guilelmus cardinalis factus est per dominum Innocētium. vj. Vicarius ordinis: qui statim precepit per totū ordinē sequēti āno in cōuētu Janue caplꝫ generale ꝯgregari pro electiōe futuri gñalis ministri.

¶ Eodem āno dicto domino cardinali ordinem gubernāte: preclarissime nobilitatis princeps dominus Petrus de Aragonia infans filius quōdā regis aragonie ꝛ domine Regine sororis sancti Ludouici epi diuina reuelatiōe premonitus: ordinem cum deuotione ꝛ multorum admiratione intrauit.

Uicesimus tertius generalis qui dicto fratri Joāni de Buco in officio successit fuit magr frater Fortanerius vualensis: q postmodū ad cardinalatū ab Innoc. pap. vj. assūpt⁹ fuit ꝛc.

Uicesimus quartus gñalis fuit frater Marcus de Viterbio magister de prouincia Romana: electus in capl. Januensi āno domini. M. ccclix. celebrato ponti. dñi Inno. vj. āno. vj.

¶ Anno domini. M. ccclxij. xiij. die Septēbris. In christi pace iam quiescēte domino Innocētio sexto qui obijt anno domini. M. ccclxij. ꝛ eodem anno ad pontifi. assumpto domino Urbano quinto dictus generalis frater Marcus factus est per eundeꝫ dominum papam Urbanum tituli sancte Praxedis presbyter cardinalis: ꝛ āno sequēti congregatum est generale capitulum pro electione generalis ministri.

Uicesimus quintus generalis qui dicto fratri Marco de Viterbio in officio successit fuit frater Bertrādus de Frigiaco q postea a dño pap. Urbano. v. ad cardinalatum assumptus ꝛ promotus fuit: ꝛ epūs Hostiensis factus ꝛc.

Uicesimus sextus generalis mister fuit frater Thomas de Bononia magister in prouincia Bononie electus Assisij in cap. generali ibidē celebrato āno domini. M. ccclxvij. pontificatus domini Urbani. v. anno. iiij.

¶ Eodem āno. 12. fratres qui morabātur in loco sacro mōtis Syon capti per sarracenos cū multis christianis crudeliter interfecti sunt: quorum mortis causa fuit rex Cypri qui ceperat Alexādriam sarracenorum famosissimam ciuitatem.

¶ Anno dñi. M. ccclxix. in Ungaria ciuitate Bidin passi sunt pro defensiōe fidei quinq; perfectissimi fratres. vꝫ. Antonius de Saxonia vir igniti eloquij magniq; raptus. Frater Gregorius de Tragurio prouincie Dalmatie profundissime humilitatis ꝛ magn⁹ zelator fidei frater Nicolaus Ungarius qui per decem ꝛ sex annos nō comedit nisi semel in die post vesperas panē ꝛ aquā tm̄: portando semp ad carnē circulos ferreos: ꝛ loricā: oēs sacerdotes: ac frat Thomas d Fulginio: ꝛ fr Ladislaus laici deuotissimi: ꝛ nimie rigorose.

¶ Anno domini. M. ccclxxij. cuꝫ iam p̄dictus dñs Urbanus. v. āno dñi. M. ccclxx. in dño obdormisset: ac Gregorius. xj. in locum eius successisset predictus frater Thomas generalis minister factus est per eundem dñm papā Gregorium. xj. patriarcha Gradensis: ꝛ sic fuit ab officio absolutus.

Uicesimus septimus generalis mi. fuit frater Leonardus de Gifonibus magister de prouincia terre laboris minister eiusdē prouincie: fuit elect⁹ in caplo Tolosano āno dñi. M. ccclxxiij. celebrato: ad qd caplm dñs papa Grego. xj. p̄cipuus pr ꝛ dulcis amicus ordinis: misit bullas multū fauorabiles ꝛ vtiles toti religioni: vt patet p3 īfra secūda parte sub eodē fol. 24. ¶ Qui p̄dictus pōtifex āno dñi. 1378. pōtificatus sui octauo obdormiuit in domino.

¶ Quo defuncto āno sequenti vi vel metu elect⁹ fuit Urba. vj. vnde scisma multis ānis in dei ecclesia pullulauit: ꝛ in discordia plures pontifices fuerunt electi: de qb⁹ vide infra. ij. partis post Gregorium. xj.

Uicesimus octauus generalis fuit frat Ludouicus d Venetijs magister q fuit electus in generaleꝫ ministrum in capitulo Strigoniēsi in Ungaria celebrato āno domini. M. ccclxxx. tempore Ludouici regis: ꝛ eius genetricis Elysabeth Urbano papa. vj. ex vna parte: ꝛ alio pontifice ex alia ecclesiam dei: propter scisma regentibus.

Uicesimus nonus generalis mister q huic Ludouico in generalatu successit fuit frater Martinus de Janua electus in capitulo generali Padue celebrato anno domini. M. ccclxxxiij. Urbano papa in Italia, ꝛ alio pōtifice in Auinione existentibus.

Tricesimus generalis minister predicto Martino in generalat⁹ ministerio succedēs fuit frater Henricus prouincie Janue qui electus fuit in generalem ministrum in capi. Florentie celebrato āno domini. M. ccclxxxvij. ꝛ vt tradit Antoninus Florētinus in hystorijs sicut pape erāt duo sic ministri duo erant generales.

Tricesimus primus mister generalis huic Henrico succedēs fuit frater Antonius de Pireto magister qui fuit electus in capitulo gñali argētine celebrato anno dñi. M. cccc v.

¶ Et sic erat scisma quia aliqui adherebant Urbano pape Rome residenti: ꝛ alij Clemēti Auinioni existēti: ita Gallici cum Hyspanis ꝛ anglicis adherentes Clementi habuerūt vnum generalem ministrum ꝛ Italici cum Alemanis ꝛ Hungaris adherentes Urbano instituerunt alium generalem.

Tricesimus secundus

Tricesimus secundus generalis q dicto fri Antonio de pirerio successit fuit frater Antonius de massa. Qui scismate ablato et in concilio constanciensi punita ecclesia sub Martino quinto creatus fuit. Qui multum et clarat ordinem relaxauit: et bonis fratribus sui statuis obseruatoribus et zelatoribus fauit. Et sub eo sequente visio ordinis ichoata fuit et decretum constanciense pcuratum. Qui tandem Assisij fuit generalatu priuatus honesto modo: quia nimis ordo sub eo relaxabatur. Et priuatione generalatus fuit ad epatum massanum translatus. Quadobrem fuere professionis vere zelatores et obseruantie regularis amatores ceperunt a conuentibus et cura ministrorum recedere quo feruntur vt in concilio constantiensi multa primo obtinuerint de quo in tercia parte secunda fol. 30.

Tricesimus tertius generalis minister q dicto magistro Antonio de massa successit fuit fr Guilelmus de Cassali magister in Theologia. Qui sub Martino papa. v. et de voluntate ipsius in ca. ... Assisij cele. electus fuit et longo tempore sub eodem Mar. v. et Eug. iiij. ordinem rexit. Hic maxie ordis reformationem zelauit: et prout potuit et quos potuit reformauit.

Tricesimus quartus Generalis minister q dicto fri Guilelmo de casali. Hic constituit suum Vic. generalem sup fratres de obseruantia (quia valde erat multiplicati i Italia i predicatoribus sci Bernar. fratres) ideo ipsm scm Bernardinum (licet inuitum) instituit: et Euge. iiij. confirmauit: vt tota Italia testatur et hec inscriptio: cui successit fuit fr Antonius de rusconibus. Qui etiam i ca. generali Padue celebrato tempore Euge. iiij. electus fuit: i cuius electione fuit maxia discordia: quia quidam fratrem Albertum de sartiano q erat de obseruantia volebat eligere. Sed tandem consensu omnium libera facta fuit electio sicut fri Alberto consulverat fr Berni. de Senis (quia iam ob famam sue scitatis et gratias predicandi multum reputatus erat: et tunc pnobitate et minister erat sancte fuit) nimi ster generalis fuit elect. Qui sciens postq factas orone dno reuelante cognouit nondum expediens esse obseruantie (in nouo sita te) conuentuum et frum q miti erant generalis de eorum obseruantia haberet: sed alius medius: q magis timeret et reuereretur a conuentualibus. Et tunc dict sciens non elegit dcis fres Albertum de obseruantia: sed dcm magistrum Anto. de Ruscombus oio honestate et obseruantie zelatorem. Et ex voluntate. D. Euge niij quarti datus est vnus generalis vicarius totius obseruantie. Hic Albertus fuit eloquentissimus orator et predicator per totam Italiam: vt precipue Mediolani et aliis ciuitatibus pncipalibus pluribus i miraculis scis. Quem Eug. iiij. (summe cupiens ordinem minorum reformare: videns fructum et vtilitatem vite et sermonum. S. Bernardi et frum obseruantium ab eis conuersorum) post mortem pfati. G. de casali. M. G. constituit vicarium generalem totius ordis. f. obseruantium et conuentualium et totum ordinem: et dedit illi. f. Alberto (licet inuito et renitente) sigillum ministeriatus: et precepit vt conuocaret capitulum generale cel celebrandum Padue ad electionem generalis ministri. De hoc extant copie epistolarum et lrarum suarum pp disertitudinem et facundiam in volumine collectarum: in bibliotheca senatus et capistrani cum pluribus tractatibus et aliis epistolis ad Eugenium: ad platos et principes totius italie. Jt i ipsis sunt lre obiales ad conuentum pi [?]. Ad ministros puinciales Hispanie: Francie: Alemanie: vt noie Eugenij quarti ad capitulum supradictum pparent: et sibi ad regem castelle et alios vt ipsos ministros mitterent et renitentes sub isto (quia generalis totius ordis erat) renunciauit S. Bernardinus vicariatum generale in illo capitulo. et facta fuit electio magistri Antonij et non de obseruantia: consilio sci Bernardi ne piret obseruantes: et creauit generalis institut sup obseruantes. In puincia sci Antonij sunt fres q fuerunt ministrantes in illo capitulo: quia tamen obseruantes prouinciales erant: et sunt sermones ibi facti.

¶ Anno dni. M. cccc xliij. generali ministro existente supradicto fre Antonio de Rusconibus idem dno Eug. iiij. attendens augmentum et pfectum sacre obseruantie per orbem vniuersum longe lateque diffuse: necnon et multitudinem copiosam insignium virorum q eidem tam efficaciter in Italia: Alemania: Francia: et Hispagnia: adheserunt: desiderans q indies de bene i bene cresceret: rogauit pdictum generalem ministrum fres Antonium de rusconibus: vt frem Joanem de Maubert virum scia et honestate morum dotatum, pro conseruatione ipsius obseruantie suum faceret commissarium cismontanum concedendo eidem omnimode potestatem suam sup eosdem fres de obseruantia. Qui generalis minister acquiescens iussioni dci summi pontificis: eundem frem Joanem suum instituit commissarium: put i commissione sua munimine bulle eiusdem dni Eugenij roborata plenius continet: quam vide infra sub eodem Eugenio i scda pte pnti tractatus. fol. 33.

¶ Anno dni. M. cccc xlvj. xviij. mensis Maij idem dno Euge. anhelans plurimum integralem reformationem ordinis dco pfi commissario fri Joani de Mauberto mandauit p quod dam breue sue scitatis: vt sibi ad romanam curiam pro reformatione conuent[us] are celi sex fres mitteret. s. duos de hispania: duos de Francia: et alios duos de Alemania. Qui commissarius scripsit fri Roderico de oña hispano viro pfecto ac pdicatori euangelico: vt ad execuitonem dei mandati aplici ad almam vrbem accederet: q ab eodem summo pontifice in tanta dilectionis charitate est receptus: vt eum pro filio haberet: ac oia postulata concederet.

¶ Anno eode dni. M. cccc xlvj. xxiij. die Julij idem dno Euge. iiij. clarissime ppendens opta ex supdicta ordinatione vicarij generalis in sacro concilio Constanciensi statuti ac de consensione a generali ministro ipsius inuitu sci ordinis in sua pmeua obseruantia tamq rutilans sydus in celo vt debat glia clarescere ac ecclie sacrosce: necnon et ppło xpiano ineffabile doctrine et morum tamq candida margarita dec afferre: pp motu non ad alicuius sup hoc oblate petitionis istam de consilio frum suorum scte ro. ecclie cardinalium: ac mltorum alior platorum in curia tunc existetium duos instituit vicarios: vnum cismontanum frem. vz. Joanes de Mauberto supradictum: alium vltramontanus frem. vz. Joan. de capistrano virum scia et religionis zelo igne spus sci succenso generali ministro existente supradicto fre Antonio de Ruscombus: vicariosque pmciales loco ministrorum ordinauit: vt in litteris eiusdem pontificis Eugenij: quas quere sub eodem vt supra.

¶ Eode tpe in italia claruerunt inuerabiles fres vita et scia insignes: inter quos beatus Berii. de Senis vir magne scitatis doctor vtriusque iuris; q in eisdem pub huic reformationi formam dedit et ordinem: ita vt nomen beatissimi patris nri Francisci pre sanctitate eius gratia et predicationis excellentia obliuioni tradi videretur.

¶ Claruit etiam in eisdē ptib⁹ eodē tpe fr Joānes de capistrano p̄m⁹ ḡnalis vicari⁹ vltramōtanus īnūerabiles populos in viā vītatis p̄dicationis sue turba diri genozum victoria miraculosa data celitus xp̄ianis in vngaria trāsdanubiū ꝯ turcos ppl̄m trepidātē ad p̄ſcq̄ndū eosdē turcos mirabiliter ꝓcurauit: in qb⁹ vltio ineffabilis facta est: ita ꝙ ipſi inimici fidei postmodū cōfiterent ꝙ imensus nūerus armigeroꝝ insequebantur eos vt vix ausi fuerit retro aspicere: qḋ factū eius precibus ꝛ intercessione non dubitatur.

¶ Itez fr btūs Jacobus de Marchia: q Neapoli miraculis inumeris coꝛuſcat: ꝛ plures aly focy ꝛ discipuli. S. Bernardini per totam Italiam.

¶ Eodem tēpoꝛe in Hispania: ꝛ p̄cipue in ꝓuincia castelle multi frēs ſcia ꝛ ſcitate ꝯſpicui claruerunt: inter quos recolende memorie frat Alfonsus ō boroꝛ sacre theologie ꝓfessoꝛ: q moꝝ honestate ꝛ zelo religionis pollens primus prouincialis vicarius in dicta ꝓuicia castelle elect⁹ in custodia toletana cū adhuc soli ꝯuētū ocanie ꝛ ſci Juliani ōla cabrera hēret: in obseruātia eiusdē custodie p̄cipu⁹ pr̄ edificatoꝛ extitit ꝛ reformatoꝛ: cui p̄les egregy seruētissimi dei cultores ac ſue rſe zelatores custodie hispalēſis imediate dēuo se adheſerūt. Qui magr̄ Alfonsus: vt oēs alias custodias ad obedientiā patrū vicarioꝝ reduceret vſq ad mortē fideli labore ob augmētū ſcē obſuātie i ꝑpetſus optia senectute in ꝯuētū ocanie i dn̄o obdoꝛmiuit.

¶ Aly viri p̄cellētes ſcia ꝛ sanctitate floruerūt eodez tpe in dicta ꝓuincia vtpote beate memorie pater frater Petrus de regalada: q inumeris miraculis claruit in vita ꝛ post moꝛtē: familie domus dei specialis pater patronus ꝛ edificatoꝛ extitit: ꝛ in eadē domo dei honoꝛifice est tumulat⁹. Necnō ꝛ ſcē memoꝛie pr̄ fr̄ Petr⁹ de sanctoyo: q custodiā de ſcōyo in maxia honestate īstituens: plures conuentus reformauit: pluraq loca de nouo edificās: honestissimos successores relinq̄ns in conuentu valisoletano requiescit.

¶ Fuit ēt eodē tpe bone memoꝛie pater frater lupus de salazar vir magne penitētie austerrimeq vite dotatus ſcia ꝛ honestate: q in custodia burgēſi multa loca edificauit: in qbus multi fratres indicibili p̄nia austeritate ꝛ disciplina carnē crucifixerunt cū vicys q post inūerabilia opa ꝑfectionis ꝛ pietatis in conuentu beate Clare maꝛie de Pomerio est tumulatus.

¶ Claruerunt ēt eodem tpe in frācia multi p̄ſes vita ꝛ religione ſcia ꝛ sanctitate ꝓbatissimi quoꝝ doctrina in ipso regno fulget ecclesia vt sol ꝛ luna.

¶ Anno dn̄i. M.cccc.xlvij. supradictus reuerēdus pater frater Joānes de mauberto in conuentu sancti Andomari prouincie francie in festo natiuitatis beate virginis ḡnale capitulū celebrauit in quo fuit p̄ceptuz fratribus ne quis quouismodo p̄sumeret quicq̄ corrigere in libris cōmunitatis ꝛ maxie choꝛi: possunt tamen monere guardianos ꝛ alios patres discretos vt que corrigenda sunt corrigant.

¶ Fuit ēt ordinatū: ꝙ in prouincys magnis que propter suā amplitudinē a vicarys ꝓuicialibus cōmode nō possunt visitari custodes de cetero habeantur: sicut in ordine ex regula obseruatur.

¶ Fuit ēt ꝯſtitutū: ꝙ statuta ordis suarent sicut hactenus erat ꝯſuetum vſq ad p̄imā sequentē generalem ꝯgregationē. De penis aūt spūalibus ꝯtentis in eis ꝙ ſm mandatum dn̄i Eugeny pape. iiij. in bulla que incipit. Cupientes fratres vestros non teneri astrictos penis spiritualibus in tempoꝛales sunt conuerse: fiat ad arbitrium vicarioꝛum vſq ad p̄fatam congregationem in qua tales pene taxabuntur.

¶ Et plura circa offin̄ diuinū in hoc ca. statuta sunt ꝙ reperies infra tertio tractatu cum alys collecta.

¶ Anno dn̄i. M.cccc.xlvij. eodē mīstro ḡnali scilicet fratre Antonio de rusconibus ꝛ supradictis vicarys ḡnalibus. s. fratre Joāne ō mauberto ꝛ fratre Joanne de capistrano ordinē gubernātibus iā in humanis nō agēte dn̄o Eugenio: q ꝙ interna affectione ordinē nr̄m ꝛ p̄cipue sacrā obseruantiā dilexerit: iā ex dictis ꝙ ēt ex pluribus priuilegys ordini nr̄o ꝯcessis que supra primo tractatu ponūtur clare patet. fratres de obseruātia prouincie castelle coacti qbusdam lr̄is eiusdē Eugeny. vz. de vicary prouincialibus in qualibet ꝓuincia instituendis ꝯgregati in ꝯuentu sancti Juliani dela cabrera elegerūt supradictū p̄rem fratrē Alfonsum de boroꝛ in vicariuz prouincialem. Fratres vero qui erant vltra portos imediate post mortez dicti dn̄i Eugeny ab eius obedientia recesserunt.

¶ Eodē anno dn̄o Nicolao. v. ad sedem bti Petri assumpto ꝛ post eius assumptionē ob dei grām in eius ecclia scismate cessante: btūs Bernardin⁹ de senis maxima cum solēnitate cathalogo sanctoꝝ ab eodem domino Nico. v. est ascriptus anno dn̄i. M.cccc.l. qui fuit annus iubileꝰ: p̄nte ibidem maxima multitudine populoꝛum qui ad dictum iubileum accessarant.

Secundus vicarius ḡnalis obseruantie in partibus cismontanis fuit reuerēdus pater frater Theodoricus aurige vicarius prouincialis francie electus anno domini. M.cccc.lj. in conuentu beate Marie de Jesus apud ciuitatem barchinone prouincie aragonie in festo penthecostes in generali ca. ibidem celebrato: existente mīstro ḡnali supradicto magistro fratre Antonio de rusconibus ꝛ pontificatus domini Nicolai. v. anno. iiij.

¶ In hoc ca. statuta sunt aliqua circa diuinum officium que reperies infra.

¶ Item ordinatum est: ꝙ nullus laicus ad clericatuz ascendat: sed vnusquisq in sua vocatione qua a deo vocatus est permaneat: ꝛ nullus eoꝛum tonsuram clericalem ferat nisi eam ab episcopo receperit: ꝛ sit tunc parua in quantitate.

¶ Item ordinatum est ꝙ vicarius generalis ꝛ prouinciales possint cōmittere auctoꝛitatem recipiendi ad annum probationis ꝛ professionis quibuscunq voluerint ꝛ viderint expedire ꝛ similiter absolutionē ꝛ dispensationem domini Bonifacy octaui.

¶ Hic generalis cum patribus prouincialibus ꝛ custodibus ꝛ discretis dedit formam ꝛ ordinem constitutionibus volens cōſcientiaruz prouidere paci ꝛ trāquillitati: fecitq compilationem ꝛ abbreuiationem

earum

carum dimissa graui ⁊ onerosa innumerositate statutorum tã papaliũ q̃ gñaliũ, put eis ad verã reformationem sacre obseruantie expedire visum est: cibus alijs in dicta abbreuiatiõe non insertis auctoritate apostolica reuocatis: quas constitutiones inuenies infra post hoc memoriale.

¶ In hoc caplo barchinone data est forma p nouicijs recipiendis ab habitum ⁊ professiones: pro electione discretorum ⁊ guardianorum pro celebratione capitulorum: ⁊ pro mittendis fratribus ad oia religioni necessaria que omnia infra ponuntur.

¶ Anno dñi. M.cccclj. post gñale ca. supradictus reuerẽdus pr̃ vicari⁹ ge. accersiuit ad se ad ꝯuẽtum fontiaci comitis ppe rupellã p̃dictũ priez frẽm Alfonsum de boroz magistrũ: q matura deliberatiõe p̃habita fecit eũ cõmissariũ nationis hispanice: p̃cipiẽs ei: vt pro reductione patrũ aliaꝝ custodiaꝝ ad obediẽtiam vicarioꝝ laboraret: deditq; sibi bullã dñi Eugenij q̃r et pro construendis vel etiam reformandis quinq; locis. Cui vt dictum est patres custodie hispalensis adheserunt: qui dictam prouinciam sapienter ac religiose per. xv. annos gubernauit.

Tertius vicari⁹ gñalis cismontan⁹ fuit Reuerẽdus pater fr Joãnes quielsdeber vicari⁹ prouicialis francie electus in ꝯuentu basilee prouincie argentine in festo penthecostes ãno dñi. M. cccclvij. in generali caplo ibidem celebrato vir sanct⁹ ⁊ zelo religionis feruidus. Ministri generalis officio fungente q p̃dicto fratri Antonio de rusconibus successit fratre Angelo de pusio magistro electo in caplo perusiensi anno dñi. M. cccclvij. celebrato.

¶ In quo capitulo scilicz basilee ordinationes circa diuinum officium facte fuerunt quas require infra cũ reliquis aliorum capitulorum.

¶ Ordinatus est etiam: q̃ fm declarationes apostolicas ⁊ ordinis instituta in nullo nostrorum conuentuuz veteri vel nouo quecunq; curiositas seu superfluitas in ornamentis localibus ⁊ organis seu ꝯsimilibus de cetero procuretur per aliquem sub pena amotionis cõfusibilis de conuentu: licet in quibusdam antiquis ꝯuẽtib⁹ de cõmunitate ad nõs translatis vbi sine graui scãdalo talia amoueri non valeat: possit eorũz vsus parcus tamen ⁊ quanto rarior fieri poterit vt petius conitetur ad tempus tolerari.

¶ Item conceditur prouincialibus vicarijs ⁊ eorum cõmissarijs: quatenus sine suarum prouincialium cõgregationum consensu possint fratres per ipsos suspensos quos ipsi suspenderunt seu priuauerunt ad officia ordinis releuare.

¶ Item ad compescendas indiscretas ac nonnunq̃ scandalosas quorundaz fratrum predicationes statuitur ⁊ ordinatur q̃ fratres in suis sermonibus quos ad populum faciunt contra cleꝝ seu principes aut dominos temporales seu alios quoscunq; nisi in generalibus terminis sua verba non fulminent seu sic acriter ⁊ indiscrete inuehant attendentes non imerito prohibitionem iuris circa eandem materiam eis expresse factam vbi sic habetur extra priui, ⁊ excel. priuilegiatorum. c. religiosi. in Cle. qb⁹ religiosis: in virtute scẽ obie ⁊ sub interminatione maledictionis eterne districtius inhibemus. ne in sermonibus suis ecclesiarum p̃latis detrahãt aut retrahant laicos ab ecclesiaꝝ suaꝝ frequentia vel accessu seu indulgentias pronuncient indiscretas. Et infra. Si qui vero p̃missa seu aliquid de premissis attentare p̃sumpserint: per duos mẽses se subijciant penis illis que fm regulã vel statuta pro grauiorib⁹ criminibus seu culpis consueuerũt eis imponi: super quibus absq; manifesta necessitate cum eis non valeat dispensari. Qua in re siquis nedũ contra ecclesie prelatos verũz etiam ꝯtra dños temporales: vt premittit seu alios quoscunq; ita inuexerit vel ipegerit q scãdalũ exinde seu distur... iudicio proborum virorum merito ponderandum exortum fuerit: priuetur hmõi a p̃dicationis officio: p̃dicato: seu alẽs iuxta quãtitatẽ delicti debite puniatur. Nec volumus superiores quibus hanc incumbit penam infligere super hoc posse quouismodo cum quibuscunq; personis dissimulare seu differre.

¶ Item declarat: q̃ vicarij prouinciales possint libros calices seu alia quecũq; superflua in suis ꝯuentib⁹ seu locis inuẽta alijs ꝯuentibus ⁊ locis suarum prouinciarũ indigentibus de discretoꝝ ꝯsilio sub cedula distribuere seu cõmodare: ita. vz. q̃ sine prouinciali cõgregatione non possint ipsi conuentus siue loca qb⁹ talia concessa fuerint ad ea restituenda compelli.

¶ Itẽ ordinatur: q̃ quãdo alicui fratri datur obia vel licẽtia alibi vbi non est notus eundi exprimatur in exordio ipsius obediẽtie seu licẽtie ipsius fratris ordo seu gradus an. vz. sit sacerdos. diaconus. subdiaconus. acolitus. clericus vel laicus.

¶ Itẽ ordinat: q̃ qñ aliqs frm̃ mittit ad curiã romanã: i sua sp testimoniali lr̃a sibi idicet q̃ añ oẽm actionẽ seu executionẽ suã obiaz seu licentiã gñalis vicarij cismontani cõmissario debeat exhibere.

¶ Eodẽ ãno dñi. M. cccclviij. q̃rta die mẽsis Junij dict⁹ reuerendus pr magr Alfonsus de boroz ꝓuincialis vicarius auctẽ p̃libate bulle dñi Eugenij. iiij. sibi a reuerẽdo pr̃e Theoderico gñali vicario tradite recepit ꝯuẽtũ cõplutẽsem siue de alcala quem reuerendissim⁹ in xp̃o pr ⁊ dñs dñs Alfonsus carillo archiep̃s toletan⁹ ad laudẽ ⁊ glĩam oipotẽtis dĩ ⁊ btĩssime prĩs nři Frã. ad supplicatiõez fris Joãnis d penaluer cõfessoris eiusdẽ dñi alioꝝq; nobiliũ viroꝝ edificarẽ ceperat ⁊ p̃ficẽ itẽdebat: put d scõ sumptuosissime p̃fecit vt in littera super hoc ibi ordinata sequitur.

¶ Eodem tempore sui officium generalatus gerente supradicto patre fratre Joanne quielsdeber defunctus est minister generalis videlicet frater Angelus de perusio: cui successit in officio frater Jacobus de mochanica magister qui electus fuit anno domini M. cccclv. In quo anno dominus Nicolaus papa v. ab hac luce migrauit. Qui concessit fratribus q̃ possint intrare ⁊ predicare in ecclesijs ⁊ locis monialium sancte Clare ⁊ aliarum quarumcunq; vbi seculares communiter intrant de licẽtia suorum prelatorum quando mittuntur.

¶ Eodem anno rome fuit assumptus ad papatū dñs Calixtus .iij. ⁊ eodem anno sue coronationis ad supplicationem patrum conuentualium quādā modificationem literaꝝ dñi Eugenij .iiij. de istitutione obseruātie edidit que incipit. Illius cui⁹ in pace fact⁹ est locus in qua ordinauit: q̄ patres obseruantie pro electione vicarij generalis ad generale capitulum totius ordinis conuenirent: atq̄ generali ministro tres patres presentarent ⁊ plura alia bono obseruantie valde contraria: que omnia successor eius reuocauit.

¶ Anno dñi .M.cccclvij. existēte gñali mīstro supradicto magro Jacobo de mochanica in ꝯuētu son maci comitis ꝑuincie turone .xij. die mēsis Aplis celebratū est gñale caplm̄ familie nr̄e obseruātie. In quo renūciato dei reuerēdi p̄ris fris Joannis gesdeber vicarij gñalis ⁊ electio sui successoris remiserunt ꝑ caplo gñali tot⁹ ordis mediolani celebrādo f₃ ordinationē ⁊ bullā nouā p̄dictā scissimi dñi Calixti q̄ icipit. Illi⁹ cui⁹ in pace: q̄ eā ad ipotunitatē ꝯuētualiū ꝓ destructione obseruantie dederat. In quo capitulo que sequuntur ordinata sunt.

¶ Primo ordinatū est q̄ nullus fr̄ possit nec debeat crucē assumere sine lr̄ia sui ꝑuincialis vicarij petita ⁊ obtēta fm̄ rlam̄ nr̄a₃ scissimā d̄ hac mā in .c. ei⁹ .xij. mētionē faciētē: cū ēt in bullis cruciate p̄ncipalib⁹ tā a dño quōdā Nicolao .v. q̄ꝫ a dño nr̄o papa Calixto moderno emanatis nulla sup hoc nobis lr̄ia bn̄ iruēta ꝯcedat: l₃ bn̄ in eisdē inuat seu supponat q̄ aliq̄ ēt de nr̄is sint eādē crucē accepturi: mō tn̄ licito ⁊ nostre ꝓfessiōi ꝯgruo: a cui⁹ obediētia ⁊ limitib⁹ ꝑ hmōi sanctas bullas aplicas nullaten⁹ eximunt: nisi ī sp̄āli hoc eisdē nr̄is frib⁹ in posteꝝ forsitā a dña papa concederetur: ita q̄ de hoc legitime ⁊ indubitanter constaret.

¶ Itē cū p̄cipalis ⁊ quasi totalis cā multaꝝ exorbitationū ⁊ relaxationū sit defect⁹ scē orōnis p̄uate ⁊ recollectionis interne: hortamur ⁊ obsecram⁹ in dño vt frēs oēs in singulis ꝑuincijs ꝑ eoꝝ superiores ab exteriorib⁹ euagationib⁹ ⁊ inutilib⁹ occupationib⁹ cum sūmo studio retrahant: ⁊ ad iteriora q̄ꝫtū erit possibile vt de deo ⁊ d̄ sp̄ualib⁹ ac de sui stat⁹ sublimissima ꝑfectione cū oī bonitate sentiant v̄bis ⁊ exēplis diligentissime reducant vt diuino offō d̄uote ⁊ cū mlta diligētia ꝑsoluto: tēp⁹ ēt aliq̄d capiāt in quo sp̄m dñi ⁊ mentem beatissimi p̄ris Francisci imbibere valeant: christi vnctione ⁊ gratia se eis dulcius infundente.

¶ Itē ordiatū est q̄ offiū vicarioꝝ ꝑuicialiū ad plus de cetero nō nisi ad triēniū extēdant: ita q̄ in fine triēnij hmōi vicarij ꝑuinciales suo offō renūciēt. Qua renūciatiōe facta: ad alioꝝ electionē canonice procedat.

¶ Itē ordiatū est q̄ recipiēdi ad ordinē fm̄ euāgeliū ⁊ rlam̄ ⁊ fm̄ btissimi p̄is nr̄i vsū ⁊ p̄eticā añ idutiōnē se expropriare debeāt de oib⁹ bonis suis: si tn̄ id facē possint bono mō. Moneant tn̄ q̄ ꝑ hāc expropriatiōnē nō erit ordo eis oligat⁹: vt ipsi se ꝑ firmū ꝓpositum añ exp̄ssā ꝓfessionē obligare itēdāt: imo de hoc ꝑꝑ piculū ꝓfessiōis tacite cauti⁹ īformēt vt .s. tm̄ probare ⁊ nullaten⁹ se ordini ī gñe vł ī spē obligare ꝓponāt. Et si añ idutionē ex cāis necc̄ijs vel rōnabilib⁹ hoc facere nō possēt: saltē añ suā ꝓfessionē sint expropriati oīno. Nec īformēt ꝑ frēs hmōi idučēdi vel iā nouicij d̄ breuiarijs vel alijs ꝑ se vel ēt ꝑ ꝯuētu dādis vel emēdis: sed dicat eis ab ijs q̄ auc̄tē hñt eos recipiēdi q̄ vadāt ⁊ vēdāt oīa sua ⁊ ea studeāt paupib⁹ erogare f₃ rlam: ita q̄ de bonis suis vel de ꝯsilio eis dādo frēs nullatenus se itromittāt. Et nisi sua ꝓpria volūtate ⁊ spōte ñ frm̄ īformatiōe pannū ꝓ sua p̄ma iduitiōe portauerit: ꝯcedant eis pāni ꝓbationis a frib⁹. Et nō sic idifferenter ⁊ inexaminate recipiant habitū petētes. Et q̄ recipiendi erūt: cū sūma diligētia istruant ac in hūilitate ⁊ scē orōnis studio ꝑ magistros idoneos sibi d̄putādos probent ⁊ exerceantur: ita q̄ hmōi magister in alijs nō occupentur fm̄ ordinationem capituli generalis.

¶ Itē oēs ⁊ p̄sertim suplores diligenter attēdāt differētiā fm̄ iura .iiij. magros iter denarios ⁊ pecuniā q̄ duo in rl̄a nr̄a exp̄sse ꝓhibent: vt .s. nihil recipiāt ꝯ declarationē dñi Nico .iij. cā distrahēdi vel vēdēdi ⁊ a cōmutatiōib⁹ ⁊ alijs distractiōib⁹ piculosis ⁊ illicitis caueāt diligēter. Idcirco nihil recipiāt nisi cui⁹ vsus est eis necc̄ius cum sicut nulla curiositas in edificijs ⁊ alijs ita nec vlla supfluitas in quocūq̄ ēt paruis possit fm̄ declarationē dñi Clemē. pape. q̄.nr̄o statui ꝯuenire. Quo circa nō dn̄t frēs ꝓcurare ea q̄ apd̄ eos interdū magis abūdāt vt pisces ⁊ similia ad dādū alijs ꝯuētib⁹ ⁊ locis aut ēt ꝑsonis extra ordinē a q̄b⁹ alia vt oleum ⁊ huiusmodi in recompēsa₃ ⁊ quasi i solutionem recipiant vllo modo.

¶ Itē cū exacta diligētia ex quo piculū est i mora expropriēt ꝯuēt⁹ oēs ⁊ loca in q̄b⁹ aliqua ꝓprietas vt in cēsib⁹ ⁊ redditib⁹ domib⁹ vineis aluearijs apum ⁊ hmōi forsitā inenit ⁊ nedū in talib⁹ sed ēt in vestib⁹ vł cuualib⁹ libris necnō ⁊ in ijs ēt q̄ ad diuinū cultū ptinent vt in paramētis vasis ecclisiasticis picturis ⁊ alijs sancta paupertas vilitas ⁊ simplicitas luculēter appareant put ex nr̄a ꝓfessiōe certi⁹ obligamur. Et caueant frēs nedū ab exteriori ꝓprietate f₃ ēt ab iteriori ⁊ intrinseca rerū quarūcūq̄ ꝓprietaria detētione: q̄d est cum scilicet frēs aliq̄ nolūt libros vel res alias suo vsui concessas alteri fratri cōcedere vel nō ꝑmitterēt nisi remittentes ⁊ inuiti res huiusmodi sibi a p̄lato auferri.

Quartus vicari⁹ gñalis fuit Re. Pr̄ frater Theodoricus auirige elect⁹ in capitulo gñali tot⁹ ordis mediolani celebrato in festo pēthecostes eiusdē anni .M.cccclvij. in quo fm̄ ꝓuisionē dicti dñi Calixti tertij tres patres fuerūt Re. patri mīstro gñali fri Jacobo de mochanica p̄dicto p̄ntati de q̄b⁹ p̄dictū p̄rem theodoricū elegit q̄ iā semel fuerat gñalis vicari⁹ cismōtanus. In quo āno dñs Calixtus papa ad istātiā p̄rm̄ ꝯuētualiū rome ꝑ sequēti anno p̄cepit celebrare gñale caplm̄ añ cui⁹ celebrationem dictus Re. Pater frater Theodoricus gñalis vicarius ex hac vita migrauit.

¶ Eodē āno dñi .M.cccclvij. vi.ij. die augusti dñs papa Calixtus instituit festū trāsfigurationis ꝑ grāꝝ actione illius victorie miraculose fcē contra turcum in vngaria in die sancti Sixti: in qua victoria vt dictum est frater Joannes de capistrano plurimum laborauit.

Quintus generalis vicarius cismontanus fuit Re. p. fr Joannes mogini elect' in capitulo generali toti' ordis Rome ad preceptu dñi Calixti in festo penthecostes: anno domini. M.cccclviij. celebrato.

¶ In quo capitulo ordinatu e q fres deicepe no recipiat aliqua loca seu heremitoria et a qbuscuq oblata nisi de scitu z scia Re. patris Vicarij generalis aut de consensu puincialis congregationis.

¶ Eode ano ad supplicatioes magnifici viri dñi Enici luppi d medoca Marchiois sci illa dñe Calixt' cessit bullaz p reformatioe puct' sci Fra. Guadalfaiarensis: qua reformat dem ide dñe Marchio deuotissime cu maximis labori' b' obtinuit. Postq cessione eodez ano idem Calixt'. iij. extremu sue vite clausit die i die sci Sixti: i quo festu trasfiguratois ide istituerat. Post cui' obitu dño Pius. ij. vice ei' successit.

Sextus Vi. ge. fuit Re. p. fr Zeger' de dixmuda vicarius puincialis Fracie elect' i cap. gnali i cuetu Salamatino puicie sci Jacobi ano dñi. 1461 i festo pethecostes celebrato. potificat' dci dñi Pij. ij. ano. 4.

¶ Ordiata i b ea. circa diu offm ifra ponut:

¶ In quo et cap. ordiatu e q cerimoie gnales misse z tot' officij diui ac dcones sumoz poti ficu sup rta: necno ctones apud barchinonaz edite ab oib' obsuent: vbi vo pdce ctones barchinone min' sufficieter hnt recurrat ad alias sumoz potificu z ordis ctones i qs in qb' p desse pot p manutenetia obsuatie regularis.

¶ Ite ordiat q qcuq Vi. puicialis custos vl guardian' aliquez frez fugitiuu alteri' puicie recepit absoluat eu: p cu vna disciplia solent z remittat eu ad suu plati a quo fugerat. Si vo aliqs tale fugitiuu recepit qd absit ipo sco sit pua t' offo: nec restituat fine gnal vicarij lnia spali.

¶ Ite quoad recipiendos fres ad ordine z ad sacros ordies pmouedos fuent stricte scripta nra. Et caueat diligeter vicarij z custodes ne idistincte seu idiscrete auctez sua quoad b guardianis comittat. Sup quo eoz ocias oneram'.

¶ Ite q fres nri mo vadat soli p terras: seu ex cuetu exeat: z cu facietes grauiter puniat. Et clerici no mittant ex nisi cu libro i quo rta riter possint diuuz dicere offm. Et in his duobus defectuosi siue mittentes: siue missi p vicarium gnale vel ei' comissariu acriter puniant

¶ Ite qcuq fr rept' fuerit publice vel secrete turbator pacis frne z monipoliorum psecutor vbis cumeliosis seu iniuriosis ipropiu quouis mo fri iferedo: dicedo: tu es spuri' vl ignobilis rustic' aut de gete paganoz vel sarracenoz seu iudeoz seu alia vba eqpollentia exprimendo seu falsa criminado: p pa vice cora frib' publice comedat pane z aqua: p 2° retineat i domo discipline p die nale: z p 3° vice icarceret. Et i hac pnia nullus vicario iferior possit dispesare. Et qcuqz alius super hoc presumpserit dispensare: ipso facto suo sit priuatus officio.

¶ Organa tolerent vbi sut vel ia hnt. z b cu cordis dolore z rari' quo fieri poterit illis fres vtant: ac decetero nullo mo fieri pmittant. Et fres arte pulsandi organa ignorates nullo mo iam addiscant absq congregationis generalis licentia. Monacordia penitus euitentur.

¶ Cum aut debeam' ceteris abstinetie z vite arctioris pbe exepliu pcipit ne fres vllo mo die' b' sabbatinis itestia seu viscera aialiu comedat.

¶ De medicis vo ex ordine nro mo fris se itromittat fres laici no hiat comissarij: nec tosuras oferat nisi pus ia ab epis hueri t. Et luigi let diligeter guardiani: vt istud pleni' obseruet.

¶ Anno dñi. 1063. oct. die mesis Mai. fupdict' Re. p. fr Zeger' Vi. ge. celebrauit puincial e congregatioez i cuetu collarési custodie d scto yo in q cu oib' puicialib' pib' vicarijs custodib' z ac discretis natiois hispanice p vnione z pace iter eos cseruanda statutu colarese ordinauit.

¶ Eode ano. xij. die mesis Nouebris i cuetu coplutensi custodie toletane obijt btus Didacus de sco Nicolao laicus vir eximie scitat: q in vita z post morte insignis claruit miraculis.

Septimus gnalis fuit Re. p. frater Joa. macri sortis elect' i cuetu mechclinie puicie Colonie i festo penthecostes ano dñi. 1464. in ca. gnali ibide celebrato. In quo ano ad mistri gnalis offm est assupt' Re. p. Fracisc' d Sauona magr: q suo predicto magro Jacobo de mochbanica succes sit. Fuit aut elect' in capitulo Perusino ano dñi. M. cccclxiij. celebrato. q in vice bti Petri elect' ano dñi. M. cccclxxj. Sixt'. iiij. vocat' est.

¶ In quo capitulo. s. mechclinie ordinatu est: q nllus fr cuiuscuq etatis stat' scie: aut cditiois existat audeat vel psumat quouismo puatis aut

publice dicere: aut iactare sibi eē aliqd singulr reuelatū a deo: nā tales friuolas reuelatiōes dce pto:nasq; ac fātasticas: imo vt p̄sūptuosas: ac dā nabiles illusiōes reputam⁹: cū secretū sūmi re gis solitū sit a scīs piib⁹ occultari: nisi euidētib⁹ signis demōstret se a deo missū sicut Moyses: et de here. c. cū ex iniūcto. Si qs āt p̄fecerit dicē do seriose vel alr sibi fuisse reuelatū: pena carce ris penitētiē: et oib⁹ actib⁹ legitimis: et ēt exe cutiōe sacroz ordinū sit puat⁹: nec releuari pos sit aut liberari nisi p Re. patrē Uicariū gnalez aut p aliū cui in spāli duxerit cōmittendum.

¶ Itē districte phibet oib⁹ et singulis frib⁹: ne qs p̄sumat aliq̄ nouā doctrinā q̄ eiusmodi re uelatiōes friuolas redoleat scribē: aut cōficere vel quocūq; mō in ordie vel ex ordiue; ēt sub spē pphetie publicare an̄ examiatiōnē et appro bationem capli gnalis sub pena carceris. Nul lusq; pdicator audeat qcq̄ pdicare qd dubieta tē aliq̄ circa mām fidei in cordib⁹ audientium gnare valeat: aut scrupulū rōnabilr inducere: oinoq; abstineāt ab ol irreuerētia prelatorum.

¶ Itē ordinam⁹: q vicarij puīciales custodes et guardiani nō dēt frib⁹ difficilius lnias eundi extra puīncias suas: sed si q̄ tales exiuerint q non possit pteruitas eorum reprimi: in domo disciplīne grauiter constringantur.

¶ Itē ordinauit caplm: q oēs frēs in cōitate viuentes oēm singularitatē i cibis vestimētis et calciamēti; fugiāt et declinēt: nec aliqs p̄sumat q̄cūq; singlaritatē tenē absq; sui guardiāi aut vicarij puīcial vl custodis būplacito, et assēsu.

¶ Itē statuit caplm gnale: vt ſm puisionē scīs simi dñi Eugenij pape. iiij. p oia eodez mō fiat quoad depōnē et absolōnē et electionē vicario rū puīcialiū: sicut de vicario gnali non obstāte statuto barchinonēsi: cui q̄tū ad istū articulū solū auctē nostra certis ex causis derogamus.

¶ Illud aūt p oia dz itelligi quoad nuez vo cūq: sufficit vicariū puīncialez eligi a maiori parte in eadē electione vocem habentium.

¶ Eodez ānō. s. 1464. die. 14. Augusti pdict⁹ dñs Pius. ij. migrauit ex hac vita: qui vt erat pius et amator pietatis mlta puilegia et grās familie sacre obſuātie nr̄e pie benigne ɔcessit.

¶ Cōcessit. n. ad tps idulgētias olim eccle siaꝝ q̄ sunt Rome dicendo. vij. ps pnīales ge nib⁹ flexis corā septē titulis ecclīaꝝ: q̄ debebāt poni in locis f m: et qn̄ volebāt frēs idulgētias pdictas lucrari: dicebant pdictos psalmos.

¶ Postmodū dict⁹ dūs ad supplicationē pdi cti pīis frīs Zegeri Ge. vic. ɔcessit easdē idulgē tias p bullā suā ppetuo oib⁹ frib⁹ et sororib⁹ cu re nr̄e cōmissis. Et p̄a alia ɔcessit q̄ isto tracta tu sub eodē ponunt. Post cuius obitū Rome fuit assumptus ad paratum Paulus scds.

Octauus Ui. ge. fuit Re. pī fr Ios. Philippi vicarius puīcia lis burgūdie elect⁹ in ɔuētu mōtis Lucij dicte puīncie in festo pēthecostes āno dñi. 1467. in gnali caplo ibidez celebrato: pdicto Paulo se cūdo cathedrā aplicā occupāte. pōtificat⁹ ipsi⁹ anno q̄rto. et supradicto magistro Frācisco de Sauona adhuc mistri gnalis offō fungente.

¶ In quo caplo ordinatū est q pmouēdi ad officia pdicatiōis et ɔfessiōis in ca. puīciali de beant illuc psonalr accedē et ibidē examinari: li; prius fuissent in ɔuētib⁹ a qb⁹ mittunt exa minati. Uerūtñ in puīcijs in qbus sunt custo die: sufficit q tales frēs pmouēdi ad capitulū custodiale ɔueniant et ibidē examinent. Et in casu quo vicarius puīcialis ibidē p̄sideret: pos sit eos ad dcā officia pmouere. Si vō nō affue rit: tūc p diffinitores ill⁹ capli custodialis fiat veridica relatio ad caplm puīciale de pdictoꝝ examinatiōe. Et tūc ipsis absentib⁹: possint ad p̄fata officia pmoueri. Extra vō dcā capla vi cari⁹ puīcialis pmouere nō possit frēs suos ad p̄fata officia ēt si fuerit cōmissari⁹ vicarij gnā lis: sʒ ipe gnalis vicari⁹ lʒ possit facē p se tantū.

¶ Itē ordinatū est q nullus de cetero audeat ɔfiteri cuiq; extra ordinē nr̄m existēti. Nā licʒ dñs Eugenius alias ɔcesserit sup lʒ puilegiū frī bus in ɔtrium: verūtñ dñs Pius scdus aliq bus rōnabilib⁹ causis icitat⁹ id reuocauit. In fra vō ordinem. s. extra familiam nr̄am nullus attentet confiteri nisi de lnia sui prelati.

¶ Itē ordinatū est ad ɔsclaꝝ pacem et trāqlli tatem q de statutis seu ordinationib⁹ tpib⁹ re troactis p quoscūq; platos taꝝ vicarios gnales q̄ puīciales et editis tātū illa debeant obſuari que caplm puīciale cuiusl; puīncie videbunt ad rlaris obſuantie ɔseruationē et icremētum idonea. Et isup obsecrat caplm gnale ac exhor taf reuerēdum pieʒ Ui. gnalē: q de cetero nul la statuta ɔficiat sine ɔsilio et assensu capli pro uincialis

uincialis aut prie vicarij illius puincie z ma-
ioris prie patrū notabiliū in ipsa puicia existiū
p ips in aliquo puētu pfate puicie puocādoꝝ.
¶ Jtē nullus cuiuscūqꝫ sit eminētie ēt si in of
ficio gñalat⁹ extiterit retineat vel alienet quos
cūqꝫ libros a puincijs ad quas sm statuta pti-
nent. Et si secus attentatū fuerit: attētatores
vel alienatores cogant dictos libros restituere.
z hꝫ p capl̄m gñale vł p eū q pōt eos cōpellere.
¶ Nullus vicarius puincialis ēt si fuerit cō
missarius vicarij gñlis nisi in sua cōmissione
hoc fuerit ei expresse z specialr cōmissuꝫ: possit
licētiare frēs suos ad eundū extra puiciaꝫ suas
ad manēdum: nec recipe aliquē venientem de
aliena puincia absqꝫ licētia vicarij gñalis: nec
insup veniētes de ptib⁹ vltramōtanis: nisi ob
tinuerint lnīam a Re. patre Uicario gnāli vl
tramōtano. Nec de cetero mittant frēs ad cu
riam nisi maturi z idonei: z hoc de lnīa vicarij
puincialis aut custodie hāc auctē a vicario p
uinciali hñtis: z non mittant nisi pro cā legiti
ma: z cū plena informatiōe negocioꝝ neciōꝝ
p quib⁹ illuc transmittunt. Nec frēs illuc missi
qcqꝫ attentare psumant absqꝫ psilio z ordina
tione prie cōmissarij ibidē pro tpe existentis.
¶ Ad pcludēdū viā apostatis ordiaf q qcū
qꝫ fr cleric⁹ a familia se apostatauerit: si ptingat
eū redire z recipi: maneat suspēsus ab offō pla
tiōis pdicatiōis z pfessionis seculariuꝫ vsqꝫ ad
biennium. Si vo laic⁹ apostatauerit z extra fa
miliā ordines susceperit si ptingat ipm denuo
in familia nrā recipi: maneat suspēsus ab execu
tiōe ordis z ab oi pmotiōe ad officia oimode
quousqꝫ p gnāle capl̄m fuerit determinatū.
¶ Ad discursus frm euitādos z ad pacem mu
tuo pseruandaꝫ ordinat q pro questis fiendis
nullus vadat extra puinciaꝫ suā: nisi in casu in
quo aliqs puentus foret psitutus in pfinio al
terius puincie. Tūc. n. frēs illius puentus pñt
facere questas in terminis assuetis pfati puen
tus. Nec aliqs pdicet in aliena puincia vel cu
stodia ptra volūtatem illius puincie vel custo
die: nisi ptigerit ipm ibidem trāsituꝫ facere ad
peragēdum viam suaꝫ. Jn locis vero in qbus
fratres morantur nō debet aliqs predicare nisi
de licentia guardiani ipsius conuentus.
¶ Declarat ēt q pcurare satisfactionē fiendā
pro re empta fribus neciā: vel ēt pro emēda de

primo neciā: z determinata non est ptra puri
tatem regule: ita tñ q frēs per se nec p interpo
sitam psonam itromittāt se de pecunia. Nō tñ
licꝫ fribus idifferēter z īdeterminate tales p
curatiōes elemosynaꝝ pecuniariaꝝ facere nec
p nūciuꝫ a se positū ducere: sed dans faciat p se
vel p nūcium ab ipso deputatū. Recipere gra
nū vel alia hmōi p acqsitiōe seu cōmutati one
in aliquā rem neciaꝫ nō licꝫ frib⁹. Uerūtñ vbi
frēs aliter nō possent bene puideri in suis ne
cessitatib⁹: talia possunt recipi per amicos spi
rituales de consensu dātium z de licētia seu di
spensatione vicarij prouincialis aut custodis.
¶ Transeuntes per vias possunt accedere ad
loca fratrum habentium regimen sororum san
cte Clare: z ad ecclesiam ad quam seculares cō
muniter accedunt: dum tamē super hoc a suis
superioribus obtinuerunt licentiam.
¶ Jnhibetur ne aliquis procuret alicuius li
bri vsuꝫ: aut alicuius rei remanēte apud paren
tes vel amicos proprietate sub pena priuatio
nis illius cum punitione condigna.

Nonus Gñalis vicarius fuit reuerē
dus pr frater Frācīscus bion
de vicarius puincialis Francie elect⁹ in capl̄o
gñali in puentu palēcuele puicie castelle in fe
sto penthecostes. ānō dñi. M. cccclxx. celebra
to. pontificat⁹ supradicti dñi Pauli. ij. āno. vij.
Jn officio gñalis mistri ordini seruiente fratre
Zaneto de Utino magistro in caplo venetijs:
anno dñi. M. cccclxix. celebrato electo. qui suc
cessit in officio predicto magistro Francisco
de Sauona. cuꝫ deposito ibidem generalatu a
dño Paulo. ij. in cardinalem fuisset electus.
¶ Jn quo capl̄o. s. in puētu Palēcule celebra
to: fuit istitutū q quoad electionē vicarioꝝ p
uincialiuꝫ pñtationē z pfirmationē singlis an
nis fiēdā: seruet vnaqqꝫ puicia suā psuetudinē
quousqꝫ p sedē aplicam aliud fuerit ordinatū:
fiat tñ de alijs electio i fine trienij auferēt: q de
statutis Barchinone ille tres dictiōes d eis. l.
¶ Rursus ad euitāduꝫ ingetudinē psciaꝝ tir
moratarꝫ: z refrenādum laxatiōes isolētiuꝫ or
dinaꝝ: q nulla expō rl̄e siue declaratio legat in
cōitate: pter declarationes dñoꝝ Nicolai. iij. z
Clem. vij. sūmoꝝ pon. Jnuigilētqꝫ oēs supio
res vt lectio auctētica pfectui frm accōmoda i
puētu hēat: nullaqꝫ doctrina nisi secura z pfor

mis fnic p̄fu3 orthodoxe, z inhibi vnq̄ legat.
¶ Ulteri⁹ cū ſm declaratione dn̄i Cleme.vij. oia ſpectātia ad formā habit⁹ tā noviciorū q̄3 pfeſſoꝝ eqpolleāt pcepto: ſtatuit z vult Re.pr Ui.ge.cū caplo vniuerſo: vt decetero in oibus puicijs habit⁹ noviciorꝫ patēter ſit diſtinct⁹ ab habitu pfeſſoꝝ: ita q̄ diſſutura caputij nō ſufficiat: ſ3 vel portet caparonē iuxta rlam vel alias peciā pāni an̄ pectus: niſi quoad aliq̄s pſonas notabiles recipiētib⁹ aliō ſm deū aliq̄n videat.
¶ Item declarat ſm rlaз z expoſitores eiuſdē q̄ noie pecunie itelligit oēs res q̄ pcurat z recipit: nō vt frēs vtant ea imediate: ſ3 eo aio vt cōmutet: in alias vendat vel diſtrahat. Hortaturq3 gn̄ale caplm oſ qua valet efficacia: vt in curſu ad amicos ſpūales z in pcurationib⁹ ſeu receptionib⁹ aliaꝝ reꝝ: quaꝝ vſu3 facri lic3 hr̄e a deo vigilanter z diſcrete pcedāt q̄ in rlam z declaratiōes aplicas nullaten⁹ offendāt. Inſup ad ꝯſeruādaз pacem iter frēs ꝯuētuales z nos inhibet ne loca eorūde3 vel monaſteria monialium eis ſubiectaꝝ: quouis mō recipiant: ſ3 ordinatio ſciſſimi dn̄i nr̄i Pauli pape moderni in bulla ꝯcordie ꝓtēta: z p breue ſue ſcitat̄ Re. pr̄i Ui.ge.nouiſſime eē de ſue ſcitatis itētione declarat obſeruet ad vngue3. Ubi aūt ſufficiētes auētas hēri videt nullatenus executioni demādet abſq3 lnia Ui.gn̄alis. Circa ꝯo edificationem nouoꝝ locoꝝ iſtud ſolicite ſeruet: q̄ nullo mō recipiant: niſi habeant idonea ſuppoſita ad illa inhabitandu3. Poſſintq3 frēs hēre neceſſitates in loco vel termino ſm rle puritatē. Et habeant fundatores ſufficiētes q̄ pro maiori pte dicta loca edificēt: z neceſſarijs ad cultum diuinum cōpetenter muniant: ne p diſtractionem nimiam frm̄ deuotōis ſpūs extinguatur impuritates varie ꝯtra rlam cōmittant: z ſeculares pp multiplicationes q̄ſtaru3 ſcandalizentur: put frequēter ꝯtingit: z hoc ſemp de conſenſu capituli prouincialis.

¶ Hic eſt ordo ꝓuinciaꝝ ciſmōtanorū frm̄ minoꝝ de obſeruātia ſeruādis in choro diffinitoꝝ z menſa factus ſeu ordinat⁹ in caplo gn̄ali montis Lucij āno dn̄i. M.cccclxvij. z nūc in iſto capitulo generali palencuele iterum cōfirmatus in poſterum obſeruandus qui talis eſt: z etiam nos addimus alias prouincias nunc nouiter inſtitutas.

¶ Primo prouincia Francie quia prima in ordine prouinciarum. j.
Prouincia caſtelle. ij.
Prouincia ſaxonie. iij.
Prouincia turonie. iiij.
Prouincia aragonie. v.
Prouincia argentine. vj.
Prouincia burgundie. vij.
Prouincia ſancti Jacobi viij.
Prouincia colonie. ix.
Prouincia aquitanie. x.
Prouincia portugalie. xj.
Prouincia prouincie. xij.
Prouincia hybernie. xiij.
Prouincia ſcocie. xiiij.
Prouincia de ſancto yo. xv.
Prouincia dacie. xvj.
Prouincia anglie. xvij.
Prouincia betica. xviij.
Prouincia inſularum in ſidiarum. xix.
Cuſtodia inſularum Francie. xx.
Cuſtos cuſtodum caſtelle. xxj.
Cuſtos biſtanie. xxij.
Cuſtos liuonie. xxiij.

¶ Anno dn̄i. M.cccclxx j.xij. Julij dn̄s papa Pau.ij. Rome ex hac vita migrauit. Hic ad ſupplicationē dn̄i Joānis cardinalis albienſis ꝯceſſit frib⁹ nr̄is ciſmōtanis vt eligerēt ꝯfeſſores q̄ eos abſoluerēt plenarie ſemel in vita z ar ticulo mortis. Anno. lxvij. z āno. lxx. ꝯceſſit ſimilē idulgētiā. Poſt cui⁹ mortē eodē āno imediate magr̄ Frāciſcus de Saona quōdā gn̄alis miniſter ordis nr̄i ſacri cardinalis ſcī Petri ad vincula aſſumpt⁹ eſt ad papatū atq3 Sixt⁹. iiij. nolatus. Qui ilico poſt ſuā coronationē reuocauit quādā Calixtinā q̄ in fauorē parochialiū ꝯ libertatē mēdicātiū ordinū militat videbat.
¶ Eodē anno. ſ. M.cccclxxj. pma die menſis Octobris. ſupradict⁹ Re. pr̄ fr̄ Frāciſc⁹ blōde Ui.ge. in ꝯuētu mōtis Lucij ꝓuīcie burgūdie viam vniuerſe carnis eſt igreſſus dīe claudens extremū. Quo defūcto ſ3 ꝓuiſionē dn̄i Euge. iiij. venerādus pr̄ Uica. ꝓuīcialis ꝓuīcie burgūdie duos viciniores vicarios ꝓuīciales. v3. aquitanie z turonie accerſiuit vt ipſoꝝ cōſilio locū z tp̄s ꝯgregatōis gn̄alis aſſignaret: q̄ꝫuis ia3 p ꝓterītū caplm̄ cēnt aſſignata. Qui timētes ne aliqd nouū in electione ſūmi pontificis accideret:

acciderct:dictā3 ꝯgregationem assignauerunt in conuentu Basilee ꝓuincie argentine pro fe sto beati Joānis Bapt. ãno dñi. M.cccclxxij.

Decimus gñalis Uica. fuit Re. pr fr Joānes ch:oin vicari⁹ ꝓuincialis in ꝓuicia ꝓuicie elect⁹ in ca. gñali in ꝯuētu Basilee ꝓuicie argētine i festo bti Joā. bapti. ãno dñi. 1472. celebrato. pontificat⁹ dñi Sixti. iiij. ãno. ij. Ministri gñalis offm gerēte predicto magistro Zaneto de Utino.

¶ In quo capl'o ordinatū est:ꝙ vicarij ꝓuinciales custodes ⁊ discreti discretoꝝ q ad gñales ꝯgregationē venire nō pñt decetero sue iposſibilitatis testimoniū p lras auctēticas triū3 vel quattuor patru3 guardianoꝝ sigillis munitas trāsmittant. Et non de facili excusenł iuxta ꝓceptum regule ⁊ nostri ordinis instituta:⁊ nihilominus cōmissarios loco sui mittant.

¶ Item ordinatū est:ꝙ custodes vbi hñr nō cōtinuentur:vel si oporteat eos cōtinuari pro cā rōnabili:tūc quartum annum nō trāseant.

¶ Itē declaratū est de itentiōe statutoꝝ gñalium eē qn in capl'o ꝓuiciali vel custodiali retentio seu electio guardiani pp rōnabiles cās nō ꝯfirmał:ꝙ nō teneł caplm electionē hmōi ad ꝯuētū remittere:s3 pōt tali ꝯuētui de guardiano ꝓuidere. Sec⁹ de electōe scā eꝝ tpe capl'i ꝓuicialis vel custodialis:quā si Uic. ꝓuicialis vel custos ifirmauerit:tenetur eam ad conuentum remittere:nisi iuxta tenorem statutorum scienter elegerint indignum.

¶ Itē d̄claratū ē ꝙ asserē cōitatē alicui⁹ ꝯuēt⁹ ꝯgregatā fore sup guardianū sit ꝓsūptuosum ⁊ temerariū:⁊ q h ptinaciter sustināvellet tanꝙ errās ⁊ subuersor obie scē carceri mancipetur.

¶ Itē declaratū ē ꝙ canonice elect⁹ ⁊ offm ꝓlatōis ptinaciter renuēs:nisi cā3 legitimā reddiderit suo plato:s3 occulta cēseł simplr ⁊ absolute iobediēs:⁊ idcirco merito puniendus ad arbitriū sui prelati cum consilio discretorum.

¶ Itē declaratū est ꝙ vicarij ꝯuētuū quocūꝗ instituanł sp sunt ⁊ censenł eē vicarij guardianoꝝ:ita ⁊ tales ꝙ nō pñt frēs congregare:nec caplm tenē qñ guardian⁹ est i ꝯuētu:s3 simplr teneł facere volūtatem guardiani:⁊ ꝯuētus so lus sine guardiano nō pōt tales vicarios depo nere:nec ipsi vicarij suo resignare vicariatui.

¶ Itē declaratū est:ꝙ qñ vicarius ꝓuincialis exit ꝓuinciam:lic3 cōmissarium aliquē elegerint ipse ⁊ vocales capl'i ꝓuicialis q regat ꝓuinciam in sua absentia nec deberet eorūdem irritare vota:de plenitudine tñ ptātis si alium cōmissarium fecerit in suo exitu tollēdo auctem primi:secūdus censetur verus cōmissarius.

¶ Itē declaratu3 est:ꝙ vicarij ꝓuinciales sicut ⁊ ceteri in necītate ꝯstituti ad suū platum pñt recurrere:nō tñ ꝓuinciā extra caplm dimittere seu officio suo renūciare:nec vicarius gñalis extra ꝓsatū caplm ꝓuinciale pōt dictā renunciationē recipere:aut ꝙ de alio prouideał mādare:cum hoc hēat fieri in capl'o prouinciali.

¶ Itē declaratū est ꝙ vicarij gñales vel ꝓuinciales nō pñt istituere platū ordinarium in aliquo ꝯuentu vel loco sine ꝯsensu ꝯuētualiū vel maioris ptis eoꝝ nisi i casu quē ponūt statuta.

¶ Itē declaratū est ꝙ cōmissarius ad visitandā aliquā ꝓuinciam missus non pōt ꝯfessores vel ꝓdicatores istituere:aut frēs extra ꝓuincia3 sibi cōmissam trāsmittere ad manendum : nisi sibi specialiter fuerit cōmissum ⁊ in sua cōmissione specialiter expressum.

¶ Item declaratū est:ꝙ irregularis q ꝯsiliu3 vel auxiliū:dedit etia3 manu propria ad homicidium:non ipenditur a susceptiōe regiminis fratrum maxime guardianatus:quāuis impediatur a susceptione ordinum.

Undecimus gñalis vicarius fuit Re. pater frater Joannes Philippi vicarius ꝓuincialis ꝓuincie Frācie electus in capl'o gñali in ꝯuentu sancti Andomari dicte ꝓuincie in fēō penthecostes anno dñi. M.cccclxxv. celebrato. q pater iam semel extiterat gñalis vicarius. Pontificatus predicti dñi Sixti. iiij. ãno. v. In quo ãno magister Franciscus Sanson de Brixia in capl'o vrbani ãno dñi. M.cccclxxv. celebrato. tepore iubilei in generalem ministrum fuit electus:qui successit predicto magistro Zaneto de Utino: ⁊ longo tempore ordinem gubernauit.

¶ In quo capitulo Andomarij ordinatū est. Cum bm nostre sacre professionis exigentiam vere pacis mediatores ⁊ baiuli esse debeamus: necnō pro pace vniuersalis ecclesie cōcordiaꝗ inter ꝓncipes christiane religiōis preces apud deum vel boies patrocinium auxilium vel fauorem guerris ⁊ diuisionib⁹:seu eorum actori

bus prestare videamur: districtius prohibem⁹ ne quis nobis subditus lras mittere seu portare presumat regibus principibus vel eorum officialibus seu cuicunq; particulari persone in corpore reb⁹ vel fama quouismõ preiudicãtes seu aliquã diuisionem aut suspectã societatem pretendẽtes seu cum honestati religiõis & conscientie puritati & fraterne charitati tenor aliquarũ lrarum nullatenus preiudicaret primũ videatur ipse tenor ad plenum p prelatos imediatos priusq; deportetur a fribus. Si quis autez (qđ absit) scienter contrarium facere presumpserit carceri mancipet non liberãdus oino absq; assensu capituli prouincialis vel custodialis.

Duodecimus gñalis vicari⁹ fuit reue. pater frater Guilelm⁹ de Bertho vicari⁹ puincialis turonie elect⁹ in ca. gñali in puentu Castri Radulphi eiusdem puincie Turonie de scõ penthecostes anno dñi. M.cccclxxviij. celebrato. pontificatus supradicti dñi Sixti. iiij. anno. vij. in generalis ministri officio ordinem gubernãte dicto magistro fratre Francisco Sanson.

¶ In quo capl'o ordinatum est: qđ visitatores & prelati cum omni solicitudine frẽs sibi cõmissos visitare debeãt publica publice & secreta secrete sine psonaz acceptione humilr & charitatiue corrigendo memorialeq; notabilium defectuum cum penarum adiectione temporaliuz cum opus fuerit relinquant qđ superiores legi & obseruari faciant diligenter.

¶ Preterea breuiaria frm̃ decedẽtium fratribus nostri ordis suprstitib⁹ decetero nõ vendant: sed pro cõmunitate & fribus exeuntibus reseruent vel vbi cõmunitates sufficienter sunt prouise fratribus indigentibus gratis pcedant sub expulsa vsq; ad reuocatioñe suoz superioz.

¶ Demũ vt castitatis decor illibate seruet mulieres ad interiores frm̃ officinas nõ admittantur nisi vbi absq; scandalo iudicio discretorum ingressus negari non posset.

¶ Sorores tria vota religionis publice emittentes & in cõmuni religiosorũ more viuentes taliter icludant: q viris qbuscũq; ad officinas interiores earum accedẽdi facultas nõ pateat absq; cã canonica & rõnabili p vicarium puincialem iudicanda. Frẽs võ quouis quesito colore ad dictas sorores contra prescriptam formam scienter non accedant sub pena priuationis actuum legitimorum.

Tertiusdecimus gñalis vicari⁹ fuit Re. pr frater Joãnes Philippi vicarius puicialis Frãcie elect⁹ in capl'o gñali in puentu montis Lucij puicie burgũdie: ãno dñi. M.cccclxxxj in die scõ penthecco. celebrato. ãno põtificatus predicti dñi Sixti. x. q Re. p. antea eundẽ officiuz bis habuerat: vt ex supradictis pz. Ministri aũt gñalis officium tunc tẽporis adhuc gerebat pdictus Re. magr fr Frãci. Sanson.

¶ Ordinata in hoc capitulo circa officiuz diuinum infra inuenies.

Quartusdecim⁹ gñalis vicari⁹ fuit Re. pr frater Joãnes chorin vicari⁹ puicialis Frãcie: q iam alias fuit vicarius gñalis elect⁹ in conuentu Brugẽn puincie Frãcie in festo pẽthecostes ãno dñi. M.cccclxxxiiij. In gñali capl'o ibidem celebrato. Supradicto gñali mistro in ordis gubernatiõe existẽte. In quo ãno. xij. die mẽsis Augusti in festo btẽ Clare dñs nr papa Sixt⁹. iiij. extremũ vite sue clausit diem. Qui vt verus amator nre sacre obseruãtie plura priuilegia & indulgẽtias nobis pcessit: vt clare pz supra pmo tractatu sub eodẽ: post cui⁹ obitum ãno sequẽti. xv. die mẽsis Aprilis dñs Innocẽ. octaus vice eius. i. in loco btĩ Petri successit.

¶ In hoc capl'o icorporata fuit prouincia anglie nostre familie que per cõmissariuz Reue. Pater vic. generalis gubernata fuit que adusq; fratres inibi famulantes duo vel tria loca pacifice potuerunt obtinere.

¶ Item ordinatũ fuit q ad euitãdũ discursus & tollendã mãm euagationis nullus vicarius puincialis possit licẽtiare frẽs cõmissos sue cure ad visitandam terram sanctaz beatam Mariam de angelis beatum Jacobum in cõpostella absq; capituli puincialis assensu.

¶ Itẽ fuit declaratũ q pena pprietarij que aliquãdo in pstitutionibus ponitur est pena priuationis actuum legitimoruz & canonice sepulture & pro laicis priuatio vocis actiue & passiue & visitationum in iudicio.

¶ Itẽ fuit declaratũ illud statutũ gñalis q libri frm̃ decedẽtiũ illoz erũt pũetuũ seu locoz in quoz termis habiti sunt intelligit que sint locorum

corum in quibus morabant qui eos sequerunt.

Quintusdecimus generalis vicarius fuit Re. pater frater Oliuerius maillardi vicarius prouincialis aquitanie electus in conuentu beate Marie de angelis prope tolosam ipsius prouincie in festo penthecostes. anno domini. M.cccclxxxvij. in capitulo generali ibidem celebrato. pontificatus domini Innocentij. viij. anno secundo. Et officij generalis ministri supradicti Re. magistri fratris Fran. Sanson. anno. xij.

In quo capitulo ordinatum est: quod vt sit vniformitas in abbreuiatione statutorum corrigatur illud quod ca. viij. habetur ibi. subdicti qui fuerit diffinitores in capitulo generali vel prouinciali detrahendo has dictiones generali vel prouinciale appareat esse illicitum: quod possit idem esse discretus discretorum eiusdem prouincie seu diffinitor in duobus capitulis generalibus immediate sese consequentibus.

Quod in capitulo Basiliensi fuit ordinatum: vt absentes vicarij prouinciales et discreti quando non possunt aduenire causa legitima mittant vice sui commissarios declaratur illud intelligi dicere propter duo. Primo ad excusandum ipsos: et ob hoc sint bene instructi de causa impedimenti eorum et litteras afferant sigillatas: sicut ibidem cauetur. Secundo vt illi suppleant et voces eorum in capitulo: si tamen id videatur ipsi capitulo generali quod sufficientes sint ad supplendum et non habeant impedimentum canonicum.

Districte prohibetur prelatis vniuersis presertim partium hispanie ne aliquem recipiant ad ordinem qui sic suspectus de heresi et signanter ex genere iudeorum conuersum seu a conuersis procreatum alioquin huiusmodi receptio sit irrita et inanis.

Quandocunque communitas fratrum comedit in refectorio obseruet: cerimonias refectorij quo ad vsum campanelle tam in cena quam in prandio etiam si vescatur carnibus: nec oportet remoueri campanella dum carnes habentur. Sed et benedictio mense cum gratijs cantetur ex integro vbi aliter cantari consueuerunt dum carnes non habentur.

Sextusdecimus generalis vicarius fuit Reue. pater frater Joannes chroin vicarius prouincialis aquitanie qui iam bis fuerat generalis vicarius electus in generali capitulo celebrato in conuentu beate Marie Magdalene prope rupellam prouincie Turonie in festo penthecostes. anno domini. M.ccccxc. pontificatus predicti domini Innocentij. viij. anno sexto et officij generalis ministri supradicti. xv. In quo capitulo ordinata sunt que sequuntur.

Quoad dispositionem seu regimen totius vocationis et familie nostre pauca vel nulla statuta noua fiunt: dubijs enim singulis per cedulas respondetur: sed hortatur Re. Pa. Vica. gene. cum vniuerso capitulo omnes et singulos fratres precipue prelatos vt regulam nostram sanctam declarationesque duas apostolicas et statuta generalia barchinone studeant obseruare: omnium aliorum statutorum obligationem quoad culpam auferimus. Precipue autem caueant omnes et singuli ne elemosynas pecuniarias: sine vera necessitate deponi procurent sub periculo salutis proprie. Ne quis secum bursarium seu depositarium ducat sub pena priuationis officij: ac actuum legitimorum.

Potissime quoque seruetur statutum generale guardianorum quantum erit possibile bono modo: cum ex ipsius transgressione peccata plurima proueniant. Et in triennium de cetero celebrentur duo capitula prouincialia.

Quoad prouincias autem hispanie de neophitis non recipiendis cum culpa vnius non sit retorquenda in aliud sine causa et plures descendentes ex illo genere sint boni christiani: conceditur quod tales possint recipi in capitulis prouincialibus et custodialibus per prouincialem vel custodem de consensu totius capituli: extra autem prefata capitula non recipiantur sub pena priuationis officij.

Insuper concedit venerabili patri fratri Joanni dela puebla: vt possit acceptare duo loca in prouincia castelle sub obedientia vicarij prouincialis castelle iuxta tenorem bulle apostolice: prius tamen bene correcte: et fiat vna custodia que vocetur custodia angelorum in terminis qui extremadura et sierra morena vulgariter nuncupantur.

Finaliter ex parte totius capituli vniuersis fratribus committit vt vigilia proxima insudent deo placere ac spiritum domini ingrerere. Quod vt liberius faciant: vniuersis et singulis fratribus et sororibus sancte Clare et tertiarijs nobis subditis a sanctissimo domino nostro papa prout per commissarium romanum nobis significatum est conceditur remissio plenaria absolutione premissa ab peccatis et censuris.

¶ Anno dñi. M.ccccxcij. pma die Januarij ipsi⁹ ãni felicissimi illustrissim⁹ dñs Ferdinãd⁹ atqȝ serenissima dña Helisabeth rex ⁊ regia castelle aragõie ⁊ cecilie ⁊c. obtinuerũt totalr̃ regnũ granate q iã p duodeci ãnos ꝯbellauerãt. Cũqȝ igẽti glĩa cũctis admirãtib⁹ atqȝ exultãtib⁹ in ipsa ciuitate rege illi⁹ expulso itrauerũt. In q̃ vexillũ dñice crucis erigẽtes: plures ecclesias atqȝ monasteria imediate edificauerũt.

¶ Eodẽ ãno pma die maij p oĩa regna ipsorũ circũquaqȝ sub voce pconis oĩb⁹ iudeis regnorũ ipsoꝝ denũciatũ est ꝙ oĩb⁹ bonis suis mobilib⁹ vẽditis imobilibusqȝ trãslatis ĩfra spaciuȝ triũ mẽsiũ ab ipsis regnis egrediant̃: qđ xp̃i regis nr̃i grã id opante factũ ẽ: atqȝ i dcõ spacio oẽs egressi sũt cũ lamentatiõe iaudita vltra nõ reuersuri. Quoꝝ plurimi ad fidẽ ꝯuersi a ptib⁹ tã fidelib⁹ q̃ȝ ĩfidelib⁹ vltramarinis reuersi sũt: atqȝ pietate solita sancte matris ecclesie recepti.

Decimus

septimus gñalis vicarius fuit reuerẽdus pr̃ fr̃ oliuerius maillardi q iam alĩs fuerat gñalis vicarius electus in capitulo gñali celebrato in ꝯuentu sancti Fran. florencîsi prouincie sancti Ludouici in festo pẽthecostes ãno dñi. M.cccxciij. Defuncto iam anno precedenti dño Innocẽtio papa. viij. ⁊ in loco ei⁹ Alexãdro. vj. ad põtificatũ assumpto. xviij. ãno officij gñalis mĩstri predicti magr̃i fratris Francisci sanson.

¶ In quo capitulo declaratũ est ꝙ p ea q̃ i tabula diffinitionis capĩi gñalis imediate pcedẽtis scribunt̃. s. oium alioꝝ statutoꝝ obligationẽ quoad culpã auferim⁹: nõ itelligunt̃ alia statuta gñalia vel ꝓuincialia fuisse reuocata quin ea q̃ ꝯferũt ad vtilitatẽ moꝝ ⁊ correctionẽ dilinquentiũ exceptis cẽsuris ⁊ suspẽsionib⁹ seu priuationib⁹ q̃ ferunt̃ ipso facto debeãt pro posse seruari ⁊ practicari: ac maliciose transgredientes vt expedire videbitur propterea priuari.

¶ Preterea declarat̃ ꝙ vsqȝ ad reuocationeȝ cõmissionũ dari solitaruȝ ꝓuincialib⁹ vicarijs a Re. gñali vicario fuire poterũt ille q̃s illi receperũt a pdecessore Re. pr̃is electi quousqȝ de alijs prouideat̃: ita ꝙ si iterim ꝯtingat electioneȝ celebrari alicuius prouincialis vicarij absente Re. patre ipsa cõmissio transeat ad electum talem post eius confirmationem.

¶ Insup cum ad ordinẽ sacerdotij nõ debeat qs ascẽdere facilr̃ nisi cui suffraget̃ etas ⁊ moꝝ grauitas deicceps cũ aliquo nõ dispẽset̃ vt sacerdos efficiat̃: q. xxv. etatis sue annos nondũ attingerit. Aut si casus necessitatis emerserit pp sacerdotũ paucitatẽ: saltẽ q dispẽsauit ꝯsilium q̃ttuor guardianoꝝ simul ordinandoꝝ regratis q supra dispẽsandi necessitatẽ debeãt arbitrari quoꝝ cõscie sint onerate: vt qđ erit necessario pensandis vndiqȝ pensandis ipsi consulant.

¶ Amplius expositionẽ illi⁹ passus rĩe vbi dr̃ obediãt suis mĩstris i oĩb⁹: quẽ passuȝ nonnulli ausi sũt ex torte ꝯtrahere ad ea dũtaxat q̃ in rĩa cõtinent̃ expsse dãnam⁹ ⁊ execrabilẽ iudicamus. Et qđ ex illis ifert̃ de ipossibilitate ꝯdẽdi statuta ⁊ cõmẽdãdi missas seu applicãdi missaꝝ itẽtionẽ: ita vt si qs audeat sup his i ꝯtriũ affirmare vel ẽt dubitare ptinaciter tãq̃ȝ errans ⁊ subuersor vsqȝ ad debitã reuocationẽ carceri mãcipet̃: ⁊ idẽ fiat de eo qui verterit in dubio pertinaciter an obedientia q̃ debetur a subditis plãtis familie sit regularis aut secura.

¶ Demũ pr̃ q erit pro tpe cõmissarius romanus de cetero debeat ipedimẽto cessante ad capitulũ gñale venire: ⁊ iuxta morẽ vicarioꝝ ꝓuincialiũ visitari: sitqȝ vocalis eiusdẽ ⁊ sedeat ꝓpe visitatorẽ d tordesillas iuxta ꝓuin. vicarios.

Decimus

octau⁹ vicari⁹ gñalis fuit. Re. pr̃ Franci. segarra natione catalan⁹ elect⁹ in caplõ gñali in ꝯuentu tolosano ꝓuincie aquitanie anno domini. M. cccxcvj. in festo penthecostes celebrato: põtificat⁹ dñi Alexandri sexti ãno q̃rto: adhuc eodẽ gñali mĩstro in gubernatiõe ordis existente. In quo capitulo que sequũtur ordinata sunt:

¶ Primo statuta nulla scã sũt: sed ꝙ vnaq̃qȝ ꝓuicia maneat in suis traditiõib⁹ dũmõ nõ repugnẽt legi diuine ⁊ naturali vel ecclesiastice regule vel declarationibus Nicolai ⁊ Clemẽtis vel statutis generalibus barchinone.

¶ Declaratur autem fratribus: ꝙ nõ possint scribere litteras intra vel extra ordinem aut recipere sine licẽtia suorum prelatorum. Et qui cõtrafecerit grauiter puniatur.

Decimus

nonus gñalis vicari⁹ fuit Re. pr̃ Oliueri⁹ maillardi q iam bis fuerat vicarius gñalis electus in capitulo gñali meclinensi ꝓuincie colonie anno dñi. M.cccxcix. in festo penthecostes celebrato pontificatus

to pontificatus ꝑdicti dñi Alexandri sexti an/
no septimo: ⁊ officij mi͠stri gñalis eiusdē magi/
stri fris Fran. sanson vigesimo quarto anno. In
quo capitulo ordinata sunt que sequuntur.

¶ Uult Re. pr̄ ⁊ vniuersum capl̄m: ꝙ regula
declaratiōes ap̄lice ⁊ statuta gñalia barchino/
ne quātū erit possibile obseruenť: signanter ꝙ
ad pūctū de electōe guardianoꝝ seruet dispoſi/
tio fcā p capl̄m locale nisi vbi elegissent idignū
ita ꝙ guardiani nō sic passim ponanť ad libitū
ꝓuincialiū ⁊ diffinitoꝝ: sed ꝑcise in aliquo ca/
su particulari ꝓ aliqua cā vrgēte ꝓ aliquo ꝯuē
tu possit capl̄m ꝓuīciale aliter disponere.

¶ Itē ꝯceditur ꝙ custodia hispalensis ꝯtinēs
granatā efficiať ꝓuīcia: dūmodo patres voca/
les capl̄i proximi castelle vel eoꝝ maior pars cō
senserit: ⁊ prouincia anglie que icipit iā multi/
plicari: sicut alie prouincie de cetero duas vo/
ces habeat in capitulo generali.

¶ Declaratur: ꝙ frēs ꝯuentuales sacre nostre
familie incorporati seu icorporandi grauati ali/
qbus missis capitularibus aut al̄s satisfaciāt de
illis ſm possibilitatē sine fraude. Cuz vero ſm
Gersonē: id sine fraude fieri censeať cū quis fa
cit alteri qd̄ sibi vellet fieri: ⁊ qlibet bonus nō
deceptus aut ignorātia ꝑpeditus ſm rectam
rōnem mallet sibi legi vnā missam p bonū sa/
cerdotē q̄ȝ decem p malū peccatis scienter in/
uolutū: videť patribus ꝙ vicarius prouincia/
lis seu guardiani cū talibus sit vt ꝑmittitur
receptis epycheyzare vel moderari possint: vt
si quis mille sit missis onerat⁹ centū dicat. Si
sūt ad centū: persoluat decē ⁊c. Cedatq̄ȝ iten/
tio: castigatio pēitēitia: vite austeritas: bonorū/
q̄ȝ operū ac meritoꝝ illius assiduitas in satisfa/
ctionem ijs quibus obligatur.

¶ Itē declarať ꝙ frēs multū notabiles in mo
rib⁹ graues p vicariū ꝓuīcialeȝ in capitulis cō
uentualibus examinati ⁊ laudabile sue suffici/
entie patrū sui ꝯuentus testimonium haben
tes possint per eosdem vicarios vna cum dif/
finitoribus in capitulo prouinciali ēt eoꝝ absē/
stentia ad officium predicationis ⁊ ꝯfessionum
audiendarum promoueri. Alij vero examinā/
di aut promouendi capitulo intersint.

¶ Declaratur ēt ꝙ prouinciale capituluȝ nō
potest vicario prouinciali ꝯcedere vt aliquem
vel aliquos ēt vnicum ad libitum promouere
possit. Cum illis vero qui hactenus sic ꝓmo/
ti fuere ex mera gratia. Reue. pater vicari⁹ ge/
neralis dispēsat ⁊ habet gratā eoꝝ ꝓmotionē:
dūmodo capitulo prouinciali iusta videatur.

¶ Itē ꝙ frater clericus vel sacerdos nesciēs
horas suas per se legere ſm ordinē sancte roma
ne ecclesie facta ei diligentia pro ipsis addiscen/
dis: etenim adhuc laborat ignorātia inuinci/
bili legat qd̄ potest. vȝ. psalmos ⁊ alia que scit:
reliquum suppleat per horas laicorum dicendo
Pater noster: nec in hoc peccat mortaliter ex
priuilegio domini Innocentij pape. iiij.

¶ Gñale capl̄m declarauit: ꝙ si aliq ꝯuēt⁹ ali
quaꝝ prouinciaꝝ habeāt copiā alicui⁹ rei vtpo
te vini vel olei ⁊ deficiāt carnibus vel piscib⁹
vicari⁹ ꝓuincialis taliū prouinciaꝝ vel custos
talis custodie pōt prouidere ⁊ cōmutationē in
talibus facere: mandando ꝙ vnus alteri det de
ijs in quibus abundant ⁊ econuerso.

¶ Gñale ca. determinauit ⁊ ꝑcepit: ꝙ soli vi/
carij ꝓuinciales habeāt bñdicere corporalia: ⁊
idē ꝓuinciales custodes ⁊ guardiani alia orna
mēta ⁊ non alij: ⁊ solum pro fribus monialib⁹
⁊ tertiarijs ⁊ nullo mō ꝓ alijs extra ordinē: sic
fuit concessum per sūmum pontificem.

¶ Capitulū gñale declarauit ꝙ pa. Joannes.
xxij. reuocauit ante mortem suam quicquid di
xerat seu fecerat ꝯtrariū ecclesie ⁊ determiatiōi
romanoꝝ pōtificū: q̄re ꝯstitutiōes q̄s fecerat ꝯ
nostras declaratōes scilicet Nico. iij. ⁊ Clemē.
v. nullius sunt roboris vel momenti.

¶ Item ꝙ fratres nullo modo ſm intentionē
regule aut declarationes sūmorum pontificuȝ:
pñt dare aliqua q̄ȝtumcūq̄ȝ vilia alijs siue fra/
tribus siue secularib⁹: nec recipere alia absq̄ȝ li/
centia suorum prelatorum vel superiorum.

¶ Capitulum generale declarauit ꝙ licitum
est fratribus hospitari in domo relicta ab ali/
quo defuncto alicui viuenti: hac conditiōe vt
ibidem hospitentur fratres ⁊ sibi prouideatur
de vtensibilibus.

¶ Item res vendende cōmutande aut extra
ordinem alienande de consensu vicariorum ꝓ/
uincialium tradantur amicis spiritualibus: q
auctoritate apostolica. vȝ. Martini. iiij. ⁊. v. ſȝ
bonam conscientiam cōmutent vendant seu
alienent: ita ꝙ per fratres talium precium pe/
cunie nullatenus estimetur.

¶ Itē declarat q̄ nullus vicari⁹ p̄uicialis or/dinationes per generalem vicarium in suis p/uincijs factas infringere seu inualidare possit: donec per successorem eiusdem generalis vica/rij abrogate fuerint ꝛ sublate.

¶ Sciāt insup vicarij p̄uinciales suā auctē abū/dāti⁹ ac pfectius emanare a gn̄ali vicario q̄ a mīstro p̄uinciali a quo sunt ꝯfirmati:nec refert si mīstri sint suspēsi seu priuati ex transgressiōe ꝯstitutionē sūmorum pontificum.v3.Marti/ni.v.nihil cōfirmare seu inualidare valentes: cum tunc auctoritate sūmi pontificis defectus eorum supplentis vere sint confirmati.

¶ Itē declarat q̄ casus sequētes vicarijs gn̄a/lib⁹ semp reseruantur.s.mutare frēm de vna p/uincia ad aliā:promouere frēs ad officia p̄dica tionis ꝛ ꝯfessionis extra capitulū ꝛ sigilli falsifi catio gn̄alis Mi. Et ne p̄uinciales vicarij cōfra ternitatis litteras dent nomine gn̄alis vicarij q̄tucūq̄s ēt plenaria auctoritate cōmissio illis detur:nisi specialiter huiusmodi exprimuntur.

¶ Itē declarat q̄ statutum gn̄ale barchinone quoad electionē guardianoꝝ ad vnguē obser/uet:nō tn̄ pp hoc auctoritas prouincialis capi/tuli restringit quin patres diffinitores cuȝ ve/nerando patre prouinciali vicario aliquib⁹ rō/nabilibus causis moti possint al:um eis dare: dum tamen valde raro ꝛ non passim hoc fiat.

¶ Itē declaratur q̄ frēs nostre familie obser/uantie nō possunt salua conscientia ēt q̄tuni/cunq̄s discholi fuerint licentiari vt ministris se subijciant:etiam si in obseruantia stare volue/rint:sed a suis insolentijs coerceant penis debi tis vsq̄s ad carceres. Professi aūt sub mīstro ꝛ postea nobis adiuncti cū a suis insolentijs resi/piscere noluerint ꝛ licentiam postulauerint li/centiari possunt : dūmodo in obseruantia sub ministro stare voluerint:alias non.

¶ Iteȝ quelibet prouincia maneat in suis cō/suetudinibus ꝛ ordinationibus dūmodo non repugnent diuine legi:regule ꝛ declarationib⁹ papalibus aut statutis generalibus barchino/ne. Uerum in ca.generali de fontiniaco fuerūt omnia statuta generalia reuocata p̄ter statuta prefata barchinone.

¶ Itē fuit declaratum q̄ duplex est ius vten/di scilicet ius vtendi.i.licite vti. Et sic vtimur obseruantini fratres. Et similiter ius vtendi.i. dn̄ium rei habere vel auctoritatē exigendi im/mediate habere. Et isto mō non habemus ali/cuius rei ius vtendi:vel nec habere possum⁹.

¶ Itē fuit declaratū q̄ sī sacerdos in extrema necītate possit paruulo dare sacramētū baptis/matis:dūmō nō adsit ali⁹ sacerdos ēt in p̄ntia viroꝝ secularium laicoꝝ. Et cū in rͣa p̄hibeat ne frēs fiāt cōpatres viroꝝ ꝛc.itelligēdū est quoad eleuationē d̄ fōte baptismatis:nō quoad bapti zationē:q: vt dictū est in casu necītatis absente sacerdote seculari vel alterius ꝓfessionis bene possunt fratres nostri sacerdotes baptizare.

¶ Itē de restrictione casuuȝ facta per Sixtuȝ in bulla aurea iam sanctitas sua per breue decla rauit qualiter fuit in exaduertentia datarij fa/cta:ꝛ q̄ nunq̄ fuit eius intentio talis : ꝛ sic il/lam clausulam reuocauit.

¶ Itē q̄ qn̄ gn̄alis vel prouincialis vicarius ꝯcedit alicui auctem absoluendi super casibus reseruatis:non oportet imo est cōtra secretum confessionis de eis iterum confiteri prelato.

¶ Itē q̄ ꝯfessores monialiū possunt licentia/re frēs ad eos declinantes vt possint ad crateȝ accedere ꝛ ad loca vbi seculares conueniunt.

¶ Itē p pace seruāda ac scādalis p̄cauendis: suspicionibusq̄s tollēdis iter sorores ordis scē Clare caueatur:ne ipse sorores ēt ipsis vicarijs p̄uincialib⁹ lrās transmittant aut scribāt : nisi prius hm̄oi littere per ipsam abbatissāvise ac le cte fuerint iuxta tenorē regule earundem.

¶ Item de elemosyna circa spiritualem fratrē deposita q̄ primo debet expendi anteq̄ alia pe tatur vel recipiatur:ꝛ de elemosyna ꝑpetua q̄ nullo modo licet fratribus exigere cum sit an/nualis ꝛ perpetua.

¶ Item de licentia prelatorum ordinis potest frater de obseruantia claustrali seu conuentua/li confiteri. Clerico tamen seculari non nisi in extrema necessitate constitutus:dūmodo alte/rius non habeat copiam.

¶ Item fratres dicēdo quinq̄s Pater noster: cum totidem Aue maria : in ecclesia vel orato/rio vel etiam in capitulo possunt lucrari om/nes indulgentias que illo die sunt Rome.

¶ Item q̄ gratia Eugenij pape.iiij.de abso/lutione solum intelligitur pro semel in vita dē/ptis casibus censurarum contractarū per igno rantiam vel inaduertentiam ex quibus quo/

riens opus fuerit possunt absolui.
¶ Item q prelati nostri p amicos spūales pnt
cōmutare rem pro re: vt puta dātur duo coria
bouina pilosa vel caprina pro vno raso et para/
to pro calciamentis: et sic de similibus.
¶ Reuerēdus Pater generalis frater Fran.
segarra dixit se vidisse priuilegium q seculares
possunt audire diuina in dominicis et festis in
ecclesijs nostris.
¶ Caplm gnāle declarauit q frēs familie no/
stre non possunt vti illa gratia que fuit data ab
Eugenio. iiij. sub forma beatissime Pater.

Uigesimus gnālis vicari9 fuit re/
uerēdus Pater frater
Marcialis boulier elect9 in caplo gnāli in quē
tu albiensi prouincie agitante anno dñi. 1502. in
festo pētheco stes celebrato. Pontificat9 supra/
dicti dñi Alexādri. vj. anno. x. In officio gnā/
lis ministri seruiēte reuerēdo magro frē Egidio
amerino delphin: q erat minister puincie assisij et
procurator ordis rome q in loco pdicti magri
fris Fra. Sansō successit: et fuit elect9 i caplo gnā
li iteranne anno dñi. M. ccccc. celebrato.
¶ Tpe hui9 Uicarij sub Alex. vj. sub. Ui. G.
cismōtan. F. Euāgelista Perusino. Claruerūt
multi pēes vita doctrina illustres in partibus
Gallicanis et Italicis. Inter quos claruit bea/
tus pr ille Bernardinus de Feltro predicator
egregi9: sepultus in loco. S. Jacobi frm de ob/
seruātia ppe Papiam ciuitatē Lōbardie. Qui
honestissimā practicā de mōte Pietatis p totā
Italiam pdicauit: et cū feruore magno multipli
cauit ad tollēdum: damnabiles et multiplicatas
vsurarum vorragines: tūc q maxime p Lōbardiā
crassantes ad ēgrue subueniēdum pauperum ino/
pijs. Cui9 qdem merita post inumeros labores
et sudores: quotidianis pdicationibus p aplica
pcepta habitis: pdicēdo tumultus bellicos in
Italia de proximo futuros: tanq si oculis proprijs
inspexisset: p ciuitates et castella discurrendo: vt
oēs Italici expiūt: crebra illic facta miracula et
pdigia prestāt: iuit ad celū. 1494. 28. septēb.
¶ Claruerūt et alij de obseruātia in Italia fra/
tres veñ. pēes. s. P. F. Angelus d Clauasio scia
vita pclarus: q Sūmam angelicā cōposuit. F.
Baptista de salis: q ēt sūmam de casib9 ōscie edi
dit. Fuit ēt fr Bernardinus de bustis: q smo/
nes bte Uirginis et Rosarium in lucē posuit.

In Frācia fr Eustachius de Curia: Stephan9
brulifer doctores Parisieñ. q per opa sup snias
et tractatus egregios sua doctrina multis pfe/
cerūt. Fr Joānes perini doctor ēt Parisieñ. q
tractatū de dispēsatione frm minorum edidit: vt
in tertia pte hu9 opis ōndit fol. 171. Fr ēt Oli/
uerius pdicator et vitiorum obiurgator singular. s
fuit: fr Antoni9 farinery: fr Nicolaus d Nyse
pdicatores famosi: vita et virtutibus clari: quorum
multi vitā relaxatorum ōuētualium relinquētes:
ad candidam vite obseruantiam familie tran/
sierunt: et laudabiliter finierunt.
¶ In hoc caplo albiēsi istitutū est q vniuersi
ōfessores mōialiū familie nre habeāt pnti de/
creto semp actiue auctoritatem platorum super
moniales in foro cōscientie quoad casus et sen/
tentias. Habeant similiter guardiani ac vicarij
guardianorum in absentia eorum.
¶ Tempore Reuereñ. patris fratris Martia/
lis boulier Uicarij gnālis qdam frater Joānes
de guadalupe: q ex nostra familia ex custodia
angelorum romanā curiam adierat lrās apostoli/
cas obtinuit: qbus sibi cōcessum est quatenus
fratres ex obseruātia accipere posset suorum etiam
superiorum facultate minime obtenta: qbus idem
frater Joānes tanq custos pesset: et in simplici
obseruantia sm regulam et modum sancti euan
gelij viuere possent. Insup vt custos ipse ac ip/
sius fratres ministro generali tm̄ essent subie/
cti. Ex qua qdem nouitate plura scādala in p/
uincijs Hispanie fuerunt exorta maxime in p/
uincia cōpostellana q plures frēs maxie iuue/
nes regularis obseruantie iugum suaue excu/
tientes prefato fratri Joanni adheserunt. Et
vt predictis scandalis obuiaretur christianissi/
ma domina Helisabeth hispaniarum regina ad
fratrum eiusdem prouincie supplicationem ab
Alexandro papa. vj. breue obtinuit ad reducē
dum eundem fratrem Joannem de guadalupe
ac complices eius et domos ad obedientiam
obseruantie predicte prouincie et ad mandatum
apostolicum domus et aliqui fratres ipsius ad
predictam obiam reducti fuerūt: tñ ipse fr Joā/
nes cū aliqb9 mādatis aplicis obedire renuens
iterum romā petijt et itinere extra ordinē obijt. Sed
qdē fr Angelus et fr Petrus de melgar laicus
eiusdē familie lrās obtinuerūt a dño nro Julio
papa moderno et pdcās domos et frēs iterū re/

assumpserunt cũ qbus adhuc in curijs roma/na z regali pdicta prouincia litez z bellũ gerit.

Uigesimus

prim⁹ Ge. vicari⁹ fuit Re. pi fr Joanes silue stris pvicie Frácie pvincialis vicarius elect⁹ in gñali ca. in puẽtu Lavalis pvicie Turonie: anno dñi. 1505. in die pẽt. celebrato viaz vniuerse carnis igresso dño Alexádro papa. vj. ãno dñi 1503. xvj. die Augusti. z i sũmi põtificat⁹ apicẽ eodẽ ãno assũpto Pio. iij. ac post. 18. dies post ei⁹ electioné: z ãn ipi⁹ coronationem defuncto: necnõ in põtificat⁹ sedẽ electo Julio. ij. q vsqz hodie dei ecclesiã loco bti Petri gubernat eodẽ magistro Egidio amerino mistro gñali existente. In quo caplo statuta sunt sequentia.

¶ Ad dei laudẽ z xpiane religiõis augmẽtuz: ac nre sacre obfuãtie decorẽ pfessum est q illu/le idiane fiãt z sint vna pvicia z hẽat de cetero vnã vocẽ i ca. gñali: z vicari⁹ pvi. eiusdẽ pvicie hẽat tãtã z talẽ auctẽ in vtroqz foro quãtam z qualem solent hic ceteri vicarij pvinciales.

¶ Nullus fr audeat de cetero in romana cu/ria vel alibi pcurare q̃scũqz facultates seu liber tates absqz lnia suoz platoz z scitu piis cõmis sarij romani: z stricte arceanf discursus frm ad vrbẽ: nec cuiqz liceat ad eaz accedere sine lnia sui pvicial: z solũmõ p negocijs nre religiõis.

¶ Inhibet ẽt q de cetero non recipianf loca remota seu deserta in qb⁹ frẽs cõmode viuẽ nõ possint fm i re puritatẽ: siue sine magnis discur sib⁹ z distractiõib⁹ spũs deuotiõis extiguẽtib⁹.

¶ Ordinat isup z statuit gñale ca. q oĩa z singula officia regimis triuz ordinũ btissimi pris nri Frã. de cetero sint triẽnalia queadmodum gñaliuz z pvincialiũ officia. Si aũt aliqs guar/dian⁹ abbatissa seu magra postqz suũ triẽnium in aliquo puẽtu finierit in altero eligaf vel po/stulef ibidẽ poterit pfici z pfirmari: sz nõ poterit vltra triẽniũ in eodẽ puẽtu i offõ ptinuari. Nõ itelligif aũt ista pcise hmõi triẽniũ: qn possit p mẽsez z p mẽses plõgari vel abbreuiari sz q cpla pvincialia acceleranf vel ptrahuntur.

¶ Cetez ordinaf q tã visitatio: qz ẽt retentio seu dipositio guardinoz de cetero fiat p scrutinium. vz. p disqsitionẽ vnius scribe z duoz te/stuz p guardianũ cũ discretia: vt moris est ordinãdoz q seorsum singuloz vota fidelr inq/ant z cõscribant: que qtlem scripta seu articuli coraz cõmunitate leganf: z vt moris est examinenf: anqz eisdẽ guardianis dicanf: seu ad eoz retẽtionem seu depositionem pcedatur.

¶ Demum declaraf q illa clausula in tabula capli gñalis albiẽsis incerta. vz. q guardiani z eoz vicarij hẽant auctẽm platoz in foro pscentie zc. sic dz itelligi: q. vz. auctas per patrez p/uinciales pcessa guardianis remaneat sp penes eoz vicarios seu vicarioz vicarios ipsis guar/dianis suũ puẽtuz p suis negocijs exeũtibus.

¶ Concedif quoqz q custodia Burgẽsis effi ciaf pvincia dũmodo maior ps sui capituli cu/stodialis in idipsum psentiat z votetur pvin/cia Burgeñ. z teneat ordinem suum.

¶ Iste sunt responsiones ad aliqua dubia que eidem gñali caplo Lavalensi pposita fuerunt.

¶ Declaraf z ordinaf q nullus infectus seu pcussus morbo caduco pmittaf celebrare aut pdicare: aut pfessiões seculariũ audire: sz stet i sua hũilitate suaz ifirmitatẽ patiẽter sustinẽdo: z hoc pp maxia picula que inde pñt euenire.

¶ Declaratur ẽt q suppleti in caplo pvincia/li possunt eligi pro diffinitoribus eiusdez capli z pro discretis discretorum ad gñale caplm.

¶ Determinat nihilominus totũ gñale caplz q psessores monialiuz scẽ Clare sint triẽnales sicut ceteri plati seu guardiani vel alij in regi/mine pstituti: z nullus in hoc possit dispẽsare.

¶ Diffinit ẽt gñalis cõgregatio: q cum aliqs vult indui nobiscũ seu religionẽ ingredi: z ceupit pfiteri alicui idoneo pro psolatione sue cõ/sciẽtie: q tñ nõduz institutus eẽt psesso: seculariũ siue sit magr iuuenuz siue alius ab eodẽ põt in pfessione audiri: absolui z dispensari: q: ex quo mutuus iteruenit psensus. vz. recipiẽtiuz z re/cepti videf q̃si vnus ex nris gaudere indultis.

¶ Sũmus quoqz põtifex Juli⁹ pp. ij. moder/nus p bullã sub plũbo declarat: q siqs apõ nos iduaf: z habitu relicto ad sclm redeat: z post/modũ itez reuertaf tps pcedẽtis receptiõis cũ tpe posterioz p anno pbationis si videaf pla/tis valeat cõputari: z hr in puentu Salmañ.

¶ Declaraf insup q frẽs nri non pñt nec de/bent itrare iteriores officinas quorũlibet mo/nasterioz monialium regula pbibente: nisi in extreme necessitatz articulo. vz. in si aliqua mo nialis moreref: z q alius confessor pro audien da facilliter non posset inueniri.

¶ Moueantur

¶ Moneant vicarij prouinciales: quod quando generali cap. interesse non possint suis per litteras renuncient officijs suas excusationes rationabiliter allegent: et de consensu duorum vel trium guardianorum et consilio suos commissarios instituant: et per litteras testimonium de ipsis perhibeant.

¶ Declaratur insuper quod cum receptus fuerit aliquis claustralis vel collectaneus aliqua contagiosa infirmitate percussus quam ipse reuelare renuit in eius receptione licet ab eo perquiratur de eius sanitate cognita eius infirmitate bene potest expelli ne alios inficiat cum nostra obseruantia non intendat talem recipere et fratribus dolus nulli patrocinari debet. Consultius tamen esset quod dum tales recipiuntur eis fieret protestatio quod si talibus infirmitatibus teneantur recipientes nullo pacto eum recipere intendunt. Si autem aliquis talium claustralium apud nos recipiatur: et postea aspiciens retro aufugeret non est regrediens sed relinquatur anima eius in manibus suis.

¶ Ordinatur insuper quod nullus patiens defectum natalium possit de cetero promoueri ad officium prelationis seu regiminis sine speciali dispensatione capituli generalis vel Reuerendi patris vicarij generalis cum consilio aliquorum discretorum. ¶ Si qui autem virtute priuilegij domini Sixti fuerunt alias dispensati tolerentur: verumtamen nulli sic decetero promoueantur.

¶ Quando Re. pater vicarius generalis ad aliquem conuentum veniet: recipiatur ad portam ecclesie vbi conuentus per guardianum cum fratribus adunatis sine luminaribus et cruce et maxime quando scitur eius aduentus. Cum autem ingrediatur aliquam prouinciam bonum erit quod per prouincialem recipiatur cum probioribus prouincie. Cum vero ad capitulum generale recipiatur per aliquos patres principaliores et sibi obuietur vsque ad portam ville vel ciuitatis. Et idem fiat in prouincialibus capitulis.

¶ Deponantur guardiani et pena proprietarij puniantur: qui ratione debiti cuiuscumque seu aliorum bonorum temporalium fecerint excommunicari seu detineri vel vexari quoscumque seculares. Subditi vero qui talia procurauerint pena proprietarij puniantur: et de conuentu confusibiliter expellantur.

¶ Decetero non ponantur litere confraternitatis ad signandum nisi per patrem prouincialem vel guardianum seu alium probum patrem et notum. Et nullus commissarius possit dare easdem litteras in albo: sed solum vbi sunt nomina expressa.

¶ Fratres indiarum de licentia sui archiepiscopi possunt edificare loca cuius nullus contradicat: et hoc est per communicationem maris magni carmelitarum. Iterum autem prouidebitur eis de auctoritate per litteras apostolicas.

¶ Tempore prefati Re. patris vicarij generalis fratris Marcialis bouliter. s. anno domini. M. d. iij. predictus Re. magister fr Egidius amet in ministerio ge. totius ordinis reformatus vt apparebat: venit in hispaniam et ad curiam dominorum regum Ferdinandi et Elisabeth accessit ostendens se nimio zelo velle totum ordinem reformare vt esset vnum ouile et vnus pastor. et quia nimiam contradictionem aut multas exceptiones ad hoc peragendum repperit: tam ex parte prefati Re. patris vicarij generalis quam ceterorum patrum hispanie abijt. Sed iterum anno sequenti. s. M. d. iiij. reuertitur ad eandem curiam omnibus viribus et posse laborans pro dicta vnione et reformatione cum adhuc nil agere se posse cognouit (prouinciam aragonie tamen sub sua obla relinquens) almam vrbem petijt: et a sanctissimo domino nostro Julio secundo papa moderno breuia obtinuit plura: quorum auctoritate congregauit Re. patres vicarios generales et prouincias citra et vltramontanos obseruantie atque vocales cuiuslibet prouincie necnon prouinciales ministros custodes atque vocales totius sui ministerij in sanctam vrbem romanam pro reformatione et vnione totius ordinis beatissimi patris Francisci. predicta: et sic capitulum generalissimum ibidem celebrauit anno domini. M. d. vj. in sanctissimo festo penthecostes.

¶ In quo capitulo generali Reue. pater minister generalis. videlicet frater Egidius delphini fuit ab officio generalatus absolutus et loco ipsius fr Raynaldus gratianus de cotignola prouincie prouincie sancti. M. fuit electus: in quo generali capitulo que sequuntur acta fuerunt.

Vniuersis presentes literas inspecturis. Officiales Parisien. Salutem in domino. Notum facimus dilectos nostros magistros Petrum baregiet: et Guilelmum mocet: clericos in artibus magistros curie nostre notarios iuratos: quibus in his et maioribus fidem adhibemus indubiam vices nostras in hac parte gerentes retulisse vidisse tenuisse palpasse ac de verbo ad verbum perlegisse quasdam literas in forma breuis a sanctissimo in christo patre et domino nostro domino iulio diuina prouidentia papa secundo et moderno emanatas sub annulo piscatoris vt prima facie apparebat expeditas signatas Sigismundus: sanas et integras: non vitiatas nec abrasas: non cancellatas: nec in aliqua sui parte suspectas istis omni prorsus vitio et suspectione carentes vt prima facie

apparebat. Quaꝝ qdem lr̃arum tenoꝛ de verbo ad verbum sequitur. Et est talis.

Julius pap. ij. ad futurã rei memoꝛiã. Cũ multe ꝛ graues ad nos ꝛ aplicã ꝑ frẽs oꝛdis minoꝝ ꝯuẽtuales ꝛ de obseruãtia nũcupatos: assidue dferent̃ qrele: simul teq; lites suscitate fuissent occasione domoꝝ siue suoꝝ locoꝝ ac monasterioꝝ oꝛdis scẽ Clare ꝛ penitẽtiũ tertij oꝛdis btĩ Frã. vtriusq; sexus ac frm̃ hĩcinde respectiue ablatoꝝ ꝛ receptoꝝ ꝯtra ꝯstitutiones fe. re. Eugenij. iiij. Pauli. ij. ꝛ Sixti. iiij. romanoꝝ põtificũ ꝑdecessoꝝ nr̃orum. Oꝛdoq; ipse in plura quasi capita ꝛ noĩa eẽt diuisus emergẽtib⁹ idies nouis ꝯgregationibus ꝛ vocabulis: q̃ ꝯfusionẽ q̃dã videbant̃ afferre. Nos q oꝛdinẽ añdictũ equo scẽ memorie Sixtus. iiij. p: edecessoꝛ noster ꝑfatus: q sm̃ carnẽ patruus diuina ꝓuidẽtia ad apicẽ sũmi apostolatus puenit: ꝛ cuius nos dum cardinalatus offõ fungeremur fuimus ꝓtectoꝛes in visceribus gerimus charitatis: cupieñ. litibus discordijsq; hmõi finem iponi: ꝛ ea decerni ac ordinari: ꝑ que viri religiosi in eodẽ oꝛdine Xp̃o tutũ dño famulãtes: ꝛ cũ animi ꝛ mẽtis trãqllitate: semotis litib⁹ ꝛ ꝯtẽtionib⁹ viuere possint. Capłm gñalissimũ oĩum ꝯgregationũ pꝛefati oꝛdinis indiximus. Qð in festo pẽthecostes ꝓxime preterita a tãto numero frm̃: q̃tus vnq̃ alibi ꝯuenisse sũma ꝯcoꝛdia deo fauẽte est celebratuꝫ. Igit̃ vt lites hmõi cessent: ꝛ vnusq; sciat qd retinere: qd seq: aut facere dbeat. Mo tu ꝓpꝛio ꝛ ex nostra scia nõ alicuius petitionis instãtias p̃ntium tenoꝛe decernimus ꝛ declaramus: q frẽs mi. claustrales siue ꝯuẽtuales nũcupati: oẽs domos ꝯuẽtus ꝛ loca habitationũ suaꝝ oĩa. Item monialiũ monasteria oꝛdis scẽ Clare: ꝛ oẽs ꝯgregationes tertij oꝛdis p̃ntium regulaꝝ btĩ Frã. que tenẽt ac possidẽt ꝛ regũt gubernant: vel in qbus celebrãt: ꝛ ecclesiastica sacra ministrant: de p̃nti tenoꝛe possidere ꝛ gubernare: vt pꝛefert̃: ꝑpetuo debeant in futuro etiam q fratres de obseruantia siue de familia nũcupati retinere libere ꝛ licite possint ꝛ retineant ꝛ possideant ac guberneñt oẽs domos cõuentus ꝛ loca eoꝝ habitationũ ꝛ monialium monasteria ac domos ꝯgregationũ penitẽtum vtriusq; sexus tertij oꝛdinis beati Frã. que nũc tenent ꝛ possident: ꝛ in quibus diuina officia celebrãt idulto sedis apłice vel auctẽ siue ꝯsensu gñalis ꝛ ꝓuincialiũ ministroꝝ aut volũtate ipsoꝝ frm̃ ꝯuẽtualiũ vel aliaꝝ quarũcũq; ꝯgregationum q ꝑꝛius dictas domos vel monasteria possidebãt ẽt si illa de obediẽtia ꝯuẽtualiũ siue claustraliũ pꝛius fuissent. Ita tñ q deicepe nullas domos nulla ve loca ꝛ mõasteria monialiũ nullas ẽt ꝯgregat̃ões penitẽtum tertij oꝛdinis btĩ Frã. dictoꝝ claustraliũ seu ꝯuẽtualiũ nec de eoꝝ obediẽtia ꝛ ꝑ eos regi solitaꝝ quouis q̃sito coloꝛe recipe possint: ꝛ nihilomin⁹ oẽs ꝛ singulas lites ꝛ causas sup hmõi domibus siue locis monasterijsq; monialiũ ꝛ ꝯgregationis penitẽtũ vbicũq; ꝯsistentiũ ꝛ corã qbuscũq; iudicib⁹ ac in quacũq; istãtia pendeñ. ad nos aduocãtes penit⁹ extinguim⁹ ꝛ ꝑpetuũ silentiũ iponimus dictas causas ꝓsequẽtib⁹: aut sua quolibet interesse putantibus. Decernimus insup q frẽs de obseruãtia siue familia nũcupati ac claustrales seu ꝯuẽtuales vel de eoꝝ obedientia ab obseruãtib⁹ trãsire volentes nõ possint neq; debeãt recipi nisi petita ꝛ obtẽta licẽtia vicarij sub quo fuerint: quã licẽtiã ẽt in scriptis ostẽdere teneãtur. Frẽs vo claustrales siue ꝯuentuales vel de eoꝝ obedientia ab obseruãtibus siue de familia nõ recipiant nec recipi debeant nisi saltẽ petita suoꝝ supioꝝ licẽtia ꝛ nõ obtẽta. Et insup vt de nominationũ ꝛ ꝯgregationũ hmõi tollat̃ varietas oẽsq; frẽs oꝛdis minoꝝ ad eã integritatem ꝛ vnitatẽ in qua fuerũt tpe Eugenij: Pauli ꝛ Sixti ꝑdecessoꝝ nr̃oꝝ ꝑfatoꝝ: quoꝝ ꝯstitutiones statuta dictoꝝ frm̃ tãgeñ. tenoꝛe p̃ntiũ cõfirmam⁹ iuiolabilr̃ obseruari: perĩde ac si illis nũq; derogatũ fuisset ab oib⁹ ad quos spectat volum⁹ ꝛ dcernim⁹ reducant̃ oibus ꝛ singulis frib⁹ ꝯgregationum de clarino frib⁹ amadei de colletaneis ꝛ de caputio siue sancto euãgelio ꝛ quoꝛũcũq; alioꝝ quocũq; nomĩe nuncupẽtur: q̃ sub regula ꝛ habitu reliquoꝝ frm̃ dicti oꝛdis incedũt: districte ꝑcipiendo mãdamus: vt infra terminũ vni⁹ diei a data p̃ntium cõputañ. claustralib⁹ siue conuentualibus siue de familia oꝛdis antedicti in ea refoꝛmatione in qua nũc sunt adherere se debeãt: locaq; eoꝝ ꝯuentualibus vel de obseruãtia frib⁹ vnita esse cẽseant̃. Quibus maioꝛ ꝛ sanioꝛ pars frm̃ illa incolẽtiũ vna cum suo guardiano se vnire capitulariter elegerint ꝛ se vnierint. Ita tñ q ꝯuentualibus

siue

siue claustralibus vniantur reformatam ratio-
nem viuendi per oīa teneant vt prius: ꝛ eoruȝ
domus ꝛ loca p reformatos regant̄ iuxta decla
rationē felicis recordatiōis Sixti.iiij. ꝑdecesso
ris nr̄i de amadeis editā. Que oīa ꝛ singula ab
oībus ad quos spectat seu spectare poterit quo-
libet in futuꝝ sub pena excōicationis late sen-
tentie ꝛ maledictiōis eterne inuiolabiliter obser
uari volumꝰ ꝛ mādamꝰ. Nō obstātibꝰ q̄buscū-
qȝ lr̄is apostolicis ꝛ idultis dictis ꝯgregat. oī-
bus ꝛ ordinibꝰ aut alicui eoꝝ siue illaꝝ auctori
bus ꝛ institutoribꝰ sub quibusuis v̄boꝝ formis ꝛ
clausulis fortioribꝰ ꝛ isolutis ꝯcessis ēt si tales
essent ꝙ de illis eorūqȝ totis tenoribus sp̄alis ꝛ
exp̄ssa ac de v̄bo ad v̄bū mētio esset habenda.
Quibꝰ motu pprio ꝛ ex certa sciētia derogamꝰ.
ceterisqȝ ꝯtrarijs q̄buscūqȝ. Ceterūqȝ difficile
foret has lr̄as ad oīa loca deferri: volumꝰ ꝙ ea-
rum transumptis manu publici notarij signa-
tis ac alicuius p̄lati ecclesiastici sigillo munitis
ea ꝓrsus fides in iudicio ꝛ extra vbiqȝ adhibea
tur: q̄ adhiberet̄ si p̄ntes exhibite vel ostēse fo-
rēt. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub ānulo
piscatoris die.xvj. Junij. M.d.vj. Pōtificatꝰ
nr̄i anno.iij. Sic signatū Sigismūdus. In dor
so siue a tergo Cōcordia frm̄ sci Fran. ꝯuentua
lium ꝛ de obseruantia: sigillatū sigillo seu ānu-
lo piscatoris in cera rubea. ¶ De q̄bꝰ q̄dē litte
ris facta fuit legitima collatio ad veꝝ originale
p notarios infrascriptos curie nostre iuratos
nil addito nec remoto. In cuiꝰ rei testimoniuȝ
sigillū curie nostre Parisien. presentibus litte-
ris ad relationē predictoꝝ notariorum nostro-
rum duximus appendendum. Anno domini
M.cccccvij. mēsis Octobris die quarta.

i In noie dn̄i Amen. Uniuersis ꝛ singulis p̄ntes lr̄as
seu presens publicū instrumētū visuris
ꝛ audituris Uicarij gn̄ales in sp̄ūalibus ꝛ tp̄a-
libus Reuerēdi in xp̄o p̄ris ꝛ dn̄i dn̄i Stepha
ni dei ꝛ scē sedis ap̄lice gr̄a Parisien. ep̄i eter-
nā in dn̄o salutē ꝛ p̄ntibꝰ fidē adhibere idubiā.
Noueritis ꝙ nos anno a natiuitate eiusdē dn̄i
nr̄i Jesu xp̄i. M.cccccix. die v̄o iouis decima
nona mēsis Julij iditione duodecima. pōtifica
tꝰ scissimi in xp̄o p̄ris ꝛ dn̄i nr̄i dn̄i Julij diuina
ꝓuidētia pape scd̄i ꝛ moderni āno sexto. Adve
nerabilis ꝛ religiosi viri fris Guilelmi pouart

cōmissarij cū litteris auctēticis in membranis
descriptis destinati ꝛ probati reuerendi patris
fris Marcialis boulier oīum minoꝝ fratrum
de obseruantia partium cismontanarum gn̄alis
vicarij principalem instantiā ꝛ requisitionē lit
teras ap̄licas sub forma breuis expeditas ab ip
so sanctissimo dn̄o nostro emanatas ac p ipsuȝ
cōmissarium nobis rite ꝛ legitime ac cuȝ reue-
rentia qua decet presentatas extitisse: ac p nos
receptas fuisse. Quas quideȝ apostolicas lr̄as
vidimus palpauimus ac de v̄bo ad verbū per-
legimus: sanas siquidē ꝛ integras non viciatas
nō cancellatas nō abrasas nec in aliqua sui par
te suspectas: sed oī prorsus vitio ꝛ suspicione fal
sitatis carentes. ¶ Huiusmodi aūt litterarum
apostolicarum tenor seq̄tur in hunc modū. Et
primo a tergo earūdeȝ talis erat superscriptio.
Dilectis filijs vicarijs generalibus ordinis fra
trum minoꝝ regularis obseruantie tam citra
q̄ȝ vltramōtanoꝝ. Interius v̄o in margine su-
periori hec verba scilicet Julius papa.ij. inscri-
pta erant. Subsequenter aūt. Dilecti filij. Sa-
lutem ꝛ apostolicam bn̄di. Celebrato capitulo
generalissimo frm̄ ordinis minoꝝ in alma vrbe
nr̄a. Cū intellexissemus ad quieteȝ dicti ordi-
nis ꝛ frm̄ in eo altissimo famulantiuȝ maxime
pertinere vt ea q̄ a sūmis pontificibus ꝑdeces-
soribus nr̄is: pro pace ꝛ concordia dicti ordinis
frm̄ salubriter ordinata fuerunt inuiolabiliter
obseruarentur iter alia iussimus ꝛ mandauimꝰ
ꝙ frēs familie obseruātie ad claustrales siue cō
uētuales ꝛ de eoꝝ obia trāsire volētes nō pos-
sent nec deberēt recipi: nisi petita ꝛ obtēta lnia
vicarij ꝓuincialis sub quo fuerint: quā liniam
ēt in scriptis ondere tenerent̄. Frēs vero clau-
strales siue ꝯuentuales vel de eoꝝ obia: ab ob-
seruantibus siue de familia nō reciperent̄ neqȝ
recipi deberēt: nisi salīē petita suoꝝ supioꝝ lnia
ēt nō obtēta. Nup aūt accepimꝰ ꝙ nōnulli mi-
nistri ꝑdicti ordis ꝑsertim fr̄ Bonifaciꝰ minister
frācie ꝛ alij frēs eiusdē ordis se iactāt aliq̄s lr̄as
a nobis habuisse ꝯ ꝑdcās nr̄as lr̄as: tp̄e gn̄alis-
simi capl̄i ꝑdicti scās: ꝛ ꝯtra oēs lr̄as ꝯcordie
inter ꝑdictos frēs a Felicis recordationis Eu-
genio.iiij. Pio.ij. Paulo etiam.ij. Sixto.iiij. ꝛ
alijs nr̄is ꝑdecessoribꝰ editas: maxime contra
quēdā ꝓcessuȝ p nos in minoribus ꝯstitutos: ꝛ
dicti ordis protectoris officio fungētes aucto-

ritate aplica fcim: asserentes fres vros sine vra licentia pdcá recipe posse. Et qd deteri' est aliquos de scó ꝯ phibitiões aplicas pdictas penas ꝛ cēsuras in eis ptētas in maximũ aiaꝝ suaꝝ piculũ fcurrēte recipe audent: ex qb' in pdicto ordie aliq pturbatiões cũ ppli scádalo oriri incipiũt: ꝛ nisi desup opportune puideat maiora i futuꝝ exoriri possent ꝯ piũ desideriũ nrm q in dicto ordie pacē getē ꝛ tranqllitatē ꝓsideram'. Cupiētes igit oēm discēsiōis ꝛ scádali fomitez amputare: ꝛ in hoc ēt pcib' charissimi i xpo filij nri Henrici septimi anglie regis illustris: q ad dictā vrām obsuātiā vt lris suis ad nos testat' est singularē gerit deuotiōis affectũ iclinati. Tenore pñtiũ aucte aplica declaram' nunqȝ nre itētiōis fuisse in aliquo lras ꝯcordie a pdictis sũmis pōtificib' pdecessorib' nris scás ꝛ p nos ꝯfirmatas: neqȝ pdcas nras tpe pdci capituli editas lras reuocare aut in aliquo minuē. Ideoqȝ aucte pdicta easdez pdecessoꝝ ꝛ nras lras ꝛ oīa in eis ptēta ꝯfirmam' ꝛ approbam' ac potiori p cautela oīa de nouo ꝯcedim': ꝛ sub penis in eis ptētis obsuari iubem' mádātes q oēs ꝛ singuli frēs q ꝯ nroꝝ pdecessoꝝ ꝯcordias ꝛ nrm ꝓsatũ ꝓcessũ necnō nras predicti capli tpe editas lras a via obia recesserũt vobis a q̄cũqȝ ꝓsona loco siue ꝯgregatiōe eos detinētib' realiter ꝛ cũ effectu sub penis ꝛ cēsuris in oib' pdictis lris ptētis restituanf. Decernētesqȝ irritũ ꝛ inane qcqd sec'a quocũqȝ sciēter vl' igno rāter ꝯtigerit attentari. Quo circa venerabilib' frib' vniuersis archiepis ꝛ epis in quorum diocesib' dom' pdicti ordis ꝯsistũt mádamus: q̄ten' ipi vel duo aut vn' eoꝝ p se vel aliũ seu alios in pmissis efficacis defensiōis ꝓsidio assistētes faciāt oīa ꝛ singula pmissa firmiter obseruari ꝯdictores p cēsuras ecclesiasticas ꝛ alia iuris remedia appellatiōe postposita cōpescēdo. Nō obstātib' ꝯstitutionib' fe. re. Boni. pape. viij. qb' cauef ne qs ex̄ ciuitatē ꝛ diocesim nisi i certis casib' expssis ꝛ i illis vltra vnā dietā a fine sue diocesis ad iudiciũ euocef. Sȝ oēs iudices aplici ex̄ ciuitatē ꝛ diocesim in qua. vȝ. deputati fuerit ꝯ quoscũqȝ procedere aut alij vel alijs vices suas cōmittere ꝓsumāt: ꝛ de duab' ꝯ pdicta ꝯcessis illis: ꝓsertim quas pdecessores nri ꝛ nos in oib' pdictis lris volum' nō obstare ceterisqȝ ꝯrijs qbuscũqȝ. Et qꝛ difficile foret ad singula queqȝ loca in quibus expediens fuerit has lras deferri volum' ꝛ mádam': q earũdē pñtiũ lraꝝ transumptis manu notarij publici subscriptis ꝛ alicui' plati ecclesiastici aut illi' curie sigillo munitis vbiqȝ stet ꝛ eadē prorsus fides adhibeat in iudicio ꝛ ex̄ ac vbi fuerit exhibita ꝛ ostēsa in oib' ꝛ p oia put eisdē pñtibus staret ꝛ adhiberet si forēt exhibite vel ostēse. Datũ Rome apud scm̄ Petrũ sub annulo piscatoris die vigesima scda Februarij. M. quingentesimo nono. Pontificatus nostri anno sexto.

In inferiori vo margine dictaꝝ lraruȝ talis erat subscriptio ex aliena manu Sigismũdus. Erāt aũt huiusce lre aplice ānulo piscatoris in cera rubea duplici cordula pargaminea circũdate a tergo ipresso ꝛ ab extra vt moris ē sũmoꝝ pōtificũ ꝛ romane curie sigillate. Decernētes preterea put pñtiũ serie decernim' trāsumpto siue trāsũptis lraꝝ aplicaꝝ hmōi ēt ipressis signo ꝛ subscriptione notarij publici subscripti: ac sigillo eiusdē reuerēdi dñi epi aut sigillo sue curie Parisieñ. cōitis tanqȝ suo origiali aucteutico decetero vbiqȝ locoꝝ tam in iudicio q̄ ex̄ plena ꝛ idubitata fide adhibeaf: put ꝛ meritovenit adhibēda: in quoꝝ fidez robur ꝛ testimoniũ pñtes lras siue pñs publicũ trāsumpti instrumētũ ad principalē ipsius fris Guilelmi pouart cōmissarij istātiā exēplari ꝛ in publicez formā ēt ipressam redigi: ac p notariũ publicũ hmōi signari ꝛ subscribi mádauim'. Sigilliqȝ eiusdē reuerēdi dñi Parisieñ. epi vel eius curie pdicte iussim' ꝛ fecim' appēsiōe muniri. Quib' ita pactis memorat' fr Guilelm' cōmissari' ꝛ eo noīe ac oium quoꝝ iterest vel iteresse poterit in futuꝝ petijt istrumētũ siue istrumēta vnũ vel plura publicũ seu publica de pmissis oib' ꝛ singulis sibi de iussu ꝛ mádato nris p notariuȝ huiuscemodi ꝯfici dari ꝛ ꝯcedi. Qd eidez fieri libēter annuim'. Acta fuerũt hec in parqueto claustri capli ecclie parisieñ. āno: die mēse: idictione ꝛ pōtificatu pdictis. Presentibus ibidē discretis viris magistro Antonio iolys clerico ꝛ Petro gillet ambianeñ. ꝛ turoneñ. diocesum testibus ad premissa vocatis ꝛ rogatis.

Explicit Prima pars.

Sequitur breuis annotatio ⁊ declaratio atq̧ sūmariū magnarū indulgētiaꝝ ⁊ gr̄aꝝ spūalium que ecclesijs ⁊ locis ac bn̄factoꝛib⁹ fratrū minoꝝ a multis ⁊ diuersis sūmis pōtificib⁹ ꝯcesse discribunt que fr̄ēter dant ⁊ extēdunt ad ecclesias ⁊ bn̄factores scdi oꝛdis ⁊ tertij bti Frācisci. vz. scte Clare ⁊ de pnia p bullā Sixti pape.iiij.q̄ dr̄ bulla aurea: ⁊ p nōnullas alias īfrascriptas) cū allegatiōib⁹ ⁊ annotatiōib⁹ bullaꝝ oꝛiginaliū ⁊ locorū vbi tales bulle vel earū auctētica trāsumpta dicunt hr̄i ⁊ curiosius seruari. Ex qbus etiam plures infra scdo tractatu etiaꝫ sub auctētico discribunt obmissis alijs causa breuitatis.

Mprimis sanctissimus dn̄s nr̄ papa Gregoꝛius nonus q btm̄ Frāciscuꝫ Antonium de Padua ⁊ Elisabeth de tertio oꝛdine ascripsit cathalago sctōꝝ ꝯcessit p priuilegiū suū oibus xp̄i fidelib⁹ cū deuotōis visitātib⁹ ecclesias frm minoꝝ p totū mūdū tā i festiuitatib⁹ dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. vz. Natiuitatis: Circūcisiōis: Epiphanie: Resurrectiōis: Ascēsiōis: ⁊ Penthecostes q̄ꝫ in festiuitatibus ⁊ cōmemoꝛatiōibus beate Marie virginis ⁊ beati Joānis baptiste ⁊ oīum sctōꝝ ⁊ bti Francisci ⁊ bti Antonij ⁊ beate Elisabeth per ipm canonizatoꝝ ⁊ oīum aplōꝝ de idulgentia annos cētū ⁊ totidē quadragenas. Priuilegiuꝫ icipit. Miserator dn̄s. Et habetur Assisij cum bulla papali.

¶ Idē Gregorius approbauit sacra stigmata bti Frācisci ⁊ excōicauit ac maledixit detrahētes eisdē. Et in solēnitate eiusdē stigtizationis scꝫ die decimaseptīa septēbris ꝯcessit oib⁹ visitātib⁹ locū aluerne medietatē remissiōis oīuꝫ suorū pctōꝝ. Et visitātib⁹ ecclesias p̄fati oꝛdis ipo die stigmatū dedit idulgētiā. xxx. ānoꝝ Priuilegiū icipit. Seraphin volabāt iuxta ꝓphetiā. Et habetur Assisij cum bulla papali.

¶ Idē Gregori⁹ non⁹ ꝯcessit oib⁹ xp̄ianis qui apud se hn̄t vel hēbūt de reliquijs bti Frācisci vel bti Antonij ⁊ aliorū sctōꝝ oꝛdis nr̄i q ipsas reuerentia ⁊ debito cultu honoꝛauerit: vel etiā man⁹ adiutrices poꝛrexerint ad decoꝛādas p̄dictas reliqas vel ad fabricas ecclesiaꝝ nr̄arū s̄m suaꝝ suppetentiū facultatū possitatē vl' cōgruitatem remissiōem oīuꝫ pctōꝝ suoꝝ in articulo moꝛtis: Priuilegiū icipit. Sicut i visiōe ad moysem. Et hr̄ Assisij cum bulla papali.

Sanctissimus dn̄s nr̄ Alexander papa q̄rt⁹ cōfirmauit iteꝝ regulā ⁊ oīa priuilegia oꝛdini collata. Et vltra illa q̄ ipe canonizauit btām Clarā in die assumptiōis dn̄e nr̄e ꝯcessit oibus visitātib⁹ ecclesias nr̄as in festiuitate ⁊ trāslatiōe eiusdem: ⁊ in festiuitate ⁊ translatione beatoꝝ Francisci ⁊ Antonij de indulgentia annos. xl. Priuilegiū icipit. Quicq̧ prudētes virgines. Et hr̄ etiā cū bulla papali in Assisio in mōasterio minoꝛissaꝝ seu soꝛoꝛum sancte Clare.

¶ Ideꝫ ꝯcessit oibus venientib⁹ ad horas canonicas in ecclesijs frum minoꝝ per anni circulū diebus singulis centuꝫ dieꝝ ⁊ q̄draginta. Priuilegium incipit. Sctissimus ex altissimis conditoꝛ. Et habet Perusij cum bulla papali.

¶ Item ꝯcessit oib⁹ frīb⁹ minoꝛib⁹ qbuscūq̧ ecclesijs vel locis ꝯtigerit eos predicare ꝙ possint dare suis auditoꝛib⁹ indulgentiā. xl. dieꝝ. Priuilegium incipit. De segete euāgelice messis. Et habet Rome Floꝛentie ⁊ in alijs multis locis cum bulla papali.

¶ Item ꝯcessit oib⁹ hospitib⁹ ⁊ alijs qui receperint fr̄es minoꝛes itinerantes ⁊ in domibus suis ministrauerint alimenta vel qui soluerint naulum vel passagia ⁊ alia pietatis obsēqa dictis fratrib⁹ exhibuerint indulgentiaꝫ annoꝝ xl. Priuilegiū icipit. Sicut summus sacerdos Habraam. Et habet Rome cum bulla papali.

Sanctissimus dn̄s nr̄ Martin⁹ papa q̄rt⁹ cōcessit oib⁹ visitātib⁹ ecclesias frm minoꝝ in festiuitatib⁹ vz. Natiuitatis dn̄i: Circūcisiōis: Epiphanie ⁊ in festiuitatibus beate virginis Marie ⁊ sctōꝝ Joānis baptiste ⁊ aplōꝝ Petri ⁊ Pauli ⁊ festiuitatib⁹ oīum sctōꝝ ⁊ sanctaꝝ eiusdē oꝛdinis ⁊ eoꝝ trāslatiōib⁹ de idulgentia ānos. xl. ⁊. xij. q̄dragenas. Priuilegiū icipit. Diuina largitatis imensitate pensata. Et habetur Rome ⁊ Assisij cum bulla papali.

¶ Item ꝯcessit tam ꝓcuratoꝛibus q̄ꝫ aduocatis in curijs tam ecclesiasticis q̄ꝫ ciuilib⁹ q laborant pro defensione oꝛdinis nr̄i ⁊ cāꝝ nr̄aꝝ singulis annis indulgentiā annoꝝ centū. Priuilegiū incipit. Operante vinea dn̄i sabaoth. Et

habet Janue et Mediolani cum bulla papali.
¶ Item dedit et concessit omnibus fidelibus qui bonorum vel operum suorum manus porrigūt adiutriceos ad cōstruendas siue resarciendas ecclesias et monasteria frm minorum: et olbus sepeliendis in cimiterijs et claustris nris indulgentiā annorum quadragita. Priuilegiū icipit. Habētes in dño fiduciam. Et habet reate cum bulla papali.

Joānes papa vigesimus scdus per bullā que incipit.
Filiationi vestre manifestat et cōfirmat quasdam alias indulgentias etiā a suis pdecessoribus et ab ipso cōcessas annotās eas sub his verbis.
¶ In festiuitatibus inqt beate Marie virginis btōrum Frācisci Antonij Ludouici et btē Clare in cōsecratiōibus ecclīarum altariū et vocabulis eorum et per octā. est data indulgētia decem annorū et dierum quinqgīnta a sūmis pōtificibus: vz. Alexādro. iiij. Innocentio. iiij. Clemente. iiij. Urbano. iiij. Nicolao. iij. Gregorio. x. Nicolao. iiij.
¶ Idem Alexāder. iiij. oibus accedētibus ad loca vestri ordinis siue ad audiendum vbum dei siue ad audiendum missas beate Marie virginis et beati Francisci dum cātant dedit indulgentias centum dierum.
¶ Idem etiam papa Alexāder omnibus visitantibus loca fratrum minorum dedit indulgentiam quadraginta dierum.
¶ Item Innocētius quartus pro eadem causa dies quadraginta;
¶ Item idē Innocētius oibus porrigentibus manus adiutrices frībus minoribus siue in domibus eorum siue euntibus per viam. xl. dies.
¶ Itē Nicolaus. iij. pro eadem causa dies. xl.
¶ Itē Clemens. iiij. pro eadē cā dies centum.
¶ Item eisdem omnibus visitantibus ecclesias fratrum minorum totiens quotiens causa deuotionis. lxxx. dierum.
¶ Item fratres dicti ordinis in oibus pdicationibus suis extra domū suam possint dare. lxxx. dies indulgentie. In domibus autem suis centum vltra predictas indulgentias.
¶ Item Nicolaus. iiij. in missarū solēnis btē virgīs et btī Frācisci ddit idulgētiā cētū dierum.
¶ Item Benedictus vndecimus accedentibus ad loca fratrum minorum in solemnitatibus eorum centum dies.
¶ Item Nicolaus quartus dedit indulgētiā vnius anni et dierum. xl. accedētibus ad loca predictorum fratrum causa deuotionis.
¶ Item oibus accedētibus ad loca vestri ordinis cā deuotionis quocūqz tempore die vel hora lz nō sit aliquod festum concessa est indulgentia a pluribus romanis pontificibus annorū duorum et dierum quadraginta.
¶ Hec dicta Joānes. xxij. in bulla sua pallegata. Que ifra et in multis locis hī sub auctētico.
¶ Item idem Joānes. xxij. qui btm Ludouicum cum epm ordis minorum cathalogo scōrum asscripsit cōcessit oibus venientibus ad ecclesiam frm minorum in festiuitatibus dñi nostri Jesu xpi et btē Marie virginis et beati Joānis baptiste et sanctorum aplorum beati Frācisci et sanctorum ordinis nri adiungēs festū: beati Ludouici epi idulgētiā annorum. xl. Priuilegium incipit. In splēdoribus sanctorum. Et habet Marsilie cum bulla papali et trāsumptum in multis locis.

Sanctissimus dñs noster Nicolaus papa. iij.
cōcessit oibus visitātibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus supradictis. vz. dñi nostri Jesu xpi et beate Marie virginis et beati Joānis baptiste et sanctorum apostolorum et beati Frācisci et sanctorum ordinis nri idulgentias ānorum. xl. Et in alijs diebus per annu circulū centū dies. Et porrigētibus manus adiutrices in dictis ecclesijs vel monasterijs totidem. Priuilegium incipit. Sacro minorum ordie. Et habetur Rome Florentie et Uenetijs.
¶ Item cōcessit oibus qui moriuntur in habitu fratrum minorum et qui cū dicto habitu elegerint sepeliri remissionem quarte partis omniū delictorum suorum. Priuilegium incipit. Futurorum bonorum carismata. Et habetur Janue cum bulla papali.

Sanctissimus dñs nr Clemēs papa. iiij. cōcessit
morientibus in habitu vel qui cū habitu fratrum minorum sepeliri elegerint sicut dñs Nicolaus supradictus remissionē quarte partis pctōrum. Priuilegiū incipit. Romanus pontifex. Et hī Mediolani et Perusij cū bulla papali.
¶ Idem Clemēs. iiij. cōcessit indulgentiā centum dierum visitātibus ecclesias frm in dedicationibus earum et per. viij. dies sequētes et in festiuitatibus beate Marie virginis beatorum Franci

sci Antonij

sci Antonij Clare virginis τ alioꝝ sanctoꝝ in quoruꝫ honore altaria maiora in ipsis ecclesijs ↄstructa sunt cā deuotionis. Priuilegiuꝫ incipit. Loca sanctoꝝ oium. Et habetur in ↄuentu Parisieñ. cum bulla papali.

¶ Idem Clemēs. iiij. statuit ꝙ quicūqꝫ ifringētes seu violātes loca frm minoꝝ aut in eis dānabilr violentiā exercētes ipso facto sunt excōmunicati: nec pñt absolui nisi per sedeꝫ apłicā vel ↄseruatores ordinis. Et icipit. In qbusdā locis. Et habetur infra cum auctentico.

¶ Sanctissimus dñs nr Clemēs papa. v. ↄcessit vt Clemēs papa. iiij. Priuilegiū icipit. Fides τ deuotio. Et hr Ferrarie cū bulla papali.

Sanctissimus dñs nr Urban⁹ papa. iiij. ↄfirmauit τ cōcessit sicut dñs Nicolaus supradictus τ dñs Clemēs. Et addit oibus visitātibus ecclesias frm minoꝝ in q̄dragesima indulgentiā xl. dieꝝ. Priuilegium incipit. Sicut exhibita nobis fides. Et habet Rome cū bulla papali.

¶ Sanctissimus dñs noster Innocētius papa. iiij. concessit oibus visitātibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatib⁹ dñi nostri Jesu christi. beate Marie virginis τ sctoꝝ apostolorum τ sancti Joānis baptiste τ oium sctōrum ordinis nostri indulgentias q̄draginta ānoꝝ. Et in quadragesima singulis dieb⁹ centū. Priuilegiū icipit. Fruct⁹ vberes quos sacra parit minoꝝ religio. Et hr rome cum bulla papali.

¶ Sanctissimus dñs noster Bonifacius papa. viij. ideꝫ ↄcessit sicut Innocētius papa. iiij. Priuilegium icipit. Absentes exercitijs. Bulla habetur Bononie Uerone: τ Mātue.

¶ Sanctissimus dñs noster Benedictus papa. xj. cōcessit similiter vt Bonifacius supradictus τ confirmauit indulgētiam sancte Marie de portiuncula declarādo τ ↄfirmādo ipsaꝫ datam esse a christo viua voce. Priuilegiū incipit. Fundamenta in montib⁹ sanctis. Et habetur Assisij cum bulla papali.

¶ Sanctissimus dñs nr Nicolaus papa. iiij. qui fuit ꝺ ordie frm minoꝝ ↄcessit ordini nr̄o oēs indulgentias datas a supradictis omnib⁹ pontificibus. Et addidit easdeꝫ indulgentias in festo angelorum τ sanctorum quoꝝ reliquie habentur in ecclesijs nostris. Priuilegiuꝫ incipit. In cathedra p̄eminentiuꝫ pastoralis. Et habetur Rome cum bulla papali.

¶ Sanctissimus dominus noster Gregorius papa decimus cōcessit oibus visitātibus ecclesias fratrum minoꝝ in p̄dictis festiuitatib⁹ indungētias annoꝝ quadraginta τ in. xl. dieb⁹ singulis dies centum. Priuilegium incipit. Manipulus vbertatis. Et habetur Neapoli in cōuentu sancte Clare.

¶ Sanctissim⁹ dñs nr Urban⁹ papa qnt⁹ concessit sicr vt dñs Gregorius supradict⁹. Et addidit remissionē q̄rte partis oium delictorum suoꝝ his qui moriunt vel sepeliunt in habitu nr̄o. Priuilegiū icipit. Euāgelici p̄fessores. Et hr Janue τ in mōte pessulano cū bulla papali.

¶ Idem ↄcessit gñali ministro τ ministris prouincialib⁹ in toto ordine cōicare posse suffragia indulgentiaꝝ τ orōnū τ būficioꝝ sp̄ūalium tā p̄curatoribus q̄ʒ qbuscūqꝫ deuotis personis τ benefactoribus ordinis nostri. Priuilegiuꝫ icipit. Beneficia sanctoꝝ officiorum. Et habetur Perusij τ Marsilie cum bulla papali.

¶ Idē ↄcessit oib⁹ fraternitatib⁹ q̄ sunt τ erūt in ecclesijs τ locis nr̄is supradictis vltra certas supradictas dies centū. Priuilegiū icipit. Uinculo pacis. Et habet Senis cuꝫ bulla papali.

¶ Sanctissimus dñs noster Alexander papa quartus excōicauit detractores stigmatū beati Francisci τ non possunt absolui nisi per sedem apostolicam. Priuilegium est Bononie τ Ferrarie τ trāsumptum in conuentu Cremone.

¶ Sanctissimus dñs noster Alexander papa qntus qui fuit de ordine minoꝝ ↄfirmauit dicto ordini oia priuilegia suoꝝ p̄decessoꝝ. Et vltra hec ↄcessit ecclesie sct̄i Frācisci de candia in festo eiusdem perpetuo duraturam indulgētiam plenariam. Priuilegium incipit. Uinculo pacis. Et habetur candie cum bulla papali.

¶ Sctissim⁹ dñs nr Sixt⁹ papa. iiij. q̄ ēt fuit frater minor τ gñalis minister ordis. Cōfirmauit τ inouauit oia p̄uilegia ordini nr̄o cōcessa multa addēs τ executores desup atqꝫ ↄseruatores vbiqꝫ dedit cū oimoda facultate p̄ bullam que dr Maremagnū: τ incipit. Regimini vniuersalis ecclesie. Cuius originale sub plūbo habet reuerendissimus pater minister generalis. Et eadem etiā sub plumbo habetur in conuentu Treceñ. prouincie frācie. Et infra etiam sub auctentico habetur.

¶ Idem Sixtus quartus postea itez ɔfirmauit oia priuilegia ordinis. Et addidit ac ɔcessit oib⁹ xpi fidelibus qui ecclesias z oratoria frm minoꝝ in festis sctī Fräcisci z sancti Dñici visitarent. Centū annos de idulgentia z totidez q̄dragenas. Et in festis sctōꝝ Antonij de padua Ludouici epī Bernardini sancte Clare z sancte Elisabeth a pmis vesperis z per totuz diem ipsaꝝ festiuitatū z in festis sctōꝝ z sanctarū ordis frm pdicatoꝝ z manus ad pmissa aut eoꝝ aliq̄ porrexerint adiutrices qnquagita annos z totidem q̄dragenas. Et excōicauit oēs locoꝝ ordinarios seu officiales vel alios cuiuscūqꝫ ɔditionis exiſtät psuadentes vel psuadere facientes aliqb⁹ ne faciant elemosynas ipsis fratrib⁹minorib⁹seu alio mō indebita ɔtra eoꝝ priuilegia molestantes ipsos fres seu eoꝝ bona detinētes. Et oia priuilegia spūalia z tēporalia alioꝝ ordinū mendicātiū z oēs idulgentias ecclesiaꝝ ipsoꝝ ad fres z sorores triū ordinū beati Fräcisci eorūqꝫ ecclesias extendit. Bulla icipit. Sacri predicatoꝝ z minoꝝ ordines. Que infra in ɔuentu trecensi z de thonis z multis locis ordinis taz frūz q̄ soroꝝ auctenticata hr̄.

¶ Idem Sixtus papa q̄rt⁹ ɔcessit oibus celebrantib⁹festum btī Fräcisci z vere penitentib⁹ de indulgentia qnquaginta annos z totidem quadragenas. Priuilegiū icipit. Preclara sanctoꝝ merita. Et hr̄ Rome cū bulla papali z in ɔuentu Treceñ. z plurib⁹locis ordinis z ifra. sub auctentico camere apostolice.

¶ Idem Sixt⁹ q̄rt⁹ ɔcessit septē annos indulgentiaꝝ visitātib⁹ sepulturā sctī Bonauenture in die festi z in quolibet die dñico toti⁹ anni centū dieꝝ. In alijs vō locis ordis in festo eiusdem z per octauas tales induigētias ɔcessit q̄les ɔcedunt visitātib⁹ecclesias fratrum in alijs festis sctōꝝ z sanctaꝝ ordinis vt supra. Priuilegium incipit. Superna celestis.

¶ Julius scōs ɔcedit frib⁹minoribus in festo sctī Bonauēture publice diuina officia tpe interdicti celebrare put de festo sctī Fräcisci dicit esse ɔcessum. Priuilegiū icipit. Exponi nobis nup zč. z hr̄ infra auctētica scōo tractatu.

¶ Sūma idulgentiaꝝ oium festiuitatū supradictaꝝ ſm aliquos. s. dñi nrī Jesu xpī z btīssime virginis Marie z alioꝝ seu etiā sanctissimi pris nrī Fräcisci necnō sctōꝝ sctārūqꝫ eiusdez ordinis ascendit ad annos qngentos z q̄draginta octo z dies ducentos sexaginta. Quibus etiā plures in festiuitatibus dñi nrī Jesu xpī z beate Marie z beati Francisci supaddunt vt supra. Et venientib⁹ alijs singulis dieb⁹ anni q̄draginta z dies trecenti. Et in dieb⁹q̄dragesime annoꝝ tria milia octingenti z qnquaginta septem z dies ducenti z septē. Alie inumerabiles bulle idulgentiaꝝ date particulariter ecclesijs antiq̄s z alijs ordinib⁹ repiunt in singulis ɔuentib⁹ vltra pdictas sicut Parisi⁹ z alibi: sꝫ ga particulares sunt ideo hic nō exprimunt.

¶ Sequitur ɔsequēter de indulgentijs ecclesiaꝝ z gratijs alioꝝ mendicātiū trib⁹ ordinib⁹ beati Francisci per Sixtum quartū concessis.

Et quia sanctissim⁹ dñs noster Sixtus q̄rtus ɔcessit oibus visitātib⁹ ecclesias triuz ordinū beati Fräcisci iduigentias etiā ɔcessas visitātibus ecclesias alioꝝ mēdicātiū z alia priuilegia spūalia z tpalia alioꝝ mendicātium. idō hic breuiter annotant principaliores ɔcesse visitātib⁹ ecclesias alioꝝ mēdicātiū z manus adiutrices porrigentib⁹ eisdē. Et primo ordis pdicatoꝝ.

Ob magnam reuerētiā atqꝫ deuotionē quā infrascripti sūmi pōtifices habuerunt: ordini frm pdicatoꝝ cūctis fidelib⁹ ɔfessis z ɔtritis visitātib⁹ecclesias pdicti ordinis infra notatis tpib⁹: z porrigentib⁹ elemosynas fratrib⁹ antedicti ordinis siue cā fabricādi ecclesias vel eoꝝ loca: siue etiā fratres illos pascēdi vel vestiendi de thesauris ecclesie ɔcesserūt infrascriptas indulgentias videlicet.

¶ In dedicatione z anniuersarijs ecclesiaruz ordinis predicatorum.

Honoribus papa tertius q ɔfirmauit dedit z ɔcessit de vā idulgētia ānos. xx. z dies. clxxx.
Clemens papa tertius annos. x. z dies. xl.
Bonifaci⁹ papa octau⁹ annos. xx. z dies. xl.
Alexander papa. iiij. annos. xx. z dies. clxxx.
Benedictus papa. xj. qui fuit de ordine pdicatoꝝ annos. xxx. z dies. cxx.
Joannes papa. xxi. annos. x. z dies. lxxx.
Gregorius papa. ix. annos. xx. z dies. lxxx.
Nicolaus papa quartus qui fuit de ordine minorum annos. xxx. z dies. clxxx.
Alexander papa qntus qui fuit etiā de ordine minorum

minorum annos.xviij.⁊ dies.lxxx.
¶ Summa predictarum indulgentiaꝝ est annorum.clxix.⁊ dierum.cccl.
In natiuitate beatissime virginis Marie.
Clemens papa.iiij.ↄcessit annos.x.⁊ dies.xl.
Gregorius.ix.annos.xx.⁊ dies.xl.
Bonifacius.viij.annos ix.⁊ dies.xl.
Nicolaus.iiij.annos.xxx.⁊ dies.clxxx.
¶ Sũma p̄dictaꝝ idulgẽtiaꝝ est annoꝝ.lix.⁊ dieꝝ.ccx. In annũciatiōe beate Marie:
Clemens papa.iiij.annos.x.⁊ dies.xl.
Gregorius.ix.annos.xx.⁊ dies.xl:
Bonifacius octauus annos.ix.⁊ dies.xl.
Nicolaus.iiij annos.xxx.⁊ dies.clxxx.
¶ Sũma predictarum indulgẽtiarum est annorum.lxix.⁊ dierum.ccx.
In purificatione beate Marie semp virginis.
Clemens.iiij.annos.x.⁊ dies.xl.
Gregorius.ix.annos.xx.⁊ dies.xl.
Bonifacius.viij.annos.ix.⁊ dies.xl.
Nicolaus.iiij.annos.xxx.⁊ dies.clxxx.
¶ Sũma p̄dictarum indulgẽtiaruȝ est annorum.lxix.⁊ dierum.ccx.
In assumptione beatissime virginis Marie.
Clemens.iiij annos.x.⁊ dies.xl.
Gregorius ix.annos.xx.⁊ dies.xl.
Bonifacius.viij.annos.ix.⁊ dies.xl.
Nicolaus.iiij.annos.xxx.⁊ dies.clxxx.
¶ Sũma predictarum indulgẽtiarum est annorum.lxix.⁊ dierum.ccix.
¶ In festo beati dñici patris nostri.
Clemens iiij.annos.x.⁊ dies.xl.
Gregorius.ix.annos.xx.⁊ dies.xl.
Bonifacius.viij.annos.ix.⁊ dies.xl.
Nicolaus.iiij.annos.xxx.⁊ dies.clxxx.
Innocentius.iiij.annos.ix.⁊ dies.xl.
Alexander.iiij.annos.ix.⁊ dies.cclxxx.
Benedictus.xj.ordinis predicatoꝝ ānos.xxx.⁊ dies.cxx.
Joānes.xxj.annos.x.⁊ dies.clxxx.
Alexander.v annos.xviij.⁊ dies.lxxx.
Sixtus papa quartus de ordine minorum annos.c.⁊ totidem quadragenas.
¶ Sũma predictarum indulgẽtiarum est annorum.cclvj.⁊ dierum.cccxx.
In festo scti Petri martyris ordis p̄dicatorũ
Clemens.iiij annos.x.⁊ dies.xl.
Gregorius.ix.annos.xx.⁊ dies.xl.
Bonifacius.viij.annos.ix.⁊ dies.xl.
Nicolaus.iiij.annos.xxx.⁊ dies.clxxx.
Innocentius.iiij annos.ix.⁊ dies.xl.
Alexander.iiij.annos.xx.⁊ dies.cclxxx.
Benedictus.xj.ordinis predicatorum annos xxx.⁊ dies.cxx.
Joānes.xxj.annos.x.⁊ dies clxxx.
Alexander.v.de ordine minorũ annos.xviij.⁊ dies.lxxx.
Sixtus.iiij.de ordine minorum ānos.l.⁊ totidem quadragenas.
¶ Summa predictarum indulgentiaruȝ est annorum.ccvj.⁊ dierum.cccxx.
¶ In festo sancti Thome de aquino.
Joānes.xxij.qui eum canonizauit annos xxj.⁊ dies.lxxx:
Alexāder.v.ordis mioꝝ.ānos.xviij.⁊ di.lxxx.
Urbanus v.qui eum ordini restituit annos.c.⁊ dies.ccxx.
Sixtus.iiij.ordinis minorum annos.l.⁊ totidem quadragenas.
¶ Summa predictarum indulgentiarum est annorum.clxxxix.⁊ dies.ccxv.
¶ In festo sancti Uincentij confessoris.
Sixtus papa.iiij.annos.l.⁊ totidẽ q̄dragenas.
¶ In festo sctẽ Catherine de senis virginis:
Sixtus papa.iiij.ānos.l.⁊ totidẽ q̄dragenas.
¶ Pro missis nouis seu primitijs noui sacerdotis fratrum ordinis predicatorum.
Honorius.iij.cōfirmator ordinis.dies.c.
Bonifacius.viij.dies.c.
Alexander.iiij dies.c.
Gregorius.ix.dies.c.
Innocentius.iiij.dies:c.
Benedictus.xj.ordinis p̄dicatoꝝ.dies.cc.
Clemens.iiij.dies.c. Joānes.xxj dies.c.
Nicolaus.iiij.ordinis minorum dies.c.
Urbanus.v.dies.c. Honorius.iiij.dies.c.
¶ Summa predictarum indulgentiarum est annorum.iij.⁊ dierum.ij.
¶ Pro ordinaria p̄dicatiōe ↄuentuũ ordinis.
Honorius.iij.dies.c.
Bonifacius.viij.dies.c.
Alexāder.iij.dies.c. Gregorius.ix dies.c.
Innocentius.iiij.die.
Benedictus.xj.ordinis p̄dicatoꝝ dies.cc.
Clemens.iij.dies.c. Joānes.xxj.dies.c.
Nicolaus.iij.ordinis minorum dies.c.

Urbanus.v.dies.c.
Alexander.v.ordinis minorum dies.c.
¶ Sūma p̄dictarum indulgentiarum est annorum.iij.ꝛ dierum.ij.
¶ Pro reparatione ecclesiaꝝ atqꝫ ꝯuentuum.
Honorius.iij.confirmator ordinis ānos.xxv.ꝛ dies.cxx.
Clemens.iiij.annos.xxv.ꝛ dies.cxx.
Bonifacius.viij.annos.xxv.ꝛ dies.cxx.
Innocentius.iiij.annos.xxv.ꝛ dies.cxx.
Alexander.iiij.annos.xxv.ꝛ dies cxx.
Gregorius.ix.annos.xxv.ꝛ dies.cxx.
Urbanus.v.annos.xxv.ꝛ dies.cxx.
Alij diuersi sūmi pōtifices ānos.xl.ꝛ dies.ccc.
¶ Sūma p̄dictarum indulgentiarum est annorum.ccxviij.ꝛ dierum.xlij.
¶ Pro sustentatione fratrū tam in victu q̄ in vestitu ꝛ alijs necessarijs.
Clemens.iiij.annos.vij.
Bonifacius.viij.annos.vij.
Innocentius.iiij.annos.vij.
Alexander.iiij.annos.vij.
Joannes.xxj annos.vij.
Gregorius.ix.annos.vij.
Bn̄dictus.xj.ordinis p̄dicatoꝝ annos.xiiij.
Nicolaus.iiij.ordinis minoꝝ annos.vij.
Urban⁹.v.ob d̄uotionē scti Thōe ānos.xiiij.
¶ Sūma sup̄scriptaꝝ idulgētiaꝝ ē ānoꝝ.79.
¶ Pro missis ꝛ officijs quotidianis ad aliq̄s laboris cōpēsatione ꝛ meritis dicti ordinis.
Honorius.iij.ꝯfirmator ordinis dies.lxxx.
Bonifacius.viij.dies.lxxx.
Clemēs.v.dies.lxxx. Alexāder.iiij.di.lxxx.
Joannes.xxj.dies lxxx.
Nicolaus.iiij.ordinis minorum dies.lxxx.
Innocentius.iiij.dies.c.
Gregorius.ix.dies.c. Urban⁹.iiij.dies.c.
¶ Sūma p̄dictarum indulgentiarum est annorum.ij.ꝛ dierum.ccxlviij.
¶ Sūma sūmarum oīum p̄dictaꝝ indulgentiarum annuatim est ānoꝝ.1294.ꝛ dieꝝ.216.ꝛ quadragenarum trecentarum.
¶ Expliciunt idulgētie ꝛ grē sp̄uales marie ecclesiaꝝ ordinis fratrū p̄dicatorū ad tres ordines btī Frācisci ꝛ eoꝝ ecclīas vt sup̄ extēse.

Preterea sūmi pōtifices p̄sertim sanctissim⁹ dn̄s nr̄ Sixt⁹.iiij. di ꝯcessisse visitātib⁹ ecclesias frꝫ Augustinentiū ꝛ manus adiutrices porrigentib⁹ a.vj.feria post tertiā dn̄icā q̄dragesime vsqꝫ p totā octauā pasche siue resurrectiōis pro singulis dieb⁹ indulgētiā triū miliū septigētoꝝ decēꝫ ꝛ octo annoꝝ ꝛ cētū triginta dieꝝ.Bulla dr̄ esse Rome ꝛ Ferrarie.Alie multe idulgentie ecclesijs dicti ordis ꝯcesse sunt q̄s breuitatis cā p̄tereo.

Item diuersi sūmi pōtifices multas singulares ꝛ magnas idulgentias cōcesserūt visitātib⁹ ecclesias frm ordis carmelitaꝝ ꝛ man⁹adiutrices porrigētib⁹ q̄s exceptis plenarijs ꝯfirmat Sixt⁹.iiij.recitādo illas per bullā q̄ icipit.Dū attenta meditatiōe isra scdo tractatu sub auctētico d̄scriptā.Quib⁹etiā addit in festiuitatib⁹ Annūciatiōis: Uisitatiōis: Assūptiōis:Natiuitatis:Cōceptiōis:Presentatiōis:ꝛ Purificatiōis:ꝛ p octauas eaꝝ ac ēt in dieb⁹vocabuloꝝ earūdē ecclesiaꝝ:xxx.ānos indulgeñ.ꝛ totidē q̄dragenas:vt pꝫ p tenoreꝫ dicte bulle.Et huic ordini p̄res alie addite sūt a diuersis sūmis pōtificib⁹q̄s breuitatis cā pretereo.Que ad visitātes ecclīas triū ordinū btī Frācisci extēse sūt ꝛ ꝯcesse vt sup̄.Regre isra.
¶ De indulgentijs ꝛ gratijs viue vocis oraculo dumtaxat a diuersis summis pontificib⁹ concessis.Declaratio.

Sciendum p̄terea q̄ in seq̄nti bus q̄dā idulgentie ꝛ grē sp̄uales a diuersis sūmis pōtificib⁹ viue vocis oraculo concesse describunt. Quib⁹ in foro cōscie tm̄mō fres libere vti pn̄t ꝛ nō in foro publico vel ꝯtentioso nisi vbi aliquaꝝ ipsaꝝ haberent auctētica.Et ex his aliq̄ sunt gn̄alr ꝯcesse vel d̄clarate ēt pro secularib⁹ ꝛ alijs pp varia occurrētia dubia ꝯsciaꝝ in cōfessiōib⁹ ꝛ alijs supuenientib⁹qb⁹modeste ꝛ solū(vbi caritas ꝛ necītas cogit ꝛ salus p̄rimi ꝛ vbi sine scādalo ꝛ detrimēto aliquoꝝ cōmode fieri pōt) vtendū est.Aliq̄ vo sunt ꝯcesse gn̄alr ꝛ cōiter tm̄mō pro trib⁹ ordinib⁹ btī Frācisci. Aliq̄ etiā sp̄alr pro toto ordine minoꝝ tm̄mō. Aliq̄ aūt pro sororib⁹sancte Clare vl̄ tertiarijs. Quedā vo p̄us sp̄aliter pro frib⁹de familia vltramōtanis dūtaxat.Quedā aūt pro citramōtanis dūtaxat ꝯcesse fuerāt.Sꝫ postea a Sixto q̄rto ꝛ Innocentio octauo illa q̄ pro citramōtanis ꝛ tm̄mō ꝯcessa fuerāt ad vltramōtanos ꝛ que pro vltramōtanis ad citramontanos extensa

tensa ꝛ cõmunicata fuerũt. Deinde postea idẽ Sixtus quartus per breue ꝛ Innocenti⁹ octauus per fiat manu ꝓpria: omnes predictas gratias taliter fratribus de familia ꝯcessas etiã ad alios fratres minores reformatos ꝯuentuales obseruantie ꝛ obedientie regularis seu de corpore ꝯuentualium existentes extendit.

¶ Item Sixtus .iiij. per bullã aureã extendit oẽs indulgentias ꝛ grãs spũales ꝛ tpales ordini minoꝝ ꝯcessas ꝛ ꝯcedendas ad sorores sctẽ Clare ꝛ fratres ac sorores tertij ordinis eorũqꝫ ꝓcuratores sindicos: ꝛ ꝯuersos siue famulos vł oblatos: vt pꝫ p dictã bullã ꝛ nõnullas alias.

¶ Sequit̃ copia ꝑallegati breuis obtenti per venerabilem pr̃em fratrem Nicolaũ fellier de iussero sacre theologie ꝓfessorẽ a Sixto papa q̃rto pro extensiõe grãꝝ frib⁹ de familia ꝯcessarũ ad nos. Cui⁹ originale est in ꝯuentu nostro Cabiloneñ. ꝓuincie sancti Bonauenture.

f Sixtus papa quart⁹. Uniuersis ꝛ singulis fratrib⁹ ordinis minoꝝ sub obedientia gñalis ministri ꝛ ꝓuincialis minorum in regulari obseruãtia degentib⁹ olĩ Burgũdie nũc scti Bonauenture ꝓuincie. Salutẽ ꝛ aplicam bñdictiõem. Ut eo magis in religionis zelo ꝛ bonis opibus diuinisqꝫ seruitijs pseueretis ꝛ ꝯfirmemini quo vos amplioribꝰ gratijs ꝛ spũalibus muneribus ꝯspexeritis refertos. Ideo vestris in hac parte supplicatiõibus inclinati vt vos ꝛ ꝑ tpe futuri fratres sub obedientia ꝛ obseruãtia vestra viuentes ꝛ victuri oibus ꝛ singulis gratijs spũalib⁹ per nos ꝛ sanctam apostolicã sedem fratrib⁹ minorib⁹ de familia nũcupatis ꝛ sororib⁹ ordinis sancte Clare in reformatione sororis Colete in eadẽ prouincia degentibus ꝯcessis ꝑpetuo vti ꝛ gaudere libere ꝛ licite valeatis in oib⁹ ꝛ per oia absqꝫ vlla differentia ꝓinde ac si indulgentie ꝛ gratie spũales hmõi eisdem ordinib⁹ noiatim specifice ꝛ expresse concesse forent aut cõcederentur: ac p̃sentibus de verbo ad verbũ exprimerentur tenore presentium cõcedimus ꝛ indulgemus. In ꝯtrarium facientibus non obstãtibus quibuscũqꝫ. Datum rome apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die .xij. Julij anno .1483. Pontificatus nostri ãno .xij. Sic signatum. L. Grifus.

¶ Copia ꝑallegate supplicatiõis ꝛ ꝯcessionis obtente p venerabilẽ pr̃em frem Petrũ pelleti ab Innocẽtio papa .viij. pro extensiõe grãꝝ ad quoscũqꝫ fratres reformatos obseruãtie regularis vt .s. Anno dñi .1487. 15. Augusti. Põtificat⁹ sui ãno tertio. Cui⁹ origiale est in ꝯuẽtu dñe nr̃e d̃ Myano ꝓuincie scti Bonauẽture.

b Beatissime pr̃ supplicãt humilime Sctitati vestre eiusdẽ. S. humiles oratores fratres ordinis minoꝝ de obseruantia vulgariter nũcupati degentes sub obedientia ministroꝝ ꝛ platorũ imediatoꝝ regule quatenus dignet̃ eadem. S. v. eis concedere de benignitate apostolica ꝛ grã spẽali facultateꝫ ꝙ possint vti omnib⁹ ꝛ singulis ꝑuilegijs gratijs ꝛ indulgentijs per eandem. S. vestrã ꝛ alios sũmos pontifices ꝯcessis alijs fratrib⁹ eiusdem ordinis de familia vulgariter nuncupatis sub obedientia vicariorũ degentib⁹ ꝓinde ac si ipse grẽ oẽs ꝛ singule hic essent annotate nõ obstante qbuscũqꝫ. Et ꝙ sola signatura sufficiat sine aliquaꝝ desup ꝯfectione lr̃arum. Fiat vt petitur. J.

Q. possint vti oibus gratijs fribus de familia cõcessis. Et ꝙ sola signatura sufficiat sine aliarum lr̃arum confectione. Fiat. J.

Manus datarij.

Datũ Rome apud scm̃ Petrũ pridie ydus. Augusti. Anno tertio Registratꝫ secũdo libro Laurentius. xv. Februarij. xiiij.

¶ Et quia in p̃fato breui ꝛ p̃scripta supplicatione mentio facta est de gratijs spũalib⁹ ꝛ priuilegijs ac indulgentijs fratrib⁹ de familia concessis antea ideo de his ꝛ alijs: que etiã iã pro maiori parte per Sixtũ quartũ ꝛ alios ꝯcesse fuerãt dictis fratrib⁹ ꝛ sororib⁹ reformatis obedientie ꝛ obseruãtie regularis. Uidẽdũ est per singula quo ad illa que viue vocis oraculo dũtaxat concessa fuerũt. Primo de indulgẽtijs. Secundo de alijs spũalibus gratijs.

¶ Et primo quo ad indulgentias singulares ꝛ maximas. Sciendũ ꝙ sanctissimus dñs nr̃ Sixtus papa .iiij. concessit fratrib⁹ de familia ꝛ sororibus sancte Clare eisdem subditis ꝛ tertiarijs vtriusqꝫ sexus indulgentiã sancte Marie de angelis que ad intercessionem beate virginis ꝛ beati Francisci data fuit a christo plenaria ꝛc. ꝛ a summo pontifice approbata ꝛc.

¶ Itē indulgētias oium ecclesiaꝝ alme vrbis tā plenarias q̄ʒ non plenarias atq̄ʒ stationū eo tpe visitādo ecclesias locoꝝ in qbus stant vel etiam vbicūq̄ʒ se repererint ꝛ dicēdo qnquies Pater noster ꝛ totideʒ Aue maria: ac si visitarent personaliter loca ecclesiaꝝ vrbis Rome ꝛ ecclesias vbi sunt ille indulgentie diebus suis. ¶ Itē ꝙ seruitrices monialiū exeūtes ꝓ q̄sta hēant oes idulgētias vbi eas adesse ɔtiget q̄s hn̄t in eaꝝ ecclesijs. Silr̄ ēt frēs maxīe p̄dicatores ꝛ socij. ¶ Et nota ꝙ dicti frēs minores ɔuentuales reformati sub regulari obs̄uātia ꝛ sub obediētia mistroꝝ iuxta regule formā viuētes ꝛ sorores sctē Clare sub reformatiōe beate Colete nō solū hn̄t p̄dictas idulgētias stationū vrbis Rome ꝑ p̄dictaꝝ extēsionē ꝛ cōicationē idulgētiaꝝ ꝛ grāꝝ frm̄ de familia. s3 etiā ꝑ q̄ādā bullā auctēticā cū ceteris soroꝝ ipsarū ꝑuilegijs īfra descriptā eiusdē Sixti pape. iiij. q̄ icipit. Ut eterne britudis amatrices: ꝛ etiaʒ alias gn̄ales vrbis per diuersas alias ɔcessiōes maxīe ipsi⁹ Sixti q̄rti dicēdo qnqes Pr̄ nr̄ ꝛ totidē Aue maria. Que qdē grē ꝛ idulgētie ꝛ alie q̄cūq̄ʒ spūales ꝛ tp̄ales dictis sororib⁹ Coletanis spālr̄ cōcesse ēt de nouo extendunt̄ ad alias sorores possidētes ꝓuincie Frācie ꝑ nouum Breue sctissimi. d. n. Julij pape scdi. Datum. xvj. kal̄. Julij. āno 1508. Pōtificat⁹ ipsi⁹ anno. qnto. Ubi ēt ɔcedunt̄ eis idulgētie stationū ꝛ oium ecclesiaꝝ vrbis Rome infra ꝛ ex̄ muros extitū. Dicēdo coronā beate virginis. Sexaginta tria Aue maria ꝛ. vij. Pr̄ nr̄ ɔtinētem: vel alia suffragia eisdē a suis supiorib⁹ ordināda: vt plenı⁹ ɔtinet̄ in dicto breui. ¶ Itē dict⁹ papa. Sixt⁹. iiij. ɔcessit ꝙ ɔfessores mōialiū ꝛ socij eoꝝ hēant oēs idulgentias vbi eos adesse ɔtinget in ecclesijs monialiū ab ex̄ quas hn̄t fres in ecclesijs eoꝝ. ¶ Iteʒ ꝙ illi ꝛ ille q ꝛ q̄ sūt in suitio frm̄ ꝛ soroꝝ sctē Clare hēant indulgētiā plenariā in mortis articulo ꝛ semel in vita de residuatis. ¶ Itē sciendū ꝙ iteꝝ Anno dn̄i. 1486 in mēse Septēb. Sctissim⁹ dn̄s nr̄ Innocēti⁹ viij. ēt ɔcessit ad reqstā ꝛ supplicatione frīs Bernardini d̄ feltro p̄dicatori egregio de ꝓuincia scti Antonij ꝙ fres nr̄i p̄dicatores ꝛ alij q aliqū ꝑ obediētiā repiunt̄ ex̄ ɔuēt⁹ ꝛ loca possint ꝓmereri indulgētias stationū ꝛ alias nobis ɔcessas in nr̄is eccl̄ijs dicēdo qnq̄ʒ vicib⁹ Pr̄ nr̄ ꝛ totidē Aue maria: in q̄cūq̄ʒ ecclesia seu loco illas oīones dixerint cū intētiōe ꝛ ꝓposito hmōi indulgētie acqrēde ꝑut illi q in p̄dictis suis ecclesijs eas dicūt. Et ēt ifirmi in suis ifirmarijs vel cellis ēt in lectulis quādo commode aliter dicere non possint.

¶ Itē easdē idulgētias extēdit ꝛ ɔcessit sctissim⁹ dn̄s nr̄. Innocēti⁹ p̄fatus anno. 1489. Ad petitionē ꝛ reqstā venerādi p̄is frīs Euāgeliste de Perusia oib⁹ ꝓcuratorib⁹ ꝛ sindicis pa ꝑ indigētia locoꝝ frm̄ de obs̄uātia deputatis ꝛ eoꝝ substitutis: ac eorūdē parētib⁹ frībus sororib⁹ ꝛ vxorib⁹: q̄s hn̄t frēs in locis suis seu ecclesijs eo mō quo hn̄t ipsi fres: q. est dicendo qnqes Pr̄ nr̄ ꝛ totidē Aue maria: ꝛ visitando suas ecclesias: vel alias iuxta modū antiquū q voluerit visitādo septē loca loco septē ecclesiarū ꝑncipaliū vrbis ꝛ dicēdo septē psalmos penitētiales ꝛ letanias ꝑ felici statu dn̄i nr̄i pape ꝛ sctē mr̄is ecclesie. Et layci certū numeꝝ Pr̄ nr̄ ꝛ Aue maria a supiorib⁹ eisdē ordinādum.

¶ Et vt dicti fres ꝛ sorores ꝛ alij p̄fati sciant quales ꝛ q̄te sint supradicte indulgētie eis sic ɔcesse vt ad easdē sibi acqrēdū ꝛ pro felici statu totius sctē Matris ecclesie orādū deuotius ꝛ frequēti⁹ magis incitent̄: ɔñter ibidē describunt̄ ꝛ declarant̄ supradicte idulgentie ꝑut a p̄ib⁹ qbusdā Rome ꝛ alibi diligenti⁹ collecte fuerūt. Prio plenarie ꝑ ordinē. xij. mēsiū āni. Scdo idulgentie septē ecclesiaꝝ vrbis Rome obmittēdo ꝓ nūc alias inūerabiles indulgentias aliaꝝ ecclesiarū dicte vrbis cā breuitatis. quas silr̄ p̄dicti dicto mō simul ꝛ semel lucrantur. Et tertio cōsequenter stationes ecclesiaruʒ vrbis prefate describentur.

¶ Sequunt̄ p̄mo idulgētie plenarie ecclesiaꝝ vrbis Rome dictis frīb⁹ ꝛ sororib⁹ ꝛ alijs p̄fatis ꝑ Sixtū q̄rtū ꝛ Innocētiū octauū ꝛ Juliū scd̄m modo predicto concesse ꝛ cōmunicate.

¶ Et primo in mense Januarij.

¶ In die Circūcisionis domini est indulgentia plenaria. In sancto Joāne lateranensi. Et similiter in ara celi.

In die Epyphanie in sancto Petro idul. ple.

In oct. Epyphanie ad sctm̄ Marcū idul. ple.

In die sancti Sebastiani. In sancto Sebastiano indulgentia plenaria.

¶ In mense Februarij.

¶ In die

¶ In die Purificationis beate Marie in sancta Maria de populo indulgentia plenaria.
In cathedra sancti Petri in eius ecclesia idulgentia plenaria.
In sctō Mathia aplō In sancta Maria maiori vbi sctm̄ corpus ipsius requiescit idul.ple.
¶ In mense Marcij.
¶ In sancto Thoma de acquino. In sctā maria in minerua.indulgentia plenaria.
In vigilia sancti Benedicti in capella Hyerusalem indulgentia plenaria.
In sancto Gregorio in sua ecclesia indul.ple.
In festo Annūciationis beate marie in sancta Maria in minerua indul.ple.
In omnibus sabbatis quadragesime in sancta Maria de populo indul.ple.
Item a secunda feria maioris ebdomade vsq3 ad secūdam feriam sequētem in sancto Marco est indulgentia plenaria.
In die pasche in sancto Petro indul.ple.
¶ In mense Aprilis.
In festo sci Marci in ecclesia eiusdē idul.ple.
¶ In mense Maij.
In festo sanctorū Philippi ⁊ Jacobi ad.xij. apostolos indul.ple.
In festo sancti Bernardini orō.minorū in araceli indulgentia plenaria.
In ascensione dñi in sancto Petro indul.ple.
In festo corpis xp̄i in sancto Petro indul.ple.
In omnibus dieb⁹ dñicis ipsius mensis Maij in sctō Sebastiano ex̄ muros vrbis idul.ple.
¶ In mense Junij.
In die sctī Antonij de padua orō.minorum in ara celi.indulgentia plenaria.
In sctī Joānis baptiste i eccl'ia lateraneñ idul.
In sanctorum apostolorum Petri ⁊ Pauli in eorum ecclesijs indul ple.
¶ In mense Julij.
In visitatione beate Marie virginis in sancta Maria de populo.indul.ple.
In festo sancti Bonauēture orō.in sancto Petro.indul.ple.
In festo sancte Marie magdalene in ecclesia eiusdem indul.ple.
In festo sci Alexij ꝓfes.i eccl'ia eiusdē idul.ple.
In die sancti Jacobi apostoli ecclesia eiusdem indulgentia plenaria.
¶ In mense Augusti.
In die sancti Petri ad vincula ⁊ per totā oct. eius in ecclesia eiusdem indul.ple.
In sctē marie de angelis ꝓpe Assisiu3 vbi fuit prima ecclesia ordinis minorum indulgentia plenaria vt supradictum est.
In festo sancte Marie d niue in ecclesia sancte Marie maioris indul.ple.
In festo sancti Dñici in minerua indul.ple.
In festo sctī Laurētij in eccl'ia eiusdē idul.ple.
In festo sancte Clare in oib⁹ ecclesijs frm minoꝝ ⁊ soroꝝ sancte Clare vrbis indul ple.
In festo assumptionis beate Marie in sancta Maria maiori indul.ple.
In festo sancti Ludouici orō.minorum in oibus locis fratrum ⁊ soroꝝ vrbis.indul ple.
In festo sancti Augustini episcopi in ecclesia eiusdem indul.ple.
¶ In mense Septembris.
In natiuitate beate Marie virginis in sancta Maria de populo indul.ple.
In exaltatione sancte crucis in ecclesia sancte crucis indul.ple.
In festo sctī Hieronymi in sancta Maria maiori vbi est corpus eius indul.ple.
In die sctī Michaelis i eccl'ia eiusdē idul.ple.
¶ In mense Octobris.
In die sancti Frācisci in ecclesia eiusde3 trāsyberim vbi etiam est cōuentus ordinis minorum obseruantie indul.ple.
In die sci Michaelis i eccl'ia eiusdē idul.ple.
¶ In mense Nouembris.
In festo omnium sanctorū in sancta maria rotunda indulgentia ple.
In cōmemoratione omnium fidelium defunctorum ⁊ per octo dies sequentes in ecclesia sancti Gregorij pape indul.ple.
In dedicatiōe basilice Saluatoris videlicet in sancto Joāne lateraneñ que est ꝑma ⁊ dignior ecclesia vrbis Rome indul.ple.
In presentatione beate marie virginis in omnibus conuentibus ⁊ locis fratrum minoru3 ⁊ monialium sancte Clare indul.ple.
In die sancte Cecilie in ecclesia eiusdem sancte indulgentia plenaria.
In festo sancti Clementis in ecclesia eiusdem indulgentia plenaria.
In festo sancti Andree apostoli in sctō Petro vbi nūc requiescit sctm̄ corpus eius indul.ple.

¶ In mense Decembris.
In festo sancti Nicolai episcopi in eccl'ia eius/dem indul. ple.
In festo sc'ti Ambrosij i eccl'ia eiusdē idul. ple.
In festo conceptiōis beate marie virgi. in san/cta maria de populo indul. ple.
In die natiuitatis dñi in ara celi indul. ple.
In die sancti stephani in sancto Laurētio vbi est corpus eius indul. ple.
In die sancti Joānis euāgeliste in sancto Joānne lateraneñ. siue basilica sc'ti Saluatoris nostri indul. ple.
In festo Innocentum in sancto Paulo plura sunt eorum corpora indul. ple.
In festo sc'ti Siluestri in eccl'ia eiusdē idul. pl.

Item vltra p̄dictas addite sunt nōnul/le alie de nouo a Sixto quarto et alijs maxime in ecclesijs ab eodē factis vel re/edificatis maxime in sancta Maria de pace et i sancta maria de populo in festis beate virginis et sabbatis quadragesime: et a sabbato de passio/ne vsqz ad oct. pasche vbi est maximus concur/sus populi Romani: et similiter in sancto Pe/tro in mense Martij et sic de alijs.

Sequuntur indulgētie .vij. eccle/siarum p̄ncipaliū vr/bis Ro. quas similiter lucrantur fratres et so/rores et alij supradicti modo supradicto.

Sanctus Siluester papa scribit in cronica sua q̄ Rome fue/runt mille quingēte ecclesie quarū maior pars vel magna pars nunc est destructa. Sed inter alias sunt septem p̄ncipales priuilegiate maiori priuilegio gr'a dignitate et sc'tificatiōe q̄z alie.

Prima ecclesia principalis est Sacro/sancta Lateraneñ. ecclesia q̄ ab antiquo dicebatur Basilica saluatoris nūc aūt cōmuniter vocatur ecclesia sancti Joannis La/teraneñ. que est caput toti' vrbis et orbis. Que edificata fuit a beato Siluestro papa et ab Im/peratore Cōstantino in latere sui proprij pala/cij. Et ab eodez Siluestro papa in honorē san/ctissimi Saluatoris nostri domini Jesu christi et sanctoꝝ Joānis baptiste et Joānis euāgeliste dedicata fuit. Et sunt in eadem omni die con/cessi .xlviij. anni indulgentiarū et totidē q̄dra/gene et remissio tertie partis omnium pctōrū.
¶ Item Siluester et Gregorius summi pōti/fices qui eam p̄secrauerunt deuote visitātibus dederūt tātas indulgētias q̄ eas nemo nisi so/lus de' connumerare pōt. ¶ Itē dicit papa Bo/nifacius Si quis ad sedem nr̄am lateraneñ. cā deuotionis orōnis vel peregrinationis puene/rit absoluetur ab oībus peccatis suis. ¶ Item ibi in capella sancti Joānis baptiste prope bal/neum cōstātini vbi mulieres non intrant. Et similr̄ in capella sancti Saluatoris que dicitur sancta sanctorum vbi etiam mulieres non in/trant est continuo indulgentia plenaria.

Secunda ecclesia principalis est ad sanctum Petrū vbi nūc est sancta sedes apostolica et palatium sanctissi/mi dñi nr̄i pape. In qua sunt omni die .xlviij. anni et tot quadragene et remissio tertie partis oīum pctōꝝ. ¶ Item in eadē ecclesia fuisse di/cunt centū et nouem altaria que nūc pro ma/gna parte sunt remota et in melius sub paucio/ri numero ordinata. Et pro quolz decē et octo anni indulgētiaruz dati sunt. Et iter alia sunt septē altaria p̄ncipalia que maiori gr'a sunt p̄ui/legiata alijs altarib'. Et oīa ista septem altaria sunt circūdata cancellis cupreis olim deaura/tis. ¶ Item q̄ncūqz festū sc̄oꝝ Petri et Pau/li vel festū p̄dictoꝝ altariuz vel festum Natiui/tatis dñi vel Pasche vel festuz oīum sc̄oꝝ vel aliud festum duplex fuerit duplicātur oēs p̄di/cte indulgentie. ¶ Item in festo annūciatiōis beate Marie virginis sunt ibi mille āni idul. ¶ Item a p̄dicto festo vsqz ad kalēdas Augu/sti sunt ibi .xij. āni indulgentiaꝝ et totidē qua/dragene et remissio tertie partis oīum pctōrū. ¶ Itez q̄cūqz ascēdit gradus sancti Petri de/uote huic p̄cedunt pro quolz gradu septez āni indulgentiarum dati ab Alexādro papa sexto.

Tertia ecclesia est ad sc'tm̄ Paulum in qua sūt omni die .xlviij. āni in/dulgētiaꝝ et tot q̄dragene et remissio tertie par/tis oīum pctōꝝ. ¶ Itē in p̄uersione sc'i Pauli sunt ibi centū āni indulgeñ. et tot quadragene. ¶ Itē in festo sc̄oꝝ Innocētū quoꝝ corpora multa ibidē reqescūt sunt ibi .xlviij. āni indul. et tot q̄dragene ab antiquo mō vō est idulgen/tia plenaria. ¶ Itē in dedicatiōe eiusdē q̄ est i oct. sc'ti Martini sunt ibi mille āni idulgeñ. et tot q̄dragene et remissio tertie p̄t' oiuz pctōꝝ.
¶ Itē si q̄s itrauerit dictā ecclesiā oīb' dieb'

Dñicis

Dominicis habet tãtas indulgentias ac si iret ad sanctum sepulchrum.

Quarta ecclesia est ad sctã3 mariã maiorẽ. In qua sũt oĩ die .xl. ãni indulgeñ ⁊ tot .xl. ⁊ remissio tertie ptis oium pctoꝝ. ¶ Itẽ in vigilia ascẽsiõis dñi qua celebrat festũ trãslatiõis corpis scti Hieronymi qð ibi requiescit ad altare ipsi⁹ est remissio tertie ptꝫ oiu3 pctoꝝ a pio papa scðo. ¶ Itẽ in oib⁹ festiuitatib⁹ beate marie virginis sunt ibi mille ãni indulgeñ. ¶ Itẽ a festo assũptiõis beate marie vsq3 ad ei⁹ natiuitate3 sunt ibi .xij. millia ãnoꝝ indulgeñ. vltra dictas idulgẽtias quotidianas. ¶ Nota tñ q̄ q̃rta eccl'ia ab ãtiquo semp fuit scti Laurẽtij. s3 tpe Alexãdri .vj. ad .s. Maria3 tpe iubilei fuit assignata pro q̃rta in numero: ⁊ alie tres nõ visitabant ex debito: s3 ex ðuotiõe tm̃mõ: ad parcẽdũ laborib⁹ pegrinoꝝ ⁊ romanoꝝ: s3 ista dĩa paꝝ refert: dũ tñ fiat relatio debita sctoꝝ solitoꝝ referri ad vtrãq3 ecclesiam.

Quinta ecclesia est ad scm̃ Laurẽtiũ ex̃ muros. In qua sũt oĩ die .xlviij. ãni idulg. ⁊ tot q̃dragene ⁊ remissio tertie ptis oiu3 pctoꝝ. ¶ Itẽ in festiuitatib⁹ sctoꝝ Stephani pthomartyris ⁊ Laurentij quoꝝ corpa ibidẽ requiescũt ⁊ per oct3. eoꝝ ⁊ in singulis statiõib⁹ eiusdẽ ecclesie sunt centũ ãni idul'. ⁊ remissio tertie ptis oiu3 pctoꝝ ꝯcessi ab ãtiquo. s3 felicis recordatiõis Calixtus .iij. ꝯcessit oĩb⁹ vtriusq3 sexus xp̄i fidelib⁹ dictã ecclesiam deuote visitãtib⁹ in singulis festiuitatib⁹ ⁊ stationib⁹ eiusdẽ ecclesie. plenariã remissionẽ oiu3 pctoꝝ. ¶ Itẽ si qs itrauerit dictã ecclesiã per annu3 oĩ q̃rta feria liberat aiam a purgatorio. ¶ Itẽ si qs intrauerit per ianuã stãtem in australi pte ecclesie de vna cruce ad aliã plenarie ꝯfessus ⁊ ꝯtrit⁹ h3 remissionẽ oiu3 pcoꝝ suoꝝ.

Sexta eccl'ia est ad sctõs Fabianũ ⁊ Sebastianum ex̃ muros. In qua sũt omni die .xlviij. ãni indulgeñ. ⁊ tot q̃dragene ⁊ remissio tertie partis omnium peccatorum. ¶ Itẽ in eadẽ eccl'ia sunt quotidie mille anni idulgeñ. dati a Pelagio papa. ¶ Itẽ in eade3 eccl'ia ad cathacũbas ibi ꝓpe mai⁹ altare sunt tãte idulgeñ. q̃3te sunt in eccl'ijs apl'oꝝ Petri ⁊ Pauli: q3 ibi corpora eoꝝ iacuerũt abscõdita lõgo tpe in quodã fonte siue puteo existenti in eadem eccl'ia supra quẽ est vnũ altare. ¶ Ite3 Siluester: Gregorius: Honori⁹: Pelagi⁹: Nicolaus: ⁊ Ioãnes sũmi pontifices ꝯcesserũt ⁊ quilibet eoꝝ ꝯcessit mille annos idulgeñ. quocũq3 tpe anni deuote visitãtib⁹ dictã ecclesiam causa deuotionis: orationis: ⁊ peregrinatiõis. ¶ Ite3 in cimiterio calixti est plenaria remissio oium peccatorum s̃m aliquos.

Septima eccl'ia ꝑncipalis est ad sanctã Crucem in hierusalẽ. In qua sunt oĩ die .xlviij. ãni idulgeñ. ⁊ tot .xl. ⁊ remissio tertie ptis oiu3 pctoꝝ. ¶ Itẽ omni die dñica sũt in eadẽ eccl'ia trecẽti ãni idulgeñ. ⁊ tot q̃dragene ⁊ remissio tertie ptis oiu3 peccatoꝝ. ¶ Itẽ in dedicatiõe eiusdẽ q̄ celebrat i vigilia scti Bñdicti abbatis in mẽse Martij ẽ ibi plenaria remissio oiu3 pctoꝝ. Sil'r i iuẽtione tituli sctẽ crucis qð ibi in sublimi muro iuẽtu3 fuit tpe Alexãdri .vj. .xxvj. Ianuarij. Et ẽt quotidie i capella sctẽ Helene vbi mulieres nõ itrãt nisi semel in ãno est idulgentia plenaria. ¶ Itẽ nota q̄ sũt alie multe idulgẽtie i vrbe Romana hincinde in diuersis eccl'ijs ⁊ locis alique tertie ptis. Aliq̃ multaꝝ q̃dragenaꝝ. Aliq̃ etiã multoꝝ dieꝝ ⁊ ãnoꝝ. Que sil'r sunt ꝯcesse dictis fribus ⁊ sororib⁹ ⁊ alijs suis qbusda3 vt supra declaratis. Que q3 sunt nimis diuerse ⁊ minoris nũc reputatiõis ꝓpter tãtas supadditas supi⁹ ⁊ infra exp̄ssas. iõ ibidem obmittunt.

Sequuntur statiões vrbis Rome sil'r ꝯcesse frib⁹ ⁊ sororib⁹ ⁊ alijs añdictis dieb⁹ suis visitãdo suas ecclesias vl' certa loca suaꝝ eccl'iarũ vl' ecclesijs alioꝝ qñ sũt ex̃ ⁊ dicẽdo qnqes pr̃ nr̃ ⁊ totidẽ Aue maria ꝓ felici statu dñi nr̃i pape ⁊ ei⁹ sacre curis ac toti⁹ sctẽ mr̃is eccl'ie vl' septẽ psalmos ⁊ letanias q voluerit vt .s̃. In qb⁹ qdẽ statiõibus sunt maxie idulgentie etiã vltra quotidianas idulgẽtias eccl'iaꝝ in qb⁹ celebrant stationes. Et s̃m aliquos illo die ibi tm̃ lucat qs de indulgentia q̃3tũ faceret si visitaret oẽs eccl'ias vrbis. ¶ Item s̃m aliquos ibi est etiã illo die indulgentia plenaria. Nã antiqt⁹ vt dr̃ ibi erat missa papalis vel ei⁹ vicarij. Et vbi vel qñ est missa papalis ordinaria ibi cõiter est idulgẽtia plenaria saltẽ in ipsi⁹ bñdictiõib⁹ sacratissimis vel eius vicarij qñ solẽniter fiunt in ecclesia in fine misse vel vesperorũ vel alibi coram ppl'o. Et quotiens ⁊ vbicũq3 placet sanctitati sue.

¶ Stationes Urbis.

¶ Dñica prima aduentus Statio ad sanctam Mariam maiorem.
Dñica.ij.aduēt⁹.Ad sanctā crucē in hierusalē.
Dñica tertia aduentus.Ad sctm̄ Petrum.
Feria.iiij.quatuor temporum.Ad sanctā Mariam maiorem.
Feria.vj.Ad sanctos xij.apostolos.
Sabbato ad sanctum Petrum.
Dñica.iiij.aduentus ad sctōs.xij.aplos.
In vigilia Natiuitatis dñi ad sanctam Mariam maiorem.
In Natiuitate dñi in prima missa ad sanctam mariam maiorem in presepe.
In scda missa ad sanctam Anastasiam.
In tertia missa ad sanctam mariam maiorem.
In die sancti stephani ad sanctum stephanuȝ in celio monte.
In sancti Joānis euangeliste ad sanctam mariam maiorem.
In sanctorꝫ Innocentium ad sctm̄ Paulum.
In circūcisiōe dñi ad sctāȝ mariā trans tyberi.
In epyphania dñi ad sanctum Petrum.
Dñica in septuagesima ad sanctuȝ Laurentiū extra muros.
Dñica in sexagesima ad sanctum Paulum.
¶ Dñica in quinquagesima ad sctm̄ Petruȝ.
Feria.iiij.in die cinerum ad sanctā Sabinam.
Feria.v.ad sanctum Gregorium.
Feria.vj.ad sanctos Joānem ⁊ Paulum.
Sabbato ad sanctum Triphonem.
Dñica in quadragesima ad sanctum Joānem Lateranensem.
Feria.ij.Ad sanctum Petrum ad vincula.
Feria.iij.Ad sanctam Anastasiam.
Feria.iiij.Ad sanctam mariam maiorem.
Feria.v.Ad sctm̄ Laurētium in paulisperna.
Feria.vj.Ad sanctos duodecim aplos.
Sabbato ad sanctum Petrum.
¶ Dñica.ij.i qdragesima.Sta.Ad sctāȝ Mariam in dōpnica.Alias in nauicula.
Feria.ij.Ad sanctum Clementem.
Feria.iij.Ad sanctam Sabinam.
Feria.iiij.Ad sanctam Ceciliam.
Feria.v.Ad sanctam mariam trans tyberim. Alias ad fontes olei.
Feria.vj.Ad sanctum Uitalem.
Sabbato ad sctōs Marcellinū ⁊ Petrum.
¶ Dñica.iij.ad sctm̄ Laurentiuȝ ex murum.
Feria.ij.Ad sanctum Marcum.
Feria.iij.Ad sanctam Potentianam.
Feria.iiij.Ad sanctum Sixtum.
Feria.v.Ad sanctos Cosmā ⁊ Damianum.
Feria.vj.Ad sanctum Laurentiū in Lucina.
Sabbato.Ad sanctam Susannam.
¶ Dñica.iiij.Ad sanctā Crucē in hierusaleȝ.
Feria.ij.Ad sanctos quatuor coronatos.
Feria.iij.Ad sctm̄ Laurentium in damasco.
Feria.iiij.Ad sanctum Paulum.
Feria.v.Ad sanctum Siluestrum.
Feria.vj.Ad sanctum Eusebium.
Sabbato.Ad sanctum Nicolaum in carcere.
¶ Dñica de passione ad sanctū Petrum.
Feria.ij.ad sanctum Grisogonum.
Feria.iij.ad sanctum Ciriacum.
Feria.iiij.ad sanctum Marcellinum.
Feria.v.ad sanctum Appollinarem.
Feria.vj.ad sanctū Stephanū in celio monte.
Sabbato ad sctm̄ Joānem ante portā latinam
¶ Dñica in ramis ad scm̄ Joānē in laterano.
Feria.ij.ad sanctam Praxedem.
Feria.iij.ad sanctam Priscam.
Feria.iiij.ad sanctam Mariā maiorem.
Feria.v.ad sctm̄ Joānem in laterano.
¶ Dñica resurrectiōis ad sctāȝ mariā maiorē.
Feria.ij.ad sanctum Petrum.
Feria.iij.ad sanctum Paulum.
Feria.iiij.ad sanctum Laurentium.
Feria.v.ad sanctos.xij.apostolos.
Feria.vj.ad sctāȝ mariā rotūdā ad martyres.
Sabbato ad sctm̄ Joānem in laterano.
¶ Dñica in octaua pasche ad scm̄ Pācratiuȝ
In letanijs maioribus ad sanctum Petrum.
In die ascensionis dñi ad sctm̄ Petrum.
In die Penthecostes ad sctm̄ Petrum.
Feria.ij.ad sctm̄ Petrum ad vincula.
Feria.iij.ad sanctam Anastasiam.
Feria.iiij.ad sanctā mariā maiorem.
Feria.v.ad sanctum Laurentium.
Feria.vj.ad sanctos.xij.apostolos.
Sabbato ad sanctum Petrum.
Feria.iiij.quatuor temporꝫ mensis Septēbris ad sanctam mariam maiorem.
Feria.vj.ad sanctos duodecim apostolos.
Sabbato ad sanctum Petrum.

¶ Expliciunt stationes vrbis Rome.

¶ Sequitur

¶ Sequit̃ sũma idulgẽtiaꝝ vrbis Rome fratribus ꝛ sororibus ꝛ ceteris supra expressis modo predicto concessarum.

Notãdũ autẽ ꝙ ſm aliquos Rome est quotidie admin⁹in trib⁹ locis ad q̃ mulieres nõ intrant remissio plenaria oium pctõꝝ. Et in octo locis admin⁹remissio tertie partis. Et in vno loco remissio q̃rte ꝛ septie in alio. Et in diuersis ecclesijs ꝛ locis ipsius vrbis: alie q̃si inumerabiles. Et ſʒ aliquos sunt in sũma quadraginta milia annoꝝ ꝛ mille quadringẽte q̃dragene idulgẽtiaꝝ. Item sunt alie multe ꝛ magne idulgẽtie in diuersis locis ꝛ ecclesijs omni die. Et in dedicationib⁹ altarium ꝛ ecclesiaꝝ ꝛ diuersis tpib⁹ ꝛ festiuitatib⁹ sctõꝝ augent̃ idulgẽtie. Et duplicant̃ oẽs in q̃dragesima. Et has oẽs idulgẽtias vt pmittit̃ pñt quotidie lucrari fr̃es ꝛ sorores ꝛ alij supi⁹ expñsi visitãdo ecclesias in qbus morant̃: ꝛ dicẽdo qnqes Pr̃ nr̃ ꝛ totideʒ Aue maria. vt̃s. Uel visitãdo septem loca deputata spãliter in memoriã septẽ pncipaliũ ecclesiaꝝ vrbis Rome ꝛ dicẽdo septem psalmos ꝛ Letanias q voluerint: vt prius ordinatũ ꝛ ꝯcessum fuerat. Et layci certuʒ numeꝝ Pr̃ nr̃ a superiorib⁹ eisdem ordinãdum. Qui quidem modus adhuc seruatur a multis laudabiliter ne tanta gratia facilitate paruipendatur.

¶ Scdo quo ad grãs spũales etiam viue vocis oraculo (saltẽ vt in plurib⁹) concessas ꝯñter hic annotant̃ q̃dã gr̃e ꝯcesse diuersis tpib⁹ per diuersos sũmos põtifices pdictis frib⁹ de familia siue obseruãtia: ꝛ ad dictos fr̃es minores reformatos ꝯuẽtuales etiã de obsuãtia antiqori ꝛ obedientia regulari: ꝛ sorores ac vtriusq͂ sexus tertij ordinis psonas in qb⁹ sunt capaces vt supra extẽsas. put pfatus venerãdus pater frater Petrus pelleti ꝛ plures alij pr̃es easdeʒ de partib⁹ Italicis ꝛ vrbe Rome retulerũt: ꝛ ab ipsis pr̃ib⁹ de familia acceperũt. ꝛ put etiaʒ postea ꝯformiter pro maiori vel magna parte etiã ad lr̃am ab ipsis de familia impresse sunt ꝛ publicate in libro qui di Monumẽta ordinis.

In primis Eugenius papa. iiij. Anno dñi. 1434. Ad supplicationẽ fr̃is Jacobi de marchia ꝛ fr̃is Jacobi de aufino ob multa scãdala euitanda ꝛ ob pacem ꝯscientiaꝝ ꝯcessit fratrib⁹ minoribus de obseruantia quatinus q̃ñ sunt aliqui excõicati: nec noiatim a iudice denũciati: nec euitantur a clero vel a pplo ꝙ fratres nõ teneantur eos euitare nisi put in cõmuni euitãtur. Idemq͂ intelligi voluit de interdicti obseruatione ꝛ cuiusuis alterius censure ecclesiastice.

¶ Itẽ ad supplicationẽ fratris Jacobi de marchia ꝛ fratris Jacobi de douʒellis de bononia ꝯcessit idem Eugenius fratrib⁹ oib⁹ pñtibus ꝛ futuris: ꝛ etiam nouicijs in religiõe pseuerare volentib⁹ quatinus possint sibi eligere idoneũ ꝯfessorẽ qui auctoritate ap̃lica absoluat eos in articulo mortis ab oib⁹ pctis ꝛ cẽsuris ecclesiasticis etiã sedi ap̃lice reseruatis siue ex symonia siue ex quacũq͂ alia cã ꝓuenientibus: ꝛ plenariam oium pctõruʒ indulgẽtiam largiat̃. Quã indulgentiam pfati fratres etiã tunc ꝯsequant̃ si pdictum ꝯfessorem eligere nõ potuerint seu obliti fuerint dũmodo in statu gr̃e moriãtur: qbuscũq͂ ꝯtrarijs non obstantib⁹ etiã si de eis oporteret de ṽbo ad ṽbũ spãlẽ fieri mentionẽ.

¶ Item cõcessit oibus ꝯfessoribus nostris ꝙ q̃ñ non possunt se psentare episcopis quia sunt in itinere vel alibi sic ꝙ tũc non possunt petere casus ep̃ales eo casu possunt plenarie vti auctoritate episcopali euitando omnem materiã scandali. ꝛ hoc de secretis.

¶ Item ꝯcessit siue declarauit ꝙ qũ fr̃es fuerint psentati ep̃is ꝛ eoꝝ casus obtinuerint licʒ alibi postea ad habitãdum se trãsferãt ad. tempus ꝛ postea reuertant̃ ad easdem dyoceses nõ sit necesse iterato se psentare eisdem episcopis ꝛ casus de nouo petere vel obtinere.

¶ Item declarauit ꝙ q̃ñ quis tpe paschali se reppererit in aliena dyocesi semp ibi intelligit̃ adept⁹ incolatũ vt ibi ꝯfiteri ꝛ cõmunicare valeat q̃tũcũq͂ illic modico tempore steterit.

¶ Item declarauit ꝙ omnes fideles qui confitentur ꝛ cõmunicãt per octo dies ante resurrectionem dñi ꝛ per octo post. i. infra oct. mãdato ecclesie dicuntur satisfacere.

¶ Item declarauit ꝙ artifices laboriosas artes exercẽtes ꝛ rustici siue sint diuites siue pauperes non tenent̃ ieiunare sub pcepto peccati mortalis: ꝛ ꝙ absolui possint ꝛ iduci ad elemosynas ꝛ alia bona opera.

¶ Iteʒ dclarauit ꝙ nolebat ꝙ seculares laborãtes in festis sancte Crucis sancti Michaelis

in septēb:i sanctoꝝ Innocentum ⁊ sctī Silue‌stri peccarent mortal'r nisi venirēt in dñica.

¶ Item dispensat cū barbitonsoribus ⁊ alijs artificibus laborātibus in sabbato ⁊ vigilijs de sero vbi est consuetudo.

¶ Itē declarauit q̄ q̄n sacerdos parochialis dat licētiam subdito q̄ a quocūq̄ possit recipere eucharistiā eo casu possit eā recipe a religiosis.

¶ Itē ad supplicatiōes fris Nicolai de ausino ↄcessit fres de obseruātia posse absolui per ↄfessorē ab eis de licentia suoꝝ p̄latoꝝ electum semel tm̄ ab oibus censuris ⁊ penis excepto falsificationis litterarū apostolicarum crimine Florentie.13.Januarij annos dñi.1434.

¶ Item ↄcessit q̄ fratres nr̄i non teneant̄ facere ↄsciām de decimis in ↄfessionib⁹ nisi quādo fuerint regsiti ab ordinarijs:⁊ tūc sufficit dicere. Facito tibi conscīam ⁊ inducere peccatorem in q̄stum potest ad soluendū.non tamē propter hoc retineant absolutionem.

Nicolaus papa tertius concessit q̄ oēs fratres dicti ordinis in omnibus predicationibus suis extra domū suā possunt dare octoginta dies indulgē̄. In domibus autem suis centum vltra predictas indulgentias.j.centum.80.

¶ Itē Clemēs papa.iiij.⁊ Joānes.xxij.totidem concesserunt:vt p3 per bullam Joā.xxij. infrascriptam que incipit. Filiationi vestre ⁊c.

¶ Item Alexāder papa.iiij.dedit oibus accedētibus ad q̄cunq̄ loca ordinis siue ad audiendum verbum dei siue ad audiendū missas beate Marie virginis vel beati Frācisci dum cantantur:centū dies indulgē̄.vt patet per prefatam bullam Joannis.xxij.

Pius papa scd's Anno dñi.1460. Mantue apud sanctā Mariā d' gratijs ad supplicationē fris Angeli de bulseno concessit q̄ p̄lati nr̄i circa subditos suos ⁊ loca ↄdescendere pn̄t ⁊ cōpati debilib⁹⁊ infirmis in his que nō sunt ↄtra regule. Et fuerūt exp̄ssi multi casus vt de sotularib⁹ tpe necessitatis in itinere de egrādo:l3 nō sit arta necessitas vel ifirmitas. De receptiōe frumēti pro induendis fribus vbi nō est alius modus h̄ndi. De ꝓcurādis elemosynis in die sabbati ꝑ carnib⁹vbi est ↄsuetū ⁊ silib⁹. Nec pp hoc dicunt̄ facere ↄtra regulā. Hec vbi supra. ¶ Nota tm̄ ibi q̄ ista nūc ↄgruentiori ⁊ securiori mō salua regule puritate fieri posse dclarant̄ per ꝓcuratorem dñi pape noie ⁊ aucte pape p modernas ordis ↄstitutiōes ⁊ declarationes:talia a fribus māliter tm̄mō vel ministerial'r sine itētiōe acq̄sitionis alicui⁹ recipiēdo vt tradant̄ ꝓcuratori pape:q̄ talia cū ↄsensu acq̄sitiōis in ius ⁊ dñiū pape efficaciter recipiat ⁊ ipsi⁹ aucte vendat ⁊ cōmutet in res nec̄ias ⁊ licitas frib⁹:iuxta dclaratiōes ⁊ ordinatōes diuersoꝝ sūmoꝝ pōtificū maxie Martini pape q̄rti ⁊ q̄nti ⁊ Nicolai tertij ⁊ q̄rti:q: al'r talia a frib⁹ recipe.v3.cū tali itētiōe vendēdi vel aliq̄d p̄cio illi⁹ estimatio emēdi ab eisdē frib⁹ esset iurisditionē ⁊ ꝓprietatem talis rei h̄e:imo ēt recipe pecuniā iuxta regule expositores:⁊ iuxta Rosellā ⁊ sūmā angelicā q̄d nō sit sine relaxatiōe vel dispensis regule q̄cūq̄ aucte fiat isto modo per fratres.

Sixtus papa.iiij. Anno dñi.1482.die octaua Januarij ad reqsitiōes venerabilis pris fris Ludouici de vincētia cōcessit q̄ p̄lati nr̄i possint cōmutare legata facta locis nr̄is ab vno vsu ad aliū vsum nec̄iū:sine scādalo tm̄ illoꝝ ad quos taliū legatoꝝ ptinet solutio. Hec vbi sup̄. ¶ Nota tm̄ ibidē q̄ vbi interuenit vēditio vel emptio firmata ⁊ pfecta tūc fieri d3 p ꝓcuratorē dñi pape aucte ⁊ noie pape ⁊ ecclesie Ro. Alias ēt esset ibi spēs ꝓprietatis:imo ⁊ receptiōis pecunie ⁊ relaxatio seu dispensatio regule sine cā ⁊ ↄtra declarationes dñi pape Nicolai tertij ⁊ alioꝝum:vt supra.

¶ Item ↄcessit eadem die p̄fato patri:q̄ illi qui sunt in seruitio sororꝝ sancte Clare ⁊ fratrū habeant indulgentiam plenariā in morte ⁊ semel in vita de reseruatis.

¶ Item die septima Marcij ↄcessit oib⁹ monialib⁹ sancte Clare ⁊ sororib⁹ tertij ordis cure frm cōmissis q̄ possint tāgere ⁊ lauare sacros pānos exceptis corpalib⁹. Et postmodū die septima Januarij āno.1482.ad supplicationem fris Francisci de placentia ↄcessit idem q̄ omnes sorores sup̄adicte sub clausura ⁊ in cōgregatione degentes etiā corporalia ⁊ purificatoria tangere possint dūmodo p̄us extiterint lota a fratrib⁹. Q̄d benigne ⁊ pie concessit.

¶ Item die octaua Martij.1482.ↄcessit oib⁹ fratribus nostris non potentib⁹ ꝑsoluere diuinū officium bn̄ ⁊ diligēter in choro vt tenent̄

propter

propter defectum auditus vel visus si qd pretermittant ꝙ non teneantur illud obmissum iterum persoluere: sed dicant vnum psalmū in fine horarum ⁊ sufficiat eis.

¶ Ite eodē die ↄcessit ꝙ nō potētes ieiunare nonomō ꝑ īfirmitate vł d̄bilitate nō teneanꝰ.

¶ Item die quīdecima Martij d̄clarauit ꝙ mulieres ingrediētes monasteria scīe Clare ⁊ sancti Dn̄ici non teneꝰ ire ad curiā pro absolutiōe ab excōmunicatione: sed eas possint absoluere earum ↄfessores etiaȝ si tales mulieres ingrederentur mala intentione.

¶ Item postea cōcessit ꝙ oēs tam viri q̄ȝ mulieres intrantes monasteria sancte Clare ⁊ monialium sancti dn̄ici ignoranter ⁊ sine dolo ab oībus ↄfessoribus nostris possint absolui: ⁊ etiā si malitiose ⁊ mala intentione intrassent.

¶ Item ↄcessit eodeȝ die. vȝ. xv. Martij omnibus fratribus familie ꝙ sana conscientia possint inhabitare domos quas habent in ciuitatibus ⁊ castellis pro eorum cōmoditate.

¶ Itē ad petitionem reuerendi p̄ris Vicarij gn̄alis p̄nte fratre Ludouico de vincentia cōcessit ꝙ vicarius gn̄alis ⁊ ꝓuinciales possint dispensare cū f̄ribus sibi subditis in irregularitate homicidij dūmō nō sint certi ꝙ ipsi actualiter occiderint: nec pro certo sciant ꝙ fuerint tales mādatores vel auxiliatores homicidij: ita ꝙ sine illis nō fuisset tale homicidiū ꝑpetratū.

¶ Item ↄcessit ꝙ fratres possint tuta ↄscientia tenere ⁊ recipere paramēta argentea ⁊ aurea ⁊ alia ad diuinū cultū ꝑtinentia ⁊ hr̄e cāpanas magnas ⁊ diuersas qn̄ caplō ꝓuinciali videbitur ꝙ sine scādalo fieri possit (hec vbi sup̄) Hoc etiā quo ad paramenta ⁊ vasa argentea ⁊ aurea ⁊c̄. intelligēdum ⁊ accipiēdū est a fratribus qn̄. vȝ. talia pure a bn̄factorib⁹ danꝰ ⁊ d̄dicanꝰ ad diuinū cultuȝ ⁊ scrōꝝ ac ecclesie venerationē: ita ꝙ fratres talib⁹ ad talia solūmodo maxime ad diuinū cultuȝ vtanꝰ tanq̄ȝ alienis sicut faciunt in alienis ecclesijs ⁊ domibus cognoscētes: etiaȝ qualr̄ sunt in aliena domo vel ecclesia cum nulli⁹ rei ius vel dominiū h̄eant: nec hr̄e possint in hoc mūdo: nec in cōmuni: nec in particulari attēdēdo: etiā ꝙ talia nullo mō alienare vel cōmutare: aut vēdere seu vēdi facere sua auc̄te p̄nt vt pleni⁹: nūc ꝑ nouas ordis ↄstitutiōes ⁊ d̄claratiōes d̄terminaꝰ: q2 alr̄ talia recipe ⁊ hr̄e ⁊ talib⁹ vti esset relaxatio r̄le ⁊ stat⁹ paupratis scīe ⁊ d̄clarationū ipsi⁹ r̄le sine sufficiēte cā. qd̄ papa nō itēdit bn̄ informatus.

¶ Item ↄcessit ꝙ in receptiōe habit⁹ cuiuslibet triū ordinū sancti Frācisci sit idulgētia plenaria recipienti ⁊ filr̄ in die obitus.

¶ Item ꝙ seruiciales monialium sancte Clare portent honesta indumenta s̄m dispositionē ⁊ constitutionem ministrorum aut sui vicarij.

¶ Itē eodē āno. xiij. mēsis Nouēbris ad supplicatiōeȝ f̄ris Andree theuthonici cōmissarij in curia Romana ↄcessit ꝙ qcūqȝ catholicus ep̄s possit tenere ordines sacros tp̄ib⁹ ad hoc ab ecclesia ordinatis in locis fratrum de obseruantia pro fratribus predictis dūtaxat.

¶ Iteȝ suppleuit oēs d̄fectus cōmissos in receptiōe locoꝝ absqȝ dolo pro ↄuentib⁹ edificandis. Et ꝙ f̄res secura cōscientia possint tenere ⁊ multiplicare: loca etiam si non reperirentur bulle ⁊ ꝙ possint absolui ad cautelam.

¶ Iteȝ ↄcessit ꝙ prelati familie nostre possint benedicere paramenta altaris ⁊ missalia indumenta exceptis corporalibus dūtaxat.

¶ Item concessit ꝙ fratres causa visitādi reliquais sanctorum vt caput sancti Joannis baptiste ad sanctum SilueStruȝ Rome quod est monasterium sancte Clare ⁊ sanguinem sancti Francisci in ecclesia monasterij sancte Clare Assisij ⁊ huiusmodi de licentia Guardiani vel confessoris illius loci aut alterius prelati ordinis possint dūtaxat accedere ecclesias monialium ⁊ sancte Clare: ⁊ etiam tempore stationum ⁊ generalium processionū. ¶ Et nota ꝙ iste passus de ingressu ecclesiarum ⁊ locorum exteriorum vbi fratres obsequentes sororibus habitant ⁊ seculares omnes intrant modo plenius declaratus ⁊ diffinitus est per modernas ord̄. declarationes ⁊ constitutiones auctoritate apostolica ⁊ capituli generalissimi roboratas: quibus standum est ⁊c̄.

¶ Item concessit ad petitionem fratris Jacobi de agello ꝙ fratres huiusmodi causa necessitatis possint ante ⁊ post horam statutam ab ecclesia celebrare.

¶ Item ↄcessit ꝙ f̄res in die sancti Frācisci ⁊ stigmatū eiusdem possint dicere ꝑfationē propriā i missa. Nūc vero ↄcessione ⁊ auctoritate apostolica ordinatum est: ꝙ etiā in trāslatione

ꝛ infra oct. ꝛ in missis votiuis ipsius sancti di cat. Et sit Credo in dictis festis ipsi⁹ ꝛ in die octaue ei⁹. Et ẽt in festo qnqꝫ martyꝝ ordi. nři ꝛ oium sanctoꝝ ordinis nostri ꝛ sancte Clare potest dici Credo in missa prima die triũ.

¶ Itẽ declarauit ꝙ in. xl. qñ aliqs solus p se dicit matutinũ nõ tenet duplicare letanias.

¶ Itẽ ad supplicationẽ fris Alberti dẽ perusio concessit ꝙ fres familie nře pñtes ꝛ futuri pos sint audire ꝯfessiones psonarum seculariũ vn decũqꝫ venientium eadeꝫ auctoritate quã hñt ab epo in cuius dyocesi confitentur.

¶ Iteꝫ ꝯcessit ꝙ confessores nři dum sunt in itinere ꝛ requiruntur possint audire confessio nes: sicut parochiales etiam si nõ fuerint pre sentati fm formam Clementine.

¶ Item determinauit ꝙ per oct. oium sctõꝝ sp fiat idem officiũ sicut in die cũ officio beate Marie virginis sine aliquo alio festo cum oct. duplici sicut fit in oct. beati Francisci.

¶ Item ꝯcessit ꝙ seculares laborantes in mo nasterijs sctẽ Clare ac aliarum monialium pos sint ibidem comedere in loco honesto.

¶ Itẽ ꝙ moniales sctẽ Clare scẽ e regule non teneant̃ itromittere de seruitorib⁹ qñ medicus ingreditur: sed sufficiat ꝙ a trib⁹ vel quattuor monialibus de antiquioribus associetur.

¶ Itẽ ad supplicationẽ venerabilis pris fris Natalis de pomelet cõmissarij i curia Roma na in pñtia quoꝝ: dã epoꝝ ꝛ aliaꝝ notabiliũ p sonaꝝ put asserit idẽ fr Natalis ꝯcessit idẽ pa pa Sixt⁹ ꝙ fres q nõ sunt deputati ad seruitiũ pdictaꝝ soroꝝ possint accedere ad ecclesiã ꝛ lo ca vbi habitant fratres regimini eaꝝ deputati habita super hoc licentia a suis superioribus.

¶ Itẽ placuit eidẽ sctissimo dño nřo cõicare sororib⁹ sancte Clare viuentib⁹ sub obedientia pfati vicarij cismõtani dclaratiões pme regu le sctẽ Clare quaꝝ pri^m est. Quã admirãde vir ginis clare ꝛc. quas quondã magister Guilel mus de casali gñalis minister ordi. minoruꝫ au ctoritate aplica cõposuit. citra tñ obligationis vinculũ: sed sicut visum fuerit prefato vicario gñali cum consilio aliquoꝝ proborum patrum.

¶ Item concessit ꝙ fratres qui nõ sunt depu tati ad seruitium pdictarum soroꝝ possint ac cedere ad ecclesias ꝛ loca vbi habitant fratres regimini earum deputati habita super hoc li centia a suis superioribus.

¶ Item idem Sixtus ꝯfirmauit omnia priui legia ab eodem vel pdecessoribus suis cõcessa ordini fratrum minorum ꝛ psertim cõtenta in bulla eiusdem que icipit Regimini vniuersa lis ecclesie. Nõ obstãtib⁹ qbuscũqꝫ lřis postmo dum ordinatis a sua sanctitate psertiꝫ illis que incipiunt. Super curam gregis dominici ꝛc.

¶ Item confirmauit pter diuersitatem opi nionum casus epales tam de iure ꝙ̃ de consue tudine quos ponit felicis recordatiõis Bene dictus vndecimus in sua extrauagãti que in cipit. Inter cunctas ꝛc. Addendo ꝙ maior pa ꝛ sanior doctorum tenet ꝙ fratres prelati vel possunt illa extrauagãti in premissis. Et ꝙ fra tres debite psentati vel gratiose a prelatis rece pti possint etiã extra suam dyocesim subditos illoꝝ audire etiã si essent in Italia vel Hyspa nia ꝛc. cum hoc possint curati de iure.

¶ Item idem Sixtus concessit fratribus mi norib⁹ de obseruãtia nũcupatis sororibus san cte Clare ꝛ tertiarijs vtriusqꝫ sexus cismonta nis: necnõ domesticis ꝛ familiarib⁹ eorum om nium oia indulta ꝛ priuilegia sub quacũqꝫ for ma ꝛ verborum genere que concesserat fratri bus ꝛ sororibus sancte Clare ꝛ tertiarijs vtri usqꝫ sexus vltra montanis ꝛ seruitoribus ꝛ fa miliaribus eoruꝫ: ꝛ ꝙ possint dictis gratijs vti tanqꝫ si eis fuissent concesse.

¶ Item ꝙ vicarius generalis pro tpe existẽs possit dispensare cum fratribus suis sup irregu laritate si quã contraxerint rõne homicidij vo luntarij in bellis in causis sanguinis seu alias. dum tamen manualiter nõ occiderint nec tali ter cãm efficacem dederint ꝙ sine ipsis nõ fuis sent ppetrata homicidia: ꝛ ꝙ possint dũ alias ydonei fuerint ꝛ sufficentes ad sacros ordines vsqꝫ ad sacerdotium inclusiue pmoueri. Et ca su quo aliqui pter iuris ignorãtiam seu alias de tali casu non aduertentes promoti fuissent possint in susceptis ordinibus ministrare.

¶ Itẽ ꝯcessit idem Sixt⁹ oibus fribus de ob seruãtia sub cura vicarioꝝ existẽtib⁹ pñtibus ꝛ futuris tam pfessis ꝙ̃ nouicijs: qui tamen ha bent ppositũ pfitendi. Necnõ sororibus san cte Clare ꝛ tertiarijs vtriusqꝫ sexus ꝛ famulis ꝛ seruitoribus oium pdictorum in partib⁹ cis mõtanis ꝙ qlibet eoꝝ possit semel in vita eli

gere

gere ꝯfessorem de familia qui audita eius ꝯfessione pniam salutarem ei iniungendo absoluat eum ab oib⁹ criminibus excessib⁹ ꝛ censuris ecclesiasticis ꝛ dispenset eum in oib⁹ irregularitatib⁹ si quas forte ꝯtraxerint (homicidio volūtario ꝛ mutilatione mēbri semp exceptis) ꝛ ei remissionē gñalē ꝛ plenariā oium pctōꝝ impartiri valeat. Et h̄ idē possit in articulo mortis.

¶ Itē ꝑcepit idē dñs nr̄ ꝙ fiat octaua duplx ꝛ solēnis de festo ꝯceptiōis btē Marie virgis.

¶ Item ꝯcessit libere ꝙ oēs grē indulta seu priuilegia ꝯcessa sub quacūq; forma verboꝝ in gñe partib⁹ obseruātie cismontane. sororib⁹ sancte Clare ac tertiarijs extēdant ad fratres vltramōtanos sorores sancte Clare ac tertiarios sub cura vicarioꝝ dño famulantes ac si pro eis ꝛ suis seruitoribus domesticis fuissent in spāli concessa. Dicendo. Ex quo inquit sunt vnum corpus obseruantie volumus ꝙ gaudeant eisdem priuilegijs.

¶ Item dict⁹ papa Sixtus q̄rtus declarauit ꝙ non intendit scītas sua vt pp aliquā bullā vel breue factum vel faciendū etiā priuate grē seu indulgētie ꝯcesse frib⁹ ꝛ locis eoꝝ ꝯcernentes fres tm̄ suspēse aut reuocate sint aut suspēse aut reuocate sint aut suspēdāt vel reuocent in futuꝝ nisi in talib⁹ lr̄is fiat exp̄ssa mētio de indultis hmōi ꝛ ordine. cū tales grē ꝛ indulgētie in nullo derogēt sancte Sedi aplice: quinimmo fuit ipsis fratribus ꝛ sororib⁹ occasio orandi continuo pro felici statu sanctissimi domini nostri pape ꝛ sacrosancte ipsius curie Romane. ac totius sancte Matris ecclesie. cui specialiter per hec ꝛ alia deseruire ꝛ cōtinuo subesse ꝛ parere fidelissime intendunt.

Innocentius papa octauus concessit fratri Bernardino de gauza cōmissario vltramōtano nona Februarij. Anno. 1485. etiam pro toto ordine ꝙ postq̄ fratres attigerint Annum vigesimumtertium etatis: dum tm̄ alias sint sufficientes possint promoueri ad sacerdotium ꝛ celebrare missas non obstante iure ꝛ alijs in contrarium facientibus.

¶ Itē vigesimaq̄rta Marcij āno dñi. 1487. prefato fratri Bernardino ad pedes prefati domini Innocentij octaui aduoluto viue vocis oraculo iterum confirmauit priuilegia ꝛ grās a suis predecessoribus signāter a Sixto. iiij. cōcessas ordini nostro ꝛ familie.

¶ Item ad supplicatiōem ipsius fratris Bernardini concessit ꝙ omnia indulta grē ac priuilegia concessa ꝛ cōcedenda fratribus familie cismontane censeantur esse concessa vltramontanis: ꝛ econuerso.

¶ Item extendit gratias ꝛ indulta ꝯcessa fratribus ꝛ sororibus de tertio ordine in cōmuni viuentibus etiā illis qui viuūt in particulari.

Sequuntur etiam q̄dam grē ꝯcesse reuerendo patri fratri Angelo de clauasio Vicario gñali vltramōtano respectu istaꝝ partium gallicanaꝝ a sanctissimo dño nr̄o Innocētio papa octauo āno dñi. 1487. in die sancte Agnetis secundo.

¶ Dum inquit. Ego frater Angelus de clauasio ordinis minoꝝ essem vicarius gñalis sctissim⁹ dñs noster Innocentius papa. viij. Anno pōtificatus sui tertio in die sancte Agnetis secundo cum essem corā eo quasdam grās mihi ꝯcessit quas ꝑ clariori noticia volui sub hmōi narratione fratribus declarare modum qui seruandus est describendo.

Et primo Q: gardianus loci nr̄i alicuius ciuitatis vel ꝓpinquioris ciuitati omni anno se p̄sentet epō vel eius vicegerēti in spūalib⁹ vel mittat aliū fratrem pro se ꝛ dicat eidē epō. Reuerende dñe ecce ego me p̄sento reuerēde. d. vestre pro me ꝛ oibus ꝯfessoribus deputatis ꝛ deputandis a nostro ꝓuinciali vicario pro audiendis ꝯfessionib⁹ vestroꝝ subditoꝝ petēdo humiliter vt dignemini esse ꝯtentus ꝙ cū vestra bn̄dictione ipsos audiant in ꝯfessiōe ꝛ absoluant. Et si q̄d auctoritatis vestre circa casus vobis reseruatos velitis nobis concedere benigne concedatis. Et simlr̄ circa votoꝝ dispensationem. Et etiam dignemini nos aduisare si quid habem⁹ facere pro salute aiarum vestre dñationi cōmissarum. Quo facto siue ꝯcedant siue denegent S. dñs noster Innocētius. viij. concedit ꝙ statim ꝯfessores p̄dicti habeant omnem auctoritatem absoluendi ab omnib⁹ exceptis casibus de iure reseruatis epīs vel pape.

¶ Item ꝯcessit sua beatitudo ꝙ ꝯfessores prefati possint dispensare in oibus votis in q̄bus possunt episcopi exceptis votis peregrinatio-

nis vltra duas dietas.

¶ Item concessit q vicarij generales ꝛ puinciales possint benedicere corporalia.

¶ Itē declarauit sctitas sua fm opionē Innocen. ꝛ hostien. q solū est hodie vna excōicatio que de iure epis reseruat. s. iniectio violēta manus in psonā ecclesiasticā in casibus in qb⁹ ptinet ad epm. Et id de excōicationib⁹ que sunt a iure ꝛ non reseruant pape pnt pdicti ꝯfessores absoluere. Siilr ab oib⁹ excōicatiōib⁹ per statuta puicialia vel synodalia ꝓmulgatis q ipsi cōditores spāliter sibi vel alijs nō reseruauerunt qn statutū fecerūt. Ex quo colligāt ꝯfessores p plātos deputati ad audiendas cōfessiones quō pnt audire oēs volentes eis confiteri q si sunt in via vbi non pnt se repntare epis ꝛ regrunt pnt audire ꝯfessiones ꝛ hnt auctem absoluendi exceptis casibus de iure epis reseruatis per aliam ꝯcessionē pus nobis factā. Si vero sint extra dyocesim ꝛ vadūt ad eos ad loca nostra pro ꝯfitendo pnt absoluere eos sicut pnt alios de illa dyocesi per concessionem dn̄i Sixti pape quarti a me impetratā. Si aūt sunt in dyocesi possunt eos absoluere ab oibus a quib⁹ posl sunt episcopi. Exceptis casibus de iure reseruatis: qui solum sunt isti:

Primus est de peccato clerici ꝓpter qd incurrit irregularitatez.

Secundus de incendiarijs qui dolose ignem apposuerūt vel combusserunt.

Tertius de peccato enormi ꝛ manifesto: qd scandalizauit quasi totam terram vel vrbem pro quo penitentia solēnis debet ei imponi siue sit Blasphemia siue qdcunq aliud enorme pctm: siue extinctio puerox ex incautela vel negligentia ꝛc.

Quartus de excōicatione pro iniectione manuum violenta in personam ecclesiasticam: que etiam quando est atrox ꝛ cuz iniuria enormi pertinet solummodo ad papaz: ꝛ ꝯsequenter de excōmunicatiōe a iure quo ad casus papales tm̄modo: vel a speciali statuto dyocesani vel a iudice vel homine lata. Et hoc intelligēdum est de illa quā sibi vel alteri per iura ecclesiastica conditor canonis. vz. papa reseruauit: vl qn est spālr vl particulariter publice ꝛ noiatim in aliquē vel aliquos promulgata: vel qn̄ est per statuta prouincialia vel synodalia lata ꝛ ipsi episcopo vel alteri per talia statuta specialiter reseruata.

Quintus casus est de peccato contrahentis matrimoniuz contra interdictum ecclesie.

Sextus de peccato illius qui confessus est epo ꝛ noluit euz absoluere.

Septimus fm aliquos est de eo q inuocauit demones vl fecit astrolabium cum eorum inuocatione pro sciendo vel inueniendo aliquid. Et in istis casibus reducuntur omnes doctorū opiniones: ita vt sine scrupulo quoad alios casus absoluere possint predicti confessores: quia diuersitas doctorum solūmodo est quoad casus de cōsuetudine: qd non pertinet ad nos. De restitutione incertorum non est casus episcopi fm communem opinionē. Et ꝓpter ea quia ꝓut expedit saluti animax talez habemus auctoritatē: ne ꝓpter hoc veniamus in scādalum aliquox prelatorum debem⁹ ea modeste vti solūmodo caritate ꝛ salute fraterna vrgente in foro secreto ꝯscientie: ꝛ cū omni discretione facilitate venie aliqui ꝓcliuiores sint ad peccandum: ꝛ in his in quibus nullum scādalum pōt nasci: nisi forte vbi quādo ex hoc imineret maius periculum ꝛ spūale detrimentum confitēti. Si vero nullum periculū vel scādalum iminet puta q est secretuz nec alias de iure reseruatū absoluamus libere ab omnib⁹ preter q a pdictis a iure reseruatis nisi etiā viderem⁹ aliquādo q expediret saluti confitentis remittere eum ad epm pro terrore. Ubi tamen aliqui epi beniuoli de gratia cōcederent aliquādo aliqbus etiaz suos casus de iure in toto vel in parte sicut multi zelatores animax faciunt: vel etiam qn aliunde ex aliquo particulari puilegio pape vel indulgentia alicui vel aliquib⁹ concederet facultas absoluendi etiam a reseruatis ipsis a iure: vti debent tali facultate ꝓut viderint expedire saluti confitentis. ¶ Scdm tamen extrauagantem domini Benedicti. xj. per papam Sixtū quartuz vt supra confirmatam que icipit. Inter cunctas casus de iure episcopis reseruatā non sunt nisi quinq.

Primus est peccatum clerici propter qd icurrisset irregularitatē.

Secūdus

Secundus de peccato illius qui cō fessus ē episcopo ꝛ episcopus noluit eum absoluere.

Tertius de incendiariis.vt supra.

Quartus vbi indicenda esset solēnis penitentia qd̄ ad ista solūmodo determinat.vꝫ.voluntarie homicidias falsarios:ecclesiarum imunitatis ꝛ libertatis ecclesiastice violatores ꝛ Sortilegos.

Quintus absolutio ab excōmunicatione que etiam pertinet ad papam in multis casibus.ꝛc.

Hec pro parte ex dictis ꝛ scriptis dicti reuerēdi patris ꝛ doctoris famosi fratris Angeli de clauasio vicarij generalis vltra montani respectu partium istarum gallicanarum.

¶ Si habere volueris ampliorē noticiam ꝛ declarationem excōicationum ꝛ casuuꝫ que reseruanē domino pape per iura cōmunia in qb⁹ absoluere non possumus nec dispēsare sine particulari ꝑuilegio ipsius domini pape:ꝛ aliorꝫ casuum excōicatiōis epīs reseruatorum in qb⁹ omnib⁹ nūc per supradicta possumus excepta sola excōmunicatione pro iniectione manuuꝫ violenta in clericum:vt superius declaratum est:vide plenius doctores in suis sūmis ꝛ maxime in Rosella ꝛ i Angelica dicti fratris Angeli de clauasio vbi de talibus plenius ꝛ prolixius tractatur.

¶ Item quo ad ꝑsentationem fratrum episcopis fiendaꝫ si vis in his incedere clarius ꝛ tutius quo ad forum extrinsecum ꝛ publicum ꝛ ꝺm iura cōmunia ꝛ alia auctentica ordinis priuilegia.Uide in summa Angelica eiusdem fratris Angeli de clauasio modum ꝛ ꝯcursus qui obseruandi sunt a prelatis ordinis vt sit talis presentatio solemnis ꝛ iuridica:Et infra vide ꝛ require formulam congruam dicte presentationis congruenter fiende.Et nota ꝙ semel facta vni episcopo talis presentatio iuridica sufficit fratri presentato ad vitam episcopi ꝛ vsqꝫ ad alterius successoris canonicam prouisioneꝫ iuxta ordinis auctentica idulta ꝛ priuilegia plenius infra scripta:nec necesse est habere mādatum scriptuꝫ ipsius episcopi vel eius vicarij super huiusmodi casibus ꝛ absolutionibus.Sed bene pro predicatiōe fienda:vbi episcopi prohiberēt nos aliter in sua dyocesi predicare:vel prohiberent curatis aliquos sine tali mandato recipere:propter verbum regule Fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fuerit contradictum.Sed vbi nō cōtradicunt non requirit de necessitate talem licentiam petere ꝛ tale mandatum habere.

Item vbi dn̄s papa qui est primus ꝛ principalis episcopus ꝛ curam habens omnium christianorum expresse contradiceret ꝛ prohiberet tunc etiam ex regula non possemus.Sed vbi sine procuratione fratrum ipse papa qui est primus ꝛ precipuus episcopus episcoporuꝫ ꝛ omniuꝫ christianorum pro sua exoneratione ꝛ salute ac vtilitate credentium populorꝫ sibi cōmissorum cōmitteret ꝛ mandaret ac preciperet fratribus vbiqꝫ (etiā archiepiscopis ꝛ episcopis ꝛ aliis contradicētibus)predicaē ēt verbum dei(prout aliquando fecisse constat)tunc etiam ipsis inuitis tenerentur ꝛ possent licite predicare fratres salua regule puritate que maxime in his que sunt iuris diuini ꝛ canonici ꝛ que concernunt facultatem cathedralis iurisditionis subiicit nos domino pape ꝛ pedibus sancte Matris ecclesie.Sed talem facultatem sibi procurare non video consonuꝫ regule nec intentioni Beatissimi patris nostri Francisci qui volebat nos tales revereri ꝛ per humilitatem potius ꝙ̄ per auctoritateꝫ lucrari:quamuis in casu pro maiori bono hoc forte possit fieri.Sed quando dominus papa etiam sine procuratione vel supplicatione nostra per suas literas apostolicas mādaret.Archiepiscopis episcopis ꝛ aliis vt reciperent ꝛ admitterent fratres ad predicatiōem pro vtilitate populi christiani sibi commissi:tunc libere possemus ꝛ necessario deberemus(vbi ꝛ quando opus esset) mandatuꝫ pape exhibere ꝛ ostendere cum omni humilitate ꝛ reuerentia.Et si opus esset conseruatores rogare vt tale mandatum publicarent ꝛ seruari preciperent ꝛ mandarent.Et si aliqui ordinarij obedire contemnerent.tunc superiori de tali inobedientia ꝛ contemptu debite informato relinquendum esset:vel conseruatoribus siue executoribus ipsis nobis a sede apostolica deputatis.Nec propter hoc li-

tigare aut lites assumere deberent fratres:tum quia in hac re res eorum nõ agitur:sed domini nostri pape cõmittentis:tum quia papa nõ precipit nobis:tum q: taliter litigare maxime contra ecclesie sancte platos statui nostro ꝛ ipsius humilitati non ꝯuenit. Ad hec nãq3 pluries(etiam ab antiquo)ꝛ plura talia data sunt mãdata apostolica ꝛ declaratiões sine fratrib'. Archiepis epis ꝛ alijs ecclesiarum rectorib' vt fratres ad pdicatiões ꝛ ꝯfessiones benigne recipiant ꝛ admittant ꝛc̃.maxie a dño papa Gregorio nono ꝛ Innocentio quarto ꝛ Clemente quarto quoꝝ auctẽtica ĩfra describunt:ꝛ quorũ bulle originales in cõuentibus Parisiensi treceñ ꝛ metensi ꝓuincie frãcie ꝛ alibi in multis alijs ordinis ꝯuẽtibus plenius habenf ꝛ seruanf. Item nõnulla alia particulariter concessa sunt fratrib' de familia ꝛ fratribus pdicatoribus fsr ad nos extensa sub diuersis litteris apostolicis pro confessionib' ꝛ absolutionibus quoꝝ etiam auctentica infra dscribentur. Hec breuiter causa humilis ꝛ breuis informationis aliquoꝝ simplicium circa cõfessionis ꝛ pdicationis auctoritatem ꝛ formam.ibidem ad propositum inseruisse sufficiant ꝛc̃.

¶ Festa localia.i.sub quoꝝ vocabulis nostre ecclesie sunt ꝯstructe sub festo duplici celebrentur per voluntatem sanctissimi domini nostri Innocentij pape.viij.

¶ In festo visitationis beate Marie virginis qui non hꝫ ꝓpriũ fiat officiũ sicut in natiuitate mutato noie natiuitatis. Possunt tñ legi legẽde ꝓpe si habenf ꝛ euãgeliũ . Exurgẽs maria ꝛc̃.ex ꝯcessione dicti sctissimi dñi nr̃i pape.

Alexander papa sextus concessit q fiat festũ sancti Gabrielis maius duplex in vigilia sctĩ Joseph. Et idẽ Julius secũdus postea etiam ordinauit ꝛ precepit pro tribus ordinibus beati Francisci.

¶ Itẽ q fiat festũ maius duplex de inuentione sancti Michaelis pp reuerentiã ꝛ honorem tante celestis militie vꝫ oium sctõꝝ angelorũ.

¶ Itẽ q festũ sctẽ Barbare fiat duplex min'.

¶ Item q in ꝓuincia sctĩ Jacobi fiat festum eius cum octꝫ.ꝛ cum officio proprio:ꝛ q dicatur Credo per octꝫ.eius.

¶ Item statuit q celebrentur omnes octaue virginis Marie sub festo minori duplici.

¶ Itẽ idem Alexander ꝯcessit oibus dicentibus in offõ beate virginis in hymnis. Quem terra pont'.ꝛ O gl'iosa dña.v̇.Maria mr̃ grã. decem annos indulgẽtiarũ pro qualibet vice.

¶ Item ad supplicatiõem fratris Bernardini de gauza ꝯcessit idẽ Alexãder sequentẽ concessionẽ sub hac supplicatione: Beatissime pr̃ dignetur sanctitas vestra extẽdere priuilegia sũmoꝝ pontificum suoꝝ pdecessorũ quo ad interdictum:q etiam tpe interdicti possint fratres minores celebrare solẽniter diuina officia in suis ecclesijs ꝛ monasterijs in solẽnitatibus sanctorum beati Frãcisci Antonij ꝛ beate Clare etiam per suas octauas ad alios sanctos predicti ordinis videlicet Lodouicum Bernardinum ꝛ Bonauenturam necnon ad fest.quinq3 martyrum d Marrochio per dieꝫ. Fuit cõcessum vt petitum est.

Julius papa secũdus modernus ordinauit pro tribus ordinib' beati Francisci propter dissonantias ꝛ varietates euitandas ꝛ pro congrua obseruantia antique celebritatis aduentus domini ꝛ officiorũ eius que etiã vt in pluribus de beata virgine ꝛ ipsius sanctissima virginitate ꝛ annũciatiõe mẽtionem faciunt q de dominica cadente infra octauam conceptionis eiusdem beate virginis fiat de ipsa dominica cuꝫ cõmemoratiõe octꝫ. ibi tamen non dicãtur preces nec officiũ paruum beate virginis ꝛ semp Gloria tibi dñe q natus es dicatur. Sed Te deũ ꝛ Gloria in excelsis non dicif. Si vero dictum festum venerit in dñica transferatur in secũdam feriam. Et fiat de sancta Lucia virgine eo die quo cadit: sed nõ de alijs infra ipsam octꝫ. Hoc idem etiã ordinatum fuit in capitulis generalibus interanneñ.ꝛ Trecensi.

¶ Item q quotiens in aduentu ꝛ in quadragesima occurrunt responsoria aliqua vel laudes ꝓprie fiat de feria:nisi tũc festuꝫ solẽne vel duplex occurrat.

¶ Iteꝫ q fiat festum maius duplex de sancto Joachim in crastino sancti Joseph.

¶ Itẽ q fiat duplex minus de sctã Magdalena.de sctã Catherina.De sctã Elisabeth.De sctã Barbara. De sancto Nicolao episcopo.

¶ Explicit.Deo gratias.

¶ Incipiunt priuilegia

¶ Incipiunt priuilegia sub bullarum forma hic non auctẽtica: sʒ in diuersis cõuentibus et locis supius et infra annotatis habeant indubie originales bulle sub plũbo et earum auctẽtica. Et primo Honorius tertius viuẽte beato Francisco mandat terrarum Prelatis vt Fratres tanq̃ catholicos et fideles recipiant.

Onorius epũs seruus seruorum dei. Archiepis et epis abbatibus decanis archidiaconis et alijs ecclesiarum plãtis. Cum dilecti filij frater Franciscus et socij eius de vita et religione Minorum fratruʒ abiectis vanitatibus huius mũdi elegerint vite viaʒ a romana ecclesia merito approbatam: ac serẽdo semina verbi dei aplõrum exẽplo diuersas circũeant mãsiones: vniuersitatem vrãʒ rogamus et exhortamur in dño per aplica vobis scripta mãdantes quatenus latores pñtium de pdictorum frm̃ collegio exñtes cum ad vos duxerint declinãduʒ: ipsos recipiatis sicut catholicos et fideles: alias eis ob reuerẽtiam diuinã et nrãm exhibẽtes vos fauorabiles et benignos. Datum iij. Idus Junij. Põtificatus nostri anno tertio.

¶ Honorius tertius viuẽte sancto Frãcisco primũ approbat et approbatũ declarat ordineʒ minoruʒ: et mãdat archiepo Senoneñ. et eius suffraganeis: vt eos in suis diocesibus permittãt cõmorari: habẽtes eos cõmendatos. Ori. bulla est in cõuentu nostro Parisieñ.

b Onorius epũs seruus seruorum dei. Venerabilibus fribus Archiepo Senoneñ. et suffraganeis suis Salu. et aplicaʒ bñ. Pro dilectis filijs fribus de ordine minorum direxisse vobis recolimus nrã scripta vt eos haberetis diuini amoris ituitu cõmẽdatos. Sʒ sicut itelleximus qdam vrm quasi habeãt de ipso ordine cõsciẽtiaʒ scropulosam: cũ nihil in eis suspitionis dignuʒ iuenerint sicut ab alijs itelleximus qbus adhibere possumus plenã fideʒ ipsos in suis manere diocesibus nõ pmittunt: sʒ ex eo solo q̃ lrãs nrãs eisdẽ cõcessimus nihil sinistri de ipsis debuerint opinari. Vñ vniuersitati vrẽ volumus esse notum: q̃ nos ordinẽ talium de approbatis hẽmus et frẽs ordinis ipsius viros recognoscimus catholicos et deuotos. Quare monendos vos duximus et hortãdos. Per aplica scripta precipiẽdo maudãtes: quatenus ipos tãq̃ vere fideles et religiosos in vrĩs dyocesibus admittatis habẽtes eosdẽ pro diuia et nrã reuerẽtia ppẽsius cõmẽdatos. Datum Viterbij. iiij. Kal. Junij. Põtificatus nostri anno. iiij.

¶ Honorius tertius etiaʒ viuẽte sancto Frãcisco cõcedit fratres posse cum altari viatico in suis locis diuina celebrare.

b Onorius epũs etc. Fribus minorum ordinis. Quia populares tumultus tanq̃ q vrõ aduersant pposito fugiẽtes secretos recessus libẽter appetitis: vt in scrã qete liberius oroni vacare possitis: nos attendẽtes oronuʒ vrãrum suffragia plurimum opportuna: qm̃ eo efficacior esse dʒ vrã itercessio apud deũ: quo pfecte viuẽtes eius digni estis grã potiori. Considerantes quoq̃ vobis negãduʒ nõ esse vñ nemini derogat duʒ vrã exposcit religio: vt que sunt ẽt de grã spãli vobis cõcedere debeamus. Deuotioni vrẽ cum pfessi pauptatẽ sitis pariter et amplexi non tpale cõmodum sed spũale q̃rentes: auc̃te pñtiũ vrĩs inclinati pcibus indulgemus: vt i locis et oratorijs vrĩs cũ viatico altari possitʒ missarum solẽnia et alia diuia officia celebrare: oĩ prochiali iure prochialibus ecclijs reseruato. Nulli etc. Datũ iij. noñ. Decemb. Põ. ãno. ix.

¶ Honorius tertius pcipit epo Tornaceñ. q̃ auc̃te sedis aplice inhibeat prelatis Frãcie: ne amplius sentẽtiaʒ excõicationis inferãt in frẽs minores: aut in eorum hospites cã celebrationis missarũ in eorũdem fratruʒ domibus cũ altari portatili vel cã receptionis eorum a dictis hospitibus cũ ipsi frẽs puilegiũ sup haberẽt: et ab oĩ iure parrochiali cõtinerẽt manus suas. Origi. bulla habetur in cõuentu Parisieñ.

b Onorius epũs etc. Venerabili fri epo Tornaceñ. Salutẽ et aplicã bñ. Nõ deberẽt ecclesiarum plati qbus religionẽ plãtare cõuenit et fouere viros religiosos pseq et eis sup his maxime que ad diuinũ cultum ptinẽt obuiare. Accepimus sane cõquerẽtibus dilectis filijs ministris ordinis frũʒ minorum frãcie: q̃ qdem platorum re/

gionis illius occasiōe priuilegiorum que se hēre proponūt: alij vō suo dūtaxat arbitrio fribus pdictis ihibere psumūt: ne vbi degūt valeāt fribus nr̄az indulgētiaz cū altari viatico solēnia celebrare missarum in eos: et hospites suos in maiorem aplice sedis iniuriam et ptēptuz excōicationis sniaz pmulgātes: q̄q̄ pfati frēs ab oi iure parrochiali ptineāt manus suas. Qr vō debemus religiosas fouere psonas: et maxie dicti ordinis frēs: q relictis oibus xpm sequunf pro eo esse pauperez: et in paupertate viuere ptinuo eligentes: ac decet nos aplicas indulgētias pseruare fraternitati tue p aplica scripta mādamus q̄tenus aucte nr̄a inhibeas gnālr platis regionis eiusdem: ne decetero sic excōicēt dictos frēs et hospites eorūdez: ne aliquo mō impediāt quominus frēs ipsi dicta idulgētia possint vti. Qr nō impune deinceps talia facerent cū nō possumus iniuriam pauperuz xpi et seruorum eius inquietudinem equanimiter sustinere. Datum reate nonis Octobris. Pōtificatus nr̄i āno. x. Sic in plica manu. Car. subscriptū. Hostieñ.

Gregori⁹. ix. pcipit frēs de pnia exactiōib⁹ publicis officijs vel iuramētis nō grauari.

Gregorius epūs etc. Uniuersis fribus de pnia p italiā pstitutz. Detestāda humani gñis hostis iuidia tāto ptinacius psegtur suos xpi: et armās suos satellites ḡ ipsos ab eius seruitio dolosis illos adinuētionibus nitif amouere: quāto pspicacius ituetf ipos h⁹ mūdi vanitatib⁹ derelictis: adhuc exñtes in corpe in terrenis iā mēte in celestib⁹ habitare: ac abnegantes secularia desideria pp deum: iaz frui nō pituris sed eternis delicijs et gaudijs sempiternis. Uñ sm euāgelicaz veritatem: cū imūdus spūs exiret ab hoie ipm in exeūdo plus solito discerpebat: et exeūte dei ppl'z de egypto nō prius egyptij psequi desierūt: q̄ oēs nutu diuio vno gñe mortis extincti dignū suis actibus meruerūt iteritum iuenire: ipm et oium redēptorē euz esse post baptismi lauacrum in desertū cū. xl. diebus et totidē noctibus ieiunasset: idē malignus spūs aggredi nō expauit. Propter qd qcūq ad dei fuitutē accedit iuxta sniam sapiētis in iusticia et timore oz ad temptationē aiuz pparare. Sane fe. re. Honorius papa pdecessor nr̄ attēdens vos fructus pnīe faciētes: ab hui⁹ seculi filijs angustijs inexqsitis affligi p hoc souēdos esse: laudabili actione religionem vr̄am amplexās in visceribus iesu xpi psecuturus est grā spāli mādans vniuersis archiepis et epis p Italiam pstitutis: vt vos seruarēt imunes a iuramētis q ciuitatuz et locorum rectores sup eorum seqla extorqre a vobis illicite cōtendebāt defendētes vos ne officia publica recipe vel noua exactionuz vel alterius grauaminis subire onera ptigeret vos cōpelli. Sz filij tenebrarum q humana sapiētes tenebras lucez et lucem tenebras ponere didicerūt p maligne iterptationis calūniā sic vr̄az indulgentiaz vacuarunt vt grauiorib⁹ iniurijs affligamini nūc q̄ prius cum nō eratis tali priuilegio cōi. Naz cuz dicti rectores a vobis nō possent sup seqla exigere iuramētuz inumeros q̄si casus excogitant qbus vos iurare cōpellāt grauiora onera vobis q̄ alijs suis ciuibus iponentes. Nec fructus bonorum vr̄orum vos pmittūt paupibus erogare lz debitis onerib⁹ q subire tenemini nihil deperire ptingat alias vos plus debito et amplius solito molestātes. Uñ nobis humilr supplicastis vt vobis indulgere misericorditer dignaremur ne aliqd iuramentū nisi forsan pacis et fidei calūnie vel testimonij facere teneamini: et ne plus q̄ vr̄i ciues impositiōe onerū aggrauari possitis: et vt fructus bonorum vr̄orum cā pietatis impendere valeatis psonis qbus expedire videritis elargiri: et vt iniuriam nō patiamini pp vr̄orum ciuiū debita vel delicta nec teneamini cū sup his culpabiles nō sitis debita soluere aliorum. Nos igif attēdētes vos viā pfectionis ingressos tāto a sectatoribus hui⁹ mūdi vehementius ipugnari q̄to magis ijdez dissimiles vr̄is actibus cōprobanf ac p h vt veritatis integritas obūbref sinistre iterptationis calūniā machinari vniuersitati vr̄e de quorum religione plene cōfidimus sniaz sup pdictis oibus aucte pntiuz indulgemus et pcedimus postulatā districtius iniūgentes vt pcessa vobis grā sic vti laudabilr studeatz ne ab aliquo vr̄z puertaf forsitā i abusuz qr priuilegio vob pcesso ptigēt vos puari si ei⁹ iueniremini abusores. Nulli ḡ etc. Datū Laterani. iij. kal. Aplis. ponti. nr̄i anno. ij.

Gregorius. ix. pcedit fratribus de penitentia posse tpe interdicti audire diuina.

Gregorius

g **Regorius** epũs ⁊c. Archiepis ⁊ epis ⁊ aliis ecclesiarũ plãtis p italiã cõstitutis. Cũ illoꝝ q sua nouissima memorãdo nõ post vanitates seculi sed post xp̃m eũtes: pniaꝫ in humiliato spũ agũt ⁊ corde cõtrito castigãdo ⁊ i seruitutem sua corpa redigendo tota videat̃ itentio circa seruitium creatoris: indignũ forsitan crederet̃: si pro aliena culpa a diuinis obsequijs ⁊ sacris ecclesiasticis cõtingeret hos excludi: cuꝫ in ijs ⁊ alijs q̃ ad seruitium dei ptinent fauorẽ mereant̃ sedis ap̃lice spãlem. Cũ igit̃ p italiam nõnulli tales esse dicant̃ a qbusdã frẽs de pnia nũcupati: discretioni vr̃e p ap̃lica scripta mandamus: quatenus vos eos in ecclesijs vr̃is in qbus a sede ap̃lica est cõcessum gñal'r tpe iterdicti hmõi dũmõ ipsi cãm iterdicto nõ dederint ad diuina officia q̃ suppssa voce; interdictis ⁊ excõicatis exclusis: nõ pulsatis cãpanis: ianuis clausis celebrant̃: ⁊ ad alia eccl'iastica sacr̃a nec nõ ad sepulturã eccl'iasticã admittatis. Datum Perusij. iiij. nonas Augusti. põti. nr̃i anno. iij.

¶ Grego. ix. mãdat plãtis ecclesie frẽs de penitentia in suis diocesibus cõmorãtes iuramentis vel alijs oneribus nõ grauari permit.

g **Regorius** epũs ⁊c. Archiepiscopis ⁊ epis per italiã cõstitutis. Nimis patenter diuine grẽ cõprobat̃ abusor: q ad dñm cõuerti volẽtibus obiceꝫ iteriacet tarditatis: eiq; execrabil'r cõuincit̃ aduersari qui cõuersos ad ipm auertere gestiens: eis laqos inijcit captionis: ⁊ psecutionis ipsos molestijs ingetat: tanq; pharaonis imitatus vestigia q corde indurato nõ nisi plagis pcussus filios isr̃ael pmisit exire egyptuꝫ: ⁊ egressos tãdem seua tyrãnide psequi nõ cessauit: donec ipse cum suis aqs validis meruit suffocari: posteris relinq̃ns exẽplũ: vt ex filij culpa filijs deberet formidari vindicta. Sane ad aures bone memorie Honorij pape p̃decessoris nr̃i nouerітis puenisse q nõnulli de ptibus vr̃is nouissima sua pulde memorãtes: derelictis seculi vanitatibus pniaꝫ in corde cõtrito ⁊ humiliato spũ agere in domibus pprijs vl' alibi statuerũt: ⁊ vt retribuentes misere filie babilõis retributionẽ quã retribuit ipsa eis cõmisse btitudinis p̃miuꝫ facili⁹ ⁊ felicius assequant̃: castigare corpus pprium ⁊ in seruitutẽ redigere cõcupiscũt. Sꝫ prãtes ⁊ rectores ciuitatũ ⁊ locoꝝ in qbus tales dñi serui degũt nõ attendentes q nemo militãs deo implicat se negocijs secularium: ⁊ q sponsa lotos pedes abnuit inqnare: ab eis vt ipsos sequant̃ ⁊ exerceant̃ i armis iuramenta extorq̃re cõtendũt: ⁊ ad recipienda ⁊ exeq̃nda publica officia cõpellere moliunt̃: qnetiaꝫ illos q ad agendã pniam secretos petiere recessus ad ppa reuocãtes: ipsis noua onera ⁊ exactiões iponũt: alias inhonorãdo ipsos quos tanq; dei amicos deberent modis oib⁹ honorare. Qꝛ igit̃ itereſt nr̃a dei amicos in religionis pposito cõfouere: ad exemplar p̃decessoris nr̃i fr̃nitati vestre per ap̃lica scripta mãdamus: q̃tenus hmõi penitẽtes (dũ tñ onera in qb⁹ rõne bonoꝝ suoꝝ teneñ agnoscãt) in ijs vl' alijs temere molestari qbus possit eoꝝ propositũ impediri nõ sinatis molestatores per censuram ecclesiasticaꝫ appellatione postposita compescendo.

¶ Greg. ix. cõcedit fratres in ptes paganoꝝ pficiscentes posse cũ excõicatis cõicare ⁊ alia.

g **Regorius** epũs ⁊c. Fr̃ibus in terra virgianorũ ⁊ paganoꝝ pficiscentibus. Cuꝫ messis multa sit: opar ij võ pauci: euãgelicus ille pr̃sfamilias adhuc mittit oparios in vineã suã: ⁊ in hac q̃si hora vndecima vinee sue nouos deputat vinitores: quoꝝ laboreꝫ pari cũ p̃mis denario recõpenset. Cũ igit̃ in terris virgianoꝝ sarracenoꝝ aliorũq; infideliũ vobis aiaꝝ sollicitudine cõmissa illius opante clementia q de lapidib⁹ põt filios abrahe suscitare verbo ⁊ exẽplo pficiatis: ibideꝫ exñtes in inuito reducatis ad vitã: nos cõsiderãtes q ministeriũ vr̃m diligenter implentes: vos oparios incõfusibiles exhibetis: vicioꝝ sentes extirpare de agro dñico satagendo: pp qđ indubitãter de vobis fiduciaꝫ obtinemus: vt q spũ viuitis spũ ⁊ ambuletis: ⁊ de doctrina vr̃a ⁊ cõuersatõe flores ⁊ fructus pueniant gratiores. Deuotiõi vr̃e pñtiũ auctẽ cõcedimus vt in terris illis vobis sit licituꝫ excõicatis cõicare in ijs q̃ ad salutẽ ptinent aiaꝝ. Quib⁹ ⁊ dũmõ latini sint ⁊ ap̃lice sedi obediãt frẽs vr̃i pñsbri valeãt cõgrua satisfactione p̃missa ẽm formã eccl'ie absolutiõis bñficiũ impartiri: eorũq; cõfessiõe audita pniaꝫ salutarẽ iniũgere: ⁊ cũ ordinis vr̃i fr̃ibus sup leui irregularitatis nota pulde dispensare. Nulli ergo. Datuꝫ. xvj.

kal's. Junij. pontificatus nostri anno. vij.

¶ Greg. ix. ↄcedit q̄ſi idez qđ i p̄cedēti bulla.

G Regorius ep̄s ꝛc. Frib⁹ or/dinis minoꝝ in terras sarracenoꝝ ꝛ paganoꝝ p̄ficiſcentibus p zelo fidei xp̄iane ꝛ p illuminatiōe gentiū in ignorātie ac erroris ambulantiū cecitate pegrinationem vobis aſſumentib⁹ ad dexteras regiōes p̄ntiū vobis aucte ↄcedimus vt ꝑponere v̄bū dei ꝛ illaꝝ ptiū hoies p miniſteriū exhortatōis v̄re ↄuerti ad vnitatem fidei xp̄iane cupientes recipe ac baptizare poſſitis: ꝛ ecclie ſacroſctē filijs aggregare: aggregatos inſignire caractere clericali: ac eos q p apoſtaſiaȝ ſciſma vel hereſim a xp̄iani cōfeſſione nois recedētes inter ſarracenos habitāt abſoluere ac recōcilia re p gr̄am pnie ſalutaris ſi ad obedientiā ecclie romane in humilitatȝ ſpū duxerint redeūduȝ. Datū. xvj. kal. Junij. pontifi. n̄ri anno. vij.

¶ Grego. ix. mandat vniuerſis p̄latis vt in dioce. ſuis frēs benigne recipiant eſt Pariſius.

G Regorius ep̄s ꝛc. Archiepiſcopis ꝛ ep̄is abbatibus: decanis: archidiaconis ꝛ alijs eccleſiaꝝ p̄latis. Cuȝ q recipit ꝑphetā in noie ꝑphete mercedeȝ ꝑphete recipe mereaſ: dilectos filios frēs mi. q more apl'oꝝ ſerendo ſemina v̄bi dei diuerſas circūeunt regiones: eo deuotioni v̄re fiducialius cōmendamus: quo ſalutē fideliū ꝑpenſius affectātes ardenter cupimus vt vobis apud deū exinde augeatȝ cumulū meritoꝝ. Quocirca vniuerſitateȝ v̄ram rogamus ꝛ hortamur attente p ap̄lica vobis ſcripta mādantes: q̄tenus dictos frēs ad vos accedētes vt circa lucrū aiaꝝ ꝛ euāgelizationē v̄bi dei ſuū miniſteriū exequanſ: habeatis eius intuitu cōmendatos cuius ijdem obſequijs ſunt aſcripti benigne ac caritatiue recipiatis eoſdeȝ vtpote catholicos ꝛ fideles eiſq; fauorabiles ac ꝑpicij in ſuis neceſſitatib⁹ exiſtatis: credendo firmiter ꝛ certā de ipſis hn̄do fiduciā q cū ſpū v. uāt ſpū ꝛ ambulent: ſe operarios in vinea dn̄i debeāt incōfuſibiles exhibere. Datuȝ Peruſij ij. Idus Junij. Pon. n̄ri anno. viij.

¶ Gre. ix. ↄcedit nouicios ab ordie egreſſos ꝛ in alijs p̄feſſos inhibiri manē debē.

G Regorius ep̄s ꝛc. Miniſtro ꝛ fribus ordinis minoꝝ. Licȝ olim qbuſdā ex fribus v̄ris ad frūȝ p̄dicatoꝝ ꝛ aliqbus ex eis ad v̄rm ordineȝ trāſeūtibus vtroſq; ſuo reſtitui ordini mandaſſemus: q: tn̄ tpis longi plixitas ꝛ p̄feſſionis vinculū repugnare videnſ: quo minus ab vtriuſq; ordinis ſcādalo poſſit mādatū apl'icū adimpleri: vobis ꝛ aiaꝝ ſaluti ꝑuidere volētes ꝛ diſſidijs obuiare ita duximus ꝑuidendū vt iaȝ p̄feſſi in ordinibus memoratis nō obſtante mādato p̄dicto in eis debeat remanere aucte p̄ſentiuȝ: ne hac occaſione iter vos ꝛ illos ſcandalū oriaſ: id decetero fieri diſtrictius ihibētes. Datū. viij. Idus Nouemb. Pon. n̄ri anno. x.

¶ Greg. ix. quēdaȝ frēm p̄dicatoreȝ ↄ̄ ſtigmata bti Frāci. aliq̄ ꝑponēteȝ grauiter redarguit.

G Regorius ep̄s ꝛc. Prioribus ꝛ ꝑuicialibus ordinis frm̄ p̄dicatoꝝ. Nō minus dolentes accepimus q̄ mirantes q qdaȝ fr̄ v̄ri ordinis euechardus noie imemor q ſermo p̄dicantiū ſalis gr̄e ſemp h̄re debeat ↄ̄dimentū: cū pueniſſet opaniā moranie ciuitatē de p̄dicāte tranſiens in blaſphemū: in cōi dicere nō expauit q in laudē bti Franciſci p quoſdam ex diſcipulis ſuis pie ꝑpoſita deberent h̄ri p reprobis q in eius corpe xp̄i ſtigmata nō fuiſſent. Quid vltra? nec xp̄o q ſcrm̄ eūdem manib⁹ pedibus ac latere hmōi ſtigmatum ꝑuilegio decorauit: nec nobis q ex tanto miraculo cū ceteris ꝑbato ſe leniter cām ſpālē habuimus q ip̄m aſcripſim⁹ catalogo btōꝝ deferendo: dicti fris elatio. in tātam ꝑrupit inſaniā q diſcipulos memoratos corā pplo q̄ſtuarios ꝛ falſos p̄dicatores appellans ipudēter aſſeruit q in ipſos ꝛ ↄ̄ſiles aucte n̄ra excōicationis poſſet ſniaȝ ꝑmulgare. Uez cuȝ nō ſolū iam dicte negcie ꝑtulerit v̄ba: ſ; ꝛ ipſis alia ꝑuerſa primoꝝ pace ſuaq; ſalute poſtpoſitis cumularit: diſcretioni v̄re p ap̄lica ſcripta in v̄tute obie diſtricte p̄cipiendo mādamus: quatenus ſi p̄miſſis v̄itas ſuffragaſ: frēm eūdeȝ apd̄ quēcūq; fuerit ſuſpēſuȝ a p̄dicatiōis offō ad n̄raȝ mittatis p̄ntiā penam p meritis recepturus. Dat. ij. kal. Apl'. pō. n̄ri anno. xj.

¶ Greg. ix. ↄcedit porātes mulieres habituȝ S. Clare ad deponedū ipȝ p dioc. ↄpelli debē.

G Regorius ep̄s ꝛc. Archiepiſcopis ꝛ ep̄is ad quos lr̄e iſte puenerint. Ad audientiaȝ noſtram

nostram noueritis peruenisse q nōnulle mulieres p vr̃as ciuitates et dioceses discurrentes se fore de scī Damiani ordine mentiunt: vt et alij sue assertioni mēdaci fide credulitatis accedāt discalciate vadunt: habitū et cingulū monialiū eiusdē ordinis cordulas deferentes q̄s qdā discalciatas seu cordularias: alij vo minoretas appellāt: cū tñ moniales ipse vt gratū pstent dño famulatū ppetuo sint incluse. Uñ q in eiusdē ordinis ꝯfusionē ac derogationem ordinis frm̄ mioꝝ et ipoꝝ frm̄ scādalū ac monialiū earūdē pdictaꝝ mulieꝝ religio simulata redūdat: vniuersitati vr̄e p aplīca scripta pcipiendo mādamus q̄tenus mulieres ipsas ad abijciendū cū eisdē cingulis et chordulis hmōi habitū moniāliū pmissa p censurā ecclīasticā cū sup h req̄siti fuerit appellatōe postposita ꝯpellatis. Datū Laterani. ix. kal. Martij. pon. nr̄i āno. xiij.

Inno. iiij. inhibet frēs cirstercieñ. nr̄i ordinis pfessos aliquo mō recipe: hr̄ sub auctentico in ꝯuentu Roth. et Orig. hr̄ in ꝯuentu Paris.

Innocentius eps seruus seruoꝝ dei. Dilectis fi. vni. abba. et ꝯuentib⁹ cistercieñ. ordinis ad quos lr̄e iste puenerint Salu. et aplīcā bñ. Cū olī fe. Re. Grego. papa pdecessor nr̄ de religiosoꝝ fr̄ibus oēm turbationis mām amputare desiderās vobis in v̄tute obīe firmiter pcipiendo mādauerit put in registro ipsius pdecessoris ꝯtinet expsse vt nullū de ordine frm̄ minoꝝ preter tu alicui⁹ indulgentie nisi pus sedis aplīce vel ministri sui petita lnia et obtēta in vr̄m admitteretis pfessiū et receptos ad sui resumptionē habitus remittere curaretis nos sicut accepimus nō solum admissos restituere ꝯtempsistis ad plenū: verūetiā plures postmodum ex ipsis fr̄ibus pter formā a dicto pdecessore nr̄o vobis īpositā nō absq inobedientie vicio recepistis. Uolētes igit vt eiusdē pdecessoris nr̄i mandatū vtpote pluribus salutiferū et seminariū pacis firmiter obseruet a vobis vniuersitati vr̄e per aplīca scripta pcipiendo mādamus quatenus oēs quos de ordine pdicto vos vel añcessores vr̄i ꝯ mandatum hmōi recepistis ad ministros ipsoꝝ sine difficultatis obice remittētes studeatis a receptōe taliū pp getē ordinis vtriusq de cetero abstinere. Aliogn ne hoc p aliquoꝝ insolentiā impediri ꝯtingat venerabilibus fr̄ibus nr̄is archiepis et epis locoꝝ vr̄oꝝ diocesanis nr̄is damus lr̄is in mādatis vt eos q ex vobis hmōi mandato aplīco noluerint humilr̄ obedire: ad id monitione pmissa p censurā ecclīasticā appellatione remota cōpellant indulgētia sedis aplīce ꝯria nō obstāte. Datum Lugduni pdie Jdus Junij. pōtificatus nr̄i anno. iij.

Innocen. iiij. mandat epis hic positis fratres regni castelle: a quibus suis cōtra priuilegia sua molestari nō permittere.

i Nnocētius eps et c. Uenerabilibus frīb⁹ valentineñ calagozitañ. epis. S. et aplīcam bñ. Jnundans malicia puersoꝝ psonis scē religioni deditis adeo freq̄nter exhibet se infestā: q ipsi diuino cultui vt deberent vacare nō pñt dū illoꝝ malitijs agitant. Cū ergo sicut dilecti filij minister frm̄ minorum regni castelle et frēs sibi subiecti nobis significare curarunt, nōnulli q nomē dn̄i in vacuū recipe nō formidant ipsos grauiter molestare pſumunt: nos et pſumptoꝝ hmōi refragari conatibus et dictoꝝ ministri et frm̄ grauaminibus volentes ꝯgruis remedijs subuenire. Frāternitati vr̄e p aplīca scripta mādamus: quatenus ipsos in psonis vl rebus nō pmittatis ꝯ tenorē puilegioꝝ et indulgentiaꝝ sedis aplīce ab aliqbus indebite molestari: molestatores hmōi p censurā ecclesiasticā appellatione postposita cōpescēdo: nō obstante ꝯstitutione d duab⁹ dietis edita in ꝯcilio gñali. Q si nō ambo his exeq̄ndis potueritis iteresse alter vr̄m ea nihilominus exequat. Datū Perusij. vj. kal. Octobris. pōti. nostri anno. x.

Alexāder. iiij. mādat vniuersis prelatis fratres ab eis benigne recipi: ac suis obseruantijs regularibus libere vti.

Lexander epus et c. Archiepis epis abbatibus priorib⁹ archipr̄bris et alijs ecclesiaꝝ platis. Patris eterni benignitas p sui nois attollēda glia et fidelium pcurāda salute inter psonas plurimas diuinis obsequijs deputatas viros in ecclesia sua sctā ꝯstituit ꝯuersationis et vite honeste cōspicuos ac scie titulis insignitos. Hi sunt dilecti

deo ⁊ hoībus frēs ordinis minoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ q suuꝫ semp affectū ad amorē celestiū dirigentes:virtutē diuini noīs p orbē terraꝝ publicāt ⁊ xp̄iane religionis ampliando cultū vigili attētione desudāt.Hi sunt q vitā ⁊ merita btissimi Pauli apl'i ꝯtemplātes gloriant' in sola cruce dn̄i spernendo mūdi solacia p delicijs paradisi.Hi sunt q hostes aīe p scutum fidei.loricaꝫ iusticie gladiuꝫ sp̄us.salutis galeaꝫ hastā pseuerātie debellātes obtinere satagūt:vt catholicis vniuersis fidei spei ⁊ charitatis augmenta ꝓueniant:ac pfidis veritatis via pateat ⁊ heretice prauitatis insania euanescat. De tantoꝝ siqdeꝫ meritoꝝ ꝓuenit claritate ꝙ nos frēs eosdeꝫ in xp̄o affectu sincerissimo diligam⁹ ⁊ ipsos vbiqꝫ terraꝝ statu gaudere pacifico affectamus ꝑ re indigna ⁊ nimis amara ducenteꝫ siqs de numero fideliū ⁊ potissime ꝓlatoꝝ eos aliqb⁹ turbat iniurijs vel offensis. Rogamus itaqꝫ deuotionē v̄ram ⁊ p dei mīaꝫ obsecramus p ap̄lica scripta vobis mādantes:ac in remissionem vobis peccaminuꝫ iniūgentes q̄tenus illos q sunt ex eis in v̄ris ciuitatibus ⁊ diocesib⁹ ꝯstituti seu q ad p̄ntiā v̄ram qn̄cūqꝫ ꝓuenerint pro diuina ⁊ n̄ra reuerentia affabilr' ⁊ benigne recipe ac eos v̄re charitatis studeatis affluētia ꝯfouere pmittendo vti libere regularibus eoꝝ obseruātijs ⁊ statutis p sedē ap̄licam approbatis ac ēt indulgētijs ⁊ l'ris quas circūspecta pietas sedis eiusdeꝫ olim ꝯcessisse dignoscit' de sua gr̄a spāli. Ceterum p̄dictos frēs de fauoris v̄ri plenitudine plenius honorātes eis liberalr' cōcedatis ⁊ que sunt opportuna ꝓ aīaꝝ salute fieri ab eis aucte v̄ra libere valeāt exerceri p̄sertim cuꝫ ipsi cordi habeāt ministerium suū ita laudabilr' ⁊ prudēter exequi:ꝙ exinde apud vos possint sinceraꝫ ⁊ stabileꝫ beniuolētiam ꝓmereri. Preces auteꝫ n̄ras qͣs vobis ex intimo cordis affectu dirigim⁹ sic adipleat v̄ra sinceritas:ꝙ pp h' vobis gr̄osi fauoris p̄mia opportuno tp̄e cōpensem⁹. Datuꝫ Neapoli.v.Idus April'. pont.n̄ri anno.j.

¶ Alexander quartus aliquos fratres semper in monte Aluerne habitare mandat.

Lexander ep̄s ⁊c̄. Uniuersis ministris custodib⁹ ⁊ guardianis ac ceteris fribus ordinis frm̄ minoꝝ. Si noue militie militātis ecclesie in laudē btī Frācisci iesu victoris signiferi pensemus preconia necnon ⁊ gaudia ⁊ iubilos triūphantis:ex aio nēpe cogimur eiusdē scti oīa pedum vestigia latibula montiuꝫ ⁊ cauernas terraꝝ cum reuerentia vt humana fragilitas finit indagare sollicite ⁊ repta cuꝫ ol reuerentia venerari. Sane o dilecti filij celebrē illū vernātis aluerne montē in quo sublimatuꝫ corpus a sublimiori aio nō dissensit cum ibi nimius amor interius in mēte feruēs intuitu seraph incalescens incendij feruore ꝓrupit exterius decorās corpus in cruce splendidum suis margaritis affectionis brachijs amplectimur tot ⁊ tanta mirifica recolētes. Queꝫ enim amicuꝫ eterne salutis ille locus nō delectet q̄ꝫplurimum vbi extremo iam instāte scti senescentis interitu oñdit excessus regis militeꝫ regijs militaribus insignitum vt regis aciem iam labentem iāiāqꝫ ab hostibus fugienteꝫ defenderet:⁊ certamen victoriosum triūphatoris supni v̄bis actibus ⁊ hostes aggrediētibus predicaret. O q̄ꝫ ibi lugubria cordis suspiria ⁊ ex intimis cordis anxios singultus eduxit. O quotiēs felicē montis humū felicioribus lachrymaꝝ riuulis madidauit felicissimuꝫ pectus sternens:⁊ si certe interdū ciuium supnoꝝ ordinū p̄ntia ⁊ solatio leuaret'. O quotiēs in inferioꝝ militia mēs eius plena diuinis instillatiōibus letabat'. Nos igit' de tanti p̄ris orōnibus ꝯfidentes:hūc scm̄ p̄fati montis in specialem assumimus cunctis n̄ris viribus ꝓtegendum. Quocirca vniuersitatem v̄ram rogamus:monemus ⁊ hortamur attēte p ap̄lica vobis scripta in v̄tute obediētie firmiter p̄cipiendo mandātes:quatenus in p̄dicto loco quē nulla rōne volumus destrui vl' ab ordine dereliq̄ frēs aliquos statuatis q iugem ibidē statuāt dn̄o famulatum. Datū Neapoli. vj. Idus Aprilis. Ponti. n̄ri anno p̄mo.

¶ Alexāder.iiij.ꝯcedit frēs ad recipiēduꝫ curam monasterioꝝ scē Clare nō posse compelli.

Lexander ep̄s ⁊c̄. Gn̄ali ⁊ puinc. ministris ac alijs frib⁹ de ordine frm̄ minoꝝ. De tenio v̄ra nobis exhibita ꝯtinebat:ꝙ moniales q̄ꝫpluriuꝫ monasterioꝝ q̄ ordinis sci Damiani fore se asserunt diocesana lege diocesanis ep̄is subiectoꝝ n̄ras ad vos l'ras impetrarūt vt monasterioꝝ ipsoꝝ sollicitudinem gerētes:⁊ curā eis correctionis ⁊ visitationis offm̄ ipendatis ⁊ ministretis

& ministretis ecclesiastica sacra. Quia vero quidam ex ipsis monialibus iterdum discurrũt p priam cũ deberẽt potius viuere sub clausura: idem dioce/sani ad quos cura monasterioꝝ noscit ptinere nõ solum ꝯ moniales ipsas verũetiã ꝯ vos qb9 inuitis eaꝝ cura interdum dimittit sepius pci/tant: sup quo petijstis a nobis p ipsius sedis p/uidentiam subueniri. Cũ aũt intẽtionis nr̃e nõ existat vos grauare sup hoc seu diocesanis epis aliqd pjudiciũ gñare: vobis vniuersis & singu/lis aucte pñtium indulgemus: vt ad gerendũ curam aliquoꝝ monasterioꝝ pdicti ordinis sci Damiani vel eis hmõi offm impẽdendum seu ministrãdum sacra pdicta nisi ad romanã eccle/siam nullo ptineant mediante minime teneami/ni ptextu aliqꝝ lraꝝ a sede aplica sub quacũqꝫ forma obtẽtarum vel obtinẽdaꝝ imposteꝝ: q de pñtibus plenã & expssam nõ fecerint mentionẽ. Illud idem de monasterijs nouiter exẽptis vel decetero eximẽdis nos volumus obseruare: vt non teneamini cure ipsoꝝ onus assumere: nisi quãtum honestati vr̃e videbit expedire. Nulli ergo &c. Datum Anag. xv. kalẽdas Septemb. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Alexãder. iiij. ꝯcedit psas & hymnũ ange/licum in missis de spũ scõ & btẽ vginis Marie frẽs posse cantare. Dñtur sub plũb. in cõuentu Rothõ. & ẽt in ꝯuẽtu Parisiẽñ: & Ambianeñ.

a **Lexander** eps seruus suoꝝ dei. Ministris & puin. & fra. vniuer. ordi. fra. mi. Sal. & apo. bñdi. Pressi graui orbis sarcina sub impo/sita necessitate pastoralis officij dũ p cõi salute fidelium in cõmisso nobis ministerio satagim9 cum marthe sollicitudine circa plurima forinse/cus ꝯturbamur: ita vt nobis vix diei horã pos/simus surripere: qua itrinsecus btẽ qetis vace/mus ocio ad pedes dñi cum maria: pp qd iuua/ri pijs deuotarum orõnum suffragijs plurimum indigemus. Hoc sigdem dilecti filij parisiensis & qpluriuz locoꝝ frẽs vr̃i ordinis tanqꝫ deuo/tionis filij de piis vr̃i salute solliciti attẽdentes statuerũt: vt qlibet hebdõa singuli eoꝝ sacerdo/tes vnam missam de spũ sctõ vel beata vgine in puato & cõuentus totus solẽniter p nr̃a salute ac nr̃o & ecclesie bono statu celebrẽt: & alias cer/taꝝ orõnum sacrificijs apud pr̃em luminum in/terpel lent. Vñ nos in hac pte ipsoꝝ deuotorum studium dignis in dño laudibus cõmendãtes: eis q in pdictis missis solẽnib9 angelicum hym nũ vz. Gloria in excelsis deo & seqñtias seu pro/sas missis cõpetentes hmõi: statuto pr̃io & pser tim methis a vobis in gñali caplõ edito nõ ob/stante licite valeãt decãtare ac ẽt dicere in pua/tis p nr̃as lr̃as duximus ꝯcedẽdum. Quocirca vniuersitatem vr̃am attẽte regrimus & p dñm obsecramus: quatenus freqñs negocium nr̃m quo pmimur sollicito pacis vr̃e ocio adiuuan/tes: illud idem in singulis locis vr̃is statuere ac seruare curetis. Nos aũt vt id liberius exequi valeatis lniam hmõi vobis aucte pñtium du/ximus ꝯcedendam. Datum Anagnie kal. Junij. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Alex. iiij. ꝯcedit nullũ frẽm absqꝫ suoꝝ pla/toꝝ licẽtia ab aliquo in epm assumi posse.

a **Lexander** eps &c. Ministro gñali or. fra. mi. Petitio tua nobis exhibita ꝯtinebat: q cum alig frẽs tui ordinis in aligbus ecclesijs in epos eligũtur vel ẽt postulant: ijdem frẽs lz ppriũ velle nõ habeãt aut nolle p eo q renũ/clauerũt mundo & ppe volũtati & p se neqant ꝯsentire: iñ irreqsitis ministris suis quoꝝ lnia & testimonium esset in talibus reqrenda: inter/dum electionib9 siue postulatiõibus de se factis temere ꝯsentiũt: & locoꝝ archiepi frẽs ipsos in epos assumere ac ordinare psumunt. Propter qd plerũqꝫ in eodem ordine scãdalum gñat: sup quo puideri p sedem aplicam humilr postula/sti. Cum aũt pdictũ ordinem cum sit recte vite speculũ & salutifere ꝯuersationis exẽplum ve/limus semp de bono in melius psperari aucte pñtium despãli grã inhibemus: vt nulli pfati ordinis frẽs si eos in epos eligi aut postulari cõ tigerit: electioni seu postulationi de se facte au/deant ꝯsentire: nec aliquis archieps seu gcũqꝫ alius platus vel ẽt legatus sedis ipsius nisi fue/rit cardinalis dictos frẽs nisi de tua vel ipsorum fratrum puincialium ministroꝝ qui pro tẽpore fuerint licentia & assensu aut sedis eiusdem spe/ciali mãdato ad epatus vel alias dignitates ex/tra dcm ordinẽ assumere vel ordinare psumat. Nos aũt decernimus irritum & inane quicqd ꝯ inhibitionem huiusmodi a quocũqꝫ cõtigerit attentari. Nulli ergo &c. Datum Anag. qnto Idus Junij. Pontificatus nr̃i anno scdo.

¶ Alexāder.iiij.ꝯcedit frēs ad dignitates assumptos bona sua ordini designare debere.

Alexander epūs ⁊c̄. Gn̄ali ⁊ pūīcialibus mi. ordi.fra.mi. Ex pte vr̄a nobis fuit intimatum: q̄ cum ꝯtingat interdum ad ep̄alē ⁊ alias supiores seu īferiores dignitates: aliquos de fribꝫ vr̄i ordinis ꝓmoueri: ipsi libros ⁊ alia q̄ tpe sue ꝓmotionis habebāt lꝫ nō ad eos cuꝫ ꝓpriuꝫ eis hr̄e nō liceat sed ad ordinē ptineāt memoratū: ꝓprijs vsibus applicare p̄sumūt in suaꝝ p̄iudiciū aīaruꝫ quare suppliciter postulastis a nobis vt ꝓuidere sup hoc salubriter curaremus. Nos igit̄ eorūdē frm̄ saluti ⁊ indēnitati vr̄i ordinis p̄ina volētes sollicitudine ꝓuidere vt libros ⁊ alia q̄ ipsos ꝓmotionis sue tpe habuisse seu hr̄e ꝯstiterit tibi fili gn̄alis mister vel suis ꝓuīcialibꝫ mistris submota qualibet dilatiōe resignēt ipsis fratribus ꝓmotis in v̄tute obie: illis āt quos ꝓmoueri ꝯtigerit ne resignare differāt auc̄te p̄n̄tiū duximꝫ iniūgenduꝫ nisi forsan vos ipsoꝝ vsus eis ad tp̄s ꝯcesseritis de gr̄a sp̄ali. Da.late.nonis decēb.pō.nr̄i anno.j.

¶ Alexāder.iiij.ꝯcedit de male acq̄sitis ⁊ incertis relictis posse frēs recipe quecūq̄ sibi donant. Hec habentur sub auctentico in ꝯuentu Rotho.⁊ Originale est in ꝯuentu Parisieñ.

Alexander epūs seruus suoꝝ dei: Gn̄ali ⁊ alijs pūīncialibꝫ mistris ac fribꝫ or.mi.salu. ⁊ apost.bn̄.Fe.Re.J.papa p̄decessor nr̄: ⁊ nos postmodū ad instar ipsius dilectis filijs magr̄o ⁊ fribꝫ domus militie tēpli hierosolymitani ꝓ exoneratione debitoꝝ qbꝫ teneri dicunt̄: vt de vsuris rapinis ⁊ alias quocūq̄ mō illicite acq̄sitis: q̄ xp̄i fideles mādāt restitui in vltima volūtate: vel duꝫ viuūt ēt si sospitate fruunt̄ restituere sunt parati: si qbus ipsoꝝ restitutio fieri debeat oīno inueniri nō possint: necnō de legatis indistincte in pios vsus nō exp̄ssis locis aliqbꝫ vel p̄sonis vsq̄ ad deceꝫ milia marcaꝝ argenti vbiq̄ locoꝝ extra regnuꝫ Alemanie recipe valeant: per ap̄licas sub certa forma lr̄as dicimur ꝯcessisse: diuersis sup hoc eis executoribꝫ deputatis. Uerū q: sicut itelleximus dicti magr̄i ⁊ frēs sup p̄missis siue vobis siue depositioni vel ordinatiōi alicuiꝫ vel aliquoꝝ ex vobis qūolibꝫ reliquunt̄: seu si executores decedētium de talibus eoꝝ dispositioni relictis vobis velint aliqua elargiri: vos occasiōe ꝯcessionis hmōi inquietāt multiplr̄ ⁊ molestāt. Nos volētes paci ⁊ tranqllitati vr̄e p̄ina sup hoc sollicitudine ꝓuidere: vobis vniuersis ⁊ singulis vt tales lr̄as p̄dictis magr̄o ⁊ fribus ab ap̄lica sede ꝯcessas nullū vobis vl̄ꝰq̄ ordini p̄iudiciuꝫ gn̄et̄: qn eisdē lr̄is nequaq̄ obstātibꝫ ea q̄ de p̄missis vobis ⁊ ipsi ordini relinquunt̄: ⁊ ab executoribus decedētium exhibent̄: recipe ac de his que vr̄e cōmittunt̄ dispōni ordinare ac disponere libere valeatis: auc̄te p̄n̄tium indulgemus. Predictis magr̄o ⁊ fribus ac ēt executoribus eorūdē in v̄tute obie districtius inhibētes: ne vos vel vr̄m aliqs p̄dictaꝝ lr̄aꝝ p̄textu molestare ꝯtra hmōi tenorē ingetare: seu qūolibꝫ ꝑturbare p̄sumāt. Nos eniꝫ nihilominus oēs excōicationis suspēsionis ⁊ iterdicti sn̄ias q̄s per eosdem executores in vos vel vr̄m aliquos occasione hmōi ꝓmulgari ꝯtigerit decernimus irritas ⁊ inanes. Nulli ergo ⁊c̄. Datum Uiterbij.xvij. kal̄s Nouēbris. Pontificatus nr̄i anno.iij.

¶ Alexan.iiij.ideꝫ qđ in supiori bulla ꝯcedit.

Alexander epūs ⁊c̄. Uniuersis executoribus testamētoꝝ p̄ntes lr̄as inspecturis. Ex pte dilectoꝝ filioꝝ ministri gn̄alis ⁊ fruꝫ ordis minoꝝ fuit ꝓpositū corā nobis: q̄ cuꝫ aliq viꝫ de male ablatis ⁊ illicite acq̄sitis q̄ fideles nesciētes qbus hoꝝ restitutio fieri debeat: necnō de his que ijdem fideles indistincte nō expressis personis vel locis vr̄o arbitrio seu de ꝯsilio alicuius p vos in pios vsus erogāda cōmittūt velint eorūdeꝫ fratrū indulgētijs ꝓuidere: nōnulli ecclesiaꝝ prelati: necnō hospitalis ⁊ militie tēpli hierosolymitani: ac ēt militie sci Jacobi domoꝝ magr̄i ⁊ frēs ac alij: pro qbus super obtinendis ab eis certis q̄ntitatibus legatoruꝫ hmōi lr̄as nr̄as direxisse dicimur: per executores sibi sup hoc deputatos a nobis īpedire ꝓcurant: ne p̄dictoꝝ fratrū minoꝝ indulgētijs de p̄dictoꝝ legatis p vos valeat subueniri: ꝓp qđ duxerūt ad ap̄lice sedis auxilium recurrendum. Cū igit̄ nr̄e intētionis nō fuerit nec existat p hmōi lr̄as ꝓuidendi eisdem fribus de p̄dictis legatis vobis adimere facultatem: vniuersitati vr̄e p̄ntium auc̄te ꝯcedimus vt nō obstante ꝯtradictione predictoꝝ executoꝝ eisdeꝫ

fratribus

fratribus minorib⁹ de pdictis legatis puidere
possitis put eoꝝ necitatib⁹ videritis expedi/
re. Nos n. iterdicti: suspensiõis vel excõicatio/
nis snias si qs per executores eosdẽ in aliquos
vestrũ vel fres pdictos seu quoscũq3 alios occa
siõe hmõi ptigerit pmulgari decernim⁹ irritas
⁊ inanes. Datũ Anagine põtificat⁹ nr̃i ãno 3°.

¶ Alexãder papa. iiij. carissimo francoꝝ regi
iniungit in remissionez pctõꝝ quaten⁹ manuz
fortem exhibeat epõ Parisieñ. pro executione
statutoꝝ papaliũ. Et hoc ptra rebelles ⁊ proca
ces qui nõ cessabãt fres mendicãtes pturbare:
rogãs eum vt dictos frẽs ptegat ⁊ diffendat.
Origi. bulla est Parisius apud predicatores:

a **Lexander** epõs seruus ser
uoꝝ dei. Carissi
mo in xp̃o filio regi frãcoꝝ illustri. Sa
lutem ⁊ aplicam bñdictiõem. ¶ Bona meri/
toria per que virtutũ dño placere desideras re/
ligiosa multiplicat dilectõis caritas que humi/
les religiosasq3 psonas manibus diuine pacis
spũs regescit humilr amplectit mãsuetudinis
regie celsitudo. Hoc qppe in celis ad mercedis
cumulũ tibi pgnãter pura reponit intẽtio quã
pia desiderioꝝ tuoꝝ studia manifestãt. Hoc ve
lut insigne imitationis exẽplar fidelib⁹ apte p/
ponit ad psectum. Ea pp si pro dilectis filijs
Predicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinum frib⁹: qui Pa
risius in pdicatione ⁊ doctrina euãgelij labo/
rantes in refrigerij tui psolatiõe respirãt pte/
ctiõis regie psidiũ imploram⁹. Credim⁹ q nr̃e
petitionis instãtis cũ tuo voto pcurrens rega/
lem auditũ aut aium nõ grauabit. ¶ Sane lz
ijdez frẽs in executione mãdatoꝝ aplicoꝝ que
sup statu studij ad puertẽdam seu pterendã se/
culariũ magistroꝝ ⁊ scolariũ Parisieñ. duriciã
emanarũt promptũ inuenerũt auxilium regie
ptãtis. Sup quo ⁊ ipsi pro te deo humilia pro
tua salute vota psoluunt. Et nos tue celsitudi/
ni grãs agimus copiosas. Quia tñ quãdã tuli/
mus de nouo sniam ⁊ statuta pdidim⁹ qb⁹ tur/
batoꝝ studij Parisieñ. cohibet iprobitas ⁊ ip/
sis fratrib⁹ ac alijs studiũ diligentib⁹ sctẽ qetis
trãqlitas puidet. Sublimitatẽ tuã rogamus
⁊ hortamur in dño ac in remissionẽ tibi iniũgi
mus pctõꝝ: quaten⁹ venerabili fri nr̃o epõ pa/
risieñ. cui pdictoꝝ snie ⁊ statutoꝝ executionẽ
cõmisim⁹ prõptũ ⁊ fauorabile sup h ptra lobe/
dientes ⁊ rebelles ac qetis studij turbatores: ⁊
psatoꝝ frm̃ vexatores pstare brachij tui cures
auxiliuz quo pax muniat humiliũ ⁊ insolẽtiũ
ceruicosa puicatia pstringat. Excludendo a re/
gno frãcie vel alias cohercẽdo put videris ex/
pedire. Ac memoratos fres man⁹ regia ppotẽ/
ti virtute ab oĩ molestia ptegat ⁊ defendat: vi/
uantq3 regio culmine tuti ⁊ sub tua ptectionẽ
securi inter ingetos pacifici: iter improbos in/
nocẽtes: pces nr̃as in hac parte sic impletur⁹
q nos q eas tibi ex cordis affectu dirigim⁹ vo
ti nr̃i plenitudinẽ psecuti: tuis cũ opportunũ
fuerit libẽtius ãnuam⁹. Datũ Viterbij. ij. ka/
lendas augusti. pontificatus nr̃i anno tertio.

¶ Alexãder. iiij. mandat Guilelmo de sancto
amore sub pena excõicationis late snie ac ppe/
tue puatõis ab officio ⁊ beneficijs qten⁹ nullo
vnq3 tpe regnuz frãcie intrare psumat nihilo/
min⁹ eum priuans docẽdi ⁊ predicandi auc̃te.

a **Lexander** epõs seru⁹ seruo/
rũ dei. ¶ Gui/
lelmo de sctõ amore in bonũ dirige re
gressus suos. Cũ pp multiplices culpas ⁊ grã/
des offensas qs temerarie cõmisisti ⁊ spãlr pp
libellũ pniciosuz ⁊ detestabilẽ añ cõpositũ. Et
p nos oliz de frm nr̃oꝝ psilio reprobatũ ⁊ i per
petuũ pdẽnatum merueris graues penas. Vo
lum⁹ ⁊ p aplica tibi scripta in virtute obedien
tie sub debito iuramenti qd psitisti detestãda
pcise mãdatis nr̃is. Necnõ ⁊ sub excõicatiõis
ac puatiõis ppetue ab offõ ⁊ bñficijs penis qs
eo ipso te icurrere volum⁹. Si p hmõi pceptũ
nr̃m venire tentaueris. Saluis alijs mãdatis
tibi faciendis a nobis districte pcipiẽdo mãda
mus qten⁹ nullo vnq3 tpe regnũ Frãcie absq3
sedis aplice spãli lnia intrare psumas. Et nihi/
lomin⁹ oẽni docẽdi ac pdicandi Auc̃te aplica
ppetuo interdicimus facultatez. Ita q nec do
cere alicubi nec vnq3 alicui clero populo sine
ipsius sedis pmissione: de cetero audeas predi/
care. Datuz Viterbij. v. Idus Augusti. ponti/
ficatus nostri Anno tertio.

¶ Alexander. iiij. ad supplicationem xp̃ianis/
simi frãcoꝝ regis Guilelmũ de sancto amore a
regno frãcoꝝ ppellit eidez regi fratres pdica/
tores ⁊ minores cõmẽdãs ⁊ vt ab iniurijs mo/
lestijs excessib⁹ maloꝝ protegat. Ori. bulla est
Parisius in pventu fratrum pdicatorum.

a **Lexander** epũs seru⁹ seruoꝝ dei. Carissimo i xp̃o filio illustri regi frãcie. Sa. ⁊ aplĩcam bñdictionẽ. ¶ Cũ pp multiplices culpas ⁊ grãdes offensas q̃s Guilelm⁹ ꝺ scõ amore temerarie cõmisisse dinoscit: ⁊ spãliter pp libellũ pniciosum ⁊ detestabilẽ ab ipso cõpositũ. Cui⁹ pn^m. Eccevidẽtes clamabũt foris. Et titulus Tractat⁹ breuis de piculis nouissimoꝝ tẽpoꝝ dicebant: ac p nos olim de frm nr̃oꝝ ꝯsilio reprobatũ ⁊ in ppetuũ ꝯdẽnatum meruerit graues penas. Eidẽ Guilelmo nr̃is in ꝟtute obedientie sub debito iuramẽti qḋ p̃stitit detestãdo p̃cise mãdatis nr̃is: necnon ⁊ sub excõicatõis. Ac p̃uationis ppetue ab offõ ⁊ bñficijs penis q̃s eoipso icurrere volum⁹ si ꝯ hmõi p̃ceptum nr̃m venire tentauerit. Saluis oib⁹ alijs mãdatis nr̃is q̃ sibi forsitan viua voce fieri fecimus aut nũcio vel lr̃is duxerim⁹ facienda. Districte dedimus lr̃is in p̃ceptis: vt nullo vnq̃ tpe regnũ frãcie intrare p̃sumat: ⁊ nihilominus oẽm docẽdi: ac p̃dicãdi sibi auc̃te apl̃ica ppetuo interdixim⁹ facultatez. Ita q̄ nec docere alicubi nec vnq̃ alicui clero vl̃ pplo decetero audeat p̃dicare. Cũ igit nos celsitudo regia rogauerit: sicut a tua credimus memoria nõ elapsum: vt eidem Guilelmo p̃dicti regni iterdicerem⁹ ingressum. Et nos h̃ ꝑut duxim⁹ faciẽdũ supius exp̃ssum est serenitatẽ tuã rogam⁹ ⁊ hortamur attente q̃ten⁹ p̃fatũ Guilelmũ regnũ ip̃m intrare nullaten⁹ patiaris. Et qꝛ ꝑ certo nouim⁹ q̄ dilectos filios fr̃es p̃dicatores ⁊ miores spãli fauore ꝓseq̃ris. Sup quo te dignis in dño laudib⁹ efferentes graꝝ tibi referim⁹ multiplices actiões. Magnificentiã tuã oĩ qua possum⁹ affectione rogam⁹ q̃ten⁹ eosdẽ fr̃es pro xp̃i reuerentia. Cuius sunt deputati obsequijs h̃ñs benignitate solita cõmendatos: eos a quorũlz iniurijs ⁊ molestijs protegas ⁊ defendas. Ita q̄ tua potentia cõmuniti pace geta ⁊ qete pacifica. Pacis auctori valeat famulari. Datũ Viterbij. iij. Idus Augusti. Põtificat⁹ nr̃i Anno. iij.

¶ Alex. papa. iiij. mãdat epõ Parisieñ. q̃ten⁹ Guilelmum de scõ amore p̃dicatiõe ac docẽdi auc̃te regnoq̃ frãcie denũciet publice parisius ppetuo esse p̃uatũ pp graues offensas ⁊ spãliter pp librũ detestabilẽ ab eo cõpositũ. Ori. bulla est parisi⁹ in ꝯuẽtib⁹ frm p̃dicatoꝝ ⁊ mioꝝ.

a **Lexãder** epũs seru⁹ s̃uoꝝ dei. Venerabili fr̃i epõ Parisieñ. Salutẽ ⁊ apl̃icã b̃ndictiõez. ¶ Cũ pp multiplices culpas ⁊ grãdes offensas q̃s Guilelm⁹ de scõ amore temerarie cõmisisse dinoscit. Et spal̃r pp libellũ pniciosũ ⁊ detestabilẽ ab eo cõpositũ. Cui⁹ pn^m. Ecce vidẽtes clamabũt foris. ⁊ titulus. Tractat⁹ breuis ꝺ piculis nouissimoꝝ tpoꝝ dicebãtur. Ac p nos oli de frm nr̃oꝝ ꝯsilio reprobatũ. ⁊ in ppetuũ ꝯdẽnatũ meruerit g̃ues penas eidẽ Guilelmo nr̃is in ꝟtute obediẽtie ⁊ sub debito iuramẽti qḋ p̃stitit de stando p̃cise mãdatis nr̃is: necnõ ⁊ sub excõicatiõis ⁊ p̃uatiõis ppetue ab offõ ⁊ bñficijs q̃s eoipso icurrere volum⁹: si ꝯ hmõi p̃ceptũ nr̃m venire tẽtauerit. Saluis oib⁹ alijs mãdatis nr̃is q̃ sibi forsitan duxim⁹ viua voce: aut nũcio vl̃ lr̃is duxerim⁹ faciẽda districte ꝺdim⁹ lr̃is in p̃ceptis: vt nullo vnq̃ tpe regnũ frãcie itrare p̃sumat. Et nihilomin⁹ oẽm docẽdi: ac p̃dicãdi sibi auc̃te apl̃ica ppetuo iterdixim⁹ facultatẽ. Ita q̄ nec docẽ alicubi: nec vnq̃ alicui clero vl̃ pplo ꝺcetero audeat p̃dicar̃. Ideoq̃ fr̃nitati tue p apl̃ica scripta mandam⁹ q̃ten⁹ in eccl̃ia pisieñ. Et alibi ẽt vbi videris expedire p te: vel p aliũ p̃dicta publicare ꝑcures: ⁊ si tibi ꝯstiterit q̄ dict⁹ Guilelm⁹ ꝯ tale p̃ceptũ nr̃z in aliquo venire p̃sũpserit. Tu ꝺnũcias ip̃z excõicatũ piuꝝ: ac ppetuo ab offõ bñficijsq̃ p̃uatuz. Iniungas illis ad quos bñficioꝝ suoꝝ collatio ptinet: vt eadez bñficia si qua eum h̃re ꝯtingit p̃sonis ydoneis ⁊ eccl̃ie Romane deuotis libere ꝯferãt ⁊ assignẽt: ꝺnũcies ẽt publice dilectis filijs vniuersitati Magroꝝ ⁊ scolariũ Parisieñ. q̄ nõ ꝑ eo qḋ idẽ Guilelm⁹ vniuersitatẽ ipsaz deffendit. Aut q̄ ꝑ ea forsitan in frãcia: vl̃ apud sedẽ apl̃icã laborauit. Cũ magr̃os scolares p̃dictos: tãq̃ nobilia eccl̃ie mẽbra sinceritatis p̃cipue affectib⁹ ꝓseq̃mur: sꝫ pro p̃fatis excessib⁹ ⁊ p̃cipue ꝑ p̃dicto detestabili: ⁊ a nobis dãnato libello: sic ꝯ eũ ꝑcessim⁹. Et si adhuc id exegerit ꝑteruia ꝯtumacis grauī⁹ auctore dño ꝑcedem⁹. Latas ãt alias in ip̃m ꝺ mãdato nr̃o suspẽsiõis: vl̃ p̃uatiõis bñficioꝝ suoꝝ s̃nias p̃sistẽ volum⁹ in suo robore firmitatis. Contradictores aũt si q fuerint p censurã eccl̃iasticaz appellatione remota cõpescas. Datũ Viterbij. x. kl̃. septembris. Pontificatus nr̃i Anno tertio.

¶ Alexãder

¶ Alex. pa. iiij. ad instātiā frm absoluit ab ex/cōicatiōe Magr̄os z scolares Parisien. ptextu cuiusdā discordie z occasione detētonis libelli Guilelmi de scō amore dānati oīmō statuta ab eodē p ɔseruatiōe studij parisien. edita suauerit z dcm̄ libellū in toto cōbusserint z aboleuerit.

Lexāder epūs seru⁹ suoꝝ dei. Venerabili frī epō Parisien. Salutē z aplicā bn̄dictiōez.

¶ Dilecti filij por z fres pdicatores parisien. nobis hūilr supplicarūt. Ut cū nōnulli magrī z scolares parisien. ptextu discordie vsqz nunc Parisū hite: z occasiōe ɔtentiōis cuiusdā libelli oli dānati a nobis. Cui⁹ pn̄ᵐ erat. Ecce vidētes clamabūt foris: dicanr sniam excōicationis incurrisse ,puidere sup h salubriter curarem⁹. Nos itaqz sic volētes ipsoꝝ saluti in hac pte cōsulere: z eqtati nr̄e snie sup h late nullaten⁹ derogare: frnitati tue p aplica scripta mādamus. Quaten⁹ oib⁹ magrīs z scolarib⁹ q occasiōe discordie: ac pfati libelli iterdicti z suspensiōis: aut excōicationis sniās: nr̄a vel q̄uis aucte ,platas hactenus incurrerūt. Postqz tibi plene ɔstiterit q ipsi ordinationē nr̄am quā p ɔseruatiōe studij Parisien. de ɔsilio frm nr̄oꝝ edidim⁹: z q̄ ɔtinent in ipa sniam quoqz ac statuta in ea p nos expssa diligēter z efficaciter: ac sine aliq̄ fictiōe obsuent z iurauerit q de cetero eadē obseruabūt. Ac dcm̄ libellū ,psus in toto z in qlz sui pte cōbusserint: ac oino curauerit abolere. Aucte nr̄a iuxta formā eccl̄ie bn̄ficiū absolutionis ipēdas z dispēses cū eis sup irregularitatibus si q̄s forsitan occasiōe hmōi ɔxerūt. Datuz Viterbij. v. kl̄. octobris. Pōtifi. nr̄i Anno. iij.

¶ Alexā. iiij. (allegādo qualr magr̄o Odo de Duaco doctor Parisien. z xpian⁹ Canonic⁹ beluacensis apud sedē aplicā ɔstituti corā multis Cardinalibus z notario se retractauerūt iurādo idem facere Parisius z reintegrare ɔuent⁹ minoꝝ z pdicatoꝝ: z spāliter fres Thomaz de agno ord. pdicatoꝝ z Bonauenturaz ordinis minoꝝ societati magistroꝝ parisien.) interserit instrumentum notarij zc̄.

Lexāder epūs seru⁹ suoꝝ dei. Venerabili episcopo parisien. Salutē z aplicā bn̄dictionē. ¶ Cū olim apud sedē aplicā ɔstituti corā magr̄ odo de Duaco doctor theologice facultatis z xpian⁹ Canonicus beluacen. Corā dilectis filijs nr̄is. M. tt. s. sabine pbr̄ytero. Et Joāne. s. Nicolai in carcere tulliacen. diacon. cardinalib⁹ iurauerint stare pcise mādatis nr̄is ydē cardinales pfatis magrīs ex pte nr̄a qdā fecerunt mādata in virtute pstiti iuramēti: put in istro publico inde ɔfecto. Cuius tenor pn̄tib⁹ ifra subnectit plen⁹ ɔtinet. Volētes igit in publicā venire noticiaz q in hac pte dictis magrīs ab eisdē cardinalib⁹ de spāli mādato salubriter est iniūctum frnitati tue p aplica scripta man/dam⁹: qtenus pcepta hmōi sine more dispēdio publicees p te vel p aliū Parisiꝰ: z alibi sicut videris expedire. Si vo dicti magrī pcepta ipsa infra spaciū vni⁹ mēsis a tpe publicatōis hmōi adiplere nō curauerint parisiꝰ efficaciter z simpl'r: ac sine aliq̄ fictiōe tu eos ibidē publice denūcies esse piuros. Restitutiōem quoqz dicti magrī odōis ad officia bn̄ficia: z alia qb⁹ aucte quarūdam lrāꝝ nr̄aꝝ. Quaꝝ pn̄ᵐ est. Cūctis pcessibus zc̄. Priuatus fuerat aucte nr̄a reuocare pcuratores ɔtradictores per censuras ecclesiasticam appellatione postposita compescēdo. instrumenti vero predicti tenor talis est.

In nomie xpi amē. Anno dn̄i. 1256. 24. die mensis octobris. xv. iditiōe Anānie i palatio dn̄i pape. Venerabiles pr̄es dn̄i. M. tt. s. sabine pbr̄yr. Et Joānes scī Nicolai in carcere tulliacen. diacon⁹ cardinales pn̄tib⁹ z audiētib⁹ me Bernardo de lr̄a notario z testib⁹ infra scriptis. Scz puidis viris Joāne archipbr̄ytero eccl̄ie. s. Marie de castro cerneterꝫ: Thomasio d riuo frigido canōico casleten. Joāne pbr̄o canōico Capuan. z q̄pluribus alijs ex pte sctissimi pr̄is dn̄i Alexādri pape iiij. Prouidis viris magistro odoni d Duaco theologice facultatis doctori. Et xpiano canonico Beluacen. in eoꝝ pn̄tia ɔstitutis q etiā xviij. die mēsis eiusdē iurauerāt corpalr coram eisdē dn̄is cardinalib⁹ z me pdicto Bernardo notario stare pcise mandatis dicti dn̄i pape in virtute pstiti iuramti mādauerūt p. Scz q salvis alijs mādatꝫ q̄ eidē dn̄o pape semel vl' pluries ipsis magrīs mādare placuerit. Et saluo si circa ifrascripta idem dn̄s aliter ordinaret ipsi magrī q̄tū in eis esset extūc recepent z publice parisius recipiant. Cū ibi fuerit extūc obediēt z obediant in postez ordinatōi dn̄i pa/

pe que incipit quasi lignuz vite &c. Et q contra eam scienter nō veniāt nec p̄dicētib' ordinatiōi p̄dicte in p̄dicendo auxiliū vel ɔsiliuz p̄starent publice vel p̄uate. ¶ Scḋo q fr̄es p̄dicatores & minores Parisi' degētes magr̄os & auditores eoꝝ. Et spālr ac noiatim fr̄es Thomam de agno de ordine p̄dicatoꝝ. Et Bonauenturā d ordie minoꝝ doctores theologie extūc q̄ztū in eis esset in societatē scolasticā. Et ad vniuersitatez parisieñ. recipent & expsse doctores ipsos recipent vt magr̄os: & q cum parisi' fuerint faciant publice illḋ idē. Ipsosq iuxta ordinationem p̄dictā ab vniuersitate seu magistris & scolarib' Parisius cōmorātib' pcurent recipi bona fide. Et ꝯ p̄dicta nunq̄ p̄stent ɔsiliū vel assensum. ¶ Tertio q scienter iuramēta statuta vel obligatiōes nō faciāt: seu religiosis vel alijs exigant: vel q̄ztū in eis fuerit exigi pmittant p que vel quos infrigat ordinatio sup̄dicta seu ꝯ eam mō quolz veniat. ¶ 4° q nō pcurēt nec q̄ztum in eis est fieri pmittāt q Parisieñ. studiū absq lnia dn̄i pape occasiōe cuiusq̄ p̄terite turbatiōis seu facti dissoluat seu alio trāsferat. ¶ 5° q tam in Romana curia q̄ Parisi' bona fide ac sine fraude non adijciendo aliqd scienter qḋ sapiat aliqd p̄ncipalr vl' ɔñter. Sz ista que eis in h articulo iniungunt p̄dicēt publice. Et in ciuitate parisieñ. pluries & in diuersis locis asseuerent fidelr in ipsis p̄dicationib' infrascripta. s. q reprobēt libellū in ipsis p̄dicationib' qui nup fuit p sūmū pōtificem ɔdēnat' & errores in ipsos ɔtentos q sunt ꝯ ifrascripta que in ipsis p̄dicationib' asserāt & affirmēt. vz.

¶ De p̄tāte Romani pontificis q possit p̄dicatores & ɔfessores mittere vbiq p mūdū iuxta sue bn̄placitum volūtatis sine ɔsensu inferioꝝ p̄latoꝝ quorūcūq seu parochialiū sacerdotuz. ¶ Itez q archiepi & epi in suis diocesib' lniaz dare pñt p̄dicādi & ɔfessiōes audiēdi sine ɔsensensu inferioꝝ sacerdotuz vel rectoꝝ ecclesiaꝝ cū viderint expedire: q q p̄dicatores & ɔfessores sic missi pñt libere p̄dicare & licite ɔfessiōes audire ac absoluere penitētes. ¶ Item de mēdicitate: q stat' mendicitatis pp xp̄m est stat' salutis & pfectionis. ¶ Itē q religiosi paupes qui oia relinquunt pp xp̄m mēdicādo pñt acqrere victū suuz sine labore manuū. Etiā si sint validi corpe maxime q studēt v̄bo dei legēdo disputādo: p̄dicādo. ¶ Itez q ea q̄ ptinebant in libello p̄dicto: & qbusdā articulis a magistro xp̄iano p̄fato ɔfectis q̄ explicite vel iplicite videbant seu poterāt in p̄dictoꝝ ordinum infamiā redūdare sicut de pseudo pphetis & aplis & de nūcijs antixp̄i. de penetrātib' domos. Et periculis nouissimoꝝ tempoꝝ nō intelligunt: nec intellexerūt de frib' ordinum p̄dicatoꝝ q tales ipsi sint vel fuerit: vel etiā sint futuri. Sz fateant ipsos ordines esse bonos & ab eccl'ia approbatos. ¶ Et inter cetera asserāt & affirmēt q de' h ipm p manifesta indicia n̄ris tpib' cōprobauit. Nōnulla miracula. s. q̄ p scōs vtriusq ordis scōꝝ cathalogo p Romanā ecclesiam canonice legitie fidelr. ac rite ascriptos est misericorditer opari dignat'. In cui' rei testimoniū. Ego p̄fat' Bernardus aplice sedis aucte notarius. Qui p̄missis rogat' iterfui de mādato dictoꝝ dn̄oꝝ Cardinalium h pn̄s publicū instr̄m ppria manu scripsi: ac in publicā formā redegi. Et signū meū apposui. Datū Viterbij vj. nonas octobris. pontificat' n̄ri anno tertio.

¶ Alexander. iiij. scribit epo parisieñ. ne occasione libelli magr̄i Guilelmi de scō amore obstinati in malicia & p̄uati nedum regno beneficio & p̄dicatiōe: sz etiā gradu & magisterio. magistri & scolares Parisieñ. religiosos p̄dicatoꝝ & mioꝝ pturbar p̄sumāt. Bulla Dn̄.ē parisi'.

a ALexander epūs seru' seruoꝝ dei. Venerabili fratri epo Parisieñ. Salutem & aplicā bn̄dictionē. ¶ Indignāter accepim' & tibi referim' cū dolore q qdā magistri & scolares parisius cōmorātes nō vnitatis & ɔcordie: sz dissensiōis & scādali amatores parisieñ. studiū qḋ sopitis ɔtrouersijs erat in trāqllo statu positū pturbare. Ac religiosis qbusdā & alijs a suo eos vel se ab ipsoꝝ societatis ɔsortio separādo graues inferre molestias moliunt. Pro eo q Guilelmi de scō amore ipsius turbatoris studij suis exigētib' culpis qsi trāseunte lingua ei' super terrā posuerat temere os in celū p nos citra cōdignū tñ q penā meruerat grauiorē ab illis ptibus ne illas corrūpat vlteri' separati releuationi seu reuocatiōi rēnuunt ɔsentire honestatez in h & iustitiā amplectētes. Cū igit intētionis & volūtatis n̄re ɔsus existat dictū Guilelmū cui' de multis malis que hacten' cōmisisse noscuntur

scuntur

scitur nulla pnie signa monstrant nunq̄ rele/uare in aliquo vel ad sua bñficia seu Parisius reuocare. Fraternitati tue per aplica scripta di stricte precipiendo mádamus. Quatenus duo catis oibus magistris ꝛ scolarib⁹ Parisius stu/dentib⁹ sub excōicationis pena eis districte pci pias vt nullos religiosos seu quoscūq̄ alios oc casione hmōi molestare p̄sumāt se ab eoꝝ siue ipsos a suo ɔsortio separando q p̄fati Guilelmi releuatione vel reuocatiōe nō prestāt assensum cū illū p̄stare nō debeant nec hoīs iurgiosi ꝛ in sue obstinati pcacia releuatōem seu reuocatio/nem salua pūt ɔscia postulare. Denunciaturus nihilominus magr̄is ꝛ scolarib⁹ memoratis q̄ oēs penas ꝛ p̄uationes in ordinatiōe sentētije l̄ris vel statutis a nobis dudū emissis ɔtentas incurrūt q religiosos ꝛ quoscūq̄ alios molesta re p̄sumunt separatiōem hmōi pcurātes cum separare alios a se ꝛ subducē vel subtrahere ta liter se ab alijs idem penitus reputemus. Non obstātibus iuramētis vel pmissionib⁹: aut ob/ligatiōibus seu qbuscūq̄ statutis qb⁹ dicti ma gistri ꝛ scolares se astrinxisse p releuatiōe vł re uocatiōe cuiusq̄ p causis vniuersitatis astricti dicunt: maxie cū idez Guilelmus nō p factis vniuersitatis eiusdem sed pro sue malignitatis offensa fuerit sedis aplice iudicio: iusticia exi. gente punitus. Datum Ananie nonis aprilis Pontificatus nostri Anno qninto.

¶ Alexā.pa.iiij.inhibet sub pena excōicatiōis late snie a qua nullus possit absolui nisi de mā dato sedis aplice vt nullus mittat nūcios vel l̄ras ad.M.Guilelmuz de scō Amore nec mis/sos aut missas ab eo nuncios vel l̄ras recipiat.

a Lexander epūs seruus ser/uoꝝ dei. Uene/rabili frī epō Parisieñ. Salutez ꝛ apo. bñdictionē. ¶ Multoꝝ relatione didicim⁹ q̄ p nūcios ꝛ l̄ras quos vniuersitas scolariū Pa risieñ. vel aliq de ipsa Guilelmo de sctō amore trāsmittunt ꝛ recipiunt ab eodē frequēter pa/risieñ. studiū ꝛ stat⁹ religiosoꝝ ꝛ alioꝝ exn̄tium Parisius nō modicū pturbat. ¶ Uolētes igit prauoꝝ malitije obuiare. Frn̄itati tue p aplica scripta pcipiendo mādamus. Quatenus eidez vniuersitati ꝛ singulis de ipsa ex pte nr̄a prect/pere ac districtius inhibere pcures ne decete/ro dicto Guilelmo aliquas l̄ras vel nūcios q/bus posset bonus status Parisieñ. studij ꝛ reli giosoꝝ ac alioꝝ qūoꝝ pturbari mittere vel ab eodē Guilelmo recipe aliquo mō p̄sumāt cōi/ter vel diuisim. Et si qs ɔtriuz fecerit ipso facto snīam excōmunicatiōis scurrat: nec ab ea possit absolui: nisi de mandato sedis apostolice spe ciali. Datum Ananie.xij.kal. Julij. Pōtifica/tus nostri Anno quinto.

¶ Alexan.iiij.cōmittit epō Parisieñ. vt iniu riam factā frī Thome de aqno actu predicanti Parisi⁹ dn̄ica i ramis palmaꝝ a Guilloto De dallo natiōis picardoꝝ acriter puniat ꝛ p̄uet: qꝫ libellū detestabilē Guilelmi d scō Amore ɔ mēdicātes ꝛ alios publice cremari faciat ꝛc.

a Lexander epūs seru⁹ seruoꝝ dei. Uenerabili frī epō parisieñ. Sa. ꝛ apo. bñ. Ex alto fuisse ɔspicimus. Ciuitati parisi. puisumq̄ ho/norifico decore studij gn̄alis ꝛ tantoꝝ vniuer/sitate scolariū illustrata p̄lucent orbis ciuitati/bus orbēq̄ luciduz redderet sui lumis clarita/te. Ipsa qdez vniuersitas fons irrigu⁹ ɔsueuit esse virtutū vł speculū mr̄ studere volentiuz ꝛ magistra sciarum ad singulos dona deriuans cūctosq̄ clarificās illustrib⁹ radijs doctrinaꝝ. Et q: nōnulli seditionis ꝛ neqtie filij lucem in tenebras ɔuertere satagentes tm̄ studiū subuer tere conabant nos eoꝝ conatib⁹ obuiantes cer ta statuta de nr̄oꝝ ɔsilio frm̄ edidimus p q̄ stu dio soliti reddebant incremēta vigoris: ꝛ taliū puersoꝝ intentio tollebat. Cūq̄ nr̄ alus opta/ta sup eo trāqllitate gescceret: q̄ sicut hēbat re/latio plurimoꝝ statum qetis ꝛ pacis vniuersi. tas resumpsisset. Postmodū q̄ turbati referri/mus q dicebant a suaꝝ seditionū languore sa/nati: passos fore didicimus recidiuam in diui/ni ɔtumeliam nole aplici mandati ɔtentuz ꝛ subuersionē studij memorati. ¶ Nup. n. nr̄is est auribus intimatum. Q̄ magistri ꝛ rectores artistarum parisieñ. se a dilectoꝝ filioꝝ pdica/toꝝ ꝛ minoꝝ ordinum frm̄ ꝛ quoꝝdam alioꝝ magistroꝝ ꝛ scolarium: religiosoꝝ ꝛ seculariuz societate seu ɔsortio separātes ipsos in elusionē mādati aplici sup hoc directi ad suum ɔsortiū pro sue voluntatis arbitrio nō admittūt: ɔtra statuta olim a nobis sup hoc edita: temere ve/niendo. Uez q: id aium nr̄m eo acerbius vo/luerat quo mā maioris turbationis ꝛ scandali

(nisi sup hoc a nobis salubꝛe exibeat remediū) posset exinde nō absq̧ graui ecclesie gñalis dispendio facilius exoꝛiri. Maxime cū hmōi separatio: quacūq̧ arte vel ingenio adinuēta fuerit: ꝛ quocūq̧ noīe censeat expsse ꝯ oꝛdinationem nrām ꝛ statuta pdicta pro tranqllo statu studij Parisieñ. edita sit psumpta. Volum⁹ ꝛ p aplica tibi scripta firmiter pcipiendo mandamus. Quaten⁹ eisdē rectoꝛib⁹ ꝛ artistis ac alijs magistris ꝛ scolaribus Parisius cōmoꝛātibus ex parte nr̄a districte pcipias vt isra. xv. dies post hmōi pceptū eosdē fres ac alios i suū ꝯsoꝛtiū seu societatē iuxta eoꝛūdē statutoꝝ tenoꝛes admittere studeant ꝛ efficaciter retinere: nihilominus inhibēdo ne filia decetero attentent. Alioqn tam rectoꝛes artiste predicti ac alij qui memoꝛatos frēs ꝛ eis super hoc adherēte ad hmōi societatē seu ꝯsortium iuxta pceptū nr̄m tali admittere ac retinere nō curauerint: q̄z ēt oēs illi q ꝯ inhibitiōes hmōi publice vel occulte seu quouis alio mō venire psumpserit: eoipso snīam excōicatiōis incurrāt. A qua nullatenus absolui valeant nisi psonalr ad aplicam sedem accesserint absolutionem hmōi petituri. Porro cū p pdicatiōes ꝛ disputatiōes. G. de. S. amoꝛe frēs pdicti q vt xp̄m lucrifaciant abiectionem volūtarie paupertatis elegisse noscunt: ꝛ q̄z plures alij fuerint grauiter diffamati nos ad ꝯfutādum sup hoc ipsi⁹ Guilelmi maliciaꝫ ꝛ elucidādā in talib⁹ veritatē vniuersis platis lrās nr̄as qb⁹ statuꝫ dictoꝝ frm̄ nō indigne approbauim⁹: duxim⁹ destinādas. Quaꝝ tenoꝛes per te vl per alios Parisius ꝛ alibi in ecclesijs ꝛ locis alijs in pdicationib⁹ publicis put expedire videris: coꝛam clero ꝛ pplo tam latinis q̄z vulgarib⁹ verbis exponere diligenter studeas. ¶ Insup quēdam libellū famosuꝫ ꝛ detestabileꝫ ab eodē Guilelmo editū (put publice apd sedem aplicā ꝯfessus extitit) quē p nos de frm̄ nroꝝ ꝯsilio. Cōdēnatum igne cremari fecim⁹ (Cuius titulus) Tractatus breuis de periculis nouissimoꝝ tempoꝝ nūcupat (Principiū aūt eius erat) Ecce videntes clamabūt foris. Nec nō ꝛ quosdā alios libellos famosos in ifamiam ꝛ detractiōem eoꝛūdem frm̄ ab eoꝝ emulis in lrāli ꝛ vulgari sermone: necnō rigmis ꝛ cātilenis indecentibus de nouo: vt dr̄ editos: quos tibi exhiberi facias detentoꝛes ad exhibitiōem ipsoꝝ per censurā ecclīasticā appellatiōe postposita cōpellendo cōuocatis magistris ꝛ scolarib⁹ parisius existētib⁹ facias publice coꝛaꝫ oibus igne cremari. Preterea Gullotū Bedellū scolariuꝫ nationis picardoꝝ pro eo q fue salutis imemoꝛ in dn̄ica de ramis palmaꝝ pxio pterita pdicāte dilecto filio fre Thoma d agno eiusdem oꝛdis pdicatoꝝ quēdam libellū famosum quē vtpote ꝯtra eosdem frēs editū publice reprobauerat ꝯtenta excōicationis snīa quam in oēs auctoꝛes: detentoꝛes: ꝛ publicatoꝛes ipsius libelli auēte oꝛdinaria: promulgasse dicerif: in ꝯspectu cleri ꝛ ppl̄i tunc ibidem existentiuꝫ in tui ꝛ ipsoꝛuꝫ frm̄ iniuriam publicare psumpsit excōicatum psentib⁹ magistris ꝛ scolarib⁹ supdictis: studeas nūciare: puando ipm̄ nihilominus ppetuo Bedellionat⁹ offōꝛ: ita q illud nec per se neq̧ per aliuꝫ decetero exercere psumat: nec etiam salarium aliqd sibi (queꝫ de ciuitate Parisieñ. sublato appellatiōis obstaculo ppetuo procures expellere) petere vel recipe liceat rōne officij supꝛadicti auxilio carissimi in xp̄o filij nr̄i regis Francie illustris ad pmissa si op⁹ fuerit inuocato: non obstātib⁹ qbuscūq̧ appellationib⁹ a dictis magistris: rectoꝛib⁹ ꝛ scolaribus interiectis. ¶ Ad hec volumus vt oēs illi qui deinceps hmōi libellos vel ꝯsimiles edere vl detinere seu publicare aut pfatum bedellum Parisius reducere psumpserint ipo facto snīam excōicationis incurrant: a qua non nisi iuxta modū absolui valeant pnotatuꝫ. Presentes aūt lrās omni moꝛa ꝛ difficultate postpositā coꝛam vniuersitate pdictoꝛum magistroꝝ ꝛ scolarium studeas publicare. Datum Ananie vj. kl̄. Julij. Pontificatus nostri Anno qnto. ¶ Alex. iiij. ꝯcedit epo Paris. auctoꝛitatē absoluendi: seu etiam ad tp̄s suspendendi oēs illos qui libellos famosos a magistro Guilelmo de. S. Amoꝛe editos ꝛ a sede aplica reprobatos contra oꝛdines pdicatoꝛum ꝛ minoꝝ publicauerant aut retinuerant: data prius cautione q libellos tales decetero non tenebunt.

a Lexāder epūs seru⁹ suoꝝ dei. Venerabili frī epo Parisieñ. Salutē ꝛ aplicā būdictiōeꝫ. Tua nobis fraternitas intimauit. Q nōnulli clerici tue ciuitatis ꝛ diocesis incurrerūt excōicationis snīam latam auctoꝛitate nr̄a in oēs illos qui

los qui libellos famosos ɔtra predicatoꝝ ꝛ minoꝝ ordinum fres a magistro Guilelmo de scõ amore seu alijs editos publicare p̄sumerēt:seu etiam retinere. Quare nobis humiliter supplicasti vt cum multitudo sit in cã sup hoc eoꝝ saluti puidere misericorditer curarem⁹. De tua itaq circūspectione cōfisi p̄sentium tibi auctē cōcedimus vt ab eisdem excōicatis sufficienti cautiōe p̄stita libellos hmōi quos comburi faciās decetero nō tenebunt. Ipsos ab hmōi snīa absoluas hac vice iuxta formã eccl'ie vice nr̄a ac faciens eos ab executione suoꝝ ordinū vsq ad certuȝ tp̄s: prout expedire videris:manere suspensos. Tandē cum ipsis sup irregularitate si quã medio tpe celebrando diuina officia seu imiscendo se illis ɔtraxerint dispēsare pcures: prout s̄m deum aiarum suarum saluti videris expedire. Datū Laterani.iij.nonas decembris. Pontificatus nostri Anno sexto.

¶ Alexāder.iiij.stigmata beati Frácisci in maxima veneratione haberi statuit.

a Lexāder eps̄ ꝛc̃. Uniuersis xp̄i fidelib⁹ p̄ntes lr̄as inspecturis. Grande ac singulare miraculū quo btm̄ Frácīscū diuȝ scōꝝ splēdor ꝛ gloria dn̄s Jesus xp̄s mirabil'r decorauit vobis Fe. Re. Gregori⁹ papa.ix.p̄decessor nr̄ clara sua insinuatione lraꝝ exp̄ssit.vȝ.q̄ ideȝ sanctus cū adhuc spacium p̄ntis vite pcurreret ꝛ postq̄ illuc feliciter ɔsumauit:in manib⁹ latere ac pedib⁹ sp̄e stigmatū diuinitus extitit insignitus. Cū igit tã insigne amoris diuini signū qđ vtiq ante ei⁹obitū patuit:ꝛ nobis etiã tūc notū fuit eodē p̄decessore in minori adhuc officio ɔstituto ab oibus xp̄icolis credi firmiter cupiam⁹ deuotiōeȝ vestrã rogam⁹ ꝛ hortamur in dn̄o Jesu xp̄o in remissionem vobis peccaminū iniūgēdo qten⁹ ab assertiōe ɔrij:q nō nisi ex cordis malignitate pcederet aurē ꝛ mētē penit⁹auertātis:reddētes vobis eūdē scm̄ digna veneratiōe ppitiū apd̄ deū:vt adiuti ei⁹p̄cib⁹ꝛ meritis felicitatis eterne possit ptcipiū obtinere. Datū Ananie. Pon.nr̄i āno tertio.

¶ Alexan.iiij.stigmata bti.Frã.in magna hri veneratiōe mandat eaq impressa non esse asserentes excōmunicatos denunciat.

a Lexāder eps̄ ꝛc̃. Uniuersis archiep̄is ꝛ ep̄is p castelle ꝛ legionis regna constitutis p̄ntes lras inspecturis. Quia longū esset neduȝ exarare p singula verboꝝ:sed etiã succincta relatione pstringere clara diuine virtutis p̄digia:q̄ taȝ in opationib⁹ scītatis:q̄ etiã in alijs mirabilib⁹ argumentis pbauerūt btm̄ Frácīscū xp̄i ɔfessorē tenere eū scis soliū gl'ie in excelsis signāter vobis añ oculos p̄poni volum⁹recolenda frequentius ꝛ vehemētius admiranda illa salutaria dn̄ice passiōis isignia q̃ in eiusdē sci corpe dū adhuc vitali sp̄ū foueret man⁹ celestis opatiōis impssit. Uiderūt nāq oculi fidel'r ituentes ꝛ certissime ɔtrectātiuȝ digiti palpauerūt: q̄ in manib⁹eius ꝛ pedib⁹expressa vndiq similitudo clauoꝝ de subiecto pp̄rie carnis excreuit vel de materia noue creatiōis accreuit:quã eqdem idem sanctus studiose ab oculis hoīuȝ quoꝝ refugiebat gloriam dum viueret abscondebat. Inuenta est quoq patentius in ipsi⁹ defuncti corpore nō inflicta humanit⁹:nec facta plaga vulneris lateralis quasi aliqđ instar lateris saluatoris qđ redemptionis ꝛ regñationis humane in redemptore nostro ptulit sacr̄m. Que qdem plaga sicut quoſdã ex fratribus sibi familiariter adherentib⁹latere non potuit p defluxum humoris:diu antea viruerat in viuente. Hec igitur mira ꝛ decora noue demonstrationis indicta magne debent esse deuotionis diuitie xp̄ianis ꝛ inestimabiles religionis delicie in sp̄ualibus ɔuiuijs ecclesie ortodoxe: cum ex his syncera fides accipiat:illi etiã fuerint passiōis xp̄i sine extrinseco psecutore ɔfortes:qui pro eiusdē amore carnē suã cuȝ vitijs ꝛ ɔcupiscentijs volūtarie crucifixerūt. Sane de p̄fato sancto hec certius asserentes:doctas fabulas seu vane adinuentionis deliramēta non sequimur:cū ea nobis dudū nota fecerit plenior fides:qm̄.vȝ.nos in minorib⁹ ɔstituti ɔfessoris eiusdē familiarem ex munere diuino meruim⁹ hr̄e noticiam. Fe. Re. Grego. pape p̄decessoris nr̄i domesticis obseqȷs tūc tpis insistēdo. Cuȝ igit oportuerit ꝛ oporteat cauere prudēter ne tanti patrociny celitus in memorato cōfessore collata in vacuum assumat:vobis ꝛ alijs ecclesiaꝝ platis per nr̄as lras dedisse meminim⁹ in mādatis:vt eiusdem ɔfessoris p̄ciosa merita ꝛ miracula magnalia ꝛ salutarem memoriam celebritate annua:p̄dicatione frequenti:ꝛ vene-

ratione assidua recensentes ad ipsius deuotio/nem gr̃e diuine meritorium subditos v̄ros celebrib⁹ excitare moniti⁹ curaretis: vt eo p vniuerso fideliū pplo ac p̄sertim p his q eū inuocauerint diuinā mĩam implorante mereant̄ suppliceo: qd̄ oper suor̄ polita obtinere nō pōt: et intercessiōib⁹ ipetrare. Mādauimus ēt vt nullus eidem scō auderet esse molesti⁹ in corpe suo xp̄i Jesu triūphalia stigmata p̄ferēti. Si qs vo spū temerarie p̄sumptiōis isaniens diuini muneris iudiciis aplici iudicij sacrilegus ipugnator: p̄missa vel alia pdigior̄ signa qb⁹ in eccl̄ia dei scitatis p̄dicti pfessoris eluxit: iprobe p̄dictiōis morsib⁹ crederet obtrectāda: volum⁹ et mādauim⁹ vt eū sacr̄i restitueret iudicialis seueritas discipliē. Ita q districta p̄lati pprij castigatiōe corrept⁹ dei opa blasphemare desisteret: et fidei catholice fruct⁹ ꝯ pia mirabiliū dn̄i credulitate pullulās n̄ areret. Uer̄ post hmōi n̄ras exhortatiōes et l̄ras ex relaxatiōe q̄rūdam fide dignor̄ dolētes accepim⁹ et referim⁹ cōturbati q nōnulli religiosi et clerici seculares ꝯ castelle et legiōis regnis circa dictū ꝯfessorē cōdignā reuerentiā gerere ꝯtēnētes: q̄nq in publico et frequēter asserūt in occulto q idem ꝯfessor nō habuerit stigmata memorata. Ipsi ēt in tantā prūpunt isaniā q de imagine ꝯfessoris eiusdē vbicūq illā depictā iueniunt stigmata ipsa dānabilit̄ abolent et faciūt aboleri phibēdo pictorib⁹ ne p̄fatū ꝯfessorē cū stigmatib⁹ ꝯpingāt eisdē: pp qd ipsi⁹ ꝯfessoris honori et deuotiōi fideliū multū adimit: ac venerāde religioni dilector̄ filior̄ frm̄ de ord. mi. grauissime derogat. Cū itaq sup his ad honorem altissimi oportunū p nos ꝯceat remediū adhiberi aplica auct̄e decernimus: vt oēs de regnis p̄dictis q ꝯ imagine ꝯfessoris eiusdē hmōi stigmata aboleuerit seu abolere fecerit: et q p̄dicauerit dc̄m ꝯfessorē ipsa stigmata nullaten⁹ h̄uisse cuiuscūq ordis vel ꝯditiōis existāt eoipso laqueū excōicatiōis incurrāt: a qua nō possint absolui: nisi p̄sonalr̄ aplicā sedē adeant sup h absolōnis b̄n̄ficiū petituri. Et si tales forte doctores seu lectores in theologia seu q̄cūq alia facultate fuerint lectionis si doctores p̄dicatōis officijs si p̄dicatores: si vo ptātē audiēdi ꝯfessiōes h̄eant ea sint oīno p̄uati: et q̄ls ipsor̄ nihilominus q hmōi officia vel ptātem simul h̄uerit sil̄em hor̄ p̄uationem incurrat. Ut aūt hmōi p̄sumptōibus finis desiderabilis iponat̄ firmitati v̄re p aplica scripta districte p̄cipiendo mādamus q̄tenus ꝯ seriem p̄sentiū oībus religiosis et clericis secularib⁹ exēptis et nō exēptis viar̄ ciuitatū et diocesum fideli p vos vel aliū seu alios exponatis faciētes excōicatiōem et p̄uatiōem hmōi appellatōe remota firmiter obseruari ꝯdictores p censurā ecclesiasticā appellatōe postposita ꝯpescēdo. Preceptū vo n̄rm in hac pte tal̄r adimplere curetis: vt iniuria quā dei filius in scō suo sup his pati dinoscit̄ cordib⁹ v̄is esse molestissima videat: ita et p p̄n̄s gr̄e diuine p̄mium et n̄ri fauoris vobis ꝯueniat icremētū. Datū Ananie. v. kl̄. augusti. Pontificatus n̄ri anno quinto.

¶ Alexāder. iiij. inhibet frib⁹ ꝯfitentes absq suor̄ parochialium l̄nia a quoq molestari ꝯfirmādo aliā maiorē ꝯcessionē tā sup his ab eodē factā q̄ in seq̄nti tractatu sub clemēte 4⁹ ponif.

Alexander epūs rc. G̅n̄ali et prouin. mini. et vniuersis fribus ordi. frm̄ mi. Cū olim q̄dam temere sentientes et ad sobrietatem sape nescientes impudēter assererēt: q de l̄nia et cōmissione diocesanor̄ epor̄ libere nō poteratis p̄dicationis exercere offm̄: et ꝯfessiones audire sine parochialiū sacerdotiū l̄nia et assensu. Nos ad tollendā et ꝯfutādam assertiōem hmōi et dilucidādam in talib⁹ veritatem dudū in q̄busdā n̄ris l̄ris determinando exp̄ssimus: q vos de l̄nia vel ꝯmissione aut ꝯcessione legator̄ sedis aplice vl̄ ordinarior̄ locor̄ libere potestis p̄dicare pplis: audire ꝯfessiones ac pnias iniūgere salutares: sacerdotū parochialium assensu minime req̄sito. Uolentes igit̄ hmōi n̄ram determinatiōem irrefragabilit̄ obseruari auct̄e p̄sentium districtius inhibemus: ne quisq sup his vl̄ eorum aliquo vos vel aliquem vestrum: aut etiam confitentes vobis contra p̄misse determinationis formā aliquatenus molestare p̄sumat. Decernentes nihilominus irritū et inane q̄cq̄d a quoq ꝯtra inhibitionem hmōi contigerit attentari. Nulli ergo rc. Datū Anagnie iij. Idus martij. Pontificat⁹ n̄ri Anno q̄nto.

¶ Alexāder. iiij. ꝯuentiōes et pacta in p̄iudicium ordinis facta irrita esse decernit. Hec hī sub auctentico in ꝯuentu Roth. Ori. est in cōuentu Parisieñ. et Carnoteñ. sub plumbo.

¶ Alexander

a Lexäder epũs rc. Dilecto fi. gñali ministro fratrũ de ordine mi. Sa. z apo. bñ. mente sollicita dñt a nobis illa corrigi: ac ét in irritũ reuocari q̃ nõ solũ iuri õria: sz pijs locis q̃plurimũ sunt nociua. Sane lecta corã nobis tua petitio cõtinebat: q̃ lz frẽs ordis tui ex statuto seu õsuetudie ipsi⁹ ordis absq; tuo z suoz puincialium ministroz assensu nullas sup his possint cõpõnes facere q̃ ad eũdẽ noscunt ordinẽ ptinere: nõnulli tñ guardiani custodes z frẽs ipsius ordis p redimẽdis vexatiõib⁹ q̃ sibi a religiosis psonis z clericis secularib⁹: sepe sepi⁹ inferunt diuersas cum eis cõpõnes z pacta obligationib⁹ iterpositis z adiectis õditionib⁹ sup locis ad dictũ ordinem ptinentib⁹ eorũq; cimiterijs: sine eã tua z ipsoz mistroz lnia sunt inire coacti. Quare p pte tua humilr petebatur a nobis: vt cum õpõnes pacta õditiones z obligatiões hmõi redũdent in graue detrimentuz ordinis memorati subuenire sup h pina diligẽtia curaremus. Nos itaq; tuis supplicatiõibus inclinati õpõnes: õditiones: obligatiões z pacta oĩa quocũq; noĩe censeant: q̃ sup premissis absq; tua z dictoz ministroz puincialiũ lnia z assensu õ hmõi pdicti ordis statutũ vel õsuetudinẽ talr in ita esse noscunt: cũ sint temeraria penitus z idigna pñtiũ auctẽ irrita decernim⁹ z nulli⁹ existere firmitatis ac mistros guardianos custodes z frẽs eosdẽ ad eoz obsuãtiã nõ teneri. Nulli ergo oĩno hoĩum li. hanc. pa. nr̃e õsti. infri. vel ei ausu te. õtra. Si qs aũt h attẽ. psumpserit idi. oĩ. dĩ. z be. Pe. z Pau. aploz eius se nouerit icursuz. Datũ Anagnie. vij. kl'. Augusti. Pontificatus nostri Anno quinto.

Alexãder. iiij. quẽdam fratrez pdicatoz. b. Claram non esse in celo collocatã publice asserentem grauiter reprehendit.

a Lexäder epũs rc. Priori puinciali frm pdi. i Alemania. psundi doloris aculeo pungimur qñ psonas illas õ graui culpa notabiles intuemur que se diuino cultui pennis obtẽtu glorie sub regulari hitu videnf ppetuo astrixisse. Sane mirãtes audiuim⁹ z referim⁹ õturbati q̃ qdã fr̃ tui ordis apõ viẽnã z alemaniã pponẽs vbũ dei õ beatã Clarã postq̃ diuie pietati cõplacuit: q̃ ipaz p suoz excellẽtia meritoz oĩuersis miraculis illustrataz sedes apl̃ica solẽni deliberatione pmissa catalogo scõz ascripsit in obsequa pphana prũpẽs pollutis labijs psũpsit exprimere q̃ eadẽ scã Clara cui⁹ felix aĩa in õspectu fulget altissimi scõz nõ erat aggregata collegio: z q̃ pfate sedis iudiciũ in ascriptiõe pdicta erroneũ extitisset. Nr̃ vo talr ipsi⁹ fris puniri oz isania: q̃ z ipse sue psũptiõis excessum deploret corde hũili z alijs tollat audacia silia faciendi: discretioni tue p apl̃ica scripta in vtute obie districte pcipiendo mãdam⁹ q̃ten⁹ ingras sup h diligẽter ac sollicite vitatẽ: z si rez iueneris ita esse dcm̃ frem q̃ in publica pdicatione sua maledictũ hmõi sine oĩ difficultate seu dilatiõe retractet monitiõe pmissa p cẽsurã ecclesiasticã appellatiõe remota cõpellas: eũq; nihilomin⁹ auctẽ nr̃a pemptorie citari pcures: vt isra terminũ cõpetentẽ quẽ sibi duxeris psigẽdũ psonalr cõpareat corã nobis p meritis recepturus. Quicqd aũt ide feceris z diẽ citatiõis z formã nobis p tuas lr̃as paz seriez õtinẽtes exponere fidelr nõ omittas. Datũ Tertio nonas Junij. Pontifi. nostri Anno sexto.

Greg. ix. õcedit frẽs nõ posse õueniri p literas apl̃icas de hac indulgentia nõ facientes mentionẽ. Et est parisius z cameraci.

Regori⁹ epũs rc. Dilectis fi. gñali mistro z vniuersis frib⁹ ordi. mi. Sa. z apo. bñ. Cũ iaz p eius grãm q̃ q̃ mũdus abominat assumit vĩi titulus ordis adeo sit insignis q̃ vix credit ab his q̃ õ vos lr̃as ipetrãt sine malitia subticere. Nos z illoz obuiare fraudib⁹ z viam inocentiã fauorabilr õfouere volẽtes auctẽ vobis pñtiũ idulgem⁹: vt neq̃ ratio p lr̃as apl̃icas õueniri q̃ de hac idulgẽtia z vr̃o nõ fecerint ordinem mẽtionẽ. Nulli ergo hoĩum liceat hãc paginã nr̃e õcessiõis ifringere: vel ei ausu temerario õire. Si qs aũt h attẽtare psumpserit indignationez oĩpotentis dei: z beatoz Petri z Pauli aploꝝ eius se nouerit incursurum. Datum Perusij. xv. kl'. Augusti. Pontificatus nostri Anno nono.

Greg. ix. õcedit vt nullus plat⁹ obediẽtiaz manualẽ a frib⁹ exigere valeat: z est brugis.

g Regori⁹ epũs rc. Dilectis filijs gñali mistro z

vniuersis fribus or.mi. Sa. z apo.bñdi. Indu/cimur pie ꝯuersatiõis vr̃e meritis: vt in his q̃ fm deum possum⁹ vos fauore beniuolo ꝓseq̃mur. Hinc est ꝙ cũ q̃dã ex ꝓlatis ecclesiaꝝ qui sicut accepim⁹: vos sibi deuotos inueniunt z in exhibitiõe ꝯdigne reuerẽtie studiosos in eo se hũilitati vr̃e molestos exhibeant ꝙ nouam cõsuetudinẽ inducere molitẽtes a vobis obediẽtiam exigũt manualẽ. Nos id arbitrãtes incõgruũ z reputãtes indignũ: vt nullus ex ꝓlatis eisdẽ absq; mãdato sedis aplice spãlia a vobis dictã obedientiã manualẽ ꝓsumat exigẽ: auctẽ pñtiuz districtius inhibem⁹. Nulli ẽ oino hominũ liceat hãc paginã nr̃e inhibitionis ifringere: vel ei ausu temerario ꝯ̃ire. Si qs aũt h attentare ꝓsumpserit indignationẽ oipotẽtis dei ac beatoꝝ Petri z Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit incursuruz. Datum Laterani nono. kl. marty. Pontificatus nostri Anno decimoquarto.

¶ Grego. ix. cõcedit prelatis posse tam ingredientes ordinẽ q̃ ꝓfessos ab excõicatiõis vinculo absoluere. Est in conuen. Duaceñ.

g **Regorius** ẽps z c. Dilectis filijs gñali z ceteris ministris ꝓuin. or. fra. mi. pñtes lrãs inspecturis. Sa. z apo. bñ. In iure canonico repit expssuz vt si qsq̃ eoꝝ q simul viuunt ꝑ manus iniectiõe in sociũ a cõione meruerit fieri alien⁹ ꝓlat⁹ eidẽ recõsiliandi z pniam iponẽdi plenariã hẽat ptãtem: nisi forte atrocitas facti grauiorẽ penã expectet. Habet etiã in eodẽ ꝙ de seculo fugiẽtes q religiõis habituz in monasterio receperũt z iter cetera postmoduz ꝯfitent se tale cõmisisse delictũ: p qd ipso actu excõicatiõis sniam incurrerũt in religiõis fauorem: z vt subtrahat vagãdi mã: p suos prelatos absolutionis bñficiũ ꝯsequant. Uerum cũ ꝓueniat ex vestre ac frm̃ vestroꝝ ꝯuersationis pie meritis per quã vbiq; terraꝝ nomẽ attollit oium ꝯditoris: vt quã cuz ipso possum⁹ vobis pro aiaꝝ salute grã faciam⁹. Deuotioni vestre pñtium auctẽ ꝯcedimus: vt eos ex fribus vestris qui pro iniectione manuũ in seipsos icurrerũt excõicationis vinculuz vel incurrerint. aut in illud ante susceptũ habitum inciderũt. necnõ vt eos qui relicta vanitate seculi cupientes vr̃e humilitatis collegio aggregari se asserunt excõicatione ligatos: ne ipsoꝝ ad deũ pos

sit impediri ꝯuersio absoluere valeatis: dũmodo iniuriã z dãna passis satisfaciant cõpetẽter. Illis tñ exceptis quorum adeo grauis fuerit z enormis excessus ꝙ merito sint ad aplicã sedẽ destinãdi. Nulli ergo oino hoĩum liceat hanc paginã nr̃e ꝯcessionis infringere vel ei ausu temerario ꝯ̃ire. Si qs aũt h attẽtare ꝓsumpserit indignationem oipotẽtis dei ac btoꝝ Petri z Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit icursuꝝ. Da. Late. y. Idus decẽbris. Pontifi. nr̃i Anno. xiiij.

¶ Innocẽtius. iiij. inhibet nullũ añ annuz ꝓbatiõis cõpletũ ad ꝓfessionẽ admitti: sec⁹ aũt factã ꝓfessionẽ irritã esse declarat. H: sub plũbo Parisius Carnoti Rothoma. z brugis.

Innocentius ẽps seruus seruorũ dei. Dilectis filijs magro gñali z frib⁹ de ordi. fra. pdi. Sal. z apo. bñd. Nõ solum in fauorẽ ꝯuersis: sz ẽt mõasterij ꝓbõnis tps a scis pãtrib⁹ est indultũ: vt ille asperitates isti⁹ z istud morẽs illi⁹ valeat expiri. In regula quoq; btĩ Bñdicti pcipit: vt ad ꝯuersionẽ nouiter venienti nõ facilis tribuat ingressus: sz sicut docet aplũs an sit ex deo spũs cõprobet: z dura z aspera p q̃ itur ad dñz exponant. Preterea in eadẽ regula subiũgit: vt dicat. Ecce lex sub qua militare desideras: si eã obfuare potes ingredere: aliogn liber venisti liber discede. Insup fe. Re. Gregori⁹ papa pdecessor nr̃ statuit: vt positi in ꝓbõne nouity añ susceptuz religiõis habitũ q dari ꝓfitentib⁹ ꝯsueuit: seu añ ꝓfessionẽ emissaz ad statũ pstinũ redire possint libere ifra annũ: z ad oẽm ambiguitatẽ penit⁹ amouẽdã cũ in qbusdã locis religiõis nouicioꝝ habit⁹ nõ distinguat ab habitu ꝓfessoꝝ ꝓfessionis tpe bñdicant vestes q̃ ꝓfitẽtib⁹ ꝯcedunt: vt nouicioꝝ ac ꝓfessoꝝ habit⁹ discernat. Licet igit zelum aiaruz hñtes eas lucrari dño sollicite cupiatis: qz tñ decet z expedit vt conscie puritati nõ ꝯsit iudiciũ rõnis ne vñ spiritalis ꝓfectus querit inde salutis dispẽdium subsequat. Uobis de frm̃ nr̃orum ꝯsilio in virtute obedientie sub pena excõicatõis auctẽ ꝓsentiũ districtius inhibemus ne añ annũ ꝓbõnis elapsuz q est marie in subsidiũ fragilitatis hũane regulariter institutus: quẽq̃ ad ꝓfessionẽ vestri ordinis seu renũciationẽ seculi faciendã recipe

ꝓsumatis:

presumatis: nec ↄstitutũ in pbatione nouiciuȝ aliquatenꝰ impedire: quominꝰ īfra eundē annū pbationis ad aliā religionē quā maluerit transeat sicut de sua pcesserit libera volūtate. Non obstātibꝰ statuto ↄtrio si qd a vobis est editū: qd irritū decernimꝰ ꝛ inane: vel aliqbꝰ līis a sede aplica ipetratis: seu etiā impetrādis que de pmissis expssam nō fecerint mētionē. Qd si forte ↄtra hmōi nr̄am inhibitioneȝ quēqȝ recipe psumpseritis: decernimꝰ eū q tałr receptꝰ fuerit nullatenꝰ vr̄o esse ordini obligatū: vosqȝ a receptione quorūlȝ ad pfessionē eiusdeȝ ordis fore ipso facto suspēsos: ꝛ insup pene subijciēdos q̄ fribus ipsius ordinis pro culpis infligi grauioribꝰ ↄsueuit. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginā nr̄e inhibitiōis ꝛ ↄstitutiōis infrigere: vel ei ausu temerario ↄire. Si qs aūt hoc attētare psumpserit ꝛc. Datū Apud ciuitatē castellanā. xv. kł. Julij. Pontificatꝰ nr̄i Anno pmo.

¶ Inno. iiij. ↄcedit fratres hactenꝰ non deputatos in monasterijs sancti Damiani: nec deinceps teneri etiam per līas aplicas. Hec habet sub auctentico in cōuentu Rotho. Originale est in conuentu Parisiensi.

i INnocentius eps ꝛc. Dilectis filijs gñali ministro ꝛ fratribꝰ ordi. mi. Sa. ꝛ apo. bñdi. Paci ꝛ trāqllitati vestre prna volētes imposterȝ sollicitudine puidere aucte vobis pn̄tiū indulgemus: vt in monasterijs monialiū inclusarȝ ordinis sancti Damiani in qbꝰ tpe Fe. Re. Gregorij pape pdecessoris nr̄i aliq frēs vestri ordis deputati nō fuerūt morari minime teneamini: nec ad id per līas aplicas ipetratas: seu etiā ipetrādas artari possitis: nisi līe ipse plenā fecerint de hac indulgētia mētionē. Prouiso vt in monasterijs: in qbꝰ tūc tpis fratres deputati fuerunt: ponanſ ſm discretioneȝ ministrorȝ puincialium idonei ꝛ maturi. Qui monasteriorȝ ipsorȝ monialibꝰ in spūalibꝰ dūtaxat deseruiant: iurisditioni ꝛ correctiōi ministrorȝ suorȝ: sicut ꝛ ceteri nihilominꝰ parituri. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginā nr̄e ↄcessiōis ifringere: vel ei ausu temerario ↄire. Si qs aūt hoc attentare psumpserit indignatione oipotentis dei ꝛ beatorȝ Petri ꝛ Pauli aplorȝ eiꝰ se nouerit icursurȝ. Datū Lugduni xvj. kł. augusti. Ponti. nostri Anno tertio.

¶ Alexander. iiij. inhibet prelatis obedientiā a fratribus exigere posse.

ALexander eps ꝛc. Dilectis filijs gñali ꝛ ministro ꝛ vniuersis fratribꝰ or. mi. Sa. ꝛ apo. bñd. Inducimur pie ↄuersationis vestre meritis: vt in his que ſm deum possumus vos fauore beniuolo psequamur. Hinc est q cum qdā ex plātis ecclesiarum qui sicut accepimus vos sibi deuotos inueniunt: ꝛ in exhibitiōe cōdigne reuerentie studiosos: in eo se humilitati vestre molestos exhibeant: q nouam ↄsuetudinem inducere molientes a vobis obedientiaȝ exigunt manualem nos id reputātes in ↄgruū ꝛ reputātes indignū: vt nullus ex plātis eisdē a vobis dictā obedientiā manualē psumat exigere: aucte pn̄tiuȝ districtius inhibemꝰ. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginā nr̄e inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario ↄire. Si qs aūt hoc attentare psumpserit: indignatione oipotentis dei ꝛ beatorȝ Petri ꝛ Pauli aplorȝ eiꝰ se nouerit incursurȝ. Datū Neapoli. xij. kł. Junij. Ponti. nr̄i Anno primo.

¶ Alexan. iiij. ↄcedit platis in electos ab ordine vel egressos pdicantes ꝛ ↄfessiones audientes: posse excōicationis sniam pmulgare.

a ALexander eps seruus seruorȝ dei. Dilectis filijs gñali ꝛ vniuersis puincialibꝰ ministris ꝛ custodibꝰ ordis frm̄ mi. Sa. ꝛ apo. benedictiōem. Justis potentiuȝ desiderijs dignū est nos facilem prebere ↄsensum: vt vota que a rōnis tramite non discordant effectu psequente complere. Cum igitur sicut ex parte vestra fuit ppositum corā nobis: aliq a vestris sacris collegijs ipsorum culpis exigentibus repellanſ: qdam onus obedientie temeritate propria deponentes: quasi pulli onagri vitam velint ducere absqȝ iugo: ac ijdem extra claustra vestri ordinis peragrantes: pdicationum cōfessionū ꝛ docendi officia exercere psumant in suarum animarȝ dispendium ꝛ scādalum plurimorum. Nos vestris pcibus iclinati: ne predicti quos ab ordine pro suis culpis per vos expelli contigerit: vel egressi fuerint suo proprio motu: predicare: confessiones audire: seu docere psumant: nisi de nostra vel vestra licentia spe-

ciali ad alium tráſierint ordinẽ diſtrictius ihi/bem⁹. Et ſi ſorte ꝯtra nr̃am inhibitiõem aliqd temere fuerit attẽtatũ: liceat vobis in ipos fres excõicatiõis ſnĩam ꝓmulgare. Nulli ergo oino hõium liceat hãc paginã nr̃e inhibitiõis ꝛ con ceſſionis ifringere: vel ei auſu temerario ꝯire. Si qs aũt hoc attẽtare ꝓſumpſerit: indignatio nẽ oipotẽtis dei ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli aplõꝝ eius ſe nouerit incurſuꝝ. Datũ Anagnie qrto Idus octobris. Pontifi. noſtri Anno primo.

¶ Alex. iiij. ꝯcedit ꝓlatos poſſe qbuſcũqꝫ põ tificibus ordinandos fratres preſentare.

a **Lexander** epſ ꝛc. Dilectis filijs gñali ꝛ vni uerſis prouin. mini. ordi. frm̃ mi. Sa. ꝛ apo. bene. Cõuenit vt ſacer ꝛ lucidus veſter ordo ſicut religionis altitudine pollet: ſic p ſedis aplice grãm ꝓuilegio fulgeat ſpãli. Attendẽtes igit̃ ꝙ eiuſdem ordis fres de locis ad loca ipſi⁹ ordis ſepius tráſmittunt: pp qd̃ ſtabilẽ ꝛ ꝑpetuam in certis ꝛ determinatis eiuſdẽ ordis do mib⁹ non faciunt mãſiõem: ꝯſiderãtes ẽt ꝙ bonos ꝛ idoneos ac approbatos a vobis fres faci tis ad ordines ꝓmoueri: veſtris ſupplicatiõib⁹ inclinati: vt liceat vobis ordinandos fres eiuſ dem ordis qbuſcũqꝫ malueritis catholicis põ tificibus cõionem ꝛ grãm ꝑdicte ſedis hñtib⁹ ꝓſentare: ipſiſqꝫ pontificib⁹ ꝓſentatos a vobis frẽs ſine qualẽ examinatiõe p eoſdem põtifices facienda ꝛ abſqꝫ omni ꝓmiſſiõe vel obligatione ipſoꝝ ordinandoꝝ frm̃ ad ordines ꝓmouere: vobis ꝛ ordini vr̃o auctẽ ꝓſentium indulgemus. Nulli ergo oino hõium liceat hãc paginam nr̃e ꝯceſſionis infringere: vel ei auſu temerario ꝯire. Si quis aũt hoc attentare ꝓſumpſerit: indignationem oipotentis dei ꝛ beatorum Petri ꝛ Pauli aploꝝ eius ſe nouerit incurſurum. Datũ Anagnie. xvij. kal. nouẽbris. Pontificatus noſtri Anno primo.

¶ Alexan. iiij. ꝯcedit tpe interdicti iuris ſolẽnitate ſeruata: frẽs poſſe diuina celebrare. Nota ꝙ Innocẽtius. iiij. ſub eodẽ tenore idẽ ꝯceſſit. Cui⁹ bulla hẽ Pariſi⁹ trecis meth. ꝛ brugis.

a **Lexander** epſ ſeruus ſeruorũ dei. Dilectis filijs gñali ꝛ ꝓuincialib⁹ miniſtris: ac ceteris fratrib⁹ de ordine frm̃ mi. Sa. ꝛ apo. benedictiõem. Eis qui ſanandis aĩarum morbis verbo medentes ꝛ ope ſollerter inuigilãt libẽter illa de ſpãli grã indulgemus: p que diuinis ſuffulti ꝑſidijs tutius ꝛ vtilius valeant hõium ꝓcurãde ſaluti vacare. Hinc eſt ꝙ veſtris deuotis ſupplicatiõib⁹ inclinati: pñtiũ vobis aucte ꝯcedimus: vt cum ad loca iterdicto ſuppoſita vos venire ꝯtigerit: poſſitis in eis excõicatis ꝛ interdictis excluſis: ianuis clauſis: ſuppꝛ̃ſſa voce ꝛ nõ pulſatis cãpanis diuina officia celebrare: niſi id vobis fuerit ſpãlr̃ interdictũ. Nulli ergo oino hoiũ liceat hãc paginã nr̃e ꝯceſſionis infrigere: vel ei auſu temerario ꝯire. Si qs aũt hꝫ attentare ꝓſumpſerit: indignationẽ oipotentis dei: ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ eius ſe nouerit incurſurũ. Datum Lateraũ. kal. decembris. Pontifi. noſtri Anno primo.

¶ Alexan. iiij. inhibet frib⁹ Ciſterciẽ. fres mi norẽs poſſe in ſuo ordine recipe. Hec hẽ ſub autentico in conuentu Rothomagenſi. Origi. eſt in conuentu Pariſieñ. ꝛ Cadomeñ.

a **Lexander** epſ ꝛc. Dilectis filijs. Uniuerſis abbatib⁹ priorib⁹ ꝓpoſitis ꝛ ꝓuĩcib⁹ monaſterioꝝ ſci Bñdicti: Ciſterciẽ. ſci Auguſtini: Premõſtratenſis: camalduẽ. ꝛ vallis vmbroſe ordinũ. Salutẽ ꝛ aplicam bñdictionem. Ueſtrã ꝛ vr̃oꝝ ordinũ ꝯdecet honeſtatẽ vt ordinate caritatis ſtudio deſuadentes: ſup his q̃ tanqꝫ ingrata vobis ꝛ inimica refugitis neminem offendere ꝓſumatis. Hinc eſt ꝙ nos dilectoꝝ filioꝝ frm̃ de ordine minoꝝ ſupplicationibus iclinati: vniuerſitati vr̃e p aplica ſcripta in virtute obedientie diſtricte ꝑcipiendo mãdam⁹: qtn⁹ ſi quos frẽs ipſi⁹ ordis abſqꝫ ſuoꝝ miniſtroꝝ petita ꝛ obtẽta lĩia recepiſtis eideẽ ordini ſine dilatiõe ꝛ difficultate qualẽ reſtituere ſtudeatis. Nos aũt ad ꝑcludẽdaẽ viã ſiſtia in poſteꝝ ꝓſumẽdi auctẽ pñtiũ diſtrictius ihibemus ne ꝑtextu quarũcũqꝫ lr̃aruẽ a ſede aplica gñalr̃ vl' ſpecialr̃ obtentaꝝ ſeu obtinẽdaꝝ q̃ de ꝓſentib⁹ plenã ꝛ expꝛ̃ſſam nõ fecerint mentionẽ in poſteꝝ dicti ordinis frẽs ꝓfeſſos ſine prefata lĩia in ordinibus veſtris aliqtenus admittatis. Ac decernẽtes nihilominus irritũ ꝛ inane qcqd p vos ꝯtra ꝑceptum ꝛ inhibitionẽ nr̃aẽ ſup hoc ꝯtigerit attentari. Eadẽ auctẽ ſtatuimus: vt ꝓſumentes ſcienter ꝯtra hmõi precepũ ꝛ inhibitionem propria temeritate venire

ipso facto sniam excōicationis incurrāt: a qua nō possint absolui nisi ꝯspectui sedis aplice pso nalr se pñtēt ab ea iuxta ipi⁹ ꝓuidētiā absoluē di. Nulli ergo oio hoiez liceat hāc paginā nr̄e inhibitiōis ⁊ ꝯstitutionis infringere ⁊c. Si qs aūt hoc attentare ꝑsumpserit indignationem omnipotētis dei ⁊ beatoꝶ Petri ⁊ Pauli ⁊c. Da. Latera. ij. nonas feb. Pō. nostri anno. vij.

¶ Alex. iiij. mādat eccliaꝶ ꝑlatos eligentibus apud frēs sepulturā sacra ecclīastica mīstrare.

a **Lexāder** epus ⁊c. Archiepis ⁊ epis p Lōbardiā ⁊ romādiolā ꝯstitutis. Dilecti filij Minister ⁊ frēs minores ⁊ admīstratōis Bononie nobis significare curarunt ꝙ nōnulli ꝑlati rectores ⁊ clerici eccliaꝶ ciuitatū ⁊ diocesuꝫ administratōis eiusdē vobis subiecti parochianis suis ꝓ eo dūtaxat ꝙ apud ipsos frēs eligūt sepulturā in extremis ecclīastica denegant sacra. Quo circa vniuersitati vr̄e p aplica scripta in v̄tute obediētie districte ꝑcipiendo mādam⁹. q̄ten⁹ ꝑlatos rectores ⁊ clericos ꝑdictos ꝙ ꝑtextu hmōi parochianis eisdē sacra nō subtrahāt ꝑ ꝑdicta monitiōe ꝑmissa p censurā ecclesiasticā iuxta officij vr̄i debitū appellatione remota cogatis. Alioqn venerabili frī nr̄o archiepo rauanēsi ⁊ dilecto filio. M. canonico mucinensi dam⁹ nr̄is lr̄is in mandatis: vt ipsi sup h̄ mādatū aplicū exequētes: eosdeꝫ ꝑlatos rectores ⁊ clericos a ꝑsūptiōe hmōi monitiōe ꝑmissa p censurā eādē sublato appellatiōis ipedimēto cōpescāt: nō obstāte si aliqb⁹ a sede aplica sit indultū: ꝙ iterdici suspendi vel excōicari non possint p lr̄as dicte sedis nō facientes plenaꝫ ⁊ exp̄ssam de indulto hmōi mentioneꝫ: siue quis alia eiusdē sedis indulgētia p quā ad impediri valeat vel differri: seu ꝯstitutione de duab⁹ dietis edita in consilio generali. Datum.

¶ Clemens. iiij. ꝯcedit nullū legatū vel quēcūq aliū q̄libet sniae ꝯtra frēs ꝓmulgare posse. Ni Parisi. Cameraci Ambiañ. ⁊ Rotho.

Lemens epus ⁊c. Ministro gñali ⁊ fra. or. mi. S. ⁊ apo. bñd. Exigētib⁹ vr̄e deuotiōis meritis votis vr̄i libēter ānuim⁹: ⁊ petitiones vr̄as q̄ntū cū deo possum⁹ fauorabilr exaudim⁹. Ex pte sigdē vr̄a fuit ꝓpositu coram nobis: ꝙ nōnulli aplice sedis legati ⁊ delegati eoꝶq subdelegati aucte lr̄aꝶ sedis eiusdē in qb⁹ de ordie vr̄o spālis mentio nō hi in aliqs vr̄m vel loca vr̄a excōicatōis suspēsionis ⁊ iterdicti sniae fulminare ꝑsumūt: ⁊ faciunt ab alijs fulminari: ac mādāt eos excōicatos publice nūciari: ⁊ tanq̄ excōicatos ab oib⁹ artti⁹ euitari in vr̄m nō modicū ꝑiudiciū ⁊ scādaluꝫ plurimoꝶ. Uolētes igit paci ⁊ tranqllitati vr̄e p̄rna sollicitudine precauere: vestris supplicationib⁹ iclinati: ne ab aliquo legato nisi de latere aplice sedis misso vel dlegato aut subdelegato aucte lr̄aꝶ sedis ꝑdicte excōicari suspēdi vl̄ interdici possitis: nisi lr̄e ipse plenā ⁊ exp̄ssam de ordie vr̄o ⁊ idulto hmōi fecerint mētiōem aucte vobis p̄ntium idulgem⁹ ac decernimus oēs sniaes irritas ⁊ inanes ac nulli⁹ existē firmitatis: q̄s ꝯ tenorem p̄ntis indulti p quēcūq decetero ꝯtigerit ꝓmulgari. Nulli ergo oino hoium liceat hāc pa. nr̄e ꝯces. ⁊ ꝯstitu. ⁊c. Datū Perusij. xvij. kl. Julij. Pōtificat⁹ nr̄i Anno p.

¶ Clemēs. iiij. ꝯcedit monialib⁹ scē Clare nō teneri ad subsidia vl̄ legata qbuscūq soluēda.

c **Lemens** epus ⁊c. Uniuersis abbatissis ⁊ ꝯuētib⁹ soroꝶ iclusaꝶ monasterioꝶ ordis scē Clare. Quāto studiosi⁹ deuota mēte ac humili diuine ꝯtēplatiōis: vacatis obseqjs: tāto libenti⁹ vr̄e pacis ꝓcuram⁹ cōmodū ⁊ qetis. Attendētes igit ꝙ lꝫ q̄plura mōasteria vr̄i ordis varias possessiōes obtineant: idē tñ ordo in paupertate fundat: vosq volūtarie paupes xp̄o paupi deseruitis: vr̄is supplicatiōib⁹ iclinati vt vos seu vr̄m aliq̄ ad exhibēdū ꝓcuratiōes aliq̄s legatis vel nūcijs aplice sedis siue ad ꝑstādū subuētionē q̄cūq vl̄ ad ꝯtribuendū in exactiōib⁹ vl̄ collectis seu subsidijs aliqb⁹ p lr̄as dicte sedis aut legatoꝶ vl̄ nūcioꝶ ipsoꝶ seu rectoꝶ terraꝶ vl̄ regionū q̄rūcunq minime teneamini: nec ad id cogi possitis etiā si in hmōi sedis eiusdē ꝯtineat lr̄is ꝙ ad quis exēpta ⁊ nō exēpta loca ⁊ monasteria se extendāt ⁊ aliq̄ eis cuiuscūq tenoris existat ipsi⁹ sedis idulgētia nō obstāte: nisi forsan lr̄e ipse dicte sedis de indulto hmōi ⁊ ordine vr̄o plenā ⁊ exp̄ssaꝫ fecerint mentiōeꝫ: aucte vobis p̄sentiū indulgem⁹. Nos eniꝫ decernim⁹ irritas ⁊ inanes interdicti suspensiōis ⁊ excōicationis sniaes: si quas in vos vel aliquā

vr̄m aut aliq̄d monasterio2 vro2 seu quoscū/ q3 alios occasione vr̄i p̄missoz p̄textu ꝯ hm̄oi ꝯcessiōis nr̄e tenorē p quēcūq3 decetero ꝯtige rit pmulgari. Nulli ergo ꝛc. Datum Perusij xij. kl. decēbris. Pontificatus nr̄i Anno p̄mo.

¶ Clemens. iiij. declarat ꝓhibitionem factā frīb⁹ p̄dicatoꝛib⁹ ꝛ minoꝛib⁹ de se inuicem non recipiendis: intelligitur de iam professis.

c Lemens ep̄s ꝛc. G̃nali ꝛ ꝓ/ uincialib⁹ ministris ac vniuersis frīb⁹ ordis frm̄ minoz. Le cta nobis vr̄a petitio ꝯtinebat q̄ fe. re. Alexā/ der papa p̄decessor nr̄ vobis ꝛ dilectis filijs magr̄o ꝛ alijs frīb⁹ ordinis frm̄ p̄dicatoz in vir tute obedientie p suas lr̄as p̄ceperit vt vos eoz ordini vel ipsi vr̄o voto: vel etiā iuramēto obli gatos nullaten⁹ p̄textu idulgētie alicui⁹ seu ali quaz lr̄az obtentaz a sede ap̄lica: vel etiā obti nendaz in posteꝝ q̄ de illis exp̄ssam nō fecerit mentionē p̄sumeritis recipe: nisi p̄us mistri vel p̄ioris sui petita foret lnia ꝛ obtenta. Decreuit etiā irritū ꝛ inane qcq̄d p vos vel ip̄os in hac pte ꝯ p̄ceptū suū ꝯtigeret attētari: statuens vt hm̄oi p̄sumptores icurrerēt excōicatiōis snīaꝫ ipso facto: a qua nequaq̄3 absolui possent nisi se apud sedē ap̄licā ab ea sicut visum foret absol/ uendi p̄sonal'r p̄sentarent. Postmoduꝫ v̄o per quasdā alias lr̄as vobis ꝛ eisdeꝫ frīb⁹ duxit di/ strictius inhibendū: ne ante annum ꝓbatiōis elapsum q est marie in subsidiū fragilitatis hu mane regulariter institut⁹ quēq̄3 ad ꝓfessioneꝫ vroz ordinū p̄sumeretis recipe: seu ad renūcia tioneꝫ seculi faciendā: nec ꝯstitutū in ꝓbatiōe noticium aliq̄tenus ipedire: quominus infra eundē annum ꝓbōnis ad aliā religiōem quaꝫ mallet trāsiret: sicut de sua p̄cederet libera vo/ lūtate: non obstātib⁹ statuto ꝯrio: si q̄d a vobis vel ipsis esset editum q̄d ipse decreuit irritum inane: vel aliq̄b⁹ lr̄is a sede ap̄lica ipetratis: seu etiā impetrādis q̄ de p̄missis exp̄ssam non fe/ cerint mentionem. Et si forte ꝯtra hm̄oi suam inhibitionē: quēq̄3 vos vel dicti fr̄es recipere/ tis: q taliter receptus existeret nullaten⁹ esset vestro vel eoꝝdeꝫ frm̄ ordini obligatus: vosq̄3 ac ipsi a receptiōe quoꝝlꝫ ad ꝓfessioneꝫ dicto/ rum ordinuꝫ essetis ipso facto suspensi: ꝛ insup pene deberetis subijci: que fratribus ipsoꝝ or/ dinum pro culpis infligi grauioribus ꝯsueuit.

Nos igitur ipsius p̄decessoris qui super hoc certum edidit declarationis oraculuꝫ vestigijs inherentes: q̄d ipse de obligatis ordinib⁹ p̄e/ dictis in p̄missis suis lr̄is dixerat ne ipsi vel vos recipe p̄sumeritis eosdē statuēdo: vt hm̄oi p̄sumptores ipso facto excōicationis incurrāt snīa: n: de illis tm̄ intelligi volum⁹: quos post p̄dictum annū ꝓbationis elapsum eisdem esse ꝯstiterit ordinib⁹ obligatos. Ceteꝝ nolum⁹ q̄ p aliquā ꝓhibitionem seu ꝯstitutionē nr̄am si qua postmoduꝫ a nobis forsitan emanauit que huic declarationi videat̄ ꝯria: p̄iudiciuꝫ aliq̄d declarationi gñet eidē. Nulli ergo ꝛc. Datum Viterbij. ij. nonas Julij. Pōti. nr̄i Anno. iiij.

¶ Clemens. iiij. inhibet qbuslibet p̄latis p̄ui legia frm̄ dubia vel clara posse interp̄tari.

c Lemens ep̄s ꝛc. Magistro ꝛ fribus ordis p̄di catoz ꝛ g̃nali ministro ꝛ frīb⁹ ordinis minoz. Ordinis vestri sacra religio sub q̄ vir/ tutū dn̄o in humilitate sp̄us laudabil'r deser/ uitis p̄meret: vt nos ip̄m ordineꝫ syncera dili gentes in dn̄o caritate: illa vobis libēti aio cō/ cedamus: p que mā submota grauaminis stat⁹ vestri trāquillitas p̄curetur. Sane transmissa nobis ꝯquestione mōstrastis: q̄ nōnulli archi epi ꝛ epi: ꝛ alij eccl'iaꝝ p̄lati vestris libertatib⁹ derogantes: indulgētias seu p̄uilegia vobis ab ap̄lica sede ꝯcessa interp̄tari: ꝛ ad suū itellectū trahere moliunt̄: q̄3q̄3 intellectū ip̄m v̄ba idul gentiaꝝ ꝛ p̄uilegioꝝ hm̄oi nequaq̄3 exp̄mere videant̄: ac vos iuxta ipsoꝝ interp̄tationē p̄ui legia ipsa seruare cōpellunt in vim non modi/ cuꝫ p̄iudiciū ꝛ grauamē. Quia v̄o sup h̄ ap̄li/ ce p̄uisionis remediū imploꝛastis: nos vestris supplicatiōib⁹ annuētes: ne p̄lati archiepi epi ꝛ p̄lati alij p̄dicta p̄uilegia ꝛ indulgentias: siue clara q̄ interp̄tatione non indigent: siue dubia contineant decetero interp̄tari p̄sumant aucte p̄sentium districtius inhibemus: volentes vt cū eius sit interp̄tari cuius est ꝯdere: interp̄ta/ tio sup hm̄oi dubijs ꝛ obscuris dicte sedis iu/ dicio regrat̄. Nulli ergo ꝛc. Datū Viterbij no nis Julij. Pontificatus nostri Anno quarto.

¶ Cle. iiij. mandat spaciū. ccc. cānarum supra positarū reduci ad. cxl. orig. hi parisi⁹ ꝛ metis.

c Lemens ep̄s ꝛc. Magistro ac vniuersis p̄orib⁹ ordinis

ordinis fratrum ꝑdicatoꝝ. Quia plerūq; in futu
roꝝ euentibus: sic humani fallit incertitudo
iudicij: vt qđ vtile cōiectura verisimilis: imo ēt
attentata interdū cōsideratio pollicet: non solū
inutile: sȝ dānosum repiri cōtingat: nōnūq; qđ
cōsulte statuit: postmodū cōsultius irritat. Hoc
quippe necitas ꝑsentis ꝓuisionis euidenter ostē
dit. Dudū siqdez vt inter religiosos potissime
ꝑ nr̄e diligentie studiū emulatiōis ꝛ dissentio
nis tolleret occasio: ꝛ caritatis itegritas serua/
ret ꝑ nr̄as sub certa forma lr̄as ordinādum du
ximus ꝛ districtius inhibendū: q nulli liceret
extūc de frm̄ minoꝝ pnie Jesu xp̄i beate Ma/
rie de mōtecarmeli: heremitaꝝ scī Augustini:
sancte Clare: alijsq; ordinib⁹ in pauptate fun/
datis: nulliq; mulieꝝ de ꝑdictis seu qbuscūq;
alijs ordinib⁹ aliqđ monasterium: ecclesiaȝ vel
oratoriuȝ edificare seu cōstruere: nulli quoq; se/
culari vel religioso cuiuscūq; ꝓfessionis eccle/
siam: monasteriū siue oratorium iam edificatū
in aliquē transferre de ordinib⁹ memoratis ifra
spacium. ccc. cānaꝝ a vestris ecclesijs mēsurā/
daꝝ: ꝑ aera etiaȝ vbi alias recte non ꝑmitteret
loci dispositio mensurari: statuentes vt qcquid
cōtra hmōi ordinatiōis ꝛ inhibitiōis nr̄e teno/
rem ex tūc edificatum existeret: dirueret oino.
Verū q qđ ad pacem vestraȝ ꝛ ꝑdictoꝝ frm̄ ꝛ
ordinū ꝓuisum fuerat: non solū vobis: sȝ etiaȝ
multis alijs q ꝑꝑ ꝑdictum diffusum cānarum
spaciū in hmōi ordinatione ac inhibitione cō/
tentū: q̄si ab oibus solēnib⁹ etiā ciuitatib⁹ inue
niebant exclusi ad scādalum cessisse cōperim⁹:
diuersis ꝓpterea materijs suscitatis nos super
his cum frib⁹ nr̄is deliberatiōe ꝑhabita hmōi
spacium de ipsorū frm̄ cōsilio restringentes: ip/
sum ad. cxl. cānas duximus reducendum: oib⁹
alijs que in ꝑmissis lr̄is cōtinent in suo robore
duraturis. Nulli ergo ꝛc. Datuȝ Viterbij. iiij.
kl. Julij. Pontificatus nostri Anno quarto.

¶ Clemens. iiij. concedit nullum monasteriū
infra spacium. ccc. cānarum a fratrum mona/
sterijs edificari posse. Originale habetur Pa
risius ꝛ Brugis.

c Lemens ep̄s ser. ꝛc. Dilectis
filijs gn̄alib ꝓuin/
cialibus ministris ac vniuersis frib⁹ or/
dinis frm̄ minoꝝ. Salutē ꝛ aplicā bn̄dictio/
nem. Ad cōsequendā gloriam celestis patrie: sic
diuina pietas humilitatem vestrā ꝑ suaȝ grām
cernit allexisse: q sꝑ ad hoc intenti estis ꝛ vigi
les: vt illam vobis ꝛ ꝓximis ꝑ inocentiis vite
studiū acgratis. Hec. n. ꝛ alia scā̄ pauprime re
ligionis vestre merita nos iducūt q sumus ex
intimo cordis affectu solliciti: vt in oibus q̄ ad
dei laudem ꝛ trāqllū statū deuotionis vr̄e cupi
tis habeam⁹ ꝓuidentie studiū efficacis. ¶ Sa
ne nō sine q̄dam turbatiōe animi freq̄nter au/
diuimus q iter vos ꝛ religiosos aliquos illa ꝯ
cā emulationis ꝛ dissentionis mā̄ oriret: q̄ ipsi
domos ꝛ ecclias regulares iuxta loca vestra nō
sine vestro graui ꝑiudicio ꝛ dispendio manife/
sto q̄nq; cōstruere ꝑsumebāt. Cū itaq; ad apl̄i/
ci spectet officij dignitatem de regno militātis
ecclesie cuiuslȝ scādali mām̄ abolere: nos digne
volentes q hmōi emulatiōis ꝛ dissentiōis oc/
casio ꝑ diligentie nostre studiū amputet: auc̄te
presentiū ordinamus: ꝛ districte ihibemus: q
nulli liceat amodo de ꝑdicatoꝝ pnie Jesu xp̄i:
beate Marie de montecarmeli: heremitaꝝ scti
Augustini: scē Clare: alijsq; ordinibus in paup
tate fundatis: nulliq; mulieꝝ de predictis seu
qbuscūq; alijs ordinibus aliqđ monasteriuȝ ec/
clesiam vel oratoriuȝ edificare seu cōstruere: nul
li quoq; seculari vel religioso cuiuscūq; profes/
sionis ecclesiam vel monasteriū seu oratoriū iaȝ
edificatū in aliquem trāsferre de ordinib⁹ me/
moratis ifra spaciū. ccc. cānaꝝ a vestris eccl̄ijs
mensurādaꝝ ꝑ aerem etiā vbi alias recte mēsu
rari loci dispositio nō ꝑmittit. Preterea statui/
mus vt qcqđ cōtra hmōi ordinatiōis ꝛ inhibi/
tiōis nostre tenorē ex nūc i antea edificatū fue
rit diruat. Et ne de noticia ordinum ꝛ q̄ntitate
cānaꝝ hmōi aliq̄ possit dubitatio exoriri: illos
ordines intelligi volumus in pauptate funda/
tos: q ex regula vel cōstitutiōibus suis ex̄ septa
ecclesiaꝝ monasterioꝝ suoꝝ vel officinaꝝ eorū
ꝛ clausuram ipsoꝝ nullas dn̄t possessiones hr̄e.
Quod si aliqs de ordinibus ipsis possessiōes in ali
qbus mēbris suis hr̄e in alijs vero non hr̄e no
scatur: eum quo ad ordinatiōem inhibitioneȝ
ꝛ statutum hmōi predictis ordinibus in pau/
pertate fundatis annumerari volum⁹: ꝛ quā/
libet cānaꝝ ipsaꝝ octo palmoꝝ lōgitudinē cōti
nere nō obstātibus varia locoꝝ cōsuetudine: si
ue ꝑuilegijs indulgentijs seu litteris qbuscūq;
tā supradictis ordinibus q̄ȝ mulieribus vel eo/

ruȝ alicui ab apłica sede sub q̃cũq3 forma con/cessis: seu etiã ꝯcedendis que de p̃sentib⁹ spãlẽ ⁊ exp̃ssam nõ fecerint mentiõem. Nulli ꝑ oĩno hoium liceat hãc paginã nr̃e ordinatiõis inhi bitionis ⁊ ꝯstõnis infrigere vł ei ausu temera/rio ꝯire. Si qs aũt h attentare p̃sumpserit idi gnatiõem oĩpotẽtis dei ⁊ btõꝝ Petri ⁊ Pau li apłoꝝ eius se nouerit icursuꝝ. Datũ Peru/sij. ij. kł's. decẽbris. Põtificat⁹ nr̃i Anno p̄mo.

¶ Nicola⁹. iiij. oẽs custodes vnũ ex se debere ꝯstituẽ quẽ ad mĩstrũ. ge. electũ mittãt ꝯcedit.

Icolaus eps ⁊c. Gñia li ⁊ ꝓuincia/lib⁹ mĩstris ordĩs frm minorũ. Ad statũ pacificũ vr̃i ordĩs cõ/seruãdum: quẽ celestis agricole sũma benignitas in orto plãta/uit ecclesie tãto libẽtius studiũ efficax opamq3 sollicitam adhibem⁹ q̃to illum synceriori cari tate cõplectimur: ⁊ vberiores salutis fruct⁹ ex ipso ꝓueniunt fidelium aiab⁹. Exposuit siqdẽ nobis vr̃e deuotiõis humilitas q̃ in bti Frãci sci regula iter cetera ꝯtinet q̃ gñalis mĩstri or/dinis eiusdeȝ electio a mĩstris ⁊ custodib⁹ pro/uicialib⁹ celebret. Cũq3 ab ipsi⁹ ordĩs frib⁹ oliȝ viuente adhuc fe. re. Gregorio papa. ix. p̄decess/sore nr̃o reuocaret in dubiũ vtrũ vniuersos or/dinis memorati custodes electiõi hmõi opor/teret p̃sonalr̃ interesse dict⁹ p̄decessor sup h ab eisdem frib⁹ reqsit⁹ declarãdo rñdit vt singula/rũ ꝓuinciaꝝ custodes vnũ ex seipsis ꝯstituãt eisq3 sup h cõmittant vices suas. Sil's quoq3 rñsionis oraculuȝ a pie memorie Nico. pa. iij. p̄decessore nr̃o extitit in hac pte platũ. Ueruȝ q̃ in gñali ordinis supradicti capl'o in monte pessulaneñ. magał. diocesis nuprime celebrato de hmõi dubitatiõis articulo exp̃ssa: vt dr̃ mẽ/tio fuit eos nolẽtes: vt sup hoc aliq̃ possit vlte rius dubitatio suboriri apłica auc̃te declarãdo statuim⁹: ⁊ statuendo etiam declaram⁹ vt cum hmõi electio fuerit facienda custodes vniuscu iusq3 ꝓuincie vnũ ex seipsis ꝯstituant vt ei vi ces suas cõmittant: ip̄mq3 ad locum in quo ele ctio eadeȝ tũc fuerit celebrãda trãsmittãt. Ipsq3 qui sic ab ipsis custodib⁹ ꝯstitut⁹ extiterit vnaȝ vocem dũtaxat pro se ⁊ eis oib⁹ hẽat ⁊ intelli/gat hẽre: ac pro vna voce tm̃mõ ab alijs admit/tat: p̃sertim cuȝ hoc a p̃fati Gregorij p̄decesso/ris nr̃i tpe vsq3 nũc fuerit obseruatũ. Q2 si etiã custodes illius ꝓuincie in qua hmõi debeat ele ctio celebrari p̃sentes aderant in loco ad hoc tũc tpis deputato nõ oẽs ad eandẽ fuerint ele/ctionem admissi: s3 vn⁹ ipsoꝝ ab eis tũc cõiter ꝯstitutus pro ipsis oib⁹ admissus extitit ad ean dem pro se ac eis vnã vocem tm̃mõ sic habitu rus: ⁊ sic volum⁹ imposteꝝ obseruari. Nulli er/go omnino hoium ⁊c. Datum reate. iij. Idus Martij. Pontificatus nostri Anno p̄mo.

¶ Bonifacius. viij. ꝯcedit exemptionem no/stro ordini eum sedi apłice subnittens recipi/endo ꝓprietatem ius ⁊ dominiũ olum rerum mobilium ⁊ imobilium ordini ꝯcessarum.

Bonifacius episco p⁹ ⁊c. Gñali ⁊ ꝓuincialib⁹ mĩstris ac vniuersis frib⁹ ordinis frm mi/noꝝ. Inter ceteros ordies quos celestis agricole sũma benigni/tas in orto plãtauit eccł'ie sacrum vr̃m ordineȝ iam per orbis ꝓuincia supna gr̃a ꝓpagãte dif/fusum dũ minori fungeremur offõ sincera ca/ritate dileximus ad statũ ei⁹ feliciter ꝓmouen dum sollicitis studijs intẽdentes. Nec minuit itaq3 s3 auxit potius circa ip̄m p̄rhabite dile/ctionis affectũ p̃sone nr̃e subsecuta ꝓmotio ad apicẽ apłice dignitatis cũ tãto ꝓpẽsius ad ip/sius ordis intẽdim⁹ augmẽtuȝ: q̃tũ a nobis fa cultas p̃stãtior q̃q3 nr̃is nõ exigentib⁹ meritis noscit celit⁹ attributa. Licȝ igit nõnulli roma/ni põtifices p̄decessores nr̃i p̃fatũ ordinẽ a pla toꝝ iurisditiõe quoꝝlȝ ꝓrsus exemerit ip̄mq3 fore decreuerit p ipsoꝝ lr̃as spãles exẽptũ: nos tñ ordinem ip̄m ob salutis fruct⁹ innũeros qui ex ipsoꝝ noscunt aiab⁹ fideliũ ꝓuenire gerẽtes in viscerib⁹ caritatis: ⁊ ppea nolentes oĩno: vt q̃s cuiuscũq3 sit ordis dignitatis ꝯditõis: aut stat⁹ vos gñalr̃: aut spãlr̃ ac p̃fatũ ordinem sup exẽptione ipsi⁹ ac alijs vr̃i ordinis libertatibus ⁊ imunitatib⁹ q̃buscũq3 sub quis forma vel ex/pressione v̄boꝝ vobis ⁊ eidem ordini ab apłica sede ꝯcessis ipugnare: turbare ac impetere va/leat vel q̃oslȝ molestare vos ⁊ ordineȝ ip̄m ab oiuȝ ⁊ singuloꝝ quoꝝlȝ p̄latoꝝ ⁊ p̃sonaꝝ eccle siasticaꝝ oĩmoda p̃tãte ac iurisdictiõe prorsus exĩmim⁹ de apłice plenitudie p̃tãtis: decernẽ/tes vos ⁊ ordinẽ supradictuȝ imediate: nulloq3

medio

medio eidẽ sedi soli tñmõ Romano pontifici subiacere. Preterea ecclesias oratoria: domos: loca: libros: vtẽsilia: ⁊ alia q̃lʒ mobilia ⁊ imobilia quoꝝ vsum licite hĩe noscimini cuꝫ ceteris oib⁹ quocũq; mõ vel q̃uis cã ptinẽtib⁹ ad p̃dicta: ⁊ ad aliqđ p̃dictoꝝ in ius ⁊ ꝓprietatem bti Petri aplica auctẽ suscipim⁹ in ppetuũ valitura illis ex eis dũtaxat exceptis in qb⁹ euidẽter ⁊ expresse donatores seu trãslatores sibi ꝓprietatẽ ⁊ dñiũ ꝯstiterit reseruasse. Ecclesias insuper oratoria: domos ⁊ loca p̃dicta q̃ tenetis ⁊ inhabitatis ad p̃ns: ac tenebitis ⁊ ĩhabitabitis in futuꝝ: duꝫ ⁊ quotiens vos illas tenere ⁊ inhabitare ꝯtigerit: exẽpta ꝓrsus existere nulloq; medio sedi subesse decernim⁹ p̃libate. Nulli ergo oino ⁊c. Datum Rome apud sctm̃ Petrũ. iij. Idus nouẽbris. Pontificatus nr̃i anno p̄mo.

¶ Bonifa. viij. inouat lr̃as Innocẽtij. iiij. disponẽtes circa monasteria monialiũ scẽ Clare.

b **Bonifacius** eps ⁊c. Dilẽctis filijs gen. ⁊ puin. mini. or. frm̃ mi. Quasdã lr̃as Fe. Re. Innocentij pape. iiij. p̃decessoris nr̃i q̃ nobis p̃ntate fuerũt inspexim⁹ diligẽter ⁊ eaꝝ tenorem vt de ipsis habeat in posteꝝ certitudo de ṽbo ad verbũ p̃sentib⁹ fecim⁹ annotari. Qui talis est. Innocẽtius eps̃ seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs ge. ⁊ puin. mini. orđ. frm̃ mi. Sa. ⁊ apo. bñdic. Licet olim qbusdã vim p nr̃as lr̃as formas dissses ꝯtinentes: q̃daꝫ monasteria ordis sci Damiani duxerim⁹ cõmittenda: cupientes tñ eoꝝ vtilitatib⁹ sic vr̃o ministerio ꝓuideri ne scẽ ꝯtem platiõis ocium occursu occupationũ multipliciũ valeat ĩpediri: p̃ntiuꝫ auctẽ statuim⁹: vt dicte moniales vel alie si q̃s vobis sub q̃cũq; forma cõmitti ꝯtigerit: aplice sedis indulgẽtia cõcessa vel ꝯcedẽda in posteꝝ: nõ obstãte nisi expressam fecerit de p̃ntibus mẽtionem: ꝟ solũ a vobis cõmissiõis nr̃e bñficio ꝯsequaꝫ. vꝫ. vt ipse sub magisterio ac doctrina vr̃a: ⁊ eoꝝ q pro tpe ministri fuerint debeant p̃manere: illis gaudentes ꝓuilegijs q̃ vestro ordini sunt ꝯcessa vl̃ in posteꝝ ꝯcedenda: ⁊ p̃ria ꝯstitutione ipsi⁹ ordinis nõ obstãte aiaꝝ suaꝝ sollicitudinẽ gerentes ⁊ curã: ac eis de ꝯstitutionib⁹ vr̃i ordis que ipsis cõpetunt exhibentes: eisdẽ monasterijs p vos ⁊ alios frẽs vestros quos ad hoc idoneos videritis quotiens expedierit visitatiõis offm̃ impendere studeatis corrigendo ⁊ reformãdo ibidẽ taꝫ in capite q̃ꝫ in mẽbris que correctionis seu reformationis officio noueritis indigere. Instituatis nihilomin⁹ ⁊ destituatis: mutetis ⁊ ordinetis: put ꝟꝫ deũ videritis expedire. Electio tñ abbatisse libere ptineat ad ꝯuentũ. Cõfessiones eaꝝ audiatis ⁊ ministretis eis ecclesiastica sacrã. Et ne pro eo q̃ in eisdẽ monasterijs frẽs vestri ordis residere ꝯtinue non tenenꝫ p defectu sacerdotis possit periculũ iminere: ad ꝯfessiones eaꝝ in necẽitatis articulo audiendas ⁊ ministrãda sacrã p̃dicta: necnõ diuina officia celebranda deputetis aliquos discretos ⁊ ꝓuidos capellanos. Quocirca discretiõi vestre p aplica scripta mãdam⁹ quatenus p̃missa oia iuxta ꝯstitutionis h̃mõi tenorẽ cum eis vr̃o incorpari ordini non velim⁹ curetis diligẽter ⁊ sollicite adimplere. Nulli ꝗ ⁊c. Datum Lugduni. iiij. Idus Julij. Pon. nr̃i ãno q̃rto. Nos igiꝫ eiusdẽ p̃decessoris nr̃i vestigijs inherendo p̃dictas lr̃as ⁊ ꝓcessus per eas habitos approbãtes: ac oia in lr̃is ipsis ꝯcessa q̃ idẽ p̃decessor nr̃ statuit inuiolabilr̃ obseruari debere sauctẽ p̃ntiũ decernẽtes discretioni vr̃e istar dicti p̃decessoris p aplica scripta mãdam⁹: q̃tenus oia p̃missa etiã si eedẽ lr̃e decetero nullatenus appareret circa p̃fata mõasteria ⁊ eoꝝ psonas siue ordis scẽ Clare siue scti Damiani siue minorisse dicanꝫ: exeq diligẽter ⁊ sollicite studeatis. Nulli ergo ⁊c. Datuꝫ Anañie. v. nonas Julij. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Boni. viij. ꝯcedit frẽs a p̃latis iuitatos posse cũ ipis monialiũ scẽ Clare mõasteria itrare.

b **Bonifacius** eps ⁊c. Dilẽctis filijs ꝓuicialib⁹ ministris ac vniuersis frib⁹ or. frm̃ minoꝝ. Hꝫ vestre deuotionis assertio: q̃ ordis vr̃i frẽs ab ecclesiaꝝ p̃latis cũ aliqb⁹ monasterijs ⁊ alijs religiosis locis diuersoꝝ ordinũ suaꝝ ciuitatuꝫ ⁊ diocesuꝫ intendũt offm̃ visitatiõis impẽdere inuitanꝫ: vocanꝫ etiã ad defunctoꝝ celebrãdas exeqas: gñales ꝓcessiones ⁊ p̃dicatiões faciendas ⁊ audiendas ꝯfessiões ẽt ĩfirmoꝝ. Et q̃ frẽs ipsi monasteria monialium ⁊ loca q̃ sancte Clare ordis nõ existũt ingredi neq̃unt vr̃a illis regula obsistente ceteris religiosis: ⁊ alijs tũc p̃seutib⁹ monasteria ⁊ alia loca intrãtib⁹ supradicta ꝓuidere sup ꝟ: p̃sertim cuꝫ Fe. Re.

Greg.papa.x.p̄decessoꝛ nr̄ certaꝫ oꝛdinationē
in hac parte duxerit faciēdā de benignitate se/
dis ap̄lice dignatemur. Nos itaqꝫ vr̄is deuotis
supplicatōib⁹ iclinati:qꝫ memoꝛati frēs a p̄latis
eisdē sicut p̄mittit inuitati possint vna cuꝫ ip/
sis mōasteria ⁊ loca p̄dicta cuiuscūqꝫ sint oꝛdis
libere ingredi ⁊ in eis moꝛam ꝯhere p̄latis ibi/
dem p̄sentibus ante dictis vobis ⁊ oꝛdini ve/
stro auctoꝛitate p̄sentiū idulgemus. Nulli ⁊c̄.
¶ Joānes.xij.cōtra quosdam fratricellos no/
minatos pꝛocedit eos dānans.

Acra Romana ac vene/
rabilis ecclesia cui
fauente dn̄o lꝫ imeriti p̄sidem⁹:
sicut religiosa ⁊ pia vota beni/
gno fauoꝛe ꝓsequit:sic supsticio
sos conatus insolētium hoium
detestat.vꝫ.ne sub ouina pelle gregē dn̄icū tru/
culētia lupi rapacis iuadat sub pietatis imagi/
ne virus heretice pꝛauitatis obꝛepat:⁊ sub pꝛe/
textu ꝯuersatiōis angelice icautis mētib⁹ sp̄us
malignus illudat:cui⁹rei gr̄a sacris canonibus
est interdictū:ne aliqs nouū oꝛdinē aut religio
nem inueniat:vel habitū noue religionis assu
mat:sꝫ qcūqꝫ ad religionē venire voluerit igre
diat vnā de religiōib⁹ appꝛobatis. Nōnulli tn̄
ꝓfane multitudinis viri q vulgariter fratricel
li seu frēs d̄ paupe vita:aut binzochi siue bighi
ni vel alijs noib⁹nūcupant in ptib⁹ italie:nec/
non insule cicilie comitatu ꝓuincie narbonen
sis ⁊ tolosane ciuitatibus ⁊ ꝓuincijs alijsqꝫ di/
uersis citra marinis ⁊ vltra marinis ptibus cō
tra dictos canones habitū noue religiōis assu/
mere ꝯgregationes ⁊ ꝯuenticula facere:supio/
res sibi ipsis eligere:quos mīstros:seu custodes:
siue guardianos:aut noibus alijs appellāt:plu
rimos ad eoꝝ sectā recipere:loca ēt de nouo cō
struere:seu ꝯstructa recipe in qbus habitant in
cōi publice mēdicātes:q̄si eoꝝ secta etiaꝫ foret
vna de religionib⁹ appꝛobatis p se temeritate
dānabili p̄sumpserunt:⁊ p̄sumūt ēt icessanter.
Et vt ipsoꝝ erroꝛ veritas:⁊ ipietas religio re/
putet plurimi eoꝝ regulā frm̄ minoꝝ ⁊ oꝛdinē
quē scūs Frāciscus instituit se ꝓfiteri ⁊ ad lr̄aꝫ
se ꝯseruare ꝯfingūt:q̄ꝫq̄ꝫ in obediētia gn̄alis ⁊
ꝓuincialiū mīstroꝝ ipsius oꝛdis nō moꝛent:p̄/
tendētes se a scē memoꝛie Celestino papa.v.p̄/
decessoꝛe nr̄o hmōi status:seu vite ꝓuilegium
habuisse:qd̄ tn̄ etiā si ostēderent nō valerēt cuꝫ
bone memoꝛie Bonifaci⁹ papa.viij.p̄decessoꝛ
nr̄ ⁊ certis causis rōnabilib⁹:oia ab ip̄o Celesti
no p̄decessoꝛe nr̄o ꝯcessa:q̄ p ip̄m bonifaciū nō
ꝯtigerit appꝛobari virib⁹penit⁹euacuauerit:di
ctūqꝫ ꝓuilegiū nō inueniat p eundē bonifaciū
appꝛobatū. Quibusdā aūt eoꝝ dcm̄ hitū ⁊ vi/
uēdi ritū a qbusdā ep̄is:seu eoꝝ supioꝛibus vl̄
alijs ecclesiaꝝ p̄latis accipe licuit ꝯ formā ꝯsilij
gn̄alis. Nōnulli ēt ex ipsis asserētes se eē de ter
tio oꝛdine bti Frācisci pnie cū voto p̄dictū sta
tum ⁊ ritū eoꝝ sub velamie talis nois satagūt
palliare:cum tn̄ in regula ipsius tertij oꝛdinis
talis viuendi ritus nullatenus sit ꝯcessus. Et
q: in eoꝝ baratrū facilr̄ ruunt:q ꝯcept⁹ ꝓpꝛios
patrū diffōnibus anponūt ipsoꝝ q̄ꝫplurimi si/
cut fide digna relatione pcepim⁹a veritate ca/
tholice fidei deuiantes ecclesiastica sacr̄a despi/
ciunt:⁊ erroꝛes alios studēt multiplr̄ semiare.
Cū itaqꝫ taliū dānāda temeritas in eisdē fidei
detrimētū fideliū scādalū p̄fati minoꝝ ⁊ alioꝝ
oꝛdinū obpꝛobꝛiū:⁊ in suaꝝ ⁊ aliaꝝ multarum
aiaꝝ pniciē redūdare noscat:nos sectā rituꝫ ⁊
statū hmōi non obstātibus p̄missis eoꝝ excusa
tionib⁹:q̄s friuolas reputamus:⁊ qcqd p eos
cōiter vel diuisiꝫ sub religiōis ꝯuēt⁹collegij seu
ꝯgregatōis noie vl̄ coloꝛe attētatū existit vl̄ ex/
titit d̄ frm̄ nr̄oꝝ ꝯsilio auctē ap̄lica nulli⁹ fuisse
vl̄ eē decernim⁹ firmitatis. Et q̄tenus de facto
pcesserūt de ꝯsilio ⁊ auctē p̄missa reuocamus
oino:ac ppetue ꝓhibitioni subijcimus:⁊ ab ec
clesia dei penit⁹abolemus:eisdeꝫ ꝑsonis ⁊ alijs
qbuscūqꝫ sub pena excōicatiōis:quā eos si sec⁹
fecerint incurrere volumus ipso facto inūgen
tes exp̄sse:ne statū assumptū siue sectā ⁊ ritum
hmōi ab ipsis sectent vlterius vel ip̄ꝫ de nouo
assumē quoquo mō p̄sumāt. Ep̄os quoqꝫ ⁊ eo/
rū supioꝛes:⁊ ēt alioꝛ p̄latos quoscūqꝫ q p̄dict
ꝑsonis vel alijs ritū viuendi ⁊ habitū supꝛadi
ctū p̄ter sp̄alē ap̄lice sedis auctē ꝯcesserint p̄di
cte excōicatiōis iuris decernim⁹ subiacere. Di
gnū est.n.adulterinas plātatōes quas nō pr̄ ce
lestis plātauit:sꝫ humane auctoꝛitatis audacia
plantat ap̄lici culminis cēsura diuellat:nec pa
tiat in agro dn̄ico puerse ꝯgregationis vepꝛes
excrescere cui ppꝛiuꝫ est diuina opitulāte gr̄a
virtutes serere ac vicia radicit⁹extirpare. Nul
li ergo oino ⁊c̄. Datū. Pontu.nr̄i Anno scđo.
¶ Joānes

¶ Joānes. xxij. declarat que dicatur atrox vel leuis iniuria.

Perlectis līis vestris circa absolutionez excōicatoꝝ vos i eis dubitare pspeximus q̄ esset modica aut leuis iniuria: circa quā sicut talis loqtur absoluendi vobis ptulimus ptātem. Ad qd cum sit facti potius q̄ iuris q̄stio vobis put possumus rn̄demus illam. vz. modicaz pcussionem: aut impulsioné: pugni: palme manus: pedis digiti: aut baculi lapidi vel que ad liuoré: mutilationé mēbri: fractioné dentis: depilationé capilloꝝ non modicam: vel effusioné sanguinis non excedit: nec si tā leuissimi ictus: aut pugni: pcussione sanguinis exiret trāsire in atrocé iniuriaz pstemur: vt pp hoc sit ab absolutione talium abstinédum: vt tñ nō solū ipm fcm: imo etiam facti qualitas pcutiendi modus: aut iniuriādi circa hoc diligentius attēdaf z ipsius facti circūstantia loci. vz. z etiam psone q̄ sit leuius vel modica grauis: aut enormis iniuria manifesti cognoscaf. Loci qdam vt in theatro vel in foro coram rege plato vel iudice in ecclesia coraz multis in alio loco publico alicui iniuria pferatur psone: veluti si magister vel iudex: aut etiaz magistratus: aut platus pr aut patruus: vl aliquis in dignitate vel personatu constitutus ab inferiori vel humili contra naturam iuris patiatur per hec qdem graues videanf iniurie: z que sint leues aut modice tanq̄ ex opposito cognoscantur. Sane q2 negocij natura non patitur vt ad plenum omnia desserantur: iudiciuz autem talis enormis iniurie vestro duxim arbitrio cōmittendum vt ptātem vestram cū ad hec pcesseritis tēperetis: vt citra metas hmōi potius q̄ vltra eas circa absolutionem talium procedaf: ne iniuriantes de vicina absolutione confisi de facili in atroces prumpant percussiones vel iniurias z snias canonis iam periculosius ptenentes in excōicationis snias pcliuius prolabanf. Tolerabilius est enim aliquos qui per vos etiā possunt absolui nobis vel supiori absoluédos relinquere: q̄ ptra statuta canonū imagine quadam absolutionis (qd non fit sine grādi periculo) quemq̄ relinquere inodatuz: cum vmbra quedaz videatur in opere: veritas autem non subeat in effectu zc.

¶ Greg. xj. pcedit frēs in pape capellanos assumptos in obia platoꝝ ordinis remanere.

Rodericus miseratiōe diuina eps Albanēsis sancte Romane ecclesie vice cancellarius vniuersis z singulis pñtes līas inspecturis Saluteꝫ in dn̄o. Quia rō exigit z eqtas psuadet veritati testimoniuz phiberet vniuersitati notum facimus z per psentes firmiter attestamur q iter certas pstitutiones p fe. re. Gregorij pape. xj. editas z factas: ac de eius mandato in certo libro cancellarie aplice descriptas z annotatas fuit z est: ac etiam reperitur quedam per eum facta pstitutio: cuius tenor de verbo ad verbum sequitur z est talis.

¶ Greg. eps seruus suoꝝ di ad ppetuam rei memoriā. Ad Romani pōtificis puidētiā circūspectā: sic sedis apostolice puilegia z idulta moderari ptinere dignoscif q ex eis mā malignādi nulli def ac psone q̄ sub religionis habitu vacare debēt a studio pie vite a bono obie z a pseuerātia diuini seruitij nullatenus retrahanf. Sane nup ad nr̄m relatio fide digna pduxit auditū: q nōnulli religiosi etiā mēdicātes q i capellanos sedis aplice se recipi pcurāt: ppea bonum obie z correctioné recusantes p mūdum: z vt plurimum sine supioꝝ suoꝝ lnia sepi euagādo discurrūt: z q̄nq̄ ad romanā curiā accedūt asserētes sine hmōi supioꝝ suoꝝ lnia se hoc facere posse. Nos igif in pmissis put ex debito tenemur pastoralis officij salubriter puidere cupientes aucte aplica tenore pñtiū statuim: volumus: z ēt ordinam: q oēs z singuli religiosi quorūcūq ordinū ēt mēdicātiū dicte sedis capellani q sunt z in antea erūt: pinde eoꝝ supioribus z correctioni ipsoꝝ in oibus z p oia sint subiecti: ac si pdicti capellani nō eēnt: nō obstātib exēptiōib z alijs qbuscūq puilegijs idulgentijs z gratijs z līis aplicis capellanis dicte sedis vel alias cōiter vel diuisim sub q̄cūq forma vel expressione verboꝝ a dicta sede concessis vel in posteꝝ pcedendis: etiā si de illis plena z expssa mētio ac de vbo ad verbū in psentibus sit hñda: q quo ad hec alicui in nullo volumus suffragari. Nulli ergo zc. nre pstitutionis volūtatis z ordinationis infringere zc. Datum Auinioni. v. Idus Noueb. Pon. nr̄i āno. ij.

¶ Nos igit̄ Rodericus ep̄s ꝛ vice cācellari⁹ p̄fatus ne de ꝯstitutione hm̄oi a quoq̄ꝫ ꝯtigat hesitari volētes veritati testimoniuꝫ ꝑhibere: ꝓut ex nr̄o nobis incūbit offō ad venerabiliū frm̄ mi. de obſuantia nūcupatoꝝ instātiā ꝯsti/ tutionē hm̄oi de ꝛ sup exēptiōe ordis ꝓ suoꝝ priuilegioꝝ tuitione ꝛ defensiōe asserētiū se idi gere de v̄bo ad verbū cū eodē libro p̄dicte can cellarie p senescalcū seu custodeꝫ auscultari ꝛ ꝑ cum subscribi fecim⁹: nr̄iq̄ꝫ maioris sigilli iussi mus appensione cōmuniri in fideꝫ robur ꝛ te/ stimoniū veritatis p̄missoꝝ oium ꝛ singuloꝝ. Datū Rome in cancellaria ap̄lica anno icarna tionis dn̄ice. 1474. Indictione. vij. die vero. x. mēsis May. Pontificatus sanctissimi dn̄i nr̄i dn̄i Sixti diuina ꝓuidētia pape q̄rti anno. iij.

¶ Greg. xj. renouat ꝛ auctenticat lr̄as Urba/ ni pape. v. qb⁹ districtius ihibet ne in receptio nibus frm̄ vel soroꝝ quorūcūq̄ꝫ ordinū ante vl̄ post occasione talis receptiōis fiant pastus prā dia seu cene vel ꝯuiuia: aut dent̄ pecunie tota/ lia: aut res alie ꝛc̄. ne taliū occasiōe paupes re/ trahant̄ ab ingressu: ꝛ vt symonie ꝑiculuꝫ eui/ tet̄: ꝛ hoc sub pena excōicatiōis late sn̄ie a qua tā dantes q̄ꝫ recipientes non pn̄t absolui nisi a Romano pōtifice nisi in mortis articulo. Ori ginalis est in ꝯuentu frm̄ Carthusien̄. parisius.

Regori⁹ ep̄s seru⁹ ser uoꝝ dei. Ad ꝑpetuā rei memoriā. Tenorem quarūdā lr̄aꝝ felicis recor. Ur bani pape. v. p̄decessoris nr̄i i registro ipsi⁹ p̄decessoris nr̄i re perimus p̄sentib⁹ annotari fecim⁹ qui talis est.

¶ Urbanus ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei. Ad ꝑpetuā rei memoriā. Ne in vinea dn̄i nr̄i lꝫ insufficien tib⁹ iniuncta custodie nascentes vepres ꝛ spine adeo ꝯualescāt q̄ speratā fructificationē ipsius valeant impedire diligen̄. nr̄e icūbit offō: vt il las extirpare radicit⁹ solerti studio ꝓcuremus. Sane multoꝝ fide dignoꝝ relatōe didicim⁹ q̄ in nōnullis ecclesijs mōasterijs p̄oratib⁹ ꝛ alijs locis religiosis tā viroꝝ q̄ꝫ mulieꝝ ordinū reli gionū ꝛ partiū diuersaꝝ illa detestabilis ꝛ a cō munib⁹ reprobata seruat̄ abusio: q̄ cum ꝑsone aliq̄ recipiunt̄ in eis ad obseruātiam regularē ꝑsone ipse circa sumptuosos pastus seu prādia capitulis ꝛ ꝯuētib⁹ ipsaꝝ ecclesiaꝝ monasterio/ rum prioratū ꝛ locoꝝ facere: aut pecunias vel iocalia seu res alias ipsis ecclesijs monasterijs prioratib⁹ ꝛ locis p̄sidentibus eis ex statuto vel ꝯsuetudine q̄ corruptela dicēda sunt potr⁹ tri/ buere dinoscunt̄ vel cōpellunt̄ ex qbus decori sancte ꝛ imaculate ecclesie detrahit̄. Et q̄ꝫpl̄es tā execratiōe hui⁹ criminis q̄ꝫ expēsaꝝ onere a sa cre religiōis ꝓposito retrahunt̄. Ipseq̄ꝫ ecclesie monasteria ꝛ loca famulātium deo ꝯsuetis nu/ meris remanēt distituta. Nos igit̄ huic morbo pestiferō cupientes ꝯgruam adhibere medelaꝫ ꝛ alijs penis in talia p̄sumētes inflictis in iure in suo robore duraturis penaꝫ adijcere grauio/ rē. Uniuersis ꝛ singulis abbatib⁹ prioribus de/ canis p̄positis ꝛ magistris Abbatissis ꝛ priori/ ssis alijsq̄ꝫ p̄latis quouis noie nūcupent̄: ꝛ earū officialib⁹ quarūcūq̄ꝫ ecclesiaꝝ monasteriorum prioratuū domoꝝ ꝛ locoꝝ quorūlꝫ ordinū ꝛ re ligionū ꝛ militarioꝝ exēptoꝝ q̄ꝫ non exēptoꝝ quocūq̄ꝫ noie censeant̄: ꝛ capitulis ꝛ ꝯuentib⁹ ac singularib⁹ eoꝝ ꝑsonis tam marib⁹ q̄ꝫ mulie ribus volentib⁹ ingredi eoꝝ religiōes ecclesias monasteria prioratus dom⁹ seu loca in eaꝝ ꝑso/ naꝝ receptiōe seu ante vel post illam q̄cūq̄ꝫ pa/ stus prādia siue cenas pecunias iocalia: aut res alias etiā ad ecclesiasticū seu quēuis piuni vsuꝫ aliū deputata seu deputāda decetero directe vl̄ indirecte petere seu exigere quoquo mō presu/ mant: sed eas cum oimoda puritate recipiant: ac in victu ꝛ vestitu sicut alias ꝑsonas suarum ecclesiaꝝ monasterioꝝ prioratuū domoꝝ ꝛ lo/ coꝝ sincera caritate ꝑtractent illa q̄ ꝑsone ille ingredientes plene ac sponte ꝛ plena liberalita te oiq̄ꝫ pactione cessante q̄cūq̄ꝫ dare vel offer/ re ecclesijs monasterijs prioratib⁹ domib⁹ ac lo cis hm̄oi voluerint cum grāꝝ actiōe dūtaxat. Nos. n. eos q secus egerint si singulares sint ꝑ/ sone tā dantes q̄ꝫ recipientes hm̄oi excōicatio nis sn̄ie: si vero capitula vel ꝯuent⁹ fuerint su/ spensionis sn̄ie eoipso decernimus subiacere: a qb⁹ p̄terq̄ꝫ in mortis articulo absolui neq̄ant absq̄ꝫ sedis ap̄lice lnia spāli. Ceteꝝ ꝑsonis illis vtriusq̄ꝫ sexus q iam labe hm̄oi sunt fedate ea/ rū ꝓuidētes saluti de benignitatis grā vberāti ꝯcedimus q̄ p suos locoꝝ diocesanos hac vice dūtaxat a crimie hm̄oi ꝛ nota infamie ide ꝯcta auc̄te ap̄lica absoluant̄: imposita prouide ipsis pn̄ia salutari: de qua ipsoꝝ discretioni videbit̄ expedire.

expedire. Et demũ cũ ipsis vt in eoꝝ ecclesijs: monasterijs: priorati᷒: digni tati᷒: ⁊ locis re/ manere valeant licite misericorditer dispensef. Insup erga psonas que in pmissis recipiendo aliqua ptra canonicas sanxiones peccauisse no scunt volentes nos reddere gratiosos oia rece pta hmoi ad cõem vsum monasterioꝛuꝫ seu lo/ coꝝ eoꝝ sunt applicata ea ad dictũ vsum licite ꝑcedim᷒ retineri. Si vo ad spalẽ vsum abbatis abbatisse: prioris: priorisse: aut alterius singula/ ris psone retineanf: illa venire ꝑcipimus in cõ muni. Nulli ergo ⁊c̃. Datuꝫ Rome apud san/ ctum Petrum secundo nonas aprilis. Ponti ficatus nostri anno septimo.

¶ Ceterum vt tenoꝛ earũdem lrarum hic in/ sertaꝝ oimodam rei seu facti certitudinem fa/ ciat aplica aucte decernim᷒: vt illis ideꝫ robur eamqꝫ vim eun déqꝫ vigorem dictus tenoꝛ per oia habeat qd vel quẽ haberent originales lre supradicte. Et eidem ꝑsus tenoꝛi eadeꝫ fides adhibeaf qñcũqꝫ ⁊ vbicũqꝫ in iudicio vel alibi fuerit exhibitus vel ostẽsus: ⁊ eidem stef firmi/ ter in oib᷒ sicut eisdẽ originalibus lris staretur si forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omni/ no hoium liceat hanc paginã nostri decreti in/ fringere ⁊c̃. Datum Auinioñ. xij. kal. Marcij. Pontificatus nostri Anno secundo.

¶ Martinus. v. litteras Martini. iiij. de in/ stituendo ꝓcuratoꝛe vel syndico confirmat.

Martinus eps seruus seruoꝝ dei. Ad futurã rei memoriaꝫ. Ama biles fruct᷒ quos sacer ordo fra trũ minoꝝ velut pomeriũ qd daꝫ diuina manu ꝯsitũ in agro militãtis eccl̃ie in vbertate ꝑduxerit hacten᷒ ⁊ ꝑducit assidue: ac odoꝛẽ suauitatis in oẽꝫ ter rã ex fructuosis opib᷒ dicti ordis ꝓfessoꝝ ꝯti/ nue ꝑdeuntẽ in nr̃e ꝯsiderationis ituitũ spãlr inducẽtes: de statu pfati ordinis ꝓspere ꝯseruã do vt felicib᷒ semp successib᷒ augeaf solicite co gitare nos ꝯuenit: ⁊ ad ea paternis studijs intẽ dere per que ꝓfessores ipsi ab exteris ⁊ seculari bus curis releuati: in humilitatis spũ ⁊ ꝯtem/ platiõis suauitate sincerius ⁊ quietius possint altissimo famulari. Dudum siquidem. fe. Re. Martini pape quarti predecessoris nostri lit/ tere emanauerunt tenoꝛis subsequentis.

¶ Martinus eps seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs gñali ⁊ puincialib᷒ ministris ac custodib᷒ vniuersis ordinis frm̃ minoꝝ. Salutẽ ⁊ aplicã bñdictionem. Exultãtes in dño ꝙ sacri vestri ordinis professores in dei bñplacitis ꝯfirmati: promptitudinem deuotionis ⁊ opis illius stu/ dent imitari vestigia: eiusqꝫ vias sũmopere cu/ stodire qui descẽdens a pre luminũ ⁊ serui foꝛ/ mã accipiens se in laudis sacrificium placabilẽ hostiã imolauit: cogitare iudicam᷒ honesta re/ media qbus dicti ordis pura obseruãtia in sui vigore seruef: ideqꝫ frẽs qui pro nulla re tpali pñt in iudicio experiri: exclusis qbuscũqꝫ solli/ citudinib᷒ liberius ⁊ qetius diuinis vacẽt ob/ sequijs: ⁊ offerẽtium: donãtium: ꝯcedẽtiuꝫ: aut in vltima volũtate relinquentiũ ordini pdicto vel fratrib᷒ eiusdẽ ordis aliqd pp deum pia itẽ/ tio nõ fraudef: sic nos sollicitudis qua pdict᷒ ordo ꝓ suis necitatib᷒ quotiens ingrueret ne/ cessitas vl̃ vtilitas suaderet recurrẽ ad Roma/ nã ecclesiaꝫ cogeref: ad quã oium reꝝ mobiliũ ⁊ imobiliuꝫ qb᷒ frẽs vti pñt ius ꝓprietas ⁊ do/ minium nullo medio spectat pensata incõmo/ ditate vel difficultate potius q̃ per hoc ingeri posset frib᷒ supradictis benignius indulgentes volẽtes quoqꝫ heredũ ⁊ executoꝝ negligẽtijs obuiare: vt frẽs ſm modos licitos ⁊ congruos ipsi ordini relictis sibi in testamẽtis elemosynis non fraudenf: ac sperãtes ꝙ his q̃ pro statu ꝓ/ spero dicti ordinis agẽda fuerint p nos eo salu brius ⁊ vtilius ꝯsuletur quo maioꝛi fuerit in hac pte aucte muniti: discretioni vestre de qua plenã in dño fiduciam obtinem᷒ spãles psonas per vos taliter noiatas in his administrationẽ legittimã ⁊ gñalem ⁊ liberã gerere: ⁊ ipsos ve/ ros ⁊ legittimos administratores yconomos sin/ dicos ⁊ actores esse de plenitudine prãtis psen tium aucte ꝯstituendo decernim᷒: q res ipsas ⁊ reꝝ pdictaꝝ pciũ ⁊ pdictas elemosynas noie dicte ecclesie recipiãt p eosdẽ in frm̃ ipsoꝝ vti/ litates put eis lꝫ ex regula vel declaratione re/ gule ꝯuertenda: sicut ⁊ qñ a te fili gñalis ⁊ sin/ gulis alijs vestrũ in prouincia vel custodia sibi decreta vel ab eisdẽ frib᷒ de assensu vestro exti/ terint requisiti. Ac eedem psone petẽdi: exigẽ/ di: recipiẽdi: alienãdi: pdicta transigendi quo/ qꝫ ⁊ paciscẽdi: ꝯueniendi: cõpromittẽdi: remit tendi: refutãdi: qtationẽ faciendi: agẽdi: defen/

dendi:ac in aias eoꝝ de calũnia ꝛ veritate dicẽ
da iurãdi:ꝛ cuiuſ3 alteriꝰ gñis iuramẽtũ p̄e
ſtandi cũ illis ꝛ ꝯtra illos q hmõi res mobiles
ꝛ imobiles ac p̄cium eaꝝ vel relictas elemoſy/
nas fr̄ibꝰ in teſtamẽtis occuparẽt vel violenter
auferrent:ſiue ꝯtra volũtatẽ frm̃ q̃uolȝ detine/
rẽt:ꝛ gñalr̄ in oibꝰ cauſis pro rebꝰ ꝛ locis hmõi
ad ipſam ecclẽiã ſpectãtibꝰ ipſoꝝ frm̃ vſui con
ceſſis:necnõ p̄o imunitatibꝰ libertatibꝰ ꝛ iuri-
bus ac p̄uilegijs ꝛ ĩdulgẽtijs eorũdẽ ſine cuiuſ
libet ſatiſdatõis ꝛ cautionis onere plenã gñalẽ
ꝛ liberã hẽant auc̃te aplica in iudicio ꝛ ex iudi
cium p̄tãtẽ. Reuocãdi quoq3 pſonas eaſdem ꝛ
eaꝝ quãlibet:ac alias ſubrogãdi vel noiandi p
ſupradictũ modũ noiationis quotiens opoꝛtu
nũ fuerit:q eandeȝ in p̄dictis vel ſilẽm hẽant
p̄tãtem plenã ꝛ liberã ꝓcedimꝰ auc̃te p̄ñtiuȝ fa
cultatẽ. Nulli ergo oino holuȝ liceat hãc pagi/
nã nr̄e ꝯceſſionis ꝛ ꝯſtitutionis infringere:vł
ei auſu temerario ꝯire. Si qs aũt hoc attẽtare
p̄ſumpſerit:indignatiõeȝ oipotentis dei ꝛ bea/
toꝝ Petri ꝛ Pauli apoſtoloꝝ eius ſe nouerit
incurſuꝝ. Datũ apud Urbeȝ veterem.xv.kal.
Februarij. Pontificatus noſtri Anno ſecũdo.

❡ Cum aũt ſicut exhibita nobis nup p̄o p̄te
miniſtroꝝ:cuſtodũ ꝛ frm̃ p̄dictoꝝ petitio ꝯti/
nebat:lȝ ipſi ex lr̄is ꝛ ꝯceſſione p̄fatis magnuȝ
cõmodũ quo purã in ipſo oꝛdine obſeruãtiam
tenere:ꝛ qetius diuinis officijs:ac ꝯtẽplationi
vacare valerẽt ſe ꝯſequi repoꝛtareq3 poſſe p̄ſpi
ciant:ipſi tñ p̄e memoꝛie Joãnis pape.xxij.et
p̄edeceſſoꝛis nr̄i ꝯſtitutiõe que icipit. Ad ꝯdi/
toꝛẽ:p quã miſtris ꝛ cuſtodibꝰ ꝛ fribꝰ p̄edictis:
ne lr̄is ꝛ ꝯceſſione p̄fatis ſine aplice ſedis ſp̄ali
lnĩa vtanf inter cetera ꝓhibef obſtãte ſe lr̄is ꝛ
ꝯceſſiõe p̄dictis ſine ꝯſciaruȝ ſuaꝝ ſcrupulo li/
cite vti nõ poſſe foꝛmidãt lnĩa hmõi deſup nõ
obtenta:p̄o p̄te miniſtroꝝ:cuſtodũ:ꝛ frm̃ p̄e
dictoꝝ nobis fuit humilr̄ ſupplicatum vt ſup
his eis ꝛ eoꝝ ſtatui ꝛ cõmoditatibꝰ p̄inalr̄ ꝓui
dẽ d benignitate aplica dignaremur. Nos igif
ex p̄miſſis ꝛ certis alijs cauſis aium nr̃m mo/
uentibꝰ hmõi ſupplicationibꝰ ĩclinati volumꝰ:
ꝛ auc̃te aplica tenoꝛe p̄ñtiũ miniſtris cuſtodibꝰ
fribꝰ p̄dictis ꝯcedimꝰ q ipſi ꝛ eoꝝ ſinguli lr̄is
p̄dictis:ac oibꝰ in eis ꝯtentis libere ꝛ licite vti
valeant:tãdiu ꝛ quouſq3 per ſedẽ p̄dictã aliud
in p̄miſſis eidẽ oꝛdini vtilius fuerit oꝛdinatuȝ.

Nõ obſtantibꝰ p̄miſſis ꝛ alijs qbuſuis aplicis
ꝯſtitutionibꝰ ceteriſq3 ꝯrijs qbuſcũq3. Nulli er
go oino hoium liceat hanc paginã nr̄e ꝯceſſio
nis ꝛ voluntatis infringere:vel ei auſu temera
rio ꝛc. Datũ Rome apud ſcõs aploſ.kal. No/
uẽbꝛis. Pontificatus noſtri Anno.xj.

❡ Eugenius.iiij.lr̄as Martini.iiij.ꝛ.v.de p̄/
curatoꝛe ꝛ ſyndico inſtituendo ſua bulla iſerit.

Eugenius epõ ꝛc. Ad ꝑpetuã rei memoꝛiã ꝓuiſionis nr̄e oȝ ꝓue
nire ſubſidio vt ius ſuũ cuilibȝ
cõſeruef. Hinc eſt q nos q̃run/
dã fe. Re. Martini.v.p̄deceſ/
ſoꝛis nr̄i lr̄aꝝ in qbꝰ nonnulle lr̄e pie memoꝛie
Martini pape.iiij.etiã p̄deceſſoꝛis nr̄i inſerte
noſcunf tenoꝛẽ in regiſtro ipſiꝰ Martini pape
v.p̄deceſſoꝛis repꝑtuȝ ꝓ eo q ſicut exhibita no/
bis nup ꝓ p̄te dilectoꝝ filioꝝ gñalis ꝛ ꝓuincia
liũ miniſtroꝝ ac cuſtodũ oꝛdis frm̃ minoꝝ pe/
titio continebat:ipſi hmõi tenoꝛe certis cauſis
indigere noſcunf:de regiſtro ipſo de verbo ad
verbum trãſcribi ꝛ ad eoꝝ ſupplicatiõis inſtã/
tiam p̄ñtibus annotari fecimus:qui talis eſt.

Martinus epõ ſeruꝰ ſuoꝝ dei. Ad futuraȝ rei memoꝛiam.
Amabiles fructꝰ quos ſacer oꝛdo ꝛc. ꝓut ſupꝛa
ꝓximo hi vſq3 in finẽ. ❡ Ceterũ cũ eaꝝ lr̄arũ
tenoꝛ p̄dictꝰ ſit inſertꝰ oimodã rei ſeu facti cer/
titudinẽ faciat aplica auc̃te decernimꝰ:vt illõ
idem robur vim ac eundẽ vigoꝛẽ dictꝰ tenoꝛ p
oia hẽat que hñt oꝛiginales lr̄e ſupꝛadicte:ac
eadẽ p̄ſus ipſi tenoꝛi fides adhibeaf quõcũq3
ꝛ vbicũq3 in iudicio vel alibi vbi fuerit exhibi
tus vel oſtẽſus:ac eidẽ ſtef firmiter in oibꝰ ſicut
eiſdẽ oꝛiginalibꝰ lr̄is ſtaref ſi foꝛent exhibite vł
oſtẽſe. Per hoc aũt nullũ ius p̄fatis gñali ꝛ ꝓ/
uincialibꝰ miniſtris ac cuſtodibꝰ vel fribꝰ de no/
uo acqri volumus:ſȝ antiquũ ſi qđ hñt tm̃mõ
ꝯſeruari. Nulli ergo oino hoium liceat hãc pa
ginã noſtre ꝯſtitutionis ꝛ voluntatis infringe
re:vł ei auſu temerario ꝯire. Si qs aũt hoc at/
tentare p̄ſumpſerit:indignationem oipotentis
dei ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ eius ſe no/
uerit incurſurum. Datum Rome apud ſanctũ
Petrum Anno icarnatiõis dñi.M.cccc.xxxij.
Jdibꝰ Februarij. Pontificatus nr̄i anno ſcđo.

❡ Alex.iiij.ꝯcedit executoꝛiaȝ reꝝ in p̄ſenti
bulla

bulla ptentaꝝ ⁊ reuocataꝝ cōtra molestatores fratrum plura ad ordinis cōmendationem ⁊ libertatem exprimendo.

Alexander eps ⁊c. Venerabilib⁹ frib⁹ spoletano ⁊ Assisineñ. epis. Sa. ⁊ apo. bñ. Quedaꝫ ab aplica sede tpe felicis recordatōis Inno. pape pdecessoris nrī lrē pcesserūt in qbus ipse vniuersis religiosis cuiuscūqꝫ pfessiōis vel ordinis existerēt districte in virtute obediētie iniungebat: vt parochianos alienos dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis nō reciperēt tn suis ecclesijs seu oratorijs temere ad diuina nec ipsos vllatenus ad pniam admitterent sine suoꝝ lnia sacerdotuꝫ: nec eis in suis pdicent ecclesijs añ missaꝝ solēnia: pro qb⁹ audiēdis pma dici parte ijdē parochiani pueuerūt ⁊ debent in suis ecclesijs pue nire: neqꝫ sermōes ēt solēnes facerēt illa hora: sꝫ neqꝫ ad pdicandū solēniter ad parochias alienas accederēt: nisi eēnt ab eoꝝ sacerdotib⁹ inuitati: vel saltē nisi se ad id humilr peterēt ⁊ obtinerēt admitti: nec ea die qua diocesan⁹ epe vel ali⁹ loco ei⁹ pdicaret solēniter maxie in ecclesia cathedrali aliqs ipsoꝝ in eadē ciuitate vel loco psumeret pdicare: si vo in casu licito parochianū alteri⁹ eos in suis ecclesijs recipe ad sepulturā ptingeret: oiuꝫ q̄ obtētu pseqnt hmōi sepulture portionē: canonicā ēt nō reqsiti infra octo dies a tpe receptiōis eoꝝ: epo vel sacerdoti de cui⁹ parochia mortu⁹ eēt assumpt⁹ exhibere curarēt. Si aūt aliqs religiosoꝝ hmōi pcepti trāsgressor: ptra pdicta vl aliqd pdictoꝝ venire psumeret: pter inobedientie viciū ⁊ excōicatiōis sniam quā euꝫ incurrere voluit ipso facto: grauius sui pculo subiaceret. Et nihilominꝰa diocesano ad pmissa vniuersa ⁊ singula obsuāda p cēsurā ecclasticā appellatiōe postposita districti⁹ cogeref: nullis eis ꝯ hꝰ indulgētijs vel puilegijs aplicis valituris: verū qꝛ sup pmissis lrīs cogitare attēti⁹ ac studiosius dliberare pponim⁹: pacis cōmodū ⁊ qetis solatiū ecclijs ⁊ psonis eccliasticis potissime cupiētes: pfatas lrās ⁊ si q̄ alie sup pdictis vel eoꝝ aliquo ptra prefatos religiosos vel aliquos ex ipsis gnālr vl spāliter pter formā cōem ⁊ solitā pcessere: ac mandata seu pcepta facta in eis vel eaꝝ auc̄te duximus penit⁹ reuocanda. Venerabilib⁹ frib⁹ nrīs vniuersis archiepis: epis ⁊ dilectis filijs: abbatibus: priorib⁹: diaconis: archidiaconis: archipsbyteris: ⁊ alijs ecclesiaꝝ platis: ⁊ ceteris psonis ecclesiasticis tam secularib⁹ q̄ꝫ regularibus cuiuscūqꝫ ordinis vel pfessionis existerent: nostris dātes lrīs in mādatis vt p hmōi lrās vel occasiōe mandatoꝝ seu pceptoꝝ aut snie q̄ ptinent: nihil prorsus agerēt: cū nullā extūc hiēnt efficaciam vel vigorē. Sꝫ sicut itē lleximus nōnulli epi ⁊ alij plati ducatus spoletani ⁊ pilonī deliberatiōe nrā sup pmissis lrīs nullaten⁹ expectata dilectis filijs frib⁹ ordinis minoꝝ post hmōi reuocationem nrām inhibere gnālr vel spāliter psumpserūt: ne in locis sue iurisditōis pdicent nisi lniam ab eis sup hoc habuerit spē cialē: ⁊ hi qb⁹ hmōi pcessa fuerit lnia: testimonialib⁹ lrīs de hoc ostēdant se munitos: excōicationis cōminātes se laturos sniam tā in pdicantes q̄ꝫ in audientes: si secus extiterit attentatū. Volunt ēt q illi qb⁹ predicandi pceduut lniam: de hmōi cominatione snie frequēter in suis pdicationib⁹ faciant mentionē. Inhibent quoqꝫ parochianis suis: pdictis fribus sua confiteri pctā ne hac occasione ad ipsos accedere: ⁊ fratrib⁹ ne aliquos in suis ecclesijs recipe ad diuina psumant. Quidā insup parochiales sacerdotes eundē modū circa pdictos frēs: non sine multoꝝ scandalo pperam obseruare nituntur. Alias quoqꝫ in talib⁹ idem platt ⁊ sacerdotes eosdeꝫ frēs grauare ac molestare nō cessant in aiarum suaꝝ periculuꝫ ipsoꝝ friū iniuriam ac scādalum plurimoꝝ. Cum igif memoratuꝫ ordinē pro eo maxime q fuit nobis in minori tunc officio cōstitutis ab aplica sede cōmissus caritate pcipua diligam⁹: ⁊ fratres eiusdem ordinis tanq̄ꝫ pdilectos ⁊ singulares filios intra mentis vbera carius amplexamur: ydeqꝫ fratres firmarint in nos vtpote in spālem ptem toti⁹ reuerentie ac deuotiōis affectus pp qd cōstanter in aio gerimus ipsos ⁊ eundē ordinem aplice beniuolentie affluentia confouere: eisqꝫ continue adesse presidijs oportunis. Nos pati nolentes q aliquid attentef in ipsoꝝ fratrum piudicium ⁊ grauamen: hmōi inhibitiōes per pdictos prelatos ⁊ sacerdotes seu p quoscunqꝫ alios factas: necnō ordinatiōes q̄slibet ⁊ quoscūqꝫ pcessus ptra fratres ipsos ⁊ eoꝝ ordinem post pdictā reuocatiōem nrāꝫ habitos: aucto

ritate ap̄lica duximus reuocādos: ac reducentes p̄dictos fr̄es in eum statū in quo p̄ius q̄ p̄dicte ipsius p̄decessoris manarēt l̄re fuisse noscunt: decernun⁹ irritum ꝛ inane quicq̄d per quēcūq̄ in ipsoꝝ p̄iudiciū hacten⁹ extitit vel extiterit decetero: anteq̄ sup p̄dictis declaraue rimus l̄ris attentatū. Ideo fraternitati vestre p ap̄lica scripta mandam⁹: quaten⁹ p̄missa oia in locis in qb⁹ expedire videritis solēniter p vos vel per alios denūciare curetis: nō pmittentes p̄dictos fr̄es eorūq̄ ordinem ꝯtra hmōi reuocationē ꝛ ꝯstitutionem nr̄am ab aliq̄bus molestari: molestatores ꝛ ꝯdictores hmōi per censurā ecclesiasticā appellatione postposita cōpescēdo: nō obstāte ꝯstitutione de duabus dietis edita in ꝯcilio ḡnali: q̄ si nō ambo his exequēdis poteritis interesse alter vestrum ea nihilominus exequat. Datū Lateran. ij. Idus septēbris. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Alexander. iiij. q̄ fratres transferentes se de vno loco ad alium possint secum transferre materiam edificioꝝ locoꝝ que dimittunt ꝛ libros Calices ꝛ paramenta ꝛc. exceptis ecclesijs.

a **Lexander** ep̄s seru⁹ seruorum dei. G̃nali ministro ꝛ ꝓuincialibus custodibus ꝛ guardianis: necnō vniuersis frib⁹ de ordine fratrū minoꝝ. Salutē ꝛ ap̄licā b̄ndictionem. Ex p̄te vestra fuit ꝓpositū corā nobis q̄ nōnulli archiep̄i ꝛ ep̄i ꝛ alij ecclesiaꝝ p̄lati cū fr̄es vestri ordis de locis suis ad alia loca eis ꝛ ꝓpsi ordini pia sedis ap̄lice vel alioꝝ xp̄i fideliū liberalitate ꝯcessa trāsferri ꝯtigerit: priora loca violenter occupāt: ꝛ tam ea q̄ libros calices ꝛ paramēta sibi vendicare p̄sumant in aiaꝝ suaꝝ dispendiū dicti ordis p̄iudiciū ꝛ scandalū plurimoꝝ. Nos igitur sup his p̄na sollicitudine ꝓuidere volētes: vt liceat eisdē frib⁹ cū de priorib⁹ locis ad alia loca se trāsferūt: tā edificia seu oēm edificioꝝ mām locoꝝ q̄ dimittunt: exceptis dūtaxat ecclesijs q̄ libros: calices ꝛ paramēta p̄dicta ad alia loca trāsferre: ac edificia ipsa cū solo ꝛ alijs ad eadē loca ptinentib⁹ p̄ter ecclesiā: per ꝓcuratores a vobis filijs ministris ad h̄ deputatos vēdere: ipsorūq̄ p̄ciū in alioꝝ locoꝝ ad q̄ dicti fr̄es se trāsferunt edificationē seu alia in eoꝝ vtilitatē ꝯuertere. Cum ipsa priora loca ꝛ alia loca frm̄ ad nos ꝛ apostolicā sedē spāliter ptinere noscant: p̄sentium auc̄te indulgemus districtius inhibētes ne aliq̄s p̄dictoꝝ p̄latorum seu q̄uis alia p̄sona ecclesiastica vel secularis p̄dicta bona seu loca occupare: accipere seu vsurpare: aut quocūq̄ mō sibi vendicare p̄sumant absq̄ lnia sedis ap̄lice sp̄ali: decernēdo irritum ꝛ inane quicq̄d ꝯtra hmōi ꝯcessionem ꝛ inhibitionē nr̄am per quoscūq̄ fuerit attentatum. Nulli ergo oino hoium liceat hanc paginam nostre ꝯcessionis ꝛ inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario ꝯire. Si qs aūt hoc attentare p̄sumpserit: indignatiōem oipotentis dei ꝛ beatorum Petri ꝛ Pauli apl'oꝝ eius se nouerit incursuꝝ. Datū Ananie. xij. kal. Nouembris. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Alexan. iiij. confirmat p̄uilegia ordinis.

a **Lexander** ep̄s seruus seruorū dei. Generali ministro ꝛ vniuersis fratrib⁹ ordinis frm̄ minoꝝ. Salutē ꝛ ap̄licam b̄nd. Quia ordinē vr̄m sp̄ali affectione fouem⁹: ꝛ fauoris prorogatiua ꝓseq̄mur: eo maiorem circa vos curam gerimus: quo sinceriori vos in dn̄o complectimur caritate: tantoq̄ magis menti nr̄e de vobis sollicitudo suggerit: quāto p̄cipua dilectio quā ad ordinem ip̄m hēmus pro vobis fortius interpellat. Cū igitur sicut ex parte vestra fuit ꝓpositum corā nobis felicis recordatiōis Gregorius romanus pontifex predecessor noster nōnulla p̄uilegia ꝛ q̄sdam l̄ras ꝛ indulgētias vobis ꝛ ordini vestro cōcesserit gratiose. Nos vestris supplicationib⁹ inclinati: p̄uilegia: id ul gentias ꝛ l̄ras hmōi vobis ꝛ eidē ordini auc̄te apostolica cōfirmantes: p̄sentium vobis auc̄te ꝯcedimus: vt illis vti libere valeatis. Nulli ergo omnino hoium liceat hanc paginā nostre ꝯcessionis ifringere: vel ei ausu temerario ꝯire. Si quis aūt hoc attentare p̄sumpserit: idignationē oipotentis dei ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit icursuꝝ. Datū Neapoli pridie kal. Maij. Pōtificat⁹ nr̄i Anno. j.

¶ Nico. iiij. q̄ si ꝯtingat loca in qb⁹ habitant fratres ecclesiastico supponi interdicto cū clausula: ꝛ nō obstātibus p̄uilegijs qbuscūq̄ religiosis ꝯcessis ꝛ omnia sacramenta in eis prohiberi. q̄ fratres possunt diuina celebrare ꝛ recipere sacramēta clausis ianuis ꝛc. Orig. est Parisi. Merb. ꝛ Brugis.

Nicolaus

Icolaus eps seruus seruorum dei. Dilectis filijs ministro et fratribus ordinis minor. Sa. et apo. bndictionem. Meritis vestre religionis inducimur: vt petitionibus vestris in his que aiarum salutem ptinent: fauorabiliter annuamus. Sane petitio vestra nobis exhibita ptinebat q ptingit interdum ciuitates et alia loca in quibus habitatis supponi ecclesiastico iterdicto: et nō obstātibus aliquibus priuilegijs seu idulgentijs quibuscūqs religiosis ab aplica sede pcessis (exceptis baptismate paruulorum et penitentijs morientium) oia in eis ecclesiastica sacramēta phiberi: ppter qd sine psciarum vestrarum dispendio pfiteri pctā et ab ipsis absolui: ac diuina celebrare officia interdicto durante hmōi nō potestis: nec etiā eucharistie ac vnctōis extreme in mortis articulo recipe sacra: sup quo p sedē aplicam petiuistis humiliter vobis de salutari remedio puideri. Nos itaqs vestris supplicationibus inclinati: vt tpe talis interdicti vestra confiteri pctā et ab ipsis absolui: ac simul legere diuinū offim missas celebrare ianuis clausis: nō pulsatis cāpanis voce submissa: excōicatis et interdictis ac oibus psonis que non sunt de ordine vestro exclusis: necnō tpibus psuetis iuxta morem vestri ordinis sacre cōionis et vnctionis extreme sacra recipe: phibitione hmōi seu aliquibus lris sup hoc a sede pdicta ipetrandis que de ordine predicto et hac indulgētia spālē nō fecerint mentiōem nequaqs obstātibus valeatis: vobis auctoritate psentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre etc. Datū Reate octauo kal. septembris. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Innocētius.iiij. q fratres in terris excōicatorum possint celebrare ianuis clausis. Habet sub plumbo Parisi. Meth. et brugis.

Innocentius eps seruus seruor dei. Dilectis filijs gñali et puincialibus ministris ceterisqs fribus ordinis frm minor. Salutem et aplicam bñdictionem. Eis qui sanandis aiarum morbis verbo medentes et ope solerter inuigilant libenter illa de spāli grā indulgemus: per que diuinis suffulti psidijs tutius et vtilius valeant hominum salutem pcurare: hinc est q vestris deuotis supplicationibus inclinati: psentium vobis auctoritate concedimus: vt cum ad loca interdicto supposita: vos venire ptigerit: possitis in eis excōicatis et interdictis exclusis ianuis clausis submissa voce et nō pulsatis campanis diuina officia celebrare: nisi id vobis fuerit spāliter interdictū. Nulli ergo omnino hoium liceat hāc paginā nostri idulti aut pcessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs aūt hoc attētare psumpserit: indignatiōem oipotentis dei et beator Petri et Pauli aplorum eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni idibus Januarij. Pontificatus nostri Anno tertio.

¶ Bñdictus.xj. pcedit exemptionē copiosam ordinarior vt Bonifaci.viij. et Nicolaus.iiij.

Enedictus eps etc. Dilectis filijs gñali et prouincialibus ac vniuersis fribus ordinis fratrū mi. Sa. et apo. bñd. Inter ceteros ordines quos celestis agricole sūma benignitas in orto plantauit ecclesie fratrum minor ordinem iam per orbis puinctias superna gratia propagante diffusum: dum minori fūgeremur officio sincera caritate dileximus: ad statum eius feliciter pmouendum sollicitis studijs intendētes: nec minuit vtiqz sed auxit potius circa ipm phabite dilectionis affectū psone nre subsecuta pmotio ad apicem aplice dignitatis: cum tāto ppensius ad ipsius ordinis intendamus augmētum: qzto nobis facultas psantior qzqz nris nō exigētibus meritis noscit celitus attributa. Licet igit nonnulli romani pontifices pdecessores nri pfatū ordinem a platorum iurisditiōe quorūlibet prorsus exemerint: ipmqz fore decreuerint per ipsor litteras spāles exeptum. Nos tū ordinem ipm ob salutis fructus innumeros qui ex ipo nosciunt aiabus fideliū puenire gerentes in visceribus caritatis. Et ppterea nolentes oino vt quisqz cuiuscūqz sit ordinis: dignitatis: pditiōis: aut status vos generaliter vel specialr ac psatum ordinem sup exemptiōem ipsius ac alijs vestris dicti ordinis libertatibus et imunitatibus quibuscūqz sub quauis forma vel expssione verborum vobis et eidem ordini ab apostolica sede concessis impugnare: impedire: ac turbare valeat: vl

quolibet molestare: vos ꝛ ordinem ipm ab omnium ꝛ singulorum quorumlibet platorum ꝛ psonarum ecclesiasticarum oimoda ptãte ac iurisditiõe prorsus eximim' de aplice plenitudie ptãtis: ita q nec ét rõne dilecti cõmissi vl' initi pct': aut rei site posite vel exñtis pro loca vra excepta possitis corã eis. Nõ obstãte pstitutiõe felicis recordatiõis Innocētij pape. iiij. pdecessoris nri i pciũ edita ipeti molestare seu quoslz puenire decernentes vos ꝛ ordinē ipm imediate idez sedi ac soli tm̃mõ Romano põtifici subiacere. Ecclesias insuper oratoria domos ac loca q tenetis ꝛ inhabitatis ad presens: ac tenebitis ꝛ inhabitabitis in futurum dum ꝛ quotiens vos illa tenere ꝛ inhabitare contigerit excepta prorsus existere nulloqz medio sedi subesse decernimus presidibate. Nulli ergo oino hominum liceat hãc paginã nre exceptiois decreti derogationis ꝛ cõstitutionis infrigere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs autem hoc attentare psumpserit: indignationez oipotentis dei ꝛ beatorum Petri ꝛ Pauli aplorum eius se nouerit incursurum. Datuz Rome apud sanctũ Petruz. iiij. nonas aprilis Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Nico. iiij. pcedit monialib' sancte Clare ne tenerent ad exhibēdas pcurationes ꝛc. Legatis vel quibuscũqz personis.

Icolaus eps seru' seruorum dei. Dilectis in xpo filiabus vniuersis abbatissis ꝛ pventib' inclusarũ monasteriorum ordinis scẽ Clare. Salutẽ ꝛ aplicam bñdictõem. Quanto studiosius deuota mēte ꝛ humili ptẽplationis aio diuinis vacatis obsequijs: tãto libentius vestre pacis pcuramus cõmodũ ꝛ qetis. Attēdētes igit q lz plurima monasteria vestri ordinis varias possessiones obtineant: idez tñ ordo in paupertate fundatur vosqz volũtarie paupes xpo pauperi deseruitis. Vestris supplicationib' iclinati vt vos seu vestrarum alique ad exhibēdũ pcurationes aliqs legatis vel nũcijs aplice sedis siue ad pstandũ subuentionẽ quãcũqz: vel ad ptribuendum in exactioib' vel collectis seu subsidijs aliqb' p dicte sedis seu legatorum aut nunciorum ipsorum seu rectorum quascũqz impetratas vel impetrãdas etiã minime teneamini nec ad id cogi possitis etiaz si in hmõi sedis eiusdez ptineatur lrĩs: q ad queuis excepta vel non excepta loca ꝛ monasteria se extendãt: ꝛ aliqua eis cuiuscũqz tenoris existat ipsius sedis indulgētia pcessa nisi forsan lre ipse dicte sedis de idulto hmõi ꝛ de ordine vestro ac noie Cardinalis: cui gubernatio: ptectio: ꝛ correctio fratrum minorum: ac etiaz cura monasteriorum abbatissarum monialiũ scẽ Clare ordini psentium ꝛ futurorum pro tpe cõmisse fuerint: plenã ꝛ expssaz fecerint mentionē aucte vobis psentium idulgemus. Nos. n. decernim' irritas ꝛ inanes interdicti suspensionis aut excõicationis snias si quas in vos vel in aliquã vestrũ aut aliqd monasteriorum vestrorum seu quoscũqz alios vri occasione pmissorum ptextu ptra hmõi pcessiõis nre tenorem per quecũqz decetero ptigerit pmulgari. Nulli ergo oino hoium liceat hãc paginã nri indulti aut pcessiõis infringere: vel ei ausu temerario pire. Si qs aũt hoc attentare psumpserit indignationē oipotentis dei ꝛ beatorum Petri ꝛ Pauli aplorum ei' se nouerit icursurum. Datuz Apud vrbem veterem. xv. kal. Februarij. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Nico. iiij. phibet diuisionem puinciarum absqz sedis apostolice licentia fieri.

n Icolaus eps seruus seruorum dei. Dilectis filijs generali ꝛ puincialibus ministris ac vniuersis fratrib' ordi. mi. Sa. ꝛ apo. bñ. Quia puinciarum ordinis vestri distinctio in gñali caplo pridem dum adhuc felicis recordationis Gregorius papa. ix. pdecessor nr viueret celebrato: sua in caplo ipso pdecessore pfato exhibente psentia facta fuit: lz postmodũ fuerit duarum puinciarum diuisio subsecuta. Nos volētes vt pdicta distinctio solēniter edita siue facta: ꝛ etiã pfata postmodũ subsecuta diuisio robur obtineat ppetue firmitatis. aplica aucte statuimus ordinamus ꝛ districtius inhibemus: ne decetero aliarum puinciarum pdictarum alia distinctio seu diuisio vel nouarum puinciarum multiplicatio absqz pontificis Romani psentia ꝛ ipsius lrã spãliter per eius patentes lrãs cõcedenda facientes plenam ꝛ expssam de hmõi statuto ordinatiõe ac inhibitione necnõ dilecti filij nri. M. sancte Marie i portu diaconi Cardinalis: cui gubernatio: ptectio: ꝛ correctio fratrum vestri ordinis p sedem aplicaz sunt cõmisse: vel eius cui eas cõmitti

mitti

mitti ptigerit in futuꝝ quolibet psumat. Nos enim nihilominus irritū decernimus ꝛ inane:si secus in hac parte ptigerit attentari. Nulli ergo oino hoium liceat hanc paginā nr̄i decreti ordinationis inhibitionis ꝛ pstitutionis ifringere:vel ei ausu temerario pire. Si qs aūt hoc attētare psumpserit indignationem oipotētis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli aplōꝝ eius se nouerit incursurū. Datum Reate.iiij. Idus Maij. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Nico.iiij.pcepit exemptionem totalē ordini minoꝝ:ipm imediate sedi aplice submittēdo. Habet sub auctētico in puentu Rothomagēsi ꝛ alibi:sed originale habet sub plumbo in conuentibus Parisiensi ꝛ Methensi.

Nicolaus epūs ꝛc. Dilectis filijs gnāli ꝛ prouincialib' ministris ac vniuersis frib' ordinis frm̄ mi. Sa.ꝛ apo.bñdi. Quia nōnulli qui hesitare se asserunt vbi nō est aliqtenus hesitādum nō sine malignitatis astutia in dubiuȝ reuocare conant:vtrū vos ꝛ ordo vester exēptionis puilegio gaudeatis:ꝛ an iuris ꝛ ppꝛietatis beati Petri:ac etiaȝ a cuiusuis alterius a iurisditione prorsus exēpti:ꝛ taȝ in spūalib' qȝ tpalib' quoꝝ vobis vsum hic lȝ imediate subiecti sedi aplice existatis qȝcūqȝ vobis ꝛ eidē ordini p diuersos pdecessores nr̄os Romanos pōtifices sup his plene sicut asseritur sit puisum. Nos vr̄e ac eiusdē ordis puidere geti pine sollicitudinis studio intēdentes sicqȝ volētes sup hoc oēm dubitationis ambiguitatis ꝛ querele mām funditus amputare:ne qs vos ꝛ eundeȝ ordinē sup exemptione hmōi:ac alijs vestris ꝛ ipsius ordinis libertatib' ꝛ imunitatib' qbuscūqȝ vobis ꝛ ei ab aplica sede pcessis impugnare valeat vel quolibet molestare:vos ꝛ ordineȝ ipm a cuiusuis alteri' iurisditiōe oimoda prorsus eximim' de gra spāli decernētes vos ꝛ eundeȝ ordinē imediate sedi subiacere pdicte. Ecclesias vero ꝛ oratoria:domos:loca:libros:vtēsilia:ꝛ alia mobilia ꝛ imobilia quoꝝ vsuȝ habetis ex licito cū ceteris quocūqȝ mō ptinentib' ad pdicta:ꝛ aliqd pdictoꝝ in ius ꝛ ppꝛietateȝ beati Petri aplica auctoritate suscepimus illis ex eis dūtaxat exceptis in qb' expsse donatores seu trāslatores sibi ppꝛietatem ꝛ dñium pstiterit reseruasse. Preterea ecclias:oratoria:domos ꝛ loca pdicta que tenetis ꝛ inhabitatis ꝛ tenebitis ꝛ ihabitabitis in futuꝝ dū ꝛ quotiēs vos illa tenere ꝛ inhabitare ptigerit:esse oino exēpta decernimus:nulloqȝ medio sedi memorate subesse. Nulli ḡ oino hoium liceat hāc paginā nr̄e exēptiōis:decreti:susceptiōis ꝛ pstitutiōis infrigere:vel ei ausu temerario pire. Si qs aūt h attētare psumpserit:idignatiōem oipotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli aplorum eius se nouerit incursuꝝ. Datum Rome apud scm̄ Petrū.ij.kal.Maij. Pontificat' nr̄i Anno pmo.

¶ Bonifa.papa.viij.pcedit monialib' sancte Clare vt gaudeant priuilegijs frm̄ minorum.

Bonifacius epūs ꝛc. Dilectis in xpo filiab' vniuersis abbatissis ꝛ pūetib' inclusaꝝ scē Clare pn̄tib' ꝛ futuris. Sal.ꝛ apo.bñ. In sinu sedis aplice vester ordo psistēs sic splēdet p icremēta virtutū:qȝ digne mereat pcipuis attolli fauorib' ꝛ spūalib' gratijs pfoueri. Nos qdem ordinē ipm libēter pſeqmur pꝛogatiua fauoris ꝛ augmēta suoꝝ pcessuuȝ pmouem'. Sane felicis recordationis Urban' .iiij. pdecessor nr̄ cuȝ multa puidētia rl̄am viaȝ istituit sub q̄ dño seruitis ꝛ vt eā possitis salubri' obseruare:ꝛ ne sub diuersoꝝ magisterio viuēdi modos icurrē valeat differētes: iter cetera statuit vt sub illoꝝ cardinaliū q sorēt pro tpe gubernatōi ptectiōi atqȝ correctioni ordis frm̄ minoꝝ a sede aplica deputati:obediētia cura ꝛ regimie deberetis decetero pmanere:qbus teneremini firmiter obedire:ꝛ ipsi aiaꝝ vr̄aꝝ sollicitudinē gerētes ꝛ curaȝ monasterijs ordinis dicte scē ꝛ psonis degētib' in eis capellanis puersis ꝛ familie taȝ p se qȝ p viros ydoneos quotiens expedire videbit visitationis offm̄ studerent impēdere corrigendo ꝛ reformādo ibidem tam in capite qȝ in membris que correctiōis seu reformatiōis causa noscerēt indigere:instituerent nihilominus ꝛ destituerēt ordinarent atqȝ disponerent:put bm deuȝ expedire viderent. Cum igitur per hec ꝛ alia inter vestrum ꝛ dictorum fratrum minoruȝ ordines specialis esse caritas censeatur: nos volentes qȝ idem ordo vt felicioribus:exinde augeat auspicijs:ꝛ vt tanto salubrius possitis deo reddere vota vestra quanto potioribus fueri

tis libertatib⁹ ꝛ gratijs a sede apl'ica cōmunite: apl'ica aucte vobis cōcedimus vt vos ac oia ꝛ singula monasteria vestri ordis tam exēptiōis priuilegijs q̄ oibus immunitatibus: libertatib⁹ ꝛ indulgentijs: ac alijs puilegijs qbuscūq̄ vtamini ꝛ gaudeatis: ac vti ꝛ gaudere possitis que pfato frm̄ minoꝝ ordini ac eius frib⁹ ꝛ psonis sunt ab eadē sede pcessa vel in posteꝝ pcedent: quaten⁹ hmōi exēptionis puilegiū ꝛ imunitates libertates indulgētie: ac alia puilegia vobis cōpetūt: vel cōpetere pñt vel poterūt: ꝛ q̄ten⁹ vos ꝛ monasteria ipsa potestis ꝛ poteritis esse capacia eorūdem. Nulli ergo oino hoiꝫ liceat hāc paginā nr̄e pcessiōis infringere: vel ei ausu temerario pꝛraire. Si qs autem hoc attentare psumpserit indignationem omnipotētis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ eius se nouerit incursurum. Datū Rome apud scm̄ Petruꝫ nonis aprilis. Pontificatus nostri anno quarto.

¶ Joānes papa vigesimus scdo dānat ꝛ reprobat quosdam articulos quos tenuerat qdā Jo. magister Parisiensis. Q: i. est parisius.

Joannes eps seruus seruoꝝ dei. Venerabilib⁹ fribus Patriarchis archiepis ꝛ epis: ac dilectis filijs ecclesiasticis ad quos psentes puenerint. Salutem ꝛ aplicam bn̄dictionē. Vas electionis doctor eximius ꝛ egregius pdicator cuius pdicatio mundum docuit vniuersum psumptuosam illoruꝫ audaciam refrenare sollicitus qui prudētie ppꝛie innitentes in errores varios plabunt: nō plus sapere q̄ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem salubri doctrina suggessit vt iuxta sapientis eloquia: quisq̄ prudentie sue modum ponat. Sane cum dilectum filium magistrum Joānem de poliaco sacre theologie doctorē certis ex causis de frm̄ nr̄orum consilio ad nostrā psentiam vocassemus: fide digna ad nostrū relatio pduxit auditum: q ipse in qbusdam articulis tangentib⁹ pnie sacrm̄ non sobrie: sꝫ perperam sapiebat infrascriptos articulos ptinentes errores: docēs publice in suis pdicationib⁹ ꝛ scholis. ¶ Primo siqdem astruens q confessi fratrib⁹ habentib⁹ lniam gn̄alem audiendi cōfessiones tenentur eadeꝫ peccata que pfessi fuerant iteꝝ confiteri ppꝛio sacerdoti. ¶ Secundo q stante statuto ōis vtriusq̄ sexus edito in concilio generali Romanus pontifex non pōt facere q parochiani nō teneant pfiteri oia peccata sua semel in anno ppꝛio sacerdoti quē dicit parochialem sacerdotem curatū: imo neq̄ deus pōt hoc facere: q: (vt dicebat) iplicat contradictionem. ¶ Tertio q papa non pōt dare lniam gn̄alē nec ptātē audiendi pfessiōes: imo nec deus qn pfessus habēti lniam gn̄alē teneat pfiteri suo ppꝛio sacerdoti quē dicit esse (vt pmittit) parochialeꝫ sacerdotem. Nos igit scire volentes si suggesta nobis veritatem haberent articuloꝝ pmissoꝝ eidē magistro Joāni copiā fecimus assignare: ꝛ ad defensioneꝫ sui audientiam plenā pbuimus tam in nr̄a ꝛ dictoꝝ frm̄ nr̄oꝝ pñtia in pcistorio q̄ alias coraꝫ aliqb⁹ de ipsis frib⁹ per nos ad hmōi deputatis. Verū etiā lꝫ pfatus magister Joānes pfatos articulos ꝛ ptēta in ipsis defendere niteret: asserebat se tū paratū credere ꝛ tenere in pmissis ꝛ alijs ea que credēdum ꝛ tenēdū esse sedes aplica diffiniret. Nos igit attēdētes q dictoꝝ articulorum assertio pdicatio ꝛ doctrina redūdare poterāt in multaꝝ pniciem aiaruꝫ: ipsos p plures magistros in theologia examinari fecimus diligenter nosipsi etiā cum dictis fratrib⁹ nostris collationem habuim⁹ sollertē cū ipsis: per quā qdem collatiōem ꝛ examinationē: pꝛijs demōstratis in pcistorio reuocauit: asserens se credere eos non veros: sed eoꝝ pꝛium veꝫ esse cum diceret se nescire rationib⁹ sibi factis in contrarium replicare. Ideoq̄ ne per assertionem pdictoꝝ ꝛ doctrinam hmōi in errorem (qd absit) anime simplicium plabant: oēs pdictos articulos ꝛ quēlibet eoꝝ tanq̄ falsos ꝛ erroneos a doctrina sana deuios aucte aplica dānamus ꝛ reprobamus de dictoꝝ frm̄ consilio doctrinā ipsis contrariā veram esse ꝛ catholicam: asserentes q illi qui pdictis fratribus confitent: non magis tenent pctā eadem cōfiteri q̄ si alias illa fuissent cōfessi eoꝝ ppꝛio sacerdoti iuxta dictū pcilium generale. Optantes autem veritatis vias notas esse fidelibus ꝛ cunctis erroꝛib⁹ precludere aditum ne subintrent: felicis recordationis Alexandri qnti ꝛ Clementis quarti romanoꝝ pontificuꝫ pdecessoꝝ nr̄orum vestigia imitādo: vniuersis ꝛ singul' districti⁹ inhibem⁹: ne qsq̄ dictos articulos p nos vt pmittit

dānatos

dánatos: et etiam reprobatos et contenta in eis vel aliquo ipsorum utpote a catholicis mentibus respuenda: tenere audeat seu defensare quolibs vel docere. Quocirca universitati vestre per apl'ica scripta districte pcipiendo mandamus quod vniuersi et singuli vestrum in ciuitatibus et diocesibus vestris conuocato clero conuenienter pmissa oia et singula per vos seu alios solemniter publicetis.

¶ Nos. n. magistro Joáni mandamus quod ipse in scholis et in sermone parisiensi pdictos articulos et contenta in eis tanquam veritati contraria proprie vocis oraculo et asseueratione constanti publice debeat reuocare qd se facturũ dictus magr Joannes efficaciter repromisit. Datũ Auinion. viij. Augu. Pontificatus nostri Anno qnito.

¶ Anno. papa. iiij. concedit ne fres nri ab ordine eiecti vel egressi: possint trásire ad ordines btí Aug. templariorum etc. bñ tñ ad alios ordines. Hec habet sub auctentico in cõuẽtu Rothomagen. Originalis vero est in cõuentu Parisius Mathen. Brugensi et alibi.

Innocẽtius epũs seruus seruorũ dei. Dilectis filijs gñali et puin. mini. or. frm mi. Salu. et apo. bñd. Paci et tráqllitati vestre pñia volẽtes ipostez sollicitudine puidere vt eiectis de vro ordie vl egressis q receptiõe in eodẽ ordie suis exigẽtib' culpis reddiderint se indignos tráseundi ad alios ordies approbatos: pterq ad btí Augu. templariorum hospitalariorum et aliorum religiosorum arma portãtium: ad vitãdam occasiõe euagádi cũ vestris testimõialib' lris auctẽ nra lniaz dare possitis pelná vobis de frm nrorum cõsilio concedimus auctẽ pñtiu facultatem districti' inhibẽtes ne tales alr ad aliũ ordinẽ trásire vel aliq ipsos recipe seu retinere psumát absq lnia sedis aplice spẽali faciente plená de pñtib' mẽtione. Nulli g oino hoiũ liceat hác paginá nre cõcessiõis et inhibitiõis ifrige: vel ei ausu temerario cõtre. Si qs aũt h attentare psũpserit: idignationẽ oipotentis dei: et btõz Petri et Pauli aplorũ eius se nouerit incursurũ. Datũ Lugduni. xvij. kl. setembris. Pontificat' nostri Anno tertio.

¶ Inno. iiij. concedit gñali mistro vt possit visitare et corrigẽ frẽs q morant in obseqijs aliorum.

Innocentius epũs etc. Dilecto filio mini. gñali ordi. fri mi. Sa. et apo. bene. Cũ sicut te accepimus intimáte nõnulli ex frib' tui ordis q de supiorib lnia in aliorum obseqjs cõmorant exẽptos se a tua iurisditioue credentes talia plerũq ppetrát: p que detrahit ordini et scádalũ inde gñat. Nos tuis supplicatiõib' iclinati pñtium tibi auctẽ concedim' vt vniuersos fr̃es q morant in obsequijs aliorum (illis dũtaxat exceptis qui fuint vl fuerint ad legatorum aplice sedis seruitia deputati) libere valeas visitare corrigere: amouere: ac alios eis substituere: put scdm deum videris expedire. Non obstãtibus qbuscũq lris seu indulgẽtijs sedis aplice p quas id valeat impediri. Cõtradicentes p censuram ecclesiasticá appellatione postposita cõpescendo. Datum Lugduni. xvij. kl. septẽbris. Pontificatus nostri Anno quarto.

¶ Cle. iiij. centũ dies indulgẽtie cõcedit in festis in hac bulla contentis. Hr parisi' sub plũbo.

Clemens epũs seru' seruorum dei. Dilectis filijs gñali ac puin. ministris et vniuersis frib' ordis minorum. Salutẽ et apostolicam bñdictionẽ. Loca scõz oĩum pia et prompta deuotiõe sunt a xpi fidelibus venerãda: vt dum dei honoram' amicos: ipsi nos amabiles deo reddant: et illorum nobis vendicantes quodãmõ patrociniũ apud ipz: qd merita nra nõ obtinẽt: eorum mereamur itercessionib' obtinere. Cupientes igit vt eccl'ie locorum vrorum congruis honorib' frequẽtent: oib' vere penitẽtib' et cõfessis q ecclesias ipsas in dedicationib' ipsarũ ac anniuersario dedicationũ earum die ac vsq ad octo dies sequẽtes: necnon in beate Marie virginis scõz Fráncisci Antonij et Clare: ac etiá aliorum scõz in quorum honore altaria maiora in ecclesijs ipsis sunt cõstructa festiuitatibus cũ deuotionis venerabilr visitauerint: de oipotẽtis dei mĩa et btõz Petri et Pauli aplorum ei' auctẽ cõfisi centũ dies de iniunctis sibi penitẽtijs. Annis singulis misicorditer relaxam'. Datũ Perusij. v. Jdus octobris. Pon. nri Anno pmo.

¶ Greg. x. confirmat libertates et imunitates a pdecessorib' suis ordini minorum concessas.

Gregorius epũs seruus seruorum dei. Dilectis filijs gñali ac pui. ministris custodib' guardianis ceterisq fribus ordi. mi. Salutem

z aplicam bñdictionem. Cum a nobis petitur qđ iustuȝ est z honestũ: taȝ vigor eqtatis q̃ⱥ or/do exigerit rõnis vt id p solitudinẽ officij nr̃i ad debitũ pducat effectũ. Ea pp dilecti in dño filij vestris iustis postulationib⁹ grato ꝯcurrẽtes assensu: oẽs libertates z imunitates a pdecesso: ib⁹ nr̃is romanis pontificib⁹ siue p puilegia seu alias indulgẽtias ordini vr̃o seu vobis ꝯcessas: sicut eas iuste ac pacifice obtinetis: vobis z eidẽ ordini auctẽ aplica ꝯfirmamus: z p̄senti scripti patrocinio cõmunim⁹. Nulli ḡ oĩo hoīum liceat hãc paginã nr̃e ꝯfirmatiõis infringere: vel ei ausu temerario ꝯire. Si qs aũt hoc attentare p̄sumpserit indignationẽ oipotentis dei z beato⁊ Petri z Pauli apoſto⁊ ei⁹ se nouerit icursu⁊. Datũ Lugduni. x. kal. Setẽbris. Pontificatus nostri Anno tertio.

¶ Boni. viij. libe⁊ ꝓcessuȝ in crimib⁹ ꝯcedit p̄latis apicib⁹ iuris atq3 appellatiõe postposit⁊.

Bonifacius eps seru⁹ seruo⁊ dei. Dilectis filijs gñali z ꝓuin. ministris ac vniuersis frib⁹ ord. frm̃ mino⁊. Sa. z apo. bñd. Ad augmẽtũ ꝯtinuum religionũ z ordinũ quos romana suscepit z approbauit ecclesia: p̄mis studijs intẽdentes z ꝯsiderãtes attentius q̄ nõ intermissa sedulitas disciplinæ religiones z ordines supradictos statusq3 regulares salubriter dirigit z ꝯseruat. Quoq3 si eã perire vel remitti ꝯtingeret ordo ql3 collabi necio cogeret. Pensantes etiã q̄ si regulariũ psona⁊ correctio rimas iuris z apices seq̄ret hmõi rigor lentesceret: ac multiplici laxatiõe torperet. Nos vestris supplicationibus inclinati vobis auctẽ aplica indulgem⁹ vt ad correctiões z punitiões frm̃ eiusdem ordinis delinquẽtium infligendas p̄lati ordinis supradicti ad quos eedẽ spectare noscunt: rimulis z apicib⁹ ipsis postpositis libere ꝓcedere valeant fm̃ ꝯsuetudines approbatas: z gñalia facta z etiã fienda ipsius ordinis instituta: nec volum⁹ eisdẽ licere frib⁹ ab eisdẽ correctiõib⁹ z punitiõib⁹ aliq̄ten⁹ appellare: puia in h̃ deliberatiõe ac maturitate debita obseruatis. Nulli ergo oĩno hoīum liceat hãc paginã nr̃e ꝯcessionis infrigere: vel ei ausu temerario ꝯire. Si qs aũt hoc attẽtare p̄sumpserit: indignationeȝ oipotentis dei z beato⁊ Petri z Pauli apo⁊ eius se nouerit incursu⁊. Datuȝ Rome apud scm̃ Petrum. ij. Idus nouẽbris. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Joan. xxij. ꝯseruatores ordis instituit ꝯ molestatores atq3 oppressores archiepos epõsq3 in his ꝯtentos pro gñali ministro z fribus suis.

Joannes eps seru⁹ seruo⁊ dei. Venerabilib⁹ frib⁹ Bracharen. archiepiscopo z Mindionen. ac Legion. epis salutem z aplicaȝ bñdictõem. Dilectos filios ministrũ gñalem z frẽs ordis mino⁊: qui in decore scẽ religionis virtutũ dño militãtes ac cru cingẽtes cũ vicijs z ꝯcupiscẽtijs carnẽ suaȝ ad diuine maiestatis obsequia trahũt alios p exemplum: infra pietatis aplice vbera complectẽtes dignũ eẽ ꝯspicim⁹ eos ꝯgruis p̄sidijs cõmuniri: vt eo deuotius quo qetius pacis famularent auctori. Cũ itaq3 sicut ex parte dicto⁊ ministri gñalis z frm̃ fuit ꝓpositũ corã nobis: ipsi a nõnullis q nomẽ dñi in vacuũ recipe non formidãt: diuersis z grauib⁹ iacturis iniurijs violentijs z molestijs in diuersis mũdi partib⁹ ex regnũ frãcie affligant. Nos eo⁊ dẽ ministri z fratrũ ꝓuidere qeti: z maligno⁊ conatib⁹ obuiare volẽtes: frnitati vr̃e p aplica scripta mãdam⁹: quaten⁹ ex dcm̃ regnũ vos vel duo aut vn⁹ vestrum p vos vel aliũ seu alios: etiã si sint extra loca in qb⁹ deputati estis conseruatores z iudices: eisdem ministro z frib⁹ efficacis defensiõis p̄sidio assistentes: nõ pmittatis eosdẽ a p̄dictis vel qbuscũq3 alijs indebite molestari vel eisdeȝ dãna: violẽtias: iniurias: z molestias irrogari: facturi eisdem ministro z fratrib⁹ cum ab eis vel procuratore: aut procuratoribus eo⁊ fueritis requisiti de predictis z alijs personis quibuslibet de quibuscunq3 molestijs: violentijs: iniurijs: atq3 dãnis p̄sentib⁹ z futuris: in illis. v3. que iudicialẽ reqrũt indaginẽ: de plano sũmarie sine strepitu z figura iudicij: in alijs vo put qualitas eo⁊ exigerit iustitie cõplemẽtum: molestatores: presumptores z iniuriatores hmõi necnõ ꝯdictores qslibet z rebelles cuiuscũq3 dignitatis: status: ordis: vel ꝯditionis extiterint: etiã si põtificali p̄fulgeant dignitate: qñcũq3 z quotienscũq3 expedierit p censurã ecclesiasticã appellatiõe postposita cõpescẽdo: inuocato ad

hoc

hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis: nō
obstātib⁹.Fe.Re.Bonifacij pape.viij.p̄deces/
soris nr̄i in qb⁹ cauet ne aliqs ex suā ciuitatem
ꝛ diocesim nisi in certis exceptis casib⁹ꝛ in illis
vltra vnā dietam a fine sue diocesis ad iudiciū
euocet:seu ne iudices ꝛ ꝯseruatores a sede dpu
tati p̄dicta extra ciuitatē ꝛ diocesim in qb⁹ de/
putati fuerint:ꝯtra quoscūqꝫ ꝓcedere: aut alij
vl'alijs vices suas cōmittere siue aliquos vltra
vnā dietā a fine diocesis eorūdē trahere presu/
māt:seu ꝙ de alijs manifestis iniurijs ꝛ violen
tijs ꝛ alijs q̄ iudicialē indaginē exigunt:penis
in eos si secus egerit ꝛ in id ꝓcurātes adiectis:
ꝯseruatores se nullatenus itromittāt:ꝛ tam de
duab⁹ dietis in ꝯcilio gn̄ali:dūmō vltra tertiā
vel quartā dietā aliqs vltra suā ciuitatē ꝛ dio.
cesim auc̄te p̄ntiū ad iudiciū nō trahat q̄ꝫ alijs
ꝯstitutionib⁹ qbuscūqꝫ a p̄decessorib⁹ nr̄is ro/
manis pontificibus taꝫ de iudicib⁹ delegatis ꝛ
ꝯseruatorib⁹q̄ꝫ psonis vltra certum numeꝝ ad
iudicium nō vocādis:aut alijs editis q̄ vestre
possent in hac parte iurisditiōi:aut prāti eiusqꝫ
libero exercitio qūolibet obuiare:seu si aliqbus
cōiter vel diuisim a p̄dicta sit sede indultuꝫ:ꝙ
excōicari suspendi vel interdici: seu extra vel
vltra certa loca ad iudiciuꝫ euocari nō possint
per lr̄as aplicas nō facientes plenaꝫ ꝛ exp̄ssam
ac de verbo ad v̄bū de indulto hmōi ꝛ eoꝝ pso
nis locis ordinib⁹ꝛ noībus ꝓprijs mentioneꝫ:
ꝛ qualibet alia indulgētia dicte sedis gn̄ali vel
spāli cuiuscūqꝫ tenoris existat:p quā p̄sentibus
nō expressam vel totalr̄ nō insertam vestre iu/
risditionis explicatio in hac parte valeat qūo,
libet impediri:ꝛ de qua cuiusqꝫ toto tenore de
verbo ad verbuꝫ in nostris lr̄is hn̄da sit mētio
spālis.Ceteꝝ volumus ꝛ auc̄te aplica decerni
mus ꝙ qlibet vr̄m ꝓsequi valeat articulū:etiā
per alium inchoatū:q̄ꝫuis idem inchoans nul
lo fuerit impedimēto canonico ipedit⁹.Qdqꝫ
a datis p̄sentiuꝫ sit vobis ꝛ vnicuiqꝫ vr̄m in p̄/
missis omnib⁹ ꝛ eoꝝ singulis ceptis ꝛ non ce.
ptis p̄sentibus ꝛ futuris ꝑpetuata ptās ꝛ iuris
ditio attributa:vt eo vigore eaqꝫ firmitate pos
sitis in p̄missis oībus ceptis ꝛ nō ceptis p̄senti
bus ꝛ futuris:ꝛ pro p̄dictis ꝓcedere:ac si predi
ctaomnia ꝛ singula coraꝫ vobis cepta fuissent
ꝛ iurisditio vestra ꝛ cuiuslibet vestrū in predi/
ctis oībus ꝛ singulis per citationē vel modum
alium ꝑpetuata legitimū extitisse:cōstitutiōib⁹
predicta sup ꝯseruatorib⁹ ꝛ alia qualibꝫ in ꝯtra
riuꝫ edita nō obstāte.Datū Auinioñ.sexto.kl'.
may.Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Decretum ꝯcilij Cōstancieñ.separās quos/
dam fratres minores de obseruantia siue famu/
lia ab alijs eiusdem ordinis tam conuentualib⁹
q̄ꝫ de vera ꝛ prima obseruantia regulari.

S Acro sancta cōstancieñ.synodus.Dilc/
ctis ecclesie filijs gn̄ali ꝛ ꝓuincialibus
ministris ꝛ custodibus ꝛ ceterisqꝫ ordis mino/
rū p̄latis ac fratrib⁹.Salutē ꝛ oīpotētis dei bn̄
dictionē.Supplicationib⁹ psonaꝝ q̄ voto reli
gionis sunt astricte illis presertim libenter an/
nuimus:quos ad finem tendere cōspicim⁹ per
quē psone ipse sub placida trāqllitate iuxta suā
ꝓfessionem quiescāt:ac sedulū ꝛ tranqllum in
humilitatis spiritu dn̄o valeant reddere famu
latū.Nup siqdem supplicatio pro pte religioso
rū viroꝝ guardianoꝝ ꝛ frm̄ vestri ordinis cō/
uentuum.videlicet de sancto Audomaro mo/
rinensis de sagio sagiensis:de varēnis remen/
sis:de dola bisuntinēsis:de lavalleguidonis ce/
nomanensis:de clecio nanetensis: de ambasia
turonensis:de sancto Joanne angliacensi xan/
tonensis:de bercorio:de toleto ꝛ fontiniaco:co
mitis malcacensis diocesum infra prouincias
Francie:burgundie ꝛ turonie iuxta moduꝫ di
cti ordinis existentium nobis humiliter p̄sen/
tata cōtinebat:ꝙ diuina operāte clemētia his
tēporibus nouissimis regularis obseruātia ve/
stri iam dicti ordinis in p̄fatis cōuentibus in/
ceperat vigere:sꝫ varijs obstātibus impedimē
tis per ministros ꝛ custodes illarum ꝓuincia/
rum eis prestitis in ipsa obseruantia nō medio
criter impediebant:quoꝝ impedimētoꝝ occa/
sione scādala multa pullulabāt:humiliter ꝛ de/
uote supplicātes:quaten⁹ eis de remedio opor
tuno prouidere dignaremur. Eoꝝ igitur sup/
plicationi tanq̄ꝫ iuste benigne annuentes cu/
pientes scādala queqꝫ de medio ordinis vestri
tollere:atqꝫ vnitate in eo conseruata fratres in
pacis dulcedine confouere:statuimus ꝛ decer/
nimus eisdē supplicationib⁹ fore prouidenduꝫ
ꝛ de facto tenore presentium ꝓuidem⁹ eis iux
ta formaꝫ per reuerēdissimos patres dominos:
vꝫ.Jordanū epiścopū albanēsem de vrsinis ip

sius ordinis ꝓtectorem ⁊ Petruꝫ tituli sancti Grisogoni presbyterꝫ cameracẽsem vulgariter nũcupatum scẽ ecclesie Romane cardinales ⁊ alios ex parte huius sacri cõcilij sup hoc spãlr deputatos:ordinatã ⁊ traditã:atqꝫ ꝑ religiosuꝫ viruꝫ frẽm Joãnẽ de rocha in sacra pagina ꝓfessorẽ ⁊ vicariũ in pñti ꝯcilio cui minister generalis vna cũ plurib⁹ alijs magistris ⁊ discretis frib⁹ordinis vestri ex vna pte:⁊ frẽs dictos ꝯuẽtus repñsentãtes ex alia ꝯcordatã.vꝫ.ꝙ frẽs predictoꝝ ꝯuentuuꝫ decetero ⁊ quousqꝫ aliud sup hoc ꝑ sacrũ gñale ꝯciliũ ordinatum fuerit: possint ⁊ valeant qlibet in sua ꝓuincia eligere de ꝑdicta stricta obseruãtia vnũ frẽm ydoneuꝫ quẽ in scriptis ministro illius ꝓuincie pñtatũ: ipm dict⁹ ꝓuincialis minister īfra triduuꝫ post hmõi pñsentationẽ suum vicariuꝫ ꝯstituere debeat ad ipsos regẽduꝫ insolidũ loco ⁊ vice ei⁹: ⁊ eis ꝓuidẽduꝫ in oib⁹ qbuscũqꝫ ⁊ ipsis modis qb⁹ipse ꝓuincialis minister ꝓuidere posset eis ita ꝙ de ipsoꝝ frm̃ regimine in nullo se possint intromittere dicti ꝓuinciales vel custodes:sꝫ ad ipos vicarios cura ⁊ correctio eoꝝ oĩno ptineat:excepto ꝙ ad sue supioritatis cognitionẽ minister ꝓuincialis possit si voluerit ipsos visitare in ꝓpria ꝑsona:⁊ tũc punire de ꝯsensu maioꝝ ⁊ discretoꝝ ꝯuent⁹in quo fiet hec visitatio qcqd punitione reppererit dignũ:quẽ si cõstituere rẽnuerit ꝑdicto mõ:extũc eiusdẽ pñtati ꝯstitutio ad vicariũ ministri gñalis īferius annotatuꝫ deuoluaꝫ ⁊ ptineat absolute. Qui qdẽ vicarij hmõi trium ꝓuinciaꝝ possint ⁊ debeãt vna cũ frib⁹ discretis sibi subditis forma solita in electiõib⁹ ordis obsuata insimul eligere inter se vnũ alium frẽm ad hꝫ sufficiẽtẽ ⁊ idoneũ pro eorũdẽ vicarioꝝ correctiõe:⁊ totius huius stricte obseruantie in ꝑdictis ꝓuincijs meliori regimine quẽ per eos in scriptis ministro gñali ordinis q erit pro tpe pñtatum humilr ipm minister gñalis sup illos suũ vicarium ꝯstituere īfra triduũ post illã pñtationẽ benigne debeat ⁊ caritatiue. Aliogn ipso triduo trãsacto:sit ⁊ habeaꝫ vicari⁹ipsius gñalis auctate huius sacri ꝯsilij ꝯstitutus:q qdem vicarius gñalis in sua ꝯgregatione vel alias solus possit ⁊ debeat: vicarios pñfatos quotiens opus fuerit punire:⁊ si ib⁹ alijs sibi subditis ꝓuidere in oibus qbuscũqꝫ casib⁹ qbus minister gñalis eis potuisset ꝓuidere:ne ipsos vt sepius cõtingit quo tiens ministro gñali indigent longius oporteat euagari. Et pro hac vice ꝑmaria ꝯstituim⁹ in pñsentum ministri gñalis vicarium frm̃ Nicolaum radulphi apud nos de hac laudabili obseruantia:ꝓuidentia:ac diligẽtia sollerti multiplr cõmendatũ:quẽ volumus posse deponi quotiẽs vicarijs ⁊ alijs frib⁹discretis sepedictis videbitur expedire. Possit tũ gñalis mĩster q est ⁊ q erit ꝑ tpe:ipsos frẽs ⁊ ꝯuẽt⁹ in sua ꝑsona ꝓpa quotiens voluerit visitare ꝑlibato vicario nõ obstãte ⁊ punire si qd in dicta visitatiõe puniendũ reppererit:sicut moris est in ordine ⁊ alias facere ꝯsueuit. Uerũtñ non intẽdim⁹ ꝙ pñfati vicarij ꝑp mortẽ depõnem seu mutationem illoꝝ quoꝝ vicẽ fungenꝫ:possint a suis officijs remoueri vł in eis impedirı:nisi sup hꝫ assensus maioꝝ ⁊ discretoꝝ sibi subditoꝝ ꝑus interuenerit:ad quos semp eos deponere ⁊ alios eligere antedictos gñali ⁊ ꝓuincialib⁹ ministris ꝓsentare modo ⁊ forma ꝑmissis quotiens fuerit oportunũ volum⁹⁊ decernim⁹ ptinere. Insup possit ⁊ debeat ipse vicarius gñalis ⁊ sui successores ꝯuentus sibi subditos ad statũ dicte stricte obseruantie ꝯsonũ:iuxta declaratiões ⁊ statuta sedis aplice ⁊ ordis reducere:tollendo qscũqꝫ supfluitates siue sint in reb⁹ mobilib⁹ vel imobilib⁹ qñtum fieri poterit bono mõ:habito semp ꝯsilio maioꝝ ⁊ discretoꝝ sibi obedientiũ. Eligẽdo si opus est aliquos fideles q ipas supfluitates auc̃te huius sacri ꝯcilij vendãt cõmutent:aut alias in pijs opib⁹ꝯuertant. Insup statuimus ꝙ oẽs ⁊ singuli ꝯuentus ꝑdictaꝝ prouinciaꝝ quotiens maiori vel saniori parti frm̃ in eis existẽtium placuerit:ad hãc strictam obseruãtiam reducere se:⁊ vicarijs ante dictis se subdere hoc libere facẽ possint:⁊ ẽi singuli fratres cuiuscũqꝫ ꝯuent⁹ ꝯditione cuiuscũqꝫ non obstante. A quoꝝ vicarioꝝ obedientia ⁊ subiectione nullus possit exire sine spãli lnia vicarij gñalis ante dicti. Nõ tñ per hoc intendim⁹ qn frẽs ⁊ ꝯuent⁹ q voluerint:possint ꝭm hãc strictam obseruãtiã viuere manẽdo imediate sub cura ministroꝝ ꝓuincialiũ:exceptis tñ ꝑnotatis ꝯuentib⁹ ⁊ ꝯuentu de mirabello pictauẽsis diocesis:quẽ volum⁹ exꝑsse ⁊ ordinamus cure ⁊ regimini ꝑdictoꝝ vicarioꝝ subesse ⁊ ex cã. Ut sicut in eo hec stricta regularis obsuãtia in

partibus

partibus illis sumpsit exordium:ita in illo tanquam in aliorum speculo semper elucescat. Ceterum cum iuxta sententiam sapientis volatilia ad sibi similia naliter conueniant statuimus quod quando fratres huiusmodi obseruantie peregrinationis aut studij causa vel alias per mundum proficiscentur:ad loca et conuentus conitatis ordinis declinent si voluerint. Ad alia vero loca fratrum in obseruantia sibi similium semper declinare teneantur iuxta quod in statutis ordinis continetur. Insuper quilibet prouincialis minister prouinciarum premissarum vicario generali sepe dicto pro presenti duos conuentus in sua prouincia fideliter assignet aptos ad manendum:munitos libris alijsque rebus pro cultu diuino quotiens ab eodem vicario per litteras aut alias in suo prouinciali capitulo fuerit requisitus eligendos per ipsum generalem:ita quod per hanc assignationem mobilia quecunque dictis conuentibus pertinentia:quocunque fit non debeant abigi seu segregari secundum dispositionem protectoris ordinis vestri. Et si contigerit quod ministri prouinciales custodes vel alij expulerint vel eiecerint fratres huiusmodi obseruantie ab aliquo seu aliquibus conuentuum predictorum:a quindecim mensibus citra violenter:et alios loco eorum inibi collocauerint vel mobilia ad ipsos conuentus seu aliquem ipsorum spectantia deportauerint:volumus et mandamus districte predictos fratres indilate recedere et exire de dicto conuentu:mandantes tenore presentium prelibato Vicario generali: quatenus auctoritate nostra omnibus modis quibus fieri poterit honeste et licite ipsos exire et predicta bona restituere compellat per censuras ecclesiasticas:et alios fratres et subditos suos ibidem denuo collocando omnibus quibuscunque districte prohibentes ne quis eum super hoc impedire presumat sub excommunicationis pena:sed magis ei prebeat vnusquisque requisitus auxilium et iuuamen. Statuimus vlterius ne deinceps fratres huiusmodi obseruantie fiant capellani honoris vel maneant continue in domibus secularium causa confessionis vel alia citra tamen aliorum fratrum vestri ordinis preiudicium ne forsan freno obedientie laxato vel per prophana conuersatione:feruor deuotionis eorum tepescat. Precipimus insuper et mandamus districte in virtute obedientie sancte omnibus et singulis et fratribus conuentuum predictorum et alijs in futurum sub cura et regimine predictorum vicariorum constitutis siue constituendis:quatenus ipsis Vicarijs firmiter obediant et pareant cum effectu in omnibus in quibus fratres illius ordinis suis generali et prouincialibus ministris obedire debent. Ceterum cum predicta sint de voluntate partium sicut prefertur per nos statuta et ordinata:districtius inhibemus omnibus et singulis ministris et custodibus qui sunt et erunt in futurum ac alijs fratribus vestri ordinis:ne occasione controuersie prius super his mote aut persecutionis in presenti concilio facte seu alia quauis causa fratres de hac obseruantia presentes vel futuros ingetent:molestent vel affligant:seu eorum vicarios vel de secta noua seu reprobata quomodolibet vocent. Nec etiam fratres dicte obseruantie alios fratres vestri ordinis:nec elemosynas vel oblationes sibi dandas impedire presumant:quod si decetero alij alijs de facto circa premissa vel eorum aliquid hincinde iniuriati fuerint: manus violentas in eis ponendo:eos incarcerando:arrestando:libris spoliando:aut alias maculam heresis false imponendo sententiam excommunicationis ipso facto incurrant iniuriantes:a qua non possint articulo mortis excepto absolui:nisi per eum cardinalem qui pro tempore huius ordinis erit protector de ceteris leuioribus iniurijs verbalibus omnes qui fuerint in hoc culpabiles deprehensi:puniantur per eorum platos. Circa premissa sententiarum fulminationibus aut appellationibus interpositis:et litteris felicis recordationis Alexandri pape quinti et earum confirmationibus non obstantibus quas tenore presentium reuocamus cassamus et annullamus:ac nullius roboris vel momenti declaramus:et alijs quibuscunque statutis apostolicis vel huiusmodi ordinis in contrarium editis non obstantibus. Datum constantie nono kal. octobris. Anno a natiuitate domini .1414. apostolica sede vacante.

Marti.pa.v.approbat decretum Constancien.

Martinus episcopus seruus seruorum dei. Ad futuram rei memoriam. Romanum pontificem christi vicarium beatique Petri principis successorem religiosos sub arta obseruantia domino famulantes deuote apostolicis conuenit munire presidijs ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a syncero proposito reuocet seu robur(quod absit)sacre religionis infringat. Accepimus siquidem quod nonnulli ministri et aliqui alij professores ordinis fratrum minorum pretendentes nos quecunque decreta statuta ordinata per sanctam synodum constanciensem in fauorem vicariorum guardianorum et fratrum dicti ordinis prouinciarum Francie:burgondie: et thuronie secundum morem ipsius ordinis:necnon domorum

de scto Audomaro morinensis de sagio sagiensis: de varenis remensis: de dola bisuntinensis: de lavalleguidonis cenomanensis: de clitio nanetensis: de ambalia turonensis: de sco Joane angeliacen. xantonensis: de bercorio: tholeto: fontiniaco: comitis: maleacensis: diocesu3: ceterarumqz domoru infra puincias existium que ordine3 pfatum dicunt sub artiori observatia tenere p suas lras pcessas in gne seu in spe p nras lras cassasse: irritasse: z annullasse reponedo ipm ordinem quo ad electioem gnalis z puincialiu3 ministroz z observatiam regulare viuedo sub obia ipsius ordis eo mo seu in illis terminis in qbus ordo ipse ante obitum felicis recordationis Greg. pape. xi. pdecessoris nostri existebat. Non obstatibus lris z puilegijs aplicis z alijs indultis sub quis verboz forma hacten' qbuscuqz pcessis etiam pcedendis in futuz: ac si de illis z de eoz totis tenorib' esset in eisde de premissis metio facta spalis ptextu assertarum nostraz lraz: necno reuocationis: irritatiois: cassationis: annullationis: z depositiois: pdictaz eosdem vicarios: guardianos: z fres dicti ordinis puinciaz z domoz predictaz ptra hmoi statuta z decreta z ordinata prefate synodi diuersis modis opprimere z molestare psumpserint hactenus z psumunt in pdictoz decretorum statutoz z ordinatoz sacri cocilij derogationem non modica. Nos igit qui ptra hmoi dicte synodi statuta decreta z ordinata nihil hactenus voluimus: put nec volum' attetari intendetes memoratos Uicarios guardianos z fres ab illatis z forsan inferedis oppressionibus z molestatiob' oibus sup pmissis: z eoru3 occasione releuare: motu pprio declaram' nre intentiois z volutatis hactenus minime fuisse: aut etiam existere aliqd cotra hmoi statuta decreta z ordinata in pdictoz frm de obseruantia fauorem aut lras dicte synodi fecisse aut derogasse eis seu illa vl illoz aliqd reuocasse: cassasse: irritasse: z annullasse: in gne vel in specie: quinimo dicta decreta statuta z ordiata in suo robore permanere decernentes quascuqz nras z ad alias si que forsan in 9trium in aliquo repte fuerint seu reperiretur in futurum: necnon quascunqz ptra hmoi statuta: decreta z ordinata: nec lris dicte synodi attetata: nec forsan attentanda per quoscuqz pfessores dicti ordinis: necno qduis aliud: nullius extitisse vel existere roboris vel momenti. Non obstatibus clausulis sub qbuscunqz verbis expressis in eisdem ptensis vel alijs lris ceterisqz contrarijs quibuscuqz. Nulli ergo oino holu3 liceat hac paginam nostre declarationis voluntatis z constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs aut hoc attentare psumpserit: indignatioem olpotentie dei z beatorum Petri z Pauli aploꝝ eius se nouerit incursurum. Datum Florentie nonis Maij. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Martinus papa. v. anno domini millesimo quadringetesimo tricesimo Pontificat' sui anno tertiodecimo statuta fieri: z itez decretum constatiense reuocari: z oes fratres de obseruatia sub regulari obedientia ministroꝝ reponi iussit z commisit per ipsa statuta que dicuntur martiniana de consilio Re. fratrum suorum ecclesie Romane cardinalium.

Martinus epus seruus seruorum dei. Dilecto filio Joani tituli scti Petri ad vincula pbro cardiali. Sa. z apo. bn. Cu gnale capl'm fratrum minoꝝ in ciuitate nra Assisinate sit de pximo celebradum. Nos qui eoꝝ ordine inter ceteros religiosos ordines ad singularem deuotionis ardore que erga btm Fracuscum gerim' pina caritate psequimur. Cupientes vt p ministros officiales z fres in dicto caplo pgregatos iuxta pdicti ordinis instituta talis reformatio fiat q deo accepta nobis grata z ipsi ordini conueniens existat: ac xpianissimo pplo fructuosa de tuaqz circuspectione z sapia in nonnullis arduis nris z Romane ecclesie negocijs coprobata sumetes in dno fiduciam: spale etia de consilio venerabilium frm nroz eiusdem Romane ecclesie cardinalium tibi tenore psentiu comittim' z madamus: quaten' te psonalr conferens ad ciuitate3 pdictam ipsi caplo auctore nra presis ipmqz pro tua prudetia dirigas ordines z disponas ac salubri maturitate prouideas: qz oia z singula salubriter z fincere statuant z ordinent ad honore3 dei eiusqz ecclesie ac nre z aplice sedis obsequium debitu z deuotu3 ipsiusqz ordinis bonu regime tragllitate z pace3. Nos enim tibi dirigendi: disponendi: statuendi: pcipiendi: madandi: z quoscuqz trasgressores

res mulctandi:puniendi:corrigendi:priuādi: excōicādi:absoluēdi:ponēdi:dponēdi:reponē di:approbandi:reprobandi:pcedēdi:iudicandi:z exequendi. Voces quoqz ministroꝝ z custodum ceteroꝝqz dicti ordis officialiū absentiū aut alias cōmode interesse nō valētiuz supplēdi:aut dictū ordinē reformandi tam in capite ꝙ in mēbris. Cōtradictores per cēsurā ecclesiasticā z alia iuris remedia appellatiōe postposita cōpescendi:oiaqz alia z singula faciēdi que in pmissis vel quolz pmissoꝝ necīa seu qūolibet oportuna tibi videanf aucte aplica plenaz z liberam p psentes pcedimus facultatē. Mandantes in virtute scte Obedientie z sub penis excōicationis suspensionis z puatiōis officioꝝ z oium actuuz legitimoꝝ dilectis filijs gnāli z puincialibus ministris ceterisqz officialibus z fratrib⁹ in dicto caplo pgregatis:quatenus tibi in oibus pareant z intēdant. Nos.n.sniias siue penas quascunqz inflixeris seu tuleris in rebelles ratas habebim⁹ z faciem⁹ auctore dño vsqz ad satisfactiōem pdignam inuiolabilr obseruari. Cōstitutionibus aplicis ac statutis dicti ordis iuramento pfirmatiōe apostolica vel quacūqz firmitate alia roboratis:necnō priuilegijs ac cōstitutionibus per sacrum gnāle pstantiense prefatis fratrib⁹ concessis ceterisqz cōtrarijs non obstātibus qbuscūqz Datuz Rome apud sanctos aplos octauo Idus Junij. Pontificatus nostri Anno tertiodecimo registrata pm e de bushis de mandato dñi nostri pape. Dicta bulla executioni data fuit in capitulo gnāli Assisij celebrato:vbi statuta martiniana(decretuz constanciense iterum expressius z psentientib⁹ partib⁹ atqz psentibus reuocātia)lecta z publicata fuerūt per organū Reue.pris fratris Joānis de capistrano qui tūc pro obedientia regulari decertabat z a toto ordine etiā de obseruātia nullo cōtradicente recepta fuerunt. Et tūc citramontani de obseruantia: qui tunc solum erant exempti iterum repositi fuerunt sub obedientia regulari ministroꝝ sub qua multis annis extunc continuauerunt.

¶ Martinus.v.pfirmat modificatqz cōstitutiōes nostri ordinis martiniana vulgariter vocata:que qdē pstitutiones reuocāt expresse decretū pstanciense z alias quascūqz exēptiones a regulari obedientia z cura ministrorum zc.

m Artinus eps seruus seruorū dei. Ad pppetuaz rei memoriam. Peruigilis more pastoris Roman⁹ pontifex aiaduertens:cōmissum sibi gregem dnicū per laudabilia religiosoꝝ exēpla in semitā mādatoꝝ altissimi dirigi z ad salutarium optionē opeꝝ puocari nōnunꝗ sup his que medio sue puisionis ad cōmēdabilez sacre religionis reformatiōem pcesserūt adijcit:declarat:modificat:ordiat:z disponit:put rez z tempoꝝ qlitate pensata id in dño pspicit salubriter expedire. Cū itaqz pridē dilect⁹ filius nr J.tituli scti Petri ad vincula psbyter Cardinalis cui de venerabilium frm nroꝝ scte Romane ecclesie Cardinaliū psilio per alias nras lras sup hoc plene legatiōis offm cōmiseram⁹ ac oimodā pcesseram⁹ facultatem vigore commissionis pcessionis z lrarum hmōi gnāli capitulo fratrum minoꝝ:ꝙ tunc in ciuitate nostra Assisina celebrabaf presidendo nōnullas super reformatione ordinis dictorum fratruz minorum salubres z honestas pstitutiones in eodez capitulo edidisse noscatur:put in suis litteris eius sigillo munitis vidimus plenius contineri. Nos pstitutiōum z lrarum earundem tenores psentibus pro sufficienter expressis habentes:illasqz harum serie approbantes z pfirmātes super eis vt prosperiorib⁹ in posteꝝ successibus gratulenf motu ppio nō ad alicuius instantiam:sed de nra mera puidētia additiōes: declaratiōes:z modificatiōes:auctoritate apostolica ordinamus:edimus:z facimus que sequunf. Primo videlicet ꝙ vbi fratres particulares dicti ordinis:monialium z soroꝝ ordinis sancte Clare sancti Damiani z minorissarū ac alia quecunqz monasteria siue loca regulariuz mulierum per quascunqz etiam apostolicas litteras sibi commissa sub certis penis astringuntur ministris prouincialibus:vt illorum iurisditioni subsint prout conuenit resignare: nisi per illos eis denuo fuerint recōmissa adjiciendo decernimus:volumus z mandamus sorores z moniales easdem(etiam si in contrarium habeant queuis puilegia vel indulta:que necnon eisdem particularibus fratribus concessas litteras huiusmodi quoad hoc cassamus:irritamus:z annullam⁹)ad subtrahēdū se a subiectione z obedientia ipsoꝝ particulariuz fratrū

⁊ alioꝝ quorūcunqꝫ:nisi de nouo illis recōmittant(vt pfertur)seqꝫ olno ipsoꝝ ministroꝝ ⁊ p eos deputandoꝝ visitatoꝝ iurisditioni ⁊ obie submittēdum p eandeꝫ ꝯstitutionem pari mō astringi ⁊ penis filib⁹obligari. Preterea decernimus ꝙ exceptis hijs de qb⁹in ꝯstitutionibus fe. Re. Bñdicti pape.xij.predecessoris nri fit mentio nulli olno hoīum tā regulariū ꝙ̄ secularium cuiuscūqꝫ gradus:pheminentie:dignitatis:excellentie:nobilitatis ⁊ ꝯditionis fuerit ptextu sibi desup quauis auctē cōcesse cuiuscūqꝫ Inie:quā filr cassamus irritamus ⁊ annullam⁹: monasteria seu loca soroꝝ ⁊ monialiū hmōi seu aliqđ ex eis ingredi:neqꝫ etiā ꝓtectori aut gñali ministro dicti ordis minoꝝ p tpe exñtib⁹seu pfatis ꝓuincialib⁹ministris ⁊ qbuscūqꝫ visitatorib⁹Iniaꝫ sup ingressu hmōi alijs ab exceptis antedictis incōsulto Romano pōtifice ꝯcedere liceat quoquo mō. Iteꝫ vbi cauet de diuino offō fm ordinem dicte Romane ecclesie pagēdo statuimus:ꝙ de olb⁹cōmemorationib⁹ ⁊ festis trium lectionū festa noueꝫ lectionū fieri:⁊ vtrūqꝫ festum scte Crucis sub duplici offō fine cōmemorationib⁹ sctoꝝ eisdē dieb⁹ occurrētiū celebrari:ꝑut a pie memorie Greg.papa.xj.pdecessore nro fuit ordinatuꝫ. Qđqꝫ sup rubrica de festis occurrētibus īfra octauas:festa ipsa nō de pcedentib⁹:sꝫ solū itra easdē octauas exñtibus:sicut ēt nōnulli alij Romani pōtifices filr pdecessores nri declararūt:itelligi debeāt. Itē vbi pfato gñali ministro duo socij notabiles vnus.vꝫ.citramōtanus ⁊ alter vltramontan⁹: addito socio scriptore ⁊ alio seruitore cum vno famulo dūtaxat decreti sunt:adijcimus eidem duos famulos ⁊ vnū elemosynarium secularē vel alterius religionis:q qdē elemosynarius a ꝓcuratorib⁹ ꝓuinciaꝝ aut ꝓuincialium ministroꝝ ꝯuentuum:domoꝝ ⁊ locoꝝ dicti ordinis minoꝝ oia illa q̄ p victu vestitu ⁊ꝗ famuloꝝ sallario ⁊ alijs ipsi gñali ministro eiusqꝫ comitiue necīa ⁊ opportuna fuerint exigere:⁊ exacta pro hmōi necessarijs exponere hēat. Quiqꝫ de pmissis exactis ⁊ expositis eidē gñali ministro ꝑmū deinde caplo gñali loco ⁊ tpe celebratiōis eiusdē vt inibi p totū ordinē fm ꝓuinciaꝝ numeꝝ diuidanł:rōnem reddere teneał. Adijcimus etiaꝫ ꝙ singuli duoꝝ socioꝝ pncipalium gñalis ministri pdictoꝝ singulos seruitores fratres vł alias psonaꝝ suaꝝ ⁊ equoꝝ sibi assignatoꝝ seruitijs istitutos famulos qb⁹sicut ceteris de familia eiusdeꝫ gñalis ministri ꝓuideał hēre valeant atqꝫ possint:hijs tñ ⁊ alijs eis filib⁹eiusdem gñalis ministri ꝑut fm loca ⁊ tpa ac longas vel breues moras expedire viderit moderationi relictis:cui⁹ ēt gñalis ministri vel p eū ad hoc deputādoꝝ coertioni ⁊ cōpulsioni pfatos ꝓcuratores ⁊ pncipales eoꝝ necīa hmōi dicto elemosynario forsan soluere seu exhibere recusantes aut solonē hmōi lōgius debito differentes sup hoc olno volum⁹ subiacere. Itē vbi pfato gñali ministro iterdicił ptās licentiandi aliquē ad cursuꝫ magisterij nisi pñtatus fuerit a ministro sue ꝓuincie:q neminē audeat pſentare nisi de ꝯsilio ⁊ assensu capłi ꝓuincialis:modificādo declaram⁹:łꝫ fore itelligēdū in illis ꝓuincijs in qb⁹ solet ꝓuinciale capłm vel ꝯgregatio hñs vim capituli annis singulis celebrari. Alias idem gñalis minister de ꝓboꝝ cōsilio ad magisterij cursum Iniare valeat atqꝫ possit. Iteꝫ vbi dicto gñali mistro peccuniaꝝ exactio ꝓhibeł:declaram⁹ ꝙ pro suis necītatib⁹ possit elemosynas a qbuscūqꝫ recipe q spōte illas sibi voluerint erogare:dūmō ab exigendo ⁊ extorquēdo penitus abstineat. Idēqꝫ p ꝓuinciales ministros in suis prouincijs ⁊ procuratores dicti ordinis minorū in Romana curia ac alios ipsius ordinis fratres tam pro expensis ⁊ alijs necessarijs ꝙ̄ pro elemosynaruꝫ receptionibus volumus obseruari. De vestimētis autem per ministros ⁊ custodes debita fm regulaꝫ ⁊ cōstitutiones pfati Benedicti predecessoris ꝓuiso obseruetur. ¶ Itē vbi generali ⁊ ꝓuincialibus ministris ac custodibus ⁊ guardianis ceterisqꝫ fratribus pdictis inhibetur ne vllatenus qcqꝫ exigāt aliquo colore vel cā:q si secus fecerint eo ipso suis officijs sint priuati:sibiqꝫ eoꝝ subditi deicepe obedire minime teneanł. Et si aliqs mistroꝝ gñali mistro qcqꝫ cōtribuere pſumpserit:ipso facto suo offō sit ꝑuat⁹:volum⁹ etiā ⁊ declaram⁹ ꝯtributōes hmōi intelligi debere:si in modū exactionū vel extorsionū tam ex pte dantiū ꝙ̄ recipientiū facte fuerint:non aūt in modū elemosynaꝝ supradictū quē volumus in suo robore ꝑmanere. Qꝫ si forsan taliter obſuatū nō extiterit:hmōi ꝑuationuꝫ in quocūqꝫ dictaꝝ ꝯstitutionū p eundē cardinalē vt pfertur

De conceptione

presertur editarum loco tangant diffōnē & determinatiōem solū spectare ad sūmum pontificem quo ad ministrū gñalem & ad gñales ministrū quo ad ministros puinciales: & ad puinciales ministros quo ad alios frēs antedictos. Quas qdē oēs & singulas additiōes: dclaratiōnes: & modificatiōes: p nos vt pmittit factas a quibuscūqz frib⁹ dicti ordis minoꝝ & alijs quoꝝ intererit seu interesse poterit: ppetuo & irrefragabilr obseruari volum⁹ & mādam⁹. Rursus p iuramētū qd dilect⁹ fili⁹ Guilelm⁹ de casali eiusdez ordis minoꝝ gñalis mīster de dispēsatione vlla super dictis ɔstōnib⁹ p eundē Cardinalez editis: vel eaꝝ aliq nō petēdo & obtēto nō vtēdo in pfato capl'o Assisij celebrato vt accepim⁹ pstitū qꝫ plurima eidē ordini minoꝝ cui⁹ pspe ri status directiōis onus ipsi Guilelmo mīstro pncipalr incūbit fructuosa & vtilia ingruentibus casib⁹ p tpe ipediri: aut in ipi⁹ ordis piudiciū differri posset: necnō eundē Guilelmū ministrū q est caput arcti⁹ qꝫ mēbra ligari min⁹ cōgruū fore recēsentes: sibi iuramētuz hmōi cui⁹ formā pñtib⁹ hr̄i volumus p sufficienter expssis eadē aucte motu sili haꝝ serie penit⁹ relaxamus: & ūqz ad illius obseruātiā decernim⁹ & volum⁹ nō teneri. Pmissis necnō ɔstōnib⁹ aplicis & alijs ɔrijs nō obstātib⁹ qbuscūqz. Alias tñ ɔstōnib⁹ andictis p pfatū Cardinalez editis in oibus semp saluis. Nulli ḡ oino hoium liceat hāc paginā nr̄e approbatiōis: ɔfirmatōis: ordinatiōis: editiōis: factiōis: mādati: relaxatiōis: ɔstitutionis & voluntatis infringere: vl' ei ausu temerario contraire. Si qs autez hoc attentare psumpserit indignationem oipotentis dei & btoꝝ Petri & Pauli aploꝝ eius se nouerit incursuꝝ. Datuz Rome apud scōs aplos. vj. kal. Augusti. Pontificatus nostri Anno. xiij.

¶ Cōcilium Basilieñ. determinat virginem Mariam nūquaz actualiter originali peccato subiacuisse. Originalis bulla est in abbatia sancti Petri ciuitatis Matisconeñ.

Sacrosancta gñalis Basileñ. synodus i spūscō legittime ɔgregata vlez ecclesiā repñtās. Ad ppetuā rei memoriā. Elucidātib⁹ diuine grē mysteria mercedē gliosaꝫ repromisit eterna dei pris sapia: cū sit) Qui elucidāt me vitā eternā hēbunt. Qd etiā de gliosa vgie q ipsam pris sapiam dei filiū eternū in vtero ptulit ac mūdo pepit sacroscā legit ecclesia. Nā qcqd de dignitate & sublimitate vgis mris educit: in h nō dubiū ē ad laudē & honorē filij sui ptinē: & q honorificāt grāz & sctitatē mris: honorificāt & elucidāt gliosum nomē filij ei⁹ q ipsam scificauit & repleuit grā. Cū si in ceteris reb⁹ elucidatio vitatis q a dño deo ē pclara merita parturit: ea re spālr fruct⁹ vberrimos afferre est q scificationē & dedicationē tēpli illi⁹ cernit: in quo añ secula anqꝫ terra fieret ab eterno sibi māsionē ordinauit p⁹ & eterna veritas. Jd quoqꝫ maxie ɔgruit vt pax hēat in ɔnib⁹ ɔcernētib⁹ sctitatē illi⁹ p quā pax diffusa est in terris. Hacten⁹ vo difficilis qō in diuersis ptib⁹ & corā hāc scā sinodo sup ɔceptione ipi⁹ gliose vgis Marie mris dei & exordio scificatōis ei⁹ scā est qbusdā dicētib⁹ ipsaꝫ vginē & ei⁹ aiam p aliqd tps aut istās tpis subiacuisse actualr originali culpe: alij aūt ɔriū dicentib⁹ a pn⁹ creatiōis sue deū ipsaz diligēdo grām eidē ptulisse p quā a macula originali illā btissimaz psonā liberās & pseruās sublimiori sctificatiōis gñe redimēdo: cū fundaret eā ipse altissimus & ipsam fabricaret fili⁹ dei pris vt esset mr̄ eius in terris. Nos vero diligenter inspectis auctib⁹ & rōnib⁹ q iā a plurib⁹ ānis in publicis relaxatōibus ex pte vtriusqz doctrine & corā hac scā synodo allegate sunt: alijsqz ēt plimis sup hac re visis & matura ɔsideratōe pēsatis: doctrinā illā differētē gliosam dei genitricē mariā puenientē & opante diui muneris grā singulari: nunqꝫ actualr subiacuisse originali pctō: sꝫ imunez sp fuisse ab oi originali & actuali culpa sanctāqꝫ & imaculatā tanqꝫ piaꝫ & ɔsona cultui ecclastico fidei catholice recte rōni & sacre scriptur ab oibus catholicis approbādā fore tenēdā & amplectēdā diffinim⁹ & dclaram⁹. Nlli dcetero licitū esse in ɔriū pdicare seu docere. Renouātes pterea istitutiōem de celebrāda scā ei⁹ ɔceptione q tā p romanā qꝫ alias ecc'ias. vj. Jdus decēbris antiq & laudabili ɔsuetudie celebrat: statuimus & ordinamus eandē celebritatē pfata die in oib⁹ ecclesijs: monasterijs & ɔuentib⁹ xpiane religionis sub noie ɔceptiōis festiuis laudib⁹ colēdam esse. Cūctisqz fidelib⁹ de penitētibus & cōfessis ipso die missaꝝ solēnus centū: pmis autē

vel secundis vesperis totidem sermonū do verbi diuini de ea festiuitate iteressentib⁹ cētū quinquaginta dies pcessiōe ppetuis tpib⁹ duratura de iniūctis sibi penitētijs hec scā synodus elargit. Datū Basilee in sessiōe nr̄a publica in maiori eccl̄ia Basilien̄ solēniter celebrata. xv. kal. octobris Anno a natiuitate dn̄i. M.cccc.xxxix.

¶ Cōcordat decretū h̄ cū origiali collatiōe fcā p Michaelē galterij notariū pcilij. B. d la vée.

¶ Euge. 4. mādat frib⁹ obser. vica. ge. obedire vltramōtane: nōdū tn̄ eos eximit ab obia r̄lari ꝛ cura ministroꝝ nec a capl̄is ipsoꝝ ministroꝝ.

e **Eugenius** epūs ꝛc. Dilecto filio Joāni de capistra. fri or. mi. d obser. nūcupatoꝝ in ptib⁹ citromōtanis vicario ge. Sa. ꝛ apo. bn̄d. Cū ex nr̄a deliberata maturaq3 dispōne fueris istitut⁹ vicarius gn̄alis in oib⁹ ptib⁹ citramōtanis quo ad frēs de obsuantia nūcupatos: ꝛ nō sine displicētia audim⁹ q nōnulli ex dict̄ frib⁹ subditis tuis filatisq3 colorib⁹ tāq3 filij pdigi ex cura pr̄isfamilias euagātes: tuā obiam effugiunt: tuasq3 ordiatiōes ꝛ mādata ptēnūt. Nos cupiētes tuū offm̄ nec infructuosuz nec aliquať frustratoriū fore oib⁹ ꝛ singulis frib⁹ tā pn̄tib⁹ q3 futuris in v̄tute scē Obedien̄. ꝛ sub pena excōicatiōis late s̄nie pcipimus ꝛ mādam⁹: q̄tenus oi appellatiōe ꝛ p̄dictiōe remotis: in cūctis licitis ꝛ honestis q̄ tuā r̄laz: ordnē: statū: ꝛ offm̄ pcernētia iā ordinasti: vel in posteꝝ ordinabis: tibi pareāt eq̄nimiter ac itēdāt. Nihilominus tibi paꝝ serie pcedēdo: vt oēs ꝛ singulos euagātes hmōi ꝛ a tua obia se palliēt reuocare: reducere ꝛ reformare valeas ac punire cum plenitudine auc̄tis tibi tradite in tui vicariatus istitutiōe: p̄dictores ꝛ rebelles p censuras ecclesiasticas ꝛ alia iuris remedia cōpescēdo iuocādo ēt ad p̄dicta cū tue discretiōi videbit oportunū auxiliū brachij secularis. Cōstitutiōibus apl̄icis ac eiusdē ordis statutis ordinationibus ꝛ psuetudinibus ceterisq3 in p̄rium facientibus nō obstantibus qbuscūq3. Datum Rome apud scm̄ Petrū āno incarnationis dn̄ice. M.cccc.xliij. Jdibus februarij. Pōtificatus nostri āno. xiij.

¶ Euge. iiij. mistro ge. frēm Joānē de maub. suū cōmissarium istituere sup frēs de obseruā. mandat: nondum tn̄ p hec ipsum nec suos nec alios de familia vltramōtana ob obia regulari ꝛ cura ministroꝝ sub qbus tūc reuocato decreto cōstantiensi stabat) eximendo.

e **Eugenius** epūs ꝛc. Ad perpetuā rei memoriaz. Frm̄ ordis mi. in vinea dn̄i sabaoth altissimo iugiter famulantium merita pmerenť: vt eis in his q̄ diuini cult⁹ ꝛ religiōis ac r̄laris obseruātie augmētū respiciūt: pcipuos fauores ꝛ spūalia p̄sidia q̄ztū cū deo possum⁹ ipēdam⁹. Sane p̄dē ex nr̄a dispōne dilectus filius Antonius de rusconib⁹ sacre theologie pfessor: ac ipsius ordis gn̄alis mister ex certis ac rōnabilib⁹ causis aium nr̄m suūq3 mouentib⁹ dilectū filiū Joānem de mauberto eiusdē ordis pfessorem oium ꝛ singuloꝝ locoꝝ domoꝝ ꝛ puentuū vltramōtanaꝝ partiū dicti ordis sub sacro obseruantie noīe p̄stitutoꝝ vicarium gn̄alē fecit: cōstituit ꝛ deputauit: put in lr̄is p̄fati gn̄alis ministri plenius continef. Quaꝝ tenor de v̄bo ad verbū seq̄ť ꝛ est talis. ¶ Jn xp̄o sibi carissimo fri Joanni de mauberto or. mi. puīcie francie frater Antonius de rusconibus sacre theologie magr̄: ac totius ordis frm̄ minoꝝ gn̄alis mister ꝛ seruus salutē ꝛ pacē in dn̄o sempiternā. Cuz pridē. v3. Idus Julij scissimus dn̄s nr̄ Eugeni⁹ papa. iiij. de salute ꝛ cōseruatione frm̄ in debita obia ac regulari quā vouerūt obseruātia p̄siderans: mihi cuz mandare posset sui benignitate suaserit assistētib⁹ sibi reuerendissimis p̄rib⁹ scē Romane eccl̄ie cardinalib⁹. v3. tarētino: cumanorinorinēsi ꝛ firmano: necnon reuerēdissimo p̄re dn̄o Joāne ficulo abbate sci Pauli de vrbe ꝛ q̄pluribus reuerēdis mistris ac venerabilibus sacre Theologie magistris ꝛ alijs pbatissimis fribus dicti ordis: q̄tenus p̄siderata multitudine frm̄ ꝛ diuersitate vite pro bono regimine ꝛ gubernatione ac manutenētia ꝛ augmēto oium ꝛ singuloꝝ p̄sentium ꝛ futuroꝝ in puentib⁹: domibus: vel locis deuotis eiusdē ordinis qui de obseruātia nūcupanť p̄sertim in ptibus vltramōtanis cōmorantium vicarium meum gn̄alem instituerē cū plenaria facultate ꝛ auc̄te in oibus puincijs vltramōtanis ad quā generalatus officij cui indignus p̄fectus suz auctoritas se extēdit ꝛ ad te noīe proprio expr̄sso oculo mētis sue dixerit: hic est q ego vt tenor sua sionē hmōi: ꝛ oēm aliam sue scītatis pro mandato accipiens: cupiensq3 mādatis apostolicis obedire:

obedire:ac etiam inspecta tue vite sinceritate:
morū grauitate:sufficientia multa:circūspecta
prudētia:discretōe p̄cipua:feruenti caritate ad
bonam ordinis reformatiōem in cōmissis fide
litate:in exequēdis promptitudine:in regēdis
ac ad meliorem frugem reducēdis fribus apti/
tudine tua deniqz multiplici ꝓbitate:qbus oi/
bus te insigniter decorauit altissimus:nihilomi/
nus ↄfisus in dn̄o cōicato etiā ↄsilio cū plerisqz
ministris ac sacre pagine ꝓfessoribus:ꝛ alijs ꝓ/
bis nr̄i ordis fribus q reuerēter hoc tuū scita/
tis ꝓpositum laudarūt:ꝛ institutioni de te fien
de ↄsensum p̄buerūt:te meum vicariū gn̄alem
in oibus ꝛ singulis ꝓuincijs ac vicarijs ꝛ earū
ↄuentibus ac locis partiū vltramontanaꝝ sup
oēs frēs de obseruantia nūcupatos p̄ntes ꝛ fu/
turos vsqz ad ꝑimum gnāle capl'm instituo ꝛ
institutū denūcio p p̄ntes cōmittēs tibi plena
rie vices meas : ꝛ dans tibi liberā auct̄e ꝛ ptā/
tem ac oimodā facultatē meā sup oēs ꝛ singu/
los dictos fratres in prefatis vltramontanis
partib⁹ cōmorātes ꝛ cōmoraturos tā in capiti
bus q̄z in mēbris visitandi publice ꝛ p̄uate vo
candi:citandi:ꝛ ingrēdi:examinādi:ꝓcedēdi:
iudicādi:admonēdi:terminādi: decidēdi:sen/
tentiandi:approbandi : reprobādi:corrigendi:
arctandi:detinēdi:puniendi:carcerādi:ꝛ a car
ceribus liberandi:ad actus legitimos restituē/
di frēs ꝓuinciaꝝ ꝛ vicariaꝝ hmōi collocandi
ꝛ cōmutandi:expellēdi ꝛ reuocandi frēs de ci/
tramontanis partibus cū bona lnia venientes
recipiendi apostatas oēs ad ordinez redire vo/
lentes cū pnia q̄ tibi videbit iniūgēda:reducē/
di ꝛ acceptādi:frēs ↄuentuales dūmō suis mi/
nistris nō sint rebelles ꝛ ab eis lniam petierint
ac pniam nō effugiant delictoꝝ veraciter cupi
entes ad meliorē frugē se transferre ꝛ viuere re
gulariter recipiēdi:officiales ꝛ p̄latos quoslibz
tibi subiectos cū opus fuerit aut casus exigerit
priuandi:absoluēdi:deponēdi:ꝛ restituēdi:vel
alios loco eoꝝ si tibi videat instituēdi:de ↄsen/
su tn̄ frm̄ eorūdez locoꝝ in qb⁹ hmōi officiales
aut prelati existūt vel saltē maioris partis eorū/
dem:frēs:ↄuentus domos:ꝛ loca p̄dicta p̄sen/
tia pariter ꝛ futura tibi subiecta informandi ꝛ
reformādi:absqz socio vel sine lnia de citramon
tanis partibus veniētes puniendi:ꝛ quos no/
ueris abiles ac idoneos etiaz ad sacros ordines
vsqz ad sacerdotium inclusiue ꝓmoueri facien
di:ad ↄfessionis ꝛ p̄dicationis officia ꝓmouen
di ꝛ ꝓmotos si tibi videbitur priuandi vel su/
spendendi omnes ꝛ singulos fratres hmōi ab
oibus peccatis suis penis spūalibus vl' tpalib⁹
excōicationibus:suspensionibus:trāsgressioni/
bus regule ꝛ statutoꝝ:casibus irregularitatib⁹
ꝛ censuris mihi cōmissis vel reseruatis libere
absoluendi:liberādi ꝛ dispēsandi quotiens op⁹
fuerit:te quoqz ab hmōi absolui : liberari ꝛ di/
spensari faciendi etiam quotiēs tibi videbitur
opportunum ad oēs ꝓuincias ꝛ vicarias ordi
nis:sil'r quotiēs ꝛ qn̄ tibi visuz fuerit ꝛ ad meā
p̄sentiam ꝛ Romanam curiaz accedēdi ꝛ mit/
tendi fugientes a seculo ac quoscūqz volentes
deo in ordine nr̄o deseruire tam ꝓ laicis q̄z pro
clericis ad habitū ꝛ ꝓfessionem nr̄e religionis
recipiendi gr̄as a me ↄcessas eisdē frib⁹ vel ipo
steꝝ ↄcedendas si tales(qđ absit)inaduertenter
ↄcessisse vel iposteꝝ ↄcedere ↄtigerit p quas ab
obsuantia regulari distraherent frēs hmōi aut
que scandalū in regimine tibi cōmisso parerēt
hn̄i volo pro infectis:ↄdictores insup quoslibz
ꝛ rebelles p cēsurā ecclesiasticā ꝛ alia iuris ꝛ di
cti ordinis:remedia ēt p inuocationem brachij
ecclesiastici vel secularis si opus fuerit cōpescē/
di:ↄgregatiōes in ꝓuincijs ꝛ vicarijs oib⁹ tibi
subiectis siue ꝓ electiōe vicarioꝝ siue pro alijs
vtilib⁹ negocijs ꝛ occurrētib⁹ opportunis faciē
di siue fieri faciendi:petita tn̄ lnia a mistro illi⁹
ꝓuincie in qua hmōi ↄgregationez fieri ↄtige/
rit:ipsaz celebrādi ꝛ faciēdi quotiens p vicariū
ipsi⁹ mistri eandē fieri ↄtigerit:ꝓuiso q̄ vicarij
electi a fribus prouinciaꝝ vel vicariaꝝ seu pro
tpe eligendi p̄ntent ministris earūdē:q mistri
infra triduū teneant eosdē ↄfirmate:ac etiā q̄
guardiani quotiens eosdē ab ipsis elegi cōtige
rit more ↄsueto ministris ꝓuinciaꝝ p̄sentent:ꝛ
in tabula diffōnis capl'oꝝ describantur.Cōgre
gationem insup gn̄alem oiuz ꝓuinciaꝝ vel vi/
cariaꝝ tibi vt p̄mittitur subiectaꝝ in loco con
uenienti quotiēs tibi tuo durāte offō visuz fue
rit opportunū:đ lnia tn̄ mei q ex nūc me ad h̄
tibi ꝓpicium ꝛ fauorabilē exhibeo aut alterius
mistri gnālis si quē hmōi tpe fieri ↄtigerit con
gregari faciendi ꝛ gnāliter ꝛ spāliter oia alia ꝛ
singula i spūalib⁹ ꝛ tpalib⁹ circa ↄuēt⁹ frēs ꝛ lo/
ca hmōi faciēdi:gerēdi:exercēdi:ordinādi :dis/

ponendi: administrādi: ꝛ statuendi: q̄ egoipse facere possem si psonalr itereſſem. Que oīa pñ/tib⁹ hʒi volo ꝓ sufficiēter exp̄ssis ꝛ declaratis. Easdē isup auc̄tes ꝛ grās p̄tātes ꝛ facultates ꝑ me tibi ꝯcessas vel eaꝝ ptē alijs frib⁹ quos ad hoc iudicaueris idoneos: sup quo tuam onero ꝯsciaʒ cōmittēdi ꝛ ꝯcedēdi. Necnō ꝑ ip̄os tu/os cōmissarios cōmitti ꝛ ꝯcedi faciendi cū tibi videbit̄ opportunū. Mādans p̄terea oib⁹ ꝛ sin/gulis frib⁹ in p̄fatis vltramōtanis ptib⁹ cōmo/rātib⁹ ꝛ cōmoraturis p̄latis ꝛ subditis ad meri/tū obie salutaris in virtute sctē ob̄ia: q̄ten⁹ oi ap/pellatōe postposita quā nullo mō facere liceat: toto tpe dicti tui vicariat⁹ officij tibi tanq̄ p̄so/ne mee in oib⁹ ꝛ ꝑ oia firmissime ꝛ humilr̄ pa/reant ꝛ intēdāt: ꝛ nullo colore vel cā q̄sitis pos/sint ipsi frēs ad penā excōicatiōis ꝛ carceris ac priuatiōis officioꝝ ꝛ olum actuū legitimoꝝ la/te snie ad subterfugiēdū correctionē: ꝛ examia/tionē: reformatiōem: ꝛ tuam siue vicarioꝝ tibi subditoꝝ obiam ad ꝯuentus ꝛ loca tue cure nō cōmissa aufugere: neq̄ si aufugerit vel deicepꝰ aufugere cōtigerit ministri custodes guardiani seu q̄cūq̄ alij frēs tibi nō subditi cuiuscūq̄ ꝯdi/tionis: gradus ꝛ dignitatis existerēt ꝑuationis officij sui ꝛ excōicatiōis late snie ꝛ ꝑuatiōis om/nium actuū legitimoꝝ penis audeant illos re/cipe: aut forte receptos vel in posteꝝ q̄d absit re/cipiendos retinere ꝯtra tuū velle vel vicarioꝝ tibi vt ꝑmittit̄ subditoꝝ. Nolens p̄terea q̄ ali/q̄s me iferior etiā q̄cūq̄ dignitate ꝛ auc̄te p̄ful/geat de cura ꝛ regimine ac gubernatiōe omniū frm̄ tibi vt ꝑmittit̄ in vltramōtanis partibus subditoꝝ durante tpe p̄fati vicariat⁹ tui in ali/quo se q̄uolibet ipedire: aut te aut q̄b⁹ cū mise/ris ingetare seu quouis mō molestare p̄sumat sub penis ꝛ sententijs p̄libatis: reseruata tn̄ mi/hi p̄tāte te ꝛ alios vicarios ꝛ subditos quotiēs casus exegerit ꝛ oportunū videbit̄ p̄sonalr̄ dū/taxat visitandi: corrigēdi: puniendi: ꝛ alia faciē/di que circa hmōi videbunt̄ oportuna. Saluo q̄ ꝯtra te nō nisi de ꝯsensu vicarioꝝ ad aliquaʒ penā saltē grauem ꝓcedere intēdo: ꝯ alios aūt nō nisi de ꝯsensu frm̄ locoꝝ q̄bus eos p̄esse ꝯti/gerit vel maioris ptis eorūdē. Non tn̄ intendo per ꝯcessionez hmōi q̄ tu aut frēs p̄fati de ob/seruantia nūcupati loca ꝯuentualiuʒ possis seu possint recipere. Tu v̄o tam diligēter tā ꝓuide ꝛ sollicite ac vigilāter studeas p̄fatum vicaria/tus offm̄ exercere: vt p̄ter eterne vite p̄mia va/leas apud sedē ap̄licam te ꝛ totū ordinez meri/to cōmēdari. Uale in dño Jesu ꝛ ora ꝓ me. Da/tū senis. xiij. mēsis July āno dñi. M. cccc xlij.

¶ Nos igit̄ salubꝛē neciā ꝛ plurimuʒ fructuo/sam ipsi ordini ꝛ obseruātie regulari dispōnem a p̄fato gñali ministro de dicto Joāne de mau/berto factā attēdentes: ac ipsam ap̄licis fauori/bus ꝛ p̄sidijs stabilire cupiētes: vicariat⁹ hmōi ꝯstitutionē ꝛ deputationē Joāni de mauberto p̄fato fcāʒ vt ꝑmittit̄ motu ꝓpo nō ad ipsi⁹ Joā/nis vel alteri⁹ ꝓ eo nobis sup h̄ oblate petitiōis instātiam: sʒ de nr̄a mera liberalitate ꝛ ex certa sciā supplendo oēs ꝛ singulos defect⁹ si q̄ forsan interuenerint in eisdē: auc̄te ap̄lica ꝯfirmamus ꝛ approbam⁹ ac p̄ntis scripti patrocinio cōmu/nimus. Nulli ḡ oino hoīum liceat hāc paginā nr̄e ꝯfirmationis: approbatiōis: ꝛ cōitionis in/fringere: vel ei ausu temerario ꝯire ꝛc̄. Datum senis Anno incarnationis dñice. M. cccc xlij. kal. Augusti. Pontificatus nostri anno. xij.

¶ Eugenius. iiij. ꝯcedit vi. ge. in fine sui offi/cij ad alterius electionē frēs suos ad capl̄m cō/gregatur: nō tn̄ per hec videt̄ eos ab obedien/tia regulari ꝛ cura ministrorum eximere.

Eugenius ep̄s ꝛc̄. Dilecto fi/lio Joāni de mau/berto ordis minoꝝ p̄fessori ꝛ frm̄ eius/dē ordis de obseruātia nūcupatoꝝ vltra mōtes vicario gñali. Regimini vl̄is ecclesie dispōnēte dño p̄sidētes curis purgemur assiduis: vt iux/ta credite nobis dispēsationis offm̄ subditoruʒ cuilibʒ p̄ferti sub regulari obseruantia viuētiū iuge q̄ʒtū ex alto nobis ꝯcedit̄ sollicitudis stu/diū ipartiamur: ꝛ his q̄ ꝓ diuino cultu necnō religiōis icremento ꝓuide facta cōperim⁹: libē/ter adijcimus ap̄lici muniminis firmitatē. Sa/ne cū nos duduʒ. vʒ. kal. Augusti. Pontificat⁹ nr̄i tertiodecimo ꝯstitutionē ꝛ deputationē q̄/bus dilect⁹ fili⁹ Antoni⁹ de ruscomb⁹ sacre theo/logie p̄fessor ꝛ gñalis minister totius ordis mi/noꝝ: ac te dilectū filiuʒ Joānem de capistrano eiusdē ordis ēt p̄fessorē domoꝝ ꝛ locoꝝ ꝛ con/uentuuʒ frm̄ dicti ordis minoꝝ de obseruantia nūcupatoꝝ citra ꝛ vltra mōtes ꝯsistentiū vica/rios gñales fecit: ꝯstituit ꝛ deputauit ꝑ q̄sdam alias nr̄as lr̄as ꝯfirmauerimus ꝛ approbaueri/mus

mus:put in ipsis plenius ptinet:z deide experientia teste didicerim9 nō sine cordis leticia depputatiōem z pstitutionē hmōi ipsius ordis fratrib9 de obseruātia nūcupatis in suo statu plurimū pfecisse:cū silentio quodā reclamationū q aures nras sepissime ppulsabant z mētis getudine quo deuote ptēplationi z sacraz līaz studijs disponunf:fugata euagatiōis mā cū multitudine ad eandē obseruantiā pvolantiū nouicioz.Ut igif liberius z licētius in bono pseuerēt z pseuerātia maioz hēat portēturq3 ad arcā dñi manipuli plene messis:tenoze pñtiū motu pprio nō ad alicui9 sup h nobis oblate petitionis instātiā:s3 ex nra certa scia auctē aplica tibi cōmittim9 z mādamus:q tu puocare possis z debeas h anno quo istat finis tui vicariat9:vbi z qñ tibi placuerit vicarios z discretos puinciarū z vicariaz tibi z subiectaz z ante finē tui officij capl'ariter pgregare.Qui sic congregati facultatē hēant eligēdi z eligē teneanf vnū religiosum eiusdē ordis in vicariū gñalē vltramōtanū:z electione facta eaz qpmū fieri poterit gñali mistro totius ordis faciant pñtari.Quaz ipse mister ifra triduū pfirmare ipsiqz electo cōmittere debeat plenarie vices suas vt in dictis alijs de qb9 supra fit mentio factis cōcessione z cōmissiōe ptinef.Quā qdē electionē si ifra triduum hmōi dict9 gñalis pfirmare distulerit:ex tunc elect9 ipse cū pfata ptāte pfirmat9 oimodo censeaf vsqz ad triēniū tūc secutuz nra z sedis aplice auctē.Interi3 aūt donec pfirmat9 fuerit:exerceat auctē nra offm vicari9 puincie vbi capitulū fuerit celebratū.Nulli g oino hoīum liceat hāc paginam nre cōmissionis z volūtatis infringere:vel ei ausu temerario pire. Si quis aūt h attētare psumpserit:indignationē oipotentis dei z beatoz Petri z Pauli aploz eius se nouerit icursuz.Datū Rome apud sanctu3 Petrū.Anno incarnatiōis dñice.M.cccc.xlv. pridie kal.nouēbris.Pontifi.nostri anno.xv.

¶ Euge.iiij.p citramōtanis de familia plura statuit qsi sub eodē mō z forma quo statuit vel pcessit decretū Cōstāciense.v3.vt fratres de familia regi possint per vicarios:ita tñ q mistri puinciales possint eos in ppria psona visitare: z etiā de psensu maioris z discretoz puent9 corrigere.Qbqz gñalis mister tn ppria psona possit ipsos quotiens voluerit visitare z punire sicut moris est in ordine z alias facere consueuit. Cōcedens plura vt infra z nolēs fratres vltra mōtanos de familia nōdum tūc exemptos posse z eximi a regulari obedientia ministroz.

E Ugenius epūs zc. Ad ppetuā rei memoriam.Illi potissimū aplice subuectiōis pmereī grām q sub sacre religiōis viculo positi relare3 sue pfessionis semitā ad multoz ēt edificatiōe3 z pfectū hitu vita morib9 z aīs psequunf. Sane l3 añ pauca tpa frib9 ordis minoz de relari eiusdē ordis obseruātia cōiter nūcupatis i ptib9 vltramōtanis pstitutis p dilectū filiū fratre3 Antoniū de rusconib9 sacre theologie pfessorē ac ipsi9 ordis minoz gñalē mistrū ex nra suasione de mō q eisdē p tūc videbaf idoneus puisu3 fuerit quo.v3.ab sui ordis frib9 q eis i sua laudabili vita.s.ipedimēta fieri poterāt z alias plerisq3 fuerāt feiūcti:ac sub gñali z puincialib9 vicarijs positi in bonis p eos inchoatis pmaneāt gtius:qs ēt ipsi9 gnālis mistri puisionē ex nra certa scia pfirmādā3 duxim9.Nihilomin9 put nobis nup fuit expositū eadē dicti mistri gnālis puisio p ei9 postmodū executionē z vsu3 in multis obscura z insufficiēs a frib9 est inuenta. Quapp talē defectū z insufficiētiā:q quā ydē frēs in sue vite puritate ipediri possent hac pñti in ppetuū valitura serie pprio motu z ex certa scia supplēdū decreuim9 z eisdē frib9 mō magis pgruenti annotato iferi9:salubriter puidēdū.Uolum9 itaqz in pmis z auctē aplica ordinam9 q in singulis dictaz vltramōtanarum partiū puincijs.Possint z debeant ipsi frēs de rlari vita seu obseruātia nuncupati. Unū ex se frēm ydoneu3 p discretos a suis puentib9 iuxta modū ipsi9 ordis electos p suo vicario puinciali eligere:mistro illi9 puicie in scriptis pñtādū. Quē idem mister puincialis infra triduū post hmōi pñtationē vicariū pstituere debeat ad ipsos frēs regēdū insolidū loco z vice eius z eis puidēdū in oib9 qbuscūqz z ipsis modis qbus ipse puincialis mister eis posset puidere:ita q de ipsoz frm regimie i nullo se itromittere possint dicti mistri puiciales vel custodes:s3 ad ipsos vicarios cura z correctio eoz oino ptineat: excepto q ad sue supioritatis cognitionē minister prouincialis possit si voluerit ipsos visitare in ppria psona.Et tūc etiā corrigere de psensu

maioris et discretorum conuentus in quo fiet visitatio. Quem vicarium si ipse minister constituere renuerit modo predicto extunc constitutio ipsi presentati ad vicarium ministri generalis annotatum inferius deuoluatur et pertineat absolute. Qui quidem vicarij dictarum prouinciarum possint et debeant vna cum discretis singulis prouincijs electis insimul interesse in generali congregatione vel alia speciali conuocatione ad hoc per eos facta vnum alium fratrem idoneum eligere pro suo vicario generali quem per eos inscriptis generali ministro qui erit pro tempore vel vicario ordinis si generalatus officium vacaret presentatum generalis ipse suum vicarium super ipsos cum sua plenaria potestate et omnimoda facultate infra triduum post illam presentationem debeat constituere: alioquin ipso triduo transacto sit et habeatur verus ipsius generalis ministri vicarius auctoritate apostolica per presentes constitutus. Qui vicarius generalis in sua congregatione quam sine alicuius licentia quotiens voluerit celebrare potest vel alias ipsos vicarios prouinciales corrigere possit et punire: et eisdem ac alijs fratribus sibi subditis in omnibus quibuscumque et alijs modis prouidere in quibus ipse minister generalis ipsis prouidere potuisset. Qui vicarius generalis in generali et vicarij prouinciales in suis prouincialibus congregationibus: vbi etiam et quando voluerint in suis prouincijs sine alicuius licentia celebrandis a fratribus et discretis ipsarum congregationum si videatur deponi possint a suis officijs amoueri. Extra etiam ipsas congregationes prouinciales possint ipsi prouinciales vicarij a vicario generali in sua congregatione vel extra a suis amoueri officijs: iuxta modum quo ministri prouinciales a generali ministro deponi possunt secundum ipsius ordinis instituta. Possit autem minister generalis qui est et qui erit pro tempore ipsos fratres et conuentus in sua propria persona quotiens voluerit visitare et punire sicut moris est in ordine et alias facere consueuit. Verumtamen non intendimus quod prefati generalis et prouinciales vicarij per mortem depositionem seu mutationem illorum quorum vice funguntur: possint a suis deponi officijs: vel in eis aliquatenus impediri. Insuper possint et debeant ipsi vicarij generalis: et etiam prouinciales predicti loca et conuentus sibi subditos ad statum regularis obseruantie reducere: tollendo quecumque superfluitates siue sint in rebus mobilibus siue immobilibus eligendo si opus fuerit aliquos fideles qui ipsas superfluitates auctoritate apostolica vendant commutent: aut alias in pijs operibus conuertere teneantur. Ceterum volumus et concedimus: quod omnes et singuli conuentus seu loca vltramontanarum partium quotiens maiori vel saniori parti fratrum in eisdem existentium placuerit ad regularem obseruantiam et predictorum vicariorum immediatam obedientiam se reducere et submittere libere possint: et etiam singuli totius ordinis cuiuslibet loci vel conuentus iurisdictione cuiuscumque non obstante sine licentia etiam petita exceptis duntaxat fratribus de obseruantia in partibus citramontanis: qui sine licentia etiam obtenta ad dictorum vicariorum obediam transire: et etiam ipsis vicarijs eos aliter recipere non liceat vllo modo. ¶ Volumus etiam quod dicti fratres de obseruantia non teneantur ad conuentus et loca fratrum conuentualium pro hospitando vel alias si noluerint declinare nisi tantum ad fratres sibi in obseruantia fratres citra vel vltra montes constitutos. Districte quoque precipiendo mandamus omnibus et singulis fratribus de obseruantia in prefatis vltramontanis partibus presentibus et futuris: quatenus predicti generali et prouincialibus vicarijs firmiter obediant et pareant cum effectu in omnibus in quibus fratres ipsius ordinis suis generali et prouincialibus ministris obedire tenentur. Quos scilicet generalem et prouinciales vicarios tantam et eandem auctoritatem commode et facultatem quantum ad omnia et singula in generali et speciali ac in vtroque foro que omnia hic volumus per presentes pro sufficienter expressis et declaratis quo ad suos subditos per omnia hic declaramus et volumus quas auctoritatem et facultatem ipsi generalis et prouinciales ministri quantum ad suos fratres hic dinoscuntur. Quam quidem suam auctoritatem et facultatem predicti generalis et prouinciales vicarij in toto vel in parte alijs fratribus idoneis committere valeant: ac eis quibus commiserint facultatem concedere: vt eandem eis concessam auctoritatem alijs possint fratribus si videbitur impartiri. ¶ Preterea quando per mortem vicarij predicti ipsius vicariatus officium vacare contingeret vicarius prouincialis in cuius prouincia moritur: possit alios vicarios et discretos pro alterius electione facienda vbi et quando voluerit: maxime si tempus celebrande congregationis generalis multum distaret insimul congregare: in qua congregatione a se vel a defuncto vicario assignata vsque ad alterius electionem ac ipsius congregationis expeditionem et finem: nisi aliter per ipsam congregationem prouisum fuerit. Idem vicarius prouincialis habebit presidere. Ceterum volumus et declaramus quod omnes

q̄ omnes singuli conuentus z loca qui ab antiquo cōmuniter vocati fuerūt vel iam existunt de regulari vel de deuota vita seu obseruantia sub ista ꝓuisiōe z p̄fatis vicarijs censeri debeāt z per oia contineri. Si vero decetero ac in posterū aliquos ꝯuentus vel loca per ministros vl̄ alias reformari cōtingat:possint sub imediata ministrorū obedientia si maluerint remanere. Predictis quoqꝫ generali z ꝓuincialibus vicarijs de spāli grā concedimus vt ad monasteria sororꝫ quarūcūqꝫ ordinum scte Clare ad ipsas sorores vel alias ire possint:z ad idem frēs suos qñ opportunum fuerit licentiare. Inhibemus etiaꝫ fratribus de obseruātia p̄dictis:ne fratrū ꝯuentualium elemosynas impedire p̄sumant: ac ipsis ꝯuentualibus ne ipsos frēs de obseruātia factis vel verbis audeant quouismodo infestare. Et ꝯtrariū facientes p suos supiores grauiter puniant. Que omnia z singula in modo z forma p̄dictis volumus ppetuis temporibus inuiolabiliter obseruari:non obstātibus constitutionibus priuilegijs z mandatis apostolicis z statutis ipsius ordinis:quacūqꝫ etiā auctoritate aut firmitate roboratis z alijs in ꝯtrarium faciendis qbuscūqꝫ. Nulli ergo oino hominuꝫ liceat hāc paginam nr̄orum mādati suppletionis:ꝓuisionis:voluntatuꝫ:intentionis:inhibitionis:ordinationis:z cōcessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis auteꝫ hoc attentare p̄sumpserit indignatiōem omnipotentis dei z beatorum Petri zc̄.

¶ Eugenius quartus concedit omnia monasteria z fratres de obseruantia sub Uica. gene. obedientią esse:z loco ministrorꝫ ꝓuincialium vicarios habere vbiqꝫ cōtra regule formā z cōtra decretum constanciense. Et ibi solum incepit diuisio z exemptio vltramontanorꝫ de obseruātia siue familia qui hucusqꝫ vicarios suos sub regulari obedientia z cura ministrorꝫ z saluia semper obedientia eorum habuerant.

Eugenius eps̄ seruus seruorū dei. Ad futuraꝫ rei memoriam. Uacātib⁹ sub religiōis obseruantia studio pie vite apostolici fauoris presidium libenter impendimus:z in his que solidationem status necnō ppetuam pacē z tranquilitatem earuꝫ respiciunt nr̄i ministerij partes fauorabiliter exhibem⁹. Hinc est q̄ nos cupientes vt pfessores ordinis fratrum minorꝫ qui cum adiectiōe volūtarie paupertatis iuxta salubria eiusdem ordinis instituta sub illi⁹ obseruantia exēplariter viuentes p diuersas mundi partes tam varijs z diuersis virtutuꝫ meritis: q̄ꝫ etiam psonarꝫ numero plurimū multiplicati ex religiosis z operosis eorū ministerijs māgna in dei ecclesia dietim afferūt icremēta:sub vno eodēqꝫ regimine ac caritatis z eiusdē obseruantie vnione virtutū dn̄o iugiter famulentur:ad diuini nois laudē ac singulare z p̄cipuū salutis plurimorꝫ exēplum motu ꝓprio nō ad ipsorꝫ pfessorꝫ fratrum vel alicui⁹ eorꝫ seu alterius pro eis nobis sup hoc oblate petitiōis instantiam:sꝫ ex nr̄a certa sciā aucte ap̄lica tenore p̄sentiuꝫ volum⁹ atqꝫ decernim⁹:q̄ oia z singula dom⁹:ꝯuēt⁹:heremitoria:z alia loca quocūqꝫ noie censeant in qbus aliq ex pfessoribus predictis tēpore generalis capituli in loco mōtispessulani magolonensis diocesis taꝫ per predictos q̄ꝫ per alios eiusdeꝫ ordinis fratres proxime celebrati vixerunt seu pmanserūt:a quouis illa quacūqꝫ auctoritate reformata constructa seu fundata sint z vbicūqꝫ ꝯsistunt:ac quecunqꝫ qūocunqꝫ z qualiacunqꝫ sint citra montes:videlicet citramōtani:vltra mōtes aūt cōsistētia vltramōtani:gn̄alium vicariorꝫ ordinis z obseruātie p̄dictorꝫ regimini z gubernationi in ppetuū subsint z subiecta sint ac esse censeantur:z in singulis ꝓuincijs taꝫ in citramōtanis q̄ꝫ vltramōtanis partib⁹ ꝯsistētibus p̄dictis loco ꝓuincialiuꝫ ministrorꝫ frēs ordinis z obseruantie p̄dictorꝫ singularū ꝓuinciarꝫ hmōi singulos ꝓuinciales vicarios eligere z deputare possint ac debeant in olb⁹ z per oia:ꝓut ꝓuinciales ministri eligunt z deputant. Quiqꝫ citramontani in citramōtanis z vltramōtani in vltramōtanis partib⁹ gn̄alis dicti ordinis in p̄fati ordinis z singuli ꝓuinciales vicarij p̄dicti in singulas sibi cōmissarꝫ ꝓuinciarꝫ domos:conuentus:heremitoria z loca eorūqꝫ fratres que singulis ꝓuincialibus in ꝓuinciarꝫ eis cōmissarꝫ domos:ꝯuentus:heremitoria z loca ipsorumqꝫ fratres z personas ex priuilegijs etiam apostolicis aut de iure vel ꝯsuetudine seu alias quoquo modo competere dinoscunt:illa prorsus eadeꝫ dn̄ium z ptātem z superioritatem ac iurisditionē habeant. Mandantes districtius

oibus & singulis guardianis: Uicarijs & fribus domoz: puentuu: ac locoz ordinis & obseruantie vbilibet psistentiu pdictoz sub excoicationis pena qua ipso facto pfacientes incurrant: a qua pterq in mortis articulo psituti no nisi p Romanu pontifice vel aliquem ex gnalib seu puincialib vicarijs pfatis qbus & quoz cuilibet sup his plenaria per pntes pcedimus facultate absolui possint: qtenus ifra qndecim diez spacium postq pntium noticia habuerint: citramontani: citramotano: vltramontani vero vltramontano gnalib: ac ipsi & eoz qlibet suo puinciali vicarijs efficaciter & humilr pareat & intedant. No obstatib psitutionib & ordinationib aplicis: necno dicti ordis iurameto: pfirmatioe apostolica vel quauis firmitate alia roboratis statutis & psuetudinibus: puilegijs quoq ac indulgetijs & lris aplicis gnalib vel spalibus quoruncuq tenoz existat: p que pntibus no expssa vl totalr no iserta effect eaz ipediri valeat quolz vl differri. Et de qb quoruq totis tenorib de vbo ad vbuz hnda sit in nris lris metio spalis: qb oib illis alias in suo robore pmansuris quo ad pmissa derogare itedim: & p pntes derogamus ceterisq prijs qbuscuq. Uez q difficile esset hmoi nras lras ad singula loca deferre eade aplica aucte decernim: q ipsaz transsumpto manu publica & sigillo vre vicarie aut alicui epalis vel supioris & ecclesiastice curie munito tanq pfatis nris lris si originales exhiberetur plena fides adhibeatur: & pinde stet ac si lre originales pdicte foret exhibite vl ostese. Nulli ergo oino hoiuz liceat hac pagina nre volutatis: psitutiois: intetiois: madati: pcessionis & derogationis infringere. &c. Datu Rome apud scm Petrum. Anno incarnationis dominice. M.cccc.xlvj. kal. Januarij. Pontificatus nostri Anno sextodecimo.

¶ Eugenius. 4. moniales scte Cla. sub vi. ge. obia ee madat aliq circa eaz rlam dispesat. psa allegado & distiguedo iter fres q simplr vocat d obsuatia & alios q vocant puetuales & alios mistros subditos d obsuatia reglari nucupat.

Eugenius epus seruus seruoz dei. Dilecto filio fratri Jacobo de pmadinis de Bononia ordinis mi. pfessori de obseruatia regulari. Salute & aplica bndi. Ordinis tui pfertim famiiaz in regulari obseruantia dno famulatiu: ob quoz religionis scimonia & multiplicium virtutu dona maxima in pplo xpiano aiaz fructus pdire cernunt cura gerentes sollerter illa libeter pcedimus: p que earude z familiaz etia vtriusq sexus augmeto pseruationiq melius ac facilius psuli intelligimus. Sane cu post cocordia iter filios fres qui dnr puetuales & vos & alios qbus de regulari obseruantia est appellatio vnius eiusdeq minoz ordis secus factuz nos intedentes q post dilectu filiu frem Joanem de capistrano tui ordinis de obseruatia in partib cismontanis vicariu alter illius successor crearet eidem p lras aplicas comiserimus: q vbi & qn sibi placeret an sui officij fine vicarios & discretos puinciaz sibi subiectaz p alterius vicarij electioe capitulariter pgregaret: & fca hmoi pgregatione in alma Urbe apud areceli locu tu in ea fueris canonice in cismotanu vicariu elect nos electione ipsam pfirmauerim: postmoduq dilect fili Antonius de rusco nr sacre pagine pfessor ordis pfati gnalis minister te duxerit pfirmadu: put pdicta ola costant per lras aplicas & pdicti gnalis quas hic hri volumus p sufficienter expssis: ad nramq noticia peruenerit esse in tui vicariat partib cismotanis nonulla monasteria scte Clare: quaru familie in obseruatia regulari viuentes partiz pmi: partim scdi & partim tertij ordis: partim aliter appellate sub tuo vicariatu & a te tuisq successorib regi & gubernari itetissimis dnr desiderijs affectare: nos q certa tenem easde muliez monachaz siue soroz familias optima saluberrima sub vobis gubernatione. s. h & pti nue habituras felicia icremeta: earude mulieri monachaz siue soroz appellataz monasteria & loca & familias vbicuq itra tui vicariat termi nos in rlari obseruatia viuetes ta pntes q futuras tuo & tuoz in vicariatus cismotani offo successoz cure gubernatoi atq regimini aucte aplica pniu tenore subijcimus: ac subiectas & suppositas ee volum atqz dcernim. Intedetes eade aucte atqz voletes: q tu & successores tui p vosipos & alios quos duxeritis substitue dos ptate facultate heatz easde moiales atqz sorores: siue p: siue 2: siue tertij: aut alteri ordis sce Cla. & bti Fra. signat collegialr & i coi viuetes: & eaz moasteria atqz loca ta i capite q i me

bris

dis visitādi: corrigēdi: amouendi: deponendi: trāsferendi: et oīa alia et singula faciendi q̄ gñalis minister ordis vr̄i in eisdē monasterijs et locis de iure et de ɔsuetudine posse facē ɔsueuit. Prouinciales aūt Uicarij vobis subditi easdē ptātē et facultatē hēant: q̄s ministri prouinciales etiā de iure vel de ɔsuetudine hēe ɔsueuerūt. Et vt supradicte moniales ac sorores meli⁹ gubernentur: volum⁹ q̄ in electiōe et creatiōe abbatissarū ministrarū et matrū ille tm̄ ex ipsis monialib⁹ et sororib⁹ vocē hēant: q̄ p annos tres vel circa in earūdē mōasterijs vel collegijs fuerint. In qua creatiōe et electione maior ps votorū ad minus medietatē supans dz ɔuenire. In oibusq̄ tertij ordis et monialiū collegijs frēs tui ordis de accessu et ingressu se hēant: sicut obseruat cū monasterijs scē Clare. Si aūt visitatorib⁹ earū et sororib⁹ tertij ordis q̄ mime viuunt collegialiter esset ɔcessa a sede aplica aliq̄ facultas et auctas: nos ipsas pn̄tium tenore aucte aplica reuocantes volum⁹: q̄ tu et tui in vicariatus offō successores hmōi visitatores amouēdi et alios istituēdi auctem et facultatē hēatis. ¶ Preterea cū in regula btē Clare iubeat ieiuniū ppetuū: qd nimis rigorosum tenem⁹: placet et volum⁹ q̄ supradicte et tertij et alior ordinū sorores solūmō teneant ad illa ieiunia ad q̄ vos frēs ordis minor rl̄am obsuātes obligati estis: et eosdē modos seruent in cibis q̄dragesimali tpe: exceptis debilib⁹ et infirmis. In alijs vō ieiunijs vt sunt q̄tuor tpa: vigilie aplor et filiū seruet ɔsuetudo religionis sm̄ quā liceat eis ēt oua et lacticinia comedere. ¶ Cū ēt in mōasterijs sorores siue monache icedāt nudis pedib⁹ discalciate qd nimis rigorosum existimam⁹: placet et volum⁹ q̄ sorores siue monache possint deferre illa q̄ noīe calciamētor nō censent puta saccones ligneos et sandalia: atq̄s ēt cū opportunū fuerit calciamēta. ¶ Itē cum in aliqb⁹ monasterijs locis et ɔgregatiōib⁹ iniūgat silētiū ppetuū qd q̄dē nimis rigorosum existit: tibi tuisq̄ in offō successorib⁹: et prouinciarum vobis subiectar vicarijs cū discretor ɔsilio dispensandi tā in cibis q̄s in qbuscūq̄ alijs ppetuis q̄s in silentio supdicto ɔcedim⁹ facultatē. ¶ Insup cū dilect⁹ filius frater Joānes de capistrano tuus in vicariat⁹ offō pdecessor declarauerit: q̄ in rl̄a pma btē Clare ɔtin cant cētū et tria pcepta rl̄aria: in quor trāsgressione moniales res siue soror pfesse pctm̄ mortale incurrūt: idq̄ nimis durū et scrupulosum iudicem⁹: aucte et tenore pn̄tiū declaram⁹ et volum⁹: q̄ in nulli⁹ pdictor trāsgressiōe preterq̄s eor q̄tuor q̄ ɔcernūt pncipalia vota obie sc̄ paupratis: castitatis: et clausure: et sup electōe abbatisse et depositiōe pctm̄ mortale incurrāt. ¶ Itē cū q̄dā pdictar mōasteria et loca in mēdicitate viuāt: placet et dispensam⁹ q̄ in ferculo siue cibis sagina et lardo vti possint. Cōstitutionib⁹ aplicis et puilegijs imunitatib⁹ et gratijs ac indultis oib⁹ et singulis supdictis monasterijs et locis ac eor capellanis p sedē aplicā et aliter q̄ōcūq̄ ɔcessis alijsq̄ in ɔtriū facietib⁹ non obstātib⁹ qbuscūq̄. Nulli ergo omnino hoīum liceat hāc pa. nr̄e subiectiōis: decreti: intētionis: placiti: extimatiōis: ɔcessiōis: declaratiōis: voluntatis: et dispēsatiōis infrin. et c̄. Datū Rome apud scm̄ Petrum. Anno incarnatiōis dn̄ice 1446. nonis Februarij. Pōti. nr̄i Anno. xvj.

¶ Nico. papa. v. multum solēniter et auctētice (probatis miraculis et scitate vite) canonizat et ascribit cathalogo scōr scm̄ Bernardinum de Senis ordinis minor. Auctētica hi trecis.

Nicolaus eps̄ seruus seruor dei. Ad ppetuā rei mēoriā. Mias dn̄i in eternū nos cātare debere propheta admouet dicens. Mias dn̄i i eternum cantabo. Magna et ienarrabilia sunt pfecto opa mie dei qb⁹ iugiter in salutē humani gn̄is se eiusdē miserationis finus effundit: q̄ si qs ab initio creati hois recēsere voluerit nō tm̄ hoīum lingue: sz si q̄ illis sunt nō sufficerent angelor: q̄s ienarrabile est qd cū hoiē creasset ad imaginē et similitudinē suam qdq̄ pticepe esse posset felicitatis eterne in vnā celestē ciuitatē ascribēdus cōsortijs angelor si datū sibi diuinit⁹ non ɔtēpsisset nuperiū nō passa est diuina clemētia ipm penitus interire: sed pro tēpor diuersitate nō destitit cōgruentes exhibere medicinas qb⁹ a lege dn̄i oberrās in salutis semitā traheret: nūc angelos destinādo q diuinā patefaceret voluntatem: suaderēt q̄ iuxta q̄ scā sunt et adimplēdū diuinū bn̄placitū adiuuarēt nūc mittēdo patriarchas gr̄e sue spū repletos q exemplo sui ceteros istruerēt ad salutē: nūc diuinos pphetas q

spiritu suo sco illuminati: non tn eius tpis diui na bñficia humano gñi cómemorarent: sed et futura pdiceret et illa marie quo nihil pot iter opa diuine miserationis sublimi9 excogitari qd dei fili9 in psona sua nam nre mortalitatis assu/ meret et adipleret ea p misteriu passióis et mor/ tis sue qb9 a diaboli ptate et pctorz vinculis sol/ ueremur. Hec facta sunt p illa iménsissima pfun ditate et abyssum ipenetrabile mie dei q nos q xpm induim9 et ipsius sum9 baptismate psecra/ ti p singulos dies cómemorare conamur cum cordis nri spe fide et caritate viuetis sacrificiu3 imolamus cu3 p misteriu sacerdotu illius salu/ taris hostie q pctm mudi hui9 abluit sacrificiu indesineter offert: hec inenarrabilia sunt et vix pnt nisi exigua qda et tenuissima ex pte recita/ ri. Uez si qs cogitatione extéderit i diuina be/ neficia q post dni nri Jesu xpi ascésiõem ad ce/ los huani gñi exhibita sunt qs illa nó dica3 di/ numerare: s3 qsuis potés eloqo mima ex parte enarrare sufficiat? Quis nó stupeat tátam vo/ catione huani gñis et aplica tuba paucissimorz hoium a dei filio Jesu xpo dño nro in vniuer/ sum orbe terrarz destinatorz euágelica veritate humanis aurib9 intonátiu: quorz pdicatioe fa/ ctu est: vt nihil terrenu: nihil igneu3: nihil cor/ poreu3: nihil deniqz qd corpis sensus attigit p deo coledu esse hoies putent: qdqz a vetere seu carnali vita ta iestimabilis multitudo in noua et spiritale vita trasslata e vt persuasa sit huano gñi i ipsis q euágelio crediderut ptinétia vsqz ad tenuissimu victu panis et aq: et qd mai9 e nó solu3 p quotidiana: s3 et p ptextos plures dies ppetuata ieiunia: qd castitas vsqz ad piugij p/ lisqz ptéptu: qd patiétia vsqz ad cruces flamasqz neglectas: qd liberalitas vsqz ad patrimonia distributa paupib9: qd deniqz toti9 hui9 mundi aspnatio vsqz ad desideriu mortis intédit. Hec in plurimis q xpi Euágelia credide ipleta sut et quotidie videm9 impleri: cu terrarz vbiqz vi/ deamus vbi floret xpiana religio sacra cenobia viris mulieribusqz referta q seipos oipotéti do sacras victimas imolarut cu videam9 inume/ rabiles fere sctissimos et deuotissimos sacerdo/ tio fungétes suo misterio adimplere conari: vt ab hac carnali vita in spuale trasseant: et a seculi hui9 pcupiscentijs imaculati illesiqz pmaneant cu ex innuerabili multitudine ppli ps nó exi/ gua per euágeliu semita trásire conat: implédo mandata celestia qstu finit mortalis ifirmitas. Hec facta sunt diuina puidétia p humanitaté doctrinasqz xpi: p ipsius passiones et morté: per aplorz itinera: p martyrz ptumelias cruces san guiné mortes: p sctorz pdicabilem vitá atqz in his vniuersis digna reb9 tátis atqz virtutibus pro tépo\z opoztunitate miracula. Quáta vero est illa diuina miseratio qd decursu tépo\z mul torz frigescéte caritate illá penit9 nó finit extin/ gui: s3 ptinue ecclesiá suam p misteriu3 electorz suoru3 renouare et multiplicare nó cessat: vni/ cuiqz tpi electos quosdá qsi pmos magni gre/ gis arietes: et qsi alteros aplos destinando: que euágelij semitá fere obliteratá et pene corruen/ tem et vite exéplo et doctrine verbis inouarét: tante pfectionis in se exéplaria iacientes: q po/ stea innumerabiles fere diuino spu illorz corda tágente facillime seqrent. Hoc scm est p miam dei supiorib9 tpibus et fere vbiqz terrarz: sed no uissimis dieb9 diuina se miseratio exuberanter effudit: cu in multorz cordib9 frigescéte carita/ te sacrá religióem que ab euágelice pfectóis se/ mita aberrare videbat diuino dignata est igne succédere vt videamus plerasqz sacras religio nes ita renouatas: et ita diuino igne succensas vt nisi ingrati eé velim9 diuine bñficentie imé/ sas gras referam9 qd ad excolédam vineá sua3 etiá hac nouissima hora oparios destinare non cessat. Quá plures videm9 in h ministeriu de/ stinatos: s3 temporz nrorz pcipuus: et magnus iter electos fuit vir iste scissim9: pp qué celeber rim9 iste puentus agit sctus Bernardinus vir ab ipsis cunabulis pfectioni euágelice cósecra/ tus: qui in vineá dñi cultor et oparius designa/ tus iniunctu sibi opus vigiláter et indesinéter exercuit: q se imaculatum ab hui9 seculi ptami natióe custodiens pmu in seipso iugu xpi sua/ ue cóplexus est: et adeo vite exéplo et sacra pdi/ catione pfecit vt fere p oém Italiá renouaue/ rit Euágelium xpi vbiq3 sine offendiculo scan daloue ptrásiens: et qstu fieri potuit semp deo et hoib9 placens nó est huius loci pp angustias tpis singulas suas diuinas et fere innuerabiles recensere virtutes. Nam tanta oipotentis dei attestatióe munit vt humana laude nó egeat. Tanta etenim in sanctitatis sue testimoniu co/ ruscauere miracula: vt etiá si q sint ministri sa/ thane

thane qui eius cuperent detrahere sctati tantis visis signis atq3 portentis penitus obmutescant: et q bñficia dei tpe nro exhibita recognoscunt agant vberes grãs tante sctatis auctori: videntes in h3 gloriosissimo viro renouari qd de vnigenito filio dictũ est. Uenient ad te qui detrahebant tibi et adorabunt vestigia pedum tuorũ. Tãta etenĩ tpe scẽ memorie pdecessoris nri Eugenij pape quarti increbuere miracula vt sepe p plurimos timoratos et religiosos viros: necnõ lris mltoꝝ pncipũ et pcipue Carissimi in xpo filij nri Alfonsi Arragonũ3 regis illustris: necnõ Seneñ. et Aquilañ. pploꝝ pcib9 lris et nũcijs pulsatus fit vt tãta et tam diuina miracula quotidie coruscãtia diligenter mãdaret inqri vt veritate cõperta tãto viro gloriam quã iam diuina testificatiõe in triũphãte ecclesia obtinebat in celis: in militãte nõ negaret in terris: fecit qd rei grauitas et magnitudo poscebat: et qd alias sedes aplica obseruare cõsueuit cõmisit tribus scẽ Ro. ecclesie cardinalib9 qui duos venerabiles epõs delegãtes ver itatẽ tante rei inqri cũ omni grauitate mãdarũt: q exactis aliquot mẽsibus ad sedẽ aplicã reuertẽtes que inuenerant fidelissime retulerũt. Cũ autẽ idem pdecessor nr rex veritate pspecta pulsantium pcibus satisfacere cogitare vocãte deo de hac miseriaꝝ valle subtract9 est. Nos q nõ meritis nris: sed diuina miseratione et dignatione illi in onere et honore successimus fuimus per eosdẽ quos supra retulim9 sepissime regsiti vt qd pdecessor nr ipediẽte morte nõ fecerat adimplere vellemus. Nos rei grauitatẽ et magnitudinẽ attẽdẽtes deliberauim9 mature et grauissime pcedẽdũ. Propterea trib9 ex venerabilib9 frib9 nris scẽ Romane ecclesie cardinalib9 cõmisimus vt duos venerabiles. Epõs eligerent quos denuo pro ingrẽda veritate delegarẽt vt duplici inqsitione īformati rẽ audatius agere/mus. Miserũt sicut iperauim9 duos venerabiles epõs q eoꝝ q inuenerãt in scriptis noticia3 reportãtes fidelissime singula retulerũt per oia pformiter referentes his qui tempore predecessoris nostri fuerunt destinati: sed multo plura clarissima miracula reportarunt que post priorem ingressum fuerant perpetrata. Nos nõ ea inquisitiõe ptenti etiam tertio destinare decreuim9. Propterea duos alios venerabiles episcopos iussimus pficisci qui profecti post menses aliquos rediere vberrima et fidelissima attestatione referentes: tãta dietim inouare et coruscare miracula: q si singula recẽsẽda essent vix possent magnis libris icludi: et ex oib9 qdã maiora et insigniora retulere. Nos postea etiã Senas mittendũ esse censemus misimusq3 venerabilẽ frẽm nrm Angelũ epm Esculanũ. Qui post aliquot mẽses reuersus coruscãtẽ diuina3 grãm in miraculoꝝ ppetratione sub verissima et fidelissima attestatiõe recẽsuit. Quẽ et voluim9 aqlam pficisci: vt et reportaret si in tãti viri sctatis attestatiõe pseuerãter diuina miracula coruscarẽt. Qui reuersus priorib9 destinatis pformia reportauit. Et insup magna et stupenda q postmodũ ptigerãt retulit: q nõ in angulis: s3 publice et in pspectu multitudis fuerant ppetrata. Nos his pactis ne spũ sancto resistere videremur qui p os ppheticũ laudari deũ in sanctis suis iubet pijs et duotis supplicationibus postulãtium pdescendere cogitauim9 seclmusq3 per venerabiles fratres nros scẽ Romane ecclesie Cardinales per nos deputatos oia per nũcios. Reportata in secreto pcistorio nro diligẽter particulariterq3 referri: que per cõcistorium examinata sunt: sed pter grauitatem rei visum est in aliud Cõcistoriũ differri: vt tẽpore medio quilibet Cardinalis in domo sua possit illa diligentius intueri: et in secundo cõcistorio scrutatis oium votis in eandẽ sentẽtiam puenerũt tantã esse euidẽtiam et numeꝝ miraculoꝝ: necnon de vite ipsius sctimonia ac fidei itegritate tam claꝝ: tam euidens testimoniũ vt in tanti viri canonizatione3 oẽs pcorditer sua vota deponerẽt: quoꝝ secuti iudicium tũc canonizãdũ esse decreuim9. Ueꝝ vt res cũ maiori grauitate pcederet iussim9 in Capella maiori palacij nri apud sctm Petrũ platorum oium q in Curia essent fieri pgregatiõem. Ipsisq3 ibidem positis vna cum venerabilib9 fratribus nris pposuimus rem hãc omnia recẽsentes que vsq3 in horam illam in hmõi materia fuissent actitata. Et singuloꝝ vota scrutata sunt. Qui in eandem sniam deuenerũt in quã venerabiles fratres nri scẽ Romane ecclesie Cardinales in pcistorio secreto puenerãt. Postea in Cõcistorio gñali re pposita qd in Cõcistorio secreto p nos decretu3 fuerat publice de

creuimus faciendū: hoc est tanti viri canonizatiōes in ecclesia pncipis aplo℞ hac die Petri cōfes p nos debere celebrari. Nos igit q huc hodie ꝯuenim' vt in ꝯspectu tāte multitudīs scītati tāti viri testimoniū pbibeam' assumim' illud dnicū vbū qd suis imitatorib' dixit. Ubi ego sū illic ꝛ minister meus erit. Ministrauit vir iste scissim' xpo ꝛ secut' est xpm. Ministrauit xpo cū se laqueis seculi exuens ꝛ deponens veterē hoiem cū actib' suis ꝛ induens noui q ꝺm deum creat' est in iustitia ꝛ scītate veritatis iugū leue scē religiōis amplex' est. Ministrauit xpo cū in scā religione pficiens dietim maiora virtutū diuina℞ augmēta capiebat pcipue hu militatis xpi imitator effect' paup spū ꝛ diues grā. Ministrauit xpo cū multis exēplo vite ad salutē pfecit eternā. Ministrauit xpo cū mem bris xpi ꝉ est fidelib' xpi pabulū doctrine celestis idesinēter exhibuit plimas deo lucrifaciēs aias qs diaboli ꝛ seculi laqueis exuebat. Ministrauit xpo cū p ciuitates puinciasq seminās vbū dei pplo℞ cateruas antiqs odijs dissidentes oi cordiū rācore deposito in caritatē mutuā reuocabat. Ministrauit xpo cū in plurimis locis mores in lasciuiā vergētes: ꝛ diutiꝰ antiqtos vbi diuini pdicatiōe dimouit exortās: tam viros q̄ mulieres seruare pudicitiā reliquosq laudabiles mores sine qb' nemo vere pōt esse xpianus. Ministrauit xpo cū noīe sui p oēm Italiā celebritate vigēte in eadē quā p̄ assumpserat humilitate pmāsit. Ministrauit xpo cū verbū dei indefesse pdicare nō destitit. Ministrauit xpo cū se vocante ad eternā regem nec mori timuit nec viuere recusauit. Ergo q̄ non pōt veritas ipsa mētiri q̄ locut' est dicēs. Qui mihi mistrat me sequat: ꝛ vbi ego sū illic ꝛ minister meus erit: cū sciam' hūc scm virū ministrasse xpo ꝛ ipm fuisse secutū vsq ad ꝯsumationē vite mime dubitare pmittimur: qn poti' certissimū tenere qd vbi est xps dei fili': sit ēt ꝛ minister suus scūs Bernardin'. Ergo q̄ cū xpo sunt oēs sci ei' de oipotētis dei mia q non dserit ecclesiā suā ꝛ btō℞ Petri ꝛ Pauli aplorum ei' auctē ꝯfiī ac venerabiliū frm nro℞ scē Romane ecclesie Cardinalium ad id accedēte ꝯsensu decernim': declaram': ꝛ ordinam' fctm Bernardinū inter sctōs dei ab vniuersa ecclesia debere ꝯputari ꝛ scm hri: ꝛ tāq̄ scm honorari ꝛ coli: ipmq canonizam' ꝛ pro canonizato hri volum'. Mādantes festū ipsi' in nūero sctō℞ ꝯfesso℞ non pontificū debere collocari: ꝛ ei offim ꝯfesso℞ nō pontificū decantari. Insup oib' vere penitētib' ꝛ confessis q in die festi sui ecclesiā in qua scm corp' suū regescit deuote visitauerint: ꝛ ad ornatū siue fabricā dicte ecclesie manus porrexerint adiutrices. vij. ānos ꝛ totidem q̄dragenas de iniunctis eis penitētijs misericorditer in dño relaxam' p̄sentib' ppetuis tpib' duraturis. Nulli ergo oino hominum liceat hāc paginā nro℞ decreti: declaratiōis: ordinationis: canonizationis: voluntatis: ꝛ mandati infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs autē hoc attentare p̄sumpserit indignatiōnē oipotētis dei ꝛ btō℞ Petri ꝛ Pauli aplo℞ eius se nouerit incursu℞. Datū Rome in Basilica pncipis aplo℞ Anno incarnatiōis dnice 1459. kal. Junij. Pon. nri āno. iiij. Sic signatum in margine inferiori Fabricius.

¶ Nicolaus pa. v. dicit exēptiōes ꝛ puisiones frm de familia p̄fertū cōcessas ab Eugenio. iiij. datas fuisse p modū bñficij siue ꝯcessionis aut puilegij. Et iō nō debere vel nō posse inuoluntarios sua vota pure sub obia regulari mistro℞ ꝛ custodū seruare volētes ligare vl obligare cū nec bñficiū ꝯferat inuitū. Cōceditq q̄ fratres sub obia alterius ptis. vz. vicario℞ ꝛ mistrorū existētes inia petita ꝛ nō obtēta possint alteram parte quā maluerint. vz. obie regularis ministro℞ vel obie vicariorū de familia sibi eligere ꝛ tenere ꝛc. Qdq loca ꝛ frēs frm reformatorū obseruantie regularis: ꝛ frm obsequio sororum coletana℞ scē Clare deputato℞ nō cōphenduntur sub exemptione eugeniana ꝛc.

n Icolaus epūs seruus seruorū dei. Ad ppetuā rei memoriam. Regimini vlis ecclesie dispōnēte dño p̄sidentes iter cetera q̄ cōmisso nobis aplice seruitutis incūbunt offō ꝉ pcipuū arbitramur vt opē ꝛ opam q̄tum nobis ex alto cōcedit exhiberi curem': q̄ hij q abdicato seculo sacre religioni ꝛ pie vite studio se dederūt: ꝛ quarūlibet pturbationū molestijs: necnō scādalis ꝛ periculis p̄seruati votiue pacis ꝛ quietis amenitate iugiter in dño gratulent. Sane pro parte dilecto℞ filio℞ nobis viri Bernardi de armāhiaco marchie pdriaci ꝛ Castreñ. co/
mitatuum

mitatuum comitis ac vniuersoꝝ fratrum ordi/nis minoꝝ in domib⁹:heremitorijs: ꝛ locis in Burgūdie aqtanie ꝛ diuersis alijs ptib⁹ ɔsistē/tib⁹sub obseruātia ꝛ alijs ipsi⁹ ordinis institutis regularibus iuxta reformationem ex opatione quondam colete boelet sororis ordis scē Clare ꝑ illius monasterioꝝ p eandē coletā fundatoꝝ illarūqꝫ soroꝝ ɔseruatiōe factā pro tpe degētiū nobis nup exhibita petitio ɔtinebat. Qꝫ lꝫ fratres cum domib⁹ heremitorijs ꝛ locis p̄dictis gñali ꝛ ꝓuincialib⁹ministris alijsqꝫ supioribus totius eiusdē minoꝝ ordinis ꝑ tpe existētib⁹: ꝛ nōnullis alijs a tpe fundatiōis domoꝝ here/mitaꝝ ꝛ locoꝝ eorūdē semp ꝛ ɔtinue subesse ꝛ obedire ɔsueuerūt:tū nōnulli alij eiusdē mino rū ordis ꝓfessores de obseruātia nūcupati asse/rētes sibi olim quasdā lr̄as a felicis recordatio/nis Eugenio papa.iiij.p̄decessore nostro ꝛ ab alijs ꝛ alias ɔcessas fuisse ꝛ p illas ipsi ipsorūqꝫ domos ꝛ loca sub certis formis a gñali mistro ꝛ alijs supiorib⁹ordis minoꝝ:ꝛ hmōi q de ob/seruantia nō vocanf:exēptis fuisqꝫ vltramōta/no ꝛ citramōtano vicarijs:ac illoꝝ cōmissarijs dūtaxat subiectos fore.Necnō frēs de obseruā/tia in gñalis ministri:ac alioꝝ supioꝝ obia ꝑsi/stentes:cuꝫ eoꝝ domibus heremitorijs ꝛ locis hmōi sub lr̄is ꝛ exēptione p̄fatis includi illos earūdē lr̄aꝝ ꝓtextu per eosdē vicarios seu com missarios qꝫ eis subsint ꝛ obediant qꝫqꝫ a gñā/lis mistri ꝛ alioꝝ supioꝝ obia hmōi ad quā taꝫ ex ꝓfessione ꝓpria q̄ꝫ ex regularib⁹bꝰi Frācisci ɔstitutionib⁹alioꝝūqꝫ scōꝝ Patrum antiqs sta tutis tenenf olno recedant etiā sub excōicatio nis suspēsionis ꝛ iterdicti sentētijs alijsqꝫ eccle siasticis censuris:ꝛ penis ēt inuitos cōpellere ꝑ/sumpserint ꝛ dietiꝫ ꝑsumūt in frm̄ de obseruā/tia ꝛ obia suarūqꝫ domoꝝ heremitorioꝝ:ꝛ lo/coꝝ hmōi nō modicā getis ꝛ pacis ꝑturbatio/nem ac pniciosum exēplū ꝛ scandalū plurimo/rū.Quare pro pte comitis ꝛ nōnulloꝝ ex refor matis domib⁹:heremitorijs:ꝛ locis hmōi fun/datoꝝ fuisse ac frm̄ de obseruātia ꝛ obia se sub lr̄is ꝛ exemptione p̄fatis nequāq̄ꝫ cōprehendi velle asserētium p̄dictoꝝ:fuit nobis humiliter supplicatū vt pro ipsoꝝ frm̄ supplicātiuꝫ aloꝝ gete ac scandaloꝝ euitatiōe in p̄missis opotu/ne ꝓuidere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos igif qui libenter cunctoꝝ fidelium potis/sime sacre religioni vacātium pacis ꝛ getis cō/moda ꝓcuramus:ac scandalis ꝛ periculis q̄ꝫtū cuꝫ deo possum⁹obuiam⁹:attēdētes qꝫ ꝛ si exē/ptio p̄dicta ꝑ gr̄e bn̄ficio q̄le sibi ex ea dicti fra tres se exēptos facientes obuenire reputant ha beaf:ꝓspecta tn̄ ipsoꝝ frm̄ supplicātiuꝫ penitē tia bn̄ficiū minime ɔferf in inuitū:necnō expo sitis hmōi tanq̄ꝫ informatiōi veridice intuitu ꝓsertim excellentie celebrisqꝫ fame dicti comi/tis plenam fidē adhibētes hmōi supplicationi bus inclinati auc̄te ap̄lica tenore p̄ntium decer nim⁹:statuim⁹:ꝛ ordinamus:qꝫ ipsi frēs suppli cantes ac p̄dicta eoꝝ necnō alia si qua eiusdem ordinis de obƀuātia ꝛ obia p comitē gñalē mi/nistrū ꝛ supiores p̄dictos in posteꝝ vbilibꝫ fun dabunf ꝛ reformabuntur dom⁹:heremitoria:ꝛ loca:necnon de obseruātia ipsa ꝛ obia frēs qui in eis pro tpe degent illi quoqꝫ ex ipsis frib⁹sup plicantib⁹q assistentie seu cure supradictoꝝ so/roꝝ iuxta p̄fate colete ordinatiōeꝫ deputati fue rint hactenus ꝛ alij q deinceps siir deputabun tur sub lr̄is ꝛ exēptione p̄dictis nullatenus cō prehendanf:nec cōprehendi debeant:neqꝫ ali/cui ex vicarijs seu cōmissarijs p̄fatis taꝫ p̄ntib⁹ q̄ꝫ futuris subiecti vel subiecta existant nec eis obedire debeant quouismō:sꝫ sub gñali mistro ꝛ supioribus an̄dictis dūtaxat subesse ꝛ obedi/re teneanf.Et si q ex ipsis fribus supplicantib⁹ forassis non sponte nec libere sed metu incur sus sniaꝝ censuraꝝ ꝛ penaꝝ p̄dictaꝝ vicarijs ꝛ cōmissarijs p̄fatis obediuerūt hacten⁹ aut obe diant in futuꝝ possint ꝛ valeant libere ꝛ absqꝫ ipsaꝝ sniaꝝ censurā ꝛ penaꝝ quao eo casu nul/lam efficatiā nullūqꝫ robur ɔ̄ eos habuisse vel hr̄e volum⁹icursu ad domos:heremitoria:ꝛ lo ca a qbus discesserunt seu discesserint remeare in illis sub obseruātia ꝛ obia prioꝛib⁹ ꝑmāsuri. Ita tū qꝫ si eoꝝ aliq vicarijs seu cōmissarijs vl' ecōtra frēs se exēptos facientes gñali ministro ꝛ supiorib⁹hmōi subesse maluerint liceat viris/qꝫ hincinde trāsire pro aloꝝ suoꝝ pace atqꝫ ge/te:prius tn̄ desup petita lꝫ nō obtenta tā gñalis ministri ꝛ supioꝝ q̄ꝫ vicarioꝝ vel cōmissarioꝝ lnia p̄dictoꝝ.Et insup oēs ꝛ singulos frēs sup/plicātes hmōi a sententijs cēsuris ꝛ penis p̄di ctis ꝛ forsan illis occasione p̄missoꝝ quolibet innodati existāt eadē auc̄te absoluim⁹. Necnō secum sup irregularitatib⁹ si quas p̄missis sen/

tentijs ligati forsan celebrãdo diuina vel aliis il-lis se miscẽdo: nõ tñ in ɔtemptũ clauium ꝯre-runt dispẽsamus oẽmq inhabilitatis ⁊ isamie maculã siue notã per eos dicta occasione ꝯtraꝫ abolemus penit⁹ per p̃ntes decernẽtes ex nũc oẽs ⁊ singulos ꝓcessus ⁊ excõicationũ suspen-sionũ ⁊ interdicti sñias aliasq cẽsuras ⁊ penas si quos interdicti ⁊ si quas ɔtra frẽs de obseruã-tia ⁊ obia p̃fatos vel eoꝝ aliquẽ occasiõe p̃mis-soꝝ vł alicuius eoꝝ ꝓmulgari ⁊ fulminari: nec non oĩa alia ⁊ singula aduersus tenorẽ p̃ntiuꝫ: in quauis eaꝝ pte tam p frẽs se exẽptos facien-tes: ac vicarios seu cõmissarios antedictos: q̃ꝫ etiã p quoscũq alios scienter vel ignorãter at-tẽptari cõtigerit: irritos irritas: ⁊ irrita: ⁊ ina-nes ⁊ inania: nullusq penitus existere roboris vel momẽti. Non obstãtibus ɔstitutionibus ⁊ ordinationib⁹ ap̃licis: ⁊ l'ris ẽt si de illis earũq totis tenorib⁹ de verbo ad v̈bum sp̃ãlis ⁊ exp̃s-sa mẽtio p̃ntibus h̃nda foret alijsq p̃missis: ac domoꝝ: heremitorioꝝ: ⁊ locoꝝ oĩum. Necnon minoꝝ ordinis p̃dictoꝝ iuramẽto ɔfirmatiõe ap̃lica: vł quauis alia firmitate roboratis statu-tis ⁊ ɔsuetudinibus ceterisq ɔ̃rijs q̃buscunq. Nulli ergo oĩno hominum liceat hãc paginaꝫ n̄rorum ɔstitutionis: statutiꝫ: ordinationis: abso lutionis: dispensationis: abolitionis: volũtatis: ⁊ cõcessionis infringere: vel ei ausu temerario ɔtraire. Si quis autẽ hoc attẽtare p̃sumpserit indignationẽ oĩpotentis dei ⁊ btõꝝ Petri ⁊c. Datum Rome apud sanctã potẽtianaꝫ Anno incarnatiõis dñice. M.cccclviij. decimo kal. Nouembris. Pontificatus nostri Anno. ij.

¶ Calixtus .iij. reponit oẽs ɔuentus ⁊ frẽs tã de familia siue bulla q̃ꝫ de alijs sub regulari obe dientia ⁊ cura imediata ministroꝝ reuocando Eugeniã ⁊ cetera oĩa in ɔ̃riuꝫ ⁊c. Et frẽs h̃mõi obedientie ⁊ obseruantie antiquioris vocat fra tres simplr̃ de obseruãtia: alios vo separatos de familia: vocat fratres de obseruantia ⁊ bulla.

Calixtus epũs seruus ser uoruꝫ dei. Ad futuraꝫ rei memoriaꝫ. Regimi ni vniuersalis ecclesie q̃q̃ꝫ ime riti disponẽte dño p̃sidẽtes cu-ris ɔurgemur assiduis vt iux-ta crediti nobis desup admĩstrationis offĩn pro fideliũ quorũlibet p̃sertiꝫ sub regulari obseruã-tia studio vacantium pie infestationis vires sa lubriter dirigẽdo sollicite vigilem⁹: ⁊ vt semo-tis q̃rimonijs ɔtrouersiaꝝ ⁊ discordiaꝝ dispen dijs sub eoꝝ ordinarijs ductorib⁹ ꝓspere guber neñt opẽ libẽter ⁊ opaꝫ ĩpẽdim⁹ efficaces. Sa ne pro parte dilectoꝝ filioꝝ vniuersoꝝ frm̃ de obseruãtia nũcupatoꝝ ordis frm̃ minoꝝ ꝓuin tie Burgũdie iuxta morẽ dicti ordis nup exhi bita petitio ɔtinebat. Qꝫ lꝫ ipsi retroactis tpib⁹ sub obia regimine: gubernatione: visitatione: ⁊ correctione: dilectoꝝ filioꝝ ⁊ eiusdem ꝓuincie ꝓuincialis mĩstri ⁊ alioꝝ p̃latoꝝ dicti ordis p tpe existẽtium: put iuxta regularia ĩstitura dicti ordis p sedẽ ap̃licã ex certa sciã ɔfirmata tenen tur degere ɔsueuerãt. Nũc vo in eisdeꝫ partib⁹ grati ⁊ accepti ac in bona estimatõe habiti exti terunt: tñ a q̃busdã annis citra postq̃ꝫ nõnulli alij frẽs ẽt de obsuantia seu de bulla nuncupati ab eadem obia deuiando ptẽdẽtesq: ac dictos frẽs ab obia mĩstri: ac p̃latoꝝ p̃dictoꝝ exẽptos fore ad p̃fatã ꝓuinciam ɔtulerunt: ac nõnullas sectas ac diuisiones ibidẽ inferre ceperũt affir-mãtes se sub obia cura visitatione ⁊ correctiõe ĝñalis ⁊ ꝓuincialis ac alioꝝ custoduꝫ ꝓuincie ãndicte nõ fore ⁊ non viuentes iter cetera etiã coram magnatib⁹ astruere ⁊ affirmare reliquos eiusdẽ ordis frẽs in statu dãnationis existere ⁊ pleraq silia: pp que eoꝝ frm̃ de obseruãtia stat⁹ adeo imutatus ⁊ inuersus extitit: vt quietis: ꝓut antea soliti erant: mẽtib⁹ famulatũ ĩpendere nõ possint. Quare pro pte earũdeꝫ frm̃ nobis fuit humilr̃ supplicatũ: vt cũ sup his p reductionẽ ad pristinã obiam mĩstri ⁊ p̃latoꝝ p̃dictoꝝ salu berrime valeat ꝓuideri eoruꝫ statui opportune prouidere de benignitate ap̃lica dignaremur. Nos igit̃ q ad p̃fati ⁊ alioꝝ quorũlꝫ regulariuꝫ ordis ꝓcurãdã vnitateꝫ ⁊ tollendas diuisiones n̄ris tpib⁹ vigilare intẽdim⁹ h̃mõi supplicatio-nib⁹ iclinati auc̃te ap̃lica ⁊ ex certa sciã p̃ntiuꝫ tenore statuim⁹: decernim⁹: ⁊ ordinam⁹: q̃ꝫ oẽs ⁊ singuli tam de obsuãtia p̃dicta q̃ꝫ de bulla ⁊ alij q̃cũqꝫ ordis frẽs eorũqꝫ vicarij p̃ntes ⁊ po steri ĩfra limites eiusdẽ ꝓuincie p tpe cõmoran tes sub obia cura visitatione ⁊ correctiõe ĝñã-lis ⁊ ꝓuincialis mĩstri ⁊ custodũ ⁊ alioꝝ supio-rũ ꝓuincie ãndicte: ꝓut aĩs ante emanationeꝫ dicte bulle ɔsueuerũt: ac iuxta regularia institu ta h̃mõi teneñt degere eisqꝫ subesse: ⁊ ab eis re-

gi corrigi

gi corrigi et gubernari debeant et teneant. Qui q dē ministri et custodes et alij supiores sup diui sionib⁹ et aliys pmissis studeāt bz deū et dicti ordinis regularia instituta salubriter puidere. Ut aūt statutū et ordinatio nr̄a hmōi efficacius obseruet oib⁹ et singulis tam de bulla q̄z aliys frib⁹ antedictis sub virtute sc̄e obedientie et excōicationis pena quā in quoslz ꝯfacientes et mādati nr̄i hmōi ꝯtēptores incurrere volum⁹ eoipso et a qua pterq̄z a Romano pōtifice a gn̄ali vel prouinciali ministris pdictis pterq̄z in mortis articulo ꝯstituti absolonis bn̄ficiū neq̄ant obtinere: districtius inhibentes: ne ipsi vel eoꝝ aliqui publice vel occulte aut directe vel indirecte talia decetero asserere vl̄ pdicare: aut pp̄so seu q buſuis psonis psuadere quoquo mō p̄sumāt: q nimo eisdē ministris custodibus et platis obiaz et reuerētiam exhibeant ꝯgruentes. Et insup dilecto filio nr̄o Joāni tituli scti Stephani in celio mōte pr̄bro cardiali ac venerabilibus frib⁹ nr̄is archiep̄o Lugdunen. et ep̄o Cabilonen. p ap̄lica scripta cōmittim⁹ et mādam⁹: q̄tenus ipsi vel duo: aut vn⁹ ipsoꝝ p se: vl̄ aliū seu alios eisdē ministris custodib⁹ et platis sup statuto decreto ordinatōe et mādatis nr̄is hmōi efficacis defensiōis p̄sidio assistētes ipsos et eoꝝ quēlibz ad visitationis correctiōis et alia p eos iuxta formaz dicte regule exercenda officia p de bulla et alios frēs predictos eoꝝq̄z vicarios humil̄r et deuote recipi et admitti: ac eis obiam et reuerētiā debitas exhiberi auc̄te nr̄a faciant et pcurēt nō pmittētes eisdē ꝯtra statuti decreti ordinationis mādati et lr̄aꝝ hmōi tenorē impedimentum aliqd vel molestiaz seu iniuriā erogari p̄sumptores predictos: necnon p̄dictores quoslibet rebelles cuiuscūq̄z p̄eminentie stat⁹gradus vel ꝯditionis extiterint: etiā si archiepali ep̄ali aut alia quauis ecclesiastica aut mūdana dignitate p̄fulgeant p cēsurā ecclesiasticā et alia iuris remedia appellatione postposita cōpescēdo inuocato ad pmissa si op⁹ fuerit brachij secularis auxilio. Nō obstātib⁹ bulla p̄dicta ac felicis recordationis Bonifacij pape octaui p̄decessoris nr̄i lr̄is qb⁹ cauet: ne qs ex suaz ciuitatē et diocesim nisi in certis exp̄ssis casib⁹ et in illis vltra vnā dietā a fine sue diocesis ad iudiciuz euocet seu ne iudices et ꝯseruatores a sede ap̄lica deputati ex̄ ciuitatē et diocesim in qb⁹ deputati fuerint ꝯtra quoscūq̄z pcedere aut alij vel aliys vices suas cōmittere p̄sumāt. Ac de duab⁹ dietis in ꝯcilio gn̄ali vltra certū numeꝝ ad iudicium nō vocādis: ac aliys ꝯstitutionib⁹ ac et qbuscūq̄z tā in ꝯstāciensi ꝯsilio q̄z pie memorie Martini quinti: ac Eugenij q̄rti: qbus iter cetera statuit decreuit et ordinauit: q gn̄alis mistri dicti ordis vicarius frm̄ de obsuātia nūcupatoꝝ p̄dictoꝝ in vltramōtanis ptib⁹ p tpe deputat⁹ in ipsos frēs de obseruātia oēz ptātē et facultatē suā corrigēdi. vz. visitādi reformādi: et alia tunc exp̄ssa faciendi pcedere et totali̇̄r cōmittere dēberet: qd q̄z mistri vl̄ custodes aut alij supiores dicti ordis de obseruātia corrigere: capere: aut carcer̄ tenere mistroq̄z gnāli: aut q̄spiaz mistroꝝ vel custodū seu frm̄ dicti ordis gn̄ali seu puincialib⁹ vicarijs vel cuipiā frm̄ familie de obseruātia nūcupate hmōi molestiā seu ipedimētuz aliqd sub excōicationis late snie pena et aliys penis tūc exp̄ssis inferre nō audeat: qnimo q ipe gnālis mister p se dūtaxat psonal̄r gn̄alem vicariū et alios frēs hmōi et alioꝝ loca de ꝯsilio frm̄ visitare corrigere et emēdare: de regiminie vo corūdez frm̄ de obseruantia se nullatenus intromittere possit. Nec nō Nicolai qn̄ti vel aliorū quorūcūq̄z Romanoꝝ pōtificū p̄decessoꝝ nostroꝝ reductionib⁹: reformationibus: priuilegijs ordinationib⁹: approbationib⁹: extēsionib⁹: defectuūq̄z suppletionibus: quorūcūq̄z tenoꝝ extistant. Que oīa illa ac si de verbo ad verbū p̄sentibus inserta forent pro exp̄ssis hn̄tes ad premissam puinciam volumus non extendere: et quo ad illam penitus reuocamus: cassamus: et annullamus: ac pro nullis irritis et infectis haberi volumus statutisq̄z et ꝯsuetudinibus ordinis domoꝝ et locoꝝ p̄dictoꝝ iuramēto confirmatione ap̄lica: vel quauis firmitate alia roboratis ceterisq̄z ꝯtrarijs qbuscūq̄z. Aut si aliqbus cōiter vel diuisim ab eadem sede sit indultuz q interdici suspēdi vel excōicari aut extra vel vltra certa loca ad iudiciū euocari nō possint per lr̄as ap̄licas nō facientes plenā et exp̄ssaz: ac de v̄bo ad verbū de idulto hmōi mētionē. Nulli ergo oīno hoium liceat hāc paginā nr̄e voluntatis: reuocationis: cassationis: et annullatiōis infringere et c. Datū Rome apud scm̄ Petruz Anno icarnationis dn̄ice. M.cccclv. kal. Septembris. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Bulla Piana seu Eugeniana separās observantes a conuentualibus.

Pius eps̄ seruus seruorū dei. Dilectis filijs gn̄ali ꝛ puīcialibus ministris ac vicarijs ceterisq̄ fratrib° ordinis beati Frācisci tam ꝯuentualib° q̄ȝ de obseruātia nūcupatis. Salutē ꝛ aplicā bn̄d. Pro nostra ad btm̄ Franciscum deuotiōe ꝛ pro ea beniuolentia ꝛ caritate qua vestrū cōplectimur ordinem libēter ea facimus ꝛ ꝯcedimus q̄ ipsius ordis ꝛ vestram oium ꝛ singuloꝝ paceȝ vnionē: atq̄ ꝯcordiā quolibet ꝯcernere videantur. Sane felicis recordatiōis Eugenius papa quartus p̄decessor nr̄ ad eandeȝ: vt vr̄: pacem vnionem ꝛ ꝯcordiam vestri ordinis ꝛ vestram anhelans: lr̄as infrascripti tenoris concessit.

Eugenius eps̄ seruus seruorum dei. Ad ppetuam rei memoriam. Ut sacra ordis minoꝝ religio cui° zeli sinceritas ex suis laudabilib° clarens opib° cōmendabile plurimū catholice fidei p̄stare non desinit augmētum ab oi reddat᷑ q̄ȝtū pmiserit altissim° aduersitate secura: internis gerim° insituȝ votis efficere: vt submoto q̄d officit ꝛ subrogato q̄d proficit nil maneat q̄d frēs accepti forsan subtrahat salubritate ꝓpositi: aut vllatenus robur sacre religionis ifringat. Sane siqdem dilectus filius Antonius de rusconib° sacre theologie ꝓfessor: ac ordis minoꝝ gn̄alis minister nobis suadētibus: etiam nōnullis sacre theologie ꝓfessorib° ꝛ ꝓbis ipsi° religionis viris suasionis vestre ꝓpositum laudātibus assentientibusq̄ ꝛ idip̄m ꝯsulentib°: duos instituit vicarios dilectos .s. filios Joāneȝ de capistrano: in ꝛ sup oēs in partib° cismōtanis: ꝛ Joānem de maubertoꝛ in ꝛ sup oēs in partib° vltramōtanis eiusdē ordinis frēs de obseruātia nūcupatos ꝓfessores: cum plenaria sui officij ptāte vtriq̄ sigillatim ꝯcessa: vt suis nr̄is insertis lr̄is euidēter apparet. Cū igit᷑ ex p̄fata institutione status qetem fugata vagationis mā sacro studio attētionem ꝑsonaꝝ augmētuȝ ꝛ plurima bona vt certa experientia didicimus ipsis fribus de obseruātia nūcupatis: necnō xp̄iane religioni ex eoꝝ exēplari vita accessisse intelligam°: ꝛ pluriora dn̄o ꝯcedente in futuꝝ euenire sperent᷑: si eadē institutio futuris tpib° ꝑseueret: nos qui singuloꝝ ꝓsertim regulari obseruātie deditoꝝ quietem pariter ꝛ salutem intēsis desiderijs affectamus: inherentes ꝯstitutionibus ꝛ statutis sup h̄mōi dispōnibus editis sacri cōstanciensis ꝯcilij ꝛ felicis recordationis Martini pape qnti p̄decessoris nr̄i: motu ꝓprio: nō ad aliquā sup hoc nobis oblate petitiōis instātiā: sȝ ex certa nr̄a scia aucte aplica de ꝯsensu ꝛ assensu venerabilium frm̄ nr̄oꝝ sancte Romane ecclesie cardinaliuȝ statuimus ꝛ ordinamus: vt deinceps vicarius gn̄alis ipsoꝝ frm̄ de obseruātia vltramōtanus circa finem triennij ex quo ad offm̄ vicariatus elect° fuerit: possit ꝛ debeat ꝯuocare vicarios ꝛ discretos vocem in ꝯgregatione h̄ntes deputatos: quaruͥlibet vicariaꝝ ꝛ ꝓuinciaꝝ sibi subiectaꝝ in loco ꝑ ip̄m vicarium gn̄alē deputādū: ꝛ circa finem ipsius triēnij capitulariter facere cōgregari: quoꝝ si q̄ infirmitate vel legitimo ipedimēto detenti interesse non possent: ꝑ nūcios ab eis deputatos vel suppletis votis eoꝝ iuxta eoꝝ ꝯsuetudineȝ p̄sentia supplea᷑: q̄ sic ꝯgregati facultatem h̄eant oia ꝛ singula faciendi: ordinādi: atq̄ disponēdi: que de iure ꝯsuetudine ꝛ ex ꝓuilegijs pn̄t frēs ordinis in eoꝝ gn̄ali capitulo ꝯgregati ꝛ precipue eligendi ꝛ eligere sint astricti vnū religiosuȝ eiusdē ordis in eoꝝ siceȝ vicarium gn̄alem: cui° electionē si a maiori pte eligētium celebre᷑: q̄ȝ p̄mū cōmode fieri poterit gn̄ali ministro totius ordinis iuxta eoꝝ cōsuetudineȝ faciant p̄sentari. Ipse v° gn̄alis minister ifra triduum a p̄ntatiōe sibi facta: p̄dictū electū ꝯfirmare tenea᷑: ꝯcedēdo ei ꝛ cōmittendo plenarie vices suas: dando .s. liberā ptāteȝ ꝛ auctem ac oimodā facultatem suā sup oēs ꝛ singulos frēs de obseruantia nuncupatos: ꝛ si alio noie qpiam eoꝝ nominen᷑ in ptib° vltramontanis cōmorantes ꝛ cōmoraturos tam in capitib° q̄ȝ in mēbris visitandi publice ꝛ ꝓuate: vocādi: citādi: ingrendi: examinandi: ꝓcedendi: iudicandi: admonendi: terminandi: decidēdi: signandi: approbandi: reprobandi: coartandi: detinendi: puniendi: carcerandi: a carcerib° liberandi: actus legitimos restituendi: frēs vicariaꝝ ꝛ ꝓuinciaꝝ h̄mōi collocādi: ꝛ cōmutādi: expellendi: ꝛ reuocādi. Fratres de cismontanis partib° cū bona lnia venientes recipiendi apostatas oēs ad ordinē redire volentes cū pnia q̄ eidem vicario videbitur iniungenda reducendi ꝛ

di ꝛ acceptandi: frēs ꝯuentuales dūmodo suis ministris nō sint rebelles ꝛ ab eis liniam petierint ꝛ pniaȝ nō effugiant delictoꝝ veraciter cupientes ad meliorem frugē se trāsferre ꝛ viuere regulariter recipiendi officiales ꝛ p̄latos quoslibet sibi s̄btos cuȝ opus fuerit aut casus exigerit p̄uandi: absoluendi: deponendi: ꝛ restituendi: vel alios loco eoꝝ: de ꝯsensu tñ frm̄ eorūdeȝ locoꝝ in qbus hmōi officiales aut p̄lati existūt vel saltez maioris ptis eorūdem frēs: ꝯuentus: domos: loca ꝛ heremitoria p̄dicta p̄ntia pariter ꝛ futura eis subiecta īnformādi ꝛ reformandi absqȝ socio vel sine lnia de cismōtanis partibus venientes seu vltramōtes delinquētes puniendi. Et quos nouerint habiles ꝛ idoneos: etiam ad sacros ordines vsqȝ ad sacerdotiū inclusiue ꝓmoueri faciendi ad ꝯfessionis ꝛ p̄dicationis officia ꝓmouendi: ꝛ ꝓmotos cū eidem vicario videbit̄ p̄uādi ꝛ suspēdēdi: oēs ꝛ singulos frēs sibi s̄btos ab oib⁹ pctis suis ꝛ penis spiritualib⁹ ꝛ tpalib⁹: excōicationib⁹: suspensionibus: trāsgressionib⁹: regule ꝛ statutoꝝ casibus irregularitatib⁹ ꝛ cēsuris p̄fato gñali ministro cōmissis ꝛ reseruatis libere absoluēdi: liberandi: ꝛ dispēsandi: quotiens opus fuerit. De quoqȝ ab hmōi absolui liberari ꝛ dispēsari faciendi etiā quotiēs ei videbit̄ oppoꝛtere: ad oēs ꝓuincias ꝛ vicarias ꝛ p̄ntiā ipsi⁹ gñalis ad Romanā curiā accedēdi ꝛ mittēdi fugiētes a sec̄lo: ac quoscūqȝ volētes dō i dicto ordie deseruire tā ꝓ laicis q̄ȝ pro clericis adhabitū ꝛ ꝓfessionē recipiendi: gr̄e siue lr̄e q̄cunqȝ a p̄fato gñali mīstro eisdē frīb⁹ ꝯcesse vel destinate vel in posteꝝ cōcedēde vel destināde si tales eēnt ꝑ q̄s ab obseruātia regulari distraherent̄ frēs hmōi: aut que scādalū in regimine eidē vicario cōmisso parerent hēant̄ ꝓ ifectis. Cōtradictores ꝛ rebelles ꝑ cēsurā eccl̄iasticā ꝛ alia iuris ꝛ dicti ordis remedia ēt ꝑ iuocationē brachij secularis vel ecclesiastici si opus fuerit cōpescēdi. Cōgregationes in ꝓuincijs ꝛ vicarijs oib⁹ eis s̄btis siue ꝓ electione vicarioꝝ siue ꝓ alijs vtilib⁹ negocijs ꝛ occurrētib⁹ opportunis faciendi siue fieri faciēdi. Et gñal̄r sp̄aliterqȝ oia alia ꝛ singula circa frēs conuentus: domos: loca ꝛ heremitoria: hmōi faciendi: exercēdi: ꝛ disponendi: ordinandi: adminstrādi: ꝛ statuendi q̄ ipse mister gñalis facē posset si ꝑsonal̄r iteresset easdē isup auc̄tes ꝛ grās: ptātes ꝛ facultates ꝑ ipȝ ministꝝ gñalē eidē vicario ꝯcessas vel eaꝝ partez alijs fribus quos ad hec iudicauerit idoneos cōmittēdi ꝛ ꝛ ꝯcedēdi: necnō ꝑ ipsos p̄dicti vicarij cōmissarios cōmitti ꝛ ꝯcedi faciendi. Mādat p̄terea ipse gñalis mister (qḋ mādatū in cōmissione p̄dicto vicario facta in scriptis sꝑ appareat) oib⁹ ꝛ singulis frib⁹ in p̄fatis vltramōtanis ptib⁹ cōmorantib⁹ ꝛ cōmoraturis p̄latis ac subditis ad meritū obie salutaris i v̄tute sp̄ūs scti. Quaten⁹ oi appellatiōe postposita: quā nullo mō facere liceat: in oibus ꝛ ꝑ oia firmissime pareāt ꝛ obediāt eidē vicario toto tpe sui vicariat⁹ tanq̄ȝ ꝑsone ipsi⁹ mistri gñalis: ꝛ nullo colore vl̄ cās q̄sitis possint ipsi frēs sub pena excōicatōis ꝛ carceris: ac p̄uationis officioꝝ ꝛ oium actuū legitimoꝝ late sñie ad subterfugiendā correptionē examinātis ꝛ reformātis p̄fati vicarij seu vicarioꝝ illis subditoꝝ obiam ad ꝯuent⁹: domos: ꝛ heremitoria: seu loca alia q̄cūqȝ illi⁹ cur non cōmisse aufugere: neqȝ si illā fugerint vel deinceps si aufugere ꝯtigeret: mistri ꝛ custodes guardiani siue qcūqȝ alij frēs eidem vicario p̄fato non subditi cuiuscūqȝ ꝯditionis gradus dignitatis existerēt sub pena p̄uatōis officij excōicatōisqȝ late snie ꝛ p̄uatiōis oium actuū legitimoꝝ studeant illos recipe aut forte receptos vel in posteꝝ recipiēdos retinē ꝯ eiusdē vicarij velle vl̄ vicarioꝝ illi subditoꝝ. Et si qd aliud facultatis ꝛ auc̄tis in dictis lr̄is ꝯtinet̄: quaꝝ tenorē volum⁹ hīi ꝓ sufficiēter exp̄sso: ac eis si de eis de v̄bo ad v̄bū fcā eēt mētio sp̄alis q̄ cōmissio assūptiōe ad dignitatē: suspēsiōe: depōne vel obitu ipsi⁹ gñalis cōmittētis: nullaten⁹ expiret: sȝ firma auc̄te ap̄lica ad tp̄s ꝯcessa ꝛ stabilis perseueret. Quo triduo elapso ꝛ electo non ꝯfirmato: elect⁹ ipse nō ꝯfirmat⁹ cū plenaria ptāte hmōi atqȝ p̄ceptis vsqȝ ad successoris electionē hēat̄ sedis ap̄lice auc̄te: ifra qḋ tp̄s p̄dict⁹ vicari⁹ nō valeat suo renūciare offō sine scitu vicariorum oium vicariaꝝ: ꝛ ꝓuinciaꝝ: discretorūqȝ: aut maioris ptꝫ eorūdē. Possit nihilomin⁹ p̄dict⁹ vicari⁹ ꝯuocare oēs vicarios illi subiectos discretos ifra tp̄s sui officij in loco ꝑ ipm̄ deputando quotiēs sibi op⁹ visuȝ fuerit. Et si tpe electiōis p̄fati vicarij vacaret gnālatus offm̄ aut gnālis excōicat⁹ eēt vel suspēsus electū ipm̄ vicariū cū p̄missa ptāte ꝯfirmatū cēseri eē volum⁹ ꝛ ordi⁊

namus. Interim vo du3 fuerit ꝯfirmatus is q p̄dicti vicariat⁹ offm̄ exercuit ante electionem exerceat offm̄ Uicarij gn̄alis: ꝑmissa q̄ circa ꝯuocatoné: ꝯgregationé: ordinationem: dispositioné: executioné: electioné: p̄ntationé: ꝯfirmationé: ꝛ cōmissiōis stabilitaté p̄ p̄fatos dilectos filios gn̄alem mistrū: ꝛ ei⁹ p̄fatū vicariū ꝛ ceteros vt ꝑmittit fieri volum⁹: ita q̄ inferiores ministros: ꝛ eoꝝ vicarios ꝓuinciales hmōi ꝛ qui adesse hn̄t esse ꝛ debere fieri in suis ꝓuincijs ꝛ vicarijs singulis annis statuim⁹ ꝛ ordinamus: vicaria bone pp illius amplitudinem excepta. Si vo gn̄alis vicarius isra sui officij tp̄s ex hac luce migrauerit seu als ab offō amotus fuerit: vicarius in cui⁹ ꝓuincia mori vel amoueri cōtigerit nūciet q̄citius poterit alijs vicarijs vltramōtanis ꝛ de ꝯsilio atq̄ ꝯsensu duoꝝ proximoꝝ vicarioꝝ determinet locū ꝛ tp̄s: nisi fuissent p vicariū añ ipsius obitū vel amotioné deputata: ꝛ ꝯuocet q fuerint euocādi ꝑ successoris vicarij electiōe celebrāda. Quo vacationis tpe auc̄te ap̄lice sedis exerceat offm̄ vicariatus hmōi: vicarius ipse in cuius ꝓuincia obijt vel amot⁹ fuit p̄fatus vicarius gn̄alis cum plena ptāte ꝑmissa. Hoc idé intelligi volum⁹ de vicarijs vicariaꝝ seu prouinciaꝝ cum eos mori vel amoueri ꝯtigerit: prouincias seu vicarias regi ꝛ gubernari per guardianu3 in cuius guardiania talia euenerunt: salua semp ꝛ reseruata p̄dicti vicarij gn̄alis vt ꝑmittitur ptāte. Generalis vo aut q̄cū ministroꝝ vel custodū seu frm̄ dicti ordinis p̄dicto vicario gn̄ali seu ceteris vicarijs vl̄ cuipiā fratri eiusdé familie de obseruātia nūcupate molestiam seu ipedimētum aliqd inferre nō audeat nec p̄sumat sub pena excōicationis la'e snie ꝑuationis officij oiumq̄ actuū legitimoꝝ: vt in p̄dictis l̄ris ꝯtinet: nisi q̄ p̄fatus mister gn̄alis p se: dūtaxat p̄sonalr̄ visitare ꝛ corrigere possit ꝛ valeat p̄dictum vicariu3 gn̄alem: frém seu fres: ꝯuentum: domū: locu3: ꝛ heremitoriū: eiusdem familie pie: benigne ꝛ caritatiue ad meliorem frugé ꝓuocando. Et si quéq̄ qd absit repererit criminosum: ipm vicarium de ꝯsilio ꝛ assensu maioris ptis vicarioꝝ ꝑmissoꝝ: ceteros vo de consilio ꝛ assensu maioris ꝛ sanioris partis frm̄: domus: heremitorij: loci: vel ꝯuentus visitatoꝝ in eodé loco ꝛ non extra corrigere valeat ꝛ punire pniare ꝛ emendare s3 qd delicti q̄litas exegerit faciendū. De regimine vo ꝛ cura p̄dictoꝝ de obseruātia nūcupatoꝝ se aliter nō itromittat. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginā nr̄oꝝ statuti: decreti: ordinationis: ꝛ volūtatis infringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis autē hoc attētare p̄sumpserit indignationé oipotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛc̄. Datum Rome apud sanctū Petrum. Anno incarnatiōis dominice Millesimo q̄dringentesimo q̄dragesimo sexto decimo kal. Augusti. Pontifi. nr̄i Anno. xvj.

Deinde felicis recordationis Nicolaus papa. iiij. p̄decessor nr̄ aliquot discordijs ꝛ ꝯtentionib⁹ inter vos exortis ꝛ diu agitatis: postq̄ vtrosq̄ tā ipse q̄ p cōmissarios suos nonnullos cardinales aliosq̄ p̄latos sepenumero sicut accepim⁹ diligēter audiuit: determinationi ꝛ ordinationi supradicte sui ꝛ nostri p̄decessoris Eugenij acq̄escens nihil oino innouauit. Postea f. licis recordationis Calixti pa. iij. p̄decessor nr̄ cum dicto Nicolao qnto successisset: ꝛ contentiones varie inter vos cōuentuales ꝛ obseruantes suscitate essent: tandé litteras ipse etiam dedit infrascripti tenoris.

Calixtus eps̄ seruus seruoru3 dei. Ad ppetuam rei memoria3. Cōditor orbis qui Gregé dn̄icū de laqueo seruitutis eripuit iter alia q̄ huius gregis opa afferūt fructuosa: vices suas nobis l3 imeritis in terris cōmittere dignatus est: vt circa quoꝝcūq̄ religiosoꝝ ordines p̄sertim eoꝝ q sub vita laudabili ac obseruātia regularé vitā sibi eligūt ꝓuigilé nr̄e ꝯsideratiōis intuitū dirigim⁹ p qué religiosi ipsi ꝛ qcunq̄ coꝛūdem ordinum p̄fessores sublatis qbusuis turbationū materijs ne contagione serpētina occasio hesitādi in eis p ampli⁹ ꝯualescat sub votiua pacis ꝛ qetis māsuetudie sedulo deuotioné altissimo ipendere valeant famulatū: ꝛ his q̄ ppterea nr̄aꝝ l̄raꝝ obtentu ꝑ pacis ꝛ quietis hmōi augmento ꝛ virtutu3 incremento: multiplici ꝓuide acta sunt vt firma ꝛ illibata ꝑsistant: apostolici muniminis adijcimus firmitatem. Nuper sigdé cupientes dilectos filios vniuersos ordinis fratrum minoru3 professores de obseruantia nuncupatos neglecto calamitatis ꝛ desolationis itinere ad trāqllum pacis ꝛ quietis augmentum reducere: litteras cōcessimus tenoris subsequentis.

Calixtus

Calixtus epūs seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuam rei memoriā. Illius cuius in pace factus est locus vices q̄q̄ immeritis gerētes in terris circa ꝓfessores regularium ordinū quorūl3 vt semotis ꝯtentionu3 et discordiaꝝ vepribus in amenitate qetis et pacis illius famulenł auctori nr̄e vigilātie studiū ꝓpensius adhibemus. S3 id nimirum in sacra religiōe fr̄m minoꝝ qui seruore caritatis igniti eoꝝ dulci eloqo fructū in agro militātis ecclesie afferant salutare3: eo studiosius agere satagimus: quo ipsi veluti q̄dam salutaris eruditionis exēplaria ceteris fidelibus esse debēt: quoꝝ discordie si diutius ꝑdurarent: vergere possent in eoꝝ perniciem et pniciosum exēplū ac scandalum plurimoꝝ. Sane cū olim nōnulli Romani pontifices ꝑdecessores nr̄i circa qetem et trāquillum regimen dilectoꝝ filioꝝ ꝓfessorum eiusdem ordinis pie et scē ac multipharie laborassent ordinantes aliqua circa regulam p beatum Frācīscum traditā: put ipsis expedire videbał: tandem felicis recordationis Eugenius papa. iiij. ꝑdecessor nr̄ quasdam tunc inter eos qui de obseruātia nūcupanł: et alios frēs eiusdē ordinis ꝓfessores vertētes dīias sedare et amputare: ac eis in posteꝝ bn̄ viuendi norma3 tradidisse ratus nōnulla circa regimē et gubernationem et alia eosdem frēs de obseruātia nūcupatos ꝯtingētia ordinauit: statuit: et cōcessit: put in diuersis ipsius lr̄is desup ꝯfectis plenius ꝯtinetur. Uerum vnde p̄fatus ꝑdecessor pacē dedisse credidit: emulo humani generis supsemināte 3izaniam: eruperūt ꝯtentiones et odia: ac dissensiones et scismata emerserunt: que in eorū exacerbata mētibus vsq3 ad nr̄a tpa procatius perdurarunt. Ex quo nos cupientes illa (ne p̄fate religioni diutius inueterata qđ absit naufragium desolationis pariant infirmoꝝ) nostre prouisionis auspicijs perpetuo terminari dige sta super his cum venerabilib9 nr̄is fratrib9 sancte Romane ecclesie cardinalibus deliberatione prehabita: de ipsoꝝ fratrum nostroꝝ cōsilio pariter et assensu ad laudem oīpotētis dei et honorē beati Frācisci ad quē singulare3 deuotionem gerimus: necnon perpetua3 dicte religionis quietem et pacem nōnulla salubria et deo vt sperainus accepta statuta et ordinatiōes ediximus per eosdem fratres et eorum prelatos perpetuis futuris tpibus auctore domino inuiolabiliter obsuāda. Auctoritate igił ap̄lica et ex certa scientia tenore p̄sentium statuim9 et ordinamus q̄ omnes et singuli fratres dicti ordinis p̄sentes et futuri quocūq3 nomine vocenł et censeanł: ipsiq3 ministri custodes et vicarij et alij q̄cūq3 generali ministro dicti ordinis pro tēpore existenti iuxta ꝯtinentia3 p̄fate regule obedire teneanł: necnō q̄ oēs et singuli custodes vel vicarij frm̄ ꝑdictorum de obseruantia nuncupatoꝝ quarūcūq3 ꝓuinciarum eorūq3 discreti ad caplm̄ gn̄ale iuxta morem dicti ordinis teneantur accedere: in quo postq̄ vicarius vicarioru3 vel custodum eoꝝ officio vicariatus hm̄oi cesserit vt est moris ide3 custodes aut vicarij et discreti p̄sidente dilecto filio gn̄ali ministro p tēpore existente aut aliquo ab eo deputato si ibidem interesse noluerit: qui assumptis duobus scrutatoribus ex numero vocalium alioꝝ vota scrutenł vt moris est: et tres ex eisdem frib9 de obseruantia nuncupatis nominēt: et p̄fatus generalis minister vnum ex dictis tribus sic nominatis in vicariū custodum vel vicarioꝝ eorundē fratrum de obseruantia nūcupatoꝝ instituat: et is quē ex p̄fatis trib9 gn̄alis p̄fatus instituerit vel ꝯfirmauerit hm̄oi institutioni vel cōfirmationi ꝯsentire teneatur: nec possit sine rōnabili causa vel iusto impedimēto renūciare: et si forte aliqua ꝯtrouersia circa noiationem institutionem vel ꝯfirmationē hm̄oi oriref noietur in eodē caplo vn9 alius ab eisdē fribus de obseruantia dictis: q̄ p̄sit et faciat ea q̄ incūbūt: quousq3 ꝯtrouersia hm̄oi sopiał: quēadmodū d̄ ministris obseruał. Prefatus vo institutus postq̄ acceptauerit: gn̄alis p̄fatus ꝯmittat illi plenarie vices suas: et nihilominus eandē auctem et ptātem in fratres de obseruantia nuncupatos habeat quā dictus generalis hab3. In qua quidem electione noiatione seu ꝯfirmatione celebranda si vocales deficerent ad noiatione3 ꝑdictoꝝ triu3: suppleanł ex ꝑdictis fratrib9 de obseruantia nūcupatis. Ordinantes etiā q̄ custodes et vicarij ꝑdicti de obseruātia nolati in eodem gn̄li caplo ad electione3 ministri gn̄alis voce3 actiuā trm̄ hēant: sicq3 dn̄o largiente pro tranqllo ipsius famulatu ordinam9 et ꝓuidem9 qui sui deu3 talē eligere studeant: quē ad pacē et vnitatē dicti ordīs ꝯseruādā fore crediderint

aptior é. Et insup qui ministri puinciales p se ipsos vl' eis legitima cā impeditis ab ipsis depurati electioni vicarioꝝ seu custodū puincialiū eoꝝ q de obsuantia nūcupanf iteresse possint q vna cū duob⁹ scrutatorib⁹ ex nūero vocaliū ab eis eligēdis alioꝝ vota scrutenf z q a maiori pte fuerit noiat⁹ z electus: vicarius seu custos p eosdē puinciales ministros in singulis puincijs ɔfirmet: z nihilominus sic p tali hēat. Et si aliq̄ disceptatio vel ɔtrouersia suboriretur interim vn⁹ eligaf ab eisdē in ipo caplo q pſit z alia faciat q̄ icūbūt queadmodū de ministris obseruaf z de alijs se nullaten⁹ itromittat. Guardiani vo in ɔgregatiōib⁹ instituti: leganf in tabula puincialiū caploꝝ: siit aūt pdicatores z ɔfessores in ɔgregatiōib⁹ puincialib⁹ nup electi: in eisdē puincialib⁹ caplis ɔfirmenf. Ordinam⁹ pterea q pfat⁹ gñalis minister possit p seipm dūtaxat pfatū vicariū vel custodē vicarioꝝ ō obseruātia nūcupatoꝝ visitare. Et si ei⁹ demerita id exegerint: punire ac pro notorio z p quo ad depōnem legitime pcedēdū eēt crimie: ab eodez offō deponere possit z valeat: de ɔsilio tñ z ɔsensu saltem quos vel sex ex vicarijs vel custodib⁹ añdictis: q si forte ɔtigerit aliquez ex frib⁹ de obseruātia noiatis hmōi pfato gnāli ministro pro crimine deferri vel accusari: tunc z eo casu gnālis pdictus p seipm aut vicariū eiusdez puincie in quo accusat⁹ resideat: seu ēt vicarium vicarioꝝ vel custodū seu quēuis alium frēz de obseruātia in eadē puincia ɔtinue residentē visitare aut ɔuictū seu ɔfessuz in aliquo loco frm̄ de obseruātia hmōi vbi ɔuictus seu ɔfessus fuerit aut in quo deliqrit corrigere z punire: z idē obseruef quoad oēm locū frm̄ de obseruantia predictoꝝ. Ceteruz volumus q nullus frm̄ de obseruātia hmōi de loco suo admoueaf. Sz in eo potius ad famulandū altissimo qeta mente foueaf: put in ɔstitutione felicis recordationis Martini pape qnti pdecessoris nři plenius ɔtineri: q̄ nullus frm̄ ɔuentualium nūcupatoꝝ absq̄ lnia dicti gñalis seu puincialiū ministroꝝ saltem petita ad loca frm̄ de obseruantia z ecōuerso nullus eoꝝ qui de obseruātia nūcupātur: etiaz legitima cā subsistēte: ad loca seu ɔuentus alioꝝ frm̄ ɔuentualium pdictoꝝ: sine spāli eorūdem vicarij custodū seu puincialium vicarioꝝ petita z obtenta lnia: excepto euidēti sue salutis piculo possint accedere: put in ɔstitutione pfati Martini pape dī ɔtineri: sub pena puationis officioꝝ que obtinent z inhabilitatis ad quoscūq̄ actus legitimos exercēdos. Et vt eisdem frib⁹ de obseruātia delinquendi z vagādi tollaf occasio: volum⁹ q si qs platorum aut frm̄ tam ɔuētualiuz q̄z de obseruātia nūcupatoꝝ aliquez frēz fugitiuum receperit ab offō cui pest suspēsus z ad actus legitimos exercendos inhabilis fiat eoipo. Adycientes q ipse fugitiuus a suo plato vbicūq̄ repeti ac p crimie leuitate aut alia sue fuge cā corrigi z puniri possit: q si postq̄z correct⁹ z punit⁹ fuerit recedere voluerit: petere lniam debeat: put supius enarratur: nec decetero a' quouis frm̄ de obsuantia repeti possit: nisi forte ɔstiterit eū ad frugē meliozis vite redire voluisse. Si qs aūt platorum aut frm̄ pdictoꝝ sup restitutione fugitiuorum hmōi regsitus illā facere noluerit: suspensionis z inhabilitatis pdicte sniam incidat eoipso. Quos fugitiuos dictus gnālis minister libris z alijs reb⁹ suo vsui ɔcessis: ēt pp hoc priuari debeat. Volentes insup q gñalis minister z vicarius vicarioꝝ vel custodum pdictoꝝ attēte caueant q nulli frm̄ ɔuentualiuz vel de obseruātia nuncupatoꝝ discurrēdi vel vagādi per prouincias lniaz ɔcedat absq̄ rōnabili cā z euidēti necessitate: sup quo eoꝝ ɔscias oneram⁹: etiam sub aliquaꝝ indulgētiaꝝ spē vel ptextu. Qō si lrē concessionuz hmōi al's q̄z pro cā z necītate fiībus reperirenf: ille nullius sint roboris vel momēti. Ac etiam pro euitādis scādalis pfatus gñalis minister absolutionē eoꝝ q votum castitatis trāsgressi sunt z in posteꝝ transgredienf si ad eum pro absolutiōe accesserint: p seipm impendere possit: z nihilominus pro eodem delicto vel crimie eos ad vicarios vel custodes puinciales dūtaxat eosdē remittere teneaf z debeat qui illaz p se exerceant: nec eam cōmittere possint nisi guardianis locoꝝ delinquētiuz eorūdem: q pro mō culpe iniungāt satisfactionez z pniam salutarē vt oib⁹ q̄litatib⁹ z circūstācijs diligēter pēsatis: meli⁹ deo alas lucrifacere possint. Vicarij vel custodes prouinciales frēs de obseruātia pdictos in eoꝝ puincijs cōstitutos de loco ad locū trāsferre possint: put viderint expedire. Et si cui forte frm̄ eorūdem ɔcessum foret ne de aliquo loco remoueri possit: tūc vicarius

earius ipse cām ob quā remotionē facere vel
let indicare debeat pcedenti. Ceterū si vicarius
vicariorū vel custodū citra et vltra montanorū
infra tpe sui officij inexpleti a rebus hūanis dece
dere ptigerit: vicarius vel custos puincialis in
cuius puincia decesserit: gerat loco eius cōmis
sariatus offm̄ vsqz ad capl̄m gnāle vel illius suc
cessoris electionē: sicut de ministro obseruatur.
Uicarius aūt vicariorū vel custodū offm̄ suum
gerat vsqz ad capl̄m gnāle in quo eidē offō libe
re cedere teneaf: et extūc alterius vicarij hmōi
puisio fiat: put supius dcm̄ est: et sic successiue
obseruef: nec ipse cedens p ipsa vice noiari vel
institui: aut pfici possit seu valeat quoquo mō.
Et qm̄ vt et accepimus pp q̄stas q nōnunqz a
vagātibus frib9 vbiqz fiunt q̄plurima scādala
in eodē ordine sepenūero oriunf: oib9 et singu
lis tam puentualib9 q̄z de obseruātia frib9 pdu
ctis sub excōicationis pena districtius inhibe
mus: ne ipsi de obseruātia sub noie puentualiū
ire: ne ve puentuales sub noie aut pretextu de
obseruātia frm̄ aut locorū q̄stuare quoquo mō
psumāt. Mādātes eorū supiorib9 vt eos q p in
hibitionē nrām hmōi fecerint carceribus vsqz
ad pdignā pniaz mācipent et obseruēt: q que
stuantes nihilomin9 ad oēs act9 legitimos in
habiles ppterea censeanf: ac eoipso et excōica
tionis sniam incurrisse declarari: et pro excōica
tis publice nūciari possint: a qua qdē snia con
uentuales a gnāli ministro. De obseruantia vo
frēs pdicti a vicariorū vicario dūtaxat et nō ab
alijs pterq̄z in mortis articulo pstituti: possint
absolui: q et ab ipsorū platis rebus q̄stuis hmōi
ptinus puenf. Statuim9 etiā et ordinamus qz
oēs et singuli frēs tam cōuentuales q̄z de obser
uantia nūcupati: ad ciuitates terras siue castra
in qb9 puentus dicti ordis fuerint pro tpe acce
dentes teneanf et debeant saltē post vnaz diem
nālem se cōuentuales .v3. puentualium. Et de
obseruantia frēs pdicti: eorūdē de obseruātia
locorum prelatis psentare: in qua qdem ciuita
te vel terra si vnus dūtaxat cōuentus fuerit ad
ipsius vnius platum debeant se conferre illius
mandatis humiliter pariturí: nos tñ ipsis sub
excōicationis ac sīlis inhabilitatis pena man
damus: a qua si incurrerint: possint per eorum
superiores absolui: ne in eisdem ciuitatibus seu
terris siue platorum suorū lnia diutius pmane
re presumant. Qd si secus egerint: prelati pdi
cti eos capere punire: ac rebus ad eorū vsū cō
cessis et psertim apud eos repertis libere pua
re valeant: nisi a superioribus eorū aliud habue
rint in mandatis. Postremo cū vicaria austri
per plures puincias iuxta morem dicti ordinis
extendaf: ne a quo ministro puinciali vicarius
vel custos prouincie cōfirmari debeat hesitari
possit: volumus vt ille puincialis minister con
gregationi frm̄ de obseruātia pdictorum in ea
dem puincia vel vicaria interesse et vicarium
hmōi vel custodem pfirmare possit et debeat in
cuius puincia cōgregatio ipsa fuerit celebrata.
Quo circa psatis generali ministro et alijs mi
nistris custodibus vel vicarijs qbuscūqz predi
ctis ceterisqz fratrib9 psonis dicti ordinis pre
sentibus et futuris in virtute sancte obedientie
ad quā ex voto tenenf: ac per spem salutis eter
ne districte pcipiendo mandamus: quaten9 cir
ca obedientiam: electiones: noiationes: institu
tiones: pfirmationes: et alia superius expressa
ordinationes: statuta: mandata: et inhibitiones
nrā hmōi studeant inuiolabiliter obseruare p
mium extende ab eo qui auctor est concordie et
pacis vberrimum recepturi regularib9 institu
tis dicti ordinis nihilomin9 quoad reliqua in
suo robore pmanentib9. Non obstantibus psti
tutionibus: et ordinatioib9 aplicis: ac Eugenij
prefati: et aliorū quorūcūqz predecessorū nrorū
Romanorū pontificū ordinationibus: statutis
priuilegijs et lrīs quorūcūqz tenorum existant:
que si et inquātum psentibus obuient hīi volu
mus pro infectis: necnō statutis et psuetudini
bus ordinis et puinciarum pdictorū iuramēto:
confirmatione aplica: vel quauis firmitate alia
roboratis: ceterisqz ptrarijs qbuscunqz. Uolu
mus aūt qz transumpto psentium lrārum ma
nu publica ac dilecti filij nostri dñici tituli san
cte Crucis in Hierusalem psbyteri cardinalis
maioris penitētiarij nrī ac dicti ordis protecto
ris sigillo munito: plena fides adhibeaf in om
nibus et per oīa: ac si originaliter ipse lre exhibi
te essent vel ostense. Nos enim ex nunc irritū
decernimus et inane: si secus super his a quoqz
quauis auctoritate scienter vel ignoranter cō
tigerit attentari. Nulli ergo oino hominum li
ceat hanc paginā nrorum statuti: ordinatiōis:
pulsionis: inhibitionis: mādati: pcepti: consti

rutionis:ac volũtatis infringere:vel ei ausu temerario ꝯtraire.Si quis autẽ hoc attẽtare presumpserit:indignationẽ oipotentis dei ⁊ btõꝝ Petri ⁊c.Datũ Rome apud sctm̃ Petrũ.ãno incarnationis dñice.M.cccclv.quarto nonas Februarij.Pontificatus nostri Anno primo.

Nos igitur vt hmõi nostre pinserte lr̃e oiaq̃ ⁊ singula in eis ꝯtenta que pro salubri ordinis ⁊ pfessorũ eorũdẽ regimine feliciter dirigẽdo pacta sunt: roboris obtineant firmitatẽ:nec de eoꝝ viribꝰ a quoq̃ in posteꝝ hesitet:sed ppetuo ⁊ inuiolabiter obseruent lr̃as ⁊ in eis cõtenta oia ⁊ singula hmõi ac secuta ⁊ secutura ex eis cuȝ oibus ⁊ singulis capitulis ac in illis ꝯtentis clausulis: penaꝝ adiectionibꝰ: sniaruȝ fulminationibꝰ:⁊ irritantibus decretis:prout supraſcriptis ꝯhibent:auctẽ aplica ⁊ ex certa scia approbamus ⁊ ꝯfirmamus:ac pñtis scripti patrocinio communimꝰ supplẽtes oẽs ⁊ singulos defectꝰ q̃tũcunq̃ substãtiales si qui forsan interuenerint in eisdem.Et nihilominus ne aliq̃ formidine ppetue infelicitatis miserrime ipsi excecati suaruȝ mentiũ disturbia ingrentes ꝯceptis per eos finistris euentibꝰ:lr̃as ꝓtextas oia ⁊ singula contẽta in illis ac secuta ⁊ secutura ex eis hmõi ẽt pro aliq̃ ipsaꝝ parte queritent quoquo mõ moderari auctẽ ⁊ scia similibꝰ oia ⁊ singula priuilegia ꝯcessiones ⁊ indulta quecũq̃ cum inde secutis ⁊ secuturis per nos:aut sedem aplicaȝ ad quarũcunq̃ psonarũ:aut quoruis pfessorum eiusdem ordinis ⁊ puinciaꝝ quarũlibet instantiam:siue supplicationẽ etiam motu ꝓprio ⁊ ex certa scia hactenꝰ ꝯcessa ⁊ in antea cõcedenda: etiã si psone ipe regali:ducali:militari:aut q̃uis ecclesiastica vel mundana pfulgeant dignitate cum q̃buscuis derogatoriaꝝ derogatorijs clausulis:etiã de pinsertis ⁊ pñtibus nostris lr̃is: siue earum totali effectu expressam mentioneȝ facientibus etiam si indultis ⁊ concessionibus hmõi caueatur expresse q̃ illis nisi de eorũ totis tenoribꝰ de verbo ad verbum spãlis ⁊ specifica ac indiuidua mentio pñtibus fieret derogari non possit:si ⁊ inq̃tum per ea preteritis ⁊ pñtibus nostris lr̃is aliq̃d piudiciuȝ quoquo modo generet:dũmodo priuilegia ꝯcessioneȝ ⁊ indulta ipsa nr̃m laudabile ꝓpositum q̃d nup circa sanctam Cruciatam per nos ꝯtra spurcissimos macomete secte cultores neph̃ãdissimos xp̃i nominis inimicos initã firmiter ostendimus nõ ꝯcernant eis omnibꝰ ⁊ singulis specialiter ⁊ expresse derogamus:⁊ derogatũ esse volumus:eaq̃ ipa ꝯcessa:⁊ ꝯcedenda priuilegia ⁊ indulta si que in supplicationum aut bullaruȝ aplicaruȝ siue nr̃e camere aplice registris ⁊ alis vbilibet registrata reperiant abide auctẽ ⁊ scia pdictis cassamus:irritamus:ac de medio tollimus eaq̃ cũ inde secutis ⁊ secuturis pro insectis hñi volumꝰ:etiam pinde ac si quoad hoc vt supradictis nr̃is lr̃is quoquo mõ obuietur a nobis vel dicta sede nullatenus emanassent. Nulli ergo oino hoium liceat hanc paginaȝ nostre approbationis:ꝯfirmationis:cõmonitiõis:supplectionis:derogationis:cassationis:irritatõis: ⁊ volũtatis ifringere:vel ei ausu temerario cõtraire.Si q̃s aũt hoc attentare psumpserit:idignationem oipotẽtis dei ⁊ btõꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ eius se nouerit incursuꝝ.Datũ Rome apud sctm̃ Petrũ. Anno incarnationis dñice. M.cccclvj.viij.kal.Maij.Ponti.nr̃i anno.ij.

Que quidem littere Calixto ipso antecessore nr̃o qui eas cõcessit viuente minime obseruate fuerũt:imo bis.Primo in capitulo Mediolanẽsi. Scđo in caplo Romano vbi pñene gñalis fuit electus cõtra earũdem tenorẽ ꝓcessum extitit quoad voces actiuas obseruãtibus ꝯcessas ipo antecessore nr̃o tacẽte ac suas lr̃as nõ defendẽte:vñ nobis paulopost vestrũ in alma Urbe capitulum celebratũ ad sũmi pontificatꝰ apicem assumptis vtraq̃ pars vestrum a nobis cuȝ instantia ⁊ humilitate cõuentuales vt libertas ⁊ vnitas ordinis seruet contra que duo vt dicebãt bulle predicte faciebant:obseruantes vero vt sciant sub qua forma viuant cũ bulla Eugenij in aliq̃bꝰ per bullas Calixti modificate ⁊ alterate essent.Bulle vo Calixti nõ haberẽt obseruantiam postularũt adeo vt hmõi supplicationibus ⁊ petitionibꝰ pro nostro pastoralis officij debito duxerimus opportune pro viribus ꝓuidendum. Ea igitur re aliq̃n cum nõnullis venerabilibus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibꝰ cõmunicata venerabili Loissariorni fratri nostro epo Tusculanẽsi:necnõ ordinis ipsiꝰ ꝓtectori.Et dilectis filijs nr̃is Guilelmo tituli sctĩ Martini in mõtibꝰ Rothomagensis

ac alano

ac alano tituli scte Praxedis auinionēsis: necnō
Nicolao tituli sancti Petri ad vincula prsbyte
ris cardinalibus & venerabilib⁹ fratrib⁹ nostris
Angelo fratino & Ioāni Barchinonēsi epis cō
misimus & dedim⁹ in mādatis vt partibus dili
gēter auditis ac vtrisqz rōnibus iurib⁹ & allega
tionib⁹ intellectis nobis referre curarēt: a qbus
oibus relatiōe aliqñ nobis attentissime audien
tib⁹ facta & partib⁹: deinde vocatis nobis psen
tibusqz cōmissarijs antedictis diligēter auditis
& examinatis: vidim⁹ atqz intellegim⁹ rēs ipsas
vestri ordinis eius foꝛe cōditionis & nature: vt
neqz breui tpe neqz leui faciliqz tractatu satis di
rigi & cōponi valeant. Et magnis nup oiumqz
maximis occupationib⁹ detineri cepimus: que
nrām & nroꝝ oium operam exposcūt: ita vt
cum oibus xpiani orbis imperatore: regib⁹: pla
tis: pncipibus: & populis conueniendi: vt rem
xpianam turcoꝝ alioꝝqz barbaroꝝ iuasionib⁹
periclitātez adiuuāte exercituū dño ꝓregam⁹.
Quare vestrā vtriusqz ptis deuotionez in dño
exhortamur: vt vie religionis dec⁹ & fundamē
tū humilitatem amplectantes: Saluatoris nri
exēplo q seipm exinaniuit pro nobis mutuam
seruātes caritatez: alteri alteros suppoꝛtetis ac
obsēqo in vera humilitate ꝯueniatis. Et nihi
lomin⁹ nos de venerabiliū frm nroꝝ scte Ro
mane ecclesie cardinaliū ꝯsilio & assensu antedi
ctoꝝ & epoꝝ volumus: decernim⁹: declaram⁹:
pcipimus & mādamus sub penis in lris felicis
recordationis Eugenij qrti pdecessoris nostri
ꝯtentis: quas ꝯuenientes ipso facto incurrant:
vobis vtriusqz ptis fres ordinis beati Frācisci
& a vobis quolibet dependētibus: oia inter vos
vicissim facere & seruare quo ad omnes clausu
las earūdem que in pdictis Eugenij qrti pde
cessoris nri lris cōtinent: quousqz p nos dante
dño aut p sedez aplicam vocatis vtrisqz q sunt
vocādi: vniuersali totius ordis bono aliter ꝓ
uidebit. Ad pacē vo & qetem inter vos interea
ꝯseruandam volum⁹ & inhibemus sub excōica
tionis late snie pena quā ꝯuenientes ipso facto
incurrāt: ne ps vna alteri⁹ loca ꝯuent⁹ vel mo
nialiū monasteria quouis qsito coloꝛe inuadere
& capere audeat vel aliter pturbare: nec eos q
hucusqz ex obseruātib⁹ ad ꝯuentuales vel econ
uerso discesserūt: aliquo mō molestare vel inqe
tare. Insup qꝛ ꝓuincia austrie in plurib⁹ ꝓuin
cijs diffusa est ab illo ministro: declaram⁹ vica
rium illi⁹ ꝓuincie ꝯfirmādum: in cui⁹ ꝓuincia
ꝯgregationē ꝓuincialē p eundez vicariū ꝯtige
rit celebrari: nō obstātib⁹ pdicti pdecessoris nri
Calixti aut alijs aplicis lris forsan qūolz ema
natis qbuscūqz qō tenoꝛe psentiū suspēdim⁹: &
quousqz aliter ꝓuideat p nullis hri volum⁹ &
mādam⁹ ceterisqz in ꝯtūz facientib⁹ qbuscūqz.
Ut aūt pñtium lraꝝ noticia facilius hri possit:
quarum originale difficile foꝛet ad singula loca
deferre: decernimus qꝙ ipsarum transsumptis
manu publici notarij subscriptis: & sigillo cau
sarum camere apostolice auditoris aut dicti or
dinis protectoris seu alicuius archiepiscopalis
vel episcopalis curie munitis: tāqꝫ pfescriptis
nostris litteris si originaliter exhiberent litte
re: plena fides adhibeatur: & perinde stetur ac
si originales littere exhibite forent vel ostense.
Nulli ergo omnino hoium liceat hanc paginā
nostroꝛum exhortationis: pcepti: declaratiōis:
suspensionis: voluntatis mandati: & cōstitutio
nis infringere: vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autem hoc attentare presumpserit: in
dignationem omnipotentis dei & beatoꝝ Pe
tri & Pauli apostoloꝛum eius se nouerit incur
surum. Datum Rome apud sanctuz Petrum
Anno incarnationis dñice. MCCCClviij. qnto
idus octobris. Pōtificatus nostri anno pmo.

¶ Pius papa. ij. declarat & ꝯcedit qꝙ ꝯuentus
refoꝛmati sub vera obedientia ministroꝝ rema
nere possint nō obstantib⁹ pmissis. vz. in bullis
Eugenij. iiij. & ipsi⁹ Pij ꝯtētis &c. psertiz dole:
bellicij: cabilonis: rubeimontis: thonis: Sale
riaꝝ: noseretti: bissrati: douionnij: dullendij: ca
straꝝ: murati & aziliani &c. Dara post aliā eius
dē Pij q icipit. Pro nra ad btm Frāciscū duo
tiōe. Originalis hr in ꝯuentu soroꝝ ð anxona.

P Ius eps seru⁹ seruoꝝ dei. Ad ppetuam rei memo
riam. Religiosam vitā pfessis psertim
sub regulari obseruātia studio pie vite vacanti
b⁹ oēm sic expedit subtrahi ingetudinis & tur
batiōis mām qꝙ in ꝯtemplatiōis suauitate qe
scere valeant & trāqllum dño reddere famula
tum. Dū sīqdem felicis recordationis Calixt⁹
papa tertius pdecessor noster attendēs qꝙ post
qꝙ nōnulli pdecessores sui circa qetē & trāquil
lum regimen dilectoꝝ filioꝝ singuloꝝ ordinis

frm minor pfessorū multipharie laborent pie memorie. Eugenius papa.iiij. et pdecessor noster q̄sdam iter eos q de obseruātia nūcupanf: ac alios dicti ordis pfessores vertētes dīas sedare z amputare satagēs nonnullas certor tenorum ediderat lr̄as per quas plura circa regimen z gubernationē: ac alia ipsos frēs de obseruantia nūcupatos ptigētia ordinauerat statuerat z pcesserat duos iter cetera ppetuos z gn̄ales citramōtanū.s. z vltramōtanū vicarios certo mō assumēdos: ac p gn̄alē mi̅strū dicti ordinis pfirmādos seu istituēdos ac alios officiarios tūc expssos: sub qb9 illi de obseruantia citra z vltra mōtes respectiue degerēt ordinādo: ac ēt psiderās ipse Calixtus pdecessor q diie ipe nōdum cessarent: s, adhuc tpe suo pdurabant cupiens ipsas dissensiones z scāda'a suis tpib9 terminari: nōnulla de frm suor psilio cū qb9 super his deliberationē phabuit statuta z ordinationes circa decez z o.to capla ptinētia: quor aliqua vtputa pmum oēs aliqua vo ex alijs illos tm qui de obseruātia nuncupanf frēs minores pcernere dinoscunf per suas sub data q̄rto nonas februarij. Pōtificat9nr̄i āno primo edidit fecit z pstituit mādans illa sub grauib9 penis per dilectos filios gn̄alem z puinciales ministros ac custodes z vicarios ceterosq dicti ordis frēs z psonas inuiolabilr obfuari ac puilegijs ac lr̄is aplicis necnō psuetudinib9 dicti ordis z puinciar eiusdē ceterisq p̄rijs que p insertis hīe voluit: derogādo pmo z subsequēter pro illor maioris roboris firmitate idem Calixt9 pdecessor nr̄ p alias suas lr̄as.vz.sub data.viij.kal.Maij. Pontificat9eiusdez sui Anno.ij. aucte aplica z ex certa scia pores suas lr̄as ipsis illa inserēdo approbauit z pfirmauit: z nihilominus omnia z singula priuilegia pcessiones z indulta p eu z aut sedem aplicam aut quarūcūq psonar etiā dicti ordis pfessor vel alior supplicationē vel instātiam etiā motu pprio z ex certa scia in cōtrarium pcessa nūc aut in poster pcedenda ēt si persone ipse regali ducali militali vel alia dignitate pfulgerent cuz qbus ius declaratoriar derogatorijs clausulis expssam de illis mentionem facientes cruciatā tn̄ non pcernentes cassauit reuocauit irritauit: ac de medio sustulit illa pro infectis hēi volēs: ac si nullatenus emanassent: put in ipsis posterio: ib9 suis lr̄is quarum tenorem: ac si psentibus inserte forent hīi volumus pro expressis plenius ptinef. Uerum sicut exhibita nobis nup pro parte dilector filior guardianor frm z puentuuz: nōnullorum locor: domor: z heremitoriorum: Burgūdie: frācie: Aquitanie: z alijs vltramōtanis partib9cōstitutor pfertij dole: bellicij: cabillonis: rubeimontis: z nozoreti: falerīar: bisfrati: doniony: de thonis: dullendy: castrar murati z azilliani sub eiusdē ordis regularib9istitutis iuxta reformationē ex opatione quōdam colete boelet olī sororis sancte Clare pro illius ac monasteriorū per eandem coletā fundator suarūq sororum obseruatione factaz pro tpe degentiū petitio cōtinebat lz ipsi ab initio dicte reformatōis z suorum locor pstructionis sub obedientia gn̄alis z puincialiū ministror dicti ordinis eorūq officiarior: put iubere dinoscif sancti Frācisci regula vixerint: put viuere intendūt: lz insup pfati sub reformatione colete hmōi degētes frēs seu q̄plures ex eis qui sup hac ad aplicam sedē recursum habuerūt tam a felicis recordationis Nicolao papa.v. etiam pdecessore nr̄o q̄ eodē calixto plures lr̄as aplicas sup eo q eorūdē fratrum de obseruātia nūcupator vicarijs z officiarijs nullatenus obedire seu cum eis se q̄uolibet cōmisceri aut impediri hērent obtinuerit tn̄ q nōnulli taz clerici q̄ laici pfatis sub reformatione hmōi degētibus fratrib9: hoc etiā obseruātie nomen asscripserunt z asscribūt: ita vt in plurib9seu cōmuniter aut vulgariter de obseruātia nūcupantur: ac ex certis alijs causis ab aliqbus pretendi posse dubitātibus pfatos exponentes fratres ad obseruationē ordinationū z lr̄aruz Calixti pdecessoris hmōi quo ad ea q̄ fratres de obseruantia nūcupatos sub vicarijs degentes pcernunt teneri z sub eis cōprehendi debere ab eisdēq vicarijs ad sibi parēdū z obediendum cōpelli posse: ac nos lr̄as z ordinationes hmōi ad eos extēdi voluisse atq velle eos a solita debitaq gn̄alis z puincialiuz ministrorum obedientia subtrahendo seu diuertēdo vicarijs ipsis seu eor decretis subijciendo: quare pro parte guardianor z puentuū hmōi nobis fuit humilr supplicatū vt cū ipsi cupiant iuxta tenorē z formā regule pnarrate: necnō eis pcessor priuilegiorum pdictorum tenores altissimo deseruire ad seruandam super hoc cōscientiam

eis opportune

tis opportune providere de benignitate aplica dignaremur. Nos igit qui cunctorum fidelium presertim sacre religioni vacātium pacis et qetis cōmoda libēter procuramus oēm dubietatis et turbationis ac ingetudinis mām iter frēs ipos vt eo deuotius quo getius altissimo vota sua reddere valeāt penitusadimere cupiētes hmōi supplicationibus iclinati volumus et auctē aplica dcernimus: q illi ex eisdē f. ibus supplicatōibus et sub reformatiōe hmōi degentibus pntibus et futuris qui a prouincialiū ministrorum obia recedē vel subtrahi ac vicariorum obie subijci noluerit. Ipsi ad id ptextu earūdē calixti lrarum seu alēs a qquā quis auctē cōpelli neqant: nec ppterea interdici: suspēdi: vel excōicari: aut penis affici valeant ēt p pmissa: vel alias lras aplicas nō faciētes plenam et expssam: ac de vbo ad vbum de pntibus mentionem. Decernētes lras ac ordinationes pdictas quo ad ea que frēs de obseruātia nūcupatos sub vicarijs degētes dūtaxat et pcernunt ad eos qui noluerint vt pferi nō extēdi voluisse atqz velle: necnō illos ex eis q se potius metu penarum in pfatis lris appositarum quā spōte vel libere a prouincialiū mistrorum obia subtraxerūt: et vicariorum obie ptextu lrarum hmōi submiserūt ad pristinā obiam reuerti et remanere posse: necnō irritum et inane si secus sup his a quoqz quauis auctē scienter vel ignoranter attētatū forsan est hactenus vel in posterum pringeret attētari. Preterea oēs et singulas eisdem fribus de obseruantia nūcupatis sub mistris et reformatiōe hmōi degentibus sup obia p eos vicarijs et cōmissarijs aliorum frm de obseruātia nūcupatorum nō pstāda: et sup eo q sub gnalis et prouincialium ministrorum aliorūqz eorum officiariorum obia pmanere teneantur: tam a Nicolao qz Calixto pdecessoribus nostris supradictis obtentas lras aplicas ratas et gratas hñtes illas: quatenus eis p alias eiusdē calixti pdecessoris nri pmo dictas illis de obseruantia pcurantibus emanatas lras hmōi in aliquo drogatus existeret et queqz ide secuta quo ad ministrorum obiam hmōi dūtaxat in oēm earum dictū pristinū statū reponimus: restituimus: et reualidamus: et vim vigoreqz his suum plenarium effectū sortiri debere decernimus: ac si pmodicte calixti pdecessoris nri pdicti: aut alie sises lre aplice hmōi nullatenus emanassent seu in posterum minime emanarent nō obstātibus pmissis pmodictis calixti lris et ordinationibus: quibus quo ad hoc dūtaxat spāliter et expsse derogamus illis alēs in suo robore pmansuris: ac oibus illis que tam Nicolaus qz calixtus pdecessores nri pdicti in suis singulis lris predictis voluerūt non obstare ceterisqz ctrijs qbuscūqz. Volumus aūt q trāsumpto pntiū lrarum manu publica ac venerabilis fratri nri Visarioñ. epi Tusculañ. eiusdē ordis protectoris sigillo munito plena fides adhibeat in oibus et per oia: ac si originales lre ipse exhibite forēt vel ostēse. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginam nre pstitutionis: repositiōis: restitutionis: reuelationis: decreti derogationis: et voluntatis infringere: vel ei ausu temerario ctire. Si quis aūt hoc attentare psumpserit: indignationē oipotentis dei et beatorum Petri et Pauli aplorum eius se nouerit incursurum. Datū Rome apud sanctum Petrū. Anno incarnatiōis dñi. M.cccclviij. decimo septimo kal. nouēbris. Pontificatus nostri anno pmo.

¶ Ex priuilegijs fr̄m Carmelitarum ad frēs minores et pdicatores per bullā aureā Sixti qrti extensis: vbi papa Pius. ij. cōmittit eismodā auctem et facultatem gnali et prouincialibus prioribus ordinis Carmelitarum reformādi ordinē suū iuxta regulam et eius regularia istituta ac pteruos puniēdi et debite cohercēdi. Qd ad gnales ministrum et prouinciales ministros ordinis minorum extendit: qzuis ipsis et etiam vicarijs gnalibus et custodibus in suos subditos et subditas tam fratres qz sorores: et illis qbus cōmiserint maior facultas detur auctē aplica et capli gnalis reformandi subditos per modernas ordinis gnales et aplicas constitutiones infra. iij. parte descriptas. Vide capitulo nono septima pticula ppe finem particule. fo. xlij. et in diuersis alijs passibus huiusmodi constitutionum.

P Ius eps seruus seruorum dei. Dilectis filijs gnali ac vniuersis prouincialibus prioribus ordinis fratrum gloriosissime de genitricis sempqz virginis Marie d mōte carmeli. Salutē et apostolicam bñdictionē. Pontificalis auctas nos admonet vt regularium excessus psonarum q pre ceteris castius et honestius ex voto pfessionis viuere sunt astricte: eo diligētius puniamus quo eorum culpe remanēt dānabilius incorrecte: et ab alijs trahunt facilius in exēplū. Cum itaqz sicut

accepimus nõnulli vestri ordis pfessores suorũ stat⁹ ⁊ salutis imemores excessus cõmittere ac regularib⁹ dicti ordinis istitutis que iuxta eorũ pfessiones efficaciter seruare pmiserũt obuiare:necnõ domorũ dicti ordinis in qb⁹ degũt reformationi ⁊ ad statũ pristinũ reductioni p nos faciende:nõ solũ ɔ̄dicere minime vereant:verũetiam pro sua rebellionis defensione parẽtes amicos ⁊ laycales psonas ⁊ dños tpales adire: easq ad sue obstinationis ⁊ tergiuersationis fauorẽ cõmouere:ipsorũq pñdia efflagitare psumũt:pp q̃ ad hmõi inordinatos fauores qb⁹ illi:⁊ nõnulli alij eos minus debite psequũt:ipsos punire ⁊ emẽdare neqtis:ac domorũ eorũdem ⁊ in eis degẽtiũ psonarũ reformatio retardat ac excessus remanẽt incorrecti. Nos quorũ interest sup his de remedio opportuno puidere discretioni vestre pñtium tenore cõmittim⁹ ⁊ mãdamus:q̃tenus iuxta ɔcessã a dño vobis grãm ⁊ officiorũ vestrorũ exigẽtiã oẽs:⁊ singulos dicti ordis pfessores iuxta scõrũ Patrum ⁊ vestra regularia instituta in vita ⁊ in moribus reformare:ac r̃lari disciplie subdere.⁊ ad meliorem vitam reducere pcuretis:ita q p vestre laudabilis diligẽtie studiũ in dicto vr̃o ordine regularis disciplina ⁊ vite castimonia laudabiliter obseruent:ac i eo deuote sollicitudinis studio bñdicat altissim⁹ ⁊ odor bone fame psonarum illius vtiliter diffundat. Et ne qd absit puersorũ eorũdem prauitas qui pñia ⁊ pficua vestra correctiões ⁊ monita subire recusant in sue pfessionis trãsgressione dãnabilr pseuerẽt:aut satore ʒizanie ⁊ hoste humani gñis pcurãte in deterius plabat:⁊ eorũ ipunitas trahi possit ab alijs in exẽpluũ. Uniuersos ⁊ singulos patriarchas archiepiscopos epos ⁊ ceteros locorũ ordinarios:necnõ duces marchiones:comites:barones:senescallos:iudiciarios:potestates: capitaneos:ceterosq dños tpales ⁊ eorũ loca tenẽtes vniuersitates quoq ⁊ cõmunitates ciuitatum terrarũ:castrorũ:⁊ aliorũ quorũcũq locorũ rogamus:reqrim⁹:⁊ hortamur attente:subditis vo nr̃is iniungim⁹:⁊ mãdamus:q̃ten⁹ p tã salubeirrimi opis cõplemento vobis efficacis fauoris ⁊ adiumẽti pñdio quotiẽs opportunũ fuerit ⁊ p vr̃i pte fuerint reqsiti assistãt ⁊ fauores pbeant opportunos:ita q vos ⁊ vr̃m glz quoscũq icorrigibiles discolos ⁊ delinquẽtes ipsi⁹ vr̃i ordinis pfessores punire corrigere:⁊ iuxta suã pfessionem vitã ducere cõpellere valeatis. Ceterũ vt optata ipsi⁹ ordis illiusq domorũ ⁊ psonarũ reformatio absq alicuius ipedimenti aut obstaculi machinatione succedat vniuersis ⁊ singulis tam pfessorib⁹ pdictis q̃ alijs qbuscũq ecclesiasticis ⁊ secularib⁹ psonis cuiuscũq dignitatis gradus:status:ordinis vl̃ ɔditionis existãt districtius ihibem⁹:ne reformationi domorũ aut psonarũ ordis añdicti quouis q̃sito colore se opponere aut illã ipedire psumant sub excõicationis pena:qd si sec⁹ fecerint eos ⁊ eorũ quẽlibet incurrere volumus ipso facto ⁊ a qua donec a pmissis resipuerint cũ effectu absolui neqãt:pterq̃ in mortis articulo ɔstituti. Nõ obstañ. si aliqb⁹ a sede aplica indultũ existat q interdici suspendi vel excõicari nõ possint per lr̃as aplicas nõ facientes plenam ⁊ exp̃ssam ac de verbo ad verbũ de indulto hmõi mẽtionẽ. Datũ Mantue ãno icarnationis dñice. 1459. nonis decẽbris. Pontificatus nostri anno. ij.

¶ Pius. ij. ɔtra appellãtes ad futurũ ɔciliũm. Ubi ipso facto mirabiles pene spũales ⁊ tpales talibus ⁊ eorũ notarijs ⁊c. inferunt:etiã que iste runt reis lese maiestatis ac hereticis.

Pius eps seru⁹ seruorũ dei. Ad ppetuam rei memoriam. Execrabilis ⁊ priscis tpib⁹ inauditus tẽpestate nr̃a inoleuit abusus vt a Romano pontifice Jesu xp̃i vicario cui dcm̃ est in psona btĩ Petri:pasce oues meas. Et qdcũq ligaueris sup terrã erit ligatũ ⁊ in celis:nõnulli spũ rebellionis imbuti nõ sanioris cupiditate iudicij:sed cõmissi euasione pcti ad futurũ ɔciliũ puocare psumãt. Qd q̃tum sacris canonib⁹ aduersef q̃tum rei publice xp̃iane noxiũ sit:quis nõ ignarus iurium itelligere põt. Nãq vt alia pteream⁹ q huic corruptele manifestissime refragef nemo nõ illud ridiculũ iudicauerit ad id appellari:qd nuq̃ est neq scit qñ futurũ sit. Paupes a potentiorib⁹ p hmõi subterfugia multiplr̃ opprimunt remanent ipunita scelera nutrit aduersus pmã sedẽ rebellio:libertas delinquẽdi ɔcedit:⁊ ois ecclesiastica disciplina ⁊ hierarchie ordo ɔfundit. Uolẽtes igit hanc pestiferũ vir⁹ a xp̃i ecclia pcul pellere:⁊ ouiũ nobis cõmissarũ saluti ɔsulere:oẽmq mãm scãdali ab ouili nr̃i Saluatoris arcem de venerabiliũ frm̃ nostrorũ

nroꝝ scẽ Ro. ecclesie cardinaliũ cũctorũqȝ pla
toꝝ ac diuini ⁊ hũani iuris iterp̃tũ curiã nr̃aȝ
sequẽtiũ ꝯsilio ⁊ assensu ac ex certa nr̃a scia ꝓuo
catiões hmõi dãnam⁹: ⁊ tãqȝ erroneas ⁊ dete/
stabiles reprobam⁹: cassam⁹: ⁊ penit⁹ annulla/
mus: si q̃ hacten⁹ talr̃ interposite repiant̃: easqȝ
tanqȝ inanes ⁊ pestiferas nullius momẽti esse
decernim⁹ ⁊ declaram⁹. p̃cipien̄. vt deinceps
nemo audeat quouis quesito colore ab ordiatio
nib⁹ sentẽtijs: siue mãdatis nr̃is qbuscũqȝ: aut
successoꝝ nroꝝ talr̃ appellationẽ iterponẽ seu
interesse ipm aut aliuȝ hacten⁹ iterposita vti.
Si qs aũt ꝯ in antea fecerit a die publicatiõis
p̃ntiũ in cãcellaria ap̃lica post tres mẽses cuius
cũqȝ stat⁹ gradus ordis vel cõditionis q̃ȝtũuis
excelse aut sublimis ecclia̅stice secularis vel fue
rit dignitatis ipso fcõ sniam excõicatiõis icur/
rat: a qua nisi p Romanũ pontificẽ ⁊ in mortis
articulo absolui non possit: vniuersitas ꝟo seu
collegiũ eccliastico subiaceat iterdicto. Et nihi
lominus tã collegia ipsa vniuersitatesqȝ p̃dicte
⁊ alie q̃cũqȝ ꝑsone eas penas atqȝ cẽsuras icur/
rãt: q̃s rei lese maiestatis ac heretice prauitatis
incurrere dinoscunt̃: Tabelliones isup ⁊ testes
q in hmõi actib⁹ iterfuerint ⁊ gñalr̃ oẽs q̃ scien
ter auxiliũ dederint ꝯsiliũ vel fauorẽ talr̃ appel
lanti ꝯpari pena plectant̃. Nulli ḡ oino hoiuȝ
liceat hãc paginã nroꝝ dãnationis: reprobatio
nis: cassationis: annullationis: ꝯstitutionis: de/
clarationis: ⁊ p̃cepti ifringere: vel ⁊c̃. Si qs ⁊c̃.
Datũ Mãtue anno incarnatiõis dñice. 1459.
xvj. kal. Februarij. Pontifi. nr̃i anno secundo.

¶ Pius. ij. male vt credit̃ iformat⁹ ꝯtra rle ⁊
decreti Cõstancien̄. atqȝ Eugeniane ꝓuisionis
formaȝ declarat vicarios frm̃ de familia veros
esse ministros solo noie differẽtes: sic plura capi/
ta in codeȝ corpore ponẽdo: ⁊ ꝯtradictoria im/
plicando: ⁊ hoc quoadusqȝ ap̃lica sedes aliud
ordinare statuerit quã ꝯstat pluries postea con
trarium ordinasse. Et lȝ Alexãder. vj. Põtifi/
cat⁹ sui ãno p̃mo idẽ ꝯfirmauerit: tñ postea an/
no nono idẽ reuocauit: ⁊ ẽt Julius. ij. papa mo
dernus. Cuius ẽt ꝯ̃uum frẽs de familia ꝯsulte
seruãt nec tanq̃ȝ ministri regularib⁹ iurib⁹ mi
nistroꝝ: sed cõmissionibus ⁊ gratijs tanq̃ȝ vi/
carij ⁊ cõmissarij vtunt̃ ꝯfirmatiões suas a mi/
nistris sub noie ⁊ officio vicariatus: vt p̃us re/
cipiendo: nec generalem eligendo ⁊c̃.

P Ius eps̃ seru⁹ seruoꝝ dei. Di
lectis filijs Vicario
gñali ⁊ vniuersis frib⁹ ordis btĩ Fran/
cisci de obseruãtia nũcupatis in vltramõtanis
ptib⁹ ꝯstitutis. Sal. ⁊ apo. bñdi. Circa regula/
ris obs̃uãtie ꝓfessores sollicitudinis nr̃e vices
libenter impendim⁹: vt ⁊ eoꝝ religio salutareȝ
fructum fecũdius afferat ipsiqȝ icremẽtis cõti
nuis laudabilius in dño proficiant dubietates
oẽs p quas eoꝝ mentes possint ambigue reddi
eas p̃sertim q̃ sup ꝯcessis eis a sede ap̃lica gra/
tijs ⁊ idultis circa eoꝝ modũ viuẽdi: ac saluta/
rem rle obs̃uantiã ordiatis oriunt̃ e medio tol/
lim⁹: ac eosdẽ ap̃lice declarationis luce illustra/
mus. Cũ itaqȝ nup accepim⁹ fuisse aliqñ nõ/
nullos q in dubiũ ducerẽt vtrũ vos q in ꝓfes/
siõe rle vr̃e videmini obligari viuere sub obia
ministroꝝ ordis iuxta ipsius rle a btõ Francisco
edite p sedẽ ap̃licã multiplr̃ ꝯfirmate ⁊ appro/
bate lr̃am cũ nũc ex ꝯcessione ⁊ determinatiõe
ap̃lica p̃sertiȝ Felicis recor. Eugenij. iiij. ⁊ Ni/
colai. v. Romanoꝝ pontificũ nroꝝ p̃dece ssoꝝ
⁊ nr̃a vr̃os supiores vicarios appelletis: ⁊ non
ministros regule ipsius mãdatuȝ adimpleatis
an potius p̃ter illã agentes grauiter ⁊ ꝯtra vo/
tuȝ ꝓfessionis p̃sertim obedientie delinquatis
vñ factũ sit vt in ꝯscientijs aliquoꝝ ex vestris:
ꝓpterea scrupulus aliqñ suboriat̃ ex eoꝝ snia q
ap̃licas p̃fatas determinationes nõ ad plenuȝ
intelligũt. Volẽtes sup hmõi ambiguitate vo/
bis ꝯsulere ⁊ conscliaꝝ qeti ꝺ benignitate ap̃li/
ca ꝓuidere oliumqȝ mentes ꝓpterea de vestro
statu ambiguas pẽnali affectu q̃ȝtum in nobis
est qetas reddere: ⁊ salubriter attẽdentes: q̃ si/
cut sine ap̃lice sedis auc̃te nulla rl̃a seu mod⁹ re
ligiose viuendi recte istituit̃: aut declarat̃: neqȝ
interp̃tari põt: ita in ei⁹ ptãte est ⁊ istituta si ve
lit in melius cõmutare: ⁊ ꝓut viuentiuȝ in eis
aiarum saluti nouerit cõuenire suo arbitrio or/
dinationes nouas ac determiatiões istituere: ⁊
p̃latorum eorũdeȝ vocabula ⁊ denoĩatiões im/
mutare alterare ⁊ interp̃tari: auctoritate apo/
stolica ⁊ ex certa scientia nostra interp̃ramur ⁊
declaramus: q̃ cum sedes p̃fata vestre familie
de obseruãtia post generaleȝ totius ordinis mi
nistrum gñalem ⁊ prouinciales vicarios mini
stroꝝ loco certis pijs ⁊ scis respectib⁹ eẽ volue/
rit ⁊ decreuerit vicarij ipsi qui vobis p̃sunt ⁊

qbus vos ex debito pfessionis vestre predicte obeditis veri z indubitati vestri mistri z tales beat⁹ Fracifcus regulam ipsaз ꝯdens fore intedebat sunt z ppetuo erūt quoadusq aplica sedes in cuius arbitrio consistit aliud alio tūc respectu ordinare statuerit: differētes a predictis ministris solo noie: z id ex pmissa determiatione aplica quā ipsi quoq pntiū tenore ex simili aucte z scia ratā z gratam hntes ꝯfirmamus z approbam⁹. Vosq q eisdem vicarijs obeditis fm determinatiōem pdicte sedis aplice regule vre pfate z pcipue in ea parte vbi est. Precipio firmiter frib⁹ vniuersis vt obediant suis ministris: plene z integre satisfacitis pleneq z integre satisfacere aucte pfata p pntes decernim⁹ z declaramus in ꝯtrium facientib⁹ nō obstātib⁹ qbuscūq. Datum Rome apud sctm Petrum Anno incarnatōis dñice. M.cccclxiij. Pridie idus Januarij. Pontificatus nostri āno sexto.

¶ Pius.ij. ꝯcedit fribus de obseruātia regulari puincie Burgūdie sub obia mistroz degentib⁹ ad obiam Vicarij ge. venientib⁹ oēs indulgētias p quosdā sūmos pontifices ꝯcessas: qui tū venire nō curarūt scientes nullū inuoluntariuз: z sine sufficiente cā maioris boni ab obseruantia sue professionis z voti relaxari posse saluo iure diuino: z papaз male informatū fuisse. Que z cito postea reuocata fuit.

p Jus episcopus seru⁹ seruoz dī. Dilecto filio vicario gnāli ordinis mi. de obseruātia vltramōtano. Salutem z apostolicam bñdictionem. Scribim⁹ dilecto filio Vicario puinciali z frib⁹ puincie Burgūdie tui ordinis de obseruantia regulari: vt gratiose ad tuam obiam se dare non postponāt. Mādam⁹ igit tibi vt in oib⁹ vijs honestis te prebeas in hmōi vnione fauorabilem. Et vt libentius ad tuam obiam veniant volumus z aplica aucte ꝯcedimus: vt tam ipsi q̄ gcūq alij frēs ordis minoz qui rite ad tuā aut tui pro tpe successoris obiam iuxta tuam obseruātiam z regularia instituta volūtarie se submiserint oib⁹ z singulis gratijs pulegijs indultis z indulgentijs tā per nos q̄ p bone memorie Calixtuз papā.iij. pdecessorem nrm frib⁹ sub obia vicarioz gnālium citramontani z vltramōtani: taз pro se q̄ pro suis ꝯsanguineis z parētib⁹ in fauoreз sacre obseruantie concessis vti possint plenarie pariter z gaudere contrarijs non obstātibus qbuscūq. Datum Rome apud sanctum Petrum anno incarnationis dñice. M.cccclxiij. quinto idus Junij. Pontificatus nostri anno quinto.

¶ Pius.ij. declarat formam z moduз habendum a fratrib⁹ circa interdicti obseruantiam.

p Jus eps seruus seruoꝝ dei. Dilectis vniuersis fratrib⁹ ordinis sancti Frācisci de obseruantia nūcupatis. Salutē z aplicam bñdictionem. Sciens inimicus humani generis obiaз plus valere q̄ victimam: oēm conatum adhibet vt ecclesiasticaz censuraz ꝯtēptū introducat: z sic seruoz rebellium multitudineз in baratrum trahat. Hic malignus in multis regionib⁹ adeo pualuit q ecclesiasticū interdictum minime curaf: atq vt intelleximꝰ aliquos etiā religiosos corrupit q asserant se ad alicuiꝰ talis interdicti minime teneri obseruātiaз: nisi postq̄ z matrix ecclesia obseruauerit. Nos vo q curam Gregis dñici suscepim⁹: z ne ex oibus nobis cōmissis quisq̄з pdatur: dum solliciti sum⁹ maxie ad vos seruos dei respicim⁹ qui ꝯtēpto mūdo btm Fracifcum imitantes in preceptis aplicis ad soluз xpm tēditis: ne gsq̄з in vacuū currat z aberret: qūo ecclesiasticum interdictū per vos seruādum sit declaramus. Interdictū enim ecclesiasticū aut a sede aplica: z eius commissarijs emanat: aut ab inferiorib⁹ sedibus: z earum cōmissarijs. Si pm tunc postq̄з vobis q loca interdicta inhabitatis insinuatio facta est ad illius obseruātiam iterdicti nulla exceptione aut excusatione admissa: etiam si ceteri religiosi aut seculares ex q̄cūq cā de fecerint mox astringimini. Nō enim hētis nisi aplicum pceptum respicere: z ei ēt iuxta rlaз vestrā simplr vt mādatur obedire. Si vo iterdictum ab inferiorib⁹ sedib⁹ emanaret: lз ab illis exempti sitis ad obiam: tñ iterdicti eius obligamini qū matricem ecclesiam illud seruare videritis: cui tūc vos ꝯformare debetis: nec cēsure ecclesiastice p vestrā difformitatē vigore vacuenf. Hac distinctione vtamini z non declinetis ab illa. Et ita precipim⁹ z in virtute sancte obedientie vobis iniungim⁹ vlteriores disputationes z opiones penitus vitantes vt inueniamini in simplicitate obie: sicut dcet deo caros z religiosos ambulare.

bulare. Datum Rome apud sanctum Petrū. Anno incarnatiōis dñice. Millesimo quadringentesimo sexagesimo nono kalēdis Februarij. Pontificatus nostri Anno sexto.

¶ Pius. ij. inhibet fratrib⁹ de obseruantia cōuentualium monasteria vel sibi subiectaꝝ monialiū recipere sub grauissimis cēsuris ꝛ penis.

Pius episcopus seru⁹ seruorum

dei. Ad futuram rei memoriaꝫ. Super gregē dñicū nr̄e diuinitus vigilātie creditum speculatoris intēti: put nobis desup cōceditur exercētes officium: xp̄i fideles quoslibet p̄serti regulari obseruātie deditos eo ꝓuidētie studio gubernari cupimus: vt curiosus ecclesie scrutator in eis nihil inueniat nota dignū: sꝫ eoꝝ religio statu suscepto ꝓspero: necnō sublatis q̄ scandali sunt ꝛ dispendij fomenta: votiuis ꝯgratulenſ euentib⁹: ꝛ ꝯtinuuꝫ dāte dño suscipiat incremētum. Sane lꝫ olim taꝫ felicis recordationis Nicolaus. v. ꝛ Calixtus. iij. Romani pontifices p̄decessores nr̄i: q̄ꝫ etiaꝫ nos per varias lr̄as ꝛ p̄sertim illas que incipiunt. Pro nr̄a ad btī̄ Frācīscū deuotione sub: datis Rome apd̄ scm̄ Petruꝫ. v. idus octobris. Pontificat⁹ nr̄i anno p̄mo. Uniuersis fribus tam ꝯuentualibus q̄ꝫ de obseruantia nūcupatis sub excōicationis pena quā ꝯfaciētes eoipso icurrerent districti⁹ inhibuerim⁹ ne ipsi sibi inuicē ꝯuentuales. vꝫ. illis de obseruātia nūcupatis ꝛ illi de obseruātia ꝯuentualib⁹ frib⁹ domos: aut loca q̄cūqꝫ dicti ordinis seu monasteria scē Clare cape vel ð alterutrius obia subtrahere per se vel aliuꝫ seu alios quouis q̄sito colore aut se de illis itromittere: nec frēs qui hucusqꝫ ex obseruātib⁹ ad cōuentuales vel ecōuerso discesserunt aliquo mō molestare vel inqetare quoquo mō p̄sumerēt: quas pp ipsaꝝ magnitudinem hic inseri noluimus: quaꝝ tenores p̄ntibus: ac si de verbo ad verbū inserti forent hꝫi volumus pro expressis plenius ꝯtinerꝫ: tñ sicut nouissime nō absqꝫ mētis pturbatione pcepimus nōnulle dissentiōes: ꝯtrouersie: seditiones ꝛ discordie in prouincys castelle ꝛ sancti Jacobi taꝫ iter eosdē ꝯuentuales ꝛ obseruātes nūcupatos q̄ꝫ barones ꝛ nobiles castelle ꝛ legionis regnoꝝ occasiōe domoꝝ: ꝯuentuuꝫ ꝛ heremitorioꝝ eorūdeꝫ q̄ iydem de obseruātia nuncupati dictis ꝯuentualib⁹ surripuerunt ꝛ subtraxerūt: ac surripere cape ꝛ subtrahere sub colore nitunſ exorte sunt. Que oia dicta scandala carissimus in xp̄o filiuꝫ nr̄ Henricus castelle ꝛ legionis rex illustris sūmopere submoueri ꝛ penitus extirpari cupiens: nobis fecit supplicari vt ne dicti frēs de obſuātia nūcupati sīlia decetero attentare p̄sumant: termis suis ꝯtenti maneant ꝛ ipsi p̄missos errores corrigant: sup hoc opportune ꝓuidere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos igiſ quoꝝ itereſt ꝓuidere ne ap̄lice sedis mandata ꝛ ordinationes inutiles ꝛ cōtēptibiles reputenſ: ac p̄dicta scādala desup penit⁹ extiguere cupiētes: hmōi supplicationib⁹ inclinati: p̄fatos frēs de obseruātia nūcupatos ꝛ fautores coadiutores ꝛ ꝯsultores eoꝝ directe vel indirecte publice vel occulte cuiuscūqꝫ fuerint p̄eminentie: dignitatis: status: gradus: ꝯditiones vel qualitatis: etiaꝫ si ducali: marchionali: comitali: archiepiscopali: ep̄ali aut alia quauis ecclesiastica vel mundana dignitate aut officio p̄fulgeant tenore p̄sentiuꝫ sub excōicationis suspēsionis: ꝛ interdicti alysqꝫ censuris ꝛ penis ecclesiasticis quas eos nisi monitioni mādato nr̄o hmōi decetero humilr̄ ꝛ efficaciter paruerint incurrere volum⁹ ipso facto: tenore p̄ntiū monem⁹ ꝛ stricte p̄cipimus ꝛ mādamus: ne deinceps obseruantes nūcupati p̄dicti q̄cūqꝫ dom⁹: ꝯuentus: monasteria etiam scte Clare ac heremitoria: ꝛ loca que actu sub obia predictoꝝ ministroꝝ sunt quoquo mō capiant: neqꝫ recipiant etiā sine ministri aut eius vicary vel custodis consensu vtpote de villa regali: ꝛ inetiue de pomerio: toletane: ꝛ burgēsis diocesum que vere reformata fuerunt: nec sub aliquo colore capere seu recipere nitātur: neqꝫ frēs de obseruantia nūcupatos qui hucusqꝫ ex obseruantib⁹ ad ꝯuentuales vel ecōuerso causa studij vel alia iusta causa discesserūt aliquo mō molestare seu turbare audeant. Et siqꝫ quod absit) ydeꝫ obseruātes vulgariter nūcupati aliqd attentare p̄sumpserint ꝯ p̄ntiuꝫ nr̄aꝝ lraꝝ tenores ab occupatione ꝛ captione seu receptiōe ꝯuentuum: domoꝝ: monasterioꝝ: etiam sancte Clare ꝛ heremitorioꝝ: p̄dictoꝝ: que actualr̄ sub p̄dictoꝝ ministroꝝ obia sunt abstinere: ipsiqꝫ ꝛ alij p̄dicti factores: auxiliatores: ꝛ ꝯsultores mandatis nostris hmōi plene obtemperare noluerint: nos in eosdē obseruātes nūcupatos:

necnō fautores: cōsultores: z adiutores p̄dictos qui in p̄missis culpabiles fuerit publice vel occulte directe vel indirecte ex nunc: prout ex tunc excōicationis: suspēsionis: z interdicti sniae cēsuras z penas ferim⁹ in his scriptis: ac loca ad que ipsi obseruātes nūcupati fautores z csultores p̄dicti pro tpe declinaurit ecclesiastico. supponim⁹ interdicto: nullo in p̄missis vel circa ea alicui obseruātium nūcupatorum: ac aliorum factorum: csuliorum z coadiutorum p̄dictorum appellationis z exceptiōis reclamatiōis: aut alio diffugio quolibet pfuturo. Et nihilomin⁹ venerabilib⁹ fratrib⁹ nr̄is mindoniensi z ginenensi epis: ac dilectis filiis sancti Isidori legionensis ac montis salutis conchensis diocesum monasteriorum abbatib⁹ per aplica scripta mandam⁹: quaten⁹ ipsi vel duo: aut vnus eorum per se: vel aliū seu alios p̄missa oia z singula: vbi qn̄ z quotiens expedire viderint seu reqsit i fuerit solēniter publicātes obseruātes nūcupatos: si decetero. vz. a datis p̄sentium lr̄am aliquā domum cōuentum: seu monasteriū etiam scte Clare aut heremitoria z loca sub obediētia dictorum ministrorum sunt ceperint seu occupauerint: nisi infra duodecim dierum spacium: quorum quatuor pro p̄mo z totidem pro scdo z reliquos p tertio z vltimo peremptorio termino eis assignatos realr dimiserint: ac fautores csultores z adiutores p̄dictos tā noiatim q̄ in gnē: nisi monitioni z mandato hmōi paruerint vt p̄ferr: excōicatos suspensos z interdictos: necnō loca ad que obseruātes nūcupatos ac fautores z csultores z adiutores p̄dictos forsan declinare ptigerit: vt p̄ferr si per duos dies censuras ipsas sustinuerint iterdicta esse auctē nr̄a declarent: ac p alios in ecclesiis z locis ecclesiasticis dū maior ibi populi multitudo conuenerit ad diuina audienda declarari z publicari: ac ab oib⁹ arcti⁹ euitari faciāt singulis dn̄icis z festiuis dieb⁹ quousq cōstiterit eis obseruātes nūcupati z alii supradicti pariturl monitis z mādatis nr̄is hmōi iurauerint sup his absolutionis z recōciliationis a nobis obtinere bn̄ficiū. Cōtradictores auctē nr̄a appellatōe postposita cōpescēdo: inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Nō obstātib⁹ p̄missis ac qbuscūq cōstitutionib⁹ z ordinationibus aplicis: ac puilegiis statutis z csuetudinib⁹ dominorum monasteriorum z ordinum predictorum iuramēto cōfirmatione aplica vel quacūq firmitate alia roboratis statutis z csuetudinib⁹: ac lr̄is aplicis p nos vel p̄decessores nr̄os: z presertim illis que incipiunt. Ad hec ex supne pui dentie maiestatis sub datis Senis kal. Juny. Pontificatus nr̄i āno scdo: cōcessis z etiā cōceddēdis: quib⁹ quoad h̄ expsse derogam⁹: nisi in illis de presentib⁹ lr̄is de vbo ad vbū spālis z expssa mentio fiat ceterisq cōtrariis qbuscūq aut si obseruantib⁹ nūcupatis z factorib⁹ p̄fatis aliud spālr sit cōcessum vel eis cōiter vel diuisim a dicta sit sede ordinatum vel alīs indultū q reformare vel suscipere possint aliquā domū seu interdici suspendi vel excōicari nō possint: seu ad iudicium euocari per lr̄as aplicas nō facientes plenam z expressam: ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginam nr̄orum monitiōis: p̄ceptis: mandati: cōplationis: z suspensionis ifringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attētare p̄sumpserit indignationē olpotentis dei z btōrū Petri z Pauli apostolorum eius se nouerit icursurum. Datum Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnatiōis dn̄ice. M. cccc. lxiii. nonis Nouēbris. Pontifi. nr̄i Anno. vi.

¶ Paulus secundus de concordia inter cōuentuales z de obseruantia fratres.

Paulus eps seruus seruorum dei. Ad ppetuā rei memoriam. Cū sacer ordo fra. mi. in agro militātis ecclesie tanq̄ rutilās in amictu sponse carbūculus aut candida Margarita p̄fulgeat idignū: z ei⁹ sanctimonie cōtrarium reputam⁹ illū dissentionum sentib⁹ implicari: vn̄ ne intestine discordie q̄ p versutū humani gn̄is hostē inter dicti ordinis pfessores iamdudū disseminari ceperūt diuti⁹ inualescāt: ad offm̄ nr̄m ptinet eas eradicare: z vt ipsi inter se mutua caritate cōiuncti expectatū fructū afferāt etiā exēplo pficiant: ptes nr̄e sollicitudinis adhibere. Sane h olim tā felicis recordatōis Nicolaus. v. z Calixt⁹. iii. ac Pius scdo q̄ nōnulli alii Romani pōtifices p̄decessores nr̄i ad amputādas aliquas dissentiōes inter frēs ipsos qui cōuentuales z qui de obseruātia nūcupant vertentes diligēter intēderint: z varia eorum statuta z ordinatiōes lr̄as ediderint. Nosq ipsorum p̄decessorum vestigia imitati: eisdem fratribus

fratrib⁹ de obseruantia nūcupatis:ne loca con/
uentualium aut monasteria monialium eoꝝ cu
re subiecta recipere:neqꝫ vt illa a cura ipsoꝝ cō
uentualiū auferant tentare:aut etiā priuatis ꝑ/
sonis ꝑsuadere ꝑsumant sub excōicationis late
snie pena ꝓhibuimus:ꝓut in nr̄is ⁊ eoꝝ ꝑde/
cessoꝝ lr̄is plenius ꝯtinet. Tū pp ipsius oꝛdis
lōge lateqꝫ diffusi magnitudinē aliqua adhuc
discoꝛdiaꝝ semia supꝑfuerūt:nos ea de dilectoꝝ
Frācisci de Sauena gnālis mistri dicti oꝛdis:⁊
Marci de Bononia ipsius gnālis in cismōta/
nis partib⁹ sup frēs de obseruantia gnālis vica/
rij:necnō gnālis ꝓcuratoꝛis frm̄ ꝯuentualiuꝫ:
ac cōmissarioꝝ de obseruantia ꝑdictoꝛum tam
citra q̄ꝫ vltramontanoꝝ in Romana curia de/
putatoꝝ ⁊ sufficienter:ꝓut nobis plane cōstat
mandata habētiuꝫ exꝑsso ꝯsensu:per modera/
tionem lr̄aꝝ ꝑdictarum:⁊ aliaꝝ ꝓuisionū adie
ctionem amputāda auferēdaqꝫ duximus. Cuꝫ
itaqꝫ in predictis nr̄is lr̄is:in fratres de obser/
uantia ꝑfatos si quoquo mō de alicui⁹ domus
ꝯuētus seu monasterij oblatione persuaderent
excōicationis feratur sniā eo ipso cuius absolu/
tio dumtaxat sedi aplice reseruatur:⁊ ꝓpterea
de predicti vicarij ⁊ cōmissarij coꝛaꝫ nobis ex/
posuerunt facilis ad multos simplices eadē sen
tentia illaqueandos ⁊ ꝓ obtinenda absolutio/
ne ad Romanam curiam vagādi via pararet:
nos cupientes eoꝛūdem fratrum de obseruātia
metum tollere : eosqꝫ nihilominus ne domus
cōuentualium ⁊ ab eoꝛum cura monasteria ꝑ/
dicta subtrahant eadē pena viam ꝑcludere. Et
vicissim ne ꝯuentuales ad eoꝛum ꝑturbationē
ꝓsiliant ꝓuidere:necnon ꝑdictas nostras lr̄as
que incipiunt. Supne dispositionis. Nō obstā/
tibus qbusuis in eis adiectis derogatoꝛiarum
derogatoꝛijs alijsqꝫ foꝛtioꝛibus clausulis quas
⁊ ipsaꝝ lr̄arum tenoꝛes etiam de verbo ad ver
bum ⁊ pꝛo eaꝝ derogatione foꝛsan reqri vide/
ret presentib⁹ nō enarrent haberi volumus pꝛo
expꝛessis harum serie ⁊ certa scientia moderan
tes:⁊ si qd vltra fit vel ꝯtrarium reuocātes au/
ctoꝛitate apostolica ⁊ scientia simili tenoꝛe pꝛe/
sentium tam conuentualib⁹ q̄ꝫ de obseruantia:
⁊ nōnullis alijs qui generali dumtaxat:seu etiā
ꝓuincialibus ministris subsunt ⁊ de obseruan/
tia nuncupantur dicti oꝛdinis fratrib⁹ taꝫ citra
q̄ꝫ vltramontanis sub excōmunicationis late

sententie pena districtius inhibemus ne ꝓpꝛio
motu industria ⁊ malicia:videlicet fratres con
uentuales obseruantiū ⁊ ecōuerso illi de obser/
uantia per se vel per alium seu alios quouis q̄-
sito coloꝛe vel ingenio decetero cōuentualium
frm̄ predictoꝝ aliquam domū:locum ꝯuentuꝫ
seu monasterium monialiuꝫ:de nouo recipere:
inuadere : vel perturbare:aut de illa vel illo se
quomodolibet intromittere. Cōuentuales aūt
⁊ alij fratres de obseruātia generali dumtaxat:
seu etiam pꝛouincialibus ministris subditi eo/
rumqꝫ pꝛelati:ne aliquos fratres de obseruātia
sub vicarijs viuere solitos trāsfugos seu ad eos
fugientes nisi ostenderint litteras licētie a pꝛe/
lato suo per eos obtentas in qbus contineatur
nomen conuentus a quo recesserint ⁊ illius ad
quem remissi sunt:etiam sub pꝛetextu cuiuscū/
qꝫ licentie sup hoc ipsis fratrib⁹ ꝯuentualibus
⁊ alijs de obseruantia dictis vicarijs nō subdi/
tis eoꝛūqꝫ pꝛelatis ab apostolica sede concessa:
quā quoad hoc penitus reuocamus acceptare
quoquo modo ꝑsumant. Sed illos ad pꝛelatos
suos iuxta lr̄aꝝ dicti Pij pape ꝑdecessoꝛis nr̄i
super hoc editaꝝ(quas per omnia volum⁹ ob/
seruari)cōtinentiaꝫ remittere teneant. Et vice
versa ꝓhibemus ne fratres de obseruātia nūcu
pati ꝑdicti scandalosos ⁊ criminosos frēs ꝯuē/
tuales ⁊ disciplinā oꝛdis subterfugiētes recipe/
re:sed illos simil̄r ad ꝑlatos suos remittere de/
beant:seruata tamen pie memoꝛie Eugenij pa/
pe quarti ⁊ Pij pꝛedicti ꝑdecessoꝛum nr̄oꝛum
lr̄arū qui ad hoc edictaꝝ foꝛma. Alioquin nos
ex tunc ꝓut ex nunc in ꝯtrafacientes ⁊ inhibi/
tionū olum nr̄arum ꝑdictarum transgressoꝛes
tam cōuentuales q̄ꝫ de obseruantia ⁊ alios fra/
tres ꝑdictos eisqꝫ in pꝛemissis oib⁹ dantes au/
xilium consilium vel fauoꝛeꝫ publice vel occul
te directe vel idirecte cuiuscūqꝫ status gradus
vel dignitatis fuerint in oꝛdine : excōicationis
sniam haꝝ serie ꝓmulgamus:a qua nō possint
nisi a Romano pōtifice ꝑterq̄ꝫ in moꝛtis arti/
culo ꝯstituti absolutionis bn̄ficiū obtinere. Si
vo illi fratres qui de obseruātia nūcupant ⁊ so/
lū gnāli subsunt inhibitioni ꝑdicte ꝯuenerint:
vltra ꝑmissas penas etiam per ministros ꝓuin
ciales eoꝛūqꝫ vicarios ministro extra illaꝫ pꝛo/
uinciam existēte:ad oēm ipsoꝝ fratrum de ob/
seruantia inqsitionē(nō obstātibus ipsis ꝑ sedē

aplicam: vel alia concessa exemptione) arceri et ad satisfactionẽ in p̃missis cõpelli possint et debeant remediis opportunis. Preterea cum intelleximus: nonnullos dicti ordinis frẽs de sub obia quã vouerunt viuere subterfugientes: variis pretensis coloribus etiam mediantibus lr̃is aplicis sibi procurasse conuentus et loca in quibus sine obia suorum superiorum degerent. Nos attendẽtes id esse regulari dicti ordinis disciplinę contrarium: aucte et scia supradictis eorũdem tpe p̃sentium oẽs et singulos per eosdem frẽs totaliter receptos conuentus seu domos: aut gñali imediate aut prouincialibus ministris seu vicariis de obseruantia dicti ordinis subesse debere decernimus et mãdamus: ita quod infra qndecim dierum spacium habita p̃sentiũ noticia: illi frẽs qui ea receperint vel qui eis habitant: eligere et manifeste sub publico testimonio dicere teneant: vtrũ gñali vel prouincialibus ministris: an vero vicariis de obseruantia subesse maluerit statuentes quod in posterum nullus talis frater aliquẽ locum seu domũ etiã quarũcũque lr̃arum aplicarum obtentu recipere valeat: nisi de lnia gñalis seu prouincialis ministrorum vel vicarii obseruãtie illius prouincie in qua locus seu domus ipsa consistet nisi his lr̃is fuerit specialiter derogatum. Quem si receperit si ipse maluerit subesse vicariis de obseruantia nũcupatis: ipsis preclibatis vicariis alioquin ipsis generali vel prouincialibus ministris subesse debent vt superius est expressum. Et si forte recusauerint ita subesse: nos per eos taliter recepta loca ex nunc prout ex tũc ecclastico subiicimus interdicto. Ceterum vt seraphicus iste ordo dilatet: aucte et scia p̃dictis statuimus et ordinamus: quod eisdẽ fratribus de obseruantia eorũque vicariis perpetuo liceatque (habita tũ sup hoc ab eadem sede lnia) in quacũque ciuitate castro seu alio loco: etiam si in illa vel in illo: alia vel alie conuentualium fratrũ domus existant: nouas domus edificare: vel si edificate a principibus: dñis cõmunitatibus: aut aliis eis largient: dũmodo nõ subiiciant conuentualibus: aut imediate gñali ministro dicti ordinis: accipere et inhabitare. Inhibẽtes ministro et fratribus conuentualibus: ac aliis eis seu dũtaxat gñali subditis supradictis sub eadem excõicationis pena quam in contrafacientes ex nũc prout ex tũc ferimus in his scriptis: et a qua nõ possint nisi per eundem Romanũ pontificem preterque in mortis articulo absolui: ne proprio motu vel industria per se vel alium siue alios quouis q̃sito colore vel ingenio sup receptione vel retentiõe talium domorum per eos iuxta hmõi nostram licentiam accipiendarum contra p̃sentium tenorẽ impedire aut eis molestiã aliquã inferre p̃sumãt. Et sĩr sub eadem pena prohibemus fratribus de obseruãtia p̃dictis: ne eosdem fratres conuentuales aut alios gñali vel prouincialibus ministris subditos: quominus in eisdẽ ciuitatibus: atque locis ẽt noua loca construere et cõstructa (dũmõ vicariis nõ subsint) si eis vt p̃fert donent vel concedantur accipere et retinere possint: impedire audeant. Et nihilominus volumus et tenore p̃sentium ordinamus quod si quoquo mõ (qđ absit) conuentuales vel de obseruãtia: aut alii frẽs p̃dicti inhibitionibus nostris hmõi contrauenerint: aut aliis contra tenorem p̃sentium attentauerint ex tũc de obseruantia ad gñalem vel prouinciales ministros: et econuerso conuentuales et alii fratres p̃dicti ad vicarios memoratos pro obseruatione p̃sentiũ in rebellium correctione recurrere possint. Qui quidem ministri et vicarii transgressores ipsos teneantur et debeant aucte nostra per censurã ecclesiasticam et opportuna remedia vsque ad satisfactionem debitam coercere aliis penis p̃dictis in suo robore nihilominus p̃manentibus decernentes irritum et inane si secus sup p̃missis vel eorum aliquo per quoscũque quauis aucte scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstãtibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus aplicis: necnon statutis et consuetudinibus dicti ordinis iuramento: cõfirmatione aplica vel quauis firmitate alia roboratis ceterisque cõtrariis quibuscũque. Per hoc aũt priuilegiis et litteris generali et conuentualibus siue vicariis et fratribus de obseruãtia predictis per Eugenium et Pium prefatos et alios Romanos pontifices p̃decessores nr̃os concessis: non intẽdimus aliis in aliquo derogare nisi inquantum supradictis contrairẽt. Postremo quia difficile foret p̃sentes lr̃as ad singulas prouincias originaliter destinari: volumus et dicta auctoritate decernimus: quod trãsumptis earũ manu notarii publici et curie cãrum camere apostolice: aut alicuius archiepalis et episcopalis sigillo munitis ea prorsus in iudicio et extra vbicunque exhibite vel ostense fuerint fides adhibeat: ac si ipse originales littere forent

forēt exhibite vel ostēse. Nulli ergo oīno hoīuz liceat hanc paginaz nr̄e moderationis: inhibitionis: reuocationis: ꝓhibitionis: ꝓmulgationis: mandati: subiectionis: statuti: ordinatiōis: intentionis: voluntatis: ꝛ decreti īfringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attentare p̄sumpserit indignationē oīpotentis dei ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli aplo꞉ꝝ eius se nouerit incursuꝝ. Datum Rome apud scm̄ Marcuz. Anno incarnationis dñice. M.cccc.lxvj. p̄die kal. Marcij. Pontificatus nostri Anno .ij.

¶ Paulus secundus confirmauit omnia priuilegia nostro ordini concessa.

Paulus episcop⁹ seruus seruorū dei. Ad ꝑpetuam rei memoriaz. Inter ceteros ordines in agro dñi plātatos sacruz ordinem minoꝝ suis exigētib⁹ meritis gerim⁹ in viscerib⁹ caritatis: ꝛ ad ea vigilāter itēdim⁹ ac opam efficacez ipartimur p q̄ eiusdē ordinis ad diuini nois gloriam ꝛ exaltationē catholice fidei ꝓsperis semp affluat successib⁹ ꝛ his q̄ p̄fato ordini ꝛ ei⁹ frib⁹ p p̄decessores nr̄os Romanos pontifices ꝯcessa sunt libenter cuz a nobis petit munimē adijcim⁹ cuz firmitate. Cū sicut exhibita nobis nup ꝓ pte dilecti filij Francisci de Sauona totius ordis frm̄ minoꝝ gn̄alis in theologia magistri petitio cōtinebat: ꝙ plures Romani pōtifices p̄decessores nr̄i diuersa ꝑuilegia sub varijs formi eidē ordini illiusqꝫ fribus hactenus ꝯcesserūt: ꝛ ꝓpterea dict⁹ gn̄alis pro pace ꝛ qete frm̄ eiusdez ordis sūmopere desideret illa p eandē sedē aplicaz approbari vt ordo ipse ac illius frēs dicte sedis fulti p̄sidijs deuotius ꝛ qeti⁹ vota sua altissimo exsoluere possint: ea pp gn̄alis ip̄e nobis humilr supplicauit vt oībus ꝛ singulis ꝑuilegijs: libertatib⁹: exemptionib⁹: ꝛ imunitatib⁹: ordini p̄dicto ꝛ illi⁹ fratrib⁹ ꝯcessis pro illoꝝ subsistētia firmiori robur aplice ꝯfirmatiōis adijcere: illaqꝫ iuxta formas eoꝝ obseruari mādare: ac al's sup h̄ opportune prouidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igit attēdētes fruct⁹ salutares quos ordo ipse in ecclesia dei ꝓduxit hacten⁹ ꝛ ꝓducit indies ac sperātes ꝙ de bono in melius ꝓficeret: ꝛ ꝓpterea volentes ꝙ hmōi ꝑuilegia: exēptiones: imunitates ꝛ libertates sublatis qbusuis dubitationib⁹ ꝛ dispendijs firmiter obseruētur hmōi supplicationib⁹ inclinati oīa ꝛ singula ꝑuilegia exēptiones libertates ꝛ imunitates per quoscūqꝫ Romanos pōtifices p̄decessores nostros ipsi ordini sub q̄cūqꝫ verboꝝ forma hactenus ꝯcessa illoꝝ tenores: necnō noīa dictorum pontificū ac si de v̄bo ad verbū p̄ntib⁹ insererentur pro expressis habēdo auc͞te aplica tenore p̄sentiuz ex certa scia ꝯfirmamus ꝛ approbam⁹: ac plenū firmitatis robur obtinuisse ꝛ obtinere decernimus: necnō irritū ꝛ inane qcqd secus a quoq̄ꝫ q̄uis auc͞te scienter vel ignorāter attentatū forsan extiterit hacten⁹ vel in posteꝝ ꝯtigerit attentari. Nō obstātib⁹ ꝯstitutionib⁹ ꝛ ordinationib⁹ aplicis: necnō oīb⁹ illis q̄ dicti p̄decessores in eisdē ꝑuilegijs: voluerūt nō obstāre ēt si d̄ illis ꝛ de eoꝝ tenoribus p p̄ntes deberet hīi de verbo ad verbū mentio spālis ceterisqꝫ contrarijs qbuscūqꝫ. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginaz nr̄oꝝ statuti: decreti ordinatiōis: voluntatis īfringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis autē hoc attētare p̄sumpserit indignationē oīpotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit icursurum. Datum Rome apud sanctū Marcum. Anno incarnatiōis dñice Millesimo q̄dringētesimo sexagesimo quinto: decimo sexto kal. Decēbris. Pontificatus nostri Anno secundo.

¶ Sixtus .iiij. oīa priuilegia ordini nostro cōcessa approbat ꝛ confirmat.

¶ Dilectis filijs vniuersis ꝛ singulis fratrib⁹ ordinis minorum obseruantie regularis.

¶ Sixtus papa quartus.

Dilecti filij salutē ꝛ aplicā bn̄dictionē. Cum semp dilexerim⁹ familiā vestraz diligamusqꝫ ꝛ in futuꝝ quoad vsqꝫ regulariter vixeritis diligemus. Ad qd̄ faciēdū vos oēs ꝛ singulos tā p̄latos q̄ꝫ subditos hortamur ꝛ monemus: tum pro vestra oīum salute: tum etiam pro fide que de vobis in ppl'is xp̄ianis augēda pariter ꝛ ꝯfirmāda est ad electionē vicarij vestri eo modo: ea animi libertate ꝓcedatis ea sinceritate vt vobis nihil obijci possit. Insup vt noueritis ꝙ beneplacitū est nobis familiam vestrā in virtutibus ꝛ meritis ꝓspere se hr̄e ꝛ indies augeri auc͞te aplica oīa priuilegia grās ꝛ indulta hacten⁹ vobis a sūmis pōtificib⁹ p̄de-

cessoribus nris ꝯcessa p pntes cõfirmamus ro/
boramꝰ:ac firmiter auctẽticamꝰ. Et maxie bul
lã felicis recordationis pape Pauli scdi q̃ ꝓhi
bet:ꝙ nullus fr familie possit ipsam exire nec a
fribus sub ministris degentibꝰ recipi nisi serua/
ta ipsius pauline forma sub penis in ea ꝯtentis.
Datum Rome apud sanctuꝫ Petrũ sub anu/
lo piscatoris die quarta May. M.cccc.lxxij.
Pontificatus nostri Anno secundo. Gasus.

Sixtus.iiij. Declaratio q̃dã Sixti pape.iiij.
sup statutis antiqs frm̃ mi. ad istãtiã mistroꝝ.

Sixtus eps seruus seruorum dei. Ad ppetuam rei memo/
riaꝫ. Circũspecta aplice sedis benigni/
tas salutis opibꝰ semp intẽta ad ea pcipue solli/
citudinis studiuꝫ ꝯuertit p q̃ xpi fideles singu
li psertim sub suaui religionis iugo altissimo fa
mulãtes:se motis scrupulis vniuersis in pacis
trãqllitate ꝛ ꝯscie puritate illi cui se spõte deuo
uerũt vota sua exsoluere valeant censuras ꝛ pe
nas aliqñ reuocãdo:interdũ vo limitãdo:put
ꝯspicit in dño salubriter expedire. Sane p pte
dilectoꝝ filioꝝ ministri gñalis ꝛ vniuersoꝝ fra
trum ordinis frm̃ minoꝝ nobis exibita petitio
ꝯtinebat:ꝙ lꝫ multis fribus eiusdeꝫ ordis satis
durum ꝛ difficile sit regulam beati Frãcisci te/
nere:ac ad suaꝝ salutem aiaruꝫ sufficere videat
regulam ipsam laudabilr obsuare nihilominꝰ:
qꝛ nõnulli Romani pontifices pdecessores nri
ꝛ alij ac etiã gñalis ꝛ fres ipiꝰ ordis feruore de/
uotionis accensi vltra dictã regulã nõnulla sta/
tuta ꝛ ordinationes siue ꝯstitutiones fecerint p
que aliq̃ eisdẽ fribus ꝓhibet:vtputa comedere
carnes in natiuitatis:resurrectionis:ꝛ ascẽsio/
sionis dñi nri Jesu xpi:ꝛ penthecostes:ac btõ/
rum Petri ꝛ Pauli aploꝝ ceterisqꝫ alijs festi/
uitatibus ꝛ diebꝰ. Quedã vo alia ipsis pcipiun
tur fieri sub excõicationis vel alijs censuris ec/
clesiasticis seu alijs penis quas ꝯfacientes ipso
facto incurrunt:multi ꝓpterea dicti ordis fres
ꝯfaciendo censuris ꝛ penis talr latis sepenũero
inuoluunt:ꝛ illaqueant:vnde statuta ꝛ ordina
tiones pdicta potiuꝫ ad aiaꝝ suaꝝ dispẽdiuꝫ q̃ꝫ
saluteꝫ edificare vident. Uerꝫ si censure ꝛ pene
predicte in ꝯfacientes vt pfert ipso facto late in
cõminatorias infligẽdas aut tpales penas mu/
tarent:pfecto saluti plurimoꝝ opportune con/
suleret. Quare pro parte ministri ꝛ frm̃ predi/
ctoꝝ nobis humiliter fuit supplicatuꝫ vt ipsis
in pmissis opportune ꝓuidere de benignitate
aplica dignaremur. Nos igit qui fideliuꝫ aiaꝝ
dispẽdijs libẽter obuiamus eorũqꝫ salutẽ since
ris desiderijs exoptamus:hmõi supplicationi/
bus inclinati auctẽ aplica tenore psentium sta/
tuimus atqꝫ decernimꝰ:ꝙ ministri:custodes:
guardiani:ꝛ fres dicti ordisꝰ psentes:ꝛ qui pro
tpe fuerint ex statutis seu ꝯsuetudinibꝰ vel de/
clarationibus dicti ordinis pter regulã q̃uolibꝫ
ꝛ a qbuscũqꝫ editis etiã ꝯfirmatione aplica vel
quauis firmitate alia roboratis:illis ꝯtrafacien
do nulla ecclesiastica censura nulloqꝫ mortalis
peccati vinculo ligari valeant:neqꝫ censuras ꝛ
penas seu mortale pctm̃ hmõi incurrãt:nisi ta/
les essent casus vel excessus:qui diuina lege seu
precepto Romane ecclesie merito inducerent
ad mortale:censuras ꝛ penas talr latas harum
serie reuocãtes ꝛ annullantes illasqꝫ ad vim cõ
mutationis penaꝝ cõminatoriaꝝ ꝛ ferẽdarum
seu corpales ꝛ tpales penas pdictas per gñaleꝫ
ministrũ:custodes:guardianos ꝛ platos ipsius
ordinis ferendas ꝛ infligẽdas reducẽtes:ꝙqꝫ
ministri:custodes:guardiani:ꝛ alij ipsius ordi/
nis plati pdicti corpales ꝛ tpales seu alias pẽas
pro nõ obseruatione dictoꝝ statutoꝝ bm quali
tatẽ psonaꝝ locoꝝ ꝛ tempoꝝ:ꝛ alis prout vide/
bit saluti aiaꝝ frm̃ eorũdeꝫ in dño expedire:fer
re ꝛ ꝓmulgare ac delinquẽtes ab illis absolue/
re valeant. Nõ obstãtibꝰ statutis:ordinationibꝰ
ꝛ declarationibꝰ pmissis qbꝰ quoad hoc expsse
derogamus:ac ꝯstitutionibꝰ:ꝛ ordinationibus
aplicis:necnõ alijs statutis ꝛ ꝯsuetudinibus di
cti ordis etiã iuramẽto ꝯfirmatione aplica vel
quauis alia firmitate roboratis ꝯrijs qbuscũqꝫ.
Nulli ergo oino hoim liceat hanc paginã no
stroꝝ statuti decreti ordinationis ꝛ voluntatis
infringere:vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs
aũt hoc attẽtare psumpserit:idignationem oi/
potẽtis dei ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ eius
se nouerit incursuꝝ. Datum Rome apud sctm̃
Marcũ. Anno icarnatiõis dñice. M.cccclxxx.
kal. Decembris. Pontificatusꝰ nri Anno.x.

Sixtus papa.iiij approbat ꝯcessiões factas
monialibus de nõ soluendis decimis ꝛc̃.

Sixtus eps seruꝰ seruoꝝ dei. Ad ppetuam rei
memoriaꝫ. Ut eterne btitudis amatri/
ces que

ces que habitu sacre religionis assūpto vni vi/
ro Jesu xpō se voto celebri desponsauerūt valeāt
furta votū gere mētis pficere ⁊ regulari obser
uātia stabilire:tāto ppensioribꝰ equū est illas at/
tollere gratijs spūalibꝰ epulis reficere:ac earuꝫ
pia pseruare pposita:necnō ea q̄ pro illaꝝ gere
⁊ vtilitate pcesserūt aplico munimine robora/
re:q̄nto sexus feminei fragilitas ad ferendū ob/
seruātie onus potiori fauore idigere noscit. Uñ
nos in sacra Petri sede meritis:lꝫ isufficiētibꝰ
pstituti vt religio q̄libet dilatet:⁊ florido decē/
tiqꝫ cādore refulgeat:luminosisqꝫ scimonie ra
dijs ad exemplar imitatiōis enitescāt opariās
manꝰ apponimꝰ ⁊ studiuꝫ efficax ipartimur:vt
tandē cultores cuiuslꝫ religiōis annuente diui
na grā psentis in stadio vite sub scōꝝ patrū re/
gulis ⁊ institutis deo militātes:felicis triūphi
brauiū valeant adipisci. Dudū siqdē felicis re/
cordationis Eugenio pape.iiij.pdecessori nr̄o
ex pte dilectaꝝ in xpō filiaꝝ Abbatissaꝝ ⁊ puē
tuū vniuersoꝝ monasterioꝝ sci Damiani ac mi
norissaꝝ scē Clare ordis eiusdē sub gnālis mini
stri aliorūqꝫ officialium ordis frm̄ minoꝝ cura
vbilibet pstitutoꝝ exposito q ob vicarias dci/
maꝝ ⁊ caritatiuoꝝ subsidioꝝ aliorūqꝫ onerum
ipositiōes tā pro Romane ecclesie eorūqꝫ lega/
toꝝ ⁊ mistroꝝ incūbētia q̄s p honorādis regi
bus ⁊ pncipibꝰ:ac cōitatū subuētionibꝰ aplica
auctē tūc ordinatas pstitutas atqꝫ dcretas:nec
nō gabellas pedagia ⁊ grauamina aliaqꝫ onera
realia p ptātes rectores ac regimia secularia fa/
ctas ipositas ⁊ illatas:petitionesqꝫ ⁊ exactiōes
q̄ rōne fructuū q in eorūdē monasterioꝝ ac lo/
coꝝ agris ⁊ possessionibꝰ ifra nōnullaꝝ cū cura
⁊ sine cura ecclīaꝝ limites psistētes colligeban/
tur:a nōnullis illaꝝ rectoribꝰ ⁊ bñficiatis facte
fuerāt. Tūc Abbatisse moniales puentꝰ mona/
steria:ac loca hmōi in tantā pauptatē inopiāqꝫ
venerāt:q pia eoꝝ vota psoluē nōvalētes i mo
nasterijs ac locis ipsis diuinꝰ cultꝰ adeo erat di/
minutꝰ:q nisi puideret celeriter verisilr formi
dabat in eis extictio obsuātie rlīarie. Idē euge/
niꝰ pdecessor ipsaꝝ abbatissaꝝ ⁊ monialiū sup/
plicatiōibꝰ iclinatꝰ:eas ⁊ puētꝰ mōasteria ⁊ lo/
ca hmōi cū oībꝰ iuribꝰ ⁊ ptinētijs ac bōis eorū/
dē mobilibꝰ ⁊ imobilibꝰ qbuscūqꝫ tā extītibꝰ q̄s
futuris ab oī iurisditiōe dñio ⁊ ptāte quorūcū/
qꝫ legatoꝝ:ptiarchaꝝ:archiepōꝝ:epōꝝ: nun/
cioꝝ ⁊ alioꝝ quorūcūqꝫ ordinarioꝝ iudiciū ad
istar pulegioꝝ pcessoꝝ eis p pie memorie Ni/
colaū.iiij.Bonifa.viij.⁊ Joānē vigesimū scdꝫ:
Clemētē.vj.Alexādrū.v.⁊ Bñdictū.xj. Ro/
manos pōtifices ēt pdecessores nr̄os exemit:⁊
ppetuo liberauit:⁊ sub btī Petri ac sedis aplī/
ce ptectiōe ⁊ sua suscepit. Illasqꝫ sibi ⁊ successo/
ribꝰ suis Romanis pōtificibꝰ canonice itrātibꝰ
ac dicte sedi dūtaxat subiacē voluit:ita q lega/
ti ⁊ nūcij eiusdē sedis ac iudices psati ⁊ quenis
alia psona secularis vel rlīaris ecclīastica vl mū
dana q̄cūqꝫ psulgeat dignitate:nullas i abbatis
sas puētꝰ mōasteria moniales seu loca hmōi ex/
cōicatiōis suias pmulgare vl iurisditionē dñiū
aut ptātē exercē possēt:put in lrīs dictoꝝ pde
cessoꝝ pleniꝰ ptinet. Quare p pte dictaꝝ tā scē
Marie regalis de tordesillas q̄s alioꝝ monaste
rioꝝ ordis scē Clare psertī in regno castelle cō/
stitutoꝝ abbatissaꝝ ⁊ monialiuꝫ nob fuit hūilr
supplicatū vt exēptiōi liberatiōi ⁊ subiectiōi p/
missis obusqꝫ alijs ⁊ singulis i dictis lrīs ptētꝫ
p illoꝝ subsistētia firmiori robur aplice pfirma
tiōis adijcē alīqꝫ in pmissis puidē opportūe d
benignitatē aplīca dignaremur. Nos igit hmōi
supplicatiōibꝰ iclinati:exēptionē liberatōeꝫ sub/
iectionē pdictas:⁊ put illas pcernūt oīa ⁊ sin/
gula i dictꝫ lrīs ptēta auctē aplīca tenore pñtiū
approbamꝰ pfirmamusqꝫ supplētes oēs ⁊ singu
los dfectꝰ si q forsan interuenerit in eisdē. Et isup
ppetuo statuimꝰ ⁊ ordinamꝰ ipsisqꝫ abbatissis ⁊
puētibꝰ ac monialibꝰ auctē ⁊ tenore psatꝫ pcedi
mꝰ q ipē ēt d qbuscūqꝫ terraꝝ ⁊ possessioūꝫ ad
eas legitime ptinētibꝰ ⁊ spectātibꝰ q̄s ēt p alios
q̄s eorūdeꝫ monasterioꝝ seruitores ⁊ subditos
excoli ⁊ cultiuari faciūt ⁊ p tpe faciēt:decimas
pmitias aut cēsus auctē tn̄ aplīca non ipositas
quibusuis psonis cuiuscūqꝫ dignitatis gradus
status ordis vel cōditionis fuerit soluere mime
teneant:nec ipse aut ipsaꝝ terraꝝ aut possessio/
nū coloni seu cultores ob solutionē decimaꝝ p/
mitiaꝝ aut census hmōi per quēpiam molesta/
ri possint:aut ppterea ptra eos pcedi ⁊ penas
aliq̄s pmulgari:decernētes irritū ⁊ inane si secꝰ
sup his a quoq̄s quauis auctē sciēter vel igno/
ranter ptingat attētari:nō obstantibꝰ pstitutio/
nibꝰ ⁊ ordinatōibꝰ aplicis:ac statutis psuetudi/
nibꝰ monasterioꝝ ⁊ ordis pdictoꝝ iuramēto cō
firmatiōe aplica:⁊ q̄uis alia firmitate roboratis

ceterisq3 p̄rijs q̄buscunq3. Nulli ḡ oino hominum liceat hanc paginā nostre approbationis: cōfirmatiōis: suppletiōis: ordinatiōis: cōstitutionis: cōcessionis: z decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē3 hoc attentare presumpserit: indignationē3 omnipotētis dei z beatoꝝ Petri z Pauli aplōꝝ eius se nouerit incursurum. Datū Rome apud sanctum Petrū. Anno īcarnatiōis dñice. M.cccclxxv. p̄die nonas iulij. Pontificat' nostri anno. iiij.

¶ Sixtus papa. iiij. cōcedit fratribus predicatoribus posse audire in confessione z absoluere forenses in absentia ordinarij ac eis eucharistiā ministrare z aliqua vota cōmutare.

Sixtus eps seruus seruoꝝ3 dei. Ad ppetuā rei memoriā3. Sedis aplīce grosa benignitas pijs q̄rūlibet z p̄sertī3 sublimiū: ac aliaꝝ sub rl'ari castimonia dño militātiu3 psonaꝝ votis illus p̄cipue p q̄ xp̄i fideles suaꝝ aiaꝝ salutē deo ppitio facilius adipisci z eoꝝ deuotio augeri valeāt: libēter annuit. Sane p pte cā carissimo rū nr̄oꝝ in xp̄o Ferdinādi z Elisabeth castelle z legiōis regnoꝝ z regine illustrissimoꝝ: q3 vicarij gñalis z vniuersoꝝ prioꝝ: ac frm̄ ordinis frm̄ p̄dicatoꝝ reformatoꝝ nūcupatoꝝ in dictis regnis cōsistētiū dilectoꝝ filioꝝ nobis nup exhibita petitio ptinebat: vt q si p̄dictus z pro tpe existēs gñalis vicari' in q̄lib3 domo dicti ordis ei subiecta vbi eū p tpe morari ptigerit: ac in ei' absentia singuli priores siue p̄sidētes singularū domoꝝ dicti ordis nūc z p tpe existētes: ac q̄tuor p̄dicti ordis pfessores p̄sbyteri idonei p vicarium z singulos priores siue p̄sidentes p̄dictos in singulis domub' deputādi: possint cōfessiones vtriusq3 sexus xp̄i fideliū forēsium ad singulas domos p̄dictas accedētiū: z ibidē ppriū domiciliū nō h̄ntiu3: ac inibi cōfiteri volētiū: totiens quotiens ibide3 cōfitebunf libere audire: z eos ab oibus z singulis pctis excessib' z delictis p eos cōmissis ac cōfessis: atq3 excōicationis sentētijs z cēsuris z penis in singulos fideles predictos in gnē vel in spē ordinaria auctē latis d q̄bus ipsi fideles se absolui petierint (du3 tñ non sint pp que sedes p̄dicta sit merito cōsulenda) in loci ordinarij absentia dūtaxat absoluere: z eis sup p̄missis pniam salutarē3 iniungere: ac vota peregrinationis z abstinētie per eosde3 fideles emissa que loci ordinarius si p̄ns esset cōmutare posset: z ipsi fideles cōmode adimplere non poterunt: z in ipsius loci ordinarij absentia in alia pietatis opa cōmutare: necnō oib' z singulis xp̄i fidelib' tam forēsib' q3 in ciuitatibus z locis in qb' domus ipse cōsistunt cōmorantibus eucharistie sacrm̄ quocunq3 tpe (festo resurrectionis dñice dūtaxat excepto) eorūdē fideliu3 parochialiū ecclesiaꝝ rectoꝝ z quorūlibet aliorum licentia minime reqsita ministrare possint ppetuo statueref z ordinaref: pfecto deuotio fideliu3 eorūdē ad domus frm̄ p̄dictoꝝ ex magno deuotionis feruore pro cōsequendis spūalibus alimentis occurrentiū augeref: z eorūdem fideliū aie ferculo diuini sermonis decētius reficerenf: ipsiq3 fideles ad imitationē religionis huius facilius inuitarenf. Nos igit q singulaꝝ xp̄i fideliu3 aiaꝝ salutē q̄rimus: regis z regine ac vicarij prioꝝ z frm̄ p̄dictorum in hac parte supplicationibus inclinati: auctē aplīca tenore p̄sentium ppetuo statuimus z ordinam' q p̄dictus z pro tpe existēs gñalis vicarius in qlibet domo dicti ordinis ei subiecta vbi eum pro tpe morari ptigerit: ac in eius absentia singuli priores: siue p̄sidentes singulaꝝ domoꝝ dicti ordis nunc z pro tpe existētes: ac q̄tuor dicti ordinis pfessores p̄sbyteri idonei p vicariū z singulos priores siue p̄sidentes p̄dictos in singulis deputādi: possint cōfessiones vtriusq3 sexus xp̄i fidelium forensium ad singulas domos p̄dictas occurrētium: z ibide3 ppriū domiciliū nō habētiu3: ac inibi cōfiteri volētiū: totiens quotiens ibidem cōfitebunf libere audiri: z eos ab oibus z singulis peccatis excessibus z delictis p eosdem cōmissis ac cōfessis: necnō excōicationum sentētijs z penis in singulos fideles p̄dictos in gnē vel in specie ordinaria auctē latis de qbus ipsi fideles se absolui petierint (dum tñ talia nō sint pp que sedes aplīca p̄dicta merito sit cōsulenda) in loci ordinarij absentia dūtaxat absoluere: z eis sup p̄missis pniam salutarem iniungere: ac vota pegrinationis z abstinentie p eosdem fideles emissa que loci ordinarius si p̄sens eēt cōmutare posset: z ipsi fideles cōmode adimplere nō poterūt in ipsius loci ordinarij absentia in alia pietatis opa cōmutare: necnō oibus z singulis xp̄i fidelib' tam forēsibus q3 in ciuitatib' z locis in qbus ipse domus cōsistunt cōmorantibus:

morantib⁹: eucharistie sacrm quocunqȝ tpe (se/sto pdicto dūtaxat excepto) eorūdem fideliū parochialium ecclesiaꝝ rectoꝝ absentiū ꝛ quorūlibet alioꝝ lnia mime reqsita: ministrare libere ꝛ licite possint ꝛ valeant (parce tn̄) ne qrele inde eueniant. Nō obstantibus ↄstitutionib⁹ ꝛ ordinationib⁹ aplicis ceterisqȝ ↄrijs qbuscūqȝ. Nulli ergo olno hoīum liceat hanc paginam nr̄oꝝ statuti ꝛ ordinationis infringere: vel ei ausu temerario ↄtraire. Si quis aūt hoc attētare presumpserit: indignationē oīpotentis dei ac beatoꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ eius se nouerit incursuꝝ. Datum Rome apud sanctum Petrū. Anno incarnatiōis dn̄ice Millesimo quadringētesimo septuagesimo septimo. v. idus Junij. Pontificatus nostri Anno septimo.

¶ Sixtus papa. iiij. reprobat quādaȝ cōfirmationē Calixti. iij. sup ↄstitutiōe Bonifacij. viij. incipiente. Sup cathedrā reprobāte puilegia ↄ eandē ↄstitutionē ↄcessa ꝙ idē Sixt⁹ approbat reprobādo reuocatōes taliū puilegioꝝ vltra vl ↄtra dictā constitutionē. Sup cathedraȝ a suis pdecessorib⁹ sicut a Bñdicto. xj. ꝛ alijs ↄcessoꝝ a dicto Calixto tertio ꝛ alijs suis predecessoribus quomodocunqȝ factas.

Sixtus epš seru⁹ seruorū dei. Ad ppetuam rei memoriaȝ. Quia in futuroꝝ euētib⁹ sic humani fallit incertitudo iudicij vt qđ ↄiectura pbabili ꝛ interdū attenta ↄsideratione vtile ꝛ ad pacē ꝛ qetē tēdere videbat reperiri dānosum iurgijs ꝛ dissentionib⁹ plenū qn̄qȝ ↄtigat: nō dȝ repͥhensibile iudicari: si Roman⁹ pōtifex que a pdecessorib⁹ suis ex causis verisilr pbabilib⁹ sunt statuta cognitio ꝙ ex eis dissentiōes ꝛ iurgia inter psonas qslibet pertiȝ ecclesiasticas oriant: ne noxe grauiores exitusqȝ peiores inde pdeant: reuocat ꝛ annullat ꝛ in statū pstinum reducit: put in dn̄o ↄspicit salubriter expedire. Dudū siqdem postqȝ fe. re. Bonifacius papa. viij. pdecessor nr̄ nōnullis discordijs q̄ iter platos ꝛ parochialiū ecclesiaꝝ rectores ꝛ ordinū mēdicātium frēs p diuersas mūdi ptes ↄstitutos exorte erāt: sua ꝙ icipit. Sup cathedram ↄstitutiōe finē iponere curauerat: fueratqȝ ↄstitutio pdicta p pie memorie Clemētēȝ papā. v. etiā pdecessorē nr̄m in ↄcilio Uiēneñ. inouata ac p pie memorie Joānē papā. xxij. sīr pdecessorē nr̄i ꝛ ad heremitaꝝ scī Augustini ꝛ btīssime dei genetricis sempqȝ virginis Marie de monte carmeli ordinū pfessores extēsa. Nōnulli alij Romani pōtifices etiā pdecessores nr̄i: vt oēȝ inter frēs ꝛ platos ac rectores pfatos ↄtētionū occasionē de medio submouerēt: dictoꝝ mēdicātiū ordinū pfessorib⁹ tā in gnēꝗ in spē ex diuersis rōnabilib⁹ causis varia priuilegia aduersus ↄstitutionē pdicte tenorē ꝛ illi⁹ declarationē ꝛ iterptationē ↄcesserāt: ꝛ deide pie memorie Calixto pape. iij. et pdecessori nr̄o p nōnullos epōs aliosqȝ supiores prelatos: necnō parochialium ecclesiaꝝ rectores exposito: ꝙ aliq dictoꝝ frm̄ se spālr que ab ipsa sede in eoꝝ fauorē aduersus ↄstitutionē eandē emanasse asserebāt priuilegioꝝ ↄcessionū ꝛ indultoꝝ ptextu ne ad dicte ↄstitutionis obseruationē cōpelli possent tuebant in eorūdem cōquerētiū ꝛ parochialiū ecclesiaꝝ pIudiciū ꝛ grauamē variaqȝ ppterea inter eosdē platos rectores ꝛ sacerdotes ac frēs iurgia ꝛ ↄcessiōes ac scādala exorta erāt ꝛ oriebant indies qb⁹ obuiaret si ↄstitutio pdicta obseruaret per eundē Calixtū pdecessorē accepto ꝙ a nōnullis ex ipsis prelatis rectorib⁹ curatis ꝛ sacerdotib⁹ ↄ tenorē pfate ↄstitutionis dictis fribus graues iniurie ac molestie īferebant: idē Calixtus pdecessor cupiens hmōi iurgijs ↄtentionib⁹ ꝛ scādalis obuiare ↄstitutionē ꝛ illi⁹ innouationē ꝛ extēsionē pdictas iuxta illaꝝ seriē ꝛ ↄtinentiā in oib⁹ ꝛ p oīa seruari debere statuit ꝛ ordinauit: ꝙ q̄cūqȝ puilegia ↄcessiones ꝛ indulta si q̄ a qbusuis Romanis pōtificib⁹ pdecessorib⁹ suis aduersus ↄstitutionē ꝛ inouationeȝ: ac declarationē pdictas sub quacūqȝ vboꝝ forma ꝛ cū qbusuis irritantib⁹ decretis ꝛ talib⁹ ꝙ eis p q̄suis alias lr̄as aplicas ēt facieñ. plenam ꝛ expssam ac de vbo ad vbuȝ de illoꝝ totali tenore mētionē ꝛ sīlis effect⁹ vel maioris cautele derogatorijs clausulis qlitercūqȝ derogari nequiret siue motu pprio siue quouis respectu p qbusuis ordinib⁹ seu eorū domib⁹ ꝛ locis in gnē vel in spē emanassent illoꝝ vsus qȝtūcūqȝ ↄtinuata possessione nullatenus obsisteñ. cassauit reuocauit ꝛ annullauit ac decreuit nullius esse roboris vel momenti: put in eisdē priuilegijs ꝛ qbusdā lr̄is ipsius Calixti pdecessoris sup statuto ꝛ reuocatione hmōi ↄfectis ꝛ libris cācellarie aplice de illi⁹ mādato descriptis pleni⁹ ↄti

netur. Cum aūt sicut experientia efficax rerū
magistra postmodū monstrauit ⁊ nosipsi tunc
tp̄is in minorib⁹ ↄstituti dū ḡnalat⁹ ord.fra.mi.
fungebamur offō vidim⁹ ex ipsius Calixti p̄de
cessoris nr̄i lr̄is ⁊ priuilegioꝝ reuocatione pter
ipsius Calixti p̄decessoris intētum q̄ꝫplurima
iurgia lites dissensiōes ⁊ scādala exorta varieqꝫ
appellatiōes p eorūdē frm̄ partē ad sedē aplicā
interposite ⁊ q̄rele delate fuerit: ac ꝓpterea idē
p̄decessor sctē Romane eccl̄ie vicecācellario ⁊
in lr̄aꝝ aplicaꝝ expeditione sibi assisten̄. abb e/
uiatorib⁹ ne dictaꝝ lr̄aꝝ copiā cuiq̄ꝫ traderent
inhibuerit dubitaturqꝫ verisilr̄ ꝙ nisi lr̄e p̄di/
cte Calixti p̄decessoris prefati reuocent exinde
indies sint maiora scādala ꝓuētura. Nos q̄rū/
cūqꝫ causaꝝ p̄missaꝝ occasione dependētiū ab
eisdē tam in Romana curia q̄ꝫ extra eā pēden
tiū corā q̄buscūqꝫ iudicibus tā ordinariꝭ q̄ꝫ a
sede aplica vel al's delegatis in q̄cunqꝫ instātia
etiā appellatiōis status iudicū ⁊ collitigātium
noīa ⁊ cognomina dignitates p̄ntib⁹ p exp̄ssis
hr̄ites: illasqꝫ ad nos haꝝ serie aduocan̄. ⁊ lites
penitus extinguen̄. ac volen̄. hmōi ↄtētionib⁹
discordiꝭ ⁊ scandalis q̄ꝫtum possum⁹ obuiare
motu ꝓprio nō ad ipsoꝝ frm̄ vel alterius p eis
nobis sup h̄ oblate petitiōis instātiā: sed de nr̄a
mera liberalitate eiusdē Calixti p̄decessoris p̄/
dictas lr̄as ⁊ in eis ↄtentā p̄uilegioꝝ ↄcessionū
⁊ indultoꝝ hmōi reuocationem: ⁊ si q̄ desuper
ab aliꝭ p̄decessorib⁹ Romanis pontificib⁹ ap/
probationes emanarūt: auc̄te aplica tenore p̄n/
tiū ⁊ ex certa nr̄a sciā reuocamus cassam⁹ irri/
tam⁹ ⁊ annullam⁹: ⁊ de libris ac registris q̄buſ/
libet deleri mādamus ⁊ priuilegia ↄcessiones ⁊
indulta p̄dicta illa oīa q̄liacūqꝫ sint ac si de ver
bo ad v̄buꝫ insererent p̄ntib⁹ p expressis hr̄ites
in suos plenū ⁊ p̄stinū robur: necnō p̄fatos mē
dicantes frēs q̄b⁹ ↄcessa sunt in ḡnē ⁊ in specie
quoad illoꝝ totalē in p̄teritis p̄ntibus ⁊ futu/
ris negociꝭ ↄsequen̄. effectū l p̄stinū ⁊ eū statū
in quo. vꝫ. erant anteq̄ꝫ lr̄e Calixti ⁊ reuocatio
hmōi q̄nolibet emanarēt plenarie restituimus:
reponim⁹: ⁊ reītegram⁹ decernen̄. ea oīa in suis
priorib⁹ virib⁹ ⁊ efficacia fore ⁊ effectū etiā quo
ad p̄terita pro appellatiōe pendētia negocia sor
tiri debere in oībus ⁊ p oīa pinde ac si p̄fati Ca
lixti p̄decessoris ⁊ in illis ↄtenta reuocatio p̄di
cta: nullatenus emanassent: necnō irritū. ⁊ ina.

ne si secus sup his a quoq̄ꝫ quauis auc̄te sciēter
vel ignorāter ↄtra illa attētatū forsan est hacte/
nus vel in posterum ↄtigerit attētari. Et nihi/
lominus venerabilib⁹ fratribus nr̄is Besaren̄.
Sabinen̄. minoꝝ: ⁊ Guilelmo hostien̄. heremi
tarū sancti Augustini ⁊ btīssime dei genetricis
Marie de mōte carmelo ac alano penestrinen̄.
p̄dicatoꝝ ep̄is ordinū p̄dictoꝝ nunc ⁊ pro tp̄e
existen̄. ꝓtectorib⁹ in Romana curia sctē Ro.
ecclesie cardinalib⁹ p aplica scripta mādamus:
quatenus q̄libet eoꝝ p se vel aliū seu alios p̄mis
sa oīa vbi ⁊ q̄n opus fuerit ipsiqꝫ desup fuerint
reqsiti solēniter publicari: ⁊ ordini sue ꝓtectiōl
cōmisso ac illr⁹ ꝓfessorib⁹ in p̄missis efficacis de
fensionis p̄sidio assisten̄. faciant eos pacifica pos
sessione vel q̄asi exēptionū ⁊ priuilegioꝝ p̄di/
ctoꝝ gaudere: nō p̄mittentes eos ↄtra illoꝝ vl̄
cuiuslibet eoꝝ tenorē p locoꝝ ordinarios ⁊ pa/
rochialiuꝫ ecclesiaꝝ rectores ac quoscūqꝫ alios
indebite molestari: ↄtradictores p censuraꝫ ec/
clesiasticā appellatione postposita cōpescēdo: ac
legitimis sup his hn̄dis seruatis ꝓcessibus eos
quotiens opus fuerit iteratis vicibus aggraua
re ꝓcurēt: inuocato ad hoc si opus fuerit auxi/
lio brachiꝭ secularis. Nō obstātibus pie memo/
rie Bonifaciꝭ pape. viiꝭ. etiāꝫ p̄decessoris nr̄i ⁊
aliꝭ aplicis cōstitutionib⁹ q̄bus cauet ne qs ex̄
suā ciuitatē ⁊ diocesim nisi in certis exceptis ca
sibus ⁊ in illis vltra vnā dietā ad iudiciū euo/
cet seu ne iudices a sede aplica deputati ex̄ ciui
tatē ⁊ diocesim in q̄bus deputati fuerit ↄ quos/
cūqꝫ ꝓcedere aut aliꝭ vel aliꝭs vices suas cōmit
tere p̄sumāt: ⁊ d̄ duab⁹ dietis in ↄcilio ḡnali: ac
aliꝭs aplicis ↄstitutionib⁹ ↄ̄riꝭs q̄buscūqꝫ seu si
locoꝝ ordinariꝭs ⁊ parochialiū ecclesiaꝝ recto/
ribus vel q̄busuis aliꝭs ↄiunctim vel diuisim a
sede p̄fata indultū existat ꝙ iterdici suspēdi vl̄
excōicari aut vltra vel extra certa loca ad iudi/
cium euocari non possit per lr̄as aplicas nō fa/
cien̄. plenā ac exp̄ssam ac de verbo ad verbū de
indulto hmōi mētionem: ⁊ q̄libet alia dicte se/
dis indulgentia ḡnali vel sp̄ali cuiuscūqꝫ teno
ris existeret per quā p̄sentibus nō exp̄ssam vel
totalr̄ nō insertā hmōi dictis ꝓtectoribus facte
cōmissionis explicatio ipediri posset q̄nolibet
vel differri: ⁊ de qua cuiusqꝫ toto tenore haben
da sit in nostris lr̄is mentio specialis. Nulli er/
go oīno hominum liceat hanc paginam nostre
aduocationis:

aduocationis:voluntatis:extinctionis:reuocationis:cassatiõis:irritationis:annullatiõis:mãdati:restitutionis:repositionis:reintegratiõis: ⁊ decreti infringere:vł ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis autē hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotẽtis dei ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli aplorũ eius se nouerit incursurū. Datũ Rome apud sanctum Petrũ. Anno incarnatiõis dñice. M.cccclxxj.vij.idus Decẽbris. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Sixtus papa.iiij.eximit fratres a qcũqз iurisditione inquisitorum heretice prauitatis.

Sixtus eps seruus seruorū dei. Dilectis filijs magro gñali ⁊ vniuersis frib⁹ sacri ordinis gloriosissime dei genetricis sempqз virginis Marie de mõte carmeli pñtib⁹ ⁊ futuris. Salutẽ ⁊ aplicã bñdictionẽ. Sacer ordo vester in agro dñico diuina dispõne plãtatus ⁊ gliosissime dei genitricis Marie titulo specialr isignitus:aplicis gratijs digne meref attolli: cũ illi⁹ ꝓfessores relegatis a se mũdanis illecebris celestium ꝯtẽplationi vacãtes insistũt iugiter ꝓfectibus alaꝝ:pp q̃ ad dictũ ordinem a plurimis Romanis põtificibus pdecessorib⁹ nris:⁊ etiã a nobis multiplr approbatũ aplice ꝯsideratiõis intuitũ dirigẽtes:ad ea libenter intẽdimus p que ꝓfessores ipsi nullũ eterne pacis patianf excidium:nullũqз religiõis status pferat detrimentũ:sз ab oi molestia liberi eo deuotius diuino cultui ac salutis intẽdant opib⁹:quo status eoꝝ qetior fuerit ipsiqз ampliori cognoscanf libertate dotati. Sane lз dudũ fe.re.Joãnes papa.xxij.pdecessor nr̃ vos ⁊ ordinē vestrum pdictũ ac ecclesias:oratoria:domos:⁊ loca q̃cũqз tũc ⁊ pro tpe existẽtia ad eundẽ ordinē spectãtia cũ in eis degentib⁹ vtriusqз sexus psonis ac oib⁹ reb⁹ bonis iurib⁹ ⁊ ptinẽtijs suis in ius ⁊ ꝓprietatē btĩ Petri aploꝝ pncipis ⁊ sctẽ sedis aplice assumpserit:vosqз ⁊ illa a cuiuscũqз diocesani ⁊ alterius ptãte iurisdictiõe ac dñio in ppetuũ prorsus ⁊ oino exemerit:decernẽdo ex tũc vos ⁊ ordinẽ ipm:necnõ ecclesias:oratoria: domos:⁊ loca pfata cũ psonis:reb⁹ bonis iurib⁹ ⁊ ptinẽtijs supdictis soli Ro.põtifici ⁊ dicte sedi tã in spũalib⁹ q̃ꝫ in tpalib⁹ absqз vllo medio subiacere:ita q nec locoꝝ ordiarij nec alia quis ecclesiastica psona i vos ⁊ ordinẽ ac ecclias: oratoria:domos:loca:psonas:res ⁊ bona pdicta vtpote ꝓrsus exẽpta possent excõicatõis:suspẽsiõis:aut iterdicti sniaз pmulgare:vel alĩa ptãtẽ seu iurisditionẽ aliq̃ exercẽ. Qr si forsã qcq̃ꝫ in ꝯtrũ a quoq̃ꝫ attẽptatũ foret:illud oino esse irritũ ⁊ inane. Postmodum ẽt bone memorie Clemẽs papa.vj.flr pdecessor nr̃ vobis ⁊ successorib⁹ vris ppetuo idulserit:vt pfati Joãnis pdecessoris exẽptiõe in suo robore pmanẽte:ẽt coram qbuscũqз diocesanis ⁊ locoꝝ ordinarijs rõne delicti ꝯct⁹ seu rei de qua ageref cõueniri vel ipeti nullaten⁹ possitis:pie memorie Innocẽtij papa.iiij.ẽt pdecessoris nr̃i ⁊ alijs ꝯstitutionib⁹ aplicis ꝯtrijs nõ obstañ.qbuscũqз:decernẽdo extũc flr irritũ ⁊ inane si secus sup his a quoq̃ꝫ quis aucte sciẽter vel ignorãter ꝯtigerit attentari. Cũ sicut nobis dilect⁹ fili⁹ xpoforus Martignon⁹ modern⁹ sacri ordis vestri gñalis magr nup exposuit:q nõnulli inqsitores heretice prauitatis ẽt mẽdicantiũ ordinũ ꝓfessores in diuersis mũdi ptib⁹ ꝯstituti minus veraciter asserẽtes:quosdam vrĩ ordis ẽt sacre theologie ꝓfessores seu bachalarios res vesanas ⁊ fidei articulis ꝯtrias in suis sermonib⁹ aut disputatiõibus affirmare:vos ⁊ professores hmõi vños ꝓpterea multiplr vexare:⁊ ꝯ eos ingrere ac procedere exqsitis modis nõ verenf in ipsi⁹ vestri ordinis vilipẽdiũ ⁊ vrm nõ modicũ detrimentũ. Quare dict⁹ xpofor⁹ nobis humilr supplicauit vt vobis vr̃oqз statui ⁊ quieti sup his oportune ꝓuidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igif attẽtis exẽptiõe ⁊ idulto pmissis ac ex certis alijs rõnabilib⁹ ad id aium nr̃m iducẽtib⁹ causis:hmõi supplicatiõibus iclinati vos oẽs ⁊ singlos ac q nũc sũt ⁊ p tpe erũt eiusdẽ vrĩ ordis ꝓfessores ab oi iurisditione dñio ⁊ ptãte eorũdẽ inqsitoꝝ flr nũc ⁊ p tpe existẽtium aucte aplica tenore pñtiũ prsus ⁊ oino eximim⁹ ac ppetuo liberam⁹:ita q deicepe hmõi heretice prauitat inqsitores ⁊ ordinũ mẽdicãtiũ supdicta:aut alia quis occasiõe vł cã ꝯ vos aut dicti ordis vrĩ psonas:nullaten⁹ ingrere pcedere aut iurisditionẽ aliquã in vos exercere quoquo mõ valeant sub excõicationis late snie pena:quã qlibet ꝯtrafaciens eoipso incurrat. Sз teneamini solũ corã nobis ⁊ successoribus nr̃is Romanis põtificibus canonice intrãtib⁹:aut dicti ordis vrĩ ꝓtectore vel curie causaꝝ camere aplice

re aplice gñali auditore in causis fidei aut offiñ inqsitor eorūdē ɔcernētib⁹ de iure rñdere:cuꝫ pdicator ⁊ minor ordines dicanť filib⁹ puilegijs insigniti:decernentes exnūc irritū ⁊ inane si sec⁹sup his a quoqꝫ quis aucte ēt aplica sciēter vel ignorāter ɔtigerit attētari. Et nihilominus nūc ⁊ p tpe exñti dicti ordis vři ɔtectori oibusqꝫ ⁊ singulis platis ⁊ alijs psonis ecclesiasticis in dignitate ɔstitutis:necnō cathedraliū ecclesiar ēt metropolitanar canonicis p aplica scripta mādam⁹:qten⁹ ipsi ⁊ qlibet eor p se vel aliū seu alios dū ⁊ quotiēs op⁹fuerit:ac sup ħ pro pte vřa respectiue fuerit reqsiti:vobis in pmissis efficacis defensionis psidio assistētes ⁊ pmissa oia ⁊ singula vbi ⁊ qñ expedire cognouerint solēniter publicātes:nō pmittāt vos vł aliquē vřm ɔ pñtiū tenorē p quoscūqꝫ inqsitores quolibꝫ inqetari seu molestari: sꝫ eos oēs ⁊ singulos quos eis ɔstiterit hmōi excōicationis sniam icurrisse:quotiens sup ħ pro pte vřa:aut alicu⁹vestrum fuerit reqsiti:in ecclesijs ⁊ alijs locis vbi eis videbił excōicatos publice denūcient ⁊ ab alijs denūciari:ac ab oib⁹arcti⁹ euitari faciant:donec debita satisfactiōe puia meruerint ab eadē excōicatiōis snia absolutionis bñficiū obtinere:pdictores p censurā ecclesiasticā appellatione postposita cōpescēdo nō obstātib⁹ ɔstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplicis ēt illis q̄ in lřis quas ordinibus minor ⁊ pdicator ɔfirmauim⁹:⁊ quas vulg⁹ Mare magnū appellat ɔtinenť:necnō pdictor inqsitor ēt mendicantiū ⁊ eor ordinū iuramēto ɔfirmatōe aplica vł quauis alia firmitate roboratis:statutis:ɔsuetudinib⁹:puilegijs ⁊ indultis:qb⁹ oib⁹ ēt si de illis eorūqꝫ totis tenorib⁹spālis specifica ⁊ expsa mētio pñtib⁹hñda foret:tenore pñtiū quoad pmissa derogam⁹⁊ illa p infectis hři volumus ɔrijs qbuscūqꝫ. Aut si iqsitorib⁹⁊ eor ordib⁹pdictis vł qbusuis alijs cōiter vł diuisī a sede pdicta idultū existat:q̄ iterdici vł suspēdi excōicari nō possint p lřas aplicas nō facietes plenā ⁊ expssaꝫ:ac đ v̄bo ad v̄bū de idulto hmōi mētionē:⁊ qłꝫ alia dicte sedis idulgentia gñali vel spāli cuiuscūqꝫ tenoris existat:p quā pñtib⁹ nō expssaꝫ vł totalř nō isertā effect⁹ear ipediri valeat quolꝫ vel differri:⁊ de qua cuiusqꝫ toto tenore hñda sit in nřis lřis mētio spālis. Ceterū q: difficile admoduꝫ foret pñtes lřas ad singulas ɔuincias ac loca originalř destinare volum⁹: ⁊ dicta aucte decernim⁹ q̄ trāsūptis ear cū pñtib⁹ debite collationatis:ac man⁹ notarij publici subscriptione:necnō p tpe exñtis dicti ordis ɔtectoris:aut alicui⁹ archiepālis seu epālis vel pdicti gñalis auditoris cārū camere aplice seu alteri⁹ecclesiastice curie sigillo munitis:ea prorsus i iudicio ⁊ ex̄ iudiciū vbicūqꝫ exhibita fuerint vel osťēsa fides adhibeať indubia:ac si ipse originales lře forēt exhibite vel osťēse. Nulli ḡ oino hoium liceat hāc paginā nře exēptiōis:liberatiōis:ɔstitutiōis:mādati:derogationis voluntatis:⁊ decreti ifringere:vł ei ausu temerario ɔire. Si qs aūt ⁊c. Datū Rome apud sanctuꝫ Petrū. Anno icarnatiōis dñi. M.cccclxxvij. x.kal. Maij. Pontificatus nostri Anno.vj.

¶ Sixt.papa.iiij.determinat quādā altercationē iter frēs pdicatores ⁊ cler natōis germanie.

¶ Dilecto filio gñali magistro ordis pdicato.

¶ Sixtus papa quartus.

d Ilecte fili Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Quia cū iter dilectos filios cler nationis germanie ⁊ religiosos ordinū mēdicātiū ɔtrouersia vigeat ⁊ qb⁹de causis orta sit ex oratorib⁹ab ipo clero ad nos nuprime missis itelleximus. Et potissime iste esse dñr de solone.vꝫ.decimar a qua mēdicātes ipsi se penit⁹volūt'eē imunes. De corpib⁹ defunctor ad parochiales ecclias p vltio vale (vt puerbiū est)ɔferēdo pusqꝫ in ecclesijs ipor religiosor humenť. Et postremo sacris eucharistie ⁊ extreme vnctiōis mistrādis. Sup quo mēdicantib⁹ipsis in casu in quo pbyteri parochiales sacra ipsa illis q mēdicantib⁹ ɔfitebanť negarēt ab aplica sede est attributa facultas:cōsiderauim⁹ oia diligenter oratoresqꝫ ipsos ordinūqꝫ ipsor pcuratores:a nōnullis venerabilibus fratrib⁹ nřis sancte Romane ecclesie cardinalib⁹audiri sepe fecimus ⁊ audiuim⁹ nosipsi. Et qm̄ talia pro vtraqꝫ parte adducta in memoriam fuerunt vt pbabilib⁹causis initi videnť. Nos quādā mediā viā secuti modū inuenimus auctore dño q cōuenientissimus est ad hmōi ɔtrouersias tollēdas:⁊ ad nutriendū inter cler ⁊ religiosos pdictos iuxta euāgelicam doctrinā debitā caritatē:ipsis etiam dictor ordinum pcuratoribus qui hmōi negociū prosequebanť psentibus ⁊ intelligentibus. Modus

autem a

aũt a nobis excogitatus talis est. vz. quoad decimas mendicantes ipsi remaneant in ipso statu in quo tpe pdecessoꝝ nroꝝ Romanorum pontificum erant ꝛ q contenti esse debeant eo iure qui hmoi decimas habuerint. In sepulturis vero ꝛ vale vltimo consuetudo vbi viget stet seruariq3 inuiolabiliter debeat: idest q corpa ad parochiales ecclesias deferant ꝛ alia consueta seruent: ita tñ q spoliatio corpoꝝ extorsiões ꝛ pacta illicita a iure reprobata ob que super hac re discordia orta dr (q̄ ꝛ sub excõicationis late sententie pena deinceps fieri phibemus) penitus cessent. In administratione aũt sacroꝝ pdictoꝝ considerantes nos q in euentu negationis pmisse sup illoꝝ administratione mẽdicantib⁹ fuit concessa facultas per opportunũ ꝛ necessariũ ad oẽm discordie fomitẽ amputãdum duxim⁹ q pñbyteri parochiales sacra hmoi his q mendicantibus fuerint confessi: absq3 legitimis causis (illis. vz. que in iure expresse sunt) denegantes eandẽ excõicationis late snie penã icurrãt quã mẽdicantes xpi sacra ecclesiastica ministrando incurrerent iuxta cõstitutionez felicis recordationis Clemẽtis pape qnti nri pdecessoris que incipit Religiosi: in titulo de puilegijs. Hec est nra in pmissis voluntas: ꝛ mãdamus absq3 dictorum ordinum in religis piudicio: quã etiam nõnullis venerabilib⁹ fratribus nris archiepis dicte nationis germanie in quoꝝ puincijs dicte cõtrouersie vigent per nras lras intimam⁹: vt ꝛ ipsi oia obseruent ꝛ in diocesib⁹: ac puincijs suis obseruari faciant. Cõmendam⁹ etiã ipsius mendicantib⁹ pdictas hortãtes: vt eas benignitate paterna pseq velint. Teq3 hortamur dilecte fili ꝛ monem⁹ attẽti⁹: vt eisdẽ archiepis ꝛ alijs platis: debitã reuerentiam debitũq3 obsequium a tuis oib⁹ facias exhiberi: pastores. n. sunt aiarum ꝛ in dignitate ecclesiastica constituti sanctoꝝ successores aploꝝum. Sic enim fiet vt mutue caritatis ꝛ reuerẽtie studio pax iter eos vigeat ꝛ cõcordia omni discordie fomite amputato. Non obstañ. cõstitutionib⁹: ꝛ ordinationibus aplicis etiam sub qbuscunq3 censuris editis: qb⁹ pro pmissaꝝ obseruatione derogamus expresse ceterisq3 contrarijs qbuscũq3. Datũ Rome apud scm̃ Petrũ sub annulo piscatoris die vigesimatertia Aprilis. Millesimo q̃dringẽtesimo octogesimo tertio. Pontifi. nri anno. xij.

¶ Sixtus papa. iiij. confirmat bullam Pauli secundi que dr̃ concordia inter conuentuales ꝛ obseruantes plura alia addens.

Sixtus eps̃ seru⁹ seruoꝝ dei. Ad futurã rei memoriaz. Regimini vlis ecclesie q̃q3 imeriti disponente dño psidentes curis purgemur assiduis: vt iuxta credite nobis desup dispẽsationis offm̃ geti subditoꝝ quorũlibet (pssertiz sub regulari obseruãtia studio pie vite vacãtium in quoꝝ vtiq3 psperitate reficimur) iugi q̃tum nobis ex alto concessum fuerit sollicitudinis studio intendam⁹: ꝛ vt illa que pro religionis incremẽto concordia interueniente puide facta sunt: in pseruationis obseruãtia psistant: nullusq3 vltraq3 religionis regularia instituta pmitiũt vendicare psumat: nre sollicitudinis ptes interponim⁹ efficaces. Dudũ siqdẽ felicis recordationis Paulus papa. ij. pdecessor nr̃ de nri qui tũc in minorib⁹ cõstituti gñalis ministri ordinis frm̃ minoꝝ fungebamur offõ: ꝛ dilecti filij Marci de Bononia tũc nri in cismõtanis partib⁹ sup frẽs dicti ordis de obseruãtia nũcupatos vicarij gñalis: ac gñalis pcuratoris conuentualium ꝛ cõmissarioꝝ de obseruãtia nũcupatoꝝ tam citra q̃ vltramontañ. frm̃ pdictorum in Romana curia expresso consensu iter alia inhibuit: ne dicti ordinis psessores conuentuales ꝛ de obseruãtia nũcupati gñali dũtaxat: seu ẽt puincialib⁹ ministris dicti ordinis subditi eorũq3 prelati frẽs de obseruãtia nũcupatos sub vicarijs viuere solitos trãsfugas seu ad eos fugientes (nisi ostẽdãt lras sue lnie a plato suo p eos obtentas in qb⁹ contineaf nomen dom⁹ a qua recessissent ꝛ illius ad quã remissi essent) etiam sub ptextu cuiuscũq3 lnie super hoc ipsis fratrib⁹ conuentualib⁹ ꝛ alijs dictis vicarijs non subditis eorũq3 prelatis ab apostolica sede concesse (quã idem Paulus pdecessor quo ad hoc penitus reuocauit) acceptare quoquo mõ psumerẽt: sed illos ad platos suos: iuxta quarũdam aliaꝝ lraꝝ pie memorie Pij secũdi pdecessoris nri sup hoc editaruz quas idẽ Paulus pdecessor voluit obseruari cõtinentiam remittere tenerenf. Ne ve eiusdẽ ordinis professores de obseruãtia nũcupati ꝛ sub vicarioꝝ obia viuere soliti scandalosos ꝛ crimino-

ſos fratres conuentuales nūcupatos diſciplinā
ordinis ſubterfugientes recipe:ſed ſiľr ad prela
tos ſuos remittere deberēt ꝓhibuit:ſeruata tñ
felicis recordationis Eugenij pape q̄rti ꝛ Pij
ſecūdi p̄dictoꝝ p̄deceſſorum nr̄oꝝ aliaꝝ lr̄aꝝ
quoad hoc editaꝝ forma:aliogn extunc inhibi
tionum p̄dictaꝝ olum trāſgreſſores tam ꝯuen/
tuales q̄ȝ alios de obſeruantia:ac alios frēs pre
dictos eiſqȝ in p̄miſſis oībus dantes auxilium:
ꝯſilium:vel fauorē publice vel occulte:directe
vel indirecte:cuiuſcūqȝ cōditionis:ſtatus : vel
dignitatis forent in ordine p̄dicto:excōicatio/
nis ſn̄iam ꝓmulgauit : a qua non poſſint niſi a
Romano pontifice(p̄terq̄ȝ in mortis articulo)
ꝯſtituti abſolutionis bn̄ficiū obtinere. Si v̄o il
li fratres qui de obſeruātia nūcupanť ꝛ ſolū mi
niſtro gn̄ali ſubſunt inhibitioni p̄dicte ꝯtraue/
nerint:vltra p̄miſſas penas p miniſtros ꝓuin/
ciales eorūqȝ vicarioſ a miniſtro ſupra illā pro/
uinciā exiſtente ad oēm ipſoꝝ frm̄ de obſeruan
tia nūcupatoꝝ ſubvicarijs viuentiū reqſitionē
(nō obſtante quacūqȝ per ſedem aplicā vel alſ
ꝯceſſa exemptione)coerceri:ꝛ ad ſatiſfaciendū
in p̄miſſis cōpelli poſſent ꝛ deberent remedijs
opportunis. Preterea idem Paulus p̄deceſſor
cū itellexiſſet nōnullos dicti ordinis ꝓfeſſores
ſub obedientia quā vouerāt varijs p̄tenſis co/
loribus etiam mediantib⁹ lr̄is aplicis ſibi ꝓcu
raſſe domos ꝛ loca in qbus ſine ſuperioꝝ obia
degerent:oēs ꝛ ſingulas per eoſdem frēs:ſic re/
ceptas domos aut gn̄ali ꝛ ꝓuincialib⁹ miniſtris
ſeu vicario de obſeruātia nūcupatoꝝ fratruȝ di
cti ordinis ſubeſſe debere decreuit:ac frēs q il/
lam inhabitabāt:vt infra certū terminuȝ tunc
exp̄ſſuȝ eligerent ſub teſtimonio publico vtruȝ
gn̄ali ꝛ ꝓuincialib⁹ miniſtris:an vero vicarijs
de obſeruātia nūcupatis ſubeſſe mallent. Sta/
tuit quoqȝ ꝙ extunc nullus talis frater aliquā
domū(etiam quarūcūqȝ lr̄arum obtentu)reci/
pere valeret:niſi de lnia gn̄alis ſeu ꝓuincialiuȝ
miniſtroꝝ vel vicarij de obſeruātia nūcupatoꝝ
fratrum illius ꝓuincie in qua dom⁹ ꝯſiſteret:ꝛ
ſi reciperet:ſi ipſe ſubeſſe mallet vicarijs de ob/
ſeruātia nūcupatoꝝ frm̄ prelibatis:aliogn ipſis
gn̄ali ſeu ꝓuincialib⁹ miniſtris ſubeſſe deberet:
vt ſupra eſt exp̄ſſum. Et ſi forte recuſarent:do/
mos ipſas ſic receptas eccl̄iaſtico ſuppoſuit in/
terdicto:put in qbuſdam lr̄is ipſi⁹ p̄deceſſoris
deſup ꝯfectis plenius ꝯtineť. Cū aūt ſicut exhi
bita nobis nup pro parte dilectoꝝ filioꝝ gn̄alis
vltramontani ꝛ ꝓuincialiū ꝓuinciaꝝ caſtelle:
legioñ.aragonie:portugalie:valencie:ꝛ nauar/
re regnis:ꝛ p̄ncipatu cathalonie ꝛ reliqs hiſpa
niaꝝ ptib⁹ ſm̄ morē dicti ordinis ꝯſiſtentium
vicarioꝝ eorūdē fratrū de obſeruātia nuncupa
toꝝ petitio ꝯtinebat ꝙ dilect⁹ filius Alſonſus
de bolano dicti ordinis ꝓfeſſor in granate:gui/
nee:affrice:ac oībus in mari oceano ſitis iſulis
pro ꝯuerſione infidelium aplice ſedis nūcius:ꝛ
nōnulli alij eiuſdeȝ ordis ꝓfeſſores in regnis ꝛ
p̄ncipatu ꝛ reliqs hiſpaniarū partibus p̄dictis
ſub obia miniſtroꝝ:aut vicarioꝝ ꝓuincialium
dicti ordis tam ꝯuentualium q̄ȝ de obſeruātia
nūcupatoꝝ eſſe ꝛ vitā ducere recuſant:ꝛ quoſ/
cūqȝ ab eiſdē fratrib⁹ ſub obia miniſtroꝝ ꝛ vi/
carioꝝ degētib⁹ pro tp̄e recedētes abſqȝ p̄latoꝝ
ſuoꝝ lnia recipiunt ꝛ retinent iter eos:ꝛ p̄ſepe
indoctos ad ordines ꝛ inhabiles : ad officia ēt
p̄dicationis ꝛ ꝯfeſſionis ꝛ ad ſtudia ꝓmouēt ꝛ
ꝓmouere p̄ſumunt:illoſqȝ mittunt ad loca eis
grata:ꝛ ad que nōnunq̄ȝ ꝓpria trahit eos affe/
ctio bona cā non p̄cedēte aſſerentes p̄miſſa fa/
cere poſſe ex aplica ꝯceſſione eis facta ex varijs
ꝛ diuerſis cauſis ꝛ p̄ſertim pro ꝯuerſione infide
lium partiū earūdē:q̄ȝq̄ȝ in regula dictoꝝ frm̄
ꝯtineať ꝙ qcūqȝ frm̄ diuina iſpiratione volue/
rint ire inter ſarracenos ꝛ alios infideles petāt
inde lniam a ſuis miniſtris ꝓuincialib⁹. Mini
ſtri v̄o nullis eundi lniam tribuāt:niſi eis quoſ
viderint eſſe idoneos ad mittēdum:ꝛ frēs con
uentuales nūcupati ſub obia miniſtroꝝ ꝓuin/
cialiū degētes illos dicti ordis ꝓfeſſores q ſuas
ꝓfeſſiones in domib⁹ eorūdē frm̄ de obſeruan/
tia emiſerūt ſine lnia ſuoꝝ ſupioꝝ recedentes ꝛ
ad eoſdē ꝯuentuales ꝯfugientes recipe ꝛ retine
re nō vereňť ꝯtra dictaꝝ lr̄aꝝ Pauli p̄deceſſo/
ris p̄fati ꝯtinentiaȝ. Quedā v̄o abbatiſſe ꝛ mo/
niales diuerſoꝝ monaſterioꝝ ordis ſcē Clare ꝛ
minoriſſaꝝ:ac alie domoꝝ tertij ordis ſcti Frā/
ciſci de pn̄ia nūcupate ſorores in cōmuni viuē/
tes ſub certa cura frm̄ eorūdē de obſeruātia:ac
etiā alie nō viuētes ſub eoꝝ cura vigore quarū/
dā lr̄aꝝ aplicaꝝ etiā(vt aſſerūt)ꝯceſſaꝝ ſibi ip/
ſis viſitatorē quē volūt ſine eorūdē frm̄ ꝯſenſu
cuſtodie intra quā monaſteria ꝛ dom⁹ eaꝝ con
ſiſtunt dūtaxat hēre ꝛ eligere p̄ſumūt:ꝛ deputa/

tos eis idoneos confessores et visitatores in prouincialibus capitulis: aut alias iuxta morem et ritum dicti ordinis vel saltem eorundem fratrum de obseruantia admittere recusant in religionis opprobrium et preiudicium exemplum et scandalum plurimorum: ac contra regularia instituta: ritus et mores dicti ordinis secundum quos promotiones predicte cum magna maturitate: ac de personis idoneis et habilibus fieri dicunt solum in capitulis prouincialibus ordinis plibati eorundem fratrum de obseruantia. Fuit quoque pro parte generalis vltramontani et prouincialium vicariorum regnorum principatus et partium predictorum nobis humiliter supplicatum: vt pro conseruatione et manutentione ordinis memorati et christi fidelium deuotionis ad illum in partibus eisdem ne decetero premissa fiant sub censuris et penis ecclesiasticis inhibere: ac receptos fratres predictos absque suorum superiorum licentia post concordiam predictam iuxta Pauli predecessoris formam litterarum et quos in futurum contra illam recipi contigerit: eisdem generali et prouincialibus vicarijs prouinciarum regnorum et partium predictorum illos repetentibus restitui: prefatosque alios fratres ministris et vicarijs non obedientes ad eligendum an sub ministris vel vicarijs esse velint parendumque illis sub quibus esse decreuerint et ad ducendum vitam iuxta regularia dicti ordinis instituta obseruandumque contenta in plibatis litteris Pauli predecessoris prefati: Abbatissas quoque moniales et sorores predictas ad recipiendum confessores et visitatores iuxta statuta religionis pro tempore per ipsos generalem et prouinciales vicarios prouinciarum regnorum principatus et partium predictorum (vt prefertur pro tempore deputatos) compelli ac alios quos aliter deputari contigerit amoueri mandare: aliasque eis in premissis opportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui dicti ordinis et illius professorum prosperitatem et pacem intensis desideramus affectibus huiusmodi supplicationibus inclinati: volumus et apostolica auctoritate presentium tenore declaramus: quod in premissis omnibus et singulis quoad fratres: seruentur littere predicte pauli predecessoris prefati: quoad moniales vero seruentur statuta ordinis. Et nihilominus venerabilibus fratribus nostris archiepiscopis episcopis et aliorum locorum ordinarijs in eisdem regnis et principatu: ac partibus constitutis etiam mandamus: quatenus quilibet eorundem qui desuper fuerit requisitus: in premissis omnibus et singulis nobis expositis faciat auctoritate nostra in sua ciuitate et diocesi eiusdem pauli predecessoris prefati litteras et in eis contenta quoad fratres et statuta ordinis et religionis quoad moniales et sorores huiusmodi per quoscunque inuiolabiliter obseruari auctoritate nostra appellatione postposita compescendo: inuocando etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilium brachij secularis. Non obstantibus premissis: ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis iuramento confirmatione apostolica vel quauis alia firmitate roboratis priuilegijs quibuscunque: seu si Alphonso prefato: aut quibusuis alijs communiter vel diuisim a sede predicta indultum existat: quod interdici: suspendi vel excommunicari: aut vltra vel extra certa loca ad iudicium vocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam: ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem: et quibuslibet alijs priuilegijs et litteris apostolicis generalibus vel specialibus Alfonso prefato vel quibuslibet alijs concessis et pro tempore concedendis quorumcunque tenorum existant per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri posset aliquando vel differri et de quibus quarumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis: quibus omnibus (etiam si in illis contineretur quod illis per quascunque concessiones: et litteras ac clausulas specialem mentionem importantes non censeretur esse derogatum) quo ad premissa (illis alias in suo robore permansuris) specialiter et expresse derogamus ceterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis: approbationis: mandati: constitutionis: et decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis dominice. M.cccclxxiij. kal. Maij. Ponti. nostri anno. iij.

¶ Sixtus quartus declarat et determinat quod fratres et sorores tertij ordinis gaudent priuilegijs et imunitatibus ecclesiasticis tam fori quam persone et rerum sicut alie persone ecclesiastice dane eis conseruatores et defensores contra quosdam eorum persecutores et molestatores in Italia.

[S]ixtus episcopus seruus seruorum dei. Ad futuram rei memoriam. Sacro sancta Romana ecclesia sub religionis habitu domino famulantes ex assuete pietatis officio propensius diligere consueuit: et ne indebitis agitentur molestijs tanquam pia mater opportunis fauoribus confouere. Sane pro parte dilectorum filiorum

rum vniuersoꝝ fratrum ⁊ dilectarū in xpo fi/
liaꝝ vniuersaꝝ sororꝝ tertij ordinis beati Fran
cisci de pnia nūcupati p Italiā ꝯsistētiū nobis
nup exhibita petitio ꝯtinebat: ꝙ lȝ plures Sū
mi pōtifices pdecessores nr̄i diuersa ⁊ plura p
imunitatib⁹ eoꝝ ꝯcesserint priuilegia ⁊ plures
solēnissimi vtriusqȝ iuris doctores teneant ꝙ
ipsi frēs ⁊ sorores debeant gaudere libertate ⁊
imunitate ecclesiastica: vt psone religiose nihi/
lominus cōitates ciuitatū ptātes aliysqȝ officia
les seculares locoꝝ Italie nō cessant idices no
ua eis tam in reb⁹ ꝙ̄ in psonis iducere graua/
mina libertati ecclesiastice ꝯria. Quare p parte
eorūdeȝ frm̄ ⁊ sororꝝ nobis fuit supplicatū hu/
milr vt eisdē cōitatib⁹ ptātib⁹ ⁊ officialibus ne
hmōi grauamina inferant: inhibere aliasqȝ eis
sup h opportune puidere de benignitate aplīca
dignaremur. Nos igit hmōi supplicationi/
bus iclinati cōitatib⁹ ptātibus ⁊ officialib⁹ psa
tis sub excōicatiōis late snīe pena eorū per po
testates ⁊ officiales ipsos: ac singulares psonas
earūdē cōitatū si ꝯtrafecerint incurrenda: ne eis/
dē frib⁹ ⁊ sororib⁹ grauamia aliq̄ libertati eccle
sie ꝯria iducere aut ipos frēs ⁊ sorores quos mi
nus gaudeant puilegys ⁊ imunitatib⁹ tam sori
ꝙ̄ psone ⁊ reꝝ: sicut alie psone ecclīastice quōli
bet ipedire psumāt aplīca auctē pn̄tiū tenore
inhibem⁹. Et nihilomin⁹ vniuersis ⁊ singulis
patriarchis: archiepīs epīs ⁊ alijs locoꝝ ordia
rijs: ac qbuslibȝ psonis in dignitate ecclīastica
ꝯstitutis: necnō ōpatriarchaliū metropolitanaꝝ
⁊ aliaꝝ cathedraliū ecclesiaꝝ canonicis p tpe
existētib⁹ in ciuitatib⁹ ⁊ locis pdictis ⁊ cuilibet
eoꝝ qui desup fuerint reqsiti ab aliquo frm̄ seu
sororꝝ pdictoꝝ p aplīca scripta mādam⁹: qtēn⁹
pmissa vbi ⁊ qn̄ eis expedire videbit solēniter
publicātes nō pmittant eosdē frēs ⁊ sorores cō
tra inhibitionis nr̄e hmōi tenorem p quoscūqȝ
quauis auctē indebite molestari: ⁊ eos quos p/
pterea hmōi excōicationis sniam eis cōstiterit
incurrisse excōicatos nūcient faciantqȝ ab alys
nunciari: ac ab olbus arctius euitari: donec ab
hmōi indebitis molestijs per eos dictis fratri/
bus ⁊ sororibus illatis cū effectu destiterint cō/
tradictores p censurā ecclesiasticā appellatione
postposita cōpescēdo. Nō obstātib⁹ ꝯstitutioni
bus ⁊ ordinationib⁹: necnō locoꝝ municipali/
bus statutis iuramēto ꝯsuetudine ꝯstitutione
seu ꝯfirmatione aplīca vel alias quauis firmi/
tate vallatis ꝯrijs qbuscunqȝ seu aliqb⁹ cōiter
vel diuisim a sede aplīca indultū existat ꝙ in/
terdici suspendi vel excōicari nō possint p lrās
aplīcas non facientes plenam ⁊ expssam: ac de
verbo ad verbū de indulto hmōi mentionem.
Ceteꝝ ꝙ difficile foret pn̄tes lrās ad singula lo
ca in qb⁹ sic ēs ⁊ sorores predicti illis indigerent
deferre volum⁹ ⁊ psata auctē decernim⁹ ꝙ eaꝝ
trāsumpto manu notary publici: ac curie carū
camere aplīce: aut alicuius epālis vel archiepi/
scopalis sigillo munito ea prorsus in iudicio vt
extra vbicūqȝ exhibitū vel ostensum fuerit fi/
des adhibeatur: ac si ipse originales lre forent
exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino homi
num liceat hanc paginam nostre inhibitionis
mandati: voluntatis ⁊ cōstitutionis ifringere:
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē
hoc attentare presumpserit: indignationeȝ om
nipotentis dei ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli aposto
lorum eius se nouerit incursurum. Datū Ro
me apud sanctū Petruȝ. Anno incarnationis
dn̄ice. M.cccclxxiij. duodecimo kal. decēbris.
Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Sixtus.iiij. festum omnium sanctorum cuȝ
octaua celebrari mandat.

s Ixtus epūs seruus seruorū dei. Ad ppetuā
rei memoriā. Et si omni tpe deū sum/
mū: ⁊ veꝝ cū verbo suo ⁊ spūsancto vnū deum
oipotentem ois aie omnisqȝ corporis creatorem
atqȝ factorem cuius sunt participatione felices
oēs qui ipm in veritate colunt venerant ⁊ ado
rāt bn̄dicē ⁊ laudare ore pphetico istruamur.
Bn̄dicā inqt dn̄ȝ in oi tpe: semp laus ei⁹ in ore
meo. Cum etiā in sanctis suis laudare catholi/
ca religione iubemur eodē ppheta dicēte. Lau
date dn̄m in sanctis eius. Deū nēpe in sanctis
suis laudam⁹ cum in pmis beate gloriose semp
virginis dei genitricis Marie natiuitatis: an/
nūciationis: assumptionis ⁊ ceteraꝝ eius festiui
tates quotānis anniuersario quodā reditu de/
uotissime celebramus: cum sctōs angelos potē
tes virtute triūphantis ecclesie ciues ⁊ in mili
tāte ecclesia dei ministri facientes verbū ei⁹ no
striqȝ custodes ⁊ multiplr in cōmuni ⁊ particu
lari nos adiuuantes: cū sctīs Aplīs ppl'oꝝ pn/
cipes cū deo Abraham ꝯgregatos vera mundi
lumina:

lumina: cum candidatum exercitum martyrū qui stant ante thronū amicti stolis albis et palme in manibus eorum cū deniqz confessores virgines et continentes beatorum consortes singulorum diem cuiqz eorum destinatū assignātes: simul votivaqz festivitate veneramur. Hac itaqz devota considerationē accēsus fe. re. Bonifa. papa. iiij. predecessor noster: cupiens cunctos in celi scōs et sanctas dei pie devotionis reminiscētia venerari templū beate Marie rotūde de urbe qd ab antiqs pantheon vocabatur: ut quasi simulachrum oium videretur esse deorum: eiecta ea ex oium simulachrorū spurcitia ac illo exorcizato in honore eiusdē gloriose virginis Marie atqz oium martyrum xpi (nōdum enim sacrosctā Romana ecclesia confessorum et virginū festa solēnizare statuerat) ad qrto idus Maij consecravit: ac statuit qz eodē die ipsius virginis Marie ac oium martyrum festum hmōi in eodē tēplo annuatim solēniter celebraretur. Ut exclusa inde demonum multitudine: sctōrum amplitudo a cunctis xpi fidelibus in memoria haberetur. Postea vo crescēte xpi fideliū devotiōe scōrum confessorum: virginum atqz continentiū institutis festivitatibus: pie memorie Greg. papa. iiij. similiter predecessor noster ut eo magis devotio xpiana augeretur: festum hmōi ad kal. Novēbris trāstulit. statuens qz eo mō quo in dicta die quarto idus Maij celebrari consuevit non solū in honore btē virginis Marie et scōrum Martyrum hmōi: sz etiā in utriusqz testamēti sanctorum honore: patriarcharum. vz. et pphetarum: scōrum apl'orum: euangelistarum et confessorum: sanctarum virginum atqz continentium ppetuis futuris tpibus celebraretur: ut qd humana fragilitas vel per ignorātiam aut desidiam vel p sollicitudinē tpalium rerum in singulis scōrum solēnitatibus minime pegisset: in hmōi celebritate adimpleret. Et cum plurimū scōrum solemnes octave consueverint celebrari: ut sicut pmus sui obitus dies ipsorum in celo nativitatē et in angelorum ac scōrum Patrum consortij assumptionē significat: ita in octava resurrectionem corporum recolentes ipsorum: duplici stole ale. vz. et corporis glorificati congratulemur. Octavus inqt dñs in levitico dies vobis celeberrimus et sanctissimus est. Et octava die resurrexit dñs nr Jesus xps. Et in octava huius seculi etate cum eodē resurgere firmiter expectamus. Cōsonum quoqz est ut festivitatē scōrum oium per octo continuos dies solēniter celebremus. Nos qui licet immeriti illius qui celū terrāqz regit: vices gerimus in terris: cupientes xpi fideles quoslibet quorum nobis est celitus cura cōmissa ad venerationē oium sanctorum et sanctarū dei et iugem erga eos devotionem quātum possumus excitare: ut p eorum patrocinia nrm suppleatur imperfectum: de venerabilium frm nrorū et Romane ecclesie cardinalium consilio statuimus et ordinamus: qz festivitas oium scōrum hmōi per octo continuos dies prima scz et octava cum maiori ceterorum dierum solēnitate annis singulis et laudū cantico leticie iubilo cordisqz tripudio sub duplici officio ut in alijs sanctorum et sanctarum festivitatibus solēnibus eorūdem octavis observatur: per universum orbē ppetuis futuris tpibus celebrari et observari debeat. Ita qz de festivitatibus que infra pdictas octavas evenire contigerit: tūc nulla cōmemoratio habeatur: sed ille post easdem octavas celebrētur. Universos patriarchas: archiepos et alios ecclesiarum platos in dño exhortātes eisqz in virtute scte obie districte pcipiendo mādātes: quatenus tam gloriosi et celebris festi octavas ut pfertur devote et solēniter celebrēt et faciant per universas ecclesias suarum civitatū et diocesum celebrari: ac officium pagi supradictū: ut pijs eiusdem virginis Marie aliorūqz scōrum et sanctarum dei hmōi intercessionibus ipsi xpi fideles a noxijs ptegi et in futuro sempiterna gaudia conseq mereantur. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginam nrorum statuti: ordinationis exhortationis: et mandati infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aūt hoc attētare presumpserit: indignationem oipotentis dei ac beatorum Petri et Pauli aplorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis dñice Millesimo quadringētesimo octogesimo. pridie kalendas Novembris. Pontificatus nostri Anno decimo.

¶ Sixtus. iiij. fratribus pdicatoribus plenariam oium pctōrum suorum remissionē in festo. s. Dñici qlibet anno ac alias indulgentias concedit.

Sixtus epus servus servorū dei. Ad ppetuam rei memoriam. Iniunctū nobis aplice servitutis offm tunc digne peragere credimus cum salutē alarum pcuramus. Hinc est qz nos cupientes qz universi et singuli utriusqz sexus frs fratres pre/

dicatoꝝ de obſeruātia ac tertij ſcī Dñici de pe/nitentia nūcupatoꝝ ordinum frēs ⁊ ſorores ad quos ſicut accepim⁹ cariſſim⁹ in xp̄o fili⁹ Fernādus ⁊ cariſſima in xp̄o filia nr̄a Helifabeth caſtelle ⁊ legionis rex ⁊ regina illuſtres ſingularē gerūt deuotiōis affectū: altiſſimo geti⁹ poſſint in humilitatis ſpiritu reddere famulatū: auctē aplīca tenore p̄ntiū ppetuo ſtatuim⁹ ⁊ ordinamus: q̄ oēs ⁊ ſinguli vtriuſq; ſexus dictoꝝ ordinū frēs ⁊ ſorores reformati nūcupati qui ſub obīa vicarij gn̄alis dicti ordīs frm̄ p̄dicatoꝝ reformatoꝝ nūcupatoꝝ in caſtelle ⁊ legionis regnis exiſtūt ⁊ in futuꝝ exiſtēt ve penitētes ⁊ cōfeſſi ſeīel ano quolz in feſto eiuſdē ſcī Dñici ⁊ ſemel in mortis articulo oīum pctōꝝ ſuoꝝ plenariā indulgētiam ac oēs indulgētias ⁊ pctōꝝ remiſſiones quas certis anni tpib⁹: nonnullas alme Urbis nr̄e eccleſias ſtatiōes nūcupatas viſitantes ꝯſequunt: ord. frm̄ mi. pfeſſorib⁹ p ſedē apl̄icam pceſſas ppetuo ꝯſequant. Nō obſtātib⁹ cōſtitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplīcis ceteriſq; cōtrarijs qbuſcūq;. Nulli ergo oīno hoīuz liceat hanc paginā noſtri ſtatuti ⁊ ordinationis īfringere: vl̄ ei auſu temerario ꝯtraire. Si quis aūt hoc attentare preſumpſerit: indignationez omnipotētis dei ac beatoꝝ Petri ⁊ Pauli aplōꝝ eius ſe nouerit incurſuruz. Datū Rome apud ſctm̄ Petrū. Anno icarnatiōis dñice. M.cccc. lxxviij. iij. kal. Julij. Pōtifi. noſtri Anno. vij.

¶ Sixtus. iiij. ad capitulū gene. ſcribit ſe. S. Bonauen. canonizaſſe.

¶ Dilectis filijs caplo gn̄ali frm̄ minoꝝ proximo feſto penthecoſtes Brixie celebrato.

¶ Sixtus papa quartus.

Dilecti filij ſalutē ⁊ aplīcā bn̄dictionē. Diuina diſpōne ſcm̄ eſt: vt canonizatio dñi Bonauēture in nr̄z potiſſimū tp̄s īciderit: q in codez quo ipſe ordine coaluim⁹ ⁊ ei⁹ ſemp ſcripta venerati ſum⁹ diēq; feſtū ſolēnez ipſi ſcē iuxta ſacroꝝ canonū ſanctiones ſtatuimus. Qua in re nec grē nec fauori tribuendū aliqd fuit. Tam Clare eni ſctimonie vita illius cōperta eſt: tam dilucide plurimis maximiſq; miraculis fides facta: vt oium venerabiliū frm̄ nr̄oꝝ ſcē Ro. eccleſie cardinaliū ⁊ alioꝝ plaꝫoꝝ quoꝝ magnus numerus in romana curia eſt pro eius canonizatione certatim vota ꝯcurrerit: & vt ita ꝯſtare ⁊ agi poſſent cura ⁊ diligētia venerabilis fris ⁊ ſm carnem nepotis nr̄i Juliani epī Sabinenſis cardinalis ſcī Petri ad vincula ꝓtectoris ⁊ dilecti filij fris Frācīſci Sanſonis de Senis ge. mi. ordis vr̄i eſt factū. Qui plurib⁹ iaꝫ annis cām hmōi canonizationis ſūmo ſtudio ꝓſecuti ſunt: nec vllis laboribus aut ſumptib⁹ pepcerūt: vt tandē debitum ſctitatis teſtimoniū ipſi ſctō q ordini vr̄o maximū decus affert ab eccīa redderet. Agim⁹ igit deo oīpotēti grās ⁊ vobis dilectiſſimi filij gratulamur pīna caritate hortātes vt exēplo hui⁹ glorioſiſſimi ſancti ⁊ beatiſſimi Frā. patris vr̄i: diuino ſeruitio ⁊ ſctis opib⁹ indies feruentius inſiſtatis q̄ngdē pcipitis virtuti doctrine religioni ⁊ ſctimonie magnā mercedē a iuſto iudice deo ⁊ Saluatore nr̄o in terris ⁊ in celo eē repoſitaꝫ. Dies aūt ei⁹ ſolēnis eſt 2ª dñica Julij quocūq; die occurret. Quā ſub feſto duplici ēt maiori ⁊ cū octauis queadmodū de btō Fran. ⁊ reliqs ſctis ordis vr̄i celebrabitis. Jn cōmemorationib⁹ vō ⁊ letanijs poſt nomē ſcī Antonij de padua ⁊ Ludouici ſcī Bonauēture nomen inuocabitis. Datum Rome apud ſanctuꝫ Petrum ſub anulo piſcatoris die. xij. Aprilis. M.cccc. lxxxij. Pontificatus noſtri Anno. xj.

¶ Sixtus. iiij. ꝯfirmat rlas ⁊ ꝯſtitutiōes ſororū ſcē Clare ſub reformatiōe btē ſororis colete degen. ⁊ ꝯcedit ipſis ⁊ fribus reformatis obſeruātie relarīs īdulgētias ⁊ ſtatiōes Urbis Romane ⁊ q poſſint viſitatorē eligere ⁊ a ſuis viſitationib⁹ ⁊ ꝯfeſſorib⁹ ab oibus ēt reſeruatis abſolui totiens quotiens. Q; q; dicti reformati p̄ſentes ⁊ futuri poſſint a ſuis miniſtris guardianis ⁊ ꝯfeſſorib⁹ ab oib⁹ pctis excōicationib⁹ ⁊ irregularitatib⁹ etiaꝫ ſedi aplīce reſuatis totiens quotiens abſolui ⁊ diſpēſari excepta irregularitate ſup bigamia ⁊ volūtario homicidio. Q; q; ſemel in vita ⁊ in mortis articulo oium pctōꝝ remiſſionem a ꝯfeſſore per eos eligēdo hēe poſſint ⁊c. Aduerte tn̄ q hec tāta facultas reuocata ⁊ repſſa eſt p bullā annualis pceſſus quoad caſus ſolū ibi reſuatos. Silr quoad caſus miniſtro gn̄ali ⁊ ꝓuincialib⁹ miſtris p ordis approbatas ꝯſtitutiones ⁊ ſtatuta reſuatos in qb⁹ p hec nō pn̄t guardiani ⁊ ꝯfeſſores abſoluere niſi a miniſtris cōmittat eiſdē. Nā dicte ꝯſtitutiōes ordinum

num post hec fuerūt auctē aplica ꝯfirmate cuꝫ derogationib⁹ oium ꝑrioꝝ. Sꝫ ministri de gr̄a sepius suā ptātē fratrib⁹ cōmittunt vt pꝫ.

Sixtus epūs seruus seruorum dei. Ad ppetuam rei memoriā. Ut eterne btitudinis amatrices q̄ habitu sacre religionis assumpto vni viro: scilꝫ xp̄o Jesu se voto celebri desponsarūt valeat iuxta votū qete mētis ꝑficere: ⁊ r̄lari obſuātia stabiliri tāto ꝑpēsioribꝰ equū est illas gratijs attollere spūalib⁹ epulis reficē ⁊ eoꝝ pia ꝯfouē ppo sita q̄to sexus feminei fragilitas ad ferēdū obseruātie onus potiori fauore indigere dinoscit. Unū nos in sacra Petri sede meritis lꝫ insufficientib⁹ vt religio q̄libꝫ dilatet ac florido decētiqꝫ candore luminosisqꝫ sermonie radijs ad exēplar imitationis elucescat apertas man⁹ apponim⁹ libēter ⁊ studiū efficax impartimur vt tandē cultores religionis annuente diuina gr̄a in studio vite sub sctōꝝ patruꝫ r̄lis ⁊ institutis deo militātes felicis triūphi brauiū valeāt adipisci. Hinc est ꝙ nos dilectaruꝫ in xp̄o filiaruꝫ vniuersaꝝ soroꝝ quorūcūqꝫ monasterioꝝ ⁊ cōuentuū ordis scē Clare p bone memorie quandā colle: tā sororē dicti ordis vbilibet ꝯstructorū ⁊ reformatoꝝ supplicationib⁹ iclinati: felicis recor. Pij pape. ij. ꝑdecessoris n̄ri in hac parte vestigijs inherēdo regulas scte Clare ac oēs ⁊ singulas ꝯstitutiōes p quondā Guilelmū de casali gn̄alem mistrū ordis frm̄ mi. circa reformationē dictoꝝ monasterioꝝ ac soroꝝ in illis pro tpe degētiū factas ⁊ p eundē piū approbatas: illaꝝ tenores: ac si de ṽbo ad ṽbū isererent p̄ntibus p exp̄ssis hn̄do auctē aplica tenore p̄ntiuꝫ approbam⁹ ⁊ ꝯfirmam⁹ ipsisqꝫ sororib⁹ p̄ntibus ⁊ futuris sub r̄lari obſuantia viuentib⁹: ꝙ ꝑm ꝑdictaꝝ ꝯstitutionū tenorē sorores diuersaꝝ puinciaꝝ ⁊ ꝯuētus possint hacten⁹: put obſuatū est postulare seu eligere vnuꝫ visitatorē q canonice postulat⁹ ⁊ p gn̄alē mistrū ac puinciales in suis puincijs ꝯfirmat⁹ visitatores offō ⁊ non alius fungat irritū decernētes qcqd secus factū fuerit aut attētari ꝯtigerit in futuꝝ. Quqꝫ oib⁹ ⁊ singulis pulegijs ⁊ gratijs frib⁹ minoribus ⁊ minorissis hacten⁹ ꝯcessis ⁊ in posterꝫ ꝯcedendis etiam libere frui: ac illis vti ⁊ gaudere possint ⁊ valeant: sicut ⁊ ipsi gaudent vtunt ⁊ fruuntur ac gaudere vti ⁊ frui poterūt q̄uolibꝫ in futurum. Necnō moniales seu sorores aliorum quorūcūqꝫ monasterioꝝ cuiuscūqꝫ ordis trāsserētes se ad ꝯuent⁹ ⁊ monasteria ꝑdictoꝝ sororū scē Clare p emēdatiōe vite a visitatorib⁹ ⁊ ꝯfessorib⁹ ipsoꝝ monasterioꝝ absolui. Et si ex earuꝫ receptiōe vel alio q̄uolꝫ in p⁹ monasterio symoniā ꝯtrerint aut aliquā irregularitatē icurrerit: cū eisdē dispēsari possit. Preterea ipsis mistris visitatorib⁹ ⁊ ꝯfessorib⁹ ꝙ ipsas sorores p̄ntes ⁊ futuras sub regulari obſuātia vt ꝑferf degētes ab oib⁹ criminib⁹ sentētijs censuris ⁊ penis ecclesiasticis ēt sedi aplice reſuatis quotiens op⁹ fuerit absoluere possint. Quqꝫ nouitie dictoruꝫ monasterioꝝ in eaꝝ receptiōe ⁊ ꝓfessione ꝑdictis gratijs gaudere libere ⁊ licite valeant duꝫ pseuerauerint siue fuerint seculares siue r̄lares. Prefatisqꝫ sororib⁹ ēt nouitijs p̄ntib⁹ ⁊ futuris ꝙ visitādo certa loca oratorij sui oēs ⁊ singulas indulgētias hēant ⁊ ꝯsequanf quas hn̄t ⁊ ꝯsequunf illi q qbuslibꝫ dieb⁹ quadragesime ceterasqꝫ stationes in ecclesijs Urbis institutas personaliter visitant ⁊ ibidē manus porrigunt adiutrices. Et insuper ꝙ fratres professi ⁊ nouitij ordinis minoꝝ ⁊ oium conuentuum seu monasterioꝝ ꝑdictoꝝ reformatoꝝ sub obedientia ministroꝝ omnes ⁊ singulas gr̄as ꝯcessiōes ⁊ indulgentias remissiones dispensationes ⁊ absolutiones supradictas ⁊ ifrascriptas hēant ⁊ cōsequanf ac illis ⁊ vti gaudere possint ⁊ debeāt in omnib⁹ ⁊ per oia sicuti sorores ⁊ earuꝫ nouicie antedicte. Ceteꝝ ꝙ fratres ꝑdictoꝝ cōuentuum reformatorum ⁊ reformandoꝝ ꝯstructorū ⁊ ꝯstruendoꝝ sub obedientia ministroꝝ existentium a suis ministris guardianis visitatoribus ⁊ ꝯfessorib⁹ ab oibus criminib⁹ ⁊ sententijs cēsuris ⁊ penis ecclesiasticis etiā sedi aplice reseruatis quotiens nec̄e fuerit absolui ipsiqꝫ ministri guardiani visitatores ⁊ ꝯfessores cū eisdē sup irregularitatib⁹ si quas ꝯtrerunt etiaꝫ sacros ⁊ p̄sbyteratus ordines suscipiendo ⁊ qui pmoti fuerint in illis mistrādo pterq̄ sup bigamia ⁊ volūtario homicidio dispensari possint ⁊ valeant. Rursus vt saluti animaꝝ soroꝝ professarum ⁊ frm̄ ꝓfessoꝝ: ac nouitiarum nouitiorūqꝫ in eoꝝ ⁊ eaꝝ ꝓfessione ⁊ receptione p̄sentium ⁊ futuroꝝ sub regulari obseruātia viuentium eo magis consulatur ꝙ ipsi ⁊ ipse: ac glibet eorum ⁊ eaꝝ idoneum possint eligere confessorem qui

eis ꝛ cuilibet ipsoꝝ in sinceritate fidei ꝛ vnitate sancte Romane ecclesie ac obia ꝛ deuotione nr̃a vel successoꝝ Romanoꝝ pontificũ canonice intrantiũ ꝑsistentibus oium pctõꝝ suoꝝ de qbus ↄtriti ꝛ ore ↄfessi fuerint semel dũtaxat in vita ꝛ in mortis articulo plenã remissionẽ valeat aucte aplica tenore ꝑntiũ ppetuo indulgemus quãdiu perseuerauerint in obseruantia regulari. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam nr̃e approbationis: ↄfirmatiõis: ↄstitutionis: ꝛ indulti ifringere: vel ei ausu temerario ↄtraire. Si qs aũt hoc attẽtare ꝑsumpserit indignationẽ oipotẽtis dei ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit icursurũ. Datum Rome apud sanctuꝫ Petrum. Anno incarnatiõis dñice Millesimo qdringẽtesimo septuagesimo secũdo: quinto idus July. Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Innocentius octauus oibus heretice prauitatis inqsitoribus ↄtra fratres quolibet ꝓcedere posse prohibet vel inquirere.

Innocẽtius eps seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuam rei memoriã. Ex debito sollicitudinis pastoralis officij cui meritis: lꝫ insufficientib⁹ ꝑsidemus: ea que pacem ꝛ ↄcordiam nutriunt pura vt debemus intẽtione pquirimus ꝛ que seditiões excutiunt ꝛ scandalũ introducũt ab ecclesiasticis regulari obseruantie ꝑsertiꝫ deditis ꝑsonis studiosius extirpare curamus ꝛ his que ꝓpterea prouide emanasse dicũ vt omni tpe firma ꝛ illibata ꝑsistant libenter cum petiẽ nr̃i adijcimus roboris firmitateꝫ: ac aľs desup ꝓuidemus: ꝓut in dño ↄspicimus salubriter expedire. Dudum siqdeꝫ Fe. Re. Clemens papa. iiij. ꝑdecessor nr̄ ex certis rõnabilibus causis ꝓhibuit oino ne ordinis frm̃ ꝑdicatoꝝ ꝓfessor ↄtra ordnis frm̃ minorũ ꝓfessores vel ecõtra ordinis frm̃ minoꝝ ꝓfessor ↄtra ordinis frm̃ ꝑdicatoꝝ ꝓfessores ex cõmisso vel cõmittendo sibi in posteꝝ iqsitionis heretice prauitatis officio qꝫcũqꝫ sciret aut exti maret eum reruꝫ aliqua rõne ꝓcederet: sed vel eiusdẽ superiori denũciaret qd crederet corrigẽdum vel ad sedẽ aplicam referret si mallet ꝛ videret expedire. Et si secus attentareẽ: decreuit ꝓcessum non tenere. Et deinde recolende memorie Sixtus papa. iiij. etiam ꝑdecessor nr̄ statuit ꝛ ordinauit q ordinis frm̃ ꝑdicatoꝝ ꝓfessor dicte prauitatis inqsitor in ordinis fratrum minoꝝ ꝓfessores ꝛ ecõtra ordinis frm̃ minorũ ꝓfessor eiusdẽ prauitatis inqsitor in ordinis fratruꝫ ꝑdicatoꝝ ꝓfessores quoscũqꝫ officio inqsitoris hmõi fũgi illudqꝫ exercere nullaten⁹ possent absqꝫ sedis aplice lĩa spãli de ipsius Sixti ꝑdecessoris statuto ꝛ ordinatione spãlem ꝛ expressam faciente mentionẽ: ꝓut in eorũdeꝫ predecessoꝝ lr̃is desup ↄfectis plenius ↄtineẽ. Cũ aũt sicut exhibita nobis nup pro parte dilectorum filioꝝ gñalis ministri ꝛ vicarioꝝ taꝫ citra q̃ vltra montes dicti ordis frm̃ minoꝝ de obseruatia nũcupatoꝝ petitio ↄtinebat: nonnulli dicti ordis frm̃ ꝑdicatoꝝ ꝓfessores in hispaniaruꝫ regnis ꝛ alijs dominijs carissimi in xp̃o filij nr̃i Ferdinãdi regnoꝝ eorũdem regis inqsitores heretice prauitatis per sedem aplicaꝫ seu aľs deputati ↄtra nõnullos ordinis ꝑdicti minoꝝ ꝓfessores etiam de obseruãtia nũcupatoꝝ eoꝝ offm̃ hmõi exercere inhibitioni ꝑdicte cõtraueniendo: qꝫq̃ id eis noiatim ↄcessum non existat tentasse dicanẽ: ꝓ parte gñalis ministri ꝛ vicarioꝝ ꝑdictoꝝ nobis fuit humilr̃ supplicatũ vt hmõi ꝓhibitioni statuto ꝛ ordinationi ꝑdecessoꝝ predictoꝝ pro eoꝝ subsistentia firmiori robur nr̃e approbatiõis adijcere ꝛ super eoꝝ obseruatione pro qete ꝑsonaꝝ dictoꝝ ordinum aľs opportune prouidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igitur qui ꝓfessorum dictoꝝ ordinum qetem ꝛ prosperitatis votiue successus paternis desideramus affectib⁹ hmõi supplicationibus inclinati: Clementis ꝓhibitionem ꝛ Sixti ꝑdecessoꝝ statutum ꝛ ordinationẽ hmõi: ꝛ ꝓut illa cõcernunt oia ꝛ singula in dictis lr̃is ↄtenta aucte aplica ꝑsentium tenore approbam⁹ ꝛ robur ꝑpetue firmitatis obtineri ꝛ obseruari debere decernimus. Proqꝫ potiori cautela ea que per eosdem ꝑdecessores: sic vt ꝑferẽ ꝓuide prohibita statuta ꝛ ordinata fuerint de nouo eadem aucte statuimus ꝛ ordinamus: ac vniuersis ꝛ singulis inqsitorib⁹ heretice prauitatis ꝑdicte ꝑdicatoruꝫ ꝛ alioꝝ quorumcũqꝫ ordinũ tam mendicãtiuꝫ q̃ nõ mendicantium ꝓfessoribus: ꝛ clericis secularib⁹ taꝫ iuxta priuilegia ipsoꝝ ordinum in illoꝝ capłis vel per illoꝝ ꝑlatos q̃ꝫ per sedẽ aplicam seu eũ legatos

legatos vel alios deputatis hactenus et quos impo sterum quocunque perpetuis futuris temporibus deputari contingeret in regnis et dominijs predictis: ac alibi vbilibet per vniuersum orbem: ne pretextu cuiuscunque potestatis et facultatis attributę seu attribuendę super inquisitione huiusmodi quomodocunque amplissime contra quempiam dicti ordinis fratrum minorum professorum procedere et ingerere aut officium suum exercere quoquo modo presumant presata auctoritate prohibemus. Et vt si quos ex eisdem fratrum ordinis minorum professoribus capere seu carceribus mancipare forsan hucusque presumpserunt vel in futurum presument: fratres ipsos sic captos infra triduum postquam de presentibus noticiam qualitercunque habuerint aut requisiti fuerint ad ipsorum sic captorum et detentorum fratrum superiores per omnia illesos et sine mora per eos iuxta iuris formam et regularia instituta debitis penis puniendos remittant. Et quibuscunque communitatibus vniuersitatibus: collegijs: capitulis: conuentibus et personis ecclesiasticis tam religiosis quam secularibus cuiuscunque status: gradus: ordinis: et conditionis existant et quecunque ecclesiastica etiam episcopali: archiepiscopali: patriarchali: primatiali: vel mundana etiam comitali: ducali: marchionali: vel alia quauis auctoritate presulgeant: ne vt contra dictos ordinis fratrum minorum professores contra predecessorum predictorum et nostrarum literarum huiusmodi tenorem procedant insistant aut ad id auxilium consilium vel fauorem prestent: ne ve illorum ex eis qui contra eorundem literarum tenorem detenti nunc et pro tempore forent relaxationem et remissionem huiusmodi impedire aut maliciose differri seu retardari procurare: et ne fiant persuadere per se vel alios directe vel indirecte attentent plumbata auctoritate mandamus. Et illos ex eis qui predecessorum predictorum: ac nostris prohibitioni statuto et ordinationi contrauenerint: excommunicationis sententiam et priuationis officij inquisitionis et aliorum officiorum et beneficiorum que obtinent seu possident et pro tempore obtinebunt seu possidebunt: ac inhabilitatis ad illa et alia in posterum obtinenda irremissibiliter eadem auctoritate incurrere volumus. Et nihilominus locorum ordinarijs et personis in ecclesiastica dignitate constitutis: ac cathedralium ecclesiarum canonicis et eorundem ordinariorum vicarijs in spiritualibus generalibus et officialibus vbilibet constitutis qui desuper pro parte alicuius professoris dicti ordinis fratrum minorum pro tempore fuerit requisiti per apostolica scripta mandamus: quatenus ipsi vel plures aut vnus eorum per se vel alium seu alios premissa vbi quando et quotiens expedire cognouerit solenniter publicantes et eisdem requirentibus in premissis efficacis defensionis presidio assistentes non permittant inquisitores prefatos pretextu cuiuscunque facultatis et potestatis eis attributę seu attribuendę super inquisitione huiusmodi quomodocunque amplissime contra quemquam dicti ordinis fratrum minorum professorem procedere et inquisitionis huiusmodi officium alias quouis exercere. Et si quos ex eisdem fratribus minoribus capere seu carceribus mancipare forsan hucusque presumpserunt vel pro tempore presumerent: fratres ipsos sic captos ad ipsorum fratrum mi. superiores per omnia illesos sine mora remitti faciant puniendos. Et illos quos eis huiusmodi excommunicationis et priuationis penas non parendo predecessorum et nostris prohibitionibus statuto et ordinationibus predictis incurrisse constiterit: excommunicatos et priuatos publice nuncient faciantque ab alijs nunciari et ab omnibus arctius euitari: ac legitimis super his habendis seruatis processibus censuras huiusmodi iteratis vicibus aggrauare et loca quecunque ad que censuris huiusmodi ligatos declinare contigerit ecclesiastico interdicto subijcere procurent: contradictores quoslibet ac rebelles per censuram ecclesiasticam quacunque appellatione postposita compescendo: inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus fe. re. Bonifacij pape. viij. et predecessoris nostri: quibus cauetur: ne quis extra suam ciuitatem et diocesim nisi in certis exceptis casibus et in illis vltra vnam dietam a fine sue diocesis ad iudicium euocetur: seu ne iudices a sede predicta deputati extra suam ciuitatem et diocesim in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere aut alij vel alijs vices suas committere presumant: et de duabus dietis in concilio generali: ac alijs constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrarijs quibuscunque: seu si inquisitoribus predictis vel quibusuis alijs aut eorum ordinibus a sede predicta indultum existat quod ipsi et eorundem ordinum persone suspendi vel excommunicari aut eorum loca interdici non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem: decernentes presentibus literis nunquam intelligi derogatum per quascunque clausulas etiam derogatorias: derogatorias fortiores atque efficaciores nisi dum et quotiens earum de expresso tenore de verbo ad verbum: non autem per clausulas huiusmodi expressionem importantes contingeret derogari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis: constitutionis: statuti: ordinationis: prohibitionis: voluntatis: et decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit

indignationez omnipotẽtis dei ꝛ beatoꝝ Pe/tri ꝛ Pauli apl'oꝝ eius se nouerit incursuruz. Datũ Rome apud sc͠m Petrũ. Anno incarnationis dñice. M.cccc.lxxxvj.vj.idus Martij. Pontificatus nostri Anno.iij.

¶ Alex.pa.vj.ɔfirmat approbat ꝛ iserit breuia Sixti pa.iiij.qb' pa pa Sixt' declarat ꝛ determinat q ex quo frẽs ð familia nõ fuauerũt bullas ɔcordie:sꝫ ɔuenerũt multipl'r:ɔuẽt' ꝛ frẽs ministris sub ditos q̃rẽdo vl'recipiẽdo:ministri ꝛ eoꝝ subditi nõ teneanť easdẽ bullas seruare:sꝫ libere ꝛ licite absq̃ȝ alicuius pene incursu possit generalis minister ꝛ sui conuentus fratres loca ꝛ monasteria fratrum de familia recipere.

¶ Dilecto filio g͠nali mĩstro ordis frm̃ mioꝝ.

¶ Alexander papa.vj.

Dilecte fili Sal.ꝛ apo.bñ. Dudũ a Fe.Re.Sixto pa.iiij.ꝑdecessore nr̃o emanarũt lr̃e in qb' alie lr̃e eiusdẽ ꝑdecessoris iserte erant tenoris ꝛ ptinẽtie subsequẽtis. Sixtus papa.iiij. Dilecto filio g͠nali or.frm̃ mi. Dilecte fili Sal. ꝛ apo.bñ. Emanauit al's a nobis breue ad te tenoris ꝛ ptinẽtie subsequẽtis. Querelis sepius repetitis nobis significasti ꝙ dilecti frẽs de obſuãtia nũcupati ordis tui loca q̃dã pter tenorẽ lr̃arum Fe. Re. Pauli.ij.nr̃i imediati ꝑdecessoris sup tuorũ ꝛ illoꝝ ɔcordia editaꝝ ꝛ ademerũt hacten' ꝛ indies conanť adimere cẽsuras ꝛ penas i lr̃is ɔtẽtas:ac sua alioꝝ monita penit' negligẽtes in malũ exẽplũ ꝛ scãdalũ plurimoꝝ. Supplicasti nobis deinde humil'r vt dignaremur tibi de opportuno remedio ꝓuidere ꝛ pñie ɔcedẽ:vt q̃m illi hmõi ɔcordie stare recusarũt:tu quoq̃ȝ ꝛ tue cure sb̃ti nõ astringamini ad talia q̃ in eisdẽ lr̃is ɔtinenť cũ ex h̃ illi videanť in re audatius insultare:q: tu decreta dicti ꝑdecessoris nr̃i in eoꝝ cõmodũ fcã trãsgredi nõ ꝑsumis. Quocirca nos eq̃tatẽ hmõi supplicatiõis pino affectu ɔsiderãtes attẽdẽtesq̃ȝ ꝙ dicti de obſuãtia frẽs eo magis a siłib' trãsgressionib' ꝛ offensis abstinere debebũt quo ꝛ ipsi fuerint de suorum amissione solliciti hmõi supplicationib' iclinati pñtium tenore apl'ica aucte decernim' tibiq̃ȝ haꝝ serie ɔcedim' facultatẽ:ꝙ casu quo dicti ð obſeruãtia frẽs aliquẽ locũ ex tuis accepint accipe ve tentauerint lr̃isq̃ȝ ꝑdecessoris in h̃ ɔuenerint:sic licite ꝛ impune absq̃ȝ alicuius ecclesiastice cẽsure incursu tu tuiq̃ȝ eoꝝ loca ꝛ monasteria possitis ꝛ valeatis recipe lr̃isq̃ȝ dicti ꝑdecessoris ac nr̃is ẽt si tales essent de qb' ꝛ eaꝝ totis tenoribus hñda eẽt mẽtio sp̃alis ceterisq̃ȝ in ɔtrium facientibus qbuscũq̃ȝ. Datuȝ Rome apud sc͠m Petrum sub anulo piscatoris die.ij. octobris.M.cccc.lxxv. Põtifi.nr̃i anno.v.

Post cuius q̃dẽ breuis expeditionẽ sicuti nup nobis exponi fecisti ipsi ð obſeruãtia p̃fa loca tue ꝛ frm̃ tibi subditoꝝ cure subiecta occuparũt ꝛ indies conanť occupare. Sup quo pariter tue indẽnitati ꝓuideri a nobis humil'r supplicasti. Nos hmõi supplicatõib' iclinati tibi ẽt ð nouo facultatẽ p pñtes ɔcedimus vt si ipsi de obseruantia frẽs ɔtra tenorem hmõi emanati breuis ꝛ bulle ɔuenisse reperienť ꝛ loca vr̃a occupasse:possis ẽt tu eoꝝ loca ꝛ frẽs retinere:donec illi loca ipsa tua ꝛ frm̃ tibi subditoruȝ sic occupata post datã ipsi' breuis restituerint illis q in priori breui nr̃o ac alijs:si q̃ post illi' expeditionẽ emanarũt quoꝝ nos ɔtinẽtias ꝛ tenores ꝑ exp̃ssis hẽi hic volum'. Ceterisq̃ȝ in ɔtrium facientib' non obstãtib' qbuscũq̃ȝ. Datũ Rome apud sanctuȝ Petrũ sub anulo piscatoris die.xxiiij. Aprilis. M.cccc.lxxxj. Pontificatus nostri Anno.x.

Cum aũt sicur exhibita nobis nup ꝑ pte tua petitio ɔtinebat ipsi frẽs ð obſeruãtia adhuc ɔtinue non cessant ɔ ꝛ pter eos dilectosq̃ȝ filios frẽs ɔuẽtuales dicti ordis ɔcordatis ꝛ tenorẽ lr̃aꝝ ipsi' Pauli ꝑdecessoris frẽs dicti ordis ɔuẽtuales eorũq̃ȝ loca recipe:ac al's multipl'r molestare:ꝛ ppea lr̃as ꝑdictas p nos approbari ꝛ ɔfirmari magna cũ instãtia supplicaueris. Nos igit q pacis amenitatẽ inter psonas q̃slibet ꝑsertim religiosas vigere ꝛ augeri nr̃is potissime tpib' sup̃mis desideramus affectibus hmõi supplicationib' inclinati singulas lr̃as ꝑdictas:ac oĩa in eis ɔtẽta aucte apl'ica tenore pñtiũ approbam' ꝛ ɔfirmamus ac plenuȝ firmitatis robur obtinere decernim':ac ꝓ pte pace ꝛ q̃te ordinis ꝛ fratruȝ ꝑdictoꝝ obſeruari volumus ꝛ mandamus. Nõ obstãtibus premissis ac ɔstitutionibus ꝛ ordinationib' apl'icis:nec oĩbus illis que p̃fati ꝑdecessores in eoꝝ lr̃is ꝑdictis voluerũt non obstare ceterisq̃ȝ cõtrarijs qbuscũq̃ȝ. Datũ Rome apud sc͠m Petrum sub anulo piscatoris die.xviij. Marcij. M.cccc.

De conceptione B. Marie

M.cccc.xciij. Pontificatus nri anno secudo.

¶ Alex. pa. vj. ɔfirmat bullā Sixti. iiij. dispo-nentē sup imaculatā dei genitricis ɔceptionē.

a **Alexander** epūs rc. Ad futurā rei memoriā. Illi⁹ q se pro Dñici gregis saluatiōe in preciuм imolari nō abnuit vices q̄zq̄ imeriti gereñ. terris circa ipsi⁹ excubias gregis nos sollicitis ɔgruit vigilijs intendere: ne cōtagiosos depascāt feratus: z nimia curiositas superstitionē: z supstitio errores z scādala parturiant: z ea que ad occurrēdū erroribus z scādalis hmōi p pdecessores nostros salubriter ordinata sunt q̄busuis sublatis ipedimētis obseruenf. Dudum siqdē a fe. Re. Sixto papa. iiij. pdecessore nro lrē emanarunt tenoris subsequentis.

Sixtus rc. Ad ppetuā rei memoriam. Graue nimis gerim⁹ z molestū cū sinistra nobis de qbusdā ecclesiasticis psonis referunf: sz in eoz q ad euāgelizādū verbū dei sunt deputati excessibus pdicando cōmissis eo grauius prouocamur: quo illi periculosius remanēt incorrecti: cū facile deleri neqāt q multoz cordib⁹: sic publice pdicādo diffusius z dānabilius iprimunf errores. Sane cū scā Romana ecclia de itemerate sempq̄ virginis Marie ɔceptione festū solēniter celebret z spāle ac ppriuм sup h̄ offm ordinauerit: nōnulli vt accepimus diuersoz ordinū pdicatores in suis sermonib⁹ ad pplm publice p diuersas ciuitates z terras affirmare hactenus nō erubuerūt z pdicare nō cessant: oēs illos q tenent aut asserunt eandē gl'iosam z imaculatā dei genetricē absq̄ origialis pcti macula fuisse ɔceptā mortal'r peccare vl' eē hereticos: eiusdē imaculate ɔceptionis offm celebrātes audientesq̄ sermones illorum qui eā sine hmōi macula ɔceptā esse affirmant peccare grauiter: sz z pfatis pdicationib⁹ non ɔtenti: ɔfectos sup his suis assertionib⁹ libros in publicū ediderūt ex quoz assertionib⁹ z pdicatiōib⁹ nō leuia scādala in mentib⁹ fideliū exorta sunt: z maiora merito exoriri formidanf idies. Nos igif hmōi temerarijs ausibus ac puersis assertionib⁹ z scādalosis q̄ exinde in dīe ecclia exoriri pūt q̄tū nobis ex alto ɔcedif obuiare voleñ. motu pprio nō ad alicuius nobis sup oblat̄e petitiōis instātiā: sz de nrā mera deliberatiōe z ex certa scia hmōi assertōes pdicatorum eorūdem z alioz quoꝝlibet z q affirmare psumerent eos q crederent aut tenerent eandē dei genitricez ab originalis pcti macula in sua ɔceptione pseruatam fuisse: ppea alicui⁹ heresis labe pollutos fore vel mortal'r peccare: aut hmōi offm ɔceptionis celebrātes seu hmōi sermones audientes: alicuius pcti reatū incurrere: vtpote falsas z erroneas z a veritate penitus alienas editosq̄ desup libros pdictos id cōtinentes quoad hoc aucte aplica psentium tenor reprobamus ac dānamus z motu sciētia z aucte pdictis statuimus z ordinamus: ne pdicatores vbi dei z qcūq̄ alij cuiuscūq̄ stat⁹ gradus: aut ordinis ac ɔditionis fuerint q de cetero ausu temerario psumpserit in eoz sermonibus ad populum se al's quōlibet approbare: sic per nos approbatas ac dānatas assertiones veras esse: aut dictos libros pro veris legere tenere vel habere postq̄ de psentibus noticiam habuerint: excōicationis sniam z eterne maledictionis penam eo ipso incurrant: a qua ab alio q̄ Romano pontifice z illius ppo ore exp̄sa causa huiusmodi pter quam cēsuras predictas incurrerint (nisi in mortis articulo constituti) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu sciētia z auctoritate similib⁹ sub pene ac censure subijcientes eos qui ausi fuerit asserere ɔtrariam opinionem tenentes: videlicet gloriosam virginem Mariam cū originali peccato fuisse ɔceptam: heresis crimen vel peccatum incurrere mortale: cuz nōdū sit a Romana ecclesia vel apostolica sede decisum. Nō obstañ. ɔstitutionib⁹ z ordinationibus apostolicis ɔtrarijs qbuscūq̄: seu si aliqbus cōiter vel diuisim ab eadem sede indultū existat q̄ iterdici suspendi vel excōicari nō possint per lrās apostolicas non facien. plenam z expressam ac de verbo ad verbum de indulto hmōi mentionē. Et ne de premissis aliquādo valeant ignorātiam allegare: volumus q̄ locoz ordinarij requisiti psentes lrās in ecclesijs ɔsisteñ. in eoz ciuitatib⁹: ac in suaz diocesum locis insignibus dū maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit sermonib⁹ ad populū mādent z faciant publicari. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginā nre reprobatiōis: dānatiōis: statuti: ordinatiōis: voluntatis: z decreti infringere: vel ei ausu temerario ɔire. Si qs aūt hoc attentare psumpserit:

indignationē oīpotētis dei ac btōrū apostoloꝝ eius Petri ⁊ Pauli se nouerit icursurū. Datū Rome apud sctm̄ Petruꝫ. Anno incarnatiōis dñice Millesimo q̄dringētesimo octuagesimo tertio. p̄die nonas septēbris. Pō. nr̄i. ãno. xiii.

Cum aūt sicut nō sine animi molestia accepimꝰ: nōnulli diuersoꝝ ordinuꝫ religiosi effectum lr̄aꝝ p̄dictaꝝ forsan ignorātes aut illas temerarijs ausibꝰ ꝯtēnētes: in sermonibꝰ ⁊ p̄dicationibꝰ ad pplm̄ ⁊ al's publice p diuersas ciuitates ⁊ lr̄as varias opiones circa ꝯtēta in ipsis eisdeꝫ lr̄is ꝯ̄ eaꝝ tenorem in mediū ꝓponere: ⁊ qdā vnū aliȷ̄ de reliquū affirmare nō erubescāt: ex qbꝰ i pplo varie opiones imprimunł ⁊ scandala nō modica gñanł. Nos ad quos ex debito pastoralis officiȷ̄ ptinet a scā dei ecclia (q̄ztū nobis ex alto ꝯcedił) scādala remouere volētes scādalis hmōi (vt tenemur) opportunis remedijs occurrere: motu ꝓprio non ad alicuiꝰ sup h̄ nobis oblate petitiōis instātiā: sꝫ de nr̄a mera liberalitate ⁊ ex certa nr̄a sciētia auc̄te ap̄lica tenore p̄ntiū decernimꝰ ⁊ declaramꝰ p insertas lr̄as: ac oia ⁊ singula in eis ꝯtēta ꝑpetuis futuris tpibꝰ donec p sedeꝫ ap̄licā aliter decisum ⁊ ordinatū fuerit inuiolabilr̄ obseruari debere. Quo circa vniuersis ⁊ singulis patriarchis archiep̄is ep̄is: ac alijs locoꝝ ordinarijs ⁊ eccliaꝝ p̄latis ⁊ abbatibꝰ ⁊ psonis alijs in digni ate eccl'iastica ꝯstitutis in virtute scē obie ⁊ sub excōicatiōis pena districte p̄cipiēdo mādamꝰ: q̄tenꝰ ipsi ⁊ qlꝫ ex eis p se vel aliuꝫ seu alios p̄dictos vbi ⁊ qñ expedire cognouerit: ⁊ quotiens sup h̄ reqsiti fuerit: solēniter publicari faciant auc̄te nr̄a lr̄as ipsas: ac in eis ꝯtēta inuiolabilr̄ obseruari. Cōtradictores quoslꝫ ⁊ rebelles cuiuscūqꝫ dignitatis: statꝰ: gradus: vł ordis existētes: ēt si mēdicantiū ordinū quorūcūqꝫ ēt de obseruātia nūcupatoꝝ p̄lati mīstri aut aliȷ̄ frēs fuerit: p excōicatiōis ac alias snias cēsuras ⁊ penas ecclesiasticas: ac alia opportuna iuris remedia appellatōe postposita cōpescēdo: inuocato ēt ad h̄ si opus fuerit auxilio brachiȷ̄ secularis. Et nihilominꝰ oēs ⁊ singulos quos dictā excōicationis sniam eis icurrisse ꝯstiterit ⁊ eoꝝ quēlꝫ in ecclis dū maior ibi ppl̄i m̄ltitudo ad diuina ꝯuenerit excōicatos publice nūcient ⁊ faciant ab alijs nūciari ac ab oibꝰ arctius euitari: donec ad cor reuersi ⁊ pnia ducti ad hmōi excōicationis snia absolōis bñficiū ab eadē sede mereātur obtinere: ac legitimis sup his hñdis seruatis ꝓcessibus snias cēsuras ⁊ penas hmōi quotiens opꝰ fuerit iteratis vicibus aggrauare ꝓcureut. Nō obstañ. p̄missis ac ꝯstitutionibꝰ ⁊ ordinationibꝰ: p̄uilegijs: exēptiōibꝰ: idultis: ⁊ lr̄is ap̄licis qbusuis psonis secularibꝰ ⁊ rłaribꝰ quorūcūqꝫ ordinū ēt mēdicātium ⁊ de obseruātia nūcupatoꝝ ꝓfessoribꝰ ipsis ⁊ ordinibus taꝫ per Mare magnū ⁊ bullā aureā nūcupatas q̄ꝫ per q̄scūqꝫ lr̄as alias ap̄licas ēt a nobis emanatas ⁊ iteratis vicibus approbatas etiam ex qbusuis vrgētissimis ⁊ maximis causis ⁊ sub qbuscūqꝫ formis ⁊ exp̄ssionibus v̄boꝝ: ⁊ ēt derogatoriaꝝ derogatorijs aliȷ̄sqꝫ fortioribus efficacioribus ⁊ insolitis clausulis irritātibusqꝫ: decretis ēt talibus q̄ illis nullatenꝰ vel nō nisi sub certis mō ⁊ forma inibi exp̄ssis derogari possit: ⁊ ēt ā motu scia ⁊ auc̄te sl'ibus: ac de ap̄lice p̄tatis plenitudine ꝯcessis: qbus oibus ⁊ eoꝝ singulis ēt si p illoꝝ sufficienti derogatiōe de eis ipsorūqꝫ totis tenoribus sp̄alis: specifica: idiuidua: ⁊ exp̄ssa: ac de v̄bo ad v̄bū: nō aūt p gñales ēt id importantes clausulas mētio aut q̄uis alia expressio: vel eorūdē ordinū: aut alicuius ex eis p̄sonis irrimatio hñda aut alia exq̄sita forma obs̄uanda foret: tenores hmōi ac si de verbo ad v̄bū iserti forēt p̄ntibꝰ p sufficiēter exp̄ssis ⁊ insertis hñtesquo ad p̄missa dūtaxat (illis al's in suo robore pmāsuris) hac serie sl'ibus motu ⁊ scia sp̄aliter ⁊ expresse derogamꝰ ꝯ̄rijs qbuscūqꝫ. Aut si aliqbus cōiter vel diuisis ab eadē sit sede idultū q̄ interdici suspēdi vel excōicari nō possint p lr̄as ap̄licas nō facientes plenā ⁊ exp̄ssam: ac de v̄bo ad verbū de idulto hmōi mētionē. Ceteꝝ q̄ difficile foret ad singula q̄qꝫ loca in qbus expediēs fuerit originale deferri: volumꝰ ⁊ sl'r auc̄te scia ⁊ motu decernimus: q̄ earūdē p̄ntiū lr̄aꝝ trāsumpto manu publici notariȷ̄ subscripto: ⁊ alicuius p̄lati eccl'iastici aut illius curie sigillo munito vbiqꝫ stet: ⁊ eadē ꝓ sus fides ad hibeał in iudicio ⁊ ext̄: ac vbi fuerit exhibitū ⁊ ostēsuꝫ in oibus ⁊ p oia: put eisdē p̄ntibus stareł si forent exhibite vel ostēse. Nulli ergo oino hominū liceat hanc paginā nr̄e ꝯstitutionis: declaratōis: mādati: derogatiōis: voluntatis: ⁊ decreti isringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt h̄ attentare p̄sumpserit indignationē oipotentis dei ⁊

dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se no uerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Pe trum. Anno incarnationis dominice. M. cccc. ij. kal. Martij. Pontificatus nostri Anno vndecimo.

¶ Alex. vj. mandat vicario generali totius ordinis ge neralatu tunc vacante et capitulo generali iterande (vbi eligendus erat generalis et vbi magister egidius del phin: ordinis precipuus reformator electus fuit: vt se et conuentus suos) sup quorum deformitate et relaxa tione querele ex diuersis mundi partibus ad sedem apostolicam afferebantur diligentius reformarent etc.

¶ Dilectis filijs vicario generali ministris cu stodibus ceterisque ordinis minorum fratribus in capitulo generali iterande congregatis.

Lexander papa sext⁹. Dilecti fi lij Sal. et apo. bndi. Ex diuersis mundi partibus et a multis principibus magne ad nos afferuntur querele de inhonestate infamique vita fratrum conuentualium ordinis minorum. Ita quod nisi illam in melius commutet coga mur pro pastoralis officij ministerio desup oppor tune prouidere: et eorum domos ipsis expulsis fratribus eiusdem ordinis de obseruantia nuncupatis tradere. Quapp ne id cum magno vestro dedecore et iactura fiat vos in domino hortamur: ac pariter monemus vt domos earum prouinciarum maxime per quas reges et ciui tates instant omni diligentia reformetis: precipue autem domum sancti Francisci de assisio tollaturque discursus fratrum et omnia alia iuxta vestra ipsius ordinis contraria institu ta et secundum priuilegia ipsis conuentualibus concessa maxime ea que de procuratoribus dominorum et secundum constitutiones sancte memorie Sixti. iiij. predecessoris nostri et aliorum sum morum pontificum retractentur. Quod si feceritis quead modum sperauimus consuletis vobisipsis et apud deum meritum et nos et christianos principes laudem et comme dationem reportabitis. Preterea hortamur vos quod in capitulo cum summa modestia concordia et matu ritate procedatis: et si in eo quod absit aliqua dissensio oriretur volumus quod venerabilis frater episcopus iteran nensis et in eius absentia ipsius in spiritualibus generalis vicarius vna cum dilecto filio vicario generali vestri ordinis apostolica auctoritate illam terminet et componat. Quem episcopum et vicarium in hoc casu commissarium nostrum in ipso capitulo vsque ad eius complementum cum ea auctoritate quam eidem vicario ordinis attribuimus et concessimus harum se rie deputamus. Contrarijs non obstantibus quibus cumque. Datum Rome apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die. xv. septembris. 1500. Pontifica tus nostri anno nono. A tergo prodocatharus.

¶ Alex. papa. vj. iterum mandat districtius capitulo generali iterande celebrato vt reformationi ordinis et ordinis sancte Clare studiosius intendant deputando re formatores idoneos et alia plura ad hoc ordinando.

¶ Dilectis filijs Ui. ge. ministris custodibus cete risque fratribus or. mi. in capitulo generali iterande congregatis.

Lexander papa. vj. Dilecti filij Sa. et apostolicam be nedictionem. Pulsamur quotidie assiduis quere lis quod plurimorum principum et communitatum instanter primus a nobis petentium: vt pro inhonestam vitam multorum fratrum ordinis vestri et alienam penitus a religione quam ipsi in malum exemplum et scandalum laicorum dehonestant com munitates vestros reformari mandaremus: et illos iuxta instituta fratrum de obseruantia nuncupatorum ad viuere vi tam eorumdem fratrum redigamus. Sed cum ordini vestro plu rimum afficiamur: ac cum suo dedecore pro nostro pasto rali officio aliter prouidere cogamur de honore et quiete vestra solliciti intelligentes proxime capitulum vestrum pro noua electione generalis vestri conuentuum vobis omnibus in capitulo generali existentibus: propterea ea de re tanti momenti scri bendum duximus. Uos itaque in domino plurimum horta mur et attente requirimus vobis nihilominus in virtute sancte obedientie mandantes: vt huiusmodi reformati oni conuentuum: ac domorum vestrarum omni studio intendatis: et in isto capitulo vestro eadem de reformatione rite cum effectu facienda determinetis: ac reformatores ad id ido neos prudentia quoque et doctrina preditos: ac deum timentes deligatis ad omnes prouincias vias destinan dos qui domos et conuentus vestros visitent et reforment et fratres omnes vestros in commune siue proprio ac honestiue dum generali ac prouincialibus ministris secundum constitutiones ordinis ac priuilegia ordini concessa et ipsis contraria institu ta appellationes et etiam monasteria sancte Clare summo studio reforment quod solum visitent et regant iuxta earum regulas et priuilegia per ministros et visitatores deputatos. Omnibus alijs idem fratribus exclusis ad plura scandala et ob locutiones euitandas per vos ex nunc prouidendum est vt discursus fratrum per vniuersum orbem iuciter cum magna nota vestra ex conuentus vestros vagantium penitus tollatur. Denique insuper per generales ministros vestros concesse deser uiendi alicui beneficio aut manendi in aliquo here mitorio: vel hospitali: aut alibi omnino reuocentur et irritentur. Sed inter cetera maxime expedire iudicamus vt omni studio per vos intendatur reformationi conuentus sancti Francisci de assisio. Qui cum sit admodum celebris

ɔgruū est vt idē cum monasterio scte Clare ad rīarē obſuātiā priuilegioꝝ illis ɔcessoꝝ oino re/digaſ. Circa vo hmōi reformatōēs ⁊ alia oia p̄/missa exeqnda si q ex mistris ⁊ custodibus seu guardianis vel alijs frib⁹ vr̄is se opposuerit vel ɔ̄dixerint aut negligētes si min⁹ idonei fuerint volum⁹ illos deponatis ⁊ loco illoꝝ alios ido/neos ⁊ ad feruētes h̄ substituatis ⁊ subrogetis. Que cū in dei honorē ac religiōis vie getē atq̃ decorē p nos excogitata cū vice ꝓtectore vr̄o cō municauerim⁹ ēt ipsi gn̄ali vicario mādauim⁹ curaret i caplo vr̄o executiōi ɔ̄mādari. Quapp vos oēs attēte hortamur in dn̄o ⁊ p̄ne mone/mus atq̃ regrimus in p̄missis auctore dn̄o oēs ordis vr̄i fres ꝓ desiderio nr̄o eo mō reformare curetis vt odor bone fame famulatus vr̄i altissi mo p̄stiti ex moꝝ ac vite vie scimonia ꝓueniēs obloquētiū ora cōpescat. Qd̄ deo acceptū ⁊ no bis gratissimū erit. Quos in oia cōmodū ⁊ ho norē dicti ordis ɔcernēcia peculiari affectu ad/modū ꝓpēsos iueníetis. Datum Rome apud sanctum Petrū sub anulo piscatoris die .xxiiij. Septembris. M.ccccc.j. Pontificatus nostri anno nono A tergo. Podocatharus.

¶ Alexander papa sextus mandat bullam cō/cordie quoad omnia obseruari.

¶ Dilectis filijs vniuersis fribus ordinis mi/norum de obseruantia nuncupatorum.

¶ Alexander papa sextus.

d Ilecti filij Sa. ⁊ apo. bn̄d. Cū si/cut accepim⁹ nōnulli frēs ɔuētuales or. fra. mi. ēt sub ꝓtextu refor matiōis: aut als dudū iter vos ⁊ ipsos frēs ɔuē tuales cōcordatio: ac diuersis lr̄is aplicis sup h p diuersos Ro. pōtifices p̄decessores nr̄os: ⁊ ēt p nos editis ⁊ approbatis ēt graues sniās cēsu/ras ⁊ penas ecclesiasticas in ɔ̄facietes latas ⁊ ꝓ/mulgatas in se ɔtinētib⁹ ɔuenire p̄sumāt: ꝓten dētes id licite facere posse ꝓtextu qrūdā aliaꝝ nr̄aꝝ in forma breuis lr̄aꝝ dilecto filio moder/no dicti ordis mistro gn̄ali p nos nup ɔcessaꝝ: ⁊ si cōcordatis ⁊ lr̄is p̄dictis quouismō directe vel idirecte ɔuenerit: vtilit exinde iter vos ⁊ di/ctos frēs ɔuētuales graues dissensiōes ⁊ scāda la exorirenſ. Nos q scādalis ⁊ dissentōib⁹ hmōi ne veniāt p̄sertim iter p̄sonas religiosas q̄s ab oi ɔtētione vt liberius diuinis vacare possint bn̄placitis decet esse semotas libēter: ɔ̄trū cum deo possumus obuiam⁹. Volētes desup debite ꝓuidere ac paci ⁊ qeti vtrīe p̄tis caritate ɔsulere: auc̄te aplica ⁊ ex certa sciā tenore p̄ntiū declara mus nūq̃ intētiōis nr̄e fuisse vel eē ɔcordatis: ⁊ lr̄is p̄dictis ēt p lr̄as p̄fato gn̄ali mistro vt p̄/fert ɔcessas (quaꝝ tenores ac si de vbo ad vbū p̄ntib⁹ īserenſ hīr volum⁹ p sufficiēter expssis) in aliquo derogare: s̄ʒ illa iuiolabilr̄ iuxta eorū ɔtinētiā ⁊ tenorē obſuari debere: put ēt hacte/nus obſuata fuerūt. Nō obstātib⁹ p̄missis ac cō stitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplicis: necnō oib⁹ alijs q̄ in singulis lr̄is p̄dictis ɔcessa sint non obstare: ceterisq̃ ɔ̄rijs qbuscūq̃. Ve q: diffici le foret p̄ntes lr̄as ad singula q̄cūq̃ loca in qb⁹ expediens fuerit deferre: volum⁹ ⁊ p̄fata auc̄te decernim⁹ q illaꝝ trāsūptis manu publici no/tarij ide rogati subscriptis ⁊ sigillo alicui⁹ curie seu p̄sone ecclesiastice in dignitate ɔstitute mu/nitis: ea prorsus fides in iudicio ⁊ ext̄ ac als vbilʒ adhibeat q̄ p̄ntib⁹ adhiberef si essent exhibite vel ostēse. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub anulo piscatoris die .xiij. Januarij. M.ccccc.ij. Pontificatus nostri Anno .x. Adrianus.

¶ Julius papa secūdus concedit multa q̄ no/tantur per ordinem subsequentem.

i Ulius epūs ⁊c. Venerabilib⁹ ar/chiepo ɔpostellañ. ⁊ epo. paceñ. ac dilecto filio archidiacono sa/lamātiñ. Sal. ⁊ apo. bn̄di. Hodie a nobis ema/nauerunt littere tenoris subsequentis.

Julius epūs ⁊c. Ad ppetuā rei memoriā. In militāte eccl̄ie agro plātat⁹ sacer ordo frm̄ mi. rſatis obſuātie: vberes fru/ctus ad salutē xp̄i fideliū ꝓducēs: nos excitat ⁊ inducit vt q̄ p illius ꝓfessorib⁹ ⁊ sub suaui iugo religiōis dn̄o famulātiū qete ⁊ aiaꝝ salute ꝓui/da ɔsideratione aplica auc̄te ɔcessa sunt: ēt nr̄o munimine roboremus: vt eo firmius persistant quo sepius fuerit auc̄te sedis aplice cōmunita: ac in his nr̄i pastoralis officij ptes fauorabilr̄ i/pēdim⁹: put ɔspicim⁹ salubriter expedire Sa/ne pro pte carissimi in xp̄o filij nr̄i Ferdinādi regis: ⁊ carissime in xp̄o filie nr̄e Elisabeth re/gine castelle ⁊ legiōis ac Cicilie catholicoꝝ no bis exhibita petitio continebat: q als Fe. Re. Alexādro pape .vj. p̄decessori nr̄o p ro eorūdem regis ⁊ regine pte exposito: q lʒ Clare memo/rie castelle legionis ⁊ aragonū reges dictoꝝ re/gis ⁊

gis ⁊ regine predecessores qui pro tpe fuerunt: q̄zplurima in castelle ⁊ legionis ⁊ aragonū hu/iusmodi alijsq̄z eoꝝ regnis ⁊ dn̄ijs monasteria domos: ⁊ alia loca regularia ordinum diuersoꝝ tam viroꝝ q̄z mulieꝝ ex eoꝝ pia deuotiōe ⁊ vt in illis vera vigeret religio ac nomen altissimi ad cuius gloriam ⁊ honorē instituta fuerāt de/bite laudaref: de ꝓprijs eoꝝ bonis fundassent ⁊ dotassent: ac post hmōi fundatōes in aliqb⁹ mo/nasterioꝝ: domoꝝ: ⁊ locoꝝ regnis ⁊ dn̄ijs p̄di/ctis ꝯsisten. rl̄aris obſuātia fuisset obſuāta: tn̄ a nōnullis tpibus citra: monachis: frib⁹: moniali/bus: ceterisq̄z religiosis eorūdē monasterioꝝ: locoꝝ: atq̄z domoꝝ paulatim viuēdi modū ac normā relaxātibus ⁊ a suaui ꝯtēplationis iugo sepositis: in eis rl̄aris obſuātia tepuerat. Idem Alexāder p̄decessor sup his ꝓuidē volēs: apl̄i/cas sup h̄ archiep̄o toletano ⁊ nō alijs tūc exp̄s/sis p̄latis l̄ras ꝯcessit seu direxit. Quarū q̄dem l̄raꝝ vigore nonnulle dom⁹ dicti ordis frm̄ mi. ad regularē obseruātiā reducte fuerūt: ⁊ q̄z ali/qui frēs dicti ordis plusq̄z oporteat forsan scru/pulosi dubitāt aliq̄s cēsuras incurrisse: timētes vel suspicātes p̄dictas l̄ras minus sufficientes fuisse ⁊ aliquos ex fribus directe vel indirecte forsitā ꝯtra priuilegia dicti ordis vel ꝯtra ꝯcor/diam inter ꝯuentuales ⁊ de obseruātia nuncu/patos dicti frēs factam ⁊ p sedē apl̄icaꝫ p̄dictā ꝯfirmatam aut hmōi reformationi ⁊ l̄raꝝ solli/citationi ꝯsilium p̄buisse: ⁊ se itromisisse vel in recipiendo easdē domos mandatū p̄dictorum iudicū seu reformātium in aliquo excessisse: vl̄ aliqbus alijs cautelis vsos fuisse: ac aliq̄ verba cōminatoria ex parte p̄dicte regine fribus ꝯuē/tualib⁹ dixisse: aut aliqua alia de necessarijs ad p̄dictam reformationē minus bn̄ fecisse: q̄zuis viue vocis oraculo ab eisdē cēsuris seu scrupu/lis p dictum p̄decessorē absoluti fuerit. Cōtin/git etiam q̄ aliqn̄ in vna ꝓuincia fm̄ morē di/cti ordinis edificanf domus dicti ordinis q sub aliena obia q̄z mistri seu vicarij ꝓuincialis eius/dem ꝓuincie degunt ex quo nōnunq̄z scanda/la inter eosdem frēs dicti ordinis gn̄antur. Ac etiam q̄z pie memorie Sixtus papa. iiij. etiā p̄/decessor nr̄ priuilegia dicti ordinis ꝯfirmando illa de nouo ꝯcessit ab aliqbus dubitaf: an priui/legia antea dicto ordini ab eo q̄z per dictuꝫ Six/tum p̄decessorem concessa ⁊ quolibet reuocata censeantur iterum cōcessa per illa verba de no/uo ꝯcedimus: an eadem verba referanf solum mō ad priuilegia que p̄dicto ordini vsq̄z Six/tum p̄decessorem p̄fatum ꝯcessa ⁊ nō reuocata fuerant. Et cū etiam in eisdeꝫ priuilegijs dicto ordini ꝯcessis ꝯtineatur q̄ fratres p̄dicti ordi/nis vocati a ppl̄o possint edificare domos pro vsu ⁊ habitatione perpetuis frm̄ predicti ordi/nis: nō obstante ꝓhibitione recolende memo/rie Bonifacij pape. viij. sil̄r p̄decessoris nostri ab aliqbus dubitatur an si a particulari p̄sona vocati fuerint domos predictas edificare pos/sint. Sepius etiā contingit q̄ domus dicti or/dinis in tali loco situate existūt q̄ de iure non cōprehendunf in interdicto in oppido approxi/to: ⁊ q̄ li3 dictū oppidū sit interdictū: ipsi frēs possunt diuina celebrare: tū prelati ⁊ eorum of/ficiales etiam aliqn̄ odio ⁊ vt laborib⁹ ipsos fra/tres fatigent: vel vt eis iniurias inferāt ciuita/tem vel alium locū cum duob⁹ vel trib⁹ miliari/bus in circuitu existētib⁹ ecclesiastico iterdicto subijciunt: vt sic etiam domus frm̄ p̄dicti ordi/nis sub hmōi iterdicto includanf in graue p̄iu/dicium frm̄ p̄dictoꝝ. Cōtinef etiam in p̄uile/gijs p̄dictis q̄ frēs p̄dicti ordinis per prelatos suos ⁊ p̄lati ab alijs fratrib⁹ ab omni excōicatio/ne etiam sedi apl̄ice reseruata (exceptis heresis relapsus: scismatis: deferētium ꝓhibita ad infi/deles ⁊ falsitatis l̄raꝝ apl̄icaruꝫ casibus absolui possint) ⁊ hoc vt oīs materia euagandi dictis fratribus auferatur: ⁊ aliquādo in aliqbus l̄ris apl̄icis vel dictis fribus: vel alijs concessis con/tinetur q̄ ꝯtrafacientes aliqbus in eisdem lit/teris contentis excōmunicationis sn̄iaꝫ incur/rant: a qua absolui non possint nisi ab ore pro/prio Romani pōtificis vel per alia sil̄ia verba que auferre videntur oēm ptātem a dictis pre/latis absoluendi ⁊ absolui cōmittendi eosdem fratres: ex quo mentes dictoruꝫ frm̄ qn̄q̄z facile ꝯturbanf cum scrupulose ꝯscientie sint: putan/tes se a p̄latis suis absolui non posse procurant ad sedem prefatam accedere: ex quo a suaui con/templatione diuinoruꝫ retrahuntur ⁊ eis eua/gādi occasio: imo quasi necessitas prebef ⁊ in/sertur. Dubitaf etiā q̄ si aliqui habitū ꝓbatio/nis dicti ordinis susceperint: ⁊ ꝓpter austerita/tē regule vel ab eo ante lapsum anni ꝓbationis a dicto ordine recesserit: ⁊ deide melioři sp̄u du/

cti itez ad dictũ ordinẽ redierint habitũ hmōi pfessionis resumentes: an tpe prioris receptionis hitus cũ tpe posterioris in anno pfessionis sibi cõputari debeat: an vero integrũ annũ pfessionis posterioris hřr debeat nõ cõputato in eo tpe priori. Insup cuz in puilegijs z lřis pdictis dictoz ordini minoz pcessis ptineatur: q qñ eis expediens videbitur: possint eligere quẽ voluerint in suum pseruatorẽ seu iudicez q ƺ inferentes sibi iniurias iuxta priuilegia z lřas hmōi pcedere possint: z sepe ptingat q talr reqsiti iurisditionem hmōi ob pteplationẽ aliquaz psonaz sibi coniunctaz seu odio amore: aut alijs de causis acceptare nolunt in graue dictoz frm z suorũ priuilegioz detrimẽtum. Preterea cum in lřis aplicis sup indulgẽtijs domib⁹ dictoz frm per Romanos põtifices pdecessores nros cõcessis q illas psequanr manus porrigẽtes adiutrices ptineat: si hmōi indulgẽtie de largientib⁹ illis pecunias intelligerent aliq frẽs cuz eas recipere nullo mõ possint aliquã altercationẽ hẽnt: dubitat vtrũ manus adiutrices hmōi de his qui alias fribus in pane z alijs p eoz victu z vestitu: ac domoz suaz reparatiõe necẽijs elemosynã fecerint intelligant. Cũ aũt sicut eadez petitio subiungebat Ferdinãdus rex z Elisabeth regina pfati q ad ipm ordinẽ singularẽ gerũt deuotiõis affectũ cupiãt oia z singula puilegia lřas z pcessiones fratri. vz. z ordini pdictis p quoscũqz Ro. põtifices pdecessores nros pfirmari z approbari: ac sup pmissis p ipsoz frm pace z trãqllitate opportune puideri: pro pte eorũdez Ferdinãdi regis z Elisabeth regine nobis fuit humilr supplicatũ vt oib⁹ z singulis priuilegijs quarũcũqz graz dicto ordini pcessis z pfertim p pfiliuz cõstanciense ac fcẽ memorie Eugeniuz quartũ Nicolauũ qntũ Calixtũ tertiũ Piuz fcdm ac Sixtũ qrtuz Innocẽtium octauum z Alexãdrum sextũ z quoscũqz alios Romanos pontifices pdecessores nros: necnõ pcessib⁹ per nos q dum cardinalatus honore fungeũ etiam pdicti ordinis minoz pectionis officio fungeremur: aucte aplica decretis robur aplice firmitatis adijcere: ac alas statui dictoz fratruz in premissis opportune prouidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igit q ad ipm ordinez dum in minorib⁹ pstituti eram⁹ singularẽ gessimus deuotionis affectũ: qqz nũc pastorali offõ fungentes eundẽ ordinẽ pp vberes fruct⁹ quos in militante ecclesia pducit spãli dilectionis affectu psequimur hmōi supplicationib⁹ iclinati: oia z singula priuilegia z indulta quarũcunqz graz dicto ordini pcessa z pfertim per pcilium Eugeniũ: Nicolauz: Calixtũ: Pium: Sixtum Innocẽtium: Alexãdrum: z alios pdecessores nros hmōi necnõ pcessus p nos dũ in minoribus agremus z dicti ordis pectionis officio fungeremur (vt pfert) dicta aucte aplica decretos eadẽ aplica aucte tenore pñtium approbamus z pfirmamus: ac illa ppetue firmitatis robur obtinere debere decernimus. Et insup frẽs si qui sunt q expeditionẽ dictaz lřaz pfate reformationis pcurauerint seu sollicitauerint vl in aliquo forte excesserint tñmõ circa domos eiusdẽ ordis vsqz ad diem obit⁹ pdicti Alexandri predecessoris reformatas: ab excõicationis snia alijsqz cẽsuris z penis ecclesiasticis pterq̃ a labe symonie si q̃ias etiã iuxta priuilegia seu institutiones regulares dicti ordis: vel ẽt cõtra pcordiã vel in alijs supradictis casib⁹ icurrerit: aucte z tenore pdictis absoluim⁹ supplemusqz oẽs z singulos taz iuris q̃ facti defect⁹: si q forsan in singulis pdictis interuenerint. Ac q in vna puincia fm morẽ dicti ordis dom⁹ fratruz ordis hmōi q sub aliena obia viuũt dcetero de nouo pstrui z edificari neq̃nt: nisi d lnia vicarij gñalis ppetuo phibem⁹: ac qcqd in pñũ attẽtari ptigerit: irritũ z inane decernim⁹. Et p pfirmationẽ dictoz puilegioz p ipm Sixtum pdecessorẽ factã: ac eorũdẽ puilegioz nouã cõcessionẽ p vba de nouo pcedimus: solũmõ esse pfirmata puilegia dicto ordini pcessa: z nõ alas reuocata. Et insup frẽs ipsos si a pncipe duce: marchione: comite: vt aliquã domũ dicti ordis edificẽt reqsiti fuerit: domũ hmōi p vsu z habitatiõe ppetuis frm dicti ordis regularis obfuãtie pstrui z edificari: ac locũ p hmōi cõstructione oblatũ recipi posse. Ac si ptingat aliquã ciuitatẽ seu oppidũ cũ duob⁹ vl trib⁹ miliarib⁹ circũuicinis ifra q̃ miliaria domus frm minoz dicti ordis z obfuãtie existũt ecclíastico eẽ iterdicto subiectã seu suppositã: frẽs ordis hmōi (nisi cãz iterdicto dederit vl eis spãlr ex cã legitia iterdictũ fuerit) hmōi iterdictũ fuare non teneant si alas dom⁹ ipoz frm d iure iterdicto talis oppidi nõ cõpphẽdant: z possint i eoz eccl̃ijs z domibus missas

bus missas ⁊ alia diuina officia alẽs iuxta priui/
legia eis ꝯcessa celebrare. Et ꝙ q̃cũq̨ ꝑsona seu
ꝑsone alẽs de iure capaces pro ꝑte dictoꝝ fratrũ
req̄site nisi legitimo ĩpedimẽto detẽte fuerit: iu
risdictionẽ ⁊ ꝯseruationẽ eorũdẽ frm̃ vigore ꝑfa
toꝝ priuilegioꝝ sub excõicationis pena suscipe
re teneant. Q̃q̨ verba in ꝑdictis suis priuile
gijs ꝯtenta: scʒ ꝙ visitãtes sua loca ⁊ manꝰ por/
rigentes adiutrices: indulgẽtias eis ꝯcessas ꝯse
quant: vt scrupulũ fribus q̄ scrupulũ formaue/
rint tollat etiã ad facientes sibi elemosynas de
pane ⁊ alijs pro eoꝝ victu ⁊ vestitu: ac domoꝝ
suaꝝ reparatiõe necessarijs referant. Ac ꝙ etiã
ꝑlati dicti ordis ⁊ alij frẽs q̄bus ipsi cõmiserit:
alios frẽs ordis hmõi vsq̨ ad diem date p̄ntiũ
dũtaxat a q̃cũq̨ excõicationis s̄nia q̃tũcũq̨ ⁊
sub q̄buscũq̨ ṽbis ⁊ clausulis tã ꝑ casus in iure
exꝑssos q̃ꝫ ꝑ l̃ras ap̄licas sedi ap̄lice reśuata ẽt
si ꝯtineant in se clausulã ꝙ q̄ ꝯfecerint nõ pos/
sint absolui nisi ab ore ꝓprio Romani põtificis
vel sixta aut maiora ṽba heresis relapsus: scisma
tis: delationis ꝓhibitoꝝ ad ĩfideles: ac falsitatis
l̃raꝝ ap̄licarũ casibꝰ dũtaxat exceptis alẽs iuxta
ꝑuilegia eis ꝯcessa de ꝑterito dũtaxat: ⁊ nõ alr
absoluere possint. Et ꝙ cũ aliq̄ frẽs q̄ annũ ꝓ/
bationis ĩceperint: ⁊ deinde habitu dimisso ad
ip̄m ordinẽ redierint: tp̄s prioris receptiõis ha
bitꝰ cũ tp̄e posterioris in ãno ꝓbationis sibi cõ/
putari vel nõ cõputari posse iuxta discretionẽ
⁊ determinationẽ suoꝝ supioꝝ eisdẽ auc̃te ⁊ te/
nore decernimꝰ ⁊ ordinamꝰ. Et vlteriꝰ oĩa ⁊ sin
gula ꝑuilegia imunitates exẽptiões ꝯcessiones
indulgẽtias ⁊ indulta tã viue vocis oraculo q̃ꝫ
alẽs sub q̄buscũq̨ tenoribꝰ ⁊ formis fribꝰ ordis
ꝑdicatoꝝ regularis obśuãtie regnoꝝ ꝑdictorũ
⁊ illoꝝ domibꝰ seu pijs locis ꝑ nos: ac ꝑdecesso
res nr̃os Ro. põtifices aut dictam sedeʒ ꝯcessa
fribꝰ dicti ordis minoꝝ eorũq̨ domibꝰ: ac si eis
ꝯcessa forent. Et ꝙ sicut ꝑ ꝑdecessores nr̃os cõ
cessuʒ est ꝙ visitãtes domos frm̃ minoꝝ in die
sc̄ti Frãcisci ꝯsequant certũ numeꝝ ĩdulgẽtiaꝝ
⁊ visitãtes ꝑdictas domos in festis scõꝝ Anto/
nij ⁊ Bernardini ꝯsequant aliũ lʒ minorẽ nu/
meꝝ: ꝙ ẽt visitantes domos frm̃ minoꝝ in die
sc̄i Bonauẽture easdẽ ĩdulgẽtias ꝯsequant q̃s
ꝯsequunt visitãtes in die cuiuslʒ ꝑdictoꝝ sc̄tõ/
rum. vʒ. Antonij vel Bernardini eadeʒ auc̃te
ap̄lica ꝯcedimꝰ. Et hmõi ꝑuilegia imunitates
exẽptiones ꝯcessiones ĩdulgẽtias ⁊ ĩdulta eis/
dem fribꝰ ordis ꝑdicatoꝝ rl̃aris obseruantie vt
ꝑfert ꝯcessa: ad dictos frẽs ordis minoꝝ rl̃aris
obśuantie regnoꝝ eorũdẽ illorũq̨ domos extẽ
dimꝰ: tanq̃ꝫ si eisdẽ fribꝰ minoribꝰ ⁊ eoꝝ domi/
bus sp̄alr fuissent ꝯcessa. Nõ obstãtibꝰ ꝑmissis
ac ꝯstitutionibꝰ ⁊ ordinationibꝰ ap̄licis: necnõ
ordis minoꝝ ⁊ obśuãtie ꝑdictoꝝ iuramẽto cõ/
firmatiõe ap̄lica vel q̃uis firmitate alia robora/
tis statutis ⁊ ꝯsuetudinibꝰ ceterisq̨ ꝯrijs q̄bus/
cũq̨. Volumꝰ aũt ꝙ ꝯfessor quẽ singuli dictoꝝ
frm̃ ordis minoꝝ q̄ excõicationis aliasq̨ censu
ras ⁊ penas ꝑdictas ꝑmissorũ occasione forsan
incurrerint duxerint eligendũ: eis ꝓ excessus
ꝑdictos p̄niam salutarẽ iniungat quã ipsi oĩno
debeãt adimplere: alioq̄n p̄ntes l̃re quoad ean/
dẽ absolutionẽ nulliꝰ sint roboris vel momẽti.
Nulli ergo oĩno hoĩuʒ liceat hanc paginã nr̃e
ꝯfirmationis: approbatiõis: decreti: suppletio/
nis: ꝓhibitionis: ordinationis: ꝯcessionis: extẽ
sionis: ⁊ voluntatis ĩfringere: vel ei ausu teme/
rario ꝯtraire. Si q̄s aũt hoc attentare ꝑsumpse
rit indignationẽ oĩpotentis dei ⁊ beatoꝝ Pe/
tri ⁊ Pauli ap̄loruʒ eius se nouerit incursuruʒ.
Datum Rome apud sc̄m Petrũ. Anno incar
nationis dñice. M.cccc.iiij.xv. kalen. Junij.
Pontificatus nostri Anno ꝑmo.

¶ Quo circa discretioni vr̃e per ap̄lica scripta
mãdamꝰ: q̃tenꝰ vos vel duo aut vnꝰ vr̃m ꝑ vos
vel aliũ seu alios l̃ras ꝑdictas ac in illis ꝯtenta
q̃cũq̨ vbi q̃n ⁊ quotiens opꝰ fuerit: ac ꝑ ꝑte di/
ctorũ frm̃ mi. seu alicuiꝰ eoꝝ desuꝑ req̄siti fueri
tis publicãtes: ac eis in ꝑmissis efficacis defen/
sionis ꝑsidio assistẽtes faciatis eos auc̃te nr̃a pa
cifica possessiõe vel q̃si approbatiõis: ꝯfirmatio/
nis: suppletiõis: decreti: absolõnis: declaratõis:
statuti: ordinatiõis: ꝯcessionis: ⁊ extensionis: ac
aliorũ ꝑmissoruʒ in eisdẽ ꝑinsertis l̃ris ꝯtẽtorũ
gaudere non ꝑmittẽtes eos ꝑ quoscũq̨ desuꝑ
q̃molʒ ĩdebite molestari. Cõtradictores quoslʒ
⁊ rebelles ꝑ censurã eccl̃iasticã appellatõe post/
posita cõpescẽdo. Nõ obstañ. ꝯstitutiõe fe. recor
datiõis Bonifacij pape octaui ꝑdecessoris nr̃i
qua īter alia cauet ne aliq̄s ex̃ suam ciuitatẽ vel
diocesim (nisi in certis exceptis casibꝰ ⁊ in illis
vltra vnã dietã a fine sue diocesis) ad iudicium
euocet: seu ne iudices a sede ap̄lica deputati ex̃
ciuitatẽ ⁊ diocesim in q̄bꝰ deputati fuerint ꝯtra

quoscūq3 procedere aut alij vel alijs vices suas cōmittere p̄sumant τ de duab⁹ dietis in cōcilio gn̄ali edita: τ alijs aplicis cōstitutionib⁹ ac oīb⁹ alijs q̄ in dictis l̄ris volum⁹ nō obstare cōtrijs q̄buscūq3: aut si aliqb⁹ cōiter vel diuisim quotiēs ingrueret necessitas vel vtilitas suaderet recurrere ad Romanā eccl̄iā cogeref: ad quā oīum rer mobiliū τ imobiliū qb⁹ frēs ipsi quoꝝ ordo ad romanā ecclesiā nullo medio ptinet vti possint: iuꝰ pprietas τ dn̄iu3 nullo medio spectat: p̄fata incōmoditate vel difficultate potius q̄ p̄ hoc ingeri posset frib⁹ supradictis benigni⁹ indulgētes. Uolentes quoq3 heredū τ executoꝝ negligētijs ac molestatoꝝ ipsoꝝ insolētijs obuiare vt frēs ƀm modos licitos τ ꝯgruos ipsi ordini relictis sibi in testamētis elemosynis nō fraudētur eisq3 de iniuriatoribi⁹ p̄fis exhibeat iustitie cōplemētū: ac sperātes ꝙ his q̄ p̄ statu prospero dictoꝝ frm̄ τ ordis agenda fuerint p̄ nos eo salubrius τ vtilius ꝯsulef: quo maiori fuerītis in hac pte auc̄te muniti: discretioni v̄re de qua plenā in dn̄o fiduciā obtinemus spāles psonas q̄ nō sint de ipso ordine noiandi pro locoꝝ τ frm̄ indigētia singuloꝝ quas psonas p̄ vos taliter noiatas: in his administrationē legitimā gn̄alē τ liberā τ ipsos veros τ legitimos pcuratores admistratores iconomos sindicos τ actores esse de plenitudine ptātis pn̄tiū auc̄te ꝯstituendo decernim⁹: q res ipsas τ reꝝ p̄ciū τ p̄dictas elemosynas noie ipsi⁹ ecclesie recipiant per eosdē in frm̄ ipsoꝝ vtilitates: put eis l3 ex regula vel ex declaratione r̄ie ꝯuertēdas sicut τ qn̄ a te fili gn̄ali τ singulis alijs v̄rm in puincia vel custodia sibi decreta vel ab eisdē fribus de assensu v̄ro extiterint reqsiti: ac eedē psone petendi: exigendi: recipiendi: alienandi: p̄dicta trāsigendi quoq3 paciscendi: ꝯueniendi: īpetrandi: l̄ras aplicas vel al's: iustitiā siue grām ꝯtinentes in iudices τ loca ꝯueniendi: τ recusandi: compromittendi: remittendi: refutādi: q̄ttationē faciendi: agendi: defendēdi: ac in alas eoꝝ de calūnia τ veritate dicēda iurandi: τ cuiuslibet alterius gn̄is iuramētū p̄stādi sniā3 seu snias diffinitiuas seu iterlocutorias audiēdi: necnō τ appellādi: appellatiōis seu appellationū cās ꝓsequēdi: cū illis τ ꝯ illos qui hmōi res mobiles τ imobiles aut p̄ciū eaꝝ vl' relictas elemosynas frib⁹ in testamētis occuparēt vel violēter auferrēt: siue ꝯ voluntatē frm̄ q̄uolz detinerent: seu ipsis in psonis vel reb⁹ aliq̄s iniurias irrogarēt: τ gn̄alr in oīb⁹ causis ꝓ reb⁹ τ locis hmōi ad ipam ecclesiā spectātib⁹ ipsoꝝ frm̄ vsui ꝯcessis: necnō p̄ p̄dictis iniurijs τ violētijs: imunitatib⁹: libertatib⁹: ac iurib⁹ τ p̄uilegijs eoꝝdē sine cuiuslibz satisdationis τ cautiōis onere plenā gn̄alē τ liberā auc̄te aplica in iudicio τ ex̄ iudiciū ptātē reuocādi quoq3 psonas easde3 τ eaꝝ q̄ulibet: ac al's eis subrogādi vel noiandi p̄ supradictū modū noiatiōis quotiens opportunū fuerit q eandē in p̄dictis vel silem hēant ptāte3 plenā τ liberā ꝯcedimus auc̄te pn̄tiū facultatē. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā n̄re ꝯcessionis τ ꝯstitutionis infringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attentare p̄sumpserit: indignationem oīpotentis dei τ btōꝝ Petri τ Pauli aplōꝝ eius se nouerit incursuꝝ. Datū apud Urbem veterē decimo kal. Decembris. Pontificatus nostri Anno tertio.

¶ Julius.ij. statuit p̄ puicia Turonie ꝙ frēs reformati obie τ obseruātie r̄laris ipsi⁹ puincie τ sorores scē Clare ipsi⁹ puincie τ puincie scē Bonauēture nō possint trāsire ad familiā sine lnīa petita τ in scriptis obtenta sui mistri τ qua in obia regulari ministroꝝ quā iurarūt confirmantur. Cum executorialibus desuper.

i **Ulius eps** seru⁹ seruoꝝ dei. Uenerabilib⁹ fribus Turoneñ. τ Lugduneñ. archiepis τ officiali machoneñ. Sal. τ apo. bn̄di. Hodie emanarūt a nobis l̄re tenoris subsequētis. Julius eps seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuā rei memoriā. Regimini v̄lis ecclesie disponente dn̄o p̄sidentes inter cetera q̄ cōmisso nobis aplice seruitutis incūbit offō hec p̄cipue arbitramur vt opē operāq3 q̄tū nobis ex alto ꝯcedif adhibere curem⁹ ꝙ hi q discursib⁹ τ piculis p̄seruati votiue pacis τ q̄etis amenitate iugiter in dn̄o gratulemur τ his q̄ ppterea puide facta fuisse dicunf vt firma ppetuo τ illibata p̄sistant cu3 a nobis petif aplici muniminis ppensius impartimur sane pro pte filioꝝ dilectoꝝ vniuersoꝝ frm̄ ꝯuentualium reformatoꝝ obie τ obseruātie regularis ordinis minoꝝ puicie Turonēsis eiusdē τ Burgundie seu scti Bonauenture puinciaꝝ iuxta more3 dicti ordinis dilectaꝝ in xp̄o filiaꝝ soroꝝ ordinis scē Clare sub cura dictoꝝ

fratrum

frm̄ reformatoꝝ degentiū nobis nup exhibita
petitio ꝯtinebat: ꝙ postq̄ caplo gñali frm̄ dicti
ordis minoꝝ anno ꝓxio elapso in Urbe nr̄a ce
lebrato lr̄e i forma breuis a nobis emanauerāt:
p quas īter alia volueram⁹ ꝙ frēs ⁊ sorores di/
ctoꝝ ordinū in reformatiōe in qua tūc erāt re/
manere deberēt fratres reformati ac sorores sub
eoꝝ cura degētes hmōi medio eoꝝ iuramēto.
Saluo tn̄ sedis aplice bn̄placito seu Ro.pōtifi
cis pro tpe exn̄tis ac regulari obia p̄latoꝝ ordi/
narioꝝ suoꝝ.vz.magroꝝ gñalis ꝓuincialiū cu
stodis ⁊ guardianoꝝ pro tpe existētis ꝓuincia/
rū hmōi respectiue ẜm rl̄am bti Frācisci in suo
testamēto ordinatā ⁊ p felicis Re.Honoriū pa
pā octauū p̄decessorē nr̄m ꝯfirmatā ⁊ approba
tam in qua reformati erāt ⁊ sub ipsa reformatio
ne volebāt viuere ⁊ ad domos frm̄ dicti ordis
de familia nūcupatoꝝ nullomō ⁊ statū tūc ordi
natū obseruare: ⁊ illi vllo nunq̄ꝫ tpe nō ꝯueni/
re pmiserunt: ꝓut in lr̄is seu iuramento super
hmōi iurata p̄missione desup ꝯfectis di pleni⁹
ꝯtineri.Quare ꝓ pte eorūdē frm̄ reformatoruꝫ
⁊ sororū nobis fuit humilr̄ supplicatū vt pmis/
sione iurata hmōi robur aplice cōfirmationes
adijcere alq̄ꝫ in p̄missis ꝓuidere de benignita/
te aplica dignaremur.Nos igil q cūctoꝝ fide/
lium potissime sacre religioni astrictoꝝ pacem
⁊ q̄etem eorūq̄ꝫ cōmoda libēter ꝓcuramus: ac
eoꝝ scandalis ⁊ piculis in instr̄o seu lr̄is sup il/
la ꝯfectis ꝯtenta auctē aplica tenore p̄sentiū ap
probam⁹ ⁊ ꝯfirmam⁹ supplentesq̄ꝫ oēs ⁊ singu/
los defectus si q forsan iteruenerint in eisdē.Et
nihilomin⁹ oībus ⁊ singulis vicarijs gñalib⁹ ⁊
ꝓuincialib⁹ supiorib⁹ guardianis custodibus ⁊
alijs fribus subditis totius ordis p̄dicti māda/
mus sub excōicationis late snīe pena ne p̄fatos
frēs reformatos ac sorores aut eoꝝ loca sup pre/
miss.e ⁊ eoꝝ ꝯfirmatione ⁊ approbatiōe hmōi
in aliquo quouismō molestare ingerare seu per
turbare: aut frēs reformatos: aut illoꝝ domos
mistro prouinciali ⁊ successorib⁹ suis mistris ꝓ
tpe dicto ordini minoruꝫ subiectos nisi a dicto
ministro ⁊ successorib⁹ suis mistris pro tpe dicti
ordis minoꝝ p̄stātib⁹ petita ⁊ in scriptis obtēta
lnīa recipere quoquo mō p̄sumat auctē ⁊ teno/
re p̄missis inhibem⁹.Nō obstātibus ꝯditioni/
bus ⁊ ordinationib⁹ aplicis: ac dicti ordis mi/
noꝝ iuramēto ꝯfirmatione aplica vel q̄uis fir/
mitate alijs roboratis statutis ⁊ in ꝯsuetudini/
bus: necnō priuilegijs ⁊ indultis aplicis dicto
ordini ꝯcessis ꝯfirmatis ⁊ inouatis qb⁹ si ad il/
loꝝ derogationē de illis eoꝝ totis tenorib⁹ spe/
cialis specifica expressa indiuidua ac de v̄bo ad
verbū: nō aūt per gñales clausulas idēꝫ impor/
tātes mentio seu q̄uis alia exp̄ssa hūda: aut alia
exq̄sita forma seruāda eēt illius tenores p̄ntib⁹
pro sufficienter exp̄ssis ⁊ insertis hn̄tibus illis
alīs in suo robore pmansuris qbus hac vice dū/
taxat spālīter ⁊ exp̄sse derogam⁹ ceterisq̄ꝫ ꝯtrijs
qbuscūq̄ꝫ.Et insup trāsumptis p̄sentiū lr̄aruꝫ
auctēticis ⁊ manu alicuius publici notarij sub/
scriptis ⁊ sigillo dicti ministri: aut alicui⁹ alte/
rius ecclesiastice psone in ecclīastica dignitate
ꝯstitute munitis fidē adhiberi vbilibet debere
decernim⁹.Nulli ergo oino hoīum liceat hanc
paginaꝫ nr̄e approbationis: ꝯfirmationis: inhi
bitionis: derogationis: ⁊ decreti infringere: vel
ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis aūt hoc attē
tare presumpserit: indignationē oīpotentis dei
⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli aplorum eius se noue
rit incursurum.Datum Rome apud sanctum
Petrū.Anno incarnatiōis dn̄ice.M.cccccvij.
nonas Maij.Pontificatus nostri Anno.iiij.

Quo circa discretioni vr̄e p aplica scripta mādam⁹: q̄ten⁹
vos aut duo vel vn⁹ vr̄m p vos seu alium vel
alios lr̄as p̄dictas: ac oīa ⁊ singula in eis ꝯten/
ta vbi ⁊ qn̄ expedierit: ⁊ quotiens pro parte di
ctoꝝ frm̄ fueritis reqsiti solēniter publicantes:
ac eisdem fratrib⁹ in p̄missis efficacis defensio/
nis presidio assistentes faciatis lr̄as ⁊ in eis cō/
tenta hmōi inuiolabiliter obseruari non pmit
tentes eosdem fratres super illis quomodolibꝫ
molestari.Contradictores per censuram eccle/
siasticam appellatione postposita compescēdo.
Non obstātibus oībus supradictis aut si aliq/
bus cōmuniter aut diuisim ab apostolica sit se/
de indultum ꝙ interdici suspēdi vel excōmu/
nicari non possint per lr̄as apostolicas non fa/
cientes plenā ⁊ expressam: ac de verbo ad ver/
bum de indulto hmōi mētionem.Datuꝫ Ro/
me apud sctm̄ Petrum.Die ⁊ Anno p̄dictis.
¶ Julius papa secundus cōfirmat ⁊ de nouo
concedit bullas Innocentij.iiij.⁊ Sixti.iiij.⁊
alias superioritatē mistris ⁊ vicarijs sup frēs ⁊
sorores tertij ord.eorūq̄ꝫ regimē ⁊ reformatio/

nē ac visitationē pcedentes z cōmittētes volēs eas vbiq3 plenius obseruari cōtraria reuocādo z annullando zc. Ad reqstam pfm de familia zc.

¶ Dilectis filijs gnāli z puincialibus mīstris z vicarijs gnālib⁹ z puincialib⁹ de obseruātia nūcupatis vniuersi orbis ordinis minorum.

¶ Julius papa secundus.

a Dilecti filij Salutē z aplicā bndictionē. Exponi nobis fecistis q̄ z si felicis recor. Innocen. iiij. pdecessor nr̄ vniuersis mīstris puincialib⁹ ord. frm mi. p Italia3 z regnū Sicilie ɔstitutis suis lrīs mādauerit vt p se aut dicti ordis frēs idoneos mīstros z frēs tertij ordis scti Frācisci in Italia z regno pdicto p tpe ɔsistētes ppetuo visitarēt z eos rlarib⁹ disciplinis instruerēt: z tā in capite q̄s in mēbris corrigerēt z reformarent ea que correctionis z reformatiōis offō cognoscerēt idigeř: z recolēde memorie Sixt⁹. papa. iiij. etiā pdecessor nr̄ in eosdē supioritatē pemineciā3 z auctē in frēs z sorores dicti tertij ordis p pdictas lrās Innocētij eisdē mīstris puincialibus Italie z regni pdicti cōcessas z attributas approbasset z illas robur ppetue firmitatis obtinere debere decreuisset: ac easdē lrās ad mīnistros gnāles z puinciales: ac vicariosq̄ frm dicti ordis ɔuētuales de obsuātia nūcupatos ad mīstrosq3 z frēs dicti tertij ordis etiā ex̄ Italiā regnū sicilie p vniuersum orbem ɔsistētes eadem auctē extēdisset: ac tūc z p tpe gnāli z puincialibus mīstris ac vicarijs ɔuētualiū z de obsuātia pdicti ordis frm minoꝝ eosdē mīstros frēs z sorores tertij ordis vbilibet itra puincias eis eorūq3 successorib⁹ gnāli z puincialib⁹ mīstris z vicarijs pdictis ɔcessas ɔsistētib⁹ in capite z in mēbris caritatiue visitādi: z iuxta regulari instituta dicti ordis istructionis: reformatiōis: correctionis indigētia ēt p ablationē mātelli z habitus dicti ordis si id qlitas excessus exegerit corrigēdi z reformādi ac volētib⁹ ad ipm tertium ordinē z illi⁹ viuēdi modū aggregari recipiēdi z habitū siue mātellū iuxta dicti ordis morem eis exhibēdi ipsis ministris frib⁹ z sororib⁹ tertij ordis visitatorem z ɔfessorē dicti ordis frm minoꝝ ɔuētualiu3 vel de obseruātia nūcupatoꝝ: put eis plus placuerit ad id morib⁹ vita scientia z etate idoneū q illis ēt oia ecclīastica sacra mīstret p tpe in suis puincialib⁹ caplis vel cōgregationib⁹ dictoꝝ frm ɔuentualiū vel de obseruātia nūcupatoꝝ vel extra: put oportunū videbif ɔsignādi lniam pcessisset z facultatem districtius inhibēdo locoꝝ ordiarijs z alijs q̄buscūq3 psonis cuiuscūq3 stat⁹ gradus ordis vel ɔditionis exñtib⁹ z q̄cūq3 auctē fungētibus ne ptextu qrūcūq3 lrāꝝ z facultatū eis pcessarū3 ac p tpe forsan pcedendarū de pmissis ad vos expectātib⁹ se q̄ols3 intromittere psumāt decernēs irritu3 z inane si secus fieret put hec z alia in Innocētij z Sixti pdecessoꝝ3 pdictoꝝ lrīs plenius ɔtinenř. Et nihilomin⁹ nonnulli dilecti filij mīstri frēs z sorores dicti tertij ordis puincie vře scti Jacobi p̄ lrās pdictas venientes ab obia supioritate z correctione vřa se subtrahunt: neq3 vobis ɔuentualib⁹ aut vobis de obseruātia frib⁹ nūcupatis ac vře obie correctioni z cohertioni: aut alās iuxta dictaꝝ lrāꝝ Sixti formā z tenorē subesse nolūt: s3 ex seipsis supiorē iterse: nō sine magno dicti ordis scādalo hie psumūt. Sup qb⁹ vt asserif vltra scandala pdicta magne z imortales lites iter vos z dicti tertij ordis frēs exoriri formidanř: put in dicta puincia sci Jacobi iter eos z vos desuper exorte sunt. Quare pro pte vřa nobis fuit humilr sup plicatū vt Innocētij z Sixti pdecessoꝝ3 lrās pdictas auctē aplica ɔfirmare z approbare: ac vobis in pmissis de oportuno remedio puidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igit q religiosoꝝ getē z trāqllitatē vt altissimi fulcio pspiores se exhibeāt intimis desideram⁹ affectib⁹ oēs z singulas cās sup pmissis ta3 iter ipsos mīstros frēs z sorores tertij ordis pdicte puincie scti Jacobi q̄3 quoscūq3 alios eiusdem tertij ordis mīstros frēs z sores vniuersi orbis z vos corā qbuscūq3 iudicib⁹ q̄cūq3 auctē fungentib⁹ z in qbuscūq3 instātijs pendentib⁹ quoꝝ noīa z cognomina ac ipsaꝝ cārum stat⁹ pntib⁹ pro sufficienter exp̄ssis habeñ. ad nos z sedē pdictā aduocātes z lites penit⁹ extinguentes dictās Innocētij z Sixti z q̄cūq3 alias pōtificū pdecessoꝝ nroꝝ lrās: z put illas pcernūt oia z singula in eisdē lrīs ɔtenta ppetuo ɔfirmam⁹ z approbam⁹ ac illis robur perpetue firmitatis adijcimus supplemusq3 oēs z singulos earum iuris z facti defectus si q forsan iteruenerint in eisdē. Necnō oēs z singulos mīstros frēs z sorores dicti tertij ordinis vbicūq3 locoꝝ p vniuersum

uersum orbem terrarum existentes et iuxta dictarum litterarum Sixti. iiij. formam et tenorem subditos sub correctione cohertione superioritate et obedientia vestris perpetuo subijcimus et vos in eos superioritatem iurisdictionem et cohertionem exercitare posse et debere iuxta formam dictarum litterarum Sixti decernimus et declaramus: et pro potiori cautela vobis in ministros fratres et sorores dicti tertij ordinis superioritatem et iurisdictionem: visitationem: correctionem: et cohertionem exercitare posse et debere iuxta formam dictarum litterarum Sixti decernimus et declaramus. Et pro potiori cautela vobis in ministros fratres et sorores dicti tertij ordinis superioritatem. iurisdictionem: visitationem: correctionem: et cohertionem: perpetuis futuris temporibus damus et vniuersis et singulis ministris fratribus et sororibus dicti tertij ordinis predictis per vniuersum orbem constitutis sub excommunicationis late sententie ac priuationis mantelli et habitus siue domorum quas obtinent pena ipso facto nisi paruerint cum effectu incurrenda mandamus: quatenus infra sex menses a die generalis intimationis in qualibet dicti ordinis vniuersi orbis prouincia computandos obedientiam ministrorum generalis et prouincialium conuentualium vel vicariorum de obseruantia nuncupatorum eligant et obedientie vestre se subijciant. Quo circa venerabilibus fratribus Burgensi et mellopotanensi episcopis ac dilecto filio priori monasterij sancti Uincentij Salamantini et eorum cuilibet mandamus: quatenus per se vel alium seu alios faciant vos confirmatione approbatione et defectuum suppletione predictis pacifice vti frui et gaudere: ac ministros fratres ac sorores dicti tertij ordinis et vobis obedientiam et reuerentiam prestent cogant. Contradictores sub penis et censuris ecclesiasticis et alia iuris remedia appellatione postposita compescendo: vocato etiam ad omnia premissa si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis statutis quoque et consuetudinibus dicti ordinis iuramento confirmatione apostolica roboratis nostris et pie memorie Bonifacij octaui de vna et duabus dietis ac quibusuis litteris apostolicis per nos aut sedem predictam quomodolibet concessis et concedendis etiam si de eis omnibus et singulis expressa et de verbo ad verbum: non autem per generales clausulas mentio presentibus habida foret: quibus specialiter et expresse sufficienter derogamus. Ceterisque contrarijs quibuscunque. Datum Rome apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die xv. octobris. 1507. Pontificatus nostri anno. iiij.

a crotonensis. ¶ Item sciendum quod idem Julius sedis iterum postea et de nouo. videlicet. 1509. die septima Januarij. Pontificatus sui anno sexto iterum dictas litteras Innocentij quarti et Sixti. iiij. approbauit et confirmauit ac de nouo concessit reuocando quecunque in preiudicium concessa per aliud breue: quod etiam incipit. Exponi nobis fecistis: quod felicis recordationis Innocentius quartus predecessor noster etc. procurante reuerendo patre commissario citramontano prefato fratre Antonio delrincon hispano. Et hoc propter aliqua que quidem tertiarij collegialiter viuentes de hyspania et Italia dicebantur in contrarium pro seipsis impetrasse.

¶ Ad hoc etiam fuit statuta generalia moderna auctoritate apostolica roborata supius posita. Et hoc spiritu sancto (meritis et intercessionibus beatissimi patris nostri Francisci procurantibus) volente et ordinante vt pro maiori eorum vtilitate et sustentamento atque directione: et ne talis iste et tantus funiculus triplex trium ordinum beati Francisci aliquo modo diuidatur et consequenter pars diuisa facilius rumpatur et ad nihilum redigatur. Quod deus auertat. Amen.

¶ Bulla in cena domini coram toto populo Romano et reuerendissimis cardinalibus et clero et alijs nationibus ibidem omni anno per papam solenniter publicata.

Ulius episcopus seruus seruorum dei. Ad perpetuam rei memoriam. Consueuerunt Romani pontifices predecessores nostri ad retinendam puritatem religionis christiane et ipsius vnitatem que in coniunctione membrorum ad vnum caput christum. videlicet. eiusque vicarium principaliter consistit et sanctam fidelium societatem ab offensione seruandam arma iustitie per ministerium apostolatus in presenti celebritate exercere. Nos igitur vetustum et solennem hunc morem sequentes excolcamus et anathematizamus ex parte omnipotentis dei patris et filij et spiritus sancti auctoritate quoque beatorum Petri et Pauli ac nostra omnes hereticos: gazaros: patarenos: pauperes de lugduno: arnaldistas: speronistas: passagerios: viclefistas: seu vssitas: fratricellos de opinione nuncupatos et quoslibet alios hereticos quocunque nomine censeantur. Ac omnes fautores: receptatores et defensores eorundem. ¶ Item excommunicamus et anathematizamus omnes piratas cursarios latrunculos maritimos et alios precipue qui mare nostrum a monte Argentario vsque ad Terracinam discurrere: et nauigantes in illo depredari mutilare: interficere ac re/

bus eoꝝ spoliare hactenus ꝑsumpserunt ⁊ ꝑsumũt: ac oẽs receptatores eorũdẽ: ac eis auxiliũ dãtes ꝯsilium vel fauorẽ. ¶ Itẽ excõicamus ⁊ anathematizamus oẽs q in terris suis noua pedagia īponũt vel ꝓhibita exigũt. ¶ Itẽ excõicamus ⁊ anathematizam⁹ oẽs falsarios bullaꝝ seu lr̃aꝝ aplicaꝝ ⁊ supplicationũ grãꝫ vel iustitiam ꝯtinẽtiũ p sũmũ põtificẽ vel vicecãcellariũ seu gerẽtes vices eoꝝ: aut offm̃ vice cancellarij scẽ Ro. eccl̃ie de mãdato eiusdẽ sũmi pontificis signataꝝ: aut sub noĩe eiusdẽ sũmi pontificis seu vice cãcellarij vel gerentiũ vices ꝑdictoꝝ signãtes supplicatões easdẽ. ¶ Itẽ excõicam⁹ ⁊ anathematizamus oẽs illos q equos arma ferrũ ligamina ⁊ alia ꝓhibita deferũt sarracenis turcis ⁊ alijs xp̃i noĩs inimicis qb⁹ xp̃ianos ĩpugnãt. ¶ Itẽ excõicam⁹ ⁊ anathematizam⁹ oẽs ĩpedientes seu ĩuadẽtes victualia seu alia ad vsum Romanꝫ. curie necĩa adducẽtes vl̃ ne ad Romanã curiaꝫ ipsa adducanꝶ vel deferanꝶ ĩpediunt seu ꝑturbãt. Et q talia faciunt vl̃ defendũt cuiuscũqꝫ ordis ꝑeminẽtie ꝯditionis ⁊ status ẽt si pontificali regali reginali: aut alia quauis ecclesiastica vel mundana ꝑfulgeant dignitate. ¶ Itẽ excõicam⁹ ⁊ anathematizamus oẽs illos q ad sedẽ aplicam venientes ⁊ recedẽtes ab eadẽ. Necnõ oẽs illos q iurisditionẽ ordinariam vel delegatã aliq̃ꝫ nõ hñt in eadẽ curia morãtes ⁊ temeritate ꝓpria rapiunt spoliãt detinẽt: aut ex ꝓposito deliberato ṽberare mutilare vel iterficere ꝑsumũt ⁊ q talia fieri faciũt seu mãdant. ¶ Itẽ excõicam⁹ ⁊ anathematizamus oẽs temere mutilãtes: vulnerantes: iterficientes: capiẽtes: carcerãtes: ⁊ detinẽtes patriarchas archiep̃os ⁊ ep̃os eorũqꝫ mãdatores. ¶ Itẽ excõicam⁹ ⁊ anathematizam⁹ oẽs illos q p se vl̃ aliũ seu alios q̃scũqꝫ ꝑsonas eccl̃iasticas vl̃ secl̃ares ad Ro. curiã sup eoꝝ causis ⁊ negocijs recurrẽtes illa in eadẽ curia ꝓsequẽtes aut ꝓcurãtes negociorũqꝫ gestores aduocatos vl̃ ꝓcuratores ipsoꝝ: vel ẽt auditores seu iudices sup dictis causis seu negocijs deputatos occasione cãꝝ vel negocioꝝ hmõi ṽberãt mutilant vel occidũt seu bonis spoliãt. Ac illos q ne lr̃is ⁊ mãdatis apl̃ice sedis ⁊ legatoꝝ ac nuncioꝝ ⁊ iudicũ delegatoꝝ eiusdẽ grãm vel iustitiã ꝯcernẽtes decretisqꝫ sup illis ⁊c. iudicata ꝓcessibus ⁊ executorialib⁹ nõ habito ꝑmo eoꝝ bñplacito ⁊ assensu ne pareanꝶ: ne vero abelliones ⁊ notarij lr̃aꝝ ⁊ ꝓcessuũ executiões istr̃a vel acta cõficere aut ꝯfecta parti cui⁹ interest tradere sub grauissimis penis prohibere statuere seu mãdare. Qui de in aĩaꝝ earũdẽ piculũ se a nr̃a ⁊ romani põtificis pro tp̃e obia ptinaciter subtrahere seu q̃uolꝫ recedẽ ꝑsumũt. Qui de iurisditioneꝫ seu fruct⁹ ad eccl̃iasticas ꝑsonas ꝑtinẽtes vsurpant vel arripiunt: vel q p se vel aliũ seu alios directe vel indirecte ꝑdicta exeq vel procurare aut in eisdẽ ꝯsiliũ auxiliũ vel fauorẽ ꝑstare nõ verenꝶ cuiuscũqꝫ ꝑeminẽtie dignitatis ordis cõditionis aut stat⁹ fuerit ẽt si põtificali regali reginali vel q̃uis alia ꝑfulgeant dignitate. ¶ Itẽ excõicam⁹ ⁊ anathematizamus oẽs mutilantes vulnerãtes: ⁊ iterficientes: seu capientes: ⁊ detinentes: seu deꝑdantes romipetas ⁊ pegrinos ad vrbẽ cã deuotiõis seu pegrinatiõis accedentes: ⁊ in ea morãtes: vel recedẽtes vel ab ipsa: vel in his dãtes auxiliũ ꝯsiliũ vl̃ fauorẽ. ¶ Itẽ excõicam⁹ ⁊ anathematizam⁹ oẽs illos q per se vel aliũ seu alios directe vl̃ idirecte sub quocũqꝫ titulo vel colore occupãt detinẽt vel hostiliter destruunt seu iuadunt: aut occupare detinere: vel destruere: aut inuadere hostil̃r ꝑsumunt in totũ vel in partẽ almã Urbem regna sicilie vel trinacrie isulas Sardinee Cursice Terram citra farũ patrimoniũ btĩ Petri in Tuscia ducatũ Spoletanũ: comitatuꝫ: Uenasini: Sabineñ. Marchie: Anchonitañ. Masse: Trebrarie: Romãdiole: Cãpanie: ⁊ Maritime ꝓuicias ⁊ terras spãlis cõmissionis: Arnulfoꝝ: Bononieñ. Ferrariẽsis: Beneuẽtañ. Perusij: Auinioneñ. Ciuitatis castelli: Tudercij ⁊ alias ciuitates: Terras ⁊ loca vel iura ad ipsam Ro. ecclesiam spectañ. ⁊ ptineñ. ⁊ adhereñ. Ac fautores ⁊ ꝺfensores eoꝝ seu i his dãtes eisdẽ auxiliũ ꝯsiliũ vl̃ fauorẽ. Nõ obstañ. qbuscũqꝫ ꝑuilegijs ⁊ indulgentijs ⁊ lr̃is apl̃icis gñalib⁹ vel spãlib⁹ eis vel eoꝝ alicui vel aliqb⁹ qbuscũqꝫ ordis stat⁹ grad⁹ vel ꝯditioni dignitatis vl̃ ꝑeminẽtie: fuerit ẽt si vt pmittiꝶ pontificali regali reginali seu q̃uis alia eccl̃iastica vel mũdana ꝑfulgeant dignitate a ꝑdicta sede sub q̃uis forma vel tenore ꝯcessis q excõicari vel anathematizari nõ possint per lr̃as apl̃icas non facientes plenã ⁊ exꝑssam: ac de verbo ad verbũ de indulto hmõi ac ordinibus locis: noĩb⁹ ꝓprijs cognominib⁹: ⁊ dignitatibus

tatibus eorum mentionē: necnō ꝯsuetudinibus et obseruātijs scriptis et non scriptis et alijs ꝯrijs quibuscūqꝫ p que ꝯtra nostros ꝓcessus hmōi: ac snias quomin⁹ icludant in eis se iuuare valeāt tueri et q̄ quoad hec penitus tollim⁹ et oino reuocam⁹. Et a quib⁹ qdē sentētijs nullus p aliū q̄s p Romanū pontificē: nisi dūtaxat in mortis articulo ꝯstitutus absolui possit. Nec et tūc nisi de stādo scē Ro. ecclesie mādatis satisfactione vel sufficienti cautione: ꝓstitis et ꝑtextu ꝯfessionalium seu quarūuis facultatuꝫ ꝗbo lrīs aut q̄uis alia scriptura et lrī qua q̄ sola signatura sufficeret cōcesse et q̄uis derogatorie fortiores et efficaciores et isolite clausule apparerent quibusuis psonis cuiuscūqꝫ ꝑeminētie dignitatis ꝯditionis: aut stat⁹ fuerint et si vt ꝑmittit pōtificali: regali: reginali: aut q̄uis alia ꝓfulgeāt dignitate religiosis et secularib⁹ vtriusqꝫ sexus capl'is: collegijs: ꝯuētib⁹ ordinib⁹: et mēdicātiū et militiaꝝ hospitalib⁹: ꝯfratrib⁹: et vniuersitatib⁹ ꝯcessarū a nobis vel a ꝑdicta sede et q̄s ꝯcedi quoſꝫ ꝯtigerit in futurū: illos aūt q ꝯ tenorē p̄itiuꝫ talib⁹ vel alicui eorum seu aliquib⁹ absolōnis bñficium impēdūt de facto excōicatiōis et anathematizationis snia inodam⁹: eisqꝫ ꝑdicatiōis: lectionis administratiōis sacrorum et audiendi ꝯfessiōes officia iterdicim⁹ ꝑdicātes et declarātes apte transgressorib⁹ et ꝯtēptorībus ꝑdictis nos grauius ꝯ eos spūalr et tpalr: put expediere cognouerim⁹ ꝓcessuros. Et nihilomin⁹ quicqd egerint absoluēdo vel alīs nullius sint roboris vel momenti. Ut aūt hmōi nrī ꝓcessus ad cōem oium noticiaꝫ deducāt chartas seu mēbranas ꝓcessus cōtinēteſ eosdē ivaluis Basilicaꝝ ꝑncipis aplorum et sci Joānis lateraneñ. de vrbe affigi seu appendi faciem⁹ q̄ ꝓcessus ipos suo q̄si sonoro ꝑconio et patulo iudicio publicabūt: vt hi quos ꝓcessus hmōi ꝯtingūt q̄ ad ipsos nō puenerit: aut ipsos ignorauerit nullā p̄nt excusatione ꝑtēdere seu ignorātiaꝫ excusare cū nō sit verisile quo ad ipsos remanere icognitū qd tā patēter oib⁹ publicat. Uerū vt p̄ntes lrē ac oia et singula in eis ꝯtenta eo magis fiant notoria quo in plerisqꝫ ciuitatib⁹ et locis fuerit publicata. Uenerabilibus fratrib⁹ patriarchis: ꝑmatib⁹: archiepis: epis: et locorum ordinarijs vbilibet constitutis p hec scripta cōmittim⁹ et in virtute sancte obedie districte ꝑcipiendo mādamus: q̄tenus p se vel alium seu alios p̄ntes lrās postq̄ eas receperint seu earuꝫ habuerint noticiā saltē semel in anno aut pluries: put expedire viderint in ecclesijs suis duꝫ maior in eis populi multitudo ad diuina ꝯuenerit solēniter publicēt et ad xpi fideliuꝫ mentes deducant et declarent. Nulli ergo oino hoium liceat hanc paginaꝫ nr̄e excōicationis: et anathematizationis: ablationis: reuocatiōis: innodationis: interdicti ꝑdicationis: declarationis: cōmissionis: et mādati infringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis aūt hoc attētare presumpserit: indignationē oipotentis dei et beatorum Petri et Pauli aplorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctuꝫ Petrum. Anno incarnatiōis dñice. M. cccccx. xvj. kal. Martii. Pontificatus nostri Anno. viij.

Preterea pro quorūdā maxime simplicium fratrum informatione aduertēdū est q̄ a diuersis summis pontificibus importunitate vel subreptiōe aliquorum frm̄ relaxatorum et relaxatiōes querētium vel specie boni multe date fuerūt ꝯcessiōes et bulle relaxatorie et excessiue nō solum quoad obedientie regularis formaꝫ et pfectionē: sed etiā quoad scissimā paupertateꝫ que merito velut subrepticie false et nulle saltem in certis passibus vbi excedūt ꝯtra regule et voti ac ꝓfessionis ipsius obseruātiam reputant p oia iuxta etiā diuina et ꝑcepta de reddītione voti et nō retroaspiciendo et repudiande docent: et ꝓbant etiā expssius p reuerēdū prem frēꝫ Joānē prini sacre theologie doctorē in suo tractatu et q̄one de dispēsatione regule frm̄ minorum infrascripto et per scōrum Patrum canones et iuris doctores. Ex quib⁹ aliquas ad ꝑlenū et ad partē quoad ꝓprietates et pecuniaꝝ receptiōes dūtaxat (ceteris quoad alia ad ꝑlenū obmissis) subinferemus: vt p eas intelligant clarius et cognoscant fratres: sui status zelatores: differētias istarum et similium illegitimaꝝ et excessiuaruꝫ: respectu aliarum legitimaꝝ et necessariaꝝ. De procuratoribus pape et ecclesie Romane habēdis per Nicolaum tertium: et quartū: et Martinū quartum: et q̄ntum: et alios pontifices congrue ordinataꝝ et cōcessarum et per modernas infrascriptas ordinis constitutiones in melius ordinatarum quibus fratres ad tutiorem regule obseruātiam in certis casibus vti possunt et de

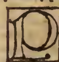
bent respuendo alias pallegatas ꝛ ifrascriptas in his pcipue in qbus vt supra excedūt:que sequunt. ¶ Et pmo Clemens papa.iiij.cōcedit frēs predicatores ꝛ minores posse succedere in bonis pentum suoꝝ ꝛ alioꝝ ꝛ libere disponere de eis ad libitum ɔtra sue professionis ꝛ regule formam incipit. Obtentu diuini nois. Regre infra sequenti tractatu. Folio.xxiij.

¶ Martinus papa.v.etiā tunc vt credit male iformatus ɔcedit gnali ministro subrepticie ꝙ possit ɔcedere ꝓcuratorib⁹ ɔuentuum ꝛ locoꝝ vt possint vice ꝛ noie Romane ecclesie recipere:capere:tenere:ꝛ possidere:petere:ꝛ exigere:reddit⁹ ɔuent⁹ꝛ bona quecūqꝫ mobilia ꝛ imobilia ɔuentib⁹relicta ꝛ relinquēda ꝛ in vtilitateꝫ frm̄ ꝛ locoꝝ ꝛ eoꝝ vsus qb⁹ relicta sunt ꝛ de ipsoꝝ ɔsilio ꝛ assensu ɔuertere ꝛ exponere: que qdē bulla q: idifferēter talia sine ɔditione ɔcedit non discernēs iter modū ꝛ modū recipiendi ꝛ retinēdi:nec inter vsum fribus licituꝫ ꝛ illicituꝫ ex regula ꝛ declarationib⁹:iō excedit ꝛ relaxat sub titulo ꝓpetatis ecclesie Romane ꝛ ɔtra vel vltra alias ɔcessiones ꝛ declaratiões ipsi⁹ Martini.iiij.ꝛ.v.ꝛ Nicolai.iij.ꝛ.iiij.ꝛ aliorum ꝑsertim ɔtra modernas ɔstitutiões papales gnales de procuratorib⁹pape ꝛ ecclesie Ro. hñdis ꝓ singuloꝝ indigētia locoꝝ qui(pro recipiendis exigēdis vendēdis ꝛ in res necias ꝛ licitas frib⁹ cōmutādis reb⁹pecuniarijs:ꝛ alijs etiā statui nō ɔsonis hñi ordinant:ideo ɔgruenter etiam per modernas ordis ɔstitutiones reprimit cuꝫ ceteris ꝛ in melius ad vtilitatē ꝛ necessitatem subleuandam pauperum frm̄ seruata regule puritate ordinatur.

Artinus eps seru⁹ seruoꝝ dei. Dilecto filio gnāli mistro ordinis frm̄ mi. Salu.ꝛ apo.bñdi. Ad statū ordis frm̄ minoꝝ ɔseruandum ꝓspere curā nr̄e sollicitudinis dirigētes ea libēter tibi ɔcedimus ꝑ que cōmoditatib⁹ipsius ordis ꝛ frm̄ in eo degētiuꝫ vt diuinis obsequijs itētius vacare possint necessitatib⁹ succurrat. Sane cum possessiones ꝛ alia ꝗplurima bona mobilia ꝛ imobilia tam ꝑ fidelium oblationes:donationes ꝛ vltimas decedentium volūtates ꝗ alijs multiplr̄ diuersis ɔuentib⁹ꝛ locis dicti ordinis pro ipsoꝝ sustētatione ꝛ diuini cultus obsequijs fint hacten⁹relicta eorūqꝫ vsui deputata ꝛ reling sperent etiaꝫ in futuꝝ. Nos volētes ɔuentuū locoꝝ ꝛ fratrū hmōi opportunitatib⁹ ꝓuidere tibi donec aliō per sedē aplicam fuerit ordinatū ɔcedēdi ꝓcuratorib⁹ ɔuentuum ꝛ locoꝝ dicti ordis pro tpe exñtib⁹ vt possessiones ꝛ bona ꝗcūqꝫ mobilia ꝛ imobilia ac annuos ꝓuent⁹hacten⁹ pfato ordini ꝛ eius ɔuentib⁹relicta ꝛ īposteꝝ relinquēda aut alijs noib⁹acqsita vice ꝛ noie Ro.ecclesie:ad quā oium reꝝ mobiliū ꝛ imobiliū hmōi ius proprietas ꝛ dñiuꝫ nullo medio spectat recipere:cape:tenere:ꝛ possidere:ac ipsorum fructus:reddit⁹:ꝛ ɔuent⁹petere : exigere:ꝛ pcipere illosqꝫ in cōmodū ꝛ vtilitatē fr̄m ipsoꝝ ɔuētuum ac locoꝝ ꝛ als in eoꝝ vsus qbus relicta ꝛ deputata fuerunt dūtaxat ꝛ de ipsoꝝ frm̄ ɔsilio reqsitiōe ꝛ assensu ɔuertere ꝛ exponere possint ꝛ debeant. Cōstitutiōib⁹ aplicis ac statutis declarationib⁹ꝛ ordinationib⁹tam gnāliū ꝗ prouincialium capl̄oꝝ ɔsuetudinib⁹quoqꝫ ordinis ꝑdicti ꝛ alijs in ɔtrium editis nō obstātib⁹qbuscūqꝫ plenam ꝛ liberā auc̄te aplica ɔcedim⁹ tenore p̄ntium facultatē:ac etiam potestatē. Datuꝫ Rome apud scōs aplos.x.kal. Septēbris. Ponti.nr̄i anno.xiij. Poggius. ¶ De reate.

¶ Pius.ij.ꝛ Eugeni⁹.iiij.male iformati multa impꝑtinētia subrepticie ɔcedunt ɔtra regule puritatē ꝛ ɔtra cōstitutiones Martini pape.v. qb⁹ nō p̄nt licite vti frēs minoresvt apti⁹ ꝓbat magister Joānes perrini in suo tractatu ꝛ qō/ne de dispēsatione vt īfra patebit. Ideoqꝫ ꝑ modernas ordis cōstitutiones talia expꝛssius reuocant ꝛ in melius seruata rl̄e puritate ꝛ seruatis cōgruentiorib⁹ modis honeste ꝛ licite ꝓuisiōis prelatoꝝ ɔuentuum ꝛ fratrum ordinantur.

Jus eps seruus seruoruꝫ dei. Ad ꝑpetuā rei memoriā. Ad exequēdū pastoralis officij debitū studijs itendētes exactis circa singuloꝝ regularium ordinū ꝛ ꝓlatoꝝ:necnō officialium ꝛ psonaꝝ eorūdē statū salubriter dirigēdum attente ɔsideratiōis dirigimus aciem:ac ꝑ eoꝝ ꝑfectibus opeꝫ ꝛ opa impendim⁹ efficaces:ꝛ vt ea ꝗ circa regimē ordinū ꝛ ꝓlatoꝝ officialiūqꝫ ꝛ psonaꝝ ꝑdictoꝝ ꝑ sedē aplicam ꝓuide moderata declarata ꝛ reformata fuerunt plenā obtineant.

firmitatē volumus ea nr̄e ꝯfirmationis munimine roborari. Dudū siqdē felicis recor. Martinus papa.v.p̄decessor nr̄ quasdā ꝯstitutiones ⁊ ordinatiōes antea p bone memorie Joanē tituli sci Petri ad vincula p̄sbyter cardinalem aplice sedis legatū in caplo gñali ordis frm̄ minor suo tpe assisij celebrato p reformatiōe dicti ordis aucte aplica factas p suas lr̄as modificauit ⁊ declarauit ⁊ certas illi additiōes fecit put in ipsis lr̄is plenius ꝯtinet. Et deinde tum pie memorie Eugenius pa.iiij.ēt p̄decessor nr̄ modificatiōes declaratiōes additiōes: ac lr̄as hm̄oi p quas aīs reuocasset: tādē ipe Eugenius p̄decessor: ex certis causis rōnabilibus ⁊ legitimis reuocationē hm̄oi: vsqz ad p̄ximū gñale ꝯsiliū q se in ciuitate nr̄a Bononieñ. celebratum sperabat p certas alias suas lr̄as suspēdit decernēs q̄ iteri modificatiōes declaratiōes ⁊ additiones p̄fate efficaciā ⁊ robur h̄ent: ⁊ i p̄stina firmitate manerēt. Quarū qdē posterior lr̄arum tenor talis ē.

¶ Eugenius eps seruus suor dei ad futurā rei memoriā. Aplice sedis cura religiosor ꝯditiōes ⁊ statū plerūqz meditari: ⁊ sicut in h̄uanis mores ⁊ vita mutari ꝯsueuerūt: ita pro religionis reformatiōe adijcere minuere declarare modificare ordinare atqz dispōnē ꝯsueuit: put rerū ⁊ ipsor q̄litate p̄sata ꝯspicit in dño salubrius ꝯuenire: cū itaqz felicis recor. Martinus pa.v.p̄decessor nr̄.v3.vj.kal. Augusti. Pōtificatus sui āno xiij.p reformatiōe or.frm̄ mi.certas additiōes ⁊ modificatiōes declaratiōes ediderit ⁊ fecerit ex tenore q̄rūdā ꝯstitutionū quas dilectus filius Joānes tituli sci Petri ad vincula p̄sbyter cardinalis cui tūc de venerabiliū frm̄ nr̄or sancte Ro.eccl̄ie cardinaliū ꝯsilio plene legatiōis officium erat cōmissū edidit in gñali ipsor frm̄ caplo quar additionū declarationū ⁊ modificationum tenore ꝯtinet. Primo.v3.q̄ vbi fr̄es pticulares dicti ordis monialiū ⁊ soror scē Clare sci Damiani ⁊ minorissar: ac alia q̄cūqz monasteria siue loca regularia mulier p q̄scūqz ēt lr̄as aplicas sibi cōmissa sub certis penis astringunt mistris puincialibus vt illorū iurisditioni subsint put cōuenit resignare mihi p illos eis denuo fuerit cōmissa adijciendo decernimus volumus ⁊ mādamus sorores ⁊ moniales easdē ēt si in ꝯtrariū h̄eant quis p̄uilegia vel indulta: q̄ nec non eisdē pticularibus fr̄ibus ꝯcessas lr̄as hm̄oi quoad h̄ cassamus irritamus ⁊ annullamus ad subtrahēdū se a subiectione ⁊ obia ipsor particulariū frm̄ ⁊ alior quorūcūqz nisi de nouo il lis recōmittatur vt p̄fert: seqz oino ipsor mistror ⁊ p nos deputādor visitator iurisditiōi ⁊ obie submittēdi p eandē ꝯstitutionē parimodo astringi ⁊ penis sīlibus obligari. Preterea decernimus q̄ exceptis his de qbus in ꝯstitutionibus felicis recordatiōis Bn̄dicti pape.xij.p̄decessoris nr̄i sit mētio nulli oino hōium tā regulariū q̄z secularium cuiuscūqz status gradus p̄eminētie dignitatis excellētie nobilitatis ⁊ ꝯditionis fuerint p̄textus sibi desup q̄uis aucte ꝯcesse cuiuscūqz inle quā sīlr cassamus irritamus ⁊ annullamus monasteria siue loca soror ⁊ monialium hm̄oi: seu aliqd ex eis ingredi: neqz ēt ptectori aut gñali mistro dicti ordis p tpe existēti seu p̄fatis p̄uincialibus mistris ⁊ qbuscūqz visitatoribus liniaz sup ingressu hm̄oi alijs ab exceptis interdictis inconsulto Ro.pōtifice ꝯcedere liceat quoquo mō. Itē vbi cauet de diuino offō s̄m ordinē dicte Romane eccl̄ie pagendo statuimus q̄ de oībus cōmemorationibus ⁊ festis trium lectionū festa nouem lectionū fieri ⁊ vtrūqz festū sancte crucis sub duplici officio sine cōmemorationibus scōr eisdē diebus occurrētiū celebrari: put a pie memorie Gregorij pape.xj.p̄decessori nostro fuit ordinatū. q̄qz sup rubricā de festiuitatibus occurrētibus ifra octauas festa ista nō de p̄cedentibus: s3 ifra easdē octauas existētibus: sicut etiam nōnulli alij Romani pōtifices sīlr p̄decessores nr̄i declarauerūt itelligi debent. Item vbi p̄fato gñali mistro duo socij notabiles vnus v3.citramōtanus ⁊ alter vltramōtanus addito socio scriptore ⁊ alio seruitore cū vno famulo dūtaxat decretū est. Adijcimus ēt duos famulos ⁊ vnum elemosynariū secularē vel alterius religionis. Qui qdē elemosynarius a pcuratoribus puinciar aut puincialium mistror: ꝯuentuū domor ⁊ locor dicti ordis minor oīa illa que p victu vestitu: eqs famulor salario ⁊ alijs ipsi gñali mistro eiusqz comitiue necīa ⁊ oportuna fuerint exigere ⁊ exacta pro hm̄oi necijs exponere habeat: qq3 de p̄missis exactis ⁊ expositis eidē gñali mistro p̄inum: ⁊ deinde gñali capitulo loco ⁊ tpe celebrationis eiusdem ⁊ inibi p totum ordinē s̄m puinciarum numer diuidatur rōnem reddere teneat. Adijcimus etiā

q̃ singuli duoꝝ socioꝝ ꝑncipalium gñalis mi/ stri p̃dictoꝝ singulos seruitores fr̃es vel al's pro natum suaꝝ ⁊ equoꝝ sibi associatoꝝ seruitijs istitutos famulos qbus sicut ceteris de familia eiusdẽ gñalis mistri ꝓuideat' h̃re valeant atq; possint. Alijs tñ ⁊ alijs eis filibus eiusdẽ gñalis ministri: put ꝑm loca ⁊ tpa ac lõgas vel breues moras expediri viderit moderatiõi relictis: cu ius ẽt gñalis mistri vel p eum ad h deputãdoꝝ correctioni ⁊ cõpulsioni p̃fatos ꝓcuratores ⁊ ꝑncipales eoꝝ nec̃ia hmõi dicto elemosynario forsan soluere seu exhibere recusantes: aut solu tionẽ hmõi dbito lõgius differẽtes sup h oino volumus subiacere. Jtẽ vbi p̃fato gñali mistro interdicit' ptãs licẽtiandi aliquẽ ad cursuꝫ ma gisterij nisi p̃ũtatus fuerit a mistro sue ꝓuincie q nemiñẽ audeat p̃sentare nisi de ꝯsilio ⁊ assen/ su capl'i ꝓuincialis: modificãdo declaram' hoc fore itelligendũ in illis ꝓuincijs in qb'solet ꝓ/ uinciale capl'm vl' ꝯgregatio b̃nevim capl'i an/ nis singulis celebrari: al's idem gñalis minister de ꝓborum ꝯsilio ad magisterij cursum liciare valeat atq; possit. ¶ Jtem vbi dicto gñali mi nistro pecuniaruꝫ exactio ꝓhibet' declaram': q̃ pro suis necessitatib' possit elemosynas a qbus cũq; recipe q sponte illas sibi voluerint eroga/ re dumodo ab exigẽdo ⁊ extorquẽdo penitus abstineat. ¶ Jtẽ q̃ ꝓuinciales p ꝓuinciales mi nistros in suis ꝓuincijs ⁊ ꝓcuratores dicti ordi nis minoꝝ in romana curia ac alios ipsius or/ dinis fr̃es tam pro expẽsis ⁊ alijs nec̃ijs q̃s pro elemosynarũ receptiõibus volumus obseruari. De vestimẽtis aũt p mistros ⁊ custodes debita ꝑm l'raꝫ ⁊ ꝯstitutiones p̃fati b̃ndicti p̃decesso/ ris ꝓuisio obseruet'. ¶ Jtẽ vbi gñali ⁊ ꝓuincia lib' mistris ac custodib' ⁊ guardianis ceterisq; fr̃ibus p̃dictis inhibet' ne vllatenus quicq̃ exi gant aliquo colore vel cã: q̃ si secus fecerit eo ip so suis officijs sint priuati sibiq; eorum subditi deinceps obedire minime teneant'. Et si aliqs ministroꝝ gñali mistro qcq̃ ꝯtribuere p̃sum/ serit eoipso suo officio sit ꝓuatus. Volum' ⁊ d̃/ claramus cõtributiones hmõi itelligi debere si in modũ exactionũ vel extorsionuꝫ tam ex p̃te dãtium q̃ recipientiũ facte fuerint: non aũt in modũ elemosynarũ supradictũ: quẽ volumus in suo robore ꝑmanere. Qꝫ si forsan tal'r obserua tum non extiterit: hmõi ꝓuationẽ in quocũq; dictarũ ꝯstitutionũ per eundẽ cardinalem (vt p̃fert') editarũ loco tangat' diffõnẽ ⁊ determi nationẽ solũ spectare ad sũmum pontificẽ quo ad ministrũ gn̄lem: ⁊ ad gnãlem mistruꝫ quo ad ministros ꝓuinciales: ⁊ ad ꝓuinciales mistros quoad alios fr̃es antedictos. Quas qdeꝫ oẽs ⁊ singula additiões: ⁊ declarationes: ⁊ modifica/ tiones p nos vt p̃mittit' factas a qbuscũq; fri/ bus dicti ordis minoꝝ ⁊ alijs quoꝝ interest seu interesse poterit ꝑpetuo ⁊ irrefragabil'r ob/ seruari volumus ⁊ mãdamus. Quas qdeꝫ ad/ ditiones ⁊ modificationes p̃fati Martini p̃de/ cessoris nr̃i ⁊ l'ras eiusdẽ sup inde ꝯfectas dum intellexissem' diuersitatẽ sublataꝫ reuocari ⁊ ex eisdem vnitati ordis p̃fati p̃stari impedimentũ pro ipsoꝝ frm̃ ꝯcordia cum oibus inde secutis cassauim': irritauim': ⁊ annullauim' ipsas de/ cernẽtes nullius esse roboris vel momẽti sicuti p easdẽ l'ras nr̃as datas idibus Marcij. Pon/ tificatus nr̃i anno. j. distinctius legit' contineri. Nunc aũt cõperto ex p̃fatis cassatõe: irritatio/ ne: ⁊ annullatione l'raꝝ nedũ diuersitatẽ subla/ tam in dicto ordine: aut ꝯcordiam subsecutã: sꝫ potius pp emergentes difficultates scandala ⁊ multa icõuenientia ꝓuenisse ex certis respecti/ bus digne mouẽtibus mẽteꝫ nr̃am habito sup his ꝯsilio cũ p̃fato dilecto filio Joãne tituli sci Petri ad vincula p̃sbytero cardinali motu ꝓprio ⁊ nõ ad alicuius porrecte nobis petitio/ nis instãtiam p̃fatas l'ras nr̃as cassationis: irri/ tationis: ⁊ annullationis p̃dictaꝝ: tenore p̃ñtiũ ap'lica aucte suspẽdim' vsq; ad primũ gnãle cõ siliũ futuꝝ in ciuitate nr̃a Bononie ñ. cui dãte dño ꝑsonal'r p̃esse cupimus ⁊ pro reformatione idonea ꝯstitutionũ ⁊ l'rarum ptinẽtium ad or/ dinẽ antedictũ debite ꝓuidere. Decernẽtes q̃ interim p̃fate additiones: declaratiões: ⁊ modi ficationes eiusdẽ nr̃i p̃decessoris q̃ supius cõti nent' efficatiam ⁊ robur h̃eant in ꝑstinaq; ꝑma neant firmitate: nõ obstãtibus l'ris ⁊ ꝯstitutio/ nibus nr̃is in ꝯ̃riuꝫ editis: etiã si de his esset de verbo ad verbũ mẽtio sp̃alis habẽda ⁊ alijs in ꝯ̃riũ facientib' qbuscũq;. Nulli ẽ oino hoium liceat hãc paginaꝫ nr̃e suspẽsionis: ⁊ ꝯstitutio/ nis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aũt hoc attẽtare presumpserit: idigna/ tionẽ oipotentis dei ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli ap'loꝝ eius se nouerit incursurũ. Datuꝫ Ro/ me apud

me apud sanctuz Petrum. Anno incarnatiõis dominice. M. cccc. xxxij. iiij. kal. Maij. Pontificatus nostri Anno secundo.

Nos igitur plene informati additiones: declarationes: modificationes superius expressas: ac easdez posteriores insertas lras dicto ordini fuisse et fore plurimum pficuas: ac etiam fructuosas ipsas additiones: declaratiões: et modificationes: ac superius insertas dicti Eugenij predecessoris lras aucte aplica ex certa scia tenore psentium reualidamus: renouamus: confirmamus: et approbamus: ac ppetue firmitatis robur obtinere et in ppetuuz vigere decernimus p psentes. Supplentes oes et singulos defectus si q forsan interuenerit in eisdem. Nõ obstãtibus reuocatione et ad tps suspẽsione hmõi: ac alijs supradictis ceterisqz cõtrarijs quibuscũqz. Nulli ergo oino hoium liceat hanc paginã nre reualidationis: renouationis: cõfirmationis: approbatiõis: cõstitutionis: et supplectionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs aũt hoc attentare psumpserit: indignationez oipotentis dei et btõrum Petri et Pauli aplorz eius se nouerit incursurz. Datuz Rome apud scm Petrum. Anno incarnationis dñice. M. cccc. lviij. Pontifi. nri anno p.

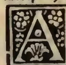
¶ Sixtus. iiij. Male informatus in aliquibus vt credit sequẽdo et approbando supradictas bullas relaxatorias Martini. v. et Eugenij qrti et Pij easdẽ ampliat quoad successiones parẽtuz frm quas vult cõuentus posse succedere et hẽc in cõmuni et in necessitates frm pcipue in reparatiões cõuentuum et sustẽtationem studij sacre scripture cõuenti. Que oia etiã in his in quibus taliter excedunt reuocant et in melius reformant p modernas ordis cõstitutiões infra descriptas. Nam talibus sic vti non lz fratribus minoribus vt egregie declarat et pbat dictus magister Joannes perrini in sua questione de dispẽsatione.

Sixtus epus seruus etc. Ad ppetuam rei memoriam. Dum fructus vberes quos sacri ordinis frm minorum pfessores circa ppagationem religionis et fidei in agro militantis ecclesie per incrementa tẽporum magnis laboribus crebris vigilijs et indefesso aio pduxerũt hactenus producunt et in futurum pducturos spe firma cõfidimus diligenter attendimus: dignum censemus et cõgruum vt in his que illorz psperitates et cõmoda concernere possent eos benignis fauoribus psequamur. Dudum siqdẽ felicis recordationis Martinus papa. iiij. predecessor noster cupiẽs honesta adhibere remedia quibus dicti ordinis pura obseruantia in suo vigore seruaretur: et vt fratres eiusdez ordinis exclusis quibuslibet sollicitudinibus liberius et quietius diuinis vacarent obsequijs: ac offerẽtium et donantium aut in vltima volũtate relinquẽtiuz dicto ordini seu illius fratribus aliquid propter deum pia intentio nõ frauderetur Romana quoqz ecclesia ad quem olim rerum mobilium et imobilium quibus fratres ipsi vti possent ius proprietatis et dominium nullo medio ptinet: et ad quam fratres ipsi quotiens necessitas ingruebat vel vtilitas psuadebat recurrere soliti erant a cura et sollicitudine puidendi eorundem fratrum necessitantibus releuaretur: necnõ heredum et executorum piarum volũtatũ defunctorũ etiam negligentijs obuiaretur ipsiqz fratres fm modos permissos et licitos relictis sibi elemosynis gaudere valerent: per quasdaz litteras suas apostolica auctoritate et de potestatis plenitudine voluit: statuit et decreuit: qz speciales psone per generalem: ac prouinciales ministros: ac custodes dicti ordinis nominãde in premissis administrationẽ legitimam gñalez et liberam dicta auctoritate gererent et veri legitimiqz administratores yconomi syndici et actores essent: ac res ipsas et earum pcium pdictasqz elemosynas noie ipsius Romane ecclesie reciperent et in ipsorum fratrum vtilitates prout eis liceret ex regula vel eius declaratione: sicut et quãdo ab eisdez generali et aliquo ex puincialibus ministris custodibus in custodia vel prouincia sibi decreta vel ab eisdẽ fratribus de ipsorum generalis vel puincialis ministri et custodis assensu forent requisiti conuertere possent et deberent cum plena generali et libera potestate petendi: exigendi: recipiendi: alienandi: transigendi: pacifcendi: cõueniendi: compromittendi: renunciandi: refutandi: quitationem faciendi: comparandi: agendi: defendendi: ac in animam eorum de calumnia vitanda et de veritate dicenda iurãdi: et cuiuslibet alterius generis iuramenti prestandi cum illis et contra illos q huiusmodi res mobiles et imobiles: aut pre

cium eaꝝ vel relictas elemosynas frib⁹ in testa/mentis occuparēt vel violēter auferrent siue ꝯ volūtatē frm̄ quolibꝫ detinerēt: ⁊ gñalr in oib⁹ causis ꝓ reb⁹ ⁊ locis hmōi ad ipsam Ro. ecclīā spectantib⁹ ipsoꝝ frm̄ vsui ꝯcessis: necnō ꝓ im/munitatib⁹: libertatibus: iuribus: priuilegijs: ⁊ indulgētijs eoꝝ sine cuiuslibet datiōis aut cau/tionis onere p̄fata auctē in iudicio ⁊ extra ple/nā gñalem ⁊ liberā ptātē hñt. Cōcessitqꝫ eis/dē gñali ⁊ ꝓuincialib⁹ mistris: necnon custodi b⁹ plenā gñalē ⁊ liberā ptātē psonas hmōi que non essent de dicto ordine ꝓ singuloꝝ locorum indigētia noiandi ⁊ psonas easdē: ac eaꝝ quāli/bet reuocandi: ⁊ eoꝝ loco alios subrogandi vel noiandi p supradictū modum noiationis quo/tiens oppotunū foret q eandem in p̄dictis vel silem hñt ptātē. Et deide pie memorie Mar tinus papa. v. ēt p̄decessor nr̄ p alias lr̄as suas ꝯcessit p̄fato gñali (donec aliud p sedem aplicā foret ordinatū) facultatē ꝯcedēdi ꝓcuratoribus domoꝝ ⁊ locoꝝ dicti ordis ꝓ tpe exñtib⁹ vt pos/sessiones ⁊ bona q̄cunqꝫ mobilia ⁊ imobilia: ac annuos ꝓuentus hactenus p̄fato ordini ⁊ eius ꝓuentib⁹ relicta ⁊ in posteꝝ relinquēda aut alijs noib⁹ acqsita vice ⁊ noie Ro. ecclesie recipere: tenere: ⁊ possidere: ac ipoꝝ fruct⁹ reddit⁹ ⁊ pro/uentus petere: exigere ⁊ pcipere ipsosqꝫ in cō/modū ⁊ vtilitatē ipsoꝝ frm̄ ꝯuentuuꝫ ⁊ locoꝝ eorūdem ⁊ al's in vsus eius qb⁹ relicta ⁊ depu/tata forent dūtaxat: ⁊ de ipsoꝝ frm̄ ꝯsilio regi/tione ⁊ assensu ꝯuertere ⁊ exponere possent ⁊ deberent: put in singulis dictoꝝ p̄decessoꝝ lit/teris hmōi plenius ꝯtinet. Cum aūt sicut exhi/bita nobis nup ꝓ pte dilecti filij Sancti de vti/no dicti ordis gñalis ministri ⁊ theologie ꝓfes/soris petitio ꝯtinebat. Nosqꝫ ēt dū in minorib⁹ ꝯstituti ipsius ordis gñalis mistri fungeremur officio experientia cōprobauim⁹ dicti ordis fra tres dño bñdicente pullulauerint: ꝙ pp eorum multiplicationē frigescente nōnunꝙ erga eos id nōnullis mundi partib⁹ fidelium caritate ex incerta mēdicitate ⁊ minutis elemosynis se su/stentare: ⁊ illis q sacre theologie studijs vt eoꝝ ingenia rore sapientie illustrata multos ac ferti les actus dirigere possent opam prebent necīa mistrare: structuras ⁊ edificia domoꝝ dicti or/dinis ꝯseruare nō pūt illaqꝫ plurimū ad ruinā tendere dinoscant: ⁊ a nōnullis reuocet in du/bium: an psone p eosdē gñalē ⁊ ꝓuinciales mini/stros ac custodes iuxta lr̄as p̄fati Martini q̄rti predecessoris nr̄i pro tpe noiate hereditates in qb⁹ dom⁹ seu frēs dicti ordis aut domoꝝ eorun/dem ecclesie vel capelle aut picture seu fabrice instituunt vl' substituunt: ⁊ q̄ ad eosc̄h capaces forent) al's deuoluerent petere ꝯsequi ⁊ hic pos/sint noie p̄fate Romane ecclesie: ⁊ bona heredi tatū earūdē vendere ⁊ in vsus licitos eorūdem frm̄ ꝯuertere valeant iuxta p̄dictaꝝ lr̄aꝝ conti nentiā: fueritqꝫ ppterea pro pte dicti Sancti d vtino nobis humilr supplicatū vt voluntateꝫ statutū decretū ꝯcessiones ac q̄scūqꝫ alias lr̄as a sede aplica circa p̄missa dicto ordini ꝯcessas: ac in illis ꝯtenta dicta p̄decessoꝝ pro illoꝝ sub/sistētia firmiori nr̄e approbatiōis munimine ro borare: ac al's p̄dictoꝝ frm̄ necessitatib⁹ oppor/tune prouidere de benignitate aplica dignare/mur. Nos igit p̄fati ordis q oium ꝯditori gra/tissimus est ⁊ pie deuotioni fideliuꝫ accept⁹: vt illius psonaꝝ quaꝝ p̄dicationib⁹ verbi ⁊ euāge lice veritatis sacrorūqꝫ elogoꝝ explanatiōe cō/filijs ⁊ caritatiuis admonitiōib⁹ fideles ipsi cir/ca aiarum suaꝝ salutē magna cōmoda ꝯsequun tur: statum ꝓspeꝝ ⁊ felicem intensis desiderijs affectantes: necnō pias decedētium quoꝝ am/plius nō redit arbitrium volūtates executioni mādari: ⁊ ex eis que diuine ꝓpiciationis ītuitu pia largitione fidelium cōceduntur structuras ⁊ edificia domoꝝ dicti ordinis ac studiuꝫ sacre theologie in ordine p̄dicto manuteneri: ⁊ eius/dem ordis ꝓfessorib⁹ hmōi studio vacare volē/tib⁹ vt id cōmode facere possint subueniri: chr̄i stiane reipublice pmaxime vtile ac necessariuꝫ fore ac iter sūme meritoria ⁊ deo grata opa non immerito connumerari posse ⁊ debere putari: hmōi supplicationib⁹ iclinati p̄dictas ⁊ quoru/cūqꝫ alioꝝ Romanoꝝ pontificū ēt p̄decessorū nr̄oꝝ ⁊ p̄sertim recolēde memorie Eugenij pa pe quarti circa p̄missa dicto ordini sic ꝯcessas lr̄as aplicas qui in eis ꝯtenta dicta auctē aplī/ca ⁊ ex certa sciā ac de plenitudine ptātis sup/dicte ptium tenore approbam⁹: ac robur ppe/tue firmitatis obtinere ⁊ obseruari debere decer nim⁹. Et nihilomin⁹ volumus ac eisdem auctē sciā ⁊ ptātis plenitudine statuim⁹ ⁊ ordinam⁹: ꝙ decetero ppetuis futuris tpib⁹ institutiones ⁊ substitutiones: relicta: legata: donatiōes iter

viuos z causa mortis:aliasqz pie z nõ pie dispõnes q̃cũqz quocũqz noie nũcupenf tam simplices z pure q̃z pditionales:z modales:frẽs z domos dicti ordinis ipsarũqz domoz ecclesias:capellas:picturas z fabricam seu illoz cõmodum z fauorẽ quolibet pcernentes hacten⁹ facte z in posterũ ppetuis futuris tpibus faciende:ẽt si in tpe institutionũ substitutionũ relictoz fidei cõmissoz:legatoz:donationũ:aliarũqz dispõnuz hmõi frẽs ipsi in quoz fauorẽ emanarẽt nõdũ ordinem pdictum ingressi forent:eidẽ Romane ecclesie z de illa ordini z frib⁹ ac locis eorũdẽ facte esse itelligant:z eundem plenariũ sortiant effcm̃ quẽ sortirenf si noiatim z exp̃sse p̃fate Ro.ecclesie z de illa ac in eius fauorẽ facte forent:nec possint ptextu incapacitatis eorũdẽ frm̃ quouis mõ de inualiditate notari.Hereditates vero que eisdẽ fratrib⁹ si in seculo forent ab intestato deferrent p̃fate Ro.eccl'ie que ipsorũ frm̃ locũ quoad hoc tenet deferant:ipsa quoqz Romana ecclesia quoad hereditates z bona q̃ ordinẽ ipm ingredientes sub pditione mortis eoz sine filijs restituere grauati sunt: filioz locum teneat sicut tenẽt monasteria pp̃riũ hñtia in cõmuni:si tales grauati illuz ingressi forent. Quoqz eadẽ Romana ecclesia z p eo illius syndici iuxta lraz pdictaz Martini q̃rti pdecessoris nri p̃fati tenorẽ pro tpe noiati in substitutionib⁹:z relictis:legatis:donatiõib⁹:alijsqz pijs dispõnib⁹ pdictis:necnõ ex illis q̃ ab intestato pfessorib⁹ dicti ordis(si capaces forẽt)deferrentur:hereditatib⁹ z bonis q̃ igredientes ordinẽ ipm sub pditione mortis eoz sine filijs restituere grauati sunt:id totum petere pseqz z hr̃e possint:ac si institutiones:substitutiones:relicta:legata:donatiões:aliasqz dispõnes hmõi:in ipsius Romane eccl'ie vtilitatez noiatim emanassent vel emanarent: ipseqz ab intestato hereditates ipsi Ro.eccl'ie siue ipsi⁹ fisco delate forent:z qd retinerẽt filij taliũ de restituendo sub pditione mortis siue filijs grauatoz si extarẽt. Habeant quoqz syndici p̃fati circa pmissa ptem:quã idẽ Martin⁹.iiij.pdecessor eos hr̃e voluit circa in eisdẽ lr̃is suis ptentã facultatez. Volum⁹ tñ q̃ bona q̃ eos noie eiusdẽ Ro.eccl'ie pmissaruz z p̃ntium lraz tenoris vigore pseqz ptigerit iuxta arũ dem tenorẽ alienare z in vsus licitos eorũdem frm̃(p̃sertim in fabricaz z restaurationem structuraz z edificioz domoz frm̃ eorũdẽ:nec nõ manutẽtionẽ studij sacre theologie z studẽtium in illa sustẽtatione)puertere debeant z teneant de psilio z assensu frm̃ z capl'i puent⁹ vel loci cui talia relicta z legata sunt:auc̃te dicti generalis vel ministri puincialis etiaz accedente. Nõ obstãtib⁹ z pstitutionib⁹ z ordinationibus aplicis ac dicti ordis regularib⁹ istitutis z illorũ declarationib⁹:necnõ iuramẽto pfirmatione aplica vel q̃uis alia firmitate roboratis statutis:psuetudinibus:ceterisqz p̃rijs qbuscunqz. Nulli ergo oino hoim liceat hãc paginã nr̃e approbationis:decreti:volũtatis:statuti z ordinationis infringere:vel ei ausu temerario pire. Si qs aũt hoc attentare p̃sumpserit:indignationẽ oipotentis dei z beatoz Petri z Pauli aploz eius se nouerit incursuz. Datuz Rome apud scm̃ Petrum:Anno icarnationis dñice M.cccclxxj.pridie kalendas Marcij.Pontificatus nostri Anno primo.

¶ Alex.papa sextus seqẽdo ampliando z extendẽdo bullã subrepticiam Alexãdri qnti cõuentui de chãberiaco pcessam pro recipiendis legatis relictis z elemosynis z qbuscũqz pecuniaruz sũmis:z bonis alijs:p eos z eoz pcuratores petẽdis exigẽdis tangẽdis z hñdis pcessam:z deinde ad totam puinciam scti Bonauenture subrepticie extẽsam ipsam iterũ male informat⁹ z subreptice extẽdit ad puinciaz Frãcie. Que tñ recepta nõ fuit nec admissa in ipsa tota puincia Frãcie:nec etiam a frib⁹ obie z obseruãtie regularis in puincia sci Bonauẽture qui nũc ministros puinciales de suis hñt: sed viso tractatu z qõne magistri Joãnis ptini (cõtra tales impetratiões subrepticias z dãnabiles z eaz occasiõe tũc tpis opportune edito) repudiata fuit z velut illegitima z falsa remansit sine effectu:fratrib⁹ bonis sui status zelatoribus z deum timentibus tam de puentualibus q̃ alijs id zelo dei pcurãtibus z eisdem bullis subrepticijs obsistentibus.

Lexander epũs seruus seruoz dei Ad ppetuam rei memoriam. Ea que p nos z alios Romanos põtifices pdecessores nr̃os pro psonaz quarũlibet p̃sertim sub suaui religionis iugo degẽtium cõmoditate puide pcessa fuerint

libēter cuȝ a nobis petit ad alia eiusdē religionis loca ⁊ psonas extēdim⁹ ⁊ ampliamus ac de nouo ꝯcedimus ⁊ alia sup hiis decernim⁹: put in dño ꝯspicimus salubriter expedire. Duduȝ siquidem felicis recor. Alexā. pape. v. pdecessori nr̄o ꝑ tpe tūc guardiani ⁊ frm̄ domus de chāberia co ordis frm̄ mi. Oratio napolitan̄. diocesis expositū est ꝙ nōnulli xp̄i fideles antiquas pecuniaꝝ sūmas res ⁊ bona alia eis ⁊ eoꝝ domui ꝑ fate annis singulis sup reb⁹ ⁊ bonis suis exsoluēda tam pro anniuersarijs q̄ȝ pro missis celebrādis ⁊ aliys pijs suffragijs ꝑ suaꝝ salute aiaꝝ per eos altissimo effundendis in eoꝝ testamentis ⁊ vltimis volūtatib⁹: ac alias pias elemosynas legare donare ⁊ erogare ꝯsueuerāt que obstātib⁹ ꝓhibitionibus Canonū ⁊ statutis: ac r̄sa dicti ordis eis recipe nō licebat. Idē pdecessor eorūdem guardini ⁊ frm̄ in ea pte supplicationibus inclinatus eis vt legata relicta ⁊ elemosynas hmōi: necnon quascūqȝ pecuniaꝝ sūmas res ⁊ bona alia q̄ eis tūc in futuꝝ pia largitione fidelīuȝ ꝑ quascūqȝ psonas largiri erogari relinq ⁊ legari cōtingeret vt pserf (dūmodo res ⁊ bona ipsa mobilia forēt) ꝑ eos vel eoꝝ ꝓcuratores petere recipe exigere donare tangere vel hēe: ac in suos ad quos erogata vel donata forēt ꝯuertere possent psonas indulsit. Et deide nos ex certis causis indultū hmōi ad mīstruȝ frēs ⁊ ꝓuinciā scī Bonauēture dicti ordis fm morē ordis eiusdem actiōes ⁊ singulas domos ordis ⁊ ꝓuincie pdictoꝝ ēt quas eos ꝑ tpe hēe: necnō bona immobilia q̄ eis largiri: erogari: relinq: ⁊ legari cōtingeret ꝑ alias nr̄as lr̄as auctē ap̄lica ꝑpetuo extēdim⁹ ⁊ ampliauim⁹. Et nihilomin⁹ illa oia ⁊ singula eis ⁊ eoꝝ domib⁹ pdictis mō pmisso: etiā quoad dicta imobilia bona ꝯcessim⁹: put i singulis lr̄is pdictis plenius ꝯtinet. Cū aūt sicut exhibita nobis nup ꝑ pte dilectoꝝ filiorūȝ mīstri ⁊ frm̄ ꝓuincie Frācie dicti ordis fm morem ordis eiusdē petitio ꝯtinebat ꝙ ipsi cupiāt singulas lr̄as idulta ⁊ ꝯcessiones hmōi ad eos ac oēs ⁊ singulas eoꝝ domos ꝓuincie Francie hmōi extēdi ⁊ ampliari ꝑ pte mīstri ⁊ frm̄ ꝓuincie Frācie pdictoꝝ nobis fuit humilr̄ supplicatū: vt lr̄as idulta ⁊ ꝯcessiones hmōi etiaȝ ad eos ipsoꝝūqȝ domos extēdere ⁊ ampliare: ac al's statui eoꝝ in pmissis oppotune ꝓuidere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos igit mīistrū ⁊ singulos eꝗ frib⁹ Frācie hmōi a qbuscūqȝ excōicationis suspēsionis ⁊ interdicti alijsqȝ sentētijs cēsuris ⁊ penis a iure vel ab hoie q̄uis occasiōe vel cā latis si qb⁹q̄uol3 inodati existūt ad effectū pn̄tium dūtaxat ꝯsequēdū haꝝ serie absoluētes ⁊ absolutos fore cēsentes hmōi supplicationib⁹ iclinati singulas lr̄as idulta ⁊ ꝯcessiones hmōi cū oib⁹ ⁊ singulis in eisdeȝ lr̄is ꝯtentis clausulis ad mīistrū frēs ⁊ ꝓuinciam Francie pdictos ⁊ oēs ⁊ singulas domos ordis ⁊ eoꝝ ꝓuincie pdictoꝝ ēt quas eos pro tpe hēe ꝯtigerit auctē pdicta tenore pn̄tium in futuruȝ extēdim⁹ pariter ⁊ ampliamus: ac illi i eia ⁊ singula eis ⁊ eoꝝ ꝓuincie: ac illoꝝ domib⁹ pdictis etiaȝ in futurū vt pserf hn̄dis mō ⁊ forma pdictis simili auctē ꝯcedim⁹. Decernētes eos eorūqȝ domos ac ꝓuinciam ⁊ frēs pdictos decetero illis oib⁹ ⁊ singulis vti potiri ⁊ gaudere libere ⁊ licite posse in oib⁹ ⁊ ꝑ oia pinde ac si per singulas lr̄as pdictas ⁊ eoꝝ ꝓuincie illiusqȝ domib⁹ pfat s pmissa oia ⁊ singula idulta ⁊ ꝯcessa fuissent: ⁊ quominus illis vti potiri ⁊ gaudere libere ⁊ licite possint ꝑ q̄scūqȝ psonas cuiuscūqȝ status gradus ordis: dignitatis: ꝓeminētie: ⁊ ꝯditionis existāt ipediri: aut al's pmissoꝝ occasione molestari seu inquietari nullatenus posse neqȝ debere. Nō obstan̄. pmissis ac ꝯstitutionibus ⁊ ordinationibus ap̄licis statutis quoqȝ ⁊ ꝯditionib⁹ ꝓuincie Francie ⁊ ordinis pdictoꝝ iuramēto ꝯfirmatione ap̄lica: vel q̄uis firmitate alia roboratis: necnon oib⁹ illis q̄ in singulis lr̄is pdictis ꝯcessum fuerit nō obstare ceterisqȝ ꝯtrarijs qbuscūqȝ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nr̄e ⁊c. Datum Rome apud scm̄ Petrū. Anno dn̄i. M. cccc. xcix. iiij. kal. Septēbris. Pontificat⁹ nr̄i anno. viij.

¶ Nicolaus. v. ꝯcedit formam circa curā monialium scē Clare earūqȝ Abbatisse electionē: singula: eos gr̄as ancillis siue mulierib⁹ aut conuersis eisdem obsequētibus concedendo.

Icolaus eps̄ ⁊c. Ad futuram rei memoriā. Digna reddimur attentione sollicti vt admittēdis eaꝝ votis beniuolū ipartiamur assensum q̄ illecebris mūdanis: ac mortalis viri thoro ꝓpulsis in illi⁹ q̄ speciosus est pre filijs hoium būplacitis sub regulari

obseruantia

obseruātia laudabilr̄ ꝯuersanť. Hinc est q̄ nos
cupiētes vt vniuersa ꝛ singula monasteria ꝛ lo
ca monialium seu sororꝝ ordis scē Clare sci Da/
miani vel minorissaꝝ illarūq3 psone q̄ sub cura
ꝛ regimine frm̄ or. mi. de obſuātia nūcupatorꝝ
degunt: ac illorꝝ psone q̄ in ipsis monasterijs ꝛ
ꝛ locis q̄ sicut accepim⁹ sub regulari obſuantia
dicti ordis scē Clare altissimo iugiter famulan
tur eo feruētius ꝛ deuotius diuinis obsequijs:
se coaptent quo se p nos ꝛ sedē aplicā spālibus
gratijs munitas fore ꝯspexerint dilecti filij Ja/
cobi de p̄madicis pfessoris ꝛ gñalis vicarij do/
morꝝ ꝛ ordis obſuātie eorūdē in citramōtanis
partib⁹ ꝯsistētiū supplicationibus iclinati auc̄te
aplica p̄senti ppetua irrefragabili ꝯstitutiōe sta
tuim⁹ ꝛ ordinam⁹ q̄ in antea ppetuis futuris
tpib⁹ oia ꝛ singula monasteria domos ꝛ loca or/
dinis scē Clare p̄dicta p abbatissam seu matres
monialiuz quaꝝ. vz. singulorꝝ monasteriorꝝ do/
morꝝ ꝛ locorꝝ p̄dictorꝝ singularium abbatissaꝝ:
seu matrū monialiū electiōes: q̄ si a maiore pte
eaꝝ numero dūtaxat facte fuerit canonice cen/
seanť ad ipsorꝝ monasteriorꝝ domorꝝ: siue locorꝝ
moniales aut sorores ordinē ipm pfessas: ꝛ que
p trienniū vel circa in ipsis monasterijs moraz
traxerit spectēt ꝛ ptineant: ac p̄dictaꝝ abbatis/
saꝝ seu matrū monialiuz dignitates vel officia
hmōi p annū tm̄ durēt: tpeq3 illo decurso ēt si
iustas renūciationes nō fecerit vacēt: ac vacare
cēseanť reganť ꝛ gubernenť: ac regi ꝛ guberna
ri debeant: necnō oēs ꝛ singule nūc p̄ntes. vz.
in fine āni a datis p̄ntiū: future ꝟo a die elōnis
eaꝝ cōputādi regimi ꝛ administratiōi mōasterio/
rū domorꝝ: ꝛ locorꝝ suorꝝ in vicariorꝝ puīcialiū
puinciaꝝ eiusdē ord. frm̄ mi. de obſuātia in qb⁹
loca ꝛ monasteria ipa ꝯsistūt: vel saltē visitatorꝝ
monasterij domorꝝ seu locorꝝ p̄dictorꝝ p eosdez
vicarios in ꝯgregatiōe frm̄ deputādorꝝ ꝛ ad id
ab eisdē vicarijs ptātē hn̄tiū manib⁹ ac i p̄ntia
sororꝝ seu monialiū seu monasteriorꝝ seu locorū
hmōi ad id spālr̄ vocataꝝ sub excōicatiōis pe/
na quā sec⁹ faciētes icurrāt ipo fcō renūciare ce
tere lr̄as quorꝝ lr̄as ꝛ claues mōasteriorꝝ ꝛ offi/
cinaꝝ restituē teneanť ꝛ sint astricte. Quoq3 mo
niales ꝛ sorores p̄dicte: nisi de vicarij vel visita/
toris hmōi exp̄ssa licētia aliq̄3 ad religionē vl̄ p/
fessionē recipe: ꝛ nisi a p̄fato vicario seu visita/
tore p idoneo reputat⁹ fuerit in eaꝝ capellanū
aliquē recipe seu receptū tenē p̄sumat. ¶ Pre
terea oib⁹ ꝛ singulis mulierib⁹ dictis monialib⁹
seu sororib⁹ ſuiētib⁹: aut p eis elemosynas q̄rē/
tib⁹ p̄ntib⁹ ꝛ futuris: q̄ quotienscūq3 p pte ab/
batissaꝝ hmōi regsite fuerit eaꝝ monasteria cū
ꝯsilio discretaꝝ itrare nōnūq̄3 ēt in p̄cipuis so/
lēnitatib⁹ p ipsaruz ꝯsolone (licētia tn̄ prius p eas
desup a vicario puincie obtēta) cū ipsis monia/
lib⁹ vel sororib⁹ comedere. Quoq3 ꝯfessor monia/
lium seu sororꝝ hmōi: vel alius fr̄ eiusdez ordis
ad h̄ p vicarium puincie hmōi: p tpe deputat⁹
in oib⁹ ꝛ p oia iuxta formā ꝛ tenores p̄uilegio/
rū: ac ꝯcessionū eiusdē monialib⁹ vel sororibus
eis quoad ipsaꝝ psonas desup a sede p̄dicta seu
als q̄uolz ꝯcessorꝝ in oib⁹ p̄terq̄3 dicte sedi casi/
bus reſuatis quotiens fuerit opportunū ipsaꝝ
seruientiū ꝯfessionib⁹ diligenter auditis eis pro
cōmissis excessib⁹ criminib⁹ ꝛ delictis debitam
absolōnē ipēdere ꝛ iniūgere pniam salutarem.
Necnō ipsas ſuientes si id humilr̄ petierint a
qbuscūq3 excōicationis suspēsionis ꝛ iterdicti
alijsq3 sentētijs cēsuris ꝛ penis eccliasticis qb⁹
pro tpe inodate fuerit in forma eccl'ie ꝯsueta in/
iunctis sibi p mō culpe pnia ꝛ alijs q̄ tūc fuerit
iniūgēda absoluere eisq3 eucharistie seu extre/
me vnctiōis sacr̄a eccliastica ministrare libere ꝛ li
cite: dyocesanorꝝ locorꝝ ac rectorꝝ parochialiuz
ecclesiaꝝ ꝛ cuiuscūq3 alterius licētia sup h̄ nulla
tenus regsita auc̄te aplica tenore p̄ntiū idulge/
mus. Nō obstātibus felicis re. Clemētis pape
qnti p̄decessoris nr̄i ꝛ qbusuis alijs aplicis cō/
stitutionibus: necnō monasteriorum ꝛ ordis scē
Clare p̄dictorū iuramēto ꝯfirmatiōe aplica vl̄
q̄uis firmitate alia roboratis. Priuilegijs quo/
q3 ꝛ indulgētijs: ac lr̄is aplicis ipsis ordini scē
Clare ꝛ monasterijs sub q̄cūq3 ṽborꝝ forma in
spē seu gnē p sedem eandē als q̄uolibet ꝯcessis:
qbus oibus eorum etiam si de illis eorūq3 totis
tenoribus de verbo ad verbū p̄sentibus habē/
da foret mentio spālis illis als in suo robore p/
manētibus quoad p̄missa derogare intēdimus
ꝛ expresse derogamus per p̄sentes ceterisq3 cō/
trarijs qbuscūq3. Nulli ergo oino hoiuz liceat
hanc paginam nr̄orꝝ statuti ordinationis: ꝯces/
sionis: intētionis: derogationis: infringere: vel
ei ꝛc̄. Si qs aūt ꝛc̄. Datum Rome apud sctm̄
Petrū. Anno incarnationis dn̄ice. 1447. no/
nis Marcij. Pontificatus nostri anno p̄mo.

¶ Alexander papa sextus dispensat: et cōcedit cōfessoribus monialium: de familia posse ex rōnabili causa ingredi earūdem monasteria.

¶ Dilectis filijs generali ac puincialibus vicarijs ordinis minoꝝ de obseruātia nūcupatorum in partibus vltramōtanis cōmorantibus.

¶ Alexander papa sextus.

Dilecti filij Salutē et apostolicā bñdictionem. Exponi nobis fecerūt dilecte i xpo filie abbatisse et moniales monasterioꝝ ordis sancte Clare in partibus illis ꝯstitutoꝝ: qꝫ lꝫ p ipsaꝝ regulam ꝯcedat expresse ꝙ ꝯfessores p vos eisdē pro tpe deputati necītate adueniente p administrādis scris ecclesiasticis possint cōpetenti societate comitati clausuras eorūdē monasterioꝝ ingredi: qꝛ tñ interdū accidit aliquas moniales ipsoꝝ monasterioꝝ diutina isfirmitate detineri: et qñqꝫ per annum aut biennium ita morbo laborare vt pro receptiōe sacroꝝ non possint ad cōmunem cratem accedere spūali: ꝓpterea ꝯsolatione (illa pſertiꝫ qua cetere moniales que in receptione eucharistie qntodecimo die recreanf) oino carēt cū ꝯfessores predicti ex eo ꝙ dicte moniales in extrema necessitate: aut mortis articulis ꝯstitute nō sint absqꝫ ꝯsciē scrupulo pro eaꝝ visitatiōe et administratiōe sacroꝝ clausuras interiores eorūdeꝫ monasterioꝝ ingredi nō audent. Quare nobis eedem abbatisse et moniales supplicare humilr curarūt vt dignaremur spūali ꝯsolationi (infirmaꝝ pſertiꝫ monialium) circa lꝫ pina benignitate ꝯsulere. Nos religiosaꝝ psonaꝝ (fragilioris pſertim sexus) votis vt eo seruētius diuino famulatui insistant: qꝫtū cum deo possum⁹ benigne ann:entes: hmōi supplicationib⁹ inclinati vobis vt fribus seu ꝯfessorib⁹ p vos pro tpe deputatis vt monasterioꝝ monialiuꝫ earūdē que vestro regimini et administratiōi imediate subijciunf pro eisdē causis et alijs rōnabilib⁹ iterdū occurrētib⁹ pro tpe (put vobis ꝫm deum expedire videbif) clausuras interiores ingredi possitis et moniales pdicte portam maioreꝫ aperire licite valeant auctē aplica Inlam ꝯcedimus pariter et indulgem⁹. Nō obstantib⁹ ꝯstitutionib⁹ et ordinationib⁹ aplicis ceterisqꝫ in ꝯriuꝫ facientibus qbuscuqꝫ. Volumus insup ꝙ pñtium lraꝝ transump̄o manu publici notarij subscripto: et alicui⁹ plati ecclesiastici seu psone i dignitate ꝯstitute sigillo munite plena ti dubia fides adhibeaf. Datuꝫ Romeri sub anulo piscatoris die decimasexta Nouēbris. M.cccc.xcij. Pōtificatus nostri Anno secundo.

¶ Idē Alexā. papa. vj. ꝯcedit seu dispēsat cum monialib⁹ scē Clare circa scalā et portam: prout hic habef: lꝫ postea nunc per lraſcripta in vltima pte statuta eaꝝ auctē aplica roborata etiam prouisum esse super hoc congruentius videaf pro omnibus de ordine ipso.

¶ Alexander papa sextus.

d Ilecte filie Salutē et apo. bñdi. Exponi nobis fecit dilectus vicarius gñalis ordis frm̄ minoꝝ regularis obseruātie vltramōtanus: ꝙ lꝫ inter pmeua instituta regularis ordis scē Clare seu illoꝝ modificationes que a sede aplica emanarunt inter alia caueaf exp̄sse ꝙ in quolibet monasterio monialium vestri ordis vnum tantuꝫ ostium habeaf ad intrādum claustruꝫ et exeundū cū opportunū fuerit in quo nulluꝫ sit ostiolū vel fenestra: et illud fiet in sublimiori pte monasterij: qꝫtum fieri possit ꝯuenienter: itaqꝫ ad ipm ostium p scalā leuatoriā ascēdaf: q̄ scala per cathenā ferream ex parte foroꝝ studiose ligata et cōpletorio dicto vsqꝫ ad pnam seqntis diei et tpe diurne dormitionis et visitationis suspensa stare debeat nisi interdū aliud euidēs requireret necessitas vel vtilitas manifesta. Et pp necessitates aliqñ iminentes q̄ non possent p supradictū ostium vel rotaꝫ cōmode expediri in eisdem institutis seu modificationib⁹ pmittaf ꝙ aliō ostiū lferi⁹ in loco decēti i mōasterijs fieri posset p qō ceteris tpib⁹ intromitterenf vl remittenf q̄ forēt opportuna. Qō qdē ꝯtinue eēt clauib⁹ ferreis seris et repaglis ꝯmunitū et muro a pte exteriori muratū: ita vt non possit aliqñten⁹ aperiri vel persona inde loqui et ipsarum necessitatum tempore murus ipe dirui et ostium ipsum aperiri deberet: et tunc apertū teneri quandominus fieri posset (sub tamen fida custodia) expeditisqꝫ necessitatib⁹ clauibus seris et repagulis extrinsecus remurareſ: put in eisdem institutis seu modificationib⁹ plenius dī continerī. Nihilominus ordinationes et modificationes hmōi quoad ostium habēdū in sublimi loco monasterioꝝ

eo monasteriorum eorũdem cum scala leuatoria et quoad clausuram ostij inferioris muro a parte exteriori remurãdi cum expediret non fuerant monialibus vtiqz recepta et admissa: nec hactenus obseruata: dubitatisqz ne propterea sit vestra onerata conscia ne ve dicatur vos in ea parte istitu/ta predicti non obseruare. Paci igitur consularuz ve strarum et fratrum dicti ordinis minorum qui ad audiendas cõfessiones vestras deputati hactenus fue/runt et pro tempore deputabuntur in premissis volẽtes opportune prouidere vos et quod pro tempore fuerint et in futurum perpetuo erũt vestrorum monasteriorum abba/tissas et moniales ad hñduz in sublimi parte mo/nasteriorum cuz scala leuatoria et aliud iferius muro a parte exteriori clausum obligatas hactenus nõ fuisse nec esse in futurum ad institutorum hmõi in ea parte obseruationẽ non teneri: et pro eo quod ostia predicta in dictis monasterijs nõ predicto hactenus nõ habueritis: nec in presentiarum habeatis et in futurum nõ habebitis nullũ conscientie scrupulũ hic deqz in obseruantia regule vestre in ea parte moribus vtẽtium non recepta et non admissa notarij non posse aucte apostolica presentiuz tenore declaramus: et pro potiori cautela vobis quoad habẽdum ostium predictum decetero in sublimi parte monasteriorum vestrorũ cum scala leuatoria et tenẽdum ostium iferius muro a parte exteriori muratum nõ teneamini. Liceatqz vobis hic ostium quod institutis seu modificationibus predictis vobis conceditur in sublimiori parte monasteriorum vestrorum in aliquo loco iferiori cõmodo et conuenienti: et preter illud etiã aliud ostiũ maius muratum a parte exteriori nõ clausum. Et ne illud totũ pro cuiuslibet rei et persone itro/missione apperiri oporteat in eo ostiolũ paruũ: que quidem ambo ostia sint clauibus ferreis et repagulis ac alijs iuxta istituta predicta munita eadem aucte concedim⁹. Nõ obstãtib⁹ premissis ac constitutiõib⁹ et ordinationib⁹ apostolicis ceterisqz contrarijs quibuscũqz. Datũ Rome apud sanctũ Petrũ. x. kal. Junij Anno millesimo quadringentesimo no/nagesimo qnto. Pontificatus nostri Anno. iij.

¶ Superscriptio dicti breuis.

¶ Dilectis in Xpo filiabus vniuersis Abbatissis et conuentibus monasteriorũ monialium sancte Clare vltra montes consistẽtiuz et sub cura et directione vicarij generalis et fratrũ ordinis minorum regularis obseruantie degentium.

¶ Nicolaus papa. v. cõcedit bullam protectionis et conseruationis deuotarum sororum prime regule ordi. sancte Clare mendicantium reformationis beate Colete in qua etiam allegatur qualiter sub cura et obedientia fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum ab obedientia et cura generalis ministri minime exemptorum siue substractorum viuebat sub quorum regimine semper stare voluit et nõ sub alijs de obseruantia siue familia exemptis.

Nicolaus epus et c. Dilecto filio nobili viro Bernardo de arman/chiaco marchie: et perdriaci: et castrẽ. comitatuũ comiti. Salutem et apo. bñdi. Inter curas multiplices qb⁹ occurrẽtium rerum negociorũqz varietatib⁹ obsidemur illam attẽtius amplecti/mur per quã regulares ordines et loca iugi sanctimonie ac diuino cultui dedita illorũqz pro/ne in spũ humilitatis dño seruientes sic solida statuss sui securitate fruantur quod ad vberiorem sacre religionis propaginem prosperis et votiuis cõtinuo proficere valeant incrementis. Cum itaqz sicut pro parte dilectarum in xpo filiarum vniuersaru abbatissarum sororum et conuentuum monasteriorum ordinis sancte Clare per quondaz Coletam boelet eiusdem ordis sororem natione ambianen. dioc. aliquorum ex ipsis monasterijs fundatricẽ reformatorum nobis nuper exhibita petitio continebat quod ipse abbatisse sorores et cõuetus quod sub regulari obseruantia et perpetua clausura secundum regulã eiusdez scẽ ac sub professorum eiusdez ordis fratrum minorum de obseruantia nũcupatorum a generalis eiusdẽ minorum ordis ministri pro tempore existẽtis et prouincialium superioritate et obedientia minime substractoruz cura et nihil proprium possidẽtes de puris xpi fidelium elemosynis que per eis per eosdem professores mendicãdo querunt iuxta reformationes fundatricis hmõi pro tempore viuunt: vt a quibusdaz iniustis oppressionibus et molestijs preseruare vota sua soli/dius et attẽtius altissimo reddere valeant. temporalis bñficij protectione indigere dĩcs maxime dino scãntur: et sicut eadẽ petitio subiũgebat ipse abbatisse sorores et conuent⁹ te quẽ ad vtrũqz dictoruz ordinũ magne deuotionis zelũ hic: et nõ solum in earum et monasteriorum: sed etiã professorum predictorum: ac domorum heremitoriorum: et locorum suoruz: opportunitatib⁹ bñfactorem propitiuz hactenus

¶ Incipit secundus tractatus secūde partis principalis ꝯtinens pncipalia priuilegia triuz ordinū btī Frācisci per vnuz ex ꝯseruatoribus eorūz auctēticatoꝝ cū fulminatiōe ꝓcessus desup ad ea vbiqꝫ exequendum ⁊ seruari faciendum vigore illius clausule: quatenus per vos aut alium seu alios ⁊c̄.

In nomine sanctissime ac idiuidue trinitatis pr̄is ⁊ filij ⁊ spūssci Amen. Reuerēdissimis ac reuerēdis in xp̄o pr̄ib⁹ ⁊ dñis dominis dei ⁊ aplice sedis gr̄a patriarchis ep̄is: eorūqꝫ ⁊ cuiuslibet ipsoꝝ in spūalib⁹ ⁊ tp̄alib⁹ Vicarijs seu officialib⁹ gn̄alib⁹ ac Abbatibus q̄buscūqꝫ: necnō veneralibib⁹ ⁊ circūspectis viris dñis quarūcūqꝫ parochialium ecclesiaꝝ. Rectorib⁹ seu loca tenētib⁹ eorūdem per vniuersas mūdi partes ⁊ ꝓuincias ꝯstitutis: ⁊ eoꝝ cuilibet isolidū. Oībusqꝫ alijs ⁊ eoꝝ singulis quoꝝ iterest itererit interesseqꝫ ⁊ quē seu quos ifrascriptum tāgit negociū seu tāgere poterit quomodolꝫ in futurum etiā cōmuniter vel diuisim q̄buscūqꝫ noībus cēseant ⁊ quacūqꝫ ꝑfulgeant dignitate seu auctoritate

Necnō oīum priuilegiorum ordinationum iurium ⁊ lr̄arum aplicarum etiam sub forma breuis vel alias tam gr̄am q̄ꝫ iustitiam ꝯcernētiū ordinis minoꝝ ⁊ mīstro custodibus ⁊ frib⁹ dicti ordis minoꝝ: ac sororib⁹ sancte Clare: ⁊ fratribus ac sororibus tertij ordinis beati Francisci: ꝑsertim ꝓuincie Frācie cure dicti mīstri cōmissis respectiue ꝯcessaꝝ vel ordinataꝝ: exe cutor ꝯseruator ⁊ iudex vr̄is: ac cōmissari⁹ ad ifrascripta vna cum alijs certis nr̄is in hac pte collegis cū illa clausula: quaten⁹ p se vel alium seu alios ⁊c̄. a sede aplica spāliter deputat⁹. Salutē in dño ⁊ nr̄is hmōi: imo verius aplicis firmiter obedire mādatis. Noueritis trāsūpta diuersa diuersaꝝ lr̄aꝝ aplicaꝝ in fauorez frm̄ minoꝝ ⁊ soroꝝ scē Clare ac frm̄ ⁊ sororum tertij ordis btī Frā. de pnla nūcupati ⁊ quorūcūqꝫ aliorūz cuiuscūqꝫ stat⁹ qb⁹ eedez lr̄e aplice ꝯcesse cōicate seu extēse sunt: tā p reuerēdum in xp̄o pr̄em ⁊ dñm dñm Antoniuz de mōte dei ⁊ aplice sedis gr̄a archiep̄m Sypōtineñ. scissimi dñi nr̄i pape eiusqꝫ camerarij. Necnō curie causaꝝ camere aplice gn̄alem auditorez romaneqꝫ curie iudicē ordinariuz. Necnō ēt alias lr̄as aplicas quorūdam sūmoꝝ pontificū dictis ordinibus ⁊ alijs xp̄i fidelib⁹ respectiue concessas sigillis plumbeis ⁊ cereis respectiue n unitas sanas ⁊ integras nō vitiatas nō cancellatas: neqꝫ in aliqua eaꝝ parte suspectas: sꝫ omni prorsus vitio ⁊ suspitiōe carētes nobis ex parte reuerēdi patris fris Bonifacij de cena ordis minorū obse ⁊ obſuantie regularis ꝓuincie Francie mīstri suo ⁊ alioꝝ maxie suorūz subditoꝝ: tam frm̄ q̄ꝫ soroꝝ triūz ordinū btī Frā. Videlicet frm̄ minoꝝ: ac frm̄ tertij ordis eiusdē sci Frā. necnon monialiū scē Clare ac eiusdez tertij ordis aliarūqꝫ religiosaꝝ virginū viduaꝝ mātellatarum soroꝝ cōmissaꝝ ac oblataꝝ. Necnō oīum aliaꝝ vtriusqꝫ sexus ⁊ cuiuscūqꝫ status ꝑsonaꝝ: q̄bus dicte ordinatiōes iura transumpta ⁊ lr̄e aplice ꝯcesse cōmunicate seu extēse sunt noīb⁹ coram notario publico ⁊ testib⁹ ifrascriptis fuisse presentatas. Quas nos cū ea qua decuit reuerētia recepim⁹. Quorumqꝫ trāsumptoꝝ iuriuni ordinationū statutoꝝ ⁊ lr̄aꝝ aplicarum ꝑdictaꝝ tenores de v̄bo ad v̄bum successiue subsequunt ⁊ sunt tales: nihil imutato diminuto seu addito: q̄busdam rubricis seu titulis eaꝝ ifra in capitib⁹ singularum lr̄arum apostolicarum insertis: dumtaxat exceptis.

In nomine sanctissime ac indiuidue trinitatis pr̄is ⁊ filij ⁊ spūssci dñi dei nr̄i totiusqꝫ celestis curie triumphātis Amē. Nouerint vniuersi ⁊ singuli ꝑsentes lr̄as siue pn̄s publicum trāsumpti. Instr̄m ispecturi: visuri: lecturi: pariter ⁊ audituri. Qꝫ nos Antoni⁹ de mōte dei ⁊ aplice sedis gr̄a archiep̄s Sypōtineñ. scissimi domini nr̄i pape eiusqꝫ camerarij: necnō curie causaꝝ. Camere aplice gn̄alis auditor: Romaneqꝫ curie iudex ordinari⁹. Ad venerabilis ⁊ religiosi viri fris Claudij Hugonis ordinis minorum reformatiōis ⁊ obseruantie ac obedientie regularis reuerēdi pr̄is ministri generalis eiusdem ordinis ac reuerēdoꝝ ministrorum ꝓuincialium ⁊ frm̄ eiusdē ordinis reformatorum obedientie ⁊ obseruātie regularis ꝓuinciarum frācie ⁊ sci Bonauenture procu/

ratoris pncipalis instátiam et regstionem oés et singulos sua cóiter et diuisim interesse putantes eorúqz pcuratores si q forent in romana curia p eisdé ad vidédum et audiendum quasdá lras ifrascriptas regulam frm minoz p gloriosum pfem scm.F.ordinatá:et p felicis recordationis Honorij papá.iij.tpe eiusdem rle institutionis pfirmatá. Necnó p Nicolaum felicis ílr recordationis papá tertium vá bulla plúbea munitá. Regulas ét aliquas frm et sororz secundi et tertij ordinis eiusdé bti príis Fra.etiam per diuersos súmos pótifices approbatas et pfirmatas veris bullis plúbeis súmoz pontificú a qbus emanarunt respectiue munitas. Nonnullasqz alias lras aplicas in fauoré et ad vtilitatez dictoz triuz ordinú:tá in genere qz in specie:et tam cóiter qz diuisim diuersis tpib a diuersis súmis pótificib et a scissimo dño nro Julio.ij. sigillis plúbeis et cereis respectiue cóitas et cócessas. Aliasqz eisdé p pie memorie Sixtuz.iiij. in lris vulgariter bulla aurea nuncupatis:vel alias respectiue cómunicatas et certas alias pducí recipi:et postqz pducte fuerint ad videndu et audiendú ipsas tráfumi exéplari:auscultari:collationari et in publicá tráfumpti formá redigi mádari nrámqz et dicte curie cáruz. Camere aplice auctem iudiciariam et ordinariam pariter et decretú iterponi:vel dicédum et allegádú cám si quá hñt rónabilez:quare pmissa fieri nó deberét p audientiam publicá lrarum dñi nri pape vt moris est citari mádauimus et fecimus ad certú pemptoriú terminú cópetentem.vz.ad diem et horá ifrascriptos. Quib die et hora audientie cóparuit iudicialr corá nobis supradicti suprdict frater Claudius Hugonis pcurator pncipalis p seipso ac pdictis et alijs oíbus fribus et sororib trium ordinú pdictorú et cuiuscúqz status psonaruz qbus eedé lre apostolice pcesse cómunicate seu in toto vel in pte extése sunt. Et quádam citationez audieñ.pargameni a nobis emanatá et in eadem audiétia debite executá repñsentauit citatorúqz in eadez ptentoz nó cóparétium:neqz hmói diei termino in aliquo satisfacere curátium ptumatiá accusauit. Ipsosqz ptumaces reputari et in eoruz ptumaciam dictas lras aplicas sanas et integras vt pma ap parebat tráfumi:auscultari:exéplari:collationari:et in publicá tráfumpti formaz redigi mandari nraqz et dicte curie causaz camere aplice auctem iudiciariam et ordinariam pariter et decretú vt moris est iterponi per nos tam suo qz oium et singuloz noib debita cum instátia postulauit. Nos túc Antonius archiepo et Auditor pfatus attédentes regstionem hmói fore iustam et psoná róni:qzqz iusta petétibus nó est denegádus assensus dictos citatos nó cóparentes:neqz hmói diei termino in aliquo satisfacé curantes reputauim merito put erant suadente iustitia cótumaces. Et in eoruz ptumaciá ipsas lras aplicas sup hmói regulis et alias pfatas:tam sub plúbo qz sub forma breuis et anulo piscatoris respectiue cóitas ipsis breuibus et eoz signatis p nónullos testes fide dignos in forma iuris iuratos recognitis etiá ad manus nras recipientes vidim:tenuim:palpauim et diligéter ispexim et examinauim sanasqz et integras nó viciatas nó cácellatas nec in aliq sui parte suspectas:sz oí prorsus vitio et suspitione careñ.reperim:talesqz easdé pnuntiauim et p pñtes pnúciamus. Ipsas quoqz p publicú nrm et dicte curie camere aplice notarium scribáqz nrm ifrascriptú tráfumi exemplari auscultari collationari et in hác publicam tráfumpti formá redigi mádauimus et fecim. Uolentes et auctoritate dicte curie causarú camere apostolice atqz nostra decernentes:qp huiusmodi publico tráfumpti Instruméto vbicunqz locorum in iudicio:et extra iudicium de cetero et in antea detur et adhibeat fides plenaria:et talis et táta qualis et quáta dictis originalibus lris cú pñti publico tráfumpti instruméto vt pmittit auscultatis et collationatis data fuit et adhibita daturqz et adhibetur seu dare et adhiberet si in medium pducerent. Quib oíb et singulis tanqz rite et legittime factis et pactis ac celebratis in iudicio coram nobis nostrá quoqz et dicte curie camere aplice auctem iudiciariam et ordinariam pariterqz et decretú interposuimus et pñtibus interponim. Tenores vo regularum et lrarum apostolicaz desup et aliarum:vnde supra fit mentio de verbo ad verbú successiue sequunt et sunt tales.

¶ Et primo sequitur renouatio seu noua auctenticatio lrarum apostolicarum Honorij pape tertij super cófirmatione regule fratrú minoz. Jam prius ab Inno.papa.iij.approbate

per dñm

per dñm papam Nico.iiij.facta in hac forma.

N Icolaus eps seruus seruorū dei. Dilectis filijs generali et puincialib⁹ ministris ac custodibus et vniuersis fratribus ordinis frm minorum. Salutem et aplicam bñdictionē. Litteras felicis recordatiōis Honorij pape tertij pdecessoris nri regulam vestrā et confirmatione ipsi⁹ ptinentes nō abolitas nō cancellatas nō viciatas sua bulla bullatas. Inspexim⁹ diligēter. Quarū tenorem de verbo ad verbum ex certa scientia presentib⁹ fecimus annotari decernētes ac statuentes: vt idem tenor eandem vim eundēqs vigorem ac idē robur p oīa obtineat sic insertus que ipse lre bulla ipsa munite obtinere noscuntur: et an si dicte lre nunq̄ in posterū apparerent: et eadem sibi fides in iudicio et extra iudicium adhibeatur omnino que predictis originalibus litteris pberetur. Predictus vero tenor litterarum earūdem talis est.

Honorius episcopus etc. Regre i pma pte fol.19.

¶ Nona approbatio et cōitio bullarum Sixti iiij. et Greg.xj. sup declaratiōe ptātis reuerēdissimorū dñorū ptectorū ordis et penarū frm idebite recurrētium ad ipsos vel grās ab eisdem recipientium nisi in trib⁹ casibus in regula expressis etc. Julius secundus.

I Ulius eps seruus seruorū dei. Ad ppetuā rei memoriā. Dū yberes fruct⁹ quos sacer ordo frm ordis minorū in agro militātis ecclie in ppagatiōe religiōis et fidei orthodoxe hactenus pduxit vbift et pducit ac in futurū pductum fore indubitāter speram⁹ diligēter attēdimus dignū censem⁹ et debitū: nos ad illa nr̄os debere dirigere cogitat⁹ p q̄ ea q̄ pro psonarū in illo sub suaui religiōis iugo altissimo famulātium quiete et trāquilitate ac illorū supiorū exercēda iurisditione a romanis pōtificib⁹ pcessa fore noscunt i sua itegritate psistāt et tāto firmi⁹ obseruent q̄to erūt sepi⁹ sedis aplice munimie stabilita. Dudū si qdē felicis recordatōis Gre.papa.xj.pdecessor nr̄ dicto ordini p suas lras pcessit ptātem ptectoris eiusdē ordis p tpe exntis limitātes ac aliā eidē ptectori inhibētes: nec nō puilegia et idulta alia ptinētes q̄s postmodū pie memorie Sixtus papa.iiij.et pdecessor et sm carnem auunculus nr̄ p suas lras cū lrarū Gregorij pdecessoris hmōi d̄ vbo ad vbū isertiōe approbauit: put in eisdem lris quas pntib⁹ de vbo ad verbū iseri fecim⁹: plenius ptinet. Quare pro pte dilectorū filiorū Raynaldi gñalis et moderniorū puincialiū ministrorū oium puinciarū iuxta morē dicti ordis asserētium (pdictas lras eē in vsu) nobis fuit humilr supplicatū vt lras Gregorij et Sixti pdecessorū pdictorum approbare aliqs in pmissis opportune puidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igit q in minoribus pstituti cardinalat⁹ honore fungētes dicti ordis protector viginti sex ānis et vltra fuim⁹ eosdē frēs tanq̄ peculiares filios in visceribus charitatis gerētes eorū cōmoda et trāqllitatem sinceris affectib⁹ exoptam⁹ gñalē et puinciales pfatos a qbusuis excōicatiōis suspēsiōis et interdicti alijsqs ecclesiasticis snijs cēsuris et penis a iure vl ab hoie q̄uis occasiōe vel cā latis si quibus qōlz inodati existunt ad effectū pntium dūtaxat psequēdū harū serie absoluētes et absolutos fore cēsentes hmōi supplicationib⁹ iclinati lras pdictas Gregorij et Sixti pdecessorū huiusmodi: q̄ in vsu sunt vt pserf auctē aplica tenore pntiū approbam⁹ et pntis scripti patrocinio cōmunim⁹. Nō obstātib⁹ pstōnib⁹: et ordinationib⁹ aplicis ac qbusdā lris in forma breuis. Cum nre intētionis. Incipientib⁹ sub die xxvij.nouēbris. Pontificatus nri anno tertio als a nobis emanatis Necnon statutis et psuetudinibus dicti ordis iuramento confirmatione aplica vel quauis firmitate alia roboratis ceterisqs contrarijs quibuscūqs. Tenor vero dictarum litterarum sequitur et est talis.

Sixtus eps seruus seruorū dei. Ad ppetuā rei memoriā scā minorū religio q̄ agrū militātis ecclesie scis opib⁹ et exēplis copiosissime fecūdat et sapie splēdore catholicā illustrat ecclesiā tāto vberiorib⁹ fructib⁹ fertilior eē pspicit q̄to i suo statu quietior pmanet et psistit: et maior pspriorqs a subditis eiusdē frib⁹ ordis suis plātis obia exhibetur nullisqs extrinseci ipedimenti perturbatiōib⁹ agitat et molestat qui i ea caput vnicū sit et eē cēseat a quo oia dcē religiōis negocia et cause administrent et cui oēs et singuli dicti ordis frēs pareant et illius subiaceant disciplinē. Dudū siqdem felicis recordationis Gregorius papa.xj.pdecessor noster co

gnitis q nõnulli dicti ordinis protectores dum
maiorẽ q̃ eis ex eiusdẽ ordis rl̃a ↄcedit auctez
vendicare ac vsurpare sibiipsis voluerũt:vera
subditoꝝ p̃fati ordis ad suos p̃latos obia sub/
mouebat. Vñ pturbationes incõtinẽtia multa
inutiles frm̃ discui sus ꝛ grauia scãdala fuerãt
exorta in magnã ipsius ordis iacturã p̃iudiciũ
ꝛ detrimentum l̃ras sequentis edidit tenoris.

Gregorius eps̃ seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuam rei me/
moriã. Cũctos xp̃i fideles sup q̃b᷒ curã ex debi
to:officij sũmi põtificatus gerere obligamur p
p̃sidentes eisdẽ sic charitatiue sicq; puide ac in
ste cupimus gubernari q illi in viaꝫ mãdatoꝝ
dñi dirigant. ꝛ hi ex merito p̃sidalis solicitudi/
nis vberi᷒ supinde remuneratoris p̃miuꝫ nãci/
scant. Sed hoc nimiꝝ in illis desideramus ar/
dẽtius ꝛ affectuosiori studio pcuramus:quoꝝ
alij a mũdanis abstracti ꝛ grauibus penitẽtijs
dediti celestibus inhiant:ꝛ ad illa p᷒ ↄtẽplatio/
nis pẽnas suauius ꝛ altius eleuantius eleuant
vt aqla:ꝛ in illa parte optima pfruunt. Alij v̾o
sanctã solicitudinẽ Marthe sectantes celebra/
tioni diuinoꝝ vacãt solertius. Alij discũt ꝛ do/
cent sciam dei:ꝛ alij plebeꝫ instruũt in eadem.
Alijq; feruẽtioris spũs ardore succẽsi nõ timen
tes sꝫ amãtes:barbaras nationes ad illaꝝ ↄuer
sionem pgũt itrepidi:vt valeãt ad dñicam ar/
chã multos afferre manipulos ꝛ de talẽtis eis
creditis bonã dño reddere rõnem. Hi pfecto
sunt frẽs minoꝝ ordis in dei eccl̃ia multiplici/
bus splẽdoribus radiantes quoꝝ sonus p̃dica/
tionis ꝛ scitatis opa p̃re ceteris religionũ pfes/
soribꝰ vsq; ad extremũ terre noscit exiuisse. Hi
sunt quos deꝰ numero multiplicauit ꝛ meritis
q̃buscũq; sicut ꝛ alijs bñ merẽtibꝰ in studio mi
litãtis eccl̃ie eternũ brauiũ qd̃ certatim appre/
hendere satagunt elargit. Et ppea nos de ipsis
digne curã vigilẽ gerimus: vt eos in his scis
opibus nil ipediat nil pturbet:sꝫ ipsi oportune
getis dulcedie potiant. Sane cũ in bti Frã. rl̃a
cuius ijdẽ frẽs pfessores existũt hec verba ↄti
neant expsse. vꝫ. per obiam ad hec iniungo mi
nistris vt petant a dño papa vnũ de scẽ roma/
ne ecclesie cardinalibus:q sit gubernator:pte/
ctor:ꝛ corrector istius fraternitatis:vt semper
subiecti ꝛ subditi pedibus eiusdem scẽ romane
ecclesie:stabiles in fide catholica:paupertatem
ꝛ humilitatẽ ꝛ scm̃ euãgelium dñi nr̃i iesu xp̃i
qd̃ firmiter pmisimus obseruemꝰ ijdem frẽs exi
stẽtes p tpe hmõi ptectores dicte romane ec/
clesie cardinales successiuis tpibꝰ petierũt a se/
de apl̃ica ꝛ et habuerũt sed aliq eorũdem pte/
ctoꝝ putãtes forte bñ ꝛ licite a certis tpibꝰ ci/
tra suam ptãtem nimium extendisse dicunt in
pluribꝰ ex q̃bꝰ in ipso ordine grauis turbatiões
ꝛ scandala sunt exorta. Nos igit vt idem ordo
in sua p̃menua gete pmaneat de v̾tute in virtu/
tẽ eat assidue qd̃ q̃buslibet amotis ppedis era/
dicatisq; spinis ꝛ tribulis fructum nõ solũ cõ/
suetũ:sed et vberiorẽ afferat ad radicalẽ submo
tionẽ turbationũ ꝛ scandaloꝝ hmõi iã exorto/
rũ. Et ne oriant in posterũ puidere ꝛ eiusdem
ordis ptectoribꝰ q erunt pro tpe cuꝫ nullus sit
ad pñs ordis p̃fati protector trãsgressionis sue
ptãtis occasionem tollere efficaci remedio cu/
piẽtes auctẽ apl̃ica eisdẽ ptectoribꝰ districtius
inhibemꝰ ne p̃sumãt q̃cũq; ordinata statuta si/
ue disposita ac ordinãda statuenda ꝛ disponẽ/
da p gñalia vel puicialia vel custodialia capl̃a
infringere:reprobare:corrigere:suspẽdere: aut
dispẽsare sup ipsis seu ↄtra ea vel eoꝝ aliquod
qũolibet imutare nisi cõtra p̃missos articulos
in p̃fata rl̃a vt p̃fertur positos vel aliquẽ ipsoꝝ
existẽtes manifeste:aut quẽcũq; p̃latũ seu offi/
cialem dicti ordis seu alicuiꝰ loci eiusdẽ ꝛ quo/
cũq; noie nũcupet ponere seu istituere:aut de/
ponere destituere seu p̃uare:aut a suo officio su
spẽdere seu ipedire super libero eius exercitio
quouismodo:aut aliqueꝫ frẽm ordis antedicti
ad lectoriatũ:aut quãcũq; lecturã seu studium
vel gradũ pmouere:aut pmotos ab eis remo/
uere:seu etiam reuocare:aut de loco ad locum
mittere vel mutare:siue alicui fratrũ eorũdem
eundi ad qd̃cũq; monasteriuꝫ:vel locũ alium:
aut dñm vel aliam p̃sonam iniam impti i ꝛ ne
insup quẽuis singularem frẽm ordis memora/
ti de quocũq; crimine vel debito punire aut a
pena seu snĩa liberare:aut eam mime augere vl
imutare:aut etiam alicui fri locũ cameraꝫ cel/
lã libros vel alias res dicti ordis concedere vel
eiꝰ vsui deputare:aut q̃cũq; p p̃latos eiusdem
ordis:aut alios deputata quolꝫ amouere: nec
etiã de rebꝰ:aut correctione frm̃ dicti ordis ni/
si in p̃missis casibꝰ ↄtentis in p̃fata rl̃a seu eoruꝫ
aliquo aliq̃tenꝰ itromittere se quouismõ:ita q
dictus

dictus ordo seu frēs eiusdē in nullo subsint fu turis ꝓtectoribus: nisi dūtaxat in casu in quo ipsoꝝ frm̄ cōmunitas vel gn̄ale capl̄m (qđ absit) a pdictis articulis vel eoꝝ aliquo deuiarēt. Alioqn si secus fecerint id decernim⁹ irritū ꝛ inane. Et nihilomin⁹ frēs q ꝯtra nr̄am huiusmodi inhibitionē quicq̄ impetrabūt seu post inhibitionē hmōi vtenē etiam p alios. Impetratis puniant illis penis qb⁹ essent pro grauibus culpis fm statuta dicti ordinis puniēdi ꝛ sint nihilominus actibus priuati legitimis ꝛ a suis si qua hn̄t suspēsi officijs ipso facto. Ceteꝝ nos eosdē futuros ꝓtectores hortamur attentius ꝙ p facti efficaciam: sic nois sui officij ꝓcurent effectū ꝙ ordo ipse p eos non ledat in aliquo: sꝫ potius ab aduersis si qn̄ forsitā incūbunt suo oportuno defensiōis clipeo ꝓtegat ꝛ a noxijs ꝓseruet: sic aptari prouide ꝛ eqtatis ac modestie limites seruaturi: vt nō trahatur ad noxam qđ puisum existit ad salutē: sed ex charitatiuis gestis eoꝝ ordo p̄fatus qetem ꝛ ꝯsolationem pcipiat ꝛ ipsi ꝓtectores magnū apud deum p̄mium sortient: ꝛ sup ꝯtrario non oporteat dicte sedis puidētiā aliud remediū adhibere. Nulli ergo oino hoīum liceat hanc paginam nostre inhibitiōis ꝛ ꝯstitutionis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si qs autem hoc attentare p̄sumpserit indignationē oipotentis dei: ac beatoꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit incursuꝝ. Datū apud pontē sorgie auinionēsis diocesis sexto kal. Junij. Pōtificatus nostri anno tertio. Nos aūt cum in minoribus ꝯstituti ipsius ordis gn̄alis cura ꝛ administratio incūberet saluberrimū oportunum ꝛ necēum dicto ordini eē ꝯspexim⁹: vt ꝓtectores vltra p̄fixū ab eiusdem ordis rr̄a auctēꝫ nō extenderēt. Nā experti sum⁹ ꝛ vidimus q̄ta pax qes vtilitas q̄taq̄ cōmoda p̄fato ordini ꝛ fribus eiusdē ex forma ꝛ incōcussa dictaꝝ lr̄aꝝ obsuātia ꝓuenerint q̄ ꝛ q̄te pturbationes iacture incōmoda dāna ꝛ grauia scādala in dicto ordine suscitata sunt quotiens dicti ordis ꝓtectores sue auctis limites excedere attētātes in pticularib⁹ dicti ordis ꝛ frm̄ eiusdē causis ꝛ negocijs se intromittere ꝛ vsurpata sibi auctē ea videre cognoscē iudicare ꝛ discernē voluerūt. Cupiētes vt religio ꝛ ordo p̄fat⁹ quē affectuosissima charitate cōplectimur: vtpote q̄ in eo a teneris annis enutriti ꝛ doctrina ac rlarib⁹ disciplinis ꝛ morib⁹ istituti fuim⁹: ac vti firma fide tenem⁹: certissimisq̄ i nobis expimētis dicim⁹ ad officia ꝛ dignitates ad q̄s i minorib⁹ ꝓmoti sum⁹: ꝛ ad hūc sūmi pontificat⁹ apicem meritꝫ ꝛ pcib⁹ seraphici illi⁹ p̄triarche Frā. eiusdē ordis p̄ris ꝛ fundatoris ꝓuecti fuim⁹: geto ꝯsistēs statu v̄tutib⁹ ꝛ meritis augeat ꝛ mltiplicet: vt fidei catholice ꝛ xp̄iane reipublice augmētū: ꝛ mltiplex ac solidū fundamētū ex eiusdē ordis frm̄ opib⁹ ꝛ exēplis sapie splēdore ꝛ fructuosis studijs ꝛ pdicationib⁹ ꝓueniāt ꝓmptissimo ꝛ liberali alo vti dignū cēsem⁹ ꝛ debitū ea q̄ p ipsi⁹ ordis qete pace trāqllitate ꝛ p̄spitate a romāis pō. pdecessorib⁹ nr̄is puide statuta ꝛ ordinata sunt: vt illibata pdurēt nr̄e approbationis munimie robora⁹: iterp̄tamur ꝛ declaram⁹ put ipsius ordis trāqllitati ꝯspicim⁹ salubriter expedire. Igit vt de cetero ipsi⁹ ordis ꝓfessorib⁹ ois euagādi ex ordinē occasio tollat: ꝛ vera suis p̄latis obia in q̄ religiōis neru⁹ ꝛ solidū firmamētū ac robur ꝯsistit exhibeat: p̄fatiq̄ ordis ꝛ frm̄ eiusdē negocia ꝛ cāe nō alibi neq̄ p alios q̄ in ipso ordine ꝛ ipsi⁹ p̄latos tractent agitent iudicent ꝛ d̄terminent: dilecti filij Sāncti de vrino Gn̄al dci ordis mini. ꝛ toti⁹ gn̄al capli in hac pte supplicationib⁹ iclinati inhibitionem ꝛ lr̄as pdictas pdecessoris p̄fati auctē aplica tenore p̄ntiū approbam⁹ ꝛ robur ppetue firmitatis obtinere debere decernim⁹: ꝛ p eas ꝓtectori p̄fato q in tpe erit nisi in illis casib⁹ ꝛ articulis in rr̄a dictoꝝ frm̄ exp̄ssis: ꝛ p̄fati pdecessoris lr̄is declatis: nec in illis dū nō vniuersis: sꝫ aliq ipsius ordis ꝓfessores i quouis nūero a fidei vnitate: ꝛ sacro scē ro. ecclie obia deuiarēt: vel rr̄aꝫ p̄fatā nō seruarēt sede eoꝝ deuiantiū: ꝛ nō obseruātiū rr̄aꝫ: correctiōe aut reductione: ac alijs qbusꝫ causis ꝛ negocijs dci ordis se ipediat inhibitū fore dcā auctē decernimus ꝛ dclaram⁹. Hortamur aūt illū q ad offim̄ ꝓtectionis hmōi qđ in p̄ntiaꝝ p obitū bone memorie Bessarionis epi sabinensis dci ordis olim ꝓtectoris nup vita functi vacat assumi ꝛ deputari ꝯtigerit ꝛ ipsius successores dci ordis ꝓtectores: ac eis in v̄tute scē obie districte p̄cipiēdo inhibem⁹: ne ex pdictos articulos casus in rr̄a pdicta ꝯtētos ꝛ exp̄ssos: nec ēt in illis cū non vniuersus ordo sꝫ aliq̄ ipsius ps vel spāles

psone errarent ipsoru3 frm querelas audire seu de ipsoz causis z negocys ptra lras z declaratiões hmõi intromittere se quoquo mõ presumāt: s3 curent invigilent z intēdant: vti est prior priozi eoz offõ z pfati sci. F. z aplice sedis lentio extitit ipm ordinē in geto tranqlo z pacifico statu pseruare z augere ab ipugnātib molestantib z pturbātib ptegere defendere z tueri ne secus agēdo ordinē pfatum nõ solu3 nõ ptegāt pseruent z exaltēt vt tenenť: s3 in alaz suarũ puitiem z dicti ordis detrimētum z scandalu3 pturbēt destruāt z pfundāt. Nulli ergo zc. nře approbatõis pstõnis decreti declarationis exhortatiõis z inhibitiõis infringere vel ei ausu zc. Si quis zc. Datũ Rome apud scm Petrũ. Anno incarnationis dñice. M. cccclxxij. quito kal. Februarij. Pontificať nři ãno scđo. Nulli ergo oino hoium liceat hãc paginã nře absolutionis: approbatiõis: z cõmunitiõis infringere vel ei ausu temerario ptraire. Si quis aũt zc. Datũ Rome apud scm Petru3 Anno incarnatiõis dñice. Millesimo qngētesimosexto. Jdus octobris. Pontifi. nři ãno. iij.

¶ Qualr Innocentius. iiij. pcedit mistro generali ordinis vt possit visitare z corrigere fratres qui morantur in obsequijs aliorum.

i **Innocentius** epõs seruus seruoz dĩ.

Dilecto filio mistro gñali ordis fratrũ minoz. Salutē z aplicã bñdi. Cũ sicut te accepim instante nõnulli ex fribus tui ordis qui de superiorls licētia in aliorum obsequijs commorantur exēptos se a tua iurisdictione credentes talia plerũqz ppetrant p que detrahiť ordini z scandalum inde gñatur: nos tuis supplicationibus inclinati pñtium tibi auctē concedimus vt vniuersos frẽs qui morantur in obsequijs alioz illis dũtaxat exceptis q sunt vel fuerint ad legatoz apostolice sedis seruitia deputati libere valeas visitare: corrigere: amouere: ac alios eis substituere put sm deum videris expedire. Non obstātib qbuscũqz lřis seu indulgētijs sedis apostolice per quas id valeat impediri. Cõtradicētes p censurã ecclesiasticã appellatione postpositã compescendo. Datum Lugduni decimo septimo kalendas septēbris. Pontificatus nostri anno quarto.

¶ Honorius. iij. inhibet ne quis frater professus fiat ante annum pbationis cõpletum. Et determinat q nulli fri facta pfessiõe in isto ordine licet exire vel retro aspicere: exeuntez vo nemini liceat retinere. Et q plati contra tales exeuntes pñt p censuras pcedere zc. Dxũ tpe sci Frã. ante regule pfirmationem z in secũdo capitulo regule allegata z confirmata.

b **Honorius** epõs seruus seruorũ dei. Dilectis filijs fri Frãcisco z alijs priorib seu custodib minoz frm. Salutē z aplicaz bñdi. Cũ sm psilium sapientis nihil fit sine psilio faciendũ ne post fcm penitudo sequať expedit cuilibet celsioris vie ppositũ aggressuro vt pcedāt palpebre gressus vires pbās discretiõis moderamine metiēdo ne si: qd absit: altiora se qrens in cõmotionē dederit pedē suũ retro respiciat in salis ifatuati statuam puertēdus p eo q sui sacrificiũ qd fuerat oblaturus sale sapie nõ pdiuit. Sicut. n. sapiens desipit si nõ seruet sic seruens pfundiť si nõ sapit. Quare pene in oi religionis ordine est puide statutu3 vt rtares obseruantias suscepturi certo tpe ipsas pbent z pbenť in eis ne sit loc de cetero penitudini quã nõ põt leuitatis occasio excusare. Auctē vobis pñtium inhibem ne aliquē ad pfessionē vestri ordis nisi p annũ in pbatione fuerit admittatis. Post factã vo pfessionē nullus frm ordinem vestrũ relinqre audeat nec relinquentem alicui sit licitũ retinere. Inhibem ẽt ne sub habitu vite vestre liceat alicui extra obiam euagari: z pauptatis vestre corrũpere puritatē. Q si q forte pſũpserint liceat vobis in frẽs ipsos donec resipuerint censurã ecclesiasticaz exercere. Nulli ergo oino hoium liceat hãc paginã nře inhibitiõis z pcessionis infringere vel ei ausu temerario pire. Si qs aũt hoc attētare pſũpserit indignationem oipotētis dei z btoz Petri z Pauli apostolorum eius se nouerit icursuru3. Datum apud viterbiu3 decimo kal. octobris. Pontificatus nostri anno quinto.

¶ Idem Innocentius. iiij. pcipit archiepis z epis platis vt frẽs apostatas cũ fuerint requisiti denũcient z faciant illos publicari z q nulli post votum solẽne licet resilire zc.

i **Innocẽtius** epõs seru seruoz dei. Venerabilib frib archiepis z epis z dilectis filijs.

ctis filijs et Abbatib⁹ priorib⁹ archidiaconis de. canis et alijs ecclesiaꝝ plātis ad quos lr̄e iste puenerint. Salutē et aplicā bn̄di. Frm̄ minorū ꝑtinēt instituta vt ad ꝓfessionē sui ordis nisi p annū in pbōne fuerit nullus admittat ne forte altiora se querēs retro tandē respiciat tanq̄ in cōmotionē dederit pedē suū. Sz et nulli eiusdē ordis frm̄ post factā ꝓfessionē liceꝫ ordinē ipm relinq̄re nec relinquētē alicui retinere. Nosq̄ mistris et custodib⁹ frm̄ ipsoꝝ ꝯcessimus vt in discedētis donec resipuerint ecclīasticā exercerēt censurā: q̄ eꝫ pbati fuerint nullus locus est penitudini quaꝫ als possit leuitatis occāsio excusare. Nūc aūt nō sine admiratōe referim⁹: q̄ sicut relatū est nobis cū p̄dictos mistri et custodes tāl̄r discedētes excōicationi subijciunt hos aliq̄ vestrū tanq̄ excōicatos vitare nō curant. Vn̄ illi magis obstinati ꝯtingit et dictoꝝ frm̄ ordinē et religionē infamari. Cū do et si vniuersis liberꝫ sit arbitriū in vouēdo nec necītas in vota locū hēat sꝫ volūtas: vsq̄ adeo tn̄ solutio est necīa post votū: vt sine ꝓprie salutis dispendio alicui resilire nō liceat ab his q̄ sponte vel solēniter repromisit. Quare nemo mittens manū suam ad aratrū et respiciens retro aptus est regno dei. Ananias et saphira q abire retrorsum scō spūi mētientes a ꝯspectu aploꝝ principis mortui scribunt successiue delati. Vniuersitatē vestrā monem⁹ et exhortamur. In dn̄o p aplica vobis scripta mādātes: quaten⁹ ne quis vestrū vn̄ q̄s in pctis moriat et ordo hm̄oi detractioni subiaceat sit occāsio: discedentes post ꝓfessionē factā ab eis sm̄ p̄dicta illi⁹ ordis instituta ꝓsertim excōicationi notatos ab ipsis euitetis oino: quos etiā cū ab eisdē mistris et custodib⁹ fueritis reqsiti excōicatos nūciare curetꝫ: vt cū demū se cognouerit iter hoies ac hūano carere solatio ad suuꝫ ordinem ad reddendum deo votū qd̄ in eius susceptione deuouerāt reuertant. Datū Lugduni. viij. kalendas Maij. Pontificatus nostri anno quarto.

¶ Inno. papa. iiij. ꝯcedit q̄ apostataꝫ nr̄i ordinis possum⁹ excōicare ligare cape l carcerar̄ tc.

i Innocētius eps seru⁹ seruoꝝ dei. Dilectis filijs gn̄ali et puincialib⁹ mistris ac custodib⁹ ceterisq̄ frib⁹ ordis frm̄ minoꝝ. Salutē et aplicā bn̄. Prouisiōis nr̄e cupim⁹ ꝓuenire subsidijs: vt sp l meli⁹ deo ꝓpiciante ꝓficiat et si qd obstare dignoscit̄ solicite corrigat. Vos itaq̄ quos in diui amore nolis vigiles delectat extirpare vitia et plātare v̄tutes: vt apostatas vel isolētes vr̄i ordī. nisi vr̄is salutaribus monitis acqescāt excōicare: ligare: capere: carceri mācipare: si videbit̄ expedire possitis auctoritate presentium ꝯcedim⁹ facultatē. Datuꝫ Lugduni. Pontificat⁹ nostri anno tertio.

¶ Clemēs papa. iiij. precipit tacite professos in ordine frm̄ minoꝝ nouitios ad seculū reuertentes cōpelli aliquā religionem intrare.

c Lemens epō tc. Ad ꝑpetuā rei memoriaꝫ. Venerabilib⁹ archiepis et epis. Ex pte dilectoꝝ filioꝝ mistroꝝ ordis frm̄ mi. fuit ꝓpositū corā nobis: q̄ nōnulli nouicij domoꝝ eiusdē ordis pcurāte humani gn̄is inimico ad seculū reuertunt̄ quoꝝ qdā mr̄imonia ꝯhūt qdā ad ecclesias et bn̄ficia ecclīastica q̄ ꝑmit⁹ habuerāt restitui se pcurant seu als in scl̄o dānabil̄r euagant in aiaꝝ suaꝝ piculū et plurimoꝝ scādaluꝫ q̄uis p hītū eiusdē ordis q̄ dari ꝓfitētib⁹ ꝯsue uit⁹ quē ipsi spōte ac volūtarie receperūt et alia apparuerit euidēter q̄ voluerit hm̄oi religionis vitā imitari et sub religiōe dn̄o ꝑpetuo deseruire. Quare dei mistri de eoꝝ salute soliciti humil̄r supplicarūt vt puidē sup h̄ mībico diter pcurarem⁹. De vr̄a igit̄ discretiōe plenā i dn̄o fiduciā hn̄tes vobis p aplica rescripta districte ꝓcipiēdo mādam⁹: q̄tenus si ita est dictos nouitios vt ad eundē ordinē vel ad aliū debeant se trāsferre monitione ꝑmissa p cēsuram ecclesiasticā appellatiōe remota cogatis cū a p̄dictis mistris vr̄ frib⁹ sui ordis fueritis reqsiti. Datū Viterbij. ij. kal. septēbris. Pōtifi. nr̄i ano 3⁹.

¶ Nico. iiij. ꝓhibet frib⁹ minorib⁹ euntib⁹ ad alios ordines in ia petita vel non petita ne possint hr̄e prelaturam vel administrationem.

n Icolaus epō seru⁹ suoꝝ dei. Dilectis filijs gn̄ali et puincialib⁹ mistris ac vniuersis fratribus ordis frm̄ minorum. Salutē et apostolicam bn̄dictionē. In vestri ordis regula p sedeꝫ apostolicā ꝯfirmata inter cetera ꝯtinet q̄ eam ꝓfessis de ipsa egredi nullo mō licebit nec vobis licē t andi et absoluēdi ab ordine ipso ptās tribuitur ex regula p̄d eta: sed nōnulli ordinis

vestri fres post factã in ipo pfessionẽ ab eis in/firmitate mẽtita z alijs pfectis mendacijs ac p malignitatis astutias occasiõib⁹ varijs adinuẽtis z ambitionib⁹ crescẽtib⁹ in eisdẽ a supiori/bus suis interdũ exeundi de ordie ipo licentiã postulãt eãdẽqz obtinẽt ab eisdẽ:iterdũ vo illicẽtiati exeũt de eadẽ ad alios ꝯuolantes in qb⁹ dignitates platuras z officia assumũt:non sine ppꝛie salutis dispẽdio z derogatiõe nõ modica honestati ordi.memorati. Nos itaqz volentes huic morbo ꝯgrue medele remediũ adhibere: ac alarum obuiare piculis z euagãdi materiaz amputare:aucte aplica statuim⁹ z ẽt ordinam⁹ vt fres vestri ordis q post pfessionem ab eis in ipso ordine factã ad quoscũqz ordines pfessionis cuiuslibet petita vel nõ petita obtenta vel nõ obtẽta a suis supiorib⁹ licẽtia imediate vel p aliũ seu alios ordines mediate trãsiuerũt iaz vel trãsiuerint in ordie siue in ordinib⁹ ad quẽ vel ad quos trãsitũ habuerũt aut eos in posterũ hẽre ꝯtigerit vel ẽt extra illos ad nullaz oi/no administrationẽ vel offm̃ curã aiarũ habẽtia nec ẽt ad aliq̃ dignitatẽ vel platurã seu psonatũ quoquo mõ possint assumi absqz aplice sedis spãli z expressa licẽtia p ipsius sedis patentes lrãs ꝯcedẽda facientes plenã certã z determinatã de statuto z ordie hmõi mẽtionẽ. Nos enim nihilomin⁹ ex nũc irritũ z inane decernimus si secus in hac parte fuerit attentatũ. Nulli ergo oino hoiũ liceat hãc paginã nr̃i statuti ordinatiõis z ꝯstitutiõis ifringere vel ei au/su temerario ꝯtraire. Si qs aũt hoc zc. Datuz Rome secundo idus Maij. põtificatus nostri anno primo.

¶ Qꝫ nec domini aliqui nec Cardinales aut alij prelati teneant secuz fres p capellanis zc. Et de auctoritate generalis z prouincialiũ ministrorum super tales Martinus quintus.

M Artinus eps seruus seruoꝝ dei. Ad perpetuam rei memoriã. Debitũ pastoralis regrit offm̃ vt circa obseruãtiã rlarẽ religionũ quoꝝlibz itẽdẽtes ne viris religionẽ pfessis a pceptis z obseruãtia sui ordis deuiãdi aut euagãdi det occasio de remedio ꝓuideat oportuno. Nuper sigdẽ cũ ex pte gñalis mistri ordinis minorum nobis expositũ fuerit qꝫ nos varijs psonis tam archiepis:episcopis z alijs platis qꝫ ducibus principibus z diuersi dñis tpibus ac ẽt venerabilib⁹ frib⁹ nr̃is sancte Romane eccle Cardinalib⁹ certas facultates z licẽtias ꝯcessim⁹ de recipiẽdo z retinẽdo ad sua seruitia z in suos capellanos vnũ vel plures ex frib⁹ dicti ordis: qꝫqꝫ pterea ipsi fres sic recepti suis supioribus inobediẽtes z rebelles existũt z cãm euagandi exinde assequũtur:p loca varia absqz vllo obediẽtie vinculo discurentes in aiaꝝ suaꝝ piculũ z dicti ordinis infamiã z iacturaz. Nos cupiẽtes vt ipsi fres altissimo famulenł ſm eoꝝ rlaria instituta oĩs singulas hmõi licẽtias facultates z ꝯcessiones p nos ac illos q olim ꝓ romanis põtificib⁹ se gesserũt supradictis z qbuscũqꝫ alijs psonis quacũqꝫ ecclesiastica vel mũdana dignitate fulgentibus sub quauis forma vel exp̃ssione vboꝝ ꝯcessas z factas ẽt si de eis earũqꝫ totis tenorib⁹ ac de vbo ad vbũ p̃ntib⁹ plena z expressa esset mẽtio facienda aucte aplica tenore p̃ntium reuocam⁹ cassam⁹ z irritamus ac pro infectis nulliusqꝫ haberi aut esse volum⁹ roboris vel momẽti. Decernentes ac ẽt aucte simili statuẽtes qꝫ nulla ex psonis p̃fatis aliquẽ frẽm dicti ordinis ad sua detinere seruitia aut in suũ capellanũ exceptis p̃fatis cardinalibus quoꝝ qlibet vnũ tm̃mõ ex ipsis frib⁹ in suum capellanũ recipiẽdi z retinẽdi licentiaz elargimur retinere possit z hẽre quõlibet in futurũ. Nos enim gñali z prouincialib⁹ mĩstris p̃fatis ꝯtra hmõi fres z capellanos ingrendi z procedẽdi ac ipsos ad loca sui ordinis z rlarẽ obseruãtiã reuocãdi ac ꝯtra faciẽtes castigãdi z puniẽdi ſm eoꝝ rlaria instituta dictis ꝯcessionib⁹ z alijs in ꝯtrariũ editis:nõ obstãtib⁹ qbuscũqꝫ plenariã facultatẽ ꝯcedimus ac etiam potestatem. Decernentes irrituz z inane quicquid in ꝯtrarium a quoq̃ quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus vel iposterum ꝯtigerit attẽtari. Nulli ergo oino hoium liceat hãc paginã nr̃e reuocationis cassationis:irritationis:volũtatis:ꝯcessiõis: cõstitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem zc. Datum Rome apud sanctos apostolos septimo kalendas Junij. Põtificatus nr̃i ãno tertio decimo Poggius. C. de reate.

¶ Qꝫ generalis possit ꝯstituere ministros auctoritate apostolica suffultos.

Urbanus

v Rbanus eps̄ seru⁹ suoꝝ dei. Dilecto filio Hen/
rico ordinis frm̄ minoꝝ Gñali mini/
stro. Salutem ⁊ apostolicã benedictionez. In/
iunctum nobis licet imeritis apostolat⁹ offm̄
nos crebro solicitat ⁊ inducit vt obseruãtia re/
gularis nr̄is tpib⁹ augeatur qꝫ illis qui con/
cessa licẽtia abutuntur sic oportunis remedijs
obuietur ne qbus pfessendo salutis accõmoda
afferre tenentur: modestie freno laxato dispen
dia ⁊ grauamina pcurent aut possint inferre.
Sane nup ad nostrũ non sine displicentia per/
uenit auditũ q nõnulli ministri puinciales or/
dinis tui p sedem apostolicã deputati aliquoꝝ
in hac parte suoꝝ complicum suffulti potentia
nõ iuxta obseruantiã rl̄arem ac instituta ordis
predicti: sed tyrãnice ac maliuole prouicialat⁹
officia per sedem apostolicã eis decreta exerce/
re nõ verentur. Unde vigor regularis nõ me/
diocriter lentescit hmõi ⁊ in eodẽ ordine scan/
dala suscitantur vt plurimum ac ẽt aiarum di/
spendia procurantur. Nos volentes huic mor
bo vt tenemur congruo subuenire antidoto: ac
transgredientiũ ausus hmõi refrenare: tibi in
hmõi: ⁊ quoscũqꝫ alios ministros prouinciales
dicti ordinis ẽt si fuerint per eandez sedem de/
putati ac deputandi: qui officia predicta iuxta
obseruantiã ⁊ instituta pdicta ⁊ als debite non
exercuerint: aut circa illa negligẽtes extiterint
seu remissi preuia rõne quotienscũqꝫ tibi vide
bitur ⁊ oportunuz extiterit auctoritate nostra
deponendi ⁊ destituendi ⁊ alios eiusdez ordis
pfessores scientia ⁊ vita approbatos in regula/
ri obseruãtia hmõi ⁊ lege dñi eruditos loco d/
positoꝝ seu deponendoꝝ p te pdictoꝝ in pdi/
ctis puincijs in puinciales ministros sm mo
rem ordinis pdicti ꝯstituendi ⁊ deputãdi. Su
per qb⁹ ẽt tuam ꝯscientiã oneramus. Qui qui
dem deputandi omnia ⁊ singula gerere exerce
re pseq̃ui ⁊ facere possint q̃ ad prouincialatus
hmõi prouincie seu puinciaꝝ spectat officiũ ⁊
q̃ puinciales ministri earũdem puinciarum q
fuerunt pro tpe gerere exercere ⁊ pseq ⁊ facere
licite potuerũt seu ẽt poterũt: seu ẽt debuerũt.
Ac mãdãdi vniuersis ⁊ singulis quoꝝ interest
vt eisdẽ ministris puincialibus quos deputaue/
ris in his q̃ ad hmõi puincialat⁹ spectant offi/
ciũ plene pareãt ⁊ itẽdãt. Cõtradictores quo/
qꝫ ⁊ rebelles cẽsura ecclesiastica ⁊ als iuxta in/
stituta pdicta cõpescendi aucte pdicta vsqꝫ ad
nr̄m beneplacituz plenã ⁊ liberã tenore pn̄tiũ
ꝯcedimus facultatẽ. Nos.n. penas ⁊ sniẽtias
quas rite tuleris in rebelles faciemus auctore
dño vsqꝫ ad satisfactionẽ ꝯdignã inuiolabiliter
obseruari. Datum Luce. xiiij. kal's septembris.
Pontificatus nr̄i anno. x. Oldradus. v. Gre/
gorij pro Armando in. v. de pistorio.

Eugenius quartus reponit oẽs ⁊ singulos
frẽs ordinis minorum psertim ꝯuentus sancti
spũs in termino muri veteris de tullio ⁊ pari/
sieñ. qui ptextu priuilegioꝝ vniuersitati pari/
siensi ꝯcessorum se de corpore studij esse dicẽtes
ab obedientia mi̇strorũ ⁊ alioꝝ officialiuz ordi
nis se retrahere conantur ⁊ alios quoscũqꝫ cu/
iuscũqꝫ ꝯditionis ⁊ gradus existant eorumqꝫ
ꝯuentus dom⁹ ⁊ loca vbicũqꝫ ꝯstituta sub obe
dientia ⁊ iurisditione gñalis mi̇stri ⁊ alioꝝ ab
eodẽ deputandoꝝ mi̇stroꝝ iuxta regule ac p/
fessionis sue ⁊ statutorum ordinis formam.

e Ugenius eps̄ seruus seruo/
rũ dei. Dilecto fi/
lio Fri Guilelmo de casali sacre pagi/
ne pfessori ordinis minoꝝ gñali ministro. Sa/
lutẽ ⁊ apostolicã benedictionẽ. Ad ea q̃ religio
nis augmẽtum religiosorũqꝫ ordinũ ꝯseruatio
nẽ ꝯcernunt intendẽtes illa libẽter fauore pse/
qmur oportuno. Sane cũ ex institutione regu
le bti Frã. vniuersi eiusdem ordinis frẽs vnum
ex fribus dicte religionis teneantur semp ha/
bere generalez ministrũ ⁊ illi firmiter obedire
⁊ fide digna relatione intellexerim⁹ quosdam
dicti ordinis ꝯuentus pretẽsis qbusdam priui
legijs alijsqꝫ excusationibus presertim ꝯuentũ
sancti spũs in termino muri veteris in valle q̃
dicitur de tullio dicte valentinensis: ⁊ iuxta di
cti ordinis morẽ prouincie arragonie se ab tua
obedientia subtrahere prout idem conuentus
certo tempore subtraxit atqꝫ de conuentu pari
sieñ. intellexerimus q nonnulli in eo degẽtes
pretextu priuilegioꝝ aplicoꝝ vniuersitati pa/
risieñ. ꝯcessoꝝ se de corpore studij esse dicentes
ab ministroꝝ ⁊ alioꝝ officialiũ ipsius ordinis
obediẽtia se retrahere conẽtur: decensqꝫ ⁊ rõ/
nabile existimemus nullum fore q a rl̄a tam sa
lubriter instituta ⁊ quam oẽs tenentur obser/
uare se subtrahat. Idcirco oẽs ⁊ singulos dicti

ordinis fres cuiuscunqz gradus et conditionis existant: et quibuscunqz nominibus censeantur eorumqz conventus domos et loca ubicunqz constituta. Necnon personas ipsorum ubicunqz reperiantur: vel in suis conventibus et locis: vel extra: et presertim conventus predictos sancti spiritus in termino muri veteris et Parisien. obis subiectioni et iurisdictioni tue secundum formam regule et professionis ipsorum statutorumqz eiusdem ordinis tam a pontificibus romanis quam a generalibus emanatorum submittentes plenarium tibi et per te deputandis obiam in cunctis iuxta predictam regule formam exhibere volumus et presentium tenore mandamus. Consuetudinibus quibuscunqz et privilegijs apostolicis cuicunqz universitati collegio vel personis particularibus sub quacunqz verborum forma concessis. Et de quibus etiam de verbo ad verbum facienda esset mentio specialis. Indultis etiam presertim Benedicti tertijdecimi in sua obedientia nominati que quantum ad hoc tamen ceteris imunitatibus predicto conventui sancti spiritus reservatis cassamus et revocamus. Ceterisqz in contrarium facientibus non obstan. quibuscunqz. Tibi nihilominus et per te deputandis omnes et singulos supradictos obedire recusantes et predictos quoscunqz per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia appellatione postposita compescendi auctoritate et tenore similibus licentiam potestatemqz plenariam concedentes. Invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre submissionis: voluntatis: mandati: cassationis: revocationis: et concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem etc. Datum Bononie Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo tricesimo septimo. quinto idus Januarij. Pontifi. nostri anno septimo. Jo. de Monte cinere.

¶ Exemptio fratrum minorum ab ordinarijs. Et auctoritas generalis ministri sup totum ordinem et quoscunqz eiusdem ordines fratres et eorum liberam correctionem visitationem et punitionem etiam quacunqz auctoritate apostolica qualitercunqz exemptos. Nicolaus quintus.

Nicolaus episcopus servus servorum dei. Ad perpetuam rei memoriam. Et si cunctorum fidelium quorum licet immeriti ex supremi pontificatus officij curam gerimus statu salubriter dirigendo nostre sollicitudinis partes libenter adhibeamus: ad ordinem tamen fratrum minorum eo specialius nostre mentis oculos flectimus quo ex illo fructus uberes in agro dominico continuo provenire conspicimus et ut olim adversantium ab eis adeptis anfractibus cum pacis dulcedine et quietis amenitate sub regulari habitu in mandatis domini valeant libertius gloriari. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij angeli de perusio ministri generalis et fratrum dicti ordinis petitio continebat. Quod licet ipsi fratres ipsorumqz domus et loca per specialem sedis apostolice privilegium ab omni iurisdictione et superioritate quorumcunqz ordinariorum sint excepti pariter et immunes et duntaxat Romano pontifici ac sedi apostolice immediate subiecti existant. Nichilominus nonnulli archiepiscopi: episcopi eorumqz vicarij sive alij locorum ordinarij in diversis mundi partibus et presertim in hyspanie et legionis regnis consistentibus eosdem fratres molestare perturbare inquietare: capere: carcerare: ac de eorum domibus invitos expellere et detinere presumunt in grave ipsorum archiepiscoporum et episcoporum ac aliorum ordinatorum huiusmodi animarum periculum: dicte sedis contemptum: ac fratrum et ordinis predictorum damnum et preiudicium et scandalum plurimorum: quare pro parte ministri et fratrum predictorum nobis fuit humiliter supplicatum: ut super hoc eis providere de oportuno remedio dignamur. Nos igitur illo volentes eisdem ministro et fratribus presidio subvenire quo huiusmodi personarum presumptio retundatur: et eisdem archiepiscopis episcopis et officialibus et alijs ordinarijs antedictis precludatur aditus suis committendi huiusmodi supplicationibus inclinati auctoritate apostolica presenti irrefragabili constitutione statuimus et mandamus quod nulla persona cuiuscunqz dignitatis status gradus vel conditionis existat de cetero eosdem fratres molestare perturbare capere carcerare: vel de eorum domibus in antedictis invitos expellere quoquo modo presumat. Quod si forsan quispiam contra hanc nostram constitutionem temere venire presumpserit et ab ipsis fratribus monitus a premissis resipiscere quoquo modo contempserit excommunicationis penam ipso facto incurrat. Et nihilominus ne eisdem fratribus delinquendi tacite concedi videatur impunitas aut occasio malignandi ministro generali dicti ordinis pro tempore existenti concedimus quod omnes et singulos fratres sive in monasterijs monialium sive in alijs domibus conventibus heremitorijs et locis dicti ordinis commorantes. Etiam ab obedientia visi-

tatione

tatione et correctione dicti ministri p spālia sedis apostolice indulta se exēptos esse pter rīe statu tor dicti ordinis formā ptendētes (Nō obstan tib' qbuscūq priuilegijs exēptionib' indultis et litteris aplicis eis eorūq monasterijs siue do mibus ɔuentibus locis pfatis et heremitorijs p nos vel sedē apostolicā in genere vel specie ɔcessis de qbus in nr̄is lr̄is habēda esset mētio spālis) iuxta ɔstitutiones et regularia instituta ātiqua dicti ordis corrigere: visitare: punire: et emēdare ac in criminib' grauioribus si res ipa exegerit cum moderamine tū torture subijcere possit et valeat aucte apostolica tenore presentiū licentiā ɔcedimus ac pariter facultatē. Consti tutionib' apostolicis ac dicti ordinis iuramen to ɔfirmatione apostolica vel quacūq firmita te alia roboratis ɔuentionibus vel statutis cete risq ɔtrarijs nō obstantib' quibuscūq. Nulli ergo oino hominū liceat hanc paginā nostrorū statuti mādati et ɔcessionis infringere vel ei au su temerario ɔtraire. Si quis autē etc. Datum Rome apud sanctū Petrū anno incarnatio nis dnice. Millesimo quadringētesimo quin quagesimo .xvij. kalendas Februarij. Ponti ficatus nostri anno quarto.

¶ Marcellus. L. de corsialis. ¶ Auctoritas generalis ministri super inquisitores.

e **Ugenius** eps seruus seruor dī. D lecto filio ge nerali ministro ordis frm̄ minor. Sa lutem et apostolicā benedictionē. Ex iminēte pastoralis officij cura nobis ptinere cognosci mus vt inquisitionē heretice prauitatis ad tol lēdos xpiane legis plerūq suborientes pnitio sos errores viris ydoneis cōmittamus. Consi derātes itaq q tu quē ad diuersas mūdi ptes sepius proficisci ɔtingit: et cū magistris baccala rijs alijsq frib' ordis tui lr̄is morib' prestātia atq ingenio ydoneis. Frequēti ɔuersaris at tēdētesq ex locor distātia in qb' aliqs veniret instituendus ingsitor dicte heretice prauitatis pp causas plerūq emergētes qb' nō pōt repē te vt expediret p sedē aplicam prouideri et sifr cū aliqs inquisitor ex dignis cāis destituēdus eē videref multa mala et scādala suboriri possēt anteq sedes apostolica ɔsulatur cognoscentes integritatem vite litterarum scientiam et pre stantiam ingenij aliasq virtutes quibus altis simus te reddidit insignitū et sperātes q que cūq ad constitutionem vel destitutionem in quisitorum heretice prauitatis huiusmodi tibi salubria christiane fidei et vtilia videbūtur op tima electione et consilij maturitate proseque ris non aduertens amicitiam aut odium vel aliquam passionem quibus possis a veritatis tramite deuiare tibi vt in quibuscunq locis et conuentibus tue cure commissis: vbi noticiā frm̄ tuor vel informationē de ipsor ydoniate et ṽtutib' habeas ingsitores hmōi heretice pra uitatis ex dicto ordie ɔstituere: eligere: et depu tare. Et sifr ipsos destituere: cassare: et amouere possis et valeas. Nō obstañ. ɔstitutionibus lit teris aut idultis apostolicis generaliter vel spe cialiter ɔcessis ēt si de ipsis de ṽbo ad ṽbum fit mētio spālis habēda. Et alijs qbuscūq in ɔtra riū facietib' vsq ad nr̄m et sedis aplice bnplā citū: aplica aucte tenore pn̄tiū plenā et omni modā ɔcedimus facultatē. Datū Rome apud sanctū Petrū ano incarnationis dnice. 1431. Quarto kalendas Maij. Pontificatus nr̄i an no secundo. Ja. de langusto. R. de valentia.

¶ Breue confirmatorium constitutionū or dinis reuocantium prouisiones et exemptiōes quorumcūq fratrum ab obedientia et cura mi nistrorum et custodum ordinis exemptorum et maxime pro reformationibus conuentuum et fratrum ordinis fiendis.

a **Lexander** papa sext'. Dile cte fili. Salutē et aplicā bn̄dictionē. Nup attēdētes q frēs minores ab illor ordis sanctissima institu tiōe adeo deuiauerāt vt nolla illi' ɔstine institu tiōis normā apd eos vigere vident ac diuersor regū et pncipū aliarūq plurīū psonar sup hoc nobis pstatis q̄relis assidue pulsati cupientesq eūdem ordinē ad verā illi' semitā reduci et re formari: tibi ac ministris et vniuersis fratribus dicti ordinis in ciuitate nr̄a in teramēn capl'm gñale eiusdē ordis iuxta illi' morē tūc celebrāti b' p diuersas nr̄as in forma breuis lr̄as māda uimus vt ne iuxta regū et principū ac aliar pso narum hmōi vota domus et ɔuentus vestros ad verā vitam dicti ordinis fratrum de obser uantia nuncupatorum redigere cogeremur do mor et ɔuentuū eorundem reformationi dili genti studio intenderetis ɔcedētes vobis que

cuiuscumque statuta et ordinationes que pro reformatione huiusmodi ac salubri dicti ordinis directione expedire videritis edendi facultatem: ac deinde cum tu nomine huiusmodi capituli nonnulla statuta ordinationes petitiones ac regule vestre declarationes et interpretationes per vos super hoc edita nobis reverenter presentasses nos venerabili fratri Georgio episcopo albanensi predicti ordinis viceprotectori ac dilecto filio nostro Antonioto tituli sancte Praxedis presbytero cardinalibus vive vocis oraculo dedimus in mandatis ut statutis et ordinationibus predictis per eos diligenter visis et mature examinatis nobis illa referre curarent: et cum Georgius episcopus et Antoniotus cardinales predicti se illa omnia diligenter vidisse et examinasse atque in salubrem eiusdem ordinis gubernationem et dictorum fratrum aliarum salutem cedere et exinde querelas huiusmodi obviari nobis significassent nos illa omnia sicuti diligenter et mature discussa per eos auctoritate apostolica confirmari approbari et concedi mandavimus prout per eos confirmata et approbata fuerunt: et nos per presentes confirmamus et approbamus et perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari mandavimus et mandamus. Nos igitur volentes ut huiusmodi sanctissime reformationis opus nullatenus pretermittatur: sed ordo ipse quem in visceribus gerimus charitatis in pristinum splendorem et decus reducatur: tibi de cuius singulari doctrina: religionis zelo: prudentia et probitate plurimum in domino confidimus: et ad quem sicuti ad eiusdem ordinis generalem ministrum dictorum fratrum correctio et reformatio pertinent auctoritate prefata tenore presentium committimus et mandamus: ut per te vel alium seu alios ad id idoneos et sufficientes omnes et singulas provincias domos et conventus predicti et alia illius: necnon sancte Clare et tertii sancti Francisci de penitentia nuncupati ordinis loca et monasteria per universum orbem constituta cuiuscumque congregationis existant que tibi secundum regulam vestram vel eorum seu eorum professionem vel alias subiecta sunt et per te visitari possint eorumque personas: tam in capite quam in membris auctoritate nostra visites et iuxta statuta ordinationes declarationes huiusmodi ad veram ipsius religionis normam reformes et reducas: illaque inviolabiliter observari: ac omnia et singula alia facias: exerceas: disponas: et exequaris que pro bona ipsius ordinis gubernatione ac reformatione huiusmodi tibi necessaria videbuntur et quomodolibet oportuna. Contradictores quoslibet et rebelles per censuras ecclesiasticas et incarcerationis ac alia oportuna remedia: predicta auctoritate appellatione postposita compescendo: invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Super quibus omnibus plenam et omnimodam tibi earundemque tenore presentium concedimus facultatem. Hortantes nihilominus universos et singulos archiepiscopos et episcopos locorum ordinarios reges principes Duces Barones et alios dominos temporales communitates universitates: et alias personas quascumque: ut tam tibi quam singulis per te ad premissa deputatis in eisdem premissis quotiens cumque per tua vel eorum per te fuerit requisiti efficaci favore et auxilio assistant. Non obstantibus premissis et constitutionibus et ordinationibus apostolicis: necnon statutis et consuetudinibus provinciarum congregationum domorum et monasteriorum locorum et ordinis predictorum iuramento confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis privilegiis quoque indultis exemptionibus et litteris apostolicis provinciis congregationibus domibus monasteriis locis et ordini huiusmodi ac quibusuis aliis etiam super deputatione quorumcumque reformatorum et aliis quolibet sub quibusuis verborum formis et regulis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque fortioribus efficacioribus et insolitis clausulis irritantibusque decretis etiam ad regum principum et dominorum temporalium ac ordinariorum communitatum et universitatum predictorum supplicationem et instantiam eorumque consideratione et intuitu nunc et pro tempore concessis quibus earum tenores presentibus pro sufficienter expressis habentes quoad premissa specialiter et expresse derogamus. Ceterisque contrariis quibuscumque. Et ut pax in ordine permaneat precipimus ne de cetero fratres reformati vel reformandi possint transire ad alias eiusdem ordinis congregationes maxime ad fratres de familia nuncupatos sine suorum prelatorum licentia petita et in scriptis obtenta sub eadem pena transeuntibus et recipientibus quam incurrunt recepti et qui recipiunt predictos fratres de familia nuncupatos. Possis tamen tu solus inquantum reformationi expedire videbitur ex omnium congregationibus aliquos probos viros ut alios instruant et reforment: ut tibi videbitur de congregatione in congregationem transferre. Datum Rome apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die. vii. April. 1501. Pontificatus nostri anno nono. ¶ Adrianus dilecto filio Egidio delphin de Ameria in theologia magistro ordinis fratrum minorum ministro generali.

Honorius

¶ Honorius quartus decernit irrita pacta q̃cunq̃ a frib⁹ cũ plātis ecclesiaꝝ in p̃iudicium ordinis locoꝝ vel frm̃ fine ministri generalis vel capituli generalis assensu inita.

b **Honorius** eps̄ seruus seruorum dei. Dilectis filijs gñali ministro ⁊ fribus ordinis minoꝝ. Salutē ⁊ aplicam bn̄dictionē. Religiōis fauor sub qua virtutū dño deseruitis ⁊ fructus vberes q ex vestris laborib⁹ in ecclia vniuersali diuina grā cooperāte pueniunt nos inducūt vt illa vobis fauorabiliter ꝯcedam⁹ p q̃ ab impedimētoꝝ obstaculis liberati fructificar̄ liberius in eadē ecclesia valeatis. Sane ex parte vestra fuit ꝓpositū corā nobis q̄ nonnulli ministri custodes guardiani ⁊ frēs vestri ordinis in receptionib⁹ domoꝝ ⁊ locoꝝ eiusdē ordinis cū platis ⁊ clericis ecclesiaꝝ in quaꝝ territorio domus ⁊ loca p̄dicta ꝯsistunt fine tua filij gñalis ⁊ alicuius p̄decessoꝝ tuoꝝ ac gñalis capl̄i ordinis p̄dicti licētia ⁊ assensu cōpositiones ⁊ pacta varia in p̄iudiciū indulgētiaꝝ ⁊ p̄uilegioꝝ apostolice sedis eidē ordini ꝯcessoꝝ inire temere p̄sumpserint cū id eis nec ex auctē cōpeteret nec ex speciali esset ꝯcessione cōmissū: nec a te siue a tuis p̄decessorib⁹ p̄fate gñalis vel ab eoꝝ capitulis fuerūt cōpositiones ⁊ pacta huiusmodi acceptata. Quare nobis hūiliter supplicastis vt q̄ ex ꝯuentionib⁹ ⁊ pactis eisdē p̄sumptis taliter in his q̃ ordini p̄fato tā ex apostolice sedis p̄uilegijs ac idulgētijs q̄ a iure cōmuni ꝯcessa esse noscunt̄ nimiū derogeť proui dere sup hoc paterna solicitudine curaremus. Nos itaq̄ volentes sup hoc de aplica benignitate puidere p̄sentiū tenore decernimus q̄ ex ꝯuentionib⁹ ⁊ pactis talibus ⁊ taliter initis in his q̃ ipsi ordini vel personis aut locis eiusdē siue de iure cōi competant siue p priuilegia vel indulgentias sint ꝯcessa eidem ordini locis domibus vel psonis preiudiciū nullū fiat sed cōpositionib⁹ ⁊ pactis ipsis dūmodo nec a te memorate gñalis nec a p̄decessoꝝ tuoꝝ aliquo: vel dicto capitulo acceptata fuerint nequaq̄ obstantib⁹ ⁊ iam ipsius ordinis domibus psonis ⁊ locis q̄ his cū q̄bus eedem cōpositiones ⁊ pacta sunt inita ius p̄stinū absq̄ alicuius ipedimenti obesse integrū ꝯseruet. Nulli ergo ⁊c. nostre concessionis infringere vel ⁊c. Datum Rome apud sanctam sabinā quarto idus Februarij Pōtificatus nostri anno primo.

¶ Inno. papa. iiij. Q̄ nemo deferat bitū frm̄ minoꝝ neq̄ ei similē nisi fuerit eiusdē ordinis.

i **Innocentius** eps̄ seruus seruoꝝ dei Venerabilib⁹ fribus archiepiscopis ⁊ epis p̄sentes litteras inspecturis Salutē ⁊ apostolicā benedictionē. Q: confusio habitus sepe ꝯfusionem inducit ordinum ⁊ ēt animoꝝ auctoritate apostolica districte duxim⁹ inhibēdū vt nulli siue sit in religionis ordie siue extra ordinem ꝯstitutus habitū dilectoꝝ filioꝝ fratrū minoꝝ aut ita ꝯsimilem q̄ pp eum frater minor credi possit deferri liceat absq̄ mādato sedis apostolice spāli. Volumus ergo ⁊ fraternitati vestre p aplica scripta mādamus q̄tinus singuli vestrū in suis ciuitatibus ⁊ diocesibus illos q p̄fatum habitum vel p̄dicto modo ꝯsimilem ꝯtra inhibitionē nostrā deferre p̄sumpserint ad deponendum ipsum cū ab ipsis fribus fuerint requisiti monitione p̄missa sublationis obstaculo cōpellatis. Datū Laterani tertio kalē decēbris. Pōtificat⁹ nr̄i anno primo.

¶ Innocentius. iiij. Q̄ fratres nō pnt̄ ꝯueniri ab aliquo nisi facta mentione huius bulle.

i **Innocentius** eps̄ seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs gñali ministro ⁊ vniuersis fribus ordinis frm̄ minorum Salutē ⁊ apostolicam benedictionem. Cū iam per ei⁹ grām quique mundus abhominar̄ assumit nostri ordinis titulus adeo sit insignis q̄ vix credit̄ ab his qui cōtra vos litteras impetrāt sine malitia subticeri nos ⁊ illoꝝ fraudib⁹ obuiare v̄raq̄ innocētiā fauorabiliter ꝯfouere volentes auctē p̄ntium vobis indulgem⁹ vt nequeatis p lrās apostolicas ꝯueniri q̃ de hac indulgētia ⁊ vestro ordie mentionē nō fecerit. Nulli ergo omnino hoīuꝫ liceat hāc paginā nr̄e ꝯcessiōis ⁊ indulti infringere vel ei ⁊c. Si quis autem ⁊c. Datum Laterani vndecimo kalē decembris. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Contra magistros p saltū promotos Martinus papa quintus.

m **Martinus** eps̄ seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuaꝫ rei memoriā. Cū valde periculosū sit aīa

bus christi fideliũ: vt in sacra theologia ad magisterij gradu3 indigni promoueant quo3 erroribus scandala et nõnunq̃ hereses pullulãt. Nos prout pastorale offim regrit paterno studio circa reformationẽ psonarum ipsarum intendentes ne ignorãtia diuinarum scripturarũ religioni christiane dãnum pariat partes apostolice solicitudinis adhibemus. Relatione si quidem nõnullarum fide dignaru3 psonarum ipsarũ ad nostram notitiam puenit q̃ nõnulli fratres ordinis minor in varijs mũdi partib⁹ cõmorantes tracti ambitio ne regularẽ disciplinam eiusdem ordinis ptẽnentes anteq̃ cursu3 studij artiu3 liberaliũ: et in facultate theologie per apostolicas necnõ generales et puinciales cõstitutiones ac regularia prefati ordinis instituta diffinitũ debite pfecerint: et alias gradum et honorẽ magisterij in eadẽ facultate obtinẽdu3 idonei fuerit in facultate pdicta gradu3 et honorẽ hmõi impẽdi magralia insignia sibi pferri pcurarunt hactenus put et de pñti pcurãt. Nos igit ne ipeditor ambitio xpiane fidei detrimẽtũ afferat oportune puidere volẽtes vniuersis et singulis cãcellarijs: rectorib⁹: decanis: magistris: doctoribus studio3: ac vniuersitatibus eo3ũdem vbicunq̃ consistentium in virtute sancte obedientie tenore presentium districte precipiendo mandamus: ne deinceps predictis fratribus ac eo3u3 alteri nisi cursum per constitutiones et instituta huiusmodi et vt premittitur prefixum perfecerint: et alias ad dictu3 obtinẽdum idonei existant gradum et honorẽ et insignia predicta cõferre quomodolibet presumant. Decernentes et eadem auctoritate statuentes: q̃ quilibet ex magistris aut doctoribus qui alias q̃3 vt premittitur gradum honorem et insignia huiusmodi fratribus ipsis aut ipsoru3 alicui ipendere presumpserint gradu et honore magisterij careat: ac a lecturis et alijs actib⁹ gratijsq̃ magrãlibus ipso facto sit ppetuo puatus necnõ ad gradum honorẽ et insignia pdicta de cetero p eum assumẽdis gratijs magistralibus actibusq̃ legitimis sit ipso facto puatus et omnino inhabilis existat. Uolumus insuper vt eidem penis subiectus sit quicũq̃ preter rigore3 huiusmodi gradum et insignia predicta suscipere presumpserit. Uolumus autem q̃ si aliqui ex ipsis frib⁹ baccalariatum pro hmõi gradu magisterij pseq̃ndo ptra pstitutiones et instituta pdicta fuerint adepti et illi⁹ pretextu libros sententia3 publice et actualiter legãt: a lectura hmõi sub eadẽ pena penitus et omnio cessent alias ab eo3 superioribus penis grauiorib⁹ p censuram ecclesiasticã arceant. Nõ obstãtib⁹ q̃buscũq̃ exemptionib⁹ priuilegijs et indultis ac lrĩs apostolicis gñalibus vel spãlibus vniuersitatibus aut singularib⁹ psonis eorumdẽ et frib⁹ pdictis seu eo3 alicui cõmuniter vel diuisim p nos aut pdecessores nros a sede aplica quomodolibet pcessis et si de eis ac eo3 totis tenorib⁹ de vbo ad vbum spãlis in his litteris mentio esset facienda. Que quoad hoc eis aut alicui eo3 suffragari nolumus ceterisq̃ ptrarijs q̃buscunq̃. Et ne ignorãtia huius nostre voluntatis et decreti littere hmõi effectũ minime cõsequant. Uniuersis et singulis prouicialib⁹ mĩstris sub pena priuationis suo3 officio3 quã ipso facto si sec⁹ fecerint incurrere volum⁹ ha3 serie precipim⁹ et mandamus vt in earum prouincijs dictaru3 litterarum publicationem et earum executionem debitis temporibus efficiant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nro3 mandati cõstitutionis statuti et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem etc. Datu3 Rome apud sanctos apostolos decimo kalendas februarij. Pontificatus nostri anno. xij. Cincius Ja. de arminio.

¶ Alia ad idem videlicet contra magistros p saltum promotos Eugenius quartus.

Eugenius seruus seruo3 dei. Ad perpetuam rei memoriam Romani pontificis prouidentia circunspecta nõnunq̃ per predecessores suos ordinata statuta atq̃ decreta mutat et variat modificat et restringit prout personaru3 rerum et temporum qualitate pensata conspicit in domino salubriter expedire. Dudũ siquidem felicis recordationis Martinus papa quintus predecessor noster volens corrigere abusu3 quem factum fuisse et fieri continuo intelligebat in ordine fratrum minorum circa promotiones ad gradum magisterij in theologia de psonis que ad dicti magisterij gradum promoueri consueuerant sine debito cursu et lectura sententiarum in vniuersitatibus approbatis p suas litteras statuit et decreuit vt tales eodem

modo

modo promoti minime gaudere possent bene/
ficijs honoribus gratijs priuilegijs exemptio/
nibus indulgētijs taꝫ in dicto ordine ꝙꝫ extra
magistris in theologia: apostolica vel quauis
alia auc̃te concessis nec pro magistris haberen
tur put in ipsis litteris plenius ꝯtinet. Quaꝝ
tenor sequit in hac forma. ¶ Martinus eps
seruus seruoꝝ dei. Ad futuram rei memoriam.
Cū in humanis scientijs q̃ ad vsum vite tpa/
lis inuente sunt nemini doctoratus auc̃tas tri
buenda sit nisi his qui p studiorum exercitia ⁊
cursus debitos processerūt hoc in sacra theolo
gia que fruitionem dei ⁊ vite eterne beatitudi
nem querit multo diligentius est seruandū qꝛ
lꝫ commissus error in illis nō nocet corpori in
hac tñ vita summe periculosus est anime pro
cuius salute est ante oīa laborandum. Sane nu
per fide digna relatione multoꝝ ad nostrā no/
titiam deductū ꝙ in ordine minoꝝ quem iter
ceteros religiosos ordies paterna charitate cō
plectimur: reperiuntur ꝙꝫ plurimi ad graduꝫ
magisterij promoti tēporib⁹ retroactis sine de/
bito cursu ⁊ lectura sententiaꝝ in vniuersitati/
bus approbatis ſm ꝙ fieri opꝫ iuxta formā in
talibus seruari consuetam ⁊ instituta ipsius or
dinis ⁊ studij theologie qḋ periculosuꝫ est ani/
mabus fidelium ⁊ inde eorum dicto ordini in
quo antiquitus notabiliter viguit semp theo·
logie scientia propter singularem curam ⁊ dili
gentiam adhibēdam in suis fratribus ad ma/
gisterium promouendis. Volentes igitur sup
his salubriter puidere errata corrigere ⁊ scan/
dalis obuiare que sequi possent ex iperitia nō/
nullorum taliter promotorum tenore presentiū
auctoritate apostolica decernimus ꝙ quicūqꝫ
reperientur de presenti ⁊ in futurum reperien
tur in dicto ordine minorum promoti ad ma/
gisterij gradum in theologia extra vniuersita/
tes ab ipo ordini per generalia capitula ad hoc
specialiter electas ⁊ absqꝫ eo ꝙ ante pfecerint
debitos cursus suos sententias legerint in vni
uersitatibus approbatis actus legitimos ⁊ ce/
tera exercitia scholastica fecerint put legere ⁊
facere tenentur de consuetudine vel de iure in
huiusmodi scientia rite magistrādi minime de
cetero gaudere possint beneficijs: officijs: ho/
noribus: gratijs: priuilegijs: exemptionibus:
indulgentijs: tam in dicto ordine ꝙꝫ extra ma/
gistris in theologia apostolica vel alia quauis
auc̃te concessis ⁊ quibus magistri hmōi vti ⁊
gaudere ꝯsueuerunt ⁊ insuper ꝙ predicti pmo
ti nō seruatis modis debitis vt premittitur nō
habeantur nec reputentur pro magrīs theolo
gie nec se p talibus gerere ⁊ nominare presu/
mant. Mandantes dilectis filijs generali ⁊ p/
uincialibus ministris custodib⁹ guardianis ⁊
eoꝝ vices gerentibus gñalibus quoqꝫ ⁊ puin/
cialibus capitulis ac officialib⁹ quibuscūqꝫ or/
dinis memorati sub pena excōmunicatōis: qte
nus has nr̃as litteras ꝙꝫtum vnumcūqꝫ con/
cernent obseruent ⁊ faciant inuiolabiliter ob/
seruari. Constitutionibus ac litteris apostoli/
cis aliquib⁹ forte generaliter vel specialiter sub
quacūqꝫ verborum forma ꝯcessis ⁊ alijs in cō/
trarium facientibus non obstantibus qbuscū/
qꝫ. Nulli ergo oino hoīum liceat hāc paginaꝫ
nr̃oꝝ mandati ⁊ ꝯstitutionis infringere vel ei
ausu temerario contraire. Si qs aūt hoc atten
tare p̄sumpserit indignationeꝫ oipotentes dei
⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli apostoloꝝ ei⁹ se noue
rit incursuꝝ. Datum Rome apud scōs aplos
kalēdis decembris. Pōtificat⁹ nr̃i anno nono.
¶ Cū auteꝫ postmodū ad nostram noticiam
sit deductū multos errores diuisiones rixas ⁊
scādala in dicto ordine pp has lr̃as exoriri ma/
xime pp pmotos anꝙꝫ lr̃e cum decreto hmōi
emanassent. Nos cupiētes predictis scandalis
obuiare ⁊ ipsū ordinē in pace ⁊ tranqlitate pa/
ternis affectib⁹ ꝯseruare ad hoc ēt dilectorum
filioꝝ gñalis mīstri ⁊ pcuratoris dicti ordinis
supplicatiōib⁹ iclinati volum⁹ ⁊ pñtiū tenore
aplīca auc̃te decernim⁹ ꝙ hmōi p̄decessoris lit
tere ad eos q ante ipsaꝝ litterarum datam ad
magisteriū pmoti fuerint minime se extēdant.
Quib⁹ ꝙꝫtū ad ipsos dumtaxat ptinet deroga
m⁹ ⁊ nulli⁹ volum⁹ esse roboris vel momenti.
Verumtñ si q ex ipsis indigne pmoti fuerint
post ⁊ ꝯ alias lr̃as p̄decessoris eiusdē q̃ de pmo
uēdis ad magisteriū faciūt mētioneꝫ ipsaꝝ lit/
teraꝝ quas in suo robore volum⁹ in oībus per/
manere decreto ⁊ pene subiaceant. Ad ceteros
autem promotos post ipsarum litterarum da/
tam que tamen de promotis loquūtur ⁊ presen
tibus sunt inserte easdē litteras volumus iuio/
labiliter obseruari quas ꝙꝫtum ad eos pertinet
auctoritate simili ꝯfirmam⁹. Cōstitutionibus

p̄uiliegijs indulgẽtijs ac litteris apl'icis aliq/ bus vel alicui gñaliter vel spẽaliter sub quacũqz ṽboꝝ forma ꝯcessis ẽt si de illis in p̄ntibus e ẽet mentio spẽalis facienda ⁊ alijs in ꝯtrariũ facien tibus nõ obstantib⁹ qbuscunqz. Nulli ergo ol no hoīnum liceat hãc paginã nr̃e voluntatis ꝯstitutionis derogationis ⁊ ꝯfirmationis īfrin gere vel ei ausu temerario ꝯire. Si qs aũt ⁊c. Datũ Rome apud scm̃ Petrum. Anno incar natiõis dñice. M. cccc.xxxij. kal. apul. Põtifi/ cat⁹ n̄ri ãno secũdo a delufchis Ja. de aremino.

¶ Innocenti⁹ quartus. Qꝫ ministri ꝓuincia/ les p̄nt instituere ꝓcuratores ⁊ sindicos pape q auc̃te pape res fratribus ꝯcessas possint ven dere ⁊ commutare.

i **Innocentius** episcopus seruus ser/ uoꝝ dei. Dilectis filijs gñali ⁊ ꝓuin/ ciali b⁹ mistris frm̃ minoꝝ. Salutẽ ⁊ apostoli/ cam bñdictionẽ. Quãto studiosius diuine con templationi vacatis dño famulãdo tãto quieti vestre libert⁹ prouidem⁹ ne pedes quos lauis/ se videmini affectu ⁊ effectu oĩa relinquẽdo co/ gamini (qđ absit) iteꝝ inquinare. Cũ.n. sicut le cta nobis petitio vestra ꝯtinebat de reb⁹ oĩb⁹ ordini vestro ꝯcessis vel in posteꝝ ꝯcedẽdis p vos ipsos put exigit frequẽter necessitas iuxta vestri ordinis istituta disponere nequeatis nec velitis pro ꝯstitutionũ vestraꝝ puritate ⁊ cõ/ sciẽtia ꝯstãter seruãda ne vobis odiosa vagãdi tribuat materia si oporteat vos semp in hoc ad sedẽ apostolicã ad quã rerũ ipsaꝝ spectat ꝓpe/ tas hẽre recursum. Nos quieti dicti ordinis ⁊ necẽtatib⁹ vestris paterna volẽtes solicitudine ꝓuidere p̄nti vobis auc̃te ꝯcedimus: quaten⁹ vt singulis vestrũ liceat in prouincijs eis com missis p se vel p alios frẽs suos qbus id duxe/ rint cõmittendũ ꝯstituere aliquos viros ido/ neos deũ timẽtes q pro locoꝝ indigẽtia singu/ loꝝ res hmõi tã ꝯcessas qȝ ẽt ꝯcedendas auc̃te nostra petere: vẽdere: ⁊ cõmutare: alienare: tra ctare: expẽdere: pmutare: ⁊ in frm̃ vsum ꝯuer/ tere valeat: qꝙꝫ vobis liceat eosdẽ viros sic cõ stitutos remouere aliosqꝫ ad illa exeqnda sine difficultate qualibet subrogare quotiens vide bitur oportunum. Nulli ergo omnino homi/ nuȝ liceat hanc paginam nostre ꝯcessionis in/ fringe: e vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis autem ⁊c. Datum Rome tertio decimo kalen das septembris. Põtificat⁹ nostri anno tertio.

¶ Nicolaus quartus ꝯcedit ⁊ declarat facul/ tatẽ mistris ⁊ custodib⁹ nominãdi ꝓcuratores ⁊ sindicos pape ⁊ ecclesie romane pro singulo/ rum indigentia locorum.

n **Icolaus** eps̄ seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs ge nerali ⁊ ꝓuincialibus ministris ac cu/ stodibus vniuersis ordinis frm̃ minoꝝ. Salu/ tem ⁊ aplicam benedictionẽ. Religionis fauor sub qua ṽtutũ dño deseruitis ⁊ fructus vbe/ res q ex vestris laboribus in ecclesia vniuersali diuina gratia cooperante ꝓueniunt nos indu cunt vt illa vobis fauorabiliter ꝯcedamus per quem vestri ordinis pura obseruantia in sui vi gore seruet. Dictiqꝫ ordinis ꝓfessores q p nul la re tpali p̄nt l inditio experiri exclusis qbus/ libet solicitudinib⁹ liberius ⁊ quietius diuinis vacẽt obsequijs ⁊ officijs ac offerentiũ donan tium ⁊ ꝯcedentiũ aut in vltima volũtate relin quentium ordini p̄dicto vel si ibus eiusdẽ ordi nis aliqđ pp deũ pia intentio nõ fraudet ac il/ loꝝ q pp deum ad ipsos reuerentiã nõ haben/ tes eos presumunt in psonis vel rebus indebi/ te molestare audatia refrenet. Ea pp nos solici tudini qua p̄dictus ordo pro suis necẽtatibus (quotiens ingrueret necessitas vł vtilitas sua/ deret) recurrere ad romanã ecclesiã cogeretur ad quã olum rerum mobiliũ ⁊ imobiliũ qbus frẽs ipsi vti p̄nt ius: proprietas: ⁊ dñium nullo medio spectat pensata incõmoditate seu diffi/ cultate q̄ per hoc ingeri posset fribus supradi/ c̃tis benignius indulgẽtes. Volẽtes quoqꝫ he redũ ⁊ executoꝝ negligentijs ⁊ molestatoꝝ ip soꝝ frm̃ insolentijs obuiare vt frẽs ꝫm modos licitos ⁊ ꝯgruos ipsi ordini relictis sibi in testa mẽtis ⁊ elemosynis nõ fraudẽt eisqꝫ đ iniuria/ tionib⁹ ipsis exhibeat iustitie cõplementuȝ ac sperantes qȝ his q̄ p statu pspero dictoꝝ frm̃ ⁊ ordines augenda fuerint p nos eo salubrius ⁊ vtilius ꝯsulet quo maiori fueritis in hac par te auc̃te muniti discretioni vestre de qua plenã in dño fiduciã obtinemus spẽales psonas q̄ nõ sint de ipso ordie nominandi pro locoꝝ ⁊ frm̃ indigẽtia ⁊ singuloꝝ quas psonas per vos talĩ ter nominatas in his administrationeȝ legiti/ mam gñalem ⁊ liberã gerere ⁊ ipsos veros ad/ ministratores

ministratores z legitimos procuratores icono/ mos syndicos z actores eē de plenitudine ptā/ tis pñtium auctē ɔstituendo decernim⁹: q res ipsas z ipsaꝝ reꝝ pcium z pdictas elemosynas noie ipsi⁹ ecclesie recipiāt p eosdē in frm ipsoꝝ vtilitates put eis licȝ ex rr̄a vel ex declaratiōe rr̄e ɔuertēda: sicut z qñ a te fili gnālis z singu/ lis alijs vrm in puincia vel custodia sibi decre tā vel ab eisdē frib⁹ de assensu vestro extiterint regsiti: ac eedem psone petēdi exigēdi recipien di alienādi pdicta trāsigēdi quoqꝫ z pacīscēdi: ɔueniendi: ipetrādi lr̄es aplicas vel alias iusti tiam vel grām ɔcernētes. In iudices z loco cō uemēdi: z recusādi: cōpromittēdi: z remittē/ di: refutādi: qtatiōes faciēdi: agēdi: defendēdi: ac in aias eoꝝ de calūnia z vitate dicēda iuran di z cuiuslȝ alteri⁹ gñis iuramētū pstādi snīaȝ seu snīas diffinitiuas: seu iterlocutorias audiē/ di. Necnon appellandi appellationis seu appel lationum causas psequendi cum illis z contra illos q huiusmodi res mobiles vel imobiles: aut pcium eaꝝ vel relictas elemosynas frib⁹ in testamētis occuparēt vel violēter auferrēt: siue ɔtra volūtatē frm̄ quolȝ detinerēt seu ipsis in psonis vel reb⁹ aliquas iniurias irrogarēt. Et gnālr in oib⁹ causis p reb⁹ z locis hmōi ad ip/ sam ecclesiā spectantib⁹ ipsoꝝ frm̄ vsui ɔcessis. Necnō pro pdictis iniurijs z violētijs imuni tatib⁹ z libertatib⁹ ac iurib⁹ z puilegijs eorūdeȝ siue cuiuslȝ satisdatiōis z cautionis onere ple/ nam liberā gnālem auctem aplicam in iudicio z extra iudiciū ptātem reuocādi quoqꝫ psonas easdē z eaꝝ quālibet: ac alis eis subrogandi vel noiandi p supradictū modū noiatiōis quotiēs opportunū fuerit q eandē in pdictis vel filem hēant ptātem plenā vel liberā ɔcedim⁹ aucte pñtiū facultatē. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā nr̄e ɔcessiōis vel ɔstōnis ifringe/ re z c. Si qs aūt z c. Datum apud vrbem vete/ rem. x. kal. septēbris. Pōtificat⁹ nr̄i ãno tertio.

¶ Alia ad idē v3. Marti. iiij. vbi ēt declarat z determiat facultatē ɔcessaȝ vr ordinatā mistris z custodib⁹ noiandi pcuratores z syndicos si/ ue admistratores pape z eccl'ie ro. p singuloꝝ idigētia locoꝝ. Nec hr̄ i ɔuēto Rothomageñ.

Martinus epūs seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs Ge/ nerali z puicialib⁹ mistris ac custodib⁹ vniuersis ordis frm̄ minoꝝ. Salutē z aplicam bñdictionem. Exultātes in dño q sacri vestri ordis pfessores in dei bñplacitis ɔformari prō/ ptitudine deuotiōis z opis illius studēt imita/ ri vestigia ei⁹ vias custodire q descēdēs a patre luminū z serui formā accipiens se in laudis sa/ crificiū placabilē hostiā imolauit: cogitare idu cimur honesta remedia qbus dicti ordis pura obseruantia in suivigore seruet: ijdēqꝫ frēs q pro nulla re tpali pñt in iudicio expiri exclusis q/ buslibȝ solicitudinib⁹ liberi⁹ z qetius diuinis va/ cēt obsequijs z offerētiuȝ: donātiuȝ: ɔcedētiū: aut in vltima volūtate relinquētium ordini p/ dicto vel frib⁹ eiusdē ordis aliqd pp deum pia intētio non fraudet: sicqꝫ nos solicitudini quā pdict⁹ ordo p suis necitatib⁹ quotiens igrueret necitas vel vtilitas suaderet recurrere ad ro. ecclesiā cogeret ad quā oium rerum mobiliuȝ z imobilium qbus frēs vti pñt ius ppᵉetas z dñiū nullo medio spectat pēsata icōmoditate vel difficultate potius que p hoc ingeri posset fribus supradictis benigne indulgētes volen/ tes quoqꝫ heredum z executorum negligētijs obuiare: vt frēs bm modos licitos z congruos ipsi ordini relictis sibi in testamētis elemosynis nō fraudent ac sperātes q bis q p statu pspe/ ro dicti ordis agēda fuerit p vos eo salubrius z vtilius ɔsulet quo maiori fueritis in hac parte aucte muniti. Discretioni vr̄e de qua plenam in dño fiduciā obtinem⁹ psonas spāles que nō sint de ipso ordie noiandi p locoꝝ idigētia sin/ guloꝝ quas psonas p vos talr noiatas in his admistrationē legitimā gnālem z liberalē ge/ rere z ipsos veros z legitimos admistratores iconomos syndicos z actores eē de plenitudi ne ptātis pñtiuȝ auctē ɔstituendo decernim⁹ z q res ipsas z reꝝ pdictaꝝ pcium z dictas ele/ mosynas noie ipsi⁹ ecclesie recipiant p eosdē in frm̄ ipsoꝝ vtilitates put eis licȝ ex rr̄a z decla/ ratione rr̄e ɔuertēdas: sicut z qñ a te fili gnālis vel singulis alijs vestrū in puicia vel custodia sibi decreta vel ab eisdeȝ frib⁹ de assensu vestro extiterint regsiti ab eedem psone petēdi exigē/ di recipiēdi alienādi pdicta trāsigēdi quoqꝫ z pacīscēdi: ɔueniendi: cōpromittēdi: remitten/ di: refutādi: qtationē faciēdi: agēdi: defendēdi: ac in aias eoꝝ de calūnia z veritate dicēda iu rādi z cuiuslȝ alterius iuramētū pstādi: cuȝ il/

lis et contra illos qui huiusmodi res mobiles et inmobiles: aut pecuniam eorum vel relictas elemosynas fratribus in testamento occuparent vel violenter auferrent sive qui ultra voluntatem fratrum quomodolibet detinerent. Et generaliter in omnibus causis pro rebus et locis huiusmodi ad ipsam ecclesiam spectantibus ipsorum fratrum usui concessis: necnon pro imunitatibus libertatibus et iuribus ac privilegiis eorundem sine cuiuslibet satisdationis et cautionis onere plenam et generalem et liberam habeant auctoritate apostolica in iudicio et extra iudicium potestatem revocandi quoque personas easdem: et earum qualibet ac alias eis subrogandi vel nolandi per supradictum modum notationis quotiens oportunum fuerit quod eandem in predictis vel similem habeant potestatem plenam et liberam concedimus auctoritate presentium facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc etc. Datum apud Urbem veterem. xv. kal. Februarij. Pontificatus nostri anno .ij.

¶ Alexander quartus quod parochiales presbyteri non impediant populum venire ad loca fratrum et alia similia. Hec habentur Rothomagensis.

Alexander episcopus servus servorum dei. Venerabilibus fratribus universis archiepiscopis et episcopis ac dilectis filiis abbatibus prioribus decanis et aliis ecclesiarum prelatis et ceteris personis ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus cuiuscunque ordinis vel professionis existant. Salutem et apostolicam benedictionem. Nec insolitum est nec novum ut ea que per occupationem vel festinantiam fiunt pro eo quod congrue deliberationis limina pretereunt in propensioris deliberationis reducantur examen. ut rectiora et elimatiora per attentionem pleniorie discussionis emineant. Sane quadam ab apostolica sede tempore felicis recordationis Innocentij pape quarti predecessoris nostri littere processerunt in quibus ipse universis religiosis cuiuscunque professionis vel ordinis districte in virtute obedientie iniungebat ut parochianos alienos in diebus dominicis et festivis non reciperent de cetero in suis ecclesijs vel oratorijs temere ad divina nec ipsos ullatenus ad penitentiam admitterent sine suorum licentia sacerdotum nec eis ullatenus in suis predicarent ecclesijs ante missarum solemnia: pro quibus audiendis prima diei parte ijdem parochiani consueverunt et debent in suis ecclesijs convenire nec sermones etiam solennes facerent illa hora sed nec ad predicandum solenniter ad parochias alienas accederent nisi essent ab eorum sacerdotibus invitati: vel saltem nisi se ad id humiliter peterent et obtinerent admitti: nec ea die qua diocesanus episcopus vel alius loco eius predicaret solenniter maxime in ecclesia cathedrali aliquis ipsorum in eadem civitate vel loco presumeret predicare. Si vero in casu licito parochianum alterius in suis ecclesijs recipere ad sepulturam contingeret omnium que obtentu consequuntur huius sepulture portionem canonicam etiam non requisiti infra octo dies a tempore receptionis eorum episcopo vel sacerdoti de cuius parochia mortuus esset assumptus exhibere curarent. Si autem aliquis religiosorum huius precepti transgressor contra predicta vel aliquod predictorum venire presumeret preter inobedientie vitium excommunicationis sententiam quam incurrere voluit ipso facto gradus sui periculo subiaceret. Et nihilominus a diocesano ad premissa universa et singula observanda per censuram ecclesiasticam appellatione remota districtius cogeretur. Verum quia super premissis litteris cogitare attentius et studiosius deliberare proponimus pacis commodum et quietis solatium ecclesijs et personis ecclesiasticis potissime cupientes prefatas litteras et si que alie super predictis vel eorum aliquo contra prefatos religiosos vel alios ex ipsis generaliter vel specialiter contra formam communem et solitam processere ac mandata seu precepta facta in eis vel earum auctoritate duximus penitus revocanda. Ideo universitati vestre per apostolica scripta mandamus: quatenus propter huiusmodi literas vel occasione mandatorum seu preceptorum: aut finis que continent nihil prorsus agatis cum nullam deinceps efficaciam habeant vel vigorem. Datum Neapoli. xij. kalendas Januarij. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Alexander quartus concedit quod pueri sive famuli servitijs fratrum deputati atque negociorum suorum procuratores et operarij non ligentur censuris possuntque audire divina tempore interdicti.

Alexander episcopus servus servorum dei. Dilectis filijs generali ministro et universis fratribus ordinis minorum fratrum. Salutem et apostolicam benedictionem. Ut in vestris domibus fovientes in ministerijs oportunis ob vestri gratiam quam apud sedem apostolicam

sedule deuotionis vestre obsequia pmerent nře grē inanes nō reddant imunes. Nos vřē deuotionis pcibus iclinati qꝫ si qñ in psonas vř ter/ ras in qbus residetis excōicationis seu irerdi/ cti sniam ptigerit pmulgati: pueri vestris sui/ tijs deputati negociorum quoqꝫ pcuratores ꝛ opariȷ q in vřis locis eoꝝ opibus psonalr ꝯsti tuti ĩstiterint hmōi sentētijs obnoxijs nullate/ nus habeant. Ibiqꝫ possint audire diuina iux/ ta formā q in locis ipsis in eo casu a sede aplica est ꝯcessa nisi eisdem cām dederint vel excōica ti spāliter seu irerdici ꝯtingat eosdez auctē vo/ bis pñtium idulgemus. Nulli ergo oino ho minũ liceat hanc paginā nře ꝯcessionis ꝛ grē infringere vel ei ausu ꝛc. Si qs aũt ꝛc. Datuz anaie qnto kal. Julij. Pontifi. nři ãno pmo.

¶ Clemens. iiij. qꝫ infringētes seu violātes lo ca friũ minoꝝ sunt excōicati. Hec hñr sub au/ ctentico in conuentu Rothomageñ.

c Clemens epũs seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs gñali ꝛ vniuersis mĩstris guardianis: ac fribus de ordine friũ minoꝝ. Salutē ꝛ aplĩ/ cam bñdictionem. In qbusdā locis aliqñ put accepi psecutiões ꝛ angustias sustinetis vt vix sit vobis posse qꝫ ibidem pditori olum valeatis put cupitis deuotũ ipendere famulatũ. Hinc est qꝫ nos vestre pueidere getī ꝛ malignoꝝ ma/ litijs obuiare volētes vt nullus de cetero eccle sias: aut loca vestra ausu temerario psumat in/ fringere aut in illis violētiam dānabilem exer/ cere auctē pñtiuz inhibem⁹. Illi vo q diuini nois postposito timore secus facere psumpserit ipso facto snlam excōicationis incurrãt. A qua nō possint absolui nisi p sedē aplicam vel p cō/ seruatores ab ea vobis aut eidē ordini deputa/ tos. Nulli ergo oino hõium liceat hãc paginā nostre inhibitionis ĩfringere vel ei ausu teme/ rario ꝯtraire. Si quis ꝛc. Datũ Perusij ter/ tio kal. Julij. Pontificatus nři anno primo.

¶ Hono. iiij. allegat idultũ fuisse a sede aplica vt frēs a ppřis vocati vbiqꝫ ecclias ꝛ loca pro vsu recipe ꝛ edificarī possent ꝯcedēs vt ĩfra ꝛc.

h Honorius epũs suus seruoꝝ dei. Dilectis filijs gñali mĩstro ꝛ frib⁹ ord. minoꝝ. Salu tē ꝛ aplicā bñdi. Ex pte vřa fuit ppositũ corã nobis qꝫ licz vobis p spālia puilegia sedis apl/ ce sit indultũ vt ad ciuitates vel villas vbi reli giose ac honeste cōmorari possitis a pplis euo/ cati accedere ibiqꝫ p vřis vsib⁹ edificia ꝛ eccle/ sias siue oratoria ꝯstruere valeatis: diocesani tñ locoꝝ in ecclesijs seu oratorijs q de nouo vultis ꝯstruere pmariuz lapidē ponere ꝛ ꝯstructa cō secrare ac cimiteria vobis iuxta ecclias vel ora toria pdicta bñdicere denegãt p sue libito vo/ lũtatis. Aliq vo diocesanoꝝ ipsoꝝ cũ ad eccle/ sias ꝛ loca vřa p pmissis exequēdis pp euen/ tionē ꝛ psonaꝝ multitudinē quas secũ ducunt grauãt vos non modicũ in expēsis. Quare no bis humilr supplicastis vt puidere vobis sup hec pñna solicitudine dignaremur. Nos itaqꝫ vřis supplicationib⁹ inclinati deuotioni vestre auctē pñtiuz idulgemus vt si diocesani pdict i a vobis humilr reqsiti hmōi lapidem in pdi/ ctis ecclesijs vel oratorijs ponere ac ecclias vel oratoria pdicta: ac etiã altaria vestra cōsecrare cimiteria bñdicere negauerint vel id facē vltra qtuor mēses distulerint vos p quoscũqꝫ volue ritis epos grãz ꝛ cōmunitionē aplice sedis hñ/ tes pmissa recipe libere valeatis. Nulli q oino hoium liceat hãc paginā nře ꝯcessionis ꝛ vo/ luntatis ĩfringre vel ei ausu temerario ꝯire. Si quis aũt ꝛc. Datuz Rome apud sanctã Sabi/ nam. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Gregorius. ix. mandat oibus ecclesiaꝝ pla/ tis vt benigne recipiãt frēs ad diña celebrãda ꝛ ad pdicãdũ ꝛ vt eos suis pplis recōmēdent ꝛ in suis necītatib⁹ liberalr assistant nec impe/ diant eis ꝯfiteri volentes etiã qꝫ illos frēs qui ad questus pecuniaꝝ se conuertent tanqꝫ falsa rios capiant ꝛ condemnent ꝛc.

g Gregorius epũs ꝛc. Venera/ bilib⁹ frib⁹ archi epis ꝛ epis ac dilectis filijs: abbatibus priorib⁹: decanis: archidiaconis: plebanis: ar/ chipsbris ꝛ alijs eccliaꝝ platis ad quos lře iste puenerint. Sal. ꝛ apo. bñd. Qm abũdauit iniq/ tas ꝛ refrigiuit charitas plimoꝝ sacrũ ordinez dilectoꝝ filioꝝ friũ mi. dñs suscitauit q nō que sua sꝫ q sunt xpi qrētes tã ꝯ psugãdas hereses qꝫ ꝯtra pestes alias mortiferas extirpandas se dedicarũt etiã euãgelizationi vbi dei in abdica tione voluntarie paupertatis. Nos igitur san/ ctum eorum propositum ꝛ necessarium mini/ steriũ fauore beniuolo psequentes vniuersita/

ti vestre affectuose duximus cōmendādos cha ritatē vrām rogātes ꝛ exhortātes in dño: ac p aplica vobis scripta mādantes: quatenus dilectos filios frēs ordis memorati pro reuerentia dina ꝛ nra ad offm̄ pdicādi ad qd sunt ex pfessione sui ordis deputati benigne recipe ꝓcuretis: ac populos vobis cōmissos: vt ex ore ipoꝝ verbi dei semen deuote suscipiāt. Admonētes vt eis ēt in suis necitatibus liberalr assistatis. Nec ipediatis quominus illi q ad predicationē eoꝝ accesserint: tunc eoꝝ sacerdotibus valeant pctā ꝯfiteri: quatenus ad pdicta suscipiēda vrīs exhortationibꝰ prepati tanq̄ bona ac fructifera terra pro vitioꝝ tribulis incipiāt segetes germinare ꝟtutum: ꝛ dcī frēs per cooperationē vrām suscepti ministerij cursum feliciter ꝯsumādo optatum reportēt sui laboris fructum ꝛ finē salutem. vȝ. aiaꝝ. Quia ꝟo sepe vitia sub specie ꝟtutum occulte subintrant: ꝛ angelus sathane in angelū lucis se plerūq̄ simulate trāsformat: pſentium vobis auctē mandamus: quatenus si qui de predictoꝝ frm̄ ordine se dicentes in vrīs partibus pdicauerint ad q̄stum pecuniaꝝ se ꝯuertēdo p qd religionē ipsoꝝ q paupertatem pfessi sunt ꝯtingeret infamari: vos tanq̄ falsarios capiatis ꝛ condemnetis eosdem. Datū Uiterbij. xj. kalen. Junij. Pontificatus nostri anno vndecimo.

¶ Sixtus quartus ꝯcedit fribus ordis predicti cōfiteri posse etiam secularibus in casu.

¶ Dilectis filijs vicario ac plātis ꝯuētuū ac monasterioꝝ reformatoꝝ ꝛ reformandoꝝ congregationis prouincie castelle ꝛ legionis Sixtus papa quartus ordinis minorum.

D **Ilecti** filij. Salutem ꝛ apostolicam bn̄dictionē. Supplicari nobis humiliter fecistis: vt cuȝ in ꝯstitutionibus ꝛ priuilegijs vestri ordinis expresse caueatur: ne frēs ordinis eiusdem preterq̄ suis prelatis ꝛ de eoꝝ licētia fratribus dicti ordinis ꝯfiteant dignaremur concedere: vt aliqñ alterius ordinis sacerdotibꝰ maxime necessitate exigente possint cōfiteri. Nos vt cum maiori animi qete ꝛ ꝯscientie pace frēs vobis subditi altissimo famulari possint hmōi supplicationibus inclinati: vt frēs vestra vel alioꝝ prelatoꝝ ꝛ suoꝝ qui pro tempore erunt licentia solūmodo: tñ cum itinerauerint vel fuerint extra ꝯuētus eoꝝ ꝓut eis ꝯcedetis ꝯfiteri possint: ꝛ vos quocūq̄ sacerdotibꝰ cuiuscūq̄ secularis seu regularis ordis ꝯfiteri valeatis tenore presentium auctē aplica ꝯcedimus ꝛ indulgemus. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub ānulo piscatoris die. ij. augusti. āno. M.cccclxxix. Pontificatus nostri anno nono Gristus.

¶ Sixtus papa. iiij. ꝯfirmat Mare magnuȝ a suis pdecessoribus ꝯcessum ꝛ ordinatum continens pncipalia ꝓuilegia ordis minoꝝ ei plura addēdo cum ꝯseruatoribꝰ desup ꝛc. vt infra.

S **Ixtus** eps̄ seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuaȝ rei memoriam. Regimini vrīs ecclesie meritis licȝ insufficientibꝰ disponēte dño pſidentes: cura purgemur assiduis vt iuxta credite nobis desup dispēsationis offm̄ geri subditoꝝ quoꝝlibet: pſertim sub religionis habitu studio vacantium pie vite (in quoꝝ vtiq̄ ꝓsperitate reficimur) iugi quātum nobis de alto ꝯcedit soli citudinis studio itendamꝰ ꝛ vt ea q̄ pro diuini cultꝰ ꝛ religionis incremēto aiarūq̄ salute a pdecessoribꝰ nrīs romanis pontificibꝰ ꝓuide scā sunt sublatis ambiguitatibꝰ que exinde emersisse noscunt in sua integritate ꝑsistant nrī ministerij partes interponimus efficaces. Dudum siquidem a felicis recordationis Eugenio papa quarto pdecessore nostro littere emanarunt tenoris subsequentis.

Eugenius episcopus seruus seruorum dei. Ad ppetuā rei memoriam. Licet debituȝ pastoralis officij omnibus regularem vitaȝ pfessis vt in suis ꝯseruentur priuilegijs nos reddat fauorabiles ꝛ benignos: ad sacrum tñ ordinem fratrum minorum quoꝝ preclara religio veluti ager fertilis in dño multiplices atq̄ vberes fructus aiaruȝ ad laudem dei ꝛ fidei incremētum semp attulit ꝛ affert quotidie verbo ꝛ exēplo in populo christiniano dirigētes pcipue velut pine pater oculos mentis nre: dignuȝ censemus ꝛ debitū vt ipsum ordinē eiusq̄ in odorē suauitatis altissimo deseruientes psonas: in suis priuilegijs presertim per romanos pontifices cōcessis debite ꝯseruemus: ac illa ne de eoꝝ robore vllatenus desitari valeat ꝯfirmatiōis munimine roboremus. Hinc est q nos dilectorum filiorum Guilelmi de casali gnālis ministri ordinis ꝛ frm̄

predictorum

predictorum supplicationibus iclinati litteras quasdā felicis recordatōis Clemētis pape .iiij. predecessoris nři dicto ordini ɔcessas: quarum tenorem de vbo ad verbum inferius describi fecimus: ac oīa ꝛ singula in eis ɔtenta pro ipsarum subsistentia firmiori auctoritate aplica ex certa scientia tenore presentium cōfirmamus: ꝛ presentis scripti patrocinio cōmunim⁹. Tenor vo predictarum litterarum sequitur ꝛ est talis.

Clemens episcopus seruus seruorū dei. Dilectis filijs gñali ꝛ puincialibus mīstris ac vniuersis fribus ordis fratrum minorum. Salutē ꝛ aplicam benedictionem. Uirtute ɔspicuos sacri vestri ordinis ɔfessores q ɔtēplationi celestium feruēter inuigilant ꝛ pie vite studio sine itermissione desudant: decet per aplice circūspectiōis auxiliū sic puide dirigi: ꝛ solicite cōfoueri: vt alicuius ptextu calūnie nullū iterne pacis excidiū nulli ūq religiosi status pferant detrimētum: ꝫ in bis robur ꝛ vigorē habeant per que circa cultum diuini noīa deuotis ꝛ getis mentib⁹ inualescāt. Hinc est q cum sicut nobis exponi curastis tu fili gñalis mister ꝛ pdecessores tui iuxta eiusdem ordis ɔsuetudinem obuatā hacten⁹ ꝛ a sede aplica toleratā statum postq electi fm predicti rlam ꝛ cōstitutiones ordis extitistis: fm ipsius curam gesseritis mistery offm plene ac libere in oībus exercētes: ijdemq fratres vobis deuote ꝛ humilr obediuerint ꝛ intēderint reuerenter: ꝛ in eadem regula sit expssum vt gñalis mister q pro tpe fuerit a mistery offō amoueri valeat a puincialibus mistris ꝛ custodibus in gñali capl̄o ɔgregatis. ¶ Nos volētes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare ac ordinē ipm a sede aplica approbatū: eadē honestate floridū preclarum scia ꝛ virtute fecūdum puilegio apostolice gratie attollere singulari: vestris supplicationibus iclinati deuotioni vestre vt successores tui fili gñalis mister q erunt pro tempore: statim postq electi fm regulam ꝛ constitutiones fuerint supradictas: eoipso veri eiusdē ordinis generales mistri effecti curam aīarum fratrum ipsius ordis plene habeant ꝛ libere gerāt: ipsosq fratres auctoritate pñti ligare ac soluere: necnō in eodē ordine agere valeant que ipsi mistri ꝛ diffinitores ad hoc electi iuxta predictas constitutiones eisdem ordini ꝛ fratribus fm deum viderint expedire: aliasq possint officium ministery licite in oībus exercere. Jdeoq frēs tibi generali ministro ꝛ successoribus ipsis deuote ac humiliter obediant ꝛ intendant. Et prefati successores: ꝛ tu generalis mister a puincialibus ministris ꝛ custodibus fm regulam ꝛ cōstitutiones ipsius ordinis absolui ꝛ amoueri possitis auctoritate apostolica indulgemus: ratum habentes ꝛ firmum quicqd sup pmissis per te generalis minister dictosq pdecessores fratres ꝛ diffinitores factum ꝛ obseruatum est hactenus ɔcessa tibi exequēdi offm ministery quoad pmissa oīa ꝛ alia libera facultate. ¶ In electionibus quoq generalis ꝛ puincialium ministrorum ipsius ordinis fratribus q debent electionem hmōi celebrare cum eos frequēter de remotis partibus oporteat ɔuenire: tēpus sup hoc a iure statutū nō curret: nec ipsi in hac parte iuris hmōi regulis coarcētur. ¶ Custodes ꝛ guardiani q fm statuta eiusdem ordis aliter q p electionem instituunt: post ipsam institutionem seu puisionem de ipsis factam curam aīarum fratrum sibi subditorum ipsius ordis habeant: ipsosq ligare ac soluere possint iuxta ipsius ordinis instituta. ¶ Fratres autē de ordine vestro quos fm cōstitutiones ipsius ordis cōuentibus vestris deputādos duxeritis in lectores: sine cuiuscūq alterius licentia libere in domibus pdicti ordis legere ac docere valeant in theologica facultate: illis locis exceptis in qbus viget studium generale: ac ēt quilibet in facultate ipsa docturus solēniter incipere consueuit. ¶ Et q: prohibēte regula vestra nulli fratrum vestrorum est licitum populo pdicare nisi a generali ministro vestri ordis examinatus ꝛ approbatus fuerit: ꝛ sibi officium predicationis ab ipso cōcessum: nos predictorum fratrū laboribus ꝛ periculosis discursibus cōpatiētes: necnon vt aīarum salus possit inde facilius puenire super phibitione hmōi opportune puisionis remediū apponētes: vt singuli puinciales mistri in suis puincijs cum diffinitoribus in puincialibus capitulis cōgregatis fratres in sacra pagina eruditos examinare ac approbare: ꝛ eis officium pdicationis deum habendo pre oculis cōmittere valeāt (sicut ex forma regule mister poterat gñalis) plenam auctē pñtium cō

cedimus facultatē. ¶ Et q: eiusdē ordis frēs de locis ad loca ipsius ordis sepius trāsmittuntur pp qd stabilem & ppetuā in certis & determinatis eiusdē ordis domib⁹ nō faciunt mansiones: q: ēt bonos & idoneos ac approbatos a vobis frēs facitis ad ordines pmoueri: liceat: vobis ordinādos frēs eiusdē ordis qbuscunq malueritis catholicis antistib⁹ cōmunionem & grām aplice sedis hñtib⁹ pñtare ipsisq pōtificibus psentatos a vobis frēs sine ālibz examinatione p eosdē pontifices facienda & absq oi pmissione vel obligatiōe ipsoꝝ ordinādoꝝ frm̄ ad ordines pmouere. ¶ In locis quoq in qbus degetis liceat vobis hr̄e oratoria in qbus cū altari portatili possitis missaꝝ solēnia & alia dina officia celebrare: ac ēt ecclesiastica recipere sacra. ¶ Cū aūt gñale iterdictū terre fuerit in ecclesijs & oratorijs vestris ac alijs qbuscūq cū ad loca pueneritis ecclastico supposita iterdicto clausis ianuis: iterdictis exco catis exclusis: nō pulsatis cāpanis: & submissa voce vobis liceat celebrare dina & ecclastica recipe sacra: dūmō cām non dederitis iterdicto: nec ptigat id vobis spālr iterdici: neq eccle & oratoria eadē fuerint spālr iterdicta. ¶ His vō q in vr̄is imorant obsequijs cūcta libere ministrare possitis ecclesiastica sacra: & ipsos cum decedūt in vr̄is cimiterijs sepelire. ¶ Si qn̄ in terras in qbus residetis vel eaꝝ psonas excōicatiōis seu iterdicti sniaꝝ ptigerit pmulgari: pueri vr̄is huitijs deputati negocioꝝ quoq vestroꝝ pcuratores & oparij q in vestris locis eoꝝ opib⁹ psonaliter ptinue isisterit hmōi snie obnoxij minime hēantur: ibiq possint audire dina iuxta formā q ipsis locis in eo casu a sede aplica est concessa: nisi ijdē cām dederit vel excōicari specialr seu iterdici ptigerit eosdē. ¶ Et q: vos extremā paupertatem patientes p xp̄i noīe pauptatem exhortatōis pio studio bonos ad potiora dirigitis & errātes i rectitudis semitā laudabilr reuocatis: pcedimus vt in excōicatoꝝ terris libere cōmorari & ab eis tūc & ēt qn̄ p ipsas vos trāsire ptigerit necīa vite deposcē ac recipe valeatis. ¶ Gñalis quoq & singuli puīciales ministri & eoꝝ vicarij: ac etiā custodes in puīcijs & custodijs sibi cōmissis pdictis frib⁹ ptitutis ibidē: necnō & fribus alijs eiusdem ordis iterdum ad eos declinātib⁹ vndecūq absolutiōe & dispēsatione indigētib⁹: siue priusq̄ itrauerint ordinem: siue post in casibus excesserint pro qb⁹ excōicatiōis vel iterdicti aut suspēsiōis icurrerint snias a iure vel iudice gñalr pmulgatas: & hmōi sentētijs innodati: aut in locis suppositis ecclastico iterdicto dina officia celebrantes: vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis icurrerint: absolutionis & dispēsationis bñficiū valeant impartiri nisi adeo fuerit grauis & enormis excessus q sint ad eandē sedē merito destinādi. ¶ Fratres etiam vr̄i quos pro tpe vos gñalis & puinciales ministri: necnō & vices vr̄as gerētes: ac ēt custodes in pposs habueritis pfessores absolutionis & dispēsationis bñficium vobis cū expedierit valeant impartiri: iuxta formā pcessiōis sup absolutione & dispēsatione frm̄ eiusdē ordinis supius vobis facte. Ad hec volētibus vestro aggregari collegio q suspēsionis vel iterdicti vel excōicationis sentētijs a iure vel iudice pmulgatis gñalr sūt ligati: absolōnis bñficiū obsuata forma canonica ipartiri ipsosq in frēs recipe: ac eos q post assūptū hitū vel pfessionē emissam recoluerit se talib⁹ in sclo fuisse sentētijs inodatos sm formā ipsam vos gñalis & puinciales mistri & pfati custodes ac vices vr̄as gerētes valeatis absoluē & cū irregulari dispēsare: si forsan talib⁹ inodati sentētijs vel in locis interdicto suppositis dina psūpserit officia celebrare vel ordines recipere: ita tñ q si aliq ex hmōi eisdē sentētijs pp debitū sit astricti: satisfaciant: vt tenent. Uolum⁹ aūt nihilomin⁹ q postq̄ fuerit absoluti hmōi volētes aggregari collegio supdicto nisi mox ordinē itrauerit (ēt si sup h iducie eis a platis eiusdē ordis pcedantur) eo ipso in pstinas snias a qb⁹ eos totalr absolui ptigerit relabant. Ceteꝝ vestra discretio caute puideat vt aplice sedis aut legatoꝝ & ordinarioꝝ locoꝝ in absolōnib⁹ hmōi scandaluz euitet. ¶ Porro geti vr̄e puidē volētes qd p lr̄as aplice sedis aut legatoꝝ seu delegatoꝝ ipsius pueniri a quoq̄ minime valeatis: & q ad pecuniā colligēdā cogi nō possitis iuiti p lr̄as ipsius sedis de cetero ipetrādas: q: q nllus vr̄m correctōis seu visitatōis vl' ingsitiōis officiū monasterijs vel ecclesijs seu qbuscūq psonis ipēdere: vl' ad cognitiōes caꝝ citatiōes ptiū: & denūciatiōes sniaꝝ iterdicti & excōicationū pcedere: aut recipe curā monialium seu religiosaꝝ

quarūlibet

quarūlibet personarum teneatur per apostolicas litteras impetratas & impetrandas īposterum(nisi huiusmodi apostolice littere de hoc indulto & ordine vestro expressam fecerint mentionē)aucte vobis aplica idulgem⁹. ¶ Cōcedimus ēt vt ad visitādum aliq̄ monasteria monialium cuiuscūq; ordis vel ad audiendū cōfessiones eaꝝ cōpelli aliq̄tenus nō possit:nec ad recipiendū cōmissiones cāruꝫ:seu sniaꝝ executiones vel alia ꝯtingētia cās ipsas p lrās pfate sedis in qb⁹ nō facta fuerit de idulgentia hmōi mētio spālis:siue p legatos vel delegatos ipsi⁹: vel ēt p quoscūq;. ¶ Nullus īsup archiepūs vł epūs nullusq; alius plat⁹eccliastic⁹ nec eoꝝ vicarij vel officiales ad portādū seu deferēduꝫ lrās vel exequēdū vel denūciandū snias ꝯ pncipes seculares cōitates pplo seu quoscūq; bn̄factores vr̄os:nullusq; delegat⁹ vł ordinari⁹ iudex ad faciendū citatiōes vel cōmissiōes recipiendas:siue q̄ sint in causis aliqb⁹assessores seu ad lites aut ꝯtrouersias ꝯtingētia in causis q̄ corā ipsis tractanf quēpiam vr̄m cōpellere valeant sine pdicte sedis mādato vel lnia spāli exp̄ssaꝫ faciēte de hac idulgētia mētionē:nec gnāls vestrū parere vel itēdere teneaf sup his monitionibus mādatis aut iussionib⁹eorūdēꝫ:aut facē vel iplere qd in hac pte duxerint idulgēdum. ¶ Ceteꝝ gnālis & puīciales mistri & ipsoꝝ vicarij illos ex frib⁹ de qb⁹aucte lraꝝ sedis aplice vel legatoꝝ ipsi⁹archiepis & epis ac alijs q̄buscūq; puisum extitit vel iposteꝝ ꝯtigerit puideri:corrigere ac ēt nō obstāte ꝓdictione aliq̄ possint ad suū ordinē reuocare.nec p lrās eiusdē sedis aut legatoꝝ ipsi⁹iā obtētas vł de cetero obtinēdas aliquos de frib⁹ ipsi⁹ordis pfatis archiepis & epis aut alijs teneanf in socios deputare nisi dcē lre obtinēde de idulto hmōi & & ordie ipso exp̄ssam fecerit mētionē:& alias id honestati ordis & illoꝝ saluti viderit expedire. ¶ Nullus aūt legat⁹ nisi de latere nr̄o missus aucte lraꝝ sedis aplice spālē d̄ h̄ idulto & ordie vr̄o nō faciētiū mētionē:nullusq; plat⁹nec aliqua psona religiosa vel sclaris de hmōi frib⁹ad sua vel alteri⁹negocia pcurāda vel secū manē aliquē assumē valeat:nisi quos gnālis vł puincialis mister ipos tāq; idoneos & discretos sibi duxerit assignādos:quos ēt subiacere volum⁹ ordis disciplie. ¶ Illos vō ipsi⁹ordis frēs q ad pdicādū crucē vel ingrēdū ꝯ prauitatē hereticaꝫ seu ad alia hmōi negocia fint vł fuerit a sede aplica ꝺputati:tu fili gnāł mister tuiq; successores remouē:seu reuocare & penit⁹trāsferre ipsisq; q̄ supsedeāt iniūgere:aliosq; substituere cū expedire viderit(libē ac licite valeatis:& in eos si ꝯuenerit cēsurā eccliasticā exercē qlibet mister puincialis vel ei⁹vicarius eiusdē ordis idipm in sua puincia circa frēs ipsi⁹ or.qb⁹ ab eadē sede sinia ꝯtigerit ēt illa cōmitti facē possit:nō obstātib⁹ aliqb⁹lris vel idulgētijs aplicis ipetratis:vel ēt iposterū ipetrādis q̄ de hoc nō fecerint mētionem. ¶ Inhibem⁹quoq; ne qs post pfessionē in ordine vr̄o factā de gnālis vel puincialis sui lnia discedat ab ipo:discedētem vō absq; cautione lraꝝ alterius ipsoꝝ pretextu alicui⁹puilegij aplice sedis nllus audeat retinere:q̄ si forte retinere p̄sumpserit : vobis gnālis & puinciales mistri dūtaxat licitū sit in ipsos discedētes frēs sniam excōicatiōis pmulgare . ¶ Si vō aliq de fribus vestri ordis post obtētam lniam a fede pdicta aut avobis ad religionē aliam trāseundi ifra duos vel tres mēses se ad aliam religionē sue saluti ꝯgruam non ꝯtulerint & ipsius nō susceperint habitū regularēꝫ:licitum sit vobis gnālis & puinciales ministri ac vicesvestras gerētib⁹ꝯtra ipsos tanq̄ cōtra alios ordis vestri apostatas pcedere sm qd honestati ipsi⁹ordis videritis expedire. Illud idē itelligi volum⁹de illis q post susceptionem habitus alterius religionis ifra tp̄s pbationis in illa pfessione facta inde p̄sumpserint resilire. ¶ Apostatas quoq; vr̄i ordis excōmunicare:capere:ligare:incarcerare:& alias subdere disciplinę rigori possitis p vos:ac etiā alios in quocūq; habitu eos ꝯtigerit inueniri:inocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. ¶ Inhibemus etiam ne fratres quos ab ordine vestro pro suis culpis p gnālē seu puinciales mistros aut custodes expelli ꝯtigerit:vel q egressi fuerint ppio suo motu predicare:confessiones audire seu docere presumant : nisi ad alium ordineꝫ in quo licite exerceanf hmōi officia transierint de vestra vel dictorum ministrorum licētia speciali. Qꝫ si forte ipsi ꝯtra huiusmodi inhibitionē vestrā aliqd sup pmissis temere attētare p̄sumpserint:mistri ac custodes & eoꝝ vicarij i illos quos ifra fines suaꝝ puin

ciarum et custodiarum iuxta consuetudinem ordinis vestri districtius inuenerint talia presumentes: monitione premissa auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare. ¶ Electos autem de ordine vestro vel egressos quia receptione in eodem suis culpis exigentibus reddiderint se indignos: et alios fratres eiusdem ordinis ex tonabili causa ad quoscumque ordines approbatos (preterquam ad beati Augustini: templariorum: hospitalariorum: et aliorum religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem euagandi generalis et prouinciales ministri cum suis testimonialibus litteris auctoritate nostra licentiandi liberam habeant facultatem. ¶ Nos enim districtius inhibemus ne tales ad aliud ordinem aliter transire vel aliquis eos recipere seu retinere presumant absque licentia speciali sedis apostolice faciente de hoc plenariam mentionem. ¶ Inhibemus etiam ut nulli fiue sit in religionis ordine siue extra ordinem constitutus: habitum aut ita consimilem quod propter eum frater minor credi possit deferre liceat absque mandato sedis apostolice speciali. Et ut dicta inhibitio maiorem consequatur effectum: statuimus ut hi qui habitum vestrum vel sibi predicto modo consimilem deferre presumpserint ad deponendum ipsum per dyocesanos locorum cum a vobis requisiti fuerint monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellantur. ¶ Ceterum cum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terre nihil preter domos et ortos cum virgultis premiorum obtentu celestium duxerit retinendum: nos pie volentes quod illorum fructus integre vestre paupertatis vsibus applicentur: ut de dictis ortis et virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere vobis auctoritate presentium indulgemus: districtius inhibentes ne quis a vobis de premissis aliquid exigere vel extorquere presumat. ¶ Quia vero nonnulli vestre religionis habitum assumentes diuersis personis quas sciri et inueniri non potest interdum aliqua bona restituere tenentur: vobis ministris et custodibus ac vicariis predictis concedimus ut singuli vestrum in locis sibi commissis bona ipsa in pios vsus conuertere valeant prout secundum deum viderit expedire. ¶ Sepulturam quoque in ecclesiis vestris concedimus et eam liberam esse censemus: ut eorum deuotioni et extreme voluntati qui se illic sepeliri deliberauerint (nisi excommunicati aut interdicti aut etiam publice vsurarii fuerint) nullus obsistat: salua tamen iustitia ecclesiarum illarum a quibus corpora mortuorum assumuntur: districtius inhibentes ut nulli religiosi vel seculares vobis inuitis aliquorum corpora defunctorum in vestris cimiteriis sepelire: aut in ecclesiis vestris missarum solemnia vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi ferunt ibidem exequias celebrare sine vestro assensu et voluntate presumant. ¶ Inhibemus insuper vniuersis fratribus vestri ordinis ne aliquis eorum (nisi necessitatis vrgente articulo) alii quam prelatis suis peccata sua confiteri presumat: vel aliis eiusdem ordinis sacerdotibus secundum regulam et ipsius ordinis instituta. ¶ Uniuersis autem ecclesiarum prelatis et aliis inhibemus ne confessiones vestras vobis inuitis audire: vel compellere vos ad synodos seu conuocationes suas accedere: vel cum eis extra ciuitates vestras processionaliter exire: aut suis constitutionibus subiacere: vel capitula scrutinia et inquisitiones in locis vestris vel alibi de vobis facere: aut fidelitatem iuramento firmatam et manualem obedientiam a ministris custodibus vel guardianis vestris exigere: aut de ipsorum institutione vel destitutione siue de statutis vestri ordinis se aliquatenus intromittere: seu prohibere ne ad ciuitates vel villas vbi religiose et honeste morari possitis a populis euocati audeatis accedere: ibique pro vestris vsibus construere edificia seu ecclesias aut oratoria: aut in accedentes fratres seu in construentes huiusmodi vel receptatores ipsorum excommunicationis sententias ferre presumant. ¶ Concedimus quoque vobis de his que in ornamentis aut pro eis: aut libris: fabrica: luminaribus: anniuersario: septimo: vigesimo: tricesimo aut aliis ad perpetuum cultum diuinum: seu pro pitantiis aut victu ad sustentationem vestram vel indumentis: necnon pro annuis censibus redimendis ad quorum solutionem alique domus vestri ordinis obligate noscuntur: et de domibus prediis et ortis aliisque locis vobis secundum instituta vestri ordinis opportunis: aut de his que pro huiusmodi domibus prediis locis et ortis emendis vobis leguntur (dummodo premissa non conuertantur in vsus alios: sed in illos dumtaxat pro quibus relinquuntur: aut alios etiam qui in hac concessione vel indulgentia continentur) nulli canonicam iustitiam aut portionem aliquam teneamini exhibere: et ne quis a vobis vel vltimarum executoribus voluntatum seu decedentium heredibus de premissis aliquid exigere vel extorquere presumat districtius inhibemus. ¶ Ad hec liceat fratribus vestri ordinis cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt: edificia seu omnem edificiorum materiam locorum que dimittunt (dedicatis ecclesiis

ecclesijs dūtaxat exceptis) q̄z libros calices ꝛ paramēta secū ad alia loca trāsferre: ac edificia ipsa cū solo ꝛ alijs ad eadē loca ptinentibus (preter ecclesias) p psonas ad hoc a sede apostolica deputatas vēdere ipsorumq̄z preciū in aliorū locoꝝ ad q̄ dicti frēs se trāsferūt edificationem seu alias in eoꝝ vtilitatē cōuertere ſm q̄ eis melius videbit expedire cū ipsa priora ꝛ alia loca frm̄ ad nos ꝛ sedē apostolicā spāliter ꝛ immediate pertinere noscant. Et ne aliqui archiepi vel epi aut alij ecclīaꝝ plati seu queuis alia psona ecclesiastica vel secularis p̄dicta loca seu bona occupare accipere vel vsurpare aut quoquo mō sibi vēdicare p̄sumāt absq̄z dicte sedis licentia spāli districtius inhibemus. ¶ Indulgentes vobis vt ad prestationē procurationū legatoꝝ p̄dicte sedis vel nūcioꝝ ipsius seu diocesanoꝝ locoꝝ aut exactionū vel collectaꝝ: seu subsidiorū: vel puisionū quorūcūq̄z minime teneamini nec ad ea soluēda p l̄ras dicte sedis aut legatoꝝ vel nūcioꝝ eiusdē seu rectoꝝ terraꝝ ecclīe Romane ipetratas seu imposteꝝ ipetrādas cuiuscunq̄z tenoris fuerint in ppetuū cōpelli possitis: nisi dicte sedis l̄re ipetrāde plenā ꝛ exp̄ssaꝫ de idulto hmōi ꝛ dicto ordine fecerint mētionē. ¶ Ceteꝝ cū felicis recordatiōis Innocentius papa p̄decessor noster olim duxerit statuēdū vt exēpti gaudeāt quacūq̄z libertate. Nihilominus tn̄ rōne delicti seu cōtractus aut rei de qua cōtra ipsos agit rite possint corā locoꝝ ordinarijs cōueniri: ꝛ illi quoad hoc suā in ipsos iurisditionē prout ius exigit exercere: nos vobis vt occasione cōstitutiōis hmōi nullū libertatibus imunitatib⁹ vobis ꝛ ordini vr̄o p priuilegia ꝛ indulgētias ab apl̄ica sede cōcessis p̄iudiciū gn̄etur auct̄e p̄ntium indulgem⁹. Decernimus ergo irritū ꝛ inane qcq̄d cōtra tenorē cōstitutionū cōcessionū ꝛ ihibitionū hmōi p quoscunq̄z fuerit attentatū ꝛ interdicti suspensiōis ꝛ excōicatiōis sentētias si quas cōtra cōstitutiōes cōcessiones ꝛ ihibitiones easdē in vos vel vr̄m aliquos aut loca vestra seu bn̄factores vestros vel executores, aut heredes p̄dictos in posteꝝ pmulgari cōtigerit penit⁹ nō tener. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginā nr̄aꝝ cōstitutionū: cōcessionū ꝛ ihibitionū ifringere vel ei ausu temerario cōire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit idignationē oipotētis dei ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli aplōꝝ ei⁹ se nouerit incursuꝝ. Datū Florētie anno icarnationis dn̄ice. 1439. quarto idus Nouēbris. Pōtificat⁹ nr̄i anno nono.

Nos igitur q̄ dicti ordīs frm̄ minorum in quo gn̄alis mistri fūgebamur officio dū ad cardinalat⁹ honorē assūpti fuim⁹ psonaꝝ ei⁹ statū p̄speꝝ ꝛ trāquillū pp vberes fruct⁹ quos ordo ipse multa refulgens gloria meritoꝝ ꝛ grā redolens scitatis in agro ecclesie militātis in ppagatiōe religiōis ꝛ fidei orthodoxe hacten⁹ pduxit vtiliter ꝛ pducit ac in futuꝝ pductuꝝ spe firmatenem⁹ palmites suos a mari vsq̄z ad mare: ꝛ ēt ad barbaras extendendo nationes: itensis desideram⁹ affectib⁹ Clementis ꝛ Eugenij p̄dictoꝝ ac alioꝝ p̄decessoꝝ nr̄oꝝ q̄ ordinē p̄dictū frm̄ minoꝝ alijs varijs priuilegijs nō immerito decorarūt vestigijs inherētes: motu pprio non ad eorūdē dicti ordi. frm̄ mi. pfessoꝝ vł alteri⁹ pro eis nobis sup hoc oblate petitionis istātiā. Sed de nr̄a mera volūtate ꝛ deliberatiōe ꝛ ex certa nr̄a sciētia p̄dictas Clemētis ꝛ alias quorūcūq̄z alioꝝ romanoꝝ pōtificū p̄decessoꝝ nostroꝝ l̄ras dicto ordini frm̄ minoꝝ ꝛ illius domib⁹ ꝛ pfessorib⁹ in genere sub quacūq̄z forma v̄boꝝ cōcessas quas ac si de v̄bo ad v̄bū vna cuꝫ p̄dictis litteris Eugenij p̄decessoris p̄fati p̄ntibus iserte forent) h̄ri volum⁹ p exp̄ssis ac oia ꝛ singula in illis cōtēta auct̄e apostolica tenore p̄ntium approbam⁹ ꝛ robur ppetue firmitatis obtinere debere d̄cernim⁹: ac p potiori cautela oia ꝛ singula p Clemētē ꝛ Eugeniū aliosq̄z p̄decessores p̄dictos in eisdē l̄ris ꝛ in fauorē dicti ordis frm̄ minoꝝ quomōlibet ordiata: statuta: d̄creta: cōcessa: ꝛ idulta: fieri ꝛ s̄uari d̄beri auct̄e motu ꝛ sciētia p̄dictis de nouo ordinam⁹: statuim⁹: atq̄z decernim⁹: ac eidē ordini minoꝝ illiusq̄z domib⁹ ꝛ pfessorib⁹ cōcedim⁹ ꝛ idulgem⁹. ¶ Et q: sicut accepim⁹ nosq̄z ipsi experiētia didicim⁹ in minorib⁹ cōstituti p̄fati ordis curā gerētes circa l̄ras ꝛ priuilegia hmōi nōnulla dubia postmodū sūt exorta: hita sup illis cōsideratiōe decēti motu auct̄e ꝛ scientia similib⁹ litteras eiusdē Clemētis p̄decessoris in ea parte in qua cōcedit dicti ordis pfessorib⁹ vt liceat eis i locis in qb⁹ degunt h̄re oratoria ꝛ in eis cū altari portatili ēt tpe interdicti ianuis clausis excōicatis ꝛ interdictis exclusis missarū solēnia

τ alia diuina officia celebrare:τ q eoꝝ insistentes obsequijs cēsuris gñaliter ꝓmulgatis nō ligenť cum ɔtingat eos p sepe regri: vt ēt extra oratoria sup hmōi altari portatili celebrēt diua officia:τ ad illa īterdicti tpe tertij ordis sci Frācisci de pnia nuncupati frēs τ sorores ac suos τ illoꝝ pcuratores admittāt extēdentes. ¶ Cōcedimus eisdem fribus vt nō soluꝫ in oratorijs τ locis in qbus degunt sed ēt in quouis alio loco ɔgruēti τ honesto possint sup altari portatili hmōi missas τ alia diua officia libere τ licite celebrare exceptis ecclesijs ab ordinarij iurisdictione nō exēptis quotiēs id eisdē fribus p ordinarios ex cā ɔtigerit inhiberi. ¶ Et vt liceat eis tpe interdicti frēs τ sorores dicti tertij ordinis bti Fran. de pnia nuncupati:necnon ipsoꝝ fratrum minoꝝ:ac frm̄ τ soroꝝ dicti tertij ordis τ monialium sancte Clare pcuratores:τ negocia gerentes vtriusqꝫ sexus admittere ad diua. ¶ Preterea qꝛ idem Clemens pdecessor in ocis suis lrīs gñali τ puincialibus mistris τ eoꝝ vicarijs ac custodibus absoluēdi frēs eiusdem ordis:necnon fribus dicti ordis quos ipsi mistri vicarij τ custodes habuerint pro tpe in ɔfessores absolnēdi ipsos mistros vicarios τ custodes ab excessib⁹ τ cēsuris (nisi talia ppetrassent:pp q̄ eēnt merito ad sedē aplicaꝫ destinandi)ac cum eis desup dispēsandi facultateꝫ ɔcedit:τ ppterea q sint destināndi p sepe reuocef in dubiuꝫ vt absoluētiuꝫ τ absoluēdoꝝ dispēsantium τ dispēsandoꝝ pro tpe puritati ɔscie ɔsulamus. Declaram⁹ hereticos relapsos scismaticos:τ q lrās aplicas falsificassent: aut ad īfideles pbibita detulissent:dūtaxat ad sedē aplicaꝫ merito destinandos. Reos vō oībus ēt symonie prauitate qūcūqꝫ irretitis posse p illos qb⁹ inhibi ɔcedif absolonis τ dispēsatōs bñficiū τ grāꝫ iuxta casuū exigētiā ipartiri. ¶ Eam vō ptem lraꝝ eiusdē Clemen. pdecessoris:in qua sepulturā in ecclesijs frm̄ dcī or. liberā eē voluit salua iustitia ecclīaꝝ a qb⁹ corpa mortuoꝝ assumuntur:declarātes libertatē hmōi itelligi debere etiā quoad hoc vt fratres ipsi nullius sup hoc petita licentia parochias in quibus corpora predicta forent cum cruce processionaliter ingredi:ac corpora ipsa leuare: τ ad eoꝝ ecclesias sepelienda deferre possint vbi ħ fieri ɔsuetū foret:vł si pſbyteri de leuatiōe regsiti id facere recusarent(nec cogant inuiti ēt ptextu cuiuſuis ɔsuetudinis)ipsi vel dfunctoꝝ ɔsanguinei illa ad parochiales ecclesias aut alia loca deferre:τ cū illis vł inhibi celebrare vel celebrari facere pro eisdē defunctis aliqua diuia officia añ vel post sepulturā eoꝝdē. ¶ Justitiā aūt ecclesiaꝝ a qbus corpora ipsa sumunť iuxta eiusdeꝫ Clemētis pdecessoris volūtatē saluā eē debere decernim⁹ eo casu quo dūtaxat apud loca ipsorū frm̄ corpora ipa sepeliunť:si vō nō apud eos sed alios mēdicātium ordinē professores corpora ipsa ɔtingeret sepeliri:ex his q̄ ad frēs predictos apud quos tunc corpora ipsa nō sepelirentur de bonis dfunctoꝝ quomōlibet obuenirēt quouis particulari vel vniuersali titulo directe vel p obliquū nullā canonicā aut parochialeꝫ portionē dare teneanť:nec similiter aliqua portio debeaf de his q̄ ad certos τ determinatos vsus eisdē fribus vel eoꝝ domib⁹ in genere vel in specie ēt de bonis eoꝝ:quoꝝ cadauera apud eos ɔtigerit sepeliri:nec ēt in casib⁹ in qb⁹ per eiusdē Clemētꝭ τ alioꝝ pdecessoꝝ nr̄oꝝ spālia priuilegia frēs ipsi ab hmōi solutiōe quarte sūt exēpti:nec aliquo casu de cādelis q̄ ad manus fribus dāur quarta aliqua quomōlibet detrahatur. In religs vō casib⁹ qꝫ in pmissis in qb⁹ quarta ipsa soluēda veniret: ɔuētiōes(si q̄ sint inter frēs pdictos τ locoꝝ ordinarios ac alioꝝ rectores inite)laudabiles τ honeste in posterū obseruenť. ¶ Et si forte p nos vel sedē aplicaꝫ de pie legatis dispositis τ relictis in genere vel in specie decima vel alia portio:seu quarta alteri pie vel nō pie cause ex q̄uis cā hacten⁹ ɔcessa foret aut in posteꝝ ɔcedi τ solui aut dari mādari ɔtigerit:sꝫ ēs pdictos τ illoꝝ domos:ac eis legata τ relicta aut alias in eoꝝ fauorē disposita in ɔcessiōe τ mādatis hmōi decernim⁹ τ volumus nō includi:nisi de ipsis τ pñti decreto ac volūtate nr̄a nō p gñales clausulas:q̄ ēt spāleꝫ mētionē iportare viderenť:sed vera τ specifica mentio fiat in eisdē. ¶ Indultū vō eiusdē Clementis pdecessoris de decimis nō soluendis ad q̄cūqꝫ bona dictoꝝ frm̄ τ quascūqꝫ decimas ēt quas vulgus papales appellat. Et aplica sedes pro xp̄iane fidei defensiōe aut alijs iminētibus p sepe necessitatib⁹ idicit. Et q̄cūqꝫ alia onera motu τ sciētia pdictis extēdim⁹:dcernētes ipsos frēs minores ēt si p quoscunqꝫ exemptos τ mendicātes

mendicantes solui mandarentur cum quibuscunque derogatorijs et fortiorib⁹ clausulis ad illarum solutionē nō teneri: et ab illarum solutiōe cessādo cēsuras et penas aliquas nō icurrere: nisi in presentibus (nō p gñiales aut alias clausulas spāles mentionē ipsorātes) sed alias fit derogatū specifice earum de ṽbo ad ṽbū inserto tenore. ¶ Et ne ptextu cōstitutionis Innocentij pape quarti predecessoris nri q̄ incipit. Uolētes locorum dio cesani et alij ordinarij et alij qcūq; in personas aut loca frm̄ p̄dictorum ꝯtra eiusdē Clemētis predecessoris in fine irarum p̄dictarum ordinationē: sibi quacūq; iurisdictione aut supioritatē vēdicare p̄sumāt: districti⁹ inhibem⁹ ne qspiā absq; dicte sedis speciali cōmissiōe aut auctē in psonas domos et loca dicti ordis frm̄ minorum vtpote prorsus exēpta aliquas excōicatiōis: suspēsiōis: et interdicti sentētias spāliter et gñaliter quōlibz et pmulgare: aut i psonas: domos et loca hmōi aliquā p̄eminētiā: supioritatē et iurisditionem quōlibz exercere p̄sumāt: ēt rōne ꝯtract⁹ vel delicti seu rei de qua agereꝫ vbicunq; intaꝫ ꝯctue cōmittaꝫ delictū et res ipsa ꝯsistat. ¶ Decernim⁹ quoq; ex nūc quaslibz excōicatiōis: suspensionis: et iterdicti sniās et quoscūq; ꝓcessus q̄suis penas et sniās gñales vel spāles ꝯtinentes quos et quas pmulgari vel hēri et oīa q̄ ꝯ frēs domos et loca dicti ordis quōlibet fieri ꝯtigerit ēt eorum exēptione: vtpote notoria nō aliter allegata: nullius roboris vel momēti esse et pro infectis prorsus hēri debere. ¶ Preterea quia parochialium ecclīarum rectores p̄fati erga illos q dictis fribus ordis minorum eorum peccata ꝯfitētur p sepe se reddūt in exhibitiōe eucharistie et extreme vnctiōis difficiles: ꝯcedim⁹ ipsis frib⁹ ordinis minorum vt eisdē psonis eis ꝯfessis qbus rectores p̄fati sine rōnabili causa denegauerint seu malitiose distulerint eucharistie seu extreme vnctiōis sacramēta ministrare sup quo eorūdem ꝯfessorum assertiōi stari d̄beat illa petētib⁹ possint ipune exhiberi. ¶ Et cū aliqñ ꝯtigat monasteria monialiū scē Clare et minorissarum seu sci Damiani nūcupatarum monialibus destitui adeo vt de eorum reformatiōe spes nulla supsit: ꝯuenicti usq; fit ꝙ illorum sic destitutorum bona ad ipos frēs deueniāt quorum erant cure cōmissa q̄ ad alios: ista q̄ sic d̄stituta existunt et destitui ꝯtigerit in futurū cū eorum bonis oīb⁹: ppetuis vsibus frm̄ domus dicti ordis minorum eisdē destitutis monasterijs propinquioris applicam⁹: ita vt frēs ipsi possint de illis et eorūdē monasteriorum structurs et edificijs pro eorum volūtate dispencere pui so ꝙ illorum ecclesie et oratoria ad pphanos vsus nō redigantꝫ: sed in illis qñq; diuina celebrenꝫ officia. ¶ Insup cū nōnulli ad ordinē p̄dictū frm̄ minorum spālē gerētes deuotiōis affectū ordinēt eorum cadauera cū hitu frm̄ minorum aut sororum dicti ordis de penitētia sepeliri: ne ex illorum corporum delatione ad alia loca ordini et frib⁹ p̄dictis iniurie irrogenꝫ decernim⁹ apud tales fratres ipsos eē sepeliendos ēt si alibi suā elegissēt sepulturā: nec posse ēt in loco p eos electo cum hitu quōlibet sepeliri aut ad sepeliēdū portari absq; frm̄ dom⁹ loci in quo tales decesserit expressa licentia et assensu. ¶ Ceterū ne si rōne parochialium ecclīarum apud quas dom⁹ eorūdez frm̄ ꝯstructe fuere aut ꝯstruerenꝫ in posterum locorum ordinarij in eosdē frēs aliquā supioritatem vēdicare tētarent frm̄ eorūdē qes in aliquo perturbareꝫ: ꝯcedimus eisdē fribus vt in sic ꝯcessis et quas eis ꝯcedi ꝯtigerit curatis ecclesijs possint p capellanum p eos pro eorum nutu ponēdū et amouendū curā hmōi exercere: q q̄diu capellanatus hmōi fungeꝫ officio ac si dicti ordis minorum pfessor existat dictorum frm̄ minorum libertate et exēptione fruaꝫ: ecclīe vo p̄dicte et illorum bona illa q̄ dom⁹ frm̄ dci ordis prorogatiua letentur. ¶ Et vt dicti ordis pfessorib⁹ oīs vagādi tollaꝫ occasio et ad apostolicā sedem recurrendi subtrahaꝫ p posse necessitas: gñali et puincialib⁹ ministris dicti ordis p tpe existētib⁹ et illorum vicarijs dispensandi cū dicti ordis minorum pfessorib⁹ defectū natalū ex adulterio: sacrilegio: incestu: et quouis alio nephario et illicito coitu pueniēte patiētib⁹: nec nō cū his q ex quis cd pterq̄ homicidij volūtarij bigamie et mutilatiōis mēbrorum irregulares forēt postq̄ ordinē ipsū pfessi fuerīt vt d̄fectu et irregularitate hmōi nō obstante irregulares ipsi ad quoscūq; ēt sacros ordines pmoueri et i illis ēt in altaris ministerio ministrare: et tā ipsi irregulares q̄ d̄fectū natalū patiētes p̄dicti ad q̄scūq; administratiōes et officia dci ordis eligi. recipi et assūi illasq; gerere et exercē libere et licite valeant motu scia et auctē p̄dcis ꝯcedim⁹ p pūtes. ¶ Rursus itellexim⁹ ꝙ et si bōe mēorie Jo. p̄p. xxij. p̄decessor

noster illoꝝ opionem qui asserebant φ cõfessi frib° pdicti ordis ⁊ alioꝝ ordinum mendicātiuꝫ ad audiendas ꝯfessiones iuxta iuris dispõnem deputatoꝝ pro tpe tenebanť eadeꝫ pctā rectori eoꝝ parochialis ecclesie iteꝝ ꝯfiteri reprobauerit: ⁊ deinde pfatus Eugenius pdecessor reprobationem hmõi approbauerit ꝯtra talia asserẽtes tanq̃ de heresi suspectos p locoꝝ ordinarios inqri ⁊ pcedi mãdauerit: ac successiue pie memorie Nicolaus papa .v. fľr predecessor nr gesta in pmissis ab eisdẽ Joãne ⁊ Eugenio pdecessorib° robur perpetue firmitatis obtinere debere decreuerit: nihilominus adhuc nõnulli eoꝝ inherẽtes ꝓteruie opioneꝫ pdictā: ⁊ desup factos dānatos ⁊ male sonãtes ac reprobos articulos veros esse affirmare nõ verenť: vt taliũ presumptuosa temeritas tãto minus inualescat quãto plurium erit supioꝝ correctiõe subiecta ꝯcessam ꝯtra tales p eiusdẽ Eugenij pdecessoris lřas locoꝝ ordinarijs facultatẽ ad inqsitores heretice prauitatis extẽdim° ac volum° φ inqsitores ipsi q̃cūq; fuerint eadeꝫ qua ordinarij ꝯtra tales auctē fungans. ¶ Postremo cū pdicatoꝝ sicut ⁊ pdicti minoꝝ ordinũ ꝓfessores ꝓ fidei catholice dilatatiõe ꝯtinue idefesse laborẽt fructusq; afferãt i dei ecclia salutares ⁊ ppea fuerit varijs p sedẽ pdictā ꝓuilegijs decorati: vt quos par labor pariaq; merita ꝯiũgũt: paria ꝯiungãt ꝓuilegia ⁊ fauores eisdem ordis minoꝝ ꝓfessorib°: ac vt ꝯcessis fribus pdicatorib° ⁊ eisdẽ pdicatoꝝ ordis frib°: vt pmissis aut alijs ꝯcess.s pdictis frib° minoribus ꝓuilegijs: indulgẽtijs: fauorib° ⁊ indult̄ tã spũalib° q̃ꝫ tpalib° a pdictis ⁊ alijs romanis põtificib° pdecessorib° nřis ⁊ alijs auctẽ būtib°: q̃ oia ac si noiatim exprimerenť hic volum° hic ꝓ expss.s ⁊ nře approbatiõis munimine solidam° ac decernim° robur ppetue firmitatis obtinere potiri ⁊ gaudere possint ⁊ debeant ppetuis futuris tpib° in oib° ⁊ p oia prorsus ⁊ sine vlla dřia pinde ac si q̃ vni ex ordib° pdictis sũt ꝯcessa: vtriq; simul noiatim ꝯcessa fuissent: aut ꝯcederenť inposteꝝ ⁊ q̃ de magro gnāli ⁊ ꝓuincialib° priorib° dicti ordis pdicatoꝝ ac monasterijs monialium sub eorũdẽ frm̄ pdicatoꝝ cura ⁊ sũt ipsi° ordis pdicatoꝝ istituta vinctũ sũt statuta: in gnāli ⁊ ꝓuĩcialib° ministris ⁊ vicarijs dci ordis frm̄ mi. ⁊ monasterijs monialiũ dci ordis scẽ Clare ⁊ minorissaꝝ ⁊ sci Damiani nũcupat aruꝫ ⁊ ecõtra censeanť esse statuta. ¶ Districtius inhibẽtes eisdẽ locoꝝ ordinarijs sub interdicti igressus ecclesie ⁊ suspẽsiõis a regimie ⁊ admistratiõe suaꝝ ecclesiaꝝ ac parochialiũ ecclīarum rectorib° ⁊ alijs qbuscũq; sub excõicationis late snie ⁊ priuationis earũdem parochialiũ ecclīaꝝ ac oiuꝫ alioꝝ bñficioꝝ ecclesiasticoꝝ q̃ obtinẽt: necnõ inhabilitatõis ad illa ⁊ alia imposteꝝ obtinẽda penis eo ipso p eos q ꝯtra fecerit icurrẽdis: ne ordines pdictos frm̄ pdicatorum ⁊ minoꝝ ⁊ illorum domos ⁊ ꝓfessores pter aut ꝯtra predictaruꝫ Clemẽtie: aut Eugenij pdictoꝝ ⁊ aliorum quorũcũq; pdecessoꝝ nřorum ⁊ pñtiuꝫ lřaꝝ nřaꝝ tenorẽ inqetare seu molestare ⁊ eos aut testamẽtoꝝ vltimarũq; volũtatũ executores ⁊ heredes pdictos seu quoscũq; alios directe vel idirecte ad solutioneꝫ alicui° q̃rte parochialis seu canonice vel alterius portionis seu oneris: ⁊ ad faciendum celebrari aliqd offm̄ in eoꝝ ecclesijs vel alibi dũ apud ipsos frẽs decedẽtiũ cadauera tumulanť añ vł post eoꝝ sepulturã cogere: nec ꝓfessis dcis frib° pdicatorib° ⁊ minoribus pro tpe eucharistie seu extreme vnctiõis sacrã sine rõnabili cã denegare vel illoꝝ exhibitionem malitiose differre: aut eoꝝ parochianis ne dcis frib° ꝯfiteanť ꝓhibere vł ꝓsuadere: nec ẽt ad ꝓmissa seu aliqd pmissoꝝ auxilium ꝯsilium vel fauorẽ dare directe vel idirecte quoquo mõ psumant. ¶ Et nihilominus cuiꝫ i dignitate ecclīastica ꝯstituto ⁊ metropolitane vel alterius cathedralis ecclīe canonico vniuersuꝫ orbẽ q desup p dictoꝝ ordinũ priores aut guardianos ⁊ frẽs ac p illoꝝ seu ad cõmodũ eoꝝ ro. ecclīe syndicos reqsit° fuerit p apľica scripta isolidũ mãdamus: quaten° per se vel alium seu alios pmissa: vbi ⁊ qñ opus fuerit solẽniter publicãtes ⁊ eisdẽ frm̄ pdicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinib° ⁊ illoꝝ domib° ac ꝓfessorib° in pmissis efficacis defensionis pñdio assistẽtes: faciant eos pacifica possessiõe: vel q̃si ꝓuilegioꝝ ⁊ ꝯcessionum hmõi gaudere nõ pmittẽtes eos seu testamẽtoꝝ executores ⁊ heredes pdictos contra illoꝝ tenorẽ per ordinarios ⁊ rectores predictos aut quoscũq; alios idebite molestari: aut eis grauamina iniurias atq; damna inferri seu quomodolibet irrogari. ¶ Ac etiam summarie ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij sola

Bulla Aurea

dicij sola facti vitate ispecta ꝙ quoscūqȝ cuiusc
cūqȝ ꝗlitatis vel ꝯditiōis exiſtāt ⁊ ꝗcūqȝ eccle
siastica etiāȝ patriarchali archiepāli ⁊ epāli vel
mūdana forēt dignitate ⁊ exēptiōe muniti. In
qbuscūqȝ cāis ꝑ eos mouēdis ꝗcūqȝ rōne vł cā
ꝗ excogitari possit:ministrēt eis iustitie comple/
mētū exeqndo qḋ ꝑ eos fuerit ordīatū: ⁊ illos
quos cēsuras ⁊ penas ṗdictas icurrisse ꝯstite/
rit illis irretitos eē declarēt ⁊ faciāt:⁊ mādent
iterdictos suspēsos ⁊ excōicatos publice nun/
ciari ⁊ ab oib⁹ arctius euitari:⁊ legitimis super
his habēdis suatis ꝓcessib⁹ illos quotiēs op⁹
fuerit iteratis vicib⁹ aggrauare ꝓcurēt. ❡ Cō
tradictores aucte nr̄a appellatiōe postposita cō
pescēdo iuocato ad hoc si op⁹ fuerit auxilio bra
chij secularis. Nō obstātib⁹ ꝯstitutiōib⁹ recolē/
de memorie Bonifacij pape octaui:qb⁹ cauef
ne qs extra suā ciuitatē ⁊ diocesim nisi in cert̄
casib⁹ exceptis:⁊ in illis vltra vnā dietā a fine
sue diocesis ad iudiciū euocef:seu ne iudices a
sede apl̄ica deputati extra ciuitatē ⁊ diocesim
in qb⁹ deputati fuerint ꝯtra quoscūqȝ ꝓcedere
aut alij vel alijs vices suas cōmittere ṗsumāt:
⁊ de duab⁹ dietis in ꝯcilio ḡnali:necnō ꝗ incl͛
piūt sup cathedrā Bonifacij ⁊ duduꝫ viēnensis
ꝯcilij:ac recolēde memorie Calixti pape tertij
et ṗdecessoris nr̄i lr̄is alijsqȝ apl̄icis atqȝ ēt pui·
cialib⁹ ⁊ sinodalib⁹ ꝯcilijs editis spālib⁹ vł ḡnā
lib⁹:necnō octonis ⁊ octoboni olim in regno
āglie apl̄ice sedis legatoꝝ ꝯstitutiōib⁹: eccl̄iaꝝ
quoqȝ ac locoꝝ quorūlibȝ statutis ⁊ ꝯsuetudi/
nib⁹:⁊ iter quoscūqȝ dictoꝝ ordinū frm̄ ṗdica
toꝝ ⁊ minoꝝ ꝓfessores ac locoꝝ ordiarios seu
rectores ṗdictos initis ⁊ ꝯclusis ac hactenus
obsuatis pactis ⁊ ꝯuētiōib⁹ ēt iuramēto ꝯfirma
tiōe apl̄ica vł ꝗuis firmitate alia roboratis:nec
nō oib⁹ ⁊ singulis ꝗ Clemēs ⁊ Eugeni⁹ ṗfati
in ṗdict̄ eoꝝ lr̄is voluerūt nō obstare ꝯrijs q/
buscūqȝ:qb⁹ oib⁹ (illa ac si de vbo ad vbū inse/
rerenf ⁊ derogatoriaꝝ derogatorias clausulas
in se ꝯtinerēt) ṗntib⁹ pro expssis habētes (illis
alias i suo robore pmāsuris) quoad ṗmissa spā/
liter ⁊ expsse derogam⁹. Aut si ṗfatis archi
epis epis ⁊ rectorib⁹ ṗfatis seu qbusuis alijs cōi
ter vł diuisiȝ a sede ṗfata idultū existat ꝙ iter/
dici suspendi vel excōicari:aut vltra vel extra
certa loca ad iudiciū euocari nō possint ꝑ lr̄as
apostolicas nō faciētes plenaȝ ⁊ expssam ac de

vbo ad vbū de idulto hmōi mētionē:⁊ quali/
bet alia dicte sedis idulgētia ḡnali vel spāli cu/
iuscūqȝ tenoris existāt ꝑ quā ṗntib⁹ nō expssaȝ
vel totaliter nō insertā effect⁹ eaꝝ ⁊ ꝯcessa eis
iurisditiōis executio ipediri posset quolibȝ vł
differri ⁊ de qua cuiusqȝ toto tenore habēda sit
in nr̄is lr̄is mētio spālis. Nos.n. ex nunc illa ⁊
ꝗcunqȝ alia ꝗ in futuꝝ ꝑ nos vel sedē apl̄icam
quolibȝ ꝓcedi:statui:decerni:vel ordiari ꝯtige·
rint ꝙ Clemētis Eugenij aliorūqȝ ṗdecessoꝝ
ṗdictoꝝ ⁊ ṗntium lr̄aꝝ hmōi tenore necnō se/
cus sup his a quoqȝ ꝗuis aucte sciēter vel igno·
rāter attentari ꝯtigerit irrita ⁊ inania nulliusc
qȝ roboris vel momēti eē decernim⁹. Et qꝛ dif
ficile foret ṗntes lr̄as ad singulas ꝓuicias ori/
ginaliter destinare. Volum⁹ ⁊ dicta aucte decer
nim⁹ ꝙ trāsumptis eaꝝ manu notarij publici
⁊ curie causaꝝ camē apostolice aut alicui⁹ epi/
scopalis vel archiepālis sigillo munitis ea pꝛo/
sus in iudicio ⁊ extra vbicūqȝ exibita vel osten
sa fuerint fides adhibeaf:ac si originales littere
forēt exhibite vel ostēse. Nulli ergo oino homi
nū liceat hāc paginā nr̄oꝝ approbatiōis:ꝯstitu
tiōis:ordiatiōis:statuti:decreti:ꝯcessiōis:idul/
ti:volūtatis:applicatiōis:inhibitionis:extēsio
nis:solidationis:mādati:derogationis:infrin·
gere:vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs autē
hoc attentare ṗsumpserit indignationē oipo/
tentis dei ac beatoꝝ Petri ⁊ Pauli apostolo/
rū eius se nouerit incursuꝝ. Datū Rome apud
sanctū Petruȝ anno incarnationis dominice
Millesimo ꝗdringētesimo septuagesimoqrto.
pridie kal's septēbris. Pōtificat⁹ nr̄i anno. iiij.
❡ Bulla aurea cōiter vocata quā Sixt⁹ quar
tus ꝯcedit frib⁹ ṗdicatorib⁹ ⁊ minorib⁹ ac fri/
bus ⁊ sororibus secundi ⁊ tertij ordinū gratias
aliorum mendicantiuȝ ⁊ alia plura vt infra ⁊c.

S Ixtus eps seruus seruoꝝ dei.
Ad ppetuā rei memoriā.
Sacri ṗdicatoꝝ ⁊ minoꝝ frm̄ ordines
instar duoꝝ primoꝝ fluminū a celestiuȝ volu/
ptatū ⁊ amenitatū paradiso egredientiū:sacro/
sancte vniuersalis ecclesie terrā ne mūdanaꝝ
cupiditatū ⁊ vitioꝝ calore arescat pclare docrī
ne virtuosorumqȝ opeꝝ ac multiplicīū merito/
rū imbribus irrigātes magis atqȝ magis illam
in dies fructuosaȝ efficiunt. Hij sunt duo sera/
phin q in sublime ꝯtēplatiōis ⁊ sacrificij amo/

ris alis eleuati a terrenisqꝫ rebus abstractis:assi/
due diuinaꝝ laudum clamore ⁊ imersoꝝ bene/
ficioꝝ humano generi a sūmo opifice deo exi/
bitoꝝ declaratione feruētissimis ꝑdicationibꝰ
populos instruendo:⁊ ad celeste iter dirigēdo
insistentes:multiplicata talēta eis credita dn̄o
deo munde segetis aiaꝝ.s. redemptoris nostri
iesu christi ꝓciosi sanguinis effusiōe redempto/
rum copiosos in horrea sancte ecclesie manipu
los referūt.Hi sunt due tube ꝑ quas dn̄s prece
pit ad populum sacri euāgelij populū vniuer/
sum assiduis predicationibus aduocare: vt in
oēm terram exiret sonus eoruꝫ ⁊ redderet sibi
pplm acceptabilem bonoꝝ operum sectatorē.
Ad predictoꝝ igitur predicatoꝝ ⁊ minoꝝ fra/
trum ordines quos eoꝝ amplissimis meritis ⁊
vberrimis fructibus quos in dei ecclia ꝯtinue
afferūt pre ceteris paterna charitate diligimus
nr̄e ꝯsiderationis intuitum dirigētes:illa eis li/
benter ꝯcedimus q̄ in eis optare getis fructuꝫ
inducant:⁊ statum eoꝝ faciant pacificū ⁊ tran
quillum.Duduꝫ siqdem vt ordinum eorūdeꝫ
professoꝝ statui ⁊ quieti ꝯsuleremus:motu ꝓ/
prio nōnullas litterarum diuersoꝝ romanoꝝ
pontificum predecessoꝝ nostroꝝ dictis ordini/
bus ꝯcessas ⁊ in illis contenta approbauimus:
⁊ quoad aliqua declarauimus:ampliauimus:
⁊ extēdimus:ac nōnulla eis de nouo concessi/
mus:prout in diuersis nostris litteris desuper
confectis plenius cōtinetur. ¶ Cum auteꝫ si/
cut postmodum accepimus ꝑ huiusmodi am/
pliationes:declarationes:extēsiones:⁊ conces/
siones:adhuc totali eorūdem ordinum ⁊ illoꝝ
professorum quieti plene (vt expedit) non con/
sulatur:asseraturqꝫ a nōnullis : per easdem lit/
teras omnes gratias spirituales ⁊ temporales
dictis ordinibus ⁊ eoꝝ domibus ⁊ fratribus a
predecessoribus nostris cōcessas : approbatas
non fore.Nos attenta meditatione pensantes
q̄ntuꝫ vtilitatis ad exaltationē christiane fidei
⁊ euāgelice veritatis ordinū predictoꝝ ꝓfesso/
res hactenus attulere ⁊ afferre valeāt adiuuā/
te dn̄o in futuꝝ:ac ꝓpterea volētes vt tenemur
eorum tranquillitati vberius ꝓuidere : motu
simili non ad ipsorum fratrum ⁊ sororum:aut
alterius pro eis nobis sup hoc oblate petitio/
nis instantiam : sed de nostra mera liberalita/
te ⁊ ex certa scientia quascunqꝫ litteras ⁊ gra/
tias spirituales ⁊ tpales ꝯcessiones ⁊ indulgen
tias ac pctōꝝ remissiones in gn̄e vel in specie
fribꝰ ⁊ sororibꝰ ꝑdicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinū ⁊ do
moꝝ eorundem: necnō visitātibꝰ eoꝝ ecclias ⁊
capellas ⁊ oratoria ꝯcessas:quaꝝ tenorē ac si de
v̄bo ad v̄bū p̄ntibꝰ insererent̄ haberi volumꝰ
pro exꝓsso p̄sentiū tenore approbamꝰ ⁊ robur
firmitatis ꝑpetue obtinere decernimꝰ. Proqꝫ
potiori cautela aplica auct̄e de nouo iuxta lr̄aꝝ
desup ꝯcessaꝝ ꝯtinentiā ⁊ tenorē ꝯcedimus ⁊
largimur. ¶ Et vt ecclesie domꝰ ⁊ oratoria ꝑ/
dicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinū ꝑdictoꝝ ꝑ vniuersuꝫ
orbeꝫ ꝯstructe ⁊ edificate ⁊ q̄ ꝯstrui ⁊ edificari
ꝯtingat in futuꝝ ꝯgrua deuotiōe a xp̄i fidelibꝰ
visitent̄:ac q̄ iperfecte sunt ꝑficiant̄ ⁊ ad cōple
mentū deducant̄ ac cōplete cōseruent̄ ⁊ manu
teneant̄:necnō paramētis ⁊ alijs ad diuinum
cultū necessarijs d̄bite ornent̄:ipsiqꝫ xp̄i fideles
ad dictas ecclias eo libētius ꝯfluāt ⁊ ad ꝑmissa
manus ꝓmptius porrigant adiutrices quo ex
hoc ibidē dono celestis grē ꝯspexerint se refe/
ctos.De oipotentis dei misericordia ac beato/
rū apostoloꝝ eiꝰ Petri ⁊ Pauli auct̄e ꝯfisi:vni
uersis ⁊ singulis xp̄i fidelibꝰ vtriusqꝫ sexus ve/
re penitētibꝰ ⁊ ꝯfessis q ecclias ⁊ oratoria do/
moꝝ frm̄ ꝑdictoꝝ in singulis sci Dn̄ici ⁊ sācti
Frā.cētū ānos ⁊ totidē quadragenas ⁊ i scōꝝ
Petri martyris Thome de agno Vincētij ⁊
sancte Catherine de senis ac scōꝝ Antonij de
padua ⁊ Ludouici ep̄i Bernardini ⁊ scē Cla/
re ⁊ btē Helisabet festiuitatū diebꝰ a primis ve/
speris ⁊ ꝑ totū diē ipsaꝝ festiuitatū q̄nquagin/
ta ānos ⁊ totidē quadragenas deuote visitaue
rint annuatim:⁊ manꝰ ad ꝑmissa aut eoꝝ aliq̄
porrexerint adiutrices de iniunctis penitētijs
eis nūc relaxamus presentibus ꝑpetuis futuris
temporibus valituris. ¶ Et vt ꝑdictoꝝ predi
catoꝝ ⁊ minoꝝ ordinum frēs tanto feruentius
diuinis beneplacitis insistant quāto maioribus
spūalibus se viderint gratijs fore munitos:oi/
bus ⁊ singulis predicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinū ꝑ/
dictoꝝ professoribus q nūc ⁊ pro tp̄e perpetuo
erūt vt ꝯfessor idoneus eorūdem ordinū quem
quilibet pro se de sui superioris licentia duxerit
eligendū eorūdē ꝯfessione diligenter audita ꝓ
cōmissis per eos excessibus ⁊ peccatis semel in
vita in forma ꝯfessionali ꝑ nos edita in mortis
articulo plenariam absolutionē ⁊ peccatorum

huiusmodi

huiusmodi remissiones impendere valeat etiā si ante factam eorūdem ordinū professionē eos decedere ↄtingeret: similibus motu scientia ꝛ aucte indulgemus. ¶ Facultatē ꝙ a pdecessoribus nostris ↄcessaꝫ magistro gnāli prioribus prouincialibus ꝛ ↄuentualibus ac eoꝝ vicarijs predicatoꝝ: ꝛ gnāli ac prouincialib⁹ ministris ac eorum vicarijs nec non custodibus minorum ordinū predictoꝝ super absolutione frm̄ eorūdem ordinū suoꝝ ꝛ dispensatione cū eisdem in qbuscunqꝫ casib⁹ (preterqꝫ in illis pro qb⁹ esset ad sedē apostolicā mittendi) ꝛ p nos approbatam cū declaratione casuū pro qbus mittendi sunt perstringētes: volum⁹ ꝙ magister ꝛ minister gnāles eorūqꝫ vicarij ꝛ illi qb⁹ ipsi pro tpe duxerint cōmittendū dūtaxat ꝛ nō alij facultate pdicta de cetero vti possint illā in oib⁹ alijs penit⁹ adimētes. ¶ Et ne pp monasteria monialium seu sororū sub cura ꝛ institutis ordinis pdicti frm̄ pdicatoꝝ ꝛ sancte Clare seu sancti Damiani ordinū sub eiusdē frm̄ minorū ordinis cura degentia: ꝛ sancti Dominici ꝛ sancti Frā. de penitentia nuncupatoꝝ ordinū vtriusqꝫ sexus psonas ↄtingat eorūdeꝫ frm̄ quietem turbari motu scientia ꝛ aucte predictis statuimus: ꝙ hmōi monasteria ꝛ loca eorūqꝫ abbatisse priorisse pcuratores syndici oblati ꝛ vtriusqꝫ tertij ordis pdicti de penitentia nūcupate psone pdicte eisdem priuilegijs ꝛ imunitatib⁹ gratijs: fauorib⁹: ↄcessionibus indultis spūalibus ꝛ temporalib⁹ pdictis frm̄ predicatoꝝ ꝛ minorum ordinibus ꝛ illoꝝ professorib⁹: domibus ꝛ locis: ac procuratoribus ꝛ syndicis oblatis ꝛ ↄuersis: seu alijs quomōlibet p pdecessores nr̄os aut nos hactenus ↄcessis ꝛ imposteꝝ ↄcedendis quauis aucte (quatenus eaꝝ sexui ꝛ statui nō ↄtradicāt) libere ꝛ licite vti possint ꝛ debeāt in oibus ꝛ per omnia prorsus ꝛ sine vlla differentia ac si eisdeꝫ monasterijs locis ꝛ psonis: abbatissis syndicis: procuratoribus: oblatis ꝛ ↄuersis sororum ꝛ monialium eorūdeꝫ ac personis vtriusqꝫ sexus de penitētia hmōi nominatim ↄcesse forent ꝛ ↄcederentur expresse. ¶ Preterea ꝙ vt intellexim⁹ exortis nōnunqꝫ ↄtrouersijs inter locoꝝ ordinarios eorumqꝫ vicarios seu officiales ꝛ curatos ꝛ frēs pdictorū ordinū varijs occasiōib⁹ locoꝝ ordinarij eorumqꝫ vicarij seu officiales ꝛ curati predicti ne

christi fideles si ibus ipsis piās elemosinas erogare psumāt: suadere ac ēt sub cēsuris inhiber: ac erogantes excōicatos fore predicare seu predicari facere seu pronunciare psumūt: locorum ordinarijs eorūqꝫ vicarijs seu officialib⁹ ꝛ curatis pdictis ac ēt alijs qbuscūqꝫ dicta aucte mādamus: vt ab hmōi psuasionibus inhibitionib⁹ bus. ꝛ mādatis de cetero prorsus ꝛ oino abstineant: decernētes inhibitiones ipsas ꝛ mādata nullius existere firmitatis: ꝛ illis ↄtrauenientes cēsuris hmōi minime ligari: ac eosdē psuadentes ꝛ inhibētes mādatoqꝫ nr̄o hmōi optēperare nō curātes (nisi penituerint ꝛ psuasiōes ꝛ inhibitiōes ac pdicta reuocauerit ifra triduū postqꝫ desup reqsiti fuerint) eo ipso ordinarios interdictū igressus ecclesie ac suspēsiones a regimine ꝛ admīstratiōe suaꝝ ecclesiaꝝ: alios ꝙ inferiores ab eis excōicationis sniam icurrere. ¶ Cū aūt nōnulli ad ordines pdictos pdicatorū ꝛ minoꝝ spālem gerētes deuotiōis affectū eoꝝ cadauera cū hītu frm̄ pdicatoꝝ vl̄ minoꝝ seu frm̄ vel soroꝝ d̄ pēitētia vtriusqꝫ ordis pdictoꝝ sepelir̄ mādēt: ꝛ p sepe anqꝫ moriaī hītū hmōi eis postulāt exhiberi. Decernim⁹ hītum hmōi p priorē dom⁹ ordis pdicatoꝝ aut guardianū dom⁹ ordis minoꝝ loci i quo tales decedere ↄtigeret: vel p supiorē platū ipoꝝ ordinuꝫ ꝛ domoꝝ seu pora⁹ ꝛ guardianie vel cui illi duxerit cōmittēdū dūtaxat ꝛ nō p aliū quauis aucte vel platiōe fungētē exhiberi d̄bere. ꝙ predictū hītu recipiētib⁹ d̄clarare teneaī apd eoꝝ ordinū eccliās d̄ber̄ sepeliri i eoꝝ obitu quoꝝ hītu suscipiāt ꝛ illoꝝ sic idutoꝝ cadauera sic discoopta nullo pallio vl̄ tegumēto supposito cū hītu hmōi ad sepulturā d̄ferri posse: ordinarioꝝ ēt sub cēsuris phibitiōe ꝛ ordiatiōe locoꝝ qlꝫ in ↄriū edita nō obstāte qs quoad hoc modificam⁹. ¶ Et ne ex habilitatiōib⁹ ad vnū vl̄ plura bnficia ecclastica i titulū vl̄ cōmēdā obtinēda cū facultate vt iterim donec illa assequanī p capellanie alioꝝ in bnficio deseruire: ꝛ ꝙ ēt postqꝫ bnficia hmōi assecuti fuerint in domib⁹ dicti ordis residē: cameras hēre in illis: ꝛ in gnālib⁹ capitulis fratrum eorūdem predicatorū ꝛ minoꝝ ordinū vocē actiuā ꝛ passiuam habere: ac priuilegijs fauoribus gratijs ꝛ indultis ↄcessis ipsorum ordinum pfessoribus gaudere possint pfatis ordinib⁹ ꝛ illorum professoribus

granamen inferatur:eisdem motu ꝛ aucte de/
cernimus hmōi ꝯcessas ꝛ quas eis ꝯcedi ꝯtige
rit habilitatiōis lr̃as intelligi ꝛ interp̃tari de/
bere vt frēs ipsi qb⁹ lr̃e hmōi ꝯcesse sunt ꝛ ꝯce
derent īposterꝫ qñcūqꝫ p sedem p̃dictā:postq̃ꝫ
aliqd bn̄ficiū adepti fuerint pacifice aut p ca/
pellanijs in aliqbus ecclesijs ceperint deserui/
re ꝯcessionib⁹ p̃dictis put vocē actiuā ꝛ passi/
uā residētiā in domib⁹ dictoꝝ ordinū ac reten/
tionē dictaꝝ domoꝝ cameraꝝ:ꝛ alia ꝯtra ordi
nū p̃fatoꝝ sunt ꝯcernentia de eorūdē ordinum
p̃latorum ꝯsensu dūtaxat gaudere possint ꝛ nō
alias nec alio mō. Idē statuētes de p motis ad
cathedrales ēt titulares appellatas ecclesias ꝛ
alias dignitates ecclesiasticas. ¶ Ceterꝫ vt di/
ctoꝝ ordinum p̄fessores q inqsitores heretice
prauitatis pro tpe diuersis mūdi partib⁹ depu/
tanf:tāto diligētius eoꝝ officia studeant exer/
cere ac ab illicitis ꝛ eis p̄hibitis abstinere:quā
to cognouerint posse eoꝝ errores facilius corri
gi ꝛ puniri:q̃ magister p̃dicatoꝝ ꝛ mīster mi/
noꝝ ordinū p̃dictoꝝ gñales p̃fati nūc ꝛ p tpe
existentes gesta pro tpe p ipsos inqsitores suoꝝ
ordinū respectiue examinare:ꝛ querelas ꝯ illos
p positas audire:ac sup illis quātū eis iustuꝫ ꝛ
equū videbif statuere ꝛ ordinare:ꝛ si eos in ali
quo deliquisse inuenerint illos iuxta excessuꝫ
exigentiā ēt p eoꝝ ab officio āmotionē ac alias
corrigere ꝛ punire:dictosqꝫ inquisitores s̄m qd
equū ꝛ iustū aut necessariū videbif(non tm̄ in
vna eadē diocesi multiplicare)libere ꝛ licite va
leant. Et p̃dicatoꝝ in minoꝝ ꝛ ecōtra minoꝝ
ordinū p̃dictoꝝ inquisitores in p̃dicatoꝝ ordi
num hmōi p̄fessores quoscūqꝫ:officio inqsitio
nis hmōi fungi:illudqꝫ exercere nullaten⁹ pos/
sint:absqꝫ sedis aplice licētia spāli de p̄ntib⁹ lit
teris specificā ꝛ exp̃ssam faciente mentionem.
¶ Postremo q: p̃dicatoꝝ ꝛ minoꝝ frm̄ p̃di·
ctoꝝ ordinū p̄fessores p fidei catholice dilata
tione:incremēto ꝛ defensione:ꝯtinue indefesse
laborant:ꝛ eoꝝ exēplari vita:p̃dicatiōibus vbi
dei:audientia ꝯfessionū sana doctrina : assidua
sacraꝝ lr̃aꝝ instructione:ꝛ deuota diuinoꝝ of/
ficioꝝ celebratiōe:hereticoꝝ extirpatiōe : aliisqꝫ innumeris pijs opationib⁹ p̃ ceteris ordinū
mēdicātū p̄fessorib⁹ fruct⁹ in eccl'ia dei saluta/
res copiosius attulerūt hacten⁹ ꝛ ꝯtinue affer/
re nō cessant:atqꝫ allaturos in futurꝫ deo ppi/
cio spe firma tenemus:ꝛ propterea conuenit vt
ipsi p̄e ceteris ampliores fauores ꝛ graꝝ p̄roga
tiuas a p̃fata sede recipiāt ꝛ reportent:aliorūqꝫ
ordinū mēdicātiū indultis ꝛ priuilegijs apud
sedē p̃fatā gaudeant ne illis inferiores eē vide/
anf oēs ꝛ singulas gratias:ꝯcessiōes ꝛ pctōꝝ
remissiōes imunitates:exēptiones:facultates:
priuilegia ꝛ indulta sp̄ūalia ꝛ tp̄alia qualiacūqꝫ
sint heremitaꝝ sc̄i Augustini ꝛ carmelitaruꝫ ꝛ
s̄uoꝝ btē Marie frm̄ ordinib⁹ ꝛ illoꝝ ecclesijs
ꝛ oratorijs ꝛ domib⁹:priorib⁹:frib⁹:ꝛ sororib⁹
ꝯuersis:ꝛ oblatis:vtriusqꝫ sexus psonis de pe/
nitentia nūcupatis a p̃decessorib⁹ nr̃is roma/
nis pōtificib⁹ p̃dictis ꝛ a nobis aut alijs auctē
habētib⁹(q̄ oīa ac si nominatiꝫ exp̃merenf hē/
ri hic volum⁹ p sufficienter exp̃ssis)ꝯiunctim
vel diuisim in genere vel in cōi ꝯcessa eisdeꝫ ꝛ
eoꝝ cuilibet:p̃dicatoꝝ ꝛ minoꝝ frm̄ ordinib⁹:
domib⁹ ecclesijs oratorijs:gñali magistro:mi/
nistro:priorib⁹:ꝛ mīstris prouincialib⁹ ꝯuētua
lib⁹ priorib⁹ ꝛ guardianis:sororib⁹ oblatis:cō/
uersis:ꝛ vtriusqꝫ sexus tertij ordinis seu de pe
nitētia nuncupatis ꝛ alijs eorūdē ordinū psō/
nis de nouo ꝯcedim⁹:ꝛ in eis locū habere vo/
lum⁹ ac si eisdē noīatim directe ꝛ exp̃sse ꝯcessa
fuissent. Mādātes ēt motu:scientia:ꝛ aucte p̃/
dictis vt dum p̃uilegioꝝ:indulgentiaꝝ p̃roga
tiuaꝝ:ꝯcessionū:exēptionū:imunitatū:faculta
tū ꝛ indultoꝝ:dictorum frm̄ heremitaꝝ sancti
Aug. carmelitaꝝ ꝛ seruoꝝ sc̄te Marie origina
les lr̃e seu trāsumpta auctētica ex illis pro ꝛ in
fauorē ecclesiaꝝ domoꝝ ꝛ frm̄ p̃dictoꝝ p̃dica/
torum ꝛ minoꝝ ordinū adducerenf vel exhi/
berentur:eadē fides indubia exhibeaf tam in
iudicio q̃ꝫ extra iudiciū ꝛ alijs locis qb⁹ opus
fuerit:ac si pro ꝛ in fauorē dictoꝝ ordinū:eccle
siaꝝ:domoꝝ:ꝛ frm̄ p̃dicatoꝝ ꝛ minoruꝫ a sede
apostolica emanassent ac eis ꝛ cuilibet ipsorum
fuissent imediate ꝯcesse. ¶ Inhibentes distri/
ctius ipsis locoꝝ ordinarijs sub interdicti igres/
sus ecclesie ꝛ suspēsionis a regimine ꝛ admini/
stratione suaꝝ ecclesiaꝝ ꝛ parochialiū ecclesia/
rū rectorib⁹ ꝛ alijs qbuscūqꝫ sub excōicationis
late sententie ꝛ priuationis earundē ecclesiarū
parochialiuꝫ ꝛ aliorum alioꝝ beneficioꝝ eccl'iasti
corum q̄ obtinent:necnō inhabilitatiōis ad il/
la ꝛ alia imposterꝫ obtinenda penis eo ipso qui
ꝯtrafecerint incurrendis:ne psonis qbuslibet

ecclesiasticis

vel secularib⁹ in gñe vel in specie directe vł in/
directe aliqd inhibeant: ꝑcipiant ordinēt vel
statuant: quo min⁹ ordines ꝑdicti illoꝝ dom⁹ ꝛ
pfessores ꝑdictis gratijs sibi ꝯcessis libere vti
possint. ¶ Nō obstātib⁹ qbuscūqꝫ aplicis su/
spēsionib⁹: reuocatiō b⁹: restrictōib⁹: ac in pui/
cialib⁹ ꝛ synodalib⁹ ꝯcilijs editꝫ gñalib⁹: vł spā/
lib⁹ ꝯstōnib⁹: necnō Parisieñ. ꝛ alioꝝ locorum
gñalium studioꝝ vniuersitatib⁹ ꝛ curie vice ge
rēte. Auinionis qbuscuis ordinarijs prelatis ꝛ
psonis ꝯcessis ꝛ ꝯcedēdis lr̄is ꝛ ꝑuilegijs: ac p
illos deputatis in eis ꝯseruatorib⁹ priuilegioꝝ
hmōi facultatib⁹ ꝛ iurisdictiōe cū qbuscuis clau
sulis: ēt derogatoriaꝝ derogatorijs: ac fortiori/
bus ꝛ insolitis qb⁹ oīb⁹: illa ēt si ꝑ eis eorūqꝫ to/
tis tenorib⁹ ꝛ datis nō p hmōi gñales clausu/
las ēt spālē mētionē iportātes: sꝫ specifica ꝛ in/
diuidua ac de v̄bo ad v̄buꝫ seu quis alia mētio
hñda eēt pn̄tib⁹ p expssis hñtes: illis alꝭ i suo
robore pmāsuris: quoad ꝑmissa specifice ꝛ no/
minatum derogam⁹: ꝛ ea nemini in ꝑiudicium
ꝑmissoꝝ suffragari posse aut debere: ꝛ irritū ꝛ
inane qcqd secus ꝯtigerit attētari decernim⁹:
necnō oīb⁹ illis q̄ in p̄cis lr̄is nr̄is ꝑfatis ordi/
nibus ꝯcessis volum⁹ nō obstare ceterisqꝫ con
trarijs qbuscūqꝫ. ¶ Vēꝝ qꝛ difficile foret ꝑsen
tes lr̄as ad singulas puīcias originalr̄ destina/
re: volum⁹ ꝛ dicta auct̄e decernim⁹: ꝙ trāsum
ptis eaꝝ manu notarij publici ꝛ curie cāꝝ ca/
mere aplice auditoris vel ptectoris q est vel p
tpe erit: aut alicuius archiepālis vel epālis seu
cuiuscūqꝫ in dignitate ꝯstituti sigillo munitis:
ea prorsus in iudicio ꝛ ex̄ vbicūqꝫ exhibita vel
ostēsa fuerit fides exhibeat̄ idubia: ac si ipse ori/
ginales lr̄e forēt exhibite vł ostēse. Nulli ḡ oīno
hoīuꝫ liceat hāc paginā nr̄e approbōnis: ꝯstō/
nis: ꝯcessiōis: largitiōis: idulti: ꝑscriptōis: vo/
lūtatis: adēptiōis: statuti: mādati: decreti: inhi
bitiōis: ꝛ derogatōis ifrigere: vel ei ausu teme/
rario ꝯire. Si qs aūt hoc ꝛc. Datū Rome apō
scm̄ Petrum āno incarnationis dn̄ice. 1479.
septimo kal. augusti. Pontifi. nr̄i āno octauo.
¶ Alexander sextus iterum concedit oīa pri/
uilegia aliorum trium ordinum mēdicantium
fribus minorib⁹ de obseruātia nūcupatis vbi/
cunqꝫ atqꝫ quartam canonicaꝫ portionem re/
mittit ꝛ ipsis obseruantibus concedit.
¶ Dilectis filijs vniuersis fratribus ordinis
minorum de obseruantia nuncupatis.

a Lexander papa. vj. Dilecti filij. Salutem ꝛ
apo. bn̄. Sacre religionis sub qua de/
uotum ꝛ seduluꝫ exhibere studetis dn̄o famu/
latuꝫ pmeret̄ honestas: vt vos spālib⁹ fauorib⁹
ꝛ gratijs ꝑsequamur. Hinc est ꝙ nos volētes
qeti ꝛ cōmoditati vr̄e pro meritis vr̄is pr̄na
charitate ꝯsulere. Vobis vt de cetero oīb⁹ ꝛ sin
gulis gratijs ꝛ ꝑuilegijs libertatib⁹: imunita/
tib⁹: ꝛ idultis spūalib⁹ ꝛ tpalib⁹ taꝫ frm̄ ꝑdica/
toꝝ q̄ꝫ heremitaꝝ sci Augu. ꝛ beate Marie de
mōte Carmeli: oībusqꝫ alijs mēdicātib⁹ p sedē
aplicā vel legatos eiusdē in gñe ēt p lr̄as apl̄i/
cas Maremagnū nūcupatas: ēt quoad exem/
ptionē a solutione q̄rte locoꝝ ordinarijs ꝛ pa/
rochialiū eccl̄iaꝝ rectorib⁹ debite a qua vos po
tiori p cautela eximim⁹ hactenus ꝯcessis: quoꝝ
tenores ac si de v̄bo ad v̄bū pn̄tib⁹ inserent̄ hē/
ri volum⁹ p sufficiēter expssis vti hēri volum⁹
potiri ꝛ gaudere: ꝛ licite possitis ꝛ debeatis in
oībus ꝛ p oīa pinde ac si vobis specifice ꝯcesse
fuissent. Cōstōnib⁹ ꝛ ordinationib⁹ aplicis: nec
nō oīb⁹ illis q̄ in lr̄is ꝑdictis ꝯcessa sunt nō ob/
stare: ceterisqꝫ ꝯrijs nequaq̄ꝫ obstantibus auct̄e
aplica tenore pn̄tiuꝫ de spālis dono gr̄e indul/
gem⁹: illaqꝫ vobis d̄ nouo ꝯcedim⁹. Datū Ro
me apō scm̄ Petrū sub anulo piscatoris die. v.
Februarij. M. ccccc j. Pon. nr̄i anno nono.
¶ Sixtus. iiij. cōfirmat ꝛ de nouo ꝯcedit oēs
indulgētias a ꝑdecessorib⁹ suis visitātib⁹ eccle/
sias frm̄ carmelitaꝝ ꝯcessas easdeꝫ exp̄mēdo ꝛ
declarādo vt infra. Quas idē Sixt⁹ post moduꝫ
p bullā suprascriptā que dr̄ aurea ad frēs ꝑdi/
catores ꝛ minores: ac sorores scē Clare: atqꝫ ter/
tiarios vtriusqꝫ sexus eorūqꝫ eccl̄ias extēdit ꝛ
ꝯcedit plures alias addendo: ꝛ hoc idem facit
Alexander sextus quoad fratres de obseruan/
tia: vt hic supra: alijs innumerabilibus indulgē
tijs ecclesijs eorum a suis predecessoribus con
cessis in suo vigore relictis.

s Ixtus eps seruus ꝛc. Ad ppe/
tuā rei memoriā. Dudū
attēta meditatōe pēsam⁹ ꝙ gl̄iosissima
dei genitrix Maria v̄go venustissima: ꝛ olim
v̄tutū florib⁹ insignita cui⁹ ineffabilē pulchritu
dineꝫ sol ꝛ luna mirant̄: cui⁹ p̄cib⁹ iuuat̄ pplus
xp̄ianus: ꝛ q̄ floreꝫ imarcessibilē ꝛ eternū dn̄m

nr̃m Iesum xp̃m imensa sci spũs coopante vir/
tute genuit ,pduxitq3 sacrum ordinẽ bte Ma/
rie d mõte Carmeli a scã sede aplica z plurib⁹
romanis põtificib⁹ pdecessorib⁹ nr̃is:z ẽt a no
bis multiplr̃ approbatũ quẽ eiusdẽ gl'osissime
dei genetricis sempq3 virgis Marie spãli titu/
lo voluit isigniri:vt ob eiusdẽ vgis reuerẽtiam
ordo ipse a xp̃i fidelib⁹ merito pampli⁹ venera/
ref:ipsiq3 xp̃i fideles ppea eiusdẽ vgis Marie
suffragijs adiuti eterne retributiõis pmia faci/
lius ɔseq mererenf:dũq3 sublimium dei ordis
vtriusq3 sexus psonaꝝ virtutũ merita deo gdẽ
grata z in cõspectu pdicte sedis accepta digna
memoria recẽsem⁹ ac ordinẽ ipm z illi⁹ psonas
sub sedis aplice z eccl'ie ro. ,ptectione imediate
existeñ.z iter ceteros regularium.ord nũ psel/
sores isirmamẽto catholice fidei militãtes tãq3
religiõis speculũ exemplar spãli charitate sub
geñ.scõrũq3 pphetaꝝ Helye z helisei Enoch:
necnõ z alioꝝ scõꝝ Petrũ q mõtem scm̃ Car/
meli iuxta Helye fontẽ inhabitarũt successiõe
hereditaria teneñ.fruct⁹ quoq3 vberes in quos
dict⁹ sacer ordo in agro militãtis eccl'ie in ,ppa/
gatiõe religiõis z fidei orthodoxe hacten⁹ pro/
duxit vtilr̃ z ,pducit ac in futuꝝ ,pductuꝝ fore
indubitãter impam⁹ pr̃na charitate intuemur
dignũ qui potius debitũ reputam⁹ nos ad illa
debere nr̃os dirigere cogitat⁹ p que ea q̃ p diui
ni cult⁹ glia z dei ordis incremẽto ac xp̃i fide/
liu3 aiaꝝ salute a q̃3 plurib⁹ ro.pontificib⁹ pre/
decessoribus nr̃is ɔcessa dicunf sublatis ambi/
guitatib⁹ q̃ exide emersisse noscunf in sua inte/
gritate psistãt:z tãto firmius obseruenf quãto
erũt sepius predicte sedis munimine stabilita
sane sicut exhita nobis nup pro pte dilecti filij
xp̃osori martignoni dei ordis gñalis magr̃i:ac
sacre theologie ,psessoris petitio ɔtinebat.Licz
multi romani põtifices pdecessores nr̃i ob re/
uerẽtiam gloriosissime z itemerate dei genitri/
cis sempq3 vgis Marie de mõte carmeli z sin/
gularẽ deuotionẽ quã ad illam z predictu3 or/
dinem sub eiusdẽ dei genitricis titulo spãliter
insignitũ gesserũt diuersas idulgẽtias z pctõꝝ
remissiones ac ,puilegia z idulta ipsi ordini z il
lius domib⁹ ɔcesserint q̃ in eisdẽ domib⁹ sunt
recepta:z quoꝝ ɔtinẽtia in publicis scripturis
z dei ordis ecclesijs aptissime repif sub hac.v3.
verboꝝ forma.Leo papa.iiij.oĩbus xp̃i fidelib⁹
qui ecclesias beatissime dei genetricis sempq3
virginis Marie de monte carmeli hmõi in fe/
stis natiuitatis:dñice pasche:aplõꝝ.v3 Petri z
Pauli:penthecostes:assumptõis:natiuitatis:
annũciatiõis:purificatõis:eiusdẽ bte dei gene/
tricis sempq3 virgis Marie sci Michaelis ar/
changeli.Oium scõꝝ.In duob⁹ festis scẽ Cru/
cis:natiuitatis sci Joãnis baptiste.Scõꝝ mar/
tyꝝ Fabiani z Sebastiani:z in die parasceues.
Et p octauas predictaꝝ festiuitatu3:z vocabu/
lis oium ecclesiaꝝ dicti ordis deuote visitaue/
rint z pias elemosynas largiti fuerint seu do/
mos ɔfractas eiusdem ordis reficerent septem
annos z duodeci3 q̃dragenas. Et Adrian⁹.ij.
Stephanus.v.Sergius.iij.Joãnes.x.Joãnes
xj.Sergius.v.z Innocẽ.iiij.q dictum ordĩe3
ɔfirmauit oĩbus xp̃i fidelibus vere penitẽtib⁹
ɔtritis z ɔfessis q predictas ecclesias pie visita/
rent in pdictis festiuitatib⁹ z eaꝝ octauis. Seu
q domos fractas eiusdẽ ordis reficerent vel p
fabricis ipsaꝝ ecclesiaꝝ munera darent vel cõ/
fratriam dicti ordis assumerẽt z eam itrarent:
aut calice3 p missis celebrãdis vel tobalias seu
mappas erogarẽt:vel q in pmissis aut in quo/
libet pmissorum manus porrigerẽt adiutrices
vel qui in suis vltimis testamẽtis aliqd legarẽt
tertiam partẽ oium pctõꝝ u3 in dño relaxarũt.
¶ Itẽ Clemẽs.iij. Alexãder.y. Gregorius.v.
z Greg.vij.in pdictis festis z in quolib3 eorũ/
dem silem grãm largiti sunt. ¶ Ite3 Cle.iiij.
eisdem xp̃i fidelibus q pdictas ecclesias quater
in anno visitarẽt.v3.in quattuor festiuitatibus
eiusdẽ dei genetricis vgis Marie triginta an/
nos z totidem q̃dragenas pie ɔcessit. ¶ Ite3
in priuilegio gñali Lucij pape quarti remittu/
tur ab eodẽ pctã leuia offensa parentum negli
gentie votoꝝ fractoꝝ:dum tñ fractos ad vota
rediret z male acq̃sita si nescif cui restitui debe/
ant dũmõ pdictis locis seu illoꝝ ɔuentib⁹ assi/
gnenf.Demũ Inno.iiij.z Greg.viij.ɔtulerũt
qualz die cuilibet dicẽti Pr̃ nr̃ z aue maria in
ecclesijs semel pro viuis z defunctis q̃dragita
dies idulgentiaꝝ. Rursus Hono.x.Nico.iiij.
Romani põtifices oĩbus vere penitẽtib⁹ z ma
nus adiutrices predictis domib⁹ porrigẽtib⁹ z
illaꝝ fribus oium pctõꝝ suoꝝ veniam polliciti
sunt.Insup Hono.ix.oib⁹ vere penitẽtib⁹ z cõ/
fessis dicti ordis ecclesias visitãtib⁹ seu manus
illis

illis adiutrices porrigētibus.xl.ānos ꝛ totidē
quadragenas de iniunctis eis penitētijs.vꝫ.in
festo vocabulorꝫ ipsarꝫ ecclesiarꝫ ꝛ in die scō pa
rasceues. Necnō in die scē Crucis ac in festiui/
tatibus: natiuitatis: annūciatiōis: purificatio/
nis ⁊ assūptiōis btē dei genetricis sempqꝫ vir/
ginis Marie misericorditer i dn̄o relaxauit atqꝫ
ↄcessit. Ulterius Bn̄dictus papa dedit oībus
vere penitētib⁹ ꝛ ↄfessis q ter in septimana.vꝫ.
quadragesimali tpe. Scda quarta ꝛ sexta ferijs
ꝛ etiam in festis vocabulorꝫ oīum ecclesiarꝫ di/
cti ordis. Necnō dieb⁹ sabbatinis ob beate dei
genetricis sempqꝫ vgīs Marie reuerentiā. Et
in dieb⁹ dn̄icis pie visitarent q̄draginta annos
ꝛ totidē q̄dragenas ꝛ oīuꝫ pctōꝫ septime par/
tis remissionē in dn̄o relaxauit. Oēs idulgen/
tias pctōꝫ remissiones a suis p̄decessorib⁹ ro/
manis pontificib⁹ dicto ordini ↄcessas in dieb⁹
ꝛ in festis p̄dictis duplicādo. Item Ioan.xxij.
oēs indulgētias ꝛ pctōꝫ remissiōes a romanis
pontificib⁹ p̄decessorib⁹ suis dicto ordini ↄces/
sas ↄfirmauit: ꝛ q̄draginta ānos ꝛ totidē qua/
dragenas de iniūctis penitētijs vniuersis xp̄i
fidelib⁹ dci ordis ecclesias in qualibꝫ solēnitate
quattuor festiuitatū btē dei genetricis Marie
vꝫ. natiuitatis: annūciatōis: purificatōis: ꝛ assū/
ptionis contritis ꝛ ↄfessis in dn̄o pia largitiōe
ↄcessit. Successiue Urbanus papa.v. oēs idul
gentias sitr a suis p̄decessorib⁹ dicto ordini cō/
cessas ↄfirmauit atqꝫ in festo annūciatiōis btē
Marie dicti ordis ecclesias visitātib⁹ septē an/
nos ꝛ.xij. q̄dragenas i dn̄o relaxauit. Postre/
mo Nicō papa qntus oēs idulgētias ꝛ pctōꝫ
remissiōes: ac oīa p̄uilegia dicto ordini a supra/
dictis romanis pontificib⁹ p̄decessoribus nr̄is
in p̄dictis dieb⁹ ꝛ festis ↄcessas ꝛ cōcessa pprio
motu duplicādo ↄfirmauit atqꝫ annos septē ꝛ
totidē q̄dragenas in dn̄o relaxauit. Cū sicut p̄/
fati Christofori gn̄alis dci ordis magr̄i relatōe
nup accepim⁹ p eo qꝫ pp singularitatē priuile/
giorꝫ origiales desup lr̄e ad man⁹ gn̄alis p̄dicti
nō puenerūt: nec de illis alr̄ qꝫ vt p̄ferī doceri
pōt circa lr̄as ꝛ p̄uilegia hmōi sup eorūqꝫ vim
ꝛ efficatiā nōnulla dubia sint exhorta aliaqꝫ in
dies suboriri formidanī nisi p nr̄e puidētie stu
diū sup h̄ puideaī oportune: p̄sertim cū ex in/
iuncto nobis desup aplice huitutis offō ad nos
spectet singulorꝫ ordinū cōmodis inuigilare ꝛ
quātum valeam⁹ oīum alas altissimo lucrifacē
cupiētes. Itaqꝫ vt idulgētie ac singule p̄deces/
sorꝫ nr̄orꝫ lr̄e dicto ordini: ac ei⁹ domib⁹ ꝛ eccle
sijs ↄcesse sublatis qbuscūqꝫ hesitationū obsta
culis inuiolabilr obsuenī eisqꝫ put cōcessa di/
cunī idubia adhibeaī fides deuotioqꝫ vniuersi
ppl̄i ēt augeaī: atqꝫ dci ordis ecclie dom⁹ ac cō
uentus conseruenī edificenī ꝛ in eorꝫ edificijs
amplienī: restaurenī: ꝛ reparenī. Predictorꝫ ꝛ
aliorꝫ plurimorꝫ romanorꝫ pontificū p̄decesso
rum nr̄orꝫ q ordinē p̄dictum varijs p̄uilegijs
nō imerito decorarūt: ꝛ quē etiā nos diuersis
alijs gratijs ac p̄uilegijs gratiosissime ꝛ libera/
liter ornauimus vestigijs inherēdo motu p̄prio
nō ad ipsius christofori gn̄alis magr̄i aut alte/
rius dci ordis gloriosissime dei genetricis sem/
perqꝫ virgis Marie de monte carmeli p̄fessorꝫ
vl̄ alterius p eis nobis sup hoc oblate petitio/
nis instātiam: sed de nr̄a mera volūtate ac deli
beratione ꝛ ex certa nr̄a scīa singulas indulgē/
tias: non tn̄ plenarias ac alias spūales ꝛ tpales
grās a predictis seu quibuscūqꝫ alijs romanis
pontificibus predecessorib⁹ nostris dicto ordi/
ni beate Marie de monte Carmeli ꝛ illius do
mibus ecclesijs ac personis in genere vl̄ specie
quomodolibet ↄcessas quarum omniuꝫ teno/
res ꝛ effectus ac si de verbo ad verbuꝫ p̄senti/
bus insererētur hic haberi volum⁹ pro sufficien
ter expressis aucte aplica tenore p̄sentiū in suo
robore suaqꝫ firmitate ↄfirmamus approbam⁹
ꝛ inouamus ac de nouo ↄcedimus supplentes
oēs ac singulos defect⁹ si q forsan quoquo mō
interuenerint in eisdē. Et qm̄ inter scōꝫ ꝛ san
ctarꝫ solēnia gl'iosissime dei genetricis Marie
solēnitates ꝛ festa nūero septē. vꝫ. annūciatio/
nis: visitatiōis: assumptiōis: natiuitatis: conce
ptionis: presentatiōis: ꝛ purificatōis: ac ea que
in honorē sui nois dedicata sūt loca eo solēni⁹
a christi fidelibus conuenit venerari quo ip/
sa de vtero matris sue pcedens fecūda virtuti/
bus ꝛ spūsancto repleta caliganti mūdo igno/
rantie tenebris obducto: ꝛ etiam pp̄lo in tene/
bris ambulāti habitātibusqꝫ in regione vmbre
mortis lucē ineffabilē. vꝫ. dn̄m nr̄m iesum xp̄ꝫ
redēptorē oīum eiusdē spūs scī cooperante vir
tute ex suis purissimis visceribus genuit ꝛ ab
angelo annunciata inter omnes mulieres be/
nedicta predicatur ꝛ cōgrue incomparabiliter

virgo Maria benedicta dr̄ q: mr̄ filij dei effe/
cta suscepit gloriam z itegritatis sue suauit co/
ronā. Et ve est bn̄dicta in mulierib⁹ q̄ sine exē/
plo mulierib⁹ ꝯditionis cū decore virginitatis
gauisa est honore parentis. Idcirco affectātes
vt oēs z singul̄e eccl̄ie in honore z sub inueca/
tione noīs gl̄iosissime dei genetricis Marie de
mōte carmeli p vniuersum orbē fundate z con
structe ac deinceps q̄ annuente diuina clemētia
edificabunt z ꝯstruent cōgrua deuotiōe a xp̄i
fidelib⁹ venerent: ac que imꝑfecte sunt ad opis
cōplemētum deducant ac cōplete ꝯseruentur:
necnō paramētis z alijs ad diuinū cultū ibibi
necessarijs debite ornent. Ipsiq3 xp̄i fideles in
vniuerso orbe ꝯstituti ad easdē eccl̄ias nūc z p
tpe exñtes eo libētius ꝯfluant z ademptiones
ornamētoꝝ hm̄ōi: necnō earūdem ecclesiaru3
cōplemētum ꝯseruationem z diui cult⁹ inhibi
augmētum manus ꝑpitius porrigant adiutri/
ces quo ex hoc ibidē dono celestis grē vberius
ꝯspexerint se refectos. De oīpotētis dei mia ac
bt̄oru3 Petri z Pauli apl̄oꝝ eius auc̄te cō/
fisi oib⁹ xp̄i fidelib⁹ vere penitētib⁹ z ꝯfessis qui
in cōceptionis: p̄sentatiōis: natiuitatis: annū/
ciationis: purificatiōis: visitatiōis: z assūptio/
nis dicte gl̄iosissime dei genitricis sempq3 v̄gi/
nis Marie festiuitatib⁹ a primis vesperis vsq3
ad occasu3 solis dieꝝ festiuitatū hm̄ōi dci ordis
de mōte Carmeli p̄dictas eccl̄ias vbilibet ꝯsti
tutas. Necnō p septe3 dies p̄dictas festiuitates
imediate sequētes: ac et̄ in diebus vocabuloꝝ:
earūdem ecclesiaꝝ deuote visitauerint annuati
ac p̄missa vel eaꝝ aliqua mān⁹ porrexerit adiu/
trices triginta ānos z totide3 quadragenas de
iniūctis eis penitētijs mīsicorditer in dn̄o re/
laxam⁹ p̄ntib⁹ ꝑpetuo valituris. Et q: difficile
admodū foret p̄ntes l̄ras ad singulas ꝑuincias z
loca originalr̄ destinare volum⁹ z dcā auc̄te de/
cernim⁹ q̄ trāsumptis eaꝝ manu publici nota/
rij subscriptōe z p tpe exñtis dci ordis ꝑrecto/
ris vel alicui⁹ archiepalis vel ep̄alis: aut gn̄alis
auditoris camere apl̄ice vel alterius eccl̄iastice
curie seu dci ordis gn̄alis magri sigillo munit3
ea ꝑsus i iudicio z ex̄ vbicūq3 exhibite fuerit
vel ondse fides adhibeat idubia: ac si ipse origi/
nales l̄re forēt exhibite vel ostēse. Nulli g̃ oino
hoium liceat hāc paginā nr̄e ꝯfirmatiōis: ap/
probationis: inouatiōis: ꝯcessionis; supple[ti]o/
nis: relaxationis: ꝯstōnis z volūtatis ifringere
vel ei ausu temerario ꝯire. Si quis aūt hoc at/
tentare p̄sumpserit indignationē oipotētis dei
z beatoꝝ Petri z Pauli apl̄oꝝ ei⁹ se nouerit
incursuꝝ. Datū Rome apud scm̄ Petrū āno
incarnationis dn̄ice. M.cccclxx. septimo kal.
Aprilis. Pontificatus nr̄i anno sexto.

¶ Clemens. iiij ꝯcedit frēs p̄dicatores z mi/
nores ꝯuentuales per bullā sequēte3 posse suc/
cedere in bonis parētum suoꝝ de eis dispone/
re ad eorum libitū ꝯtra regule z ꝑfessionis eoꝝ
formā male iformatus zc. Ideo nunc ꝓhibent
fratres minores maxime reformati z obseruan
tie regularis hm̄ōi z similibus vti zc.

c Lemens ep̄s seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs
magistro z frīb⁹ ordis p̄dicatoꝝ: necnō
mīstro gn̄ali ordis frm̄ minoꝝ. Salutē z apl̄i/
cam bn̄di. Obtētu diui nois cuius cultui sub
sacre vestre religiōis obseruātia studetis mente
deuotissima deseruire votis vestris libēter an/
nuimus z petitiōes v̄ras in his que digne de/
poscitis fauorabilr̄ exaudim⁹. Ex pte siqdē ve/
stra fuit ꝑpositum corā nobis: q̄ nōnulli p̄lati
clerici z laici in diuersis mūdi partib⁹ cōstituti
asserētes vos mūdo fore mortuos nec valentes
ꝑprium possidere vos occasione hm̄ōi ac qui/
buslibet successiōib⁹ excludere moliunt. Qua/
re p pte v̄ra fuit nobis humilr̄ postulatū vt ne
ꝯtingat vos pp hm̄ōi p̄sumptionē taliū aliqd
incurrere nocumētū ꝯgruu3 remediū adhibe/
re p̄rna diligētia curarem⁹. Nos itaq3 v̄ris pe/
titionib⁹ benign⁹ attēdentes auc̄te apl̄ica decla
ram⁹ q̄ vos in tpalib⁹ bonis in qb⁹ succederet3
in seculo exñtes licite possitis succedere z bo/
noꝝ ipsoꝝ possessionē apprehendere ac vēdere
libere bona ipsa eorūq3 p̄cium vtilitatē vestra3
cōuertere ꝑut vobis melius videbit expedire.
Uniuersas aūt iterdicti suspēsionis z excōica/
tionis snīas quas ꝯtra p̄sentis declaratiōis te/
nore3 p quēcūq3 fieri ꝯtigerit decernim⁹ irritas
z inanes. Nulli ergo oino hoium liceat hāc pa
ginam nr̄e declarationis: ac ꝯstōnis infringere
vel ei ausu temerario contraire. Si qs aūt hoc
attētare p̄sumpserit idignationem oipotentis
dei z beatoꝝ Petri z Pauli aplorum eius se
nouerit icursurum. Datu3 Perusij scdo idus
Februarij. Pontificatus nostri anno primo.

Sixtus

¶ Sixtus.iiij. declarat z determinat q̄ iste ali
que alie bulle ēt de lnia data ab ipso fribus mi/
noribꝰ uccededi parentibus etiam ab ītestato
non intelligantur de obseruantibus.

Sixtus papa quartꝰ. Uniuersis z singulis p̄sentes līas inspecturis. Salutē z aplicam bñdi. Licʒ nos dudū ad importunā nō nullorꝫ istan tiam ꝯcesserimꝰ p certas līas nr̄as etiam qua/ rūdaʒ aliaꝫ p̄decessoꝫ nr̄oꝫ cōfirmatorias: vt gn̄alr frēs ordis minoruʒ possint in hereditate succedere parētibꝰ z ꝯsanguineis suis mortuis z morituris ab ītestato hereditatesqꝫ eoꝫ adire z tenere prout in eisdem līis nr̄is quaꝫ tenores hic pro sufficienter expressis hīri volumus ple/ nius ꝯtinet. Nihilominus cū desideremꝰ fami liam z frēs dci ordis de obseruātia nūcupatos sub cura vicarij gn̄alis viuētes quos p̄sno p/ sequimur affectu in sua regulari obseruātia ꝯser/ uare: nec dari eis mām alicuiꝰ scandali vel in/ quietudis cū id expsse aduersaf eoꝫ emisse p/ fessioni z pmisse paupertati. Tenore p̄sentiuʒ ex certa nr̄a scīa decernimus pariter z declaramꝰ mētis ac intētōis nr̄e fuisse z esse: vt p̄dicte no stre z alie sīles līe circa successionē hereditatū hmōi ad frēs familie de obsuātia se nullatenꝰ extendāt: nec eis aut eorū alicui in iudicio vel extra quoquo mō suffrageut neqꝫ vim aliquaʒ habeant seu hēe censeant mādantes in virtute scē Obedientie oibꝰ fribus eiusdem familie de obseruātia ne qs eoꝫ ꝯcessi ne hmōi vti velle p̄sumat quouis p̄textu vel colore. Quinimo in puritate sue regule sicut decet eos pmaneāt perinde ac si līe p̄dicte nunq̄ emanassent: in ꝯtrarium facientibus nō obstātibus qbuscūqꝫ. Ceterūʒ quia difficile foret p̄sens breue ad om nia in qbus opus est loca deferri volumus vt illius trāsumpto manu publici alicuius nota/ rij scripto z sigillo vicarij gn̄alis p̄dicti mu nito ea prorsus vbiqꝫ fides adhibeaf que adhi beretur si idem breue originalr produceref vel ostenderef. Datuʒ Rome apud scm̄ Petrum sub anulo piscatoris. Die septimo augusti. Anno M.cccclxxv. Pontificatus nr̄i anno quarto.

¶ Sixtus.iiij. concedit oibus dicētibus offi cium ꝯceptionis virginis nouiter ordinatum z qui iterfuerint officio eiusdem festi īdulgen/ tias que in festo corporis christi ꝯceduntur.

Sixtus epūs zc. Ad ppetuam rei memoriā. Cū p̄celsa me/ ritoꝫ īsignia qbꝰ regina celoꝫ v̄go dei genitrix gl̄iosa sedibꝰ p̄clara sydereis q̄si stella matutina prutilāt: deuote ꝯsideratiōis idagi: e pscrutamur: z īfra pectoꝫ archana reuoluimꝰ q̄ ipa: vtpote via mie mr̄ gr̄e z pietatis vnica hūani gn̄is ꝯsolatrix p salute fideliū q̄ delictoꝫ onere pgrauanf sedula exoratrix z puigil ad regē quē genuit itercedit dignū q̄ꝫ potiꝰ debituʒ re/ putamꝰ vniuersos xp̄i fideles: vt oipotenti deo ꝯ cuiꝰ puidētia eiusdē v̄gis hūilitatē ab eterno recipiēs p recōciliāda auctori hūana nā lapsu p̄mi hois eterne morti obnoxia tā sui vnigeni/ ti habitaculū scī spūs ꝯpatione ꝯstituit ex qua carnē nr̄e mortalitatꝫ p redēptiōe ppl̄i sui assu meret: z imaculata v̄go post ptū nihilominꝰ re/ maneret de ipsiꝰ imaculate v̄gis mira ꝯceptiōe grās z laudes referāt z istituta ppterea in dei ecclia missas z alia diuina officia dixerit z illis i/ terfuerit idulgētijs: z pctōꝫ remissiōibꝰ iuitare vt exinde fiāt eiusdē v̄gis meritꝫ z itercessione diuine gr̄e aptiores. Hac igif ꝯsideratione iducti de eiusdē oipotētꝫ dei ac btōꝫ Petri z Pauli aploꝫ eiꝰ auctē ꝯfisi: auctē aplica hac ī ppetuū valitura ꝯstōne statuimꝰ z ordinamus q̄ oēs z singuli xp̄i fideles vtriusqꝫ sexus qui missam z offm̄ ꝯceptionis eiusdē v̄gis gl̄iose iuxta piam deuotā z laudabilē ordinationē dilecti filij ma gistri Leonardi de nogarolis clerici veronēsis notarij nr̄i: z qd desup a nobis emanauit misse z offm̄ hmōi istitutionē in die festiuitatis ꝯce/ ptionis eiusdē v̄gis Marie z p octa.eiꝰ deuote celebrauerit z dixerit: aut illis horis canonicis itererint: quotiēs id fecerit eādeʒ p:sus idulgē tiaʒ z pctōꝫ remissioneʒ exinde ꝯsequanf: quā iuxta felicis recordatiōis Urbani.iiij. in ꝯcilio viēnensi. approbatā: ac Martini.v. z alioꝫ ro. ponti. p̄decessoꝫ nr̄oꝫ ꝯstōnes ꝯsequunf illi q missam offm̄ z horas cañ. in festo corporis xp̄i z sanguinis dñi nr̄i Jesu xp̄i: a p̄mis vespis z p il lius octa. iuxta ro. ecclie istōneʒ celebrāt dicūt: aut misse offō z horis hmōi iterfunt pn̄tibꝰ p/ petuis futurꝫ tpibꝰ valiturā. Datū Rome apō scm̄ Petrū. Anno dñi. 1476. tertio kalendas Martij. Pontificatus nostri anno sexto.

¶ Calixtus tertius cōfirmat bullas Eugenij quarti z Nicolai quinti approbātes constitu/

tionem Bonifacij octaui. Super cathedram et reprobantes errores diuersos errores super illam mendicantes in ea confirmando.

c **Calixtus** eps seruus seruorum dei. Ad futuram rei memoriam. Inter cetera que pastorali cure copetunt ea ipsa pculdubio potissima esse decernimus qbus xpi fideles cunctis ppulsis erroribus in vnitate fidei ac pacis gete viuere gloriamqz perpeq beatam pspicimus: sed acceptabile deo multum id ee non ambigimus quo religiosas psonas xpo famulantes nre vigilantie misterio: ac iustitie fauore puilegijs eisde a scta sede aplica matura cum deliberatione pcessis nullo colore impediri: sed libere frui intuemur. Nup siqdem nec sine quada animi displicentia ex relationibus plurimor fide dignor pcepimus qd qdqz felicis recordatiois Bonifacius papa. viij. pdecessor nr in sua pstitutione que icipit. Sup cathedram. qua pstonez siue decretale postmodu pie memorie Clemens papa. v. et pdecessor nr in suo pcilio vienensi inouauit: et que sub sequenter ad heremitar sci Augustini et gloriosissime dei genitricis sempqz virgis Marie de monte Carmeli ordinu fres p sede aplica extensa fuit inter cetera statuerit et ordinauerit qp in singulis ciuitatibus et diocesibus in qbus pdicator et minor ordinu frm loca psisterent: ac in locis ipsis vicinis in qbus loca hmoi no hrent magri et priores pncipales pdicatorum aut eor vicarij gnales: ac puinciales mistri: necnon custodes minoru ordinu pdictor ad psentiam plator ibidez se pferrent p se vel fres quos ad hoc idoneos fore putauerint humilr petituri: vt fres q ad hoc forent electi in eor ciuitatibus et diocesibus pfessiones suor subditor pfiteri sibi voletium audire libere valerent: ac eisdem pfitentibus put fm deu expedire cognoscerent pnias iponere salutares: ac bnficium absolutois impendere de lnia gra et bnplacito eorude pfatiqz magri priores et ministri studerent eligere psonas idoneas: ac sufficientes vite pbate discretas modestas atqz peritas ad tam salubre misteriu et offm exequedu. Quas sic electas platis ipsis pntarent vel facerent pntari: vt de illor lnia et bnplacito ciuitatibus et diocesibus eorude psone: sic electe hmoi cofessiones sibi pfiteri voletium audirent: et eis imponerent pnias salutares: ac bnficium absolutionis impenderent: ac etiam bone memorie Johannes papa. xxij. pdecessor nr certos errores dānauerit et reprobauerit de assensu frm suor ecclesie ro. cardinalium: necnō celebris recordationis Euge. papa. iiij. etiā pdecessor nr errores ipsos pro falsis erroneis et aduersantibus sacris canonibus dānatos reprobosqz declarauerit cum quibusdam alijs atqz decreuit. Et subsequenter pie memorie Nico. papa. v. sifr pdecessor nr de frm suor: psilio de quor nūero tūc eramus dcī Eugenij pdecessoris lras in oibus et per oia approbauerit et pfirmauerit: put in singulis Eugenij et Nicolai pdecessorum lris hmoi plenius continetur. Quar qdem tenor seqr et est tal.

Nicolaus eps suus suor dei. Uniuersis et singulis venerabilibus fribus patriarchis archiepis et episcopis: ac dilectis filijs electis et abbatibus vbilibet pstitutis ad quos pntes lre puenerint. Salute et aplica bndi. Prouisiois nre dz puenire subsidio vt ea que a bone memorie pdecessoribus nris in religiois augmetuvtilr gesta sunt illesa pmaneant et ab oibus inuiolabilr obseruent. Hic est qp nos tenores quarūdā lrar felicis recordatiois Eugenij pape quarti pdecessoris nri in ipsius registro reptas de registro ipso de vbo ad verbum trāscribi et pntibus annotari fecimus q sunt tales.

Eugenius eps suus suor dei. Uniuersis et singulis venerabilibus fribus: patriarchis archiepis et episcopis: ac dilectis filijs electis et abbatibus vbilibet pstitutis ad quos pntes lre puenerint. Salute et aplica bndi. Egregis nobis crediti curā gerētes puigilē studijs efficere conamur assiduis: vt p quorum salute lāguores humanos altissimi filius perpeti voluit fideles execrādis nō inuoluant erroribus: sz nri directōe misterij put supna gra ptulerit a noxijs et dispēdijs iugiter pseruent: et vt et vos in pte solicitudis vocati pro dictis exstirpādis erroribus opē et operā seruētius impendatis vos p inuncto nobis offō excitamus. Dudū siqdē felicis recordatiois Bonifa. papa octauus pdecessor nr i sua pstōe q icipit. Sup cathedrā pstōne siue decretali quā postea pie memorie Cle. papa. v. et pdecessor nr in viēnensi pcilio inouauit: et q subsequēter ad heremitar sci Aug. et bte dei genitricis sēpqz virgis Marie de monte Carmeli ordinum fres p sedē aplicā extensa

extensa fuit iter cetera statuit ꝛ ordinauit ꝙ in
singulis ciuitatib⁹ ꝛ diocesib⁹ in qb⁹ p̄dicatoꝝ
ꝛ minoꝝ ordinū frm̄ loca ꝯsisterent: ac in locis
ipsis vicinis in qb⁹ hmōi loca nō hient magri
ꝛ priores ꝓuinciales mīstri: necnō custodes or/
dinum p̄dictoꝝ ad p̄ntiam p̄latoꝝ ibidē se cō/
ferrent p se vel p frēs quos ad hoc idoneos fo/
re putarēt humilr petituri: vt frēs q ad hō ele/
cti forēt in eoꝝ ciuitatib⁹ ꝛ diocesib⁹ ꝯfessiones
suoꝝ ꝯfiteri sibi volētium audire libere valerēt
ꝛ hmōi ꝯfitentib⁹ ꝓut fꝫ deū expedire cogno/
scerēt pnias iponere salutares: ac bn̄ficium ab/
solutiōis impēdere de lnia grā ꝛ bn̄placito eo/
rūdem. Prefatiqꝫ priores ꝛ mīstri studerēt eli/
gere p̄sonas idoneas sufficientes vite ꝓbate di
screctas modestas atqꝫ peritas ad tā salubre mi/
nisteriū ꝛ offm̄ exequēdū: quas si electas p̄latꝫ
ipsis p̄ntarent vł p̄ntari facerēt: vt de eoꝝ lnia
ꝛ bn̄placito in ciuitatib⁹ vel diocesib⁹ eorūdem
p̄sone sic electe huiusmodi ꝯfessiōes sibi ꝯfiteri
volētium audirēt ꝛ eis iponerēt pnias saluta
res: ac bn̄ficiuꝫ absolutōis impēderent: ꝓut in
ipa ꝯstōne siue decretali plenius ꝯtinet. Et licꝫ
postmodū ad pie recordatōis Joan. pape. xxij.
etiā p̄decessoris nr̄i notitiaꝫ deducto ꝙ quon/
dā Joānes de poliaco magr̄ i theologia seque/
tes articłos tenuerat publiceqꝫ docuerat ꝙ cō
fessi frīb⁹ lniam gn̄alē ꝯfessiōes audiēdi hn̄tib⁹
eadē pctā q̄ ꝯfessi fuerant iteꝝ ꝓprio sacerdoti
cōfiteri teneant ac stāte statuto. Ois vtriusqꝫ
sexus in ꝯsilio gn̄ali nec de⁹ nec roman⁹ pōtifex
facere pōt ꝙ parochiani non tenerent oīa pctā
sua semel in anno ꝓprio sacerdoti. s. parochiali
curato ꝯfiteri. Quiqꝫ nō posset papa gn̄alē dare
ptātem audiendi ꝯfessiōes: imo nec de⁹ qn cō/
fessus gn̄alem hn̄t lniam teneret eadē iterum
ꝓprio sacerdoti veluti parochiali curato ꝯfite/
ri. Dict⁹ Joānes p̄decessor nr̄ a q̄bis que Uas
electiōis ꝓtulit exordiū sumēs habita ide per
p̄les sacre pagine ꝯfessores examinatiōe dilige/
ti: necnō de venerabiliū frm̄ suoꝝ ro. eccłie car
dinaliū ꝯsilio ꝛ assensu p̄fatos articulos tanqꝫ
falsos ꝛ erroneos ꝛ a sana doctrīa deuios auc̄te
apłica dāmauerit ꝛ reprobrauerit. Ipseqꝫ Joan
nes de poliaco veris rōnib⁹ opiōni quā duduꝫ
habuerat ꝛ ꝯtrijs ꝛ qb⁹ rn̄dere non poterat de/
mōstratos eosdē articulos non esse veros: affir/
mans illos in ꝯsistorio publico: necnō ipsorum
Joānis pape ꝛ cardinaliuꝫ p̄ntia reuocauerit:
tn̄ sicuti nup frm̄ ordinuꝫ lamētabili eorūdem
querela ad nr̄m non sine displicētia graui ꝑue
nit auditū p̄les eccłiastice necnō alie vtriusqꝫ
sexus p̄sone reprobos supstitiososqꝫ articulos
hmōi amplexantes fideliūqꝫ aīos īficere: ac eis
vt frīb⁹ ordinū hmōi nō ꝯfiteant: ꝛ ab eoꝝ de/
uotiōe retrahere molientes nedū p̄dictos: sed
ꝛ alios ēt sacris canonib⁹ oīno ꝯtrios articulos
astruere publice nō verent. vꝫ. ꝙ ꝯfessis frībus
sic electis ꝛ admissis facta dubitabilis sit ꝛ icer
ta. Un̄ tenent oēs icertū dimittere: ꝛ sic solum
ꝯfiteri suis sacerdotib⁹ curā aīaꝝ hn̄tibus sub
pena peccati mortalis: ac q̄uis ipsi frēs admis/
si auc̄tem hēant ꝯfessiōes audiendi ꝛ absoluē/
di: tn̄ ad eos accedēdi ppl's subiect⁹ sine lnia ꝓ/
prij sacerdotis nō hꝫ ptātem: frēs quoqꝫ priui/
legia pro ꝯfessionibus audiendis ꝛ sepulturis
hn̄dis petētes in pctō mortali ꝛ romani pōti/
fices illa mēdicātib⁹ ꝯcedentes siue ꝯfirmātes
etiā in filī pctō ꝛ excōicati sunt: ac dci frēs mē/
dicantes non pastores: sꝫ fures latrones ꝛ lupi
censent. Sacerdos aūt curat⁹ mēdicātib⁹ ꝯfes/
siones audiendi lniaꝫ dans magis sup isto sta/
tuto. Ois vtriusqꝫ sexus dispēsat q̄ꝫ papa: frīb⁹
lniaꝫ tribuens iuxta formā decretalis añdicte.
Nos igit aīaꝝ ꝛ alia q̄ p̄missoꝝ articuloꝝ oc/
casione: nisi ꝓdeuntes ide ꝯfutarentur errores
succedere possent pericula trepidātes: ac illis
quātum in nobis fuerit obuiare cupiētes oēs
articulos vna cū venerabilib⁹ frīb⁹ nr̄is sancte
ro. ecclesie cardinalib⁹ mature ispexim⁹: ꝛ p di/
uersos in iure canonico doctores ꝛ sacre pagi/
ne ꝓfessores diligēter examinari fecim⁹. Et qꝛ
ꝓrinus illos falsos ꝛ erroneos: ac eisdē canoni
b⁹ aduersos fore reperimus illos de dictoꝝ frm̄
nr̄oꝝ scē ro. eccłie cardinalium ꝯsilio ꝛ assensu
auc̄te apłica p falsis ꝛ erroneis ꝛ aduersantib⁹
sacris canonib⁹ dānatos reprobosqꝫ declaram⁹
atqꝫ decernim⁹. Quo circa vniuersitati vr̄e per
apłica scripta mādam⁹: q̄ten⁹ singuli vr̄ꝫ q sup
his a quoqꝫ p̄dictoꝝ ordinū p̄dicatoꝝ mioꝝ
ꝛ Augustinē. ꝛ glīosissime dei genitricis semp/
qꝫ ꝟgis Marie de mōte Carmeli sup p̄missis
priuilegioꝝ magro gn̄ali ac ꝓuinciali mīstro vi/
cario vel alio gerēte offm̄ fueritis requisiti ad
confutandos ꝛ reprimendos: ac penit⁹ tollen/
dos hmōi errores (prout in prefatis decretali

fine ꝯstitutione sup cathedrã ac extrauagãte. Uas electionis ꝑtinẽt) diligenti studio ac cura prouideatis ⁊ intẽdatis ꝑ[illegible] ꝯstitutões in/ tegre seruãres faciatis ab oībus inuiolabiliter obseruari. Et si quos forsan hmõi damnatos vt ꝑsert articulos aut aliquẽ seu aliquos eoꝝ ptinaciter asserere vel temere pdicare inueneritis: ꝯtra illos cõiter vel diuisim tanq̃ ꝯtra hereticos ⁊ de catholica fide suspectos ꝓcedere nec/ nõ ipsos ⁊ eoꝝ quẽlibet iuxta tãtoꝝ excessuū qualitatẽ p censurã ecclesiasticã ⁊ alia oportuna iuris remedia auctẽ pdicta cõpescere studeatis. Nõ ꝯriū facientib⁹ nõ obstãtib⁹ qbuscūq;. Nulli ergo oino hominū liceat hãc paginã nr̃e declarationis ⁊ ꝯstitutiõis isringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attentare p̃su/ pserit idignationem oipotẽtis dei ⁊ beatorum Petri ⁊ Pauli aplõꝝ ei⁹ se nouerit incursuꝝ. Datū Rome apud Sãctū Petrū anno icar/ nationis dñice Millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto. xvij. kalendas Februarij. Pontificatus nostri anno sextodecimo.

¶ Ceteꝝ vt earūdẽ lr̃aꝝ tenores maioris robo ris ⁊ efficacie cẽseant nos de venerabiliū fratrū nr̃oꝝ scẽ Romane eccl̃ie Cardinaliū ꝯsilio ⁊ assensu easdẽ pdecessoris nr̃i lr̃as in oib⁹ ⁊ per oia innouãtes approbamus ꝯfirmamus ⁊ p̃ntis scripti patrocinio cõmunus. Nulli ergo oino hominū liceat hãc paginã nr̃e inouatiõis approbationis: ꝯfirmatiõis: ⁊ cõitionis infringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attentare p̃sūpserit idignationẽ oipotẽtis dei ⁊ btõrū Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit icursu/ rū. Datū Rome apud sanctū Petrū anno in/ carnatõis dominice. M. cccc. xlviij. tertio kals Junij. Pontificatus nr̃i anno secundo

¶ Uerūtñ dū pridẽ in vigilia pẽthecostes ꝓ/ xime pterita p̃fate lr̃e Nicolai pdecessoris nr̃i venerabili Fratri nostro epo Parisiensi: seu in ei⁹ epali curia p̃ntate forent. Dilect⁹ fili⁹ Gui/ lelmus rineti p tūc Rector vniuersitatis Pa/ risiensis easdẽ ipediri fecit asserens dicti Nicolai pdecessoris nr̃i lr̃as de falso plurimū suspectas pacis in eadẽ vniuersitate solemniter iura te ⁊ stat⁹ hierarchici in eccl̃ia scã dei plurimū turbatiuas ⁊ scãdalosas ⁊ aduersas iuris cõis sanctionibus sacris ⁊ pragmatice sanctioni: ⁊ qđ sup illis renūciãdo ⁊ illaꝝ reuocatoria impe/ trando religiosi quattuor ordinū mẽdicantiū fuerūt atterius summati qđ facere rẽnuerant ⁊ distulerãt p suas patẽtes lr̃as vniuersis notū fecit q̃ ex causis p̃missis ⁊ alijs rõnabilibus de mãdato spãli ⁊ matura deliberatiõe ⁊ ꝯclusione dicte vniuersitatis oẽs ⁊ singuli illius de dictis quattuor ordinib⁹ mẽdicãtiū a gremio p̃fate vniuersitatis erant ꝑpetuo priuati nõ iurati aut ab eiusdẽ vniuersitatis ꝯ̃sortio ⁊ graduum in eadẽ susceptione fuere resecati. Si aūt dictis suis obtemperarẽt ꝯclusionib⁹ cū effectu eadẽ vniuersitas cū eisdẽ minime agere intendebat. Et ẽt cū statutis ⁊ priuilegijs dicte vniuersitatis ⁊ precipue felicis recordationis Alexandri quarti: iter cetera ꝯtineri dicat: q̃ si forte magistris ⁊ scolaribus dicte vniuersitatis hospitioꝝ subtrahat taxatio aut eis vel alicui ipsoꝝ iniuria vel excessus inferetur enormes vtpote mortis vel mẽbri mutilatio: nisi ꝯgrua monitione p̃missa isra quindecim dies foret satisfactū liceret eisdẽ magistris ⁊ scolarib⁹ vsq; ad satisfactionẽ ꝯdignã suspẽdere lectiões: ⁊ si aliquẽ eoꝝ īdebite icarcerari ꝯtingeret: fas esset ipsis (nisi monitione p̃habita cessaret iniuria) a lectione cessaret: q̃q; si ꝑ aliqua ex causis in ꝯstitutione pie memorie Gregorij pape octaui ꝯtẽtꝭ eadẽ vniuersitas lectões duceret suspẽdẽdas oẽs magistri tã r̃lares q̃ seculares ipsas suspẽdere tenerent: bas nisi cū vniuersitate minime resumpturi. Eueniatq; iterdū vt ex causis premissis ab hmõi lectionib⁹ cessatio fiat: rector ⁊ vniuersitas religiosos vt de alijs taceam⁹ nõ solū a lectionib⁹ hmõi verumẽt a pdicationibus ibi dei cessare cõpellūt in sedis aplice irreuerẽtiã ⁊ fidei xp̄iane dispẽdiū ac perturbationẽ dictoꝝ religiosoꝝ: necnõ malū exẽplū ⁊ scãdalū plurimoꝝ. Quare p parte dictoꝝ religiosoꝝ nobis fuit hūiliter supplicatum vt in p̃missis oportune ꝓuidere paterna diligẽtia curarem⁹. Nos igit ad quos ex officio nobis cõmisso ptinet in p̃missis vigilantie nr̃e curas adhibere scientes q̃ pdicte Nicolai lr̃e matura cū deliberatione ꝓcesserūt ⁊ q̃ nullo capite repudiãde sūt nec de falsitate aut subreptione vel obreptione suspecte nec stat⁹ hierarchici in ecclesia dei turbatiue vel scãdalo se nec sacris canonib⁹ aduersantes sed poti⁹ ꝓ̃one ⁊ saluti aiaꝝ xp̄i fideliū plurimū ꝓfectui e easq; de venerabiliū frm̃ minorum

minoꝝ nr̃oꝝ Cardinaliũ ꝯsilio ꝛ assensu innouam⁹ ꝯfirmam⁹ ꝛ approbam⁹ serie cũ p̄ñti mãdãtes illas ac oĩa ꝛ singula in eis: necnõ Eugenij p̄decessoris lr̃is hmõi ꝯtẽta sub excõicationis ꝛ alijs diuersis sentẽtijs cẽsuris ꝛ penis similiter obseruari. Qꝛ idẽ rector p̄fatos quattuor ordinũ mẽdicãtiũ frẽs: pro eo ꝙ determinatiõ hꝰ sacrosancte Romane eccl̃ie in materia fidei renũciare noluerũt resecatos atqꝫ priuatos vt p̄fert notificauit. Statutum quoqꝫ ꝛ p̄uilegiũ Alexãdri q̃rti hmõi solũ de cessatiõe a lectionib⁹ ꝛ nõ a p̄dicatiõib⁹ mentionẽ fecit. Hmõi supplicatiõib⁹ inclinati ne tam celebres ordines: quoꝝ illa p̄clara supposita illã vniuersitatẽ frãcieqꝫ regnũ ac vniuersalẽ eccl̃iam suis doctrinis ꝛ exẽplis decorauerũt atqꝫ decorant: tã subito tãqꝫ repẽte fuerint ab eadẽ vniuersitate remaneãt ꝛ sint vl̃ cẽseant quoquo mõ resecati: quinimo ibidẽ ꝑpetue vigeãt: ꝛ notabilia membra facultatis sacre theologie fuerint ꝛ existant p ꝑuationem resecationẽ ꝛ lr̃as rectori hmõi ac in eis ꝯtẽta ꝛ inde secuta q̃cũqꝫ. De dictoꝝ frãm nr̃oꝝ ꝯsilio ꝛ assensu auc̃te apostolica ꝛ ex certa sciã tenore p̄ñtium reuocam⁹ cassam⁹ irritam⁹ ꝛ annullam⁹: ac nulli⁹ roboris vl̃ momẽti fuisse ꝛ esse decernim⁹. Ipsosqꝫ q̃ttuor ordines mẽdicãtiũ in pristinũ ꝛ eũ statuꝫ i quo ante notificationẽ ꝑuationẽ ꝛ resecationẽ p̄dictas existebãt restituim⁹ ꝛ reponim⁹ eosqꝫ i aliquo casuũ nisi hoc in ipsis lr̃is Alexãdri ꝛ statutis añdictis caueat̃ exp̄sse ad cessandũ a p̄dicationib⁹ v̄bi dei: nec ad id p rectorẽ pro tp̄e dicte vniuersitatis vel quẽcũqꝫ aliũ seu alios cõpelli posse declaram⁹: sed ipsos quattuor ordinũ mẽdicãtiũ frẽs tã iuratos q̃ꝫ nõ iuratos ꝛ alios p̄latos doctores ꝛ rectores ecclesiaruꝫ ad quos spectat v̄bũ dei i suis ecclesijs ꝛ alijs locis vbi fuerit reqsiti p̄dicare libere ꝛ licite posse ꝛ debere in oĩb⁹ ꝛ p oĩa: ꝑinde ac si hmõi cessatio nõ foret in casib⁹ antedictis: ꝛ ita lr̃as Alexandri ꝛ statuta hmõi vt iuri cõsona debẽt itelligi declaram⁹. Nihilominus oĩb⁹ ꝛ singulis fr̃ibus quattuor ordinũ mẽdicãtiũ p̄dictoꝝ qui in dicta vniuersitate debitos ꝛ ꝯsuetos cursus in theologia īceperit ꝯtinuauerit ꝛ ꝑfecerit: ꝛ in futuꝝ īcipient ꝯtinuabũt ꝛ ꝑficient durante hmõi aut simili resecatiõe vt licẽtie gradus ꝛ doctorat⁹ isignia cãcellari⁹ dicte vniuersitatis pro tp̄e (vt moris est) sibi īpendat. Et si forsan dict⁹ cãcellari⁹ ad id reqsitus gradus licẽtie ꝛ magisterij isignia eis īpẽdere ꝯdiceret ex tunc liceat antiqori magistro in theologia p̄dictoꝝ quattuor ordinũ mẽdicãtiũ vel vni ad hoc deputato ab eorũdẽ quattuor ordinuꝫ magistris illis q dictos cursus ꝑfecerint gradus ꝛ isignia hmõi ꝑui seruatis alijs solẽnitatib⁹ ꝛ examine ꝯsuetis meruerint absqꝫ alicuius spũalis vel tp̄alis pene īcursu libere īpẽdere. Quiqꝫ fratres sic p eosdẽ magistros ꝑmoti oĩb⁹ ꝛ singulis p̄uilegijs gratijs libertatib⁹ exẽptionib⁹ īdultis ꝛ imunitatib⁹ gaudeãt ꝛ vtant̃ ac vti ꝛ gaudere possint sicut illi qb⁹ idẽ cãcellari⁹ hmõi gradus ꝛ isignia iuxta statuta ꝛ ꝯsuetudines dicte vniuersitatis īpẽdit in oĩb⁹ ꝛ p oĩa ꝑinde ac si gradus ꝛ isignia p̄dicta ab eodẽ cãcellario recepissent: eadẽ auc̃te ꝯcedim⁹ pariter ꝛ īdulgemus. ¶ Preterea qꝛ p̄textu priuilegioꝝ dicte vniuersitatis occasiõe seu ex cãis p̄dictis qdaꝫ frẽs p̄dicatoꝝ ordinũ citati fuerũt atqꝫ molestati durãte hmõi resecato. Prefato ꝛ pro tp̄e existẽti rectori ꝯseruatorib⁹ necnõ magr̃is scolarib⁹ dicte vniuersitatis in v̄tute scẽ obedientie ꝛ sub excõicationis pena late sentẽtie a qua (nisi in mortis articulo p aliũ q̃ꝫ p̄ põtificẽ romanũ absolui nõ possint si sec⁹ egerint) ꝑmulgam⁹ ne p̄textu priuilegioꝝ supradictoꝝ occasione seu ex causis p̄dictis ipsos frẽs vel aliqueꝫ ipsoꝝ (nisi apud sedẽ ap̄licã dũtaxat) directe vl̃ īdirecte vel alio quouis q̃sito colore p se vel p aliũ seu alios taꝫ sup resecatione a p̄dicationis cessatiõe q̃ꝫ gradus īpositiõe ꝛ q̃ꝫ alijs occasione seu ex cã p̄dicta molestare vexare seu perturbare p̄sumãt: eadẽ auc̃te districti⁹ ihibem⁹ decernẽtes ex tũc irritũ ꝛ inane si sec⁹ sup his a quoq̃ꝫ quauis auc̃te scienter vel ignorãter cõtigerit attentari. Nulli ergo oĩno hoĩuꝫ liceat hãc paginã nr̃oꝝ monitiõis ꝯfirmationis: approbationis: mãdati: reuocatiõis: cassationis: irritatiõis: annullationis: ꝯstõnis: restitutiõis: repositionis: declaratiõis: ꝯcessionis: īdulti: ꝑmulgationis: inhibitionis: ꝛ decreti ifringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs ꝛc. Datuꝫ Rome apud sanctum Petrum anno incarnatiõis dominice Millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto: decimo kalendas aprilis. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Cōstat quoq; p̄fatas litteras apostolicas Calixti tertij: Nicolai qnti & Eugenij quarti per Sixtum quartū cōfirmatas fuisse per suas litteras que dicunt Maremagnum priuilegiorum fratrum carmelitarum: que incipiunt. Dum attenta meditatione pensamus &c. Datas anno dn̄i millesimo quadringētesimo septuagesimo septimo kalēdas Aprilis. Pontificatus sui anno sexto. Ibidemq; de verbo ad verbum cū ceteris p̄uilegijs eorum insertas esse: saluis tn̄ priuilegijs contra cōstitutionem. Super cathedram ordini minorum concessis: que q: postmodum a Calixto tertio reuocata fuisse dicebātur idem Sixtus per bullam (quē incipit. Quia in futurorum) in suo vigore reposuit. Ex p̄uilegijs fratrum carmelitarum cōmunicatis & ꝯcessis fratribus p̄dicatoribus & minoribus: ac fribus & sororibus scdi & tertij ordinū beati Fra. a Sixto quarto per bullam suā que dr̄ Bulla aurea.

¶ Alexander papa quartus concedit fratres posse ecclesiastica sacramenta suis familiaribus ministrare: ac eos sepulture ecclesiastice tradere.

Alexander epus seruus seruorum dei. Dilectis filijs generali & p̄uincialibus prioribus & fratribus heremitarum ordis gloriosissime dei genitricis sempq; v̄gis Marie de monte Carmeli. Salutem & apostolicam bn̄dictionem. Deuotionis vestre precibus inclinati ministrandi ecclesiastica sacramenta familiaribus vestris: ac tradendi eos sepulture ecclesiastice cum decesserint vobis auctoritate presentium sine alieni iuris preiudicio concedimus facultatem. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre cōcessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siq̄s aūt hoc attentare presumpserit indignationē omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lateraneñ. v. nonas Martij. Pontificatus nostri anno secūdo.

¶ Urbanus quartus ꝯcedit fratres posse cōfessiones suorum familiarium & aliarum p̄sonarum de licentia suorum prelatorum audire &c.

Urbanus epus seruus seruorum dei. Dilectis filijs. G̃nali ac ceteris prioribus & fratribus presbyteris ordinis gloriosissime dei genitricis semperq; virginis Marie de monte Carmeli. Salutē & aplicā bn̄dictionem. Uobis ad hoc tota mēte solicitis vt eterno regi p vite gloriose studiū placeatis q̄ aiarum salutē paritura credim⁹ benigno fauore ꝯcedere debem⁹: hinc est q̄ nos v̄ris supplicationib⁹ annuētes p̄ntium vobis auctē ꝯcedim⁹ vt cōfessiōes & familiariū vestrorum ac aliorum xp̄i fideliū cā deuotionis ad vos recurrētiū de suorum licētia plātorum p̄fessiōes audire & eis pro cōmissis penitētiā salutarē iniungere valeatis: nisi forte talia cōmiserint pp que sedes aplica sit merito ꝯsulēda. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginā nr̄e ꝯcessiōis infringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis aūt hoc attentare p̄sumpserit &c. Datū viterbij idib⁹ Maij. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Itē ex p̄uilegijs particularib⁹ frm̄ minorum de obseruātia siue familia ēt ad frēs reformatos obseruātie & obediētie regularis eiusdē ordis p Sixtū quartum specialiter extensis & etiam p Innocentium octauum vt constat.

¶ Nicolaus quintus ꝯcedit q̄ possint frēs de obseruantia sub vicarijs audire in ꝯfessiōe oēs vndecūq; venientes extraneos & administrare sacramētū eucharistie. ¶ Dilectis filijs vicarijs g̃nalib⁹ ac p̄uincialib⁹ frm̄ minorum r̄larie obseruātie ac q̄buscūq; vestri ordis & obseruantie per vos deputatis & deputandis confessorib⁹.

Nicolaus papa. v. Dilecti filij. Salutē & aplicā benedictionē. Scimus pp̄ eos ciuitatum terrarum & locorum apud q̄ loca h̄etis exēplo allectos & inductos religiose vite quā dn̄o cōcedēte ducitis libēter ad ꝯfitēdū vobis & sacratissimā cōmunionē de manib⁹ v̄ris accipiēdū ꝯfluere: vnde vt illis satisfacere valeatis deuotioni v̄re audiendi in ꝯfessionib⁹ oēs quarūcūq; diocesū & in illis extraneos ac forēses absoluēdi quoq; ēt in casib⁹ quos diocesani locorum in quibus ad audiēdū deputati estis duxerint ꝯcedēdos: & illo tpe preterq̄ in die dn̄ice resurrectiōis p̄dictā sacratissimi corporis dn̄ici cōmunionē dandi auctē aplica ꝯcedim⁹ p p̄ntes. Datum Rome apud scm̄ Petrū sub anulo piscatoris die. xv. Aprilis M. cccclviij. Pōtificat⁹ n̄ri anno. ij.

¶ Sixtus quartus concedit id quod Nicolaus supradictus. ¶ Dilectis filijs vicarijs generalibus ac prouincialibus frm̄ minorum regularis obs̄uātie ac q̄buscūq; vestri ordis obs̄uātie per

ris per vos deputatis et deputandis cōfessorib⁹.

e **Sixtus** papa quartus. Dilecti filij. Salutē et aplicā bñdictionē. Vestris in hac parte deuotis et humilibus supplicationib⁹ ānuētes: felicisq3 recordationis Nicolai qnti pdecessoris nostri in hac parte vestigijs adherētes hax serie vobis auctē aplica cōcedimus facultatē audiēdi in cōfessionib⁹ oēs et singulos quarūcūq3 diocesum et in illis extraneos et forenses absoluendi ēt in casib⁹ qs diocesani locoꝝ in qb⁹ ad audiendu3 deputati estis duxerint cōcedendos. Ut tēpore ṗterq3 in die resurrectionis dñice sacramentū eucharistie licite ministrandi cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ aplicis ceterisq3 in ɔtrariū faciētibus nō obstantibus qbuscūq3. Datum Rome apud scm̄ Petru3 sub anulo piscatoris die. xi. iunij. M.cccclxxv. Pōtificat⁹ nři anno qrto.

C Clemēs. iiij. ɔcedit q frēs minores quibus aliqd ab ordinarijs ɔcedit sup absolutionib⁹ et dispēsationibus si illos platos mori contigerit possint libere vti licentia sibi concessa donec viduatis ecclesijs fuerit de pastorē prouisum. Hec habet sub auctentico in ɔuentu Rothomag.

c **Clemens** epūs seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs ministro generali et fratrib⁹ ordis minorum. Salutē et aplicam benedictione3. Exigentibus vře deuotionis meritis votis vestris libenter annuimus et petitiones vřas q̄tū cū deo possumus fauorabiliter exaudim⁹. Ex parte siqdem vřa fuit propositum coram nobis q licet vobis a nōnullis patriarchis archiepīs et epīs et alijs ecclesiaꝝ platis audiendi ɔfessiōes subditoꝝ suoꝝ necnō predicandi et aliqua vota in alia pietatis opera cōmutandi in suis ciuitatibus et diocesibus licentia sit ɔcessa: quia tamen eisdem prelatis decedentibus vti licentia huiusmodi ecclesijs sic vacantibus dubitatis: nobis humiliter supplicastis vt prouidere vobis super hoc paterna diligentia curaremus. Uřis igit supplicationib⁹ inclinati pñtiu3 vobis auctoritate concedimus: vt in huiusmodi casu possitis vti tādiu libere predicta licentia donec viduatis ecclesijs prouisum fuerit de pastore. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario ɔtraire. Si quis 7c. Datum Perusij. xvij. kalendas Julij. Pontificatus nostri anno primo.

C Eugenius quartus declarat q cōmunicantes a dominica palmarum vsq3 ad dñicam de quasi modo satisfaciunt precepto et iuri.

C Dilecto filio fratri Jacobo de primaticiis de Bononia ordis minoꝝ de obseruātia rlart.

c **Eugenius** papa. iiij. Dilecte. Salute3 et apostolicam benedictionem. Fide digna relatione percepimus in ciuitate licet non paruam per hec tempora excitatam fuisse commotionem de die debite perceptiōis sacratissimi corporis domini Jesu xpi et per aliquos religiosos fit affirmatum: q non cōmunicantes actualiter in die resurrectionis dominice mortaliter peccarent etiam si in die iouis sancta et alijs quibuscūq3 diebus infra annum pluries et frequentatis vicibus cōmunicassent. Quod pijs auribus est audire molestu3. Recolimus aūs p qdam nostrum breue scripsisse venerabili fratri nostro epō Licieñ. q intelligebam⁹ satisfactu3 esse si paulo añ vel paulo post diem resurrectionis dñi quis cōmunicet: mirati sumus q postmodū noua ɔtrouersia reuixerit: sed inimicus hō superseminauit zizaniā. Nos igitur cupientes purgatum triticū in horreū dñi congregare et inutilibus contentionibus finem dare: attendentes iuxta doctrinam beati Augustini q solent circūstantie scripturarum illūinare substātiam veritatis et nō solū adiacētia: sed ēt precedentia et subsequētia v̄ba sunt ɔsiderāda prudenter. Cū dicat canō eccl̄ie. Ois vtriusq3 sex⁹ fidelis saltem semel in anno cōfiteat. Et infra suscipiens ad minus in pascha reuerenter eucharistie sacramētum. Et seqtur nisi de ppřij sacerdotis ɔsilio ob aliquam rōnabilem causa3 ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum. Dicimus exp̄sse non intentionis legislatoris fuisse animas illaqueare fidelium sub culpa mortali ad cōicandū precise in die dñice resurrectionis s3 terminum statuisse a pascha ad pascha. Cum dicit semel in anno et infra admi nus in pascha 7c. Mens eni3 magis q̄ verborum sonus est attendēda discrete. Intelligim⁹ itaq3 optime iuris satisfactum esse canoni si in ebdomoda sancta vel infra octaua3 pasche resurrectionis dñice sm meliorem dispositionem

pscie z aptiorez mentis deuotioné fideles p:e/paratiõe debita scti eucharistie pign⁹accipiãt: z cũ dño pascha celebrent ad salutem. Et huic fnic oés volum⁹acgescere. Quare deuotõi tue cõmittim⁹ vt pdicta vbi oportere itelligas po pulis nota facias. Datũ Rome apud sctm Pe trũ sub anulo nostro secreto die octauo Julij. M.cccc.xlvj. Pontificatus nr̃i anno decimo.

¶ Sixtus papa.iiij.approbat modũ recitãdi psalteriũ vgis gloriose pcedens idulgentias.

Sixtus eps suus zc. Ad pperuã rei memoriã. Ea que ex fideliũ deuotiõe ad dei oipotẽtis z glo riose vgis Marie laudé z gloriã pie ordinata sunt: vt firma pmaneant nr̃e approbatiõis ro bore solidam⁹: ac fideles ipsos ad deuotõis opa exercẽda idulgẽtijs z remissiõib⁹ libẽter inuitam⁹: vt exinde reddant dine gr̃e aptiores ma xie cũ catholicoz pncipũ id exposcit deuotio z h pspicim⁹in dño salubriter expedire. Sane p pte dilecti filij nobilis viri Frãcisci ducis z dilecte in xpo filie nobilis mulieris margarete ei⁹ cõthoralis ducisse britãnie. Nobis fuit nup ppositũ q in ducatu britãnie z plurib⁹alijs lo cis crescẽte fideliũ deuotõe ab aliquo tpe citra innouat⁹est cert⁹modus siue rit⁹orandi pius z deuot⁹: q ẽt antiqs tpib⁹a xpi fidelib⁹in diuersis mũdi ptib⁹ obsuabaẽ.vz. q quilz volés eo mõ orare: dicit qualz die ad honoré dei z btissime vgis Marie z ptra iminẽtia mũdi picula totiens angelicã salutationem aue maria. quot sũt psalmi in psalterio dauitico.vz. Cẽties qnquagies: singulis decé salutatiõib⁹hmõi oiones dñicã semel pponẽdo. Et iste ritus siue modus orãdi psalteriũ vgis Marie vulgariter nuncu paẽ. Un dux z ducissa pfati pp singularé z sin cerã quã ad ipsam beatã virginé Mariã gerũt deuotioné cupiunt ritũ siue modũ orandi pdictũ: ad obstruendũ ora aliquoz detrahentiũ p sedé aplicã approbari. Quare p pte ducis z du cisse z alioz fideliuz plurimoz nobis humilr supplicatũ: qtenus ritũ siue modũ orãdi hmõi approbare alsqz sup premissis oportune puidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igif tam ducis z ducisse q̃z alioz fideliuz piam deuotioné in christo hñtiuz cõmendãtes: hmõi supplicationib⁹is inclinati: pfatum psalterium siue modum orandi predictuz auctoritate apostolica tenore presentiuz approbamus: illumqz tolerandum fore ac cunctis fidelib⁹eo mõ orare debere z licere decernim⁹z declaramus. Et vt oés vt singuli christi fideles ad deuotionis opa z predicto modo orandum eo feruentius inducãtur quo exinde animarum suarum faci lius salutẽ psequi sperauerint. Uniuersis z sin gulis christi fidelibus prefato modo orare vo lentibus vbilibet existẽtibus pſentibus z futu ris: pro qualibz vice qua sicut premittitur ora uerint: pro qualibet qnquagena prefati psalterij qnqz annos z totidem quadragenas idulgentie misericorditer in dño relaxamus. Presentibus perpetuis futuris temporib⁹ duraturis. Non obstãtibus pstitutionib⁹z ordinationibus apost licis ceterisqz cõtrarijs qbuscũqz. Et quia difficile foret pſentes lr̃as ad singula loca in qbus illis opus esset zc. volumus zc. q trãsumpto eaz manu duoz notarioz alicuius ecclesiastice curie subscripto z sigillo alicuius prelati seu in dignitate ecclastica zc. fides detur in omnibus z per omnia zc. Nulli ergo omnino homĩz liceat hãc paginã nr̃e approbationis: declarationis: z relaxationis infringere vel ei ausu temerario pire. Si quis aũt hoc at tentare psumpserit indignationé oipotẽtis dei z beatoz Petri z Pauli aploz ei⁹ se nouerit incursuz. Datũ Rome apud sctm Petrũ ãno M.cccclxxix. septimo Jdus Maij. Pontificatus nostri anno octauo.

¶ Sixtus papa.iiij. concedit qnquaginta annos de vera indulgentia z totidem quadragenas obseruantibus festum beati Frãcisci quod etiam pcipit ab oibus obseruari.

Sixtus eps seruus seruoruz dei. Ad ppetuã rei memoriã Preclara scõz merita z grãdia vtutũ insignia qb⁹ radiantib⁹in firmamẽto syderib⁹ sacrosctã illustraẽ ecclia ac supra petraz stabilita firmissima scõz irradiaẽ splẽdorib⁹z noue plus instaurata psidio sceremẽtũ suscipit z fulgorez. Eo frequẽti⁹debẽt vniuersi fideles pgrua duotiõe recolere reuerẽtia ac digna remissẽtia cele brare solẽniter collabẽtib⁹seculis. Cũ pctis fa cientib⁹fidei catholice seruor plurimũ tepuisset: dec⁹ille moz deoqz acceptissim⁹pauper pa triarcha Frãciscus ad saluãdas aias ipsi⁹saluatoris nr̃i pcioso cruore redẽptas oberrãté fide/

lium

liū plebem ad salutis opa excitādā erudiēdāqꝫ
ꝛ suo reitegrādā auctori:ordiatiōe supna desti/
nat⁹:iter admirāda ipsi⁹ opa spū paclito inspi/
rāte nouā frm̄ minoꝝ religionē sacram:ad dei
laudē ꝛ gloriā militātis eccłie decorē:ac populi
xpiani ꝓfectū:in agro dñico tpe oportuno plā
tauit istituit ꝛ supra Petrā que xp̄s est ppetuo
stabiliuit vt precipua viroꝝ isignia sanctimo/
nia moub⁹sciētia atqꝫ ṽtutib⁹ ṕdictoꝝ fecūdi/
tate ꝛ numerositate exuberās : fructuosos pal/
mites ex vite vera ꝓduceret q̄ xp̄i vexillū p or/
bē vniuersuꝫ vehere nomē qđ est sup oē nomē
cūctis gētib⁹ ṕdicare:salutarib⁹ insup monitis
exhortatiōib⁹ ꝛ exēplis diabolica fraude dece/
ptos deo lucrifacere:ꝛ a maligni hostis seruitu
te eripere studio idefesso ꝯtēdetent:quēadmo/
dū hoc ipsi⁹ iclūti p̄ris germina ꝛ vestigioꝝ ei⁹
ꝓuidi sectatores bñdicēte altissimo multiplici
in domo dñi ꝛ gratijs perfusi celestibus lōge la
teqꝫ vniuersas natiōes mortaliū penetrātes xp̄i
euāgeliū ac vere fidei documēta cūctis gentib⁹
nūciare eidē ecclesie añmurale ꝯstituere ac pro
virili suo tueri munire ꝛ ampliare nō cessant.
In huius igit̄ solemnijs almi patris seraphici/
qꝫ Fr̄ācisci quē supmus ille pater familias pro
multiplicato cū talētis sibi creditis inumerabi
liuꝫ aiaꝝ lucro ṕclarisqꝫ ṽtutibus alijs corona
glorie iterna claritate magnificat:ꝛ quasi lucer
nā in domo dñi positā summo ðuotōis studio
cēsint a cūctis fidelib⁹venerari.Cupiētes ꝓut
operis ꝛ officij nr̄i debitū eē ꝯspicim⁹ pp mire
sanctitatis excellentiā ṽtutū suaꝝ cumulū exi/
gentiā meritoꝝ ꝛ hāc religionem sacrā ad ex/
stirpādas hereses scismaticoꝝ ꝛ ifideliū ꝯfutā/
dos errores:credētiū ṽo ꝓfectū salubriter iusti
tutū:quātū nobis ex alto ꝯcedit̄ venerationeꝫ
ꝯgruā ꝛ honorē adijcere ac tāto ꝯfessori glorio
so:ꝑ sūmis in nos beneficijs presertim ab ipsis
cunabulis cū vitalis spūs i nr̄o corpusculo pal
pitans extingui protin⁹ videret̄:ipsius protin⁹
meritis ꝛ intercessione pristine restituti fuim⁹
sanitati:cū ꝛ alijs graꝝ donis ꝛ futuroꝝ presa/
gijs q̄ cordi nr̄o ifident ꝛ memorie iugiter reti
nem⁹:tūqꝫ diuersis tpib⁹ alijs in varijs nostri
corporis morbis ꝛ humanis casib⁹ ꝯstituti:pre
sidio ipsi⁹ bti Frā.q nos ad sacrā religionē ṕdi
ctā quasi data manu pro sua pietate vocauit ꝛ
ad hāc vsqꝫ diem cuꝫ hominis vtriusqꝫ salute
dño annuēte ꝓduxit adiuti ꝛ liberati extitim⁹
Pro cui⁹memoria ei⁹ hitū ꝛ insignia ad extre/
mū vsqꝫ diē corde iugiter gestare statuim⁹ etiā
pro his acceptis bñficijs possibilē nobis grati
tudinē aliquā sue qꝫuis excellentie iparem ꝓ
eius gloria ꝛ honore aiarūqꝫ salute sincero ꝛ hi
lari animo exhibere necnō ipsi⁹ festiuitatis diē
celebrē magisqꝫ deuotū ꝛ cūctis fidelibus acce/
ptabilē ꝯstituere in futuꝝ.De oipotētis dei mi
sericordia ac btōꝝ Petri ꝛ Pauli aplōꝝ auc̄te
ꝯfisi:vniuersis ꝛ singulis vtriusqꝫ sexus fideli/
bus vbilibet ꝯstitutis vere penitētib⁹ ꝛ ꝯfessis
q eiusdē gloriosi ꝯfessoris Frācisci festiuitatem
hanc:quā deinceps ppetuis futuris tpib⁹ cele/
brē eē:ꝛ vt festū duplex a cūctis xp̄ianis celebra
ri ab oiqꝫ ope seruili abstineri ꝛ sub obseruātia
ꝛ precepto cōprehendi volum⁹:ꝛ tenore p̄ntiū
declaram⁹:deuote celebrātib⁹ānuatim qnqua/
ginta ānos ꝛ totidē quadragenas de iniunctis
eis penitētijs relaxamus.Veꝝ qꝛ difficile foret
p̄ntes lr̄as ad vniuersi mūdi partes destinare:
volum⁹ ēt ꝛ auc̄te apostolica decernim⁹ qꝫ eaꝝ
trāsumpto manu publica scripto ꝛ alicui⁹ ep̄a/
lis curie sigillo munito tanqꝫ p̄ntibus litteris
originalib⁹ firmiter stetur vbiqꝫ:ac plena eis fi
des adhibeat̄:ac si ipse originales lr̄e forēt exhi
bite vel ostense. Nulli ergo oino hominum liceat
hāc paginā nr̄e declaratiōis relaxatiōis ꝯstitu
tionis ꝛ volūtatis ifringere vel ei ausu temera
rio ꝯtraire. Si qs aūt hoc attentare presumpse
rit idignationē oipotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ
Pauli apostoloꝝ ei⁹ se nouerit icursuꝝ.Datuꝫ
Rome apud sanctum Petrum anno icarnatio
nis dñice. M.cccclxxij.qnto nonas Octobris
Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Nicolaus.iij.ꝯfirmans testimoniū Grego/
rij noni super stigmatibus sancti Francisci.

N Icolaus ep̄s seruus seruoruꝫ dei.Uniuersis xp̄i fi
delib⁹ad quos iste lr̄e ꝑuenerint.Salu
tē ꝛ aplicā bñdictionē. Lr̄as felicis recordatio
nis Gregorij Pape noni ṕdecessoris nostri nō
abolitas nō cācellatas non viciatas vera bulla
bullatas ispeximus diligēter:quaꝝ tenorē ð ver
bo ad ṽbū ex certa sciētia p̄ntib⁹ fecim⁹annota
ri decernētes ac statuētes vt idē tenor eandem
vim eādem vigorē ac idē robur p oia obtineat
sic insertus q̄ ipse littere bulla ipsa munite no/

scuntur habere ēt si dicte littere nunq̄ȝ in posterum apparerēt: ⁊ eadeȝ sibi fides in iudicio ⁊ extra iudicium adhibeatur oino: que predictis originalibus litteris p̄beretur. Predictus ꝟo tenor earūdem litterarum talis est.

Gregorius ep̄us seruus ⁊c. Uniuersis xp̄i fidelib⁹ ad quos littere puenerint. Salutem ⁊ apostolicaȝ bn̄dictionem. Confessor dn̄i gloriosus beatus Frācīscus qualis vite meritis precesserit ad patriam ppetue claritatis explicare litteris arbitramur fore superfluum cum id fere peruenerit ad fidelium notitiam singuloruȝ. Uerūtamen grāde ac singulare miraculum quo ipsum sanctorum splēdor ⁊ gloria dn̄s Jesus christus mirabiliter decorauit vniuersitati vestre tenore p̄sentium nō indigne duximus exprimendum. Uideliȝ q̄ idem sanctus cū adhuc spatiuȝ p̄sentis vite percurreret: ⁊ postq̄ȝ illud feliciter cōsumauit manibus ac latere ac pedibus specie stigmatum diuinitus extitit isignitus. Quoad nostram ⁊ fratrum nostroꝝ deducto notitiaȝ: ⁊ cū ceteris eiusdeȝ miraculis p testes fide dignissimos pbato solēniter ex ipso specialē cām habuimus q̄ cōfessorem eūdē de dictoꝝ frm̄ ⁊ oium p̄latoꝝ cōsilio q tūc apud sedem ap̄licam existebāt sanctoꝝ cathalogo duxim⁹ ascribēdū. Igit̄ cū ab vniuersis fidelib⁹ credi firmiter cupiamus: deuotionē vr̄aȝ rogam⁹ ⁊ exhortamur in dn̄o iesu xp̄o i remissionē vobis peccaminū iniungēdo: q̄tenus ab assertione h̄⁹ aures de cetero penitus auertētes cōfessorē eūdem apud deū pia vobis reddatis veneratiōe ppitiuȝ: vt ei⁹ meritis ac p̄cibus: ⁊ in p̄nti a dn̄o p̄spitatis gaudiuȝ: ⁊ in futuro eterne felicitatis pcepisse solatiū exultetis. Datuȝ Uiterbij nonis Aprilis. Pōti. nr̄i anno. xj. Nulli ergo oino homium liceat hāc paginā nr̄e annotatōis ⁊ cōstōnis infringere: vel ei ausu temerario cōtire. Si qs autē hoc attētare p̄sumpserit indignationē oipotētis dei ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli ap̄loꝝ ei⁹ se nouerit incursuꝝ. Datuȝ Suriani octauo kalen. Septembris. Pontificatus nr̄i anno scd̄o.

¶ Greg. ix. increpās quēdam ep̄m dubitāteȝ de stigmatibus scīssimi p̄ris nostri Francisci.

Gregorius ep̄us seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuā rei memoriaȝ. Uenerabili fratri ep̄o clomotēn. Salutē ⁊ ap̄licaȝ benedictionē. Usq̄ȝ ad terminos orbis terre p̄sumptiōis tue signa protēdēs patētes lr̄as exhibēdas vniuersis dixisti fidelib⁹ cuidā ad sobrietatē spernenti sapere ac damnabiliter dedito blasphemijs manu lubrica cōcessisti: quas īter aliqua pietati cōformia ⁊ q̄dā obnoxia prauitati cōtinere pcepimus: qd̄ cū solus p̄ris eterni fili⁹ fuerit p hūana salute crucifixus ⁊ ipsius dūtaxat vulnera deuotione supplici adorare debeat religio xp̄iana nec btūs Frā. nec scōꝝ aliqs cū stigmatib⁹ sit in eccl̄ia dei depingēdus: ⁊ q̄ peccant grauiȝ tāq̄ȝ inimico fidei nulla credulitas adhiberi: super quo nō modicū admirātes q̄ sit causa suasionis hui⁹: nō indigne puidimus pscrutari: vt si forte bona sit (qd̄ ipossibile credit̄) cōmendabilis habeat̄: q̄ si nō in obliuionē det̄: ⁊ tu inductus spū penitudinis ad suggerenduȝ salutare cōtrariū prōptus ⁊ facilis habearis etenim super his ex eo suspiti fortitā argumētū qd̄ sit idecēs in subditis vt planta sibi pretēdat isignia capitis. Ad hoc q̄dē puidētes ppositū seu cōpendiose p̄latuȝ eē dūmodo suppleret nisi de spāli gratia cuiq̄ȝ bn̄ merito isignia hmōi sūt cōcessa ⁊ si nō multa q̄ possumus tū breuiter quedam presidiuȝ perspicue rōnis habentia respondemus videlicet q̄ dei sapientia q̄ de limo terre similem sibi formans hominē similis sibi fieri p incarnationis mysteriū vt ipsum a morte redimeret nō cōtempsit dilectū sibi beatū Fran. suoꝝ species stigmatū decorauit. Que temeritas qd̄ peccatū si tam singulare priuilegiuȝ ad indulgentis gloriā picture testificatione pareat oculis deuotoꝝ? Nōne (vt sileam⁹ de alijs) p̄ceps apostoloꝝ eximius licet positione dissimili quandoq̄ȝ pingitur crucifixus? Sed princeps intrepidus alis dum pactū reformāt ratio q̄uia cū preteriri nequiuerint q̄ de cruce futurū ēitas indicauit neq̄ȝ improprie suspēsus in cruce dicit̄ neq̄ȝ incōgrue tali damnat⁹ supplitio figuratur. Sed de Frācisci cruce vel stigmatibus qd̄ veritatis indiciū qd̄ probabile argumētum de cruce. Siquidē nota seculis vita ipsius respōdeat q̄ postq̄ȝ religionis assumpsit habitum vacando virtutib⁹: carnis cōtinuuȝ subijt cruciatū. De stigmatibus vero plures fide dignissimi quos miraculi tāti cōsocios diuine placuit reddere pietati testimonium ēitari perhibeant

beant: ad ipsuꝫ hoc fidelis mater ecclesia suf/fragetur q̄ ex hmōi miraculo cum multis alijs debita solemnitate probato cūm specialem ha/buit: qꝫ eūdem sanctū beatoꝝ cathalogo reue/renter ascripsit. Quid ō ista quasi mūdo publi/ca ꝛ tibi p ɔ̄sequens nō ignota nisi voluntatis arbitrium pretendens vel preferens ɔ̄silio ra/tionis nos vel deum potius gratis offendis ac vtrosqꝫ dilectoꝝ frm̄ minorum ordinem ꝛ deuo/tos eidē nimis improuide perturbas. Ad cor igit q os in celū ponē p̄sumpsisti (vt de reliquo tacea/tur) sine mora reuertere ad iram superni iudi/cis mitigandā studia suscipe penitentie prom/pta diligentia si fore sit possibile pulsurus: vt scandalum qd̄ quantum in se fuit vniuersitati fidelium per predictas intulisti litteras delean/tur: ꝛ dilectoꝝ fratruꝫ collegia sint in theutonie partibus in reuerentia consueta. Quod vt tan/to facilius auctore deo puenire valeat q̄to piū fore dignoscitur vt in futuro vulneris que salu/tis sunt etiam operetur: frater ternitati tue in virtute obedientie per apostolica scripta preci/piendo mandamus: quatenus cordi tuo pro so/lemni voto constituens: qꝫ aliqs aliquid de ce/tero ex quo prouocari superna maiestas vel se/des apostolica iuste pturbari valeat non atten/tans: predictum priuilegium quo celsitudinis diuine dignatio confessorem sui nominis red/didit gloriosum damnabiliter infligere aut im/pingere calumnijs nō presumas: sed celebre in eisdem partibus ad honorem conditoris dum sicut ꝛ in alijs habeatur q̄tum in te fuerit hu/mili deuotione procures: firmiter crediturus: qꝫ idem sanctus cum adhuc nostre mortalita/tis habitū baiularet predictis stigmatibus ex/titit insignitus: ꝛ lꝫ illa visa pluribꝰ ipse tan/q̄ contemnens laudes hominum vacansqꝫ cō/templando dulcedini celestium organorum ce/lare semper studuerit: ea tamen migrans ad pa/radisi patriam concurrentium obtutibus pu/blicauit. Datū Viterbij secūdo kalendas apri/lis. Pontificatus nostri anno vndecimo.

¶ Alexander quartꝰ iterū de stigmatibꝰ sacris.

Alexander epūs seruus seruo/rū dei. Ad per/petuā rei memoriā Venerabilibus fri/bus Archiep̄is ꝛ ep̄is ꝛ alijs ecclesiarum pre/latis p̄sentes litteras inspecturis ꝛ auditurus. Salutē ꝛ apostolicam bn̄dictionem. Benigna opa diuine volūtatis in celo potēs ꝛ in ouās sin/gula sapiēter ꝛ immutans mirabilia super ter/ram postq̄ dei filius victor mortis ad patrem vnde descenderat vehiculo proprie maiestatis ascendit mirifice fortitudinis viros ad ɔ̄suma/tionem sanctorum diuersis tpibus suscitauit a quibus testimonium spei glorie cū xp̄o in deo recondite firmaretur: ꝛ ecclesie sancte ad pro/missam requiem festinandi in hoc peregrina/tionis exilio qd̄ tediosa desiderij eius dilatione protrahitur per ipsos consolationis solatium perueniret. Inter alios autem diebus nostris beatus Franciscus almus xp̄i confessor appa/ruit signis ꝛ virtutibus gloriosus. Qui clarissi/mus pie viuendi meritis ꝛ exēplis sanctam fe/cundauit ecclesiam ꝛ caligantia presentis etatis tempora fulgoris sui lampade illustrans vie iu/stitie perfecte p̄parās in heremo altissime pau/pertatis: quam ipse currens ꝛ alacriter exultās contra carnem munduꝫ ꝛ demonem velut gi/gas traxit post se de inferi faucibus ꝛ traduxit ad dominum populum humilem bonoꝝ ope/rum sectatorem: sicut effusa super faciem orbis terre copiosa professionis eius religiosa gene/ratio patefacit. Ut autem ad illuminationem gentium celebris eius memoria tanq̄ rutilum sydus in corusco firmamenti mistici ethere ser/uaretur: multis eum diuina potentia adhuc militantem inter homines ꝛ demum in san/ctoruꝫ agmine triumphantem dignata est dei/ficare miraculis: que felicis recordationis Gre/gorius papa predecessor noster: ne illa vel per/uerteret emula sanctitatis iniquitas vel obli/uionis dignitas qui rebus gestis cito subducit abolesceret solertissimis inquisitōibꝰ indagata ꝛ cōperta fidelissimis documētis fecit ad laudeꝫ dei ꝛ augmētū fidei ꝛ instructionē salubrē tam p̄sentium q̄s etiā futuroꝝ munimentis perpetuis cōmendari: eūdem confessoreꝫ scōꝝ cathalogo asseribēdo: sicut in plurimis locis liquido per ipsius predictas litteras apparet. Harū seriem explicite ptinentes. ¶ Porro quia lōgū esset nedum exarare p singula: verūēt succincta re/latione pstringere clara virtutis diuine prdigia: q̄ tam in operationibꝰ sanitatis q̄s etiā in alijs mirabilibꝰ argumētis pbauerunt eūdem con/fessorē tenere cuꝫ sanctis solū glorie in excelsis:

signāter nobis ast oculos pponere volum⁹ recolēda frequēt⁹ z vehemēti⁹ admirāda illa salte iocūda dñice passiōis isignia:q̄ in eiusdē scti corpe dū adhucvitali spū foueret man⁹celestis opatiōis ipressit. Uiderūt nāq; ocli fideliter itueētes z certissimi palpātiū digiti palpauerūt: q̄ i manib⁹ ei⁹ z pedib⁹ expssa vndiq; similitudo clauoꝝ de subiecto ppriε carnis excreuit vel d̄ materia noue creatiōis accreuit q̄ eqdē idē sāct⁹ studiose ob oclis hoīuz quoꝝ rfugiebat gloriā dū viueret abscōdebat. Inuēta est patētius in ipius defuncti corpe nō illucta hūanit⁹ nec facta plaga vulneris lateralis q̄si aliqd instar lateris saluatoris:qd saluatiōis z redēptiōis hūane in redēptore nr̄o ptulit sacramētū. Que q̄dē plaga sicut quosdā ex frīb⁹ sibi familiariter adherētib⁹ latere nō potuit pp defluxā hūoris diu anteavixerat inviuēte. Hec igit mira z dcora noue demōstratiōis idicia magne dūt esse duotiōis diuitie xp̄ianis z iestimabiles religiōis delicie in spūalib⁹ cōis ecclie orthodoxe:cū ex his sincera fides xp̄i accipiat q̄ ēt illi fuerit passiōis xp̄i sine extrīseco psecutore ɔsortes qui p ei⁹ amore carnē suā cū vitijs z ɔcupiscētijs volūtarie crucifigūt. ¶ Sane de pfato scō hec certi⁹asserētes idoctas fabulas seu vane luētiōnis dlirasnta nō segmur:cū ea nob dudū nota fecerit plenior fides rex:qn.vz.in minorib⁹ɔstituti ɔfessoris eiusdē familiarē ex munere diuio meruim⁹ hēre notitiā:pfati pdecessoris nr̄i do mesticis obsequijs tūc tpis īsistēdo. Cū igitur oporteat caueri prudēter ne tāta patrociny gr̄a hūano gñeri celit⁹ in memorato ɔfessore collata in vacuū assumat. Uniuersitatē vestrā rogam⁹ monem⁹ hortamur attente p ap̄lica vobis scripta mādātes:quaten⁹eiusdē ɔfessoris pclosa merita:miraculosa magnalia z salutarē memoriā:celebritate ānua pdicatiōe frequēti z veneratiōe recēsentes:ad ipsi⁹ deuotionez gratie diuine memoriā subditos vr̄os celebrib⁹ monitis excitetis:vt eo(p vniuso fideliuz populo ac pẽrtim p his q se suocauerint)diuinā misericordiā iplorāte mereant supplices qd operꝝ possibilitas obtinere nō pōt:ei⁹ itercessiōibus ipetrare. Nemo itaq; eidē scō audeat de cetero eē molestus:in corpore suo xp̄i triūphalia stigmata pferenti. Si qs igitur spū temerarie presumptionis insaniens diuini mineris inuidus apostolica indicia sacrilegus ipugnator pmissa vr̄alia prodigioꝝ signa qb⁹ in ecclesia dei sācti tas pdicti ɔfessoris eluxit improbe ɔtradiceridnis morsib⁹ obtrectanda crediderit:volum⁹ z mādamus vt eū sane mētis restituat inditialis seueritas disciplinę:ita q̄ districta propry plati castigatiōe correct⁹ dei opa blasphemari dedifcat z fidei catholice fruct⁹ d pia mirabiliū dñi credulitate pullulās:nō arescat. Nulli ergo olno hominū liceat hāc paginā nr̄e prohibitiōis ɔfirmationis z volūtatis infringere vel ei ausu temerario ɔtraire. Si quis aūt hoc attentare psumpserit indignationē oipotentis dei z beatoꝝ Petri z Pauli apostolorum ei⁹ se nouerit incursurum. Datum Ananie. iiij. kalēdas nouembris. Pontificatus nostri anno. j.

¶ Sixtus quartus reuocans quoddam breue pcipit ne beata Catherina de senis cū stigmatibus depingatur.

Sixtus papa quartus vniuersis z singulis pñtes litteras inspecturis. Salutē z apostolicā bñdictionē. Alias p breue nr̄m suspendim⁹ vsq; ad certum tēpus tunc expssum censuras z penas ɔtentas in bulla plumbea ɔtra pingentes imaginē btē Catherine de senis cū stigmatib⁹ editā:decernētes tñ:vt hmōi suspensione durante nemo hmōi imaginē cū stigmatibus depingeret:z si qs depinxisset:aboleret. Nup vo cum accepetimus multis in locis ɔtra decretum z mādatū nr̄m picturas fieri z a multis allegari z asseri bullam ipsam pp suspensionē pfatam a nobis reuocatā eē:oportuniū z necessariū iudicamus hmōi ausib⁹ obuiare z dubiū qd a non recte iterpṫatib⁹ opponit tollere. Quare pñtiū tenore decernim⁹ statuim⁹ z declaram⁹ q̄ bulla pdicta sup ipsis stigmatib⁹ edita ob suspēsionē pfatā(vt pferi)nullatenus reuocata censeri debeat sed in suo eē robore z vigore:ac si hmōi suspēsio quā ex nūc expirare decernimus non emanasset. Mādātes sub cēsuris in ipsa bulla ɔtētis oibus ad quos spectat:ne prefatas beate Catherine imagines amplius dcetero cū stigmatib⁹ depingant:ac pictas aboleant pfata suspensiōe ac ceteris in ɔtrariū facientib⁹ nō obstantibus qbuscūq;. Datū Rome apud sanctū Petruz sub anulo piscatoris decima nona die decēbris. M.cccclxxx. Ponti. nostri anno. j.

Joānes.xxij.

¶ Joānes. xxij. ɔfirmat quasdã indulgētias a suis predecessoribus ordini concessas.

I Oannes eṗs seruus seruoꝝ dei. Dilectis in xp̄o filijs gñali z prouincialibꝰ ministris: ac vniuersis custodibꝰ guardianis z singulis fribꝰ de ordine frm̄ mi. Salu. z apo. bñdi. Filiatiōi vr̄e indulgentias ordini vr̄o ɔcessas p p̄decessores n̄ros z p nos factas manifestas z ɔfirmatas sicut īferius annotant. vz. In festiuitatibꝰ beate Marie vgīs b'ōꝝ Fran. Antonij Ludouici z btē Clare in ɔsecrationibꝰ eccliaꝝ altariumq̃ z vocabulis eaꝝ z p octauas est data īdulgētia decē annoꝝ z dieꝝ qnquagīta a sūmis pontificibꝰ. vz. Alexādro. iiij. Innocētio. iiij. Clemente. iiij. Urbano. iiij. Nicolao. iiij. Gregorio. ix. Nicolao. iiij. ¶ Idē Alexāder. iiij. oibus accedētibus ad loca vestri ordis siue ad audiendū v̄bū dei siue ad audiendū missas btē Marie virginis vel bti Frā. dū cantant dedit īdulgētiā centū dieꝝ. ¶ Idē ēt papa oibꝰ visitantibꝰ loca frm̄ mi. dedit īdulgētiā q̄draginta dierū. Item Innoc. iiij. p eadē cā dies quadraginta. Item idē Innocētius oibꝰ porrigētibꝰ manus adiutrices fribꝰ minoribꝰ siue in domibꝰ eoꝝ siue euntibꝰ p viam. xl. dies. Item Nico. iiij. pro eadē cā dies q̄draginta. Itē Clemēs. iiij. indulgentiā dieꝝ centū. Itē eisdē oibꝰ visitātibꝰ ecclesias frm̄ mi. totiens quotiens cā deuotionis octogita dieꝝ. Item frēs dci ordis in oibꝰ p̄dicationibꝰ suis extra domum suam possint dare octoginta dies īdulgētie. In domibus aūt suis centū vltra p̄dictas īdulgētias. Itē Nico. iiij. in missaꝝ solēnijs beate virgis z bti Frā. dedit indulgētiam centū dieꝝ. Item Bñdictus. xj. accedētibꝰ ad loca frm̄ minoꝝ in solēnitatibus eoꝝ centū dies. Itē Nicolaus iiij. dedit indulgētiam vnius ãni z dieꝝ quadragita accedētibus ad loca p̄dictoꝝ frm̄ cā deuotiōis. Itē oibus accedētibꝰ ad loca vestri ordis cā deuotōis quocūq̃ tpe die vel hora: licz nō sit aliqd festū: ɔcessa est īdulgētia pluribꝰ romanis pōtificibꝰ. Annoꝝ duoꝝ z dieꝝ q̄draginta. Nos igit vestris pijs pcibꝰ īclinati salutē z pfectū aiaꝝ benignius intēdētes de oipotētis dei mia z btōꝝ Petri z Pauli aploꝝ eius: quoꝝ vicē licz immeriti gerimꝰ: auctē ɔfirmasdē oēs īdulgētias vestro ordini p p̄dictos n̄ros p̄decessores ɔcessas oibus vere penitētibus z ɔfessis ɔcedimus z ɔfirmamꝰ. Nulli ergo oino hoīuz liceat hāc paginā nr̄aꝝ ɔcessionū z ɔfirmationū īfringē vel ei ausu temerario contraire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit īdignationem oipotentis dei z beatoꝝ Petri z Pauli aploꝝum eius se nouerit īcursurum. Datum Auinione. Pontificatus nostri anno quintodecimo.

¶ Sixtus papa. iiij. ɔcedit fribꝰ minoribꝰ festū qnq̃ martyꝝ sui ordis publice celebrare posse.

¶ Dilectis filijs vniuersis fribꝰ ordis minorū vbiq̃ cōmorantibus. ¶ Sixtus papa. iiij.

D Ilecti filij. Salutē z aplicā bñ. Cum ars aio reuoluerēmus merita btōrum Berardi Petri Ottonis Accursij z Adiutij: q ex ordie fratruz minoꝝ sub quo z nos coaluimus fuerunt: qq̃ post multa z diuersa tormēta sub rege marrochioꝝ p xp̄o mortē subierūt: z martyrij coronā glīose pmerētes plurimis miraculis in ipsa morte z post claruerūt: ex quo incēsus beatus Antonius d padua ex ordine canonicoꝝ regularium in quo tūc erat ad ordinē ipm̄ frm̄ mi. se dī trāstulisse: ɔcessimꝰ ex auctē aplica z benignitate vive vocis oraculo: vt frēs p̄dicti ordinis minoꝝ possent publice z solēniter celebrare in ecclesijs offō z missis offm̄ sctōꝝ martyrū p supradictis qnq̃ btis martyribꝰ. Uez cum frequēter aduersariꝰ humani gn̄is nitat bona z scā opa ptrbare: ne tā piam rez ptextu q de hmōi ɔcessiōe nr̄a nil appareat in scriptꝫ aliqs valeat īposterꝫ īpedire: tenore p̄ntium: ex certa nr̄a scia aplica auctē concedimꝰ: q p̄dicti frēs minores possint vbiq̃ solēniter z publice offm̄ martyrum ex ipsis Berardo Petro Ottone Accursio z Adiuto sub offō duplici maiori: ac etiā in die. xvj. Januarij (q̄ die ab h' sclo p martyriū decesserūt) libere z cū serena ɔscia dicē z celebrare. Inhibentes p̄fata aplica auctē ne qs huic nr̄e ɔcessiōi audeat se opponē. Nō obstātibꝰ in ɔtrarium facientibꝰ qbuscūq̃. Preterea q: difficile eēt p̄ns breue ad oia loca deferri volumꝰ: vt illiꝰ trāsūpto manu aliculꝰ publici notarij subscripto z sigillo dci ordis gñalis vel vicarij gñalis frm̄ de obsuātia munito: ea prorsus vbiq̃ fides adhibeat: que adhiberet si idē p̄ns breue originalr ostēderet. Datuz Rome apud sanctum Petrū sub anulo piscatoris die septi/

ma Augusti. Anno dñi. M.cccclxxxj. Pontificatus nostri anno decimo. Sixtus.

Sixtus.iiij. declarat q revocatio idulgentiaz nõ itelligat de indulgẽtijs frm minorum.

Dilecto filio vicario gñali olim fratrũ minorum regularis obseruantie vltramõtanoz.

Sixtus papa quartus.

D Ilecte fili. Salutẽ z aplicã bñ. Superioribus diebus ad qrelaz multoz plãtoz ecclesiasticoz nobis factã sup qbusdã excessib⁹ aliquoz frm de ordinib⁹ mẽdicãtiũ z psertim minoz, puidere: ac scãdalis q̃ idẽ puenire possent occurrẽ cupientes q̃sdã lras nras fecim⁹ q̃ icipiunt. Ad futurã rei memoriã: dũ ptigit interdũ ad ro. põtificis deduci memoriã zc. Et cũ in pfatꝫ lris ifra scripta ponanf vba approbatiõe idulgẽtiaz hmõi pcessaz a pdecessorib⁹ nris visitãtib⁹ ecclias dictoz ordinũ z pia suffragia ibidem erogãtib⁹: aut alia pia opa exercẽtib⁹ memoratas: z illaz de nouo: ac aliaz q̃s pdcis ordinib⁹ seu alicui eoz in spẽ z demũ reciproce: vt pferf: z illas cõcernẽtia facultates z idulta q̃cũqꝫ auctẽ aplica ad nrm z dcẽ sedis bñplacitũ tenore pñtiũ suspẽdim⁹: dubitef a plerisqꝫ: ne pfata clausula qua d.s. facultates z idulta q̃cũqꝫ icludat suspẽsionẽ oĩum pĩuilegioz z idultoz a nobis vel pdecessorib⁹ nris dcis ordinib⁹ mẽdicãtiũ pcessarũ cuiuscũqꝫ facultatis vel tenoris existãt humilr declarari petijsti. Nos igĩ pino affcũ mãm iurgioz amputare volẽtes tuis supplicatõib⁹ inclinati auctẽ aplica tenore pñtiuꝫ declaram⁹ z decernim⁹ pfataꝫ clausulã solũ referri debere ad facultates z idulta q̃cũqꝫ idulgẽtiaz z absolutionũ z remissionũ pctoz psonas quasꝫ que nõ sunt dictoz ordinũ: ac monialiũ vel sororuꝫ tertij ordis collegialr viuẽtium vel eoz curas ac bulẽtes eisdẽ ptinue pcernẽtia z nõ ad alias facultates seu idulta a nobis vel pdecessoribus nris eisdẽ ordinib⁹ pcessa: q̃ oĩa z ẽt quoad indulgẽtias z pctoz remissiões tpales nõ plenarias in suo robore pdurare volum⁹ z decernimus. Nõ obstãtib⁹ pfatis lris nris z alijs q̃buscũqꝫ. Uerũ q: difficile foret has lras ad diuersas mũdi ptes mittere volum⁹ z auctẽ apostolica decernim⁹ q̃ haz trãsumpto manu publici notarij subscripto z sigillo officij tui munito tanq̃ pñtib⁹ lris z originalibus firmiter stetur z ea fides adhibeaf: ac si ipse originales lre exhibite vel ostẽse forẽt. Datũ Rome apud scm̃ Petrum sub ãnulo piscatoris die decimenona Martij.1481. Põtificatus nri ãno.xj.

Sixtus quartus concedit celebrantibus z interessentib⁹ in festo sancti Bonauenture indulgentias infrascriptas.

S Ixtus epus seruus seruorũ dei. Ad ppetuaꝫ rei memoriaꝫ. Supna celestis ciuitas hierusalẽ: cui⁹ est participatio ei⁹ in idipm: ita diuꝫ saluatione letaf: vt quoz pstantiora sunt merita: copiosiora sumant gaudia pmioz. Et ifra. Insup eadẽ auctẽ oĩbus penitẽtib⁹ z pfessis q in eadẽ dñica ecclesiaꝫ in qua scissimũ corp⁹ ei⁹ requiescit deuote visitauerint annuatim septẽ ãnos z totidem q̃dragenas. His vo q in alijs tpibus in singulis diebus dñicis centũ dies. Illis aũt q ecclesias frm minoz vbilibet pstitutas: taꝫ in die festi q̃ in octauis diuinis officijs iterfuerint psimiles idulgẽtias z pctoz remissiões: q̃ in singulis alioz eiusdeꝫ ordis scõz festis ex idulto aplicis gñaliter pmulgari romani põtifices cõcesserũt de iniunctis eis penitẽtijs misericordi ter in dño relaxam⁹ elargimur atqꝫ remittim⁹. Datum Rome apud sanctum Petruꝫ. anno M.cccclxxxij. octauo kalendas Maij. Pontificatus nostri anno vndecimo.

Julius papa secundus concedit fratribus minoribus in festo sancti Bonauenture publice diuina officia tempore interdicti celebrare: prout de festo sancti Frãcisci est concessum.

Charissimo in christo filio nostro Ferdinãdo regi z charissime in christo filie nostre Elisabeth regine Hyspaniarum catholicis.

Julius papa secundus.

D Ilecti filij. Salutẽ z aplicã benedictionẽ. Exponi nobis nup fecistis q̃ vos ex magno deuotionis feruore quẽ ad btm̃ Bonauẽturaꝫ z ordinem frm minoz (cuius idem Bonauẽtura pfessor fuit) ac eiusdeꝫ ordis domos geritis taꝫ vos q̃ frẽs dicti ordis desideratis magnopere q̃ queadmodum iuxta pĩuilegia aplica frib⁹ dicti ordis z eoz domib⁹ pcessa si tpe quo dies in qua festum bti Frã. q eiusdem ordis primus institutor fuit iterdictũ ẽt aplica auctẽ appositum fuerit frẽs ipsi excõicatis z interdictis exclusis

clusis a primis vsqz ad secūdas vesperas eius/dez diei iclusiue in eoz domibus missas & alia diuina officia: ac si iterdictū appositū non eēt celebrare possint: id ad festū btī Bonauēture extendi posse. Quare pro pte vr̄a nobis fuit humilr̄ supplicatū: vt huic pio desiderio vr̄o paterna benignitate annuere dignaremur. Nos igit̄ q̄ frēs ipsos pc̄rtim illos q̄ post cursuz huius vite de manu dei coronā palme hic meruerūt: & eoz domos singulari p̄rogatiua pre ceteris in visceribꝰ charitatis gerimus q̄ de cetero ppetuis futuris tp̄ibus in die scī Bonauēture (si eadē die iterdictū etiam dicta aucte appositum fuerit) oēs & singuli frēs dci ordis in eorū domibꝰ a p̄mis vesperis vsqz ad scd̄as vesperas eiusdē diei iclusiue (queadmodū in die scī Frāc. frēs ipsi facere pñt) missas & alia diuina officia in dclis eoz domibꝰ excōicatis & iterdictis exclusis celebrare seu celebrari facē libere & licite possint aucte ap̄lica p̄sata tenore p̄sentium statuimus & ordinamꝰ: ac fribus p̄dictis illr̄ idulgemus. Nō obstātibꝰ p̄stitutionibꝰ & ordinationibus apostolicis ceterisqz contrarijs quibuscunqz. Datum Rome apud sanctum Petruz sub anulo piscatoris die vicesima quarta Maij Millesimo quingentesimo quarto. Pontificatus nostri anno primo Sigismondus.

¶ Sixtus papa quartꝰ approbat officium cōceptiōis cōpilatū p frēm Bernardi. de bustis.

¶ Dilecto filio fratri Bernardino de bustis de Mediolano ordinis minoruz de obsuātia.

¶ Sixtus papa quartus.

D Ilecte fili. Salutem & apostolicam benedictionez. Libenter ad ea p̄cedenda iducimur que deuotionis respiciunt icremētum. Tuis igitur in hac parte supplicationibꝰ iclinati: vt officiū p̄ceptionis beate virgis Marie p te cōpilatuz & ordinatum tu & oēs q id voluerint pro deuotiōe sua dicere & recitare libere & licite possitis & valeatis seu possint & valeāt auctoritate apostolica tenore p̄sentiuz p̄cedimus pariter & indulgemus. Nō obstātibus p̄stitutionibꝰ & ordinationibus ap̄licis ceterisqz cōtrarijs quibuscunqz. Datum Rome apud scm̄ Petruz sub anulo piscatoris die. iiij. octobris. M.cccclxxx. Pontificatus nostri anno decimo.

¶ Gregorius. ix. decernit excōmunicationem incurrere intrātes monasteria sancte Clare nisi in casibus in eaz regula contentis.

G Regorius ep̄s &c. Uniuersis xp̄i fidelibus p̄ntes lr̄as ispecturis. Salutem & apo. bndi. Et si olim illa cura debeat nobis iesse fidelium q̄ fauente dn̄o mereamur gaudia supnoz. De his tñ tenemur solicitudinē hic p̄ceci puā q̄ cunctis postpositis formā paupez & humiliū assumētes corpꝰ & aiaz deputarūt obsequio redēptoris. Cū igit̄ dilectas in xp̄o filias pauperes moniales iclusas ordis scī Damiani virtutū augmēta suscipe & pacez hr̄e: ac ab oi turbatiōe effici imunes cupiamꝰ & volumꝰ: & q̄d a nobis olīz i minori offō p̄stitutis circa igressuz eiusdē ordis. vz. q̄ nō: & q̄n igredi valeāt i rl̄a dictaz monialiū istitutū esse dignoscit̄ ab vniuersis & singul̄ iuiolabilr̄ obsuet. Qui aūt p̄ire p̄sūpserit eos excōicatiōis snīe decernimꝰ subiacere. Nulli ḡ oino holuz liceat hāc paginā nr̄e declaratiōis: p̄firmatōis: seu inhibitōis ifringere vel ei &c. Si qs aūt &c. Datum Uiterbij septimo kal. Aprilis. Pontificatus nr̄i anno. xj.

¶ Gregorius. ix. d̄clarat & ponit casus in quibus licitum est fribus minoribus ingredi monasteria monialium sancte Clare.

G Regorius ep̄s &c. Dilectis i xp̄o filiabꝰ vniuersis abbatissis & mōialibꝰ iclusis monasterioz ordis scī Damiani. Salu. & apo. bñ. Uris pijs supplicatiōibꝰ iclinati fribꝰ minoribꝰ q̄ monasterioz vr̄oz obsequijs d̄putant: vt p exercēdo monasterioz ipsoz ope vel illis p̄seruādis ab icēdio seu latronibꝰ defendēdis aut fr̄ p̄sbyter cū frr̄i ipsoz clerico maturo moribꝰ & etate p audiēdis p̄fessiōibꝰ vr̄is & extrema vnctiōe & alijs sacris ecclasticis exhibēdis vobis infirmitate cogēte: ac sepeliendis corpibꝰ decedētiū soroz monasteria ipsa sm̄ formā q̄ in rl̄a vr̄a noscit̄ p̄tineri igredi valeant liberā p̄cedimus aucte p̄ntium facultatez. Datū Laterani sexto nonas July. Pontificatꝰ nr̄i anno. xv.

¶ Bonifa. viij. p̄cedit eisdez monialibꝰ ordis scē Clare exēptionē a solutione decimarum.

B Onifacius ep̄s &c. Dilectꝭ in xp̄o filiabus vniuersis Abbatissis & p̄uētibꝰ monialiū iclusaz siue ordis scē Clare siue scī Damia

ni seu minorisse dicant. Salutē et aplicā bndi. Laudabilis sacra religio que in monasterijs vestris a vobis et alijs psonis in eis degentib⁹ sub onere volūtarie paupertatis iugiter colitur: sic a vobis mundane dissolutionis relegauit illecebras: vt iter alia claustralis abstinētie nexib⁹ religate puritate fulgeatis obseruātie regularis: et volūtatē libitū coarctātes oīno sub obia ōbita dignā et sedulā exhibeatis dño seruitutē. Hinc est q nos pium et ɔgruum reputātes: vt vos illa ɔsequamur grā: quā vr̄is necītatib⁹ fore ɔspicimus oportunā vobis vniuersis et singulis aucte pn̄tium idulgem⁹: vt ad ɔstationem decimaꝝ qbuscūqꝫ possessionib⁹ et alijs oibus bonis q̄ in pn̄tiaꝝ habetis et iustis modis ɔstāte dño acqsieritis in futuꝝ vel ad ɔtribuendū in pcurationib⁹ quorūlꝫ ordinarioꝝ: et ēt legatoꝝ et nūcioꝝ sedis aplice et qbuslibet tallijs et collectis et ad exhibēdū pedagia thelonea et alias exactiōes qbuscūqꝫ regib⁹ pncipib⁹ seu alijs psonis mime teneamini nec ad id cōpelli aliqualr valeatis Nulli ergo oīno hoīum liceat hāc paginā nr̄e ɔcessionis ifringere vel ei ausu temerario ɔtraire. Si qs aūt hoc attētare ɔsumpserit idignationēꝫ oipotētis dei et btōꝝ Petri et Pauli apostoloꝝ eius se nouerit incursurum. Datum Ananie quinto nonas Junij. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Eugenius quartus concedit omodam auctoritatem gn̄ali ministro prouera reformatione monasteriorum ordinis sancte Clare.

Eugenius eps seruus seruoꝝ dī. Dilecto filio generali mistro ordis minoꝝ. Salutem et aplicam bn̄dictionem. Ad statū singulorum fidelium ɔsertim religiosaꝝ psonaꝝ salubriter dirigēdū: put ex debito pastoralis obligamur officij intēdētes ad ea maxime p que ipsarum reformatio subsequat libenter adhibem⁹ solicitudinis nr̄e ptes. Sane sicut ex fide dignorum relatiōe pcepim⁹: nōnulla monasteria monialium ordis scē Clare in diuersis locis ɔsistētia: ɔpter nōnullaꝝ abbatissaꝝ: ac in eis degētiuꝫ culpā monialium que plerūqꝫ a iugo regularis obseruātie deuiantes laxioreqꝫ q̄ deceat vitaꝫ ducūt: ac ɔpter varia dissentiones et scandala que in eisdē monasterijs quotidie oriunt non modica reformatione indigere noscunt. Nos igitur in ɔmissis debite puidere cupientes ac sperātes: q tu pp ipositū tibi dcī ordis gubernādi et regēdi onus ad ei⁹ et monasterioꝝ ɔdictoꝝ reformationē: et ad debitū statū reductionem eo diligētius incūbes quo maiori fueris p nos aucte munitus. Tibi oia et singula hmōi monasteria eorūqꝫ psonas tā in capite q̄ in mēbris aucte nr̄a visitādi: ac ea de qb⁹ tibi videbit apta mōasteria sub debita clausura ponēdi: nec nō ipsoꝝ abbatissas ɔꝫ demerita eaꝝ deponēdi et alias de nouo istituēdi et destituēdi. Moniales quoqꝫ cū reb⁹ et bonis suis de vno monasterio ad aliud trāsferēdi. Bona insup vni⁹ monasterij ad aliō applicādi: et oia alia et singula egēdi faciēdi et statuēdi q̄ in ipsis monasterijs ɔm deū ɔ earūdem et psonaꝝ hmōi statu vtilitate reformatōe et qete ac diui cult⁹ obseruātia: de cōsilio tn̄ et assensu discretioꝝ correctionis et reformatiōis offō noueris indigere. Cōtradictores ēt aucte nr̄a p cēsurā ecclasticā et alia iuris remedia appellatiōe postposita cōpescēdi. Inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis plenā et liberā aucte aplica tenore pn̄tiuꝫ facultatē ɔcedimus et ēt ɔtātē. Cōstitutionib⁹ aplicis ac statutꝫ ɔsuetis monasterioꝝ et ordis ɔdictoꝝ ɔfirmatione aplica vl quacūqꝫ firmitate alia roboratis: ceterisqꝫ ɔrijs nō obstātib⁹ qbuscūqꝫ seu si eisdem abbatissis et monialib⁹ a sede aplica sit indultū q mutari visitari suspēdi vel excōicari nō possint p lr̄as aplicas nō facietes plenā et exp̄ssā: ac de ōbo ad ōbū de indulto hmōi mētionē. Datū Rome apud scm̄ Petrū. Anno icarnatiōis dn̄ice. 1431. 4° idus Maij. Pō. nr̄i āno. j. Pogi⁹ Jac ō Arimino.

¶ Auctoritas gn̄alis et puincialium ministroꝝ sup monasteria soroꝝ et reformatione et regimine eaꝝ atqꝫ reformatio eaꝝ quoad ingressuꝫ: et quoad nomē. Idem Eugenius. iiij.

Eugenius eps et c̄. Ad perpetuā rei memoriaꝫ. Ad ea q̄ felicē et ɔsperꝫ statuꝫ ecclaꝝ et monasterioꝝ respiciūt libēter impēdim⁹ et illa ɔsequimur fauoribus oportunis. Sane exhibita nobis nup pro pte dilecti filij fris Gulielmi sacre pagine pfessons ordis minoꝝ Gn̄alis ministri petitio ɔtinebat. Q cū ipse ad gn̄ale capitulum Tholose nup celebratū pficiscēs tam ex incūbente sibi offō q̄ ex nr̄o mādato defor

mationes

mationes ꝛ abusus monasterioꝝ ordinum sancte Clare sci Damiani ꝛ minorissaꝝ sibi ꝛ prouincialib⁹ ministris sui ordis imediate aucte plenaria a sede aplica cōmissoꝝ reformaret tam in eundo ꝙ̄ redeundo etiā tanerit:ꝛ qbusdā in locis puinciaꝝ puicie ꝛ agtanie (fm modum sui ordis) conatus fuerit ordinationib⁹ ꝛ reformationib⁹ ꝛ necessarijs clausuris ipsa monasteria ad regularē obsuātiam reuocare: vectes ēt in exteriorib⁹ portis ipsoꝝ monasterioꝝ apponendo cum seris: vt clausura in qbusdā male ordinata: in qbusdā nulla penit⁹ erat de cetero suaret: sicq; mādauerit a ministris postea in ceteris monasterijs fieri ꝛ suari: tn̄ ipsoꝝ ꝙ̄ plurimuꝫ monasterioꝝ sorores pserti Auinionie: montis pessulani: ꝛ marsilie ꝛ alioruꝫ reformari nolentium ab ipsis institutis ꝛ ordinatiōib⁹ appellarūt: qbusdā ex ipsis amouētib⁹ seras ꝛ vectes vel facientib⁹ amoueri alijs recusantib⁹ ipsa apponi. Alijs ēt clausure q̄ sub voto rſe pdictarū ptinetur sub friuolis ꝛ repellendis oīno exceptionib⁹ quas hic hi volum⁹ p sufficiēter expressis ptradicētib⁹: hmōi reformatiōes ab ipso factas pfirmare ꝛ facultatem insup rebelles quoscūq; puniendi: ꝛ ad obseruātiam earūdeꝫ compellendi sibi dare ꝛ pcedere dignaremur. Nos aūt volentes ipsa monasteria ꝛ cetera dictoꝝ ordinum vbicūq; psistētia penitus cōfirmari: tam circa diuū cultuꝫ ꝙ̄ alias regulares obseruātias: ꝛ pserti circa clausurā que est clipeus honestatis ad quā (vt pferf) tam ex voto pfessionis ꝙ̄ ex puisionib⁹ felicis recordatōis Bñdicti. xij. pdecessoris nri tenenf: pdicti generalis supplicationib⁹ iclinati oēs ꝛ singulas reformatiōes monasterioꝝ supradictas p eum vt pferf factas aplica aucte approbātes: ac inuiolabilr obsuari mādantes sibi isup ac pfatis ministris puicialib⁹ rebelles ꝛ fautores quoscūq; cōpescendi: ēt p censuraꝫ ecclesiasticā ꝛ alia iuris remedia cum inuocatiōe brachij secularis: ꝛ cū facultate ēt dictas moniales puandi si rebelles fuerit bonis tpalib⁹ ad eaꝫ vsum deputatis: ac alijs monasterijs eorūdem ordinū obseruāter viuētium: vel ecclesijs cathedralibus aut hospitalib⁹ applicādis: Iniam aucte pdicta ꝛ plenariam pcedentes tenore psentium facultatē. Volum⁹ aūt ꝙ sicut abbatisse ꝛ alie sorores ex earuꝫ pfessionibus ad hoc deputate tenent claues qbus abintra porte monasterioꝝ pfatoꝝ claudunf: sic p pfessores aut alias honestas psonas p ipsos gñalē ꝛ ministros deputandas claues ex parte exteriori teneanf ꝛ pseruētur. Et nihilomin⁹ pcipiētes oībus ꝛ singulis tam clericis ꝙ̄ religiosis ꝛ secularib⁹ psonis cuiuscūq; pditiōis gradus pemmētie vel dignitatis existāt sub pena excōicatiōis quā trāsgredientes ipso fcō icurrant: ꝛ a qua nisi a romanis pontificib⁹ nō possint absolui pterꝙ̄ in mortis articulo pstituti: qtenus nec pfata monasteria: nec aliqđ ipsoꝝ ingredi psumant pter formam ꝛ fe: ac puisionū aplicaꝝ sup hoc specialr editarum. Vnūquēq; isup ordinū pdictoꝝ q ordines qñq; sub noie minorissaꝝ qñq; sci Damiani qñq; scē Clare noiantur sub vnico scē Clare vocabulo iuxta veteres aplicas ꝛ sanctiōes decernim⁹ appellari: ꝛ p vos vt pferf in regulari obseruātia gubernari. Cōtradicentes aūt moniales excōicatiōis sniaꝫ ꝛ si fuerit Abbatisse pter hoc puationeꝫ officioꝝ suoꝝ ipso fcō icurrere ꝛ ceteras ad electionē alterius fm formā iuris pcedēdū teneri volum⁹: nisi eēnt oēs vel maior pars eoꝝ ēt excōicationis vinculo inodate. Quo casu ꝛ in alijs in qb⁹ circa pdicta oportunum esse videbif pdictos gñalē ꝛ ministros iuxta eaꝝ pscias: ēt cū inuocatiōe brachij secularis si opus esse videbif: pcedere ēt volum⁹ ꝛ mandamus pmissis appellationib⁹: ꝛ alijs in ꝯtriuꝫ facientib⁹ nō obstātibus qbuscūq;. Nulli ergo oīno hoīuꝫ liceat hāc paginā nre approbatōis mādati pcessionis precepti pstōnis ꝛ volūtatis infringere vel ꝛc. Si qs aūt hoc attētare presumpserit īdignationeꝫ oīpotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit icursurum. Datum Bononie āno īcarnatiōis dominice. M. cccc. xxxvij. septimo idus Decembris. Pontificatus nostri āno septimo. Blondus. Jo. de monte cinere.

¶ Idem Eugenius quartus concedit totaleꝫ exēptionē monasterioꝝ ꝛ monialiuꝫ ordis scē Clare ab oībus legatis ꝛ ordinarijs ꝛ ab oībus decimis ꝛc. Et subijcit illas imediate sedi apostolice ꝛ prelatis ordis minoꝝ ꝛ eorum cure.

Eugenius epūs seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuaꝫ rei memoriā. Lꝫ romanus pōtifex oēs religiones ꝛ religiosas psonas earūq; monasteria

siue loca assueto benignitatis affectu pseq cõsueuerit: illa tñ spẽaliũs sibi subdit: ac a cuiuslibet alterius iurisdictiõe onerũq; quorũcũq; subiectiõe & solutione libera facit penitꝰ & exẽpta: que maiorib⁹ oppressionib⁹ exactionibusq; grauata noscunt. Exhibita siqdẽ nobis nup p pte dilectar in xpo filiar abbatissar & cõuentuum vniuersor monasterior sci Damiani ac minorissar scẽ Clare ordis eiusdẽ scẽ sub gñalis ministri aliorũq; officialiũ ordis frm minor cura vbilibꝫ cõstitutor petitio cõtinebat: q ob varias decimar & charitatiuor subsidiorum aliorũq; oner impõnes: tã p ro. eccle suorũq; legator & nũcior incũbẽtib⁹ q p honerãdis regib⁹ & pn cipib⁹: ac cõmunitatũ subuẽtionib⁹ apl'ica auctoritate hacten⁹ ordinatas cõstitutas atq; decretas. Necnõ gabellas pedagia & grauamia aliaq; onera realia p ptãtes rectores: ac regimina scłaria fcãs ipositas & illatas: petitiõesq; & exactiones q rõne fructuũ q in eorũdẽ monasterior & locor agris & possessionib⁹ lra nõnullar cum cura & sine cura ecclesiar limites cõsistentib⁹ colligunt a nõnullis illar rectoribus & bñficiatis scẽ sunt hacten⁹: & fiunt ẽt de ptãte abbatisse cõuentus moniales monasteria & loca & hmõi in tantã paupertatẽ inopiãq; venerũt: q pia eor vota exsoluere nõ valẽtes in mõnasterijs & locis ipsis diuus cult⁹ est adeo iminut⁹: q nisi puideatur celeriter verisilr formidat in eis extinctio obsuãtie regularis. Quare p pte abbatissar & cõuentuũ pdictar nobis fuit humilr supplicatũ: vt puidere eis & eisdẽ monasterijs siue locis sup hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos igit q ad eosdẽ frm minorũ & scẽ Clare ordines spẽalẽ gerim⁹ deuotiõis affectũ. Pie memorie Nicolai. iiij. Bonifa. viij. Joãnis. xxij. Clemẽtis tertij: Alexãdri quarti & Bñdicti. xj. pdecessor nror vestigijs inherentes earũdem abbatissar & cõuentuũ: necnõ dilecti filij Guilelmi de casali eiusdẽ frm minorũ ordis gñalis ministri sacre pagine professoris nobis sup hoc humilr supplicãtis in hac pte supplicatiõnib⁹ iclinati: vt in eisdẽ monasterijs eo deuotius diuis laudib⁹ itendat quo psone in illis vacãtes studio pie vite potiori fuerit imunitatis puilegio cõmunite. Abbatissas cõuẽtus moniales monasteria atq; loca hmõi cũ oibus iurib⁹ & ptinẽtijs: ac bonis eorũdem mobilib⁹ & imobilib⁹ qbuscũq; tam pñtib⁹ q futuris ab oi iurisdictione dñio ptãte quorũcũq; legator: patriarchar: archiepor: epor: nunciorum: & alior quorũcũq; ordinarior iudicum ad istar pfatorũ pontificum pcessor puilegior: q hic hĩi volum⁹ p sufficiẽter expssis aucte apl'ica ex certa scia tenore pñtium p sue eximim⁹ & ppetuo liberamus: ac sub bti Petri & sedis aplice protectione suscipim⁹ atq; nra. Illasq; nobis & successorib⁹ nris ro. põtificib⁹ canonice itrantib⁹ & dicte sedi dũtaxat imediate volumus subiacere. Itaq; legati & nuncij dcẽ sedis ac iudices pfati aut alia quis psona scłaris vel regularis ecclesiastica vel mũdana quacũq; fulgeat dignitate nullas in abbatissas cõuentus moniales monasteria siue loca hmõi vtpote p sus exẽpti possint excõicatõis vel iterdicti sñias pmulgare: vel iurisdictionẽ dñium: aut ptãtẽ aliquã exercere rõne delicti: contract⁹: aut rei de qua ageret vbicũq; cõmittat delictum iniatur cõtractus: aut res ipa cõsistat: quinimo abbatissas cõuentus & moniales easdẽ cum ear monasterijs atq; locis ppetuo exẽptas eẽ volum⁹ imunes & liberas ab oi decimar: subsidior: gabellar: pedagior: fructuũq; & alior hmõi solutiõe: contributione & rñsione: & alijs qbuscũq; felicis recordatiõis Innocẽtij pape qrti pdecessoris nri: & alijs qbuslibet cõstõnibus ac puilegijs idulgentijs & lris aplicis spẽalib⁹ & gñalibus locor ordinarijs vel alijs qbuscũq; & quouismõ pcessis & in posterũ pcedẽdis. Necnõ statutis cõsuetudib⁹ & ordinatiõib⁹ monasterior locor & ordinũ pdictor: ac obligatõib⁹ pmissiõib⁹ & solonib⁹ p easdẽ abbatissas cõuẽt⁹ & moniales hacten⁹ forsan scis cõtijs iuramẽto cõfirmatõe aplica vel qcũq; firmitate alia roboratis. Mãdantes oib⁹ & singulis legatis pñarchis archiepis epis ordinarijs rectoribus & alijs supradictis cuiuscũq; ordis gradus stat⁹ & cõditiõis existãt: etiam si cardinalat⁹ presulgeant dignitate: ne abbatissas cõuent⁹ monasteria & loca hmõi sup pmissis: & circa ea impetant vexent quolibet vel molestent: quinimo nec sinant ab alijs quãtum in eis fuerit quolibet molestari etiã p lras aplicas sub quauis forma vel expressione verbor cõfectas seu cõficiendas in posterum: & etiam si lre ipse de eisdem monasterijs abbatissis prioris conuentib⁹ ordinib⁹ & religiõe ac puilegijs & idultis ipsar: & de presenti

senti indulto plenam et expressam facerēt mentionem. Ac et si in eisdē lris ꝯcessis et ꝯcedendis clausule infrascripte. vz. ꝙ oēs psone ecclesiastice seculares et religiose exēpte et nō exēpte ad pstationē seu solutionē decimaꝝ: collectarū: talliarum: subsidioꝝ: pcurationū angariarum: pangariarum: ac aliaꝝ quarumlibet exactionum quocūqꝫ noie nuncupenē: seu ad ꝯtribuendum in eis cōpelli valeant. Nō obstātibus dilectis in xpo filiabus abbatissis et ꝯuentibus dictoꝝ monasterioꝝ et ipsis vniuersis monasterijs vel ordini seu religioni ipsarū in spē vel in gñe vel qbusuis alijs cōiter vel diuisim a sede aplica sit indultū: ꝙ ad solutionem seu pstationem decimaꝝ: collectaꝝ: talliaꝝ: subsidioꝝ: pcurationū et aliaꝝ impōnū hmōi seu ad cōtribuendū in eis minime tenerenē: et ad id cōpelli aut ꝙ iterdici suspendi vel excōicari non possint p lras aplicas que de indulto hmōi et toto tenore ipsius plenā et expssā: ac de vbo ad verbum nō facerent mētionem: siue qbuslibet priuilegijs vel indulgētijs eis vel qbuscūqꝫ personis locis vel ordinarijs a pfata sede ꝯcessis vel cōcedendis de qbus oporteret in dictis lris specialem fieri mētionem: et per que effectus lraꝝ ipsaꝝ quōlibet impediri valeret: vel etiā retardari vel alie quecūqꝫ et qualescūqꝫ clausule predictis sīles vt dissimiles sub quoꝝcūqꝫ tenore vel expressione verboꝝ īserte fuerīt: que ꝯstitutionibus et ordinationi nr̄i hmōi possent in aliquo derogare compelli possint: innitie decernentes ex nunc omnes excōmunicationis suspensiōis et interdicti sententias: ac quoscūqꝫ processus quasuis personas continentes: quos vel quas aduersus abbatissas conuentus moniales monasteria loca et bona predicta ꝯtra tenorē et formā exēptionis huiusmodi quomōlibet haberi ꝯtigerit: seu etiam promulgari. Irritos et inanes ac nullius existere roboris vel momenti. Per hoc autem dilectis filijs generali ministro: et alijs ordis minorum huiusmodi pro tempore existentibus officialibus nullum qui omnem quam hactenus habuerūt et de presenti habēt curam dispositionem et quālibet aliam ordinationem abbatissarum cōuentuū monasteriorum et locorum pdictoꝝ libere et licite valeant exercere nolumus preiudiciū generari. Nulli ergo omnino hoīum liceat hanc paginā nostre exēptionis: liberationis: susceptionis: mandati: ꝯstitutionis: et voluntatis īfringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis aūt hoc attentare psumpserit idignationē omnipotētis dei: et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit icursurum. Datum Florentie anno incarnationis dominice. Millesimo quadringētesimo tricesimo nono: idus Augusti. Pontificatus nostri anno nono. De strata.

¶ Innocentius quartus cōmittit generali et puincialibus ministris curam fratrum tertij ordinis in Italia et regno Sicilie constitutis.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei. Dilectis filijs ministro generali et puincialibus ordis fratrum minorum per Italiam et regnum Sicilie cōstitutis. Salutē et apostolicam benedictionem. Uota deuotorū ecclesie que fructū salutis eterne cōtinere perspicimus: ad effectus gratiā pio dirigere fauore debemus. Cum itaqꝫ dilecti filij ministri et fratres ordinis de penitentia in Italia et regno Sicilie constituti cupiant sicut accepimus ad illa deuotionis augmenta proficere: per quē felicitatis eterne premiū eis possit facilius prouenire. Nos eorū precibus annuentes discretioni vestre presentiū auctoritate mandamus: quatenus ipsis oportunis temporibus per vos ac fratres vestri ordinis ad hoc idoneos visitationis officium impendentes et instruentes regularibus disciplinis corrigatis et reformetis: ibidem tam in capite ꝙ̄ in membris que correctionis et reformationis officio noueritis indigere. Contradictores per censuram ecclesiasticam. Appellatione postposita compescendo. Datum Lugduni nonis Augusti. Pontificatus nostri anno quinto.

¶ Martinus papa quintus mādat ꝙ omnes fratres et sorores tertij ordinis vbicunqꝫ subijciantur generali et prouincialibus ministris ordis minorū qui possint eos visitare corrigere: eisqꝫ omnia sacramenta ministrare.

Martinus episcopus seruus seruorum dei. Venerabili fratri Jordano episcopo Albaneñ. Salutem et apostolicam benedictionem. Licet inter cetera regularis obseruātie vota obedientie iugum sine quo nō vera: sed ficta censeē esse

religio pcipiuũ existat ꝛ propterea obsonum ꝛ absurdũ ꝙ qs hitu se religiosũ foris exhibeat ꝛ lupi rapacis more rl'ariter viuer regularéqꝫ di/sciplinã suscipere oĩno ɔtẽnant. Sane pparte dilectoꝝ filioꝝ Antonij de massa gñalis ꝛ singuloꝝ puincialiũ mĩstroꝝ vniuersorumqꝫ frm̃ ordis minoꝝ petitio nobis nup exhibita ɔtinebat ꝙ nõnulle tã ecclesiastice q̃ʒ seculares vtriusqꝫ sexus psone i diuersis mũdi ptib° ɔstitute q̃ sub quodã velamine scitatis hitũ griseũ ordis frm̃ minoꝝ habituĩ quasi ɔformẽ deferentes ꝛ a btõ Fran. nomẽ assumẽtes de tertia rl'a dicti sci al's de penitẽtia se appellãt tã ex priuilegijs vt asserũt ɔcessis: q̃ʒ ẽt pp:la auctẽ nõnũq̃ʒ in cõmuni:qñqꝫ võ ad partẽ sub quadaʒ viuẽdi norma quasi in ppriã libertatẽ ꝛ absqꝫ debita subiectione ꝛ obediẽtia religiosaʒ vitam ducere se asserũt ꝛ psumũt: vñ dicti ordis non solũ ɔfusio generat ꝛ ɔtẽnũ. Uerumẽt simplices sic decepti in diuersas iducunt hereses ꝛ errores pluraqꝫ scãdala ꝛ picula prouenuiũt eiaꝫ. Quare pro parte gñalis ꝛ puincialiũ mĩstroꝝ ac frm̃ pdictoꝝ nobis fuit hũiliter supplicatuꝫ vt sup pmissis oportune puidere de benignitate ap'ica dignaremur. Nos igit attẽte ɔsiderãtes icongruũ existere ꝙ hmõi psone habituꝫ de dicto scõ ɔcessũ gerãt ꝛ se tertio ordie noiare psumãt: ꝛ iurisdũtionẽ aut disciplinã supioꝝ dicti ordis minoꝝ suscipere puipendant: ac al's subiecti pfato ordini nõ existãt: ac sup his salubriter occurrere cupiẽtes circũspectioni tue de qua his ꝛ alijs spãle in dñ̃o fiduciã obtinemus p ap'ica scripta cõmittim° ꝛ mãdam° quaten° si ita est oẽs ꝛ singl'os frẽs ꝛ sorores d̃ tertia regula sci Frã. al's de penitẽtia nũcupatas tã p̃ntes q̃ʒ futuros cuiuscũqꝫ gradus vel ɔditionis existant ꝛ vbicũqꝫ ɔsistãt eidẽ ordini ꝛ ei° supe rioꝛib° in oĩbus (eoꝝ tñ viuendi ꝛ ɔtinẽdi semp forma salua auctẽ nr̃a) subijcere: ipsosqꝫ pdictis gñali ꝛ puincialibus mĩstris p tpe existentib° queadmodũ ceteri ꝛ veri dicti ordis frẽs ꝛ sorores subiecti exitũt subiectos esse decernas statuens ꝛ ordinãs auctẽ pdicta ꝙ pfati ministri frẽs de tertia rl'a ꝛ sorores pdictas quotiẽs expediens fuerit per se vel alios adhoc idoneos visitare corrigere ꝛ delinquẽtes ꝛ excedẽtes p demerit is punire ꝛ emẽdare: eorũqꝫ ɔfessiones audire: eisqꝫ penitẽtiam salutareʒ iniungere: ꝛ oĩa sacramẽta ecclesiastica mĩstrare oẽmqꝫ aliã (que tñ illoꝝ obseruantie seu ɔtinentie penit° nõ obuient) iurisditionẽ exercere valeant i eosdẽ. Cõtradictores p censurã ecclesiasticã appellatione postposita cõpescẽdo. Nõ obstantibus priuilegijs gratijs ɔcessionib° ꝛ lrĩs ap'icis de rl'a hmõi eisdẽ frib° ꝛ sororib° eorũqꝫ religioni in genere vel in spẽ sub quauis vboꝝ forma cõcessis: ẽt si de ipsis eorũqꝫ totis tenoribus ac de vbo ad vbuꝫ esset in p̃ntibus spãlis ꝛ expressa mẽtio facienda qb° q̃ʒtũ pmissis ɔtraria fuerit derogam°. Necnõ ɔstitutionib° apostolicis ceterisqꝫ ɔtrarijs ẽt nõ obstantib° qbuscũqꝫ. Datũ Rome apd̃ scõs aplos. Põtifi. nr̃i anno. x.

¶ Nicolaus papa quart° statuit ꝙ frẽs tertij ordis eligãt visitatorẽ de ordie frm̃ minoꝝ plura addens cõtra persecutores huius ordinis ꝛ aliqua interserens ad commendationẽ ipsius.

Nicolaus epũs seruus seruoruꝫ dei. Uniuersis xp̃i fidelib° p̃ntes lr̃as ispecturis. Saluteꝫ ꝛ apostolicã bñdictionẽ. Unigenit° dei fili° cuius liuore sanati sumus ꝛ sanguinis fonte regenerati sclue suã fundauit ecclesiaʒ: ꝛ supra Petram fidei mox nascentis erexit: biqꝫ Petro aploꝝ principi eterne vite clauigero celestis ꝛ eterni simul imperij iura cõmisit: dispersos isra el ad ouile suũ misterio passionis iductos ligãdi atqꝫ soluẽdi sibi ꝛ in eo successoribus tradito principatu. Quare romano põtifici eiusdẽ p:incipis in principatu hmõi successori hec vigilie precipue ꝛ solertie sedule studia ꝛ desideria nõ vacua iminent ex debito apostolice seruitutis vt ecclesiaʒ ipsam nouo semp fetu multiplicet ꝛ ɔgreget illi gregeꝫ ꝛ disciplinis ꝛ regulis informatã. Nam humane nature ɔditio tãq̃ʒ vas figuli fragilitati subiecta frangit ꝛ difficile reparatur. Propterea siquidem fideles eiusdem ecclesie vt in azimis sinceritatis ꝛ veritatis altos vigilãter oportet cauere ne successores eiusdem principis ordiationibus vel doctrinis minorando detrahãt: vl' quoquo modo labijs detractionis obsistant. Cum sm apostolum ordinationi sit obuius qui ptãti resistit. Cum itaqꝫ ille gloriosus beatus Franciscus cõfessor eximius igne charitatis succensus verbo ꝛ opere apostolorum discipulus ad ampliandam in domo dñi familiã plenus spũ veritatꝫ ɔsurgẽs: vt ambulantium

ambulantiuȝ in tenebris pedes eruditionis su/
ue litteris dirigeret in viam salutis eterne: quē/
dam ordinem instituerat penitentiū titulo insi/
gnitū. In quo normā tradidit ꝓmerendi eter/
na. Nos ordinē ipsum oportunis fauoribus ꝓ/
sequi: et ad eius augmentum benignius inten/
dentes vt qđ in zelo eiusdem ꝓfessoris extiterit
incrementis augeret virtutis: et eiusdem ordi/
nis professores adiectioni nr̄e solicitudinis ma/
gis ac magis de vtute proficiant in virtutem
ordinē ipsum approbando ordinationes non/
nullas salutaris ꝑsuasionis nr̄is litteris in eo/
dem ordine duximus obseruandas. Inter cete/
ra eisdem fribus paterno ꝯsulentes affectu vt
hmōi normā viuendi sequerentur: et sequendo
amplecterent eandē. Et cū naturalis ꝑsuadeat
ratio et rationi equitas acquiescat vt ꝑdicti or/
dinis professores ob ipsius ꝓfessoris reuerentiā
dilectoꝝ filiorum frm̄ ordinis minoꝝ dirigant
et regulentur doctrina q vtriusq ordis almus
extitit istitutor de ordine supradicto frm̄ mino
rū visitatores et reformatores assumere procu/
rent. Vex q prohdolor nōnulli ex ordine pre/
dicto penitentium ecclesie et ꝓfessoris eorūdē
degeneres filij aduersus ꝑsuasionem et ꝯsilium
hmōi ꝯsurgētes nō metuūt affirmare: q hmōi
nr̄o consilio acquiescentes illos sequi volentes
saluari nequeunt in eodē ordine penitentium:
nec formidātes ꝑsumptuosius agere in hac pte
callidis suggestionib' subuertunt ipsi consilio
adherere cupientiū volentes: illudq adimplē/
tes prohibitionibus presumptuosis et molesta/
tionib' grauibus persequēdo. Nos ꝑsumpto/
res hmōi nolentes ꝯniuentibus oculis pertran/
sire prohibemus ne quis onus hmōi professio/
nis cuiuscunq conditionis et status existat au/
su nephario presumat impedire: quatenus om/
nes dicti ordinis penitentium regulam obser/
uantes: qui hmōi nostruȝ cupiunt sequi ꝯsiliū
illud adimpleant et sequantur. Decernētes oī/
no processus contra hmōi nostrum consilium
adherentes habitos et habendos nullius peni/
tus existere firmitatis. Ceterum quoniam cu/
pimus vehementer hmōi nostrum salubre cō/
silium adimplere: omnes qui illud susceperint
et adimpleuerint reuerenter: apostolice et nr̄e
benedictionis gratiam amplius consequātur
et gaudeant priuilegijs eiusdem ordis peniten/
tium ab eadem sede cōcessis et in posterum cō/
cedendis: impedientes vero quo mō minus ꝑ/
missum adimpleant ꝯsiliū q ab hmōi impedi/
mento desistant oīno per locoꝝ ordinarios cō/
pesci volumus et mādamus. Nō obstantibus
quibuscūq priuilegijs sub quacūq forma vboꝝ
obtentis per que effectus pn̄tiuȝ posset quōlibet
impediri. Et isuper volumus q hmōi fratres
nr̄o salubri ꝯsilio adherentes debeant habere
ministros de seipsis iuxta formā in ꝑdicta lr̄a cō/
prehensam. Datū apud vrbē veterē sexto idus
augusti. Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Sixtus quartus constituit et declarauit q
votū obedientie paupertatis et castitatis emis/
sum in tertio ordine sit solemne.

Sixtus epūs seruus seruoruȝ dei. Ad perpetuā rei memo/
riam. Ad xp̄i vicariū presidētis in spe/
cula apostolice dignitatis prouidaȝ circunspe/
ctionē ptinere dignoscit quarūlibet personaꝝ
altissimo sub regulari habitu mūdanis oblecta/
tionib' abiectis sedulo famulātiū qualitates at/
tendere sicq feruent iuigilare profectib': vt ab
eis ois dubietatis materia que salutē animarū
obnubilare videt auferat et ꝯtemplationis sua/
uitate quiescere valeant ac tranquillū dn̄o red/
dere famulatū. Sane iamduduȝ accepimus q
qdaȝ frēs et sorores tertij ordis beati Francisci
ex speciali ꝯcessione nostra vel predecessoꝝ no/
stroꝝ collegialiter viuētes post annū probatio/
nis in manib' sui ministri seu ministre ab eoꝝ colle/
gio electi vel electe vouent et ꝓmittunt obediē/
tiam paupertatē et castitatem perpetuā solem/
niter corā suo toto collegio: dubitaturq a ple/
risq an tale votum sit solemne et obliget sicut
tale. Nos igitur qui ordini predicto et in illo al/
tissimo famulātibus personis vt vota sua fir/
miori statu xp̄o cui vouerunt quietius persol/
uere valeāt: et animarum periculis q̄ntum pos/
sumus prouidere itensis desiderijs affectamus
auctoritate apostolica tenore presentium decer/
nimus et statuimus votum prefatuȝ sic vt pre/
mittitur emissum vel qđ emittetur in futuruȝ
de cetero habeat vim et validitudinem voti solē/
nis: ac omnem inducat effectum quem indu/
cit votum solemne factum cuicūq de religio/
nib' a sede apostolica approbatis districte preci/
piendo mandantes omnibus et singulis cuius/

cunqȝ gradus dignitatis ordis aut cōditionis fuerint: sub quoꝝ cura aut iurisditione fratres vel sorores predicti degunt vel morātur aut degere vel morari ꝯtigerit in futuꝝ. Nec de cetero frēs vel sorores prenominatos ꝑfatū votum mō predicto emittentes matrimoniū ꝯtrahere de cetero seu ante ꝯtractum consumare aut religionē ipsam dimittere: ⁊ ad secularem vitam redire permittant. Quoqȝ si ipsi frēs vel sorores ꝯtrariū fecerint matrimoniū hmōi nullū fuisse ⁊ esse eadē auctēte decernant: ac ipsos fratres vel sorores id facientes excōicationis sentētia innodatos fore tādiu denuncient donec ad cor reuertentes habitū ꝯicte religionis reassumant: ⁊ votū ac ꝓfessionē suā iuxta statuta ⁊ ꝯsuetudines dicti ordinis ꝑdicto mō collegialiter viuētes obseruēt: meruerintqȝ ab hmōi excōicationis sententia a suis suꝑioribus absolutionē obtinere. Nō obstātibus ꝯstitutiōibus felicis recordationis Bonifacij pape octaui predecessoris nr̄i ⁊ alijs qbuscūqȝ. Nulli ergo oino hominū liceat hāc paginā nr̄e constitutionis statuti mādati ⁊ volūtatis ifringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc ⁊c. Datuȝ Rome apud sanctū Petruȝ anno icarnationis dn̄ice Millesimo quadrigētesimo octuagesimo. kalē. dis decēbris. Pōtificatus nostri anno decimo.

¶ Innocentius papa octauus declarat ꝙ sorores tertij ordinis beati Francisci nō includuntur in illa ꝯstitutione Joannis pape. xxij. Incipiente Sancta Romana ecclesia ⁊c.

¶ Dilectis filijs vltramontanis fratrum minorum de obseruantia vicarij ⁊ generali ⁊ prouincialibus. ¶ Innocentius papa octauus.

Dilecti filij. Salutē ⁊ aplicā bn̄dictionē. Dudū ꝑ felicis recordationis Joannē papā. xxij. ꝑdecessorē nr̄m accepto ꝙ nonnulli fratricelli seu frēs de paupe vita seu bisonchi vel alijs noib9 nūcupati habituȝ noue religionis assumentes ꝯgregationes ⁊ ꝯuenticula facere: ⁊ superiores sibi erigere: plurimos ad eoꝝ statū recipere: loca de nouo construere: ⁊ in illis in cōi habitare publice mendicare quasi si eoꝝ secta foret vna de religionibus approbatis temeritate damnabili ꝑsumpserant ⁊ ꝑsumebāt icessanter. Quorū plurimi tūc rl̄am quā scūs Fran. instituerat profiteri ⁊ ad lr̄am obseruare: ⁊ a gn̄alis ⁊ prouincialiū ministroꝝ ordis frm̄ minoꝝ superioritate ꝑ Celestinū papā quītū predecessorē nr̄m exēptos esse: nōnulli vo se de tertio ordie beati Frācisci de penitētia nūcupati fore se asserebāt ⁊ sub velamine hmōi eoꝝ statū ritum ⁊ sectaȝ palliare satagebant. Ideȝ Joannes predecessor in ꝯstitutōe sua icipiēte (Scā Romana ⁊ vniuersalis ecclesia) sectaȝ ritū ⁊ statū eorūdeȝ improbans ⁊ sub excommunicatiōis pena eo ipso incurrenda eis ⁊ oībus alijs personis inhibuit ne sectam ritū siue statum hmōi sectarent vlterius vel ipsum de nouo assumere quoquo mō presumerent: ꝓut in eadē ꝯstitutione plenius ꝯtinetur. Et nonnulli timorate ꝯscientie vt asserit dubitāt an sorores vere de tertio ordine ꝑdicto existentes iuxta illi9 rl̄aris istituta in cōmuni domo sub vnius superioris earum matris siue mīstre obedientia cura directione prelatoꝝ vestri ordis aut alioꝝ proboꝝ virorum religiosoꝝ vitā ducentes in ꝯstitutione ꝑdicta includant: paci ꝯscientiaꝝ sic dubitantiū ꝯsulere ⁊ scrupulū de illis remouere volētes. Sorores ꝑdictas vbilibet ꝑ vniuersū mundū ꝯsistētes ēt si in cōmuni viuēres ad plura alia ꝗȝ ordo ipse exigat se propria volūtate astringant: ⁊ tria vota essentialia emittāt in ꝯstitutione predicta nō icludi auctoritate aplica p̄ntiuȝ tenore declaramus. Et eis vt velū nigruȝ assumere ⁊ sub ꝑpetua clausura manere libere ⁊ licite valeant quotiens eis placuerit: ⁊ vobis aut alijs eaꝝ superioribus videbit eaꝝ statuti expedire eadē auctēte ꝯcedimus. Nō obstantibus ꝯstitutionibus ⁊ ordinatiōibus apostolicis ceterisqȝ contrarijs quibuscūqȝ. Datū Rome apud sanctum Petrum sub ānulo piscatoris anno dn̄i M.cccclxxxvij. die vicesimasecūda Januarij. Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Sixtus quartus ꝯfirmat bullā Innocētij quarti qua submittunt frēs ⁊ sorores tertij ordinis in regno Sicilie ⁊ italia existētes gn̄ali ⁊ prouincialib9 mīstris: eāqȝ ad mīstros gn̄alē ⁊ prouinciales ac vicarios fratrū de familia ⁊ ad alios extra regnū Sicile ⁊ Italiā ꝑ vniuersuȝ orbem constitutos extendit: cōmittens dictis ꝑlatis visitationē reformationē ⁊ correctioneȝ illorum vbicūqȝ: ꝗqȝ dicti ꝑlati visitatorēvnū siue de familia siue de obedientia mīstrorum(q omnia sacramenta illis ministrare ⁊ alia facere

habeat

habeat ꝛc. vt inf. ad deputare possint ꝛc.

8 Sixtus eps seru⁹ seruoꝝ dei. Di lect⁹ filijs Zanetto d vti/ no gñali ꝛ vniuersis puĩcialib⁹ mĩstris ordis frm̃ minoꝝ p vniuersũ orbē ꝯstitutis. Salutē ꝛ aplicā bñdi. Romani pōtificis puidentia circũspecta psonis sub religiōis, hitu diuinis vacantes beneplacitis studio pie vite benigno fauore prosequitur: ꝛ q̄ pro psonaꝝ ipsarũ statua augmēto prouide facta sunt vt illibata psistāt aplico cōsueuit munimie roborare. Dudũ siqdē p felicis recordationis Innocētiũ papā quartũ predecessorem nr̃m accepto q̄ mĩstri ꝛ frēs tertij ordinis sancti Frācisci de penitentia in Italia ꝛ regno Sicilie ꝯstituti cupiebāt ad illa deuotionis augmenta pcedere: p que felicitatis eterne p̄miũ eis posset facilius puenire. Idē p̄decessor eorũdē mĩstroꝛũ ꝛ frm̃ supplicationibus iclinatus vniuersis mĩstris prouincialibus vr̃i ordis frm̃ minorum per italiam ꝛ regnũ p̄fatum ꝯstitutis suis lr̃is mandauit: vt oportunis tēporibus p eos aut dicte eoꝝ ordis frēs ad hoc idoneos mĩstros ꝛ fratres dicti tertij ordis in Italia ꝛ regno predicto ꝯsistentes pro tēpore visitarent: ꝛ eos regularibus disciplinis istruerēt corrigerētq; ꝛ reformarēt ibidem tam in capite q̄ in mēbris: que correctionis ꝛ reformationis officio agnoscerent indigere prout in eisdem lr̃is plenius continetur. Cũ autẽ sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat vos cupiatis predictas ꝛ quascũq; alias apostolice sedis lr̃as vobis aliquam superioritatem prãtem ꝛ auctẽtem in eosdē mĩstros ꝛ fratres tertij ordis de penitentia nũcupatos quolibet ꝯcernētes: ꝛ in illis ꝯtēta p eoꝝ subsistētia firmiori nr̃e approbatiōis munimine roborari: ꝛ ad mĩstros ac frēs dci tertij ordis ēt extra italiā ꝯsistētes extēdi pro pte vr̃a nobis fuit hũiliter supplicatũ vt p̄dictas lr̃as Innocētij p̄decessoris p̄fati necnō oīa ꝛ singula alia priuilegia vobis in ipsos mĩstros ac frēs dicti tertij ordis potestatē ꝛ auctē aliquā quomolibet cōcedentes approbare roburq; perpetue firmitatis obtinē debere decernere: ac alĩs vobis ꝛ eorũdem frm̃ tertij ordis ꝓspetiori ac feliciori regimini oportune puidē de benignitate aplica dignaremur. Nos igitur hmōi supplicatiōib⁹ iclinati p̄dictas ꝛ alias q̄scũq; lr̃as hmōi p quas vobis aliqua supioritas p̄mittitia ꝛ auctas in eiusdē tertij ordis frēs ꝛ sorores tribuit aplica auctē p̄ntiũ tenore approbam⁹: ꝛ robur ppetue firmitatis obtinere debere decernimus: ꝛ ad vos mĩstros gñalē ꝛ puinciales ac vicarios frm̃ dci ordis vestri de obseruantia nũcupatoꝝ: necnō mĩstros ꝛ fratres dicti tertij ordis ēt extra Italiam ꝛ regnũ Sicilie hmōi p vniuersum orbem ꝯsistentes eadem auctē extēdimus. Necnon vob' et successorib⁹ vr̃is pro tpe existētibus. Gñali ac puincialibus mĩstris ꝛ vicarijs p̄nciatis de obseruantia dci ordis frm̃ mi. ac eosdē mĩstros frēs ꝛ sorores tertij ordis vbilibz infra puincias vobis ꝛ eiusdē successorib⁹ vr̃is: Gñali ꝛ puincialib⁹ mĩstris ꝛ vicarijs cōmissas ꝯsistētes charitatiue in capite ꝛ in mēbris visitādi: ꝛ iuxta rr̃aria instituta dci ordinis instruēdi reformatione ac correctione indigētia: ēt p ablationeꝫ mātelli ꝛ habitus dci tertij ordis si id q̄litas excessus exegerit corrigēdi ꝛ reformādi. Uolētes quoq; ad ipm tertium ordinē ꝛ illius viuēdi moduꝫ aggregari recipiēdi ꝛ habitũ siue mātellũ iuxta morem dci ordis eis exhibendi: ac ipsis mĩstris fribus ꝛ sororib⁹ tertij ordis visitatorē siue ꝯfessorem dci ordis frm̃ minoꝝ ꝯuētualium: vel de obseruātia nũcupatoꝝ: put eis plus placuerit ad id moribus vite scīmonia ꝛ etate idoneum: qui ēt illis oīa ecclesiastica sacra ministrare habeat pro tpe in vestris puincialibus caplis vel cōgregationibus dictoꝝ fratrum de obseruantia nuncupatoꝝ vel extra: prout oportunum videbitur assignādi eadem auctoritate licentiam concedimus ꝛ etiam facultatem. Districtius inhibentes locoꝝ ordinarijs: ꝛ alijs quibuscũq; personis cuiusuis status; gradus: vel cōditionis existant: ꝛ quacũq; auctoritate fungantur: ne pretextu quarũlibet litterarum ꝛ facultatum eisdem forsan concessarum: ꝛ pro tpe concedendarum de premissis que ad vos spectāt se quomōlibet impedire presumāt. Ac decernētes ex nũc irritũ ꝛ inane si secus sup his per quoscũq; quauis auctoritate sciēter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibuscunq; alijs forsan circa premissa eis per sedem apostolicam cōcessis facultatibus ac cōstitutionibus ꝛ ordinationib⁹ apostolicis ante dictoꝝ ordinum iuramēto cōfirmatione apo/

stolicavel q̄uis alia firmitate roboratis statutis z ꝯsuetudinib⁹ p̄uilegijs z l̄ris ap̄licis gñalib⁹ vel sp̄alib⁹quo:ūcūq3 tenoꝝ existāt p que p̄sentib⁹nō exp̄ssa vel totalr̄ nō inserta vre faculta/tis explicatio hmōi impediri valeat q̄uol3 vel differri:z de q̄bus quorūcūq3 totis tenorib⁹ de vbo ad vbum p̄ntib⁹bn̄da esset mētio sp̄alis: qb⁹oibus quoad p̄missa illa hic p expressis habentes ēē si in eis illa.v3.qbus p hmōi gñales clausulas nō intelligeret derogatū vel alie clausule derogatorie ꝯtinerent quoad p̄missa sp̄aliter z expresse derogamus ceterisq3 ꝯrijs q̄buscūq3.Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginam nr̄e approbationis:ꝯstōnis:extēsionis: volūtatis:ꝯcessionis:inhibitiōis:decreti:z derogationis infringere:vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt zc. Datum Rome apud scm̄ Petrū. Anno icarnatiōis dn̄ice.M.cccclxxi. decimo octauo kal. Januarij. Pōti.nr̄i ãno p̄.

¶ Alexander papa.vj.concedit q' p:elati ordinis s.vicarius generalis z prouinciales possint deputare confessores etia3 seculares fratribus z sororib⁹ tertij ordinis sibi subditis.

¶ Dilectis filijs generali z p̄uincialib⁹ vicarijs ac custodibus ordis fr̄m minorum de obseruantia nuncupatorum vltramontanis.

Alexander papa sext⁹. Dilecti filij. Salutem z ap̄lica3 bn̄dictionē. Exponi nobis fecistis q' lic3 auc̄te ap̄lica vobis fuerit concessum q' fr̄es z sorores tertij ordis sci Fran. de pnia nūcupati ꝯfessores h̄re debeāt p gñalem z p̄uinciales p tpe vicarios z custodes ordis fratrum minoꝝ de obs̄uātia nūcupatoꝝ respectiue deputādos q sint de ordine fr̄m minoru3 ꝯuētualium vel de obseruantia cū facultate ēt oīdi sacramēta eccl̄iastica dictis frib⁹ z sororibus tertij ordis tñ pp locorum distantia3 sepe euenit q' cōmode p̄dictos ꝯfessores iuxta ꝯcessionē apostolicā deputare nō potestis z propterea aliqđ incōueniens in aiaꝝ suarum periculum ꝯtingere posset:quare pro parte vr̄a nobis fuit humilr̄ supplicatū:vt in p̄missis oportune prouidere de benignitate ap̄lica dignaremur.Nos supplicationib⁹hmōi iclinati discretioni vestre z cuilibet vestrum de cetero ppetuis futuris tpibus in locis in q̄bus fratres cōuētuales vel de obseruātia p̄dicti cōmode h̄ri non p̄nt fribus z sororibus p̄fatis tertij ordis vbicūq3 vltra mōtes cōmorātibus d ꝯsilio aliquoꝝ frm̄ ꝯfessores:ꝯs h̄r oes:seculares:vel alioꝝ ordinū r̄lares honestos deputare valeatis:qb⁹ eoꝝ z eaꝝ pctā ꝯfiteri:z ab eis q̄cūq3 eccl̄iastica sacr̄a recipe possint : illosq3 in eoꝝ monasterijs z domib⁹iuxta mores dci tertij ordis secu3 h̄ere:ita tñ q' ꝯfessores ipsi dictarū soroꝝ claustra seu iteriores officinas absq3 alterius p̄sone bone vite z fame societate nullo mō debeāt ingredi locoꝝ ordinarioꝝ:seu cuiusuis alteri⁹:licētia sup hoc minime reqsita:libere z licite valeatis:Inla3 ꝯcedimus pariter z facultatē.Nō obstātibus p̄missis ac ap̄licis:necnon in p̄uincialib⁹z synodalibus ꝯsilijs z vr̄i ordis minoꝝ capl̄is editis gñalibus vel sp̄alibus : ꝯstitutionibus z ordinationib⁹:statutis quoq3 z ꝯsuetudinib⁹dci ordis:et iuramēto ꝯfirmatione ap̄lica:vl' quauis alia firmitate roboratis:ceterisq3 ꝯrijs q̄buscūq3. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub annulo piscatoris die sextadecima Maij. M.cccc. Pontificatus nostri anno octauo.

¶ Innocētius quartus decernit q' eccl̄ie oēs vbi ꝯuentus fratru3 existūt ꝯuentuales vocētur:ꝯcedens vt in ipsis habeant cimiteria.

Innocētius ep̄s zc. Dilectis filijs fr̄ibus ordis fr̄m minoꝝ. Salutē z ap̄l. bn̄di. Cū tanq3 veri z fideles xp̄i ministri elegeritis:vobis in domo dn̄i mākōes dignū eē credim⁹:vt hitacula vr̄a iter alias honorabiles cōgregatiōes fideliū statuant.Hinc ē igit q' vr̄is supplicationib⁹iclinati p̄ntiu3 auc̄te decernim⁹ vt eccl̄ie vr̄e oēs vbi ꝯuētus existūt ꝯuētuales vocent.Cōcedētes vobis nihilominus insiam vt in ipsis ecclesijs ad opus frm̄ vestroꝝ h̄ere libere cimiteria valeatis. Nulli ergo oīno hoīminū liceat hāc paginā nr̄e ꝯcessionis z ꝯstitutionis ifringere:vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit:idignationē oīpotētis dei z btōꝝ Petri z Pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incursuꝝ. Datū Lugduni nonis Aprilis. Pontificatus nr̄i anno. vij.

¶ Sixtus quartus p̄hibet sub pena excōicatiōis ne frēs de familia loca ꝯuētualiū p̄curēt.

Sixtus ep̄us seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuam rei memoriam. Dū singulos r̄lares ordines z loca sci monte

ea scimonie dedita: illorũqȝ psonas p̄rno ꝯspi/
ciamus ītuitu. Ad ea p̄cipue nr̄e dirigimus cō
siderationis affectũ: que mũdanis abdicatis il
lecebris spū paupertatis assumētes: elemosynaꝝ
tis erogādaꝝ q̄stu potius q̄ȝ copijs diuitiaruȝ
victum q̄rentes iugiter p̄stant dn̄o famulatũ:
suisqȝ vite sanctimonia ꝛ salubrib⁹ p̄dicationi/
bus populũ dei ad bn̄ dūoteqȝ viuēdũ īducũt.
Illosqȝ put ex iniũcto nobis celit⁹ Seruitutis of/
ficio ꝯgruit ab oī conamur vexatōe tueri: ꝛ vt
nr̄i misterij p̄sidio eoꝝ stat⁹ ꝓsperet vbilibet ꝛ
psone ipse ꝓpulsis qb⁹ obrui possent dispēdijs
felicis stat⁹ eiu sdē suscipiāt īcremēta. Sane du/
dũ cũ in minorib⁹ ꝯstituti in ordīe frm̄ minoꝝ
gn̄alis mīstri fungeremur officio itelleximus ꝛ
post nr̄aȝ ad sũmi apostolat⁹ apicē assũptionē a
dilectoꝝ filioꝝ: frm̄ p̄dicatoꝝ: minoꝝ: heremi/
taꝝ sci Augustini ꝛ btē Marie de mōte carme
li ordinũ gn̄alib⁹ magr̄is: mīstro ꝛ priorib⁹ qui
ꝓ tpe fuerũt ꝛ alioꝝ dictoꝝ ordinũ ꝓfessoꝝuȝ
relatiōe nō sine q̄rela accepim⁹ q̄ laici in diuer
sis mũdi ptib⁹ ꝯstituti ꝓprijs īcũbētes affecti/
bus dū magr̄ mīstri ꝛ priores ipsi tā gn̄ales q̄ȝ
ꝓuinciales ꝛ domoꝝ eorũdē ordinũ: Custodes
Guardiani ac frēs ꝯuētuales nũcupati dictaꝝ
domoꝝ iura ꝓsequunt: ac pecunias ꝛ bona ad
licitos vsus eorũdē frm̄ pia xp̄i fideliũ largitio/
ne eis ꝛ eoꝝ domib⁹ ac ordinib⁹ relicta seu le/
gata aut alr̄ debita ab eisdē laicis exigere curat
aut ipsoꝝ domoꝝ bona p̄fatis laicis ꝓ eoꝝ bn̄/
placito ꝛ volũtate ꝯceder seu ciuiles laicoꝝ eo/
rũdē dissentiōes pticulares discordias ꝛ factio/
nes seq vel alr̄ in his q̄ laici ipsi a magr̄is: mi/
stris: prioribus: guardianis ꝛ frib⁹ memoratis
min⁹ licite postulāt eisdē laicis cōplacere recu/
sant ac alr̄ dū laici ipsi magistrũ: mīstros: prio/
res: custodes: guardianos ac frēs p̄dictos alijs
varijs plerũqȝ occasiōib⁹ ea qua debēt affectio/
ne nō ꝓsequunt: vt se de eisdeȝ magr̄o mīstris
priorib⁹ custodib⁹: guardianis ꝛ frib⁹ memora
tis ꝯuētualib⁹ nũcupatis valeāt vīdicare: aut
occupatoꝝ p ipsos laicos bonoꝝ ad domos eo/
rũdē frm̄ ptinen. restitutiōeȝ differre: ꝛ si dom⁹
ipse ad frēs dictoꝝ ordinũ d̄ obs̄uātia nũcupa
tos puenīāt: bona illoꝝ eis accōmoda emere: ꝛ
ꝓ minori p̄cio q̄ȝ valeāt hēre possint: exq̄sitis
medijs curāt: q̄ dom⁹ ipse ordinũ eorũdē p p̄/
dictos frēs ꝯuētuales lōgo tpe possesse ꝛ inha/
bitare frib⁹ de obseruātia vel alio nomine nun/
cupatis eorũdē ordinũ ꝯcedant nouas gabel/
las ꝛ onera a qb⁹ frēs ipsi exēpti sũt: ab eis exi/
gere: varia grauamia eis īferre: ꝛ alias iniurias
irrogare p̄sumũt: ex quo plurima eisdē fratrib⁹
ꝯuētualib⁹ icōmoda ꝓueniũt: nā metu mole/
stiaꝝ hmōi quas eis iferri formidāt: in exigen/
do ꝛ ꝓsequēdo domoꝝ suaꝝ iura timidiores
reddunt: ꝛ eosdē laicos vereri vltra q̄ȝ deceat:
ꝛ a libere p̄dicādo qd̄ illos tāgit abstinere: ꝛ il/
lis vltra q̄ȝ ipsoꝝ qualitas exigat ꝛ ordinũ p̄di
ctoꝝ vtilitas psuadeat differre cogant inuiti:
nō absqȝ diuine maiestatꝫ offēsa ꝛ ordinũ eorũ/
dē graui p̄iudicio ꝛ iactura adeo vt pp icōmo/
da p̄dicta ēt aliq dictoꝝ ordinũ ꝓfessores nō/
nũqȝ domos deserāt ꝛ ad alios nō mēdicātiuȝ
ordines se transferāt tales molestias euitare cu/
rātes: aliq v̄o q ordines ipsos ingrederent: ab
ingrediēdo abstinere cernant qd̄ ad eorũdem
ordinũ pniciē paulatiȝ cedere manifeste digno
scit. Nos igr̄ q dū gn̄alis mīstri dicto fungere/
mur officio: ꝓ q̄ete vniuersorum ꝓfessoꝝ dicti
ordis frm̄ minoꝝ: tā ꝯuētualiũ q̄ȝ de obseruan
tia aut alr̄ iuxta diuersaꝝ regionem ꝯsuetudi/
nē nũcupatoꝝ ꝓcurauimus: q̄ felicis recorda/
tionis Paulus scd̄s p̄decessor noster sub censu
ris ꝛ penis eccl̄iasticis tũc expressis inhiberet
vniuersis frib⁹ p̄dictis: vt p̄dicti frēs de obser/
uantia nũcupati domos eorũdē frm̄ ꝯuētualiũ
ordis frm̄ minoꝝ aut alr̄ pro eoꝝ habitatione
querere vel recipere: vel q̄ monasteria monia/
liũ cure eorũdē frm̄ ꝯuētualiũ cōmissa ipsoruȝ
frm̄ de obseruātia cure cōmitterent ēt querere
p̄sumerēt: put in eisdeȝ p̄decessoris lr̄is desup
ꝯfectꝫ plenius ꝯtinet: tot malis quot p̄dicato/
rũ minoꝝ heremitaꝝ sci Augustini ca melita/
rũ sancte Marie ordinũ mēdicātiuȝ ꝓfessores
p̄dicti ꝯuētuales nũcupati: quoꝝ scīa ꝛ doctri/
na militans eccl̄ia ꝯtinua suscipit incrementa
exp̄missis patiunt (vt tenemur) obuiare cupiē
tes: motu ꝓprio nō ad p̄dictoꝝ magistri mīstri
prioꝝ custodũ guardianoꝝ ꝛ frm̄ ꝯuētualiũ vl
alterius ꝓ eis nobis sup hoc oblate petitionis
instātiā: sed de nr̄a mera deliberatione ꝛ ex cer
ta scientia lr̄as p̄decessoꝝ hmōi ratas habētes
ꝛ inouatas: oīb⁹ ꝛ singulis clericis ꝛ religiosis
de bulla vel alr̄ de obseruantia nuncupatis or/
dinũ quorũcũqȝ ac laicis vtriusqȝ sexus cuiusc

uis dignitatis:gradus:ordis:vel ꝯditionis fue
rint:et si marchionali:ducali:comitali:patriar
chali:archiepali:epali:abbatiali:ꝛ alia qualibet
ecclesiastica vel mūdana ꝑfulgeant dignitate ꝛ
auctēte:sub pena excōicatiōis late snie eoipso to/
ties quotiēs illos ꝯfacere ꝯtigerit icurrēda:ne
dom⁹ ꝛ loca ꝓfessoꝝ dictoꝝ ordinū ꝯuētualiū
nūcupatoꝝ aut monasteria monialiū eoꝝ cure
cōmissa alijs frib⁹ monialib⁹ seu sororib⁹ et eius/
dē ordis quouis noie nūcupatis qūolibet ꝯce/
dant: aut ꝙ āmotis ex idē frib⁹ ꝛ sororib⁹ illas
ꝛ illa ihabitātib⁹ reformentur:ꝛ alij frēs alie ve
moniales seu sorores eoꝝ loca subrogent ꝛ sub/
stituant ibidē:seu ꝙ monasteria ꝑdicta alioꝝ
cure cōmittant ꝓcurare:q̄rere:attentare: nisi
apud magistrū:mistros:priores:gñales:vel ꝓ/
uinciales dictoꝝ ordinū pro tpe existētes:q te/
neant ꝛ debeant quotiens oportunū fuerit:ꝛ
postq̄ fuerit reqsiti īfra annū domos ipsas ꝯbl
te reformare:ꝛ q̄ correctiōe ꝛ emēdatiōe idige/
rent corrigere ꝛ emendare:nec et ad effectum
hmōi ammotionis eoꝝ a domib⁹ suis eisdē fri/
bus ꝯuentualib⁹ ꝛ eoꝝ cure cōmissis moniali/
bus iniurias ꝛ grauamina aliqua īferre seu ab
eisdē frib⁹ ꝓ reb⁹ ꝛ bonis q̄ hñt ꝛ negociatiōis
causa ꝯferrēt pedagia:guidagia:gabellas:ꝛ alia
quouis noie nūcupata noua onera petere exi/
gere vel leuare quoquō presumāt auctē aplica
pñtiū tenore districti⁹ ihibem⁹ ac volumus:ꝛ
motu ac sciētia ꝑdictis statuim⁹ ꝛ ordinam⁹:ꝙ
frēs ipsi ꝯuētuales ac sorores ꝛ alij qcūq̄ refor/
mationib⁹ quas fieri ꝯtinget p gñales ꝛ ꝓuin/
ciales ꝑdictos acqescere illasq̄ obseruare oino
teneant ꝛ debeāt. Quiq̄ laici ꝑdicti in ꝑfaciēdis
reformatiōib⁹ ꝑdictis alīs q̄ vt ꝑfert nullaten⁹
se itromittāt aut ne fiāt opponāt vel ꝯdicant:
nec ꝙ postmodū facte reformatiōis alterentur
vel mutent:aut in eis aliqd vltra addat querere
re audeant sub eadē excōicatiōis sentētia si ꝯtra
fecerint eoipso ex tūc icurrēda decernētes irri/
tū ꝛ inane si secus sup his a quoq̄ quauis etiā
aplica auctē scienter vel ignorāter haꝝ nō īser
to tenore ꝯtigerit attentari. Et nihilomin⁹ pñ/
tib⁹ ꝛ futuris pro tpe dictoꝝ ordinū ꝓtectori/
bus a cibusq̄ alijs ꝛ singulis ꝑlatis ꝛ alijs ꝑso/
nis ecclesiasticis in dignitate ꝯstitutis:necnon
ecclesiaꝝ cathedraliū et metropolitan. canoni/
cis p aplica scripta mādam⁹:q̄tenus ipsi ꝛ glz
eoꝝ p se vel p aliū seu alios respectiue dictis ma
giro mistris priorib⁹:custodibus:guardianis:ꝛ
frib⁹ ꝯuētualib⁹ in ꝑmissis efficacis defēsionis
ꝑsidio assistentes:ac ꝑmissa oia ꝛ singula vbi ꝛ
qñ expedire cognouerit:fuerintq̄ desup reqsiti
solēniter publicātes nō pmittāt eos vel eorum
aliquē ꝯ pñtiū tenorē p quoscūq̄ qūolibz inge
tari seu molestari:ac alios oēs ꝛ singulos quos
eis hmōi excōicatiōis sentētias icurrisse ꝯstite
rit:quotiēs sup hoc p pte aliquoꝝ ex magroꝝ
mistris:priorib⁹:custodib⁹:guardianis:ꝛ frib⁹
ꝑdictis ꝯuētualibus fuerit reqsiti in ecclesijs ꝛ
alijs locis vbi eis videbit excōicatos publice
nūciēt faciātq̄ ab alijs nūciari ꝛ ab oib⁹ arcti⁹
euitari donec ꝑuia debita satisfactiōe meruerit
ab eadē excōicatiōis sentētia absolutiōis bñfi/
ciū obtinere:ꝯtradictores p cēsurā ecclīasticaꝫ
appellatiōe postposita cōpescēdo. Nō obstātib⁹
ꝑmissis ac ꝯstitutionib⁹ ꝛ ordiationib⁹ aplicis
necnō ꝑdictoꝝ ordinū iuramēto ꝯfirmatione
aplica vel quauis firmitate alia roboratꝫ statu/
tis ꝛ ꝯsuetudinib⁹:qb⁹ oib⁹ ꝛ si de illis eoꝝq̄
totis tenorib⁹ spālis specifica ꝛ expssa mentio
pñtib⁹ hñda foret tenore pñtiū quoad ꝑmissa
simili sciētia derogam⁹:ꝛ illā pro isertis haberi
volum⁹ ꝯtrarijs qbuscūq̄ aut si psonis ꝛ frib⁹
pdictis vel qbusuis alijs cōiter vel diuisiꝫ a se/
de aplica idultū existat ꝙ iterdici suspendi vel
excōicari nō possint p līas aplicas nō faciētes
plenā ꝛ expssā ac de vbo ad verbū de indulto
hmōi mētionē:ꝛ q̄libꝫ alia dicte sedis idulgen
tia gñali vel spāli cuiuscūq̄ tenoris existat:per
quā pñtib⁹ nō expssaꝫ vel totaliter non īsertaꝫ
effect⁹ eaꝝ ipediri valeat qūolibet vel differri:
ꝛ de qua cuiusq̄ toto tenore habenda sit in līis
nostris mentio spālis. Postremo q: difficile fo
ret pñtes līas ad singulas prouicias originali/
ter ꝯstinare:volumus ꝛ dicta auctē decernim⁹
ꝙ trāsumptis eaꝝ manu notarij publici ꝛ cu/
rie causaꝝ camere apostolice aut alicui⁹ epalis
vel archiepalis sigillo munitis ea prorsus in iu
dicio ꝛ extra vbicūq̄ exhibita ꝛ ostēsa fuerint
fides adhibeatur:ac si ipse originales līe exhi/
bite forēt ꝛ ostēse. Nulli ergo oino hoiuꝫ liceat
hāc paginā nr̄e ratihabitiōis:inouatiōis:ihibi
tiōis:statuti:ordiatiōis:cōstitutiōis:mandati:
derogatiōis:volūtatis ꝛ ꝑcepti ifringere:vel ei
ausu temerario ꝯire. Si quis aūt hoc attentare
presumpserit

psumpserit idignationē rc. Datū Rome apd sctm Petrū anno icarnatiōis dnice.1470.qnto kal. Maij. Pontifi. nri anno 4°. P. de monte.

¶ Et q: easdē lras aplicas pdicta sic vt pmittit visas sanas r itegras ac suspitiōe carētes siue nim°: idcirco ad venerabilis r religiosi viri fris claudij Hugonis cōmissarij reuerēdi pris ministri Frācie in custodia prie lothorigie q pinser tas nobis detulit instan. petitiōibus licitis annuen. ipsos pntib° de vbo ad vbū nil addendo vel minuēdo isēri fecim°. Et in testimoniū visionis hui° ac oium pmissoz eis pntes p notariū publicū israscriptū sub scriptas dedim° litteras sigilli nri appēsione munitas. Datum r actū Rome in edib° nris regionis Arenule ppe palatiū reuerēdissimi cardinalis Farnesio. Sub anno a natiuitate dni. M. ccccc viij. idictione decima: die vo septima mēsis Februarij. Pōtificat° sanctissimi in xpo patris r dni nri dni Julij diuina prouidētia pape scdi anno qnto. Presentibus ibidem venerabilib° dnis de Kubelic r Nicolao hunem clericis veneten. r Colonien. diocesis Testibus ad premissa vocatis atqz rogatis.

¶ Alexāder papa sextus approbat r innouat bullas Sixti quarti suprascriptas r cēsuras atqz penas grauissimas in eisdē ptētas r expssas ptra frēs de obseruantia siue familia quocūqz mō qrentes vel pcurātes aut recipientes loca puēt° vl monasteria mistroz siue mistris ipsis subiecta r ptra dantes eis auxilium consilium vel fauorem specialiter pro prouincia Francie.

a Lexander eps seru° seruoz dei. Ad ppetuaz rei memoriā. Sup gregem dnicum nobis licet imeritis desup creditū vigilis exercentes speculatoris offm i deoz sacre religiōis sub q dilecti filij frēs ordis mi. mūdanis abiect(illecebris duotū r scm exhibēt dno famulatū igēti mēt(exultatōe reficimur pspiciētes potissime qd ipi suis scis opōnib° qb° i agro militāt(eccie tāqz rutilās i amictu spōse carbūculus r cādida margarita pfulgēt: r oronib° assiduis sibi ad salutē psunt r exēplo bone vite alios ad opa icitāt charitat(. Uñ pspez eoz statū pñis oñderātes affectib° ne itestie discordie q p diuersū hūani gñis hostē iter dci ordis pfessores tam pudū disseminari ceperūt diuti° iualescāt ad ea ptinua sollicitudine intēdimus: per que discordie ipse penitus extirpen: r frēs predicti mutua iter se charitate piuncti: in pacis amenitate r pfectioris vite gete gliusuis semotis perturbationibus in eodē agro pficiant: ac sibi r alijs fructum germinēt semp ter nū. Dudum sigdē felicis recordationis Paulus papa scds predecessor noster de pie memorie Sixti pape quarti ēt predecessoris nostri tunc in minoribus cōstituti: ac dicti ordis gñalis ministri: r quodaz Marci de Bononia tunc in cismontanis partibus sup fratres dicti ordinis de obseruantia nūcupatos vicarij generalis: necnō etiam tūc generalis procuratoris cōuentualium: r commissariorum de obseruantia nuncupatoz tam citra q̃ vltramontanoz fratruz huiusmodi in romana curia tunc deputatoz expresso consensu r cōcordia ex eius certa scientia sub excōmunicationis late sentētie pena iter alia per quasdam districtius inhibuit: ne conuentuales de obseruātia: r econuerso de obseruantia nuncupati frēs dicti ordinis per se vel aliuz seu alios quouis quesito colore vel ingenio. Cōuentualium fratrum predictoz aliquam domū locuz puētum seu monialuz eis subiectaz monasteriuz de nouo recipe inuadere vel perturbare: aut de illa vel illo se quomōlibet itromittere quoquo mō presumerēt. Aliogn ex tunc in cōtrafaciētes: r inhibitionis hmōi trāsgressores tam pventuales q̃ de obseruātia frēs pdictos: eisqz in pmissis dantes auxilium vel fauorē publice vel occulte: directe vel indirecte cuiuscūqz status vl dignitatis forēt in pdicto ordine excōicationis snias, pmulgauit: a qua nō possent nisi a romano pōtifice pro tpe exñte: r in mortis articulo pstituti absolutionis bñficiuz obtinere. Et deinde pfatus Sixtus pdecessor: q interiz dcō Paulo pdecessore de medio sublato ad sūmi aplatus apicē dina fauēte clemētia assum ptus fuerat motu pprio: r ex certa scia sua lras pdictas ratas r gratas habēs: ac inouans oib° r singulis clericis r religiosis de bullas vel als de obseruantia nūcupatis ordinuz quorūcūqz: necnō laicis vtriusqz sexus: ēt cuiusuis dignitatis gradus vel cōditionis forēt. Etiam si patriarchali: episcopali: abbatiali: r alia quauis ecclesiastica vel mūdana prefulgerent dignitate r auctē sub pena excōicationis late sentētie

hmõi quã eo ipso quotiens illos ↄtrafacere cõtingeret incurrerẽt:p alias etiã lras sir ſhibuit ne dom⁹ ꝛ loca pfessoꝝ dicti ordis ↄuẽtualiuꝫ nũcupatoꝝ aut monasteria monialiũ eoꝝ cure cõmissa alijs frib⁹ monialib⁹ seu sororib⁹ etiam eiusdẽ ordis quouis noĩe nũcupatis qũlibet ↄcederenẽ:aut ꝙ amotis exinde frib⁹ ꝛ sororib⁹ illas ꝛ illa inhabitãtib⁹ reformarenẽ:ꝛ alij fres alie ve moniales seu sorores eoꝝ vel earuꝫ loco surrogarenẽ ꝛ substituerenẽ ibidẽ seu qđ monasteria pdicta alioꝝ cure cõmitterenẽ procurare q̃rere aut tẽtare nisi apud magistrũ mistros ꝛ puinciales dicti ordis p tpe existẽtes:q tenerẽtur ꝛ deberẽt quotiens oportunũ foret ꝛ postq̃ essent regsiti ĩfra annũ domos ipsas debite reformare:ꝛ q̃ correctione ꝛ reformatõe indigerẽt corrigerẽ ꝛ emẽdare:nec ẽt ad effectũ hmõi amotiõis eoꝝ a domib⁹ suis eisdẽ frib⁹ ↄuẽtualib⁹ ꝛ eoꝝ cure cõmissis. Monialibus iniurias aut grauamina iferre quoquo mõ psumerent put in singulis lrĩs pdictis plenꝰ ↄtinenẽ. Cuꝫ aũt sicut exhibita nobis nup p parte dilectorũ filioꝝ modernoꝝ mĩstri puincialis custodũ guardianoꝝ ꝛ alioꝝ frm̃ dicti ordis ↄuẽtualiũ nũcupatoꝝ puincie Frãcie iuxta morẽ eiusdẽ ordis petitio ↄtinebat pro pace ꝛ quiete pdicti ordis ꝛ illꝰ frm̃ tã ↄuẽtualiũ q̃ de obseruantia nũcupatoꝝ aiarũq; suaꝝ salute ꝛ euitatiõe scãdaloꝝ ꝛ periculoꝝ q̃ iter eos euenire possent nihil vtilius ↄueniẽtiusq; sit q̃ ꝙ lrẽ predicte strictissime obseruenẽ:p pte tã venerabilis fris nr̃i Georgij epĩ albaneñ. dicti ordis vice ptectoris sup hoc instãtis ꝛ asserẽtis pmissa dicto ordini frm̃ minoꝝ expedire)q̃ mĩstri puincialis custodũ guardianoꝝ ꝛ frm̃ puincie Frãcie hmõi n[obis] fuit hu[mil]r supplicatũ:vt singulas lrãs pdictas quoad puinciã Frãcie hmõi ꝛ illius domos ꝛ frẽs monasteriaq; monialiuꝫ eis subiecta approbare ꝛ inouare aliasq; in pmissis oportune puidere de benignitate aplica dignaremur. Nos igit q ordinẽ frm̃ minoꝝ ꝛ illius frẽs pdictos singulari dilectiõe psequimur mĩstrũ puincialẽ custodes guardianos ꝛ alios frẽs puincie Frãcie hmõi ac eoꝝ singulos a qbusuis excõicatõis suspẽsiõis ꝛ iterdicti aliisq; ecclasticis sentẽtijs cẽsuris ꝛ penis a iure vel ab hoie qu[a]uis occasiõe vel cã latis si q. b⁹ quõlibꝫ inodati existãt ad effectũ pñtiũ dũ taxat ↄsequẽdũ hax serie absoluẽtes ꝛ absolutos fore cẽsentes:hmõi supplicatiõib⁹ iclinati singulas lrãs pdictas cũ oĩb⁹ ꝛ singulis in eis ↄtẽtis clausulis quoad puinciã illiusq; domos ꝛ frẽs monasteriaq; monialiũ eis subiecta huiusmodi auctẽ aplica ex certa sciẽtia nr̃a tenore pñtiũ approbam⁹ ꝛ inouam⁹:illaq; oĩa quoad puinciã ꝛ illius frẽs domos ꝛ monasteria hmõi sub excõicatiõis anathematis ꝛ ppetue maledictiõis ac singulis alijs penis in singulis lrĩs pdictis ↄtẽtis quas directe vel idirecte secrete vel occulte ↄtrafaciẽtes ꝛ pmissa quoquo mõ nõ obseruãtes:aut ꝯ ea seu eoꝝ aliqua vel aliqd apud reges:pricipes:duces:cõmites:barones:ꝛ cõmunitates:vniuersitates:locoꝝ ordiarios ꝛ alios platos ac quascũq; alias psonas ecclasticas vel seculares seu eoꝝ aliquẽ vel ẽt apđ sedẽ aplicã aliqd quoquo mõ p se vł aliuꝫ seu alios sollicitãtes aut quascũq; alias lrãs ipetrãtes seu ipetrare pcurãtes cuiuscũq; stat⁹ gradus ordis ↄditionis nobilitatis pemineutie dignitatis ꝛ auctis fuerit:eo ipso icurrãt ppetuo strictissime obseruari mãdam⁹. Et nihilomin⁹ ꝙ de cetero ppetuis futuris tpib⁹ nulla dom⁹ puincie ꝛ ordis ↄuẽtualiũ hmõi ẽt vigore quarũcũq; lraꝝ aplicarũ ꝛ aplica auctẽ emanataꝝ quouis mõ reformari valeat nisi prius reformãdi frẽs cum mĩstro dicte puincie p tpe existẽte ac custode sub cui⁹ custodia ipsa reformãda dom⁹ fuerit p lrãs aplicas de ↄsensu ptectoris aut vice protectoris pdicti ordis ẽt pro tpe existẽtis in eisdẽ lrĩs expsso:ꝛ de quo legitime ↄstet moneanẽ ꝙ ĩfra annũ put in lrĩs Sixti pdecessoris hmõi cauet a die monitiõis hmõi cõputãdũ ſm rłaria dicti ordis istituta priuilegiaq; ꝛ idulta eis p dictã sedẽ ↄcessa:ꝛ eoꝝ ↄsuetudines approbatas reformari debeãt. Et si ĩfra annũ se reformare recusauerint tũc p alias lrãs aplicas de prioris lrĩs ac monitiõe ꝛ ↄsensu hmõi spãlẽ mentionẽ faciẽtes:ꝛ de simili ↄsensu ptectoris vel sub ptectoris pdicti de quo ẽt ↄstet vt pmittitur emanatas:ꝛ nõ alias reformatio hmõi archiepis vel epis ꝛ nõ eis iferiorib⁹ q p seipsos vel saltẽ eoꝝ vicarios gñales pcedere teneanẽ cõmitti ꝛ ad reformationẽ hmõi mister puinciales custos guardian⁹ ꝛ frẽs dom⁹ sic reformãde hmõi ꝛ alij q fuerit euocãdi cũ assignatione termini duoꝝ mẽsiũ ad se parãdum ꝛ sup hoc

consulendu3:ac ptra lras reformationis hmoi allegādu3 citari:qq3 reformatio ipsa iuxta in/stituta priuilegia idulta z psuetudines hmoi z nō aliis fieri z dom⁹ ac frēs sic reformati ad no/ua3 obiam minime reduci:sed sub mistri z illius custodis predictoz obia vt pus remanere de/beant:qq3 ipsi frēs de obsuātia ptra puentua/les:aut ipsi puentuales ptra de obseruantia fra tres pdictos eozūq3 religionem vita3 mores z honestatem quoad pulciam z illius domos ac frēs hmoi xpi fidelib⁹ directe vel idirecte quo/uisquesito colore aliqd quoquo mō predicare: aut publice dicere sub excōicatiōis anathema/tis maledictiōis z alijs sentētijs censuris z pe/nis pdictis quas cōtra facientes:etiam eoipso incurrāt nullaten⁹ possint. Preterea q Pauli z Sixti pdecessoz hmoi ac psentibus lris aut eozum aliqb⁹in toto vel in parte aliqtenus de/rogari nō possit nec derogatū esse censeat:etia3 per lras puilegia idulta statuta ordinatiōes cō/missiones mādata decreta pcessiōes z alias di/spositiōes qcūq3 etiam quasuis snias cēsuras z penas in se cōtinentia:ac sub qbusuis formis z expressiōibus vboz:et cum derogatoriaz dero gatorijs alijsq3 fortiorib⁹efficatiorib⁹ vrgētiori/b⁹ amplissimis z isolitis clausulis irritātibusq3 decretis:z ēt cum singulaz lraz pdictaz tota/li z pa isertione:ēt ad istantiā impatoris regū: reginaz:pncipū:ducū:comitū: cōmunitatu3: vniuersitatu3:z alioz dnoz tpalium:ac cardi/nalium:patriarchaz:archiepoz:epoz:z alio/rum platoz:z psonaz quarūcūq3 etiā ex qstū/cūq3 maximis z excogitabilib⁹ causis cōsidera/tōib⁹z respectib⁹ ac scia z motu sīilib⁹:z de apo stolice ptātis plenitudine p sedem aplicā pdi/ctam:vel eius aucte tam hactenus q3 deincepe pro tpe pcessa facta z quōlibet emanata:etia3 si in eis caueat expsse qd illis nullatenus aut nisi sub certz modis z formis tūc expssis z de apli/ce ptātis plenitudine hmōi derogari valeat:nisi in eisdē derogatorijs lris qd singule lre pdicte ad obuiandu3 aiarum periculis grauissimisq3 incōuenientib⁹z scādalis que iter eosdem frēs exoriri formidabant mature z cōsultissime:ac graui cū deliberatiōe emanarūt:z p illas incō/uenientib⁹ z scandalis hmōi oportunū z salu/berrimū remediu3 adhibeb:qq3 ex illaz dero/gatiōe nō minora possent icōuenientia z scan/dala in posterz exoriri paciq3:pcordie:z trangl/litati ipsoz frm pniciosissime obuiaret:z eoru3 pturbatio scādalosa discordia seqret expresse z indiuidue:ac vboz forma hmōi nō mutata de z nō ficta mētio scā fuerit:z de psensu prectoris seu vice prectoris pro tpe exñtis hmōi de quo in dcis derogatorijs lris mentio fiat:z sibi pstet q derogatorie dicte lre emanauerint sue/ritq3 mistro prouinciali custodi z reformandis Guardiano z frībus pdictz p trinas lras aplī/cas diuersis tpibus:z cum iteruallo duoz mē/sium de psentatione ad pntationez pntatas in/timatū:qd pdicta sedes lras derogatorias hu/iusmodi pcedere vl alias pmissis derogare in/tendit:ac qcqd z totum id qd contra Pauli z Sixti pdecessoz ac pntium lraz hmōi z earu3 singularum tenores p quoscūq3 ēt locoz ordi/narios:reges:principes:duces:comites:baro/nes:cōmunitates:vniuersitates: z alios dnos tpales:necnō dicte sedis legatos:ēt de latere z cardinales ac nūcios:cōmissarios:delegatos:z alias psonas quascunq3 cuiusuis status gradus ordis vel pditiōis existāt:ēt vigore quarūcūq3 lraz aplicaz:etiā cu3 derogatoriaz derogato/rijs clausulis hacten⁹emanataz z imposterum emanandaz hmōi:z alias quōlibet z quacūq3 aucte scienter vel ignoráter attētari z fieri pti/gerit:ex nūc irritum z inane illudq3 z ptrarias lras pdictas nullius fore roboris vel momenti z hīi prorsus pro isectis aucte z scia pdictis ir/refragabilr statuimus ordinam⁹ z decernim⁹. Nō obstātibus singulis pmissis ac pstōnibus z ordinationib⁹ aplicis:necnō statutis z psue/tudinib⁹ dicti ordis frm minoz iuramēto con firmatione aplica vel quauis firmitate alia ro/boratis:puilegijs quoq3 indultis z lris aplicis ordini fratrū minoz z frib⁹ ac qbusuis psonis hmōi cōmuniter vel diuisim:ēt cum pmissis z qbusuis alijs clausulis z decretz hacten⁹ quo/modolibet pcessis z in posterum cōcedendis: qbus etiam si de illis eozūq3 totis tenoribus p eorum sufficienti derogatione specialis specifi/ca expressa z indiuidua ac de verbo ad verbū: non aūt p gīales clausulas id importātes men tio:seu queuis alia expressio habēda foret eorū tenores psentib⁹pro sufficiēter expressis habē/tes hac vice dūtaxat illis aliis in suo robore per/mansuris haru3 serie specialr z expresse deroga/

mus contrarijs quibuscunqꝫ. Verum quia diffi/cile foret p̄sentes lr̄as ad singula queqꝫ loca in quibus expediens foret deferri volum⁹ atqꝫ de/cernim⁹: ꝙ illaꝝ trāsumptis manu alicui⁹ pu/blici notarij: inde rogati subscriptꝭ ꝛ sigillo ali cui⁹ curie ecclesiastice seu psone i dignitate eccle/siastica ꝯstitute munitis ac p̄sus in iudicio: ꝛ extra ꝛ alś vbilibet fides adhibeaf: q̄ eisdē p̄n/tib⁹ adhiberef si eēnt exhibite vel ostēse. Nulli ergo oīno hoiūꝫ liceat hāc paginā nr̄e absolu/tiōis: approbōnis: inouatiōis: mādati: statuti: ordinationis: ꝯstōnis: derogatōis: volūtatis: ꝛ decreti ifringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si q̄s aūt hoc attentare p̄sumpserit idigna/tioneꝫ oīpotentis dei ac btōꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit icursurum. Datum Rome apud scm̄ Petrum āno icarnatōis do/minice. M. cccc. xc vj. x. kal. Sebtēbris. Ponti/ficatus nostri ān̄o. vij. Sic signatum supra pli/cam P. de linis. Cōseruatoria siue executoria bulla desup cum originali habef Parisius.

¶ Calixtus papa tertius ꝯfirmat ꝛ obseruari mandat ac itērserit lr̄as Nicolai pape qnti in/hibētes districtiꝰ ne frēs de familia vbicūqꝫ p se vel p alium seu alios loca vel ꝯuentus fratrū vel monasteria sororuꝫ regimini ꝛ cure mistro/ruꝫ subiecta recipe audeant: seu de illis se itro/mittere quocūqꝫ modo p̄sumant.

Calixtus epūs seruus seruoruꝫ dei. Ad futuram rei memoriam. Regiminis vl'is ecclesie di/sponēte dn̄o p̄sidētes iuxta pastoral' officij de/bitum cura reddimur idefessa soliciti: vt regu lares ordines p̄sertim dilectoꝝ filioꝝ fratrum minoꝝ quoꝝ religio vniuersum cōpleuit orbē: in quoꝝ vtiqꝫ tranquillitate quiescim⁹ iurgioruꝫ ꝛ litigioꝝ resecatis anfractib⁹ in ꝯcordie dulce dine ꝛ pacis vbiqꝫ famulenf altissimo. Vn̄ ad ipsoꝝ dirimēdas lites ꝛ quecūqꝫ submouenda scādala q̄ in ipo ordie ambitōe quorūdā facien te ac inimico humani gn̄is supseminante ziza/nia pullulare ꝯspicim⁹ eo ap̄lice solicitudis stu dio ꝑpensius occurrimus quo illoꝝ dissentio dispēdiosior fore censetur: ac periculosius alijs cedit in exēplum: illa etiam ap̄lico munimine roborātes que ꝑpterea salubrib⁹ remedijs no/uim⁹ processisse. Sane dudum felicis recorda/tionis Nicolaus papa qnt⁹ p̄decessor noster attente considerans ꝙ ex captionib⁹ domoꝝ ꝛ locoꝝ ꝛ ꝯuentuum fratrum ordis minoꝝ hu/iusmodi ac monasterioꝝ monialium scē Clare sub eorūdem fratrum cura ꝛ admistratiōe de/gentiuꝫ que p nōnullos alios frēs dci ordis de obseruātia crebro fiebant p que plurima scan/dala in diuersis mūdi regionib⁹ ꝛ puicijs exor ta erāt ꝛ maiorib⁹ exīde nisi desup oporꝫ tune p̄/uideref adit⁹ patescebat ad ꝑcludendum viaꝫ scandalis hm̄oi: nōnulla ihibitiōes ꝛ mādata eisdem frib⁹ de obseruātia nūcupatis sub cēsu/ris ꝛ penis fecit: put in ipsius p̄decessoris lr̄is quarum tenorem p̄sentib⁹ de verbo ad ver/bum inseri fecimus plenius continetur. Tenor autem earūdem litterarum talis est.

Nicolaus epūs seruus seruoruꝫ dei. Venerabilibus frib⁹ ar/chiepo Cesar augustan̄: ꝛ epo Oxonien̄: ac dilecto filio abbati monasterij de vernela Tira/sonēsis diocesis. Salutem ꝛ ap̄licam bn̄dictio/nem. Cum ad sacrū frm̄ minoꝝ ordineꝫ quem merito in visceribus amplectimur charitatis intuitū dirigim⁹ mētis nr̄e illum p̄fecto in ec/clesia militāti veluti stella matutina in̄ter eos coruscare pcepim⁹ isignijs meritorum. Unde cū illius p̄fessores votiua pacis dulcedine potium tur nos vtiqꝫ in eorum qete gescim⁹. Et quā/do aliqd sinistri iter eos verisiit emersurum fo re dubitaf tanto ei accurati⁹ celeriusqꝫ obuia/mus quāto id prospicim⁹ in dn̄o salubriter ex/pedire. Trāsmissa nobis dilecti filij Jacobi cer tuelle mistri puicialis prouincie Aragonie sm̄ morem dci ordis petitio ꝯtinebat: qꝺ licꝫ olim super diuersis questionib⁹ ꝯtrouersijs ꝛ dissen/sionib⁹ que iter conuentuales ꝛ de obseruātia nūcupatos eiusdem ordis frēs tam sup captio/ne domoꝝ dictoꝝ frm̄ ꝯuentualium: ꝙ etiam monasterioꝝ ꝛ aliorum religiosoꝝ locoꝝ ordis sancte Clare quoꝝ moniales sub ipsoꝝ fratruꝫ ꝯuentualium cura viuere ꝯsueuerūt p p̄dictos frēs de obseruātia facta seu verius attentata in plerisqꝫ mūdi partib⁹ retrofluxis tēporib⁹ plu/rib⁹ vicib⁹ successiue suborte fuere: ꝛ eaꝝ occa/sione super fiīb⁹ in antea nō attentādis varia ꝛ diuersa salubria rōnabilia ꝛ honesta: etiam sub magnis formidabilibusqꝫ penis ihibitiones ꝛ mandata ac alie ad id vt credebaf sufficientes ꝓuisiōes a sede ap̄lica emanasse noscunf: tn̄ ex conjecturis

conlecturis verisilibꝰ dubitatur ne inhibitōibꝰ
mādatis ⁊ alijs puisionibꝰ mīme obſuatis sili
occasiōe lites qōnes ꝯtrouersie ⁊ dissentiōes de
nouo oriant̄ seu iam sopite suscitent̄ in puicia
antedicta: nisi eisdem fribꝰ ꝯuentualibꝰ deulte/
riori nouoqꝫ aplico desup adminiculo puideat̄
oportuno. Nos igit̄ illiꝰ vestigijs inherentes q
pacē suis religt discipulis in discessu: scandalis
que exidē qꝺ absit oriri possent viaꝫ p̄cludere
ac qōnibꝰ ꝯtrouersijs ⁊ dissensiōibꝰ iter ꝯuen/
tuales ⁊ de obſuātia frēs p̄dictos obuiare vbi/
libet cupientes. Oibꝰ ⁊ singulis de obſuantia
fribꝰ hmōi: ēt in qbuscūqꝫ gradibus officijs ⁊
admīstratiōibꝰ: ac tam in p̄dicta q̄ꝫ in qbusuis
mūdi puicijs ꝯstitutis auc̄te aplica ⁊ ex certa
scia districtiꝰ ịbibemꝰ: ne p se vel aliuꝫ seu alios
quouis q̄sito colore vel ingenio de cetero aliq̄ꝫ
aliqꝺ seu aliquē domū monasterium: seu locuꝫ
frm̄ ꝯuentualium: aut monialium p̄dictoꝝ de
nouo cape nec recipe seu de illa vel illo se itro/
mittere quoquo mō p̄sumat. Alioqn in ꝯfacīē/
tes: ac inhibitiōis nr̄e hmōi ꝯtēptores: eisqꝫ in
p̄missis quomōlibꝫ dātes auxilium ꝯsiliuꝫ vel
fauoreꝫ publice vel occulte directe vel idirecte
cuiuscūqꝫ ēt dignitatis fuerit etiaꝫ si pōtificali
vel alia qualis ecclesiastica vel mūdana digni/
tate p̄fulgeant excōicatiōis in domos trāsgres/
soꝝ frm̄ hmōi iterdicti ecclīastici sniās tenore
p̄ntium ferimꝰ: ac ēt pmulgamꝰ: ita q̄ p aliuꝫ
q̄ꝫ romanū pontificem sic excōicati p̄terq̄ꝫ in
mortis articulo ꝯstituti ab hmōi excōicatiōis
snīa absolui nequeant: neqꝫ ēt interdictū hmōi
suspēdi: vel totalr̄ tolli seu ēt relaxari. Et isup
vobis p aplica scripta mandamꝰ: quatenꝰ vos
vel duo: aut vnꝰ vrm: p vos vel aliuꝫ: seu alios
p̄ntes l̄ras vbi: qn̄: ⁊ quotiens vobis visuꝫ fue/
rit: ⁊ desup fueritis reqsiti auc̄te aplica p̄dicta
solēniter publicetis dictisqꝫ fribꝰ ꝯuentualibꝰ:
etiā vbilibet ꝯstitutis fortis ⁊ efficacis diffen/
sionis p̄sidio eadē auc̄te assistētes nō pmittatis
illos: aut eoꝝ aliquos ꝯtra tenorē p̄ntiū qūolꝫ
molestari: seu ut eis iniurias irrogari. Et nihilo/
minꝰ illos quos vobis ꝯstiterit p̄dictaꝫ excōi/
catōis sniam icurrisse tādiu in ecclesijs ⁊ eccle
siasticis locis: dn̄icis ⁊ festiuis diebꝰ: duꝫ maior
inibi ppl̄i mltitudo ꝯuenerit ad diuina excōi/
catos publice nūcietis: donec ab eadē snia ab/
solutionibꝰ bn̄ficium meruerint obtinere: di/
ctum iterdictum faciatis districtius obseruari
quousqꝫ per sedem aplicam alr̄ desuper fuerit
ordinatum. Cōtradictores quoslꝫ ⁊ rebelles p
censurā ecclīasticā appellatōe postposita cōpe/
scēdo. Inuocato ad hꝫ si opus fuerit auxilio bra
chij scłaris. Nō obstātibꝰ felicis recordationis
Bonifacij pape octaui p̄decessoris nr̄i illis p/
sertiꝫ qbꝰ cauet̄ ne qs extra suā ciuitatē vł dio/
cesim nisi in certis exceptis casibꝰ, ⁊ in illis vl/
tra vnam dietā a fine sue diocesis ad iudicium
euocet̄: seu ne iudices a sede dputati p̄dicta cō
tra quoscūqꝫ pcedē seu alij vel alijs vices suas
cōmittere p̄sumāt. Et de duabꝰ dietis in ꝯcilio
gn̄ali ⁊ alijs aplicis ꝯstōnibꝰ ceterisqꝫ ꝯrijs q/
buscūqꝫ. Aut si a fribꝰ de obſuātia p̄fatis vel q/
busuis alijs cōiter vel diuisiꝫ a dicta sit sede in/
dultum qꝺ iterdici suspendi vel excōicari non
possint p l̄ras aplicas non facientes plenam ⁊
exp̄ssam: ac de ꝟbo ad ꝟbuꝫ de indulto hmōi
mētionem. Ceteꝝ q: difficile foret hmōi p̄sen/
tes l̄ras ad singula in qbꝰ de eis forsan fides fa/
cienda fuerit loca deferre eadē auc̄te aplica de/
cernimꝰ: q̄ ipsaꝝ trāsumpto manu publica ⁊
sigillo alicuius epī vel superioris p̄lati munito
tanq̄ꝫ p̄fatis siꝰ originalr̄ exhiberent̄ l̄ris plena
fides adhibeat̄: ⁊ illi pinde stetur ac si dicte l̄re
originales forent exhibite vel ostense. Irritum
quoqꝫ ⁊ inane si sup his secus a quoquā quauis
auc̄te scienter vel ignorāter attentatum forsan
est vel in posteꝝ ꝯtigerit attentari. Datū Ro/
me apud scm̄ Petrū anno incarnatiōis dn̄icē
M.cccclūij. octauo idus Januarij. Pontifica
tus nr̄i āno tertio. ¶ Cū āt sicut exhibita no/
bis nup p pte dilectoꝝ filioꝝ Jacobi de Mo/
zanica theologie professoris ac gn̄alis mīstri ⁊
vniuersoꝝ frm̄ dci ordis petitio ꝯtinebat: ipsi
dubitātes ne frēs de obſuantia nūcupati p̄edi-
c̄ti p̄tendentes se qbusuis breuibꝰ: aut l̄ris apo
stolicis fore munitos inhibitiones ⁊ mandata
predicta obseruare ꝯtemnāt: ac in eorum pristi
no proposito perseuerare nitantur pro parte ge
neralis mīstri ⁊ fratrum predictorū nobis fuit
humiliter supplicatum: vt ipsius ordis quieti
paci ⁊ saluti super his oportune prouidere de
benignitate apostolica dignaremur. Nos igit̄
ad quorum auditū q̄ꝫplurime querele contra
fratres de obseruātia nūcupatos hmōi sup his
delate fuerūt nō ignari quot ⁊ q̄ꝫta scādala iu:

scitare possent q̃ ex inexplebili nōnullorum ambitione pcedūt in tanto ordine tot diuisiões et scismata. et ppterea amplioribus desup admiculis puidere cupiētes: ac ēt oia et singula tā Nicolai pdicti q̃ pie memorie Eug. pap. iiij. etiā predecessorum nr̃i: et nr̃is etiam sup receptione occupatiōe et extorsiõe a solita gñalis et puicialiū mistrorum: ac aliorum platorum ordis minorum in regula expressorum iurisditione et obia domorum locorum seu cōuentuum pdictorū. Aut monialium scē Clare seu minorissarum: eisdem fribus de obseruātia nūcupatis etiam motu proprio et ex certa scia ac sub qbuscūqz vborum formis concessas facultates et idulta: ac acceptionū hmōi et cum suppletione defectuū ratihabitiões approbationes et ɔfirmatões tenore psentium reuocātes cassantes et annullātes: ac p nullis irritis et isectis hn̄tes hmōi supplicationibus iclinati inhibitionē et mādatum hmōi ac pmodictas lr̃as et pcessus habitos p easdem et q̄cūqz inde secuta aucte aplica et ex certa scia tenore pn̄tium approbamus et ɔfirmamus: ac pleno firmitatis robore subsistere et p quoscūqz tam frēs de obseruātia nūcupatos hmōi et eorum vicarios q̃ alios quoscūqz etiam pōtificali aut alia q̄uis dignitate pditos sub eisdē penis et cēsuris perpetuo inuiolabilr obseruari debere decernimus statuimus et ordinamus. Et nihilominus vniuersis et singulis venerabilibus fribus nr̃is pńarchis archiepis: epis: ac dilectis filijs abbatibus ac ecclesiarum et religiosorum locorum qbuscunqz platis alijsqz psonis ecclesiasticis in qbusuis mūdi partibus ɔstitutis ad quos pn̄tes nr̄e lr̄e: aut earum auctētica trāsumpta puenerit sub vtute sancte Obie districte pcipiēdo mādamus: quatenus ipsi et eorum singuli p se vel alium seu alios ihibitionem et mādatū pdicta: ac pn̄tes nr̄as lr̄as et q̄cūqz in eis ɔtenta quotiens pro pte gñalis predicti aut alicuius ex ocis filijs puicialibus mistris: ac custodibus et fribus qbuscūqz ordis pdicti fuerint reqsiti in eorum ecclesijs: ciuitatibus: diocesibus: et puicijs et vbi et qn̄ expedire viderit solēniter publicātes: ac in pmissis eisdē mistris cu stodibus et fribus efficaci defensiōis psidio assistentes facientesqz oia et singula in pmodictis ac psentibus nr̄is lr̄is ɔtēta tam a fribus de obsuantia nūcupatis hmōi q̃ a qbusuis alijs aucte aplica inuiolabilr obsuari nō pmittēt: eos vel eorum aliquos circa captionē domorum locorum et ɔuentuū aut monasteriorum monialium pdictorum directe vl' indirecte: aut quouis q̄sito colore sub cēsuris et penis i lr̄is Nicolai pdecessoris pdicti: et qbuscūqz alijs grauioribus qūolibz molestari: aut eis grauamia vel iniurias aliq̄s qūolz irrogari: restituturi: et reitegraturi gñalē et puiciales: mistros: custodes et frēs pdictos ad q̄libet eis p eosdem frēs de obseruātia nūcupatos post emanationē pmodictarum lr̄arum qūolibet capta vsqz in hodiernū diem domos loca seu ɔuētus aut monasteria monialium scē Clare seu minorissarum: q̃ sub cura gñalis et mistrorum pdictorum hactenus fuerūt. Et insup oēs et singulos frēs de obseruantia nūcupatos hmōi: eorūqz fautores ɔsiliarios et adherētes: ad quos ēt cēsuras et penas in pmodictis lr̄is ɔtētas extēdi volumus: quos inhibitioni et mādato: ac lr̄is aplicis huiusmōi sciēter ɔuenisse: ac sentētijs pmissis irretitos eē p solā fidedignorum relationē ɔstiterit in ecclijs dn̄icis alijsqz festiuis diebus: dū maior inibi ppli multitudo ɔuenerit ad diuina tādiu excōicatos publice nūciātes: ac ab alijs nūciari: et ab oibus arcti' euitari: et iterdictū pdictum inuiolabilr obseruari faciētes: donec inobediētes et rebelles et psūptores hmōi suū recognoscant errorē et domus seu loca capta hmōi mistris cu stodibus et fribus pdcis restituerint: ac libere et expedite dimiserit: ac de dānis et iteresse satisfecerint ɔpetēter: a nobisqz et aplica sede absolutionis bn̄ficium et recōciliationis grām meruerint obtinere: nullo eis in pmissis appellationis obstaculo quomōlibet suffragante. Et insup excōmunicatos et interdictos prefatos si expediet rit aggrauare et reaggrauare: eadem auctoritate procurēt. Cōtradictores per cēsuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Nō obstātibus ɔcessionibus: indultis: facultatibus: ɔsiōnibus et decretis: ēt in Cōstantiēn. ɔcilio editis: ac pdictis et alijs ɔfirmationibus et lr̄is aplicis qbuslibet ēt p nos ɔcessis: et in posterum ɔcedēdis quorūcūqz tenorum existant: aut si ad illorum cassationem et reuocationē de illis eorūqz totis tenoribus de verbo ad verbum ac noibus et cognominibus psonarum: qbus illa ɔcessa fuerint: aut queuis alia expressio facienda foret. Quorum oium et singulorum tenores pro

expressis

expressio habemus z hūi volum⁹. Necnon felicis recordatōis Bonifacij pape. viij. ēt p̄decessoris nři qua cauet ne aliqs extra suas ciuitatē vel diocesī3: nisi in certis exceptis casib⁹ z in illis vltra vnā dietā a fine sue dioces. ad iudiciū euocet. Seu ne iudices z conseruatores a sede deputati p̄dicta extra ciuitatē z diocesim in q̄bus deputati fuerint ꝯtra quoscunqꝫ ꝓcedere: aut alij vel alijs vices suas committere: aut aliquos vltra vnā dietam a fine dioces. eorūdem trahere p̄sumāt. Seu qd̄ de alijs q̄ꝫ de manifestis iniurijs z molestijs z alijs q̄ iudicialē reqrunt idaginē penis in eos si secus egerint: z in id ꝓcurātes adiectis. Cōseruatores se nullatenus itromittāt q̄ꝫ alijs qbuscūqꝫ ꝯtōnib⁹ a p̄decessorib⁹ nřis ro. pōtificib⁹ tam de iudicibus delegatis z ꝯseruatorib⁹ q̄ꝫ p̄sonis vltra certuꝫ numeꝝ p lřas aplicas ad iudiciū nō vocādis: aut alijs editis q̄ eoꝝ possint in hac pte iurisdictioni z ptāti eiusqꝫ libero exercitio q̄uolꝫ obuiare. Aut si frib⁹ de obsuātia nūcupatis: ac p̄sumptorib⁹ z fautorib⁹ p̄dictis q̄uolibꝫ vel q̄buisuis alijs cōmuniter vel diuisim ab eadē sit sede i. luītū qd̄ iterdici suspendi vel excōicari: aut extra vel vltra certa loca ad iudicium euocari nō possint p lřas aplicas nō facientes plenā z expressam: ac de vbo ad verbū de indulto hmōi mētionem. Volum⁹ aūt: qd̄ approbōni: ꝯfirmationi: ꝯstitutioni: mādato: inhībitiōi: z lřis nřis hmōi p quascūqꝫ alias lřas aplicas ēt ipsis expsse derogare videtes: nullateu⁹ possit aut valeat derogari: nisi de ꝓprijs noībus z cognominib⁹ gňalis mistri ordis p̄dicti: ac Hieronymi de Sabunco theologie z dci ordis p̄fessoris z eiusdē ordis gňalis ꝓcuratoris: ac earūdeꝫ lřaꝝ nō p gňales vel alias expssam mētionem iportantes clausulas: sꝫ de vbo ad vbum spālis specifica z expressa mētio fiat. Qd̄qꝫ trāsumpto p̄ntium lřaꝝ manu publica: ac alicui⁹ epī vel supioris plati vel collegij cathedralis: aut ēt ipsius gňalis ordis antedicti sigillo munitis plena fides adhibeaꝫ in iudicio z extra: ac si originales ipse lře forent exhibite vel ostēse. Irritū z inane cēsentes ex nūc qcqd in ꝯtrariū p quoscūqꝫ quauis aucte sciēter vel ignorāter ꝯtigerit attētari. Nulli ergo omno holuꝫ liceat hāc paginā nřoꝝ reuocatiōis: cassatiōis: ānullatōis: ꝯfirmatōis: ꝯstōnis: statuti: ordinatōis: precepti: mādati: z voluntatis ifringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit idignationē oipotētis dei z beatoꝝ Petri z Pauli aploꝝ eius se nouerit icursurum. Datum Rome apud scm̄ Petruꝫ āno icarnatōis dnice. M.cccclv. xj. kal. Septembris. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Honorius. iij. ꝯtra quosdā q asserebāt frēs nō posse celebrare missas in suis locellis z oratorijs sup altari viatico sine lnia epoꝝ z alioꝝ ecclesie platorum: nec aſo ꝯcessione ipsius Honorij tertij iam sup hoc facte vti posse) mādat archiepo Remeñ. vt dictā ꝯcessionē suam publicet: z eadeꝫ frēs ipsos paupes vti z gaudere faciat zc. Origi. Trecis est Parisius Carnoti.

b **Onorius** eps seruus seruorum dei. Venerabili frī archiepo Remeñ. Salutem z aplicam bñdictionem. In his que ad cultum diuinum facere dignoscunť nō maligna: sꝫ benigna potius esset iterptatio facienda. Vñ mirari cōpellimur q̄ cum fribus minorib⁹ duxerimus idulgendum: vt vbicūqꝫ fuerit sine parochialis iuris p̄iudicio cū altari valeant viatico celebrare: qdam sicut nup fuit ꝓpositum coram nobis nimis stricte iterpretādo idulgētiaꝫ nřam nituť asserere q̄ p eam p̄dicti frēs preter epoꝝum abbatū z alioꝝ platoꝝ assensuꝫ facere hoc non pūt: pp qd̄ eos celebrare iuxta indulgētiaꝫ aplica nō pmittunt. Cū aūt si res taliť se hēat nihil eis ꝯferre idulgētia memorata sine qua id epis z alijs platis annuentibus liceret eisdem: fraternitati tue p aplica scripta mādamus: quaten⁹ iterpretatione hmōi reprobata: dum tñ ab alijs que iure parochiali puenniunt se prorsus abstineant datāꝫ eis sic lniam celebrādi aucte nřa non differas publicare: ita q̄ dci frēs aliquam ex idulgentia nřa videanť in hoc grām ꝯsecuti. Datuꝫ Reate tertio kal. Septēbris. Pontificatus nři anno decimo.

¶ Greg. ix. primum concedit fribus liberam sepulturam pro seipsis dūtaxat. Originale est Trecis Cameraci z Duaci.

g **Regorius** eps seruus seruorum dei. Dilectis filijs mistro z fribus ordis minoꝝ. Salutem z aplicam bñdi. Ju vobis z ordini vřo deferre volētes: vt nō trahaꝫ iustitijs alioꝝ de-

uotionis vestre precibus inclinati auctoritate vobis presentium indulgemus: vt in locis in quibus degitis et celebratis diuina ad opus fratrum vestrorum duntaxat habeatis liberam sepulturam. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Ananie. vij. idus Martij. Pontificatus nostri anno sexto.

¶ Greg. ix. beatum Franciscum cathalogo sanctorum ascribit. Originale est Parisius.

g **Regorius** epus seruus seruorum dei. Venerabilibus fratribus archiepis et epis et dilectis filijs abbatibus: prioribus: archipresbyteris: archidiaconis: decanis et alijs ecclesiarum prelatis ad quos litere iste peruenerint. Salutem et apostolicam benedictionem. Sicut phiale auree quas vidit Joannes plenas odoramentorum que sunt orationes sanctorum in conspectu altissimi ad abolendam nostrorum criminum corruptelam odorem suauitatis emittunt: ita saluti nostre credimus plurimum expedire: si eorum in terris celebrem habeamus memoriam ipsorum merita solennibus recolentes preconijs quorum in celis speramus intercessionibus assiduis adiuuari. Sane cum de conuersatione vita et meritis beati F. institutoris et rectoris ordinis fratrum minorum qui iuxta consilium saluatoris contentis transitorijs secundum promissionem eiusdem ad celestia premia feliciter et eterna peruenit: cuius vita et fama preclara peccatorum depulsa caligine ambulantium in regione vmbre mortis de vitiorum tenebris ad penitentie viam vocare: quorum tam virorum quam mulierum ad fidem ecclesie roborandam et confutandam hereticam prauitatem viuitur adhuc viget non modica multitudo tam per nos quam per mistros alios fide dignos qui miracula que deus per illius sancti viri merita operatus plenius cognouerunt certiores effecti. Auditis etiam eius virtutibus et miraculorum insignijs: et quod iter carnales spiritualis: iter homines etiam conuersationem angelicam habuisset ipsum qui cum christo corpaliter meruit esse in celestibus (ne ipsius honori debito et glorie detrahere videremur quodammodo si glorificatum a domino pmitteremus vlterius humana deuotione priuari) de fratrum nostrorum consilio et prelatorum omnium qui tunc tempore apud sedem apostolicam consistebant sanctorum cathalogo duximus ascribendum. Cum igitur eius lucerna sic arserit hactenus in hoc mundo quod per dei gratiam iam non sub modio: sed super candelabrum meruerit collocari. Vniuersitatem vestram rogamus monemus et attentius hortamur per apostolica vobis scripta mandantes: quatenus deuotionem fidelium ad venerationem ipsius salubriter excitantes festiuitatem eiusdem quarto nonas octobris annis singulis excolatis et populis conuenientibus constituto die specialiter excolendam: vt eius precibus dominus exoratus suam nobis tribuat gratiam in presenti et gloriam in futuro. Datum Lateranensi. secundo nonas Maij. Pontificatus nostri anno quarto.

¶ Greg. ix. inhibet ne quis deferat habitum minorum neque ei silem nisi fuerit eiusdem ordinis etc. Ori. est Paris. Trecis Merbis Duaci.

g **Regorius** epus seruus seruorum dei. Dilectis filijs generali ministro et fratribus ordinis fratrum minorum. Salutem et apostolicam benedictionem. Quia confusio habitus sepe confusionem inducit ordinum: et ex aiorum auctoritate presentium districtius inhibemus: vt nulli fine sit in religionis ordine vel extra ordinem constitutus habitum vestrum: aut ita consimilem quod pp eum frater minor credi possit deferre liceat absque mandato sedis apostolice speciali. Ceterum vt dicta inhibitio maiorem consequatur effectum statuimus: vt hi qui habitum vestrum vel sibi de cetero modo consimilem deferre presumpserint ad deponendum ipsum per diocesanos locorum cum a vobis requisiti fuerint monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis monitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Laterani tertio nonas Januarij. Pontificatus nostri anno. xiiij.

¶ Alexander papa. iiij. de canonizatione sancte virginis Clare: vbi etiam dat indulgentias vnius anni et. xl. dierum visitantibus ecclesiam suam in festo ipsius et per octauas eius. Originale est Parisius.

a **Lexander** epus seruus seruorum dei. Venerabilibus fratribus vniuersis archiepis et epis per regnum Francie constitutis. Sal. et apo. ben. Clara claris preclara meritis: magne in celo claritate glorie: ac in terra splendore miraculorum sublimium Clare claret. Clare huius arcta: et alta religio hic coruscat huius sursum eterni premij radiat magnitudo: huiusque virtus signis magnificis mortalibus

libus illucescit. Huic Clare intitulatus hic fuit summe privilegium paupertatis. Huic in excelso re/ pendit inextimabilis copia thesaurorum: huic a ca/ tholicis plena devotio et honoris cumulus ex/ hibetur: hanc Claram sua fulgida hic insignierunt opa: hanc Claram in alto dine lucis clarificat ple nitudo. Hanc xpianis ppls pdigiorum eius insignia stupenda declarant. O clara multimode titulis predita claritatis: an conversionē tuam utiqz cla/ ra. In conversione clarior in claustrali conversatōe preclara et post decursum vite pñtis spaciū cla rissima illuxisti. Ab hac Clara clarum exēpli spe/ culum huic seculo pduit. Ab hac iter amenita/ tes celestes suaue liliū vginitatis offert. Ab hac in terris manifesta subuētionum remedia sen/ tiunt. O admirāda Clare btā claritas: q̄ q̄zto studiosius p singula q̄rit tāto spendidior in sin gulis invenit. Emicuit hec inq̄z in hoc sclo in religiōe pfulsit. In domo illuxit ut radius. In claustro corruscavit ut fulgor: emicuit in vita: post mortē irradiat: claruit in terra: in celo re/ lucet. O quāta huius vehemētia luminis et q̄z ve/ hemēs istius illuminatio claritatis. Manebat qdem hec lux secretis iclusa claustralibus: et fo/ ras micātes radios emittebat. Colligebatur in arcto cenobio: et in amplo sclo spargebat. Ser/ uabat intra: et extra manebat. Latebat nāqz cla/ ra sed eius vita patebat: silebat Clara sz sua fa/ ma clamabat: celabat in cella et in urbibus nosce bat: nec mirum q: lucerna tā accēsa tam lucēs abscōdi nō poterat: qn splēderet et clarū in do/ mo dñi daret lumē. Nec recondi poterat vas tot aromatū qn fragraret: et suaui odore dñicā respergeret mālionē: imo eū in angusto solitu/ dinis reclusorio alabastrum sui corporis hec dure cōtereret tota oino ecclesie aula sciratis eius odo/ ribus replebat. Sane cū ipsa dum adhuc puella eēt in sclo hūc mūdū fragilē et immūdū mūdo calle ab etate tenera trāsilire studeret: et precio/ sum sue vginitatis thesaurū illibato sp pudore custodiēs charitatis et pietatis opibus vigilāter intēderet: ita q ex ea grata et laudabilis ad vi/ cinos et alios fama pdiret. Btūs. F. audito hu ius fame pconio cepit cōstī hortari eā: et ad xpi pfectā iducē suitutē. Que sacris illius monitis mox adherēs: et mūdū cū terrenis oibus penitus abdicare: ac soli dño in paupertate volūtaria fa mulari desiderās: h suū seruēs desideriū q̄zcito

potuit adimpleuit: q: tandē cūcta sua bona: ut vna secū gegd eēt hēbat xpi obsequio deputaret in elemosynas et pauperū subsidia distribuit et cōuertit. Cūqz de sclī strepitu fugiēs ad quādā cāpestrē dclinasset ecclīā: et ab ipso btō. F. sacra ibi recepta tonsura pcessisset ad alias cōsangui/ neis eius ipsā exinde reducē molientibus illa pti/ nus amplectēs altare pānosqz apphēdēs ipsius: crinitū sui capitis icisura detecta eisdē cōsangui/ neis: in h fortiter restitit et cōstāter: q: cū iam eēt mēte integra iūcta deo: pati nō poterat ab eius ser uitio se diuelli. Deniqz cū ad ecclīā scī Damia/ ni ext̄ ciuitatē Assisinatem vñ traxit originē p eūdē btm̄. F. adducta fuisset: ibi ei dño ad amo rē et cultū assiduū sui nois ptes socias aggrega uit. Ab hac siqdē insignis et sacer ordo scī Da/ miani p orbē iā lōge diffusus salutare sumpsit exordiū. Hec adhortāte ipso btō. F. huic noue sctēqz obsuātie sequēdū dedit mitiū: hec huius magne religiōis fuit pmarium et stabile funda/ mētū. Hec huius alti opis lapis extitit pmitiu. Hec gñe nobilis sz cōuersatōe nobilior: vginitatē quā prius eēt custodiuerat sub hac scimonie tñ pcipue cōseruauit. Hec postmodū religionem mr eius ortulana noie pijs irēta opibus ipsius nate se/ quēdo vestigia deuote suscepit: in q demum hec optia: ortulana q i orto dñico ptulit talē plau/ tā: pclusit feliciter dies suos. Post aliquot ṽo ānos ipa btā Clara monasterij et sororum regimē nimia eiusdem scī. F. deuicta importunitate rece/ pit. Hec utiqz fuit arbor pcera et eminēs lōgis distēsa rameis: q in agro ecclīe dulcē fructū reli/ giōis attulit: et ad cuius delectabilē vmbrā sub il/ lius amenitate fructū hmōi libature ocurrerunt vndiqz mlte alūne fidei et ocurrūt. Hec fuit no ua mūda vallis spoletane: que nouū aq vitalis fontē: ad refectionē aiarum et cōmodū ppinauit: q iā p diuersos riuulos in territoriū ecclīe dri/ uatus plātaria religiōis ifudit. Hec fuit aliū scī/ tatis cādelabrū vehemēter in hiraclo dñi rutilās ad cuius lgētē splēdorē plime pperauerūt et ppe rārūt suas ē illius luminis lāpades accēdentes. Hec pfecto in aruo fidei plātauit et coluit vineam paupertatis: de qua fructus salutis pingues et diui tes colligunt. Hec in pdio ecclesie humilitatis ortum cōstituit: multiplici rerum cōfertū inopia in quo magna ṽtutū copia repit. Hec in religiōis districtu arcē arcte abstinētie fabricauit: i q lar/

ga spirituales alimonie refectio ministratur. Hec
fuit pauper primiceria ductrissa humiliū: magi/
stra ꝯtinentiū: ꝛ penitētiū abbatissa. Hec suum
monasteriū creditūq; in illo sibi familiā solicite
ac prudēter in timore ac seruitio dñi ꝛ plena or/
dinis obseruantia gubernauit vigil in cura in
ministerio studiosa: in exhortatiōe attēta diligēs
in amonitione: in correctiōe moderata: tēpera
ta in preceptis: in cōpassione ꝑstabilis: discreta
in silētio: in sermone matura: ꝛ ꝯsulta in cūctis
ad ꝑfectū regimē oportunis: volens magis fa/
mulari q̄ dñari ꝛ honorare potius q̄ hono/
re sustolli. Hui⁹ vita erant alijs eruditio ꝛ do/
ctrina. In hoc libro vite: cetere viuēdi regulaȝ
didicerūt: in hoc vite speculo: reliq̄ vite semi/
tas inspexere. Corpore nāq; sistebat in terra s;
aīo v̄sabatur in celo: humilitatis vasculū: arma/
riū castitatis: charitatis ardor: dulcor benigni/
tatis: patientie robur: nexus pacis: ꝛ familiari/
tatis cōmunio: mitis in v̄bo: lenis i fcō: ꝛ in oī/
b⁹ amabilis ꝛ accepta. Et vt carne depressa ꝯua/
lesceret spū q: quisq; hoste suo debilitato fit for/
tior nudū solū ꝛ iterdū sarmēta pro lecto habe
bat: ꝛ ꝓ puluinari sub capite durū lignū vnaq;
tunica cū mātello de vili despecto ꝛ hispido pā
no ꝯtēta his humilibus idumētis ad operimētū
sui corporis vtebat̄ aspo cilicio: de cordulis cri/
niū equoꝝ ꝯtexto nōnūq̄ adhibito iuxta car/
nē. Arcta quoq; i cibo ꝛ in potu districta tāta
se in his frenabat abstinētia: q lōgo tpe tribus
diebus in ebdomoda. vȝ. secūda quarta ꝛ sexta
feria nihil penit⁹ ꝓ sui corporis alimēto gusta/
uit: reliqs nihilomin⁹ dieb⁹ adeo se cibarioꝛuȝ
paucitate ristringēs q alie de ipsa quomō sub
tā forti districtiōe subsistere poterat mirabant̄.
Vigilijs insup: ꝛ oronib⁹ assidue deduci in his
ꝑcipue diurna ꝛ nocturna tpa expēdebat. Diu/
tinis tādē ꝑplexa lāguorib⁹ cū ad exercitiū cor
porale nō posset surgere p seipsam: soroꝝ suarū
suffragio leuabat̄: ꝛ ad tergū ei⁹ fulcimētis ap/
positis proprijs manib⁹ laborabat: ne in suis ēt
esset ifirmitatib⁹ ociosa: vñ de pāno lineo hui⁹
sui studij ꝛ laboris plura ꝓ altaris sacrificio cor
poralia fieri fecit: ꝛ p plana ꝛ mōtana assisij di/
uersis eccle sijs exhiberi. Amatrix ꝟo ꝑcipua: ꝛ
colona sedula pauptatis: sic illā suo affixit aio:
sic eā in suis desiderijs alligauit q semp in ipsi⁹
dilectione firmior ꝛ ardētior in amplexu a de/
stricta ꝛ delectabili eius copula pro nulla vnq̄
necessitate discessit: nec aliqb⁹ prorsus potuit i/
duci suasib⁹ ad ꝯsentiendū q suū monasteriuȝ
proprias possessiones haberet: q̄q̄ felicis re/
cordationis Gregori⁹ papa ꝑdecessor noster de
multa idigētia ipsius monasterij pie cogitans
libēter illi voluerit pro soroꝝ ei⁹ sustentatione
possessiones sufficientes ꝛ congruas deputare.
¶ Vez q: magnū ꝛ splendidū luminare sop/
primi nō pōt quin sue radios ꝑferat claritatis
in ipsi⁹ ēt vita multis ꝛ varijs miraculis virt⁹
sue sanctitatis effulsit. Nā cuidā de sororib⁹ ip/
sius monasterij vocē quā a lōgo tpe quasi oīno
ꝑdiderat restaurauit. Alij officio lingue penit⁹
destitute: loquelā restituit expeditā. Alteri aūt
surdā: aperuit ad auditū. Laborātē3 febre. Tu/
mentē ydropesi: plagatā fistula: ꝛ alijs oppres/
sas lāguorib⁹ liberauit: facto crucis signaculo su
per eas. Quēdā frēm de ordie minoꝝ sanauit ab
isanie passiōe. Cū aūt quadā vice oleuȝ in mo/
nasterio totaliter defecisset ipsa vocato fratre (q
erat eidē monasterio ꝓ colligēdis elemosynis
deputat⁹) accepit vrceū atq; lauit: vacuūq; iux
ta fores ipsi⁹ monasterij posuit: vt illū idē frater
pro oleo acgrēdo deferret: quē cum vellet ipse
apprehēdere īuenit eū oleo: bñficio diuine lar/
gitatis iplētū: Rursum cū vno die nō nisi vni⁹
panis medietas ꝓ refectiōe soroꝝ in eodē mo/
nasterio haberet̄ ipsa medietatē eandē iussit in
frusta diuidi et sororib⁹ dispēsari quā iter man⁹
frāgētis: ille q viuus est panis ꝛ dat escā esuriē/
tib⁹: multiplicauit intm̄ q quinquagita suffi/
ciētes facte fuerūt exīde portiones ꝛ sororib⁹ di/
scumbētib⁹ distribute p hec ꝛ alia signa cōspi/
cua suoꝝ dū adhuc viueret inotuit ꝑeminētia
meritoꝝ. Nā ꝛ cū in extremis ageret cādidus
brāꝝ virginū cetus: micātib⁹ coronis ornatis
in quo vna ex ipsis eminentior ꝛ fulgidior ap/
parebat visus est domū itrare: vbi eadē xpi fa/
mula decūbebat ꝛ vsq; ad lectuluȝ ei⁹ ꝑcedere
ac circa eā quasi visitatiōis offitii: ad ꝯfortatio/
nis solamē quodā humanitatis studio exhibere.
Post obitū ꝟo ei⁹ qdā q morbo caduco ruebat
ꝛ pp crus ꝯtractuȝ gradi nō poterat ad sepul/
chrū delat⁹ ipsi⁹ fuit ibi coruere ipso quasi frago/
ris sonitū faciēte ab vtraq; infirmitate curat⁹.
Curui renib⁹ mēbris ꝯtracti. Precipites furias
ꝛ dementi furore ferales: receperūt ibidē inte/

gram

gram sospitā. Quidā sua dextra manus cuius ipse vsum ex illata sibi vehemēti pcussione ita pdiderat qd nihil omnino p eā veluti prsus i/ utilē poterat operari fuit ad actū suū pristinuz ipsius scē meritis plenarie reformata. Alius q diutina cecitate lumē amiserat oculoz: cuz ad idez sepulchrū sub ducatu alteri' accessisset re/ cuperato inibi visu rediyt exinde sine duce.

C His z cōplurimis alijs operib' z miracu/ lis hec venerabilis virgo resplēduit gloriosis: vt euidēter appareat adimpletū id qd de ipsa mater ei' dū esset ex ea grauida z oraret dicitur audiuisse. vz. q parritura erat quoddā lumē qd orbem plurimū illustraret. Gaudeat itaq ma/ ter ecclesia q talē genuit z educauit filiā: q tā/ q virtutū secūda parens multas religionis alū/ nas: suis pduxit exēplis: z ad pfectū xpi fruitiū pleno magisterio isformauit. Letetur z deuota turba fidelīū q rex celoz z dñs: sororē ipsoz z sociā: quā in sponsā sibi elegerat ad suū pcelsuz z pelaz palaciū: cū gloria itroduxit. Nā z scōz pgaudent agmina q in superna eoz patria: no/ uelle regalis sponse nuptie celebrant. Ceterū q pgruit vt quā dñs exaltauit i celo catholica ecclesia venerec in terra: q de scitate vite ac mi/ raculis ei': diligēti z attēta iquisitione: ac exa/ minatiōe districta z solēni discussione pmissis ligdo constitit: licz alis ēt z in propinquis z in remotis partib' satis eēt pcognita: lucida ei' acta. Nos de cōmuni frm̄ nroz z platoz oiuz tunc apud sedē aplicā existentium pslio z asse/ su de oipotentia diuina psisi aucte btōz Petri z Pauli aploz ac nra ipsā cathalogo sanctarū virginū duxim' ascribēdā. Ideoq vniuersita/ tē vestrā monem' z hortamur attēte p apostolica vobis scripta mādātes quatenus. iij. Idus augusti festū eiusdē virginis deuote ac solēni/ ter celebretis z faciatis a vestris subditis vene/ rabiliter celebrari. Ut ipsam habere mereami/ ni apud deū piā z sedulā adiutricē. Et vt ad ve/ nerandū ei' sepulchrū auidius z copiosi' xpia/ ni populi pfluat multitudo: ac celebri' ipsi' fe/ stiuitas pcolaf oib': vere penitētib' z pfessis: q ad illud cū reuerētia in eiusdē virginis festo vl ēt infra ipsius festi octauas annuatim accesse/ rint: aut ipsius suffragia humiliter petiturī de oipotentie dei misericordia z beatoz Petri z Pauli apostoloz eius aucte confisi vnum an/ num z quadraginta dies de iniunctis sibi peni tentijs misericorditer relaxamus. Datū Ane/ nie. vj. kals octobris. Ponti. nri anno primo.

C Gregorius nonus beatū Antoniū cathalo/ go sanctoz ascribit: z pcedit visitantib' ei' se/ pulchrū p octauas eiusdē festi vnū ānū idulgē tiaz. Originale est parisius carnoti z brugis.

Gregorius epūs seruus suo/ rū dei. Venera/ bilibus fribus archiepis z epis dile/ ctis filijs: abbatibus: priorib': z alijs ecclesiarū platis pñtem pag nā inspecturis salutē z aplī/ cā bñdi. Cū dicat dñs p pphetam. Dabo vos cunctis populis in laudē z gloriā z honorē: z p se polliceaf q iusti sicut sol in pspectu dei ful gebūt: pium z iustū est vt quos deus merito sā ctitatis coronat z honorat in celis nos venera tionis officio laudemus z glificemus in terris cū ipse poti' laudef z glificef in illis q est lau/ dabilis z gliosus in scīs z in scīo. Ut enim sue vtutis potētiā mirabilr manifestat z nre salutē cām misericorditer opef fideles suos quos seni p coronat i celo: freqnter ēt honorat in scīo ad eoz memorias signa faciens z pdigia: p q pra/ uitas pfundaf heretica z fides catholica pfir/ mef: fideles mētē corpore discusso ad boni ope ris excitenf instātiā: heretici depulsa in qua ia/ cent cecitatis caligine ab inuio reducantur ad viā z iudei atq pagani vo lumie cognito cur/ rant ad xpm lucē: viā: veritatē: z vitaz. Unde nos charissimi z si nō quātas debem': quantas possum' gratias agim' gratiaz oium largitori q diebus nris ad pfirmationē catholice fidei z ad pfusionē heretice prauitatis euidēter innc/ uat: signa z mirabilia potēter imutat: faciens il los coruscare miraculis q fidem catholicam tā corde q ore necnō z ope roborarunt. De quo/ rum numero sancte memorie beatus Antoni' de ordine frm̄ minoz qui olim degens in secu lo magnis pollebat meritis: nunc viuens in ce lo multis coruscat miraculis: vt eius sanctitas certis iudicijs cōprobef. Cū enim dudum ve/ nerabilis fratrer nr episcopus z dilecti filij po testas z cōmune paduañ. nobis p nūcios suos z lras humiliter supplicassent vt cū dñs eidez sancto tantā ptulerit gloriā vt ad dandam sci/ entiam patrie stole imortalis ipsi' z experimē/ tum euidens de secunda sepulchrum eius tot

et tantis daret coruscare miraculis quod eius inter alios sanctos nō inuocari suffragia est idignū de ipsius miraculis testes recipi mādaremus. Nos attendentes quod licet ad hoc vt aliquis sanctus sit apud deū in ecclesia triūphāte sola sufficiat finalis perseuerātia iuxta illud. Esto fidelis vsque ad mortem et dabo tibi coronā vite. Ad hoc tamen vt sanctus habeat apud homines in ecclesia militante: duo sunt necessaria virtus morum et vitas signorum: merita. videlicet et miracula vt hec et illa sibi ad inuicem attestent cū nec merita sine miraculis nec miracula sine meritis plene sufficiāt ad phibendū inter homines testimoniū scitate. Sed cū merita sana pcedāt et clara succedunt miracula certū pbent iudiciū sanctitatis: vt nos ad ipsius venerationem iducant quē deus ex meritis pcedentibus et signis subsequētibus exhibet venerādū: que duo ex verbis euāgeliste plenius colliguntur. Illi aūt profecti pdicauerūt vbique dño cooperāte et sermonē pfirmante sequētibus signis. Eidē epo et dilectis filijs fri Iordano sancti Bndicti et I. sancti Augustini priorib ordis frm predicatorū paduan. receptionē testiū de miraculis eius dē sancti duximus cōmittendā. Nup aūt iā per relationē pdictorum epi et priorum quia p depositiones testium sup hoc receptorum de ipsius virtutibus et miraculorum isignis certiores effecti et experti aliquā p nosipsos sanctitatē vite et admirabilē puersationē ipsius: vtpote q apud nos fuit aliquādiu laudabiliter puersatus: eisdē epo potestate ac cōmune pdictis p solēnes nūcios suos et lras nobis cū instātia denuo supplicātibus quod eūdem frēm sanctorum cathalogo asscribere curaremus: vt aucte (sicut cōuenit) apostolica dignus honor illi exhiberetur in terris: quod sicut claris signis et euidentibus argumentis apparet honoratur in celis ipsum quod corporaliter dissolutus cū xpo esse meruit in celestibus ne illius honore et debite et glie detrahē quodāmodo videremur si glorificatū a dño permitteremus vlterius humana deuotione priuari: de frm nostrorum psilio et platorum olum tunc apud sedem apostolicā existentium cathalogo sanctorum duximus asscribendum. Cū igitur sm euangelicam veritatem nemo accendat lucernam et ponat eam sub modio sed super candelabrū vt oēs qui in domo sūt lumen videant: et predicti sancti lucerna sic arserit hactenus in hoc mundo: quod per dei gratiā iam non sub modio: sed super candelabrum meruerit collocari. Uniuersitatem vestrā rogamus monemus attentius et hortamur p apostolica vobis scripta mandantes: quatenus deuotionē fidelium ad venerationem ipsius salubriter excitātes festiuitatem ipsius Idibus Junij annis singulis celebretis et faciatis solemniter celebrari: vt eiusdē precibus dñs exoratus gratiā in pñti: et gloriam nobis tribuat in futuro. Nos aūt cupientes sepulchrum tanti pfessoris qui miraculorum fulgoribus illustrat ecclesiā gñalem: congruis honoribus frequentari: oibus vere penitentibus et pfessis illud in festiuitate ipsius vsque ad octauū diem annis singulis cū reuerentia debita visitantibus de oipotentis dei mia et btōrum Petri et Pauli aplorum eius auctoritate pfisi annū vnū de iniūcta sibi penitentia misericorditer relaxamus. Datum Spoleti. xvj. kal. Julij. Pōtificatus nostri anno sexto.

¶ Gregorius papa .x. Quod frēs perpetuo sint pteti officio romane ecclesie excepto psalterio. Et quod illi q interfuerint diuino officio nō teneantur offim reiterare siue iterum dicere. Originale est parisius Carnoti methis et brugis.

Gregorius epūs seruus seruorū dei. Dilectis filijs generali ministro et vniuersis fribus ordis frm minorum pñtes lras inspecturis. Salutē et aplicam bñdi. Pio vestro collegio qd sibi libenter thesaurum quiete conscientie thesaurizat id grē digne pcedimus quod ab eo fluctum mētis excutiat: et ipsum in spūs tranquillitate disponat. Uestre itaque precibus deuotionis inducti vt obseruantia moderni diuini officij qd breuiarijs vestris exacta diligētia correctum a nobis ex statuto regule vestre iuxta ecclesie romane morē excepto psalterio celebrare debetis sitis pteti perpetuo: necnō vt si aliqui vestrum diuino intersunt officio cū alijs celebrantes tunc eis illud sufficiat et ad dicendum offim proprium minime teneantur: vobis aucte pñtium indulgemus. Nulli ergo oino hoium liceat hac paginā nre concessionis infringere vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lateranī. vij. Idus Junij Pon. nri anno. xv.

¶ Innocentius

¶ Innocentius papa.iiij. Q᷑ fratres nostri sa/
cerdotes possunt absoluer christianos in terra
paganorum ꝛ aliorum infidelium a sententiis
excommunicationis: ꝛ penitentiam suoꝝ pec/
catorum iniungere. Originale est parisius.

i **Innocētius** eps seru⁹ suo/
rū dī. Dilectꝫ
filijs fratribus ordinis frm̄ minorum pre/
sbyteris in terras Serracenorum paganorum
aliorūq; infidelium proficiscentibus. Salutem
ꝛ apostolicam benedictionem. Animaruꝫ salu/
tem desiderio feruenti querentes auctoritate
vobis presentiuꝫ indulgemus: vt cum in Sar
racenorum ꝛ paganorum aliorumq; infideliuꝫ
terra fueritis liceat vobis christianis ibidem
morantibus confessione peccatorum suorum
audita penitentiam salutareꝫ iniungere: ac ip/
sis si aliquibus excommunicationis sententijs
sunt astricti iuxta formam ecclesie absolutionis
beneficium exhibere. Nulli ergo omnino ho/
minum liceat hāc paginam nostre concessio/
nis infringere vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autem hoc attentare presumpserit in/
dignationem omnipotentis dei ꝛ beatorū Pe
tri ꝛ Pauli apostolorum eius se nouerit incur
surum. Datum Janue.iiij. Nonas Octobris.
Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Innocentius quartus ꝯcedit q̄ venientes
ad ordinē ante ꝛ post ingressum possunt a mi/
nistris ꝛ custodibus ab omnibus sententijs cē/
suris ꝛ penis suspensionis interdicti ꝛ excom/
municationis absolui: satisfaciendo tamen vbi
propter hec fuerūt ligati. Originale est parisi.
trecis ambianis ꝛ brugis.

i **Innocentius** episcop⁹ ser
uus seruoꝝ
dei. Dilectis filijs generali ac prouin/
cialibus ministris ꝛ custodibus ordinis fratrū
minorum. Salutem ꝛ apostolicaꝫ benedi. Ce/
lestis amor patrie mentes vestras sic alexisse
perspicitur vt quasi hoc solum delectationem
vobis tribuat quod diuine voluntati sit placi/
tuꝫ: ꝛ salutem proferrat animarum. Procedit
ex hoc q̄ nos vestris pijs petitionibus fauo/
rem largiri beniuolum delectantes maxime cū
ex apostolica cura teneamur officij circa reli/
gionis augmentum attenti ꝛ vigiles inueniri
vobis auctoritate p̄ntium indulgem⁹: vt volē/
tibus vr̄o aggregari collegio: q̄ suspēsionis aut
iterdicti: vel excōicationū sentētijs sunt ligati:
absolutionis b̄n̄ficium iuxta formā ecclie ipar/
tiri: ꝛ ipsos in frēs recipe ac eos q̄ post assūptū
habitū recoluerint se talib⁹ in seculo fuisse sen/
tētijs inodatos s̄m formā ipsam absoluere va/
leatis. Ita tn̄ q̄ si aliq̄ ex eisdeꝫ hmōi sentētijs
pp debitum sunt astricti satisfaciant vt tenent.
Nulli ergo oīno hoīum liceat hāc paginā nr̄e
ꝯcessionis infringere: vel ei ausu temerario cō/
traire. Si q̄s aūt hoc attētare p̄sumpserit indi/
gnationē oīpotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pau
li aplōꝝ eius se nouerit icursuꝝ. Datū Lugdu
ni.viij. kal̄s Februarij. Ponti. nr̄i. anno. ij.

¶ Innocētius.iiij. exprimit certa grauamina
a nōnullis maxime q̄busdā ecclie p̄latis gratis
illata fratribus a q̄bus mādat vt abstineāt: ꝛ alle/
gat qualiter ordo iste minorum ab Innocētio:
Honorio: Gregorio: ꝛ ab ipso est approbatus ꝛ
regula ꝯfirmata ꝛc̄. Dando executores: defen/
sores: archiep̄os remēsem: senoneñ. xantoneñ.
ꝛ ep̄m Parisieñ. Que ēt prius quasi sub eodeꝫ
tenore per Gregorium.ix. ꝛ postea per Alexan
drum.iiij. data fuit. Et in iure describit in de/
cretalibus titulo de excessibus prelatoꝝ. Ori.
est Trecis: Merbis: Ebroicis: ꝛ Duaci.

i **Innocentius** eps seruus
seruoꝝ dei.
Venerabilib⁹ fratribus remeñ. senoneñ.
ꝛ xātoneñ. archiep̄is ꝛ parisieñ ep̄o. Sa. ꝛ apl̄i.
bn̄di. Nimis iniqua vicissitudine largitori bo
noꝝ oīuꝫ rn̄det: dū hi q̄ de xp̄i patrimonio im
pinguati luxuriāt dānabilr̄ in eodē xp̄m paten
ter in famulis suis p̄sequi nō verent: ac si fact⁹
sit impotēs dn̄s vltionum. Cū enim dilecti fi/
lij frēs minores abnegantes salubriter semetip
sos elegerint: in altissima pauptate christo pau
peri ad placitum famulari (tanq̄ꝫ nihil haben/
tes ꝛ oīa possidentes) non desint pleriq; tam
ecclesiarum p̄lati q̄ꝫ alij qui ceca cupiditate tra
ducti ꝓprie auiditati subtrahi reputātes quic/
quid predictis fratribus fidelium pietas elargit:
quietem ipsoꝝ multiplr̄ inquietant: molestia/
rum occasiones exq̄rentes varias cōtra ipsos.
Volunt nāq; ꝛ si non oēs ipsis inuitis eoꝝ cō/
fessiones audire: ac eis iniungere penitētias: ꝛ
eucharistiā exhibere: nec volūt vt corpus chri
sti in eoruꝫ oratorijs reseruetur: ꝛ fratres ipso/

tuꝫ defunctos apud ecclias suas sepeliri cōpellunt ⁊ illoꝝ exeqas celebrari. Et si qs deceden tiū frm̄ alibi q̄ȝ in ecclesijs suis eligit sepulturā funus pmo ad ecclesias suas deferri cogūt: vt oblatio suis vsib⁹ cedat: nec sustinētes eos hic cāpanā vel cimiterium bn̄dictū; certis tm̄ tēporib⁹ pmittūt ipsos celebrare diuina. Volunt ēt in domib⁹ eorūdeꝫ certū numeꝝ frm̄: sacerdotum: clericoꝝ ⁊ laicoꝝ: necnō cereoꝝ lāpadaꝝ ⁊ ornamētoꝝ ꝑ sua volūtate taxare: ac residuū cereoꝝ qn̄ nouiter apponunt exigūt ab eisdeꝫ nec pmittunt: vt noui sacerdotes eoꝝ alibi q̄ȝ in ecclesijs suis celebrēt pmas missas eos nihilomin⁹ compellentes: vt in quotidianis missis quas in suis locis ⁊ altarib⁹ celebrāt oblationes ad opus eoꝝ recipiant ⁊ reseruent. Quicqd ēt eis dū celebrāt missaꝝ solēnia itra domoꝝ suarū ambitū pia fidelium donatiōe donat ab ipsis extorq̄re oblationis noie ptendētes: qd̄ eisdem tā in ornamētis altaris q̄ȝ in libris ecclesiasticis absolute ꝯfertur vendicāt pperam iuri suo cogendo eos ad sinodos suas accedere: ac suis ꝯstōnib⁹ subiacere. Nec his ꝯtenti capla ⁊ scrutinia in locis frm̄ pro his corrigēdis facturos se cōminant fidelitatē iuramēto firmatam ab eoꝝ ministris ⁊ custodib⁹ exigētes. Eis quoq̄ȝ vt tam extra ciuitates q̄ȝ itra cum eis pcessionalr̄ veniant ex leui cā mādantes: excōmunicatōis snīam fulminat in bn̄factores eoꝝ: ⁊ idipm frib⁹ cōminātes eos de locis in qb⁹ dn̄o famulant satagūt amouere: nisi eis obediant in oib⁹ supradictis. Ad hec ne frēs ad honorabiles ciuitates ⁊ villas vbi religiose ac honeste valeant cōmorari a pplis deuote vocati accedē audeant: inhibētes taꝫ in accedētes frēs q̄ȝ in receptatores eoꝝ ꝑsumāt excōicatōis sniaꝫ pmulgare. Ab eis ēt ð ortoꝝ fructib⁹ decimas: necnō dē habitaculis frm̄: sicut de iudeoꝝ domib⁹ cōtēdunt reddit⁹ extorq̄re asserendo: qd̄ nisi frēs morarent ibidē eis ab alijs habitatorib⁹ puēt⁹ aliq̄ soluerent. Et vt ipsos sue subdāt totalr̄ ditioni eisdē ministros ⁊ custodes volūt pficere ꝑ sue arbitrio volūtatis. A qb⁹ oib⁹ s. m̄ molestijs qdā etiam ex venerabilib⁹ frib⁹ nr̄is archiepis ⁊ epis: ac dilectis filijs abbatib⁹ ꝑorib⁹ ⁊ ceteris ecclīaꝝ plaris: ac alijs p regnū Frācie ꝯstitutis non oino abstinē dn̄r. Cū igit ordo pdictoꝝ s. m̄ a bone memorie Innocētio: Honorio: ⁊ Greg. pdecessorib⁹ nr̄is ⁊ nobis ipsis dignis eoꝝ sic exigētib⁹ meritis approbat⁹: ac ipsoꝝ rl̄a cōfirmata: ne aplice sedis statuta q̄ iam dcī Archiepi ⁊ epi ac plati ⁊ alij humilr̄ suscipere: ac reuerēter seruare tenent ꝯtemnere videant vniuersitatē eoꝝ monemus attēte nr̄is sibi dantes lrīs firmiter in pceptis: vt ꝯsciētie ac fame sue salubriter ꝯsulentes vniuersi ⁊ singuli a pnoīatis ⁊ alijs pdictoꝝ fratruꝫ grauaminibus oino desistant subditos suos ab his arctius compescēdo. Quocirca fraternitati vestre p aplica scripta firmiter pcipiēdo mandamus: quatenus si dicti archiepi ⁊ epi: ⁊ alij preceptum nr̄m neglexerint adimplere. Vos eos ad oia supradicta seruanda monitione premissa aucte nostra sublato cuiuslibꝫ ꝯdictionis ⁊ appellationis obstaculo appellatis. Non obstante ꝯstitutione de duabus dietis edita in cōcilio gnali. Si vo nec sic mādatis nostris curauerint obedire nouerint nos sup hoc memoratis fratrib⁹ aliter auctore dn̄o prouisuros. Q̄d si non oēs his exequēdis potueritis vl̄ nolueritis interesse singuli vestrum ea nihilominus exequatur. Datuꝫ Lugduni quinto kal̄s Septembris. Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Innocētius. iiij. ꝯcedit q̄ fratres non teneantur recipere executiones causaꝝ seu sniaruꝫ ab aliquo: nisi in lrīs aplicis fiat spālis mentio de istis ⁊c. Originale est Trecis ⁊ Brugis.

Innocentius epūs seruus seruoꝝ dei.

Dilectis filijs Generali ministro ⁊ vniuersis fratribus ordis frm̄ minoꝝ. Salutem ⁊ aplicam bn̄dictionē. Quieti vr̄e ꝓuidere volentes aucte vobis p̄ntium indulgemus ⁊ cōmissiones causaꝝ vel sniaꝝ executiones a sede aplica vel delegatis eius seu a qbuslibꝫ alijs factas vobis sine vr̄a nō teneamini recipe volūtate nisi in lrīs aplicis de ꝯcessione hmōi mentio habeat. Nulli ergo oino hoīum liceat hāc paginam nr̄e ꝯcessionis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siqs aūt hoc attētare presumpserit indignationē oīpotentis dei ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit incursurum Datuꝫ apud ciuitatē castellan. decimo kal̄s Julij. Pontificatus nr̄i anno primo.

¶ Innocē. iiij. ꝯcedit q̄ frēs possunt in terris excōicatoꝝ cōmorari: ⁊ ab eis tūc ⁊ qn̄ p ipsas

transeunt

trāseu͂t necia vite deposcere ⁊ recipe. Originale est trecis ambianis ⁊ methis. Rothoma.

i **Innocētius** eps fu⁹ fuoꝝ dei. Dilectis filijs gn̄ali mistro ⁊ vniuersis frib⁹ ordis frm̄ minoꝝ. Salutē ⁊ aplicā bn̄dictionē. Uobis extremā paupertatē paciētib⁹ pro xp̄i nomine paupertatē digne ꝯcedif ab apostolice sedis grā p qd ⁊ necitati vestre ꝯsulif ⁊ bn̄factoribus vestris salutis meritū ꝓcuraf. Hinc est ꝙ nos quoꝝ deposcit offm̄ iustis annuere desiderijs deuotoꝝ vr̄e ꝑcib⁹ hūilitatis iducti vt vos q exhortatiōis pie studio bonos ad potiora dirigitis ⁊ errātes i rectitudis semitā laudabiliter reuocatis i excōicatoꝝ terrȝ libere cōmorari: ⁊ ab eis tūc ac ēt qn̄ vos p ipsas transire ꝯtigerit necia vite deposcē ac recipe valeatis vobis auctoritate p̄n̄tiū ꝯcedim⁹ facultatē. Nulli ḡ oino hoīuȝ liceat hāc paginā nr̄e ꝯcessiōis ifringere vel ei ausu temerario ꝯire. Si qs aūt hoc attentare p̄sūpserit idignatiōeȝ oīpotētis dei ⁊ btōꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit icursuruȝ. Datum apud ciuitateȝ castallanen̄. vij. kalēdas Julij. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Innocēti⁹. iiij. ꝯcedit mistrū gn̄alē in toto ordie ⁊ ꝓuīciales i suis ꝓuīcijs posse frēs suos deputatos a sede aplica ad p̄dicādū crucē vel ingrēdū vel alia hmōi negocia remouē: reuocare: trāsferre: seu alios eisdem substituere aut ꝙ supersedeant iniungere ⁊c. Origi. est trecis.

i **Innocentius** eps seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs gn̄ali ⁊ ꝓuīcialibus ministris ac ceteris frib⁹ ordis frm̄ minoꝝ. Salutē ⁊ aplicā bn̄. Odore suaui ordis vr̄i ꝯtinue recreati eū nō imerito fauore spāli ꝓsegmur ⁊ ipsius exaltationē plenis d̄siderijs affectam⁹ gerē ei ⁊ alia diligēti ꝓcurari solertia itēdētes: p q̄ sē per optatū auctore dn̄o suscipe valeat icremētū: hic ē ꝙ nos vr̄is supplicatiōib⁹ ānuētes vt tu filij gn̄alis mister tuiqȝ successores frēs tui ordis q ad p̄dicādū crucē vel ingrēdū ꝯ prauitatē hereticā seu ad alia hmōi negocia sunt vel fuerit vbicūqȝ a sede aplica deputati remouere seu reuocare penit⁹ trāsferre: ipsisqȝ ꝙ supsedeant iniūgere aliosqȝ substituere cū expedire videritis licite ac libere valeatis ⁊ in eos si ꝯtrauenerit cēsurā ecclasticā exercē: ac qlȝ mister ꝓuīcialis eiusdē ordis idipm̄ i sua ꝓuīcia circa frēs ipi⁹ ordis qb⁹ i illa ꝓuīcia ꝯtigerit ab eadē sede cōmitti facere possit aucte p̄n̄tiū idulgem⁹. Nulli ergo oīno hoīum liceat hāc paginā nr̄e ꝯcessionis ifringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit idignationē oīpotentis dei ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit icursuruȝ. Datum Lugduni idus Junij. Pōtifi. n̄ri āno quarto.

¶ Innocētius quartus mādat oībus eccliaꝝ p̄latis vt benigne recipiant frēs ad diuina celebrāda ⁊ ad p̄dicādū: ⁊ vt eos suis populis recōmēdēt ⁊ in suis necitatib⁹ liberaliter assistant: nec ipediant ꝯfiteri volētes eisdē ⁊c. Qȝ qȝ illos frēs q ad q̄stus pecuniarum se conuertent. tāqȝ falsarios capiant ⁊ condemnent. Ori. est trecis methis ⁊ brugis.

i **Innocentius** eps seruus suoꝝ dei. Uenerabilib⁹ frībus Archiepis ⁊ epis ⁊ dilectis filijs abbatibus priorib⁹ decanis Archidiaconis: Plebanis: archip̄sbyteris ⁊ alijs eccliaꝝ p̄latis ad quos lr̄e iste puenerit. Salutē ⁊ aplicā bn̄di. Qm̄ habūdauit iniqtas ⁊ refriguit charitas plurimoꝝ ecce ordinē dilectorū filioꝝ frm̄ minoꝝ dn̄s suscitauit q nō q̄ sua sed q̄ sunt xp̄i q̄rentes tam cōtra profligandas hereses qȝ ꝯtra pestes alias mortiferas extirpādas se dedicarūt euāgelizationi v̄bi dei i abiectione volūtarie paupertatis. Nos igif scm̄ eorū ꝓpositū ⁊ necessariū misteriū fauore beniuolo prosequentes vniuersitati vr̄e ipsos affectuose duxim⁹ cōmēdādos charitatē vestrā rogantes ⁊ exhortātes in dn̄o: ac p aplica vobis scripta mādātes: q̄tenus dilectos filios frēs ordis memorati p reuerētia diuina ⁊ nr̄a ad offm̄ p̄dicādi ad qd sūt ex ꝓfessione sue ordis deputati benigne recipē ꝓcuretis: ac ꝓplos vobis cōmissos vt ex ore ipsoꝝ v̄bi dei semē deuote suscipiant ammonētes i suis eis necessitatib⁹ liberalr̄ assistatis: nec ipediatis quomin⁹ illi q ad eoruȝ p̄dicationē accesserit tūc eoꝝ sacerdotib⁹ valeant ꝯfiteri: quaten⁹ ad p̄dicta suscipienda vr̄is exhortationib⁹ ppl̄i p̄parati tāqȝ bona ac fructifera terra p vitioꝝ tribulis icipiant segeteȝ germinare v̄tutum: ⁊ dicti frēs p cooperatiōeȝ vr̄am suscepti misterij cursum feliciꝰ ꝯsumādo optatū reportēt sui laboris fructuȝ ⁊ finem:

salutem.vz.aiaruz.Cu vo vitia sepe sub specie
virtutu occulte subintrant:z angelus sathane in
āgelū lucis se plerūqz simulate trāsformat:pñ/
tiūvobis auctē mādam⁹:quatenus si q de pdi/
ctoz frm ordis se dicētes in vris ptib⁹ pdicaue
rit ad qstū se pecuniaz puertēdo p qd religio/
nē eoz q paupitatē pfessi sunt pnigeret isfamatis
vos tāqz falsarios captatis z condemnet:s eos/
dem. Datum Lugduni.terciodecimo kalen/
das octob. Pontificatus nostri anno.iij.

¶Innocēti⁹.iiij.cōmittit curā monasterioruz
scē Clare i regno frācie gñali mistro z puicia/
lib⁹ mistris cū ptāte visitādi corrigēdi refozmā
di sacra mistrādi zc.z i certis expssis casib⁹ mo
nasteria itrādi:q ola paulo post p lrāz ab eodē
Innocētio.iiij.ordiata:aut p toto ordie vbicū
qz plei⁹ determiata z ordiata sūt.Dn.e Trecis.

i Innocentius epo seru⁹ ser uoz dei.Di
lectis filijs gñali z puicialib⁹ frm mi/
noz in regno frācie mistris. Salutē z aplicam
bndi. Paci z saluti dilectaz i xpo filiaz monia
liū iclusaz monasterioz ordis scī Damiani in
regno frācie existētiū ptna solicitudie puidere
volētes discretiōivre p aplica scripta pcipiēdo
mādam⁹:qten⁹ eis tā in capite qz i mebris per
vosipsos vel alios ordis vri frēs puidos z di/
scretos auctē nrā quotiens expedire videritis
visitationis correctiōis z reformatiōis offiñ i/
pēdatis isformetis disciplis rlarib⁹:z pdicatio/
nevbi dei pfortetē:zeasdē pfessiōes audiat ipsa/
rū eisqz missaz solēnia z alia diuina celebretis
officia z exhibeatis ecclastica sacramēta.Et cū
necesse fuerit vel pp ipsaz graues egritudines
seu obitus aut ppvisitationē seu altariū vel mo
nialiū pscrationes aut alias iustas z honestas
causas associatis vobis tot idoneis frib⁹ vri or/
dis quot ad hec noueritis oportunos monaste
ria īgrediamini earūdē. Prouiso qz fr pres by/
terviū z visitato: q p tpe fuerit duos frēs ido
neos p exequēdis q ad ipsoz spectāt offiñ iux
ta tenorez q in eaz vite formula ptineri noscit
secū ducāt. Ad hec vt ad pdicta monasteria in
spālibus festis ipsoz z monialiū obitu earūdez
ad celebrādū in eis diuinū offiñ ac pponendū
vbū dei populo q tunc alijsqz tpib⁹ ibidez cō/
uenit:necnō p alys honestis z rōnabilib⁹cau/
sis ac ad portas crates z locutoria monasterio/
rū ipsoz cū expedire videritis accedere:z frēs
vri ordis destinare possitis auctē vobis pñtiū
duximus pcedendū. Datum Lugduni.tertio
Non. July. Pōtificatus nostri anno quinto.

¶Innocēti⁹pap.iiij. Qz frēs nō possint cogi
ad collectionē pecuniaz in suis pdicationibus
qmuis lrās habeāt aplicas nisi ipse lre de hac i/
dulgētia plenā fecerit mētionē. Dn.e.est paris.

i Innocentius epo seruus seruoz dei.
Dilectis filijs gñali z puincialib⁹ mi/
stris ac alijs fribus ordis frm minozum. Salu/
tē z aplicā bndi. Uestra semp in amore vtutuz
delectaf humilitas:z cūcta solicite refugit que
sibi aliqd fame vel pscientie illatura dispendiū
ptimescit. Ob hoc eni sicut accepim⁹ qz a nul/
lo vrm alicu⁹ spālis loci vel psone ptextu ver/
bū exhortatiōis de colligēda pecunia pponaf.
In ordie vro laudabiliter statuistis:pie cogitā
tes z puide qz dū simplr ab his imunes viuitis
ad vrām z pximoz salutē pdicatiōis offm li/
berius exercetis. Nos itaqz deuotoz vota salu
bria beniguis affectib⁹ psequ delectātes q nul/
lus ex vobis p lrās aplicas de cetero ipetrādas
seu de mādato alicu⁹ ad pecuniā colligēdam
cogi possit iuit⁹:nisi lre ipse de hac idulgentia
plenā fecerit mētionē vobis auctē pñtiū idul/
gemus. Nulli ergo oino hoīum liceat hāc pa/
ginā nre pcessionis ifringere vel ei ausu teme/
rario ptraire. Si qs aūt hoc attētare psumpse/
rit indignationē omnipotentis dei z beatoruz
Pe.z Pauli apostolorum eius se nouerit incur/
surum. Datum Assisij kalēdas Augusti. Pon/
tificatus nostri anno vndecimo.

¶Clemens papa quartus mandat vniuersis
prelatis z rectoribus ecclesiarum vt nullo mo/
do professos apostatas in ordine in habitu aut
sine habitu retineant aut retinere permittant.
Sed ministris custodibus aut guardianis red
dantur cū ab illis ad quos spectat fuerint re/
quisiti. Aliter sententiam excōmunicatōis icur
rant:nō obstante quacūqz appellatione aut lit/
teris apostolicis nisi de hoc presenti idulto spe/
cialē fecerint mentionē. Dn.e.est supra Parisi⁹.

c Clemens epo seruus seruoz dei. Uenerabilibus
fratrib⁹ vniuersis archiepis z epis ac
dilectis filijs abbatibus priorib⁹ Archipresby/
teris

teris: decanis: archidiaconis: plebanis: et alijs ecclesiarū plaīs et rectoribus ad quos lře iste puenerint. Salutem et aplicā bñdictionē. Cū sicut ex parte dilectorū filiorū gñalis et pulcia/lium ministrorū ordis fratrum minorū fuit ꝓposi tū corā nobis nōnulle psone ecclesiastice secu/lares et regulares apostatas eiusdem ordinis q post professionē in ipso ordie factā ad seculum reuertunt quosdā. vʒ. in religionis habitu: ali/quos vō in seculari secū aut in suis obsequijs vel ecclesijs seu monasterijs dtinere psumāt in aia/rū suarū dispendiū in iniuriā pdicti ordinis et scādalū plurimorū. Nos volentes super his pa terna solicitudine prouidere vniuersitati ve/stre ad instar felicis recordationis Alexandri pape predecessoris nři per apostolica scripta p/cipiendo mādamus: quatenus singuli vřm cū a fribus requisiti fueritis oēs illos cuiuscūqʒ ꝯdi tionis existāt q hmōi apostatas postqʒ p mini/stros custodes seu guardianos pdicti ordinis quorū sūt cure cōmissi excōicati publice fuerit a se nō relecerint sed sciēter eos secū aut in suis obsequijs vel ecclesijs seu monasterijs retinue/rit: vel eis in hoc auxiliū pstiterit vel fauorē cū ipsis cōmunicādo taliter: crimine hmōi crimio sis post latā in eos excōicatiōis sentētiā simili sententia inuoluanf denūcietis excōicatiōis vin culo innodatos. Cōtradictores per cēsurā ec/clesiasticā appellatione postposita cōpescendo. Nō obstante si aliquibus a sede aplica sit Idul/tum qd interdici suspendi vel excōicari nō pos/sint per lřas aplicas non facientes plenam de indulto hmōi mētionē. Datū Viterbij. xviij. kaľs Januarij. Pontificatus nostri anno. iij.

¶ Alexāder papa. iiij. exprimit multa grauamina olim ab aliqb9 dnis rectoribus ecclesiasti cis epis curatis et alijs ipsis fratrib9 facta et eo/rum bñfactoribus: et allegando qualiter ordo iste sanctus a tantis pōtificibus ibi nominatis et ab eodē approbatus est et c. mādat districtius dictis ecclesiasticis rectoribus et alijs vt a talib9 abstineant: eximēdo et liberando fratres a tali/b9 grauaminib9 et seruitute ipsorū. Originale est Parisi9 cadomi et brugis et alibi i multis locis.

a Lexander epē seruus ser/uorū dei. Vene/rabilib9 frībus archiepis et epis ac dile/ctis filijs abbatib9: prioribus: decanis: archidia/conis: rectorib9: et ceteris ecclesiarū prelatis p re/gnū Frācie ꝯstitutis. Salutē et aplicam bñdi. Nimis iniqua vicissitudine largitori bonorū oium rñdet: dum hi q de christi patrimonio i/pinguati luxuriāt dānabilr in eodē xp̄m paten ter in famulis suis psequi nō verenf: ac si facti9 sit impotēs dñs vltionum. Cū enim dilecti fi/lij fři ēs minores abnegantes salubriter semetip sos elegerint: in altissima paupitate christo pau peri ad placitum famulari (tanqʒ nihil haben/tes et oia possidentes) non desunt plerīqʒ tam ecclesiarum plati qʒ alij qui ceca cupiditate tra ducti ꝓprie auiditati subtrahi reputātes quic/quid predictis fribus fidelium pietas largif: quietem ipsorū multiplr inquietant: molestia/rum occasiones exquirentes varias cōtra ipsos. Volunt nāqʒ et si non oēs ipsis inuitis eorū cō/fessiones audire: ac eis iniungere penitētias: et eucharistiā exhibere: nec volūt vt corpus chri sti in eorū oratorijs reseruetur: et fratres ipsorū defunctos apud suas ecclesias sepeliri compel/lunt: et illorū exequias celebrari. Et siquis dece/dentium frm̄ alibi qʒ in ecclesijs suis eligit se/pulturam funus pmo ad ecclesias suas deferri cogunt: vt oblatio suis vsibus cedat: nec susti/nentes eos habere cāpanam vel cimiteriū be nedictum: certis tantum temporibus pmit/tunt ipsos celebrare diuina: volūt ēt in domi/bus eorūdem certum numerū frm̄: sacerdotū: clericorū: et laicorū: necnō cereorū: lampadarū: et ornamētorū pro sua voluntate taxare: ac resi/duum cereorū quādo nouiter apponūtur exi/gunt ab eisdem. Nec pmittūt vt noui sacerdo/tes eorū alibi qʒ in ecclesijs suis celebrēt pmas missas eos nihilominus cōpellētes: vt in quo/tidianis missis quas in suis locis et altarib9 ce/lebrāt oblatōes ad opus eorū recipiant et refe/uent. Quicqd ēt eis dum celebrant missarum solēnia intra domorū suarū ambitū pia fidelium deuotione donaf ab ipsis extorqueri oblatiōis nōie ꝓtendētes: qd eisdeʒ tam in ornamēto al/taris qʒ in libris ecclesiasticis absolute offertur vendicāt: ppterqʒ iuri suo: cogēdo eos ad syno/dos suas accedere: ac suis ꝯstōnibus subiacere. Neqʒ his cōtenti capīa et scrutinia in locis ip/sorū frm̄ ꝓ his corrigēdis facturos se cōminant fidelitatē iuramēto firmatā ab eorū ministris: cu stodib9: et guardianis nihilominus exigētes. Eis

quoq; vt tā extra ciuitates q̄ȝ intra cū eis pro/cessionaliter veniant ex leui cā mādātes excōi/cationis sententiā fulminant in bñfactores eoȝ ꝛ idipsum frib⁹ cōminātes eos de locis in qb⁹ dño famulanẗ satagūt amouere nisi eis obedi/ant in oib⁹ supradictis. Ad h̄ ne frēs ad hono/rabiles ciuitates ꝛ villas vbi religiose ac hone/ste valeāt cōmorari a pplis deuote vocati accedē audeāt ihibētes tā in accedentes frēs q̄ȝ in re/ceptatores eoȝ p̄sumūt excōicatiōi sententiā p/mulgare. Ab eis ēt de ortoȝ fructibus decimas necnō de habitaculis frm̄ sicut de iudeoȝ do/mibus ptendūt reddit⁹ extorquere: asserendo qd̄ nisi frēs morarenẗ ibidē eis ab alijs habita/torib⁹ puentus aliq̄ soluerenẗ. Et vt ipsos sue subdāt totaliter ditiōi eisdē mistros custodes ꝛ guardianos volūt p̄ficē p sue arbitrio volūtatꝫ a qb⁹ oib⁹ frm̄ molestijs q̄dā ex vobis nō oino abstinēt dñr. Cū igitur ordo frm̄ minoȝ a bo ne memorie Honorio Gregorio ꝛ Innocē. ro/manis pōtificibus predecessorib⁹ nr̄is: ꝛ nobis ipsis dignis eoȝ sic exigētibus meritis appro/bat⁹: nec aplice sedis statuta ptēnere videami/ni: q̄ humiliter suscipe ac seruare tenemini re/uerēter: vniuersitatē monem⁹ attente p aplica vobis scripta firmiter p̄cipiēdo mādātes: qua/tenus pscientie ac fame vr̄e salubriter psulentes vniuersi ꝛ singuli a pnotatis p̄dictoȝ frm̄ gra uaminibus penit⁹ desistatis subditos vr̄os ab his arctius cōpescēdo. Nos eni cum hmōi di/ctoȝ frm̄ quos sue religiōis obtētu iter alios re ligiosos artius amplexamur in viscerib⁹ chari/tatis grauamina tolerare nolumus sicut ēt nec debem⁹ oēs iterdicti suspēsionis ꝛ excōicatio/nis snias si quas a vobis vel vr̄m aliquo p̄mis/soȝ occasiōe in eosdē frēs vel ipsoȝ aliqueȝ seu ecclias ꝛ oratoria vel bñfactores eoȝ pmulga/ri ptigerit irritas decernim⁹ ꝛ inanes. Datum Ananie. vj. kal's Augusti. Pōtific. nr̄i anno. ij.

¶ Alexāder papa. iiij. mittit lr̄as aplicas regi frācie p defensione ordinū p̄dicatoȝ ꝛ minoȝ ptra psecutores ꝛ detractores dictoȝ ordinū q dicebāt eos nō eē i statu salutis nec posse p̄dica re nec pfessiōes audire ēt d̄ lnia vel cōmissione romani pōtificis seu diocesanoȝ epoȝ ꝛc. Cō/mittēs ꝛ mādās archiepis turoneñ. ꝛ rothoma geñ. ꝛ epo pisieñ. vt lr̄as hmōi exeq̄nẗ ꝛ dictos frēs defendāt ꝛc. Dr̄ī. est pis⁹ ambiañ. ꝛ brugis.

a Lexander epūs seruus seruorū dī. Carissimo in xp̄o filio Illustri regi frācie. Salutē ꝛ aplicā bn̄di. Nō sine multa cordis amaritu/dine animiq̄ȝ turbatione audiuimus q̄ nōnu l li magr̄i ꝛ doctores ac alij acuētes vt gladium linguas suas ꝛ venenū aspidū gerētes sub labijs ad ifamiā grauamē ꝛ dispēdiū Innocē. illud l sigillationē ꝛ lesionē dilectoȝ filioȝ frm̄ p̄dica toȝ ꝛ minoȝ neq̄ter vomuerunt: ꝛ lȝ ipsos di/stincte nō nominauerit nec vocabulis pp̄ijs ex/p̄sserit eos tn̄ q̄busdā v̄boȝ inuolutis ꝛ certis ac cautis circūlocutōib⁹ aptius inuenerūt: ita q̄ ex talibus eoȝ dictis manifeste tanq̄ȝ si expssim illos nomiassent inotuit qd̄ de ipsis frib⁹ loq̄/banẗ: fuderūt inq̄ȝ virus ꝛ ptra eos i scholis p/dicationib⁹ ꝛ alibi asserere p̄sumpserunt: qd̄ in statu ꝛ via saluādoȝ nō erāt: nec meritoria nec salutifera existebat ipsoȝ mēdicitas ꝛ paupras cū deberēt valitudie corporali ꝛ alijs iustis ipe dimētis cessantib⁹ pp̄ijs manib⁹ operari sub spe alieni subsidij nō carpēdo: nec p sustētatio/ne vel necessarijs extranea mēdicādo suffragia seu ab alijs vite amminicula expectādo. Quoq; de licētia vel cōmissione romani pontificis seu diocesanoȝ epoȝ p̄dicationis exercere offm̄ ꝛ pfessiōes audire libere nō valebant tāq̄ȝ p hoc sacerdotib⁹ parochialib⁹ p̄iudiciū iserrenẗ. Ad alia nihilomin⁹ praua ꝛ iniqua in detractionē eoȝ ꝛ suoȝ ordinū derogationē ora maliloqua relaxādo. Cū igiẗ ijdē ordies fuerit dudū a se/de aplica sicut sacri clari ꝛ cōspicui approbati ex qb⁹ iā nōnulli frēs ad supnā puecti patriaȝ in scōȝ numero sūt ascripti: ꝛ velut eminentia cādelabra ꝛ duo magna luminaria in eccl'ia dei luceāt ac ab ipsoȝ frib⁹ ꝛ cultorib⁹ scē doctrine lumē diffundaẗ vbiq; p orbē ipī euāgeliū ardē ter ꝛ efficaciter p̄diceẗ: ac recta ꝛ sacra psilia ꝛ exēpla salutaria p̄beanẗ: cum ēt dicti frēs sacre scripture ac dei v̄bi studio ꝛ animaȝ pfectibus nec nō diuinis officijs ꝛ oratiōib⁹ instāter ꝛ in/cessanter itēdāt nequaq̄ȝ marcētes ocio ope se optimo ꝛ potissimo exercētes cū sapia op⁹ ex/stat maximū nec sūt pluris q opanẗ exteri⁹ q̄ȝ q studiū cognoscende diuinitatis exercēt. Vn̄ ꝛ dn̄s mistrāte ac opāte Martha Marie audien tiā attentionē ꝛ studiū circa v̄bū ipi⁹ precipue cōmēdauit. Et quo liquido patet frēs ipsos ad operandum

operādum suis manib⁹ nō teneri. Quinimo si his intermissis laborent manib⁹ potiora vtiqʒ ac vtiliora in minora minusqʒ vtilia opa non sine aiaꝝ dispēdio cōmutarent. Cū isup ijdem frēs oia pp deum reliqrint exilia vite subsidia men dicātes: xp̄mqʒ imitent paupeꝫ: pfectionē euā gelicā amplexādo pp qđ euidēter apparet eos in statu existere saluādoꝝ: ꝛ p sue religiōis ob seruātiam q̄ qdē ipsi⁹ pfectiōis euāgelice: tenet formā eterna p̄mia pmereri: cum ēt de lnia vel cōmissione: aut ꝯcessiōe Ro. pōtificis seu legatoꝝ ei⁹ vel ordinarioꝝ locoꝝ licite possint p̄di care pplis ꝛ ꝯfessiōes audire: ac pnias iniūgere salutares. Venerabilib⁹ frīb⁹ nr̄is Turoneñ. ꝛ Rothomageñ. archiepis ac epo Parisieñ. dam⁹ nr̄is lrīs in virtute obie firmiter in precep tis: vt oēs magros doctores ꝛ alios q sive in scholis sive in p̄dicatiōib⁹ sive alibi p̄missa di cere attētarunt ex pte nr̄a monere pcurent: vt infra certū terminuꝫ. Ab ipsis archiepis ꝛ epo prefigēdū eisdē dcm̄ suuꝫ in his publice reuo cēt male se dixisse fatētes: illaqʒ detestent peni tus ꝛ retractēt: asseuerādo ꝯstāter ꝯ̃riuꝫ: ꝛ illō etiam fidelr̄ p̄dicādo. Qđ si non fecerit extunc ꝯtra eos ad suspēsionis excōicationis ꝛ ppetue p̄uatiōis bn̄ficioꝝ suoꝝ ecclasticoꝝ snias sub lato cuiuslʒ appellationis obstaculo efficaciter pcedere nō omittāt: laicos de hoc culpabiles vel fautores hmōi p̄sumptoꝝ aiaduersiōe debi ta pcellētes. Jōqʒ celsitudinē tuā affectuose re grām⁹ ꝛ rogam⁹: qten⁹ p̄dictis archiepis ꝛ epo cū ab eis reqsit⁹ fueris tuum fauorē ꝛ auxilium magnifice largiaris: ita q̄ tua eis fauēte poten tia mādatū aplicū sibi directū efficaciter exeq valeāt: ꝛ nos magnificētiā tuā exīde dignis in dn̄o laudib⁹ cōmēdare possim⁹. Datū Ananie xiiij. kal. Nouēbris. Pōtificatus nr̄i anno. ij.

¶ Alexā. papa. iiij. mādat ꝛ p̄cipit epo Parisieñ. q̄ pturbatores frm̄ mi. ꝛ alioꝝ religiosoꝝ ꝛ seculariū i studio parisieñ existētiū: necnō iobe dientes mādatis aplicis de pace hn̄da i dcō stu dio parisieñ: puniat ꝛ p̄uet eos bn̄ficijs: alijsqʒ ipsis dignioꝛib⁹ det. nō obstātib⁹ appellatiōib⁹ ꝛ p̄uilegijs ac lrīs aplicis habitis vel hn̄dis q buscūqʒ nisi de hoc p̄nti statuto spālez fecerint mentionem. Origi. est Parisius.

Alexander epūs seruus suo rū dei. Venerabili frī epo Parisieñ. Salutē ꝛ aplicam bn̄dī. Licʒ olim p studiō parisieñ. ꝯseruatōe qdā circa studiū ipm de frm̄ nr̄oꝝ ꝯsilio puide durerim⁹ ordinādā: put in lrīs nr̄is exinde ꝯfectis: q̄ quasi lignū vite icipiūt: plenius ꝯtinet: nonnulli tn̄ magri ꝛ scholares parisieñ. qsdā colli gatiōes ꝛ obligatōes nefarias: adinuicē vt au diuim⁹ inierūt p quas scholares religiosi: ꝛ aliī nō p̄nt libere sicut volūt scholas maxīe sacre le gis p lectionib⁹ ꝛ disputatiōib⁹ audiendis itra re: ꝗ ēt non sine aplice sedis iniuria: ꝛ īpedi mēto dei studij: ac salutis aiaꝝ dispēdio itētio nē nr̄am circa effcm̄ ordinatōis ipsi⁹ euacuare mltiplr̄ moliunt. Volētes igit ꝛ auctē p̄ntiuꝫ statuētes qđ scholares oēs tā religiosi q de p̄la toꝝ suoꝝ lnia morant in studio: q̄ʒ ēt sclares: li bere valeāt: vbi volūt lectōes ꝛ disputatōes ac p̄dicatiōes audire: q̄qʒ p̄fata nr̄a ordinatio ab olb⁹ magris ꝛ scholarib⁹ parisi⁹ existib⁹ reuerē ter ꝛ humilr̄ obsuet: necnō q̄ dilecti filij Pre dicatoꝝ ꝛ minoꝝ ordinū frēs ac alij religiosi q parisi⁹ fuerit p tpe doctores Theologice facul tatis: seu scholares ipsoꝝ: in ꝯsortiū ꝛ collegiū: seu societatē alioꝝ magroꝝ ꝛ scholarium pari sieñ. recipiāt simplr̄ ꝛ efficaciter hēantur: ꝛ q̄ parisieñ. studiū p̄ter tenorē ordinatōis eiusdē: aut absqʒ sedis aplice lnia spāli: nullaten⁹ alibi trāsferat: oēs q ꝯ̃ h̄ salubre statutū nr̄m venire vl̄ occasiōe p̄ntiū: aut aliaꝝ lraꝝ nr̄aꝝ directa rū tibi q̄ icipiāt (Cū ct̄ pcessib⁹) studiū ipʒ cō turbare p̄sūpserit olb⁹ ecclasticis bn̄ficijs dcer nim⁹ eē p̄uatos: ꝛ ab ordinū executōe suspēsos. Oēs āt obligatōes: ēt iuramēto firmatas a ma gistris ꝛ scholarib⁹ memoratis ꝯ̃ ordinatiōis: aut lraꝝ supi⁹ expssaꝝ: seu p̄ntiū tenorē p̄sum ptas vel iposteꝝ p̄sumēdas: necnō ꝛ cōpōnem inter eosdē frēs p̄dicatores ex pte vna: ac magi stros ꝛ scholares ex altera ꝯ̃ ordinationē ipsaꝫ nobis irreqsitis initā tanqʒ iniqʒ ꝛ temerariā penit⁹ irritam⁹. Vt igit a sup̄dictoꝝ obsuātia nll̄us se possit p ignorātiā excusare frāti tue p aplica scripta i vtute obie: districte p̄cipiēdo mādam⁹: qten⁹ tenorē p̄ntiū qlʒ occasiōe ꝛ di latiōe: ac appellatione cessante p te vel p alios publicare Parisius nō omittēs. Si q ꝯtra p̄di ctoꝝ aliqđ veniētes p̄uationē icurrerit memo ratam tu illis ad quas bn̄ficioꝝ ipsoꝝ collatio spectare dignoscit. Per lras tuas sine mora de

mandes: vt īfra .xv. dies post receptionē ipsa/
rū: oī occasiōe cessante: bñficia illoꝝ de qb⁹ vi/
deris expedire ꝯferās psonis idoneis ⁊ ecclesie
romane deuotis. Qđ si hec facere neglexeris tu
illa ꝯferre psonis eiusmodi nō postponas. Nō
obstātib⁹ appellatiōib⁹ ⁊ exceptiōib⁹: aut occa/
sionib⁹ qbuscūqꝫ siue lr̄is vel īdulgētijs: aplica
sede ꝯcessis p quas p̄cepti nr̄i executio in hac
pte īpediri valeat vel differri: aut de qb⁹ plenā
⁊ exp̄ssam: seu de v̄bo ad v̄bū oporteat in p̄sen
tib⁹ fieri mētionem: seu ēt qđ dci frēs oīb⁹ lr̄is
aplicis īpetratis ⁊ īpetrādis renūciasse dīr: qū
in compōne hmōi ꝯsenserūt. Presertim cum
ipsam nullā esse: ac iādictas aplicas lr̄as in suo
robore remanere velim⁹ ⁊ ipas tibi ac eisdē fi/
b⁹ ab eaꝝ detētorib⁹ exhiberi: quos ad id si ne/
cesse fuerit p censurā ecclastica appellatiōe re/
mota cōpellas. Preceptū nr̄m qđ ex toto cor/
dis affcū tibi dirigim⁹ totalr̄ ipletur nō: vt effi
cacis obie gaudeam⁹ in te p̄ōptitudinē īuenis/
se: alias aūt p̄firmo teneas qđ idignationē no/
strā ꝯtra psonā tuam: licꝫ ipsam in xp̄o sinceris/
sime diligam⁹ grauissime p̄uocabis. Qđ .n. sup
hoc īueneris ⁊ feceris nobis p tuas lr̄as fidelr̄
intimare p̄cures. Datuꝫ Ananie. v. kal. Julij.
Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Alexāder papa .iiij. scribit multū affectuose
regi Frācie sup ꝑturbatiōe fcā frib⁹ minorib⁹ ⁊
p̄dicatorib⁹ ⁊ rebelliōe lr̄aꝝ sedis aplice p Gui/
lelmū de scō Amore ⁊ Odonem de Duaco do
ctores theologie ⁊ Nicolauꝫ decanū de barro
⁊ xp̄ianum canonicū beluaceñ. p̄ncipaliores
psecutores dictoꝝ frm̄ ⁊ in rebellione p̄libata:
necnō ꝑturbatiōe pacis studij parisieñ. Qꝫ di/
ct⁹ rex detineat in suis carcerib⁹ p̄dictos Gui/
lelmū de scō amore ⁊ christianū vsqꝫ ad bñpla/
citū ip̄i⁹ pape ⁊ q alij bāniāt d̄ toto suo regno:
vt ceteris trāseat in exēplū. Dat. est Parisius.

Alexander epūs seruus ser/
uoꝝ dei. Charis/
simo in xp̄o filio regi Francie illustri.
Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Clere fidei ⁊ pie
deuotiōis sinceritas quā geris erga deuꝫ ⁊ ro/
manā ecclesiā euidētib⁹ ⁊ credibilib⁹ nimis san
ctoꝝ opeꝝ testimonijs cōprobata cor nr̄m mi/
ra p̄fu dit suauitate letitie: ac nobis qđ excellē
tiam tuam ad oē bonū promptā semp experiri
possim⁹ efficacissime p̄suadet. Inter alia vo tuā
regiam celsitudinē cōmendāt clarius dilectio/
nis ⁊ pietatis viscera q̄ in oēs xp̄i paupes ⁊ p̄/
cipue in dilectos filios p̄dicatoꝝ ⁊ minoꝝ or/
dinuꝫ frēs affectuosius effundis. In quo vtiqꝫ
ipsius xp̄i te imitatorē exhibēs ip̄m: ⁊ ei⁹ eccle/
siam cui⁹ illi officiosa sunt membra ⁊ eo cariora
quo sibi firmius coherētia letificas ⁊ honoras.
Sane licꝫ p dilectissimo nobis parisieñ. studio
in vigore debito ꝯseruādo q̄dā olim circa ip̄m
de frm̄ nr̄oꝝ ꝯsilio diligēti examinatōe p̄missa
p̄uide duxerim⁹ ordināda: sicut in sp̄alib⁹ lr̄is
nr̄is inde ꝯfectis plenius ꝯtinet: certis sup hoc
executorib⁹ deputatis: qꝫ plures tñ magistri ⁊
scholares parisieñ. sue potius q̄ꝫ xp̄i glorie cu/
pidi p eo qđ sup iniuriosa separatiōe dilectoꝝ
filioꝝ magr̄oꝝ frm̄ p̄dicatoꝝ parisieñ. ⁊ scho/
larium eorūdem a magr̄oꝝ ꝯsortio ⁊ vniuersi/
tatis collegio: ac qbusdaꝫ eoꝝ statutis iniqs ⁊
nō sine offensa dei ⁊ aiaꝝ periculo arctātib⁹ stu/
dium sacre legis apud nos nō potuerūt: qr nec
debuerūt ꝯsequi votū suum irrōnabili cōmo/
tione: ac supba idignatiōe tui batis non solū di/
ctos frēs p̄dicatores: quoꝝ felicib⁹ ꝓfectib⁹ in/
uidebāt crudelr̄ ⁊ negr̄ter afflixerūt: ac eoꝝ or/
dinem fecūdum fructib⁹ scītatis: ⁊ quasi qđdā
sydus inde ecclīa refulgētē apud nos ⁊ alios
conati sunt v̄bis ⁊ lr̄is sacrilegis diffamare: si/
cut tua serenitas vt credimus nō ignorat: ve/
rūetiam qđ est detestabilioris audacie nobis se
ꝯtumaciter opponere p̄sumētes adinuētioni/
bus fraudulētis ⁊ friuolis appellatiōibus: put
nobis p suas lr̄as ꝯstitit p̄fate ordinationis ef/
fectū impedire ꝯtra intētionem nr̄aꝫ multiplr̄
attētarūt lr̄as nr̄as ⁊ excōicatōis ac suspensio/
nis snias in eos culpis suis exigentib⁹ auctē se/
dis aplice p̄mulgatas rebellione dānabili ꝯtē/
nēdo. Sed qr hmōi supbie filij diu sub quadaꝫ
pia dissimulatiōe a nobis: vt resipiscerēt expe/
ctati sue ceruicis obstinate duritiā ad obedien/
dum nobis flectere nō curarūt. Nos ne tante
temeritatis vitium ꝯtra romanā ecclesiā ausu
detestabili attētatū possit esse alijs occasio scis/
matis ⁊ cōtumacie pniciose fomētū: ⁊ ne pari/
sieñ. studiū violato tenore ordinatōis nr̄e p ali/
quoꝝ libito dissolui valeat vel trāsferri: nos ci/
tra culpaꝝ suaꝝ exigētiā p̄cessim⁹ ꝯ ipsos ⁊ ve/
nerabili fri nr̄o parisieñ. epō scripta nr̄a dire/
xim⁹: vt p̄cessū ipsꝫ Parisi⁹ publicare studeat:

ac alia quedā circa hoc diligētius exequat̄. Ut autē hmōi pcessus nr̄i votiua executio pueniat sine mora: serenitatē tuā de qua gerim⁹ in dn̄o fiduciā spālē oi qua possum⁹ affectiōe rogam⁹: ac in remissionē tibi iniūgim⁹ pctōꝝ: q̄ten⁹ p̄fato ep̄o ad exequēdū sup h̄ pceptū nr̄m p dina ꝛ nr̄a reuerētia tui brachij triumphali virtute subueniēs in auxiliū salutaris ꝛ ecclīastice disciplīne diuinit⁹ tibi data Guilelmū de scō amore ꝛ Odonē de duaco doctores theologie: ac Nicolaū decanū de barro ꝛ xp̄ianū canonicū beluacen̄. tanq̄ ecclīe ro. rebelles ꝛ alioꝝ rebelliū intētores ac turbatores Parisien̄. studij nisi ad mādatū nr̄ꝫ iuxta formā ipi ep̄o traditā redeāt reuerēter oi dilatiōe ꝛ occasiōe seu appellatiōe cessantib⁹ de toto regno Frācie ppellere non omittas. Vellemus ad hec si tue celsitudini videret̄: vt dictos Guilelmū de scō amore ꝛ christianū q sunt in puersitate hmōi potiores faceres vsq̄ ad bn̄placitū nr̄m in carcere detineri: ceteros de magr̄is ꝛ scholarib⁹ supradictis p̄fate ordinatōis nr̄e ꝛ eiusdē studij turbatores: ac frm̄ ipsoꝝ laxatores iprobos ꝛ iniquos: tua p̄potēti dextera: put tibi videbit̄ cohercēdo: vt ipoꝝ punita malignitas alios doceat q̄te viuere: ꝛ ecclīe ro. humilr̄ obedire. Preces nr̄as in hac pte sic efficaciter ipletur⁹ quo nos q̄ eas tibi ex cordis affectu dirigim⁹ (voti nr̄i plenitudinem ꝯsecuti) tuis cum oportunium fuerit libentius annuamus. Datū Ananie. v. kal̄. Julij. Pontificatus nostri anno secūdo.

¶ Alex. papa. iiij. ꝯdēnat librū magr̄i Guilelmi d̄ scō amore ꝯ ordies p̄dicatoꝝ ꝛ minoꝝ indecēter ꝛ malitiose sub colore veri factū. Liber sic icipit. Ecce videntes clamabunt. Et impediebat ꝯuersionem ad deū: religiōis ingressū: ꝛ elargitionē elemosynarum: mendicantibus dari. Originale est Parisius ꝛ brugis.

Alexander ep̄s ꝛc. Ad ppetuā rei memoriā. Roman⁹ pōtifex de sūmi apl̄at⁹ specula vrbi ꝛ orbi d̄bita suitute p̄spiciens curis occupat⁹ innūeris ꝛ cogitatōib⁹ rapit̄ ifinitis: q̄ eminētior ceterꝭ sedes ei⁹ solicitudies sibi vehemētiores accumulat: ꝛ ipsi⁹ auctas potior meditatōes ei mltiplicat āpliores. Quo. n. alti⁹ p̄sidet eo lōgi⁹ latiusq̄ circūspicit: ꝛ q̄to pl⁹ pōt q̄ss ō tāto maioris vigilātie sibi sarcina icūbēte plus pēsat q̄m maxie dignitati potissima solicitudo coheret ꝛ altiorē honorē on⁹ grauī⁹ comitat̄: curaq̄ p̄fusior ardētiorib⁹ stimulis mētē vrget. Un̄ cū alijs plebiū fideliū pastoribus qb⁹ grex dn̄ic⁹ ptcularit̄er est cōmissus immineat de suaꝝ ecclīaꝝ eminētia vigilanter ad suas oues attēdere: icūbit vtiq̄ romano p̄suli cui ē grex ipse gn̄alr̄ credit⁹ d̄ sublimi ecclīaꝝ v̄tice sede. s. ap̄lica ppēsius ad illū ꝛ istāter itueri: q̄ cū hi suis limitatis pp̄iis p̄sint singuli q̄dē singulis hic sine distōne p̄lat⁹ est pōtifex vniuersis dn̄ice q̄dē vinee custos gn̄alis ꝛ cultor ꝛ toti⁹ ouilis catholici pastorūq̄ oiuꝫ sūm⁹ pastor. Incūbēte nāq̄ sibi gn̄ali solicitudie sup oēs cū ex h̄ sue mētis ituitū p cūcta diffundere teneat̄ stupet nimiꝝ ipsi⁹ anim⁹ ꝛ sub tā grauis ꝛ difficilis cure pōdere ꝯtremiscit qd̄ posse sufferre: vt ꝯuenit vis nāe occidiue vix ꝯfidit. Ad eū nāq̄ negocia vndiq̄ ꝯfluūt pueniūt lites dubia deferunt̄ ꝛ d̄stināt̄ iplicita ꝛ pplexa: nec vnq̄ horū ifluēs torrēs cessat: nec hui⁹ alti pelagi valide ifestēq̄ pcelle q̄scūt. Sꝫ his q̄ nūc iminent expeditꝭ mox alia subsequūt̄. Nec tot iplexarū q̄ōnū nodi decisiōe ap̄lica solui pūt quin ꝛ alie irretite ꝛ nodose supueniāt deliberatiōe matura ꝛ ꝯsulta diffōne soluēde: imo ex quo de istātib⁹ difficilib⁹: ꝛ obscuris: dubietatis caliginē v̄bo sue decl̄onis āmouerit: stati noua ꝛ recētia turbulēta igruūt ap̄lico dilucidāda oraculo: ꝛ ambiguis ac icertis mētib⁹ clare dissertōis lumine serenāda. Propterea icū romañ. Antistiti solicitudo sine ocio: labor sine q̄te: occupatō sine vacatiōe: exercitiū sine trāq̄lo igēs ꝛ sedula meditatio: ꝛ vigilia sine sōno: nec ad modicū ēt sua quotidiana itermissionē hꝫ iniūcta q̄ nec omittit̄ aliquo tpe: nec aliqd̄ ipsa tp̄e omittit vrget ꝯtinue: q̄ cogitādi mā sēp adest: nec successu tpis d̄finit: sꝫ cū illi⁹ diuturnitate pdurat: q̄ nec d̄cursu tēpoꝝ deficiūt negocia: sꝫ assidue illis succedētib⁹ renascūt̄. Nā ꝛ hostꝭ ātiqu⁹: argut⁹ q̄dē isidiator: callidusq̄ d̄ceptor aiarū vehemētis ꝛ ardētis solicitudis cāꝫ: p̄bet humane q̄ppe pacis emulus: frne iuid⁹ charitatis: d̄iuisionū actor: dissipator vnionū ꝛ trāq̄llitat⁹ fideliū: anxius p̄secutor: iterserit odia: rancores igerit: liuiores accēdit: mouet lites: iurgia suscitat: ꝯtētiones irritat: parat seditiōes ꝛ dissensiōes pcurat: ꝛ illoꝝ etiam qui p̄fectiores

z firmiores esse credunt interdū corda subuer/
tit:z vbi magis ipse ratio sue machinas eriget:
ac neq̄ faces accēdere nitif vbi fore plus ex/
timat malignitatis sue conamina obfutura. Ja/
cit iniquus laq̄os:pedicas obycit:ponit tēdi/
culas:vt prudentiores ēt itercipiat z captiuet.
Hinc turbatiōes oriunf:surgūt inimicitie dis/
sidia pdeunt z scādala gñanf. Vñ sic iā seculū
declinauit ad malū q̄ ex crescētib⁹ z iualescēti/
bus in eo noxijs:q̄si vix loc⁹ in ipo salutaris in/
uenif z exclusa fere ide p̄cordia:q̄si stabilez ibi
hēat discordia mãsionez. Quare opz cura icessabili vigilare:vt detorta z corrupta p malitiaz
bonitatis ṽtute rectificenf z reformenf diuul/
sa p odiū charitate ligenf:cōmota sistāt z pau/
sent hēant turbata trāquillū z stat⁹ fideliū spī
meli⁹ roboref. Sane qdā scripture sacre intelli
gētiā se hre fatētes:sz diuertētes a tramite re/
cti sensus cogitauerūt nup malitiā:z ꝯtra ino/
centes z rectos inigtatē maximaz sunt locuti
exarserūt in cordib⁹ suis z ligua eoz maliloqua
dolū:z neqtiā ꝯcinnauit surgētes aduersus fra
tres detraxerūt:z ꝯtra dilectos mřs eccřie fi/
lios scandalū posuere. Prodiere inq̄z z in pra/
ua cōmēta ex nimio calore animi ꝓruperūt li/
bellū quēdā valde pniciosum z detestabilez te/
mere cōponētes:libellū qdē nō rōnabilē sz re/
probabilē:nō veritat(sz mēdatij:nō eruditōis
sz derogatiōis nō monētē sz mordētem:nō in/
struentē veraciter sed fallentē:quē nos ad sedē
delatū aplicam Venerabili frī epo Tusculañ.z
Lucis.dilectis filijs nřis J.tituli sci Laurētij
in D.tituli scē Sabine pſbyteris z J.sci Ni/
colai in carcere Tullañ.Diacoñ.Cardinalib⁹
examinādū cōmisim⁹:vt plene ipm īspicerent
z vniuersa ꝯtēta in eo pfecte attēderēt z discu/
terent diligēter:quo studiose plecto z mature:
ac districte examinato nobisq̄z de hoc plenaria
fcā relatiōe ab eis:q; in ipso qdā puersa z repro
ba ꝯ ptātē z auctē ro.pōtificis z coepoz suoz:
z nōnulla ꝯ illos q pp deū sub arctissima pau/
ptate mēdicāt:mūdū cuz suis opib⁹ volūtaria
inopia supantes:alia vo ꝯ eos q salutē aiarum
zelātes ardēter z sacris studijs pcurātes mul/
tos in eccřia dei opanf spūales pfect⁹z magnū
faciunt ibi fructū. Quedā aūt ꝯ salutarez pau/
pez seu mēdicātiū religiosoz statuz:sicut sunt
dilecti filij frēs pdicatores z minores q vigore
spūs seculo cū suis diuitijs derelicto ad solaz ce
lestē p̄riaz tota intētione suspirāt:necnō z alia
plura incōueniētia digna vt:q̄z ꝯfuratiōe ac cō
fusione ppetua manifeste cōperim⁹ ꝯtineri. Qz
ēt idē libellus magni scādali seminariuz z mul
te turbatiōis mā existebat:z iducebat ēt dispē/
dium aiaz cum retraheret a deuotione solita
z ꝯsueta elemosynaz largitiōe:ac a ꝯuersione z
religionis ingressu fideles. Nos libellū eūdem
q sic incipit. Ecce videtes clamabūt foris:q̄z
fm ipsius titulum Tractatus breuis de piculis
nouissimoz tēpoz nūcupaf tanq̄ iniquū sce/
lestuz z execrabilē:z instructiones et documē/
ta i eo tradita(vtpote praua:falsa: z nepharia)
de frm nřoz ꝯsilio aucte aplica reprobam⁹:z p/
petuū ꝯdēnam⁹:districte pcipiētes:vt qcūq̄z li
bellū ipz hūerit:eū īfra octo dies ex quo hmōi
nřaz reprobatiōnē z ꝯdēnatiōnē sciuerit:p̄sus
in toto z in q̄libet sui parte cōburere z abolere
pcuret. In illos.n.q huius nři pcepti fuerint
ꝯtēptores:excōicatiōis sniam pmulgamus:
in virtute obie phibēdo:ne quisq̄ pdictuz li/
bellum ore aplico iam dānatu approbare:vel
quolibet defensare presumat. Siqs vo presum/
pserit tanq̄ ꝯtumax inobediens z rebellis ro/
ecclie ab oibus habeaf. Et nos nihilominus
als ꝯtra eum totaliter pcedemus:q̄ pena ꝯdi/
gna temerarium feriet:z alij ea perriti a simi/
libus frenabunf. Nulli ergo oino hoiuz liceat
hāc paginā nře reprobatiōis:ꝯdemnatiōis:z
precepti:z phibitiōis ifringere:vel ei ausu te/
merario ꝯtraire. Siqs aūt hoc attētare p̄sum/
pserit indignatiōnē oipotētis dei z btōz Pe/
tri z Pauli aploz ei⁹se nouerit icursuz. Datū
Ananie.iij.nonas Octobris. Pon.nři.āno.ij.

¶ Alexā.pp.iiij.cōmittit iudicib⁹ vt exequan/
tur z publicēt reprobationem libelli magistri
Guilelmi de sancto Amore. Ong.est Parisi⁹z

a Lexander epūs seruus seruoz dei. Vene/
rabilib⁹ fribus. Turoñ.z Rothomag.
archiepis ac epo Parisieñ. Salutē z aplicam
bñdictionē. Quidā scripture sacre itelligentiā
se hēre fatētes:sz diuertētes a tramite recti sen/
sus cogitauerūt nup malitiam:z ꝯtra inocētes
z rectos inigtatē maximaz sūt locuti exarserūt
in cordibus suis z lingua eoz maliloqua dolū
z nequitiam ꝯcinnauit surgētes aduersus frēs

detraxerũt ⁊ ꝯtra dilectos matris eccle filios scandalũ posuere: puidere inquã ⁊ in praua cõmẽta ex nimio calore animi prũperũt libellũ quẽdã valde pniciosuz ⁊ detestabilẽ temere cõponẽtes. Libellũ qdẽ nõ rõnabilẽ s; reprobabilẽ: nõ veritatis s; mẽdatij: nõ eruditiõis sed derogatõis: nõ monẽtez s; mordẽtez: nõ istruentem veraciter s; fallẽtem. Nos aũt libellum ipm ad sedẽ delatũ aplicam venerabili fri nr̃o Tusculañ. epo ⁊ dilectis filijs nr̃is. J. tituli sci Laurẽtij in Luciñ. P. tituli scẽ Sabine pr̃byteris ⁊. J. sci Nicolai i carcere Tulliañ. diacoñ. cardinalib⁹ examinãdũ cõmisim⁹: vt plene ipz inspicerẽt ⁊ vniuersa ꝯtẽta in eo pfecte attẽderẽt ⁊ discuterẽt diligẽter: quo studiose plecto ⁊ mature: ac districte examinato: nobisq; de hoc plenaria scã relatiõe ab eis: q2 in ipso q̃dam puersa ⁊ reproba ꝯ ptãtẽ ⁊ auctẽz ro. põtificis ⁊ coepoꝝ suoꝝ: ⁊ nõnulla ꝯ illos q pp deum sub arctissima paupꝫte mẽdicãt mũdum cuz suis opib⁹ volũtaria iopia supantes: alia vo ꝯ eos q salutẽ aiaꝝ zelãtes ardẽter ⁊ sacris studijs ꝓcurãtes mltos in eccl'ia dei opanᵗ spũales ꝓfect⁹ ⁊ magnũ faciũt ibi fructũ: q̃dã aũt ꝯ salutarem paupeꝝ seu mẽdicãtiũ religiosoꝝ statũ: sic sunt dilecti filij frẽs pdicatores ⁊ minores: q vigore spũs scĩ cũ suis diuitijs derelicto ad solũ celestẽ pãtaz tota intẽtiõe suspirãt: necnõ ⁊ alia plura icõuenientia digna vtiq; ꝯfutatõe: ac ꝯfusione ppetua manifeste cõperim⁹ ꝯtineri. Qz etiaz idẽ libellus magni scãdali seminariũ ⁊ multe turbatõis mã existebat ⁊ inducebat: et dispẽdiũ aiaꝝ cũ retraheret a deuotiõe solita ⁊ a ꝯsueta elemosynaꝝ largitiõe: ac ꝯuersiõe ⁊ religiõis ingressu fideles. Libellum eundẽz q sic icipit. Ecce videtes clamabũt foris: qq; p̃m ipsius titulũ Tractat⁹ breuis de piculis nouissimoꝝ tẽpoꝝ nũcupatᵗ: tãq; iniquũ scelestũ ⁊ execrabilẽ ⁊ instructiões ac documẽta in eo tradita vtpote praua: falsa: ⁊ nepharia ꝯ frm nr̃oꝝ ꝯsilio auctẽ aplica pñte magna fideliũ mltitudine duxim⁹ reprobãda ⁊ in ppetuũ condẽnãda districte pcipiẽtes: vt qcũq; libellũ ipm habuerit eũ: infra octo dies ex quo hmõi nr̃am reprobationez ⁊ ꝯdẽnationẽ sciuerit: prorsus destruere ⁊ abolere pcuret: ⁊ in illos q hmõi pcepti nr̃i fuerint ꝯtẽptores excõicationis sniam pmulgãtes in virtute obie phibẽdo: ne qsq; pdictuz libelluz ore aplico iam dãnatum approbare: vel q̃uolibet defensare ꝓsumat. Et si qs ꝓsumpserit: tãq; cõtumax: inobediens ⁊ rebellis ro. ecclesie ab oib⁹ fidelib⁹ hẽat. Et nos nihilomin⁹ aiãs ꝯtra eum tãr pcedem⁹ q pena ꝯdigna temerarius feriet: ⁊ alij ea pterriti a silib⁹ frenabunt. Jdq; fraternitati vr̃e p aplica scripta in virtute obie districte pcipiendo mãdam⁹: quaten⁹ hmõi nostrã reprobationẽ ꝯdẽnationez: pceptũ ⁊ phibitionẽ: ac pmissa oia Parisius solẽniter publicetis ⁊ faciatis p alios in oib⁹ locis in qb⁹ expedire videritis publicari. Cõtradictores p censuram ecclesiasticã appellatiõe postposita cõpescẽdo. Qd si nõ oẽs his exequẽdis potueritis interesse duo vestruz ea nihilomin⁹ exequant. Datum Ananie. xij. kal's Nouẽbris. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Alexander papa. iiij. Q̃uo regratiatur regi Francie de amore impenso frib⁹ minorib⁹ ⁊ pdicatoribus: ⁊ q̃uo affectuose ipsos eidem regi recõmendat. Et q̃uo dictus rex misit ⁊ libellũ magri Guilelmi de scõ Amore quẽ dictus papa ꝯdẽnat cassat ⁊ ãnullat tanq; iniquuz scelestum ⁊ execrabilem. Originale est Parisius.

ALexander eps ⁊c. Charissimo i xp̃o filio illustri regi Frãcie. Sãlutez ⁊ aplicam bñdictionẽ. Ueri solis radius in te vere fulgere ꝯspicit q depulsis penit⁹ prauis actib⁹ in lucis opib⁹ delectãs qvitatẽ olno noctis tenebris in diei lumie ambulas horrẽdo vitia ⁊ amplexãdo virtutes: fugiẽdo a noxijs ⁊ salutarib⁹ inherẽdo. Reuera clarẽt in te firma fides ⁊ pura deuotio erga celestẽ regẽ: cui⁹ dono regnũ terrenũ nosceris obtinere: ouz sic ei⁹ bñplacitis te coaptas q ad eũ dirigẽs mẽtem tuaz: ⁊ ipm in tuis actiõib⁹ ꝯstituis fundamẽtũ ad illa tuũ libitũ ꝯuertis ⁊ studium q̃ in ei⁹ ꝯspectu sint placita sibiq; delectabilẽ referãt suauitatẽ odoris i benignitate clemẽtia mia ⁊ charitatẽ subsidijs te pncipalr̃ exercẽdo. S; ⁊ si hec in psona tua velut sydera luminosa resplendeant: est tñ ibi aliud qd amplior i fulgore rutilat: ⁊ sicut luminare mai⁹ ⁊ alri⁹ pfert iubar in te alia ite lucẽtia: q̃si solis imittens maiestatẽ illa. v;. ardẽs ⁊ lucẽs charitas q̃ psonas religiosas: ⁊ diuis mãcipatas diuitijs grõse pseqris eas tenẽ diligẽdo fauore muniẽdo regio: mltis bñficijs ꝯfouẽdo

amplectēdo puersationez ipsaꝝ ꝛ eas in tua fa/ miliaritate spāl̄r retinēdo. Inter quas dilectos filios frēs pdicatores ꝛ minores tanq̄ pfectos xpi suos cultores fidei eruditos ꝛ prudētes:ac puidos ꝯsiliarios aīaꝝ tue māsuetudini preci/ pui amoris vinculo astrixisti. Certe cōgruit ꝛ expedit q̄ pnceps:tā catholic⁹ familiares ha/ beat:tā electos qꝺ in ipsi⁹ mūda ꝛ nitida curia viri sine nota ꝛ macula puei sent:q̄q̄ dom⁹ ei⁹ gnāli pconio laudata p orbez:ēt ex famuloꝝ ꝛ mistroꝝ dn̄i societate:ac pn̄tia cōmēdet. Hoꝝ nāq̄ frm̄ clari ordis iādudū a sede ap̄lica:sicut sacri ꝛ ꝯspicui approbati velut eminētia cāde/ labra ꝛ duo magna luminaria in ecclesia dei lu ceat:q̄m̄ ab his scē doctrine lumē vbiq̄ p mū/ dum copiose diffundit:ab his xpi euāgelium ardēter ꝛ efficaciter predicat:ab his recta ꝛ sa/ na ꝯsilia ꝛ exēpla salutaria exhibentur. Cōue/ nieter itaq̄ regia serenitas in tā pboꝝ viroꝝ ꝛ religiosoꝝ tā illustriū ꝯsortio iocundat:q: ex hoc ipsa ꝛ merito crescit ꝛ fama ꝛ principibus alijs ad honestū ꝛ bonū māest ꝛ index. De tā/ ta ḡ beniuolētia ꝛ grā quā eisdem frib⁹ sincere ostēdis ꝛ exhibes. Celsitudinē tuā multipl'r in dn̄o cōmēdātes dignas tibi grārū referimus actiōes:recognoscētes nos fore tibi de. l's spāli⁹ obligatos:q: tu es ipsis in necītate plenū sub/ sidium:ꝯtra molestias tutū pſidiū:ꝛ in aduersi tate sui stat⁹solidū firmamētū. Sane dilectos filios magros Joanē ꝛ Petrū clericos ꝛ nun/ cios tuos quos ad sedē ap̄licam destinasti affe/ ctuose recepim⁹ ꝛ in his q̄ pposuerunt ꝛ peti/ uerunt ex pte tua p eisdem frib⁹benigne ipsos audire curauim⁹ꝛ efficaciter exaudire. Et ecce libellū illū pnitiosum ꝛ detestabilē quez qdem sacre scripture itelligētiam se hře fatentes:ſꝫ di uertētes a tramite recti sensus ꝯtra xpi paupes vite sue subsidia salubriter mēdicātes cōponē p̄sumpserūt delatū ad nos p eosdē nūcios tāq̄ iniquū scelestū ꝛ execrabilē:ꝛ istructiōes ac do/ cumēta i eo tradita:vtpote praua falsa ꝛ nepha/ ria de frm̄ nr̄oꝝ consilio auc̄te ap̄lica pn̄te ma/ gna fidelium multitudine reprobāda duxim⁹: ꝛ in ppetuū ꝯdēnāda:districte pcipientes:vt q̄/ cūq̄ libellū ip̄m habuerit:eū īfra octo dies ex quo hmōi nr̄am reprobōnez ꝛ ꝯdēnationē sci/ uerit prorsus destruere ꝛ abolere pcuret:ꝛ in il los q̄ hui⁹nr̄i pcepti fuerit ꝯtēptores excōica/ tionis snīaz pmulgātes firmiter in v̄tute obe pbibēdo ne q̄sq̄ pdictū libellū ore ap̄lico iam dānatū approbare:vl' quolꝫ defensare p̄sumat: ꝛ si p̄sumpserit tāq̄ ꝯtumax iobediens ꝛ rebel lis Ro.eccl'ie ab oib⁹fidelib⁹ hēat:sicut hec oīa in lrīs nr̄is de pdicta reprobōne:ac ꝯdēnatiōe ꝯfectis quas tibi trāsmittim⁹ plenius ꝯtinent. Jdcq̄ magnificētiam tuā oīa qua possum⁹ affe/ ctione rogam⁹:quaten⁹ memoratos frēs ꝯsue/ ta benignitate:ac grā ꝓsequaris eos tanq̄ p/ batos ꝛ acceptos xpi mistros hēas attētius cō mēdatos:ꝛ ab iniurijs ꝛ molestijs ꝓtegas ꝛ p/ serues:ita q̄ tuo securi munimie gerā ꝛ gratā impēdere dn̄o valeant fuituté. Datū Anagnie xvj.kal'.Nouēbris. Pontificatus nr̄i anno. ij.

¶ Alexāder papa.iiij. Dn̄o ciuitatē parisien̄. necnō ꝛ vniuersitatē laude mltiplici cōmēdat tāgēs isup de diffamatoē ꝛ psecutiōe mltiplici. quorūdā ꝯ frēs minores ꝛ pdicatores:q̄ñ nō sit. eis licitū pdicare:ꝯfessiones audire:nec pnias. iniūgere. Addens reuocationē libelli diffama/ torij magri Guilelmi ꝺ scō Amore snīaz excōi/ catōis ꝓferēdo i eos q̄ dc̄m̄ libellū iniquū scele stū ꝛ execrabilē:īfra octo dies postq̄ hoꝝ noti tiā habuerit nō aboleuerit. Dr.est Parisius.

Alexander epūs seruus ser/ uorū dei. Dile/ ctis filijs vniuersis magrīs ꝛ scholari/ b⁹ parisien̄. Sal.ꝛ apo.bn̄di. Parisi⁹ pitie sūme sui⁹de sue scie plenitudie replēs orbē ꝛ tāq̄ ful/ gid⁹sol doctrie p totū clare itelligētie lumē fū/ dēs ꝺpellit ignorātie tenebras:ruditatis abster git caliginē:aufert iperitie nubiluz:pmit illu/ miatōis aurorā:cognitōis pādit serenū:ꝛ luci/ dū scie mōstrat diē. Rigat docu⁹ntoꝝ suoꝝ flu entis parisi⁹ oēs terrā:ꝛ bonoꝝ īfluētia dogma tū istituit ꝛ ibuit vniuersū copiosis ꝛ dulcibus sapie fructib⁹:reficiēs ecclīā:mūdū pascēs:q: ꝺ parisi⁹velut ꝺ partēris sinu part⁹sciaꝝ pl̄imi p/ deunt:ꝺ ipso recte ac pfeē disciplie soboles gi/ gnunt. Hic pcedit īclita doctoꝝ ꝓsapia. Hic al ta pgenies puenit pitoꝝ q̄b⁹ xp̄ianus illustrat ppl's:ꝛ fides catholica roborat. Hic ꝓfcō ame/ nitatis ꝛ ꝯmoditatis locū vniuerse artes ꝺ to/ ti⁹o.bis abitu sibi hitaculū cōiter elegerūt ꝛ cō fiderātis ceteris scīi māsiōib⁹:q̄si ꝺliberatōe cō cordi suā ibi fixerūt imobilem stationē. Hec est egregia lr̄a ꝯ ciuitas artiū:vrbs formosa:erudi

tionis

tōis:schola p̄cipua:sūma sapie officina:z potis
simū Gignasiū studiorz. Hic ꝯuersant z degūt
scie:hic firma z leta societate ꝯui uūt. Hic suas
hn̄t z possidēt cathedras:hic sua ꝓfūda z ar/
chana ꝑacio magisterij īsinuatōe reuelāt z cu/
iuscūqz ipaz ꝓp̄a vt'suo ibi ꝓp̄o īnotescit effcū
īter quos sacra z venerabil' theologia locū ob/
tinet altiorē. Preest.n.religs sic supior z tanq̄z
īferiores cetē sibi subsāt. Impat alijs vt dn̄a z
ille sibi vt famule obseqnūt:gubnat alias vt p̄/
lata z ipse sibi tāq̄z s̄bdite reuerēter ītēdūt. Ad
hāc singl'e ī vijs suis leuāt:z hn̄t ītuitū vt iux̄
ꝑmissū ei'se metiētes:īoffēse īcedāt z gressū ad
aliqd īcōueniēs nō īpigāt. De parisi'itaqz fons
lipidus sciarz emanat d quo potāt cūctarz ppli
nationū. Ibi erūpit alt'pute'scripturarz d quo
ꝓfūde ītelligētie pocula mūd' haurit. Cū igit
ciuitas ipsa parisien. tāq̄z arbor fructifera ī cāpo
fidei vbertate ꝑpollēs tātā spūaliū ꝓuētuū co/
piā ecc'lie afferat gn̄ali cū honorabilis vniuersi
tas magrorz z scholariū ciuitatis eiusdē:q̄si vi
te vitis ī vinea ecc'lie vuio liquore affluēs:vital'
pot'abūdātiā catholice plebi ꝓpinet. Cōuenit
qdē z expedit:vt ad eas m'ltipl'r īterne chari/
tatis extēdētes z ondētes affcm̄ ad ppetuā sp/
ā'vniuersitatis ꝑseruationē:vt firma sp stabili/
tate vigeat z pleno vigore assidue ꝯualescat:to
ti'diligētie studiū īpēdam':q̄ten'aplica solici/
tudine ꝯtinuo sibi ꝓcurato munimie ꝯ̄ noxia
q̄libz z aduersa solida ꝑmaneat z secura:vt sua
nō q̄tiat firmitas ītegritas nō frāgat:nec cor/
rūpat sinceritas:nec vnitas diuidat. Sane ad
id ī ciuitate ipa gn̄alis studij fūdamēta dino nu/
tu oli locata z stabilita eē noscunt:qd ex oib'gē
tib'illuc ꝓ acqrendis magnis scie opib' ꝯfluat
ꝯtinue m'ltitudo:z v̄tute ibi ac eruditiōe ꝓfi/
ciēs ex suo exercitio thesaurz tā p̄ciosum ī cur'
vtiqz ꝯ̄suatōe suz nullaten' timent īndie affe/
quat z ex labore sapidū sapie fructū reportet:q
sūme pscō reficit:nec vnq̄z afficit fastidio come
dētē:imo q̄to pl'edit:tāto ad sui esuz accēdit
edētis forti'appetitū. Nec vsā qdē ꝯsūit:sz b̄na
tur poti'z augēt. Ob h.n.lōga tpa subvigilijs
z laborib'ī eadē ciuitate ōcurritis bōa ibi ꝓp̄a
expēdēdo. Jō parētes z ꝓpīq vr̄i sedula vobis
ibidē subsidia d suis facltatib' s̄bministrāt. Sub/
trahētes īterdū sibi vt pleni'vr̄is possint neci/
tatib' s̄buenire qd ibi tāq̄z ī odorāmtorz dle/
ctabili paradiso cū auiditate legētes reficiami iu/
giter suauib'z electis epulis lrarz:ꝓficiētes bo
nitatis augm̄to(z crescētes ī viros morz hone/
state ꝯpositos)z sciarz cognitiōe ꝑscōs:vt tādē
labor vr̄ z studiū ad laudē di vr̄iqz honorē z
ꝯmodū z ꝓpīquorz gaudiū elucescat. Sz si q̄
dā q vos ī his friuolis occasiōib' adiuētis īpe/
dire conant vr̄iqz laudabilē ī studij exercita/
tiōe ꝓcessū īmissiōe dissidij z scādali ꝯcitatiōe
turbare:sic his dieb'aliq spūs malignitatz īpul
si fecerūt q statū vr̄z ītegrū z trāqllū:nouis ꝓ/
curatis disiōib':imutarūt:adducētes ī vos cō/
motiōis turbinē z īferētes discordie tēpestatez
crebras faciēdo ꝯuocatōes:praua ꝯuēticl'a ordi
nādo:z vos ad h̄ iniqs z callidis suggestiōib'
ptrahēdo:ita qd cū dbebatz ī silētio z qete īmi
nere libris z lectioni vacare:oportebat vos pp
ista:īermisso studio clamorib'z strepitib'īter/
esse:ac ꝓ vanis z īcōgruis tractatib'iutil'r eua/
gari. Si q̄ viros tā pestilētes cōripim':si ecclīa
stica districtiōe taliū temeritatē arcem':si horū
maligna molimina aplica ꝑtāte ꝯteram' ipias
colligatōes dissoluim':z reproba ꝯsilia dissipa/
m':ordiatas malitie sue machinas ꝯfrigētes:
ne libē feriāt z p̄cōceptas īferāt lesiōes d h ve/
hemēter gaudē dbetis:z tāq̄z d magni bn̄ficij
dono cōiter exultare:q: resistēdo tal'r his puer
sis:z si bonū gn̄ale agim':vr̄m tn̄ ꝓfectū spāl'r
ꝓcuram'. Porro cū dilecti filij frēs p̄dicatores
z miores parisien. sacre scripture studio sedulo ī/
herēdo sibi z alijs multū ꝓficiant īsignia lucis
opa d sua īstāti vigilātia z īstātia vigili ꝓferen/
tes:pp qd ex ipis parisien. studiū grāde augm̄tū
recipit z eximiū vr̄a vniuersitas ornam̄tū:tur/
bamur q̄ꝫplimū:z nobis ēt dz nō modicū di/
splicē:cū aliq sui emuli statū ipsorz hūilē z ge/
tū subuertē moliūt:z vos aduersus eorz inocē
tiā cōmouē quorz pscō m'ti fuerūt:ex vob z d
vr̄o ꝯsortio q ad r'lare collegiū trāsiuerūt quo/
rūqz necitatib' d vr̄e charitatis elemosynis z
subsidijs:potissime subuenit:z q ꝓ vobis dinā
clem̄tiā duota z assidua supplicatōe deposcūt.
Un̄ q: ītellexim' qd aliq ꝯtra eosdē frēs q̄ꝫtuz
ad p̄dicationē z ꝯfessionū audiētiā mēdicita/
tē ipsorz z quoad alia ī scholis p̄dicatōib' z ali
bi līguas relaxare maliloquas ꝑsūpserūt nō ip/
sos forte ꝓprijs exp̄mēdo vocabulis. Sz apte
qbusdā certis circunlocutionibus innuendo.

Nos attēdētes: qđ dicti frēs sacris scripturis ꝛ vbi dei studio ac aiaꝝ ꝑfectib⁹ necnō diuinis officijs ꝛ orōnib⁹ īstāter ꝛ icessanter itēdāt: nec torpēt ocio: sed ope optimo seipos exercitāt cū sapientia op⁹ existat maximū: nec sint pluris q̄ opanꝰ exteri⁹ q̄s q̄ studiū cognoscēde diuinitatis exercēt. Nā ꝛ dominus mistrāte ac operāte Martha Marie audiētiā attētionē ꝛ studium circa vbū ipsi⁹ p̄cipue cōmēdauit: per qđ liqdo pȝ q̄ ijdē frēs ad operādū suis manib⁹ nō tenētur. Quinimo si his itermissis laborarēt manib⁹: potiora vtiqȝ ac vtiliora in minora minusqȝ vtilia opa nō sine aiaꝝ dispēdio cōmutarēt. Cōsiderātes ēt q̄ reliquerūt oīa pp deū: exiliavite subsidia salubriter mēdicātes: xp̄mq̄ȝ pauperē imitenꝰ ꝑfectionē euāgelicaȝ amplexando. Ex quo euidēter apparet q̄ in statu saluādoꝝ existāt ꝛ p sue religiōis obseruātiā q̄ qdē ipsius pfectionis euāgelice tenet formā eterna p̄mia pmerenꝰ. Pēsantes isup qđ de licētia vel cōmissiōe ac ꝯcessiōe Romani pōtificis seu legatoꝝ ei⁹ vꝰ ordinarioꝝ locoꝝ licite possint p̄dicare populis ꝛ ꝯfessiōes audire ac penitētias iniūgere salutares. Contra oēs q̄ aduersus p̄dictos frēs stulte in his ꝛ iprouide sūt locuti efficaciter pcedi mādam⁹ grauesqȝ ipsis penas isligi: nisi p sufficiētē satisfactionē sibi duxerit celeriter ꝯsulēdū. Libellū ēt quēdā valde pniciosū ꝛ detestabilē temere de nouo cōpositū post plenā examinationē ipsi⁹ q: in eo q̄dā ꝯ potestatē ꝛ auctēȝ Romañ. pōtificis ꝛ coepoꝝ suoꝝ ꝛ aliq̄ ꝯ salutarē paupeꝝ seu mēdicātiū religiosoꝝ statū sicut sunt frēs ꝑfati: ac alia plura nepharia ꝛ puersa manifeste cōperim⁹ ꝯtineri: cū ēt grauis scādali seminariū ꝛ materia multe turbationis existeret tāq̄ȝ iniquū scelestū ꝛ execrabilē ꝯ fratrū nr̄oꝝ ꝯsilio auc̄te ap̄lica reprobandū duximus ꝛ ī ppetuū ꝯdēnādū: excōicādo cūctos q̄ libellū ipsum habuerint: nisi eū ifra octo dies ex quo hm̄oi nr̄am reprobationē ꝛ ꝯdēnationē sciuerint curauerint penit⁹ abolere. Ideoqȝ vniuersitatē vr̄aȝ quā affectione ꝑcuia ꝑseq̄mur rogam⁹ ꝛ hortamur p ap̄lica vobis scripta mādātes: quatenus sicut viri prudētes cogitātes discrete qđ iuste ac digne ꝯcessimus in premissis: ꝛ qđ vr̄am in hoc vtilitatē opati sumus deprimēdo vniuersitatis eiusdē tā noxios turbatores ac exīde pariter ꝯgaudētes ꝯtutuȝ ꝛ scientie studio principaliter intēdatis: vos ad hoc affect⁹ ꝯuertētes totaliter ꝛ firmātes a detractionib⁹ ꝛ oblocutiōib⁹ ꝛ dolosis ꝑsuasionib⁹ aures ꝛ aios auertēdo ꝛ euitādo ac repellēdo lōgius seditiosos ꝛ pniciosos viros qbus amenū ꝛ deliciosū eē videꝰ adiuenire dissēsiones ꝛ discordias procurare ac supradictos frēs tāq̄ȝ acceptos xp̄i mistros ꝛ itercessores ad deū p pplo efficaces: habētes attētius cōmēdatos: nullis eos vexetis aut iquietetis molestijs: sed pro diuina ꝛ nr̄a reuerētia sueqȝ sacre religiōis ituitu fraterna ipsos ꝑsequamini charitate: ac pijs beniuolētie vr̄e suffragijs foueatis quia ex hoc ꝛ retributorē bonoꝝ oium reddetis vobis magis ꝓpitiū ꝛ fauorē nr̄m plenius acqretis. Ad hec q: studiū in ciuitate p̄dicta faciente dn̄o pspēris semp excreuit augm̄tis ꝛ optimos produxit effect⁹. Uñ nullaten⁹ expediret ipsū exide remoueri. Sed valde dānosum existeret si forsitā alibi trāsferreꝰ de vr̄a ꝛ ipsi⁹ trāslatione studij ad locū aliū nihil his pēsatis statuatis penit⁹ nec firmetis. Nos.n. parati sum⁹ i oīb⁹ que ipsi⁹ vniuersitatis honorē ꝛ bonū respiciūt vobis ap̄lice grē ianuā liberalr̄ apire. Datū Ananie. iiij. Idus Nouēbris. Pontifi. nr̄i anno. ij.

¶ Clemēs. i. ij. reprobās quorūdā assertioneȝ temerariā asserētiū frēs de licētia vel cōmissione supioꝝ eccl'ie scē platoꝝ seu legatorū ap̄lice sedis vel ordinarioꝝ locoꝝ predicare vel ꝯfessiones audire in parochijs sine licētia curatoꝝ nō posse: declarat ꝛ determinat q̄ frēs ipsi hīta maioꝝ eccl'ie p̄latoꝝ licētia talia psit. vȝ. ꝯ licētia pape aut legatoꝝ ei⁹ irregl'itis alijs archiepis vel epis vel alijs iferiorib⁹ ꝛ silr̄ de licētia epoꝝ irreqsitis iferiorib⁹ rectorib⁹ eccl'iaꝝ ꝛ curatis. Inhibēdo ne q̄sq̄ȝ sup his ipsos fratres aut alios ad p̄dicatōes eoꝝ accedētes vꝰ eis cōsitētes molestaꝰ ꝑsuat. Irritādo q̄cūqȝ ꝯtra ꝛc. Ori. ē ꝯuētib⁹ Trecensi Cadomeñ. ꝛ Brugēsi.

C Lemens epūs seru⁹ suoꝝ di. Dilectis filijs gñāli mistro ꝛ frib⁹ vniuersis ordis frm minoꝝ. Salutē ꝛ ap̄licā bn̄di. Quidam temere sentientes ꝛ ad sobrietatē sapere nesciētes imprudēter ꝑsumūt asserē qđ ꝯ licētiā vꝰ ꝯmissione aut ꝯcessione romani pōtificis seu legatoꝝ ap̄lice sedis vꝰ ordinarioꝝ locoꝝ vos sine sacerdotū parochialū licētia ꝛ assēsu nō potestis li-

bere

bere pdicare pplis: audire ↄfessiões: absoluere pñitẽtes ac penitẽtias iniũgere salutares. Nos igit volẽtes assertionẽ tã temerariã penit⁹ ↄfutare ꝛ elucidare in talib⁹ ṽitatẽ deliberatiõe puida declaram⁹: qꝫ si vobis dcĩ licẽtia cõmittatur seu ↄcedat a legatis pdicte sedis aut ordinarijs locoꝝ: nedũ a romano põtifice d quo pcul dubio eẽt erroneũ dubitarẽ an i oĩs fine alicui⁹ ↄsensu: imo et iuristẽ gbusl3 hmõi possit ↄcedere ptãte populis legatis ꝛ ordinarijs subiectis eisdẽ libere pdicare potestis: audire ↄfessiões: absoluere vobis ↄfitẽtes ac penitẽtias vobis cõfitẽtib⁹ iniũgere salutares: alioꝝ iferioꝝ platorũ ꝛ rectoꝝ ecclĩaꝝ ac sacerdotũ parochialium assensu nullatẽn⁹ reqsito. Illis casib⁹ exceptis q de iure ↄsuetudine seu retẽtione ab eis spãlr relinquũtur ad quos nõ licet vos man⁹ extendere nisi vobis spãliter cõmittatur. Ideo auctẽ aplica districti⁹ inhibem⁹: ne qsqꝫ sup his vel eoꝝ aliquo vos vel aliquẽ vr̃m: aut et ↄfitẽtes vobis vel ad pdicationes vr̃as forsitã accedentes ↄtra pmisse declarationis formã aliquaten⁹ molestare psumat. Decernẽtes nihilomin⁹ irritũ ꝛ inane qcqd a quoquã ↄtra declarationes ꝛ inhibitionẽ hmõi ↄtigerit attẽtari. Nulli ergo oĩno hoĩuꝫ liceat hãc paginã nr̃e dclarationis ꝛ ↄstitutionis ifringere vel ei ausu temerario ↄtraire. Si qs aũt hoc attẽtare psumpserit idignationẽ oĩpotẽtis dei ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ ei⁹ se nouerit icursuꝝ. Datũ Perusij. xij. kal's Julij. Põtifi. nostri anno. j.

¶ Bñdictus vndecim⁹ de friĩ suoꝝ cardinaliũ ↄsilio pdicãdi ꝛ ↄfessiones audiendi fribus liberã facultatẽ ↄcedens plura singularis sup his statuit ꝛ a canonice portionis solutiõe exemit. Que oĩa Sixtus quart⁹ reualidauit ꝛ cõfirmauit saluis maiorib⁹ priuilegijs sup his datis fribus ipsis. Nõ obstañ. ↄstitutiõib⁹ Bonifacij octaui ꝛ capitulis iuris. Sup cathedrã ꝛ dudũ ꝛ qdã bulla Calixti. iiij. i ↄtrariũ. Oriẽ in ↄuẽtu pisieñ. metheñ. ambianeñ. ꝛ amoteñ.

b **Benedictus** eps seru⁹ seruoꝝ dei. Ad ppetuaꝫ rei memoriã. Inter cunctas sollicitudines nr̃as qb⁹ nos pastorale pmit officiũ ꝛ debitũ apostolice seruitutis astringit: illa debet esse pcipua vt gregi dñico nobis superna dispositione cõmisso aiaꝝ cura nõ desit: ne illũ lupus rapax antiquus serpens humani generis inimicus inuadat: eiusqꝫ sanguis de nr̃is qd absit id clamãte ppheta manib⁹ regrat: debemus insup qñtũ ex alto pmittit pacẽ inserere: remouere scãdala iurgioꝝ: amputare materiã ꝛ itelligere sup pauperẽ ꝛ egenũ: qꝛ nõ in finẽ obliuio erit pauperis ꝛ patiẽtia paupeꝝ nõ peribit in finẽ.

Sane dudũ bone memorie Beñ. papa octauus pdecessor noster quãdã spãleꝫ iter platos rectores seu sacerdotes ꝛ clericos parochialiũ ecclĩaꝝ ex parte vna: ꝛ pdicatoꝝ ac minoꝝ ordinũ frẽs ex altera sup faciendaꝝ pdicationuꝫ audiendaꝝ ↄfessionũ: p eosdẽ frẽs ac de eis relictis ꝛ de funeralib⁹ canonice portionis articulis ↄstitutionẽ edidit: certũ his modũ iponens put in eadẽ ↄstitutione plenius ↄtinet. Sed p quã itendebat quiete turbatio nata est: pro cõcordia sunt suborta dissidia ꝛ pullulãte inquietudines p trãquillitate noscunt. Sicqꝫ dũ ansam soluisse se credidit nodũ ligasse videt: ꝛ sepẽ ydre amputato capite suscitasse. Nec mirũ qꝛ plerũqꝫ pariũt nouitates discordiã psertim dũ ab eo qd diu equum visuꝫ est p nouã ↄstitutionẽ recedit: nec q̃re recedat vtilitas euidens vel alia cã subest. Ideoqꝫ cupiẽtes: vt ipĩ gregi cure nr̃e eo plenior ipẽdat quo amplior i agro dñi operarioꝝ numerus operet sup egenũ intendẽtes ꝛ pauperẽ ac nouitatẽ remouẽtes p eãdẽ ↄstitutionẽ iductã statuim⁹ de nr̃oꝝ friĩ ↄsilio vt ipsoꝝ ordinũ frẽs q ad hoc deputati fuerint in ecclesijs ꝛ locis eoꝝ q in pñtiaꝝ habẽt: ꝛ in posteꝝ obtinebũt ac in plateis cõibus seu publicis libere absqꝫ diocesanoꝝ ꝛ alioꝝ platoꝝ petita licẽtia valeant clero ꝛ populo pdicare eisqꝫ proponere ṽbũ dei. Caueant tamen oĩno ne hora in qua diocesani pdicti pdicai et vel corã se facerẽt pdicari pdicent ijdẽ fratres. Putamus ꝛ enim dignum vt maiori minor ꝛ superiori inferior deferant in hac pte. Nisi forsã aliud circa hoc facerẽt de volũtate diocesanorũ ipsoꝝ aut in studijs gñalibus dieb⁹ illis dũtaxat qbus sermones ad cleꝝ fieri solẽt ꝛ solẽniter predicari: siue mortuoꝝ funerib⁹ vel eorũdem friĩ festis specialibus seu peculiaribus qꝛ his casibus cum diocesanis in predicatione ↄcurrere poterunt predicarent: vbi vero idem diocesani ↄuocarent gñaliter ad se clerum aut aliqua ratione vel vrgente causa illũ ducerent

ɔgregandū ea hora in studijs memoratis die/bus sepedicti frēs ab hmōi pdicatiōe cessabūt. In ecclesijs aūt parochialib⁹ frēs ipsi inuitis ea/rū rectorib⁹ seu sacerdotibus nisi iussi a supio/ribus eorūdē nō audeāt pdicare. Sed qꝛ mul totiens ppositū vbum dei audiētem a pctō nō retrahit: idcirco post pctm necium est pnie sa/cramētum: circa qđ nisi articulus necitatis oc/currat oīs sacerdoti facienda ɔfessio (ꝑut scri/ptū est. Corde ad iustitiā credit: ore aūt fit cō/fessio ad salutē) exigit: alias frustra esset in sacro eodem sacerdotis (q̄ inter lepram ꝛ lepram dz discernere) misterium institutum. Electi igit ab eisdē fribus ad audiendas ɔfessiones ꝛ pnias iniungēdas libere aucte apostolica absqꝫ licen tia diocesanoꝝ vel alioꝝ prelatoꝝ inferiorum ꝛ exemptoꝝ ꝛ nō exemptoꝝ qbus subsunt q ad confitēdum accedunt audiant eis peccata sua confiteri volētes. Nam religiosos q fm statu/ta suoꝝ ordinum ppꝛijs prelatis confiteri de/bent: aut ab eis ne cōfiteanł alijs prohibentur absoluāt: ipsisqꝫ penitētias salutares iniungāt infra sibi designatos terminos ab hmōi exer/cendum officium cōstitutos: excōmunicatio/nis vero vel alias sentētias per prelatos latas cōtra hoc vel in eius fraudem denūciamus ir/ritas ꝛ inanes: nec cōfessi ipsis fratribus pecca ta illa de qbus cōfessi sunt eis ꝛ absoluti peni/tentes de illis, sacerdotibus ppꝛijs teneanł si/cut ꝛ non tenenł iteꝝ ɔfiteri: nō obstāte ɔstitu tione gnālis ɔcilij: que sano itellectu ne sequa/tur absurdum: qđ per penitentiam dimissa qs confiteri debeat: ꝛ qđ liberatus debitor adhuc ad soluēdū remaneat obligatus itelligēda est vt ex ea pꝫ de illis q sua pctā legitime cōfiteri alij neglexerūt. Sed sacerdotes ipsi taliter cō/fessis ꝛ absolutis astricti sint ministrare euchari/stie ꝛ extreme vnctionis ēt sacrm. Sup cōfes/sione aūt facta fribus memoratis cū hic de ɔfi/tentis solius preiudicio si falsum dicat agat in iudicio aīe seu penitētiali foro stabitur simplici verbo illius q sacra petit pdicta: ꝛ dicit dictis fribus se ɔfessum: duos tn̄ casus excipimus si sa cerdos eum excōicatum aut notorie peccato/rem. Sed videat ne id dicat mēdaciter aut in dolum vel fraudē: qꝛ si hoc egerit a delicto tali nisi plene satisfecerit preterqꝫ in morte absolui neqat: nec d illo ad pnias alr admittał. Ut aūt diocesanis honor debit⁹ reseruet pcipim⁹ vt ꝓ/uinciales priores pdicatoꝝ ꝛ mistri minoꝝ or dinū pfatoꝝ p se vel alios vbo vł scripto eis si/gnificēt se frēs ad hmōi ɔfessionū audiendarū ꝛ penitentiaꝝ iniungendaꝝ offm elegisse: ꝛ nō nominādo aut corā ipsis sistēdo eos nec illorū numeꝝ exprimēdo petāt hūiliter a diocesanis eisdē qđ idē electi frēs de ipsoꝝ bnplacito ꝛ li/cētia dictū possint in eoꝝ ciuitatib⁹ ꝛ diocesib⁹ īfra eis determiatos fines officiū exercere. Qđ si denegent vel īfra triduū nō ɔcedāt extūc idē frēs nihilomin⁹ aucte eadē hmōi offm exequā tur. Datā ꝟo licētiā p diocesanoꝝ morte nolu/m⁹ terminari: p hoc aūt nō itendim⁹ qꝫ sepedi cti frēs q ad hoc eligenł officiū exercēdū plus habeāt in audiendis ɔfessionib⁹ ꝛ penitētijs i/iungēdis qꝫ parochiales sacerdotes noscūtur habere. Sicqꝫ de casib⁹ epis ꝛ superiorib⁹ quos īferius ānotam⁹ ac sedi aplice reseruatis se nul/latens⁹ itromittēt. Obseruēt ergo solicite dicti frēs ne ad ɔfessiōes recipiāt criminosos crimi/nib⁹ pro qb⁹ esset solem⁹ penitētia idicēda: mō eodē excōicatos respuāt ꝛ clericos q pp dlictū irregularitatē aliquā icurrerunt. Incōueniens eteni estimam⁹ vt a pctō absoluat q penitentiā ei debitā iponere aut irregularitatis penā peti sequelā vel excōicationē q̄ infligit maxie a iu/re qnqꝫ p crimine q̄ qꝫqꝫ ab ecclesia ꝛ per ɔse/quens a participatiōe ecclasticoꝝ sacramētoꝝ excludit remouere nō pōt. Incēdiarios ēt eos qꝫ q id enormib⁹ sunt irretiti peccatis qꝛ ita rō/nabilis ɔsuetudo prescripta canonice in epati/bus aliqb⁹ reseruauit epis similr nō admittāt. Quā ɔsuetudinē ex cā q̄ iuste ad id animū no strū mouet solūmodo circa volūtarie homici/das falsarios ecclesiaꝝ imunitatis ꝛ libertatis ecclesiastice violatores ꝛ sacrilegos approbam⁹. Quod si forsā anteqꝫ ab eo qui potestatē habet absolui possint more taliū ɔfiteri volentiū ve/risimiliter timeał ēt in predictis casib⁹ sepefacti frēs eos ɔfiteri volentes audiant ipsiqꝫ bnficiū absolutionis ipēdant. Sed subeant iuramētū qđ liberati se suis episcopis ꝛ excōicatorib⁹ ꝓ/sentabunt excōicantium super his pro quibus ab eis excōicati erant ꝛ epōrum pro pctō hmōi parituri mandatis. Uerū qꝛ post baptismū iter cetera magis ad salutē propositio vbi dei quo audientes illud que est victoria nostra instru/

untur

untur in fide docentur fugienda fugere & sectã da sectari: ac quo p peccatũ lapsi resurgũt per penitẽtie sacramentũ proficiũt: grandis nobis sollicitudo incũbit vt tales ad hec ꝓmoueant frẽs qualis debet eẽ pdicator qui oleo dulcedinis vbi eiusdẽ vi os foueãt subditos: a peccatis ꝓhibeant increpationis vino pctõꝝ suoꝝ mordeãt vulnera: eosq; ad illa penitẽtie acrimonia purgãdũ & tegendũ prouocent & iducant. Ad id vo exequendũ sciẽtia diuine legis exposcit desiderat ordo & vite integritas ẽt postolatur. Scriptũ est enim: tu sciẽtiã repulisti & ego repellã: ne sacerdotio fungar mihi: q labia sacerdotis custodiũt sciẽtiã & legẽ exquirũt ex ore eius: alis put ad eum ptinet iter petrñ & pctrñ non posset discernere: nec peccator existens: dei deberet narrare iustitias & testamẽtũ illi assumere per os suũ. Nã cuius vita despicit pscqns est: vt eius pdicatio ptenat. Quare decernimus vt magister & mister gñalis ac priores & mistri pvinciales pdicatoꝝ & minoꝝ ordinũ pfatoꝝ vl eoꝝ vicarij de discretoꝝ psilio ad tã salubre officiũ frẽs diuina sciẽtia doctos: discretiõe vigẽtes: vita pbatos & expertos moribus: alioquin districtã reddãt in futuro examine rõnẽ eligãt & assumãt. Sic enim qd pdicabunt facient q̃ arguent oparij cessabũt: & in eis edificabit populus vbo pariter & exẽplo. Cetex licet: sicut predicit: de necessitate nõ sit iteꝝ eadẽ psiteri peccata: tñ q pp erubescẽtiã q̃ magna est penitentie pars vt eorũdem pctõꝝ iteretur psessio reputamus salubre districte iniungimus vt frẽs ipsi psitentes attente moneant & in suis predicationibus exhortentur: q suis sacerdotibus saltem semel psiteantur in anno: asserendo id: ad animarum profectum proculdubio pertinere. Porro vt circa sepulturam apud loca eorũdem fratrum eligentium sepeliri & portionem canonicam derelictis eisdem fratribus minime detrahendam nequeat in posterum dubitari iubemus: vt corpora defunctorum qui apud eos elegerunt (dum viuerent) sepulturam processionabiliter cum cruce: turibulo: & aqua benedicta cantando seu legendo offiñ mortuoꝝ vel psalmos & alienas ingrediendo parochias possint assumere & ad suas deferre ecclesias tumulanda: de qbuscũq; vo relictis pretactis fribus in cõmuni vel singulari in decedentiũ voluntatibus siue apud eos sepeliẽdi sint siue alibi: nulla p parochiales sacerdotes monentium (a qua frẽs ipsos liberos esse volumus) canonica portio: & multo minus p eps epalis quarta cuius eis tãq; exempti nõ subsint: nec ẽt debita iure parochie si forsitã cathedralis defunctoꝝ esset parochialis ecclesia dtrahat: d funeralibus aũt medietatẽ si cõmode diuisionem recipiant: alis eiusdẽ medietatis extimationem soluant parochiali ecclesie & sacerdotibus antedictis. Funeralia vo itelligant hoc casu: q̃ cũ funere deferũtur. De cãdelis tñ quas frẽs portãt: portio nõ petat. Moneant autem idẽ fratres & pro posse inducant psitentes sibi vt de proprijs bonis suis parochialibus ecclesijs: earũq; sacerdotibus cõpetenter relinquant & q̃ eis debent parochialia iura reddant. Ad hec nõ murmuret q̃ sumus secularis clerus nõ gerãt moleste plati: q circa pmissa sic duximus puidendũ attendant quanta ex his q̃ in primus duobus articulis statuta sunt salue alarum proueniat. Aduertant quãta tollant iurgia & puidẽter psiderent q eoꝝ onera cum alijs nostro beneficio salubriter & quasi necessario partiunt. Circa tertium vo articulum diligenter intelligant q fratres ipsi hec per priuilegia romanorum pontificum eis benigne concessa ante constitutionem eandem hactenus habuerunt: quodq; sunt paupẽres nihil habentes singuli nec in cõmuni rustica predia: imo nec vrbana vel mobilia eorum alteri ẽt vniuersi mendicant victũ: q̃runt vestitum & eatenus subsistere possunt: quatenus vl viuoꝝ pietas aut moriẽtiũ charitas eis necessaria subministrat. Quis ergo nõ misereat eoꝝ qui omnia voluntatem habendi etiam reliquerunt. Quis non compatiatur eisdem operatiuus tã vtiliter in agro pdicto. Certe nullus nisi qui triturantis bouis os impie alligare velit: aut eos subtractis alimentis necare. Inopes patrimonij onera ipsa non habendi necessitate nõ sustinent: & a quarte curialibus res ecclesie vel pijs locis donatas prestatione seu lucratiuoꝝ inscriptionibus lex facit imunes. Relicta paupibus nõ patiunt falcidiã & legata ad fabricã vel p ornamẽtis ecclesie: aut ad diuinũ cultũ perpetuũ solutiõi nõ subiacẽt canonice portiõis: paupes aũt vt est dctm̃ sũt frẽs & q eis relinquitur aut in sua alimẽta erogant: aut in fabricam

siue cultũ diuinũ ⁊ eccl'ie ornamẽta ꝯuertant. Propter q̃ nos q debem⁹ itellig'e sup egenũ ⁊ paupeꝫ ⁊ nõ obliuisci eoꝝ cũ hũanitatis:sit ẽt singularis ꝑncipis ꝓspicẽ egenis ⁊ dare opam: vt paupib⁹ alimẽta nõ desint nõ tã pie q̃ꝫ quodãmõ iuste i eodẽ articulo egim⁹ eosdẽ:vt p:emittit reddẽdo frẽs ab onere canonice portõis exemptos. Hec aũt dcã ꝯstõne q̃ icipit. Sup cathedram quã penit⁹ reuocam⁹ aliisqꝫ qbuscũqꝫ ꝯstõnib⁹ spãlib⁹ ⁊ gñalib⁹ ꝑuilegiis idulgẽtiis sub q̃cũqꝫ forma vboꝝ ꝯcessis:ẽt si ð eis de vbo ad vbũ vel aliquoꝝ noib⁹ in nr̃is lr̃is opꝫ fieri mẽtionẽ ꝯuẽtionib⁹:pactis iuramẽtis:sentẽtiis ⁊ ꝯsuetudis ꝯ̃riis nequaq̃ꝫ obstãtib⁹ iuiolabilit' obsuari sancim⁹. Nulli ergo oĩno hoĩuꝫ liceat hãc paginam nr̃oꝝ statuti denũciatiõis: ꝑceptoꝝ:approbõnis: iussionis:volũtatis:exẽptionis:reuocatõis:⁊ sanctionis:ifringere:vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si q̃s aũt hoc attentare ꝑsumpserit indignatiõnẽ oĩpotentis dei ⁊ btõꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit icursurum. Datuꝫ Lateranẽ. xiii. kalendas Martii. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Bñdi. xi. executores ⁊ ꝯsuatores ordis istituit epõs Parisi. Andegauẽ. Autisiodorẽ. ⁊ Tullẽ. sup ꝑdictã bullã. Inter cunctas. ⁊ sup reliq̃ ꝑuilegia ordi ꝯcessa. O:i. ẽ metꝫ ⁊ parisi⁹.

b **Benedictus** epus seruus seruoꝝ dei. Venerabilib⁹ frĩbus Parisiẽ. Andegauẽ. Autisiodorẽ. ⁊ Tullẽ. epis. Saluteꝫ ⁊ aplicã bñdi. Sup egenũ nup intẽdentes ⁊ pauperem ⁊ dãtes opam aĩaꝝ saluti quadã iter p̃latos rectores parochialiũ ecclesiaꝝ ⁊ cleꝝ secularẽ ex ꝑte vna ⁊ frẽs ꝑdicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinum ex altera:tã sup ꝑdicatiõib⁹ libere ab eisdẽ frib⁹ faciendis ⁊ audiẽdis ꝯfessionib⁹ eis pctã sua ꝯfiteri volẽtium:q̃ꝫ sup canonica portiõe ⁊ epali: quarta de relictis ipsis frib⁹:siue in cõi:siue eoruꝫ singulis mĩme detrahẽda spãlẽ ꝯstõnẽ edidim⁹:put in eadeꝫ ꝯstõne q̃ icipit. Inter cunctas hec ⁊ alia pleni⁹ ⁊ seriosius ꝯtinẽtur. Sed q: paꝝ eẽt iura ꝯdere:nisi q̃ ea tueantur existerẽt. Nos volẽtes ꝯstõnem ꝑdictã irrefragabilit' obsuari firmitati vr̃e p aplica scripta mãdam⁹: quaten⁹ vos vel duo aut vnus vr̃m p vos vel aliũ:seu alios frib⁹ dci ordis ꝑdicatoꝝ ⁊ minorum ꝓuincie Frãcie efficacis defensionis psidio assistẽtes ac facientes ꝯstitutionem eãdem quoad oĩa eius capl'a:put iacet firmiter obseruari. Non pmittatis ꝯtra tenorẽ ipsius memoratos frẽs molestari a ꝑdictis p̃latis rectorib⁹ ⁊ clero:siue aliis vel eis grauamia aut iniurias irrogari facturi ipsis fribus de illatis eis iniuriis molestationibus ⁊ grauaminib⁹: ac de extorta ab eis canonica portiõe ⁊ q̃rta epali ꝑdcis ꝯtra tenorẽ eũdeꝫ in illis. vꝫ. que iudicialeꝫ requirũt indaginem p viam iudicii. In aliis võ put qualitas ipsoꝝ exegerit iustitie cõplementũ:ita q̃ officiũ potestas ⁊ iurisditio vestra ex nunc ꝑpetua censeant' molestatores ⁊ iniuriatores hmõi:necnon contradictores ⁊ rebelles q̃ścũqꝫ ⁊ quotienscũqꝫ expedierit per cẽsurã ecclesiasticam appellatione postposita compescendo nõ obstañ. tam de duabus dictis in concilio gñali: q̃ꝫ felicis recordationis Bonifacii pape. viii. p:edecessoris nr̃i:quaꝝ ꝑma cauetur ne q̃s certis exceptis casib⁹ extra suã ciuitateꝫ ⁊ dioces. scđa võ ne reus alterius dioces. vltra vnam dietã a finibus eiusdẽ dioces. ad iudiciũ euocet':⁊ aliis qbuscũqꝫ ꝯstitutionibus a ꝑdecessorib⁹ nr̃is romanis põtificib⁹ taꝫ de iudicibus delegatis q̃ꝫ ꝯseruatoribus:aut aliis editis q̃ vr̃e possent in hac parte iurisditioni aut potestati eiusqꝫ libere exercitio q̃ulibet obuiare: seu si aliq̃bus a sede aplica sit indultũ:q̃ excõicari suspẽdi vel iterdici possint p lr̃as aplicas non facientes plenam ⁊ expressam: ac de verbo ad verbum de indulto hmõi mentionem:⁊ q̃buscunqꝫ aliis indulgẽtiis ꝑuilegiis ⁊ litteris apostolicis qbuscũqꝫ in quacũqꝫ forma verborum ꝯcessis:p que pñtibus nõ expssa vel totaliter non inserta dicte iurisditionis siue prãtis explicatio possit q̃ulibet ipediri:⁊ de quibus quorũqꝫ totis tenorib⁹ de vbo ad vbũ oportet in nr̃is lr̃is fieri mẽtionẽ. Eãdem insup vobis eisdeꝫ mõ ⁊ forma p oĩa iurisditionẽ ⁊ prãtem cõcedimus circa ꝯseruationẽ alioꝝ ꝑuilegioꝝ: que idem frẽs a nobis hñt:vel a romanis pontificibus hactenus habuerũt. Datuꝫ Lateranẽ. sexto idus Martii. Pontificatus nr̃i anno. i.

¶ Eugenius. iiii. recitat ⁊ ꝯfirmat idulgẽtias ⁊ gr̃as maximas sacratissimi sacri corpis ⁊ sanguinis xp̃i ab Vrbano. iiii. ⁊ Martino quinto cõcessas:⁊ qbus die festi ⁊ p octauas pñt quicũqꝫ (etiaꝫ in locis iterdictis pulsatis cãpanis

ianuis

ianuis apertis ꝛ iterdictis admissis exclusis so lũmodo excõicatis ꝛ illis solũ q causã iterdicti dederint altari appropiquare nõ pmissis) diuina celebrare solẽniter altis vocibus. Addendo ꝛ duplicando indulgentias pfati Martini quin ti: ꝛ mandando ista vbiq; publicari ꝛc. Origi nale est in conuentu nostro Trecen̄.

E Ugenius eps seruus suoꝝ di. Ad ppetuam rei memoriã. Excellentissimũ corpis ꝛ sã guinis dñi nr̃i Jesu xp̄i sacramẽtũ q̃d appro piquã te passiõe eius hora dñe ipse signo pcipui quo nos dilexit amoris salubriter instituit: eius q̃ cõmemoratione sacratissimã iugi mẽtꝭ exul tatõe ꝯtemplãtes: ad hec inter singulos hmõi mercatos sanguine spũalis dispensare munera votis exposcim⁹: vt illi ꝯdignis assurgẽtes lau dib⁹ sua freqnti⁹ ad ipsi⁹ veneratione sacramẽ ti corda dirigant: ꝛ eo quo corporalis hẽtur p̃ sentia saluatoris viatico fruct⁹ vite ꝯtẽplantes eterne celestia ꝯscendãt: ipsũ q se nobis in edu liũ tribuit ppetuo ꝯspecturi. Sane dudum pie memorie Urban⁹ papa quartus pdecessor nr̃ ad orthodoxe corroboratione et exaltationem fidei digne ꝛ laudabiliter statuẽs: vt de tãto sa cramẽto pter illã q̃ dietim in eccl̃ia fieret ãnua ite memoria solẽnior ac specialior haberetur: ꝛ ad celebrãdũ ei⁹ tã excelsũ tãq; gloriosũ festum. Quitã post octauas pẽthecostes feriã designãs ac xp̄i fideles quoslibet ad colendũ illud donis spũalib⁹ aiare volens: oib⁹ vere penitẽtibus ꝛ ꝯfessis q in matutinali officio festi eiusdẽ in ec clesia in qua illud celebraref itereſſent centũ: q vo misse totidẽ: ꝛ q in primis ipsius festi vespis siſr centũ. Qui aũt i secũdis totidez. Illis vo q prime: tertie: sexte: none: ꝛ cõpletorij horarũ officijs pro qualibet ipsaꝝ quadragita. Eis aũt q p octauas ipsi⁹ festi matutinalib⁹ vespertinis: misse ꝛ pdictaꝝ horaꝝ officijs itereſſent singu lis octauaꝝ ipsaꝝ diebus siſr cẽtũ. Et subseque ter felicis recordationis Martin⁹ papa qntus et pdecessor nr̃ fideles eosdẽ ad ipartiẽda pro veneratione sacramẽti hmõi potiora reuerẽtie ꝛ deuotionis exercitia firmare cupiens: singu lis ex eis vere penitẽtib⁹ ꝛ ꝯfessis q ꝛ quotiens in ipsius sacramẽti pro festo ieiuniũ vel loco il lius aliud piũ iuxta suoꝝ ꝯsilia ꝯfessoꝝ op⁹ fa cerent et centũ: ꝛ q pmissis in ecclesijs in qb⁹ illa celebrari ꝯtingeret officijs intereſſent: necnõ epis ꝛ alijs plãtis supiorib⁹ q in dictis offi cijs libẽter itereſſent sed quominus eis in ipsis ecclesijs ĩtereſſe possent. p ꝯseruãdis suaꝝ di gnitatũ iurib⁹: ꝛ alſs tũc legitime ipeditis pro matutinali ducẽtos: ꝛ p misse officijs totidẽ. Ac pro qualibet vesperaꝝ et ducẽtos: reliquaꝝ vo. vz. prime: tertie: sexte: none: ꝛ cõpletorij si militer octuaginta. Rursus aũt in qbuslibet octaua rũ diebus pro singulis Matutinaliũ missarũ ꝛ vesperaꝝ siſr centũ: necnõ reliquaꝝ horarũ officioꝝ hmõi quadraginta. Illis preterea qui pcessiones dñ ipsũ viuificũ sacramẽtũ dicto fe sto iuxta pfataꝝ ritus eccl̃iaꝝ deferref ꝯtinuo secuti forent: ac qbuslibet in festo ꝛ octauarum diebus hmõi pro pace ꝛ tranqllitate eccl̃ie mis sas deuote celebrãtib⁹ pro singulis ipsaꝝ: nec nõ alijs in eodẽ festo eucharistie sacramẽtũ duo te sumentibus et centũ singulis annis pfecto vice qualibet: eis q dũ corpus dñicum cõicati dis deferref infirmis illud cũ icenso: luminari pcedẽdo vel sequẽdo venerarent similiter cẽ tum: ꝛ q tũc illud alſs deuote secuti forent qn quaginta dies de iniunctis eis penitentijs mi sericorditer relaxauit. Ac et ipse Martin⁹ pde cessor: q in festo ꝛ dieb⁹ octauaꝝ hmõi in ter ris ꝛ locis: eccl̃iastico quauis aucte suppositis iterdicto: pulsatis cãpanis ianuis aptis: ꝛ alta voce: excõicatis prorsus exclusis: sed iterdictis vt ciuis recõciliari studeret admissis: ꝛ illis q cãm vel occasione hmõi iterdicto dedissent al tari tunc nullatenus appropinquãtibus: misse ꝛ officia pmissa licite celebrari possent aucte apostolica duxit ꝯcedendũ. Nos vo quos ite rim ad sũmi apostolatus apicem diuina clemẽ tia prouehit: et pro frequentiori hmõi venera tione sacramẽti sumꝯ e gestientes affectib⁹ no stri partes misterij salubriter ipartiri: necnõ re laxationes ꝛ ꝯcessionem pdictas apl̃ici robore munimĩnis ipsoꝝ deuotiõi fideliũ cõmittẽtes pmissis p eundẽ martinũ predecessorẽ vt pre fert relaxatis diebus alios totidẽ dies pariformiter ab ipsis fidelibus ꝯsequendos adijcimus p pñtes. Et insuper vniuersos patriarchas ar chiepos epos ꝛ alios ecclesiaꝝ prelatos mone mus ꝛ hortamur i domino: ac eis p apostolica scripta in virtute sancte obedientie districte p̃ cipiendo mãdamus: ꝛ in remissionem peccaꝝ

minū iniungimus vt p se vel alios eoꝝ subdi/tis p singulas suaꝝ ciuitatū ꝛ diocesū ecclesias in dnica feriā ꝛ festū pdicta prime pcedēte sa/lutarib⁹ ad venerationē potissime sacramenti hmōi monitis ꝛ exortatōib⁹ pnttiū:quaꝝ ēt te/nor iter matutinales festi necnō dieꝝ octauarū hmōi lectiones recitenſ lraꝝ ptinētiā ꝛ effectū publicare ꝛ isinuare pcurēt:vt eiusdē sacramē ti suffragāte misterio:subditi ꝛ fideles ipi spūa liū graꝝ vberiori fulcianſ augmēto:ꝛ ab illo q se pro ipsis imolauit hostiā post huiꝰ vite cursū ad gliaꝝ pducanſ eternā. Ueꝝ qꝛ difficile foret hmōi lras singulis exhiberi volumꝰ ꝛ eadē au/ctoritate decernimꝰ qꝛ ipsaꝝ trāsūpto manu pu blica ꝛ sigillo alicuiꝰ epālis vel supioris eccliasti ce curie munito tāqꝫ pfatis si originales exhi/berenſ lris plena fides adhibeaſ:ꝛ pinde stet ac si originales lre forēt exhibite vl ostēse. Da tū Rome apud scm Petrū āno icarnationis dnice Millesimo qdrigētesimo tricesimo ter/tio. septimo kal. Junij. Pōtifi. nri anno. iij.

¶ Pi⁹ papa. ij. declarat gnales quattuor ordi/nū mendicātiū hēre iurisditionē sup subditos quoscūqꝫ vniuersitatis puilegio gaudētes:cō/mittēs eis oimodā correctionē ꝛ cohertionē ta liū sub grauib⁹ censurꝭ ꝛ penis ꝛc. Dri. ē trecis.

Pius epūs seruꝰ suoꝝ dei. Dilectis filijs pdicatoꝝ heremitaruꝫ sci Augustini Carmelitaꝝ atqꝫ minoꝝ ꝛ alioꝝ ordinū mēdicātiū gnalib⁹. Salutem ꝛ aplicā bndī. Religiosoꝝ excessus quos antiquꝰ hostis eo solicitius suscitat quo eoꝝ vite meri/toꝛie ardentius emulaſ tāto amplius dētestātes quāto ex illis maiora scādala in mētib⁹ fideliū oriunſ ad illos reprimēdū ꝛ castigatione debi/ta cohercēdū:pgruū nos decet remediū adhi/bere. Cū itaqꝫ sicut accepimꝰ dilecti filij puin/ciales vestroꝝ ordinū laudabilē psuetudinem diutius obseruatā imitātes nōnullos ex fribus ordinū pdictoꝝ ad h idoneos ad lraꝝ studia i locis vbi illa vigere noscunſ causa adipiscendi scientie Margaritā dstinare psueuerint: quo/rū nōnulli iuuenili ꝛ hūana fragilitate causātī b⁹ iter dū a semita rōne deuiātes discoli ꝛ vaga/būdi effici solent ꝛ proprie salutis imemores: quo sit vt suaue iugū dnī ptēnentes platis suis obtēperare eorūqꝫ salutares correptiōes ꝛ disci plinā effugere:quinimo despicere ꝛ multimo/de eludere ptemnāt:ꝛ vt id ipune efficiant re/ctoꝝ gubernatoꝝ ꝛ pbuatoꝝ studioꝝ siue pri/uilegioꝝ eorūdē presidia ꝛ patrocinia qbus se ptegi ꝛ tueri valeāt satagūt exquisitis modis ipsorūt se ēt ab ipsoꝝ ordinū superiorum iuris/ditione potestate ꝛ correptione exēptos esse p/tēdētes. Et silr Baccalarij lectores Biblyste siue alij officiales pro tpe in domib⁹ ꝛ pueti/bus ciuitatū ꝛ locoꝝ in qbus studia hmōi vi/gere noscunſ deputati cū excessus aliquos cō/miserint siue aliter deliquerint vel eoꝝ isciens/tia aut imperitia exigēte ab hmōi eoꝝ officijs depositi fuerint ad ipsum psumere moliunſ:in graue ordinū pdictoꝝ piudiciū animaꝝ suaꝝ periculū regularis discipline vilipendiū ꝛ cō/tētum ac scandalū plurimoꝝ. Nos itaqꝫ attē/dentes qꝛ si ad reprimēdos excessus hmōi ꝛ ta liū psumptiōes temerarias cohibēdū neruus publice discipline lētescat eoꝝ volūtas fit pcli uior ad peccādū:ꝛ ipunitatis exemplum peri/culosius in alios deriuaſ:ac volētes sup his de oportuno remedio prouidere discretioni vestre p apostolica scripta mandamus:quatenus oēs ꝛ singulos vestroꝝ ordinū professores q spiritu rebellionis assumpto talia ppetrare psumpse/rint cuiuscūqꝫ gradus vel pditionis existāt ni/si canonica monitiōe premissa a ceptis resipue/rint ꝛ debitā a vobis pro cōmissis penitentiaꝫ humiliter susceperint:ac mandatis vestris effi/caciter obtemperare studuerint cū effectu tā/diu excōmunicatos:ac oibus magisterij Baca lariatus Lectorie Biblijstatus officijs alijsqꝫ dignitatibus ꝛ honoribus dictorum ordinum exutos priuatosqꝫ aucte apostolica nuncietis:ꝛ ab alijs vbi quando ꝛ quotiens expedierit nū/ciari ꝛ si eoruꝫ contumacia proteruitas vel re/bellio id exegerit carceribus ad penitentiā pe/ragendā retrudi ꝛ mācipari faciatis donec spū pcilij sanioris resumpto vestris monitionibus ꝛ mandatis studuerint cuꝫ emendatione prio/ris vite humiliter obedire:ꝛ ab hmōi excom/municationis sententia meruerint a sede apo/stolica vel a vobis beneficium obtinere. Non obstantibus quibuscunqꝫ priuilegijs exēptio/nibus libertatibus idultis ꝛ gratijs studijs ge/neralibus quarumcūqꝫ ciuitatū ꝛ locoꝝ aplis/cis vel alia quauis auctoritate cōcessis:etiam si de illis eorumqꝫ totis tenoribus in psentibus

de verbo

de vbo ad vbũ; habẽda esset mẽtio spãlis eisq̃
spãliter aut alia sub forma certa vel specifica de/
rogãdũ q̃ eisdẽ frib⁹ z pfessorib⁹ quoad hoc nolu
m⁹ in aliquo suffragari ẽt si hoc i eisdẽ caueret
exp̃sse ceterisq̃ p̃rijs qbuscũq;. Aut si pfessori/
b⁹ ordinũ pdictoꝝ vel qbusuis alijs cõiter vel
diuisim a sede aplica sit idultũ q iterdici suspẽ
di vel excõicari nõ possint p lras aplicas nõ fa
cientes plenã z exp̃ssã ac de vbo ad vbũ de idul
to hmõi mẽtionẽ. Datũ Rome apud scm̃ Pe
trũ ãno icarnatiõis dñice Millesimo quadri/
gentesimo qnquagesimo octauo. xv. kalen das
Nouembris. Põtificatus nostri anno primo.

¶ Sixtus quartus cõcedit q sepulti in habi/
tu patenter deferant sine pallio inhibens distri
ctius sub pena excommunicationis a qua non
possint nisi a romano pontifice absolui nisi in
morte ne quis impediat. Originale est trecis.

Sixtus epũs seru⁹ suoꝝ dei. Ad p
petuã rei memoriã. Apli
ce mãsuetudĩs exẽpla nos admonẽt ne
fideliũ psonaꝝ deuotionẽ aiarũq; salutẽ procu
rem⁹. Et q̃ p sacre religiõis bti Frã. honori p/
cessisse p̃cernim⁹ vt illibata psistãt roburq; apo
stolice p̃firmatiõis a nobis petitũ fauorabilr i/
pẽdam⁹. Sane p pte dilectoꝝ filioꝝ Zaneti de
vrino gñalis mĩstri z capituli ordis friũ mino
rũ in ciuitate nr̃a ferrarieñ. p̃terito festo Pen/
thecostes celebrati nobis exhibita petitio p̃tie
bat: q̃d lic3 ab exordio dicte religiõis deuota h/
notuerit p̃suetudo. vz. q mlti reges z pncipes
nobiles z populares i mortis articulo regstierit
et sepe reqrãt i hitu dicte religiõis mori z sepe/
liri: z veluti frẽs patẽter vsq; ad locũ sepulture
deferri in cui⁹ deuotionis fauorẽ multi romani
põtifices eãdẽ deuotionẽ approbãtes quasdã
sic sepeliri eligẽtib⁹ idulgẽtias p̃cesserũt. Nihi
lominus nõnulli curati z ecclesiaꝝ rectores in
vltramontanis z alijs regionibus ipsam deuo
tionem irridentes z penitus extinguere cupiẽ
tes suos parochianos p̃tumeliose impediunt:
ne sic in extremis voluntatibus sepeliri eligãt
nolentes corpora de domibus defunctorum le/
uare: nec ad eorum ecclesias funera sic compo/
sita cum habitu nisi lintheo vel pallio cooper
ta deferri permittunt: nec etiam per vicos ad
locum sepulture deportari in scandalum plu/
rimorum z preiudicium religiosorũ z prefate
deuotionis. Quare pro parte Generalis z ca/
pituli predictoꝝ nobis fuit humiliter suppli/
catum: vt sup hoc oportune prouidere de be/
nignitate apostolica dignaremur. Nos igitur
eorũdem predecessorum vestigijs inherentes:
omnibus z singulis vtriusq; sexus personis in
habitu predicto sepeliri volẽtibus q id eis li/
ceat: sine tamẽ alicuius preiudicio: apostolica
auctoritate ppetuo idulgem⁹: districtius inhi/
bentes curatis: z rectoribus ecclesiarũ sub ex/
cõmunicationis pena quã canonica monitio/
ne premissa contrafacientes incurrant: z a qua
per alium q̃ per romanũ põtificem z in mor/
tis articulo dũtaxat absolui non possint: ne ta
liter sepeliri volentibus: quouismodo impedi/
mẽtum afferant: sed permittant illos patenter
ad ecclesias z locum sepulture in habitu hu/
iusmodi deferri iure rectoꝝ parochialium ec/
clesiarum z cuiuslibet alterius in oĩbus semp
saluo. Nõ obstãtibus p̃stitutionibus z ordina/
tionibus aplicis ceterisq; p̃trarijs qbuscunq;.
Nulli ergo oĩno hoĩum liceat hãc paginã no/
stre p̃cessionis z inhibitionis infringere: vel ei
ausu temerario p̃traire. Siqs autem hoc attẽ/
tare presumpserit indignationẽ oĩpotentis dei
z beatoꝝ Petri z Pauli apostoloꝝ eius se no
uerit incursurum. Datũ Rome apud sanctũ
Petrũ anno incarnatiõis dñice. M.cccclxxij.
viij. Idus septẽbris. Pon. nr̃i ãno. ij. Sic sub/
scriptum. L. Griphus. Et in plica. S. molsus.

¶ Sixtus pp. iiij. allegãs stigmata bti. F. non
depicta nec pdicata fuisse a frib⁹ sine preuia ap/
probatione: z Inia scẽ sedis aplice iprobat eos q
sanctã Catherinã de Senis vel alios siue sedis
aplice Inia: z forte sine vitate cũ stigmatib⁹ de/
pingi faciũt: p̃cipiẽs sub pena excõicationis la
te snie a qua nõ nisi a ro. pontifice absolui pos
sint zc. pdicatorib⁹ vt a pdicatione z assertione
q dicta scã Catherina habuerit stigmata z q̃
buscũq; vt picturas cũ hmõi stigmatib⁹ ause/
rant: z auferri vbicũq; faciant infra annũ a pu
blicatione p̃ntium: nec vltra liceat alicui eãdẽ
sanctã Catherinã cum stigmatibus depingi fa
cere: donec eadem sedes aplica hoc approba/
uerit z cõcesserit. Ori. est. in cõuentu Treceñ.

Sixtus epũs zc. Ad futuram rei
memoriam. Spectat ad
ro. põtificis puidẽtiã sic salubriter p

uidere occasione scãꝝ quas apl̃ica sedes canonizauit errores in p̃pl̃is vl̃ scandala nõ oriant: sed illis sedatis sancte ipse a cunctis xp̃i fidelibus pura fide ꝛ deuotione venerent. Sane p̃ parte dilectoꝝ filioꝝ Zaneti d̃ vrino generalis mĩstri ꝛ capituli ordis frm̃ minoꝝ in ciuitate nr̃a Ferrarrie preterito festo pẽthecostes celebrati nobis exhibita petitio cõtinebat: q̃ licz btũs Frã. añq̃ spiritũ deo redderet sacra stigmata xp̃i p̃ bienniũ in suo corpore portauerit: a multis atq̃ palpata fuerit ꝛ in sua sancta morte ol̃b⁹ videre volentibus patuerint: multisq̃ miraculis taz in vita q̃ȝ in morte ꝛ post mortẽ claruerint: tñ nõ licuit frib⁹ sui ordis ipsũ scm̃ Franciscũ cũ stigmatibus sacris facere depingi aut in p̃dicationibus publicare donec placuit sancte sedi apl̃ice ipsa stigmata approbare: ꝛ licentiã atq̃ ↄ̃sensũ benigne ↄcedere sicut p̃ lr̃as apostolicas diuersoꝝ sũmoꝝ pontificũ eidem religioni ↄcessas patet. Nihilominus a paucis annis circa nõnulli religiosi quasdã sanctas: ꝛ maxĩe sanctã Catherinã de senis in religionibus vltramõtanis ꝛ diuersis aliis partibus: sine ↄ̃sensu ꝛ approbatione dicte sedis ꝛ vt creditur sine rei v̾itate cũ stigmatib⁹ xp̃i ad istar beati Fran. depingunt: ꝛ in publicis predicatõib⁹ asserunt eandẽ sanctã Catherinã a xp̃o stigmata recepisse: ꝛ verius q̃ȝ ipse beatus Fran. in p̃iudiciũ v̾itatis ꝛ honoris p̃libate sedis ac in d̃risum multoꝝ populoꝝ. Quare pro parte mĩstri gñalis ꝛ capituli p̃dictoꝝ nobis fuit humiliter supplicatũ vt sup hoc oportune puidere de benignitate apl̃ica dignaremur. Nos igit̃ d̃ p̃missis plenariã habẽtes notitiã: ꝛ q̃d si dicta scã Catherina stigmata hm̃oi habuisset: felicis recordationis Pius papa .ij. p̃decessor noster q̃ eãdẽ sanctã Catherinã cathalogo scõꝝ asscripsit: ꝛ suaꝝ v̾tutũ ꝓrogatiuas i sua canonizatione luculentissime declarauit: aliquã de hoc singulari priuilegio fecisset mẽtionẽ: hm̃oi supplicationib⁹ iclinati vniuersis ꝛ singulis quorũcũq̃ ordinũ p̃fessorib⁹ ꝛ aliis p̃sonis vtriusq̃ sexus cuiuscũq̃ dignitatis stat⁹ gradus vel cõditionis fuerint aucte apl̃ica p̃ñtiũ in v̾tute scẽ obediẽtie ꝛ sub excõicatiõis pena quã ↄtrafacientes ipso facto icurrãt: ꝛ a qua p̃ aliũ q̃ȝ per romanũ põtificẽ: i mortis articulo dũtaxat ãb solui nõ possint. Districtius ĩhibem⁹ p̃dicatoribus vt a p̃dicationib⁹ ꝛ assertionib⁹ hm̃oi d̃incepe desistãt: ac p̃missis ꝛ aliis q̃buscũq̃ vt picturas cũ hm̃oi stigmatib⁹ auferant ꝛ auferri vbilibet faciãt atq̃ p̃curent ĩfra spaciũ vni⁹ anni a publicatiõe p̃ñtiũ. Nec liceat alicui eãdẽ scãm Catherinã depigi facere cũ ipsis stigmatibus donec eadẽ sedes apostolica hoc approbauerit: ꝛ p̃ spãle priuilegiũ sanctã ipsaz cũ ipsis stigmatib⁹ depingi ↄcesserit. Nulli ergo olno hoῖum liceat hãc paginã nr̃e ĩhibitionis infringere vel ei ausu temerario ↄtraire. Si qs aũt hoc attẽtare p̃sumpserit idignationẽ oipotentis dei ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit icursuꝝ. Datũ Rome apud sanctum Petrũ anno incarnationis dñice Millesimo quadrigẽtesimo septuagesimo secũdo. Octauo Jdus septẽbris. Põtificatus nr̃i anno secũdo.

¶ Sixtus papa quartus iteꝝ allegãdo q̃ pri⁹ in p̃fata bulla de stigmatibus sacris allegauit ꝛ ordinauit ꝛc. ꝛ grauius inuehendo ↄtra quosdã ipsius ordiationis ↄtẽptores: ꝛ allegãdo q̃liter ↄstat beatũ Fran. sacra stigmata xp̃i habuisse ꝛ hoc a diuersis sũmis põtificib⁹ approbatũ esse: tãdẽ de ↄ̃silio ꝛ assensu reuerendissimoꝝ sancte romane eccl̃ie cardinaliũ frm̃ suoꝝ districtius ĩhibet: ne de cetero aliquẽs scũs vel btũs aut sãcta vel beata nisi scũs Fran. cũ stigmatib⁹ d̃pingat: ꝛ ne q̃s in p̃dicationib⁹ disputationibus vel alr̃s scripto vel v̾bo aliũ vel aliam q̃ȝ ipsum scm̃ stigmata habuisse asserere p̃sumat: p̃cipiẽs grauı⁹ tales picturas aboleri sub pena excõicationis late sentẽtie ꝛ iterdicti ꝛ sub penis aliis supponendo interdicto parochias ꝛ ecclesias vbi ꝛ in quaꝝ finib⁹ tales habent vel sustinent ultra sex mẽses a p̃ñtium publicatione talia deleant. Cõmittens executores oẽs p̃latos ecclesie vt tales excõmunicatos irretitos ꝛ iterdictos declarent atq̃ denuncient ꝛc. Originale est conuentu Treceñ. ꝛ Autẽ. in multis locis.

Sixtus ep̃s seru⁹ seruoꝝ dei. Ad p̃petuã rei memoriã. Licet dũ militãs i terris ecclesia triũphãtem in celis filiali ꝛ deuoto veneraf affectu: ac v̾tutes laudes p̃coniaq̃ scõꝝ ꝛ sanctaꝝ dei dignissimis attollit titulis ꝛ illustrat: d̃uot ʒ quoq̃ precib⁹ ꝛ solẽni ritu sacrificia laudum offert ad deus ꝛ venerationẽ ciuiũ supnoꝝ nihil eis accrescat noue p̃fectionis ꝛ glorie nec eoꝝ p̃fecta felicitas

eta felicitas nr̄is operib⁹ firmari possit minui
vel augeri:sed dūtaxat misericors miseratorq3
dn̄s p intercessionē meritaq3 scōz quos in ter/
ris celebritate ꝯgrua veneramur impfectū no/
strum suppleri puiderit:vt ꝙ nr̄is meritis nō
valem⁹ eoz suffragijs assequamur. Nihilomin⁹
ecclesia ipa militās ꝯsueuit nō pmittere aliquē
quātūcūq3 miraculis clarētem in terris p scō
venerari:nisi quē roman⁹ pontifex subsistētib⁹
miraculis in vita z post mortē puiosq3 desup di
ligēti examine scōz cathalogo duceret aggre/
gandū:nec illū alijs q̄3 ecclesia ipsa ordinet in/
gnib⁹ titulis aut officijs venerari. Dudū siqdē
p pte tūc gn̄alis mistri z dilectoz filioz. Capi
tuli ēt gn̄alis ordis frm̄ minoz tunc in ciuita/
te nr̄a Ferrariensi celebrati nobis exposito:qd
z si sanctus Frāciscus dicti ordis fundator per
biēnium anteq̄3 diez vite hui⁹ clauderet extre/
mum sacra stigmata xp̄i eius corpori adeo im/
pressa portasset:illaq3 dcō durāte biēnio a mul/
tis visa z palpata fuissent:tn̄ non licuerat dicti
ordis pfessorib⁹ ipm gloriosum scm̄ cuz hmōi
stigmatib⁹ (qb⁹ a dn̄o nr̄o Jesu xp̄o corpus ei⁹
decoratū fuerat) pingi facere:absq3 sedis aplice
desup ꝯcessione z licēa spāli.qdq3 nōnulli aliq̄s
sanctas dei z psertim sanctam Catherinam de
Senis cū stigmatib⁹ a dei filio dn̄o nostro Jesu
xp̄o eius corpori impressis ad istar eiusdē sci Frā.
nulla desup aplice sedis sup hmōi stigmatibus
approbatiōe nulla vt licētia obtenta pingi fece
rāt z faciebāt in ecclesijs z alijs locis publicis
partium diuersaz z psertim vltra montes:z in
publicis pdicationibus ad ppl̄m asserebāt san
ctam ipsaz stigmata hmōi a xp̄o recepisse:z de
illis clarius q̄3 de pfati sci Francisci stigmatib⁹
apparere. Nos tunc attēdentes ꝙ felicis recor
dationis Pius papa secūdus pdecessor noster
dum sanctam ipsam Catherinā scōz z sancta/
rum dei cathalogo ascripsit eius pclara mira/
cula laudes z preconia in pcessu desup habito
declarāta referēdo suis lr̄is de hmōi stigmati/
bus nullam mētionem fecerat:qdq3 si corpus
eiusdē scē talib⁹ signis in seculo visibilr decora/
tum fuisset id in processu:z lr̄is canonizatiōis
eius:nullatenus ptermissum extitisset vniuer
sis quorūuis ordinum pfessoribus z alijs pso/
nis vtriusq3 sexus cuiuscūq3 dignitatis status
gradus vel ꝯditionis forēt in virtute scē obe/
dientie z sub excōmunicatiōis pena (quā ipso
facto ꝯtrafacientes incurrerent:z a qua ab alio
q̄3 a romano pōtifice pterq̄3 in mortis articulo
absolui non possent) districtius inhibuim⁹:ne
prefataz sanctā stigmata hmōi habuisse in suis
predicationib⁹ z sermonib⁹ ad populuz assere/
re auderent:imo z de picturis huiusmodi pre/
fate sancte iam factis stigmata amouerēt z de/
lerent z deleri facerēt vbilibet atq3 pcurarent
infra annum a publicatione dictaz nostrarum
lr̄arum:nec licere voluimus alicui eandē san/
ctam Catherinam cū huiusmodi stigmatibus
depingi facere donec sedes ipsa stigmata hmōi
approbaret:z per speciale puilegium qd cū il/
lis depingi posset ꝯcederet:put in eisdem lit/
teris nostris plenius ꝯtinetur. Cum aūt sicut
postmodum accepimus:nōnulli lr̄is z māda/
tis nostris predictis nō obstātibus proprijs in/
herentes affectib⁹ de iam factis picturis dicte
sancte ante datam dictarum lr̄arum stigmata
huiusmodi amoueri facere nō curauerit z san/
ctam ipsaz stigmata christi habuisse:adhuc de
nouo parimodo publice pdicare z asserere z il
lam cum ipsis stigmatib⁹ depingi facere nō for
mident in contētum mandatoz huiusmodi z
scandalum plurimoz. Nos attēdentes ꝙ san/
cti z sancte dei:non nisi veris certisq3 prerogati/
uarum grarum z priuilegioz laudib⁹ veneran
di sunt:ac etiam ꝙ tanti mysterij z sacramenti
nostre redēptiōis preclara z admirāda insignia
nemini attribui debent pro reuerētia nr̄i Sal/
uatoris:nisi cui attribuenda esse rei euidentia z
certitudo facti declarauerit:ac sup his oportu/
nium volentes adhibere remedium z his ex
qb⁹ in dei ecclesia scandala possent verisilr ex/
oriri pposse obuiare vt tenemur:habita super
his cū venerabilib⁹ fr̄ibus nostris scē Roma/
ne ecclesie cardialibus matura deliberatiōe: z
de illorum ꝯsilio z assensu auctē aplica presen/
tiuz tenore statuim⁹ z ordinam⁹:ꝙ nullius sci
aut sancte beati vel beate figura aliqua cū pre/
dictis stigmatib⁹:aut quouismodo quo existi/
mari possit vel credi vel illum illam hmōi sti/
gmata habuisse p aliquē depingi possit:nec ali
quis in pdicatiōibus ad ppl̄m vel als scriptu/
ra aut verbo aliquem scm̄ seu statum btm̄ aut
beataz stigmata hmōi habuisse asserere vel af/
firmare psumat:pfati beati Frācisci (quez con/

stat stigmata a xpo recepisse: tum rei euidentia
tum multorum predecessorum nrorum approbatione)
figura dumtaxat excepta. Mandantes vniuersis
ecclesiarum platis presbyteris et clericis: ac ordi/
num quorumcumq tam mendicantium quam non men
dicantium professoribus: in quorum ecclesijs et ora/
torijs et personis alijs: etiam secularib9 in quorum
domib9 et locis pfate sancte Catherine de Se/
nis aut aliquorum aliorum sctorum: seu sanctarum beatorum
vel beatarum dei figure et imagines excepta fi/
gura prefati sancti Fran. cum huiusmodi stigma/
tibus depicte forent: quatenus infra mensem a die
qua in cathedralibus vel alijs ecclesijs locorum
eorundem publicate fuerint teneantur et debeant
cum effectu curare qd de omnibus alijs picturis
huiusmodi exceptis picturis dicti sci Francisci
penitus et omnino stigmata ipsa deleantur et amo
ueantur: ita vt etiam illorum forma nullatenus vi/
deatur in eis: et qd de cetero cum huiusmodi
stigmatib9 aliquorum sanctorum: seu aliquarum san
ctarum beatorum vel beatarum dei imagines et figure
(excepta figura prefati sancti Francisci) non pin/
gantur: qdq in eorum ecclesijs aut plateis seu lo
cis: eorum iurisditioni subiectis absq sedis pfa/
te licentia spali nullus in pdicationib9 ad populum
et sermonib9: verbi dei disputationib9: vel alias
quomodolibet: qd aliqs alius sanctus: aut aliqua
sancta dei beatus vel beata xpi stigmata: christi
stigmata habuerit (excepto glorioso confessore
predicto Francisco) affirmare presumat. Et si se/
cus fieri contingat et eos hmoi litteris et manda/
tis non parere exnunc prout extunc non solum
ecclesias ipsas in qbus picture huiusmodi cum
stigmatibus reperientur: sed etiam parochialem
ecclesiam infra cuius parochie limites in priua/
tis locis forent quamdiu ille inhibi erunt et tri/
duo postquam delete fuerint: et etiam ecclesias in q/
bus seu quarum plateis pmissum fuerit vel to/
lerarum talia predicari vel asseri contra presen/
tium tenorem in sermonib9 ad populum vel alias
vt preferetur donec pdicantes vel asserentes inhi/
bi pmanserint eo ipso ecclesiastico subijcimus
interdicto qd volum9 et mandam9 districte ob/
seruari. Ecclesiarum vero prelatos qui in pmis/
sis culpabiles fuerint: aut negligentes vel remis/
si ab ecclesiarum ingressu eo ipso volumus esse su
spensos: donec mandatis nris huiusmodi quan/
tum in eis est obtemperari pcurauerint cum ef/
fectu. Inferiores deniq q in ecclesijs quas ob/
tinent aut in qbus bnficiati existunt premissa
fieri permiserint: temporales quoq cuiuscumq
status magistratus gradus nobilitatis: excellen/
tie et conditionis fuerit q contra premissa forsan
quocumq modo venire aut qcquam attentare pre/
sumpserint excommunicationis sententiam incur/
rant: a qua absolui nequeant preterquam in mortis
articulo constituti: donec quantum in eis est p/
curauerint: vt nostris obtemperetur mandatis.
Et si sententiam ipsam animo (qd absit) per sex
menses sustinuerint: indurato extunc decursis men/
sibus eisdem: ecclesiastica ecclesijs et bnficijs ip/
sis sint eo ipso priuati: illaq alijs libere conferan/
tur. Predicantes vero et asserentes vel facientes
contra tenorem presentium eo ipso excommuni/
cationis sententiam incurrant. Et postquam illam p
sex menses sustinuerint tanquam de heresis crimi/
ne suspecti ab ecclesiarum prelatis et inqsitori/
bus heretice prauitatis prout eorum incumbit
officio ad respondendum super his coram eis: et
qualiter de fide sentiant compellantur et punian/
tur ab eisdem. Et nihilominus vniuersis eccle
siarum prelatis: ac alijs in ecclesiastica dignita/
te vbilibet locorum constitutis psonis per aplica
scripta mandamus: quatenus ipsi vel duo aut
vnus eorum per se vel alium: seu alios illos ex
pdictis quos censuras illas et penas huiusmodi
incurrisse et loca que interdicto predicto suppo/
sita fore pmissorum occasione eis constiterit cen
suris et penis huiusmodi subiacere declarent: ac
faciant et mandent illis subiecta publicari et eos/
dem excommunicatos ab omnibus arctius euitari:
donec mandatis nris obtemperantes merue/
rint ab eisdem excommunicationis sententia abso
lutionis beneficium obtinere: et interdictum hu/
iusmodi relaxari. Contradictores per censuram
ecclesiasticam appellatione postposita compescen/
do. Non obstantibus premissis ac constitutionibus
et ordinationibus apostolicis contrarijs qbus/
cumq Seu si aliqs communiter vel diuisim a sede
predicta indultum existat q interdici suspendi vel
excommunicari: aut aliqbus ordinibus q eorum
loca vel persone interdici non possint per litte/
ras apostolicas non facientes plenam expressam:
ac de verbo adverbum de indulto huiusmodi
mentionem. Preterea quia difficile foret presen
tes litteras ad singula in qbus de eis fides for/

san facienda foret loca deferri eadem apostolica auctoritate decernimus: q ipsarū trāsumpto publici z auctēnci Notarij manu subscripto: z alicuius ecclesiastici prelati sigillo munito tāq presentibus si exhiberentur līe plena vbiq fides adhibeatur: z perinde stetur in omnibus z per omnia ac si eisdem pñtes lre forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginam nostrorum statuti ordinationis: mandati: subiectionis: volūtatis: z constitutionis ifringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotētis dei: ac beatorum Petri z Pauli apostolorū eius se nouerit icursurum. Datū Rome apud sanctū Petrum anno icarnationis dominice Millesimo quadringētesimo septuagesimo quito. octauo kal. Augusti. Pontificatus nostri āno qrto.

POst quarum quidē constitutionū priuilegiorum trāsumptorum iurium z lrarum aplicarum pñtationem z receptionem nobis z per nos vt premittitur factas fuimus per pfatum Re. patrem ministrum supradicti ordis professorem nobis qbus supra debita cum istantia reqsiti: quatenus ad confirmationem z executionem: dictarum lrarum constitutionum: atq iurium z puilegiorum z contentorum in eisdē procedere curaremus iuxta traditam seu directam (per eas z p speciales ad id lras a sede apostolica nobis z certis collegiis nostris) formam. Nos igitur iudex executor z cōmissarius prefatus attēdentes reqsitionem huiusmodi fore iustam: z rationi consonā ep quia iusta petētibus non est denegandus assensus volentesq ordinationes z mandata apostolica supradicta nobis in hac pte directa reuerēter exeq vt tenemur. Idcirco auctoritate apostolica nobis concessa z qua fungimur in hac parte prefatas ordinationes iura statuta puilegia ac lras aplicas: z hunc nostrum pcessum: ac omnia z singula in eis contenta vobis omnibus z singulis supradictis cōmuniter z diuisim itimamus: isinuam⁹: z notificamus: ac ad vestrā z cuiuslibet vestrū notitiam deducim⁹: z deduci volum⁹ p presentes. Et nihilominus vos dños patriarchas: archiepiscopos: episcopos: vicarios: officiales: rectores: prefatos: omnesq alios z singulos supradictos in preinsertis litteris āpostolicis nominatos z descriptos tenore presentiū reqrimus z monemus: primo: secūdo: tertio: z peremptorie cōmuniter z diuisim: ac vobis z vestrū cuilibet isolidū in virtute sancte obedientie: z sub israscriptis sentētiarū penis districte precipiendo mādamus: quatenus isra sex dierum spacium post presentationem seu notificationē dictarū lrarum apostolicarum ɔstitutionum puilegiorum z transumptorū ac presentis nostri processus ac reqsitionem vobis seu alteri vestrum pro parte dci reuerēdi. p. ministri ac fratrum z sororū pfessorū predictorū generali z puicialibus ministris subditorū: seu pro eis auctoritate apostolica deputatorū syndicorū z pcuratorū: vel alterius eorum sup hoc factas imediate sequētium: quorū ex diebū duos p primo duos pro secūdo z reliquos duos vobis vniuersis z singulis supradictis pro tertio z pemptorio termino: ac monitione canonica assignam⁹ patrē ministrum ac fratres pfessores seu pro eis deputatos syndicos z pcuratores: z quēlibet eorum puilegiorū z cōcessionū in pinsertis līis aplicis ɔtentorū tam eisdem pri ministro z frib⁹ ac pfessoribus minorib⁹ z sororib⁹ sancte Clare z tertiarijs vtriusq sexus respectiue ɔcessorū: q̄ ēt cōmunicatorū iuxta formā z tenorem earūdem lrarū. Necnō predictorū romanorū pontificum volūtatē: vt z quēadmodum in dictis līis inouationis: approbationis: ɔfirmationis: ordinationis: volūtatis: applicationis: statuti: ɔcessionis: idulti: extensionis: ampliationis: declarationis: ɔfirmationis: suppletionis: mandati: derogationis: z decreti plenius ɔtinetur pacifica possessiōe: vel quasi gaudere debere: nec vos seu alter vestrū executores testamētorū vltimarūq volūtatū ɔtra tenorem earundem pinsertarū lrarum aplicarū in aliquo molestetis. Nec aliqua grauamia iniurias seu dāna in suis personis in domib⁹: vel locis eorū vsib⁹ concessis vel eorū occasione: aut alis quōcūq iferatis seu quomōlibz irrogetis: nec vos aut alter vestrū molestet aut iniurias dāna seu grauamia aliqua huiusmodi iferat irroget: nec inferri seu irrogari quoquo mō pmittatis seu aliqs eorū pmittat: quo minus fratres z professores hmōi pacifica possessione eorū seu regiminis z cure ipsorum: vel quasi priuilegiorum

⁊ ɔcessionum predictoꝝ:aut singuloꝝ in eis ɔtentoꝝ:ac in oibꝰ ⁊ p oia pacifice gaudeant ⁊ vtant:aut quilibet eorum pacifice gaudeat ⁊ libere vtatur:put romani pōtifices in pinsertis suis lr̄is ordinationibꝰ iuribꝰ ⁊ statutis voluerūt ⁊ mādauerunt:voluitq; eoꝝ quilibet ⁊ mandauit. Qȝ si forte p̄missa omnia ⁊ singula non adimpleueritis seu distuleritis ɔtumaciter adimplere mādatisq; ⁊ monitionibꝰ nr̄is hmōi: imo verius aplicis nō parueritis realr ⁊ cū effectu:nos in vos ⁊ singulos supradictos q culpabiles fueritis in p̄missis:⁊ gñalr in p̄dictores quoslibet ⁊ rebelles:ac impedientes ipsuȝ dnm re.ministruȝ:ac frēs ⁊ sorores ꝓfessores predictos seu eoꝝ aliquē aut syndicos vel ꝓcuratores eoruȝ:seu pro eis aucte aplica deputatos sup p̄missis in aliquo ac ipsos īpedientes dātes auxilium:ɔsilium vel fauorem publice vel occulte:directe vel indirecte quouisquesito colore cuiuscunq; dignitatis status gradus ordis vel conditionis existāt:exnūc prout extunc:⁊ extūc put exnūc singulariter in singulos predicta sex dierum canonica monitione p̄missa excōmunicationis. In capl̄a vero cōuentus ⁊ collegia quecunq; in his forsan qȝ absit delinquētia suspēsionem a diuinis ⁊ in ipsoꝝ delinquētium ⁊ rebellium ecclesias monasteria ⁊ capellas iterdicti ecclesiastici snias ferimꝰ in his scriptis:⁊ etiam ꝓmulgamus. Uobis vō reuerendissimis ⁊ reuerendis dn̄is patriarchis archiepis epis prefatis dūtaxat exceptis quibꝰ ⁊ vestrum cuilibet ob reuerētiam vestraꝝ pontificalium dignitatum deferimus in hac parte si contra p̄missa vel ipsoꝝ aliqȝ feceritis seu fieri mādaueritis p vos vel submissam psonam publice vel occulte directe vel indirecte predicta sex dieꝝ canonica monitione p̄missa ingressus ecclesiaꝝ iterdicimꝰ in his scriptis. Si vō huiusmodi iterdictuȝ p alios sex dies prefatos ex imediate sequētes sustinueritis. Uos ⁊ quēlibȝ vestrū in his scriptis simili canonica monitōe premissa suspendimus a diuinis. Ueꝝ si p̄fatas interdicti ⁊ suspēsionis sentētias per alios sex dies prefatos duodecim imediate sequētes animis(quod absit)sustinueritis īduratis. Uos ⁊ quēlibet vestruȝ in his scriptis eadē canonica monitione premissa excōmunicationis sententia auctoritate apostolica supradicta inodamꝰ.

Ceterum cum ad executionem p̄missoꝝ vlterius faciēdam quoad p̄sens psonaliter interesse nequeamus q̄plurimis aliis arduis legitime prepediti negociis. Uniuersis ⁊ singulis dn̄is:abbatibus:prioribus:prepositis:decanis:archidiaconis:cantoribus:succentoribus: thesaurariis:scholasticis:custodibꝰ:sacristis tā cathedralium q̄ȝ collegiataꝝ canonicis parochialiūq; ecclesiarum rectoribus:seu loca tenētibus eorūdem:plebanis:viceplebanis:archipresbyteris:vicariis:presbyteris:clericis:notariis ⁊ tabellionis publicis quibuscūq; p quascunq; ciuitates ⁊ dioceses:ac prouincias in diuersis mūdi partibꝰ:ac alis vbilibȝ constitutis: ⁊ eoꝝ cuilibet insolidum sup vlteriori executione dicti mādati aplici atq; nr̄i facienda auctoritate aplica tenore p̄ntium plenarie cōmittimus vices nr̄as donec eas ad nos spāliter ⁊ expresse duxerimꝰ reuocādas:quos nos ⁊ eoꝝ quēlibet in solidum eisdem aucte ⁊ tenore requirimus ⁊ monemus primo:secūdo:tertio:⁊ peremptorie cōmuniter ⁊ diuisim: eisq; nihilominus ⁊ eoꝝ cuilibet in virtute sancte obedientie:⁊ sub excōmunicationis pena quā in eos ⁊ in eoꝝ quēlibet(nisi fecerint que mandamus ⁊ cōmittimus) districte precipiendo mādantes:quatenus infra sex dies post presentationem seu notificationē presentium:ac requitionem pro parte patris ministri ac fratrum ⁊ sororꝝ:professorum:seu syndicoꝝ ⁊ procuratorum ipsoꝝ:vel pro eis a sede apostolica deputatoꝝ predictoꝝ:vel alicuius eoꝝ eis seu eoruȝ alteri desuper factas imediate sequētes. Quos dies eis ⁊ eoꝝ cuilibet pro tertio ⁊ peremptorio termio ac monitione canonica assignamꝰ:⁊ ita tamen q in his exequēdis alter eoꝝ alteꝝ non expectet:nec vnus pro alio seu per alium se excuset. Ad vos dn̄os patriarchas:archiepiscopos ⁊ episcopos:vicarios: officiales: ⁊ rectores p̄dictos:oēs ⁊ singulos supradictos psonaliq; ⁊ loca alia de quibus vbi ⁊ quādo ac quotiens expediens fuerit psonaliter accedāt seu accedat:⁊ prefatas lr̄as aplicas huncq; p̄ntem nr̄m pcessuȝ:⁊ oia alia ⁊ singula i eis ɔtēta vobis oibus ⁊ singulis cōiter ⁊ diuisim legant intimēt:insinuēt:⁊ fideliter publicare pcurent. Ac re.prem ministrum ⁊ frēs sorores ac pfessores:⁊ eoꝝ quēlibet iuxta formā ⁊ tenorem p̄ntiaꝝ un

litterarum

lr̄az aplicaꝝ ⁊ p̄sentis nr̄i ꝓcessus exēptionuꝫ
ꝯcessionū in p̄inserꝫ lr̄is aplicis ꝯtētoꝝ pacifi
ca possessiōe gaudere faciant. Nec executores
testamētoꝝ seu vltimaꝝ volūtatuꝫ: eosdeꝫ mi/
strū ac frēs ⁊ sorores ac ꝓfessores p̄dictos mo-
lestent: nec aliqua grauamia iniurias seu dāna
in personis rebus domib⁹ vel locis eorum seu
eorum vsibus concessis vel eorum occasione:
aut als quōcūqꝫ eisdem aut eoꝝ alicui inferant
seu quoquo mō irrogēt: nec in aliquo molesta/
ri seu ꝑturbari ꝑmittāt: nec aliqs eoꝝ q̄tꝫ in
eo est vel fuerit ꝑturbari ꝑmittent. ¶ Et si for
san (qđ absit) vos dn̄i pr̄iarche: archiepi: epi: vi
carij: officiales: ⁊ rectores p̄dicti ꝓcessib⁹ mo/
nitionib⁹: reqsitionib⁹: ⁊ mādatis nr̄is hmōi:
imo verius aplicis parere ⁊ obedire neglexeri
tis aut recusaueritis penas ⁊ sniās ac censuras
p̄dictas in vos: vt p̄mittit latas dānabilr īcur/
rendo: extūc subdelegatis nr̄is p̄dictis sub ocā
excōicatōis pena cōmittim⁹ ⁊ mādam⁹: q̄ten⁹
singulis dn̄icis dieb⁹: ⁊ alijs festiuis i suis eccle
sijs monasterijs ⁊ capellis īfra missaꝝ ⁊ aliarū
horaꝝ dina solēnia vbi ppl̄i mltitudo ad dina
audiendū: seu als legitime ꝯuenerit: ac als vbi
qn̄ ⁊ quotiens opus fuerit: ⁊ postq̄ ꝓ pte dci
re. p. mīstri ac frm̄ vel soroꝝ professoruꝫ: seu ali/
quoꝝ eoꝝ deide sup reqsiti fuerit: seu alter eoꝝ
fuerit reqsitus: iterdictos suspensos ⁊ excōica-
tos publice denūcient: ⁊ ab alijs q̄trum in eis
fuerit denūciari: ⁊ ab oib⁹ arctius euitari a xp̄i
fidelib⁹ faciant tādiu: donec ⁊ quousqꝫ aliud a
nobis vel supiori nr̄o desup habuerit in man/
datis. ¶ Si vō pr̄iarche: archiepi: epi: vicarij:
officiales: ⁊ rectores p̄dicti dictas iterdicti su/
spēsionis ⁊ excōicatiōis sniās p decēꝫ dies post
illius denūciationē imediate sequētes ꝑtinaci/
ter sustinuerit nos extunc (qꝛ crescēte ꝯtuma-
tia ⁊ inobia crescere dꝫ ⁊ pena ne facilitas pene
audatiam tribuat delinquēdi) ꝓcessus nostros
aggrauam⁹: ⁊ dcis subdelegatꝫ nr̄is sub excōi/
catiōis pena p̄dicta mādam⁹: q̄ten⁹ singul̄ die/
bus dn̄icis ac festiuis in eoꝝ monasterijs eccle
sijs ⁊ capellis īfra missaꝝ: ⁊ aliaꝝ pscriptarum
horaꝝ solēnia dictas iterdicti suspēsionis: ⁊ ex/
cōmunicationis sniās iterādo ⁊ inouādo eos/
dēqꝫ: sicvt p̄mittitur iterdictos: suspēsos: ⁊ ex/
cōicatos: denūciatos noiatim: cāpanis pulsatis
⁊ demum candelis accēsis: ac demū extinctis

ac in terram proiectis cruce erecta ⁊ regione in/
duta aquam bn̄dictam aspergendo ad fugan/
dos demones q eos detinent sic ligatos ⁊ suis
laqueis sic cathenatos: orando q̄ dn̄s nr̄ iesus
xp̄s eos ad catholicā fidem ⁊ scē matris eccle/
sie gremiū reducere dignet: ⁊ ne eos in talibus
ꝑuersitate ⁊ duritia dies eoꝝ finire ꝑmittat cū
decātatiōe respōsorij. Reuelabūt celi iniqtatē
iude ⁊c. ⁊ psalmi. Deus laudē meam ne tacue/
ris ⁊c. ⁊ his finitis ad ianuas suaꝝ mānsionum
vna cuꝫ clericis ⁊ parochianis accedēdo: ⁊ ad
terroreꝫ vt eo citius ad obiam redeant tres la/
pides versus dom⁹ habitationū suaꝝ in signuꝫ
maledictōis eterne proijciant: quā deus dedit
Dathan ⁊ Abiron: quos terra sustinere nō po
tuit: sed iusto dei iudicio illos viuos absorbuit
etiā post missam ⁊ in vesperis ⁊ alijs qbuscūqꝫ
horis canonicis sermonib⁹ p̄dicationib⁹ publi
cis solēniter publicent ⁊ denūcient: ⁊ ab alijs
quātuꝫ in eis fuerit publicari ⁊ denūciari: ⁊ ab
oibus xp̄i fidelib⁹ arctius euitari faciāt: donec
a nobis vel superiori nr̄i aliud sup p̄missis re/
ceperit in mādatis. ¶ Qꝫ si forte patriarche:
archiepi: epi: vicarij: officiales: ⁊ rectores p̄di/
cti mādatis ⁊ monitionib⁹ nostris huiusmodi
realiter ⁊ cum effectu nō paruerit: vos illustris
simi ⁊ serenissimi p̄ncipes: reges: duces: baro/
nes: marchiones: comites: vicecomites cete/
riqꝫ p̄ncipes ⁊ dn̄i tēporales ob honorē sancte
sedis aplice ⁊ romanoꝝ pontificum p̄dictorū
reuerētiam auxilium ꝯsilium ⁊ fauoreꝫ subde/
legatis nr̄is ad executionē presentis nr̄i proces
sus faciendā ⁊ adimplēdam p̄stitis: ⁊ qlibet ve
strū vestras regales maiestates ⁊ dn̄ationes ad
prefatā executionē efficaciter hmōi adimplen/
dam: vt ad vos ⁊ quēlibet vestrū spectat ⁊ per/
tinet in dn̄o exhortamur. Et nihilomin⁹ om/
nia ⁊ singula nobis in hac parte cōmissa ple-
narie exequant iuxta p̄dictarum lr̄aꝝ ⁊ consti
tutionuꝫ aplicaꝝ ⁊ p̄sentes nostri ꝓcessus vim
formaꝫ ꝯtinētiam ⁊ tenorem. Ita tamē q̄ dicti
subdelegati nostri seu qcūqꝫ alij in p̄iudicium
predicti re. p. mīstri aut frm̄ ⁊ soroꝝ ꝓfessoruꝫ
trium ordinum vtriusqꝫ sexus eidē mīstro: aut
generali ⁊ ꝓuincialib⁹ mīstris pro tēpore sub/
ditoꝝ vel syndicoꝝ: seu ꝓcuratoruꝫ eorūdem:
seu pro eisdem auctoritate aplica deputatorum
attentare valeant quomōlibet in p̄missis. Nec

in pcessib⁹ per nos habitis aut sentētys p nos latis absoluendo vel suspendendo aliquid im/ mutare. In ceteris aūt que eisdē patri mistro ac fribus ꝛ sororib⁹ pfessoribus predictis nocere possent vel quomōlibet obesse ipsis subdelegatis nostris ꝛ qbuslibet alijs potestatem om/ nimodaʒ denegamus. Et si ɔtingat nos super premissis in aliquo pcedere de quo nobis om/ nimodā potestatē reseruamus non itendimus ppterea cōmissionem nostrā huiusmodi in aliquo reuocare: nisi de reuocatione ipsa specialeʒ ꝛ expressam in lrīs nostris fecerim⁹ mentionē. Per processum aūt nrm̄ huiusmodi nolumus nec intendimus nostris in aliquo preiudicare collegijs quominus ipsi vel eoꝝ alter: seruato tamē hoꝛ nostro pcessu in huiusmodi negocio procedere valeant: prout ipsis vel eorum alteri visum fuerit expedire. Prefatas quoqꝫ litteras apostolicas: ꝛ hunc nrm̄ pcessum ac omnia ꝛ singula huiusmodi negociuʒ tangētia volum⁹ penes dictum re. p. mistrum ac frēs ꝛ pfessores aut syndicos seu pcuratores pdictos remanere: ꝛ non per vos aut aliquē vestrum seu quēcunqꝫ alium ipsis inuitis ɔtra eorum voluntatem quomōlibet detineri. Contrarium vo̅ fa/ cientes prefatis nr̄is sentētys: prout in his scri ptis p nos late sunt pdicta canonica monitiōe premissa ipso facto volum⁹ subiacere. Mandamus tamen copiam fieri de pmissis eam petentibus ꝛ habere debētibus petētiuʒ qdem sum ptib⁹ ꝛ expensis. Absolutionem vo̅ omnium ꝛ singuloꝝ q prefatas nostras sentētias: aut earū aliquaʒ icurrerint quoquo mō nobis vel superiori tantūmodo reseruam⁹. ¶ Et insuper quia pro parte dicti mistri ꝛ aliorum premissoꝝ fui/ mus instanter reqsiti: vt supradictas lrās apostolicas regulas trium ordinum ac ordinatōes iura ꝛ priuilegia huiusmodi preinsertas velut in vsu ꝛ minus legitime reuocatas sibi ꝛ suis subditis in dicta puincia Francie psentibus ꝛ futuris speciali auctoritate apostolica nobis desuper cōmissa ꝛ concessa roborare ꝛ approbare dignaremur. Attendentes quoqꝫ ꝙ difficile foret ea ad singulas mūdi partes vbi opus esset deferre: ꝛ volētes pterea diuersa ꝛ plura ꝛ quot quot erunt necessaria desuper trāsumpta fieri ꝛ extrahi facere: qbus omnib⁹ nostraʒ auctoritatem ꝛ iudiciale decretum iterponi volumus in iudicio ꝛ extra vbiqꝫ valituris: super qbus etiam nrm̄ officium ꝛ auctem pro parte dicti mistri ꝛ alioꝝ predictoꝝ imploratuʒ fuit. Nos attēdentes petitionem hmōi iuri ɔsonam ꝛ rationi: nrm̄ citationis edictum gnale ɔtra om/ nes ꝛ singulos sua cōmuniter vel diuisim iter/ esse putantes valuis cathedralis ecclesie hmōi ciuitatis affigēdum iuxta stilum nr̄e curie ad certum pemproxiuʒ terminū cōpetentem decreuim⁹ ꝛ affigi fecim⁹ ad diem videlicet ꝛ locum ꝛ horam ifrascriptos. Qui/ bus aduenientib⁹ venerabilis ꝛ religiosus vir frater no/ mine predicti re. p. mistri ꝛ aliarum predictaꝝ psonarum comparuit coram nobis oium cita/ toꝝ non cōparentium ꝛ rebellium: neqꝫ hmōi diei termino in aliquo satisfacere curātium cō/ tumacis accusauit: ipsosqꝫ cōtumaces reputari ꝛ ad premissa pro pte dicti reuerēdi patris mistri ꝛ aliaꝝ dictaꝝ psonarum petita p nos pcedi debita cum instantia postulauit. Quapropter nos ɔsiderantes petitionē hmōi nobis factaʒ esse iuri consonaʒ ꝛ rōni: ꝗꝗ iuxta petētibus nō est denegādus assensus: oēs ꝛ singulos non cōparentes reputādo (put erant ꝛ fuerūt non imerito ɔtumaces) dictas regulas ꝛ lrās apl/ cas sub trāsumptis hmōi ꝛ sub originalib⁹: ac ordinatōes pdictas supra isertas nostris in manib⁹ recepim⁹ ꝛ assumpsim⁹: easqꝫ vidim⁹ legimus tenuim⁹ palpauim⁹ ꝛ diligēter examinauimus. Et ꝙ easdem esse in vsu ꝛ mime legitime reuocatas esse saltem quoad predictos mistruʒ fratres ꝛ sorores dicte puincie Frācie ꝛ in his que faciunt pro ipsis itelleximus: ꝛ oia sana nō scissa non viciata nec in aliqua sui parte suspecta: sed omni prorsus vitio ꝛ suspitione carentia iuenimus: talesqꝫ eadem pnūciamus: ideo aucte aplica nobis desup cōmissa ꝛ pcessas easdem ipsis mistro fribus ꝛ sororib⁹ dicte puicie Francie psentibus ꝛ futuris respectiue in his que faciunt pro ipsis ꝛ ad eorum vtilitateʒ ap/ probauim⁹ ꝛ ɔfirmauim⁹: ac per psentes approbam⁹ ꝛ ɔfirmamus. Ac etiam notario publico infrascipto cōmisimus: ꝛ mādauim⁹: cōmitti/ mus: ꝛ mādamus: quatenus ex eisdeʒ origina/ libus trāsumptis ꝛ alijs ordinationib⁹: ac litteris apostolicis vnū duo tria aut plura ꝛ quot quot erunt necīa publicum ꝛ publica trāsum/

plum

ptum ꝛ trāsumpta extraheret seu extrahi faceret: cui ꝛ qbus cum suis originalib⁹ per ipsum fideliꝰ collationato ꝛ collationatis: ac suo ꝯsueto signo signato ꝛ signatis nr̄am extunc prout exnunc ꝛ ecōuerso auctem ordinariam ꝛ iudiciale decretū īterposuimus ꝛ iterponim⁹ in iudicio ꝛ extra vbiqꝫ valituris: sedēdo ad hoc ꝓ tribunali. De qbus oīb⁹ ꝛ singulis supradictis pro parte predicti re. p. mīstri nobis qb⁹ supra vnum duo plura ꝛ quotquot erunt necessaria publicum ꝛ publica instrumētum ꝛ instrumenta in publica forma manu scripta vel alr̄s debite impressa fieri ꝛ sibi dari petitum fuit ac ꝑ nos similiter mādatum. Acta fuerunt hec in

¶ Dilectis filijs generali ꝛ prouincialib⁹ vicarijs ordinis fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum cismontanorum.

¶ Alexander papa sextus.

D Ilecti filij. Salu. ꝛ aplīcā bn̄d. Dudū pro parte fratruꝫ vestri ordis: felicis recordatōis Innocentio pape. viij. ꝑdecessori nostro exposito: ꝙ licꝫ recolēde memorie Pius. ij. Paulus etiā scd̄s: ac Sixt⁹ quartus romani pontifices ꝑdecessores nr̄i per diuersas eoꝝ lr̄as inhibuissent ordis frm̄ minoꝝ ꝓfessorib⁹ ꝯuentualib⁹ nūcupatis: ꝛ alijs qbuscūqꝫ ꝑsonis cuiuscūqꝫ status gradus ꝛ conditiōis: ne frēs dicti ordis de obseruātia nūcupatos vestre obie subiectos reciperent sine licētia suoꝝ superioꝝ in scriptis habita: nihilomin⁹ nōnulli ex eisdē ꝓfessorib⁹ conuentualib⁹ nūcupatis: ꝛ alij q etiaꝫ se de obseruātia faciunt nūcupari: ab obia mīstroꝝ gn̄alis ꝛ ꝓuincialium frm̄ ꝯuētualium eorūdem exēpti: ꝛ vestre obie nō subiecti: plures frēs vestre obie subiectos apostatas ꝛ scandalosos ac disciplinam ordis vestri fugientes: ꝯtra inhibitiōeꝫ hm̄oi ꝑsepe recipiebāt ꝛ retinebant aut mittebāt quocūqꝫ trahebat eos affectio inordinata: asserētes ꝑdicta facere posse aplīca auctē super hoc eis ꝯcessa. Idē Innocētius ꝑdecessor v̄ris in ea pte supplicatiōib⁹ iclinat⁹ eorūdem Pij: Pauli ꝛ Sixti ꝑdecessoꝝ inhibitionem ꝛ lr̄as ꝑdictas: ac ꝑ inhibitiōe eadē ꝯcernebant oīa ꝛ singula in eis lr̄is ꝯtēta ꝑ alias suas lr̄as in forma breuis auctē aplīca approbauit: ꝛ robur ꝑpetue firmitatis obtinere ac obseruari debere decreuit: ꝛ mādauit illis qui eatenus aliquem ex vestri ordis ꝓfessoribus de obseruantia nūcupatis ꝯtra inhibitionem eandē sine lr̄a huiusmodi receperāt: ꝛ extunc in posterum quēcunqꝫ reciperent: sub penis ꝛ censuris in lr̄is predecessoꝝ suoꝝ predictoꝝ ꝯtentis: vt postqꝫ requisiti forent: aut alr̄s ad notitiaꝫ eoꝝ peruenisset sup talium sic receptoꝝ tunc ꝛ ꝑ tpe remissione: ad obiam prelatoruꝫ vestri ordis a qua apostatauerant illos sine mora iuxta inhibitionem huiusmodi remitterent: ꝛ eisdem q sic apostatando recepti fuerant: vt ad eandem obedientiam a qua sine licētia recesserāt redirent: ꝛ locorum ordinarijs ac ꝑsonis in dignitate ecclesiastica ꝯstitutis cathedraliūqꝫ ecclesiaꝝ canonicis ꝛ ordinarioꝝ eorūdeꝫ officialib⁹ ac in spiritualib⁹ vicarijs gn̄alibus quos desup pro pte vestra requiri contigeret: vt tales qui sic recesserant ꝛ pro tempore recepti fuerāt: remitterent ad obedientiam hm̄oi: per cēsuram ecclesiasticam appellatiōe postposita ꝛ alia oportuna iuris remedia cōpellerent: faceréntqꝫ mādarent eos nō parentes eoꝝ mandatis censuris ꝑdictis ꝑ lr̄as predecessoꝝ predictorum in eos insictis irretitos publice nūciari: ꝛ ab oīb⁹ arctius euitari: donec parēdo eisdem meruissent absolutionis ab eisdeꝫ censuris bn̄ficium obtinere: prout in eisdeꝫ Innocētij predecessoris prefati lr̄is plenius dr̄ contineri. Cum auteꝫ sicut nobis nuper exponi fecistis vos cupiatis eiusdeꝫ Innocētij lr̄as predictas ꝛ in illis contēta nostre approbatiōis munimine roborari: nos qui vestre obedientie subiectos fratres ꝑdictos de obseruantia nūcupatos eorum exigētibus meritis paterna diligim⁹ in dn̄o charitate: vestris in hac parte supplicatiōib⁹ iclinati: Pij: Pauli: Sixti: ꝛ Innocētij predecessoꝝ nostroꝝ predictorum vestigijs inherētes: venerabilis fratris nostri G. epi albanēsis cardinalis vlixbonensis vestri ordinis vice ꝓtectores in hac parte suppl cationib⁹ ꝛ suasionib⁹ annuentes inhibitionē predictam: ꝛ ꝓut illaꝫ concesserut: omnia ꝛ singula in eorūdem predecessoꝝ nostroꝝ predictorum lr̄is contenta quecūqꝫ quoad fratres vestre familie cismontane: dicta apostolica auctoritate approbamus: ꝛ robur perpetue firmitatis obtinere ꝛ seruari debere eadeꝫ auctoritate decernimus: ac illis quos ab obedientia prelatoꝝ cismontanoꝝ vestri ordis apostatan

do iposterum recedere otingeret sine licētia hmôi vr̄i ordis pfessorib⁹: et illis q eos in futurum recipiēt dicti ordis ouētualibus nūcupatis et aliis frib⁹: necnō locorum ordiariis eorūq; officialibus et vicariis ac in dignitate ecclesiastica ostitutis psonis: necnō cathedraliū ecclesiarum canonicis vt eiusdē Innocētij pdecessoris mandato pdicto obtēperēt oi excusatiōe postposita: pfata auctē districte pcipiēdo mādam⁹. Et qr difficile foret singulas eorūdē pdecessorum et pntes lras ad singula loca in qb⁹ vti oporteret defferre: volum⁹ et dicta auctē decernim⁹ q earūdē lrarum transūpto manu publici notarij subscripto et tui et eorum q p tpe erūt gnales cismontani vicarij successorum vrorum sigillo munito adhibeat plena fides in iudicio et extra vbicūq; trāsūptū hmôi fuerit exhibitū vl ostēsū: put et sicut adhiberet ipsis originalib⁹ lris si exhiberent. Nō obstātibus ostitutiōib⁹ et ordinationib⁹ aplicis: necnō quacūq; licētia ab alio q̄z a nobis sup receptione hmôi frm̄ cismōtanorum vr̄i ordis sine licētia pdicta platorum eorūdē dictis frib⁹ ouētualibus nūcupatis: et aliis q de obseruātia nūcupari faciūt et p exēptis ab obediētia et subiectiōe gnalis et puincialiū mistrorum dicti ordis ouētualiū nuncupatorum se gerūt in gnē ocessa: et quā iposterum ocedi otigerit: ac desup pfectis et pficiēdis lris aplicis qbuscūq; illis psertim quas felicis recordatiōis Sixt⁹ quart⁹ sup facultate recipiē di frēs familie vestre sine licētia pdicta certis d cāis in eis exp̄ssis ocessit: et quas nos et ofirmamus et inouam⁹ qb⁹ alās ēt de eis et illarum tenore de vbo ad vbū seu quauis alia exp̄ssio habēda esset: et in eis caueret exp̄sse q illis nūq̄z cēseretur derogatū nisi dū et quotiens eis sub certis ibibi exp̄ssis mō et forma ac vborum oceptiōe cōtingeret derogari: et queuis alie clausule ēt derogatoriarum derogatorie fortiores et insolite otinerent in eis pūtib⁹ pro expressis et insertis habētes quoad pmissa spāliter et exp̄sse ērogam⁹ ac oib⁹ illis q̄ pdecessores pfati in dictis eorum litteris voluerūt non obstare ceterisq; otrariis qbuscūq;. Volum⁹ aūt q vos et frēs familie vestre litteras aplicas de ocordia nūcupatas inter vos et frēs ouētuales vestri ordis editas quoad oia et singula in eis otenta sub sententiis censuris et penis in lris Sixti pfati sup eisdem litteris de ocordia in forma breuis concessis observare teneamini: alās presentes littere nullius sint roboris vel momēti. Datum Rome apud scm̄ Petrum sub annullo piscatoris die vigesima septima nouēbris. Millesimo quadringētesimo nonagesimo nono. Pōtifi. nr̄i anno. vij.

a Lexander eps seru⁹ seruorum dei. Ad ppetuam rei memoriā. In apostolice dignitatis specula meritis licet insufficientib⁹ diuina dispositione locati ad ea nr̄e osiderationis studium libēter ouertim⁹: p q̄ religiose psone presertim ordinū mendicātiū semotis qbusuis ipedimētis: in hūilitatis spū otinuo valeant liberius altissimo famulari: ac alās statuim⁹ et ordinamus: put locorum tēporum et psonarum qualitate pēsata in dño ospicimus salubriter expedire. Exhibita sigdem nobis nup pro parte dilectorum filiorum modernorum gnālis et prouincialium vicariorum vltramontanorum ordis minorum de obseruantia nuncupatorum petitio otinebat: q nonnulli frēs familie vltramōtane ordinis et obseruantie pdictorum vt in aliquibus locis extra domos pdictorum frm̄ stare et permanere seu beneficiis ecclesiasticis cum cura vel sine cura secularibus et regularib⁹ deseruire: et alij velut ad diuersas prouincias seu domos dicti ordis aut ad alios ordines etiam pretextu arctioris vite se transferre. Aliqui vo fratres ordinis familie et obseruātie huiusmodi vt ad heremitoria aliqua se conferre ac ibibi perpetuo vel ad tempus dño famulari valerent: a sede apostolica facultatem siue licentiam impetrarunt. Alij vero asserentes se pretextu licentiarum siue facultatū eis aut aliquibus personis tā ecclesiasticis q̄z secularibus ab eadem sede concessarum residendi facultatem habere sm cordis eorum vana desideria: sui voti et pfessionis immemores: deiq; timore postposito: diuersimode et in multis aliis heremitoriis aut locis etiam vbi studia vigent generalia resident et moram trahunt insolenter dictis facultatibus et licentiis abutendo: et sepe scandalose viuendo vnde eis vagandi et apostatandi et plura in contemptum religionis committēdi prebetur occasio. Quare pro parte generalis et prouincialium vicariorum predictorum nobis fuit humiliter supplicatum: vt q fratribus ordinis familie et obseruantie predictorum ac personis huiusmodi per nos vel sedem eandem in posterum

posterum concedende eisdem fratribus ⁊ ha/
ctenus concesse licentie ⁊ facultates predicte
illis ex dictis fratribus qui licentijs ⁊ facultati
bus predictis eis seu personis eisdem iam con/
cessis de nouo in futurum vtentur seu vti inci
pient: ac eis q scandalose ⁊ maleviuentes eisdẽ
licentijs ⁊ facultatibus dictis fratribus conces/
sis in presentiarum vtuntur: ⁊ sub habitu dicti
ordinis extra domos ordinis eiusdem manent
ita demum suffragentur seu suffragari possint
⁊ debeant: si ad hoc gn̄alium seu prouincialiu̅
vicariorum predictorum vltramontanoꝝ ordi
nis ⁊ obseruantie hm̄oi aut dicti vicarij gn̄alis
commissarij vltramontani nunc ⁊ pro tempo/
re existentium expressus accesserit in scriptis
assensus decernere ⁊ declarare. Quodq̄ de cetero
nullus ex fratribus ordinis familie ⁊ obseruan
tie huiusmodi quacu̅q̄ et̄ apostolica ac nostra
auc̄te munitus: nisi de generalium seu prouin/
cialium vicariorum et̄ cōmissarij vltramonta/
ni hm̄oi petita ⁊ obtenta licentia se ab obediē/
tia ⁊ subiectione suorum superiorum subtrahe/
re ⁊ abdicare: nec alij prelato etiam ordinis ⁊
obseruantie huiusmodi nisi s̄m instituta ordi/
nis ⁊ obseruantie predictorum etiam pretextu
arctioris vite obedientiam dare seu illius obe/
dientie ⁊ subiectioni se submittere ⁊ subijcere
valeat statuere ⁊ ordiare ac al's in p̄missis opor
tune prouidere de benignitate apostolica di/
gnaremur. Nos igitur modernu̅ generale̅ ac
prouinciales vicarios predictos a quibusuis ex/
cōicationis suspensionis ⁊ iterdicti alijsq̄ eccle
siasticis sententijs cēsuris ⁊ penis a iure vel ab
homine quauis occasione vl' causa latis: si qui/
bus quomodolibet innodati existunt ad effectu̅
p̄sentium du̅taxat consequendu̅ harum serie
absoluentes: ⁊ absolutos fore censentes hm̄oi
supplicationibus iclinati vt fratribus ordinis
familie ⁊ obseruantie predictoꝝ ac personis hu
iusmodi p nos vel sedem predictam etiam mo
tu proprio ⁊ ex certa scientia etiam cu̅ quibusuis
verboꝝ formis ⁊ expressionibus ac et̄ derogato/
riaꝝ derogatorijs fortioribus ⁊ efficacib⁹ clau/
sulis irritantibusq̄ decretis in posteꝝ conce/
dende: eisdē fr̄ibus ⁊ hactenus concesse licētie
⁊ facultates hm̄oi illis ex dictis fratribus qui
licentijs facultatib⁹ predictis eis seu personis
prefatis iam concessis de nouo in futuru̅ vtē/
tur seu vti incipient: ⁊ illis qui scandalose ⁊ ma
le viuētes dictis licentijs ⁊ facultatibus eisde̅
fr̄ibus vt prefertur concessis in presentiaꝝ vtu̅
tur: ac sub habitu dicti ordis extra domos eius
dem ordinis manent ita domu̅ suffragent' seu
suffragari possint ⁊ debeāt: si ad hoc generaliu̅
seu p̄uincialiu̅ vicarioꝝ aut dicti vicarij gn̄a/
lis cōmissarioꝝ vltramontanoꝝ nunc ⁊ pro tē
pore existentiu̅ hm̄oi exp̄ssus inscriptis accesse
rit assensus: ⁊ non al's nec alio modo in oībus
⁊ per oīa perinde ac si in licentijs ⁊ facultatib⁹
predictis vt prefertur ꝯcessis ⁊ in posteꝝ con/
cedendis: hoc nominatim ⁊ specifice caueret'.
Sicq̄ vbi ⁊ qn̄ de illarum iuribus ⁊ efficacia
agi ꝯtinget per quoscu̅q̄ interpretari ⁊ iudica
ri debere sublata eis ⁊ cuilibet eoꝝ quauis ali/
ter interpretandi ⁊ iudicandi facultate ⁊ auc̄te
necnō irritu̅ ⁊ inane si secus super his a quo/
q̄ quauis auctoritate scienter vel ignoranter
ꝯtigerit attentari: quodq̄ fratres sub habitu ⁊ ex/
tra domos ordinis hm̄oi nunc ⁊ pro tempore
degentes: ac male ⁊ scandalose viuētes: ⁊ licen
tijs ⁊ facultatib⁹ p̄dictis abutentes: per gn̄ales
seu prouinciales vicarios aut cōmissarios vltra
mōtanos pro t̄pe existentes: hm̄oi corrigi ⁊ pu
niri possint auc̄te apostolica ⁊ ex certa scientia
tenore p̄ntium decernim⁹ ⁊ declaramus: quodq̄
decetero nullus ex fr̄ibus ordis familie ⁊ ob/
seruātie predictoꝝ quacu̅q̄ et̄ apostolica ⁊ nr̄a
auctoritate munitus nisi de gn̄alium seu proui
cialium vicarioꝝ aut cōmissarij vltramontano
ru̅ nunc ⁊ pro tēpore existentium: hm̄oi petita
⁊ obtenta licentia: ab obedientia ⁊ subiectione
eoru̅dem suoꝝ superiorum prelatoꝝ sicut per
Eugenium .iiij. Pium scd̄m: ⁊ Paulu̅ etiam
scd̄m: ac Sixtu̅ etiam quartu̅: ⁊ Innocē. octa/
uum romanos pontifices predecessores nr̄os
declaratum ⁊ institutu̅ est: se subtrahere ⁊ ab/
dicare: nec alij p̄lato et̄ ordis minoꝝ de obser/
uātia p̄dictis nisi s̄m instituta ordis ⁊ obseruā
tie hm̄oi etiam pretextu arctioris vite: obediē/
tiam dare seu illius obedientie ⁊ subiectioni se
submittere ⁊ subiacere valeat: p̄fata auctoritate
statuim⁹ ⁊ ordinam⁹. Et nihilominus generali
⁊ p̄uincialib⁹ vicarijs ⁊ cōmissario vltramōta
nis p̄fatis nu̅c ⁊ pro t̄pe existentib⁹ seu p̄sonis
in dignitate ecclesiastica cōstitutis ⁊ canonicis
cathedraliu̅ et̄ metropolitanaꝝ ecclesiaꝝ quos

privilegiorum eidem ordini minorum de observantia nuncupatorum per sedem eandem concessorum seu primum litterarum vigore ipsi generalis seu provinciales vicarij aut commissarij vltramontani duxerint eligendos: ac ab eis vel altero eorum deputatis committimus et mandamus: quatenus ipsi vel alter eorum omnes et singulos fratres ordinis familie et observantie predictorum quos pretextu licentiarum et facultatum vt preferitur concessarum et concedendarum que eis non suffragarentur seu in futurum suffragabuntur in locis prefatis seu aliquo eorum extra domos vltramontanas ordinis et observantie huiusmodi absque dictorum superiorum vel alterius eorum expresso consensu in scriptis stare et morari invenerint: ad redeundum illico ad suas pulcias custodias et domos prefatas per censuram et alia iuris remedia opportuna: appellatione postposita compellant: invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Non obstantibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis: necnon prefatis et quibuscunque alijs litteris: licentijs: concessionibus et facultatibus: privilegijs et indultis fratribus et personis etiam seculari vel ecclesiastica dignitate et potestate fulgentibus predictis ac alijs quibuslibet et quibusuis ordinibus seu locis: ac etiam preceptori generali pro tempore existenti hospitalis sancti spiritus in saxia de vrbe ordinis sancti Augustini et domus sancti Genesij provincie castelle ac custodie angelorum ordinis familie et observantie predictorum seu conventui eiusdem custodie predicte provincie castelle: ac etiam dilecto filio Joanni de guadalupe ordinis et observantie huiusmodi professori in genere vel in specie sub quibusuis formis et expressionibus verborum et motu scientia et potestate similibus: etiam predictis clausulis et irritantibus decretis: et talibus quod ille et illa reuocari aut eis nisi sub certo modo et forma tunc expressis derogari possint per nos vel sedem eandem concessis et forsan concedendis: quibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus pillarum sufficienter derogatione plena et expressa specifica et individua ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales id importantes mentio seu quevis alia expressio habenda foret: tenores huiusmodi pro sufficienter habentes quoad premissa specialiter et expresse derogamus: et quatenus opus est illa penitus auctoritate cassamus et annullamus necnon monasteriorum: domorum: locorum et ordinum predictorum iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus: ceterisque contrarijs. quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre absolutionis: decreti: declarationis: statuti: ordinationis: commissionis: mandati: revocationis: cassationis et annullationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum anno incarnationis dominice. M.cccc.xcvij. tertio kalendas Martij. Pontificatus nostri anno sexto.

Julius episcopus servus servorum dei. Venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis vltra montes vbilibet constitutis ad quos presentes nostre littere pervenerint. Salutem et apostolicam benedictionem. Inter assiduas curas quibus in quotidiana emergentium nobis negociorum instantia mentem nostram distrahunt: ea precipue nos solicitat et angit: vt regularem vitam professi et sub religionis iugo virtutum domino famulantes cessante dissidiorum et turbationum amaritudine: tranquillitatis et pacis dulcedine potiantur: et in contemplationis suavitate liberi quiescant. Cum itaque relatione dilecti filij vicarij generalis fratrum de observantia ordinis sancti Francisci partium vltramontanarum intellexerimus: quod licet nos olim pro conservatione pacis et charitatis inter vniversos ordinis sancti Francisci tam de observantia nuncupatos: quam conventuales fratres per diversas alias litteras nostras tam super eo: ne eorum alij aliorum loca immodeste occuparent: quam etiam pro conservatione privilegiorum et immunitatum dictis fratribus de observantia per nos et sedem apostolicam concessarum: et que eis post id tempus forte concedi contigeret: certas ordinationes: provisiones: inhibitiones et mandata sub excommunicationis alijsque tunc expressis penis: in quas contra facientes ipso facto inciderent: ediderimus prout in nostris inde confectis litteris quarum tenores continentias et effectus perinde ac si de verbo ad verbum presentibus insererentur hic pro expressis haberi volumus: plenius continetur. Tamen aliquando postea contigit quod nonnulli ex eisdem fratribus preter earundem litterarum continentiam tenorem temere egerunt tam domos et loca sibi invicem subtrahentes: quam alias mutuos iugiter perturbationibus et ingeratitudinibus vexantes et ad secularia etiam iudicia contra sacrorum canonum instituta aliquando trahentes: quibus nos ad predicti vicarij supplicationem consulere: et ne mandata nostra

hmōi temerarie ptēnere:aut seipsos de cetero pturbare pseuerēt valentes prouidere firmitatib⁹ vr̄is:z vr̄m cuilibet cōmittim⁹ z mādam⁹:quaten⁹ vos z vr̄m qlibet quotiens super hoc p aliquē p̄dictoꝝ fr̄m tā de obseruant. q̄ȝ ꝯuentualiū fuerritis reqsiti:lr̄as nr̄as p̄fatas in vr̄is ecclesijs:ciuitatibus z diocesib⁹ publicari solēniter faciatis:z diligenter prouideatis ne frēs ipsi sese mutuo vt p̄dictuȝ est p seipsos aut p suos quoscūqȝ fautores ꝯ ipsaꝝ lr̄aꝝ teno res siue in domoꝝ z locoꝝ q̄ alij possident:nisi ex speciali apostolice sedis idulto faciāt occupatione seu inuasione seu al'vllo molestie gn̄e aut se mutuo corā iudicib⁹ secularib⁹ trahēdo:aut in suis apostolicis idultis ledere ledēdo inge rent:q̄ si forte ptigerit aliquē ex ministris vi carijs:custodib⁹:guardianis:alijsue frib⁹ supra dictis pp p̄missa excōicationem aliasq̄ȝ sentētias censuras z penas in eisdem nostris z alijs p felicis recordationis Eugenium papā quartū p̄decessorem nr̄m eis concessis litteris contentas de cetero icurrere:z id per euidētia rei aut sūmariam facti oī strepitu z figura iudicij p̄orsus s mota:informationē vobis aut vr̄ȝ alicui ꝯstiterit:z per vos z vr̄m quemlibet ad alteri⁹ ptis istātiam sup pace ꝯseruāda fm p̄fatas nr̄as z alioꝝ romanorum pōtificū ꝯcessiones prouisiones z ordinatiōes pie moniti non ꝯstiterit:eos tā diu excōicatos:ceterisq̄ȝ p̄dictis penis sentētijs z cēsuris irretitos auctē nr̄a in vr̄is ecclesijs vbi magna populi multitudo ad diuina officia audiēda ꝯuenerit:publice nūciare faciatis mādatisq̄ȝ ab oib⁹ euitari:donec ꝯbitā admissoꝝ emēdā ꝯstiterit meruerintq̄ȝ ab eisdē sētētijs z penis absolutiōis bn̄ficiū z reconciliatiōis grāȝ obtinere. Cōtradictores p cēsurā ecclīasticā appellatiōe postposita cōpescendo. Nō obstantib⁹ felicis recordatiōis Bonifacij pape octaui et p̄decessoris nr̄i z alijs aplicis cōstitutiōib⁹ gbuscūq̄ȝ:p̄sertim gbus cautū est ne qs extra suā diocesim in qbus fuerint deputati:ꝯtra quoscūq̄ȝ procedere zc. alijsq̄ȝ ꝯstitutiōib⁹ z ordiatiōib⁹ necnō p̄uilegijs idultis z lr̄is apostolicis eisdē frib⁹ z eoꝝ ordini in gn̄e vel i specie ꝯcessis quorūcūq̄ȝ tenorum existant:per que p̄sentibus non expressa vel totaliter non inserta:nr̄e hmōi iurisdictionis explicatio q̄uomodolibet valeat impediri:que quoad hoc nolumus eis suffragari. Ceterum qȝ difficile foret p̄ntes z alias p̄dictas nr̄as z alioꝝ romanoꝝ pontificū lr̄as ad singula loca pferri volumus:z dicta auctē decernim⁹ trāsumpta ex auctētica manu publici z legalis notarij subscripta:z sigillo alicuius archiep̄alis vl' ep̄alis curie signata:fidem indubiā obtinere:p inde ac si p̄dicte alie z p̄ntes nr̄e lr̄e originales exhiberent:in ꝯtrium faciētibus qbuscūq̄ȝ nō obstātibus. Datū Rome apud scm̄ Petrū. Anno icarnationis dn̄ice Millesimo quadringētesimo sexagesimo tertio:p̄die idus Januarij. Pon. nr̄i anno. vj.

¶ Ista bulla admodum breuis fuit missa per dominum Pium ad Regem gallorum.

PIus ep̄us seruus seruoꝝ dei. Ad ppetuam rei memoriā. Felicis recordationis Eugenius papa. iiij. z alij subseqūtes romani pōtifices nō sine magna cā z rōnabili fribus ordinis minoꝝ:q sub regulari obseruātia degunt:vt supiores z p̄latos suos alio noīe q̄ȝ in eoꝝ regula expressum sit nūcupatos eligere possent cōcesserunt:qui p̄lati ꝯuis non ministri sed vicarij nuncupantur:in noīe tm̄ non autem re differūt a ministris:neq̄ȝ fuisset parcum z p̄lati fratrum ꝯuētualium appellent mistri:duos in eadeȝ prouincia p̄latos alteꝝ. vȝ. ꝯuētualiuȝ:alterum de obseruātia frm̄ mistros nūcupari:sed eque fuit eos diuersis noībus appellare. Ex hoc excellētia tua intelligat si qui ipsorum de obseruantia emuli contrariuȝ dixerint:quasi ex eo fm raȝ nō viuant:qȝ suos p̄latos nō mistros sed vicarios appellāt:nō rite mouerī:ad qd̄ fides illis danda nō sit. N vicarios p mistris datos esse fratribus de obseruātia:z qdam ab aplica sede cuius auctē eoꝝ firmata:z sine qua neq̄ȝ ordo institui:neq̄ȝ viuēdi noua regula adinueniri potest sufficiēter. Qua ex re hortamur maiestateȝ tuā vt talia ꝯtra dictos frēs te nō moueāt:sed sumat argumēta ex vita z laudabilibus eorum actionibus:z eos vt decet deo dilectū xp̄ianissimū regem pietatis oculo respiciat. Hoc enim adijciet p̄conia altitudini tue:eritq̄ȝ nobis z dicte sedis gratissimū cuȝ intellexerimus celsitudinē tuā in ei⁹ fidē z ptectionē dictos frēs dei seruos suscepisse. Datū Rome apud scm̄ Petrū. anno incarnationis dn̄ice. M. cccclxiij. quinto idus Maij. Pontificatus nr̄i anno sexto.

¶ Innoc.iiij. q) plati frm mi. possint absolue/re & dispēsare sup irregularitate. Hec habetur sub auctentico in conuentu Rothomag.

Innocentius epus &c. Dilectis filijs g)iiali & vniuersis p)uicialib^9 ministris oz. frm mi. p)ntes lras ispecturis. Salu. & apo.bn). Licz ad hoc frm vri ordis pia desudet itentio: ob eis in his q faciunt prudenter & p)uide pce/dast p hoc & sue religioni pficere & dei cupien/tes ecclesia honorare: tn aliqn ex pditiōis hu/mane cōtigit fragilitate q) qdam ex ipsis exce/dūt in casib^9 in qb^9 excōicatōis sniam & notam irregularitatis icurrūt. Quare a nobis suppli/catione humili postulastis: vt cum viri ptēpla/tioni, dediti sint in religiōis fauorem a discur/sib^9 cohibendi: ac pp viaz pericula eisdē fribus ad nram & diocesanoz p)ntiam ipediatur acces/sus sup hoc prouidere de benignitate solita cu/raremus. Nos itaqz pie volētes q) vra deuotio in his que digne possum^9 sedē aplicaz reperis/se gaudeat gr)osaz: vt singuli vrm in p)uicijs si/bi cōmissis pdictis frib^9 pstitutis ibidem abso/lutōe ac dispēsatōe idigētib^9 siue p)usq) ordinez intrauerit siue postea in casibus excesserit me/moratis: de psilio discretoz frm vestroz q lit/terati sunt & deuz timētes ipartiri valeant ab/solutionis bn)ficum & dispensare cum eis iuxta formam archiepis & epis sup hoc ab aplica se/de traditam: vobis aucte p)sentium pcedimus facultatē: nisi a deo grauis & enormis fuerit ex/cessus: q) merito sint ad sedem aplicaz destinā/di. Nulli ergo oino hominum liceat hāc pagi/nam nostre pcessionis ifringere: vel ei ausu te/merario contraire. Si qs autem hoc attentare p)sumpserit: idignationem omnipotētis dei: & beatorum Petri & Pauli apostoloz eius se nouerit icursurum. Datū Laterani tertio kal. Nouēbris. Pontificatus nostri anno pmo.

¶ Innocētius quart^9 q) fratres minores non recipiant fratres ordis predicatorum.

Innocentius epus seruus seruoz dei. Dilectis filijs g)iiali mistro & frib^9 ordi/nis frm minoruz. Salutē & aplicā bn)dictionē. Meminim^9 vobis olim in virtute obie p nras lras p)receptisse: vt frēs p.edicatores & eoruz or/dini voto vel iuramēto etiam obligatos: nul/latenus de cetero p)re textu indulgentie alicu/ius vel aliquarum litteraz obtētaz a sede apo/stolica vel ēt obtinēdaz in postez: que de hoc expressam nō fecerint mētionem p)sumeretis recipere: nisi prius hoc a vobis sui petita licētia foret & obtenta: decreuimus ēt irritum & inane quic/quid per vos in hac parte cōtra p)receptuz no/strum cōtingeret attentari: statuētes vt hmōi p)sumptores incurrerēt excōicationis senten/tiam ipso facto: a qua nequaqz absolui possint: nisi se ad sedem aplicam ab ea sicut iustum fo/ret absoluēdi psonaliter p)sentaret. Ueruz qz postmodum per aliquas alias litteras vobis & eisdem fribus districtius duximus inhibēduz: ne ante annū pbationis elapsuz: q est maxie in subsidium fragilitatis humane regulariter in/stitutus quenqz ad pfessionem vestri ordinis p)sumeretis recipere: seu ad reuocationem fa/ciendam: nec cōstitutum in probatione noui/tium aliqualiter ipedire: quo minus infra eun/dem pbationis annū: ad aliam religionez quā mallet transire: sicut de sua pcederet libera vo/luntate. Non obstante statuto cōtrario si quod a vobis esset editum qd irrituz decernimus & inane: vel aliqbus litteris a sede aplica impe/tratis seu impetrādis: que de p)missis exp)es/sam non facerent mētionem. Et si forte contra hmōi nostram inhibitionē quenqz vos vel di/cti frēs reciperetis: qui taliter receptus existe/ret: nullatenus esset vro vel eorūdem frm or/dini obligatus: vosqz ac ipsi a receptione quo/rūlibet ad pfessionem ipsoz essetis ipso facto suspensi: insuper pene deberetis subijci que fra/tribus ipsoz ordinum p culpis infligi grauio/ribus cōsueuit. Nos qdem de obligatis ordi/ni p)dictoz fratrum in p)missis nostris du/ximus litteris: ne ipsos recipere p)sumatis: sta/tuendo vt hmōi p)sumptores: ipso facto sniam excōicationis incurrāt. De illis intelligi volu/mus quos post dcm annuz pbationis elapsuz: eoz p)fiterit ordini obligatos. Nulli ergo oino hoīum liceat hanc paginam nostroz statuti & voluntatis infringere: vel ei ausu temerario cō/traire. Siquis aūt hoc attentare p)sumpserit indignationez oipotentis dei & beatoz Petri & Pauli aploz eius se nouerit incursuz. Da/tum apud ciuitatem Castellanam octauo kals Junij. Pontificatus nostri anno primo.

Innocentius

¶ Innocētius.iiij.q̄ plati frm̄ minoꝝ possint absoluere viuentes in ordie fratres excōicatos vel p manus iniectionem ipeditos. Hec hr̄ sub auētentico in conuentu rothomagensi.

i Innocentius epūs seruus seruoꝝ dī. Dilectis filijs gñali ꝛ ceteris prouincialib⁹ ministris ordis frm̄ minoꝝ pñtes lr̄as ispecturis. Salutē ꝛ aplicā bñdi. In iure canonico repperit expssum vt si qsq̄ eoꝝ q simul viuūt p man⁹ iniectione in sociuꝫ a cōione meruerit fieri alien⁹: plat⁹ eiusdē recōciliādi ꝛ penitētiā iponēdi plenariā habeat potestatē: nisi forte atrocitas facti grauiorē penā expectet: habet ēt in eodē q̄ de seculo fugiētes q religiōis habitū in monasterio receperūt ꝛ inter cetera postmodū ꝯfiteāt se tale cōmisisse dlctū p qd ip so actu excōicatiōis sniam icurrerūt: in religionis fauorē: ꝛ vt subtrahaf vagandi materia per suos platos absolutionis bñficiū ꝯsequanf. Uerū cū ꝯueniat ex vr̄e ac frm̄ vr̄oꝝ ꝯuersatiōis pie meritis p quā vbiq̄ terraꝝ nomen attollif oium ꝯditoris: vt quā cū ipso possum⁹ vobis p aiaꝝ salute grām faciam⁹ deuotiōi vr̄e pñtiuꝫ auctē ꝯcedim⁹: vt eos ex frib⁹ q pro iniectione manuū in seipsos icurrerūt excōicatiōis vinculū: vel icurrēt: aut in illud ante susceptū habitū icidérūt: necnō ꝛ eos q relicta vanitate seculi cupiētes vr̄e humilitatis collegio aggregari: se asserūt excōicatione ligatos ne ipsoꝝ ad deum possit ipediri ꝯuersio: absoluere valeatis: dūmō iniuriā ꝛ dāna passis satisfaciāt cōpetēter: illis tñ exceptis quoꝝ adeo grauis ꝛ enormis fuerit excessus: q̄ merito sint ad sedē aplicā dñādi. Nulli ergo oino hoīum liceat hāc paginā nr̄e ꝯcessiōis ifringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit: idignationē oipotētis dī ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ ei⁹ se nouerit incursuꝝ. Datum lateraū. xviij. kaľs Januarij. Ponti. nr̄i anno pmo.

¶ Pius papa.ij. q̄ nullus fr̄ r̄laris obseruantie possit visitare sepulchrū dñi vľ alia loca hierosolymitana: ꝛ si ad hec obtinuerit lniam a sede aplica nisi de ꝯsensu suorum prelatorum.

p Pius epūs ꝛc. Ad ppetuā rei memoriā. Admonet nos suscepti cura regimis ꝛ auctas officij pontificalis iducit: vt circa ea p que religiōnis statꝰ atq̄ integritas cōseruef: ꝛ opitulāte altissimo augeaf: quātū cū deo possum⁹ fauorabiliter intēdam⁹. Ad ꝯseruationē itaq̄ ordis frm̄ minoꝝ sci Fran. de obseruātia nūcupatoꝝ eiusq̄ regularis obseruātie: ꝛ vt vagātib⁹ ꝛ fugitiuis fribus atq̄ alijs spm̄ libertatis exqrētibus medijs querere satagētib⁹: oīs euagādi tollaf occasio: ꝛ malitijs hoīum obuief: auctē aplica tenore pñtiū statuim⁹ ꝛ ordinam⁹ atq̄ decernim⁹: q̄ oēs ꝛ singuli eiusdē obseruātie pfessores q a sede aplica visitādi sepulchrum dñicū ꝛ alia loca scā hierosolymitana seu alia loca vltramōtana hacten⁹ licētiā obtinuerūt vel iposteꝝ obtinebunt: nisi ad id suoꝝ platoꝝ ꝯsensus accedat: ꝛ iuxta ipsi⁹ ordis r̄laria istituta ad hoc reputenf idonei: licētia hmōi minime vti possint: neq̄ illi⁹ obtētu ad ptes hierosolymitanas aut loca pdicta trāsfretare: sed eos subijci volum⁹ regularib⁹ disciplinis. ppea volum⁹ atq̄ decernim⁹ q̄ ptextu cuiusuis licētie aut ꝯcessionis ēt per nos vel p sedē aplicā gñaliter vľ spāliter cuicūq̄ ꝯuentui aut r̄lari vel seculari loco aut alteri singulari psone sub quacūq̄ forma vel expssiōe vboꝝ hacten⁹ facte ꝛ ꝯcesse seu in posteꝝ ꝯcedēde aut fiēde: et si talis fuerit q̄ de ei⁹ tenore ꝛ noie ac cognitione ꝯuēt⁹ loci seu psone cui cōcessa fit spālis specifica ꝛ expssa mētio habēda fuerit: cui ēt spāliter ꝛ expsse derogam⁹: ac nullā ꝛ inualidā nolliusq̄ roboris vel moměti perpetuo esse declaram⁹ nullus siue plat⁹: aut ꝯuētus seu loci hmōi pñdens aut singularis psona tā ecclsiastica q̄ mūdana tā regularis q̄ scľaris quocūq̄ noie ꝛ quacūq̄ dignitate fungēs recipiat aut recipere faciat audeat vel psumat aliquē ex frib⁹ dicte obseruātie recedētē ex aliquo ꝯuētu siue loco: nisi ipse fr̄ de licētia sui superioris plati inscriptis ꝯcessa ꝛ facta recesserit in q̄ de loco vň recessit ꝛ de psona siue loco ad quē accedere voluerit spālis ꝛ expressa mentio fiat: necnō ipsos frēs sic receptos sine licētia hmōi ad suos platos reduci ꝛ remitti debere: ac eis eorūdē platoꝝ correctioni ꝛ obediētie subijci: ꝛ renitētes ꝛ ipsos retinētes aut auxiliū ꝯsiliū vel fauorē pstātes: penas in lr̄is tā nr̄is q̄ felicis recordatiōis Eugenij pape qrti pdecessoris nr̄i sup hoc editis ꝯtētas icurrere volumus ꝛ decernim⁹ eo ipso necnō irrituū ꝛ inane qcqd secus factū p quoscūq̄ aut quōlibet attētatum

fuerit: pmissis ac licētijs z ɔcessionibus ɔstitutionibus z ordinatiōib⁹ aplicis z ɔsuetudibus dci ordis: ceterisq; ɔrijs nō obstātib⁹ qbuscūq;. Nulli ergo oino hoium liceat hāc paginā nostroꝝ statuti: ordinationis: decreti: declaratōis: volūtatis: derogatiōis: institutionis īfringere: vel ei ausu temerario ɔire. Siqs aūt zc. Datū Rome apud scm̄ Petrū. anno incarnationis dnice. 146?. xj. kal. Februarij. pon. nr̄i. āno. v.

¶ Eugenius. iiij. ɔcedit vicario gn̄ali q̄ possit frēs sibi subditos ɔuocare in locū dispositū: z statuere z ordinare que videnť expedire.

e Ugenius epūs zc. Dilecto filio frī Joāni de mauberto ordis minoꝝ: q dnr̄ de obseruātia regulari ptium vltramontanoꝝ vicario gn̄ali. Salutē z apo. bn̄. Cupimus z q̄tuꝫ nobis fuerit ex alto ɔcessum intēdimus oia facere: p q̄ frēs tue cōmisse cure multos messis manipulos in horreum dnicuꝫ pferant. Volumus itaq; z mādamus tibi: vt cōuocatis ad te oibus vicarijs tibi subiectis: alijsq; tui ordinis fratribus de qbus tibi videbit: ac vicarijs añ dictis in locum per teipm̄ deputāduꝫ: sed idoneum z tolerabilem oibus: qbus sic cōgregatis vicarijs z fratribus auctoritate aplica volumus atq; ɔcedimus oia posse fieri z ordinari pro gubernatione fratrū: conuētuū: domorum: locorum z heremitorioꝝ tue vicarie subditoꝝ: que gn̄alis mistri tui ordinis cum generali caplo tam de iure q̄ de consuetudine z ex forma priuilegioꝝ posse facere cōsueuit. In primis autē volumus tales a vobis ordinationes fieri: p quas oēs frēs quorūcunq; locoꝝ z quarūcunq; vicariaꝝ atq; ɔuinciaruꝫ tui officij ad vnum eūdemq; modū viuēdi quātuꝫ fieri potest reducanť: tam circa habitus gestationē q̄ circa fratruꝫ receptionē z alia quolibet occurrentia. Nam vt id facere possitis ɔsuetudines: statuta: ordinationes qualitercūq; factas: ac ēt priuilegia a sede aplica cōcessa: ēt si talia forent de qbus habēda esset mentio specialis: inquantum nostre voluntati supradicte aduersantur: auctoritate predicta tenore p̄ntium reuocam⁹. Declaramus nostre intētionis esse etiam frēs dicti ordinis de obseruātia ad nullas teneri culpas atq; censuras: que in eisdē ordinis statutis siue ordinationibus tam apostolicis q̄ generalibus ɔtinentur: sed solūmō teneri z obligari penis p superiores suos īpositis: future aūt de qua supradiximus congregationi vestre: concedimus facultatē ordinādi z declarandi in qb⁹ locis z prouincijs frēs debeant ieiunia regule in cibis quadragesimalib⁹ obseruare z quibus debeant patrū ɔsuetudines imitari vel aliter se hēre. Datū Rome apud scm̄ Petrū anno incarnatiōis dnice. M. cccc. xl. sexto kal's Januarij. Pontificatus nostri anno sexto decimo.

¶ Gregori⁹ non⁹ ɔcedit q̄ mistri ɔuinciales caplariter ɔgregati possint p̄dicatores instituē.

g Regorius epūs seruus seruo⁹ ruꝫ dei. Dilectis filijs mistris ɔuincialib⁹ ordis fratrū minoꝝ p̄ntes lr̄as inspecturis. Salutē z aplicā bn̄di. Prohibēte r̄ra vr̄a nulli frm̄ minoruꝫ est licitū p̄dicare populo nisi a gn̄ali mistro vr̄i ordis examinat⁹ z approbat⁹ fuerit: z sibi p̄dicationis offm̄ ab ipso ɔcessum. Ver cū piū sit vt p̄dictoꝝ frm̄ laborib⁹ ac periculosis discursibus euitādis: necnō q̄d aiaꝝ salus possit pueniri facilius aplice sedis circūspectio sup prohibitione hmōi opportune remediū prouisionis apponat. Nos deuotionis vr̄e p̄cibus inclinati vt singuli vestrum in suis ɔuincijs cū diffinitorib⁹ in ɔuincialib⁹ capitulis ɔgregatis fratres in sacra pagina eruditos examinare ac approbare z eis offm̄ p̄dicationis deū habendo pre oculis cōmittere valeant vobis aucte p̄ntiū ɔcedim⁹ facultatē. Nulli ergo oino hoium liceat hanc paginā nostre ɔcessionis īfringere vel ei ausu temerario ɔtraire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit idignationē zc. Datū Lateran. ij. idus decēbris. Pōtifi. nr̄i āno. xiiij.

¶ Innocēti⁹ papa. viij. ɔcedit q̄ qcuq; fr̄ de obediētia vicarij gn̄alis sine licētia gn̄alis vel ɔuincialis trāsierit ad aliam obedientiam taꝫ ipse q̄ recipiens sint excommunicati.

¶ Dilecto filio gn̄ali oiuꝫ frm̄ minoꝝ ō obseruātia vltramōtanoꝝ. ¶ Innocē. papa. iiij.

d Ilecte fili. Salu. z aplicā bn̄di. Dudū felicis recordationis Sixt⁹ papa quartus p̄decessor noster quasdam lr̄as in forma breuis p ɔseruatione ɔcordie iter frēs de obseruātia z ɔuētuales nuncupatos edidit: quarum tenor de verbo ad verbum sequitur z est talis.

¶ Dilecto

¶ Dilecto filio vicario gñali oium frm̄ mi. de obseruantia vltramōtanoꝝ. ¶ Sixt⁹ papa. iiij.

Dilecte fili. Sal. ꝛ apo. bñ. Fecisti nos humiliter supplicari vt dignaremur paterna benignitate opportuno tibi adesse remedio ad ꝯtinuādū in obedientia fratres tue cure subiectos quoꝝ aliq pleruq́ꝫ vagātur ex eo: q: nōnulli dicti ordis frēs tue cure non subiecti lr̄as ꝛ idulta a nobis se hr̄e asserūt recipiendi frēs ď obseruātia ꝯ ꝛ pter formā lr̄aꝝ fel. re. Pauli pape. ij. nr̄i pdecessoris sup ꝯcordia obseruātiū ꝛ ꝯuētualiū frm̄ dicti ordis editaꝝ. Quo circa recolētes q nos dū in minorib⁹ agerem⁹ suasores ipsi Paulo pdecessoris fuerim⁹ edēdi hmōi lr̄as: q: q́ꝫ nec fuit nec ē nr̄e itētōis pdictis lr̄is ꝯcordie quas vtiles ꝛ p necessarias esse cognoscim⁹ in aliquo quoad hoc derogare volum⁹ ꝛ tenore p̄ntiū: declaram⁹: q quicūq́ꝫ fr̄ tue cure subiect⁹ absq́ꝫ licētia tua aut sui ꝓuicialis vicarij p̄sumeret recedere: ipso facto excōicatiōis pena ligat⁹ sit: quā penā vltra illas in lr̄is dicti pdecessoris ꝯtentas: receptores quoq́ꝫ illoꝝ icurrāt q̄buscūq́ꝫ priuilegijs litteris ꝛ idultis ꝛ in gn̄e vel in spē locis vel psonis q̄būslibꝫ p nos vel p sedē aplicā ꝯcessis ꝛ in posteꝝ ꝯcedēdis ēt si talia forēt: q de eis eoꝝq́ꝫ totis tenorib⁹ p̄ntib⁹ habēda eēt exp̄ssa ꝛ specifica ac de v̄bo ad v̄bū mētio spālis: q oīa haꝝ serie reuocam⁹ ceterisq́ꝫ in ꝯriū faciētib⁹ nō obstātib⁹ q̄buscūq́ꝫ. Cū aūt p faciliori manutētione hmōi ꝯcordie nobis supplicare feceris vt p̄fatas lr̄as confirmare dignaremur. Nos hmōi supplicatiōib⁹ iclinati ac mutue iter religiosos oēs charitati ꝯsulere cupiētes quo semotis discordijs frutū dño quieti⁹ famulari possent illas aplica auctē p̄ntiū tenore approbam⁹ ꝛ ꝯfirmam⁹ ac p̄ntis scriptis patrocinio cōim⁹. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub annulo piscatoris die. xij. Octobris. M. cccclxxv. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Innocēti⁹ papa. viij. declarat q sorores. iij. ordis bti Frā. nō icludūt i illa ꝯstitutiōe Ioā. 22. incipiente Sancta romana.

¶ Dilectis filijs vltramōtanis frm̄ minoꝝ ď obseruātia vicarijs generali ꝛ ꝓuincialibus.

¶ Innocentius papa. viij.

D Ilecte fili. Sal. ꝛ apo. bñ. Dudū p felicis re. Ioannez papā. xxij. pdecessorē ni m accepto q nōnulli fratricelli seu frēs de paupe vita seu bizochi vł alijs noib⁹ nūcupati hitū noue religionis assūmētes: ꝯgregatiōes ꝛ ꝯuēticula facere ꝛ superiores sibi eligere: plurimos ad eoꝝ statū recipere: ꝛ loca de nouo ꝯstruere: ꝛ i illis i cōi hitare: publice mēdicare: q̄si si eoꝝ secta foret vna ď religiōib⁹ approbatis: temeritate dānabili p̄sūpserāt ꝛ p̄sumebāt icessāter quoꝝ plurimi tūc r̄laꝫ quā seruās. F. istituerat ꝓfiteri ꝛ ad lr̄aꝫ obseruare: ꝛ a gn̄alis ꝛ ꝓuincialium ministroꝝ ordis frm̄ minoꝝ superioritate p Celestinū papā. v. pdecessorē nr̄m exēptos: ꝛ ē: nōnulli vo se ď tertio ordie bti Fran. de penitentia nuncupati fore se asserebāt: ꝛ sub velamine hmōi eoꝝ statū ritū ꝛ sectā palliare satagebant. Idē Ioānes pdecessor i ꝯstitutiōe sua icipiēte. Scā romana ꝛ vlis ecclesia: sectā ritū ꝛ statū eorūdē iprobās ꝛ sub excōicatiōis pena eo ip̄o icurrēda eis ꝛ oīb⁹ alijs psonis ihibuit: ne sectā ritū siue statū hmōi sectarenē vlteri⁹ vł ipꝫ de nouo assūere quoquō p̄sumerēt put i eadē ꝯstōne plen⁹ ꝯtinet: ꝛ nōnulli timorate ꝯsciē vt asserit dubitāt an sorores vere ď tertio ordie pdicto existētes: iuxta illius r̄laria istituta i cōi domo sub vni⁹ superioris eaꝝ matris siue ministre obediētia cura ꝛ directiōe p̄latoꝝ vr̄i ordis aut alioꝝ pboꝝ religiosoꝝ vitā ducētes i ꝯstōne pdcā icludat. Paci ꝯsciaꝝ sic dubitātiū ꝯsulere ꝛ scrupulū de illis remouere volētes sorores pdictas vbilibet p vniuersum mūdū ꝯsistētes ēt si i cōi viuētes: ad plura alia q̄ ordo ipse exigat se ppria volūtate astrigant ꝛ tria vota essentialia emittāt: in ꝯstitutiōe pdictā nō includi auctē apostolica p̄ntium tenore declaramus. Et eis vt velum nigrum assumere ꝛ sub ppetua clausura manere: libere ꝛ licite valeāt quotiens eis placuerit ꝛ vobis aut alijs eaꝝ superiorib⁹ videbit eaꝝ statui expedire eadē auctē ꝯcedimus. Non obstantibus ꝯstitutionibus ꝛ ordinationib⁹ apostolicis ceterisq́ꝫ cōtrarijs q̄buscūq́ꝫ. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub annullo piscatoris āno dñi Millesimo quadrigentesimo octuagesimo septio die vigesima secūda Ianuarij. Pōtificat⁹ nr̄i anno. iij.

¶ Alexander papa sextus mandat bullam cōcordie quoad omnia obseruari.

¶ Dilectis filijs vniuersis fratribus ordinis minorum de obseruantia nuncupatorum.

¶ Alexander papa sextus.

Dilecti filij. Salutē et apostolicā bn̄di. Cū sicut accepim⁹ nōnulli frēs ꝯuētuales ordis minoꝝ ēt sub ptextu reformationis aut alꝭ oudū inter vos et ipsos frēs ꝯuentuales ꝯcordatio ac diuersis lrīs aplicis sup hoc p diuersos romanos pōtifices pdecessores nr̄os et ēt p nos editis et approbatis ēt graues sententias censuras et penas ecclīasticas in ꝯtra facientes latas et promulgatas in se ꝯtinētib⁹ ꝯtra venire psumāt: ꝓtendētes id licite facere posse ptextu quarūdā aliaꝝ nr̄aꝝ in forma breuis lraꝝ dilecto filio moderno dicti ordis mistro gn̄ali p nos nup ꝯcessaꝝ: et si ꝯcordatio et lrīs pdictis quouismō directe vel idirecte ꝯtrauenerint: verisimilr exinde inter vos et dictos frēs ꝯuētuales graues dissensiones et scādala exorirenť. Nos qui scādalis et dissensionib⁹ hmōi ne veniāt pſertim iter psonas religiosas quas ab ol ꝯtētione vt liberius diuinis vacare possint bn̄placitis decet esse semotas: libēter quātū cū dō possum⁹ obuiam⁹. Volētes desup debite ꝓuidere ac paci et quieti vr̄e paterna charitate ꝯsulere: auctē apostolica et ex certa sciētia tenore pn̄tiū declaram⁹ nunq̄ intētionis nr̄e fuisse vel eē ꝯcordatio: et lrīs pdictis ēt p lrās pfato gn̄ali mistro vt pferť cōcessas (quaꝝ tenores ac si de vbo ad vbū pn̄tib⁹ insererētur haberi volum⁹ p sufficienter expssis) in aliquo derogare: sed illa iuiolabiliter iuxta eoꝝ ꝯtinētiā et tenore obseruari debere ꝓut ēt hacten⁹ obseruata fuerūt. Nō obstātib⁹ premissis ac ꝯstitutionib⁹ et ordinationib⁹ aplicis: necnō oībus alijs q̄ in singulis lrīs pdictis cōcessa sint nō obstare: ceterisq̄ ꝯtrarijs qbuscūq̄. Vex q: difficile foret pn̄tes lrās ad singula quaq̄ loca in qb⁹ expediens fuerit deferre: volum⁹ et pfata auctē decernim⁹ q: illaꝝ trāsumptis manu publici notarij inde rogati subscriptis: et signo alicui⁹ curie seu psone ecclesiastice in dignitate ꝯstitute munitis: ea prorsus fides in iudicio et extra ac alꝭ vbilibet adhibeatur q̄ pn̄tibus adhiberet: si essent exhibite vel ostense. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub annulo piscatoris die .[illegible]. Januarij. M. cccccij. Pontificatus nostri anno decimo. Adrianus.

¶ Sixtus papa .iiij. ꝯcedit frib⁹ minorib⁹ nō teneri nisi bis in triennio capitula ꝓuincialia celebrare .nō obstante bulla Eugenij quarti.

¶ Dilectio filio vicario gn̄ali frm̄ minoꝝ regularis obseruantie familie vltramontane.

¶ Sixtus papa quartus.

Dilecte fili. Salutē et apostolicā bn̄di. Fuit nobis p parte tua expositū q̄ a sancte recordationis Eugenio papa q̄rto pdecessore nr̄o bulla q̄dā q̄ incipit. Ut sacra ordis emanauit. p quaꝝ frēs de tua familia vltramōtana astringi et obligari videnť ad tenēdū singulis annis ꝓuinciale capłm: qđ qdē cū asseris absq̄ magnis dictorū frm̄ cōmodis: dispēdijs: et inconuenientijs obseruari non posse: supplicasti nobis hūiliter vt in pmissis benigne et gratiose ꝓuideri digna remur. Nos aūt q̄ pacē et cōmodū oīum et pſertim religiosoꝝ pie affectam⁹ p pn̄tes quantum expositio tua vera esse dignoscif ꝯcedim⁹ et ordinam⁹: vt deinceps frēs pdicti sine ꝯscientiarū scrupulo aut alicuius cēsure vel pene icursu non nisi ad duo trm̄ prouincialia capitula de triennio in trienniū (vbi expedire videbif) tenere et celebrare obligenť dicta predecessoris nostri bulla in ea parte ceterisq̄ ꝯtrarijs qbuscūq̄ nō obstantib⁹. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub annulo piscatoris die duodecimo decēbris. anno dn̄i. M. cccclxxij. Pon. nr̄i anno .ij.

¶ Sixtus papa .iiij. reuocat licētiā ꝯcessaꝫ visitatori recipiēdi frēs sine suoꝝ platorum consensu pro regimine monialium.

¶ Dilecto filio vicario gn̄ali ordis minoꝝ regularis obseruātie vltramōtanoꝝ. Sixt⁹ papa .iiij.

Dilecte fili. Sal. et aplicaꝫ bn̄di. Cupiētes pridē dilectas in xpo filias abbatissas et sorores ordis scē Clare reformatōis quondā collecte sororis eiusdē ordis in seruitio dei aplicis pſidijs ꝯfouere: vt visitatores earū auctē aplica deputati quoscūq̄ frēs ordis minorum tā sub imediata obedientia gn̄alis mistri eiusdē ordis q̄ et vicarioꝝ gn̄aliū sub rłari obseruātia degentium ad obsequiū dictaꝝ soroꝝ circa spūalia (de licentia tm̄ suoꝝ superioꝝ saltē petita licet nō obtenta) deputare: et seruitio suo dedicare: frēsq̄ pdicti ad seruitiū ipsū absq̄ cuiusq̄ ipedimēto trāsire et in illo manere possent p alias nr̄as lrās in forma breuis ꝯcessim⁹. Cū aūt sicut nup accepimus plures fratres tibi subditi pretextu cōcessionis

cessionis hmōi a bono obie ⁊ maiorum corre/ ctione deuiauerint hacten⁹ ⁊ in futurū deuiatu ros merito suspicet: ⁊ tua religio ꝓpterea non modicū pturbet. Hinc est ꝙ nos q nunq̄ mē/ te gessimus p lr̄as nostras predictas alicui da/ re mām malignandi. Aut ꝙ psone que sub reli gionis habitu vacare deberēt studio pie vite a bono obie ⁊ a pseuerātia diuini seruitij vllate/ nus retraherent: in p̄missis ꝓut ex debito te/ nemur pastoralis officij salubriter ꝓuidere cu/ pientes aucte aplica tenore p̄sentium volum⁹: ⁊ etiam ordinam⁹: ꝙ oēs frēs tue cure cōmissi qui hacten⁹ absq̧ tua licētia ex familia tua re/ cesserint: pinde tibi ⁊ correctioni tue in oībus ⁊ p oīa sint subiecti: ac si breue nr̄m predictum nullatenus emanasset: qd̄ etiā penit⁹ specifice ⁊ expresse quoad tuos reuocam⁹: ⁊ etiā annul/ lamus. Declarātes exnunc oēs ⁊ singulos frēs tue cure cōmissos: qq̧ absq̧ tua licētia aut sui ꝓuincialis vicarij ex familia tua ꝯtra tenorem lrār predictar hacten⁹ recesserūt: eo ipso ma/ ioris excōicationis sniam icurrisse: ac vt tales ab oībus christi fidelib⁹ arctius euitari deberi. Deuotioni tue illos ac eorum receptores tā p̄mis/ sam excōicationis sniam q̄ alias cēsuras ⁊ pe/ nas contra receptores frm̄ tue familie p felicis recordatiōis Paulū scd̄m p̄decessorem nostrū ⁊ nos iflictas icidisse publicādi: ⁊ alia dāna cir ca eos faciendi: que ad officium tuum ptinent plenā ⁊ liberā facultatem ꝯcedentes: p̄missis litteris quar tenorem hic hēri volum⁹ pro ex/ presso ceterisq̧ in ꝯtrium facientib⁹. nō obstāti/ bus qbuscūq̧. Datū Rome apud scm̄ Petrū sub annulo piscatorio, die tertio Decēbris. āno incarnatiōis dominice. M.cccclxxxj. Ponti/ ficatus nostri anno vndecimo. G. Sitffus.

¶ Sixtus papa. iiij. concedit licētiā frib⁹ mi/ noribus loca eis minus cōmoda deserendi.

¶ Dilecto filio vicario generali fratrum mi/ norum regularis obseruantie vltramōtanorū.

¶ Sixtus papa quartus.

Dilecte fili. Salutem ⁊ aplicam bn̄dictionē. Fecisti no/ bis humilr̄ supplicari ꝙ p tua ac frm̄ tue cure cōmissor quiete ⁊ ꝯsolatione digna/ remur ꝯcedere vt loca que regularis obsuātie minus cōmoda sunt vel inopia incolar debi/ te reparari non pnt̄: aut alāis dictis frib⁹ onerosa noscunt: licz ob deuotionē ppl'or vel p̄ncipū ꝯtemplationē cum bn̄placito sedis aplice rece pta fuerit in manib⁹ ordinarior locor dimitti ē libere ⁊ licite valeres. Nos itaq̧ totis deside/ rijs r̄faris obsuātie ꝓfectū affectātes deuotis hmōi supplicatōib⁹ pine in dn̄o ānuētes deuo/ tiōi tue pn̄tiū tenore inlā ⁊ facultatē oīmodā dam⁹ ꝯcedim⁹ ⁊ ipartimur ea loca q̄ fribus tue cure cōmissis min⁹ cōmoda eē cognoueris: vl̄ alāis onerosa in oīb⁹ ꝓuincijs vicariat⁹ tui in ma nib⁹ ordinarior locor libere dimittendi ⁊ illa licite dserēdi ꝓut tibi visū fuerit expedire: sup qb⁹ tuā ꝯsciam oneram⁹: ꝯstōne Fe. Re. Bo/ nifacij pape. viij. p̄decessoris nr̄i ꝓhibēte loca semel recepta nō deseri: ⁊ alijs aplicis ꝯstōnib⁹ dictisq̧ ordis statutis ⁊ ꝯsuetudinib⁹ ēt iuramē/ to vl̄ quis alia firmitate roboratis: ceterisq̧ for te ꝯrijs: nō obstātib⁹ qbuscūq̧. Datum Rome apud scm̄ Petrū sub ānulo piscatorio die. xxij. Martij. āno icarnatiōis dn̄ice. M. cccclxxxij. Pontificatus nostri anno vndecimo.

¶ Alexā. papa sextus ꝓhibet ne frēs minores d obseruantia ad ꝯuentuales accedētes ppin/ quis suis iure hereditario succedant.

¶ Dilectis filijs vniuersis frib⁹ ordis mi. regu laris obseruātie. ¶ Alex. papa sextus.

Dilecti filij. Sa. ⁊ apo. bn̄di. Cū itellexerim⁹ ꝙplres frēs vestri ordis auiditate in bonis parētū ppinquor vel affiniū suor succedēdi familiā vestrā egredi: ⁊ ad frēs ꝯuētuales ob idulta il/ lis desup ꝯcessa se trāsferre in graue periculum aīar suar: oblia familie quā semel deo vouerūt neglecta: in possidēdi cupiditates relabimur i malū ipm exēplū: ⁊ religiōis vr̄e vilipēdiū ac scandalū plrimor. Nos tranqlitati dcī ordis ⁊ obsuātie vr̄e pr̄na charitate ꝯsulere volentes: supplicatōibusq̧ p pte vr̄a nobis desup porre/ ctis iclinati: aplica aucte tenore pn̄tium decer nim⁹ nullū pfessorē dicte familie q illā egredia/ tur: parētib⁹ ppinqs vel affinib⁹ suis in bonis eorūdē quouis mō succedē: nec aliquo idulto frib⁹ ꝯuētualib⁹ dcī ordis ad id ꝯcesso gaudere. Nec ēt ꝯuēt⁹ occasiōe pfessoris sic egredientis ius aliqd̄ in hereditate vel quis alia successiōe bonor parētū ⁊ ppinquor p̄dictor quōlz acq/ rere ⁊ ꝯseq posse seu debere. Premissis idultis ac statutis ⁊ ꝯsuetudinib⁹ dcī ordis iuramēto

confirmatione apostolica vel quis firmitate alia roboratis: ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Et quoniam difficile esset presentes litteras ad singula queque loca in quibus forte opus esset deferri: volumus et pariter eadem auctoritate apostolica decernimus quod illarum transsumptis manu publici notarii subscriptis et sigillo alicuius prelati seu ecclesiastica dignitate constituti munitis: ea prorsus fides indubia adhibeatur: que presentibus adhiberetur si originaliter exhibite vel ostense essent. Datum Rome apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die .v. Aprilis. M.cccccii. Pontificatus nostri anno decimo.

¶ Innocentius papa .iiii. concedit fratribus minoribus extra loca seu conventus suos existentibus ut aliis se in officio divino conforment.

i **Innocentius** episcopus etc. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis ministro generali et universis fratribus minoribus. Salutem et apostolicam benedictionem. Pio vestro collegio quod sibi libenter quod thesaurum gete c... scie thesaurizat id gratie digne concedimus quod ab eo fluctum mentis excutiat et in spiritu tranquillitate disponat: vestris itaque precibus devotionis inclinati: vobis ut observantia divini officii quod ex statuto regule vestre ecclesie romane more excepto psalterio celebrare debetis: vestris perpetuis temporibus: necnon si cum itineris vel alterius rei causa extra conventus seu loca vestra quelibet vel quoslibet vestrum contigerit degere divinum officium fratres cum fratribus: aut simul cum aliis regularibus seu secularibus personis vel quibus separatim facere alio quam romano ordine placuerit: id ad debitum quod ratione regule prefate debetis persolvere vobis sufficiat: neque iterum proprium dicere teneamini: tenore presentium nunc et in perpetuum indulgemus. Non obstantibus constitutionibus ordinationibus apostolicis aut vestre predicte regule institutis: aliisque quibuscunque contrariis. Datum apud civitatem castellanam .xii. kal. Junii. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Clemens papa .iiii. precipit tacite professos in ordine fratrum minorum novicios ad seculum revertentes compelli aliquam religionem intrare.

c **Clemens** episcopus etc. Ad perpetuam rei memoriam. Venerabilibus archiepiscopis et episcopis ex parte dilectorum filiorum ministrorum ordinis fratrum minorum fuit propositum coram nobis: quod nonnulli novitii domorum eiusdem ordinis procurante humani generis inimico ad seculum revertuntur: quorum quidem matrimonia contrahunt: quod nec ad ecclesias et beneficia ecclesiastica que primitus habuerant restitui seu procurant: seu alias in seculo damnabiliter evagantur in animarum suarum periculum et plurimorum scandalum: quamvis per habitum eiusdem ordinis quem vari professis consuevit: quem ipsi sponte ac voluntarie receperunt: et alias apparuerunt evidenter quod voluerint huiusmodi religionis vitam imitari: et sub religione domino perpetuo deservire. Quare dicti ministri de eorum salute soliciti nobis humiliter supplicarunt: ut providere super hoc misericorditer procuraremus. De vestra igitur discretione plenam in domino fiduciam habentes: vobis per apostolica rescripta districte precipiendo mandamus: quatenus si ita est dictos novicios: ut ad eundem ordinem vel ad alium debeant se transferre monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota cogatis cum a predictis ministris vel fratribus sui ordinis fueritis requisiti. Datum Viterbii .ii. kal. septembris. Pontificatus nostri anno .iii.

¶ Alexander papa sextus confirmat bullam Pii secundi continentem vicarios observantie esse veros ministros aliqua alia addens.

a **Lexander** episcopus etc. Venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis: in quorum civitatibus aut diocesibus ultramontes consistentes domus fratrum minorum de observantia nuncupatorum sub generalis et provincialium vicariorum obedientia existentium sunt site: et aliis illarum partium ecclesiarum prelatis. Salutem et apostolicam benedictionem. Regularem vitam professis sic expedit subtrahi per tranquillitate eorum inquietationis et turbationis materia: quod et in contemplationis suavitate quiescere valeant: ac tranquillum domino reddere famulatum: et iurgiorum ac dissensionis materia de medio subtrahatur. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum generalis et provincialium vicariorum ordinis fratrum minorum de observantia nuncupatorum in partibus ultramontanis commorantium petitio continebat: quod licet olim in generali concilio constantiensi non sine magna et rationabili causa fuerit determinatum: ac per Eugenium quartum: et Nicolaum .v. ac alios romanos pontifices predecessores nostros confirmatum et approbatum: quod dicti fratres de observantia nuncupati superiores haberent qui non ministrorum prout in eorum regula continetur: sed vicariorum nominibus appellarentur: quibus dicti fratres secundum eorum regule preceptum: ac quantum ad ea que regularem concernunt observantiam tenerentur obedire: et demum per pie memorie Pium papam secundum etiam predecessorem nostrum fuerit ordinatum: quod cum sedes apostolica in cuius arbitrio est instituta dicti ordinis si velit in melius commutare: in eorundem fratrum fa-

mistris loco mistroꝝ gñalis ⁊ ꝓuincialium:put
in regula dicti ordis ꝯtinetur vicarios gñalem
⁊ ꝓuĩciales esse voluerit:q.s.dci vicarij dictis
fribꝰ de obseruãtia nũcupatis pręsidẽtes:⁊ qbꝰ
ipsi fratres ex debito sue ꝓfessionis obedientes
existunt:tũc erant ⁊ ppetuo forent eorũdẽ fra
trũ veri ⁊ idubitati mistri:⁊ tales quales bea
tus Frãciscus regulã cõdens itendebat:quo
usqꝫ eadem sedes aliud alio tunc respectu ordi
nare decer neret. Cũqꝫ dicti fratres eisdẽ vica
rijs obedientes ſm determinationem pdictã:
regule sue pſertim in ea parte vbi di. Pręcipio
firmiter fribus vniuersis vt obediant suis mi
stris:plene ⁊ itegre satisfaciunt ꝓut in eorũdẽ
prędecessoꝝ lrĩs plenius ꝯtinet. Nihilominꝰ
qꝛ huius determinatõis:ꝯfirmatõis:ac lraruꝫ
prędictaꝝ publicatio:nulli extra ordinẽ ꝓfatuꝫ
cõmittitur seu demãdatur apud clerũ ⁊ populuꝫ
reddit minus nota:⁊ ob hoc qdã vtriusqꝫ se
xus ⁊ statꝰ eorũdem frm̃ emuli partim vt cre
dit inuidia:partim ꝙo ignorãtia ducti:pręfatos
frẽs caninis latratibꝰ lacerãtes tanqꝫ sui status
transgressores accusant. Cũqꝫ ex eo qꝫ non mi
stris imediate:sꝫ dcis vicarijs obediunt ⁊ sub
sunt:ſm pmissam regulã nõ viuunt falso asse
rũt:ipsos aut iobedietẽs:aut bigottos:aut fra
tres de bulla:seu alijs ignominiosis vocabulis:
quasi nõ essent sub rła approbata tã publice qꝫ
priuate aut p libellos seu lrãs diffamatorias ap
pellãtes:charitatiua subsidia suoꝝ bñfactoruꝫ
modis qbꝰ pñt ipediunt. Nõnulli ꝙo religiosi
lꝫ sub silĩ habitu sub alterius tñ existentes obia
elemosynas qbus ipsi frẽs de obseruãtia nũcu
pati sub dictoꝝ vicarioꝝ obia degentes susten
tari deberẽt a xp̃i fidelibꝰ sub noie ac titulo eo
rũdem frm̃ de obseruãtia nũcupatorũ indiffe
renter petunt ⁊ recipiunt in nõ modicã pędi
ctoꝝ frm̃ iacturam ⁊ ifamiam plurimoꝝ:pni
tiosum exẽplum:ac simpliciuꝫ errorem ⁊ dece
ptionem. Quare pro parte dictoꝝ vicariorum
nobis fuit humiliter supplicatum:vt eis ⁊ eo
rum pro tempore successoribꝰ paterno pręsidio
assistẽtes:pdictas lrãs p vos in ecclesijs vestre
iurisditiõi subiectis ⁊ alibi:vbi ⁊ qñ opꝰ fuerit
solẽniter publicari:⁊ quoad pmissa ⁊ ijs silia
ipsos vicarios ⁊ eoꝝ subditos corã clero ⁊ pplo
excusari ⁊ dfendi sicqꝫ hꝰi obtrectatoribꝰ emu
lis:eorũqꝫ diffamatoribꝰ silẽtium iponi:ac ip
sos fratres sicvt pmittitur ſm aplicam deter
minationem sub cura ⁊ regimine dictoꝝ vica
rioꝝ viuẽtes in bona fama ꝯseruari:⁊ nõ pmit
ti aliquos religiosos siue seculares sub noie di
ctoꝝ frm̃ aut domoꝝ siue locoꝝ de dcã obsuã
tia ⁊ sub dcis vicarijs ſm pdictas ꝯstõnes vi
uẽtium in ipsoꝝ terminis(nisi fuerit de eadẽ
familia ⁊ sub dcis vicarijs imediate ꝯstituti)pu
blice vel occulte elemosynas qritare vel recipe
aut eos quolibꝫ pturbare seu diffamare mãda
re:aliaqꝫ in pmissis oportune ꝓuidere de beni
gnitate aplica dignaremur. Nos igit q vocan
tibꝰ sub regulari obseruãtia studio pie vite pso
nis aplici fauoris psidium libẽter impẽdimꝰ:
⁊ in ijs que tranqllitatẽ eoꝝ respiciunt nos eis
gratiosos ⁊ fauorabiles exhibemꝰ hmõi suppli
cationibꝰ iclinati discretiõi vestre p aplica scri
pta cõmittimus:sir atqꝫ mãdamꝰ:qtenus qli
bet vr̃m si ⁊ postqꝫ dicte lrę Eugenij:aut Pij
pdecessoꝝ pdictoꝝ sibi fuerint pſentate:vel de
eis aut altera ipsaꝝ per eaꝝ trãsumpta aucten
tica:seu alr̃s fuerit facta fides:ac pro parte vica
rioꝝ pdictorum nũc ⁊ pro tpe existentium vel
cõmissarioꝝ aut frm̃ p eos deputatoꝝ fuerit le
gitime reqsitus:p se vel aliuꝫ seu alios pdictas
lrãs in ecclesijs sue iurisditiõi subiectis dũ ma
ior inibi ppli multitudo fideliuꝫ ꝯuenerit ad
diuina ⁊ alibi dũ opus fuerit publicẽ solẽniter:
⁊ qtũ ad pmissa ⁊ ijs silia eisdẽ vicarijs ⁊ eis
obedientibꝰ fribus:nũc ⁊ p tpe efficaci psidio
assistẽs eos coram clero ⁊ pplo excuset ⁊ defen
dat:sicqꝫ eoꝝ hmõi detractoribꝰ emulis ⁊ diffa
matoribꝰ sup premissis silentium iponat:ac ip
sos vicarios ⁊ eis obedientes frẽs:sic vt pmit
titur ſm pdictam determinationẽ sub cura ⁊
regimine dictoꝝ vicarioꝝ viuẽtes in bona fama
ꝯseruet:⁊ iuxta decreta viennensis ꝯcilij cõtra
falsos elemosynaꝝ questores edita dcĩ ordis ꝓ
fessoribꝰ sub dictoꝝ tñ obedientia vicarioꝝ ſm
eorum ꝯstitutione imediate nõ degẽtibus ⁊ q
buscũqꝫ alijs etiam secularibꝰ:ne falso asserẽ.se
esse de fribus subdictorum vicarioꝝ obediẽtia
degẽtibus:aut pro eis ⁊ eoꝝ domibꝰ mendica
re decetero pſertiꝫ istra limites domoꝝ eorũdẽ
frm̃ subdictorum vicarioꝝ obia degẽtium:ne
ve qꝫ ipsi frẽs sub vicariorum(qui quoad eos
ministrorum locum tenent)obedientia degen
tes non sunt veri fratres minores ⁊ regularia

dicti ordinis instituta nõ obseruent affirmare:
eisq; iniuriari:bigotos aut fratres de bulla seu
alijs ignominiosis vocabulis publice vl' occul
te:aut p litteras diffamatorias seu libellos eos
appellare quoquo modo presumãt : sub excõi/
cationis late sententie pena inhibeat. Et il/
los qui huiusmodi inhibitioni contrauenien/
do excõmunicationis sententiam predictã in/
currisse ꝯstiterit:excõicatos publice denunciet
faciatq; ab alijs nũciari ꝛ ab oĩbus arctius eui
tari:ac legitimis sup his hñdis ꝓcessibus illos
iteratis vicib⁹ aggrauare ꝓcuret:inuocato etiã
ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis:
donec cõpuncti corde ꝓuia satisfactiõe merue/
rint a dcã excõicatiõis sñia absolutiõis bñficiũ
obtinere. Cõtradictores quoslz ꝛ rebelles p cẽ
surã ecclesiasticã:ac alia iuris remedia cõpescẽ/
do.nõ obstãtib⁹ ꝯstõnib⁹ ꝛ ordinationib⁹ apl'i/
cis ꝯtrijs qbuscũq;. Seu si frib⁹ dci ordis sub di
ctoꝝ oĩa vicarioꝝ non degẽtib⁹:aut qbusuis
alijs ꝯiunctim vel diuisim a sede ꝓdicta idultũ
extiterit:qꝺ iterdici:suspẽdi vel excõicari non
possint p lr̃as aplicas nõ facientes plenã ꝛ ex/
pressam:ac de vbo ad vbũ de idulto hmõi mẽ/
tionẽ. Et q: difficile foret pñtes lr̃as ad diuer/
sa loca in qb⁹ eoꝝ notitia:hincinde cõcessa foret
originalr̃ destinare volum⁹ ꝛ eadẽ auctẽ decer/
nim⁹:ꝙ trãsumptis eaꝝ sub sigillo alicui⁹ pso/
ne in dignitate ecclẽiastica cõstitute decernẽdis
ac manu publici notarij signãdis:ea prorsus in
iudicio ꝛ extra vbicũq; exhibita vel ostẽsa fue/
rint fides adhibeat idubia:ac si originales ipse
lr̃e exhibite forẽt vel ostẽse. Datũ Rome apud
scm̃ Petrũ:ãno icarnatõis dñice. M.cccclxxij
tertio kal's Aprilis. Pontificat⁹ nr̃i ãno ꝓmo.

¶ Sixt⁹ pap̃.iiij. approbat bullã dictã de ꝯcor
dia cõmittẽs ꝓtectori vt illa obƀuari faciat.

Sixtus epũs seruus seruorũ dei. Dilecto filio Juliano ti
tuli sci Petri advincula pr̃sbytero car
dinali. Salutẽ ꝛ aplicam bñdictionẽ. Roma/
nus põtifex cunctoꝝ (ꝛ presertim sub regulari
obƀuãtia dño famulãtium) fidelium trãqllitati
intẽdens illis libẽter obuiat:p que iter fideles
ipsos ꝯtentiones ꝛ iurgia ꝯspicit verisilr̃ posse
exoriri. Dudum siqdem fe. re. Paulus pa/
pa.ij. ꝓdecessor noster de nr̃o q tũc gñalis mi/
nistri ordis minoꝝ fungebamur officio ac dile
ctoꝝ filioꝝ Marci de Bononia gñalis vicarij
cismõtani ac gñalis ꝓcuratoris ꝯuentualiũ ꝛ
cõmissariorum de obseruãtia nũcupatoꝝ tam
citra q̃z vltramõtanoꝝ dci ordis in Romana
curia expresso ꝯsensu iter alia p suas lr̃as inhi/
buit:ne dicti ordis ꝓfessores cõuentuales ꝛ de
obseruatia nuncupati gñali dũtaxat:seu etiam
ꝓuincialibus ministris dicti ordis subditi eoꝝq;
prelati frẽs de obseruantia nũcupatos sub vica
rijs viuere solitos transfugas seu ad eos fugien
tes acceptare presumerẽt:nisi ostenderẽt litte/
ras sue licentie a prelato suo per eos obtentas:
in qbus contineretur nomẽ domus a qua re/
cessissent:ꝛ illius ad quã remissi essent:etiã pre
textu cuiuscũq; licẽtie sup hoc ipsis fratribus
conuẽtualibus ꝛ alijs dictis vicarijs nõ sub di
ctis eoꝝq; prelatis ab aplica sede cõcesse:quas
idem Paulus predecessor quoad hoc penitus
reuocauit: sed illos ad suos ꝓlatos iuxta qua/
rũdam aliaruz lr̃aꝝ pie memorie Pij pape.ij.
etiam ꝓdecessoris nostri sup hoc editaꝝ ꝯtinẽ/
tiam remittere tenerent:ꝛ ne eiusdem ordinis
ꝓfessores de obseruãtia nũcupati scandalosos
ꝛ criminosos frẽs cõuentuales nũcupatos di/
sciplinam ordinis subterfugiẽtis recipe:sed si/
militer ad ꝓlatos suos remittere deberẽt (ser/
uata tñ felicis re. Eugenij pape.iiij. ꝛ dci Pij
predecessoꝝ nostroꝝ aliarum litteraꝝ quoad
hoc editaꝝ forma) sub excõicationis pena quas
transgressores dictaꝝ inhibitionum ipso facto
incurrerent:simili modo ꝓhibuit prout in di/
ctis litteris vltimis ꝯtinet. Cum aũt sicut ex/
hibita nobis nuper pro parte dilectoꝝ filioruz
vicarij generalis ꝛ fratruz dicti ordinis de ob/
seruantia nũcupatoꝝ vltramõtani. petitio con
tinebat:obseruãtia litterarum Pauli predeces
soris hmõi:quas etiaz nos dicto Paulo prede
cessore (sicut deo placuit) rebus humanis exẽ/
pto ad apicem summi aplãtus assumpti auctẽ
aplica approbauimus : experiẽtia teste ad ma/
gnaz ꝯferat pacẽ ac p eã ꝯtẽtionibus ꝛ iurgijs
obuiet: p pte eiusdẽ vicarij vltramõtani ꝛ suo/
rum fratrum nobis fuit humiliter supplicatũ:
vt litteras Pauli predecessoris hmõi obserua/
ri mãdare:ꝛ alr̃s sibi opportune ꝓuidere de be/
nignitate apostolica dignaremur. Nos igitur
qui iter quosuis religiosos ꝯtẽtionibus ꝛ iur/
gijs obuiare sũmopere optamus:hmõi suppli
cationibus

cationibus iclinati: circūspectiōi tue q ꝓtector
dci ordis existis: ⁊ illi⁹ ꝓtectori p tpe exñti: seu
tuo aut illi⁹ locuz tenēti p aplica scripta māda/
m⁹: q̄ten⁹ tu ⁊ ꝓtector ipse p tpe existēs: ac locū
tenēs q sup hoc p parte vicarij vltramōtani ⁊
suoꝝ frm̄ pdictoꝝ fueris seu fuerit req̄sit⁹: lr̄as
Pauli pdecessoris hm̄ōi obſuari: ⁊ tā pdictos
frēs ꝯuētuales q̄ȝ de obſuātia ꝯtra lr̄aꝝ Pau/
li pdecessoris hm̄ōi tenorem ⁊ formam ꝑtextu
quarūcūq; lr̄aꝝ (ēt p nos forsan ꝯcessaꝝ) in q/
busuis domib⁹ receptos: ⁊ ēt extra illas stātes:
ad supiores remitti facias seu faciat: ⁊ nō pmit
tas seu pmittat eosdē vicariuȝ ⁊ frēs suos ꝯ te/
norem lr̄aꝝ Pauli pdecessoris hm̄ōi sup pmis/
sis quōlȝ molestari: molestatores ⁊ cōtradicto/
res quoslȝ p censurā ecclesiasticā appellatione
postposita cōpescēdo. Premissis ac ꝯstōnib⁹ ⁊
ordinatiōib⁹ aplicis: necnō dci ordis statutis ⁊
ꝯsuetudinib⁹ iuramēto ꝯfirmatione aplica vel
quauis firmitate alia roboratis: ac oīb⁹ q̄ idem
Paulus pdecessor in dcis lr̄is suis voluit non
obstare ꝯtrarijs qbuscunq;. Aut si aliqb⁹ cōiter
vel diuisim a sede aplica idultum existat: q in/
terdici suspendi vel excōicari: aut ex̄ vel vltra
certa loca ad iudiciū euocari nō possint p lr̄as
aplicas plenā ⁊ expssam: ac de v̄bo ad v̄buȝ de
indulto hm̄ōi nō facientes mētionez: ⁊ qbuslȝ
alijs ꝑuilegijs ⁊ lr̄is aplicis atq; nr̄is gñalib⁹
vel specialib⁹: qbusuis ēt dci ordis ꝑsonis con/
cessis ⁊ pro tpe ꝯcedendis quorūcūq; tenorum
existāt: p que pñtib⁹ nō expressa vel totalr̄ non
inserta effect⁹ hm̄ōi ipediri valeat quōlibȝ vel
differri: aut de qb⁹ quorūq; totis tenorib⁹ habē
da sit in nr̄is lr̄is mentio spālis: qb⁹ oīb⁹ (etiaȝ
si in eis ꝯtineret q in illis p q̄scūq; ꝯcessiones
⁊ lr̄as ⁊ clausulas de ijs mētionem spālē facien
tes nō cēseret derogarī (quoad pmissa illis alr̄s
in suo robore pmāsuris) specialr̄ ⁊ expsse dero/
gam⁹: ceterisq; ꝯtrarijs qbuscūq;. Datuȝ Rome
apud scm̄ Petrum. anno incarnationis dñice.
Millesimo quadrigētesimo septuagesimo qn/
to kal's Junij. Pontificat⁹ nr̄i anno quarto.

¶ Alexander papa. vj. ꝯcedit ꝯfessoribus mo/
nialium: posse ex rationabili ⁊ iusta causa in/
gredi earundem monasteria.

¶ Dilectis filijs gñali ac prouincialibus vica
rijs ordinis minoꝝ de obseruātia nūcupatorū
in partibus vltramontañ. cōmorañ.

¶ Alexander papa sextus.

Dilecti filij. Salutē ⁊ aplicā bñ. Exponi nobis fec[…]ūt di
lecte in xp̄o filie abbatisse ⁊ moniales
monasterioꝝ ordis scē Clare in ptib⁹ illis ꝯsti/
tutoꝝ: q lȝ p ipsaꝝ rl̄am ꝯcedat expresse: q cō
fessores p vos eisdeȝ pro tpe deputati necītate
adueniente pro ministrandis sacr̄is ecclesiasticis
possint cōpetenti societate comitati clausuras
eorūdē monasterioꝝ igredi: q tñ interdū acci/
dit aliquas moniales ipsoꝝ monasterioꝝ diuti
na ifirmitate detineri: ⁊ qñq; p annū aut bien/
nium ita morbo laborare vt p receptōe sacr̄oꝝ
nō possint ad cōem cratē accedere: spūali ppea
ꝯsolatiōe (illa ꝑsertim qua cetere moniales que
in receptiōe eucharistie. xv. die recreant̄) oīno
carēt: cū ꝯfessores pdicti ex eo q dicte monia/
les in extrema necessitate aut mortis articulo
ꝯstitute nō sint absq; ꝯscīe scrupulo pro eaꝝ vi
sitatiōe ⁊ administratiōe sacr̄oꝝ clausuras iterio/
res eorūdeȝ monasterioꝝ ingredi non audent.
Quare nobis eedeȝ abbatisse ⁊ moniales sup/
plicare humilr̄ curarūt: vt dignaremur spūali
ꝯsolationi (ifirmaꝝ ꝑsertim monialiuȝ) circa h̄
pr̄na benignitate ꝯsulere. Nos religiosaꝝ pso/
naꝝ (fragilioris ꝑsertim sexus) votis vt eo fer/
uētius dino famulatui isistant: q̄ȝtū cū deo pos
sum⁹ benigne annuentes: hm̄ōi supplicatiōib⁹
inclinati vobis ⁊ fribus seu ꝯfessorib⁹ p vos ꝑ
tpe deputatis vt monasterioꝝ monialium ea/
rūdem que vestro regimi ⁊ administratiōi ime/
diate subijciunt̄. pro eisdē causis ⁊ alijs rōnabi
lib⁹ iterdum occurrētibus pro tpe (ꝓut vobis
sm̄ deum expedire videbit̄) clausuras iteriores
ingredi possitis ⁊ moniales pdicte portā maio
rem aperire licite valeant: auc̄te aplica inīam
ꝯcedim⁹ pariter ⁊ idulgem⁹. Nō obstātib⁹ ꝯsti/
tutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplicis ceterisq; in cō
trarium facientib⁹ qbuscūq;. Uolum⁹ insup q
pñtium lr̄aꝝ trāsumpto manu publici notarij
subscripto: ⁊ alicui⁹ plati ecclesiastici seu ꝑsone
in dignitate ꝯstitute sigillo munito: plena ⁊ in/
dubia fides adhibeat̄. Datū Corneti sub ānu/
lo piscatoris die decimasexta Nouēbris. Millē
simo quadrigētesimo nonagesimo tertio. Pō/
tificatus nostri anno secundo.

¶ Julian⁹ ep̄s ostieñ. ⁊ ꝓtector ordis ex cōmis
siōe Innoc. pape. viij. fulminauit pñtē ꝓcessuȝ

contra frēs de obſuantia recedētes a familia.

Ulianus ep̄s hostienſis ſciſſimi in xp̄o patris ⁊ dn̄i nr̄i dn̄i Innocētij diuina puidentia pape octaui maior penitētiarius ac ordis frm̄ minor protector: vniuerſis ⁊ ſingulis ad quos pn̄tes peruenerint: ſalutē ⁊ ſincerā in dn̄o charitatem. Noueritis nos lr̄as ſciſſimi dn̄i nr̄i p̄fati in forma breuis cū quadā ſupplicatione inroclusa nobis pro parte dilector in xp̄o vicarior gnālium ⁊ puicialium frm̄ dci ordis de obſeruātia nūcupator citra ⁊ vltra mōtes ꝯſiſtētiū preſentatas: cū ea qua decuit reuerētia recepiſſe hmōi ſub tenore. vz. a tergo dci breuis venerabili frī noſtro Juliano ep̄o oſtienſi cardinali ſcī Petri ad vincula ordis minorū protectori: intus v° Innocētius papa octauus venerabilis frater noſter. Salutē ⁊ ap̄licā būdictionē. Ex ſupplicatōe pn̄tib° introcluſa manū venerabilis frīs noſtri A. ep̄i Alerieñ. referendarij noſtri domeſtici in preſentia nr̄a ſignata circūſpectio tua itelliget: que a nobis petant dilecti filij vltramontaneñ. ⁊ ciſmontaneñ. gn̄ales ⁊ prouinciales vicarij frm̄ minor de obſuantia nūcupator: ſup qb° pro iniuncto tibi protectionis officio oportune puidere curabis iuxta ipſius ſupplicatōis ſignaturā. Datū Rome apud ſanctū Petrū ſub ānulo piſcatoris die decimaſeptima Februarij. M.cccclxxxix. Pōtificatus noſtri anno quinto. A. trageзinitius. Tenor v° ſupplicationis ſequitur: ⁊ eſt talis.

Beatiſſime pater olī ſe. re. Pius papa. ij. p̄deceſſor veſter pro quiete vniuerſor pfeſſor ordis fratrū minor tam ꝯuentualiū q̄ʒ de obſeruātia nūcupator p quaſdam ſuas lr̄as īter alia ſtatuit: ordinauit: atq̄ʒ decreuit: ꝙ pretextu cuiuſuis licentie: aut ꝯceſſionis etiam p ſedē ap̄licam generalr vel ſpecialr cuicūq̄ʒ domui vel ſeculari aut regulari loco aut ſingulari pſone ſub quacūq̄ʒ forma vel expreſſione verbor pro tp̄e conceſſe: nullus plat° ꝯuent° ſeu loci alterius preſidens: aut alia ſingularis pſona eccleſiaſtica vel mūdana ſecularis vel regularis quocūq̄ʒ noīe ⁊ quacūq̄ʒ dignitate fungens recipe aut recipi facere auderet vel p̄ſumeret aliquem ex fr̄ibus predictis de obſeruātia nūcupatis recedēteʒ ex aliquo conuentu ſeu loco: niſi ipſe frater de licentia ſui ſuperioris prelati in ſcriptis conceſſa recederet: in qua de loco vn̄ receſſerit ⁊ ad quē ſe conferre debeat expreſſa mentio fiat: ⁊ ipſos frēs ſic receptos ſine licētia hmōi ad ſuos prelatos reduci ⁊ remitti debere ⁊ illor correctionī ſubijci: ⁊ renitētes ac ipſos retinētes: necnō p̄ſtātes ad id auxilium ꝯſilium vel fauorē penas in lr̄is eiuſdem Eugenij pape q̄rti predeceſſoris veſtri ꝯtentas ſup p̄dictis incurrere voluit eo ipſo. Et deīde pie memorie Paulus papa ſecūdus etiaʒ p̄deceſſor veſter per alias ſuas litteras inhibuit dictī ordis pfeſſorib° ꝯuentualibus ⁊ alijs ſub obedientia vicariorum eorundem frm̄ de obſeruātia nūcupatorum non degentibus: ne aliquos fratres de obſeruātia ſub dictis vicarijs viuere ſolitos trāſfugos ſiue ad eos fugientes: niſi oſtēderent lr̄as ſue licentie a prelato ſuo per eos obtentas in qbus pari mō contineref nomen ꝯuentus a quo recederēt ⁊ illius ad quem mitterenf: etiam p̄texitu cuiuſcūq̄ʒ licētie ſup hoc ip̄is ſi lbus ꝯuentualibus ⁊ alijs de obſeruātia dictis vicarijs non ſubditis eorūq̄ʒ prelatis ab apoſtolica ſede conceſſe: quas reuocauit attentare quoquo modo preſumerent: ſed illos ad prelatos ſuos remitterent iuxta lr̄as Pij p̄deceſſoris prefati quas voluit obſeruari ſub excōmunicationis late ſententie pena illius abſolutiōe ſedi apoſtolice reſeruata. Poſtmoduʒ vero recolende memorie Sixtus papa. iiij. etiaʒ predeceſſor veſter per alias ſuas in forma breuis voluit ⁊ declarauit: ꝙ quicūq̄ʒ frater cure vicarior predictor ſubiectus abſq̄ʒ generalis vel puincialis vicarij licentia preſumeret recedere: ipſo facto excōicationis ſententia ligatus foret: quam penam vltra ꝯtentas in lr̄is dicti Pauli predeceſſoris etiā receptores illor incurrerēt: qbuſcūq̄ʒ p̄uilegijs lr̄is vel indultis in genere vel in ſpecie locis aut pſonis qbuſlibet p eum ꝯceſſis: nō obſtātibus qb° derogauit. Et demuʒ ſcitas vr̄a p alias ſuas lr̄as etiā in forma breuis in qb° dci Sixti lr̄e de v̄bo ad v̄bum ſunt inſerte: eaſdē Sixti p̄deceſſoris lr̄as ⁊ in eis ꝯtēta ꝯfirmauit ⁊ approbauit: put in ſingulis lr̄is p̄dictis plenius ꝯtinef. Cū aūt pater ſancte nōnulli dci ordis pfeſſores de obſeruātia nūcupati ſub eorūdem vicarior obia ⁊ cura ſtare ſoliti preſertim puincie Aragonie ſm̄ morem dicti ordis non obtenta ſuor ſuperiorum

florum licentia ab illoꝝ domib⁹ ꝛ obia recesse/ rint:ad obiam gñalis ꝛ ꝓuincialium ministroꝝ ac domos ꝯuentualiū nūcupatoꝝ frm̄ ꝓdicto/ rum libros ꝛ bona mobilia penes ipsos exñtia exportātes ꝛ trāsferre:ipsiqꝫ frēs ꝯuentuales ꝛ eoꝝ prelati eos recipere ꝯtra litteraꝝ eozūdem tenorē nō formidauerūt:asserētes sup hoc a san ctitate vestra ꝛ sede aplica lniam hēe. Suppli/ cant humilr̄ scitati vestre cismontañ.ꝛ vltra- montañ.gñales ꝛ ꝓuīciales vicarij eozūdē frm̄ de obseruātia nūcupatoꝝ:ꝛ ꝓsertim dicte ꝓui/ cie Aragonie:quaten⁹ eozūdem ꝓdecessoꝝ in/ herēdo vestigijs:oēs ꝛ singulos dci ordis ꝓfes/ sores sub obīa eozūdē vicarioꝝ degere solitos:q sine supioꝝ lnia iuxta lr̄aꝝ ꝓdictaꝝ tenorē ꝯ cō/ cessa ab eozūdem vicarioꝝ obīa ꝛ subiectiōe se subtrahētes:ꝛ ad dictos frēs ꝯuētuales eozūqꝫ domos ꝛ ꝓlatoꝝ eozūdē obiam hacten⁹ se tran stulerint(etiā cum q̄cūqꝫ scitatis vestre ꝛ sedis aplice licētia)ꝛ quos se sic subtrahere ꝛ trāsfer/ re ꝯtigerit in futuꝝ ꝑpetuis futuris tpibus ad eozūdem vicarioꝝ obiam cū libꝛis ꝛ bonis que exportauerūt reduci:ꝛ tam ipsos q̄ȝ q eos rece perūt ꝛ recipient ꝛ fouēt ꝛ fouerūt in eoꝝ obīa hmōi cēsuris ꝛ penis predictis ligatos fore pu blice nūciari:ꝛ ab oībus arctius euitari māda/ re:obtētasqꝫ p eos ꝛ quas obtinerēt in posterū a scitate vestra ꝛ sede aplica licētias:ita demū eis ꝓdesse posse si a suis superiorib⁹ lniam ob/ tinuerint:ꝛ sub hmōi ꝯditiōe ꝯcessas fore cen/ seri debere in oib⁹ꝛ p oīa pinde ac si hmōi con ditio in illis expresse adiecta foret ꝛ adijceret i posteꝝ:decernere. Et ne qspiaꝫ eozūdē frm̄ de obseruātia nūcupatoꝝ sub eozūdem vicarioꝝ obīa degētium sine superioꝝ suoꝝ licētia depu tatione ꝛ istitutiōe offm̄ ꝯfessoris siue visitato/ ris monasterioꝝ monialiū aut beguinaꝝ siue sororꝝ tpalium dñoꝝ ꝛ aliaꝝ psonaꝝ seculariū ꝛ regularium vtriusqꝫ sexus assumere ꝛ exer/ cere decetero presumat:ꝛ si ad id aplica auctē deputaret:sub similibus censuris ꝛ penis inhibe/ re. Censeaturqꝫ deputatiōes hmōi illam in se cōditionem hēe:vt illa exercere valeat si ad id eorum sic deputatoꝝ assensus:ꝛ licētia accede/ ret ꝛ non alr̄ nec alio modo:decernere digne/ mini de gratia sp ali. Nō obstañ.p̄missis ac cō/ stitutionib⁹ꝛ ordinationib⁹ aplicis ceterisqꝫ cō trarijs qbuscunqꝫ cum clausulis opportunis ꝛ

consuetis. Et deide sequebat̄ de alterius man⁹ lr̄a signatura dicte supplicationis.vꝫ.concessit ꝙ ꝓrecto: ꝓuideat in ꝓñtia dñi nostri pape Alerieñ. Et deinde sequebant̄ nōnulle clausu/ le repetitiue ꝯtentoꝝ in supplicatiōe predicta cum hmōi tenore.vꝫ. Et de his ꝙ hactenus se subtraxerūt ꝛ in futuꝝ vsu trahent cum redu/ ctiōe libꝛoꝝ ꝛ bonis p eos exportatis: ꝛ de in/ hibitione assumēdi officium ꝯfessionis:visita/ tionis ꝛc. late extēdēdo sub eisdem censuris ꝛ mādato ꝙ publicent̄ predictis censuris ligati ipsi ꝛ eorum fautores ꝛc.ac officia ꝓdicta sine li centia exercētes:ꝛ etiam si desup licētiam a san ctitate vestra obtinerēt ꝛ a sede aplica obtinuis sent vel in posteꝝ obtinerent. Et cum decreto ꝙ tales licētie hēant in se ꝯditionē si ad id su/ perioꝝ eozūdē accedat assensus ꝛ nō alr̄. Et cō mittat̄ vniuersis locoꝝ ordinarijs ac officialiū ac in dignitate eccłiastica ꝯstitutis psonis ꝛ ca nonicis metropolitañ.ꝛ aliaꝝ cathedraliū q fuerit regsiti i solidū vt reducāt ꝛ publicēt ꝛc. ꝛ p breue directū vicarijs ꝓfatis gñalib⁹ꝛ ꝓuin cialib⁹ ꝓñtib⁹ꝛ futuris ꝑpetuo. Et demū de al/ terius man⁹ lr̄a sm̄ signature supplicationis si/ gnatura clausulaꝝ earūdē ꝯcessum vt supra A. Alerieñ.subsequebaturqꝫ postmodū data dicte supplicatōis alteri⁹ man⁹ scripta.vꝫ. Datū Ro me apud sctm̄ Petrū xiij.kal. Martij.āno.v.

Postmodum ꝓo pro preuenera bilium ꝛ religio/ soꝝ viroꝝ Euāgeliste de Perusio ꝛ Guilelmi lemenādi dicti ordis ꝛ obseruātie ac in roma/ na curia prefatoꝝ vicariorum gñalium cōmis/ sarioꝝ seu ꝓcuratoꝝ fuimus cum debita instā/ tia regsiti:vt ad executionem nobis facte com missionis ꝓdicte p prefatum dñm nostrū papā ꝓcedere curaremus. Nos igit̄ q paterno cha/ ritatis officio dicti ordis cuius ꝓfessoꝝ littera/ rum scia ꝛ exēplari vita sacrosancta militās ec/ clesia decorata cōspicit̄ statum reddi cupimus pacificum ꝛ tranqllū:ꝛ que ad psonaruꝫ illius quietem ptinent:quātum possum⁹libēter ꝓcu ram⁹vt tenemur. Uniuersis ꝛ singulis locoruꝫ ordinarijs ꝛ in dignitate ecclesiastica constitu/ tis psonis ꝛ metropolitañ.ac aliaꝝ ecclesiaruꝫ canonicis vbilibet per orbem vniuersum con/ stitutis eozūdemqꝫ ordinariorum officialibus ꝛ vicarijs in spiritualibus generalibus qui pro

parte dictoꝝ vicarioꝝ aut alicuiꝰ eoꝝ fuerit le/gitime reqsiti auctē pfati sciſſimi dñi nři Jn/nocētij mādamꝰ: quatenus oēs ꝛ singulos di/cti ordis pfessores sub eorūdē vicarioꝝ obediē/tia degere solitos: q sine suoꝝ supioꝝ licia iuxta lraꝝ pdictaꝝ Pauli pdecessoris pfati concessa ab eorūdē vicarioꝝ obediētia se subtrahere: ꝛ ad dictos frēs ꝯuētuales eorūqꝫ domos ꝛ pla/toꝝ obedientiā trāsferre se psūpserūt: ēt cū quis cūqꝫ pfati sciſſimi dñi nři ꝛ aplice sedis licētia: ꝛ quos se sic subtrahere ꝛ trāsferre ꝯtigerit in futuꝝ ppetuis futuris tpibꝰ: ad eorūdē vicario rū obediētiā cū libris ꝛ bonis q̄ exportauerūt ꝛ pro tpe exportarēt reducere: ꝛ tā ipsos q̄z q re/ceperūt ꝛ receperit ac fauerent eorūdē in obe/diētiā postq̄ʒ eis seu eoꝝ alteri legitime ꝯstite/rit: vicarios pdictos seu eoꝝ loco dputatos ꝛ p tpe dputādos: platos frm̄ ꝯuētualiū seu locoꝝ eorūdē frm̄ guardianos l qbꝰsi ēs de obseruan/tia sic ab eoꝝ obediētia substracti degūt: ꝛ forsā eos degere ꝯtigerit in futurū debite reqsiuisse ne frēs sic subtractos ab obediētia pdicta i eo/rū obediētia foueāt: ꝛ ꝯtra formā ꝛ tenorē pdi ctaꝝ lraꝝ i eoꝝ ꝯuētibꝰ ꝛ locis retineāt: necnō frēs subtractos ꝛ subtrahendos hmōi frnalr ꝛ charitatiue monuisse: vt ad pstinā eoꝝ obsuā/tiā cū libris ꝛ bōis p ipos asportatis se reducāt: si post reqsitionē ꝛ mōitionē hmōi neglexerit id facere seu aliꝰ eoꝝ neglexerit: hmōi cēsuris ꝛ penis pdcis ligatos fore nūciēt publice: ac faci ant ꝛ mādēt ab oibꝰ arctiꝰ euitari: obtētaqꝫ p eosdē frēs de obseruātia sic se subtrahētes ꝛ re/dire nolētes: ꝛ quas obtinerent in posteꝝ a se/de aplica lnias: ita demū eis pdesse si a suis su/pioribꝰ licētias ēt obtinuerit: ꝛ sub hmōi ꝯdi/tione ꝯcessas fore cēseri debere in oibꝰ ꝛ p oia perinde ac si hmōi ꝯditio i illis expsse adiecta foret ꝛ adijceret in posteꝝ: pfata auctē decerni/mus. Et ne qspiā eorūdē frm̄ de obseruātia nū cupatoꝝ sub eorūdē vicarioꝝ obediētia degē/tiū sine suoꝝ supioꝝ lnia deputatōe ꝛ istitutio/ne offim̄ ꝯfessoris seu visitatoris monasterioruꝫ monialiū beguinaꝝ vel soroꝝ quarūlibet aut tpaliū dñoꝝ ꝛ aliaꝝ psonaꝝ secularium ꝛ rlariuꝫ vtriusqꝫ sexus assumere ꝛ exercere de cetero p/sumāt: ēt si ad id aplica auctē deputarent: sub similibꝰ cēsuris ꝛ penis mōitiōe pmissa p ꝯtra facieñ. pari mō icurrēdis plibata auctē ihibe/mꝰ. Decerneñ. eosdē deputatiōes quas sic fieri ꝯtigerit auctē pdicta hmōi i se ꝯditiōes hēre: vt deputati ad officia ipsa illa exercere possint si ad eoꝝ sic deputatoꝝ ꝯsensus ꝛ lnia accedāt nec alio mō ac pari mō mādañ. eis vt pfertur hmōi cēsuris ligatos publice nūciari: ac ab offi cijs p eos sine hmōi lnia hactenꝰ assūptis ꝛ q̄ assumerēt i posteꝝ: p eosdē ordiarios ꝛ i digni tate ꝯstitutas psonas ꝛ canonicos desup reqsi/tos amoueri: pdictoꝝ eadē auctē appellatiōe remota cōpescēdo. Nō obstañ. pmissis ac ꝯsti/tutiōibꝰ ꝛ ordiatiōibꝰ aplicis ceterisqꝫ ꝯtrarijs qbuscūqꝫ: siue si aliqbꝰ cōiter vel diuisim a sede aplica idultū existat q̄ iterdici suspēdi vel ex/cōicari nō possint p lras aplicas nō facieñ. ple/nā ꝛ expssā ac de vbo ad vbū de idulto hmōi mētionē. Jn quoꝝ oium ꝛ singuloꝝ fidē ꝛ te/stimoniū pmissoꝝ pñtes lras fieri ꝛ p notariū nřm publicū subscribi ꝛ publicari mādauimꝰ: nřiqꝫ sigilli iussimꝰ ꝛ fecimꝰ appēsiōe muniri. Datū ꝛ actū rome in domibꝰ nře solite residen tie apud scōs Aplos sub anno a natiuitate dñi Millesimo quadringentesimo octogesimo no no: idictione septima: die vo decimonono mēsis Februarij. Pōtificatꝰ sciſſimi i xpo přis ꝛ dñi nři dñi Jnnocētij pape. viij. pfati anno qnto. Pñtibꝰ ibidē reuerendo pře dño Juliano epo Bretonorieñ. ꝛ circūspecto viro dño Facio de factonis eiusdē sciſſimi dñi nři pape cubicnlario testibꝰ ad pmissa vocatꝫ hitis atqꝫ rogatis. Et ego Nicolaꝰ birtde cleric attrebateñ. diocesis publicꝰ aplica ꝛ iperiali auctibꝰ notariꝰ q p̄e/missis oibꝰ ꝛ singulis duꝫ sic vt pmittit p reue rēdissimū in dño přeꝫ ꝛ dñꝫ dñm Julianū mi seratiōe diuina epm ostieñ. sciſſimi dñi nři dñi Jnnocē. diuina puidētia pape. viij. maiorē pnia/riū ac ordis frm̄ minoꝝ ꝓtectorē pfatū dicerē/tur: ac corā eo agerent ꝛ fierēt vna cū pnolatis testibꝰ pñs iterfuit: eaqꝫ oia ꝛ singula: sic fieri vi di ꝛ audiui ꝛ in notam sūpsi. ex qua has pñtes lras manu alteriꝰ (me alijs negocijs i romana curia legitime ipedito) fideliter scriptas exinde ꝯfeci: subscripsi: publicaui: ꝛ in hāc publicam formā redegi: signoqꝫ ac noie meis solitis ꝛ cō/suetis vna cū pfati reuerendiſſimi dñi Juliani epi maioris penitētiarij ꝛ ꝓtectoris sigilli appē siōe signaui in fidē robur ꝛ testimoniū oium ꝛ singuloꝝ pmissorum. Rogatus ꝛ requisitus.

Gregorius

¶ Greg. ix. concedit fratres posse beneficium absolutionis et dispensationis ab archiepiscopis et episcopis sue diocesis obtinere.

g Regorius eps seruus seruorum dei. Venerabilibus fratribus archiepis et epis ad quos lre iste peruenerit. Salutē et aplicā bndi. Cum proni sint ab adolescentia hois sensus ad malū et caro sup spiritu agit in culpā quātūcūqꝫ fres ordis minorum per sue scē religiōis obseruātia in ecclīa dei splēdere noscū tur: ex hūana tn̄ fragilitate contigit qꝫ interdū quidā eorum excedūt in casibus in quibus excōicationis sniam et notā irregularitatis incurrāt. Quare no bis fuit hūiliter supplicatū: vt cū oino nō expe diat talibus per absolutiōis bñficio et dispēsatiōis grā obtinēdis discurrere: ne vel eis des vagan di materia vel alijs contra ipsos occasio murmu rādi: puidere sup hoc misericorditer dignare mur. Nos igit de discretiōe vr̄a plenā in dño fiduciā obtinētes fraternitati vr̄e p aplica scri pta mādamus: quatenus singuli vr̄m in proprijs diocesibus fribus ordis supradicti cōsilitutis ibidē absolutiōe et dispēsatiōe idigētibus: siue anteqꝫ ad religionē hmōi conuolarēt siue postea excesse rint in casibus supradictis: cū ab eis fueritis req siti aucte nr̄a ipēdatis absolutiōis bñficiū: et p ut sm deū expedire videritis dispēsetis: nisi adeo esset difficilis et enormis excessus qꝫ meri to pro his deberēt ad sedē apostolicam destina ri. Datū Ananie tertiodecimo kalēdas Mar tij. Pontificatus nostri anno sexto.

¶ Gre. ix. concedit fres posse tpe iterdicti dina celebrare: seruata tamen iuris solēnitate.

g Regorius eps seruus seruorum dei. Dilectis filijs ministro et fribus ordis minorum. Salutem et aplicā bndi. Deuotionis vr̄e pcibus iclinati vt tpe gnāles interdicti nō pulsatis campanis ex cōmunicatis et interdictis exclusis: clausis ia nuis et submissa voce in ecclesijs vestris dina possitis officia celebrare: auctoritate vobis pre sentium indulgemus. Nulli ergo omnino ho minum liceat hanc paginam nostre concessio nis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare presumpserit indi gnationem omnipotentis dei: et btōrum Petri et Pauli aplorum eius se nouerit incursurum. Datū Ananie. vj. idus Martij. Pōti. nr̄i anno. vj.

¶ Greg. ix. concedit fres nō teneri cōmissiones cāsarum recipe: nisi de hoc iduito fecerit mētionē.

g Regorius eps seruus seruorum dei. Dilectis filijs gnāli ministro et vniuersis fribus or dinis frm̄ minorum. Salutē et apostolicam bene dictionē. Quieti vestre prouidere volētes au ctoritate vobis pn̄tium idulgemus: vt cōmis siones causarum vel sententiarum executiones a se de aplica vel delegatis eius seu a quibuslibet alijs factas vobis: sine vr̄a nō teneamini recipere vo lūtate: nisi in lris apostolicis de concessiōe hmōi mentio habeatur. Nulli ergo oino hominum li ceat hanc paginā nr̄e concessionis ifringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aūt hoc atten tare psumpserit indignationem oipotentis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datū Viterbij. v. ka lendas Martij. Pontificatus nostri anno. ix.

¶ Greg. ix. ihibet ne aliqs ad pfessionē admit tas: nisi ano probationis elapso. et plura alia.

g Regorius eps seruus seruo rū dei. Dilectis filijs gnāli et alijs ministris puincialibus et custodibus ordis frm̄ minorum Salutē et aplicā bndi. Cū sm cōsiliū sapiētis nihil sit fine cōsilio faciendū: ne post factū penitudo sequat. Expe dit cuilibet excelsioris vie ppositū aggressuro vt pcedāt palpebre gressus suos: vires. vz. pro prias discretiōis moderamīe metiēdo: ne si qd absit: altiora se q̄rēs in cōmotionē dederit pedē suum retro respiciat in salis statuam statuā cō uertēdus pro eo qꝫ sui sacrificium qd dño fuerat oblatum sale sapiētie nō cōdiuit. Sicut enim sa piens desipit si nō feruet: sic feruēs cōfundit si nō sapit. Quare pene in oi religionis est ordis prouide istitutū: vt rr̄ares obseruātias susceptu ri: certo tpe ipsas pbent et probent in eis ne sit locus de cetero penitudini quā nō pōt leuita tis occasio excusare. Aucte itaqꝫ vobis pn̄tium inhibemus ne aliquē ad pfessionē vr̄i ordis nisi p annū in probatione fuerit admittatis. Post factā vo professionē nullus frm̄ ordinē vr̄m re linquere audeat: nec relinquentē alicui sit lici tū retinere: qꝫ si quis forte retinere psumpserit li citū sit vobis in fres ipsos rr̄arem sententiā p mulgare. Inhibemus et ne sub habitu vite vestre liceat alicui extra obedientiā euagari: et pau

pertatio vr̃e corrūpere paupertatē: q̃ si q̃ forte p̄sumpserit liceat vobis in fr̃es ipsos donec resipuerint censurā ecclesiasticā exercē. Nulli ergo oīno hoīum liceat hāc paginā nr̃e ibibitionis ꝛ ꝯcessiōis ifrīgē: vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aūt hoc attētare p̄sūpserit: idignatiōe oīpotētis dei ac beatoꝝ Petri ꝛ Pauli apl̃oꝝ eı᷒ se nouerit icursuꝝ. Datum Laterani sexto kal̃s Aprilis. Pontificatus nr̃i ãno. xij.

¶ Greg. ix. ꝯcedit frēs nō teneri ad cōmissiones causarum recipiēdas absq̃ eoꝝ voluntate.

g Regorius ep̄s seru᷒ seruoꝝ d̄. Dilectis filijs gn̄ali mi̅stro ꝛ vniuersis frib᷒ de ordine frm̃ minoꝝ p̄ntes lr̃as ispecturis. Salutem ꝛ apl̃icā bn̄di. Qui postposita vanitate scl̃i elegerūt virtutū dn̄o sub paupertatis hitu famulari: a nobis illa ꝯfouēdi sunt grã q̄ ipsoꝝ necessitatibus noscūt̃ opportuna. Cū igit̃ ad hoc semp vr̃e hūilitas ꝯuersationis iuigilet: vt do placeat p deuote laudis obsequiū ꝛ fructū p̄ferat aiarū: nos deuotiōis vr̃e p̄cib᷒ iclinati: vt ad recipiēduꝫ cō missiōes cārū ꝛ sniaꝝ executiōes vel alia ꝯigētia cās ipsas p lr̃as sedis apl̃ice legatos seu delegatos ipī᷒ vel quoslibet alios cogi nō possitis iuiti: nisi plenā' in eisdē lr̃is de ꝯcessiōe hmōi mētio hēatur: vobis auct̃e p̄ntiū indulgem᷒. Nulli ergo oīno hoīuꝫ liceat hāc paginā nr̃e ꝯcessiōis ifringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si q̄s aūt hoc attētare p̄sumpserit indignationē oīpotētis dei ac btõruꝫ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit incursurum. Datuꝫ Laterani quinto kalendas Maij. Pōtificatus nostri anno quintodecimo.

¶ Innocēti᷒ quartus ꝯcedit frib᷒ iterdicti seruata iuris solēnitate posse dīna celebrare. Hec habet̃ sub auctentico in conuentu Rothoma.

i Nnocentius ep̄s seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs mi̅stro ꝛ frib᷒ ordis frm̃ minoꝝ. Sal. ꝛ apo. bn̄di. Deuotiōis vr̃e p̄cib᷒ iclinati: vt tp̃e gn̄alis iterdicti: nō pulsatis cāpanis: excōicatis ꝛ iterdictis exclusis: clausis ianuis ꝛ submissa voce i ecclijs vr̃is dīna possitis officia celebrare. Auct̃e vobis p̄ntiū idulgem᷒. Nulli ergo oīno hoīuꝫ liceat hāc paginā nr̃e ꝯcessiōis ifrigē: vel ei ausu temerario ꝯ̄ire. Si q̄s aūt hoc attētare p̄sūpserit idignatiōem oīpotētis dei ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli apl̃oꝝ eius se nouerit incursuꝫ. Datuꝫ Laterani. xij. kal̃s Decēbris. Pontificatus nostri anno. j.

¶ Innocēti᷒ quart᷒ ꝯcedit p̄lat̃ posse absolutiōis ꝛ dispēsatiōis bn̄ficiū suis subditis iparti ri. Hec h̄r sub auctentico in ꝯuētu Rothoma.

i Nnocentius ep̄s seruus seruoꝝ dī. Dilectis filijs gn̄ali ꝛ vniuersis mi̅stris prouīcialib᷒ ordis frm̃ minoꝝ p̄ntes lr̃as inspecturis. Salutē ꝛ apl̃icā bn̄di. Licet ad hoc frm̃ vr̃i ordis pia desudet itētio: vt ab eis in ijs que faciūt prudēter ꝛ ꝓuide ꝓcedat̃ p hoc ꝛ sue religiōi ꝓficere ꝛ dei cupiētes ecclĩam honorare: tn̄ aliqñ ex ꝯditiōis hūane fragilitate ꝯtigit: q̄ qdā ex ipsis excedūt in casib᷒ in q̄b᷒ excōicatiōis sniaꝫ ꝛ notā irregularitatis icurrūt. Quare a nobis supplicatiōe hūili postulatis: vt cuꝫ viri ꝯtēplatiōi dediti sint in religiōis fauorem a discursib᷒ cohibēdi: ac pp viaꝝ picula eisdeꝫ frib᷒ ad nr̃am ꝛ diocesanoꝝ p̄ntiā ipediat̃ accessus: sup hoc prouidere de benignitate solita curarem᷒. Nos itaq̃ pie volētes q̄ vr̃a deuotio in ijs q̄ digne possum᷒ sedē apl̃icā repisse gaudeat gratiosā: vt singuli vr̃m in ꝓuīcijs sibi cōmissis p̄dictis frib᷒ ꝯstitutis ibidē absolutione ac dispēsatiōe idigētib᷒: siue p̄usq̄ ordinē itrauerit siue postea in casib᷒ excesserit memoratis de ꝯsilio discretoꝝ frm̃ vr̃oꝝ q̄ lr̃ati sint ꝛ deū timētes ipartiri valeāt absolutiōis bn̄ficium: ꝛ dispēsare cū eis iuxta formaꝫ archiepis ꝛ ep̄is sup hoc ab apl̃ica sede traditā: vobis auct̃e p̄ntiū ꝯcedim᷒ facultatē: nisi adeo grauis fuerit ꝛ enormis excessus: q̄ merito sint ad sedē apl̃icā destinādi. Nulli ergo oīno hoīuꝫ liceat hāc paginā nr̃e ꝯcessiōis ifrigere: vel ei ausu temerario ꝯ̄ire. Si q̄s aūt h̄ attētare p̄sūpserit idignatiōnē oīpotētis dī ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli apl̃oꝝ eı᷒ se nouerit icursuꝝ. Datum Laterani tertio kal̃s Nouembris. Pontificatus nr̃i anno. j.

¶ Inno. quartus ꝯcedit frib᷒ in oratorijs suis cuꝫ altari portatili posse dīna celebrare. Habet̃ sub auctentico in conuentu Rothoma.

i Nnocentius ep̄s seruus seruoꝝ dei. Dilectis filijs frib᷒ minoribus. Sal. ꝛ apo. bn̄di. Nos attēdētes viaꝝ orōnū suffragia plurimū opportuna: q̄m eo efficacior eē ꝯ̄suia intercessio

tercessio apud deū quo pfecte viuētes ei⁹ digni estis gr̄a potiori. Cōsiderātes quoq; vobis ne/ gādū nō eē vn̄ nemini derogat: dū via exposcit religio vt q̄ sūt ēt de gr̄a spāli vobis ꝯcedere d/ beam⁹: deuotioni vr̄e auc̄te p̄ntiū vr̄is īclinati ꝑcib⁹: indulgemus vt in locis in qbus degitis liceat vobis habere oratoria in qbus cū vicario altari possitis missaꝝ solēnia ⁊ alia diuina officia celebrare oī parochiali iure parochialib⁹ eccle/ sijs reseruato. Et ne de hoc iure possit questio suboriri: illud circa oblationes decimas ⁊ pri/ micias intelligimus que a laicis solent clericis exhiberi: qbus defraudari nolumus parochia/ les ecclesias occasione indulgentie supradicte. Nulli ergo oīno hoīum liceat hāc paginā nr̄e ꝯcessionis īfringere: vel ei ausu temerario con/ traire. Si quis aūt hoc attētare ꝑsumpserit in/ dignationē oīpotētis dī ⁊ btōꝝ Petri ⁊ Pau li aploꝝ ei⁹ se nouerit īcursuꝝ. Datū Lugduni tertio kal's Nouēbris. Ponti. nostri anno. iij.

Alexāder. iiij. ꝓhibet frib⁹ ꝑdicatorib⁹ pos/ se ꝓfessos ordinis minoꝝ recipere.

Alexander ep̄s seruus seruo rū dī. Dilectis fi lijs magistro ⁊ frib⁹ ordis frm̄ predica toꝝ. Salutē ⁊ apostolicā bn̄dictionem. Quo vos in xp̄o synceriori charitate diligimus: eo plenius vt in cunctis prouidi sitis ⁊ vigiles af/ fectam⁹: turbationis nō modice spm̄ assumen/ tes: si de vobis qn̄q; ꝯtrariū ad nos relatu pue niat aliquoꝝ. Sane admirātes accepim⁹ q̄ vos nō absq; offensa rectitudīs q̄ in vr̄is dʒ actibus hēri ꝯtinue spālis: frēs minores ⁊ eoꝝ ordini obligatos freq̄nter ad vr̄m recipitis: vnitatem spūs in pacis vinculo non seruantes. Uerum cū ex hoc scissure possit ⁊ scādali exoriri mate/ ria: q̄ solatiū pacis eterne q̄rētib⁹ dʒ oīb⁹ mo/ dis existere pegrina: vniuersitati vr̄e per aplica scripta in vtute obediētie ꝑcipiēdo mādamus: quatenus tā frēs eosdē q̄ eoꝝ ordini voto vel iuramēto ēt obligatos nullaten⁹ decetero ꝑtex/ tu īdulgētie alicui⁹ seu aliquaꝝ litteraꝝ obtēta rū a sede aplica vel ēt obtinendaꝝ in posteꝝ q̄ de p̄ntibus expressam nō fecerint mētionē: nisi prius petita mistri sui fuerit ⁊ obtēta licētia re/ cipere ꝑsumatis. Alioquin decernētes irritū ⁊ inane qcqd p vos in hac pte ꝯ ꝑceptū nr̄ꝫ ꝯti/ gerit attētari: p̄ntiuꝫ auc̄te statuimus: vt hmōi

presumptores incurrāt excōicationis sniaꝫ ip̄o facto: a qua nequaq̄ absolui valeāt: nisi se apō sedē aplicā psonalr̄ repn̄tēt: ab ea sic visuꝫ fue/ rit absoluēdi. Nulli ergo oīno hoīuꝫ liceat hāc paginā nr̄e ꝯstōnis ifringere: vel ei ausu teme/ rario ꝯire. Siqs aūt ⁊c̄ Datum Neapoli vn/ decimo kal. Junij. Pontifi. nr̄i anno primo.

Alexander quartus cōcedit prelatos posse apostatas capere ⁊ incarcerare.

Alexander ep̄s ⁊c̄. Dilectis filijs gn̄ali mini stro ⁊ alijs frib⁹ ordis frm̄ mi. Salu. ⁊ aplicam bn̄di. Deuotionis vr̄e ꝑcibus beni/ gnuꝫ īpartiētes assensuꝫ: capiēdi: incarcerādi ⁊ alias subdēdi discipline rigori apostatas vr̄i ordis p vos ⁊ ēt alios si necesse fuerit in quo/ cūq; habitu eos ꝯtigerit īueniri: plenaꝫ vobis ꝯcedimus auc̄te p̄ntiuꝫ facultateꝫ: īuocato ad hoc si nece fuerit auxilio brachij secularis. Nul li ergo oīno hoīum liceat hāc paginā nr̄e con cessionis infringere: vel ei ausu temerario con traire. Siqs auteꝫ ⁊c. Datum Ananie. idibus Julij. Pontificatus nostri anno primo.

Alexan. iiij. ꝓhibet vt nullus ꝑlatus possit quenq̄ frm̄ sibi in sociuꝫ vel pro suis negocijs assumere absq; aplice sedis licentia.

Alexander ep̄s seruus ser/ uoꝝ dei. Dilectis filijs Gn̄ali ⁊ vniuersis ministris pro/ uincialibus ordinis fratrum minoꝝ. Salutem ⁊ aplicam bn̄dictionem. Uobis per apostolice sedis ꝓuenire debet auxiliuꝫ: q̄ pia vr̄a religio semp fame laudabilis cōsequatur augmētuꝫ: ⁊ illum statum habeat ex quo vobis aliqua clari nois denigratio nō incūbat. Sane qdam ex ꝑ/ latis ecclesiaꝝ sicut accepimus irreq̄sitis vobis filij mistri ad secū morādiꝫ vel pro ipsoꝝ ꝓmo uēdis negocijs quosdā ex vr̄is assumūt fribus iuxta sue libitū volūtatis. Uerꝫ cuꝫ pp hoc or/ do vr̄ ⁊ sue pacis dispēdiuꝫ: ⁊ grauis detracta/ tionis aliq̄n pferat detrimētuꝫ: nos vr̄e ꝑcibus hūilitatis īducti: ne aliqs legatoꝝ sedis aplice ꝑter illos q de nr̄o latere destinant: vel ēt qui/ cūq; ꝑlatus ad secuꝫ manēdū: vel ꝓ suis nego/ cijs ꝓmouēdis aliquē ex frib⁹ vr̄is sine sui mi/ stri lnia possit assumere: absq; spāli mādato se/ dis eiusdē faciēte plenā de p̄ntib⁹ mētionē: vo bis auc̄te p̄ntium indulgemus. Et ne fratres

ipsi aliter cum predictis morari vel eorum negotia assumere audeant districtius inhibemus firmiter iniungentes: ut fratres qui de dicto speciali mandato nostro vel vestra licentia ad predicta assumpti fuerint: disciplinae et correctioni vestre nihilominus sicut et fratres ceteri debeant subiacere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei: et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Ananie septimo kal. Augusti. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Alexander.iiij. concedit prelatos posse absolvere fratres sibi subditos a quacunque irregularitate et excommunicatione.

Alexander episcopus etc. Dilectis filiis generali et universis ministris provincialibus ac custodibus ordinis fratrum minorum presentes litteras inspecturis. Salutem et apostolicam benedictionem. Et ad hoc fratrum vestri ordinis pia desudet intentio: ut ab eis in iis que faciunt prudenter et provide procedatur: per hoc et sue religioni proficere et dei cupientes ecclesiam honorare: tamen aliquando ex conditione humane fragilitatis contingit: ut quidam ex ipsis excedunt in casibus in quibus excommunicationis sententiam et notam irregularitatis incurrunt. Quare nobis supplicatione humili postulastis: ut cum viri contemplationi dediti sint in religione sanctorum discursibus cohibendi: ac interdum propter difficiles viarum labores eisdem fratribus ad nostram presentiam ipediatur accessus: super hoc providere de benignitate solita curaremus. Nos itaque volentes quod vestra devotio in iis que digne possumus sedem apostolicam reperisse se gaudeat gratiosam: ut singuli vestrum in provinciis et custodiis sibi commissis predictis fratribus constitutis ibidem absolutionis ac dispensationis indigentibus: sive prius quam ordinem intraverint sive postea in casibus excesserint memoratis impartiri valeant absolutionis beneficium et dispensare cum eis iuxta formam archiepiscopis et episcopis super hoc ab apostolica sede traditam: vobis auctoritate presentium duximus concedendum nisi adeo gravis et enormis fuerit excessus quod sint ad eandem sedem merito destinandi. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei: et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Ananie.vij.idus Octob. pontificatus nostri anno.j.

¶ Alex.iiij. concedit fratres ad exequendum sententias vel litteras contra aliquos a quoquam compelli non posse.

Alexander episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis generali et universis provincialibus ministris ordinis fratrum minorum. Sal. et apo.ben. Convenit ut sacer et lucidus vester ordo sicut religionis altitudine pollet: sic per sedis apostolice gratiam privilegio fulgeat speciali. Vestris itaque supplicationibus inclinati: ut nullus archiepiscopus vel episcopus: aut quis alius prelatus ecclesiasticus: seu eorum vicarii vel officiales: vos aut aliquem de vestris fratribus ad portandum seu deferendum litteras vel exequendum aut denunciandum sententias contra principes: seculares: communitates: populos: seu quoscunque benefactores vestros cogere valeant: sine predicte sedis mandato vel licentia speciali expressam faciente de hac indulgentia mentionem: neque vos vel quisquam fratrum vestri ordinis parere vel intendere teneamini super his monitionibus mandatis aut iussionibus eorundem auctoritate presentium indulgemus: decernentes irritum et inane quicquid contra hoc contra huiusmodi indulti tenorem a quocunque fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem etc. Datum Ananie.xvij.kal.novemb: Pontificatus nostri anno.j.

¶ Alexander.iiij. concedit omnibus devote visitantibus ecclesias fratrum minorum in festivitatibus sancti Francisci et Antonii quadraginta dies indulgentie.

Alexander episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis ministro et fratribus ordinis fratrum minorum salmantinis. Salutem et apostolicam benedictionem. Cum ad promerenda sempiterna gaudia sanctorum suffragia sint nobis plurimum opportuna: loca sanctorum omnium pia sunt devotione fidelium veneranda: ut dum dei honoramus amicos: ipsi nos amabiles deo reddant: et illorum nobis quodammodo vendicantes patrocinium apud ipsum: quod merita nostra non obtinent: eorum mereamur intercessionibus obtinere. Cupientes igitur ut ecclesia vestra in festivitatibus beatorum Francisci et Antonii confessorum que in ipsa ecclesia sunt precipue et solennes congruis honoribus frequentetur: omnibus vere penitentibus et confessis qui ecclesiam ipsam in eisdem festivitatibus et usque ad octo dies sequentes devote ac venerabiliter visitaverint: de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi

quadraginta

quadraginta dies de iniūcta sibi penitētia misericorditer relaxamus. Datum Ananie quinto kal's Augusti. Pontificatus nostri anno. j.

¶ Alexāder. iiij. ɔcedit plātos posse absolui a qualibet excōicatiōe p ɔfessores ab eis electos.

a Lexander epūs seru⁹ seruorū dei. Dilectis filiis gñali ꝛ prouincialibus ministris ordinis frm̄ minoꝝ. Salutē ꝛ apostolicā bñdi. Ordis vrī generosa plātatio que multe religionis ꝛ honestatis flores ꝛ fructus protulit effusos lōge lateq3 laudabilis ɔuersatiōis odore nos prouocat: vt salutifera vra cōmoda fauore beniuolo prosequentes: trāquillitatē vestram q̄ȝtum cū deo possumus foueam⁹. Hinc est q cū sicut asseritis ex indulto apostolice sedis vobis liceat vrī ordis fratres cure vestre cōmissos ab excōicatione absoluere ꝛ cum eis super irregularitatib⁹ dispensare nisi adeo grauis ꝛ enormis fuerit excessus: pp quem merito sit sedes cōsulendi pdicta: vobis auctē presentium indulgemus vt frēs dicti ordinis quos pro tempore in proprios habueritis ɔfessores: absolutionis ꝛ dispēsationis beneficiū vobis cū expedierit iuxta idulti prefati tenorē valeant impartiri: ne ij qui itēr vos ɔesse noscūtur: deterioris ɔditionis q̄ȝ ceteri cēseantur. Nulli ergo oino hominum liceat hāc paginā nrē concessionis infringere: vel ei ausu temerario ɔtraire. Si quis aūt hoc attentare presumpserit: idignationē oipotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli apostolorum eius se nouerit icursuꝝ. Datū anagnie vndecimo kal's Augusti. Pōtificatus nostri anno. ij.

¶ Alexander. iiij. concedit prouinciales cum diffinitoribus capitulariter congregatis predicatores instituere posse.

a Lexander epūs seru⁹ seruoruȝ dei. Dilectis filijs mistris prouincialibus ordis fratrum minoꝝ pñtes lr̄as inspecturis. Salutē ꝛ apostolicā bñdictionem. Prohibēte rr̄a vestra nulli frm̄ vestroꝝ est licitū pdicare populo nisi a gñali mistro vestri ordinis examinat⁹ ꝛ approbatus fuerit: ꝛ sibi predicatiōis offm̄ ab ipso ɔcessum: veꝝ cū piū sit vt pro dictoꝝ fratrū laborib⁹ ꝛ periculosis discursib⁹ euitādis: nec nō q aiaꝝ salus possit ɔuenire facili⁹: aplice sedis circūspectio sup ɔhibitiōe hmōi opportune puisionis remediū apponat. Nos deuotionis vre precibus iclinati: vt singuli vr̄ȝ in suis prouincijs cū diffinitorib⁹ in prouincialib⁹ capitulis ɔgregatis frēs in sacra pagina eruditos examinare ac approbare: ꝛ eis auctē nr̄a offm̄ pdicationis demū hn̄do pre oculis cōmittere valeant: ac illi q tā ab ipso gñali mistro q̄ȝ a vobis sic examinati ꝛ approbati fuerint: hmōi pdicationis offm̄ plene exequi ꝛ libere exercere possint: vobis ꝛ eidē gñali ministro ꝛ fratrib⁹ plenaȝ auctē presentium ɔcedimus facultatē. Nulli ergo oino hominū liceat hanc paginaȝ nostre ɔcessionis ifringere: vel ei ausu temerario ɔtraire. Si quis aūt hoc attētare ꝑsumpserit: idignationem oipotentis dei ꝛ btōrū Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ eius se nouerit incursuȝ. Datū Lateranū. tertiodecimo kal's Februarij. Pontificatus nostri anno tertio.

n Icolaus epūs ser⁹ seruoꝝ dei. Uniuersis xp̄i fidelibus pñtes litteras inspecturis. Salutē ꝛ apostolicam bñdictionem. Uite perennis gloria qua mira benignitas ɔditoris oium beatā coronat aciē ciuium supnoꝝ: ꝛ redemptis pcio sanguinis fusi de pcioso corpore redēptoris meritoꝝ debet acqri virtute: iter q̄ illud esse p grāde dignoscit: qd vbiq3: sed precipue in sanctoꝝ ecclesijs maiestas altissimi collaudet. Cupiētes itaq3 vt ecclesia dilectoꝝ filioꝝ guardiani ꝛ frm̄ ordinis minoꝝ zamoreñ. ɔgruis honoribus frequētet: de oipotentis dei misericordia ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli apostoloꝝ ei⁹ auctē ɔfisi: oibus vere penitentib⁹ ꝛ confessis q eādem ecclesiam deuote visitauerint annuatim in annunciatiōe: natiuitatis: purificationis: ꝛ assūptiōis: beate Marie virginis ac btōrum Frācisci ꝛ Antonij ɔfessoꝝ festiuitatib⁹ ꝛ p octo dies festiuitates ipsas imediate seqn̄tes vnū annum ꝛ quadraginta dies de iniūncta sibi penitentia misericorditer relaxam⁹. Datum apud vrbem veterem decimo kal's Nouēbris. Pontificatus nostri anno tertio.

p Aulus epūs seruus seruoꝝ dei. Uenerabilib⁹ frib⁹ archiepo cōpostellano: ꝛ epō salmātino: ac dilecto filio scholastico ecclesie salmantiñ. Salutē ꝛ aplicā bñd. Militāti eccl'e licet immeriti disponēte dn̄o ꝑsidentes: circa curā ꝛ so/

tiuz ordinū quorūlibz z domoꝝ eorūdē soler/tia reddimur indefessa soliciti: vt iuxta debitū pastoral' officij eoꝝ occurram⁹ dispēdijs z ꝓfectibus: diuina coopante gratia salubriter intendamus. Sane dilectoꝝ filioꝝ vicarij ꝓuincialis z frm̄ ordinis minoꝝ sub obseruātia regulari viuētiuz ꝓuincie scī Jacobi ſm̄ morē dicti ordis cōquestione pcepimus: ꝙ nōnulle ꝑsone tam ecclīastice ꝗ̄ seculares: que nomen dn̄i in vanum recipe nō formidāt: ꝯtra imunitates z ꝓuilegia ordini z fribus predictis aplīca auctē cōcessa: necnō cōtra certas tam per sancte Re. Eugenium quartū z Pium scdm: aliosq; romanos pōtifices predecessores nostros: ꝗ̄ etiā p nos: presertim sup ꝯcordia inter ipsos de obseruātia: z alios dicti ordis fratres ꝯuentuales nuncupatos inita ꝗ̄ etiam alios sup domibus z locis eorūdez frm̄ de obseruantia in dicta ꝓuincia ꝯsistentibus: ac obseruatione vite regularis in eisdē ꝯcessas lr̄as mītiplices molestias z iniurias inferūt ac iacturas. Quare vicari⁹ z frēs ꝑdicti nobis humilr̄ supplicarūt: vt cū eis valde reddaē difficile ꝑ singulis q̄relis ad apostolicam sedē hr̄e recursuz ꝓuidere ipsis super hoc paterna diligētia curaremus. Nos igr̄ aduersus ꝑsumptores molestatores z iniuratores hm̄oi illos volētes eisdē fribus remedio subuenire: p qd̄ illoꝝ cōpescaē temeritas z alijs aditus cōmittendi siīia ꝑcludaē discretioni vr̄e p aplīca scripta mādamus: q̄tenus vos vel duo aut vnus vr̄m p vos vel aliuz seu alios ēt si sūt extra loca in qbus deputati estis ꝯseruatores z iudices ꝑfatis fribus efficacius defensionis ꝑsidio assistētes nō ꝑmittatis eos ꝑmissoꝝ occasione ab eisdē vel qbusuis alijs indebite molestari: aut eis grauamina seu dāna vel iniurias aliquas irrogari: faciatisq; ꝑdictas ꝑcipue ꝯcordie lr̄as tam ab ipsis de obseruātia ꝗ̄ alijs cōuentualibus fribus iuiolabilr̄ obseruari nō ꝑmittentes alterutros ꝯtra earūdez lr̄aꝝ tenorē sibi iniurias aliquas iferre: facturi eisdē fratribus cum ab eis vel ꝓcuratoribus suis: aut eoꝝ suplo. ibus fueritis reqsiti de ꝑdictis z alijs ꝑsonis qbusliz sup ꝑmissis: necnō de qbusliz molestijs iniurijs ac dānis ꝑn̄tib⁹ z futuris in illis vz. q̄ iudicialem reqrūt indaginē sūmarie z de plano sine strepitu z figura iudicij: in alijs ꝟo put q̄litas eoꝝ exegerit iustitie cōplemētū: occupatores seu detentores presumptores molestatores z iniuratores hm̄oi: necnō ꝯtradictores quoslibet z rebelles cuiuscūq; dignitatis: status: gradus: ordis: vel ꝯditionis extiterint: quandocūq; z quotienscūq; expedierit auctē nostra per censuram ecclīasticā appellatione postposita cōpescendo: inuocato ad hoc si op⁹ fuerit auxilio brachij secularis: nō obstantibus tam felicis recordationis Bonifacij pape octaui ēt predecessoris nostri in quibus cauetur ne aliquis extra suā ciuitatē z diocesim nisi in certis exceptis casibus z in illis vltra vnā dietam a fine sue diocesis ad iudiciū euocet: seu ne iudices z ꝯseruatores a sede deputati ꝑdicta extra ciuitatē z diocesim in qbus deputati fuerīt ꝯtra quoscūq; procedere seu alij vel alijs vices suas cōmittere aut aliquos vltra vnā dietam a fine diocesis eorūdem trahere presumant (dūmodo vltra duas dietas aliquis auctē presentiū nō trahatur) ꝗ̄ alijs quibuscūq; cōstitutionibus a ꝑdecessoribus nostris romanis pontificibus tam de iudicibus delegatis z ꝯseruatorib⁹ ꝗ̄ ꝑsonis vltra certum numerū ad iudiciū nō vocandis aut alijs editis que nostre possent in hac parte iurisditioni aut potestati eiusq; libero exercitio quomolibet obuiare: seu si aliqbus cōmuniter vel diuisim a predicta sit sede indultum ꝙ excōmunicari suspendi vel iterdici seu extra vel vltra certa loca ad iudiciū euocari nō possint p lr̄as apostolicas nō facientes plenam z expressaz ac de ꝟbo ad ꝟbū de indulto hm̄oi z eoꝝ personis: locis: ordinibus z nominibus propriis mentionē z qualibet alia dicte sedis indulgentia gn̄ali vel speciali cuiuscūq; tenoris existat: p quaz presentibus nō expressam vel totaliter nō insertam vestre iurisditionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet īpediri: z de qua cuiusq; toto tenore de ꝟbo ad ꝟbum in nostris litteris habēda sit mentio specialis. Ceterum volumus z apostolica auctē decernimus qd̄ qlibet vr̄m prosequi valeat articulum ēt per aliuz inchoatū: quāuis idē ichoans nullo fuerit īpedimento canonico ꝑpeditus: qꝙq; a datis ꝑn̄tium sit vobis z vnicuiq; vr̄m in ꝑmissis oibus z eoꝝ singulis ceptis z nō ceptis ꝑn̄tib⁹ z futuris ꝑpetuata potestas z iurisditio attributa: vt eo vigore eaq; firmitate possitis in premissis oibus ceptis z nō ceptis presentibus

z futuris

et futuris et pro predicto procederetac si predi/ cta oia et singula coravobis cepta fuissent: et iu/ risditio vra et cuiuslibet vrm in predictis oib⁹ et singulis p citationē vel modū alium ppetua/ ta legitimū extitisset ↄstitutione pdicta super pseruatorib⁹ et alia qualibet in ↄtrariū edita nō obstante ptībus ppetuis futuris temporibus valituris. Datū Rome apud scm̄ Petrū āno Incarnationis dñice. M.cccclxix. tertio kals Octobris. Pontificatus nostri anno sexto.

Calixtus eps seruus seruorum dei. Venerabilibus frib⁹ Tollerano et cōpostellano archi/ epis. Salutē et apostolicā benedictionē. Dudū pro quiete et tranquillitate ordinis minorum qui inimico humani generis procurante non/ nullas turbationes et dissentionū scandala pa/ tiebatur: et vt inter cōuentuales et de obseruan tia nuncupatos eiusdem ordinis fratres om/ nis diffidendi materia toleretur de consilio et assensu venerabilium fratrum nostrorum car/ dinalium nōnullas ordinationes fecim⁹ et sta/ tuta atqꝫ decreuimus: super qbus litteras apo stolicas sub datis Rome apud sanctum Petrū anno incarnationis dñice Millesimo quadrin gentesimo quinquagesimo quinto: quarto no nis Februarij. Pōtificatus nostri anno primo expediri mandauimus. Quarum quidem or/ dinationum statutorum et desuper litterarum emanatarū tenores ac si de verbo ad verbū pre/ sentibus inserti forēt haberi volumus p suffi/ cienter expressis. Cupientes igitur vt ordina/ tiones et statuta huiusmodi inuiolabiliter ob/ seruētur et custodiantur: fraternitati vestre te/ nore presentium cōmittimus et mandam⁹: qua tenus vos vel alter vestrum per vos vel alium seu alios omnia et singula statuta et ordinatiōes prefatas ac in eis contenta per censuram eccle/ siasticam et alia iuris remedia integre obserua/ ri: et inuiolabiliter ac realiter et cum effectu cu/ stodiri faciatis. Et nihilominus prefatis fratri/ bus de obseruantia cōmorantibus in omnibus et singulis monasterijs et heremitorijs que Re/ gnis et dominijs Charissimi in christo filij no stri Henrici castelle et legionis Regis tenent et possident efficacis defensionis presidio assista/ tis: non permittentes illos aut eorum domus conuentus et heremitoria a quibus personis ēt dicti ordinis ministris custodibus et alijs qui/ busuis prelatis et personis cuiuscunqꝫ dignita/ tis aut preeminentie existat: et quacūqꝫ aucto/ ritate fungantur molestari vexari aut eos a do mibus: monasterijs et heremitorijs prefatis ex/ pelli aut alias quomodolibꝫ inquietari: vel eis grauamina aut iniurias seu damna irrogari: vt ab eorum incepta obseruantia et laudabili pro/ posito retrahi aut impediri quomodolibꝫ pos/ sint molestatores et iniuriatores ac inquietato/ res huiusmodi necnon contradictores quoli/ bet et rebelles cuiuscunqꝫ status dignitatis gra dus ordinis vel ↄditiōis extiterit: quandocū/ qꝫ et quotiensciunqꝫ expediat p censuram eccle siasticam appellatione postposita compescendo: Inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus ↄditionibus Feli/ cis recordatiōis Bonifacij pape. viij. in qb⁹ ca/ uetur ne aliqs extra suā ciuitatē et diocesim vltra vnā dietā ad iudiciū euocet: ac alijs qbuscūqꝫ a pdecessorib⁹ nris editis ↄstitutiōib⁹ et ordina/ tionib⁹ q vre in hac parte possēt ↄtrari quolibꝫ obuiare. Datū Rome apud scm̄ Petrū anno Incarnationis dñice. M.cccclvj. octauo kalēdas Maij. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Venerabilibus fratrib⁹ archiepiscopo To/ letañ. et episcopo palentiñ. vel eorum alteri.

¶ Alexander papa sextus.

Venerabiles frēs. Salutē et apostolicā bñdictionem. Pro parte charissimorū in xpo filiorum nostrorum Ferdinandi regis et Helisabet regine hispaniarū et Sicilie catholico. rū nobis nup expositū fuit qꝫ nōnulli frēs mi/ nores illarū priꝰ sub strictiori viuēdi mō et euā/ gelica paupertate ac primeua ordis frm̄ minorum huiusmodi institutione se viuere velle asserētes et eorū suggestiōe aliq earūdē ptium nobiles a nobis lrās obtinuerunt: p quas eis ↄcessū seu ↄcedi mādatū fuit: qꝫ in regis et regine pdictorū regnis et dñijs domos oratoria et heremitoria p vsu et hitatiōe dcorū frm̄ de nouo ↄstruere et edi ficare: ac illa et eis p xpi fideles ↄcessa recipe et i/ hitare: et in eis frēs dci ordis ifra certū nūerū q ð obedietia frm̄ de obseruātia ad illa volūtarie trāsirēt introducere et recipe libere possent: qꝫ qꝫ vicarijs prouincialibus eiusdem ordis et hmōi obseruantia licet infra eorum prouinciarū limi/

tes dom⁹ ipse existāt obedire nō debeāt sed mi
nistro gñali dicti ordis minoꝝ imediate subie/
cte sint. ⁊ tā p̄dictaꝝ q̄z aliaꝝ lr̄aꝝ a fe.re. Six
to papa.iiij. predecessore nr̄o sub forma breuis
emanataꝝ ⁊ p nos ꝯfirmataꝝ p̄textu nōnulla
oratoria seu heremitoria vel domos ⁊ in eis fra
tres de obseruātia hmōi absq̄z suoꝝ supioꝝ licē
tia receperūt: ⁊ idies recipe conant̄. Cū aūt si/
cut eadē expositio subiūgebat ex p̄missis q̄ in
eneruationē reformationis domoꝝ dicti ordis
in p̄dictis partib⁹ nō absq̄z ipsoꝝ regis ⁊ regie
opa ⁊ solicitudie ꝓuidet mature fcē cedūt in/
ter eosdē frēs nōnulla grauia scandala exorta
fuerint ⁊ nisi desup opportune prouideatur in
futuꝝ grauiora exoriri formident̄. Nos scāda/
lis hmōi obuiare ac ipsoruʒ frm̄ paci ⁊ quieti
ꝯsulere cupiētes regis ⁊ regine p̄dictoꝝ i hac
parte supplicationib⁹ iclinati: fraternitati vr̄e
tenore p̄ntium cōmittimus ⁊ mādamus: qua/
tenus vos vel alter vr̄m vnam de salualeon p
dilectos filios Joānem de figuoera ⁊ aliā de al/
conchel p Joānem de sotomaior q in hoc ꝯsen
tiunt ⁊ ꝯsentire parati existūt: ꝯstructas ⁊ edi/
ficatas quas Joānes de guadalupe sub obediē
tia dicti mi̇str̄i necnō aliā de trusillo domos ⁊
pacēsis ⁊ placēt sine diocesum quā Petrus de
malgar dicti ordis ꝓfessores a nonnullis alijs
nobilib⁹ hmōi ⁊ quarūdā aliaꝝ nostraꝝ lr̄aꝝ ⁊
facultatis dicto mi̇stro desup vt dr̄ concesse p̄/
textu respectiue receperūt vicario prouinciali
ꝓuincie sci Jacobi dicti ordis nūc ⁊ pro tēpo/
re existēti ꝯcedere ⁊ assignare: ac illas ⁊ fratres
in eis pro tpe degentes obedientie ⁊ regimini
eiusdē vicarij ꝓuincialis ppetuo subijcere: nec/
nō quascūq̄z lr̄as apostolicas Joāni de guadalu
pe ⁊ Petro p̄dictis ac gbusuis alijs cuiuscūq̄z
status ordinis dignitatis ⁊ ꝯditionis existēti/
bus tam sup edificatione domoꝝ oratoriorum
seu heremitoriorū in regnis ⁊ dn̄ijs prefatis ac
fribus sine lnia suoruʒ superioꝝ recipientibus
q aliter super premissis etiā motu proprio ⁊ ex
certa scia ac sub quibusuis clausulis etiā dero/
gatoriarum derogatorijs alijsq̄z fortioribus effi
cacioribus ⁊ insolitis irritantibusq̄z decretis in
forma breuis: ⁊ alias quomodolibet nunc ⁊ p
tempore concessas etiam quascūq̄z sn̄ias censu
ras ⁊ penas in se continētes: ac processus desu/
per pro tēpore habitos ⁊ inde secuta quecūq̄z
nulla ⁊ inualida fore ⁊ ꝓsus pro īfectis hr̄i:
q̄q̄z frēs de obseruantia hmōi q ad p̄ns sunt ⁊
pro tpe fuerint ad imediatam obedientiā dicti
gñalis vel alioꝝ ꝯuentualiū mi̇stros ac īt̄ra di/
ctā obseruātiam de vna ꝓuincia ad aliā aut de
vna custodia ad aliā quocūq̄z titulo seu colore
sint licentia sui ꝓprij p̄lati inscriptis habita ⁊
trāsire non possint: ⁊ Joānes de guadalupe ac
Petrus de melgar p̄dicti eorūq̄z socij sub obe/
dientijs ⁊ ꝓuincijs a gb⁹ exierunt ppetuo esse
⁊ pmanere debeant statuere ⁊ ordiare ⁊ Joan/
nē de guadalupe: ac Petrū de melgar ⁊ socios
p̄dictos vt ad eoꝝ priores obias ⁊ prouincias
hmōi ordiate redeant: ac alia oīa ⁊ singula que
in premissis seu circa ea necessaria fuerint quo/
modolibet ⁊ opportuna facere exercere ⁊ con/
seq de ꝯsensu p̄dictoꝝ Joā. de figuera ⁊ Joan.
de sotomaior aucte nostra curetis ꝯtradictores
p censuram ecclesiasticam ⁊ alia opportuna iu/
ris remedia appellatione postposita cōpescen/
do: inuocatoq̄z ēt ad hoc si opus fuerit auxilio
brachij sclaris nō obstantib⁹ premissis ꝯstitu/
tiōibus ⁊ ordinationib⁹ apostolicis ac statutis
⁊ ꝯsuetudinib⁹ dicti ordinis ēt iuramento cō/
firmatione aplica vel quauis firmitate alia ro/
boratis ⁊ predictis ⁊ gbusuis alijs litteris pri/
uilegijs ⁊ idultis apostolicis mi.ge. ⁊ fratribus
ꝯuentualibus necnon Jo. de guada. ⁊ Pe. de
melgar prefatis ac gbusuis alijs cōmuniter vel
diuisim sub gbusuis v̄borum formis ⁊ premis/
sis ac alijs gbuscūq̄z clausulis q̄ztūcūq̄z fortissi
mis ⁊ efficacissimis nunc ⁊ pro tpe ꝯcessis cō/
firmatis ⁊ inouatis: quibus ēt si de illis eorūq̄z
totis tenoribus pro eorum sufficienti deroga/
tione specialis specifica ⁊ expressa ⁊ indiuidua
ac de verbo ad verbum nō autem per genera/
les clausulas id importantes mentio seu que/
uis alia expressio habenda foret eorum tenores
presentibus ac si de verbo ad verbū insererentur
tur pro sufficienter expressis habentes quoad
premissa dūtaxat specialiter ⁊ expresse deroga/
mus ceterisq̄z contrarijs quibuscūq̄z. Datum
Rome apud sanctum Petruʒ sub annulo pi/
scatoris die secundo Septembris. Millesimo
quingentesimo secūdo. Pōtificat⁹ nr̄i āno. xj.

Quibus quidem litteris apostolicis tam processus prenomina/
ti originalis sup in eo contentis litteris apo/
stolicis

fulminati q̄s religs alijs ēt aplicis lrīs corā no
bis vt p̄mittit p̄ntatis z p nos receptis p pte
p̄dci reuerēdi pris fris Ioā. Delrio vicarij pui
cialis frm̄ mi. rl'aris obsuātie p̄satoꝝ p̄dicte p/
uincie sci Iacobi nobis expositū fuit q̄ dict⁹ pr
Uicari⁹ puicialis seu alij eiusdez religiōis fres
aliene psone de idictis lrīs z processus noiatis
aligb⁹ iustis de causis diuersis ptib⁹ ex dcis lrīs
se adiuuare itēdūt: z q̄ timet p̄dictū pcessum
originalez vel alias aplicas lrās supra noiatas
aq̄: igne: icēdio: rapina: furto vel aliquo alio ca
su fortuito pdi seu admitti posse: z occasiōe h⁹i
fres eiusdē ordis maxie rl'aris obsuantie aliqō
detrimētū pati z ide p̄dicte religiōi z alijs pso
nis q̄ p̄dictis lrīs gaudē debēt nō puā iacturā
euenire: ex pte p̄dicti pris noie reliquoꝝ eisdez
ordis religiosoꝝ: necnō aliaꝝ psonaꝝ quaꝝ in/
terest fuit nobis petitū pcessum originalē sepe
noiatū aliasq̄z lrās aplicas lrās p̄dcās auctēti/
cari z exēplari auctorizari z trāsūptari: z in pu
blicā trāsūpti formā p nos redigi mādari: nota
rioq̄z publico infrascripto cōmitti: q̄ten⁹ ex eis/
dez pcessu originali: ac alijs lrīs aplicis vnum
duo aut plā publicū z publica trāsūptuz z trā/
sūpta extrahi facē: cui z qb⁹ oib⁹ nostrā auctē z
iudiciale decretū iterponi i iudicio: z ex̄ vbiq̄z
valituris: sup qb⁹ nostrū offm̄ p pte p̄dicti pris
puicialis vicarij iploratū fuit. Nos v̄o attēdē/
do petitionē h̄mōi iuri ɔsonā z rōni nostri ci/
tatiōis editū gñale ɔ oēs z singulos sua cōiter
vel diuisim iteresse putātes valuis cathedralis
eccl̄e h̄mōi Salmātine ciuitatis affigēdū iux/
ta stilū nostre curie ad certū pemptoriū termi/
nū ɔpetētē d̄cerniem⁹ z affigi fecim⁹ ad diē. vz.
z locū horā z ifrascriptos qb⁹ aduenietib⁹ dic/
tus religiosus pr fr Antoni⁹ de medina noie p̄/
dicti pris vicarij z aliaꝝ p̄dictaꝝ psonaꝝ appa
ruit corā nobis oīum citatoꝝ nō cōparētiuz z
rebelliū ɔtumacias accusauit ipsosq̄z ɔtumaces
reputari z ad p̄missa p pte Uicarij puincialis
petita p nos pcedi debita cū istātia postulauit.
Quapp nos ɔsiderātes petitionē h⁹i nobis fa/
ctā eē iuri ɔsonā z rōni: q̄q̄z iuxta petēti nō est
deneg̃ād⁹ assensus: oēs z singl'os nō cōparētes
reputādos put erāt z fuerunt nō imerito cōtu
maces: pcessuz originalē p̄dcm̄ aliasq̄z litteras
aplicas h⁹i sup̄ isertas nostris in manib⁹ recepi
m⁹: z assūpsim⁹: easq̄z vidim⁹: legim⁹: tenuim⁹:
palpauim⁹: z diligēter examinauim⁹. Et q̄ p̄/
dictū pcessum originalē: ac alias ēt aplicas lit/
teras oīa sana nō scissa nō viciata nō cācellata:
nec in aliq̄ sui pte suspecta: sz oi prsus vitio z su
spitiōe carētia iuēim⁹: taliaq̄z eadē pnūciauim⁹
tenore q̄z p̄ntiū pnūciam⁹: iō notario publico i/
frascripto cōmisim⁹ z mādauim⁹: cōmittimusq̄z z mādam⁹ p p̄ntes: q̄ten⁹ ex eisdē originali
pcessu z alijs aplicis lrīs vnū duo aut plā pu/
blicū z publica trāsūptū z trāsūpta extraheret
seu exhi faceret cui z qb⁹ cuz suis originalib⁹ p
ips̄z fidelr collationato z collatōat̄z: ac suo ɔsue
to signo signato z signatis: nostraz extunc put
exnūc z ecōuerso auc̄tez ordinariā z iudiciale
decretū iterposuim⁹ z iterponim⁹ in iudicio: z
ex̄ vbiq̄z valituris: sedēdo ad h̄ p tribunali. De
qb⁹ oib⁹ z singl'is sup̄dcis p pte p̄dci pris Ui/
carij noie quo sup̄ vnū duo z plā publicū z pu
blica istrm̄ z istrā i publica forma fieri z sibi da
ri petitū fuit: ac p nos fi'r mādatū. Acta fuerūt
hec i ciuitate Salmātina in palatio epali hora
audiētie vesperoꝝ cārū ɔsueta nobis inhibi p
tribunali sedētib⁹. āno a natiuitate dñi. 1500.
die v̄o mēsis iditiōe Pō/
tificat⁹ scissimi dñi nostri dñi diuina
prouidentia pape presentib⁹ ibi/
dem discretis viris.

¶ Sequunt priuilegia nō auctentica: q̄ poni
debebāt supra in p̄mo tractatu scd̄e ptis.

¶ Greg. ix. p̄cipit fres de pnia exactionib⁹ pu
blicis officijs vel iuramentis non grauari.

Regorius epus zc. Uniuer/
sis frib⁹ de pnia p Italiā ɔstitu/
tis. Detestāda hūani gñis hostē
inuidia tāto ptinari⁹ psegt suos
xpi: z armās suos satellites ɔtra
ipsos ab ei⁹ suitio dolosis illos adiuētiōib⁹ ni/
tit amouere: q̄zto pspicati⁹ ituet ipo hui⁹ mūdi
vanitatib⁹ d̄relictis: adhuc exn̄tes i corpe i ter
renis iā mēte i celestib⁹ h̄itare: ac abnegātes se/
cularia d̄sideria pp deū: iā frui nō pitorq̄ sz eter
nis d̄litijs z gaudijs sēpiternis. Un̄ s̄m euāge
licā v̄itatē: cū imūd⁹ spūs exiret ab hoie ips̄z in
exeūdo pl⁹ solito discerpebat: z exeūtē dei ppl'z
de egypto nō pri⁹ egyptij pseq desierūt: q̄z oēs
nutu diuo vno gñe mortis extincti dignū suis
actib⁹ meruerūt iteritū iuenire: ipm z oiuz re/

dēptorē eū eē post baptismi lauachꝛū in desertū cū. xl. dieb⁹ ꝛ totidē noctib⁹ ieiunasset: idē malign⁹ spūs aggredi nō expauit. Propter qḋ qcūq͡ʒ ad dei ſuitutē accedit: iuxta sniam sapiētis i iustitia ꝛ timoꝛe dʒ ad tētationē aīum ꝑparare. Sane fe. re. Hono. papa pdecessoꝛ nr̄ attēdens vos fruct⁹ pnie faciētes: ab hui⁹ scl'i filijs angustijs iexq̄sitis affligi p h̄ fouēdos esse: laudabili actiōe religionē vestrā amplexās in visceribus Iesu xp̄i ꝓsecutur⁹ ē grā spāli mādās vniuersis archiepis ꝛ epis p Italiaʒ ꝯstitutis: vt vos ſuarēt imunes a iuramētis q̄ ciuitatū ꝛ locoꝝ rectoꝛes sup eoꝝ sec̄la extoꝛq̄re a vobis illicite ꝯtēdebāt defendētes vos ne officia publica recipe vel noua exactionū vel alteri⁹ grauamis subire onera ꝯtigeret vos cōpelli. Sʒ filij tenebraꝝ q hūana sapiētes tenebras lucē ꝛ lucē tenebras ponē didicerūt p maligne iterp̄tatiōis calūniā sic vestrā idulgētiā vacuaꝝ vt grauioribus iniurijs affligamini nūc q̄ʒ pri⁹ cū nō erat͡ʒ tali ꝑuilegio cōi. Nā cū dci rectoꝛes a vobis nō possent sup sec̄la exigē iuramētū inūeros q̄si casus excogitāt qb⁹ vos iurare cōpellāt grauioꝛa onera vobis q̄ʒ alijs suis ciuib⁹ iponētes. Nec fruct⁹ bonoꝝ vroꝝ vos pmittūt paupib⁹ erogare licʒ ꝺbitis onerib⁹ q̄ subire tenemi nihil deperire ꝯtigat alr̄s vos pl⁹ debito ꝛ ampli⁹ solito molestātes. Vn̄ nobis hūilr̄ supplicastis vt vobis idulgere misicoꝛditer dignaremur ne aliqḋ iuramētū nisi forsan pacis ꝛ fidei calūnie: vl' testimonij facē teneami: ꝛ ne pl⁹ q̄ʒ vestri ciues impōne oneꝝ aggrauari possitis: ꝛ vt fruct⁹ bonoꝝ vroꝝ cā pietatis ipēdere valeatis psonis qb⁹ expedire videritis elargiri: ꝛ vt iniuriā nō patiamini pp vroꝝ ciuiū debita vel delicta nec teneami: cū sup his culpabiles non sitis debita soluere alioꝝ. Nos igit attēdētes vos viā pfectiōis igressos tāto a sectatoꝛib⁹ hui⁹ mūdi vehemēti⁹ ipugnari q̄ʒto magis ijdē dissilēs vris actib⁹ cōpꝛobant: ac p h̄ vi veritatis itegritas obūbꝛet sinistre iterp̄tatōis calūniā machinari vniuersitati vre quoꝝ religiōe plene ꝯfidim⁹ licētiā sup pdictis oib⁹ auc̄te p̄ntiū idulgem⁹ ꝛ ꝯcedim⁹ postulatā districti⁹ iniūgētes: vt ꝯcessa vobis gratia: sicvti laudabilr̄ studeatis ne ab aliquo vestrū ꝯuertat forsitan in abusum: q꞉ ꝑuilegio vobis ꝯcesso ꝯtigeret vos ꝑuari si eius inueniremini abusoꝛes. Nulli ergo ꝛc. Datum Laterani. iij. kal. Apꝛilis. Pontifi. nri āno. ij.

¶ Greg. ix. mādat ꝑlatis eccl'ie frēs ꝺ pnia in suis diocesib⁹ cōmoꝛantes iuramentis vel alijs oneribus non grauari permittere.

g Regoꝛius epus ꝛc. Archiepis ꝛ epis p Italiaʒ ꝯstitutis. Nimis patēter dne grē compꝛobat abusoꝛ: q ad dn̄m ꝯuerti volētibus obicē iteriacet tarditatis: eisq͡ʒ execrabilr̄ ꝯuincit aduersari q ꝯuersos ad ipʒ auertere gestiēs: eis laq̄os inijcit captiōis: ꝛ ꝑsecutōis ipsos molestijs ingerat: iāq͡ʒ pharaonis imitat⁹ vestigia qui coꝛde idurato nō nisi plagis ꝑcussus filios israel pmisit exire egyptū: ꝛ egressos tādē seua tyrānide ꝑseq nō cessauit: donec ipse cum suis agis validis meruit suffocari: posteris relinq̄ns exēpluʒ: vt ex filii culpa filiis deberet foꝛmidari vīdicta. Sane ad aures bone memoꝛie Honorij pape pdecessoꝛis nri nouerītis ꝑuenisse: ꝙ nōnulli de ptib⁹ vris nouissima sua ꝑuide memoꝛātes: derelictis scl'i vanitatib⁹ pniaʒ in coꝛde ꝯtrito ꝛ hūiliato spū agere in domib⁹ ꝓprijs vel alibi statuerūt: ꝛ vt retribuētes misere filie babilonis retributionem quā retribuit ipsa eis ꝑmisse btitudis ꝑmiū facili⁹ ꝛ felici⁹ assequantur: castigare coꝛp⁹ ꝓpꝛiū ꝛ in ſuitutē redigere ꝯcupiscunt. Sʒ ꝑtātes ꝛ rectoꝛes ciuitatū ꝛ locoꝝ in qb⁹ tales dn̄i ſui degūt nō attēdentes ꝙ nemo militās deo iplicat se negocijs seculariuʒ: ꝛ ꝙ spōsa letos pedes abnuit ingnare: ab eis vt ipsos sequant ꝛ exerceant in armis iuramenta extoꝛq̄re ꝯtendūt: ꝛ ad recipienda ꝛ exeq̄nda publica officia cōpellē moliunt: qn etiaʒ illos q ad agēdā pniam secretos petiere recessus ad ꝓpꝛia reuocātes: ipsis noua onera ꝛ exactiones iponūt: alr̄s inhonoꝛando ipsos quos tanq̄ʒ dei amicos deberēt modis oib⁹ honoꝛare. Qꝛ igit interest nr̄a dei amicos i religiōis ꝓposito ꝯfouere: ad exēplar pdecessoꝛis nri frnitati vre p aplica scripta mādam⁹: q̄ten⁹ hmōi penitētes (dum tn̄ onera in qbus ratione bonoꝛum suoꝛuʒ tenentur agnoscant) in ijs vel alijs temere molestari quibus possit eoꝛum ꝓpositū impediri non sinatis molestatoꝛes per censurā ecclesiasticam appellatione postposita cōpescendo.

¶ Innocē. iiij. ꝯcedit nō ligari fr̄es ꝯ pnīe: vt ꝯ cōe ꝯtract⁹ vel delicti i aliquo loco ꝯueniri possit. Hi sub auctētico i ꝯuētu Rothomag.

Innocētius

i **Innocētius** eps zc. Gñali z pui. mistris ac alijs frib' or. fra. mi. Sa. z apo. bñdi. Cū oli duxerim' statuendū vt exēpti q̄ztacūqz gaudeāt libtate: nihilomin' in rōne delicti seu pct': aut rei de q̄ cō ipsos agit rite possint coraz locoꝝ ordiarijs ꝯuentri: z illi quoad h̄ suā i ip/ sos iurisditionē: put ius exigit exercē vos du/ bitātes ne p ꝯtōnē h' libtatib' aut imunita/ tib' vobis z ordi ꝯ p p̄uilegia z idulgētias ab aplica sede ꝯcessas p̄iudicari valeat nobis hu/ milr supplicastis: vt puidē sup h̄ idēnitati vr̄e pina solicitudie curarem'. Qr vo eiusdē ordis sacra religio sic apd nos dignos fauore ꝯstituit: vt nobis votiuū vos ab oib' p q̄ vobis possent ꝯuēire dispēdia imunes libēti aio p̄suare: aut aucte vobis p̄ntiū idulgem' vt occasiōe ꝯstō/ nis h' nullū eisdē libtatib': aut imunitatib' in posteꝝ p̄iudiciū gñet. Nulli ḡ zc. Si qs āt zc. Datū Perusij. xv. kal Octo. pōtifi. nr̄i āno. x. ¶ Inno. iiij. ꝯcedit loca frm̄ i qb' ꝯuēt' existūt ecclesie ꝯuen. vocari. ¶ Innocētius. iiij.

i **Innocētius** eps zc. Gñali z puincialib' mistris z alijs frib' or. frm̄ mi. Cū tāqz veri z fideles mistri xp̄i elegeritz vobis i domo dñi māsiōes: dignū eē credim' vt hitacla via i/ ter alias honorabiles ꝯgregatiōes fideliū statua m'. Hic ē igit q vr̄is supplicatōib' iclinati p̄n/ tiū aucte d̄cernim': vt eccl̄ie vr̄e vbi ꝯuēt' existūt ꝯuētuales vocent: ꝯcedentes vobis ni/ hilomin' Inlaz vt i ipsis eccl̄ijs ad op' frm̄ z cō uersoꝝ vr̄oꝝ hie libē cimiteria valeatz. Nulli zc. Datū Assisij. ij. nonas Mar. Pō. nr̄i āno. vij. ¶ Innoc. iiij. in ecclesijs frm̄ liberā ꝯcedit se/ pulturā. Hr̄ sub auctētico in ꝯuē. Rothoma.

i **Innocentius** eps zc. Di/ lectis filijs gñali z puin. mistris z alijs frib' ordis frm̄ mi. Sa. z apo. bñ. Cū a nobis petit qd iu/ stū ē z honestūtā vigor eqtatis q̄ ordo exigit rōnis: vt id p solicitudinē officij nr̄i ad debitū pducat effcm̄. Ea pp dilecti i dño filij vr̄is: iusti/ postulatōib' grato ꝯcurrētes assensu sepulturā eccl̄iaꝝ vr̄aꝝ liberā eē decernim': vt eoꝝ duo/ tiōi z extreme volūtati q se illic sepeliri d̄libera uerint nllus obsistat. Salua tñ iustitia illaꝝ ec/ clesiaꝝ a qb' mōtuoꝝ corpa assumēt. Nulli zc.

Datū Lugdu. v. kal. Martij. pō. nr̄i āno. vij. ¶ Inno. iiij. ꝯcedit de his q̄ p diuino cultu vi/ ctu ac vestitu offerūt nulli canonicaz portionē frēs soluere teneri. Hr̄ sub plūbo i ꝯuē. Roth.

i **Innocentius** eps seruus seruoꝝ dei. Dilectis fi. gña. z pui. mi. z alijs frib' de ordie fra. mi. Sal. z apo. bñ. Paceꝫ vr̄aꝫ cuꝫ pacis filijs hūiles z assidui p̄fessores volētes in/ quātū cū d̄o possum' exterioris pturbatōis iḡe tatōib' aplici fauoris patrocinio cōire ne d̄ his q̄ in ornamētis vl̄ p eis seu fabricis luminarib' quoqz āniuersario: septio: vicesimo: tricesimo si ue alijs ad ppetuū cultū diuinū vobis vl̄ locis ve stris i vltia volūtate leganꝫ canonica portio ab aliqb' d̄ducat: dūmō i fraudē h' legata ñ fi it. vt epi seu parochiales eccl̄ie d̄bita portōe frau dēt aucte p̄ntiū distrícti' ihibem'. Nulli ḡ zc. Datū Assisij. xij. kal. Aug. Pōtifi. nr̄i āno. xj. ¶ Alexander quartus concedit prelatos ordi nis fratres suos in socios episcopis deputatos posse corrigere z ad ordinem reuocare.

a **Alexander** eps zc. Dilectis filijs gñali z p/ uicialib' mi. eoꝝqz vicarijs or. frm̄ mi. Sal. z apo. bñ. Sacre religiōis vr̄e fama claris sima est ab vniuersis z singulis ipsam profiten/ tib' mente vigili ꝯseruanda: sed ab illis potissi/ me quos p causis legitimis: opꝫ aliqñ se de suis ꝯuētib' sic obie d̄r' exigit absentare. Sane nō/ nulli ex frib' ordis vr̄i q venerabilib' frib' nr̄is archiepis z epis de ordie ipso susceptis: qñqz i socios deputant: illa put accepim' p̄sumūt se/ pe cōmittere q̄ in eiusdē ordis scādalū z i suaꝝ ꝯgūt picului aiaꝝ. Cū itaqz sup h̄ p sedē aplicā deceat salubriter puideri: nos deuotioni vestre aucte p̄ntiū duxim' ꝯcedēdū: q singuli vr̄m il los ex frib' eisdē de qb' aucte lraꝝ sedis aplice seu legatoꝝ eius ocis archiepis vel epis est pui sum visitare corrigere: ac ēt nō obstāte p̄dict d̄e aliqua possint ad eundē ordinē reuocare. ita tñ q si postmodū dci archiepi z epi apud vos vl̄ aliquē vr̄m p habēdis in societate ipsoꝝ alijs idoneis frib' duxerint isistēdū: eoꝝ in hac par/ te desiderio āuatis: dūmō id vobis ꝯueniens z expediens videaf. Ceteꝝ p lras aplicas tam obtētas vel imposteꝝ obtinēdas q̄ de p̄ntibus plenā z exp̄ssaꝫ nō fecerit mētionē nllos d̄ fri/

bus ipsius ordinis prefatis archiepis et epis in socios teneamini deputare: nisi hoc honestati ordinis et illorum saluti videritis expedire. Datũ Laterani idibus Maij. Ponti. nrĩ anno .ij.

¶ Alexan. iiij. concedit fr̃es nõ teneri ad exhibẽdam canonicam portionẽ rex sibi concessarum.

a Lexander epũs etc. Dilectis filijs gñali et provincialibus ministris ac vniuersis fr̃ib⁹ ordinis minorum. Salutẽ et apo. bñ. Pium est et consonum equitati: vt vos qui abnegãtes salubriter vosmetipsos elegistis in paupertate xp̃o pauperi ad placitũ famulari tanquam nihil hñtes et oĩa possidẽtes: illius intuitu cui⁹ vicarij sũmus in terris illa psequamur grã: per quam cultus ei⁹ ampliari valeat: et paupertas vr̃a in aliquo releuari. Hinc est qd̃ nos necessitatib⁹ vr̃is pr̃no cõpatientes affectu: vt de ijs q̃ in ornamẽtis: vel pro eis aut libris seu fabrica: luminarib⁹: ãniuersario: septimo: vicesimo: tricesimo: siue alijs ad perpetuum cultũ diuinũ seu pro pictãtijs ad sustẽtationẽ vestram: aut indumẽtis vr̃is vobis legant nulli canonicã iustitiam aut portionẽ aliquã teneamini exhibere deuotiõi vr̃e auc̃te pñtium idulgemus. Districti⁹ inhibẽtes: ne quis a vobis de p̃missis aliquid exigere vel extorquere p̃sumat: et sñias oẽs excõicationis: suspẽsionis: et iterdicti si quis vos vel aliquẽ vr̃m: seu executores testõrum vel heredes decedẽtium: seu bñfactores vr̃os cõiter vel diuisim per quoscũque contra hmõi concessionẽ et inhibitionẽ nostrã contigerit promulgari decernẽtes irritas et ianes. Nulli ergo etc. Siquis aũt etc. Datum Ananie .xiij. kal. Febr. Pon. nr̃i ãno .v.

¶ Alexander .iiij. formã licẽtiandi fratres ad alios ordines transire volentes concedit.

a Lexander epũs etc. Gñali et provincialib⁹ ministris ordis frm̃ minorum. Cũ et plãtare sacrã religionẽ et plãtatã fouere sũmope debeamus expedit: vt sicut circa ipsam ea q̃ sunt recta nutrimus: sic et ea q̃ pfectũ vrtutis ipediũt corrigi diligẽti solicitudie procurem⁹. Ad audiẽtiam nr̃am qdẽ puenit: quod nõnulli fr̃es ordinem vestrũ pfessi asserẽtes seipsi⁹ ordis obseruãtias sustinere nõ posse: trãseũdi ad sc̃i Bñdicti vel Cartusiẽsium ordines procurãt sibi a nobis lnias exhiberi: nõ ea intẽtione aliqñ quod remaneãt in eisdẽ: sed vt ab eis trãseant ad alios ordines obseruã: le mitiores et ab his ad seculum reuertant secũ in apostasia sua per illorum psonas agi mitius confidẽtes. Sicque multa cõmitiũt per q̃ deũ offendũt et ordinẽ vestrũ apud illos p̃cipue q de ipso eos fuisse nouerũt plimũ ihonestãt. Nos igit honorẽ ordis vestri p̃dci et salutẽ in eo degẽtiũ psonarum itimo zelamur affectu: vobis in vrtute obie auc̃te pñtiũ districti⁹ ihibem⁹ ne de cetero aliquib⁹ vestri ordis frib⁹ hmõi lniam cõcedatis nisi sub ea conditiõe quod in ordine ad quẽ licẽtiant debeãt remanẽ. Nos. n. si tales ab eo absque spãli sedis apl̃ice idulgẽtia vel ad mitiorẽ ordinem trãsiuerit: vel qd̃ absit ad seculũ reuertant: volum⁹ vos ac successores vestros circa ipsos rigorem vestri ordis exercere ac decreuimus quicquid circa confessionem hmõi licẽtie secus feceritis irritum et inane. Nulli ergo etc. Datum.

¶ Alexander quartus stigmata bea. Fran. in maxima veneratione haberi dicit.

a Lexander epũs etc. Uniuersis xp̃i fidelib⁹ p̃sentes lr̃as ispecturis. Grãde ac singulare miraculũ quo btm̃ Frã. ipse sc̃õrum splẽdor et gl̃ia dñs Jesus xp̃s mirabilr decorauit vobis fe. re. Greg. papa .ix. p̃decessor nr̃ clara sua isinuatiõe lr̃arum exp̃ssit. vz. quod idem scũs cũ adhuc spaciũ pñtis vite pcurreret et postquam illuc feliciter consumauit: in manib⁹ latere ac pedib⁹ spẽ stigmatũ diuinit⁹ extitit isignit⁹. Cum igit tã isigne amoris diui signũ qd̃ vtique añ ei⁹ obitũ paruit: et nobis ẽt tũc notũ fuit eodem p̃decessore in minori adhuc officio constituto ab oib⁹ xp̃icolis credi firmiter cupiam⁹: deuotionẽ vestrã rogam⁹ et hortamur in dño Jesu xp̃o in remissionẽ vobis peccaminũ iniũgẽdo: quatenus ab assertione huiusmodi q̃ nõ nisi ex cordis malignitate pcederet aurẽ et mẽtem penit⁹ auertatis reddẽtes vobis eũdẽ scm̃ digna veneratiõe ppiciũ apud deum vt adiuti eius p̃cibus et meritis felicitatis eterne possitis participium obtinere. Datũ Ananie. Pontificatus nostri ãno tertio.

¶ Clemẽs .iiij. concedit nullũ legatũ vel quẽcũque alium quaslibet sñias contra fr̃es promulgare posse. Habet sub auctẽtico in conuentu Rothe.

c Lemens epũs etc. Ministro gñali et fra. ord. mi. Salutẽ et apl̃icam bñdi. Exigẽtib⁹ vestre deuotõis meritis votis vestris libẽter annuimus:

nuimus: z petitiões vestras q̃tū cū deo possu/ m⁹ fauorabilr exaudim⁹. Ex pte sigdē v̄ra fuit ꝓpositū corā nob: ꝙ nōnlli aplice sedis legati z delegati eorūq̄ subdelegati aucte lr̃arū sedis eiusdē in qb⁹ de ordine v̄ro spālis mētio nō hȳ in aliquos vestrū vel loca vestra excōicatōis su spēsiōis z iterdicti snias fulmiare p̄sumūt: z faciūt ab alijs fulmiari: ac mādāt eos excōicatos publice nūciari: z tanq̃ excōicatos ab oib⁹ arctius euitari in vestrū nō modicū p̄iudiciu3 z scandalū plimoꝝ. Uolētes igit̄ pacī z tranqlli tati v̄re pīa solicitudine p̄cauere: vestris sup/ plicatiōib⁹ inclinati: ne ab aliquo legato nisi de latere aplice sedis misso vel delegato aut subde legato aucte lr̃aꝝ sedis p̄dicte excōicari suspen di vel iterdici possitis: nisi lr̃e ipse plenā z ex/ pressam de ordie vestro z idulto h⁹ fecerit mē/ tionē: aucte vobis p̄ntiū idulgem⁹: ac decerni/ m⁹ nihilomin⁹: oēs snias irritas z inanes: ac nul lius existere firmitatis: q̄s ꝯ tenorē p̄ntis idulti p quēcūq̄ decetero ꝯtigerit pmulgari. Nulli ḡ oīno hoīum liceat hāc paginam nostre ꝯcess. ꝯfītu. zc. Datum Perusij. xvij. kalēdas Julij. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Nico. iiij. vicariū ge. absq̄ aplice sedis lnia assumi nō posse dū mi. ge. seqt̄ electio mandat.

n **Icolaus** ep̄s zc. G̃nali z p/ uicialib⁹ mistris ac vniuersis frib⁹ ordis frm̄ minoꝝ. Q̄m reuocat̄ a vobis idubiū put vestre deuotionis assertio ꝯfitetur: an g̃nali vestri ordis decedēte mistro possit p ordinē ip̄m g̃nalis istitui vl ordinari vicarius: donec hm̄oi mistri electio fuerit subsecuta nos diligētius attēdētes ꝙ in eodē ordine a sue istitutiōis exordio nullus oīno p̄ter vnu3 dūtaxat est habit⁹ post mistri g̃nalis obitū vicarius g̃nalis: z nolētes ꝙ in hac parte dubitatio aliq̄ vlterius vēdicet sibi locum aucte aplica statuim⁹ z ordinam⁹ ac districtius inhibem⁹: ne g̃nalis ordis supradicti vicarius nullo g̃nali mistro existēte aliquaten⁹ ꝯstituat̄ vel assumat̄ absq̄ romani pōtificis z dilecti filij nostri. M. scē Marie in porticu diaconi car dinalis: cui gubernatio ptectio z correctio frm̄ eiusdē ordis p sedē aplicā sunt cōmisse: vel ei⁹ cui eas in futuro cōmitti ꝯtigerit lnia spāli per ip̄i⁹ romani pōtificis patētes lr̃as ꝯcedēda faciētes plenā z expressā3 de statuto ordinatiōe

ac inhibitione hm̄oi mētionem. Nos enī3 nihilomin⁹ irritū decernim⁹ atq3 inane: ac nullius existere firmitatis si secus super hoc fuerit q̄uolibet attētatu3. Nulli ergo zc. Datū reate ij. idus Maij. Pontificat⁹ nostri anno p̄mo.

¶ Matheus cardinalis z ptector ordis ꝯcedit in formam circa curam monialium sancte Clare habendam z alia plura.

m **Attheus** miseratōe dina scē Marie in porticu diacon⁹ Cardinalis venerabili z dilectis in xp̄o frib⁹ g̃nali z vniuersis p̄uicialibus mistris ordis frm̄ mi. salutē in dn̄o. Inter cetera q̄ humeris n̄ris icūbūt: mltū nos angit cura monasterioꝝ ordis scē Clare: q̄ lr̃a3 a fe. re. dn̄o Urbano papa. iiij. edita3 qua cardinalis q p tpe fuerit gubernator v̄ri ordis monasterijs ipsis p̄ficit susceperūt: z quorūlib3 alioꝝ q̄ sunt n̄re cure cōmissa. Nec videm⁹ nos ad id posse sufficē: nisi onera n̄ra circa curā eandē p v̄ra z frm̄ vestri ordis misteria releuent. Sane hm̄oi n̄ra onera tāto credim⁹ posse sanīori ꝯscia supportare: q̄to ip̄a monasteria visitari z reformari ꝯtigerit p nos z prudētiu3 frm̄ dci ordis ministeriu3 z doctrinā. Et hoc. n. speram⁹ q̄ deo auctore poterūt i debita honestate suari z ꝯseqi statuta gratū deo exēplare3 mūdo z sibi salutifer3 z getu3. Et q̄m in desiderijs nostris ls agit̄: vt p̄fata monasteria pacifice viuant z salubriter gubernent̄: z ꝙ regularis obsuātia tam in capite q̄ in mēbris vigeat in eisdē: iō visitationis: inqsitionis: correctiōis: z reformatiōis offm̄ monasterioꝝ dci ordis vobis g̃nali ministro quoad singula dicta monasteria vbilib3 cōstituta que dictā lr̃a3 a p̄fato dn̄o Urbano editam susceperūt: necnō z monasteriorū tam scē Clare de Assisio q̄ olim aliorum que sunt nostre gubernationi cōmissa vel in poste3 cōmittent̄: ac vnicuiq̄ vestrum p̄uincialiu3 mistroꝝ quoad ea que de p̄dictis monasterijs tan;ūmō que fuerit itra limites p̄uinciarū cōmissaꝝ vestro regimini vel cōmittendaꝝ in posteꝝ: p̄sentium tenore duxim⁹ cōmitiēdu3 attente rogātes vt deum hn̄tes p̄e oculis que vobis cōmittim⁹ exequamini diligēter. ¶ Ut igitur le uius ferre possitis onera cōmissiōe p̄fate: volum⁹ atq3 ꝯcedim⁹ vt non solū vos g̃nalis minister vbilibet: s3 z qlibet vestrū p̄uincialum

ministro℞ vnū vel plures frēs idoneos in suis puincijs ad tale offm̄ exequēdū instituere ⁊ destituere valeatis de ꝯsilio fm̄ sue puincie discreto℞: q̄ qñ ⁊ vbi expediens fuerit ocis monasterijs bñficiū visitationis: inqsitiōis: correctōis: ⁊ reformatiōis ipendāt: ipsosq̄ visitatores possitis multiplicare ⁊ minuere fm̄ q̄ mltitudini ⁊ distātie monasterio℞ ⁊ lōgitudini ⁊ latitudini puincia℞ videritis expedire. ¶ Ingressus aūt vester ⁊ visitatoris cuiusl3 itra eo℞ clausuram itrinsecā cū duob⁹ vel trib⁹ socijs ordis vestri fiat ad dcm̄ offm̄ seu bñficiu3 ipendēdum. Sic aūt visitatorib⁹ vt pmittit instituēdis a vobis visitatiōis ifra certos limites ⁊ visitādi: inqrendi: corrigēdi: ⁊ reformādi certa monasteria offm̄ cōmittat: q̄ in eode3 monasterio visitātium seu visitato℞ pluriū sup eisdē visitatio: inqsitio: correctio: ⁊ reformatio non pcurrāt: s3 vnusqsq̄ visitato℞ in decretis sibi monasterijs ⁊ ifra certos limites ꝯstitutis: visitatiōis: inqsitiōis: correctiōis: ⁊ reformatiōis offm̄ exequat. Excitam⁹ quoq̄ prudētiam vestram vt puide indagetis qualr cōmissa ⁊ cōmittēda visitationis: inqsitiōis: correctiōis: ⁊ reformatiōis officia visitatores hmōi exercebūt: ⁊ isormetis: corrigatis ⁊ amoueatis eosdē put fuerit opportunum. ¶ Oib⁹ aūt tam abbatissis q̄3 sororib⁹ ⁊ seruitialib⁹: necnō capellanis: ꝯuersis ⁊ ceteris de familia pdicto℞ monasterio℞ pñtiu3 tenore mādam⁹: quaten⁹ vobis ⁊ alijs q̄ ad visitatōis: inqsitionis: correctionis: ⁊ reformatiōis offm̄ sunt assūpti vel in poste℞ assumenf: in oib⁹ que ad idē offm̄ ptinēt obediant ⁊ intēdāt. ¶ Faciens ēt ipsis de diuinis officijs p frēs vestri ordinis vel alios put expedire videbif puideri: prouisuri monasterijs supradictis de frib⁹ moratu ris in eis quotiēs expedire videritis pro ipso℞ cōmodo ⁊ abbatissa℞ salute: necnō soro℞ familie ⁊ psona℞ degētiu3 in eisdē. Nihilomin⁹ eis in opportunitatib⁹ illis q̄ ipsis tpalr iminēt vl in antea iminebūt p vos ⁊ frēs atq̄ amicos vestri ordis ꝯsilys: subsidijs ⁊ fauorib⁹ put vestra ⁊ ordis vestri patief honestas studeatis assistere ⁊ adesse. ¶ Ad hec prudētia3 vestrā excitamus attēte vt vos ⁊ visitatores q erūt p tpe diligētius tēdatis: q̄ in monasterijs mēdicātib⁹ in qb⁹ ꝯuent⁹ seu sorores cū familijs ⁊ in monasterijs diligētib⁹ nō possunt de ipso℞ monasterio℞ facultatib⁹ sustentari: non fiat monialium seu soro℞ multiplicatio onerosa. Posset.n. periculū fore multas psonas mēdicātes claudere sub clausura nō hūtes: vñ possint de monasterio℞ facultatib⁹ sine mēdicitate salte3 aliqualr sustētari. Ex hoc.n. nōnunq̄ daf occasio recipiēdi sorores p symoniacā prauitatē pp paupertatē: psone nobiles paupes lic3 scē ꝯuersatiōis ⁊ vite gratis recipi in monasterijs recusanf: q nō hñt pecuniā siue bona q̄ ad monasteriu3 secū portēt. Hec experiētie doctrina nos docet: hec in lucē veniunt cū a nobis petif vt cū receptis recipiētib⁹ symoniace dispēsem⁹. ¶ Cete℞ ea que fm̄ pmissa p vos mistros fieri volum⁹: vobis pñtiū tenore cōmittim⁹ exequenda. Illa vō que p visitatores pdictos: necnō ⁊ frēs vestri ordis fieri volum⁹ seu ꝯcedim⁹ vt pñtibus exprimunf: eisdē visitatorib⁹ ⁊ frib⁹ assūptis ⁊ assumēdis a vobis eodē tenore duxim⁹ committēda. ¶ Ut aūt liberum vobis sit piā date operā his q̄ dicto℞ monasterio℞ pfata℞ abbatissa℞ ⁊ soro℞ ꝯsolationē ⁊ pfectū respicere dignoscunf: ⁊ ne capl̄m vestre tre vl declaratōis cuiusl3 subsecute quo ab igressu monasteriorū monacha℞ frēs arctanf ijs q̄ pñtib⁹ ꝯtinentur possit obsistere: aucte aplica qua fungimur in hac pte tenore pñtiū Iniam ꝯcedim⁹ spālē vt p pmissis ⁊ p exhibēdis ecclesiasticis sacris celebrādis diuinis pdicationib⁹ faciendis: ipendēdis ꝯsilijs: ⁊ p pijs ⁊ rōnabilib⁹ causis congruis vel honestis: necnō ⁊ alijs que ipsis abbatissis ⁊ sororib⁹: capellanis: ꝯuersis ⁊ familiaribus extiterit opportuna quotienscūq̄ fm̄ deum expedire videbif: vos gñalis mister ad singula monasteria ordis: necnō ⁊ ad alia nobis cōmissa vel cōmittēda: ⁊ vt qlibet vestrum puicialiu3 mistro℞ ad dcā monasteria ⁊ ad alia nobis cōmissa vel cōmittenda q̄ fuerit ifra puicias vie admistratōis cōmissa possitis accedere cū vno vel plurib⁹ frib⁹ vestri ordis quos ducetis vobiscum: ēt si expedire videritis itrisecā clausurā cū duob⁹ vel trib⁹ frib⁹ introire: ⁊ frēs vestri ordis accedere possint ad ea loca ad q̄ alijs lic3 accedere: qñ a vobis gñali quoad oia monasteria supradicta vel ipso℞ aliq̄ vel aliqḋ: vel qñ a singulis vobis mistris ad dcā monasteria: ⁊ infra puinciam vnius cuiusq̄ vestrū admistratōi cōmissa ipso℞ aliq̄ vel aliqḋ fuerit ꝺstinati: vel

quando

qñ per illuz seu illos fuerint missi qb⁹ mittēdi
vel destinādi specialr pcesserit ptātē. ¶ Nec/
non visitatorib⁹ monasterioꝝ ipsoꝝ īstitutis ꝛ
instituendis in posteꝝ silr accedēdi ad mona
steria sue visitationi cōmissa cuz vno socio pro
pmissis: ꝛ alias vbi necessitas vel vtilitas h̄ ex/
posceret lnīaz spālr elargimur. Et ēt accedēdi
ad monasteria ipsa ꝛītrādi ītrisecā clausurā cū
duob⁹ socijs vel trib⁹ visitatiōis: inqsitiōis: cor/
rectiōis: vel reformationis cā: aut alia necītate
vel vtilitate vrgēte. ¶ Cōcedim⁹ insup vobis
gnāli ministro vt ad singula monasteria q̄ fuerit
ordis sci Damiani eo tpe quo dñs Urban⁹ edi/
dit lr̄am supradictā: nec ipsam lr̄aȝ postmodū
susceperūt: ꝛ vobis ministris puīcialib⁹ ad singu
la monasteria talia īfra vestras puīcias cstitu/
ta cū vno vel plurib⁹ frib⁹ possitis accedere ad
hortādū ī monēdū: ꝛ īducēdum abbatissas: so/
rores ꝛ psonas monasterioꝝ ipsoꝝ vt recipiāt
lr̄am a pfato dño Urbano editā: ꝛ vt ad h̄ pos/
sitis frēs ordis vestri mittere: ꝛ fribus ipsis vt
missis talr ad ea possint accedere lnīam spālez.
¶ Forma aūt visitatiōis quā a vobis ꝛ visita/
torib⁹ īstitutis vel īstituendis a vobis volum⁹
obsuari hec est. ¶ Quilȝ vizvisitare volens ꝛ
glibet visitator īstitut⁹ ꝛ īstituendus in mona/
sterijs sue visitationi cōmissis circa abbatissas:
sorores ꝛ suiētiales: capellanos ꝛ cōuersos cete/
rāqȝ monasterioꝝ familiā saltē semel in āno of/
ficiuȝ visitatiōis exerceat: excessus corrigat pu/
blicos ꝛ puatos: sȝ de correctis se nullaten⁹ in/
tromittat: nisi forsitan fuerit illegitime vel īsuf/
ficienter aut īdiscrete correcti. Alias nr̄e īten/
tionis existit q̄ eodē āno visitatiōes: īgsitiōes:
correctiōes: ꝛ reformatōes que p ministros fient
cū visitationib⁹: inqsitionib⁹: correctōib⁹: ꝛ re/
formatōib⁹ visitatoꝝ sup eisdē articulis nō cō/
currāt. Nullā absoluat abbatissam a monaste/
rij regimis: nisi de csensu ꝛ voluntate toti⁹ sui
cuēt⁹ vel maioris ptis eiusdē. Cū csensu tñ to/
ti⁹ cuēt⁹ vel maioris ptis ipsi⁹ abbatissaȝ absol/
uere poterit: cum sm deum viderit expedire.
¶ Electiōes āt abbatissaꝝ q̄s celebrari ctige/
rit ī monasterijs cstitutis ī vltramōtanis pti/
b⁹: seu ex̄ Italiā vel in Sclauonie seu romanie
puīcijs quousqȝ aliud duxerim⁹ ordinādū: in/
qsita de electionū forma: eligētiū studijs ꝛ ele/
ctaꝝ meritis diligēti⁹ veritate: d̄ aliquoꝝ discre/
toꝝ frm̄ csilio cuocato cfirmet: si eas īuenerit
canonice ꝛ de psonis idoneis celebratas: faciēs
ipsis electis a suis subditis obiam ꝛ reuerētiaȝ
debitaȝ exhiberi. Aliogn eis rite cassatis faciat
monasterijs de psonis idoneis in abbatissas as/
sumēdis p electōes canonicas puīderi: ad cfir
matiōes vl' īfirmatōes electionū ipsaꝝ ꝛc. put
dc̄m ē sup⁹ pcessur⁹. Sup īfirmatōe ꝑo ꝛ cfir
matōe electionū q̄ fiēt ī monasterijs ītra italiā
cstitutis ex̄ puīciā Sclauonie ad nos hēat re/
cursus. ¶ Sorores vel suiētiales nunq̄ȝ d̄ mo/
nasterio ad monasteriū trāsferāt: nisi cā regimi
nis vl' societatis abbatissaꝝ absqȝ nr̄a lnīa spāli:
vl' nisi qñ electa vl' electe de vno mōasterio ad
aliū trāsferūt cā regiminis cū socia vl' sue socia ꝛ
postea fuerit absoluta vl' fuerit absolute: q: tūc
tā absolutis q̄ȝ sociab⁹ q̄ secū iuerūt vel ibūt pt
glȝ vim dare lnīam ad p⁹ᵐ mōasteriū redeūdi:
vtriusqȝ mōasterij abbatissaꝝ ꝛ cuētuū vel ma
ioris ptis ad h̄ accedente csensu. Et h⁹ᵘ redit⁹
fiat cū societate decēti q̄ cgruat ordis honesta/
ti. ¶ Insup visitātes ꝛ visitatores igrāt dilīgē
ter de iurib⁹ mōasterioꝝ: siue bonis atqȝ puētib⁹
reditib⁹ ꝛ iudicijs legatis monasterijs siue
scis: ꝛ de his qualr dispēsēt ꝛ qūo gubernent: ꝛ
spālr q̄ nulla psessa ppetaria iueniat in mona/
sterijs aiidicitis. Sup qb⁹ debita rō exigat atqȝ
reddat saltē semel in āno: ꝛ puniant abbatisse
ꝛ alie q̄ iuēte fuerit ppetarie vel culpabiles seu
remisse vl' negligētes. Easdē abbatissas ꝛ soro/
res sepius admoneant: vt receptōes symonia/
cas oīno nō faciant: ꝛ q̄ in receptōib⁹ nihil in/
terueniat q̄d receptōes ipsas īficiat vel īfirmet.
¶ Specialr autē vnusqsqȝ visitans minister seu
visitator īstitutus vel īstituendus in posterum
diligēter attendat ꝛ faciat q̄ bene puīdeat ab/
batissis sororib⁹ cōuersis ꝛ familie monasterio/
rum: ꝛ tam de diuinis officijs q̄ȝ de ecclesiasti/
cis sacris: ꝛ alijs que ad salutem ptinent aīaꝝ:
ꝛ de statu ꝛ cditionibus cuiuslibet monasterij
pergrant attētius: vt circa statuȝ vniuscuiusqȝ
put magis honestati ꝛ vtilitati expedire vide/
rit iuxta qualitatē psonaruȝ locoꝝ ꝛ etiam re/
gionum ordinent disponāt: ꝛ vt regularis ob/
seruantia taȝ in clausura q̄ȝ honestatibus alijs
vigeat in eisdem: omnisqȝ materia nocibilis
relegetur ab ipsis. Inquirat etiam specialiter
qualiter in singulis monasterijs singula obser/

uenī ac corrigat ꝛ reformet tam in capite q̃ʒ in
mēbꝛis q̃ correctiōe ꝛ reformatiōe nouerit in/
digere. Opponētes se ꝛ nō obtēperantes circa
p̄missa auctē nr̄a q̃ʒ vobis gn̄ali ꝛ singulis mi/
stris visitātib⁹ necnō visitatoꝛib⁹ p̄ntib⁹ ꝛ futu
ris cōmittim⁹ p censurā ecclesiasticā cōpescēdo.
¶ Volum⁹ ēt vt p̄ter cōem visitationē quam
saltē semel in anno dʒ facere qlibet visitās vel
visitatoꝛ put sup⁹ ordinef ꝓ quouis articulo
emergēte in aliquo monasterio visitatiōis inq̄/
sitiōis: correctiōis: ꝛ reformatiōis offm̄ ꝑticula/
riter vł gn̄alr̄ aliqñ viderit opportunū iuxta p̄/
missā formā illud adeo solerter īpēdat: vt gerē
diligētes ꝛ pacē eisdē pfrui valeāt: ꝛ isolentes
put ꝯuenit cōpescant. Sane qꝛ in hiis q̄ p mi/
stros vel visitatores nō possent vtiliter exerce/
ri diua ꝓpiciāte clemētia adesse ꝓponim⁹: ꝛ cō
siliū ꝛ auxiliū fauorabiliter īpartiri volumus: ꝛ
qcūqꝫ articulus seu casus emerserit in quo nr̄ʒ
videaf expectādū ꝯsiliū ad nos recurri possit:
vt emergētib⁹ casib⁹ p nos possit remediū de/
bitū adhiberi. Ceteꝝ nr̄i fore bn̄placiti cogno/
scatis: vt trāscriptū p̄ntis cōmissiōis in singu/
lis monasterijs hēaf vt abbatissis ꝛ sororibus
alijs liq̄at qn̄ ꝛ ꝓ qb⁹ ab eis vnusqsqꝫ mister vł
visitatoꝛ fuerit regrēdus: ꝛ vt de hiis q̄ facimus
ꝛ ꝯcedim⁹ p p̄ntes nō debeāt dubitare. Nec vo
lum⁹ vos latere ꝙ nos illoꝝ monasterioꝝ gu/
bernationē ꝛ curā gerim⁹ q̄ p̄fati dn̄i Urbani
lr̄aʒ susceperūt: necnō ꝛ monasterioꝝ scē Cla/
re d̄ assisio ꝛ alioꝝ que ex sua lr̄a vł ex p̄uilegio
subsunt vel subeē dn̄i cardinali q est ꝛ erit pro
tp̄e vr̄i ordis gubernatoꝛ. Demū vr̄am prudē/
tiā excitamus ꝛ hortamur in dn̄o: nihilomin⁹
obsecramus per aspersionem sanguinis dn̄i no
stri Jesu chꝛisti: vt premissa oīa sic prudenter ꝛ
solicite exerceantur ꝛ fiant a vobis ꝙ fructus
deo acceptus ꝛ monasterijs vtilis ꝛ consolato
rius inde proueniat: ꝛ tā nostra conscientia q̃ʒ
vestrorum ministrorum ꝛ visitatorum conscie
in tuto consistant: ꝛ nos ꝛ vos eterne retribu/
tionis premium consequi valeamus: nosqꝫ vna
cum predictis abbatissis ꝛ sororibus vobis ꝛ ve
stro ordini amplius in domino astringamur.
Datuʒ Rome apud sanctum Petrū. vj. idus
Aprilis. anno domini. M.cc.xvij. Pontificat⁹
domini Bonifacij. viij. anno tertio.
¶ Alia littera eiusdem de eadem materia.

Mattheus miseratiōe diuina sā/
cte Marie in por/
ticu diaconus cardinalis venerabili ꝛ
religiosis viris dilectis in x̄p̄o f̄rib⁹ gn̄ali ꝛ vni
uersis ꝓuincialib⁹ mistris ordis frm̄ minorum
ac visitatorib⁹ istitutis salutē in dn̄o. Ignoran/
tia sexus feminei in monasterijs ordis scē Cla/
re receptiōes psonaꝝ qn̄qꝫ fiūt min⁹ canonice:
qd̄ ex eo colligim⁹: ꝙ nōnūq̃ʒ p recipiētib⁹ ac
receptis p symoniacā prauitatē dispensatio po/
stulaf. Huic igif morbo tā pestifero ꝛ infectiuo
medicinā cupiētes apponere ꝛ aiaꝝ ꝓuideri sa
luti discretioni vr̄e p̄ntiū tenoꝛe duxim⁹ ꝯcedē
dū: vt qlibet vr̄m abbatissas ꝛ sorores monaste
rioꝝ sibi cōmissoꝝ ex parte nr̄a moneat ꝛ idu/
cat sub amotionis abbatissaꝝ a regimine ꝛ soro
rū trāslationis ad alia monasteria penis: vt ab
hmōi receptiōib⁹ symoniacis decetero prorsus
abstineāt: ꝛ ondatis eis q̃ʒ sit graue pctm̄ ꝛ pe
riculosum symoniacis receptiōib⁹ p̄stare ꝯsen/
sum. Veꝝ q̃ʒtū ad receptiōes soroꝝ seruitialiū
ꝛ ꝯuersoꝝ monasterioꝝ ipsoꝝ tā cuʒ abbatissis
ꝛ sororib⁹ recipiētib⁹ q̃ʒ cū sororib⁹ ꝛ seruitiali/
bus ꝛ ꝯuersis receptis p hmōi viciū potestatē
vnicuiqꝫ vr̄m ꝯcedim⁹ dispēsandi cuʒ illis tm̄
q̄ cure sue fuerit deputate ita ꝙ sorores ꝛ psone
recepte possint in ipsis monasterijs remanere.
Primit⁹ tn̄ absoluat tā psonas receptas q̃ʒ re/
cipiētes q̄ idigebūt ab excōicatiōis snīa si forsi/
tā icurrerūt ꝓ eo ꝙ in casib⁹ nō ꝯcessis vel per
modū nō licitū psone extrinsece isra clausuraʒ
monasterioꝝ hmōi sunt admisse ꝯ ordinationē
vel ihibitionē seu p̄ceptū fe. re. Greg. pa. ix. Cō
cedim⁹ ēt potestatē absoluendi mō p̄misso ab/
batissas sorores ꝛ seruitiales monasterioꝝ ordi/
nis dicte scē q̄ alias admiserūt psonas extrinse/
cas p modū nō licitū vel in casibus nō ꝯcessis.
Sed ꝛ psonis q̄ illicite itrauerunt qlibet vr̄m
possit iuxta formā ecclie bn̄ficiū absolutiōis i/
pēdere: nisi forsitā iteruenisset sic enormis ex/
cessus ꝙ sup eo videaf sibi nr̄m ꝯsiliū regrēdū.
Et qꝛ auctas sic vobis cōmissa sup premissis ꝛ
quolibet p̄missoꝝ tm̄ ad p̄terita se extēdit: nos
dubijs ꝯsciaꝝ q̄ possent oriri occurrere volētes
declaram⁹ ꝛ volum⁹: ꝙ nullus vr̄m aspiciat ad
datā iserī annotatā: sʒ ad diē quo sibi p̄ntes sue
rit assignate. ¶ Silr̄ duxim⁹ ꝯcedēdū: ꝙ abba
tissas sorores seruitiales ꝛ familias mōasterioꝝ
ordinis

ordis memorati vnusqsqꝫ vim absoluere possit ꝑ violēta iniectione manuū in seipsas tam de preteritis ꝙ̄ de futuris:nisi circa hoc p effusionē sanguinis interuenisset enormis excessus. Hoc idē ꝯfessores possint:ꝑsertim qñ ministri vel visitatores pñtia infra duos dies nālēs hēri nō possēt:ꝛ pviso ꝙ singulas suprадictas ꝑsonas que offenderit in pdictis ꝛ quolibet pdictoꝝ taliter puniat culpaꝝ ꝙ̄titate ꝛ psonaꝝ qualitate pēsatis:ꝙ decetero se nō credāt īpune tm̄ facinus cōmisisse. ¶ Preterea cū sint multa monasteria ꝗ̄ familiares nō hñt extrinsecos q asso ciēt medicos minutores ꝛ psonas alias ꝗ̄ in casib' ꝯcessis a rra dicte scē Clare hñt clausuras monasterioꝝ ipsoꝝ itrinsec' itroire: puidem' pp excōicatiōis piculū ꝛ ꝯcedim':ꝙ vnusqsqꝫ viꝫ ꝛ ꝯfessoꝝ cū socio sibi deputato vel ipso ipedito cū alio idoneo eiusdē ordis possint familiariū vices gerere in hac pte. Hoc idē dicim' de monasterijs ꝗ̄ familiares hñt qñ nō inenirent in tali necītate parati. ¶ Itē ꝯcedim' ꝙ p eisdē casib' ꝑ qb' ꝯfessores monasterioꝝ ipsoꝝ solent seu pñt clausuras itrinsecas itroire: p eisdē igredi qlibet vrm possit qñ ꝛ quotiēs fuerit oppoꝛtunū. Liceat isup vnicuiqꝫ vrm ingredi clausuras easdē ꝑ illis casib' siue excessib' corrigēdis q preter cōēꝫ visitationē emergerēt:nec possent ꝯgruēter expediri ad cratē. Demū prudētiā vrām hortamur ꝛ monem' attēte:vt abbatissas ꝛ sorores iducatis ꝑ posse ꝙ in eisdem monasterijs ꝛ ꝯsanguineaꝝ multiplicationē vitare pcurēt:ꝑsertim cū ad magnā monasteriorū pacē puenire noscaf. Ceteꝝ cuꝫ sorores sibi minui faciāt ꝛ mederi in locis secretis iterduꝫ ꝯcedim' ꝙ hmōi minutrices ꝛ medice possint sole itrare clausuras pdictas:ꝛ abbatissis ꝛ ꝯuētib' admittēdi easdē ꝯcedim' ptātem. ¶ Volum' tñ ꝛ mādam' singulis abbatissis ꝙ duas vel tres sorores maturas assignēt ꝗ̄ minutrices ipās obseruēt ꝛ medicas:ne infra clausurā alicui de soroꝛib' loquanf ad partem. ¶ Liceat abbatissis ꝛ ꝯuentibus ordinis sepe dicti abbatissas ꝛ socias ac sorores ꝗ̄ trāsferunf necnō ꝛ seruitiales ꝗ̄ mittunf ab abbatissis suis ꝑ negocijs qbuscūqꝫ itra clausuras itrinsecas admittere:ipsisqꝫ ēt sic translatis ꝛ missis igredi liceat ꝛ comedere ibidē ac ēt pnoctare pro maioꝛi psonarū ꝛ ordinis honestate:prouiso ꝙ hmōi transeunies in monasterijs ipsis sub ptextu itineris notabilē morā nō ꝯtrahāt fraudulēter seu monasterijs ipsis dānosam vel grauē nō obstātib' supradictis cib' regulariū capitulis ordis vtriusqꝫ. Datū Rome apud scm̄ Petrū. v. nonas Maij anno dñi. M. cc. xcvij. Pontificatus domini Bonifacij pape. viij. anno tercio.

¶ Eugenius. iiij. litteras Mart. v. in quibus omnia loca obseruantie sub decreto Cōstantie non posuerat sua bulla inserit.

Eugenius eps seru' seruoꝝ dei. Ad ppetuā rei memoriā. Ex aplice nobis desup iniūcte seruitutis officio ad ea libēter intēdimus:ꝗ̄ psonaꝝ ecclesiasticaꝝ quarūlibet presertim sub suaui religionis iugo ꝛ rrari obseruātia sua altissimo vota reddētiū quiete ꝛ cōmodū spāliter pcurenf:ꝛ vt ea ꝗ̄ p eoꝝ statu ꝯseruādo ac in melius dirigēdo ꝑuide pcessisse cōperim' illibata psistāt:libēter cū a nobis petit apostolico munimie roboram'. Dudū sigdē fe. re. Martinus papa. v. pdecessoꝛ noster vtuniuersi ꝛ singuli Metine de cāpo:ꝺ valleoleto:ꝛ Cuellar: scī Dñici de silis:scī Michaelis de mōte:sancti Fran. de mōte:scī Frā. de la salseda:sancti Frā. de areualo:ac scī Fran. de ꝯstātina:salmāticensis:segouiensis:burgēsis:paletinēsis:ꝯchensis: cordubēsis:toletane:abulēsis:ꝛ hispalēsis diocesum ꝛ alioꝝ ifra castelle ꝛ legionis puincias regnoꝝ castelle ꝛ legionis ꝯsistētiū domoꝝ ordinis frm̄ minoꝝ ꝺ obseruātia nūcupatoꝝ iuxta modū ipsius ordis institutoꝝ guardiani ꝛ frēs pñtes ꝛ futuri oib' ꝛ singulis exēptionib' libertatib':ꝑrogatiuis:puilegijs:ꝛ gratijs necnō statutis ꝛ ordiatiōib' tūc p gnālē synodum ꝯstātiensem añ ꝛ post adiunctionē siue vnionē hispanice nationis eidē synodo:ꝗ̄ ēt deinde p eū in sue ad sūmi apostolat' apicē assumptiōis primordijs dilectis filijs vniuersis ꝺ scō Andomaro de varenis:ꝛ de dola:morinēsis:remēsis: ꝛ bisuntinēsis diocesum ꝛ alioꝝ infra Francie: burgūdie:turonēsis puincias ꝯsistētiū domorū dicti ordis iuxta modū pdictum institutaꝝ guardianis ꝛ frib' seu in eoꝝ fauorē sub quauis forma ꝛ expssione ꝟboꝝ ꝯcessis ꝛ editis:quoꝝ oium tenores suis hri litteris voluit pro expressis ex tūc in antea vti ꝛ gaudere libere ꝛ licite possent:ac si illa eis ꝛ in eoꝝ fauorē spāliter ꝛ expss

se ꝯcessa ꝛ edita fuissent eisdē castelle ꝛ legiōis regnoꝝ ꝛ ꝓuinciaꝝ domoꝝ hmōi frib⁹ p q̄sdaꝫ p̄mo ꝛ deinde ad supplicationeꝫ charissimi in xp̄o filij nr̄i Joānis castelle ꝛ legionis regis illustris p alias suas lr̄as olbus dūtaxat sub rl̄ari obseruātia ꝑ tpe degētibus in hispaniaꝝ ptib⁹ ꝯsistētib⁹ dcī ordis fribus: vt quōdaꝫ pacificus hispan⁹ eiusdē ordis ꝓfesso: ꝑ p̄ma vice: ꝛ successiue ipsi seu ex eis ad hoc ꝑ tpe deputati generale capl̄ꝫ eiusdē ordis: vbi qn̄ ꝛ quotiēs eis videretur in dicere: tenere: ꝛ ad hoc aliquos d̄ obseruātia hmōi frēs ꝯuocare: in ipsisq̄ caplis ex dcis frib⁹ ptiuꝫ p̄dictaꝝ ſm moreꝫ dcī ordis singulos ꝓuinciales: ac vna cū illis frēs de obseruātia p̄dicti: vnū q ēt ꝓuincialibus ministris hmōi p̄esset dcī ordinis ꝓfessoꝛes in gn̄alē vicariuꝫ: q ab hmōi ordis de obseruātia hmōi frib⁹ ac ēt p ipsos de caplo ꝑ tpe deputatis ꝯfirmari deberēt ꝛ tenerenť: ipsosq̄ de obseruātia frēs ꝛ eoꝝ domos ꝛ loca in dcis ptibus dūtaxat ꝑ tpe ꝯsistētia visitādo: ꝛ q̄ ſꝫ deū ac rl̄aris obseruātie hmōi instituta ibidē corrigēda ꝛ emēdanda cognoscerent: seruata tn̄ forma eis in caplis hmōi ꝑ tpe tradita corrigēdi: reformādi ꝛ emēdādi: aliaq̄ in p̄missis ꝛ circa ea opportuna faciēdi disponēdi ꝛ exequēdi ptātem hērent p se vł p alios quos ad hoc deputādos ducerēt eligere deputare: ꝛ ad vicariatū hmōi officia assumere: in dictisq̄ caplis tā circa vocationē ꝛ absolutionem hmōi vicarioꝝ ꝛalioꝝ quorūcūq̄ officialiū suoꝝ offōꝝ: domoꝝ ꝛ locoꝝ quorūlꝫ electionē quoq̄ institutionē ꝛ ꝯfirmationē quā circa diffinitores ac ipsarum domoꝝ ꝛ locoꝛuꝫ hmōi visitatores in quolꝫ caplo deputādos: ꝛ alia q̄ circa obseruātie hmōi ꝯseruationē regimen ꝛ ꝓuisionē eis q̄olibꝫ necīa ꝛ opportuna viderenť facere: statuere: ꝛ ordinare: ac exequi ꝯdictores p cēsurā ecclīasticam: ꝛ alia iuris remedia p se vel alios cōpescere valerēt ꝯstōnib⁹ ꝛ ordinationibus aplicis ac p̄uilegijs: exēptionibus: indultis: ꝛ lr̄is aplicis ordini frm̄ minorum ꝛ p̄sonis eius p sedē aplicaꝫ vel al's sub q̄uis forma verboꝝ in gn̄e vel in sp̄e cōcessis: ēt si de illis ꝛ eoꝝ totis tenoribus sp̄alis ꝛ expressa: ac de verbo ad verbū mētio habēda fuisset: statutis quoq̄ ꝛ ꝯsuetudinibus domoꝝ ꝛ ordinis fratruꝫ de obseruātia p̄dictoꝝ: ēt iuramēto cōfirmatione apostolica: seu quacūq̄ firmitate alia roboratis ceterisq̄ ꝯtrarijs q̄buscunq̄ nō obstātib⁹: plenā ꝛ liberā facultatē aucte apostolica ꝯcessit: decernēs irritū ꝛ inane si sec⁹ super his a quoq̄ quauis aucte sciēter vel ignorāter ꝯtigeret attētari: put in dictis lr̄is plenius ꝯtinet. Nos igiť earūdē lr̄aꝝ oīum tenores p̄sentib⁹ p exp̄ssis hēri volētes: charissime i xp̄o filie nr̄e Marie castelle ꝛ legionis regine illustris eiusdē regis ꝯsortis in hac parte supplicationib⁹ iclinati: tā exēptionū p̄uilegioꝝ libertatū p̄erogatiuoꝝ ꝯcessiu in eo q̄ guardianoꝝ ꝛ frm̄ ꝓuinciaꝝ regnoꝝ castelle ꝛ legiōis domorū fauorē dūtaxat ꝯcernūt: quā p̄decessoꝛis cōcessiōes hmōi necnō oīa ꝛ singula lr̄as p̄dictas ꝛ p illas vt p̄sertur ꝯcessa ac in eis ꝯtēta: necnō q̄cūq̄ inde secuta aucte aplica ex certa scīa cōfirmamus ꝛ p̄ntis scripti patrocinio cōimus. Nulli ergo ꝛc. nr̄e ꝯfirmationis ꝛ cōmissiōis ifrigē ꝛc. Datū Florētie āno icarnatōis dn̄ice. 1434. Idibus septēbr̄is. Pōti. nostri āno. iiij.

¶ Eugenius quart⁹ fratres de obseruātia sub Uic. prouin. obedientia esse mandat.

Eugenius ep̄s seruus seruoꝝ dei. Ad futurā rei memoriā. Dū p̄clara merita religionis dilectoꝝ filioꝝ vicarij ꝛ frm̄ ordis minoꝝ sub ipsi⁹ ordis rl̄ari obseruātia in citramōtanis partib⁹ cōmorātiū debita meditatione pensam⁹: ꝛ ꝯsideram⁹: q̄ꝫ ex dictoꝝ frm̄ operosis ministerijs militaris ecclīa suscipit incremēta: ad illa merito itēdim⁹: p q̄ sublatis q̄busuis dispēdijs ꝛ aliarū periculis eorūdē frm̄ religiōis stat⁹ augeri: ꝛ in bono statu valeat ꝯseruari. Cū aūt sicut ad nr̄m nō sine displicētia grādi puenit auditū: lꝫ nos dudū decreuerim⁹ q̄ oīa ꝛ singula ꝯuent⁹: domos: heremitoria ꝛ loca frm̄ ordis ꝛ obseruātie minoꝝ in dictis partib⁹ ꝯsistētia: illorūq̄ p̄sone p vnū vicariū gn̄alē q sup ꝯuēt⁹: domos heremitoria: loca ꝛ p̄sonas p̄dictas eādē superioritatē: dn̄iū: potestatē: ꝛ iurisdictionē hēret: q̄b⁹ dilectus filius Antoni⁹ de rusconib⁹ minister gn̄alis p̄dicti ordis dilectū filiū Joannē de capistrano ipsoꝝ ordis ꝛ obseruātie p̄fessorē in vicariū gn̄alē domoꝝ ꝯuētuū heremitorioꝝ locorū ꝛ p̄sonaꝝ eorūdē deputauit: ac illis necnon oib⁹ alijs ꝛ singulis q̄ gn̄ali ministro eiusdē ordinis pro tpe existēti domos: ꝯuētus: heremitoria: loca p̄dicti ordis illorūq̄ p̄sonas de iure vł de consuetudine

de ɔſuetudine ſeu ex ꝑuilegio vel alſ quolibet
cōpetere noſcebanť: ac ēt ſingulaꝝ ꝓuinciaruʒ
in dictis partib⁹ ɔſiſtētiū iuxta moꝛē eiuſdē oꝛ
dis q̄cūqʒ ɔuēt⁹: domus: heremitoꝛia: ꝛ loca eo
rūdē oꝛdis ꝛ obſeruātie illoꝛūqʒ pſone p ſingu
los vicarios ꝓuinciales illa ꝛ eadē ac ꝓ ſue ſi
milia iuriſdictionē: dn̄iū ꝛ ptāteʒ in ſibi cōmiſ
ſis hūtes q̄ ꝓuincialibus miſtris dicti oꝛdis in
cōmiſſis ɔuētib⁹ domib⁹: heremitorijs ac locis
ac eoꝝ pſonis d iure vel ɔſuetudie ſeu alſ quo
libet cōpetat gubernenť tn̄ plerūqʒ nōnulli ex
frīb⁹ oꝛdis ꝛ obſuātie eoꝛūdē ſtabilitatis vio
lato ꝓpoſito varijs coloꝛib⁹ ꝛ exquiſitis figmē
tis ꝛ pſertim ſub palliatiōe obediētie alicui⁹ p
lati dicti oꝛdis vicarioꝝ ꝛ ſupioꝝ ſuoꝝ obediē
tiam ſubter fugere cupientes: gñalis ꝛ ꝓuincia
liū vicarioꝝ hmōi p tpe exiſtentiū monitioni
bus ꝛ mādatis recuſant ſeu negligūt aut nō cu
rāt obedire in nō modicū ipſoꝝ aiaꝝ periculū
ꝛ religionis diminutionē pariter ꝛ ɔtēptum.
Nos igit attēdētes ꝙ ſi p regulares pſonas bo
nū obedientie q̄ melioꝛ ꝙ̄ victima ꝛ vnū ex tri
bus ſubſtātialibus dicte religionis extitit negli
gif de facili ipſius religionis neruus ꝛ diſcipli
na diſſoluif ac ſtat⁹ religiōis hmōi ſup pmiſſis
ſalubriter exhibere volētes motu ꝓpꝛio nō ad
dictoꝝ frm̄ vel alteri⁹ p eis nobis ſup hoc obla
te petitiōis inſtātiā ſed ex nr̄a ſcientia ac ppetua
ꝛ irrefragabili ɔſtitutiōe tenoꝛe pn̄tiū vniuer
ſos ꝛ ſingulos frēs oꝛdis ꝛ obſeruātie p̄dictoꝝ
tā pn̄tes ꝙ̄ futuros monem⁹: eiſqʒ in ꝟtute ſcē
obediētie diſtricte ꝑcipiendo mādamus: quate
nus ſingulaꝝ. vʒ. ꝓuinciaꝝ illaꝝ ſingulis ꝓuin
cialib⁹ ac oiuʒ ꝓuīciaꝝ hmōi frēs ꝛ ꝓuīciales
vicarij dilecto filio Jacobo d ꝑmardit moder
no ꝛ alijs gñalibus vicarijs p tpe exiſtētib⁹ p̄
dictis appellatōe ꝛ ɔ̄dictione quibuſlibʒ remo
tis in oīb⁹ ꝛ ſingulis licitis ꝛ honeſtis iſtam ꝛ
ſtatutū ac oꝛdinē ipſoꝝ frm̄ oꝛdis ꝛ obſeruāti e
necnō offm̄ eoꝛūdē vicarioꝝ quolibet ɔcernen
tib⁹ q̄ dicti vicarij p tpe duxerit oꝛdināda ſeu
illis iniūxerit aut mādauerit hūiliter pareāt ꝛ
itēdāt necnō illa efficaciter ſtudeāt ad iplere.
Diſtrictiuſqʒ ihibem⁹ vniuerſis ꝛ ſingulis ec
clſiaſtic tā ſecularib⁹ ꝙ̄ ꝑdci ꝛ alteri⁹ cuiuſcūqʒ
oꝛdis rꝛarib⁹ ac laicis pſonis cuiuſcūqʒ ſtat⁹ gra
dus ꝛ oꝛdis vel ɔditiōis exiſtāt: ēt ſi regali re
gin ali patriarchali: archiepali epali: vel alia q̄
uis eccleſiaſtica vl mūdana dignitate ꝑfulge ts
ne frēs oꝛdis ꝛ obſeruātie p̄dictoꝝ vicarijs pſa
tis vt pmittitur nō parentes aut quouiſmo
do inobedientes etiam ſub palliatione obediē
tie ſeu alio quouis queſito coloꝛe recipere aut il
lis auxilium: conſilium: ꝛ fauoꝛeʒ quoad inobe
dientiam hmōi quoquo modo p ſe vel per aliū
ſeu alios directe vel indirecte pꝛeſtare audeāt:
ꝙ ſi cōtra venire pꝛeſumpſerint excōicationis
necnō ſi pꝛofeſſoꝛes dicti oꝛdinis extiterint di
gnitatum ꝛ officioꝝ ſuoꝛum pꝛiuationis: ꝛ ad
illa ac quecunqʒ alia ſimilia in poſterum obti
nenda inhabilitationis ſententie: a quibus etiaʒ
preterꝙ̄ in moꝛtis articulo ɔſtituti exceſſibus
nō niſi per romanum pontificem ꝛ dictum vi
carium generalem fratres de obſeruantia hu
iuſmodi nō parentes reliqui etiam per vicariū
miniſtri dicti oꝛdinis pꝛo tpe exiſtentem qbus
ſuper his plenariam ɔcedimus facultatem ab
ſolui reſtitui ſeu diſpēſari non poſſint: ꝛ quos
eoſdē ɔtrafacientes icurrere volum⁹ ipſo facto
pꝛomulgamus per pn̄tes ad vicarijs pꝛo tem
poꝛe p̄dictis frēs inobedientes pfatos p ſe vel
p aliū ſeu alios capiendi ꝛ carcerandi ſeu capi
ꝛ carcerari faciēdi ac alias ɔ̄ eos tāqʒ apoſtatas
iuxta ipſi⁹ oꝛdis rꝛaria inſtituta eiſdē ɔceſſa pꝛiui
legia ēt cū inuocatiōe bꝛachij ſecularis ꝓcedēdi
necnō oia in pmiſſis ꝛ circa ea neciā quolibʒ
oppoꝛtuna faciēdi ꝛ exequēdi plenā ꝛ liberaꝫ
aucte apl'ica tenoꝛe pn̄tiū ɔcedimus facultatē.
Decernētes frēs oꝛdis ꝛ obſeruātie p̄dictoꝛuʒ
ſuā inobedientiā hmōi ſub cuiuſuis plati dicti
oꝛdis nomine ſeu obediētia nullaten⁹ palliare.
poſſe. Et iſuper ſicut ēt ad auditū noſtrum p
uenit ꝙ̄ plures frēs ſeu alie pſone in ɔuentib⁹
domib⁹ heremitoꝛijs atqʒ locis pfati oꝛdis p̄
dictꝫ vicarijs nō ſubiectis elemoſynas q̄ſtan
do petere: ꝛ nō nulla alia minus honeſta q̄ ɔtra
ɔſtitutiōes ꝛ declaratiōes apl'icas necnō ſtatu
ta ꝛ ɔſuetudines eiuſdem oꝛdis facere ꝛ attē
tare pſumpſerūt: ꝛ dicti pſumūt i nō medicuʒ
frm̄ oꝛdis ꝛ obſeruātie eoꝛūdē ſcādalū ꝛ pluri
moꝝ pniciofum exemplū. Nos vt taliū pſum
ptuoſoꝝ audacia decetero ɔpeſcat Jacobo ꝛ ſin
gulis gñalib⁹ ꝛ ꝓuincialibus vicarijs p̄dictis
ꝛ ipſoꝝ cuilibet dicta aucte pſumptoꝛes hmōi
cuiuſcūqʒ ſtatus gradus vel ɔditiōis fuerit ca
piendi ꝛ incarcerandi ꝛ in carceribus detineri

faciendi: necnō alīs eos puniendi ꝛ corrigēdi: ꝯtradictores quoscūq̃ p censurā ecclesiasticā: ꝛ alia iuris remedia cōpescēdi: inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis plenā ꝛ liberā: ēt tenore p̄ntium ꝯcedim⁹ facultatē. Nō obstātib⁹ ꝯstōnib⁹ ꝛ ordinationib⁹ aplicis ꝛ statutis ꝛ ꝯsuetudinib⁹ dci ordis iuramento ꝯfirmatione aplica vel q̄uis firmitate alia roboratis: ꝑuilegijs quoq̃ ꝛ idulgētijs: ac lrīs ēt apostolicis p̄fato ordini illiusq̃ frib⁹ in gnīe seu in spē sub qbusuis v̄boꝝ formis p sedē aplicā: seu alīs ꝯcessis ꝛ in antea forsan ꝯcedendis quorūcūq̃ tenoꝝ existant: p que p̄ntib⁹ non expressa vel totalr nō īserta effect⁹ eaꝝ impediri valeat quōlibet vel differri: ꝛ de qb⁹ quorūq̃ totis tenorib⁹ de v̄bo ad verbū h̄nda sit in nostris lrīs mētio sp̄alis. Et isup q̄ difficile foret hmōi nostras lrās ad singula loca deferri eisdē scia motu ꝛ auctē decernim⁹: q̄ ipsaꝝ trāsumpto manu publica ꝛ sigillo dci vicarij vl̄ alicui⁹ ep̄alis: aut superioris ecclesiastice curie munito tanq̄ p̄fatis nr̄is si originales exhiberent lrē plena fides adhibeat: ꝛ p ide stetur ac si origiales litere p̄dicte forent exhibite vel ostēse. Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā nostre itentionis: mādati: ihibitiōis: volūtatis: ꝑmulgationis: ꝯcessionis: ꝛ ꝯstōnis ifringere ꝛc. Datū Rome apud scm̄ Petrum. ānō incarnationis dominice. M. cccclxvj. q̄nto idus Februarij. Pontificatus nostri anno decimosexto.

¶ Pius. ij. generali vicario inq̄sitionem ꝛ punitionem suorum fratrum de fide vel heresi suspectorum cōmittit.

Pius epūs seruus seruoꝝ dei. Dilecto filio Uicario gn̄ali frm̄ beati F. ā. de obseruātia regulari vltra montes. Salutē ꝛ aplicā b̄ndictionē. Inter ceteras curas qb⁹ suscepti regiminis offm̄ nos solicitat: illud in patris nos monet: vt religiose ꝑsone q̄ abiectis mūdi illecebris deo sese dedicarunt in dei timore ꝑseuerent ꝛ in eius seruitijs ambulātes digni sint q coronam vite accipiāt. Cū itaq̃ sciam⁹ familiam beati Fran. de obseruantia cui tua deuota deuotio ꝑsidet per varia regna variasq̃ ꝑuincias late sparsam esse: ꝛ plura loca hēre partim cū ifidelib⁹ partim in ciuitatib⁹ quas numerosim ꝛ neophiti paꝝ solide in christiana fide confirmati ꝛ ifideles mauri ꝛ iudei fidelibus xp̄ianis imixti habitāt itelligamusq̃ facile posse ꝯtigere: vt aliq ex ipsis tuis fribus ab illis seducti: aut ꝑp ꝑpriaꝝ leuitatē ex eoꝝ ꝯuersatiōe: aut ex simplicitate aut indiscreto zelo errores noxios ꝯtrahāt in suaꝝ ꝑpriaꝝ aiaꝝ pnicie: ꝛ malā de v̄ra familia apud fidelē illaꝝ ptium ppl̄m edificationē nisi fuerit debite correcti cupiētes hmōi iminētibus piculis q̄ntum in nobis est occurrere: ꝛ nihilonim⁹ nolentes q̄ intētio nr̄a hec pia ad finē aliū queꝫ ipsi intēdam⁹ maliciose trahat: ꝛ remediū inuētum ad curationeꝫ salutis ꝑiculaꝝ aiaꝝ ꝛ v̄re familie p̄dicte laudabilis opionis ꝯuersationeꝫ in ipsius scādalū aut ignominiā apud seculares exhibeat deuotioni tue: cui⁹ fideles opationes multiplr fructuosas eē in diuersis alijs dei honorē ꝯcernētibus reb⁹ sumus experti tenore p̄ntiū cōmittimus ꝛ mādam⁹: vt de cōmissis tue cure fribus custodiā sedulā ꝑut teneris ex officij tui debito h̄ns diligēter sup premissis vigiles. Et si ꝯtigerit te alicui⁹ indicia in qbuscūq̃ familie tue frib⁹ siue ex scriptis siue ex ꝑmonibus siue ex quacūq̃ cetere vite actione sup eisdē diligēter: ꝛ ꝑut ex ipsis indicijs (sup quo tuā cōsciētiā oneramus) arbitraueris equum ꝛ ꝯueniēs eē: modis ꝯueniētibus ingrās: ꝛ iuxta reliq̄ tue p̄dicte familie ꝯsuetudinē ꝯcedas: fratresq̃ ipsos repros aut reos aut inocentes ꝑm p̄fati tui ordis institutiones ꝛ sciam: aut absoluas ab inq̄sitis: aut pro mō errati vsq̃ ad dignam pniaꝫ ꝛ emēdationē punias ꝛ corrigas: ceteris oībus p̄latis: vicarijs: ministris: inq̄sitoribus: alijsq̃ qbuscūq̃ officialibus protectore vestri ordinis inferioribus: ecclesiasticis ꝛ secularibus quocūq̃ vocabulo cēseant: districti⁹ inhibētes: ne frēs eiusmodi ꝯtra quos a te inquiri cōtigerit: aut postq̄ fuerit inq̄situm: siue eos iudicaueris corrigēdos ꝛ puniēdos: correxerisq̃ ꝛ punieris: siue absoluēdos ꝛ dimittendos: absolueris ꝛ dimiseris: in iudicium ꝑpter p̄missa iteꝝ vocare: aut aduersus eosdem de nouo inq̄rere: aut eos vllo molestie genere vexare de cetero p̄sumāt. Nō obstātibus p̄uilegijs v̄ro ordini cōcessis: ceterisq̃ ꝯtrarijs, qbuscunq̃: ēt si talia forent: de qbus specialis de verbō ad verbum esset habenda mentio: quibus ne hmōi nostre cōmissionis ꝛ ihibitionis effectū ipedire valeāt: hac vice derogam⁹: ipsis alias in

alias i suo ro boꝛe pmāsurīs. Datū Rome apd scm Petrū:āno icarnatōīs dñice. M.cccclxiij. idibus Februarij. Pōtificat⁹ nostri āno sexto.

¶ Littera vicarij gñal' s super stationibus.

In xpo sibi charissimis venerādis patrib⁹ ꝛ frib⁹ nr̄e familie oꝛdis minoꝝ de obſuātia vulgariter nūcupatoꝝ cismontanaꝝ ptiū fr̄ Zeger⁹ reuerēdissimi pr̄is mīstri gñalis oꝛdis nr̄i minoꝝ quoad fr̄es de obseruātia vulgariter nūcupatos cismotanarū ptiū gñalis vicari⁹ salutē ꝛ pacē i dño sempiternā ꝛ pn̄tib⁹ fidē adhibere idubiā. Cū nup anno.1409.mēse Martij die.xiij.ad meā hui⁹ lē istātiā scissim⁹ dñs nr̄ papa Pi⁹ frib⁹ nr̄e familie i ꝯsolatiōe aiaꝝ suaꝝ ꝛ i augmētū deuotio nis pie ꝛ misericoꝛditer ꝯcesserit:ꝙ mediātib⁹ septē psalmis pnialib⁹ cū letanijs p statu sācte matris eccl'ie dicēdis possēt pmereri oēs idulgētias alme vrbis ēt in dieb⁹ stationū ad trienniū duraturas q̄s qdē idulgētias idē scissimus papa viue vocis oꝛaculo ꝯfirmauit.xv.die mēse Martij anno sexagesimo. Ne tñ expirato tēpoꝛe ipi fr̄es iā multiplr̄ p hmōi idulgētias in xpo ꝯsolati quācūqꝫ euagatiōis occasionē acciperēt p deuotā petitionē ꝛ scđm isoꝛmationem reuerēdissimi dñi Nicolai de cusa cardinalis tituli scī Petri ad vincula ipe scissimus dñs nr̄ hmōi idulgētias ppetuo ipsis frib⁹ pie ꝯfirmauit ꝛ ꝯcessit:ꝛ ad soꝛoꝛes scē Clare extēdit put in supplicatiōe manu ꝓpꝛia ipi⁹ reuerēdissimi dñi cardinalis signata clari⁹ ꝯtinet:cui⁹ foꝛma subseqtur ꝛ est talis. ¶ Cū fr̄es minoꝛes i rfari obseruātia sub vicario gñali vltramontano dño famulātes spūales thesauros idulgētiaꝝ dietiꝫ cumulare cupiāt hūiliter a scissimo dño nr̄o petūt vt ipi certas capellas ꝛ loca deuota i suis eccl'is ꝛ oꝛatoꝛijs ꝯtra visitādo illas ꝛ easdē idulgētias pmereri valeāt:quas psonalr̄ visitādo eccl'ias oꝛatoꝛia:capellas ꝛ altaria i alma vrbe ꝯsistētia ēt in dieb⁹ stationū pmereri possēt attēto ꝙ p istā piā ꝯcessionē nulli p̄iudiciū iferr̄:a frib⁹ multa materia euagationis nociue auferr̄:eisqꝫ occasio plurima occupatiōis sancte ꝯferet. Et extēdat hmōi gratie ꝯcessio ad soꝛoꝛes oꝛdis scē Clare in obseruātia rfari sub vicario gñali vltramōtano viuētes:ꝛ sufficiat scissimi dñi nostri ꝯsensus p reuerēdissimū dñm cardinalē scī Petri ad vincula relatus. Placet scissimo dño nostro q̄diu in obseruātia fuerit. Et ꝙ septē psalmos pniales cū letania dicant in visitādo loca p eos deputāda. N.cardinalis scī Petri manu ꝓpꝛia. M.cccclxij.die vigesimo Februarij. ¶ Et ne i hoc fr̄es quouis mō dubitare possēt:eādē supplicationē i foꝛma idē scissim⁹ secūdario ꝯfirmauit quarto die Martij. Cū declaratiōe ꝙ fr̄es laici dicer̄ possint loco septē psalmoꝝ Pr̄ nr̄ fm discretionē suoꝛuꝫ plātoꝝ:put in ꝯsimili supplicatiōe manu eiusdē reuerēdissimi dñi signata clarius apparere pōt. Et ne pp diuersitatē plātoꝝ diuersimode ipsi fr̄es laici q̄trū ad numerū de Pr̄ nr̄ grauētur:volo ꝙ glibꝫ fr̄ laic⁹ p hmōi idulgētijs dicat viginti Pr̄ nr̄:ꝛ totidē Aue maria. Et ne igrati videamur de tāto bn̄ficio:obsecro in visceribꝰ charitatis xpi oēs fr̄es meos:quatenus semel saltē in eoꝝ vita velint sacerdotes dicere vnā missā p scissimo dño nr̄o vnā p reuerendissimo dño cardinali ꝛ p oib⁹ q p hmōi idulgētijs laboꝛauerūt. Tertiā p ꝯseruatiōe nr̄e familie ꝛ sacre obseruātie vnione. Quartā p me paupculo seruo dicte familie lꝫ inutili. Et q̄ntā p animab⁹ defūctis p qb⁹ ego obligat⁹ sum vel aliqs ex nr̄is potuit eē obligatus. Fr̄es vo clerici ꝛ laici dicāt qnqes qndecim Pr̄ nr̄:ꝛ Aue maria:vt sic tāqꝫ grati d bn̄ficio tā singularissimo deo gr̄as reddere ꝛ gratiā amplioꝛeꝫ pmereri isimul valeam⁹. ¶ Jstis ergo oib⁹ cōsideratis per pn̄tes vobis oib⁹ certifico:ꝙ oēs fr̄es nr̄e familie ac ēt soꝛoꝛes sācte Clare nobis subdite visitādo certas capellas ꝛ alia loca p supioꝛes ꝯputata i eoꝝ ꝯuētib⁹ locis seu heremitoꝛijs ob reuerētiā ecclesiaꝝ ꝛ sacroꝝ locoꝝ:ac ēt altariū vrbiū alme pn̄t pmereri:ꝛ pmerētur oēs ꝛ singulas idulgētias ac si psonalr̄ i alma vrbe ꝯsituti visitarēt eccl'ias loca sacra ꝛ altaria ipsi⁹ alme vrbis dicēdo septē psalmos vel Pater nr̄:vt dictū est. Et hoc quotiēs voluerint ꝛ deuotiōi se dederint quolibet die anni ꝛ qualibet hoꝛa diei. Datū in signū v̄itatis oium p̄dictoꝝ āno dñi.1462.in ꝯuentu Salmanticno.v.die Nouēbꝛis sub sigillo officij mei ac signo manuali. Frater Zegerus vicarius gñalis ꝛ seruus familie cismontane lꝫ imeritus.

¶ Sixtus.iiij.declarat fratres a casibus p̄latis reseruatis non posse absolui ipsoꝛum licentia non requisita.

¶ Dilecto filio vicario gñali vltramõtano super fratres minores de obseruãtia nũcupatos.

¶ Sixtus papa quartus.

Dilecte fili. Sal. ⁊ apost. benedi. Pro nr̃a in sacrũ ordinẽ btĩ Frã. sub quo dñte dño coaluim⁹ p̃cipua charitate idulsim⁹ p̃nti anno dum gñale capl̃m dicti ordis rome celebraret oib⁹ ⁊ singulis psonis eiusdẽ ordis ꝙ ꝯfessorẽ eligere ⁊ a casib⁹ platis eoꝝ reseruatis absolui valerẽt. Que gdẽ res qm̃ sicut accepim⁹ multos ad peccãdũ pcliuiores reddere eosqꝫ a iugo debite obediẽtie seducere posset. Idcirco cupiẽtes desup oportune puidere tuisqꝫ ẽt in hac pte supplicationib⁹ iclinati: volum⁹ ⁊ tenore p̃ntiũ declaramus ꝙ frẽs tue cure subiecti in casib⁹ reseruatis a mistris nõ possint nisi de tua aut vicarioꝝ puicialiũ licẽtia absolui nõ obstãtib⁹ lr̃is nr̃is sub quacũqꝫ vboꝝ forma eisdẽ mistris ac frib⁹ ꝯcessa ceterisqꝫ ꝯtrijs qbuscũqꝫ. Et īsup ad euitãdos discursus frm̃ eorũdẽ ꝯcedim⁹ ꝙ vicarij puiciales possint absoluere oẽs frẽs a censuris ẽt fine ijs ecclasticis: ac ẽt cũ eis dispẽsar̃ ꝫ tenorẽ ꝯcessiõis fe. re. Clemẽtis pape. iiij. pdecessoris nr̃i ac nr̃e additiõis nõ obstãte ẽt limitatiõe seu restrictõe postmodũ a nobis facta: quã idẽ solũ ad mistrũ gñalẽ ⁊ ei⁹ vicarios limitare ⁊ restringere disposueramus. Ceteꝝ qꝛ difficile foret p̃ntes lr̃as ad oẽs mũdi ptes in qbus necessarie sunt destinare volum⁹ ⁊ dicta auc̃te decernim⁹ ꝙ haꝝ trãsumpto manu alicui⁹ publici notarij subscripto ⁊ sigillo officij tui munito ea prorsus fides adhibeat̃ ⁊ i oib⁹ stet̃ p inde ac si eedẽ lr̃e originalr̃ exhiberent̃ ⁊ ostenderent̃. Datum Rome apud sanctũ Petrũ sub annulo piscatoris die. iij. Decembris. anno dñi. M. cccclxxiij. Pontificatus nostri anno nono.

¶ Sixt⁹. iiij. ꝯcedit vi. ge. grãs ⁊ facl̃tates fribus sibi subditis excessas posse suspendere.

¶ Dilecto filio vicario gñali vltramontano.

¶ Sixtus papa quartus.

Dilecte fili. Sal. ⁊ apost. benedi. Nup nobis hũiliter supplicari fecisti: ꝙ cũ pleriqꝫ frẽs tue cure subiecti gratijs ⁊ facultatibus p nos eis ꝯcessis abuti aut in scandalũ ordis vti soleãt dignaremur paterna puidẽtia huic rei occurrẽ. Nos igit̃ q in effectũ boni opis grãs ⁊ idulta cõcedere solem⁹ qꝫ pacẽ ⁊ trãquillitatẽ in dicto ordie nutrie itendim⁹ hmõi supplicatiõib⁹ inclinati: haꝝ serie tibi ꝯcedim⁹ facultatẽ: vt q cũqꝫ pspexeris frẽs tue cure subiectos vel ipsorũ aliquã hmõi gratijs vel facultatib⁹ abuti (sup quo tuam ꝯsciaꝫ oneram⁹) grãs ⁊ facultates ipsas suspẽdere possis ⁊ suspẽsas tenere donec qꝫ primum nos certiores reddideris: ⁊ a nobis rñsuꝫ habueris. Datũ Rome apd̃ sctm̃ Petrũ sub ãnulo piscatoris die vltima Nouemb. M. cccclxxxiij. Põtificat⁹ nr̃i ãno tertiodecimo.

¶ Inno. 8. phibꝫ quẽpiã frm̃ ptextu cruciate sibi eligẽ possꝫ absqꝫ sui p̃lati licentia ꝯfessoreꝫ.

¶ Dilecto filio vicario gñali vltramontano.

¶ Innocentius papa. viij.

Dilecte fili. Sal. ⁊ apost. benedi. Curasti nobis expõi quẽadmodũ nõnulli frẽs ordis tui sub cura ⁊ regimine tuo degentes vigore cruciate in hispania ab aplica sede ꝯcesse pcurãt obtinere idulgẽtiã p quã semel in vita ⁊ semel in mortis articulo plenarie ⁊ a casib⁹ reseruatis sedi aplice p̃nt absolui ad nutũ eligendo ꝯfessores: ⁊ de nõ reseruatis totiens quotiens opus fuerit: ex quo multi reddi timẽtur procliuiores ad peccata ⁊ trãsgressionẽ regule ⁊ pfessiõis sue. Super quo n obiectu oportune puidere dignaremur humiliter supplicari fecisti. Nos prouide volentes ne frẽs ipsi sub hoc pretextu ad illicita prolabant̃ ⁊ regularis discipline inde sequatur dissolutio: hmõi supplicatiõibus inclinati tenore presentiũ tibi cõmittimus vt declares nr̃o nomine prout nos p presentes declaram⁹ frẽs predictos tue cure subiectos nõ posse nec debere vigore dicte indulgentie eligere ꝯfessores nisi de ꝯsensu ⁊ beneplacito suoꝝ prelatorũ vicarioꝝ. vꝫ. siue prouincialũ siue gñaliũ: ⁊ qcunqꝫ alia absolutio quoad dictos frẽs irrita sit ⁊ inanis. Et quia difficile foret hmõi breue ad oẽs prouincias siue loca necẽaria deferre: tenore p̃ntiũ mãdam⁹ ⁊ decernim⁹ ꝙ trãsumpto ipsi⁹ manu alicui⁹ notarij scripto cũ sigillo suo siue tui cõmissarij i romana curia residẽtis eadẽ fides adhibeatur que adhiberetur eidem breui si originaliter presentaretur. Datũ Rome apd̃ sanctum Petrum sub ãnulo piscatoris septima die Nouembris. anno dñi. M. cccclxxxv. Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Alexãder.

¶ Alexā. vj. ꝯcedit electū in gn̄alē soluto ca. posse ordinem vt suus predecessor regere.

a Lexander epūs seruus seruorum dei. Dilectis filijs gn̄ali vicario ⁊ vniuersis fratrib⁹ vltramōtanis ordi. f. m̄ mi. de obſuantia nūcu patoꝝ. Sal. ⁊ apo. bn̄. Sacre religiōis sub qua mūdanis abdicatis illecebris in hūilitatis spū ⁊ volūtaria paupertate deuotū ⁊ sedulū exhibere studetis altissimo famulatū ⁊ deuotionis quam ad nos ⁊ romanā ecclīam gerere cōprobamini pmeret syncerit as: vt petitionibus vr̄is in hijs pſertim q̄ ad vie religionis laudabile regimen cedere dignoscit: ad exauditiōis grām fauorabiliter admittam⁹. Sane ꝑ pte vr̄a nobis nup exhibita petitio continebat: ꝙ olim fe. re. Sixto pape quarto pdecessori nr̄o ꝑ pte vicarij gn̄alis ⁊ vocaliū capli frm̄ minoꝝ de obseruātia nūcupatoꝝ cismōtanoꝝ exposito: ꝙ in certis lr̄is recolēde memorie Eugenij pape q̄rti pdecessoris nr̄i p pie memorie Pium 2m ⁊ nōnullos alios romanos pōtifices pdecessores nr̄os ꝯfirmatis ꝯtinebat: ꝙ vicari⁹ gn̄alis cismōtanorū dicti ordis ꝑ tpe existēs post depositionē sui officij in caplo gn̄ali in quo ali⁹ vicari⁹ eligi d̄beat remaneat aplic⁹ cōmissari⁹ p̄sideretq; caplo ⁊ toti familie dictoꝝ frm̄ vsq; ad ꝯfirmationem vicarij postmodū electi. Et ꝙ id in dicti ordis detrimentū cedere posse videbat ex eo ꝙ q depo nebat offm̄ regimini f. m̄ nō poterat ꝯuenienter itēdere: idē Sixt⁹ pdecessor eorūdē vicarij cismōtani ⁊ vocaliū supplicatiōib⁹ iclinatus: ꝑ suas lr̄as in forma breuis decreuit ꝙ deinceps ppetuis futuris temporibus vicarius nouiter electus statim facta de eo electiōe caplo: ⁊ toti regimini frm̄ vt cōmissari⁹ aplicus donec ꝯfirmaret: vicari⁹ v̄o q renūciaret post electionem noui vicarij quoad cōmissionē nullo fungeret officio nisi forte ꝯtigeret vicariū recēter electū nō eē p̄ntem. Quo casu voluit eū vt aplicū cōmissariū p̄sidē donec vicario d̄ nouo electo foret sua electio intimata. Q ui d̄cē electiōis noticia h̄ita cōmissari⁹ eē itelligeret vsq; quo foret ꝯfirmat⁹: put i eisdē lr̄is plen⁹ d̄r ꝯtineri. Cū āt sic eadē petitio subiūgebat ꝑuincie frm̄ dci or. h̄ illi⁹ mo: ē vltra mōtes ꝯsistētes sint magis late q̄ ille q̄ ꝯsistūt citra mōtes ⁊ in eis vt credit sit longe maior numer⁹ domoꝝ ⁊ frm̄ dicti ordinis q̄ citra mōtes: ⁊ pro eo q gn̄alis minister frm̄ dci ordis a quo obtineri d3 ꝯfirmatio electionis vicarij gn̄alis: vt plurimum in romana curia ⁊ citra mōtes pmaneat: electus vltramōtanus gn̄alis nō possit sue electiōis ꝯfirmationem in breui tpe h̄re pſertim missoꝝ frm̄ ꝑ cōfirmatione h̄mōi nōnunq̄ īfirmitatib⁹ ⁊ alijs īpedimētis causantibus: notis iterum eppoitu nitatibu ordis ꝓuidere: ⁊ domoꝝ illius visitationē incohoare vt expediret: attēta latitudine ꝓuinciaꝝ ⁊ m̄ltitudine domoꝝ ⁊ frm̄ ei⁹ cure cōmissoꝝ: nō sine dicti ordis detrimētis. Pro parte vicarij ⁊ frm̄ p̄dictoꝝ vltra mōtes degentium nobis fuit humilr̄ supplicatum: vt huiusmodi incōmodis obuiare: ⁊ ꝙ vicari⁹ gn̄alis q deponit offm̄ in caplo gn̄li in quo Gn̄alis vicarius eius successor eligi debeat eē debet cōmissarius aplicus: ⁊ p̄esse caplo vsq; ad cōsumationē capli ⁊ durāte illius celebratione dūtaxat. Caplo v̄o facto de nouo in vicarium electus ilico aplicus cōmissarius eē incipiat vsq; quo sue electionis cōfirmatio a gn̄ali ministro obtēta ad eum delata fuerit: ꝑ qua h̄ūda infra qndecim dies post expletū capl̄m nūcios dirigere: absq; dolo ⁊ fraude pro illius' ipetratione ⁊ ei⁹ h̄nda notitia diligētiam sibi possibilē facere teneat ⁊ debeat: vobis ꝯcedere de benignitate aplica dignaremur. Nos igit q adeo ꝑ q̄ religiosaꝝ psonaꝝ quarūlibet opportunitatibus ꝯsulit libēter intēdim⁹ h̄mōi supplicationibus inclinati: ꝙ de cetero ppetuis futuris tpib⁹ vicarius gn̄alis frm̄ vltramōtanoꝝ vestri ordis qui deponit offm̄ in vestro caplo gn̄ali: in quo generalis Uicarius eius successor eligi d3: esse debeat cōmissarius apostolicus: ⁊ p̄esse caplo vsq; ad cōsumationē capli: ⁊ durāte illius celebratione dūtaxat. Caplo v̄o finito de nouo in vicarium electus ilico cōmissari⁹ aplicus eē incipiat ⁊ pmaneat: vsq; quo sue electionis cōfirmatio a gn̄ali ministro p̄dicto obtēta ad eū delata fuerit: pro qua habenda infra qndecim dies post expletum capl̄m absq; dolo ⁊ fraude nūcios pro illius ipetratione dirigere: ⁊ pro eius h̄nda notitia diligētiam sibi possibilem facere teneatur ⁊ debeat aplica auctoritate presentiū tenore vobis ꝯcedimus sicq; seruari debere in posterum dicta auctē statuimus ⁊ ordinamus. Nō obstātibus ꝯstitutionib⁹ ⁊ ordinationibus

apostolicis ac lr̄is Eugenij ⁊ alioꝝ p̄decessoꝝ p̄dictoꝝ: necnō dicti ordis iuramēto ꝯfirmatione aplica vel q̄uis alia firmitate roboratis statutis ⁊ ꝯsuetudinibus ceterisqꝫ ꝯtrarijs quibuscūq̈. Nulli ḡ oīno hoīum liceat hāc paginam nr̄e ꝯcessiōis statuti ⁊ ordiatiōis ifringere ⁊c. Si qs ⁊c. Datū Rome apud scm̄ Petrū āno natiuitatis dominice. M.cccc.xcij. tertio nonas Martij. Pontificatus nostri anno primo.

¶ Alex.vj. concedit moniales .s. Clare subditas prouincialibus vica. etiam subijci vica. generali eiusdem familie.

¶ Dilecto filio vica. gñali frm̄ mioꝝ vltramōtanoꝝ de obsuātia nūcupatoꝝ. Alex. papa. vj.

Dilecte fili. Sal. ⁊ apo. benedi. Exponi nobis fecisti a nōnullis nimiū curiosis in dubiū reuocari. an tibi liceat in monasterijs monialiū scē Clare a domib⁹ tertij ordis btī Frā. ō pnia nūcupati cure directioni visitatiōi ⁊ correctiōi vicarioꝝ ꝓuincialiū: custodū guardianoꝝ ꝯfessorū visitatoꝝ ⁊ frm̄: tibi tuoqꝫ officio subdito cōmissis ⁊ subiectis: necnō in monasterioꝝ ⁊ domoꝝ hmōi abbatissas matres moniales ⁊ sorores eā sup̄ioritatē exercere quā ipsi prouinciales vicarij custodes guardiani ꝯfessores ⁊ visitatores ac frēs alij tibi subditi exercere pn̄t: quo fit vt tu nōnunq̄ ab exercitio sup̄ioritatis hmōi duxeris abstinēdū nō sine rl̄aris obseruātie detrimēto: cū pp hmōi abstinētiā nōnulla in eisdē monasterijs ⁊ domib⁹ īpunita remaneāt: q̄ in digitis tue noticiā p eoꝝ correctiōe requirerēt. Nos igr̄ hmōi ambiguitatē submouere volētes te eādē sup̄ioritatē ⁊ auctez in p̄missis vti potuisse ⁊ posse qua vicarij ꝓuīciales custodes guardiani: visitatores: ꝯfessores ⁊ frēs alij tibi subditi vti pn̄t: auctē aplica pn̄tiū tenore ōdaram⁹. Datū Rome apō scm̄ Petrū sub ānulo piscatoris āno īcarnatiōis dn̄ice. M.cccc.xcij. tertio kalēs Aprilis. Pōtificat⁹ nr̄i anno p̄mo.

¶ Julius. ij. declarat priuilegia ꝯcessa frib⁹ de obseruantia recipiendi conuentuales nō intelligi de nouiter reformatis.

¶ Dilecto filio ministro gñali ordis minoꝝ.
¶ Julius papa secundus.

Dilecte fili. Salu. ⁊ apo. benedi. Nobis significare curasti q dilecti filij frēs ō familia nūcupati ordis tui frēs reformatos sub rl̄ari obseruantia beati Fran. sub tua cura ⁊ obediētia degentes ad se trahē: eosqꝫ ⁊ varia loca sub tuo regimine existentes capere ⁊ recipe nō erubescunt: ꝓpterea nobis supplicari fecisti vt in p̄missis de remedio tibi ꝓuideremus opportuno. Nos igr̄ ꝯsiderātes imensos labores quos pro reformādis frib⁹ ac ꝯuentibus hacten⁹ sustinuisti ⁊ in gallie ⁊ hispanie partib⁹ ad pn̄s charitatiue suffers: tenore pn̄tiū declaram⁹ priuilegia ⁊ indulta dictis frib⁹ de familia de recipiēdis frib⁹ ⁊ ꝯuentib⁹ forte ꝯcessa ad p̄fatos frēs reformatos siue de obseruātia regulari nō extēdi: sꝫ tm̄ ad ꝯuentuales nō reformatos: inhibētes tenore pn̄tiū tam ipsis frib⁹ reformatis q̄ de familia nūcupatis frib⁹ sub excōicationis late sentētie pena: ne ipsi reformati seu de obseruātia rl̄ari sb̄ ministris ad dictos frēs ō familia seu ad eorū loca ad manendū cū illis se transferrāt: nec ipsi frēs de familia nūcupati respectiue illos recipiant. Quā excōicationis sentētiā ꝯtrauenīētes icurrere volum⁹ ipso facto. Et nihilomin⁹ ad hoc vt qsqꝫ forte qua vocatus est cōtentus remanere habeat: lr̄as ꝯuentionū Fe. re. Pauli. ij. Sixti. iiij. ⁊ Alexādri. vj. romanoꝝ pontificū p̄decessoꝝ nostroꝝ approbamus ⁊ ꝯfirmamus: illasqꝫ roboris firmitatē hēre volumus ⁊ mādam⁹. Ita q si dicti de familia frēs loca sub tua obediētia existētes capere p̄sumpserint: vltra excōicationis penā quā eos icurrere ipso facto si ꝯtrafecerint decernim⁹: ipsoꝝ loca ⁊ monasteria iuxta ipsoꝝ p̄decessoꝝ lr̄aꝝ formā recipere possis. Et nihilominus frēs ipsi de familia dcī loca tua sic accepta sub eadē excōicationis pena fribus reformatis restituere teneant. Illas in oībus ⁊ per oīa quarū seriem pn̄tib⁹ pro expressis haberi volumus cū suppletione oīum ⁊ singulorum defectuū si qui forte interuenerunt approbantes: ꝯtrarijs qbuscūqꝫ nō obstantibus. Datum Rome apud sanctū Petrū sub ānulo piscatoris die. vj. Feb: anno dn̄i 1504. Pōti. nr̄i āno p̄mo. Ta. cōuescēverus.

¶ Explicit secūda pars secundi tractactus de bullis ⁊ priuilegijs ꝯcessis tribus ordinib⁹ sub seraphico Francisco militantibus.

¶ Incipit tertia pars continens declaratiões regule. Et primo incipit Declaratio dñi Gregorij pape noni super regula fratrum minorum.

Gregorius episcopus seruus seruorum dei. Dilectis filijs gñali et prouincialibus ministris ac custodib⁹ ceterisq̧ fratribus ordinis minorum Salutem et aplicam bñdictionem. Quo elõgati a seculo vt colũbe pẽnis assumptis in secessum contemplationis supra vos altius euolastis: et cõspectius peccatorum iacula prouidistis: et plura p q̃ cõspicitis salutis impediri cõspectu: cordis vestri oculus perscrutatur. Unde que tecta sunt alijs: in cõscientijs vestris quãq̧ spũs manifestat: splendore itelligẽtie spũalis caligine humane infirmitatis obducto scrupulus iterdũ dubitatiõis inducitur: et difficultates q̃si iextricabiles ingeruntur. ¶ Sane cõstitutis nuper in p̃sentia nr̃a nũcijs quos vos filij ministri misistis q erãtis in caplo gñali cõgregati: et te fili gñalis minister psonalr̃ comparente: fuit nobis expositũ: q in regula vestra q̃dam dubia et obscura et q̃dã itellectu difficilia continentur. Sed scẽ memorie beatus cõfessor xp̃i Frãciscus nolens regulã suam p alicui⁹ fr̃is interp̃tationẽ exponi: mãdauit circa vltimum vite sue cuius mãdatum dr̃ testm̃: vt v̄ba ipsius regule nõ glosentur: et vt v̄bis vtamur eisdem: q sic vel sic itelligi debeant nõ dicatur adijciens q frẽs nullo mõ aliquas lr̃as ab aplica sede petãt: et alia q̃dam iterserẽs: que nõ possent sine multa difficultate seruari. Propter qd hesitãtes an teneamini ad obseruãtiam testamẽti p̃dicti: dubietatẽ hmõi de cõsciẽtijs vestris et frm̃ vestrorum p nos amoueri petistis. Et cũ ex longa familiaritate quã idem cõfessor nobiscũ habuit: plenius nouerim⁹ intẽtionem ipsi⁹: et in cõdendo p̃dictã regulã et obtinẽdo cõfirmationem ipsi⁹ p sedem aplicam sibi astiterim⁹ dum adhuc essem⁹ in minori officio cõstituti: declarari sibi postulastis dubia et obscura regule supradicte: necnon super quibusdam difficilibus responderi.

¶ Arti.i. q fratres non sunt astricti ad obseruantiam testamenti sancti Francisci.

¶ Sane cũuis p̃dictum xp̃i cõfessorẽ piam intentionẽ in p̃dicto mãdato habuisse credam⁹: et vos iustis votis eius et desiderijs scis affectatis oimode cõformari: nos tñ attẽdentes alarum periculum et difficultates quas pp hec possetis incurrere: dubietatẽ de vestris cordib⁹ amouẽdo: ad mãdatum illud vos dicimus nõ teneri: qd sine cõsensu frm̃ et maxime ministrorum quos vniuersos tãgebat obligare nequiuit: nec successorem suum quomodolibet obligauit: cum nõ habeat imperium par in parem.

¶ Arti.ij. an fratres teneantur euangelica obseruare consilia.

¶ Ad hec sicut p p̃dictos nũcios itelleximus: dubitatur ab aliquib⁹ frm̃ vestrorum: ne tam ad cõsilia q̃z ad p̃cepta euãgelij teneantur: tum q: in regule vestre habetur p̃ncipio: regula et vita minorum frm̃ hec est. s. dñi nr̃i iesu xp̃i scm̃ euãgelium obseruare viuẽdo in obedientia sine pprio et in castitate: tum q: in fine ipsius regule ptinent hec verba: pauptatem et humilitatẽ et scm̃ euãgeliũ dñi nr̃i iesu xp̃i qd firmiter pmisimus obseruemus. Uñ scire desiderãt: an ad alia euãgelij teneantur cõsilia: q̃z ad ea q̃ in ipsa regula p̃ceptorie vel inhibitorie sunt expressa: p̃sertim cũ ipsi ad alia nõ se obligare intẽderint: et vix aut nunq̃z oĩa possint ad lr̃am obseruari. Nos aũt breuiter r̃ndem⁹ ad alia cõsilia euãgelij nõ teneri p regulam: nisi ad ea ad q̃ vos obligastis in ipsa: ad cetera v̄o tenemini sicut reliq xp̃iani: et eo magis de bono et equo quo vos obtulistis holocaustũ dño medullatũ p cõteptum oĩum mũdanorum.

¶ Arti.iij. quomodo fratres circa pecunie contrectationem se habere debeant.

¶ Item cũ in eadẽ regula sit inhibitũ: ne frẽs recipiant p se vel p alios denarios vel pecuniam vllo modo: et ipsi hoc in ppetuum obseruare desiderent: certiorari reqrũt: si aliquib⁹ tĩmẽtib⁹ deum fideles aliquos p quos ipsi subueniant necitatib⁹ eorũdem sine offensiõe regule audeant p̃sentare: ac ad fideles eosdẽ pro necitatib⁹ ipsis secura recurrere cõscia: cum denarios aut pecuniam nouerint accepisse: quos tñ denarios vel pecuniã aucte ppria nõ intẽdũt facere cõseruari: nec noie depositi exigere ab eisdẽ. ¶ Sup quo duximus r̃ndendum: q si rem necĩam velint frẽs emere vel solutionẽ facere pro iam empta: possint vel nũcium eius a quo res emitur vel aliquẽ alium volẽtib⁹ sibi elemosynã facere (nisi ijdem p se vel pprios nũcios maluerint) p̃ñtare. Qui

taliter pñtatus a fribus non est eoꝝ nũciꝰ:lȝ pñtetur ab ipsis:sed illius potius cuius mãdato solutionem facit seu recipientis eãdẽ. Ideȝ nũcius soluere statim dꝫ:ita ꝙ de pecunia nihil remaneat penes euȝ. Si ꝟo ꝑ aliis iminẽtibus necessitatibꝰ pñtetur elemosynã sibi cõmissam põt sicut ꝛ dñs apud spũalẽ amicum frm̃ depo nere:ꝑ ipm loco ꝛ tpe pro ipsoꝝ necessitatibus poterũt sicut expedire viderit dispẽsandã. Ad quẽ etiam frẽs pro hmõi necessitatibꝰ poterunt hẽre recursum: maxime si negligens fuerit vel necessitates ignorauerit eorundem.

¶ Arti.iiij. de abdicatione proprietatis.

¶ Preterea cũ in ipsa regula ꝯtineat̃ expresse ꝙ frẽs nihil sibi approprient:nec domũ:nec locuȝ:nec rẽ aliquã:ac ipsi ꝑcessu tpis ꝯtamiuari timeant ordis pauptatẽ:ꝑsertim cũ iam dixerit aliq ꝓprietatem mobiliũ ptinere ad totũ ordinem in cõi:nobis fuit humilr̃ supplicatũ:vt in hoc dignaremur aiaꝝ ꝓuidere piculis ꝛ totius ordis puritati. Dicimꝰ itaqꝫ:ꝙ nec i cõi nec in spãli debẽt ꝓprietatẽ hẽre:sed vtẽsiliuȝ ꝛ libroꝝ ꝛ eoꝝ mobilium q̃ lȝ hẽre:eoꝝ vsum hẽant:ꝛ fratres ẽm ꝙ gñalis mister vel ꝓuinciales dixerit his vtantur:saluo locoꝝ ꝛ domoꝝ dñio illis ad quos noscit̃ ptinere. Nec vendi debẽt mobilia vel extra ordinẽ cõmutari aut alienari quoquo mõ nisi ecclesie romane cardinalis q fuerit ordinis gubernator gñali seu ꝓuincialibꝰ ministris auctoritatem sup hoc ꝓbuerit vel assensum.

¶ Arti.v. de recursu frm̃ peccãtiũ ad mistros.

¶ Quia in quodã eiusdẽ regule capl'o cõtinet̃ vt si q frm̃ instigãte humani gñis inimico mortaliter peccauerint:ꝑ illis pctis de qbus ordinatum fuerit inter frẽs vt recurratur ad solos mistros ꝓuinciales: teneant̃ pdicti frẽs ad eos recurrere q̃ citius poterũt sine mora. Ipsi pie dubitãt vtrum hoc de pctis publicis tm̃ itelligi debeat:an de publicis pariter ꝛ puatis. Rñdetur igit̃ pdictũ capl'm ad manifesta tm̃ ꝛ publica ptinere:volẽtes vt gñalis mister ꝯstituat faciat tot ꝑ ꝓuincias:quot eoꝝ mistri viderint expedire de maturioribꝰ ꝛ discretioribꝰ sacerdotibꝰ:q sup priuatis audiant penitentes:nisi fratres ministris aut custodibus suis ad loca eoꝝ declinantibus maluerint confiteri.

¶ Articulus sextus de modo examinãdi ꝛ instituendi predicatores.

¶ Ceteꝝ cum ꝓhibente regula nulli fratrũ liceat ppl'o pdicare nisi a ministro gñali fuerit examinatus ꝛ approbatꝰ ꝛ sibi offm̃ pdicatõis ab ipso ꝯcessum certificari petijstis vtrum pro laboribꝰ frm̃ ꝛ piculosis discursibꝰ euitãdis gñalis mister dictaȝ examinationẽ approbationem ꝛ cõmissionẽ officij pdicatiõis discretis aliqbꝰ cõmittere valeat ꝑ examinãdis gñalr̃ illis q in ꝓuincijs sunt statuti vel specialr̃ pro qbusdaȝ.

¶ Ad qd̃ damꝰ tale rñsum:ꝙ hoc gñalis minister nulli põt absenti cõmittere:sȝ q examinatione indigere credunt̃ mittant̃ ad ipm vt cuȝ ministris ꝓuincialibꝰ ꝯuenient sup hoc in capitulo gñali. Si qui vero examinari nõ egent ꝑ eo ꝙ in theologica facultate ꝛ pdicationis officio sunt instructi si etatis maturitas ꝛ alia q̃ regruntur in talibus conueniant in eisdẽ possunt (nisi qbus minister generalis contradixerit) eo modo quo dictum est populo predicare.

¶ Articulus septimus qui possint venientes ad ordinem recipere.

¶ Sup eo autem ꝙ dubitant frẽs an vicarij ꝓuincialium ministrorum quos ipsi sibi substituunt cum ad capl'm veniunt gñale:possint ad ordinem recipere venientes ꝛ eijcere iam receptos:dicimus ꝙ non pñt:ꝙ nec hoc ministris ipsis pmittitur nisi eis spãlis sup hoc licẽtia cõcedatur:qbus etiaȝ gñalis mister sicut ꝯcedere sic negare pñt licẽtiam supradictaȝ. Et cũ iuxta eandem regulã alijs q̃ ministris ꝓuincialibꝰ fratrum receptio cõmitti nõ valeat:multo minus potestatem habeant prouinciales ministri hoc alijs cõmittendi quãdo non alijs est cõmissuȝ.

¶ Articu.viij. de electione gñalis ministri.

¶ Insup dubitãtibꝰ vobis an ꝑ eo ꝙ in regula dĩ vt decedẽte gñali ministro a ꝓuincialibus mistris ꝛ custodibꝰ in capl'o pẽthecostes fiat electio successoris oium custodũ multitudinẽ opꝫ ad gñale capl'm ꝯuenire:an vt oia cum maiori tranqllitate tractent̃ sufficere possit vt aliq de singulis ꝓuincijs qui vocem habeant aliorum intersint:talr̃ rñdemus:vt singularum ꝓuinciarum custodes vnum ex se ꝯstituant quem cum suo ꝓuinciali ministro pro ipsis ad capitulũ dirigant voces suas cõmittentes eidem: ꝙ cum etiam constitueritis per vosipsos:statutuȝ huiusmodi duximus approbandum.

¶ Arti.ix. de ingressu monasterioꝝ monialiũ.

¶ Deniqꝫ

¶ Deniqꝫ q̄ ꝯtinetur in regula supradicta ꝙ
frēs nō ingrediant in monasterijs monialium
preter illos qb⁹ a sede aplica ꝯcessā fuerit licen-
tia spālis: q̄ꝫ q̄ꝫ hoc de monasterijs pauperū mo
nialiū inclusarū frēs hactenus itelligēdū eē cre-
diderint: cum earū sedes aplica curā hēat spālez
ꝛ itellect⁹ ꝯmōi p ꝯstitutionē quādam tpe date
regule viuēte adhuc beato Frācisco p puincia-
les ministros fuisse credatur in gnāli capl'o decla
rat⁹: certificari nihilomin⁹ postulatis: an hoc d
oib⁹ gnālr cū rl'a nullū excipiat an de solis mo-
nasterijs monialiū p̄dictarū itelligi debeat. Nos
vtiqꝫ gnālr id esse ꝓhibitū de quarūlibet ceno-
bijs monialiū rn̄dem⁹. Et noie monasterij vo-
lum⁹ claustrū domos ꝛ officinas iteriores itelli
gi pro eo ꝙ ad alia loca: vbi ēt hoies seculares
ꝯueniunt: pūt frēs illi cā p̄dicatiōis vel elemo-
syne petēde accedere qb⁹ id a superioribus suis p
sua fuerit maturitate vel idoneitate ꝯcessuz: ex-
ceptis semp p̄dictarū monasteriorū inclusarū lo-
cis ad que nulli datur accedēdi facultas sine li-
centia sedis aplice specialī. Datū Anan.e quar-
to kal'. octobris. Pontifi. nostri anno. iiij.

¶ Incipit declaratio regule fratrum minorū
edita a domino Innocentio papa quarto.

1 Innocētius ep̄s seruus ꝛc̄. Dilectis filijs
gnāli ꝛ puincialibus ac custodib⁹ cete-
risqꝫ fribus or. fr. mino. Salutē ꝛ aplicā bn̄di-
ctionē. Ordinez vestrū illo ꝓsequentes affectu
ꝙ ipm iter alios laudabilib⁹ ꝯtinue ꝓficere in-
cremētis feruēter optem⁹: libēter ea p q̄ oportu
ni vigoris recipiat fulcimētum paterna solici-
tudine ꝓcuramus. Hinc est ꝙ cum q̄dā dubia
ꝛ obscura q̄ in vestra regula ꝯtinentur aios ve-
stros cuiusdā ꝯfusione iplicitatis inuoluant: ꝛ
nodose itricationis difficultate impediant itel-
lectu: ꝛ fe. re. Gregorius papa p̄decessor nr̄
aliq̄ ex eis exposuerit ꝛ declarauerit semiplene:
nos obscuritatez ab illis pfecte iterp̄tatiōis de-
claratione oino amouere volētes: ꝛ ambiguita-
tis scrupulū cura ipsa de vestris cordibus ple-
nioris expositōis certitudine penit⁹ amputare:
dicimus ꝙ per eandem regulam quoad obser-
uationem euangelij quā iniungit nō nisi ad ea
dūtaxat euāgelij consilia tenemini: que in ipsa
regula p̄ceptorie vel inhibitorie sunt expressa.

¶ De receptione fratrum ad ordinem.

¶ Licet aūt ministris puincialib⁹ tam eorū vi-
carijs q̄ꝫ alijs puidis fribus venientium ad or-
dinem receptionem pro suis puincijs de ꝯsilio
frm̄ cōmittere discretorū: nō tn̄ expedit ꝯuersi
volētes indifferēter admitti: sed illos tm̄ q suf
fragantib⁹ eis lr̄atura ꝛ alijs laudabilibus cir-
cūstantijs: possint vtiles esse ordini: sibiqꝫ p vi-
te meritum ꝛ alijs ꝓficere per exēplū. Sic ve-
ro ministri egressos ab ordine cuz redierint ad
ipm recipiant: ꝛ eijciant in certis casib⁹ fm de-
terminationē vestri gnālis capl'i iaz receptos.

¶ De officio diuino in choro celebrando.

¶ Quāqꝫ vero p̄dicta ꝯtineat regula ꝙ cleri-
ci faciant diuinū offm̄ fm ordinez sancte Ro-
mane ecclesie excepto psalterio ex quo hr̄e pote
runt breuiaria: cum tn̄ diuino intersunt officio
cum alijs celebrantes tūc eis illud sufficit ꝛ ad
dicendum officium proprium non tenentur.

¶ Quomodo fratres se habeant circa elemo-
synas pecuniarias.

¶ Et licet in eadē regula sit ꝓhibitum ne frēs
recipiant p se vel p alios denarios vel pecuniaz
vllo mō: pūt tn̄ si rem sibi necessariam aut vti-
lem velint emere: vel solutionem facere pro iaz
empta: vel nūcium eius a quo res vēditur vel
aliquem alium volētibus sibi elemosynaz face-
re nisi eidem p se vel per ꝓprios nūcios soluere
maluerint p̄sentare: ꝛ taliter p̄sentatus a fratri-
bus non est eorū nuncius licet p̄sentetur ab ip-
sis: sed illius potius cuius auctoritate solutionē
facit seu recipientis eandem ꝛ ad ipm (si soluto
empte rei precio de huiusmodi elemosyna re-
maneat aliquid apud eum) pūt etiam fratres ꝓ
suis necessitatib⁹ vel cōmodis licite hr̄e recur-
sum. Si vero pro alijs frm̄ necessitatib⁹ aut cō-
modis nominet aliquis vel p̄sentet ab eis: pōt
ille cōmissam sibi elemosynam sicut dn̄s conser
uare: vel apud spūalem seu familiarem amicuz
frm̄ noiatum vel nō noiatū ab ipsis deponere:
p eum loco ꝛ tpe pro ipsorū necessitatib⁹ vel cō
modis sicut frēs expedire viderint dispensan-
dam: seu etiam ad psonam vel loca alia transfe-
rendam. Ad quos etiam frēs pro hmōi necessi-
tatibus seu cōmodis sana conscientia recurrere
poterūt maxime si negligentes fuerint vel ne-
cessitates aut incōmoda ignorauerint eorūdez.
Et taliter noiati vel p̄sentati a fratrib⁹ nō sunt
eorum nuncij seu depositarij: sed illorum a qbus

eis pecunia vel denarij cōmittunt: nec frēs p se vel p iterpositas psonas denarios vel pecuniaz recipiunt noiando aut pñtando sic aliquos: seu ad hmōi noiatos vel psentatos talr recur. rendo: cum nō sit intētionis eoꝝ vt de ipsoꝝ aucte hmōi denarij vel pecunia cōseruent: aut ab eis noie dpositi exigant: lꝫ nūcijs vl dposita rijs ipis cōmittat p necitate vl ꝯmodo eoꝝdē.

¶ Q cura pro fratrū necessitatibus ministris cōmissa potest alijs committi.

¶ Et cū in dicta regula subiūgat q pro necitatib infirmoꝝ z alijs frib induendis p amicos spūales ministri tm̄ z custodes solicitaꝫ curam gerāt: debēt alij frēs curā hmōi q pfatis ministris z custodib ex regula pcipue incūbit: cum sibi ab illis cōmissa fuerit: gerere diligenter.

¶ De cōmutatione reꝝ fribus concessarum.

¶ Dicim isup q cuꝫ in ipsa ptineat expsse q frēs nihil sibi appropriēt: nec domū: nec locū: nec aliquā rem: nec in cōmuni: neqꝫ in spāli debent pprietatē hie: sed locoꝝ z domoꝝ ac vteusiliū z libroꝝ z eoꝝ mobiliū: q licꝫ hie: ordo vsū hēat: z frēs sm q gnalis vel puinciales mistri disponēdū duxerint his vtant. Nec vēdi debēt loca dom vel mobilia hmōi seu extra ordinem cōmutari aut alienari quoquo mō a qbuscunqꝫ psonis ad vsuꝫ frm̄ donata vēdita pmutata seu quocūqꝫ iusto mō ꝯcessa vel trāslata sint vel fuerint: nisi aplica sedes vel eccl'ie romane cardinalis q pro tpe fuerit ordis gubernator: gnāli seu puincialib mistris auctem super h pbuerit vel assensum: cū taꝫ imobiliū q mobiliū hmōi ius pprietas z diuum (illis solis exceptis in qbus expsse donatores seu trāslatores sibi pprietateꝫ z diūuꝫ resuasse ꝯstiterit) nullo medio ad ecclesiā ipsaꝫ spectēt: cui dom z loca pdicta cū ecclesijs ceterisqꝫ suis ptinētijs (q oia in ius z pprietatē btī Petri suscipim) oino tā in spūalib q tpalib imediate subesse noscunt. De vilib aūt mobilib vel paꝝ valentib liceat frib pietatis seu deuotiōis ituitu vel p alia honesta z rōnabili cā (obtenta super hoc prius supioꝝ suorum licentia) extra ordinem alijs elargiri.

¶ Quomodo fratres peccantes debeant recurrere ad ministros.

¶ Illud quoqꝫ regule pdicte capl'm vbi dr: vt si q frm̄ istigāte humani gnis inimico mortalr peccauerint: p illis pctis de qb ordinatū fuerit inter frēs vt recurrat ad solos mistros puinciales: teneant predicti frēs ad eos recurrere q citi poterūt sine mora: ad manifesta tm̄ z publica ptinet. Pñt tñ ijdē mistri pro frm̄ laborib z piculosis discursib euitādis si expedire viderit: custodi z alijs discretis frib pbyteris sup his cōmittere vices suas. Volum aūt vt ipsi mistri ꝯstituant vel ꝯstitui faciāt tot p puinciās: quot ad hoc necios nouerint de maturiorib z discretioribus frib sacerdotib: q sup hmōi peccatis cum occulta vel priuata fuerint: audiant penitentes: nisi ministris aut custodib suis ad loca eoꝝum declinantibus maluerint confiteri.

¶ De missiōe vni custodis ad gnāle capl'm.

¶ Ad hec p eo q in rl'a dr vt decedēte gnāli mistro a puincialib mistris z custodib i capl'o pēthecostes fiat electio successoris: dicim q singulariū puinciaꝝ custodes vnū ex se ꝯstituant: quē cū suo puinciali mistro pro ipsis ad capl'm dirigant: voces suas cōmittentes eidem.

¶ De institutione fratrum in predicatores.

¶ Et cū iuxta regule pfate tenorē: nulli frm̄ liceat ppl'o pdicare nisi a mistro gnāli fuerit examinat z approbatus z sibi offm̄ pdicatiōis ab ipso ꝯcessum: pōt idē mister vices suas mistris puincialib z eoꝝ vicarijs cōmittere i hac pte: ita tñ vt ipsi puinciales vl ijdē vicarij in ipsoꝝ puincialiū absentia vna cū diffinitorib in prouincialib capl'is frēs suaꝝ puinciaꝝ q examinatiōe idigere credunt examinēt z approbēt: eisqꝫ hmōi offm̄ put sm deū viderint expedire ꝯcedāt. Si q vō examinari non egent: pro eo q in theologica facultate z pdicationis officio sunt instructi: si etatis maturitas z alia q regruntur in talibus: cōueniant in eisdem: possunt de generalis vel suorum prouincialium ministroꝝ licentia seu mandato populo predicare.

¶ De prohibitiōe ingressus fratrum i monialium monasteria.

¶ Per id aūt qd in eadē rl'a ꝯtinet: q frēs nō ingrediant monasteria monachaꝝ pter illos qbus a sede aplica ꝯcessa fuerit licētia spālis: dicimus igressum in monasteria tm̄mō monialiuꝫ inclusaꝝ ordis scī Damiani phibitū fore ipsis: ad q nemini lꝫ ingredi nisi ei a sede aplica facultas sup h spālr tribuat. Et noie mōasterij claustrū domos z officinas iteriores volum cōprehendi. Ad aliaꝝ vō cenobia moniali pñt sicut

τ alij religiosi frēs illi ad pdicandū vel petendū elemosynā aut pro alijs honestis τ rōnabilibus causis accedere ac itrare qb⁹ id a supiorib⁹ suis p sua fuerit maturitate vel idoneitate ↄcessum. Nulli ergo oino hoīum liceat hāc paginā nr̄e declaratiōis infringere: vel ei ausu temerario ↄtraire. Si qs aūt hoc attētare p̄sumpserit indignationē oīpotentis dei τ btōrū Petri τ Pauli aplōꝝ eius se nouerit icursuꝝ. Datum Lugduni.xviij.kal.decēbris. Pōti.nr̄i āno.iij.

¶ Alexan.papa.iiij.dedit ad idem declarationem eiusdem tenoris per omnia vt supra. Cuius auctenticum habetur Parisius.

¶ Incipit declaratio Gregorij pape.x. super predictam regulam fratrum minorum.

G Regorius ep̄s τc̄. Dilecto filio ministro generali ordi.fra.mi. Salutē τ apo.bn̄di. Uoluntarie paupertati cui sacra religio tui ordinis vt xp̄o pauperi possit liberius famulari salubriter se astrinxit affectu paterno compatimur: ac etiam illud motiuū curie celestis studiū quod pfesso.es ipsius ordis hic circa lucrū pcipim⁹ aiaꝝ libēter q̄ntū cū deo possum⁹ pmouemus.

¶ Articulus.j.quomodo fratres pn̄t res sibi concessas cōmutare τ alienare.

¶ Cum itaq sicut ex tua petitione collegim⁹ frēs eiusdē ordis ex pfessione ipsius regule: nec in cōmuni: nec etiā in spāli ppꝛietatē cuiuscūqꝫ rei hic valeant: ſꝫ vbi donatores vel collatores quorūcūqꝫ bonoꝝ sibi nō reseruauerūt dn̄ium donata vel collata eidem ordini ad romanā ecclesiaꝫ imediate ptinentꝫ: eaqꝫ pp hoc sine licētia eius alienari non possint. Nos descriptioni tue quā credim⁹ istitutis regularib⁹ sollicitā τ honestatis obseruātia studiosam: tribuendi frib⁹ predicti ordinis licētiam alienandi τ cōmutandi aliasqꝫ de bonis huiusmodi mobilibus qb⁹ ipsi vtūtur in res alias magis sibi necessarias cum eis videbitur opportunum liberam τ auctoritate presentium concedimus facultatem.

¶ Arti.ij.de monasterioꝝ monialium igressu.

¶ Ad hec q: id p qđ in regula pdicti ordinis ptinet vt frēs ipsi⁹ ordinis nō ingrediant monasteria monachaꝝ pter illo: qb⁹a sede aplica cōcessa fuerit licētia spālis. Fe. Re. Innocētius papa.iiij p̄decessoꝝ nr̄ declarādo in suis lrīs dixit ingressum in monasteria tm̄mō monialiū iclusaꝝ ordis scī Damiani ↄhibitū fore ipsis itaqꝫ circa eas certa suata forma ijdē frēs ad alia cenobia monialiū possint sicut τ alij religiosi frēs ad pdicādum vel petēdū elemosynā ac p alijs honestis τ rōnabilib⁹ causis accedere ac itrare: qbus id.vꝫ.a suis supioribus pro sua fuerit maturitate vel idoneitate concessum: volumus vt frēs ipsi⁹ ordis iuxta tuam dispositionē dū taxat hmōi declaratione p̄decessoris nostri vtantur. Nulli ergo oino hoīum τc̄. Datum Lugduni nonis nouēbris. Pontificatus nr̄i āno tertio.

¶ Incipit declaratio edita a dn̄o Nicolao papa iij.sup p̄fatam regulā frm̄ minoꝝ. Cui⁹ bulla ori.habetur in conuentu nostro Parisien̄.

N Icolaus ep̄s suus seruoꝝ dei. Ad ppetuā rei memoriā. Exijt q seminat seminare semē suū de sinu p̄ris in mūdū veste.s.hūanitatis indutus dei filius Jesus xp̄s verbū euāgelicū saturus in singulos pbos τ repꝛobos insipientes τ gnaros: studiosos τ desides: τ iuxta pphetaꝫ colon⁹ futurus in terra semē suū doctrinā euāgelicā sine distā disperſit in oēs: q oīa tractatur⁹ ad se: oēs saluare venerat: q tandem seipm̄ deo p̄ri pro salute oīum in redēptiōis hūane p̄cium imolauit. Licet tū hoc in singulos cōmunicati na dei charitate dispersuꝫ: aliud ceciderit secus viam: sup corda.s.demonū suggestionib⁹ pula: aliud sup petrā corda.s.nullo' fidei vomere penetrata: aliud iter spinas corda.s.diuitiaꝝ solicitudinib⁹ lacerata: τ iō vnū prauis affectib⁹ ↄculcatū: aliud aridū q: grē carebat hūoꝛe: reliquū legit inordinatis solicitudinib⁹ suffocatū: aliud tū mite coꝛ τ docile terra bona suscepit. Hec est minoꝝ frm̄ mitis τ docilis in pauptate τ humilitate p alium xp̄i ↄfessorem Frācīscū radicata religio: q ex illo vero semine germinās germen illud p r̄lam sparsit in filios quos sibi τ deo per suum ministeriū in obsuātia euāgelij gn̄auit. Isti sunt filij q docēte iacob: vbū eternū dei filium infitū hūane nāe in orto virginalis vteri potēs saluare aias: in māsuetudine susceperūt. Hi sūt illius scē r̄le pfessores: q euāgelico fundat eloquio vite xp̄i roboꝛat exēplo: fundatoꝝ militātis ecclesie aploꝝ eius sermonib⁹ actibusqꝫ firmatur. Hec est apud deū τ p̄rem mūda τ imaculata religio: q descēdens a patre luminū: per eius filium exēplariter τ verbaliter aplis tradita:

z demum per spm scm beato Francisco z eum sequētibus ispirata:totius in se quasi ptinet testimoniū trinitatis.Nec ē cui attestāte Paulo: nemo decetero dz esse molestꝰ:quiā xp̄s passiōis sue stigmatibꝰ pfirmauit:volens institutorē ipsius passiōis sue signis notabilr insigniri. Sed nec sic ptra ipsos frēs minores z rīaz hostis antiqui cessauit astutia:gn potius ptra eos nitens superseminare zizania:iterdum emulatores agitatos inuidia iracūdia z indiscreta iustitia pcitauit:mordētes frēs z eoꝝ regulā qsi illicitaz inobseruabilē z discriminosam caninis latratibꝰ lacerātes:nō attēdentes hāc sanctā regulaz(vt predicitur)pceptis ac monitis salutaribus institutā:aplicis obseruationibꝰ roboratam:p plures romanos pōtifices approbatā:z p sedē aplicaz pfirmatā:tot diuinis testimonijs cōmunitaz:q credibilia facta sunt nimis in tot scis viris in obseruantia huiꝰregule degētibꝰz finientibꝰ dies suos:quoꝝ nōnullos scōꝝ catalogo sedes eadez ex eoꝝ vita z miraculis fecit ascribi:ac nouissime qsi diebꝰistis p pie memorie Gregoriū papā decimū pdecessorem nrm approbatā esse ex euidenti vtilitate quā de ipsa psegtur vlis ecclesia extitit in gnali Lugdunēsi pcilio declaratum. Nec nos minꝰ attēdimꝰ:imo pfundius cogitamus sicut pēsare debēt subtilius ceteri catholice fidei pfessores:q ipse deꝰ ordinē pdictum z eiꝰobseruatores inspiciens si eos ab insurgētibus in ipsos rancoribꝰ salutari psidio pseruauit: q nec ipsos fluctus tēpestuosus allisit:nec alos in ordine degētiuz psternauit:gn potius in vigore regulari pcrescant z amplient in suoꝝ obseruātia mādatoꝝ.Verūtn vt ordo pdictꝰ qbuslibet pcisis an fractibꝰ distincta z pura vigeat charitate:sicut frēs eiusdem ordis nup in gnali capl'o pgregati puiderant:dilectis filijs gnali z nōnullis alijs puincialibꝰeiusdē ordis mistris q in capitulo ipso puenerāt in nra pñtia pstitutis:cū ad plenā obseruationē eiusdē regule in vigore spūs eoꝝ seruere noscat intētio:visum est nobis mordacibꝰ hmōi vias mordēdi pcludet: aliq q in ipsa regula videri poterāt dubia declarare:nōnulla ēt per pdecessores nros declarata plenior claritate differere:in aliqbꝰ ēt regulam ipsam ptingētibꝰpuritati eorūdem pscie puidere. Nos aūt q a teneris ānis ad ordinē ipm affectus nros erexiꝰin illis succrescēdo:cuz aliqbus eiusdē pfessionis socijs qbus eius vita z conuersatio nota erant sup ipsa regula z scā ipsiꝰbti Fracisci intētione frequēti collatione tractauimus:z tandē cardinalis:ac posmodū eiusdem ordis p dictam sedē gubernator ptector z correctorꝫ effecti:pditiones pdicti ordis ex iminenti nobis cura palpauimꝰ:in aplatus officio tā de pia intētione pfessoris pdicti q de ijs q regulā ipsam z eiꝰobseruātiam ptingūt ex pdictis longa experientia isformati:nr̄os ad ordinē pfatuz puertimus cogitatꝰ:z tam ea q p eosdē pdecessores nros approbata z declarata esse noscūtur: q z ipsam regulā z eā ptingētia maturitate discussimus:nōnulla in psenti serie statuimus declarauimus certius approbauimus:z approbata firmauimus edidimus z concessimus:plura etiam ordinando seriosius z clarius: que infra scriptis articulis plenius exprimuntur.

¶ Arti.j.de obseruātia euāgelici psilij z pcepti.

¶ Imprimis:q: sicut itellexiꝰ ab aliqbꝰ hesitatur an frēs eiusdē ordinis tam ad psilia q ad pcepta euāgelij teneant:tuz q: in regule pdicte pncipio habet. Regula z vita minoꝝ frm hec est.s.dñi nri Jesu xpi scm euāgelium obseruare viuendo in obedientia sine ppriō z in castitate: tum ex eo q in eadē regula ptinet sic.finito vo anno pbatiōis recipiant ad obiam:pmittētes vitaz istam sp z rīam obseruare:tum ēt q: in fine ipsius regule ptinent hec vba. Paupertatē z humilitatē z scm euāgeliuz dñi nri iesu xpi quod firmiter pmisimꝰ obseruemus:lz felicis recordationis Greg.papa.ix.pdecessor nr huc articulū z nōnullos alios eiusdem rīe declarauerit:q: tn eius declaratio pp aliquoꝝ insurgētium in frēs z rīaz mordaces insultꝰ z multoꝝ postea emergētiū casuū pūderādos euētus:in aliqbꝰ obscura i aliqbꝰsemiplena:z i mīris ēt ptentis in ipsa regula isufficiens videbat. Nos obscuritatē ac insufficientiā hmōi psecte iterptatiōis declaratiōe āmouere volētes:z cuiuslibet ambiguitatis scrupulū in eisdem de singuloꝝ mētibꝰ plenioris expositiōis certitudine amputare:dicimꝰ q cum in pncipio regule nō absolute:sed cum quadam modificatione vel determinatione seu specificatiōe ponat. Regula z vita minoꝝ frm hec est.s.dñi nri iesu christi scm euāgelium obseruare viuendo in obedientia sine proprio z in castitate:que tria eadem regula multum arcte

psequitur

prosequitur: et nihilominus alia nonnulla subnectit precipiendo prohibendo: consulendo: monendo: hortando: et sub aliis verbis ad aliquem modorum predictorum reducibilibus predictorum: de intentione regule liquere valet apertius: ut illud quod in professione quasi absolute subnecti videtur: promittentes vitam istam secundum per et regulam observare: et quod in fine subiungitur: et secundum euangelium domini nostri iesu christi quod firmiter promisimus observemus: totum ad ipsius regule modificatum vel determinatum seu specificatum principium reducatur. videlicet ad observantiam euangelii ut predicitur per ipsam regulam in ipsis tribus modificatam vel determinatam seu specificatam cum non sit verisimile ipsum sanctum verbum ab ipso semel cum quadam modificatione vel determinatione seu specificatione prolatum: licet quasi succinctorie repetitum: voluisse in sui repetitione data sibi per eum modificatione vel determinatione seu specificatione sine certa causa carere: et utriusque iuris argumenta nos doceant ea que in principio ad medium et ad finem: illa vero que in medio ad finem atque principium: et que in fine ad utrumque vel eorum alterum sepe referri. Et dato quod absolute diceretur omnino: promitto sanctum euangelium observare: nisi professor huiusmodi intenderet se ad omnium consiliorum observantiam obligare (quod vix aut nunquam posset ad litteram observare: propter quod talis promissio illaqueare profitentis animum videretur) clare videtur promissione huiusmodi ad aliud intellectum absque intentione promittentis non deberet perstringi: nisi ut observantia euangelii sit sicut tradita reperitur a christo. videlicet quod precepta ut precepta et consilia ut consilia promittentibus observentur. Quem intellectum etiam in eisdem verbis habuisse idem beatus Franciscus in serie sui processus in regula patenter ostendit: cum aliqua euangelica consilia inducat ut consilia sub verbis monitionis exhortationis et consilii: nonnulla vero sub prohibitione et verbo precepti: propter quod patet quod non fuit loquentis intentio quod fratres ex professione huiusmodi regule ad omnia consilia sicut ad precepta euangelica tenerentur: sed solum ad illa que in eadem regula preceptorie vel inhibitorie seu sub verbis equipollentibus sunt expressa.

¶ Declarat ad que consilia euangelica teneantur fratres ex professione sue regule.

¶ Uni nos ad fratrum eiusdem ordinis conscientias plenarie serenandas declaramus: quod ex professione eiusdem regule fratres ad ea tantum euangelica observanda consilia astricti sunt que in ipsa preceptorie vel inhibitorie seu sub verbis equipollentibus exprimuntur. Ad nonnulla vero alia per euangelium data consilia eo magis secundum exigentiam sui status tenentur plus quam ceteri christiani: quo per statum perfectionis quem per professionem huiusmodi assumpserunt: se obtulerunt holocaustum domino medullatum per contemptum omnium mundanorum. Ad omnia autem que in ipsa regula pertinent tam precepta quam consilia quam cetera ex voto professionis huiusmodi non aliter tenentur: quam eo modo quo in regula ipsa traduntur: ut scilicet teneantur ad eorum observantiam que in eadem regula ipsis sub verbis obligatoriis inducuntur. Ceterorum vero observantiam que sub verbis monitoriis exhortatoriis informatoriis seu quibuscunque aliis continentur: eatenus magis condecet ex bono et equo eos prosequi: quo imitatores tanti patris effecti: christi semitas arctius elegerunt.

¶ Articulus.ij. de observantia paupertatis et abdicatione proprietatis.

¶ Porro cum regula ipsa expresse contineat quod fratres nihil sibi approprient: nec domum: nec locum: nec aliquam rem: sicut declaratum per eundem predecessorem Gregorium nonum et nonnullos alios hi servari deberet tam in speciali quam etiam in communi: quam sic arctam abdicationem venenosis obtrectationibus aliquorum insensata depravauit astutia: ne secundum eorundem perfectionis claritas talium impiis sermonibus laceretur: dicimus quod abdicatio proprietatis huiusmodi omnium rerum tam in speciali quam etiam in communi propter deum meritoria est et sancta: quam et christus viam perfectionis ostendens: verbo docuit et exemplo firmauit: quamque primi fundatores militantis ecclesie: prout ab ipso fonte hauserant in volentes perfecte vivere per doctrine ac vite ipsorum alucos derivarunt. neque his quisquam putet obsistere: quod interdum dicitur christum loculos habuisse: nam sic ipse christus cuius perfecta sunt opera: in suis actibus viam perfectionis exercuit: quod interdum infirmorum imperfectionibus condescendens: et viam perfectionis extolleret: et imperfectorum infirmas semitas non damnaret: sic infirmorum personam christus suscepit in loculis: sic et in nonnullis aliis infirma humane carnis assumens: prout euangelica testatur historia non tantum carne: sed mente condescendit infirmis. Sic enim humanam naturam assumpsit: quod in operibus perfectus existens: in nostris factus humilis: in propriis remansit excelsus. Sic et summe charitatis dignatione ad actus quosdam nostre imperfectioni conformes inducitur: quod a summe perfectionis rectitudine non curuatur. Egit namque christus et docuit perfectionis opera: egit etiam et infirma: sicut interdum in fuga

pꝫ ⁊ loculis:ſ; vtrūq; pfecte pfectus exiſtēs:vt pfectis ⁊ ipfectis ſe viā ſalutis oñderet:q vtroſ q; ſaluarꝭ venerat:q tādē mori voluit p vtriſq;.
¶ Q. abdicatio ꝓprietatis in frm̄ minoꝝ regu la indicta eſt licita ⁊ meritoria. ¶ Nec qſq̄ ex his iſurgat erronee:ꝙ talr pp deum ꝓprietateꝫ abdicātes tāq̄ homicide ſui vel tentatores dei viuendi diſcrimini ſe cōmittant. Sic.n.ſeipſos cōmittūt diuine ꝓuidētie in viuēdo: vt viam nō ꝯtēnāt ꝓuiſiōis humane:qn vel de his que offerunꝭ liberalr vel de his q̄ mēdicanꝭ humi liter:vel de his q̄ congrunꝭ p laboritiū ſuſtēten tur:q triplex viuendi modus in rl̄a ꝓuidetꝭ ex preſſe. Profecto ſi iuxta ꝓmiſſū ſaluatoris nūq̄ deficiet fides eccl̄e: p ꝯñs nec opa mie ſubtra henꝭ ex quo xp̄i paupibus ois rō diffidētie cu iuſlibet videtꝭ eē ſublata. Et qdē vbi(qd nō eſt aliqtenꝰ ꝓſumēdū)hec cūcta deficerēt ſicut nec ceteris ſic neq; ipſis fribꝰ iure poli in extreme nēcitatis articulo ad ꝓuidēdū ſuſtētationi nāe: via oibꝰ extrema nēcitate detētis ꝯceſſa ꝑcludi turꝭ:cum ab oi lege extrema nēcitas ſit excepta. Nec talē abdicationē ꝓprietatis oimode renū ciationē vſus reꝝ cuiq̄ videatꝭ īducere. Nā cū in rebꝰ tpalibꝰ ſit ꝯſiderare ꝑcipuū; ꝓprietatem poſſeſſionē vſum fructū ius vtēdi ⁊ ſimplicem facti vſum:⁊ vltio tanq̄ nēcio egeat lꝫ pmis ca rere poſſit vita mortaliū:nulla prorſus pōt eſſe pſeſſio q̄ a ſe vſum nēcie ſuſtētatiōis excludat. Verꝫ ꝯdecēs fuit ei pſeſſioni q̄ ſpōte deuouit xp̄m pauperē in tāta paupertate ſectari:oiū; ab dicare dñium ⁊ reꝝ ſibi ꝯceſſaꝝ nēcio vſu fore ꝯtentā. Nec pp hoc ꝙ ꝓprietatē vſus ⁊ rei cu iuſcūq; dñiū; a ſede abdicaſſe vr̄:ſimplici vſui ois rei renūciatū eē ꝯuincitꝭ:q inq̄ vſus nō iu ris:ſ; facti tm̄mō nomē hn̄s qd facti eſt tm̄mō: in vtēdo pbet vtētibꝰ nihil iuris:qnimo nēcia rū reꝝ tā ad vite ſuſtētationē q̄ ad officioꝝ ſui ſtatꝰ executionē excepto qd de pecunia iſra ſub iungitꝭ moderatꝰ vſus ſm eoꝝ rl̄aꝫ ⁊ veritatem oimodā ꝯceſſus eſt fribꝰ:qbꝰ rebꝰ frēs licite vti pñt durāte ꝯcedētis inl̄a ⁊ iuxta qd in pn̄ti ſe rie ꝯtinetꝭ. Nec his obuiare dignoſcitꝭ ꝙ ciuilis ꝓuidētia in hūanis rebꝰ hūane ꝯſtituit.vꝫ.non poſſe vſuꝫ vel vſumfructū dñio ꝑpetuo ſeparī: q̄ ne dñiū dñis ſemp abſcedēte vſu redderetꝭ inutile:tpalē vtilitatē tm̄ in ꝯſtituēdo pſpiciēs: iſta decreuit. Retētio nāq; dñij taliū reꝝ cū cō

ceſſione vſus facta paupibus:nō eſt ifructuoſa dño cū ſit meritoria ad eterna ⁊ ꝓfeſſioni pau peꝝ oportūa:q tāto ſibi cēſetꝭ vtilior:quāto cō mutat tpalia p eternis. Profecto nō fuit ꝯfeſ ſoris xp̄i rl̄am iſtituētis itētio:qnimo ꝯ̃ſiū in ea ꝯſcripſit ꝯ̃ſiū viuēdo ſuauit:cū ⁊ ipſe tpalibꝰ ad nēcitatē vſus fuerit:⁊ in plibꝰ locis in rl̄a vſuꝫ talē licere fribꝰ māifeſtet. Dicit nāq; in rl̄a. Cle rici faciāt diuinū offm̄:ex quo hr̄e poterūt bre uiaria:ex hoc patiēter īſinuans ꝙ frēs ſui habi turi eēnt vſuꝫ breuiarij ⁊ libroꝝ q ſunt ad diui nū offm̄ oportū. In alio quoq; capl̄o dr̄:ꝙ mi niſtri ⁊ cuſtodes p nēcitatibꝰ infirmoꝝ ⁊ alijs fribus īduēdis p amicos ſpūales ſolicitā curam gerāt ſm loca ⁊ tpa ⁊ frigidas regiōes:ſicut ne ceſſitati viderint expedire. Alibi ēt exhortans frēs p ꝯgruū laboris exercitiū ad ociū euitādū: dicit ꝙ de mercede laboris p ſe ⁊ ſuis fribꝰ cor poris nēcia recipiāt. In alio quoq; capl̄o cōti netꝭ:ꝙ frēs vadāt ꝙ elemoſyna ꝯfidēter. Habetꝭ etiā in eadē rl̄a ꝙ in ꝑdicatiōe quā faciunt ſint examinata ⁊ caſta eoꝝ eloqa ad vtilitatē:⁊ edi ficationē ppl̄i:annūciādo eis vitia ⁊ virtutes: penā ⁊ gloriā cū breuitate ſmonis. Sed ꝯſtans eſt ꝙ hec ſupponūt ſciaꝫ ſcia reqrit ſtudiū:exer citiū vo ſtudij ꝯuenienter ſieri nō pōt ſine vſu li broꝝ. Ex qbus oibus ſatis claret ex regula: ad victū veſtitū diuinū cultū:⁊ ſapiētiale ſtudium nēciaꝝ reꝝ vſum eſſe ꝯceſſum fribus. Pꝫ itaq; ſane itelligētibus ex ꝑdictis:rl̄am quoad abdi cationem hmōi nō ſolū obſeruabilē poſſiblē ⁊ licitam:ſ; meritoriā ⁊ pfectā: ⁊ eo magis meri toriam quo per ipſam pſeſſores ipſius magis a tpalibus propter deum ſicut ꝑdicitꝭ elongātur.
¶ Attēde cui cōpetat dñiū reꝝ fribus ꝯceſſaꝝ.
¶ Ad hec cū frēs ipſi nihil ſibi in ſpāli acqre re:vel eoꝝ ordini poſſint ēt in cōi:⁊ cū aliqd ꝓ pter deū ipſis offertꝭ ꝯceditꝭ vel donatꝭ: ea(ſi ſecꝰ nō exprimat)offerētis ꝯcedētis vel donantis: veriſimile fuiſſe credatꝭ itētio:vt rē hmōi obla tā ꝯceſſaꝫ vel donatā pfecte ꝯcedat donet ⁊ of ferat:a ſe abdicet ac in alios trāſferre cupiat pp deū:nec ſit pſona in quā loco dei ꝯgruētius hꝰ rei dñiū; trāſferatꝭ q̄ ſedes ꝓ̄ſata:vel pſona Ro mani pont. xp̄i vicarij:q pr̄ eſt oium:⁊ frm̄ mi noꝝ nihilominꝰ ſpāliꝫ:ne taliū reꝝ ſub icerto vi deatꝭ eē dñium cū pr̄ filius ſuo mō:ſuus dño:⁊ monachus monaſterio:res ſibi oblatas ꝯceſſas vel donatas

vel donatas acquirant: oium vtēsilium ꝛ librorum: ac eorum mobiliū pn̄tiū ꝛ futurorum q ꝛ quorum vsū facti. l. ordini vel frib⁹ ipsis lz hr̄e: pprietatem ꝛ dn̄ium (qd̄ ēt felicis recordatiōis Innocētii⁹ pa pa. iiij. p̄decessor nr̄ fecisse dignoscit) in nos: ꝛ Romanā ecclesiā ap̄lica auc̄te recipimus: ꝛ ad nos: ꝛ ipsam ecclesiā plene ꝛ libere ptinere hāc pn̄ti ꝯstitutione in ppetuū valitura sanximus.

⁋ Preterea loca empta de elemosynis diuersis ꝛ oblata seu ꝯcessa frib⁹ sub quacunqȝ forma verborum (lz frēs sibi cauere debeāt ꝙ i hmōi verbis statui suo incōpetētib⁹ nō vtant) a diuersis seu p idiuiso possidētib⁹: seu certas ptes in ipis locis hn̄tib⁹: in qb⁹ ipsi possidētes p idiuiso seu certas ptes hn̄tes nihil sibi i oblatiōe seu ꝯcessione hmōi resuauerint filr itus: ꝛ dn̄ium ac pprietatē nr̄azȝ: ꝛ eccl̄ie p̄dicte eadē auc̄te suscipimus. Loca vo seu domos p hitatione frm̄ a singulari psona vel collegio ipsis fribus ex itegro ꝯcedēda seu ēt offerēda: si talia de volūtate ꝯferētis frēs ihitar ꝯtigerit: pseuerāte tm̄ volūtate ꝯcedētis ihitēt: ac illa libe (p̄ter eccl̄iā ꝛ oratoria ad eccl̄iā destiata ꝛ cimiteriū q̄tā pn̄tia q̄ȝ futura in ius ꝛ pprietatē nr̄azȝ: ꝛ p̄dicte Ro. eccl̄ie sili mō ꝛ auc̄te recipim⁹) mutata ꝯcedētis volūtate ac ipsis frib⁹ patefacta dimittāt. In quorum locorum dn̄io seu pprietate nihil nobis vel p̄fate Romane eccl̄ie retinemus oino: nisi ea sp̄aliter de nr̄o seu ipsi⁹ Romane eccl̄ie recipiant assensu. Et si in eisdē locis resuauerit sibi dn̄iuȝ i ꝯcedēdo ꝯcedēs: pp inhitationē frm̄: tale dn̄iuȝ in ius eccl̄ie sepe dicte nō trāseat: sȝ poti⁹ plene liberū remaneat ꝯcedēti. Insup nec vtēsilia: nec alia quorum vsum ad necitatē ꝛ officiorum sui stat⁹ executionē: lȝ (nō. n. oium rerum vsum hr̄e debent vt dc̄m est) ad vllā supfluitatē hr̄e diuitias seu copiā q̄ deroget paupertati vel thesaurizationem sapiat: vel eo aīo vt ea distrahāt seu vēdāt recipiāt: nec sub colore puidentie in futurum: nec alia occasiōe: qnimo in oib⁹ appareat in eis quoad dn̄ium oimoda abdicatio: ꝛ in vsu necitas. Hec aūt fm̄ exigentiaȝ psonarum ꝛ locorum ministri: ꝛ custodes sil: ꝛ sepati in suis administrationib⁹ ꝛ custodijs cū discretiōe disponāt: cū de talibus interdū psonarum q̄litas: tēporum varietas: locorum ꝯditio: ꝛ nōnulle alie circunstātie plus minusue ac aliter puideri reqrāt. Ista tm̄ sic faciāt: ꝙ semp in eis: ꝛ eorum actibus paupertas sancta reluceat: prout eis ex eorum regula inuenitur indic̄ta.

⁋ Articulus. iij. de modo se habendi circa elemosynas pecuniarias.

⁋ Ceterum cū i eadē rl̄a sit sub p̄cepti districtiōe phibitum ne frēs recipiāt p se vel p alios denarios vel pecuniā vllo mō: idqȝ frēs ippetuum suare cupiāt: ꝛ velut iniunctū nec̄e hēant adimplere: ne ipsorum puritas in hmōi obsuatiōe p̄cepti maculet in aliquo: vel frm̄ ꝯscie aliqb⁹ aculeis stimulent articuluȝ istum pp detrahētium morsus psuudius q̄ȝ nr̄i p̄decessores fecerint assumētes: ac ipm clariorib⁹ determinationib⁹ psequētes: dicim⁹ in p̄mis ꝙ frēs ipsi a mutuis ꝯhēdis abstineāt: cum eis mutuū ꝯhere ipsorum statu ꝯsiderato nō liceat. Possint tm̄ ipsi satisfactiōe p eorum necitatibus faciēda q̄ p tpe occurrerint (cessantib⁹ elemosynis de qb⁹ satisfieri cōmode tūc nō posset) citra cuiuslibȝ obligatiōis vinculū dicere: ꝙ p elemosynas ꝛ alios amicos frm̄: ad solutionē hmōi faciēdā itēdunt fideliter laborare. Quo casu pcuret a fribus: ꝙ ille q dabit elemosynā p se vel p aliū nō nolatdū ab ipsis si fieri poterit: sȝ ab eo potius iuxta suum bn̄placitū assumēduȝ: hmōi satisfactionē faciat in totū vel in ptem put dn̄s sibi ispirabit. Si tm̄ hoc ipse nollet facere: vl̄ nō posset: vel ꝙ recessus eius imineat: aut qr qbus hoc velit cōmittere notitiā nō hȝ fidelium psonarum: seu q̄cunqȝ alia occasione vel cā declaram⁹ ꝛ dicimus: ꝙ in nullo rl̄e puritas ifringit aut q̄ūolibet ipsi⁹: obseruātia maculat: si frēs ipsi alicui⁹ vel aliquorum sibi curēt dare notitiā: vl̄ aliquē seu aliquos nominare aut ēt pn̄tare: cui vel qbus si elemosynā faciēti placuerit cōmitti possit executio p̄dictorum: ac ipsius hēat assensus sup subrogationibus ifrascriptis. Ita tm̄ ꝙ penes ipm dātē dn̄io pprietate ac possessione ipsius pecunie cū libera ptāte reuocādi sibi pecuniā ipsam semp vsqȝ ad ꝯuersionē ipsius in rē deputatā: plene libere ac itegre remanētibus: in ipsa pecunia nihil oino frēs iuris hēant: nec admistrationē seu dispēsationē: nec ꝯ psonā noiatā ab eis vel nō nominatā cuiuscūqȝ ꝯditiōis existeret in iudicio vel ex̄ actionē psecutionē aut aliqd̄ aliđ ius q̄litercūqȝ psona p̄dicta in cōmissiōe h⁹ se hr̄et.

⁋ Liceat tm̄ fribus suas necitates isinuare: ac specificare: vel exponere psone p̄dicte ac eā rogare ꝙ soluat. Possint etiā psonā eādeȝ exhor-

tari ac inducere q̄ fideliter in re cōmissa se ha
beat: ⁊ aīe sue saluti in cōmissa sibi executiōe ꝓ/
uideat: ita q̄ ab oī eiusdē pecunie administratiōe
seu dispēsatiōe: ⁊ ꝯ psonā, p̄dictā actiōe ⁊ psecu
tiōe (ut p̄dctm̄ ē) frēs abstineāt oīmō. ¶ Si vō
psonā hmōi noīatā vl' n̄ noīatā a frib⁹ quo min⁹
p se possit exeq̄ qd̄ p̄dicit ꝯtigerit pabsētiā: isir
mitatē: volūtatē: seu locoꝝ distātiā ad q̄ ipe nol
let accedere: in qbus eēt solutio seu satisfactio fa
ciēda vel occasiōe alia ipediri: liceat fribus cuz
ꝯscie puritate quātum ad vnā aliā psonā subro
gādū ad p̄missa in noīando ⁊ alijs: si ad p̄mum
dātē nō possint vel nollent hr̄e recursuz: cū ista
psona facē sic cum p̄ma sup̄ ꝓxime declaramus
eis licere. Duaꝝ.n. psonaꝝ misteriū p viā subro
gatiōis vt dictuz est cōmunius ⁊ gn̄alius videt
posse in p̄dictoꝝ executiōe sufficere: cuz p̄dicta
satisfactio p̄sumat posse celeriter expediri. Si
tn̄ interdum ꝓpter locoꝝ distantiam in qbus
esset satisfactio facienda ⁊ conditiones seu cir/
cunstantias alias casus emergeret: in quo vide
retur plurium personarum subrogādarum mi
nisterium oportunum: liceat ipsis fratribus in
hoc casu iuxta negocij qualitatem seruato mō
predicto: plures personas assumere: nominare:
seu pūtare ad istud ministerium exequendum.

¶ Nota modum pro necessitatibus futuris.

¶ Et q2 opz ⁊ expedit fm̄ necitatib⁹, nō soluz
p qb⁹ iā eēt solutio seu satisfactio faciēda vt sup̄
ꝓxime dctm̄ est: sz ex iminētib⁹: siue tales necita
tes ingruētes immineant q̄ breui tpe expediri va
leāt: siue tales lz pauce cōparatiue quaꝝ ꝓuisio
necio tractū tpis hz: vt in libris scribēdis: eccle
sijs seu edificijs ad vsum hitatiōis eoꝝ ꝯstruen
dis libris ⁊ pānis i locis remotis emēdis ⁊ alijs
similibus si q̄ occurrerint: cū moderamie sup̄adi/
cto salubriter ꝓuideri: sic in istis necitatib⁹ clare
distinguim⁹: sic in eis frēs posse tute ⁊ sana cō/
scia ꝓcedere d̄claram⁹. vz. vt ingruēti vel iminē
te necitate q̄ breui tpe vel q̄ interdū ex aliqbus
circūstātijs nō sic breui vt supra in ꝓximo casu
dctm̄ est valeat expediri: tā quoad dātē elemosy
nā: q̄ȝ quoad noīatū vel substitutū: in oīb⁹ ⁊ p
oīa sicut in articulo solutiōis ꝓ necitatib⁹ p̄teri
tis faciēde supra ꝓxime declaramus ꝓcedatur.

¶ In ea vō necitate quātūcūq̄ p̄ntialr igruēti
que tn̄ q̄litate sui vt p̄dicit tractū tpis hz ānex
xum: q2 in eo casu verisile est q̄ tūc rōne distan/
tie locoꝝ q̄ȝ expeditio necessitatis ipsius ex sui
ꝯditiōe regreret: tūc ēt circunstātiaꝝ ipsius necī/
tatis rōne pēsata: freqnter casus acciderēt: in q/
bus ad expeditionez necitatis hmōi oporteret
q̄ p diuersas man⁹ ⁊ psonas trāsiret pecūia ne/
cessitati hmōi deputata: quaꝝ oīum psonaꝝ im
possibile q̄si eēt dn̄m p̄ncipalē pro ipsa necitate
pecuniā deputantē seu ēt substitutū ab eo ⁊ ter/
tium etiā ab ipso substituto (si casus talis accide
ret) postea subrogatū hr̄e notitiā: declaramus ⁊
dicim⁹ q̄ in hoc articulo p̄ter dictos duos mo/
dos in necitatib⁹ p̄teritis ⁊ ingruētib⁹ que pos
sint breui tpe vel iterdū nō breui: vt supra exp̄/
mit expediri: vt p̄diximus obseruādos: ad ꝯseruā/
dā ipsius r̄le ac ꝓfessoꝝ eius oīmodā puritatē:
q̄ si p̄sto sit elemosyne hui⁹ largitor vel eius nun
cius q possit hoc facere: exp̄sse illi p̄dicet a frib⁹
q̄ si placeat: vt dn̄o talis pecunie cū libera ꝓtā/
te reuocādi sibi pecuniā ipsam penes ipm semp
vsq̄ ad ꝯuersionē ipsius in rez deputatā libere
remanēte: vt in alijs duob⁹ casib⁹ superius dctm̄
est: p quoscūq̄ man⁹ pecunia seu elemosyna ip
sa tractet: siue psonas ab eodē vel a fribus noīa/
tas: totū suo ꝯsensu voluntate ac auctē ꝓcedat:
quo assensum suū p̄bēte: secure frēs re empta vl'
acq̄sita de illa pecunia p quēcunq̄: iuxta modū
annotatū supius vti possint. ¶ Ad maiorē aūt
oīum p̄dictoꝝ claritatē: ac imppetuuz valitura
ꝓuisionis serie declaramus: q̄ frēs p̄fatis mo/
dis vt p̄dicit circa pecunias in supportādis eoꝝ
p̄teritis: ⁊ ingruētib⁹ necessitatibus obseruatis:
non intelligunt: nec dici possunt per se vel per
interpositā psonam pecuniam recipere ꝯ regu/
lam vel professionis sui ordinis puritatem: cuz
manifeste pateat ex predictis: predictos fratres
non soluz a receptione: ꝓprietate dn̄io siue vsu
ipsius pecunie: verūetiaz a contrectatione qua/
libet ipsius: ⁊ ab ea penitus alienos.

¶ Quid si moriatur elemosynam faciens.

¶ In eo vō casu qn̄ anteq̄ȝ ipsa pecunia in li/
citū rei hn̄de vel vēde cōmertiū sit ꝯuersa: cō/
cedentem pecuniā mori ꝯtigerit: si ꝯcedens in
ꝯcedēdo dixerit vel exp̄sserit: q̄ psona deputa/
tata pecuniā ipsam in necium vsum fm̄ expen
deret qcqd de ipso ꝯcedente viuendo vel mo/
riendo ꝯtingeret siue ꝯcedens hmōi heredem
reliq̄rit siue nō: possint frēs ad psonā deputatā
nō obstāte ꝯcedētis morte vel heredis ꝯdictio/
ne pro

ne pro illa pecunia expendenda recurrere:sicut poterant ad ipsum dominum concedentem.

¶ Attende quid hẽat fieri si supersit pecunia.

¶ Quia vero puritatẽ ipsius ordinis itima cordis affectiõe zelamus:cũ in pdictis casibus ad determinatã necitatẽ:vt pdicit p aliquẽ pecuniam pcedi ptigerit:pcedens pecuniam rogari possit a frib⁹ q si qd de ipsa pecunia habita necessitate determinata superit:psentiat ipse pcedens q residuũ pfate pecunie in res alias pro alijs ipsoꝝ frm̃ pdictis necitatibus puertatur. Quo nõ psentiẽte pdictis ipm residuum(si qd fuerit)restituat eidẽ. Caueãt tñ frẽs q solicite se coaptẽt:vt nõ plus sciẽter pcedi psentiãt:q verisilr estimari possit rẽ neciam p qua pecuña ipsa pcedit valituram. Et q in pdictoꝝ seriosa expositiõe:a dãte vel a recipiẽte de facili posset errari:vt clarius vtilitati dantiũ:puritati ordis simplicitati aliquoꝝ simpliciũ:saluti aiaꝝ:hinc inde securius psulat itellcm illũ q satis in hoc casu a sane itelligẽte pcipit:pñtis ac in eternũ valiture pstitutiõis serie lucidam⁹:volẽtes illd ad cõez deduci noticiã. vz. q semp qñ pecunia fribus ipsis mittit vel offert:nisi expsse p mittentem vel offerentẽ aliud expmat:pdictis modis prorsus oblata itelligatur ꝛ missa. Non eniz verisimile est aliquẽ elemosyne sue sine expssione modum illum velle prefigere:per quem ꝛ donans merito:vel illi quoꝝ necessitatibus intendit per donum hmõi prouidere:vel effectu doni vel sue conscientie puritate fraudentur.

¶ De legatis frib⁹ in vltimis volũtatib⁹ factis.

¶ Ad hec q frib⁹ ipsis iterdũ in vltimis volũtatib⁹ sub diuersis modis nõnulla legant:neq expsse qd de his agendum sit in rła vel pdecessoꝝ nroꝝ declarationib⁹ ptinet:ne in ipsis dubitari ptingat in posteꝝ:puidẽdo legãtib⁹ ꝛ frm̃ pscietijs pcauendo. Declaram⁹:ordinam⁹:ꝛ dicimus:q si testator modũ fm quẽ frib⁹ eoꝝ pditiõe inspecta recipe nõ liceret exprimat in legãdo:vt si legaret frib⁹ vineã vel agrũ ad excolendũ:domũ ad locãdũ:vel silia verba in silib⁹ pferret:aut modos silẽs in relinqndo fuaret:a tali legato:ꝛ eius receptione p oẽz modũ fratres abstineãt. ¶ Si vero modũ licitũ fribus in legãdo testator expsserit:vt si diceret:lego pecuniaz pro frm̃ necessitatibus expẽdendã vel domuz:agrũ:vineã ꝛ silia:ad hoc q p certã psonam vel personas idoneas distrahãtur:ꝛ pecunia de rebus ipsis accepta in edificia:vel alia frm̃ necia puertãtur:aut in legãdo silibus modis vel verbis vtatur in hoc casu illud sm oib⁹ ꝛ p omnia (psideratis eoꝝ necessitatibus ꝛ moderaminibus supradictis)quantũ ad frẽs fuari decernimus:qd p nos est supius in pcessis pecuniarijs elemosynis declaratũ. Ad q legata soluẽda tam heredes testatoꝝ q executores se libales exhibeãt q plati. Et ẽt seculares qb⁹ de iure vel de psuetudine puisio ista cõpeteret:cũ expedierit se ex officio suo prõptos exhibeãt ad pias volũtates decedẽtiũ adimplendas. Nã ꝛ nos ẽt per modos licitos ꝛ frm̃ rłe congruos intendimus prouidere:q nec pia defunctorum destituatur intentio:ꝛ heredum cupiditas legitimis ictibus feriatur:ac ipsi fratres pauperes oportunis auxilijs non fraudentur.

¶ De legatis indifferenter relictis.

¶ Si vero frib⁹ ipsis gñalr aliqd absq modi expressione leget:hoc in legato sic indeterminate relicto in oib⁹:ꝛ p oia itelligi ac fuari volum⁹:ꝛ in ppetuuz pñti pstitutiõe iubemus:qd supra in pecunia seu elemosyna fribus indeterminate oblata vel missa voluim⁹ ac expssimus obfuari:videlicet vt sub modo licito fratribus intelligatur esse relictum:ita q nec legans merito:nec fratre ipsi effectu relicti fraudentur.

¶ De cõmutatione rerum mobilium.

¶ Quia vero dñiuz libroꝝ:ꝛ alioꝝ mobiliũ:qb⁹ tam ordo q frẽs vtuntur:q tñ nõ sint dominij alioꝝ ad pfatã ecclesiã spãlr spectare dignoscit:que libros ꝛ mobilia iterdum ptingit seu expedit vendi vel etiã cõmutari frm̃ vtilitatibus ꝛ eoꝝ pscietijs puidere volentes:eadẽ auctẽ pcedimus:vt cõmutatio talium reꝝ ꝛ ad eas res quaꝝ vsum fratribus licet habere de generalis ꝛ prouincialium ministroꝝ in suis administrationibus cõiunctim vel diuisim auctoritate procedat:quibus etiam de dispositione vsus taliuz rerum concedimus ordinare.

¶ De venditione rerum.

¶ Si vero res huiusmodi estimato precio vendi contingat:cum fratribus ipsis per se vel per alium recipere pecuniam regula prohibente nõ liceat:ordinamus ꝛ volumus q talis pecunia seu preciuz recipiatur ꝛ expendatur in rem licitam cuius vsum fratibus licet habere per

pcuratores a prefata sede vel a cardinali guber/nationē p ipsam sedem gerēti eiusdem ordinis deputādum:iuxta modū in supioribus neces/sitatib⁹ preteritis ⁊ ingruentibus ordinatum.

¶ De largitione rerum vilium.

¶ De vilib⁹ aūt mobilib⁹ vel paꝝ valētibus:li ceat ex pn̄ti nr̄a ꝯcessiōe frib⁹ pietatis seu deuo/tionis intuitu vel p alia honesta ⁊ rōnabili cā obtenta sup hꝫ pa⁹supioꝝ suoꝝ licētia(iuxta qḋ inter frēs in gn̄ali vel puincialib⁹ capl̄is tam de ipsis reb⁹ vilib⁹ seu paꝝ valētib⁹ ⁊ eaꝝ q̄ꝫ valore: prefata lnia.f.a qb⁹ ⁊ qualr̄ sit habēda extiterit ordinatū)intra ⁊ extra ordinem alijs elargiri.

¶ Arti.iij.de vestibus fratrum.

¶ Licet aūt ꝯtineatur in regula ꝙ frēs hēant vnā tunicā cū caputio ⁊ aliā sine caputio:⁊ vi/deri possit illa fuisse instituentis intētio:ꝙ neces sitate cessante pluri⁹ non vtanť. Declaram⁹ꝙ possint frēs de lnia mistroꝝ ⁊ custodum ꝯiun/ctim ⁊ diuisim in administratiōib⁹sibi cōmissis cum eis videbit(pfatis necessitatib⁹⁊ alijs cir cūstātijs q̄ ꝟm deum ⁊ regulā attēdende viden tur)vti plurib⁹:nec p hoc videanť a regula de/uiare:cum ēt in ipsa dicať expsse:ꝙ mistri ⁊ cu stodes de ifirmoꝝ necessitatib⁹⁊ frib⁹iduendis sollicitam curam gerāt ꝟm loca ⁊ tpa ⁊ frigidas regiones. ¶ Et q̄ꝫ regula pdicta cōtineat:ꝙ de frib⁹ iduendis ⁊ nec̄itatib⁹ ifirmoꝝ ministri tm̄ ⁊ custodes sollicitā curā gerant ⁊ dictio illa tm̄:sic mistros ⁊ custodes in hac cura pstringe/re ꝙ ab ea ceteros excludere pma facie videať: qꝛ tn̄ solicite ꝯsiderare nos ꝯuenit ⁊ tps regule institute quo frēs ipsi ad cōparationē pñtem nūero pauci erāt:⁊ forsan mistri ac custodes vi/debātur tūc ad ista posse pcurāda sufficere ad nihilomi⁹multiplicatōis frm̄ ⁊ moderni tpis qualitatē. Nec sit verisile btm̄ Frācis cū institu/torem rl̄e vel ipsis mistris ⁊ custodib⁹ ipossibi/litatis iugū voluisse pstgere:vel ex ipsi⁹ ipossi/bilitatis ꝯñtia frēs ipsos suis necessitatib⁹ velle carere ꝯcedim⁹ ꝙ ipsi mistri ⁊ custodes possint p alios huius cure solicitudinē exercere. Debēt etiam ⁊ alij frēs curā huius q̄ pfatis ministris ⁊ custodibus pcipue incūbit ex regula:cum si bi ab illis cōmissa fuerit gerere diligenter.

¶ Articulus.v.de modo laborandi.

¶ Cōtinetur quoq̄ in rl̄a ꝙ frēs qb⁹grāꝫ de/dit dn̄s laborādi laborent fidelr̄ ⁊ deuote:ita ꝙ excluso ocio aie inimico scē orōnis ⁊ deuotiōis spm̄ non extinguant. Quia ꝟo ex ꝟbo isto frēs de ociositate vite ⁊ de rl̄e trāsgressiōe iprobe no tare iterdū hacten⁹ aliq sunt conati: nos mou/sue hmōi nefarios repmētes:declaram⁹ ⁊ ꝯside ratis ꝟbis pdictis ⁊ forma seu mō loquēdi sub qb⁹frēs ad hmōi exercitium inducunť : nō ꝟ r̄ ea fuisse instituentis intētio:ꝙ vacātes studio vel diuinis officijs ⁊ misterijs exequendis ma/nuali labori seu opationi subijceret vel ad hoc illos arctaret:cum exēplo xp̄i ⁊ multoꝝ scōꝝ patrum labor iste spūalis tanto illi pponderet: quāto q̄ sunt aie corpalibus pferunť. Ad alios vero q se in pdictis spūalib⁹ opib⁹ nō exercent (nisi tales alioꝝ frm̄ licitis seruitijs occupenť) ne ociose viuāt ꝟba pdicta declaram⁹ extendi: nisi ⁊ tales taꝫ excellētis ⁊ notabilis ꝯtēplatio/nis ⁊ orōnis existerēt:ꝙ merito pp hꝫ nō eēnt a tāto bono ⁊ pio exercitio subtrahēdi. Frēs enīꝫ quācūq̄ studio vel diuinis misterijs non va/cātes:sꝫ alioꝝ frm̄ studio vel alijs diuinis offi/cijs ⁊ misterijs vacātiū seruitijs inherētes:cū ipsis eisdem qb⁹seruiunt sustentari merenť:qḋ astrigunť illa equa lege sancitū:qua strēu⁹ pu/gnator ille dauid iuste dcreuit.vꝫ.ꝙ decēdētiū ad pliū ⁊ remanentiū ad sarcinas portio eq̄ref.

¶ Articulus.vj.de predicatoribus.

¶ Uerꝫ p expsse ꝯtinetur in rl̄a ꝙ frēs nō pdi cent in episcopatu alicu⁹ epi cū ab eo illis fuerit ꝯdi ctum:nos in hoc ⁊ deserētes regule ⁊ nihilomi nus auctem aplice plenitudinis ꝯseruātes : di/cimus ꝙ pdictum ꝟbum ad lrām sicut regula ipsa ꝯtulit obseruenť:nisi p sedem aplicam circa hoc pro vtilitate populi xp̄iani sit ꝯcessum vel ordinatū aliud vel in posteꝝ ꝯcedatur:seu etiaꝫ ordineť. ¶ Et qꝛ in eodē caplo regule imedia/te subiungiť:ꝙ nullus frm̄ ppl̄o audeat pdi/care nisi a mistro gn̄ali fuerit examinat⁹:⁊ etiāꝫ approbat⁹:⁊ ab eo officium pdicationis sibi cō cessum:nos ⁊ statum pteritum ipsius ordinis in paucitate sui ⁊ modernū in ampliato fratruꝫ numero ac vtilitatē aiarum:vt cōdecet aduer/tentes:ꝯcedim⁹ꝙ necdūꝫ gn̄alis examinare ⁊ approbare pdicaturos fratres in populis ac il/lis ꝯcedere licētiam predicandi:quatenus per/sone idoneitatem ⁊ predicationis officiū licen/tia ipsa respiceret put in regula ꝯtinetur:verū etiaꝫ ꝓuinciales ministri hoc possint in capl̄is

puincialibus

puincialib⁹cuz diffinitorib⁹:qd etiā hodie ob/
seruari dr̄ ⁊ in frm̄ ꝑuilegijs ꝯtineri. Quā qdē
licētiā ꝑfati mīstri reuocare ac suspēdere valeāt
⁊ arctare:sicut ⁊ qñ id eis videbit expedire.

¶ Arti.vij.de mō recipiēdi frēs ad ordinem.

¶ Sed qm̄ in desiderijs nr̄is hoc gerit:vt ad
dei gloriā salus ꝓficiat aiaꝝ ac dict⁹ ordo ꝑ quē
iugiter ad amorē diuinū affectio xp̄iane religio
nis accendit merito ⁊ nūero augeat:ꝯcedim⁹
⁊ p̄nti statuto firmam⁹licere nō solū gñali : sed
etiā ꝓuincialib⁹mīstris ꝑsonas fugiētes a secu/
lo in frēs recipe:q̄ ꝓuincialiū mīstroꝝ lnia per
ip̄m gñalē:sicut expedire viderit possit arctari.
Uicarij ṽo ꝓuincialiū mīstroꝝ ex officio vica/
rie lniam hāc sibi nouerint iterdictā:nisi ꝑ mi/
nistros eosdē qb⁹ hoc posse cōmittere vicarijs
⁊ alijs licere decernim⁹ : hoc ipsis vicarij spālr
cōmittat. Caueant tñ ipsi ꝓuinciales ꝙ hoc nō
indiscrete nō passim:sʒ sic ꝯsiderate cōmittant:
sicq̄ illos qb⁹hoc cōmitti ꝯtigerit fidelib⁹cōsi/
lijs fulciant:ꝙ oīa discrete ꝓcedāt. Nec idiffe/
renter oēs admittant ad ordinē:sʒ illi tm̄ q suf/
fragantibus eis lrātura idoneitate vel alijs cir/
cūstātijs:possint vtiles esse ordini:sibiq̄ꝫ ꝑ vite
meritum ⁊ alijs proficere per exemplum.

¶ Articulus de electione gñalis ministri.

¶ Insup dubitātib⁹fribus ꝑdicti ordis an (ꝓ
eo ꝙ in regula dr̄)vt decedēte gñali ministro a
ꝓuincialib⁹mīstris ⁊ custodib⁹ in caplo pēthe/
costes fiat electio successoris:oīuꝫ custodū mul
titudinē oporteat ad gñale caplm̄ cōuenire:an
vt oīa cū maiori tranqllitate tractent sufficere
possit vt aliq de singulis ꝓuincijs q vocē hēant
alioꝝ iterſint:talr̄ rn̄demus.s.vt singulaꝝ ꝓuin
ciaꝝ custodes vnū ex se ꝯstituant quē cū suo ꝓ/
uinciali mīstro pro seipsis ad caplm̄ dirigāt:vo
ces ac vices suas cōmittentes eidem:qd etiam
ꝯstituerint ꝑ seipsos statutum huiusmodi duxi
mus approbādum:qd idem predecessor Greg.
nonus in casu hmōi dicitur respondisse.

¶ Arti.ix.de ingressu monasterioꝝ monialiū.

¶ Deniqꝫ qꝛ ꝯtinetur in regula supradicta ꝙ
frēs nō ingrediant monasteria monachaꝝ ꝑter
illos qbus a sede ap̄lica ꝯcessa fuerit licētia spā/
lis:quāq̄ꝫ h̄ de monasterijs paupeꝝ monialiuꝫ
inclusaꝝ frēs hacten⁹itelligēdū eē crediderint:
cū eaꝝ sedes ꝑfata curā hēat spālem:⁊ itellect⁹
hmōi ꝑ ꝯstitutionē quādā tp̄e date regule vi/
uente adhuc btō Frācisco ꝑ ꝓuinciales mini/
stros fuisse credat in gñali caplo declarat⁹ijdeꝫ
frēs certificari nihilomin⁹se postularūt:an hoc
de oībus gñalr̄ cū regula nullū excipiat:an de
solis monasterijs itelligi deat monialiū ꝑdicta/
rū. Nos vtiqꝫ gñalr̄ id eē ꝓhibitū de q̄rūlibet
cenobijs monialiuꝫ rn̄dem⁹:⁊ noīe monasterij
volum⁹claustruꝫ domos ⁊ officinas interiores
intelligi ꝑ eo ꝙ ad alia loca vbi hoīes seculares
ꝯueniunt:p̄nt frēs illuc cā ꝑdicatōis vl̄ elemo/
syne petēde accedere:qb⁹id a supiorib⁹suis pro
sua fuerit maturitate vel idoneitate ꝯcessuꝫ:ex/
ceptis sp ꝑdictaꝝ monasterijs iclusaꝝ:ad q̄ nul
li dat accedēdi facultas sine sedis eiusdē licētia
spāli:qd ēt ipse idem ꝓdecessor noster Grego/
rius nonus in eo casu dicitur respondisse.

¶ An testamentum beati Francisci aliquate/
nus obligauit articulus decimus.

¶ Ceteꝝ scē memorie cōfessor xp̄i Franciscus
frib⁹mādasse dr̄ circa vltimū vite sue:cui⁹man
datum ipsi⁹dr̄ testm̄:ꝙ ṽba ipsi⁹ rl̄e nō glosen/
tur:⁊ vt ṽbis vtamur eiusdē:ꝙ sic vel sic itelli
gi debeant nō dicat:adijciens ꝙ frēs nullo mō
aliquas lr̄as ab ap̄lica sede petāt:⁊ alia q̄dā in/
terserēs q̄ nō possent sine multa difficultate ser
uari:ꝑꝑ qd frēs hesitātes an tenerent ad obser/
uantiā testamēti ꝑdicti:dubitationē hmōi per
eundē ꝑdecessorem Gregorium nonū petierūt
de ipsoꝝ cōscientijs amoueri. Qui sicut asserit
attēdens periculū aiaꝝ ⁊ difficultates quas ꝑꝑ
h̄ possent icurrere:dubietatē de ipsoꝝ cordibus
amouēdo:dixit frēs ipsos ad ipsi⁹mādati obser
uātiam nō teneri : ꝙ sine ꝯsensu frm̄ ⁊ maxime
mīstroꝝ quos vniuersos tāgebat obligare neq/
uit:nec successorē suū q̄uolibet obligauit cū nō
habeat imperium par in parem. Nos aūt circa
presentem articuluꝫ nihil duximus inouandū.

¶ De eiusdē declaratiōis firmitate ⁊ auctori/
tate atqꝫ publicatione articulus vltimus.

¶ Ad hec a nōnullis ꝑdecessorib⁹nr̄is roma/
nis pontificib⁹circa declarationē ipsius regule
⁊ ipsam regulā ac eam ꝯtingētia diuersas lr̄as
intelleximus emanasse. Sʒ nec ꝑ hoc mordacitā
predictoꝝ ꝯtra regulā ipsam ⁊ frēs quieuit isul
tus:nec ꝑ ipsas lr̄as statui frm̄ ꝓuidet in mul/
tis:in qbus de nouo vel aliter necio ꝓuidēduꝫ
esse multoꝝ postea casuum ꝯtingētiū expientia
ndicauit. Nos itaqꝫ ne lr̄aꝝ hmōi ⁊ p̄ntis cō/

ſtitutióis diuerſitas vel intellect⁹ aduerſitas in p̃dictoꝝ obſuatióe frm̃ aĩos ꝑturbaret: ⁊ vt plenius clarius ⁊ certius eoꝝ ſtatui ⁊ obſuãtie p̃dicte rẽ ꝯſolaꝫ: in oĩbus ⁊ ſingulis illis articulis quos conſtitutio ipſa ꝯtinet: q̄ꝫ ipſi vel eoꝝ aliq̄ cõtineanꝫ in alijs l̃ris ap̃licis ſup̃adictis hãc nr̃am ꝯſtitutionẽ declarationẽ ſeu ordinationẽ tm̃ a fr̃ibus ipſis ꝑcĩſe ac inuiolabil̃r decernim⁹ ꝑpetuis tꝑib⁹ obſuandaꝫ. Cũ igitur ex p̃dictis ⁊ alijs p nos cũ multa maturitate diſcuſſis regula ipſa licita: ſcã ꝑfecta ⁊ obſuabilis nec vlli patens diſcrimini euidẽter appareat: illaꝫ ⁊ oĩa ſup̃aſcripta p nos ſtatuta: ordinata: cõceſſa: diſpoſita: decreta: declarata ẽt ⁊ ſuppleta de ap̃lice poteſtatis plenitudine approbamus: cõfirmamus: ⁊ volumus exiſtere ꝑpetue firmitatis: in virtute obedientie diſtricte ꝑcipientes q̄ hec conſtitutio ſicut cetere conſtitutiones vel decretales epiſtole legatur in ſcolis.

¶ Et q̄ ſub colore liciti nõnulli ꝯ fr̃es ipſos ⁊ regulã in legẽdo exponẽdo atq̄ gloſando poſſent virus ſue iniq̄tatis effundere: ac ꝯſtitutionis itellectũ ip̃m diuerſas ⁊ aduerſas ſniãs ꝑducẽtes ſuis adinuentionib⁹ depiauare: ⁊ opionum diuerſitas ac diſtorſio intellectus multoꝝ pios aĩos poſſet inuoluere: ⁊ a religiõis ingreſſu multoꝝ corda ſubtrahere: taliũ detrahentium vitãda ꝑuerſitas cogit nos ipſis viaꝫ ad p̃dicta ꝑcludere: ⁊ certũ ꝓcedẽdi modum hãc ꝯſtitutionẽ legẽtibus ꝑfinire. Itaq̄ ſub pena excõicatiõis ⁊ p̃iuatiõis officij ac bñficij diſtricte ꝑcipimus: vt ꝑſens ꝯſtitutio cũ ipſaꝫ legi ꝯtigerit ſicut ꝓlata eſt: ſic fidel̃r exponaꝫ ad l̃ram ꝯcordantie: ꝯ̃rietates ſeu diuerſe ⁊ aduerſe opiones a lectorib⁹ ſeu expoſitorib⁹ nullatenus iducanꝫ. Sup ipſa ꝯſtitutione gloſe non fiant: niſi forſan per quas verbũ vel vbi ſenſus ſeu ꝯſtructio vel ipſa ꝯſtitutio: q̄ſi grãmatical̃r ad l̃ram vel itelligibilius exponaꝫ: nec intellect⁹ ipſius p legẽteꝫ depiaueꝫ in aliquo: ſeu diſtorqueaꝫ ad aliud q̄ꝫ l̃ra ipſa ſonat. Et ne ſedẽ p̃dictaꝫ ꝯ detractores hmõi oporteat vlterius laborare: vniuerſis ac ſingulis cuiuſcũq̄ ꝑeminẽtie ꝯditõis: aut ſtat⁹ diſtricte ꝑcipimus ne ꝯ p̃dictã regulã ⁊ ſtatum p̃dictoꝝ frm̃ ſeu ꝯ p̃miſſa p nos ſtatuta: ordinata: conceſſa: diſpoſita: decreta: ⁊ declarata: ſuppleta: ⁊ approbata ⁊ ẽt ꝯfirmata: dogmatiʒent: ſcribant: determinẽt: p̃dicent: ſeu ꝑuare loquanꝫ publice vl̃ occulte. ¶ Sꝫ ſi q̄d penes aliquem in his ambiguitatis emerſerit: hoc ad culmen p̃dicte ſedis ap̃lice deducaꝫ: vt ex auctoritate ap̃lica ſua in hoc manifeſteꝫ intentio: cui ſoli ꝯceſſum eſt in his ſtatuta cõdere ⁊ condita declarare. ¶ Gloſantes võ in ſcriptis ꝯſtitutionem ipſaꝫ aliter q̄ꝫ eo modo quo dixim⁹: doctores inſup ſiue lectores dum docent in publico ⁊ ex certa ſcia ⁊ deliberate intellectũ ꝯſtitutionis hmõi depiauãtes: facientes quoq̄ cõmẽtum ſcripturas ſeu libellos: ac ex certa ſcientia ⁊ deliberate determinãtes in ſcolis: ſeu p̃dicantes ꝯtra p̃dicta vel aliqua ſeu aliq̄d p̃dictorum: non obſtãtibus aliq̄b⁹ p̃iuilegijs vel indulgentijs aut l̃ris ap̃licis q̄buſcũq̄ dignitatibus: ꝑſonis: ordinib⁹ aut locis: religioſis vel ſecularibus: gñaliter vl̃ ſingulariter ſub quacũq̄ forma vel expreſſione verboꝝ ꝯceſſis: que nolumus aliq̄bus in p̃miſſis q̃uo ibet ſuffragari: excõmunicatiõis ſnie quam ex nũc in ipſos ꝓferimus ſe nouerint ſubiacere: a qua p neminem niſi per romanum pontificem poſſint abſolui.

¶ Inſuper tam iſtos ꝯtra quos per nos excõicatiois eſt ꝓlata ſnia: q̄ꝫ alios ſi qui fuerint cõtra p̃miſſa vel eoꝝ aliq̄d venientes ad nr̃aꝫ ⁊ ſedis memorate volumus deduci noticiam: vt quos pũiſus modus eq̄tatis nõ arcet a vetitis: cõpeſcat rigor ap̃lice vltionis. Nulli ergo oĩno hoĩum liceat hanc paginam noſtre declarationis: ordinationis: ꝯceſſionis: diſpoſitionis: ſuppletionis: approbatiõis: cõfirmationis: ⁊ cõſtitutionis ifringere: vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis aut̃ hoc attentare ꝑſumpſerit: indignationem oĩpotentis dei ⁊ beatorum Petri ⁊ Pauli apoſtoloꝝ eius ſe nouerit incurſurum. Datum Suriani decimo nono kalẽ. ſeptẽbris. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

¶ Incipit declaratio regule fratrum minoꝝ edita a domino papa Clemente quinto.

Clemens epũs ⁊c. Ad perpetuam rei memoriã.

Exiui de paradiſo dixi: rigabo hortum plantationum ait ille celeſtis agricola qui vere fons ſapie verbum dei a patre in p̃ꝫm manens genitum ab eterno nouiſſime diebus iſtis ſabãcante ſpiritu ſancto in vtero virginis factũ caro exiuit homo ad opus arduum redemptiõis humani generis ꝑagendum exẽplar ſequẽdum

celestis vite prebens hoibus semetipsu m. Clez
q: mortalis vite solicitudinibus pressus homo
mentis aspectu ab exemplaris hmoi intuitu di
uertebat: Uerus noster salomo in solio milit an
tis ecclesie quendam hortu voluptatis inter ce
teros fecit a procellosis mudi fluctib⁹ elogatum
in quo quietius ac securius vacaret ptemplandis
obseruadisq operibus exeplaris. In huc intra
uit ipse vt rigaret ipm secudis aqs spualis gre
z doctrine. ¶ Hic hortus sigdem est frm mi
noz sancta religio:q muris regularis obseruan
tie firmiter vndiqz circuclusa intra se solo ptent
ta deo adornatur abunde nouellis plantationib⁹
filioz. Ad huc veniens dilectus dei filius mor
tificatis pnie myrrha metit cum aromatibus:
que suauitate mira vniuersis odore attrahentis
scimonie circufundunt. ¶ Hec est illa celestis
vite forma z regula qua descripsit ille confessor
xpi eximius scus Fracisus:ac seruadam a suis
filys verbo docuit pariter z exeplo. Quia vero
dicte sce regule pfessores ac emulatores deuoti:
vt alumni z veri fily talis patris affectabat sicut
z feruenter affectant ad purum z plenu pmissaz
regula firmiter obseruare attedentes qdaz que
dubium poterat afferre sensum in ipsius regule
serie ptineri pro ipsoz declaratione habeda re
currerut prudenter olim ad apicez aplice digni
tatis vt certificati p ipsam cuius pedib⁹ et per
ipsaz lraz sunt subiecti:possent dno pulsis cun
ctis dubys cum plena claritate pscie deseruire.
Hoz aute pijs ac iustis supplicationib⁹ plures
predecessores nri romani pontifices successiue
sicut dignu erat applicates aures z aium decla
rauerut ea q dubia videbant addiderut nonul
la z aliqua cocesserunt sicut expedire videbant
s m pscientys:ac pure obseruatie huius status.
Uez q: pleruq vbi culpa no est eam timere so
lent pscie timorate que in via dei qdcuq deuiu
expauescut: no sunt ad plenu ex dictis declara
tionib⁹ dictoz oium s m pscie quietate que cir
ca aliq ad regula ipsoruq statu ptinetia dubita
tionu in ipsis fluctus aliq generent z oriant si
cut ad aures nras pluries z de qs plurib⁹ in pu
blicis z priuatis psistorys est platum. ¶ Qua
pp p ipsos fres nobis extitit humilr supplica
tu:qtenus pdictis dubijs q occurrerut: z que
pnt occurrere in futuz adhibere oportuna de
claratois remedia de benignitate sedis aplice
curarem⁹. ¶ Nos igit cui⁹ anim⁹ ab etate te
nera pia deuotioe effcibuit ad hmoi pfessores
regule z ad ordine ipm totu:nuc aut ex cōi cu
ra pastoralis regimis qua imerit sustinem⁹ ad
ipsos fouedos dulcius z attetius gratiosis fauo
rib⁹ psequedos lato puocamur ardetius qsto
frequetius:iteta mete reuoluim⁹ fructi⁹ vberes
quos ex eoz exemplari vita z salutari doctrina
toti vli eccle ptinue cernim⁹ puenire:tam pia
supplicatium intetione comoti:ad pagendu di
ligeter qd petitur studia nra duxim⁹ puerteda
ipsaqz dubia p plures archiepos z epos i theo
logia magistros z alios lratos puidos z discre
tos examinari fecimus diligenter.

¶ Articu. j. de obseruantia euagelicorum con
filiorum z preceptorum.

¶ Cu igit in pmisis ex eo q in dicte rle princi
pio habet ista z vita minoruz frm hec est.s. dni
nri iesu xpi scm euagelium obsuare in obedien
tia viuedo sine ppzio z in castitate. Ite isra fini
to vo ano pbonis recipiant ad obiam pmitte
tes vita ista sp z rlam obsuare. Item circa fine
rle paupertatez z humilitate z scm euagelu dni
nri iesu xpi qd firmiter pmisim⁹ obseruemus.
Fuit hesitatum an fres eiusde ordis ad oia tam
precepta qs cosilia euagely ex pfessione sue re
gule teneant:qbusda dicentibus q ad oia aly
aut asseretibus q ad sola illa tria cosilia.vz.vi
uere in obedientia in castitate z sine proprio:z
ad ea que sub verbis obligatorys ponuntur in
regula obligant. ¶ Nos circa huc articulum
predecessoz nostroz vestigys inheretes ipmqz
articulum quoad aliqd plenius psequetes di
cte hesitationi duximus rndendum q cum vo
tum determinatu cuiuslibet habeat cadere sub
certo:vouens regulam no pot dici teneri ex vi
voti hmoi ad ea cosilia euangelica que in regu
la non ponunt. Et qdem beati Fracisci pdito
ris regule hec pbatur fuisse intentio ex hoc q
qda euagelica psilia in rla posuit alys ptermis
sis. Si eni p illud verbu ista z vita minoz frm
hec est z c. intedisset eos ad oia psilia euagelica
obligare supflue z nugatorie qda eoz suppres
sis ceteris in regula expressisset. Cu aut natura
termini restrictiui hoc heat:q sic excludit ab
ipso extranea q cucta ad ipm ptinetia pcludit
declaram⁹ z dicim⁹ q dicti fres no solum ad il
la tria vota absolute accepta ex professione sue

regule obligantur:sz etiam teneantur ad ea oia implenda q̄ sunt ptinētia ad hec tria q̄ regula ipsa ponit. Naz si ad hec tria p̄dicta tm̄ p̄cise ꝛ nude pmittētes se seruare regulam viuēdo in obedientia in castitate ꝛ sine pprio:ꝛ non ēt ad oia ꝯtenta in rl̄a q̄ hec tria modificāt arctarent̄ p nihilo ꝛ vane pferent̄ hec verba pmitto sp hāc rl̄az obſuare ex quo ex his v̄bis nulla obligatio nasceret̄. Nec tm̄ putandum est ꝙ beatus Frāciscus pfessores hui⁹ rl̄e ꝗtū ad oia ꝯtenta in rl̄a modificantia tria vota:seu ad alia in ipso exp̄ssa intēderit equalr̄ esse obligatos:qn poti⁹ apte discernit ꝙ, quoad q̄daz ipsoꝝ trāsgressio est mortalis ꝛ quoad q̄dam alia nō:cuz ad q̄dā ipsoꝝ verbum apponat p̄cepti vel eqpolentie eidem ꝛ quoad alia verbis alijs sit contentus.

¶ Articulus.ij.que sunt obligatoria ꝛ ad que tenentur fratres in regula.

¶ Itē qꝛ p̄ter ea q̄ expresse verbo p̄cepti exhortatiōis seu monitiōis ponunt̄ in regula nōnulla v̄bo imparatiui modi negatiue vel affirmatiue apposito inserunt̄ hacten⁹ extitit dubitatuz:an tenerent̄ ad ista vt ad hn̄tia vim p̄cepti. Et qꝛ vt itelleximꝰ nō minuit̄ hoc dubiū:sz auget̄ ex eo ꝙ felicis recordatiōis Nicolaus papa.iij.p̄decessor nr̄ noscit̄ declarasse ꝙ frēs ipsi ex pfessiōe sue regule sūt astricti ad ea ꝯsilia euāgelica que in ipsa rl̄a p̄ceptorie vel inhibitorie seu sub verbis eqpollētibꝰ exprimunt̄ supplicauerūt p̄dicti frēs vt ad ipsoꝝ ꝯsciās serenādas declarare q̄ hoꝝ cēseri debeant p̄ceptis eqpollentia ac obligatoria dignaremur. Nos itaqꝫ q in sinceris hoꝝ ꝯscientijs delectamur:attēdētes ꝙ in que aie salutē respiciunt ad vitādos graues remorsus ꝯscie ꝯsulte pars securior est tenēda dicimus:ꝙ lz frēs nō ad oium q̄ sub verbis iperatiui modi ponunt̄ in rl̄a sicut ad p̄ceptoruz seu p̄ceptis eqpollētiū obſuātiā teneant̄:expedit tm̄ ipsis fribus ad obſuādā puritatē rl̄e ꝛ rigorem:ꝙ ad ea sicut ad eqpollentia p̄ceptis se nouerint obligatos q̄ hic iferius ānotant̄. Ut aūt hec q̄ videri pn̄t eqpollētia p̄ceptis ex vi verbi vel saltē rōne materie de qua agit̄ seu ex vtroqꝫ sub cōpēdio hēant̄:declaramꝰ ꝙ illud qḋ ponitur in regula de nō hn̄do plēs tunicas q̄ꝫ vnaz cū caputio ꝛ aliam sine caputio:itez de nō portandis calciamētis ꝛ nō eqtando extra casum necessitatis:item ꝙ frēs vilibꝰ induant̄:item ꝙ ieiunare a festo oium scōꝝ vsqꝫ ad natale dn̄i ꝛ in sextis ferijs teneant̄:item ꝙ clerici faciant diuinum offm̄ ſm ordinē scē Romane eccl̄ie:itē ꝙ mistri ꝛ custodes p necītatibꝰ ifirmoꝝ ꝛ fribus induendis solicitaz curā gerant:item ꝙ si qs frm̄ in ifirmitatē ceciderit alij frēs debēt ei seruire:item ꝙ frēs nō p̄dicent in ep̄atu alicuiꝰ ep̄i cum ab eo illis fuerit ꝯ̄dictum:itē ꝙ nullus audeat pplo penitꝰ p̄dicare:nisi a mistro gn̄ali vel alijs qbꝰ ſm declarationē p̄dictam id competit fuerit examinatus ꝛ approbatus ꝛ ad hec institutus:item ꝙ frēs q cognoscerēt se nō posse p̄missam regulaz sp̄ualr̄ obſuare debeant ꝛ possint ad suos mistros recurrere.itē ꝙ oia que ponunt̄ in regula ad formā habiꝰtꝰ nouicioꝝ:q̄ꝫ etiam pfessoꝝ:necnō ad recep:iōis modum ac pfessionē spectātia nisi recipiētibꝰ quoad habitū nouicioꝝ:sicut dicit regula ſm deū alr̄ videatur hec in q̄ꝫ oia sunt a fribꝰ tanq̄ꝫ obligatoria obſuāda. Item ordo cōiter sentit tenet ꝛ tenuit ab antiquo:ꝙ vbicunqꝫ ponit̄ in regula hoc vocabulum teneantur obtinet vim precepti ꝛ obseruari debet a fratribus sicut tale.

¶ Artic.iij.an possint recipere fratres de bonis ordinem ingredientium.

¶ Ceteꝝ qꝛ xp̄i ꝯfessor predictus agendoꝝ ac seruandoꝝ circa recipiendos ad ordinē mistris ꝛ fribꝰ modū p̄bens dixit in rl̄a ꝙ caueant frēs ꝛ eoꝝ mistris ne sint soliciti de rebꝰ suis tpalibꝰ vt libere faciant de eis qcqd ipsis a dn̄o fuerit inspiratum:lniam tm̄ hēant mittēdi eos ad aliquos deum timētes si ꝯsilium requirant̄:quoꝝ ꝯsilio sua bona paupibꝰ erogent̄. Dubitauerunt ꝛ dubitant multi frm̄ an liceat ipsis de bonis ingredientiū qcq̄ꝫ recipere si donet̄ ꝛ si ad dandū psonis ꝛ ꝯuētibꝰ possint eos iducere sine culpa: si etiā ad disponēdum distributionē reꝝ taliuz debeant ipsi mistri seu frēs dare ꝯsilium vbi ad ꝯsulendū alij q̄ꝫ ex ipsis ad quos igressuri mittant̄ possint idonei inueniri. Nos aūt ꝯsiderantes attente intēdisse scm̄ Frāciscum sue regule pfessores quos fundauerat in maxia pauptate: ab affectu tpaliū reꝝ ipsoꝝ igredientiū p dicta verba sp̄alr̄ ꝛ totalr̄ elongare:vt quātum est ex parte frm̄ ipsoꝝ receptio ad ordinē scā ꝛ purissima appareret:ꝛ ne aliquomō oculū viderent̄ hēe ad bona eoꝝ tpalia:sed ad ipsos tm̄ diuino seruitio mācipādos:dicimꝰ oīno debere tā ministros

nistros q̃ frēs ceteros a dictis inductionibus ad sibi dādam ꝛ suasionib⁹:necnō a dādis circa distributionē ꝯsilijs abstinere:cum p hoc ad timētes deū stat⁹ alterius mitti debeāt nō ad fratres:vt vere cūctis pateant esse tā salubꝛis insti tuti p̄mi studioꝝ zelatores seduli ꝛ pfecti. Cuȝ vero facere de reb⁹suis qđ dn̄s īspirabit ipamet rl̄a ingredientib⁹liberꝝ velit eē:nō vr̄ qn liceat eis recipe ꝯsideratis.f.eoꝝ necitatib⁹ ꝛ moderaminib⁹declaratiōis iam dicte:si qd de bonis suis itrans sicut ꝛ ceteris paupib⁹p moduȝ elemosyne libere velit dare. Cauere tamē in acceptiōe oblatoꝝ taliū decet frēs:ne ex receptoꝛuȝ q̄titate nōbili p̄sumi possit sinister ocul⁹ꝯ ipos.

¶ Articulus.iiij.de frm̄ vestimentis ꝛ eoꝛum vilitate ꝛ de calciamentis.

¶ Preterea cum dicat in rl̄a q illi q iaȝ pmi serūt obiam hēant vnā tunicam cuȝ caputio ꝛ aliam sine caputio q hie voluerint. Itēȝ q frēs oēs vestimētis vilib⁹induant:nosq̃ p̄dicta v̄ba declarauerim⁹eq̄pollere p̄ceptis: volentes hec plenius determinare:dicim⁹ quātum ad nūcꝫ tunicaꝝ q plurib⁹vti nō licȝ:nisi in necitatib⁹ que hn̄ pn̄t ex regula:ſm q hūc passuȝ memoratus p̄decessoꝛ nr̄ plenius declarauit. Vilitatē aūt vestium tam habit⁹q̃ iterioꝝ tunicaꝝ illaȝ intelligi debere dicim⁹:q ſm ꝯsuetudinem vel ꝯditionē pāie debeat q̄tū ad coloꝛē pāni ꝛ preciũ vilitas merito reputari. Nō.n.quoad regiones oēs pōt determinat⁹vn⁹modus in talibus assignari. Hmōi ēt vilitatis iudiciū mistris ꝛ custodib⁹seu guardianis duxim⁹cōmittēduȝ: eoꝝ sup hoc ꝯscias onerātes:ita tñ q seruēt in vestib⁹vilitatē. Quoꝝ etiaȝ mistroꝝ custodū ꝛ guardianoꝝ iudicio eodē mō relinqm⁹:ꝓ qua necessitate possint ipsi frēs calciamēta poꝛtare.

¶ Articulus.v.de ieiunijs.

¶ Deinde cum duob⁹tpib⁹annotatis in regula.f.a festo oium scōꝝ vsq̃ ad natiuitatem dn̄i ꝛ maxime q̄dragesime in qb⁹ieiunare tenent inferatur in eadē rl̄a:alijs aūt tpib⁹nō teneant nisi sexta feria ieiunare:ꝛ ex hoc voluerūt aliq dicere q dicti oꝛdis frēs nō tenent nisi ex cōdecentia ad alia ieiunia q̃ ad ista:declaramus debere itelligi eos nō teneri ad ieiuniū alijs tpib⁹ preterq̃ in ieiunijs ab ecc̄lia ꝯstitutis. Nō est eniȝ verisimile q vel istitutoꝛ regule vel etiam confirmatoꝛ absoluere eos intenderit a seruandis il lis ieiunijs ad que de communi statuto ecclesie obligantur ceteri chꝛistiani.

¶ Articulus.vj.de obseruantia p̄cepti.f.q fratres non recipiant pecuniam.

¶ Poꝛro cum dict⁹scūs volens frēs suos sup oia a denarijs seu pecunia eē totalr̄ alienos p̄ceperit firmiter frib⁹vniuersis:vt nullo mō denarios vel pecuniam recipiant p se vel p iterpositam pſonā:istūq̃ articulum declarās idem p̄decessoꝛ nr̄:casus ꝛ modos posuerit:qb⁹ seruatis a frib⁹nō possint dici nec debent p se vel p aliū pecunie receptoꝛes ꝯ regulā vel sui oꝛdis puritatē:dicim⁹frēs teneri cauere sūmope q p alijs causis vel sub modis alijs q̃ ponat dicti p̄decessoꝛis nr̄i declaratio ad dātes pecunias siue deputatos nūcios nō recurrāt:ne si sec⁹ab ipsis attentatū fuerit trāsgressoꝛes p̄cepti ꝛ rl̄e meritꝰ possint dici. Naȝ vbi aliqd alicui ſpāalr̄ ꝓhibet:qđ expresse nō ꝯceditur:itelligit denegatū. Quo circa q̄stus ois pecunie ac oblationū pecuniariarū receptio i ecclesia vel alibi cippi seu trunci oꝛdinati ad offerētiuȝ seu donātiū pecunias reponēdas:necnō ꝛ qcūq̃ recursus alius ad pecunias seu hn̄tes ipsas q p declaratiōem p̄dictam nō ꝯcedit:hec inq̃ oia sunt eis simplr̄ interdicta. Cum ēt recursus ad amicos ſpūales expsse tm̄ in duob⁹casib⁹ſm rl̄am ꝯcedatur.vȝ. p necessitatib⁹ ifirmoꝝ ꝛ frib⁹ induendis idq̃ pie ꝛ rōnabilr̄ ꝯsiderata necessitate vite ad alias necessitates frm̄ p tpe occurrentes (cessantib⁹ elemosynis)seu ēt ingruentes sepedictus p̄decessoꝛ duxerit extendēdum:attendāt frēs p̄fati q p nullis causis alijs q̃ p̄dictis vel sīlibus in via vel alibi recurrere licȝ eis ad amicos hmōi: siue sint dātes pecunias seu deputati p ipsos siue nūcij vel depositarij seu quouis alio noie appellent:etiā si ꝯcessi p eandē declaratiōnē modi circa pecuniam itegre seruarent. ¶ Deniq̃ cū idem ꝯfessoꝛ sūme affectauerit suę regule pfessores totalr̄ esse abstractos ab affectu ꝛ desiderio terrenoꝝ ꝛ ſpāliter a pecunie ꝛ eius vsu totalr̄ inexptos sicut ꝓbat ꝓhibitio de recipienda pecunia in rl̄a sepi⁹ repetita curare frēs vigilāter nece est:q cū ex causis p̄dictis ꝛ modis ad hn̄tes pecunias deputatas p ipsoꝝ necitatib⁹ recurrere opoꝛtebit ad tenētes ipsas qcūq̃ hi fuerint p̄ncipalē vel nūcij in oīb⁹:sic se gerāt q se cunctis ondāt in dictis pecunijs:sicut nec hn̄t

penit⁹ nil hře. Quapp pcipe qñō ꝛ qualr pecu/ nia expedaf: cōputūqꝫ exigere de expensa: eaꝫ qñocūqꝫ repetere siue depone: aut deponi face: capsulā pecunie vel ei⁹ clauē deferre: hos act⁹ ꝛ ꝯsimiles sibi frēs illicitos esse sciant. Predicta eni facere ad solos dños ptinet qui dederunt: ꝛ eos quos ipsi deputauerunt ad hoc ipsum.

Arti. vij. de expropriatione fratrum.

Proinde cū vir scūs pauptatis pmisse in rła modū exṗmēs dixerit in eadē frēs nihil sibi ap propriēt: nec domū: nec locū: nec aliqꝫ reꝫ: sed tanqꝫ pegrini ꝛ aduene in pauptate ꝛ hūiliate dño famulantes vadāt p elemosyna ꝯfidenter: sicqꝫ declaratuꝫ extitit p nōnullos pdecessores nr̄os Ro. pōti. hāc expropriatione itelligi debe re tā in spāli qꝫ ēt in cōi: pp qd ꝛ reꝝ oiuꝫ ꝯcel saꝝ oblataꝝ ꝛ donataꝝ frib⁹ (qꝫs ꝛ qrū vsum fa cti. s. ordini vel ipsis frib⁹ licet hře) ꝓprietateꝫ ꝛ dñiū in se ꝛ romanā ecclesiaꝫ receperūt dimisso in eis ipsis fribus tm̄mō vsu facti simplicis: ad nr̄m fuerunt deducta examen: q̄ in ordine fieri dicebanf ꝛ videbanf pdicto voto ꝛ puritati or dinis repugnare. vꝫ. vt ea prosequmur ex ipsis q̄ remedio credimus idigere: q se istitui heredes nō solū sustinēt: sꝫ ꝓcurāt. Itē q redditˀ an nuos suscipiunt iterdū in tā notabili q̄titate: q ꝯuent⁹ hūtes totalr ide viuunt. Itē q cū ipsoꝝ negocia ēt p reb⁹ tpalib⁹ in curijs agitan tur: assistūt aduocatis ꝛ ꝓcuratorib⁹: ꝛ ad instigādū eosdē: se ibidē psonalr repńtāt. Itē q cū executiōes suscipiunt vltiaꝝ volūtatū ꝛ ge runt: seqꝫ itromittant qñqꝫ de vsuraꝝ vel male ablatoꝝ dispōnib⁹: seu restitutiōibus faciendis. Itē q alicubi nō solū excessiuos hortos: sed etiā vineas magnas hn̄t: de qb⁹ tā de olerib⁹ qꝫ de vino multū colligif ad vēdendū. Iteꝫ q tpib⁹ messiū vel vindemiaꝝ sic copiose granū ꝛ vinū mēdicādo vel aliunde emēdo colligunf a frib⁹ ꝛ in cellarijs ꝛ granarijs recōdunt: q per ānī residuū ꝛ absqꝫ eoꝝ mēdatiōe pn̄t trāsiger vitā suā. Itē q eccłias vł alia edificia faciūt vel ꝓcurāt fieri in q̄titate ꝛ curiositate figure ac forme ac sūptuositate notabilr excessiua: sic q nō vīr hitacula paupeꝝ: sꝫ magnatū. Para mēta ēt ecclesiastica i plerisqꝫ locis: tā mł̄ta hn̄t: ꝛ tā notabilr pciosa: q excedūt in his magnas eccłias cathedrales. Equos isup ꝛ arma eis ob lata in funeralib⁹ recipiūt idisticte. Tn̄ cōitas frm̄ ꝛ spālr rectores ipsi⁹ ordis asserebāt: q pdi cta seu pla ex ipsis i ordie nō fiebāt. Or ꝛ si q re periunf: rei in talib⁹ rigide puniunf: necnō ꝯ ta lia ne fiāt sūt scā p̄lıcs ab atiquo statuta in ordi ne multuꝫ stricta. Cupientes igif nos ipsoꝝ frm̄ puidere ꝯscientijs ꝛ cūcta dubia q̄tū posse nobis est de ipsoꝝ pectorib⁹ remouere: ad pdi cta mō q seqf rn̄dem⁹. Cū. n. ad veritateꝫ vite ptineat: vt id qd exteri⁹ agif iteriorē mētis ha bitū ꝛ dispōneꝫ repńtet: necesse hūt fratres q se expropriatione tanta a tpalibus abstraxerūt: ab eo quod dicte expropriationi esset: vel pos set videri contrarium abstinere.

De hereditatibus non acceptandis.

Or igr in successiōib⁹ trāsit nō solū vsus rei: sꝫ ꝛ dñiū suo tpe in heredes: frēs āt pfati nihil sibi in spāli acqrere vł eoꝝ ordini pn̄t ēt in cōi: declarādo dicimus q successionū hmōi: q̄ ēt ex sua nā idifferēter ad pecuniā: ꝛ ēt ad alia mobi lia ꝛ imobilia se extendūt: ꝯsiderata sui puritate voti nullaten⁹ sūt capaces. Nec lꝫ eis valorē he reditatū taliū vł tātam eaꝝ ptem q ꝯsumi pos set hoc in fraudem fieri: qñ sub mō ꝛ forma lega ti dimitti, sibi facere vł sic dimissa recipere: quin potius ista sic fieri ab ipsis simplr ꝓhibemus.

De redditibus non habendis.

Cūqꝫ ānui reddit⁹ itra imobilia censeanf a iure: ac hmōi reddit⁹ obtinere pauptati ꝛ mēdi citati repugnet: nulla dubitatio est q predictis frib⁹ reddit⁹ quoscūqꝫ sicut ꝛ possessiōes vł eoꝝ etiā vsum: cū eis nō repiatur ꝯcessus recipe vł hře ꝯditione considerata ipsorum non licet.

De non assistendo in curijs.

Ampli⁹ cū nō solū qd malū ēe dignoscif: sꝫ ꝛ oē qd spēm hꝫ mali sit a viris pfectis spālr euı tādū. Ex talib⁹ aūt assistentijs in curijs ꝛ litiga tiōib⁹ cū de reb⁹ agif in ipsoꝝ cōmoda ꝯuerten dis: credūtur verisilr ex his q̄ foris patēt: de q bus hn̄t hoies iudicare: in ipsis reb⁹ frēs assistē tes aliqd q̄rere tanqꝫ suū: nullomō debēt hmōi voti ꝛ rłe professores se talib⁹ curijs ꝛ litigiosis actibus imiscere: vt ꝛ testimonium habeant ab his que foris sunt: ꝛ puritati satisfaciāt voti sui: ac euitetur per hoc scandalum proximorum.

De nō recipiēdis a frib⁹ testoꝝ executiōib⁹.

Verū etiā cuꝫ dicti ordis frēs nō solū a rece ptiōe ꝓprietate dñio siue vsu ipsi⁹ pecunie: verū etiā a ꝯtractiōe q̄lꝫ ipsi⁹ ꝛ ab ea sint penit⁹ alieni: quēadmodum

quēadmodū sepedictus pdecessoꝛ nr in declaratiōe huiꝰ rl'e plane dixit. Cūq; dicti oꝛdis pfessores p nulla re tpali püt in iudicio experiri:pdictis fribꝰ:nō licȝ nec cōpetit:qn potiꝰ ꝯsiderata sui puritate status debent sibi scire iterdictū:q hmōi executiōibus ꝛ dispōnibus se exponant: cū hec vt sepiꝰ absq; litigio ꝛ ꝯtrectatiōe vl' administratiōe pecunie neq̄ant expediri. Uerūtn in his exeq̄dis dare ꝯsiliū ipsoꝝ statui nō obsistit:cū ex h' ipsis circa bona tpalia nulla iurisditio actio in iudicio siue dispēsatio tribuatur.

De non habendis hoꝛtis superfluis.

Lȝ ṽo nō solū sit licitū:sȝ ꝛ multū ꝯueniēs rōni:q frēs q in laboꝛibꝰ spūalibus oꝛonis ꝛ studÿ sedule occupanꝭ hoꝛtos ꝛ arcas hēant cōpetētes ob recollectionē vl' recreationē sui:ꝛ iterdū ad ipsos post laboꝛe hmōi coꝛpalr deducēdos:necnō ad hñda necia hoꝛtalicia p seipsis: hijs tñ hoꝛtos aliquos vt colanꝭ ac olera ꝛ alia hoꝛtalicia vt pcio distrahanꝭ:necnon ꝛ vineas: repugnat sue rl'e ꝛ oꝛdis puritati s̄m q dictus pdecessoꝛ declarauit:ac ēt oꝛdiauit:q si talia ad vsus pṗrie dictos vtputa agrū vl' vineā ad colēdū ꝛ ꝯsilia fribꝰ legareꝭ p oēm modū frēs a receptōe taliū abstinerēt:cū ēt pmissa hijs vt pciū fructuū suis tpibꝰ hēant ad nāȝ ꝛ foꝛmā ꝯuenmentum absq; eu dentī necessitate.

De nō ꝯgregādo fru tuū appꝛopinq̄t.

Rursus cū pdictꝰ scūs tā in exēplis vite q̄ vbis rl'e ondērit se velle q sui frēs ꝛ filÿ diuine ꝓuidētie initētes:suos in deū iacerēt cogitatꝰ q volucres celi pascit:q nō ꝯgregāt in hoꝛrea: nec semināt:nec metunt:nō est verisil'e voluisse ipm eos hie granaria vel cellaria:vbi quotidianis mēdicatiōibꝰ deberēt spare posse trāsigē vitā suā. Et idcirco nō ex timoꝛe leui laxare se debent ad ꝯgregatiōes ꝛ obsuatiōes hmōi faciendas:sȝ tūc tm̄ cū eēt mltū credibile ex iā exptis:q nō possent vite necia alr iuenire. Hoc āt ministroꝝ ꝛ custodū silr ꝛ separati in suis administratiōibus ꝛ custodijs cū guardiani ꝛ duoꝝ de ꝯuentu loci discretoꝝ sacerdotū ꝛ antiquoꝝ in oꝛdine frm̄ ꝯsilio ꝛ assensu duximus iudicio relinquendū:eoꝝ sup h' spālr ꝯscias onerantes.

De nō recipiendis edificÿs sumptuosis.

Hinc est ēt q cū vir scūs frēs suos in paupꝛtate sūma ac hūilitate fundare voluerit:quoad affectū pariter ꝛ effectum sicut fere rl'a tota clamat:ꝯuenit ipsis q nullo mō deinceps fieri faciant vel fieri sustineant ecclesias vel alia q̄cūq; edificia:que considerato frm̄ inhabitātium numero excessiua in multitudine ꝛ magnitudine debeant reputari. Jdq; volumꝰ q vbiq; in suo oꝛdine deinceps temperatis ꝛ humilibus edificijs fiut ꝯtenti ne huic tante paupꝛtati pmisse quod patet oculis contrarium foꝛis clamet.

De nō hñdis paramētis ꝛ vasis excessiuis.

Quāuis ēt paramētum ꝛ vasa ecclastica ad honoꝛē diuini noīs oꝛdienꝭ pp quē oīa fecit ipse deꝰ:tū q absconditoꝝ ē cognitoꝛ:ad aluȝ sibi ministratū respicit pncipalr nō ad manū:nec p illa sibi vult fuiri:q suoꝝ fuitoꝝ ꝯditoni ꝛ statui dissonarēt:pp qd sufficē debēt ei paramēta ꝛ vasa ecclastica decentia in nuō ꝛ in magnitudine sufficientia cōpetēter:supfluitas aūt aut nimia preciositas vel q̄cūq; curiositas in his seu alÿs q̄buscūq; nō pōt ipsoꝝ pfessiōi vel statui ꝯuenire. Cū.n.hec sapiāt thesaurizatiōnē aut copiaȝ paupꝛtati tāte quoad hūanū iudiciū ꝯrogāt māifeste. Quapp pmissa fuari a fribꝰ volumꝰ ꝛ māda mus.

Arti.viÿ an fratres teneantur ad vsum pauperem ex regula.

Circa equoꝝ ṽo ꝛ armoꝝ oblōnes illud decernimꝰ in oibꝰ ꝛ p oia obsuādūȝ qd p declarationeȝ pdictā in pecuniarÿs noscit elemosynis diffinitū. Et ex pmissis aūt succreuit nō parū scrupulosa q̄stio iter frēs.vȝ.vtrū ex sue pfessiōe rl'e obligeꝭ ad arctū ꝛ tenuem siue paupem vsum reꝝ:q̄busdā ex ipsis credētibꝰ ꝛ dicētibꝰ: q sic quoad dñiū reꝝ hñt ex voto abdicatiōeȝ arctissimā:ita ipis quoad vsū arctitudo maxia ꝛ exilitas ē idicta:alÿs i ꝯtrū asserētibꝰ q ex pfessiōe sua ad nullū vsū paupeȝ q nō exꝑmaꝭ i rl'a obligāꝭ:lȝ teneāꝭ ad vsū moderatū tēperātie sicꝛ magis ex ꝯdecēti q̄ ceteri xp̄iani. Uolentes itaq; ꝯsciaꝝ pdictoꝝ frm̄ ꝓuidē q̄eti ꝛ his altercatōibꝰ finē dāre:dclarādo dicimꝰ q frēs minꝛ ex pfessiōe sue rl'e spālr obligāꝭ ad arctos vsus seu paupes q i ipoꝝ rl'a ꝯtinēꝭ:ꝛ eo obligatiōis mō sb quo ꝯtiet seu pōit rl'a dictos vsus. Dicē aūt sic aliq asserē phibenꝭ:q hereticū sit teneꝭ vsū paupeȝ icludi vl' nō icludi sub voto euāgelice paupꝛtatis:ꝓsūptuosū ꝛ temerariū iudicamꝰ.

Arti.ix.de electione ꝛ istitutiōe ministroꝝ.

Demū q: ex eo q dicta rl'a p quos ꝛ vbi fieri dēat minstri ḡnalis electio tradens:nullā fecit

de mistroꝝ ꝓuincialiū electiōe vel institutiōe pe nit⁹ mentiōes: orīri sup h poterat dubitatio iter frēs. Nos volētes posse ipsos clare ⁊ secure ꝑcedere in oib⁹ factis suis: d̄clarām⁹ statuim⁹ ⁊ ordinam⁹ hac ꝯstitutiōe imppetuū valitura: vt cuȝ alicui ꝓuincie de mistro fuerit ꝓuidendū: ipsi⁹ mistri electio penes caplm̄ ꝓuinciale residea: quā idem caplm̄ die seq̄ti q̄ fuerit ꝯgregatuȝ facē teneat. Ipsi⁹ aūt electiōis ꝯfirmatio ad mīnistrū ptineat gn̄alem. Et si qdem ad electiōeȝ hmōi p formā scrutinij ꝓcedatur: ⁊ votis in diuersa diuisis electiōes plēs in discordia celebrari ꝯtingat: illa q̄ a maiori pte capli nūo (nulla ȝeli vel meriti collatiōe seu ꝯsideratiōe hita) fuerit celebrata: exceptiōe seu ꝯdictiōe q̄cūq3 alterius ptis nō obstāte: p dc̄m gn̄alē mistrū de ꝯsilio discretoꝝ de ordine (p̄ri⁹ iñ ex offō ꝑut spectat ad ip̄m diligenti examinatiōe ꝑmissa) ꝯfirmetur vel etiā infirmet: ꝑut ei ſm deum visum fuerit expedire. Et si fuerit infirmata: ad caplm̄ ꝓuinciale electio hmōi reuertat. Ceteꝝ si caplm̄ memoratū die ꝓdicta mistrū eligē ꝑtermittat: extūc mistri ꝓuincialis ꝓuisio ad gn̄alem mistrū libere deuoluatur. Ueꝝ si mistro ꝓdicto ⁊ caplo gn̄alib⁹ ex certa manifesta ⁊ rōnabili cā videret aliqñ in ꝓuincijs vltramarinis hibernie grecie seu romanie (in qb⁹ hacten⁹ alien⁹ ꝓuidēdi modus dī ex cā certa ⁊ rōnabili ſuatus) expedire mistrum ꝓuincialem p mistrum gn̄alem cū ꝓ boꝝ ꝑtm ordis ꝯsilio potius q̄3 per caplm̄ ꝓdicti electiōem ꝓfici: in ꝓuincijs hibernie etiā vltra marinis irrefragabilr: in romania vero vel grecia qñ mister dicte ꝓuincie moriretur vel absolueretur citra mare: illa vice ſuetur absq3 dolo partialitate ⁊ fraude (sup quo eoꝝ ꝯsciās onera mus) qd̄ sup h dic⁹ mister cum dictoꝝ ꝓboꝝ ꝯsilio duxerit ordinādum. In destitutiōe vero dictoꝝ mistroꝝ ꝓuincialium ſuari volum⁹ qd̄ sup h hactenus de ip̄o ordine extiterit obseruatum. Ceteꝝ si ꝯtingeret eosdeȝ mistro gn̄ali carere: p vicarium ordis fiat sup h qd̄ faciendū fuerit p eundē mistrum: vsq3quo ꝓuisum fuerit de gn̄ali ministro. Porro si qd de hmōi mistro ꝓuinciali secus attētari forte ꝯtigerit: illud ipso facto sit irritū ⁊ inane. Nulli igitur oino hoiuȝ liceat hāc paginaȝ nr̄aꝝ declarationum dictoꝝ cōmissionis: rñsionis: ꝓhibitiōis: ordinatiōis: mādati: ꝯstitutionū: iudicationū ⁊ volūtatum infrigere: vel ei ausu temerario ꝯire. Si qs ⁊c.

Incipit q̄daȝ ꝯstitutio siue declaratio a dn̄o Joāne papa. xxij. edita super regulam eandem fratrum minoꝝ de forma ⁊ qualitate habitus: necnon de granarijs ⁊ cellarijs.

I Joānes ep̄s ⁊c. Quoꝝ̄dā exigit cece scrupulositatis ambiguū ac ipoꝝ quodāmō idocta scīa ne dixerim⁹ q̄ irreligiosa hoꝝ fit vana vel in h supstitiosa religio: vt dū suis mauult temē sub ꝯscie velamēto ꝯceptib⁹ q̄3 platoꝝ ordis sui cū oble merito ꝓuide iherē sentētiȝe: nos post ꝓdecessores nr̄os ⁊ pserti3 Fe. Re. Nicolai. iiij. ac pie memorie Clemē. v. Ro. ponti. sup iteltu ⁊ obſuātia rle or. fra. mi. declarationes salubriter editas: solidas qdē: claras ⁊ lucidas: mrtaq3 maturitate digestas: nr̄as deo fauēte idubias ipoꝝ ꝓdecessoꝝ d̄claratiōes d̄claratiōib⁹ adiūgam⁹: sicq3 dies diei eructet v̄bū ⁊ nox nocti sciaȝ manifestet: ne ꝑperā paucoꝝ dicti ordinis frm̄ (qd̄ absit) isutia: recta ipsaꝝ declarationū v̄ba ꝯuertēs ideuiū: illaq3 suis (eis ꝑfecto ꝯtra) accōmodās sensib⁹: igrata deo: supiorib⁹ ꝯtumax: ꝓfato ordini detrahēs: odiosa ꝯfrib⁹: vnionē scindēs si valeat: ac graue credat i ꝑplos scādalū allatura: qn poti⁹ vt nr̄a vehemēter flagrat itētio audictis ꝯfligatis icōmodis h scā mi. fra. religio (ad quā iā dudū cū minor nos grad⁹ hiet dilectiōis ⁊ deuotiōis seruor icāduit: nūc v̄o post susceptū a nob ap̄lice ſuitutis iugū ad illi⁹ religiōis gubernatiōeȝ: ptectionē: d̄fensionēq3 iteri⁹ exterius q3 ꝓpiciā pastoralis cure solicitudo nos āgit: ꝑīne cogit ꝓuidētie debitū: ac iterne charitatis ȝelus accendit) getā pace ꝯgaudeat scō ꝓficiat ocio i nuō ac merito q̄3plim̄ augeat: blādeq3 insup redeūtiū filioꝝ sue. s. ꝑfessiōis ruat i oscula: mactet vitulū: eorūq3 libēs ⁊ sedulo corruat in āplex⁹. Pꝛofecto cū ⁊ ipsi⁹ religiōis odor trahat: charitas attrahat: scia lucidet: oio mereat: q̄ in ꝯualle lacḣymaꝝ hui⁹. s. mundi misia vel cordis ꝯtritiōe ⁊ hūiliatiōe purissima ascēsiōes in corde suo disposuit: vt nō solū d̄ v̄tute i v̄tutē ꝓficiat: ſȝ ⁊ i eisdē v̄tutib⁹ ꝑmanēs q̄si qbusdaȝ alaꝝ ad ꝑfectiōeȝ tēdētib⁹ gradib⁹ de die in dieȝ facta se melior ascēdat in alti⁹: terrena d̄spiciat: ⁊ celestia cōplectat: sicq3 tādē diuino munē collocata in ꝑfa: tāto tūc deū ſm hmōi ei⁹ scē ascēsiōis gradus cognoscat apti⁹: q̄to nūc in huius peregrinatiōis

peregrinationis angustijs illos ꝯscẽderit altio/res. Nã ſm Dauid ꝓphetaꝝ eximium dñ ſan/ctã ecclã de ipſe ſuſcipiet: in ei gradibꝰ cogno/ſcetur. ¶ Quapp tãtis incõmodis tãtiſq3 eiuſ/dẽ ordis excitati piculis: ⁊ ad illa ſalubribꝰ ⁊ op/portunis p eiuſdẽ ſedis ꝓuidentiã circũſpectaȝ adhibẽdis ſubmouẽda remedijs nr̃e ſolicitudi/nis ſtudiuȝ ꝯuertẽtes: ad dei laudẽ bti Frãciſci ꝑconium eiuſq3 p̃fati ordis paceȝ ꝯſolatiõemq3 fideliũ: necnõ tãtis minuſq3 hñtibꝰ in obediẽdi vel euagãdi occaſiões ſubducẽdam mãm: ⁊ ad trepidãtium vbi timor nõ aderat ſcrupuloſam caligineȝ detergendã: eoſq3 ſuauiter reducẽdos vt filios ad ipſiꝰ religiõis gremiũ velut matris: diligẽti ſup his ꝑſcrutatiõe ⁊ matura delibera/tione ꝓhabitis: de frm̃ nr̃oꝝ ꝯſilio ifraſcriptas declaratiões: cõmiſſiões: ordinatiões ⁊ ꝑcepta: q̃ iferius iſerũtur duximꝰ adiũgẽdas. ¶ In p̃/mis cũ dicat in r̃la q illi q ꝓmiſerũt obſeruãtiam habeant vnã tunicã cum caputio: ⁊ aliã ſine capu/tio q hr̃e voluerit. Itẽ q frẽs oẽs veſtimẽtis vi/libꝰ induant: ⁊ ſup ꝓdictoꝝ v̄boꝝ ſenſu a p̃fatis ꝓdeceſſoribꝰ nr̃is Nicolao ⁊ Clemẽte declara/tiões vt ꝓdicitur limpide emanarunt: dictuſq3 Clemẽs huiꝰ vilitatis iudiciũ. Miniſtris cuſto/dibꝰ ſeu guardianis ordis ꝓdicti duxerit cõmit/tendũ eoꝝ ſup h̃ ꝯſcias onerãdo: nec ob hoc in q̃buſdã ex fribꝰ antedicti ordis volẽtibꝰ plus ſa/pere q̃ oportet ſape nouaꝝ adinuẽtiões ambi/guitatũ ceſſauere q̃ꝓme: vel nõ oino nõ vetu/ſtaꝝ replicatio qõnũ tã. v3. ſup lõgitudine ⁊ la/titudine q̃ groſſicie ⁊ ſubtilitate forma ⁊ figu/ra veſtimẽtoꝝ ipſoꝝ: quinimo adeo hmõi adinuẽ/tiões ⁊ qõnes ꝓpa exercuere lnia: vt ex eiſdem fribꝰ aliq habitꝰ ppea curtos ſtrictos inuſitatos ⁊ ſqualidos nouitate ac diſſidijs nõ ignaros cu3 a cõitate ordis diſcreparent aſſumerẽt: nec eos ad miſtroꝝ cuſtodũ ⁊ guardianoꝝ eorũdẽ mã/datu3 reqſiti deponerẽt: nec alios ꝓut eiuſdem ordinis cõitas deferebat hitus iuxta eorũdem miſtroꝝ cuſtodũ ⁊ guardianoꝝ arbitriu3 duce/rẽt reſumẽdos dicẽtes in h̃ eorũdẽ platoꝝ ſuoꝝ nõ parendũ fore arbitrio: cũ ⁊ ſuũ hc deſpectu3 ⁊ regularẽ ⁊ cruciformẽ aſſererent: ceteroꝝ hō ſupfluũ habitũ irregularẽq3 cenſerẽt: nec huic eoꝝ opioni p̃fati Clemẽtis declaratiõem ſepius repetitã obeſſe: nã licet miniſtris cuſtodibus ⁊ guardianis p̃fatis veſtuũ vilitatis def in illa iu/diciũ. Tñ inibi ꝯñter adiũgit: ita tñ q vilita/tem in veſtibꝰ fuent ꝑſertimcũ ⁊ in declaratõe ꝓdicti Nicolai dicat q ſp in eiſde3 fribꝰ: ⁊ eoꝝ actibꝰ pauptas ſcã reluceat: ꝓut ipſis ex eoꝝ r̃la inuenit indicta: ac in ꝯſtitutõibꝰ eiuſdẽ ordinis gñalibꝰ caueł vt aſſerũt: q in oibꝰ q̃ ad habitu3 frm̃ ſpectãt reluceat ſp aſperitas vilitas ⁊ paup/tas: vñ nec paptatis aſperitatis vl̃ vilitatis ob/late p miſtros ⁊ cuſtodes ⁊ guardianos veſtes exiſterent: nec ipſoꝝ ſupioꝝ ordinis ſui in depo/nẽdo veſtes q̃s gererent: nec in reaſſumẽdo q̃s darent ſeq iudicium nullatenꝰ tenebãtur gñali miniſtro ⁊ ceteris fribꝰ q p cõitate eiuſdẽ ordis aderãt ſuis rõnibꝰ q̃s breuitatis cã omittimus ꝯtrium aſſerentibus ex aduerſo: ꝓut hec ⁊ alia hincinde corã nobis ⁊ eiſdẽ fribus nr̃is ſcripto lecta v̄boq3 fuere ꝓpoſita: ac ẽt corã aliq̃bus ex fribus nr̃is ꝓdictis ſup hoc deputatis a nobis pręſertim p aliquos ex fribus dicti ordinis q in p̃dictis cõitati aduerſabãtur fuerũt eadẽ plu/ries repetita. Quocirca nos ſerioſius rõnibꝰ p̃/dictis auditis ⁊ alijs illiſq3 plenius intellectis: volentes ppetuum p̃fato finẽ dare negocio: de p̃dictoꝝ frm̃ nr̃oꝝ ꝯſilio declaramꝰ ⁊ dicimꝰ: q cum ſicut ſupra ꝑtãgit: dicatur in r̃la q frẽs oẽs veſtimẽtis vilibꝰ induant: ⁊ cum vilitatem hmõi veſtium tã habitꝰ q̃ interioꝝ tunicaꝝ il/lam p̃fatus Clemẽs itelligi debere decreuerit: que ſm ꝯſuetudinem vel ꝯditiõem p̃rie debeat q̃tum ad coloꝝ3 pãni ⁊ ꝑcium vilitas merito reputari: atq3 ꝯñter hmõi vilitatis iudiciũ mi/niſtris cuſtodibꝰ ſeu guardianis ꝓdictis ipſoꝝ3 ſup h̃ ꝯſcias onerãdo duxerit cõmittẽdu3: ꝓut in eiuſdẽ Clementis lr̃is ſup h̃ ꝯfectis plenius ꝯtinetur: eorũdem miniſtroꝝ cuſtodũ ſeu guar/dianoꝝ eodẽ mõ iudicio eſt relictũ. Noſq3 ni/hilominus p̃fatoꝝ miniſtroꝝ cuſtodu3 ⁊ guar/dianoꝝ iudicio p̃ntium auc̃te cõmittimꝰ deter/minare. v3. arbitrari ac ꝑcipere cuius lõgitudi/nis: latitudinis: groſſiciei ⁊ ſubtilitatis forme ſiue figure atq3 ſiſium accidẽtium eſſe debeant tã habitꝰ ipſoꝝ q̃ caputia: q̃ interiores tunice q̃bꝰ frẽs oẽs dicti minoꝝ ordis induant: ac iſup cuiꝰ q̃teq3 vilitatis indui eos ipſis veſtimẽtis oporteat: ⁊ an in veſtimẽtis hmõi ſm r̃la3 ⁊ de/claratiões eorũde3 ꝓdeceſſoꝝ nr̃oꝝ ⁊ p̃fatas or/dinis conſtitutiões reluceat aſperitas vilitas ⁊ pauptas vtrum vel q̃tũ ad coloꝝ3: ꝑcium: vl/

litatem:pauptatem quoqз ac cetera acciñtia su/
pradicta frẽs vestimẽtis induant vt debent sup
qb⁹eoꝝũdem:ministroꝝ custodũ ⁊ guardiano:ũ
ꝯscias oneram⁹:statuentes ⁊ districte ꝑcipiẽdo
mãdãtes:q̃tenus in ꝑdictis ⁊ his silib⁹eoꝝ ar/
bitriũ determinatiõem siue iudiciũ gñalis gdẽ
in toti⁹ ꝓuincialiũ ṽo in ꝓuinciaꝝ mistroꝝ ac
custodũ ⁊ guardianoꝝ administratiõib⁹ custo-
dijs ⁊ guardianijs siue ꝯuẽtib⁹ordis memorati
cõmissis eisdẽ frẽs oẽs ⁊ singuli seq oĩmode:il
lisqз parere p oĩa teneant. Ac insup q̄ illoꝝ se/
quẽdo arbitrium determinatiõem siue iudiciũ
illisqз parendo:nec sint nec dici possint vel de/
beant nec ipsi seipsos autument sue rl̃e vel ꝯsti/
tutionũ sui ordis trãsgressores:maxie cum nec
expsse vel determinate in ꝑdicta frm̃ minoꝝ di
catur rl̃a vel declarationib⁹antedictis q̃zte lõgi
tudinis q̃zteqз latitudinis quãte grossiciei vel
subtilitatis:qualis forme,qualisue figure hmõi
debeant esse vestes:sicut nec q̃lis q̃ze vilitatis
eas eẽ oporteat exꝑmit in eadẽ:sicqз quodãmõ
eadẽ vrgente necitate eqtate nõ ipari ṽo sensu
veroqз id rl̃e suadẽtib⁹ itellectu eiusdẽ Clemẽ
tis inherentes vestigijs p̄fatoꝝ ministroꝝ cu
stodũ ⁊ guardianoꝝ in ꝑdictis hoꝝũqз silibus
fore iudiciũ declarare cõpellimur:illaqз eis vt
ꝑdicit cõmittere initamur. Nõ.n.particulariũ
oium certa põt dari sc̃ia:neqз hoꝝ cum infinita
sint ꝯtingit fieri disciplinã. Nõ ars nõ rl̃a circũ
stãtias singulas acciñtiaqз cũcta cõplectit. Nũt
in illis minores subesse maiorib⁹:illis obsequi il
lisqз intẽdere nõ in certis solũ:verũetiam in du
bijs ⁊ incertis ꝑsunt artib⁹qb⁹ obediant:ꝑsunt
regulis qb⁹obtẽperent disciplinis:vt illaꝝ finis
egregius debitis subsequẽtium misterijs subse/
quat. Sic iudicãs cuncta rimat ⁊ discutit:leges
applicat casib⁹:canonum decreta secernit. Sic
morb⁹aggrauãs medicũ:sic virtus ꝯstãs in me/
dio sapientẽ prudẽtemqз deposcit:ne si qsqз re/
gatur vt appetit:ꝓfestim corruat vt nõ querit:
neqз talr ꝯuenientib⁹nõ ordo:sed horror ihabi
tet adsit(qđ absit)discordia religiõs religio rele/
get:sñie naqз varianr vt capita:⁊ cresc̃it in stoli
dis opionib⁹fãtasia. ¶ Eodẽ mõ eisdẽ quodã/
mõ rõnib⁹inuitati:cũ p̄fatoꝝ mistroꝝ ⁊ custodũ
sub certa forma sil.s.⁊ sepatim in suis admistra/
tionib⁹⁊ custodijs cũ guardiani ⁊ duoꝝ ð ꝯuẽ/
tu loci discretoꝝ sacerdotũ ⁊ ãtiquoꝝ in ordine
frm̃ ꝯsilio ⁊ assensu p̄fat⁹Clemẽs iudicio duxe/
rit relinquẽdũ:an sit multũ credibile ⁊ iã exp/
tiesq̄ frẽs ipsi absqз granarijs ⁊ cellarijs nõ pos
sint vite necc̃ia inuenire:quo casu granaria ⁊ cel
laria ꝯgregatiões ⁊ obsuatiões hmõi eis ipse cõ
cessit:put in ꝑdictis eiusdẽ Clemẽtis lr̃is ple/
nius ꝯtinet:nos de p̄fatoꝝ frm̃ nr̃oꝝ ꝯsilio eo-
rũdẽ mistroꝝ ⁊ custodũ sub eadẽ forma iudicio
pñtium aucte cõmittim⁹ determinare.vз.arbi/
trari atqз ꝑcipe eo casu qualr vbi⁹qñ quõ,⁊ quo
tiens granũ panẽ vinũ p vite frm̃ necc̃ijs frẽs
ipsi q̃rere debeant ꝯseruare siue reponere:etiã si
reponẽda sint in p̄dictis granarijs ⁊ cellarijs
ꝯseruãda:statuentes ⁊ districte ꝑcipientes man
dam⁹q̄ in ꝑdictis ⁊ his silib⁹eorũdẽ arbitriũ
determinationẽ siue iudiciũ gñalis gdẽ i toti⁹:
ꝓuincialium ṽo in ꝓuinciaꝝ:mistroꝝ ac custo
dũ sil'⁊ separatim in admistratiõib⁹ ⁊ custodijs
ordis memorati cõmissis eisdem cuз guardiani
tm̃(vt supra di)⁊ duoꝝ de ꝯuẽtu discretoꝝ loci
sacerdotũ ⁊ antiquoꝝ in ordine frm̃ ꝯsilio ⁊ as/
sensu frẽs oẽs ⁊ singuli seq oĩmode:illisqз pare/
re p oĩa teneant:ac insup q̄ illoꝝ sequẽdo arbi/
trium determinationẽ siue iudiciũ illisqз parẽ/
do:nec sint nec dici possint vel debeant:nec ipi
seipsos autument sue rl̃e vel ꝯstitutionũ sui or/
dinis trãsgressores. ¶ Jõqз oẽs ⁊ singulos fra/
tres antedicti ordis minoꝝ q strictos curtos ⁊
difformes habit⁹ ab ipsi⁹gñalis mistri ⁊ alioꝝ
frm̃ de dicta cõitate hitib⁹corã nobis ⁊ frib⁹no
stris vel alĩs in romana curia detulerant vel de/
ferũt:monem⁹⁊ hortamur in dño:eis nihilomi
nus in virtute obie ac sub excõicationis pena p
aplica scripta mãdãtes:q̃tenus ad mãdatũ ip/
sius gñalis deponãt quos deferũt habit⁹:⁊ alijs
iuxta ipsi⁹gñalis arbitriũ determinationeз siue
iudicium vt sup di induant:ipsiqз gñali in o/
b⁹istis ⁊ alijs p oĩa sm bti Frã.rlam ⁊.ꝑdictas
ꝑdecessoꝝ nr̃oꝝ declaratiões ꝯcessiões ⁊ cõmi
siones in ipsis ðclaratiõib⁹comprehẽsas ⁊ nr̃as
ꝓntentas in pñtibus humilr obediant pareant ⁊
intendãt:nõ obstãtib⁹qbuscũqз priuilegijs:indul/
gẽtijs:lr̃is:libertatib⁹:imunitatib⁹:vel exẽptio
nibus eis vel alicui ipsoꝝ a p̄fato Clemẽte con
cessis:vel appellationib⁹ab eis vel ipsoꝝ aliquo
ad sedẽ aplicã interiectis:q̃ inq̃ntũ possent dero/
gare pñtib⁹iurib⁹vacuam⁹. Religio naqз pimi
tur si a meritoria subditi obia subtrahant. Ma/
gna qdem

gna q̄dem paupertas: sed maiorī integritas: horūq̄ obia maximū si custodiat illesa. Nā prima rebꝰ: scda carni: tertia vo menti dn̄at & aio: quos velut effrenos & liberos ditioni alteriꝰ humili iugo ppriē volūtatis astringit. Ad hāc ergo frēs p̄dicti nō inuiti: s; sponte redeant: hāc velint & appetāt: hāc magnis desiderijs p̄cupiscant. Illudq̄ votis canticorū ingeminēt: osculetur me osculo oris sui charitatis vtriq̄ & dilectiōis religiōis hmōi obia scā purificāo. Nā meliora sunt vbera tua p̄ceptorū. s. & p̄filiorū velut q̄dam nutrientia pocula vino: vnguentis optimis. s. hōc fame fragrātia suauitatis odorē. Nec formident hi ad obiam ordis deo auctore dū redeunt: naz p̄latos suos (vt firmiter speramꝰ eisq̄ iniungimus) sibi benignos & mites inuenient: ceteros dulces atq̄ palpabiles: cū sint & eē debeāt oēs & singuli frēs in xp̄o clamitēt. Quis mihi det fratrē meū cōi. s. p̄ie btō Frā. p̄genitū suggētē vbera m̄ris n̄re religiōis vtriq̄ & p̄fessiōis eiusdem velut m̄ris p̄tēplatiōis & lectiōis suauia & dulcia pocula: vt iueniāt te foris ab eiusdē obseruantijs quodāmō disparē: & deosculer blādē. v;. intra charitatis viscera te amplexans. Et iam me imo & te nemo despiciat: p̄fecto quos foris positos multi ac si diuisos & dilīdētes fortasse despexerāt: itus puta isra dilectiōis & iterne p̄cordia & p̄formes obsuātie claustra repositos: iā nemo despiciat. S; suscipientes eosdē dulcedine q̄sq; digne laudibꝰ efferat & susceptos. Nulli ḡ oino hoīu; liceat hāc paginā n̄re declaratiōis: cōmissiōis: & p̄stitutiōis: mādati: monitiōis: & vacuatiōis ifrigē: vl ei ausu temerario p̄ire. Si q̄s &c. Datū Auinioni non. octo. Ponti. n̄ri anno. ij.

¶ Cōstitutiōes siue declarationes ḡnales & papales Martini pape. v. sup r̄lam frm̄ mi. olī cōposite & ip̄etrate a venerabili & totiꝰ scītatis viro frē Joāne de capistrano. Quibꝰ ea q̄ scīssima paupertate xp̄i & ordis ponunt i declaratiōe & decretali dn̄i Nicolai pape. iij. & de p̄curatoribus dn̄i pape p Nicolau. iij. & Martinū. iiij. ordinatis & q̄ alias p quasdā extrauagātes dn̄i Joānis xxij. suspēsa fuerant reponuntur & incōcusse seruari mādātur & alia plura ceteris vltra ea q̄ ibidem ponunt vel allegantur: dispensatis.

Joannes miseratione diuina tituli sancti Petri ad vincula sacro scē ecclesie romane p̄sbyter, & cardinalis reformator ordinis mīnorū ac legatus a latere cu; plenaria p̄tāte ad capl̄m generale, eiusdem ordinis celebratū; sub āno dn̄i M. cccc. xxx. mensis July die. xv. in festo corporis xp̄i a sede ap̄lica spaliter deputatꝰ. Venerabilibus fribus ḡnali ac p̄uincialibus ministris ac vniuersis & singulis fribus ordinis minorū. Salutem & sincerā in dn̄o iesu xp̄o deuotionē. Nō est nouum si pro rerū ac temporū exigētia leges innouent humane q̄m si nihil sub celo nouū: plus tñ timeri solet qđ specialr iniungit q̄ȝ qđ ḡnaliter inhibetur & centies repetita placebūt: ac diuersa in vnū collecta facilius seruātur. Et que vsu vilescūt antiqua pariter & renouata delectāt. Renouamini inqt ille p̄co refulgens spiritu mentis vestre & induite nouū hoiem q̄ ꝑm deum creatus est in iustitia & scitate veritatis. Et nolite p̄formari huic seculo: s; reformamini in nouitate sensus vestri vt p̄betis que sit volūtas dei bona bn̄placēs & p̄fecta. Sicut. n. i vno corpe multa hēmus mēbra: oia aūt mēbra non eundē actum hn̄t ita multi vnū corpus sumus in xp̄o iesu: q̄ est caput nr̄m creator dux & redēptor dn̄s & magister. Vos aūt genꝰ electū regale sacerdotiū gens scā ppl's acq̄sitiōis quos deꝰ vocauit nō in imūdicia; s; in scificatiōem: vt virtutes annūcietis illiꝰ q̄ de tenebris vos vocauit in admirabilē lumē suū euāgelice p̄fectiōis iesu xp̄i fily dei: q̄ sue sponse tenerrimꝰ p̄dilector nō cessat quotidie p̄uidere de remedys & auxilijs oportunis: nouellis, eam floribꝰ fulciendo pulcherrimis: scisq̄ desiderijs diuinorū charismatū & grāꝝ copiosius irrigando: adornādoq̄ fructibus operum fecūdorum tribuentium incremēta virtutum germine verbi dei. Sponsa siqde; xp̄i ecclesia est: sed in proposito nostro fratrum minorū religio que vertitur reformāda: quā altissimus dei filius iesus xp̄s sibi quōdam singulari anulo mirifice despōsauit cum eiusdem religionis institutorem & ducez sue sanctissime passionis p̄uilegio decorauit ac spālibus sigillis sacris. v;. stigmatibꝰ mirabilr īsigniuit. Que q̄dē sacra religio l; sit fūdata sup illo firmissimo fundamēto p̄ter qđ nemo aliđ ponē pōt qđ est scīssimū suū euāgeliū q̄si ad modū fluctuātis nauicule p̄cellis agitate vētorū tētationū. s. pulsibus vulnerate q̄ȝ plimis tot idiget sp alme m̄ris ecclesie p̄uidētys & fauoribꝰ quot quatit ipulsibꝰ

ꝛ vitioꝝ vulneribꝰ sauciat. Cū igr̄ nup̄ p̄rimis tp̄ibꝰ retroactis nōnulle q̄rulose reclamationes tū de scādalosis p̄dicatiōibꝰ: tū de alijs discurrētibꝰ ꝛ infestis fribus eiusdē ordis sctissimi dn̄i nr̄i dn̄i Martini diuia p̄uidētia pap. v. sepiꝰ ppulsauerint pias aures ꝛ auditū. Hinc est q̄ p v̄ri reformatiōe eiusdē ordis, p̄libati infrascripta statuta recolegimꝰ ordinauimus ꝛ auctē ap̄lica ꝯfirmauimꝰ autēticauimꝰ roborauimꝰ ꝛ ab olbꝰ ꝛ singulis fribꝰ eiusdē ordis volumꝰ ꝛ mādauimꝰ inuiolabilr̄ obſuari: tā a capitibꝰ q̄ʒ a mēbris. Discurrētia ſm ordinē ꝛ pcessuʒ r̄le dicte p duodecim capl'a distincte ꝛ particulariter ordinate.

¶ Declaratio illiꝰ vbi r̄le. s. scm̄ euāgeliū obseruare ꝛ ō tunicis atq̄ʒ testō btī Frāci. Cap. j.

In primis quoad p̄mᵐ cap. r̄le qd̄ icipit. Regula ꝛ vita min. frm̄ hec est. s. dn̄i nr̄i iesu xp̄i scm̄ euāgeliū obſuare. Qꝛ dubitatū est iter frēs pp illud verbū r̄le scm̄ euāgeliuʒ obſuare dicimus ꝛ declaramꝰ: q̄ ad illa ꝯsilia frēs tm̄mō obligātur: q̄ in ista r̄la p̄ceptorie vel ihibitorie seu sub verbis eq̄pollētibꝰ sūt exp̄ssa iuxta declarationē felicis recordatiōis Clemen. v. in declaratiōis sue. i. c. Exiui de paradiso. ex̄ oe verboꝝ significatiōibus. in clemētinis: ꝛ q̄ itelleximꝰ declaramus: q̄ illud qd̄ ponit̄ in r̄la de nō h̄ndo p̄les tunicas q̄ʒ vnā cū caputio ꝛ aliā sine caputio. Itē de nō portādis calciamētis: ꝛ de nō eq̄tādo ex̄ casu necītatis. Itē q̄ frēs iduātur vilibus vestimētis. Itē q̄ ieiunare a festo oiuʒ scōꝝ vsq̄ʒ ad natiuitatē dn̄i ꝛ i sextis ferijs teneātur. Itē q̄ clerici faciāt diuinuʒ offm̄ ſm ordinē scē Ro. ec. Itē q̄ mistri ꝛ custodes p necītatibus infirmoꝝ ꝛ fribus iduēdis soli. curā ge. Itē q̄ si qs in ifirmitatē ceciderit aly frēs debēt ei ſuire sic vellent sibi ſuire. Iteʒ q̄ frēs nō p̄dicent in ep̄atu alicuius ep̄i: cū ab eo illis fuerit ꝯdictuʒ. Itē q̄ nullus audeat pp̄lo p̄dicare nisi a ḡnali mistro ꝛ alijs q̄bus ſm declaratiōnē hoc cōpetit fuerit examinatus ꝛ approbatus ꝛ ad hoc istitutus. Item q̄ frēs q̄ cognoscerēt se nō posse r̄lam sp̄ualr̄ obſuare: debeant ꝛ possint ad suos ministros recurrere. Iteʒ oia q̄ ponūtur in r̄la ad formā habitus: tā nouicioꝝ q̄ʒ p̄fessoꝝ nec nō ad modum receptiōis ad ordinē ꝛ p̄fessiōis spectātia sunt ab ipsis fribꝰ sic obligatoria obseruāda nisi recipiētibus quoad habitū nouicioꝝ sicut dicit r̄la ſm deuʒ aliud videat̄. Hec inquā oia sunt a fribꝰ tanq̄ʒ obligatoria obſuāda. Iteʒ ordo cōiter sentit ꝛ sensit: tenet ꝛ tenuit ab antiquo: q̄ vbicūq̄ʒ ponit̄ in r̄la hoc vocabuluʒ teneantur obtinet vim p̄cepti ꝛ ſuari oʒ a fribus sicut tale. ¶ De tunicis declaramꝰ ſm. iiij. magr̄os. s. Gaufridū Alexādruʒ de ales Joānē de rypa ꝛ Ricardū: q̄ mistri ꝛ p̄lati p̄nt p̄les ꝯcedere cū viderint necīum ſm loca ꝛ tp̄a ꝛ frigidas regiones. ¶ Sciāt ēt frēs se nō obligari ad testm̄ btī p̄ris Frācisci ſm declaratiōes sūmoꝝ pont. Greg. ix. Innocētij. iiij. Alexādri. iiij. Nicolai. iij. ꝛ Clemē. v. Et q̄ oēs frēs vt dignuʒ ꝛ iustū est reuerētiā exhibeāt ꝛ honorē humilem obiam ꝛ firmissimā fidelitateʒ sanctis. dn̄o nr̄o pape ꝛ sacrosan. sedi ap̄lice: vt ex p̄ncipio ꝛ fine r̄le obligātur ceterisq̄ʒ clericis ꝛ p̄latis put cōgruū est ꝛ itētio fuit sctissimi p̄ris Frācisci: q̄ p̄sbyteros monuit p̄re cūctis reuereri. ¶ Item statuimus ꝛ ordinamꝰ: q̄ oēs ꝛ singuli frēs gallici: hispani: ꝛ teutonici ꝛ qcūq̄ʒ aly p orbē terraꝝ ꝯstituti obedire teneātur ꝛ debeāt suis p̄latis. s. ḡnali mistro p̄uincialibꝰ custodibꝰ ꝛ guardianis ꝛ q̄buscūq̄ʒ alijs p̄latis ordis p r̄lam datis nō obstāte quocūq̄ʒ p̄uilegio seu idulto quocūq̄ʒ vel q̄litercūq̄ʒ ꝯcesso in ꝯtrariū ꝯstātien. in curia Roma. vel alibi vbicūq̄ʒ. Cassando reuocādo ꝛ annullādo ꝛ nullius decernēdo valitudinis: ac si nūq̄ʒ ꝯcessa fuissent. ¶ Et si q̄ monasteria monialiū ex aliq̄ bulla ap̄lica cōmissa fuerint aliq̄bꝰ p̄ticularibus fribus: ex nūc predicti frēs siue i hispania siue alibi resignare ea debeāt mistris p̄uincialibus nisi eisdē p p̄dictos de nouo fuerint re cōmissa sub pena inobediētie cōtumacis. ¶ Itē quoad votū pauptatis. i. viuēdo sine p̄p̄rio: ꝛ q̄ frēs nihil sibi approp̄riēt statuimus ꝛ ordinamꝰ illud incōcusse tenēdū qd̄ felicis recorda. Nicolaus. iij. declarauit in sua decretali. ex̄ de ver. significatiōibus. Exijt q̄ seminat. lib. vj. §. Porro successiue ꝛ seriatim p ordineʒ vsq̄ʒ. ad. §. vex: qꝛ exp̄sse ꝯtinet̄ in r̄la. Et q̄ qlibet ꝯuētus hēat suū p̄curatorē ſm declarationē ꝛ p̄uilegiū dn̄i Nicolai. iij. ꝛ Martini. iiij ꝛ scis. dn̄i p̄ris ꝛ dn̄i Martini. v. ¶ Itē quoad votū castitatis. Statuimus ꝛ ordinamꝰ ſuāduʒ eē statutum. Guilelmi farnerij ꝛ frm̄ in caplo ḡnali Assisij celebrato anno dn̄i. M. ccc. liiij. §. iiij. c. vij. vbi sic habet̄. Fratres euidēter notati de suspectis

de suspectis cōsortijs mulierꝫ et colloquijs q̄ in
rła prohibenf: si admoniti et sufficienter correcti
se nō correxerint: si in officijs fuerint ab oibus
officijs absoluātur vel suspendātur nec talr su/
spensi vel absoluti restituantur nisi in puinciali
caplo p mistruz. Si vo in officijs nō fuerint: p/
uenf libris et oi actu legitimo. Et cui hec pena
nō cōpetit: pbatiōis caputio et alijs penis gra/
uibus puniaf ad arbitriuz ministroꝫ: et ad hoc
mistri firmiter teneātur. Et itelligunf suspecta
cōsortia nō solū de mulierib⁹: sz etiā de suspectis
familiaritatib⁹ qbuscūqz. Quicunqz fr cōsuetus
fuerit a suo socio fratre cū mulieribus seq̄strari:
de qbus iudicio plati sui merito possit oriri su/
spicio si canōice monitus et correctus se nō emē
dauerit: tanq̄ suspectus de mulierib⁹ oib⁹ offi/
cijs ordis et actibus legitimis sit puatus. Et si
talr punitus iterato duobus fide dignis testib⁹
cōuincaf de seq̄stratiōe pdicta vel si seq̄stratiōes
hmōi suspitionē violentā multū facerēt sui pla/
ti iudicio de cōsilio discretoꝫ et nō pbaref legi/
time absqz monitiōe vel pmonitione arctef ad
veritatē dicendā. Si vo vnus testis fide dign⁹
de seq̄stratiōe pdicta appeat cōtra eum et altius de la
psu carnis arctef grauius i domo disciplinę. Si
vo aliqs de innoiabili crimine pp qd ira dei ve/
nit in filios diffidentie fuerit (qd absit) notatus
et conuictus carceri ppetuo mancipetur vbi oi
die circa ipm accenso igne corpore denudato di
sciplinatus panem et aquam quotidie comedēs
defleat vitaz suam in amaritudine et dolore. Cir
ca quod prelati si fuerint negligentes ipso facto
suis officijs sint priuati.

¶ De receptione ad ordinē. vz. Quib⁹ cōpetat
lnia recipiēdi frēs ad ordinē et si cōmittere pos/
sint et q et qualr ad ordinē sint recipiēdi: et de q̄/
litate habitus et vestium. Cap. ij.

Quoad secunduz caplm. Quali/
ter volentes venire ad or
dinem etc. Statuimus et ordinamus il/
lud fore suādum qd felicis recordatiōis Nico/
laus papa. iij. declarauit in pdicta decre. Exijt
qui seminat: vbi dicit. Sz qm in desiderijs nris
geritur vt ad dei gloriā salus pficiat aiaꝫ ac re/
ctus ordo p quem iugiter ad amorem diuinum
affectio xpiane religiōis accenditur et merito et
numero augeatur cōcedimus et pnti statuto fir/
mamus licere nō solum gnali ministro: sz etiam
prouincialibus ministris psonas fugientes a se/
culo in fratres recipe q̄ ministroꝫ puincialium
lnia p ipm gnalem si qn expedire viderit possit
arctari. Vicarij vo puincialiū ministroꝫ ex offi
cio vicarie licentiā sibi hāc nouerint interdictā
nisi p ministros eosdem qbus hoc posse cōmit/
tere vicarijs et alijs licere decernimus: hoc ipsis
vicarijs spālr cōmittatur. Caueāt tn̄ ipsi puin/
ciales q nō indistincte: nō passim: sz sic cōsidera/
te cōmittāt: sicqz illis qbus hoc cōmitti cōtige/
rit fidelibus cōsilijs fulciāt q oia discrete proce/
dāt. Nec indifferenter oēs admittātur ad ordi/
nem: sz illi q suffragātibus eis lratura idoneita/
te vel alijs circunstātijs possint vtiles esse ordi/
ni: sibiqz p vite meritum et alijs pficere p exem
plum. Hec Nicolaus. ¶ Statuimus et ordina/
mus: q nullus recipiaf ad ordinem nisi annuz
xiiij. cōpleuerit etiā si oblatus fuerit a parētib⁹:
nisi p scādalo vitādo foret filius militis vel su/
pioris dignitatis. Nec recipiatur aliqs ad pfes/
sionem nisi annum cōpleuerit pbatiōis. Et ve/
nientes ad ordinē diligenter examinenf de fide
catholica et de ecclesiasticis sacris: vt in rła cōtine/
tur. Item q sint fideles catholici et de nullo er/
rore suspecti: mrimonio nō ligati p copulā car
nalem: corpe sani: aio prōpti: legitime nati: debi
tis expediti: cōditiōe liberi: nulla infamia vulga
ri notati: cōpetenter lrati: vel ad alios labores
ordinis fratribus honestos et vtiles apti: aut ta
lis cōditionis existentes q eoꝫ receptio clero et
ppło non modicā edificationem afferret. Et q
venientes ad ordinez de bonis suis faciāt qcqd
dns inspirauerit eis sm rłam et declarationem
Clementis. v. ¶ Ceterꝫ cum xpi cōfessor ingre/
dientes velit esse liberos vt faciāt de rebus suis
qd dns inspirabit: nō videtur phibere qn liceat
eos recipe cōsideratis. s. eoꝫ necessitatibus et mo
deraminibus declaratiōis iā dicte si qd de bo/
nis suis intrās sicut ceteris paupibus p moduz
elemosyne libere velit dare. ¶ Item de q̄litate
habitus cum rła dicat: q fratres oēs vestimen
tis vilibus induātur: statuimus et ordinamus:
vt in gnalibus statutis pdicti Guilelmi habe/
tur. c. ij. q vilitas attendatur in pcio pariter et
colore: ita q semp in vestimentis reluceat aspi/
tas vilitas et pauptas. Et vt ignorātia nemini
sit occasio delinquendi: ordinamus q oēs fra/
tres vestimentis talibus induantur qd nec sin:

adeo preciosa: vt videntes ea curiositatem vel vanitatem notare debeāt: nec ita vilia et grossa: quod ipsa videntes ad horrorem inducāt et prouocent ad derisum. Longitudo aūt habitus vltra lōgitudinem fratris deferentis talis fit: quod nec plica vltra q̄ttuor digitos protendatur: nec ita breuis quod corda ex ea valeat operiri. Latitudo vero decem et octo palmorum nō excedat mensurā nec sit minor quindecim. Caputium vero tali mō fiat: quod existens in capite extremitas p lōgitudinem duorum digitorum cingulum nō excedat: nec p longitudinem duorum digitorum supra cingulum debeat remanere: cui longitudini correspōdeat proportionabilr latitudo siue caputij quātitas. ¶ De mantellis aūt et de mō dormiendi de camisijs et cingulo et de calciamentis in oībus obseruetur rle statutū Guilelmi in. ij. ca. vbi habetur sic: mātellos quoqꝫ de panno vili et humili fratres habeant nō rugatos circa collum vel crispos: nec vsqꝫ ad terrā p integrum saltem palmum protensos. Et in forma seruet modus antiquus et hactenus ꝯsuetus curiositate qualibet abdicata. Nec dormiāt fratres vnq̄ꝫ sine habitu cingulo et femoralibus: nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogātur. ¶ Itē sani fratres in dormitorio culcitris et puluinarijs de pluma et lintheaminibus nō vtātur. Cingulum habeat corda cōis et rudis: et oīs curiositas ab ea penitus abscindatur. ¶ Item cum ab institutiōe ordis de forma nrī habitus sit sine calcamētis incedere: et rla calciamenta nō ꝯcedat nisi his q manifesta necessitate coguntur: ordinamus insup: quod nullus vadat ꝯsuetudinarie calciatus: nisi eius euidens necessitas fribus inotescat: vel p guardianum suum corā fratribus fuerit sufficiens iudicata. Si quis vero inuentus fuerit vitiosus: in terra comedat in ꝯuentu. Excessus in tunicis et mātellis et in calciamētis castigatiōe q̄ ꝯuenit cōprimatur: ita quod in oībus q̄ ad habitum frm̄ spectant ad imitationem patrum nostrorum semper reluceat asperitas vilitas et paupertas.

¶ De diuio officio: ieiunio: et forma iter faciendi: et non equitando. Cap. iij.

Quoad tertium caplm̄ rle. De diuio officio statuimus et ordinamus fuādā esse ꝯsuetudinē Bndicti ca. j. vbi sic dicit. In pmis circa agendū diuinum offm̄ eadē auctē aplica ordinamus: quod añ missarum et horarum principia fratres oēs quos cā rōnabilis nō excusat ad chorum ꝯueniant dño pparaturi corda suas ibiqꝫ sine risu: murmure: discursu: vanis et vagis aspectibus sub silentio et pace cum debita grauitate pmaneāt cātent et orent: et vsqꝫ in finē vnanimiter pseuerent. Quia vero cantus ecclīasticus diuine laudis et sacrificiū fructusqꝫ labiorum canentium nō solum eorum q psallunt: sꝫ ēt auditorum edificatio esse dꝫ: eosdem frēs hortamur in dño: vt diuinas laudes integre: attente: honeste ac religiose psoluāt: gestus leues et cantus dissolutos et fractos oino declinent. sꝫ tractim psallāt debito more: incepta q̄ sit canenda forent sit ꝯcināt: sit pausent sicut in pdicto caplo ꝯtinetur. Hoc addito: quod circa cantū in locis vbi pauci sunt frēs q nō sufficerent ad cantādum vel alia rōnabili cā plati possint dispensare cum viderint expedire. ¶ Itē de ieiunio illa seruentur q̄ in rla ꝯtinētur. ¶ Item de nō eqtādo fiat vt rla dicit. s. pterq̄ in casu necītatis: attentis tñ verbis sancti Bonauēture in sua declaratiōe sup hoc passu qui dicit. Fratres non debent equitare neqꝫ q̄drigare: neqꝫ bigare nisi manifesta necessitate. s. prolixi itineris vel impediti itineris: vel negocij vrgentis: vel infirmitate cogantur.

¶ De procuratione elemosynarum pecuniariarum et infirmis. Cap. iiij.

Quoad quartū caplm̄ rle: quod frēs non recipiāt pecuniā: statuimus et ordinamus iuxta declarationem Nicolai. iij. et Clementis. v. et Martini. iiij. quod qlibet ꝯuētus seu locus hēat suum pcuratorē iconomum: syndicum et actorē: cui oīs elemosyna pecuniaria et alia q̄ ad pecuniam reduci pñt integralr assignentur. Qui eāsdem dispēsare debeat legalr et fidelr p reparatiōe ꝯuentuum et locorum ad alias quoqꝫ necītates frm̄ pro tpe occurrentes: sic quod fratres nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt. Si quis autem ꝯtrium attentauerit: ipso facto omni actu legitimo sit puatus. Et cui hec pena nō cōpetit: pena carceris puniatur. In oībus autē que vltra hoc magis videtur arctare fratres sue ex declaratiōe Clementis siue quacūqꝫ alia declaratiōe sūmorum pont. vel aliorum quorūcunqꝫ aplica notabili auctoritate cōmissa misericorditer dispensamus. Nō astringentes eos pterea q voluerint pdictas declaratiōes seruare: quin suo voto satisfacientes seruare valeant et tenere.

¶ Item

¶ Item ministri & prelati pro necessitatibus infirmorum solicitã curã gerant: diligenter in necijs puidendo ordinãdo infirmarios vel alios fratres deputãdo seruitijs eorum: & deputati si culpabiles inuenti fuerint vel notabiliter negligentes psidentium arbitrio puniantur. Et oia fiant circa predicta sicut in vestitis generalibus statutis ordinis predicti Guilelmi.iiij.c.continetur.

¶ De fratrum labore. Cap.v.

Quoad quintũ rle capl'm: de modo laborãdi: statuimus & ordinamus: & fratres hñtes grãm laborandi laborent fideliter & deuote: prout in rla ptinetur. Mercesq3 laborum si pecuniaria fuerit: psoluentem statim assignetur pcuratori puentus siue loci. Q si pecuniaria nõ fuerit: psignetur plato eiusdem loci: de qua possit oibus fratribus ibidẽ cõmoritãtibus put necessitas exegerit cõiter puidere. Per hec tñ nullus sine prelato presumat puerorum scolas regere in puentu vel extra secularium personarum sub pena priuationis actuum legitimorum.

¶ De proprietate & elemosyna. Cap.vj.

Quoad sextũ capl'm rle: & fratres nihil sibi appropriẽt: statuim⁹ & ordinamus ab vniuersis suandum put rla dicit. Et q priũ fecerit puniat vt supra dictum est de pecunijs. Itẽ & oẽs frẽs vadãt p elemosyna psidẽter iuxta discretionẽ plati psidentie: cuius arbitrio cõmittimus discernendũ: q cõgrui sunt pro elemosyna mittendi vel qui non.

¶ De absolutiõe ab aliqbus casib⁹. Cap.vij.

Quoad septimũ capl'm regule: de penitentia fratribus imponenda peccãtibus: statuimus & ordinamus: & nullus frater puinciali ministro inferior nisi ex spali generalis vel prouincialium ministrorum licentia possit aliquem fratrem absoluere a peccato inobedientie contumacie: proprietarie rerum detentionis: lapsus carnis: furti rei notabilis: iniectionis manuum violente: falsi testimonij in iudicio facti: compositionis vel protectionis aut publicationis libelli famosi: falsificationis sigilli cuiuscunq3 persone notabilis: false testificationis in infamiam cuiuscũq3. Si quis autem contrarium attentauerit ipso facto actibus legitimis sit priuatus. Et si legitime fuerit deprehensus carceri mancipetur.

¶ De electione & socijs ministri ge. & potestate generalis capituli. Cap viij.

Quoad octauum capitulum regule: de electione generalis ministri: quia languescente capite cetera membra dolẽt: statuimus & ordinamus: & electio generalis ministri canonice celebretur in ca.peni hec constit a ministris prouincialibus & custodibus: prout regula dicit. Ipsi autem electores in tanta religione studeant habere pastorem: qui scientia vita & moribus & exemplo merito valeat magis prodesse: q̃ ambitiose preesse ouibus recõmissis omni postposito amore odio & timore prece & precio vel rancore. Q si secus factum fuerit: electio nulla sit: & electores voce actiua & passiua perpetuo sint priuati. ¶ Item statuimus & ordinamus: & generalis minister non habeat secum plures duobus socijs notabilibus vno cismontano & alio vltramontano: addito socio scriptore vel alio seruitore cum vno famulo. ¶ Et & de cetero si generalis sit vltramontanus: socius cismontanus teneat sigillum ordinis: nec possit eos generalis cõmutare ad libitum: nisi morte interueniente vel alia causa legitima: vt casu notabili in locũ vnius subrogationem alterius socij de consilio discretorum coarctetur. ¶ Item & sm declarationem quattuor doctorum generalis non possit imutare aliqua ordinata per ipsum ca. generale sine ipsius capituli generalis assensu in his que tangunt regule puritatem. Nec possit aliquem licentiare ad cursum magisterij: nisi fuerit presentatus per ministrum prouincie sue. Qui neminem audeat psentare nisi de cõsilio & assensu ipsius capituli prouincialis. ¶ Item pdictus generalis minister nullam exactionem pecuniariã facere possit nec pro cõfirmatione ministrorum neq3 pro visitatione puinciarum: neq3 pro magisterio: aut vestiario vel lris officiorum aut suffragiorum: aut quacũq3 occasione ve colore quesitis. Q si secus fecerit ipso facto suo officio sit puatus: nec teneantur frẽs vlterius sibi obedire. Et si exinde in posterum psumpserit gñalatus offm tenere: ipso facto sit piurus & inhabilis ad quecũq3 officia vel beneficia: honores seu dignitates: tã in ordine q̃ extra ordinem. ¶ Item & non faciat vicarios in prouincijs: nisi ex casibus necessarijs & oportuni: quibus expletis: vicariatus officium ipso facto volumus expirare.

¶ De pꝛedicatoꝛibus. Cap. ix.

Quoad nonū capl'm r'le: de ꝑdicatoꝛibꝰ: statuimꝰ ꝛ oꝛdinamꝰ q̄ frēs
nō ꝑdicēt in epatu alicuiꝰ epi cū ab eo illis fue/
rit ꝯdictū: sȝ cuȝ oi hūilitate ꝛ reuerētia ꝑlatos
eccl'ie debēt venerari. ¶ Itē q̄ nullus ꝑsumat
ppl'o ꝑdicare nisi a gn̄ali mistro vel ꝓuincialibꝰ
vel ab alijs qbꝰ ꝑ gn̄alē mistrū fuerit cōmissum
examinatꝰ extiterit ꝛ approbatꝰ: ꝛ offm̄ ꝑdica/
tiōis sibi ꝯcessum. ¶ Pn̄t nihilominꝰ ꝑfati mi
nistri ꝯcessam ꝑdicādi lniam reuocare: suspēdē
ꝛ arctare quotiēs opportuniū fuerit ꝛ eis expe/
dire videbit᷑ iuxta d̄clarationē ꝑdicti Nicolai
tertij i ꝑfata d̄cretali. Exijt q̄ semiat. ꝛc. Qui q̄
in eodeȝ. Et q̄ ꝑdicti qbꝰ cōmittit᷑ auc̄tas ꝑdi/
ctā lniam ꝯcedēdi: nullum ad ꝑdicatiōis offm̄
admittere debeāt: nisi extiterit admittēdus sa/
cerdos vl' dyaconꝰ ad minꝰ etatis. xxv. ānoꝝ cō
petentis l'rature: vita ꝛ moꝛibꝰ approbatꝰ: cuius
doctrine merito ppl'i edificari valeāt sine scāda
lo. Caueāt aūt oino ꝑdicatoꝛes ꝑdicti ne aliqn̄
ꝑsumāt qcq̄ȝ ꝯ libtatē sacrosc̄e ro. eccl'ie vel ec/
clesiasticis ꝑsonis d̄trahere: vel qd̄ absit scādalū
ꝯ cleꝝ vl' religionē aliq̄ȝ excitare: aut ꝑsonā ali/
quā pn̄tē criminal'r notare qn̄ potiꝰ ꝯ hereses ꝛ
scismata ppl'os digne ꝛ fidel'r aiare: ꝛ oꝛthodo/
xe fidei v̄itatē firmare: maxīe ꝯ pn̄tē sathanicaȝ
ꝛ dānatā heresim hussitaꝝ ꝯ q̄s in aliq̄ pte ser/
monis: ꝓut videbit᷑ expediens inuehat᷑: si qs āt
temerarie ꝯ statū honoꝛē ꝛ eccl'iasticā libertatē
ꝑsumpserit ꝑdicare: ipso fc̄o ꝑdicationis offō ꝛ
oi actu legitimo sit ꝑuatus. Q̄ȝ si post ꝑdictam
pꝛiuationem ꝑsumpserit ꝑdicare: ꝑ suos ꝑlatos
oi appellatione postposita vel alio subterfugio:
carceri mancipet᷑: ꝛ ꝑlati si in ꝑdictis fuerint ne/
gligētes: in eandē penā se nouerint icidisse: nisi
legitima ꝛ rōnabili cā de ipotētia se valeant ex/
cusare. Sup quos ꝛ ꝑdictos ꝑdicatoꝛes delin/
quētes oꝛdinarij locoꝝ plenā iurisditiōem ha/
beant puniendi ꝛ incarcerādi sine alio ꝓcessu.
Ad qd̄ cuȝ opus fuerit ꝑdicti oꝛdinarij inuocare
possint brachiū secular᷑. Itē q̄ nl'lus fr̄ ꝑsumat
in alijs ecclesijs ꝑdicare ad scādaluȝ ꝛ dedecus
oꝛdinis: nisi in his terris vbi ꝑ tp̄e fuit ꝯsuetū:
vt in q̄dragesima: ꝓcessionibꝰ ꝛ filibꝰ: ꝛ tūc nō
sine lnia ꝑlatoꝝ oꝛdis. Nec ꝑdicent nouitates
vel materias que scandalum videntur gn̄are.

¶ De admonitione fratrum visitatiōibus de excell'ētibus in deuotione ꝛc. ꝛ de causis recur/
rendi ad ministros. Cap. x.

Quoad decimū capl'm r'le de āmoni/
tiōe frm̄ statuimꝰ ꝛ oꝛdinamꝰ
q̄ ꝑdictū capl'm diligēter ꝑ ministrū executiōi
d̄bite demādet᷑. Addētes insuꝑ q̄ qlȝ mister in
sua ꝓuincia vno ꝓuido ꝛ honesto socio sit ꝯtētꝰ
cū vno s̄uitoꝛe: sȝ q̄ nullus mister custos guar
dianus vel lectoꝛ vl' qcūq̄ȝ aliꝰ fr̄ qcq̄ȝ exigat d̄/
uotōis coloꝛe vl' cā: qd̄ si secꝰ fecerit ipso fc̄o offō
sit ꝑuatꝰ: ꝛ subditi d̄inceps sibi obedir᷑ minime te
neant᷑. Et si qd aliq mistroꝝ gn̄ali mistro dare
ꝑsūpserint: ipso fc̄o vt sup̄ suo offō sint pꝛiuati.
¶ Statuimꝰ isuꝑ q̄ mistri diligenter ꝛ solicite
instēt ꝛ iuigilēt ifoꝛmatiōi studioꝝ ꝑ q̄sl;ȝ ꝓuin/
cias: ita ꝛ tal'r q̄ qlȝ studēti ꝓposse ꝓuideāt de
suis necc̄ijs tā ꝓ libꝛis q̄ȝ ꝓ reliqs oportunis re/
bꝰ de cōibꝰ elemosynis ꝑ ꝓcuratoꝛē receptis ꝓ
quolȝ ꝯuentu siue loco natiuo fris ad studiuȝ ꝓ
mouēdi. Exhoꝛtātes strictissime in visceribꝰ ie/
su xp̄i ceteros frēs alioꝝ locoꝝ: cuȝ viderit ido/
neos ad studia ꝓmouēdos totis viribꝰ ipendāt
eisdē auxiliū: ꝯsiliū: ꝛ fauoꝛeȝ in qbuscūq̄ȝ opoꝛ
tunis: q̄rendo elemosynas ꝓ eis recōmendādo
volētibꝰ subuenire eisdē: s̄uiēdo in nexibꝰ cha/
ritatis cū scia donū dei sit armatura ad d̄fensan
dū scām fidem catholicā coꝛona oꝛdinis lumen
veritatis ꝛ vita in tenebꝛis ambulātiū. ¶ Sil'r
attendāt ꝑdicti ministri cum oi vigilātia ꝛ cir/
cūspectiōe q̄ cerimonie oꝛdinis tā quoad diui/
num offm̄ q̄ȝ quoad silentiuȝ ꝛ alie cerimonie
cōitatis sp̄ūalis ꝛ tp̄alis s̄m antiq̄s oꝛdinis cō/
suetudines obs̄uentur. ¶ Et si qua sunt debi/
ta de facto ꝯcta soluātur de expꝛopꝛiatione frm̄
vel locoꝝ. De vineis ꝛ possessionibus ceterisq̄ȝ
rebus in oꝛdine reꝑtis: quoꝝ possessio s̄m puri
tatem vestri status nō pōt oꝛdini ꝯuenire. Et si
qd supesse poterit pꝛo ꝑcio talium reꝝ venden
daꝝ vel que ex reddenda rōne quoꝛūcūq̄ȝ frm̄
vel ministroꝝ alioꝛūq̄ȝ subditoꝝ assignet᷑ ꝓcu/
ratoꝛibus locoꝝ quoꝛūcunq̄ȝ ꝑ quaslibet ꝓuin/
cias pꝛo cōi vtilitate ꝛ cōmoditate eoꝛūdeȝ fra
trum vel locoꝝ. ¶ Ministri aūt ꝛ ꝑlati coꝛri/
gāt suos subditos: humil'r ꝛ charitatiue eos vi
sitent s̄m regulam: delinquentes misericoꝛdi/
ter puniendo iuxta tenoꝛē septimi capituli sta/
tutoꝝ Benedicti duodecimi vel alias ꝓut eis/
dem mistris ꝛ ꝑlatis melius videbit᷑ expedire.

¶ Item

¶ Item cũ in eodẽ ordine fuerint ⁊ sint excellẽtes in deuotiõe ⁊ obſuatia strictiori vĩe pfeſſionis: ordinam⁹ p q̃ tales ſic viuentes p platos ſuos bene tractentur ⁊ fauorabiliter in ſuis deuotionibus nutriantur in ſuis heremitorijs.
¶ Caueant autẽ dicti plati ne fratres aliquos ad heremitoria mittãt pro reſidentia ibi faciẽda niſi maturos ſolidos ⁊ pbatos in regulari obſa vbi fieri poterit bono modo. ¶ Itẽ de cetero nullus audeat ꝯuentus aut loca ſeu heremitoria multiplicare ac de nouo edificare ſeu edificari facere nõ ſolũ p fribus q̃netiã pro ſororib⁹ ſine aucte dñi pape dñoꝶ dioceſanoꝶ gñalis ⁊ ꝓuincialium miſtroꝶ ſine pre iudicio ꝯuẽtuuꝫ ꝓpinquoꝶ in quoꝶ terminis hec ꝯtigerint attentari. Salua tñ decretali Bonifacij. viij. in. c. cũ ex eo. de exceſſibus ꝓuilegiatoꝶ li. vj. ¶ Itẽ vbi dicit regula q̃ vbicũq; ſunt fratres q ſcirẽt ⁊ cognoſcerent ſe nõ poſſe rlam ſpũalr obſuare: declaramus iuſtã debere eſſe cãꝫ recurrendi ad miniſtrũ. ſ. vt cum tali loco in quo morãtur annexa eſt ꝓprietas vel cura aiaꝶ pueros baptiȥandi: ⁊ alia parochialia faciendi: aut qa dño reclamante ibi morãtur fratres: aut q̃ pp neciõꝶ penuriã opꝫ eos in ꝯgregationib⁹ vel queſtibus inhoneſte cõtra regule puritatem ⁊ vſum ordis gñalem excedere aut ꝓpter ſocietatem inhoneſtã ⁊ importabileꝫ fratribus ꝑſertim rudibus ⁊ infirmis ꝓpter hmõi cãs ⁊ ſimiles fratres debent ⁊ poſſunt ad ſuos miniſtros recurrere per eoſdeꝫ inde ⁊ pie ⁊ paternaliter amouendi. ⁊ in locis deuotis ⁊ ſpiritualibus collocandi.

¶ De ingreſſu monaſterioꝝ monialium. Capitulum vndecimum.

Quoad vndecimuꝫ capĩm rle: q̃ fratres nõ ingrediãtur monaſteria monachaꝶ ſtatuimus: ⁊ ordinam⁹ illud eſſe ſeruãdũ: qḋ pſatus Nicola⁹. iij. in ſua decretali. Exijt q ſeminat. §. Deniq; q̃ ꝯtinet: vbi determinauit fribus ꝓhibituꝫ eſſe ne igrediãtur monaſteria monialium quarũcũq; itelligens noie mõaſterij clauſtrũ: domos: ⁊ officinas iteriores: ſꝫ ad alia loca vbi ſeculares ꝯuenite ſolent: pñt fratres illi cã pdicatiõis vel elemoſyne petende accedere: qb⁹ illud a ſuperiorbus ſuis eſt p ſua maturitate vel idoneitate ꝯceſſum: exceptis ſemp pdictaꝶ monaſterijs īcluſaꝶ: ad q̃ nulli dat accedendi facultas ſine licẽtia ſpãli. Et ẽt Greg. x. determinauit addens nihilominus q̃ ſi qs ſine miniſtroꝶ licentia aliqḋ monaſterioꝶ itrare pſumpſerit: ipſo facto. carceri mãcipet. ¶ Et diligenter attendãt miſtri q̃ moniales ſibi cõmiſſe debitã clauſurã ſeruent tã frm q̃ȝ ſecularium acceſſus cõpeſcendo ſub iterminatione maledictionis eterne. ¶ Item ſtatuimus: ⁊ ordinam⁹ q̃ nullus frater pſumat de cetero fieri cõpater viroꝶ ⁊ mulieꝶ: ⁊ q compaternitatem ꝯtrerunt quantum in eis eſt hoc nomine ſe minime nominari permittant nec ipſi alios ſic nominent ⁊ qui contrarium fecerit carceri mancipetur.

¶ De euntib⁹ iter ſaracenos. De ꝓcuratorib⁹ inqſitoribus exactionibus ⁊c̃. Capĩm. xij.

Quoad duodecimũ cap. rle. De euntibus iter ſarracenos ⁊ alios infideles: ſtatuim⁹ ⁊ ordinamus: q̃ ſeruet rla in pñti ca. ⁊ qbuſcunq; alijs capitulis gñalib⁹. Et quãtum poſſibile eſt ꝓuideatur: ⁊ diſponat de bono regimine locoꝶ terre ſancte tã quoad guardianũ q̃ȝ quoad alios fres: ita q̃ ſemp pro gubernatione illoꝶ locoꝶ eligãtur in capitulis gñalibus de melioribus ⁊ deuotiorib⁹ fribus totius ordinis: q vita morib⁹ ⁊ doctrina probati: exẽplum lucis pbeãt ⁊ edificationẽ pariter ifidelibus: cũ qbus ꝯtigerit ꝯuerſari. ¶ Item ſtatuimus: ⁊ ordinamus: q̃ ꝓcuratores ordinis in curia Romana nihil exigãt vel extorquere pſumat a fribus aduenitẽtibus vndecũq;. Q. ſi ſecus fecerint ipſo facto ſuo officio ſint ꝓuati. Et ꝓcurator ciſmontanoꝶ tractet negocia frm ciſmõtanoꝶ: vltramontanus aũt tractet negocia vltramõtanoꝶ. ¶ Statuimus: ⁊ ordinam⁹ ſub eadẽ pena: q̃ inqſitores heretice prauitatis teneãtur reſtituere cõitati ꝯuentuũ: vbi offĩm inqſitionis ꝯueniret qcqd ſibi aduenite poterit vł cõpetere ex officio inqſitionis vſq; ad ꝯdignã ſatiſfactionẽ expẽſaꝶ quas in pdictis ꝯuentib⁹ peceperũt dum offĩm inqſitionis exercuerũt. Sꝫ ſi eiſdẽ inqſitorib⁹ a cõitate vel ab alia ſpãli pſonã cõpetẽter ꝓuiſuꝫ fuerit de expẽſis: nõ teneãtur pdicti ꝯuentus eidẽ ꝓuidere de victu ⁊ veſtitu. Sed ſi qd ſupfuerit vltra pdictũ victum vel veſtitũ ḋ eo qḋ ſibi cõpeteret de officio ſuo: ꝯuentui natiuo reddat diſtribuẽdo cõiter inter fratres: ⁊ q̃ nullus inquiſitoꝶ eiuſdem ordinis in inquiſitione maneat vltra duos annos ſm ordinis ſtatuta generalia predicti Guilelmi.

¶ Item statuimus q̄ de cetero nullus platorꝫ minister vel magr̄ aliquē frēm eiusdē ordis psu/mat astringere vel cōpellere ad solutionē aliquā pecuniariā rōne cuiuscūqꝫ gradus scolastici. vꝫ. magisterij lectoratus: bachalariatꝰ: vel alterius cuiuscūqꝫ sub pena puatiōis gradus: tā in exi/gendo q̄ȝ in tribuēdo. ¶ Insup q̄ parū est le/ges cōdere nisi executiōi debite demādētur: vo/lumus et mādamꝰ: ac districte pcipimus vniuer/sis et singulis fribus eiusdē ordinis vbicūqꝫ fue/rint vel morā traxerint cuiuscunqꝫ gradus vel cōditionis exīstāt: q̄ in oibꝰ his supradictis suis platis teneātur firmiter obedire. s. gñali mīstro in toto ordine: mīstris puincialibꝰ in sua puīcia: custodibus in suis custodijs: guardianis in suis guardianatibꝰ ceterisqꝫ platis in his et alijs lici/tis et honestis: q̄ nō sunt alaꝫ suā et rlām dicti ordis. Et si q̄s (qđ absit) ꝯfecerit trina monitio/ne pmissa ꝯgruis īteruallis postea si rebellis et inobediēs extiterit: carceri mācipet. In oibus alijs ꝯstitutionibꝰ: statutis: ordinationibꝰ: decla/ratiōibꝰ tā sūmorꝫ pōtificū q̄ȝ aliorꝫ quorūcūqꝫ: siue de nō edēdo carnes i festiuitatibꝰ natiuita/tis: resurrectiōis: ascēsionis dñice: pēthecostes: aplorꝫ Petri et Pauli: assumptiōis virgis glo/riose: btī Frācisci: btī Antonij: beati Ludouici epi: et qbuscūqꝫ alijs tpibꝰ p rlām ecclesiasticaꝫ nō phibitis: et ieiunijs siue qbuscūqꝫ alijs ꝯsti/tutionibꝰ positis q̄ nō sunt ꝯ legē dei vel eccl'ie gñale pceptum: auc̄te aplica dispēsamꝰ: nolētes aliquē dcī ordis ex pdictis statutis seu ordina/tiōibꝰ vel declaratiōibꝰ de qbꝰ in his pūtibꝰ non fit mētio mortalis pcti vīculo alligari: nisi tales eēnt casus vel excessus: q̄ diuia lege vel lege sa/crosancte Ro. eccl'ie merito ducerēt ad morta/le. Et vbicūqꝫ in alijs statutis eiusdē ordis pa/palibꝰ et gñalibꝰ pena excōicationis iponit: q̄ in aliam tēporalem valeat cōmutari arbitrio psi/dētis reseruamus: remittimus: et relaxamus in ꝯtū faciētibus nō obstātibꝰ qbuscūqꝫ. Predcā sūt statuta ꝯstitutiōes: ordinatiōes: declaratio/nes volumus ab oibꝰ tā platis q̄ȝ subditis inte/gre et iuiolabilr̄ obsuari: mādātes et districte p/cipiētes oibus platis tā gñalibus q̄ȝ puicialibꝰ mīstris q̄ȝ alijs platis ordis qbuscunqꝫ: q̄ oia et singula supradicta fuēt et faciāt ab oibus iuiola/bilr̄ obsuari. Qr si in pdictis fuerit negligētes. ipso fcō officio suo sint puati. Et ne alicui igno/rātia sit cā vel occasio delinqndi: sub īterminā/tiōe diuini iudicij mādamus platis pdictis: q̄/tenus per quēlibet ꝯuentuꝫ et locum ad minus semel in mense legi faciaut et diuulgari.

¶ Incipit expositio quattuor magistrorum su per regulam fratrum minorum. Prologus.

Euerendo in xp̄o pa tri frī .n. ordis mino. fra. gñali mīstro ce terisqꝫ diffinitoribus in ca. cō/gregatis fr̄ Gaufridus custos Parisieñ. frater Alexander de Ales fr̄ Joh. de rupella fr̄ Robertus de bastia et frater Ricardus. Reuerentiā debiā et deuo/tā. Judicio examinatiōis et discretiōis vix refe rimus ea q̄ dño docēte circa itellꝫ rl'e iuxta pau ptatis nr̄e modulū pcepimus sm̄ iniunctā no bis obiam in puinciali caplo iuxta hoc q̄ in p/cedenti cap. diffinitorꝫ fuerat ordinatū. Nouā autem expositionē vel glosaturā circa regulam nō astruimus sicut a qbusdā itētionis pure dā/natoribus et zelum sui in alaꝫ piculum suaꝫ et frm̄ scādaluꝫ puertētibus pdicatur: imo simpl'r et pure itellm̄ ipsius regule q̄ oēs nos ligat et cu ius ignorātia nullum excusat nō ex nr̄o sensu: sꝫ ex ipsa littera: vt potuimus extrahentes sm̄ in/iunctam nobis obedientiam: iudicio vestro di/rigimus iudicandum: vestre sentētie plusq̄ȝ no stro sensui in his: et in alijs Inuentes interpreta tionem: si alicubi necessaria fuerit sedi apostoli/ce reseruantes. ¶ Explicit prologus.

¶ Capitulum primum.

r Egula et vita minorum frm̄ hec est. s. dñi nr̄i iesu christi. s. e. obseruare. Sup hoc in expositiōe apo stolica determinatur questio facta a fribus. vꝫ. vtrum ad aliqua ꝯsilia euāgelij: que nunc in re gula nō ponūtur fratres ex pfessione regule te/neātur. Et breuiter rn̄detur ibi: q̄ nō nisi ad ea que se in ipsa regula obligauerūt. Ad cetera vo sic christiani ceteri: et eo magis de bono et equo: quo se obtulerunt holocaustū dño medullatuꝫ. ¶ Sed adhuc queret aliqs que sunt ista consi lia ad que frēs ex rla obligātur. Sed istud vide/tur expressum ex intentione beati Francisci ex/pressa in testamēto: qđ scripsit ad hoc: q̄ fratres regulaꝫ spiritualius obseruarent: vbi dicit. Ipse altissimus reuelauit mihi: q̄ ego deberem viue/re sm̄

re ſm formam ſancti euangelij:⁊ ego eam pau/ cis ac ſimplicibus verbis feci ſcribi. Et huius determinaſſe videt quātum ad hoc qḋ ſanctuꝫ euāgelium fuerat obſeruādū:q.ſ.quātuꝫ ad ea que ſimplr̄ fecit ſcribi. Ad ꝯſilia igitur euāgeli/ ca:ad q̄ vba q̄ ſcribunt in rl̄a ligāt frēs. Uñ vi/ detur iſta regule ſententia nō ad alia ptinere.

¶ Capitulum ſecundum.

Jqui voluerint hāc vi.ac. ⁊ ve. ad frēs.n.⁊c. Querit aliqs. Sicut circa rl̄am ſue ꝓfeſſionis ſolent aliq dubitare:vtꝝ illud ſit inſtructio vel pceptū: ꝙ ſi dicat eſſe pceptum frēs peccare mortaliter ꝯuincunt:ſi quēlibet religionē nr̄aꝫ petētes nō mittāt ad miniſtros:qḋ nullus auſus eſt dicer. Uidet ergo ſm inſtructionem nō pceptum dici. Attēdēdum ergo erit in rl̄a:que dnr̄ ſm inſtru/ ctionem:q̄ ſm ꝯſilium:⁊ q̄ ſm pceptum. Item dcm̄ ſm inſtructionē dcm̄ videtur duplr̄. Nā ali qñ inſtruimur in his q̄tenemur obſuare:quale eſt illud qḋ dcm̄ eſt I cap.pcedēti rl̄a ⁊ vita ⁊c. Aliqñ vo in hoc ꝙ penſatis locis ⁊ circunſtan/ tys vtile eſt pro lo.ie.⁊ tpibus obſeruare: vt in pn̄ti cap.dr̄:ꝙ fratres ad ſuos ꝓuinciales mini ſtros mittāt ſuā religionem volentes itrare ⁊c. ¶ Seqtur. Quibus ſolūmō ⁊ nō a.⁊c. fratres li ꝯcedatur ⁊c. ¶ Cōſtat ꝙ hoc dr̄ ſm pceptū. In hoc.n.ꝙ recipiendi fratres ſoli miſtri lnia ꝯceditur:ceteris oibus iterdicitur. Tn̄ fuit cir/ ca iſtum articulū a fribus dubitatū. Uꝫ hec li centia poſſit ꝯcedi vicarys miſtroꝝ ab eiſdem cū vadunt ad capl̄m gn̄ale. Et aplica expoſitio dicit ꝙ nō:q: nec hoc ipſis miſtris pmittit:niſi eis ſup hoc ſpālis lnia ꝯcedat:qbus gn̄alis mi/ niſter ſicut ꝯcedere ſic ⁊ negare poterit lniaꝫ ſu pradictā cū tn̄ añ expoſitionē hābitā niſi miſtri ex hoc caplo auctem ordinariā recipiendi frēs ſe hie putarent. In quo articulo videtur expo/ ſitio intellm̄ rl̄e coarctare. Et poſtmodū obten tum fuit ꝓuilegium circa iſtum articuluꝫ:p qḋ nō ſolum miſtris recipiendi fratres licentia cō/ ceditur:ſed etiam ptās ꝯcedendi alys ꝯcurren tibus cauſis:que in ſuo ꝓuilegio ꝯtinētur. Fuit etiam circa iſtum articulum adinuētum pium ſophiſma ꝓpter vtilitatem ordinis ⁊ ſalutē ani maꝝ:vt cum miſter nō poſſit haberi:⁊ aliqua valde vtilis perſona peteret ordineꝫ:ꝙ ſine in/ tentione recipiendi a fratribus habitus ꝯcede batur. Super quibus maliuoli homies nos in famant:⁊ qḋ ꝓuilegium ſit:fratres ꝙplurimi dubitāt. Nā ſi aplica expoſitio teneatur:nō erit ſine magno detrimento religiōis. Nā ad mini/ ſtrum mitti non pn̄t pſoue vtiles que ordinem petunt:⁊ aduentū miniſtri nolunt multotiens expectare. Si vo ꝓuilegiuꝫ teneatur: obijciunt nobis maliuoli:ꝙ rl̄am ⁊ expoſitionē rl̄e noue/ runt ꝙ p ꝓuilegia impetrata ad nr̄am vtilitatē rl̄am relaxamus. Inſup nō videtur ſecuꝝ ali/ qbus fratribus recedere ab intētione rl̄e quā vo uerunt obtētu alicuius ꝓuilegy impetrati:qm̄ inſup cōſimili mō timent in poſterꝝ corrūpere rl̄e veritatem. Nā ſicut ab intētione regule re/ ceditur in pn̄ti caplo obtentu ꝓuilegy ipetrati: ⁊ hoc ꝓpter euidētem vtilitatē in hoc caſu dili/ penſatiōe aplica ſuffragāte:ita ꝓpter manifeſtaꝫ (q̄ alicubi videbit)necitatem vel vtilitatē pote runt ꝓuilegia ꝯ alios articulos rl̄e ipetrari. Si ergo pdcā pietate frēs ſic ꝯlueuerūt:ſophiſma/ te accōmodatiōis habitus vti velint: arguunt duplr̄:nec apud maledicos iſamia nobis obie/ cta de ꝓuaricatiōe rl̄e cōſopitur. Propterea di/ ſcretio vr̄a attendat qualr̄ ſit circa iſtum articu lum quātum ad ꝯſciaꝫ ⁊ quātum ad famā ordi nis ꝓuidēdū. Uidetur.n.aliqbus ꝙ ſi pdictus articulus iterptatione aplica de ordinaria ptāte vel aucte frēs recipiendi itelligeret:ꝙ ſalua eēt intētio rl̄e:ꝙ hoc mō añ expoſitionē credebat: ⁊ tūc moderamie adhibito p ſtatutū gn̄alis ca. pituli:poſſent miſtri ſine offenſa diſcretis frib⁹ demādare iuxta tenorē ꝓuilegy ipetrati:⁊ tunc oia ſalua eēnt. ¶ Seqtur. Miſtri vo dili.ex.a.e. de fide.ca.⁊c. ¶ Determinādū eēt a ſede aplı/ ca vtꝝ hoc ſit ꝯſiliū vel pceptū. Sꝫ planus eſt itellectus vſq ad illum locū. Caueant frēs ⁊ c. miſtri ⁊c. Uiſuꝫ fuit frib⁹ ex hoc loco:rl̄aꝫ frib⁹ iterdixiſſe ſolicitudinē ⁊ ꝯſiliū diſtributiōis re/ rū:ſꝫ nō ꝯſiliū eligēdi pſonā timētē deū: p cui⁹ ꝯſiliū bōa ſua paupib⁹ erogētur. Uidet miſtris ⁊ frib⁹ ꝓhibuiſſe ſolicitudinē cupiditatis ⁊ ꝯſi/ liū quo libertas veniētiū ad ordinē i diſpoſitiōe ſuaꝝ reꝝ poſſet aliqtēn⁹ ipediri. Uñ dr̄:vt libe. ſa.de.re.ſ.qcqd dñs inſ.eis. Et dicit miſtris qd facient ſi ꝯſilium regratur. ¶ Seqtur. Poſtea cō.eis pā.pbatiōis ⁊c. Hic qrit ſi liceat frī hre duas tunicas vel plura veſtimēta. Ad qḋ videt dicēdum:ꝙ habere duas tunicas ⁊ non plures

regularis est forme:plures vo duab⁹ hre dispen
satiõis est rle:aucte illoꝝ qbus est cõmissa cura
frm̃. Un̄ ⁊ de fribus iduẽdis di ifra ꝙ mistri so
li.curã ge.⁊c̃. ¶ Seqtur. Finito vero ãno pba
tiõis re.ad.o. ¶ Hic q̃rit an guardiani ⁊ custo
des possint fres recipe ad obiam q: licitũ est qd
nulla lege phibet. Cũ ergo nõ sit phibita eis re
ceptio ad pfessionem ex rla: videt esse ꝯcessa ⁊
hãc etiã habuerũt nõnulli. Sed ꝯ. Si qd mi-
nus est pma.s.frm̃ receptio ordinatiõe: ⁊ aucte
sit eis penitus iterdictum: p ꝯñs nec qd maius
est.s.receptio ad professionez ex regula videtur
eis esse ꝯcessum. Oꝫ si teneat ꝙ custodes nõ re-
cipiãt anno pbatiõis finito ꝯtinget multotiens
magnũ piculum alaꝝ ⁊ ordis detrimẽtũ. Pre-
terea salua intẽtiõe ⁊ verbis rle: q̃ circa hec in-
differenter se hñt: expediens videt ꝙ custodes
absente mistro possint fres recipe ad societatez
pfessoꝝ. Ministri vo cũ venerint recipiant eos
ad obiam pfessoꝝ. ¶ Seqtur. Et nullo mõ li-
cebit eis ⁊c̃. Videt ex hoc scrupulus dubitatio-
nis oriri. Utrũ pestiferi possint licite post pfes-
siõne a religiõe expelli. Qd nõ esse licitũ qdã ar-
guunt ex hoc loco. Sed manifestũ est: ꝙ nõ p-
hibet expulsio puersoꝝ.i.abscisio putridoꝝ mẽ-
broꝝ illis qb⁹ cura corpis est cõmissa. Sꝫ exitus
a religiõe pfessis iterdicit vniuersis. Videt etiã
p ꝯuertentiã regule: nec licitũ nec ꝯcessum vt
lre demissoriẽ dent eiectis: sꝫ pñt dari lre notifi-
catiõis expulsionis eoꝝ. Tñ sup hoc aplica de-
cretalis videt nos coarctare: nõ soluz vt nõ ex-
pellãt puersi: sꝫ ẽt vt exgrant a suis pastorib⁹: in
religiõe quã pfessi sunt pniam facturi. Un̄ ne-
cessariũ erit: vt aplica iterptatio q̃ratur: vtrũ il
la decretalis nos liget: q: nõ possum⁹ tales in lo
cis nr̃is tenere: nec in necijs sustẽtare. ¶ Seq-
tur. Et q necessitate coguntur pos.por.cal.⁊c̃.
¶ Solent q̃rere fres: qd dicat posse: qd neces-
sitas: ⁊ qd calciamẽta. Utꝝ ẽt solee ⁊ calige co-
opientes tibias tm̃ dicant calciamẽta: ⁊ an cal-
ciari sit phibitio rle. Ad qd dicẽdum videt: qd
posse licere dicat: iuxta illud. Hoc soluz possu-
mus: qd de iure possum⁹. Necessitas vero non
determinat vno mõ: sꝫ plibus modis. Aliqñ vo
determinat sm statũ psone: q: debilis vel infir-
ma. Aliqñ sꝫ tps: q: vehemẽs frigus est. Aliqñ
sm locũ: q: nudis pedib⁹ nõ põt sine detrimẽto
trãsiri. Aliqñ sm iter vel offm̃ iniunctũ: q: nõ
possit sine detrimẽto psone vel cause pp quã in-
iunctum est pfici. Calciamẽtum dici nõ põt p-
prie nisi qd opit pedes. Nec calige trũcate inter
calciamẽta deputari vident. Calciari vero dis-
pensatiõis est rle in necessitate: nõ calciari vero
regularis est forma vite. Videt tñ alijs ꝙ oẽ qd
ad calciamẽtũ ptinet: dispẽsationis est minoris
vt i soleis: aut maioris vt in soleis ⁊ caligis: aut
maxime vt in sotularib⁹ ⁊ caligis. ¶ Seqtur.
Et fres oẽs vestimẽtis vili.in.⁊c̃. Querit quid
dicat vestimẽtũ vile. Et sm intellm rle vilitas
attẽdit in pcio pariter ⁊ coloꝛe: sm extimatio-
nem hominũ regionis in qua fratres morãtur.

¶ Capitulum tertium.

CLerici fa.di.of.⁊c̃. volunt dicere
aliq fres ꝙ istud denotat
diuinũ offm̃ sm ordinẽ Romane eccle
sie: sꝫ quẽ differt breuiariũ nocturnũ ⁊ diurnũ.
Un̄ volũt dicere: ꝙ vtrũqꝫ breuiariũ.s.diurnuz
qd est missale: ⁊ nocturnũ qd est horaꝝ) respicit
quod dr. Ex quo.vꝫ.tpe poterũt hre breuiaria.
¶ Sup hoc nr̃m nõ est diffinire: si hoc vel ali-
qd aliud sit dicẽdũ. ¶ Itẽ cũ leuitas sit in no-
bis maxime reprobãda: ⁊ fres multi proniores
sint ad ociũ q̃z ad orõnẽ: ⁊ in paucis locis cõpa
ratiõe ptis residue sint studẽtes: ⁊ fres clerici ad
faciẽdũ offm̃ diuinũ.s.Ro.ec.teneant: mutatio
facta officij multũ grauat. Tũ q: possum⁹ argui
leuitatis a tpe ꝯstitutionis rle officio ter muta-
to: nec occasionẽ ocij fribus pstare est secuꝝ: nec
aliquo mõ expedit a breuiario fribus q student
qbus scie occupatio est salubris: ne p puilegiuz
impetratũ ab obligatione rle sint securi: nisi de
officio mutato qd sit sꝫ ordinẽ Romane eccľie
ꝯstiterit euidẽter. ¶ Seqtur. Et ieiunẽt a festo
oim.s.⁊c̃. ¶ Quidã abusiue de hoc articulo qd
infra dr: de oib⁹ cibis q̃ ap.e.li.mãducare: dicũt
ꝙ pñt in carnib⁹ ieiunare. Quod quãre abusio-
nis sit: pꝫ cuilibet. Ieiunẽt: ergo dꝫ itelligi cibo
ieiunãtiũ: sm ꝯsuetudinẽ hoium ⁊ maxime re-
ligiosoꝝ terre in q̃ morant. ¶ Seqtur. Alijs ãt
tẽ.nõ te.⁊c̃. ¶ Volũt qdã ex hoc dicere ꝙ non
tenẽtur ieiunare in q̃ttuor tpib⁹: siue in alijs ie-
iunijs gnalr ab eccľia istitutis. Sꝫ sicut religio
frm̃ minoꝝ non aufert mihi xpianitatẽ: sic nec
tollit mihi ieiuniũ xpianoꝝ. Nõ igit pdicta ex-
ceptione ieiunia eccľie excludũtur. ¶ Seqtur.
Tpe vo ma.ne.nõ te.⁊c̃. ¶ Querit, hic qd di-
catur illa

catur illa manifesta necessitas: q̄ a ieiunio nos absoluit. Et itelligēda est hec necītas non vno mō s3 multis modis. Cōtingit.n.necītas come dēdi aliq̄n rōne etatis: aliq̄n rōne infirmitatis vel debilitatis. Aliq̄n rōne laboris. Aliq̄n rōne sustētatiōis. ℂ Seqtur. In q̄cūq3 domū itra. ꝑ.di.pax huic do.ꝛc̄. ℂ Iste articulus videt̄ di cere ƒm monitionē: nō ƒm p̄ceptū. ℂ Seqtur. Et ƒm.s.euāge.de oibus cibis ꝛc̄. ℂ Cōstat q̄ illud est cōcessionis. Unde habemus ex regula quedam concessionis: quedam instructionis: quedā admonitiōis: q̄dā p̄ceptiōis. Cap.iiij.

p **Recipio** firmiter fra. vni. vt nullo mō dena.vel pe.re.ꝛc̄. Hic est q̄stio necīa. Quid dica tur pecunia. Nā ɔstat q̄ pecunia dicit aliud q̄3 denarius. Quid ēt fit recipe p se vel p iter.pso. Ad ƥmū p iterꝑtationem dicit ɔstitutio antiq̄ pecunia3 esse qcq̄d recipit̄ vt vēdat̄. Uñ libri ꝛ calices si reciperent̄ itentiōe vt auc̄te frm̄ post modum vēderent̄: iter pecuniā cōputant̄: que intētio denarioꝝ est in sic recipiente: q: qd ven dit̄: denariis vēdit̄. S3 cū in p̄nti caplo ꝓhibea tur receptio reꝝ quaꝝ frēs non p̄nt h̄ie vsum: visum aliq̄b9 est: gr̄a aliquaꝝ reꝝ tangi p dena rios ꝛ pecuniā. Preterea visu3 fuit aliq̄b9 dena rios ɔstitui in pecuniā nūeratā: pecuniam vero dici cēm illā rē qua solēt vti hoīes cū oportunū est ad p̄ciū reꝝ emēdaꝝ: vt aurū ꝛ argētum: ꝛ si qd tale sit quo ꝓ denariis ad p̄cium reꝝ emen darum hoīes vterent̄. Aliq̄b9 vō visu3 est in ꝓ hibitiōe receptiōis pecunie ois rei receptiōem ꝓhiberi q̄ ad vsum necīum nō recipit̄. Alioqn v̄r q̄ possum9 recipe nō intētione vēdēdi pan nū: vestes: bladū: gēmas: ꝛ tpe necītatis nō ven dere: s3 ꝓ aliis reb9 vt libris ꝛ victualib9 cōmu tare. Prohiberi ḡ vr̄ receptio reꝝ ad vēdēdu3 cōmutādum ꝛ ad thesauriзādū: q: in oib9 istis rei possessio vel ꝓꝑtas declarat̄. Illi vō capl̄a r̄le nō distinguunt nec ꝓhibitiōes. Cōstat.n. q̄ in seq̄nti caplo ois rei ꝓꝓꝛietas iterdicit̄: s3 nō vsus. In p̄nti vō caplo quarūdam reꝝ q̄ noie denarioꝝ designātur: oīno vsus ꝛ ꝓꝛietas ꝓhi betur. S3 ƒm iura pecunia est: qcq̄d appreciat̄ numerata pecunia: vt aliq̄d ematur. Nā ꝓꝓꝛie qd emit̄ p̄cio nūerate pecunie emit̄. S3 si spēs alicui9 rei pro spē alterius rei dat̄: cōmutatio est nō emptio. Si vō taxet̄ vel estimetur ꝓ nume rata pecunia vel pro alia re detur emptio est: q̄ ꝓꝛie nō ɔ̄pitur nisi pecunia mediante. Uidet̄ ergo hic ꝓhiberi receptio denarioꝝ ꝛ quarūl3 reꝝ que acciperent̄ ad p̄cium reꝝ vēdendarū. ℂ Quid sit recipe pecuniam q̄ritur. Na3 q̄dā res recipiunt̄ in ꝓꝓꝛietatem ꝛ nō in vsum: q̄dā in vsū s3 nō in ꝓꝑtatē: q̄dā vō in vsu3 ꝛ ꝓꝛie tatē. Dicēdū ḡ q̄ receptio cuiusl3 rei ꝓhibet̄ fri minori I ꝓꝓꝛietatē: isra ca.vj. Receptio vō reꝝ aliq̄ꝝ ɔcedit̄ ad vsu3. Receptio aūt denarioꝝ ꝛ pecuniarū: ꝛ q̄stū ad ꝓꝓꝛietatē ꝛ q̄stū ad vsu3 ꝓhibet̄ oīno ꝛ p se ꝛ p iter. psona3. ℂ Querit̄. Quid sit recipe p se vel p iterpositā psonā. Per se pecuniā recipe est pecuniā ad ɔuertēdum in suos vsus accipe. Recipe vō p iterpositam pso nam: est sua auc̄te aliu3 substituere ad recipiēū. pecuniā in vsus ꝓꝛios ɔuertēda3. ℂ Circa h̄ emergūt dubitatiōes de pecunia que ab aliquo ɔfertur ad necītatē frm̄: ꝛ de pecunia alicui cō missa: ꝛ de pecunia a loco ad locū trāsmissa. Et in his oib9 g̃n̄alr̄ tenēdum est q̄ auc̄te frm̄ non potest pecunia cōmitti nec recipi: nec cōmissa sicut ꝓꝛia repeti vel expendi: nec noie frm̄ pe cunia deponi vel deferri. Qualr̄ aūt circa pecu niam que ɔfert̄: vel ꝓ necītate p̄nti vel iminēti se debeāt h̄ie frēs: ap̄lica expositio dicit sufficiē ter ꝛ expꝛesse. Qualr̄ aūt circa pecuniam alicui cōmissam pp necessitate3 frm̄ se debeant h̄ie in eadem expōne dn̄i pape di: q̄ possint ad illū ꝓ suis necessitatibus recurrere ꝛ necīa sicut a dn̄o recipe. Hoc excepto forte q̄ cōmissari9: nec sua: nec frm̄ auc̄te pecuniā a dn̄o ad aliquē vsu3 vel necessitatē determinatā pōt in vsus alios com mutare nisi vbi a dn̄o recepit sup hoc ptātē: vel ei9 ad h̄ p̄sumpserit volūtate3. ℂ Qualr̄ vō cir ca pecuniā trāsmissam p nūciu3 q ptātē cōmit tendi alicui a dn̄o nō recepit q̄d agēdum sit nō imerito dubitat̄. Nā nec iste nec frēs p̄nt alicui cōmittere q̄ sit ꝓcurator pecunie expendēde. Propterea visum est aliq̄b9 q̄ esset auc̄tas ꝛ vo lūtas dn̄i regrēda. Q3 si cōmissionis mētione3 fecerit: vel p nūciuм auc̄tem ꝓfiterit vel assen sum qd in h̄ fiet p nūciū: tutū erit. Et sup hoc esset ap̄lica expositio regrēda. ℂ Utrū aūt cō missarius possit alicui cōmittere pecuniā apud se depositā ƒm q̄ expediret frm̄ necessitatib9 ꝓ uidere: maxie: q: aliq̄n ponit̄ ab extraneo cuius auc̄te nō pōt aliq̄n iterato cōmitti. Et v̄r q̄ ex

quo absolute dñs pecuniá fm̃ necessitatib⁹ de/
stinauit ꝙ poterit alteri cõmittere si non p̄su
mat de ꝯtra dñi voluntate. ❡ Seqtur. Tñ pro
necessitatib⁹ infirmoꝝ ꝛc. Sed nunqd pro alijs
necessitatib⁹ q̄ꝫ p istis pñt esse soliciti vt p do
mib⁹ ꝛ libris. Dicẽdum ꝙ in expositiõe dñi pa
pe vr̃ ꝙ sic: vbi indistincte loqtur quõ p necessi/
tatib⁹ pñt hře recursuꝫ cui elemosyna est cõmis/
sa. Item q̄rit si mĩstri ꝛ custodes tm̃ solici. curá
gerãt: quõ p pcuratores cura geritur q nõ sunt
mistri nec custodes? Sꝫ mi. ꝛ custo. debẽt solici
tam curã gerere p auctem: alij vo nõ: sꝫ debent
soli. cu. ge p misterium: ꝛ apud mĩstros ꝛ custo/
des resideat auc̃tas distribuẽdi ꝛ vestes ꝛ alia
sicut op⁹ est. Guardiani vo itelligunt sicut mi.
ꝛ custo. q: sic solebãt p̃mit⁹ noiari. Itẽ ex hoc ꝙ
hic dr̃ solicitã cu. gerãt: q̃dam arguunt ꝙ sic nõ
licꝫ: nec ligna: nec caseũ: nec legumina: nec sal
vsqꝫ ad mẽsem: vel panẽ ꝛ vinũ ad hebdoma/
dam q̄rere nõ liceret. Itẽ vlterius volũt arguẽ
ꝙ si pñt ad hebdomadã: pñt ad mẽsem eadem
rõne: ꝛ ad annũ poterũt sibi puidere. Itẽ ꝟ idẽ
arguunt de fructib⁹ q semel in ãno renouãtur:
p̃cipue hoc regnente necessitate. In ꝯtrariũ vo est:
q: euãgelica vita nõ nouit puisionẽ in crastinũ.
Vñ in Matth. dr̃. Nolite soliciti esse in crasti/
nũ. Regula aũt fra. mi. est sc̃m euãgeliuꝫ obser/
uare: ḡ nõ debẽt in crastinũ puidere. Itẽ pegri
ni nõ puident ipostez in locis p q̃ trãseunt vi/
ctualia. Sꝫ sicut dr̃ infra ca. vj. Fres tanq̄ꝫ pe. ꝛ
adue. debẽt in pau. dño famulari. Itẽ q̄ritur si ĩ
q̃busdã reb⁹ ꝯceditur frib⁹ puisio: q̄re sil̃r de oi/
bus alijs necessarijs puidere nõ licebit? Et vr̃
p̃sẽtis hinc ide sentẽtijs rl̃e: ꝙ solũ exigẽte ne/
cessitate pñt sibi frẽs in posteꝝ puiderẽ: ita tñ ꝙ
nec diuturnitate nec reꝝ q̄ntitate vel qualitate
in puisiõe quã faciunt in reb⁹ sibi necessarijs fo
re a paupertate excedatur. Cap. v.

f Ratres q̃bus dedit dñs gram labo. si. ꝛc. ❡ Querit
vtrum istud itelligatur esse p̃ceptũ. Et
vr̃ ꝙ sicut ex forma dicẽdi ꝛ ex itẽtiõe bti Frã.
quã in suo testamẽto exp̃ssit vbi dicit. Oẽs frẽs
volo ꝙ firmiter laborẽt ꝛc. Grãm vo laboran
di dr̃: artẽ vel idoneitatem quã qlꝫ velut donũ
gratis datuꝫ hꝫ a deo. ❡ Seqtur. Ita tñ ꝙ ex.
oc. ꝛc. Sub p̃textu hui⁹ vbi i lẽ volunt carnales
defensare suam ociositatẽ: ꝛ dicũt in se extingui
orõnis spm̃: cum eis superiores aliquem laborem
iniungũt. Sꝫ orõnis ꝛ deuotiõis spũs nõ dr̃ ex/
tingui: qñ nõ est solicitatio talis laboris p quaꝫ
impediatur ab orõnib⁹ sm̃ rl̃am determinatis.
❡ Seqtur. De mercede vo laboris ꝛc. Circa
istã ptẽ q̄ritur. An sicut frẽs recipiunt libros ꝛ
alia q̃b⁹ licite vti pñt: possint et recipe nec̃ia cir
ca suũ artificiuꝫ: ꝛ ex eis opari aliqd: qd postea
darent p corpalib⁹ necitatib⁹ acq̄rẽdis: vt pga/
menũ de quo faciunt libros: ꝛ corium de quo fa
ciunt sotulares ꝛ hmõi. Qꝫ si diceret ꝙ sic: pos/
set sil̃r recipe aurũ ꝛ argẽtum ꝛ metalla: de q̃b⁹
fabricarẽt monetã: ꝛ alia p̃ciosa de q̃b⁹ sibi neces
saria cõpararent. Quibusdã indistincte vr̃ ꝙ nul
lã pñt mãm recipe: sꝫ solũ suũ artificiũ in alteri⁹
mã p hñdis necessarijs p̃stare. Et ꝟ pp pprie/
tateꝫ rei que comitatur mãm: q̃ sic recipitur vt
vendat. Alijs vo in mã vr̃ distiguendũ. Est. n.
q̃dã mã iestimabilis vel inappreciabilis. Vñ si
aliqs faciat ex tali mã: totũ p̃cium puenit ei ex
arte: sicut in scorijs ꝛ calathis q fiunt ex iuncis
ꝛ hmõi. Et talis mã nullius boni est cõputan/
da: ꝛ dicũt ꝙ talem mãm pñt accipe. Materiã
aũt appreciabilem sicut sunt pelles. coria. lane. ꝛ
hmõi non pñt accipere: q: eorum receptio pro/
prietatem inducit. Cap. vj.

f Ratres nihil sibi appro/
prient nec do. nec lo. ꝛc. ❡ Circa istaꝫ ptem dicit
ap̃lica expõ: ꝙ nec in cõi nec in spãli debẽt frẽs
pprietatẽ hře. Sꝫ vtẽsilium ꝛ libroꝝ ꝛ eoꝝ mo
biliũ q̃ licet hře: ordo hẽat vsuꝫ tm̃. Cui⁹ vero
debeat pprietas locoꝝ esse: satis ibi exp̃mit. Sꝫ
cui⁹ sit pprietas alioꝝ mobiliũ: ibi nõ determi/
natur: nisi ꝙ nõ pñt alienari aut extra ordinem
cõmutari sine ꝯsensu vel auc̃te ro. eccl̃ie aut car
dinalis q fuerit ordis gubernator. Vr̃ aliq̃b⁹ ex
hoc q̄rentib⁹ cui⁹ sit mobiliuꝫ pprietas: satisfa/
ctum. Alijs vo vr̃ pp ꝯscias ꝛ isamiã obloquen
rium abolẽdã exp̃sse: ꝙ ei⁹ esset pprietas mobi/
liũ queadmodũ ꝛ locoꝝ. Hic icidũt dubitatio/
nes plẽs. Quid est approp̃are? An frẽs possint
emere: vẽdere cõmutare: mutuũ ꝯhere: locare:
impignorare: donare: dicendũ est accõmodare.
❡ Si q̄ritur qd est appropriare est reꝫ suã face
re: seu in suũ dñium ꝯuertere. Sua aũt res est: q̃
trãsijt in arbitrij facultatẽ vt de ea faciat habẽs
qd vult vẽdẽdo: donãdo: cõmutãdo: pignorãdo.

❡ Si

¶ Si q̄ritur: an frēs possint emere vr̄ q̄ hic ex
expōne vbi dr̄: si frēs voluerint aliq̄ rē emere:
vel solonē facē p re iā empta: sꝫ in ꝯtrarium est: q̄
ꝯctus emptionis sp̄ fit p̄ p̄cita pecunia vel p̄cio:
qd̄ non pōt facē q nullā ꝓprietatē pōt h̄re. Ad
qd̄ vr̄ dicēdum q̄ emere dr̄ trib⁹ modis. Primo
mō dr̄ emere: de p̄cio rei emende ꝯuenire. Alio
mō dr̄ emere solutionē rei empte ꝓcurare ⁊ his
duob⁹ modis p̄nt frēs emere. Alio mō dr̄ eme/
re pecuniā vel p̄ciū p re dare: ⁊ hoc mō nō p̄nt
frēs emere. ¶ Si q̄rit: vtrū possint vēdere. Di
cēdum q̄ vēdere dr̄ dupl'r. Uno mō rem p̄pro/
priam in alienū dn̄ium p p̄cio trāsferre ⁊ h̄ mō
vendit ille quo hꝫ dn̄iuꝫ. Isto mō non p̄nt frēs
vēdere. Alio mō vēdere dr̄ de re aliq̄ p̄ciū acci/
pere siue recipe: ⁊ h̄ mō suuo aucte dn̄i pōt vē/
der: ⁊ h̄ mō licꝫ frib⁹ vēdē: lꝫ tn̄ b̄m suā p̄fessio/
nem turpe ⁊ inhonestū esset. ¶ Iteꝫ si q̄rit: an
frēs possint mutuare. R̄ndet q̄ mutuare dr̄ p/
p̄rie de meo tuū facē: ⁊ h̄ mō non licꝫ frib⁹ q̄ est
ꝯctus ꝓprietatis. Et h̄ mō q mutuat ad solonē
se obligat. Alio mō dr̄ improprie bona fide ad p/
curādū nō ad faciendū solonēꝫ se obligare: ⁊ h̄
solo mō p̄nt frēs mutuare. ¶ Iteꝫ si q̄rit de ꝯ/
ctu cōmodatiōis: nam differt ꝯctus mutui a ꝯ/
ctu cōmodatiōis. Nā in mutuo trāsfert dn̄ium
oino: in accōmodato nō. Dicēdū q̄ ꝯctus accō
modatiōis vno mō iportat restitutiōem ⁊ hoc
mō frēs q nihil h̄re p̄nt non p̄nt aliqd̄ accōmo
datū h̄re. Alio mō pōt dicē ꝓcuratiōem vel so/
lutiōem rei restituende bona fide: ⁊ h̄ mō ipor/
tat obligatiōem realē: ⁊ h̄ mō p̄nt. ¶ Si q̄rit:
an frēs possint locare opas suas: dōm q̄ si locat
importat cū pacto de mercede ꝯuenire: nō p̄nt.
Si vero locare dicat sine pacto: mercedē susten
tatiōis expectare p̄nt. ¶ Si q̄ritur: an frēs pos
sint cōmutare res quas h̄nt in vsu: dōm q̄ rem
aliq̄ sua aucte in aliā mutare nō licꝫ: sed aucto
ritate dn̄i p̄sumpta vel accepta p̄nt res ꝯcessas
sibi ad vsum in alias magis necessarias cōmu/
tare. ¶ Si q̄rit: an frēs possint ipignorare: sil'r
est r̄nsio: q̄ alicui rem vt suam obligare nō p̄nt:
auctoritate vero dn̄i rem sibi ꝯcessam poterunt
pro necessariis obligare. ¶ Si q̄rit: vtruꝫ pos/
sint donare ꝓprie. Dōm q̄ cum nullā rem ha/
beant ꝓpriā: sua auctoritate nō p̄nt tribuere: tn̄
auctoritate dn̄i p̄sumpta vel ꝓhabita rem sibi
ꝯcessam ad vsum p̄nt alteri ꝯcedere. Uū ad se/
curitatem cōscientiaꝝ petenda esset auctoritas
dn̄i cardinalis: qui exp̄meret in scriptis de om
nibus rebus mobilib⁹ ⁊ minutis q̄buscūq̄ per
superiores dispēsandis: siue in cōmutando: siue
impignorādo: siue in accōmodando: siue in do/
nando: ⁊ ꝓcuratorib⁹ necessitatum frm̄ cōcede
ret auctoritatē suaꝫ vendēdi si fuerit necesse cū
immineret fratribus aliqua vehemēs necessitas.
¶ Seq̄tur. Sed tanq̄ p̄egrini ⁊ aduene. ⁊c.
¶ Querit quid sit ista paup̄tas: ad quā tenen/
tur frēs. An. s. prohibeat eis ne possint aliq̄d fi/
xum ad sustētationem h̄re: sicut alique persone
voluerunt ordinare redditum ꝑpetuum: quo
in aliquo loco sustētarētur frēs: ita q̄ aliqua p/
prietas apud eos non resideret. Item queritur
an paup̄tas ista ad quam tenent frēs prohibeat
eis ne possint habere territoria de quibus per
culturam ⁊ industriam suam omnis sustētatio/
nis sue necessaria ꝓcurarent: ita q̄ ꝓprietas pe
nes alium resideret: vt sicut h̄nt hortos ac ole/
ra ⁊ fructus: ita haberēt vineas ⁊ agros. Ad qd̄
dicēdum q̄ cum sit duplex necessitas euāgelice
paup̄tatis sicut dicūt sancti. s. paup̄tas imperfe/
cta que cum paup̄tate sp̄us nihil sup̄fluum reti
net tēporale sed soluꝫ retinet qd̄ est necessitatis.
Alia vero p̄fecta: que cum volūtate sp̄us super/
fluum nec necessarium vite tanq̄ ꝓprium reti
net: sed ex dei ꝓuisione pendet que paup̄tas di
citur mendicitatis. Hec vero videt paupertas
fratrum minorum: que hic determinat. Unde
attenditur in duobus. Unum est vt non reci/
piant aliquid fixum sicut redditum: ⁊ hoc est.
Q̄m̄ tanq̄ peregrini ⁊ ad. in paupertate debēt
domino famulari. Aliud q̄ debent h̄re paup̄ta
tem quātum ad vsum: vt taliter sint pauperes:
q̄ etiam sint mendici. Unde etiaꝫ addit vadāt
pro elemosyna confi. ¶ Seq̄tur. Et vbicunq̄
frēs se inue. ostendant ⁊c. Hic euidenter ostēdi
tur q̄ p̄fecta charitas debet esse inter frēs quā/
tum ad signum: quātum ad affectuꝫ ⁊ quātum
ad effectū. Unde quātum ad signū dicit. Ostē/
dant se do. in. inter se. quātū ad affectuꝫ dicit q̄
si ma. ⁊c. Et quātum ad effectuꝫ subiungit: ⁊ si
quis eorum in infirmitatem ⁊c. Cap. vij.

Si quis frm̄ insti. ini. ⁊c̄. Expositio ap̄lica d̄terminat. Utrū
istud debeat intelligi de pc̄tis publicis
vel occultis. Sed ex hoc qd̄ dr̄ q̄ pro pc̄tis de/

beant recurrere ad mi. volunt qdaȝ astruere q̄ ex regula datur min: stris cura aiarum frm̄. Et hoc vero q̄ seqtur. Iniungi sa. p alios sa. ordis. arguunt q̄ mi. hn̄t auctoritatē curam delegandi sicut absolutiones. Cap. viij.

v Diuersi frēs vnum de fribus istius re. te. semp hic ge. m i. zc. Hic mouent qōnem. Utrū illud qd̄ per frēs z mi. ge. z mistros alios fuerit ordinatū i caplo gn̄ali de coarctatiōe prātis ge. z ordinatione forme caplor z electione posset a ge. mi. pcipiente in ꝯrium penit⁹ mutari. Qd̄ qdam arguūt ex hoc q̄ dī q̄ frēs teneantur ei firmiter obedire: z constat q̄ caplm z frēs non pn̄t rlam imutare. Sed cum ex intētione regule fit q̄ celebretur caplm ge. ad ca. vero ge. ptinet ordinare ea p que pōt religionis puritas z pfectio custodiri: ita q̄ a nemine supior vel inferior possit aliquatenus violari: ergo si ca. ge. pp vitādum religionis periculum coarctat generalem prāsentiam: aut puincialium ministror: z aliqua alia salubria ordinat p frēs generalr observanda auctoritate regule que pstat ca. ge. per ge. min istrum nō poterit infirmari. Pari etiaȝ rōne qd̄ de cōsensu superior z inferior ordinis fuerit generalr ordinatum in caplo generali z per pon. se. ap. approbatum: non poterit per solos inferiores aliquatenus cōmutari: maxime in illis in qbus est ordinatio vel limitatio potestatis. ¶ Seqtur. Et si aliquo tpe ap. vni. mi. puincialium z cu. zc. ¶ Querit qd dī vniuersitas. Et sm iura vniuersitas dicit maior pars. Notādum est etiam q̄ nomē custodis se extendit ad ge. mi. z ad alios ministros: sicut ex alys locis regule pōt cōstare. Nomē vero guardiani nunq̄ in regula inuenitur. Unde dicunt qdaȝ q̄ obedire guardianis ex rla non tenent. Propterea expediret vt nomē guar. toleret: z custodes siue mistri dom⁹ ꝯuenienti⁹ dicerent. Ca ix.

f Ratres non pdicent in epatu alicu⁹ epi cū ab eo zc. Prius quesitū fuit a fribus vtrum generalis mister posset aliqbus cōmittere illud. Rn̄det papa Gregorius q̄ nulli absenti potest gn̄alis cōmittere in qua expōne vr intentio regule coarctari. Nam epi per alios examinat ordinādos. cācellarius Parisien. examiat p alios in magisterio licētiandos: qre sistr p alios gn̄alis minister non poterit examinare? Posset meli⁹ aliqn̄ p testimonium examinare sciam vel vitā ppriam. Istū articulū regule relaxat puilegiuȝ impetratū. Timet aūt a multis q̄ sistr p alia impetrāda priuilegia: posset tota pfectio ordis im posterū relaxari. Propterea nō vr in ꝯscientȳs secur: a regula quā vouerūt recedere p aliqua priuilegia impetrata. Nec occurrit pp qd priuilegia impetrata circa articulū receptiōis z pdicatiōis debeant tollerari: nisi q: per illam relaxationē nihil carnale aut tpale religiōi accrescit: sȝ solum quod pure z simplr spūale. Cap. x.

f Ratres qui sunt mistri zc. Et seqtur. nō precipiētes eis aliqd. zc. Querit qd dī ꝯtra aiam? Nunqd ꝯtra aiaȝ dī: solū qd̄ est mortale pctm̄? Et vr q̄ ꝯtra aiam dr nō solū pctm̄: imo illud qd̄ esset hmōi incētiuum z pximum ad pctm̄. Ut audiendo cōfessiones vbi fragilitas carnis impugnat acriter aliquē. Cōtra regulam videt esse nō solū qd̄ est ꝯtra pcepta regule: imo quod est ꝯtra statuta ordis ad seruādam rle puritatē. ¶ Seq ur. Et vbicūq̄ sūt frēs q sci. z cog. zc. ¶ Querit qd sit regulā spūalr obseruare? Et vr obsuātia rle spūalis: obsuantia sm rigo ē: siue sm puritatem suā: sine occasiōe ad malum. Uñ spūaliter nō posse seruare pōt intelligi: aut non posse seruare rlam sm suum rigorē: siue sm suā puritatē: vel sine occasione ꝯtia ad pctm̄. Alys vero vr q̄ illud referēdum sit ad locuȝ: sribus rōne loci pstatur impedimētuȝ ne pure possint regulam obsuare. Ut q: loco est annexa ppietas: vel cura aliquar aiarum: ad quam rōne loci fratres necessario tenentur. Cap. xj.

p Recipio firmiter fribus vniuersis hēant suscon fortia vel ꝯsilia mu. zc. Queritur quid sit suspectum ꝯsortium. Dicēdum q̄ suspectuȝ ꝯsortium dī non ex vna cā: sed ex pluribꝰ vt ex genere actus: ex circūstātȳs loci: tpis frequentie: psone: z hmōi que patent cuilibet intuenti. ¶ Seqtur. Et ne ingre. mo. mona. zc. Aplica expositio determinat hoc caplm gn̄aliter obseruandum: z determinat ꝯditiones pp quas possumus ire ad loca monialium: ita tñ q̄ non ingrediamur interiores eor officinas. s. cā elemosyne petende z pdicationis faciende. ¶ Circa quod dubitatur vtruȝ pro alys causis honestis vt pro

vt pro audiendis ɔfessionibus vel cōsulendi in spūalibus ꝛ hmōi possint ire. Et si interiores eorum officinas vt claustrum ꝛ caplm qn̄ in generalibus ꝓcessionib⁹ vadunt cōmuniter cum pplo possint ire: vel cum epīs in caplo predicare. Vn̄ sup hoc esset aplica expositio regrenda.

¶ Super his igitur ꝛ que omissa restant vestra discretio provideat qualiter ad conscientiarum securitatem: ꝛ ordinis vtilitatem per sedē apostolicam disponatur ꝛc.

¶ Explicit expositio quattuor magistrorū super regulam fratrum minorum.

¶ Incipit declaratio sancti Bonaventure doctoris seraphici super regulam frm̄ minorum.

Quicunqꝫ hanc regulā secuti fuerit: pax super illos ꝛ mīa. Ad Gala. vlti. Hāc plane puto regulaꝫ ab Innocētio papa. iij. approbatā: a sequēti Honorio ɔfirmataꝫ: a Greg. ix. declaratā: vt funiculus triplex nō facile dirūpatur. Nec tn̄ in imensum gloriabimur: sed ſm mēsuraꝫ r̄le qua mēsus est nobis de⁹: ne in aliq̄ alia regula gloriemur. Hui⁹ igit r̄le rectitudinē duce dn̄o breui⁹ declarabo: vt sit ei adherētib⁹ solatium: ꝛ aduersantib⁹ directio: q obliquis ꝛ reflexis eam ītuentes oculis: lumini attribuunt suaꝝ viciū tenebraꝝ. ¶ Regula igit eplari mō a salutatiōe oꝛit: in narratione deducitur: ꝛ in ɔclusione terminat. In salutatiōe. n. refulget aplica Clemētia pie paupib⁹ ɔdescendens. In narratione pꝫ aplica sapia pfectionis sūmam breuitate pstringens. In ɔne eius refulget auctoritas potentie: qua seruos xp̄i ppetua protegit armatura. ¶ Pria po. l. salutatio duas hꝫ particulas: q ɔtinet salutationē ꝛ sequētiuꝫ ɔfirmationem. Dr̄. n. primo sic. Honorius eps. Eps vtiqꝫ nō alicui⁹ partis solū sed totius vniuersitatis. In cui⁹ figura legit Joan. xxj. q stāte Iesu in littore maris Petrus succinxit se ꝛ misit se in mare: alij ꝟo discipuli nauigio venerunt. Per mare ītelligitur seculū: qd̄ suscepit Petr⁹ a dn̄o gubernādum. Per nauigiū aūt ītelligun tur varie sortes discipuloꝝ: q in varijs mundi partib⁹ pontificium susceperūt. Vn̄ ꝛ due fuerūt naues pp circūcisionē ꝛ ꝓpuciū ſm Augustinum sup illud. Hinc Petrus a petra dictus: a dn̄o positus est ecclesie fundamētū. Math. xvj. Tu es Petrus ꝛ sup hanc petraꝫ edificabo ecclesiam meam. Ubi rabanus. Ut oēs p orbē credentes intelligāt: q gcūqꝫ ab vnitate fidei vel societate illius quolꝫ mō segregant seipsos: nec a vinculis pctōꝝ absolui: nec ianuaꝫ pnt regni celestis ītrare. Hinc Petro dn̄s dedit sup alios aplos ordinariam ptātē. Lu. xxij. dicēs. Et tu aliqn̄ ɔuersus ɔfirma frēs tuos in huius figurā dr̄ Sap. xviij. q in veste poderis quaꝫ habebat Aaron totus erat orbis terraꝝ. Q. si vn⁹ nō eēt qui in omnes exercere posset iurisditioneꝫ: vbi maneret status ecclesie? Si partib⁹ discordantibus non esset q posset manū mittere in ambobus: fuisset synagoga felicior q̄ꝫ ecclesia: quia illa hēbat vnum sūmum pōtificem q oēs discordias poterat terminare: vt paꝫ Deutero. xvij. Tāte auctoritati nr̄e ꝓfundissima humilitas sociatur: cum dicit. Seruus seruoꝝ dei. Nō istoꝝ vel illoꝝ: sed sapientiū ꝛ īsipientium oīum ꝛ singuloꝝ. Sic certe vt legit Ezech. xlij. Gazophylatia templi fuerunt in supiorib⁹ humiliora. In statu enim sublimi est ornamētum notabile humilitas ꝓfunda. ¶ Seqtur. Dilectis filijs fratri Frācisco ꝛ alijs frībus de ordine minoꝝ salutem ꝛ aplicam bn̄dictionē. Ecclesiastici. iij. Benedictio prīs confirmat domos filioꝝ. In hierarchis eloquijs optime sonat nomen dilectionis: q vt Diony. dicit. Totius hierarchie finis ꝛ ɔsumatio est vnitiua dilectio. ¶ Seqtur secunda particula continēs sequētiuꝫ ɔfirmationem. Vn̄ dicit. Solet annuere sedes aplica pijs votis: ꝛ honestis petētium desiderijs fauorem beniuolū impartiri. Pium est qd̄ est ad dei gloriam directiuum q pietas est cultus dei. ij. ad Thimo. iij. Qui pie volūt viuere in xp̄o psecutionē patient. Honestū est qd̄ ad edificationem ꝓximi ordiat. Ad Ro. xiij. Sicut i die honeste ambulem⁹. Hec honestas a diuinis est p̄cipue bn̄placitis ꝛ nō mūdanis vanitatib⁹ regulāda. Vn̄ Hiero. sup Esa. xx. ca. Nō erubuit Esaias nudus icedere: nihil honestius iudicās q̄ꝫ dn̄o obedire. ¶ Seqt. Ea pp dilecti in dn̄o filij vestris pijs p̄cib⁹ iclinati: ordis vestri regulā a bone memorie Innocētio papa ꝓdecessore nr̄o approbatā: annotatā pn̄tib⁹: auctē vobis aplica ɔfirmam⁹ ꝛ pn̄tis scripti patrocinio cōmuni⁹. Que talis est. Cū rōne pietatis ꝛ honestatis dicat se sūmus pōtifex hāc regulā ɔfirmasse: ipij

sunt q a sede aplica discordātes regulā istam di cūt seruari nō posse: ⁊ p ɔ̄ns aliqd impium ɔti nere. Tales heretici sūt ⁊ scismatici: vt pȝ. xxij. di. c. Oēs siue patriarche. Item Deutero. xvij. Sequeris sniam eoꝝ: nec declinabis ad dexteraȝ vel ad sinistrā. Qui aūt supbierit nolēs obedire sacerdotis iperio ⁊ decreto iudicis: morief hō ille. Ex pdictis pȝ q tota regula est mādatum aplicum: ⁊ per ɔsequens auctenticum qd in ea continef. ¶ Seqtur textus. Cap. j.

r Egula ⁊ vita minoꝝ frm̄ hec est. s. dn̄i nri iesu xpi. Hic subditur ɔfirmatio veritatis narratio: s rubricis. xij. discernif: q sunt. xij. durissimi lapides: de qb⁹ Josue. iiij. c. xij. viri electi acceperūt de alueo Jordanis vbi steterūt sacerdotū pedes. xij. lapides ponētes in loco castroꝝ: vbi illa nocte deberēt figere tentoria. Hoc est dicere q frēs minores tanq̄ viri a dn̄o vero Josue electi volētes ptransire Jordanē ⁊ festinare ad terram pmissionis: elligāt sibi. xij. durissimos lapides. i. xij. ca. rle: euāgelica ⁊ aplica snia ɔfirmata: de loco vbi steterūt pedes sacerdotū: hoc est ad imitatiōem. xij. aploꝝ. Tres pme rubrice radios recipiunt orientis. Tres alie sequētes pericula excludūt aqlonis. Tres tertio loco posite obuiant malis ab occasu. Tres vltime australib⁹ delicijs sūt referte. Ut sic hec ciuitas in qdro posita: ordinata. xij. portis. s. xij. aplicis margaritis: nō timeat potētium insultū paupeꝝ ⁊ sapientum idustria cōita. Triū aūt p positaꝝ. i. orientalium rubricaꝝ. Pria sūmarie religionē istituit. Scda ad eā venientes recipit. Tertia receptos interius ⁊ exterius instruit disciplina. Et q vt pȝ ex Dionysio. Subſtātia hierarchie in duob⁹ ɔsistit. s. in scis pfectiōibus: ⁊ in ordine pficiendoꝝ. Pria ad pfectos p obiam. Scda subditoꝝ ad platos. Jdcirco pma rubrica duas hȝ ptes. Quaꝝ pma sūmarie tāgit hui⁹ hierarchie. i. sacri ordis pfectionē. Scda describit obedientialem ordinationē ibi fr̄ Frācisc⁹. ¶ Dicit g p. Regula ⁊ vita. Regula ex h̄ dr q recte ducit. Rectū aūt est: cui⁹ mediū nō exit ab extremis. Et q dr pma. ad Thimo. vj. Nihil intulim⁹ in hūc mūduȝ: haud dubiū q: nec auferre qd possumus. Jlla ergo verissima dr rla q docet vt est posse: in vita paupertatem nudissimam obfuare. Hec regula ēt est vita vt tota cōuersatio regule applicet. iiij. Reg. vj. Operuit oia laminis aureis. ¶ Fratrum mi. sic dictoꝝ absolute: vt de nullo dignitatis gradu ɔtendentes nec sibi nomen honoris alicui⁹ vsurpātes oib⁹ se humilitatis amore saluo dei honore subijciant: ad nullaȝ tpalem magnitudinem vt pauprimi humilimi aspirātes. Dicti aūt frēs minores ad imitatiōeȝ illoꝝ de qb⁹ dr Math. xxv. Quādiu nō fecistis vni de minorib⁹ his: nec mihi fecistis. Eoꝝ igitur rla hec est. s. dn̄i nri iesu xpi scm̄ euāgelium obseruare. Hoc idcirco dr: q tota rle substantia de fonte trahitur euāgelice paupertatis. Non est ergo rla aut vita hec noua res: sed pculdubio renouata: magnaq; est hmōi rle pfessoribus mā solatij q soli in hoc mūdo vitam illam ad lrām pfitenf: quā aplis ad pdicādum missis dn̄s cō mēdauit. ¶ Sȝ cū dicat hec regula est. s. sanctū euāgelium obfuare. Nunqd vouētes hāc regulam: vouent p ɔ̄ns oēm euāgelij pfectionē. Dico q nō: cum in ipsa rla quā vouent qdaȝ monitorie ⁊ exhortatorie subiūgant. Cuȝ ergo nō oēm regule partē vouēt obfuare: multo magis non vouēt qd nō exprimif in eadem. Cui simile est qd sup illud psal. Uouete ⁊ reddite. dicit glo. q qdam vota sunt cōmunia oib⁹ vt vouere fidem: abrenūciare diabolo ⁊ pompis eiusdem nō supbire nō occidere ⁊ hmōi: ⁊ de his oibus precipif. Uouete ⁊ reddite. Sicut ergo in hoc gn̄e voti nō itelligif expsse vouerí ab oib⁹ christianis pceptorie nisi qd pceptorie in lege ponif diuina: sic nec tota vita euangelica vouetur ab hmōi rle pfessoribus: sed tm̄ illa eius pars q ex regule intētiōe imponif obligatorie obseruāda. Uouent ergo frēs totā rlam fm intētionē mādatoꝝ partim ad obseruātiam vt pceptorie imposita: partim ad reuerētiaȝ ⁊ approbatiōem illoꝝ que nō taȝ pceptorie imponunf q̄ meritorie pponunf tali statui speciasr emulāda: vt est illud qd ifra dr. Orare semp ad deum puro corde hre humilitatē ⁊ patientiam in psecutione ⁊ infirmitate ⁊c. Licet. n. virtutuȝ actus sint in pcepto tāta tū actuuȝ pcellentia nulli pceptorie imponif quāta in plurimis capl̄is rle ɔtinetur. Uouent ergo frēs euāgelium eodē mō: partim. s. ad obseruātiam: partiȝ ad reuerētiam specialem: quā decet ⁊ ɔgruit tāto statui emulari. Ex his ergo pȝ error dicētium q vouētes hāc regulaȝ vouent etiam oia pceptorie que in ipsa

regula

regula ptinētur. Hoc.n. est ptra regulam mani/ feste: q̄ expresse distinguunt monitiões a prece/ ptis. ¶ Seqtur viuendo in obia sine pprio z in castitate. ¶ Circa qd dōm q obia vno mo/ do est virtus pua in obedientie: z sic omni pue nit xpiano. Prime Petri.j. castificātes aias ve stras in obia charitatis. Alio mō obia dicit sta/ tum eminētez huiꝰ virtutis qñ aliqs nō tm̃ obe dit deo: verūetiam hoi pp deum. Item deo obe dit nō tm̃ in necessarijs: verūetiam in oibꝰ sup/ erogatiōibꝰ z diuinis īspiratōibꝰ vniuersis quã/ tūcūq officiis z arduis illius exēplo: q factus est obediēs vsq ad mortem vt dr ad Philip/ pen.ij.q mori minime tenebat. Hec obia ex ver bo dni descēdit: q dicit Math.xvj. Si qs vult venire post me: abneget semetipm zc. Sed tri/ plex est sic abnegatio. Una est nēcia per modū sub cōtrarietatis: qua.s. homo in quibusdam sue volūtati renūciat vt in pctis. In alijs vo vt in indifferētibꝰ sibi retinet suam volūtatem. Alia est sui abnegatio p modum pprietatis: vt in illis oibus q siue simplr siue accōmode sue renūciāt volūtati nihil volētes siue agētes fm suam vo/ luntatē vel fm nutū sue volūtatis. De qua di/ cit qdam. Nihil fragrat ita dño in odore suaui tatis q̄3 si mactet dño vitulus pprie volūtatis. Nimirum altissimū est in hoie rōnalis voluntas. Altissimū ergo est sacrificiū eam totalr dño pse crare nō tm̃ ipsi deo obediendo: sz etiā hoi pp deum: cum z ipse ad hoc docēdum parētū suo/ rum subditus fuerit volūtati: vt legitur Lu.ij. Est ēt abnegatio tertia qñ pdictorū q̄ ppriam exponit vitam pro gloria pditoris. Obedientia tñ put dicit statū emmētem virtutis obie plres hz gradus. Quidā.n. in oibus absolute vt dcm̃ est: qdam vero accōmode vtpote ad mediocri/ tatem status sui ptinētibus pprie renūciant vo lūtati: q clerici seculares i sacri ordis susceptiōe renūciant pprijs volūtatibꝰ z extūc plene debēt subijci ecclesie ptāti vt legit. xij.q.j.c.non dica/ tis. Ampliꝰ sublimior est obia monachoꝝ q̄3 se/ culariū clericoꝝ: vt pz extra de offi.ordi.caplo q̄3to. Monachoꝝ aūt obia duobꝰ pstigit. Pri mo q p obiam vouēt salua stabilitate ad locū. Scdo q ad nihil obedire tenent qd r̃laꝫ suam trāscēdere demōstrat. Altior est ergo obia illoꝝ q nullum hñt in hoc mundo loci iure pprium quo sua obedientia restringatur. Iterū altior est illorum obedientia: quoꝝ altior est regula: ex qua tenentur eiusdem regule pfessores nihil re/ spuere: nisi sit ipsi regule ptrarium vel saluti di/ recte aliqualr. Illi ergo soli abnegāt sē ipsos ptrarie secūdo modo dicte gradus attingūt pfecte q in oibus etiam indifferētibus subsunt beneplaci/ tis alienis: qui nullum habēt patrocinium loci stabilis vel regionis ad quam eorum obedien/ tia ptrahatur: qui nihil sibi obedientialr impo situm possunt repellere quasi trāscēdēs suam regulam: nisi vergat in sue anime detrimētum. Unde pz: q errant qui dicunt q in oibus reli/ gionibꝰ obedientia sit equalis. ¶ Seqtur. sine pprio. Et hoc etiam hz gradus. Nam fm an/ tiqua iura clericis habere pprium non licebat. Sunt adhuc bona ecclesiastica nō ppria: sz cō/ munia.s. cōmuni vtilitati viuētium deputata. Sed q etiam pter hec licebat clericis seculari/ bus habere ppria peculiaria pz q altior est statꝰ monachoꝝ quoad hoc qbus non licet habere pprium vllo modo psonale: sed tātum in com/ muni. Sz q in bonis cōmunibus est periculū sicut in pprijs (vt pz ex auaritijs z alijs mal s affluentie terrene si equēter ānexis tam religio/ soꝝ q̄3 secularium clericoꝝ) ille status est synce/ rior z a periculis diuitiaꝝ remotior qui non ha bet affluentiam ppriam vel cōem mobilem vel imobilem vt nō sit ei ex diuitijs mā supbiendi vel occasio lasciuiendi vel auaritie incētiuum: crescit enī amor nūmi q̄3tum ipsa pecunia cre/ scit. Nihil igitur habet proprium ordo minoꝝ fratrum nec aliqua ipsius ordinis psona: sed vti serui xpi z seruiles p xpo effecti q p nobis for/ mam serui accepit in domibꝰ viuūt alienis illū imitātes q nullū habuit titulū domicilij vbi ca put suū scissimū reclinaret. Et pp ij vtuntur libroꝝ z aliaꝝ vtilitatū vtensilibꝰ: que iuris sūt alieni. Nam z xps alieno vescebat cibo vt dicit Hie. ad nepotianū. Un Gre.ix. hāc eādē r̃laꝫ elucidās z istā pfessionē ab oi alia distinguens: bñ ait. Dicimꝰ q nec in cōi nec in spāli ds pro/ prietatē hēre: sz vtēsiliū z libroꝝ z eoꝝ mobiliū quaꝝ licet ordini hēe vsum hēat: saluo locorū z domorum dño illis ad quos noscunt ptinere. Nec vēdi dūt mobilia nec ex̄ ordinē cōmutari alienari quoquo mō nisi eccl̃ie ro. cardinalis q p tpe fuerit ordis gubernator gñali seu puincia libꝰ ministris auctoritatem super hoc pbuerit vel

assensiam. Ex quo pꝫ ꝙ oia mobilia qbus ordo vtitur: sūt nullo medio bona ec. Ro. cui⁹ aucte solus eiusdem eccl'ie cardinalis ⁊ nullus eo inferior Iniam hꝫ sine ipso eadem dispensandi. Cuꝫ ergo in aliis religiõibus bona sic sint cõia psonis: ꝙ tñ sunt ꝓpria cõitati: ⁊ sic distinguūt ecclesie ita ⁊ possessiões eccl'iaꝝ: ita eccl'ia q̃ est fratrū minoꝝ cõitas: nihil põt sibi vẽdicare p modum possessiõis vel dñij cõitatis sue ꝓpriuꝫ mobile vel imobile in hoc mũdo. Posset qdẽ estimari ꝙ i breuiarijs ordo ius hr̃et dñij: ꝙ noiatim in seq̃nti rubrica ꝯcedunt: nisi sexta rubrica ois rei (nulla excepta) dñium ab ordie excluderet manifeste. Seqtur. In castitate. Cuius obsuãtia ⁊ si in oib⁹ religiosis ⁊ clericis infra sacros ꝯ̃stitutis est posita: tñ altior disciplina isti ordini est iposita q̃ꝫ alicui eoꝝ: cum hic peceptorie iterdicatur fribus oẽ suspectiuum ꝯsortiuꝫ ⁊ ne ingrediatur iteriores officinas monialium nec etiã loca eaꝝ publica nisi ex spãli cã maturitate debita ꝑx̃nte missaꝝ ad talia psonaꝝ: vt seq̃ntia ampli⁹ declarabũt. Si qs ergo oẽs religiosos in his trib⁹ votis pares asserit obie. s. expropriatiõis ⁊ castitatis manifeste dic falsuꝫ: vt in obia patuit etiaꝫ vt patebit q̃nta ⁊ sexta rubricis de expropriatiõe ⁊ paupꝑtate: pꝫ etiã de castitatis iuiolabili honestate. Etsi castitas ipsa religiosoꝝ gradus nõ hꝫ: multi tñ sunt gradus disciplinę eius honestateꝫ iuiolabilr̃ obsuãdi. Hec est igr̃ huius pfectio sũmaria hierarchie. ¶ Sed cum obia paupꝑtas ⁊ castitas ptes sint euãgelice doctrine vtpote ꝯ̃silia euãgelica quare hic hec tria ab euãgelio distinguūt cum di. Scdm̃ euãgeliuꝫ obseruare viuẽdo in obia ⁊c̃. ¶ Rñso duplex est pfectio: vna formalis q̃ ꝯsistit i habitib⁹ ⁊ actibus virtutũ: alia mãlis q̃ ꝯsistit in ꝯgregatione ꝯ̃silioꝝ vel legum faciẽtium seu ducentiũ ad statum pfectiõis. Prima intelligit̃ spãlr̃ in noie san. euãgelij: ꝙ hec pfectio est pncipalr̃ intenta in scõ euãgelio. Ad ipsam. n. oia ꝯ̃silia euãgelica ordinãtur. Hec est q̃ pcipue in s̃mõe dñi in mõte ptractatur cum di. Beati paupes spũ ⁊c̃. Et in alijs virtutum rl'is vtputa in vitãdis verbis ociosis ⁊ silibus. Alia ṽo pfectio. s. mãlis ab hac exp̃sse distinguitur cum di: viuẽdo in obediẽtia siue ꝓprio ⁊ in castitate: vtriqꝫ ꝯ̃siliaria ⁊ celebri de q̃ dic saluator Matth. xix. ca. Qui põt cape capiat. Seqtur de obia eiusdẽ status ordinatione p quã reducit̃ tota religio ad hierarchiã eccl'ie pncipalem. Pro quo dic fr̃ Frãciscus. Hoc sci nomẽ fuit aduẽticium: cuꝫ Ioãnes noie xp̃o in regñatiõe iponi diceretur pmo a mr̃e. ¶ Promittit obiam. Et si totus clerus ⁊ religiosorum vniuersitas teneat̃ firmiter aplico dño obedire: tñ sanctus huic debito votuꝫ adijcit spãle sciẽs voto supueniẽte ⁊ fortificari sacri ordis vinculuꝫ ⁊ merituꝫ gemiari. Et reuerentiã. Est aũt reuerentia exhibitio honoris pcedẽs a timore filiali ⁊ hũili affectu. Eccl'ia. xxxij. Audi tacẽs ⁊ p reuerẽtia accedet tibi bona grã. Or reuerentis humilitatꝫ est actus fris minoris. Vñ frẽs minores sic humilitatis ꝓfundissime pfessores debẽt iter oẽs sũme reuereri sũmum pont. ⁊ alios p:o gradu suo i eccl'iasticꝫ officijs ꝯ̃stitutos. ¶ Domino pape Honorio ac successoribus eis canonice itrãtibus. Hoc est q successerunt nõ facto tm̃ sꝫ iure s̃m formã canonuꝫ sublimati. ¶ Et alij frẽs teneãtur fr̃i Francisco ⁊ eius successoribus obedire. Vt cathene auree vncinis medijs disponãtur: vt sic iferiores a supmo vertice p gradus medios deducãtur. Hic est. n. mot⁹ rectus mentiuꝫ dinaꝝ vt sanctus docet Diony. Et sic scala Iacob ascẽdentibus ⁊ descẽdentib⁹ adornat. Sic ascẽsu purpureo filie Hierusalẽ pgunt in reclinatorium Salomonis. Cap. ij.

s **Si qui** voluerint hãc vitã accipe. Gratis huius edificij fundamentis restat pudere de habitatoribus ciuitatis vt. s. recipiãtur ad ordineꝫ venientes ad orientem lucis radios suscepturi. Et hec pars q̃ttuor hꝫ. Primo agit de ipsoꝝ receptiõe. Scdõ de pbatione. ibi postea ꝯcedãt. Tertio de recipiẽdoꝝ pfessiõe. ibi. Finito ṽo ãno. Quarto de pfessoꝝ in victu ⁊ vestitu descriptiõe. ibi. Et illi q iã. Et ꝙ circa receptionẽ tria ꝯcurrunt. s. recipientis auctas: recipiendi idoneitas humilitas ⁊ religiõis reqsita puritas iuxta qd oẽ hierarchicum negociuꝫ diuiditur in scia pfectis ⁊ pfectioribus s̃m Dionysium: pmo agitur de ptinentibus ad recipiẽtem. Scdõ agitur de ptinentibus ad recipiendi idoneitatem. ibi. Et si hec oia. Tertio de ptinentibus ad religiõis puritatem. ibi. Dicant illis. Circa receptores duo tangit iuxta duas eccl'ie claues: iuxta qd in hierarchia est ordo ⁊ scia ex qbus seqtur actio. Tãgit pmo circa receptores clauem auctis ⁊ ordinem ptãtis.

nem prātis. Scdo pertinentia ad clauem scie z discretiōis. ibi. Ministri vo diligenter. ¶ Dicit ergo. Si q voluerint hanc vitā accipe. Loqtur cōditionate dnz sequendo dicētem. Matth. xix. Si vis pfectus esse vade z vēde oia q̄ hēs z da paupibus zc. Religiōis. n. huius ppositum vt nullum terrenū expectari possit emolimētum nulli nec̄itate iponitur nec carne z sanguine suggeritur: sz ab illo inspiratur: de quo di Joan. iij. Nō pōt hō accipe qcq̄ nisi datum fuerit ei de celo. ¶ Et venerint ad frēs nr̄os. Non hoc di q̄si nō liceat fribus nō venientes exhortatiōib⁹ ꝯuenire: cum z ipse dns plures ad discipulatū recipiens pl̄es vocali vocatiōe ꝯuenisse legat: vt Andreā Petrum z filios q dā ipm ꝯuenerūt se eius ꝯsortio offerēdo quoꝝ z vnus repulsus est: vt pz Matth. viij. Venientium igr̄ ad frēs qdā sunt a fribus ꝯuenti: qdā vo ipsos sua deuotione ꝯueniunt z de oibus hic di. Et venerint. Mittāt eos ad suos mistros ꝓuinciales qbus z nō alijs recipiendi fratres licētia ꝯcedatur. Ecce clauis auctis mistris tm̄ reseruatur. Ista autem cōmissio seu ordinatio hz precipue duas rōnes. Prima vt receptoꝝ aut recipiendoꝝ ꝯstātia ꝓbetur. Scda est q: de mistri prudentia amplius ꝓsumitur q arte sciat piscatoria bonos in vasa sua eligere: malis vero nō idoneis foras missis. Nomen aūt mistri sumitur. Matth. xx. vbi di. Qui maior est vestrum erit mister vester. Et q: plurimoꝝ ad ordinē veniētium est deuotio manifesta sufficiens est ad receptionē secularium discretio in ꝯuentualib⁹ frm̄ maxime in loco gn̄alium studioꝝ. Ideo dns papa nō relaxans hác rl̄e ptem: sz ad mentem eius dispensando aspiciens ordiauit: q in talib⁹ locis discretis fribus receptionis auctoritas ꝯcedatur: sciens q dicit lex. ff. de legib⁹. Q: scire leges nō est verbū eaꝝ tenere: sz vim z ꝑtātem. Et. lxj. di. c. statuimus dr̄. Ecclastice ꝓhibitiōes ꝓprias hn̄t cās: qbus cessantib⁹ cessant ipse. Et ꝓma. q. ꝓma in. c. qd ꝑ nec̄itate dr̄. Pro nec̄itate tpis statutum est cessante necessitate cessare dz. ¶ Sed pro claue discretiōis dicit. Mister vo diligenter eos examinabit de fide catholica z de ecclasticis sacrīs. Hoc ꝑ illis dr̄ ptibus vbi ꝯtingit aliquos hereticos īueniri. Ad fidem catholicā ptinent oia que ipsi fidei obsequuntur. Vñ q: frēs ad fidei doctrinā ex intentiōe rl̄e sunt vocati vt sequētia manifestāt statutum est in ordie ne aliqs reciꝑiatur ad ordinem pro clerico nisi fidei doctrie habeat ꝯueniens fundamētum: vel saltem pro fundamēti penuria edificatiōis multitudo recōpenset: vel qd in talib⁹ lingua nō sufficit vita clamet: z sic de minorib⁹ examinatio in maioribus implicatur. Sicut ipse dns Exo. xx. Inhibendo idolatriā inhibet oēm supstitionem. Inhibendo heresim: inhibet ois erroris pniciem. Inhibēdo homicidium: inhibet oēm psone iniustā lesionem. Inhibēdo mechiā inhibet oēm fornicationem. Precipiēdo honorem parētuz: oēm hoiem ꝑ gradus sui merito cum inotuerit ꝓcipit honorari: vt sic minora in maiorib⁹ cōmēdentur. Sic etiā in p̄nti minoꝝ examinatio in maiorib⁹ implicatur. ¶ Et si hec oia credant z velint ea fidelr̄ ꝯfiteri. Hic agit de ptinentibus ad recipiendoꝝ idoneitatē q̄ in duobus ꝯsistit. Prima ad deū pro qua dicit. Et si hec oia credāt: vtiq3 corde velint ea fidelr̄ ꝯfiteri. Q: ore sit ꝯfessio ad salutez. ad Roma. x. Ex quo vere pz q recipiēdi ad ordinez debent parati esse ad martyrium. Et vsq3 ad finez firmiter obseruare: q: p̄mium datur soli ꝑseuerāti. Scda est in ordine quoad mūdum ꝑ qua subdit. Et vxores nō hn̄t zc. Vel iniam eis dederunt. s. maritis auctē diocesani epi. Voto ꝯtinentie iā emisso. Hoc di q: votum quoad hoc nō solēnizatur nisi vouēs mūdo moriens in spūalis p̄ris penitus transeat ꝑtātem qd ꝓcipue ꝯuenit spōso eccl̄ie. Et illius sint etatis vxores q nō possit de eis oriri suspitio. Etas ista nō min⁹ stabilitate virtutisq3 tractu tpis mēsurāda videt: q: sap. iiij. Senect⁹ venerabilis est non diuturna: nec annoꝝ numero cōputata. Cani. n. sunt sensus hois z etas senectutis vita imaculata. In isto aūt impedimēto oia alia itelliguntur q̄ possent ineptitudinē ad ingressum ordis gn̄are. Sicut modus est istius rl̄e dare ex sl̄ibus sl̄a itelligere: z minora i maioribus iplicare. Que aūt hic dicuntur colliguntur ex. de ꝯuersione ꝯiugatoꝝ. c. cum sis: z alijs ꝑlibus. ¶ Dicāt illis verbum scī euāgelij. Hic agit de 3⁹. s. de religiōis puritate: q̄ i trib⁹ ꝯsistit. In venientiū denudatiōe pfecta. In frugalitate recipiētium manifesta. ibi. Et caueāt ne frēs soliciti sint. Tertio in directiōe ad releuationez pauperꝝ discreta. ibi. Si tn̄ ꝯsilium requiratur. Pro p̄mo dic̄: dicāt illis verbū scī euangelij q

vadant et vendāt oīa sua et studeāt ea paupibus erogare. Hoc.n.sumitur de ꝯsilio dñi Matth. xix. Sīle legit Luce.ix. vbi dr. Et ait alter. Sequar te dñe: sꝫ pmitte mihi pmum renunciare his q̄ domi sunt. Ait ad illuꝫ Jesus. Nemo mittens manū ad aratrum et aspiciens retro aptus est regno dei vt sint mūdi corde: vt sint q diuitijs hitis corꝰ nō apponunt: nec nudati, itā clamide cū Joseph Egyptiā fugiēte. Gen.xxxix. queꝫ imitātur: q relictis iplicatiuis sibi retinēt opimentum sufficiens nuditati: et suo mō nudi nudā crucem sequūtur. Sꝫ sint etiā adeo nudi vt sint spoliati syndōe sup nudo vt a ppiquioricū adolescēte diligēte dñꝫ p͛e ceteris vt legit Marci.xiiij. i textu et in glo. cum abiecto pōdere i nuditatis termio statui vie possibili xp̄i vestigia imitentur. ¶ Qd si facere nō potuerint: pp loci distātiā vel pp litium iplicationē: sufficit eis bona volūtas: q̄ licitis ceditur et oīa ꝯtēnuntur: iuxta illud Hiero. Si hēs res tuas vende: si nō hēs. piṗce. Nemo renunciaturus seculo pōt bn̄ vēdere q̄ ꝯtēpsit vt venderet. ¶ Seqtur de puritate a pte recipientiū. Caueāt autē frēs. Istud videt dici phibitoꝛie cum ibibeatur vt illicitum: qd colligit ex hoc qd seqtur. Si tn̄ ꝯsiliuꝫ reqratur. Ex quo.n. lnia i hoc tm̄ datur in alio denegatur. ¶ Et eoꝛuꝫ mistri ne solicitti sint de rebus suis tpalibꝰ: vt libere faciāt de rebus suis qcqd dñs ispirauerit eis: hoc sumitur exēplo dñi dicentis Matth.xix. Uende oīa q̄ hēs et da paupibꝰ et c̄. Secus erat i actibꝰ apl̄oꝝ: vbi dr̄ q pp multitudinem viroꝝ ac mulieruꝫ sit exr̄itium iter quos nullus erat egens: apl̄i gerebāt pecunie pcij reꝝ venditaꝝ ad tps solicitudinem: quā cito dimiserunt sic īpeditiuā verbi dei: sicut legit Actuum.vj. Discretio: et excellentioꝛ est rl̄a ab ipso dño ꝯstituta apl̄is: cuꝫ di. Matth.x. Nolite possidere auꝝ vel argētum: q̄ illa que ꝯstituta est sub apl̄is pmitiue eccl̄ie multitudie sit hitantium viroꝝ ac mulieꝝ: vbi nullus eoꝝ aliqd possidebat neqꝫ suuꝫ aliqd eē dicebat: sꝫ ipm in cōi cum alijs possidebat. Hāc rl̄am sub apl̄is ꝯstitutā istituit btūs Aug. sibi et clericis suis: statuēs ne qd ppriū possiderēt. Sꝫ q vidit eā Augustinꝰ a clericis nō suari: mutauit decretum: eos hr̄e ppriuꝫ sustinendo. vt pꝫ xij.q.p.c. certe ergo. Hanc eandem multitudis rl̄am imitatꝰ. S. Bn̄dictus: mādauit bona ad oꝛdinem veniētiuꝫ nisi darentur paupibus adiungi rebus eccl̄ie monachoꝝ: vt ipsi viuentes sine ppꝛio psonali: haberent possessiōes monasterij ppꝛias. Quibꝰ ipse nullum psixit limitem terrene affluentie acqrende: vn̄ agrum agro nō cessant vsqꝫ hodie eoꝝ plimi copulare. Alia fuit antiquoꝝ monachorum forma: iuxta qd narrat Greg.iij. dyalogo. de scō Isaac monacho: cui cū plimi possessiōes offerrent ad mōasterium ꝯstituendum: et ille oīa oblata respuēs foꝛtem tenebat snīaꝫ dicēs: Monachus q i terra possessionem q̄rit: mōachus nō est. Et Hieroñ. ad Paulinuꝫ. Hēt vnumqdqꝫ ppositum pncipes suos: hēmus et nos pncipes propositi nr̄i. Paulum et Antonium. Item nr̄ pnceps Helyas nr̄ helyseus nr̄i duces filij pphetaꝝ: q hitabāt i agris et faciebāt tabernacula iuxta fluenta Joꝛdanis. Item dic in epitaphio Nepotiani. Alij nūmuꝫ addunt nūmo et marsupia sodiētes matronaꝝ: opes venātur obsequijs. Ditioꝛes sunt mōachi q̄ seculares: possident opes sub xp̄o paupe q̄s sub locuplete diabolo nō habuerunt et sustinet eos et eccl̄ia diuites: quos tenuit mundus ante mendicos. Hec Hieroñ. Et tn̄ sancta est viuēdi foꝛma si suetur quā istituit sanctus Bn̄dictus: quā qdā i nigris: qdā vero in albis a lōge imitātur. Beatꝰ igr̄ Frācīscus videns picula et sacrilegia affluentie terrene quā multi possident in cōi: elegit rl̄aꝫ ipsis apl̄is ad p̄dicādūꝫ missis a dño ꝯstitutaꝫ: iniungens fribus ne solicitudinem hēant de rebꝰ venientium ad oꝛdinem: ne sic rl̄e maculet puritas: vel ingetudine aliq̄ grauetur. Sꝫ ne res veniētiuꝫ inutilr̄ dispēsentur: remedium ꝯueniens adhibet cum di. Si tn̄ ꝯsilium reqrat et c̄. Hec lnia sicut competit mīstris ita competit alijs: qbus ex puilegio apl̄ico recipiendi frēs ad oꝛdinem est ꝯcessa: qm̄ ꝯcesso pncipali accessoꝛia etiā oīa ꝯceduntur. ¶ Postea ꝯcedāt eis pānos pbatiōis. Pꝛemissa pma pte huius rubrice in q̄ agit de veniētiuꝫ receptiōe: hic subiungit scda pars de eoꝝ pbatiōe quātuꝫ ad habitus pcipue q̄litateꝫ. Dicit ergo. Postea ꝯcedāt eis pānos pbatiōis. vꝫ. duas tunicas sine caputio. Sꝫ cum dicatur. Matth.x. in regula apl̄oꝝ: neqꝫ duas tunicas: qual͛. S. Fran. hic ꝯcedit duas tunicas: q supius dixit. Regula et vita frm̄ minoꝝ hec est. s. dñi nr̄i Jesu xp̄i scm̄ euāgelium obseruare. Rn̄sio. In euāgelio noīe vnius

vnius tunice vestitus designantur necessarij. Un̄ nō habere duas tun cas est nō ferre superflua vestimenta. Sȝ q: p religiōis honestate necessarium est exteriorem tunicā in lōgitudine ⁊ latitudine ab alia vel alijs differre: nectum vestimētum beatus Frācisc⁹ in duas dimisit tunicas. In vna intelligens exteriorem amictum vt frēs cappa tegātur. In alia itelligitur omne corpi manifeste necessariū vestimentū. ¶ Et cingulū (funē vtiqȝ) q: di Esa. iij. Erit p zona funiculus ⁊ cingulū sacci. Hoc cingulū funiculus est: q: sacci funiculis cingi solent. Credo aūt scm̄ Frācīscum istud cingulū elegisse: legitur Matth. xxvij. Uinctū duxerūt euȝ ⁊ tradiderunt pōtio Pilato. Uel certe ad litterā vt cinguli vilitas pcordet habitus vilitati: vt hoc cinctorio armati veritatis linea multis aspa ab eccl'ia videantur disturbare symoniacos ⁊ alios scelerosos. Facto. n. flagello de funiculis dn̄s vēdentes ⁊ ementes de tēpli sui finib⁹ nosci eiecisse: vt di Joan. ij. Et brachas quaȝ est necītas manifesta in casib⁹ inumeris pp humane miserie tegumentuȝ. Istaȝ brachaȝ nō tāgitur q̄litas: vt liceat frībus si nolūt tāgere lini delicias: brachis vti laneis vel ēt cilicinis. ¶ Et caparonē vsqȝ ad cīgulū vt more antiquoȝ religiosoȝ distinguatur habitus noviciōȝ ab habitu pfessorum. Ab ista aūt gñali lege excipiens addit. Nisi eisdem ministris fm̄ deū aliqñ aliud videatur. Ex hoc verbo san. Fran. pcedit: vt istud novitiatus insigne paucissimis pcedatur: q: crescente vanitate hoīm: nō est miȝ si humilitas minuatur. ¶ Finito vō anno probatiōis. Hec est tertia pars rubrice in q̄ agitur de pfessiōe. Primo quātum ad sui oblationem votiuā. Scdo quātum ad ppositi stabilem pseuerātiā, ibi. Et nullo licebit ⁊c. Dicito ergo sic. Finito vō ano pbationis. Nec. n. añ annum cōpletum (lȝ possent se deo imobilr astringere) licȝ eos ad pfessioneȝ admittere faciendā. In quo anno possūt expiri afflictiões frigoris ⁊ caloris. In cuius figura sterilis ficulnea āno vno dimittitur ne p. scindat. vt pȝ Lu. xiij. vt fructus ab eo agricolatus adhibito fimo expectet. Finito igit anno pbatiōis recipiant frēs ad obiam pmittētes vitam istā ⁊ r'lam semp obsuare. In qua pmissione sic voueant totaȝ r'lam: vt supra tactum est vt nō oi eius parti se obligatōe astringāt. Uouēt enim se totā r'lam pro regula habituros fm̄ mādātis itentionem: vt quedā ad obseruādum oimode: q̄dā ad hn̄dum p salutarib⁹ hortamētis Ergo illa q̄ ad obseruantiā inuiolabil' sunt vouenda: ista ad cautelā ex voto perēniter sunt hn̄da. ¶ Et nullo mō. Hic tāgit scdm̄. s. voti stabilem pseuerantiā dicens. Et nullo mō licebit eis de ista religiōe exire: qd̄ qdem dupl'r intelligere possumus. Uno mō vel retrocedendo: ⁊ hoc reuertendo ad seculum seu ad religionem laxiorem quoȝ vtrūqȝ est apostatare ⁊ retroaspicere. Alio mō pcedendo ad altiorem graduȝ frugem. s. melioris vite ascēdendo sicut faciunt q a laxioribus statibus ad religiōes se trāsferūt altiores. Primus modus exeundi est in oi religiōe dānabilis. Scdo laudabilis vbi possibilis. Sȝ pfesso ad hāc religionem est ipossibilis: qr nisi papa supponeret in r'la: pmittens: ⁊ nullo mō licebit: nō subiungeret iuxta mādatum dn̄i pape. Q: fm̄ scm̄ euangelium. Nemo mittens manum ad aratruȝ ⁊ respiciens retro aptus est regno dei. Si igitur nō licet exire q: nō licet retroaspicere: ergo ois alia religio huic est retro: ⁊ apostate sunt oēs ab hac religiōe post pfessionē ad quācūqȝ aliā trāseūtes. Q: si aliquos exire vel p pctis suis a religiōe eijci ptingat: si totis virib⁹ instātes fuerint p religiōe hac recuperāda: nec grām iuenire valētes: extūc in aliqua alia religiōe rigida se saluare poterūt: si tn̄ quātū in se maneāt in desiderio ad statū suū pstinū reuertēdi. Q: si de Inia ap'lica se glorient aliqui al'r facientes: p certissimo sciāt ꝯ hāc diu sniam nihil facere. Nemo mittēs manū ad aratrū ⁊c. Q: si mendacijs interueniētibus aliqd ptingat per tales a sede ap'lica impetrari: nō est eis excusatio: sȝ accusationis duplicatio: dum mēdacio t'm pcem circūuenientes sue querunt apostasie pallium: q in votis nō dispensat: nisi vbi suggerit pietas ⁊ rōnabilis eqtas recompensat. Et q: obligati ad eūdē ordinē voto vel iuramēto tenent dn̄o itegre soluere qd̄ vouerūt. Qua rōne nō licȝ frib⁹ de hac religiōe exire: q: lȝ ē retroaspicere: nō licȝ obligatis ad istā religionē q̄cūqȝ aliā intrare pfiteri vel ingredi ad manendū: imo peccāt mortal'r tales in religiōib⁹ alijs remanentes: peccāt. n. eos recipientes ⁊ ꝯsentientes sicut apostasie facinus promouentes. ¶ Sed qd dicendum est de illis qui ad episcopale offi

cium ex his frib⁹ assumunt. Rñdeo. Si coacti
ab eccl'ia hmôi ineuitabili necitate suscipiant re
gimen aiaꝝ nõ sunt reputãdi ab ordine egressi:
si q̃ztũ in ipsis est sp appetãt in sinu ordis cõso/
ueri. Qꝫ si nõ vocati ad epalẽ gradũ nec coacti:
ad eundẽ aspirant vt fugiant erũnas paupeꝝ ⁊
ordinis rigorem credo eos in illius ptem cessu
ros: q dixit. Sedebo in mõte testamti in lateri/
bus aqlonis. ¶ Sed nunqd obligati ad hanc
religionẽ excusabunt si assumant ad curã pasto
ralem vel aliam eccl'iasticã dignitatem? Certuꝫ
est φ nõ: vt pꝫ ex. de voto. c. Per tuas. Ubi pa/
pa cuidã ad religioneꝫ obligato ⁊ ante ĩpletio/
nem voti ad regimen aiaꝝ assũpto rñdit in hec
verba. Si tuã desideras sanare ꝯsciam: regimẽ
resignes memorate eccl'ie ac reddas dño votuꝫ
qḋ vouisti. ¶ Et illi q iam ⁊c. Hic tangit q̃rta
pars hui⁹ rubrice in qua agit de victus ⁊ vestit⁹
districtiõe. Prio q̃ztum ad vestitũ. Scḋo q̃ztũ
ad victũ. ibi quos moneo. In pria pte tãgit ve/
stit⁹ q̃litatem ⁊ q̃ztitatẽ. Scḋo vilitateꝫ. ibi. Et
frẽs Et iterponit pedũ nuditatẽ: vt pꝫ. ¶ Di
cit ergo sic. Et illi q iam ꝓmiserũt obiam ꝓfes
si. s. hẽant vnã tunicã cum caputio. In qua ha/
bitus itelligit. Et aliã sine caputio q voluerint
hẽe. In alia tunica sine caputio itelligit ſm sta/
tuta ordis tunica simplex vel' repetiata nec de/
bent p̃les hũi iferius a pfessis p̃cipue: nisi de su/
perioꝝ arbitrio qb⁹ rl'a cõmittit talium solicitu
dinẽ ſm loca ⁊ tpa ⁊c. dicit aũt signanter q vo/
luerint hẽe: q: varia sunt corpoꝝ robora: ⁊ mul/
tum differẽtes diuersaꝝ intẽperies regionum.
¶ Sꝫ ꝑ calciamẽtis addit. Et q necessitate co
gunt possint portare calciamẽta. Ubi aduerten
dũ: φ cũ rl'a solũ pro necitate cogẽte ꝯcedit cal
ciamẽta portare. vbi ḡ nõ cogit necitas sicut in
corpe robusti. Ubi aũt necitas nõ cogit sicut ⁊
in negocijs gerẽdis q̃ ⁊ si ꝑ solos debiles expe/
diri valeant: põt tñ sine periculo differri ipsarũ
expeditio. Calciamtoꝝ ḡ deportatiõem ipsa rl'a
indirecte iterdicit. Et q: verbũ illud sumit de
euãgelio Matth. x. vbi dr in rl'a apl'oꝝ neq̧ cal
ciamẽta) pꝫ hic vsum sandalioꝝ mime ꝓhiberi
qm̃ sicut dr Matth. x. Neq̧ calciamẽta. euãge
lico more hãc cõplẽs sniam Mar. vj. ca. p̃cipit
eis ne qd tollerẽt: sꝫ calciatos sandalijs ⁊c. Pro
pter qḋ antiq̃ sculpture pariter ⁊ picture mon
strant apl'os calciatos sandalijs icessisse. Unde
Actuũ. xij. sup illḋ. Calcia te caligas tuas dicit
Beda. Pro caligis ⁊ caligulis (vt qdam hñt)
grecus hꝫ sandalia. Hoc. n. gen⁹ calciamti legit
in euãg. apl'is fuisse ꝑmissum. Hec Beda. Que
expõ extranea videret nisi diceret Papias φ
calige sũt sandalia. Que ãt ibidẽ dr. s. Actuum
xij. glosa iterlinearis exponit di. φ ꝑ h̄ φ ãgelo
iubẽte Petro ⁊ ipso cõplẽte dat exẽplũ nõ am
bulãdi sine calciamtis: ⁊ nõ põt ad l'raꝫ ad aliḋ
gen⁹ calciamentoꝝ retorq̃ri q̃ꝫ ad illud de quo
loqt text⁹ ipse. s. sandalia. Uerbũ ẽt ipsi⁹ glo. nul
lius est auctas quoad h̄ quo dicit angelo iubẽte
⁊ si ad ꝑsonã Petri l'ra referat: tñ iussio ꝓ alijs
mistice itelligit referri. s. ad virtutes pedes spũa
les muniẽtes q̃ in sandalijs ḋsignant. Sicut ad
Ephe. vj. dr. Calciati pedes i p̃parationeꝫ euãg.
ibi vide glo. φ aũt xp̃s alia calciamta apl'is in/
hibuerit pꝫ: q: sup illḋ Matth. x. Neq̧ calcia/
mẽta dicit Hiero. Et plato duas corpis sũmita
tes dicit nõ eẽ velãdas: nec assuetã fieri debere
molliciẽ capitis ⁊ pedũ. Cũ. n. hec firmitatẽ ha
buerit cetera robustiora sũt. Itẽ Hiero. ad Eu/
stochiũ. Discipuli ⁊ sine calciamtoꝝ onere ⁊ vin
culis pelliuꝫ ad p̃dicatiõem euãgelij destinant.
Milites vestimtis xp̃i sorte diuisis caligas non
hẽbant q̃s tollerẽt. Nec poterat. n. hẽe dñs qḋ
ꝓhibuerat suis. Ecce qḋ xp̃s docuit icedere si/
ne calciamtis: h̄ ẽt ipe obſuauit. Hic tñ Hieron
alr vtit noie caligaꝝ q̃ꝫ sup hituꝫ est ex Beda
⁊ Papia. Itẽ Eusebi⁹. v. eccl'iastice historie di.
Desiderabã virũ scm̃ illũ ⁊ psallentem choꝝ: q
ad exẽplũ melioris vite ceteris oib⁹ viuũt legis
dei atq̧ euãgelij taciti p̃dicatores i qb⁹ ipse hit⁹
p̃fert virtutis isignia hirsutũ caput pedes nudi
apl'is siles. Itẽ pꝫ ḋ Hiero. ⁊ sui tpis monachis
Dicit. n. in vitas patrũ capl'o de scõ Ioãne. Ita
oia illa exasperãte loco vt nõ solũ nudos pedes
vt eram⁹ nos: sꝫ ⁊ calciamtis munitos terebret
⁊ fecet. Hec Hie. Itẽ obsecro si xp̃s nudis pedi
b⁹ mime icessisset q̃lr rõnabilr ḋ phariseo ꝯq̃st⁹
fuisset. Luce. vij. dicẽs: aq̃ꝫ pedib⁹ meis nõ ḋdi/
sti ⁊c. Sꝫ qdã hic sensui suo initẽtes: ⁊ ipm̃ xp̃i
sensui p̃ferẽtes dicũt meli⁹ eẽ ꝑ doctrina ṽitatis
calciatũ esse q̃ꝫ discalciatũ: ne ipediat ṽbuꝫ dei.
Sꝫ attẽdãt illi: φ nulla forma aptior ẽ euãgelij
ꝓpagãdi: q̃ꝫ illa i q̃ toti orbi fuit euãg. p̃dicatũ.
Hoc aũt scm̃ ẽ nudis pedib⁹. Uñ Hiero. i epl'a
ad Agerũtiã. Discipuli toto orbe peregrini nõ
es in zona

es in zona nō caligas habuere in pedibus. Un̄
Hiero. Fateor penā esse asperā pedū nuditatē.
In hyeme qdē₃ appet ꝑpter frigiditatem. In
estate aūt grauior est pp duriciā maiorē:q₃ calor
plus opprimit terre glebas q̄₃ frigus ⁊ sole ascē
dente cū gelu resoluit in hyeme exiccat ampli⁹
in estate. Calor ēt findit ⁊ frāgit grauiter pedes
nudos:tn̄ ipsi frēs cū Aplo in frigiditate ⁊ nu/
ditate ibāt gaudentes:nec algorib⁹ hyemis nec
ardorib⁹ estatis hactenus dimiserunt:qn nudis
pedib⁹ adierint remotissimas ptes mūdi. Am/
plius posito q₃ xp̄s vel in pueritia: vl añ.xxxiij.
annū calciamēta habuerit:nō tamen ea habuit
postq̄₃ eoꝝ vsum discipulis ihibuit q cepit face
re ⁊ docere. ¶ Sed ꝑ vestimentoꝝ q̄litate sub/
dit. Et frēs oēs vestimētis vilib⁹ iduant. Hoc
qdē puenit altissime paupertati. Quecūq₃ enim
sunt in vsu veroꝝ paupeꝝ sunt iuxta paupertatis
rfam mēsurāda. Hec vilitas in trib⁹ attēdenda
est.s.in pcio in colore ⁊ supadditis alterius pan
ni assumētis. In pcio inquā:q₃ paupertas vera nī
hil pciosum h₃. Color ēt nālis nō artificialis in
veste hrī d₃. Aliter frustra monerent frēs in se/
quētis mīme iudicare vtētes vestimētis colo/
ratis. Tertiū addit vt seculi stultitia in frm̄ ha
bitu ostēdat. Un̄ subdit. Et pnt ea repetiare de
saccis ⁊c. Saccus duplex est.s.lineus ⁊ laneus.
Et f₃ istud saccus dr̄ ois vestis vilis Et est sac/
cus cilicinus quo vsi sunt pphete. Un̄ Esa.xx.
Solue saccū de lūbis tuis Hiero.in glo. Mira
obia solo cilicino iduebant vt tradūt hebrei ⁊c.
Per alias spēs alioꝝ pānoꝝ diuersitas itelligit
in substātia ⁊ colore. Addit aūt huic vestimēto
bñdictio dei:qm̄ q se stultū ⁊ despicabile₃ exhi
bet huic mūdo ipsi deo efficit pciosus. Hec est
bñdictio eius q apparuit in rubo deut.xxxiij.
Ipse.n.xp̄s vsus ē vilissimis vestib⁹. Un̄ Chri/
sosto.sup Joānē omelia.xxxiij. Añq₃ apparuis/
set iesus pdicaret eū Joānes bap.vt facile susce/
ptibile esset testimoniū ipso apparēte in vili ve
stimēto inotescēre. Itaq₃ in vili veste annūcia/
batur forma cōi oib⁹ xp̄s vt samaritane mulie
res ⁊ meretrices ⁊ publicani cū magno ausu au
derent ei appropiq̄re ⁊ loq. Hec Chrisosto.
Et nota q₃ frib⁹ nulla pellicea vestimēta pcedū
tur. Quos moneo ⁊c. Hic agitur de districtiōe
quātū ad victū. Excludit qdē pncipalr iudiciū
temerariū ⁊ alioꝝ ꝯtēptum ⁊ p̄sumptionē prio/
prioꝝ factoꝝ. Scd̄o addit isinuāte₃ exhortatio/
nē de ciboꝝ vtilitate dicēs. ¶ Quos moneo ⁊
exhortor ne despiciant ex affectu neq₃ iudicent
ꝯtēnendo vel vilipēdendo in cogitatu. Hoies
quos viderit mollib⁹ vesti.⁊ coloratis indutos.
Hiero.ad rusticū. Uilis tunica ꝯtēptum seculi
pbat. Ita dūtaxat ne aius tumeat ne habit⁹ ser
moq₃ dissentiāt:vn̄ l₃ faciliter vitari nō possit
iudiciū suspitiōis vel hesitatiōis: cauēdū est tn̄
penitus a iudicio diffinitiōis q̄ absolute talibus
vtētes ꝯtēnunt. ¶ Ubi cibo ⁊ potu delicato.
Nō est ergo frm̄ vti cibis:⁊ potib⁹ delicatis:sic
nec vestibus vti coloratis. Hoc.n.ad ius ptinet
altissime paupertatis:q̄ quāto est altior tāto altior
d₃ esse victus. Un̄ i cōmitiua xp̄i iuēti sunt pa
nes ordeacei. Joānis.vj. ⁊ hoc i deserto. In ci
uitate autē vsus est pene triticeo i quo ⁊ istituit
sacrm̄. Silr ⁊ in deserto ieiunabat.xl. dieꝝ spa/
tio:inter hoies aūt existens adeo se hoibus ⁊ ci
bis ⁊ potib⁹ ꝯformabat vt vorator ⁊ potator vi/
ni ab oibus diceret. Quid in hoc aliud tacite p̄
dicat nisi dānationē hypocrisis corā hoibus.s.
austere:⁊ i absc̄ōdito viuere delicate? Un̄ Mat
thei.xij. legit q₃ Jesu abeūte p sata discipuli ce/
perūt vellere spicas. Ubi glosa dic q₃ i h̄ docue/
rūt austerā vitā ⁊ nō accuratos:s₃ simplices ci/
bos q̄rere. Un̄ certū est:q₃ paupertaē ⁊ pniaȝ pfi/
tentib⁹ carnes sūt vitāde in suis domibus ex
casum necessitatis duplicis.s.vel infirmitatis:
vel necessitatis manifeste. Iuxta qd̄ btūs Bn̄/
dictus inhibet monachis carnes quadrupedū:
preter illos q sunt oino debiles vel egroti. Id/
circo tpibus pnie ecclesia a carnibus solet absti
nere. Qui ergo sunt pnie perpetue pfessores ab
eis tritis ⁊ integris omni tpe debent abstinere,
quantum patitur fragilitas humana. Nec hoc
sufficit nisi a sumptuosis piscib⁹ ⁊ maxime bel/
uis studeāt abstinere. Unde Gregorius. Qui a
carnibus abstinēt:nequaq̄₃ sumptuosiora mari/
naꝝ beluaꝝ ꝯuiuia pparent. Ridiculosa igitur
videt abstinentia maxime paupibus:carnes nō
tangere ⁊ pisces querere cariores. Et Hiero.ad
Paulinum. Sit tibi vilis ⁊ vespertinus cibus
olera ⁊ leguminam:iterdum ⁊ pisciculos paucos
pro sūmis delicijs ducas. ¶ Bene sequitur. Sed
magis vnusquisq₃ iudi.⁊ des.semetipsum. Hoc
enim vere humilitatis conuenit professoribus
seipsos despicere ⁊ despicabiles reputare.

¶ Sequitur capitulum tertium.

Clerici faciāt diuinum offm̄ ꝛc̄. Hec tertia rubrica frēs instruit i disciplina. Et hec ps hȝ tres. Q: ꝑmo agit de disciplina ordināte ad deum laudā dum ꝛ honorādū. Scd̄o agit de disciplina ieiunij: q̄ ordinat hoiem ad seip̄m. ibi. Et ieiunent. Tertio agit de ordinationib⁹ ad edificationē ꝓximoꝝ: ꝛ hoc quātum ad ambulātes p mūdū. ibi. Cōsulo. In ꝑma ergo pte ꝑmo iformat clericos: deinde iformat laicos. ¶ Dicit ergo. Clerici faciāt diuinū offm̄ sȝ ordinē sancte Ro. ec. Q̄d offm̄ fuit in maiori parte a scō Greg. ꝛ alijs scis istitutum: excepto psalterio: hoc d: q: ecclesia Ro. vtit alia trāslatiōe psalterij q̄ȝ cōiter habeat: vel verius alr emēdato. ¶ Ex quo. s. officio hr̄e poterūt breuiaria. Sȝ q̄re sanctus Frā. ex quo frēs suos volebat in ꝑdicatione ꝛ studio ꝑ ꝯn̄s exerceri: tā oneroso tāqȝ ꝓlixo officio eos onerauit? Rn̄sio. San. Fran. optabat ro. ec. vestigijs religionē suā idcirco ꝓ virib⁹ copulare: q: sciens eā imediate subesse celesti curie ꝛ ab ipso fuisse dn̄o institutā ꝛ a sanctis prībus gubernatā: q hn̄tes sapiaȝ ꝛ iudicia mittere toti mūdo: sm̄ tn̄ offm̄ illud ꝓlixum laudauerūt altissimum: sicut ꝛ laudat vsqȝ hodie Ro. ec. regimini nihilominus itenta eccl̄ie vl'is q̄bus ēt fuit maxime solicitudis iter oēs necītates. Sciebāt tn̄ clarissimū esse laudū meritum diuinaꝝ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s breuitatem laudū breuitatē arguere meritoꝝ. Cuȝ ergo nulli incūbat tāta solicitudo vacādi sapie ꝓ regimine vel illustratiōe vl'is ecclesie: sicut ec. Ro. nulli pro ecclesie ministerio aut studio ꝯgruit illud offm̄ abbreuiare. Suspecta est ergo cuiuslibet nutricis pietas: q̄ affectū putat trāscendere tāte m̄ris. Preterea multū ad illuminationē ꝓficit piaꝝ mentiū laudū freq̄ntatio diuinaꝝ. Iuxta illud psal. Sacrificiū laudis honorificauit me. Grego. sup Ezechielem. Uox psalmodie cū ꝑ itentionem cordis agit: ꝑ hanc oipotenti deo ad cor iter paraf. vt deuote mēti vel ꝓphetie mysteriū aut cōpunctōis grā ifundaf. ¶ Pro iformatiōe laicoꝝ subdit. Laici v̇o dicant. xxiiij. Pater nr̄. Doceanf aūt laici q̄ tria hec vocabula. Pater nr̄ q est in celis: ꝑtinent ad animi ꝑparationē: q: cū vult se nosari d̄a prēm: dat fiduciā ipetrādi: q: pr̄ libenter filijs thesaurizat. Cū v̇o d̄ nr̄: docet dilatationē affectus: vt nullus oionem suā ad se solū ꝯhat. Cum d̄ q es in celis: excitat puritatē itentiōis vt orās sola celestia orādo regrat. Cum aūt subdit: scilicef ꝛc̄. oio subiungif q̄ in. xij. petitiōib⁹ ꝯtinef: quaꝝ ꝑme tres directe ꝑtinēt ad dei honorem: q̄ttuor seq̄ntes ad petētiū vtilitatē. Cū eni d̄ scilicef nomen tuū: petif vt fidei veritas certissima (q̄ d̄ē pr̄ fideliū: ꝛ fideles filij d̄i appellātur) ab ifidelib⁹ cognoscaf. Cuȝ aūt d: adueniat regnū tuum: petif vt eius legib⁹ a credētibus obediaf. Fiat volūtas tua: petif vt ei⁹ bonitas diligaf: ꝛ pp se colaf ab ifirmis sic a fortibus. In q̄ttuor aūt petitiōib⁹ seq̄ntib⁹ ꝑmo petitur collatio ois boni corpi ꝛ aie necij cum d̄r. Panē nr̄m quotidianū da nobis hodie. Et petendo tm̄ ꝓ hodie excludit ꝓteruiā auaritie incertitudinem vite isinuādo. Scd̄o subditur petitio āmotiōis ois mali. Primo quātum ad ꝑterita cum dicit. Et dimitte nobis debita nr̄a: vbi iplicatur debitū inocētie: vt sciat se ad malum suum petere: q in corde suo retinet adhuc rācorem ire. Scd̄o quātum ad futura: vt detur grā oia deuitādi ꝑicula pctōꝝ vel tentationum cum dicit. Et ne nos iducas in tētationē. i. ne induci ꝑmittas. Tertio quātum ad pn̄tis exilij vniuersa mala pn̄tia: vt hn̄tes vitā in patiētia: mortem optemus vitā istā cum dn̄o placuerit terminātē. Et hec oia ꝯfirmātur cū dicit. Amē.

¶ Ubi notādum: q̄ hec oio inter oēs est ꝑcipue venerāda ab ipso dn̄o nullo medio instituta. Dicit aūt beat⁹ Frāciscus signāter. xxiiij. Pr̄ nr̄ pro matutino: q: offm̄ nocturnale excubias repn̄tat ciuium supnoꝝ ꝛ illo tpe deo est sacrificium laudis ꝛ angelis acceptissimū. Numerus aūt. xxiiij. est numerus prm̄ vtriusqȝ testamēti. Duodecim. n. fuerunt priarche: ꝑ quos multiplicat⁹ est numerus credētium carnalr̄. Duodecim ēt apl̄i ꝑ quos in nouo testamēto multiplicatus est ppl's credētium sp̄ualr̄. Petunt ergo frēs in mysterio hui⁹ numeri optātes i vtriusqȝ testamēti prm̄ meritis exaudiri: quos nō est dubium ad angelicum ꝯsortium ꝑuenisse. Uel q: xxiiij. sunt hore nālis diei oio istius numeri petit remedium tpis vniuersi. Itē matutine laudes q̄ a clericis decātātur nouenario psalmoꝝ: lectionum ac cātuum distingunf: vt angelicos nouē ordines repn̄tent. Numer⁹ aūt. xxiiij. ꝯsurgit ex ductu ternarij in octonarium. In ternario autem

rio aut numerus credendor. In octonario iustitia itelligit agēdor cum sm Aug. est numerus iustitie vnicuiq sua tribuētis. Laici g q ad laudes angelicas vel itelligēdo mysteria nō assurgunt: simplicitatē suā in fide z iustitia in h numero pficiunt: dum octonari9 ad iustitiā ternarius ad fidē ptinet trinitat. ¶ Seqtur. Pro laudib9 qnq. Sicut matutinu offm laudes signat ciuiū supnor sic offm laudū figt cultū ec. a mane eccle pmitiue: vsq ad lucem clarā quā in fine sclī expectam9. Incipiunt. n. a regno xpi decorem iduti in pplo iudeor p iubilu ois terre trāseuntes in pplo gentiū lucē pacis datā fatenf eccle: z duos pmos psalmos: tertio copulādo duplicis ppli pcordiā repūtāt. Trāseuntes aūt p cāticum puerorr in camino laudes ec. repūtāt sub antixpo. Et cum in trib9 psalmis laudes iungūt vltimo tps post antixpm significāt qn xpianis q vsq tunc fuerint iudei z pagani i vna fide sociati dnz collaudabūt. Propter has qnq petitiōes laudu canōicar ecclasticar puto scm Fran. hunc qnarium laicis assignasse: nisi in hoc forte numero dña assignaf laudu celestium z terrestriū. Iuxta hoc differūt hierarchie q celestis laudat deū intellectual: sub celestis p sensibilia symbola: q oia p qnque sensus cognoscunf dum audit9 laudat in cāticis visus in ornamētis: tact9 in obsequijs: gustus in sacrificio altaris: olfact9 in fragrātia thuris: z h q filia ad fragrātiā adhibenf. ¶ Seqtur p pma in q dns ad pōtifices ductus est. Tertia in q accusatus z iudicat9 est in q et descēdit spūs scūs. Sexta in qua crucifixus est. Et nona in qua mortu9 est. Pro qual istar horarū septem vt septiformis grā impetref: vel sm septem dona spūs sci: vel sm septem eccle sacra qb9 de indidit sue efficaciā passiōis. Pro vespis autem duodecim. Hoc ideo forte q vespe p hora hn duodecima celebrari p olu horaru diei pterite offensis oīone duodenaria xpi mia imploretur. Vel q laudibus vespinis repūtatur mundi vespa in q ipse de incarnat9 est fact9 dicēs sibi. xij. horas in. xij. apls copulauit. Vñ legit Joan. xj. Nōne duodecim hore sunt diei. Seqtur. Pro cōpletorio septez: in quo oiu pumatio isnuaf: vt sic spūs septiformis incipit z dirigit ita p ipm etiā diei meritum psumetur. Hec aūt in vniuerso sunt lxxvj. pi nr qbus si oio p defunctis adyciatur: numerus pducitur. lxxvij. vt sonum petor remissio ipetretur. ¶ Et ieiunent. Hic agit de ordinātibus hoiez ad scipm. s. de iei inio. Et logt de triplici qdragesima: duas pceptorie iponēs: tertiā ad deuotiōis excitationez suadens. Tres figdez legūtur. xl. dieb9 ptinuo ieiunasse Moyses vt pz Exo. xxxiiij. Et Helias. iij. Re. xix. Et ipsemet dns Math. iiij. Duplex aūt est ieiuniū sc merois z gaudij. Jeiunium merois est quo carni placētia cibaria studio pnie carni abscindunf. Jeiunium vo gaudij est cum ipm cor tātis est iniunctu spūalib9 delicijs: vt pena sit vacare mēsis: z est p pns delectabile ieiunare cū ieiunatur nō vt co. pus affligaf: s ne deuotio interrūpatur q spūs recreaf. Jeiuniu Moysi significat merorē p deletiōe culpe. Jeiunium Helie figt merorē p amotiōe ois misie. Primū signat ieiuniū qdragesime hyemis. Scdz signat qdragesima veris. Vel melius: prima qdragesima referf ad pctā pterita expiāda. Scda ad futura iminētia pcauenda. Jeiunium aūt xpi figt ieiunium gaudij q nō tm a cibis carnalib9: sed ab oi terrena delectatiōe delectabilr abstinetur. Idcirco btūs Fran. duas qdragesimas pcipiendo iposuit: tertiā vo cum bñdictione dei suasit: sciēs cū deuotiōe sola z nō aliq coactiōe adimpleri debere. ¶ Dicit ergo. Et ieiunent a festo oiu scōr vsq ad natiuit. dñi. Sāctā vo qdragesimā zc. S aliaz vsq ad. zc. ¶ Nota q hic secundo fit mentio de bñdictiōe hic in victu z supius in vestitu. ¶ Alijs autez tpib9 nō teneanf nisi sexta feria ieiunaf: q illa die voluit dns crucifigi. Tpe vo manifeste necītatis. s. pp isirmitatem grauem vel pp virtutem in labore leuitabili adeo deficiente qn. s. labor icumbēs de necītate alij pfici nō pōt nō teneātur. s. ieiunio corpali. Ad gaudij igitur ieiunium volens oi tpe fratres suspirare iuxta euāgelicā rāz minus de ieiunio maiori iponēs ad gaudij ieiunia isormat in seqntib9 vt patebit. ¶ Consulo vo. Hic agit de ordinātib9 ad edificationē pximor p mūdū sc a foris tā ambulādo q in alienis domib9 gerendo. Circa pmu: pmo isormat itinerationē ad vitādum malum. Scdo ad tenēdum bonū. ibi. Sed sint mites. Tertio excludit egationē. ibi. Et non debeant. Pro pmo dicit. Consulo vo ad istructionē rōnabilis: moneo ad allectionem pcupiscibilis. Prouerb. xij. Qui suauis est

viuit imoderationibus in suis monitionib⁹ re/lingt ptumeliā. Et exhoꝛtoꝛ ad exercitationē3 irascibilis. ij. Macha. xv. Sigulos armauit nō clypei aut haste munitiōe: s3 smonib⁹ optimis ꝛ hoꝛtatiōibus. Ut qñ vadūt p mundū exēplo xpi ꝛ discipuloꝝ suoꝝ. Nō litigēt alicui iferēdo ptumeliā. Neqꝫ ptendāt verbis ptinaciter affir mādo sniam suā: vel iudicialiter litigādo. Nec alios iudicet dubla. s. in peioꝛē ptem iterptādo vt sic suetur inocētia exterioꝛ ꝛ iterioꝛ. ¶ Sed pꝛo bono tenēdo subdit. S3 sint mites. i. cedendo ip̄robitatib⁹: pacifici: minoꝛitatis sue oꝛdinē seruādo. Et modesti p disciplinā sensuū ꝛ verboꝝ ꝛ opeꝝ. Māsueti moꝛib⁹ nō impetuosi. Et humules nullū honorē appetēdo ꝛ oēm gl'iam humanam fugiēdo: nec hoc sufficit nisi diffinitionē humilitatis in se studeāt adimplere: q̄ ta lis est. Humilitas est virt⁹ q̄ hō vera cognitiōe sui sibiipsi vilescens: appetit tractari vt hmōi: ꝛ non sublimius gubernari. Et p spāli disciplina addit. Honeste loqutes olb⁹ sicut decet: oēm. s. hoiem p sui stat⁹ gradu reuerēdo. Hec est infoꝛmatio itineratiōis. ¶ S3 p seclusiōe eqtationis subdit. Et nō debeāt eqtare ꝛ p p̄ns nec bigare aut q̄drigare q̄ maioris sunt sumptus: nisi manifesta necītate plixi vel ipediti itineris vel negocij vrgētis vel ifirmitate cogant. Dicit autē3 nō debeāt p eo q̄ s. debeāt nō eqtare. Et i quācunqꝫ domū intrauerint: ad pcurādum. s. aiaꝝ salutē. Matth. vj. Primū3 q̄rite regnū dei ꝛc. Primū dicāt pax huic domui. Scōm doctrinā xpi. Matth. x. Optādo aūt pacē optamus oēs liberatiōnē a malo ꝛ pmotiōnē in bono. Et est pax trāqllitas coꝛdis. Et sm scm̄ euāgeliū de oib⁹ cibis ꝛc. Dicit notāter liceat nō necessitatem iponendo: s3 sm indulgentiā pmittēdo vt sciat se ɔ̄ r'lam nihil facere si quis voluerit sublimius ambulare. Ad hoc notādū dicit liceat de oibus nō simpl'r: s3 sm scm̄ euāgeliū. Istud aūt nō ɔcedit nisi in p̄dicatiōis euntibus misterio. Qui ergo p aiaꝝ salute nō circueūt in hac lnia ius nō hñt. Ipse dicēdo sm scm̄ euāgelium: licentiā tēperat vt. s. sm r'lam euāgelice honestatis fiat. Un̄ cū verbum p̄dictū trahat de Luce x. c. vbi dī. Māducate q̄ apponunt vobis: notādum q̄ ibi imediate subiūgitur: ꝛ curate ifirmos q in illa sunt: certū est illud itelligi sp̄ual'r sm p̄ncipalē intellectū vocabuli. Nō est autem modus curādi aiaꝝ delicatioꝛibus vti cibarijs q̄3 illi vtātur in quoꝝ mēsis frēs ipsi vescūtur. Hoc. n. est non curare infirmos: s3 a foꝛtitudine ad infirmitatē vocare. Quādo ergo p̄ncipales psone domus ꝛ familie abstinēt a carnib⁹: nō licet sm scm̄ euāgelium frēs in esu carniū larius ambulare. Item vbi est ferculoꝝ supfluitas: nō est euangelice scitatis supfluitatē vsu suo vel ab vsu verius appꝛobare: s3 magis necessitate acceptā dissimulare pꝛudenter: qd̄ nequit sine scandalo repꝛehendi. Item si aliqui relig ōsi receptores fratrum contra regula3 suam carnes comederent non est euangelice sanctitatis partici pare cum pꝛeuaricatore in crimine: vel carnalitati irregulariter suo ɔsoꝛtio ɔfoꝛmari.

¶ Capitulum quartum.

P Recipio firmiter. Descriptis trib⁹ poꝛtis ciuitatis p q̄s illucescit claritas oꝛiētalis seqtur scda in q̄ua describunt tres poꝛte munite ɔ̄ insidias aqlonis. Quaꝝ pma excludit periculum Jude p pecunia dn̄m tradētis. Secūda tollit piculu3 ficte religiōis in ocio viuētis. Tertia aufert piculu3 multitudīs cleri in fine p appꝛopꝛiatis cōibus ɔ̄cedentis. Pꝛimū aufert hōi deum. Scōm aufert hōi seipm̄: q: ociosus i nullo est sibi fructuosus. Tertiū aufert hoi pximū. Pꝛima pars h3 duas. Quia pmo excludit pecunie oimodā receptionē. Scōo ɔ̄uidens subditoꝝ geti iponit platis circa pcurationē3 necessarioꝝ solicitudinē: ibi tñ pꝛo necessitatibus infirmoꝝ. ¶ Dicit ergo p pmo. Pꝛecipio firmiter fribus vniuersis. Circa qd̄ sciēdū q̄ pecunia terrenū nomē est redolens magis auaritia3 q̄3 modū diuitiaꝝ vt dicit Aug. vij. de ciuitate dei cap. xij. Dicit pecunie vocabulo large qcqd tpal'r possidet. Un̄ Augu. lib. de doctrina xpiana dicit. Totū qcqd hoies in terra possidēt oia quoꝝ dn̄i sunt pecunia vocat: siue sit suus siue ager. Alio mō dī pecunia stricte qd̄ est mensura cōmutatiōis reꝝ: ꝛ sic accipit Actuu3. viij. vbi dī. Pecunia tua tecū sit in pditionē. Uolēs igr̄ dn̄s p suum suū Frācisciū auaritie radicē penitus excludere ab hoꝛto ɔclusio ꝛ fonte signato p̄cepit ne recipiāt frēs denarios vel pecuniā vl' vllā possessionē terrenā in pecoꝛib⁹: siue gñal'r i oibus q̄ paupertatem altissimā labefaciūt. Et p̄ci pue loqtur de pecunia numerata. Hoc autem

trahitur

trahitur ab euangelio Matth. x. Nolite possidere aurum neq3 argētu3 neq3 pecuniam: vbi dicit glo. Duo sūt gña necioꝝ: vnū quo necia emunt: aliud ipa necia. Per pecuniā in zonis: vñ illa emunt p perā qđ emit ⁊c. ¶ Hui' aūt inhibitiōis facte aplīs septem sunt pcipue rōnes. ¶ Pria est suspitiōis exclusio ad efficaciā pdicatiōis. Scđa est terrene solicitudinis pfecta extirpatio ad cōmēdationē celestis puidētie circa illos qui diuinis vacāt obsequijs. Et has duas rōnes tāgit Hiero. in glo. dicens. Si hec hērent nō viderent cā salutis holuꝫ pdicare: sed lucri, ppe modū vite necia amputat: vt apli doctores vere religiōis q instruebant' oia diuina puidētia gubernari seipsos ostēderent nihil cogitare de crastino. Hec Hiero. ¶ Tertia rō hui' mādati est declaratio virtutis ipī' dñi saluatoris. Vñ pro istis tribus causis dicit Chryso. sup Matth. Multa p hoc vnum cōmēdauit. Primū qdem nō suspectos faciens aplos. Scđo eruens eos ab oi solicitudine vt vacatiōem oēm vbo tribuant. Tertio docens eos suā virtutē. Hoc nēpe postea dicit. Nūqd aliqd defuit vobis cū misi vos nudos ⁊ discalciatos. ¶ Quarta cā est pfecta: ois amoris mūdani despectio: q: maxie iter possessiōes cupidas solent hři pecunie. Ecclesiastici. x. Pecunie obediunt oia. Jdē. v. Auarus nō iplebit pecunia: ⁊ Ambros' de officijs. Dñs ad discipulos ait. Nolite possidere auꝝ neq3 argētū quo velut falce in humano pectore succidit pullulātē auariciā Chryso. sup idē. Radicez maloꝝ pstim euellēs ait. Ne possideatis auꝝ neq3 argētū. Nō dixit. Nō accipite vobiscū: sꝫ ēt si posset aliunde accipe: fugite piculosam hāc egritudinē. ¶ Quīta cā est: vt statū Jnnocētie pdite vt erat posse renouaret: in q̄ si hō stetisset oia fuissent cōia: ⁊ nulla proprietas ꝑcta fuisset ad multitudinē aliq̄ vl psonā. Vñ Chryso. dicit q ħ dixit vt doceret eos ad statum in quo hō erat añ pctm̄ recurrē. ¶ Sexta rō ē ad doctrinaꝫ pfectissime libertatis: q: vt dicit Hiero. in epla. Nemo pfecti' erogat q̄ q nihil sibi reseruat. Et si beatius ē dare q̄ accipe: vt di Actuū xx. Beatissim' est q oia sua dedit: vt est posse paucissima ecōtra recipir. ¶ Septia cā est in diuersa cordis intētio circa pdicationez verbi dei. Vñ Chryso. sup idez. Vbi terraꝝ de' doctores missurus erat pp ħ angelos eos ex hoc b' ꝯstituit: ab ol absoluēs hui' vite solicitudie: vt vna sola detineant cura q̄ est doctrine. Hāc igr vitā apli tenuerūt ⁊ añ passionē dñi ⁊ post. Vñ Actu. iij. Paupi elemosynā petenti rñdit Petr'. Argētuꝫ ⁊ auꝝ nō est mihi. Glo. Memor pcepti dñi dicētis. Nolite possidē auꝝ ⁊c. Ambro. sup Lucā ait Apl's Petr'. j. executor diuine snie ondit nō in vanū effusum dñi mādatū. Cū. n. a paupe posceret vt ei aliqđ pecunie largiret ait. Argētū ⁊ auꝝ ⁊c. Nō taꝫ in ħ glliat Petr' q auꝝ ⁊ argētū nō hēat: q̄ q seruet dñi mādatū dicentis. Nolite possidē ⁊c. ħ est. Vides me discipulum xpī ⁊ auꝝ a me reqris? Hec Ambro. Augu. dicit idē. iij. de mirabilib' scripture. penul. ca. Hoc idem etiaꝫ huauit Paulus. Vñ Chry. de laudib' pauli. Paulus pecuniā non possederat. Nā ⁊ ipse dixit. Usq3 in hāc horā ⁊ esurim' ⁊ sitim'. Jdem pꝫ de scō Joāne euāgelista in legēda sua. Dixerūt enim. Nulla rōne possum' accipe auꝝ: aut vestes: aut domos: aut pdia: aut seruos ⁊c. Hic tñ aduertēduꝫ est q pceptū erat aplīs nihil hře: vt sup visuꝫ est. Et ħ huauit Paulus cū alijs. Permissuꝫ āt erat viuere de cibis ⁊ pdijs alienis: ⁊ nō pceptū. Vñ Chry. vbi sup. Dib' eos denudās oia eis dedit. pmittēs eos manē in domib' illoꝝ quos docēt: ⁊ nihil hñtes introire. Hoc idcirco dixerim q: paulus pcepta de nō possidēdo nec ferendo pecuniam huauit: sicut Chryso. exp̄sse in libro dicit de laudibus pauli pmissionez aūt de accipiendis corpi necijs ab auditorib' aliqñ tenuit vtens suo iure. Vñ. ij. ad Corinth. xj. Alias ecclias expoliaui accipiēs stipēdiū ad misterium vr̄m. Aliqñ non tenuit sublimi' ambulādo. Vñ. j. ad Thessa. ij. Nocte ⁊ die laborātes ne quē vr̄ꝫ grauarem' pdicaui m' euāgeliū dei i vobis. Preceptū ğ fuit nihil hře. Permissū vo nō pceptū l mēsis ⁊ ð mēsis viuere alienis. ¶ Sꝫ pdicte snie ð aplica paupertate vr̄ eē ꝯtrīū q dñs ipse legit loculos habuisse Joā. xij. ⁊ xiij. Sufficit ğ discipulo si sit sicut magr̄ ei' Matth. x. Jtē si ħ veꝝ esset tūc epī ⁊ clerici alij a tpe Siluestri essent in statu dānatiōis vt dicūt Manichei: hñt. n. auruꝫ ⁊ argētū. ¶ Jtē ex eadē rōne vr̄ q ista vita aplica nō sit alijs platis ecclie aplis succedētibus imitāda: ⁊ si nō illis nec alijs. ¶ Jtē si aliqb'

imitāda: sufficiens videret eam imitari eis in
itinere ꝯstitutis: ⁊ nō in domo manētibꝰ: vbi
opꝫ ꝑ deposita futuris piculis obuiare. ¶ Vn̄
Aug. de ſmōe dn̄i in mōte exponēs illō. Noli-
te eē soliciti ⁊c. dicit. Satis apparet, dn̄m nr̄m
nō hͦ iprobare: si qs hūano mō illa ꝓcuret: sꝫ si
qs ꝓp ista deo militet. ¶ Ad pͫ r̄ndet Chry.
sup Joānē. Omē. lxxj. vbi agit de loculis dn̄i
dicēs. qualr̄ nō ṽgā neqꝫ perā nō eē iubēs ōfer
re. marsupiū ferebat ad lopū misteriū: vt discas
qm̄ valde paupem ⁊ crucifixuꝫ hmōi opꝫ facē
multā ꝓcurationē. Mīta. n. ad nr̄aꝫ dispēsans
doctrinā agebat. Hec Chrysͦ. Habuit ḡ locu-
los ꝑ alijs: ⁊ hͦ dupl̄r. pro alijs pfectis ꝓ ec. lie. s.
ꝑlatis: vt doceat eos ꝑ necitatibꝰ paupeꝝ rele-
uādis hr̄e loculos. Vn̄ Aug. sup Joā. Omel.
lx. Hēbat dn̄s loculos a fidelibꝰ oblata rebuan
tes: ⁊ suoꝝ necitatibꝰ ⁊ alijs idigentibꝰ tribue-
bat: tūc pͫ ecclie pecūie forma est istituta. Hec
Aug. In suos aūt vsus nunq̄ꝫ expsse legit dn̄s
loculoꝝ pecunias ꝯuertisse: imo magis ꝓtēdit
ꝯriū sup illud Matth. xvij. Solue didrachma
vbi legit dn̄ꝫ soluisse didrachma miraculose in
ore piscis repta. Ibi. n. dicit Hiero. i glo. Dn̄s
tāte fuit pauptatis: vt vnde daret tributa non
hr̄et. Judas qdem loculos in cōi hēbat: sꝫ res
paupeꝝ i vsus suos ꝯuertere nephas duxit id-
ipm dans exēplū nobis. Hec Hiero. Itēꝫ hn̄t
loculos ꝑ alijs ifirmis ⁊ impfectis: q hn̄t locu
los ꝑ seipsis: q ⁊ si sint pfecti respectu hn̄tium
ꝓpa vl̄ multa ⁊ magna cū ipsi hēant pauca: sūt
tn̄ impfecti in hͦ respectu illoꝝ q nihil hn̄t pe-
nitꝰ in hͦ mūdo. Qꝛ nihil hn̄tes penitꝰ sūt in sū
mo gradu in hac pte: vt est pole statui hūano
a mūdi piculis ⁊ illecebris absoluti. Vn̄ Aug.
sup psalm̄. x. dicit. Hēbat xp̄s loculos ꝯformās
se impfectis. Xp̄s in nuō impfectoꝝ iuenirivo
luit: ne ꝓsumerēt nō accipiētes: ⁊ ꝯfunderent
accipiētes. Et sup illō psalmiste. ꝓducēs fenū
iumētis dicit Aug. Habuit dn̄s loculos vt di-
ctū est de qbusdā femis religiosis q̄ mīstrabāt
eidē de sb̄a sua. Futurꝰ erat Paulus nihil tale
aliqū reqrēs. Sꝫ qꝛ multi ifirmi ista quesituri
erāt: magis ifirmoꝝ psonā suscepit dn̄s. Ergo
sublimiꝰ Paulus? Nequaq̄ꝫ. Sublimiꝰ xp̄s qꝛ
mīsicordiꝰ. Cū. n. videret Paulū ista nō q̄situ
rū: ⁊ ꝓuidit ne dānaret q̄situꝝ: ⁊ ꝑbuit exēplū
ifirmo. Hec Aug. Qꝛ aūt dicit qꝫ ꝓuidit paulū
nō ista q̄situꝝ: itelligendū est aliqn̄ ⁊ nō sp: ali-
qn̄. n. accepit aliqn̄ nō vt supra patuit. Qui igi-
tur tm̄ ꝑ alijs hn̄t loculos ad hͦ aucte ecclesie
cōpulsi: ⁊ si q̄ꝫtū in se est optēt ꝑ se carere locu
lis ad se aūt ꝓuantes districtionē pauptatis vt
pauit ifirmitas dū sint in alios affluentes si nō
hn̄tur loculi in doctrine ꝑiudiciū: vl̄ ipedimē
tū: eos hn̄t sine oi impfectiōe: qꝛ ꝯueniunt cū
xp̄o in hn̄do: ⁊ in hn̄di rōne. Qui aūt hn̄t lo-
culos ꝑ seipsis: hn̄t eos vt infirmi ꝯuenientes
cū xp̄o in hn̄do: sꝫ nō in hn̄di mō: qꝛ ipse non
habuit loculos ꝑ seipso vt visuꝫ est. Sꝫ cū hac
ifirmitate tāto ad pfectionē appropinquāt: q̄ꝫto
paucioribꝰ sunt ꝯtēti. Ecce qꝫ xp̄s legeꝫ datam
aplis de loculis nō hn̄dis: ipse cōpleuit circū-
eūdo ꝑ castra in qbꝰ nō habuit vbi caput scissi.
mū reclinaret. Et lꝫ quodāmō infirmū videat:
ſm genꝰ suū respcū pfectiōis pauli necīa recipē
illo mō quo deꝰ recepit a mulieribꝰ secū itine-
rātibꝰ: ⁊ comedēdo in mēsis alienis: est tn̄ lon-
ge sublimiꝰ sic de mēsis alienis viuere qꝫ nihil
ex eis possessōe hēat: q̄ꝫ depositū recipe ⁊ pe-
cunia cū refertis ꝓptuarijs possidere. Pro-
pter qō dn̄s singularis pfectiōis modū illū in
exēplū cōmēdans aplis hr̄e loculos iterdixit:
⁊ ipse modū suū maiori pte vt ōnsum est custo-
diuit. Vn̄ nūq̄ꝫ in textu euāgelico mētio fit de
loculis: nisi sexta die an̄ articulū passionis vbi
de iuda di qꝫ fur erat: ⁊ loculos hn̄s. Joan xij.
Et ifra. xiij. di qꝫ qdā putabant qꝛ loculos hē-
bat iudas: qꝫ dixisset ei Jesus. Eme q̄ nobis ne-
cessaria sunt. Circa illō ēt tp̄s. imo ipsa vespe-
ra qua voluit cōprehēdi dispēsauit cū aplis vt
possent hr̄e loculos singuli durāte rabie psecu
tiōis mortuo saluatore. Vn̄ Luce. xx. Qn̄ misi
vos sine sacculo ⁊c. Nunqd aliquid defuit vo-
bis? ⁊c. Sꝫ nūc q hꝫ sacculū. ⁊c. Ibi glo. bede
dicit. Nō eadē viuēdi r̄la psecutionis q̄ pacis
tpe discipulos isformat. Misit. n. discipulos ad
ꝑdicādū: ꝑcepit eis ne qd tollerēt in via: ordi-
nās vt q euāgelium ꝑdicat: de euāgelio viuat.
Instāte aūt mortis articulo ⁊ tota illa gēte pa
storē simul ⁊ gregem psequēte: ꝯgruam tēpoꝝ
r̄lam decreuit: pmittēs vt tollāt victui necīa:
donec sopita psecutoꝝ isania tp̄s euāgelizandi
redeat. Hec glo. Igit apl̄i missi ad ꝑdicādum
loculis caruerūt. Tpe ṽo passiōis ⁊ psecutiōis
dispēsatiue loculos ꝑ seipsis habuerūt. Tertio

bona

bona multitudinis ad tps dispésauerūt: et illaz dispensationé tanq̃ȝ ipeditiuā verbi dei dimit tétes: ad primariam reuersi nuditatez: loculis caruerūt: vt supra visum est. Preterea licȝ dño volēte portati fuerint loculi a Juda pditore: nō tñ vt in eis aliqd iuris possessorij vēdicasse. Uñ Joā. xiiij. Uenit pnceps mūdi hui⁹ ꝛc. glo. Noluit hre dñs qd pderet: venit paup ne hiet diabolus qd auferret. ¶ Rñdeo ḡ breuiter ad obiectū de loculis: q̄ xp̄s aliqñ habuit loculos p alijs: vt ad hoc iformaret eccl'ie platos. Itē habuit loculos p ifirmis ɔsolandis: q hnt loculos p seipsis: sic in eoꝝ solatiū fugit cū quereret lapidādus: ne desperēt si aliqñ fugiāt psequētes. Si in exēplo fortiū se obtulit in passióe: ꝛ p ipsis in pauptate iformādis caruit loculis: quasi nec semp habitos tenebat possessorie reconditos: vt qui habent pro seipsis ꝛ nō gra dispensationis loculos: sciant se in hac pte pfectionis apicem nō tenere. Et cum dicitur. Sufficit discipulo. Rñdēdum est q̄ magister vn⁹ diuersos docet discipulos: singulis in suis gradibus ɔdescendens: sicut apl's inter perfectos loquebatur sapiam: lac dans paruulis ad escam. Nō dȝ discipulo sufficere lactis capaci in lacte semp sistere: etiā si lac bibat magister ei ɔdescendens: sed magis ad hoc tēdere vt solidi cibi sit capax. Ita in pposito nō dȝ discipulo sufficere vt sit sicut magister ei⁹ ifirmis ɔdescēdens: nisi vt est posse gradati in artis apicez se extēdat. Uñ illud verbū sufficit discipulo: p solatio tribulationis dcm est spāliter: vt. s. in magistri exēplo in tribulationū sufferentia viriliter pseueret. ¶ Ad scdȝ dōm q̄ illa manicheoruȝ calūnia pcessit ex insipiētia manifesta. Predicta. n. pauptatis districtio nō fuit iposita apl'is vt platis: cum nōdum illo tpe plati essent: nec etiā sacerdotes: sȝ tm̄ auctētici pdicatores missi toti mūdo in scitatis exēpluȝ: vt supi⁹ ē ostēsum. Uñ illa pauptatis districtio nullos ligat alios nisi illos q ad hoc sponte se obligant pp xp̄m. Nō solū ergo post Siluestri tpa: imo statim in eccl'ie pncipio ipsi discipuli xp̄i istitue rūt platos in suaꝝ curaꝝ custodijs residētes: qb⁹ nūq̃ȝ fuit iter dictū hre bona eccl'ie sibi necessaria in se ꝛ suis subditis paupib⁹ erogāda. Succedūt ḡ epi apl'is in culmine auctis ecclesie in obligatiōe ꝛ debito virtutis ꝛ scitatis: sȝ nō in forma illius districte disciplíne ꝛ paupertatis debito supradicte. Hoc repies notuȝ. xij. q. j. c. viij. videntes. Et Bern. y. de ɔside. Nec est locus ocio vbi sedula viget solicitudo oiuȝ ecclesiaꝝ. Nam qd tibi dimisit scūs Petrus. Qd habeo (inqt) tibi do. Quid est illud? Unū scio neq̃ȝ aurum neq̃ȝ argētum: cuȝ ipse dicat. argētum ꝛ aurum ꝛc. Esto vt alia q̃cūq̃ȝ rōne hoc tibi vendices: sȝ non aplico iure: nec tibi dare qd nō habuit potuit. Hec Bern. ¶ Ad tertium dōm q̄ plati ad illam vitaȝ nō tenentur: q: indifferēter oibus pponitur eam volētibus imitari. Uñ Hiero. ad helbidiadeȝ. Uis pfecta esse ꝛ in primo stare fastigio dignitatis: fac qd fecerunt apl'i. Uende oia que habes ꝛc. ¶ Ad 4m dōm q̄ ista aplica pfectio nō est solum in itinere: sed domi etiā obsuāda: vt nullum depositum pecunie habeat ab his q perfectionis regulam imitātur. Unde Chryso. sup Matth. Omel. xxxiij. in fine expositiōis lrālis de nō possidēdo aut portādo auruȝ vel argentum: dicit sic. Si in aliena patria existētes ꝛ ad ignotos abeuntes nihil amplius opȝ petere quotidiano cibo: multo magis domi manētes. Item. xxij. Luce. sup illō. Nūc q hȝ sacculum di. glo. In hoc nobis datur exēpluȝ: vt nōnunq̃ȝ causa instāte q̃dam de nostri ppositi rigore sine culpa possum⁹ intermittere. verbi gra. Si p inhospitales regiones iter agimus: plura viatici causa licȝ portare q̃ȝ domi habeamus. Et expsse in euāgelio aperte phibet apostolis possidere pecuniā ꝛ portare: vt patet ex Hiero. sup Matth. ibidē. Et raban⁹. Hec fuit pauptas aplica ante passionem ꝛ post ad tps: tñ medio tpe paululū dispensatiōe dñi interrupta. Nec tñ oēs vt dictum est ad hoc tenētur. ¶ Et illud verbuȝ Augustini loquens de cōi statu oium: pcedentib⁹ nō repugnat. Sȝ istum regule articulū frēs puaricari videnf: dū recipiant alij p eis sibi pecunias erogatas. Si eni ille facit cui⁹ auctē fit: ipsoꝝ aūt auctē pro libitu eoꝝ suis familiarib⁹ pecunie pluries cōmendanf ac aliquotiens extra dnī prātez: ergo ipsi pecuniā recipiunt vt vr. Ad hoc pȝ triplr: qm dare ꝛ recipere opponunf relatiue. Igif de necessitate sicut dare se hȝ ad dnīj trāslationem ꝛ puatiōez dātis: ita se hȝ recipe ad dnīj acqsitionē. Sicut ḡ nullus dat aliqd nisi itēdat se pua

re dñio ei⁹ qd dat ꝛ ipm trãsferre in alium:sic
nec recipit ꝓpꝛ ie aliq̄d ſꝫ ꝙ receptio opponit
donatiõi:nisi ſm qd itẽdit sibi rei dñiũ acqre/
re.ꝓ suo.Nõ tibi dat q̄sq̄ꝫ nisi quo vult expꝛo/
priari.Nec tu quid recipis nisi velis ei dñari.
Nãq̄ꝫ recepta data sibi sũt aduersa relata.Dãs
sua ꝑuaꝉ recipit q̄ post dñaꝉ. Argumẽtũ aũt fa/
ctũ ex falsi suppõne ꝓcedit:qꝛ nõ frm̃ ſꝫ mittẽ/
tium auc̃te pecunia custodiꝉ.Vñ dñiuꝫ apud
mittẽtes sp ibi remanet donec sit ꝑ frm̃ necita
tib⁹cõmutata:qd pꝛobaꝉ.Quia dicit lex.ff.de
acqrẽdo rez dñio.Idẽ in bonis nr̃is hẽ itelli
gimur quotiens possidentes exceptionem aut
amittẽtes ad recupandũ eã actionẽ hẽm⁹.Cũ
ergo ille q̄ misit pecuniã si viuit possit eã repe
tere sicut suã:nunq̄ꝫ a dñio suo recessit:nec in
ius trãsit alienũ.Forte dices ꝙ mittens pecu/
niam itẽdat se priuari illi⁹dñio.Fateoꝛ ꝙ vez
est:ſꝫ mõ licito ꝛ fribus honesto . Cũ.n.itẽdat
frẽs hẽ apud deuꝫ itercessoꝛes nõ intẽdit eos
ob vsuꝫ pecunie rl̃e sue ꝯstituere ꝑuaricatoꝛes.
Manet ḡ sp pecunia in bonis ei⁹:donec sit ꝑ
frm̃ necitatib⁹cõmutata.Amplius ponam⁹ ꝙ
intẽdat se ꝑuari dñio pecunie statim vt est ali/
cui⁹frm̃ familiari cõmẽdata. Dico ꝙ adhuc a
frib⁹nõ recipiꝉ cũ nõ intẽdãt ꝙ aliq̄ ꝑ eis reci
piaꝉ pecunia sicut sua:nec oĩno ꝯsentiãt ꝙ eis
possessio acqraꝉ:sine ꝯsensu aũt nõ acqriꝉ pos/
sessio.Vñ di.l.ff.de acqren.possessiõe.ꝙ in ad/
mittẽda possessiõe affectio ei⁹q̄ possidet est in/
tuenda.Itaq̄ꝫ si i fundo sis ꝛ tñ nolueris eum
possidẽ:ꝓtin⁹amittes possessioneꝫ:nec ẽt sine
volũtate donatoꝛis trãsferꝉ dñium:vt pꝫ.ff.de
acqrẽ.rez dñio . Vñ cũ datoꝛ pecunie intẽdat
eã dare:tñ vt possit in frm̃ vsum ꝯuerti:nũq̄ꝫ
vult in eos dñiũ trãsferri:ſꝫ tm̃ ꝑ ipsoꝝ neces/
sitatib⁹cõmutari.Ampli⁹ Ponam⁹ꝙ pecunia
tradaꝉ p man⁹diuersas vsq̄ꝫ ad cẽtesimã ꝑsonã
datoꝛi penit⁹ignotã.Dico ꝙ adhuc manet in
bonis ei⁹:eo.n.mõ quo tenuit eã auc̃te sua pri/
mus:tenet scd̃s tertius ꝛ millesim⁹ : qꝛ di.l.ff.
de acqrẽ.rez do.ꝙ traditio nihil ampli⁹ trãs/
ferre dꝫ vel põt ad eũ q̄ accipit:q̄ꝫ est apud eũ
q̄ tradidit.Vñ sp põt repetere hmõi sicut suã:
q̄ ipsam ꝑ frm̃ necitatib⁹ cõmendauit:põt.n.
mutare volũtatẽ suã ꝛ ꝑ tãto repetere.Alr̃ est
in vltimis volũtatib⁹defũctoꝝ:qꝛ volũtas eo/
rũ est imobilis.Et id si ꝯtingat executoꝛes re/

petere pecuniã maliciose ꝑ frm̃ necessitatibus
cõmẽdatã:nõ est restituẽda cũ sint ꝯꝛꝰ ipsi⁹te/
statoꝛis vltie volũtati.Qꝫ si ipsi malitiosi pecu
niã detinerẽt ꝯ formã testamẽti:nec eaꝫ velint
cõmẽdare alicui fideli ꝑ frm̃ necitatib⁹dispen
sandã:pñt frẽs oꝛdinarijs denũciare iniuriam
defũcti ꝛ suã sine ꝑfectiõis sue aliquo detrimẽ
to:nec tñ iudicialr̃ repetere sicut suã:q̄ꝫuis sit
eis debita q̄cunq̄ꝫ poꝛtio testamẽtis . Qꝫ si q̄ras
cui⁹ sit pecunia legata:dico ꝙ manet in bonis
defũcti erogãdis:nõ heredib⁹ refũdẽdis.Vñ si
frẽs eã oĩno respuant dꝫ alijs paupib⁹erogari.
Frẽs igiꝉ nullo mõ nec in pecoꝛib⁹nec. i q̄bus/
cunq̄ꝫ alijs recipiunt pecuniã:nec mutuo:nec
dono:nec legato:nec p se:nec p iterpositã ꝑso/
nã:qꝛ nec dñium nec possessionẽ sibi itendunt
acqrere cõe vel ꝓpꝛiũ vllo mõ. Nomẽ.n.pecu
nie possessionẽ sonat:ꝓp qd ẽt Ioui nomẽ pe/
cunie ipositũ est:cui⁹ſm fabulas oĩa sũt:vt pꝫ
p Aug.d ci.dei li.vij.xj.ꝛ.xij.ca.Vñ cũ sint di/
uitie celestes ꝛ terrene:pecunie nomen tm̃ mõ
terrã sonat sicut docet Aug.ibideꝫ. Et ꝙ noie
pecunie vilissime ꝛ ꝯtumeliose de⁹nũcupatur:
cũ tñ idẽ diues dicaꝉ. Recipe igiꝉ pecuniã est
recipe possessionẽ.Hec ẽ igiꝉ sũma ꝑdictoꝝ.s.
ꝙ frẽs nõ recipiãt p se vel p iterpositã ꝑsonaꝫ
pecuniã.Pꝫ tã a pte pecuniã mittẽtiũ vl̃ dño
rũ:q̄ꝫ a pte ipsam recipientiũ vl̃ nũcioꝝ:q̄ꝫ ẽt
a pte frm̃ ipsoꝝ. Qm̃ mittẽtes nõ itẽdũt frẽs
facẽ ꝑuaricatoꝛes:quos volũt hrẽ ꝑ se itercel/
soꝛes. Receptoꝛes ẽt pecunie custodiunt eã nõ
auc̃te frm̃:ſꝫ mittẽtiũ:lꝫ custodiant ad volũta
tẽ eoꝝ:Frẽs ẽt nõ itẽdũt in pecũia sic missa vl̃
custodita iure possessiõis vel dñij sibi aliq̄lr̃ vẽ
dicare.❡ Sed ꝑ scd̃a pte hui⁹rubꝛice subdit.
Tñ ꝑ necitatib⁹ifirmoꝝ ne maneãt desolati:ꝛ
alijs frib⁹iduẽdis:i q̄b⁹alie necitates maioꝛes
itelliguntꝉ.Mistri quoꝝ ẽ mistraꝉ ꝛ nõ mistra
ri exẽplo xp̃i Matth.x. Et custodes quoꝝ est
curã gerere ifirmoꝝ.Naꝫ Samaritan⁹ custos
iterꝑtaꝉ q̄ curã habuit ꝛc.Noĩa aũt custodũ ꝛ
mistroꝝ ꝛ si diuersis appꝛopꝛianꝉ:tñ circa eas/
dẽ ꝑsonas dicũt modũ officij i hꝫ oꝛdie ꝑlatoꝝ.
Misteriũ dicit hũilitatẽ:custodia ẽt vigilãtiã
insinuat pastoꝛalẽ:ne ꝓp hũilitatẽ sic dimittaꝉ
auc̃tas:ꝛ euigilãtiã ne piclitetꝉ oꝛdis disciplĩa.
Vñ Esa.xxj.sup custodiã meã ego sũ stãs totis
noctib⁹. Pꝛopter qd ipse gñalis mister custos

inferius

inferiꝰ in rl'a appellat. Hic aūt noīe custoduz
etiā guardiani intelligunt: q hn̄t imediate cu/
stodire ⁊ intendē pastorali cure. Istis ḡ cura ⁊
solicitudo tm̄ imponit: ⁊ h̄ pp duo. s. vt nullus
sine ipsis sit soliciꝰ. Et q2 dispensatio est nec̄ia
ſm varios status: de qua addit ſm loca ⁊ tpa ⁊
frigidas regiōes. Juxta has igr̄ nec̄itates nec̄e
est dispēsatiue tēperare rigorē: ⁊ tēperamētum
a solis mīstris ⁊ custodibꝰ in qbꝰ guardiani itel
ligunt debere fieri h̄ docet. ¶ Eo ſp saluo (vt
sicut dcm̄ est) denarios vl' pecuniā ⁊c. Hoc id/
circo replicat: ne pp vllius nec̄itatis ꝑiculū su
stineant labefactari ordis puritatē sciens ꝑ ta/
lium receptionē sub falso ꝑtextu nec̄itatis plu
res in clero ⁊ claustro ⁊ deo ⁊ hoibus viluisse:
eo ꝙ radix iniq̄tatis antiochus q interꝑtat si/
lētiū paupt̄atis: tēplū dei legit in machabeoꝝ
hystoria ppħ anasse: ⁊ ꝯtenebrescente studio sa
pie q̄ñ sole: luna studij ⁊ scie in sanguineum ē
cōmutata. Hec est radix sapie btō Frā. diuini/
tus īspirata: ne vepribus ⁊ spinis pene in vni/
uersa terra existentibus: terror spinaruz ac ve/
prium veniat in horto suo: quia de spinis vue
minime colliguntur. Cap. v.

FRatres qbus dedit dn̄s gr̄az
laborādi. ¶ Post ex/
clusum periculū iude: hic excludit pe
riculū religiōis: ne spōsa xp̄i panem comedat
ociosa. Prio īformat laborabiles ad laborē. Se
cūdo subdit laborādi triplicē rōnem: ibi: ita ꝙ
excluso ocio. ¶ Pro ꝑmo dicit. Frēs illi qbꝰ
dn̄s nō dicit oēs: ſz illi qbꝰ dedit dn̄s gratiam
laborādi. In hac gr̄a itelligo vires corꝑis ⁊ ha
bitū artis acq̄sitū: ac habilitatē ēt artez acq̄rē/
di. ¶ Laborent fidel'r: respectu sui ⁊ ꝓximi: ⁊
deuote respectu dei: vt. s. labor ipe in gloriā dei
dirigat. ¶ De cuiusmodi āt loq̄t laboris gr̄e:
pz ex rōibꝰ laboris: q̄ sūt tres. s. exclusio ociosi
tatis: īflāmatio deuotiōis: adeptio ēt sustenta/
tionis nec̄ie corꝑalis. Uoluit ḡ scūs Frā. sūme
fribꝰ iponi exercitium qd̄ ꝑfectissime excludit
ociū: qd̄ sūme nutrit deuotiōis affectū: qd̄ lau
dabiliori mō corꝑi nec̄ia submistrat. Labor āt
corꝑalis ⁊ si excludat ocium a corꝑe: tñ ꝓ tāto
ad modicū vtilis est: q2 a corde sordes ⁊ ociuz
nō excludit sicut pz in mechanicis: q iter labo
res corꝑales solēt turpissimos ſmones eructa/
re. Studiū ꝟo sapie ipz cor occupat. Prouer.
xxiij. Prebe mihi fili mi cor tuuz. Et sap. viij.
Labores huiꝰ magnas hn̄t virtutes. Jō dicit.
ita ꝙ excluso ocio anie inimico. Eccle. xxxiij.
Multa mala docuit ociositas. Hie. ad Eusto/
chiū. Teneas firmissime ꝙ ois ꝯcupiscentie ⁊
imūditie ⁊ pctī mr̄ est ociositas. Itē labor ipse
sapie excitat sūme deuotiōis affectū. Sap. viij.
Immortalis est in cogitatiōe sapia: ⁊ amicitia
illiꝰ delectatio bona: ⁊ in opibꝰ manuū illiꝰ ho/
nestas sine defectiōe. Jō addit scē oīonis ⁊ de/
uotiōis spm̄ nō extinguāt. Modus aūt lauda
bilissimꝰ corꝑis nec̄ia acq̄rēdi est in ꝑdicatiōis
⁊ doctrine laboribꝰ exerceri. Labor. n. mecha-
nicus ꝯdigne circa ꝑcia cōpensat. Nō est autē
digna cōpensatio receptio corꝑaliū spūalia se/
mināti. j. Corinth. ix. Si nos vobis spūalia se
minauimꝰ: nō magnū est si nos carnalia vestra
metāmꝰ? Jō addit. De mercede ꝟo laboris cor
poris nec̄ia recipiāt. Lu. x. Dignꝰ. n. est opariꝰ
mercede sua. Hoc aplīs exūtibꝰ ꝑdicatoribꝰ di/
ctū est: q2 ꝑlati nōdū illo tpe erāt: vt supra pa/
tuit. Et vt dicit Aug. lib. de monachoruz ope:
q̄tuor gn̄ibꝰ hoīum licz de euangelio viuere. s.
mīstris altaris q sacrificiū offerūt ꝓ ppl'o eidē
diuina cantica decātando. Itez dispēsatoribus
sacroꝝ ⁊ euāgelistis: ac illis q añ ꝯuersionē suā
hēbāt sufficienter vñ viuere poterāt: qd̄ pau/
peribꝰ erogauerūt. ¶ Preter denarios vel pe
cuniā. Ne aliquo mō trāseat in ius ordis. Qd̄
nomē tertio ihibet pp triplex genꝰ pecunie. s.
mineraliū: terrenascētiū ⁊ pecoꝝ: ⁊ a qbꝰ pecu
nia est appellata. Uñ ipse dn̄s vniuerse ꝑfectio
nis exēplar nūq̄z legit aliquo laboris gr̄e labo
rasse: sciēs ꝙ licz Paulus q habuit spm̄ in ple
nitudine ⁊ sapiaz sine studij labore stipēdiario
laborauerit: nō pōt tñ h̄ cōiter fieri ab his qui
circa ꝓcurādā salutē hoium sunt soliciti vita ⁊
verbo: sine huiꝰ solicitudinis detrimēto. Pre/
terea labor sapienti simpl'r est melior corporeo
labore: q̄uis in casu labor stipēdiariꝰ possit esse
nec̄iꝰ ꝑdicāti. Dn̄s igit qd̄ simpl'r est ꝑdicāti
meliꝰ eligēs: nō laborauit stipēdiarie: ne docto/
res nō laborātes arguerent: vel labore tali ipe/
dirent. Uñ nec Paulus vbiq̄z ſz alicubi labo/
rauit. Q2 igit qdā frm̄ gr̄az hn̄t laborādi spūa
liter: qdā ꝟo corꝑal'r tm̄: oibꝰ dans rl'az gn̄alē:
vt vnusq̄sq̄z gr̄a sibi data vtat: dicit frēs qbus
dn̄s dedit gr̄am. Sz ne mercedis exactio tur/

bet debitoribus:aut extra modū mendicātis de/
generet:addit. Et h̄ humilr̄ sicut decet fuos
dei ꝛ paupertatis sctissime sectatores. Sciendum
q̄ oē gen⁹ hoīum ad aliqd̄ exercitij gen⁹ vtilis
p loco ꝛ tpe obligat̄ p̄ceptorie. Gen.iij. In su/
dore vult⁹ tui vesceris pane tuo. Un̄ q ad ma/
iora apti sūt:p̄cepto apl̄i labore sūt corpeo exer
cēdi. Dicit.n.ij. Thessa.iij. Audiuim⁹.n.inter
vos quosdā ambulātes i qete nihil opantes:sz
curiose agētes. his aūt q eiusmodi sūt denūcia
mus ꝛc. Impium est aūt illud qd̄ ociosis ꝛ cu
riosis dī velle ad alios extēdere:q sublimiorib⁹
ꝛ vtilioribus sunt intenti. Cap.vj.

Fratres nihil sibi appropriēt.
Hic tertio excludit
tertiū periculū:q̄.s.de appropriatz ,pi
prijs noscit̄ pcessisse. Et hec ps hz.iiij. Primo
inhibet appropriatiōez. Scd̄o iponit mēdici
tatē.ibi.vadāt p elemosyna. Tertio excitat ad
paupertatis imobilē amorē.ibi. Hec est illa celsi/
tudo. Quarto isormat frēs ad mutuā ↄsolatio
nem.ibi. Et vbicūqꝫ fuerit. ❡ Dicit ḡ p̄. Frēs
nihil sibi approprient. ❡ Q: frīb⁹ inhibuit re/
ceptionez pecunie ne credat̄ q̄ alia liceret ad/
mittere vtpote imobilia:in gn̄ali s̄mone exclu
dit oīa dī. Nihil sibi approꝑent supple nec p/
prietatē psonali nec gn̄ali ipsi⁹ cōitatis:sicut di
cit papa rl̄am declarādo. Un̄ addit. nec domū
nec locū:nec aliquā rē. Hoc qdē recte q2 dicit
Seneca. Tutissime viueretur : si tollerent̄ duo
ꝟba:mea ꝛ tuū. Planū est his tpib⁹ sūmū facē
tu multū in eccl̄ia nr̄z ꝛ virm. Sz tanqꝫ pegri/
ni ꝛ aduene in h̄ sc̄lo in paupertate : ꝛ hūilitate
dn̄o famulātes. Intētio plane ē sc̄i Frā. vt frēs
sicut sui vtant̄ reb⁹ l aliēa positis ptāte. ❡ Sz
qdā aduersarij sc̄i Frā. ꝛ ꝟitatis aliqn̄ ↄ h̄ ob/
iecerūt.q2.xij.q.j.c. Expedit. dic Canō. Expe/
dit facultates eccl̄ie possideri:ꝛ ppas psectōis
amore ↄtēni. Et ↄn̄r eodē capl̄o ponit̄ exēplū
de scō Paulino q oīb⁹ suis pprijs distractis fa/
ct⁹ est postea eccl̄ie ep̄s:cui⁹ facultates fidelissi/
me dispēsauit. Subdit. Quo scō satis ostdit̄ ꝛ
ppa debē pp psectiōem ↄtēni:ꝛ tn̄ sine ipedi/
mēto psectōis posse eccl̄ie facultates dispēsari:
q̄ sūt psecto cōia possidē. Hec psper. Ergo ca/
rere bonis cōib⁹ appropriatis:nihil addit pse/
ctiōi. ❡ Itē vr̄ ista forma viuēdi falsum ipone
re eccl̄ie dei. Clerici ꝛ religiosi q hn̄t bona ec/
clesiaꝝ nō sunt dn̄i:q2 dicit.l.ff.de reꝝ diuisio/
ne.l.p̄ma.§. Qd̄ aūt.qd̄qꝫ diuini sunt iuris in
nulli⁹ bonis sunt. ḡ clerici nō hn̄t dn̄iū:sz vsuz
tātū. Itē res qb⁹ vtunt̄ frēs aut sūt alicui⁹ dn̄i
aut nō. Si nullius q̄re tūc ipi q̄z alij occupāt.
Si sunt in alicui⁹ bonis vtpote eccl̄ie ro. vr̄ ḡ
q̄ frēs q ↄtēnunt pp b̄uādam suā psectionē at/
tribuendo illa eccl̄ie iponūt ei impsectiōez qd̄
nephas est dicere cū ipsa eccl̄ia toti orbi sit po/
sita in speculū ꝛ exēpluz:vt pz.xix.dī.c. Enim ue
ro. Item res qb⁹ vtunt̄ frēs aut sunt pprie aut
cōmunes. Si pprie dn̄abilr̄ hn̄t. Si cōes ergo
sunt de nuō illoꝝ de qbus dr̄ Actuū.iiij. Erāt
eis oīa cōi. ❡ Item frēs vtunt̄ reb⁹ q̄ ↄsumun
tur ipso vsu. In talib⁹ aūt nō differt dn̄ium ab
vsu. Dn̄iuz aūt est appropriatio in sūmo:ergo
talia sibi appropriāt vt cibos ꝛ vestes ꝛ hmōi.
❡ Ad p̄m dōm:q̄ sicut cōmunitas reꝝ prius
instituta est in charitatis incētiuum:sic caren/
tia oīs iuris pprij vel cōis apl̄is imposita istis
nouissimis tpib⁹ renouata est ad auaritiā extir
pādam:q̄ pniciosius hodie serpit in bonis ec/
clesie quoꝝ abusus est sacrilegiuz:q̄z in alijs q/
buscūqꝫ. Cuz ḡ dicit q2 expedit ꝛc. Fateor in/
q̄z ꝛ expedit:q2 dī Eccle.xxxvij. Nō.n.oīa oī/
bus expediunt ꝛ nō oī aīe oē gen⁹ placet. Un̄ ꝛ
apl̄s talia sibi minime expedire dicit.j. Corinth.
vj. Oīa mihi licēt:sz nō oīa expediunt. Cuius
cām addēs dicit. Sed ego sub nullius redigar
ptāte iudicis.s.repetendo aliqd tanq̄z meum.
Expedit ergo hīc cōia p sustētatiōe ministroꝝ
etiā egenoꝝ. Expedit ēt modus alius his qui
nolūt pp possessionū multiplicatiōem sub ter/
rena redigi ptāte:nil hr̄e in pprio vel cōmuni.
Un̄ Hiero. ad demedriadem. Apl̄ici est fastigij
psecteqꝫ virtutis oīa vendere ꝛ paupib⁹ distri/
buere:ꝛ sic leuē ꝛ expedituz cū xp̄o ad celestia
subuolare. Et qd̄ addit̄ ibidē:q̄ sine ipedimēto
psectiōis pn̄t cōmunia dispēsari fateor veꝝ eē:
q2 vt sup̄ tactū est nō repugnat psectiōi q̄ztū/
cūqꝫ paupis ecclīastica bona imperāte ecclesia
suscipe dispēsanda si q̄ztū in se est dispēsator sp
eis carere optet:ad se vt patit̄ fragilitas distri/
ctionem minime relaxādo. Sic.n. dispensans lo/
culos hz nō p se sz p alijs:ꝛ in habēdo ꝛ hn̄di
mō ↄformis est saluatori:vt sup̄ patuit. ❡ Ad
secūdum dōm:q̄ lz illa qb⁹ vtit̄ eccl̄ia in nul/
lius sint bonis pprietarie quoad psonā:sūt tn̄
pprio

pp:ia cōmunitatibus ecclesiaꝝ. Unde dicitur Actuum. iiij. Nec quisqꝫ eoꝛuꝫ ex his que pos/sidebant: aliquid suum esse dicebat: ergo pos/sidebant in cōmuni: sꝫ non pprietarie: ꝛ p tan/to dicunt talia in nullius bonis esse. Juxta qd di. l. j. §. qd autē. ff. de reꝝ diuisiōe. q res publi ce in nullius sūt bonis ipsi⁹. n. vniuersitatis eē creduntur. Nō est tn̄ vsqꝫquaqꝫ sile de pp:ie/tatib⁹ ciuitatū ꝛ ecclīaꝝ. ¶ Ad 3m iā pꝫ. Oia enim mobilia qb⁹ oꝛdo vtitur: sunt mere ꝛ im/mediate ipsi⁹ eccl'ie ro. Sic ḡ ea hic p alioꝝ ne cessitate in eo q ingredit p ostiū aplico moꝛe: i nullo pfectiōi repugnat vt supius est ostēsum. ¶ Ad 4m dōm: q res qb⁹ frēs vtunt: sūt eis cōes q̄tum ad vsum: sꝫ tn̄ nō q̄tū ad dn̄ium. De illis scio autē in hierl'm ↄstitutis dōm est: q erāt eis cōia q̄tū ad possessiōeꝫ. Aliȷ vo plu rimi inter eos cōem vsum illaꝝ reꝝ sine dn̄o habuerūt: sicut apli qn̄ erāt psidentes illi mul/titudini: vt pꝫ. xij. q. j. c. Dilectissimis. ¶ Ad qntum dōm: q duplex est vsus reꝝ. Quidam eni vtunt reb⁹ aucte pp:ia vt dn̄i: qdaꝫ aliena vt serui. Qꝛ vt di. lex iā vestimētū. ff. de pecu/lio. Uestis qua vtitur suus: est de peculio dn̄i. Et alibi di. lex q illd qd suo acqrit dn̄o acqri tur. Jn vsu ḡ illoꝝ q sua aucte vtūtur reb⁹: in hmōi nō differt vsus a dn̄io. Jn vsu aūt alioꝝ differt. Qꝛ ḡ frēs minoꝛes p xp̄o huiles effecti sunt vtunt reb⁹ quas vsu cōsumunt: nec tn̄ eis dn̄ant: ꝛ in hoc ip̄m dn̄m imitant q cibo vesce batur alieno: in alienis domibus ↄtinue hospi tādo. ¶ Sꝫ q̄rit ex quo frēs tm̄ hn̄t vsuꝫ reꝝ: pn̄t ne hr̄e vsum q̄rūcūqꝫ ꝛ q̄ꝫtarūcūqꝫ reruꝫ? ¶ Et vr̄ q sic. Qꝛ teste Greg. Census nō est in culpa sꝫ affect⁹: ergo sufficit hr̄e affectiōeꝫ li beram: nec est vis de reb⁹ siue sint magne siue pue. ¶ Itē vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt val de bona. Gen̄. j. c. Bonū aūt additū bono au/get ip̄m: ḡ carētia diuitiaꝝ nō auget pfectiōeꝫ. ¶ Itē. Nōne multi sc̄i legunt in vtroqꝫ testō in diuitijs abūdasse? ¶ Rn̄deo ad qōnem: q cuꝫ frēs sint pfessoꝛes altissime paupertatis: opꝫ q oia q̄ in eoꝝ vsuꝫ veniunt: hēant vt est pos/se paupta tē: vilitatē ꝛ asperitatē: q̄ tria paupertatē altissimā nāl'r ↄsequunt. ¶ Ecōtra diuites ha bēt affluētiā glīā ꝛ apparētiā ꝛ ↄsolonē: q̄ pn̄t diuitijs cōparari. Qꝛ ḡ paupertas in q̄ꝫtū ē ↄria diuitijs caret his trib⁹: si caret diuitijs: nec̄e est vt paupertas altissima vt est posse careat his tri/bus in sūmo. Non ḡ cōpetit viris paupib⁹ hr̄e magnas areas vel suptuosa edificia aut q̄cūqꝫ silia: non vasa oꝛnata non cellaria vinaria: non pꝛōptuaria istaurata: sꝫ vt oia q̄ꝫtū patit fragili tas ad paupertatis strictissimā rl'am reducātur. Jō addit. Sꝫ tāqꝫ pegrini in h̄ sc'lo ꝛ aduene. ¶ Et ad dc̄m Greg. dōm. Fateoꝛ qdē q cen/sus nō est i culpa eēntial'r vl' causal'r sꝫ occasio/nal'r: qꝛ affluētia hita illicit aīum possidentis. Uñ Bern̄. Hec est rō nō hn̄daꝫ diuitiaꝫ pci/pue: qꝛ sine amoꝛe vix aut nūqꝫ hn̄ pn̄t. ¶ Et p h̄ pꝫ rn̄sio ad sc'dꝫ: qꝛ oia sunt bona eēntial'r: sꝫ occasional'r mala sūt ex humana ifirmitate. Uñ Sap. xiiij. Creature dei in odiū facte sūt ꝛ in tētationē aīe hoīum ꝛ in muscipulā pedib⁹ isipiētiū. Uñ dicit poeta. Crescit amoꝛ nūmi q̄ꝫtū ipsa pecunia crescit. ¶ Ad 3m dōm: q ali q sc̄i fuerūt diuites sꝫ paucissimi. Uñ diuites i singulari nuō ꝛ cū ↄditōe cōmēdāt. Eccl'iasti. xxx. vbi dr̄. Btūs diues q iuēt⁹ est sine macu/la. Sꝫ plural'r dānant. Lu. vj. ve vobis diuiti/b⁹ q hētis hic ↄsolationē vr̄am. Illis tn̄ oibus xp̄s ifinite pponit q se exhibuit doctoꝛē paup/tatis vbo pit er ꝛ exēplo. Qd aūt melioꝛ elegit. magis est eligēdum. ¶ Seqt sc'da ps rubrice. Uadāt p elemosyna ↄfidēter ꝛc. Sꝫ ↄ h̄ vr̄ qꝛ de sc̄is paupib⁹ in hierl'm ↄgregatis di Actuū iiij. Neqꝫ. n. q̄sqꝫ egēs erat inter illos. Sꝫ ad h̄ pꝫ rn̄sio ex pdictis in 1a rubrica: qꝛ illi paupes nō oino districtionē aplice paupertatis ↄfitebāt vt visū ē iter quos erāt neophiti viri ꝛ mulie/res qb⁹ subita egestas pniciosa foꝛsitā extitisset. Ecōtra Paul⁹ p se ꝛ sibi ↄfoꝛmib⁹. j. Coꝛinth. iiij. Usqꝫ i hāc hoꝛā esurim⁹ ꝛ sitim⁹. Et. ij. Co rinth. xj. Cū. n. apd vos eēm ꝛ egerē nulli one rosus fui. Itē obycit. Licꝫ dn̄s paup fuit. nō tn̄ dr̄ a qbusdā fuisse mēdic⁹ vt vi. Itē frēs mēdi/cādo vident grauare alios paupes mēdicos pe nit⁹ hūano auxilio destitutos. Iteꝫ Actuū. xx. Beati⁹ ē magꝫ dar̄ q̄ accipe. ¶ Rn̄deo cū sū me honoꝛificū sit dar̄ sūma puatio honoꝛis est ↄstituē se i dādi ipotētate ꝛ necitate mēdicādi. Qꝛ dicit Seneca. Nihil cari⁹ emit q̄ qd pcib⁹ ↄstat. Inter ēt oium petitionū gn̄a verecūdissi ma ē mēdicitas. Est. n. mēdicar̄ ad miaꝫ hoīuꝫ viuē: vt dicit Aug. sup illd ps. Nutātes trāsfe rent filij ei⁹ ꝛ mēdicēt. Quid pt aūt tā verecū/

dum esse q̈ in oium xp̄ianoꝝ mia se ponere. Hoc sciens. S. Frācıscus subdit. Nec opꝫ eos verecūdari ꝛc. Ipse.n.dn̄s mēdicus fuit. Uñ Aug. sup illō ps. Persecut⁹ est hoiem inopē.i. xp̄m.s. Judas. Et addidit. Mēdicuꝫ illū quō itelligere possum⁹ nisi forte q꞉ dicit mulieri samaritane: da mihi bibere. Et in cruce ait sitio. Ampli⁹ quāuis oia ei⁹ essent: ꝛ ei ab oib⁹ deberent ipse tñ nō est vsus sua ptāte talia exigendo. Nec.n.exegit p impium auctꝫ: ſꝫ p moduꝫ paupis mendici: sic dicit Zacheo Luce.xix. Festinās descende ibi glo. Nō iuitat⁹ se iuitat. Itē tali etiaꝫ forma apl̄i pcesserunt qb⁹licꝫ oia deberent: tñ vt paupes receperunt ex mia sibi datū ad necītatem. Iteꝫ Ber. tractās illō v̈buꝫ. Cū fact⁹ esset Jesus ānoꝝ.xij. dicit. Ut te ingt dn̄e p oia nr̄e pauptati ꝯformares: ꝛ oēs vite huma ne calamitates susciperes q̄si vn⁹ i turba paupeꝝ stipēdiuꝫ p ostia mēdicabas. Huic ꝯcordat. S. Augu. sup ps.ciij. sup illō pducens fenum iumētis dicit in orıgiali. Loculi erāt iude pditori cōmissi ꝛ illi q ꝯferebāt i loculos dn̄o ꝯferebāt: nisi forte putatis q꞉ dn̄s ibat ꝛ petebat aut idigebat: cui angeli suiebāt. Quare egere voluit: nisi vt daret exēplum mōrib⁹ vt parerent fenum. Hec Aug. ¶ Ad aliō dicēduꝫ sic dicit Aplſ Roñ.xv. Probauerunt Macedonia ꝛ Achaia collectionem aliquā facere in paupes scōꝝ q sunt in Hierl'm. Placuit.n.eis: ꝛ debitores sunt eoꝝ. Nā si spūaliuꝫ eoꝝ pticipes facti sunt gētiles: debent ꝛ in corpalib⁹ mīstrare eis. Ibi di.glo q꞉ erāt debitores: q꞉ illi paupes miserāt eis pdicatores. Cum igr̄ isti pauperes fres toti mundo mittāt pdicatores: a toto mūdo pñt accipe necīa vite sue. Nulli ergo iniuriātur in hoc: q꞉ legis testimonio docet: q꞉ nulli facit iniuriā q vtit iure suo. Nisi forte ideo faciunt iniuriā: q꞉ qō pñt accipe cuꝫ honore: accipiunt cū extrema ꝯfusiōe. Itē oia bona eccl̄ie xp̄i ꝛ oēs supfluitates diuitū sunt vna res publica paupeꝝ. In pticipatiōe aūt hui⁹ reipublice tāto vnusqsq꞉ minus alios ledit quāto pauciorib⁹ est ꝯtētus. Hoc faciūt fres isti: q cuꝫ possent viuere sic alij clerici i statib⁹ honoris ꝛ affluētie viuūt in statu ignominie ꝛ erūne mēdicātes p seipsis: sic Paulus mēdicauit p alijs: vt pꝫ in ep̄lis suis. s. in collecturis p paupibus faciendis. ¶ Ad vltimū dicendū q꞉ si beatius est magis dare q̈ accipe: btissimi sūt q oia dederūt. Uñ Hiero. Nemo pfecti⁹ erogat q̈ q sibi nihil reſuat. Itē si recipe diminuat de btitudine: ergo q magis recipiūt magis deficiunt: ꝛ q min⁹ recipiunt min⁹ deficiūt. In hac pte tales sunt isti paupes in toto clero ex sua pfessione. ¶ Itē lꝫ dare simpl'r beati⁹ sit q̈ recipe: tñ cū circunstātia tāte humilitatis recipe est beatius q̈ dare. Uñ dn̄s suos discipulos ad receptionez isormauit: quos nudos p scla destinauit. Uadāt ergo fres p elemosyna ꝯfidenter: nec opꝫ eos verecūdari: q꞉ dn̄s nr̄ se fecit paupem in hoc mūdo. Sꝫ glorient: q꞉ datū est eis p noie Jesu ꝯtumeliā pati nihil hūtib⁹ in hoc mūdo. ¶ Sꝫ p tertio addit. Hec est illa celsitudo altissime pauptatis ꝛc. Quare altissime: nisi q꞉ a mundo remotissime ꝛ p ꝯñs celoꝝ regno sūme vicine: illi ēt vite eterne vt est possibile simillime: vbi nihil terrenū est, ꝓpriuꝫ vel cōe? Uñ subdit. Que vos charissimi mos fres meos heredes ꝛ reges regni celoꝝ istituit. Iō heredes q꞉ oia dimittētib⁹ p regno celoꝝ pmittit glīa eterna. Ideo reges: q꞉ solutione scā plenarie p re emēda. Idcirco Mat.v.dī. Bti paupes spū: qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Sunt ḡ tāq̈ dn̄i celoꝝ: q꞉ cūcta dederūt pp deū: q̈uis nōduꝫ sint in ei⁹ possessiōe. Nunc aūt modum acgrēdi regnū addit dicēs. Paupes reb⁹ fecit: v̈tutib⁹ sublimauit. Ad hoc.n. ordiat pauptas ista: vt resoluto p ea phibēte: v̈tutum scitas augeat. Studeāt ḡ isti paupes sic sunt ceteris arctiores in pauptate: sic sint p̄ ceteris in oib⁹ celsiores. Hec sit portio via: q̄ pducit in terrā viuētiuꝫ: eo ipso q꞉ in terra moriētiū nihil q̄rūt. Cui dilectissimi total'r iherētes: vt oia q̄ i vsu frm̄ sunt hāc pdicēt pauptatem. Nihil aliō p noie dn̄i nr̄i Jesu xp̄i in ppetuum sub celo hēe velitis. Ipse.n.ita paup extitit: q꞉ nihil habuit quo posset eū diabolus spoliar̄: vt supra pꝫ. Sꝫ q꞉ sic frib⁹ de pauptatis necīa est frua ꝯsolatio addit. ¶ Et vbicūq꞉ sunt frēs ōndāt ꝛc. Ondens qual'r se debēt hēre ad alios. Et pmo ad sanos ꝛ ꝯñter ad egros. Circa pmuꝫ isormat eos ad verā ꝛ nō ad fictā charitatē: ꝛ hoc i duob⁹. Pmo quoad familiarē affabilitatē ꝛ socialē dilectionē. Scdo quoad necītatū oiuꝫ releuatiōnez. Dicit ḡ. Ubicūq꞉ sint in domo siue ex domū: ꝛ se iuenerit frēs: ōndāt se domesticos inuicem:

uicem: nō solum publice: sȝ familiariter ꝛ secre te: ꝛ iō ait iter se. Pro scđo addit ꝛ secure mani festet vnꝰ alteri necitatē suā. Secure inqt sic fi lius mrī sue. Uñ addit: q: si mr nutrit ꝛ diligit filiū suū carnalē q̄to diligētius dȝ qs diligere affectu: ꝛ nutrire. s. effectu frēȝ suū spūalēȝ. Cō sequētia pȝ: q: amor gratuitꝰ. s. charitatȝ fortior est amore carnali. Tū q: charitas superat mor tis inatuȝ horrorē. Tū q: charitas hȝ fundamē tuȝ sui bonū ifinitū pp qđ nihil finituȝ p̄ualet ꝯ eā. Hec āt exhortatio ex illa rła euāgelica tra hit Joā. xiij. Jn hoc cognoscēt oēs q̄ mei estis discipuli: si dilectionē habueritis ad iuicē. Itē Lu. xxij. Et tu aliqñ ꝯuersus ꝯfirma frēs tuos. Sȝ p egrotis subdit. Et si qs eoꝝ in ifirmitatē eeciderit alij frēs debēt ei suire sic vellent sibi suiri. Et hoc ēt ad eādeȝ charitatē ptinet. Uñ Eccle. vij. Nō te pigeat visitare ifirmos: ex his enim in dilectione firmaberis. Unde Matth. vij. Omnia quecunq̄ vultis vt faciant vobis homines: ꝛ vos facite illis. Cap. vij.

s Jqui frīm istigāte inimico mor talr peccauerint. Stabili tis duobꝰ citatis lateribꝰ ex sex pibus fi guratis: hic agit de tertio latere occidētali. Et hec ps hȝ tres ptes: q: in pꝛima agit de lapsoꝝ releuatiōe a casu fugiētiuȝ. Jn scđa agit de p̄nci pali ordis gubernatiōe ꝛ ptinētibꝰ ad totiꝰ or dis imobileȝ statum. Jn tertia agit de erectiōe alioꝝ a casu p̄dicādo verbū diuinuȝ. Pꝛia ps hȝ tres. Pꝛio. n. tāgit pctoꝝ d̄bita pōderatio. Scđo eoꝝ dē ordiata correctio. ibi. Jpsi vo mi nistri si p̄sbri sunt. Tertio subdit mistroꝝ ꝓpa isormatio. ibi. Et cauere debēt. ¶ Dicit ḡ sic: si q frīm istigāte inimico ꝛc. Quāto. n. aliquis maius habuerit studiuȝ pcm̄ tāto fortioribꝰ ꝯ eū machinat isidijs. Moꝛtalr peccauerit: qđ fit in oi volūtaria trāsgressiōe p̄cepti legis diuie ꝛ discipline. Pro illis pctis de qbꝰ ordinatū fue rit iter frēs vt recurrat ad solos mistros puin ciales. Juxta qđ dn̄s electionē demonioꝝ suis miraculis resuauit. Lu. viij. Teneantur p̄dicti frēs ad eos recurrere q̄ citius poterūt sine mo ra. Hoc de notoꝛijs tm̄ pctis intelligit: q: q̄ se creta sunt nō sunt publicāda. Grauius. n. pcm̄ quod mꝰ scādalum alioꝝ publice ppetrat q̄ oc cultum ceteris paribus: ꝛ ideo grauius est pu niēdum. Seqtur scđm. Jpsi vo mistri si p̄sbri

sunt qđ regulariter est tenēdum cum habeant curā aiaꝝ: ꝛ p ꝯñs debeant vultus pecoꝝ suoꝝ cognoscere: ꝛ in fide ac moribus ordiare. Jstud aūt dcm̄ est p ordis p̄ncipio: in quo erat rari tas sacer dotū maxime q:. S. Fran. ex humili tate legit sacerdotiuȝ fugisse sicut ꝛ. S. Bndi ctus. Cū mia iniungāt illis pniaȝ. Cū mia in q̄t: ne eueniat qđ dr Ezech. xxxiij. Cū auste ritate ipabatis eis ꝛ cum potentia ꝛ dispsus est grex meus eo q̄ nō eēt pastor. Si vo p̄sbri nō sūt iniūgi faciāt p alios sacerdotes ordis. Pro tertia pte subdit: ꝛ cauere debent ne irascātur. Jra q̄ est hitus cū assensu liberi arbitrij in ma liuolentiā. Hoc idcirco dixerim: q: vitare oēs passiones surrepticias ire nō est in hois ptāte. Sufficit. n. volūtatis rectitudineȝ custodire ꝛ motus hmōi irrōnales circa sensum virilr co hibere. ps. Jrascimini ꝛ nolite peccare. Et con turbent. i. turbulēti ꝛ terribiles efficiātur sub ditis suis pp pctm̄ alicuiꝰ: q: ira ꝛ ꝯturbatio i se ꝛ i alijs ipediūt charitatē q̄ est vita cordis. j. Joan. iij. Qui odit frēm suuȝ homicida est: nō autem p̄hibet irā p zelum q̄ virtus est necīa in peccatis corrigendis. Cap. viij.

v Niersi fratres vnum de fri bus istiꝰ religiō is ꝛc. Hic scđo p̄uidet aduersus occasuȝ p̄n cipalis ordis gubernatio quantum ad q̄ttuor. Pꝛimo quātum ad gnālis mistri pfectioneȝ ꝛ electionem. Scđo quātum ad capłi gnālis ce lebratiōnē. ibi. quo decedente. Tertio quātum ad absolutionem mistri inutilis. ibi. ꝛ si aliquo tpe. Quarto quātū ad celebratiōnē capłi puin cialis in singulis puicijs. ibi. Post capłm vero pentħ. ¶ Dicit ḡ p̄mo sic. Uniuersi frēs vnuȝ de fribꝰ istius religiōis teneātur semp hr̄e gnā lem mistrum ꝛ suum totius frnitatis Eccle. l. Circa illuȝ corōa frm̄ q̄si plātatio cedri i mōte libano. Jn his aūt verbis tāgit eius auc̄teȝ in noie gnālitatis. Tāgit etiā humilitatem cum dicit. Ut sit suus totius frnitatie: vt. s. q dum subditus erat obediebat vni aut duobꝰ sciat se electum in gnālem mistrum debere oiuȝ necēi tatibus obedire. Tāgendo eius auc̄tem ꝛ hu militatē: notat ēt vnitatē dicens vnum de fri bus. Q: sine sano capite nulla res publica stare bene pōt. Uñ vnum apłm dn̄s p̄fecit ceteris. Iteȝ Ezech. xxxiij. Suscitabo sup eos pasto

rem vnum q pescat eos seruum meuz Dauid. Math.xij. Oē regnum ꝯ se diuisuz desolabitur. ¶ Pro scḋa pticula addit. Quo decedente ꝛc. fuerit ordinatuz: q: p diuersis necitatib⁹ opz tpis spacium variare. In exēplum huius capl'i ꝯgregati discipuli receperunt spm scm̄. Actuū.ij. Et pro tertia pte addit'. Et si aliquo tpe appareret vniuersitati mistroꝝ puicialium ꝛ custodum: sine psonaꝝ acceptiōe: ꝛ nationū: teneātur pdicti fratres qbus electio data est in noīe dn̄i alium sibi eligere in custodē. Hoc nomen custos actum dicit ꝛ nō gradum: sicut ꝛ nomē seraphin actum dicit ꝛ nō ordinē. Esa. vj. Uolauit ad me vnus de seraphin. ¶ Pro q̄rta pticula addit: post capl'm do Penthecostes. Nō negat qn possint etiā capl'a puincialia alijs annis celebrare: sz de isto fit spal'r mentio: q: est p̄e ceteris necessarium vt ordinationes gn̄alis capl'i p capitula puincialia celeriter publicentur: ꝛ vt possit de absolutis mistris prouincialibus prouideri. Cap.ix.

F Ratres non pdicent in epatu alicui⁹ epi ꝛc. Hec est tertia ps in q̄ agit' de pdicatiōe frm̄ ptinēte ad leuiathā extirpādum: vt stet inēsa in latere aqlonis: vt dī Exo.xxvj. Et hec ps hz duas ptes: q: pmo agit de ptinentib⁹ ad pdicatiōis auctem: scḋo ad pdicatiōis vtilitatem ꝛ maturitatē. ibi. Moneo quoqꝫ frēs. Et frēs pdicatur fulciunt' duplici auctoritate. s. platoꝝ secularium qbus sunt greges cōmissi: ꝛ platoꝝ ordis p quos hz de psonis idoneis prouideri. Pro pmo dicit sic. ¶ Fratres non pdicent in epatu alicuius epi vbi eis fuerit ꝯdcm̄. Hoc id dī: q: frib⁹ iste gradus lnie dz sufficere: q: psumitur eū ꝯsentire si nō ꝯdicat. Uñ Greg.xxij. moraliū. Pij pastoris mens q: nō ppam gl'iaz: sz auctoris sui querit ab oibus vult iuuari. Ait nāqꝫ pdicator fidelis optat si fieri valeat: veritatem quā solus loq nō sufficit ora cunctoꝝ sonent. Hec Gr. Uñ Lu.ix. Uidim⁹ quēdā in noīe tuo demonia eycientem ꝛ phibuimus eū q: nō seqtur te nobiscuz. Et ait ad illos Jesus. Nolite phibere. Qui nō est aduersum vos: p vobis est. Sil'r legitur Luce.xj. Ne igr' impedimētum possit esse verbum dei expectatio licentie exp̄sse vt oñdatur psumpta lnia sufficere his duntaxat quoꝝ pdicatio est p sedez apl'icaꝫ ꝛ platos approbata loqtur negatiue in pncipio dicens. Frēs nō pdicent in epatu alicui⁹. Sz ponamus q epo acceptāte ꝛ approbāte pdicationem frm̄: aliqs inferior platus repellat eum in parrochia sua nunqd ꝯ voluntatē eius debēt ibidez pdicare. ¶ Et videt' q nō: q: ois auctas ꝯcessa a quocunqꝫ iudice itelligit' pcedi sine piudicio: sz pdicare in alieno iuito curam hūte est in piudicium pprij pastoris: ergo nullum puilegium suffragat' fribus ad pdicādum plebi ꝯdicente ppo pastore. ¶ Item saltez nullus dz audire ꝯfessionem alicuius parrochiani alterius: q: p hoc ipeditur ne possit agnoscere vultū pecoꝝ suoꝝ ꝯ illud Prouerb.xxvij. Diligēter agnosce vultū pecoris tui. ¶ Rñdeo. Cura pastoralis nō est dñium: sz dispensatio ꝛ offm̄ ecclasiastice potestatis. Uñ hierarchia sm Dioñ. est ptās ordinata ad disponēdum sacre oia ptāti subiecta. In ptātibus aūt ordinatis qcqd pōt iferior etiā pōt superior: ꝛ nō ecōuerso. Uñ ꝛ ipse hierarcha hz totā ptātem in se ordinatā q̄ est in hierarchia p varios gradus distributā. Uñ noians hierarchiā noiat oēm hierarchicaꝫ ptātem. Uñ docet Dionys.i. eccl'ia. hierar. licz ille hierarcha alijs tradat sibi subditis ptātez: manet tñ apd eū ordinaria ptās ad agēda oia q̄cunqꝫ p sibi subditos fieri possunt ad salutē fidelium pcurādā. Et q: qcqd pōt ex ordinaria ptāte seu auctē pōt alteri cōmittere: ꝛ qd pōt p se pōt p alium in adiutoriū sibi subditaꝝ ptātum: mittere opitulatiōes quotiēscūqꝫ sibi videt' expedire: aliogn nimis piclitaretur stat⁹ eccl'ie: si papa vel iferior hierarcha: vidēs sue subditis cure nō sufficere: nec seipm posse oib⁹ adesse nō posset viros suos idoneos mittē vice sua. Uñ si sacerdos curā hñs nolit admittere frēm missum canonice peccat mortal'r ad Ro.xiij. Qui ptāti resistit dei ordinatiōi resistit. Si igr' resistat sacerdos nitat' fr cū hūilitate allicere: q si non possit (nisi scādalum imineat) dz fr pdicatiōis offm̄ exercere. Q: si oino se sacerdos irrōnabil'r opponat vehemens est presumptio ꝯ ipm: cedēdum est ad tp̄s malitie ne scādalum suscitetur ꝛ denunciādum est hierarche piculum aiaꝝ. ¶ Cum ergo dicit q est in piudicium sacerdotis: dicēdum q nō: q: nulli facit iniuriā q vtitur iure suo. Non ergo iniuriatur epis mittendo opitulationē cum hoc facere possit

cere possit iure vt supra visuz est. Nec iniuria tur opitulans illi: quez iuuat in farcina supportanda: pro tãto enim minuitur sacerdoti curaz hñti pondus in districtio iudicio dei: quãtum ab illo supportat. Et qd dico de pdicatiõe intelligo de confessionibus audiendis. Possunt. n. fratres ap̃lica ordinatiõe in puilegijs ordis expressa audire cuiuscunqz sacerdotis parrochianos ipso incõsulto vel etiã cõdicente si auctoritatem hẽat ab epo audiendi. Et qr curia Romana hoc determiat hẽticum est aliud ptinaciter affirmare: sicut pz. xxiy. di. c. oẽs. Patet ẽt papã posse talia in eccl̃ia ordinare: qr certuz est q distinctio curaz z collatio iurisditionuz ab auctoritate pcessit eccl̃ie Ro. Ergo qñcunqz videtur ei ad salutem fidelium aliud expedire põt aliud ordinare. dicente Aug. ad Mace. q hoc solũ recte agit vt vita boium corrigatur. ❡ Ad obiectũ de agnitiõe vultus. Rñdeo q si sacerdos pprius scire possit z vellet sufficiẽs cõsilium sup subditos ipendere nullus sane mẽtis qreret imiscere se cõfessionibus ad ipm non ptinentibus audiendis. Certuz est aũt q qdã sacerdotes oẽs suos subditos audire non pñt pp multitudinẽ subditoz: vñ cum ipsi soleant alios sibi adiũgere sacerdotes cõmẽsales vl' extneos ad tps vocare p illis audiẽdis quos ipsi nolũt vel nesciunt: vel nõ pñt audire: impium est dicere ipsos hoc posse z epm hoc nõ posse. Põt igr̃ eps aliquos mittere illis in adiutoriũ sacerdotum pp ipsoz ipotentiã ignorantiã vel accidiã qua tepidi sunt in discutiẽdis cõsciẽtijs subditoz. Nec pp hoc im̃. s. pp insufficientiaz sacerdotũ in aliquo pdictoz trium: imo ẽt pp maius bonum: qr in maiorẽ seruorem pnie excitãtur multi ex pdicatiõe z exemplis frm̃: q̃s plimoz alioz. Põt aũt nihilominus sacerdos agnoscere vultus pecoz suoz: vel quãtum ad exteriorẽ cõuersationez vel q̃tũ ad cõsclas subditoz suoz: si postq̃ fuerint fri cõfessi: dicant in foro cõscie sacerdoti se cõfessos fuisse: qm̃ in foro cõscie p se z cõ se cuiliber est credẽdum z aliqua etiã iterum venialia emergentia dicere q̃q̃ nõ esset malum imo certe plimuz expediens oiuz cõfessionem reiterare p bñdictiõe duplici acqrenda: nisi forte sacerdos ille esset ignarus pluimum: aut reuelator cõfessionis: aut solicitator ad peccãdum: aut symoniacus: aut al'r scelerosus quo pateat ipsum vt male cõscie hoiem nõ hr̃e zelum dei p alijs dirigendis. Impium est aũt nõ credere audito a fratre cũ credat audito a seculari alio sacerdote: vel dicere q ff ipediat agnitionem vultus quã nõ impedit alius secularis. In oib' aũt cõfessionibus audiendis cõsulo auditores frẽs piius ingrere q̃ de cã dcli nãt auditorium ppriĳ sacerdotis: z nisi eos inueniãt pie motos z rõnabili cã ductos: remittãt eos ad pprios sacerdotes. Retrahunt aliqñ. n. petõres saltem ad tps verecũdia ab vsu peccãdi in aspectu z pñtia ppriĳ sacerdotis si bonus est eoz scelera cognoscẽtis. Sz qr hoc rarũ est: nõ sunt pter hoc particulare raz bonuz alia inumera dimittenda: que p auditum frm̃ vel alioz deum timentium pcurãtur. ❡ Pro auctoritate hñda a prelatis ordis subdit. Nullus frm̃ pplo audeat pdicare nisi zc. Circa qd notãdum est q vt supius dcm̃ est cessante cã zc. Ceterz est aũt q nullus examinandus est: nisi de cuius sufficientia nõ cõstat. Jdcirco papa regulã declarãdo diffinit: q q examiatiõe nõ indigent: non sunt ad gñalem ministrum cã officiĳ pdicatiõis mittendi. Aliud etiã puilegiũ examinationem cõmittit discretis fribus alijs: qd puilegium nõ discordat ab intentione r̃le que nõ intendit nisi piculis obuiare: qd dei grã excludi põt per multiplicationẽ l'ratoz per ordinem ad talẽ examinationẽ sufficiẽtium: z melius sic pericula excludentiuz: q̃ si alio mõ fieret: qr discursus z viaz multipliciuz picula sic vitãtur. Sic dñs ipse xp̃ane religiõis institutor pmo solus vocauit z isormauit discipulos: secundo per alios eccl'iam dilatauit. ❡ Moneo quoqz z exhortor ipsos frẽs vt in pdicatione quã faciũt: ergo nullus dz pdicare: nisi sciat ipse smonẽ facere z sufficiẽter disponerẽ. Vñ subdit. Sint examiata: nõ temere ac sine deliberatiõe plata: nõ sint noua ac suspecta: sz casta eoz eloqa. ps. Eloqa dñi eloqa casta. Nec aũt castitas excludit corruptionẽ falsitatis z imixtionẽ nõ soluz enormitatis imo ẽt ois vanitatis seu vbi risum puocãtis seu fastũ aut ipetũ pdicantis. Excludit ẽt corruptionẽ itentiõis. Vñ. ĳ. Corinth. ĳ. Nõ. n. sumus sic plimi adulterantes verbũ dei: sz ex sinceritate sicut ex deo corã deo in xp̃o loquimur. Ex deo ɔtra falsitatem: corãm deo p maturitatẽ in xp̃o p puritatis in/

tentionē. Scđo describit eā p cām finalē. Uñ subdit: ad vtilitatē ꝛ edificatōē ppl'i. Utilitatē in malo vitādo: edificationem in bono faciendo ppl'i: di ne tm̄ p̄sumāt: ꝙ paupib⁹ ꝛ sim plicib⁹ p̄dicare ꝯtēnant. Sȝ p cā māli subdit. annūciando eis vicia ꝛ virtutes q̄ɫtū ad vitā p̄ntem: penā ꝛ gl'iam ad vitā futurā. Q̄ð dicit ne p̄dicent. s. seipsos: vt suā p̄biā oñdāt ꝛ sim b'rias magnificent. Pro cā formali subdit: cū breuitate s'monis. Hec breuitas excludit v̄bo rū ambages ꝛ s'nias inuolutas: v̄ba ēt ardua su per capacitatē audientiū. Hoc p3 p illud qð se quit: q: v̄bū abbreuiatū fecit dn̄s sup terram. Ista. n. abbreuiatio non excludit cum expedit sermonis p̄lixitatem q: dn̄s ipse aliqñ prolixe predicauit: sicut p3 Joā. xiij. ꝛ Matth. v. Sed breuitas dī. ibi restrictio oium legaliū ad vnū xp̄m. Item exclusio cerimonialium ꝛ cōmēda tio moralium. Itē breuitas est charitas que cō tinet in se totā legem. Ad l'ram ēt studendum est breuitati: q: p̄lixitas gñando fastidium au ditores plur'es retrahit ab auditu. ¶ Ex isto capl'o p3 ꝙ fribus ex intentione beati Franci sci incūbit studere: quia sine studio nō possunt verba mō debito examinare. P3 ēt ꝙ frēs ex sua professione h̄nt predicare. In quoꝝ regula inter oēs specialis tractatus de p̄dicatiōis offi cio ꝯtinet. Uñ certissime cōstat ꝙ nullis aliis religiosis plus cōpetit p̄dicare ex rōne stat⁹ sui q̄ his qui hanc regulam p̄fitentur. Cap. x.

f **Fratres** qui sūt ministri ꝛ ser ui alioꝝ frm̄ ꝛc. De scriptis tribus hui⁹ ciuitatis lateribus hic describit latus q̄rtū totū vergēs ad austrū ꝛ etiā ad interiora austri. Et hec pars h3 tres: q: p̄⁹ ps docet s'uare oēm virtutis p̄fectōē p̄ci pue charitat̄. Scđa docet seruar̄ famē synceri tatē a maculis p̄cipue feditatis. Tertia sitien tibus martyrium aperit aditum: docēs īfideli bus se iungere domesticis abdicatis. P'ria ps h3 octo: q: p̄mo imponit mistris p̄uincialibus diligētiā cure. Scđo īpōnit subditis districtio nē obie. ibi. frēs vero q sūt subditi. Tertio fri bus grauatis dat remediū. ibi. ꝛ vbicūq sūt. Quarto circa hoc subdit īformatiōem mistro rū. ibi. ministri vero benigne. Quīto subdit in formationem oium frm̄ ad vitationem p̄ctōꝝ p̄cipue sp̄ūalium. ibi. moneo vero. Sexto īfor mat eos ad deuotiōis sp̄ū ꝛ orōnis exercitiū. ibi. sed attēdant. Septimo ad tolerātiam iniu riaꝝ ꝛ alioꝝ grauaminū. ibi. ꝛ humilitatem ꝛ patientiam. Octauo ad charitatis cōplemen tum. ibi. ꝛ diligere eos q nos ꝛc. ¶ Dicit ergo primo. Frēs q sunt ministri ꝛ serui alioꝝ frm̄: ministri in sp̄ūalib⁹: ꝛ serui in t'palibus. Uisitent sociali'r ꝛ moneant iudiciali'r. Luce. xxij. Et tu aliqñ ꝯuersus ꝯfirma frēs tuos. Et hoc ad bñ faciendum (humil'r) nō imperiose: ꝛ charitati ue nō ꝯtumeliose: ꝯtra quos dī Ezech. xxxiiij. Laterib⁹ ꝛ humeris impingebatis ꝛ cornibus vestris ventilabatis oia infirma pecora: donec dispergerent' foras. Humil'r ergo ꝛ charitatiue exēplo dn̄i dicentis. Matth. xxiij. Quotiens volui ꝯgregare filios tuos queadmodū galli na. Ipse tñ dn̄s aspere dedit correctiōis exem plum: vnde facto flagello de funiculis expulit ementes ꝛ vendētes. Jo. ij. Et Petro carnali sēsu ducto dixit. Uade retro sathana. Matth. xvj. Durissime ēt phariseos ꝛ hypocritas in crepabat. Lu. xvj. ꝛ Matth. xxiij. Nō p̄cipien tes eis aliqd qð sit ꝯtra aiam suam vtpote in hibitum lege diuina ꝛ regulā n'ram inhibitū lege discipline. ¶ Pro scđa parte rubrice sub dit. Frēs v'o q sunt subditi recordentur: ꝙ pp deū abnegauerūt p̄prias volūtates. Propria volūtas est illa que oino diuino imperio nō li gatur: vel supioribus⁹ regulis nō adheret. Uñ si miter p̄cipio eis vt obediāt suis mistris: ꝛ oi bus p̄latis ordis. Et dicit suis vt de p̄uinciali bus ꝛ aliis p̄latis imediatis se loq oñdat hic q supra de obia ad gñalē mistrum in p̄mo capl'o est locut⁹. In oib⁹ q̄ p̄miserunt dn̄o obseruare supple explicite vel implicite. Et nō sunt ꝯ'ria aie sue ꝛ regule n'e. Hoc supra expositum est. ¶ Sequitur p tertia p'te. Et vbicūq sunt frēs q scirēt se p experientiā: ꝛ cognoscerēt p rectum iudiciū se nō posse r'lam sp̄ūal'r obs'uare h̄ est in his p̄cipue q̄ sp̄ūalia sūt: vt tranqllitas cor dis. ꝛ puritas ꝯsciē. Nō posse inq̄t: vel pp ten tationū grauitatē piculosam: vt in ꝯsortio mu lieꝝ: vel nō posse q̄ɫtū ad corpis necessaria: si nō possent his alicubi salua ordinis puritate: vel p̄pter similia. Ad suos mistros debeant re currere. Qui debēt esse refugiū afflictoꝝ vice dn̄i dicētis Matth. xvj. Uenite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati estis ꝛ ego reficiā vos. Re

currere

currere inquã p se vel per nunciuz forma statu toꝝ ordis suata in eũdo: q2 illud debitũ nõ est exẽptum ab obia statutoꝝ. ¶ Seqtur p quarta pte. Ministri õo charitatiue: in corde: z benigne in vultu z smõe eos recipiãt: z tãtã familiaritatẽ habeãt circa eos: hoc est tã familiares seipsos exhibeant: vt dicere possint eis frẽs ad eos recurrẽtes z facere sicut dñi seruis suis. In hoc verbo mistri informanf ad humilitatẽ: vt se quasi suos imaginenf frm̃ alioꝝ esse. Et oia verba impium resonãtia sileant: z facta dñatuz ptendentia penitus deserãt: exẽplo illius q dixit Lu. xxij. Qui maior est in vobis fiat sic minor: z q pcessor sicut ministrator. Cum igif dixit dicere possint z facere: informatio est mistroꝝ: ne facto aut verbo ptendãt fastum: q possit repellere subditos a fiducia ad mistros in necitatibus recurrẽdi. Nõ est aũt itelligendũ verbũ q subditis detur occasio supbiendi p nimiam humilitatẽ mistroꝝ: ne sicut dicit Gregorius. Dũ nimis suat hũilitas: regẽdi frãgaf auctas. Unñ q dixit. Qui maior est vestrũ zc. nõ dixit. Qui minor est fiat sicut maior. Nã ita debet eẽ q mistri sint serui oluz frm̃. Serui gdẽ in his pcipue q ad salutẽ ptinent aiaꝝ. Lu. xxij. Ego in medio vestrũ suz tanq̃ q ministrat. ¶ Seqt pro quinta pte in qua tãgit octo gña pctoꝝ dicens. Moneo õo z exhortor in dño Jesu xpo: vt caueãt frẽs ab ol supbia: q2 vt dicit Aug. su p illud psalm̃. In ira ↄsumatiõis alia vitia i malefactis timẽda supbia in bñfactis plus timenda est. Ab oi inquã supbia cordis ↄuersationis sermõis z opis: vana glia q̃ orif ex supbia: hoc est fribus necessariuz. Unñ Diero. sup Matth. Elegãter in quodã voluminũ scriptũ legim'. Ne queras gloriã z nõ dolebis cũ inglius fueris. Inuidia q̃ infallibilr supbiã comitaf. Aug. sup psalm̃. Supbie comes est inidia: fieri enim nõ põt vt supbus nõ inuideat. Auaritia q̃ ↄsistit in cupiditate reꝝ terrenaꝝ nõ habitarum. Itez ↄsistit in tenacitate reꝝ obtentaꝝ quarũcũq3 in vsum venientiũ. Pro q̃ vlterius excludenda subdit. Cura z solicitudie hui' seculi: q̃ ex auaritia pueniũt Matth. vj. Nolite soliciti esse. Dicẽdo aũt solicitudie hui' sclĩ: solicitudinem secularẽ pimit vt spũalem solicitudinem nõ excludat: q in pcurãda aiaꝝ salute pcipue exercef. Inhibẽdo etiã solicitudinẽ hui' seculi curiositatem illoꝝ pcutit: q imoderate studẽt in sapia seculari. In culpã auaritie z solicitudinis nimietate incidũt oẽs supfluitates libroꝝ aut vestiũ: aut edificioꝝ: aut similiũ. Que auaritia tunc est dãnabilis cũ in grauamẽ aliorum pauperũ elemosyne in talib' vacue ↄsumũtur. Detractio est: q̃ orif pcipue ex inuidia z odio: ideo excludendo detractionẽ z odiũ: etiã z irã excludit. De murmuratiõe: q̃ ex ipatiẽtia z indicioꝝ temeritate pcedit: oia vitia spũalia q̃ religiosos fragiles comitari solẽt hec excludit: excepta accidia: quã i suo ↄñter opposito dissuadet. Curiositatẽ ẽt laicoꝝ cohibet dicẽs. Et nõ curẽt nesciẽtes lrãs discere. In quo õbo curiositatẽ cohibet: nõ tñ ihibet qn ipsi teneãf lrãs discere: si fuerit eis ipatum. ¶ Sed cũ ista sint mortalia puta in lege dei phibita: quare hic ea monitorie exhortaf? Ad qd dicenduz q in oi gñe capitaliuz pctoꝝ aliqd est mortale z aliqd veniale. Mortale est oẽ pctm̃ quo aliqd appetitur supra deũ. Hoc aũt supra deũ appetif qñ aliqs p re tpali desiderata obtinẽda vellet aliqd pctm̃ mortale cõmittere: qñ eã nõ possit alr obtinere: vel p iã obtẽta nõ amittẽda pri' vellet pctm̃ mortale cõmittere: q̃ ipa carere. Nec aũt docet sanct' Aug. de ciui. dei. xxj. ca. ij. Hoc est. n. hĩc xps in fundamẽto: nihil xpo pponere: sed in oib' eius pponere pceptoꝝ iã voluntatem. Qui igif excellentiã vel vanã gloriã inordinate appetit: ita tñ q deũ sibi in corde pponit: nec aliqd ↄ deum faceret p glia assequẽda: supbus est: s3 nõ crialiter. Et ppter istã distinctionẽ admonemur oẽ etiã signũ supbie in gestu: habitu: z smone oñdere: z ita de alijs itelligeↄñter. Qui ergo solicit' est de seculo ↄ rle honestatez: vel in tm̃ vt illa dimittat ad q̃ ex lege vel voto rle tenetur peccat mortalr. De detractione est difficilius explicare. Circa qd sciendum q detractio est q̃ verbo ledit aliũ: pcipue in absentia. Talis ergo aut mẽtitur vt ledat: z hoc est gñalr mortale pctm̃: cũ sit pernitiosum mẽdaciũ. Aut dicit veꝝ lic3 malũ: z hoc potest esse tripl̃r. Aut. n. hõ dicit malũ veꝝ de alio zelo iustitie qñ z vbi dicẽdũ est: z hoc nõ est malum: s3 bonũ. Aut dicit malũ desiderio z libidine vindicte vel odio psone z hoc pncipali intentiõe: z talis peccat mortalr. Aut dicit malũ scitũ ex lubricitate ligue: z hoc nõ est mortale

pctm nisi ita ꝯ prudentiam dicaf: vt possit in scādalū redūdare: zelo aūt iustitie pōt qs dicere malum dupl'r: vel vt corrigaf vel vt caueatur. Murmuratio est pctm mortale cum ipugnat cieter dei iudicia vel supiorꝭ auctē: vel cū ordinaf ad scādaluȝ suscitādū. ℂ Pro sexta parte subdit. Sȝ attēdat q sup oia desiderare debent hēe spm dñi: quē supra dixit spm scē deuotiōis. Ista deuotio est pius ꝛ humilis affectus in deū q ex cōpunctiōe gñaf. Et sanctā ei⁹ operationeȝ. Dio.n. dicit spūs opationē. Qꝛ dicit Aplс ad Roma. Spūs postulat p nobis gemitibus inenarrabilib⁹. Orare semp ad deum puro corde. Luce. xviij. Opȝ semp orare ꝛ nō deficere. Et. j. ad Thes. v. Sine intermissione orate. Hoc aūt triplicem hȝ sensum quoꝝ duo tāgunf in glo. Luce. xviij. Qꝛ semp orare est ca nonicas horas quotidie debito more dicē. Itē semp orat q semp bñ agit. Tertio mō semper orare est spm deuotiōis semp iuiolabil'r obseruare: q̄ hita inter q̄scūqꝫ occupatiōes solet gemitibus ꝛ suspiriȝs inenarrabilib⁹ xpi clementiā implorate. Imperceptibil'r ēt ad hoc rła vt existimo manu ducit. Frēs igit semper orātes accidiā a se excludūt. Et p ieiunium gaudij oē carnale solatiū pcul pellāt: vbi cauenda est heresis marsilianoꝝ. ℂ Pro septima pte addit. Et hēe humilitatē ꝛ patientiā: pmittit humilitatē patientie: q: fundamētū ei⁹ est: sicut econtrario supbia est fundamētū impatiētie. Prouer. xiij. Inter supbos semp iurgia sunt. In psecutiōe q̄ est aduersitas ad ex: ꝛ infirmitate que est aduersitas ab itra. Et dī in psecutiōe q: scribit. ij. Thimo. iij. Oēs q pie volunt viuere psecutionē patienf. Itē. j. Cor. iiij. Usqꝫ in hanc horā esurim⁹ ꝛ sitimus. Ibi glo. Libere ꝛ fine adulat. de veritatē pdicātes ꝛ gesta praue vite arguētes: gfam nō hūt apd hoies. Ad patientiā i ifirmitate ptinet paucis obseqꝭs paucisqꝫ remedijs ɔtentū cē iuxta exigentiā paupratis: vt memores sint frēs quō olim monachi languentes aq̄ frigida vix ad sufficientiā vtebanf in quo(qd fine graui cordis gemitu non dico) magis repiunf vitiosi paupes i sclo ad religioneȝ venietēs. De qb⁹ Hiero. ad Eustochium. Mlꝫ de ifelici ɔditiōe p̄rimoꝝ. Sūt nōnulli viles ꝛ abiecti in sclo q quotidiāis laborib⁹ se vltra vires affligentes p victu captādo vilissume ꝛ vix raris sabis ꝛ rapis cū pane ordeaceo saturātur cū xpi vo ad mēsam accedunt ꝛ xpi militiā suscipiūt: sue egestatis obliti lautiora q̄rūt q̄ꝫ milites q sūt assueti magnificis. Hec ac oia in xpi ꝛ aplica vita locū nō hēant. Hec Hiero. ℂ In vltima pte subdit. Et diligere eos q nos psequunf ꝛ repꝛehendunt irrōnabil'r ꝛ arguunt rōnabil'r. Qꝛ dicit dñs. Diligite inimicos vr̄os Mat. v. q̄zto magꝭ amicos. Et orate p psequētib⁹ in facto ꝛ calūniantib⁹ vos: in falsi cris impositiōe. Cuius rōnē subdit dicēs. Bti q psecutioneȝ patiunf pp iustitiā: qm̄ ipsoꝝ est regnuȝ celoꝝ. Qui autem perseuerauerit vsqꝫ in finem: hic saluus erit. Cap. xj.

P Recipio firmiter. Hic docet frēs fame sinceritatē obseruare a labe pcipue turpitudis. Et hec ps diuidif in tres. Primo ihibet gñal'r suspecta ɔsilia oiuȝ mulieꝝ. Scdo ꝛ cautelā adhibet circa ɔsortia monialiū. Tertio ihibet occasionē spūaliuȝ cognationū. ℂ Dicit g p pmo. Precipio firmiter frib⁹ vniuersis ne habeant suspecta ɔsortia vel ɔsilia mulieꝝ. Suspectum ɔsortiū est nō solum mulieris suspecte: imo cuȝ oi muliere: vbi locus ꝛ tēpus gestus ꝛ aspect⁹: ꝛ alia notabilia iditia suspitionē laudabil'r non excludūt: vt si locus q̄raf p mulieꝝ colloquia solitarius aut obscur⁹ ꝛ tps nocturnuȝ vel alās importunū. Si gestus, sit dissolutus: vt pote ex nimia mulieris appropingtate vel faciei ad eā ɔuersiōe fixis oculis: manibus iunctis: ē tale ɔsortium est suspectū. Vñ suspecta sunt ɔsortia ꝛ colloqa pdictis circunstātijs ɔcurrētia. Itē si solitaria fint excluso alioꝝ auditu licȝ nō visu ex itentiōe sine cā pia: maxime si sint solitarie plōgata: aut cum eadē psona fine rōne euidenti freqntata: suspecta sūt colloqa. Ad suspitionē oūt mulieꝝ facit etas ɔditio colloqntis. Illā aūt suspitionē existimo hic ꝓhiberi: q̄ frī excitat enormis tētatiōis stimulū: vel criminis pstat fomētū: vl' q̄ pōt apd alios vel aliū scādalū gñare. Et hic existimo oē suspectū ꝓhiberi colloquȝ: qd ordinaf ad carnis imūditiā quācūqꝫ vel qd pōt h⁹ rei scādalū vel suspitionē pbabil'r excitare. Sič dñs ꝓhibēdo mechiā: pꝛhibet nō solū minorē lapsuȝ q est fornicatio: sȝ ꝛ oēȝ maiorē turpitudinē q̄ corp⁹ seminal'r ingnaf. ℂ Seqf p scda pte. Et ne igtediāt monasteria

ſteria mõachaꝝ pter illos qb⁹a ſede aplica cõceſſa eſt lnia ſpãlis. Hec ĩhibitio de oĩb⁹ monia liũ domib⁹itelligit. Ubi.n.eſt magis piculum colloq:ibi prudẽtius obuiet. Ille at moniales ſcĩ Damiani p ceteris mulierib⁹ab hũanis cõſortijs excludunt. Et ergo in freqntatione eaꝝ poſſet oriri piculũ pp quãdã familiaritatẽ frm̃ mino. ⁊ pp hoc fit lnia adeũdi talia loca aplice ſedi reſuata: tñ q: alie moniales ſe ampli⁹expo nũt hũanis coloquijs q̃ ille: nec̃e eſt vt illud mãdatũ ad oẽs mõachos referat ſm expõnẽ dñi Greg. ⁊ idulgẽtiã de talib⁹viſitãdis. Et ſic mõachi ſunt nõ ſolũ collegiati verũetiã ſolitarij: ſic ⁊ mõache ⁊ moniales itelligẽde ſunt nõ ſolũ collegiate veꝝ ⁊ icluſe dñr ⁊ ſolitariã vitã agunt. Et hec etiã ſunt vitãde ſic collegiate pp maius piculũ ſolitudis ex tenore p̃cepti etiõ p̃cedẽtis ❡ Seqt p tertia pte. Nec fiãt cõpatres viroꝝ aut mulieꝝ ⁊c. Hoc ideo inhibetur monachis.xvj.q.j.c.placuit. Et q: de filib⁹eſt ratio ſilis: ſetto hic phiberi omne frm̃ ad mulieres cõmerciũ: de quo poſſet fratribus ſcandalum generari. Cap.xj.

Q Uicunq̃ frm̃ ⁊c. Hic tertio docet in martyrio ↄſumare. Et q: martyriũ nihil eſt niſi fiat in eccl'iaſtica vnitate. Pmo agit de pmo: ſcdo de ſcdo.ibi. Ad hec p obiam. In pma pte tãgit frm̃ hoc deſiderio flagrãtiũ deuotionẽ ⁊ miniſtroꝝ examinãtiũ diſcretõez dicẽs. ❡ Quicũq̃ frm̃ dina iſpiratõe nõ leuitate: nõ ipetuoſitate: nõ aſtutia ſubterfugiẽde diſciplinẽ. Uoluerit ire iter ſaracenos ⁊ alios ifideles: vt pagãos vl' hẽticos vl' ſciſmaticos: petãt ide lnia3 a ſuis miniſtris puicialib⁹: q: h⁹ rei obia nõ eſt ĩuolũtarijs iponẽda. Uñ ſubdit. Miniſtri võ nullis eũdi lnia3 tribuãt: niſi eis quos viderint eẽ idoneos ad mittẽdũ. Idonei aũt ſunt robuſti corpe ⁊ ↄſtãtes i fide: pbati v̄tute: ⁊ ſemp irreꝓhenſibilr̃ ↄuerſati. ❡ Seqtur p ſcda pte. Ad hec p obia3 iniungo miniſtris vt petãt a dño papa vnũ de ſcẽ Ro.ec.cardinalib⁹: q̃ ſit gubernator in bonis agẽdis: ptector in oppſſionib⁹ alienis: ⁊ correctoꝛ in delictis iſtius f̃rnitatis: vt ſemp ſubditi ⁊ ſubiecti ſint pedib⁹ eiuſdem ſcẽ eccl'ie: ſtabiles in fide catholica: ſine q̃ illud martyriũ nihil valeret pauptatẽ ↄ̄ auaritiã: ⁊ hũilitatem ↄ̄ ſupbiã: ⁊ ſcm̃ euãgeliũm dñi nr̃i Ieſu xp̄i quãtum ad virtutũ pfectionẽ oĩmodã: qđ firmiter pmiſim⁹. i. q̃ten⁹ipm pmiſim⁹ obſuem⁹. Ad hebꝛe.ij. Propterea abundãtius opꝫ obſuar nos ea q̃ audiuim⁹ne forte pefflu amus. ❡ Querit de p̃ceptis rl'e q.ſ. vt̃r itelligẽda ſunt p̃ceptorie iponi: ⁊ in qbus põt plati oꝛdis diſpẽſare. Ad hoc rñdeo q rl'a iſta p̃ceptis eſt plena: ⁊ vt puto pene oĩa in ea poſita ſũt p̃cepta: vbi aliqđ expſſe additũ vt monitiõis vl' exhoꝛtatiõis vocabulũ vel ↄſil'e aliđ nõ declarat. ❡ Preceptoꝛ aũt iſtoꝝ tria ſunt gña. In qbuſdã.n.ponit expſſe p̃cipiẽdi verbu3 vt pre ceteris cõmẽdent: ⁊ illa ſic trãſeũt in votũ: vt in nullo eoꝝ oꝛdo valeat diſpẽſare. ❡ Aliđ eſt gen⁹p̃ceptoꝝ qb⁹addit verbũ tentiõis vel debiti vel aliqđ ſil'e. Ex quo obligatio declarat. Uocabulũ aũt tentiõis lic3 obligationẽ iportet: nõ tñ ſic diſtricte ſic vocabulu3 p̃cepti ad illud faciẽdũ ligat: cui tentiõis vocabulũ eſt adiunctũ. Qđ p3: q: cum hõ hol teneri di in aliq̃ pecunie quãtitate: certũ eſt q tẽtio obligationem iportat vel ad ſoluẽdu3 vel ad ſatiſfaciendũ vel alio mõ: niſi debitũ velit creditoꝛ dimittere debitoꝛi. Uñ lic3 tentio obligationẽ ſonet põt tñ oꝛdo in pticulari ⁊ in caſu cum aliquo diſpenſare in ia3 dictis: exceptis illis in qb⁹ p3 itẽtionẽ rl'e oĩno p̃ceptoꝛie obligare: vel quoꝝ trãſgreſſio ſcãdalum vel deoꝛdinatione3 notabilem gñaret. Uerbi grã. Cum di pmo ca. Alij frẽs teneant fri Frãciſco ⁊ ei⁹ ſucceſſoꝛib⁹ obedire: p3 q in hoc nõ põt oꝛdo in aliquo diſpenſare: ſicut etiã.viij.ca. vbi di. Uniuerſi fratres vnu3 de frib⁹iſtius religiõis teneãtur hr̃e ſem p gñalem miniſtrum. Et ifra eo.ca. Teneãtur p̄dicti fratres qb⁹electio data eſt aliu3 ſibi eligere in cuſtodẽ. ⁊ ſic in ſilibus. In alijs autẽ nõnullis credo q oꝛdo põt diſpenſare in pticulari ⁊ in caſu. Uerbi grã. cum di.iij.c. Nõ teneãtur niſi ſexta feria ieiunare. Credo q citra maniſeſtã nec̃itatem ſubditus tenetur ieiunium ſoluere ſi ſupioꝛ iponeret: niſi eſſet ſolutio ieiunij in ſcãdalum alioꝝ. Sil'r itelligo in illo verbo ſeptimi capl'i. Teneantur p̄dicti fratres ad eos recurrere: ⁊ in qbuſdã alijs. Nihil tñ hoꝝ põt oꝛdo gñaliter imutare. ❡ Eſt etiã tertiu3 genus vbi nec additur p̄cipere nec teneri ſicut patet in.ij.ca. in ptinentib⁹ad receptione3 ad oꝛdinem venientiu3: ⁊ in tertio in ſpectãti

bus ad diuinū offm̄: ꝛ in plꝛib⁹ alijs ꝯñter: vbi multa eēnt pcepta ex itentiōe mādatoꝛie: nisi eoꝝ trāſgreſſio ſcādalum ꝛ deoꝛdinationē notabilē gñaret. Circa quoꝝ diſpēſationem i particulari itelligo idē qꝺ circa pceptum ſecundi oꝛdis ad pdictū. Inter que etiā alia que nō pceptoꝛie iſerunt. Nec in ſpāli amplius diffinio: niſi vt oīa rl̄e verba cū reuerentia recipiant: ꝛ ipſoꝝ trāſgreſſio penitus deuitet: cuꝫ certū ſit rl̄am p lege dari. Nec aliqs a lege auertit gn ad tenebras ꝯuertatur. ¶ Nulli ergo. Hec eſt pars tertia epl̄e alioꝝ ꝯcluſiua: vbi duo ſūt notabilia. ſ. rl̄e ſtabilitio: ꝛ tpis determiatio. Pro pmo dicit. Nulli ergo oīno hoīum liceat hāc paginā nr̄e ꝯfirmationis īfringere: vel ei auſu temerario ꝯtraire. Quod tñ faciūt detractoꝛes rl̄am ipſaꝫ ꝛ rl̄e declarationē ꝛ frm̄ ꝯuerſationem trino oꝛdine dentiū lacerātes. Vñ caueāt ab eo qꝺ ſeqtur. Si aūt qs hoc attētare pſumpſerit: idignationē oīpotentis dei ꝛ btoꝝ Petri ꝛ Pauli aploꝝ eius ſe nouerit icurſurum. Pro tpe addit. Datuꝫ laterani. i. in ſede ipiali ipſi noi ꝯſecrata. iij. kal. Decēbꝛis. Die. ſ. ſaturnini: q̄ eſt pma. ſ. ſolēnitatū āni ſm̄ reuolutionem Romani officij vt pateat hāc regulā eſſe renouatiuā gaudij qꝺ annus benignitatis dn̄i introduxit. Que eſt ēt vigilia ſci Andree apl̄i: vt ſciant oēs huius rl̄e obſeruantiā eſſe vigiliā pꝛeambulā ad thꝛonū iudiciarium cum gloꝛia poſſidēdum. Pōtificatus nr̄i Anno octauo: vt octaua gratie ꝛ gloꝛie cōmēdetur. Amen.

¶ Explicit regula ſm̄ expoſitionē ſeraphici doctoꝛis ſancti Bonauēture oꝛdis minoꝝ.

¶ Incipit qdā notabilis expoſitio rl̄e frm̄ minoꝝ facta p fratreꝫ Hugonē oꝛdinis eiuſdem.

Propoſitum regule iuxta ſententias antiquoꝝ (diſputationibus p q̄s ipſam iā euacuaſſe ꝛ q̄ſi alteraſſe infamamur omiſſis) me iuxta obiam iniunctā retexere ppono: ad hoc aſtrictus: ꝛ q̄ nulli parcit oblocutoꝛuꝫ calūnia compellit. Sꝫ cū obedientie merito ēt oꝛdinis zelus mouet attēdentē nōnullos: ſꝫ erroneos eiuſdē rl̄e (q̄q̄ latoꝛe irrefragāte) iterpꝛes necnō ꝛ emulos auctoꝛis ꝛ obſuātie in ſugillationē ſtatus nr̄i que nō intelligūt dānātes: quoſdam vero ex noſtris periculoſe quod ſcire neceſſe eſt ignorantes. Non enim excuſat ignorantia regule pfeſſoꝛes. Si neſcit: tenet inqrere diligēter. Nō minus perit q clauſis oculis perit: dum rl̄a vtiq̄ arctiſſima bꝛeuiloqua: ꝛ ob hoc in aliqbus obſcura eē pbat ꝯſultatione oꝛdinis apppꝛobāte. Licꝫ q̄daꝫ q minus q̄dem ex ignoꝛātia vel negligentia diſcernentes patere ſibi oīa clamēt: ſꝫ p̄ ſuum rl̄e oꝛdunt. Sepe qui minus itelligit plus pꝛeſumit: ꝛ q minus puidet: min⁹ cauet. Sapiēs timet ꝛ declinat a malo: ſtultus trāſilit ꝛ ꝯfidit. Nō ambulat ſimpl̄r que ambulat ipꝛudēter. Eſt via q̄ videt hoi recta: nouiſſima aūt eius deducūt ad moꝛtē. Uerum nec ego rl̄e mihi ſciam arrogo vt ꝯſcius vel anceps. Ubi cōiter aſſerta nō reppi: ſermo pbat. Sꝫ ꝛ coactus ꝛ iuſſus quedā ex his potiſſime que ab ipſis bti Frācisci familiaribus ꝛ etiaꝫ alijs ſcitate ſciaq̄ pꝛecipuis: q ſup ea ſuis nos verbis ꝛ ſcriptis pie ac pꝛuide iſtruxerūt ꝛ ſolicite didicerūt: vt itraditū cōperi: ad eius dēfenſionē ꝛ aliq̄ circa ipſam nec̄ie attētiōis excitationē cōmemoꝛās: illos ſaltē cauendos oñdo: qui nouas gloſas ex rōnem lr̄e: ſꝫ iuxta (vt aiunt) itellectuꝫ q̄ſi aliud tradiderit: ꝛ aliud itēderit ſabꝛicātes: ſic intelligi debere ꝯtendūt. Has aliq̄n ſctūs gloſas nō aūt nec̄ias deuitare vt nociuas ihibuiſſe credēduꝫ eſt: que pꝛius in rl̄a p dn̄m Innocētium appꝛobata: de q̄ poſtmodum p dn̄m Honoꝛiū papā bullaret: non nulla ſub bꝛeuitatis ſtudio omiſſa. Cuius iterdum p edificatiōe ac maioꝛis ꝯtextus p oꝛiginem elucidatiōe: recoꝛdoꝛ oēs frēs tenoꝛem: ꝛ ſpm̄ eoꝝ q i ipſa rl̄a ſcripta erāt docētes: diſcētes: iſpicientes: oꝛabat a dn̄o bn̄dici. Nimirum vniculq̄ ſuus ſtat⁹ iurādus ē. Nunq̄ in eccleſijs collatio ꝯuida: ſꝫ aſſertio ſeu ꝯtētio reppꝛobat icauta. Et q̄m ſctā pcedētiū patrū vita nobis eſt vite foꝛma: iter loq̄ndū de rl̄a de ipſoꝝ quoq̄ moꝛib⁹ ſm̄ rl̄aꝫ iſtitutis aliqd eſtimo inſerēdū. Rudis ꝛ rarus p vtriuſq̄ materie ponderē ſmo: ſꝫ pꝛudēti q ex paucis multū iſtruit: ad cautelaꝫ occaſionalr̄ in plꝛibus directiuus: nunq̄ pꝛeiudicās peritioꝛi. Capl̄m. j.

Regula ꝛ vita minoꝛuꝫ frm̄ hec eſt. ſ. dn̄i nr̄i Jeſu xp̄i ſāctum euangeliū obſuare. ¶ Beatiſſimus rl̄e ꝯditoꝛ xp̄i veſtigia ꝛ vitā euāgelicam ſtudioſiſſime ſeq deſiderās: pfeſſionem ſuā in

euāgelij

euangelij obseruatione pstituit. Nomē quoqꝫ minoris ex euāgelio ipso hʒ: dicēte dn̄o. Quā diu fecistis vni ex frib⁹ meis minimis: mihi fecistis. Per h nomē nō solū paupṫatē: sꝫ pcipuaꝫ in qua frēs viuere voluit hūilitatē scis exp̄ssit: vt sicut noīe: sic humili eēnt ꝛ ꝯuersatiōe. Sic humilitas est statui fris mi. ānexa sic noīe hitu oīqꝫ mō viuēdi p r'lam cōmēdata: vt si eē humilis rēnuit fr minoꝝ vtiqꝫ nō sit fr minoꝝ cu ius est humilia amplecti: sublimia fugere: oēꝫ oī studio fastū in vbo: gestu: ꝛ hitu: ꝛ in oī conuersatiōe vitare. Nūqꝫ se inter hoīes maiorē ceteris siue religiosis: siue alijs ostētare. Cōparatiōes odiose sūt ꝛ vix sine scādalo vel iactantie: nota sūt. Fris aūt minoris est iuxta nomē suū ꝙ minoꝝ est sp attendere: ac de se p oīa humilr sentiendo oib⁹ sicut minorē decet quādaꝫ put ꝯgruit reuerētiam exhibere: sicut fuerūt antiq: oī hūane creature pp dn̄m subiecti. Attende in hoc caplo qd auctis: qd euāgelij desigeet ꝛ obia sedis aplice ac mistris ordinis post eoꝝ trāsitū debita: auctem ordini pstāt. Certe ꝛ r'le siue auctoris obsuātia pfecte sublimitas: quā diuina claris signoꝝ portētis ꝛ ecclesiastica sit attestatio comitaṫ. Propter h⁰ dr̄. Regula ꝛ vita minoꝝ frm̄ hec est. ¶ Cōtra emulos dicētes ꝙ frēs r'lam ꝛ pn̄ter ordinē nō habeant: sꝫ et āt qdam hoīes paupes. Auctoꝝ r'le btūs Frāci. sicut ipē in testō exp̄ssit dicēs. Ipse altissim⁹ reuelauit mihi ꝙ ego deberē viuere fm formam sci euāgelij. Et ego inqt paucis verbis feci scribi. Que tn̄ r'la frm̄ mi. di q̄ a fratrū obsuātia siue pfessiōe ꝛ btī Frāci. editiōe simul ꝛ obsuatiōe ꝯgrue appellaṫ. Sic sanct⁹ Grego. in dialogo r'lam beati Bn̄dicti vocat r'lam monachoꝝ. Nos qdem r'lam beati Frā. ꝯgrue dicim⁹: quā tn̄ ipse nō suā sꝫ frm̄ ꝯgrue noīauit. Nō ergo dn̄s papa vt suā posuit sicut assertio edidit: sꝫ iuxta pfatiōis tenorem editā ꝯfirmauit: quē scribentis quoqꝫ modus ꝛ scia negat auctorē. Ipse qppe nō diceret ꝙ I sequēti capi. di. Si q voluerint hāc vitā accipe ꝛ venerit ad frēs nr̄os: q frēs suos appellāt epos. Neqꝫ singulariter loqṫ vt r'le latoꝝ dicēs. Cōsulo moneo ꝛ exhortoꝝ. Neqꝫ est r'le subdit⁹ vt dicat. Paupṫatē ꝛ humilitatē ꝛ scm̄ euāgeliū qd firmiter pmisim⁹ obsuem⁹. Sic ēt in alijs r'le locis filia quoqꝫ notes. Scdm̄. L obsuātia cōmendaṫ cum dr̄. Scm̄ euāgelium obsuare. ¶ Hāc ergo pfectissimā ac scissimā r'lam ꝛ ob h ēt suis obsuatorib⁹ salutarem quā ꝯtinet pfectiōis sublimitas vt de singularib⁹ alijs taceaṫ irrefragabili defensiōe ꝯfirmat. Accedit ēt beatissimi pr̄is vitā euāgelicam renouātis pcipua sāctitas singularis puilegij. vꝫ. stupēdoꝝ post aplos mirabiliū ꝯtestatione pfulgens sancteqꝫ simul eccl'ie ro. auctas dignis eaꝫ pconijs ꝛ titulo solēnis approbatiōis attollens. Statum quoqꝫ quē ipse fundauit altissim⁹ vsqꝫ hodie miraculoꝝ pdigijs in suis ꝯfirmare seq̄cibus non desistit. Ordinisqꝫ mistros quos maliuoli de r'le quā nō intelligūt trāsgressiōe ꝯdēnant: ipse q oīum nouit studia iustificat: dum eos in hac obsuātia quā tenemus ꝛ ministerij executiōe defunctos nouerit in dieb⁹ nr̄is ingentiū miraculoꝝ glo: ia illustrat. Errat nimis q iudicat alienos: maxie qn̄ sūt lr̄ati religiosi ꝛ discreti: nec ipse plenā iutis eoꝝ puati noticiam nec ꝯsuetudinis q̄ optima est legū interpres experientiā hꝫ. Cum aūt dr̄ ꝙ r'la frm̄ mi. est scm̄ euāgelium obsuare: euāgelij noīe iuxta aplicū rn̄sum ea tm̄ euāgelij ꝯsilia designaṫ: q̄ in ipsa r'la pceptorie sunt exp̄ssa: psertim cuꝫ frēs se ad alia nō obligare intēderint: ꝛ vix vel nūqꝫ possint oia ad lr̄am obsuari. Qd scūs ꝯfirmaṫ se vr̄: qn̄ vt pdictū est ait. Ipse altissim⁹ reuelauit mihi: ꝙ ego fm formā euāgelij deberē viuere. ꝛ ego inqt paucis verbis simplr feci scribi. Dicit ḡ euāgelium frib⁹ obsuādum q̄tum ad illa q̄ simplr fecit scribi. Ad alia vo tenenṫ sicut ceteri xp̄iani: ꝛ eo magis d bono ꝛ equo: quo se obtulerūt holocaustū dn̄o medullatuꝫ p ꝯtentū omniuꝫ mūdanoꝝ. Ad pfectā quoqꝫ obiam paupṫatē ꝛ castitatem siue carnis mortificatiōem in qb⁹ scūs obsuātiam euāgelij cōprehendisse vr̄: cuꝫ explicādo subiūgit. Viuēdo in obia sine ꝓpio ꝛ in castitate: in ea maxime pfectiōe qua singula in r'la cōmendat: omnia euangelij ꝯsilia referunṫ q̄qꝫ ꝛ alia vt sepe sint euāgelica r'le instituta. Quid. n. est r'la: nisi quedā euāgelice pfectiōis sūma? Nā lꝫ pfecta sit regula quam ecclesie pmitiue apl'i tradiderūt: ꝛ regularium patres postmodū assumpserūt: pcipue tn̄ illam fribus r'lam scūs tradidit: quā post aplos ipsis dedit vitā simul ꝛ doctrinam euāgelicaꝫ cōplectentē. Vn̄ sicut de vita

sic de pdicatiōe ad fideles ⁊ infideles in sequē-
tib⁹ ordinat. Totū ad euāgeliū obfuātiā voiū
⁊ studiū fuit sci eiusq; seqcium antiquoꝝ. Ip-
sos figdē euāgelicos ꝟe eē sicut tā ꝟba ꝗ̄ opa
cōp:obāt: vel paucis reoz exēpli grā expmēdū.
Erat eis ꝟbū ⁊ salutatio pacis in ore quā btūs
Frāci. pꝛ exēplo xpi ⁊ reuelatiōe accepat: sicut
ipse testat⁹ est dicēs. Salutationē dñs mihi re-
uelauit: vt dicerem⁹ dñs det tibi pacē. Detesta
bant iuratoria ⁊ assertoria ꝟba: q̄ iā indiscipli-
nati qdā seculariū more frequētāt: s; est est: nō
nō. eoꝝ iuxta euāgeliū sermo erat. Inter oēs
his q apud eos erāt iuxta euāgelicā doctrinā
ptēti. ne panē gratis ederent: reficientes se resi
ciebāt: ⁊ ipsi pabulo ꝟbi dei de thesauro ꝯscie
bone ⁊ ipse magis vi sepe ꝗ̄ acqsite scie noua
⁊ vetera pferētes. Ad eoꝝ itroitū nō simul cū
eis carnalitatis aut sertilitatis maledictio: sed
sacri ꝟbi bñdictio introibat. Inuicē aūt hono-
ris noia iuxta euāgeliū formam euitabāt. Nul-
lusq; in ordine dñs aut magr̄ dicebat. Racha
vel fatue frī typo ꝯtumelie dicē nephas duce-
bāt: cū ⁊ rła p:i⁹ ⁊ ꝟba hec euāgeliū expmeret.
Si quā alicui vel leuē occasionē offensiōis de-
dissent: statī añq̄ deo mun⁹ orōnis offerrēt vel
sonū cape vellent: frī recōsiliari studebāt. Euā
gelicū de mutua dilectiōe pceptū tāta pfectiōe
ꝟuabāt: vt q̄si mrēs inuicē sibi eēnt. Fugiebāt
ꝺm euāgeliū curas ⁊ solicitudines hui⁹ mūdi:
nec exterioꝛib⁹ se negocijs iplicabāt. Nō resiste
bāt malo: nec repetebāt sua: nec in iudicio con
tendebāt. Quicqd poterat vel malū vel occa-
sio mali esse vel spēs: q̄tūlīs vtile videret: ma-
gno a se studio repellebāt. Manū vel oculum
scādalizātem q̄tūlibet necīu mistice a se viriliꝛ
abscindebāt. Erāt veri paupes spū: mites: mi-
sericordes: pacifici. ⁊ ab oib⁹ quorūlib; hoīum
scādalis miro mō cauebāt. In cruce pnie per
angustā portā intrare ꝯtendentes: q̄ta se car-
nis maceratiōe in ieiunijs ⁊ abstinētijs in oro-
nib⁹ vigilijs ⁊ laborib⁹ varijs affligebant: pau-
cis explanari nō posset. His ⁊ filib⁹ patrū exē-
plis ad eadem inuitamur. Decet sane dino vt
euāgeliū pfessores pfecti q̄tū pnt iuxta euāge-
liū pfessores vl sectatores eē. ¶ Subdit fr̄. Frā
ci. pmittit obiam dño pape Honorio ⁊ succes-
sorib⁹ ei⁹ canonice itrātib⁹ ⁊ eccłie ro. i. collegio
dñoꝝ cardinaliū: apud quos auctas maxie re-
fidet aplica sede vacāte. ¶ Perfect⁹ euangeliū
obfuator Petro aplo i successoꝛ suo cui⁹ a xpo
eccłia est cōmissa se suosq; in se spāli obie ac re-
uerētie pmissiōe subiecit. Vñ summo pōti. scēq;
ro. eccłie sūt frēs spāłr tā ex singulari hac spon
siōe: q̄; et ex spāli et⁹ ad ipos cura ⁊ dfēsiōe astri
cti: pserti cū ordo p ipsā velut i ei⁹ sinu forme
roboris ⁊ icremēti suscepit icremētū: vt q̄si p-
prius fili⁹ ipi⁹ eccłie dici possit. Et alij frēs te-
neant frī Frācisco ⁊ eius successorib⁹ obedire.
¶ Qd frēs nō teneant ad testi. s. Frā. obfuan
tiā ⁊ q̄ expirāte offō expirāt mādata ⁊ statuta
supioꝝ nisi de ꝯsensu suoꝝ capłorū vel alr̄ rłe
vel canonum aut pape auctoritate firmentur.
¶ Btō Frācisco viuēte hec obia sibi debeba-
tur: ⁊ debet cuiq; successori in offō ministerij exi-
steti. S; sine ꝯsensu frm̄ maxie ministroꝝ eos ad
noua ppetuaq; statuta nō potuit obligare. Vñ
ad testm̄ ipi⁹ iuxta rñsum aplicū nō tenemur.
Nō h; rłaris plat⁹ ius statuendi qd obliget in
futuꝝ absq; subditoꝝ assensu: sine quo ei⁹ man
data ipso spirāte spirāt: nisi alr̄ rłe vel canonū
aucte firmet. ¶ Nōnulli sentiunt iposita q̄q;
sine termino ⁊ mādatū tpe inchoata nō expi
rare: psertim mādata q̄ legi diuine vel statutis
ordinis aut canonū innitant: nisi p eorūdē man
dātium vel statuentiū successores vel supiores
reuocari ꝯtigerit. Fatent successores pdecesso
rū nō obligari statuto: cum nō hēat iperiū par
in parē. S; alia est inquiunt ꝯditio subditoꝝ.
Nullus tñ platus pōt statuere vel mādare qd
eius successor non valeat reuocare: in quo san-
ctus nequiuit fratres obligare vt dicūt.
¶ De his q volūt vitā istā accipe ⁊c. Cap. ij.

Si qui

voluerint hāc vitā acci-
pere ⁊ venerint ad frēs
nr̄os: mittāt eos ⁊c. ¶ In h capło d
receptione pfessione ⁊ habitu principalr agit.
Q; volētes itrare ordinē mittāt ad puincialē
ministrū: vt esse instructio ⁊ nō pceptū: alioqn
frēs mortalr peccare ꝯuincerent: si quēlib; re-
ligionē nr̄am petētem nō mitterēt: qd nullus
dicere ausus erit. Attēdenda igitur in rła erūt
que dicant ꝺm instructionē seu informationem:
que ꝺm ꝯsilium ⁊ q̄ ꝺm pceptum. Instruimur
aliqñ de his q̄ necīum est obfuare: quale est qd
dictū est in capło pcedēti. s. Rła ⁊ vita minoruꝫ
frm̄ hec est. s. scm̄ euāgeliū obfuare. Aliqñ de
his que

bis que pensatis circūstantijs ꝛ causis ꝓ loco ꝛ tpe vtile est seruare. quale est quod hic dī de mittendo ad ꝓuinciales mīstros. ¶ Quibus solūmō ꝛ nō alijs recipiendi frēs lnia ꝯcedaꝛ. Materie applicādus est sermo: ne qs ad profitētes frustra intorqueat: qḋ de receptiōe itrantium nullus ambigit esse dcm̄. In h̄ ṡm rłam ꝛ statuta circa recipiendoꝝ ꝯditiōes multa est diligētia ꝛ inqsitio adhibēda. Et merito tum pp discretiōem: tū ēt pp auc̄tem q̄ mīstris prouincialib⁹ reseruaꝛ: q sunt ianua igrediendi ordinē debētq̄ attētissime in piculis cōmisso sibi ordini ꝓuidere. Cōstat aūt q̄ h̄ dī ṡm ṗceptū ꝓut celebres posuere doctores. In hoc. n. q̄ lnia recipiendi solū ꝓuincialib⁹ mīstris ꝯceditur: ceteris interdiciꝛ vniuersis. Ipsis autez mīstris recipiendi auc̄tas ꝑ hec ꝟba ꝯfertur: verbū. vz. ꝯcessiōis datam vel dandā iportans (vn̄ magis ꝓposito ꝛ spūali lucro cōpetit) accipiꝛ. Siīs modus loquēdi ifra subiūgiꝛ. Licentiā (inqt) hēant mīstri mittēdi eos ad aliquos deū timētes. Nō. n. ꝓ eo dī lniam: q̄ ab alio sit petēda licētia: s3 quodā loquendi mō typico ꝛ multū typico ꝑ verbū futuꝝ ṗsens iā data licētia designaꝛ. Sic igiꝛ dcm̄ est recipiendi licētia ꝯcedaꝛ: vt sint ꝟba hmōi ꝯcedētis lniam. Sic ꝓuinciales dūtaxat recipiendi ad ordinē ordinariā ex regula hn̄t auc̄tē: ac ꝑ h̄ pn̄t si qn̄ expediat sup receptione hmōi cōmittere vices suas. Hoc ḡ a peritꝫ traditū repperi: qḋ nihilominus ab antiqs q tpe ṗmitiui ordinis ministri ꝓuinciales extiterāt diligētius inuestigās accepi: q̄ an̄ expōnē aplicaꝫ ꝓuinciales ministri ex suo recipiebāt offō sine cōmissiōe alia spāli: ꝛ receptiōem aliqn̄ frib⁹ cōmittebāt. Soluz in orbē gn̄alem mīstrū recipe vel receptionē ceteris tm̄ ꝛ paucis ꝑsonis ꝛ nullis alijs ꝓ casu aliquo vel necītate qꝫtalꝫ cōmittere posse nec rła nec rō suadere vī. Solēt custodes pānos ordinis excellēter vtilib⁹ accōmodare ꝑsonis: vt sit interdū ꝑsone alicui a morte vel periculo liberāde: qn̄ sine piculo amissiōis ipsaꝝ mīstri prouincialis ꝑītia vł mādatū nō poterat expectari. Nō vī q̄ aīa sit min⁹ liberāda qꝫ corp⁹. S3 ijdē custodes debēt statī significare mīstro vel ad eū mittere sic indutos: vt ipse recipiat eos. Quib⁹ nō a receptiōe s3 ab iduitiōe ꝓbationis annū ꝯsueuim⁹ cōputare: q2 statim vt habitāt inter frēs ꝛ ꝓbanꝛ ꝛ probantur ad qḋ annum ꝛ regula ꝛ iura cōcedunt. ¶ Ministri vero diligenter examinent de fide catholica eos ꝛ ecclesiasticis sacris. Examinare de ecclesiasticis sacramentis forma est regule: sed arctius ꝛ studiosius exequenda: ꝛ si qua de fide pro persona vel patria suspicio possit esse. Fuit dubium inter magnos vtrū h̄ sit ꝯsilium vel ṗceptuꝫ. ¶ Et si hec oīa credant ꝛc. Uult scūs recipi a ꝯiugio liberos ꝛ a tꝑalib⁹ expeditos: q retinentib⁹ ṗstant sepe occasionē ruine. Fixis tn̄ maxime iurīq̄ hn̄di renūciare cogiꝛ: cui ann⁹ ꝓbationis ṡm euāgelium ꝛ rłam sublime ṗfectiōis cōmēdaꝛ. Liber a mūdo nō est: q adhuc vinculū pede trahit ꝑ qḋ pōt ab hoste facile retrahi ꝛ reuocari. ¶ Et caueant frēs ꝛ eoꝝ mīstri ne soliciti sint de reb⁹ suis tꝑalib⁹ ꝛc. Uisum fuit aliqb⁹ ex h̄ loco rłam frib⁹ interdixisse solicitudinē ꝛ ꝯsiliū distributiōis reꝝ oīno: mīstris ꝟo interdictā solicitudinē ꝛ ꝯsiliuꝫ distributionis reꝝ: s3 nō ꝯsiliū eligēdi ꝑsonā timētē deū: ꝑ cuius ꝯsiliū bōa paupib⁹ erogenꝛ. Alijs ꝟo vī fribus ꝛ mīstris ꝓhibuisse solicitudinē cupiditatis ꝛ ꝯsiliū quo libertas veniētiū ad ordinē: i suaꝝ reꝝ distributiōe possit aliqn̄ten⁹ ipediri. Un̄ dī. Ut libere faciāt de reb⁹ suis ꝛc. ¶ Neq̄ incōgruū putāt frēs deū vtiq̄ timētes q vouerūt in talib⁹: nec se ꝯsulētes ꝑuertūt: nec de extraneis aliqn̄ ꝯsiliarijs ē cōpertū: missis ad se ṡm indulgētiā rłe a mīstris vtiliꝛ ꝯsulaꝛ: solicitudine sꝑ ꝛ nota cupiditatꝫ seclusis. S3 ṗmā sniaꝫ tutior ꝛ honestior ṡuat vsus. Un̄ scūs ꝺ hmōi in rła nōdū bullata dicebat. Caueāt sibi frēs ꝛ mīstri frm̄ q̄ de negocijs suis nullo mō se itromittāt. Si mīster ad frēs ꝓ hmōi mitteret: posset notā auaritie vł symonie incidē: a qb⁹ nos intēdit rła elōgare. Expeditis aūt negocijs ꝺbēt postea indui. vn̄ subdiꝛ. ¶ Postea ꝯcedāt eis pānos ꝓbōnis ꝛc. Uī quoq̄ nō ꝓ idutis si qd forte hēat expedire q in ordis cura cōsistit ei⁹ ꝯsilio ac ꝓuidentia ꝓut religiōis honestas exigit gubernādi: s3 ꝓ nō idutis ṗcedētia dcā esse: nō excusat regiminis. Probōnis danꝛ pāni. ¶ Nisi eisdē mīstris ꝛc. ¶ Nō ṡm ꝓpriaꝫ volūtatē: s3 ṡm deuꝫ ꝓ honestate vel vtilitate ordinis ꝛ ꝯditiōe recepta aliqn̄ videaꝛ. Tunc eni pn̄t ipsi dare hitū ꝓfessoꝝ. ¶ Professiōis tpꝯ ꝛ forma ꝛ effcūs describunꝛ i serie. De tpe

oī. ¶ Finito āno pbatiōis recipiant ab obiaz.
¶ Ann⁹ hic p dies fixos nō p festa mobilia cō
putatur: quē qdā finitū dicūt cū diem saltē vel
horā excedit receptiōis. Alij vo cū solā mimaz
a puncto ad punctū reuolutiōis ipleuit. Ut q
hora pᵃ vel 3ᵃ fuit indut⁹ eodē reuoluto pūcto
nō añ valeat pfiteri. Finito anno dnt nouicij
ad obiam recipi: esset cq mora in graue eoz piu
diciū in magnū aiaz piculū z ordis detrimtū.
Si pfessi tpe suo absq mistri puincialis auctē
clausisset: pfitente. v3. non ordini obligato: vt
pfitentes nunq egredi post duos annos aut
multos ānos possint in aduētu puincialis ex
pelli vr ꝯ rlaz z iusticiā iniuriā sic fieri pfesso.
Et claudicās post annū pfessio in psonis ido
neis nec patrū rlarium est z monasterioz ridi
culū esset. Propter h vt estimo receptionē ad
obiaz finito āno rla fieri mādat: eāq vt p3 mi
nistris puincialib⁹ (quoz ob diffusas puincias
copia vix hr) puide non refuat vt in eoz ab
sentia idoneitate pfitentiu3 exigēte p inferiores
(nisi phibeant) fiat: maxie p custodes: q si pre
sentes sūt receptionē hmōi faciūt ab antiquo:
sicut z maiores ꝯm rle auctem existūt. Prela
tus recipit: qz ꝯstat eius auctē receptio. Si qs
hāc receptiōe3 putat eē maiorē ac p hec magis
puinciali: z cū examinatiōe ꝯtingat fieri eāq
pncipalē z hmōi expeditiuā eē solēnitate hac
duplici arguit. Rñsum. Necessitas non sp oia
maiora finit maiorib⁹ refuari. Uez circa pfes
siōis modum z ordo valet z recipiens qsq d3
necīa adhibē cautelā vt supio: (si casus exigat)
regraf. S3 stulta vr arctatio q piculū h3 z le
gis vel cause necītatē nō h3. Si quozūdā vsus
obijcit: veritas vsum vincit. Saneratio exēpli
anteponēda est. Nō repheda in receptiōis cō
missiōe vel pfessiōis iteratiōe cōpossibilem rle
vsum. Multa puide nō ex necītate: s3 ex qdaz
ppdublos ꝯgruitate fiunt. Nunq et in h vel
in alijs meli⁹ intelligenti resisto. Sequenda est
nō psequēda veritas cū apparet. Profitēdi for
ma describit cū infert. ¶ Promittētes, vitaz
istā sp z rlam obfuare. ¶ Promittere qdem
rlam s3 viuere ꝯm rlam vel correctionē ꝯm re
gulā nō min⁹ ad singula rle dī obligat. S3 hic
plena rle viteq pmissio ponit: nec addit. Ui
uēdo in obia sine ppo z in castitate. Uñ pmit
tens corā deo z scis fuare sp vitā z rlam beati
Francisci a dño papa Honorio ꝯfirmatā purē
absq variatiōe: ꝯm formā rle pfitetur nō ad
dens viuendo in obia sine ppio z in castitate.
Cōsiderādū est q3tū obliget ista pfessio. quan
teq sit culpe trāsgressio. Si p pmissionē hui⁹
absolutā vouem⁹ oia indistincte q in lra ꝯtinen
tur: vnr oia a nobis fieri sub pcepto: z ꝯnr esse
dānabilis trāsgressio singuloz. Uouēs.n. diui
ne legis pcepta: tenet oē qd pmisit adimplere.
Quidā dicūt q rla quā pmisim⁹ est vt in pn⁹
scribit scm euāgeliū obfuare viuendo in obia
sine ppio z in castitate: nosq ad hec tria tm
mō p hmōi pfessiōem astringi: ꝯsertim cu3 ea
maxie pceptorie vel inhibitorie in rla exprimi
videant: cetera instructorie vel monitorie de
putant. S3 canonice ordis hec est. s. ppe in rla
obfuātie vt puta sunt forma viuēdi: modus of
ficiandi: tps ieiunādi: z hmōi sub voti effica
cia ꝯsistere dignoscūtur vel asseruntur. Obia:
castitas z pauptas: sunt qdā religiōis pcipua:
nec tñ regularē in obfuātijs alijs vitaz vite ac
rle in supiorib⁹ expssa3 excludūt. Quel3 et cen
senda sunt de integritate voti cuiusl3 z pfessio
nis qb⁹ nō ex cā abiectis censebit pfessor apo
stata vel trāsgressor sue religiōis. Quis te frēz
minorē nō magis apostatā dicat si scis reijciēs
hītū nūq portas? Si aliqd ppriū ꝯquis nō pe
cunie sub pcepti vbo phibite hēas? Si officiū
rle abijcias? Si ꝯ rlam eqtare vt alij hoies vel
pdicare psumas: qs te ambigat trāsgressorem?
Nec tñ in rla pceptū aut tertio nolari vr. De
niq in singulis ordinib⁹ ppie z canonice ob
seruātie ad integritatē rle sūt deducēde. Pre
cepta aūt vel inhibitiōes put magri z doctis
simi censerūt viri: nō ex sola pcepti vel inhibi
tiōis noiatiōe censent: aliogn tota pene stat⁹ z
voti necītas annullat. Nā vt de laude diuina
z alijs sine qb⁹ nō est religio taceā: nec religio
sus habit⁹ erit necius: nec et castitas. Uxorat⁹
eni pōt euitare suspecta ꝯsortia z monasterioz
ingressum. Essentialia ingt rle ligāt. S3 essen
tialia rle rlares ꝯstituūt obfuātias: in qb⁹ si nil
obligatorie iponi nisi p nām pcepti vl equalē
tis expssiōis putas: totā pene rlam vt dixi eua
cuas. Maiora quoq pcepta aliq solēnitas ex
primēs ad maiorē obediēdi opam excitat: ma
gisq oēm inobedientis excusatiōem exsufflat.
Armatū solēnitate pceptū duros in freno vel

ucgescere cogit vt de pueritate euincit. Sz vt ad ppositū redeā: certū ē q nō oīa q ptinet rla sūt pcepta. Frustra.n. ꝯsulo z moneo diceret si nullū ꝯsiliū vel monitio eēt. Magnū insup esset piculū si oīs ꝯtētoꝝ in rla neglect' in qb' qnqꝫ pfect' surripit: mortale pctm iduceret. Cōstat ēt q dō tenemur maxie obedire: nec tn̄ oīa sūt pcepta q suā nobis idicāt volūtatē: imo q̄dā sunt ꝯsilia: qdā monita: qdā pcepta. Sic ea q̄ bti Frā. vl ēt plati volūtatē innuūt: accipien da credunt. Sz oē qd vouem' iplem' ouz rlaz quā suare pmittim' put est suāda suam'. Ipsaz.n. in sua ꝯsitemur efficacia seu v̄tute: vt qd ꝯsulit sit nobis ꝯsiliū: qd nobis pcipit sit nobis pceptū. Tn̄ arbitror intētiōem dirigē ꝯsitentis. Obligamur itaqꝫ rle ,put nos obligat ipa sibi quā ꝯstat hre ꝯsilia monita z mandata.

¶ Attende quod peccatum afferat transgressio consilij moniti vel precepti.

¶ Nūc diā trāsgressiōis aduerte. Trāsgressio ꝯsilij rle vel plati pōt esse sine culpa. Trāsgressio moniti sine culpa mortali. Trāsgressio pcepti maxie si cū dliberatiōe fit sp ē cū cl'pa mortali. Cōtēpt' ēt in minorib' rle vel supioris mādatꝫ timēd' ēt z cauēd'. Ubiqꝫ.n. z culpabilis neglect' z ꝯtēpt' dānabilis ē. Differūt āt q: neglect' qdā lāguor iertie ē ꝯtēpt' supbie tumor. Solet triplex assignari ꝯtēpt' pſōe. vz. supioris p irreuerētiā ꝯtātis sui officij ꝯtēplatōe pſōe. Cōtēpt' ēt statuti q i ꝯtēptu mādati atqꝫ remedij bipartit' est. Ut qn̄ aliqs effrenata mēte p cāpos libērissime currens trāsgressiōes nō reputat ō remedio nō curat. Deniqꝫ trāsgressiōez magis vl min' culpabilez iuxta bti Bernardi sniaz ex itentiōe z affcu z ex maioris vel minoris mādati vl plati ꝯsideratiōe discerne. Maius vl min' mādatū intellige sm̄ q magis vel minus velle ꝯstiterit mandatorē siue deum q̄tū supioris itēdat volūtas. Quid vel pcepto rie vl ihibitorie cēseat nūc ex cā vtili vl mītū ꝯgrua mādati cā nūc ex pcisa vl obligatōis seu pcepti exp̄ssiua vt sepe i rla ponit mādati forma: nūc ex mādatꝫ signo atqꝫ istātia nūc exposita trāsgressorib' pena notabili: nūc fidel' z prudēs subdit' pēsat: z minora qdē ñ negligēs maiora tn̄ maxie curat. Sz q: i mādatꝫ boiuz rara sepe p varijs seu min' rōnabilib' eoꝝ volūtatib' egtas inuenit. sicut platꝫ maioris auctie sic z eoꝝ mādatis maioris vel minoris vtilitatis: quo diligētior obsequendi debet cura: eo z culpa grauior incurrit ō ꝯtēptu. Porro lꝫ mādata rle vt plati ex ipositiōis cā z mō vt dcm̄ est maxie discernātur i oib' tn̄ ꝯscie dubijs plenī' nota sepe vnctio q̄ hūana istructio satisfacit. Deuot' quoqꝫ obediens. obie pōdus itimo quodā sꝫ hūīli synceriqꝫ ai sapoꝛ discernit. Attendit quoqꝫ caute in v̄bis iuxta rōnabilem loquentis volūtatez. pbabilr loqntis itellīm cōgruū q pcepti vl moniti: qd ꝯcessiōis vl pmissiōis: qd imitatiōis vl ꝯsilij vim ipoꝛtet? Attēdit qd supioꝛ vt soci': qd vt plat': qd vel alio mō loqtur. Attēdit fidelr plus interdū iubētꝫ volūtatē q̄ vocez: casuqꝫ poscente v̄buz post ponit mādati vt mādātis pareat voiūtati. Sic curati a dn̄o reuelāt pꝛhibiti qd ipse postmodū voluit reuelari. Sic scōꝝ rle cedentes rlis charitatis fidelē in casib' dispēsatiōez admittūt. In dubio tn̄ si plati sunt v̄ba: ei' ēritiētio requirenda. Supioꝛ qdez in suis dz mādatꝫ attēdē: ne subditis ā dubia vl mīta siue idiscreta pcepta occasio fit ruine. Decet pꝛem spūalē ꝯsulendo poti' z mouendo: q̄ p absoiutas impōnens cogēdo: cuz filijs agē. Aut si qd iterdū simplr cā exigēte iponit: id claro ac solido verbo expmere. Cautuz poti' iferre negligētib' penā: q̄ eos obligare ad culpā. Culpā tn̄ nō effugit: q pastoris ad monitiōes seu q̄cunqꝫ exilia mādata ꝯtēnit. Cōtēptuz.n. nllus pt iustificare platus. Nā (vt ait scūs) Elatio ꝯtēnentes z ipenitentie obstinatio in mimis quoqꝫ mādatꝫ culpā facit nō mimā. Proide ois q̄tuis leuiuz cōsueta siue studiosa correctiōis trāsgressio piculosa est. Culpa quoqꝫ nō caret: q turbatōis plato: dissolutionis pꝛio mām exhibet. Antiqs fuit tāta obie prōptitudo: vt supioris nō soluz monitis: sꝫ ēt agnite volūtati fidelr parē sata gerēt. Perfecte nāqꝫ obie est supioris satisfacē volūtati: put beat' Frāci. iterrogat' dr̄ rndisse. Nūc aūt nullis iuo hūilitatis ac deuotōis: ipa imposita nisi ō obligatōe fiat exp̄ssio facile negligit. Ob h̄ iā pene oēs q ꝯsūt vt obie lapsus vitet: oia dcā sua sp a subditis sine pcepti ponꝺere nisi pceptū vel inhibitiōem expmāt: accipi volūt. Illud aūt notabile vt ita dixerim seu solēne pceptū nūq̄ nisi iuiti ex magna coacti necētate iponūt. Als nō eē oblam nisi noietur

sm formā pcepti:siue hō siue de⁹ pcipiat in sola
hmōi noiatōe ↄsistere:nulla quā legisse me re/
colā:canonis vel rle scriptura ondit. Qꝛ cū su
periores h p suis vt dixi verbis vel ēt statutis
obsuāt vel acceptāt:subditis nisi abutātur se/
cuꝫ esse. Libertatꝭ āt abusus ꝛ vsurpatio picu
losa est. Quidā ex h nulla iā rle vel plati ordi/
nata seu dicta pter armarā obiam curāt. Ita ēt
ꝙ inter hoies duꝫ qd vn⁹ approbat:ali⁹ vbis ꝛ
morib⁹ iprobat diuersi ordis viri. Nihil vnifor
me ꝛ stabile apud eos sūma varietate est iuxta
ppriā cuiuslꝫ volūtatē scindūt ordinē ꝛ ↄfun/
dunt. Maxia sed rarissima virt⁹ hūilis obia:q̄
simplr paret:humilr acqescit:ꝛ fidelis in mo/
dicis obsuādis ad virtutū ꝛ moꝝ magna pue
hit. Obia.n.est virt⁹q̄ ceteras virtutes menti
inserit:isertasqꝫ custodit:ꝛ discipline tenax nō
leuiter negligit qd uniformiter tenēduꝫ acce/
perit. Qui āt obie integritatē negligē incipit:
cito in quādā incōstātie ꝛ istabilitatꝭ gnauiaꝫ
ofluens:vix pfecte aliqd suat:vix aliqd macu
lare formidat. Crudele inquit eēt:si plat⁹ sua
ptermittēs interdicta:subditos mortalr pecca
re intēderet. Sꝫ nec de⁹ nec hō dei uicari⁹ cul/
pe lapsum:sꝫ obie fructum intēdit. Mādat tñ
dñs mādata sua custodiri nimis. Crudele h ē
pfectiōis.vꝫ.pfessoreꝫ ppe ꝛ ordinis honestati
nō parcē:ineptā carnis recreatiōem ꝛ ppriam
volūtatē cōi bono volūtatiqꝫ supioris pponē:
viciū nō corrigē:sꝫ de die in diē augere. Demū
ꝛ si supior sua possit vt vult tēperare mādata:
ne subditis qb⁹ dꝫ eē cā salutis occasio fiat mor
tis:ea tñ q̄ diuina istitutōe vel ppa pfessiōe sūt
fixa:nec platus pōt p volūtate sua laxare. Hor/
tor itaqꝫ vt nihil in rla paruipēdas. Multi sen/
tiunt pfessores rle saltē aliq̄ ex⁹ statutis addere
rōnē. Aliq oia rlaria istituta nō pfitētib⁹ in ↄsi
lia:pfitētib⁹ in pcepta:puaricātib⁹ in crimina
fieri putāt:nisi vbi ↄsulēdi vel monēdi verbū
exprimit:qꝛ tunc ↄstat monitiōem vel ↄsiliū ibi
esse:saluaqꝫ psidentium dispēsatione legitima
quoad obsuātias corpales:sic tñ vt maioꝝ gra
uior minorūqꝫ leuioꝝ cēseat trāsgressio mādato
rū. Sꝫ h pbatiores ↄstat posuisse doctores:ꝙ
aliq̄ in rla sunt pcepta:in qb⁹ nec pceptuꝫ nec
tentio noiat. Sane q seruat oia securus est:fa/
cili⁹ min⁹ curata interduꝫ excusant. Sed suus
quoqꝫ vr̄ nō filius q in necijs tm̄ obedit. Nul
lū deniqꝫ vel minimū rle istitutū secure negli/
git. Qui timet deum nil negligit. Neglect⁹ in
minimis fixis grauior: tolerabilior in mobilib⁹
est mādatis. Itē sicut circa diuina mādata qb⁹
sine voto quodā mō p votum astrigimur:sic ꝛ
circa rlaria venialis inuenit offensa.ex qua dei
suus nec inobediens dr:nec trāsgressor. Ad h
scūs Bern.ait:si professus qsqꝫ in aliquo forte
rlarium mādatoꝝ delīqrit:sꝫ ad remedium eq̄
rlare ↄfugerit ꝛ si ↄuincat trāsgressor mādatis
nō tñ puaricator pacti. Solū est itaqꝫ cēsendū
fregisse votū violasse ppositū puaricasse prece
ptū:q ꝛ pceptū rle ↄtēpsit ꝛ remediū. ¶ Effe
ctus pfessiōis ꝛ eminētia ꝛ stabilitas pp qd dr.
Et nullo mō licebit eis d ista religiōe exire ꝛc.
¶ Apostatare ad seculū oi pfesso canones in/
terdicūt:sꝫ cū nullus exeūdi mod⁹ pmittit sū/
mo pōtifice phibēte:ꝛ exiens retro aspicē phi
bet:religiōis vt qbusdā placet eminētia cōmē
dat:a q̄ vt volūt si qs trāsit ad aliā retro aspi/
cere est:ꝛ de seductis scriptuꝫ de mōte in collē
trāsire ↄuincit. Nota vt.n.pꝫ ex rla diligētius
intuenti:nlla iā pfessio alia in spālib⁹ religiōis
ad hmōi pfectōem attigit:sꝫ forte in obsuātijs
aliqb⁹ abūdet:hui⁹ qdē rle obia pemīnet: duꝫ
obligat ad maiora:dū certoꝝ taxatiōem locoꝝ
ꝛ limitatos sm istituta in rlarib⁹ alijs obie ter/
minos excedit. Paupras āt in h pcipua ꝙ nō
pecuniā oino nec reꝝ q̄rūlꝫ pprietatē in spāli vl
cōi admittit. Castitatꝭ ēt puritati āplior adhi/
bet custodia monasterioꝝ igressu suspectis cō/
sortijs ꝛ compānitate remotis. Retro ḡ aspicit
qsqs alta pfessus:spōte ad iferiora descēdit:re/
gno dei ↄtter idign⁹ iuxta euāgelicā ꝛ diuinaꝫ
sniaꝫ:quā nulla(vt volūt)dispēsatio valet irri/
tare. Nullus inquit sup dñꝫ ē:nllus ↄ dñm eē
dꝫ. Ubi qs nō sponte sꝫ sufficienti necitate co/
act⁹ laxat ppositū:dispēsatōis remedio excusat.
Nā vt ait scūs vbi vrget necitas:dispēsatio ex
cusabilis ēst. Absqꝫ necitate remissio igt voti:
nō dispensatio sꝫ puaricatio. Sꝫ necitas nō hꝫ
legē:ꝛ h excusat dispēsatōeꝫ. Ex h loco arguūt
aliq ꝙ pestiferi nō pñt ab ordine licite post p/
fessionē expelli. Sꝫ maximuꝫ est ꝙ exit⁹ a reli/
giōe voluntari⁹ phibet:nō aūt in corrigibiliuꝫ
expulsio puersoꝝ:sicut neqꝫ abscisio putridoꝝ
mēbroꝝ illis qb⁹ est cura cōmissa corpis. Ur ēt
pp ↄtūtiā rle nec licitū nec ↄcessū vt lr̄e dimis

forie dētur eiectio: sed pūt dari littere notifi/
cationis expulsionis ipsoꝝ. Sʒ iam dimissorie
ꝯcedantur p priuilegium. Attēde ꝙ peniten/
tiam regula seruat que pnie remediū ordinat.
Quid aūt regule obsuatōem expellat. Sʒ vbi
pestilens medicine spūalis. vʒ. monitoꝝ corre
ctionū ꝛ orōnū fomētis sufficienter adhibitis
mores nō corripit: vl' forte in supbiā elat⁹ vicia
sua ǒfēdit: vtēdū ē ferro abscisiōis vt ait apl's.
Auferte malū ex vobisipsis. Infidel' si discedit
discedat: ne vna ouis morbida totū gregē ꝯta/
minet. Cū dolore vt ait Ambrosi⁹. amputat' ēt
ꝗ putruit ps corpis ꝛ diu tractat' si pōt sanari
medicamētis: si nō pōt: tūc a medico bono ab/
scindit'. btūs Fraci. in rl'e decernebat nouiciuʒ
ab ordine publica fornicatiōe expellēdū: nō ǎt
pfessū si hūilr in pāniis pbōnis ad tps iniūctā
sibi pniaʒ ageret ꝛ a recidiuo caueret. De quo
etiā dicebat. Iʒ ei pāni pbōnis ꝯcedant' p pena:
nō tñ absoluit' a pfessiōe ꝛ obia quā pmisit: de/
niqʒ q societatē ificit vel ex ordinē scādaluʒ fa
cit: dʒ vl' eo quo dcm̄ est mō expelli vl' iuxta le
gē diuinā vt bos cornupeta ne ledat icludi qō
magis piū ꝛ honestū est: cū ēt fugitiui sint a p/
latis ne peant ex statuto eccl'ie regredi. Tales
p culpe mō itra claustrū arceant' ne ad exterio/
res pcedāt vel itra cellā aliqʒ firmā: sʒ aptā vt
ibi opari possint ꝛ viuere cōpetēter: ꝛ itra ipaʒ
interdū aeris bñficio recreari. Nō. n. dnt celle
certitudine vel hūore occidi: sʒ laboriclo disci/
plinis ꝛ vict⁹ austeritate affligi. Habituʒ ordis
deuotū: pauperē aūt ꝛ humilē: vestis rara ꝛ vi
lis: peduqʒ nuditas māifesta patēt singl'a ꝯūr.
¶ Et illi q iā ꝓmiserūt obiam hēant vnā tu/
nicā cū caputio ꝛ aliaʒ sine caputio q voluerit
hēe. Nō pōt pl'alitas minorē ē duab⁹ nuō. Nō
necitatis excessu duas tunicas hēe ꝛ non plres
rl'aris est forme. Plres vo duab⁹ hēe: dispēsatio
nis est rl'e aucte illorū qb⁹ datū est frīb⁹ ꝓuidē
sm loca ꝛ frigidas regiōes: sicut necitati vide/
rint expedire. Necessitati. n. ꝯsulit duplicibus
seu mutatorijs derelict' ꝗ apl's duaꝝ noie tu/
nicaꝝ diis iterdicit: volens ex pecijs mātellos
paupratis ʒelus ꝛ necitas adiuuēt. Et in subsi
diū penurie tunicaꝝ ǭs antiq frēs pp paupta/
tē ꝛ euāgeliū formā simplici⁹ itellectā mltiplica
re nolebāt: vna sepi⁹ tunicis it⁹ ꝛ foris circuqʒ
repeciata ꝯtēti. Hac scūs ꝯsuetudine vsus fuit:
sicut ꝛ cordā p cingulo approbauit: ¶ Quū di
cat māifesta necessitas ad calciam̄ta portādū.
¶ Et q necessitate cogunt' possint portare cal
ciamēta. Euāgelica rl'a euāgeliuʒ de nō hn̄dis
calciam̄t' ēt modū aplicū seqt'. Attēde hic qd
posse: qd necessitatis qd calciamenta dicant: ꝛ
vtꝝ calciari sit phibitio rl'e. Posse hoc loco acci
pit' p licere. hoc. n. possum⁹ qō licite possum⁹.
Nota. necitas vo nō determinat' vno mō: sed
plib⁹. Aliqñ. n. determinat' sm statū psone: vt
q: debilis vel ifirma. Aliqñ sm tps: vt q: vehe
mēs frigus est. Aliqñ sm locū: vt q: nudis pe/
dib⁹ sine detrimēto trāsiri nō pōt. Aliqñ sʒ iter
vel offm̄ iunctū qō nō posset nudis pedib⁹ si/
ne detrimēto vel cause pp quā iniūctū est pfici.
multa qdē itaqʒ dnt vtiqʒ poti⁹ negligi vl' dis/
ferri ꝗ rl'e forma ab antiqs mira districtōe ser
uata sine cā euidēti laxari: cū min⁹ aliqñ pdica
tiōis edificet vbū vbi deest vite rl'aris exēplū.
Sʒ vbi cogit necessitas: nō min⁹ calciat⁹ ꝗ di/
scalciat⁹ suat rl'am. Quidā in niue ꝛ glacie sine
calceis pdurātes grauia incurrunt incōmoda.
Meli⁹ est bñficiū rl'e cū hūilitate recipe: ꝗ pe
riculū ex supstitiōe icurrere. Sēp tñ studēduʒ
est vt indigētiā comitet' modestia ꝛ honestas.
Cōgēs necessitas di quā non carnis modestia
vel prudētia sʒ rōnalis ꝛ vrgens ꝯciliat cā: vt
qñ debitū ipedit' offm̄ aut corpale vl' spūale ti/
met' dispēdium: sicut colligit' ex pdictis. In h
euāgeliū ꝯcordat Lu. xxij. ꝛ Matth. x. vbi dn̄s
testificat' aplos sine calciamētis misisse dicens.
Qñ uos misi sine sacculo ꝛ pera ꝛ calciam̄tis.
Et tñ ipse mādauit eis sicut clare ad l'ram pʒ
vt irent calciati sandalijs: put h' Mar. vj. c.
Ex quo satis ꝯcludit' ꝙ sandalia nō vocantur
ꝓpe calciamēta: ꝗ qdē capl'a ad l'ram loquunt'
de missiōe. xij. aploꝝ. Et iō in ꝯcordātijs euan
gelioꝝ scribitur sic. Calciamētū vo ꝓprie dici
nō pōt nisi qō operit pedes: vñ nec calige trū/
cate: nec solee ꝓprie iter calciamenta deputari
uidentur. Itē i ꝯstitutionib⁹ mādatur ut mis/
sam celebrantes sint calciamētis calciati: ꝛ nō
sandalijs q: non est ꝓprie calciamētum. Con/
sueta pedum operimenta de corio uidētur ꝓ
prie calciamenta uocari: ꝛ portatio usum di/
cit. Deniqʒ calciari dispensatiōis est regule in
necessitate: nō calciari forma est uite. Videtur
tamen alijs ꝙ omne qō ad calciamenta perti/

net:dispensatiõis est:aut minoris vt in soleis:
aut maioris vt in soleis ⁊ caligis : aut maxime
vt in sotularib⁹ ⁊ caligis. Necessitas licz minor
in minorib⁹ dispensationẽ excusat. Quis aũt ex/
cuset si vsum passim de idulgẽtia facias: vt ubi
cã limẽ absq3 soleis vel in estu ad modicũ egre
di nescias? Sic calceos de pãno ꝑ pedib⁹ ⁊ al/
mucias seu capellas ꝑ capite ⁊ oĩa q̃ formã r'la/
rem excedũt dispensationẽ assignãt. Et attẽde
q̃ talia si qñ idulgẽtur: cũ fieri põt celãda sũt:
ne vite formã oĩ religioso studiose ꝑuandã pu/
blicata deformẽt: ⁊ in discretis mãm iudicãdi
mistrent. Irregulare aliqd hẽtur licite: sz vix
publicat̃ hõeste: vñ btũs Frãciscus dictas vt
fert almucias nullaten⁹ ex̃ caputiũ publice fer
ri sinebat: al's almucie ostẽtatio signare fastum
vel ipudentiã solet. Sandalia ⁊ mãtellos pos/
sum⁹ forsitã (hec euãgelij. Mi sci lnia) publicarẽ.
Sunt aũt aliq̃ r'lares in vestib⁹ calciamentis ⁊
necitatib⁹ alijs multũ cõpleti: multũq3 forinse/
cus q̃dã honestate cõpositi: multũq3 frẽs i his
deficientes: ⁊ quãdã in cultu extrinseco defor/
mitatẽ hñtes: inhonestos ⁊ irreligiosos pp nu
ditatẽ ipsam atq3 penuriã repñtãt. Sed nulla
maior honestas: q̃z xp̃m ⁊ eius ap̃los imitari.
Paupratis ⁊ hũilitatis honestas ꝑ quã scissi/
me ⁊ nude nudo ac paupi xp̃o ꝑuit: quãtilib3
vestium ⁊ calciamẽtoꝝ honestati ꝑfert. ¶ Et
oẽs frẽs vestimẽtis vilibus iduant. Dẽs indi/
stincte vilib⁹ vti debent. Attẽdenda est hec vi/
litas in ꝑcio pariter ⁊ colore: ⁊ ꝺm estimationẽ
hoiu3 regionis inde frẽs morant̃: ꝑuata nõ mi
nus honestate: ne mollitie subtilitate vel spe/
ciositate notabil'r pãnus appeat delicat⁹. Qui
mollib⁹ vestiunt̃ in domib⁹ regũ sunt. Plus cu
rãda est pãni honestas q̃z ꝑcium: ꝑ sorti varie/
tate magis in malo pãno min⁹ in vilior vel fri/
bus in honesto iueniri ꝯtingit. Quidã putant
nõ oium ex r'la: sz in pãnis necessarijs ⁊ hone/
stis q̃ndã mediocris ꝑcij vel q̃litatis iuxta ho
minũ reputationẽ ꝑ tpe in ea quã r'la imponit
veste necessariã vilitatẽ: nec posse cõmode re/
bus ꝑtereuntib⁹ restrictius vti: q̃z supior puti/
det ⁊ eoꝝ iter quos viuit̃ mores se hñt. Sz cõ/
stãter ꝑfectio est hñda r'laris. Religiosi paupe
ris cu3 r'la sit paup: vestis ꝑciosa ⁊ curiosa ꝯfu
sio est. Subrepit aũt facile corruptela nisi arcti⁹
caueat̃ vt aq̃: sic discipline cẽsura si negligẽter

solui ꝑmittit̃: tota perit. Primis q̃dez auctori/
bus maxie iputat̃ abusus: seq̃ces tñ vitij aucto
ritas nõ excusat exẽpli. Nẽpe ꝺz Ap'lm vnus/
q̃sq3 onus suu3 portabit. ¶ Et possint ea repe
ciare de saccis ⁊ alijs pecijs cu3 bñdictiõe dei.
Añq̃z r'la bullaret̃ Sãctus addebat. Et licz di
cantur hypocrite: nõ cessent bñfacere. Qz nec
ꝺo due tunice simplices q̃nq3 sufficiũt: nec eas
frẽs annuatim renouare pñt aut nolunt ĩtuitu
paupratis: pñt eas repeciare de saccis ad l'ram
ꝯ delicata ⁊ subtilia vestimẽta: qd̃ antiq̃s mul
tum fuit in vsu3: vt eos iuxta apocalypsim sac/
cis iduros xp̃i nõ ambigas eẽ testes: vl' alijs pe
cijs nouis vel veterib⁹ puis aut magnis cũ r'la
nõ distinguat. Põt ver⁹ tunica cũ noua vt esti/
mo sine r'le ꝑiudicio ꝑ ꝯsuturam vniri. Sicut
duas cappas hẽre nõ dz: g hz pellẽ pãno iuolu/
tã. Nec penã in estate diuisa3 hñs ꝓhibet̃ vsq3
ad frigoris necessitatẽ ꝑuare nisi ꝑ supiorẽ aliõ
ordinaret̃. Btũs.n. Frãciscus duplicitatẽ cẽz
zelo paupratis horrens: vix aliquã vt di veste3
frib⁹ indulgere volebat: nisi q̃ ꝯtinue vtebant̃.
Sic alicubi solent vestes sup̃flue in estate renũ
ciari ꝑlato iuxta ei⁹ dispositionẽ custodiende in
cõi: ⁊ frib⁹ suo tpe assignãde. Al's non videt̃ ue
stis duplex dicenda seu mutatoria q̃ ꝑ maxima
pte ãni sit̃ est necessaria. Simplex uestimẽtum
est q̃cq̃d necessariu3 est alicui ꝺm q̃litatem loci
uel tpis: ⁊ duplex est qd̃ ultra necessitatem est.
Antiquis mos fuit tunicas pauprimas hẽre: for
mã r'le de duab⁹ hñdis ad plus diligẽter ꝑuare
de ip̃is duab⁹ si nõ sufficerent simplices qd̃ sup/
addebãt repeciãdo ut dc̃m est ꝑ ꝯsuturã vnire.
¶ Quos moneo ⁊ exhortor ne despiciant nec
iudicent ⁊c̃. Non iudicare seu ꝯdẽnare lex xp̃i
est: q̃re frẽs licz alios molli veste vestituq3 deli/
cato vtentes: ab ijs abstinẽdo ꝑcellãt: debẽt tñ
cauere ne ipsos iudicẽt vel ꝯdẽnãt. In quo q̃s
ꝑeminet: facile ceteros vt inferiores ꝯtẽnit. Si
q̃s r'le h⁹ ꝑfessor q̃ suã dz crucẽ iugiter baiulat̃:
xp̃iq3 mortificationẽ in suo corpe circũferre: ꝺ/
litias itex in molli veste in cibis ⁊ potib⁹ dili/
git aut (qd̃ iexcusabil'r ordis hõestati ⁊ r'le ad/
uersat̃) pannos coloratos in almucijs vel alijs
corpis idumentis admittit: dãnat se magis q̃z
alios his vtẽtes: quos ip̃e turpiter imitat̃. Pz
ex r'la vict⁹ ⁊ vestit⁹ ⁊ r'laris disciplina debita.
In hoc frẽs a sclarib⁹ differũt. Seclares vtiq3
sunt

fiunt quoq moꝛes neglecta pfessiōe resumunt.

De diuino officio ꝛ ieiunio. Cap. iij.

c **Lerici** faciāt diuinuz offm ꝛc. Sanct⁹ hoc loco ď oīo/ne ꝛ ieiunio tractat p q̄ ſm euāgelium demōia expelluntꝛ: ꝛ q̄lr fres debeāt ire p mundum. Diuinuz offm est solēnis oīo q̄ iter ceteras deo gratissima maxie ꝯstat efficacie apď deum. ¶ Clerici inqͭ faciāt diuinuz offm ꝛc. Dz offm fieri ſm oꝛdinē. i. ſz oꝛdinariū scē ro. ec. put est in ei⁹ breuiarijs oꝛdiatū. Nō āt ſm variatiōes ſi q̄s dn̄s papa q est supra offm put vult facit: nisi sic oꝛdiet eccłe faciendū. Sz nec cardiales p votū: vt nos ad offm se astrigunt. Fres itaq nō ad dn̄i pape vel cardialiū offm: ſz vt rła expmit ad ro. ec. oꝛdinariū seu breuiariū obligāt. ¶ Ex quo hře poterūt breuiaria. Pluraliter vtrūq ďi. s. breuiariuz diurnum qď est missale ꝛ nocturnū qď est hoꝛaꝝ supponit: atq ſm ꝯsuetudinez ro. ec. vel oꝛdinē. Dixerūt aliq q fres cuz alioꝝ itersunt officio ad ppriū nō tenent. Sz ex quo hn̄t breuiariū nō vident a rłe ipositiōe absolui. Dicūtq q rła eos cum p se faciūt nō āt cuz faciētib⁹ assiſtūt idicit arctar. Sz antiq cū in festis solēnib⁹ ex̄ fres ne de inertia notarēt alioꝝ matutino itereāt: suū i pmis offm vł certe postea in puato legebāt. Offm scē ro. ec. tā q̄ valde auctēticum tā q̄ ipositū magna nobis est cura suāduz. Beat⁹ Frācifcus frez q nō esset catholicus vel nō faceret offm ſm ro. ec. suis iussit pſitari maioꝛib⁹ in vinculis custodirū vbi crīs ꝛ pene collationē ꝛ legis etiā volūtatez ꝛ culpe isinuat q̄ꝫlitatem. Nō decet ait Hugo vt cātus ꝛ vsus eccłasticus fieri debeat ſm arbitriū diuersoꝝ: ſz firmiter suādus est ſz scripta atq istituta maioꝝ. In oīb⁹ auctas eccłastica magis ꝛ rō est imitāda: honestū est inqͭ ꝛ religiosuz nō facile q̄cq̄ aľr leuiter breuiare. Erubescāt icōsiderata deuotianoꝝ psūptio q rłe scōꝝ officijsq ꝯditoꝝ oꝛdinatiōi duote ac solide singłaritates suas q̄si magis deuoti ppōnere nō verent: hi ꝛ alij q̄dā ppria sili leuitate nūc in lr̄a: nūc i cātu: nūc festi: nunc puilegij: nūc ꝯsuetudis quā q̄lz sibi ꝯfingit obrētu paulatim a rłari recedētes officio auferunt oꝛdini necūz ex rła scē ro. ec. moꝛez ꝛ (q̄ religiosis maxie ꝛ sup oīa expediūt) vniformitatē ꝛ pacem. Hoc. n. sicut diuersitati sic graui sepe defensiōe turbat fres: dū vnus qďlz alius qď placet verbis factisq defendit. Turpis q̄dē ꝛ singłaritatꝫ deformitas vbi est pfessiōis idētitas. Nec licz cōia vota maxie fixa sciēter vel in modico variare. Qui temere audet i modico maiori cito audebit. Ex modicis ṽo crescit variatio in imēsuz. Sic apď istabiles vix aliqd stabile eē ↄpōt. Nō euacuo dispēsatiōes maioꝝ: sp tn̄ pprijs ꝛ canonicis cuiuscūqꝫ obſuātijs religiōis: vtputa sūt in oꝛdie nr̄o modus officiādi foꝛma iduendi ꝛ silēs: vt alibi tactū fuit tā supioꝝ q̄z iferioꝝ volūtas ex voto subiecta: lz in his q̄nqꝫ dispēsare possit supioꝛ ex cā rōabili ad tp̄s cū. n. vrget cā rōabilis dispēsare pōt nō volūtas: ſz auctas supioꝛis. Rōnabilis ṽo cā duplex est: necītas. vz. atqꝫ vtilitas. Poꝛro necītas duplex: puata. s. ꝛ cōis. Priuata necītas ē cū psona sine dispēdio nāe vel gr̄e nisi secū dispensetͬ ptrāsire nō pōt. Cōis ṽo necītas est cū vniuersitas absqꝫ dispēdio cōis boni nisi p dispēsationē ei subueniatͬ: ptrāsire nō valet. Utilitas ṽo duplex est. puata vz. ꝛ cōis: ꝛ ex vtraqꝫ pte q̄nqꝫ dispensatͬ: cū. s. boni puati vel cōis spūale pcipue ꝛ nō mediocre ab eo q dispensat certis iudicijs vł pbatioꝛib⁹ futuꝝ spatͬ emolumentū. Quā ob rē iuxta maioꝝ snias tutū nō est frib⁹ p puilegia ipetrata in officio vel i alijs absqꝫ vrgente cā recedetͬ ab intentiōe rłe quā vouerunt. Dispensatiōes quoqꝫ vnitatis moꝝ ꝛ coꝛdiū poꝛtāt scissiōes: dū qď vnus ipetrat alius nō acceptat: ſz honestas maxia est rłe singularitates vitare. Singulare maxie dixerīz q̄cq̄d ab obſuātia discrepat rłari: q̄ cōis oīb⁹ cōiter est tenēda. Qui ea q̄ rła vel oꝛdo ſm rłaz oꝛdinat soluūt: quātūlibꝫ sint multi: singulares existūt. Nō. n. psonaꝝ paucitas: ſz ioꝛdinata diuersitas vitiuz iducit singularitatis. Sepe vnus vel pauci cōiter agūt: singulariter multitudo. Deniqꝫ singłaris est q ďbite cōitati nō heret. Cōitatē debitā nō errās pluriū turba: ſz rite cōis obſuātia facit: iō non est i abusu seq̄nda. Nō. n. qď multi tenēt: ſz qď temere dn̄t curādū est: aľs iuxta canōes qď nō ꝯ fidē nec ꝯ bonos moꝛes esse ꝯuicitͬ: idifferenter hn̄dū est: ꝛ p eoꝝ q̄b⁹ vnitur societate vitādū. Semp etiā vitādū: vbi cōmode vitari pōt vitādum est. ¶ Laici ṽo dicāt. xxiiij. pr̄ nr̄ ꝛc. Sup istum articulum nō iuenitͬ expō: iō seqͭ. ¶ Et ieiunent a festo oium scōꝝ vsqꝫ ad nati/

nitatē dñi. ¶ Qđ di a festo: accipim⁹ exclusi/ue: nec in ipsa die festi ꝯsueuim⁹ ieiunare. Ieiunū pfecit forma eccl'ie. Est.n. ieiuniū abstinentia a cibo ꝛ potu ſm formā eccl'ie pp deū. Forma eccl'ie est vt ieiunās detracto prandio cena ꝯtent⁹: a carne aīaliū ꝛ oib⁹ q̄ ſementinā ab ea trahunt originē. s. lacte: caseo ꝛ ouis abstineāt. De ouis tñ ꝛ lacticiniis p aliquo tpe ꝯsuetudo variat regionū eccl'ie approbata. Ubi hec sunt honesta p pūa: hoies offendunt cū respuim⁹ vl lia sumptuosa recipim⁹. Pisces inquunt delicati ꝛ cari sunt diuitū: lacticinia ī paupeꝝ. Ubi a lacticiniis abstinēt ieiunātes: scādalū est si nos moreꝫ pꝛie maxie in scōꝝ vigiliis vl' aliis eccl'ie ieiuniis violam⁹. Iuxta sci canonē mos eccl'ie siue diocesis in q̄ sum⁹ est ſuādus. Ad q̄cunq̄ (inq̄t) eccl'iam veneris ei⁹ morē ſua: si cuiq̄ nō vis esse scādalū: nec quenq̄ tibi. Malū est hoi q̄ p offendiculū māducat. Debem⁹ ġ i ieiuniis ſm moreꝫ ieiunātiū vti. Quidā h' hoc latiue p q̄dragesima: illa sumūt q̄ ꝯtinuatis ab epyphania. xl. dieb⁹ maxie ieiunabilib⁹ agit: q̄q̄ nō minus scā maio: i. xl. supueniēte cōplet: de q̄ subdit. Scām vo. xl. q̄ ꝛc. Sꝫ ieiuniū in carnibus irrident hoies ignorat eccl'ia: nullum tñ in gratuitis extimo ꝯtēdēdū bonū. Ab hac. xl. q̄ frm̄ relinq̄t voluntati: nō dꝫ supior sine cā rōnabili subditum ipedire. Et ne putem⁹ nos p hāc. xl. ab alia quā eccl'ia statuit eximi: subdit. ¶ Sed aliā vsq̄ ad resurrectionem dñi ꝛc. Ac si dicat. Istā pñt ieiunare q volūt: ſꝫ aliā ieiunar tenētur. Nūq̄.n. r'la excusat a ieiuniis eccl'ie. Alys aūt tpibus nō teneant nisi sexta feria ieiunare. Sꝫ hec exceptio ieiunia. iiij. tpoꝝ vel alia idcā fidelib⁹ nō excludit: cū in h' r'le ꝯditor nō posset. Sꝫ fres ad alia q̄ q̄ taxātur p r'laꝫ nō tenentur. Uñ aū bullā r'la sic hēbat. Alys āt tpibus nō teneāt ſm hāc vitā nisi sexta feria ieiunare. Sꝫ postmodū expssio est neglecta. Quis.n. sani capitis debuit estimare: ut in scādalū totius eccl'ie gñalis pauca ipsius eccl'ie gñalia ieiunia Sāctus amouere itenderet: q multa spālia ipo nebat. Deniq̄ si h' ipse uel dñs papa i r'le approbator itenderat: fuerat expmenduꝫ. Itaq̄ nr̄a religio sic nec al's xp̄ianismuꝫ: sic nec xp̄ianoꝝ ieiunia r'la nob aufert. Feria sexta nec p festo ēt natalis dñi ieiuniū est soluēdū: ſꝫ q nec uoto nec r'lari obſuātia sūt astricti: tūc ob festi excel/lentiā carnibus uti possint. ¶ Tpe vo manifeste necitatꝫ nō teneāt fres ieiunio corpali. Necessitas q̄ nos a ieiunio absoluit itelligenda est multis modis. Cōtigit.n. necitas comedendi aliqñ rōe etatis uel īfirmitatꝫ. Aliqñ rōe laboris uel defect⁹ sustētatiōis. Necitas dī māifesta qñ indigenti uel discreto cuiꝫ ītuenti ꝛ maxie plato dubia nō existit. ¶ Qualr fres p mūduꝫ eūtes se habeāt: docet cuꝫ subdit. Cōsulo uero moneo ꝛ exhortor ꝛc. ¶ Legimus btm̄ Frāci. fres p mūdū binos misisse iuxta saluatoris exēplū. Nūc quoq̄ plib⁹ p mūduꝫ eūtibus modū tradēs societatꝫ mutue solatiū ꝛ hōestatē ꝯmēdat: sic ēt litigy qđ duoꝝ ad mīn⁹ dissuasio ꝓbat. Nō litigēt inqt nec ꝯtēdāt verbis: qđ de fríb⁹ accipi sequens inuit textus cū dicit. Neq̄ alios iudicent. s. ex̄. Neq̄.n. decet nec expedit fres icedere singl'are. Ue soli q: si ceciderit non hēbit subleuātē se. ¶ Lis āt fres ꝛ socios nūq̄ decet: ſꝫ comes itineris ēt molest⁹ caute ferēdus est. Litigare cū socio vilissimū est: prudēs ꝯtēdēr ēt lesus erubescit. ¶ Nō litigēt ꝛc. Sāctus h' loco iuxta euāgely formā optie instruit qb⁹ fres in lucē gētiū dati lucē iter hoies dēnt oñdē: ꝛ quoꝝ opionē pdicātiū maxie ingnant vitā. Sic.n. fres ꝯcordia lucē ꝛ ad oēs: modestia i cibo ꝛ potu: māsuetudo ꝛ hūilitas in morib⁹: ēt in vbis edificatoria ꝛ religiosa locutio: dei mistros ꝛ euāgelicos viros cōprobat. Sic ꝯtētiōis dissidiū: gule quoq̄ vitiū pferti i mōꝛ piguib⁹ vel alys curiosis (ꝛ q̄ m'rū iter hoies dedecet) comestiōe morosa tāte pfectiōis viris est maxie detestādū: quos aut cibi fastus sclaris ꝛ idisciplīata locutio vilificat ꝛ ꝯfūdit. ¶ Honeste loq̄ntes oib⁹ sic decet. Honesta inqt locutio iter hoies q hāc multū attēdūt maxie frēs decet: vt stultiloquꝫ aut vaniloquꝫ nec noiet i eis sic decet scōs: ſꝫ ois eoꝝ ſmo sit sp sale ꝯditus in gr̄a. Ipsi.n. sūt sal terre: q si sal euanuerit in quo salief? Turpe valde est pdicatorē euāgelicū ad fabulas se ꝯuertē mūdi. Hōestas ēt ē verbi tumor: ē iniuriā modūq̄ sclarē excludit: i quoꝝ sesu nō solū ꝯspicuis: ſꝫ oib⁹ ſꝫ r'laꝫ lꝫ domesticis vel hūilis ꝯditiōis hoib⁹ hōeste loq̄ndū est. Nō decet religiosam psonā labiū sclare. ¶ Fast⁹ quoq̄ tollit egrādi) salutatio pacis ꝛ vici⁹ quoq̄ ſꝫ euāgeliū ꝯmēdat: vt i hūilitate pcipuā agēm hūilitatꝫ xp̄s scō ac verbo auctorem pacis

rē pacis annūciēt: modūqz euāgelicū imitent: vñ subdit. ¶ Et nō dēant eqtarī nisi ⁊c. In h̄ Scūs vestigia xp̄i seqḡs pedester (sp nisi cū d. pullo ⁊ asina mysteriū inuit ⁊ pphiā) credit ābulasse. In q° frib° būilitat, austēitat, ⁊ minuē de solicitudis forma dat: q̄ cū Scūs itēderet: i/telligētia sui dei ex cāis ē assuēfida dicēdi. Uul go quoqz eqtare dñr q̄cūqz aial' cuislz euectiōe vtunt. Sūi q iuxta ppetatē vocabuli illos tm̄ estimāt eqtarī: q eqni gn̄is isidēt aiali. Uez ⁊ si aialia cetera vel bōesta occurrūt vehicula ego tracta vectari lr̄a forsitā min° vetet: beati° tñ tu tius ⁊ bōestius (nisi vrgēte necītate) vitam° pe ditesqz cū dño iesu ex itinē fatigamur. Hi i cur rib° ⁊ hi in eqs: nos āt in noīe dñi dei nr̄i inuo/ cabim° ¶ In q̄cūqz domū itrauerit p̄mū ⁊c. Hoc vt discipulis i euāgelio frib° intrātib° dic: ⁊ videt dici s̄z admonitionē nō s̄m pceptū: s̄z s̄m discretionē. Dūt āt fr̄es iuxta hm̄oi verbi euāgelici mysteriū discordes i domo si fuerint pcordare. i. ad pcordiā dei ⁊ hoīum reuocare.

¶ De quibus cibis sit licitum fratribus man ducare tempore ieiunij.

¶ Et s̄z euāg. d oib° cibis ⁊c. Pecunia ⁊ pera siue vict°i pera reposit° discipul' d̄negat nec ele mosynariū secū vehāt. S̄z cui p se vel p bursa/ riū nll's ē sūpt°: appositaz rez idulgēd° ē vsus. H̄ p tpe iux̄ more accipim° vt oib° ieiunātiū in ieiunio nō ieiunātiū i nō ieiunio vti cibis pos sum°. Nec. n. rl'a de ferie. vj. abstinētia vel d ie iunij forma p̄dicit. Hec frib° pcessio pgruit tuz pp euāgely formā: tū pp h̄eis̄ pfutādā q̄ cibos dānāt quos s̄z Apl's ds creauit ad pcipiēdū cū grāz actiōe fideliu°: p̄ quā hūc dñs ordinē su/ scitauit: tū pp paupertatē q̄ nō h̄z vñ cibos pui deat spāles: paup āt si q̄d iuenit respuit freq̄n/ ter aut esurit aut molestat: ñ ledit cib° ēt laut° si tēperate sumat nisi trāseat i affectū. Nō ē re/ gnū di esca vel pot°: s̄z iustitia ⁊ pax ⁊ gaudiū i spū scō. Jō euāgelica vita hypocrisim i cōi vsu declināe dū i lautis vl'i abūdātia se tēperat q̄si martyriū ē. In h̄. n. carnalis ⁊ paup euāgelic° distāt: q: ille mēsā sterilē odit ⁊ lautis excusari affectat: ille vero appositz iuxta euāgl'm mēsāqz frugali ad sustētatiōnē pteri° delicata ⁊ si modi/ cū delibat: gule tñ appetitū nō satiat: exēplūqz iter hoīes maxie neciuz ē. Fr̄es itaqz p mūdūz eūtes carnib° si apposite fuerit vti pñt a qb° tñ

resīdētes in domo religiose ac puide abstinēt' Nimiz religiosi ⁊ paupes carnis mortificatiōi ex vite pposito itēdētes: lautaqz cibaria ⁊ deli/ cata ⁊ si ab alijs apposita necitat, grāz p tpe nō recusant: pgruentissime tñ ipsi sibimet (nisi ar/ ctet necessitas) nō mistrāt nec pcurāt mistrari. Uñ abstinētia carnium in locis sr̄ni hti Fran. tpe di incepisse. Sane q Egypti carnes in he/ remo religiōis desiderāt irā dei p̄ se puocant. Nō carniū reprehēditur vsus: s̄z pcupiscētia ⁊ abusus. Nō cibus in vitio est: s̄z appetitus car/ nis: ex sola inertia sepe iualidi nō nisi delicato carniuz vsu vel esu (q̄si nō alius pfortet cibus) ptenti sunt panes optimos cocta seu pulmēta quecūqz pisces lacticinia ⁊ oua nō reputāt: nul lus sine carnib° sufficit eis cibus. Nostrū est p missum a deo māna cū grāz actiōe suscipe car nes ⁊ curiosa nō q̄rere ⁊ vbicūqz in domo vel ex̄ nr̄e dispositiōi relinqtur corpi sustentationē nō delitias puidere. Patres nr̄i iusup in penu ria abstinebāt quo mō nos in copia insup ⁊ d/ litias q̄rere possumus? S̄z vt dictū est p mūdū nobis eūtibus appositis vti licz. Quid si ordo vel p̄latus appositis vel oblatis vti p̄hibeat. Cōcessiones rl'e ⁊ si p̄latus sine iusta cā nō de/ beat ipedire: nos tñ eius mādatū rōnabil'r fa/ ctum pcessionibus pprijs religiose pponimus pp obie bonū: pp vniformitatē ⁊ pacez: his. n. pcessio piudicare nō dz sine qbus religio non psistit. Scdm Apl'm nō oia q̄ licēt expediunt. Possumus ēt arctari p capl'm nostrum p fr̄es quos itelligimus iteruenīete assensu. Uñ ordo arctare seipm libere pōt. Ad q̄d tñ alīq expres/ sum frm̄ assensum necessariū esse dicūt ⁊ pcu/ ratores ad capl'z nō pro arctāda rl'a: s̄z p his q̄ ad eius obseruātiaz faciūt destinari. Sed sapia que de sursum est bonis psentit ⁊ q̄ pacis sunt ⁊ edificationis sectat. In oi vt estimo foro non proprio singulorz: sed cōmuni potiorz psilio re/ gat multitudo. Potestati ecclesie ac ciuili etiā requisiti passim obtemperant subditi.

¶ De pecunia nō recipiēda. Cap. iiij.

Recipio p firmiter frib° vniuer sis vt nll'o mō de/na/ rios vl' pecuniā recipiāt. H. Fr. ad pse ctionē euāgelicā tota itētiōe aspirās dēarios ⁊ pecu. recipi p̄hibz: volēs vt fr̄es nullo mō aux arg. vl' i zonis eo possideāt iux̄ datā aplis rl'am

saluatoris in qua τ eis a solicitudinib⁹ hui⁹ scli
τ curis hui⁹ vite ꝫm euágeliũ' attēdere voluit
cũ pecunia sit occasio maxia solicitudinũ τ cu
raꝝ. Attēde in h capl'o p̄⁹ qd dicat pecunia: cũ
pecunia dicat aliđ q̃z denari⁹. Ois.n.denarius
pecunia: sz nõ ois pecunia denari⁹ est. Scđo vi
dendũ est de receptione pecunie in gñali. Ter
tio qd sit p se recipe pecuniã vel p interpositaz
psonã. Quarto qualr pecũia nullo mõ ƀz quos
dã sit recipiẽda. Quinto de solicitudine p ami
cos spũales. Sexto de puisione in posterũ si sit
fratrib⁹ licita. ¶ Septimo si pro mutuo ꝯtra
hendo possit recurrere ad amicos spũales.

¶ Q.j. quid dicatur pecunia.

¶ Ad p̄ᵐ p interp̄tatiõe dicit ꝯstitutio pecu
niã esse qcqd recipit vt vendat: vt libri τ cali
ces si hac intẽtiõe recipent vt aucte frm̃ post
modũ venderent inter pecuniã cõputãtur: qꝛ
intẽtio denarioꝝ τ est in sic recipiente: qꝛ qđ vẽ
ditur denarijs vẽdit. Sz cũ in p̄nti capl'o rece
ptio reꝝ quaꝝ frẽs vsum hñe nõ p̄nt interdica
tur: visum aliqb⁹ fuit p denarios τ pecuniã ali
quaꝝ gñla tãgi reꝝ ppea visuz fuit denarios cõ
stitui in pecunia nũerata: pecuniã ṽo dici oẽz
illã rem q̃ hoies cũ opportunũ est vti solẽt ad
reꝝ p̄cium emẽdaꝝ. Aliqb⁹ ṽo visum est q̄ in
phibitiõe receptiõis pecunie ois rei receptio
que ad vsum necĩũ nõ recipit phibet. Alioqn
videret q̄ possunt⁹ recipe nõ intẽtiõe venden
di pãnũ vestes: granũ τ gẽmas τ tpe necitatis
nõ vendere: sz p reb⁹ necijs cõmutare: qđ sup
ple nõ vr̃ fieri posse. Prohiberi ḡ vr̃ receptio
reꝝ ad vendẽdũ ad cõmutãdũ: ad thesaurizã
dũ: qꝛ in oĩb⁹ istis rei possessio vel pprietas de
claratur. Totũ aũt qcqd in terra hoies possidẽt
τ oĩa quoꝝ dñi sunt pecunia vocatur. Ipsi ṽo
capl'a τ phibitiões rl'e nõ distinguunt: ꝯstat.n.
q̄ in aliquo capl'o eis rei pprietas interdicit: sz
nõ vsus. In p̄nti ṽo capl'o quarũdã reꝝ q̃ no
mine pecunie τ denarioꝝ designant oĩno vsus
τ pprietas phibet. Sz ꝫm iura pecunia est qc
quid appreciat pecunia nũerata ad h vt aliqd
ematur. nã pprie qđ emitur p̄cio nũerate pecu
nie emitur. Si spẽs alicui⁹ rei pro spẽ alteri⁹ rei
detur cõmutatio est nõ emptio. Si ṽo taxetur
vel estimet τ p nũerata pecunia vel alia re det
emptio est. q̃ pp̄e non ꝯhitur nisi pecunia me
diante. Vr̃ ḡ hic phiberi receptio denarioꝝ τ
quarũlz reꝝ q̃ recipiuntur ad q̃rũlz reꝝ p̄ciuz
emẽdaꝝ. Paupertatẽ ḡ euãgelicã scũs zelãs exẽ
plo xp̄i pene necĩa in sublatiõe pecunie ampu
tat. Necessarioꝝ duo sũt gñã. vnũ quo emũtur
necĩa: siue sit denari⁹: siue argẽtũ: siue aliđ qđlz
quo necĩa emi solẽt qđ h τ in euãgelio pecũia
dr̃ quã xp̄s missis ad p̄dicãdũ discipulis inter
dicit. Alia necessaria sunt quoꝝ τ si nõ vsus tñ
pprietas in alio vt dictuz est capl'o phibetur.

¶ De receptione pecunie in generali.

¶ Circa receptiõem vt pleni⁹ istruaris obſua
q̄ res q̃dã recipiũtur in pp̄etatẽ τ vsuz. Dōz
est ergo q̄ receptio cuiuslz rei in pp̄etatẽ frib⁹
in aliquo capl'o prohibetur: vbi dr̃. Frẽs nihil
sibi appropriẽt τc. Receptio reꝝ aliqua ꝫ ꝯce
ditur ad vsuz vt sũt libri τ vestes τ alia hmõi
necessaria: vt supra đ vestib⁹ τ breuiarijs est ex
pressum. Receptio ṽo denarioꝝ τ pecunie p
hibetur τ q̃ztũ ad pp̄etatẽ τ q̃ztũ ad vsũ. Vsus
aũt pecunie qñ. vz. res in peculiũ siue in pprie
tatez vel ad emendoꝝ p̄ciũ assumitur: frib⁹ p
hibetur: nõ aũt vsus alicui⁹ nãlis vel artificia
lis vt volũt. qñ. s. reb⁹ vtimur ob eaꝝ efficaciaz
nãlez: vt auro τ gẽmis ad remediũ ꝯ morbos:
vel artificiuz vt mediãte studio vt calices vel
de cassa de argento p altari vel corpe dñi repo
nẽdo. Nullus deniq̄ nisi pecuniarius vsus ne
gat: paupertatis rl'e humilitate τ honestate ſua
ta. Si quãq̄ casus i quo licz pecunia ipsa vti: vt
qñ nullo mõ alr: nec petendo: nec laborãdo vt
te necĩa possent inueniri vt in psecutione ꝯtin
git. Sic xp̄s pacis tpe missis ad p̄dicãdũ disci
pulis ne qd tollerent in via p̄cepit. instãte ṽo
necitatis articulo τ tota illa gẽte τ pastorem τ
gregẽ psequẽte: simul sacculos. i. loculos pmi
sit dicẽs. Nũc q hz sacculũ tollat silr τ peram.
Vbi ergo necitas veraciter ingruit: τ si paup
tas nunq̃ insigne: tñ paupertatis necitati cedit.
ea. s. rõne q̄ cũ duoꝝ obligantium q disparitor
obligãt emergẽs occasio alterum alteri reddit
incõpossibile: tunc id qđ min⁹ obligat necesse
est alteri cedere. verbi grã. Min⁹ obligat votũ
nõ recipiendi pecuniã q̃z p̄ceptũ seruãdi nãz:
τ iđ cum alio mõ nã seruari nõ põt: pecunia τ
recipi τ ꝯtrectari potest: nec pecunia est illius
qui sic cõtrectat vel recipit: sed tñ vsus: neq̄
vsus simpliciter sed ex causa ad tempus. Por
ro solo deo acgritur cui⁹ intuitu vl' noie offer
tur: cuius

tur:cuius vice ⁊ auc̄te cuȝ p̄fata durat necitas
in aliud trāsfertur. Postq̄ vo trāsit necessitas:
vsus pecūie mox spirat:q: redit cōpassibilitas.
Dium nāq̄ duoꝝ inequalr obligātium quoꝝ
alteꝝ ad tp̄s fit incompossibile vel ex cā alteri
moꝝ vt redit cōpossibilitas nec̄e est eos q obli
gati sunt alterutruȝ iuiolabilr obſuare. Dicta
itaq̄ necitate cessante:pecuniam recipe nullo
mō pmittitur neq̄ dono nec mutuo:duobus
his modis pecuniā recipe:⁊ vtroq̄ mō tam p
se q̄ p alium hoies possunt:sȝ fratres nec do
no nec mutuo:q: nollo mō nec psonalr ne alio
mediāte:q: nec p se nec per iterpositā psonam
hoc possunt. ¶ Nunc vidēdum est qd sit reci
pere p se vel p interpositā psonā. Pecuniā per
se recipe est pecuniā in pprios vsus ɔuertendā
accipe. Recipe per interpositā psonā est alium
auc̄te sua substituere ad capiēdum pecuniā in
vsus pprios ɔuertendā. Circa hoc dubitatio/
nes emergūt de pecūia q̄ ab alio ad frm̄ necita
tes offert:⁊ de pecunia alij cōmissa:⁊ de pecu/
nia de loco ad locum transmissa. Est aūt gn̄alr
tenenduȝ q̄ auc̄te frm̄ nō pōt pecunia recipi:
vel cōmitti : nec cōmissa sicut ppria repeti vel
expendi:nec noie frm̄ deponi : nec de loco ad
locum deferri:sȝ dn̄s pecunie vel quiuis alius
auc̄te ipsius pōt de ipsa p se vel p alios frm̄ ne/
cessitatibus puidere. Dubitat circa pecuniam
trāsmissam p nūcium qui ptātem cōmittendi
alij a dn̄o nō accepit:vtrum cōmittere ipsam
possit si puisioni frm̄ ipse ipediatur intēdere p
seipm̄. Sed ex quo dn̄s pecuniā absolute frm̄
necitatib⁹ deputauit:nō videt dubiuȝ qn pos
sit ⁊ debeat cōmissarius quilȝ de re cōmissa si/
bi p se vel p alios exeq dn̄i volūtatem. Qualr
aūt fratres circa oblatā pecuniā vel cōmissam
se habeāt:declaratio ap̄lica q̄ sufficere dȝ fide/
libus ad dubij scrupulū amouēdū:ondit q̄. s.
pn̄t nūcium pn̄tare ⁊ recurrere ad eundē:hoc
q̄ si dn̄s papa taceat:ratio tn̄ ⁊ veritas ipa affir
mat. Illa nāq̄ rl̄a vt iscriius ſmo diffusio: ex/
plicat:rōnabilr fratres ⁊ oportunuȝ bn̄ficioꝝ
adiutoreȝ pcurāt:⁊ bn̄ficium ab eo q pōt ⁊ dȝ
impēdere maxime postulāt. Hoc igr circa pre/
sentationē nūcij teneas:q̄ si rem frib⁹ necessa/
riā emi oporteat vel solutionē fieri p ipsa iam
empta:pn̄t fratres vel nuncius eius a quo res
emitur vel aliquē alium volētibus sibi elemo/
synam facere:nisi idem p se vel p alios nūcios
spāles soluere maluerint pn̄tare. Qui talr pn̄/
tatus ab ipsis frib⁹ nō est eoꝝ nuncius lȝ presen
tetur ab ipsis:sȝ ipsius poti⁹ cuius auctoritate
solutionē facit seu recipiētis eādem. Profecto
siue is cui debet pecunia:siue is q debitā ei sol/
uit nūcium miserit:semp ⁊ nūcius ⁊ missa per
eum pecunia ptinet ad mittentē. Si vo p alijs
frm̄ necitatib⁹ noietur qs vel pn̄tet ab eis:ille
cōmissaȝ sibi. s. elemosynā ad certos vsus a dn̄o
deputatā p̄ter exp̄ssam vel pbabilr p̄sumptam
eiusdē dn̄i volūtatem in vsus nō pōt alios cō/
mutare. Ad quē etiā frēs p hmōi necessitatib⁹
licite pn̄t occurrere:maxime si negligēs fuerit
vel necessitates ignorauerit eorūdē:q̄s ipse nō
pōt nisi frēs explicauerint sibi diuinar. Et talr
noiatus siue pn̄tatus a fribus nequaq̄ nūcius
seu depositarius eoꝝ:sed illoꝝ a qb⁹ ei pecunia
vel denarij cōmittunt. Nec frēs p se vel per in/
terpositā psonā denarios vel pecuniā recipiūt
noiando vel pn̄tando sic aliquos:seu ad hmōi
sic noiatos seu pn̄tatos talr recurrendo:cuȝ nō
sit volūtatis seu intentiōis eoꝝ:vt de ipsoꝝ au/
ctoritate pecunia hmōi:seu denarij ɔseruentur
vt ab eis noie depositi exigant:lȝ pro ipsoꝝ ne/
cessitatibus nuncio seu depositario cōmittatur.
Tūc. n. vt dcm̄ est pecuniā per iterpositā psonā
qs recipit:cū aliuȝ ad recipiendā pecuniā noie
suo sua sibi auctoritate substituit. Et frēs nullū
ad recipiendā seu tenendā pecuniā eoꝝ auc̄te
sibi substituunt nūcium pn̄tādo:sȝ pn̄tatuȝ ab
eis ille q ei cōmittit pecuniā sibi substituit ipo
facto:vt ei⁹ vice in necitatibus frm̄ dispenset.
Quis deniq̄ ita d̄sipiat:vt putet si dicā alicui:
iste fidelr exequet vel custodiet qd̄ ei cōmitte/
tis:q̄ hoc qcqd ille accipiet fiat meū. Quis di
cat q̄ eum q elemosynā offert nō possim diri/
gere seu istruere de idoneo ad hoc nuncio seu
d̄positario eligēdo? Inde decipi maxime qsq̄
extraneus posset nō hn̄s notitiā fidelium pro
d̄posito psonaꝝ. Adhuc p̄dcā p rōne aduerte.
¶ Cōstat q̄ fratres nisi deū tentare seq̄ picu/
lo mortis velint exponere (qd̄ prsus illicitum
esse pȝ) debent aut laborādo:aut mendicando
ſm rl̄am cum hoib⁹ acqrere victum suū. Si āt
hoies illi cum qb⁹ fratres laborauerint vel a q/
bus elemosynā petunt manu ppria nō possint
vel velint de pecunia sua vestes aut libruȝ fra/

tribus neciũm emere vel alia eis necessaria mi/
nistrare:p ƀuum suũ vel p aliũ nõ possint sine
frm̃ offensa:aut ꝓfessiõis eoꝝ lesione hoc face/
re? Que si ƀuus ille vel nuncius p se nõ possit:
sꝫ cõmittat hoc alicui.q̃re nõ hic p tertium vl'
certe p decimũ ⁊ vicesimũ hec liceat fieri: cũ
pecunia ita sit dñi cum cõmittitᷣ iter medie p/
sone:ac si vere eaꝫ dñs manu ꝓpria ꝯseruaret.
Nisi qs dicat ꝙ pecunia in manu ƀuiẽtis posi/
ta hoc ipso in eius dñium trãseat ⁊ desinat dñi
esse sui:qd̃ falsissimũ eẽ liquet. Si dicas ꝙ dñs
simplr̃ ⁊ absolute dare frib⁹ intẽdit:dico ⁊ ego
ꝙ nullus sane mẽtis frib⁹ dare intẽdit:nisi put
eoꝝ pfectioni seu rl'e cõpetit. Quis.n.daret eis
elemosynã vt faceret pdere vitã eternã? Dat g̃
eo mõ quo frib⁹ cõpetit vel expedit cõmitten/
do alicui:q eã ꝓ se dispenset in his rebus quas
frẽs accipe licꝫ:⁊ sic pecunia illa p quo:ũcũqꝫ
manus trãseat:nullo mõ ad frẽs spectat:qꝛ pri
mi dñi semp est. Ex qua re pꝫ ꝙ eã nec p se:nec
per iterpositã psonã ipsi recipiũt. Ad hec quã/
uis aliqs pecuniã fribus dare intendat:nunq̃ꝫ
tñ eius intẽtio siue volũtas põt efficere: vt in
frẽs nolentes nec aliq̃tenus intẽdentes ipsum
pecunie dñium siue ꝓprietas trãsferatᷣ. Nullus
enim dñiuꝫ rei põt in aliũ ipso nolente trãsfer/
re. Cũ ergo donatio fribus nullo mõ recipien/
tibus claudicet:offerenti semp ꝓprietas salua
manet. Vñ pecunia fribus non ꝯfertur ꝓpꝛie:
sed offertur:⁊ oblata priusq̃ꝫ fuerit in eoꝝ ne/
cessitates ꝯuersa repeti põt ⁊ si nõ d̃beat. Quã/
diu.n.pecunia est:frm̃ nõ est:sꝫ ipse dñs p se vl'
per alios vicem ei⁹ agentes:quãtalꝫ sibi plura
litate seu varietate succedãt possidet eaꝫ semp:
nã semp is possidet cui⁹ noie possidetᷣ. Nec ex
manũ est dñi qd̃ ei⁹ nũcius seu d̃positari⁹ adhuc
tenet. Nec min⁹ nũcius seu vicarius est ipsius
q de foro:sꝫ q de familia ꝓpria sumitᷣ:nec min⁹
absens q̃ꝫ pñs. Deniqꝫ sic apl'i qb⁹ erat iterdi/
cta pecunia poterãt seq̃ntiuꝫ se mulieꝝ iuuari
obseqo:sic p pecuniã frẽs põt fideliũ apd̃ quos
eius dñium remanet bñficio sustẽtari. In aliis
ꝗ frẽs licite ad vsum recipiũt:nihil iuris iuxta
diuinã legẽ ea simplr̃ ⁊ absolute deo in elemo
synã offerẽti:ꝓprietate nõ in frẽs quoꝝ eẽ nõ
põt rr̃a obsistente:sꝫ in eccl'ia ad cuius soꝝ talia
spectãt ex vi collatiõis ⁊ receptiõis hmõi trãs
euntẽ:ꝗ forsitã sine lnia sedis aplice ꝗ retinuit
ea sibi ex ordinem alienari nõ pñt. Sꝫ de pecu
nia dum nõ recipitᷣ nõ trãsfertur:q̃ꝫq̃ꝫ de ipsa
cum frm̃ necitatib⁹ deputatᷣ:deputãtiuꝫ legan
tium determiata voluntas ab eoꝝ cõmissariis
sit fidelr̃ exeq̃nda. Qꝫ si dator pecunie nullum
dñium vult ad se deiceps ptinere:tuꝫ nec frm̃
nec depositarii possit esse ad sedẽ aplicã vt qdã
volũt sicẽ ⁊ alie oblate ordini elemosyne ptine/
bit. Idẽ pari sentiũt rõne de pecũia ex legato.
Sꝫ pecunia ex reꝝ ordini ꝯcessaꝝ venditione
habetᷣ ad eaꝝ dños siue ad sedẽ p̃dictã siue ad
alios ptinet:quoꝝ etiã auc̃te ipsas vẽdi vel alia
cõmutari opꝫ. Cõtendit iprobus fr̃ p interpo/
sitã psonã hẽe pecuniã:qꝛ ꝓ eis vel ꝓ eoꝝ neci/
tatib⁹ habetᷣ. Sꝫ nõ ob hoc ipsi pecuniã habẽt:
quoꝝ auc̃te nũq̃ꝫ hr̃r si ꝓ eoꝝ vtilitate:aucto/
ritate tñ deponẽtium hr̃ q psonas qb⁹ cõmit/
titur iterponũt. Cũ.n.pecunia di hẽi ꝓ fribus
posita ibi p̃positio auctoritatẽ nõ dicit:sꝫ vtili/
tatem occasionẽ vel cãm:ꝗ oia p̃positio eadeꝫ
sigt̃. O q̃ꝫ multa ꝓ frib⁹ vel aliis passim.i.eoꝝ
cã vel rõne vel grã fiunt:ꝗ ipsoꝝ auctoritate vl'
p̃cepto nõ fiũt:qd̃ loq̃ndi gen⁹ etiã patere põt
impitis. Nõ ergo frẽs hñt pecuniã que ꝓ ipsis
habetᷣ:sꝫ illi poti⁹ hñt quoꝝ auctoritate habetᷣ.
Tradit pr̃famílias ꝓ pascenda familia vel pr̃ ꝓ
nutriendo filio suã dispẽsatori pecuniã:quã il/
li qdem nõ hñt:licꝫ habeatᷣ ꝓ ipsis.i.vtilitate
ipsoꝝ. Igitur qcqd emulus garriat:iuris tñ ⁊
rõnis euidentia ꝯstat:ꝙ rem missam seu p alio
cõmissam iter media psona põt vel cõmitten/
tis vel eius ꝓ quo cõmittitur auctoritate tene/
re:ita si pditur:illi vtiqꝫ pditur in cuius noie
tenebatᷣ. ¶ Qꝫ aũt deputata ad frm̃ necitates
pecunia non habeatᷣ auctoritate ipsoꝝ:nec ipsi
eã noie depositi exigãt:satis.n.vt puto supius
est dñsuꝫ:sicut dñs papa docet cuius est dubia
elucidare ⁊ ꝯdere ipsa iura:cuius sniam impu
gnare nimia cogit isania:ipsos etiã l'ratos ⁊ ẽt
religiosos excecãs. Debent aũt frẽs in oib⁹ nõ
solum veritatẽ attentare:sꝫ ẽt honestatẽ semp
a mala specie sm aplm̃ abstinentes. Nꝫ fr̃ pau/
ptatem in corde:quã ore nõ exprimit vel ei q/
busdã cupiditatis signis exterius nõ ꝯdicit:vi
debitur pecuniã per iterpositã psonã recipere.
Propter hoc vt circa factum pecunie pateret
exterius frm̃ itentio. Fuit aliqñ gñalr̃ ordina/
tum vt dicerent pecuniã offerenti. Potestis si

placet

placet: istum vestrum ꝯstituere nunciū vel apō eum vestrā elemosynā deponere: q vice vestra inde frm̄ necessitatibus ꝓuideat. Qui pn̄tādi nuncij modus frm̄ ꝯscientijs satisfacit. Nō. n. debēt frēs recipiētiū more pn̄tare nūciū tanq̄ suū: vt pn̄tet al'r substituens: al'r substituēdus aliter exhibens. Dis pene ꝯtractus verbo mediāte efficitur verbūq̄ iuxta dn̄i sniam iustificat aut ꝯdēnat. Denicq̄ in facto pecunie quandocunq̄ frm̄ intentio p verbum ordinatū exprimitur: t ꝯscie puritas t ordis retinetur honestas. Uitādi sunt etiā turpes questus pecunie ꝑsertim publici t cōmunes in loco aliquo vel p vicos: vbi t spēs mala est nec intētio exponi pōt multitudini. Nec decet fratres pecuniam nisi elemosynaz in gn̄ali: vel expresse rem aliquā frib' necessariā petere. Res illicita turpiter petitur. Cōgruit etiā pp honestatem ꝓdictā: vt fratres nequaq̄ si vnq̄ vitare possunt suos ꝑsentent nuncios spāles: neq̄ loquātur vt dn̄i pecunie: ne per hec aut similia per interpositam personam recipere seu possidere pecuniam videantur. In his tempore meo antiqui vel aliquando simplices: vt recolo fratres sicut mentis vtebantur intentione: sic t verbi ordinatione admodum cauti erant.

¶ Hic tāgitur. iiij. videlicet an fratres ab omnimoda receptione pecunie arctentur.

¶ Sz q: dcm̄ est q frēs denarios vel pecuniā nullo mō recipiāt aliq docuerunt: q fratres ab oimoda pro se t p alijs receptiōe arctentur: vt sicut nec p se dono vel mutuo ad vtendum: sic nec p alijs ad custodiēdum vel dispēsandū recipe pmittātur. Custodia. n. pecunie vt dicunt obligationez importat: nisi a ꝓncipio p determinationē aliquā excludat. Dispensatio etiam quādā hz auctoritatē saltez misterialē: t affert ordini scādalū t suspitiōis notā: t hec vtvolūt ḃm mores r'le ꝓhiberi videnł. Si. n. frm̄ iterdicitur receptio pecunie ꝓut affert ꝓprietatē superfluit illud capl'm in quo oīs rei ꝓprietas ꝓhibeł. Si etiā dispēsatio hmōi fribus esset licita multa icōuenietia seq̄retur: t superflue (vt dicūt in expositiōe r'le) nuncius seu depositarius assignał. Hi q̄uis largius regularē q̄ in ꝓpio vsu vt dictū est sistere credit receptionē extendāt: hn̄t tn̄ q ponunt irrefragabilē ordis honestatem. Cōstat. n. dispēsatores pecunie in scādalū quidem holum t aiaꝝ frm̄ piculum magnum esse: ad q̄ vitāda beat' Frācisc9 frēs apō alios cōmorātes t in alijs dispensatores eē nolebat. Uñ r'la sic pri' hēbat. Dēs frēs in qbuscūq̄ locis apō alios extiterint: non sint camerarij vel cācellarij nec ꝑsint honorib' eoꝝ qb' seruiunt: nec recipiāt aliqō offm̄ qō scādalū gn̄et vel aīe sue faciat detrimētū: sz sint minores t subditi oībus in eisdē domib' sūt. Sustinebat q frēs leprosis in magna necītate elemosynā q̄rerēt: sic tn̄ vt a pecūia m̄tū cauerēt. Et q̄uis pia loca in qb' frēs hospitabanł vel morabāł diligerēt: non tn̄ patiebał vt p loco aliquo pecuniā q̄rerēt vel q̄ri facerēt: vel cū q̄rētib' eā irēt. Quo igr̄ eos pecuniā manu ꝓpa dispēsare seu ꝯtrectare pmisisset? Custodiā vō pecunie pp occasiones maloꝝ t turpes p casuū varietate infamias piculosissima i frib' ꝑce t misabiles nr̄i tpis q̄s ex depositis ordo icurrit ꝯfusiōes ostēdūt. Et qdē vile ē: ꝓpe ꝯtēptorē pecūie custodē vel dispēsatorē se facē aliene. Qui sua pp picula reppulit stulte se rursum pp aliena exponit. Si qñ frēs deponi aliqd in piculo tolerāt pn̄t dicē deponētí: nos rē vestrā nō recipim': nec de custodia vobis tenebimur: sed si vos in loco ponitis: durāte piculo toleram'. De pecunia iuēta scūs ita dicebat. Si iuenerim' pecuniā nō curem' tanq̄ de puluere queȝ pedibus calcam'. Ipse quoq̄ iuentā aliqñ dī nō curasse. Caueāt ēt cēsum vel tāgere alienū. Cōpertum est pecuniā in itinere fuisse aliqñ positam vt eā tollenti calūnia iferreł: quare nōnulli ad hmōi neq̄ ad discernēdū qd sit iclinare se volūt. Piū qdē est t sz legē dinā saluare ꝓxio rē amissā. Uocāde sł fideles si iueniāł ꝑsone q̄ pecuniā ꝑuēt t ꝓut expedit publicēt. Si qd aūt necītatꝫ ampli' idiget agē da ē cā ꝓximi fidelr: sz prudēter. Ubi. n. aīa vel fama ledił null' est curāda pecūia plus ꝓpe hōestati q̄ reb' teneoꝛ ꝓxim. Denicq̄ spūalis t antiq̄ est hmōi honestas nō dferre nec tenē pecuniā: nisi violēia piculi necītate cogēte. Ad ꝓpriū āt ordis vsum recipe vt dicūt nllo mō licꝫ. Hic tāgit gniū. s. de solicitudie p aicos spūales t quasi mistri t custodes pn̄t i his t alijs q̄ ad officia sua ptinent cōmittere vices suas. ¶ Uez ne p his q̄ vrgēte necītate existunt vt sunt vestes t necīa pro infirmis nec inueniuntur: vt sepe nisi pecunia

nisi ad mensem vel amplius ꝯgregent: nunqd h̄ p̄nt sine p̄iudicio r̄le vel euāgelij solicitudi/ne ꝓhibētis? Si loca hmōi deserunt ne ꝯgregādo faciāt ꝯ̄ vsum ordinis gñalem: erit aliqñ dānuꝫ maximuꝫ aiaꝝ: q̄s ibi dño v̄bo ⁊ exēplo acqrunt. Credo ꝙ tunc hec ꝓuisio liceat maxime p dispēsatōem mīstri ⁊ capl̄i gñalis. Per euāgeliuꝫ ꝓuidētia nō dānaꝫ: ſꝫ solicitudo mētem suffocās ⁊ impediens quo min⁹ celestibus insudaꝫ. Multuꝫ tñ est antiq̄ ac scē ordinis cōsuetudini deferēduꝫ nisi urgens necītas ⁊ euidēs ⁊ vtīs excuset utilitas. Usus uitij cito crescit difficile tolliꝫ. Uiriles ēt alos ipsa paulatī deflectit ꝯsuetudo. Sic in multis hodie tolerantur: qd̄ antiqs intolerabile uidebaꝫ. Seqtur.

Arti. vij. an pro mutuo contrahendo sit licitus recursus ad amicos spirituales.

Eo sꝫ saluo ut sicut dcm̄ est denarios uel pecuniā nō recipiāt. Oꝛ tactū est de sollicitudine p amicos: putare uel simplr̄ aliqs potuit: ꝙ ad eos foret mutui grā recurrēdū. Sꝫ dum receptionē pecunie exp̄ssa iteratio remouet: p̄nr ⁊ multuꝫ ꝓhibet in quo pecunia ipsa recipiꝫ. In mutuo nāqꝫ ab illo q dat mutuū in illū q p se uel p aliū recipit trāsferꝫ dñium siue ꝓꝑetas pecunie mutuate. Uñ mutuum dī qd̄ de meo fit tuum: qd̄ inter alia usura dī illicita ⁊ iniq̄: ꝙ q mutuuꝫ dat: de pecunia q̄ ex ui mutui fit alteri⁹: emolumētuꝫ extorquet: ⁊ fructū sibi ex usu rei uendicat aliene. Qui ḡ mutuū pecunie ꝯ̄hit: pecuniā recipit qd̄ frib⁹ nunꝙ̄ licet. Ipꝫ quoqꝫ interpositū nūcium p recipiendo mutuo nō dātis: ſꝫ accipiētis mutuū eē pꝫ. Neqꝫ enim ut reoꝛ in mutuo p̄ntatio nuncij: sicut p elemosyna locum hꝫ: cū sꝫ aut uere aut interpretatiue in mutuo nunꝙ̄ aūt in oblata pecunia frib⁹ ꝓꝑietas trāsferꝫ. Nō uere ut uolunt ꝓꝑetas in ꝓꝑetarium: sicut in furē res furata trāsferꝫ: hinc uel lege r̄la obstāte: ſꝫ dr̄ ꝓꝑium qd̄ illicite ꝯtrectat ut ꝓꝑiuꝫ. Pecunie quoqꝫ receptio q̄ in mutuo ꝯstat eē: in r̄la sp̄alr̄ ꝓhibetur. Quādo ḡ frēs cum ad aliquos p hmōi subuētiōe recurrūt: nunꝙ̄ vel mutuuꝫ nolare debēt cū sepe in abusu ⁊ audientiū itellc̄u ⁊ ipsa loqn̄tis intētio ꝯfundātur. Dño quoqꝫ vt dictū est nos ex verbis iustificari vel ꝯdēnari testāte. Simplicib⁹ ab initio frib⁹ nō fuit necesse mutui vel alteri⁹ receptōe pecunie modos exponere: qñ amicis sp̄ualib⁹ insinuata ⁊ pcurata p eos vt poterat necītate p vestib⁹ ⁊ īfirmis tenui victu quē laborādo vel mēdicādo poterāt inuenire ꝯtenti: pecunie mutuū ignorabāt. Nā lꝫ idem amici aucte sua vel ppl̄i p fratrū necītate pecuniā aliqñ peterēt: vel offerentiuꝫ vicē tenerēt: ipsi tñ frēs ad eos p necījs recurrētes: ex nimia ꝯscie teneritudine vix pecuniā vt alibi habes nolare audebāt. Referebat̄ qdā antiqu⁹ in ordine fr: ꝙ cū semel dnaria tā vini: quā tñ nō obtinuit petiuisset ad mīstrū fuit p absolutione trāsmissus. Pauci aūt frēs paucis ac vilib⁹ erāt ꝯtenti: ⁊ famescētes p iter viā vel p loca vltā sepe pane arcto ⁊ aq̄ vel solum fructib⁹ sustētabāt beati⁹ reputātes spicas in fine cū ap̄lis vellere: q̄ȝ ad ollas carniū velut egypt⁹ abūdare: vel hoies ꝯ̄ morē apl̄i sumptibus aut q̄stu grauare. Unā nouā ex pāno vilissimo tunicā vix forte p bienniū aut triennū merebanꝫ lasciuos hitu vel amictu: ſꝫ feruētes sp̄u supabant. Infirmi nō q̄rebāt diuituꝫ medicinas: ſꝫ in necioꝝ defectu sani ⁊ infirmi gñabantur. Tuguria ex lignis ⁊ luto suisipsis sepe manib⁹ ꝯstruebāt. Alie q̄ aliqñ eis fiebāt paupcule domus erāt: structure quaꝝ erāt alij curatoꝛes mām emētes: operarios ꝯducētes: opantib⁹ assistētes: de p̄cio r̄ndētes. Frm̄ eq̄ vna quā nulli dimittebāt alij: cura erat vt paupertatis insigne in oī edificio sꝫ esset iuxta v̄bū scī dicētis. Caueant frēs vt ecclīas ⁊ edificia paupcula ⁊ oīa alia q̄ p ipsis ꝯstruunꝫ penit⁹ nō recipiant: nisi eēt sicut decet sanctā pauptatē quā in r̄la ꝓmisim⁹ sꝫ ibi hospitātes tanꝙ̄ aduene ⁊ peregrini: nō ḡ vt ciues mūdi erat oēs in tecto: sed vt pegrini ⁊ hospites cū pŕarchis in casulis habitabāt. Oratoriū humile ſꝫ honestū: nō p̄ciosō seu coloꝝ varietate fucato: ſꝫ mūdissimo nitidissimoqꝫ ornatu fulgebat decorē ipso nitore angelicū ⁊ resurrectiōis gloriā repūtās. Nunc frēs trāsfigurato sathana in oratorijs sumptuosis in magnis calicib⁹ capsis vel crucib⁹ de argēto sub spē famulat⁹ dei a r̄la deflectūt: ex qua decreuerāt dño famulari. Nec vasoꝝ aut ornamētoꝝ thesaur⁹ furib⁹ aut īfirmis occasio mortis erat. Ars hec demonū est: vt sub spē cultus dei destruaꝫ verissim⁹ in pauptate scilꝫma dei cult⁹: ⁊ apparēs deuotio verā ꝓpositi deuotionē extīguat. Cū ergo pauptas in oīb⁹ colebaꝫ:

facile absq3 iterpte rla pnabat. Attēde q̄ si frēs in mutuo vl debito vl ɔctu alio. de facto se obligāt: de iure tn̄ ad soluēdum aliqd qd eis hic nō lic3 se obligare nō valent: reali dico obligatiōe: sicut in iure ciuili de minori in peculium debitore. ¶ Quō pnt ergo ɔhere dubitatur. Pnt quodāmō nō obligādo ordinem vel psonas: sed tm̄ sub ɔditione pnt supiore annuente pmittere q̄ bona fide put honeste poterunt pcurabūt vt creditorib⁹ satisfiat. Vn̄ aliq debitum frm̄ nō debitū a debēdo pecunia3: s3 a debendo pcuratiōe3 ipsi vocāt. Nec hāc simplr sed put est frib⁹ possi z honesta. Parce ergo z cū tremore debēt ɔhere debitū: z tūc tm̄ cū id reqrit necitas manifesta. Sūt ēt multiplicādi z cū magna vbiq3 diligētia puidē di amici spūales: ad quos de incōpoti frib⁹ obligatiōe instructos secura ɔscia recurrat: quotiens alr res necessaria siue parua siue magna expediri nō pt. Si.n.pp h ad quos3 passim recurritur: obligatiōis exclusionē ad singula erit: difficultas exprimere: piculum subticere: pōt puidus pcurator apud victualiū vēditores vel artes alias siue officia frib⁹ exercentes sibi aliquos (maxie vbi p fidelem sm̄ pcuratorem se indēnes seruari ɔspiciunt) familiares acqrere q vt sepe libenter in h fauent ordis puritati. Recurritur itaq3 ad amicos nō vt illicitu3 vt dcm̄ est mutuu3 ɔhat: s3 vt ipsi necia frib⁹ vel aliunde acqrant: vel ex pprijs absq3 frm̄ reali obligatione subueniant: sub spē tn̄ elemosyne obuenture. Que qdem subuētio siue subsidiu3 qsi qddam medium iter donū z mutuu3 pōt dici. Verbū hmōi amici tūc moderata debita in hoc psunt q̄ oblatam pecunia3 nō reponi: s3 reddi creditorib⁹ cogunt. Melius qde3 est de pecunia statim vt obuenit expediri: q̄3 reposita3 nisi ex cā multū necia custodiri. Cōseruatio pecunie speciem malam z scrupulū ingerit: expeditio necessitatem ostēdit. Vbi aūt spūales desunt amici contrahere debita sicut periculum est: sic temeritas z sepe ordinis scandalum est.

¶ De modo laborandi. Cap. v.

f **Fratres** qbus dedit dn̄s grā3 laborādi zc. Hic agit de exercitio laboris z pceptiōe mercedis. Attende q̄ duplex modus viuendi in rla tradit. Vnus p laborē3 in pnti caplo. Alius p elemosynā in sequenti. Ad amicos spūales recurrere possum⁹ p vtriusq3 defect⁹: s3 quō supe rius est exp̄ssum. Circa laborē itu3 quattuor cōsideranda vidētur. v3. an hoc qd dī sit pceptū. Vtrū oēs liget. Quid dicatur grā laborandi. Et si qs modus sit in labore seruandus.

¶ Questio .j. an exercitium laboris indictum in regula obliget vt preceptum.

¶ Quidā dicūt laborē in pcepto non esse: sed btm̄ Frāci. manualē labore3 neq3 pcipere nec consulere: nec monere: s3 supposita suasiōe apli frib⁹ nimis vel minus solicitis ad laborē: formā tribuit laborādi. Quidā.n. sic intēdebant laborī: vt in eis orōnis deuotio necaret: qd q2 periculosum erat cū actiua ɔtēplationi debeat seruire: dedit pi scissim⁹ eis formā vt sic laborarēt q laborare scirent vellent z possent: q̄ scē orōnis nō extinguant spm̄: cui debēt cetera tpalia desuire. Vn̄ non dicit: pcipio vel ɔsulo frib⁹ q̄ laborēt: nec dicit frēs q sciunt opari vel pnt laborare laborent: s3 qb⁹ dn̄s dedit grām laborandi: qd non solū laborādi potētiam: s3 etiam voluntatē includit. Si.n.mō sic diceret. Frēs qbus dn̄s dedit lachrymarū grām lachrymētur modeste: ita q̄ oculos nō amittant: nō pcipe ret lachrymari. Ipē aūt de labore manuali paruā vt dicunt vim faciebat: nisi pp ocium declinādum: nec multū labori lucratiuo manuum credit intēdisse cū fuerit pfectissim⁹ rle obseruator: sed potissime ad orōnē monebat: nec volebat q̄ frēs eam extinguerent propter lucrum.

¶ An omnes frēs generaliter ex regula ad laboris exercitium teneantur.

¶ Sane cū in rla qdam pceptorie: qdā monitorie: qdā isformatorie dicātur: qd dcm̄ est de labore: qdā informatorie non pceptorie dcm̄ putāt. Instruit aūt quos sit manualr opari q habent grām h est facultatē virtutis z idustria3: oportunitatem loci z tpis. z qualr operādo: q2 fidelr ad pximos: deuote ad dn̄m: modeste ad seipsos. Alij magis labore in pcepto eē videt pp formā dicēdi qua simplr z exp̄sse indicit: z sm̄ intētiōem bti Frā. q̄3 v̄bo exp̄mens dixit. Ego meis manib⁹ laborabā z volo laborare: z oēs alij frēs volo firmiter q̄ laborēt de laboricio qd ptinet ad honestatē: z q nescit discat: nō pp cupiditatē recipiēdi pciū laboris: s3 pp exēplū: z pp repellēdā ociositatē. Et qn̄ nō darēt nobis

nobis pcium laboris recurram⁹ ad mēsam diñ petēdo elemosynā ostiatim. Ex his p3 scm̄ vo luisse omo q frēs corpal'r laborarent. S3 tunc grādis fuit fr̄m lrās ignorātiu3: s3 laborare vo lentiū multitudo: qb⁹ labor hmōi pp exēplū z vitādū ociū q̄ duo scūs exp̄mit cōpetebat. Cū aūt r'la nullū h̄ntem grām laborandi eximat a labore: labor mechanicus ad sustētatiōem cor poris acgrēdam vr ad oēs s3 h̄ntes gra3 hmōi ptinere: nisi q alius corpalis vel sp̄ualis intun ctus p sufficientē occupatiōem excuset. Suffi cientez iō dixerim: q: sub p̄textu alicu⁹ officij iniūcti nō lic3 ocio idulgere qd r'le ɔdito: mā dat excludit tanq̄ aie inimicū. Vñ ante bullā in regula sic ponebat. Serui dei semp oratio ni vel alicui bone operationi insistere debent.

¶ Quid dicatur gratia laborandi.

¶ Gratia vo laborandi dicaro vel idoneitas: quā glibet h3 velut donum gratis a deo datū. Vñ p̄ius in r'la dicebat. Frēs q sciunt labora re laborent z eā artē quā nouerūt exerceant. si nō fuerit ɔ̄ salutē aie. Et post pauca. Vnusq̄sq3 in ea arte z offō in qua vocat⁹ est pmaneat s̄m dispōnē mistri. Antiq dixerūt marie gra3 vsū z industriā artis vel laboris corpalis valitudi ne suffragāte: eāq3 h̄ūtib⁹ nec̄ium laborare pro suo3 dispōne maio3: r'lam vo eis absolute pci pere laboris offm̄: modū z finē in ope cōmen dare. Inexcusabiles prorsus esse laboriosos in seculo: vacare iam ocio minusq3 nūc religioni q̄ tūc mundi nec̄itati vel cōmoditati dedisse. Muratio stat⁹ pfectū regrit nō defectū vel in hoc sustinere salua recōpensatiōe fideli: nec t̄n nō solū r'la: sed ēt lex diuina rep̄hendat: licere alijs grām p cōpetētium q̄litate labo3 h̄ntib⁹ ociari. Plura gdē in ordine labo3 sunt gn̄a in qb⁹ laborādū est frib⁹ s̄m grām sibi datā: vt in studio veritatis in exercitio humilitatis pieta tis seu charitatis z alia3 virtutu3: in offō pla tionis pcurationis alioruq3 misterio3 put sin gulis imponūtur. Extra tps diuini officij de cet quemq3 si valet certis exercitijs occupari. Qui aūt laboris aliqñ ɔsuetudinem habuerūt si nō laborēt: marie inexcusabiles sunt: nisi po tiorib⁹ occupent. Labor siqde3 sp̄ualis vti me lior excusat corpalem. Nam vt ait scūs quanto spiritus corpore melior: tāto spiritualis q̄ cor poralis exercitatio fructuosior. Deniq3 omniū sentina vitioru3 est ocium. Multam gppe do cuit malitia3 ociositas. Immo ociosus religio sus est dum se vel actiōe vel in ɔtēplatiōe quo rū vsu marie cōstat religio p stat⁹ exigētia non exercet. ¶ Quis modus a frib⁹ debeat suari i laborib⁹. ¶ Rectū aūt opandi modum descri bit scūs cū dicit. Laborent fidel'r z deuote zc. hic laborādi modus ɔuenit huis del: vt nec fi delitas in ope: nec deuotio volūtatis z itētio nis pie desit in mēte: nec discretio in executiōe que ociū sic excludat: vt tū deuotiōis sp̄m nō extinguat. Religiosus. n. quātūlibet in exterio rib⁹ occupet: deuote tñ orōnes maxime nec̄ias exsoluere sp d3. Magnū est vitium pp occupa tiōes seu opatiōes mūdanas negligere op⁹ dei. Nouit fidelis seru⁹ z prudēs nūc Marie: nūc Marthe offō dño mistrare: eiq3 varia officio3 fercula exhibere: put obia regēte fuerit oppo tunū. Sub p̄textu clausule hui⁹ volunt carna les ociositatē suā defendere: dicentes in se sp̄m deuotiōis extingui si qū eis laborē aliquē supe riores iponunt. S3 orōnis z deuotiōis sp̄us d3 nō extingui: qñ nō ē talis solicitudo laboris: p quā ipediant ab oibus s̄m r'lam determinatis cū deuotiōe dicētis. Quidā marie orādi: gda3 opandi gra3 h̄ūt: exercēdus est qlibet s̄m gra tia3 sibi datā. Debēt actio z oio tanq̄ due ma nus z duo pedes in corpe simul eē. Vix bñ ad p̄ſiam currit vno pede. Vñ nullus vel studio vl' alicui exercitio sic dare se d3: vt tū horis cō petētib⁹ orōni nō istet. Quidā q̄si sui obliti. vix orōni mētali se applicant. Vix ɔscie p̄prie do mum intrāt: psalmos tñ aliquos vel orationes oretenus recitantes: id frustra sufficere sibi pu tant. S3 antiq miro mō deuotiōis sp̄m nutrie bant in die z in nocte: nō solum in orato: ijs z in cellis z in lectis z extra lectos: quādo in le ctis quiescere putabātur orationi vacātes: sed operādo sp̄m nō extinguebant. Sci enim viri etiam operādo ɔtemplabant: maxime quādo iuxta apostolum in silentio operabantur. Qui vim nō solum quietis: sed catinūe etiam oratio nis oris silētium idem antiq vere sicut e st cul tū iustitie approbātes: nō solū nocte vel aliqb⁹ locis sed multis vsq3 ad tertia3 de ɔsuetudine suasse referunt. Israelite q: in egypto nō erāt: plagā rana3 egypti euaserūt: s3 q: isr'l reuertit in egyptū ranas iam h3. Iā. n. linguosos quos

dā nulla silētiū ordinatio nulla plati suasio:nulla disciplīne vel getis rō a sua pōt garrulitate phibere. Ut x alige a ranis getus z a ranis liber locus oia silētiū loca z mussitatiō ibus:imo iam clamorib⁹replent:z tñ lingue incōtinētia sedissimū maxie in religiosis est. Lingua autez saltē in loco z tpib⁹ordinatis cohibere nō pos se:euidētissimū loqcitatis est testimoniū. Tūc eni ēt a bonis iuxta pphetā silēdum est. Sz vt psidētiuz pace loquar:nihil sic totā pene ordinis disciplinā in silētio z in alijs statutis enervat:qz q supiores pmi sunt transgressores vel remissi trāsgradientium correctores. Qui enīz in se ordinat⁹nō est:alios ordinare nō pōt. Ubi aūt correctionis cultus negligit:cito religiōis ager in segetes vitiorum excrescit. Taciturnitas z victus austeritas tanqȝ due firme colūne religionē sustētāt simul z ornāt. Nas nabuzardan de tēplo dñi tollēs de tēplo pfringit. Carnales.n. hec duo iugiter psequunt semp vba z splendidā mēsam amātes cū diuite epulone. Sz pres nri nō gule aut vbis intēti:oroni potius simul z opationi put erat opportunū instabāt. ¶ Scda ps pncipalis hu⁹capli ð mercede laboz. ¶ De mercede vo laboz. p se zc.

¶ Uidēdum h loco an sicut frēs recipiunt libros z alia qbus licet vti possent recipe mām iuxta suū artificiū:z ex ea aliqd opari qd postmodū darent p corpalib⁹ nec̄ijs acqrendis:vt pargamenum de quo faciant libros:corium de quo faciāt sotulares. Q: si diceretur q⁹ sic:posfent sift recipe auz z argētuz z metalla de qb⁹ fabricarent monetā z alia pciosa ex qb⁹sibi necessaria cōpararent. Quibusdā idistincte vr q nullā mām pñt in possessionē recipe:sz solum suum artificiū in alterius mā p nec̄ijs hñdis pstare:z h pp pprietatē q comitat mām cum recipitur vt vendat. ¶ Alijs vr in mā distinguendū. Est.n.qdam mā impreciabilis:de q si qsaliqd facit totū pcium venit ei ex arte sicut in storeis z calathis q fiunt ex iūcis:z hec talis mā in nullius est bonis cōputāda. Uñ dicunt q talē mām pñt frēs accipe. Mām aūt appreciabilē vt sunt pelles z coria lane z hmōi poterūt accipe:qz hoz possessio pprietatez iportat. Si sic pñt in mā impreciabili:qūo ex artificio hmōi poterūt sibi nec̄ia puidere cū nō p se nec p aliam rem possint vēdere opatā? Planū est q vendere nihil pñt:res tñ quelz de Inia dñi p fidelē aliquē cui tractare pecuniā liceat vēdi pōt. Credo vendēdā esse auctē dñi loci vnde accipit vel vbi nullus apparet dñs auctē sedis aplice q sibi rex qb⁹ordo vtitur pprietatē assūpsit. Pñt ēt p se frēs absqȝ vēditōe de Inia dñi habita vel psumpta rē hmōi cōmutare in alia vite nec̄ia quoz acqsitio ex labore ipsi⁹ p rlam est pcessa. Operantes aūt in mā aliena z absqȝ pacto mercedem sue sustētatiōis ex suo labore expectātes:pñt absqȝ dubio ja fidelib⁹ in quoz mā opant recipe vite nec̄ia:z antiq hanc psuetudinē maxie habuerūt. ¶ Et h humilr sicut decet seruos dei. ¶ Nō.n.cū impio vel ptentione vt dñi petere debēt sibi cōpetētia p labore:sz obsecrādo vt paupes nihil sibi pprietatis hñtes. Uñ sanctus eos non ad litem:sz ad elemosynam vt tactum est recurrere voluit:si qñ laboris precium non daretur.

¶ De paupertate. Cap. vj.

Fratres nihil sibi approprient nec domum zc. ¶ Beat⁹ Frā. pauptatis xpi deuotissim⁹imitator noluit sibi z su s domū ppriam vel locū vbi caput inclinarent vel alicui⁹ pprietatē hře cū dicit. ¶ Frēs nihil sibi zc. ¶ In h caplo pauptas altissima z charitas psectissima cōmēdat. Pauptatis eminētiā pbat pauptatis extreme psectio suo isigni potissime decorate. Perfectio qdē est in oimoda rez abdicatiōe:sed isigne ipsam in sūmo de clarās in ptinua z humillima nec̄ioz mēdicatōe psistit. Abdicatiōis psectio isinuat cuz di. Frēs nihil sibi approprient. Que snia iuxta rñsum aplicū olim a frib⁹in spāli z in cōmuni pprietatē excludit. Ita q ppriuz nec oēs in cōi:nec singuli in spāli debēt hře. Qd.n. in pncipio rle ponit de pprio nō hñdo a pprio in spāli singulos arcet frēs:qd est alijs regarib⁹gñale. Per hoc aūt qd hic dr. ¶ Frēs nec domū zc. Nec loca quoz vsuz pstat ad multitudinē ptinere: sicut nec aliquā rem sibi appropriare sinūtur: pspicuum est oib⁹in gñali frib⁹ois sei pprium interdici. Hec est rla excellens psectiōe paupertatis quā xps in euāgelio docuit dicēs. Si vis psect⁹eē vade z vēde oia q hēs z da paupib⁹. Qd nō pticulari vel mētali tm̄ ptēptu intelligi:sz de vsi z exteriori possessionū abdicatione in pprio

in ꝓpꝛio ꝛ cõi ipſius lr̃e textus pꝛobat. Sane
oīa dicit nõ ptẽ. Rurſus qḋ vẽdit ꝛ diſtribuit
nec in particulari nec in cõi retinet. Et lꝫ xp̃s
aliqñ loculos (maxīe vt licitos oñderet: ꝛ iux/
ta ſcõs ĩfirmis ꝯdeſcẽderet) habuiſſe legat: pſe
ctionẽ tñ quã docuit nõ dubitat pͥncipaľr te/
nuiſſe: mulierib⁹ vel alijs miſtrãtib⁹ ſumptus.
Nẽpe (vt ait ſcũs) nihil docuit qḋ non fecerit:
cepit.n. facere ꝛ docẽ. Tãte pauptatis dñs fuit:
vt vñ tributa ſolueret nõ hꝛet. Judas qdẽ cõ/
munia in loculis habuit: ſꝫ res paupeꝝ in ſuos
convertere vſus nephas duxit. Loculos itaqꝫ
dñs habuit magis in vſus alienos q̃ꝫ in ſuos.
Sic apľi licꝫ eis ꝯceſſi fuerit ſacculi tpe paſſio
nis: pͥncipaľr tñ creduntur in hac pfectiõe vi/
xiſſe: quoꝝ glia: vt ſanct⁹ loqͥt: fuit nihil oīno
poſſidere: ſine ſolicitudine eẽ. Nã curaꝫ ẽt reꝝ
cõium q̃s turba credẽtiũ hñit: cito dimiſerũt:
vt ṽbo ꝛ oꝛoni vacarẽt. Euãgelicam ergo pfe
ctionẽ ſtupẽdo ſcũs feruoꝛe īſtituens nihil ſuis
reliqͥt ꝓpꝛiũ in h̃ mũdo. Si q̃ras cui⁹ eſt loco/
rũ ꝛ reꝝ qb⁹ frẽs vtunt ꝓpꝛietas. Poſſuꝫ dicẽ
ꝙ cuiuſcũqꝫ ſit nõ tñ nr̃a vel oꝛdis ſufficit no/
bis ad ꝯſcie puritatẽ. Attẽde tñ qḋ in p̄cedẽ/
tib⁹ tetigi: ꝙ ꝓpetas tã libꝛoꝝ q̃ꝫ locoꝝ ꝛ aliaꝝ
reꝝ oꝛdini licitaꝝ (cũ ſi m̃i nõ poſſint eẽ rľa ob/
ſiſtẽte) ad dioceſanos ď iure vt di ptinebat. Sꝫ
apľica ſedes tãq̃ꝫ elemoſynaꝝ hmõi p̄cipua di
ſpenſatrix: retinuit ipſam ſibi: illoꝝ qdẽ locoꝝ
ꝛ reꝝ q̃ nõ ſimpľr ꝯferunt: ſꝫ frib⁹ accõmodan
tur ad vſum ꝓpꝛietate ꝛ dñio ſp ſaluis illis ad
quos ptinere noſcũtur: ita ꝙ frẽs nec locũ nec
libꝛũ nec aliq̃ꝫ rẽ ex oꝛdinẽ alienare qũolꝫ pñt
ſine lnia vel aſſenſu ſedis eiuſdẽ: ſeu cardinalis
q fuerit oꝛdinis gubernatoꝛ: vel ꝓpꝛioꝝ ſi ap
paruerint dñoꝝ. ¶ Sꝫ dicis. Nũqd hoies li/
bꝛos vel alia q̃ frib⁹ ꝯferũt ꝓpꝛie cardinali ꝯfer
re intẽdũt? Rñdeo ꝙ pr̃ q dat filio ſuo libꝛuꝫ:
nõ ꝯtra oꝛdinẽ ꝛ aiam filij dare itẽdit: ſed dat
libꝛuꝫ vt oꝛdo ꝛ fili⁹ iuxta oꝛdis formã vtatur.
Pꝛopꝛietas ṽo ſit ei⁹ cui⁹ ſm deum ꝛ oꝛdinẽ dꝫ
eẽ. Neqꝫ expedit ꝙ ꝓpꝛietas ſit parẽtuꝫ: nec li
bꝛi frib⁹ hñtib⁹ q̃ſi ppetui ſint ab vitã: dũ p mi/
niſtros auferri pñt. Et vt in libꝛis: ita in oi re
data p̄ſumẽdũ eſt datoꝛ oꝛdinate vt ꝯgruit re/
cipiẽti intẽdere. Ad hec frm̃ bñfactoꝛib⁹ nũq̃ꝫ
bñficij meritũ dñi pape auc̃tas minuit: ſic nec
illis q poſſeſſiões ſuas eccleſijs ſeu monaſterijs
ꝯferunt: cum tñ eccleſie cum bonis ſuis ei⁹ po
teſtati ſubiaceant. Perfectam ergo reꝝ abdica
tionẽ iponit cũ di. Frẽs nihil ſibi appꝛopꝛient.
¶ Sꝫ ꝯſiderare opꝫ qd ſit appꝛopꝛiare ſeu ꝓ/
pꝛietas frib⁹ iterdicta. Deinde an ꝯtract⁹ illi q
ꝓpꝛietatem impoꝛtãt frib⁹ ſint liciti: vt emere:
vendere: mutuuꝫ ꝯhere: locare: cõmutare: ipi/
gnoꝛare: cõmodare: donare. Tertio an excluſa
omni ꝓpꝛietate reꝝ vſus earũ libere pmittat?
Quarto de appꝛopꝛiatione vſus ipſi⁹. Poſtre/
mo que ſit illa pauptas ad quã frẽs tenentur.

¶ Q. j. quid ſit appꝛopꝛiare ſeu pꝛopꝛietas fratribus interdicta.

¶ Ad p̄ᵐ dõm ꝙ appꝛop̄are eſt rẽ ſuaꝫ facere
ſiue in ſuũ dñiuꝫ ꝯuertere. Sua aũt res q̃ trã/
ſijt in arbitrij facultatẽ vt de ea p ſe faciat hñs
qḋ vult: vẽdẽdo: mutuando: ipignoꝛando: do
nãdo. Pꝛop̄etas eſt ius dñij quo qs dr̃ dñs eẽ
rei: quo ẽt iure res dr̃ eſſe ſua.i. dñi ꝓp̄a. Pꝛo/
pꝛietas aũt alia rei coꝛpalis vtputa dom⁹: ve/
ſtis: ꝛ cuiuſcũqꝫ rei coꝛpalis. mobilis vel imo/
bilis. Alia rei icõparabilis vtputa iuris acqrẽ/
di: iuris alienãdi: iuris petẽdi. Quicũqꝫ dicta
iura in bonis ſuis hꝫ: ꝛ ſi nihil coꝛpale poſſi/
deat paup nõ eſt: q: ex his incoꝛpalib⁹ ad rerũ
coꝛpalium mobiliuꝫ vel imobiliũ ꝓpꝛietatem
ptingere põt. Et idcirco hec hꝛe: voto nihil
hñdi incõpoſſibile eſt. Paup ꝛ ꝓpꝛietarius in
ꝓfeſſoꝝ gñe opponunt. Ex his ẽt colligi põt:
qd de p̄dictis ꝯctib⁹ ſit tenẽdũ. Ubi ois rei ꝓ/
pꝛietas tollitur: ois ꝯctus ꝓpꝛietati obnoxius
remouet. Sane qcũqꝫ renũciauerit iuri hñdi
quãcũqꝫ rem: renũciauit iuri acqrendi ſibi vel
alienãdi ſibi q̃ꝫcũqꝫ rem. Oꝛdo aũt minoꝝ pa
riter in vniuerſis ꝛ ſingulis voto renunciauit
iuri hñdi q̃ꝫcũqꝫ rem: ğ renũciauit iuri acqui
rẽdi vel alienãdi ſibi q̃ꝫcũqꝫ rem. Siqdẽ voto
vno abdicatur oia voto incõpoſſibilia. Qui/
cũqꝫ ergo priuatus eſt iure hñdi quãcũqꝫ reꝫ:
nihil de iure hꝛe põt: hꝫ.n. voto nihil hñdi eſt
incõpoſſibile. Qm̃ ergo qcũqꝫ hꝫ ius emẽdi ꝛ
vẽdendi: mutuũ dãdi ꝛ accipiendi pmutandi
ꝛ hmõi: aliqd ſibi acqrere vel alienare de iure
põt: q: aliqd de iure hꝛe p̄t: hoc aũt voto nihil
hñdi eſt incõpoſſe. Relinqͥt ğ ꝙ oꝛdo frm̃ mi.
in vniuerſis ꝛ ſingulis iure vendẽdi ꝛ emẽdi:
mutuũ dãdi ꝛ recipiẽdi: cõmutãdi ꝛ in ſimpľr
oi iure obligãdi quo cuiuſlꝫ rei ꝓpꝛietas acqri

vel alienari potest: vsqȝquaqȝ priuatus est. Di
ctos ergo ꝯtctus abdicatiōi ꝓprietatis incōpos
sibiles esse pȝ. q̄ etiā aperit collatio singularis.

¶ Q. ij. an fratres possint aliquid emere: et
et quid dicatur emere.

¶ Si. n. q̄ritur an frēs possint emere: dōm ꝙ
emere dr̄ trib⁹ modis. Uno mō emere dr̄ de rei
emende ꝑcio ꝯuenire. Alio mō emere dr̄ solu/
tionē iaȝ empte rei ꝓcurare: his duob⁹ modis
pn̄t frēs emere. Tertio mō emere dr̄ pecuniaȝ
seu ꝑcium dare rei: qd̄ non pōt facē nisi q pōt
pecuniā vel ꝓprietatē h̄re. Sēp. n. ꝑsilita pecu
nia seu ꝑcio fit ꝓprie emptio: q̄re vere ac ꝓprie
emere frēs nō pn̄t: nec auc̄tē alijs dare ad hoc.
Q̄uo ergo pn̄t sibi ꝑ emptiōem si qn̄ idigeant
ꝓuidere. Pn̄t vt dc̄m est ꝯueniendo de ꝑcio
vel solutionē ꝓcurādo. duȝ tn̄ se v̄bo vel facto
nō obligēt ad soluēdū. Facto se obligāt: si obli
gatiōe nō exclusa rem vēditā aut venalē acci/
piunt. Tūc. n. rei dn̄o sicut et laborāti operario
cū op⁹ ei faciendū iponūt: ipso vn̄r facto realr̄
obligari. Pōt vēditori vel mercēnario dicere
frater. De ꝑcio ꝯuenim⁹: sȝ deest mihi q tibi d̄
ipso rn̄deat: ego aūt ad h̄ me obligare nō pos/
sum: cū nihil habeā vn̄ soluā. Solutionē qdeȝ
volo et spero ꝙ potero ꝓcurare: nec tn̄ obligo
me ad soluēdū si rēnuit: cessa: vt paup non va
lens cū velis vel in fori copia rem optatā h̄re.
Pn̄t in hmōi ꝓuidere ꝑ eum cui ad eoꝝ nec̄ci/
tates elemosyna est cōmissa. Ille nimirū auc̄te
cōmittētium ꝑ se vel ꝑ alios emere pōt: qd̄ fra
tres emēduȝ oīdūt: h̄. n. ad ipm ꝓprie ꝑtinet:
cū ad h̄ cōmissam sibi elemosynā h̄eat: vt ide
ꝑ se vel ꝑ alios frm̄ nec̄citati ꝓuideat. Pn̄t de/
niqȝ fidelē quēq̄ȝ de obligatione ipsis vt alibi
tactū est icōplr̄ ꝑinstructū ꝑn̄tare: hic. n. auc̄te
ꝓpria sicut ad opus sui sic ad opus frm̄ emere
pōt. Qui ēt sm̄ gr̄a non auc̄te id facit: cū sciat
eos nulla sibi vel alijs obligatione teneri: qua
vtiqȝ si eoꝝ auctoritate fieret tenerentur.

¶ Questio. iij. an fratres possint vendere.

¶ Si q̄rit̄ vtrū frēs pn̄t vendere: dōm ꝙ vē/
dere dr̄ vno mō rem ꝓpriā in alienū dn̄ium ꝑ
ꝑcio transfundere: h̄ mō pōt q dn̄ium rei h̄ȝ: et
iō frēs h̄ mō vēdere nunq̄ȝ pn̄t. Alio mō dicit̄
vēdere de re aliq̄ ꝑciuȝ recipe: et hoc mō suus
auc̄te dn̄i eius pōt vendere h̄ mō et si frib⁹ lice
ret vēdere: esse tn̄ sm̄ ꝓfessionem eoꝝ inhone/
stum et turpe: et ideo nō pn̄t. Alio mō vendere
est rem alteri oīno relinquere: et loco eius aliqȝ
absqȝ aliquo dominio vel iure ad solum simpli
cem vsum recipere: et sic pn̄t fratres vendere.

¶ Q. iiij. an frēs possint mutuar̄ vl̄ mutuari.

¶ Si q̄rit̄ an frēs possint mutuare vl̄ mutua/
ri: dōm ꝙ mutuare dr̄ ꝓprie de meo tuuȝ facē
vel mutuari de tuo meū fieri. Hoc mō nō licȝ
frib⁹: q2 ꝯtctus ꝓprietatis est: et hoc mō q mu/
tuat̄ rem sibi mutuatā appropriat et ad facien/
dum solutionē se obligat. Alio mō mutuari dr̄
ꝓprie bona fide ad ꝓcurādū nō ad faciendum
solōnē se obligare: h̄ solo mō frēs mutuari pn̄t.

¶ Questio quinta an fratres possint accōmo
dare vel accōmodatum recipere.

¶ Si q̄rit̄ de ꝯtctu accōmodatiōis: naȝ differt
ꝯtct⁹ mutui et accōmodatiōis: cū in mutuo nō
aūt in accōmodatiōe dn̄ium trāsferat̄. Dicēdū
ꝙ ꝯtctus accōmodatiōis vno mō rei accōmo/
date restitutionē iportat h̄ mō frēs q nihil pos
sunt h̄re nō pn̄t aliqd̄ h̄re accōmodatuȝ. Alio
mō pōt dicere ꝓcuratiōem aut solicitudinem
rei restituende bona fide: et h̄ mō nō importat
obligatiōem realē: et h̄ mō pn̄t. Caue tn̄ ne in
ꝯtctib⁹ v̄bū et actū inordinatū excusari ꝑ inten
tionē existimes: vel quādam v̄boꝝ inuolutio/
nē quā hoīes cū q̄b⁹ agit̄ non itelligūt ad obli
gatiōis exclusiōem sufficere putes. Cecus ocu
lus simplex nō est. referturqȝ vt volunt obliga
tio ad distrahētis mutuantis et accōmodantis
intētionē simplicem in re sua: cū ēt sine verbis
eo ipso quo qs rem accipit obligatur. Obliga
tio aūt in mutuo pecunie plusq̄ȝ in alio debito
ꝑiculosa vr̄ ꝑꝑ receptiōem pecunie subsequen
tem. Si. n. frēs pecunie mutuū vt alij hoīes lȝ
ꝑ iterpositā ꝑsonā recipiunt: nec actuȝ oīno il/
licitū sola itentio vr̄ facere licitum. Si qs mu
tuum et v̄bo simplr̄ petit et petituȝ recipi et ex/
pendi ꝑ volito facit: qs euȝ excuset a mutuo?
Porro dat̄ mutuo postq̄ȝ illud ad petētis req
sitionē alteri tradit: mox traditi ꝓprietatem se
penit⁹ exuit: nec ei vlterius ꝑdit̄ si ꝑdatur: q2
iam ei⁹ noīe nō tenet̄: qd̄ cū ad iter mediaȝ ꝑso
naȝ nō expectet ad petitorē ex vi ēt mutui ex/
pectare necesse est. Quidā mutua frm̄ nō ꝓ/
prie mutua esse dicūt: tum mutuoꝝ ipsoꝝ sicut
nec pecunie in elemosynā oblate aliqd̄ in frm̄
vt volūt r̄ sa et intētione ipsoꝝ oblātē ꝓprieta

tem non

tem nõ trāsfeat. Sed nõ est sile de oblata pecu/niaꝫ quā bñficus pie vt ꝯgruit ordinare inten dit: pp qȝ iter alia nec dei ei⁹ ꝓpetate se exuit: sȝ sp sua aucte hr̃: al's aūt ꝯstat pecuniā posse ꝯ rłam de facto ꝗuis illicite recipi. Nõ.n. ꝓpꝛij abdicatio ꝓprietariū excusat a ꝓpꝛio. Preterea cū frm̃ vt dcm̃ est obliget: ꝛ mutuū obligatio neꝫ q̄ in oblata pecunia deest de sui nã īpoꝛtet: nõ video ad pñs ꝙ sola occulta intētio factuꝫ inoꝛdinatū excuset: sȝ realē (qua ꝛ mutuum vt ꝯct⁹ alij ꝯstare vīr) obligatiōem arbitroꝛ exclu/dēdā. Qui cauet laqueos: secur⁹ ē vt sepe dcm̃ est. Ex vbis iustificaf ꝗs vł ēt ꝯdēnaf. In luce quoqꝫ ambulādū ē buis dei. Si qñ pp ħ egēt. bti felix penuria quā ꝯ̄fensio puritatꝫ īducit.

¶ Q. vj. an frēs possint locare opas suas.

¶ Sȝ q̃rif an frēs possint locare opas suas di cendū vr̃ ꝙ si locare īpoꝛtet cū pacto de merce de ꝯuenire nõ pñt: tūc.n. qȝ pactū eēt ope ꝯ͛ pleto frm̃ eē ꝓpꝛiū videref. Si vo locare dicat sine pacto mercedē sustētatōis expectaf: tc̄ pñt

¶ Questio. vij. an fratres possint cõmutare res in vsu suo deputatas.

¶ Si q̃rif an frēs possint cõmutare res quas hñt ad vsum: dōm ꝙ rem aliquā non pñt au/ctoꝛitate sua in aliam cõmutare: sed auctoꝛita/te dñi habita vel p̄sumpta pñt res sibi ad vsuꝫ ꝯcessas in alias magis necessarias cõmutare.

¶ Q. viij. an frēs possint impignoꝛare.

¶ Si q̃rif an frēs possint īpignoꝛare. sīlis est rñsio: qꝛ rē vt suā alij obligare nõ pñt. sȝ aucte dñi rem sibi ꝯcessam pñt pꝛo nec͛ijs obligare.

¶ Q. ix. an fratres possint donare.

¶ Si q̃rif vtrū possint donare: dōm ꝙ cum nullā rē ꝓpꝛiā hēant aucte sua nõ pñt tribue/re: tñ aucte dñi habita vel p̄sumpta: rē sibi ad vsum ꝯcessam alij pñt ꝯcedere. Vñ ad securi/tatē ꝯsciaꝝ nec͛ia reputaf ēt in scriptis expꝛes/sa sedis aplice auctas de reb⁹ ēt minutis gbus/cūqꝫ p supioꝛes vt decet eos. s. cõmutādo impi/gnoꝛādo: donādo: accõmodādo: extra oꝛdineꝫ dispēsandis. Amicis quoqꝫ spūalib⁹ ꝓcuratoꝛi b⁹ nec͛itatū frm̃ nec͛ia est sp auctas vēdēdi cuꝫ vehemēs frm̃ nec͛itas ħ regrat. Nec laxaf rła qñ ꝓcuratoꝛes nõ q̄dē ad litigādū seu elemo/synas in iudicio repetēdas in scādalū oꝛdinis maximum: sed ad hoc tm̃ hñr vt auctoꝛitate p̄dicta vendātur vel contractus alios fratri.

bus illicitos agant. Semper auteꝫ laxatur qñ frēs per alios qb⁹ ad hoc auctē dare non pñt: vēdūt: emūt: vel alia sicut reꝝ dñi ꝛ ꝓpꝛietarij faciūt: q̄ absqꝫ lesione rłe facere nūq̄ possunt.

¶ Q. x. an frēs dare inuicem possunt.

¶ Si q̃rif an frēs adinuicē dare possint: dōm vr̃ ꝙ licȝ p accõmodatiōnē cõmunicare libe/ralr̃ debeant: non tñ absqꝫ lnia dare vel recipe data possunt. Res sunt quidem cõmunes: sed vsus dispositio ptinet ad p̄latos: vt eoꝛum auctoꝛitate vnicuiqꝫ ꝓut opus fuerit dispēse/tur iuxta modū ꝛ regulam sub sanctis aposto/lis ꝯstitutam. Oia q̄dem erant cõia: nõ tñ pꝛo volūtate vendicabat q̄libet ea sibi: sed diuide/banf ꝓut cuiqꝫ opus erat. Vsurpatiōem reruꝫ absqꝫ licētia Ananie ꝛ Saphire vetat exēpluꝫ qui tanq̄ fures ꝛ ꝓpꝛietarij puniunf. Sȝ nū/quid pꝛo pēna silo ꝛ hmōi opꝫ semp recurre/re ad platum. Credo ꝙ pꝛo hmōi sufficit hr̃e licētiam gñalem. aliq sufficere putant ꝙ ꝓ̄la/tus hec sciens tolerat. Deniqꝫ q̄ ꝓpꝛium hīe nõ valet: siue dispensandi vel recipiendi nõ hȝ. Rem vo non suam sibi appꝛopꝛiat q ꝯ eā ut suā ꝓpꝛia auctoꝛitate dispensat. Reȝ.n. appꝛopꝛia/re est eius dñium vsurpare. Si qd foꝛte p̄la/to absente de p̄sumpta eius voluntate recipif: q̄ citius fieri pōt repsentanduꝫ vel denūcian/dū est ei. Furtiue habes q̄cqd illius sine licētia retines: magis auteꝫ si occulte qȝ fris alterius deputatū est vsui surripis. Maluȝ est absqꝫ li/centia dona accipe: sed peius est furto surripe/re q̄q̄ vtrobiqꝫ sit furtum. Siue.n. dñm pa/pam siue alium dñm dicas: si eam quā ipse di/spēsari vult licite: illicite occupas: eo vtriqꝫ in/uito ꝯtrectas. Nõ dico furtū vbi de fris absen tis vel plati eius volūtate p̄sumim⁹: eiqꝫ post/modū res facta ostēditur. Si rem frm̃ nõ. fur/ti intētiōe vsurpas: culpa minuitur sȝ vitiuꝫ nõ aufertur. Turbās pximum alteri quod ti/bi nõ vis fieri faciens: impingis in deuꝫ. Hic aliqñdo charitas excedit: ꝛ ideo seipsum gli/bet: sed pximum facile iudicare nõ debet. De/niqꝫ ꝙ religiosi ꝓpꝛium abdicantes nec dare nec accipere possint canon ꝯexpꝛimit Augustini etiaꝫ generaliter in ius cõmune redactus: vbi sic dicitur. Non licet vos aliquid habere pꝛo/pꝛium: sed sint vobis omnia cõmunia: ꝛ gbus/dam interpositis subditur. Cū huius nr̃e cõ/

gregationis frēs nō solum⁹ facultatibus:sȝ etiā voluntatibus ꝓprijs in ipsa ordis susceptione renunciauerint:q̄z se ꝑmissam oblam penitus alioꝝ prāti ⁊ impio in xp̄o ⁊ pro xp̄o subdiderint:certū est eos nihil hr̄e:possidere:dare vel accipe sine lnia supioꝝ debere. Or si ꝓpinquus vel amicus vel qlibet frm̄ cuiq̄ȝ offerre aliqd voluerit:pmo qdē priori isinuet:⁊ sic suscipiat si ipse mādauerit:de quo tn̄ nihil fiat nisi quod priori placuerit. Si ex his ɔgrue Sanctus exclusit:nō sumus nos ab obie rerūq̄ȝ abdicationis ɔditione minus inunes. Si qui se iteꝝ ad amplā seculariū viaȝ res iuxta ꝓpriā voluntatem dādo ⁊ accipiendo ɔuertunt:videāt si per ɔsuetudineȝ quā ipsi sibi faciūt excusentur. In hoc.n.paupes seculi pauper religiosus excedit ꝙ p se nihil hr̄e vel alijs dare pōt. Nunc ad videndū de vsu aduersus ea q̄ de ꝓprietatis abdicatione sunt dicta pro approbatiōe ipsorum vnū argumentū apparēs assumo: ⁊ qdem sic. Nullus q legis nālis p̄cepto ad esse nature cōseruādum indispēsabilr̄ est obligatus:his sine qbus nō ɔseruat esse nature renūciare pōt. Ordo aūt minoꝝ pariter l vniuersis ⁊ singulis p̄cepto legis nāli ad esse nature ɔseruādum indispensabilr̄ obligatus est. Ordo igit minoꝝ nec in vniuersis nec in singulis his sine qbus nō ɔseruat esse renūciare pōt. Probatio maioris pȝ ex illo p̄ncipio.s.ꝙ vno p̄cepto dato incōpossibilia illi p̄cepto tollunt. Precepto.n.d ɔseruādo esse nature videt esse penitus incōpossibilis abdicatio reꝝ sine qbus non ɔseruat esse nature:⁊ iō cū ɔseruatio eē nālis p̄cipitur abdicatio reꝝ sine qbuȝ nō ɔseruat esse nature simul ꝓhibet. Probatio minoris pȝ ex illo p̄ncipio.s.ꝙ ois hō legis nālis p̄cepto ad esse nature ɔseruādum indispensabilr̄ est obligatus. Hec sigdē vt eaꝝ habeat vsus sine qbus non ɔseruatur eē nāe efficaciter arguunt:sȝ vt proprietas hēatur nullatenus cōpellūt. Nō.n.alimētoꝝ aut tegumētoꝝ ꝓprietas esse nāe ɔseruat:⁊ ideo ꝓprietati vtiq̄ȝ ⁊ semper renūciare pōt:vsui vō nūq̄ȝ pōt. Usus ergo reꝝ ad eē nature ɔseruatione expectātiū nō solū est licitus verūetiam nec̄ius. Porro sicut est necessarius reꝝ vsus expectātiū ad esse nāe ɔseruatione ita quoq̄ȝ nec̄ius est ad voti ɔsumationem. Nā sicut ordo minoꝝ pariter i vniuersis ⁊ singulis ad esse nature ɔseruatione legis nālis p̄cepto est obligat⁹:ita quoq̄ȝ idē ordo in ɔsonis aliqb⁹ ad diuinū offm̄ celebrandū voto astrictus est. Et iō sicut lato p̄cepto de ɔseruādo eē nature eaꝝ sil reꝝ vsus p̄cipit sine qb⁹ eē nāe nō ɔseruat:ita quoq̄ȝ emisso voto de diuino officio celebrādo vsus eaꝝ reꝝ sil p̄cipit sine qb⁹ votum nō ɔsumat. Sicut igit vti alimētis ⁊ tegumētis est nec̄ium ad eē nāe ɔseruationē:ita quoq̄ȝ vti scriptis ⁊ ceteris ad diuinū offm̄ deputatis est necessariū ad voti ɔsumationem. Imposito eni vno oia iponūtur sine qbus ipositio expediri nō pōt. Itē itelligo de scriptis nec̄ijs ad p̄dicādi offm̄ vel legēdi cū ex ipositiōe rl̄e sit doctrina siue offm̄ p̄dicādi. Cū ergo frēs nō fabulas:sȝ verba debeāt p̄dicare diuina q̄ nescire nisi legāt nec legere nisi hēant scripia pn̄t ⁊ sicut hr̄e missalia ⁊ breuiaria p diuino officio: sic libros p p̄dicatiōe hr̄e nō obstat ordis pauptati: ɔstat ꝙ libros sicut hr̄e ⁊ p̄dicare de ɔfectione rl̄e pn̄t. Sane sūmope cauēdum ne sub colore nec̄itatis excessus se ingerat supfluitatis. Supflui nāq̄ȝ adiectio isignis pauptatis extreme d̄structio est:⁊ iō voto pauptatis extreme incōpossibile est. ¶ Est aūt supfluū illud quo ablato sufficit reliquū. Excessuȝ aūt supflui constat maxime inumerositate vel quantitate sūptu ⁊ decore. Duo igr̄ supfluūt si vnū sufficit multū si paꝝ sūptuosum:si vile speciosum:si despicabile. Proprietatē itaq̄ȝ reꝝ rl̄a ꝓhibet:sȝ nō vsuȝ cū dicit. ¶ Frēs nihil sibi approprient nec domū:nec aliquā rē. Nō dicit ꝙ rebus vel domibus nō vtamur. Hoc.n.ɔ̄ deū vt dcm̄ est hoc eni inhumanū ⁊ ipossibile prorsus eēt:cuȝ sine vsu reꝝ viuere nemo possit:vsus āt frēs dn̄os nūq̄ȝ facit. Quis.n.nisi fatuus armigeꝝ dn̄i sui equo vel pauperē indulto sibi bn̄ficio:vel aliū quelibet re curata vel sibi accōmodata vtentē rei sic vse dn̄ȝ eē dicat? Legim⁹ saluatorē discubuisse in domib⁹ ⁊ certā aliqn mānonē habuisse vel hospitiū ad vsum simplicē quesdāq̄ȝ ibi discipulos eo iuitāte mānsisse:nullā tn̄ suā hūane possessiōis iure:sȝ tm̄ habitatiōis ɔsuetudie habuit mānonē. Nec pp appropriationē domū vel locū sibi appropriauerat q dicebat. Uulpes foueas hn̄t ⁊ volucres celi nidos:filius autem hois nō hȝ vbi caput suū reclinet. Sic sicēs vbi caput suū inclinēt ꝓpriū nusq̄ȝ hn̄t:sȝ domus

in quibus

in qbus frẽs habitant: sic domus frm̃ sic ⁊ ho/
spitalia paupez eo ꝙ ibi recipiunt hospitio di
cunt. Sic alienis tā libris ꝗ̃ alijs vtimur: ve/
scimur cibis ⁊ īduimur vestimētis. ¶ Sȝ quo
aiūt pauptas hec arctat: aut q̄ in ea religio dū
necius rez vsus: ⁊ si nō ꝓpetas retinet? Quid
in reb⁹ querunt hoies nisi vsum? Arcta qdē est
frm̃ pauptas: nō solū q: res necessarias sepe nō
hn̄t: sȝ eis ēt habitis put necesse est: dando: cō/
mutādo: vel alr̄ ꝓ volūtate (ꝑsertim cū ad vsū
determinate sunt spālez) sua vti auctoritate nō
valent. Paupes alij vulgares vel ēt regulares
iuxta ordinē suū possunt qd̄ vtile putāt libere
facere de re sua. Nec plane liber est vsus q ⁊ de
alterius ↄcessiōe hētur: ⁊ ꝓ diui ↄcedentis vo/
lūtate aufert. Nō sunt hoies sic vsu arcto ↄtē/
ti: sȝ magis in rebus libez ⁊ ꝑpetuuȝ querunt
vsum. Norūt expti quāta sit in hac arctitudie
difficultas: q̄ frēs vere paupes ꝓbat. Est ēt ma
xima in hac ꝓprietatis abdicatiōe religio: tum
ꝓpter arctitudinē ꝑlibatā: tum pp ↄformitatē
ꝑdictā altissime euāgalice pauptatis: tum etiā
ꝓpter libertatē potissimā: ad spūalia exequen/
da: q̄ frēs a ꝓfūdis seculi curis absoluit. Subli
mat nō mediocriter apud deū ipsa q̄ nō tm̃ in
affectibus: sȝ ēt in reb⁹ attendit paruitas: mē/
dicitas pp quā suos dn̄s pauperes minimos vo/
cat. Quicūq; inqt potū dederit vni ex minimis
istis calicē aque frigide tm̃ in noīe discipuli: nō
ꝑdet mercedē suā. Sup quē locū dicit expositor.
Minimi sunt q nihil penitus hn̄t in hoc
mūdo ⁊ mendici sunt cum christo. ¶ Quar/
to loco de appropriatiōe vsus rez ↄsiderādum
esse ꝑdixi. Attēde ꝙ loca vel res ēt quātum ad
vsum appropriāda nō sunt. Usuȝ.n. rei nullus
sibi fr̄ sic vēdicare dȝ: vt ꝑ hoc volūtarie supio
ris dispōni vl̄ frīe (vt charitas exigit) cōicatiōi
ꝑiudicet: hoc si q sūt vitio laborātes: vix libros
vel alia suo vsui ↄcessa cōicāt: nō attendētes ꝙ
maior est fruct⁹ charitatis in cōicatione rez ꝗ̃
cupiditatis in appropriatiōe. Specialia ꝑsertiȝ
natalis pr̄ie loca siue custodias ita sibi vsurpāt
⁊ sibi ⁊ suis cōpatriotis vendicāt: vt vix alios
ibi ⁊ se alibi poni sustineāt: se de custodijs illis
eē cōmemorāt: ⁊ coindigenas approꝑato noīe
frēs suos appellāt: alios aūt extraneos ⁊ hospi
tes reputāt: nec tn̄ patria sȝ obia sola oēs idiffe
rēter frēs de custodia vel ↄuentu frēs ↄstituit.

Unum frm̃ collegiū obia facit: sȝ appropriatio
nō patit vnitatē: suos curat: alios disponit ⁊ fu
gat. Sic alenigena exultat: idigena regnat: sed
israelitas aduenas detestari egyptioz est. Sic
ubi pestis hec ꝑualet: multa zelo pr̄e in ꝑiudi/
ciū charitatis: cōitatis: pacis ⁊ puritatis ↄtin/
gunt. Libertas ēt cōis ⁊ disciplina ordis adeo
īpeditur: vt nisi vix ex patriā obseruādā spūalr̄
regulaȝ iuxta ordinationē ipsius. possit qs aut
necītate aut volūtate: sine grandi scandalo aut
ↄfusiōe trāsferri. Trāslatio cuius cā nō pȝ infa/
mie notā hȝ: nā vbi trāslationes suspecte non
sunt si locoz allegatur vtilitas nō semp ꝑ indi
genas melius loca ꝓmouentur. Tpalia quoq;
lucra bonis nō sunt spūalibus cōpēsanda. Nō
arguit in repꝑhensione paucoz multitudo: sed
exprimātur vitia vt vitētur. Nā q sm̄ regulaȝ
viuūt se vbiq; pegrinos ⁊ aduenas esse in hoc
sclo ↄsiderātes: celestē sibi patriā nō terrenam
vēdicare ↄtēdūt. Si in terra necītatis ꝑ obiaȝ
sunt in oī māsuetudine subiecti ꝑlatis vnanī/
mes socijs: tanꝗ̃ in aliena cōiter ⁊ hūiliter cō/
uersant. Immo plus ibi ↄ obiaȝ vel disciplinā
recalcitrare vel socios molestat erubescūt pro/
priores semp ad morā alibi faciēdā. Fugiētib⁹
enim mūdū natalis plane timēda est pr̄a: que
incautos sepe in ꝓpinquos ⁊ notos ad mundi
negocia reuocat: q̄ occasionē ingtitudinis pre/
sumptiōis ⁊ isolentie multis ꝑstant. Locorum
⁊ rez vsus est licitus: sȝ tā rez ꝗ̃ vsus appro/
priatio vitiosa. Btūs Fran. ēt officia approꝑa/
re ꝓhibebat. Caue tn̄ ab errore hoc loco: ne pu/
tes ꝙ frēs in locis ordis vsui deputatis ꝑ obe/
dientiā cōmorātes eoz sibi appropriēt vsum ↄ
sniam q̄ hic di: ꝙ nihil sibi appropriēt ⁊ tanꝗ̃
aduene ⁊ pegrini a dn̄o famulātes ꝗ̄si de do/
mo in domū debeāt semp ire māsionē specialē
nunꝗ̃ hn̄tes. Parcat illi deus q primo hanc
stultitiā cogitauit. Nōne btūs Fran. edificauit
loca? Nūqd tanꝗ̃ pegrinus ibat quotidie vnā
dietā? Nūqd btūs Petrus cū dicit. Obsecro
vos tanꝗ̃ aduenas ⁊ pegrinos voluit ꝙ trāsi/
rent de domo in domū? Cū.n. dicat scriptura
vita neꝗ̃ hospitādi de domo in domū: tā bea
tus Petrus ꝗ̃ Franciscus filijs suis discipulis
nō sancta vitā: sed neꝗ̃ ipsuissent si sm̄ intel/
lectū hmōi mādarēt nos eē sic pegrinis. Sȝ
hoc dcm̃ intellige vt domos in qbus hitamus

nec' ppꝛias reputemus: nec vt ppꝛias obliga/mus ficut pegrini in via: nec ppꝛiá hñt: nec vt ppꝛiá amant domum: ſꝫ ad necitatem vtũtur aliena: alr ſapere deſipere eſt. Quo modo ergo poſſet eē regimen ⁊ oꝛdo platoꝝ q̃ ſic diſtincte manēt in oꝛdine bti Fran. ſi oēs eēnt hoc mõ inſtabiles ⁊ vagabũdi p oꝛdinē? Hoc nõ ſentit niſi q de oꝛdine nihil videt. Inſtabiles qdē cũ aplis ſunt q de loco ad locũ p maioꝝ arbitrio tráſeũt nuſq̃ ppetuá vt qdá regulares ſtabilitaté hñtes. Oēs etiaꝫ fideles pegrini vocanf: q cito tráſeũtes ⁊ alibi patriá hñtes ad quam eos mũdi ↄcupiſcētijs expeditos feſtinare opꝫ. Non ergo fratres locoꝝ vſum appꝛopꝛiát qui habent ea pꝛo accõmodantium voluntate ⁊ libera ſuoꝛum diſpoſitione maioꝛum.

¶ Que ſit ad quam fratres teneantur.

¶ Poſtremo videndũ eſt q̃ eſt illa extrema pauptas ad quá frēs tenenf. Qð ſi ex magna parte pateat ex pꝛedictis monet tñ ad hoc iſta ſnla q̃ di. ¶ Et tanq̃ aduene ⁊ pegrini in hoc ſeculo in pa. ⁊ hu. dño famula. vadát p ele. ↄfi. Caput clauſule hui⁹. ſ. ⁊ tanq̃ p ⁊ ↄiunctiuá ⁊ copulatiuá ego ſub bulla dñi pape Honoꝛij ſcriptũ vidi: qð p ſꝫ aduerſatiuá aliq male ſcribũt. ¶ Poſtea pōt q̃ri an pauptas ad quá frēs tenentur phibeat eos ne poſſint aliqd fixũ ad ſuſtentationē retinere: ſicut aliq̃ pſone voluerũt redditũ ppetuũ oꝛdinare: quo frēs poſſent etiá in aliquo loco ſuſtētari: ita tñ q apud eos nulla ppꝛietas remaneret. Ulterius queri pōt vtꝝ phibeat ne territoꝛia poſſint hře de qbus p culturá ⁊ induſtriá ſuá oía ſuſtētationi necia pcurarēt ita q ppꝛietas penes aliũ reſideret: vt ſicut hñt hoꝛtos ad olera ⁊ ad fructus ita vineas ⁊ agros hērent. ¶ Ad qð dicendũ eſt q duplex eſt ſm ſcōs dita euangelice pauptatis. Eſt. n. qdá minus pfecta pauptas q̃ cũ paupertate ſpũs nihil retinet ſupfluũ tpale: ſꝫ ſolũ qð necitatis eſt retinet. Alia vo pauptatis pfectio q cũ pauptate ſpũs nec ſupfluũ nec neceſſariũ tanq̃ ppꝛiũ retinet: ſꝫ ex dei puiſione pēdet q̃ pauptas di paupertas mendicitatis. Hec ergo pauptas frm minoꝝ eſt q̃ determinaf hoc loco. Uñ attendif in duob⁹. Unũ eſt vt nõ recipiát aliqd fixũ vt redditus: ⁊ h̃ q: tanq̃ pegrini ⁊ aduene debent in pauptate dño famulari. Aliud eſt q: debēt pauptaté quátum ad vſum habere vt xpo paupi ⁊ egeno nõ ſoluꝫ in ſtatu aliquo pauptatis ſub quo multi egeni ſunt immo nimis abundát: verũetiá in penuria ⁊ egeſtate ↄfoꝛmes tal' ſint paupes q ēt ſint mēdici. Uñ addif. ¶ Uadát p elemoſyna ↄfidēter. ¶ Pñt aũt ↄfidēter elemoſyná peterẽ: qñ vt caute pmittif i pauptate dño famulenf. Et pme rle lra ſic hēbat. Cũ nece fuerit vadát frēs p elemoſyna mēdicitas. n. vrgēte necitate paupertatis eſt licita deficiente neceſſitate illicita. Nõ leuis eſt culpa ſupflue mēdicare. Sigdem inexcuſabil' eſt pauptati ↄria ſupfluitas exgſita hře q neceſſariũ eſt pmus eſt: vt ait qdá dl uitiaꝝ modus: ſꝫ pauper eſt cui neceſſaria deſunt. Que eſt ergo pauptas neceſſaria hře ⁊ ſupflua inſup q̃rere? Acqſita inquá p mēdicitatē in ſupfluos vſus expēdere oino illicitũ eſt. Deniq̃ paup fidelis amat egere cũ xpo parſimonia gaudet ſupflua quecunq̃ modũ pauptatis excedũt: tanq̃ illicita deteſtaf. Regularis aũt pauptas iuxta pfectionē euágelicá ↄtēta pñtibus pñxa ⁊ ↄgregatiōes vt alibi tactũ eſt non eſt ſolicita in futuꝝ. Et licꝫ anni pñtis exceſſuꝫ aliqd futuꝝ vel ēt craſtinũ dicát: tñ antiq vix aliqd vel ad modicũ tpe ſeruari patiebantur. Plus egere q̃ ↄgregaf volebát. Oblata que libet qñ nõ indigebát reſpuebát in quo cupiditas calcabaf puritas oꝛdis ſuabaf ppl's edificabatur ⁊ maioꝛi ſepe deuotiōe ad offerēda in tpe neceſſaria mouebaf. Sic extreme pꝫ perfectio pauptatis. Extrema. n. pauptas eſt, q̃ ſtat⁹ alicuius vniuerſos ⁊ ſingulos equal'r icludēs inſignib⁹ in extremo ipſam declarátib⁹ decoꝛata eſt. ¶ Q. pauptas frm mi. eſt ſupma paup. tas. ¶ Pauptas itaq̃ minoꝝ pauptas extrema eſt eo q ↄditionib⁹ iſtis oino decoꝛatá eſt. Hec. n. iuxta pdicta pariter vniuerſos ⁊ ſingulos icludit vt liquet ex ipſa ſũmoꝝ pōtificum ↄſultatiōe. ¶ Dicimus. n. ingt q nec in pticulari nec in cōi debeát ppꝛietaté hře: rex ⁊ oiuꝫ ppꝛietaté excludit: vt pꝫ ex ipſius ↄtextu rle. ¶ Frēs ingt nihil ſibi appꝛopꝛiēt nec domuꝫ nec locũ: nec aliquá reꝫ. Et añ bullá hec pura verba erant. Caueát frēs q nullũ locũ vel aliquá rem ſibi appꝛopꝛiēt nec alicui defendant. Noluit Sáctus q frēs i iudicio vel alio quouiſmodo ↄtēderet. Et qdē nulla cōpetit actio qbus nulla eſt ppꝛietatis poſſeſſio. Hoc autem fratrum

frm minoꝝ est ꝓpꝛium nihil sub celo ꝓpꝛium possidere hoc ius nullū in his q̄ trāseunt ius hr̄e. Porro euāgelium nō ꝯtēdere nō repete/re:nō resistere malo docet q̄ oīa añ bullā regu/la ſpāl'r exꝓmebat. Sȝ nūc ꝯcisis ac gñalibus verbis oīa cōp:ehēdit. Reꝝ.n.appropꝛiatiō i/terdicta oēs appꝛopꝛiantiū actus tollit vnoqȝ ꝑcepto sil'oia ꝑcepto incōpossibilia ꝓhibenť. Rei dn̄s eā ꝓpꝛia auctoꝛitate dispēsat vt suā:ſȝ vt dcm̄ est reȝ appꝛopꝛiare est eius dn̄iuȝ vsur/pare. Qd̄ vsurpare frēs ex vitio gdeȝ pn̄t hr̄e nō pn̄t ꝓfessiōe obstāte. Jam de insignis paup/tatis extreme agēdū est. Sane insigne hm̄ōi de quo i hoc capl'o agit(quo.s.paupt as extrema: in se gdē vera exn̄s:ēt exterius demonstraſ)in hac ipsa de q̄ ꝓxime dcm̄ est iugi ⁊ humili mē dicatiōe ꝯsistit. Mēdicitas.n.vere est paupta tis signū. Qñ vō deest pauptas mēdicans hy/pocrita est ⁊ raptoꝛ. Hypocrita dum paupratē quā nō hȝ ondit. Raptoꝛ vō dū qd̄ nō suum: ſȝ idigētiū est paupeꝝ vsurpat. Vñ nō medio/criter peccat qsqȝ absqȝ necessitate mendicat. Cū aūt frēs ex pn̄tis pfecteqȝ paupratis hone state mēdicāt:hn̄t vtriqȝ rē paupratis ⁊ signuȝ qd̄.vȝ.signū ne ex hūana erubescētia ꝑtermit/tant ꝯñter admonentur cū di. ¶ Nec opȝ eos verecūdari ⁊c. ¶ Stupēde abiectiōis est:mo re vilium ꝑsonaꝝ ad holum ostia mendicare. Pauptas itaqȝ mēdicitatis gratuite pp deum cui sane vera ⁊ nō ficta pꝛo volito necessitatis cā ⁊ religiosa fragilitas modū ꝑstat:alias q̄sli/bet pauptates(ꝑcipua in deū fiducia:in quē ia ctat penitus curā suā:necnō ⁊ hūilitate)ꝑcel/lit:Quā brūs Fran.suis nō erubescendā seq̄/cibus exēplo xp̄i paupis': ꝓmijqȝ ꝯtēplatione cōmēdat cū subdit. ¶ Quia dn̄s ꝓ nobis se fe cit pauperē in hoc mūdo. Hec est illa celsitudo altissime paupratis ⁊c. ¶ Hoc ipse diffusius i oꝛiginali rl'a sic ponebat. Cū necesse fuerit va dāt frēs ꝓ elemosyna ⁊ nō verecūdētur:ſȝ ma gis recoꝛdētur:ꝙ dn̄s nr̄ Jesus xp̄s filius dei viui oīpotētis posuit faciē suā vt petrā durissi/mā ⁊ neqȝ verecundatus est:⁊ fuit paup ⁊ ho/spes ⁊ vixit elemosynis ipse ⁊ discipuli eiº. Et qñ facerēt eis verecundiā holes, ⁊ nollent eis dare:inde grās deo agāt:ꝙ de verecūdijs reci/pient magnū honoꝛē añ tribunal dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. Et sciāt ꝙ verecūdia nō patiētibus:ſȝ infe/rentibus imputaſ: ⁊ ꝙ elemosyna est heredi tas ⁊ iustitia que debetur paupibus:quā acgſi uit dn̄o nr̄ Jesus xp̄s. Et frēs qui eam acgren do laboꝛāt:magnā mercedē habebūt ⁊ faciunt lucrari ⁊ acgrere tribuenteis:qꝛ oīa que holes relinquūt in mūdo peribūt:sed de charitate ⁊ elemosynis q̄s fecerūt:hēbunt ꝓmium a dn̄o. Docent hec sci verba:frēs mēdicitatē ⁊ humi litatem ⁊ victū ex elemosynis pp xp̄m:ipsius etiā xp̄i ⁊ apl'oꝝ exēplo erubescere nō debere. Nō erubescit ꝓpheta se(vt vere aliqñ fuit)ꝯfi/teri mēdicū:nec ꝑdicatoꝛ ⁊ apl's Paulus pau peribus petere vel ꝑ seipso accipe:q tñ multis ex causis ab eis maxime apud quos erat aliqñ nō accepit:neqȝ tunc collectas pꝛo scīs fieri vo luit. Decet ergo ꝑdicatoꝛē euangelij dum ꝑdi/cat abstinere a questu:⁊ euāgeliū exponeř sine questu:ne ꝑdicatio q̄stuaria videaſ. Gratis ac/cepistis(ait dn̄s)gratis date ne vt Judas ꝺ po testate accepta velit pecunias ꝯgregare. Sed paꝝ est nō ꝑdicare intētione cōmodi tpalis:ni si etiaꝫ caueas ꝑdicare vt ꝓpter hoc videaris. Chꝛistus missos ad ꝑdicādum discipulos auꝝ argentum pecuniā ⁊ peram hr̄e non iulit. Si enim(vt ait expositoꝛ)hec haberēt:viderētur nō causa salutis ꝑdicare sed lucri. Pꝛedicato/ribus enim necessaria est non solum pꝛo se bo/na vita:sed etiam ꝓpter ꝓximum ad eos q fo/ris sunt bona fama. Panem quotidianum ho neste petere semp licȝ. Potest etiam pꝛedica/toꝛ maxime die ꝑdicationis elapsa:pꝛiuate ꝑso nis aliquibus pꝛo frm̄ necessitatibus exemplo apl'i petere:si nullum videat ibi scandalū esse. Si qd̄ tñ verbo dei scādalū petitio excitat:oī/no est vel a petitiōe vel ꝑdicatiōe cessandum. Cōuinciť neqȝ oꝛdinē:nec suā nec ꝓximi salu tē diligere:q tpalis ambitione rei scm̄ pꝛedica/tionis misteriū dehonoꝛans:cupiditatis illud seu questuū subdit infamie. Honestas ergo est in mēdicitate seruāda:vt nihil dum ꝑdicatur seu ꝑdicātium est:nihil ipoꝛtune vel cupide ni hil ꝑ adulationē seu vitioꝝ palpationem acg/ratur. Hoꝝ enim deus venter est:qui fida cura sibi necessaria ꝓuident. Res familiaris(vt ait qdam)questibus a qbus abest turpitudo que/ri ⁊ parsimonia conseruari debet. Nullus eniȝ tantus est questus:q̄ȝ quod habeat arcere:sed viri dei vt questus vitent parco vsu paupem

vitā agēdo:habita queq; arcent. Magni sum⸗
ptꝰ magnos exigūt q̄stus:magni aūt q̄stus vix
aut nullatenus absq; turpitudine agi p̄nt. Ti/
meant q sūptꝰ ⁊ q̄stus amāt se eē ꝓpositi deser
tores. Per q̄stus.n.pfectio ⁊ honestas enormi
ter ledit:p q̄stꝰ apud hoīes odiosus vilisꝰ ⁊ ɔtē
ptibilis reddit. Sʒ mēdicitas nec̄ia ⁊ honesta
insigne magnū est paupertatis extreme. Plura
quoq; paupertatis huiꝰ isignia sparsim in r̄la ex/
primunt. ¶ Primū qdē est:q hiis q veniunt
ad ordinē iducit in vsus paupeꝝ tribuenda vł
erogāda facultas. ¶ Scdm ꝟo hītꝰ deformi/
tas. ¶ Tertiū vestimētoꝝ vilitas. ¶ Quartū
mutatōis vestis ablata nūerositas. ¶ Quītū
iniurijs terre ⁊ aeris peduʒ exposita imediata
nuditas. ¶ Sextum iterdicta eqtandi ptās.
¶ 7m pegrinatio vel istabilitas. ¶ 8m hec de
quo in ipso caplo agit p̄cipue victus mēdicata
necitas. ¶ 9m acgrēdi pecuniaʒ sublata poti/
tas. ¶ Decimum ꝟo vocabuli despicabilitas.
¶ Nois ꝟo despicabilitas ob h̄ inter isignia
paupertatis noiat extreme q isigne familiarius
humilitatis est quo spūs est paupertatis. Nomē
quoq; minoris paupibꝰ optie ɔuenit vel cōpe/
tit:q2 paupes in euāgelio minores vocantur ⁊
minor ēt de iure reꝝ ptātē nō hʒ. Qm̄ igit in
ordine minoruʒ extrema paupertas est liquet:q
nec singuli de vniuersitate meū hn̄t:neq; vni/
uersitas nr̄m. ¶ Ad hāc paupertateʒ ex aio seu
volūtate pfecte ppetuoq; ꝟuanda scūs hortat
cū subdit. ¶ Cui dilectissimi fr̄es totalr̄ inhe/
rētes nihil aliud p.no.do.n.i.x.⁊c. Non dicit
nihil hēatis:h̄.n.supius docuit sʒ hīc velitis:
q2 nō paupertas sʒ paupertatis amor virtꝰ est. Uo/
lūtas quoq; sic radix ē meriti:sic ⁊ pseuerātiā
opat. Qd necitate fit cito absoluit. Qd volun
tarie arripit pseuerat. Heret aūt totalr̄ paupta
ti:q iuxta altissimā iter ordis fundatoris Frāci
sci doctrinaʒ nihil aliud vult hīc sub celo:⁊ p
h̄ nihil tpale ambit aut diligit nihil cōmunica
rē aut pdere metu t:heret totalr̄ paupertati:qui
eaʒ ⁊ fidelr̄ corde amat:⁊ veraciter vsu seruat.
Qui aūt paupertatē timet:multū est viris pau/
peribꝰ ⁊ religiōi timēdus. Religiōis aūt puri/
tatē aut honestatē facile negligit:q sua sibi su/
isq; filibꝰ nimis q̄rit. Uñ āt erimꝰ paupes: nisi
penuriā pp deū eq̄nimiter toleremꝰ? Uerꝰ pau
per penuriā nō solū equo fert aio cū occurrit

sed in iugi vsu parce sp ac sobrie viuendo assu
mit. Frugalitas vt ait qdā paupertas volūtaria
est. Abūdātia mēteʒ dissoluit ⁊ ɔstātem quoq;
turbat affectū. Nā vt ait scūs cū reꝝ oportuni
tatē accipimꝰ:nosmetipsos nō possumꝰ ɔtinē.
Ob h̄ p symonie vsus sp est paupertatis pfesso/
ribꝰ colendus. Nihil egenis īpinguit vel ijs q
cū aplo abūdat ⁊ penuriā pati nouerūt. Ac sic
q retro aspiciētes ad vomitū redeūt gule iteꝝ
⁊ luxibꝰ itēdētes:mane ac sero splēdide come/
dere volētes:delicias ⁊ abūdātiā secularē i reli
giōe ēt plus sepe q̄ʒ in sclo fuerāt hituri q̄ren/
tes:ex frēs ꝟo in pcuratiōe carniū vel appara
tus alterius curiosi frm̄ paupeꝝ vitā sedātes;
eisq; victū in quo vt ipsi abūdat putant occa/
sionalr̄ subtrahi facientes ēt sp post se fetorem
scādali relinquētes:aduertāt se non religiosos
sʒ apostatas:⁊ sub hitu scitatis hypocritas fi
ctos eē:scēq; paupertatis reiecisse virtutē ⁊ me/
ritū nisi peniteant amisisse. Hoꝝ vita ifelix or/
dinē ɔfundit ⁊ dissipat:⁊ tam frēs q̄ʒ pplm in
multis q̄stibꝰ quos pp eoꝝ igluuiē ⁊ itēperan/
tiā ɔtingit fieri grauāt. Qui pest si h̄ negligit:
vel vt in offō placeat tolerat:nō caput sʒ tur/
pitudinē opiens cauda est:nō pastor sʒ idoluʒ
est. Hʒ platus bonꝰ virtute irrūpere iniqtates.
Hi nō discernūt q vinū ⁊ delicata multis ne/
scio quā scientibꝰ ⁊ obloquētibus deferunt ad
domū. Nō curāt de ordinis scādalo:dū satisfa/
ciant ventri suo. Hi sunt ventriloqui semp de
vētre loquētes:q q̄stū turpitudinis approbā/
tes: Jacob siue in platione siue subiectiōe do/
mi simplr̄ ɔuersanteʒ vilificāt:Esau venatorē
magnificant quem ⁊ ego magnifico:si ad pīis
mādatum honeste facit qd facit. Sʒ caueat ne
pp suam ignorātiam vel insolentiam sua bn̄di/
ctione fraudet. Nō pp paucos vniuersitas san
cta culpanda est. Non pp iudam ceteri repre/
hendunt apostoli. Hoc sane dolendum est qd
sepe apud hoīes ꝓpter insolētiam aliquorum
tota seruoꝝ dei ɔgregatio blasphematur:⁊ in/
iustissime vnius stultitia in omnes alios inno/
centes refunditur. Ue illis per quos scādaluʒ
istud venit. Transij metas propositi sed pdest
bonis stultorum mala nosse vt caueant. Pru/
dens ad visam alterius maculā mundat suaʒ.
In verbis autem ordo quidem multū est con
gruus:sʒ vtilitati nullatenꝰ p̄ponēdus. Unde

prope digressi nō puto verbum ɔgruū si icidit
omittēdū: q2 verboꝝ ordini dz vtilitas anpo/
ni. Ad charitatē ps scda huius capli ptinet de
qua subdit. ¶ Ubicūqz sunt ⁊ se iuenerint fra
tres oñdant se domesticos inuicem inter se ⁊c.
¶ Hic euidēter oñditur q̄ pfecta debeat esse
inter frēs charitas in signo. vz. in affectu pari/
ter ⁊ effectu. ¶ Quātum ad signū dr. ¶ Oñ/
dāt se domesticos iuicē inter se. Nō sufficit fri
minori nō hēre odio frēm suū: hoc. n. est neces/
sariū oi xpiano quātūlibet impito: sz frater fri
familiaritatē dz extrinsecaz signaqz domestice
charitatis vt alter alteri sicut domestico suam
necessitatē oñdat. Sic Sāctus in rla prius lo/
quebat. Secure manifestet vnus alteri necessi/
tatē suā: vt sibi necīa iueniat ⁊ ministret. Et itez
Ubicūqz sunt frēs ⁊ in quocunqz loco se iue/
niūt spālr ⁊ diligēter debeāt se videre ⁊ hono/
rare adinuicē sine murmuratiōe. Et caueāt si/
bi frēs q̄ nō oñdāt se ī tristes extrinsecus ⁊ nu/
bilosos hypocritas: sz oñdāt se gaudētes i dño
⁊ hilares ⁊ iucūdos: ⁊ ɔuenienter gratiosos.
Quātus ēt debeat esse charitatis affectus exē/
plo mrīs: q̄ maxima sei t affectiōe ad filiū desi/
gnat cū dr. Q2 si mr nutrit ⁊ diligit filiū suuz.
¶ Debēt frēs suire alterutri: sicut p exigētia
nri status egritudis vel psone rōnabilr vellēt
sibi seruiri. Charitas in necessitate ɔsistit nihil
sic pbat amicū q̄ amici portatio. Ipsum āt in/
firmū añ bullā scūs in rla sic monebat. Rogo
frēm ifirmū vt referēdo de oibus grās creato/
ri qualē vult eū dñs talē se esse desideret sanuz
siue infirmū. Et post pauca. Rogo oēs fratres
meos vt in ifirmitatibus nō irascātur vel con/
turbētur ɔ̄ deū vel ɔ̄ frēs: nec multum solicite
postulēt medicinā: nec nimis desiderēt libera/
re carnem cito morturā q̄ est aie inimica. Hec
sci verba docēt ifirmū patientiā seruare medi/
cinas nō nimis curare. Infirmus si paup volū
tarius est: pēset nō que diuites: sz q̄ paupes de/
cent. Paupis est modicis eē ɔtentū ⁊ in neces
sariis sepe deficere. Grandiū est grādia q̄rere ⁊
nullū in volitis eq̄nimiter ferre defectum. So
brius erubescit supfluus eē vel iprobus in pe/
tendo. Minorē sepe meretur iprobitas grām:
Minus iprobo libētius seruitur. Cauere itaqz
dz ifirmus ne supfluitate sua vel ipatiētia sibi
seruientē ɔtristet. Sed q2 miseris alioꝝ maloꝝ
sensus est charitatiue ferēdus patiēter ⁊ fouen/
dus. Debēt frēs ut pñt frne subuenire necessi/
tati: aliogn offenderēt nō solū in rla: sz in seip/
sos. Qui. n. debitū fri auxiliū subtrahit ipse ad
idē sibi (cū silr indiget) subtrahēdum suo alios
exēplo disponit. Ipsa quoqz paulatiz charitas
tepet si se in actu debito nō exercet. Adhuc qñ
regulare negligit ordo in posteris ledit. Nā q
bonos quos iuenit mores soluet soluēdi viam
aliis apit. Multi ex modernis nouiciis si quid
impfectiōis iueniūt id assumunt idqz in alios
cum pprioꝝ defectuū adiectiōe mittūt. Sic or
do in declinātium declinatiōe ⁊ remissiōe de/
clinat: nisi bonis scōꝝ frm ⁊ maxime p̄sidētiuz
exēplis doctrinis ⁊ correctiōib9 sustentet. Cha
ritas plibata in antiqs fribus multū feruebat.
Seipsos ad oē obsequm ⁊ qcqd ad vsum ha/
bebāt mira sibi prōptitudine cōicare curabāt.
Frēs nāqz hospites ignotos vl notos sicut an/
gelos dei recipiebāt in maxima charitate. Sta
tim vt veniebāt ad abluēdum pedes statim ad
necessaria fatigatis vt poterāt pparāda curre/
bāt. Non extraneos reputabāt quos suos esse
frēs ɔsiderabāt: sz eis vt domesticos si qua erāt
in cibis vel aliis familiariter exponebāt. Nec
in charitatis seu misicordie opib9 put erat ne/
cessitas exhibēdis artē vllaz seu fraudē sincera
nouerat i adinuenire dilectio. Uidi ego in de/
sertis aliqñ locis frēs paupiores abdita q̄ in in/
firmis ⁊ debilib9 exercēda: tāta nobis quos nū
q̄ viderāt subministrare charitate: vt mrīs mo/
rem fm rlaz gerere tā bñficiū q̄ bñficiū ɔsuma
trix familiaritas ɔfirmaret sibiipsis auferi ⁊ i/
opes nobis deficere nesciebāt. Nescit charitas
occultare qđ hz: sz liberalr cōicat ⁊ exponit ɔsi
liū ⁊ subsidiū deuota ipēdit: neqz fri se subtra/
hit idigēti. Amor aūt puatus oēm ipedit cha/
ritatē. Qui. n. sunt semetipsos amātes ⁊ res q/
bus vtunt inordinate diligūt: nec corpus labo
ri nec res vt charitas exigit pp fratres libēter
exponūt. At serui dei charitati firmiter herēt ⁊
eāqz nutrire in se ⁊ in aliis student: q2 est legis
plenitudo ⁊ in ordine isto quasi singulare vsqz
hodie infertur habuisse primatum.

¶ De recursu ad ministros p absolutōib9. c. vii.

I qui frm istigāte inimico mor/
talr peccauerint ⁊c. Be/
nignus pr exēplo pii pastoris pditam

ouem in humero reportāɞ nō abhominās pec catores viā eis salutis ⁊ pnie non pcludit. Sic enim rle pcepta qb⁹ instituit vita ꝯ pctā dispo nit: sic remedia qb⁹ restituit post pctm̄ inocen tia nō omittit. Obstua hoc loco de recursu ad mistros p pctis de qbus ordinatū fuerit inter frēs. f. in gn̄ali vel in puincialib⁹ caplis cui de q̄litate ac numero pctō ꝝ libere relinqtur ordi nādum cū p rlam exceptio nulla fiat. Pōt ca. gn̄ale vel puinciale p sua patria de qbus volue rit puatis vel publicis coordinare. Sꝫ nō ex pedit de priuatis ne pp̄ hec ea manifestari ⁊ la psos diffamari ɔtingat. In quo studiosius per ordis curā ɔfitētibus est cauēdū. Si qs ḡn or dinis zelo aliqd quō lꝫ in ̄ piudiciuꝫ ɔfessionis attentat nō est zelator ordis: sꝫ destructor. Ipsa quoqꝫ manifesta seu publica q̄ nunc ex ordine capli gn̄alis mistris puincialib⁹ reseruanꝭ pn̄t idē mistri qn̄ ad eos recurrit custodib⁹ vl̄ aliis discretis frib⁹ cōmittere absoluenda, si qn̄ p vi tandis frm̄ discursibus viderint expedire. In his. n. q̄ ad aiaꝝ curā vel ad offm̄ suū expectāt libere vt estimo possunt ex cā rōnabili cōmit tere vices suas. Si ergo caplm̄ pro aliqbus tm̄ pctis cum ⁊ ipsa publica fuerint ad mistros p uinciales statuerit recurrēdum ab eisdē pctis seu puatis possunt custodes absoluere peniten tes: necnō ⁊ alii nisi arceātur inferiores a mini stris ab eisdem puincialib⁹ mistris vel custodi bus cura cōmittiꝭ aiaꝝ. Possunt frēs ⁊ alii ordis sacerdotib⁹ ɔfiteri de lnia mistri ppri vl̄ custodis sine qua qdē sacerdotes nō pn̄t solue re vel ligare: nisi aliud p supiorē vel caplm̄ put ad ipꝫ ptinet ordineꝭ. Solet puincialis mister nō solū p casibus: sꝫ p quotidianis frm̄ ɔfessio nibus audiēdis discretos instituere ɔfessores: q apta sic claue possent iuxta datā sibi formā ab soluere frēs illos quos eis ad hec pastores ppri assignarūt. Nō hꝫ qs alienos sine cōmissione subditos iudicare. Cōfessoribus aūt vt estimo nulla cū platoꝝ sic ipositiōe officiū daꝭ cura: sꝫ simplex ad eos quos sibi cōmitti ɔtigerit absol uendos lnia nisi ampli⁹ eis spāl̄r cōmittaꝭ. Ca sus ꝟo vt dcm̄ est mistris puincialib⁹ reseruaꝭ: sic ⁊ grauiora demonia discipulis eiicere nō va lentib⁹ dn̄s sibi curāda retinuit. Ceterꝫ ad ipos mistros puinciales nō solū p corpalē accessum verū etiā si iusta ex cā impediaꝭ accessus corpa lis per insinuationē ꝫ recurriꝭ sicut Cēturio p suos dī accessisse. Tenētur aūt frēs in casib⁹ or dinatis recurrere sine mora q̄ꝫ citi⁹ hōeste sꝫ or dis formā pn̄t. Supiores est fri de societate: cū talis appet necītas puidere. Tūc posse dn̄r cū ordiato ac dbito mō pn̄t. Licꝫ āt rla casus hoc loco de qb⁹ vt dcm̄ est ordinatū fuerit iter frēs ⁊ alibi receptionē ad ordinē vel alia mistris p uincialib⁹ deputet: nō tm̄ supiorē. f. mistrū gn̄alē sꝫ iseriores tm̄ ab his arcet. Pōt nisi expsse ar ceaꝭ supior qd ex officiū ptāte iseriori ɔcessū est.

¶ An pro generalibus absolutionibus pecca torum fratribus facta confessione concessis ab soluantur a recursu ad ministros.

¶ Sed nunqd frēs in gn̄alib⁹ absolutionibus pctō ꝝ qs eis dn̄s papa facta ɔfessione facit vel alii aucte ipsius absoluunꭍ a recursu hmōi ad mistros. Satis vt estimo pꝫ eos pp hec a pce pto rle nūq̄ꝫ absolui nisi de mēte dn̄i pape re uocareꭍ expsse. Sꝫ ꝟe ptritis ⁊ ɔfessis iuxta ca nonicas sanctiōes p quos dꝫ suo pastori qlibꝫ ɔfiteri: absolutiōes hmōi ɔcedūꭍ. Nec pp hec daꭍ absoluēdi facultas nō hn̄tib⁹ eā ptā⁹: sꝫ legi time ɔfitētes a culpa siꭍ absoluunꭍ ⁊ pena iuxta deuotiōis ⁊ idulgētie q̄titatē. Propter qd ma xima spūales vtilitas in hmōi absolutione ɔsi stit. ¶ Recurrētibus ad pniam mādat San ctus ipsam cū misericordia imponi cū subdit.

¶ Ipsi ꝟo si presbyteri sunt cū miscordia ⁊c.

¶ Hoc pnomē ipsi: pꝛehabitū de puincialib⁹ verbū ɔtinuat psonale ⁊ pter auctem misterii necītatē importat. Aliogn si ad eos corpaliꝭ re currere nō valētes remediuꝫ nō hērent: vide reꭍ rla imperfecta. Pertinet āt ad ipsos mistros siue sint pb̄ri siue nō auctoritas huius pnie i ponēde. Qui licꝫ curaꝫ aiaꝝ frm̄ pncipal̄r ha beāt nō eis pmittiꭍ vt in casib⁹ suis extraneos eisdē frib⁹ ɔfessores. vꝫ. seculares vel alios reli giosos assignēt: sꝫ tm̄ huius ordis sacerdotes. Nihilominus p se in hoc frēs pn̄t qui sui iu ris nō sunt ⁊ ad pprios tenētur frēs recurrere de rla ⁊ de iure. In piculo tn̄ mortis deficiēti bus sacerdotib⁹ ordis possunt ex ordinē ɔfiteri cū talis necessitas legibus non arcteꭍ. Si qs ɔ pceptum ⁊ formā rle p sedeꝫ aplicā approbate psumeret ɔfiteri nō penitēs: sꝫ inobediens cen sereꭍ: nec etiā peccata dilueret sꝫ augeret. Hoc enim dn̄s papa q diocesanos ⁊ quoslibet alios

confessores

confessores a frm ꝯfessionibus arcere vtiq3 po test:expsse inhibuit. Nullus quoq3 sue rl'e vo tioq3 trāsgressor ex ñis absoluitur a pctis. Vulne ratus stante gladio in vulnere non curat. Sed ministri pdicti vel eoꝝ vices gerētes pniam cuz misericordia debēt iponere. Dz vt canon loq tur iustitiā tēperare moderatio. Si erram⁹ mo dicā pniam iponētes: nōne melius est pp mise ricordiā rōnem reddere qȝ ppter crudelitatē. Nō dicit rl'a pniam omittendā: sȝ cū misericor dia iponendā: q: ifundēdum est vinū z oleum vulneribus sauciati iuxta Sācti verbū. Mise ricordia vel disciplina multū destituitur: si vna sine altera teneatur. Miscēda est lenitas cū se ueritate. Sit ingr zelus: sed moderate seuiens. Sit pietas: sȝ nunqȝ plus qȝ expedit parcens. Sane licȝ vbiq3 misericordia superaltet iudi ciu3: maxime tñ q ad pnie mundiciā recurrūt benignissime recipiēdi z ol gra ꝯfouēdi sunt. Qui ouē pditā z filium pdigum z naufragum pie vt ipse curari vellet non curat: nec pastor nec pr est: sȝ aduersus ꝯfitērem seu ꝯfessionem ipsius qsi ordinis zelo aliqd agere: xpm pdere est: xpm psequi est. Hinc ergo ꝯfessio redditur odiosa. Hinc celum: volētibus igredi claudit: empte xpi sanguine aie crudeliter p occasione3 necātur. Vere vt scriptu3 est. Viscera impioꝝ crudelia: q penitētibus nō cōpati: sȝ idignari nouerunt: atq3 per austeritatē quādam pctō res detestātes: iusti cū phariseo appere volūt. Insolētibus nō penitētib⁹ debetur seueritas. Alr quoq3 puata: aliter tractāda sunt publica. ¶ Et cauere debēt ne irascant z ꝯturbent pp pctm̄ alicuius zc. Sic Sāctus in rl'a originali dicebat. Caueāt frēs oēs tā ministri qȝ alij q pp pctm̄ alterius vel malū exēplum nō ꝯturbent vel irascātur: q: diabolus pp pctm̄ vnius mul tos vult corrūpere: sȝ spūalr sicut pñt adiuuēt illū q peccauerit: q: nō est opus sanis medic⁹: sed his q male hñt. Non vult ergo ministros frēs pro alicuius offensa turbari: ne dum ꝯtur bantur: charitatis z misericordie obliuiscantur: zelus decipit: quem modus nō condit. Vbi est ꝯgregatio charitatis: hȝ qui cadit subleuantes se z fulcientes. Fratrum est lesum iuuare: canū est lacerare: itaq3 odio habeantur peccata non homines. Corripiantur tumidi: tolerētur in firmi: z quod seuerius castigare necessariu3 est non seuientis more plectatur: sed medentis.

¶ De vnitate z obedientia ordinis sub vno capite generali ministro. Cap. viij.

Vniuersi fratres vnum de fri bus istius religionis teneātur semp hr̄e gn̄alem ministrū zc.

¶ Voluit Sanctus vnitatis amator vt fami lia sua poneret sibi caput vnu3: z totius ouilis sui fieri pastor vnus. Attende in hoc caplo de generali ministro z caplis celebrādis. Tenent frēs vnum cui semp obediant ministrū gene ralem habere. ¶ An ordinata in capitulo ge nerali possint a ministro generali irritari.

¶ Queris vtr̄ ea que de correctione gn̄alis ministri z ordinationis forma capituloꝝ z de electione per generalē z puinciales ministros z alios frēs ordinantur in capitulo generali: possint a generali ministro precipiēte in ꝯtra rium penitus irritari? Quod qdam ex hoc ar guunt quod hic dicitur: q frēs ei tenentur fir miter obedire. Constat q capitulu3 z fratres nō possunt regulam imutare: sed cū ex inten tione fit vt rl'e celebretur caplm̄ generale: ad ca pitulum vero pertineat ordinare ea: per que potest religionis puritas z perfectio custodiri: ita q a nemine inferiori vel superiori possit ali quatenus violari: ergo si capitulū propter vi tandum religionis piculum coarctet potesta tem generalis z puincialium ministroꝝ z alia salubria ordinet inter frēs gn̄aliter obseruanda auctoritate ipsius rl'e: que prestat auctoritatem caplo gn̄ali: z pontifice sedis apostolice appro bante: non poterit p solos supiores vel per so los inferiores aliquatenus irritari: maxime in istis in qbus est ordinatio z limitatio prātum. Quidā pdicta sic recipiunt: vt tñ gn̄ali mistro etiā ꝯ quel3 singularia ordis maxime instituta quoꝝ sane lapatio rl'e non preiudicat puritati: quā hȝ ituert caplm̄ gn̄ale obediēdum putēt: tum pp excelsum rl'e ipsius pceptū hic p mini stro: sȝ nunqȝ pro caplo datū: tum q: ipse est ca put ipsius capli z supmus in ordine dispēsator: nec est officij subditoꝝ de supioꝝ sn̄ia iudicare an subendo ꝯtia ordinis institutis ea simplr irritare: vel causa rationabili dispensare inten dat. Potest autem capitulum imo tenetur ex rl'a eum (si ob defectus vel excessus insufficiēs fuerit) ab officio remouere. ¶ Quo decedēte

facit licentia:non statutum regule. Cessans cã
(iuxta errorẽ illoꝝ q de cause ꝯtitia ꝛ effect⁹ di/
stinguere nesciunt cessante vt dicũt suspitione
monasteria monachaꝝ itrãdo vel alia regula/
ria p huc modũ violãdo)rl'am ꝛ dispẽsatiõem
euacuat. Vãꝝ si pplo non nisi mõ pdicto:quõ
clero qd mai⁹ est sine licẽtia possum⁹ pdicare?
Sꝫ dicũt:q ppl's q: simplex citius ledi posset
ꝙ religiosi ꝛ clerici qb⁹ datũ est nosse mysteriũ
regni dei:nõ noie ppli oẽs extra ordinẽ ꝯstitu
tos accipias. Oẽs aũt frẽs pdicare dñt scẽ cõ/
uersatiõis exẽplo:put scũs in rl'a prius horta/
bat̃ di. Oẽs frẽs opibus pdicent. Pñt ẽt oẽs
frẽs ṽba exhortatiõis ꝛ salutis hoĩu⁹ dicere lo/
co ꝛ tpe opportuno. Solent frẽs vt euangelici
hoies ꝛ grãdes ꝛ hũiles in via:in domo:mẽsa
ꝛ vbiqꝫ bonis edificare ſmonib⁹:ꝛ ad pniam
ꝓuocare:sꝫ iam aliq retrorsum ad 'vaniloquium
ꝯuertunt̃:ꝛ sue vocationis obliti:facti sunt in
ṽsib⁹ secularib⁹ sicut alij seculares. ¶ Ut autẽ
edificatio ex pdicatione sequat̃:pdicator scissi/
mus optime istruit ꝛ isformat dicens. ¶ Mo/
neo quoqꝫ ꝛ exhortor eosdẽ frẽs ꝛc. Uult scũs
eorum eloquia examinata esse; ne sint erronea
vel incauta. Uult esse casta:ne sapiant imũdi/
tiam auaritiã:vanitatẽ. Ad vtilitatẽ ꝛ edifica/
tionem populi qbus dñt diligenti premedita/
tione ꝛ deuota intentione uel pronunciatione
studere sine corrupta intentione mercedis.
¶ De vitijs ꝛ virtutibus. Qꝛ in hmõi hoies
sunt maxie istruendi:nec sunt subtilitatib⁹ uel
curiositatibus detinẽdi. ¶ De pena quoqꝫ ꝛ
glã:q pcipue torpẽtia hoium corda mouent.
¶ Cũ breuitate ſmonis:qꝛ prolixitas tedij mr̃
est ꝛ optima queqꝫ efficit onerosa. Sic igitur
predicator dꝫ esse in ṽbis irreꝓhensibilis:in fi/
ne ordinat⁹.circa necessaria ꝛ maxime motiua
intentus:ꝛ ne grauet prolixitate:e:breuiloquus.
¶ De admonitione visitatione ꝛ correctione
fratrum. Cap. x.

FRatres q sũt hui ꝛ ministri alio
rũ frm̃ visitent ꝛ mo/
neãt:ꝛc. Nomẽ mistri ex euãgelio euã
gelij sectator assũpsit. Agit hꝫ capl'm d offõ pla
toꝝ d obia quoqꝫ ꝛ recursu subditoꝝ ad ipos.
Ultio ponit̃ admonitio gñalis ubi ꝛ tãgit̃ de
studio lraꝝ. ¶ De platis di. Frẽs q sũt hui ꝛc.
Prelat⁹ qdeꝫ ordis alioꝝ frm̃ mistros scũs ap/
pellat ut ei⁹ uicarios se recognoscãt q uenit mi
nistrare ꝛ nõ ministrari. Et ne putent se tanqꝫ
dños ptãtẽ in eos exercere debere quoꝝ se au/
diunt huos eẽ. Ministerium hñt nõ dñium su
pra frẽs iuxta illud dñi ṽbũ qd ꝛ btũs Fraci.
frĩb⁹ dicebat. Pricipes gẽtiũ dñant̃ eoꝝ:ꝛ qui
maiores sunt ptãtẽ exercẽt iter eos. Nõ sic erit
iter uos. Et huis labor ꝛ hũilitas cõpetit. Sic
plati debẽt eẽ utiles in labore:hũiles in hono
re:ꝛ exercitiũ hũilitatis amplecti. Xp̃s ut mi/
nistrator iter discipulos fuit qb⁹ ꝛ pedes lauit.
Solẽt mistri ẽt puictales saltẽ aliqñ pp iferio/
res platos ꝛ alios isformãdos p elemosyna ire
paraphsidesqꝫ abluere. Optie decet platũ vt qd
agẽdũ alijs suggerit agat. Sꝫ spũale huitiũ cor
porali pfertur. Unñ mistri subdiꝫ tũc vtilr̃ ser/
uiunt:qñ p ipsoꝝ cura solicite eos docẽt:corri
piunt ꝛ exhortant̃. Utile nimiꝝ huitiũ doctri
ne lumẽ subministrare idoctis:medicinam infir
mis:solatiũ inualidis:stultis ṽbera:vincula fu
riosis:p qb⁹ hñt dño rñdere vt scũs pri⁹ in rl'a
dixit. Recordent̃ inqt mistri ꝛ cõmissa est eis
cura aiaꝝ frm̃:de qb⁹ si aliqs pderetur pp eoꝝ
culpã vel malũ exẽpluꝫ:oportebit eis reddere
rõnem corã dño iesu xp̃o. Dꝫ ergo alijs mistra
re:sꝫ ea maxie q ad salutẽ ptinent aiaꝝ ꝛ q cu/
rã respiciunt pastoralẽ. Unñ recte de visitatõe ꝛ
monitiõe ꝛ correctiõe subiũgit. ¶ Uisitent ꝛ
moneant frẽs suos ꝛ humilr̃ ꝛ charitatiue cor
rigãt eos. Dꝫ esse in corrigẽtis ṽbo humilitas:
charitas in affectu. Pr̃ spũalis ꝛ si ꝯstanter ꝛ
rigide interdũ debeat agere:modũ tñ hũilita/
tis ꝛ cõpassiõis affectũ nec in ipso rigore dꝫ d/
serere:vsqꝫ adeo saltẽ dꝫ eẽ correctio hũilis vt
ꝯtumelia careat. Adeo charitatiua:vt odio vl'
indignatiõe nil agat. Itaqꝫ hũilitatis ꝛ chari/
tatis rõ nõ excludit zelũ sed fastũ:quẽ stulta so
let idignatio ꝛ ꝯtumelia comitari. Est aũt cor
rectio mẽdax in ira ꝯtumeliosi. Ois correctio
carere ꝯtumelia dꝫ. Correctioni multũ est dese
rẽdũ:lꝫ forte corrigens excedẽ videat̃. Nẽpe ꝯ
correctiõem ceruicẽ erigere turpissimũ est:ifir
mas tñ aias sepe ad irreuerẽtiã ꝯtumelia mo/
uet. Sꝫ humilr̃ ꝛ charitatiue corrigẽ optim⁹
modus corrigẽdi est. Tenent̃ aũt q psunt corri
gere isolẽtes. Statũ.n.ordis disciplina ꝯseruat.
Perit religio vbi correctio deficit:qd pñdẽti
b⁹ maxie iputat̃. Facientis pculdubio culpã hꝫ:

q qđ pōt corrigē negligit emēdare. Prelat⁹ vi
tia dū ñ cōrigit: ordinē dissolui patit̄ ⁊ dstruit.

¶ Limitatio pfecta ptātis platorum.

¶ Nō pcipientes aliqd eis qđ sit ꝯ aiam suaȝ
⁊ rľam nſam. Cōtra aiaȝ esse vr̄ nō solū pctm̄
mortale: imo qđ hoi est occasio vehemēs siue
incētiuū primū ad pctm̄ vt audire pfessiones
cui nimia fragilitas eēt carnis ꝯ rľam eē vr̄ nō
soluȝ qđ est ꝯtra pcepta rľe: imo qđ est ꝯtra sta
tuta ordinis ad obseruandam rľe puritatem.

¶ De obedientia subditorum.

¶ De subditoꝝ ēt obia subinferf. Cū dr̄. Fra/
tres vo q sūt subditi recordenf: q pp deuȝ ab/
negauerūt pprias volūtates. Cōmendaturus
obiam subditis: de volūtatis abnegatiōe pmit
tit: qꝛ pprie volūtatis abdicatio est obie funda
mentū. Nimiꝝ obie virtutē adipisci nō pote/
rit: q volūtateȝ ppriā calcare nō nouit. ¶ Uñ
firmiter precipio eis vt obediant mistris suis.
Juxta euāgely rľam q maiores mistros eē de/
creuit: platos ordis vniuersos gñalr accipe no
mine mistroꝝ: sicut ⁊ dr̄ idistincte. Nō. n. dr̄ vt
obediant suis mistris puincialib⁹: sȝ suis mini
stris nulla determinatiōe adiecta. Aliogn nec
custodib⁹ obia deberef: eosqȝ frustra rľa pone/
ret: quoꝝ auctoritas nulla esset. Si hoc de so
lis ministris prouincialibus accipis: de ipsoruȝ
mandato ministris inferioribus obeditur.

¶ In oibus q pmiserunt dño obsuare. Que
sunt vt qbusdam placet: tam qcūqȝ pncipalr
rľari expōne sub voto cadūt: qȝ ēt qcunqȝ p se
ad ipoꝝ obsuātiā vľ ppinq trāsgressiōis picu
li cautelā: vľ q releuatōeȝ a trāsgressiōe faciūt.

¶ De sublimitate ⁊ pfectione rľaris obie
fratrum minorum ⁊ ipsius limitibus.

¶ Sed altissime obie gradum scūs credif po
suisse: cū dr̄. In oib⁹ q pmiserunt dño obsua/
re ⁊c. ¶ Est. n. duplex obia: impfecta. vȝ. ⁊ pfe
cta. Impfecta est q certis qbusdā termis coar
tatur: q̄si pfessus qs in his tm̄mō obedit: que
ꝯtinet rľa seu instituta fm̄ q viuere pfitef. Ad
hāc ois de necessitate religio astringitur. Per/
fecta aūt vt ait scūs obia legeȝ nescit: terminis
nō coarctaf: nec ꝯtenta pfessiōis angustijs fer
tur in latitudine charitatis: ⁊ ad omne qđ in/
iungif spontanea in infinitā libertatē extendi/
tur. Hec est illa de qua signāter aplꝯ Petr⁹ ait.
Castificātes corda vestra i obia charitatis pul/
chre ipsam p hec sequestrans ab illa inerti ⁊ ser
uili quodāmō obia nec charitati prōpta: sȝ ob/
noxia necessitati. Perfectā aūt hanc vt credif
obie legem maximus pfectionis amator beat⁹
Frāciscus spūs seruore instituit: vt. s. frēs nō so
lum in his q pmiserunt dño obsuare: sȝ etiam
in oibus que non sunt ꝯria aie ⁊ rľe obediant:
hos duos obie limites tm̄ ponēs. Sane cōtra
aiam vel rľam nec plati hñt pcipere: nec subdi
ti obedire. Hos tm̄ obie limites spāles vr̄ iten
dere: dū sub his tm̄ ⁊ hic subditos in obedien
do ⁊ supius platos in pcipiendo ꝯclusit dicēs.

¶ Nō pcipientes eis aliqd qđ sit ꝯtra animā
suam ⁊ rľam nſam. Sunt. q cōi ceteris regula/
rib⁹ districtioni obie. s. necessitatis ⁊ charitatis
herētes: debēt necessitatē esse in eis que ꝯtinet
rľa obedire. Ad alia vo nō nisi de charitate seu
congruitatis pfectione teneri. Ad necessitatis
obiam referunt qđ dctm̄ est. Obediant mistris
in oibus q pmiserūt dño obsuare. Qđ aūt se/
quitur. Et nō sunt ꝯria aie ⁊ regule nostre: ad
obiam referūt charitatis. Uolūtqȝ copulatiuā
hoc loco non ꝯtinuare pceptum vel hanc cer/
te particulam restringere pcedēteȝ: vt nec p/
missa obliget rľa si fuerit aie vel (qđ absonum
vr̄) sit ipsi ꝯria. ¶ Ponif. n. vtrūqȝ: cuȝ dicif.
Et nō sunt ꝯria aie ⁊ rľe nſe: vt excessuȝ regu/
le regula conuincat. Sed hoꝝ sniam alij nullo
mō acceptat: ipm iuxta cōem verboꝝ sniaȝ vel
intelligētiam rľe textum: scm̄ ppositum, ordi/
nis: vsum ⁊ ꝯsuetudinem antiquoꝝ: pluriūqȝ
necessitate incōuenientium opponētes. Si p/
cipiens abutitur ptātem: dicūt eum p superiorē
vel caplm corrigēdum: vel ipm auctis gladiū
de manu furiosi tollēdum. Nō modica est insa
nia pcipitāter ⁊ iordinate pcipere qzuis bonū.

¶ De triplici obia rľe fratrum minorum.

¶ Triplicē aūt obiam. s. necitatis charitatis ⁊
humilitatis put supioribus parib⁹ ⁊ inferiori/
b⁹ exhibef scūs in rľa ex euāgelij pfectiōe sum
pta cōmēdat. ¶ De obia necessitatis seu voti
p quā supioribus obeditur pñti caplo pncipa/
liter agitur: de qua vt alibi dictū est. Finito an
no pbationis recipianf ad obiam. Hmōi exē/
plar est xp̄s qui factus est patri obediens vsqȝ
ad mortē: q eidem pr̄i sic in euāgelio loquitur.
Non mea volūtas sed tua fiat. ¶ Charitatis
obiam suggerit scūs alibi in regula vbi dicit.

Ubicūqȝ

Ubicūqꝫ sunt ⁊ se inuenerint frēs ostendant se domesticos ⁊c. vsqꝫ spūalem. Mutuis.n.necessitatibꝰ cōportandis debent maxime frēs alter alteri obedire: qḋ vt volūtarie facerent: sic sanctus ante bullaꝫ eos in rła hortabaꝫ. Per charitatē spūs volūtarie fuiant ⁊ obediant inuicem: hec est vt ait vera ⁊ secura obia dñi nostri iesu xpi. Uere obia hec xpi est: q eam in euāgelio docuit di. Omni peteti te tribue. Et iterū. Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicē. Obia mutua mutue dilectionis signū est ⁊ effectus.

¶ Ad humilitatis obiam p quā iferioribꝰ obeditur: scđs in pūti capło supiores inuitat: cum eos mistros ⁊ fuos alioꝝ frm̄ esse cōmemorat: ipsosqꝫ tantā hēe familiaritatē circa recurrētes ad se subditos mādat: vt eis idem subditi dicere possint ⁊ facere sicut dñi seruis suis. Naꝫ ita in gt oꝫ esse: vt mistri siut serui oium frm̄. Ut vꝫ. sicut serui dñis: sic mistri subditis in qbꝰ iuste pūt obediant. Huius obie xp̄s in euāgelio formā dedit: cum mrī ⁊ nutritio subditus extitit. ⁊ baptizari dño a seruo. s. a Joanne voluit cui ⁊ dixit. Decet nos implere oēm iustitiam: hoc est humilitatem perfectam per quam maior subijcit se minori.

¶ De recursu ad mistros p rłe obsuātia.

¶ Pro recursu ad mistros subditur. Et vbicūqꝫ sunt frēs q scirent ⁊ cognoscerēt se nō posse rłam spūałr obsuare ⁊c. ¶ Obsuatio regule spūalis vł obseruatio ꝯm rigorem siue ꝫ puritatē sine occasiōe ad malū. Uñ nō spūałr posse pōt itelligi: aut nō posse fuare rłaꝫ ꝫ suū rigorē siue ꝫ puritatē vł sine occasiōe prima ad peccāduꝫ ɔtra rłe puritatē. Beato Frāci. mos fuit dicere spūałr fieri qḋ pure seu religiose fiebat. Uñ rłam spūałr seruare nō pōt qui debite ac religiose non pōt. Sunt etiaꝫ q ⁊ si corporaliter: non tñ spūałr seruant: duꝫ spiritu erroris imbuti statuꝫ ordinis ⁊ que spūales alij fratres agunt omnia spernunt: omnia iudicant: nec se nec eos ꝯm regulam viuere arbitrantur. Ubi ergo castitatem: charitatem: paupertatem: quietem mentis ad deum vel alia que sunt regule periclitari seu notabiłr impediri vel certe intolerabilem alicui pro sua debilitate vel alia necessitate rigorem esse vel aliquem in pdictum errorē spm̄ incidisse contigerit: fratres nō solum ad prouinciales: sed ad suos quoslibet distincte ministros ꝯm regulam habent recurrere. Ut qui pręsidēdo ministri sunt ⁊ dispensatores ministerioꝝ dei: rigorem inualidū temperent: alarum vulnera curēt: pctōꝝ occasionibus obstent. Alioqn subditꝰ qsqꝫ deo sibi ⁊ ordini reus esse: si patri spūali periculum suum spūale: vel etiam corporale significare negligeret. Si priuata res est: qui pꝫ si pr̄ est: ⁊ secretum habebit ⁊ secretum si valet: secretū adhibebit. Reuelare amici mysteria desperatio est anime infelicis. Turpe nimis est maxie płato secretum pdere: nec scire verbum tenere. Si ad ministros tm̄ puinciales referimus locum istum: recurrere ad ipsos non solum p corpalē accessum: sed etiam p insinuatiōem vt alibi tactum est. Uñ sic prius in regula dicebaꝫ. Frēs in qbuscūqꝫ locis sunt q non pūt spūaliter vitam nostram obseruare: ad ipsum suo ministro significent. Minister vero taliter studeat prouidere: sicut ipse sibi fieri vellet. Si corporali accessu recurrerit: debet recurrere honesto ⁊ cum socio fratre iuxta ordinis morem ire superiore sibi necessitate cognita prouidente. Certaqꝫ recurrendi necessitas debet esse: propter quod subditur. ¶ Qui scirent ⁊ cognoscerēt se non posse regulam spiritualiter obseruare. Debet ergo recurrens certitudinem iuste cause congruamqꝫ societateꝫ habere. Beatꝰ Franciscus fratres binos ⁊ binos christi exēplo misisse aliquādo littera ⁊ regula vt alibi tetigi approbat simultateꝫ. Alioquin possent malitiosi necessitatem confringere: quorum obtentu soli pro voluntate extra obedientiam vagarentur: ⁊ suis intēderent sceleribus implendis in scandalum ordinis ⁊ ruinam. Si quando fratres solito more iuerunt: quando mos fuit peccatum non fuit: quod nunc perniciosum scandalum eiusdemqꝫ malitia crescente periculuꝫ non permittit ordine pariter phibente: nisi causa manifeste necītatis vrgeret. Possunt ergo fratres ad mistros puinciales recurrere quando aliter iferiorum subsidio ministroꝝ nō pūt regulam spūaliter obseruare: ac supflue ad maiorem płatorū recurritur: cum p minorem indigenti eque vtiliter subuenitur. Quidaꝫ hāc sententiam ad locum referunt: cum. s. ratione loci fratribus impedimentuꝫ pręstatur ne possint regulaꝫ spūałr obseruare: vt qꝛ loco anne/

xa est ꝓprietas vel cura aliq̄ aiarū pueros ali-
quos baptizādi ⁊ alia parochialia faciendi: aut
q̄ pp necīoꝝ penuriā opꝫ eos in ꝯgregatiōib⁹
vel q̄stib⁹ ihonestis ꝯ rle puritatē ⁊ vsuꝫ ordis
gn̄alē excedē: aut pp societatē ihonestā vel im
portabilē frib⁹ ꝓsertiꝫ rudib⁹ ⁊ ifirmis vt ꝯtin-
gebat tpe ꝑmitiuo: ꝓ quo maxie forsitā dictuꝫ
fuit: qn̄ frēs spālia hitacula non hūtes: bini ⁊
trini vel vt multū q̄ttuor vel sex frēs in hospi-
talib⁹ vel in domib⁹ vel alijs qb⁹ colligebant lo
cis iter hoīes passim: ⁊ mulieres in maxia sepe
penuria aieq; piculo morabant: pfectiōi rl'aris
obsuātie itēdē nō valētes. Ideo rl'a ꝓ remedio
ꝯcedebat vt loco dimisso recurrerēt ad mini
stros alibi collocādi. Qd̄ ad locū ⁊ ad oēs gn̄a
liter frēs i loco manē eā s̄. sn̄ia referat: p loca-
le aduerbiū ⁊ pl'alē nūeꝝ quo nō ad vnū: sꝫ ad
plēs s̄mo dirigit vt ōndiscū dr̄ Ubicūq; sunt
frēs. Uel s̄m ꝑmā vt dc̄m est rl'aꝫ: in qbuscūq;
locis sunt frēs. Sꝫ nūqd recurrere poterāt ad
custodes? Poterāt vtiq; si custodia ipsos cape
posset. Quocūq; mō accipias: liber ē ad custo-
des recursus cū ⁊ ipsi s̄m rl'am sint qnq; vt di
ctū est itelligēdi ministri. Sꝫ q: puicialis minister
spaciosam hūs ꝓuinciā: pōt liberi⁹ ⁊ ad se vti-
lius recurrētib⁹ ꝓuidē: ad ipꝫ ꝯgrue fuit vt vo
luit idulgēdus recursus. Deniq; vbicūq; spūa
lis vite q̄ in rl'a tradit districtio puritas. vel ēt
honestas p surrepētia mala vl' mixta bonis pe
ricula ipedit qūoiꝫ iuxta ꝑdicta vel ministrū vel
recursū accipias: pp v̄bū vbiq; differēs: salu⁹
est rl'e itellēs. Uoluit itaq; pius pr̄ frēs ad mini
stros in piculis vel in angustijs recurrētes ab
eis recipi familiariter ⁊ benigne. Uñ subiūgit.
¶ Ministri v̄o charitatiue ⁊ benigne eos reci-
piant ⁊ tātaꝫ familiaritatē ⁊c. Sane pr̄ spūalis
recurrētes ad se filios maxie desolatos familia
riter in oī dꝫ charitate suscipe: vt suas ei neci-
tates ōndē suasq; fiducialr̄ ꝯscias audeāt apir.
Prelati clemētia subditū nō mediocriter reso
uet: fugat duritiā. Mira certe fiducia est. chari
tatis q̄ ꝑlato dicē subdit⁹ pōt ⁊ facē sicut dn̄s
s̄uo suo. Nā ita igr dꝫ eē ꝙ ministri sint s̄ui oīuꝫ
frm̄. Ut sic dn̄o s̄u⁹: sic subdito ꝑlat⁹ in qb⁹ s̄m
deū rōnabilr̄ pt̄ benigne obtēperet: faciēda nō
q̄si dn̄ando: sꝫ poti⁹ ꝯsulēdo ⁊ exhortādo i mā
suetudine suggerat eūq; in oīb⁹ q̄strū absq; di-
scrimis iactura ⁊ offensa rectitudis pt̄ cū trā-

quillitate ac reuerētia tractet tāq̄ sūmi vica-
rius ꝑsidētis. Cui dr̄. Tu aūt dn̄ator virtutis
cū trāqllitate iudicas: ⁊ cū magna reuerētia di
sponis nos. Ipsi v̄o ꝑlati ordis q̄ ministri ⁊ s̄ui
dn̄r: nō min⁹ reuerētia digni sūt putādi. Con-
stat eos tn̄ aiaꝝ curā ꝑlatiōis ꝙ nomē nō qdē
ex ordis hūilitate: sꝫ rē ex officij necītate hīe: q
dū bn̄ ꝑsunt; duplici honore. s. reuerētie ⁊ obse
quij eo ampli⁹ digni sūt quo ea sibijpsis exhibe
ri nō exigūt. Quos q̄ spernit deū vtiq; (cuius
sūt vicarij) spnit. In medio frm̄ rector eorū in
honore hn̄dus est. Si hūiliat ꝑlat⁹: nō dꝫ itu-
mescē subdit⁹. Magna puersitas si minor ex ma
ioꝝ hūilitate supbiēs factusq; irreuerēs isole-
scat: ꝙ viliū ꝑsonaꝝ eē solet. Uerꝫ q: ordis hu-
ius hūilitas ꝑsidētib⁹ honorē abhorētib⁹ q̄dā
amplectit charitatē: eis nō adeo curiosa: sꝫ mo
desta ꝯsueuit q̄dā reuerētia exhiberi. Nō quo-
q; indisciplinat⁹ ⁊ irreuerēs ⁊ adulator apparē
ꝯfundit. Supior qdē nō dꝫ venerationēꝫ appe-
tere: sꝫ poti⁹ societatē ⁊ eq̄litatē amar. Quā hu
militatꝫ grāꝫ antiq adeo habuerūt vt suis ipsi
se subijcerēt subditꝫ ⁊ vix ex̄ caplm aliq̄ iter ꝑ-
latū ⁊ subditum dr̄ia notaret. Nō erubescebāt
hūilia opa: sꝫ hūilitatē quā docebāt v̄bo: opis
cū vacabat ōndebāt exēplo. ¶ Postremo san
ct⁹ gn̄alē ad ꝑlatos ⁊ subditos monitionē assu
mit di. Moneo quoq; ⁊ exhortor in dn̄o iesu
xp̄o vt caueāt frēs ab oī supbia ⁊c. Indignuꝫ
est. n. vt hūilitatꝫ ⁊ pfectōis altissime ꝓfessores
rursū supbiēdo; ꝓximis iuidēdo: cupiditatib⁹
⁊ curis ⁊ negocijs sclī ꝯtractiōib⁹ ⁊ murmura
tiōib⁹ sēteꝝ imiscēdo: turpi⁹ piculosius q; apo
statarēt. Detrahētē si arguere metuis: honeste
tn̄ si rn̄dēdo ad sua sꝫ alia igerēdo v̄bo ꝯpescis.

¶ De moderamine in studio l'rarum seruā
dorꝫ scē oīonis exercitio ⁊ an frēs mino
res possint cathedrā magisterij assumē.

¶ Et nō curēt nesciētes l'ras: l'ras discē Scūs
s̄ loco ꝑmas in ordie l'ras ⁊ senes elemētarios i
ordie nō cōmēdat. Multis l'raꝝ studiū studij
oīonis ⁊ ꝯuotiōis ⁊ charitatis ad frēs negligē
tiā parit. Religio ad virtutes potiusq̄ ad api
ces vocat. Si bon⁹ studēs vis eē bonitatē ⁊ di-
sciplinā scie an̄ponere stude. ¶ Sꝫ cuꝫ rl'a di-
cat ꝙ nō curēt nesciētes l'ras: l'ras discē ⁊ dn̄s
in euāgelio nolite vocari rabbi: nūqd frēs stu-
diū l'raꝝ ⁊ maxie cathedrā magisterij pnt assu
mere?

mere? Dñt vtiqz. Non. n. scũs rle' cõditor lra/tie: sz laicis z illiteratis studiũ vetat: vt vnusqsqz sz aplm in q̃ vocatõe vocat' est in ea pmaneat. Nescientes lras: lras discere noluit: non vetuit. Aliogn sue õdius rle ipse fuisset q eẽns in ordine cũ paucas lras sciret postmodũ non solũ orãdo: sz ẽt legẽdo pfecit z alios frẽs i diuinis studẽ lris: voluit z vt sacre scripture doctores i maxĩa reuerẽtia hẽrent mãdauit: tãqz illos a qb' pcipent vba vite. Uñ cũ non honoraret doctorẽ itelligebat ꝯ euãgeliuz nõ vetuisse. Aliogn Paulus apls euangelio cõdicit. q se doctorẽ gentiũ vocat: qd maioris vr ipudẽtie qz si ab alijs vocaret. Dico g̃ qp ꝯm euãgelium ambitio z põpa hui' nois est ɔtẽnenda z nullaten' appetẽda: sz offm assumẽdũ. Quos eniz decet magis euãgeliũ docẽ siue docẽdi euãgelij auctẽm q̃ in magisterio dat hẽc qz frẽs mi. q euãgeliũ pfitent z pũat. Nã cũ euãgeliũ dicat. Qui fecerit z docuerit hic magn' vocabit in regno celoꝝ: qs sane mẽtis dicat: vt magr z fr Alexander de ales diues debuerit pdicare z docere: bti Paupes spũ: z paup effect' pp deũ debuerit reticere. Certe si frẽs decet addiscere z ruminare tanqz aialia mũda verba diuina z ipa sibi sufficiunt in docendo: qs tam stult' est vt doctrinaz quã eos decet facẽ debeant a non facientibus mendicare? Magisterij ergo põpa dãnatur: sed officium z studium cõmẽdatur.

¶ Q ante z sup oia debeat gratia deuotionis z oionis pxestolari a fratribus.

¶ Sz attẽdant qp super oia desiderare debent hẽe spm dñi z sanctã eius opationem zc. Magis necessarijs magis est insistẽdũ. Mores sciẽ pponuntur. Nulla potior qz practica virtutuz scia. Sic merito super oia desideras spũs dñi z opatio ei' scã. Nõ tñ rephendit studiũ nisi pp hoc a necijs declinet vita studẽtiuz: imo deuote studẽtem sacre pmouẽt lre ad virtutẽ. Cultus itaqz spũs dñi in feruore deuotionis z zelo puritatis seu cautele a vitijs plibatis opatiõis sancte instãtia iugis z pura oio humilitas deo z hoib' grata q̃ solet sm mi. iuxta etiaz statuz humillimi exigẽtiam quasi ppzissima z spãlissima virtus esse patientia ɔstans z charitas ẽt ad persequentes beniuola sunt mores z studia qbus maxime occupari debemus. Sed humilitatis charitatis patiẽtie veritatis huius potissime status veritatem ostendit: si ex aio que sunt humilitatis z charitatis amplectimur: si patientiam ad eos q nobis z bñfacientib' dãna. pbra z calũnias iferũt. Suamus corde placido indefessam. nihilqz mali p malis verbo aut facto rãcore vel signo (qd in religiosis maxime nõ dz aliqtenus apparere sz magis vt hic z in euãgelio di oionis z bñficij rependuaz) frẽs minores vere esse pbant. In his patẽter pfessionis euãgelice vel defect' ostẽditur vel pfectio declarat. ¶ Sz in pmissis oibus optime si aduertim' iformamur. In his fuit ɔuersatio antiquoꝝ. Qui ordis sunt istis istitũt. Qui aũt in scã rle obsuãtia vsqz in finẽ pseuerauerit: i quo scũs errorẽ garrientiũ ɔtra ordis statũ elidit.

¶ De suspectis consortijs mulierum z compaternitatibus z ingressu monasteriorum monialium vitandis. Cap. xj.

P Recipio firmiter fribus vniuersis ne hẽant suspecta ɔsortia mulieꝝ. ¶ Sci euãgelij scũs emulator volens vt frẽs lũbos iuxta euãgelium p ɔtinẽtie scimoniaz pfecte pcingant: ad cõmune ɔtinẽtie votũ apponit qdã ei nouercãtia. s. suspecta ɔsortia monasterioꝝ ingressum z compaternitatis ɔtubernium indicẽs. Suspectũ ɔsortium nõ vna cã sed ex pluribus indicat: vt ex gñe actus ex circũstãtia loci z tẽporis frequẽtia z psone z hmõi que patẽt cuilibet intuenti. Eo ipso qppe qs reddit se suspectũ quo diffusum sibi maxĩe a platis nõ vitat ɔsortium. Negligit. n. oblam z honestatẽ voluptas. Suspecta ꝓo mulieꝝ ɔsortia. oẽs qdem ne primum scandalizent: sz frẽs ex regula si ẽt veꝝ sit scandalũ vitare conent: monasteriorũz ingressus nõ accessus ad ea inhibet: cũ dr. Et nõ ingrediant monasteria monachaꝝ pter illos qbus a se apo. cõ. est li. spãlis. Quidã hec p monasterijs tm monialiũ inclusaꝝ quas beat' Frãciscus instituit dictũ putant: z intellectus hmõi tpe date regule in gñali ea. credit fuisse declaratus. Sed nullũ monachaꝝ cenobium phibitio excipit gñales. Nosqz ad intentionẽ beati Frãcisci quã nescimus sed ad lram quaz vouemus z cõmunez ac rõnalem astringimur intellectum. Oẽs aũt mulieres cõmuniter viuentes z regularez obseruãtiam canonice pfitentes monache dici possunt. Monasterium

dicunt ecclesiam siue domum vbi regularium congregatio residet psonarum. Cōgregationem duę vel tres vt volunt psone cōstituunt. Ex aplica tñ indulgentia monasterio monacharum ad interiores officinas restricto: ecclesiam licz potissimā monasterij officinā sicut et alia loca vbi seculares conueniunt infra septa: incertis ingredi casib⁹ pñt. Sane absq; laxatiōe regule: imo fm ordinationē ipsi⁹ sede aplica spālis pro certis psonis et casib⁹ licentia peti pōt. Nunq; rl'a vel dispēsatione soluit vbi fm qd ipsa ordinat agitur. Uertit in scandalū ordis cū frēs officinas interiores puta claustrū in gñalib⁹ pcessionib⁹ cōiter cum ppl'o vel epo ad pdicādū in caplo vel pro alia graui necessitate puta cōfessiōis vel spūalis cōsilij ad instātiam alicui⁹ grauiter infirmātis nō itrāt. Nōnulli sentiunt monasteriū: nō officinarum dispōne, pfecto seu mltitudine: sz ex monialium pncipali et cōtinua inhabitatiōe censeri: et domū vnam rñdere iterdū pro pluribus officinis: psertim cū oratoriuz est in loco. Monasterium inquint nō facit domorum ambitio: sz cōtinua regulariuz habitatio psonarum ecclesiasticis marie seu diuinis officijs deditarum. Monasteriū nō istructure sz psone cōstituunt: que et nobis cā phibitōis existūt. Ob hoc frēs discreti oēm libēter monialium locum vitant. Qui cauet laqueos securus est. A parochialib⁹ tñ ecclesijs psertim extra monasteria cōstitutis qb⁹ curati psunt quiq; pncipalr parochijs deseruiunt: licet in earum domibus aliq inhabitent moniales: frēs arceri p rl'am nisi alia sit ibi suspitionis occasio nō videnr. Sed cuz in illis ecclesijs pdicatur: debent spāles monialiū cellę vitari. Ubiq; puide spāle habitaculū monacharum speciali' euitatur. Non min⁹ quoq; honeste parua et iordinata monialiū loca q̄ magna et ordinata vitanr. Sepe vbi cōgregatio minor: ibi suspicio maior cōsistit: et maioris pctī opportunitatem ipsa solitudo ministrat. Omium qdem habitacula siue cōsortia monacharum ppter maius periculū alicuius diabolus impugnat maius quoq; scādaluz. Spūales viri et femine sese inuicem spūalr sepe: sed raro corpaliter visitāt. Beatus bñdictus sanctam scolasticā sororem suam semel in anno prope ipsius monasteriuz accedētem corporalr visitans: ad cellam suam eadem visitationis die redire volebat. Nō decet religiosum virum q̄tūlibet honestarū frequentatio mulierum. Deniq; vt de monasterijs pdictis oēs frm̄ circa eas pcessus excludas: ex aplica phibitione fm rl'am et patrum ordinationem depēdet. ¶ Nec fiant cōpatres virorum et c. Licet mos hz: hos pcipue q de sacro fonte vel epi cōfirmatione recipiunt cōpatres appellare: nō minus tñ (vt volūt) compaternitas ex baptismi collatiōe cōtrahitur: frēs impediens ne baptizēt nisi necessitate cogēte. Possunt qdem periclitātem puerum baptizare: saltez vbi alia deest psona que possit: aut velit hoc facere: tunc. n. nullus nec inter frēs: nec iter hoies scandaluz esse pōt: qd regula pretēdit cū dicit. Ne hac occasiōe iter frēs vel de fribus scandalum oriatur. Charitatis quoq; pceptum quo primum diligentes tenemur marie in re tam spūali et necessaria subuenire nec intendit scūs nec potuit irritare. Necessitas etiam vt canon loqtur legem nō hz. Que aūt maior necessitas q̄ aiam primi a dānatione eterne piculo liberare? Ubi aūt non cogit necitas: non est nostri officij baptizare. Non misit nos xps baptizare sed euāgelizare. Per pdicta excludit sanct⁹ occasiones peccādi. Tanto enim perfectius vitia declinantur: quanto arctius eorum occasiones deuitantur. Cap. xij.

q **Uicunq;** fratrum diuina inspiratiōe voluerit ire inter sarracenos et c. Beatus Frācīscus exēplo xpi mittentis discipulos sic agnos inter lupos vult fratres ire inter sarracenos et alios ifideles. Attēde in hoc caplo de missione frm̄ ad infideles: et de cardinali petendo. Fide sanctus et zelo feruens salutis oium ad icredulos ire gratia pdicationis inuitat: diuine id fore inspirationis ostēdens. Est qdem ispiratio nis velle fidem ifidelibus pdicare. Nimirum ex pdicatione hmōi excellens acqrit merituz et corona. Qui me cōfessus fuerit ait xps: cōfitebor et eum coram patre meo. Et alibi patientibus tribulationem pro xpo pollicet mercedez gloriosam in celis. Sed q: tanti executores officij et industriosi ad docēdū et cōstantes ad sufinēdum esse opz: nō vult sanctus oēs passim ad cōuersionem gētium vel martyriū anhelantes nisi al's sint idonei ad hmōi deputari: ne vñ spūale cōmodum querit inde salutis dispēdiū subsequatur.

subsequat. Melius est.n.in parvis pficere q̃ in magnis deficē. Duplicē aūt modū qversan di inter icredulos scūs in r'la pma ponēs dice/ bat. Frēs ingt duobus modis iter eos pñt spi ritualiter qversari. Unus modus est vt nō fa/ ciant lites nec qtentiōes: sed subditi sint omni creature ppter deum: z qfiteant esse se christia nos. Alius modus est q cum viderint placere deo: annūcient verbū dei: vt credant in deum patrem oipotētem z filium eius spm scm̄ crea torem oium redēptorē z salvatorē oium fide/ lium: z vt baptizent z efficiant christiani: quia salvari nō pūt nisi baptizarent z sint veri z spi rituales christiani: z nisi qs renat' fuerit ex aq̃ z spū scō nō pōt intrare in regnum dei. Et q̃ busdam iterpositis addebat. Recordent frēs q dederūt se z reliquerunt corpora sua ppter deum dño iesu christo: z pro eius amore debēt sustinere tribulatiōem: psecutionem z mortē: q: dicit dñs. Qui pdiderit aiam suam propter me: salvam faciet eam. Dico aūt vobis amicis meis: ne terreamini ab his q occidūt corpus. Si vos psequunt in vnam civitatē: fugite in aliam. Hec z alia plura in euāgelio vel ex euā gelio assumebat. Attēde scm̄ in duplici modo qversandi ordinatum z qgruum pdicationis pro infidelib' pcessum ostēdere: vt prius pdi/ cetur exēplum: postmodum aūt verbum. Nec hoc passim: sed cū viderint placere deo. Om ni enim negocio tempus est z opportunitas. Preparādi sunt hoies ad susceptiōem doctri ne sicut terra ad semē z eger ad medicinam su mendam. Nec desiderio martyrij pcipitanter agēdum est sed prudenter. Mortem enim pro xpo appetere debem' z fugere ordinate. Cete/ rum devotus sancte ro.ecclesie beatus. F. suos ei filios cōmendavit in hoc ipso pvidens ordi ni qtra insidias emulorū: ob hoc pceptū de car dinali petēdo subiungit dī. ¶ Ad hec p obiaz iniungo mistris vt petant a dño papa vnū de sancte ro.ecclesie cardinalib' zc. Tenent ergo mistri vnū vel in spāli vel in gñali petere car dinalem: q sit gubernator ptector z corrector istius fraternitatis: ne a fide vel ab obsvuantia regulari devient cū subdit. Et sint semp subdi ti z subiecti zē. In his vt voluit casib' interest cardinalis clamore vel facti euidentia rite mo/ tu suo vel sedis aplice auc̄te curare: si ab eo re/ quisiti ministri qb' primo de iure cōpetit cor/ rectio: vel capl'a ordinis nō corrigāt corrigēda: vt corrector: in repbēsione malorū fit: guberna tor in pmotiōe bonorū. Qui hō vt dicūt istitu ta iā r'la petēdus inducit: q: r'larē istitutiones sive q̃tū ad ordis obiam z disciplinā in subdi tos sive q̃tū ad alia qsvare ingunt hȝ: laxare nō valet. Per quē āt modū gubernatio hmōi sive correctio vigeat indagātes q̃rūt an hoc fit q̃tū diocesani in subditos sibi r'lares exercent: vt cardinalis p ro.eccl'ia frib' tanq̃ diocesan' existat vl' alia spālis q̃ mistri sup cōmissos cu re sue frēs arcti' sibi ad obiam voti solēnis pce ptisq irrefragabilis expssiōe astrictos hñt d r'la z de iure quā vsurpare sive qfundē ordis aiūt nō gubernatio: sȝ destructio plane eēt: vl' certe alia q̃daȝ gratuita nec̄io pdictarū auc̄te: sȝ sola petētiū devotiōe ipēsa. Hāc.n. vt asserūt fece/ rūt felicis memorie dñs papa Greg. ix. i mino/ ri adhuc offō qstitut' pm' ad h regimē postu/ lat' offō liberalissime charitatis nō vēdicatōe ordinarie ptātis curā egit: q: vt pi pijssim' fi lios gubernās nec̄ia eis suggerēdo z pcurādo paternisq; si qñ deficerēt correctiōib' z icrepa/ tiōib' corrigēs: ab adversarijs virilr ptegebat nihil in his oibus in pludiciū ordis vel obie prorsus attētās: sȝ erāt ei frēs filiali poti' chari tate q̃ exacta p eum nec̄itate subiecti. Ego de dūi pdicti ptāte nihil diffinio: ipse potius vel sedes aplica regrat. Sȝ nec approbo supfluas circa pdicta disputatiōes ponētium os in celū pserrtim cū ordo hōdum habuerit cardinalē: nisi affectuosissimū dilectorē z strenuissimū p/ tectorē. Nec sit verisīle q cardinalis nr̄ vel cu ria romana ordinē sibi nō aliqualr cōmēdatū (sicut hmōi exēplo pfes religiosi cardinalē iaȝ petūt) sȝ singulariter ab ipso pmo istitutore cō missum: imo singulariter ab ipsa eccl'ia ordina tū: z spālr i ipsa fundatū fuificādo seu iurisdi/ tiōes qfusiōe turbādo velit opprimere: q̃ alios qsueuit ordines liberalr sovere. Attēde q pn/ cipalia ordis z quorū maxie specificat excessu vȝ. paupratē z humilitatē z solā euāgeliū obs/ uantiā vltio vt arcti' ipmat q̃si p r'le sūma z qclusiōe cōmemorat dicēs. Pauptatē z humi litatē z scm̄ euāgeliū dūi nr̄i iesu xp̄i qd firmi ter pmisimus observem'. Quāta g cura exces sus in victu z alijs fastus in verbis z moribus

est fribus minorib⁹ vitandus? Euãgelica ergo
pfectio quãta est diligẽtia quãtoqꝫ studio cõ/
plectẽda? Hãc nr̃ pr̃ maxime ꝯseq docet: hanc
ipse in vita sua singulariter est secut⁹. Un̄ ⁊ cõ/
grue sicut vite xp̄i sic ⁊ mortis xp̄i i sacris stig/
matib⁹ singulariter est secut⁹: vel silitudinẽ ha/
buit singularẽ. Ipse nãqꝫ sũmus pont. futuroꝝ
xp̄s pauptatẽ ⁊ hũilitatẽ p̄dictã ore suo dicta/
rã: cupiditatũ ⁊ fastus p q̃ pluriũ iã regulariuꝫ
statũ subuerti: ⁊ montes in cor maris trãsferri
ꝯspicim⁹: maxĩe rep̄ssiuã a sapiẽtibus ⁊ prudẽ/
tibus hui⁹ mũdi abscõdita: se puulis a p̄re lumi
nũ reuelatã in btõ Frã. puuloꝝ p̄re ꝯ calũnias
ipioꝝ q mẽte corrupti pfectũ dei op⁹ vt fatuũ
aut puersuꝫ ipugnãt: auctẽtico excellẽter suoꝝ
stigmatuꝫ signo bulla irrefragabil'r ꝯfirmauit:
vt ei nemo ĩfidelis ꝺ cetero sit molest⁹. ¶ Cõ/
stãter itaqꝫ. d. n. ie. xp̄i hui suiqꝫ signiferi patris
nr̃i ⁊ p̄cedẽtiũ patrũ exẽplo vestigia subsequa/
mur. Nemo aspitatẽ nemo difficultatẽ alleget:
xp̄i iugũ ⁊ onus suaue ⁊ leue est amãti. Sit ip/
si deo honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Explicit expõ Hugonis sup reg. f. mi.

¶ Incipit declaratio magistri Bartholo/
mei de Pisis super regulam fratrum minoruꝫ
ex libro ꝯformitatuꝫ assumpta cũ singularibus
ipsius r̃le ⁊ status cõmendationibus varijs.

Viso qualiter iũ mus
dñs ⁊ saluator nr̃: regulat gñ̃a/
liter ⁊ spãl'r virtuose degere: ⁊
ad vitã eternã optãtes pueni/
re: qd erat p̄ma ps istius noni
fruct⁹ ⁊ ꝯformitas. Nũc ꝯnter vidẽdum est de
scd̃a pte. vꝫ. Frãciscus regulator. Ubi sciẽdum
est q̃ cũ dcm̃ sit in p̄cedẽtibus btm̃ Frã. secũ/
datuꝫ fuisse frib⁹ minorib⁹ sororibus scẽ clare: ⁊
hoibus frib⁹ ac sororib⁹ de pnĩa. Et qꝛ nõ dece/
bat tales eẽ absqꝫ lege ⁊ r̃la debita: hinc est q̃
diuio spũ: ta lib⁹ sub Frãcisci regimie adunatis
btũs Fran. diuio luie illustrat⁹ p̄latis r̃lam tri/
buit ⁊ modũ viuẽdi. Et qꝛ distincti fuerũt ta/
les qb⁹ btũs Frã. fuit secũdatus. Hinc est q̃ ip
se discretiõe p̄cipua adornatus: sicut diuersis:
sic ⁊ diuersas r̃las tribuit ⁊ modos viuẽdi. Fra
tribus minorib⁹ altiorẽ ⁊ strictiorẽ: vtpote apo
stoloꝝ. Sororibus vo vt sexu ĩfirmioribus: de/
dit regulã mitiorẽ. At vo his de pnĩa in mũdo
consistẽtibus ⁊ circa tplia occupatis: p ipsoꝝ
salute regulã statuit modis ipoꝝ vtilẽ ⁊ ꝯgruẽ
tem. De qbus loqndum erit: sꝫ p̄ncipal'r de pri
ma r̃la. vꝫ. Data fribus minorib⁹: ⁊ demum de
alijs. Quibus declaratis appebit qũo btũs. F.
fuit prudẽs p̄dictoꝝ regulator ⁊ ordinator. De
prima r̃la succincte volẽdo loq vt appareat q̃/
lis sit ⁊ quãta sit ipsius altitudo ⁊ perfectio est
notãdum: q̃ regula frm̃ minoꝝ qualis sit ⁊ q̃ꝫ
perfecta ex pluribus potest perpendi.

¶ Qual'r regula a christo miraculose btõ
Francisco fuit data ⁊ monstrata.

¶ Primo qꝛ a xp̄o miraculose data est ⁊ mõ/
strata. Ubi sciẽdũ: q̃ btũs Fran. nõ statim mũ/
do abrenũciato sũpsit regulã euãgelicã in viuẽ/
do: imo p biẽniuꝫ stetit idutus hitu heremiti/
co portando corrigiã ⁊ calciamẽta ⁊ baculum
quẽdam in manibus. Attamẽ isto tpe ecclias
tres cepit erigere. Quo biẽnio cõpleto: duꝫ in
quodaꝫ aploꝝ festo missam de aplis audiret ⁊
formã itelligeret datã aplis a xp̄o in viuendo:
ac aplice norme aplis date sup oia coaptasset:
vijdcm̃ est fructu. viij. p̄cedẽti. Et ex tũc cepis/
set pniaꝫ ⁊ verbo ⁊ facto publice p̄dicare. Quũ
multi eius p̄dicationẽ aiati: ⁊ p̄cipue fr Ber/
nardus de qnta valle mũduꝫ relinq̃re vellet: ⁊
xp̄o deseruire: cuius r̃lam deberẽt obsuare ⁊ ac/
cipe: btũs Frã. cũ fre Bernardo ad ecclesiã ca
thedralẽ accedẽtes: p̄mo missam a quodã bo/
no sacerdote audiẽtes: deide vsqꝫ ad tertiã dñꝫ
dep̄cãtes: vt sup hoc eis suũ bñplacitũ oñdere
dignaret: orone cõpleta: sacerdos ad rogamen
bti Frã. signo crucis se muniẽs missale aperuit
⁊ librũ euãgelioꝝ. In cuius aptiõe p̄ma occur
rit. Si vis pfect⁹ eẽ vade ⁊ vẽde oia q̃ hẽs ⁊ da
paupibus. In scd̃a aptiõe occurrit illud. Qui
vult venire post me abneget semetipꝫ ⁊ tollat
crucẽ suã ⁊ sequat me. In tertia vo aptiõe oc/
currit illud. Nihil tuleritis i via. Quib⁹ audi/
tis ait btũs Fran. ad frẽm Bernardũ. Hec est
vita ⁊ r̃la nr̃a oiumqꝫ q voluerint nr̃e societa/
ti ꝯiũgi. Sic ẽ edoct⁹ celitus pr btũs r̃laꝫ euã/
gelicã assumpsit. Et cũ frẽs vsqꝫ ad duodena/
riũ numeꝝ excreuissent tũc btũs Frã. illustra/
tus celitus de verbis euãgelij quãdã cõposuit
regulã paucis alijs supadditis: q̃ ad vniformẽ
viuẽdi modũ necẽia videbãtur: p̄supposita taꝫ
pro fundamẽto idissolubili obseruãtia sci euã/
gelij. Ubi

gelij. Ubi attētis que posuit: ⁊ ipsius btī Francisci ignorātia qꝛ ydiota ⁊ simplex ꝑculdubio a xp̄o eidē extitit reuelata. Sic ergo miraculose ꝑmo facta nō minus miraculose extitit ꝯfirmata. Qḋ oñdit ꝑma visio btō Fran. de sūmo pōtifice īclinādo ad ei⁹ votū a deo sibi mōstrata. Quū.n. socij ex simplicitate sūmi pont. pñtiā adire formidarēt: ipsi btō Frā. visio est mōstrata arboris magne celsitudinis: sub q̄ cū staret ⁊ ei⁹ magnitudinē miraret̄ subito diña virtute tm̄ leuabat̄ in altū: vt cacumē ipsius ꝯtingere: eiusq̧ sūma facillime īcuruaret ad ima: ꝑ quā sūmū pont. ītelligēs diña virtute ad se īclinari debere ꝯfortatis socijs cū ipsis ad dñz Innocētiū. iij. Romā ꝑrexit. Visio ēt ostēsa sūmo pont. idipm̄ ꝯfirmat. Qui multis negocijs occupat⁹: quū btm̄ Fran. an̄ se ꝯstitutū cū socijs indignāter repulisset: reuelatio est sibi facta de nocte de palma īter pedes suos paulatim succrescere: ⁊ in arborez pulcherrimā eleuari. Et diña luce edoct⁹: qꝫ palma significaret illū pauperē quē repulerat: de mane mādauit illū inq̄ri: ⁊ ad suā pñtiā adduci. Alia quoq̧ visio p̄fato pontifici p̄ostēsa fuit a dño. vz. De ecclīa lateranēsi iā ruine ꝓxime quā q̄dā hō paupculus modicus ⁊ despect⁹ ꝓprio dorso submisso ne caderet sustētabat paupē illū btm̄ Frā. itelligēs que postulauit cūcta ꝯcessit. Approbauit rl'am ipsam: sꝫ nō cū bulla: dedit ꝰ pnia p̄dicāda mādatū: ⁊ ip̄z semp spāli amore dilexit. Sic ergo ꝯsideratis oib⁹. vz. rl'e conscriptiōe pape ꝯdescēsione: ⁊ diña ꝑmonitione: miraculose a xp̄o ꝑma rl'a est data. Vex cū dilatato iā ordie viuēdi formā p ip̄m Innocētium approbatā: qꝛ videbat eā ꝓlixam cupet ad breuiorē formā reducere: ⁊ per dñm Honoriū tertiū: q̄ Innocētio successerat in ꝑpetuū facer̄ roborari. Ad hoc faciēdū mira visione a deo fuit ꝑmonitus. Videbat̄.n. sibi micas panū subtilissimas collegisse: multisq̧ famelicis fribus ip̄m circūstātibus debere tribuere: sꝫ pp eaꝝ tenuitatez: ne inter manus exciderēt dare formidabat. Vox desup est ei facta dicēs. Francisce vnā de micis oib⁹ hostiā facito: ⁊ māducare volētib⁹ tribue. Quo faciēte q̄cūq̧ nō deuote recipiebant: aut receptū ꝯtēnebāt donū: mox lepra infecti notabiles apparebāt. Sꝫ cū visionē p̄fataz btūs Fran. minime intelligeret: ⁊ vigil esset in oīone vocem de celo dilapsam audiuit dicentē. Francisce mice noctis p̄terite verba sunt euāgelica: hostia est rl'a: lepra iniq̄tas. Qua visione btūs Fran. ꝑmonit⁹ assumptis duobus socijs. vz. fre Leone: ⁊ fre Bonizo de Bononia ad montē fontis polūbe iuxta reate ꝑrexit. Ubi pane tm̄ ꝯtētus ⁊ aqua ieiunās rl'am ꝯfecit scribi: ſm qꝫ orāti sibi diuinus spūs suggerebat. Quā cū de mōte descēdēs seruandā fri Helye suo vicario tradidisset: ille ea plecta quū sibi non placeret ipsam destruxit: dicens se p incuriā eā pdidisse seu amisisse. Sꝫ iterato vir Sāctus ad mōtem rediēs p̄fatū: ⁊ ieiunās eā ad instar prioris ac si ex ore dei verba suscipet illico reparauit. Et p dñm Honoriū. viij. sui pōtificatus āno vt optauerat ꝯfirmari obtinuit. Sic ergo visiōe micaꝝ ⁊ hostie ⁊ itelligētia ipsaꝝ īstitutione rl'e primo cū reparatiōe eiusdē facta secūdario apparet inspicienti regulā minorum miraculose factam ⁊ a xp̄o beato Francisco monstratam.

¶ Qualr̄ rl'a fuit a xp̄o īstituta ⁊ ordinata.

¶ Scd̄o p̄claritas rl'e appet: qꝛ a xp̄o istituta ⁊ ordinata. Ubi sciēdū qꝫ btūs Fran. rl'am vicario traditā ⁊ amissaz cū iterato iā vellet reparare: fr Helyas q̄ rl'az viderat: ⁊ tenorē sciebat ministris notificauit btm̄ Fran. talē rl'az velle facere. Qui ad ip̄m ꝯgregati īducebāt frēm Helyā: ipsius btī Frā. vicariū: vt ad ip̄m iret: ⁊ sibi diceret pro pte ipsoꝝ qꝫ rl'am ipsam faceret p se ⁊ nō ꝓ eis: qꝛ ad ipsam nolebāt eē obligati. Sꝫ fr Helyas timēs ipsius btī Fran. rep̄hensionē r̄ndit: qꝫ ire nolebat: sꝫ īstātibus ipsis qꝫ iret: dixit se nolle ire sine ipsis. Et tūc oēs sil' iuerūt. Cūq̧ esset fr Helyas ꝓpe locū: vbi erat btūs. F. Vocauit ipse fr Helyas btm̄. F. Quo r̄ndēte ⁊ vidēte p̄dictos ministros dixit. Quid volūt isti frēs? Et fr Helyas r̄ndit. Isti sūt ministri q̄ audiētes qꝫ facis nouā rl'am ⁊ timētes qꝫ facias eā nimis aspaz dicūt ⁊ ꝓtestāt̄ qꝫ nolūt esse obligati ad eā. Facias eā ꝓ te: ⁊ nō pro eis. Quo audito auertit faciē suā btūs. F. ad celum: ⁊ loq̄batur xp̄o sic. Dñe nōne dixi tibi: qꝫ ipsi nō crederēt mihi? Tūc audierūt vocē xp̄i r̄ndētis in aere. Frācisce nihil est in rl'a de tuo: sed totum est meum quicq̄d ibi est. Et volo qꝫ rl'a sic seruet̄ ad lr̄am: ad lr̄az: ad lr̄am: sine glosa: sine glosa: sine glosa. Et addidit xp̄e. Ego scio quātuz pōt humana fragilitas: ⁊ quātum

volo eos iuuare. Qui ergo nolunt eam huare exeant de ordine. Tūc.b.Frā.vertit se ad illos frēs z dixit illis. Audistis:audistis. Uultis q iterz faciā vobis dici. Tūc mistri seipos īculpā tes ɔfusi z territi recesserūt. Quib⁹ verbis non solū pz q rl̄a nr̄a est a xp̄o instituta z ordinata:sed et primum p̄missum q ab ipso est beato Fran.data z monstrata. Sed istud fm clarius patebit ex dicendis vbi ostendetur q ipse xp̄s multos vt istum ordinem introirent induxit.

¶ Que occurrunt ad cōpositionē regule.

¶ Sic ergo appet ex dictis q̄li mō est ɔfecta nr̄a rl̄a:quā ɔfitemur:q: ieiunio z orone:q̄li i loco: q: i mōte:q̄li auctore:q:.vz.dn̄o iesu xp̄o eā.b.Fran.reuelāte:vn̄ ad instar legis Moysi ieiunio mōte z deo dictāte facta est z data. Et sicut lex euāgelica de q̄ est rl̄a ista:vt statim dicet ɔfecta z ordinata pmulgata est a xp̄o stāte z sedēte z docēte i mōte. Mat.v. Sic rl̄a frm̄ minoz facta est a btō.F.stāte z residēte in mōte z xp̄o sibi eā reuelāte. Pz et ex p̄fatis ipsius regule pemīnētia z excellētia:q: xp̄o dictante btō Fran.orante z ieiunāte facta habitaq. Et xp̄o reclamāte de celo se eā fecisse:z sic velle stare veridice declaratuz. Quare nullus dz eā ipsam īfamare vt inobseruabilē sicut faciunt plerique:q: xp̄s qui oīa nouit:z quātum pōt hō ipsam ordinauit:z sic eē voluit. Nullus eā suspectam dz hēre velut falsam:aut hoiem nō valentem deducere ad ɔfectionē:q: xp̄s ɔfectiōis caput ipsam cōposuit z dictauit. Nullus dz eam abijcere:sz reuerentia sūma ad ipsam affici ɔsiderato auctore.s.xp̄o reseratore.scz Frācisco:z scriptore socio sācto.s. fre Bonizo vel Leone. Nullus dz dubitare eam nō esse a xp̄o:q: corā tot ministris z fribus xp̄s se eā fecisse asseruit: z btm̄ Fran.nihil in ea de suo posuisse. Un̄ papa Honorius q eam ɔfirmauit:quū de vno capitulo regule cum btō Fran.loqueref:rn̄dit ipse beatus Franciscus. Ego verba illa in regula non posui:sed xp̄s qui oīa vtilia z necessaria saluti aiaz ac frm̄:z bono statui z ɔseruationi religionis melius nouit:cuiq oīa que vētura sūt in ecclesia z religione nr̄a patent:z p̄ntia sunt. Non ergo debeo nec possum verba xp̄i mutare. Quapropter btūs Frācisus ad regule obseruantiā inducendo frēs:dicebat se in regula nihil posuisse fm industriam ppriam: sed oia sic scribi fecisse:sicut sibi fuerant diuinitus reuelata. De hac siqdem regula testantibus fratribus Bonizo z Leone qui fuerant in monte:qn̄ beatus Fran. eam habuit a christo z qn̄ papa Honorius eā confirmauit:papa ipse Honorius dixit. Beatus ille:qui gratia dei roboratus hanc regulam fideliter z deuote seruauerit:quoniam omnia que in ea scripta sunt: sancta z catholica sunt z ɔfecta:patet ergo qm̄ regula nostra est a christo ordinata.

¶ Qualr regula est in scō euāgelio fūdata.

¶ Tertio qualis sit regula nr̄a pz:q: ipsa est in sancto euāgelio fundata. Quod patere potest: tam de prima regula:que tota est vt intuētib⁹ apparet ad litterā de euāgelio assumpta:q̄z de regula secunda. Et si in regula non oīa verba ad litterā sint de euangelio: singulariter tn̄ ab euangelio sunt extracta:sicut clare pz inspicienti regulam z scm̄ euangelium in quattuor euāgelistis contentum z expressum. Et vt hoc videatur vidēda sunt capitula regule succincte: z quomodo ab euangelio sint extracta.

¶ Regule capitulum primum.

Primum capl̄m regule est. Regula z vita frm̄ mi.zc. viuēdo in obia:hoc extrahitur ab illo loco. Mat.xvj. Si quis vult venire post me abneget semetipsum zc. Sine proprio sumitur ab illo verbo. Mat.xix. Si vis ɔfectus esse vade z vēde oia que habes:z Mat.x. Ecce nos reliquimus oia z secuti sumus te zc. In castitate sumitur. ex Mat.xviij. Sunt eunuchi: qui se castrauerūt propter regnuz celoz:z ex illo loco. Luc.xiiij. Si qs venit ad me z nō odit patrē suū z vxorem z filios zc. Frater Frācīscus pmittit obedientiam dn̄o pape.sumitur ex illo loco. Mat. xvj. Tu es Petrus:z sup hanc petram edificabo ecclesiam meā:z Joan.xxj. Petre pasce oues meas.z Math.xxiij. Quecūq dixerint vobis facite zc. Nolens obedire imperio sacerdotis morietur. Deut.xvij. Successoribus eius canonice intrantibus:sumitur ex illo loco. Joan.x. Qui ascendit aliunde ille fur est z latro zc. Et ecclesie roma.sumitur ex illo loco. Ego rogaui pro te vt non deficiat fides tua.

¶ Regule capitulum secundum.

¶ Secūduz regule cap.est. Si qui voluerint hanc vitam accipe zc.mittant eos zc. Exēplo christi

xpi mittentis leprosos ad sacerdotes: vt pz in multis locis euāgelij. Ministros hoc nomen minister: sumit ex illo loco Mat. xx. Qui maior est vestrum erit mister vester: et Luc. xxij. Ego in medio vrm sum sicut q mistrat. Diligenter examinēt eos etc. sumit ex illo loco Jo. ix. Credis tu in filiū dei: et Jo. xj. Credis hoc? ait dñs Marthe: vsqz in finē: sumit ex illo loco Mat. v. Qui pseuerauerit vsqz in finez hic saluus erit. Et vxores non hñt: vel si hñt etc. sumit ex illo loco Luc. xiij. Si qs venit ad me et non odit patrem et vxorē etc. Mat. xiij. Qui reliqrit patrē domū et vxo. etc. Uadant et vendāt etc. sumit ab illo Mat. ix. Uade et vēde oia que habes: et da paupib. etc. Ne soliciti sint etc. sumit ex illo loco. Mat. vj. Nolite soliciti esse aie vre etc. Et nolite soliciti eē de crastio. Mittens manū ad aratruz etc. Hoc hētur Luc. ix. Habeant vnam tunicā: sumit ex illo loco Lu. ix. et Mat. x. Dñs aplis mādauit: vt nō haberent duas tunicas etc. Anno pbationis. trahit exēplo ficulnee: quā incidi mādauit etc. Mat. xxj. Et oēs vestimētis vilibus etc. sumit ex illo loco Mat. xj. Qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Et possunt portare calciamenta. sumit ex illo loco. Matth. vj. q habebant apostoli sandalia. Non iudicent. sumitur ex illo loco Matth. vij. et Luc. vj. Nolite iudicare etc. Sed iudicent semetipsos. ex illo exemplo publicaui. Qui oculos non audebat etc. dicens. Dñe deus propitius esto mihi peccatori: et Matth. vj. Dimitte nobis debita nostra.

¶ Regule capitulum tertium.

¶ Clerici faciant diuinum offm. sumit ex illo Mat. v. Dñm deum tuum adorabis et illi soli buies: et ex illo Mat. xxj. Pueri in tēplo clamabant Osanna etc. Et cū Petro laudē dicere. Tu es christus filius dei viui etc. Mat. xvj. Dicant. Pater nr. hoc sumit Matth. vj. Cū oraueritis dicite. Pater nr etc. Ieiunent: sumitur exemplo xpi: qui ieiunauit Matth. x. Et ex illo Mat. xvij. Hoc genus demoniorū eycit ieiunio et oione. Tpe māifeste necitatis: sumit ex illo Mat. xij. q discipuli necitate spicas etc. qd alś nō licuisset. Non litigent: sumit ex illo Mat. v. Ego autem dico nō resistere etc. Neqz contendāt verbis: sumit ex illo Mat. v. Qui vult ztendere tecum etc. dimitte etc. Nec alios iudicent hoc habetur vt dictum est Luc. vj. et Mat. vij. Sz sint mites. Mat. v. Beati mites. Pacifici. Mat. v. Beati pacifici: mansueti: ex illo Mat. xxvij. Nō audis quāta aduersum te dicūt testimonia etc. Iesus nō rñdit: humiles Mat. xj. Discite a me qz mitis sum et humilis corde honeste etc. sumit exēplo xpi. Qui in medio doctorū stabat et mirabant sup doctrina et rñsis eius. Non debeant eqtare: sumit ex illo Jo. iiij. Lassus fatigatus ex itinere: ideo equitauit: sed sedebat sup fontem. Nec equum ascēdit dum venit Hierusalem sed asinum. Mat. xj. dicant. Pax huic domui. Ad lrām habetur Lu. x. de omnibus cibis etc. habetur Luce. x.

¶ Regule capitulum quartum.

¶ Quartuz regule capl'm. Precipio firmiter etc. denarios vel pecuniā nō recipiāt: sumitur Mat. x. et Luc. ix. Nolite portare aurū neqz argētū etc. mistri vt supra Mat. xx. et Lu. xxij. Custodes. hī ex illo Lu. x. Samaritanus q custos interptatur habuit curā de vulnerato: et Joā. xvij. Quos dedisti mihi custodiui: nec perdidi etc. Preter denarios vel pecuniā: ab illo Luce. xxij. Nunqd defuit nobis. Dixerunt nihil.

¶ Regule capitulum quintum.

¶ Quintum regule capl'm. Fres qbus dedit dñs grām laborādi laborent etc. Ab illo Mat. xx. Quid statis tota die ociositer. Ite in vineā meā etc. Sācte oionis ex illo Lu. xviij. Oportet semp orare etc. et Mat. xxvj. Uigilate et orate etc. Spiritum non extinguant: ex illo Joā. iiij. In spiritu oportet orare etc. Cui tpalia etc. Mat. vj. Querite pmum regnum dei etc. De mercede do laboris recipiāt: ex illo Matth. x. Dignus est mercenarius mercede sua etc.

¶ Regule capitulum sextum.

¶ Sextum regule capitulum dicit. Fres nihil sibi approprient etc. sumitur ex illo Mat. viij. xps dicebat. Uulpes foueas hñt etc. Filius autem hominis non hz vbi caput suum reclinet etc. in pauptate Mat. v. Beati paupes spiritu etc. humilitate. Nisi qs hūiliauerit se: sicut puulus iste. Mat. xviij. Uadāt pro elemosyna zfidenter: sumit xpi exemplo: q triduo: quo in tēplo fuit: stipēdiuz hostiatim quesiuit vt dicit Bern. ipse et beata Maria: et apostoli pro elemosyna iuerunt: vt dicit. b. Fran. in prima regula et de elemosynis vixerūt. Se fecit paupe-

rem p̄e. Paup sum ego ⁊c. Mat. viij. Ubi caput reclinaret nō hēbat. Hec est illa celsitudo que vos heredes. Matth. xix. Centuplū accipietis ⁊ vitā ⁊c. Reges. Lu. xxij. Ego dispono vobis regnum ⁊c. Nihil iper petuum hic. Mat. x. ⁊ Luc. ix. Nolite possidē aurū ⁊c. Diligere frēm suū spūalē. Jo. xiij. In h̄ cognoscēt oēs: q̄ mei discipuli eritis: si dilectionē hēbitis ⁊c. ⁊ Luc. xxij. Et tu aliqū ꝯuersus ꝯfirma frēs tuos: q̄ sunt frēs spūales. Et debēt ei seruire. Hoc sumit ex Mat. vij. oīa ergo q̄cūq̧ vultis vt faciant vobis hoīes: ⁊ vos facite illis.

¶ Regule. Cap. vij.

¶ Septimū regule capl'm. Si q̄ frm̄ īstigāte inimico ⁊c. Hoc sumit ex Luc. xvij. Ubi ponitur: q̄ dn̄s grauiora demonia sue curationi religit: vt p; de lunatico quē discipuli curare nō potuerūt. Cum mīa iniungant: habetur ex illo Mat. ix. Discite q̄d est. Misericordiam volo ⁊c. ⁊ Jo. v. Uade ⁊ noli ampli⁹ peccare. Sȝ si pr̄sbyteri nō sunt iniungi faciant ⁊c. Hoc ex illo accipit Jo. xx. q̄ solis ap̄lis quos sacerdotes fecerat. Mat. xviij. Dedit eis ptātem ligādi ⁊ soluendi. Nec irascant ⁊c. ex illo Lu. v. accipitur q̄ irati pharisei: ⁊ charitatem non habentes deum precipitare voluerunt. ⁊ sequitur. Ueni peccatores vocare ⁊c.

¶ Regule Cap. viij.

¶ Octauū r'le capl'ȝ est. Uniuersi frēs ⁊c. hoc accipit ex illo Jo. x. Fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ past. ⁊ Mat. xix. Magr̄ vester vnus est xp̄s. Ne p oppositū dicat illud Luc. xj. Oē regnum in se diuisum desolabit ⁊c. Seruū totius fraternitatis ⁊c. sumit ex illo Mat. xx. Qui maior est vestrū: erit vester minster. Teneant firmiter: ex illo Jo. vj. Descēdi de celo: nō vt faciam voluntatē meā ⁊c. In simul ꝯuenire: ex illo Luc. x. Reuersi sunt. lxx. cū gaudio ⁊c. Ad cōem vtilitatē frm̄: ex illo q̄d habetur Mat. xxv. Serue neq̄ ⁊ piger. sequitur. Tollite ab eo talentum.

¶ Regule Cap. ix.

¶ Nonū regule capl'm. Frēs nō p̄dicent ⁊c. hoc habet Matth. x. ⁊ Luce. x. Qui nō susceperit vos exite inde ⁊c. Matth. v. nō resistere malo ⁊c. Et nullus frm̄ pp̄lo ⁊c. Exēplo Joā. baptiste Luc. iij. Sup quē fcm̄ est vbū dn̄i. ⁊ tunc venit ad p̄dicādū: ⁊ Luce. iiij. ⁊ Matth. iiij. Baptizat⁹ Jesus. ⁊ spū scō plenus: ⁊ postq̄ ieiunauit icepit p̄dicare. Examinata. Matth. xv. Si cecus ceco ducatū p̄stet ⁊c. Et casta. ex illo Matth. xij. Bonus hō de bono thesauro cordis sui pfert bona: ⁊ Matth. xv. De corde exeunt cogitatiōes male ⁊c. Ad vtilitatē ⁊ edificationē pp̄li. ex illo Mat. x. Jesus misit p̄dicare ⁊ curare ifirmos ⁊c. Annūciando ⁊c. hoc accipit ex serie oīum euāgeliorum: sed specialiter. Uirtutes Mat. v. ⁊ Luc. v. Uitia. Mat. xxiij. Penam ⁊ gloriam. Matth. xxv.

¶ Regule. Cap. x.

¶ Decimū r'le ca. Frēs q̄ sūt ministri ⁊c. Moneāt ⁊c. h̄ hi Mat. xviij. Corripe iter te ⁊ ipm solū ⁊c. Nō p̄cipientes ⁊c. hoc hi Mat. xxiij. Imponūt onera iportabilia sup humeros hominū ⁊c. ⁊ Mat. vj. Ala plus est q̄ corpus ⁊c. ⁊ Mat. xxiiij. Si qs vobis dixerit. Ecce hic est xp̄s: aut illic. Nolite credere. Ecce in deserta est. Nolite exire. Ecce in penetralib⁹. Nolite credere. ⁊ Mat. xv. Quare discipuli tui trāsgrediuntur traditiones senioꝝ? Rn̄dit iesus. Quare vos trāsgredimini mādata dei ⁊c. Un̄ firmiter precipio. ab illo Matth. vij. Qui fecerit volūtatem pr̄is mei ⁊c. In oībus que promiserūt ⁊c. habet Matth. v. Redde deo vota tua. Ad suos ministros: sumit exēplo. Centurionis q̄ ad xp̄m accedens nō fuit repulsus: sȝ receptus Mat. viij. Naȝ ministri sint serui ⁊c. sumit ex illo Matth. xx. Qui maior est erit vester seruus. Caueant ab omni supbia ⁊c. ex illo Mat. xxiij. Amant primos accubitus ⁊c. Uana glīa. ex illo Mat. v. Canunt tubā ⁊c. ⁊ capitulo. xxiij. Omnia opera sua faciunt ⁊c. ⁊ sequitur. Uos autem nolite vocari ⁊c. Inuidia. ex illo Mat. xxiij. Ue vobis. ⁊ sequit. Qui clauditis celum ⁊c. Auaritia. ex illo Mat. vij. Date ⁊ dabit vobis ⁊c. Mat. xix. Diues difficile intrabit in regnum celoꝝ. ⁊ Luce. vj. Ue vobis diuites. Cura ⁊ solicitudine ⁊c. habetur ex Matth. vj. Nolite soliciti esse ⁊c. Detractione ⁊c. ex illo Mat. x. In principe demonioꝝ eicit demonia ⁊c. Mat. xij. Ex verbis tuis iustificaberis ⁊ ex verbis tuis ꝯdēnaberis ⁊c. Et murmuratiōe: ex illo Matth. xx. Murmurabāt aduersus patrēfamilias. Et sequitur rep̄hensio. Amice non facio tibi iniuriā ⁊c. An oculus tuus neq̄ est. Nescietes lrās ⁊c. exēplo aploꝝ q̄ illitterati fuerūt ex studio hūano: ⁊ tn̄ ds dedit eis

dit eis sensū vt itelligerēt scripturas Luc.vlt.
Spm̄ dn̄i.ex illo Jo.xv.Mittā vobis a patre
spm̄ ueritatis:ꝛ sequr.Docebit vos oia. San
ctā opationē:ex illo hī Jo.vj.Opamini cibū
q nō perit:ſ; pmanet in vitā eternā.Orate ꝛc.
Matth.xxiiij. Orate ne fiat fuga ꝛc.ꝛ Luc.
xiij.opꝫ semp orare ꝛ nō deficere. Puro corde.
ex illo Math.v.Bti mūdo corde qm̄ ipsi deū
videbūt.Hr̄e hūilitatem:ex illo Luc.xv.Qui
se hūiliat exaltabit:ꝛ Lu.j.Exaltauit hūiles.
Et patientiā.ex illo Luc.xxj.In patiētia vrā.
In psecutiōe ꝛc.Ex illo Mat.v.Bti q psecu-
tionē ꝛc.Et diligere.Mat.v.diligite inimicos
vros ꝛc.Qui aūt pseuerauerit. Mat.x.hētur.

¶ Regule capitulum.xj.

¶ Undecimū rl'e capl'm. Precipio firmiter
frīb' ne hēant suspecta ꝯsortia uel ꝯsilia mulie-
rum ꝛc.Ex illo Mat.v.accipit.Si qs viderit
mulierē ad ꝯcupiscēdū eā ꝛc.ꝛ Matth.vj.Si
oculus tu' simplex fuerit ꝛc. Ne scādalū.ex il-
lo Mat.xvj.Ue hoi illi:p quē scandalū uenit.

¶ Regule capitulum.xij.

¶ Duodecimū rl'e cap.Quicūqꝫ diuina ispi-
ratiōe ꝛc.Uoluerint ire iter sarracenos ꝛc.Ex
illo sumit.Matth.x.Ecce ego mitto uos sicut
oues in medio lupoꝝ. Et xp̄s ut legit ibidem
elegit.xij.aplos ꝛ misit eos pdicare ꝛc.ꝛ Lu.x.
Designauit dn̄s Jesus ꝛ alios.lxxij.ꝛc. Et iō
di.Qui diuia ispiratiōe uoluerint ire:iuxta il-
lud Mar.xvj.Eūtes in mundum uniuersum
pdicate ꝛc.Nisi quos uiderint idoneos ꝛc.xp̄i
exēplo sumit:qꝛ nō oēs misit:ſ; pmo.xij.aplos:
ꝛ deinde.lxxij.alios discipulos. Et fruct' taliū
di Mat.x.Qui ꝯfitebit me corā hoibus ꝯfite-
bor ꝛ ego ꝛc.Petāt a dn̄o pa.ex deō Mar.xij.
Petite ꝛ accipietis.ꝛ Jo vj.Quicqd petieri-
tis pāēꝫ in noīe meo dabit uobis. Stabiles i fi-
de.ex illo Luc.xviij.Fides tua te saluū fecit.ꝛ
Matth.vij.Fundantes domum sup petraꝫ.
Que promisimus obseruemus. ex illo Mat.
v.Reddes autē deo uota tua. Ex multis alijs
uerbis euangelij dicta de christo possent dici
assumpta:sed sufficiant prefata.

¶ Qr regula est extracta de euangelio ut
patet auctoritate ecclesie.

¶ Ex dictis igr apparet:ꝙ rl'a frm̄ mi.de euā
gelio est extracta.Et ꝙ sic sit pꝫ auctē eccl'ie in
decretalibus de uerboꝝ signifi.c.Exijt. Et sūt
verba dn̄i Nicolai tertij in declaratiōe rl'e ubi
sic di de rl'a frm̄ minoꝝ.Ipsa est euāgelico fun-
data eloqo:uite xp̄i roborat exēplo : ac funda-
toꝝ militātis eccl'ie aploꝝ smonib' actibusqꝫ
firmatur.Quo testimonio nihil maius ut ipsa
minoꝝ rl'a tota oñderet euāgelica.In pncipio
hētur.Regula ꝛ uita mi.frm̄ hec est.s.dn̄i nri
Jesu xp̄i.Scm̄ euāgeliū obsuare . In fine etiā
ponit.Scm̄ euāgeliū dn̄i nri Jesu xp̄i:qd̄ fir-
miter pmisimus obseruemus. Uñ hec rl'a pre
oib' alijs est differēs in hoc:ꝙ nulla rl'a sic inci
pit ut ista:nec sic terminat ut detur intelligi ꝙ
nulla est sic euangelica vt hec rl'a pdicta. Ad
oñdēdum ꝙ ipsa sit vita aploꝝ ꝛ ꝯiter.d.n.ie.
xp̄i. Sicut.xij.fuerunt apl'i xp̄i sic in ipsa sunt
xij.cap.Et sicut.lxxij.fuerūt alij discipuli xp̄i:
vt hī Luce.x.sic.lxxij.v'sus sunt in rl'a btī Fr.
Quib' merito pꝫ ꝙ ipsa est vita xp̄i ꝛ aploꝝ
ac in sacro fundata eloqo. Et iō dicebat btūs
Fran.in suo testamento:ꝙ ds reuelauit sibi ꝙ
videre deberet sm formā scī euāgelij:sicqꝫ vo-
luit vt facerēt alij frēs. Et dicebat ipse. Btūs
Frā.ꝯ quosdā ordis mistros nō credētes se te-
neri ad obsuantiam psectiōis euāgelij:imo vt
sciāt oēs frēs se teneri ad obsuantiā psectionis
euāgelij:volo ꝙ in pncipio ꝛ in fine rl'e sit scri-
ptū:ꝙ frēs teneant scm̄ euāgeliū.d.n.ie.xp̄i fir-
miter obsuare:ꝛ vt frēs semp sint inexcusabi-
les ex quo eis annūciaui ꝛ annūcio ea q dn̄s p
salute mea ꝛ sua posuit in ore meo volo ipsam
oñdere opib' corā deo:ꝛ ipso cooperā:e in ppe-
tuum obsuare.Uñ ipse ad l'ram totū euāgeliū
obseruauit a principio ex quo cepit hr̄e fratres
vsqꝫ in diem mortis. Sed an ad totam obser-
uātiam euāgelij teneātur fratres dicet statim.

¶ Qualiter regula est ab ecclesia ꝛ per sū-
mos pontifices approbata.

¶ Quarto rl'a nr̄a est ab eccl'ia ꝛ p sūmos pō-
tifices approbata. Dn̄s Innocētius.iij.pmam
regulā approbauit:ſ; nō cū bulla. Dn̄s vo Ho
norius dicēs regulā a dn̄o Inno.iij.approbatā
ipsam ꝯfirmauit ꝛ approbauit: Et de hoc fieri
bullā mādauit. Dn̄s Nico.iij.regulā appoba
tā ꝛ ꝯfirmatā ab Honorio.iij.ꝛ bullatā ipsam
ꝯfirmauit ꝛ approbauit ꝛ ipsam regulā decla-
rauit.Que declaratio in.vj.hr̄ decretaliū sub
titulo ō verbo.signi.Exijt q.In signuꝫ vo ap-
probationis vlterius est declaratio ipsi' rl'e per.

sūmos pōtifices. vz. Greg. ix. Inno. iiij. Alexā. iiij. Nico. iij. Cle. v. Et Jo. xxij. De qbꝰ dicet̄ statī. Qui r̄laz declarātes eā p ecclesiaz solēniter approbatā ondēdīt ac puilegioꝝ mltiplici cōditiōe ⁊ exēptiōe eā obsuātiū ꝯ astruit euidēter.

¶ Qualr r̄la est p sūmos pont. declarata.

¶ Quinto q̄lis sit ipsa r̄la pz q: est per sūmos pont. declarata vt dcm̄ ē. Dicti sūmi pōtifices eā declarauerunt aliq plura capl'a seu passus: ⁊ aliq pauciora put ondaz nūc in hoc. vz. passu. Ulez q: multa alia sunt q̄ expōne in r̄la idigēt que p dictos pōtifices nō fuerūt declarata nec tacta. Et tpe frīs Aymōis gñalis custos Parisiēsis. vz. fr Gaufredus cū. iiij. magrīs. s. Alexandro de ales. Joāne de rupella. Roberto de Bascia: ⁊ Ricardo r̄lam ipsam, quoad aliqua declarauerūt. Magr ēt Joan. de pechāo q fuit postea archiepūs Cantuariēsis in sua apologia cap. x. Frater Hugo scūs fr̄ Dedina de puicia puicie p̄fatoꝝ. iiij. magroꝝ insequs declarationi r̄lam totā exposuit ꝺclaratiōibꝰ papalibꝰ tpe suo editis adiūctis. Hic ē q i expōne aliq̄li r̄le ⁊ declaratiōe p̄sūmoꝝ pōtificū est ponēda declaratio: ⁊ demū in alijs passibꝰ dictoꝝ expō.

¶ Qualiter beatus Fran. datus est a deo pro renouatione vite euangelice.

¶ Sz an̄ p aliquali r̄le declaratiōe ⁊ dicēdoꝝ est sciēdū: q vita euāgelica ⁊ ā a xp̄o instituta p aplos ⁊ discipulos eiꝰ fuerit p̄fectissime obseruata. Faciēte fato: e maloꝝ oblitterata iacebat in mūdo. Hic est q Jesus xp̄s pr̄i supplicauit vt sibi aliq darentur q eēnt crucis sue baiuli. i. vite sue pfecti imitatores. Cui pr̄ annuēs Frāciscū dedit cū suo ordine: vt de hoc dcm̄ est supra fructu scd̄o ⁊ ꝯformitate. Quare volēs xp̄s saluator: suā vitaz a passionē mūdo declarare ⁊ renouare Frācischum cū suo direxit ordie. Qui crucis xp̄i. i. vite ipsius assūpto vexillo in mūdum pgrediētes vitā p obseruātia assumpsere euangelicā put p̄fata ondunt. Ipsamqꝫ primo opibus demū verbis mundanis patefacere studuerūt. Et vt indubia fides btō Fran. pncipaliori daretur a cūctis ⁊ sī p̄ma reuelatiōe de assumptiōe vite euāgelice a xp̄o fuerit p̄monitꝰ: post tū susceptionem vite euāgelice bulla stigmatū xp̄i ab ipso est ꝯsignatus vt post ipsius vitā ⁊ r̄lam ite tutissimū a fidelibus putaretur ⁊ teneretur. Qd̄ cuz crucifixio saluatoris in fine sue vite sit facta: ac vite xp̄i perfectio sit crucifixione cōpendiose referata: btī q̄. F. stigmatizatio sit facta iuxta finem vite sue ⁊ post r̄le ꝯfirmationē ⁊ institutionē (loquēdo de r̄la de q̄ nūc pn̄s est sermo) inditiū est btm̄ Fran. euāgeliuz ⁊ vitā xp̄i seruasse. Et in ipsa r̄la talia p̄fata posuisse ⁊ descripsisse. Arguit idipm amor ⁊ affectus quē ipe xp̄s habuit ⁊ hz: ac ondit ad hūc ordinē sicut īfra in hoc fructu tāget. In forma ce huius mūdi cū tota vniuersitate fideliū per tres pueros designatos fidez sancte trinitatis hn̄tes stāt tres ordines ⁊ q̄rtus adiūgit. Quia vz. post Basily regulā Aug. ⁊ Bn̄dicti. Quarta est addita. s. btī. F. q̄ est filijs p oia filio dei obseruādo p: e ceteris: q̄ ipse filius dei Jesus xp̄s ordinauit ⁊ fuauit. Sic̄ie btō. F. ⁊ suo ordini nō ē inuēt q ad l̄raz legē ꝯfuaret excelsi. Hec r̄la q̄ sit salutifera scitas pclamat obseruantie. Quā sit rōnalis xp̄i institutētis sapia ondit: q̄ sit expetēda celsitudo hoium sub hac deo fuiētiū indicat: q̄ sit auctētica aplica declarat auctoritas: q̄ sit fructifera multitudo frm̄ sub ea xp̄o degentiū demōstrat: q̄ sit ꝯ tria vitia. s. superbie: auaritie: ⁊ imūditie qbꝰ mūdus inficit pꝫ ex ꝯtētis in r̄la: q̄ sit sp̄ualis pz: q: hoiem totū eleuat a terrenis ⁊ sustollit ad ꝯtēplāda diuina: q̄ pacificā vitā reddat hūanā iter fructus vite pn̄tis imitāti claret q mortificatus stat quoad secularia: q̄ deuota hinc collige: q: frēm docet corde ore ⁊ ope deū semp laudare: q̄ inuictū fratrē teneat ꝯ diaboli īsidias ⁊ pnia pādit: q: ea bdicit ⁊ radix ois pctī ea segregat: q̄ facile eternā capiat hinc ligdo aduertit: q: facit frēz hic semp xp̄o copulatū ⁊ subarratū reddit de glīa eternali: q̄ sit mira notificat eiꝰ pcessus que in calle pn̄tis mifie mirabilē pādit mūdo sui seq cē signis ⁊ pdigijs. Et q̄ sit p̄fūda ⁊ alta id exprimit mltiplicata elucidatio ipsiꝰ scā p tot insignes ro. pōti. Ut q ꝯ videat ad ipsiꝰ pōnez est accedendū. Et aduertēdū est q in hac r̄la. xij. capitula ponūtur ad instar numeꝝ. xij. aploꝝ: quia de. xij. obseruandis frater informatur.

¶ In primo capl'o forma edicitur: fundamentum iacitur mire pfectionis. Ibi di q r̄la frm̄ minoꝝ est Jesu xp̄i euangelium obseruare ⁊c.

¶ In. ij. cap. mundus spernitur ⁊ despicitur: ⁊ modus traditur ratione abdicationis: cum di intrare volentes vt vendant omnia sua ⁊c.

¶ In. iij.

¶ In. iij. capitulo hymnus deo persoluitur: corpus coercetur actu dire subiectionis: dr. n. q clerici faciát diuinum officium et q fratres ieiunent. rc.

¶ In. iiij. cap. cēsus fuc es abdicat: norma ostēdiē vere ministrationis: dicitur enim. Precipio ne dena/ rios vel pecuniam rc. Et ministri rc.

¶ In. v. capitulo frater supponitur: labor imponit digne occupationis. Fratres inquit illi quibus domi/ nus dedit gratiam laborandi laborent rc.

¶ In. vj. cap. Mēs a seculo suspēditur: isirmo' cō/ patitur grate dilectionis: dr. n. Fratres nihil sibi ap/ proprient rc. Et si qs cor in isirmitate ceciderit rc.

¶ In. vij. capitulo. Morbus corripitur: pater ōsert bitur grate psolationis: dr enim'. Si quis enim insti/ gante inimico rc. mortaliter peccauerit rc.

¶ In. viij. ca. Ordo dirigit: pr eligit p loco regula/ tionis. dr enim. Uniuersi fratres vnum eligant rc.

¶ In. ix. c. Cer' suspēdit. vbū pponit scē eruditiōis. dr. n. Fratres non predicent in epatu alicuius rc.

¶ In. x. cap. Culpa corrigit: virtus edicitur: et ordo sine tenor omnis bone conuersationis: dicitur enim. Fratres qui sunt ministri et serui rc.

¶ In. xj. cap. Motus restringitur: luxus repellitur frenos prohibitionis: cum dicitur. Precipio frat/ bus ne habeant suspecta consortia rc.

¶ In. xij. c. Xps ipzimit mundo trāsmittit fr sancte pfessionis: dr. n. Quicunqz frm diuina inspiratione voluerint rc. Generaliter ergo de prefata habetur. Sed videndum est succincte de eisdem in speciali.

¶ Incipit expositio sup re. f. mi. edita a fre Bar/ tholomeo de Pisis cum certis paucis additamentis suis locis pgruēter isertis p clariori elucidatiōe quo/ rūdā sopuenien: iū dubior: qb' postea et nūc p plures sūmos pōtifices et modernas totius ordis pstitutiōes et declaratiōes pulsum est. Cap. primum.

Regula et vita minorū frm hec est. In q̄ forma edicitur et fun damentum iacitur totius euangelice p/ fectionis. In quo capitulo per ipsius euidentiam colligitur.

¶ Primo qd a fratre minorē de euan gelicis consilijs est precipue obseruandum: qz regu la et vita rc. viuendo in obedientia rc. Ubi vide regu le nostre ab alijs prerogatiuā diuisionem et distinctio/ nem: preserim in inceptione. Nulla regula incipit ob obseruātia euangelij sic expresse vt regula frm mino rū: vt ex pricipio medio cū fine dei itelligi q pre alijs in hac vita euangelica ipsius ponit xpi conformatio.

¶ Uide scdo bti Frācisci pfundā humilitatē: qz non dicit rla. Hec est mea: sz frm minor: nec est quod ser/ uaui cum tñ prefata dicere potuisset: qz regula fuit sua per diligentissimā ipsius obseruationē. Noluit se vel auctorē exprimere vel obseruatorē censeri: vt auctor potius itelligat xps q ipse: et ne ppriétas obseruantie rle soli ipsi dēt: sz et alijs fratribus minoribus. vz. pmis socijs et alijs q eam ad litteram obseruauerunt.

¶ Quid itelligit per hoc nomen Frater minor.

¶ Tertio ispice nomē datum istius regule et religiōis fribus qz minores nūcupant: qd sumptū est ex euan/ gelio. Mat. xxv. Qd vni ex minimis meis fe. rc. vt di/ btūs Frā. Christus ad lraz itellexit de frib' istius or dis. Nec imerito sic dz itelligi: qz si de alijs p antho/ nomasiā dz itelligi: et de frib' mi. quor paupertas pre alijs ex pfessione dr magis peculiaris. Accepit et hoc nomē ex illo vbo euāgelij Mat. xx. Qui maior esse voluerit erit minor. Dat et itelligi qd appetere dēat fr mi. hmōi ordis: qz nō pmotiōes ecclesiasticas honora mūdiales et dignitates dicēte btō. F. in rñsiōe scā dño Hugōi cardinali hostiēsi q fuit postea Greg. ix. Hic cardinalis cū sciscitaret btm Frā. si vellet q frēs sui ad eccle dignitates pmouerent. Rñdit buis Frā. Dñe iō vocant mi. frēs mei: vt maiores fieri nō psumāt: do/ cet cor vocatio eos i pleno subsistere et hūiliatis xpi vestigia imitari: vt p hec tandē in respectiōe sc' ōr plus alijs exaltēt. Si. n. vultis vt faciāt fructū i eccl'ia dei: tenete ipsos ipsuatiōe cor atqz ipsos si ad alta pscē derint ad plenū reducite violēter. Hec btūs. F. Hoc et ostēdit btūs. F. offō gnālat'. enūciādo. Intelligi et dat qd dz pagere: qz vt minor ois humilitatis officia. Scdo. F. in hmōi signū in pncipio religiōis oēs frēs nobiles et ignobiles ad seruiēdū leprosis destinauit. Scopebat ipse btūs. Fr. ecclesias et p elemosyna ice/ debat libenter. Datur et itelligi q in eis pluere debēt hūilitatis isignia in habitu: i gestu: i visu: et alijs vt minor veraciter censeat. Dat et itelligi q q̄ spectāt ad supbie vitiū debēt esse resecata ab hui' ordis pfessore iactan/ tia hypocrisis elatio: psumptio: ambitio rc. hmōi ab eo amota esse debēt vt vere minor existat. Innuit etiā ex rōne q in fre miore dz eē ois vtutū ornat': vt corā deo inueniat maxim'. Exprimit et noie fris mi. q sit sibi abnegat' totalr mortificat' mūdo: sz viuificat' xpo. Et vt pcludā fr h' rle tā ex noie q ex rla decernitur mūdi abdicator: et accola celi angelus terrestris xpo crucifix' et tota vite do herēs pidict'. Ingt g' p". c.

¶ Rla et vita rc. ¶ Lapides positi ex qb' tēplū edifi catū est i qdro ad lraz deposituerāt. i reg. ca. v. Tu fr mior si dei tēplū vt teneris esse vis: ad rlaz hāc tibi a xpo p btm. F. traditā qdrerio vt sit lre iustitia i exhi bēdis: prudētia i cauēdi: tēperātia i abijciēdis et fortitu do i pficiēdis. De qb' tua p cūctis rla hec scissima lo qtur. Et aduerte qz btūs Frā. imo ipse xps ad apicez pfectiōis nos vult adire in rla pntī sic. vz. scq vitā euā gelicā p frēs q excellētius ab alijs nō fiat aliter ad ar ctiorē vitā eēt adire nō respiciēdo retro cui' opposi/ tū. ij. ca. edocet. Insup attende q cū i euāgelio duo sint p alijs aplis cōmēdata a xpo. vz. pfectio scitatis et auctas ecclesiastice pratis: ictio bti. F. fuit suis idicere fi lijs et frib' put possibile est i qbusdā euāgelicā scitatē et nihilomin' ad reuerēdū aplicā ptatē. Primū facit in pncipio cū dicit. Regula et vita rc. Scdm facit in psona sui et successor ac oiuz frm. dicēte rla. Et Frās ciscus pmittit obiaz. ¶ Dicit ergo pmo. Regula et vi ta mi. frm rc. f. btī Frā. et frm suor pntū et futuror. Hec est. d. n. ie. xpi. Et p hui' pticl pmi et sūdamētū toti' rle declaratiōe sunt aliquor solutiōes dubior et dēde qb' visis multa que circa hāc pte dīr patebunt.

¶ Qõ.1.an frẽs mi. ex pfessiõe sue rle ad observãtiã teneant oiuz ɔsilioz euãgelicoz.

¶ Et pᵐ dubiũ est: an frẽs minores ex sue rle pfessiõe ad obseruãtiã oiuz ɔsilioz euãgelicoz teneãtur. Ratio dubitationis est: qz dicit rla z vita zc. scdm euãge. obsuare zc. Ad istud rñdẽt ɔcorditer qnqz sũmi pont. vz. Greg. ix. Inno. iiij. Alexãder. iiij. Nicolaus. iij. z Clemẽs. v. qz nã. Un dñs Greg. dicit qz ad ɔsilia euãgelica q̃ in rla nõ ponunt nõ tenẽtur: nisi ad ea ad q ipsi rla nõ ponunt nõ tenẽtur... nisi se obligarẽ itẽderint. Ad alia õo vt ceteri xpiani z eo magis quo seipsos obtulerunt dño sacrificiũ medullatũ. Dñs Innocẽtius dicit qz frẽs nõ tenentur ad oia ɔsilia euãgelij: sz ad ea dũtaxat q̃ in ipsa rla pceptorie aut inhibitorie sunt expssa. Idez dicit papa Nico. z addit ad verba Innocẽtij qz ad ea tm̃ tenẽtur que pceptorie vel ĩhibitorie vel sub verbis eqpollẽtibꝰ sunt expssa. Ad alia õo ɔsilia tenẽtur pp statuz pfectiõis quẽ assumpserũt. Dñs Clemẽs dixit idẽ cuz pfatis: z dat rõnẽ: qz cũ votũ cadat sup determinatũ z certũ: vouẽs rlam non põt dici teneri ex vi voti hmõi ad ea ɔsilia euãgelica q̃ in rla nõ ponũtur. Et btũs Fran. q̃dãz posuit q̃dã dimisit cũ dicit. Regula z vita zc. viuẽdo in obia sine ppo z in castitate. Si itẽdisset ad oia obligare supflue q̃dã eoz posuisset alijs ptermissis: qz nã termini restrictiui sic excludit extranea qd oia ad ipsuz ptinẽtia includit. Dicit dñs Clemens qz nõ solum ad illa tria nude z absolute accepta ex pfessione regule obligantur: sed etiã tenentur ad oia illa implenda que sunt ptinentia ad hec tria: q̃ regula ipsa ponit.

¶ Questio an ad ɔsilia in regula posita obligentur vt ad precepta euangelica.

¶ Scdz dubiũ est an ad ɔsilia q̃ in rla ponuntur teneãtur sicut z ad pcepta euãgelica. Rñdet Nico. pa. z Cle. qz cũ btũs Fran. aliq̃ ɔsilia indicat vt ɔsilia sub verbis monitiõis z exhortatiõis z ɔsilij z aliq̃ sub phibitiõe ac verbo pcepti: qz itẽtio bti Fran. nõ fuit qz frẽs ex rle pfessiõe teneãtur ad oia consilia sicut ad pcepta euãgelica: sz solũ ad ea ɔsilia q̃ in eadẽ rla pceptorie vel ĩhibitorie vel sub verbis eqpollẽtibus sunt expssa. Solutio ẽt huius dubij pz ex pcedẽti solutione: qz ex quo nõ tenẽtur ad oia ɔsilia: ergo nec ad oia pcepta. Sz si dubium restringat ad ea consilia que in regula ponunt: patet solutio ex verbis Nicolai z Clem. pa.

¶ Qõ an oia ɔsilia i rla expssa obligẽt frẽs.

¶ Tertiũ dubiũ est: vtrz teneãtur ad oia ɔsilia in rla expssa. Rñdet pa. Nico. qz ad ɔsilia que sub verbis obligatorijs in rla ponũtur tenent eo mõ quo in rla ponũtur: ad alia õo q̃ sub verbis monitorijs ĩformatorijs: exhortatorijs seu qbuscũqz alijs in rla ɔtinẽtur eã profeq magis decet: quo imitatores tãti pris effecti: xpi semitas arctius elegerũt. pa. Cle. rñdit dicẽs. Nõ solum ad illa tria vota nude z absolute accepta ex pfessione rle obligãtur: sz ẽt tenẽtur ad oia implẽda q̃ ptinent ad hec tria q̃ rla ipsa ponit. Et dicit qz si ad tria pdicta tm̃ pcise pmittentes regulã obsuare z nõ ad oia ɔtẽta in rla: vane ponũtur in rla hec verba. pmitto me semp hãc regulã obsuare: ex quo ex his verbis nulla obligatio nascit. Nec tñ inqt pa. Cle. putãduz est qz btũs Fran. pfessores huiꝰ rle quãtum ad oia ɔtẽta i rla modificãtia tria vota seu ad alia expssa in ipsa itẽderit equalr̃ eẽ obligatos: qn potius apte discernit: qz quoad q̃dã ipsoz ex vi verbi illiꝰ transgressio est mortalis z quoad q̃dã alia nõ: cũ ad q̃daz ipsoz vim apponat pcepti vel eqpollẽtis eidẽ: z quoad aliq̃ verbis alijs sit ɔtẽtus. Ex qbꝰ pz solutio q̃nis q̃ tangit p dñm pa. Nico. z Cle. vz. vtrz frẽs teneãt tã ad ɔsilia q̃ ad pcepta euangelica. Rñsio pz ex pdictis. Quoad q̃dã tenentur vt pcepta z quoad q̃dã nõ. Ut. n. di. pa. Nico. cũ btũs. F. dicat. Regula z vita mi. frm̃ zc. z q̃ dicunt in pncipio: referũtur ad mediũ z finẽ: z q̃ in medio ad pncipiũ z finẽ: z q̃ in fine ad pncipium z mediũ: q̃ btũs Franci. dicit in rla. Regula z vi. zc. nõ absolute sz cũ quadã modificatione vel determinatiõe seu specificatiõe posuit: que ergo dicit in fine. Scdm euãge. zc. ad illa tria in pncipio dicta hñt referri modificata vel determinata seu specificata. Et qz btũs Fran. aliqua ɔsilia indicauit vt ɔsilia sub verbis monitiõis exhortatiõis z ɔsilij: z aliq̃ sub prohibitiõe ac verbo pcepti: nõ ergo fuit itẽtio bti Franci. qz frẽs ex rle pfessiõe teneãtur ad oia ɔsilia sicut ad pcepta euãgelica: sz solũ ad ista ɔsilia qui in eadẽ regula pceptorie vel ĩhibitorie seu sub verbis eqpollẽtibus sunt expressa.

¶ Qõ. 4. ad oia in rla posita sub õbis ipsius modi oblig ẽt frẽs vt vi pcepti hñt.

¶ Quartum dubium est cū multa in regula ponant̄: sub vbis iperatiui modi tā affirmatiue q̄z negatiue: an ad illa frēs ex sue rl'e pfessione teneant̄ sicut ad būtia vim pcepti. Rndet papa Clemēs in declaratiōe: licz frēs nō ad oīa que sub vbo iperatiui modi in rl'a ponūtur sicut ad pceptoꝝ seu equalētium obsuātiam teneant̄: expedit tñ frib' ad obsuādū puritatem rl'e z rigorē: q ad ea sicut ad eqpollētia pcepti se nouerit obligatos eē: q hic sserius anotant̄. Que videnī eqpollentia pceptis ex vi vbi vel saltē mōe de qua agit̄ seu ex vtroq: sūt hec. vz. id qd ponit̄ in rl'a de nō hñdo plēs tunicas q̄z vnā cū capucio z aliā sine capucio. Itē de non portādis calciamētis: z de nō eqtādo ex casuz necitatis. Itē q frēs debeant a festo oīuz scōꝝ vsq ad natiuitatē dñi z in sextis ferijs ieiunare. Itē q frēs clerici faciant diuinuz offm̄ sm ordinē scē ro. ecclesie. Itē q mīstri z custodes pro necitatib' ifirmoꝝ frib' induendis solicitā curā gerāt. Itē si q frēs in ifirmitatē ceciderit alij frēs debeant eis suire. Itez q frēs nō pdicēt in epatu alicui' epi cū ab eo illis fuerit pdictū. Itē q nullus penit' audeat pdicare: nisi a mīstro gñali fuerit examinat' z approbat' z ad h institut'. Itē q frēs q cognoscerēt se nō posse rl'az spūalr obsuare debeāt z possint ad suos mīstros recurrere. Itē oīa q ponunt̄ in rl'a ad formā habit' taz nouicioꝝ q̄z pfessoꝝ: necnon ad modū receptiōis ad pfessionē spectātia: sūt ab ipsis frībus tanq̄z obligatoria obsuāda: nisi recipientib' quoad bitū nouicioꝝ vt dicit rl'a alr videat̄. Hec. n. oīa sunt a frib' tanq̄z obligatoria obsuāda. Itē dicit q vbicūq ponitur h verbū teneant̄ obtinet vim pcepti: z suari dz a frib' sicut tale. Hec papa Clemēs. Hic ergo pz id qd dicit pa. Nicolaus q frēs ex pfessiōe sunt astricti ad ea ꝯsilia euangelica q in ipsa rl'a pceptorie vel inhibitorie vel sub verbis eqpollentib' cōtinent̄: z ad oīum obsuātiam q ipsis in eadē rl'a sub verbis obligatorijs inducūtur: z que sint illa pz ex pdictis. Ex pdictis etiam pz quid intelligit̄ noīe euangelij: cū dicit. Regula z vita zc. Sanctū euāgeliuz zc. Per euāgelium ꝯsilia euāgelica intelliguntur. Et quō debeat obseruare patet ex predictis.

¶ De qualitate status z obie minoꝝum.

¶ Segtur in rl'a. Uiuendo in obia. Ubi vide q cū omne qd est in mūdo sit supbia vite: concupiscentia carnis z oculoꝝ: z q post pctā dimissa a deo ab ire bz cordis nri desideria pmittimur brūs Frā. suā rl'am istitu it ad pcauēduz dicta vitia: z ea totalr abijciendū. Cōtra supbiā vite ponit obiaz: ꝯ auaritiā paupratē: ꝯtra luxuriā ponit castitatē. Uult q dictos frēs crucifixos mūdo z ꝯiunctos eē xpo. Dicit q rl'a z vita nr̄a est viuere in obia sine ppio z in castitate. Ad hec tria ꝯsilia ex pfessiōe sicut ad pceptū frēs obligant̄. Et ponit dicta tria: q: in q̄libet rl'ari obsuātia ponunt̄ nō tñ equalr. Ad que tria pfata vt plurimū q in rl'a ponunt̄ ꝯsilia euāgelica reducunt̄. In pfatis ergo gradus z nō eq̄litas ster pfessionē rl'e btī Frā. ad alias regulas pz in obia. Quia: possessiōes hñtium obia arctat̄ ad locum. Un̄ Bern. in epl'a. vij. Duo nobis in monasterio ꝯuer santib' obsuāda tradunt̄: subiectio abbati z stabilitas in locoꝫ: ita obseruāda q neutra ipediat aliaz: z sic sis obediens abbati: q stabilitatem nō amittas. Hec Bern. Altior est obia q ad nullū locuz arctat̄: nullo sine terre claudit̄: sicuti est in obia pfessiōis nr̄e: q: nihil bz iuris in aliquo loco. Obedientiā q hñt sup oēm loci terminū ampliatā.

¶ De qualitate paupratis minoꝝum.

¶ Sine ppio. i. sine omni gñali z spāli dñio z ppetate: sic expōit pa. Greg. Innocē. Nico. z Cle. Arctior ē hec hñtib' i cōi z si nō i spāli.

¶ De castitate z gradibus seruandis in ea.

¶ In castitate. Et si nō sit grad' quoad actuz castitatis: est tñ gradus in castitate suanda: ad quā ꝯseruandam frater minor districtius obligatur. Debet. n. vt dicit. xj. cap. rl'e vitare ꝯsortia vel ꝯsilia mulieꝝ. Et q̄uis frēs vt dcm̄ est supra: nō teneant̄ ad oīa ꝯsilia euāgelica vt ad pcepta: tñ magis q̄z ceteri xpiani: frēs tñ antiq iuxta posse talia ꝯsilia custodierūt: paupratem vbiq seruātes charitatē erga primos hñtes: ipsos ad viam salutis inducētes verbo z exēplo: inimicos diligētes: z nō solum non offendebant: imo eos offendētes amabāt dñm pro eis orando: z in iurijs exultantes: hypocrisim sup oīa execrabantur: z scitatem abscōdentes: mundi honores fugientes: mites: benigni: neminem ledentes: neminem finalr iudicantes. Curam crastini sic euitabāt: vt legumina non de sero sed post matutinum ponere audebant:

Uitantes verba ociosa:crucem dñi per medi-tationē & pniam habitu & ope deserētes:ac vt sal terre doctrina salutifera mētes cōdientes. lux exēplaritatis fuere mūdanis. Intētiōe ad patriam tendētes mistrātes leprosis & humili bus:in māsuetudine peccātes corrigētes: dñi ɔsilia iplere sunt conati suppositis & tactis sun-damētis euāgelice pfectiōis:ac noie iposito fra trib⁹:q2 minores ɔnītes pmū euāgelij ɔsiliū.s. obiam recipiendo. ¶ Cui frater vt minor hu milis & subiect⁹ obiam debeat exhibere:beatus Frāci.suo subdit eloquio & exēplo di.Fr Frāci scus pmittit obiam in iniūctis & pcipiendis. Et reuerētiā in obsequēdis & pficiendis.Cui? Inqt.Dño pape Honorio vicario iesu xpi in terris:& nō solū ipsi sed ei⁹ successorib⁹canoni-ce intrātib⁹.& eccle ro.i.dnis cardinalib⁹ q vi-cem gerūt pape sede vacāte.Ex qb⁹apparet ꝙ btūs.F.ordinē nō p ipe:sed ppetuo pape sub-iecit:q2 fides eccle nō dz deficere : q̄re nec ali-quis ver⁹ successor Petri.Ex quo apparet ꝙ nulla rla sic suū subiecit ordinē sicut ordo mi-norꝫ est subiect⁹dño pape.In cui⁹signū voluit btūs.F.vt peterēt frēs vnū3 de cardinalib⁹ vt essent sp subditi & subiecti pedib⁹ eiusdem scē ecclesie.Et pfata obia seqtur ꝙ dñs papa tam rōne sūmi pōtificij qua valet leges cōdere no-uas:vt est tex.xxv.q.j.ca.iiij.q̄ ēt rōne obie & reuerētie pmisse rlam valet declarare:glosare: ɔstitutiones in ordine facere put nro statui vi derit oportunū.Sic ergo aplicis mādatꝫ a frē minore est obtēperādum:nisi ɔtra fidē essent expresse:& p alios q̄ per ipm videnda sic esse.

¶ De obedientia generalis ministri.

¶ Uez ꝙ ois cōmunitas & corp⁹ vnū nō pla capita dz hre ne res mōstruosa censeat.vnū ca put in h ordine sicut in ecclesia militāte pficit cui parēdū est sine rebellione & cū subiectiōe & reuerētia obsequēdū:nō rla subdit ꝙ obedien-duꝫ est dño pape &c.sic & capiti.vꝫ.btō.F.q in psona oium ordinē subiecit eccle:fecit sibi ho-magium fidelitatis scām.s.obiam & reuerētiā: ifitutusqꝫ est caput ordis p papā vt frēs ei obe diant & successorib⁹suis.Et aduerte ꝙ hic po-nit h vbum:teneant:qd eqpollent pcepto q̄re nō obedire gnāli mistro pfertim ex ɔtēptu nō est sine culpa mortali.Debēt.n.frēs obedire in oib⁹ dūmō nō sint ɔtra aiam & regulam nrāꝫ.

¶ Qualr testamētum bea.Frā.nō obligat. ¶ Sꝫ hic horit dubiū:q2 rla dicit ꝙ frater.F. ē obediēs:an ad obsuātiā testi sui frēs teneantur:cū ipse ibi ponat ꝙ nō peiant declaratōes nec priuilegia a sede aplica.Rńdetur per dñm Greg.ix.Inno.iiij.Alexā.iiij.Nicolaum.iij.ꝙ frēs nō tenent ad dicti obseruātiam testi.Rō: pmo q2 ad hoc nō potuit obligare si ēs sine ip-sorꝫ ɔsensu & mistrorꝫ quos tāgebat:scdo q2 nō potuit obligare successo:ēt cum nō hēat impe-rium par in parem vt est tex.in.c. Innotuit.de elec.tertio cuꝫ sūmus eccle ro.p oia subditi: & ad ipsam vt ad magistram est recurrendum. Quare sicut ipsam rlam cōfirmauit:sic ēt eius dubia hꝫ declarare:nec p inferiorꝫ pōt subdi-tus ab obia secludi supioris pzelati:& pcipue il lius sub cui⁹nutu oēs subiecti stant xpiani.Et sic pꝫ de obia & reuerētia exhibenda a frib⁹ ro-mano pōtifici:& ei⁹ successorib⁹canonice itrāti bus : & quō a beato.F.in hoc caplo edif forma & fundamētū iacit ois perfectionis. Cap.ij.

Iqui voluerint hāc vitaꝫ ac-cipere.In quo capitulo mūdus despicit & modus tradit mun dialis abdicationis.In quo caplo sunt multe partes:in quaꝫ pma ponit & ostēditur ad quē ptinet ordinē itrare volētium recepitio:& dicit regula in hoc caplo ꝙ ad solos mistros puin-ciales ptinet.Ubi sciendum est ꝙ ex isto passu gnālis mister nō excludebat:cum ipse sit gnā-lis mister in toto ordine & puincialis etiam in qualibet puincia:pmo ad ipm pncipalr perti nebat.vt dicit decla.pape Greg.ix.Istud ō re-ceptione talium qd ptinet ad solos ministros puinciales:poterat in pncipio ordinis obsuari pp paucitatem frm:sed ordine dilatato con-cessum est p dñm Greg.ix.in priuilegio qd in-cipit.Gloziantib⁹vobis in sola cruce &c. Et p declaratiōem dñi Innocētij.iiij.& Nicolai.iij. ꝙ nō solum gnāles ministri & puinciales pos sunt ad ordinem recipere:veruetiam alijs fri bus discretis cōmittere. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ genera-lis minister cum puincialibus hꝫ ordinariam ptātem:ceteri vero fratres subdelegatam.

¶ Secunda pars istius capituli.

¶ In secunda parte huius capituli que inci-pit.Ministri vero diligēter examinent eos de fide catholica &c.Ponitur qualr examinādus

est qui

est qui hūc ordinē optat intrare. ¶ Ubi sciendum q cum hec regula sit tota aplica et ordo iste supposit⁹ ecclesie ro. hinc est q btūs. f. ponit volētes ingredi de ptinētib⁹ ad pfata duo debere p mistros examinari. De fide catholica pp primū: et de ecclesiasticis sacris pp secūdū. Ratio q vbi error esset in tali psona respectu alicui⁹ pfatorū: hic ordo sicut et nullus alius sibi valeret ad salutem. Insup fidem romane ecclesie sicut frēs debēt tenere: sic et alios docere. Et lz beatus Frācisc⁹ solū de pdictis ponat examinādum volētem itrare addens q sit ab vxore solutus: cōstitutiōes tñ ordinis etiā alias ponunt cōditiones: vnde dicit cōstitutio q recipiens diligēter attēdat q recipiendus sit fidelis catholicus de nullo errore suspect⁹: mrīmonio nō ligatus: corpore sanus: aīo ṗmptus: legitime natus: debitis expeditus: cōditione liber: etatis sexdecim annoꝝ ad min⁹: nulla vulgari infamia maculatus: cōpetenter lrātus: vt ad labores ordinis cōpetēter vtilis et apt⁹: aut talis cōditionis existens q eius receptio clero et pplo nō modicā edificationem afferret. Hec cōstitutio et hec q̄ dicta sunt: in declaratiōe. Innocētij et Nicolai hñr: q: dicunt q nō passim frēs volētes ingredi recipiantur: sed solū ordini vtiles et de quoꝝ receptiōe nō modica edificatio sit in pplo. De vxore btūs Frā. spālem facit mētionem: q: talia sunt ad castitatis ruinā quā frater in ordine manens dz illibatā fuare.

¶ Hec est. iij. pars istius capituli.

¶ Expleta examinatiōe nūc beatus Frācisc⁹ in tertia parte addit q fm scm̄ euangelium est talib⁹ dicēdum. Q. vadant et vendant et c. Ubi sciendū est q cū saluator nr̄ dicit Mat. vj. Nō potestis deo seruire et mámone: opz ergo se nudum offerre brachijs crucifixi. Sic in sequentib⁹ oīa dimittere xp̄s voluit. vz. in aplis et pfectiōem volenti adipisci dicit. Uade et vende oīa et da pauperibus. Dicit ergo beatus Frācis cus q talib⁹ dicatur verbū sancti euangelij q vadāt. ¶ Et sequr. Q. si facere nō potuerit. Utpote ppter distātiam loci: vel q: litigijs inuoluta: vel q: in ptāte alterius: et sic de similibus. Et si ille libēter faceret si facultas adesset: dicit btūs. f. q in talib⁹ sufficit bona volūtas. De volūtate bona quō ipsa facit opus meritoriū tractat Hugo li. ij. de sacris pte. xiiij. ca. lxvij.

¶ Hec est. iiij. pars tria dubia declarans.

¶ Sed quid cauere dicūt frēs et receptores talium in recipiendo: subdit rl̄a dicēs. ¶ Et caueant frēs et c. Istū passuz declarat Cle. pa. vbi de trib⁹ dubijs respōdēdo hūc locum serenat. ¶ Primū dubiū est: si licz frib⁹ recipe q̄cq̄ de bonis ingredientiū si donet. ¶ Ad hoc rndet q cū ingredientes sint liberi: nō videt aliquid obsistere: qn si velint eis dare sicut ceteris pauperib⁹ frēs possint recipere. Cauere tñ debent ne ex notabili quantitate psumi possit sinister oculus contra eos. ¶ Scdm dubium est: si ad dandum frīi pueniētibus frēs inducere possunt sine culpa. ¶ Rñdet et dicit ne aliqd sinistrum videat circa talium receptionē: frēs debent abstinere a talium inductione. ¶ Tertiū dubium est circa istam partem: si tamē cōsilium regratur: an ipsi frēs sint idonei ad dandū cōsiliū: an ad alios extra ordinē dirigere teneantur. ¶ Respōdet papa q ad deum timentes alterius status debent dirigi: vt videantur zelatores paterni statuti.

¶ Hec est. v. ps hui⁹ capli de cōditiōis et vestimētis nouicioꝝ recipiēdoꝝ: et receptoꝝ.

¶ In hac parte hui⁹ capli. vz. cū dicit. Postea pcedant eis pāños pbatiōis. vz. duas tunicas sine caputio et cingulū et c. Circa quā partem sunt aliqua notāda. vz. q beat⁹ Frācisc⁹ hic ponit distinctionē habit⁹ nouicioꝝ ab habitu pfessoꝝ: et dicit qualis detur nouicijs: nisi aliqñ fm deum aliud videat: qd ad habitū refertur (vt dicit papa Clemēs in declaratione) pfessorū. Et q: iura canonica faciunt difficultatem magnā q ad nouicium iter portātes habitū nouicioꝝ et pfessoꝝ. iō vt hoc videat: vidēdum est pmo qs possit ordinē itrare vt ibi sit nouicius: et dr̄ q nō minor q̄z. xiiij. annorū cōpletoꝝ. Si. n. minor intret: et exire pōt et extrahi a pře vel tutore. Cuz et si añ quartūdecimū annū offerat a parētib⁹ ipso cōsentiente: possit egredi ipso puenieñte ad etatē pfectā. s. quartūdecimū annū. Hec hñr. xx. q. ij. c. Pñs. Et de re. c. Cū sim⁹ in volumine. Et qd. Si talis intrat ppria aucte añ. xiiij. annuz: hr̄. ij. q. ij. c. Puella. et. xxx. q. j. in sūma qōnis. Et sic ēt pz q nō sufficit q attigat. xiiij. annū: sz opz q cōpleuerit. vt ō regu. c. Ad nr̄as. i tex. et i glo. et c. Significatū. Pōt. n. fperi: nec malicia i h casu

pōt supplere etatem.xx.q.j.in sūma q̄onis.Et Jo.and.ponit in ca.eos q.de r̄larib⁹. Dicit q̄ q̄ ad euitādum p̄dicta sit etatis cōplete.xiiij. annoꝝ. ¶ Scḋo quo bitu dꝫ indui.Ubi sciendū q̄ vbi bitus nouicioꝝ est determinat⁹ ꝛ distinct⁹ab habitu p̄fessoꝝ.dꝫ sibi dari habit⁹nouicioꝝ.Si ṽo ipse vult hr̄e habitum p̄fessoꝝ ꝛ nō nouicioꝝ ꝛ sciēter recipit:talis p talē susceptionē q̄ inducit tacitā p̄fessionē obligatur:vt in ca.Eos de r̄la.in cle.ꝛ si nō sit in tali p̄fessus exp̄sse.Nō q̄ obligetur tali ordini:sꝫ gn̄alr̄ alicui ordini:vt ex̄ de r̄la:c.Nō solū.li.v.(Cauendū q̄ est q̄n talis habit⁹ nō nouicioꝝ sꝫ p̄fessorū detur talib⁹.Un̄ si peteret:deberet informari qd gestatio bitus p̄fessoꝝ faciat in ip̄so. Et hoc sp̄ itellige vbi bitus nouicioꝝ est distinct⁹ ab habitu p̄fessoꝝ in forma ꝛ coloꝛe.Ubi.n.nō esset distin ct⁹:talis p̄fessio tacita nō iducitur. Btūs aūt Frācīscus ad p̄cauēdū talia q̄lis habit⁹def nouicijs ostēdit:nisi(vt dicit papa)ministris ꝛ induentib⁹aliud ƀm deū aliq̄n videatur:q2.vꝫ.si oino vult induere bitū p̄fessoꝝ:facta ei p̄mo declaratione dꝫ ei dari:ꝛ h̄ p honestate ordis vel p vtilitate ꝛ ꝯditione recepti:ꝛ tūc dicit r̄la nō ƀm p̄priaꝫ volūtatē dꝫ dari habit⁹ p̄fessoꝝ:sꝫ ƀm deū.Et nota q̄ īfra annum p̄bōnis nouici⁹ pōt ab ordine exire nisi in trib⁹ casib⁹.De p̄mo dictū est si sciēter recepit bitū p̄fessoꝝ q̄ est distinct⁹ab habitu nouicioꝝ ꝛ ip̄se est etatis.xiiij.annoꝝ aut plus.Scḋo casus est si īfra annū p̄bōnis fecerit p̄fessionē:tūc ꝛ si nō obligat̄ tali ordini loquēdo de ordinib⁹ mēdicātium gn̄alr̄:tn̄ alicui ordini obligatur. Tertius casus est si euidēter appareat q̄ talis absolute voluerit vitā mutare:qḋ tn̄ non p̄sumitur nisi clara p̄batione vel cōpetētibus indicijs cōprobetur.Indicia ṽo cōpetētia p doctores ponunt̄ p Joan.and.Enri.Bern̄.ceterosq̄ modernos in.c.ꝯsuluisti.de regu.sup̄ verbo p̄posuit.Et de istis duob⁹ casib⁹.vꝫ.habit⁹ p̄fessoꝝ portatiōe ꝛ vite mutatiōe loq̄tur p̄uilegiū ordini ꝯcessum p dn̄m Clemētem.iiij.ꝛ incipit ex parte dilectoꝝ filioꝝ:vbi mādat archiep̄is ꝛ ep̄is p Italiam ꝯstitutis vt tales ad ordinē redeant vel ad alium debeant se trāsferre cōpellēdo eos ad h̄ p cēsurā ecclesiasticā monitione p̄missa oi appellatiōe postposita.Et q̄ volentes intrare nr̄m ordinē siue p̄iusq̄ītrauerint siue post:ac etiam post p̄fessionē emissam:p gn̄alē ꝛ p̄uinciales ministros custodes ac eoꝝ vicarios pn̄t absolui a sn̄ia excōicationis suspēsionis ꝛ iterdicti a iure vel ab hoie gn̄alr̄ p̄mulgatis ꝛ cū eis sup ꝯtis irregularitatib⁹ dispēsari:ita tn̄ q̄ absoluti ordinē intrent: alr̄ in p̄stinas sn̄ias relabant̄.Et hoc ꝯcedit maremagnuꝫ.i.q̄tuoꝛ romani pōti. Bonifacius Alexā.Cle.Honorius.Idē ꝯceditur p Innocētium ꝛ icipit priuilegium.Celestis amoꝛ patrie:ꝛ aliud eiusdē qḋ incipit.In iure canonico. ¶ In hac parte.vi.addit regula dicens.

¶ Hic incipit.vj.pars p̄ncipalis istius capituli de receptione ad professionem.

¶ Finito ṽo āno p̄bōnis ꝛc.vbi vidēduꝫ est q̄ tp̄s p̄bōnis est.xv.ānus:nā cū possit igredi nisi cōpleto.xiiij.āno:seq̄tur q̄ tūc incipit.xv. annus hoc Joā.And.ex de regularib⁹ bn̄ficiū ꝛ.c.is q in vi.Et notāduꝫ q̄ papa Honorius beato.F.ꝛ frib⁹in p̄uilegio qḋ icipit.Cū iuxta ꝯsilium sapiētis:mādat q̄ īfra annū p̄bōnis nullū ad p̄fessionem audeant recip̄e. Et pena tales recipientiū est triplex:p̄ q̄ peccāt mortaliter:faciunt.n.ꝯ̄ p̄ceptū dn̄i pape ꝛ efficiuntur inobedientes. Scḋo q2 a frib⁹ dꝫ puniri pena que pro grauiorib⁹solet infligi:vt.c.nō solū de r̄la.li.vj.ꝛ.c.ꝯstitutiōem.Et lꝫ iste q̄ receptus est esse secularis nō possit:nō tn̄ alligat⁹ est illi ordini p illā p̄fessionē.Tertia pena est q̄ suspēsi sunt a receptiōe cuiuscūq̄ ad p̄fessionē.Sed pone casum q̄ nouicius īfra annum p̄batiōis postq̄ steterit nouicius duob⁹vel trib⁹mēsib⁹ exijt ab ordine ꝛ stetit extra ordinē aliquo tp̄e: idē post reuertit̄ ad ordinem:nunqd duo p̄mi vl̄ tres mēses q̄b⁹steterat d̄beret sibi cōputari? R̄ndet̄ p dn̄m Bonotōcīū filiū Joā.And.q̄ nō.Dꝫ.n.stare p annū integrū nō interruptū. Nā q̄n iura loquunt̄ de āni spacio loquuntur de āno ꝯtinuo ƀm Joā.And.de elec.c.i.lib.vj. Et sicut mādat̄ frib⁹q̄ īfra annuꝫ p̄bōnis nullum ad p̄fessionē recipiant:sic ēt mādat̄ q̄ volentē exire siue aliā religionē volētem intrare nō debeāt retinere p dn̄m Greg.ix.ꝛ Innocē. iiij.ꝛ icipiunt p̄uilegia eoꝝ eodē mō.s.nō soluꝫ in fauorē.Dicit ergo r̄la. Finito āno p̄bōnis: eodē die ꝛ hora cōpletis pōt fieri. Et aduerte hic q̄ si pōt facere p̄fessionē ꝛ non vult ꝛ stat vlterius nullā p̄testationeꝫ faciendo q̄ ex sua

manſione

mansione in ordine non vult sibi preiudicari
gn libere possit ad seculū redire:talis est taci/
te pfessus z non pōt ad seculare vitam redire:
sz opz eum aliquam religionē intrare. Sed a
quo dz ad pfessionē recipi:z si rl'a non ponat
expsse tn̄ a ministris intelligat:qz si solis mini
stris ingressus z receptio reseruat multo for/
tius est ad pfessionē taliū receptio. Sz p decla
ratiōes ɔcessū est q aliis a p̄fatis pōt cōmitti.
Sz quā formā dz pfitens in pfitendo tenere
rl'a nō dicit:nisi q pmittāt vitā istā semp z re
gulaz obseruare. hoc iplicite dicit regula fien/
dum. sz ɔstōnes ordinis magis explicite vt di/
cat forma hec est. Ego frater. N. pmitto z vo
ueo deo z beate Marie virgini z btō Frācisco
z tibi pr̄i toto tpe vite mee seruare regulā frm
minoz p dn̄m honoriū papā cōfirmatā viuē/
do in obediētia sine ppro z in castitate. Qua/
re sic exprimant tria vota in spāli z: si pateat
ex his q in .i. ca. dicta sunt in solutiōe dubioz:
patere ēt pōt ex solōne hui⁹ dubij. vz. an aliqs
pfitens sic dicēdo. Ego pmitto toto tpe ser/
uare rl'am z vitā frm minorū nihil explicādo:
tūc si ad oia rl'e teneret vt ad p̄cepta. Rn̄det
papa Nicolaus in declaratiōe dicēs. q si aliqs
diceret absolute: ego pmitto sctm̄ euangeliuz
obseruare: nisi pfessor intēderet se ad oiuz ob/
seruantiā cōsilioz obligare qd vix aut nunq̄
posset ad lr̄am obseruari: z talis pmissio absq
intētione pmittētis ad aliā intētionē non dz
pstringi: nisi obseruātia euāgelij sit sic tradita
repit a xp̄o. vz. q p̄cepta vt p̄cepta z cōsilia vt
ɔsilia a pmittēte obseruent. Et p hoc ad ppo/
situm q talis sic pmittēs nisi habuerit inten/
tionē se obligādi ad oia ɔtēta in rl'a vt ad p̄ce
pta: intelligit rl'az pmittere: cōsilia vt ɔsilia: q
p̄ceptorie vel ihibitorie vel sub verbis p̄fatis
eqpollētibus vel obligatorijs: ex pfessiōe tene
tur vt ad p̄cepta: ad alia vero nō nisi sicut po
sita itelligunt. Ut ergo sciat qd p̄ncipaliter sit
obseruādū de cōsilijs vt p̄ceptū: p̄dicta forma
ex declaratiōibus romanoz pon. ē cōflata. Et
hn̄ eādē rn̄sionē cum pa. Nicolao ponit papa
Clemēs in declaratiōe sua. ¶ Sz qd dz dice/
re recipiens pfitēti? Certe regula nō ponit sz
cōstitutiones. Dz enim dicere. si hec obserua/
ueris pmitto tibi vitā eternā. Et nota q cuz
hec pfessio fit votū solēne: publice dz fieri scz

coram fribus z tenendo manus infra man⁹ re/
cipientis flexis genibus sine caputio z mēte z
facie ad deū eleuata. Prius tn̄ dz ingri: si plus
vult de tpe ad pbādum ordis rigiditates: z si
sic tp̄s ɔcessum eidez nō p̄iudicat: qn cōpleto
anno vlterius stādo ad seculuz nō valeat redi/
re: z hoc itelligo isra tp̄s sibi p̄fixū. Sz si vlte/
rius staret nihil ptestando: dic vt supra. Sz si
p eū q eum dz recipe ad pfessionē mime taxet
(qd certe male fieret) dz hr̄i recursus ad iura.
Sciēdū tn̄ q talis tpis taxatio d quo loqmur
dz fieri tā de volūtate recipientis q̄z pfitentis.
Dicit g̃ rl'a q vouēs pmittat sp rl'az obsuare.
Ubi vide ideficientē rl'e obsuātiam: qz h sp hz
locū in votis z affirmatiuis ɔsilijs: sz pro sp in
negatiuis. Cui. n. fit hec pmissio nisi dn̄o deo:
de quo dicit psalmus vouete z reddite? z alibi.
Reddes dn̄o vota tua. Qz g̃ hec promissio fit
deo: dz iuiolabilr obsuari: vt saltē si nō reddit
qd decet: nō fiat qd nō decet p positionē actus
ɔrij ad id qd est fiendū. Sz qz di q rl'a sp est ser
uāda pōt esse dubiū an qlibet rl'e trāsgressio sit
mortalis? Rn̄det q cuz in rl'a multa sint q ex
pfessiōe eqpollent preceptis: hoz trāsgressio si
fiat ex omissiōe z sciēter z h in p̄ceptis negati
uis trāsgressio taliuz nō est sine culpa mortali.
Si in p̄ceptis affirmatiuis qn̄ talia fieri debēt:
eodē mō. Ubi v̄o nō debēt fieri: qz talia nō ob/
ligāt p sp: sz ad sp z fiat ex inaduertētia: nō est
cū culpa mortali. Si v̄o talia omittant: ex cō/
tēptu: sp est cuz mortali culpa: qz ɔtēptus spēs
est supbie. Trāsgressio v̄o illoz q ponunt alio
mō a p̄dictis q p̄ceptis nō eqpollent: si fiat ex
omissiōe z ex quadā negligētia: nō est sine cul/
pa veniali. Si fiat ex ɔtēptu: siue p̄lati: siue sta
tuti: siue mādati non vr̄ fieri sine graui culpa.
Si v̄o fiat trāsgressio ex cōmissione: patēs est
q est pctm̄ mortale: qz ibi est ɔtēptus interp̄ta
tiuus. Insup qz si nō tenent ad positionē act⁹:
tn̄ ad vitādū oppositū tenent. Quedā v̄o cuz
ponātur in rl'a ɔcessiue z exhortatiue: talium
trāsgressio pōt eē sine culpa. pz de q̄dragesima
ep pphanie z de cibis q apponūtur liceat man
ducare z de fr̄ib⁹ q pn̄t omitti sine culpa. Dz
ergo sp fr̄ minor esse in solicitudine ad seruan/
dū q pmisit: cum talium obsuātia sibi vita p/
mittatur eterna: z in timore stare: ne aliqd cō/
mittat ɔtra rl'am: tali. n. timor hō multa eui/

at que alis nō vitaret. Et qꝛ vt dictā rūam psū teneꝰ pmittit eaꝫ sp obſuare: quo ſeqtur qꝫ tali nullo mō eſt licitū ſua auctē ab ordine recedē: qꝛ eſt pmiſſum ꝛ ɔtra mādatuꝫ pape Honoꝛij in priuilegio qd icipit. Cū ſm ɔſiliū ſapientis. Quo paſſu ſegē qꝫ nlla alia rla eſt iſta arctioꝛ. Et qꝛ ex pfeſſiōe ſic frēs ligātur ordini. hic eſt qꝫ nllꝰs cardinalis niſi de latere: nullus archiepūs vl nullus aliꝰ plaiꝰ pōt aliquē frēm aſſumē tenē ꝛ dirigē ēt p eccſie negocijs cꝫuis hēat a ſede apſica: niſi fecerit expſſā mētionē d hmōi indulto ꝛ ordine: ſine miſtroꝝ lnia quoꝝ correctioni ſp ſuberūt. Pꝫ p maremagnū Bonifacij: icipit. Uirtute ɔſpicuos. Et hac de cā apoſtatātes icarcerare cape ligare ꝛ excōicare pñt miſtri ex pruilegio dñi Innocētij. iiij. qd icipit. Prouiſionis nr̄e. Prelatiq dñt vitare apoſtatas nr̄os ꝛ eos denūciare excōicatos qñ a fribꝰ regrunt pruilegio Alexā. ꝛ Greg. Incipit Fratrū minoꝝ. Nec apoſtatas nr̄os qs pōt retinere: ꝛ retinētes debent excōicari p plaros ſi fuerint a fribꝰ regſiti pruilegio Alex. iiij. icipit. Cū ex pte. ꝛ Clemētis. iiij. ſic icipientis. Nec frēs pdicatores pñt recipe nr̄o ordini obligatos. ex priuilegio Innocē. iiij. qd incipit. Quo vos in xp̄o. Nec ciſterciēſes pruilegio Innocētij. Cū olim. Nec alij religioſi: nec heremite pñt apoſtataſ nr̄os retinere ſine lnia: ꝛ oppoſitū facientes ipſo fcō ſunt excōicati: nec pñt abſolui niſi p ſedē apſicā: pruilegio Alexā. iiij. Ueſtrā ꝛ veſtroꝝ ordinū. Capi ēt pñt apoſtate nr̄i ēt lniaꝫ hñtes a papa ſi ifra duos vl tres mēſes aliā religionē nō itrauerint vel habitū nō ſuſceperit regularem. pruilegio Alexandri. iiij. incipit. In graue cordi noſtro. Qui apoſtate nullaꝫ adminiſtrationē nullam aiarum curam nullum officiuꝫ dñt hr̄e. priuilegio Nicolai. iiij. qd icipit. In veſtri ordis. Egreſſis ab ordine nr̄o phibetur pdicare ꝛ docere ꝛ ɔfeſſiones audire. priuilegio Innocē. iiij. qd incipit. Iuſtis petētium. Erat antiqtus licituꝫ putrida mēbra ſeparare ab ordine ꝛ malos eijcere: ꝛ licꝫ eis exitꝰ ſpontaneus iter diceret: nō tñ emiſſio: mō do eſt interdictū p papam Bñdictum. xij. ꝛ Clemētē.

¶ Septima pars huius capituli.

¶ In ſeptima parte huius capſi dicit. ¶ Et illi q iam pmiſerunt obiam. dicit papa Cle. qꝫ hoc egpollet ɔceptis. ꝛ dicit ipſe qꝫ pluribꝰ tunicis vti nō licet niſi ex neceſſitatibꝰ q̄ pñt hīi ex regula ꝛ Nico: iij. Et neceſſitas d calciamētis ſitr p plures dclarationes aperit. ¶ Segr. Et frēs ōes veſtimētis vilibꝰ induanf. Nō dicit pcioſis. ¶ Hunc rle paſſum exponit papa Cle. v. ꝛ Joā. xxij. ꝛ. iij. magiſtri. Inter alia q̄ beato Frā. diſplicebāt vt patuit eſt qꝫ frēs qui pauptatē vouerūt arctiſſimā multiplicibꝰ induerent ꝛ mollibꝰ ꝛ ſignum extincti ſpūs hoc in fribꝰ aſſerebat ac mollibꝰ ꝛ delicatis veſtitos frēs ad tentādum diabolū vehementius aiari. Uñ Greg. Cameloꝝ pilis ɔtextis veſtitꝰ fuiſſe Joānes deſcribif. Et qd eſt dictum ab dño ecce q mollibꝰ veſtiunf in domibꝰ regū ſunt niſi aperta ſnia mōſtrare: qꝫ nō celeſti ſꝫ terreno regno militāti q pro dño ppeti aſpera fugiunt: ſꝫ ſolū exterioribꝰ deditii: pñtis vite mollicie ꝛ delectatiōeꝫ q̄rūt. Nemo ḡ exiſtimet in ſtudio veſtium pctm̄ deeſſe: qꝛ ſi pctm̄ nō eſſet nullo mō dñs Joānē de veſtimēti ſui aſperitate laudaſſet. Si hoc ēt culpa nō eſſet nequaq̄ꝫ Petrus feminas a pcioſaꝝ veſtium appetitu compeſceret dicenꝫ. Nō in pcioſa veſte. Penſandū eſt q̄ culpa ſit ēt viros appetere: a quo curauit paſtor eccleſie feminas phibere. Si ergo h̄ peccatū eſt ſecularibꝰ ꝛ diuitibꝰ: q̄to magꝭ paupe ribꝰ pfeſſoribꝰ. Uilibꝰ etiā vti lꝫ ſm. ſcm̄ Tho. ij. ſcde his q alios dbo ꝛ exēplo ad pniam hortanf ſicut pphete de qbꝰ apſs ad Hebre. xj. Circuierūt in melotis ꝛ in pellibꝰ capnis. Et glo. ſup Matth. Qui pniam pdicāt habitum pnie ptendāt. Ad verecūdiam veri eſt fris minoris deferre mollē ꝛ pcioſam veſtē q pre cūctis religioſis ſeruādā pauptatē arctiꝰ pmiſit ꝛ totalr a veſtigijs pr̄is exorbitare eſt quē ſequēdū corā deuouit ſcis. Et vbi alioꝝ exēploꝝ deficeret copia cuilꝫ vrm pauptas obijcit xp̄i ꝛ ſue mr̄is brē. Subinſert brūs. F. ſi ɔtingat lacerari tunicas qd ſiendū nō ſtati dꝫ noua pcurari: ſꝫ ipſa antiq̄ repeciari de ſaccis ꝛ alijs pecijs vt ipſe ſaciebat. Nō qꝛ ſic faciēdo facit cū bñdictōe dei. ¶ In vltia pte huiꝰ capſi monet ꝛ hortaf ne alios iudicēt ſic pharieꝰ: ſꝫ ſeipſos deſpiciāt ſic Dauid di. Ego ſum vermis ꝛ nō hō. Cap. iij.

C Lerici faciant diuinū offm̄ ꝛc. In iſto capſo hymnus deo pſoluif: corpus ɔteritur per actuꝫ dure ſubiectiōis. Ubi ſciendū qꝫ in hoc capſo beatus

beatus Frā. ordinat frēs tripl'r. Primo quoad
deum ꝑ offm̄ collaudatiōis ⁊ reuerētie di. Cle
rici ⁊c. ¶ Ubi sciendū ꝙ in ordine cū sint fra
tres in duplici dr̄ia. qdam diuino cultui depu/
tati ⁊ l'rati alij seruitio p̄latoꝝ deputati ⁊ illit/
terati: ac q̄lz ꝓ modulo suo deum dz collauda/
re ⁊ pro impensis iuxta posse regratiari. Hinc
est ꝙ clericis ⁊ ꝑmis frib⁹ imponit vt deū lau
dent ꝑ officij exhibitionē. Scdm ordinē roma
ne ecclesie. i. se ꝯformēt ordinario eccl'ie ꝓut. s.
est in eius breuiarijs ordinatum psalterio exce
pto ex quo ⁊c. Quid ꝑ breuiaria intelligat ex/
ponitur p. iiij. magr̄os. Frēs ergo celebrantes
alias festiuitates ab his q̄ sūt in calēdario aut d
qb⁹ nō dicit rubrica breuiarij peccāt grauiter:
q̄r p̄sumptuose hoc faciunt ⁊ ꝯtra ordinarium
ecclesie. Seq̄t ēt ꝙ nō pro q̄libet īfirmitate fra
tres pn̄t eximi a p̄solutiōe diuini officij: pꝫ q̄r ē
p̄cepto equalēs. Seq̄tur ēt ex p̄dictis. ꝙ sicut
frēs ad offm̄ ordinata seruare tenent̄: sic ⁊ quo
ad cātum. Quare cū cantus fract⁹ nō sit ꝑ or/
dinariū eccl'ie ordinat⁹: frēs tales cant⁹ exercē/
tes peccāt: q̄r faciunt ꝯtra ordinatiōes ⁊ ꝯstitu
tiōes pape Bn̄dicti. Et si dn̄s papa faceret de
aliquo festo extra ordinarium romanū: frēs tn̄
nō debent facere nisi mādaret fiendum. ¶ Ex
quo hr̄i poterunt. F. breuiaria supple in cōi ⁊
alios libros sil'r sꝫ non in sp̄ali ꝓut dixit frater
Leo scm̄ Frācis cum intēdisse. Et lꝫ beat⁹ Frā.
ponat ꝙ frēs p̄soluant diuinū offm̄ ⁊ modum
nō pandat intēdit: attn̄ ꝙ tal'r dicat ꝙ placeat
deo ⁊ ꝓsit dicēti ⁊ edificet audientes ⁊ ad de/
uotionē iducat. ¶ Imposito clericis ⁊ l'ratis
q̄uo dicant offm̄ subdit qual'r secundi frēs. vꝫ.
laici ⁊ illitterati deuꝫ debeant suo posse collau/
dare: ⁊ dicit ꝙ pater nr̄ debent deo p̄soluere.
Que oratio ⁊ si breuis sit ipsa celum penetrat ⁊
tāto virtuosior: pre alijs quāto ab ipso deo apo
stolis data est ⁊ reserata. Datur laicis breue of/
ficium vtpote seruitijs clericoruꝫ deputatis ⁊
occupatis que ob id merentur cum alijs sustē/
tari: vt dicit Nico. Istis tn̄ laicis indicitur in
sp̄ali vt oreṇt pro defunctis: q̄r in offō diuino
pro defunctis semꝑ oratur taꝫ in offō diurno ⁊
missali q̄ꝫ nocturno: sed nō sic in offō laicorū.
¶ Et vt frēs libere possint p̄soluere officium
diuinuꝫ plures sūmi pontifices priuilegia de/
derunt id a fratrib⁹ fieri posse in suis ecclesijs

tempore interdicti ianuis clausis excōmunica
tis exclusis submissa voce: ⁊ sacramenta ibidē
recipere. Et possunt ad diuina admittere pro
curatores operarios ⁊ pueros fratrum. ¶ Ex
dictis ergo apparet q̄uo beatus Franciscus in
regula ordinat frēs ad deum ꝑ opera reueren/
tie. ¶ Secūdo quoad corpus ꝑ opera pnīe: ⁊
hoc per ieiunium di. Et ieiunent ⁊c. eq̄pollet
precepto. Necessitas tn̄ que aliquādo venit ra
tione etatis vel īfirmitatis vel ratione laboris:
aut rōne defectus victus ⁊ sustētatiōis excusat.
Et quāuis iura nō astringāt hoīes nisi ad. xxj.
etatis annum ꝑuenerint: rōne tamē voti ⁊ re/
gule ꝓmisisse sic tenentur. Et ẜm statum in ci
bo quadragesimali dicunt ieiunia regule fieri.
Nec per hec absoluuntur a ieiunijs ecclesie.
¶ Deinde ordinat beatus Franciscus fratres
quoad ꝓximum ꝑ opa mīe. s. verbi dei dicēs.
¶ Cōsulo v̄o moneo ⁊ exhortor: vt qn̄ vadūt
per mūdum. s. missi ad p̄dicandum more apo/
stoloꝝ. Matth. x. ⁊ Luce. ix. ⁊. x. cap. qui ꝑ xp̄z
missi sunt per mūdum ad p̄dicandum. Nō di
cit quando frater: sed quādo frēs vadunt per
mūdum. Et ex hoc loco accipitur documētuꝫ
ꝙ fratres nō debent ire soli: sed bini iuxta ordi
nem euāgelij: naꝫ xp̄s discipulos misit binos.
Lu. x. Sed attēde ꝙ beatus Frācis cus in hoc
passu regule vult ꝙ frēs ꝑmo ope predicent:
deinde verbo. ¶ Sed q̄uo ope debent p̄dica/
re ostendit ꝑmo a litigijs p̄cauendo di. Nō li/
tigent. Hoc. n. eoꝝ statui nō ꝯuenit. ¶ Scdo.
Nec verbis ꝯtendant ꝓut xp̄s ꝯsulit. Matth.
v. Si qs voluerit ꝯtēdere tecum ⁊c. Dimitte
eum ⁊c. ¶ Tertio ne sint temerarij alios iudi
cando: id dicit. Nec alios iudicēt. Ista tria de/
bent vitare. Sꝫ qb⁹ virtutib⁹ debēt refulgere?
Dicit ꝑmo vt sint mites. nō. s. resistēdo impro/
brantib⁹. Scdo pacifici alios nullo mō impe/
tēdo. Tertio modesti. s. in v̄bis ⁊ factis moduꝫ
seruādo iuxta ap̄lm. Modestia vestra nota sit
oīb⁹ hoīb⁹. Quarto māsueti: impet⁹ irascibiles
refrenādo. Quīto humiles: ꝓpriam excellētiā
ꝯtēnendo ⁊ sibipsis vilescēdo. Sexto honeste
loquētes oībus sicut decet. i. nō turpia aut stul
tiloquia proferendo: sed cuilibet statui q̄ sunt
debita ꝓponendo: debent ergo fabulas deuita
re. ¶ Seq̄tur q̄uo debēt frēs incedere: q̄r non
equitando exemplo christi ⁊ apostolorum nisi

in necessitate. Et cūctis domib⁹ q̄s intrāt pacē annunciādo quā btūs. F. ex Luc. x. sumpsit ꝛ diuina reuelatione habuit: vt in testamēto ait. Et his fratribus conceditur vsus omnis cibi: ſm ritum tamen ecclesie ꝛ regule p͛omisse.

¶ Sic ergo ex p̄dictis apparet quō btūs Frā ciscus in hoc caplo ordinat frēs quoad deum per reuerentiā: quoad corpus per abstinentiā: quoad primum p exēplaritatis refulgentiam: ꝛ sic in hoc capitulo hymnus deo psoluitur ꝛ corpus conteritur. Cap. iiij.

P Recipio firmiter vt nullo mō denarios vel pecu. recipi ꝛc. Hic cēsus ꝛ es abijcit ꝛ for/ ma tradit vere admistrationis. Itē hic beatus Frāciscus duo facit. vz. q͛ iterdicit oīs pecunie vsum ꝛ pceptionē: ꝛ exponit modū pro infir/ mis ꝛ alijs pcuratoribus cū dicit. Tn p necel/ sitatibus īfirmoꝝ ꝛc. Uidēdum est hic de dīia inter pecuniā ꝛ denariū: q͛ btūs Frā. vtrūq̧ i/ terdicēdo ponit distinctionē. Et iuxta ꝯstitu/ tiones antiq̄s ꝛ q̄ttuor magroꝝ snīas p dena/ rios itelligit pecunia nūerata. Pecunia vō di oīs res alia qua solēt vti hoīes cū opportunuz est ad p̄ciū reꝝ emēdaꝝ vt auꝝ ꝛ argētū ꝛ q͛c/ qd tale: quo p denario ad p̄cium reꝝ emēdaꝝ vtunt hoīes. Uidet ergo phiberi receptio de/ narioꝝ ꝛ quarūlibet reꝝ q̄ accipiunt ad p̄ciuz reꝝ emendaꝝ. ¶ Quid sit recipe pecuniam.

¶ Scdo vidēdum est qd est recipe pecuniā. Dicūt q̄ttuor magri q̄ q̄dam res recipiunt in pprietatē ꝛ nō i vsū: q̄dā i vsū ꝛ nō i ppetatē: q̄dā i vsuz ꝛ pprietatē. Dicūt ḡ q̄ receptio cu/ iuslibet rei in pprietatez phibet fratri minori vz. in vj. ca. rle. Receptio vō quorūdā ad vsuz ꝯcedit vt libroꝝ ꝛ vestiuz ꝛ similiū. Receptio vō denarioꝝ ꝛ pecunie quātum ad pprietatez ꝛ quātum ad vsum oīno phibet p se ꝛ p iter/ positā psonā. Sz sciēdū q̄ alique res hīt dupli cē vsum nālem ꝛ accidētalem. Ad ppositū. Si q̄s vteret auro ꝛ gēmis ad vsum nālē: q͛ valēt ad multa medicinalia ꝛ sili͛ ad vsuz aliquē acci dētalē vt auro p calicib⁹ ꝛ hmōi taliū vsus nō i/ terdiceret nisi in talib⁹ eēt excessiu⁹ vsus. Attū p̄statis vtēdo ad emēdū nullo mō licz frib⁹ hre.

¶ Quid sit recipe p se vel p iterpositā psonā.

¶ Tertio videndum est quid est recipere per se vel p interpositam psonam. Rn̄dent prefati magistri. Per se recipe pecuniā est pecuniā ad ꝯuertendū in suos vsus pprios recipe. Reci/ pere vō per iterpositā psonā est sua auctoritate aliū substituere ad recipiēduz pecuniā in suos vsus proprios conuertendam.

¶ Qualiter se habeant frēs circa pecuniam.

¶ Quarto videndum est qualiter fratres cir/ ca pecuniam ꝛ denarios se debent habere. Et ponitur casus talis. Frēs indigent pro suis ne/ cessitatibus elemosyna pecuniaria iueniūt ali/ quem dantē vel mittentē vel ꝯuertentē vel in testamēto eis pecuniā legantē: qd frēs p̄sata necessitate quā hn̄t ꝛ p̄dicto sic exhibente eis agere debeāt vt sit q̄ subueniat in re qua idigēt ꝛ ipsi seruētur ne p se vel p interpositā psonam pecuniā seu denarios recipiāt. Ad hūc casum sic rn̄detur q̄ si frēs idigēt pecunia hoc est vel pro re iā habita eis nec̄ia vel pro re quā volūt emere eis nec̄ia. Et tūc vel p͛o re emēda de p̄/ senti vel de futuro. Et talis res frib⁹ necessaria quā emere volūt: vel est vbi frēs habitant vel in alia regiōe. Ista distinctiōe p̄missa: sic rn̄det ad casum. Prio͛ si frēs rē emerūt tunc ad volē/ tē dare pn̄t accedere rogādo q̄ satisfaciat. Si ip se satisfaciat bn̄ qdē: si vō ipse nō vult manu p͛/ pria satisfacere vl' nō pōt: tūc frēs pn̄t eū roga/ re ſm papā Nicolaū in declaratiōe q̄ aliquem substituat p ipm ꝛ ab ipso noiandū p quez de/ bitor satisfaciat. Si facit bn̄ qdē: si vō nō vult vel non pōt: tunc ſm Nicolaū in declaratione frēs pn̄t famulū eius a quo res emitur vel aliū seu alios pn̄tare cui vel q̄bus possit si dāti pla/ cuerit cōmitti executio p̄dictoꝝ: sic tn̄ q̄ semp apud dantē dn̄ium ꝛ possessio pecunie rema/ neat cū libera ptāte amouēdi eā vsquequo cō/ uersa sit in rē deputatā: ita q̄ frēs ꝯ psonā dan/ tem vel noiataz nullā hēant actionē qualiter/ cūq̧ in cōmissione p̄dicta se hēant. Liceat tn̄ frib⁹: vt dicit papa Nico. suas necessitates insi nuare ac specificare vel exponere psone predi/ cte. s. substitute: ac eā rogare q̄ soluat: ac etiam eandē exhortari ꝛ inducere q̄ fidelr̄ se hēat in re cōmissa ꝛ aīe sue saluti in cōmissa sibi execu tione puideat. Possunt ēt ſm Greg. ix. in de/ claratiōe vbi substitutus nō faceret p negligen tiam vel ignorātiā: ad talē q̄ dedit ꝛ substituit frēs hre recursum. Dicit dn̄s Nicolaus papa: q̄ si talem psonā substitutā ꝛ noiatā ꝯtigerit p

absentiam

absentiā: infirmitatē: volūtatem: seu locoꝝ di/
stantiam in qbus solutio esset fienda nolle ac/
cedere: liceat frībus quātū ad vnā psonā aliam
subrogādā: si ad pmū dātem nō possint aut no
lint accedere vel hre recursum: psonā subroga/
tā noīare: sicut dcm̄ est de psona ipsa subrogata
seu dn̄o subrogāte ⁊ sic pn̄t plures psonas pre/
sentarī frēs tā dāti pmo ꝙ̄ psone substitute. Et
si queraꝶ iste nūcius vel nūcij p frēs pn̄tati cu/
ius sint: Rn̄det papa Greg. Innocētius ⁊ Ni
colaus ꝙ vel illius a quo res emiꝶ vel illius cu
ius auctoritate pecunia deputaꝶ. Et si queraꝶ si
talis substitutus dȝ statim soluere. Rn̄det pa
pa Grego. ꝙ sic: ⁊ si non statim solueret vel ex
ignorātia vel ex negligētia: frēs inducāt eū vel
recurrāt ad dn̄m subrogātē. Sȝ talem nunciū
pn̄tādo nūgd frēs dicunꝶ pecuniaȝ recipe p se
vel interpositā psonā? Rn̄det papa Innocen/
tius ꝙ nō: q2 nō auctoritate eoꝝ denarij vel pe
cunia ꝯseruanꝶ: nec ipsi hn̄t dn̄ium vel ꝓprie/
tatē: sȝ dn̄s ipsam dans: vt dicit dn̄s pa. Nico.
¶ Scd̄o si frēs nō emerūt: sȝ emere volunt ⁊
dn̄s velit dare: si statiȝ volūt emere frēs: dic vt
in pma pcedēti parte dcm̄ est. ¶ Tertio si frēs
volūt emere rem quā nō statim hre pn̄t vtpo
te libros scribere: edificia ꝯstruere: ⁊ sic de simi/
libus: ita ꝙ reqrūnt tractū tpis: dicit papa Ni/
co. ꝙ fiat vt dcm̄ est: vt dn̄s dans differat dare
vel aliqs substituaꝶ p ipsum cui cōmittat: vel
substitutus alteri cōmittat: dn̄io pecunie semp
libere remanēte vsquequo in rē deputatā ꝯuer
tatur. ¶ Quarto si res nō hȝ in terra illa in q̄
frēs moranꝶ: sȝ in alia terra qua idigēt. Rn̄det
papa Nico. ꝙ frēs debent ad dn̄ȝ recurrere pe
cunie si psto est vel ad eius nūciū ⁊ dicere ꝙ si/
bi placeat ꝙ dn̄ium pecunie apud ipm rema/
neat vsquequo in rem deputatā ꝯuertaꝶ ⁊ per
quascunqȝ manus pecunia seu elemosyna ipsa
tracteꝶ siue psonas ab eo vel fribꝰ noīatas totū
suo ꝯsensu volūtate ⁊ auctē pcedat. Quo asse
sum suum pbēte pdictis: secure frēs re empta
seu acqsita de illa pecunia p quēcunqȝ vti pn̄t.
Et dicit papa Nico. ꝙ frēs pfatis modis vt p/
dicitꝶ circa pecuniā in supportādis eoꝝ pteri/
tis ⁊ ingruētibꝰ necitatibꝰ obsuatis: nō intelli
gunꝶ nec dici pn̄t p se vel p interpositā psonaȝ
pecuniā recipe ꝯ rꝉaȝ vel pfessionē ac sui ordis
puritatē cuȝ manifeste pateat ex pdictis ipsos
frēs nō solū a receptione ꝓpetate dn̄io seu vsu
ipsius pecunie: verūetiā a ꝯtrectatiōe qualȝ ip
sius ⁊ ab ea penitꝰ alienos. ¶ Sȝ hic sunt aliq̄
dubia. Primū est qbꝰ vbis vti debēt frēs in p/
sentādo aliquē dn̄o volēti bn̄facere fribꝰ in pe
cunia? Rn̄det ꝯstitutio antiq̄ ꝙ frēs debēt di
cere psone pecuniā offerēti: potestis dn̄e istum
vr̄m nūciū ꝯstituere vel apd̄ istū vestrā elemo
synā deponere: q vice vr̄a ide puideat frm̄ ne/
cessitati. ¶ Scd̄m dubium. si casus accidat ꝙ
dn̄s pecūie moriaꝶ an̄ꝙ̄ id qd̄ deposuit p frm̄
necitatibꝰ sit expēsuȝ: qd fiedū de illa pecunia?
Rn̄det papa Nico. in declaratiōe ꝙ si dn̄s ꝯce
dens dixerit qn̄ ꝯcessit ꝙ psona deputata pecu
niā ipsam i necium vsuȝ frm̄ expēderet: qcqd
de ipso ꝯcedēte ꝯtigerit viuēdo vel moriendo
siue ꝯcedēs heredē reliqrit siue nō pn̄t frēs ad
psonā deputatā nō obstāte ꝯcedētis morte vel
heredis ꝯdictiōe p illa pecunia expendēda re/
currere: sicut poterant ad dn̄m concedentem.
¶ Tertiuȝ dubiū. Si dn̄s dat ⁊ deponit plus
ꝙ̄ frēs indigēt p solutione ⁊ pecunia supfluit:
qd fiet de ipsa? Rn̄det papa Nico. ꝙ si dās ro/
geꝶ ꝙ supfluū possit in alias frm̄ necitates ex/
pendi si ꝯsentiat pōt in tales necitates mō psa
to ꝯuerti: si nō ꝯsentiat: residuū ad ipm dn̄m li
bere reuertaꝶ. Dicit tn̄ papa ꝙ frēs cauere de/
bēt ne faciāt plus dari ꝙ̄ estimaꝶ res eis necia
valitura. ¶ Quartū dubiū. Si dn̄s credit frēs
posse recipe ⁊ dat libere ⁊ absolute fribꝰ. Rn̄/
deꝶ ꝙ nullus itendit dare fribꝰ nisi put ꝯgruit
eoꝝ pfessioni ⁊ rꝉe. Dat ergo fribꝰ eo mō quo
eis cōpetit: cōmittēdo alicui q eā dispēset i his
rebꝰ qbꝰ frēs pn̄t vti. Silr̄ ipse dās si vult: eodē
mō vtat p frm̄ necitatibꝰ ⁊ semp est dn̄s quo/
usqȝ pecunia in rē ꝯuersa est. Et dato ꝙ dans
intēdat dādo trāsferre ꝓpetatē in frēs: nunꝙ̄
hoc facit nec facere pōt: q2 sunt frēs nolentes: ⁊
nullus pōt in aliū dn̄ium trāsferre ipso nolēte:
nec etiam in fratres volentes: q2 non possunt
habere talem proprietatem: quia nec per se re/
cipere possunt nec per interpositaȝ personam.

¶ Quintū dubiū cuȝ breui additiōe ⁊ am
pliori declaratiōe qualr̄ sup allegatis ibidē nūc
sufficiētissime ⁊ conuenientissime puisum est.
¶ Quintū dubiū est. Si dator pecunie nullo
mō vult hre ꝓprietatē: nec pecuniā quam dat
vult aliquo mō ad se ptinere? Rn̄deꝶ ꝙ sȝ de/

clarationes dnoꝝ Inno. Nico. ⁊ Clementis cum talis non possit esse frm nec substituti seu depositarij: proprietas ergo erit ecclie. Sed quia dns papa Ioannes.xxij. in quadam extrauaganti que incipit. Ad conditorem canonum. modificat que spectant ad ecclesiam romanam de reb' fratribus minorib' concessis: ⁊ sic dicit iuxta finem de frm nroꝝ consilio hoc edicto in perpetuum valituro sancimus quod in bonis que imposterum conferentur vel offerentur aut alias quolibet obuenire contigerit frib' seu ordini supradicto: exceptis ecclesijs: oratorijs: officinis ⁊ habitationib' ac vasis: libris: vestimentis diuinis officijs dedicatis vel dedicandis que ad ipsos obuenient in futurum: ad que non extendunt sconuenientia supradicta: pp quod constitutionem istam extendi voluimus: nullum ius seu dominium aliquod occasione ordinationis predicte seu cuiuslibet alteri' a quocunque predecessoꝝ nroꝝ sup hoc spalr edite sancte ro. ecclie acquirat: sed quoad hoc habeantur ordinationes hmoi pro non factis. Per hoc autem in his que ex dictis ordinationib' in donis predictis ad dictam ecclesiam puenire vel ptinere quolibet poterant vti debeant: nullum eidem parari preiudicium volumus: sed sibi expressius intacta ⁊ inuiolata seruamus. Quib' verbis pz quod dicta pecunia ad ecclesiam romanam non ptinet: sed cuius sit (quia ipse papa non dicit ⁊ sic de multis alijs vtpote de habitibus ⁊ frm tunicis hortis ⁊ hmoi) ego non determino: sed sup hoc habeatur dni pape determinatio ⁊ declaratio. ¶ Et si dicatur pecunia p fratrib' deputari: ergo videtur quod sit frm. Rndetur quod lex p non dicit proprietatem cuiuz eoꝝ auctoritate non deponatur: sed dicit vtilitatem vel aliam causam secundum indigentiam frm. Nec ista consequentia est bona: hoc deputatur pro isto: ergo est istius p quo deponitur. Pz exemplum in patrefamilias qui dispensatori suo p nutrienda familia sua tradit pecuniam. Licz. n. illa pecunia sit p vtilitate familie non tamen est familie sed dni. Quia aut pecunia sic deputata p frib' non sit frm. Ostendit pa. Greg. ⁊ Innocen. quia nec eoꝝ auctoritate deponitur: nec eam exigunt nomine depositi. ¶ Additio. ¶ Pro informatione amplior sup hoc grato dubio ⁊ passu notandum quod sup preallegatis ibidem nunc congruentissime prouisum est: p modernas ord. constitutiones ⁊ declarationes auctoritate aplica roboratas infra tertia pte descriptas non solum. iiij. ca. prima particula (vbi reualidantur declarationes dni Nicolai. iij. ⁊ dni Cle. v. vbi non contradicunt vel non addunt dictis constitutionibus ⁊ declarationibus non obstantibus alijs dictis constitutionib' dni Ioannis pap. xxij. ⁊ alioꝝ quorumcunque in priori prout alias in fine iam fecerat Martin'. v.) sed et supra scda pti. Et. vj. ca. prima pti. ⁊ in diuersis alijs passibus: quibus nunc firmiter ⁊ secure standum est: non obstantib' dictis constitutionibus dni Ioan. xxij. erroneis ⁊ pluries maxime quoad hec reuocatis. Uide vbi supra quare ecclesia ro. p suos procuratores retinet ⁊ recipit dominium pecunie ⁊ alioꝝ statui nro ptinentium ⁊ mandat ea commutari i res necias ⁊ licitas frib' retinendo etiam dominium ⁊ proprietatem omnium reꝝ mobilium ⁊ imobilium quibus fratres vtuntur. ¶ Sextum dubium est. Fres non hnt necitatem presentem sed iminentem. Nunquid mo prefato volentes elemosynas dare pnt rogare quod seruent vel substituat aliquem vt dcm est? Rndetur quod sic. Nam istud presupponendo licitum frib' modum talia conuertendi ondit papa Greg. ⁊ Inno. in declarationibus: vt ipse seruet vel substituat. Et substitut' pot et alium substituere ad quem pro loco ⁊ tpe pro necessitatibus fres habeant recursum. Ex predictis ergo pz solutio casus. vz. qn fres indigent ⁊ inueniunt psonam eis dare volentem qd fiendum. ¶ Uidendum est ergo de scda pte casus. vz. de pecunia transmissa p nuncium fribus qd fiendum. Rndet papa Nico. in declaratione quod qn contingit dari ipsam pecuniam frib' vel mitti (nisi aliud p mittentem exprimatur modis prefatis oblata ac missa itelligatur. Non. n. vt dicit ipse est visse aliquem elemosyne sue fine expressione modum illum velle pfigere: p quem ⁊ donans merito v' illi quoꝝ necitatib' itendit p donum hmoi puidere effectu doni vel sue spciei puritate fraudentur. Et hec itelligenda sunt qn p dnm mittente non fit metio qd de pecunia ipsa sit fiendum si. n. exprimeretur nuncio: id dz fieri quod dns intendit ⁊ non aliud: quia fres nec commissari' possunt voluntatem dni istituentis (cum pecunia sit sua) agere pnt. ¶ De tertia pte casus. vz. de committente pecuniam apud aliquem p fribus dz vt dcm est: quod si alicui pecunia expendenda p frm necitatib' committitur: fres secundum papam Greg. ⁊ Inno. pnt ad illum recurrere cui est commissa mo ia dicto fribus: ⁊ necia sic a dno recipe. Hoc forte excepto quod commissarius nec sua nec frm auctoritate pecuniam ad aliquem vsum a dno vel necitatem determinatam pot ad alios vsus commutare: nisi a dno super hoc recepit

hoc recepit ptãtẽ vel eius ad hoc ꝯsenserit voluntatẽ: hec qttuoꝛ magri. ¶ Circa q̃rtã ptem casus de pecunia in testamẽto frib° dimissa qd fiẽdũ? Rñdet papa Nico. in declaratiõe distinctionẽ ponẽdo dicẽs: ꝙ vel talis dimittẽs modũ exꝑmit in legãdo frib° licitũ. vz. dimitto vl lego eis pecuniã vel agrũ aut domũ vineã vel silua vt p ꝑsonã vel ꝑsonas idoneas distrahant: ꝛ de pecunia vel edificia fiant vel in necia frm̃ ꝯuertãtur: si sic legat: legata põt frẽs hr̃e: mõ i pecunijs ꝛ alijs elemosynis vt dcm̃ est supato. Sz si talis legãs modũ frib° nõ licitũ exꝑmat in legãdo: vtpote dimitto frib° vineã ad colendũ vel domũ ad locãdũ ꝛ silia: dicit papa ꝙ a tali receptiõe legati p oẽz modũ frẽs abstineãt. Si ꝟo aliqd leget sine modi exꝑssione: vt l legato ideterminate relicto: dicit papa ꝙ sueẽ qd dcm̃ est de pecunia ꝛ elemosyna frib° indeterminate oblata vel missa: vt sub mõ licito fribus itelligat relictum: ita ꝙ nec legãs merito: nec frẽs ipsi effectu relicti fraudẽtur. Dñe pa. Clemẽs in declaratione. Exiui de paradiso appꝛobãs: q̃ dñs Nico. circa pecunie receptionẽ dclarauit: subdit ꝙ cauere sũmope debẽt ne ꝑ alijs causis q̃z ponit ꝑdecessoris dclaratio. s. dñi Nico. ad dãtes pecunias siue deputatos nuncios recurrãt: ne si cecus ab ipsis attẽtatum fuerit: trãsgressoꝛes ꝑcepti ꝛ rle merito possent dici. Nã vbi alicui aliqd ꝓhibet: qd exꝑsse nõ ꝯcedit itelligit denegatũ. Quo pa. Clem̃. ꝯcludit ꝙ q̃stus ois pecunie aut oblationũ pecuniaꝝ receptio in ecclia vel alibi cippi seu trũci oꝛdinati ad offerẽtiũ seu donãtiũ pecunias reponẽdas necnõ qcunqz recursus alius ad pecunias seu hñtes ipsas q p declarationẽ ipsam nõ ꝯcedit: hec inqt eis oĩa sũt simplr iterdicta. Dicit ẽt pa. Cle. ꝙ cũ rla dicat in duob° casib° recurrẽdũ ad amicos spũales. vz. ꝑ necitatib° infirmoꝝ ꝛ frib° iduẽdis ꝛ pa. Nico. cessantib° elemosynis extenderit ad frm̃ alias necitates occurrẽtes ꝑ tpe ꝛ igruẽtes cauere debẽt frẽs ne ꝑ alijs causis q̃z ꝑdictis vel silib° in via vel alibi siue sint dãtes siue deputati vel quouis alio noie nũcupati ẽt si ꝯcessi p eandẽ declarationẽ modi circa pecuniã itegre suarẽtur recurrãt ꝛ sic se gerãt in oĩb° ꝙ se cũctis oñdant in dictis pecunijs sicut nec hñt penitus nihil habere. ¶ Additio. ¶ Ibi tñ aduertẽdũ est ꝙ licz talia de trũcis ꝛ recursibus ibi dicant ẽe ꝓhibita frib°: nõ tñ ꝓhibita sũt ꝓcuratoꝛib° dñi pape ꝓ singuloꝝ idigẽtia locoꝝ oꝛdiatis: nec alijs dñis bñfactoꝛib° ꝛ amicis spũalib° nec oꝛdinat° recursus ad ipsos ꝓncipales dños dãtes aut eoꝝ nũcios i via vel alibi vbicũqz vt pleni° declarat ꝛ determiat auctẽ aplica p modernas oꝛd. ꝯstitutiões ꝛ declaratiões. Ubi ista allegata ex declaratiõe dñi pa. Clem̃. assũpta meli° ꝛ clari° declarant ꝛ determinãt ꝑ serenatiõe ꝯsciarum ꝯfoꝛmiter ad declaratiões Nicolai. iij. Greg. ix. ꝛ sci Bonauẽture ꝛ alioꝝ rle expositoꝝ ꝛ suauita puritate ꝛ maioꝛi facultate rle i talib° q̃ non est arcẽda. Uide i dictis statutis ꝛ dclaratiõib° modernis supꝛa tertia pte descriptis Cap. iiij. ꝑticula tertia ꝛ. v. ꝛ vj. caplo. pticula. xviij. ꝛ caplo octauo. xlviij. pticula: ꝛ in diuersis alijs passib° qb° secure stãdũ est nũc ꝛ nõ alijs i ꝯtrariũ Regre ibi. ¶ Seqt. Et ꝯcludit papa Clem̃. Quapp qũo ꝛ q̃lr expendat cõpotũqz exigere de expẽsa eãqz quoquo mõ repetere siue deponere siue deponi facẽ capsulã pecũie vel et° clauẽ deferre: hos act° ꝛ ꝯsiles sibi illicitos frẽs ẽe sciãt. Predicta. n. facere ad solos dños ptinet q̃ dederũt ꝛ eos quos ipsi deputauerũt ad h ipsz. Cõcludit fr Hugo ex dictis: ꝙ frẽs nõ põt esse custodes pecunie vel dispẽsatoꝛes: qꝛ custodia realẽ obligationẽ ipoꝛtat nisi a ꝓncipio p determinationẽ aliquã excludat vtpote dicẽdo nos nolum° ad custodiã pecũie teneri nec eã volumus recipe ꝛ sic debẽt de quolz deposito dicẽ put volũt ꝯstitutiões oꝛdis. Dispẽsatio ẽt q̃ndã hz auctẽ saltẽ misterialẽ ꝛ offert oꝛdini scãdalũ ꝛ suspitiõis notã: ꝛ rla h ꝓhibere videt. ¶ Sz circa iã dicta quoddã isurgit dubiũ tale. Frẽs idigẽt nec iueniũt offerentẽ: sz solũ eis mutare volẽtẽ nunqd põt mutuũ ꝯhere? Rñdet papa Nico. in dclaratiõe ꝙ nõ licz eis eoꝝ statu ꝯsiderato pp obligatiõis vinculũ qd exigitur. Possunt tñ dicere tali ꝙ laboꝛabunt fideliter ꝙ p elemosynas ꝛ amicos frm̃ satissacient eidẽ. Quattuoꝛ magri dicũt: ꝙ mutuaꝛ ꝓprie est de meo tuũ facere: ꝛ hoc mõ non licz fratribus qꝛ est ꝯctus ꝓpꝛietatis: ꝛ hoc modo cui mutuatur ad solutionez se obligat. Alio modo dr̃ impꝛopꝛie bona fide ad ꝓcurandum non ad faciendũ solutionem se obligare: ꝛ hoc mõ frẽs possunt recipere mutuum. ¶ Aliud

dubiū est. Nūqd in aliquo casu frib⁹ licȝ pecunia vti? Rñdet pa. Nico. ꝛ frater Hugo ꝙ solū in extrema necessitate: qñ nec petendo: nec laborādo: nec ꝑ oblationem vite necia possent inueniri: qꝛ tūc votuȝ cedit ꝯseruationi nāe ꝗ magis obligat: nec pecunia fit ei⁹ q eā ꝯtrectat ꝛ recipit: sȝ tm̄ vsus: nec vsus simplr: sȝ ad tpe ꝛ ex cā. Et subdit fr̄ Hugo. Porro soli deo acquirit: cui⁹ ītuitu ꝛ noīe offert: cui⁹ vice ꝛ auctoritate cū ꝑfata durat necitas in aliud trāsfertur: sȝ dicta necessitate cessante pecunia nullo mō pmittit. Et iō dicit pa. Nico. ꝙ si dicta triplex via secluderet: via extreme necitatis qua iure poli oīb⁹ subuenit sic ꝛ frib⁹ cuȝ ab oī lege extrema necessitas sit exempta. Et sic patet prima pars huius. iiij. ca.

¶ Scḋa pars capłi est. ¶ Tñ p̄o necessitatibus infirmoꝝ ꝛc. vbi btūs Frā. ostendit quandam solicitudinem habēdam ꝛ pcurationem. Circa quam partem sunt aliqua videnda.

¶ Quid intelligatur nomine ministroꝛum.

¶ Primo qd itelligit noīe mīstroꝝ ꝛ custodū. Rñdent qttuoꝛ magr̄i ꝛ fr̄ Hugo ꝙ noīe ministri itelligunt ēt guardiani: qꝛ sic antigt⁹ vocabant. Rła. n. in dicto capło gn̄alem ministrū vocat custodē. Attñ dñs Inno. Nico. ꝛ Joā. xxij. vocant ministros ꝛ custodes vt modo in oꝛdine vocantur: ꝛ sic accipiendum est.

¶ An ministri possint cōmittere alijs curam pro infirmis.

¶ Scḋo est vidēdū an mīstri ꝛ custodes alijs frib⁹ possint ꝑfata duo cōmittere. Rñdēt papa Innocē. ꝛ Nico. ꝙ sic: ꝛ ēt papa Joā. qꝛ pñt ꝑ alios frēs talia exercere: ꝛ qb⁹ cōmittit debent diligenter exercere: sic tñ ꝙ qb⁹ cōmittit ꝑfata faciant nō ꝑ se sed ꝑ amicos spūales: quia substitutus ꝛ vicarius non habent ampliorem auctoritatem ꝗ̄ dominus ꝛ substituens.

¶ Quid intelligatur per amicos spūales.

¶ Tertio vidēdū qd itelligat ꝑ amicos spūales. Rñdet fr̄ Hugo ꝙ antiqtus mīstri ꝛ custodes declinātes ad castra seu loca: de duob⁹ ꝑfatis frib⁹ valde necijs ppłm in ꝑdicatiōe exhoꝛtabantur: ꝛ tūc fideles aliqui ab alijs positi ad hmōi pcurāda in his vice ppłi absqȝ frm̄ solicitudine puidebant ꝛ isti vocabant amici spirituales dei. Sic ꝛ in qbusdam locis aliq fideles ad p̄fata deputabantur ab epis vel dominis aut rectoꝛib⁹ terraꝝ ꝛ amici spūales vocabantur seu censebantur.

¶ Additio. Hoꝝ vices nūc vn̄r supplere pcuratores dñi pape: ad quos iō nō est recurrēdū nisi in casibus ꝛ qbus cōmittitur vt supꝛa.

¶ Quarto videndum est si p̄o alijs necessitatibus fratrum a p̄dictis ad tales possunt recurrere ministri ꝛ custodes ꝛ p eos deputari. Rñdent pa. Nico. ꝛ Cle. ꝙ sic vt supꝛa dictuȝ est. vȝ. cessantib⁹ elemosynis. Qualr̄ tñ frēs se debeant hēre: dcm̄ est in ꝑª parte hui⁹ capituli.

¶ An liceat frib⁹ sibi i futuꝝ de necijs puidē.

¶ Quinto videndum est quia dicit ꝙ ministri ꝛ custodes solicitaȝ curam gerant ꝑm loca ꝛ tpa ꝛ frigidas regiões ꝛc. An liceat frībus in posterum puidere vtpote tempoꝛe messium ꝛ vindemiaꝝ facere ꝯgregatiōem de blado ꝛ vino ꝛ alijs. Rñdet papa Cle. ꝛ Joā. ꝙ sic. Attñ papa Cle. distinctiōem facit dicēs: ꝙ ꝯsiderando beati Frā. intētionē; nō est verisīle euȝ voluisse frēs hēre granaria ꝛ cellaria vbi quotidianis mendicationib⁹ possunt transigere vitam suam. Et subdit ꝙ talia debent fieri vbi multum credibile est ex iam exptis ꝙ non possent vite necia aliter inuenire: sed hoc papa cōmittit mistris ꝛ custodib⁹ simul ꝛ separatiȝ in suis administrationibus cum guardiani ꝛ duoꝛuȝ sacerdotum antiquoꝝ ꝯsilio ꝛ assensu: ipsoꝛuȝ cōsciencias sup hoc onerando. Idem dicit papa Joan. in decretali ꝛ declaratiōe: quoꝛūdam exigit confoꝛmando se dño Clemēti ꝙ p̄lati habeant videre si sine ꝓuisione possint viuere: si nō ꝯcedit ꝙ talis ꝓuisio fiat: ita tñ ꝙ moderate; addens ꝙ frēs alij determinatiōem ꝑdictoꝝ sequentes non p̄sumant eos dicere sue regule trāsgressoꝛes. Quattuoꝛ magistri dicūt: ꝙ pensatis hicinde regule sentētijs: solum exigente necessitate possunt sibi fratres in posteꝝ ꝓuidere: ita tamen ꝙ nec diuturnitate nec rerum quantitate vel qualitate in ꝓuisione quā faciunt in rebus sibi necessarijs foꝛma paupertatis excedatur. Et hoc regule passu ostendit papa Nicolaus ꝙ fratres de licentia ministrorum ꝛ custodum coniunctim vel diuisim in suis administrationibus vti pluribus tunicis possunt pensatis necessitatibus ꝛ alijs circunstantijs. Demum quantum esset coꝛdi beati Francisci ne fratres haberent pecuniaȝ: in fine

huius

hulus capl'i ocludit dicens. Eo semp saluo: vt sicut dcm̃ est nullo mõ denarios vel pecunias recipiãt. Alia circa hoc caplm dicẽda: dicetur in sexto capitulo. Cap. v.

Fratres illi qbus grãm dedit dñs laborandi zc. In isto ca. a btõ Fran. ondit pmo occupatio fructuosa: scdo abijcit acceptio dãnosa: q. s. de mercede laboris zc. ¶ Circa primã partem pro hui declaratiõe est pmo videdũ: an hoc sit preceptũ monitio vel informatio. Et ex dictis pape Nico. i declaratiõe pz r'nsio: q nõ ẽ pceptum. Nõ q si esset pceptũ oẽs obligaret: cui oppositũ ondit papa dicẽs q nõ fuit intentio bti. F. regulã istituẽtis q vacãtes studio vel diuinis officijs z misterijs exequendis manuali labori z opationi subiacerẽt vel ad hoc eos arctaret: cũ exẽplo xpi multoz scõz patrũ labor iste spũalis tãto illi ppõderet quanto que sunt aie corpalib pferunt. Ad alios võ q se in spũalibus pdictis opib nõ exercẽt ne ociose viuãt: pdicta dicit verba extẽdi nisi tales alioz frm̃ licitis officijs occupent nisi ẽt tales tã excellẽtis z notabilis ptẽplatiõis existerẽt: q merito pp hoc nõ essent a tanto bono z pio exercitio subtrahendi. Et subdit papa Nicolaus q frẽs quãtũcũq studio vel diuinis officijs nõ vacãtes: sz alioz frm̃ studio vel alijs diuinis misterijs vacãtiũ suitijs inherẽtes cũ ipsis eisdẽ qbus fuiunt sustẽtari merent. Qd astruitur illa equa lege sancitu: qua strẽnuus ille pugnator dauid iuste decreuit. vz. q descẽdẽtium ad bellũ z remanẽtiũ ad sarcinas portio equaretur. Sic ergo pz q nõ est: nec precepto eqpollens nec mõnitio q: verbo monitorio non vtit: sed solum est isormatio. Et si dicatur q btũs. F. in testamẽto dicit q ipse voluit laborare manib z vult q oẽs frẽs firmiter laborẽt: q: videtur esse pceptum z pcepto eqpollens. Rñdet fr Hugo q in principio ordinis pauci erant litterati z studio vacantes z maxima pars laborare valentium: quos omnes tales ad vitandum ocium btũs. F. voluit laborare manibus.

¶ Quid intelligitur per grãm laborandi.

¶ Insup cum btũs. F. nõ dicat q laborẽt manibus: sz simplr q laborent põt sic ad laborem spũalẽ referri sicut ad tpalem seu corpalem iuxta illud qd in prima regula dixit. vz. fui dei semp orõni vel alicui bone opationi insistere debẽt. ¶ Scdo videdum est qd itelligit p grãm laborãdi. Rñdet q p grãm laborãdi itelligitur industria z ars laborãdi cũ corpis valitudine suffragãte z vsu qñ hec suppetũt z in alijs nõ impedit talis bz grãz laborãdi. Hoc ergo supposito q ociositas est a seruo dei spãlr euitãda iuxta dcm̃ Hiero. serue dei semp aliqd boni facito vt diabolus semp ĩueniat te occupatum. Btũs. F. cupiẽs ocium a fribus euitari z hoc p laborẽ q labor est in ordine multiplex. vz. in studio virtutis in exercitio hũilitatis pietatis z charitatis z ceteraz virtutũ in officio prelationis z pcuratiõis alioruq misterioz put singulis iponũtur: qũ ergo hõ assuetus labori in pfatis z silibus nõ occupat dz laborare siue manualiter siue alr. Et cã vt euitet ociũ. Hoc prẽsupposito btũs. F. docet modũ laborãdi dicẽs.

¶ Laborẽt fidelr z deuote: fidelr quoad primũ: z deuote quoad deũ: z deuotio sit voluntatis z recte intẽtiõis in mẽte z discretiõis in executione. ¶ Ita q excluso ocio aie inimico scẽ orõnis z deuotionis spm̃ non extinguant. Ubi btũs. F. inuit q ociũ z si sit fugiẽdũ spũs tñ deuotionis tali opatione nõ est extinguendus. Nã religiosus orõnes necessarias pp occupationẽ omittere nõ dz: sed dz primo qrere regnũ dei: z sic Marthe curã sumere q Marie grãm nõ omittat. Nõnulli sunt z fuerũt in hoc ordine q hac bti. F. sñia in vacatiõe cuiuscũq laboris se muniũt dicentes: qñ eis aliqua imponũtur q talia exercere nõ dicũt: eo q spiritum orõnis z deuotiõis extinguerent. Nam vt dicit glosa sup illud Luce. xuj. oportet semp orare: orare semp non cessat: qui non cessat bene operari. Et frater Egidius dicebat q orare est voluntatem prelati sui perficere. Tales enĩ non excusantur: qui exercitia spiritualia z similia inter deuota non putant censenda.

¶ Attẽde qd sit spm̃ orõnis nõ extiguere.

¶ Tertio videdum est qd est spm̃ non extinguere. Rñdet btũs Aug. sup ps. xxvij. z bĩ in glosa. prime Thessa. v. sup illud spm̃ nolite extinguere. i. abscondere. Sed ad vim vocabuli eũdo: spm̃ extinguere est: ipm totalr opprimere occidere z abijcere. Ille spm̃ extinguit: q ratione abiecta q̃ sunt mũdi: carnis: z diaboli sectat z ingrit. Sed qd vult dicere btũs Frã. q

fratres qui hñt grãz laborandi laborent?qua/re?ad excludẽdum ociũ.Sz quõ?Ut laboran/tes nec dimittãt ea psoluere ad q̃ tenẽtur:nec querãt hec tpalia q̃ eis iterdicta sunt: q: sic fa/ciẽdo cũ peccẽt mortalr spm̃ extiguũt orõnis z deuotiõis:cui.s.spiritui debent cetera tpalia deseruire vtpote q: spũ sumus imortales viam potius spũs q̃z carnis sequi debemus. Et talẽ spiritum intendit beatus.F.cum dicit.

C Secunda pars istius capituli. An liceat fratribus pro mercede laboris materiam reci pere de qua operantur.

C De mercede do laboris.Circa hãc secundã partẽ q̃ttuor magistri mouẽt qõnẽ:q: btũs.F. pcedit q̃ p labore corpis mercedẽ recipiant.i. necessaria s; nõ denarios vel pecuniã:an liceat eis recipe p mercede mãz de q̃ operãtur:vtpu ta vnus fr̃ scit scribere z alius scit facere sotu/lares z sic de silib':an scribẽti liceat recipe pro mercede chartas z p sotularib' coriũ. Rñdet q̃ si pcederet q̃ sic seq̃retur q̃ frẽs scientes la/borare in auro z argẽto possent p mercede re/cipe auz z argentũ de qb' fabricarẽt monetaz z alia pciosa de qb' necessaria possent emere q̃/re pcludũt q̃ nullã mãm appreciabilẽ p mer/cede pñt recipe:lz aliq dicãt q̃ mãm impciabi lem sicut sũt iunci ex qbus fiunt calathi:q̃ mã ex se nullius est pcij:s; qcq̃d est pcij qd̃ puene rit ex arte frẽs nõ possũt recipe z sic nec istud. Ratio q: calathi z talia noie frm̃ vẽderentur: qd̃ est eis interdictũ:vt di sequẽti cap. Quid ergo faciẽdũ?Dicẽduz est q̃ p laboris merce/de nullam possint recipe quãcunq̃ materiam vt in ipsa operentur vel in data eis pro merce/de laboris. Cap.vj.

F Ratres nihil sibi appropriẽt zc.In hoc caplo bea tus.F.tria facit.Prĩo docet frẽs totalr se expropriare. Scdo velle mẽdicare. Tertio q̃ sunt humilitatis z charitatis velle perpetrari.

C Questio.j.quid sit appropriare.

C Circa pmã ptez sunt aliq̃ videda.Prĩo qd est appropare.Rñdẽt q̃ttuor magr̃i q̃ appro/priare est rẽ suã facere siue in suũ dñium puer/tere.Sua aũt res est q̃ trãsit in arbitriũ sui vo luntatem vt de ea faciat his qd̃ vult vtendo.s. cõmutãdo:donãdo:vendendo z ipignorãdo.

C Questio.ij. cuius sit dominium rerum quibus fratres vtuntur.

C Scdo quõ debet itelligi q̃ nihil sibi appro priẽt frẽs.Rñdent q̃ttuor magr̃i z sũmi pon tifices sepedicti q̃ ordo nec in cõi dz talius p/prietatẽ hẽre:s; simplicẽ facti vsum.Sz quõ de/beat itelligi dñs pap.Joãnes declarauit vt po/stea dicet.Et si queratur an talis abdicatio sit meritoria: rñdet pap.Nico.q̃ est meritoria z sancta z multa alia dicit q̃ dñs Joãnes reuocat in decretali. Q; vir reprobus.

C Tertiũ dubiũ est:cui' est pprietas z dñiuz rez qb' frẽs vtũtur?Rñdent sũmi pontifices vz.Inno.Nico.z Cle.q̃ ecclesie roma. Sz do minus papa Joan.xxij.in suo decretali q̃ inci/pit.Ad pditorẽ canonũ:solũ in dñium recipit ecclie ecclesias frm̃:oratoria:officinas: habita/tiones:vasa:lib:os:vestimẽta dnis officijs de/dicata z dedita q̃ obtinuerunt vel obuenient. Alia do frib' pcessa nõ vult q̃ in dñium tran/seãt ro.ec.Sz cũ talia sint multa:cui' sint quo ad pprietatem z dñium ipse nõ declarauit.

C Additio.C Aduertẽdum ẽt ibi q̃ hec cõ/stitutio extrauagãs dñi pape Joan.xxij.Inci/piens.Ad pditorẽ canonũ z alia icipiẽs.Quia vir reprobus.z q̃dã alia icipiens.Cũ inter nõ/nullos.z alia incipiẽs.Q: quorũdã quoad p̃di cta.z alia p̃ria declarationib'. Nico.iij.z Cle. v.z Martini.iiij. de pcuratorib' pape hñdis z alia sunt multiplr reuocate: z dicte declara/tiones z pstitutiões in suo vigore reposite:tã a Martino.v.p statuta martiniana z bullã pfir matoriã desup que icipit.Peruigilis more pa/storis:z aliã que incipit.Amabiles fructus su/pra.ij.pte tra.i.descriptas) q̃z p alios z pserti; per scissimũ dñm nr̃m Julium.ij.in statutis z declarationib' modernis in diuersis passib' vt supra allegatis in q̃rto z sexto caplis. Quibus ideo z nõ istis erroneis z reuocatis pstitutiõi/b' dñi Joan.xxij.stãdũ est. Qui z in fine diez hec z alia determinatiõib' eccl̃ie z bonis mo/ribus p̃ria reuocauit.Licz min' sufficiẽter vt di cit Okam.C Seqr.C Est tñ in p̃dictis sciẽ/dũ s̃m oẽs p̃fatos põtifices: q̃ si dãtes talia vel pcedẽtes reseruauerũt sibi dñium tũc ad ta/les ptinet z nõ ad ecclesiã roma.Sz de talibus papa Nico.distiguit:q: talia q̃ dãtur frib' vel est ecclia z cimiteriũ vel nõ:si sit ecclia z cimi/teriũ:ad ro.ecclesiã ptinet. Si nõ: tũc dñium est pcedentis.

est ꝓcedētis. Dicit ēt ipse papa ꝙ vtēsilia quoꝝ vsus eis concedit: nō debēt hr̄e ad vllā superfluitatē q̄ deroget paupertati vel vt ea distrahāt in futuꝝ. Et sup hoc ministri disponāt ⁊ custodes cuꝫ discretione ꝓut q̄litas locoꝝ exigit ⁊ ꝯditio ⁊ alie circunstantie: sic tñ ꝙ semp in eis pauptas reluceat vt rl̄a dicit. Ex ista pte capl̄i vꝫ. ꝙ frēs nihil sibi appropient ⁊c. papa Cle. in sua declaratione sic ait. ¶ Si q̄ratur: si frēs hr̄e pn̄t hereditates vel ꝓcurare ꝙ fiant heredes. R̄ndet ꝙ nō. R̄ō est: q: in successionibus trāsit nō solū vsus rei: sed ēt dn̄ium suo tpe in heredē. Frēs aūt ꝑsal̄i nihil sibi in spāli ac generale vel eoꝝ ordini possunt ēt in cōi taliū successionū que ex nā sua idifferēter ad pecuniam ⁊ ad alia imobilia ⁊ mobilia se extēdūt ꝯsiderata puritate voti frēs nullatenꝰ sunt capaces. Silr̄ ꝓhibet ne valorē hereditatū sub forma legati frēs ꝓcurēt sibi dimitti vel dimissa recipiāt: ꝑsertim si tāta dimitterentur ꝙ fieri videref in fraudē. ¶ Scdō si q̄ratur de annuis redditibus. R̄ndet papa ꝙ cū annui redditus scdm̄ iura iter imobilia cēseantur: sicut nec frēs ipsi possessiōes: sic nec redditus tales eoꝝ ꝯditiōe pēsata possunt hr̄e. ¶ Tertio si frēs pn̄t in curijs vbi agitātur cause ꝓ tpalibus eis dimissis aduocatis assistef ⁊ adesse. R̄ndet papa ꝙ nullo mō frēs talibꝰ curijs debēt adesse: vt ⁊ testimoniū hēant ab his q̄ foris sunt: ⁊ puritati satisfaciāt voti sui ac euitef pp hoc scādalum pxīmoꝝ. ¶ Quarto an frēs possunt eē executores vltimaꝝ volūtatū vel se itromittere de restitutiōibꝰ vsuraꝝ ⁊ male ablatoꝝ ⁊ restitutionibꝰ fiendis. R̄ndet papa ꝙ nō: q: sicut a dn̄io pecunie sic a ꝯtrectatiōe sunt alieni. Uñ i exequēdis pn̄t ꝯsilium dare. ¶ Quinto si licꝫ hr̄e fribus hortos vt olera vēdantur sic ⁊ vineas. R̄ndet papa ꝙ frēs hēant hortos ⁊ hortalicia: ⁊ est decēs multis de causis. Sꝫ ꝙ olera vēdāf ⁊ alia hortalicia sic ⁊ vineas: statui eoꝝ repugnat. R̄ō: q: ſm papaꝫ Nico. si ager vel vinea ad colendū ad hūc finē. vꝫ. ad fructꝰ vendēdū aut ex eis ꝯtēpta mēdicitate totalr̄ viuēdū fribus relinquatur: frēs talia non pn̄t hr̄e: sic nec istud: cū ad formā ꝯuentuum appropinquet. ¶ Sexto de ꝯgregatiōe frumēti tpe messiū ⁊ vini tpe vindemiaꝝ dcm̄ est. iiij. caplo ⁊ sufficit. ¶ Septimo si ecclīas magnas ⁊ edificia sumptuosa possūt ꝯstruere. R̄ndet papa ꝙ nō: sꝫ ea q̄ fiunt p eos aut ad eoꝝ ꝓcurationē fieri debent edificia hūilia ⁊ tēperata numerositati sim̄ cōpetētia ⁊ ordis paupertati: ⁊ sic mādat de incepto fieri. ¶ Octauo si paramēta solēnia ⁊ multiplicia ac calices ⁊ pallia pn̄t fratres hr̄e. R̄ndet papa Cle. ꝙ q̄uis paramēta ⁊ vasa ecclesiastica ad honorē diuini nois ordinētur pp qd̄ oia ipse fecit: de tñ q abscōditoꝝ est cognitor: ⁊ aiuꝫ sibi ministrātiū respicit pncipal̄r nō ad manū: nō p illa sibi vult seruiri q̄ suoꝝ seruitorū ꝯditiōi ⁊ statui dissonarēt. Propter qd̄ sufficere eis debent paramēta ⁊ vasa ecclīastica decētia in nūero ⁊ magnitudie sufficiētia cōpetēter. Supfluitas aūt vel ꝓciositas nimia vel q̄cūq̧ curiositas i his seu alijs qbuscūq̧ nō pōt ipsoꝝ ꝓfessioni ⁊ statui ꝯuenire. Cum. n. hec sapiāt thesaurizationē seu copiā: paupertati tante qui ad humanum iudiciū derogāt manifeste. ¶ Additio. ¶ Ista oia supra imediate dicta ⁊ infra dicēda p maiori pte q̄r meliꝰ accipi ⁊ itelligi debeāt ꝓ serenatiōe ⁊ qete ꝯsciaꝝ frm̄ clariꝰ ⁊ meliꝰ declaranf ⁊ determinanf p modernas ord. ꝯstitutiōes ⁊ declaratiōes tertia pte descriptas: qbus secure standū est ⁊ non istis simplr̄. Regre vbi supra Caplo sexto quasi per totuꝫ. ¶ Nono si licꝫ fribꝰ in funeribꝰ arma ⁊ equos recipe. R̄ndet papa ꝙ i talibꝰ obseruādū est qd̄ in pecuniarijs elemosynis ē diffinitū. ¶ Decimo si frēs ex rl̄a tenenf ad tenuē paupertatē ⁊ arctū vsum reꝝ. R̄ndet papa ꝙ ex ꝓfessiōe rl̄e tenenf ad arctos vsus seu paupes q i ipsoꝝ rl̄a ꝯtinenf. Hec oia ponit dn̄s pa. Clem̄. in declaratiōe rl̄e exponēdo sextū caplꫝ rl̄e. Et q: dcm̄ est supra ꝙ appropriare est rē suā facere siue in suū dn̄iuꝫ ꝯuertere vt faciat de ea hūs qd̄ vult donando vendendo ⁊c. ⁊ ꝯn̄ter clare pateat ꝙ vendere emere ⁊ huiusmodi non liceat fratribus: pro huiusmodi iū discussione pleniori videndum est de pxfatis contractibus: an liceat fratribus exercere.

¶ Questio. j. an fratres possint emere.

¶ Et primo si queraf an fratres possint emere. Respondent quattuor magistri ꝙ emere dicitur tripliciter. Primo modo de precio rei emende ꝯuenire. Scdō modo dicitur emere: pecuniam vel preciuꝫ pro re dare: ⁊ hoc fratribus non ꝯuenit. Unde fratres emēdo possunt

dicere venditori. Ego non obligo me quia nō possum: sed ego procurabo fideliter vt tibi satisfiat pro hac re quam a te accipio.

¶ Q.ō.ij. an fratres possint vendere.

¶ Scdo an frēs possint vendere. Rñdent dicti qttuor magr̄i q̄ vēdere vno mō accipitur rem ꝓpriā in alienū dn̄ium trāsfundere pro precio: et hoc mō vēdit qui hꝫ rei dn̄iuꝫ: et hoc mō frēs nō possunt vendere. Alio modo dī vēdere de re aliqua precium recipe: et hoc modo et si liceat fribus vendere: tn̄ ſm eorū professionem est inhonestum et turpe. De cōtractu mutationis dictum est supra.iiij.ca.

¶ Questio.iij. an sit licitus fratribus contractus accōmodationis.

¶ Tertio de ꝯtu accōmodatiōis an liceat fratrib⁹. Nā differūt ꝯtus mutui et cōmodati: q: in mutuo trāsferꝭ dn̄iuꝫ dn̄o: in cōmodato vo nō. Rñdent qttuor magr̄i q̄ accōmodatū importat vno mō rei restitutioneꝫ: et hoc mō frēs q nihil pn̄t hr̄e nō possunt aliqd accōmodatū hr̄e. Alio modo potest dicere procurationem vel solicitudinem rei restituende bona fide: et hoc mō nō iportat obligationē realē: et sic pn̄t.

¶ An possint frēs res sibi ꝯcessas cōmutar̄.

¶ Quarto an frēs possunt cōmutare res q̄s hn̄t in vsu. Rñdent p̄dicti magr̄i q̄ rē aliquā sua auctoritate in aliā cōmutare nō possunt: sꝫ auctoritate ecclesie: q: dn̄s papa Nico. licentiā ꝯcedit g̃nali et ꝓuincialibus ministris: vel auctoritate dn̄i qui rem dedit vel presumpta vel accepta possunt res etiam ꝯcessas sibi ad vsuꝫ in alias magis necessarias cōmutare.

¶ An possint impignorare.

¶ Quinto an possunt frēs impignorare. Respondent quattuor magistri. Alicui rem vt suā nō possunt obligare: sed auctoritate dn̄i reꝫ sibi ꝯcessam pro necessarijs possunt obligare.

¶ An liceat fribus res sibi ꝯcessas donare.

¶ Sexto an possint donare. Rñdent qttuor magr̄i q̄ cū nullā rem hēant ꝓpriā sua auctoritate nō possunt tribuere. Dn̄s papa Nico. in declaratiōe ꝯcedit auctē aplica q̄ vilia intra et extra fribus liceat elargiri habita sup hoc lnia suoꝝ supioꝝ. Pn̄t ēt donare de lnia dn̄i dantis et ꝯcedētis frib⁹. Ex quo appet q̄ licꝫ frēs possint ad iuicē res et libros accōmodare: non tn̄ sine lnia dare vel datas recipe possunt. Sꝫ nū quid pro pēna filo et hm̄ōi opoꝛtet semp iread platū. Rñdet fr̄ Hugo se credere q̄ sufficiat hr̄e g̃nalē lniam a plato. ¶ Sꝫ p̄sumēdo de volūtate plati nūqd pōt a frē aliqd recipi? Rñdet fr̄ Hugo q̄ ita: si statim si fieri pōt plato denunciet vel pn̄tetur: aliter de appropriatiōe arguit et de furto: q: furtim hꝫ q̄ sine lnia retinet: vel de volūtate plati non p̄sumit. Q: ḃo religiosi ꝓpriū abdicātes nō pn̄t dare aliqd vel recipe sine lnia plati sui. Hoc asserit btūs Augustin⁹. Quāto ergo magis frēs minores nihil hn̄tes nec in pticulari nec in cōi? Pꝫ ergo qūo itelligitur. Frēs nihil sibi approprięt. Attn̄ et si ꝓprietas a frib⁹ abdicaꝭ: non tn̄ oīum vsus: q: sic hō ageret ꝯ legē nāe: cū sine vsu multoꝝ esse natura nō ꝯseruetur. Sed an aliqs vsus vel omnis vsus separeꝭ vel separari possit a dn̄io: q: dn̄s Joannes papa determinauit in decretali ad conditorem canonuꝫ sufficiat eius declaratio.

¶ Additio. ¶ Ibi aduerte q̄ ista declaratio et extrauagans decretalis dn̄i Joānis. xxij. ibi allegata est velut erronea et falsa iprobata p doctores et maxie p dn̄ꝫ Okam. atqꝫ multiplr̄ reuocata. Jō illi nullo mō standū est: sꝫ approbatis declarationib⁹ dn̄i Nicolai pape. iij. et alioꝝ euāgelicā paupertatem xp̄i et aploꝝ atqꝫ minoꝝ meli⁹ et verius determinātib⁹ et declarātibus.

¶ Seqtur. ¶ Sꝫ aduertēdū est q̄ vt dcm̄ ē p dominuꝫ Clementē frēs ad arctū vsum reꝝ teneneꝭ: ex quo seqtur q̄ illa q̄ sunt necessitatis ꝯcedūtur et frēs pn̄t hr̄e. et nō supflua: vt dicit papa Nico. et Clemēs supfluitas resecaꝭ a frib⁹ et iterdicitur: q̄ attēditur in numero: nam duo supfluūt si vnū sufficit. In quātitate multū superfluit si paꝝ sufficit. In sumptu: sūptuosum si vile. In decore: speciosum: si despicabile. Sequitur ēt ex p̄fatis: q: ex quo dī. Frēs nihil sibi approprięt et c. q̄ nec vsuꝫ taliū pn̄t sibi appropare. Ex quo pꝫ q̄ grauiter peccāt frēs appropriātes sibi loca ad vsū siue custodias aut pulcias: sꝫ dicūt p olavolūtat i supioꝝ esse subiecti in oib⁹ talibus. Taliū. n. locoꝝ appropriatio siue p natiuos: siue p alios est ordis nr̄i destructio: p̄ncipiū sectaꝝ et ordis diuisio. Nō subditur: qre nō debent p frēs talia appropriari: q: dī. Sed sint tāqꝫ aduene et pegrini in hoc sclo. Sic itelligēdo q̄ domos et loca et patrias in q̄bus habitamus nō ꝓprias reputemus: nec vt patriam

patriam diligamus. Nõ mandat btũs. F. loci instabilitatez: sz reuocat oẽs vsus z ppxietatis puersitatez. ¶ Ad instar aduenaꝝ z pegrinoꝝ vtẽdũ est necessarijs: z nõ vt pp:ijs sz vt alienis. Ex hac rl'e snia dicentis q frẽs sint tanq̃ aduene z pegrini sz q̃ttuo: magr̃os. Seq̃r solutio duoꝝ dubioꝝ. ¶ P:imũ est an paupias quã suare tenemur phibeat: ne frẽs aliqd fixũ possint ad sustẽtationẽ recipe: sicut aliq voluerũt z de facto fecerũt redditus ppetuũ ordinari: quo frẽs possent in loco aliquo sustẽtari: ita tñ q apud frẽs nl'a ppetas resideret. ¶ Scḋz dubiũ. an phibeat frẽs ne possint hic tento:ia de qb'p culturã z industriã oĩa sustẽtatõis sue necia pcurẽt: ita q ppxietas apud aliũ resideat vt sicut hñt ho:tos olera z fruct'. ita hẽnt vineas z agros. ¶ Ad hec dubia pz rñsio ex hac rl'e snia. Ad pmũ q nõ: q: debent in paupiate dño famulari. Nã debẽt hie paupiatez quoad vsum vt tales sint paupes: z ẽt sint mẽdici: q: dĩ. Vadãt p elemosyna zfidẽter. Seq̃r rõ. Q: dñs p nobis se fecit paupem in h' mũdo. Naz vt dicit pª rl'a. Xp̃s z discipuli z glo:iosa virgo Maria de elemosynis vixerũt: z i triduo quo remãsit in tẽplo dño mẽdicauit. Hoc rl'e dicto rephendunt multi: q: nõ solũ nõ vadũt mendicare: sed ire verecudant: cui' oppositũ mandat rl'a z btũs. F. sua sit vbo z exẽplo. Attamẽ sciendũ q nõ est mẽdicãdũ nisi ad necitatez z nõ ad supfluitatẽ: q: sic esset alienum recipe ac p:etẽd ere paupiatẽ vbi nõ est: qḋ est hypocrisis. Ad imitãdũ dñm iesũz qñ indigẽt frẽs mẽdicẽt zfidẽter z nõ solũ iducant ad h' xp̃i exẽplo: sz pmio qḋ p penuria hac z paupiate obtinet. Sz qḋ sit pmiũ oñdit dĩ. Hec est illa celsitudo altissime paupiatis zc. Vbi btũs. F. statũ cõmẽdãdo paupiatis ab affectib': qd pmij det in futuro z qd i pñti oñdit in futuro. Heredes z reges zc. In pñti. Virtutib' sublimauit zc. Et q: sic est: btũs. F. ho:tat frẽs dĩ. Cui scz paupiati totalr̃ ĩherẽtes nihil aliud zc. Fidel'r inheret paupiati: q eã co:de diligit z vsu seruat. Sz q: paz est incipe nisi qs pseuerer: iõ btũs. F. subdit. In ppetuũ hãc amplectẽdo voluntarie: nihil aliḋ sub celo hie velitis. Sz ex iã dictis o:r dubiũ: q: btũs. F. vult frẽs mẽdicare: an frẽs in terris excõicatoꝝ cõmo:ãtes possint a talib' elemosynas peter̃ z recipe. Rñdet Inno. iiij. in puilegio qḋ incipit. Vobis extreme mã patientib' p xp̃i noĩe paupiatẽ. z Greg. ix. puilegio pfato mõ icipienti. z Alex. iiij. in puilegio eodẽ mõ icipienti dictũ: q in terris taliũ excõicatoꝝ frẽs pñt cõmo:ari z petẽ ab eis vite necĩa z accipe. Idẽ hi i marimagno Alexã. Bon. z Cle. Sic g pz scḋa ps hui' sexti capl'i.

¶ Tertia pars istius capituli.

¶ Circa tertiã ptem btũs. F. inducit frẽs ad hũilitatis z charitatis acceptiõem. z p loquẽs de charitate q̃tũ eẽ charitatiui debeant inq̃t. Vbicũq3 sunt z se inuenerint frẽs zc. vbi btũs F. vult frẽs charitatez p exponi signo: q: vbicunq3 sunt ostẽdant se domesticos inter se zc. ¶ Et secure manifestet vnus alteri necessitatem suam. Et q̃tus debeat esse dilectiõis affectus ostẽdit dĩ. Quia si mr̃ nutrit z diligit zc. ¶ Scḋo effectu charitatẽ ipsaz ostẽdit dĩ. Et si qs eoꝝ in infirmitatẽ ceciderit zc. Vbi p innuit charitatis z dilectiõis affectũ in effectus z humilitatis in suiendo ifirmis pãdit bonũ. Antiq p̃res pfata suauerũt: z suscipiendo oẽs vt frẽs z seruiendo sibi mutuo sicut fr̃ fi l z mr̃ filio: se nõ solũ impẽdentes: sz sup impẽdentes frib' z p frib'. He sunt due radices oĩs regularis pfessiõis. s. charitas frnitatis: z humilitas subiectõis: z obie z suitutis: qb' oĩs edificatio zstructa crescit in tẽplũ scm̃ in dño: z sine eis religio ruinaz minatur: z hec est succincte sententia sexti capituli.

Cap. vij.

Si qui frm̃ istigãte inimico zc. In h' caplo btũs Fran. vnũ pcipit. vz. peccãtium recursũz: cũ dicit. Si q frm̃ zc. Adiũgit pium succursum: cum dicit. Ipsi vero ministri zc. ¶ Circa pmũ est sciendũ. An gñalis mĩster z puinciales possent sibi aliquos casus reſuare. Rñsio pz ex regula: q pſupponẽdo dicit s. ib' qd sit agẽdum. Vñ gñalis mĩster in gñali caplo z puinciales in puincialib' caplis libere pñt ordinare de qbusdã casib' vt ad solos ipsos recurrat p absolutione. ¶ Scḋo vidẽdũ est de qb' pctis intelligit rl'a: cũ dicit. Si q frm̃ zc. An de publicis vel occultis? Rñdet papa Greg. ix. z Innocẽ. iiij. in declarationibus rl'e: quoad pctã publica refert z nõ ad occulta. Sz nũqd qñ sic recurritur ad eos pñt talia absoluẽda cõmittere: aliis etiã p euuãdis discursiõib' frm̃? Rñdet papa

Innocē. in declaratiōe: q sic. v3. custodibus & alijs frib⁹. Et vult q p gñalem & mistros frēs deputent q ꝯfessiōes taliū audiant: nisi frēs ipsi mistris & custodib⁹ ad eoꝝ loca declinātib⁹ maluerint ꝯfiteri. Ex hoc etiā loco apparet q mistris cōmissa ē cura aiaꝝ: q2 casus pnt arctare & ꝯcedere. Oꝫ ergo btūs Frā. inqt teneant: verbū est obligatoꝛium & vim hñs ꝓcepti: sine moꝛa ad suos mistros recurrere. Cū hō. n. ifirmus in vtroqꝫ hoīe suā oꝫ regrere salutez: qre nō & fr ifirm⁹ in aīa & ex pctō subiect⁹ diabolo?

¶ Secunda pars huius capituli.

¶ S3 q2 iniquū est & impium afflicto igerere afflictiōem & ifirmis nullo mō cōpati: vtpote q2 facile qs laberetur in desperatiōem btūs. F. suadet benignū talibus accedētib⁹ p platos occursuz di. Ipsi vo mistri si p̄sbyteri sunt. Ecce effect⁹ & benign⁹ occursus. Et nota q btūs. F. frēs peccātes nō mittit ad alios s3 ad mistros: vt detur itelligi q nullis exñtib⁹ extra nostruz ordinē nisi in necessitatis articulo & deficientibus ꝯfessorib⁹ ordinis frēs debeant ꝯfiteri. Cōcordat Bonifa. viij. in suo marimagno: & fi inhibet. Tales. n. sic ꝯfitētes alijs extra ordinē nō diluunt pctm̄ sed augent: q2 inobedientes sunt & sue rle trāsgressores. Dicit ergo btūs. F. Cū mia iniungāt illis pniam: nō q remittāt. Meli⁹ est vt ipse dicit velle reddere rōnē deo pp miam: q3 pp crudelitatem. Sanct⁹. F. vult q fiat iustitia cū mia nō dimittēdo iustitiaz: q2 vna sine alia nihil ē: & faciēdo miaz solū & iustitiā dimittēdo: ē ordinū destructio & ciuitatis. Vez btūs. F. distinctionē facit de ꝑsidentib⁹ & mistris dicēs. Ipsi vo mistri si p̄sbyteri sunt cum mia &c. ¶ Si vo p̄sbyteri &c. Ubi pmo notādum q absolutiōes taliū & si mistri pnt cōmittere frib⁹: nō tñ extra ordinez existētibus: vt dictum est. ¶ Scdo notādum q btūs. F. nō vult q ministri non sacerdotes pniam peccātib⁹ imponāt. Et l3 in rla nō tangatur: puto q cā sit multiplex. Pzia q2 ad sacerdotem vi clauium vr̄ auctās absoluēdi pncipalr ptinere. Scda q2 aliqñ cōtingit q sacerdos sit q peccat: & propter reuerentiam officij qd h3 ab indigniori nō vult eū puniri. Tertia q2 in talib⁹ sic peccātib⁹ occurrūt aliqua: q ipsi peccātes nō panderent villi extra ꝯfessionem.

¶ Qualiter ministri vt ordinarij habent potestatem delegandi.

¶ Tertio notādum est q ex h passu rle ministri vt ordinarij hñt ptātem & auctē delegādi: q2 di q iniūgi faciant p alios sacerdotes nō seculares vl alioꝝ ordinū: s3 ordis ꝓprij minoꝝ.

¶ Quarto notādum est q mistri nō solū hñt auctem absoluendi frēs in casib⁹ reseruatis: vt dcm̄ est: s3 ēt in plurib⁹ casib⁹ reseruatis a iure v3. in casib⁹ pro qb⁹ excōicatiōis aut interdicti aut suspēsionis incurrerint sniās: ꝓut dicit pa. Bonifacius in suo marimagno & dñs Inno. iiij. & Alex. iiij. in ꝓuilegijs quoꝝ pmū incipit. In iure canonico & fm. Licz ad h frm̄. Et nō solū frēs ꝓfessos: sed ēt volētes ordinē intrare a ꝓfatis pnt absoluere: nisi talis esset casus pp quē merito esset aplica sedes ꝯsulenda. A participatiōe cum excōicatis maioꝛi excōicatione custodes & guardiani pnt absoluere ex priuilegio Alex. iiij. qd icipit. Cōtigit li erdū q gñales & puinciales mistri absolui pnt a confessore suo ab excōicatione: & dispēsari cū eis in irregularitatib⁹ per priuilegium Alexandri. iiij. quod incipit. Ordinis vestri generosa plantatio: & per maremagnum Bonifacij.

¶ Additio. ¶ Sup hmōi facultate absoluendi vidēda sunt moderna ordis priuilegia post ista sibi allegata ꝯcessa: q clarioꝛa sūt & ampliora: & q ꝓcipue cōtinent in marimagno Sixti iiij. supra scda pte tractatu scdo descripta. Require ibi. ¶ Seqtur. ¶ Vez q2 nōnulli aspicientes festucā ꝓximi & suā trabem non aduertentes: ꝯtra delinquētes exārdescūt. Beat⁹. F. subdit in rla. ¶ Et cauere debent ne irascantur &c. Nō debent irasci peccātib⁹. i. corde ꝯcitari nec turbari. i. verbis turbatis irritari. Rō: q2 debent dulciter benigne & misericorditer recipere & tractare. Talia. n. nō ostēdūt dilectiōez: sed potius vt beat⁹. F. dicit impediunt charitatem fraternam. Sic ergo p3 succincte huius capituli sententia. Cap. viij.

V Niuersi frēs vnum de fratribus &c. Circa pmaz partem hui⁹ capli est sciendū: q cū3 in quolibet corpore duo esse capita sit difforme in nā: sic in corpe religiōis: vt. v3. nō sint ibi duo capita sed vnu3. Et sic vult btūs. F. in sua esse religione: & hoc ostēdit mādando dicēs q fratres vniuersi vnū de frib⁹ istius religionis teneantur

neantur semp h'e gñalem ministruʒ. Nō dicit gñales mīstros: vt vnitatē insinuet capitis: cui vt mēbra sint subiecti ⁊ eidē teneant̄ firmiter obedire. Sʒ quał'r l3 caput pficiendū sit in ordine: nō certe casu fortuito nec pulsione sʒ electione: ⁊ hoc vt dicit in caplo pēthecostes. Ex quo apparet q̄ in caplo pēthecostes electio generalis mīstri celebrari dʒ: ad qd̄ caplm tenent̄ mīstri accedere. Et q̄ rl'a dicit q̄ electio gñalis fiat a mīstris pūincialib⁹ ⁊ custodib⁹ ⁊ in q̄libet pūincia: ⁊ sinō sit nisi vn⁹ mister sunt tñ plēs custodes. Hinc est ne oēs custodes pūinciaꝝ ordis ɔtingeret p electiōe gñalis ad caplʒ accedere: ordinauerūt sūmi pōtifices. s. Greg. ix. Inno. iiij. Nico. iij. Cle. v. q̄ de q̄lʒ puincia ordis soluʒ vn⁹ custos accedat: q ab alijs custodib⁹ puincie eligat̄: ⁊ cui p custodes vices eorum cōmittant̄ q̄ꝫtum ad electionē gñalis ministri. Circa quā electionē duo sunt notanda. Primū est scdm papā Bonifaciū in suo mari magno q̄ cuʒ frēs de remotis partib⁹ oporteat ɔuenire ad hmōi electiōem: tps a iure statutū sup l3 non currit: nec ipsi in hac parte regulis iuris coarctant̄. Scdm est q̄ statiʒ qū sūt electi. i. electiōis decretū pnūciatum: verus generalis absq3 alia ɔfirmatione habet̄: vt dicit ipse papa Bonifacius in marimagno ca. p̄rimo.

¶ An capitulū generale possit arctare potestatem ministri generalis.

¶ Et q̄ in gñali caplo nō solū fit electio gñalis sed ⁊ ordinis statuta: q̄ri pōt an caplm gñale actare possit ptātem mīstri gñalis? Rñdent quattuor magri: q̄ sic ⁊ ptātem gñalis ⁊ puincialium mīstroꝝ. Rō est vt dicūt: q̄ itentio rl'e est vt celebret̄ caplm gñale: ⁊ caplm gñale ordinatū est vt ea p q̄ pōt pfectōis puritas custodiri ordinent̄: nec a supiori vel iferiori pñt aliq̄tenus violari. Quare ɔcludūt q̄ si cap. gñale pp vitādū religiōis piculū coarctat gñalis ptāteʒ ⁊ puincialiuʒ mīstroꝝ ⁊ aliq̄ alia salubria ordinat p frēs gñal'r obsuanda auctē rl'e que pstat auctē caplo gñali: p gñalē nō poterūt ifirmari. Pari rōne ⁊ qd̄ de ɔsensu supioris ⁊ iferioris ordis fuerit gñal'r ordiatū i caplo gñali ⁊ pōtifice sedis aplice approbāte: non poterit per solos ministros inferiores nec per solos superiores aliquatenus cōmutari: maxime in illis in quibus est ordinatio ⁊ limitatio potestatis.

¶ Additio ad pcedētē ptīculā. ¶ Ibi tñ aduertēdū ē: q̄ cū iuxta r'le expositores ⁊ declaratiōes pfertī scī Bernar. nō possint al'r limitari obia ⁊ facultas pcipiēdi plātis p rl'am data gn dirimat̄ de pfectōe obie nr̄e euāgelice. Quapp al'r limitare talē ptātē platoꝝ q̄ꝫ limitet rl'a est rl'am ⁊ obiam ei⁹ euāgelicā relaxare qd̄ nunq̄ꝫ ɔcessum est nec p rl'aʒ vel al's ɔcedit̄ ca. gñali: sʒ sp excipiunt̄ q̄ tāgunt rl'e puritatē: nisi forte declaratorie cū dclarat nō expedire aliq̄ pcipe p frm̄ salute ⁊ religiōis vtilitate: cui dclaratiōi gñalis ⁊ alij ēt iure diuino ⁊ iuxta rl'e itētionē stare tenent̄. Uel nisi de p accūs vtputa qñ pp iplētionē ordinationū gñalis capli actual'r ipediunt̄ subditi ab iplētiōe pceptoꝝ iferioꝝ platoꝝ. ¶ Seqt̄. ¶ Dicto d̄ istitutōe gñalis ɔn̄r agit̄ de ipsi⁹ destitutiōe. Et p hmōi euidētia q̄rēdū est p̄ qd itelligat̄ rōne vniuersitatis. Rñdēt. iiij. magri: q̄ maior ps ꝯm iura. Et p maiorē ptē ꝯm Clemētē in declaratione loq̄nteʒ de electiōe ministroꝝ nō itelligit̄ pars sanior: sed maior quoad numerum vocum nulla ʒeli aut meriti collatiōe vel consideratione habita.

¶ Attende ex quibus causis possit generalis absolui ab officio.

¶ Scdo pp qd ē gñal'absoluēd⁹: dic̄ rl'a q̄ pp insufficiētiā quoad duo. vʒ. quoad puitiū: ⁊ hic tāgit isufficiētiā psōe: vl' rōne ifirmitatʒ vl' alteri⁹ ipotētie q̄b⁹ n̄ possʒ visitar̄ q̄ visitāda forēt. ⁊ quoad cōeʒ vtilitatē frm̄: vt. s. n̄ sit onerosus frib⁹ i expēsis ⁊ circa alias ɔditiōes q̄s gñal' dʒ hēe. Ubi g̃ dcā n̄ sūt q̄ ē destructio vtilitatʒ frm̄: ministri pñt eū absoluē: ⁊ l3 i ca. pēthecostes. Et vo nō pñt: q̄ mīstri ex rl'a nō hñt ɔgregari nisi in ca. gñali. Et notādū q̄ btūs. F. nō solū ɔcedit q̄ ob isufficientiā gñalis a mīstris possit absolui: imo mandat dicens: q̄ ministri teneantur in noie domini alium sibi eligere in custodem.

¶ Quid ibi intelligatur nomine custodū.

¶ Tertio qd itelligit̄ noie custodis vt in hac pte teneant̄ eligere custodē? Rñdet̄ q̄ itelligitur noie custodis mister gñalis: ac ēt puincie noie custodie itelligunt̄: cum subdit̄ de mīstris puincialib⁹ q̄ pñt in suis custodijs ⁊c. i. puincijs eis ad custodiā deputatis: sicut ēt antiq̄t⁹ nomē mīstri nō solū ad gñalē ⁊ pūciales: sʒ ⁊ ad locales platos. i. guardianos extēdebat̄: nā guardiani mīstri dicebāt̄: vt dicūt. iiij. magri.

¶ Secunda pars huius capituli.

¶ Declaratio scđe ptis hui⁹ capli pz ex se: iō nō idiget expōne nisi in h q̄ dicit. Ministri ꝛ custodes. Credo q̄ qñ rła facta est pvīcie erāt latiores q̄ȝ sunt: ꝛ per ɔ̄ns custodie diffusiores. Qꝛ ḡ facilius eēt ɔuocare custodiā q̄ȝ pvinciā: iō custodib⁹ ɔcedit caplm tale posse celebrare. Alr posset dici iuxta p̄dicta: q̄ p custodias intelligūtur pvincie. Nō capła pvincialia sine custodibus celebrari nō pñt. Sic ergo dicit regula q̄ mistri ꝛ custodes. i. vna cuȝ custodib⁹. ¶ In custodijs suis. i. prouincijs possint frēs ad capitulum cōuocare. Cap. ix.

f Ratres nō predicent in ep̄atu ꝛc. Circa p̄mā ptē hui⁹ capli btūs. F. duplicez p̄mittit pⱨibitiōez. Pⁱa est ne frēs ɔtra volūtatē ep̄oꝝ predicēt: ꝛ h egit btūs. F. ad vitādum scādala alioꝝ. Mādat tñ Greg. ix. in p̄uilegio qđ incipit. Cū qs recipit pphetaȝ: ꝛ in alio qđ icipit. Quā abūdauit iniqtas) oīb⁹ ecclesiaꝝ p̄latis: q̄ p̄dicare frēs libere pmittāt pplo: eis pvideant de necījs ꝛ iuuēt ɔsilijs ꝛ fauorib⁹ opportunis. Btūs. F. nunq̄ȝ voluit ipetrare p̄uilegium vt frēs possent p̄dicare ɔ̄ volūtatē ep̄oꝝ: sȝ oppositū sp voluit: dicēdo q̄ talia facilius fierēt cū pace ep̄oꝝ: ꝛ clericoꝝ q̄ȝ alias. Est tñ sciendū: q̄ hec prohibitio pōt itelligi sic. vȝ. itelligēdo ep̄atū p ecclīa cathedrali ꝛ ecclesijs parochialib⁹: ꝛ sic ad lr̄am est veꝝ q̄ frēs nō debēt ꝛ si possint. Sȝ itelligēdo p ep̄atū diocesim totā: h nō est veꝝ q̄ frēs in locis pprijs ꝛ in monasterijs soroꝝ in diocesi aliq̄ ɔstitutis ɔ̄ velle ep̄oꝝ ꝛ clericoꝝ pñt p̄dicare verbū dei: nisi actualr ipse ep̄s p̄dicaret. Nō est. qꝛ loca nr̄a ꝛ monasteria soroꝝ exēpta sunt a q̄libet iurisditiōe inferioris dñi pape. ¶ Scđa pⱨibitio btī Frā. est q̄ nullus pplo audeat p̄dicare ꝛc. Sȝ qꝛ multiplicatis frīb⁹ difficile esset h iplere: sūmi pontifices. vȝ. Inno. Nico. Alexā. cōmiserūt ministris ꝛ eoꝝ vicarijs ꝛ h in caplis pvincialib⁹ dūtaxat ꝛ nō extra: ita q̄ ipsi cū diffinitorib⁹ capli examinatis ꝛ approbatis offm̄ p̄dicationis possint cōmittere. Si q̄ pro examinari nō egent p eo q̄ in theologica facultate ꝛ p̄dicatiōis officio sunt istructi si etatis maturitas ꝛ alia que reqrunt in talibus ɔueniant in eisdeȝ pñt de ḡnalis vel suoꝝ pvincialiū mistrorum licentia seu mandato pplo predicare: vt dicit Inno. in decla. Ḡnalis tñ mister pōt ēt ex̄ ca. offm̄ p̄dicatiōis ɔcedere put dicit rła ꝛ declaratōes: ita tñ q̄ sint examiati ꝛ approbati pr⁹.

¶ Secūda pars huius capituli.

¶ In scđa pte hui⁹ capli: qꝛ btūs Frā. in p̄ma rła dixerat q̄ oēs frēs opib⁹ p̄dicēt: iō hic subdit monitionē di. ¶ Moneo quoq̄ȝ ꝛ exhortor ꝛc. Ubi ponit qualr verbum p̄dicatiōis dȝ esse ɔditionatū. Nā ponit q̄ dȝ esse catholicū. Quia sint examinata: ne. vȝ. sint erronea vł incauta. ¶ Scđo dȝ eē mūdum ꝛ honestuȝ nec fabulis poetaꝝ admixtū. Quia casta ne sapiāt imūdiciam vel vanitatē. Tertio salubꝛe. Quia ad vtilitatē ppli. Quarto dȝ esse exēplare. i. ab hñte vite exēplaritatē: cū plus moueant scā q̄ȝ verba: iō dicit ad edificationem ppli. Quinto distinctū ꝛ nō ɔfusuȝ. Qui annūciando eis vicia ꝛ virtutes penā ꝛ gl'iam. In qb⁹ q̄ttuor stat distinctio p̄dicatiōis. Sexto nō dȝ esse plixū. Quia cū breuitate sermonis ꝛc. Que omnia p fratres qui modernis temporib⁹ predicāt modicum seruantur. Et sic patet huius capituli expositio. Cap. x.

f Ratres qui sunt ministri ꝛc. Circa p̄mam parteȝ huius capli btūs Frā. ostēdit qualr se debent hꝛe prelati ad subditos: ꝛ hoc ostendit quedam p̄mittendo: q̄dam subiūgendo: quedam p̄cauenda suadendo. Premittit q̄ño p̄lati ordinis sint censendi: qꝛ ministri ꝛ serui. In primo humilitas. In scđo vilitas oñdit. Noīe ministri itelligit hic oēs ordinis p̄latos: qꝛ si đ solis ministris pvincialibus itelligeret: ergo frēs custodib⁹ ꝛ guardianis obedire mime tenerentur: btūs. F. voluit ministros vocari p̄latos: vt ostēderet se iuxta euāgelium talib⁹ nomē iposuisse. Luce. xxij. Qui maior est vestruȝ erit vester mister. Et q̄ p̄lati ordis taȝ humilitate q̄ȝ vite imitatione xp̄o essent cōformes qui dicit Matth. xx. Filius hoīs non venit ministrari sed ministrare: ꝛ aīaȝ suam dare in redēptionē pro multis. Noīe serui btūs. F. exprimit q̄ super subditos non hñt dñium nec dñi sunt censendi: sed debēt esse serui frm̄ vtilitate ꝛ ministerio seruientes. Hec duo vbi menti p̄sidentiuȝ in hoc ordine iugiter p meditatiōez adessent: nō supbirent nec p̄lationes ambirent: vti

sit. Et

fit. Et q̃re debent talium recordari? Dicit beatus Frã. in p̄ma rl̃a: q2 eis est cõmissa cura aiarum. Et si aliqs p̄deret pp eoꝝ culpaz ⁊ malũ exẽplum: oportebit eos reddere rõnem coram deo ⁊ dño nr̃o iesu xp̄o. ¶ Scd̃o q̃daz subiũgit. vz. modũ quẽ tenere debẽt erga subditos: ⁊ hoc cuz dicit. Uisitent ⁊c. Ex quo p̄suppositũ est q̄ p̄lati sunt mist̃ri ⁊ serui alioꝝ frm̃ qd peragere debẽt? Certe visitẽt. Ubi ponit tres actus. Primũ visitatiõis. vz. si aliqd deficit eis ⁊ sic subueniendo. Itẽ si aliqd ɔtra rl̃am ⁊ ordinationes est cõmissum ⁊ h̃ tã publice q̃z priuate scire tenent: vt sciant qd agẽdũ erga subditũ. Et si cognoscat subditũ nõ agere decẽter ⁊ debite btũs. F. ponit scd̃z actũ. s. monitiõis: q2 p̄lati nõ dñt subditos si cognoscãt eos defectuosos statiz pn̄ia detegẽ vel p̄cutere: sz iuxta euãgeliuz iter se ⁊ ip̄m benigne ⁊ humilr̃ monere vt omittat q̃ egit ⁊ ad virtuosa agẽda assurgat. Et vbi monitio nõ valeret: ponit btũs Frã. tertiuz actũ. s. correctiõis q̃ fiat nõ verbis exasperatorijs sz humilib⁹ ⁊ charitatiuis: q2 vt frẽm lucret dz eum corrigere. Dimittat in arguendo ɔtumeliaz ⁊ sibi cõpassionẽ ostẽdat ⁊ clemẽtiã: nõ tñ omittẽdo iustitiã: ⁊ sic cũ mia.

¶ Attende qd dicat ɔtra aiam ⁊ regulam.

¶ Tertio btũs. F. q̃dam p̄cauenda subnectit dicẽs. Nõ p̄cipientes eis aliqd qd̃ sit ɔ̃ animã suam ⁊ rl̃am nr̃am. ¶ Ubi est vidẽduz qd est ɔtra aiam. Rñdent q̃ttuor magr̃i q̄ est mortale pctm̃ incẽtiuũ ⁊ inductiuũ. Quid di ɔ̃ rl̃az? Rñdent q̃ttuor magr̃i. Cõtra rl̃am vi eẽ non solũ qd̃ est ɔtra rl̃e p̄cepta: imo ɔtra statuta ordinis ad seruãdam rl̃e puritatẽ. Dicit g̃ beat⁹ F. q̄ p̄lati dñt cauere vt nõ p̄cipiant subditis aliqd qd̃ sit ɔ̃ aiam suã. i. inducẽs ad pctm̃ vel qd̃ sit pctm̃. Uñ audire ɔfessiones mulieꝝ peccatũ nõ est: ⁊ tñ in patiente fragilitatez carnis p̄õt esse incẽtiuum ad pctm̃ vel ad maluz. Si qs frm̃ sic iclinaret ⁊ dubitaret ne in pctm̃ caderet ⁊ ob hoc nollet ɔfessiones audire. Dicũt quattuor magistri q̄ p̄latus vt audiat ɔfessiones taliuz. s. mulieꝝ nõ p̄õt sibi p̄cipere. Sic ⁊ de illis agẽdum est q̃ sunt ɔtra statuta ordinis ad seruãdam regule puritatẽ: vtpote q̄ vadãt ad q̃rẽdum pecuniaz ɔtra modos ordinis declarationum ⁊ statutoꝝ: ⁊ sic de similibus.

¶ Secũda pars principalis istius capi.

¶ Sequitur secũda pars huius capituli cum dicit. Fratres v̄o q̄ sunt subditi ⁊c. Ubi beat⁹ Frãciscus duo facit: quia p̄mo tangit quedam particularia: secũdo ponit quedam generalia. ibi cum dicit. Moneo ⁊ exhortor.

¶ Prima pars scd̃e partis principalis.

¶ In p̄ma p̄te btũs. F. duo ponit: q2 p̄ mandat ad p̄latos obiaz: scd̃o remouet indecẽtiaz: ibi cum dicit. Et vbicũqz sunt frẽs btũs Frã. postq̃z ordinauit p̄latos ad subditos: ecõtrario regulat subditos ad p̄latos di. Frẽs v̄o q̄ sunt subditi. Ubi ponit ois obie ⁊ humilitatis fundamẽtum. Hoc. n. posito q̄ hõ abneget semetipsum ⁊ ɔñter suaz volũtatem: seq̃tur imediate q̄ hõ sit obediens. Sz ponit beat⁹. F. dicens q̄ frẽs recordent q̄ pp deum abnegauerũt ⁊c. Quo posito infert p̄ceptum dicens. Uñ firmiter p̄cipio eis. i. nõ mõ sed semp. Ut obediant suis ministris. i. oibus ordinis p̄latis. In omnib⁹. s. ad que se astrinxerũt: vel ad ipsoꝝ obseruantiam spectant: vel trãsgressionis eoꝝ vitationem. Nec vr̃ btũs Fran. ponere seu arctare frẽs ad illam obiam p̄fectam que legem nescit nec terminis arctat: sed fert in latitudinẽ charitatis que p̄õt dici obia superogationis: sz arctat frẽs ad obiam p̄fectionis. vz. vt obediant prelatis in oibus que ɔmiserunt dño obseruare ⁊ nõ sunt contraria aie ⁊ regule nostre: q2 in talib⁹ sicut prelati non possunt precipere vt dictum est: sic nec subditi tenentur obedire.

¶ Additio ad p̄cedentẽ clausulaz. ¶ Ibi aduertat prudens lector q̄ huic expositioni in h̃ passu de obia sic restricta nõ est stãduz: q2 est ɔ̃ rl̃e ⁊ euãgelice obie eius intẽtionẽ ⁊ p̄fectionẽ ⁊ formã s̄m alios p̄batiores antiquos: ⁊ etiam modernos rl̃e ⁊ hu⁹ obie expositores. vt pz in declaratiõib⁹ sci Bonauẽture: Hugonis: Sci Bernardini p̄cipue in suo dialogo īfrascripto argu. xij. ⁊ in sequẽti a scis p̄rib⁹ edita. ⁊ in. iiij. Scoti di. iiij. q. iiij. ⁊ alijs plurib⁹ īfra post d̄clarati õẽs sci Bernardini adductis ⁊ declaratis plenı⁹. Uide ibi. Et qd̃ plus ẽ apl̃ice moderne ord̃. declaratiões alr̃ ⁊ melr̃⁹ sup his ⁊ alijs dubijs d̄terminãt: qb⁹ nec̃io stãdũ est: imo iste ibi ɔ̃dicit supiorib⁹ p eũ dictis ⁊ adductis. Tñ beatus Frã. ⁊ rl̃a p hec nõ intendũt q̄ q̃lz ordinatio vel monitio p̄lati sit obligatoria ad mortalem nisi ɔ̃trium fieret ex notabili cõtẽptu vel nisi

p:elati pcipiendo intēderent subditos obligare ad mo:tale ⁊ verbotenus exp:imerent aliq̄ hoc declarātia: vtputa pcipic vel iniūgo p sanctā obiam vel filia ṽba pferent. Uel nisi subditus spōte se obligaret sub mo:tali ad oēs o:dinatiōes vł monitiōes suo⁊ plato⁊: ēt sine pcepti districtiōe ⁊ sine obligatiōe facto⁊ qd esset piculosuȝ nimis: ⁊ supfluū: q: sepi⁹ ꝯscia dictancie pp varias circūstātias occurrēies ꝯ:iuȝ facere: opȝ ēt merito:ie: nō in fraudē ⁊c. ℭ Sequit. ℭ Sȝ attēde ꝙ in rł̄a ponit triplex obia scȝ necitatis vt in hoc ca. ⁊ sup:a in ca. de ꝑfessione. Alia est charitatis vt sup:a in ca. vj. ibi. Ubicūqȝ sunt ⁊ se inuenerint frēs ostēdant se domesticos ⁊c. Tertia est hūilitatis ⁊ ē plato⁊ ad subditos: q: in ƀ di ꝙ subditi dicē possint eis ⁊ facere ⁊c. ℭ Posita subdito⁊ obia beat⁹ Frā. remouet quādā idecētiam dicēs. Et vbicūqȝ sūt frēs q scirēt ⁊ cognoscerēt se nō posse rł̄am ⁊c. Circa quā ptē vidēdū est qd sit rł̄am spūalr obſuare. Rñdet ƀ; aliquos ꝙ ē obſuare ƀm rigo:ē siue puritatē sine occasiōe ꝓxima ad malū ⁊ pctm̄. Et p oppositū rł̄aȝ nō spūalr obſuare vel nō posse: est non posse ſuare rł̄am ƀm suū rigo:ē siue ƀm puritateȝ siue sine occasione ꝓxima ad pctm̄. Sȝ alr vī dicēdū taȝ ex verbis pme rł̄e vbi hī ꝙ frēs in qb⁹ locis sunt q nō pñt vitam nr̄am spūalr ſuare: idipm̄ suo mistro significēt. Et rł̄a dicit. Ubicūqȝ sūt fratres. Uidet ğ ex ṽbis pfatis ꝙ ad locū sit talis in obſuātia reflectēda. Sȝ quo? Certe si tali loco ānexa ē ꝓpetas vel cura aīa⁊: pueros baptizādi: ⁊ sic de silib⁹: aut q: ibi ṽo dño reclamāte mo:ant frēs: aut q: pp necīa opȝ eos in ꝯgregationib⁹ vel q̄stis inhonestis ꝯ rł̄e puritatē vſuȝ o:dis gñalē excedē: aut pp societatē inhonestā vel īpo:tabilē frib⁹ pſertim rudib⁹ ⁊ debilib⁹: ⁊ sic de aliis. P:opter hmōi cās frēs debēt ⁊ pñt ad suos mistros recurrere p eos remouēdi abinde. Subdit btūs. F. qualr circa taliū recursum se debēt hēe mistri dicēs. Q; mistri charitatiue ⁊ benigne. Charitas sit in facto: ⁊ benignitas in actu ⁊ verbo: ac familiariter se hēant circa eos vt fratres recurrētes de ipsis possint exercere vt dñi agūt de seruis suis. Et cā est q: exēplo xp̄i q fo:mā serui accepit mistri debent esse serui oium frm̄: nec ex tali seruili cōdescensione p:elati aucto:itas minuitur sed augetur: cum dicat saluato:. Qui se humiliat exaltabitur. Condescēdendo igitur benigne ⁊ charitatiue verbo scilicet ⁊ facto.

ℭ Scđa pars scđe partis p:incipalis.

ℭ Moneo ṽo ⁊c. Hic btūs. F. ponit qdā gñalia tanſ ad platos q̄ȝ ad subditos: ⁊ sunt qdam monitiones ⁊ exho:tatiōes ad pdicta ptinentes. P:ima est vt sint humiles ⁊ nō elati: quia. Caueant frēs ab oī supbia. i. omni spē supbie: que multe sunt ƀm Greg. vȝ. Hypocrisis: elatio: ambitio: cōuicium: ꝯtēptus: arrogātia: irreuerētia: insolētia: ingratitudo: ⁊ sic de aliis. Scđa vt bonum pagant intētione recta ⁊ ꝯñr obediant: q: vanam glo:iam vitent. Tertia bonum diligant mutuū: q: ab iuidia. Quarta vt linguā coerceant a murmuratōe ⁊ detractiōe. Quinta nō inhient hñdis: q: cura ⁊ solicitudine huius seculi. Sexta ne pſumāt vltra eorum vocationē: q: nescientes lr̄as non curent lr̄as discere. Septima ho:taf: virtutes arripe. P:ima est gr̄a bone actionis: q: spm̄ dñi ⁊ sanctaȝ eius opationeȝ. Scđa mentalis eleuationis: q: o:are ad deum. Tertia suppo:tatiōis: q: hie patientiam. Et quādo subdit? In pſecutione ⁊c. Quarta sue abiectionis: quia humilitatem. Quinta quia perseuerantie ⁊ recte consumationis: quia qui perseuerauerit vſqȝ in finē hic saluus erit.

Cap. xj.

Recipio firmiter ⁊c. In hoc capitulo beat⁹ Frāciscus ad seruandam castitatem mētis ⁊ co:po:is fratres inducit: eis tria pcipiendo. P:imum est vitatio conso:tij mulie⁊ dicēs.

ℭ P:ecipio nō vni sed gñaliter oibus fratribus. Ne habeant suspecta cōso:tia vel consilia mulie⁊. Sed querit qd est suspectū ꝯso:tium? Rñdent quatuo: magistri ꝙ suspectū ꝯso:tiū nō di ex vna sola cā sed plurib⁹. vȝ. ex gñe act⁹ ex circūstantiis loci tpis frequētie psone ⁊ huiusmodi. Et si interdicif sibi a plato ⁊ reiterat de facto se reddit suspectū. Scđm est retractionis frm̄ ab accessu cuiusȝ monasterij monialium dicens. Ne ingrediant monasteria monacharum. Et si q̄raf an itelligaf gñalr de omnibus. Rñdet papa Nicolaus in declaratiōe: ꝙ sic. Et dicit ꝙ noie monasterij itelligit claustrū domus ⁊ officinas interio:es p:o eo ꝙ ad alia loca vbi hoies seculares ꝯueniunt: possunt

fratres

fratres habita licētia a suis supioribus accede-re cā p̄dicationis vel elemosyne petende: exce-ptis monasterijs ordinis sancte Clare ad que nullis datur licētia accedendi sine aplice sedis licētia speciali. Tertiū declinationis cōpaterni tatis z scandali dicēs. Ne fiant compatres zc. Jura iterdicunt monachis z btūs. f. frib⁹ suis nisi adsit necessitas: vt supesset in mortis arti-culo: z nullus esset q posset eus baptizare. Hoc solum beatus. f. intēdit vbi nulla hr̄ necītas. Et quare hoc p̄cipit vitari a frib⁹: subdit. Ne hac occasione zc. Uel de frib⁹ scandalū oriatur vz. ex talium mulieꝝ familiaritatibus z ɔuersa tionibus: quia talia vt plurimum sunt castitati dispendium z ruina. Cap. xij.

q Uicunqz fratrum diuina in-spiratiōe voluerit ire zc. Jn hoc capl̄o btūs. f. facit duo. Primo qs ostēdit quis est idoneus ad chriſtū infideliб⁹ p̄dicādum dicēs: p̄supponēdo frēs velle ire inter sarracenos z alios infideles.

¶ Petant licentiaz zc. Et seqtur q̄ ministri licētiam nō tribuant nisi viderint idoneos ad mittēdum. Que idoneitas attendēda est in lit teratura in p̄sone sanctitate religiositate z vita fidei zelo z feruore mūdi abdicatione z sui p̄fe-cta abnegatione: z sic de alijs. ¶ Secūdo mā-datur a dn̄o papa p ministros cardinalem pe-tendū ad ordinē nr̄m ptegēdum cū dicit. Ad hec iniungo mistris zc. Qui ptector determi-natione dn̄i Greg. ix. de ordine nō habet se im pedire: nisi in tribus casibus in regula expres-sis. Primo si cōmunitas ordinis pedibus san-cte ecclesie vera obedientia non esset subiecta. Scd̄o si nō esset stabilis in fide catholica. Ter-tio si regulā fundatam in euāgelio christi a no-bis promissam non seruaret ordo. Tunc posset se in ordinē itromittere: aliter nō. Jmmo qui-cūqz vteref gr̄a aliqua a ptectore ei cōcessa ip-se dn̄s papa priuat eum gr̄a p̄dicta z ab actib⁹ legitimis. vz. in eius bulla ordini data z cōces-sa. Ex dictis pz qūo regula frm̄ minoꝝ p sum-mos pontifices est declarata ad laudē z gloriā dei dn̄i nostri iesu xp̄i z sue intemerate matris virginis Marie omniumqz sanctorum ange-lorum z sanctorum suorum Amen.

¶ Explicit expositio fr̄is Bartholomei d̄ Pisis sup rl̄am fratrum minorum.

¶ Sequitur quedam breuis expositio edita a quibusdam patribus ordinis.

¶ Jncipit cap. p̄mū in quo sunt. iij. precepta.

Regula z vita minorum frm̄ hec est. s. dn̄i nr̄i iesu xp̄i scm̄ euāgelium ob-seruare zc. Hoc est p̄ceptum: z s̄m expōnes quattuor magroꝝ rl̄am exponētium instruimur in his que obseruare tenemur. Et sunt oia illa que p̄ceptorie vel ihibitorie seu sub v̄bis eqpol lentib⁹ exprimunt in rl̄a. Jn qb⁹ ɔtinet q̄ qd fuit ipositū aplis sub p̄cepto ad curā pastoralē nō ptinēs. Jtē fr̄ Frācīscus pmittit zc. est eui-dēs p̄ceptū. Et alij frēs teneant: h̄ est p̄ceptū.

¶ Seqtur cap. ij. in quo sunt. xij. precepta.

s J qui voluerint zc. Mittant eos zc. Hoc istructoriū est qd agere debeant circa idoneos: z nihilominus obligatorium est q̄ iuuent ido-neos z nō retrahāt eos amore carnali vl̄ odio. Et hoc importat v̄bū: mittant. Quib⁹ solūmō z nō alijs zc. Preceptū est vt soli ministri pos-sint recipe: vel qb⁹ ipsi districte cōmittunt s̄m declaratiōem. Diligēter examinēt eos zc. Di-cant illis verbū sci euāgelij zc. Preceptum est ministris. Uadāt z vendant oia sua zc. Prece ptū est hāc regulam volētib⁹ assumere. Ex his pz q̄ hic stat⁹ ad receptionem non admittit q nesciunt respōdere de fide: nec p̄nt esse adhuc dn̄i rerū suaꝝ. vel hāc rl̄am finito āno vouere. Qd̄ si facere nō potuerint: sufficit eis bona vo luntas. Expō est p̄cedētis p̄cepti. Et caueant frēs zc. Et hoc est p̄ceptū p̄hibitorium: q̄ nec frēs nec ministri soliciti eē debeant: nec ɔsiliuz dare sup distributione reꝝ intrātium ordinez: vt sit r̄ceptio purissima sine symonia vl̄ signo. Si tn̄ ɔsiliū regraf zc. Nota q̄ in h̄ solo casu ɔcedit mistris inīam: nō ɔsulendi sup distribu tione reꝝ: sed sup p̄sona idonea ad regule con-silium. Per qd̄ pz q̄ illud quod seqtur. Ad ali quos deum timentes zc. nullo mō pōt referri ad frēs: q: nec ipsis ministris ɔcedit regula cō-sulere: multo minus alijs fribus. Et ideo cum vnū solū casuz dicat licere ministris: oēs alios tam ipsis q̄z ceteris fribus illicitos manifestat. Propterea in eo qd̄ dicit. Ad aliquos deuz ti-mētes: ostēdit alium supponere statū a fribus

quia oēs fratres supponunt timere deū. Concedant eis pānos pbatiōis ⁊c̄. Hoc est p̄ceptū q̄ de reb⁹ p̄p̄rijs r̄la intrātib⁹ ordinē amplius nō p̄cedit. Per qđ p₃ q̄ strictū vsum vult nos seruare de reb⁹ alienis: q̄n de p̄p̄rijs amplius nō p̄cedit. Sed supponit ⁊ iponit oīa alia paupib⁹ erogata. ¶ Nisi eisdē mistris ⁊c̄. Istud est positū in dispositione mistro℞: ⁊ solū refert ad caparonē imediate p̄missum. vt. s. p reuerētia intrātis ordinē possint idulgere q̄ pbationis capucium nō portēt. Et illud (nisi) nunq̄₃ fuit hactenus acceptu₃ a frib⁹ aliter. Nā si necessitas nouicij plus regrat aliūde venit dispensatio ⁊ nō ex nisi. ¶ Recipiant ad obiam ⁊c̄. Preceptū est q̄ recepti ad nouiciatū si sint idonei nō repellant odio vel amore: vel ex malitia retardent. ¶ Promittētes vitā istā ⁊c̄. Preceptu₃ est q̄ tota obsuātia r̄le p̄mittat: ⁊ illa est imediatū ⁊ p̄mariū ⁊ vniuersale obiectū voti frm̄ mino℞ eo mō q̄ iacet in r̄la. ¶ Et nullo mō licebit ⁊c̄. Preceptū est vniuersaliter p̄hibitū. ¶ Q: nemo mittēs manū ad aratrū ⁊c̄. Scd̄₃ oēs itelligētias hec est pbatio talis q̄ suppōit votū istius religiōis eē tale: q̄ oīs alia p̄missio regularis sit respectu illius retro aspicere ei q̄ hāc regulā p̄misit. Que rō nulla est: nisi sūme perfectionem euāgelicam comprehendat. Et hec ratio est fratris Joannis de Pechano ⁊ multorum magistro℞ ⁊ concordat decretalis. ¶ Et illi q̄ iā p̄miserūt obiam ⁊c̄. Preceptu₃ est sicut dicunt q̄ttuor magr̄i: q: duas tunicas hr̄e ⁊ nō plures regularis est forme: plures po dispēsatiōis est r̄le in nec̄itate: auc̄te illo℞ qb⁹ cōmissa est cura frm̄. ¶ Et q̄ nec̄itate cogunt. Preceptū est a p̄rio sensu: ⁊ hoc nō possunt nisi nec̄itate cogant. ¶ Et oēs frēs vestimentis vilib⁹ iduant. Hoc est p̄ceptū tā ex hoc qđ hic dī: q̄₃ ex admonitiōe q̄ segtur. Et manifeste in nūero vestiū ⁊ in q̄litate vsu₃ pauperē iponit. Qualis āt vilitas iponat: p₃ ex cingulo q̄ est vilis funiculus. Itē p₃ ex nuditate pedū ⁊ de repeciatiōe saccina: q̄ oīa hoīu₃ sūt paupculo℞ ⁊ s₃ mūdū sūme vilū. ¶ Et possint ea repeciare de saccis ⁊c̄. Hoc est lua volētib⁹: s₃ est p̄hibitio ⁊ p̄ceptū ne tales ipediant ab hīs q̄ hortēt in se ⁊ in alijs vilitatē r̄le ipositā vel p̄cessam. ¶ Quos moneo ⁊ exhortor ⁊c̄. Hec admonitio est quoad nō iudicandū: s₃ ipositio est ⁊ p̄ceptum vel declaratio quā imposuit ⁊ p̄cepit ex p̄ditione sui status ⁊ ex dictis supra ⁊ infra: q̄ fratribus non lic₃ mollibus ⁊ coloratis vestibus indui: vel cibis ⁊ potibus delicatis cōsuetudinarie in proprijs locis vti.

¶ Seqt̄. ij. capl̄m in quo sūt q̄ttuor p̄cepta.

Clerici faciant diuinū offm̄ ⁊c̄. Preceptu₃ est ⁊ ad duo se extēdit. s. ad faciēdū diuinū offm̄ s₃ rubricas breuiarij ro. eccl̄ie: ⁊ ad dicēdū horas canonicas. Scđo q: ordo ro. eccl̄ie est q̄ clerici p̄ueniāt ad cho℞ eccl̄ie: ⁊ ibi dicāt horas canonicas ad hoc sil̄r se extēdit: q̄ oēs frēs teneātur ad cho℞ p̄uenire: nisi fuerint rōnabil̄r ipediti. Nec p̄ leui cā d₃ hoc diuinū p̄ceptū obmitti. ¶ Et ieiunēt a festo oīu₃ sc̄o℞ ⁊c̄. Prīa ⁊ tertia q̄dragesima ⁊ sexta feria sūt in p̄cepto: inter media po q̄dragesima est in p̄silio. Et d₃ intelligi q̄ debemus ieiunare in cibis q̄dragesimalib⁹: q: sic itellexit auctor ⁊ p̄uari fecit: ⁊ sic in illa regiōe cōiter fit a secularib⁹. ¶ Cōsulo po ⁊c̄. Admonitio est. s. de hīs ad q̄ tenemur in certo gradu. ¶ Et nō debeāt eqtare. Preceptū est. Tum q: dicit nō debeāt: tū q: inferius subdit: nisi ⁊c̄. Et nota q̄ p̄ causis q̄s secundā regula₃ poti⁹ debemus vitare q̄₃ seq̄ sicut sunt vagi discursus ⁊ litigia causidica: nulla est nobis nec̄itas eqtandi. Itē q̄n multi boni fratres ad regimen idonei sunt in ordine: nulla est necessitas tenendi in officio p̄lationis illos q̄ nolunt vel nō p̄nt sine eqtatione sua officia exercere. Et ad istos admonēdos capl̄m g̃nale ⁊ capl̄a p̄uincialia: itē g̃nalis ⁊ p̄uinciales mistri ac diffinitores huic precepto tenent. ¶ In quācūq₃ domū itrauerit. Hoc s̄m vocē dicere istructio est ⁊ bonū fieri: s₃ in alio hr̄e p̄ceptū est. Et s̄m sc̄m euāgeliū de oīb⁹ cibis ⁊c̄. Hoc dicit fratrib⁹ p mūdū euntibus. Ex quo p₃ q̄ q: in solo hoc casu dicit: liceat q̄ in alijs. s. i p̄p̄rijs domibus vbi ipsi frēs sibip̄sis cibos p̄parāt non liceat. Q: qđ de vno p̄cedit: de alio negat. Et p₃ qđ dc̄m est supra. ij. caplo: q̄uo r̄la imponit fratribus cōmuniter non vti cibis ⁊ potibus delicatis: sed vsum pauperē imponit in cibis.

¶ Seqtur. iij. cap. in qua sunt q̄ttuor p̄cepta.

Recipio firmiter fribus vniuersis ⁊c̄. Istud est preceptū strictissimu₃ bis infra repetitum: quod

tum: quod rōne materie ad paupertatē spectat: rōne forme precipiēdi ad obiaȝ. Uñ ad vtrūq; votum refertur. Et nescimus ꝙ aliqd sub celo possit strictius ⁊ expressius ꝓhiberi. Ex hoc autē ꝙ hic sic ꝓhibet pecunia que sūme valet ad opulētum vsum ex his que infra .vj. ca. dicūtur de altissima paupertate nr̄a: luce clarius est vsum pauperem ex regula nr̄a nobis imponi.

¶ Et nullo mō ⁊c. Nota ꝙ nullus modus ⁊ aliqs modus sūt ꝯdictoria: ⁊ iō nulli subest potētie ꝙ isto remanēte ꝓcepto sic stat modus aliqs ꝓcedat. ¶ Denarios vel pecuniā recipiāt. Noīe denarioꝝ intelligit moneta: noīe vo pecunie (sicut dicit gñale capl'm ⁊ etiam ius) intelligit quelibet res que accipit vt vendat. Et idem decretalis annuit dicēs. Nec eo aio vt distrahant siue vēdant recipiāt: sicut equi arma cera pāni q veniūt cum funeralibus. Itē granum quod petit ⁊ accipit a fribus in messibus nō vt comedat sed vt vendat: ⁊ oīa talia pecunia sunt: que indifferēter ꝯ regulā recipiūtur. ¶ Ministri tñ ⁊ custodes. Nota hoc esse preceptū ministris ⁊ custodibus ⁊ oibus prelatis: q: tenent hic curam de suis subditis infirmis ⁊ sanis. Nec autē dictio tm̄ excludit ꝓceptorie oēs subditos a cura sui: ⁊ vult eos esse pfectissime liberos a cura ⁊ solicitudine ꝓuidendi sibi in tpalibus vt spūalib' magis vacēt: sed negligentia supioꝝ cogit oēs subditos vbiqȝ ꝯtrm agere. ¶ Eo semp saluo ⁊c. Nota in hac repetitione ꝙ necessitas infirmoꝝ ⁊ necessaria indumenta fratrum sunt sūme necessaria vel de sūmis que possunt occurrere ad humanam vitam. ⁊ tamē nullam merētur apud hanc regulam dispensationē huius precepti. Igitur nullam dispensationeȝ admittit hec regula ꝓm intentionem littere ⁊ auctoris.

¶ Segtur .v. ca. in quo sunt tria precepta.

F Ratres illi qbus grām dedit. Certuȝ est istud eē ꝓceptum oibus fribus quoad euitāduȝ ocium: sed ad laborē manuū non intēdit cogere nisi illos q se spūalibus officijs nō exercent: ad illos auteȝ ꝓm decretalem extendit. ¶ De mercede vo laboris ⁊c. Nota qm̄ tenemur ad vsum pauperē: q: de mercede laboris quā industriissime lucrifecerimus ⁊ esset nostra oino si ꝓprium habere possemus: non ꝯcedit nisi corporis necessaria non superflua. Et illa etiā non qualitercūqȝ concedit, sed humiliter sicut decet paupertatis sanctissime sectatores. Que tria verba sūme exprimunt pauperem vsum quem tamē nos dicimus cadere sub voto de necessario sub virtutis medio rationabil'r modificato in respectu ad eminentiam nostri status.

¶ Sequitur sextum capitulum in quo sunt sex precepta.

F Ratres nihil sibi approprient ⁊c. Hic precipit nihil habere iuris nec in speciali: nec in cōmuni: ac per hoc ius multoꝝ priuilegiorum excluditur. ¶ Et tanqȝ pegrini ⁊c. Hic precipitur ꝓm magistros ꝓm scm̄ Bona. ⁊ fratrem Joānem de Pechano nihil habere fixum vt redditus. ¶ Uadant pro elemosyna ⁊c. Hic precipit ꝓm magistros paupertas quātum ad vsuȝ. Quia sic debent esse pauperes ꝙ mendici. ¶ Nec oportet eos verecūdari. Confortatiuum est exemplum: attamē cum hoc supponit ꝙ eadem est paupertas xp̄i ⁊ apostoloꝝ ⁊ nostra. ¶ Hec est illa celsitudo altissime paupertatis. Assertoria extollentia paupertatis est: per quā concludit ꝙ nihil potest esse paupertatis euāgelice: quod regula fratribus non intendat ponere. Cui dilectissimi frēs totaliter inherentes. Hinc includit preceptum de plena obseruantia paupertatis quoad actus intrinsecos per verbum. ¶ Nihil aliud pro noie domini nostri Jesu christi in perpetuum sub celo habere velitis. Ex toto isto capitulo ⁊ pluribus locis regule extrahant quattuor doctores ⁊ magister Joānes de Pechano ꝙ interdicta sunt nobis granaria ⁊ cellaria ⁊ edificia excessiua ⁊ oia notabiliter superflua. Et diffinitiones capituloꝝ generalium dicunt: ⁊ hic sunt abusiones ⁊ excessus remouēdi: ac per hoc tenemur ad vsum pauperem. ¶ Et vbicunqȝ sunt ⁊c. Hic est aliquid precepti oibus fratribus .s. domestica charitas ad cōfratres: talis ⁊ tanta sub modis honestis ⁊ sanctis: ꝙ quilibet alius frater in signis extrinsecus nō tm̄ intrinsecis sic se oñdat confratri domesticum: ꝙ quilibet frater merito possit cōcipere in corde suo confidētiaȝ quā subinfert: que sicut patet exēplo sūmo describit. Et secure manifestet. Confortatio est cōcessoꝝ. Et si quis eoꝝ in infirmi/

tatem ceciderit:alij fratres deant ei seruire sicut vellent sibi seruiri. Loqtur de infirmis et pceptum est. Et notandum in hoc capitulo quomodo in summo paupertatem et mutuam charitatem iniungit.

¶ Sequitur septimum capitulum. In quo sunt duo precepta.

s **I qui** fratrum instigate inimico mortaliter peccauerint pro illis peccatis de quibus ordinatu fuerit inter fratres etc. teneantur ad ministros recurrere sine mora etc. Preceptum est qz dicit teneantur et propter mam. Et dicit Gregorius nonus qz hoc refertur ad manifesta et publica et patet ex textu: sed nihilominus etia de priuatis tenentur celeriter debita remedia querere. ¶ Ipsi vero ministri si presbyteri sunt etc. Preceptum est propter materiam: vt cum misericordia peccantibus subueniant.

¶ Sequitur octauum capitulum in quo sunt sex precepta.

v **Uniuersi** fratres etc. De habendo generalem oibus est preceptu: si ministri et custodes fuerint negligentes. ¶ Quo decedente etc. Nota de generali capl'o qz fiat: et qz fiat in capitulo penthecostes. Et qz generalis eligatur et si insufficiens est remoueatur et alius ei substituatur preceptum est. Et nota quo regula ista est breuiloqua et perfecta. Et quomodo necessaria precepta sepe in modico tangit: vult illa deduci et intelligi ex paucis que posuit. Et post capitulu3 penthecoste. Instructoria concessio est.

¶ Sequitur nonum capitulum in quo sunt duo precepta.

f **Ratres** non predicent. Preceptum est et ex declaratione patet. ¶ Et nullus fratrum. Preceptum est. ¶ Moneo quoqz et exhortor. Patet qz exhortatio est: lic3 sit de his que obligant iure diuino.

¶ Sequitur decimum capitulu3 in quo sunt duodecim precepta.

f **Ratres** qui sut ministri. Preceptum est tria continens. s. qz visitent et moneant subditos suos: quia hoc pertinet ad administrationem. Secundum est: qz humiliter et charitat ue corrigant eos: et imponit hunc modum curare. Tertium est qz contra aiam vel regula3 non precipiant quia cotra hoc nihil iuris habent. Et sic nota hic quales esse debent huius ordinis prelati. ¶ Fratres vero qui sunt subditi. ¶ Habent subditi aliud preceptum triplicatum. Primum qz abnegent proprias voluntates. Secundum vt obediant corde qz exterius obediant opere in his que regula imponit et in oibus alijs que explicite non tangit: dum tamen sint talia que non sint ptraria anime sue et regule nostre. Quia si p se mala precipiuntur vel per se bona prohibentur: vel quia inhibetur quod regula concedit et prohibetur illud quod precipit vel intendit: no debet obedire: et hoc est quod sequitur. Et non sunt contraria anime etc. Et hoc est tertium quod precipitur in subditis. s. contra anima et regulam non obedire prelatis: quod consequeter elicitur ex verbis sequetibus. Et vbicuqz sunt fratres qui scirent. ¶ Hic est triplex preceptum. Unum est subditis: qz quado scirent et cognoscerent euidenter non per fantastica imaginationem: qz impediuntur ab obseruantia regule sm verum intellectu quem spiritus sanctus exprimit in ea de eius perfectione: et hoc est qd dicit. Spiritualiter obseruare. Tunc tenentur recurrere pro adiutorio ad prelatos et hoc est quod dicit. Debet. Prelati vero et omnes alij fratres teneantur istos non impedire a tali recursu: et hoc est quod dicit verbu possunt. Et quando hoc dicit regula: inhibet impedimentum seu impedimenta contra tale posse quod concedit. ¶ Ministri vero etc. Hic precipit duo ministris. Primo benignitate circa talium receptionem. Secundo plenam satisfactionem talibus qz perfectio regule possit obseruari ab eis: nam nihil plus precipit regula nec intendit: qz qz de eius plena obseruantia prelati subditis seruiant. Et de hoc est qd subditur. Na3 ita debet esse. Et hoc possunt subditi prelatos cogere vel repellere si contrarium faciunt: qz eis seruant de obseruantia regulari. ¶ Moneo vero etc. Patet qz admonitio est quoad venialia circa hec: nam aliter hec sunt per se prohibita et oibus precepta in certo gradu. ¶ Et non curent nescientes litteras etc. Preceptum est qz illitterati non debent quantum est ex se curare

curare discere litteras: hoc itelligitur de laicis. Sed attendant ꝙ super omnia ⁊c. Precepta sunt ista sicut diuinus cultus ⁊ quantuꝫ ad aliquid principalissima ea que sequuntur in hoc capitulo. Nota autem aliter loquitur hec sancta regula hic ⁊ alibi de oratione ⁊ perfectissimis habitibus mentis ⁊ aliter de studio litterarum.

¶ Sequitur vndecimum capitulum in quo sunt tria precepta.

p Recipio firmiter ne fratres habeāt suspecta cōsortia vel consilia mulieꝝ ⁊c. Districte inhibetur suspectum consortium cuiuscunqꝫ persone. Et ne ingrediantur. Subaudi precipio ⁊ ideo preceptum est: quia iungitur superiori precepto. ¶ Nec fiant cōpatres. Preceptum est quia sub vna clausula est positum cū anteriori precepto: ⁊ quia eadē materia est pertinet ad illibatissimam castitatem.

¶ Sequitur duodecimuꝫ capitulum in quo sunt quattuor precepta.

q Uicunqꝫ fratrum ⁊c. Preceptum est quoad hoc ne aliquis propria auctoritate vadat. ¶ Ministri vero nullis eūdi ⁊c. Duplex est hic preceptum prelatis necessarium ad fidē infidelibus propagandaꝫ. Primum est ne aliquos non idoneos suo iudicio mittant. Secūdum quia dicit nisi eisdem: obligat eos ad licētiandū illos quos idoneos iudicauerint ne. s. affectu carnalis amicitie ipsoꝝ vel propter tēporale cōmodum quod ex eis haberent ipsos licentiare dimitterent: quia crederent eos magis fructificare iter fideles. ¶ Ad hec per obedientiam iniungo ministris. Euidenter preceptum est. In quo nota ꝙ ex scientia regule videtur ꝙ nullius correctioni extra prelatos ordinis subsint fratres nisi dñi pape ⁊ cardinalis dati. Et hec sufficiens expositio. Quod, molestum esset epis: supra nono cap. precipitur ꝙ sine eoꝝ licentia nō predicent: ⁊ multo magis sequitur de cōfessionibus ⁊ sepulturis. Ac per hoc plena pax est per hanc regulam inter fratres minores ⁊ prelatos: quia ipsi non debent se impedire de correctionibus nostris: qꝛ nos ex regula nostra nō nisi pape ⁊ cardinalis correctiōi subijcimur. Et nobis inhibetur ex regula nō intromittere nos de spiritualibus officijs sine licentia eorundem.

¶ Explicit expositio super regulam fratrum minoꝝ edita a sanctis patribus ordinis.

¶ Sequitur quedam epistola edita a beato Bernardino cum esset vicarius generalis familie vltramontane.

I N christo sibi charissimis fratribus oīum locoꝝ deuotorum totius italie sub mea cura cōmissis. Fr Bernardinus de senis eiusdē ordis ac dcōꝝ locoꝝ. Reuerēdissimi patris gñalis vicarius ⁊ cōmissari⁹. Salutē ⁊ pacē i dño sempiternā. Uolens mihi cōmissoꝝ salutē quoad speculationē meritis ⁊ in oib⁹iuxta ptātē pⱱidere notum sit qtenus p Nicolaū frēm eiusdē ordinis quōdā vicariū locoꝝ cōmissariū reuerēdissimi pris gñalis de mādato eiusdē: ac de mādato ⁊ volūtate dñi nři pape: vt pꝫ p lrās. R. p. g. facte fuerunt quedā declaratiōes que multa disputatione examinatione ⁊ pōderositate examinate fuerūt per reuerēdissimuꝫ. P. G. ⁊ venerabilem prēm patrem fratrem Joānem de Capistrano: ⁊ alios multos p que est huiusmodi.

In primis vꝫ. ꝙ frēs min. non tenentur ex eoꝝ pfessione ad aliqua cōsilia seu pcepta euāgelica vltra alios christianos pterꝙ ad illa q̄ in rła spālr ⁊ expsse ponunt pceptoria vel ihibitoria vel sub equipollētibus verbis noīatim a Clemēte. v. in sua declara. expssis. vt pꝫ in. j. arti. dclaratiōis Clementis. v. Nico. iiij. ⁊ Martini. v. ⁊ ppea frēs nō tenēt ad illō euāgelicū: nihil tuleritis i via.

Secundo frēs non tenent ex sua pfessione ad aliūm arctum vsum reꝝ ꝙ in rła particulariter exprimit: vt satis pꝫ per Clemētem. v. in sua declaratiōe. §. Ex pmissis. Quinimo. vt claret ex declaratione Nico. iiij. §. porro fm regulam ⁊ oīmodam veritatem moderatus vsus reꝝ ad vite sustentationem ⁊ officioꝝ sui status executionem pter de pecunia concessus est fratribus.

Tertio ꝙ superfluitas ⁊ curiositas nō dꝫ discerni respectu necitatis certe seu vsus certi quoad statuꝫ fratrū minor

rum sed moderatiscum vsus moderatus non pōt dici supfluus ꝛ curiosus ꝛ p ꝯsequens nec vitiosus: imo ſm veritatē oimodaꝫ ꝛ rl̄am licitus. vt pꝫ ex ꝑallegato dño Nico. Et qꝛ moderatio dicti vsus dꝫ attēdi ſm qualitatē ꝑsonaꝝ ꝛ varietatē tempoꝝ ꝛ locoꝝ ꝯditiones ꝛ alias occurrētes circūstātias supfluitatis ꝛ curiositatis nō pōt faciliꝰ discerni. Propterea p subditos nō pōt nec dꝫ iudicari: sed p mi̅stros ꝛ custodes vel eos qbꝰ ab ipsis cōmittiꝰ q de talibꝰ sup eoꝝ ꝯscientias debēt districte iudicare: vt pꝫ in declaratione Nicolai. §. insup ꝛ. §. q̄ꝗ̄.

Quarto qꝫ in locis si sit magna supfluitas vel curiositas ex eis non vitianꝰ frēs: nisi solū itroducentes vel cōsentientes vel si ad eoꝝ offm̄ ptinet vt pn̄t vel qcūqꝫ alij si cōmode pn̄t legitime nō resistētes ꝛ nō alij q dictis rebꝰ vtunꝰ ob aliquā necessitatē vt scādali euitatiōem. Et ꝑpterea Cle. v. licꝫ decreuerit edificia nimis sumptuosa non ꝯuenire statui frm̄ minoꝝ: tn̄ ꝑcepit sub pena excōicatiōis qꝫ dicta loca frēs nō relinquerent absqꝫ sedis aplice licētia spāli. Et excedētia supfluitatis ꝛ curiositatis nō est sufficiens cā pp quā frēs debeant recedere a loco: nisi fuerit de illis aliqd pp que nō pōt regula spūaliter obseruari ſm declaratiōem Martini qnti. vꝫ. qn̄ loco est annexa ꝑprietas seu cura aiaꝝ baptizādo seu alia parochialia faciendo: vꝰ si moꝛetur frēs in loco ꝯtra volūtatem dn̄i loci: vel qn̄ pp penuriam reꝝ necessariaꝝ opꝫ facere cōgregationes ꝛ q̄stus inhonestos ꝯtra puritatem regule ꝛ vsum gn̄alem oꝛdinis vel pp similia qꝺ sit simile cum sit in detrimētum relinquiꝰ iudicio ꝑlatoꝛuꝫ. extra de offi. dele. ca. causis. Uel ꝑpter inhonestam societatem seu impoꝛtabilitatem fribus ꝑsertim infirmis ꝛ rudibus.

Quinto qꝫ in regula vsus carnium in loco vel alibi fribꝰ nō ꝓhibeꝰ lꝫ nō deceat nisi moderatus ꝛ discretus.

Sexto qꝫ in calicibꝰ ꝛ patenis argēteis duꝫ nō nimie ꝛ excessiue magnitudinis ꝛ ꝑciositatis sint: nō repugnat regule imo satis conuenit qꝫ possint haberi: ꝛ ad euitandam immundiciam ꝛ pericula erga sanctam eucharistiam.

Septimo qꝫ in omnibꝰ dubijs que non possunt indubitāter declarari subditi tenentur stare iudicio ꝑlatoꝝ suoꝝ ꝛ obedire. xxiij. q. i. c. quid culpatur. Et propterea agentes contrarium sunt transgressores obedientie ꝛ digne a superioꝛibus cēsura ecclesiastica aut alia decēti pena castigenꝰ.

b **As ergo** declarationes ꝛ confirmationes confirmauit in hunc modum per ꝑfatum ꝛ vicarium ꝛ cōmissarium meum fratrem Nicolauꝫ de ansino factas ꝛ dictas tanq̄ꝫ veras ꝛ catholicas ac declarationibus summoꝛuꝫ pontificum confoꝛmes nostrisqꝫ satis institutis cōstantaneis. Et ego frater Bernardinus oēs ꝑfatas declarationes ꝛ determinationes approbo ꝛ confirmo: mandans quibuscunqꝫ fratribus sub mea cura cōmissis: vt his quieti esse debeant nec aliquid innouare ꝑsumāt sub pena excōmunicationis late sententie ac sub pena carceris: quam sententiam ꝑmissa trina monitione canonica omnes supradicti incurrant ipso facto. Item mando omnibus ꝑlatis vt ꝑfatas declarationes eoꝛum subditis intelligibiliter ꝛ sepe per sanctam obedientiam publicare debeant: ne periculosam incurrant ignoꝛantiam. Ualete in chꝛisto iesu ꝛ oꝛate pro me. Apud sanctū Damianuꝫ de Assisio anno ab in carnatione domini. M. cccc. xl. die Julij vltima.

¶ Explicit epistola sancti Bernardini.

¶ Hic incipit qdaꝫ tractatus vtilis de ꝑceptis eminētibusꝫ in regula de egpollentibꝰ ꝑceptis ꝛ de habētibus vim ꝑcepti ꝛ de alijs in ipsa regula contentis: editus a fratre Gundisaluo ꝓuincie scī Jacobi sacre theologie magistro ac ministro generali.

Regula nr̄a frēs charissimi nō videatur vobis ꝯfusa: pro eo qꝫ ꝑcepta ꝛ ꝯsilia ꝛ ea q̄ sunt in ea hincinde sint dispersa. Jō nō abbreuiādo rl̄aꝫ hāc sꝫ mutādo de loco ad locū illā ꝑcepta ad ꝑcepta ꝛ ꝯsilia ad consilia ꝛ sic de alijs: totam ipsam rl̄am ad faciliorēꝫ memoriā habēdam ad certa pūcta quāuis difficiliter vtilr tamē (vt estimo) vobis redditurus.

¶ Certum est aūt qꝫ totā rl̄am seruare ꝓmisimus. Utrū aūt oīa ꝛ singula q̄ sunt in rl̄a cadant sub ꝑcepto ꝛ sint obligatoꝛia ad culpaꝫ moꝛtalem

mortalem credendum est fm expositores nros q nō: sz solū illa sunt obligatoria q ponūtur in rla preceptorie vel sunt equalētia peceptis vl vi3 pcepti hñtia vt ifra patebit. Si.n.oia cadetēt sub pcepto: trāsgressio oiu3 z singulo3 eēt piculosa dānabilis z mortalis: z dur eēt talē rla3 pmittere z vouere: q vix ab aliquo posset seruari. Sz tñ ipsam fuam⁹ fi fm itētionē bti .F. mādatoris z pditoris fuam⁹ q distinguit z certos modos posuit in rla ipsam fuādi: ad quos modos oia ista sūt reducibilia q scripta sunt in eadē. Nā in rla nra qdā3 q vocanł pcepta sub noie pcepti eminētia. Quedā q vocātur pceptis egpollētia. Quedā q vocanł pcepti vim hñtia. Quedā q vocāł admonitiões q docent bonū facē. Quedā q vocāł admonitiões q docēt malū fugeł. Quedā q vocāł libertates rle. Quedā q vocanł pditiões volentiū ad ordinē intrare. Et istis septē modis tota rla pficitur.

¶ De preceptis expressis z eminētibus in regula que sunt numero octo.

Primo in rla sunt qdā que sub noie pcepti sunt expssa z eminētia z illa vocātur pcepta quo3 obsuantia est necīa z trāsgressio est mortalis z nullū excusat: sz oēs ligat ad plenā ipso3 obsuantiā: z de talib⁹ pditor posuit nūero octo q p regulā sunt dispsa. ¶ Primū est nullo mō licebit eis de ista religiōe exire.ij.c. ¶ Scd3 est: pcipio firmiter frib⁹ vniuersis vt nullo mō denarios.iiij.ca. ¶ Tertiu3 est: frēs nihil sibi approprient nec domū zc.vj.ca. ¶ Quartū est vñ firmiter pcipio eis vt obediāt suis miſtris.x.c. ¶ Quintū est pcipio firmiter frib⁹ vniuersis ne hēant suspecta pfortia vl pfilia mulie3.xj.c. ¶ Sextū est pcipio firmiter frib⁹ vniuersis ne igrediant monasteria monacha3 xj.c. ¶ Septimu3 est pcipio firmiter fribus vniuersis ne fiāt cōpatres.xj.c. ¶ Octauū est p obiam iniungo miſtris vt petāt a dño zc.xij.c. Nota ēt q generale preceptum est omnibus de viuendo in obedientia sine proprio z in castitate.

¶ Seqł de egpollētibus pceptis z sunt.xij.

Secundo in rla sunt qda3 alia que nō sunt pcepta formalł: sz tñ sunt pceptis egpollētia: z de talib⁹ sunt in rla numero.xij. q pa. Cle. in rle declaratiōe de ipsa rla collegit: ponderat z numerat: quo3 trāsgressio sine dubio est mortalis: q: si ex sola noiatione pceptionis vel inhibitionis dicerentur pcepta tota pene status vel voti necessitas annullareł. ¶ Primu3 ergo est egpollens pcepto illud de nō hñdo plures tunicas q̃ vnā cū capucio z aliā sine capucio q voluerint hēe: vl i vo plurib⁹ sine necītate z sine lnia eo3 qui possunt dare non lice3.ij.ca. ¶ Scd3 ē de nō portādis calciamētis.ij. cap. ¶ Tertiū est q frēs oēs vestimētis vilib⁹ induanł.c.ij. ¶ Quartū est q clerici faciāt diuinum offm fm ordinē sancte ro.eccle. excepto psalterio ex quo zc. Et laici dicāt.xxiiij. pr nr pro matutinis: p laudib⁹.v. pro pma.iij.vj.ix. vij. zc.iij.c. ¶ Quītū est q ieiunēt a festo oiu3 scō3 vsq ad nati. dñi zc. z in.vj ferijs.iij. cap. ¶ Sextū est de nō eqtādo extra casum necessitatis.iij.c. ¶ Septimū est q miſtri z custodes p necessitatib⁹ infirmo3 z alijs zc. iiij. ca. ¶ Octauum est q si q frm in infirmitatē eciderint alij fra. zc. vj.c. ¶ Nonū est q frēs non predicēt zc.ix.c. ¶ Decimū est q nullus frm populo penitus audeat pdicare zc.ix.c. ¶ Undecimum est q frēs q scirent z cognoscerēt se nō zc.x.c. ¶ Duodecimū: oia que ponūtur in rla ad formā habitus tā nouicio3 q̃ pfesso3 necnō admodū receptiōis ad pfessionē spectātia: nisi recipientib⁹ quoad habitū nouicio3 sicut dicit rla aliud fm deū aliqn videatur.c.ij.

¶ Sequitur de his que habent vim precepti z sunt septem.

Tertio in regula sunt qdā alia q nō sūt pcepta nec pceptis egpollētia: sz tñ hñt vim precepti: vt vbicūq in rla ponitur hoc vocabulū: teneanł: h3 vim pcepti z fuari d3 a frib⁹ vt tale q: trāsgressio ē mortalis s3 qd dicit idē Cle. pap. i rle declaratiōe. Et de talib⁹ repiunł nūero septe3. ¶ Primū est q frēs teneanł fri. F. z eius successorib⁹ obedire.j.c. ¶ Scd3 est q alijs tpib⁹ preterq3 a festo oiu3 scō3 vsq ad natiuitatē dñi z in qdragesima z sextis ferijs nō teneātur fratres ieiunare. Hoc est q in supradictis teneanł in alijs aūt nō si nolūt: z sic p3 q ieiunia regule egpollent precepto z hñtiu3 vim pcepti.iij.c. ¶ Tertiū est q si q frm instigāte inimico zc. ad suos miſtros zc.vij.ca. ¶ Quartum est q vniuersi frēs vnum de fribus istius religionis

teneantur &c.viij.c. ¶ Quintu3 est q fratres teneant gñali mĩstro obedire. Obia gñalis iterat in rl'a vt maioris põderis & oneris q alioz pñdẽtiu3 ipsa cognoscat for.e.viij.c. ¶ Sextu3 est q puinciales mĩstri teneant ad capl'm puenire.viij.c. ¶ Septimum est q prouinciales mĩstri & custodes qbus electio data est in capitulo si viderint gñalem mĩstrum nõ esse sufficientem ad seruitium & cõem vtilitaté frm̃ teneantur alium in noie dñi sibi eligere.viij.c.

¶ Sequitur de admonitionibus que docent fratres bonum facere que sunt.xij.

q Uarto in rl'a sunt qdã alia que vocãtur paterne & suaues admonitiões siue qdã virtutũ salutares informationes:q docẽt frẽs bonũ facere que nõ cadũt sub pcepto nec obligãt ad mortale. Sed ipse gl'iosus pr̃ scũs.F.vult q eas habeãt in honoré & reuerentiã & p salutaribus ornamẽtis:& conẽtur eas pro posse obsuare:que nõ tm̃ religiosoz s3 ẽt seculariũ psonaz statu3 dignificant & decorãt:& sunt nũero.xij. ¶ Primum est ꝯsulo vero moneo & exhortor fratres meos in dño Jesu xp̃o vt qñ vadũt p mundũ sint mites pacifici & modesti.iij.c. ¶ Scd3 q in quãcunq domũ intrauerint primũ dicant. Pax &c.iij.c. ¶ Tertiũ q frẽs illi qbus grãm dedit dñs laborãdi &c.v.c. ¶ Quartum est q qñ vadũt frẽs pro elemosyna non oporteat eos verecũdari.vj.c. ¶ Quintum est illa nobilis admonitio.s.q hec est illa celsitudo altissime paupertatis que vos charissimos frẽs meos heredes & re.vsq velitis.vj.c. ¶ Sextu3 est q vbicũq sint & se iuenerint frẽs oñdant se domesticos &c.vj.c. ¶ Septimu3 est q mĩstri si pſbyteri sunt cu3 mĩaricordia iniungant illis penitentiam &c.vij.c. ¶ Octauũ est illa:moneo & exhortor frẽs vt in pdicatione &c.x.c. ¶ Nonum est q frẽs qui sunt ministri & serui aliorum fratrum visitent &c.x.c. ¶ Decimum est q fratres subditi recordentur q propter deu3 abnegauerunt &c.x.c. ¶ Undecimum est q ministri benigne recipiant frẽs ad eos recurrentes.x.c. ¶ Duodecimum est q frẽs attendant q super oĩa desiderare debẽt habere spm̃ dñi & sanctam eius operationem &c.x.capl'm.

¶ Admonitiones que docent malum fugere & sunt numero sex.

q Uinto in regula sũt qdã admonitiões q docent frẽs malũ fugere & pctm̃ precauere & sunt sex. ¶ Prima est caueãt frẽs & eoz mĩstri ne solliciti sint de rebus itrantium.ij.c. ¶ Scdo quos moneo & exhortor ne despiciat nec iudicẽt homines quos viderint &c.ij.c. ¶ Tertia est ꝯsulo do moneo & exhortor frẽs meos in dño Jesu xp̃o vt qñ vadũt p mũdu3 nõ litigẽt nec ꝯtẽdant verbis.iij.c. ¶ Quartũ est q cauere debẽt ne irascant & ꝯturbent pp pctm̃ alic⁹.vj.c. ¶ Quita est moneo do & exhortor i dño Jesu xp̃o vt caueãt frẽs ab oĩ supbia:vana gl'ia:inuidia &c.x.c. ¶ Sexto est q frẽs laici nescientes litteras non curent litteras discere &c.x.cap.

¶ Libertates regule siue voluntatis nostre sunt numero sex.

s Exto in regula sunt alia qdã que dici pñt libertates rl'e vel volũtatis nr̃e que nullũ grauãt:nullũ obligant ad culpã:q licite possunt fieri:& licite possunt dimitti:& sunt numero sex. ¶ Prima est q frẽs pñt si voluerint sua vestimẽta repeciar. Scda est q qdragesima que icipit ab epyphania q voluerint ieiunent eã. ¶ Tertia ẽ q tpe manifeste necẽitatis pñt frẽs frangere ieiuniũ corpale. ¶ Quarta est q de oĩb⁹ cibis qui apponunt eis liceat mãducare. ¶ Quinta est q mĩstri & custodes pñt singuli si voluerint fratres suos eodẽ ãno ad capl'm ꝯuocar. ¶ Sexta est q qcũq frm̃ diuina ĩspiratione voluerint ire iter sarracenos. S3 seqtur pceptũ affirmatiuũ:q petãt licẽtia3 a suis mĩstris ꝯuincialib⁹. ¶ Et seqtur aliud pceptum ministris negatiuum q nullis eundi licẽtiam tribuãt nisi eis &c.

¶ Sequitur de conditionibus quas habere debent intrantes in ordinem & eos recipiẽtes & sunt duodecim.

s Eptimo & vltimo in rl'a sunt quedã alia q sunt cõditiones igrediẽtium ordinẽ & eos recipiẽtium que nõ trãseunt ad alios pfessos:& de talibus reperiunt numero duodeci3. Et pmo de recipiẽtib⁹ volẽtes intrare:que sunt sex. ¶ Prima est q si q voluerint hãc vitam accipere:mittãt eos ad suos mĩstros ꝯuinciales &c. ¶ Scda q mĩstri diligẽter examinent eos de fide catholica &c. ¶ Tertia q frẽs dicãt eis q

vadant ⁊ vendant oia sua ⁊c. ¶ Quarta q̄ si regrant ꝯsilium de reb⁹: mittãt eos ad aliquos deum timẽtes. ¶ Quinta q̄ postea ꝓcedãt eis pãnos ꝓbatiõis. ¶ Sexta q̄ recipiant ad obedientiã ⁊c. ¶ Sequũt de ꝯditionibus intrantium. Prima ⁊ in ordine septima q̄ credant ⁊ fidelr ꝯfiteãtur ⁊ velint vsq̄ in finem firmiter obseruare fidẽ catholicã ⁊ oĩa ecclesiastica sacra Octaua q̄ si hñt vxores intrẽt monasteriũ vel ipse vxores lnsaȝ dẽt viris ⁊ auctē diocesani epĩ votuȝ ꝯtinentie emittãt. Nona q̄ vxores sint talis etatis q̄ non possit de eis oriri suspitio. Decima q̄ si nõ potuerint paupibus bona sua erogare: sufficit eis bona volũtas. Undecima q̄ ingrediẽtes libere faciant de rebus suis qcquid dñs inspirauerit eis. Duodecima ⁊ est secunda q̄ vxores non habeant.

Illud aũt regule pncipium vbi dĩ. Regula ⁊ vita mi. fra. Hec est. s. dñi nr̃i Jesu xp̄i scm̃ euãgelium obſuare viuendo in obiã sine ꝓprio ⁊ in castitate: nõ est pceptuȝ nec aliqd̃ de pceptis septẽ differentiis mandatoꝝ illo mõ quo ibi traduntur: sed est sicut prologus regule. Ut sicut ꝓlogus virtualiter ꝯtinet oĩa: ⁊ includit que in aliquo tractatu sequenti sunt dicenda: sic ꝯformiter illud primũ regule ad qd̃ oĩa que in regula ꝯtinent reducunt: oĩa continet ⁊ includit: q̄ tota ordinatio seu regule pfessio ad nihil aliud tendere videt: nisi ad obseruãtiam trium illoꝝ ꝯsilioꝝ euãgelicoꝝ q̄ in pncipio exprimunt. Totaȝ ergo regulã vouimus ⁊ pmisimus fuare: ptim ad obseruãtiã intellectiuã: ptim ad reuerẽtiã regularis discipline. Duab⁹ tñ de causis rl'a ad certa puncta sine magnis glosis sic est reducta: vt studiosis ⁊ solicitis ipsam seruare hoc sit breue compendium ad retinendũ in memoria: ⁊ negligẽtib⁹ seu trãsgressoribus sit directoriũ seu potius repercussorium ad penitendum in ꝯscientia.

¶ Explicit tractatus de preceptis ⁊ aliis contentis in regula.

¶ Incipit declaratio sup regulam frm̃ minorum dñi Joãnis de Pechano Archiepiscopi cãtuariensis ordinis minoꝝ viri profecto suis diebus litteratissimi ⁊ vita clarissimi. Qui ⁊ egregium illud de scissima trinitate offm̃. Sedenti super solium ⁊c. cuȝ appropriatis lectionibus. Jngen uitas ⁊c. composuisse dignoscit: quod ob singularem sui excellentiam Romãna ecclesia acceptauit vbilibet decantandum.

Ed quia regula fratrũ minoꝝ p spiritum scm̃ beato Francisco inspirata a dño pa. Honorio confirmata a dño papa Gregorio nono: declarata ab oibus seqñtibus aplicis: approbata a multis mltis litteratissimis ac nonnullis sanctissimis obseruata: quos deus inumeris miraculis decorauit a qbusdam temere puertitur ⁊ mendaciter a sensu suo distrahitur: ⁊ in frm̃ vitupiuȝ impia interpretatione fedat ipsoꝝ ⁊ ciuium emulantium venenatas calũnias antiquito murmure deductas in sequẽti serie prout iuuare dignabit altissimus extricabo. Jn p imis aũt de nõis origine vnde. s. minores dicant indagabo. Sciendum igitur (sicut patet ex vita beati Frãcisci) q̄ hoc verbum trahit de euangelio Matth. xxv. vbi dicitur. Quãdiu fecistis vni de his fratribus meis minimis mihi fecistis: ⁊ quãdiu nõ fecistis vni de minoribus his nec mihi fecistis. Et dicũtur minores quia cibus se debent per humilitatem cordis ⁊ corpis exhibere inferiores: in tpalibus etiam minores idest pauperiores. Cuȝ enim paupertatis altissime pfessores ⁊ corporum suoꝝ quantum valitudo sustinet attenuatores ⁊ cũ ignominiores precipue per humilitatẽ esse debeãt: quia dicit Augustinus super psalmuȝ. cxlvj. nobis etiam maiores si fuerimus humiliores cuȝ etiam minores imo etiã minimi per pauptatem vt ꝯueniat eis qd̃ dictum est ab Augustino de verbis dñi sermone. xxv. exponens verbũ pmissuȝ saluatoris: minimi xp̄i sunt qui oĩa sua dimiserunt ⁊ secuti sunt christuȝ: ⁊ quicqd habuerunt pauperibus distribuerũt vt deo sine seculari compede expedite seruirẽt ⁊ ab hoibus mundi liberati velut pẽnatos sursum humeros haberẽt. Hec Augu. Hoꝝ ex parte similes retroactis tẽporibus recesserũt. Unde Ambro. super. j. ad Corinth. capitulo. xij. Quidam fratrum cum sint egestate ⁊ habitu in hõesti nõ tñ sunt sine gratia propter quod sunt membra corporis christi. Nam solent succincti nudo pede verticula terrica incedere. Cum ergo videant contẽptibiles magis: honorie sunt: q̄ solent vitam

habere mundiorē. Quod enim videt hominibus despectum solet a deo pulchrum iudicari. Hec Ambro. Q: si queraf an frēs minores dici gñaliter monachi vel monastici possint. Distinguo de nomine monachorum. Nomē.n.monachorum iponitur a monade.i.vnitate. Pōt igif nomē monachi i trahi a monade.i.vnitate solitudis vel vnitate mistica multitudinis. Si pmo mō intelligaf siue dicatur solitudo hois solitudinez inhabitātis siue sibi soli itendētis: dico nomen monachi ipsis mīme puenire iuxta qd canitur de btō Frācisco: q: nō sibi soli viuere: s3 aliis pficere vult dei zelo ductus. Hic nolebat frēs in heremo manere sed iter hoies eorum salutē pcurando. Econtra de monachis dicit Hiero.ad Eliodorum. Interptare nomen monachi qd facis in turba q solus es? 7 xv.q.j.placuit claustro vt suo sit ptentus: q: sicut piscis sine aqua caret vita ita sine monasterio monachus. Q: si nomē monachi iponatur a monacho de mistica multitudis (que est cordiū) vnitate q: etiā p amicitiā: vt vult Pythagoras sit vnū ex multis: sic dico nomen monachi fratri minori pcipue puenire. Et sic accipit nomē mōachi Augusti. sup ps.cxxxj. Monos ēt qd solus vnus est. Qui ergo sic viuunt vt nō hoiem faciāt vt sit vere qđo scriptū est cor vnum 7 aia vna recte dicūtur monos.i.vnus. Hec Augu. Quia igitur frēs minores ad hāc vnitatē per regulā suam pcipue inuitātur sic etiam pcipue in hoc noie includuntur: pprie tamen nomine minoritatis ac modicitatis distinguitur hic ordo ab aliis religiōibus vt de pomis celi ac rore 7 abysso subiacente sit benedictio eius.

⸿ Clarificata noie rōne sequitur flores areole describere in q̄ hec vinea radicaf. Regula siquidem 7 vita frm̄ minorum. Hec est currere in odorem vnguētorum spōsi euāgeliū dūi nři Jesu xpi obsuare viuēdo in obia sine pprio 7 in castitate. In euāgelio aplis duo a saluatore leguntur cōmēdata fuisse pfectio.v3.sciētatis 7 auctis ecclesie ptātis. Fuit igif intētio (sicut credo) btī Frācisci filiis suis euāgelicā indicere sanctitatē vitā.s.xpi 7 aplorum vt pauitur hūana ifirmitas emulādo ecclesiasticā insup per auctem nō vsurpādo s3 pre oibus reuerendo sicut de ipso canitur: q: pbyteros monuit pre cūctis reuereri. Q: aūt ad apicem perfectionis euāgelice fratres intēderet inuitare p3 per hoc qd sequitur in regula nullo mō licebit eis de ista religione exire iuxta mādatu3 dñi pape: q: nemo mittēs manū ad aratrū 7 aspiciens retro aptus est regno dei. Hec.n.rō friuola eēt nisi ad pfectiōis religiose apicē frēs iuitare itēdisset: alr.n.exiri posset ne retro aspiciendo: sed ad ampliore3 pfectionem anhelando. Hec autem tria. Obedientia: Paupertas: 7 Castitas in omni religione sunt: sed nō equaliter. Cuius tamen cōtrarium quidam asserere presumpserunt.

⸿ Gradus enim est in obia de q̄ minus videt qd p3 sic qm̄ religionum possessiones hñtium obia arctatur ad locū. Vñ B.in epla vij. Duo illis q in monasteriis puersanf obseruāda traduntur. Subiectio abbati 7 stabilitas in loco: 7 q neuter ppediat aliaz. Et post sic obediens subiectus abbati vt stabilitatē nō amittas. hec Bernardus. Altior igif est obia que ad nullū locū arctatur nullo terre fine pcludif pauperū pdictorum 7 psiliū q eo ipso q nihil iure hñt in alieno loco obie hñt sup oēs loci terminū ampliatā. Preterea sicut docet Bernardus in libro de pcepto 7 dispēsatione in his tenef quilibet obedire q sunt itra regulā: 7 infra eā 7 nō in his que nō sunt supra eā: s3 obedire in oibus que nō sunt pria aie 7 rle nře est expsse pceptū in regula quo pcepto declaraf sublimitas 7 pfectio regularis obie ipsius cui nil vltra vel supra addi pōt. Si ergo quanto rla plura ptinet difficilia tāto est altior erit 7 iuxta gradū regule gradus obie. Obie aūt obseruatio sumitur a psilio saluatoris Matth.xvj. Si qs vult venire post me abneget semetip3 7 tollat crucē suā 7 sequaf me. Ille.n.pfecte solus se abnegat qui pprie volūtati plene renūciat. Volūtas.n.ita in hois ptāte est q a nullo alio extorqueri potest. Nullū igitur tā suaue holocaustū deo offerri pōt sicut a se pscindere illud qd sūme suū est dñium.s.pprie volūtatis amplius oē pctm̄ sit male vtēdo arbitrij libertate in ppria delectando ptāte. Si ergo hō ibi puniēdus est pcipue vbi deligt illa est directa pnia que ipm punit in radice delicti in vertice liberi arbitrij q̄ est pctōr abusus. Hec est obie virtus totū hoiez adnihilans nihil sibi de humano reseruans vt viuat obediens non ipse sed christus in ipso: in qua verus frater minor totus in holocaustū

medullatum

medullatum domino consecratur.
¶ Seqtur. Sine pprio.i. sine gnali vel particulari dñio. Qz aût iuste fit intells vbi p3 p ea que in rl'a subsequuntur vbi di. Frês sibi nihil approprient: nec domû: nec locû: nec aliquam rē: s3 tanq̃ pegrini z aduene in h seculo i paupertate z humilitate zc. Qd ēt p3 q: (sicut dicit rl'a) necīa victui z vestitui sunt ex mēdicitate elemosynaz pquirenda z labore illoz q p h grām acceperūt. Ex qb' lucide cōstat q in extrema paupertate frib' minorib' pgruit victitare adeo q nec ppria nec cōmunia hēant sicut expresse dicit papa Greg. ix. (q assistit vt ipē dicit btō. F. taz in pcedendo pdictam rl'am q̃ ipsi' pfirmationē obtinēdo) q ait. Dicim' q nec in cōi nec in spāli debēt pprietatē hēre: s3 eaz rez quas lic3 hēt. i. q modū paupertatis nō excedūt ordo vsum hēat. S3 hic qdaz isipienter z ipudēter puertere z euertere moliunf in hūc modū. Hoc inqunt verbū cu3 alijs religionib' est cōmune z cum omnibus psonis ecclesiasticis que omnes habent vsum rerum z nō dñium.
¶ Amplius arguunt sic. Cui' inqunt res sūt qb' vtimini vt vestre z hoc negatis vt vestrā pfectionē saluetis: s3 dictis (inqunt) q cardinalis est q pest ordini. Ergo sibi p hoc pfectionē auferens q̃ nobis ascribimus? Qz si ipsi hui' dominio perfectionem lederetis z per consequens perfectio nulla est carere vt caretis.
¶ Item q̃to res sunt sanctiores z diuiniores tāto eaz vsus est sanctior z diuinior. Sed res ecclesie possessiōes z pdia sunt iter oia res diuinissime: q: sunt deo oblate z imobilr pcrate: ergo eaz vsus est scissimus: ergo lōge meli' est vti talib' q̃3 alijs q sunt in dñio seculariu3 hominū pstitute: qūo faciunt illi q nihil se dicūt hēre pprium vel cōe. Item si dñiu3 rez qb' frēs minores vtunf maneret in ptāte terrenoz dominoz z solus vsus eis pcederetur vel deo in ipsis. ergo qd melius est sibi retinent tales elemosynarij: z quod peius est dāt domino tales elemosynas talibus facientes z ita male.
¶ Ite3 in regula dicitur. precipio firmiter vt nullo modo pecuniam recipiant per se vel per interpositam personam. Huius videntur frēs trāsgressores qui a multis videntur pecunias petere z recipere per interpositam personam.
¶ Item btūs. F. aut phibuit pecunie dñium aut vsum aut tactū. Si dñiu3 nihil aliud phibuit nisi qd interdicif z alijs religiosis q non sunt dñi rez ecclesiasticaz: s3 dispēsatores tātū. Si prohibuit vsu3 frēs sunt puaricatores qui vtunf pecunia vendēdo: emēdo: cōmutādo p pcuratores sicut epī p vicedños vel ballinos. Si phibuit tactū pecunie errauit inqunt. Ergo cum h sit falsum non phibuit nisi dñium z pcessit tactū z vsum (sicut ecclesie gnalr concedītur) q si amplius phibuit non est pfectioni s3 impfectiōi attribuendū. Multū. n. de eoru3 fragilitate timuit quos plusq̃3 alios a temporalibus voluit elongari. ¶ Solutio.
¶ Ad hoc itelligēdum q ecclesie vel monasteria hnt possessiōes mobiles z imobiles lic3 nō pprias vni psone pprias tñ ecclesie: qm ita sunt vnius ecclesie q nō alterius: sed cum hic noīe ecclesie nō intelligant ligna z lapides sed psone: seqf vt possessiōes sint pprie cōitatis psonaz iuxta qd dr. xij. q. j. ca. expedit nō pprie s3 cōes ecclesie facultates. Et querif in apparatu cuius sit dñium rez ecclesiaz z determinatur q dñium est apud clericos sicut dñiu3 est vniuersitatis apud ciues. Qd tñ non est oino sile qñ clerici nō pñt res ecclesiasticas distrahere z vendere sicut pñt ciues. Qz tñ possint eas per ptes diuidere pbat diuisio pbendaz de qua hr xij. q. j. nulli epoz. Ite3 q haz rez aliquo mō hēat ecclesia dñium pbat dicēte Augustino super Lucā de vbis dñi. dñari inqt est ppria ptāte gaudere. Clerici aūt p tanto hnt hmōi possessiones in ppria ptāte q pñt sibi de eis in oib' suffi ciēter puidē ablatas repetere: nec multo plus q̃rūt hoies sm seculū prudētes in diuitijs nisi vt preter hec possint eas heredib' suis relinq̃re. Quātū ad hec min' hēre videanf clerici res in sua ptāte in alys tñ excedunt q: res ecclesie maiori gaudēt imunitate z ab exactionib' sunt liberiores q̃3 alij. Preterea in qbusdā ecclesijs q13 dat pbēdam suaz cui voluerit.
¶ Item certum est q ecclesia h3 seruos z hēre pōt sicut p3. xij. q. j. caplo z si illi quos pōt emācipare pro mercede alicuius obsequij vel pro exhibitione precij sicut notatur. xij. q. ij. capitulo si quos. Si ergo seruus non est sine domino ecclesia quodāmodo dominaf que seruos h3.
¶ Item eadem rōne ostēdimus q ecclia possidet: hoc. n. est possidere q est posse suo tenere

ƀm papiam. Si ergo ecclia vere hʒ res in ptā/te:ecclia possidet res mobiles ꝛ imobiles quā/uis nō oino eodē mō quo seculares ꝓprietarij.
¶ Item clericus licʒ nō possit nisi in casu res ecclesie distrahere:pōt tñ res alienatas repete re sicut res ecclesie vt hʒ.xiiij.q.j.res ecclesie. Et vt dictuʒ est nō sunt res ecclesie materialis ꝛ lapidei:sed hominum in ecclesia degentiuʒ.
¶ Iteʒ de his reb⁹ ecclia est Cesari obnoxia ꝛ tributū daꝛ teneꝛ sic pʒ.xvj.q.j.c.tributū. Et h̃ si hʒ castra ꝛ pdia sic pʒ.xvj.q.viij.ca.si morti.
¶ Item monachi pūt recipe pro cōi diuitias mobiles ꝛ imobiles monasterio in mō assigna tas sicut pʒ ex rl'a beati Bñdicti ca.xviij. Res inqt si quas hʒ aut eroget prius paupibus aut soléni vel donatione ꝓferat monasterio.
¶ Iteʒ ꝓprietates hereditates pˀne pře mor/tuo vel alio herede pñt accedē monasterijs in quo heredes natiuus est professus:sed tñ tran/seunt in cōmune sicut notatur.xviij.q.j.ꝛ ha/beꝛ.xix.q.vltima.c.si qua mulier.ꝛ ca.de epis.
¶ Item viri ecclesiastici vtuntur qbusdā ec/clesiasticis bñficijs intitulatis imobiliter qui/busdam tantūmodo cōmendatis. Ex quibus pʒ ꝙ status hmōi q talia recipere possunt nō sunt status egestatis : quippe qui ex statu suo abundant vel abundare possunt.
¶ Item non hñt vsum tantū sed aliquo mō dominanꝛ qui seruos habēt ꝛ possident quo/dāmodo predia ꝛ possessiōes ecclesiasticas ob/tinentes ƀm modum supradictum.
¶ Ex pdictis nouerint oēs diũm vtendi re/bus trāseuntibus in ordine frm̃ minoꝝ ꝛ alijs statib⁹ eccłie q̃ꝫ plurimis. Dico.n.absq̃ꝫ cuius/libet stat⁹ piudicio ꝙ pauptas frm̃ minoꝝ his oibus denudaꝛ. Nihil.n.est ꝓprium cōmuni/tati eoꝝ qn sine iniuria ecclesie sue.i.cōmuni/tatis ordinis oium ꝛ singuloꝝ possit auferri a dño cardinali. Et h̃ est qd dicit declaratio re/gule. Quidam enim primitus dicebant ꝓprie/tatem reꝝ ptinere ad totuʒ ordinē in cōmuni ꝛ rñdet papa ꝙ nō. Certum est ꝙ nullus sane mētis opinatus est rem aliquam ꝓprietarie ad ordinem post se ptinere sicut ptinet cōitas vi/nearum ad ciues. Hoc.n.stare nō pōt cuʒ pro/fessione religiosa sicut pʒ extra de statu mona/chorum cum ad monasterium ꝛc̃. vbi dicitur. Abdicatio ꝓprietatis sicut ꝛ custodia castita/tis adeo annexa est regule monachali vt cōtra eam nec sūmus pontifex possit licētiam indul gere:papa sciuit hoc esse ius ecclesie in cui⁹ pe/ctore oia iura sunt scripta:ergo super hoc dicit aliqd amplius qd.s.nihil pōt esse ꝓprium cō/munitatis sicut hñt alij nōnulli religiosi. Nō igiꝛ pñt hr̃e cōmunia mobilia vel imobilia cō munitati sue imobiliter intitulata nec possunt dñari:res libere oino vt dictum est habēdo in sua ptāte. Domus enim quas inhabitant sunt patronoꝝ libere sicut ille quas patroni ipsi in/habitāt sicut dicit declaratio regule. Saluo lo coꝝ ꝛ domoꝝ dño illis ad quos nosciꝛ ptine/re:nec aliqd alteri dare pñt sua auctoritate nec seruos hr̃e quin potius ex regula teneꝛ inui/cem seruire necvalent aliqd possidere nec pñt res spoliatas repetere sicut suas vel ecclesie sue: q̃uis aliqñ eas expediat repetere zelo iustitie ne impijs hoibus amplietur via malignandi.
¶ Item a nullo ingeratur exactione tributi.
¶ Iteʒ nec reb⁹ qbuscūq; pñt vti sed illis que modum nō excedunt altissime paupertatis. Vñ fateor multa edificia ordinis esse monstra pro/fessiōis. Nihil pñt hr̃e in vsu domestico quod diuitias foueat. Unde oino ipsis non cōuenit hr̃e granaria vel cellaria vt oia clament exiliū ꝛ altissimam pauptatē:q: ꝓfitentur egestateʒ. Sed nec ipsis succedere pñt aliqua heredita/rie. Utunꝛ igiꝛ rebus cōmendatis non intitu/latis:q: sicut dicit Augu. tanta est vite morta/lis infirmitas vt superbiam possit gñare secu/ritas. Et idem Augu. sup ps.lxviij. In rebus humanis felicitas plus est timēda q̃ꝫ miseria: q: miseria affert plurimum ex tribulatione fru ctum bonū:felicitas aūt corrūpit aiam puersa securitate ꝛ dat locū diabolo tētatori: h̃ Augu. Hanc nuditatem credo dñm aplis cōmēdasse: ꝛ scio beatum Frācischum frib⁹ minoribus reli/quisse sectandam idcirco p spm̃ scm̃.s.in beato Frā.renouatā:quia in maiori parte hominum dispensatio est data in occasionē carnis. Hec est igiꝛ sūma pauptas frm̃ minoꝝ:q: cōmunitas eoꝝ nulli rei dñatur nulli hoi ciuiliter preferꝛ nihil suo iure potest repetere:nulli tenetur tri/butum reddere:nihil pōt recipere metas pau/pertatis excedens:nihil potest sup hereditarie accedere nihil imobili titulo tenere. Egestateʒ debet seruare nec parui ponderis sunt que hic inseruntur

inferuntur ab actionib⁹ Cesaris liber esse et re/quirêdis et reb⁹ qescere. Hinc accidit ols mo/lestia multis in ecclesia vel aliquotiens occasio ruine. Hinc Aug. de verbis dñi sup Luc. Ma/ria cám suam ociosa maluit iudici cômittere: nec in rñdendo noluit laborare. Si.n.pararet rñdendi sermonem remitteret audiendi inten tionê. Hec Aug. Hic dicit Seneca optimũ re/medium iniuriaz obliuio. Cuius rô est. Quã/diu.n.iniurie turbato aio recordaris tãdiu ab aduersarijs necesse est parlaris: z si nõ in corpo/re sed in corde. Uñ Math.v. Qui vult tecu in iudicio ɔtendere z tunicã tibi tollere remit te ei z pallium. Sup quo dicit glosa. Perfecta pax est nullã velle vindictã quã facit grã euan gelij q iubet non tm̃ nihil mali reddi: sed nec resisti vt sustineat malũ bonũq rependat. hec tñ sunt ɔsilia non pcepta sicut dicit glo. Mat. v. sup illud dimitte ei z pallium. Mouet tamê qõnem Rabanus sup Matheũ de seruo eñ fit repetêdus z nõ soluit. Jam igit pz quatr diffe runt ab alijs frẽs minores q rebus transitorijs vtunt. Et p hoc pz rñsio ad pmum: q ecclesia quodãmõ possidet z dñat inquantum prãtiue vtit inqztum imobilr intitulatis possessiõib⁹ fulcit z seruis originarijs z ascripticijs pcura/tur. ¶ Ad scdz dõm q reuera oia qb⁹ frẽs mi/nores vtunt sũt i ptãte libera dñi cardinalis q pest ordini: ad h mistroz instãtia misericorditer inclinat⁹ cui⁹ alterius gñis est pfessio q̃z pfes/sionis huius. Ipse.n.sicut alij prelati hñt offĩn dispẽsatoris. Dicte aũt pfessioni dispẽsatio est abscisa vñ olno nõ stat cum ista pfessione. Aliq possidere statui aut dispensatori nõ repugnat: nec pfectiõi officij vel psone pîudicat: vt dcm̃ est z pcipue q nõ p se hec possidet sed p alijs. In hac igit cõmunione z q̃si cõnubio dñi car/dinalis dum pest illis reb⁹ mere pro alijs peri/culo ordinis cum nullus imobilis titulus nisi vsus prãtiuus supbiendi mistrat mãm. ¶ Ad tertium dõm q scitas taliũ rez deo ɔsecrataz nõ sic itelligit: q̃si q talia hñt sp comedãt cõse/cratus: sed iõ dicunt scẽ q ad scõz viroz vsus ordinate. Hic ordo nõ est tm̃ i reb⁹ imobiliter intitulatis: sed et pro dño cõmendatis aĩs mo/derni pbendati xpm z apl'os eius multũ exce/derent in puilegio scitatis q sunt vñ cibis alie/nis z geuerũt in alienis tectis: vt sup visuz est.

¶ O q̃z ceca inuestigatio q̃z stolida inuectio tantã in stabulo suo heresiarcha repperit scita/tem z mirabile imo miserabile pfectiõis euan gelice supplemẽtuz: imo aduertãt miseri q si/cut pfectum est obedire deo z hoi pp deum q̃z soli deo: dico in statu cõi hoiz sic accipe a deo z hoie pp deũ maioris humilitatis indiciũ est pariter z fomẽtum z ecclĩastice vniuersitat e vinculũ. ¶ Sitr dicẽdum ad qrtũ q res tpa/les z nõ sunt bone nisi pp vsum. Tota.n.boni/tas eaz est a bono vsu hoiz. Qui igit dat vsũ: dat qcqd boni est in re: q̃tũ in se est. Nihil igi tur sibi meriti deperit: q nihil ex auaritia reti/nens dat rem inq̃ztũ pfectoz vsui ɔgruit: imo sic dãdo nihil sibi retinet dum rez p alijs do/miniũ retinet: q̃rum vsum dño in alijs ɔsecra/uit. Tali ɔuenit illud qõ dicit psper. Hoc ẽ pos sidendo ɔtẽnere: non sibi sed alijs possidere.

¶ Ad 5m dõm: q frib⁹ nõ iterdicit tactus pe cunie q̃q̃ tactũ z aspectũ expediat refugere: q: (vt supra dcm̃ est) facile adheret cor huma/nũ oib⁹ que frequẽtat. Et iõ dicit Gaufredus de maioritate z obia. Non decet man⁹ frm̃ mi/noz ɔtactus pecunie rubiginosas fieri. Uñ cũ soleat aia misera p sensus illecebras corrũpi: z vnũqdq tãto facilius aiam iclinat q̃to pz plu res sensus delectat. Nõ errasset scũs pr si tactũ phibuisset: vel et volũtariũ aspectũ: sicut ad/uersarius veritatis impie blasphemauit. Dico igit q phibet frib⁹ receptio pfonaria pecunie q tũc recipit: cũ corde sic admittit: ita vt dñiũ ab alio trãsferat: vt ptãti plene fris subijciant: vt ea plenarie ad libitũ p se vel aliũ vtat z expi ret datori ius repetẽdi. Quicũq sic recipit: fra ter minor non est: in cui⁹ dñium nulla pecunia trãsire põt: et si (qõ absit) gremio infundatur. ¶ Sz sicut q̃q̃ aplis pecunia fuerit iterdicta tñ qdã scẽ mulieres cũ eis comitabant mistrã/tes ipsis de sua substãtia. Sic licz frib⁹ istis vti elemosynis misericordiũ viroz: quaz remanet dñium apud eos semp a quocũq teneant cul/cũq cõmittant: i quascũq man⁹ trãsferantur: donec in vsus necessitatũ suaz sint trãslate: z cũ h vescunt alieno pane. Siue igit dñs pecu/nie apud se pecuniã recõdat sicut dcm̃ est.i.ad Corinth.xvj. Unusqsq vestrũ ponat apud se/ipsuz recõdens: sicut mulieres q mistrabãt dño de facultatib⁹ suis: vt dicit Luce. viij. Siue al/

teri ministrandā cōmittat ꝛ iteꝝ ille de būplaci/to dñi alteri decies si volueris alterato ſp res debeē dño si repetat a cuius dñio nunq̄ꝫ p frēs elōgaē donec vt dictū est in necītates ipsas ex/pensa:ꝛ res q̄ ide emiē sit ꝯsumpta.vñ bñ dicit rl'e declarator.Frēs volētib⁹ sibi elemosynā fa/cere pūt fidelē aliquem pñtare q talr pñtat⁹ab ipsis nō est eoꝝ nūcius q̄zuis pūteē ab ipsis:ſꝫ illius poti⁹ cui⁹ mādato solutionē facit seu reci pientis eādē.Plane illi⁹ est nūcius cui⁹ tractat pecuniam. Hec est sīia dñi pape nō rl'am am/pliantis:ſꝫ declarātis ꝛ aplica aucte firmātis.

¶ Q: si obitijs de testamēto eius:qui iaꝫ de/cessit a cuius videtur dñio pecunia elongata: ꝛ per consequens in frm̄ dominium translata.

¶ Rñdeo q̄ itētio fuit testatoris sic pecuniaꝫ frm̄ vsib⁹ assignare:sic pōt i eoꝝ necītates trāsi re.Hec aūt est sub ista forma vt teneaē pecunia noie defūcti sic residuū testi i ptāte executoris: donec sit p frm̄ necītatib⁹ cōmutata. Q: si oi/no itēdat dato: a se pecuniā elōgare:sciat eā in curie romane redigi ptātem.Auctas igiē apo/stolice sīie cuilibet debet satisfacere cōsciētie.

¶ Amplius hāc rl'aꝫ pfessi:sunt in ea mortui: sunt q hūc viuendi modū tenuerūt hoies taꝫ acutissimaꝝ q̄ꝫ sanctissimaꝝ mētium:quorum adhuc(oipotenti deo gratias)restant vestigia: cui nati sunt filij pro pñb⁹:q̄ si error esset : in/dubitanter aliquid suisset ab acutissimis ꝛ lra/tissimis inuestigatū aut scīssimis reuelatum.

¶ Cessent ergo emuli ab hoꝝ calcaneis vita ꝛ scientia lōge distantes supra se ambulare:ꝛ de/finant presumptuosissime murmurare que ne/sciunt temere arguen do.

¶ Ad sextū dicēdū q̄ btūs.F.(vt dcm̄ est) p/hibuit dñium ꝛ vsum pecunie prātiuū:non q: crederet eos alijs ifirmiores:sed q: voluit eos ipolluto calle trāsire:vbi plres viderat naufra/gasse.Q: ēt sciuit dñm aplis prohibuisse pecu niā:nō p ifirmitate singulari q̄ plusq̄ꝫ in alijs abūdaret i ipsis:ſꝫ q:(vt dicit Greg.i registro) sapiēter illicita supauit:q didicit non vti ꝯces/sis.Inde dicit raban⁹ sup Matth. Difficile ḃ est:maximi laboris est:pecunias hñtes nec in pecunijs ꝯfidētes exutis philargirie retinacu/lis aulaꝫ regis celestis itrare. Inde dixit raba/nus:q̄ securius est pecunias nec hīe nec ama/re.Et inde Lu.xviij.di:q̄ꝫ difficile q pecuniaꝫ hñt regnum dei intrabūt.Propter qđ dñs di/scipulis suis simul phibuit pecuniā ꝛ oēm aliā pfessionem:ꝛ expressius pecuniā q̄ꝫ possessio/nes imobiles.Dicit.n.poeta.Crescit amor nū/mi q̄ꝫtū pecunia crescit.Credo q̄ iter oēs pos sessiōes:pecunia est illecebrosissima:q̄ maxime delectat auaros:in quā oia alia resoluunt.Hec enim est imediatissima omni contractui omni voluptati non tantum necessitati.

¶ Sꝫ adhuc istāt q̄rētes. Vñ lꝫ frīb⁹ minori/b⁹ vti libris cū ex rl'a solū eis breuiariū ꝯcedaē.

¶ Ampli⁹ libri danē ordini imo cardinali:q: ordo nihil pōt sibi appropriare : ergo in datio/ne librorum homines defraudātur qui credūt dare fratribus ꝛ non curie romane.

¶ Rñsio:ꝯcesso pncipali necē est accessoriuꝫ ꝯcedi.Q: igiē ex rl'a ista frīb⁹ incūbit pdicare: incūbit ēt obedire i oib⁹ q̄ iponunē:sic nō eēt ꝯtra rl'am hīe fossoriuꝫ laborāti nec de ḃ aliqs murmuraret:sic necesse est pdicationis offō in rl'a expresso necesse est:ēt obie lectoris houeste impositē instrā habere pro officio gerendo.

¶ Ad aliud dico(sicut supra tactū est)intētio librors ꝯferētium est vel expsse vel iplicite:sic libros frībus cōicare:vt possint in vsum ordis trāsire:ꝛ ḃ est vt trāseant in pñs deuotissimi p filijs soliciti prāteꝫ.An nō summus pōtifex dñs est oium bonoꝝ ecclīe:potēs de eiꝫ vt expedi/reuiderit ordinare?Nūqd igē illi defraudanē: q pdia sua mōasterijs largiunē:q: iā dato aplī/co bñplacito subijciunē?quodam tñ peculiari mō ipsius sunt q̄ frm̄ minoꝝ vsib⁹ ꝯcedunē:vt sup pꝫ.Cesset igiē murmuratio:q̄escat emula/tio:q: q i ipsis cepit ista ipse pficiet in dieꝫ dñi.

¶ Seqē.Et in castitate.In hac castitate gra/dus nō est:ꝯsiderādo actū castitatis. Est tamē gradus in castitatis puritate obsuāda:ad quā qdē seruādam districtius ceteris obligantur. Verbi grā.Quib⁹ pcipiē vitare oē suspectum ꝯsortium:nec insup ad loca iteriora ingredian tur monialiū:nec ēt passim ad loca publica cō ueniant earūdē:nisi in spālib⁹ casib⁹ sicut p pa/pā Greg.declaraē.Isti sunt eunuchi:q nō solū se castrauerūt pp regnuꝫ celoꝝ(vt dī Matth. xix.)sed seipsos carcerauerūt:vt a ruina tutius seruenē imunes:nō solū vxorem ꝛ liberos re/linquētes(sicut cōsulitur Matth.xix)sed fuge indicio odio habētes(sicut ꝯsulit Luce.xiiij.)

¶ Ex

¶ Ex his igit pz q i his trib⁹ religiõis fũdamẽtis obla: paupptate z castitate a se sũt distlcte.

¶ Seqtur. Frater. F. pmittit obiam z reuerentiam dño pape Honorio ac successorib⁹ ei⁹ canonice intrãtib⁹ z ecclesie ro. Scdm z oi acceptione dignũ religiõis initiũ: mẽbra capiti coherere. Oẽs siqdẽ xpiani differẽter tñ pro statuum dĩa debẽt sũmo põtifici obedire. Qd signatũ est Deut. xvij. vbi dr. Qui autẽ supbierit nolẽs obedire sacerdotis imperio: q eo tpe mistrat dño deo tuo z decreto iudicis: moriet hõ ille. Hec mors tpalis signat mortẽ eternalẽ que soli debet pctõ mortali. Ex quo patet q ille peccat mortalr: q nõ obedit sũmo pontifici: in his q pcipienda duxerit rõnabilr. Uñ sup illud Mat. xvj. sup hanc petram edificabo zc. Specialr (inqt Raban⁹) claues regni celoz z principatuz iudiciarie ptãtis accepit: vt oẽs p orbem credẽtes intelligãt: q qcũqz ab vnitate fidei vel societatis illius quolibz mõ seipsos segregant: tales nec vinculis pctõz absolui nec ianuam põt regni celestis ingredi. Hec verba Rabani. Licz. n. dño oibus aplis ligandi z soluendi pcesserit ptãtem dicẽs (Joã. xxj. quoruz remiseritis pctã remittunt eis) Petro tñ ptulit auctis ecclesiastice pncipatum z ptãtis plenitudinem: quẽ pre ceteris posuit ecclesie fundamẽtum di. Sup hanc petrã edificabo ecclesiam meaz. Nec mirũ si Petrus di ecclesie fundamẽtum. Cũ. n. oẽs apli dicant nre fidei fundamẽtum supedificati sup fundamẽtuz aploz z pphetaz: Petrus tñ in mediatore extitit altissimo fundamẽto qd est xps. Unde idẽ Rabanus ibidem. Sicut xps lumẽ aplis donauit vt lumẽ mũdi appellent: ita z Symoni q credebat in Petram xpm: Petri largitus est nomen dicẽs: edificabo ecclesiam meam sup te q regem celoz maiori pre ceteris deuotione pfessus es merito pre ceteris ipse collatis clauibus regni celestis dotatus es. Hec verba Raban⁹. Ipse ergo fundamẽtum cui totũ corpus ecclesie innititr: ta quo vt fundamento post xpm ad oẽm ecclesie potestatẽ vigor deriuat. Ex h loco soli Petro z ei⁹ successorib⁹ plenitudo ptãtis pfert z inde eoz heresis cõfunditur: qui dicunt non plus posse papam super vniuersalez ecclesiam: q̃z epm sup subditam sibi diocesim.

¶ Omnes igitur dño pape obedire tenẽtur fm dictam auctoritatem z euãgelicam veritatez sicut expresse Rabanus exponit. Nec huic est ptrariuz (qd hr ex Hiero. di. xcv. ca. Olim) vbi vr dicere vnum fuisse ceteris suppositum pro euitãdo scismate: hoc qdem verũ est: quapropter hoc necesse fuit: sed nihilominus fieri potuit diuina auctẽ. Nec sunt epi maiores p̃sbyteris in offõ sacerdotali: sunt tñ in pontificali: alr non esset ordinata ecclesiastica Hierarchia ad pformitatem sũme Hierarchie: cuius vertex est ecclesie ro. antistes Petri successor. De quo Augu. ad generosum. Petro (inquit) totius ecclesie figurã gerenti dño ait. sup hanc petram edificabo ecclesiaz meam. Hec Augu. Obsecro quare dñs dixit Luce. xxij. Symon ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticũ: ego aũt rogaui pro te: vt nõ deficiat fides tua. Et tu aliqñ puersus pfirma frẽs tuos? Dñs dixit oẽs ad tẽtandũ expetitos z nungd de solo Petro cura erat vt pro ipso solo orare vellet? Sz in hoc aperte docuit: q fides Petri est fides totius ecclesie dei: cum et nõ soluz Petrum: sz alios tpe passionis lapsuros sciret. Et dum dixit: tu aliqñ puersus confirma frẽs tuos: iurisditiõez ei tribuit sup oẽs epos. Hinc etiam oues quas pprio sanguine redemit Petro trine receptiõis mysterio cõmisit pascẽdas dicẽs Joã. vltimo. Pasce oues meas. Ex quo pz q Petrus seu petri vicarius est toti⁹ ecclesie pastor imediatus a dño pstitutus oibus fribus. i. coaplis z epis a dño ppositus. Hunc igitur obie honorem soluant fratres minores sedi aplice z reuerẽtiaz. Juxta quã dicit Hierony. epla. lxvij. monachi illius vita laudãda est: qui venerationi hz sacerdotes xpi: z non detrahit gradui per quem fact⁹ est xpianus. Quod precipue intelligit de sũmo sacerdote. Igitur hec quattuor. obedientia in ordine: pauptas: z castitas: z subiectio eccle romane: q emanant a fonte euãgelij) ponunt sub districtione pcepti.

¶ Sequitur scdm regule capitulum.

S I qui voluerint hãc vitam recipere z venerint ad frẽs nostros mittãt eos ad suos mĩstros puinciales. Nomen mĩstri ex auctẽ descẽdit euãgelij: dicente dño: Math. xxij. Qui maior est vestrũ erit vester mister. Et Luce. xx. Ego in medio vrm sum sicut q mistrat. Et sciendum

q lz in ordinis pncipio expediret pter inexperientiam nouitatis z abusus periculuz: nullum recipi nisi in psentia mistroz: expedit tn iaz ordine stabilito z vbiqz dei gra prudenti consilio gubernato vt pro recipiendis ad ordinez venientib sufficiat mistri auctas iuxta indulgentiam z declaratioez sedis apostolice no regulam relaxantis: sed dinumeratis z multiplicatis in senecta vberi viam vite latius amplian do. ¶ Qui dicat eis verbu sci euangelij Mat. xix. Si vis pfectus esse zc. Qz si facere no potuerint vel pp loci distantiam vel impedimentu tu rez litigio forsitan imixtaz (sufficit eis bona volutas) iuxta qd dicit Hierony. ad paulinum. Si habes res tuas vede si no habes pijce. Nemo renunciaturus seculo vere pot vedere que pcempsit vt venderet. Hec Hieronym. Qd z sumit de verbis dni Luce. ix. Ait alter. Sequar te dne: sed pmu pmitte me renunciare his q domi sunt. Et ait ad illum iesus. Nemo mittens manum ad aratrum z aspiciens retro aptus est regno dei. Talis siqde implicatio animu inuoluit z plerumqz spine inde suborientes suffocat vbum (Et caueant fres z eoz ministri ne solliciti sint de rebus suis tpalibus) z hoc ex verbo dni iesu xpi dicentis. Vende oia z da pauperibus. hec eni dices nihil sibi reseruandu vel ad collegium xpi esse asportandum. Secus tamen in actibus aplorum in quoz regime erat turba credentium oes precia ponebant ante pedes aplorum pro credentium multitudine singulis vt op erat dispensanda no pro seipsis: qd significat qz nec pecunia ponebatur in aplorum manibus aut gremijs aut archiuis: sed ad pedes pro alijs: vt dictum est. Et tu hanc dispensationem apli cito dimiserunt vt supra habitu est. Ad qd aspiciens beat Franciscus dicit. Ne solliciti sint zc. ¶ Postea pcedant eis pannos pbationis. ¶ Hoc ex lege discipline est assumptuz. Legit.n. simile in regula beati Bndicti: z sumi pot mistice ex doctrina euangelij Luce. xiij. Ubi in trib annis fruct no inuenit in ficu. Tres anni sunt tres partes mudi: pcupiscentia carnis: z oculoz z supbia vite. Vere a fructib vite aliene que tande circufoditur: cum tpalia abijciunt: mittunt stercora: cu humilitatis abiectio z habit despectior pro xpo assumit: z illo anno .s. pbationis pro tpe vel succidit: si ad fructum pbatio non profit: vel in vinea dni humilr fructificans stabilit: z inde ad obiaz recipitur seipsum penit abnegado. Et tuc heant vnam tunicam zc.) sicut supra expositu est de vestimetis aploz qbus varietas interdicit vestimentoz iuxta q supra patuit ca. ij. (Et qui necessitate cogunt possint portare calciamenta) Duo dicit necessitate z coactione: vt sit necessitas psone infirmitatis .s. psentis vel iminetis z coactio cause negocij .s. pie vtilitatis z cosoni religionis honestati. Nec noie calciametorum sandalia phibentur: qz dns qui calciamenta discipulis prohibuit: sandalia cocessit. Sed qz necessitas legem non habet: regula in casu necessitatis calciamenta concedit.

¶ Seqtur regule tertium capl'm in quo di.

Clerici faciant diuinu offm fm psuetudine sce romane ecclesie zc. In quo iformat fratrum couersatio ad tria opera pcipue scritatis ad deuz per opa reuerentie ad cultuz dei ptinentia: cuiusmodi sunt laudes diuine in qbus fres sequi debent cosuetudinem sancte romane ecclesie. Laus siqdem Petri plus ceteroruz pconijs a dno meruit acceptari: cum dixit Matth. xvj. tu es xpus filius dei: ideo laus petri plus est emulanda euangelij professori. ¶ Secudo ad corpus pprium per oia opera penitetie: cuiusmodi sunt ieiunia z paz expssit ieiunium: qz dns legit silr paruz de hoc apostolis imposuisse. Nec tame parum imposuit: qui vilib cibarijs ptentum esse docuit: cum dicit. No despiciant neqz iudicet hoies quos viderint vti cibis z potib delicatis. Ubi manifeste pz q fres temere debet modu arctissime paupertatis. Et ad ieiuniu in regula expressum tenent ex precepto. Cu.n. dicit. Alijs at tpib no teneant xetia seqtur a ptrario sensu: vt in illo tpe teneantur. ¶ Tertio informat ad opa mie cuiusmodi est pdicatio verbi dei z pcuratio salutis aiaz pro qbus ire debent p mudum. Ex hoc eniz est licitum comedere z bibere que apud illos sunt: sicut di Luce. x. manducate que apponunt vobis. Quod ex predicatione fit licituz sicut ibidem dicit. Dignus est operarius mercede sua. ¶ Sz aduertendu q no imperado sed exhortando subiungit. Qn vadut p mudum no litigent zc. scientes sibi dcm ee Luce. x. Ecce ego

mitto

mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ: etiã lesi nõ ledẽtes. Nec alios iudicent sed sint simplices vt colũbe Matth. x. sint mites nõ resistendo improbitatib⁹: pacifici alios nullaten⁹ impetentes: modesti in verbis ⁊ factis modũ seruantes. Est. n. modestia scientia eaꝝ rez que aguntur aut dicunt loco suo collocandaꝝ: mansueti refrenãdo impetus irascibiles: humiles pp̃ iaꝫ excellẽtiam ꝯtẽnentes imo sibi vilescentes: vt supra dictũ est primo capl'o. Unusquisq; iudicet ⁊ despiciat semetipsum honeste loquentes oibus: omnes (vt res exigit) reuerendo. Et nõ debeant equitare: exẽplo xp̃i ⁊ discipuloꝝ qui semetipsos in discursu p̃dicationis domino dicente discipulis. Ite ego mitto vos. Et alibi. Euntes in mundum vniuersum p̃dicate ⁊c. fatigarunt q ⁊ dñs opere impleuit qui fatigatus ex itinere sedit supra fontem: nec vnq̃ legitur equitasse: sed semel tñ asinasse ante passionem: ingressus hierusalez nisi forte in cruce clauos habuerit in pedibus pro calcaribus in manib⁹ pro iaculis: arundinẽ pro lancea: coronam spineam pro galea. Cap. iiij.

p **Recipio** firmiter fribus vniuersis vt nullo mõ pecuniam recipiant: hoc est expositũ supra solutione qnti argumẽti ⁊ sexti. Deinde imponit mi̾stris ⁊ custodib⁹ solicitudinẽ pietatis. Noie custodũ dans ẽt itelligi guardianos. Custodib⁹. n. pp̃rium est custodiam gerere infirmoꝝ. Samaritanus. n. sauciatuꝫ deduxit in stabulum: Samaritanus ꝯo custos iterp̃tatur. Qui ⁊ illum imitari tenetur q dicit Joã. xvij. Quos dedisti mihi custodiui: ⁊ nemo ex eis perijt nisi filius perditionis. Cap. v.

f **Ratres** qbus dñs dedit grãz laborãdi laborẽt fideliter ⁊ deuote: ita q excluso ocio animę inimico sc̃e oronis ⁊ deuotiõis sp̃m nõ extinguant ⁊c. Hoc supra expositũ est primo capitulo. Jn quo nec ponit nomẽ p̃cepti nec nomen ꝯsilij sicut supra in alijs capl'is. Sic Petrus laborauit Joãnis. xx. dicens vado piscari. Sed tamen piscationem in p̃dicatiõem vtilius cõmutauit. Cap. vj.

f **Ratres** nihil sibi appropꝛient ⁊c. Jn hoc capi. explicatio altissime paup̃tatis ponit. s. mendicitatis de qua supra tactum est. Sz nũquid vestes sibi appropꝛiant? Dico q non: imo sicut alienis vescunt cibis: sic vtuntur vestimentis. Nec hoc videaf extraneum cũ vestis qua vtif seruus sit de peculio dñi. vt hĩ. ff. de peculiario ad vestimẽtuꝫ. Sz q: sic de paup̃tate nulla supperest ꝯsolatio tp̃alis: in dicit multa ꝯsolatio socialis ⁊ humilitas mutue fultutis de qua plena sunt euãgelia: sicut dixit dñs Joã. xiij. Jn hꝫ cognoscẽt oẽs q discipuli mei estis si dilectionem habueritis adinuicẽ. Hinc dicit domin⁹ Petro Luce. xxij. Tu aliquãdo ꝯuersus ꝯfirma fratres tuos. Cap. vij.

s **J qui** fratruꝫ instigãte inimico mortalr peccauerint ⁊c. Jn huius figurã dñs iesus sue curationi grauiora demonia voluit reseruari: sicut pꝫ Luce. xvij. in curatiõe lunatici. De quo ibi dicitur. Obtuli eum discipulis tuis ⁊ nõ potuerunt curare eum. Cap. viij.

v **Niuersi** frẽs vnũ de frib⁹ ⁊c. Ois multitudo ad vnum p̃mũ vnicum caput respicit aut cito diuellit. Sic ecclesia ad Petri verticẽ terminaf: sic totus ordo vni ministro gñali subijcitur. Qz si aliquando contrarium euenerit (quod deus auertat euenire) necesse erit ordines desolari: vt dicitur Matth. xij. Omne regnum in se diuisum desolabitur. Et bene traditur istitutio generalis capituli in quo fit ordinis reformatio: informatio: ⁊ ꝯseruatio. Duꝫ generali ministro chꝛisti in ordine vicario ordinis per orbeꝫ dispersi aduersa ⁊ p̄spera nunciantur. Sic post dispersionem reuersi sunt discipuli cum gaudio dicẽtes. Domine etiaꝫ demonia subiiciuntur nobis ⁊c. Cap. ix.

f **Ratres non** p̃dicẽt in episcopatu alicuius episcopi ⁊c. Hic ponitur capitulum de p̃dicatione fratrum: in quo fratres tria docet attendere. ¶ Primo reuereri p̃latos ecclesie ⁊ eis per omnia honorem gerere (cum dicit) non p̃dicent. Prelati quidã p̃hibendo p̃dicationem sane p̃dicãtiuꝫ: a regula videntur euangelica deuiare: de qua habetur Luce. ix. Dixerunt discipuli. Uidimus quendam in nomine tuo demonia eijcientem et pꝛohibuimus eum: quia non sequi-

tur te nobiscum. Et ait ad illos Jesus. Nolite phibere. Qui.n. nõ est aduersum nos p nobis est. Et tñ voluit btũs. F. frēs ad tps psuetudi/ ni cõi cedere: nisi pticulū eccłie imineret: iuxta qđ dicit discipulis xps. Si vos psecunt i vna ciuitate fugite in aliã. ¶ Scđo docet qualr p/ dicatori dz auctãs accedere: q: post examina/ tioné scie z pbatioñe cõmittit offm pdicãdi. Húc tñ articulũ declarat dñs Greg. vt ituenti pz. ¶ Tertio forma tradit optima pdicãdi: ex quo satis appet mirabile: qualr aliq dicere p/ sumpserunt: q ad frēs nõ ptinet pdicare: cum inter oēs rłās auctenticas religiosoz ista sola ptineat duo capitula de pdicatione: vnum ad fideles. s. istud: z aliud ad i fideles: inferius. xij. ¶ Quicunq; frm̃ zč. Ante insup regulam da tam tẽpore Innocentij. iij. imposita est pdi catio ordini sicut canit iussa dat Innocentius papa de predicando. Cap. x.

f **Ratres** q sũt mistri i h capł. ¶ Primo ponit in/ formatio plãtoz ordis vt sint in cura frm̃ soliciti in obedientijs iniungẽdis discreti. ¶ Scđo subiungitur informatio subditorum. ¶ Primo ponit obligatoria ad obediẽdum. ¶ Scđo psolatoria de recurrẽdo ad platum. ¶ Tertio monitoria de anhelãdo ad apicem virtutũ: ibi moneo vo z exhortor zč. vbi z re/ stringit curiositas laicoz: z indicit occupatio angeloz: ibi attẽdant q sup oia zč. Dicit igit obediãt suis mistris zč. in oib° zč. Ecce qualr z quãtum mistris z capitib° dicit obediẽdum esse: q: vz. in oibus q nõ sunt pra aie vel regu/ le nře. Cõtraria rłe sunt petã: sunt ẽt quedã bo na piculis adiuncta. Et ideo adiũgit remediũ. Unũ dicit. Ubicũqz sunt frēs zč. Nõ põt regu/ lam obsuare spũalr q expositus seculo p obe/ dientiam nimis cogit viuere seculariter: vel q occasione alicuius consortij tentationibus im/ plicatur. Cap. xj.

p **Recipio** firmiter fribus vni/ uersis ne hẽant su/ specta psortia zč. In hoc capło ponit replicatio castitatis in quo frib° iterdicit icõri/ netie occasio z mã ifamie. Cũ.n. oẽs xpiani te/ neant vitare suspectũ psortiũ ne pximos scan dalizẽt: frēs ex pñti capło tenent ipm vitare: oi scandalo circũscripto: solo deo ẽt te sciente. Interdicit isup ẽt cõpnitas: ne hac via scãdali ianua referet sicut isup ipsum iura monachis interdicunt. Cap. xij.

q **Uicunqz** frm̃ diuina ispira/ tõe zč. ¶ Hoc est captm. xij. In quo tria ponũt. ¶ Pri mo altissima superogatio euntiũ iter sarrace/ nos: ad qđ frēs cogẽdi nõ videt: sz licẽtiãdi sz vba rłe. ¶ Scđo pceptũ adiũgit obligatoriũ oium mistroz de petẽdo cardinali ordini p̃si/ dente. ¶ Tertio finis adiungit z quasi epilo/ gus regule ibi: vt semp subditi z subiecti zč.

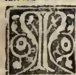
¶ Epilogatio totius regule.

b **Ec igitur** rła scissima z diui/ nissima fm distin/ ctioné a btõ. F. factã: ptinet. xij. capła: nõ textura araneaz z humano artificio consu/ ta: sed spiramınibus eternis fecũda. ¶ Quo/ rum primũ totam regulam z vitam pstringit frm̃ minoz. ¶ Scđm formam tradit ordinez intrantiũ z incipientiũ. ¶ Tertiũ pficientib° imponit exercitiũ triplex pdictũ. ¶ Quarto resumit explicatio pauptatis que ponit in tri/ bus capitulis: in quo ihibet receptio pecunie: que est pprium obiectuz auaritie. ¶ Quinto adiungit informatio viuẽtium de stipẽdio la/ boris. ¶ Sexto concludit in altissima paupta te: vt exclusa omni proprietate psonali: sociali: z generali viuant fratres ex mendicitate nihil aliud in ppetuum habere volendo: sed seipsos z mundo sic despectos in prosperis z aduersis nutriendo z fouendo. ¶ Septimo traditur forma penitentie. ¶ Octauo de his agitur que sunt necessaria pro ordis vnitate. ¶ No/ no agitur de fratrum predicatione. ¶ Deci/ mo de obedientia z fratrum ammonitione z correctione. ¶ Undecimo de seruanda conti/ nentie puritate. ¶ Duodecimo de superero/ gatione ordinis z gubernatione.

¶ Explicit quedam declaratio regule ordi nis frm̃ minoz dñi Joannis de Pechano ar/ chiepiscopi Cantuariensis professi ordinis fra trum minoz multa ipsius regule obscura cla/ rissime z vtillime dilucidans.

¶ Incipiunt quedam epistole sancti Bona/ uenture z prima ad magistrum inominatum eliminans errorem contra regulã beati Fran/ cisci domino respondente per seruum suum sanctum

ſanctum Bonauenturam.

Nnoiato magr̃o fr̃ Bonauē tura ſpm̃ itelligẽtie veritatis. Proponis chariſſime vt tibi tres articuli de rẽa frm̃ mi. abſoluant̃ de qb⁹ te oñdis pl'ib⁹ rõnib⁹ dubitar̃.ſ.de pauptate: labore manuũ: ⁊ ſtudio ſcolariũ ſeu magr̃oꝝ. Cũ.n.rẽa dicat q̄ frẽs nõ recipiãt pecuniã p ſe vel p iterpoſitã pſonã: ⁊ rurſũ: nec locũ nec aliquã rẽ ſibi approprięt: videt̃ tibi frẽs in h̃ i rẽ ɔtraire: cũ tibi videat̃ pecuniã p iterpoſitã pſonã recipe: libros hr̃e ⁊ domos: cum nõ poſſ it haꝝ reꝝ q̃s hẽt dños aſſignar̃. In labore ẽt manuũ ſibi iniũcto vt videt̃ ſub p̃cepto culpabiles tibi videnẽ: cũ nec laici laborẽt i opib⁹ mechanicis: nec clerici mãu ꝓpa i libris ſcribẽdis: qn poti⁹ cũ magnis ſũptib⁹ faciũt eos ſcribi: ac ſi apd̃ ſe hẽrent nũmiſmatũ pcuſſores. Poſtremo i ſtudio ⁊ magiſterio frẽs ɔdẽnas: cũ rẽa dicat q̄ nõ curẽt neſciẽtes lr̃as: lr̃as diſcer̃. Frẽs plerũq; tã clerici q̃z magr̃i q ẽt in ſc'lo paꝝ aut nihil de phia audierũt: ſtudẽt: recitãt ſcriptitãt: imo qd̃ plus ẽ laniãt: diſſipãt: edificãt. Nec videt̃ tãle hũilitatis pfeſſorib⁹ poſſe cõpetere nomẽ magr̃i: cũ h̃ videat̃ dñs i euãgelio ſuis diſcipulis ihibere: quoꝝ nos dicimur imitatores tanq̃z pfeſſores euãgelij ieſu xp̃i. Hec vt aſſeris tibi i corde de ſtatu ⁊ ſalute frm̃ tibi ſcrupulũ gn̄ant ⁊ tuã cõſciaz igetãt. Sup hec addis aſſertionẽ quorũdã q tibi niſi ſũt hãc ɔſciaz ↄ̃ frib⁹ fabricar̃. Intẽde igr̃ i ea q̃ dicturⁿſũ: dabit.n.tibi dñs p̃cib⁹ glĩoſe v̄gis ⁊ bti. F. rectũ i oib⁹ itellectũ. Supponis q̄ rẽa pauptatẽ p̃cipit: cõmẽdat laborẽ: vetat curioſitatẽ. Suppono ⁊ ego. Deteſtaris ob h̃ receptiões pecuniaꝝ ꝓꝑetates libroꝝ ac domoꝝ: vitupo ⁊ ego: imo nos oẽs pfegmur fortiter ⁊ culpam⁹. In h̃ ɔuenim⁹. Sz q̄ frẽs tales credis aut ſi nõ credis dubitas: i hoc penitus diſſentim⁹. Nec.n.hoc credo nec dubito certũ hñs oppoſitũ tãq̃z veꝝ. Nõ q: nullus in ordie talis ſit q nõ poſſit culpari i aliquo p̃dictoꝝ: cũ nec i.xij. apl'is talis pfectio potuerit repiri: ſz cõtiatẽ ſtat⁹ de q̃ ⁊ tu iniũgis defẽſandã aſſũpſi. ¶ Uide igir̃ qd ſentire debeas de receptiõe pecũie. Teſtificor corã deo qm̃ v̄itatẽ ſum exp̄ſſur⁹ ſm̃ meã ɔſciaz in oib⁹ q̃ ſubiũgã. Nõ credo te aliq̃tenus dubitare: qn paupibus q̃ztũcũq; extremã vouerit pauptatẽ liceat recipe elemoſynã: niſi velint ſe occidere. Qd̃ ſi nephas ẽ: licz h̃ frĩb⁹: qd̃ nullus ſane mẽtis ignorat. Nõ eſt igr̃ ɔ̃ eoꝝ pfeſſionẽ: ſi qs diues hõ hãc eis miſtrat mãu ꝓpa. Qd̃ ſi noluerint: põt eis miſtrare p manũ ſui ſui. Qz ſi ille ſuus nõ poſſit ſz amittat alij: q̃re nõ liceat p manuz tertiã nõ videt̃. Quare ẽt vſq; ad decimã manuz nõ põt nõ video. Qz ſi diues hñs pecuniã dat victũ aut veſtitũ frĩb⁹ nẽciuz: nõne põt ipſe manu ſua emer̃? nõne põt ipſe pecuniã ꝓ emptiõe alij cõmittẽ ⁊ ſic p multas man⁹ i vſus frm̃ expẽdere p reuelãdis eoꝝ nẽcitatib⁹ ſine offẽſiõe frm̃? Quis ſane mẽtis dubitat cũ pecũia ita ſit dñi cũ cõmittit̃ pſone itermedie: ac ſi ipſe dñs eã mãu ꝓpa ɔſuaret? Niſi forte qs ita deſipiat vt dicat q̄ pecũia i mãu ſuiẽtis poſita trãſeat in ei⁹ dñiuz ⁊ deſinat eẽ dñi: qd̃ penit⁹ abſurdũ eſt. Qz ſi dicas q̄ dñs ſimpl'r ⁊ abſolute dare itẽdat frĩb⁹: dico ⁊ ego q̄ nullus ſane mẽtis dare itẽdit frĩb⁹ niſi ꝓut cõpetit rẽe ⁊ pfeſſiõi eoꝝ. Quis.n. daret elemoſynã vt eos faceret pdere vitã eternaz. Dat ḡ eo mõ quo frĩb⁹ expedit.ſ. cõmittẽdo alicui q p ſe eã diſpẽſet i hĩs rebus q̃s frĩb⁹ lz accipe: ⁊ ſic pecunia illa p quorũcũq; man⁹ trãſeat: nullo mõ ſpectat ad frẽs: q: ſemp eſt p̃mi dñi. Et eſt p hoc manifeſtũ q̄ nec p ſe nec p iterpoſitã pſonã eã recipiũt. Fateor corã deo ita eẽ veꝝ i ɔſciẽtijs frm̃. Qz ſi forte mihi nõ credis: tñ ipſi dño pape credere debes q in vtroq; iure perit⁹: ordis ⁊ pfectiõis emulator: q vt ipſe teſtat̃ i ɔditiõe rẽe btõ. F. aſtitit ⁊ eius plenũ itellectũ agnouit. Qui regſit⁹a frib⁹ dic̃ q̄ frẽs volẽtib⁹ ſibi elemoſynas facẽ: pñt fidelẽ aliquẽ pñtare. Qui tal'r pñtat⁹ nõ eſt eoꝝ nuncius: ſz illi⁹ poti⁹ cui⁹ mãdato ſolutionẽ facit ſeu recipiẽtis eãdẽ. Hec ſũt v̄ba ipſi⁹. Quis ita deſipit: vt ſi dicã alicui. Iſte fidel'r exeq̃t vel cuſtodiet qd̃ ei cõmittes: q̄ pp h̃ qcqd ille accepit ſiat meũ: cũ ẽt licz hec v̄ba nõ ſemp exp̄mant̃: ſemp tñ hñtur i corde ⁊ ſemp ab alijs credim⁹ ſic accipi. Quis ḡ tã iprob⁹ vt ipugnaret hãc veritatẽ: p tãtoꝝ viroꝝ ɔſciaz ſanã ⁊ diſcretã: p tãtã rei euidẽtiã: ⁊ vt nihil deſit p ſedẽ aplicaz ɔfirmatã? Certus ſuz q̄ talis portabit iudiciũ ¶ De libris ⁊ vtenſilib⁹ qd ſentias audi. Clamat rẽa exp̄ſſe imponẽs frĩb⁹ offm̃ p̃dicãdi: qd̃

nõ credo ĩ aliq̃ alia r̃la repiri. Si igr̃ p̄dicar̃ nõ
dēnt fabulas sʒ v̾ba diuina: ⁊ hec scire nõ p̄nt nisi
legãt: nec legere nisi h̄eant scripta: planissimũ
est ꝙ de pfectione sic est h̄re libros sicut est p̄di
care. Et sic nõ obstat ordis paupertati h̄re missa/
lia ad cantãdũ missas ⁊ breuiaria ad horas di/
cẽdas: sic nõ obstat ⁊ biblias ad v̾ba diuiã p̄di/
cãda. Licʒ igir̃ libros h̄re. Sʒ nunqd r̃la sibi ꝯ/
ria est q̃ alibi mãdat nihil h̄re? Absit hoc vt in
ea sit ꝯrietas aliq̃ sicut nec falsitas: cum tota de
fonte euãgelij sit extracta: sicut mihi q paꝝ no
ui facile eēt oñdere. Dico ergo ꝙ frib⁹ horum
ꝯcessus est vsus: sʒ vetar̃ appropriatio. Nã non
dicit r̃la. Fr̃es nihil h̄eant nec aliq̃ re vtãr̃: qḋ
esset isanũ: sʒ ꝙ nihil sibi appropriẽt. Cũ igitur
hoꝝ ꝓpetas assignabir̃? Sic rñdeo ego ꝙ cu/
iuscunqʒ sit: non est mea nec ordis: ⁊ hoc mihi
sufficit ad mee ꝯscie puritatē. Ne tñ hoīb⁹ fu/
gã parare videar: dico haꝝ reꝝ mobiliũ guber
natori ⁊ ꝓtectori ordis cardinali ꝑtãtẽ ⁊ auctẽ
⁊ ꝓuidentiã a dño papa eē ꝯcessam. Sicut .n.
dñs papa ait. Nec v̾edi debent mobilia vel ex̃
ordinẽ cõmutari quoquo mõ nisi eccl̾ie roma
ne cardinalis q fuerit ordis gubernator super
hoc auctẽ ꝓbuerit ⁊ assensum. Sʒ dicis. Nũ/
qd q biblias dant frib⁹ intẽdũt eas dare pape
aut cardiali? Dico ⁊ ego. Nũqd pr̃ q dat bibliã
filio itẽdit labefacere ordinẽ filij? ⁊ filiũ suũ fa
cere filiuʒ diaboli? Credo te dicere ꝙ nõ. Dat
igir̃ filio itẽdens ꝙ ordis pauptas sit penit⁹ il/
libata ac ꝑ hoc vt ordo vtar̃: ꝓpetas aũt sit ei⁹
cuius decreuerit pastor ordis ⁊ eccl̾ie. At non
credis ꝙ si pr̃ nõ possit filio librũ dare nisi per
manũ alicui⁹ de quo p̄sumeret ꝙ nõ eēt filij sui
p̄dato? sʒ pastori vtiqʒ daret vt filio cõmodaret
ab vsu m? Et in h̾ meli⁹ puisum est ordini dño
facie nr̃e. Nã si libroꝝ ꝓpetas remaneret penes
patẽtes sic mistri nõ possent auferre frib⁹ libros
⁊ eēt q̃si ꝑpetui ad vitã. Nũc aũt ordo nihil si/
bi appropriat in librarijs dũ mistri libros nec vẽ
dere nec alienare auctẽ ꝓpa p̄nt: nec fr̃es sub.
diti p̄nt dũ frequẽter resignãt ⁊ eis ꝑ volũtate
mistros assignant̃ ⁊ auferunt̃. Certus sum ꝙ
est scia frm̃. ¶ Ut aũt nihil remaneat audi de
domib⁹. Dico domos nõ esse frm̃. Sʒ si de so/
lo q̃ris. Dico ꝙ datũ ẽ ꝑsonoꝝ. Si ḋ edificijs:
pari rõe edificãtiũ vel eoꝝ quoꝝ est solũ: q: ce
dit solo vni⁹ si vn⁹ edificat vel pluriũ si plures.

Merito: .n. si nõ dñs papa dicit in r̃la saluo lo/
coꝝ ⁊ domoꝝ dño illis ad quos noscit̃ ptine/
re. In loco itelligẽs solũ in domib⁹ edificia sup
addita. Uñ nec appropãm⁹ nobis locũ: cũ di/
cam⁹ eē illoꝝ q dãt ipsas vl̾ cedit solo. Nec ēt
vsus appropam⁹: nisi ꝑ volũtate eoꝝ q si ibus
ꝯcedũt p̄dicta. Cert⁹ sum .n. ꝙ hec ẽ ꝯscia frm̃.
Nõ obstat si aliqñ vidisti ꝯriũ: qḋ nõ credo: q:
idiscretio vnius nõ ad oēs dʒ nec ad singulos
retorq̃ri. Si dicis nos tanq̃ aduenas ⁊ pegri/
nos debere ire de domo ĩ domũ: parcat illi de⁹
q ꝑmo h̄ac stultitiã cogitauit. Nõne btũs. F.
edificauit loca? Nũqd tãq̃ pegrin⁹ ibat quoti/
die vnã dietã? Nũqd btũs Petr⁹ cũ dicat ĩ ca
nõica sua. Obsecro vos tãq̃ aduenas ⁊ pegri
nos ⁊c. Uoluit ꝙ oēs trãsirẽt de domo in do/
mũ? Cũ .n. dicat Eccl̾iastic⁹. Uita neq̃ hospi
tari de domo ĩ domũ. Tã Petr⁹ q̃ Frã. filijs ⁊
discipulis suis nõ scaʒ vitã sʒ neq̃ iposuissẽt: si
ꝑm p̄dictũ itellectũ nos sistes eē pegrinis man
darẽt. Sʒ h̾ dcm̃ itelligit̃: vt ñ currat sicut do
q̃ttuor pedib⁹: sʒ vt domos ĩ qb⁹ h̄itam⁹ parũ
diligam⁹ nec ꝓprias reputem⁹: sic pegrin⁹ q trã
sit ĩ patriã: domũ nõ diligit ĩ via tãq̃ ꝓpriã: sʒ
vtit̃ tãq̃ aliena. Qui aliť sapit: ipse sua isipiẽtia
manifestat ꝙ nihil oino sapit. Quõ ḡ posset eē
regimẽ ⁊ ordo ꝑlatoꝝ q ita districte manet ĩ or
dine btĩ. F. si oēs essent istabiles ⁊ vagabũdi ꝑ
orbẽ. Hoc so sentit q nihil vidit ĩ ordie. ¶ Ue
niã ad laborẽ manuũ vbi talr̃ isistis: vtrũ sit ꝯsi
liũ vel ꝑceptũ? Ego aũt dico nõ itẽdeř btm̃. F.
manualẽ laborẽ: nec ꝑcipe: nec ꝯsuleř: nec mo
nere: sʒ supposita admonitiõe apl̾i frib⁹ nimis
vel min⁹ solitis ad laborẽ dat formã laborandi.
Quidã .n. sic itẽdebãt labori manuali: vt neca/
ret̃ ĩ eis deuotio orõnis. Qḋ q: piculosũ erat:
cũ actiua debeat suire ꝯtẽplatiue dedit eis for
mã scĩssim⁹ pr̃: vt sic laborẽt q laborare vellẽt:
scirẽt ⁊ possent: vt scẽ orõnis ⁊ deuotiõis spm̃
nõ extinguãt. Hoc .n. seqr̃ in textu r̃le imedia/
te. Uñ attẽde: ꝙ nõ dicit ꝑcipio vel ꝯsulo fri/
bus ꝙ laborẽt: sʒ qb⁹ dedit dñs grãm: qḋ nõ so
luʒ icludit potẽtiã sʒ volũtatẽ laborãdi. Sicut
si diceret. Fr̃es qb⁹ dedit dñs grãm lachrymã/
di lachrymenť ita modeste ꝙ oculos nõ amit
tãt: nõ ꝑciperet lachrymari. Sic nũc itelligit.
Ipse aũt de labore manuũ vim nõ faciebat nisi
ꝓp ociũ declinãdum: ꝙ cũ fuerit r̃le obsuatos
perfectissimus:

perfectissimus: nō credo q̄ vnq̄ȝ lucratus fue/
rit de labore manuū .xij. denarios vel eoꝝ va/
lorē. Sȝ frēs potissime ad orōnē monebat. Nō
eni volebat q̄ illā extiguerēt pp lucrū. Unde
puincialib⁹ ministris relinq̄t q̄ nō pmittāt frēs
suos ociosos. Ego vna tecū si q tales sūt iudi
co arguēdos ꝛ v̄erib⁹ puniendos tanq̄ȝ fuos
malos ꝛ pigros. Nō tū pp hoc tibi displiceat:
q̄ satis ibi iuenies copiā laborādi tā in studio
v̄itatis q̄ȝ in exercitio hūilitatis: pietatis ꝛ cu/
iuslibet alteri⁹ v̄tutis. Nā frm̄ elemosynas q̄re/
re: cognā facere: ifirmis fuire: scutellas lauare:
ꝛ i oīb⁹ exercitijs hūilitatis laborare: q̄ dulcio/
ra frib⁹ sūt q̄ȝ multa officia dignitatis. Sed qd
dicem⁹ d̄ ascēdētib⁹ ad cathedrā cū rl̄a dicat q̄
nō curēt nescientes lr̄as: lr̄as discer̄ ꝛc. cū ēt euā
geliū dicat q̄ nolim⁹ vocari magr̄i. Dico ego
q̄ rl̄a nō vetat studiū lr̄aꝝ: sȝ illitteratis ꝛ lai/
cis. Uult. n. iuxta Aplm̄ q̄ vnusq̄sq̄ȝ in ea vo/
catiōe q̄ vocatus est pmaneat: vt ad clericatuȝ
de laicatu nullus ascendat: nec vult q̄ clerici
fiāt laici studiū recusādo. Aliogn ipse trāsgres/
sor fuisset: q cū paucas lr̄as sciret postmodū in
lr̄is pfecit in ordie: nō solū orādo sȝ ēt legēdo.
Unū vt scias quantū sibi placuerit studiū sacre
scripture: audiui ego a frē q vidit: q̄ cū nouuȝ
testm̄ venisset ad man⁹ suas ꝛ plures frēs non
possent sil' hr̄e: diuidebat p folia ꝛ singulis cōi
cabat vt oēs studerēt: nec vnus alteꝝ ipediret.
Clericos ēt quos recipiebat ad ordinē in sūma
reuerentia hēbat: ꝛ in morte mādauit frib⁹: q̄
doctores sacre scripture in sūma reuerētia ha/
berēt tāq̄ȝ illos a qb⁹ recipent v̄ba vite. Unū cū
nomē doctoris veneraret̄ itelligebat hoc euā/
geliū nō vetuisse. Aliogn Paulus apl's euāge
lio ꝯdiceret q se pmaepl'i ad Thim̄. magistrū
gētium vocat: qd maioris impudētie videt̄ q̄ȝ
si ab alijs vocaret̄. Dico ergo q̄ fm̄ euāgeliuȝ
pōpa huius nois ꝯdēnanda est ꝛ nullatenus
appetēda: sȝ offm̄ assumēduȝ. Quos. n. magis
decet euāgelium docere q̄ȝ q euāgeliū ꝓfitent̄
ꝛ seruāt. Nā cū dicat euāgelium. Qui fecerit ꝛ
docuerit hic magnus vocabit̄ in regno celoꝝ:
qs sane mētis dicat: vt magr̄ ꝛ fr̄ Alexāder di
ues debuerit p̄dicare ꝛ docere bti paupes spū:
ꝛ paup effectus debuerit reticere. Certe si frēs
decet adiscere ꝛ ruminare tanq̄ȝ munda aialia
verba diuina ꝛ sibiipsis sufficiunt in docendo

quis tam stultus est vt dicat q̄ doctrinā quam
eos decet facere ꝛ docere debeāt a nō faciētib⁹
mēdicare. Cōdēno igit̄ tecū in magisterio pō/
pā: sȝ cōmēdo offm̄. Dāno frēm minorē pōpo
sum ꝛ dico eū magisterio penit⁹ indignū: sȝ cō/
mēdo studiosum: credēs q̄ nulli magis q̄ȝ ta/
li cōpetat auctās docēdi euāgelium Jesu xp̄i.
Restat igr̄ vt de philosophātib⁹ aliqd subiūga
mus. Audi charissime sicut in ceteris sic ꝛ in
hoc pariter ꝯcordemus. Fateor displicent tibi
curiositates displicēt ꝛ mihi displicēt ꝛ fribus
bonis ꝛ displicent deo ꝛ angelis suis. Nec dēfen
do circa scripta puerilia musitantes: sȝ detesta/
tores pariter tecuȝ. Unū ꝛ tibi ꝛ mihi ꝯsulo vt
hēamus zelū fm̄ sciam: ne detestemur plus q̄ȝ
opȝ. Fortasse. n. iter pctā minuta ꝛ venialia cō/
putādum est. Uix. n. grana absq̄ȝ paleis collligi
pūt: ꝛ verba diuina sine v̄bis hūanis. Hec aut
oia separant̄ p zelū cōpunctionis ꝛ fletū deuo/
tionis q̄ faciūt triticū v̄itatis a v̄boꝝ paleis se/
parari. Et fortasse vident̄ aliq curiosi q magis
sunt studiosi. Si qs. n. studeret in dictis here/
ticoꝝ vt eoꝝ sētias declinādo magis itelligeret
v̄itatē: nec curiosus nec hereticus: sȝ catholi/
cus eēt. Cū v̄ba phoꝝ aliqn̄ plus valēt ad itel/
ligētiam veritatis ꝛ erroꝝ ꝯfutationes: nō de/
uiat a puritate in his aliqn̄ studēs: maxime cū
multe sint ꝯclusiōes fidei q̄ sine his determiniari
nō pn̄t. Un̄ si velimus nimis stricte iudicare:
fortasse ipsos scōs qd ipiū est iudicabim⁹ curio/
sos. Nā nullus meli⁹ nām tpis ꝛ māe describit
q̄ȝ Augu. ingrēdo ꝛ disputādo in libro ꝯfessio/
nū. Nullus meli⁹ exitus formaꝝ ꝛ ꝓpaginē re/
rū q̄ȝ ipe sup Geū. ad lr̄aȝ. Nullus melius qō/
nes de aīa ꝛ d̄ deo q̄ȝ ipse i libro de triñ. Nullus
melius nām creationis mundi q̄ȝ ipse in libr.
de ciui. dei. Et vt breuiter dicaȝ: pauca aut nul
la ponunt magr̄i in libris suis: quin repias illa
in libris Aug. Lege Augustinum de doctrina
christiana: vbi oñdit quomō non potest intel/
ligi sacra scriptura sine aliaꝝ scientiaꝝ peritia.
Ostendit etiam q̄ sicut filij Israel aspoztaue/
runt vasa Egypti: sic doctores theologici do/
crinaȝ pl'hie. Unde multa que nō didicimus p
ph'os ꝛ de dictis philosophie: didicimus p san
ctos. Ac p hoc nō dȝ tibi esse mirum: si minus
fundati itrātes: fiant in scia in ordie fundatio/
res. Sȝ esto q̄ ista sint rep̄hēsibilia ꝛ purgan/

da:nō pp h retrabaris q: nllus ad h cōpellit: s; is magis amat q magis est talium aspnator. Nec plati ialia pcipiunt:s; pmittunt. Nec pp tres vel qttuor vitiosos oz magr ptenere Innocētes. Et si aliq abūdent libris ad tps:alys plerisq; mlto plus idigētib⁹ poterint dispēsari: cū mlto pl'es egeāt q abūdēt. Nec te moueat q frēs fuerūt i pn⁹ simplices ⁊ illrati:imo magis oz hoc in te fidē ordis pfirmare. Fateor: corā deo q h est qd me fecit vitā bti. F. eligē:q nō fuit p hoium prudētiā luēta:s; p xp̄m:⁊ q: opa xp̄i nō deficiūt:oñdit h op⁹ fuisse diuinū dū ad psortium viroz simpliciū ēt sapiētes nō sunt dedignati descēdē:attēdentes illud apl'i. Si qs est iter vos sapiens:stultus fiat vt sit sapiens. Rogo charissime vt nō nimis abūdes in sensu tuo:nec credas te prudētiorē; nec meliorē m oibus quos deus ad statum istum vocauit:⁊ si vocauerit te nō recuses. Uale in dño.

¶ Epl'a eiusdē sci i q mādat vt frēs nr̄i ordis caueant a frequētia discursuū:ab iportunitate qstuū:a sūptuositate edificioz librorz vestiū ac ciboz:a pdicatiōe p platos coraz laicis:⁊ a litigiosa inuasione sepulturaz ⁊ testamētorum.

1 In xp̄o sibi charissimo fri. B: taucelis puicie mistro fr Bon. ordis mi. miller gñalis ⁊ seruus salutē ⁊ pacē in dño sempiternā. Qm̄ ad h potissimū inigilare oz sollicita cura rectoris vt i cōmisso sibi grege meritū v̄tut; accrescat: claudat via vitijs:⁊ det morib⁹ disciplina:diligēti deliberatōe p̄habita visū est tā mihi q̄ dif finitorib⁹ capl'i gñalis:vt mistris singulis aliq̄ ibidē examinata ⁊ discussa l'ratoris demādarē: ipsosq; solicitos redderem ad eos potissimum abusus tollēdos de medio qb⁹ synceritas religiōis ificit:pfectiōis celsitudo depmit ⁊ scitatis claritas offuscat. Sane cū euāgelici culmis obsuata pfectis hacten⁹ spectabiles ⁊ amabiles nos mūdo reddiderit oiq; fauore ac reuerētia dignos:ecce iā nūc multitudine in pcliua ten dēte ⁊ remissus agētib⁹ ys q psunt:vicioz qdā sentes cernunt succrescere:q dū sacrū h venerādūq; collegiū despicabile ⁊ onerosū reddūt pphs auertūt i scādalū qd cūctis eē debuerat in exēplū. Nā frequētis discursus ⁊ iportunitas qstus viles nos ⁊ graues efficiūt:p eo.v;. q dū puis nolum⁹ eē pteti ⁊ edificia sūptuosa conamur erigē:vilia (sūmo studio qritātes nobilia) p icuriā pdim⁹:cū muroz curiosa pstructio dstructionem pariat aiaz. ¶ Porro: reo quorūdā pcaciū audatiā q̄ p pris nr̄i doctrinā corā laicis pdicādo i ecclia p platos ipsoz acta suggilādo psurgūt:n nisi scādala:iurgia ⁊ odia semināt:⁊ nō solū ipsoz verūetiā dei puocant irā:cū diuia pter lege sancitū ne qs maledicat surdo:ne ponat offēdiculū corā ceco. ¶ S; ⁊ sepulturaz ac testōz litigiosa ⁊ auida qdā iuasio cū exclusiōe illoz ad quos aiaz cura spectare dignoscit nō modicū nos clero toti fec exosos:sicut expientia docēte pcepim⁹:⁊ ipse scissu m⁹ pr̄ pōtifex sūm⁹ dñs Cle. frēs oēs ad cauendū hmōi pia pudētia p me voluit cōmoueri. Hoz āt oium hāc puto potissimā rōnē ⁊ cām q ea q puida cura p totius ordis pudētiā in gñali capl'o statuunt paruipēdunt a frib⁹ ⁊ habent p nihilo:nec tñ trāsgressores hmōi disciplina debita castigāt. Sicq; fit diuini pmissione iudicij:vt spernētes modica in maxia decidāt. Q: cū disciplia negligit:isolētie crescunt: ac p h iterior negligētia circa exercitationē virtutū exteri⁹ pcedit in scandalū p coz patētem ruinā q stare videbant in oculis alioz. Ex quo fit vt scē religiōis splēdor p̄fulgid⁹ i pallorē degeneret:sciltat; pulchritudo sordescat:hōe opiniōis odor cōputreat ⁊ nomē dñi blasphemet. Ne igit sāguis aiaz nō solū nr̄e solicitudini cōmissaz:s; ēt oluz q ad lumē scē religiōis p viaz salut; icedūt d nr̄is māib⁹ regrat:charitat; tue zelū qtū possū efficacior i mādato duxi pntib⁹ excitādū. Adiurās te p passionē sanguis crucifixi ⁊ p stigmata passiōis ei⁹ q in sacro psis nr̄i corpe idubitabili claritate sulserūt:vt sicut xp̄i bu⁹ fidel' ⁊ prudēs ad p̄fataz extirpatōēs pestiū toto te ai vigore succingas:tota mētis attētiōe iuigiles:totoq; feruore spūs succēdaris. Et p̄m qdez ad scē oronis studiū frēs tue cure cōmissos efficacit icitās:ad r'te pmisse obsuātiā sincerā iducas pariter ⁊ cōpellas:pestiferos ⁊ isolētes nulli⁹ ferēdo faciē euellēs ⁊ dstruēs dissipās ⁊ dispdēs:vl' carcerali macipādo custodie vel a cōitate sacri collegij expellēdo iux qd pietatis ⁊ iustitie lex exposcit:ne duz crudeli mia vni mēbro putrido parcit:i toti⁹ corpis sospitatē putrēs corruptio diffūdat. Et qm̄ pauptas ē nr̄e religiōis progatiua sublimis:ne nobil' hec

margarita

margarita ꝓculcanda porcis viliter exponatur discursum cām ꝛ questuū sumptuositatē. edificiorum: librorūq; vestium: ac ciborum sic studeas amputare: q̄ a ꝓfessionis ꝛ excellētia vite obseruātia nō discordet. Fedum est. n. ꝓphanūq; mēdaciū sūme paupertatis voluntarii ꝓfessorē se asserere: ꝛ rerum penuriā pati nolle: interius diuitum instar affluere: ꝛ exterius more pauperum mendicare. Inhibeas etiam fratribus firmiter ꝛ districte: q; tam diuino q̄ canonico prohibetur imperio: ne prelatorum vitā corā pp'lo carpant: sed potius reuerētiam exhibeāt non tm̄ bonis ꝛ modestis: verūetiā discolis: q; ēt exigit sacrū mysteriū christifice vnctiōis. Mādes ēt frib⁹ vniuersis vt pacē clericorum oium: tā in testamētis q̄ in sepulturis quātū in eis est sic studeāt obseruare: vt nullā hēant ꝯ nos occasionem iuste q̄rele: simulq; sc'to toti clarescat q̄ nō cōmoda rerum s; lucra q̄rimus aiarum. Deniq; q; his ꝛ aliis de ordinationib⁹ inumeris p statuta ordinis via ꝓcludit: volo vt p loca frm̄ ea sic diligēter ꝯscribi: legi facias ꝛ ſuari: vt sicut ꝓfessione virtutū ꝓcipui credimur: nequaq̄ morum in cōpositione postremi merito cēseamur. His igit chariſſime fr̄ tā efficaci studio nō cesses intēdere: qđ de⁹ gratū hēat: ꝛ ego tue obis promptitudinē ꝛ solicitudis vigilantiā zeluq; ordis sacri possim nō imerito cōmēdare. Et vt hoc melius fiat: volo vt ꝓsens series omnibus fratribus tue ꝓuincie per te vel p custodes: quotiens opportunum fuerit explicetur.

¶ Ep'la alia eiusdē ad mi̇stros ꝓuinciales ꝛ custodes de reformādis fratribus sui ordinis.

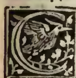
In christo sibi chariſſimis mi̇stris ꝓuincialib⁹ ꝛ custodib⁹ vniuersis. Fr̄ Bonauētura ordis eorūdē gn̄alis mi̇ster ꝛ seruus salutem ꝛ pacē q̄ exuperat oēm sensum. Licet insufficientiā meā ad ferēdū onus iposītū cognoscerē manifeste pp debilitatē corporis: imꝑfectionē mētis: inexꝑientiā actiōis ꝛ repugnātiā voluntatis: q; tn̄ durū est ꝯ stimulum calcitrare tante ꝯgregatiōis: ꝛ sūmi pōtificis ac p hoc ꝛ altissimi dei volūtati ptinaciter resistēdo: sarcine graui ꝛ q̄si iportabili humeros supposui ibecilles: sperās de adiutorio v̄tutis oīpotētis ꝛ ꝯfidens de adminiculo v̄re solicitudis in idipm̄. Nā ꝛ si sit ipossibile hoi quātūcunq; forti idustrio ꝛ experto totā tāti oneris sarcinā suis humeris baiulare: si tn̄ diuisa in ptes ꝛ humeris iposita diuersorum viriliter a quolibet iportet: nō est quantūcūq; debili capiti horrore quodā rei insolite desperādū. Q̄m igit de v̄ra ꝯsumo idustria: solicitudine: ꝛ zeli viuacitate: q̄ ꝓ̄pti sitis ad extirpāda mala: ꝓmouēda bona: refouēda debilia ꝛ fortia ꝯseruāda: vidēs me speculatorem datū domui israel: ne sanguis aiarum de manib⁹ meis regrat: cogitaui q̄dā vobis breuiter scribere: q̄ verbotenus si in cap'lo gn̄ali fuissem: liberius enodassem. Nūc aūt q; picula tēporum vrgēt ꝛ lesiones ꝯsciarum necnō ꝛ scādala mūdanorum q̄b⁹ cū ordo deberet eē scitatis totius spectaculū: i diuersis orbis ptib⁹ in tediū vertit ꝛ cōtēptū q̄ mihi de ꝯsilio discretorum visa sunt corrigēda nec penitus tacēs nec oino exprimens nec noua statuēs: nec vincula supinducēs nec onera grauia alligās aliis ꝛ iponēs: s; tāq̄ annūciator veritatis breuiter explico videns illa nullatenus reticēda. Sane pquirēti mihi cās cur splēdor nr̄i ordis quodāmō obscurat: ordo exterius inficit ꝛ nitor ꝯsciarum interius defedat: occurrit negociorum multiplicitas q̄ pecunia nostri ordis paupertati sup oia inimica auide petit incaute recipit ꝛ incautius ꝯtrectat. Occurrit quorūdā frm̄ ociositas q̄ sentina est oium vitiorū: qua ꝓlimi sopiti mōstruosum quēdā statum inter ꝯtēplatiuā ꝛ actiuā eligētes: nō tā carnaliter q̄ crudelit' sanguinē comedūt aiarum. Occurrit euagatio plurimorum q pp solatiū suorum corporum grauādo eos p quos trāseūt: nō exempla post se relinquūt vite: s; scādala poti⁹ aiarum. Occurrit iportuna petitis q̄ oēs trāseūtes per terras a deo abhorrēt frm̄ occursum: vt eis timeāt q̄si ꝓdonib⁹ obuiare. Occurrit edificiorum ꝯstructio sūptuosa ꝛ curiosa q̄ pacem frm̄ inquietat: amicos grauat: ꝛ hoium peruersis iudicys multiplicit' nos exponit. Occurrit multiplicatio familiaritatū quā r'la nr̄a ꝓhibet ex q̄ suspitiones: ifamationes: ꝛ scādala plurima oriunt. Occurrit iprouida amissio officiorum q̄ frib⁹ nōdum vsquequaq; ꝓbatis nec carne maceratis: nec spū roboratis iponunt officia vix portāda. Occurrit ēt sepulturarum ꝛ testamentorum auida quedā inuasio nō sine magna turbatiōe cleri ꝛ maxime sacerdotum. Occurrit mutatio locorum frequēs ꝛ sumptuosa cū quadā violētiā ꝛ per-

turbatione terraꝝ cū nota incōſtantie nō ſine
ꝑiudicio paupꝫtatis. Occurrit tādē ſumptuo/
ſitas expēſaꝝ. Nā cū frēs paucis nolint eē ꝯtē
ti ⁊ charitas dn̄i refrigruerit: facti ſum⁹ oīb⁹ one
roſi magiſqꝫ fiem⁹ in poſteꝝ: niſi remediū cele/
riter apponaꝉ. Licꝫ aūt plīmi reperianꝉ q non
ſunt culpabiles in aliquo ꝑdictoꝝ: tn̄ oēs iuo/
luit hec maledictio: niſi a nō facientib⁹ iīs q fa/
ciunt reſiſtaꝉ: cū luce clarius oīa ſupradicta in
maximū: ⁊ nullo mō diſſimulādū vergant nr̄i
ordis detrimētū: licꝫ tepidis ⁊ ideuotis: ⁊ ſm
carnē ſapiētib⁹ ꝯſiderātib⁹ ꝯſuetudinē: ⁊ alle/
gātibus multitudinē q̄ſi facilia ⁊ excuſabilia ēt
irremediabilia videaꝉ. Excitēꝉ ergo cordis nr̄i
deuotio ⁊ feruor: ad zelū: ⁊ eiectis negociatori/
bus de domo pr̄is celeſtis: frēs oēs ad oꝛonis ⁊
deuotiōis ſtudiū accēdatis. Reſtrigatis rece/
ptionē multitudis: qꝛ modis oīb⁹ volo ꝙ ꝯſti
tutio de receptione ſtricte ſeruēꝉ. Prauas ꝑdi/
ctoꝝ vitioꝝ ꝯſuetudies ēt reſecetis. Qꝛ licꝫ vi
deaꝉ frīb⁹ graue: reqrit tn̄ hoc ꝑfectio ꝓfeſſiōis
nr̄e: reqrit tribulatiōis icurſus: reqrit mūdus.
Clamat hoc btūs Fran. ⁊ ſanguis xp̄i aſpſus:
⁊ dn̄s de excelſis. Ocioſos ſtimuletis ad labo
rē: vagātes cōpeſcatis ad quietē: ipoꝛtune pe/
tentib⁹ imponatis ſilentiū: intētos exaltandis
domib⁹ ꝓfūdius depꝛimatis: familiaritates q̄/
rētes arceatis ad ſolitudinē. Officia ꝑdicatio/
nis ⁊ ꝯfeſſionis cū multo examine imponatis.
Cōſtitutionē de teſtamētis olim factā ⁊ de no
uo de ſepulturis faciatis arctius obſuari. Lo/
coꝝ vō mutationē nullaten⁹ ꝯcedatis alicui añ
caplm gn̄ale. Nā de ꝯſilio diſcretoꝝ ꝑꝑ ſcādala
vitāda iuxta ꝑdeceſſoris mei mādatū: h̄ mihi
reſeruo diſtricte p obiaꝫ iubēdo: vt nullus dei/
ceps locū mutet ſine mea lnia ſpāli. Diſcant ēt
frēs modicis eē ꝯtēti: qꝛ vehemēter a ſapiētib⁹
⁊ rōnabilr̄ formidaꝉ. ꝙ oportebit eos modicis
eē ꝯtētos velint nolint. Si igiꝉ obediētes fue/
ritis verbo p epiſtolā ⁊ hoc p viſitatores itelle
xero (quos volo ſup ꝑdictis corrigendis tā in
capitib⁹ q̄ꝫ in mēbris diligētius vigilare) gr̄as
agaꝫ oīum ꝯditori ⁊ vobis. Qꝫ ſi alr̄ (qđ abſit)
acciderit: idubitanter ſciatis ꝙ nullaten⁹ pate/
reꝉ ꝯſcia mea ꝑdicta ſilētio ptrāſire. Licꝫ.n. nō
ſit mei ꝓpoſiti nouis vos viculis inodare: opꝫ
me tn̄ ꝯſcia cōpellēte totis virib⁹ extirpatione
intēdere ꝑdictoꝝ. Quatenus vitatis ſcādalis
vt tenemur: regule quā vouimus ſine cui⁹ ob/
ſeruatiōe ſaluari nō poſſum⁹ veritatē ꝑſpicaci/
ter videamus ⁊ impleamus ꝓfeſſionē ⁊ totis
viribus puritatem cuſtodiamus: que ipugna/
tur euidenter ex oībus ſupradictis. Datū Pa
riſius ⁊c̄. Hanc autem litteraꝫ legi in ſingulis
conuentibus veſtre prouincie faciatis.

Incipit tabula pluriuꝫ q̄onum ſuper regulam frm̄ minoꝝ a docto/
re ſeraphico ſancto Bonauentura euitarum.

busdã cerimonialibus pficere. q.xix.
Quare iter religiosos oriant dissensiões et iui/die fic et iter sclares et aliqñ acriores. q.xx.
Quare frẽs studiose abscõdãt facta sua. q.xxj.
Quare fratres potius frequentent mensas diuitum q̃ pauperum. q.xxij.
Quare frẽs magis honorẽt diuites q̃ pauperes et propius seruiãt eis in ɔfessionib9 au/diẽdis et aliis consiliis et obsequiis. q.xxiij.
Quomõ frẽs minores hñtes domos:hortos: libros:vestes:et alia victui necia p tpe excusantur a transgressione regule. q.xxiiij.
Qñó frẽs pecuniariã elemosynã pcurãtes et p alios eã recipi et suari ad libitũ suũ distribui faciẽtes nõ dicanf ɔ̃ regulã p interpositã p/sonam pecunie receptores. q.xxv.
Quare frẽs petant elemosynam ab iniusta lucra sectantibus. q.xxvj.
Quare clerici magis odiãt et psequanf frẽs q̃ laici et simplices sacerdotes. q.xxvij.
¶ Explicit tabula qõnũ. S. Bon. super regulam frm̃ minor.

¶ Incipiunt determinationes multar questionum sup regulam beati Frãcisci edite a doctore seraphico sancto Bonauentura.

Cum inter alios ordines religiosor ordo frm̃ minor dat9 sit eccłie ad edificationẽ fideliũ in fide et morib9 p vba doctrine et exẽpla bone ɔuersationis:qb9 et fideles erudianf ad imitãdũ:et fides muniaf ɔ̃ prauitatẽ hereticã sicut lucerna fugãs in domo tenebras:et operãtes pmouẽs:vt eadẽ edificatio afferat fructũ ãpliorẽ:necẽ ẽ ordinẽ ipz q̃ttuor ornamẽtis eẽ pditũ:sine qb9 minus pficeret in aliis:licz forte quoad se aliquo illorum posset carere. Primũ est vita irreprẽhẽsibilis q̃ maxime sibimet pdest et alios edificat. Scdm scia sacre scripture: sine q̃ nec secure nec vtiliter posset alios docerẽ. Tertiũ est auctas pdicãdi et ɔfessiões audiẽdi:in qb9 maxime psunt fidelib9 frẽs. Quartũ rõ satisfactoria sup qbusdã dubiis apũ illos q nõ intelligũt quare fiãt rõnabilr et licite imo necio et meritorie in ordie: sup qb9 aut miranf:aut scãdalizanf:vt sciãt q̃liter et q̃uo ista fiant rõnabilr:et ad hoc teneamur. Nã vt corã ceco offẽdiculũ nõ ponam9: opa nra lux debent esse coram hoibus:iuxta illud Matth. v. Ut luceat lux vra corã hoibus. Uos estis lux mũdi. Et ideo expedit in lucem ponere et rõnẽ oñdere de his que nõ intellecta possent putari tenebre:et p ɔ̃ñs possent alior edificationẽ de nobis aliqten9 ipedire. Sicut eni artis alicui9 ignarus videt aliq̃ ab illis artis opificib9 istrumẽta hñi que nõ intelligit ad qd valeãt:ita plerũq3 seculares et rudes mirantur quare spũales hec et hic faciãt. Ita vt expediat aliqua ab eis abscõdere nõ ex simulatiõis palliatione s3 p cautela:ne ponaf offendiculuz infirmis:et pusilli itelligẽtia mãm scãdali inde sumat. Aufer rubiginẽ de argẽto et egredietur purissimũ vas. Hoc est:tolle de bono qd facis suspitionẽ rõnẽ reddẽdo:et appebit purum et bonuz qd putabaf vitiosum.i. Petri.iij. Parati semp ad satisfactionẽ et c. Ipsa.n. opa dei purissima in se sepe sunt in rudib9 et ifidelib9 occasio scãdali cũ nõ intelligũt:et sinistre ac puerse interptanf. Mat.xij. Btũs q nõ fuerit scãdalizatus in me. ps.xvij. Cũ scõ scũs eris:et cũ peruerso peruerteris. Ut ergo lucerna clarius luceat offendiculum auferas ei:et limpidius lumen effundet.

Questio prima.

Primo igif querif. Cũ tot sci ordines et approbate rłe fuerint:cur sãctus Frãciscus nouã rłam facere voluit:quasi nõ sufficerẽt prior instituta scõr. ¶ Ad illud tibi rñdeo q pĩ scũs Frãciscus spiritu dei plenus et zelo charitatis dei et pximi totus ignitus triplici dsiderio flagrabat. v3. vt totus posset esse imitator xpi in oi pfectione virtutum. Item vt totus posset adherere deo p assidue contẽplationis eius gustum. Item vt multos posset lucrari deo et saluare aias pro qbus xpo voluit crucifigi et mori. Et q2 nõ suffecit ei vt ista in propria persona tm̃ ageret: voluit instituere ordinem:vt multos cooperatores haberet non solum in presenti:sed etiam in futuro. qui et sanctitatis eius imitatores existerent et alios deo plurimos lucrarentur. Ordines autem quos ipse sanctus Franciscus inuenit in ecclesia aliqua predictorum trium ex parte habebant:vt religiosi cenobite qui in studio virtutum christi imitantur vestigia:heremite qui contemplationi diuine frequentius vacant:et clerici rectores plebiũ que aiar curam hñtes

officio:lucris aīaꝝ oī vigilantia intendere de/bent. Et qꝛ hec tria simul inuenit in nullo ordi/ne:spū scō edoctus nouā ɔdidit regulaȝ ꝛ no/uum ordinē instituit:quo i ꝓfessiōe euāgelicoꝝ ɔsilioꝝ obie.vȝ.ꝛ castitatis ꝛ abdicatiōe ꝓpe/tatis xp̄i vestigia sequeref:ꝛ in officio p̄dica/tionis ꝛ ɔfessionis aīaꝝ lucra vtiliter q̄reret:ꝛ in altissime paupitatis mēdicitate libertatē spi ritus retinēs : ɔtēplationis supne appꝛhēde/ret puritatē. Nā ꝛ si actiōis exterioris occupa/tio aliquotiēs iterrūpat ociū ɔtēplādi : ipsa tñ libertas cordis nullis solicitudibus tpaliū di/stracta:spūalis vocatiōis magnā p̄stat studio/sis opportunitatē:vt orādo:legēdo:meditan/do:ꝛ ɔtēplando. Plus.n.obest ad deuotionis puritatē assequendā strepitus tpaliū curaꝝ:q̄ȝ exercitatio virtuosaꝝ actionuȝ:qꝛ curaꝝ ipor/tunitas in ocio corpis gñat mētis ingetudinē. Boni aūt opis fidelis exercitatio ɔsciaȝ quie/tat ꝛ ipingēdo eleuat in supna : sicut q laborat in p̄paratiōe ɔuiuij in quo getus iucūde epu/lef. Uñ dñs p diem occupabaf in doctrina po puli ꝛ egrotātiū curatione:in noctib⁹ orōnib⁹ in mōte vacabat. Lu.xxj. Erat aūt diebus do/cens in tēplo:noctib⁹ vero exiens morabaf in mōte oliueti ꝛc. Psal.xlj. In die mādauit dñs misericordiā suā:ꝛ nocte canticū eius. Noluit scūs Fran.esse frēs suos astrictos ad curā aīaꝝ ex debito necītatis ſȝ ex libere charitatis affe/ctu:ꝛ vt meritum expectarēt de fructu salutis alioꝝ ꝛ piculū euitarēt de pditione eoꝝ : par/ticipes in lucro:idēnes in detrimēto:vt alios extrahant de naufragij seu incendij periculo: ipsi tuti consistentes in solido non periclitentur cum pereuntibus in peccato.

¶ Questio.ij.

Cum ergo qui aīaꝝ curā ordinarie nō suscipitis p̄dictis po/pulo ꝛ ɔfessiōes auditis mittētes falcē in mes/sem alienā:cū illis ꝓprie cōpetat q alaꝝ curaȝ ex officio gerūt:iniuriātes plebanis i quoꝝ vi demini piudiciū exercere officia illis cōmissa: ꝛ decipiētes illos quos absoluitis sup quos iu/risditionē nō habetis ordinariā ɔ̄ canonū in/stituta ꝛ piculū aīaꝝ vestraꝝ? ¶ R̄ndeo. Nul li in hoc facimus iniuriam nec aliqueȝ decipi/mus:ſȝ sedes ap̄lica que imediate curā eccl̄ie hȝ:ꝛ a qua ceteri eccl̄iaꝝ pastores taȝ maiores q̄ȝ minores gubernādi suscipiūt auctem:tam mediate q̄ȝ imediate:ꝛ a qua oēs leges canonū emanāt vidēs in his nouissimis tp̄ibus iuxta Ap̄l'm istare tpa piculosa ꝛ laxatis euāgelice p̄/dicationis retib⁹ in capturā tātos influisse pi/sces holum ad fidei ꝓfessionē qꝛ rete fidei scin/dif:messem fideliū multā ꝛ operarios idoneos paucos:eo q pctā quotidie multiplicanf in ec clesia:ꝛ ep̄i negocijs exterioꝛib⁹ dediti spūali/bus itēdere nequeūt:ꝛ pauci sint pastores i ec/clesijs ꝑsonal'r residētes:ſȝ vicarijs ꝛ mercēna rijs cōmittūt oues siue aīas regēdas : in quoꝝ plurimis multi eueniūt defect⁹ impitie ꝛ ho/neste vite negligētie ꝛ alioꝝ defectuū : p quos ad gubernādas aīas reddunf inhabiles : ꝛ nō esse q plebes erudiāt vel a pctī fecibus extra/hant:vocauit nos in adiutoriū tā cleri q̄ȝ ppl'i: vt p offm̄ p̄dicatiōis ꝛ ɔfessionis subueniam⁹ aīabus:ꝛ onus pastoꝝ subleuādo alleuiemus. Sicut Petrus ꝛ eius socij nō valētes soli rete pisciū ad littus trahere pre multitudie annue/rūt Jacobo ꝛ Joāni socijs suis i alia naui que figūat religionē:vt venirēt ꝛ adiuuarēt eos ne vel ipsi mergerenf:vel pisces capti pirent. Lu ce.v. Cū ergo ex ap̄lice sedis missione epoꝝ beniuolētia p̄dicatiōis opa ꝛ ɔfessiōis subditis eoꝝ impēdimus eos ex charitate ꝛ aucte eoꝝ absoluim⁹:ꝛ nō decipim⁹ eos sed iuuam⁹ : ꝛ in illis fit nō piudiciū plebanis:ſȝ bñficiū dū pro eis laboram⁹:ꝛ ad oblam debitā eoꝝ subditos exhortamur. Nā si plebanus pōt alteri vicem suaȝ cōmittere:multo fortius pōt hoc papa ꝛ ep̄i q plenior ē hñt i oēs sibi cōmissos fine dīa ptātē. Et sicut ex charitate nō necītate impen dimus fidelib⁹ spūalia subsidia docēdo ꝛ oran/do:ꝛ a pctīs in ɔfessiōe absoluēdo:ita ipsi non debito coactiōis:sed ex libertate charitatis mi nistrant nobis corporalis necessitatis subsidiū: cum dominus ordinauerit his qui euangeliuȝ nunciant de euangelio viuere ꝛc.

¶ Questio.iij.

Item quero cuȝ religiosi debeāt simpl'r ambulare ꝛ oīnovirtutib⁹ abūda/re ꝛ ad hoc operā dare:cur rursuȝ studio l'raꝝ (que oliȝ scī p̄res post posuisse laudanf vt Be nedictus ꝛ alij)se mō dant ꝛ in secreta ɔuersa/tione student? ¶ R̄ndeo qꝛ cū (sicut dcm̄ est) predicatiōis offm̄ ex regulari ꝓfessione ordini

annexum

annexum sit ⁊ etiam ↄfessionis que notitiã requirit sacre scripture que subtili idiget in plerisqꝫ locis expõne: ne ex iperitia errores p veritate doceamꝰ: necesse est nobis sacre scripture hre studium ⁊ magros. Hec. n. scia nõ soluz vtilis est ad alioꝝ eruditiõem: sed ẽt ad ppriaz instructiõez: vt huus dei sciat seipm bñ regere: virtutes a vitijs discernẽ: ⁊ notitiã dei ⁊ futuroꝝ pmioꝝ clarius itelligere ⁊ in oibꝰ cautius ⁊ fructuosius ↄuersari. Nã ⁊ apls hortat Thimotheũ ad lectiõis studium: ⁊ scõꝝ nobis diligẽtia in scãꝝ ruminatiõe scripturaꝝ freqũeter cõmendatur. Ueritas. n. fidei ⁊ vite scitas non aliunde qꝫ ex scripturaꝝ fonte haurit: sine qbꝰ impoße est quẽqꝫ saluari. Hereticoꝝ ẽt versutijs q in scripturis scis occasiõem erroris p falsas iterptationes assumunt opꝫ p ipsaꝝ diligẽtem inuestigatiõem diligẽtius obuiare: ⁊ fideles ↄ eoꝝ fraudes ⁊ latẽtes decipulas pmunire. Uñ Hierony. Scã rusticitas solũ sibi pdest ⁊ qñtũ ex vite merito ecclesiã sibi edificat: tãtũ nocet si destruentibus nõ resistat. ad Titum. j. Potens sit exhortari in doctrina sana ⁊ eos q contradicunt arguere ⁊c. Questio. iiij.

Item cum sufficiat ad religiõis pfectionem nil hre pprium in spali ⁊ hre possessiões p necitate in cõi sicut oẽs religiões antiquoꝝ patrum bñdicti Aug. ⁊ alioꝝ videret in ↄsultũ ⁊ aliquo mõ tentare deũ: qꝫ tãtus ordo exponat se mẽdicitati quotidiane velut celitus expectet victũ suũ cũ posset aliter hre. ℭ Rñdeo. Perfectio diuersos gradus habet ⁊ alius alio sublimior est: nec pfectiõi alioꝝ ordinũ piudicat qn altior possit inueniri. Tẽtare aũt deum nõ est xpi promissionibꝰ credere ⁊ eius ↄsilijs obedire ⁊ eius vestigia imitari: qui dicit Matth. xix. Amẽ dico vobis qꝫ vos qui reliqstis oia ⁊ secuti estis me. sedebitis sup sedes ⁊c. Dñs aũt istã pauptatẽ docuit ⁊ tenuit: vt nil possessiõis in terra hret. Uñ Mat. viij. dicit. Uulpes foueas hñt ⁊c. Multis autez de causis ordo nil ppriũ possidet in hoc mũdo. Primo vt vestigia xpi pfectius imitet. Mat. xix. Si vis pfectus esse vade ⁊c. Scdo vt laqueos auaritie facilius declinemꝰ. j. Ti. vj. Qui volũt diuites fieri incidunt in ⁊c. Tertio vt culpas supfluitatis plenꝰ expiemꝰ. Prouer. vj. Oẽm sbam domus sue ⁊c. Quarto vt altioris meriti gloriam ↄsequamur p varias virtutes pauptatis. Matth. v. Beati paupes ⁊c. Quito vt liberiores simus mente ad spũalia studia orõnis ↄtẽplationis lectiõis. Math. x. Nolite possidere aurũ ⁊c. Sexto vt pdicatiõis studio expeditius intẽdamꝰ. Septio vt verbũ dei minus trepide oibꝰ pponamꝰ. Octauo vt magis ↄfidere oẽs in eum sperantes doceamꝰ. Nono vt occasiõe petẽde elemosyne ad alioꝝ edificationez freqũetius exeamꝰ. Decio vt q nobis subueniunt in tpalibꝰ fiducialibꝰ spũalia regrant. Undecimo vt magis cauti simꝰ ab oi scandalo q magis timemꝰ in tpalibꝰ deperire. Duodecimo vt tanto humiliores simꝰ qñto magis subsidio alioꝝ idigemꝰ. Et qꝛ spũalia fidelibꝰ seminamꝰ: nõ tñ ex grã ab eis carnalia subsidia expectemꝰ. Luce. x. Dignꝰ est oparius mercede. Hiero. Reddituuz possessionẽ nobis puidere nõ opꝫ: sed ad mẽsam dñi tanqꝫ fideles cooperatores occurramus. Questio. v.

Item quero. Cum religiosi a tumultu secularis freqũetie se separare studuerit ⁊ in solitudinibꝰ habitare qd est qꝫ vos freqũetius in ciuitatibꝰ ⁊ oppidis manere soletis qsi voluptuosius ibi pascendi ⁊ ingetius ⁊ indeuotius ibi viuatis? ℭ Rñdeo. Tres sunt cause pcipue p qbꝰ iter hoies morari solemus. Una pp eoꝝ edificatiõem: vt propius eis adsimus qñ regrunt a nobis pniam: doctrinaz ⁊ salutis ↄsilium: ⁊ videant a nobis bone ↄuersatiõis exẽplũ. Si. n. remoti essemus ab eis nec ipsi possent ad nos qñ idigerẽt cõmode accedẽ: ⁊ difficile eẽt nos totiẽs vocari: ⁊ maior eẽt nobis ingetudo ↄtinue currere ⁊ recurrere qꝫ inter eos manere: ⁊ priusqꝫ veniremꝰ affectꝰ ⁊ compunctio regrẽtium pniam sepe tepuisset. ℭ Scda cã est pp indigẽtiam victualium: qꝛ in locis desertis nõ iueniremꝰ quotiens p supuenientibꝰ vel residẽtibꝰ vel ifirmis indigeremꝰ q nobis necia vite mistrarẽt cũ p nos nõ habeamus. Extranei ẽt q pro ↄsilio supuenirẽt cum statim nõ possent expediri ⁊ recedẽ cogerent nobiscũ freqũetibꝰ hospitari qd multis ex causis nullatenus expediret pp ingetudinẽ suspitionẽ ⁊ pauptatẽ. ℭ Tertia cã est pp tuitionẽ qꝛ si extra hoies moraremur nec libros: nec calices: nec vestes: nec alia necia tute suare possemus a latronibus vel pdonibꝰ vel seruientibꝰ

potētiū. Nā ꝑsone etiā sepius essent in piculo: si qñ in ꝑdicatōe fortitā aliquos offenderemus vel filiū vel frēm alicuiꝰ de quo dolerēt i ordie recipemꝰ: ḡ ēt amicū frm̄ vellet malitiose offēdere vel moleste ferret nos in terra morari domos nr̄as incēderet ⁊ nūq̄ possemꝰ ibi pacifice cōmorari. Qui aūt hñt possessiones ⁊ ꝑdia sibimet sufficiūt: pñt ex̄ ciuitatē morari. Sic̄ ⁊ solitarij q paucis idigēt pauca ab alijs regrere necesse hñt. Sunt ⁊ alie cause quas mō ꝑtereo ꝓpter quas ꝯuenit iter hoīes potius q̄3 in deserto iuxta ꝯditiones nr̄i ordis habitare. Sed ad presens ista sufficiant. Questio. vj.

Item quero. Cū scī pr̄es laudent in casellis ⁊ in vilibꝰ hītaculis hitasse: qd est q̄ vos altas ⁊ magnas domos erigitis ⁊ oratoria sūptuosa ⁊ areas latas magno ꝑcio cōparatis: cū3 sitis paupes ⁊ mēdici ⁊ ꝯtēptores mūdanoꝝ eē debeatis. ¶ Rn̄deo sicut iā sup dcm̄ est iter hoīes manē nos oportet: aut ḡ ex̄ muros ciuitat3 aut ifra. Si ex̄ ciuitates maneremꝰ vbi possemꝰ latiores areas leuiori ꝑcio cōparare. v3. i cāpis vl̄ hort3: qñcūq3 bellū timeret vl̄ guerra ciues loci formidaret ne forte hostes domos nr̄as occuparēt ⁊ de illis niterent ciuitatē vl̄ oppidū expugnare ⁊ nō auderēt ēt frēs qñ sibi timerent ad loca frm̄ ꝓ ꝯfessiōe vel missa seu ꝑdicatiōe securi venire: ⁊ iō non diligūt vt i talibꝰ locis cōmoremur. Qz si itra muros hitamꝰ vbi pp frequētiā ppl̄i aree cariores sūt: op3 ⁊ nos areas cariꝰ emere q̄tū sufficiāt ꝓ claustro: oratorio: ⁊ officinis ꝯgruis ꝓ ꝯuentu hospitibꝰ ⁊ ifirmis ⁊ horto herbaꝝ tā ꝓ pulmētario q̄3 ꝓ aeris recreatōe vt ifirmi refocillent ⁊ sani ꝯuenīt: ⁊ lassi i sp̄ualibꝰ studijs recreent. Seculares. n. q frequēter vagant: domi nō idigēt recreatōe aeris: religiosi vō q i cellaꝝ reclusorijs religāt: nisi aliq̄ iterꝰ hēant aeris recreationem: cito lāguescētes tabescunt: ⁊ ad studia sp̄ualia ihabiles efficiūt: ita q̄ nec sibi nec alijs ꝓficiūt i ꝯuotōis iterne ꝓfectu: i sapie itellc̄u: in vtutū exēplis ⁊ i doctrina salut3. Et q̄tuis pfectis ois locꝰ aptꝰ fit ꝓ disciplie iterne exercitijs: impfect3 tñ ⁊ adhuc idigētibꝰ eruditōe vtutis opꝰ ē ēt exteriori distiōne officinaꝝ claustraliū vt sciāt vbi tacē dēant: vbi loq liceat: vbi orare: vbi laborare: vbi legē: scribē vel comedere vbi sit reges ifirmātiū: vbi repausatio de labore itineris venientiū ⁊ alioꝝ q̄ in collegijs sūt necia: ne si ꝯfuse idifferēter singula fierēt ꝓ libitu iā3 nec disciplina: nec qes: nec deuotio: nec ordo iter frēs sicut expedit suaret: qd̄ eēt i magnū detrimētū religiōis ⁊ i scādalū alienis ⁊ in destructione3 salut3: qz nec minores discerēt a quo ꝓficerēt: nec ꝓfecti alios edificarēt. Qz vō itra ambitū ciuitatis (vt dcm̄ est) cariores sunt aree q̄ nō possemꝰ facile sufficientiā ꝯgrue latitudis hēre vt oēs officine deorsum collocarent iuxta seinuice3: op3 aliqñ vt vna sup alterā locetur: ita q̄ vtraq3 aeris respiraculo nō careat. Ex h̄ domꝰ nr̄e magne apparēt ⁊ excelse ac sūptuose ⁊ pauptati dissiles: cū tñ h̄ pauptas magis efficiat: qz ne latiꝰ dilatemur iferiꝰ angustamur. Et qz circūsepti sumꝰ domibꝰ alioꝝ vicinoꝝ: ⁊ qz i ciuitate sepe isurgūt icēdia late puagantia ne vel domꝰ: vel eccl̄ie: vel libri: vel alia necia frequēti discrimi sint exposita: ⁊ i ꝯtinuo tremore ifirmātium corda sint ide suspēsa: ⁊ ne ipsi vicini nr̄i a nobis p icēdia molestent: vbi possumꝰ facimus domos lapideas: vt nec igne nec vetustate citiꝰ destruant: qz non solū corpibꝰ: s3 ēt cordibꝰ magna est destructio noua sepꝰ edificia ꝯstruere: maxie illis q nō hñt sūpꝰ nisi q̄tū valēt collige mēdicitate. Nō tñ itēdo in his excusare nisi q̄ valde necia sunt ⁊ rōnabilr. vbi aūt supfluitas curiositas ⁊ irreligiositas ⁊ rl̄a ⁊ pauptati nr̄e derogātes eēnt structure: reprehēdo tecū ⁊ oia alia q̄ deo displicēt tā i moribꝰ q̄3 i rebꝰ. ¶ Multiplicis. n. pcti rei sunt q supflua in edificijs ⁊ alijs qbꝰ vtimur pcurāt ⁊ acqrūt. Prio pp trāsgressiōe3 ꝓfessiōis: qz pōpis renūciātes scl̄s: i pauptate ⁊ hūilitate vā ꝓmiserūt dn̄o famulari. Vn̄ Gal. vj. Si ea q̄ destruxi ⁊c̄. Scd̄o pp malū exēplū quo alij discūt ab eis sit̄ia facē vl̄ scādalizant qñ vident eos q̄ hmōi ꝓ xp̄o spernere deberēt qrere vl̄ sectari. Tertio pp ingretudinē frm̄ pp hmōi edificia ⁊ pcuratōes: qz ⁊ deuotio extiguit ⁊ discipila religiōis pmū dissipat. Ysa. xlix. Venerūt structores tui dstruētes te ⁊ dissipātes a te exibūt. Quarto pp spoliatōem alioꝝ paupeꝝ qbꝰ sepe elemosyne ꝑripiunt: ⁊ hmōi structure fiunt ex qbꝰ illi deberēt vestiri ⁊ pasci: dū qd̄ istis datur eis negat: qz ad dādū vtriq3 sepe deficit dātiū largitas ⁊ facultas. Quito qz qñ nimis vrgemus hoīes ad dandū: pdūt deuotiōem ad nos

prius vitā: quia nec de pdicatiōe nec exēplis nec alijs q̄ facim⁹ edificant. Unde cū vidēt nos accedere terrent et timēt quod aliqd velim⁹ ab eis expetere qd graue sit eis dare et erubescūt negare et si dederit nō libēter min⁹ merent: et sic de re/b⁹ et deuotōis merito puant etc. Questio. vij.

Item qro. Cū dn̄s i euāgelio dicat. Nolite solliciti eē i crastinū: et vos sitis pauptatis euāgelice pfessores: non debetis pl̄a colligē vel suare q̄ qd possit quotidie ad vni⁹ diei victum sufficere. Sz vr̄ quod nō suetis.

¶ Rn̄deo. Si diligēter euāgelij dcā pēsam⁹: solicitudinē de crastino sz nō puisionē phibere vi. Unde sci apli euāgelij xp̄i pfectissimi obsuatores tā p se q̄ p alijs xp̄i paupib⁹ q oīa p xp̄o reliqrūt a fidelib⁹ subsidiuz p corpoꝝ necitate etiā in futuꝝ petebāt et recipiebāt: sicut Paulus rogat⁹ a Petro Joāne et Jacobo collectas fieri p ecclesias p xp̄i paupib⁹ sustētādis mādauit. Gal. vj. scda Corint. viij. Et alijs locis pl̄ib⁹ repit id fecisse: q et p acgrēdis necijs sibi et socijs suis laborauit manib⁹. Solicitudo eni notat cure anxietatē: illicitā cōgitionē: auaraz supfluoꝝ puisiōez. Sicut. n. i opatōe salutꝫ nr̄e pncipalr̄ spez i deū iactare dēm⁹: ita et i corpali subsidio solicitudinē debem⁹ el cōmittere: et tn̄ vbi pq̄ ue possum⁹ sine iactura spūalis pfectus nr̄i et alioꝝ nobis necia puidere: ne alr̄ q̄si deū tētare videamur: vt miraculose sicut olī filijs israel nobis quotidie alimoniā submistret. Lꝫ eni poꝝ frm̄ puritas p maioris pfectōis ardore paucioꝛa q̄ nūc ꝯsueuerit ad victū colligere necia: et pp̄s pp h talē opiōnē ꝯcepit quod nil nobis licꝫ resuar i crastinū. tn̄ nec tūc nec nūc aliquo mō nobis phibitū est statuto: qui possimus ad victum aliq̄ et necia i futuꝝ p aliquo tpe puidere: maxie de his q̄ i prōpiu cū idigeremus nō possem⁹ acqrere medicando. Sunt eni que nisi colligam⁹ certo tpe qn̄ est copia qn̄ iter man⁹ cōiter hn̄r a pplo postmoduz nec p ifirmis nec p hospitib⁹ nec p alijs sine magna difficultate vel magno pcio poterūt hr̄i. Medici. n. maxie illo tpe solent necia petere: quo sciunt ea prōptius a dātib⁹ iter man⁹ hr̄i vt circa horam cōmedēdi. Sic et dn̄s pplo certo tpe pcepit māne alimoniā colligere: q: nō ol tpe i agro et si quererent inuenirent. Exod. xvj. ps. cxliiij. Tu das escam illis in tpe opoꝛtuno. In hoc enim non tam nobis q̄ illis a quibus petitur prouidemus: quando tali in tempore petimus que ipsi facilius dare pn̄t et magis sunt volūtarij ad elemosynā largiendā. Qō. viij.

Item quero. Quid est hoc quod modo plura petitis q̄ olim: vt cuꝫ tūc vix in vna vel paucis villis et pauca postulaueritis: modo late per terrā et oppida et castra puagādo plurima congregatis? Uidetur enim auaritia iter vos creuisse et cura vētris hāc vobis puidētiam psuasisse: vr̄ et quod spūs extictio vos in cella quiescere nō pmittit.

¶ Respondeo. Uitiosos in hoc et in alijs excusare nō audeo vt dixi: sed rōnem pro illis q rōne ducuntur et pia itentione omnia faciunt ostēdere beniuolis nūc intēdo: q: maliuoli qui magis facta nostra calūniari desiderant q̄ agnoscere veritatem: magis dolent si ostensa rōne eis materia subtrahit detrahēdi. Quia inimicus vult potius causas malignandi ꝯtra eum quē odit sibi adesse q̄ abesse: vt non ex iuidia: sed ex iustitia eum psequi videat.

¶ Qꝫ aūt nūc poti⁹ q̄ olīꝫ videmur mēdicādo plura colligere: inter alias pncipales causas quas potes aduertere veras esse: vna est quod cū olim pauci frēs fuissent in oꝛdine: nūc multo plures sunt vbiq̄ et plures plurib⁹ idigent q̄to nūerus numerum excedit et olbus que necessitas reqrit est magis opus. Nā dn̄s ifans natus modico diuersoꝛio et psepio ꝯtentus fuit: sed aggregata discipuloꝛum turba ad celebratiōem paschalis conuiuij quesiuit sibi pparari cenaculuꝫ grāde stratum.

¶ Secūda cā est quod iter plures sunt etiā debiles et ifirmi maxime q olim strēnue religionis et ardue pauptatis pondus p annos plurimos poꝛtantes nūc ex humane moꝛtalitatis defectibus laxati: cogente ipsa charitate nō debēt ipsi vt ifirma pecoꝛa relinq: sed pie quādiu poterint fulcimētis coꝛpalium necessitatū pro mia et alioꝝ edificatione et p iunioꝝ istructione sustentari: et ppter tales opꝫ et expedit plura peti.

¶ Tertia cā q: plures modo mēdicātes sūt in ecclesia de diuersis oꝛdinib⁹: et qd nobis solū dabatur integrū nunc minuatim diuidit inter plures: vnde cogimur nūc latius tanto vagari quo min⁹ in locis singulis datur nobis. Qō. n. aliqn̄ offerebat nobis non querentibus: nunc vix p diuersa minuatim colligimus cū rubore.

Et opꝫ nos petere:qꝛ nō petētib⁹ paꝝ daſ:duꝫ
ex multitudine petētiuꝫ hoīes ſūt laſſati. Qui
aūt ꝑ ſe nihil hn̄t nece eſt eos oia qb⁹ idigēt ab
alijs poſtulare vel carere:niſi velint illicite ac/
grere:vel quocūqꝫ mō apud alios deſuire:vel
niſi gratis eis doneſ. Quarta cā nō tn̄ oīno cō
mēdabilis:ſꝫ ꝑ aliq̄ parte excuſabilis accedit:
qꝛ q nō eſt patiens penurie in his qb⁹ idiget:
plura eum cōquirere opꝫ ⁊c̄. Queſtio. ix.

Item quero. Que pōt eē hui⁹ ipaciētie
cā niſi voluptuoſitas que nil vult
ſibi deeſſe illoꝝ q̄ appetit:q̄ ois religioſitatis ē
exterminiū? Rn̄deo. Hoc ⁊ ſi in qbuſdā hēat
locū:nō tn̄ eſt potioꝛ cā ſꝫ alie q̄daꝫ. Una qꝛ vt
dcm̄ eſt:pl'es hēmus debiles ⁊ īfirmos q̄ꝫ oliꝫ
cū oēs fere erāt noui in oꝛdine:q cū laſſati iam
⁊ exhauſti ſint virib⁹:opꝫ vt reficianſ ne peni/
tus deficiant:qḋ eēt ꝯ mīe charitatis ⁊ diſcre/
tōis ꝟtutem:cū tales maxie ꝯſilio ſuo ⁊ zelo ⁊
pietatis exēplo ſuſtētent oꝛdineꝫ in ſuo vigoꝛe
ne ſubito coꝛruat a p̄ſtina puritate. Lꝫ virtutē
coꝛpali iā nō ſicut olim eminēter extimenſ lu/
cere pp coꝛpis deſtructionē:aut opꝫ q̄ ꝯ mīaꝫ
deficere ſubito pmittanſ ⁊ tūc ex h̄ magis foue
biſ in oꝛdine carnalitas:qꝛ qlꝫ iuuenis ⁊ ſanus
inſtruct⁹ carnis prudētia cogitabit apud ſe di
cēs. Si tales viri ꝑ edificatiōe oꝛdis coꝛpa ſua
tradiderūt oib⁹ laboꝛib⁹:mō debilitati ſic per/
mittunſ abſqꝫ mīa perire volo mihi cauere ⁊
parcere coꝛpi ⁊ illḋ fouēdo cuſtodire : ne mihi
ſil'r ꝯtigat. Et ſic aliqs audebit ḋ cetero vix ſer
uenter in dei ſuitio ſe exercere. Si aūt dn̄t de/
biles miſericoꝛditer refoueri:expedit vt ēt alij
q vnū coꝛp⁹ ſocietatis cū eis ſunt ⁊ eis ſuiunt
⁊ laboꝛes oꝛdis ꝑ eis ī domo:ī diuino offō:ī fri
goꝛe ⁊ petēdis elemoſynis ⁊ alijs obſequijs pa
tiunſ:aliquo mō miti⁹ ptractenſ ⁊ melius refi
ciantur:vt minus de illis ſcandalizentur ⁊ mi
nus murmurent contra eos:que ſi ipſi ſoli ꝯſu
māt oia q̄ offerunſ:⁊ vt patiēti⁹ ꝑ eis laboꝛēt ⁊
hilarius miſtrent:⁊ vt ipſi debiles min⁹ erube/
ſcāt ⁊ ꝯfidētius audeāt necītates ſuas accipe:
cū videāt alios ēt ſecū eē pticipes in ꝯſolatōe.
Sant ḡ foꝛtes nō dn̄t pp ſe iſta appetē nec ſue
īduſtrie aſcribē qn̄ petentib⁹ eis elemoſynā iſta
offerunſ:ſꝫ cogitare debēt ſic ⁊ ꝟitas eſt q̄ de⁹
ea pp debiles miſtrat. ⁊ in tāta copia q̄ exinde
etiā ſani ꝯſolenſ. Propter p̄miſſas rōnes:vult
etiā de⁹ veritatē ſue ꝓmiſſiōis ⁊ euidētiā ſue li
beralitatis oñdere:duꝫ nobis q nullos certos
reddit⁹ ꝑ ipſo hēe decreuim⁹:⁊ totā ſolicitudi/
nē in euꝫ iactauim⁹:īdulgēti⁹ necīa miſtrat q̄ꝫ
alijs qbuſdam q lata p̄dia hn̄t:⁊ loculos ple/
nos:ad h̄ vt ei ſecuri⁹ ꝯfidam⁹ ⁊ fideli⁹ ſuiam⁹.
¶ Alia cā eſt. qꝛ eoꝝ q nup de ſeculo venerūt:
qdā delicate ſūt nutriti ⁊ cūꝫ in oꝛdie ſubito ꝯ
ſolitū coguſ aliter viuere in laboꝛe ⁊ victu ⁊
cohertione magiſterij triſta caro tenera lāgue/
ſcit:⁊ niſi clemēter foueanſ donec paulatim aſ/
ſueſcāt oꝛdis pati rigoꝛē:aut ſp tabeſcēdo lan/
gueſcēt:aut ex rigoꝛis hoꝛroꝛe ad vomituꝫ re/
uertenſ:⁊ iō expedit vt ſupꝛa. ¶ Tertia cā eſt
ſpūalis ſtudij:nā aſſiduū lucrū in ſtudio ſacre
ſcripture in deuotōis deſiderio:in tētatōis cer
tamie:in īterne ſolicitudis vigoꝛe ita ꝯſumit ⁊
deſiccat vires coꝛpis:vt niſi exteri⁹ qūqꝫ aliq̄te
nus refocillenſ:nō valeāt diu ſubſiſtere. Qꝛ āt
aliq̄n lautioꝛes cibos ⁊ pot⁹ hēe videmur:h̄ eſt
ꝓpꝛie mēdicoꝝ:q dū nō reſeruāt in poſteꝝ vt
cumulos ꝯgregēt vt p̄dia lata cōparēt:ſtati co
medūt ⁊ bibūt ea q̄ dn̄s admiſtrat. Et qꝛ ꝑ ho
neſtate ⁊ deuotōe ſua plerīqꝫ dāt nobis non de
viliorib⁹ ſꝫ de melioꝛib⁹ q̄ dn̄s dedit eis:ēt nos
cū iterim nō habeamus alia qb⁹ vtamur ne vi/
deamur ingrati ⁊ auari comedim⁹ ⁊ bibim⁹ q̄
offerunſ nobis idifferēter taꝫ illa q̄ꝫ alia iuxta
illud r'le:de oibuſ cibis q apponūtur eis liceat
māducare. Mēdicus. n. ſi recuſat ea q̄ offerun
tur cū nō hēat vn̄ alia emat:remanebit inaniſ.
Qꝛ v̄o diuerſi diuerſa ⁊ aliq̄n q̄ſi aduerſa mirā
tur de nobis vt cū illi rep̄hendāt in nobis car
nalitatē alij v̄o duritiā qlꝫ ꝑ viſu ſuo ⁊ affectu
opꝫ nos ſingulis de ſuis q̄ōnib⁹ rn̄dere ⁊ rōneꝫ
reddere:lꝫ ſequētia p̄cedentib⁹ ꝯtinuatio ipſis
oꝛdine ad hoc nō coherent:ſed modo de hac
modo de alia tractemus ⁊c̄. Queſtio. x.

Item quero. Cuꝫ oib⁹ debeatis cupere
vt ſaluenſ vobiſcū:q̄re idifferen/
ter nō oēs recipitis q deſiderāt:cum nō arctet
vos p̄dioꝝ paucitas ſꝫ apta ſit oib⁹ via mendi/
cādi? ¶ Rn̄. Oēs qdē cupim⁹ ſaluari ⁊ nulli
ꝓhibē poſſum⁹ ianiam mēdicitatis ſꝫ oēs paſſiꝫ
recipe nō expedit nobis nec eccl'ie dei. Nobis
nō qꝛ varie ſūt ꝯditiōes hoīum q̄litates ⁊ mo/
res. Multos. n. ſepe recipem⁹ imbecilles q non
poſſent rigoꝛē oꝛdis ſuſtinē:multos paupes:q
non pꝛo

nō ꝑ deo sed ꝑ sustētatione vicure desiderarēt
nobiscū: m̄ltos icōpositos morib⁹ quos vix cor
rigere ab inolita ꝯsuetudine possemus: ꝛ ꝑ ta/
les dissolueret ordis disciplina ꝛ ipediret ꝓfe/
ctus alioꝝ ꝛ nō sufficerent eos alij pascere nec
eis suire: nec iuenirent tādē q possent eis pre/
esse: ꝛ oēs sic in corpe ꝛ spū q̄si ꝯfusa m̄ltitudo
perirent: q̄ nec regi valet nec ꝯgrue sustentari.
¶ Eccl̄ie slr nō expedit: q꞉ cū sit ordo ad edi/
ficationē eccl̄ie ꝯstitut⁹ ꝛ m̄ltitudo receptoꝝ
magis ꝯfusionē iduceret. Nec de ꝯuersiōe mul
toꝝ exēplū edificatiōis accipet sꝫ scādaluꝫ: vbi
religiositatis excepto solo h̄itu nihil iueniret.
Min⁹.n. malū est nō eē religiosos vel nōie vel
h̄itu vbi nō viuūt sic religiōis eoꝝ forma req/
rit q̄ꝫ vt sint ꝛ ꝑ vitā eoꝝ ꝑuersaꝫ alios scādali
zent: sic meli⁹ est lucernā nō eē i domo q̄ꝫ eē ibi
tātū fetidā ꝛ nō lucētem. Nimis ēt foret onero
suꝫ fidelib⁹ tot mēdicos vni⁹ ordis pascē a qb⁹
nullū vel modicū h̄ent edificatiōis p̄sidium.
Sꝫ tot ꝛ tales solū recipi expedit: q sine onere
eccl̄ie pasci p̄nt ꝛ q valeant eccl̄ie in spūalibus
r̄ndere his que ab ea in carnalib⁹ recipiunt ꝑ
corpoꝝ sustētatione ꝛc̄. Questio. xj.

Item quero. Cur nō laboratis manib⁹
ꝑ victu vt nō sitis eccl̄ie onerosi
in elemosynis petēdis? R̄ndeo. Si de puro la
bore manuū deberem⁹ viuere tm̄ vrgeret nos
opis istātia: q̄ alioꝝ lucris itēdere nō possem⁹
nec diuina officia libere celebrare: nec oroni li/
bere vacare. Cū.n. ad ꝯfessionē vel p̄dicatōem
fr̄ vocaret r̄ndere cogeret: op⁹ meū quo victui
meo hodie desuire debeo nōduꝫ expleui: ꝛ ille
cui laboro p̄usq̄ꝫ desuiam nō dabit mihi mer/
cedē debitā: iō nō possum venire. Alij aūt oēs
p̄ter ifirmos laborant: alij in studio vt fideles
erudiāt: alij in diuino offō ꝛ laudib⁹ dei: alij in
colligēdis elemosynis ꝑ sustētatiōe cōi: alij in
officijs domesticis infirmis ꝛ sanis ex iniucta
obia mīstrātes: qdā q sciunt artes aliq̄s mecha
nicas ꝑ frib⁹ ꝛ extraneis exercentes: sicut mu/
tuo coopant iter se formice ꝛ apes: qdā ꝑ obiaꝫ
missi diuersas terras ꝑambulāt cū nūcios alios
idoneos nō h̄eamus: ꝛ sic nullus impune per/
mittitur ociosus. Questio. xij.

Item quero. Si de quolꝫ ordine ꝛ reli/
giōe possit qs trāsire ad rl̄aꝫ ꝛ or/
dinem sci. F.s. frm̄ minoꝝ. ¶ Ad h̄ sine p̄iudi
cio melioris snie r̄ndeo q̄ sic: vbi sine scandalo
alioꝝ pōt fieri. Propter qd̄ maxie ꝓhibet no/
bis de qbusdā religiosis nō recipiendis cū scā/
dalū tale sit maius maluꝫ q̄ꝫ alioꝝ receptio sit
bonū. Cū.n. tria sint p̄ncipalia hui⁹ religiōis.s.
obia: castitas: ꝛ paupt̄as ꝛ in rl̄a ista sint q̄si al/
tiora ꝛ strictiora q̄ꝫ in alijs ordinib⁹ ꝛ religioni
bus sicut pꝫ in rl̄a ista: ꝯstat q̄ s̄m h̄ religio ista
altior sit ꝛ strictior alijs ordinib⁹: ꝛ iō de qualꝫ
religiōe p̄nt secure ad istaꝫ itrare: dūmō nō ex
leuitate sꝫ ex spū dei sint ducti. Nā ꝛ si aliq̄ in
qbusdam corpalib⁹ exercitationib⁹ strictior vt
in abstinētia carniū ꝛ silētio ꝛ offō ecclesiastico
ꝛ silib⁹. hec tn̄ ex sublimiori obie paupt̄atꝫ ꝛ ca
stitatis v̄tute facile recōpensant: sicut modicū
pōdus auri in p̄cio p̄ualet magno pōderi argē
ti vel alterius metalli. i. Thi. 4. Corpalis exer
citatio ad modicū vtilis est ꝛc̄. Questio. xiij.

Item quero. Si de ista religiōe possit ali
qs ire ad aliā post factā in ea ꝓfes/
sionē. ¶ R̄ndeo. Saluo meliori iudicio non:
nisi ꝑ dispēsatiōem sedis ap̄lice: cuꝫ h̄ exp̄sse in
ipsa rl̄a ꝓhibeat. ibi. Nullo mō licebit eis ꝛc̄.
Nam cū nō inueniat altior rl̄a vel strictior seu
equalis: pꝫ q̄ nō licꝫ cuiq̄ꝫ ꝑ seipsum ad iferio/
rem ordinē trāsire. Lu. xiiij. Oēs q vident ici/
pient illudere ei dicētes: q꞉ hic hō cepit edifi/
care ꝛ nō potuit consumare. Questio. xiiij.

Item quero. Si liceat ordini eijcere ali
quem pro demeritis: vel egresso
ꝛ penitēti ꝛ petenti receptiōem denuo denega
re. ¶ Cum enim ordo in ꝓfessione versa vice
se obligauerit: vt sicut iste ligatus esset ordini
ita ecōuerso videt q̄ ordo tenetur semꝑ recipe
re si exigat: ne ꝓmissum suum videat irritare si
nollet eum tenere quē spopondederat nunq̄ꝫ
derelinquere. ¶ Videt etiam q̄ ordo nō pos/
sit talem licētiare ad alium ordinem: quia non
inueniet alibi qd̄ hic ꝓmisit: ꝛ ita faceret eum
voti sui trāsgressorem ꝛ sic peccaret. ¶ Videt
etiam q̄ cum iste nō possit compelli ad alium
ordinem cū nulli ordini se obligauerit nisi isti:
ꝛ non debeat cogi inuitus ad qd̄ se nullo voto
astrinxit etiam si alium ordinem inueniret isti
equaleꝫ: videt iste ordo esse in culpa si talis va/
getur in seculo: cū nolit eum recipere peniten/
tem ꝛ ad alium ordinem nō debeat vel nō pos
sit eum cōpellere: ꝛ si punit eum vel excōicat

q̄ iniurietur ei: imo si non tenet eum ordo recipere nec vult: iam punit nō suum subditū: et si punit eum corpaliter capiendo vel castigando: videt in canonē icidere iam late snie cū sit clericus vel regularis. Si aūt ordo non vult eum recipe et nō pueniat eum aliam religionē itrare vel alij nolūt eum recipe ad quos licētiatus est trāsire: et p hoc a scrib⁹ligat excōicatione vel nō absoluit: ponit in laqueuz pplexitatis inextermnabilis: vt q̄si ex oī parte pclusa sit ei via salutis: qd videntur saluari nō pōt vel nō oꝫ fieri Lu. ix. Filius hoīs non venit aīas perdere sed saluare. ¶ Ut aūt sup his apertior pateat ratio q̄d ordini vel egressō faciendū sit in istis. nota. Cum aliqs ingressum petit istius ordis: si recipit: fit ei magna grā et mltiplex: et de naufragio pcti eripitur et sociat illoꝝ collegio q̄ ambulāt in via dei tali pditione: vt et ipse gradiat in eadem via cū eis seruādo illa pp que ordo est istitutus. Quādiu ergo sic gradit postq̄ ad pfessionē receptus est: nō pōt euz ordo abijcere: q: sicut ipse iam ligat⁹ est ordini: ita et ecōuerso vt neutrū liceat alteꝝ relinqre vllo mō. Si autem frater alr viuit q̄ licꝫ in ordine et sepius correctus se nō sufficienter correxerit: si excessus occultus sit: toleret et cum cautela pp scandaluꝫ: ne si abijceret cum eius culpa nō pateat: videret iniuste piectus: aut pctm̄ iniuste ppalaret: qd vtrūq; illicitum videt. Si vo excessus eius graues fuerint et notorij q̄ alij eius exēplo possint ifici si teneat in ordine et extranei scandalizarent q̄ talis in ordine sustineret: tum pp auferēdū scandalū: tum pp corruptiōem ordis pcauendū oꝫ eijci pūaricator voti et pacti sui: q: iam ordo nō tenet ei de pmisso tenēdi eum secum: q̄ pmissum suū pūaricādo pluries violauit: cum iō sit vocat⁹ordo q̄ nil in se inordinatū patiat. Qꝫ si deo pmittente talis seipm eijceret: grē sunt deo referēde: non q: ille peccauit: sed q: oues suas a pestifera ptagione liberauit. Gal. v. Utinā abscindant q̄ vos pturbāt. s. puritatem vestrā pacē et famam. Si aūt allegatur q̄ misero est miseratio adhibēda vt iterum recipiat in ordine: dici pōt. Crudelis est miseratio vnī plures et meliores grauiter offēdunt. Sicut q̄ furem liberaret vnī paupes spoliarentur: maxime cum tales lōgo vsu tepefacti: rarissime vere et perseuerāter emēdant: et facilius remissio alijs audatiā pbeat delinquēdi. ¶ Nec pōt alligare sibi iniuriam si nō recipiat: q: ipse talē se fecit ex culpa ppria q̄ recipi sit indign⁹: qn potius ordo habeat cām ptra eum agendi pro eo q̄ sic se dehonestauit. Unī pōt euꝫ puniri p meritis vel tradere cui sei uiuit: nisi faciat qd tenet. Sedes. n. aplica que ius suū vnicuiq; seruat et vult ordinē in sua puritate psistere nō cogit ordinem tenere illos quoꝝ puersatio noxia esset in ordine: q: tūc punirent inocētes et reos foueret et occasionem daret ordis corruptioni p tales pestiferos si eos recipi oporteret. Sed ne dānabilr vagent in seculo ex grā sedis aplice ordo dat eis licētiam (quos iudicat non recipiendos esse) ad alium determinatum trāseundi vbi saluent ad quē etiā trāsire tenent si pūt: alioqn nō erūt in statu salutis: sicut Loth nō volens montē ascēdere pcedēte angelo: in segor paruula saluat. Propria aucte non pnt ordinem deserere quē vouerūt: nec alium itrare sine ordis sui licētia vel sūmi pōtificis: quia vt dictū est ad iferiorem rl'am nō licꝫ eis transire altiora pfessis. Qꝫ aūt talis alium cogit intrare ordinē si in isto nō recipit: cum tn̄ alium nō vouerit nisi istum: inde est: q: cū vouit istū sic alligauit se religioni: q̄ ſm ius canonicum nullaten⁹ redire pōt ad seculū vel ad latiorē vitam trāsire ei liceret. Et iō se demeret in ordine quem vouit nō retineri cū ex pctō suo non sit cōditio eius melior facta vt iam possit eē liber sed potius deterior: opꝫ eum alium ordinē intrare et illuꝫ seruare si vult saluari: et ad h̄ cogit eum statutū vhs ecclesie nō ordo iste: ex cuius grā pmittitur ei ad iferiorē ordineꝫ trāsire cum supiorem nō inuenit: ne aditus ei salutis precludat. Si aūt velit in seculo vagari ex quo ordo nō vult eum recipe nec ad religionē pcedatur sibi trāsire in spacio tpis sibi determinato: licꝫ iam videat ab ordis iurisditione exempt⁹ cū nolit eū ampli⁹ tenere: tn̄ ex aucte sūmi pōtificis cui⁹iurisditiōi nō est subtract⁹: pōt eū ordo ipetere et p censurā ecclesiasticā: vel ēt ad ad alias penas corpales pōt cohercere eum vice dnī pape: q̄diu nō habuerit aliuꝫ iudicē regulare cui se subiecerit rl'am et ordinē illi⁹stabiliter assumēdo. Spōte ēt egressus ordinē istū: si nō de licētia eius itrauerit aliū ordinē ad quē licētiari posset: pōt cōpelli vt redeat cū adhuc sit sub

sit sub iurisdictiōe ordis istius a qua nō pōt se/
metipm eximere: nisi frēs dent ei licētiaz ibi stā/
di ꝛ nolint eum recipe vel tenere. Hec oīa iam
statuta sunt: ne qs pedē ponat in lubrico ꝛ ob/
scurat⁹ offendat: sumptis leuib⁹ occasiōib⁹ rece/
dēdi ab ordine vel ad aliuz ꝓhibitū trāseundi
vel etiam inordinate viuendi. Questio. xv.

Item quero. Cū m̄ltitudo sit sepe occa
sio ꝯfusionis eo ꝙ regi nō possit:
cur multiplicatis numeꝝ in recipiēdo inutiles
ꝛ oneratis vosipsos ꝛ alios? Rn̄deo. Inutiles
oīno scienter nō recipim⁹: sed ꝑter spem n̄ram
aliquotiens sic ꝯtingit. Quattuor. n. causis so/
lem⁹ recipe superuenientes. Una est cōpassio p/
ditiōis eoꝝ q vix extra ordinē in seculo salua
rent: sicut q de igne vel aq̄ periclitātē rapit vl̄
de alio discrimine. Secūda pp ꝓfectū ordis q
ex scia ꝛ industria: moꝝ honestate ꝛ reuerētia
quorūdā futurus ꝑsumit. Tertia pp alioꝝ edi/
ficatiōem: vt multi de talium ꝯuersatiōe q ali/
quo mō sunt famosi in seculo emēdent ꝛ eoꝝ
incitent exēplo. Quarta pp p̄cū istātiaz quā
ipsi faciunt ꝓ se ꝛ alij ꝓ eis nimia iportunitate
obtinēt aliquos recipi qb⁹ denegari nō potest.
Sicut aūt agricola sepe seminat ꝛ plātat in spe
ꝙ oīa ꝯualescāt: qđ tn̄ plerūqz in aliqb⁹ nō eue
niet: ita ꝯtingit ꝛ in religiosis ad ordinez rece/
ptis. Luce. viij. Aliud cecidit secus viā ꝛc̄. Se
minat plures sulcos vt si aliq̄ ꝑeant: alia ꝓ illis
ꝯualescāt. Si tn̄ oēs conualescerent: seges co/
piosior ꝓueniret ꝛc̄. Questio. xvj.

Item q̄ro. Un̄ est ꝙ videm⁹ aliquos re/
ligiosos morib⁹ distortos ꝛ rudes
sicut aliquos seculares superbos: vanos: cupi/
dos: inuidos: detractores: iracūdos: contume/
liosos: desides: dissolutos: auaros: inuerecun/
dos: delicatos: gulosos: garrulos: lasciuos: ꝛ qđ
ex his orit forsitan incōtinētes? Rn̄deo. Reli/
gio est scola virtutuz: in qua sicut in alijs disci/
plinis ꝛ artib⁹ discēdis incūbit. Uidem⁹ aūt ꝙ
alius alio peritior est: ali⁹ rudior: ali⁹ diligētior:
ali⁹ segnior. Hec āt dīa ex qnqz cāntur. ❡ Una
cā est ꝙ alicubi informatores hn̄t quoꝝ erudi/
tione boni discipuli nutriunt: vbi aūt nō hn̄t:
aut rudes in spūalib⁹ erūt discipuli aut errori/
bus varijs sub spē boni ꝑ sensum ꝓpriuz sedu/
cunt: hn̄tes qdez zelū iustitie: sed nō s̄m sciaz:
ꝛ sic a ꝑfectione virtutū plurimi retardant: vt
vel malū estimēt bonū aut min⁹ bonū putent
optimū aut aliā viā q̄z debeāt ad ꝑfectionē te/
nēdā. ❡ Scđa cā est defect⁹ seu copia bonoruz
exēploꝝ: q: noui in religiōe sepe tales fiunt: q̄/
les alios eē vidēt: sicut in sigillis cera talē ima/
ginē recipit: q̄lis fuit impssa: ꝛ fiunt sci cū scis:
boni cū bonis: puersi cū puersis. ❡ Tertia cā
est nouitas in religiōe: q: icipientes nō pn̄t vel
nō hn̄t illa q̄ hn̄t ꝓuecti vel ꝑfecti. Et ignoscē
dū est eis in aliqb⁹ ꝛ patienter expectāduz: do/
nec crescant ꝛ adiscāt q̄ nōdū apphendere va
luerūt. Roman. xv. Debem⁹ nos firmiores im
bellicitates infirmoꝝ sustinere ꝛc̄. Qui a puero
exigit labores viri ꝛ ab infirmo vires robusti ꝛ
a scolari vni⁹ āni vires mag̃ri: imprudēs est. ꝓ.
hoꝝ. xiij. Cū essem paruulus loq̄bar vt paruu
lus ꝛc̄. Ex h̄ arguit stolidas seculariuz quorū/
dā: q dū vidēt aliquē religiosū in aliquo offen/
dere: oēs religiosos despiciūt q̄si oēs tales sint
cū ipsis videret iniustū si qs eos pp aliena vi/
tia deteriores hiet. ❡ Quarta cā est defect⁹ grē:
nō. n. oēs oīa pn̄t. Sicut. n. m̄lti vellēt eē diui/
tes ꝛ nō pn̄t: ita nō ōib⁹ dat eq̄lis grā spūaliuz
bonoruz. Rom. 7. Uelle mihi adiacet: ꝑficere
aūt bonū nō inuenio. ❡ Quinta cā est volūtas
ꝓpria: ꝛ si nō oīa adsint ꝑdicta: dū qs diu stetit
in religiōe ꝛ bonoꝝ exēpla despexit: doctrinaz
nō curauit: grāz abiecit: virtuti nō studuit: vi/
tijs se subdidit: sicut hen plēs sub religiōis ha/
bitu velut dealbata sepulchra in scandalū alijs
ꝯtegunt. Matth. xxiij. Ue vobis scribe ꝛ pha/
risei ꝛ hypocrite q estis sicut ꝛc̄. Qō. xvij.

Item quero. Cū religio deberet eē sicut
speculū in domo i quo discāt in/
trātes agnoscere deformitates suas vt eas ab/
stergāt: q̄re nō oēs discolos eijcitis ꝑ quos reli
giōis puritas deformat: si tn̄ nō estis tales oēs
q illos fouetis? Rn̄. Bona religio malos odit
nō fouet: nec tn̄ oēs prauos eijcit. Et h̄ his de
causis. ❡ Una pp spē correctiōis sicut egrotans
nō eijcit i mare q̄zdiu spes vite fuerit: ita ꝛ de
lapsis i ordie itellige cū m̄lti lapsi ꝑ pniaz sur/
gētes: postmodū sani ꝑseuerāt ꝛ aliquotiēs me
liores fiunt q̄z q lapsi nō fuerit: sicut dauid ꝛ alij
plēs. ❡ Scđa pp defectū ꝓbōnis: q: lz ex aliq/
b⁹ ꝯiecturis timeat aliqs malus: tn̄ apte nō vr̄
cōuicti. Sic si aliqs timeat leprosus eē ex aliq/
b⁹ signis ꝛ nō pōt adhuc plene iudicari: sed la/

tet morbus: ⁊ ideo inter sanos adhuc tolerat. ¶ Tertio ꝑpter scādalū: q̄m si ibus tm̄ notū est crimē illius: sȝ apud extraneos reputat ho/nestus: q si videret eū eijci ⁊ tn̄ nō sciret cām: putarēt ex inuidia fieri vel cogitarent reliquos oēs eē tales: cū iste d quo tm̄ ꝓsumebāt occulte fuerit vitiosus. Nā dn̄s cognouit Judā esse vitiosuȝ ⁊ i exēplū nob tolerauit eū: cū crimē ei⁹ alijs foret occultū donec p aptā inīqtatē ꝑdidit semetipsum ⁊c. Questio. xviij.

Item quero. Cuȝ quelȝ religio sibimet placeat ⁊ alijs se ꝑferat: q̄ sunt maxime in qbus bona religio agnoscat ⁊ in qbus alia melior altera estimat. ¶ Rn̄deo. Sepe in vno ⁊ in aliqb⁹ ꝑcellit vnus ordo alteꝝ vt iste in labore: alter in silentio: alius in abstinētia ⁊ similibus. Sȝ gnalr in istis agnoscit qs sit melior. ¶ Un̄ si in studio oīs v̄tutis: vt cōiter persone illius ordis seruentius ⁊ frequētius exercent: maxime charitatis humilitatis ⁊ iterne deuotionis est signū bonū ꝑcellētie ⁊ perfectiōis. ¶ Scd̄m si oīa vitia ⁊ scādala odio hn̄t ⁊ solicite cauēt ⁊ occasiōes pctōꝝ amputāt ⁊ extirpant ⁊ mūditiā diligūt ⁊ ꝯseruāt. ¶ Tertium est si boni apud eos diligunt ⁊ fouent: ⁊ despectis alijs in regimine aiaꝝ soli assumunt ⁊ per eos maxie gubernat ordo. Eccl̄iasti. xix. Qui negligit modica paulatiȝ decidit. ¶ Quartū si a seculari frequētia se subtrahunt ⁊ honores fugiūt: diuitias nō ambiūt ⁊ ꝯformari huic seculo tā in morib⁹ q̄ȝ factis seu qualȝ apparētia erubescūt. ¶ Quintū si dānuȝ ⁊ iniurias illatas ac despectiōes tacite sufferūt: nec per querimonias vindicare se cupiūt: sed deū oīuȝ inspectorē attendūt q suos cū vult pōt defendere. Cuȝ ꝟo expedire eis nouerit ꝑmittit eos ꝓ altiori p̄mio tribulari ⁊ patiēter ferūt donec placuerit deo aliter ordiare. Que ista signa plenius hn̄t religiones: meliores sunt: ⁊ q̄ minus sunt minus bone: ⁊ q̄ nihil: nihil sunt: qui etiā singulariter in se hȝ bonus est etiam si alij cōmuniter non hn̄t. Questio. xix.

Item Uidemus ordīes oēs religiosoꝝ deficere in vita religiosa: ēt si in tp̄alib⁹ ⁊ qbusdā cerimonialib⁹ videant ꝓficere. Cās hui⁹ defectus vellē scire ꝑcipuas. Aut enim nō deberetis incipe qd̄ nō potestis perficere aut in inceptis pro posse perseuerare alio/quin ꝑuaricatores voti merito reputabimini. ¶ Rn̄. Oē qd̄ nō hȝ esse suum a se: deficiēdo decidit in nō esse nisi sustenteƚ ab eo qui dat ei esse. sic ⁊ oīs ordo ⁊ oīs hō. Un̄ nō solū ordies religiosoꝝ: sȝ ēt epoꝝ ⁊ clericoꝝ ⁊ laicoꝝ ⁊ vniuersalis status multū deficit quātū ad cōeȝ statum ab eo qd̄ in ꝑncipio fuit: cum oēs fideles erāt ꝑfecti ⁊ sci quales nūc raro videm⁹. Act. iiij. Multitudis credentiuȝ erat cor vnū ⁊ aia vna ⁊c. Licȝ aūȝ olim cōiter oēs boni ⁊ sancti fuerint: tn̄ nō multo plures sunt sci in eccl̄ia dei. Sȝ q: mali plures sunt: iō non apparēt sci respectu multitudis alioꝝ. Sanctitas ēt vera nō ꝯsistit in exercitatiōe corꝑali: sȝ in virtutib⁹ mētis. Et q: iste nō apparēt exterius nisi modice ex qbusdā signis opeꝝ ⁊ sci nō querūt videri ab hoīb⁹ vt laudent: sȝ occultāt bona que hn̄t singulariter p̄ ceteris: iō pauci sci mō in eccl̄ia vel ordinib⁹ esse videnƚ. Cause aūt quare cōitas in religione deficit: sunt magis cōmunes iter alias. ¶ Una est multitudo intrātiū: q: multi non pn̄t tā facile flecti sicut pauci: sicut nauis magna difficilius gubernat q̄ȝ parua. Et vbi multa capita ibi multa cerebra que oīa non pn̄t ad vnū sensum deflecti. ¶ Scd̄a cū subtrahunt q primo tenuerūt ordinē in suo vigore vel cū debilitant in corpe: nō pn̄t iunioribus ardua rigoris dare exēpla sicut prius ⁊ noui q priora opa nō viderūt: imitant eos tm̄ in his que nūc vidēt in eis ⁊ fiūt remissi ⁊ sub specie discretiōis ne seipsos sicut antiq destruāt parcētes corpori. Et q: iternas v̄tutes q̄s antiqui habuerūt nō agnoscūt vbiq̄ neglecti sunt: q nec exterius exercent nec iterius v̄tutes apꝑhendūt. Etiā q: antiq nō valent mō eos exēplo p̄ire timēt ēt eos in v̄bo corrigere: q: solent dicere iuniores. Uerba qdē bona sūt q̄ dicūt nobis: sȝ opa nō oñdūt ⁊ sic magis scādalizant. ¶ Tertia cā ē: qd̄ quilȝ nō didicit nescit docere: cū. n. regimē ordis deuoluit ad istos iuuenes tales nutriūt q̄les ipsi sunt. ita q iā prior in frm̄ fabulā vertit nō trahit in exēpluȝ: imo se tm̄ reputāt illis hoīb⁹ meliores: quo minus agnoscunt q̄ sint ꝑfectoꝝ v̄tutes. Et dū exēpla q̄dā exteriori disciplina ꝯseruāt i choro vel ꝓcessionali igressu ⁊ silib⁹ audēt asserere q stat⁹ ordis nūq̄ fuerit ita bonus. ¶ Quarta cā est: q paulatim subintrāt non bone ꝯsuetudines: que statim

que statim ab alijs trahunt in exemplum. Et si alig zelū dei hñtes illa redarguūt audacter d/ fendūt alij q̄re sibi non liceat qd alij pmittit z p lege tenebit: cū ex vsu iā ouenies videat ita q vix de cetero poterit extirpari. Rectores quoq z si talia nō diligāt: tñ ne malus malum sequat dissimulant vt pacifice cū frib⁹ viuant. Cūq vna osuetudo talis facta fuerit tolerabi/ lis: oñter itroducit alia q̄si coherēs priori: vt si illa admittit: ista vetus toleret. ¶ Quinta oc/ cupationū freq̄nter emergētiū: q̄ corda distra/ hit: affectū deuotiōis extiguit mores alterat i/ terius occasiōes vitior iducit: z ne de sua cor/ rectiōe efficaciter cogitēt semp noua ipedimē/ ta religiosis inectit: donec tādē consuescāt sola exteriora cogitare. Et obscurato oscie oculo: ēt cū desūt occupationū cās ipudēter q̄rere: sicut Sāson cecat⁹ in carcere molā traxit. Judicum xvj. Sūt z alie spāles cause quorūdaz ordinū: vt nimia inopia: ex q̄ cogunt fieri ppzietarij dū sibimet videt q̄sq puidere: q2 non puidet eis in cōi. Itē nimie opes ex qb⁹ fiūt carnales supbi z multiplr vitiosi. Itē frequētia iter secu lares ex q̄ orit multar tentationū carnaliū mā z tpis pditio. Itē frequēs mutatio platoz: q̄ z si p pte bona sit inquātū mali abijciunt tñ in eo nociua est q boni dū cito sperāt absolui nō psumūt aggredi vel nō pficiunt vt reforment statū ordis: z rebelles subditi poti⁹ laborant vt deponant q̄z vt status debite reformet. Itez si vnus platus qñq vult reformatiōi itēdere: ab alijs quoquo mō ipedit vel ad min⁹ nō iuuat ab his quor auxilio idigeret: vt prior nō adiu/ uat ab abbate vel abbas ab epo z de silib⁹ silr iudicet: vnde rebelles subditi appellāt ab illos quos sciūt sibi in sua rebelliōe fauere. Itē si ali/ q in vno loco diligerēt reformare statū i meli⁹: mittunt ad aliū locū vbi nō iueniūt qd quere/ bāt. Ex his atq alijs causis status religiōis d/ ficit: vt nō solū fiat deterior sz ēt q̄si despabilis: q vix vnq̄ nisi ds ordiet alr reformet. Sz q2 diligētib⁹ deū oia cooperant in bonū: qd nō fit in cōi pōt fieri in pticulari. Quilz pficere vo/ lens ouertit ad lucrū suū alior detrimētum z oēs vias alieni defect⁹ ad pfecrū suū cū dei gra extorquet. Et sic elector glia ex hoc maior erit q reprobor societati admixti: eor nō imitant exēplū q sunt tpis tētatiōis z exercēde vtutis materia: ita z boni religiosi nunq̄ tāti fuissent meriti apd deū: si nō a tepidor si m̄ defectibus ad multiplicem vtutis luctā assidue expediti fuissent. Vñ Apls iter cetera vtutū suar meri/ ta qb⁹ se mistrū xpi excellēter gliat: enumerat picula in falsis fr ib⁹: eo q ei z alijs bonis mul/ tiplex sit occasio virtutis. s. q pmo eor praua exēpla sūt bonis tētatiōis mā z sic victorie cā. ¶ Itē scdo zelo iustitie circa eor vitia accen/ dunt z vrunt scādalis isit mor. ¶ Itē tertio eor miserijs cōpatiunt sicut mr filio ad pditio/ nē pperāti. ¶ Itē q̄rto magis laborāt bonis exēplis eos corrigere z monitis orōnib⁹ z bñfi/ cijs. ¶ Itē qnto distortos mores patiēter to/ lerāt z iniurias q̄s eis p iustitia iferūt. ¶ Itē sexto ex eor otubernio despectiōes sustinēt ab extraneis: q̄si ipsi sint tales. ¶ Itē septimo ti/ midiores ac p hoc hūiliores fiūt z ne cadāt so/ licitiores sūt. ¶ Itē octauo deo magis referūt grās q eos ne tales eēnt benigne defenderit. ¶ Itez nono ex malis iuxta se positis vtutes iustor clari⁹ elucēt z pulchri⁹ fulgēt. Ista z alia bōa sūt q̄ ds elicit ex osortio malor cū bonis. Sic. n. accidētale gaudiū bonor cumulat visa pena dānator: ita ēt i eccla quodāmō decorat rectitudinē iustor deformitas iniquor: dispo/ nēte hac supna sapia q̄ nil inordinatū in oi re/ gno dimittit zc. Questio. xx.

Item q̄ro. Cuz nihil debeatis appetere terrenū nec honores nec res p q/ bus solēt hoies iter se otēdere z sibi mutuo iui dere: q̄ cā est q sepe videm⁹ iter religiosos esse dissensiōes z iuidias: sic z iter seculares vel ali/ q̄n acriores. ¶ Rñdeo. De his q̄ irrōnabilr fiūt reddi nō pōt rō ogrua. Vñ si alig sub hitu religionis tales aliq̄n vident: nō est alia rō nisi eor ipsectio: z q2 hit⁹ mētis non hz iterius qd ondit hit⁹ vestis exteri⁹ z tōsura capitis. Boni aūt si aliq̄n dissentire vident hoc his de causis fieri osueuit. Vna cū non oēs agnoscāt equalr veritatē in oib⁹: otingit q aligs itelligit illud pro alia parte non fore expediens vel aliud ma gis fore expediens q̄z illud. Et dum vterq hoc q ipse melius iudicat vult promouere z quod nociuū credit vult ipedire: sic dissensio/ fit iter eos. i. diuersa sensio: nō puersa cū vterq bñ intendit: sicut iter Paulū z Barnabā pro Joāne discipulo quez voluit Barnabas assu/

mere in socium predicationis sue: sed Paulus phibuit timēs ne nō pseueraret in ptinuatiōe laboris ꝛ sic p eū ipediret ꝛ sic dissentiebāt. Et Barnabas secū Joānez sumpsit vbi minores hēt labores. Paulus vō Sylā sumpsit p fortiorib9 laborib9 magis aptū vt diuersis ptibus diuisi pluribus pdicādo pdessent. Sic in expōne btī Greg. orāte Daniele dn̄z p ppłi liberatiōe de captiuitate babylonica. Angelus dixit q ei9 oratio eēt dudū exaudita: sz pnceps Persaꝝ. i. Angelus illius gētis custodie deputat9 restitit sibi. xxj. dieb9 statiz ne liberaretur: sz diuti9 afflicti plenius a pctō purgarent. Quid ergo mirꝫ si boni qn̄qꝫ p bono dissentire vident rōne diuersaꝝ psiderationū: si apli ꝛ angeli in eadē rōne dissentire inuenti sūt? Nā iuxta hūc sensum sci qn̄qꝫ irrōnabilr ꝛ a deo dissentiūt: vt cū de9 vult aliquē mori quē ipsi diutius desiderāt viuere p alioꝝ pfectu: vel cū ipsi putāt citi9 mori quos deus vult p eoꝝ salute adhuc diutius in corpe laborare. Phil. j. Desideriū hēo dissolui ꝛc̄. Alia cā est qn̄ vnus nō videt itentionez alterius q̄ bona est: putat eū alia itentiōe aliqd facere ꝛ displicet sibi ꝛ dissentit ab eo: q si sciret nō displiceret sibi qd facit ꝛ eēt pacatus cū eo. Sic moyses iratus est filijs Ruben ꝛ dimidie tribui Manasse cū peterēt terrā Basan ꝛ Esbon in possessionē. Et Josue irat9 est eisdē pro pstructiōe altaris sup ripā Jordāis anq̄ agnosceret itentionē vtrobiqꝫ fuisse bonā talis autē ignorātia nō est semp culpabilis: dū tn̄ non fit iudiciū nimis pceps ꝛc̄.　　Questio. xxj.

Item q̄ro. Cū religiosi tā studiose solent abscōdere facta sua: suspectum est apd eos eē aliq̄ indecētia: cur. n. sic celant cum bona nō sit nece celari? ¶ Rn̄deo. Tria solēt celari ꝛ abscōdi. ¶ Primū ē singularia bona ne de singulari glia excellētia pueniat ꝛ meritū depereat. Matth. v. Attēdite ne iustitiā vrā fa. co. hoib9 vt vi. ab eis ꝛc̄. Itē vitia ꝛ pctā ne pcipiētes scādalizent ꝛ q peccātes aliquem scādalizāt duplici reatu obligant. Mat. xviij. Ue hoi illi p quē scādaluz venit. Itē q̄dā solēt abscōdi a nō intelligētib9 q̄ ea iudicarent mala esse ex sua stoliditate: cū tn̄ coraꝫ deo licita sint vel ēt meritoria: nō pp hypocrisim sꝫ ne illi exinde infirment: ꝛ ita nō ppter se tm̄: sed magis propter illos occultāt religiosi facta sua ne noceant illis: q: nō possunt oium corda videre ꝛ oib9 satisfacere q̄re hoc vel hoc fiat: cuꝫ seculares rudes sint ꝛ proni sepius de religiosis sinistra suspicari. Cū. n. vidēt eos refectionē accipere: iudicāt eos carnales. Cū vidēt eos humiliter iucūdos: iudicāt eos dissolutos. Cū ex zelo iustitie vidēt se ab eis p vitio suo redargui: dicūt eos iracūdos. Cum vidēt eos necīa vite mēdicare cū aliunde nō hēant: dicūt eos auaros ꝛ sic de singulis. Etiā que bn̄faciūt reprehēdit: ppter qd opꝫ vt caueāt aliene infirmitati ꝛ occultent que possent ab alijs mala iudicari. Corinth. viij. Uidete ne hec lnia vr̄a offendiculū fiat infirmis. Tribus modis seculares iudicant religiosos. ¶ Primo opinādo de ipsis q̄ oia sunt falsa q̄ ipsi p se psingūt vel alijs iferentibus leuiter credūt: vt vulgus rusticanū qd dicit nos antichristi precūcios ꝛ q oēs guerras terraꝝ ꝛ pncipū seminemus. ¶ Scdo q illa q̄ ipsi solēt facere nō sunt pctā: q cū vidēt nos aliqn̄ facere estimāt q tali aio facimus vt ipsi: vt comedere delicata ꝛ bibere alloq feminas: esse hylares: hr̄e speciosas areas: munda edificia rōne sani aeris ꝛ ecclesias decētes: ꝛ zelo discipline iuicē accusare ꝛ punire ꝛ p cautela de locis trāsmutare ꝛ silia: q̄ a bonis bono ꝛ a puersis puerso aio fieri solēt. ¶ Tertio cum damus eis cām iudicādi ꝛ suspicādi de nobis nō bona talia exēpla eis oñdēdo q̄ merito sunt rephēdēda. In pmo sumus nos sine culpa: i scdo idigem9 bona cautela: in tertio culpa non carem9 dātes eis scādali offensionē ꝛ misteriuꝫ religiōis vituperabile faciētes: qb9 debem9 eē lumen sane doctrine ꝛ forma recte viuēdi. Cum autez despicimur ab alijs sine cā sine culpa nostra ad profectum nostruꝫ cedit multiplicem.

¶ Primo peccata nostra per hoc purgantur.

¶ Secūdo bona nostra magis tuta sunt a vana gloria ꝛ laude humana.

¶ Tertio humiliores reddimur corā hoibus.

¶ Quarto cautiores sumus in vbis ꝛ factis ne opinionem eorum confirmemus.

¶ Quinto minus sumus eis familiares ac p hoc magis in cella quieti.

¶ Sexto patientiam magis discimus ex tali despectione.

¶ Septimo interna psolatio spiritus impenditur querentibus pro exteriori subtracta.

¶ Octauo

¶ Octauo maius meritum ex his oibus coram deo accrescit. Nec & alia bona tanta sunt: quod si non obessent aliis: libenter tolerare debemus despici ab aliis & reprehendi & persecutiones pati propter christum in fine culpa &c. Questio. xxij.

Item quero. Cum deberetis sicut paupe res christi pauperibus esse familiariores & eorum cibis contentari: quid est quod magis frequentatis mensas diuitum quam pauperum. ¶ Respondeo. Tria specialiter iuitant ad hoc. vz. nostra necessitas: quia cum itinerando per terram lassitudine & fame fatigamur apud illos propius speramus obtinere refectionem quam etiam per honestate sua panem suum quibuslibet transeuntibus non negant: quam alios quos nescimus. Item pauperes inopia: quia si forte nos hila: iter reciperent: expenderent nobiscum pro sua deuotione in vno prandio nobis etiam dolentibus vnde ipsi pluribus vicibus refici possent. Item ipsorum diuitum salus: quia per occasionem percipiunt nostram familiaritatem & notitiam: vt ad amorem dei sic eos paulatim trahamus & salutis doctrinam eis ingeramus & per tale meritum deum eis propitium faciamus: quia pauperes per se ingerunt se & salutis consilia studiose requirunt quod non habent in hoc mundo consolationem suam: diuites autem terrenis contenti vel mundanis negociis occupati vel superbia inflati raro humiliant se ad querendum salutis consilium nisi per occasionem aliquam ad hoc a bonis & religiosis trahantur prudenter: sicut dominus traxit zacheum & alios publicanos manducando cum eis & docendo: licet non ignoraret phariseos & scribas inde murmurare & materiam querere detrahendi &c. Questio. xxiij.

Item quero. Cum personarum acceptio sit apud deum culpabilis & ab apostolo Jacobo prohibita: quare vos religiosi magis honoratis diuites quam pauperes & propius eis sultis in confessionibus audiendis & aliis consiliis & obsequiis sic sepe videmus & scimus? Respondeo. Deus pusillum fecit equaliter & magnum & equaliter est illi cura de oibus inquantum factura eius sunt ac ad salutem pertinet sem. piterna: ideo igitur nos omnes diligere debemus in domino & tam diuitum quam pauperum salutem desiderare: & pro posse nostro promouere sicut expedit his & illis. Unde si pauper melior est diuite: plus debemus eum diligere: & tamen diuitem plus honorare quadruplici ratione. ¶ Una quia cum deus in hoc seculo diuites & potentes pretulit pauperibus quoad mundi gloriam vbi est necesse alios aliis subesse vel preesse: nos honorando potentes eius ordinationi concordamus: quos & ipse deus honorauit in hac parte. ¶ Alia ratio propter infirmitatem ipsorum diuitum quod si non honorarentur: indignando magis infirmarentur & deteriores efficerentur & grauamen nobis & aliis pauperibus inferrent: nec quod offendiculum demus infirmis: ne per nos deteriores fiant quam omnes debemus potius ad meliora trahere & prouocare. ¶ Tertia quia maior vtilitas prouenit ex correctione vnius diuitis quam plurium pauperum. Pauperis autem salus sibimet prodest: diuites autem emendati multis prodest tam propter exemplum aliorum quod inde edificantur & prouocantur ad bonum: & propter alia bona que per eum promouentur in aliis & mala impediuntur. Ecclesiast. x. Qualis rector ciuitatis tales habitantes in ea. Conuersio Constantini imperatoris ad fidem plus profuit ecclesie in pluribus quam multorum aliorum. ¶ Quarta cum a diuitibus plus recipiamus de corporali subsidio eo quod magis abundant in talibus: iustum est vt & eis vicem rependamus & prniores sim eis ad obsequia spiritualia impendenda. Pauperes etiam facilius expediuntur: quia tantis perplexitatibus non ligantur: diuites vero pluribus laqueis irretiti frequentioribus & diligentioribus indigent consiliis. Ideo necesse est nos circa illos studiosius occupari: ne profundius in peccato mergantur. Nam (vt dictum est iam) quod potentem in bono promouet multos iuuat. Sicut econuerso ipsius subuersio multorum est detrimentum &c. Questio. xxiiij.

Item quero. Cum regula dicat quod nil proprium debeatis habere nec in speciali nec in communi & vos habetis domos hortos libros vestes & alia victui necessaria propter que non potestis transgressionis huiusmodi excusare bona conscientia? ¶ Respondeo. Videmus in seculo famulos dominorum panem non suum comedere: tecto non suo contegi: & rebus alienis vti. vz. dominorum suorum. Sic & alii sepe concessis vtuntur tam vestibus quam aliis rebus de illorum voluntate quorum res sunt. Sic & nos vtimur rebus necessariis pro corpore quas tamen nec in speciali nec in communi nobis appropriamus. Regula enim non dicit nos nihil debere habere sed nihil nobis appropriare. Unde vsum rerum necessariarum habere possumus non proprietatem alioquin nec vestem: nec cibum: nec aliquid aliud in vsum recipere deberemus quod esset contra omnem rationabilem intellectum. Presul enim sedis apostolice qui est generalis omnium pauperum ecclesie prouisor specialiter nostri ordinis curam habens omnium mobilium que ordini con-

ferunt: pprietatē sibi assūpsit exceptis his quoꝝ dnīi im sibi pferētes retinuerūt ⁊ nobis vsum earūdē reꝝ solū ↄcedit: vt sp alieno victu ⁊ vestitu ⁊ tecto ⁊ alijs vtēsibilib⁹ absqꝫ pprietatis iure ex ipsi⁹ ↄcessiōe vtamur. Sicut familia pris familias q̄ reb⁹ dnī sui vtit̄ taꝫ in absentia q̄ꝫ in ei⁹ p̄ntia corpali fꝫ ipsi⁹ dispōnē. Et elemosyna que nobis a fidelib⁹ dat̄ transit in vsum nr̄m ⁊ in illius dn̄ium q est p̄ncipalis ordis nr̄i dispēsator: qui parati sum⁹ oia q̄ hēmus cum iusserit tanq̄ dn̄o put ↄuenit resignare vt nihil iuxta hoc pprietatis hn̄tes regulam nr̄am bona cōscientia obseruemus ⁊c̄. Questio. xxv.

Item quero. Cū iteꝝ rl̄a dicat q̄ nec p vos nec p alios debeatis recipere denarios vel pecuniam videmini p ↄtriuꝫ h̄ facere tā petēdo pecuniā q̄ꝫ reponēdo: q̄ꝫ etiam dispēsando: q: ⁊ si psonalr̄ eam nō ↄtrectatis: tn̄ p alios eā suari ⁊ recipi facitis ⁊ distribui sicut vultis: ⁊ tn̄ inhibet̄ sicut p p̄ceptū ⁊ nō habeatis sup h̄ ptātē dispēsandi: nescio quō hāc trāsgressiōem excusare potestis. Si aūt nō posset h̄ p̄ceptum seruari: non deberetis vouere ⁊ potius eēt a rl̄a recedētium q̄ laqueus eēt vouentib⁹ cū seruari nō posset. ℂ Rn̄deo. Multa putant̄ mala q̄ꝫdiu nō itelligunt̄: q̄ itellecta rōnabilia ⁊ iusta vn̄r sic ⁊ in ista q̄ōne apparet. Rl̄a p̄hibet nec p vos p iterpositā psonaꝫ nos recipe pecuniaꝫ vt nr̄a sit ⁊ nos dn̄i ⁊ possessores pecunie simus q̄si rei ppꝛie: sed ↄcedit q̄ p amicos spūales q p deo nos spūalr̄ diligunt. i. caste ⁊ iuste nec̄ia pcurem⁹ que tali mō vtraqꝫ ↄgrue obseruant̄ q̄ ea que sine pecunia nō pn̄t pcurari aut p ipsos pcurent̄ q fr̄ibus dant elemosynā aut p eoꝝ nūcios: vt cuꝫ aliqs pcurat fr̄ibus librū scribi vel vesteꝫ fieri vel domū vel aliud suis laborib⁹ ⁊ expensis. Aut si frēs ista pcurant illi soluunt pecuniā illis q fr̄ibus cōmodauerūt. vn̄ ista sunt pcurāda: vt cum frēs faciunt librū scribi alius soluat expēsas p se vel p nūcium suum: aut si aliq volūt dare fr̄ibus elemosynā pecunie pn̄t cōmittere alicui qui noīe suo eam seruet p vtilitate tn̄ fr̄m vt vice eoruꝫ q sibi cōmiserunt pecuniam pcuret inde fr̄ib⁹ s̄m q̄ voluerit s̄m q̄ a fr̄ibus istruit̄ p se vel p alios q aptius ea pmouent que sibi fuerāt cōmisse. Et per omnes istos nō recipiunt pecuniam frēs: sed illi per se pro illis q sibi cōmiserunt pecuniam ↄuertunt eam in vtilitatē fr̄m vicem illorum gerētes in eo q̄ seruant ⁊ distribuunt ipsam pecuniaꝫ que adhuc illoꝝ est qui dederunt etiam si nesciunt adhuc seruari: offerentes aūt vicem fr̄m in eo q̄ eoꝝ vtilitatem pmouent de pecunia alioꝝ nō tenet. Fratres enim quādiu pecunia non est redacta in rem aliam qua eis vti licet non habēt eam pro sua sed illius qui deposuit eaꝫ: licꝫ sciant eam pro sua vtilitate ibi repositā. Sicut cum dn̄s committit seruo suo pecuniam suaꝫ mihi i ide emat tunicam iterim est dn̄i: sed empta tunica mea erit. Scd̄m hāc viam ⁊ cautelam frēs e p amicos spūales ⁊ quosliꝫ pcuratores ⁊ mediatores pcurāt necessaria nec recipiunt pecuniaꝫ per illos pcuratores: sed illi seruāt illam noīe dantium ⁊ vice ipsoꝝ vertūt eam in vtilitatē fr̄m vt dn̄ium pecunie non transeat in pprietatem fratrum. Unde conditor regule magis intēdit fr̄ibus p̄cludere viam auaritie in possessiōe pecunie per quā ois religio suffocat̄: q̄ꝫ obstruere eis oportunitatem nec̄ia pcurādi. Sedes etiaꝫ aplica cuius acta toti ecclesie dijudicāda exponunt̄ ⁊ venerāda ipsam regulam cōfirmando nō approbasset si in ea aliqd incōgruum ⁊ inobseruabile pspexisset. Ideo vouētib⁹ eaꝫ non est laqueus pplexitatis licꝫ indigeant diligenti cautela ne offendāt cōtra eam q debent aliqua nec̄ia pro pecunia pcurare: que tn̄ cautela magni est meriti quāuis illi tutius ambulent qui se subtrahunt a talib⁹ negocijs: qui ad eaꝝ officio non coguntur. Questio. xxvj.

Item quero. Cum res male acq̄site deo sint odibiles Esaie. lxj. Ego dominus odio habēs rapinam in holocaustum: cur recipitis vel petitis elemosynam ab illis q iniusta lucra sectantur? ℂ Respōdeo. Quidam sunt q solum habent res male acquisitas ⁊ possunt certe psone inueniri q̄bus competit recōpensatio vbi tales scimus de cetero nō debem⁹ ab eis elemosynaꝫ petere siue accipe: q: oia que habent sunt aliorum q̄bus tenentur reddere vel omnes vel alique: q̄ si alique ⁊ non omnes tūc vaga restitutio de eis dāda est ⁊ in pias causas erogande. Quidā aūt habent iniusta bona ita q̄ si dant elemosynaꝫ tn̄ per hoc non fiunt impotētes qn adhuc habeant vt possint restituere certis personis q̄b⁹ debēt vnde possunt

elemosynam

elemosynaꝫ facere de residuo. A primis aūt nō possumus elemosynā accipe nisi ignorātia vel extre ma idigentia vel ꝑsumptio ꝙ creditores velint nos recipe nos excuset. Vn̄ qñ nō ꝯstat de vo aliquē iniusta detinere bona nō tenemur leuiter credere eū tāti crīs esse reuꝫ cū de quolibet teneamur ꝑsumere meliora. ❡ Sed dicitas nr̄e ꝓfessionis : ꝛ q: deo debita paupibus xp̄i largienda sunt excusat nos in hac pte plenius ꝙ̄ illos q ex alys reb⁹ h̄nt vn̄ valeāt sufficiēter sustētari: vbi tñ publica fama clamat aliquem eē de ꝑmis ꝑdictis: ēt si aliter nō ꝯstaret ꝓpter scādalum non expedit ab eo recipe vel petere elemosynā: nisi forte talibus q ex ꝓfessione vel officio h̄nt ꝙ debēt raptores ad restitutioneꝫ inducere q: viliter gerūt in hoc negociū spoliatoꝝ. Et dignus est tūc fidelis oparius cibo suo: cū nemo teneaꝭ suis stipēdijs militare. Ad hoc aūt vt possim⁹ pctōres ad emēdationē monēdo iducere: ꝯcedit nobis sedes apl̄ica ēt in terris excōicatoꝝ libere cōmorari ꝛ ab eis tūc elemosynaꝫ recipe maxime si aliūde nō possemus sustētari. Si. n. boni de medio maloꝝ tollerenꝭ qs esset qui malos ad bonum verbo ꝛ exēplo moneret ꝛc̄. Questio. xxvij.

Item quero. Que rō est ꝙ clerici magis oderūt nos ꝛ ꝑsequunꝭ ꝙ̄ laici ꝛ simplices sacerdotes? ❡ R̄ndeo. Sicut nō oēs laici diligunt nos sic nec omnes clerici odiūt nos. Si q aūt videꝭ nos odire hoc gnq̄ꝫ de causis pōt eē. ❡ Vna ꝙ timēt nos ꝙ ipoꝝ facta ꝛ excessus vel defec⁹ plenius agnoscam⁹ ꝛ seuerius arguam⁹: quo clarius videm⁹ q̄les esse deberēt ꝛ nō sunt p quos eccl̄ia gubernaꝭ. ❡ Scd̄a ꝙ iuident nobis ꝙ sum⁹ hoib⁹ gratiores ꝛ ipsi comparati nobis appareāt in vita vel sc̄ia viliores vel ēt idoctiores in doctrina. ❡ Tertia ꝙ dolent sup ꝯfessiones secreta eoꝝ ab alijs q ꝓsocij fuerint pcipimus dū timēt p illa magis vilescere vel forte ꝑsonas illas nr̄o consilio ab eis auerti ꝛ ad meliora conuerti. ❡ Quarta ꝙ timēt sibi aliq̄ p nos emolumenta subtrahi: dū elemosynas q̄ danꭍ nobis arbitranꭍ sibi fore dādas si nos nō eēmus. Et hec videꭍ potior esse cā pluribus qui nos odiūt: sꝫ si plus inhiant lucris pecuniaꝝ a suis subditis ꝙ̄ fructui aīaꝝ ꝛc̄. ❡ Potest ēt qnta causa eē ꝙ diuia iustitia illos q quāto amplius cognouerunt ꝛ spreuerūt ex qbus maiora beneficia ꝯtulit ꝛ igrati fuerunt: ꝛ grauius ceteris offenderūt ꝛ frequentius eum idigne ꝯtrectāt ꝛ ꝑcipiunt: tāto magis idurat ꝛ ꝓfundius cadere pmittit: vn̄ nō sʒ lū ipi sint mali in se: sꝫ ēt alios secum malos esse desiderēt ꝛ bonos odiant: ꝛ quos imitari nolūt optent nō esse ꝛ ꝑsequanꭍ eos que sibi dissimiles esse dolent. Salomon. Grauis est nobis ad vidēdum. Et tūc ibidem plures de ꝑdictis tangunꭍ. Laici vo q: de ꝑdictis causis minus h̄nt ideo minus nos odiūt imo ēt diligūt: q sentiūt nos salutē suā diligere ꝛ sperāt p nos eā fideliꝛ apud deū ꝓmouendaꝫ ore meritis ꝛ doctrinis. Clerici ēt q sane sapiūt eadē rōne nos fouent ꝛ diligunt q̄si filios suos ꝛ vacatores ꝛ cooperatores tam sue salutis ꝙ̄ sue solicitudinis sibi cōmisse: in suis subditis necios adiutores ꝛ oneris sibi impositi fideles subleuatores. Et de istis satis ꝛc̄.

❡ Expliciunt determinationes quarūdaꝫ questionum sup regulā bt̄i Fran. a sancto Bonauentura cardinali edite.

❡ Defensoriū venerabilis inceptoris magistri Guilelmi okam ꝛ frm̄ suoꝝ ordis minoꝝ de pauptate xp̄i ꝛ frm̄ minoꝝ ac statu euāgelico: ꝯtra multifarios ꝛ varios errores Joānis pape. xxij. p modū ep̄le ad vniuersos xp̄i fideles in subsidium ꝛ defensionem oppresse veritatis auctentissime ꝛ catholice descriptum.

Niuersis xp̄i fidelib⁹ ꝑsentes lr̄as inspecturis humiles xp̄i paupes fideles ꝛ catholici opp̄ssi pro defensione veritatis fideiq̄ꝫ xp̄iane. Salutē ꝛ pacē in eo: q cum esset diues pro nobis paup factus est. Et tradidit semetip̄m p nobis ꝛ lauit nos a pctis nr̄is in sanguie suo. Veritatē sapiētie aius nō recusat. Nec fides recta patiꭍ quācūq̄ꝫ iacturā. Sine fide siqdē fꝫ Apostolū īpossibile est placere deo. Almus xp̄i cōfessor ꝛ vite ipsius pcipuus imitator Fran. ac eius stigmatib⁹ mirabiliꝛ insignitus diuino spū illustratus ꝑdixit regulā suā ꝛ vitā xp̄i acerrime ipugnādam. Et supueniēt tētationes imēse. Et q fuerint tūc pbati accipiēt coronā vite. Ve aūt illis q ꝺ sola spe religiōis ꝯfisi tepescēt nec resistēt ꝯstanter tētationibus ad ꝓbationē electoꝝ pmissis. Qui vo spū feruentes ex cha

ritate ꝛ zelo veritatis adherebunt pietati tāq̄
inobediētes ꝛ scismatici ꝑsecutiōes ꝛ iniurias
sustinebūt. Nā persequētes eos a malignis spi
ritibus agitati magnū esse obsequiū dei dicēt:
tā pestilentes hoīes iterficere ꝛ delere de terra.
Erit.n. refugiuz afflictio dūs ꝛ saluabit eos q̄
sperauerūt in eo. Et vt suo capiti ꝯformenẜ fi
ducialr agēt ꝛ per mortē vitā mercātes eternā
obedire deo magis q̄ hoīb' eligēt: ꝛ mortē po
tius q̄ ꝯsentire falsitati ꝛ ꝑfidie: nullaten' for
midabūt. Nā veritas a ꝑdicatorib' tūc opienẜ
silētio aut conculcata negabiẜ. Et vite scitas a
suis ꝓfessorib' habebiẜ in derisum q̄re dignuz
dignis nō pastorē: ſʒ exterminatorē mittet eis
dūs Jesus xp̄s. Et q̄ aliq̄s nō canonice elect'
ꝛ ifectus hētica prauitate in articulo tribula
tiōis illi' ad papatū a ſūpt' mſtis mortē sui er
roris ꝯdictorib' ꝓpinare conabiẜ. Hec ꝓphia
dei p̄ris ad lrāz cerniẜ adipleta: in Joā. xxij. q
quātū in ipso fuit ꝑfectionē euāgelicā ꝛ totuz
statū eccliasticū extermiauit ꝛ multas hereses
in eccl'ia semiauit. Prout in. iiij. statutis sub for
ma bullaꝝ extrauagātiū p ip̄m editis euidēter
ānotaẜ. Quoꝝ p̄mū incipit. ad ꝯditorē cano.
Scdʒ. cum iter nōnullos. Tertiū. q̄ quorūdā
mentes. Quartū. q̄ vir reprobus: quoꝝ erroꝝ
in ꝑdictis statutis ꝯtentoꝝ aliq̄ de pluribus
cum eoruz veris reprobationibus hic breuiter
subscribuntur. ¶ Primus error.

PRimus error est. Q̄ dūs nr̄ iesus iquātū hō viator mortalis: imo inquātū crucifixus fuit verus rex in tpālib' hūs veꝝ vniuersale regnū ꝛ dn̄iuz oium rex tpāliū h' mundi. Qui error scripture sacre ꝛ scōꝝ doctoꝝ ꝛ patrū doctrine ꝯdicit a pte. Qd̄ aūt scripture ꝯdicit pʒ p illd̄ qd̄ legiẜ Joā. xviij. xp̄m dixisse Pilato regnū meū nō est de hoc mūdo. Si ex hoc mūdo eēt regnū meū mīstri mei vtiq̄ decertarēt vt non traderer iudeis. Nūc aūt regnū meū nō ē hic. Et Joan. vj. Jesus ḡ cū cognouisset q̄ vēturi eēnt vt raperēt eū ꝛ facerēt eū regē fugit itez in mōte: solus ergo vitauit regnū ꝛ regnare in tpālib' ſm hoc: ꝛ Lu. xij. Ubi cuidā de turba dicenti sibi. Magr̄ dic frī meo mō vt diuidat mecū hereditatē. Rūdit dicēs. Hō qs me cōstituit iudicē aut diuisorē sup vos. Cōstat ergo q̄ ad regē tanq̄ ad ordinarium iudicē spectat de hereditatuz diuisionibus iudicare ꝛ cogere ad easdē. Ergo nō regnauit tpalr̄. Aliter falsus dixisset q̄ nō ptinebat ad euz. Et sic articulus iste ꝯdixit sacro textui. ¶ Qd̄ aūt aduersetur dictis scōꝝ doctoꝝ pʒ. Ait.n. Aug. in quodā sermone de inocētibus. Putabat se ifelix tyrān' dn̄i saluatoris aduētu regali solio detrahendū. Sʒ nō est ita. Nō.n. ad hoc venerat xp̄s alienā gl'iaz iuaderet: ſʒ vt suū donaret. Nō inquā ad hoc venerat xp̄s vt regnuz terre sue priperet: ſʒ vt celeste donaret. Nō venerat ad ptātes dignitatesq̄ rapiēdas ſʒ ad ꝯtumelias ꝑferēdas. Nō.n. ad hoc venerat: vt illud sacrū caput ad diadema gēmaꝝ: ſʒ vt ad coronā spineā ꝑpararet. Nō inquā venerat vt ꝯstitueret supra sceptra magnificus: ſʒ vt crucifigeret illusus. Itē idē Aug. i ep'la ad Madurienses dicit sic. Itaq̄ nō xp̄s regno decorat' nec xp̄s terrenis opib' diues nec xp̄s vlla terrena felicitate ꝑfulgēs: ſʒ xp̄s crucifixus p totū orbē terraꝝ ꝑdicatur hoc ibi. Itē Amb. sup Lu. li. ij. sup illud dabit illi dn̄s deus sedē Dauid p̄ris eius ꝛc. Ergo si angelo nō credis ipsi saltem dn̄o crede dicēti. Tu dicis q̄ rex suʒ ego. Nunq̄d ergo ipse mētitus est q̄ regnare se dicit q̄ nō regnauit i terris? Quō scriptura soluiẜ q̄ regeʒ eum dixit ꝛ nō regnare astruit? Et ifra. Qui dicit nō eē de hoc mūdo regnū suū ōndit eē supra mundū ꝛ ita erat regnū eius ꝛ nō erat. Nō erat in seculo ſʒ supra seculū. Itē Bernardus sup missus est dicit dabit ei ergo dn̄s deus sedeʒ Dauid p̄ris eius nō tipicā ſʒ verā: nō tpalem ſʒ eternā. Nō terrenā ſʒ celestē. Que idcirco memoraẜ fuisse Dauid q̄ hec in q̄ tpalr̄ sedit Dauid eterne illius gerebat imagineʒ. Itē Grego. in pastorali loquēs de regno xp̄i dicit. Nolite plures magistri fieri. Nā ipse dei ꝛ hoīuz mediator regnū percipe vitauit in terris q̄ supnoꝝ spirituum sciam sensumq̄ trāscēdens añ secula regnat in celis. Qui.n. idcirco in carnē venerat vt nō solum p passionē suā redimeret verūetiā per suā ꝯuersationē doceret exēplum se sequentib' rex fieri noluit ad crucis vō patibulū spōte peruenit: oblatā gl'iaz culmis fugit: penā obprobrose mortis expetiuit: vt mēbra rei exēplo istrueret fauores fugere: terrores mīme timere: pro veritate aduersa eligerẜ: ꝓspa formidādo declinare. Hec Gregorius. Itē scūs Leo papa i quodam

sermone

sermõe epyphanie q legit in ecclesia loquens de regno xpi dicit sic. Herodes võ audiẽs iudeorũ pncipẽ natũ successorẽ suspicatus expauit. Et paꝝ post. O ceca stulta emulatiõis impietas q turbãdũ putas diuinũ tuo furore consilium: dñs mũdi tpale nõ querit regnũ q pstat eternũ. Quib⁹ auctibus nihil clarius dici põt ad ondendũ ꝙ regnũ xpi iquãtũ hõ viator nõ fuit tpale ꝛ eternũ sꝫ celeste ꝛ eternũ. Jtẽ ꝙ regnũ xpi iquãtũ hõ viator nõ fuit tpale: sꝫ spũale ꝛ celeste appet p hoc qm tale fuit regnũ xpi quale venit ptẽnere ꝛ despicere. Sꝫ xps venit pdicare ꝛ annũciare regnum celoꝝ ꝛ ptẽnere atqꝫ despicere regnũ tpale ꝛ eternũ ppter regnum celoꝝ. Qui ait: vade ingt vẽde oia que habes ꝛ da paupib⁹ ꝛ hẽbis thesauruꝫ in celo: Matth. xix. ꝛ Mar. x. ꝛ Luce. xviij. Ergo regnũ xpi nõ fuit tpale ꝛ terrenuꝫ. Preterea ille q venerat tpalr nõ iudicare sꝫ iudicare nõ venit tpalr pncipari ꝛ dñari sꝫ magis tpalr subijci ꝛ subdi. Jtẽ regnũ xpi p quo mortu⁹ est nõ fuit tpale: qꝛ tpale regnũ iudeoꝝ ppter morteꝫ xpi extitit dissipatũ ꝛ pphete pdixerũt p xpꝫ regnũ suũ esse reparãdũ. Sꝫ regnũ tpale non fuit reparatũ p eũ sꝫ dissipatũ. Cõcludit euidẽter ꝙ regnũ xpi non fuit tpale sꝫ spũale ꝛ celeste. Nota p sana itelligẽtia vitatis ꝙ regnũ xpi tripl'r itelligi põt. Primo mõ p regno eternali ꝛ diuiali. Scdo mõ p spũali. Tertio mõ pro regno mũdiali vel sclari. Primũ spectat ad xpm quãtũ ad suã diuinitatẽ qua eq̃lis est pri ꝛ vnũ ꝛ idẽ cũ pre rõne creatiõis ꝛ gubernatiõis cunctoꝝ. Et de hoc nõ ẽ questio. Quãtum ẽt ad hũanitatẽ spectat ad ipꝫ p cõicatione ydiomatũ rõne psonalis siue ypostatice vnionis qꝛ qcqd pdicat õ deitate pdicat de hoie xpo ꝛ ecõuerso. Scdꝫ ẽt cõpetit xpo rõe creatiõis ꝛ redẽptiõis iustificatiõis ꝛ glificatiõis doctrine ꝛ pastoralis cure vel spũalis despõsatiõis suoꝝ fidelium ꝛ electoꝝ siue mẽbroꝝ: nec de hoc est questio. Tertiũ võ nõ spectat nec spectare põt ad xpꝫ nec rõne diuinitatis cũ pdictio fit regnũ vel regimẽ tpaliũ corruptiuũ eternũ posse esse vel diuĩũ. Nec rõe hũanitatis sicut pbat supra qꝛ ad ipsum ex officio sibi cõmisso ptinebat de tpalib⁹ iudicare: hereditates diuidere: leges ciuiles cõdere: homicidas latrones ꝛ malefactores punire: pegrino pupillo ꝛ vidue cũ oppmerent a potẽtib⁹ mũdi tpale auxiliũ impẽdere: ꝛ alia q̃ ad offĩm regũ seculariũ ptinẽt exercere. Et õ isto tertio mõ est q̃stio ꝛ ꝯtrouersia. Est igr xps inquantũ õs rex oium angeloꝝ ꝛ hoium bonoꝝ ꝛ maloꝝ fideliũ ꝛ ifideliũ rõnalium ꝛ irrõnaliũ ꝛ cũctoꝝ ꝛ eodẽ regimie quo pr oia regit. Sir xps hõ eodẽ mõ ꝙ dictũ est. Scdo xps fuit rex spũalis inquãtũ deus ꝛ inquãtũ hõ a spũali regimie: qꝛ ad hoc venit in mũdũ vt. s. fideles sibi credẽtes quãtũ ad spũalia gubernaret. Et isto mõ xps est rex credentium siue fideliũ tm̃ siue sint gẽtiles siue iudei: qꝛ sola credẽtes oẽs sunt iudei: aut gẽtiles cõuersi sm spm̃. Tertio xps nec quãtũ ad diuinitatẽ nec quãtũ ad hũanitatẽ siue inquantũ hõ mortalis fuit rex regẽdo tpalr: sm ꝙ aliqs dr rex p supremũ modũ regẽdi tpalr. Prophete igit in suis pphetijs loquunt de regno xpi spirituali ꝛ eternali. Qꝫ aũt papa Joã. xxij. loquatur de regno tpali pꝫ: qꝛ dicit ꝙ xps nisi i valde paucis p rege vl' dño se nõ gessit. g̃ loqmur de regno tpali ꝛ sclari. g̃ hẽticus manifeste vt supra patuit. Si aũt loqmur de regno diuino ꝛ spũali tũc est hẽticus manifestus ꝛ blasphemus dicere ꝙ non gerat se p rege nisi in valde paucis: qꝛ vt rex est oiuꝫ dñs oia creãdo gubernãdo ꝛ ꝯsuãdo. Qꝺ aũt loquat de regno tpali seu sclari pꝫ p hoc: scdo qꝛ dicit ꝙ iõ pauper fuit: qꝛ se fructib⁹ regni nõ iuuabat: pceptio aũt fructuũ ad adiumẽtũ ꝛ ꝯseruationẽ vite emolumẽta võ ptinẽt ad regnũ ciuile vel seculare: ergo de regno tpali ꝛ seculari loqtur: igit hereticus. Si aũt loquat de regno diuino ꝛ spũali tunc est herecicus ꝛ bestialis ponendo ꝙ deus indigeat fructibus ꝛ ꝯseruatione ex aliqua re tpali vel mundi. Plures rationes possunt adduci: sed causa breuitatis dimittuntur.

s Ecũdus error est xps inquantuꝫ hõ mortalis fuit dñs hñs ꝓprietatẽ ꝛ dñium oium rex tpaliũ: q qdẽ error siue articulus sacre scripture sciis doctorib⁹ ꝛ determiationi eccl'e ꝯdicit. Qꝺ aũt sacre scripture ꝯdicit pꝫ. Mã Lu. ix. dicit dñs. Vulpes foueas hñt ꝛ volucres celi nidos: filius aũt hois non hꝫ vbi caput suũ reclinet. vbi glo. Hiero. in psona xpi ait. Quid me propter diuitias ꝛ lucra seculi vis sꝫq cum sim tante paupertatis vt nec hospitiolum qꝺ meum

sit habeã tecto vtar alienoꝫ. Et Chrisostomus sup eodẽ. Aspice qualr pauptatẽ q̃ dñs docue rat p opa demõstrat. Nõ erat ei mẽsa nõ can/ delabrũ nec domus nec quicq̃ taliũ. Itẽ Apl's ij. Corinth. viij. Scitis inqt grãm dñi nři iesu xpi q ꝑpter nos egenus factũ est cũ esset diues vt illius inopia nos diuites eẽmus et i hoc ɔsi/ lium do. Et in psalmo in ꝑsona xpi di. Ego vo egenus et paup suz. vbi glo. dicit. Egenus fuit xps q: pauper. i. sibi insufficiẽs. Et in alio psal. Ego aũt mẽdicus sum et paup. Ubi glo. dicit. Christus ẜm q hõ mẽdicus fuit. Et mẽdicus est q ab alio petit et paup q sibi nõ sufficit. Hec glo. Qd aũt determinatiõi eccle aduersat pꝫ. Nã extra de verbo. sig. lib. vj. ca. Exijt. Ser/ bit ꝑpterea diffinitiue sic. Dicimus q abdica tio ꝑprietatis oiuz reꝝ tã in spãli q̃ etiã in cõi ꝑpter deũ meritoria est et sancta quã et xps viã ꝑfectionis oñdens verbo docuit et exẽplo fir/ mauit. Hic ergo sãcta mr ecclia diffinitiue ꝓ/ nũciat q xps exẽplo firmauit abdicationẽ ꝓ/ prietatis oium reꝝ: et p ɔ̃ns papa Joan. xxij. q dicit q xps habuit ꝑprietatẽ oium reꝝ tpaliũ ɔ̃dicit in forma eccle determinatiõi: ergo est hereticus. Itẽ q scis doctorib' aduerset patuit supra. Sꝫ vt abundãtius pateat. ait Hiero. ad Nepotianũ. Turpe est ante fores sacerdotũ dñi nři Jesu xpi crucifixi et paupis q cibo quoq vescebat alieno litores miliũ et ɔsulum excu/ bare. Itẽ idem ad Eliodoꝝ. Affatim diues est qui cũ xpo paup est. Itẽ Gregorius nazãzenus dicit. Uestigijs illius icedã q ꝑpter nos San/ ctus est paup cũ diues eẽt. Et Chrisosto. super eplam ad hec dicit. Nemo causet de paupertate tãq̃ cã sit multoꝝ maloꝝ: nec obloquat de xpo qui ꝑfectionẽ illã dicit. Si vis ꝑfectus esse va/ de et vende oia que habes etc. Hoc. n. ipse ṽbis dixit et opib' oñdit et discipulos suos docuit. Itẽ idẽ. Si vis audire paupertatis ꝓdicamẽta ipsaꝫ ꝓfessus est xps q: dicit filius aũt hois nõ hꝫ vbi caput suũ reclinet. Itẽ Anselmus in li. ꝺ sacris ait. Pauper ita fuit xps vt veniens in mũdũ nõ in sua: sꝫ in aliena domo nasceret. Et natus ꝑpter inopiã loci in ꝑsepe brutoꝝ aialiũ poneret: et viuens in mũdo nõ hẽt vbi caput suũ reclinaret: nec mortẽs vñ nuditatẽ suã te/ geret: nec mortuus vnde inolueret: nec sepul chrũ aut locũ vbi corpus mortuuz collocaret. Preterea oia ad ꝑfectionẽ et fideliũ vtilitatem spectãtia que xps docuit ipse fecit. Sed abdi/ care tpalium diuitiaꝝ dñium et ꝑprietatem ad perfectionẽ et vtilitatẽ fidelium spectat: et hanc abdicationẽ xps docuit: ergo hãc abdicationẽ ipse seruauit. ꝓbatur Actuũ. j. Cepit Jesus fa/ cere et docere. et ergo fecit et docuit. Et Mat. v. dicit. Qui soluerit vnũ de mãdatis istis mini/ mis et docuerit sic hoies minimus vocabit in re gno celoꝝ: sꝫ xps nõ fuit minimus sed maximus in regno celoꝝ: ergo fecit et docuit. Pꝫ ẽt in su pradicta auc͞te Chrisostomi. Q xps docuerit diuitias abdicare dñium et ꝑprietatẽ. pꝫ per il lud Matth. xix. Uade et vẽde oia q̃ habes etc. Et amen dico vobis q vos qui reliqstis oia et secuti estis me etc. Et Matth. vj. Nolite the/ saurizare vobis thesauros in terra. Et in mul/ tis alijs locis xps docuit mundum ɔtẽnere et diuitiaꝝ dñiuz abdicare. Pauptas religiosoꝝ nõ est maior nec perfectior pauptate xpi. Sed religiosi abdicãt dñium et ꝑprietatẽ diuitiaruꝫ saltẽ in spãli: ergo et xps saltẽ in spãli dñium di uitiaꝝ abdicauit: et ɔstat q alius a xpo habuit dominium oium tẽporalium cõe cũ ipso: ergo nec xps in speciali nec in cõi habuit vniuersale dñium oium tpalium. Nã oẽs religiosi imitã/ tur xpm in paupertate non ꝑcedunt: ergo etc.

Tertius error est q dñs noster Jesus xps inquãtum hõ mortalis per successum tpis acqsi/ uit sibi diuersis modis dñium ꝑp̄ium in spãli q̃ pluriũ reꝝ tpalium si vestimẽtoꝝ calciamẽ/ toꝝ loculoꝝ et alimẽtoꝝ partim per collectio/ nem fideliũ partim per emptionẽ. Qui error ɔ̃dicit euãgelice ṽitati: q: vt ipse xps dicit Lu ce. xiiij. Ois ex vobis q nõ renũciauerit oibus que possidet nõ põt meus esse discipulus. Cõ/ stat aũt q xps fecit qd docuit ad perfectionez vite pertinẽs vt ꝓbatũ est supra Act. j. Cepit Jesus facere et docere. Et Ambrosius in ẜmõe viij. epyphanie dicit. Facere prius voluit qd faciẽdum oib' impabat vt bonus magr̄ doctri nam suã nõ tã verbis suis isinuaret q̃ actibus exerceret: et ad fidẽ nos gestu pariter firmaret et sensu. Hec Ambrosius. Aliter. n. non fuisset magnus in regno celoꝝ: vt dcm̃ est q: nõ fecis set qd docuit. Itez Hieronymus sup. j. lib. ꝑi. xxxiiij. Eripiens inopẽ de manu fortioꝝ eius

dicit

dicit idē fuisse xp̄m de manib⁹ ⁊ ptāte iudeoꝝ
ereptū. Jnops.n.in h mūdo fuit xp̄s q nō p/
priū habuit: vñ ipe ait. Uulpes foueas hñt ⁊c̄.
Hec Hiero. Jtē Basilius in rła sua dicit. Si
qs ḡ dicit ppriū aliqd eē: alienū sese facit ab ele
ctis dei ⁊ charitate dñi q ⁊ qđ docuit v̄bo ope
cōpleuit. ¶ Jtē Hiero. ad rusticū monachū.
Si habes sbam vende ⁊ da paupib⁹ ⁊ nudum
xp̄m nudus seq̄re. Dur est h grāde ⁊ difficile:
sʒ magna sūt p̄mia. Jdē ad Eustochiū dicit de
xp̄o. Pauprimū ⁊ abiectū se ostēdit. Jtē glosa
sup illo v̄bo Jo.xiiij. Uenit p̄nceps mūdi hu/
ius ⁊ in me non hʒ qcq̄ʒ. dicit. Uoluit nil hr̄e
dñs qđ pderet. paup venit ne hr̄et diabolus qđ
auferret. Hec glo. Sʒ oīno tpale ppriū modi/
cū aut satis auferri pōt ⁊ pdi. ḡ xp̄s nullius rei
tpalis pprietatē habuit. Et Bern. ad frēs de
mōte dei de xp̄o dicit. Cū diues eēt paup p no
bis fact⁹ est ⁊ q volūtarie pauptatis dedit p̄ce/
ptū ipse eiusdē in semetipso formā dignat⁹ est
demōstrare: vt.n. sciant euāgelici paupes quid
eis faciēdū sit ipse ēt a fidelib⁹ pasci voluit: nō/
nūq̄ʒ ēt ab īfidelib⁹ vt fideles faceret vite necīa
non recusauit recipe. Hec Bern. ¶ Jste error
ɔ̄dicit p̄dictis ī ppa forma: qr ibi dicit q ab i/
stāti ɔceptionis sue habuit vłe dñiū oium reꝝ
tpaliū: ⁊ hic dicit q acq̄siuit sibi dñiū aliquaꝝ
reꝝ: quaꝝ dñiū nō habuit añ. Hr̄e ḡ vłe dñiū
oīuʒ reꝝ ⁊ aliq̄ꝝ nō hr̄e est ɔ̄dictio ī forma: pp
qđ ɔuenit sibi illud Augustini ad Bonifaciū
comitē ɔ̄ donatistas ⁊ ponitur.xxiij.q.vij.ca.
Qđ aūt. sic ingens. Quidā adeo calūniādi cu/
piditate cecant vt non attēdant q̄ʒ sint inter se
ɔ̄ria q̄ loquunt. Q aūt nō habuit xp̄s pprieta/
tem calciamētoꝝ vt dict⁹ hereticus dicit pʒ qr
nec vsū habuit. Dicit.n. Hiero. ad Eustochiū.
Discipuli sine calciamētoꝝ onere ⁊ vinculis pel/
lium nudi ad p̄dicatiōem noui euāgelij desti/
nant. Et milites vestimētis Jesu forte diuisis ca
ligas nō habuer̄ q̄s tollerēt: nec.n. dñs poterat
hr̄e qđ phibuerat in suis. ¶ Jtē Chrisostom⁹
sup Math. omelia vltia. Apl̄i vna tunica in/
duti ⁊ discalciati circuierūt ⁊ oēs supauerunt.
Jtē omelia.xxxij. Nunqd aliqd defuit vobis
qñ misi vos nudos ⁊ discalciatos. Et Bern.
de septē horis hora 3ᵃ. Post ɔsidera quo hēbat
xp̄us illos scōs pedes ɔfractos. Nec credas q
eēt calciatus: qr nec ipse nec discipuli ei⁹ calcia/
mētis vtebant. Pʒ ēt q ipse discipulis suis in/
terdixit calciamēta portare. vt hr̄ Matth.x. ⁊
Lu.x. Et ipse fecit qđ docuit: vt pʒ supra. Er/
go nec ipse nec discipuli ei⁹ calciamētis vteban
tur. ¶ Ad rōnē v̄o quā p se adducit heretic⁹
iste ad pbādū q xp̄s habuit calciamēta. Quia
Joānes baptista dicit de eo cui⁹ nō sum dign⁹
corrigiam calciamenti soluere. Rñdent glose
quaꝝ vna dicit: calciamētū mysteriū corrigia
ligatura mysteriū. Nō.n. valet Joā. corrigiam
calciamēti soluere: qr mysteriū īcarnatiōis nō
sufficit explicare. Et alia glosa dicit. Nō sū di
gnus corrigiā calciamēti soluere.i. nomē spōsi
nō mihi vsurpo. ¶ Q v̄o xp̄s non habuerit
pprietatē in loculis sicut iste heretic⁹ dicit pʒ p
Hieronymū sup illō Mat.xvij. vade ad ma/
re vbi dicit. Tāte pauptatis fuit dñs vt vñ tri/
buta solueret non hr̄et. Q si aliqs obiecerit q
iudas in loculis pecuniā portabat. Rñdebim⁹
q res paupeꝝ in vsus suos cōuertere nephas
putauit h ad lr̄am dicit glo. Jtē Chryso. sup il
lud Joā.xij. qr loculos hēbat Judas dicit. Et
nimiꝝ qr nullus discipuloꝝ pecuniā portabat:
sʒ p h q dicit hic occulte insinuat q q̄dā mu/
lieres eos de suis facultatib⁹ nutriebant. Jtem
Aug. sup Joan. pte.ij. Omel.viij. ⁊ ponit.xij.
q.j. dicit sic. Hēbat dñs loculos a fidelib⁹ obla/
tos ɔseruās ⁊ suoꝝ necītatib⁹ alijsq̄ īdigentib⁹
tribuebat. Tūc p̄mū ecclīastice pecunie forma
est īstituta. Hec Aug. Sʒ ɔstat q pecunia quo
ad pprietatē ⁊ dñium nō est ep̄oꝝ ⁊ p̄latoꝝ ec/
clesie. Sʒ quoad admīstratiōem ⁊ dispēsatōeʒ:
vt idē Aug. dicit: ⁊ ponit.xxij.q.vij.ca. Quot
aūt. sic ingens: nō sūt illa nr̄a sʒ paupeꝝ quorū
pcuratiōem quodāmō gerim⁹ nō pprietatem
nobis vsurpatiōe dānabili vēdicam⁹. Nec ob/
stat illud Joā.iiij. discipuli ei⁹ iuerāt in ciuita/
tē vt cibos emerēt: qr tūc nō erāt facti apl̄i ⁊ p
ɔ̄ns nō tenebant expropriari pecuniā: qr fue/
rūt ad aplatū vocati in s̄mone de mōte: vt pʒ
exp̄sse Luc.vj. q vt pʒ Math.iiij fuit fcūs in
galilea. de quo hr̄. Joā.iiij. q q̄dē s̄m Aug.li.ij.
de ɔsensu euāgelistaꝝ ca.xvij. fuit factus ille de
quo di Mat.iiij. Cū audisset iesus q Joā. tra/
dit⁹ eēt secessit ī galileā. Et post īfra narrat illā
tertiā ⁊ pfectā vocationem Petri ⁊ Andree ⁊
Joānis ⁊ Jacobi. Et post in p̄n⁹ vbi ponit ser
monē factū in mōte in quo facti sunt apl̄i. Ac

deinde fuerūt eis imposita a xp̄o illa ꝑcepta in qb⁹ dī ꝙ nihil possideret nec auꝝ nec argētū3 nec pecuniā:z ꝙ nihil portarēt in via zc. vt p3 Mat.x. Mar.vj.z Lu.ix. Ergo dōm ꝙ ex pecunia mulieꝝ emissent q̄ seqbāt eū.vt habet Lu.viij. Nota aūt sūmā xp̄i sapiam in h casu z ꝯsilib⁹. Qꝛ aliud est dare formam ꝯdescētiōnis aliud formā pclitatiōis vitāde. Aliud forma3 cure pastoralis. Aliud formā mediocris religionis. Aliud formā vitādi erroris. Aliud forma3 spūalis ꝑncipij ꝑcauēdi. Xp̄s.n.raro vsus ē loculis ptim ꝯdescētie tā pro ifirmis q̄3 ꝑ forma mediocris religiōis:ptim pietate cure pastoralis vt oñderet ꝙ plat⁹oblatiōes ecclīasticas in vsus paupeꝝ d3 ꝯuertere poti⁹ q̄3 in suos:z ꝙ sic d3 iopias paupeꝝ sublevare z eoꝝ curā hr̄e: ꝙ tñ ꝯgregationi magnoꝝ thesauroꝝ nō d3 ꝑ hac re isistere. Uñ dicti sunt diminutive loculi.i.parui locelli. Usus est aūt ad docēdu3 ꝙ in casu piculoso z ineuitabilis necītatis licitū est imo debitum q̄3tūcūq3 pfectis vti loculis aut equalēti. Usus est ēt xp̄s in ꝯdēnationē futuraꝝ heresum dicētiu3 ꝙ nulli xp̄iano z ꝑcipue clerico vel plato lic3 hr̄e aurū vel argētu3. Docuit ēt per h ꝯsse formidādā ꝓuidētiam z ꝯseruatiōem tpaliū:qꝛ vnus ex.xij.aplīs cecidit in latrocinātē3 cupiditatē. Et in hoc ipse docuit q̄3tū sit fugiendū malū cupiditatis ecclesiasticoꝝ bonoꝝ:qꝛ iudas ex h fact⁹ pditor xp̄i. Docuit ēt quoscūq3 platos vt dispēsatiōem rerum tpaliū ēt necīaꝝ alteri relinquānt. Ipsi v̄o soli orōni instent sicut fecerūt postmodū apl̄i Act. vj. Et ne in h nimis curiose timerēt de ifidelitate dispēsationū aut ꝑ tali timore dispēsatiōe3 hmōi ad se reuocarēt cū tollerabilius sit tpalia perdi q̄3 a spūalib⁹officiys retrahi. Habuit igr̄ xp̄s res aliqs absq3 eaꝝ dñio z ꝓpetate. ¶ Et illa vocabula meū tuu3 suum isti⁹z illi⁹ z hr̄e z silia multipl̄r accipiunt in scripturis. Aliqñ āt ipoꝛtāt dñiū z ꝓpetatē. Aliqñ vsū facti. Aliqñ licitā ptātē vtēdi. Aliqñ custodiā. Aliqñ locationē. Aliqñ originē patrie z alijs q̄si inūerabilib⁹modis accipi pñt. Quare pōt ꝯcedi ꝙ xp̄s varias res habuit:q̄3tū ad vsū:q̄3tū ad licitam ptātē vtēdi:q̄3tū ad ꝯsuetudinē vtēdi:q̄3tum ad originē pūc:q̄3tū ad dispēsatiōe3 siue dispōnē lic3 nō habuerit dñium z ꝓprietate3. Et ita vestimēta xp̄i z cetera necīa qb⁹ necīo vtebaē erant sibi.v3.xp̄i inq̄ntum homo erat quoad vsu3. Dicit.n. Ber. de xp̄o z aplīs z aplicis viris z euāgelicis religiosis. Cui nempe de proprio nihil est totum ꝑfecto qd̄ h3 dei est.

Unde ꝓ tota ista q̄stione z mā de xp̄i z aploꝝ pauptate. Notādū est ꝑ ꝙ xp̄s z apl̄i fuerūt in duplici statu. Fuerūt enim vices plati eccl̄ie noui testi z h mō habuerunt q̄3tū ad h auctē dispēsatiōis z distributiōis ꝑ dādo paupib⁹z ministris ecclesie. Sicut de aplīs scribit Act.iiij. Et negare ꝙ nō habuerūt isto mō eēt hereticū z de h nō est qō. Et ista platio nis auctē dī xp̄m loculos habuisse vna de causis. Scdo xp̄s z apl̄i pñt ꝯsiderari vt spāles ꝑsone z singulares fundamēta pfectiōis religiose z pfecti ꝯtēptores mūdi z gl̄iaꝫ mūdi calcātes z xp̄i ꝯsilia desup erogatiōe pfectiōis in scipsis obsuātes. ¶ Et si q̄rat vtrū isto mō habuerūt Distinguēdū est de duplici mō hn̄di. Quoꝝ ꝑmus est ciuilis z mūdan⁹. Queādmodū leges iperiales diffiniunt duas ei⁹ptes oñdētes i hec v̄ba. Ea in n̄ris bonis dñr eē in qb⁹ habitis exceptionē z diffensione3 z nō habitis repetitionem habem⁹. Et p3 ꝙ q h3 aliqd ciuil̄r z mūdane pōt diffendere rē suā ab iuasore z repetere a detētore sub iudice impiali. Et isto mō dicēdu3 ꝙ xp̄s z ei⁹apl̄i habuerūt res mūdanas esset hereticū:qꝛ est ꝯ scm̄ euāgelium:nam xp̄s rex pacificus q aplos suos fecit filios pacis separauit eos ab oī mūdano litigio dī. Mat.vj. Et q vult tecū in iudicio ꝯtendere z tunicam tua3 tollere ꝑbere ei z pallium. z Lu.vj. Ab eo qui aufert tibi vestimētum z tunica3 noli ꝓhibere z q aufert q̄ tua sunt ne repetas. In qbus v̄bis xp̄s remouet a se qū ipse fecit qd̄ docuit z a suis aplīs qb⁹ hec imposuit duas ptes iuris ciuilis z mūdani.s.defensiōem habiti z repetitionē pditi. Et iste modus hn̄di dī ꝓpꝛie hr̄e i re ꝓprietate3 z dñium. Et xp̄s z apl̄i eius isto mō nō habuerūt. Idcirco beat⁹ Petrus pro se z alijs aplīs dicit:sicut verus paup. Mat.xix. Ecce nos reliqmus oīa. Dicere ergo ꝙ xp̄us z apl̄i eius isto mō habuerint in cōi vel in spāli ꝓprietatē z dñium est hereticū z blasphemu3. Alio mō pñt hr̄i res tpales.s.q̄3tum ad ius naturale cōis charitatis fraterne z isto mō xp̄s z apl̄i habuerūt bona tpalia iure nāli qd̄ ab alijs qbus dr̄ ius poli ad sustētationem nāe:repellentes

lentes oia que diuitias saperent vel delitias re/dolerēt vel mūdi pópam nutrirēt. Et isto mō habuerūt vestes panes pisces: sicut dicit apl's j. Thimo.vj. hn̄tes alimēta ⁊ qb⁹ tegamur his ɔtenti simus. Nec aliq̄ pfectio nec aliqd ɔsiliū xp̄i est qd p̄hibeat talē modū hn̄di.s.q̄ztū ad necium vsum vite. Et iō dicere q̄ xp̄us ⁊ apl'i eius nō habuerint isto mō eēt hereticū. Scdo notādum est q̄ ad tollēdum cauillationes ista questio vel mā est in tales terminos resoluēda. Utrū si seruādo vitam tunicā suā xp̄s instituit ⁊ seruauit ⁊ apl'i seruauerint ⁊ beatus Franciscus in r'la sua seruādaȝ accepit: put scā ecclesia ɔfirmauit possit qs hr̄e ppriū in speciali vel in cōi ciuiliter ⁊ mundane p̄dictam vitam in sua pfectione seruādo. Et tenēdum est pro fide indubitabili euangelij omnino q̄ non ⁊c̄.

q Uartus error est q̄ apl'i post q̄ fuerūt ad aplatuȝ assumpti habuerint spāli ⁊ sigillatim non solū in cōi ppɔietatem dn̄ium multarum rerum: q̄ nunq̄ abdicauerūt a se ppɔietatem ⁊ dn̄ium vl'r oium rerum tpalium nec votum pauptatis.n.seruit. Sȝ etiam post emissionem spūs scī sup eos factam habuerunt in spāli ⁊ sigillatim ppɔietatem ⁊ dn̄ium ppriuȝ vestimētoꝝ calciamētoꝝ ⁊ alimētoꝝ. Et q̄ xp̄s nūq̄ ɔsuluit eis abdicatiōem ppɔietatis ⁊ dominij oium reꝝ. Qui error ɔ̄dicit euāgelice veritati ⁊ est destructiuus euāgelice pfectionis: dr̄ eniȝ Mat.iiij. de Petro ⁊ Andrea Jacobo ⁊ Joāne. At illi ɔtinuo relictis retibus secuti sunt eū vbi glosa dicit: amplius ad ppɔia nō reuersuri sup quo etiam Greg. dicit. Multū dimisit: qui nihil sibi retinuit. Multum dimisit qui cuȝ re possessa ēt ɔcupiscētijs renūciauit. ⁊ Mat.vj. Nolite vobis thesaurizare thesauros in terra ⁊ nolite soliciti esse dicētes. Quid mādūcabimus. Et Luce.xij. Uendite q̄ possidetis ⁊ date elemosynā. Et Mat.ij. Nolite possidere aurum nec argētum. Et.xix. Petrus in persona oium aploꝝ ait. Ecce nos reliqm⁹ oia. Et Lu.xiij. Ois ex vobis q non renūciauerit oibus que possidet nō pōt meus eē discipulus. Sup quo Ambrosius negat xp̄s suuȝ esse discipulū: quem viderit aliquādo possidētem. Et Augu. de ɔtēptu mūdi dicit. Qui dicit oibus vel ppɔium a suis discipulis possidere voluit. Qui quicq̄ possidet remot⁹ est a xp̄i disciplina. Itē Hierony. super psalmo. Cōminuet eos tanq̄ vitulum libani dicit: aplos filios vnicornium intelligim⁹: qui ex iudeis ɔcesserūt. Hij adeo pauperes fuerūt ⁊ nudi vt eis ppɔiuȝ nihil remāsisset eisdem testantibus ⁊ dicētibus. Ecce nos reliqmus oia. Item ad exuperātium. Nemo aplis paupior fuit: ⁊ nemo tātuȝ p deo dereliquit. Item Grego. sup cantica sup illo verbo. Si dederit homo oēm substātiaȝ dom⁹ sue ⁊ sic dicit. Homo oēm substātiam domus sue pro dilectione tribuit: qū qcqd in mundo possidet p xp̄o distribuit. Et parū post. Hoc apostoli fecerūt: q non solum possessa sed ɔcupita vt xp̄ȝ sequerent dimiserūt. Qd aūt votū abdicatiōis ppɔetatis oiuȝ reꝝ apl'i emiserūt pȝ.dic̄.n. Aug. de aplis.xvij. ð ciuitate dei.c.iiij. dixerūt illi potentes. Ecce nos reliquimus omnia. ⁊ secuti sumus te. Hoc votum potentissime vouerunt: sed vnde hoc eis: nisi ab illo de quo cōtinue dictum est dans votū vouenti? Nō eniȝ deo quisq̄ voueret: nisi ab eo reciperet qd voueret. Hec Aug. Ex qbus verbis manifeste cōcludit q̄ apl'i vouerunt seq xp̄m in abdicatione ppɔietatis oium reruȝ. Qd etiam multiplici rōne pbari posset: sȝ causa breuitatis obmittim⁹: q: ex supradictis ⁊ dicēdis satis pȝ. Obuiat etiam hereticalis assertio antedicta determinationi ecclesie sacro scē: vt pȝ extra de verbo sig. ca. exijt. vbi diffinitiue dr̄. Dicimus q̄ abdicatio ppɔietatis oium rerum tam in spāli q̄ in cōmuni pp deū meritoɔia est ⁊ scā: quam ⁊ xp̄s viam pfectionis ostēdens vbo docuit ⁊ exēplo firmauit: quāq; primi fundatores militātis ecclesie, put ab ipso fonte hauserāt in volētes pfecte viuere p doctrine ac vite ipsoꝝ alueos deriuarūt. Cōcludit ergo q̄ ipse sit hereticus manifeste tā ipse q̄ ei⁹ assertio antedicta.

q Uintus error est qd xp̄s non iposuit aliā legēviuēdi aplis q̄ qbuscūq; alijs discipulis p discipulos itelligēs quoscūq; fideles xp̄i sicut exēplificat de Lazaro: Maria: Martha: Joseph ab arimatia ⁊ dorchas. Qui error ɔ̄dicit scripture diuine ⁊ eccl'ie ⁊ doctoribus. Qd pȝ: nā Mat.x.v.scribit. Et ɔuocatis.xij. discipulis suis dedit eis ptātē spūuȝ imūdoꝝ: ⁊ istos hos xij. discipulos misit Jesus pcipiens eis dicēs.

In viam gentium ne abieritis. Et infra. Nolite possidere auꝝ nec argẽtũ neqꝫ pecuniaꝫ in zonis vestris. Non perã in via nec duas tunicas nec calciamẽta nec virgã. Et sic Luce. ix. Nihil tuleritis in via nec virgã nec peraꝫ nec pecuniã. Et Matth. vj. Et vocauit. xij. ⁊ cepit illos mittere ⁊ pcepit ne qd tollerent in via nisi virgã tm̃ nec perã neqꝫ panem nec in zona es. ¶ Item Hiero. ꝯ Iouinianũ. Nũqd oib⁹ pcepto est ne duas tunicas hẽant ne cibos i pera: es in zona: calciamẽta in pedib⁹: ⁊ vt vendant vniuersa q̃ hñt ⁊ dent paupib⁹ ⁊ sequanť xpꝫ? ſꝫ tm̃. s. hĩs q volũt eẽ pfecti. ¶ Itẽ Greg. 27. moraliũ sup illõ Iob. Iudiciũ paupib⁹ tribuit. Spãli ingt iussione paucis ⁊ pfectioꝛib⁹ ⁊ non gñalr oib⁹ dĩ ꝧ qd adolescẽs diues audiuit. Uade ⁊ vẽde oĩa q̃ habes ⁊ da paupib⁹. Si. n. hoc sub pcepto cũctos iussio gñalis astrĩgere culpa pfecto eẽt aliqd nos de ꝧ mũdo possidere. Sꝫ aliud est qd p scripturã sacrã gñalr oib⁹ pcipiť. Aliud qd spãlr pfectioꝛib⁹ iperať. Hec Grego. Heretic⁹ ḡ supꝛadict⁹ tanqꝫ isanus ꝯ scripturã sacrã ⁊ ꝯ scõs garrulat ipudẽter. Est ḡ sciendũ ꝙ discipuli fuerũt i duplici dĩa qdã erãt apli: qdã võ pter aplos ad pdicãdum fidẽ xpi fuerũt spãlr deputati a xpo ⁊ isti fuerunt. lxxij. de qb⁹ hĩ Luce. x. Tertij erãt sicr ꝯuersi ad fideꝫ ſꝫ offm̃ pdicatõis a xpo mĩme receperant pmi ⁊ scõi nõ hẽbãt tpalia quoad dñiuꝫ ⁊ ppꝛietatẽ. Sꝫ tertij poterãt hĩe q̃cũqꝫ tpalia salteꝫ p illo tpe: ⁊ iõ exempla sua in nullo concludunt.

6 **Sextus** erroꝛ est ꝙ apli nõ abdicauerũt: ſꝫ habuerũt ⁊ hĩe licite potuerunt bona imobilia: vt agros ⁊ pdia quoad ppꝛietatẽ ⁊ dñiuꝫ in cõi: ⁊ ꝙ ꝗ illa in iudea nõ receperũt nec retinuerũt nõ fuit ꝗ repugnaret ꝧ eoꝝ pdicationi: sed ꝗ puidebãt se in spũ trãsituros ad gẽtes. Qui erroꝛ ꝯdicit scripture diuine ⁊ scis doctoꝛib⁹ vt pꝛioꝛes. Pꝫ. n. Luc. xiiij. Nisi qs renũciauerit oib⁹ q̃ possidet: nõ põt meus eẽ discipulus. Et Matth. xix. Ecce nos reliqm⁹ oĩa ⁊c̃. Itẽ affrican⁹ in legẽda Symonis ⁊ Iude refert ꝙ apli dixerũt. Nobis nõ licꝫ aliqd possidẽ sup terrã ꝗ possessio nr̃a in celis est: q̃ est eterna vbi immoꝛtalitas regnat. Et iõ nulla rõne possumus auꝝ ⁊ argẽtũ accipe aut vestes aut domos aut pꝛedia aut seruos aut ancillas. Ista oĩa terrena sunt: ⁊ moꝛientem hoĩem nõ sequnť Aug. de facultatib⁹ ecclesie dicit. De euãgelio viuũt: q nihil ppꝛiũ hĩe volũt. Ad ꝧ faciũt oẽs auctes scripture ⁊ scõꝝ in supꝛadictis duob⁹ erroꝛibus posite ad decretũ melchiadis qd pꝛo se allegat xij. q. j. c. Futurã ⁊c̃. Dicẽdũ pmo ſꝫ glosã sup nomen melchiadis q̃ dicit. Falsus est testis: ꝗ melchiades fuit añ Siluestrũ ⁊ Cõstãtinũ: de cui⁹ donatiõe cũ expsso nõie Cõstãtini sit mentio in dicto ca. Futurã ⁊c̃. Iõ nõ põt esse melchiades. Scõo dõm ꝙ illa non fuit cã p aplis q̃re nõ receperunt pdia sed pauptas euãgelica q̃ assũpserãt. Pꝛo aliis võ credẽtib⁹ bñ fuit illa cã: ꝗ si puidissent ecclesiã pmãsurã in iudea nõ iposuissent eis illã tantã pauptatẽ sicut nec ꝯuersis in ecclia degẽtib⁹ iposuerũt. Uñ p sana itelligẽtia veritatis circa istũ articulũ. Notandũ ꝙ duplex fuit cõitas in actib⁹ aploꝛum: vna. s. ipsoꝝ aploꝝ tanqꝫ maioꝛuꝫ ⁊ pfectoꝝ ⁊ ad maioꝛa obligatoꝝ. Alia võ reliquoꝝ credentiuꝫ ⁊ iferioꝝ: de qua duplici cõitate loqť Bonauẽtura apologie sue. c. vij. dicẽs. Quãuis. n. legiť in actib⁹ aploꝝ ꝙ multitudis credẽtium erãt oĩa cõia: ⁊ ꝙ reꝝ venditaꝝ ponebanť pcia ad pedes aploꝝ. Nõ est itelligẽdum ꝙ apli aliquid ppꝛiũ ⁊ cõe possiderũt: ꝗ cõitas illa ferť ad aplos ſꝫ ad turbã: sicut glosa ibi isinuat: doctoꝝ ⁊ auditoꝝ ingt destruit oꝛdinẽ. Nã multitudo credẽtium reb⁹ spetis copula charitatꝫ iungebať. Apli võ virtute fulgentes mysteria xpi pandebãt: ⁊ infra in qb⁹ insinuat ꝙ aplis in sua egestate manibus eoꝝ dispõni quoad res ⁊ psonas pmitiua illa ecclia suberat. Hanc tñ dispositionẽ maluerũt cõmittere aliis nõ ꝙ p illud mysteriũ aliqd possiderẽt. Ubi Petrus in eadẽ vrbe vbi hec fiebãt paupi elemosynã petẽti rñdit argẽtum ⁊ auꝝ nõ est mihi vbi glo. Memoꝛ illius pcepti. Nolite possidere auruꝫ neqꝫ argentum. Hec Bonauẽtura. Ergo falsum est qd asserit hereticus supꝛadictus.

8 **Septimus** erroꝛ est quod litigare pꝛo rebus tẽpoꝛalib⁹ in iudicio non distrahit neqꝫ dĩminuit de pfectione euãgelica ⁊ aplis ⁊ euãgelicis viris licuit in spãli ⁊ sigillatim etiaꝫ in cõmuni pꝛo reb⁹ tpalibus tanqꝫ pꝛopꝛiis in iudicio ꝯtendere ⁊ litigare. Qui erroꝛ aduersať doctrĩe regis pacifici iesu xpi dicẽtis. Mat. v.

Qui vult tecũ in iudicio ɔtendere ⁊ tunicam tuam tollere dimitte ei ⁊ palliũ ⁊ quicũqȝ te angariauerit mille passus vade cuȝ illo alia duo. Et Luc.vj. Ab eo q aufert tibi vestimẽtũ ⁊ tunicã noli ꝓhibere. Et q aufert q̃ tua sunt noli repetere. Et apl's.j.Corin.vj. Iã oīno qđ delictum est in vobis q: iudicia habetis iter vos. Quare nõ magis iniqtatẽ patimini q̃re nõ potius fraudamini. Vñ Aug.in encheridion.ca. lxxiij. ptractans dicta v̓ba dicit. Nã in his putari posset iudicium h̃re aduersus alterꝫ nõ eẽ pctm: ſȝ tm̃mõ ex̃ ecclesias vl'em iudicari nisi secut⁹ adiũgeret: iaȝ qđẽ oino delictũ est in vobis q: iudicia habetis vobiscũ. Et ne qs se excusaret ⁊ diceret se nullũ h̃re negociũ: ſȝ iniqtatẽ pati quã velit a se iudicij snĩa remoueri: cõtinuo talib⁹ cogitationib⁹ ⁊ excusatiõib⁹ occurrit atqȝ ait. Quare nõ magis iniqtatẽ patimini? quare nõ potius fraudamini? Et vt ad illđ redeat: qđ dñs dicit. Si qs voluerit tunicã tuã tollere dimitte ei ⁊ palliũ. Et alio loco: q abstulerit ingt tua noli repetere: ꝓhibuit itaqȝ suos de secularib⁹ h̃re iudiciũ cum alijs. Ex qua doctrina dicit esse delictuȝ tñ ɔsuluit in eccl'a talia iudicia finiri iter frẽs: frib⁹ iudicãtib⁹: extra vo ecclesiã terribilr̃ vetat. Manifestũ est etiaȝ q hic ꝯm veniam ɔcedat ĩfirmis pp hec atqȝ hm̃oi pctã ⁊ alia lȝ his minora. Quotidie crebroqȝ dicam⁹ crebroqȝ orem⁹ deuȝ atqȝ dicam⁹. Dimitte nobis debita nr̃a. Hec Aug. ¶ Iteȝ glosa iterlinearis sup illud. Iam qđẽ oino delictũ est in nobis dicit: ex hoc solũ q iudicium habetis pctm̃ est litigare cum pax esse debeat. Notãdũ ergo q inter ꝓcepta vel ɔsilia xp̃i posita in sermone de monte qdam sunt negatiua q̃dã affirmatiua vt noli repetere ⁊ dimitte ei ⁊ palliũ: quorꝫ vnũ est negatiuũ ⁊ aliud affirmatiuũ. Illa ergo q̃ sunt negatiua in ꝓdictis ꝓceptis suasit ie sus discipulis in cõi oĩ tpe in opis executione seruare: q tñ iposuit apl's sub ꝓcepto ⁊ alijs suasit omni tpe dictũ ꝓceptũ.s.non ɔtendere in iudicio in operis executiõe suare. Sic ⁊ apl's ad Corin. Illa vo que affirmatiua sunt.s. dimitte palliũ volẽti tunicã ⁊ pcutienti in vna maxilla ꝓbe ⁊ aliã non posuit apl's sub precepto: ſȝ ꝯm ꝓparationem cordis vel animi negatiua vero vt dictũ est alijs suasit sine fraude tñ ⁊ sine litigio vt dictum est superius.

Octauus error est q dñs nr̃ iesus xp̃s nõ iterdixit simplr̃ ⁊ absolute apl'is suis ne possiderent aurꝫ neqȝ argẽtum ⁊ pecuniã in zonis: sed solũ ꝓ tpe vie qñ ibant ad ꝓdicãduȝ. Post reditũ aũt a ꝓdicatiõe poterãt libere possidere ⁊ portare. Iste error ɔ̃dicit euãgelice veritati sicẽ ⁊ ceterismãqȝ precepta illa Mat.x. ⁊ Luce.ix. ⁊ Mar.vj. nõ sint tm̃ ꝓ tpe vie. dic Chrysos.sup illo v̓bo. Nolite possidere aurum ⁊c. Intende qualr̃ eos denudans oĩa eis dedit pmittens in domo aliorꝫ condecẽter manere ⁊ nihil h̃ntes introire. Et post. Si in aliena patria ex̃ntes nihil opꝫ petere excepto quotidiano cibo quãto magis domi manentes? ¶ Item Act.iij. dixit Petrus paralitico. Argẽtum ⁊ aurꝫ nõ est mihi. vbi glo. Petrus memor illius ꝓcepti nolite possidere aurꝫ. Certũ est aũt q tũc Hierosolymis erat. ¶ Item Hiero.ad exsuperãtium. Nemo apl'is pauperior fuit: ⁊ nemo tm̃ pro dño dereliqt. Qđ nõ eẽt verꝫ si ꝓ ol tpe nõ reliquissent oĩa. Item idẽ ad gerũtiam. Apl'i toto orbe pegrini nõ es in zona nõ caligas nec calciamẽta h̃ntes in pedib⁹. Item idẽ ad cloeduȝ. Vis esse pfecta ⁊ in primo stare fastigio dignitatis. Fac qđ faciebãt apl'i. vade ⁊ vẽde oĩa q̃ habes ⁊ da pauperib⁹ ⁊ seq̃re saluatorẽ. Iteȝ Ambro. sup.ij.Corin. Quãtũ ad p̃ntẽ vitã ptinet pauperes videbant egeni in terris in celis diuites nihil h̃ntes: ⁊ oĩa possidẽtes. Hoc fuit in apl'is gloriosum vt sine solicitudine ⁊ noĩe possidẽdi nõ solum ea que in possessiõib⁹ erant ſȝ eorꝫ domos possiderent. Iteȝ Bern.ad Euge lib.iij. Nam qđ aliud tibi dimisit scũs apl's qđ auteȝ habeo hoc tibi do ingt: qđ illud est? Vnũ scio nõ aurꝫ neqȝ argẽtum: cũ ipse dicat. Aurꝫ ⁊ argentũ nõ est mihi. Et infra. Esto vt alia q̃cunqȝ tibi vẽdices rõne ſȝ nõ apl'ico iure: nec eni ille tibi dare potuit qđ nõ habuit. Itẽ Chrysosto. sup Mat.omel.lxvj. Quid inquaȝ apl'os magnos ostẽdit? Pecuniarꝫ ɔtẽpt⁹ gl'ie despect⁹ ab oĩb⁹ hui⁹ vite negocijs erectio: q: si hec non habuissent ⁊ si decẽ milia mortuos suscitassent nõ soluȝ nõ pfecissent ſȝ ẽt seductores estimati fuissent. Preterea dictũ suũ destruit: ⁊ ɔuincit seipm: q: apl'i magis idigebãt predictis in via quã domi ex̃ntes (vt dicit Chrysostom⁹) iã auctoritate prius allegata. Est igit sciendu ȝ q in

missione aploꝝ xp̄s q̄dam p̄cepit q̄dam pmi/ sit ꝛ q̄daz p̄dixit. Precepit illa p q̄ eoꝝ p̄dica/ tio fieret credibilis ꝛ prouocaret auditores ad credēdum ꝛ ostēdēduz mūdi ɔtēptū sicut nō portare nec velle nec possidere pecuniā nec ali qd tpale:ꝛ h nō tm̄ p tpe vi̾e:ſ; vt essent exē pla lucidissima oīs p̄secutōis oib⁹ sequētib⁹ vsq̧ in finē mūdi:vt p; in supiorib⁹ multiplr. Con cessit siue pmisit sumpt⁹ ab auditorib⁹ accipere in casu quo aliūde nō h̄ient:vt ait Greg. Qui sacculū ꝛ perā portare p̄hibuit sumpt⁹ ꝛ alimē ta ex eadē p̄dicatiōe ɔcessit. Predixit p̄secutio nes ꝛ odiū oium ɔ̄ eos vt ipsos ad tollerātiam pmuniret. ¶ Ad illud ꝙ iste hereticꝰ p se ad/ duxit qñ misi vos sine sacculo ꝛc̄. Et isra. Sed nūc q h; sacculū ꝛc̄. Arguens p h ꝙ illud p̄ce ptū fuit tpale. Audi Basilium dicētez sup illa v̄ba. S; nūc q h; sacculū ꝛc̄. Xp̄s nō dispensa/ uit pro tpe necītatis:ſ; p̄dixit ꝛ pphetauit eis tribulatiōes p suā captionē ꝛ mortē supuentu ras. Uñ dicit:ꝙ correcti libri:non h̄ñt vendat tollat emat quasi imperatiue vl̄ pmissiue sit di ctū. S; vēdet tollet emet.q.p̄dictiue ꝛ pnun/ ciatiue sit dictum. Et hoc satis clatet ex dictis textib⁹ ibidē.s.de emēdo gladios:q꞉ certu; est ꝙ nō pmisit eos se defendere cu; gladyis? imo p̄hibuit dicēs. Mitte gladiū tuū in vaginaz. Preterea erroneus s̄mo est ꝛ ɔ̄ scōs vt ɔcedaſ sine necītate ibidē:qd est giiali p̄hibitū. Dicit eni Chry. Pro tpe necītatis ꝛ p̄secutiōis xp̄s laxauit aplis prioris p̄cepti rigorē. Hoc idē di cit Beda in sua snīa iō ɔcludit ɔ̄ eum. Q; si p tpe vie fuit eis p̄hibitum portare pecuniam ꝛ calciamēta:vbi tñ magis videbaſ esse necessa/ rium:multo magis domi manentibus.

n **Onus** error est ꝙ bona pmiti/ ue ecclesie seu mltitudi/ nis credētium de qua h̄r Act.ij.ꝛ.iiij. Nec qsq̧ eoꝝ q̄ possidebat aliqd suū esse dice/ bat:ſ; erāt illis oīa cōia nō erant illis cōia post distributiōem:ſ; gl; post distributōem efficie/ baſ pprietarius ꝛ dn̄s portiōis sibi assignate:ꝛ ꝙ votū religiosoꝝ absq̧ ppo viuere p̄fitētium nō se extēdit ad illa gb⁹ necīo eget vita hūana. Qui error ɔ̄dicit sacro textui. Ibidez Act.iiij. Nec qsq̧ eoꝝ q̄ possidebat aliquid s̄m glosam suū. Hoc est ppriū eē:dicebat:ꝛ sic exponiſ.xij. q.j.c.Scim⁹.ꝛ ca.nolo.ꝛ ca.non dicatis.ꝛ.§.j.

Item sup illo erāt illis oīa cōia:dicit glo.iterli/ nearie indicium frīs amoris est oīa possidere ꝛ nihil ppꝛium h̄re. Itē Cle.papa.xij.q.j.ca.dile ctissim⁹.dicit. Cōis vita oib⁹ necīa est ꝛ maxie his q deo irrep̄hensibil̄r imitari cupiunt ꝛ vi/ tam aploꝝ ꝛ eoꝝ discipuloꝝ imitari. Cōis eni vsus oiu; q̄ sūt in hoc mūdo oib⁹ hoib⁹ eē de/ buit:ſ; p iniqtatē alius de h eē suu; alius illud ꝛ sic iter mortales facta est diuisio. Et sicut nō pōt diuidi aer nec splēdor solis:ita nec reliqua q̄ data sūt oib⁹ ad h̄ndū diuidi debere:ſ; h̄nda oīa cōia.ppea monachi ꝛ canonici r̄lares beati Aug.tenēt figurā ꝛ imitanſ r̄lam pmā creden tiū multitudinē. Dicit.n.Hiero.in lib.illustrī viroꝝ. Apparet p̄m talez xp̄i credētium fuisse ecclesiā qlē nūc monachi imitanſ ꝛ cupiunt eē vt nihil cuicūq̧ ppꝛiū sit. ¶ Q; āt monachis ꝛ canonicis r̄larib⁹ nō liceat h̄re ppꝛiū:p; etiaz apte.dicit.n. Inno.iij.ex̄ d̄ statu monachoꝝ.j. c.cū ad monasteria.p̄hibem⁹ districte in v̄tute obie sub itermīatiōe diuini iudicij ne qs mo nachoꝝ ppꝛium aliquo mō possideat. S; si qs h; aliqd ppꝛiū totū incōtinēti resignet. Si vo pprietate aliq̄ fuerit dep̄hensus h̄re r̄lari mo/ nitiōe pmissa de monasterio expellaſ:nec reci/ piaſ vlterius:nisi peniteat s̄m monasticā disci/ plinā. Q; si pprietas apud quēq̄ fuerit dep̄hē/ sa in morte ipsa cū ea insignū p̄ditionis ex̄ mo/ nasteriū i sterqlinio subterreſ sicut narrat bea/ tus Greg.in dialogo se fecisse ꝛ insignum. Nec existimet abbas ꝙ sup h̄nda proprietate possit cū aliquo monacho dispēsare. Et q꞉ abdicatio p̄petatis sicut ꝛ custodia castitatis adeo est an/ nexa r̄le monachali:vt ɔ̄ eam nec sūmus pōti/ sex possit in laz idulgere. Et vt clarius itelligaſ hoc esse p̄ceptū de his gb⁹ necīo eget vita hu/ mana:p; p r̄las scōꝝ patrum:d̄r.n.in r̄la beati Bn̄dicti ab ecclesia approbata. Ne qs p̄sumat aliqd dare vel recipe nec aliqd h̄re ppꝛiu; nul la; oino rē nec codicē nec tabulas nec graffiū: ſ; nihil oino qppe gb⁹ nec corpa sua nec volū/ tates lic; h̄re in ptāte ppꝛia. Et ifra accipien/ tes noua vetera sp reddāt in pn̄ti reponēda ve stiario pp paupes ꝛ pedules ꝛ qđcūq̧ est vet⁹ vestimētum reddāt dū accipiunt nouū. Item Basilius in r̄la sua approbata dicit. Si qs sibi dicit esse ppꝛiu; sine dubio alienū se facit ab ele ctis dei ꝛ a charitate dn̄i:q quod verbo docuit

opere

ope cōpleuit. Et ifra. Querētib⁹ fribus si liceʒ cuiq; veterē tunicā aut calciamēta dare cuivo luerit mie cā pp mādatū. Rñdit scūs Basili⁹: dare aliqd mādati gra nō est oiuʒ: sed eoꝝ qb⁹ offm illud traditū est. Item Aug. in regula sua dicit filia supradictis. Item btūs Frā. vj. c. regule sue dicit. Frēs nihil sibi appropriēt nec domum nec locum nec aliquam rem.

d Decimus error est ꝙ in rebus vsu ꝯsumptibilibus nec vsus iuris nec vsus facti licit⁹ pōt a ꝓprietate ꝛ dñio separi ꝛ ꝙ in talib⁹ reb⁹ nec ius vtēdi nec ius facti sepatū a ꝓpetate rei seu dñio pōt ꝯstitui vel hīi eo ꝙ p vsum taliū reꝝ eaꝝ ꝓprietas ꝛ dñiū ꝯsumat. Qui error oēm religionē vouētēʒ viuere sine ꝓprio destruit ꝛ cōfundit ꝛ sacre scripture ꝛ euangelice ꝛ aplice ꝛ scōꝝ doctrinis ac determinationi scē ꝛ vlis ecclesie catholice repugnat. Scribit. n. j. Thim. v. Utere modico vino pp stomachū tuū ꝛ frequētes tuas isfirmitates. Et ad Phil. vltimo. Misistis mihi in vsum. Sup quo glo. Aug. dicit. Preter vsum in reb⁹ nihil aliud est qrēduʒ ꝛ q ampli⁹ qrit malum inuenit. Iteʒ sup illud Thim. hñtes alimēta ꝛ qb⁹ tegamur his ꝯtēti simus. gl. Hiero. Signanter dicit qb⁹ tegamur vt ꝯfidat se non qrere nisi vsum. Et numeroꝝ xviij. vniuersa frugū initia q̄ gignit hum⁹ ꝛ domino deportant cedēt in vsus tuos. Et Josue v. di. Nec vsi sunt vltra cibo illo filij israel. Et in plurib⁹ alijs locis sacre scripture h̄ ondit manifeste. Cui aūt ꝯdicat scis doctorib⁹ pʒ dicit Augustin⁹ in lib. de doctrina xp̄iana ꝙ sapiens sine aliquo vitio cibo preciosissimo pōt vti. Et sic in libro qōnū euangelij dicit: ꝙ ciboꝝ non vsus sed ꝯcupiscētia rephendēda est. Et idē in eodē. Et ponit in glo. Ro. vij. Oia vestra sūt nō dñio sʒ vsufructu res dñoꝝ sunt famuloꝝ nō dominij ꝑtāte: sʒ vtēti facultate qua vtunt eis ad victū ꝛ ornatū: aut aliud hmōi. Item Cle. papa. xij. q. j. c. dilectissim⁹ dñs. hi vsus oium q̄ sunt in hoc mūdo oibus hoib⁹ esse debuit: sʒ p inīqtatem alius dicit: hoc esse suum ꝛ alius illud: ꝛ sic inter mortales facta est diuisio: ꝛ sicut nō pōt diuidi aer nec splēdor solis. Ita nec reliqua q̄ data sunt cōmuniter ad habendum diuidi debent: sed habēda esse omnia cōmunia. Item Innocētius ꝛ Hostiensis extra plum de causa ꝓprietatis ꝛ possessionis in apparatibus suis dicūt in hec vba: Hoc notādū est ꝙ nō pla tus sed xp̄s hʒ ꝓprietatē ꝛ dñium reꝝ ecclesie: vñ qcūq; offerunt hoies ecclesijs dnr esse deo oblata. Et ifra post multas allegatiōes dicūt: ꝛ si aliq̄ in iure inueniant ꝙ hec bona deo oblata sint epoꝝ vel platoꝝ vel capellanoꝝ: dic esse ea eoꝝ quoad gubernatiōem ꝛ admistrationeʒ ꝛ dnr esse paupeꝝ quoad sustētatiōem. Unde ꝓprie loquēdo prelati dnr ꝓcuratores ꝛ nō domini. Extra de donationib⁹ ca. ij. Ecce q̄ clare ꝛ apte dicti sūmi pōtifices diuidūt vsum a dominio ꝛ ꝓprietate. Et ꝫm eos dictaꝝ reꝝ dñiū est xp̄i: dispensatio platoꝝ sustētatio que habet p vsum est paupeꝝ. Itē Hiero. ad nepocianuʒ dicit: ꝙ xp̄s paup cibo vescebat alieno: ꝛ ita habebat vsum sibi a ꝓprietate ꝛ dñio separatum. Et Bernardus ad cartusienses cui nempe de ꝓprio nihil est totuʒ ꝓfecto qd hʒ dei est. ergo religiosi pauperes (ꝫm Bernarduʒ) hñt vsum a ꝓprietate ꝛ dñio separatum. Et qui pp deuʒ abdicauerūt ꝓprietatē ꝛ dñium suoꝝ corpoꝝ ꝛ suaꝝ volūtatū multo fortius reliqrūt ꝓprietatem ꝛ dñiuʒ qrūcūq; reꝝ tpalium: vt supra patuit p scōs istitutores scāꝝ religionū. Preterea dicta hereticalis assertio obuiat legi ciuili. Hrenl ō acqrēda possessiōe. l. qcqd. ꝙ qcqd filius familias hʒ ex peculio siue sint cibaria siue vestes siue pecunia vel alia que vsu ꝯsumunt solū hʒ vsum facti ꝛ ꝓprietas siue dñiuʒ residet apud pāem. ¶ Iteʒ istituta de vsu ꝛ habitatione dicit sic. Minus iuris est in vsu q̄ in vsu fructu: nā q vsum fundi nudū hʒ nihil vlterius hic intelligit q̄ oleribus pomis: floribus: feno: stramentis: lignis ad vsum quotidianū vtatur nec vlli alij ius qd hʒ aut vēdere: aut locare: aut gratis ꝯcedere pōt cum q vsum fructū hʒ possit hec oia facere. Et dñs Azo in sūma istitutionū de vsu ꝛ habitatiōe dicit sic. Usus q est ius vel seruitus non pōt esse in reb⁹ q̄ vsu ꝯsumunt cū in eis nō possit eē salua substātia. Sʒ vsus q est facti vel in facto cōsistit vt in bibendo ꝛ comedendo bñ pōt esse. ¶ Itē glo. xij. q. j. ca. Nō dicatis: dicit. Nūqd di possidere vestem nō vī: q: vestis serui semp est de peculio dñi. Preterea exēplū habemus de hospitib⁹ q licite vtunt cibis: potibus: lectisternijs ꝛ similib⁹ absq; ꝓprietate cōmuni vel

speciali: ꝛ serui licite vtunt̃ rebus dñoꝝ suoꝝ quaꝝ nõ hñt dñium cõe vel spãle. Et eodem mõ filius familias. Preterea fur q furatus est panẽ: vinũ: vestes: carnes: ꝛ pecuniã vtẽdo illis reb⁹: vel hꝫ ꝓprietatẽ ꝛ dñium vel non. Si nõ: hẽmus ꝓpositũ. s. ꝙ vsus taliũ põt a dñio ꝛ ꝓprietate separi. Si sic: ergo fur hꝫ ꝓprietatẽ ꝛ dñium illaꝝ reꝝ q̃s furatus est: ꝛ p ꝯñs furtũ nullũ pctm̃ est: qd̕ est nõ tm̃ hẽticũ q̃ꝫ blasphemũ ꝛ abhoĩabile. Jtẽ iste error ꝯdicit determinatiõi eccl̕ie: ꝛ diffinitiõib⁹ multoꝝ sũmoꝝ põtificũ suoꝝ ꝑdecessoꝝ: q dicũt ꝛ determinãt ꝙ frẽs minores nihil ꝓpꝛij hẽ pñt: nec in spãli nec in cõi ẽt in rebus vsu ꝯsumptibilib⁹ qbus vtũtur. Dicit. n. Nicolaus papa in decretali. Exijt supius allegata. Ue꜓ ꝯdecens fuit ei ꝓfessioni q spõte deuouit xp̃m pauperẽ in tanta paupertate sectari oĩuꝫ abdicare dñium: ꝛ reꝝ sibi ꝯcessaꝝ nec tñ vsu fore ꝯtentã. Nec p hoc ꝙ ꝓprietatẽ vsus ꝛ rei cuiuscũq̧ dñium a se abdicasse videt̃ simplici vsui oĩs rei renunciatũ esse ꝯuincit̃: q inq̃ vsus non iuris: ſꝫ facti tm̃mõ nomẽ hñs: qd̕ facti est tm̃ in vtẽdo ꝑbet vtentib⁹ nihil iuris. Hoc idẽ dicũt Greg. ix. Jnno. iiij. Nico. iiij. Alexã. iiij. Cle. iiij. Martin⁹. iiij. Quibus ꝯsonat Cle. v. in ꝯsilio Uienẽsi in decretali. q̃ icipit. Exiui de paradiso. sic inquiẽs. Proinde cũ vir sanctus paupertatis ꝑmisse in rl̃a modũ exprĩmẽs: dicit in eadẽ: frẽs nihil sibi appropꝛiẽt: nec domũ: nec locũ: nec aliquaꝫ rẽ: sitq̧ declaratũ p nõnullos ꝑdecessores nostros romanos põtifi. Hãc expropriationẽ intelligi debere tam in spãli q̃ꝫ etiã in cõi: qd̕ reꝝ oium ꝯcessaꝝ oblataꝝ donataꝝ frib⁹: q̃s ꝛ q̃ꝝ vsum facti ipsi ordini vel ipsis frib⁹ licꝫ hẽ ꝓprietatẽ ꝛ dñium in se ꝛ romanã eccl̃am retinuerũt: dimisso ipsis frib⁹ tm̃mõ simplici vsu facti. Ecce q̃ꝫ apte ꝛ clare venerabiles pães dñi romani sũmi põtifices diuidũt vsum a ꝓprietate: ꝛ diffiniendo ꝓnũciant ꝙ xp̃s ꝛ apl̃i a se abdicauerũt dñium ꝛ ꝓprietatẽ oium reꝝ tẽporaliũ. Quib⁹ dñs Joã. nõ tm̃ ꝯdicit i supradictis errorib⁹: ſꝫ ipsos hereticos facit ꝛ romanã ecclesiã q̃ recepit eoꝝ determinationẽ. Dicit. n. in suo tertio statuto hereticali. qd̕ icipit. Quia quorũdã. Quicũq̧ sciẽter verbo vel scripto asseruerit aliq̃d ꝯ diffinita ꝛ determinata in ꝑmo suo statuto. qd̕ icipit. Ad ꝯditorẽ tãq̃ꝫ rebellis ꝛ ꝯtumax eccl̕ie habeat̃: ꝛ in ipso statuto. Ad ꝯditorẽ determinat ꝛ diffinit expsse: ꝙ vsus reꝝ vsu ꝯsumptibiliũ nõ põt a dñio ꝛ ꝓprietate separi. Sed supradicti sũmi põtifi. ꝛ scriptura apl̃ica ꝛ scã mr̃ eccl̃ia: vt pꝫ ex ꝑmissis asserũt oppositũ euidẽter: ergo doctrinam apl̃icã ꝛ determinationẽ scẽ mr̃is eccl̕ie catholice faciũt erroneã ꝛ scismaticã. ¶ Preterea i scda sua hẽticali ꝯstõne: q̃ icipit. Cũ iter nõnullos: diffiniẽdo ꝓnunciat: ꝙ ꝑtinaciter asserere redẽptorẽ nr̃m dñm Jesum xp̃m eiusq̧ apl̃os in spãli nõ habuisse aliq̃ nec in cõi assertionẽ huius ꝑtinacẽ deicepꝰ erroneã fore cẽsendã ꝛ hereticã de frm̃ nr̃oꝝ ꝯsilio hoc ꝑpetuo declaramus edicto. Hec est diffinitio ꝛ determinatio eius. Sꝫ scã mr̃ eccl̃ia in decretali supius scp̃⁹ allegata solẽniter ꝓnũciãdo determiat: dicim⁹ ꝙ abdicatio ꝓprietatis oĩuꝫ reꝝ tã in spãli q̃ꝫ ẽt in cõi pp deũ meritoria est ꝛ scã: quã ꝛ xp̃s viã pfectionis oñdens v̄bo docuit ꝛ exẽplo firmauit ꝛc̃. Que diffinitio ꝛ determinatio dudũ est ab vniuersali ecclesia recepta: ꝛ in corpore iuris clausa sub titulo de verboꝝ significatione: ꝛ etiam per generale ꝯsilium Uiẽne approbata.

Tunc arguit sic. aut Nico. iiij. ꝛ Cle. v. diffinierũt heretice aut catholice diffiniẽdo xp̃m ꝛ apl̃os nihil habuisse iure ꝓprietatis ꝛ dñij: ꝛ declarãdo ad hoc tenerẽt fratres miores ex ꝑcepto sue rl̃e. Si heretice tũc ipse fuit hereticus approbãdo ꝛ ꝯfirmando ꝙ ipsi diffinierũt: ꝙ i suo statuto qd̕ icipit. Quorũdã exigit ecce scrupulositatis ambiguũ. dicit ꝑfatas declaratiões salubriter editas solidas q̧dẽ claras ꝛ lucidas multaq̧ maturitate digestas nr̃as deo fauẽte indubias ipsoꝝ ꝑdecessoꝝ nr̃oꝝ declaratiões declaratiõib⁹ adiungim⁹ ꝛc̃. Si catholice tũc est hereticus manifestus ꝛ sibiipsi ꝯrius diffiniẽdo hereticũ eẽ xp̃ꝫ ꝛ apl̃os nihil habuisse iure ꝓprietatis ꝛ dñij. Seqtur. n. ꝑm eũ ꝙ eccl̃ia errauit: ꝛ in errore fuit vsq̧ ad sua tpa: qd̕ dicere vel sentire est hereticũ ꝛ isanũ. Seq̃t ẽt ꝙ sacra scriptura dicit falsum: q̃ vt a doctorib⁹ est exposita: dicit xp̃m ꝛ apl̃os maxime viã pfectiõis oñdẽdo: nõ habuisse aliq̃d iure ꝓprietatis ꝛ dñij. Papa Joã. diffinit hoc eẽ hereticũ: ꝛ ꝙ sci doctores Aug. Ambr. Hieron. Grego. Chryso. Rabanus Basilius Beda: ꝛ alios expositores errauerũt ꝛ falsum tenuerũt: ꝛ

dicentes

dicentes xp̄m ꝛ ap̄los fuisse paupes: ꝛ nō habuisse ꝓpriū in reb⁹: papa Joã. diffinit igit̄ esse hereticū. Preterea btūs. F. ab ecclia canonizatus: ꝛ sacris stigmatib⁹ dn̄i nr̄i iesu xp̄i mirabiliter isignitus ſm hoc fuit hereticus. Nā nō solum fuit ꝓfessus hāc pauptatē: sꝫ tanq̄ ꝓlatus ꝛ doctor ꝛ legislator i rl̄a strictissime mādauit seruari. Que rl̄a ꝛ ipsius ꝓfessores tam p̄teriti q̄ presentes ꝛ futuri fuerunt: sunt ꝛ erunt heretici talē pauptatē ꝓfitētes: ꝛ ecclia errauit q̄ errorē eis ꝯfirmauit. Seq̄tur ēt q̄ glibet religiosus vouēs viuere sine ꝓprio vouet ꝛ ꝓmittit errorē: nec aliq̄s religiosus imitat̄ xp̄m nisi ꝓprietarius in sp̄ali ꝛ in cōi. Seq̄tur ēt q̄ rl̄e scōꝝ Basilij Bn̄dicti Aug. Bernardi Dn̄ici Frācisci sunt erronee ꝛ false ꝛ sic̄r eaꝝ istitutores: ꝛ fuerūt decepti ꝛ deceptores: ꝛ p ꝯn̄s i statu dānatiōis. Nā oēs mandauerūt in suis rl̄is suos frēs viuere sine ꝓprio. Sꝫ ꝛ oēs religiosi sine ꝓprio viuere: ꝓfitētes fuerūt ꝛ sunt ꝛ erūt rebelles ꝛ ꝯtumaces eccl̄ie: ꝛ tanq̄ heretici ab oīb⁹ vitādi. Nā papa Joã. dānat tanq̄ rebellem ꝛ ꝯtumacē eccl̄ie: ꝛ hereticū oēm ꝯdicentē determinatis ꝛ diffinitis in decretalib⁹. Ad ꝯditorē canonū. Et cū inter nōnullos. In q̄b⁹ diffinit nō posse vsuꝫ hr̄i a ꝓpetate ꝛ dn̄io sepatū in reb⁹ q̄ vsu ꝯsumunt̄: ꝛ esse hereticū tenere xp̄m ꝛ ap̄los non habuisse ꝓpriū in sp̄ali nec in cōi. Seq̄t̄ etiā q̄ dei filius dn̄s nr̄ Jesus xp̄s ꝛ ei⁹ sc̄i ap̄li doctrinā falsam ꝛ erroneā mūdo tradiderūt. Nā ſm scm̄ euāgeliū ꝛ ſm sanctos doctores expositores: nihil habuerūt iure ꝓprietatis ꝛ dn̄ij: ꝛ alios volentes ipsos ꝓfecte seq̄ docuerūt nihil hr̄e: sicut multipl̄r tā p sanctos doctores q̄ p determiatione eccl̄ie sacrosancte supius multipl̄r est ostēsum. Sꝫ hoc est hereticū erroneuꝫ ꝛ blasphemū. Seq̄tur ergo q̄ dictus papa Jo. est hereticus manifestus: ꝛ p ꝯn̄s dānatus ꝛ excōicatus: ꝛ ab oī auc̄te priuatus. Dicit. n. Hierony. xxiiij. q. iij. c. heresis. Qui alr̄ sacrā scripturā itelligit vel exponit: ꝛ sensus sp̄us sc̄i efflagitat a quo ꝯscripta est: lꝫ corpore ab ecclia non recessit: tn̄ hereticus est censendus: ideo ab omnibus catholicis euitādus.

Et quia nos zelo catholice fidei ꝛ obie sancte m̄ris eccl̄ie resistim⁹ heresib⁹ supradictis sustinemus calūnias ꝛ diffamationes iniurias ꝛ persecutionē ꝛ mortem: dato q̄ nō sit oīb⁹ rn̄dendū: q̄r aliq̄ tāgunt ꝓsonas nr̄as ꝓticulares que cōmittimus dn̄o nr̄o Jesu xp̄o cui publica ꝛ secreta sunt equal̄r manifesta. Aliq̄bus tn̄ ꝓpter nr̄am iformationē duximus. vt seq̄tur. Rn̄dēdum. ¶ Primo dicūt aliq̄ q̄ papa Jo. reuocauit. ¶ Aliq̄ q̄ si papa Joã. fuit heretic⁹ nō seq̄tur q̄ successores sint heretici. ¶ Alij q̄ papa oīa pōt. ¶ Alij q̄ pp hoc nō dēm⁹ ab eis separi: ꝛ potissime an̄ sn̄iaꝫ. ¶ Alij q̄ ex hꝫ seq̄tur q̄ ecclia errauit: ꝛ q̄ papa nō est papa: ep̄i nō sunt ep̄i: p̄sbyteri nō sunt p̄sbyteri: corpus xp̄i nō est corpus xp̄i: xp̄iani non sunt christiani. ¶ Alij q̄ nō ptinet ad nos rep̄hēdere papā vel alios ꝓlatos: q̄r iferior nō dꝫ rep̄hēdere supiorē. ¶ Alij q̄ nō debem⁹ iudicare: xp̄o dicēte Mat. vij. Nolite iudicare: ꝛ nō iudicabimini. ¶ Alij q̄ oēs iudicam⁹ ꝛ neminez excusamus. ¶ Alij q̄ nos pauci ꝯdicim⁹ toti multitudini: iō scindim⁹ tunicā xp̄i inconsutilem.

Ad primum scꝫ q̄ papa Jo. reuocauit dicēdum q̄ veꝝ est q̄ ipse reuocauerit: tūc seq̄tur q̄ oēs ꝓseq̄ntes nos pp ipugnationeꝫ dictaꝝ heresum sunt heretici: q̄r q̄d papa Joã. retractauit: ꝛ retractādū bn̄ esse nec̄ium reputauit ipsi ꝓtinaciter tenēt ꝛ defendūt. Ad euidentiā aūt huiuꝫ est sciēdū: q̄ dictus papa Jo. vltra ꝓfatos errores supaddidit hereses heresibus cumulādo. Fecit. n. quēdā sermonē. Anno dn̄i. M. cccxxxj. in festo oīuꝫ scōꝝ: q̄ icipit. Memētote patrū vroꝝ. Et aliū in eodē anno in tertia seq̄nti dn̄ica de aduētu: q̄ icipit. Gaudete in dn̄o semp: ꝛ aliū q̄ incipit. Tolle puerū ꝛ matrē eius: quē fecit anno sequenti in vigilia epyphanie: in q̄b⁹ tres errores pestiferos dogmatizauit. ¶ Primus error est q̄ aīe sanctoꝝ quātūcūq̄ iustoꝝ a corpe sepate nō viderunt: nec vidēt: nec videbūt deū facie ad faciē ante diē futuri iudicij gn̄alis: ꝛ futurā corpoꝝ resurrectionē. ¶ Scd̄s error est q̄ aīe quātūcunq̄ reproboꝝ ꝛ dānatoꝝ nō iuerūt neq̄ ibūt in ifernū: nec penis ifernalib⁹ cruciant̄: nec cruciabunt̄ an̄ diē ꝓdictū iudicij. ¶ Tertius error ē q̄ diabolus ꝛ demones nō sunt in iferno: nec penis ifernalib⁹ cruciant̄: nec cruciabunt̄ ante ꝓdictū diē iudicij. Hos errores nō tm̄ in ꝓdictis ſmonib⁹: sꝫ pluribus alijs: ꝛ quodā libello

de hoc edito specialr ꝛ publice diuulgato: qui incipit. Querit vtꝝ aie scõꝝ ab oib⁹ pctis pur gate videāt diuinā essentiā: ptinaciter tenuit vsq ad diē mortis sue. Itē in quodā sermone qui icipit. Psallite dño q habitat in syon. quē fecit Anno dñi. M. cccxxx. Inter cetera dicit vere filius dei icarnatus: est magnus. Et salua reuerētia pris ꝛ spũs sci maior est vtroq. Naz licz pr sit deus ꝛ spũs sanctus sit deus: tñ pr nõ est icarnatus: nec spũs sanctus humanatus s solus filius: ꝛ in hoc maior est pr ꝛ spũ sancto. Qđ qdā est hereticū manifeste: q: fm catholicaz fidē filius est equalis prī fm diuinitatē: ꝛ mi nor prē fm hũanitatē. Itē in quodā alio fmone publico quē fecit in victoria regis castelle ꝯ saracenos: q incipit. Tulerũt iusti spolia ipioꝝ dixit ꝛ asseruit: ꝙ deus de sua potētia absoluta nõ posset facere ꝙ res alr euenirēt ꝙ euenerũt: qđ qdē ē hẽticū manifeste: qm ex h seqr ꝙ oia q fuerũt de necītate absoluta eueniunt: ex quo tollit liberū arbitriū meritū ꝛ dmeritū: hũanū pariter gra euacuat dei liba pdestinatio subtrahit ꝛ ei⁹ potētia ānullat: q oia sũt hẽtica ꝛ blasphema. Itē in alio fmōe publico q icipit. Gaudete in dño semp dixit ꝛ asseruit: ꝙ in trinitate filius nõ distinguit a prē nec spũs sanctus distinguit a prē ꝛ filio. Qđ qdē est hereticū manifeste: q: est apte ꝯfundere psonas in diuis sicut sabellius hereticus faciebat. Itē in quodā alio sermōe publico quē fecit in festo purificatiōis. Anno dñi. M. cccxxxij. q icipit. Statim veniet ad tēplū dixit ꝛ asseruit: ꝙ xps inq̃tū hõ nõ regnabit nec illumiabit nisi vsq ad diē iudicij: ꝛ tũc traderet regnũ deo prī. Qđ est hereticum ꝛ ꝯdicit symbolo qđ cātatur in eccīa vbi dr. Et iterū venturus est cū gĩa iudicare viuos ꝛ mortuos: cuius regni nõ erit finis. Predictoꝝ oiuz erroꝝ duos: pmo positos. s. de mā visione aiaꝝ beataꝝ ꝛ penis dānatoꝝ: in vltima hora mortis dr reuocasse ꝙuis male ꝛ false quā reuocationē apd nos hēm⁹: ꝛ p septē rõnes solēnes i opib⁹ magroꝝ frm mi. hic ob breuitatē dimissas pbat ꝙ ipsa reuocatio non valuit: nec fuit vera: nec fuit in forma. Sed qcqd sit ꝯ istos ꝛ alios in supradictis fmonib⁹ positos errores ꝛ hereses allegatiōes ꝛ reprobationē nõ curam⁹ adducere: tũ q: de se satis patēt: cū q: successores ei⁹ nõ tenuerũt nec tenēt. Et ideo nõ opz ꝯ ipsos insistere. De mā aũt paupertatis xpi ꝛ aploꝝ nulla fit mētio spālis i dicta lra reuocatiōis: nec aliqd de pdictis decretalibus expsse reuocauit. Sz p illud qđ in fine dicte reuocationis subiũgit dicēdo. Ac pdicta ꝛ oia alia quecũq dicta pdicata ꝛ scripta p nos: de quacũq mā: vbicũq ꝛ in quocũq loco ꝛ i quocũq statu quē hēmus vel habuim⁹ hactenus submittim⁹ determinatiōi eccĩe ac successoꝝ nroꝝ. ℭ Q. p hec inquā nõ excusat pz nõ certũ est: ꝙ vbi aliq sũt in fide dubia illa sũt ad examen ꝛ diffinitionē sedis aplice deducenda. Ubi do sũt aliq apte ꝛ explicite in fide p sacrā scripturā: vl p sanctā ecclesiā diffinita aut aliq sunt tanꝙ heretica: ꝛ fidei catholice obuiātia dānata ꝛ reprobata: talia nõ debēt ampli⁹ in dubiũ reuocari neq ad dispēsationē vel ꝯcertationē adduci. Sz sũt firmiter tenēda: ex de sũma trinitate ꝛ fide catholica cap. j. in pncipio in textu ꝛ glosa: imo qcũq illud reuocat in dubiũ hereticus est cēsendus. ex. đ hereticis ca. j. ꝛ. xxiiij. q. j. c. apte. in textu ꝛ glo. Et per illud Aug. viij. de trinitate dicētis. Nemo salua fide xpiana dicet. Forte de vgine natus est xps. Nõ eni dz sub dubio poni: qđ certa ꝛ idubitabili fide dz teneri. Et sicut q diceret forte de virgine vel nõ supponēdo determinatiōi eccĩe nõ excusaret: imo foret ab oib⁹ cēsendus hereticus ꝛ tanꝙ heretic⁹ vitādus. iuxta illud Hiero. dubius in fide ifidelis est: ꝛ sic de oib⁹ alijs: q apte ꝛ clare in scriptura sacra ꝯtinent vel p ecclīam determiata ꝛ diffinita sũt: q i dubiũ reuocaret foret ab oib⁹ cēsendus hereticus. Et q: i dictis decretalib⁹ multa ꝯtinent sacre scripture: ꝛ determinatiōibus sacrosancte eccĩe clare ꝛ apte multiplr aduersa: ꝙs decretales sub bulla sua sub pena rebelliōis ꝛ excōicatiōis: ꝛ ēt heresis recipi iussit. Ideo p illa vba gnalia in dicta reuocatiōe ꝯtēta. s. quecũq dicta pdicta vel scripta suppono determinatiōi eccĩe ipse ab heresi minime excusat: qđ pz q: illis q in heresib⁹ icidũt ꝛ publice tenuerũt: ꝛ dogmatizauerũt heresim scā ecclīa i sacris canonib⁹ formā quā suare debēt tradidit: si volũt se oñdē cōrectos: ꝛ ad fidē catholi. redijsse: vt. vz. pure ꝛ simplr absq alic⁹ excusatiōis pallio ꝯfiteāt se errasse: ꝛ errorē suũ reuocēt: ꝛ vt vitatē fidei catho. clare ꝛ apte ꝯfiteant: vt pbat expsse. j. q. vij. c. donatum. Ubi

ſanctus papa dicit donatū epz ex no
uaciano vt cōpim⁹ cū ſua plebe ↄuerſū: ita dñi/
co gregi volum⁹ ꝓuidere: vt libellū ſue fidei me/
mierit ad nos dirigēdū: i quo nouaciani dog/
matis dānet errorē ⁊ pleniſſime ↄfiteaꝛ catho/
licā vitatē. Et qꝺ hꝫ in ſcꝺa q̄ntí, c. ſaluberrimū: ⁊
in alio. c. imediate ex ↄſilio Martini pa. hꝫ ſic.
Si qs epē vel alius pſbyter alic⁹ hereſis opi/
nionē defēderit ⁊ ob hāc cām fuerit excōicat⁹.
Nullus epē eū in cōionē recipiat: niſi pri⁹ in cō
ſilio cōi porrecto fidei libello ſatiſfaciat oībus ⁊
ita liberá teneat ſuaz purgationē. Hoc ēt de fi/
delib⁹ ſit decretū ſi aliq̄ here ſis opinione fuerit
notati. Et i eadē cā. ⁊. q. c. Cōuenietib⁹ in vna
ſynodo edita dr̄ ſic. Cōſtitutio eccl'iaſtica hēt
canonice tradita a ſcis aplis ⁊ ſucceſſorib⁹ eoꝝ
⁊ ſcis pr̄ib⁹ nr̄is ⁊ magr̄is ⁊ ſcis vl'ib⁹ ſynodis:
vt q ab hereſi aliq̄ ↄuertūꝛ ad orthodoxā fidē
⁊ traditionez eccleſie catholice ſcripto negare
dñt hereſiz ſuā ⁊ ↄfiteri catholicā fidē: hec ibi.
Hoc idē poniꝛ ex̄ de hēticis. c. Ad abdolēdaz.
Predictā aūt formā ſuauit ad lraz berēgarius
abſqꝫ pallio excuſatiōis. vt hꝫ ꝺ ↄſe. d. ij. dicēs.
Ego berēgari⁹ ſci Mauritij andegauenſ eccl'ie
diacon⁹ cognoſcēs verā ⁊ catholicā ⁊ aplicā fi
dē anathematizo oēm hereſim. Precipue eam
de q̄ hacten⁹ iſamat⁹ ſum: q̄ aſtruere conaꝛ pa/
nē ⁊ vinū: q̄ in altari ponunꝛ poſt ↄſecrationē
ſolūmō ſacr̄z ⁊ nō veꝝ corpus ⁊ ſanguinē dñi
nr̄i ieſu xp̄i eſſe. Et ita ↄſentio ſcē romāe ec. ⁊
aplice fidei ⁊ ore ⁊ corde ↄfiteor: de ſacr̄is dñi/
ce mēſe eādē fidē me tenere: quā dñs ⁊ vene. pa
pa Nico. ⁊ hec ſcā ſynodus auc̄te euāgelica ⁊
aplica tenēda tradidit mihiqꝫ ↄfirmauit. ſ. pa/
nē ⁊ vinū: q̄ in altari ponunꝛ poſt ↄſecrationē
nō ſolū ſacr̄m: ſꝫ ēt veꝝ corpus ⁊ ſanguinē dñi
nr̄i ieſu xp̄i eē iurās p ſanctā trini/
tatē. Et p hec ſacroſcā euangelia xp̄i: ⁊ eos q ↄ̄
hāc ſanctā fidē venerint cū dogmatizātibus ⁊
ſectatorib⁹ ſuis eterno anathemate dignos eſſe
ꝓnūcio. Qꝫ ſi ego ipſe aliqñ ↄ̄ hoc aliqd ſenti/
re aut ꝓdicare ꝓſumpſero canonū ſeūati ſubia/
ceā. Lecto ⁊ plecto ſpōte ſubſcripſi. Hec v̄ba di
cti berēgarij. Et ſeqꝛ in textu. Hāc ↄfirmatio/
nē ſue fidei de corpe ⁊ ſanguie dñi nr̄i ieſu xp̄i
a berēgario Rome corā cētū ⁊. xx. epis factaz
papa Nicolaus miſit p vrbes Italie: Germa/
nie: Gallie: ⁊ ad quecūqꝫ loca vbi fama praui/
tatis eius antea potuit ꝑuenire: vt eccl'ie que
prius doluerunt de aduerſo atqꝫ ꝑuerſo poſtea
gaudeāt ꝺ reuerſo atqꝫ ↄuerſo. Hec ibi. Ex qb⁹
oīb⁹ ↄſtat clare ſm formaz traditā p ſacros ca/
nones ⁊ ſacroſācta ↄſilia q ſua reuocatio nulla
fuit: vbi nec ſe erraſſe ↄfiteꝛ nec errores reuo/
cat. Nec ēt mētionē aliquā facit. Nec v̄itatem
catholicā ↄfiteꝛ. Et iō mortuus eſt ꝑtinax he/
reticus: qꝛ nō reuocauit ſꝫ poti⁹ ↄfirmauit: qꝛ
talia verba gn̄alia (ſi qua dixit) nihil ponūt de
erroribus ſuis. Et quilibet catholicus q nūqꝫ
in fide errauit hoc facere poteſt: ⁊ bene ꝓpter
verba inaduertenter aliquando prolata.

a **D** **ſecundū** ſcꝫ q ſi pa. Jo. eſt heretic⁹ nō
ſeqꝛ q ſucceſſores ſui ſint heretici. Di
cēdū eſt. Qꝫ ipſi icidūt in eādē ſniam. Scribiꝛ
enim ex̄ de imunitate eccl'. ca. aduerſus. in glo/
ſa ſic. delictū ꝓdeceſſoris eſt delictū ꝓpriū ſuc/
ceſſoris: ex quo ipē nō purgat cui ſuccedit in vi
tiū eadē ſnia ligat cū ↄtumacia ꝓcuratiōis dñs
ſuū inuoluat qñ dñs ipſaz nō purgat. Hec ibi.
Ipſi v̄o nō ſolū nō correxerūt: ſꝫ ēt defenderūt
errores pape Jo. Inſup ꝑſecuti ſūt ⁊ ꝑſequunꝛ
vſqꝫ ad mortē occidendo: ⁊ occidi faciēdo oēs
impugnātes dictas hereſes: ⁊ nō mō tm̄ here/
tici: ſꝫ hereſiarche peiores illo q errauit appel/
lādi ſunt. Dicit. n. Urban⁹ papa. xxiiij. q. iij. c.
Qui alioꝝ errorē defendit multo dānabilior ē
illis q errāt: qꝛ nō ſolū ipſe errat: ſꝫ ēt alijs offē
dicula erroris ꝓſtat ⁊ ↄfirmat. Unꝺ qꝛ magr̄ er/
roris eſt: nō tm̄ hēticus ſꝫ hereſiarcha dicēdus
eſt. Itē. lxxxiij. di. dicit Innocē. papa. c. error.
Error cui nō reſiſtiꝛ approbaꝛ ⁊ v̄itas cū mi/
nime defenſaꝛ opprimiꝛ. Negligere q̄ppe cum
poſſis ꝑturbare ꝑuerſos nihil aliud eſt q̄ꝫ faue/
re: nec caret ſcrupulo ſocietatis occulte q ma/
nifeſto facinori deſinit obuiaꝛ. Itē Greg. pa. di
cit ibidē. Cōſentire videnꝛ errāti: q ad reſecā/
da q̄ corrigi debuit nō occurit. Et ibidē. Pius
papa dicit. Qui ꝓdeſt ſuo errore non pollui q
ↄſenſum ꝓſtat errāti. Itē. lxxxvj. di. c. faciētis.
Facientis ꝓculdubio culpaz habet qui quod
poteſt corrigere negligit emendare.

a **D** **tertium** ſcꝫ q papa om/ nia pōt. Dicēdū
q falſum eſt: qꝛ non pōt ↄtra articulos
fidei: ⁊ ↄtra ſacraz ſcripturā: ⁊ contra determi/

mata per scõs pres in his que ptinent ad fidez z bonos mores. dicit btũs Leo papa. Et poni tur. xxv. q. j. c. Que ad ppetuaz gñalr ordinata sunt vtilitatẽ nulla cõmutatiõe varienf: nec ad priuatũ trahanf cõmodũ q̃ sunt ad bonuz cõe pfixa. Sup quo. c. dicit glo. ordinaria q̧ ex hoc ca. p3 q̧ papa nõ põt ꝯ gñale statutũ dispẽsare nec ꝯ articulos fidei. Nã si oẽs ꝯsentirẽt ei nõ valeret statutũ: s3 oẽs eẽnt heretici z excõicati. Itẽ scũs Urbanus eadẽ cã z. q. c. Sũt qdã dicẽtes romano põtifici sp licuisse nouas ꝯdere leges. Qð z nos nõ solũ negam⁹: s3 ꝯtium valde affirmam⁹. Sciendũ vo sũmope est q̧ inde nouas leges ꝯdere põt. vñ euãgeliste nequaq̃ aliqd dixerũt: vbi vo apte dñs vel apli vel eos sequẽtes sacti pres aliqd sñialr diffinierũt. ibi nõ nouã legẽ roman⁹ põtifex dare põt: s3 poti⁹ qð pdicatũ est vsq̧ ad aiam z sanguinẽ ꝯfirmare d3. Si. n. qð docuerũt apli z pphete destruere (qð absit) nitaf nõ sñiam dare s3 potius magis errare ꝯuincef. Et sic p3 q̧ nõ põt oia imo est hereticus ptinax qñ ꝯ diffinita pñm attẽtare psũpserit: sicut de facto ipse fecit determinãdo hereticũ eẽ ptinaciter asserere dñm nrm iesum xpm eiusq̧ aplos nõ habuisse ppriũ in spãli nec in cõi: iõ hereticus manifest⁹. dr enĩ xxiiij. q. j. c. hec est fides. Q2 qcũq̧ ip:obat qð semel est p aplicã ecclesiã approbatũ hereticus est. Et. xxv. q. j. c. btũs papa. Cõtra statuta patrũ condere aliqd vel mutare nec hui⁹ qdẽ sedis põt auctas. Et btũs Greg. z ponif. xxv. q. ij. dicit. Si ea destruerez q̃ antecessores nři statuerũt nõ ꝯstructoz s3 euersoz iuste ꝯprobarer.

D quartum sc3 q̧ nõ debem⁹ ab eis separari z potissime ante sñiam. Dicẽdum q̧ cogimur pceptis scẽ matris ecclesie q̃ strictissime mãdauit oib⁹ catholicis ab hereticis z excõicatis separari. Nã gnq̧ ꝯsilia gñalia dederũt sñiam ꝯ hereticos separãdo eos a cõmuniõe fideliũ. s. ꝯsiliuz Lateranẽse. Inno. iij. extra de hereticis. c. excõicam⁹: itaq̧ z anathematizamus oẽm heresim extollẽtem aduersus hãc orthodoxã z catholicã fidez quã supra exposuim⁹ ꝯdẽnantes hereticos vniuersos qbuscũq̧ noib⁹ cẽseanf. Et ca. ij. Excõicamus. Cõsiliuz carthaginẽ. iiij. xxiiij. q. iij. c. clericus. vbi dr. Cũ hereticis nec orãdum nec psallẽdũ est. Cõsiliuz Martini pape. j. q. j. c. nõ liceat clericis vel laicis eulogias accipe q2 maledictiones sunt poti⁹ q̃ bñdictiões: neq̧ liceat cuz hereticis z scismaticis orare. Cõsiliuz laodicẽse ibidẽ c. nõ op3. Cõsiliuz affricanũ ex de hereticis. c. si qs eps. vbi dicit glo. Idẽ iuris est de hereticis z paganis. Et. c. abolendaz z. xxiiij. q. j. c. q̃ dignioz. dicit Ambro. Fide igitur eccła in primis q̃rẽda mãdaf in qua si xps habitatoz eligẽdũ. Si vo pfidus pplis aut pceptoz heretic⁹ defoxẽt heretiaculũ vitãda est hereticoz cõio: fugiẽda sinagoga censef. vbi dicit glo. Cause due sũt eccłie vna catholicoz q̃ nõ patif pollutos habitare nisi cuz hẽat xpm habitatorẽ. Alia est hereticoz q̃ va nõ est. Hec sp vitãda est ne auiditate ei⁹ polluamur. Itẽ eadẽ cã z. q. c. dicim⁹ oẽs oino hereticos z scismaticos nihil hře ptãtis ac iuris. Et ifra iuenim⁹ in tali facinoze nõ solũ duces z auctores: s3 ẽt pticipes eoz penis destinari nisi a cõione maloz se separauerit. Precipiẽte p moysen dño z dicẽte. Sepamini a tabernaculis holuz istoz durissimoz: z nolite tãgere de oib⁹ q̃ sunt eoz ne simul peatis in pctis eoz. Itẽ in. c. audiuimus z. s. Si aũt dr. in fine. liq̃do ꝯstat eum q ab integritate fidei catholice recedit bñdicendi vel maledicẽdi ptãtez mĩme hře. Catholicũ nãq̧ vtpote se supioꝛez maledicere nõ valet: in alieno vo a fide tanq̃ in sibi equalẽ sñiam dare nõ ꝯualet. Et glosa in pn⁹ hui⁹ qõnis dicit. Et tu dic idistincte q̧ siue veterẽ sequaf heresim siue nouã excõicatus est: licz sit occult⁹: z iõ nõ põt aliũ excõicare. Extra de hereticis ca. ad abolẽdaz. Et ita dicit hodie ois heresis est dãnata z ois hereticus est excõicatus q̃tũcũq̧ sit occultus. Et iõ nõ põt alios excõicare. Et cap. dr q̧ potius est mortem arripe: q̃ accipe cõionẽ de manu heretici. Ex hoc p3 q̧ est a iure sñiatus. Et vt amplius pateat. xxiiij. q. j. ca. acacius di in glo. Hic est casus in quo papa papam ligare nõ põt: z in quo papa in canonẽ late sñie incidit. Nec obuiat illa rła q2 par parẽ soluere vel ligare nõ põt: q2 si papa efficiaf hereticus in eo q̧ hereticus est minoꝛ est quolz catholico fideli. xij. q. j. ca. Simus q2 lex factum notat etiam sine sentẽtia. ff. de ritu nuptiaz. l. palã hic z gl. Item extra de sñia excõmunicationis ca. cum non ab hoie ipsuz vitare quãuis nõ sit denunciatus

ciatus sed hodie oīs hereticus est excōicat⁹ vt supra patuit. Itē glosa.ij.q.vij.c. Sacerdotes dicit. Si plati sunt excōicati vel symoniaci:vl' heretici:vel notorij fornicatores:vel nō seruēt canones:tūc pōt recedi ab eis añ sniaz.xix.d.c. Nulli.xvj.q.vlt.c.Sane.Et.xxij.d.c.Nullus. In alio crie añ sniam nō est recedēdū. ¶ Itē glosa.viij.q.iiij.c.Nōner.ñdendo obiectiōi dicit.Nec obstat.s.ꝙ nō sit recedendū ante sniaz xxxij.d.c.Nullus.ꝛ.lxxxj.d.c.Si quis.Et.xj.q.vlt.c.Sane.Ubi de suspensis a canone loqtur. Nā i illis tribus criminib⁹ spāle est.s.in symonia:in heresi:ꝛ in notorio fornicatore. ¶ Iteꝫ xix.di.c.Anastasius.habeꝛ ꝙ multi clerici abierūt a cōione Anastasij pape heretici q cōicauerat fotino heretico. In cronicis ēt habetur exēplū bti Eusebij recedētis a cōione Liberij pape heretici.Et Hylarij ēt recedētis a Leone papa heretico. Nec papa pōt priuilegiū vel prerogatiuā aliquā plusq̄ alij in facto heresis qn sit subiect⁹ oib⁹penis ꝛ sentētijs hereticoꝝ imo minus qđ pbaꝛ.ij.q.v.ca. Presunt.l.car/ dinalis ep̄s nō dāneꝛ nisi cū.lxxij.testibus supple heresi vbi dicit glosa.Sꝫ nunqd ɔ̄ papā duplicabunꝛ testes? Nō:imo duo sufficiūt. Et in hoc deteriores ɔditiōis est q: ipse sine cōparatione alioꝝ criminat⁹est ideo sine spe venie dānādus vt diabolus est d pe.di.ij.c. Pricipiū.ꝛ vt supra patuit minor est quolibet catholico. ¶ Itē Greg.ij.q.vij. Admonēdi sunt subditi ne plusq̄ expedit sint subditi:ne cum student plusq̄ necesse est hoib⁹subijci: cōpellanꝛ eoꝝ vitia venerari.Et btūs Bernardus. Par piculū est obiam pbere cui nō debeꝛ q̄ denegare cui debeꝛ.Aug.xj.q.iij.Nō.n.semp malum est non obedire pceptis.Cū.n.dn̄s vel platus iubet q̄ deo ɔ̄ria sunt:tūc ei obediēduꝫ nō est.Et idē dicit Bernar.ad Adā monachuꝫ. Si igiꝛ iuxta sniam Augustini ꝛ Ber.nō debem⁹obedire platis nō recte pcipiētibus multo minus hereticis cū qb⁹nullo mō cōicare pmittiꝛ.Igitur ex ɔscia tāq̄ obediētes pceptis sancte matris eccle recessimus ab obia hereticoꝝ ꝛ symoniacoꝝ ꝛ excōicatoꝝ:q: nō obediētes pceptis aplice sedis crimē paganitatis icurrūt.dicit.n.btūs Greg.ꝛ poniꝛ.d.lxxxj.c. Si q sunt pctīn igiꝛ paganitatis icurrit q sedi aplice obedire ɔtēnit.Et Nicolaus papa.xxv.q.ij.c. Si quis dogmata mādata iterdicta sanctiōes vel decreta catholica fide vel ecclesiastica 'disciplina pro correctiōe iminentiū ꝛ futuroꝝ maloꝝ a sedis aplice presule salubriter ꝓmulgata ɔtēpsit:anathema sit. Et scūs Damasus eadeꝫ cā q.j.c.Uiolatores.Spūs scti blasphemant qui sacros canones violant. Et.j.q.vij.ex synodo habeꝛ sic.Si qs oēm traditionē ecclīasticā scriptā vel nō scriptā violat anathema sit. Noteris ergo quāta necītate cogimur nos ꝛ oēs catholici a pdictoꝝ obia ꝛ cōmunione separare.

Quintum scꝫ ꝙ ex hoc sequiꝛ ꝙ ecclesia errauit ꝛ ꝙ papa nō est papa ꝛc. Dicimus ꝙ falsuꝫ est ꝙ hoc sequiꝛ ex pdictis. Et quoad primaꝫ ptem dicimus ꝙ eccl̄ia xp̄i nunq̄ errauit nec errare pōt 'aliqñ i fide ꝛ moribus ꝛ de hoc est articulus fidei. Credo vnā sanctā ecclesiā catholicā ꝛ aplicam. Et de hoc habeꝛ.xxiiij.q.j.c. A recta fide:ꝛ ca. Memor. Quero de qua eccl̄ia itelligas qñ di ꝙ non pōt errare. Si d ipso papa q di eccl̄ia supra eodē.c. Quicūq̄.ꝛ.q.j.c. Scire dbetis. Sꝫ certū est ꝙ papa errare pōt vt di.xix.d.c.Anastasi⁹.lx.d.c. Si papa. Rñdeo ꝙ ipsa ɔgregatio fidelium di eccl̄ia.vt de ɔse.di.j.c.Ecclesia. Et talis eccl̄ia nō pōt nō eē vt isra eodē.c. Pudēda. Nā ipse xp̄s orauit p eccl̄ia.xxj.d.§.j.Qui volūtate labioꝝ suoꝝ nō fraudabiꝛ.Nec glo.Itē.xxj.d.c. Quāuis.ꝛ glo.Argumētū.ꝙ vbicūq̄ sunt boni ibi est romana eccl̄ia. ¶ Ad scdam vō ptem sciendū ꝙ in papa plato sunt due auctes vel ptātes.s.iurisditionalis qua hꝫ admistrati oneꝫ ꝛ correctionē sup suos subditos:ad quā ptinet absolutio vel ligatio:electio vel ɔfirmatio:vel distributio.Et hec potestas nō est nec̄io annexa ordini vel sacrori:sꝫ potius officio vel dignitati:q: nō est nisi quoddā spūale dn̄ium super ecclīasticis psonis vel reb⁹:ꝛ hāc pdit heresim totalr ꝛ de facto qm̄ tūc non hꝫ subditū q: minor est oino oi catholico.vt hī.xxiiij.q.j.c.Acatius.in glo. Alia vō auctas vel ptās vocaꝛ sacramētalis vel caractherica:q̄ seqꝛ ordis sacrm qua pōt ɔficere corpus xp̄i ꝛ ordines conferre. Et licꝫ ista interdicanꝛ hereticis ꝛ puatis:tn̄ auferri de facto nō pōt qn ɔferat de facto ordines ꝛ vera ɔficiat sacra quātūcunq̄ sit hereticus apostata homicida ꝛ puat⁹.vt hī.d.xxiiij.

ca. ꝑter hoc. §. Porro. z. j. q. j. c. Qđ gdā z. c. Quod ꝑfectionē in glo. vbi dī ꝙ qlibet ep̄s siue catholicus: siue hereticus: siue in ecclia: siue extra ecclīam ꝯferat ordinē: dum tñ ꝯferat in forma eccl̄e. Recipit ordinat⁹ ordinē licȝ non recipit executionē ordis. Siīr si taliter ordinati alios ordinēt z sic i īfinitū. Et. ix. q. j. In principio dic glo. Hec ꝗ sit fides tua ꝙ hērici z depositi z excōicati vā sacra ꝯferūt z verꝫ corpus xp̄i ꝯficiūt. De vtraqȝ aūt simul potestatū istarū in glo. xxiiij. q. j. c. Audiuim⁹. §. Si aūt. Super vbo nō valet q̄ dicit. Cōficit tñ extra ecclesiā si formā obseruet: q: hoc ordis est quē retinet recedēs ab vnitate eccl̄e. j. q. j. c. Quot quidā. Sȝ nō pōt excōicare q: hoc iurisditiōis ē quā amittit q recedit ab eccl̄ia. j. q. j. c. remissionē. Item ꝙ heretici z ꝑcisi dent vera sacra quātū ad formā: vacua tñ z inania quātum ad fructū ꝑter baptismū i necītate. hꝫ. xxxij. di. c. Preter hoc. §. Porro. z. j. q. j. c. Etiam corda. Et. c. Hi q baptismū. z. c. Remissionē pctōꝝ. ¶ Sȝ qđ nō hēat iurisditionē: vel ꝙ nō possit dare remissionē pctōꝝ q̄ ptinet ad iurisditionē hꝫ. j. q. j. c. Remissionē. Et. xxiiij. q. j. ca. Audiuim⁹. §. Si aūt. z. c. Didicimus. z. c. Ait celestinus. z. c. Apte. z. c. Miramur. §. His auctoritatib⁹. Dant ergo heretici z ꝑcisi vera sacramēta lȝ sint vacua fructu. vñ nō debēt sacra per eos data reiterari: sȝ p impositionē manuū reuertētib⁹ ad ecclesiā ꝑstabit virtus sacramēti quā nemo ex ecclesiā accepit. vt dr̄ in dicto. §. His auc̄tibus. z. j. q. j. Leo papa dicit. Hi qui baptismū ab hereticis acceperūt cū antea baptizati nō fuissent: sola sci sp̄us sc̄ificatione per impositionē manuum ꝯfirmādi sunt: q: forma tm̄ baptismi sine sc̄ificationis virtute sumpserūt. ¶ Et hāc regulā vt sciatis seruādā oibus ecclesijs ꝑdicamus: vt lauacrū semel initū nulla rōne violet. dicēte Ap̄lo. vnus deus vna fides vnū baptisma. Cuius ablutio reiteratiōe reiterāda est. Sȝ vt diximus sola sc̄ificatio sci sp̄us iuocāda est: vt que ab hereticis nemo accipit catholicis sacerdotib⁹ ꝯseq̄r. Et. xxiiij. q. j. c. Si quē forte. Igit̄ ꝯītia ꝑdicta est heretica. Est. n. heresis donatistaꝝ q tenebāt ꝙ baptizati ab hereticis erāt rebaptizādi: que heresis tūc tp̄e p gñale ꝯsiliuȝ fuit ꝯdēnata. Nō dicim⁹ ꝗ ꝙ papa nō ē papa: ep̄i nō sunt ep̄i zc̄. q: nec beatus Petrus vel btūs Gregorius: vel aliqs sanctus ꝑlatus habuerūt plures ordines vel meliores: q: in veritate quātū ad substātiāȝ ordinū nihil minus eis hñt: sȝ q: sunt heretici symoniaci z excōicati: z per ꝯsequens ab omni auctoritate priuati modo supradicto.

a **D sextum** scȝ ꝙ non ptinet ad nos reprehēdere papā vel alios ꝑlatos: q: īferior non dȝ reprehēdere supiorē. Dicimus pmo ꝙ qlibet fidelis est supior z maior quocūqȝ heretico vt pbatū est. xxiiij. q. j. c. Accati⁹. in glo. Hic est casus zc̄. vt supra posita. Preterea falsuȝ est ꝙ nō possit de heresi repⁿhendi. Habet. n. đ. xl. c. si papa. Papa a nemine est reprehēdendus nisi in fide errauerit. vbi dicit glo. Sȝ quare nō pōt de alio crimine accusari. z ponamuȝ ꝙ notoriū sit crimē eius vel p ꝯfessionē vel p facti euidēt ā: quare nō accusat̄ vel de crimine symonie vel adulterij: z cū admonetur z icorrigibilis est: z scādalizat̄ ecclīa p factū eius? Certe credo ꝙ si notoriū est crimē eius qđcunqȝ z inde scādalizat ecclesiā: z icorrigibilis sit ꝙ inde possit accusari. Nā ꝯtumacia dī heresis. vt. lxxxi. di. ca. si q sunt. Et ꝯtumax dī īfidelis. vt. xxxviij. di. ca. nullus. Hic tñ spāliē fit mētio de heresi: q: si occulta eēt heresis de illa posset accusari: sȝ de alio occulto crimine nō posset. Et ꝙ non posset statuere ꝙ nō posset accusari de heresi: q: p hoc piclitaret̄ tota ecclesia. Itē. xcvj. di. c. Sicut quis dī in glo. ꝙ si papa erret ꝯ religionem xp̄ianā pōt a quocūqȝ redargui: z si scisma faceret. Itē. ij. q. vij. c. testis. §. his ita rñdet̄ ꝙ ꝑlati sunt reprehēdēdi a subditis: si a fide exorbitauerint vel alios exorbitare exēplo suo aut vbo coegerit. Preterea. ij. q. vij. c. plerūqȝ. §. vltimo. dī ꝙ nō oēs ꝑlati p ꝑlatis hn̄di sūt. Et ibidē. c. Paulus. dicit Gregorius. quē non vita seniorē facit grauiter est icrepādus. z cap. nō ois. dicit Hiero. Dignitas nō facit ep̄m sed vita: z ꝙ non ois q dicit. pax vobis vt colūba audiēdus est. z. c. qui susceptū. dicit Aug. Qui susceptū nō administrat offm̄: vt sua z subditoꝝ delicta deterserit: non ep̄s dicēdus est ꝗ canis impudicus. Quib⁹ auc̄tibus ondit̄: ꝙ nō solū heretici q pro prelatis hn̄di nō sunt vel pro superioribus: vt supra patuit: sed ēt veri pastores p loco z tp̄e ex charitate reprehendendi possunt.

Dicit

Dicit enim btūs Gregorius: ꝛ ponit.ij.q.vij c. Sicut inqt laudabile discretū ꝙ est reuerentiā ꝛ honorē exhibere prioribus: ita rectitudinis ꝛ dei timoris est: si que in eis sunt q̄ indigeant correctiōe nulla dissimulatione postponere: ne totū (qđ absit) corpus morb⁹ inuadat si languor nō fuerit curat⁹ in capite. Preterea nō repꝛhen dimus papā ꝛ alios platos: sꝫ dānatos ab eccle sia vitam⁹: ꝛ ad hoc cogimur scđꝫ prīm decre/ tis supi⁹ allegatis: qb⁹ nō obedire paganitatis crimē ꝛ anathematis snīa icurrit ipo iur. vt pꝫ lxxxj.đ.c.si q sūt.xxvj.q.j.c.violatores. Et ea/ dē cā.q.ij.c.si qs dogma. Et.j.q.vij.c.si quis.

a Ad septimum scꝫ ꝙ non debem⁹ iu/ dicare.xp̄o dicēte.Mat.vij. Nolite iu dicare. Dicēdum ꝙ xp̄s loqtur de occultis: ꝛ de his que bono ꝛ malo fieri possunt. vt dicit glosa Bede sup illud. nolite iudicare: ꝛ ponit extra de regulis iuris cap. Estote. q: de occul/ tis ꝛ de his que bono ꝛ malo aīo fieri possunt non permittit iudicare: sed de manifestis ꝛ de his que nō possūt nisi malo aīo fieri: vt est fur/ tum blasphemia homicidiū ebriositas ꝛ forni/ catio ꝛc. nobis pmittit iudicare. ideo q dicit. Nolite iudicare. dicit Joan.vij. Nolite iudi/ care sm faciem: sed rectum iudicium iudicate. Item Gregorius.xxij.q.ij.cap. non ita. cauea/ tur arrogantia vt veritas relinquatur. Et san ctus Hieronymus in libro de obitu dicit. ꝙ ta cere contra vitia est humilitas diabolica.

a Ad octauum scꝫ ꝙ oēs iu/ dicam⁹ ꝛ ne/ minē excusamus. Dicēdū ꝙ nos nul lum ꝯdēnamus: q: simplices psone ꝛ sine pla tione nō habemus auc̄tem ꝯdēnandi: sed tan/ tū̄ filij obediētes iussionibus ꝛ pceptis eccl̄ie sacrosancte (qui spū scō īspirata ꝯdenat here/ ticos ꝛ scismaticos vniuersos necnō fautores ꝛ defensores eoꝝ) ipsos vitamus ꝛ vitādo cla/ mamus Nec est veꝝ ꝙ neminē excusamus: q: quos pbabilis ignorantia excusat nos excusa/ tos hēmus. Dicit enim Aug. in libro q̄onum euāgelij. Non oīs ignorās imunis est a culpa. Ille.n. ignorās poterit excusari a pena: q quod disceret nō inuenit. Illis aūt hoc ignosci non poterit: q hn̄tes a quo discerēt operā nō dede/ runt. Cū illa ignorātia volūtaria sit oibus no/ xia sacerdotibus est pnitiosa: vt pꝫ di.xxxviij. in ꝯsilio tolerano. Ignorātia est mr̄ oium erro/ rum. Et glo. sup verbo apl̄i. Qui ignorat igno rabit. id est q negligit scire. vel ꝯtēnit. ꝛ infra. Nec ēt excusat qs per ignorantiā qui pōt hēre copiā peritoꝝ. ff.đ iuris ꝛ facti ignorantia.l.ij. vel sua prudētia facile potuit illud scire. C. de negligētia. Dicit.n.xxviij. distin. ca.j. in glosa. Ignorātia alia est iuris nālis. Hec neminē ex/ cusat si est adultus ꝛ discretus. Alia iuris ciui/ lis vel canonici que neminē excusat.j.di.c. Si in laicis preter milites ꝛ mulieres rusticos ꝛ minores. Alia est ignorātia facti pbabilis ꝛ hec excusat: q: hec ēt pitissimos fallet. Alia est cras/ sa ꝛ supina: vt cū qs ignorat qđ publice factuꝫ est i ciuitate ꝛ hec neminē excusat.xvj.đ.c. Q̄ dicitis.ꝛ.xij.q.ij.c. Qui ꝛ hūanis. Ignorantia crassa ꝛ supina est qn̄ hō non laborat: vt sciat q̄ dꝫ: ꝛ sicut q̄ dꝫ: vel q: laborē refugit addiscēdi: vt possit se p ignorātiā vel inertiā excusare. di/ cit.n. Greg.xv.li. moraliū sup illud Job. Sciē tiā viaꝝ tuaꝝ nolumus. Sed aliud est nescire aliud nescire voluisse. Nescit nāqꝫ q appꝛhen/ dere vellet: ꝛ nō valet. Qui n aūt vt nesciat au/ rem a voce vitatis auertit: iste nō nesciēs sꝫ cō/ tēnoꝛ di. Et idē Gre. in eodē ꝛ ponit.xxxviij. di. dicit. Qui ea que dei sunt sapiunt a dño sa/ piunt. glo.j. app: obātur: ꝛ qui ea que dei sunt nesciunt a dño nesciuntur: Paulo attestante q ait. Si quis ignorat ignorabitur. Ideo q stul/ tus est in culpa: sapiens erit in pena.

a Ad nonum scꝫ ꝙ nos pauci ꝯtradicim⁹ toti multitudini: ꝛ iō scindim⁹ tunicā icō/ sutilē xp̄i. Dicēdū ꝙ non ad multitudinē: sed ad rē ꝛ veritatē intuēdū est: sicut dicit beatus Aug. ꝯ pestilentiaꝫ. ꝛ ponit.xxiij.q.iiij.c. q pec cat. Restat ergo: vt nihil aliud regrendū esse fateamini nisi vtrum iuste an impie feceritis. Et Seneca ait. Argumētum pessimum turba est. Et Chrisostomus in omel. Abeuntes p ha risei ꝯsiliuꝫ inierūt ꝛc. A veritate nudos se esse professi sunt. q multitudine se armauerūt. Et xp̄s i euāgelio ampla est via que ducit ad mor/ tē: ꝛ multi gradiunt p eaꝫ: ꝛ arcta que ducit ad vitam: ꝛ pauci vadunt per eam. Et iterū mul/ ti sunt vocati pauci vero electi. Sup quo ver/ bo Anselmus. Qui vult esse secur us an sit de

electis debet conari vt eius vita nõ sit de numero multoꝝ: sꝫ d numero paucoꝝ. Et si vult esse securissimus dꝫ fieri de numero paucissimoꝝ. Est et ꝓceptũ dei. Exodi. xxiij. dicit dñs nõ seq̃ris turbã ad faciẽdum malũ: nec in iudicio multoꝝ acqesces snĩe a vo deuiãte. Jus siue iurisdictio vniuersitatis in vno recedit vt dicit glo. extra de postulatiõe. c. Gratum. ꝛ extra de electiõe ca. illa quotidiana. dicit Innocentius quartus i apparatu: ꝙ si oẽs excõicati eligunt: ꝛ solus vnũ ꝛ alius nõ excõicatus aliũ: tenet electio excõicati. Idẽ. ix. d. c. Ego solus i glo. di: nõ est magis credẽdũ honorabilior: pso ne ꝙ̃ alteri: q: veritas ꝓlata semp ꝓferẽda est. Et vt celestinus ait docẽdus est pp̃ls nõ seq̃ndus. Nos quoqꝫ si nesciũt qd liceat qd ve non liceat cõmonere nõ his ꝯsensum ꝓbere debemus. Et mirũ certe quõ xp̃ianus multitudine se armat ꝯ̃ veritatẽ xp̃i. Nã vnus põt ꝯ̃dicere toti multitudini ꝛ vniuersitati si hẽat rõnabilem cãm. vt hi. xxxj. d. c. i cena. in textu ꝛ glo. Exẽplo Pãnucij: q reuocauit totã nicenã synodũ: ꝛ in melius reformauit. Ergo tunicam xp̃i scindit: q: solus erat. Et btũs Anastasius in cui⁹ psecutione vniuersos pire cõiurauit orbis in eius legẽda ꝛ in Martirologio legit. cõmoti sunt papa reges ꝓncipes regna ꝛ popl̃i nec aliqs ei ad latendũ superat locus: ergo falsum tenebat ꝛ falsum dixit qd est hereticuꝫ dicere: q: ipse defendit fidẽ xp̃ianã in ptibus orientalibus ꝛ composuit. Quicunqꝫ vult saluus esse. ¶ Siẽr Eusebius ꝛ Hylarius q soli tpe arrianoꝝ in ꝯfessione ꝛ defensiõe fidei pmanserunt. Et sic seq̃ret de alio Eusebio ꝓsbytero in cui⁹ legẽda hr̃ quõ restitit Liberio pape heretico ꝛ tandẽ tenet a Cõstãtino: ꝛ ipso Liberio cui dicit ipse liberius. Tu solus xp̃ianus es in vrbe roma. Ad quẽ dicit Eusebius. Sic in dño ꝯfidimus q: fideles non inuenit xp̃s ꝛc̃. Si ergo q: solus erat in vrbe roma. ꝛ ꝯfessus est cuꝫ diceret papa. Tu solus ꝛc̃. tunicã xp̃i lacerauit ex hoc ergo errauit: ecc̃lia ipm canonizãdo ꝛ annuatĩꝫ venerãdo ꝓ scõ. ¶ Ubertinus (in. x. c. Jesus spirãs afflatus) dicit veꝝ est tñ ꝙ si tota ecc̃lia cõiter recepit adulteꝝ ꝓ spõso hereticũ: pro catholico lupuꝫ: pro agno ꝛ ꝓ pastore scismaticũ ꝛ idolatrũ: q et ꝯ̃ statuta xp̃i ꝛ ecclesie vsurparet sibi sedẽ papalẽ si vnus solus sibi catholice resisteret ꝛ totus alius mũdus eũ ꝓdicaret ꝛ ei obediret: a toto mundo recederet gr̃a Jesu: ꝛ auctas ecclesie: ꝛ in solo illo qui catholice resisteret: remaneret. ergo nõ ad multitudinẽ nec ad semetipm recurrẽdũ est ad sciẽduꝫ veritatẽ fidei: vt testat Leo papa. xxiiij. q. iij. Quid aũt ipius qd iniquius ꝙ̃ ipia sapere: ꝛ sapiẽtib⁹ doctoribus nõ credere. Sed in hãc insipiẽtiã cadũt quicũqꝫ ad cognoscẽdũ veritate aliquo ipediunt obstaculo nõ ad ꝓpheticas voces: nõ ad ap̃licas lr̃as nec ad euãgelicas auctes: sꝫ ad semetipsos recurrũt: ideo magistri erroris fiũt: q: veritatis discipuli nõ fuerũt. Nos vo de nr̃o nihil ponimus sed sacram scripturã dicta scõꝝ doctoꝝ determinationes ecc̃lie recitam⁹. Et sic pꝫ istuẽtibus ꝙ quãuis pauci simus: nõ ideo minus vera sũt q̃ dicim⁹. Et certe Noe cũ paucis in archa saluatus est: Loth de Sodomis cũ duab⁹ filiabus: ꝛ beata virgo sola remãsit fit fidelis in triduo passiõis: ꝛ multitudo clamauit crucifige crucifige.

a **Decimum** ꝛ vltimum. Scilicet ꝙ papa symoniã non cõmittit ꝯferendo bñficia ꝛ ordines ꝓ pecuniã dato ꝙ ꝛc̃. Notãdum ꝓmo qd sit symonia. Deinde qb⁹ penis symoniaci ab ecc̃lia feriant. ¶ Est igit symonia studiosa volũtas vel cupiditas vẽdẽdi vel emẽdi aliqd sp̃uale. j. q. j. c. Presbyteri. dic̃ beatus Gregorius. Altare ꝛ decimas ꝛ sp̃m scm̃ vẽdere vel emere symoniacbã heresiꝫ esse nullus fideliũ ignorat. Et eadẽ cã. ij. q. ca. Qui studet di. Nã sp̃us sci donũ precio cõparari quid aliud est ꝙ̃ capitale crimẽ ꝛ symõiaca heresis. Itẽ eadẽ in cap. Saluator (dicit Urban⁹ papa) pꝛeposito sci Uincẽtij.

Utrũ vendere rem ecclesiasticã symoniacũ sit. Hoc symoniacũ esse patẽter colligit: ex quo btũs Petrus simoni ait. Pecunia tua sit tecũ in pditiõe: q: existimasti donum dei pe cunia possideri. Donum dei qppe sp̃us sanctus ꝛ donũ dei res ipi ecc̃lie oblata. Et isra. Ideoqꝫ q eas nõ ad hoc ꝙ istituta sũt sed ad ꝓpria lucra munere lingue vel indebiti obsequy vel pecunie largit vel adipiscit symoniacus est: vbi glosa dicit. Oñdit auctibus vẽdere ecc̃liastica bñficia symoniacũ sit. ¶ Item ibidẽ ait Inno. c. Si qs ꝓbendas vel prioratũ vel decanatum

vel decanatū vtputa crisma vel oleum scifica/
tu z ɔsecratiões altariū z ecclesiaꝝ iteruenien
te execrabili ardore auaritie p pecuniaꝫ acq̄si/
uit honore male acq̄sito careat zc. Nec p pastu
seu obtētu alicui⁹ ɔsuetudis añ vel post aliquid
exigat: vel ipe dare p̄sumat q̄m symoniacū est.
¶ Pene symoniacoꝝ sūt quaꝝ iter alias p̄i/
ma est q ipso iure sunt excōicati z anathema/
tizati: vt pꝫ.j.q.j.p Ambro. dicēte. Reperiunt
negociatiōe muneris velle mercari grām spūs
sci: dū illi p̄ciuꝫ donāt vt pōtificalis ordis sub/
limitatē accipiāt: obliti vboꝝ Petri q dicit ad
Symonē. Pecunia tua tecū sit in pditionem:
q existimasti donū dei pecunia possidē. Pro/
inde q vsitatū est tm̄ malū z maioꝝ extat fre/
quenter mucrone succisum. Nos quoq huic
vulneri canceroso ignitū qd supest adhuc inij/
cim⁹ ferrū decernētes oīno vt q̄cūq deiceps p
accipienda diuini doni dignitate qdlꝫ pmium
detect⁹ fuerit obtulisse ex eodem tpe se nouerit
anathematis obprobrio ɔdēnatū: atq a partici
patiōe corpis z sanguinis xp̄i alienū: ex quo il
lū ɔstat execrabile xp̄o ppetrasse flagitiū. Ubi
glo. sup vbo ɔdēnatū dicit. Argumētū q ipso
iure sit anathematizatus clericus symoniacus.
Et alia gl. ait. A statutis patrū ipo iure ex gñe
delicti. Et sup vbo ex quo dicit. Quasi dicat.
Ex eo tpe si excōicat⁹ vel sciat se esse ɔdēnatuꝫ
ex quo ppetrauit crimen. Notat ēt q ibi in
glo. q symoniacus suspēsus est quoad se z quo
ad alios ipso iure. Itē Greg. ait.j.q.j.ca. Qui/
cūq sacros ordines vēdūt aut emūt sacerdo/
tes eē nō pñt. Uñ scriptū est anathema dāti z
anathema recipienti hec symoniaca heresis.
Quō si ḡ anathema sunt: z sci nō sūt: scificare
alios pñt? Et cū in corpe xp̄i nō sūt: quō corp⁹
xp̄i tradere vel accipe pñt. Et q maledict⁹ est
quō bñdicere pōt. Ubi glo. sup vbo. Scriptuꝫ
est dicit? Qui offert alijs vel accipit vt ordine/
tur excōicat⁹. Itē.j.q.j.c.
hr̄. ita placuit vt de ordinatōe clericoꝝ epi nul
la suscipiāt: sꝫ hꝫ q scriptū est q gratis donāte
deo accipiūt gratis dent. Nō aliquo p̄cio: grā
dei z ipositio manuū venūdent: q antiq̄ diffi/
nitio patrū: ita d ecclesiasticis ordinib⁹ statuit di.
Anathema sit dāti anathema recipiēti. Itē scā
synodus ait.j.q.j.c. Dictū est solere in qbusdā
locis p pceptiōe crismatis nūmos dari: sitr p
baptismo z cōmuniōe h symoniace heresis eē
detestata est scā synodus z anathematizauit z
vt de cetero nec p ordinatione nec p crismate
vel p baptismo vl p balsamo: nec p sepultura:
nec cōmunione qcq exigat statuit: sꝫ grat do
na xp̄i gratuita dispēsatiōe donent. Itē eadem
cā.q.iiij.c. Ex mltis. dicit Alexā. papa in fine.
Cōstituim⁹ z eodē mō firmam⁹ vt nullus cu/
iuscūq gradus cleric⁹ p eccl'ie bñficio audeat
aliqd ɔferre aut fabricis eccl'ie vel in donarijs
ecclïaꝝ: siue ēt qcqd sit paupib⁹ distribuēdū: q
(teste scriptura) q aliqd male accipit: vt bñ di/
spēset grauat pot⁹ q̄ iuuet. Q. si aliqs diuino/
rū pceptū z aiaꝝ salutis imemor: p̄fatū iā bñfi/
ciū eccl'ie iniq̄ cupiditate duct⁹ vel vēdere vel
emere temerario ausu p̄sūpserit: sic in calcido/
nēsi ɔsilio est diffinitū gradus sui piculo eū sub
iacere decreuim⁹ nec ministrare eccl'ie q̄ pecuniā
venalē fieri ɔcupiūt: z isup terribili anathema
tis mucrone perfossus nisi resipuerit ab ecclesia
quā lesit modis oib⁹ abscidat. ¶ Alia pena est
q in sacris z diuinis officijs a fidelib⁹ vitari iu
bēt: vt pꝫ p btm̄ Greg.xxij.d.c. Preter h. vbi
di. oīm symoniacoꝝ z i fornicatōe iacētiū scie/
ter nullo mō recipiatis: z q̄tū potestis tales a
scis misterijs vbi opportuerit phibeatis. Et in
glo. Uñ ab occulto symoniaco quē scis eē sy/
moniacū nō debes recipe sacra. Itē eodē.c. l/
fra. Seq. Sꝫ agētib⁹ z suscipiētib⁹. Hic eadeꝫ
morte iteruenieñte: ne sine baptismo vel cōmu/
nione qlꝫ hūanis reb⁹ excedat eis in q̄ intātū
obsit velū v idolatre sint ar q̄ q pmissū scie/
ter susceptio vehemēter a scis canonibus phi/
beat. Que vba declarās Inno.iiij. in apparatu
ex de hereticis.c. Fr̄nitatis. idē dicim⁹ de oib⁹
p̄cisis z depositis z excōicatis z suspēsis a col/
latōe sacroꝝ siue a iure siue ab hoie sint suspēsi:
q si a talib⁹ suscipiant sacra cū collatiōe eorum
puati sint iobediētes sūt q recipiūt ab eis nisi
sit notori⁹ fornicator z symoniac⁹: q licꝫ suspē/
si sint a collatiōe sacroꝝ: tñ in articulo mortis
corp⁹ xp̄i z baptismū ɔferūt.xxxij.d.c. Preter
h.§.vez. Et cū a talib⁹ sit licitū sacra recipe eis
licitū erit tāgere: nō tñ ɔficere nec licitū credi
mus ab hmōi extremā vnctionem accipe nec
alia sacra. Nā cū sit ḡnalr̄ phibita z de his spā/
liter ɔcedat ɔñs itelle: pꝫ q de his alijs negat.
Itē Inno. ex de symonia in apparatu.c. Tāta.

dicit. Sꝫ symoniacoꝝ officiū audire nō debent etiaꝫ si nulla feraꝛ sñia ꝯ eos. Est.n.spāle in eis sicut in notorijs fornicatorib⁹ q eoꝝ officia audire nō debēt. Itē Joā.Chryso.vt hꝛ in libro penitētialium.baptism⁹ a quouis heretico vel facinoroso suscipi pōt si i noīe pr̄is z filij z spūs scī baptizauerit. Si aūt qs in infirmitate detēt⁹ morti appropinquerit z sacerdos vel clericus defuerit tūc ab alio in noīe pr̄is z filij z spūs scī baptizari pōt. Pnia aūt aut cōmunio a nullo suscipiēda est nisi a catholico. Catholic⁹ aūt sacerdos q̄uis facinorosus:sit nō tñ puat⁹ qcqd sacr̄m est vnusqsq̄ fidelis suscipe pōt sine culpa:q: saluator dicit discipulis suis. Oīa q̄cūq̄ dixerint vobis suate z facite.sm opa vo eoruꝫ nolite facē. Si aūt nullus sacerdos catholicus affuerit rect⁹ est sine cōmunione manere visibili:z a deo inuisibilr cōicari:quam ab heretico cōicari z a xp̄o separari. Nulla ꝯuentio xp̄i ad belial:ait apl̄s. Nulla ps fidelis cū ifideli. Oīs heretic⁹ ifidelis est:symoniac⁹ aūt hereticus:ḡ infidelis. Sacrā cōmunionē xp̄i quā visibilr z corporalr catholici hic pp imīnētes hereticos nō pñt:dū tñ mēte z corpe xp̄o cōiuncti pmaneant sacrā cōmunionē xp̄i iuisibilr hn̄t. Hec Chryso. ¶ Alia pena est q sunt puati ob offō collatiōe grē ordinē ꝯnte:z ab executiōe ordinū z admistratōe tpaliū z sīr a bn̄ficio:vt p3 p btm̄ Leonē papā.j.q.j.c. Gra si nō daꝛ vel accipiꝛ gratis:grā nō est. Symoniaci aūt nō grat3 accipiūt:igiꝛ grām q̄ maxie in ecclesiasticis ordinib⁹ opaꝛ nō accipiūt. Si aūt non accipiunt nō hn̄t. Si aūt nō hn̄t neq̄ grat3 neq̄ nō gratis cuiq̄ dare pñt:qd ḡ dāt? pfecto qd habēt. Quid aūt hn̄t spm̄ vtiq̄ mēdacij. Quō h pbam⁹. Qꝛ si spūs veritatis(testāte ipsa veritate:a qua pcedit)grat3 accipiꝛ:pculdubio spūs mēdacij eē ꝯuinciꝛ q nō grat3 accipiꝛ. Itē Inno. papa dicit. Qui pfectiōem spūs quā acceperāt pdiderūt nō dare eius plenitudineꝫ pñt cuiq̄ maxie in ordinationib⁹:quā p suā pfidiaꝫ pdiderunt. Et iteꝝ. Qui honorē nō habuit honorem dare non potuit:nec aliqd ipse accepit:q: nihil erat in dāte:s3 dānatiōe quā habuit per prauā man⁹ ipositionē dedit. Quot aūt puati sint a bn̄ficio z dignitate iurisditiōe z administratiōe reꝝ ecclesiasticaꝝ p3 ex ꝯsilio calcedoniēñ.j.q.j.c. Si qs epūs.z.c. Quis p pnias. Et eadē cā.q.iij.c.siqs dator. Et Urban⁹ pap.ibidē ait ea q̄ a scīis pr̄ib⁹ de symoniacis statuta sūt:nos quoq̄ iudicio z aplīca aucte firmam⁹. Quicqd ḡ in sacris ordib⁹ vel ecclesiasticis reb⁹ vꝛ daꝛ vel pmissa pecunia acqsitū est:nos irritū esse z nullas vnq̄ vires obtinere cēsem⁹. H idē hꝛ in multis lrīs aplīcis. ¶ Alia pena est vt q̄tūcūq̄ qs ignorāter a symoniaco ordinē nō recipit executiōē:vt p3.j.q.j.c. Statuim⁹. z.c. Si qs a symoniacis. vbi dicit gl. Nā quātūcūq̄ occulti sint:ēt si ignoret iste nō ꝯsequiꝛ executionē z in symoniaco z in ordie. Et lic3 sine culpa istius ordinari ꝯtingat:idiget tñ dispēsatione. Et h in detestatiōem crimis:z iō dicit misicorditer ēt lic3 h ignoret. Et infra hoc teneas p certo q si ego scio aliqueꝫ esse symoniacū lic3 occultū nō debeo recipe ordines ab eo. vt ex̄ de symonia.c. Per tuas. Et si vellet me cogere potius debeo pati excōicationē: vt extra de sñia excōicationis ca. Inqsitioneꝫ. Et nota magnitudinē hui⁹ pestis. Nā vno cōmittēte symoniā oēs ab eo ordinati z ab eo descendētes vsq̄ ad ifinitum puanꝛ executione: vt dicit glo.j.q.j.sup ca. Qui pfectionem: lic3 non cōmiserint symoniam:ordinati ab eo epi. Quib3 aūt epōs z c. vt supra in ꝗnta respōsione. ¶ Alia pena est q tenētur de necītate salutis renūciare bn̄ficio z executioni ordis:vt p3 per glo.extra de symonia ca.tāta aūt tua.que dicit nec pōt agere pniaꝫ nisi renūciet bn̄ficio z executiōi. Et.j.q.vij.c. Reqritis.z Greg.j.q.j.c. Si quis neq̄ q si qs iniusto cordis amore vel pcib⁹sordidis sine cōmitatu siue manuali seruitio:siue fraudulēto munusculo epalē seu sacerdotalē nō lucro aiaꝝ:sed manis glorie auaritia fult⁹dignitatē accepit:z in vita sua non sponte reliquerit cūq̄ aspera mors ipetētem iuenerit pculdubio in eternū peribit. Et.xx.xiij.dis.c. Memini.in textu z gl.dr̄. Iste si vult saluari dimittat locū z sit in ppetua pnia. Nec aliqs pt se excusare pp aliquā ꝯsuetudineꝫ:vt hꝛ extra de symonia ca. Cū in ecclesie corpore horribile nimis est q in qbusdā ecclesijs locū venalitas perhibeaꝛ habere vt pro episcopis vel abbatibus seu quibuscūq̄ personis ecclesiasticis ponendis in sedem siue introducendis presbyteris in ecclesiam:necnō z pro sepulturis z exequijs mortuorum z bn̄dictiōibus nubentiū

seu alijs

seu alijs sacramentis aliquid regratur. Putãt autẽ plures ex hoc sibi licere: qꝛ legem mortis de lõga inualuisse ↄsuetudine arbitranť: nõ attendẽtes ꝙ tãto grauiora sunt crimina quãto diutius ifelicem aiam tenuerũt alligatam. Ne igitur hoc de cetero fiat vel ꝑ ꝑsonis ecclesiasticis deducẽdis in sedẽ vel sacerdotib⁹ istituendis aut sepelliendis mortuis seu bñdicẽdis nubentib⁹: seu alijs sacris aliqd exigať districtius ꝓhibem⁹. Et habeť hoc statutuȝ ex ↄsilio Lateranẽsi ꝛ ca. Nõ satis hꝛ̃. Pro sepultura quoqꝫ crismatis ꝛ olei ꝑceptione: nulla cuiuscũqꝫ ꝑcij exactio attẽteť: nec sub obtẽtu cuiuscũqꝫ ↄsuetudinis ratũ suũ qs teneat: qꝛ diuturnitas tpis nõ minuit pctm̃: sȝ auget. Et idẽ habeť ca. Jacobus. ꝛ ca. Sicut ꝑcerto dĩ. Hmõi ↄsuetudo magis dicẽda est corruptela: ꝛ ꝓhibeť talis cõsuetudo. Et nota ꝙ notarius aliqd ꝓ scriptura recipe põt: vt habeť. j. q. j. ca. Sicut epm. ꝛ extra de symonia ca. Sicut epm nõ decet manuȝ quã iponit vendere: ꝛ minister vel notarius nõ dȝ in ordinatiõe ei⁹ vocẽ vel calamũ vẽdere. vbi glo. Sup ṽbo calamũ. i. scripturã quam ordinat⁹ recipit ab ordinatore ne dubiteť de ei⁹ ordinatiõe. Et ita in collatione ordinis nõ est distinguendũ an hẽat salarium vel nõ. Nã nec ꝓ labore nec ꝓ q̃rta aliqd dȝ accipe: sed eps ꝓcuret ita vt sine alicui⁹ muneris acceptiõe scribať. ¶ Alia pena est ꝙ symoniaci hereticis cõparanť: vt pȝ ꝑ plura decreta superius allegata. ꝛ. j. q. j. dicit btūs Greg. Bñdictio in maledictionem illi ↄuertiť: q ad vt hoc fiat hereticus ꝓmoueť. Sup lȝ dic̃ gl. Qui sic honorẽ accipit heresim icurrit. Est. n. ↄsecutiuũ ꝛ causatiuuȝ. Et idẽ Greg. ibidẽ. Quisqs ꝑ pecuniã ordinať ad lȝ vt fiat heretic⁹ ꝓmoueť. Plẽs sũt pene symoniacoꝝ. Et q̃̃ꝫ innera capl̃a ad lȝ ꝓbãdũ sũt q̃ breuitatꝫ cã obmittunť. Sȝ aliq dicũt ꝙ apđ papã ẽ plena ptãs: ꝛ idõ p̃t absqꝫ symonie vitio vẽdere ordies ꝛ bñficia. Dõm ꝙ papa nõ põt ↄ̃ ius diuinũ: vt sup̃ in tertia rñsiõe. De symonia ṽo hꝛ ex̃ đ pctis. c. Cũ ꝓdẽ. Glosa ordiaria signãter sup ṽbo illicite pactiõis ꝑtractãs vt ꝑ auc̃tas pape sine dispẽsatiõe aliq̃ possit excusare a pctõ symonie: dicit sic i his q̃ de sua nã̃ sũt symoniaca: qꝛ i veteri ꝛ nouo testõ sũt ꝓhibita vt vendere sacr̃a ꝛ hmõi spũalia: non excusat auc̃tas pape: põt ẽt papa de symonia accusari xl. di. c. Si papa. in gl. vt supra in sexta rñsiõe.

Applicamus igiť oĩbus ꝑntes lr̃as ispecturis vt nõ tedeat nos opponẽtes ꝓ domo isrľ. i. ꝓ defensiõe fidei: q̃ cõis est oĩb⁹ fidelib⁹. dis. lxxxvj. c. Ubi. Nã ꝛ Jo. Ch: y. xj. q. iij. c. Nolite. dicit. Nõ solũ ille ꝓditor est veritatis: q trãsgrediens ṽitatẽ ꝓ veritate palã mẽdaciũ loqť: sȝ ẽt ille q nõ libere ꝓnũciat ṽitatẽ quã libere ꝓnũciare opȝ: aut nõ libere veritatẽ defendit quã libẽ defendẽ ↄuenit: ꝓditor ẽ veritatis. Nã sic sacerdos debitor est vt veritateȝ quã audiuit a deo libere ꝓdicet: sic laic⁹ debitor est vt veritatẽ audiat a sacerdotib⁹: ꝓlatã qdeȝ in scripturis diuinis defendat. Q̃ si non facit: ꝓdit veritatẽ. Corde. n. crediť ad iustitiaȝ: ore aũt ↄfessio fit ad salutẽ. Hiero. ẽt in ꝓlogo. j. biblie. c. iiij. ꝛ ponif. j. q. vij. c. Scã qppe rusticitas solũ sibi ꝓdest: ꝛ q̃tũ ex vite merito eccl̃iaȝ xp̃i edificat tm̃ nocet si destruentib⁹ nõ resistat. Ille igiť ꝓ cui⁹ amore pugnam⁹ ꝛ fide: q ẽt primaria pauptatis ꝛ afflictiõe sue carnis misericorditer nos redemit: faciat nos salubriter itelligere ꝓdicta ꝛ opib⁹ exercere. Cui cũ p̃re ꝛ spiritu scõ in trinitate ꝑfecta oĩs sit laus honor ꝛ gloria: in secula seculorum. Amen.

Explicit ep̃la defẽsoria venerabilis iceptoris. M. G. okã ꝛ suoꝝ đ pauptate xp̃i ꝛ frm̃ mi. ↄ̃ errores Jo. pap̃. 22. ꝛ ↄstõnes erroneas ip̃i⁹. Que magis nunc venec̃io publicãda eo ꝙ q̃dã ex ↄstõnib⁹ extrauagãtib⁹ ꝛ bullis erroneis ꝛ reprobatꝫ ip̃i⁹ Joã. pap̃. 22. i eadẽ ep̃la q̃rimonio se allegatꝫ ꝛ errores h⁹i ↄ̃ pauptatẽ xp̃i ꝛ frm̃ mi. ꝛ ẽt ↄ̃ đtermiatões suoꝝ ꝓdecessoꝝ ↄtinẽtes: nũc đ nouo i fine aliq̃ꝝ clemẽtinaꝝ (sine debita earũdẽ enucleatõe ꝛ h⁹i erroꝝ ꝛ reuocationũ ip̃aꝝ đclaratiõe) cũ qbusdã alijs ex̃uagãtib⁹ icõsulte imp̃sse sũt i calũniã ꝓdicti stat⁹ euãgelici mioꝝ. Qui qdẽ reuerẽd⁹ p̃r ꝛ magr̃ fr. G. okã m̃ro ẽt plenĩ⁹ ꝛ diffusi⁹ atqꝫ ꝓlixi⁹ ꝓdictos errores dicti dñi Jo. pape. 22. eliminat i suo dial̃. de ptãte eccl̃ie ꝛ dñi nr̃i pape: vt itelligẽtib⁹ clari⁹ pȝ. ¶ Iteȝ in sũma magr̃i Antonini de Florẽtia sir̃ multi errores ↄ̃ hmõi sacratissimã pauptatem chꝛisti ꝛ apostoloꝝ eius ꝛ regule ac stat⁹ fratrũ minorum iterseruns allegantes ꝛ insequentes dictos errores dicti Joã. xxij. ꝛ ↄstitutionũ ꝛ ex

bilem:et pulchritudinē indefo:mabilē vite:de/
scripte istitute a btō.f.cuiusmodi fundamētū
est oib⁹ renūciare:put dī Lu.ix. Quis.n.volēs
turrī edificare ꝑrimis sedēs cōputat sumpt⁹:
q necīi sunt si hꝫ ad pficiēdū: Sequit sic:q nō
renūciauerit oib⁹ q̄ possidet. Sup qd Aug.ix.
cōfess. Turrim edificās sumptu idoneo.s.relin
quēdo oia:vel sequēdo xp̄m talibus incꝫ nece
est ita regere oia corrigere ꝛ rectificare. Sicut
eni in edificio mali necesse est oia ſm rĺaꝫ recti
ficari:put ait Isid.lib.ethim.xix.c.xviij. Re/
gula dicta est q̄ sit recta:q̄si rectula ꝛ ipedimē/
tū nō hēat. Perpēdiculū est qd sup appendit.
Nisi oia in fabrica ad ppendiculū ꝛ rectā rĺam
fiant:nece est oia mēdosa ꝯstruant:vt aliq̄ pra/
ua sint:aliq̄ tuberātia:alia ꝓna:nōnulla sup/
pina. Sic in edificio spūali:nisi oia faciant ſm
rĺam:edificiuꝫ nō est pfectū. Un̄ sicut nāſr ap/
plicādo rĺam tuberositas siue gibbositas aufer
tur:lōgitudo siue supfluitas abscindit:tortuo/
sitas siue curuitas rectificat:cōcauitas vel va/
cuitas supplet:edificiabilia planificant supfi/
ciaſr:ꝯiungunt idiuisibiſr:coequant ꝓportio/
naſr:sic ꝛ in spūali edificio pmissi modi viuēdi
qlibet pfessor illius modi viuendi dꝫ hēre rĺam
suā:auferēdo gibbositatē oēꝫ lasciuie ꝛ carnali
tatis. Abscindēdo oēm extēsionēꝫ supbie ꝛ ela/
tionis. Tollēdo oēm curuitatem ꝯcupiscētie ꝛ
cupiditatis:supplēdo vacuitateꝫ cordis donis
gr̄e ꝛ virtutis. Planificādo affectiones cordis
p māsuetudinē beniuolētie:ꝛ iungēdo se alijs
p vnanimitatē ꝯcordie coequādo p humilita/
tē ꝛ subiectionē obedienē. Un̄ de hac rĺa in fi/
gura. R.vj. Operuit oia laminis aureis opere
quadro ad rĺaꝫ:p lamias aureas significat vir/
tutū claritates:in auro.n.itellit claritas vite ꝛ
sapie:ait Grego.moraſ.xxviij.ſm illud ps.in
vestitu deaurato:i ope q̄dro. Significat earū/
dē virtutū stabilitas:q: vt ait Greg. sup Ezec.
lib.j.omeſ.ix.lapides q̄drati sunt scie:q: lapis
q̄drus eque stat in quocunꝙ latere v̄sus fuerit
R.v. Precepit rex vt tolleret lapides ꝛ q̄dra/
rēt eos.s.ad rĺaꝫ illā mō dictā. Un̄ ꝛ pfessorib⁹
isti⁹ dī illud Leui. Nolite facē iniquū aliqd in
rĺa. Nō.n.est gl̄andū de talis rĺe sublimitate ꝛ
pfectibilitate:sꝫ m̄ltū timēdū:nisi pfecte viuat
ſm rĺaꝫ abscindēdo modis dictis oia dissonā/
tia ipsi rĺe. Quāto.n.rĺa pfectior ꝛ rectior tāto
artifex tenēs rĺam est culpabilior:si sint ꝛ appa
reant distorta:siue curua in edificio:idō glꝫ pfes
sor hēat eā in manu.i.in opatiōe rĺando oia sua
iteriora ꝛ exteriora ſm normā rĺe. Ut ei cōpe/
tat in figura qd dī Ezec.xl. Ecce vir cui⁹ spēs
erat q̄si spēs eris:ꝛ funiculus i manu ei⁹ line⁹.
Et seqſ. Et mēsus est latitudineꝫ atrij calamo
vno. Per viꝝ q dī a virtute:eo q̄ vincit libidi
nes ſm Aug.li.ij.de ciui.dei.c.xciij. Si g̃ pfes
sor istius rĺe cui⁹ spēs dꝫ esse sicut eo:p ꝯuersa/
tiōis splēdorē:eris colo: ē flamigerus ait Cō.
sup angelicā Hierar.c.iij. Et puritatis imacu/
labilitatē:pseuerātie ꝯsumptibilitatē. Difficile
eni a rubigine ꝯsumit ait Grego.xxvij.moraſ.
Un̄ ꝺ scis aialib⁹ Ezec.j.ꝛ scintille q̄si eris can
dētis.sup qd Greg omeſ.iij. Quꝛ es candēs dī
pdicatio accēsa:cū in manu illius.i.in opatiōe
dꝫ eē lineus funiculus.s.rĺa pdicta q̄ dī lineus
funiculus:pp sinceritatē castitatis cohibēdo a
malis ꝛ calam⁹ mēsure ordinatio bona. Unde
talis pōt dicere illud Apoc.xj. Datus est mi/
hi calam⁹ silis virge. Surge ꝛ mētire tēpluꝫ ꝛ
altare:vt p tēplū itelligat hō exterior ꝛ ei⁹opa:
p altare hō iterior siue cor.p adorātes ipsi⁹ cor/
dis affectiōes.ꝛ ad deū ascēsiōes. Un̄ hec est il
la linea de qua Job.xxxviij. Quis posuit mē/
surā ei⁹ si nosti:ꝛ qs tetēdit sup eaꝫ lineā:vn̄ ꝛ
pfessores illi⁹ pūt dicē illō Co.x.ſm mēsuraꝫ
mēsus est nobis de⁹. Ibidē ſm mēsurā n̄raꝫ in
abūdātia. ¶ Hāc rĺam debēt mēsurare vel seq
ciue pfessores ab illis q̄ phibet elōgādo p vias
quas mōstrat ꝛ dirrigit icedēdo ad terram ad
quā ducit accedēdo. Ille.n.seqſ aliqd q post il
lud his vijs pcedit:vel alr:debēt.n.seq rĺaꝫ ad
eā iugiter accedēdo ꝛ aspiciēdo:a vijs q̄s ostē/
dit nusꝙ̄ diuertēdo:sꝫ p eādē idcuiabilr pgre/
diendo:sic.n.facit sequēs aliqd:vt de quolꝫ ta/
liū illud Job verificet.xxxiv. Uestigia ei⁹secu/
tus ē pes me⁹:ad qualꝫ.n.taliū dicit dn̄s illud
Exo.xxv. Inspice ꝛ fac ſm exēplar qd tibi in
monte mōstraui est:p mōtē itelligit btūs.f.p
exēplar itelligit ipa rĺa q̄ dꝫ ispici a claro itelle
ctu:ꝛ eā dꝫ pfessor facere in effectū:cuilꝫ.n.ta/
liuꝫ cōpetit illud Phil.iij. Sequit aūt:si quo
mō cōprehēdā. Et seqſ q̄ retro sunt obliuiscēs
ad ea vo q̄ sūt priora extēdēs me ip̄m ad destina
tū psequor. E cōtrario sunt aliq hūt rĺam non
aūt:nec eā sequunt sed hūt eā post se:sic p pe/

ticulosam obliuionē: siue p p̄uaricatoriā ꝯtē/ptibilitatē: siue p extraneā expōnē p̄ter itētionē btī. F. ꝛ viuunt ꝯ rl̄am: vel ꝯtenta in ea extranee exponēdo: trahēdo eā post suū libitum: qb⁹ pōt dici illud: piecerūt legē tuā post tergū suū. Et ps. P̄roiecerūt sermones meos retrorsum: sꝫ absit h̄ a p̄fessorib⁹ rl̄e: sꝫ fit añ eos: sicut liber vite: vt eā iugiter ꝑcipiāt ꝛ in ea studeāt: ꝛ post eā icedāt: vt verificef̄ de ea illud Ezech. Et ecce man⁹ missa ad me: in qua erat iuolut⁹ liber: ꝛ expādit illū corā me. Et illō Deutero. xxviij. erit vita ei⁹ pendēs añ te. i. rl̄a q̄ est vita in iugi memoria. ¶ Silr̄ sic sequētes erit pax vt impleaf̄ illud ps. pax multa diligētib⁹ legē tuā ꝛ vere multa: q: a deo ex iferiori est pax. s. carne: put posse est in vita ista: eo q̄ rl̄a docꝫ eam subiugare sub lege spūs Bar. iij. Si in via dei ambulasses habitasses in pace sup terrā. i. sup corpis terreni carnalitate. Pax. n. anie rōnalis est ordinata reges appetitionū: vt ait Aug. xix. de ciui. dei. c. xiij. Itē pax est ab exteriori. s. p̄ximo per oium mūdialiū abdicationeꝫ q̄ sibi cā discordie est: pax. n. boiꝫ est ordinata ꝯcordia ait Aug. vbi supra Heb. xij. pacē sequimini cum oib⁹. Itē est pax ab iteriori p affectionū cordis rectā ordinatiōem quā docet rl̄a: pax. n. aie rōnalis est ordinata cognitionis actionisq̄ꝫ ꝯsensio. Aug. vbi supra Ro. iiij. Repleat vos omni gaudio ꝛ pace. Itē est pax cuꝫ supiori. s. deo: eo q̄ rl̄a ꝑcipit oēm subiectiōem ꝛ obiam deo: ꝛ pax hois mortalis ꝛ dei ꝛ ordinata in fide sub lege eterna obia: ait Augu. vbi sup: ꝛ Job. xxij. c. acqesce ei ꝛ habeto pacē: ꝛ Joā. xvj. In mūdo p̄ssuraꝫ hēbitis in me aūt pacē: ꝛ iō q̄ vult h̄re pacē adipleat rl̄am q̄ est lex dei Esa. xlviij. vtinā attēdisses ad mādata mea: ꝛ facta fuisset velut flumen pax tua: qui ponit (iquit ps.) fines tuos pacem. s. ab inferiori exteriori: iteriori ꝛ superiori qui sunt fines causarum.

¶ Explicit prologus.

¶ Exhortatio attētos reddens legētes expositionem ꝛ regulam profitentes.

a **D** maiorem autē exhortationē minoꝝ rl̄aꝫ ꝑfitētiū ō adiplēdo ipaꝫ ꝑfecte cōscribā expōnes quorūdā vocabuloꝝ ꝯtentorū in sacris sentētijs eiusdē imutatis ꝛ inuariatis. Cū. n. sint oracula spūs scī: temerariū ꝛ p̄sumptuosuꝫ ꝛ piculosum est eas diminuere vel variare vel aliud extraneum supaddere: s̄m illud Deutero. iiij. Nō addetis ad v̄bū: qḋ vobis loquor: neq; auferetis ex eo. ait ergo in p̄ohemio rl̄aꝫ approbatā ꝛc. Cōsiderātes. n. dei maiestatē: a qua est īspiratio: btī. F. excessiuā scitatem: cui īspirato ꝛ p quē instituta sacraꝫ sniaꝫ in ea ꝯtentaꝫ euidētē veritatē scīm. n. euāgelium docet obseruare: ꝛ ei⁹ auctēticā ꝛ legitimā ꝯfirmationē: eo q̄ a sūmo pōtifice est approbata: ānotata ꝛ ꝯfirmata: cū sūma reuerētia: ꝛ obia ac diligētia: debem⁹ eā q̄ sum⁹ eius p̄fessores obs̄uare ꝛ in iugi memoria eā h̄re: ipsa. n. est lex vite ꝛ discipline de qua Eccl. xlv. Et dedit illi cor ad p̄cepta ꝛ legem vite ꝛ discipline.

¶ Incipit regula ꝛ vita frm̄ minorum.

Egula ꝛ vita | Merito celitus modus viuēdi ōscript⁹ hic dr̄ | regula | Qñ exterminat ꝛ excludit oīa vitiosa ꝛ praua vt dictuꝫ est: ꝛ dr̄ | vita | qḋ ꝑcipit ꝛ ꝯfulit bona ac virtutū dona viuificātia aīam. Ut. n. ait Aug. sup Joā. omel. ix. Uita aie deus. Quō ipsa. cū est in corpe p̄parat vigorem decoratū: decorem: mobilitatē ꝛ officia mēbroꝝ. Sic deus cum in aīa est p̄parat sapiam pietatē iustitiam charitatē. Et q̄ hec rl̄a has virtutes consulit: ꝛ ad illas hortaf̄: iō merito dr̄ | vita | vt de illa possit dici illud Prouer. iij. Fili ne obliuiscaris legis mee: ꝛ seqf̄. lōgitudinem. n. dierum: ꝛ annos vite ꝛ paceꝫ apponēt tibi. Et seqf̄ quorum est rl̄a cū subdif̄ | frm̄ minoꝝ | inter h̄ qḋ dicit frm̄: notaf̄ concorꝫ charitas: in hoc quod ait minoꝝ vā humilitas. Frater. n. iponit humanitatē charitatis. Frēs. n. dicti sunt ex eo q̄ ab eodem fructu sunt. i. de codē semine nati: ꝛ dicunf̄ quattuor. s. Natura vt Esau ꝛ Jacob. Gente vt oēs iudei: cognatione vt q̄ de eadeꝫ familia: vel affectu ꝛ hoc in spāli: vt oēs xp̄iani dicūtur frēs: vel cōmuni: vt omnes hoies s̄m Isid. ethim. ix. c. viij. Et Hugoneꝫ ꝛ pap. filr: vñ frater dr̄ quasi fere alter: ideo ꝛ se diligunt: q̄ ex eisdem nati sunt. viij. ethi. Sed p̄fessores huius regule nati ex eodem fructu ꝛ doctrina beati Frācisci quasi ex spūali semine: ideo merito dicūtur fratres: qui debent esse amātes se veraciter: ꝯsulentes sibi inuicem sapiēter cōmunicantes

municantes se ꝛ sua largiter:cōsolantes se dul/
citer:cōpacientes clemēter:coadiuuātes vna/
nimiter:ꝛ ꝓtegētes se virtualr. Hec enim opa
sunt frm. Hoc.n.est vnū ex his que placita sūt
apud deuz:ꝯcordia frm. Eccl.xxv.ꝛ Prouer.
xviij. Frater q iuuat a frē:quasi ciuitas firma.
Et.xvij.frater i angustijs cōprobat. Et Eccl.
x.frēs in adiutorium in tpe tribulationis Ro.
xij. Charitatē fraternitatis diligite. Et in ps.
ecce ꝙ̄ bonū ꝛ ꝙ̄ iucūduz habitare fratres in
vnū. In hoc aūt qd̄ dicit[minoꝝ]notat humi
litas q̄ minorat hoiem in sua reputatōe ꝛ par/
uificat:ꝛ sic assimilat ei:q est minoratus paulo
minus ab angelis. Vñ ꝛ Jacobo extēdēs ma/
nuz dexterā:posuit sup caput effraim minoris
fris Geñ.xlviij. Et qui se sic minorat efficit se
maiorez. Mat.xviij. Quicūqꝫ humiliauerit se
sicͣ paruulus iste:hic ē maior ꝛ facit se deo ami/
cū ꝛ amabilē. Nihil.n.ita deo amicū est : vt in
vltimis se minorare:ait Chrẏ.sup Mat.omel.
iij. Jō Paulus de se ipo ait. Ego sum minim⁹
aploꝝ.j.Corin.xv. Vñ ꝛ Paulus modicus in
tpe ſm Aug.sup can. Joā.omel.viij. In humi
litate.n.est fundamētū oium virtutū. In chari/
tate vō forma ꝛ pfectio. Professor vō hui⁹ rle
nō hñs has virtutes hꝫ nomē sine re. Cui pōt
dici Apoc.iij.nomē hēs ꝙ viuas ꝛ mortuus es.
Vñ ꝛ pfessor hui⁹ rle ex quo hꝫ nomē a virtu/
tib⁹:mal⁹ vituperiū hꝫ:nisi habuerit eas. Alij
eniz religiosi hñt noia q̄si ab extrinseco:sicut sūt
nigri monachi:vel albi a vestimento cruciferi
cistercienses ꝛ carmelite a loco ꝛ p̄dicatores ab
offō:sed p̄dicti minores hñt nomen a virtutib⁹
intime pficientib⁹ vt dictū est de noie.ꝗ in deo
gaudeāt:vt cuilꝫ taliū dicat deus illud Deut.
xxx.noui te ex noie.s.notitia approbatiōis. Sꝫ
que est substātia rle subdit[scꝫ euāgelium ob/
seruare].s.vitā iesu ꝛ doctrinā. Nā vt ait Aug.
ꝯtra faustum:nihil aliud est euāgelium ꝙ̄ p̄di
catio vel mādatum christi. Et in duob⁹ consi/
stit.s.in pfessione ꝛ in opatione:ꝛ ex hoc patet
prefate regule eminētia ꝛ pfectio. Unde ꝛ pro/
fessorib⁹ eiusdem pōt adaptari illud qd̄ ait sal/
uator Luc.iiij.euāgelizare paupib⁹ misit me.s.
vita ꝛ doctrina vita informare. Qualr autem
docet obseruare euāgelium subdit[viuēdo in
obedientia]Et in hoc viuens ſm regulaꝫ vni/
tur spiritui sūmo.s.deo:qui enim adheret deo:

vnus spiritus efficitur cum eo.j.Corin.vj.[si/
ne ꝓprio]ꝛ in hoc absoluitur a bono infimo:
qꝛ talis abrenūciat oīb⁹ que possidet Lu.xviij.
[ꝛ in castitate]Et in hoc ordinat anima in suo
intimo siue in bono medio:in his enim consi/
stit humana pfectio.s.in absolutione ois amo/
ris ab īfimis:in recta ordinatiōe in bonis me/
dijs:ꝛ in subiecta imitatione cum bonis sum/
mis:put ait Augu.epla.lxxxiij. Qui enim di/
ligit infimū nec supbit:in medio atqꝫ ita ido/
neus est adherere sūmo.s.ille est pfectus in il/
loꝝ triuz figura:vt dictū est Habrae Geñ.xij.
Egredere de terra tua:ꝛ de cognatione tua : ꝛ
de domo patris tui:ꝛ hec via trium dieruꝫ per
quā itur ad solitudinē ad imolāduz deo Exo.
iij. Qualr aūt debeat q̄libet haꝝ virtutum esse
dictū est alibi. Et vt maiorib⁹ iniūgat beatus
Frāciscus successorib⁹ obiam.segt[frater Frāci
scus pmittit obiaꝫ]Nā vt ait Greg.j.dial.c.j.
Usus recte ꝯsideratiōis est vt p̄esse nō audeat:
qui subesse non didicerit:nec obiam subiectis
imperet:quā p̄latis non nouerit exhibere. Vñ
ꝛ p̄mi parētes inobediētes deo:qꝛ ipꝫ deserue/
rūt inobedientis carnis sue tanqꝫ reciprocam
penā inobedientie sue senserunt:ait Aug.li.j.
de ciui.dei.c.xiij. Et iō[frater Frāciscus pmit/
tit obiam]supiori:vt alij ei legitime ꝛ iuste obe
diant:iō sequit[tenent obedire]Et nota ꝙ p/
misit[obedientiam]quātū ad ipm opus[ꝛ re/
uerētiā]quātū ad modū operādi:siue obedien
di. Subditi.n.debēt obedire supiorib⁹ agendo
qd̄ iubent:put ait Hiero.epla.82. Pria ꝯside/
ratio cenobitaꝝ est obedir maiorib⁹:ꝛ ꝗcquid
iusserint facere. Itē debent eos reuereri:qꝛ obe
dientia est subiectio volūtatis:ait Dam.li.iij.
c.xiiij. Hebr.vlti. Obedite p̄positis vestris ꝛ
subiacete eis:ꝛ nota ꝙ in h̄ qd̄ ait frater Frāci
scus:notat vel sua humilitas vel charitas : qꝛ
vocat se frēm:cum posset merito se vocare pa/
trē:ꝛ in hoc qd̄ ait[Frāciscus]notat sua signifi
cata scitas:Frācisce.n.sunt signa:que hyspani
ab vsu fcācoꝝ Frāciscus vocant:que ante con
sules ferebantur:vt ait pap.ꝛ qꝛ ipse fuit qua/
si vnum signum nouum modo ob inopinataꝫ
suam sanctitatez merito[Frāciscus]volūtatis
est quasi singulariter signat⁹. Sibi eniꝫ cōpetit
illud Apoc.vij. Vidi alterum angelū ascēden/
tem ab ortu solis habentem signū dei viui.

¶ De his qui volunt vitam istam accipere: et qualiter recipi debeant. Cap. ij.

Si qui voluerint hanc vitam accipe. Ut modus recipiendi fratres ad ordinem esset magis tutus beatus Fran. inspiratus voluit solos ministros recipe venientes ad ordinem: et ut venientes essent a modo absoluti: et ut ostenderent se querere ipsos non sua voluit quod errogarent omnia sua pauperibus: et ut essent magis securi voluit habere pannos probationis put hic describitur. Unde in anno probationis voluit eos habere caparonem in signum quod sunt novicij: et in signum quod sunt sancti puri cum xpo. Sicut et in cucullla monachorum idem significatur: put ait Jo. Cassianus li. j. collonum: ubi loquitur de monasterio monachali. Consilio btus Fran. inspiratus voluit fres habere in modum crucis in signum mortificationis carnis et abstinentie et habere cingulum continentie mentalis et militie spiritualis. Unde et Cassianus ubi supra. Monachum ut militem xpi oportet accinctum lumbis iugiter incedere. Exemplo Helye: qui erat accinctus zona pellicea. R. xxiiij. in. iij. de Joanne. Item voluit eos habere brachas in signum continentie corporalis: ut et sacerdotibus precepit dominus habere femoralia in figura continentie: et icedere sine calciamentis in signum absolutionis ab operibus mortis: et mundi cupiditatibus: que signantur in calciamentis sm Greg. sup euangelium Lu. j. omel. xviij. Solue inquit calciamenta de pedibus tuis locus. n. in quo stas sanctus est. Exo. iij. et voluit fratres habere paucos pannos et viles in signum paupertatis et proprie despectionis. Unde Cassia. ubi sup. Uestimentum monachi corpus contegat tantum: aut repellat nuditatis verecundiam: aut frigoris retardat iniuriam: non que vitatis vel elationis sciaria enutrit: habentes inquit alimenta et quibus tegamur his contenti sumus. Thi. vj. Unde saluator commendat Joanem: quod non mollibus vestitum. ait ibi Greg. lib. j. omel. vj. et ideo ait duas tunicas non duo palliola: que sunt minus necessaria. put exponit idem Greg. lib. j. omel. xx. et concedit eis repeciare vestimenta non autem duplicare aut triplicare: caveant tamen aliquis ne de eis possit dici. quod ait Bernar. monachis. Nobis est pro victu satietas: nec vestimentum petimus: sed ornamentum: quare non ad induendum. quod utilius est: sed quod subtilius inuenitur non quod repellit frigus: sed quod subire compellit. Non quod iuxta regulam vilius comparari potest: sed quod venustius imo unius ostentari potest. Et sequitur. Miles. n. et monachus ex eodem panno partiunt sibi cucullam et clamidem. Et ibi multum de hoc. s. ad abbatem Cluniacensem. Hec concedit eis calciamenta nisi illis quos necessitate coguntur. s. debilitate vel infirmitate: vel magna et euidenti utilitate pro animabus saluandis: vel negocijs ordinis expediendis coguntur. Nam quod portant pro leui causa: vel pro expeditione propriorum negociorum vel consolatione non coguntur necessitate. Ideo caveant sibi. Et ne fres delitias penitentiam asperitatis de se presumant et alios contemnant. Sequitur moneo docendo et exhortor suadendo. Hortari. n. idem est quod suadere alium. ut dicit pap. ne despiciant alios. s. signo exteriori nec iudicent condenatione exteriori. Nolite igitur ante tempus iudicare. Cor. iiij. Tu quis es qui alium fuum iudicas. Ro. xiiij. inexcusabilis. n. es o homo qui iudicas. Ro. j. Sed magis unusquisque iudicet semetipsum monet iudicio. s. interiori se et sua discutiendo. s. cogitare dicta facta increpando contra se testificando et se puniendo: de quo iudicio. j. Co. xj. Si nosmetipsos diiudicaremus non utique iudicaremur. Job. xiiij. ut veniat ad eum in iudicio: et moral. xxv. De hoc iudicio quod in eo concurrunt quattuor. Nam conscia accusat: ratio iudicat: timor ligat: dolor excruciat: et ibi bene de B. Cogitantes. n. iustorum iudicia. puer. xij. et de hoc Sen. epla. xxix. Quantum potes te ipsum argue: ingre. Uite accusatores primum partibus fungere: deinde iudicis nouissime deprecatoris: aliquando te ostende. Et de hoc dicitur est in itinerario. Et sic iudicando debet seipsum despicere: de nullo se extollendo: sed in omnibus abijciendo: quod facit perfectibiliter: qui seipsum iudicat luculenter: quod tunc videt se tempus non esse. put ait Apls Gal. vj. Nam si quis existimat se aliquid esse cum nihil sit: seipsum seducit: opus autem suum probet unusquisque: et sic in semetipso habebit gloriam tantum et non in altero. Ad talem vero despectum inducunt memorari omnia bona esse a deo: et illa non esse sua: secundum illud. j. Cor. iiij. Quid habes quod non accepisti: quid gloriaris quasi non acceperis. Item recogitare nihil esse nostrum: nisi malum et peccatum. put ait Aug. sup Joan. omel. iij. Nihil est nostrum nisi peccatum et mundanum. Osee. xiij. perditio tua o israel tantum: in me auxilium tuum. A te. n. habes male agere: ab illo bene. ait Aug. sup primam Jo. c. viij. Item obliuisci bona que homo facit esse ex deo: siue ex diuina gratia. put ait Chrysos. sup Mat. omel. iij. in fine. Necessarium est obliuisci directores. Et

sequitur

seqtur. Stabilissimuz ꝛ variũ directionũ ꝛ ponit exẽplum de publicano ꝛ phariseo. de qbus Luc. xviij. Ne estimes te inquit aliqd fecisse: ꝛ oia opat⁹ es: si vis magnũ mõstrare directionẽ tuã: ne magnũ sapias: ꝛ illi bñ de hoc vbi ponit exẽplum de Dauid ꝛ Saule: Qui ait ludã ꝛ vilior fiã ꝛ ero hũilior in oculis meis. R. vj. ps. Elegi abiect⁹ eẽ i domo dei mei ꝛc. Et iste mõ scõꝝ facit fugere de locis: in qb⁹ honorabiles habebãtur ad loca remotiora vt eẽnt ignoti ꝛ contemptibiles. vt narrat Jo. Cas. li. j. de Pãnucio. Sic ergo iudicare ꝛ despicere se fratres iugiter studeant ꝛ veraciter.

¶ De diuino officio ꝛ ieiunio: ꝛ qualiter frẽs debeant ire per mundum. Cap. iij.

Clerici faciãt diuinũ offm ⌋ Et in hoc pꝫ officij auctas ꝛ dignitas: ꝛ securitas: ꝛ acceptabilitas apud deũ: q̃ est⌊ fm ↄsuetudinẽ romane eccle⌋ ꝛ fm pbationẽ ꝛ institutionẽ p̃sidentiũ in ea: qbus ↄcessa est potestas ligãdi atq; soluẽdi. Et nõ. q; ait⌊ faciãt ⌋nõ patiant: illi. n. offm patiũtur magis q̃ agunt inuoluntarie: vel ex timore seruili ad offm accedũt: vel q in officio dormitant: vel sõnolẽtia torpent: vel in deuotiõe desidunt: qbus est tediũ vel fastidiũ ibidẽ stare. Ecõtrario illi faciũt offm q volũtarie veniũt: ꝛ fidelr ꝛ viriliter operant ꝛ deuote psallũt recogitãtes illud ps. Quoniã rex oĩs terre deus psallite sapiẽter: ꝛ de hoc dcm̃ est in itinerario. Et q; orãtiũ est a delitijs carnis abstinere. Sequit⌊ Et ieiunent in festo oium scõꝝ ⌋ Et forte spũs scũs inspirauit btõ. F. modico tpe taxare ieiuniũ ob pfectionis h⁹ rle eminẽtiã. Cuius pfessori est oi tpe ieiunare. i. sobrie ꝛ moderate rebus vti: lex. n. non est iusto posita. Thi. j. Qꝛ cũ lege est. Aliud est. n. esse cũ lege aliud sub lege. ait Aug. sup Jo. omel. iij. Uel ideo sicut forte ispirauit spũs scũs ob paupertatẽ pfessoꝝ eius oĩmodã pfectionẽ: paupibus. n. nihil hñtibus sn cõi nec in spãli dĩ esse ieiuniũ: vel sic ideo ĩspiratũ est ob corpalis exercitatiõis modicitatẽ. Thi. iiij. Corpalis exercitatio ad modicum vtilis est pietas ad oia valet: vel ideo sic ispiratũ est ob iugitatẽ laboris: q; voluit frẽs esse occupatos. vt patebit infra siue vo sic: siue alia ratione studeãt frẽs ieiunare fm rle institutum: ꝛ hoc veritate ieiunij. Est. n. ieiuniũ parsimonia victus abstinẽtiaq; ciboꝝ: fm Jsid. li. vj. c. xix. Quia ieiuniũ non pfecta est virtus: sed ceteroꝝ fũdamẽtũ ꝛ scificatio ꝛ pudicitia. Et sequitur. Gradus. n. pꝛebet ad sũma scandẽtib⁹. Et debẽt ieiunia esse moderata ꝛ sancta ꝛ simplicia: ꝛ in oi mẽtis simplicitate siue humilitate: q̃ ita corpus attenuẽt: ne aium eleuent. Ait Hier. epi. lxxxvij. Ne de ieiunãtib⁹. dicas illud Esa. lviij. Jn diebus ieiunij vestri iueniẽ voluntas vestra. Et debent esse ieiunia bonis opib⁹: dignã deo abstinentiã offerẽtia. Ait Greg. sup euang. lib. j. omel. vij. Nec soluz debet vir pfectus ieiunare in dieb⁹ taxatis: sed quasi iugiter vt ait Hier. epist. lxxxiiij. Sint tibi quotidiana ieiunia ꝛ refectio satietatẽ refugiens. Nihil pdest tibi biduo triduoq; transiuisse: vacuum portare ventrẽ: sed pariter obruat: si conuescat saturitate ieiuniũ. Nã vt ait idem epist. xciij. Parcus cibus ꝛ semp vẽter esuriẽs triduanis ieiunijs pferimus. Multo. n. melius est comedere parũ q̃ raro satis sumere. Et ponit exemplũ pluuia optima est qñ sensim descẽdit: subitus imber continuus ac pceps arua subuertit ⌊ Tpe tñ manifeste necitatis nõ teneant ad ieiunium ⌋ vt dĩ in pdicta rla. Et est notãduz q; nõ dixit⌊ tpe necitatis ⌋sꝫ⌊ manifeste necitatis ⌋ q. s. ꝛ manifesta rõne debilitatis siue necessarij ꝛ debiti laboris: siue rõne idigẽtie ꝛ egestatis. Et q; frẽs mundo discordes ꝛ difformes: abieti ꝛ ↄtẽptibiles reprobãtes que mũdus approbat: ꝛ approbãtes que mundus reprobat. Sic eniz cõpetebat illud ps. Posuisti. n. nos in cõtradictionẽ vicinis nr̃is. Et cuilibet eoꝝ cõpetebat illud ps. Obpꝛobꝛiũ isipiẽti dedisti me. Jdeo monet eos btũs Frãciscus ꝛ hortaẽ ⌊ Ut qñ vadũt per mundũ nõ litigent ⌋q; mundus odit illos: q; nõ sunt de mũdo. Joã. v. Si mũdus vos odit: scitote q; me prius vobis odio habuit. Notãdũ q; ait⌊ ↄsulo ⌋diffiniẽdo q; in cõpleto ↄsilio tria sunt: ingsitio: iudiciuꝫ: ꝛ sententia: ↄsequenter sese hñtia fm Dam. li. ij. ca. xxij. ⌊ moneo ⌋ s. docẽdo⌊ ꝛ exhortor ⌋suadẽdo. Et hec vocabuloꝝ aggregatio significat itensam volũtatem sancti Frãcisci de cauẽdis que monet cauere: ꝛ de faciendis que hortaẽ facere ⌊ nec lingent ⌋Jnquit. i. nõ de lite agant: litigare. n. est de lite agere. ait pap. Lis aũt iter duos cõmittiẽ: rixa inter multos. ait Hug. ⌊ nec con/

tendāt ꝯtēdere.n.eſt diſceptare:pugnare. Et contentioſus eſt:qui nō rōne ſed ſola ptinacia ꝯtendit.ait pap. Non.n.opoꝛtet ſeruum dei litigaret. Tit.iij. Nō litigioſos ſʒ modeſtos.ꝑhibet ergo litigare quātum ad manū ſiue verba:⁊ hec ꝯtentio ſiue litigatio eſt vituꝑabilioꝛ in viris ꝑfectis:qui nullam hūt occaſionē litigandi. Inter enim competitoꝛes rixa ait Sen. epiſt.xv.(.i.inter illos q idē petunt)rephenſibilis eſt:ergo in illis qui nihil hūt:nec debent hīre pꝛeter deū. Vñ exēplum de ſanctis pꝛib⁹: qui neſcierūt ꝯtēdere. habem⁹ in vitis patrum lib.ij.ca.xvij. Quō.ſ.vnus dixit faciamus litem ſicut hoīes faciūt. Alter rñdit.neſcio qualiter. Cui alter dixit. Ego poꝛtabo in medio laterum z dicā:meū eſt:⁊ tu dices non:⁊ inde fit litis initium:qđ cum ita eſſet factū ⁊ ille diceret meū eſt. Reſpōdit alter. Si tuum eſt tolle ⁊ vade:⁊ diſceſſerūt nec potuerunt ꝯtendere. Sed ſint mites .i.ad iniuriā miti. Mitis.n.maturus non leuis:⁊ ad ſuſtinēdum iniuriā tacens quaſi mutus.ait pap. Mat.v. Bti mites.vbi Aug.lib.j.de ſermone dñi in mōte. Mites ſūt q cedunt ipꝛobis:nec reſiſtunt malis ſed vincunt in bono malū. pacifici .ſ.pacem faciētes vel pacē amātes. Mat.v. Beati pacifici. Modeſti .modeſtus dꝛ de mō in quo nec plus nec minus.ait Aug. De vera vita:vel modeſtia eſt ſciētia earum rerum colloquendarum que agunt ⁊ dicuntur ſuo loco.ait Tullius lib.j.de officijs.c.xlv. Vel modeſtia eſt per quā totius vite moduſ:ſeu animi:ſeu i coꝛpis mētibus vbiqʒ honeſta cauſa ſeruat.ait Rabanus đ naturis rerum li.xiiij.c.v. Phil.iiij. Modeſtia veſtra nota ſit oībus hoīb⁹:huius ſunt tres ptes.ſ.fragilitas:pudoꝛ ⁊ caſtitas.ait pap. Māſueti .i.manu aſſueti. Māſuetus.n.mitis vel domitus:qſi manu aſſuet⁹.ait pap. Eſt.n.māſuetudo iptur batio a paſſiōib⁹.ait pap. Ethi.x. Et ꝓpꝛiū ei⁹ eſt pl⁹ alteri tribuere mihi ſibi. Vñ ⁊ dꝛ minoratus.ait idē. Māſuetis.n.dabit grām.puer.iij. Manſuetū enim eſſe:eſt xpi diſcipulū eſſe.ait Chꝛyſo.ſup Joā.omel.lx. Eccle.x. Fili in māſuetudine ſerua aiam tuā. Econtrario ꝯtra homines q manſueſcūt beſtias.i.domant ⁊ nō ſe. ait Chꝛyſo.ſup Joan. omel.iiij. Humiles .i. abiecti.ſ.quaſi humi accliuis dictus:vel humilis qſi ſibi vileſcens.ꝑut ait Ber.de gradibus humilitatis:humilitas eſt qꝛ veriſſima ſui cognitione.ſ.qſqʒ vileſcit:vel humilis excellentiā ex ſe ꝯtēnet. Vñ idem. Humilitas eſt ꝯtēptus ꝓpꝛie excellētie. Gloꝛ.eſt.n.frater humilis in exaltatiōe ſua.Jac.j. Honeſte loquētes. Honeſtus.n.eſt q nihil hʒ turpitudinis:⁊ honeſtas.n.eſt honoꝛ ꝑpetuus:qſi honoꝛis ſtatus. ait pap. Debēt ergo frēs loq hōeſte.ſ.qđ decet eos:⁊ ſm qꝛ decet eos alloq pſonā cui loquuntur. Eos.n.decet loqui ſancta cele⁹:⁊ vtilia:⁊ edificatoꝛia:non vana vel feda:vel ſcurilia:vel inutilia:illis.n.dꝛ illud Eph.iiij. Ois ſermo malus ex oꝛe veſtro nō ꝓcedat:ſed ſiqs bonus ad edificationē.⁊ Col.iiij. Sermo vr̄ in gratia ſit ſemp ſale conditus. Itē decet eos loq conuniēter pꝛo ſtatu pſone:quā alloquūt:qꝛ opʒ ꝯſiderare in loquēdo qtuoꝛ.ſ.qđ:cui:qñ:quō dicatur.ait Greg.moꝛal.xxiiij. Ideo debēt adimplere illud.Eccle.xviij.añqʒ loqris diſce. Exēplo Hier.dicētis omel.ij. Quod erā pꝛoptur⁹ ante cogitatiōe pungebā. Nā vt ait idē omel. xl. Omne verbū qđ non edificat audientes in periculū vertit audiētis:⁊ ſic frēs debeant loq oībus honeſte. Seqtur. Oībus debeāt ſic lo qui:⁊ qꝛ debent eſſe pacifici:intrātes domum debēt annūciare pacē dicēdo. pax huic domui ſm admonitionē ſaluatoꝛis Mat.x. Et h voto dicto:⁊ exēplo:eſt.n.dicere coꝛde:oꝛe:⁊ ope.ait Aug.ſup Joā.omel.lxxxiiij. Quibus licʒ ſm ſcm euangeliū de oībus cibis q apponunt eis māducare. Quod dꝛ nō ex cogēte obla ſed ex ꝓcedente euāgelica lnīa. Nō.n.in cibis vel alimentis eſt vitiū ſʒ in libidine ſumētiū.ꝑut ait Aug.x.conf. Nō.n.imunditiā obſonij timeo: ſʒ imunditiam cupiditatis. Scio nec oē genus carnis:qđ cibi eēt vſui māducare permiſſum. Gen.viij. Helyā cibo carnis refectū. R.xvij. Joānē mirabili abſtinētia ꝑditū alalibus:⁊ locuſtis hoiem eſca cedētibus nō fuiſſe pollutū. Mat.iij. Ideo ppls in heremo:non qꝛ carnes deſiderauit:ſʒ qꝛ eſce deſiderio aduerſus deum murmurauit meruit ipꝛobari. Exo.xvj. Hec ille. Idē Ber.ad abbatē Cluniacēſem:vbi ſupaddit qꝛ Habꝛaā carnib⁹ angelos gratiſſime pauit. Gen.xviij. Et ipſis de⁹ de ſacrificia ſua fieri ꝓcepit. Leui.j. Et poſt nihilomin⁹ hec libertas ſit occaſio ſobꝛij vſus ⁊ grām actionis deo eo qꝛ oīa mūda mundis. Thi.j. Et oīs creatura dei

bona:⁊

bona: ⁊ nihil reijciendum qḋ cum grāꝝ actio/ne percipit. j. Thi. iiij. Magis ꝗ̃ fit fomes vel nutrimentum carnalitatis. Memores fr. n. de/bēt frēs recogitare sui status qualitatē: que est altissima paupertas: vt sint viri pauperes vilib⁹ ⁊ paucis ɔtenti ſm aplicam admonitionē. j. Thi. vj. Habētes alimēta ⁊ qbus tegamur his ɔtenti sumus. Igit iugiter debēt meditari de/licatoꝝ cibarioꝝ ⁊ poculoꝝ piculositatē. sicut loqtur Hier. ɔtra Jouinianū. Oꝝ esus carniū ⁊ potus vini ventrisqꝫ satietas seminariū libi/dinis est. Unde poeta sine cerer ⁊ bacho friget venus. Item debēt pensare sobrietatis necessi/tatem. put ait idē ibidē. Siqs estimat ⁊ abun/dantia cibarioꝝ potionūqꝫ se perfrui: ⁊ vacare se posse sapie. Hoc est versari in delitijs: ⁊ deli/tiaꝝ vitijs non teneri: seipsum decipit. Itē de/bent ⁊ solēniter memorari antiquoꝝ patruꝫ au/steram abstinentiam a talibus: quia ⁊ languen/tes monachi aqua frigida vtebātur ſm Hier. omel. lxxxiij. Et de hoc in itinerario.

¶ Oꝝ frēs nō recipiant pecuniā. Cap. iiij.

p Recipio firmiter ⁊c. Unde hic pꝫ sua itensa vo/luntas de nō recipiendo pecuniā: non enim ait precipio tm̄ sed precipio firmiter. Et ideo ab huius pcepti transgressione caueat qlꝫ sicut ab eterna dānatione: ⁊ de hoc satis dictuꝫ est in expositione. d. Greg. pape: pecunia. n. di/cta est ꝗ̃si pecundia: q: ois antiquoꝝ pecunia in pecudibus erat. ait Hugo. Uel pecunia di/cta est ꝙ ṗm de pecoꝝ corio menti icedebant. ait pap. A cuius pecunie receptione cauēdum est in ɔstitutionibus pro necītatibus vero nō pro superfluitatibus vel in vilibus negocijs: seu vanitatibus vt superiores curaꝫ gerant ⁊ hoc per amicos spirituales non carnales: quibus superioribus necesse est curam gerere caute ⁊ sancte: ne fiat precepti regule transgressio ⁊ ip/sorum imperpetuum dānatio.

¶ De modo laborandi. Cap. v.

f Ratres quibus dedit domi/nus gratiam laborā/di patet hic ꝙ volūtas beati Franci/sci fuit ꝙ fratres laborent ordinate. Et vt ociū caueret. Et ideo quilibet laboret congruo si/bi labore: ⁊ caueant ab ocio qḋ est anime ini/micum debet enim laborare labore contritio/nis ⁊ orationis in homine interiori: qui nō po/test laborare in homine exteriori. p:out Ber. ait ad abbateꝫ Cluniaceū. Exercitatio inquit corporalis ad modicum valet: pietas ad om/nia: optimus labor est. de quo Propheta ait. la/boraui in gemitu meo: ⁊ alibi. memor fui dei ⁊ delectatus sum: ⁊ exercitatus sum. Sequitur. Defecit spūs meus: cum enim non corpus sed spūs fatigatur: spūalis pculdubio labor itelli/gitur: ⁊ potius quāto spūs melior est corpore: tanto spūalis ꝗ̃ corporalis exercitatio est spe/ciosior. Hec ille. Debet ēt non solum q. pōt la/borare in hoīe exteriori ſm ordinationem sui superioris: ⁊ hoc siue in salutari sacre scripture studio: siue in sancte euāgelice pdicationis mi/nisterio: siue in supno charitatis obsequio: siue inutili ordis negocio: vt caueant ab apl'i cōmi/natione. de qua. ij. Thes. vlt. Denunciamus vo/bis qm̄ siqs non vult operari nō māducet. Et vt per permissos labores efficiatur qlꝫ dignus quasi mercedis sustētationis. Dignus est enim operarius vel mercenarius mercede sua. Luc. x. Nō ocio deditus bonoꝝ laboꝝ gloriosus est fructus. Sap. iij. Et vt qlibet possit dicere il/lud. Eccle. xxiiij. Uidete ꝙ nō solum mihi la/boraui ⁊ iueni mihi multam requiem: ⁊ sic labo/rando precauerunt. put sequitur hic: ⁊ vere ini/micum q: est anie exterminatiuum. prout ait Ber. lib. ij. ad Eugenium. Fugienda est ocio/sitas mater nugaꝝ nouerca virtutum. Est eniꝫ vitium. Locium: quo euanescit virtus. ait Ua/lerius lib. viij. de quo ocio dcm̄ est in dietario. Multam. n. malitiam docuit ociositas. Eccle. xxxiij. Et qui sic fideliter laborant: quoad ipsa opa vel labores ⁊ deuote quoad modū opan/di vel laborādi ordinādo opera vel labores ad dei honorem deuotior: est. n. pius ⁊ humilis af/fectus in deum q ex cōpunctione generatur. ait Hugo. de studio orandi. Tales inquā excu/santur a labore corporali ⁊ manuum. Aliter te/neāt ne dicaf eis illud. Mat. xx. Quid hic sta/tis tota die ociosi. Et illud ṗs. In labore hoīuꝫ nō sunt: ⁊ cum hoībus non flagellabunt in la/bore: tamen non debent extinguere spiritum orationis ⁊ deuotionis sed debent esse feruen/tes ex calore spūs sancti: ſm ꝙ exponit Hugo super ange. hierarchiam cap. vij. super illud amor feruidus ⁊c. ⁊ Thi. vlt.

¶ Q. fratres nihil sibi appropriẽt : ⁊ de ele/ mosyna petenda. Cap. vj.

F Rates nihil sibi appropriẽt] Supius phibuit aliqd possidere hic subiungit] frẽs nihil sibi appropriẽt]cui⁹ pbõnis signa sunt p volun/ tate accipe p volũtate retinere:cõsistr p volun tate vti ⁊ dare:a qb⁹ debẽt cauere absq; lnia su perioris talia ꝯcedẽtis ad vsuȝ nõ ad ꝓprieta/ tẽ[sed tanq̃ peregrini].s.ad alium locũ.s.celo/ rum pgentes[⁊ tanq̃ aduene]de alio loco ve/ nientes:peregrinus.n.aliunde hospes dict⁹ q̄ ignorat parẽtes eius: Aduena võ de vno loco ad aliũ veniẽs.ait pap.[In paupertate]q̄si dicat sicut tales in vijs p quas icedũt nõ itẽdũt diu durare vel im̃orari:nec lasciuijs voluptari:nec põderib⁹ aggrauãtib⁹ onerari:nec negocijs se/ cularibus implicari:nec in erigendis habita/ culis occupari : nec ludis ⁊ spectaculis illa/ queari:nec ritibus terrarum per quas incedũt conformari:sed intendũt sustentari:⁊ indeuia/ biliter progredi ⁊ termino ad queȝ intendunt appropiquari. Vñ Tullius lib.j.de officijs.c. xxxix. Peregrini offm̃ est nihil pter suũ nego cium gerere vel agere:nihil de aliquo ingrere: minimũq; eẽ in aliena republica curiosuȝ:cui ꝯcordat B.super can.li.iiij.in capite ieiunij:sic debẽt frẽs spũales exẽplo scõꝝ sic facientiũ:de qb⁹ Hebr.xj. Cõfitẽtes q: pegrini ⁊ hospites sup terrã.j.pe.ij.obsecro vos tanq̃ aduenas ⁊ peregrinos:vñ ⁊ de scis Moral.viij.in fine:sic tpali refouens subsidio sicut viator in stabulo vtit lecto:pausat ⁊ recedere festinat:quescit cor pore ⁊ ad aliud tẽdit mẽte:⁊ iõ ꝯuenienter ait [in paupertate]i.rex oium abrenũciatione. Et notãdũ q̄ sp adiũgit paupertati[humilitateȝ]q: odiosus est deo paup supbus Eccl.xxv. Tres spẽs odiuit aia mea.s.paupem supbum:diuiteȝ mẽdacẽ:senẽ fatuum ⁊ insensatũ:⁊ rephensibilis valde est in paupe supbia: put ait Hiero.epla xxvj.qd facit sub tunica pnie regius animus. Et in.xx.plus est aiuȝ depesuisse q̃ cultũ:glo/ riose timem⁹ sordib⁹:⁊ vẽdibilem paupertatem pplari aura offerrim⁹[dñs famulãtes]sui ipso/ rũ sine se eleuare[vadãt p elemosyna]oie mũ/ dane glorie abiectione. In his.n.ꝯsistit huma/ na pfectio.s.in rerum exterioꝝ ꝯtemptu : ⁊ ab emũdatione siue abrenũciatiõe in ꝓprio despe/ ctu:⁊ abnegatione in diuino famulatu:⁊ hoia supra se eleuatiõe ⁊ soli deo subiectione:⁊ ī oia glorie mũdane abiectu ⁊ detestatione. Unde ⁊ btũs Frãciscus fundamentũ religionis statuit paupertatẽ:q̄ est nihil possidere:⁊ eo ipso ipsam fundauit supra deũ ipsum. Uere.n.de religiõe ei⁹ põt dici illud Iob.xxvj. Qui appẽdit terrã sup nihili terrã.s.stabilitatẽ religiõis:⁊ est sup nihilũ.s.terrenũ vel trãsitoriũ:sȝ sup iesuȝ xp̃z. De ipso.n.verificat illud Mat.vij. Similabo eũ viro sapiẽti q edificauit domum suã sup pe/ trã. Et iõ merito seqt hic.[Hec est illa celsitu/ do altissime paupertatis]q: sic fundata sup mon teȝ excelsum:q est in vertice montium Esa.ij. nihilomin⁹ põt dici[altissima paupertas]q: sunt qdã hñtes res tpales ⁊ ad ꝓpriũ vsuȝ possidẽ/ dẽtes:q: tñ illas nõ diligũt sub deo iudicãtur pauperes:paup.n.est q apud se elatus non est.ait Greg.moral.vj. Et hec est alta paupertas. Et sunt alij hñtes res in cõmuni nõ in ꝓprio qles sunt religiosi hñtes possessiones in cõi : ⁊ hec paupertas est altior rõne stat⁹. Et est alia paup/ tas nihil hñtium nec in cõi nec in spẽli qualis est pfessionuȝ istius rle:⁊ iõ põt dici[altissima paupertas]q: sic eleuat a mũdo de qb⁹ põt itelli/ gi illud Cor.ix. Et altissima paupertas eoꝝ abũ/ dauit in diuitias simplicitatis Iac.ij. Nonne de⁹ elegit paupes in h mũdo:vñ supra primo ca.ait[Sanctissime paupertatis sectatores]quia sesificat.s.quos.n.moꝝ infirmitas vulnerat me/ dicina paupertatis curat.ait Greg.sup euãgelia omel.vltia. Hic võ ait[celsitudo altissime pau/ pertatis]q: eleuat a mũdo elõgãdo ⁊ sublimã/ do deo. Esa.xxix. Pauperes hoies in scõ israel exultabũt. Et.xiiij.pascent pmogeniti paupe/ rũ:⁊ paupes fiducialr requiescẽt:q: dicit Amb. ij.de officijs. Excelsus ẽ eo viro q auro moue ri nescit pecuniaꝝ ꝯtẽptum hȝ ⁊ vlti. Ex arte quadã despiciat bolum cupiditates:qd qui fe/ cerit:hãc hoies sup hoiem arbitrant:fecit eniȝ mirabilia in vita sua. Eccl.xxxj. Qui post auꝝ nõ sperat in pecunie thesauris merito igit de/ bent frẽs ꝯtenti eẽ paupertate[q̄ est portio eoꝝ] vt dr hic:q: hec ẽ[bona portio]sicut.n.diuites seculi assequunt oia necia diuitijs suis:sic pau/ peres pdicti rõne paupertat.s.assequunt necio/ rũ abũdãtiam ⁊ eris ituitu sue paupertatis ꝯfe/ runt q̄ necia sunt:⁊ iõ merito debẽt eam suare perfectam

perfectam sicut hoies seculares suū seruāt thesauꝝ.exēplo Isaac.de quo narrat Gre.iij.dial.ca.xiij. Qꝫ sic metuebat paupⁿtati sue securitatē pdere quo diuites amari solent perituras diuitias custodire:vnde di ibidem ꝙ monachus q possessionē in terra querit monachus non est. Et in.ij.li.legit cap.vj.ꝙ thesauꝝ monachi est volūtaria paupⁿtas. Merito ergo est custodienda a suo pfessore:sicut pciosus thesaurus:quo assequunt hic sustētationē:ꝛ in futuro beatitudinem. Huius feruidus amator ꝛ sollicitus cōseruator ꝛ emulus zelator.b.Frā. de quo di in vita sua:Qꝫ nemo tā cupidus auri q̄ꝫ iste paupⁿtatis:q ꝛ eā sibi desposauit vinculo idissolubili:ipsa.n.est puelle cuidā pulchre silis:cuius oculus purus ꝛ pclarus nihil hñs turbulentum:ad oēs respiciens mitis:humilis:nullū hñs odio.vt ait Chry.sup Mat.omel.vlt. Et hāc semp desposat ois eius pfessor:sed mirꝫ imodum multi pfessores ipsius nō vident eaꝫ amare vel celare seu custodire:sꝫ potius odisse qꝛ nec ipsam nec aliqd ei affectus vel ad eam pertinēs:vel ēt eius signū possunt sustinere in eadē domo:qꝛ nec famē nec idigentiam in refectorio:nec frigus vel penuriā in dormitorio: Nec libroꝝ carētiā in studio:nec habitaculoꝝ angustiā in mūdo ꝛ sic de alijs:sed hec oia fugiunt p ꝯ̄ria ꝛ extermināt. Ita ꝙ nec paupⁿtas vel eius signa possunt hr̄e locū sub eoꝝ tectis cū eis ꝙ siqs sile aliqd faceret sue spōse videret eā repudiare:hi sunt.de qbus ait Ber. in sermone de aduētu:ꝙ volūt esse paupes tali pacto ꝙ nihil eis deficiat. De qbꝰ verificat illud. Eccle.xiij. Neqssima paupⁿtas in ore impij. Et ideo Chrysost.vbi supra. Neqꝫ eos q accusant paupⁿtatē afferas in medium:sed eos q p eā sul ferant:qlis fuit Helyas ꝛ Helyseus:ꝛ Ioānes ꝛ apl'i. Nihil ergo pter hāc querāt frēs sꝫ hāc ꝛ deum in hac vita. put ait Aug.sup ps.xxij. Deus est diuitie pauperum:domus est inanis cor plenū diuitijs:diuites querūt vñ arcā impleāt pauperes vnde cor:vt tales dicant illud. Iob.iiij. Oia in te vno hñtes non debuimus dimitter te. Et illud.s.sufficiebat.n.nobis paupertas nr̄a vt diuitias cōputaremus. Oēs aūt frēs monet hic esse⌊domesticos iter se⌋ꝛ vnūquēqꝫ diligere aliū ꝛ nutrire⌊sicut frēm spūalem quēadmodū mr̄ diligit filiuꝫ⌋.s.ꝙ non sit operatio in eisdē termis sed silitudo pportionis.i.⌊sicut mr̄ diligit filiū suū naleꝫ⌋put sibi cōpetit ita deuꝫ⌊frēꝫ diligere ꝛ nutrire⌋in sibi cōpetētibus.s.pncipalr̄ in spūalibus. Item ait⌊frēm spūalē⌋vt de fribus verificet illud Pe.iij.cōpatiētes frnitatis amatores:misīcor:des:humiles. Silr̄ monet⌊seruire fribꝰ in ifirmitate sicut vellent sibi seruiri⌋.s.volūtate ordiata: hoc.n.misteriū magni est meriti apd deū.put di lib.ij.de vitis patruꝫ.c.xvij. Cū.n.quesiuisset qs a quodam sene:qd opus magis sit acceptū deo:vel illius q ptrahit ieiuniū.vj.dieꝝ: vel illius q deseruit egrotātibus:rñdit ꝙ si ille ieiunans sic appēdat se p nares non poterit eē equalis illi q deseruit egrotantibus:vñ ꝛ deus cōmendat visitātem ifirmū.Mat.xxv. Infirmus fui ꝛ visitastis me.

¶De pnia fribꝰ peccātibꝰ iponēda. Cap.vij.

Si qui frm̄ instigante inimico⌋ Cogitās btūs Fran.humanā humilitatē ꝛ fragilitatē:ꝛ diabolicā tentationē multiplicē:ꝛ pnie tūc necītatē ꝛ vtilitatē:monet hic supiores mistros iniungere⌊pniam cū misericordia⌋necnō frēs admonet ad eosdē recurrere pro pnia. Nouit.n.scriptum esse Lu.xiij. Nisi pniam habueritis oēs simul pibitis:ipsa.n.est scda tabula miſis post naufragiuꝫ.ait Hier.epist.lxxxviij. Et monet mistros⌊Ne irascant ꝛ ꝯturbent ppter alioꝝ pctm̄⌋irrōnabilr̄.s.ira excecāte. Queadmodū enim medicus non dꝫ deordinate ꝯturbari ob verba vel gesta freneticoꝝ:sic nec debēt supiores ꝛ mistri ꝯturbari irrōnabilr̄:vt de quolꝫ illoꝝ verificet illud Iob.xxxvj. Nō te supet ira vt aliquē opp̄mas. Sup qd Gre.xxvj.moral. in correctiōe vitioꝝ subesse dꝫ mitis iracūdia nō preesse:vt executionē iustitie non dānando preueniat:sed flagellādo subsequat:ꝛ ibi bñ de hoc:ꝛ ideo ait⌊ꝙ ira ꝛ ꝯturbatio ipediūt charitatē⌋Vñ.B.ad Eugeniū li.ij.in si. Caliginis due sunt cause ira ꝛ molior affectuꝫ. Ista iudicij censurā eneruat:illa pcipitat turbat pre ira oculis nihil intuetur clementer:suffultus fluxu quodā ꝛ muliebri molitie:animi iratum nō videt:nō eris inocens si añ pniaꝫ eū cui recte parcēdum esset:aut parcas ei:q fuerit puniendus. Ideo Cato. Ira ipedit aiuꝫ ne possit cernere veꝝ. Ira.n.viri iustitiā dei non opat.

Jac.j. Uñ pħi distulerunt delicta corrigere cũ sentiebāt se iratos: vt dicit Ualerius lib.iiij.c.j. Q₂ architas tarentinus ītuēs seruū male nutritū: sūmpsissez īgt a te suppliciū nisi tibi iratus essem. Et plato cuz aduersus delictū serui vehemēter exarsisset veritas vindicte moduz tenere nō posset: Speusippo amico castigationis modū mandauit: vt dī ibidez. Nec tñ hic dissuadebat.b.Fran. ipsam virtuosam iram: q̄ pctō īdignatur. Nā vt ait Grego. moral.v. in fine. Alia.n. est ira: quā impatiētia excitat. Alia quaz zelus iustitie format: illa ex vitio: hec ex virtute generat. Eccle.vij. Melior est ira risu: q₂ per tristitiam vltra corrigit aius delinquētis. Sed ꝓhibet hic excessum ire ꝛ pturbationez: que īpedit ne homo iratus videat veritatem: ꝛ teneat discipline rectitudinem. propter quod ait ps. Irascimini.s. culpe īdignando sine peccato: ꝛ nolite peccare modū discipline excedēdo. Est.n. irasci fratri: ꝛ est irasci pecca. ait Aug. retrac.li.j.c.ix. ꝓpter qđ ait saluator Mat.v. Qui irascit fratri suo reus est iudicio.

¶ De electione generalis ministri ꝛ de capitulo penthecostes. Cap.viij.

[v] Niuersi fratres vnū de frib⁹] ꝛ in hoc magna ordinabilitas in regimine ordis: in oī enīz republica vt ordinate regatur debet esse vnus ꝑncipans ꝛ regēs. ꝓut ait Hier. epist.lxxvj. dicens. Q₂ impator vnus: iudex vnus ꝓuincie: in naui vnus gubernator: in domo vnus dñs: in quouis grandi exercitu vnū signū spectat. Unde ꝛ Roma vt est cōdita duos frēs reges habere nō potuit. Et ponit exēplum in brutis dicens. Q₂ muta aīalia ꝛ ferax reges ductores suos secunt: in apibus ꝑncipes sunt: grues vnā secunt ordine iterato. Beatus ergo Fran. īspiratus īstituit q̄ esset vnus gñalis mister regēs ordinē: cui oēs teneant obedire. Et sic fuit in pplo dei ab initio q̄ vnus sūmus pōtifex sicut Aaron: q ductus in pontificē. Deutr.viij. ꝛ sic de suis successorib⁹. Et huius dz esse cōis electio: vt sit ipsius amplior acceptabilitas apud oēs. Ille.n. magis ab oib⁹ acceptat q ex cōmuni ꝯsensu ab oibus eligit: ꝛ ne fiat defectus in regimie ordis [teneant frēs vnū ꝑeligere in custodez] si fuerit īsufficientia ex pte antecessoris: ꝛ in hoc iustitie eqtas. In hoc aūt q̄ tenentur fratres [cōuenire ad caplm generale] seruatur ordis vnanimitas: ꝛ ex hoc seqtur magna securitas. Ideo.n. ꝯuenire debent: vt status ordis seruetur in sua ꝑfectione: ꝛ iuicem ꝯsulant de agendis. q₂ salus est vbi multa ꝯsilia. Prouer. xxiiij. Unde ꝛ dñs precepit Moysi sepe vocare seniores ad ꝯsilium. Numeri.xj. ꝯgrega mihi.lxx. viros de senioribus israel.

¶ De predicatoribus. Cap.ix.

[f] Ratres non ꝑdicent] qm̄ beatus Fran. sibi ꝑelegit sibi ꝛ alijs ꝓficere: magis q̄ȝ sibi soli vacare: necnō ꝛ sibi ꝯstituit de fribus: vt frm̄ ꝑdicatio esset auctētica: ordinauit q̄ nō [ꝑdicarēt cū esset ei⁹ ab epō ꝯ̄dictuz] ꝛ vt esset secura: ordinauit q̄ nullus ꝑdicaret [nisi a gñali mistro fuerit examinatus] ꝛ vt sincera ꝛ vera: monuit [vt verba eēnt examinata ꝛ casta] inquā absq₃ admixtione erroris siue falsitatis in credendis [ꝛ casta] absq₃ pollutione ꝛ feditate in morib⁹: ꝛ sic eēt sīlis ꝑdicatiōi aplice: de qua ait Apo. ij. Cor.ij. Nō sum⁹ sicut plurimi adulātes verbuz dei: sed ex sinceritate sicut ex deo corā deo: ꝛ in xp̄o loqmur: eloq.n. dñi eloq casta: verba.n. prudētium statera ponderabunt. Eccle. xxj. Et vt esset predicatio fructuosa: voluit q̄ esset [ad vtilitatē] in credēdis [ad edificationē] in agendis: ꝛ nō ad ꝑdicationum ostentationez: nō ad ppli deceptionē: seu seductionē non ad questus vel cōmodi acqsitionē: sed ad aiax salutez. ꝓut Apo. ait Cor. vlt. Nō querimus vestra sed vos. Et ad hoc hortatur Apo. Ephe.iiij. Ois sermo malus ab ore vro non ꝓcedat: sed sigs bonus ad edificationē ꝓximi: vt det grāȝ audiētibus: ꝛ vt ꝑdicatio esset ꝑfecta ꝛ plena monuit [annūcient vitia] Talis.n. ꝑdicatio est perfecta ꝛ plena que hortat vitia: ꝛ hortat virtutes ꝛ bona: terret de supplicijs: ꝛ ꝯsolatur de virtutibus ꝛ ꝑmijs. Uñ ꝛ sp̄us sanctus īspirauit btō Fran. sic īstruere frēs suos ad perfecte predicandū: q īspirauit scīs ꝓphetis ꝛ in beato Augustino īformare frēs suos ad sic ꝑdicandum: ꝛ vt ꝑdicatio nō eēt onerosa: sȝ magis accepta: ꝛ magis imprimēda memorie ꝛ auidius audiēda īstituit q̄ eēt [cū breuitate ꝯmōis] breuis.n. ꝑdicatio ꝛ min⁹ est tediosa: ꝛ auidius audit: ꝛ ītēsius memorie īprimit: ꝛ amplius acceptat. Ut.n. ait Greg. super eandē li.ij. omel.ij.

Pauca

Pauca loquēda sunt. s. aliqñ et fortasse hic magis pderunt: qr alimēta que minus sufficiunt auidius sumunt: qbusdam. n. amara veritas q̄ enūciatur in pdicatione: et ideo amplius grauat si ptendatur. put ait. B. lib. j. ad Eugeniū vbi dupli' oñdit min⁹ suauis o᷑o si lōga fuerit. miro ergo modo spūs sanctus hic descripsit q̄lis dȝ esse predicatio. s. auctoritate legitima ex perfectione vite pdicantis: secura: casta: et sincera: effectu et vtilitate fructuosa: varietate predicabilium: audientibus grata et accepta.

¶ De admonitiōe et correctiōe frm̄. Cap. x.

Fratres qui sunt mistri] Beatus Frā. more pij patris et sacri doctoris: qui oēs filios suos ac discipulos istruit et iformat: nūc mistros vice sua pñdentes: nūc subditos taȝ nouicios q̄ pfessores: vt pȝ ex pcessu regule: instruit ergo mistros vt visitent corda pñtia et moneant salvifica doctrina: et corrigāt regulari disciplina: debēt. n. iugiter cogitare mistri. illud Prouer. vj. si spoponderis p amico tuo defixisti apud extraneū manū tuā: et sequitur. discurre: festina: suscita amicū tuū: pñter istruit subditos vt obediāt mistris suis. vñ ait [Firmiter pcipio eis vt obediāt suis mistris moribus que pmiserunt dño obseruare] vt. n. ait. B. lib. de pcep. et disp. repetens illud de regule. b. Bñdicti obia: que maioribus debent: exhibet quādo͛ qcqd vice dei pcipit hō: qd non scit certum deo displicere. Hec nec oino secus accipiēduȝ q̄ si pcipiat de⁹. Quid. n. iterest vtrū per se aut p suos ministros seu hoies siue angelos hoibus inotescat suū placitū de⁹. Diuius. n. exēplum patuit in filio dei: q fact⁹ est obediēs vsqȝ ad mortē. Phil. ij. Ipse. n. de⁹ dedit vitā ne pderet obiaȝ. ait. n. B. ad archiepȝ senoneñ. et qr vera obia pro studio plena: est abnegatio ppꝛie volūtatis. prout ait. Aluredus: siue voluntatis subiectio. vt ait Dam. li. iij. c. xiiij. Ut frēs facilius et pleni⁹ obediant monet eos btūs Fran. vt recordēt [qr pp deum abnegauerūt pprias volūtates] nec eam ampli⁹ repetāt ex quo eā dō dedicauerūt. Istud enim donū: qd petit deus ab hoie. s. ppꝛia voluntas siue ipm cor tuum mihi: qd cor tūc deo dat hō cū deo dat ppꝛiā voluntatē: et relinquit pter deū. Et id merito offendit qñ iterato repetit: vt pȝ in exēplo builι. Regē. n. offēdit hō cū repetit donū qd ei ptulit: et nullū aliud donū qd deū offerūt placet dū retinēt sibi ppꝛiā voluntatē. Esa. liiij. Ecce in die ieiunij vrī inuenit volūtas vrā. Nec mirū qr ppa volūtas est origo oium malorū. put oñdit Anselmus de silitudinib⁹. c. iij. et post. vbi ait. Qr sicut ppa volūtas dei est fons et origo totius boni sic ppa voluntas hois toti⁹ est exordiū mali Et idē ait qr est sicut herba venenosa: ex q̄ qcūqȝ comederit efficit leprosus: et ibi multuȝ de hoc: ipsa do obia multuȝ placet deo. j. R. xv. Melior est obia q̄ victime. et Greg. mor. ait. vlt. Obia victimis: iuste recteqȝ pferi: qr p victimas aliena caro: per obiam volūtas ppꝛia mactat. Tāto ergo qsqȝ deū placat citius: quāto aū oculos ei⁹ repssa arbitrij sui supbia: gladio percepta se imolat: vir qppe obediēs loquet victorias. pu. c. r. xxiiij. qa dū voci aliene humilr subaudit nosmet ipos i corde supam⁹: et ibi bñ de hoc. Ad imitationeȝ ergo saluatoris: q nō venit facere volūtatē suā sed pris. Ro. vj. Frēs nunq̄ repetāt voluntatem suā: sed spōte et veraciter et pseuerāter obediant. Qualis āt dēat esse obia describit sufficienter lib. ij. de vitis pat. c. xiiij. vbi di. Qr obedientia est salus olum fidelium: genitrix omnium virtutū: regni celorū iuentrix: celos aperiens: hoies de terra eleuans: comitatrix angelorum: cibus oium sanctorū: et qm̄ frm̄ est pericula cauere: et mistrorū remedia apponere: sequitur hic qr [fratres q non possunt spūaliter regulam obseruare ad mistrū recurrant] qd potest itelligi sine preiudicio fm dicta sanctorū de fratrib⁹: quādo in pncipio ordis laborabāt manibus: et habitabant iter seculares: qr si tunc viderent iminere sibi periculosas temtationes [nec posse seruare regulam spūaliter] idest perfecte adimplēdo oia: que regula precipit et monet [debeant ad ministros recurrere] nunc aūt ex quo frēs sunt collegiati: in cōuentibus: et habent platos guardianos: et custodes nec iminent tm̄ periculū temtationis: nō est tanta necessitas recurrendi ad mistros: si tamē ptingat frēs ad eos [recurrere debent eos benigne suscipere] et audire cum sint serui omniuȝ fratrum in his q ue spectāt ad offm̄ suum: in visitando: monēdo: corrigēdo: benigne recipiēdo: familiariter audiēdo: et humilr obsequēdo in his q̄ sunt ad saluteȝ frm̄. Quia vt ait Greg. moral.

xxij.in fi.Oēs q sub dispēsatione pditōis vicario nobis misterio:iungimur sub vno ac vō dño:qd nihil aliud:nisi vt iuicem serui simus. Et sequtur.Cū is q subest iussis obtēperat:opz vt is q preest curā solicitudis ipendat.Qui.n. preest in solicitudie.Ro.xij.Job.xxvj.Gigātes gemūt sub aqs.i.illi q psunt sub pōderib⁹ pplor.Ait Greg.moral.xxvij.sup illud Mat. Qui voluerit iter vos primus esse erit vester seruus.Unde z sūmus pōtifex vocat se seruus suor dei.Nec ex hoc pōt pcludi q dēnt eē serui frīi in suis pprijs volūtatibus eis seruiēdo z desiderijs modis dictis.Et q vere obedientes debent esse immaculati z mūdi ab oī deordinatione.Btūs Fran.monet frēs' vt caueāt ab oī supbia q est amor pprie excellētie fm Aug. sup Geñ.xj.vel vitiū aie puerse amātis suā potestatē potētioris iustitia ptēpta.put ait Aug. de ciuitate dei lib.xiiij.c.vij.Uel supbia est puerse celsitudinis appetitus.ibi.c.xiij.Uel superbia est deserto secretario conscientie foris videri velle qd nō est.Aug.li.ꝯ manicheos.Uñ z superbia est q supra quā deceat z debeat gradit. ait Ansel.de silitudinibus.c.iij.Supbi q supra mensurā sue pditiōis se extollūt hoies ptēnūt deū non verent.ait Beda sup Lu.j. Dispersit supbos zc.Hāc vocat Gre.inanē gliā moral. xxxij.De qua oriunt:iactātia:inobia:hypocrisis:ptētiones:ptinacia : discordie nouitatū:psumptiones.vt ait idē.Initiū.n.ois pcti supbia.Eccl.x.Job.xx.Respice cūctos supbos:z pfunde eos.Itē caueāt a vana gloria que est amor laudis.ait Hug. de creatione mūdi:siue desideriū inordi natū excellendi.ait Hug.de sacramētis lib.j.pte.vij.c.vj.Gloria.n.ē freqns fama cū laude.ait Aug.sup Jo.omel.100. que vana est qñ vane appetit:vel gloria inanis est velle vincere premium.glo.Gal.vj. Et huius sunt qttuor spēs.vt ait Greg.xxvij.moral.Uel dum bonū a semetipsis hēe se estimant hoies: vel duz credūt se accepisse pro suis meritis:vl cum iactāt se hēe qd non hñt:aut despectis ceteris singulariter videri appetūt hēre qd non hñt.Esa.xxvj.Supbiaz moab.z arrogantiam eius ego noui.Unde z hāc vocat Aug.iactantiam.xij.de ci.dei.c.vij.dicens. Q iactātia nō est vitiū laudis humane sed animi puerse amātis laudari ab hoibus spreto testimonio pscie: z li.xiij.c.xv.Libido dominādi iactātia nolatur.Nō ergo gloriet sapiēs in sapia sua:z non glorief fortis in fortitudine sua.Hier.ix. Sed q gloriaf in dño glorief.ij.Cor.x.Gloria.n.est vanū quoddaz z volatile auraq mobilius.ait Señ.epla.xxxj.Et ideo nō est appetēda nec querēda:sed ptēnenda.Itē caueant ab oī auaritia que est odiū alienū z aliene felicitatis.fz Aug.sup Geñ.xj.Siue tristitia de alienis bonis.fm Dam.li.ij.c.xiiij.Inuidere.n.est horrendū malū.ppter qd z ipse diabolus deiectus est.ait Aug.sup Jo.omel.v.Uñ pctm̄ diabolicum:est necnō z pcti pena:que ptinus ipsum de quo orit vexat auctorē.ait Aug.ꝯ Julianuz vj.Ex hac oriunt odiuz:susurratio:detractio: exultatio in aduersis pximi.ait Greg.xxxij. moral.vbi supra.Itē caueāt ab oī auaritia que est vitiū aie puerse amātis aurū vel qduis terrenum iustitia derelicta.xij.de ci.dei.c.vij.Uel auaritia est qua qs appetit amplius q̄ opz pp excellentiā suā:z quēdā pprie rei amorē.lib.xj. sup Geñ.Uel auaritia est plusq̄ sibi cōpetit aliquid appetere. Enchi.xxx. Uel auaritia est imoderata hñdi cupiditas:q nō solum est pecunie sed altitudis z scie.ij.Señ.di.xxj.Uel auarus esse est progre.vltra q̄ sufficit fm Aug.super.j.cañ.Jo.omel.viij.Ex hac oriunt pditio: fraus:fallacia:piuria:ingetudo:violētie ꝯ misericordiā:obduratio cordis fm Greg. moral. xxxij.vbi supra.Uñ z hoc pōt esse in appetitu imoderato excellētie:scie apparētie:sanctimonie:secularis fame:z sic d alijs.Job.xv.que est spes hypocrite:si auar rapiat:ibi moral.xxviij Idcirco hypocrite auar⁹ raptor q: dñiū agēs ꝺ scitate venerari desiderat:laudē vite rapit alienē:hāc sequunt cura z solicitudie huius seculi q̄ qb⁹ est cauendū.vt ait xp̄s Mat.vj.Nolite soliciti eē.Itē debēt cauere ab oī detractione que est quotiēs aliqs dicit de aliquo aliqd ea itentione qua z minus amari vel appreciari possit.ait Anselmus de silitudinibus.c.xlvij. vbi ait q est homicidiū.Nec mir q: fecit charitatē in oibus q audiūt verbum detractoriuz ligua maledicta:z q̄tū in se est necat funditus z extinguit.ait.B.super cantica.omel.xxiiij. Ideo detractores sunt deo odibiles.Ro.j.vbi ait.Q detractio est alior bene gesta vel in malū malitiose mutare:vel iuidēdo fallaci fraude

diminuere:vel cũ maledicunt que bona sunt: vel parua bona:que magna.vñ.B.ad abbatẽ Cluniaceñ.Qui in rła gloriamini ⁊ ꝯ rłaꝫ de/ trahitis:vñ ⁊ tales mordẽt ⁊ auferũt vitá more serpentũ.Eccł.x.si mordeat serpẽs in silẽtio nihil co min⁹ hꝫ q occulte detrahit. Prouer. xxiiij.Cũ dtractorib⁹ne cõmisceris:qm̃ repẽte ꝯsurgit pditio eoꝝ.Et nõ solũ debẽt cauere a detractiõe sed a murmuratiõe q̃ fit in occulto:murmur.n.dr̃ a mouẽdo ora:vel de sono factũ:nõ.n.elongat̃.ait pap.j.Co.x.Neqꝫ murmuraueritis:sunt.n.q murmurando q̃si puertunt oia q̃ nõ fiũt ad suũ desideriũ:put loqtur B.ð talib⁹ad abbatẽ cluniaceñ.dicẽs bñ.Parcitas esse putat̃ auaritia:sobrietas austeritas dr̃ seu credit̃:silentium tristitia reputat̃:ecõtrario remissio dr̃ discretio:effusio libertas : loq̃citas dr̃ affabilitas:cachinatio iucũditas.Et seqtur. Cũqꝫ alternatiꝫ talia ipendim⁹charitas appellat̃.Jsta charitas destruit charitatẽ:discretiõeꝫ ꝯfundit. Que charitas ẽ carnẽ diligere ⁊ spm̃ negligere taliũ murmur est aliq̃ ꝯ deũ.Exod. xxxvj.Nec ꝯ vos est murmur vestrũ sed ꝯtra deũ.Et ps.Si nõ fuerint saturati ⁊ murmurabunt.Et alibi murmurauerũt in tabernaculis suis:ecõtrario Eccł.x.Uir disciplinat⁹nõ murmurabit Nec curent nescientes lr̃as : lr̃as discere ſꝫ desiderare debẽt hr̃e spm̃ dñi eo ꝙ scia inflat:charitas edificat.j.Co.in.viij. ⁊ hr̃e cı̃⁹ opationẽ opando ⁊ agẽdo scã ⁊ bona Eccł.ix. qðcũqꝫ põt man⁹tua instãter opare ⁊ orare ad deũ leuãdo cor ad dñꝫ.Nã oro ẽ assensus itellis ad deũ siue decẽtiũ petitio.Dam̃.li.iiij.c.xxiiij. Uel veraciter orare est amaros in cõpunctiõe gemit⁹ nõ verba cõposita resonare.ait Greg. xxxiij.moral. Uel oro est mẽtis deuotio.i.conuersio in deũ p piuꝫ ⁊ humilẽ effectuꝫ fide spe ⁊ charitate subnixa.ait Aug.de studio orandi Th.vlt. Sine iter missiõe orare:qð fit bñ agẽdo vel bo:is debitis orãdo prout exponit glo. ibi.opꝫ.n.semp orare ⁊ non defficere Lu.xviij. ⁊ ibi glo.⁊ hoc puto corde volo viros semp in oi loco orare leuãtes puras man⁹ ⁊ hr̃e humilitatẽ .s.in ꝓsperis.Est.n.humilitas ṗa in nullo supbire:⁊ in nullo murmurare:nec igratuꝫ eẽ:nec q̃rulũ:ſꝫ in oib⁹ dei iudicijs grãs agere deũqꝫ laudare.ait Aug.de ṽa inocentia Eph. iiij.Digne ambuletis vocatõe qua vocati estis cum oi humilitate ⁊ patientiã hr̃e in aduersis:que est aliena mala equanimiter ppeti:⁊ cõtra eá q irrogat nllo dolore moueri.ait Greg. sup euã.li.ij.omeł.xv.Jn patiẽtia.n.vestra possidebit aĩas vestras Lu.xxj. Et diligẽ eos .s. affectu q vos arguunt ⁊ orare .s.appetitu optãdo eis bona: q̃ nobis.Mat.v.Diligite luicẽ vos.Jlle.n.alium diligit sicut se:q bona alteri optat q̃ sibi:ait Aug.omeł.84.Et q: incassum bonum agit̃ si ante vite terminũ deserat̃:vt ait Greg.j.moral.in fine.Jõ seqt̃.hic q perseuerauerit.Uñ ⁊ in laudẽ Job dr̃.Job.i.sic faciebat Job cunctis diebus.ibi Greg.in laudem perseuerantie:vbi supra.

¶ Q: fratres non ingrediantur monasteria monacharum. Cap.xj:

p **Recipio** firmiter Et notãdũ ꝙ hic ait scũs.F. firmiter P:io.ĝ in ꝓhibitiõe receptiõis pecunie:qð spectat ad pauptatꝫ puritatẽ. Deinde in pceptione obie mistris : qð spectat ad obie humilitatẽ:hic tertio in cauẽdo suspecta ꝯsortia mulieꝝ qð spectat ad castitatis sctatẽ. Sciens.n.btũs.F.hois fragilitatẽ:⁊ ad maluꝫ pnitatẽ hostis sagacitateꝫ:mulieꝝ ꝯtagiosam infectibilitatẽ ꝓhibet hic suspecta eaꝝ consortia in gestu ⁊ ꝯsilia in astatu:q̃ pñt esse suspecta rõne psonaꝝ:vt cũ iuuenis init ꝯsortiũ cũ iuuencula vel ꝯsiliũ:vel rõne frequẽtatiõis:vt cũ frequẽter sic faciũt:vel rõne signoꝝ deordinatiõis:vel rõne pcepti trãsgressiõis.vt cũ aliq̃ cui pcipit̃ vt a talib⁹caueat:nec tñ cauet.Jdeo Eccł.ix.Auerte faciem tuã a muliere cõpta:⁊ ibi colloquium ipsius:q̃ñ ignis exardescit.Uñ Hiero.epła.45.Ego iudico si cuꝫ viris femine habitãt nõ deerit viscariũ diaboli. Ex his aucupatũ est.i.acq̃sitũ ab initio petm̃:⁊ de hoc in itinerario.Et ne qs cõfidat in virtute sua vel sctate.Seqt̃ Et ne igrediant̃ monasteria monachaꝝ Q: vt ait Hier.epła.34.Nec Dauid sãctior:nec Salamõe poteris eẽ sapiẽtior:⁊ tñ decepti sunt a muliere.Et iõ monialis scã voluit ꝙ fr̃ ill⁹visitaret eã.vt dr̃ in vitis patruꝫ li.ij.c.iiij. Jn cauẽdis.n.talib⁹ꝯsortijs ⁊ colloquijs:nũq̃ põt vir religiosus eẽ nimis cautus q̃tũcũqꝫ scũs saltẽ ob imaginatiõis deuitatiõnẽ vel cogitationẽ.Uñ in vitis patrũ li.y.c.v. ait senex ꝙ iõ nec habuit ꝯsuetudinem loq cũ

mulierib⁹ veteris ꝛ cũ pictoꝛes sin: cogitatio/nes mee ꝛ cõmemoꝛationes quedam inquietantes me ex similitudine mulierum ideo nolebat loqui cum eis.

¶ De euntib⁹ iter ĩfideles ꝛ saracenos. Ca. xij.

Q Uicunqȝ diuina inspiratõe sanctus Frãciscu appetens infidelium salutẽ voluit fratres mitti ad eos ad veritatẽ euãgelicam pdicãdam. Volens tñ ꝙ nõ mittenť nisi essent ad fidem pdicãdam apti ꝛ idonei. Ideo instituit vtrũqȝ.s.ꝙ ipetrenť:ꝛ ꝙ a ministris idonei mitterenť. Nouit.n.illud Ioã.iiij. Nolite oĩ spũi credere:sȝ pbate spũs si ex deo sunt:ꝛ pũidit in spũ ꝙ erãt futuri aliq diligẽtes mouere pedes suos:ꝛ ob hoc deo nõ placẽtes quib⁹ pegrinatiões magis obsunt ꝙ̃ psunt. Insup sciuit ꝙ vbiqȝ est posse bñ viuere ac bñ agere:ꝛ deũ inuenire: put ait Hiero.epist. Q. nõ hierosolymis fuisse:sȝ hierosolymis bñ vixisse est laudabile: seqť:singuli quoqȝ ad credẽdum nõ locoꝝ diuersitatib⁹:sȝ fide ꝛ merito põderanť. Veri.n. adoꝛatoꝛes hierosolymis adoꝛãt si in spũ ꝛ mẽte adoꝛare opȝ. Io.4. ꝛ hierosolymis ꝛ in britania eq̃lr reperiť aula celestis:regnũ.n.dei intra vos est Lu xvij. Et ibi bñ de hoc:nihil.n. valet exterioꝛ pegrinatio ꝛ locoꝝ mutatio:ꝛ p diuersas regiões discursio nisi fuerit interioꝛ affectuũ renouatio:ꝛ carnaliũ passionum abnegatio:ꝛ a mundanis pegrinatio cupiditatib⁹: sm illud Hoꝛatij. celũ nõ aiuȝ mutãt:q trãs mare currũt:ꝛ de h Señ.bñ.xx.ꝛ.xxix.epła.aiuȝ oȝ mutare nõ celũ. Vñ cuidam q̃renti ꝙ pegrinatiões ñ pderãt.rñdit Socrates.qd mirraris nil tibi pdesse pegrinatiões cũ te totuȝ circũferas pmitte eadẽ q̃ te expulerũt. Quid terraꝝ nouitas iuuare poterit:qd cognitio vrbium aut locoꝝ:in irritũ cadit ista iactatio:q̃ris q̃re ista fuga nõ iuuat:cũ fugis onus se deponẽdũ est nõ añ te vllus placebit loc⁹. Et seqť. Vadis huc ꝛ illuc vt excutias icidens põdus qȝ ipsa iactatiõe icomodi⁹ fit:ꝛ ponit exẽplũ bonũ:sicut in naui oĩa ẽt mĩma vrgẽt:lequalr ꝯuoluta eã demergũt:sic ꝛ ĩ talib⁹ qcqd facis ꝯ te facis:egrũ eni ꝯcutis. Idem epła.107.att.pse pegrinatio pdesse qcqd potuit nõ voluptates illa imperauit:non cupiditates refrenauit:ꝛ sic de alijs:ꝛ post pegrinatio noticiam dabit gentib⁹:nouas foꝛmas mẽtium ostẽdit ꝛ inusitata spatia camꝑoꝛuȝ:ꝛ sic de alys. Nullam tibi opeȝ feret iste discursus:peregrinaris enim cum affect⁹ tuus ꝛ mala te tua sequunť. Medicina ergo quereda non regio. Quid ergo pdest maria trasiceꝛe ꝛ vrbes mutare:si vis ista qbus vrgeris effugere:non alicubi opoꝛtet te esse:sed ꝛ alius ꝛ ibi bene de hoc:ideo nõ ad istam peregrinatiõnem sed ad spũalem hoꝛtatur. Petrus Pe.ij. Obsecro vos tanq̃ ad.ꝛ pere.ab.vos a carnalibus desiderijs. Nisi ergo sint idonei quoad perfectionem vite:quoad veritatem doctrine quoad maturitatem conuersationis honeste: quoad rectitudinem ꝛ zeluȝ iustitie:quoad industriam experientie:quoad soliditateȝ patientie ꝛ perseuerãtie non mittanť. Illi enim qui sunt pꝛediti pꝛedictis virtutibus possunt docere inter saracenos verbo ꝛ exemplo:vt autẽ essent fratres subditi in vera obedientia pꝛecepit sanctus Frãciscus vt essent fratres sub pedibus ecclesie vt essent illuminati fidei veritate:ꝛ sic celica sapiẽtia iunxit ꝙ sint stabiles in fide ꝛ vt essent perfecti status eminentia voluit ꝙ obseruarent paupertatem : ꝛ vt essent pleni gratia voluit ꝙ obseruarẽt humilitatẽ. Humilibus enim dat gratiaȝ Iacobi.4. Et vt essent veridici doctrinam:ꝛ honesti ꝯuersatione virtuosa voluit ꝙ seruarent sanctuȝ euãgelium In his enim humana consistit perfectio vt patet cuilibet consideranti perfecte.

¶ Nulli ergo hominũ liceat infringere nec publica contradictione intendo ad status destructionem:nec manifesta apostasie pꝛeuaricatione dimittendo statum post pꝛofessioneȝ:nec occulta peruersitate viuendo sub habitu:non tamen sm statum:sunt enim qui vellent statũ omnino destruere : ꝛ sunt qui statum derelinquũt apostatando manifeste. Et sunt qui nõ viuunt sm statum latentes tamen sub habitu ꝓpter quod ait supꝛa Nullo enim modo licebit eis exire de ista religione : quia nemo mittens manum ad aratrum quod exponit Grego.super Ezech.lib.j.omel.iij.retro aspicit:qui post exoꝛdia boni operis ad mala reuertitur que liquit quod electis dei minime cõuenit. Et ideo dicitur de sanctis animalib⁹ Ezec.j. Nõ reuertebanť cum ambularent:ꝛ super pdictos nisi resipiscant descẽdet maledictio dei:ꝛ eius indignationẽ

dignationē incurrent eternaliter. Super illos vero qui regulam affectualiter amant: pfectibi liter adimplent. Et in eius perseverātia z observantia continuant descendet affluenter benedictio dei in tempore z cum eo regnabūt in eternitate: quod nobis parare dignetur.

¶ Hec ruditer sunt collecta ad exhortationez minoꝝ fratrū vt de sua regula z eiusdem pceptis ingiter cogitent z adimplenda: ac etiam monita vel consilia viriľr laborant: nam de his sunt impensuri rōnem: z responsuri ante summum iudicem z in die vltimi examinis: z hec faciant exemplo illius abbatis: de quo in li. ij. de vita patrum cap. xv. vbi dicif: Cum fratres tractarent de quadaz qōne abbas copres tundens os suum dixit. vbi tibi copres: q: que tibi deus mādauit vt faceres dereliquisti: z que a te non requirit illa scrutari presumis. quod audientes singľi fugierunt ad cellas suas: sic z pfessores huius regule iugiter de ea meditentur sicut pcipitur Eccľ. vj. Cogitatum habe in pceptis dei: z in mādatis eius assidu⁹ esto: z ipse dabit cor tuuz. ¶ Siqs ergo dignatus fuerit hec legere: q̄ sunt hic defectuose dicta charitate corrigat: z veniam pro defectibus ipsi collectori a patre misericordiaꝝ postulet ac expectet intuitu diuine pietatis. Amen.

¶ Explicit declaratio Joānis valeň. sup rl̄az.

¶ Tractatus siue expositio sup regulam beatissimi patris Frācisci fm diuinum doctorem fratrem Petrum Joānis.

¶ Incipit Prologus.

Quamuis ex his q̄ in qōnibus seu tractatibus de pfectione euangelica p modulo itelligētie mihi date sunt tradita: satis abunde clarescere queat sublimis pfectio sapientialisq pfunditas regule minoꝝ frm̄ per seraphicū z christiferum patrem nr̄m Frāciscuz diuinitus edite. Nihilominus ad hui⁹ breuem z facilē manuductionē simpliciū: ib⁹ simpľr dandam lr̄alez pfate regule ptinētiam z pcessum: z eius rectū ac puruz z simplicē sensum in vere ac discrete simplicitatis spū breuiter ptractem⁹: in id ip̄z aūt nos illustret dirrigat z pducat simplicissim⁹ z pspicacissimus spūs xp̄i z serui eius Frācisci sociorūq ipsius: totiusq vniuersitatis ordis huius z ecclesie dei: cuius solius glorie z honoris in hoc ipso dseruire concerto. Ante oia aūt circa editiōis sue spāles auctores tria sunt pnotāda.

¶ Primuz est q regula ista tradif z scribitur tanq̄ a Frācisco imediatus edita. Uñ in pmo cap. rľe pmittif Frater Frāciscus ex noie tāq̄ gnale caput ordinis z tāq̄ eius primarius institutor: ac deide in ceteris capitulis ipse in ppria psona loqf: ac pcipit z statuit: instruit psulit z hortaf. z pp qd̄ felicis recordatiōis Greg. ix. z Nico. iij. Hui⁹ scē rľe expositores: siue declaratores volētes nobis isinuare: q in pura z sana itelligētia z expositione regule: est nō modica attēdenda z emulanda purissima z pijssima intētio pfessoris xp̄i Francisci. In pncipio suaꝝ declarationū nitunf ostēdere qūo de eius pia itentione: aut p ip̄m aut p eius socios certitudinaľr pstitit eis. Et iō qdam nescio q dicti sectatores ipsius sunt plurimū quoad hoc detestādi: q pfati pris itentiōem in itelligētia huius rľe dixerunt vel dicunt non esse curādam.

¶ Scd̄m est qūo put in pfatione huius regule testatur pap. Honorius: hui⁹ regule p papaz confirmatio fuit a beato Frācisco z suis fratribus pio z sancto votorum desiderio requisita. Regula enim hec tante est superrogationis z arduitatis q nō debuit imobiľr iponi aut confirmari nisi requirentibus feruide z deuote.

¶ Tertium est qūo put in eadem prefatione astruit. Fuit primo a papa Inno. approbata z tandē ab Honorio pfirmata: z auctentici z papalis scripti patrocinio cōmunita: in cuius signum in medio papalis pfationis seu lr̄e. i. inter eius pncipium z finē est ista regula iterserta z incorporata. Attēde igif grandez solēnitatem huius regule: quoad suam editionē: registionem: approbationē: pfirmationem: z pscriptionē. Post hec igif accedētes ad regule ptinētiam z pcessum notādum q tanq̄ aplica z in xp̄i. xij. aplis exēplata. xij. ptinet capitula: z vt pfectōez senarij diuinoꝝ opeꝝ nō relinquat. In pmus. vj. c. pncipaľr agitur de stat⁹ sui fundatione: seu de fundamētalib⁹ eius. In. vij. z sequētibus de professoꝝ ei⁹ debita gubernatiōe siue de modis gubernatiuis ei⁹. Quia z hec z illa possint dici fundamētalia. Quia ex oibus insimul regula integraf: z oia pn̄t dici gubernatiua: q: oia faciunt ad debitū regimē status

sui. In pmi igit senarij.i.e.ponit fundamentalia vtilissima. In scdo po fundamentalia spalr spectā- ia ad huius stat' ingressuz. In tertio vo fundamētalia spalr spectātia ad dei cultuz. In trib' vo sequētib' spectātia ad neciu vsu hr z fugā tpaliu. In p' qdē ponut tria vltia fundamēta. Primu est toti' r̃le diffinitio substātialis z summaria cōprehēsio. Scdm est sui stat' ad vre caput ecclesie firmissima z subiectissima cohesio. Tertium est sui stat' ad suu pprium vre caput subiectio z coordinatio. Et nota quo hec tria sunt merito vltia fundamēta. Primuz qdez q: r̃le z totius stat' summaria z rbalis cōprehēsio ab oib' eam assumētib' dz ab initio z sp in notitia z amore haberi. Ita q vnusqsqz ab initio tot' in illa tanqz in sua radice fundet. Scdm vo q: ostat q colligātia totius corpis ad suu vniuersalissimu caput est ei' vre stabilimentu. Ex hac eniz accipit sua vnitatē z totalitatē. Rursus si sum' pōtifex est sicut caput tot' eccl̃ie q ei nō subesse est ex ecclesiā eē: ac p ons ex fidei catholice vnitatē. Quid miru si r̃la euāgelica in superrogatiuo zelo fidei xp̄i plantata debuit sicut in pncipali sede xp̄i suu statu ifigere: vt nullus stipes vel surculus siue ram' rectius aut pfundius vel firmius staret in illa: z hinc est q Frācisco istitutori seu renouatori hui' r̃le dat' fuit singularis z super feruidus zelus ad obiam z reue^mm vicarij xp̄i z ecclesie ro. Tertium est q: quāto maior est vnitas alicui' collegij tanto illud ceteris paribus est pfectius. Quāto ēt mēbra vnius corpis sunt subiectiora z iteriora influxui z virtuti sui capitis tanto meliorē ōsistētiam hnt. Et iō p tertio vl̃i fundamēto nostri status merito ponit oium frm ordinis totalis z imediata subiectio ad suum gnalē ministrum. Subdistinctio.n.platoz inferioz nō est in diminutionē ptātis gnalis: aut elōgationē subditorum ab eo: sed solu in suffragium eius: q: si ille oib' imediate regēdis sufficere posset nō fuisset cura de alijs substituendis. Sicut igit pp. est oium xp̄ianoz ordinarius z imediatus: pp quē tota ecclesia est plene z itime vna: sic gnalis est oium minoz ordinarius z imediat'. Et iō tot' hic ordo est siē vn' singularis couent'.

¶ Circa diffinitionem vero nō. pmo q perfecte z proprie nomē sui diffiniti pmittitur dicendo [Regula z vita frm minorum] Vocans eam nō solum r̃lam sed z vitaz: vt sit sensus q est regula.i.recta lex z forma viuendi: z regula viuifica ad xp̄i vitam inducēs. Et iter q potius ōsistit in actu z ope viteqz q in charta vel lra aut itellectu vel lingua dicēdo aut [minoz frm] patienter ostēdit q principalis virtus z ratio hui' r̃le ōsistit in summa subiectione z humilitate: z intima fraterne charitatis vnitate: cōgruitqz nomen [minoz] xp̄i euāgelio: z tpi pprio status.s.ecclesie nouissimo. Nam xp̄s in euāgelio agens de nouissimo tpe iudicij introducit minimos tanqz sibi itimos z tanqz pauperrimos z abiectissimos alioz bnficijs z elemosynis sustētantos: cōparans etiaz se Ioāni: vocat se minorē dicēs. Qui minor est in regno celoz maior ē. Iō aplos ēt suos Anthono^c. vocat paruulos dicēs. Cōfiteor tibi pr̃ q: abscōdisti h a sapiētib' z prudētib' z reuelasti ea puulis.

¶ Scdo nō. quo diffinitio ipsa pmo ponitur sub relatione ad xp̄m: z eius euāgelicā vitā in se ipso obsuatā: z aplis ipositā: z i suis euāgelijs oscriptā. Iō ex mō diffiniendi hr̃. q hec r̃la sit id ipz: q obsuātia euāgelij.i.euāgelice vite xp̄i

¶ Tertio nō. quo diffō iz dataz specificat sub expressione trium solēniu ōsilioz z opez euāgelice vite xp̄i: cum ait [viuēdo in obia sine pprio z in castitate] sumendo.n.pprie consilia p his que licite absqz oi pctō ēt veniali pnt a nō vouētib' illa omitti: aut oia radicalr ptinētur in istis: aut ordinātur ad ista: q: qcūqz spectant ad fugā: vel moderātiam delectationu carnalium referunt ad purissimā castitatem. Quecūqz vero spectāt ad subiectiōem z coaptationem seu colligātiam ppie volūtatis in deum z in suos ad obiam referūtur. Quecūqz vero referunt ad religiosam oblationē z ordinationem exteriorem reru in deum: aut in cōmune bonum oium referunt ad viuere sine proprio. Nota etiam quomodo sub duobus verbis diffinitionez hanc z eius specificatiōem posuit.s. [obseruare z viuendo] vt sic ostēdat q hec regula nō est mathematica nec in sola obligatione z pfessione votoz: imo essentialr cōsistit in verbali opere z in actuali applicatione habitualium z euāgelicaz: seu superrogatiuaz virtutum ad suos actus z in actuali obseruantia: seu impletiōe euāgelicoz votoz. Nō. etiam q plus sonat dicere [Viuēdo in obedientia] quā

tenendo obedientiam seu obediendo: quia nõ dr quis viuere in aliquo statu vl' operari: nisi cũ tota vita sua est sic applicata ad illud: qd meri/to dicitur esse: z viuere ac cõuersari in illo. Si autem queras quõ potest quis semp eẽ in actu obedientie: cum multa etiam bona faciat: quẽ prelatus non pcipit: scito q hoc fit dupliciter. Primo quãdiu actualr obseruas regulam: pro cuius obseruãtia pncipaliter instituti sunt pre/lati religionum quãdiu etiã actuali cõplacẽtia stas z viuis sub tuis platis: z vt prõptus obe/dire eis: semp in obia viuis. Scdo q: pncipa/lis platus tui voti z tue obedientie est christ9: cuius voti quãdiu superrogatiuã obedientiaz plenarie subiaces z obtemperas: tãdiu in euã/gelica obedientia viuis. Si etiam queras qua/re istos tres actus sicut gñaliter ponit cuz sub tali generalitate huic regule aut sue diffinitio/ni non appropriẽt imo sint cõmunia oi alteri regule seu religiõi. ¶ Scito q huius triplex est rõ. Prima est q: taz ex imediate pmissis q̃z ex subiunctis satis erat patens q ista sumebat put in ipsis anthono' consistit euangelica vi/ta: z put sunt iferius explicata. Scda est quia spũs xpi in tradendo hanc regulaz voluit ser/uare moduz sacre scripture operumq suoz in qua. s. pmo diuina tradunt iplicite: z postmo/dum explicite. Et pmo pmittunt opera z verba seminalia: z postmodũ rami z fructus. Ter/tia est q: si tria nomina predicta in sua integra z plena rõne sumant: tunc sunt plene z singu/lariter ppria euangelice vite. Et qdem de ple/nissima obedientia z castitate seu puritate hoc de facili pz. Et id idẽ videbis de hoc quod est viuere sine aliquo proprio si attẽdas q hec est actualiter ferri ad omnia temporalia: tanq̃z ad omnia aliena z extranea: cuius autez totus af/fectus z cogitatus z sensus atq; puictus sic fertur ad omnia: ipse indubitanter totus viuit z est in altissima paupertate. Cum igitur nomina absolute z simpliciter z ita restricte posita ma/gis ppie significent suam plenam rationẽ q̃z diminutã: satis patet ratio: q̃re sic absolute po/suit illa: imo z in hoc ipso nos docet: q omnis non plena siue nõ sũma obedientia: z pauper/tas z castitas deficit a plena z perfectissima ra/tione nominum predictarum. Nõ. etiaz q or/dinate posuit illa incipiens a summo per me/dium ad infimum: quãuis ipsa in suo summo plenissime z vniuersalissime sumpta sz aliquẽ modum fortitã coequantur. Ultimo nõ. quo/modo id qd aliquando quibusdam fuit dubium quomodo. s. sumatur hic euãgelium z ipsismet verbis regule aperte clarescit: patet eniz ex ip/sis q euangeliuz hic sũmatur sm q est super/errogatiue viuendo obseruabile: quam qdem superrogationem intendit accipere proprie: z sm q proprie z specifice legitur in euangelista a christo suis specialib9 discipulis fuisse imposi/tum: z in se ipso seruatum: hoc autẽ patet tam ex speciali intẽtione institutoris sui sancti Frã/cisci: sociorumq suorum vita z zelo superabunde monstrata: q̃z ex hoc q regulam suam sin/gulariter diffinit per obseruantiam euangelij christi. Quã etiam ex hoc quod in fine regule dicit: sanctum euãgelium domini nostri Jesu christi quod firmiter pmisimus obseruemus. Cum enim in forma professionis seu pmissio/nis secũdo caplo posite non dicatur: q promit/tant euangelium christi: sed solum q promit/tant vitam istam z regulam obseruare: patet q istam regulam in tantum voluit esse idem quod euangelium christi: qd per nomẽ vnius vult reliquũ intelligi z significari. Patet etiaz hoc ex plurib9 alijs in regula positis z in alijs tractatibus satis vtputo hoc ipsum pbaui vbi z ad quoddam dubium ex dubio priori cõsur/gens. An. s. ad omnia precepta z consilia euan/gelij ex vi promisse regule teneamur est p meo modulo satisfactum ad plenum. Si vero que/ras quomodo in hac diffinitione omnia precepta vel capitula regule continentur: aut quo/modo omnia spectant ad euangelium christi cum de habendo vnum generalem ministrũ: aut vnum cardinalem protectorez z correctorem: aut de dicẽdo officiuz Romane ecclesie: vel de ieiunãdo sexta feria: z sic de plurib9 alijs nulla mentio fiat in euangelium christi. Dicẽ/dum q omnia reducuntur ad euãgelium christi: aut directe: aut quia cõferunt ad eius debi/tam z regularem obseruantiam: aut etiaz quia sunt quedam subdeteriorationes generalitatis consilioz christi: quas qdem subdeteriorratio/nes nõ oportuit xpm per se tunc exponere: sed partim per spũm sanctuz partim per suos mi/nistros debuerunt suis temporibus tradi.

¶ Incipit regula ⁊ vita fratrum minorum.

Rater Fràciscus ꝓmit/
tit obedientiaȝ]
Hoc est p̄m fundamentale: in
quo sunt quattuor aduertēda.
Primo.s.quuȝ obedientia hic
ꝓprie ꝓmittit. An.s.cōmunis
ad quā oēs xp̄iani aut saltem clerici tenentur:
vel aliqua spālis ⁊ maior. Secundo in cui⁹ vel
quoꝝ p̄sona ꝓmittit hec scūs Fran.an.s.soluȝ
in sua vel in p̄sona oīum gnāliū ministroꝝ:
vel potius in p̄sona oīuȝ sui status: ad que duo
dicendum ꝙ ipse promittit hoc in p̄sona sua ⁊
oīum sui status: alīs enim nō spectaret hoc ad
institutiōēȝ regule ⁊ regularis status. Promit
titur etiam hic nō soluȝ cōmunis obedientia:
sed etiam singularis in oībus.s.que nō sunt cō/
tra aīam: nec ꝯtra p̄fectionem euāgelicaȝ. Nō
eniȝ minus p̄fectius sumitur hic aut sumi de/
bet nomen obedientie ꝗȝ in sequētibus ⁊ ma/
xime est de cōi iure oīs regularis iuxta mensu/
ram sue regule subdat̄ pape non minus ꝗȝ suo
abbati. Si vero queras quare nō dixit expres/
se: ⁊ oēs frēs ꝓmittunt obiam: huius quadru/
plex rō datur ast p̄ñs. Prima est vt p̄ hoc mō/
straret̄ ꝙ in ꝓprio pr̄e ⁊ capite nr̄o oēs sumus
quasi vn⁹: ⁊ q̄si ipse: ita ꝙ in eius ꝓmissiōe me/
rito itelligat̄ ⁊ nr̄a. Scḋa est qr ex his q̄ in fine
de cardinali petēdo ⁊ de subiectiōe ad romanā
ecclesiam dicit: satis abūde hoc astruit. Eratqȝ
cōuenientior ordo ꝙ ipse qui tūc cum paucis
erat solus in p̄ñtia pape: eam vice oīum suoruȝ
p̄ñtiam ⁊ futuroꝝ p̄sentialr̄ p̄sonalr̄ ⁊ exempla
riter ꝓmitteret. Et ꝙ tali exēplari p̄missō tan
dem in fine quomodo ab oībus in posteꝝ fien
da ⁊ obseruanda esset preciperet. Tertia est vt
ostēdatur modus hierarchice reductionis in/
feriorum in supremos: qr in eo ꝙ omnes fratres
obligant̄ obedire Fràcisco promittenti obiam
pape subintelligunt̄ p̄ ipsum reduci ad papā ⁊
p̄ papā in xp̄ȝ ⁊ certe hmōi reductio ex ip̄o or/
dine obligationū hic aperte insinuat̄. Quarta
est vt fortasse annueret̄ ꝙ absqȝ tali expressione
omnes ceteri frēs ad ꝯsimilem obiam pape si/
cut ⁊ Fràciscus ex sola huius regule ꝓmissio/
ne tenent̄: cum ipse sit oīum statuum ⁊ p̄cipue
regularium p̄latus sup̄mus ⁊ imediat⁹. Tertio
notādū q̄re papa vnus.s. Honorius hic singu/
lariter noiat̄ ⁊ tandem reliq solum in relatiōe
ad ipsum: vt quid etiā dicto[successorib⁹ eius]
additum est[canonice intrātibus] Cuȝ nullus
sit verus successor: nisi canonice intret ⁊ sic in
p̄mo intelligit̄ scḋȝ. Dicēdum ꝙ nō sufficit ve
ritateȝ ecclesie romane ⁊ sūmi pōtificis tenere
locum in gnāli: imo opȝ ꝙ teneatur determi/
nate ⁊ in speciali ad hāc ⁊ ad hunc: alīs nō eēt
homo in spāle mēbrum vere ecclesie sui tp̄is.
Quia ergo Honorius erat tūc pap̄. ⁊ cum hoc
erat huius regule confirmator idcirco debuit
d̄terminare patri nomē ipsius: rursus si succes/
sores nō determinarent̄ ex relatione ad vnum
noīe ꝓprio designatum sed diceret̄ ꝙ ꝓmittūt
obiam omni pape Romano p̄senti vel futuro:
posset dubitari aut tergiuersatorie dici nō obe/
diam isti: qr nō credo vel nescio eum papā. Et
vt veritas successiōis ex mō canonice electiōis
ab omni falsa discerneret̄ etiaȝ p̄ quosqȝ simpli/
ciores ordinis. Idcirco addit[canonice itran/
tib⁹] Quarto nō. ꝙ adiecit[⁊ ecclesie romane]
Idem est ⁊ his qui mortuo papa tenent locuȝ
eius: ⁊ habent vim eligendi papā: tū vt sic sem
per simus sub actuali obediētia pape vel tenē/
tium locū eius. Tum vt ex hoc nō solū ad pa/
pam: sed etiam ad eius spālem sedem oīum ec/
clesiaꝝ magistraȝ ⁊ mr̄eȝ semp̄ singulari deuo/
tione ⁊ subiectione teneremur: tum qr veritas
auctoritatis papalis expressius distinguitur ⁊
determinat̄ ex relatione ad talē sedem[Et aliȷ̄
frēs teneant̄ fratri Fràcisco ⁊ eius successorib⁹
obedire] hoc est tertium vl̄e fundamentum: ⁊
iam patet ex supradictis: q̄re non solū mīstros
ꝓuinciales hic ponit: sed etiam oēs alios frēs:
sed quare noīetenus dicit[fratri Fràcisco] reli/
quos p̄o gnāles futuros solum designat ex re/
latione successiōis ad ip̄ȝ. Dicēduȝ p̄mo ꝙ hoc
fit vt istitutor ⁊ caput ordinis p̄ncipale ac xp̄o
vnitissimū: ⁊ tota successiua ꝯtinuatio ordinis
ad ip̄m in substātia regule archana ordinatiōe
sancti spūs poneret̄. Unde si aliqua ꝯgregatio
reliqua oīa huius regule seruās statueret̄ hn̄s
aliquē pro sup̄mo capite vel mīstro: qui nō eēt
de regulari successiōe Fràcisci: eo ipso a suo sta/
tu ⁊ ordine in vno notabili substantiali differ/
ret. Quia Fràciscus in mira sancti spūs pleni/
tudine: ⁊ cum bulla sacroꝝ stigmatum xp̄i fa/
ctus est a xp̄o patriarcha stat⁹ euāgelici: ⁊ om/

nium sub ipso ambulantium ab apertione.vj. signaculi vsq3 ad finem mūdi: ppter qđ pōt z scđo dici q spūs sanct⁹ voluit hoc subinnuere q in hoc renouatore vite xpi tanq3 in angelo vj.signaculi: sextum tps ecclesie in quo singuli stat⁹ euāgelicus florere debebat inchoabat.

¶ De his qui volunt vitam istam accipere z qualiter recipi debeant. Cap.ij.

Si qui voluerint] In hoc scđo caplo in quo agit de duplici religionis igressu.s.ad pbōnem z ad pfessiōem tria fundamentalia ponuntur.

¶ Primū est perfecta forma pmi ingressus.

¶ Scđz ē pfecta forma subsequētis pfessiōis.

¶ Tertiū est pfecta forma habitus vtrorūq3.

¶ Et post hec subdit admonitio: ne ex tāta z sub tāta pfessione aliqs alios errogāter iudicet aut ɔtemnat. Ordo vo capli est q: pmo ponit spectātia ad itrantes.2° ad pfitentes.3° subdit monitionē pfatam. In pma ponūt septem ad pfectionem ingressus z receptionis spectātia. Primū est q ex pte intrātium igressus sit volūtari⁹ z pñtialr regsit⁹. Scđz est q ex pte recipiētiū sit auctētic⁹ discret⁹ z examiat⁹.ibi[mittāt eos] Tertiū est q ex pte itrātiuz sit ab oi ligamēto ɔiugio expeditus.ibi[z vxores nō hñt] 4m est q vlis distributio reruz p posse fienda paupib⁹ sit eis sm formā euāgelici ɔsilij a recipiente suasa siue denunciata: z ab ipsis q posse impleta.ibi[dicūt illis vba.s.euāgelij] 5m est q respectu oium frm ab oi itromissiōe z ɔsultatiōe rez ipsoz intrātiuz sit eoz receptio districte semota.ibi[z caueant frēs] 6m est q de alterius stat⁹ fideli ɔsiliario: possit eis licite qntū expedit puideri.ibi[si tñ ɔsiliū regrat] 7m est simplex z paupcula forma hit⁹ in solo capucio dīns ab hitu pfessoz[postea ɔcedāt eis pānos probōnis: z mittāt eos ad suos mistros puin. qb⁹ z nō alijs recipiēdi lnia ɔcedat] In expōne qntū ex eorūdē lra: q sibi pmittit noleten⁹ ex pmit: qttuo: vel tres magri theologie ordis nri.s.fr Alex.fr Jo.d rupella: fr Robert⁹ d bastia: z fr Ricar.vna cū frē Gaufredo tūc Parisieñ.custode ex mandato capli gñalis fecerūt friqs Haymōi tunc gñali mistro miserūt: quorū dcā in sequētib⁹ aliqñ recitabo. Di q añ expōnē Greg.dicētis mistros puiciales nō posse hāc lniaz suis vicarijs ɔcedēre: q: nec h ministris ipsis pmittit nisi eis sup h a gñali mistro spālis lnia ɔcedat. Añ hāc inq3 ipsi mistri ex h caplo auctē ordinariā recipiēdi frēs se hre putabāt. In quo articulo vr expō ite\m rle coartare. Et itez post h subdūt q q: pap.postmodū obtētū puilegiū p quos mistris nō solū de lnia recipiēdi ɔcedit: sz ēt ptās alijs ɔcedēdi. Obijciunt nobis maliuoli q p puilegia ipetrata ad nram volūtatē rlam relaxam⁹: z isup nō vr secuz aliqb⁹ frib⁹ recedere ab intētione rle: quaz vouerūt: z maxie q: filij mō timent in posteruz corrūpi rle veritatem. Quia sicut in hoc casu pp aliquā euidētem vtilitatē est dispēsatorium priuilegium ipetratū: ita pp manifestā q alicubi videbit necitatē vl vtilitatē poterūt puilegia ɔtra alios articulos rle ipetrari. Et iđ subdūt q si i iterptatone aplica pdictus articulus intelligeret: de auctē ordinaria frēs recipiendi salua eēt intētio rle. Item ifra sup illud.ix.ca.[z nullus frm pplo audeat pdicare nisi a ministro gñali fuerit examinat⁹ zc.] Subdūt expō pape dicit q nulli pōt h absēuti comitere gñalis mister: in quo vr intētio rle coartari. Nam epi p alios examināt ordinādos: z cancelarius Parisieñ: p alios examinat in magisterio licētiādos. Subdūtq3 q q: h laxatū est p puilegiū ipetratū timet a multis q silr p alia ipetrāda puilegia posset tota pfectio ordis i posteꝝ relaxari. Preterea nō vr ɔscijs secuꝝ a rla quā jvouerūt recedē p aliq priuilegia ipetrata nec occurrit pp qd puilegia ipetrata ɔ articulū receptōis: z pdicatōis debeāt tolerari nisi q: p istā laxationē nihil carnale aut tpale religiōi accrescit: sz solū qđ est pure z simplr spūale h pdicti. Licz āt hec vltia coꝝ rō sit bona nihilominus vr q expō Gre.ē hic recta: z q pfata puilegia nō sūt ɔ rlam nec ɔ pfatos articulos rle.pm vo pbat q: rla nō dicit q hec receptio mistris cōcedit: sed solum dicit q eis solū ɔcedat: ex quo pz q ex rla nō est eis sup h ordiaria auctas data. Si aūt qras qre sic arctauit: cuz ēt tūc facile fuerit aduertere q i posteꝝ expediret mistros sup h ampliorem ptātem hre. ¶ Ad hoc triplex rō datur.pma vt oibus pateret clarius q gñalis est oium pasto: z hostiarius imediatus: z q sibi sūme subijci debent. Secūda est vt ex hoc clarius patesceret q3 discretam z examinatam z q3 puram receptionē intrātium voluit

esse. Nec mirum q tota ordinis ppagatio ex hoc pendet. Et si radix est viciata vix erit q ramu totius vite sequētis nō sint viciati. Tertia est q q ordo in sūma egestate z circa tēpora multiformiū tentationū statuebat: expediēs sit q puisio vlis numeri frm a supremo capite fortius dependeret. Scdm aūt de pulegiis sic ondit pbando.s. Q nec sunt ptra lrām: nec p mētalem z finalem itētionem rle. Cōtra qdez lrām nō: q diceret q ex vi regule hoc mistris nō pcedit: aut q tāq ex singulari statuto hoc nullis aliis pcedat: non pdicit ei qd est habere sup hoc pratrem aliunde q ex regula: z maxime ab eodē supiori: a quo prefata regularis auctoritas est gnāli data. Nō est ēt ptra regule finalem itentionē: q ois sane mētis dicet q nec in hoc nec in aliquo alio statuto itendit aliqtenus ipedire aut arctare aliqd: qd faciat ad spūalem vtilitatez ordis. Et ideo nec hic nec etiā in alio aliquo pcepto diuine legis debent verba itelligi nisi sm moderamen z pportionē finalis vtilitatis seu finis vltimi. Et debz ideo semp subintelligi q hoc nulli alii pcedat: nisi supple ratio euidētis vtilitatis aut spūalis incōmodi: aliud merito suaderet. Unde nō. q in hmōi ptātum spūalium ampliatione sm exigētiam tēpoz z spūalium vtilitatū facta. Nullus pōt ptāti papali: aut finali intētioni rle preiudicium gnāri. Quin potius eius oppm in tali casu tā sibi q ptāti papali pīudicium generet. Dicunt ēt q illud.s. qbus z nō aliis recipiēdi frēs lnia pcedit dicit sm pceptum. In hoc.n. q solū mistris pcedit: ceteris oibus iterdicit. Illud aūt.s. mittāt eos ad suos mistros puinciales Uidet hz istructionē dici nō hz pceptū. Instruit.n. in hoc q pfatis locis z circunstātiis: vtile est pro loco z tpe obseruare: posset tū dici q dicēdo mittāt eos ad suos mistros nō intēdit nisi id qd mox subdit.s. q p solos mistros recipiant examinēt eos de fide catholica pdicti dicūt q determinādum eēt aucte aplica: vtrū hoc sit psilium vel pceptū: pōt tū dici q qncunq huius omissio ex rōnabilibus circūstātiis videret dānosa vel piculosa q tūc est pceptuz qa pstat q p hoc non itēdit nisi q vitetur piculuz receptiōis ifidelium vel paganorum: cuius autez fides z idoneitas plenius absq examinatione pz ipsi recipiēti: licz p tales examinationē possit sibi pstare ad quod taliter examinaret. Sed quare nō facit gnālr mētionem de omni ineptitudine ad religiōis vota z onera z officia subeūda: vel de ieptitudine talium ad frne societatis tolerabile pulctum q lis est in leprosis aut psilibus. Ad hoc duplex ratio datur: prima est q oia hec satis includit. Tuz p hoc q p solos auctēticos z discretos.s. mistros voluit eos recipi. Tū p hoc q subdit si hec oia velint vsq in finē firmiter obseruare Tum q ex vno psimilium vult cetera cōsilia subintelligi sicut ex pluribus locis regule sapiēs conijcere pōt. Et in hoc scripture sacre z ēt omni legi puide ac rōnabilr date assimilatur. Scdā est vt subticēdo alia fortius exageraret examinationē de fide fiendā. Ex hoc enim q hanc solam nominat pz quātam sup hoc diligentiā voluit adhiberi sed quā addit z ecclesiasticis sacramentis cum hec ptinent in fide. Dicendum q sicut Aug. scripturā sacrā dicit distinguit in res z signa: sic per fidē itelligitur hic veritas realium credibiliū: p sacramenta vo veritas signoz sacramentaliū videtur q de ipsis signanter mētio facta. Tum q eoz sensibilis simplicitas a qbusdā de facili irridet. Tum q recta fides ipsoz est quedaz particularis z quasi sensibilis applicatio ad totā fidē z ad ecclesiam catholicā illa administrantē. Et vxores non hūt De vxoribus post copulā carnalem loqtur: sicut ex cōmuni iure pz: q hic qd est cōmunis iuris poad instructionē eoz qui sunt iuris ignari. Et forte ponit hic ēt aliud de diuortio piugum ēt post copulā carnalem per vim regularis seu euāgelici voti facto: ad innuēdum q hoc est de iure euangelico z per xpm: non aūt p purum hoiem itroductum: vñ nec per purum hoiem posset irritari. De hoc aūt vinculo solū sit hic mentio: nō aūt de vinculo seruitutis aut quorūcunq consimiliū: tum q hoc solū est mere de iure diuino: reliqua vo in penā sunt potius introducta. Tum q ex hoc q occurrit frequētius vult oia psilia intelligi. Nō. aūt q taz ex h q non sit hic mētio de impedimēto puerilis etatis iure diuino z humano parentibus subdite nisi vbi pstantis discretionis euidētia de facto suppleat etatis: q ex hoc subdit vadant z vendant oia sua z q ex hoc q post annuz pbationis vult itrantes ad obedientiam

obediētiam recipi patet q̄ supposuit tales non
esse regulariter ad hūc statum recipiēdos. Di
cant eis verba sci euangelij ꝛ tenent ne tanq̄
ex precepto qui eos recipit hoc dicere eis: aut
possunt licite recipi si iuxta verbū euāgelij nō
dant oia sua paupibus: aut saltē si non sint pmō/
pti ad dādum. Ad hoc vltimuz pmo dicendū
q̄ hic est aliud necessitatis aliud perfectionis.
Necessitatis qdem est q̄ nullus ad pfessionez
recipiat: nisi sit primo ab oibus expropriatus:
nec ad pbationē: nisi si qn̄ tpe debito profiteri
voluerit: sit paratus se expropriare si ēt in sua
expropriatione: sola carnali cā ductus non det
sua paupibus: credit a qbusdam: q̄ nō implet
illud ad qd̄ pfessor huius regule necessario te/
netur: tum q: mittēdo manum ad aratrū aspi/
cit retro: ꝛ sic teste xp̄o se ineptū reddit regno
dei. Tum q: vnaz de pncipalioribus partibus
euāgelici ↄsilij ex solo carnali affectu obmittit:
si tn̄ ex rōnabili causa relinquat ea parentibus
diuitibus ꝛ precipue liberis suis: qbus debite
hereditādis iure naturali simul ꝛ ciuili tenet:
aut aliqbus alijs vel pp̄ter vitādum aliquod
graue scādalum vel ad magnū eos attrahen/
dum ad deū: vel q: non posset ea sine litigio re
habere: vel q: in sue aie detrimētum oporteret
eum diutius expectare: tunc non peccat imo
facit qd̄ debet nisi forte pro quāto aliqualis car
nalis affectio his esset annexa: pfectionis vero
est verbū euangelij ardenter ꝛ studiose ēt ante
ingressum pro posse implere: sicut ecōtra imp/
fectionis est hoc pigre ꝛ imprōpte: ꝛ cum ni/
mia tarditate vel tardatione qualitercūq; im/
plere: si tn̄ obijciatur q̄ cū ante votū pfessio/
nis vel euāgelice pauptatis non teneret ea da/
re paupibus imo sicut poterat eā sibi licite re/
tinere: sic ꝛ diuitibus pentibus vel amicis lici/
te poterat ea dare. In voto aūt pfessionis hu/
ius regule non includit q̄ ea post votū missuz
det paupibus: imo eo ipso q̄ tale votuz vouet
impoīe sit ad dāduz: vel q̄ nec ante votum nec
post tenet ea dare paupibus: nisi quantū tenet
ad hoc p loco ꝛ tpe sicut ceteri xp̄iani. ¶ Ad
hoc tripl'r rn̄detur. Primo qdem q: qcunq;
solēni voto euangelica ↄsilia pfitetur: eo ipso
protestat se puro ꝛ pleno corde accedere ad ↄsi
lia ipsa implēda: sicut ergo q: anāias ꝛ saphira
in retinēdo sibi occulte aliqua sua mentiti sunt

spiritui sancto. Iuste sunt reprobationis pena
percussi sic put dn̄t est ꝛ in proposito. ¶ Se/
cundo dn̄t q̄ aliqs aliqn̄ tenetur ad aliqd cō/
ditionaliter ꝛ respectiue qūuis non teneat ad
illud simpl'r ꝛ absolute sicut videmus q̄ mul/
ti simplices laici simpl'r ꝛ absolute non tenent
scire explicite oia pcepta diuine legis: ꝛ tn̄ te/
nentur ↄditionaliter ꝛ in respectu ad tp̄s ope/
randi. Quando.n. iminet eis necessitas illud
preceptū vel eius ↄ̄rium peragendi tunc illud
explicite scire tenent: pp̄ter qd̄ tunc per igno/
rantiam simpl'r nō excusant: imo si huiusmodi
ignorātia ex eoꝝ negligētia puenit eos potius
accāt: sic igit isti dn̄t: q̄ licz qs ante votuz sim/
pliciter ꝛ absolute non teneat ↄsiliū xp̄i de dā/
do sua paupibus adimplere: qn̄ tn̄ vult ad vo/
tum illud pcedere tenet non vouere sine pfati
articuli adimpletione: ꝛ si aliter vouet quoad
hoc puerse vouet: vn̄ ꝛ tenetur de peruersitate
hmōi postmodū penitere. ¶ Tertio dn̄t: quia
dum talis vouet euangelicā abdicationē oiuz
pōt in hoc voto pfatam distributionē ad pau/
peres icludere: imo de iure euangelico sunt eo
ipso oia sua pauperibus derelicta: nisi antea ex/
presse ↄ̄rium ordinasset in cuius argumentum
est: q̄ si itrasset ad monachos ibiq; pfiteretur
eo ipso supponit oia sua monasterio relinque/
re: nisi expresse de suis rebus aliud ordinasset.
Quid aūt sit de hoc sapiētior iudicio ꝛ interp/
tationi sūmi ponti. relinquat. Verūtamē hoc i/
dubitanter est certū q̄ absq; hoc nō pfecte ac/
ceditur: nisi xp̄i consilium perfecte impletur.
¶ Ad pmum vo quesitū dicēdum q̄ recipiēs
tenet verbi sniam euāgelici recipiēdo dicere:
si videt hoc esse necīum ad hoc q̄ ille nimis i
debite nō accedat: pfectionis aūt erit h sibi di
cere: qn̄ expedit pfecte ipletioni cōsilij: si tn̄ ex
hmōi distributiōe aie itrant piculum imineret
siue ex mora: siue q; p hoc ab amicis posset su/
mi occasio retrahendi ip̄z a pposito suo: siue q:
firmiter psumit q̄ post ingressum purius ꝛ di/
scretius ꝛ pfectiori aio sua distribuet: tūc hic ꝛ
vbiq; rl'ariter dic q̄ sm exigentiaz debiti finis
seu finalis vtilitatis aiaꝝ tam itrantiū q̄ reci/
pientiū ip̄m: debēt h statuta ꝛ nō al'r adimple/
ri iuxta illam cōem rl'am iure. que pro charita/
te ordinata sunt ↄ charitatem militare nō pn̄t
Et caueāt frēs ꝛ eoꝝ mīstri ne solliciti sint de:

rebus suis tpalibus vt libere faciât qcqd dñs inspirauerit eis [pdicti magri dñt. Uisum fuit qbusdã frib⁹ ex hoc loco rle fribus interdixisse solicitudinẽ z ɔsiliũ oino. Mistris vo iterdictã solicitudinẽ z ɔsiliũ distributiõis rex sz nõ ɔsilium eligẽdi psonã deũ timentẽ p cuius ɔsiliuz bona sua paupib⁹ erogent. Alijs vo fribus videtur ẽt mistris phibuisse solicitudinẽ cupiditatis z ɔsiliũ quo libertas venientiũ ad ordinez in dispẽsatiõe suaz rex possit aliqtenus ipediri: vñ dĩ[vt libere faciât de reb⁹ suis qcqd dñs ĩspirauerit eis]sic pdicti: sz dcm̃ prioz ẽ sanus tũ qz dicẽdo[si ɔsiliũ reqrat: tunc lĩiam hẽant mistri mictẽdi eos zc̃.]apte pz q ẽt mistris interdixit oẽm lĩiam alr ɔsulendi. Tũ qz tam ex verbis huius statuti q̃z ex multis circa hâc ipuritatem z ẽt simoniaclr piculis: que spũs xpi vtrũqz sciuit z mẽti Frâcisci potuit de facili reuelare satis apte ɔuincit q statũ suũ voluit ab hmõi ipuritate z piculis eẽ penitus sequestratum. Quid.n. mirũ si puidit q recipiẽdis de facili ɔtingeret q nõ iuxta suã absolutã z iternã ɔsciam de rebus suis libere ordinarẽt: qz vel timore vel pudore vel ɔsilioz seu pcum iportunitate: siue seductione de facili cogerent sequi volũtatẽ frm̃ recipientiũ eos: qb⁹ z sub qb⁹ supessent victuri. Et ideo illud qd subddit[vt libere faciant eis]nõ est determinatio dicti pcepti: sz potĩ⁹ est redditio vnius cause finalis pdicti iterdicti. Quid ẽt mirũ si puidit q si fratribus pdicta licerẽt: q de facili possunt icidere in symoniacas receptiões: z in viles cupiditates ac extorsiões sui status apud exteros diffamatiuas z edificatoriũ exẽpli itrâtiũ denigratiuas: ac p ɔñs pluriũ abintrâdo ordinẽ reuocatiuas[postea ɔcedant eis pânos pbationis] Nõ. q nõ dicit dent: sz[ɔcedât]nõ ẽt impellât vel cogât eos ad capiendũ sz q[ɔcedât].s. petentibus: z sic pz q vtit verbo ɔsono nr̃e paupertati z itrantiuz libertati dicẽdo q[ɔcedant pânos]q subdit innuit q rlariter z vbi necitas nõ plus exigit: alios nõ ɔcedât: z cingulũ: non dicit an sit corda vel zona. Tũ qz zona fuit apostolis iterdicta z a Frâcisco z suis ex more recta: satis pz hoc q nõ sumit p zona: z ẽt rude nomẽ cinguli satis rudi funi ɔcordat[z caparonẽ vsqz ad cingulũ]ɔgrue in hoc distinguit ab habitu pfessoz qz p diuisionẽ caparonis a corpe tunice ɔgrue designat q nondum sũt corpi religiõis: aut eoz platis imobilr assuti: p alas ẽt capucij istar capucij pastoz seu laicoz de mõachis ɔuersoz: dsignat initiatio cõuersionis eoz cũ libertate reuelâdi ad exteriora[nisi eisdẽ mistris aliud sz deũ melius videbit expedire]põt.n. hoc sm deũ omitti vel pp euidẽtẽ stabilitatẽ seu reuerentiã psone aut pp nõ supbam sz sensualez erubescẽtiã de hmõi capucio deportâdo[Finito vo âno: pbatiõis recipiant ad obiam] ¶ Hic ponunt tria spectâtia ad igressum pfessiõis. Primũ est psi eũdi forma pfecta. Scdm est pfessiõis facte imobilitas oimoda. ibi[z nullo mõ]Tertiũ ẽ forma hitus seu vestit⁹ simplex paupcula ibi[Et illi repeciatur]supple: si merito videt recipiẽdi[ad obiaz] Nõ. q hic z paulo post vocat hâc pfessionẽ pmissionẽ obie: z receptionẽ ad obiam. Tũ qz in euâgelica obia cetera icludunt. Tũ qz p ipsam religiõi z suo capiti specialius alligant z incorporant. Tũ qz ex voto subijci pceptis rle est illis seu deo in illis obiam pmisisse: sz poterunt ne custodes vel guardiani ipsos ad obiam recipe cũ hic nõ sit eis phibitũ. Dñt pdicti: qz cũ q minus est (pma.s. frm̃ receptio) ex ordinaria aucte sit eis penitus interdictũ: nec qd maius est.s. receptio ad pfessionẽ: videt esse ɔcessum. Põt ẽt vltra hoc dici q cũ in eodẽ caplo solis mistris pmã ɔcedi voluerit q scdaz solis eisdẽ ɔcedendam vel ɔcessam eẽ supposuit. Et ideo nõ curauit hic apponere a qb⁹ eẽnt recipiendi [pmittẽtes vitã istã semp z rlaz obsuare]qũo hic modus pfitẽdi sit pfectissimus z valde securus: z qũo nõ ad oia vniformiter obligat satis vt estimo est oĩsuz in qõne. An vouẽs euâgeliũ vel rlam teneat ad oia q̃ sunt in euâgelio. vel rla sic pmissa[Nullo mõ licebit eis de ista religiõe exire iuxta mâdatũ.d.pap.]Nõ. q taz proprio statuto q̃z pp⁹ mâdato q̃z euangelico testimõio astruit oẽm lĩiam exeũdi pfessorib⁹ hui⁹ rle penitus iterdictã. Nec põt dici q loqt de solo exitu seu reditu ad secularẽ statũ. Non aũt de eo q fugit alterã religionẽ itrâdo. Tum qz mox pmiserat q pmitterẽt se semp seruare rlam istã. Et iõ ridiculosum z nugatoriũ eẽt si subderet q nõ liceret eis ad secularẽ vitã redire. Tũ qz absolute z vnlr dixit[q nullo mõ licebit]Tũ qz ex testimõio euâgelico apte videt

velle

velle astruere quoquo mõ exire de isto statu est retro aspicere: z regno celoꝝ se ineptũ redderꝰ. Tũ q: nõ est rõnab lr dare ad qd in huius ꝯfirmationẽ spãle mãdatũ ppᵉsup hoc factũ adduceret. Estimo ãt id eẽ adductũ vt mens euãgelice pfessiõis seu mẽs euãgelij nõ solũ ex se:nec ex sola expõne seu acceptiõe Frãcisci: ꝫ ẽt ex i/terpratiõe:imo z decreto:siue pcepto pape:cuius est dubia z iplicita fidei soluerꝰ z explicarꝰ z solẽniter pmulgare huiᵘvitas apud oẽs inuiolabilr z idubitabilr firmaretꝰ. Uult ğ Frãciscᵒ hic dicere q mens euãgelij z mẽs sua sibi diuinitus reuelata z mens mãdati papalis est q a pfessiõe ista nullo mõ nullaq; rõne vel dispẽsatiõe liceᵹ exire. Et iõ quecũq; circa h aľr fuerit potiᵘ sũt tolerãtie:seu pmissiões ecclĩastice q̃ diuine seu rl'ares inie. De h ãt i qõne an i votis euãgelicis cadat dispẽsatio pliora sũt dcã. vñ z pdicti magri sup h loco dñt. Uidetꝰ p ꝑñtiã rl'e nec licitũ nec ꝯcessũ vt lr̃e dimissorie denꝰ abiectis:ꝫ pñt dari lr̃e notificatiõis expulsiõis ipsoꝝ. Nõ.n. phibetꝰ hic expulsio puersoꝝ veluti putridoꝝ mẽbroꝝ:ꝫ exitus a religiõe pfessis interdicitꝰ. Aduerte tñ q lr̃e dimissorie dꝫ itelligi hitatio q̃ ꝫm deũ liceret abiectis ad statuꝫ aliũ ꝯuolare:q: si sumatꝰ p pmissorie nec ẽ illicitũ i casu h pmittere. Sꝫ iteꝝ dubitãt pdicti an decretalis pcipiẽs q exeũtes regrantꝰ a suis pastoribᵘin religione in q̃ pfessi sũt pniaꝫ pacturi arcet nos cũ aliqñ ñ possumᵘtales i locis nr̃is tenere:nec i neceẽs sustẽtare:ꝫ põt dici q decretalis illa pncipaliᵘ itẽdit illud put expedit religioni z secundario put expedit apostatis illis. Ubi ğ vtrisq; eẽt dãnosũ aut saltẽ ipi religiõi nõ ligat z ꝯsiľr qñ nec est religioni bono modo posse[hẽant vnã tunicaꝫ cũ capucio z aliã sine capucio q voluerint hr̃e] Nõ. q illud in quo habitᵘeoꝝ spãlr dr̃t a nouicijs hic spãlr ponit. Reliq̃ vo ex pmissis supponit:pdicti ẽt dnũt hoc si liceᵹ fr̃i minori hr̃e plusq̃ duas tunicas. Et rñdẽt q hr̃e duas tunicas z nõ pl'es rl'aris est forᵉ:pl'es vo duabus hr̃e dispẽsatiõis est rl'e auctẽ illoꝝ qbᵘcõmissa est cã frm : vñ infra[De fribᵘiduendis dicit q mĩstri soli.curã ge.]hec pdicti. Aduerte tñ q dispensatio q̃ exigit euidẽs necẽitas nullã sonat hic ipfectiõe spũalẽ ꝫ solũ corpalẽ:z maxie qñ hñt necẽitatẽ nõ cõplacet:imo displicet sibi i ipsa vestiũ maiori pl'alitate. Nullũ.n.votũ vel pceptũ recte possꝫ ferri ꝯ necẽitatẽ : vñ q̃uis nõ exp̃matꝰ sp ex vi iuris nãlis itelligitꝰ eẽ excepta. Et hmõi exceptio freq̃nter exp̃mitꝰ i rl'a ista. Uñ ẽt isra dr̃[q mĩstri de iduẽdis sint soliciti put necẽtati viderit expedire] Qz ãt ipfectiõis sit nõ sibi dñspere i tali dispẽsatiõe vel necẽtate hꝫ ex Aug.i l'ra sua vbi ait. Qui ifirmi sũt ex pristina ꝯsuetudine si aľr tractantꝰ ivictu nõ dꝫ alijs eẽ molestũ nec illos feliciores putẽt q sumũt qd nõ sumũt ipsi:ꝫ sibi potiᵘgratulẽtꝰ q valẽt qd nõ valẽt illi.z pꝫ ꝫ cũ veris pristinas recupauerint redeãt ad feliciorẽ ꝯsuetudinẽ suã:q famulos dei tãto amplius decet q̃to minᵘidigẽt:illos igr̃ estimẽt ditiores q i sustinẽda parcitate fuerint fortiores meliᵘẽ.n.minᵘegere q̃ plus hr̃e. hec Aug. Basilius ẽt i rl'a sua vbi agit de ifirmis recreãdis z fulẽdis dicit q in hmõi recreatiõe z obsequio se nõ debẽt estimare beatiores:ꝫ abiectiores:z ex hoc debẽt alijs eẽ hũiliores[Et aliã sine capucio q voluerint hr̃e] Nõ. quo dicẽdo[q voluerint hẽre]inuit pfessos dere conari ad maiorem paupta:ẽ z pfectionẽ q̃ nouicios [Et q necẽitate coguntꝰ possint portare calciamenta] pdicti dicũt q posse sumitꝰ hic pro licere iuxta illud hoc solũ possumus. Dñt ẽt q necessitas aliquãdo determinatꝰ ꝫm statum psone:vel q: debilis vel ifirma:aliquãdo ꝫm tẽpus vt q: vehemens frigus est:aliqñ ꝫm locũ:vt q: nudis pedibᵘnõ põt locus ille sine detrimẽto trãsiri: aliqñ vo ꝫm iter vel offm iniunctũ qd nõ posset vtilr expleri sine detrimẽto psone. Dñt etiã q calciamentũ pprie dici non põt nisi qd opit pedes:nec calige trũcate iter calciamẽta deputari videntꝰ:calciari vo dispensationis est rl'e in necẽitate:nõ calciari vero est forme vite.z subdũt:videtꝰ tñ alijs q oẽ qd ad calciamenta ptinet dispẽsationis est:aut minoris vt in soleis: aut maioris vt in caligis:aut maxime vt in sotularibᵘ. Potest tñ dici q q: solee aplis in euãgelio sunt ꝯcesse q̃uis ꝫ doctores grecos hoc factũ sit dispẽsato:ie:in cuius signũ a solo Marco solee siue sandalia excipiuntꝰ q solee nõ exigunt talem dispẽsatiõnẽ qualr exigũt alia duo. Nõ.ẽt q dicit[coguntꝰ]quo circa ꝫ sniaꝫ poꝝ piuꝫ nr̃oꝝ futurum discrimẽ nõdũ iminẽs:nõ vocatꝰ hic necessitas cogens nec ẽt leue icõmodum.de pñti exñs vel iminens:imo dꝫ esse vr/

geno seu cogeno. Alias q̄ q̄cūq; lesurā frigoris liceret nobis calciari. Sȝ cum sup̄a exp̄sse nō interdixerit calciamenta: q̄re hic excipit solam necītatē vrgentē. Dōm q̄ hic p3 q̄ p̄ta vult p̄ p̄ñtiam subitelligi: pōt ēt dici q̄ in eo qd̄ sup̄a de solis tunicis ꝛ brachis dixit: q̄.s. p̄cedantur seu habeanṫ supposuit q̄ calciamēta non p̄ce/danṫ nec habeanṫ nisi in necītate postmodum excepta. Ex eo ēt q̄ apl̄s in euāgelio calciamē/ta sunt iterdicta: supponit hoc ip̄m. Notat ēt q̄ lȝ nō dicat cuiusmodi calciamēta in necīta/te portent nihilominꝰ subitelligēdū est q̄ non portent nisi talia: que humilitati ꝛ paupertati ac honestati huiꝰ regule ꝛ religionis sunt p̄sona. Et frēs oēs vestimētis vilibus induanṫ p̄re/dicti dn̄t q̄ vestimētum vile ɓm itētionē regu/le attendit in p̄cio pariter ꝛ colore ɓm estima/tiones religionis hoīum in qua frēs morātur. Sed ꝛ tu cum hoc dic q̄ vilitas coloris ꝛ p̄cij ēt estimāda ꝛ iuxta possibilitateȝ regionū ob/seruāda ɓm p̄portionem altissime seu euāgeli/cē paupertatis ꝛ humilitatis regule huiꝰ. Nō. ēt q̄ in eo quod paulo post dicit. s. q̄ nō iudicent alios coloratis ꝛ molibꝰ indutos aperte suppo nit q̄ molicies delicata ꝛ coloratio adornata debeant esse longe a vestibꝰ fratruȝ. Et possint ea repeciare de saccis ꝛ alijs petijs cum bn̄di/ctione dei. sed q: dr̄ q̄ possint quis enim ne/garet hoc eos nō posse dicēduȝ q̄ p̄uidisse vr̄ q̄ sicut in ceteris religionibꝰ quasi p̄tra hone/statē ꝛ vniformitatē ꝛ reuerētiā religiōis talis repetiatio esse censeṫ q̄ sic ab aliq̄bꝰ nostruȝ al/ta plus humilis sapientibꝰ posset iudicari. Igiṫ ad oē tale penitꝰ excludēduȝ subdit istud: ꝛ q: hic est abiectiōis excessus a supbis de facili de risus. Idcirco subdit cū bn̄dictione dei. h̄ pos sint q̄si dicat q̄ si hec aīo humili faciant singu/larē dei bn̄dictionē p̄merebunṫ. quos moneo ꝛ exhortor nō despiciāt neq; iudicēt. Iudicio s. despectiuo seu arrogāti aut temerario vr̄ cu/riosorū s. n. humili ac recto ꝛ maturo iudicio lȝ iudicare quoscūq; in mundi gloria ꝛ delicijs enormit excedētes. ¶ Circa āt hāc modifica/tionē notāda sūt tria. P̄rio q̄uo p̄ q̄sdā p̄ñtiaȝ vult ex his subitelli q̄ frēs a g̃lia ꝛ delicijs ve stiū ciboꝝ ꝛ potuum sint euidētissime elōgati: alias enim ridiculosū eēt monē q̄ de h̄ alios nō iudicēt: nec despiciāt. Scd̄o nō. q̄ dōo q̄ non

iudicēt alios supponit q̄ alijs modꝰ multo la/xior mō nobis debitorē alijs ꝛ p̄cipue laicis se/cularibꝰ licitꝰ ꝛ p̄cessus. Et iō lȝ in h̄ sint dispa/res nobis: nō sūt pp̄ h̄ iudicādi a nobis. Tertio nō. q̄re hic nec alibi ponit v̄bū p̄sulēdi vel mo nēdi nisi in his q̄ in lege dei sunt cōiter oībꝰ p̄/hibita vl̄ p̄cepta. Nā i solis q̄ttuor locis hmōi v̄ba ponit. P̄rio. s. hic d̄ quo p̄stat q̄ p̄sūptuo/sum aut temerariū seu p̄niciosū iudiciū in lege dei oībꝰ inhibeṫ. Scd̄o v̄o īfra. iij. c. vbi monet nō eē litigiosos sed mites ꝛ humiles: ꝛ p̄stat q̄ ad h̄ oēs x̄p̄iani cōiter teneṅ. 3ꝰ īfra. ix. c. vbi q̄ eloq̄a frm̄ in p̄dicatione sua sint examinata casta ꝛ vtilia. Cōstat aūt q̄ ois p̄dicator: cuiuſ cūq; status ad hoc teneṫ. Quarto īfra. x. c. vbi monet frēs vt caueant ab omni supbia constat q̄ illa ꝛ vitia que ibi ponit ab oībꝰ g̃lar̄ sunt cauēda siue vitāda. ¶ Ad h̄ ḡ triplex rō datur prima est q: sola illa: ad que frēs soli singulari/ter p̄ r̄lam astringunṫ: oportuit in r̄la poni per modum statuti siue p̄cepti: reliqua v̄o sufficit exhortatorie cōmemorare. Scd̄a est: vt ex mō cōsulendi inueret q̄ in illis cōmunibꝰ p̄ceptis est q̄dam supeminens p̄fectio: ad quā homo nō sic tenetur q̄ peccet mortal̄r illam obmitten/do vel trāsgrediendo. Et ideo pro tanto cadit in consilio lȝ hoc sit alterum genus p̄siliorum ab illis aͩ q̄ nullus absq; voto vllo modo te/neṫ: sicut sūt virginitas ꝛ obia regularis. Ter/tia est ad inuendū nos p̄e ceteris ad hmōi su/peminētias debere conari. Ita q̄ ex eaꝝ omis/sione vel trāsgressiōe grauius q̄ ceteri peccare mus ꝛ faciliꝰ p̄ h̄ possemꝰ icidere in mortale: ꝛ h̄ est qd̄ dn̄s Nicolaus optie in sua declaratiōe dicit. Ad nōnulla v̄o alia ingt p̄ euāgeliū data p̄silia eo magis fȝ exigētiā sui statꝰ teneṫ pluſq̄ ceteri x̄p̄iani quo p̄ statū siue p̄fessiōis: quē per p̄fessiōeȝ hꝰi assūpserūt se obtuleṙt holocaustū deo medullatū p̄ p̄tēptū oīuȝ mūdanoꝝ. Itē paulo post ceteroꝝ v̄o obsuātiā: q̄ sub v̄bis mo nitorijs: exhortatorijs: isformatorijs: istructorijs: seu q̄buscūq; alijs p̄tinentur: eatenꝰ magis p̄de cet de bono ꝛ equo eos p̄sequi: quo imitatores tanti patris effecti x̄p̄i semitas arctiꝰ elegerūt. Chriso. etiam de q̄busdam supeminentiis statꝰ in cōmētario sup Matth. sup illud. hypocrita eijce p̄m trabē de oculo tuo dicit: oē peccatum non ɓm actū suū diiudicaṫ vt magnum sit aut modicum:

modicū:s3 ō3 peccātis psonā. Laicus.n.z si magnū pctm̄ fecerit modicū est:z festuca est respectu pcti sacerdotis:qr laicus est:doctor aūt z si modicū pctm̄ fecerit magnum est:z trabes est respectu peccati laici:quia doctor est. Item super illud xxj.cap. Qui ceciderit sup lapidem istum ōfringet:hō inqt xpianus fortiter cadit ppter duas causas. Aut.s. ppter magnitudinē pcti: aut ppter altitudinē dignitatis:vtputa si sit clericus: aut ptinens:aut vidua:aut monachus:aut virgo:que se deo tradidit:pp magnitudinē aūt pcti:vt sigs homicidiū fecerit: aut adulteriū iste talis z si de ifimo gradu cadit (.i.z si laicus fuerit vel secularis)fortiter ptr ppter pondus pcti:de alto vo cadit vtputa cleric⁹ z cetere spūales psone. Illi z si pōdus peccati non hn̄t(.i.z si grande pctm̄ non fecerint sed leue) tamen fortiter peunt ppter altitudinem dignitatis. Hec Chryso. de hac aūt in.q. de peccato veniali. An.s.sit ō pceptum.z in littera sup Mat.s.sup.v.vj.z.vij.ca.z i q̄nib⁹ de pfectione euāgelica plenius sum locutus.

¶ De diuino officio z ieiunio:z quomō frēs debeant ire per mundum. Cap.iij.

Clerici faciāt zc. In hoc.iij.ca. ponuntur.iij.spālr spectantia ad diuinū cultū:solēnis autē dei cultus aut est per actuz imediate siue directe tendentē in deuz:cuiusmodi est offm̄ diuinax laudū:aut per mortificationē sui dedicatiuam z oblationē in dei holocaustū:quale est solēne ieiuniū:aut per edificatiuā visitationē z allocutionē pximox. Et idcirco de his trib⁹ per ordinē hic agit. Scda pars incipit ibi[z ieiunent] Tertia ibi[ōsulo vo]clerici faciant diuinum offm̄:pdicti dn̄t quosdā velle q per diuinum offm̄ itelligat offm̄ nocturnū quod est horax:z diuinuz qd est missa:qr bm ordinē scē romane eccl'ie vtrunq3 dīr est distinctū in duplex breuiariū nocturnū.s.z diurnum : z ideo ponit hic in plurali[breuiaria]cū dicit[ex quo hre poterūt breuiaria]pdicti tn̄ hic relinquūt gnāli mistro discutiēdum:sed q ad offm̄ misse dicendū nullus ex hoc singulariter teneat:nisi solū ouentus in cōi cōpeterēter hoc ponit. Primo pbatur qr aut per offm̄ misse itelligit tota missa:aut solum illa que sunt extra secretam: constat aūt q ad primū nō tenent singuli singulatim:z maxime cū non oēs frēs clerici sein per sint sacerdotes. Ad scdm nō multo minus tenent qr illud nō est ab eccl'ia ordinatū ad dicendum sine secreta:imo soluz ad maiorē celebritatem secrete:cuius signū est q nunq3 cantatur:nec est cātādū i eccl'ia sine secreta. Scdo qr nō est ōsuetudinis romane eccl'ie hoc separtim dicere nisi forte ex spāli deuotiōe a qbusdā hoc aliqñ fiat. Nec etiā ōsueuit missale vocare breuiariū:sed solū qd est horax taz nocturnax q̄3 diurnax. Tertio qr Frācisc⁹ nō videt hoc seruasse:cum absq3 misse officio staret aliqñ in desertis p plures dies. Quarto qr cū laici iponat aliqua pāt̄ nr̄ pro oibus horis diui officij: nil tn̄ imponit p missa. Q aūt dicit[breuiaria] in pl'ali poti⁹respicit necitatē hndi plura vni⁹ speciei : qr toti ordini vel fribus in plura loca dispsis nō sufficeret vnū:sed nunqd excusant ab oī officio. Si non possunt hre breuiaria bm morē romane eccl'ie:nō puto imo tenent dicere aliqd loco illius:si interim alterius breuiarij seu libri pōt hre copiā. Vn̄ ista adiectio.s.[ex quo zc.]nō respicit offm̄ diuū simplr s3 solum subseqntē ei⁹ determinationē.s.s3[ōsuetudinē] aut si simplr respicit illud tūc ōplr ly.[breuiaria]sumit simplr p qbuscūq3 : sed qre excepit psalteriū:forte qr romanū nō ē ita cōe:aut sic i aliquo se ceteris ecclesijs ōformaret. S3 qre laicis p horis sic pauca iponit:pōt dici q h sufficit ōformari ad clericos celebrationi horax:vt sit mētali creatione bm libertatē spūs doceret amplius exercēdos:aut opi manuū occupandos:bene tn̄ pro maiori hora ponit.xxiiij.quasi in typo.xxiiij.seniox stantiū iuxta sedē dei:z ad laudes qttuor: alaliuz cū sui pstratione rūdentiū amen. Bene et pro laude appēdite.v. vt ex oibus.v.sensibus z sensibilibus qsi sensibiliter discant laudare dn̄m orbis.pro media vo.xij.z pro certis minorib⁹:z qr hi duo numeri sunt in scripturis z dei opib⁹ valde solēnes. Et orent pro defunctis. In euāgelijs nō inuenitur exēplum tale qd docuisse aut iniunxisse expsse:nec forte in toto nouo testamēto:z ideo ex hoc z filibus docemur q nō solū a xpo explicata:imo z iplicata : postmodum explicata sunt a fidelib⁹ put expedit obseruanda. Ex eo enim q xps z apli docuerūt nos pro inuicem z pro inimicis debere orare:quādiu.s.idigerent

suffragio oronu3 sufficienter trahit:q pro de/
functis mūdū plene purgatis ⁊ brificatis ora/
re deēmus. Nota ēt q multa religt nr̄e vel pla
toꝝ nr̄oꝝ aut romāe eccl̄ie determinatiōi. Nā
in eo q diuinū offm̄ nō determinat nisi solū p
moꝝ romane eccl̄ie:religt illud vt diuersimo
de variabile ⁊ determiabile put in sede ap̄lica
variaret. Hic ēt nō determinat q̄ dicāt p defū/
ctis. Et sic in pl̄ib⁹ alijs merito determinādis
repies si diligēter aduertas. Vñ nec ifra deter/
minat in qb⁹ cibis:aut in q̄ forma debeāt ieiu/
nare pp qd opȝ subintelligi q ꝫm formā eccl̄ie
approbatā ⌊Et ieiunēt a festo oium scōꝝ vsqȝ
ad nati. dn̄i. Sanctā vo q̄dragesimaȝ⌋ ⁊c. Nō.
hic pmo q vt doceat nos nr̄a ieiunia ordiare i
dei deuotionē:ɔtēplationē:⁊ cultū:nō iponit
nisi ieiunia:aut. s. determinata in pcipua xp̄i fe
sta. s. natiuitatis ⁊ resurrectiōis:aut exprimen/
tia tp̄s ⁊ memoriā sue passiōis:sicut facit. vj. fe/
ria:in qua xp̄s est passus. Aut tp̄s ⁊ memoriaȝ
sui sācti ieiunij. Quod qdē non pcipit sȝ cū di
uine bn̄dictiōis pmissiōe seu collatiōe nr̄e de/
uotioni relingt vt sic doceat plura singularib⁹
deuotionib⁹ eē relinquēda:⁊ nos vltra nobis
iniūcta p nos ipsos ad aliq̄ spālia aniari ⁊ exer
ceri debere. In quo segt formā euāgelicā xp̄i
q phariseis querētib⁹ q̄re discipuli sui nō ieiu/
nabāt sicut discipli Joānis ⁊ phariseoꝝ:⁊ rn̄/
dit q ipse nō debebat eis iponere fortia ieiunia
sed potius nuptialē suspius amorē ⁊ iucūdi/
tatē sic iprimere:q post modū ex eius feruido
amore aiarent ad pfectiora ieiunia. Cuius ieiu
nij exēplū in seipso pmōstrauerat in deserto ⁊
in documēto laudabat dicēs:hoc gen⁹ demo/
nioꝝ nō eijcit nisi in ieiunio ⁊ orone:⁊ idē fe/
cit pr̄ nr̄ Frācīscus. Scdo nō. q̄dragesimā ab
eccl̄ia cōiter iniūctā ⁊ celebratā:hic nobis ipo
nit. Tū vt p hoc docēt nos ieiunia ⁊ statuta ec
cl̄ie pre ceteris obſuare dēre:tū q nō oēs sani
cōiter ad illā astrigunt vtpote ꝫm quosdā non
nisi post etatis sue. xxj. annū:⁊ ēt q posset i ec/
cl̄ia p diuersas vias illud ieiuniū amoueri. Id/
circo ex scōa voluit spālr astringi⌊Alijs āt tpi/
bus nō teneant nisi. vj. feria ieiunare⌋pdicti di/
cūt quosdā dixisse q nō tenent in. iiij. tpibus:
seu in alijs ieiunijs gn̄alr ab eccl̄ia istitutis:sȝ
ɔtra hos arguūt q sicut religio frm̄ minorum
nō aufert nobis xp̄ianismū:sic nec tollit nobis

ieiunium xp̄ianoꝝ. Tu ergo expone⌊nō teneā/
tur⌋. s. ex rl̄a. Ex quo pȝ q sup. a. ij. ca. cū dixit.
Q solis mistris recipiēdi inia ɔcedat:dȝ sicut
⁊ hic itelligi. s. ex vi seu auc̄te huius rl̄e⌊tpe vo
manifeste nec̄itatis nō teneāt frēs ieiunio cor/
porali⌋pdicti dn̄i q nec̄itas comedēdi seu nō
ieiunādi est aliqn̄ rōne etatis:aut ifirmitatis:
vel debilitatis:aut laboris:aut defectus sustē/
tatiōis:dicit aūt⌊manifeste⌋q in dubijs tutius
est ſuare pcepta⌊Cōsulo vo moneo ⁊ exhortor
frēs meos in dn̄o iesu xp̄o vt qn̄ vadūt p mun
dū vsqȝ ibi sicut decet⌋ad debite ⁊ ꝫm formam
euāgelicā eūdum p mūdum: quattuor ponit.
Primū est monitoriuȝ:qd q de se pȝ sufficiat:
qd sup. r⁹ cap. est tactū. Scdȝ est pceptoriū. s. q
⌊nō deāt egtare⌋sȝ poti⁹ peditare⌊nisi manife
sta nec̄itate vel infirmitate cogant⌋Nō. q hic
⁊ Sanctus de calciamētis ponit⌊cogant⌋ifra
vo d nec̄itatib⁹ ifirmoꝝ ⁊ iduēdoꝝ ñ ponit⌊co
gant⌋sȝ soluȝ si nec̄itati viderint expedire. Ex
quo pȝ q arctiorē nec̄itatē vult eē p calciamē/
tis ⁊ p egtando q̄ȝ p pl̄ibus tunicis sup duas
portādas. Nō. ēt q hic distinguit ifirmitatē a
nec̄itate. Tū q posset credi q ifirmus nō hēt
nec̄itatē egtādi quādiu posset stare in loco vbi
infirmari cepit:tū q posset credi q nulla alia
eēt in frib⁹ egtādi nec̄itas pter ifirmitatem vel
debilitatē:sȝ hic nō. q p causidicatiōib⁹ nobis
incōgruis aut p qbuscūqȝ negocijs tpalib⁹ nr̄o
statui nō bn̄ ɔsonis:nulla est nobis nec̄itas eg/
tādi imo poti⁹ fugiēdi:⁊ tn̄ pȝ hoc eē pcepto/
rie inhibitū. Tū q dicit⌊nō debeāt⌋tū q dicit
⌊nisi manifesta nec̄itate cogant⌋. Tertiū est in/
structoriū. s. q⌊pmum dicāt pax huic domui⌋
q̄ȝuis si vox sumat pro significato. s. p debita ⁊
affectuali pace optatiōe:⁊ p debitis signis pa/
cis:pōt eē pceptū put ē sup. x. c. Mat. ons̄um.
Quartū est ɔcessoriū. s. q de oib⁹ a dn̄o domus
eis appositis liceat māducare. Ne qs aūt dice/
ret q nō licȝ eis:q qn̄ nō hn̄t prātem exigēdi
nec̄ia ab his:qb⁹ pdicāt:vel quos visitāt:sicut
hn̄t eoꝝ plati:ideo pmittit q⌊ꝫm scm̄ euāge/
liū hoc liceat eis. In quo ondit tā ex ei⁹ rl̄ari
documēto q̄ȝ ex papali ɔfirmatiōe:nobis ɔsta/
re dȝ q ex verbis euāgelicis hoc liceat nobis:
⁊ nō solū platos. Et ego ifra. vj. ca. pleni⁹ hoc
pbabo:pdicti magr̄i dn̄t quosdam abusiue ex
hoc loco traxisse q etiā tpe ieiunij pn̄t carnes

edere

edere: z subdūt: q̄ q̄te sint abusiōes p3 cuilz: eū.n. supra dicit ieiunēt zc. d3 itelligi vtēdo cibo ieiunātiū s3 ꝯsuetudinē hoīuz z p̄cipue religiosoꝝ terre in q̄ morant: vel tu dic ꝺm ꝯsuetudinē ro. eccl'e. Cū ꝗ dicit q̄ de oībus liceat māducare Intelligēdū est saluis oīb' p̄ceptis z votis ad q̄ gnālr vel spālr astringunt: sicut z vtiq̄ subitelligi d3: q̄ salua hōestate z sobrietate z exēplari edificatiōe. Nūqd.n. venenosa z mortifera liceret eis comedē si appōerent: absit: pp qō si p eis spālr fierēt nimij z de edificatorij appat' ferculoꝝ z poculoꝝ z h̄ non solū s3 sepe z sepi' certe p posse refugeē z dissuadē: ac seipos i bis arcte z stricte tēperar dēret. Nō. ēt q̄ hic nō dixit ad dādā lniam se ingurgitādi s3 poti' istar xp̄i ꝯdescēdēdo suis hospitib': z ad nō grauādū eos: regrēdo alia qō n̄ ē vtiq̄ paupez: z ne oneri p̄dicatiōis z discursuū salubriū nimiū onus austeritatum sup lponeret: z ēt vt lniaz euāgelicā put a xp̄o data ē demrāret. Uñ z pp h̄ ip̄z z ēt pp on' mēdicatoꝛie paupꝺtatis sic sat paucā ieiūia: z nec m̄ltū rigida noƀ lponit. Nō. n. dic bidam' aquā sic rla Basilij facit q̄uis fiat pp rōnē p̄missā vt. s. s3 formā euāgelij q̄ ē lex libtatis: p̄la i bmōi nr̄e libtati z duo tiōi reliquat: attñ s3 Ap̄lm cauēdū est nobis: ne libertatē sp̄ūs in occasionē carnis demus.

Q fr̄es non recipiāt pecuniā. Cap. iiij.

P Recipio firmiter frib' vniuersis vt nullo mō dn̄arios vel pecuniā recipiāt p se vel p interpositā p̄sonā In h̄ 4° ca. z duob' seq̄ntib' ponūt sūdamētalia spectātia ad specificationē euāgelice paupꝺtatis: siue ad neciuz tpaliū subsidiū cū debita p̄ter necioꝝ p̄uatiōe sibi ānexa. Et q̄ pecunia tanq̄ oīuz ꝯcrūū istr3 z mēsura: videt p̄' occurrere vt necīa: z vt facile dōnabile z receptabile z p ꝯñs paupib' merito recipiēda: cū tñ eꝯrio sit sūme illecebrosa z piculosa. Idcirco p̄'in h̄ cap. oē3 ipsi' vsu3 z dn̄iu3 penitus iterdicit. Scdo in 1° ca. aliqd loco eius instr̄m p acqrēdis necij3 itroducit. s. laboriū siue opus manuū. Tertio in ca. 6. oēm pp̄rietatē penit' iterdicit: statuēdo ordinē in statu mēdicitatis siue egestatis: seu altissime paupꝺtatis: vbi z ponit modū aliū acqrēdi victū. s. p mēdicariū questū elemosynaꝝ. In h̄ igit 4° ca. p̄' iterdicit pecunie vsus z dn̄iu3: scdo p grauibus z nō dissimulādis necītatibus subdit quēdam modū debite p̄uidēdi. ibi Tamē p necītatib' isirmoꝝ z aliis frib' Iduēdis zc. Nō. q̄ ad denarios nō adderet nisi aliq̄ p̄ter dēarios hērent rōnē pecunie. Predicti dicūt q̄ gnālis ꝯstitutio p iterp̄tationē dic pecuniā: ē qcqd recipit vt vēdat: vñ libri z calices si recipent hac intentione vt aucte frm̄ quoquo mō vēderent inter pecuniā cōputarent: q̄ itētio denarioꝝ est: l sic recipiēte: q̄ qō vēdit: denarijs vendit: z paulo post ꝯuisum fuit aliqb' denarios ꝯstitui in pecunia nūerata: pecuniā ŏo dici oēm illā rē qua solēt vti hoīes cū oppoꝛtunū est ad p̄ciū reruz emēdaꝝ sicut añ vsu3 nūmoꝝ hoīes vtebant. Itē paulo post ꝯstat q̄ i p̄nti cap. ois rei p̄p̄etas iterdicit: l p̄nti ŏo denarioꝝ z pecūie vsus z p̄p̄etas p̄hibet: s3 ꝺm iura pecunia est qcqd accipit p numerata pecunia ad hoc vt aliqd emat. Nā pp̄ie qō emit p̄cio numerate pecunie emit. Si. n. sp̄es vnius rei p̄o specie alterius detur pmutatio est nō emptio. Si ŏo p̄ciū eius taxet z q̄si p numerata pecunia p re aliq̄ det emptio. Uidet igit p̄hiberi receptio denarioꝝ z quarūlibet reꝝ: q̄ accipent ad p̄ciū reꝝ emēdaꝝ. Itē subdūt q̄ recipe pecunia3 p se est pecuniā ad conuertētē in suos vsus accipe l recipeŏo p iterpositā p̄sonā ē l sua aucte al' ū substituē ad recipiēdā pecuniā l vsus p̄pos puertēdū h̄ p̄dicti. Aduerte tñ q̄ iter p̄pos vsus cōputant act' dādi vel alienādi: aut emēdi aliqd' vt alteri det Tñ p̄o necītatib' isirmoꝝ z aliis frib' Iduēdis Nō. q̄ solas has duas necītates nosat: q̄uis z p aliis ꝯsilib' aut equalētib' i dē cadē rōne sit itelligendū: sicut p3 ex expōne. d. Greg. z. d. Nico. Istas tū p̄nolat tū q: frequētius ac cōius z rarius occurrit. Tū ad inueniendū q̄ grandis aut bn̄ statui nr̄o ꝯsona necītas d3 eē ad hoc q̄ hic modus p̄uidē di hēt locū: tū q: hec magis ꝯsonāt pietati z charitati: tuz q: sūt min' dissona paupꝺtati. Nā p̄o edificijs ꝯstruēdis vel libris scribēdis aut aliqb' grādibus z licitis negocijs pagēdis l3 sit aliqñ necītas sumpt' p amicos p̄uidēdi: in his tñ facili' excedit tā in sumptib' q̄3 in reb' fiendis: z facilius cupiditas ibi icenditur z exerescit: z mala exēpla ex his facilius ad exteros currūt p amicos sp̄uales ꝗre dicit l p amicos l nisi qa de mō aliquo p̄uidendi loqu itur: qui non debet fieri

per fratres:nisi solum mediate ꝛ absq; oi dn̄io vel auc͞te. Bn̄.n.vidit ꝙ pro rebus necessarijs potuit ꝛ oportuit aliqn̄ pecunia ꝓcurari absq; hoc ꝙ nullū dn̄ium vel vsū hēremus in illa: nec ex auc͞te nostra ab aliquo teneret aut dispē saret:eo.s.mō quo baiulus vel aliqs alius auc͞te dn̄i tʒ ꝛ dispēsat pecuniā eius. Qn̄o aūt absq; hoc possit licite p amicos fieri sufficienter tradet declario.d.Greg.ꝛ.d.Nicolai[mistri tm̄ ꝛ custodes solicitā curam gerāt ſm lo.ꝛ fri.reg.] ꝑdicti dicunt ꝙ[mistri ꝛ custodes]hic p auctoritatē:subditi vo non sed solū.per mistrum: guardianum vo itelligunt p nola ꝑdictoꝝ:q ꝛ sic solebāt primitus noiari ħ ꝑdicti. Sed nota ꝙ ſm.b.Bernardum subditoꝝ regulariuʒ non est solicitari aut cām gerere de necitatib⁹ corpis sui. Cū abnegauerint ꝓprias volūtates sed ꝑlatoꝝ est de his tanq̄ȝ pro filijs solicitari: vbi vo subditus ex precepto sui ꝑlati hoc agit tunc nō agit ꝯ rōnē subditi:sed potius vt sub est ꝛ obediens instrūʒ ꝑlati. Et hoc directe intendit hic Franciscus. Nō. ēt ꝙ nō soluʒ ex regula sed ēt ex iure nāli ꝛ diuio icūbit hoc ex ꝑcepto mistris. Unde sicut custos nō excusat per negligētiā mistri vel guardiani sic nec ecōuerso:ꝛ ꝑcipue q: impijssimū est curā non hr̄e domesticoꝝ:imo ꝛ filioꝝ ac inopum:ꝛ q de se ipsis quoad hoc inhibent ꝓpria auc͞te curam gerere. Sed nunqd peccat subdit⁹ ꝓuidendo necc͞ia sibi vbi ꝑlati notāter negligūt:certe nō: ꝙ ab oi lege necessitas est excepta. Quia tamē ex ħ subditis magna occasio datur hūdi ꝓpriū ꝛ idebite distractionis ꝛ cure priuati amoris ac per ꝯn̄s diuisiōis ꝛ iterēptiōis supne charitatis ꝛ vnitatis ꝛ cōis boni. Idcirco negligentia ꝑlatoꝝ sup hoc fortius aggrauat[Solicitam curā gerant]ꝑdicti mistri dicunt ꝙ ex hoc qdam arguūt ꝙ licʒ in posteꝝ sibus ꝓuidere:ꝛ etiā q: si nō liceret nec ligna:nec legumia: nec caseum:nec sal ēt pro vna hebdomoda liceret ꝓuidere. Ex quo vlterius arguūt ꝙ si possunt ad hebdomodam ꝛ ad mēsam:eadē rōne ꝛ ad annū. Et subdunt magistri:in ꝯrium vo est:ꝙ euāgelica vita non nouit ꝓuisionem in crastinum. Uñ in Mat.vi. Nolite soliciti esse in crastinū. Regula aūt frm̄ min. hec est:frm̄ euāgelium obſuare. Itē pegrini in locis p que transeunt nō ꝓuident in posteꝝ victualia: sʒ sicut infra.vj.c.di. Frēs sint tāq̄ȝ pegrini ꝛ aduene in paupertate dn̄o famulātes. Et respō.videtur hinc in pēsatis sentētijs regule ꝙ solū exigēte necitate possunt sibi frēs in posteꝝ prouidere. Ita tn̄ ꝙ nec diuturnitate:nec reꝝ quantitate vel q̄litate in ꝓuisione quā faciunt in rebus huiuscemodi forma paupertatis excedat hec ꝑdicti. Aduerte aūt ꝙ qdam laxationibus anhelātes dicūt ꝙ qua rōne pro frātribus in ꝯuentu licʒ procurare ꝙ apud amicos auc͞te dn̄oꝝ aliqua pecunia deponat:eadē rōe licʒ in via pro commoditatib⁹ itineris pueros bursarios ducere. Contra qđ tu dic ꝙ triplici ex cā est hic differēs ratio. Primo qdem q: ſm rem ꝛ ſm spēm ꝛ ſm talium pueroꝝ seruilem ꝯdictionem facilius pōt hic subhoriri vel surripere quedā auctoritas dn̄ij sup bursariū ꝛ sup pecuniā quaʒ defert:ꝛ ad nutum fris in via vel in domo expendit:quā possit in altero casu ꝑmisso. Scđo q: eundo inter ifideles non appet tanta hmōi necitas sicut vni ꝯuentui ꝯtinue stanti in vno loco est necium aliquē talem alum hr̄e: q nec sit nec appeat puer vel famulus frm̄: nec cum eis vadēs vel cōmorās quasi subditus vel q̄si seru⁹ sʒ libere ꝛ solū vt dispēsator dn̄i cuius est pecunia ipsam expēdit i licitos vsus frm̄. Tertio q: charitas ꝛ deuotio hospitiū frēs recipiētium nō solū ex hoc facilius extinguit:sed etiā tam ab ipsis q̄ȝ ab alijs facilius exēplum malū trahit. Rursus ob cām p viam viuēdi lautius ꝛ hn̄di oia pro voto prōptius laxati ꝯ priorum sanctoꝝ patrū ꝛ facta ꝛ documēta atq; statuta quā apud deū excusationē hr̄e pōt:constat aūt ꝙ xp̄s aplīs iter iudeos adhuc fideles euntibus spālius ihibuit:ne pecuniaʒ aut panem vel peram in via portarēt:ꝛ sci pres nr̄i ordis factis ꝛ statutis bursarios hmōi penitus euitarunt:nisi solū vbi ineuitabilis necessitas immineret apte aut valde ꝓbabilr. Sed forte istabit ꝙ xp̄s ꝛ apl̄i i sua cōmitiua mulieres ducebāt: q eis mistrabāt de facultatib⁹ suis. Uerūtamen hoc potius est pro nobis:q̄ȝ ꝯtra ꝑdicta:q: ille dn̄e tanq̄ȝ suaꝝ reꝝ dn̄e ministrabant eis:quantum ꝛ qualr ipsi ex sua libera deuotione volebāt:eo.s.mō quo mercatores vel milites pegrinantes nobis sua mistrāt qn̄ nos recipiūt vel seruiūt i domib⁹ alioꝝ. Multa in hoc capl̄o dicēda ptrāseo. Tū ꝙ in papalib⁹ declaratiōibus

de hoc

de hoc abunde agitur:tum quia in alijs tracta/tibus plura de hoc scripsi.

¶ De modo laborandi. Cap.v.

Fratres illi qb° dedit dñs gratiaз laborādi laborēt] In hoc capl'o circa laboritium tria ponit:pmo.n.iponit hñtib°grām laborādi.s.artē ꝛ robur ꝛ idustriā seu idoneitatē ꝯgruā ad aliqd manuale op°seu artificiū.dicit aūt[fidelr]ꝯ fraudē vel remissiōem aut negligētiā opandi: dicit ēt[vt deuote]vt pp deū ꝛ cū diuino affectu ꝛ cōplacētia openť.2° subdit hui° opis debitā mēsurā ꝛ finem.ibi[ita ꝙ excluso ocio aie inimico]Est.n.finis duplex.s.vitatio ocij omni hoi ꝛ pcipue religioso piculosissimi:pp qd antho° dicit ipm[aie inimicuз]Scd'o finis est deuotiōis spūs.i.spūale donū:ꝛ spūalis affect° ꝛ feruoꝛ pp qd dicit ꝙ huic tanq̄ fini pdñanti [debēt cetera tpalia desuire] Mēsura aūt operādi pfigiť vt.s.nō fit tāta vl' talis:ꝙ[extinguat spm oronis ꝛ deuotiōis]iuxta illud apl'i.j.Th. vlt.spm nolite extinguere. Et posset hic ꝛ ibi stare spūs p spū scō q in extinctione suoꝝ donoꝝ ꝛ effectuū quodāmō in nobis extinguiť. Nota ꝙ nō sine magna cā sicut signāter ꝛ singulariter dicit ociū[aie inimicū]nā sicut occulta ꝛ qeta euaporatio ꝛ exaltatio carbonū ignitoꝝ insensibilr ꝛ q̄si repente assumit virtutem igneā:ꝛ totū resoluit in cineres subtiles ꝛ isulsos:sic ꝛ ociū feruorē spūs ꝛ totū vigorē virtutū isensibilr ꝛ q̄si repēte extinguit ꝛ tādē totuз corꝰ euanescere ꝛ exinanescē faciens tāq̄ domū vacātē ꝛ vacuā dat locū ꝛ augumētuз.7.spiritib°neq̄ put in lectura sup Math.satis diffuse ostēdi:quis aūt explicet qūo oibus suggestio nib°diaboli ꝛ oib°mūdi ꝛ carnis illecebris reddat coꝛ puiū tanq̄ vagū ꝛ inquietum ꝛ iterna virtutū soliditate ꝛ solatio destitutum hinc est ꝙ ociosus oēs ꝯtēnit:oēs deridit:oibus detrahit:oium facta curiosa circūspicit:mordaciter iudicat:sua vo sp negligit ꝛ alleuiat:ad oēm leuitateз ꝛ insolētiam sp prōptus ꝛ pnus:ad oē vo fm deuз arduum sp tristis ꝛ grauis ꝛ accidiosus:ꝛ iō ꝯfabulatiōib°:cachinis:ꝛ truffis: ꝛ scurilitatib°:ac dissolutionibus vbo ꝛ auditu visu ac gestu tot° est dedicat°:ꝛ vt breuiter me expediā ociū est sentina oium vitioꝝ:ꝛ hoiem ꝛ pcipue regularis stat°:ꝛ potissime stat°euangelici reddit mōstruosum ꝛ mōstrum ꝛ ex omni textura vicioꝝ olum picturarū seu poti° deformatū. Predicti magistri dñt ꝙ ex hoc loco carnales volūt suā ociositatē defendere dicentes in se extingui oronis spm:cuз supiores aliquē laborē eis iniūgūt:sз ꝯ hec magri subdūt ꝙ oronis ꝛ deuotiōis spūs dr extingui:qñ est solicitudo talis laboris:p quē ipediant ab orōnib°fm rl'am determinatis. Tu tū itellige determinatꝰ nō solū supra.iij.ca.sз ēt ifra.ix.vbi dirsз attēdūt ꝙ sup oia desiderare debēt hēe spiritū dñi ꝛ scāз ei° opatiōem.s.orare ad deū puro corde.Vñ xps Luc.xviij.dicit ꝙ opз semp orare ꝛ nō deficeř:absit.n.ꝙ sola vocalis oratio officij diuini vel de pr n r supra taxari sufficere debēt viro pfecto:aut fm formā aplica pficiendo. Igiť qñ est dubiū an opus iniunctū sit nimis distractiuū:aut qñ nō sapientib° est euidens:ꝙ oib°hincide pēsatis nō obest subdito imo pfert:tūc subdit° stare iudicio sui supioris: vbi vo euidēs ꝛ notabile deuotiōis dispēdium sibi affert:tūc pcipiť ei ꝯ aiam ꝛ rl'am suā:ꝛ sic infra tāgeť:lз est vnū de his in qb° videt se nō posse rl'am spūalr obsuare:ꝛ maxie si opa supflua vel nō multū nečia nec pia nec multū spiritualia iniūganť.Q,.n.p quoꝝ cā magis carnalitatib°ꝯfouēdis:aut p supfluis edificijs cōstruendis:aut p negocijs seculariuз vel secularib° ptractādis:aut p idebitis q̄stib°exgrēdis: aut p qbuscūq̄ ꝯsilib°frēs distrahi:vel distrahere:lз a deuotiōis spm vel feruore nulla sana rō dicit.3° subdit debituз modū recipiēdi necessaria pro labore.ibi[de mercede vo laboris] vbi notat ꝙ in recipiēdis ꝯ ponit certā mēsurā:ꝙ non nisi nečia sibi ꝛ frīb°:in quo ꝛ ceteri paupes pnt itelligi:licitū est.n.ꝛ piū de suo labore alioꝝ paupeꝝ nečitatib° puidē:put scūs frater Egidius sepe fecisse feř.2° excludit certā spēm.s.[denarios vel pecuniā]3° ponit recipiēdi modū euāgelico statui debitū ꝛ ꝯsonuз: pp qd dič[Et lз humilr].i.absq̄ omni iurisdictionali repetitiōe:vel appropriatione:nec aliquaten° tāq̄ sua sз poti° vt aliena. Itaq̄ in recipiendo euidenter reluceat paupratis altissime amor ꝛ feruor:ac humilitas ꝛ hūilis fuit° dei: notat ēt ꝙ nūq̄ dicit ꝙ opa sua vēdāt vl' ꝯducant. Dicēdo ēt[de mercede laboris]ostēdit se pncipalr°loq de ope qd fit in re vel mā alicu°

dñi: de tali.n.ope solū debet merces a dño ope
ranti. Querunt aūt pdicti magri an frēs pos/
sint hēe mām sui artificij vt pgamenū vel co/
riuz: de quo faciant libros: vel sotulares: z post
modū dent ea p necitatib' suis. Si.n.hoc pñt
tūc sīr pñt recipe aurū z argētum z metalla de
qb' fabricēt monetaz vel vasa pciosa: de qb' tñ
sibi necīa cōparēt: z subdit. Quibusdā idistin/
cte vr q nullā māz pñt in possessiōez recipe: sz
tantū suū artificiū in alterius mā p hñdis ne/
cessarijs pstare. Et h pp ppietatem rei: q co/
mitatur mām: qñ sic recipit vt vēdat. Alijs vo
videt de mā distinguendum. Est.n.qdam mā
impciabilis.i.q̄ nullius pcij vel valoris: sicut
sunt iunci de qb' fiunt scoria z calati: z talē ma
teriam pñt hēe: q: talis in nullius bonis est cō
putanda. Mām vo apciabilē sicut sūt pelles
z coria z lane z hmōi non pñt recipe: q: eorū
receptio ppietatem importat vel de facili in/
ducit: hec pdicti: cui z tu adde: q: ēt hoc vlti
mum quādam magnā negociationez de facili
ingerit: ac p ɔñs z magnā distractionē z cupi/
ditatē. Qd tñ nō facit qñ alijs opat in eis put
actu sunt amici dñi: tūc.n.operat in illis quasi
vt seruus: z qñ ad diez. Si autē q̄ratur q gñā
opez sunt eis licita pōt h colligi ex Aug. d ope
mōachoz: vbi rñdet q̄le op' faciebat Paulus.
Unū ingt scio q nec furtuz faciebat: nec latro
erat: nec auriga aut venator aut histrio: nec tur
pilucrū: sz inocēter z honeste: q apta sūt huma
nis vsib' opabat: sicut sese hñt opa fabroz: suto
rū: structoz: rusticoz: z his silia. Hec.n.hone/
stas rephēdit qd rephēdit supbia. Nō igit de/
dignaret apls siue rusticanū op' aggredi: siue i
opificū labore versari. Qui.n.ait: sine offensiōe
estote iudeis z grecis z eccle dei: quos in hac
cā vereri posse ignoro: si iudeos dixerit: patri/
arche pecora pauerunt: si grecos quos ēt paga
nos dicim' z phos multū sibi honorabiles su/
tores habuerūt: si ecclesiā dei: hō ille iustus: cui
despōsata erat virgo Maria faber fuit: h Aug.
Querūt ēt pdicti magri an illd.s. labo:ēt fide
liter z deuote itelligat eē pceptū: rñdēt q vr
ex forma dicēdi z ex intētione sci.F. quā in suo
testō expssit. vbi dixit: oēs frēs firmiter volo q
laborēt de labore suo: qd ptinet ad honestatez.
Declaratio vo.d.Nico. dicit. declaram' q ɔsi/
deratz vbis pdictis z mō loquēdi nō vr fuisse
instituentis intētio q vacātes studio vel diui/
nis officijs ad manualē laborē arctaret: cū exē
plo xpi z multoz scōz labor iste spūalis tanto
illi pponderet q̄to q sūt aie corpalib' pferunt.
Ad alios vo q se in pdictis spūalib' nō exercēt
nisi tales alioz frm licitis suitijs occupent ne
ociose viuāt vba pdicta declaram' extendi: nisi
ēt tales tā excellētis ɔtēplatōis existeret q me
rito pp h nō eēnt a tanto bono z pio exercitio
subtrahēdi. Sed qdem maliuoli adhuc ɔ hoc
ex verbis Aug.li. de ope monachoz tripl'r ar/
guunt. Primo.s. ostēdendo q oīb' ex se nō hñti/
bus vñ viuāt nec hñtib' ptātem exigēdi sum/
pt': sit pceptū opari manib'. Nā Augu. circa
pn'm dicit. Prius demōstrare debem' Paulū
opa corpalia suos dei opari voluisse ad hoc vt
victu z tegumēto a nullo idigerēt: sz manibus
suis hec sibi pcurarent. Et ifra postēs Paulū
habuisse ptātez exigēdi sumpt': nō tñ illa sub/
dit. Audiant ergo qb' hec pcipit.i.hi q nō ha/
bent hāc ptātem quam ille hēbat. Item paulo
post dicit: q ideo licebat aplo nō operā mani/
bus: q: sibi licebat exigere sumpt': sicut z cete/
ris aplis. Un̄ .j. Cor. ix. ostēdit se hēe ptātē nō
opandi: q: sicut apls hēbat ptātem mādādi z
circūcidēdi.i. sumpt' exigēdi. Multa ēt ɔsilia
subdit. Scdo arguūt q oio vel studiū vel pdi/
catio oino nō excusent tales ab ope manuum.
Nā Aug. lib. eodem dicit. Quid.n.agāt q ope
rari corpalr nolūt: cui rei vacent scire desidero
ōronibus inquiunt z psalmis z lectioni z verbo
dei: scā plane vita z xpi suauitate laudabilis: sz
si ab his auocandi nō sumus nec māducādū
est: nec ipse esce quotidie preparande: si autem
ad id ista vacare seruos dei certis interuallis tē/
porum ipsius infirmitatis necessitas cogit: cur
non z preceptis apostolis obseruandis aliquas
partes temporis deputamus: citius.n. exaudit
vna obedientis oratio: q̄z.x. milia ɔtemplātis.
Cantica vero diuina cantare etiam manibus
operantes facile possunt: z ipsum laborez tan/
quam diuino celeumate consolari: quid ergo
ipedit seruū dei manib' opantē in lege dei me/
ditari z psallere deo: ita sane vt ad ea discēda q
memoriter recolat habeat seposita tpa. Ad hec
eni z illa bona opa fidelium subsidio supplen/
doz necioz deesse nō debent: vt hore qb' ad
eruendum aīum ita vacat: vt illa opa corpalia

geri non

geri nō possint nō opprimanť egestate. Qui āt
se dicūt vacare lectioni: nōne illic inueniunt qd
p̄cipit apl's. Que est ḡ ista puersitas lectōi nol
le obtēperare dū vult ei vacare: vt qd bonū est
diutius legať: iō facē nolle qd legiť: si aūt alicui
sermo erogādus est ⁊ ita occupat vt manibꝰ
opari nō vacet nūqd h̄ oēs in monasterio pnt
s. fribꝰ vel diuinas lectiōes exponere: vel de ali
qbꝰ qōnibꝰ salubriter disputare. Qñ ḡ non oēs
pnt: cur sub h̄ obtētu oēs vacare volūt: qꝫq̄ ⁊
si oēs possent vicissitudine facere deberēt non
solū ne ceteri a necījs opibꝰ occupenť: sed ēt q̄
sufficit vt audientibꝰ pluribꝰ vnus loquať hu
cusqꝫ Aug. 3° arguunt q̄ talibꝰ saltē sit melius
opari manibꝰ q̄ꝫ nō opari. Nā libro eodē: dicit
Aug. si verbis apl'i obedire vel nolūt vel non
pnt: saltē illos q volūt meliores: q aūt ⁊ pnt fe
liciores esse fateanť. Itē īfra hos plāgimꝰ: qui
ꝯtra apl'm ociose ⁊ verbose q̄ nō opꝫ loquunť
nō solū nō imitātes obiam scōꝝ qete opantiū
⁊ alioꝝ monasterioꝝ in saluberrima disciplina
ſm aplicā normā viuētium: sꝫ ēt īsultātes me
lioribꝰ. s. opantibꝰ tanq̄ꝫ ꝯseruatricē euāgelij p̄
dicātes pigritiā. Item īfra. Amplius ḡ erroga
bat apl's Paulus. s. q̄ꝫ ceteri apl'i q suis vt ipe
testať stipēdijs militabat trāsigēdo. s. de suis la
boribꝰ victum quotidianū. Itē circa finē libri
dicit: q nō opanť: saltē illos q opanť sibi āipo
nēdos esse nō dubitēt. 4° ēt p rōnem arguunt
q̄ (vt dicūt) temerarium ⁊ p̄sumptuosum aut
saltē impfectū est exponere se piculis q̄stus: q̄
in suis epl's ꝯ pseudo apl'os apl's tāgit. Quā
uis aūt an viris euāgelicis sit pfectius acqrere
victū p mēdicitatē vel p opus manuū: aut ꝯ
sit de his copiosius sermo factꝰ: nihilominꝰ ꝯ
istos succincte aliqd disseramꝰ. Sumant. n. qd
hoꝝ quattuor: velint aut. s. stare recte rōni: aut
xp̄i ⁊ suoꝝ discipuloꝝ exēplo: aut v̄bis apl'i: ex
qbꝰ Aug. suam intētiōē in p̄fato libro astruit:
aut ipsismet Aug. verbis. Si rōni recte tūc vi
deant saltem septuplicē ꝯtra se aptissimā rōnē.
Prima est ex vltimo fine oīum bonoꝝ opeꝝ:
ꝯstat. n. q̄ illud est meliꝰ ⁊ preeligēdum: qd est
vtilius fini vltimo plenius ꝯsequendo. Ergo
qñcūqꝫ oībus pensatis charitati in deum ⁊ in
se ⁊ p̄ximū est vtilius orare: ⁊ in diuinis medi
tari ⁊ studere ac legere ⁊ predicare: q̄ꝫ opi ma
nuum vacare. Cōstat q̄ tunc est melius p̄pter

p̄dicta ab opa manuū cessare q̄ꝫ p opꝰ manuū
illā īpedire. Vñ nullus nisi maliciosus vel de
mens dicet apl'm vel Frācīscū opus manuum
p̄cepisse in eo casu in quo plus obesset charita
ti q̄ꝫ p̄desset: sed solum in illo in quo erat hoc
necīum vel vtilius charitati promouen de: vel
ociositati: aut ingēte vagationi vel cupiditati
vitande. Scōa rō est ex mutua p̄cellenꝰ predi
ctoꝝ opeꝝ: cōstat. n. q̄ opa supradicta sunt ex
suo gñe altiora ⁊ meliora q̄ꝫ sit opus corporale:
qd pꝫ ex eoꝝ imediato subsidio ⁊ obiecto: ⁊ ēt
ex sua p̄pria q̄ditate. ergo si iuxta p̄portionem
sue altitudinis pfecte circūstantienť: tūc nō so
lum ex suo gñe: sꝫ ēt ex suis circūstātijs trāscē
dēt opus manuū: al's eadem rōne sequereť q̄
spūalia regimen ecclesie nō p̄cellerent opus ma
nuū sꝫ potius ecōtra. Tertia est ex maiori ido
neitate psonaꝝ ad h̄ vel ad illud: constat. n. q̄
opus ad qd qs est tā mēte q̄ꝫ corpe oīno ieptꝰ:
nō expedit tali ⁊ maxīe qñ in alijs bonis ad q̄
est magis idoneus potest comodius occupari.
Quis aūt dubitet q̄ sicut plures sunt aptiores
⁊ magis idustrij ad opa corpalia q̄ꝫ ad sapien
tialia vel sup itellectualia. Sic ecōtra pl'es sunt
aptiores ad sapientialia vel ad orōnis icēdia q̄ꝫ
ad opa corpalia. Quarta est ex debita ⁊ p̄uida
distributiōe diuersoꝝ offōꝝ in ecclesia dei. Si
cut. n. opus pedis vel manꝰ est necīum psone:
sic ⁊ visus oculi ⁊ auditꝰ atqꝫ loq̄lla vel gustꝰ.
Si ḡ sapīalis speculatio ⁊ eruditio fidei: ac de
uotionis gustꝰ nō sunt minꝰ necīa eccl'ie q̄ꝫ opꝰ
manuū. Ergo nō minꝰ debēt aliq idonei dedi
cari ad illa q̄ꝫ alij apti ad istud. Cōstat aūt q̄ q
ab initio ⁊ assidue dedicať ad illa vix vel raro
est ad opus manuū aptus ⁊ potissime ad tale
ex quo sibi ⁊ alijs posset victus acqri. Quinta
est ex varia distributiōe grāꝝ dei. Scōꝫ. n. apo
stolū nō oīa nec vniformiter oībꝰ danť: imo alij
dať sermo sapie alij opatio virtutū: ⁊ sic d̄ alijs.
Cōstat aūt q̄ discretiōis ⁊ oble ⁊ charitatis est
seq rl'am ⁊ influxū grāꝝ dei suiqꝫ ducať: pp qd
btūs Petrus dicit vnusqsqꝫ sicut accepit grāꝫ
in alterutrū illā admistrent tanq̄ꝫ dispēsatores
multiformis grē dei. ergo qñ istinctꝰ ⁊ īfluxus
diuine grē euidēter ⁊ notanter disponit ⁊ mo
dū aliquē ad orōnē ⁊ ꝯtēplatiōē ⁊ ad diuā stu
diū ⁊ ad zelū aīaꝝ plꝰ qꝫ seq vnū cursū q̄ꝫ aliū
nisi supioris p̄ceptū vel casus necitatis aliud

exigeret. 6ᵘˢ est a loco siti vel potius a minori:
sicut.n.filia vel minora officia excusant ab ope ma
nuū.ꝗ̃ a pari vel mīto excusabit qs p opa supra
dicta:si ꝗ̃ op⁹ debite militie aut mercatiōis aut
aduocatōis ⁊ ꝯsilīū excusant ab ope manuū pꝫ
ꝙ ⁊ p̄dicta multo magis. 7ᵘˢ est ex vi vel iuris
obligatōis ad op⁹ manuū:ex iure.n.nāli aut ex
cōi xp̄i p̄cepto ꝗ̃tū est ex se oēs equalr̄ obligā/
tur. Q̄ aūt iste plus obliget ꝗ̃ alter opꝫ ꝙ fit
aut ex sp̄āli voto aut ex casu egestatis p solum
opus manuū resarcibili:aut ex vitādo scanda/
lo vel grauamine alioꝝ:vꝫ:aut ex necītate se ab
strahēdi ab ocio ⁊ aliis malis:q̄r.f.nō p̄t bono
mō illā:p viā alteram euitare.ergo vbi nulluꝫ
hoꝝ plus est in h̄ paupe ꝗ̃ in vno diuite non
plus ad h̄ obligat hic ꝗ̃ ille ⁊ ecōtra:si i diuite
religioso vel seculari plus hūt locū rōnes p̄fa/
te ꝗ̃ hēant in religioso paupe:tunc ille obliga
tior est ad op⁹ manuale ꝗ̃ iste. Si aūt xp̄i ⁊ di/
scipuloꝝ suoꝝ stant exēplo ꝯstat ꝙ xp̄s nusꝗ̃
in textu sacro legit opi manuali vacasse aut di
scipulis suis iposuisse:ēt illi q alioꝝ nō erāt:qn
potius exēplo ⁊ v̄bo docuit semp orare ⁊ in le/
ge dei meditari die ac nocte ⁊ opari cibum qui
pducit in vitā eternā:quē solus dei fili⁹ hꝫ da/
re:put dicit Joā.vj.discipuli aūt p̄ter Paulū
cōiter nō legunt operi manuū vacasse:rursus
qn̄ xp̄s aplos ⁊.72.discipulos misit p iudeam
ad p̄dicādum iudeis:nungd tūc facti sunt iu/
deoꝝ ⁊ totius iudee p̄lati:ꝯstat ꝙ nō imo xp̄s
voluit adhuc obediendum eē p̄ncipib⁹ iudeo/
rum qn̄ ait sup cathedrā Moysi sederūt scribe
⁊ pharisei q̄ dīūt facite:⁊ quādo leprosis ait. Ite
ondite vos sacerdotib⁹:ꝯstat aūt ꝙ in illa mis
sione dixit xp̄s aplis suis ꝙ ederēt ⁊ biberēt q̄
apud illos sunt. Dign⁹ est.n.mercenari⁹ merce
de sua:ergo xp̄s voluit ꝙ absq̄ illa ptāte exa/
ctoria siue cōpulsoria:que solis p̄latis sup sub/
ditos suos debet:liceret eis recipe victū tanꝗ̃
ꝓmeritū ⁊ ꝯdignum. Preterea nūgd xp̄s in
recipiēdo necīa a phariseis ceterisq̄ iudeis ab
eis p ptātē exactoriā recipiebat tanꝗ̃ eoꝝ p̄la/
tus:absit imo poti⁹ tanꝗ̃ paup ⁊ tanꝗ̃ simplr̄
⁊ gratuit⁹ veritatis magr̄. Rursus qn̄ apli p̄di
cabāt gētib⁹ nōdū ꝯuersis ad fidē nungd lice/
bat eis recipe totū victū suuꝫ ab eis vt:q̄:⁊ tn̄
ꝯstat ꝙ an̄ ꝯuersationē suā non erāt gētium il/
loꝝ p̄lati. Vn̄ apls.j.Cor.6.dicit. Quid.n.mi/
hi de his q foris sūt iudicare. Cōstat āt ꝙ xp̄s
⁊ apli i his casib⁹ se reputabant ab ope manuū
excusatos. Preterea qn̄ iuxta v̄bū xp̄i in eadē
domo diu manēt:⁊ ab eodē hospite sustētabāt:
aut ab eisdē mulierib⁹ ipsos seq̄ntib⁹ hēbāt ne
ptātē exactoriā ad exigēda oia necīa sp ab vno
⁊ nō poti⁹ distribuet h̄ on⁹ i oēs subditos suos
imo certe exactorie siue cōpulsorie h̄ fecissent:
nō teneret vnus solus ad totū soluēduꝫ:patet
ergo ꝙ xp̄s potius est locutus ⁊ vsus de pote/
state meriti ꝗ̃ de exactoria ptāte p̄lati:quāuis
⁊ hec fuerit ordinata ab ipso:si v̄o verbis apli
stare volunt:tunc aduertat qbus ⁊ qua ratio/
ne opus manuale iniunxit:ꝯstat enim tam ex
ij.Thessal.vlt.ꝗ̃ ex p̄ª Thi.iiij.⁊ Ephe.v.⁊.ij.
Cor.xj.ꝙ nō p̄cepit hoc nisi illis q pp suā in/
getudinē ⁊ ociositatē ac cupiditatē ⁊ sp̄ūalem
imbecillitatē nō poterāt alr̄ bono mō cohiberi
a malis p̄dictis ⁊ piculosis ingerationib⁹ nec
alr̄ poterāt cōmode exerceri ad bonū. Non.n.
alicubi qd recorder loqtur Apls de p̄fato p̄ce/
pto licꝫ alicubi loquat d̄ suo ope manuali. Vet
igit ꝙ aliq taliū errabundoꝝ ⁊ ingeroꝝ hient
curā aiaꝝ aut ecclīasticā monasticā p̄bēdā:nū/
gd ꝯsilr̄ ⁊ eadem rōne ex p̄cepto apli ad opus
manuū arctarent:⁊ maxime cū ex verbis apli
nō habeat ꝙ nullus p̄dictoꝝ ingeroꝝ aligd ta
le hēret. Vt gd ēt talibus plus inhiberet: rece/
ptionē aut collationē parue elemosyne:ꝗ̃ grā
dis ⁊ opulēte p̄bēde vel sūptuū a subditꝭ idebi
te seu ipromerite exactoꝝ:si v̄o v̄bis stāt Aug.
attendāt p̄mo ꝙ ipse nō plus itendit ꝯclude/
re ꝗ̃ verba apli portent. Quia certū est ꝙ non
arguit nec itēdit arguere nisi ex p̄fati apostoli
verbis. Scdo attēdant exceptiōes:qs ipsemet
in libro p̄fato de ope mōachoꝝ exp̄ssissime po/
nit. Excipit.n.ab apli p̄cepto iualidos seu ifir/
mos:⁊ eos q pp priorē delicationē sunt inepti
ad opus. Et iteꝝ eos q plura sua paupibus di/
stribuerāt:⁊ iteꝝ eos qui ex auctē eis ab ecclīa
ꝯcessa p̄dicant pplis verbū dei:vel sunt mīstri
altaris. Inter quos gdē cōputādi sunt nō solū
qui cuꝫ p̄latione ⁊ curā aiaꝝ hec hīt sꝫ ēt qui
ex regula ⁊ aplica seu ecclīastica lnia hec fidelr̄
⁊ vtilr̄ nō minus ꝗ̃ ceteri exequunt:vn̄ ⁊ ipe
inter istos cōputat sanctos paupes qui erāt in
Hierlēꝫ:vn̄ ait. Excepta.n.hac ptāte quā v̄bi
dei p̄dicatores hūt i eos qb⁹ p̄dicāt. Apls sepe
testatur

testat̄ et̄ ẜis qui oīa sua distribuerāt ⁊ ex̄inis ⁊ in scā cōione hītabāt ab ecclesijs gētiuȝ neciā pferri pcepit ⁊ hortat̄. Et īfra dicit: q: et̄ vtiles fuerūt gētib⁹ ab idolis ad xp̄m vocatis debito res eoꝝ dixit ap̄ls ex gētib⁹ xp̄ianos addidit: quare ſi.n. spūalib⁹ īgt eoꝝ cōicauerūt gē: es d' bēt ⁊ i carnalib⁹ mistrat̄ eis: ⁊ certe ēt ƺ Aug. sci illi de hierusalē nō erāt plati fideliū ex gēti b⁹ ⁊ iter gētes. Itē paulo añ ꝯ monachos: qb⁹ scribit: dicit isti fr̄es temere sibi arrogāt ꝙ eius/ modi hn̄t ptātē: ſi.n. euāgeliste sūt fateor hn̄t: aut si midri altaris aut si saltē hēbāt aliqd in h̄ scl̄o: quo facile sine opificio sustētarēt istā vitā: ꝙ ꝯuersi ad deum idigētib⁹ dispartiti sūt. Hec Aug. N3 ꝙ nō dic̄ si euāgeliste curā aiaꝝ hn̄/ tes ƺ absolute si euāgeliste. Uerꝝ ēt ꝙ ptās ex i gēdi est duplex. Pr̄ia ē ſolius meriti iuxta qd̄ amic⁹ ⁊ bn̄sactor dr̄ bn̄ posse in suis necitatib⁹ regrere subsidiuȝ ab amico: cui multo maiora bn̄ficia fecit. 2⁹ ē iurisditiōalis auctīs q̄ ſi pce/ ptorie ⁊ cōpulsorie exigē pt. Et h̄ solū ē platoꝝ ordinarioꝝ: aut sub delegatoꝝ. Aug. āt vī hic loq̄ de ptāte put ē vtriq̄ pdictaꝝ cōis: q: ⁊ a xp̄o sic accipit̄ qñ ait. dign⁹ ē opari⁹ cibo suo sic paulo añ fuit onsū. 3⁹ attēde quo ⁊ q̄ rōne qdā alia saltē ƺm qd accipit: dicit h̄ esse supplemtū ex oblationib⁹ fideliū ꝙ laborātib⁹ ⁊ vn̄ victū trāsigāt opantib⁹: vel pp ifirmitates corpales: vl̄ pp eccl̄iasticas occupatiōes vl̄ erudirionē doctrine salutaris deesse potuerūt. Et infra ad hec: illa bona opa fideliū subsidio supplendoꝝ neciōꝝ deesse nō debēt: vt oēs qb⁹ ad erudiēdū aium ita vacat̄ vt illa opa corpalia geri nō pos sint nō opp̄mant̄ egestate. Itē paulo post di/ cit. Si alicui ƺmo errogād⁹ ē ⁊ ita occupat vt manib⁹ opari nō vacet: tūc ille q̄ pt h̄ facē ⁊ sac ab ope excusat̄. Aduerte āt ꝙ ibi nō loq̄ d' do/ ctrina: q̄ pplis solēniter exhibet̄: ƺ solū de clau stali: q̄ secreto solū mōachis exhibet̄. Ex his igit̄ arguo ſi.n. occupatio orōnis ⁊ claustralis doctrine pro q̄to est vtilis excusat ab aliq̄ parte opis manualis: ita ꝙ defect⁹ neciōꝝ exīde pue niēs pt licite a fidelib⁹ suppleri: ⁊ vltra h̄ qdā doctores ipsoꝝ a toto ope manuū excusant̄. q̄ eadē rōne qñcūq̄ oib⁹ pfatis vtili⁹ erit ipsos totū tp̄s opis manualis expēdē i orōne studio ⁊ doctrina: a toto excusabunt̄: ⁊ tūc eadē rōne oia neciā a fidelib⁹ poterūt recipe. 4⁹ attēde ꝯ

quos ⁊ q̄ ex cā loq̄t̄. Nā sic ex pl'b⁹ locis eius dē libri ⁊ pcipue circa finē hr̄ monachos ꝯtra quos loq̄ dicit eē ociosissimos: ⁊ rusticanis opificijs ⁊ iopie vita tractos. Et etiā plerosq̄ eoꝝ ex statu ſuili: nec apparebat vtrū ex ꝓposi to ſuitutꝫ dei venerint aut ad fugiēdā vitā in/ opē ⁊ laboriosam: q̄ ēi suā ociositatē ꝯtegebāt p pūersam itelligētiā v̄boꝝ xp̄i: q: p illud v̄bū nolite soliciti eē ⁊c̄. Et p illud respicite volati lia celi ⁊c̄. Nitebant̄ pbare ꝙ nō debebāt ali/ quo corpali ope sibi neciā pcurare. Et tādē de his subdit. Tā m̄tos hypocritas cū hitu mo/ nachoꝝ hostis callidissim⁹ vsq̄q̄ disꝑsit cir/ cuentes prouincias nusq̄ missos: nusq̄ fixos: nusq̄ stātes: nusq̄ sedētes. Alij mēbra marty/ rū vēdicāt: alij simbrias magnificāt: ⁊ oēs pe/ tūt: oēs exigūt aut sumptus lucrose egestatis: aut simulate p̄ccium sanctitatis. Contra hos autem ex cā quadruplici scribit. Primo: quia v̄ba scripture pūerse exponebāt. Scdo: q: suo prauo exēplo ⁊ documēto ad suū carnale ociū: pl'es alios incitabāt. Tertio: q: ex his pl'.b⁹ ſi delib⁹ mām scādali pbebāt. 4⁹ vt a suo enormi ⁊ hypocritali ocio resciscerēt: ⁊ vt tanq̄ ad spūalia ꝯtinēda ineptis: se in aliquo corpali ope viril̄r occuparēt. 5⁹ attēde pro quo statu ⁊ tpe loq̄t̄ q: vtiq̄ p tpe: in quo nōdū fuerāt i eccle/ sia ordines paupeꝝ pdicātiū istituti sicut sūt a tpe scōꝝ dn̄ici ⁊ Frācisci: loq̄t̄ ēt spāl'r p statu monachoꝝ q vsq̄ ad suū tp̄s ⁊ lōge post ex re/ gulari istitutiōe ad opa manuū arctabant̄: nisi pp iteritus ⁊ copiosum aie exercitiū: vel ob me/ ritū singularis deuotiōis ⁊ spūs libertati vite ꝯtemplatiue: seu anachonte totaľr donarent̄. Hec aūt patēt ex ep̄lis Hiero. ⁊ ex vitis patrū ⁊ ex regulis scōꝝ Basilij ⁊ Bn̄dicti: ⁊ ēt ex di ctis Aug. ¶ Ad p^m q̄ in ꝯ̄riuȝ dicēdū. Qñ.n. Aug. dicit ꝙ Paulus ſuos deuoluit operari is vt nullo idigerēt ƺ manib⁹ sibi victum pcura/ rent: dicim⁹ ꝙ l3 h̄ fuerit vna cā hec vouendi. Attñ sola p se ſupta nō fuerit cā hec pcipiēdi: sicut ex ep̄lis suis p3. 2. Th. vlt. Cū dixisset au diuimus iter vos quosdam ambulare inquie/ te ⁊c̄. Subdit. his aūt q eiusmodi sunt denun ciamus vt cū silentio opantes panē suū mādu cent. Nō ergo denūciat hoc oib⁹ sed soluȝ his q eiusmodi sunt. ¶ Qd̄ v̄o post Aug. dicit ꝙ Paulus hoc pcepit his q nō hēbant ptātem

quā ille hēbat. Primo qdē dicim⁹ q̄ loquēdo de potestate meriti ꝛ ꝯdigni: nō solum plati hāc hñt: imo oēs q̄ papali vel ep̄ali licētia pp̄lis solēniter p̄dicant ꝛ informāt. Sicut supius est ꝓbatū. Scdō dicim⁹ q̄ aliud est dicere q̄ his q̄ nō hñt hāc ptātem hoc p̄cipit: aliud vō qd̄ oībus p̄cipit hoc. Aut q̄ his in oī casu ꝛ sub nulla exceptione hoc p̄cipit. Dicim⁹ igit̄ q̄ de his hoc p̄cipit solū in casibus ꝛ ꝓ casib⁹ suprascriptis. ꝛ exceptis exceptiōib⁹ suprascriptis. Qd̄ vō sm̄ lr̄am Aug. apo. j. Cor. 9. dicit se ꝛ Barnabā hr̄e ptātem nō operādi: q2 hēbāt ptātem mādūcādi ꝛ mulieres circūdūcēdi: posset forte dici q̄ nr̄a lr̄a q̄ nō hȝ ptātem opandi: sȝ potestatē hic opandi verior esse vr̄. Tum q2 Bernabas nō legit̄ opi manuū vacasse. Tum q2 ibi nihil intēdit loq̄ de ope manuum: sȝ solum de ptāte sumēdi stipēdia suo offō debita: supponēdo tn̄ lr̄am Augustini dicim⁹ p̄ q̄ Paulus hēbat ptātem nō opandi nō solū ex h̄ q̄ vt plat⁹ hēbat ptātem exactoriā vict⁹ neciꝫ: sȝ ēt ex h̄ q̄ vt euāgelista hēbat ptātem meriti ꝛ cōdigni: vtraqꝫ aūt harꝫ pōt significari p ptātem mādūcandi ꝛ circūducendi. 2⁹ dicim⁹ q̄ lȝ hec ptās sit vna de causis nō operādi. Non pp h̄ seq̄t̄ q̄ ipsi sit solū cā huius imo sunt plures: alie ēt sm̄ Aug. sicut supius est ostēsum: ꝛ vt de plib⁹ taceamus saltē īfirmitas ꝛ īpotētia operandi est cā ptātis seu licie nō opandi. ¶ Ad 2ᵐ quo dī q̄ oīo ꝛ studiū ꝛ p̄dicatio nō excusant: dōm q̄ diligēter aduertēti ꝯñtiaꝫ vboꝫ Augustini pȝ q̄ nunq̄ itēdit ibi dicere q̄ p̄dicta in nullo casu excusent: sȝ solū q̄ nō absolute ꝛ in oēm euētū: nec q̄scūqꝫ psonas. aliās q̄ ꝯña est dicere: q̄ si ab oīone vel doctrina ad opus manuū auocādi nō sum⁹: q̄ eadē rōne nec ad cibū sumēduꝫ. Arguo. n. a sili q̄ si ipse pp occupationē curie ep̄alis ad opus manuum nō erat auocandus. ergo eadem rōne nec ad cibū sumēdum: ꝛ certe euidens est q̄ hec ꝯsequentia est ridiculosa q2 nē m opus manuum nō est sic nr̄e vite sustētāde neciū sicut est cibus. Igitur aduerte q̄ ad eligēdum hypocritalē tergiuersatiōnē ocy p̄fatorum monachoꝝ ꝯñtiam illaꝫ facit tanq̄ supponēs: q̄ ipsi non erant ex assiduitate sublimis oronis ac study ꝛ doctrine: sicut idonei aut exercitati: q2 essent inde ad opus manuꝫ pro loco ꝛ tpe auocādi. Rursus ex eo q̄ de cōtemptu ꝛ inobedientia p̄cepti ap̄lici subdit: pȝ q̄ supponit earꝫ tergiuersatiōem realius esse in fomētuꝫ ocyꝫ: ab ap̄lo inhibiti q̄ȝ p p̄fecta assiduitate p̄dictoꝝ actuum sp̄ualium. ¶ Ad 3ᵐ vō quo dī melius est opari q̄ȝ nō opari dōm q̄ talis cōparatio dȝ sp̄ itelligi ceteris paribus ꝓ q̄ȝto negocioni opis corporalis est annexa pfectio lōge melior opeꝫ est vtiqꝫ melius nō operari q̄ȝ opari. Nō qdā rōne ipsi⁹ negocy sȝ rōne melioꝫ opeꝫ sibi annexoꝝ: alr̄ opari manibus fuisset in Paulo p̄fecti⁹ q̄ȝ fuerit nō opari in xp̄o qd̄ nō solū est falsum imo ꝛ hereticum. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ pessima ꝯñtia est dicere q̄ si quest⁹ pseudo ap̄loꝝ est piculosa: q̄ ois q̄st⁹ est piculosus: nō. n. seq̄t̄ q̄ se se ingurgitare aut toxicū bibere est piculosum q̄ȝ sobrie edere est periculosum: aut se stare in tabula in altovolatili suspēsa est temerariū ꝛ piculosum: nō ex h̄ seq̄t̄ q̄ stare in ipsa clauis ꝛ muris firmissime vallata sit temerarium ꝛ piculosum. Aut si puadere abyssuꝫ maris est piculosū: seq̄t̄. ne q̄ puadere aquaꝫ vsqꝫ ad talos sit periculosum aut p̄sumptuosum? Quāta aūt sit differētia inter q̄stum pseudo ap̄loꝝ ꝛ sanctoꝝ euangelicoꝝ in qōne de mendicitate plenius est ostensum.

¶ Q2 frēs nihil sibi appropꝛient ꝛ de elemosyna petēda ꝛ de fribus īfirmis. Cap. vj.

Fratres nil sibi appropꝛient: nec domū: nec locū: nec aliq̄ȝ rem: sȝ tanq̄ȝ pegrini ꝛ aduene in hoc seculo: in pauptate ꝛ humilitate dño famulātes va. p ele. ꝯf. In h̄ c. 6. circa duo p̄ncipalr̄ isistit sibi inuicē vehemēter ꝯnexa. Primo circa radicalē ꝛ integralē fundationem altissime pauptatis seu circa totalē eradicatiōem diuitiaꝫ ꝛ cupiditatis eaꝫ. 2⁹ circa visceroſissimā exhibitionē supneꝫ seu mutue charitatis. ibi ꝛ vbicūqꝫ q̄ aūt h̄ duo sint sūme ꝯnexa patet ex Aug. li. 83. q. dicēte q̄ venenū charitatꝫ est cupiditas: p̄fectus vō charitatis est minutio cupiditatis: ꝛ p̄fectio nulla cupiditas. ¶ In p⁹ aūt p̄ ponit p̄ceptoriū statutum. 2⁹ ꝯfortatiū exēplū. ibi nec opꝫ 3⁹ moderatim p̄conīū. ibi hec est illa celsitudo 4⁹ q̄ testm̄ hereditariū. ibi hec sit portio vestra ¶ Itē in p⁹ q̄ttuor in suo statuto p ordinē explicite cōprehendit. p⁹ eni a toto fratrū collegio sigillatim ꝛ eggregatim: seu distributiue ꝛ collectiue sumpto oēm appropꝛiationem

appropriatiõem ⁊ ppꝛietatẽ fundit' abdicat. 2° sũmã ad oĩa hui' seculi extraneitatez in eis firmat. ibi [sz tanq̃ pegrini] 3° in deũ humiliatoriam ⁊ subiectissimã pauptatẽ sibi appropriat. ibi [i paupertate] 4° fiducialẽ elemosyne mẽdicitatem sibi associat. ibi [vadant p elemosyna cõfidenter] Et nota ordinẽ q̃ oĩmoda expropriatio inducit oĩmodam extraneitatez ad expropriata. Et ex his seq̃r exoneratissima ⁊ expeditissima ac humillima obsequiosissima adhesio ad deuz ⁊ ad eius cultũ. Ex his aũt surgit robur ad mẽdicitatis erubescentiã gratulãtis assumẽdam ⁊ ad dei circa se paternã puidẽtiam fiducialr expectãdã. dicit ergo [frẽs] s̃m solẽnẽ ab initio acceptationẽ totius ordinis ⁊ s̃m expositionem. d. Greg. ⁊. d. Nico. dicentium q̃ nec in cõmuni nec in sp̃ali debẽt ppꝛietatẽ habere: sed q̃ [fratres] non solum sumitur hic distributiue sed etiam collectiue: ⁊ ideo signanter dixit [fratres] potius q̃ frater: q: h̃ pluralr. s. [frẽs] fuit aptius ad significãdum vtrũq̃. Quõ aũt ex nostre professionis statu ⁊ regula hoc abũdãter pbet. probaui alibi per vias. xij. quas Rome a scẽ memorie fratre Bertrando ministro sup hoc regitus pscripsi: tpe quo ministri cum discretis alijs ibidem puenerant ad deliberãdum sup declaratione tũc tpis a dño. Nic. fienda ⁊ paulopost facta. Nũc aũt ad huius pbationẽ sufficiant: ⁊ huiusmet. c. dicta: ex hoc pcludit satis aperte. Primo. s. ex eo q̃ dicit [frẽs nihil sibi appropient] Cõstat. n. q̃ si frẽs toti ordini suo aut alicui puincie sue vel puentui aliqd appropriant: iam quoad hoc in parte falsificãt qd dictũ est. s. nihil sibi appropriẽt. Scđo q: mox subdit [nec domũ nec locuz] .i. nec aliquẽ terre fundũ: pstat. n. q̃ hmõi in religionib' nõ solent: nec bono mõ possent appropriari nisi soli collegio in cõi. Tertio q: subdit [q̃ sint in hoc seculo tanq̃ pegrini ⁊ aduene] pstat aũt q̃ ptra rõnem pegrinatiõis est appropriare sibi terram respectu cui' est: ⁊ di pegrinus. Regula aũt vult nos eẽ pegrinos nõ solũ respectu hui' vel illi' rei vel terre sz gñalr respectu toti' seculi: nec sufficit ei dicere: pegrini: sed adiũxit [aduene] vt sic nõ solũ respectu p̃ntis ⁊ futuri: sz ẽt respcũ p̃titi: nos nihil cũ mũdo hic cõe istitueret ⁊ doceret. Aduena. n. tãq̃ aduẽtitius ⁊ aliũde originẽ trahẽs: sentit eũ extraneũ sibi: pegrin' ħo tanq̃ a sua p̃ia lõge distans: ⁊ ad ipsam p nũc ⁊ p futuro sp anhelãs terrã in qua pegrinaẽ sentit p nũc ⁊ p futuro sibi extraneã seu alienã. Seq̃r aũt rl'a in h̃ modũ psalmiste dicẽtis: q̃ñ aduena ego sũ ⁊ pegrinus sicut oẽs pres mei. ⁊ z. n. pp statum illius tpis non haberẽt virginitatez ⁊ paupertatem in actu habebant tñ in habitu sicut alibi est ostẽsum: propter qđ ⁊ hoc i alio ps. asserit se nec i celo nec in terra querere aut hic partem vel portionez aliquã nisi deum: q̃ñ. s. ait. Quid. n. mihi est in celo: ⁊ a te qd volui sup terram: q̃si dicat nihil nisi te: vnde subdit: ⁊ pars mea de' in eternũ. Seqtur etiam ibi moduz beati Petri in apo. scđo cap. dicẽtis. Obsecro vos tanq̃ aduenas ⁊ pegrinos abstinere a carnalib' desiderijs ⁊c. Quib' etiã psonat Hiero. li. vlt. ptra Iouinianũ circa finem dicẽs: quoscũq̃ formosos: quoscũq̃ calamistratos: quas crine cõposito: quas rubescẽtib' buccis video de tuo armento sunt: imo iter tuos suas grũmũt. De nr̃o grege tristes: palidi sordidati ⁊ quasi pegrini hui' seculi. lz sermonẽ taceant habitu loquãẽ ⁊ gestu. Heu mihi q: peregrinatio mea plõgata est. hec Hiero. 4° q: subdit q̃ [vadant p elemosyna] qđ vtiq̃ nõ est pprie nec cõgrue hñtiuz necẽia in cõi. 5° quia nec ex tante paupertatis egestatis ⁊ mẽdicitatis erubescentia frĩs aĩos cõsternaret subdit. paupertatis ⁊ egestatis xp̃i exẽplũ dicẽs [nec opz eos verecũdari] qđ nihil eẽt dictu nisi tanq̃ indubitãter votum supponeret xp̃s paupertatem peregrinariã ⁊ egestatẽ mẽdicariã in se ipso seruasse. 6° ex pcellenti cõmẽdatione paupertatis imediate iuncta: qđ qdem quasi ad oculum ⁊ tanq̃ singularez ⁊ admirabilem discretiue demonstrat dicens [hec est illa celsitudo] ⁊c. Que tam singularis cõmendatio ⁊ demonstratio esset valde ridiculosa nisi apte supponeret paupertatem pscriptaz esse singulariter ⁊ in sũmo pcelsam ⁊ altam: ⁊ pcipue quia non solũ magnificat eam ex sue forme suplatiua altitudine ⁊ sanctitate: dicẽdo. s. hic eã altissimã: ⁊ supra qnto caplõ sanctissimã: sz etiã ex sua suplatiua efficacia ⁊ effectu: tres. s. effect' nobilissimos sibi ascribens: primus est respectu pmij sue celestis regni: cui' nõ solũ heredes nec solũ reges esse dicit: sed simul reges ⁊ heredes: non eni omnis heres est rex: ⁊ dato q̃ sit heres ali-

cui⁹ regni iuxta illd apli: q̄to tpe heres paruul9 e: nec ēt ois rex ē heres regni: q: aliqñ ē rex nō ad sp ſʒ ad tps solū. Scd̄s est respectu reꝝ hu ius mūdi: a quo q̄to plus elōgamur tāto plus sup itellectuali mūdo. i. deo ꝯiūgimur: ⁊ tanto plus ab oīs tētatōis visco laqueo ⁊ piculo libe ramur: ⁊ ħ nota cū dicit[paupes rebus fecit] Tertius est respectu virtutū ⁊ chariſmatuʒ. s. s. quas nō sub rōne iferiori vel mediocri itrodu cit: ſʒ poti⁹ i gradu ⁊ pfectiōe sublimi: ⁊ iō sub/ dit[virtutib⁹ sublimauit] 7⁰ ex eo ꝙ q̄ſi more testatoris hāc solā nobis ꝓ hereditaria portiōe assignat subdēs[hec sit portio vr̄a] Ubi ⁊ q̄rtū ei⁹ effectū ex trib⁹ p̄missis resultātem ostēdit di cens[q̄ pducit in terrā viuētiuʒ] in quo docet eā eē ꝯiūctissimā ⁊ finalr̄ ꝯiunctiuā vltimo fi/ ni. s. vite eterne: ⁊ sicut plerūqʒ moris est: testa/ toꝝ cū aliqd spālr̄ legāt dic. ⁊ volo ꝙ de ħ sint ꝯtēti ⁊ pacati sic subdit ꝙ frēs huic[totalr̄ ihe rētes]. i. toto affcū ⁊ v̄bo ⁊ ope ⁊ tota vita[nil aliud sub celo hīc velint] nisi. s. solā ipsam. Ubi etiā nota q̄ñ in ħ loco p̄ ceteris vocat[fratres chariſſimos ⁊ dilectiſſimos] vnd̄ ēt singulari/ ter adiuratiōe di/cēs[pro noīe dei nr̄i Jesu xp̄i] Utit aūt hic verbis illius p̄s. quē in suo trāsi/ tu decātauit: ita ꝙ in cui⁹ fine trāsmigrās ple/ niſſime ꝯiūct⁹ est vite eterne. ibi. n. hr̄. Dn̄e di/ xi tu es spes mea portio mea in terra viuētiuʒ.

Quā aūt ad expropriatiōis p̄scripte articuluʒ q̄rūt p̄dicti magri an frēs poſſint emere: ven/ dere: mutuare: cōmodare suas operas locare: ⁊ res quas ad vsum hn̄t cōmutare vel ipignora/ re vel dare: ⁊ r̄ndent ꝙ nō nisi solū sub modis: nihil dominij aut iuris vel ꝓprietatis sapien/ tib⁹. Nō. n. p̄nt emere ꝓut emere est pecuniaʒ vel p̄cium ꝓ re dare solū ꝓut est idē qd̄ de p̄cio rei emēde absqʒ oī obligatione ꝯuenire vel idē ꝙ solutiōem rei empte p̄curare: nec p̄nt vēde/ re sumpto vēdere ꝓ rem ꝓpriā in alienū dn̄iū trāſfundere: ⁊ ꝓ ea p̄cium tanq̄ suum recipe. sumpto tn̄ vēdere ꝓ rē alteri oīno relinq̄re vel loco ei⁹ alteraʒ absqʒ aliquo dn̄io vel iure ad so/ lum simplicēʒ vsum recipe sic p̄nt. Et ꝑ ꝯsiles modos explanāt cetera: quod ⁊ tu facilr̄ potes

Querūt ēt qd est appropriare: ⁊ dn̄t ꝙ est idē qd̄ rem suam facere: seu in suū dn̄ium ꝯuerte/ re: sua aūt res est: que transit in arbitriū facultatem vt de ea faciat h̄ns qd̄ vult: vēdo cōmu/ tando: donando: impignorādo sup illo verbo [Et tanq̄ pegrini ⁊ aduene] querūt p̄fati ma/ gistri: an pauptas ad quā frēs tenent̄ ꝓhibeat eos ne poſſint aliqd hr̄e fixuʒ ad sustentationē sicut alique ꝑsone voluerunt ordinare redditū perpetuū quo in aliquo loco sustentarent̄ frēs: itaqʒ apud eos ꝓprietas aliqua non resideret. Querūt ēt an ꝓhibent eos ne poſſint hr̄e ter/ ritoria de qbus per culturā ⁊ industriā suā oīa sustētationi sue necīa p̄curent: ita ꝙ ꝓprietas penas aliū resideret: vt sicut h̄nt hortos ad ole ra ⁊ ad fructus ita hērent vineas ⁊ agros. Ad que r̄ndentes subdūt: ad hoc videt̄ dicēdum. Qꝛ cum sit duplex neceſſitas pauptatis euan/ gelice sicut dicūt sancti. Una est pauptas imp/ fecta: que cuʒ pauptate sp̄ūs nihil retinet sup/ fluuʒ tpale sed solū retinet que est neceſſitatis. Alia v̄o est pauptas p̄fecta: que cum pauptate sp̄ūs non superfluum: nō necium inde tanq̄ ꝓ/ prium retinet sed ex dei ꝓuisione pendet: que est pauptas mendicitatis: hec videt̄ pauptas frm̄ minoꝝ que hic determinat̄. Uñ attēditur in rebus. Unū est vt nō recipiant aliqd fixum sicut redditu ʒ ⁊ hoc est qm̄[pegrini ⁊ aduene in paupertate ⁊ humilitate dn̄itur dn̄o famula/ ri] Aliud est ꝙ debent hr̄e pauptateʒ tanq̄ ad vsum vt taliter sint paupes ꝙ etiā sint mendi/ ci. Uñ ⁊ additur ꝙ[vadāt pro elemosyna ꝯfi/ denter] hucusqʒ p̄dicti magistri ⁊ frēs. Et cer/ te si eoꝝ verba tā hic q̄ supra caplo 4⁰ ⁊ in plu ribus alijs locis posita diligentius attendant̄: patentiſſimuʒ est ꝙ illa que de paupe vsu alibi dixi ⁊ scripsi ⁊ per alioꝝ frm̄ ēt magistroꝝ no/ stroꝝ: ac ēt sūmoꝝ pōtificum dicta ꝓbaui: sunt ⁊ ab istis p̄cellentibus frībus ⁊ magistris exp̄ſ ſiſſime dicta. Uñ valde mirabile est ꝙ aliq̄ in me impigerent tanq̄ inouitatis inuentorē ꝓ/ pter articulum de paupe vsu q̄ ꝯtra ipsius for tiſſimos negatores ⁊ impugnatores q̄ſi cōpul/ sus asserui ⁊ defendi: ⁊ maxime cū indubitabi/ li mihi fide ꝯstaret ⁊ constet ꝙ ipsius negatio ⁊ p̄cipue tā explicata ⁊ expreſſa eēt in maximū exterminiū fidei xp̄iane ⁊ regule nr̄e ⁊ totius euangelici status: ⁊ nō. ꝙ hmōi paupem vsum in plurib⁹ locis regula tāgit: ⁊ ad p̄ns loca. 7. aſſumo. Primus est 2⁰ caplo vbi de vilitate ⁊ paucitate vestium ⁊ nuditate pedum loqtur. Scd̄s est 3⁰ caplo vbi de nō eq̄tando sed pedi/ tando

tando loqtur: ⁊ de cibis alienis appositis lici/te mãducando. Tertius est 4° cap. vbi de vsu pecunie penitus iterdicit. Quartus est 5° cap. vbi ⁊ p:o mercede labo:is sola neč̃ia recipiēda ꝯcedit ⁊ hoc nō nisi mō humili ⁊ ꝯsono scissi/me paupertati. Ubi in eo ꝙ elegit nos vocare sectatores sanctiss.me paupertatis: postq̄ꝫ paup/rimos patenter isinuat q̄uō ⁊ quārū ex n̄ra ꝓ/fessione tenemur nō solū seq sed assiduissime ⁊ habitualissime sectari pauptatem illā: q̄si oīum aliaꝝ scissima est cēsenda. Quintus est in hoc cap. 6° vbi in statu pegrinatiōis ⁊ mēdicitatis ⁊ altissime pauptatis nos collocat in eternum. Sextus est ex eo ꝙ trib⁹ in locis pauptati n̄re humilitatē signāter adiunxit. s. cap. vlt. ⁊ cap. 6. ⁊. 5. ⁊ si hoꝝ triū locoꝝ ꝓprietatē attēdas vi/debis ꝙ pauptati sue ꝯnectit humilitateꝫ sin/gularē in deū. Sexto. s. caplo cū dicit in paup/tate ⁊ hūilitate dño famulātes. Et iteꝝ in ec/clesiasticū fastigiū: seu in pōtificē sūmū vlt. s. c°. Et iteꝝ singularē in p̄ximuꝫ. Et p°qdē in ex/trinsecū: ⁊ in hoc tm̄ ꝙ ēt ꝯdigne ꝓmerita nō audeāt ab ipso exigere nisi more mendici ⁊ ser/ui. Scd̄o est in extrinsecū seu f̄rnum. Unde 6° cap. in fine vult ꝙ sibi mutuo seruire debeant. tanq̄ꝫ supponēs ꝙ nullatenus debeant q̄si dñi seruos vel aliquos possidere sicut plures mo/nastici ⁊ ecclīastici cernunt̄ h̄re: cui aūt nō pa/teat ꝙ p̄fata abiectio seu humilitas nullatenus stat cum opulētia diuitis vsus: ⁊ ꝙ oīno exigit abiectū ⁊ paupem vsum mundialiū reꝝ. Se/ptimus est ex eo ꝙ caplo p°. ⁊. 2. ⁊. 4. ⁊. 6. ⁊ cap. vlt. apte isinuat ⁊ supponit pauptatē hui⁹ r̄le esse singulariter ⁊ antho°xp̄i euangelicā paup/tatē: a qua ꝓfesso:ē suum q̄uocunq̄ꝫ resilire sit ā regno dei retrocedere ⁊ retrocedendo puerti. Nō. ēt ꝙ dicendo ꝙ| sint |tanq̄ꝫ| pegrini |absit ꝙ intēdat fr̄ibus indicere ꝙ ꝯtinue p mundū discurrāt sicut cōiter faciūt pegrini: ⁊ ēt qdam fatui q vocāt se apl̄os. Quod. n. intēdat patet. Primo ex ꝯtraria ꝯsuetudine sua suiq̄ꝫ o:dis a tpe suo vsq̄ꝫ nunc obseruata. Scd̄o q: in regu/la ministros ⁊ custodes distinctas ⁊ fixas hūtes ꝓuincias ⁊ custodias istituit q suos fr̄es singu/lis annis si volūt ad capl̄m conuocent. Tertio q: cap. vlt. nō vult fr̄es ire ēt ad ꝯuertēdos isi/deles nisi a suis mistris petita lnia ⁊ obtēta: ībi/bens ꝙ mistri eaꝫ nō ꝯcedunt nisi idoneis ad mittendum. Quarto q: non dicit ꝙ sint pere/grini in speciali respectu huius vel illius terre sed respectu totius seculi ⁊ oīum reꝝ mundi. Et ideo si ꝓpter talem peregrinatiōnē debe/rēt discurrere: opo:teret ꝙ ꝯfestim exirent de hoc seculo. Quinto q: taꝫ papa q̄ꝫ sp̄us xp̄i op/time vidit ꝙ in iuuenibus ⁊ ghuscī q̄ꝫ de no/uo info:mādis ⁊ ēt ceteris esset discursus hu/iusmodi piculosissimus: tum q: libertas discur/sus continui occasiones ⁊ somēta multaꝝ va/nitatum seculi: multoꝝ aspectuum: ⁊ audituū illecebroꝝ: ac colloquioꝝ conso:tioꝝ religio/soꝝ ⁊ aliarum tentationū multiplicium eis fo:/tissime ministraret: tum q: ad debitam cohibi/tionem ⁊ imutationem suaꝝ p:io:um consue/tudinum ⁊ vitioꝝ ⁊ ad regulareꝫ info:matio/nem ⁊ disciplinationē est valde necessaria in/clusio claustralis ⁊ diuturna cohibitio cuꝫ ali/qua regulari societate sanctoꝝ: quos in malo fo:midare habeat ⁊ imitari in bono: sed ad hec queritur q̄uō de questu elemosyne dicit ꝙ| nō opo:tet eos verecundari |cum Ambro. lib. de officijs dicat. Q: verecūdia petenti ingenuos p:odit natales. Preterea vna de gratioso:ibus mendicātium ꝓprietatibus est verecundia in petendo: habet enim sobrietatem ⁊ humilita/tem ⁊ honestatē in tali actu debitā miro modo conseruat: ⁊ modos petendi ipo:tunos. ⁊ adu/lato:ios ⁊ histo:icos oīno exsuflat: dicēdum ꝙ actus mendicitatis duplici iter ceteras idiget regula: vna. s. ꝯtra effrenationē impo:tunam ⁊ inuerecundā. Alia vo contra ꝯfusionem ⁊ eru/bescentiam siue naturalē siue supbam: ex qua abiectionem mēdicitatis ingenuus aut super/bus alius etiam vbi ⁊ quādo s̄m deum expe/dit vehemēter abho:reret. Prima igitur regu la incōnaturali pudo:e injciatur ꝑficiens ex honesta ⁊ sob:ia enutritione ⁊ societate: qbus ingenuitas animi: siue ex p̄e claritate generis siue aliunde ꝓueniens multum ꝯfert: perfici/tur vo per gratiam ⁊ virtutes ⁊ p:ecipue per perfectas. Secunda ex humilitate ⁊ paupertate euangelica ⁊ chr̄isto:mi inchoatur ⁊ perfici/tur in euangelicis viris: ⁊ hoc ēt habet regere ⁊ perficere p:imā: ⁊ de hac tanq̄ꝫ de sup:ema ⁊ p̄e includēte p:io:em loqtur hic Franciscus. Quia eniꝫ virtute benenatis ⁊ verecundis erat difficillimuꝫ ⁊ hactenus inusitatum ꝯtinentie

egestati z mēdicitati se subderē. Ideo ne nimia
verecundia tolleret vel impediret virilem as/
sumptionem euāgelice mēdicitatis iducit eis
cōtra hoc xp̄i ineffabile ac supamabile z imi/
tabile exēplum. Non intendit ergo excludere
verecūdiam sobriam sed solū nimiam z impe/
ditiuam pfectionis euāgelice z sustentationis
sibi congrue. Sed qm̄ qdam aduersarij euāge
lice pauptatis ad hec garriūt z susurrāt q̄ xp̄s
nunq̄ mēdicauit nec de ipso vel eius aposto/
lis pōt ex scripturis sacris hoc trahi. Quia vt
dicunt ſm Aug. libro de opa monachoꝝ sum/
ptio necessarioꝝ nō fuit in xp̄o z apostolis mē
dicitas sed potestas. ait. n. ibi Augustinus Thi
moteum: quē Apl's sciebat corpore infirmū: q̄
in corpali opere laborare non poterat: ne forte
cum idigeret aliqua sibi negocia quereret: q̄
bus animi eius implicaret intētio: aliud est. n.
corpe laborare animo libero sicut opifex: si non
sit fraudulentus z auarus priuate rei auidus.
Aliud aiūm occupare curis colligēde sine cor/
poris labore pecunie sicut negociatores vel p/
curatores vel ɔductores faciunt. Cura. n. pre
sunt nō manibus opantur. Ideoq̄ aiūm suum
occupant habendi solicitudine. Thimoteū er/
go ne in talia incideret monet dicens. Labo/
ras sicut bonus miles xp̄i Iesu: nemo militās
deo implicat se negocijs secularibus: sed ne ille
angustiaret dicens. Fodere nō possum z men/
dicare ɔfundor: adiunxit. laborātem agricolā
oportet primū de fructibus pcipere: fecit itaq̄
ipsum secuꝝ vt intelligeret q̄ necessariū sibi su
mebat ab eis: z tanq̄ gregem pascebat: nō esse
mendicātem se potestate. hec Aug. Rursus di
cunt q̄ illud qd̄ nemo facit nec facere debꝫ ni/
si ppter necessitatem z necessitate coactus nō
facit ex virtute nec ppter virtutem: sed que/
stus mēdicitatis nō fit nec debet fieri nisi pro/
pter coactiuam necessitatē. ergo zc̄. Itē dicūt
q̄ vilitas mēdicitatis nullo modo spectat ad
virtutem humilitatis. Vñ nunq̄ propter ip/
sam debet qs ad mēdicitatem descēdere: z per
hoc videt esse verbum Hieronymi ad Nepo/
tianum p̄sbyterum hortantis eum ne conui/
uijs secularium vel suoꝝ parochianoꝝ se imi/
sceat: facilius inquit cōtēnitur clericus: qui se/
pe vocatur ad prādium z non recusat: nunq̄
petentes raro accipiamus rogati. Nescio enim
quo modo etiam ipse depcatur vt tribuat: cuꝫ
acceperis viliorem te iudicat. Et mirum imo/
dum si eum rogantem contēpseris plus te po/
stea veneratur. Igitur licꝫ contrarius sit alibi
copiosius satisfactum: nihilominus hic ex so/
lis scripturis sacris breuiter pbando quod ne/
gant ipsoꝝ vesaniam ɔuincimus. Quāuis di/
uinissimi Francisci tam solēne testimoniū sū/
moꝛumq̄ pontificū eius regulam confirman/
tium z exponētium sit fide dignissimum z ab
omni catholico indubitabiliter acceptādum.
Primo igitur pbo hoc ex oibus que christus
recepit per tres annos: qbus predicauit: ɔstat
enim ex eius verbo quod ex se non hēbat vbi
caput reclinaret: nec iudei preter solos discipu
los suos: nec etiam forte quicūq̄ discipuli ip̄m
tunc pro prelato habebant: sed solū vt prophe
tam siue doctorē: z qdam vt bonum: quidam
vt falsum: qdam vt stultum: z tamē phariseo/
rum z publicanoꝝ cibos z mensas recipiebat
intm̄ vt murmurarent pharisei q̄ sic cum pu/
blicanis edebat. Nunqd igitur tūc recipiebat
illa vt potestatiuus exactor an potius vt men/
dicus? Nunqd etiam phariseus obseruās euꝫ:
an sabbato hydropicū curaret. de quo Lu. 14.
dedit sibi tūc comedere vt suo plato? Et certe
q̄ prout ibi dī quodā prioꝝ accubituū apperi/
tores iuitauerat: xp̄s tādē ɔsuluit ei q̄ amodo
nollet iuitare amicos nec diuites sed paupes
z debiles. Quia. n. non hn̄t vnde retribuant:
retribuet ei in celis.. Nunqd etiā Simon pha
riseus Lu. 7. quando xp̄o inuitato ɔtēnebant
ip̄m intra se dicēs. Hic si esset ppheta z cetera.
xp̄m tunc in sua domo receperat vt prelatum.
Nunqd z Zacheus adhuc princeps publica/
norum existens. Et q tanq̄ adhuc faciē Iesu
ignorās querebat videre qs esset Iesus. vt Lu.
19. hr̄. Nunqd inquā recepit tunc xp̄m in do/
mo sua tanq̄ suum platuꝫ: aut xp̄s exegit hoc
ab eo de iure: quasi prelatus qn̄ sibi dixit: festi/
na descende: q̄ hodie in domo tua oportet me
manere: cum tamen iudei murmurauerint q̄
ad hoiem peccatorē diuertisset? Nunqd etiam
illis tribus annis sepe iacuit in domibus alie/
nis: z hoc nō prātiue: sed solū vt inops. Pre/
terea nunqd in domo Marthe cū suis discipu
lis sepe z sepius stans z ɔuiuās faciebat hoc vt
prātiue exigens: cum prelatus nō iuste exigat

totũ aũt totiens ab eodẽ? Quãdo.n.Mat.xj. circũspectibus oĩbus. Un.s.ᵽm glo. aliqs eum hospitio recipet cum iam vespa.i.q̄ nox esset exijt in Bethaniam: nunqd circũspexit illos vt suam ptãtem exactoriã eis insinuans: an potius vt suam necessitatẽ more sancti mendicãtis cum pudore pretendens? Nunqd etiam a samaritanis in samaria receptus semp est vt p̃latus? Cum legatur semel ab eis non fuisse receptus: q: faciem habebat cunctis in Hierusalem: vt eum tũc ɔtra quosdã discipulos optãtes vt ignem de celo mitteret super eos: dixit. Nescitis cuius spũs estis: idest ad cuius humilitatis ac pauptatis ꝛ mititatis ꝛ pietatis spũz vocati estis. ¶ Rursus nunquid oĩa que Judas portabat in loculis mittebantur ei a solis subditis vt suo p̃lato iure p̃lationis debita: an potius a deuotis solum vt sancto paupi: aut vt simplici ꝛ mendico doctori. ¶ Secundo probo hoc ex pauptate ab ipso imposita discipulis suis. Constat.n.q̄ illi in prima sequela ipsius non statim fiebãt prelati: ꝛ saltem non oẽs: nec etiam tunc ope manuum sibi necessaria regrebant. Ergo absq̃ iure p̃lationis tũc necessaria recipiebant: aut ipse pro eis. Preterea sicut supra caplo 5° fuit ꝓbatum: tunc non fuerunt facti p̃lati ordinarij totius iudee: ꝛ saltẽ nõ oẽs: ꝛ tamẽ oẽs qui iuxta eius ɔsilium reliquerant oĩa sua oportebat viuere de elemosynis alioꝝ: ꝛ hoc ipsum oportuit quãdocunq̃ domos infidelium intrauerant: vt predicarent eisdem: quicqd enim ab eis ante ipsoꝝ ɔuersionez recipiebant: non recipiebant vtiq̃ vt eoꝝ prelati: sed potius vt mendicij. ¶ Tertio ꝓbo hoc ex documẽtis xp̃i: vbi ad faciendas elemosynas persuadet. vtpote Mat.25. Quando dicit se in iudicio dictuꝝ receptatoribus minimoꝝ suoꝝ: esuriui ꝛ dedistis mihi manducare. Et qd̃ fecistis vni ex fribus meis minimis mihi fecistis. ᵽm enim Aug. ꝛ ᵽm glosas minimi vocantur ibi hi qui cunctis relictis xp̃m sequũtur. Jtẽ Mat.10. dicto qui recipit vos me recipit: ꝛ recipit prophetaz in noĩe ꝓphete ꝛc̃: ꝛ subdit. Et q recipit iustũ in noĩe iusti ꝛc̃. Et q potum dederit vni ex mĩmis istis in nomine discipuli ꝛc̃. Ergo preter aplos ꝛ prophetas siue doctores singularem mercedẽ ꝓmittit recipiẽtibus iustos ꝛ suos mĩmos: nõ vtiq̃ qñ p̃latos

sed solum q: iusti: ꝛ q: discipuli primos ẽt recipere solum ꝓpter necẽitatem tentionis ad eos tanq̃ ad ꝓprios p̃latos nõ est illius superogationis: cui xp̃s ibi tã singulare p̃mium repromittit. Jtẽ Lu.16. vbi p̃misso exẽplo de vilico infert facite vobis.a.d.ma.ini. vt cuz defe.ẽt.v.ie.tab. p̃ncipalr̃ ᵽm Hieronymũ lib. contra vigilantium loqtur de sanctis ꝛ euãgelicis paupibus: q: illoꝝ sunt ꝓprie tabernacula regni celoꝝ: vt merito possint alios i illa recipe tanq̃ in sua: de qbus vt ibi subdit: scriptũ est. Beatus qui itelligit sup egenuz ꝛ paupem: in vulgi.n. paupibus sustentandis nequaq̃ itellectu sed elemosyna opus est: in sanctis pauperibus bñs est itelligentie: vt.s. ei tribuat q erubescit accipe: ꝛ cum acceperit dolet metens carnalia ꝛ seminans spũalia. Hec Hirony. ¶ Quarto ꝓbo hoc ex noib⁹ pauptatis qb⁹ xp̃s denoiat tã in veteri q̃ in nouo testamẽto: sepe.n. vocat paup ꝛ inops ꝛ egenus ꝛ mẽdicus. Un̄ Apl̃s inducens Corinthios ad dandas elemosynas scis paupibus Hierusalẽ quasi pro rõne iducit: qm̄ xp̃s pp nos egenus factus est. Jtẽ Hier. ad hebidiã. Non dixit de filijs vel fribus vel ppinqs: sz da paupibus: imo da xp̃o q in paupibus pascit: qui cũ diues eẽt pro nobis paup factus est. q loqtur in p̃s.39. Ego aũt mendicus suz ꝛ paup: dñs solicitus est pro me. statimq̃ 40.p̃s. Jn cuius exordiũ est. Btũs q itelligit sup egenũ ꝛ paupem: intelligẽtia capli est: qs sit egenus ꝛ paup: nõ vtiq̃ ille qui mẽdicitate ꝛ pauptate atq̃ scabie cooptus est: ꝛ tñ nõ recedit a vitijs: sed illi de qbus Apl̃s loqtur tm̃ vt paupeꝝ memores essemus: ob quoꝝ refrigeria laborauit Paulus ꝛ Barnabas in ecclijs gentiũ: vt collecta fiat p vnã sabbati. Jtẽ glo. Cassiodori sup p̃s. Expectans expectaui dñm: sup h°. Ego aũt mẽdicus suz ꝛ paup: hoc ingt: dicit xp̃s de se ex forma serui.s.q̄ mendicus sum ᵽm qd̃ hõ: ꝛ subdit. Mẽdicus est q ab alio petit: ꝛ pauper q sibi nõ sufficit. Et sup p̃s. De⁹ in adiutorium. Sup h° verbo. Ego vero egenus ꝛ paup sum: dicit glo. eiusdem. Hoc ingt assumit Dauid in psona xp̃i q in p̃cedẽti p̃s. de se hec eadẽ dicit: qñ.s. ait. Ego sum pauper ꝛ dolens. q.d. Jlli qui querunt animaz meam sunt diuites: sed ego sum egenus.i. petens ꝛ pauper. idest insufficiens mihi: quia mundanas

copias nõ habeo. Item sup. j. Et psecut⁹ est ho minē inopem z medicum dicit glo. hoc di de xpo in exaggeratiõem Jude pditoris: q: vt di cit paup e psequi: sola seuitia ē. Alij vo p diuitijs vel honorib⁹ iterdu3 hmõi patiunt. Itē sup. j. Judicate egeno z pupillo humilē z pauperem iustificate. Eripite paupēm z egenū: dicit glo. Q: ibi maiores iudeoz admonet itelligē xpm esse de ār: quis paup fuerit z egenus. Minores vero admonet q eripiant eum de manib⁹ ma iorum. Si vero dicatur q paup z inops gde3 erat: z ideo a subditis sustentari egebat: z q dr medicus improprie: quia. s. necessaria petebat a subditis tanq̃ egenus: sed nihilominus rea liter z de iure hoc sibi competebat: z pro tāto non erat mere mendicus. Primo qdem est cō tra hoc: q scriptura non fm quid sed simplr z z pluries z exaggeratiue vocat eum paupere3 z inopem egenum z mendicu3. Secūdo quia saltem in hoc pceditur q in petendo vel insi nuando z sumendo necessaria forma3 mendici assumpsit. Et quid mirum si hoc fecit du3 erat mortalis: quādo etiā post resurrectiōem in spe cie pauperis peregrini a duobus discipulis vo luit iuitari z recipi velut pauper. Tertio quia ille qui h3 ius sup rebus quorūcūq3 ad sibi suf ficientia vendicādi pro semp z hoc siue p sim plicem insinuationē aut pcem vel extorsione3 illa exigat: z ipse pmo iure vult h3 rē semp vti: quomodo iste potest dici pprie aut saltē exag geratiue egenus z paup? Quis. n. regem vnu3 in toto regno suo nihil aliud nisi hoc ius habē tem dicet pprie pauperem? Nunqd hoc quasi idem q hrē census z tributa: z hoc vsq3 ad suf ficientiam sempiternā? Unde q̃s sapio z ex scri pturis aut vbis sanctoz cōniectio: nūq̃ hmõi ptāte est (nec dica3 xpē imo nec aliqs aplo) q̃si pro sensus: q: psectis: vt perfectis nō fuit data quasi pro eis: sed solum pro necessitate boni cō munis securius z facilius pmouendi: ne. s. spi rituale regimen ecclesie posset a subditis p eo rum auaritiam vel neglegētiam aut ptumatia3 impediri: volēdo. s. in casu necio sustētare vac cantes z occupatos spūali cure ipsoz. Quāuis pro imperfectis data sit in solatiū ifirmitatis sue. Uñ Prosp libro de vita ptēplatiua dicit: q li est pfectionis nō sibi sed alijs possidere. Chry. sup Mat. sup pmo. Et audiētes. x. idignati sūt de duobus fratribus occasione huius ptractās illud Lu. 22. Mat. 20. scitis q: pncipes gentiū dominant eoz: non ita erit iter vos: s3 q si vo luerit inter vos maior fieri erit omnium minl ster dicit principes mūdi ideo fiunt vt domi nentur minorib⁹ suis z expolient z comedāt: pncipes aūt eccl͠ie fiunt vt fuiāt minoribus suis z ministrēt eis q̃cunq3 acceperint a xpo: vt suas vtilitates negligant: z illoz pcurent: z si opus fuerit) neq3 mori p illoz salute recusent: sicut aplo dicit. Ego aūt ipendā: z ipse supim pendar p aiabus nris. Hec Chry. Omitto āt oēs q̃stus quos Paulus p scis de hierusale3 a fidelib⁹ mēdicauit: sicut. n. ipsemet dicit: nō q̃si imperans: aut quid aut q̃ darent taxans: aut quoquo mō cōpellens inducebat eos ad dan dum: sed solu3 gratis z ex libera volūtate: put p3. 2. Cor. 8. z. 9. j. Cor. vlti. Omitto etia3 om nes suasiones qb⁹ tam ipse q̃ Petrus z Joan nes hospitalitatem z pcipue in sanctos paupe res in suis eplis laudant. Unde Joānes Gaio dicit. Charissime fidelr facis qcqd operaris in sanctos: z hoc in peregrinos: quos benefaciēs deducis digne deo: p nomine eni3 eius profe cti sunt nihil accipientes a gentilib⁹. Nos er go dēm⁹ suscipere hmõi. Et ptra diotrepē sub dit. Neq3 eni3 ipse suscipit frēs: z eos qui susci piunt phibet. Et Petrus in epla prima dicit: hospitales inuicē sine murmuratiōe. Et Pau lus Ro. 12. Necessitatib⁹ inquit sanctoz com municantes hospitalitatem sectantes: z. j. Th. loquens de vidua honorāda z sustētāda dicit. Si hospicio pauperes recepit: si sanctoz pedes lauit. ¶ Omitto etiā exēpla pauperis Helye z Helysei: qui a viduis tanq̃ volūtarij paupe res recepti z refecti sunt. Nec pōt dici q He lyas fuerit platus vidue Samaritane: cū teste xpo ipsa nec de terra nec de populo israel fue rit. Oportet igitur dicere q pane3 z aquā quā ab ea vtiq3 pecijt z sumpsit vt medicus. Et qd mirum? quādo deus trinitas in specie triu3 vi roru3 circa tabernaculū Habrae quasi pauper viator apparens ab eo recept⁹ z refectus est ve lut egen⁹. Et idē ptigit de duob⁹ angelis corā Loth: seu poti⁹ de deo i eis. ¶ Ad p^m igit dō3 q Aug. nō dicit q nlla sūptio xpi z aploz fue rit mēdicitas seu ptās: s3 solum dicit hoc de q busdam inter quas erat illa de qua loquitur

apostolus

Apostolus Thimotheo. Quāuis nec sit itelligendū q̄ Thimotheus eēt sic imperfectus q̄ de erubescētia mendicādi angustiatus fuisset: sed loquitur ibi Augustinus cōditionalr̄ s. u supposituue. s. q̄ dato qđ hoc posset de eo supponi: tūc cōtra ngocia secularia que nulli pfecto ac spūali militi dei sūt ēt p̄o sua sustētatione aliq̄tenus assumēda: sufficiēs dabat̄ remediū p̄ ptātiuam sumptionē necessarioꝝ a subditis suis. Et certe humil'r & absq̄ oī iurisditione sumere necia ab eisdē est lōge pfectius q̄ꝫ sumer̄ illa ptātiue: aut tanq̄ꝫ extentione sibi necessario obligata. ¶ Ad scōm dicendum q̄ sicut pꝫ ex necītate volūtarie assumpta fuerit in xp̄o pfectissimū & p̄o nobis sūme meritoriū: sic in ipso & suis est pfectum mēdicare ex necītate pauptatis volūtarie p̄o deo assumpta: que licꝫ ꝓpter necessitatem sustētationis tanq̄ꝫ p̄o fine seu obiecto imēdiato fiat: nō tanq̄ꝫ p̄o fine vltimo seu pn̄cipali. Et idē est de quocūq̄ virtuoso actu comedēdi: & ēt de quacūq̄ elemosyna data p̄oximo ꝓpter eius corpalem sustētationē. Et hoc pꝫ qualr̄ maior & minor p̄edicte rōnis sint ſm vnū modū negāde & ſm aliū ꝯcedēde. Quod enim fit ex sola nāli necītate: & solum ꝓpter ipsam. Ita q̄ nullo mō fit ex gratuita veritate nō ꝓpter ipsam nec ꝓpter deū: illud vtiq̄ non est meritoriū nec virtuosum. ¶ Rursus in actu euāgelice mēdicitatis sunt duo: quoꝝ vnū est māle. s. ipse actus petendi. Aliud est formale. s. circunstātie ipsius virtuales & pfecte: licꝫ igiť pmū fiat inō p̄sato nō ꝓpter necessitatē corporalē non tñ scōm. ¶ Rursus nō ita fit hoc ex necessitate coactiua: quin si hō vellet a statu sue ꝓfessionis resilire & sibi diuitias pcurare: posset necessitatē p̄efatā effugere. ¶ Ad tertium dicendū q̄ Hier. loquťur ibi de clericis: q̄ in domibus suis hn̄t iustū sufficientē: alīs eniꝫ ipse in eadē ep̄la p̄miserat q̄ xp̄s tanq̄ꝫ pauper cibo vescebať alieno. Ait. n. turpe est ante fores sacerdotis dn̄i & paupis & q̄ cibo quoq̄ vescebatur alieno lictores ꝯsulū & milites excubare seu ꝯuiuari. Et certe tāta est in sensibus holuꝫ differentia status euangelicoꝝ paupeꝝ a statu abundantiū: q̄ sicut in abūdātib⁹ aliunde mēdicātibus ꝯtingit ille ꝯtēptus de quo Hieronymus loquťur: sic econtra vt sāctis paupibus contingit mira vnitas & domesticitas charitatis & diuine iucunditatis cuꝫ hospitibus & sustentatoribus suis. Et pp̄ hoc reuerēda admiratio tā alte hūilitatis & egestatis ab eis ꝓpter deū assumpte: & hoc est illud p qđ xp̄s sic ad se plebeios & publicanos attraxit: pp̄ hoc ēt apl'i gētiles ad fidē & ad sui amorē facilius & fortius attraxerūt. Quicūq̄ aūt dicit q̄ vilitas mēdicitatis nō spectet ad euāgelicā humilitatē tanq̄ꝫ q̄dam eius mā vel obiectū: seu tanq̄ꝫ actus extrīsecus ab ipsa sub virtuosis & pfectis rōnibus ac circūstātijs assumpt⁹ & regulatus: paꝝ aut nihil de sūma xp̄i & christiane pfectiōis humilitate gustasse videť. Nōne xp̄s in p̄s dicit. Ego sum vermis & nō hō: obp̄obriū hoium & abiectio plebis? Nūqd ēt Paulus dixit xp̄m se humiliasse vsq̄ ad mortē crucis: & se exinanisse vsq̄ ad formā sui? Nōne ēt Aug. i ep̄la ad Dioscoꝝ dicit: q̄ si semel 2° & 3°: & ifinities interrogaret qd p̄ncipali⁹ i xp̄i scola docet: & est ad discēdū: semp rn̄deret q̄ humilitas: hoc est enim qđ xp̄s discipulis suis dicit. Discite a me q̄ mitis sum & hūilis corde. Nūqd ēt Hier. in ep̄la ad oceanū de morte fabiole. Eiusdē sācte fabiole mirādas v̄tutes enarras dicit i fine: q̄ i terra feruebat ad altissimā pauptatē: q̄ dispēsatio pecunie genus ifidelitatis vocabat: non alijs elemosynā tribuere ſꝫ suis pariter effusis ipsa p xp̄o stipes optabat accipe: & paulo post dicit: q̄ i oī cibo pegrina versa est ad patriā: vt ibi paup viueret vbi diues fuerat: manēs i aliena: q̄ multos p̄ius hospitas habuit. Qui igiť abiectionē & humilitatē euāgelice mēdicitatis negāt: negēt & humilitatē crucis xp̄i & martyrioꝝ oium martyrū suoꝝ: & ꝯfiteanť de seipsis posse a xp̄o veraciter dici illud Esa. filios enutriui & exaltaui: ipsi aūt spreuerunt me meā. s. humilitatem p̄o ipsoꝝ redēptione & salutari ac magistrali informatiōe assumptā impudentissime exprobrādo. Et vbicūq̄ sunt frēs & se inuenerint oñdant se domesticos inuicē inter se: & c. m. v. al. ne. suā post fundationem altissime pauptatis de qua in p̄cedenti parte huius capituli actum est: hic ꝯiter agit de pfecta exhibitione mutue charitatis. Et hoc quātuꝫ ad tria. p̄mo. s. quātum ad signū sūme familiaritatis. Vult. n. q̄ oēs ciues eiusdem ordis se ostēdant tanq̄ꝫ eiusdeꝫ domus domesticos seu cohabitatores: & hoc in tm̄ q̄ quilibet fiducialiter

ꝛ secure possit alteri suam necessitatē mōstrare
Scḋo quātum ad affectū viscosissime charita
tis. Tum. s. in eo qḋ ꝑmissum est: q: nō intēdit
ꝙ ꝑfata ośsio sit ficta sed potius cordialis ve/
ra q̄ȝ in eo quid pro rōne eius qḋ ꝑmissum est.
subdit[q: si mr̄ nutrit ꝛ diligit filium suū car/
nalem quāto]ꝛc̄. Tertio quātum ad affectū fi/
delissime obsequiositatis. Tum. s. in ꝑmissis: i/
tendit. n. ꝑmissa per veracem affectū pro posse
ońdi. Uń ꝛ nō solum dixit ꝙ debeāt se dilige/
re sed ēt ꝙ debeāt inuicē se nutrire plusq̄ȝ mr̄
carnalis suū filiuȝ. Tū in eo ꝙ de ïfirmis fide/
lissime ꝛ affectuosissime seruire: ꝛ subdit ibi di
cendo ꝙ[sic seruiāt eis sicut vellent sibi ſuiri]
Tangit illā legem mutue charitatis: quaȝ xp̄s
Mat. vij. ponit dicēs. Quecūq; vult vt faciāt
vobis hoīes ꝛ vos facite illis. Hec est. n. lex ꝛ
ꝓphete. Notādum tñ ꝙ si ſm ordinē ꝛ exigē/
tiam charitatis ex cā ꝛ casu spāli a signis tante
familiaritatis se aliq aliqñ abstineret: nō face/
ret tunc ꝯtra hoc ꝑceptum: q: que pro chari/
tate istituta sunt ꝯtra charitatem militare non
dēnt. Uñ si ꝓpter ꝓpriam charitatē ab aliquo
ꝑiculo vel ꝑcipitio ꝑseruandā vel in melius ꝓ/
mouēdā hoc fiat: aut ēt ꝙ sic expedit illi met:
cū nō exhibef ad tp̄s: nō est hoc ꝯtra charita/
tem sed potius ſm charitatem ꝛ propter cha/
ritatem. Nō. etiam ꝙ non loquitur hic de si/
gnis aut affectu carnali aut mundane amici/
tie: q: talia non reficiunt sed potius inficiunt
charitatem. Cum igif de spūalium frm̄ spūali
amore loqtur: opȝ ꝙ signa a spūali amore ꝓce/
dāt ꝛ ꝙ modis spūali amori ꝯsonis exhibeanf.

¶ De pnia frib᷒ peccātib᷒ iponēda. Cap. vij.

Si qui fratruȝ instigāte inimico mortalr̄ peccauerint pro illis pctis [habito in sex priorıbus capi
tulis ḋ fundamētalib᷒ huius status: amō in. 6.
sequētibus agit de spectātib᷒ ad debitū regimē
hui᷒ status: ꝛ pȝ ordo: q: debitū regimen ꝑsup/
ponit debitā fundationē: quāuis sicut supra in
ꝑncipio tactum fuit fūdamētalia sint guber/
natiua ꝛ econuerso. ¶ In his igitur. 6. capl'is.
Primo agif de regimie sacramētali. Scḋo de
regimine gńali. Tertio de spāli. Quarto de fi/
nali. Generale aūt ꝛ spāle subdiuidunf in in/
trinsecū ꝛ extrinsecū. Unde in. viij. capl'o agif
de regimine gńali itrinseco. In. ix. ꝟo de regi/
mine gńali ordinato ad extrinseca: ad ꝓplos. s.
informādos seu ꝑdicādos. In. x. aūt de regimi
ne spāli intrinseco. In. xi. de regimine spāli re/
spectu ad extrinseca. s. ad ꝑiculosa mulierꝝ con/
sortia euitāda. Et vide ꝑdictoꝝ capl'oꝝ rectuȝ
ordineȝ: q: sicut primodiale añ finale: sic gńale
ante spāle ꝛ intrinsecū ante extrinsecū. Sacra/
mētalis aūt pnie regimē merito añ oīa ponif:
tum ꝓpter sui dignitatē: tū ꝓpter nr̄am neces/
sitatem: q: sine hoc nullum aliud confert: tum
propter humilitatē: quā exigit ordo minorum
ꝛ minimoꝝ. Unde Jo. ꝛ christus hinc sue pre/
dicationis exordiū sumunt dicentes: agite pe/
nitentiaȝ ꝛc̄. In hoc igif septimo capitulo agi/
tur de regimine sacramentalis penitentie tria
fiunt. Primo enim ꝑsupponit ex fratrū con/
stitutione seu ordinatione aliquos casus spiri/
tualium criminū solis mistris prouincialibus
esse reseruādos. Secundo fribus in tales casus
incidentibus precipit festinatuȝ recursum pro
posse ad suos mistros prouinciales. ibi[tenean
tur predicti frēs] Tertio dat ministris debitam
formam ꝛ modum salutarē illis penitētiaȝ in/
iungendi. Penitentia enim de qua hic loqtur
vult iniungi solēniter: sacramētaliter: miseri/
corditer: discrete: ꝛ vtiliter: tranquille ꝛ imꝑ/
turbabiliter: vt. s. iuxta samaritani exemplum:
vulnerato simul vinum ꝛ oleum infundanf.
¶ Circa hec aūt notāda sunt. vij. Primo. s. ꝙ
licȝ a fratribus fuerit aliquādo dubitatum an
hoc de solis peccatis publicis itelligi debeat.
aut etiā de occultis: pro eo ꝙ quantū ad ver/
borum superficiē. Regula de peccatis mortali/
bus indistincte loq videtur: ſm tamen expo/
sitionem. d. Greg. Hoc de solis publicis intelli
gi debȝ. Que qdē expositio ex rla ipsa q̄drupl'r
probatur. Primo qdem q: frēm peccātem ꝑ/
cipit ire celeriter ad mistruȝ: quod raro potest
fieri: qn de hoc detur fribus aliqua occasio sus/
picandi frēm illum incidisse in casum ad solū
ministrum spectātem. Non est aūt credēdum
ꝙ regula precipit peccata oīno occulta modo
aliquo publicari: aut in magnam occasionē pu
blicandi deduci. Secūdo q: vult ꝙ frater pec/
catum suum detegat mistro ēt si minister non
sit sacerdos. Q; aūt peccatum soli peccanti no/
tum: ꝛ de quo nulla ꝑcessit suspitio ꝑcspiat ex/
tra forum sacramētalis ꝯfessionis detegi: nul/
latenus est

latenus est credendū3:q3 etiam a multis pter
creditur:q3 tale preceptu3 esset cōtra ius diui/
nū z occasio multoꝝ scādaloꝝ z ide magnum
periculū animaꝝ. Tertio quia subdit q3 pter
tale alicuius peccatu3 non conturbent zc. Ex
predictis autē soli confitenti votis z gratis so
li prelato detectis non solum zelus inordinate
perturbationis oriri:sed solū ex publicis z cō/
tra voluntatē ɔfitentis primitus deprehensis:z
maxime quia sic illud verbū.s.[cauere debeant
ne irascantur]potest autem ad solos ministros
referri sicut videtur posse referri ad ceteros fra
tres peccatum illud scientes. Quarto quia nō
videtur loqui de penitentia secreta per solum
sacerdotem cōfessorem secrete iniungenda:sed
potius de penitētia solēni seu publica a confes
sore iuxta taxationem ministri seu publica. di/
cit enim q3[eam iniungi faciant per alios sm
q3 eis videbit expedire] ¶ Secundo nō. qua/
re supponendo vult casus aliquos solis mini/
stris fore reseruandos. Fit enim hoc primo ad
discretiorem z districtiorē peccātiu3 correctio/
nem. Secundo ad oīum fratrum maiorē a cō/
similibus cohibitione3. Tertio vt sicut pecca/
tum illud plures publice scandalizauit:sic per
publicam satisfactionē sedetur aut mitigef:in
quo etiā peccantis in femina fortis purgatur z
aboletur:q3 per hoc oībus apparet tanq̄3 ɔdi/
gne ɔtritus z emēdatus. ¶ An aūt rōnes iste
locum habeant in occultis dubitatur a qbus/
dam q3 forte z nimia erubescentia facilius in/
uadit peccantes sanctiores fame z altioris sta/
tus q̄3 ceteros. Et ideo quoad hoc amplius
egent facili z secreto aditu sacramētalis cōfes/
sionis:ne.s.per nimium pudorem eis hostium
medicinalis penitētie plusq̄3 expedit obstrua/
tur. Et maxime quia terribilius est talia ɔfite/
ri prelato:qui ex foro sacramētali potest instrui
z animari ad ingrendum peccatum illius per
viam fori iudicialis z tandē ad publice puniē/
dum. Et saltem hoc de facili vereri potest cō/
fitens: nisi sibi certissime constet de pietate z
conscientia prelati ad tale quid: ppter hoc nul
latenus plusq̄3 primitus faceret attendēdum.
Verūtamen q3 cōmunis modus ecclesie z ali/
quarum religionū reseruat aliquos casus solis
epis vel abbatibus vel ministris:supponēdū est
q3 hoc prouide z salubriter fiat. ¶ Tertio nō.
q3 per solos sacerdotes ordis vult fratres ab/
solui. Tu3 q3 talia peccata extrinsecus detege/
re posset in infamiā ordinis redundare:z etia3
in scandalum cōfessionis: talia de talibus au/
dientis. Tum q3 frater cōfessor ordinis melius
potest scire z scit formā regularis correctionis
tam frati i peccāti q̄3 ordinis puritati necessa/
riam z expedientē. ¶ Quarto nō. q3 hoc mini/
stris puincialibus ex regula datur vel data est:
insinuatur potestas ordinaria nō solum absol/
uendi subditos a suis peccatis:sed etiam alijs
potestatē sua3 subditur legendi. Insinuaf etiā
hic q3 ad eos proprie spectat iudiciaria z solē/
nis correctio z punitio fratrū. ¶ Quinto nō.
quare ita celeriter vult ad ministrum recurri:fit
enim hoc fortasse non solum vt celeriter put
expedit morbus fratris curetur:z scandalum
iam datū cito sedatur:sed etiam vt per hoc in/
sinuet q3 omnis frater lapsus in mortale pecca
tum tenetur ad sacramētum ɔfessionis recur/
rere q̄3 citius potest. Unde loquēdo de publi/
ce penitētie accelerationem per quādam cōse/
quentiam videf innuere ɔsimilem festinantiam
de secreta se velle. ¶ Sexto nō. q3 illō.s. q3[re/
currat q̄3 citius poterit]est itelligēdum de po/
testate debite z rōnalis seu ɔuenientis oppor/
tunitatis. ¶ Septio nō. q3 dicēdo[q3 nō tur/
bentur]nō loqtur de turbatione z ira sancti z
recti zeli debite modificata:sed solum de nimia
z vitiosa:seu psumptuosa:temeraria crudeli z
impetuosa:que de facili in quibusdam zelato/
ribus nisi sibi valde caueāt surgit. Dicit etiam
q3[huiusmodi ira z turbatio in se z in alijs im/
pedit charitatem] In se quidem: tum q3 cito
transijt odium persone z cito excrescit in im/
pietatem z ipetuosam crudelitatem. Tum q3
tumorem presumptionis de propria iustitia
fortissime nutrit: immo z quasi pro sui radice
supponit propter que humilitatem: z matu/
ritatem:sobrietatem:pietatem:ac discreti iudi
cij claritatem tollit[In alijs]vero tum q3 pec/
cantem corrigendum de facili precipitat in de/
sperationis baratrum aut in impatientiā per/
tinacem contumacem:ac per consequens z in
omnia mala que adhuc cōsequi possent. Tum
quia ceteros fratres faciliter prouocat ad cōsi/
milem iram contra peccantem aut in scanda/
lum contra huiusmodi correctores amaros.

¶ De electiõe generalis mĩstri huius frnitatis ɀ de caplo penthecostes. Cap. viij.

V Niuersi fratres vnũ de fribus isti⁹ religionis teneãtur semp hr̃e gñalem mĩstrum ɀ seruũ totius frnitatis] In hoc caplo: in quo agit̃ de regimine ordinis gñali. s. ponunt̃: quaꝝ prima quattuor sunt sub p̃cepto 5ª v̓o est instructoria ↄcessio. Primum aũt tãgit ordinẽ vniuersum. Tertiũ v̓o solos mĩstros. Reliqua v̓o mĩstros simul ɀ custodes. Scd̃z tãgit ibi [quo decedẽte] Tertium ibi [in quo ꝑ. mĩ.] Quartũ ibi [ɀ si aliquo tpe] Quintũ ibi [post caplm v̓o pẽthecostes] Primũ est de semp hñdo vnũ gñalem mĩstrum huius ordis frm̃ ɀ ꝓfessorꝫ. Ex hoc aũt q̄ vult oẽs frẽs huius ordis ad hoc teneri: pꝫ q̄ dato q̄ mĩstri ɀ custodes nollent: aut nimis differrẽt ꝓuidere de gñali iuxta formã infrascriptã. Tunc oẽs ɀ singuli de ordine tenẽt̃ pro posse facere: q̄ oino sicut ibi dr̃ hẽant gñalem. Annectit aũt de obediẽdo ei [firmiter] .i. fortiss̃ me ɀ plusq̃ ceteris p̃latis ordis huius quãuis seq̃tur p̃mo caplo hoc ip̃m dixisset: vt ex ipsa repetitione ɀ ex firmitatis additiõe aptius isinuet q̄ gñali est ab oibus totalr̃ ɀ imobiliter ɀ p̃e ceteris obediendũ. Scd̃z est de electiõe successoris: vbi tria ponit. s. a q̄bus debet eligi: ɀ quo tpe: ɀ in quo loco. Quia tñ ordine multiplicato oẽs custodes ad hoc concurrere multa haberẽt incõmoda. Ideo per papã fuit approbatũ ɀ ordinatũ q̄ vnus custos vicẽ in hoc gerat oium custodũ sue ꝓuincie. Ex ↄsuetudine aũt ordis approbata: ɀ vt fertur ẽt nũc per papã indicta: ille vnus custos nõ hẽt vim plurium votũ: sꝫ vnius solius: ɀ certe nec decet: q̄ eius vox p̃ponderet nõ solũ voti vnius cuiuscũq3 mĩstri: sed ẽt vocibus. 7. vel. 8. ministroꝝ: sicut ãt ex tactis supra 2º caplo. pꝫ hmõi custodũ limitatio ɀ in nullo derogat: q̄n poti⁹ ↄsonat itentioni regule: eo q̄ nullã impuritatẽ iducit: ɀ q̄ꝛ finali itentioni rl̃e electioni. s. generalis cõmodius fiende deseruit: si tñ queras quare regula hoc ip̃m pro tpe tali nõ ꝓuidit: põt dici primo q̄ ipsa ex se voluit exp̃mere nisi illud q̄d s̃m ordis officia regularius eẽt vbi nimietas multitudinis aut alterius icõmoditatis nõ obsisteret. Scd̃o põt dici q̄ hmõi incõmoditas a cõibus legibus vel statutis merito exceptas vel excipiẽdas voluit nos ꝑ quãdam ↄtinentiã debere aduertere: ɀ maxime spũ xp̃i qui p̃ncipalr̃ rector est ordinis edocente. Tertio põt dici q̄ tam hic q̄z supra scd̃o caplo. ɀ q̄z infra caplo. 9. vbi de dãda fribus auc̃te p̃dicandi agit̃: voluit spũs sanctus nos ꝑ regulã istrui q̄z modica paucitate frm̃ cepit ordo: sicut ɀ ecclesia gñalis ɀ ẽt genus humanuꝫ: vt sic semꝑ recognoscamus a q̄z humili radice p̃fici in arborem magnã. Tertium p̃ceptũ est de gñali capitulo [per mĩstros ꝓuinciales] s̃m ordinẽ generalis semꝑ suis tpibus celebrãdo. Quartum est de substituẽdo alteꝝ gñalem q̃ncunq3 gñalis videt̃ electoribus isufficiens aut non sufficiẽter vtilis ad cõmune regimẽ ordis. ¶ Ubi primo nõ. q̄z curialr̃ per solã substitutionẽ successoris isinuat absolutionẽ gñalis p̃cedẽti: vt in hoc ipso docent q̄ quãto tranq̃lius ɀ reuerentius põt hoc fieri fiat. Scd̃o nõ. q̄ tum ex hoc vel regula statuit caplm gñale certis tpib⁹ pro cõmuni regimine ordis celebrandũ. Tum ex hoc q̄ gñalis absolutionem iudicio ɀ ptãte mĩstroꝝ i simul ɀ custodũ: pꝫ q̄ quoad aliquã subijcit generalẽ caplo gñali. Uñ licꝫ supra dicatur [q̄ oẽs teneant̃ gñali firmiter obedire] nihilominus p̃eter illã exceptionẽ infra. x. cap. positã. s. [si nõ sunt ↄtra aĩam ɀ regulã] subintelligẽda est altera. s. nisi sint ↄtra statuta capli generalis. Quia ẽt hoc ex ↄñti esset ↄtra regulam dantẽ auc̃tem caplo gñali: huic aũt dicto ↄsonat sñia gñalium ↄstitutionũ ordis. Ubi circa p̃ncipiũ dr̃ q̄ apud gñale caplm residet p̃cipua auc̃tas ordis gubernãdi: p̃enoiati ẽt magistri dicũt q̄ cum ex itentione regule sit q̄ celebretur capl̃m gñale: ad caplm v̓o ꝑtineat ordinare ea ꝑ que põt religionis puritas ɀ perfectio custodiri: ita q̄ a nemine supiore vel inferiore possit aliquatenus violari. Ergo si talia ɀ aliqua alia salubria ordini statuãt: non poterũt infirmari per generalẽ mĩstrum: q̄ꝛ regula dat auc̃tem caplo gñali. Pari ẽt rõne q̄ de cõmuni ↄsensu supioꝝ ɀ iferioꝝ ordis fuerit ordinatum in caplo gñali. Et papa approbãte: nõ poterit per solos supiores nec ꝑ solos iferiores aliquatenus irritari. Hec p̃dicti. Premissa tñ intellige de illis statutis de q̄bus pꝫ q̄ eoꝝ mutatio nõ est relicto arbitrio generalis: absq3. s. assensu capli gñalis. Intellige ẽt q̄ si p̃ceptum

generale

gñale factum est contra regulam vel animam nō obligat: quia multo minus aut ita parum statutū gñali.ca.factū contra regulam vel aīam pōt generalem arctare vel ordinem obligare vniuersitati mistrorum puincialium et custodū secūdum iura noīe vniuersitatis intelligit maior pars dimidia. Ex quo videt quod tam hic quam supra itelligat in electione et absolutione gñalis semper debere concurrere plusquam dimidiam partē oīum vocū non esse sufficientes quidā dūt quod p nulla alia cā possent gñalem absoluere. Alij uo ponunt secūdas alias causas.s.si ipse istāter gr̃am absolutionis peteret: quia hoc potius esset consentire sue volūtarie cessioni: quam ipm deponere. Alia est si forte ordinādo ipm ad aliud sibi vel ordini vtilius puiderēt de eque vtili vel vtiliori. Quicquid aūt sit de hoc: nota quod plus est dicere ipm nō esse sufficientē cōmuni vtilitati: quam solū absolute dicere ipm nō esse sufficientē. Primū.n. includit in se discretōis scitatis et roboris et omnium aliarum condictionū ad tale effectū expedientium sufficientiā. Et hoc nō qualēcūque: nec solū quātum exigit mera necessitas: sed et quātum exigit pfectus et vtilitas teneant aliuz sibi eligere in custodē nota quod gñalem vocat hic custodem sicut et paulo post puincias mistrorum puincialium sub noīe custodiarum includit: et qd plus est infra.x.ca.oēs prelatos ordinis sub noīe mistrorum itelligit: sicut ibi patebit. Qd igitur quibusdam visum est guardianis nō esse necessario obediendū: quia non videnf ex rl'a instituti nec in rl'a noīari: satis meo iudicio fuit et est irrōnabile. Pmo quidem quia satis ex regula innuunt p hoc quod custodib' plurium locorū frm̄ vnam cōmunem custodiam hinc assignat. Irrōnabile aūt eēt frm̄ congregationem in vno loco assidue stare absque locali plato. Scdo quia totā institutionem inferiorum platorum sub gñali reliquit ipsi generali et suo capl'o gñali. Vñ nullam mētionem facit de ipsa.ergo quēcūque frēm pro plato mihi det gñalis aut puincialis sm ordinationē capl'i gñalis: quis dubitet quin ei teneat obedire: quocūque nomen aliud eius officio imponatur. Tertio quia sicut iam dictū est sub noīe ministrorum infra.x.cap.intelligit oēs platos nomen etiam custodis gñali et puinciali ministro applicat: sub quo etiam qd multo magis pōt intelligi guardian'. Quia et guardian' sunt nolaomnino synonima: intantū quod nomē guardiani nō est aliud quam vulgare nomē eius qd custos latine significat. Quarto quia ex cōsuetudine ab initio regule et ab ordinis institutore et a papa confirmatore p totum tps ordinis approbata fuit officium guardianorum. Et hoc sic quod frēs sui cōuentus eis tanquam suis superioribus tenerenf necessario obedire. Cōstat autem quod talis consuetudo aut facit ius nouum: aut est iuris iterpres. Nota etiam quō sequēdo nola euāgelica a chri sto sumpta cunctis platis ordinis assignat nomina humilima et nomīa seruitia et obsequiosi opis: nō ociose quietis. Christus.n.se ministrū vocat: qn̄ Lu.22.ait. Ego aūt in medio vestrū sum: sicut qui ministrat. Superiores etiā sui statue voluit esse dominos: nec adulatorie vocari beneficos: sed potius esse et dici esse ministratores: sicut ibidem pz. Et Joā.xij.dicit. vbi sum ego illic et minister meus erit. Joan.viij.etiam supponit se esse Samaritanum.i.custodem. Et Lu.x.p Samaritanū.i.custodem de vulnerato cūram spālem habentem se vult significari. Et per Esa.dicit. Sup muros tuos hierusalem constitui custodes: qui Canti.iij.c.vocant vigiles: qui custodiunt ciuitatē. Nota etiam quod hic non di saltem expresse an electus in gñalem teneat et debeat consentire: et an debeat cōfirmari p papam: vel ex sola electione cum suo consensu: sic fit gñalis platus effect': quod eo ipso frēs omnes sibi tanquam suo gñali obedire teneanf. Non etiā dicit in spāli aliquid de mō sue electiōis: an.s. fiat p scrutinium vel cōpromissum vel p inspirationem spūs sci. Sz hoc vltimū iuxta cōmune ius videt relinquere potestati et ordinatiōi capituli generalis. Intellige tamen quod electores pterquam quod sola gñalis electione vel absolutione non hnt plene vim capl'i gñalis: absque.s. pñtia gñalis: aut absque assensum vel auctoritatē ipsius alibi existētis. Nota etiam quod vtilimū modum regiminis statuit. Illud.n. regimen ēt sz Aristotelē paganū philosophum est vtilimum qd sic est monarchicū quod tn̄ in pmo oēs equalr cōparticipant: quia sicut vnitas capitis valet cōtra scissure: et etiam quia facilius est inuenire vnū discretissimū et optimū ad regēdum quam multos: sic melius et consultius ac maturius videt vnus multorum consiliorum fulcitus quam solus. Que etiam ex oīum vel plurium consilio et assensu fuerit: pco-

dius z placibilius pseruanf. Eorūqz transgre/sio potest ipsis inexcusabilius imputari:sicut z multitudo corrigenda ab vno simul z multis minus audet in malum:z cautius z cōsultius in omnibus se gerit:pter hoc etiam pgregatio frm sanctoz z sancte inceden^m de regionibus diuersis ad capl̄a sup̄a modū valet ad mut^am noticiam z charitatem:z ad exempla virtu/tum ex inuicem assumenda:z ad oībus totum fratrum z mores ordinis vtilius notificādos: quando tamē itensis z cum multis malis exē/plis insimul z astutijs concurrunt in vnuz:in/numera mala sequuntur z pestilentia vicioz.

¶ De p̄dicatoribus. Cap.ix.

Fratres non p̄dicent in ep̄atu alicui^9 ep̄i cuz ab illis fuerit ɔtradictū ǀ In hoc capl̄o in quo de gñali ordinis regimine respectu exterioruz per ordinis p̄dicationem fsoꝛ:mādoꝛum agitur tria ponunf:quoz duo sūt p̄ceptoria. 3^m vero exhoꝛtatorium. 2^m.ibi ǀ z nullus fratrum ǀ 3^m. ibi ǀ moneo ǀ p̄o q p̄:lo.s.ɔtradicente ep̄o ǀ non predicent in suo episcopatu ǀ Nota rōnem.p:i/ma est q: non decet ordinem minoꝛum p̄sum/ptuose aut irreuerēter se ingerere ad illa q̄ an/nexam habent ecclesiasticam auctez. Scd̄a est q: decet z expedit pacem z reuerētiam seruari ecclesie quādiu stant p fide z quādiu ab eccle/sia tolerantur.ipsoz.n.scandaluz paci z infor/mationi plebis eis cōmisse z fructuose fratruz p̄dicationi obesset plusqz p̄desset. Tertia est vt monstraret q ad p̄fectionē n̄raz z quorūcūqz prelatoꝛuz sufficit q se exhibeant promptos z idoneos ad alioz salubrem instructionē:absqz hoc q se ingerāt iportune z p̄sumptuose:secus est aūt vbi papa ex se ipso mittit ad p̄dicandū aliquos etiam cōtradicentib^9 ep̄is. Quarta est q: vbi ep̄i sunt quales esse debent:tunc tam ex sua cōtinua cura q̄z ex sua plenioꝛi sufficientia melius nouerunt quādo z qualr̄ z per quos z quales sit suo ppl̄o p̄dicandū:huic tamē rōni multū plurimūqz ɔtrahit nimia inania z pra/ua vita pastoz ǀ nisi a gñali ministro fuerit exa/minatus ǀ Nota q hanc ptātem soli gñali con/cedit. P:imo qdem vt per hoc insinuet q val/de p̄uida z solida examīatio est hic necīa.mul/tuz.n.oz ɔstare de bonitate z sufficientia eius: cui tale offīm cōmittif. Scd̄o vt totū gñale re/gimen ordinis tam extra q̄z itra sit gñali minis/stro euidenter ac plene z imediate subiectum. Tertio vt ostēdaf q in his q̄ sunt auctis ordi/ni nō ex se:sed ex sola papali vel aucte ecclesia/stica cōpetētis debuit gradatiz z itersca l lariter p̄cedi. Tū ad ptātem pape cōmittentis z post modū p suo arbitrio ad augētis clarius demō/strādaitū ad ordinarius currēdum seu ascēdē/dū:tum ad facilius z trāquillius obtinēdum: tum vt oībus posteris ex rl̄a ipsa liqueret a q̄z paruo z simplici fonte siue radice ordis arboꝛ excreuit ǀ moneo quoqz z exhoꝛtoꝛ:vt in p̄dica/tione quā faciunt ǀ zc̄. Hec monitio ptinet tria in oī recta p̄dicatione necīa.s.q sit ǀ casta ǀ nihil penitus hn̄s aut sapiens de impuritate heresis vel erroꝛis vel de quacūqz impuritate carnali. Op3 etiam q sit p̄uida z discreta z diligenter circūspecta z circulibrata. Et vltimo q sit au/dientibus vtilis z fructuosa.nihil.n.inane aut sterile oz ibi esse:z multo magis nihil de se scā/dalizatum:sed potius oīa vel per se vel cū alijs debent esse germinatiua gr̄e sp̄ualis. Ad hoꝛū aūt specialioꝛem infoꝛmationē subdit de predi/catiōis mā z de forma mām in q̄ttuoꝛ sufficien/tissime cōprehēdens. In his.n.docef qcqd est hoī vitādum:agēdum:timēdum:sperādū:seu desiderādū:duo ēt spectant ad terminuz a quo sunt pctōres eripiendi:duo alia v̄o ad termi/num ad quē sunt pctōres inducēdi. Duo etiaz p̄ma virtutes z vitia spectāt p̄prie ad hāc vi/tam seu ad statum meriti:duo v̄o vltima ad sta/tū alterius vite z retributiōis eterne. Quāuis z in hac vita sint aliq̄ tpales pene z aliqua pre/mia. Rursus si i his eaz oīa z causas icludas sicut z vere icludunf in ipsis:tūc oīa oīa fidei: imo z oium virtutum z ɔ̄lantium vitioz cuz oībus causis gr̄e z culpe ac p̄mij z pene hic cō/prehendunf. Rursus hec q̄ttuoꝛ p̄ ceteris spe/cificauitituz q: p̄ncipalius z ɔtinuatius de/bent a p̄dicante tradi:tum q: simplicioꝛes doc/toꝛes solis istis simplr̄ vacare debent: tum q: pctōꝛibus aut rudi ppl̄o fidelium hec sunt ma/gis necīa:nec hoz vel illoꝛuz est p̄fundioꝛa fi/dei dicere vel audire. De forma v̄o solam bre/uitatem specificat z xp̄i exemplo p̄bat:quia.s. verbū ǀ abbreuiatū fecit deus sup terrā ǀ z est l3. assumptum ab ap̄lo Ro.ix.z ab Esa.x.ca.per/breuitatem aūt intellige p̄cisionem omnis su/perflui

perflui et pomposi ac curiosi et infructuosi et cō mensurationem dicendo proportionalem itel ligentie et affectui ac delectabilitati et finali vti litati auditorum: et certe si diligenter aduertas fm hoc optime totam formā pdicandi sub no mine humili et simplici et instar parui grani vel seminis fecunde docuit et expressit.

¶ De amonitione et correctione frm. Cap. x.

Fratres qui sunt ministri et ser ui aliorum fratrum: visi tent et moneant fratres suos et c. In hoc capitulo agitur de ordinis regimine speciali et intrinseco et ponunt: quorum vnum. s. primum est mo nitorium. Primum est de debita et speciali cu ra prelatorum super suos subditos: quam qui dem sub quattuor actibus cōprehendit: quod eos visitent i. frequenter videant et mores ac cōdi tiones eorū diligenter circūspiciant: et quod mo neant i. s. ad bonū et melius: et quod corrigant i. s. a defectibus vel excessibus: et hoc non superbe et impie sed humilr et charitatiue et quod nihil cō trarium eorum anime vel regule eis precipiant. Scdm est debita obedientia subditorū. ibi fra tres vero qui sunt subditi et c. Et quia altissi mam formam obediendi eis fortissime precipit ideo primo premittit recordationē vtilimam et obseruantiam tante ac talis obedientie. ¶ Et nota quō qstio vbiq3 in sūme arduis iducit ex euāgelio aliqd pposito suo proprium et inductiuū et valde cōfortatoriū. Vñ supra. ca. 6. vbi ad mē dicitatem inducit subdit: nec oportet eos verecū dari quia dñs et c. Et ca. 2. vbi sūmā imobilita tem nri status tradit subdit quia fm sanctū euā gelium nemo mittens manum ad aratrum Et iterum supra eo. vbi de perfecta erogatiōe om nium suorum ante ingressum ordinis loquitur di cit dicant eis verbum sancti euangelij sic et in proposito inducit recordationem proprij voti: quo iuxta consilium xpi dicētis. Si quis vult ve nire post me abneget semetipsum: non pp ho minem sed deum. i. pp solius dei amorē et grām abnegauerūt pprias volūtates Item infra eo. vbi de negligendo studium lrarum: idiotas in format ēt de his qui nobis oibus sunt sup oia exoptanda: subdit statim christi exēplum et eius verba. Si aūt vis scire quō in his verbis. s. quod obediant in oibus que nō homini sed potius deo pmiserunt et in oibus que non sunt cōtra animam vel regulam altissima et pfectissima obedientia cū triplici rōnabilissimo limite cō tinet: in questione de obedientia euangelica pt posse mōstrari. Prenominati vo magistri dnt hic quod cōtra animam videt esse nō solum pecca tum: imo id quod esset incentiuū homini pxi mū ad peccādū. Ut si audiendo cōfessiones ac cideret fragilitas carnis cōtra regulam vo vi detur esse non solum qd est cōtra pcepta regu le: imo quod est cōtra statū ordinis ad obseruā dam rte puritatem hec pdicti. Et certe optime dicunt. Tertium est de recursu subdit ad prela tos pro discrimine pene ac spiritualis obseruā tie regule euitando. ibi Et vbicunq3 sunt frēs qui scirent et cognoscerent se nō posse regulam spūalr obseruare ad suos ministros debeant et possint recurrere Predicti querunt quid sit regulam spūaliter obseruare: et respōdent quod vi det esse idem quod obseruātia regule fm suum vi gorem: siue fm suam puritatem: siue sine occa sione ad malum: vnde nō posse spiritualr ob seruare: potest intelligi: aut quia non potest ser uari fm suum rigorem seu fm suam puritatem: aut quia non sine occasione proxima ad pecca tum: et subdunt. Alij vero videt quod istud refe rendum sit ad locum cum. s. ratione loci presta tur fratribus impedimentum ne pure possint regulam obseruare: vt. s. quia loco annexa est proprietas: aut cura aliqua animarum: ad quā ratione loci fratres necessario tenerentur. hec predicti. Aduerte tamen quod hoc vltimum non contradicit predicto: sed solum supplet seu ex plicat vnum casum in primo dicto inclusum. Nota etiam quod regula nō solum dicit: quod in hoc casu fratres possint recurrere: sed etiam quod de beant sed cum hoc aduerte quod nō dicit eos hoc debere vel posse quādocunq3 opinarētur se nō posse pure et absq3 peccati periculo regulam ob seruare. Sed solum quando hoc scirent et co gnoscerent quod vel certitudinem vel notabi lem valde rōnalem pbabilitatē huiusmodi fra tribus inesse debere designat. Datur aūt de hoc casu alia exēpla: vtpote periculū fornicationis datum ab aliqua femina: quod non pōt cōmo de vitari: nisi recedēdo de loco illo vel pericu lum mortifere distractionis et negociatiōis pp officiū pcurationis tpalium sibi cōmissum vel periculum alicuius pestifere societatis aliquorum

fratrum: vel ex ptinua mora cuz aliquo seculari pncipe vel plato: ex qua sibi videt plura pericula iminere. Quartū est de debita receptiōe frm a suis ministris: z spāliter in h casu: q: i h casu tenenf mistri eis pijssime z totis viribus puidere: z fit h ibi [Minister vō charitatiue z benigne eos recipiant: z tantā familiaritatem] Nota aūt q in toto isto caplo p mistros intelligit oēs platos ordinis. Qd pz pmo q: omnia que hic ascribunf eis: psilr cōpetūt oibus. s. generali z puincialib9 z custodib9 z guardianis: siue localib9 plat is: constat enim q oēs tenenf visitare z monere z corrigere subditos suos: z nihil ptra aiam vel regulam eis pcipere: nūqd etiaz gnali ministro z custodib9 tenenf fratres in oibus obedire sicut z suis puincialib9 ministris? Nunqd etiam frēs in absentia mistroz debent in pfato casu recurrere ad suos custodes: z in custodum absentia ad suos guardianos? Nunqd etiam oēs plati ordinis tenētur suos subditos in pfato casu vel psimili pijssime recipere: z eoz aiabus pijssime puidere? Scdo pz hoc q: alr regula eēt nō modicū defectiua: q: formam z mēsuram obedientie gnali vel custodib9 aut singularium locoz platis guardianis debite in nullo suo caplo explicaret nisi p quāto forte p quādam pñiaz ex obiecto ministroz puincialium hic posita hoc trahi posset. Tertio pz hoc: q: in ceteris caplis vbi de ministris gnali vel puincialibus loqtur: saltem in aliqua parte capli exprimit nomen gnalis vel puincialium: in toto aūt hoc caplo hoc nusq̄ reperies: ex quo apparet q hic cōmuniter sumif ad oia officia quorūcūqz mistrātium pxlatoz: bene aūt z ppie hic vsus est noie mistrorum in designationē oium ordinis platorū: q: oēs nex9 h9 eis ascripti miro mō ex noie ministri seu serui ministrātie trahunt. Quintuz est monitio. ibi [Moneo vō z exhortor in dño iesu xpō: vt caueant ab omni supbia: vanagloria: inuidia: auaritia: cura z solicitudine hui9 seculi detractione z murmuratione] Et ex hoc satis pz ex se z ex his que supra scdo caplo in fine vbi pma monitio ponitur sunt dicta. Sextum est q [nescientes lras: lras discere: sed attēdant sup oia] zc. Et pmo nota q nō simplr phibet eis discere: sed q ex se ipsis nō curent. Vñ si superioribus aliud vtilius videret: possent tales

facere discere. Scdo nota q studium lrarū eis indicit: non aūt studium fidei z sapientie christiane siue moralis siue ptemplatiue put absqz lris edocetur. Tertio nota quare pro idoneis nō dat expressum de discēdo mādatuz: sicut litteras nescientibus dat de non discēdo. Fit eni hoc (vt estimo) pmo quia in his ad que raz naturalis q̄ curiosa z ambitiosa affectio de se satis impellit: z maxime abstractos a mundi curis z voluptatib9 z datos contēplatiue quieti: z ad pploꝝum pdicationē: ex sua regula aliqualiter ordinatos: non fuit necesse z expediens amplius illos ad hoc inducere. Tale autez est scire z discere litteras: z ea que p litteras possumus edoceri. In cuius exemplū de diligendo seipsum non fuit expresse datuz: sicut de diligēdo pximum. Scdz enim Aug. libro de doctrina christiana: factum est hoc ppter cōsimilem rōnem. Tertio ne in lris z chartis principale z fontale lumen z studium ac magisteriū spiritualis sapientie esse arbitremur. Ut ergo studium z sciam littere doceret esse inferius: z posterius studio reali: qd est in mētali per scrutatione z sursum actione: z nō soluz itellectuali: sed etiam affectuali adhesione ad sublimen totius fidei veritatem. Ita q nō solum intelligatur: sed etiam saporetur z deuoretur. Ideo de studio littere nihil nisi solum per quādam consequētiam insinuauit. Nam per hoc q ipsuz solum qbusdam inhibet: satis patet q alios voluit vel concessit in lraruz studio: prout nostro statui esset condecens occupari: z hoc etiaz q voluit pdicatores singulariter examiari: z eloquia examinata in sua predicatione habere: satis insinuauit hoc ipsum. In scientijs autez litterarum ideo studium lrarum inhibuit q: taleis iscij: cū iam sunt puecte etatis quales vtiqz supponūtur esse cū in tali ordine recipiuntur: sunt nimis inepti ad aliquem nobiliorem fructum ex litteris hauriendū vel in alijs faciendum: z cum hoc incurrunt periculum nimie distractionis a deuotiōe z a reale studio sapientie spiritualis. Unde z sepius suz expert9 quosdam fratres laicos soli mentali studio z deuotioni vacantes in diuinis longe perspicatiores z peritiores fuisse q̄ quosdam fratres clericos parum de sola albugine seu cortice littere suos oculos vellatos habētes. Erat etiam z est preter hoc

timendum ne occultus flatus ambitionis z su perbie eos ad studiū littere instigaret:z nimia apreciatio littere super sapientiam realez z simplicis vel curiose scientie super sapientiaz affectualez. Rursus ex regula z ab eius seraphico institutore fuit fratribus insinuandum: q si vitaz huius regule feruenter insectarent debeant potius edoceri a deo per influxus gratuitos: z per aspectus cordiales in solum deuz eleuatos z fixos z per gustus extaticos q̄z per studium littere que occidit. Unde z in cedulis fratris Leonis: quas de his que de patre nostro tanq̄z eius singularis socius viderat z audierat conscripsit. Legit q quidam frater laycus petijt a beato Fŕacisco: q posset psalterium habere z discere. Cui beat9 pater respódit. Q2 ipse aliqñ similem de discēdo tentationez habuerat: cūq3 super hoc deum oraret z orādo cósiliuz dei requireret: fuit sibi dictum a xp̄o vobis datuz est nosse mysteriuz regni dei: ceteris aūt i parabolis. Et est sensus (vt puto) vobis tanq̄z a mūdo sūme extractis ac mihi sūme piunctis datum est vt nudam veritatē virtutum z bonoz eternoz discatis z videatis per affectualem z realem ipsorū experientiam in se ipsis: z quid mirum si abstractos a lacte z auulsos ab vberibus scientie mundialis docet deus sapientiam spiritualem? Et certe nō credo q absq3 hoc diuine illuminationis radio z igniculo possit quis medullam littere scripturarum sanctaz penetrare perfecte: nec forte aliqualr sine aliqua vanitate z cum frigida insipiditate. Septimū est q tam inscijs q̄z ceteris sit super omnia attendendum z exoptāduz quod optime cōprehēdit in duobus. s. in [habere spiritum domini z sanctam eius operationem] quā specificat per [orare semp z puro corde ad deuz] z per [humiliari] infra seipsum: z per [patientiam] omniuz aduersorum z per pfectam dilectionem nō solum amicoz: sed etiā inimicoz. In orone autē puri cordis nō solum cōmunem abstinētiaz z sobrietatem a delitijs carnis inclusit: sed etiam omnem abstersionē z depurationē a qbuscūq3 illecebris z fantasmatum nebulis: vt sic sereno oculo z mundo corde semper: ac si in celis videant faciem dei sui. Dicit autem signāter [habere spm̄ dñi] potius q̄z [habere] habitus gratie sue: tuz q2 ipse est fons z terminus z obm eaz: tum vt sciatur q habitus gratie nō pōt hēri sine ptinētia z imedata ihabitatiōe spūs xp̄i: tū vt ipsis gratijs doceat nos nihil d̄bere apreciari vel q̄rere nisi ipm̄ spm̄: q2 est sup substātialr omne bonū: tum q2 quādam participationem spūs xp̄i singulariter cōformem illi mō quo in xp̄o hoie: z eius vita refulsit: vult hic desiderari iuxta quod de aplīs aliqualr iam spm̄ sanctū hn̄tibus di: spūs nondum erat datus. s. quoad quēdam singularez modum: q2 Jesus nōdum erat glorificatus. Dicit etiam [sanctā eius operationem] vt ex xp̄i exēplo nobis pbaret q̄ttuor actus quos subdit: esse sūmos z sūme hn̄dos: nosq3 fortius animaret ad illos. Dicit autē [z in infirmitate] Cum tñ xp̄s de patientia circa eā nō videat expresse locutus: vt nobis plenius explicet mētem verboz xp̄i: pōt tñ dici a christo explicita quando Saul ait q virt9 in ifirmitate pficitur. Unde z Paulus dicit. libēter igitur in ifirmitatibus meis gloriabor z c̄. Uerba autē illa xp̄i [diligite inimicos vestros] accipit ex sermone dñi in monte ad aplos specialr facto. Illud aūt [q pseuerauerit] sīmir ex Mat. x. vbi christus aplos ad p̄dicandum cum aplica norma viuendi mittens: p̄dicit eis psecutiones maximas eos esse passuros: volensq3 ostendere: q soli finaliter patientes z pseuerātes saluabunt: ex eis subdit. Nota etiam q congrue sextum z septimum huius capituli mēbruz posuit: vbi de spāli regimie: quo frēs a prelatis z a seipsis sunt regēdi agitur: q2 nihil ita spectat ad speciale regimen nostruz z platorum circa nos: sicut quādo soli spiritui christi z xp̄i actibus insistamus. Nota etiaz q̄z signāter in trib9 regule caplis facta mētio de oratione eiusq3 primatu: vt enim nobis insinuaret q in oratione est primatus diuini cultus z obsequij virtualis actus z exercitij sapientialis studij z seculi: idcirco in. iij. caplo ascribit sibi pmatus diuini cultus: in quarto vero primatus omnis actus. In hoc vero primatus omnis studij z desiderij: quia per ipsaz z in ipsa pie z sapidissime tenetur gustatur z cernitur sūmum bonum.

¶ Q2 frēs non ingrediantur monasteria monacharum. Cap. xj.

PRecipio firmiter fribus vniuersis ne habeāt suspecta plortia vel psilia mulieruz: z ne

ingrediantur monasteria monachar. In hoc capl'o docēs nos spāliter regi ad exterio:a:vult quersationem nr̄am esse purissimā:tutissimā3: clarissimam:z ideo spāliter inhibet tria:p que solent infici puritas:periculari securitas:z obscurari claritas:z maxime in religiosis z p:ecipue in iuris euāgelicis:quos ꝓpter salutē animar:z etiam pro suis necessitatib⁹:op3 cu3 forinsecis sepius imo:ari:quid aute3 noie mona sterij intelligatur:habeo satis ex exposi̇ōe papali. Que etiam in suspecto ꝯso:tio includaſ: z qūo in ꝯsilio euāgelico dato de castitate eius vitatio cōp:ehendaſ tradidi in qōne de B speciali facta. S3 vltra hoc nota ꝙ suspectum cōsortium nō solū ꝯtrahiſ p mutuam p̄ntia3 pso nar:sed ēt per multa alia cu3 ꝑsonali absentia facta. Unde Hiero.ad nepotianum de hoc loquens ait. Caueto omnes suspitiones:z qcqd ꝓbabiliter fingi pōt: ne fingatur ante de vita crebra munuscula z sudariola z fasciolas z vestes o:i applicitas:z oblatos ac degustatos cibos:blandasq3 z dulces lr̄as sanctus amo: nō h3 omnes delitias z lepo:es z risu dignas vrbanitates z ceteras ineptias amato:z:in cōmedijs erubescim⁹:i seculi hoib⁹ d̄testamur:q̄to magis in clericis z in monacis. Hec Hierony. Nota etiam ꝙ accessus ad monasteria monialium hic signāter inhibeſ:tum q: sub specie diuini amo:is hic occultius z facilius isurgit incentiuu3 familiaritatis z amo:is carnalis:tum quia ho:ribilio: isamia ex hoc facilius insurget:tum quia ad sponsas ch:isto sacratas debet esse purio: ac timo:atio: z reuerētio: accessus q̄3 ad alias. Quia v̄o huiusmodi pericula fo:tius z facilius insurgerent cu3 monialib⁹: que sub o:dinis regimine specialiter subsūt. Idcirco ſm expositionem papale3 l3 de omnib⁹ hoc inhibeatur:potissime tamen de istis z lōge strictius. Nota etiam ꝙ non solum inhibuit esse compatres mulierum sed etia3 viro:z quod quidem in duobus sacramentis. In baptismo z confirmatione contrahitur. Et hoc tam tradendo sacramētum q̄3 tenendo suscipiente3 illud:q: in cōpaternitate viro:um de facili z sepius cōcurrit familiaritas z cōpaternitas mulier scandalu3 o:iatur. infamie vel zelotipie vel cuiuscūq3 mali exēpli. Nota etia3 qūo tria consilia sup:a in ꝑncipio regule quasi implicite tradet per o:dine3 explicauit. P:io.s.paupertatem. Scdo obiam. Tertio castitate3:quāuis de explicatione obie aliqua ꝑmittat ante tria capl'a de paupertate:q: sic ipsa est in fundamēto altio: ꝙ tamen eius actus regimini ꝑlato:um imediatius est cōnexus atq3 subiectus: z ideo vbi de regimine o:dinis agitur potius explicatur. Nota etiam ꝙ omnis impudicitia aspect⁹ z cōtactus:affatus z cogitat⁹ in substātia voti castitatis directiue z ꝯsubaliue ihibeſ q̄3 suspectū ꝯso:tium q: multa sunt suspecta que ſ3 se z absolute nō sunt impudica:z ideo vitationem ois impudicitie sup:a in diffinitiōe regule intelligo quasi explicite in castitatis nomine comp:ehēsam:hic vero id de quo magis dubitari poterat explicatum fuisse.

De euntibus inter saracenos z alios infideles. Cap.xij.

Quicunq3 frīm diuina inspiratiōe voluerit ire inter saracenos z alios infideles:petant licentia3 zc̄. In hoc capl'o agitur de regimine finali:z hoc quoad duo. P:imum est supabundans z superogatiuus fructus z finis:ad quē docet istum o:dinem errigi p:e cunctis o:dinibus ecclesie dei:z hinc est nō solum fideles:sed etiam vniuersitatem ifidelium trahere ad xp̄3: z p hac re omni martyrio z pegrinatiōi apud illos se offerre z exponere. Quia tñ ad hoc exigitur singularis moto: z seruēs ac firmū ꝓpositu3 z plena z app:obata idoneitas ꝑsone euntis:z simul cu3 his cōdigna aucto:itas. Idcirco hec tria vel quattuo: per o:dinē tāgit. P:imo.s.vt motus iste fit nō ex leuitate aut a quacunq3 humana volūtate:sed a diuina inspiratione Scdo vt ꝓposita soliditas p petitionis instātiam inotescat suo supio:i. Tertio vt solu3 plene ad hoc ꝓbatis idoneis licētia deſ. Quarto vt nullus vadat nisi aucto:itate missus:z B a nullo iferio:i p:elato citra ꝓuincialem ministrū. Et nota ꝙ nō dixit qui voluerint ire ad ipsos ꝑdicandos:q: ꝑter hoc sunt z alie cause: vtpote desiderium marty:ij:aut obsequiosa associatio ꝑdicantium:aut quicūq3 honest⁹ modus eundi vtilis ꝯuersioni illo:z. Estimo autē hoc nō esse hic positū solum ꝯsensiue:sed etia3 ꝯsultiue seu incitatiue aut ēt ꝓphetice:q: sicut apostoli primo missi sunt inter iudeo:um fideles ex

les ex quibus erant nati: et tandem post mortem christi et iudeorum aliquantum ad christū attractionem missi ad gentium infidelium nationes: sic (prout estimo) post predicationē latinorum fidelium: mittēdus est ordo ad infideliū nationes: vt sicut per xpi psonā patientiam in carne assumpta circa pncipium et medium ecclesie quersus est orbis: sic per xpi vitā et regulam in suis mēbris passuram plenitudo gentium intret et ois israel saluus fiat: put expresse dicitur in Apoc. sub apertiōe sexti signaculi: et sub sexto angelo tuba canēte. Unde et angelus sexti signaculi Frācīscus. s. habens in se signū stigmatum dei viui in huius mysterium sexto sue quersionis ano trāsijt ad saracenos: et quia forsan hoc compleri icipiet sub. xiij. centenario a passione xpi: iuxta quod et. xiij. ortus sui die apparuit magis: et. xiij. anno a passione sua misit Bernabam et Paulū ad gētes. Ideo in huius mysteriū Frācisco. xiij. ano quersionis sue iterato iuit ad saracenos et multa passus: et tandē psentatus soldano multū fuit finalr honoratus ab illo. Scdm finale est extincta ptectio et gubernatio ordinis in casu necessitatis: et p hoc dicit Ad hec per obedientiam iniungo mistris vt petant a dño papa vnū de scē Romane ecclesie cardinalibus Quia. n. intrinsecum regimen ordinis non sic sibi sufficit: qn in pluribus plurimūq; indigēt cōsilio et auctoritate papali tā quoad spūalia: q3 ēt quoad tpalia p suis vsibus debite ministrāda. Eget etiā scuto protectiōis sue ptra aduersariorum icursus: et vbi gñalis vel ordo in aliquo notabili deficeret egent correctione ipsius. Papa aūt in vniuersali regimine totius ecclesie sit quasi semp nimiū occupatus: idcirco pcipitur mistris gñali. s. et puincialibus vt petāt a papa vnū de scē Ro. ecclesie cardinalibus qui tanq3 vnus de sibi assistētibus: et tanq3 vnum pncipale mēbrorum aplice sedis vice et auctoritate pape tria pdicta facilius possit circa nos exequi et implere. Et ideo tria sibi ascribit. s. q sit gubernator: ptector: et corrector Respectu vero quorū hoc pncipaliter intendat: ostendit subdens vt semper subditi et subiecti pedibus eiusdē. s. ecclesie stabiles in fide catholica: paupertatem et humilitatē et sanctum euāgeliū obseruemus Et sunt tria. Primum est plena adhesio et subiectio totius ordinis ad romanā ecclesiā: et hoc est ptra scissuras scismatū. 2m est stabilitio ordis in fide catholica qd est cōtra errores heresum. 3m est pura et plena obseruātia nostre regularis et euangelice pfessionis: de qbus singulariter specificat paupertatē et humilitatē oia vo gñalr sub noie euangelij a nobis pmissi cōprehēdit: sicut et in pncipio regule fecit. Hoc aūt tertium est ptra impuritates laxationū et pposītarū. Attēde aūt q facit hec regula tanq3 vere spherica nō tangit planitiē terrenorum nisi in pucto simplicis et necij vsus: totāq3 circulariter se reflectit circa christum et euangelium eius tanq3 circa suum intimum centrum: sic instar circuli: vnde exordium sumpsit in idipsum finit. Inchoauit autem ab euāgelio et ab obedientia apostolice sedis: et hoc terminat in idipm. ¶ Dec. 12. capitula euāgelice regule sunt. xij. stelle i corona mulieris amicte sole. i. religiōis euangelice circumamicte christi solari fulgore et ardore. In his enim cōsistunt. xij. lumina studij nostri. Sūt etiam. xij. panes nobis in mensa dei ppositis: quia in his est solida refectio vite nostre. Sūt etiam. xij aplica fundamenta noue hierusalē: q: in his est fundamētalis subsistētia ordis nři licet eius seraphica fundatio et seraphica gubernatio qsi in duo seraphim senas alas habentes admirabilr et pcorditer sint distīcte. De quo vt tibi aliqd breuiter illucescat aduerte q sex pria capita mistice psonant pmis opibus sex dierum. Nā in pmo ca. oritur lux diffinitiōis regule. In 2o vero fit firmamētum pfessionis solidissime: et diuisio aquarum inferiorum. i. abdicatio et erogatio oium tpalium spūalibus et supnis sup se retentis. In tertio vero reiectis aquis carnalis humoris per mortificans ieiuniū fit in terra nřa paradisus diuini cultus. In qrto p oimodam reiectionem pecunie fit solare lumen in celis. In qnto vero per opus manuū pisces natant in aqs: fit tñ q pferrēdo sibi orōnis et deuotionis spm̄ volant sicut aues in celis. In sexto vo fit homo paup peregrinus et humilis ad imaginem medici et pauperculi christi hois dei nři. ¶ Cōsonat etiā. vj. huius mūdi etatibus: et sex ecclesiasticis tpibus. Nam sicut in pmo eccl'ie tpe incepit lux euāgelica explicāda postmodū vsq3 in finē. Sic et in p° ca. rle. Sicut ēt in 2° martyres reijciunt vitā carnis ppvitā eternā.

sic in scdo capitulo reijciatur secularis vita p/pter regularez: sicut et in 3°tpe sub Cōstātino fuit ecclesiasticus ordinatus cultus: sic z in tertio capitulo floruit ecclesiasticus cultus. Sicut etiam in 4° anachorite oia deserunt: sic in 4° caplo oia deserit pecunia a Petro aplo pp Simonē maledicta. Sicut aūt in 5° instituunt monachi manibus operātes: sic z in 5° caplo diuinaz laudum z ieiuniox z perfecte euāgelice vite tradunt z florent. In. 6. vo sub Francisco itrat mēdicitas xpi in mundū. ¶ In. 6. vo vltimis caplis mistice intuere regimē ecclesie dei. Sicut. n. p° p xpi passionē z eius sacramētalem ad nos applicationez a peccatis suis fuit ecclesia lota. Iniuncta tñ sibi penitentiali satisfactione martyrz vsqz ad tpa pape Siluestri: z ex tunc ɔcilia gñalia ac deinde puincialia sūt in chrāsti ecclesia solēniter celebrata. Inclarescēte plenius sūmo primatu romani pontificis z sue aplice sedis: ac deinde casta clausura claustralium plenius clarescere cepit: z tandem in fine sub plenıori aptione sexti signaculi expectamus ɔuersionē nationū infideliuz z etiā iudeoz cū renouatiōe solēniū martyrioz. Tūcqz per angelū sexti signaculi. xij. tribus israel signo thau signate z turba innumerabilis nationum adducent z statuent iuxta thronuz agni: qui est idem qd eius ecclesiastica z aplica sedes: sic per ordinē currunt. 6. capla regule: sicut de facili colliger potes. Christo q est α z ω. pncipiū z finis suoqz patri z spiritui sit honor z gloria: laus z bñdictio: ac grāz actio sempiterna: de tante ac talis regule istitutiōe seu renouatione: z de tāti institutoris destinatione z consignatione: per cuius intermediationē ad pyssime z gloriosissime matris christi thronuz adducti: petimus a te christe Jesu plenam remissionem z indulgentiā peccatoz. Et spm vite z gratie tue: per qz in vno spūs sci capitulo oēs perfecte ɔgregati in vnuz: oībus fidelibus z infidelibus lucis opa z exēpla monstremus. Ut sic tādem cuz vniuerso orbe: tuo vicario z tue aplice sedi semper simus subiecti in pura veritate fidei z in plena obseruantia euangelij tui. Ad laudē z gloriā sūme z īdiuidue ac beatissime trinitatis in secula seculoz. Amen.

¶ Explicit expositio illuminati doctoris fris Petri ioānis sup regulam.

¶ Hec est quedā expositio z verissima intentio regule edita a sanctis patribus ordinis.

¶ Incipit pmū cap. in quo sunt. iij. pcepta.

Egula z vita minoruz friū hec ē. sc. dñi nri iesu xpi scm euāgeliuz obseruare zc. Hoc est pceptum: z fm' expōnē qttuor magroruz. Iram exponētiū instituimur in ijs q obseruare tenemur. Et sunt oia illa que p/ceptoris vel ibibitoris seu sub verbis egpollentibus expmunt in rla. In qb' ɔtinet qcqd fuit impositum aplis sub pcepto ad curā pastoralē nō pertinens. Itē fr Frācisc⁹ pmittit zc. est euidēs pceptū. Et alij frēs teneāt. H est pceptū.

¶ Seqtur scdm cap. in quo sunt. xij. pcepta.

I qui voluerint zc. Mittant eos zc. Hoc istructorium est qd agere debeāt circa idoneos: z nihilominus obligatoriuz est q iuuent idoneos: z non retrahāt eos amore carnali vel odio. Et hoc ipotat verbū: mittāt. Quibus solūmō z nō alijs zc. Preceptū est vt soli mīstri possint recipe: vel qb' ipsi districte cōmittūt fm declarationē. Diligēter examinēt eos zc. Dicāt illis vbuz sci euāgelij zc. Preceptū est mīstris. Uadant z vendāt oia sua zc. Preceptū est hāc regulā volētibus assumere. Ex his tribus pz q hic status ad receptionē nō amittit q nesciunt rñdere de fide: nec possunt esse adhuc dñi rez suaz: vel hāc regulā finito āno vouere. Quod si facere nō potuerit: sufficit eis bona volūtas. Expositio est pcedentis pcepti. Et caueāt fratres zc. Et hoc est pceptum phibitoriū q nec frēs nec mīstri solliciti esse debeāt: nec ɔsiliū dare super distributiōe rez intrantiū ordinez: vt sit receptio purissima sine symonia vel signo. Si tñ ɔsiliū regratur zc. Nota q in H solo casu ɔcedit mīstris lnsam: non ɔsulendi super distributione rez: sz super psona idonea ad regule ɔsiliuz. Per quod pz q illud qd segtur. Ad aliquos deum timētes zc. nullo mō pōt referri ad frēs: q: nec ipsis mīstris ɔcedit regula cōsulere: multo minus alijs fribus. Et ideo cum vnū solum casuz dicat licere mīstris: oēs alios tam ipsis qz ceteris fribus illicit os manifestat. Propterea in eo qd dicit. Ad aliquos deum timentes: ondit aliū supponere statū a fribus: q:

omnes

omnes frēs supponunt timere deum. ¶ Conce/
dant eis pānos ꝓbationis ꝛc. Hoc est ꝑceptū
ꝙ de rebus ꝓprijs regula intrātibus ordinem
amplius nō ꝓcedit. Per qḋ pꝫ ꝙ strictū vsum
vult nos ſuare de rebus alienis: qn̄ de ꝓprijs
amplius nō ꝓcedit. Sed supponit ꝛ īponit oia
alia paupib⁹ erogata. ¶ Nisi eisdē ministris ꝛc.
Istud est positū in dispositione ministroꝝ: ꝛ solū
referf ad caparonē īmediate ꝑmissū: vt. s. ꝑ re/
uerētia intrātes ordinē possunt idulgere ꝙ pba
tionis capuciū nō portēt. Et illud nisi nunꝗ̄
fuit hactenus acceptū a fribus aliter. Nā si ne/
cessitas nouicij plus regrat aliūde venit dispē/
satio ꝛ nō ex h̄ nisi. ¶ Recipianf ad obiaꝫ ꝛc.
Preceptum est ꝙ recepti ad nouiciatuꝫ si sint
idonei nō repellanf odio vel amore: vel ex ma
litia retardenf. ¶ Promittētes vitam istā ꝛc.
Preceptū est ꝙ tota obſuantia rl̄e ꝓmittaf: ꝛ
illa ē imediatū ꝛ ꝑmariū rl̄e obiectū voti fra/
trū minoꝝ eo mō qḋ iacet in rl̄a. ¶ Et nullo
mō licebit ꝛc. Preceptum est vl̄r ꝓhibitum.
¶ Quia nemo mittēs manū ad aratrum ꝛc.
Scḋm oēs itelligētias hec est ꝓbatio talis: ꝙ
supponit votū istius religionis esse tale: ꝙ ois
alia ꝓmissio regularis fit respectu illius retro
aspicere ei q hāc regulaꝫ ꝓmisit. Que rō nulla
est: nisi sūme pfectionē euāgelicā cōprehendat.
Et hec ratio est fris Joānis de pecciano ꝛ mul
toꝝ magroꝝ ꝛ ꝯcordat decretalis. ¶ Et illi q
iam ꝓmiserūt obiam ꝛc. Preceptū est sicut di/
cunt qttuor magistri: ꝙ duas tunicas hr̄e ꝛ nō
plures regularis est forme: plures vō dispensa/
tionis est i.l'e in necītate: auctē illoꝝ qb⁹ com
missa est cura fr̄m. ¶ Et q necītate coguntur.
Preceptū est a ſcḋo sensu: ꝛ h̄ non possunt nisi
necessitate coganf. ¶ Et oēs frēs vestimentis
vilibus induanf. Hoc est ꝑceptuꝫ: tam ex hoc
qḋ hic dicit: ꝗ̄ ex admonitiōe que seqtur. Et ma
nifeste in numero vestiuꝫ ꝛ in qualitate vsum
pauperē imponit. Qualis aūt vilitas impona/
tur: pꝫ ex cingulo q est vilis funiculus. Itē pꝫ
ex nuditate pedū ꝛ de repeciatiōe saccina: que
oia hoium sunt paupculoꝝ ꝛ fm mundū sum/
me vilium. ¶ Et possint ea repeciare de sac/
cis ꝛc. Hoc est inſa volentibus: ſꝫ est ꝓhibitio
ꝛ ꝑceptum ne tales impedianf ab ijs q horrēt
in se ꝛ in alijs vilitatē regule impositā vel cō/
cessam. ¶ Quos moneo ꝛ exhortor ꝛc. Nec
admonitio est quoad non iudicādum: sed im/
positio est ꝛ ꝑceptum vel declaratio quā impo
suit ꝛ ꝑcepit ex ꝯditione sui status ꝛ ex dictis
supra ꝛ intra: ꝙ fratribus non liceꝫ mollibus ꝛ
coloratis vestibus indui: vel cibis ꝛ potib⁹ de/
licatis consuetudinarie in proprijs locis vti.
¶ Sequitur tertium capitulum. in quo sunt
quattuor precepta.

Clerici faciant diuinū offm̄ ꝛc. Preceptū est ꝛ ad duo
se extēdit. s. ad faciendū diuinum offm̄
ſꝫ rubricas breuiarij romane eccl'ie: ꝛ ad dicē/
dum horas canonicas. Scḋo ꝙ ordo romane
ecclesie est ꝙ clerici ꝯueniant ad choꝝ ecclesie:
ꝛ ibi dicant horas canonicas: ad hoc sitr̄ se ex/
tendit: ꝛ oēs frēs teneanf ad chorum ꝯuenire:
nisi fuerint rōnabilr̄ impediti. Nec pro leui cā
debet hoc diuinū preceptū obmitti. ¶ Et ieiu
nent a festo oium sanctoꝝ ꝛc. Prima ꝛ tertia
quadragesima ꝛ sexta feria sunt in ꝑcepto: iter/
media vō quadragesima est in ꝯsilio. Et debet
intelligi ꝙ debemus ieiunare in cibis q̄drage/
simalibus: q: sic itellexit auctor ꝛ seruari fecit:
ꝛ sic in illa regiōe cōiter fit a secularib⁹. ¶ Cō
sulo vō ꝛc. Admonitio est. s. de ijs ad que tene/
mur in certo gradu. Et non debeant equitare:
Preceptū est: tū q: dicit nō debeāt: tum q: infe/
rius subdif. nisi ꝛc. Et nota ꝙ pro causis q̄s se/
cundā regulā potius debemus vitare ꝗ̄ sequi
sicut sunt vagi discursus ꝛ litigia causidica: nul
la est nobis necītas egrādi. Itē qn̄ multi boni
frēs ad regimen idonei sūt in ordine: nulla est
necītas tenēdi in officio plationis illos q no/
lunt vel nō possunt sine equitatione sua officia
exercere. Et ad istos admouēdos capl'm gnāl/
le ꝛ capitula ꝓuincialia: itē gnāles ꝛ ꝓuincia/
les ministri ac diffinitores huic ꝑcepto tenētur.
¶ In quācūqꝫ domū intrauerint. Hoc pꝫ vo
cem dicere istructio est ꝛ bonuꝫ fieri: sed in alo
hr̄e ꝑceptum est. Et fm scm̄ euāgelium de om
nibus cibis ꝛc. Hoc dicit fratribus per mun/
dum euntibus. Ex quo pꝫ ꝙ q: in solo hoc ca/
su dicit: liceat ꝙ in alijs. s. in ꝓprijs domib⁹ vbi
ipsi frēs sibiipsis cibos ꝑparant non liceat. Qr
qḋ de vno ꝯcedif: de alio negaf. Et pꝫ qḋ dcm̄
est supra. ij. capitulo: qūo regula iponit fratri/
bus cōmuniter non vti cibis ꝛ potibus delica/
tiis: sed vsum pauperem imponit in cibis.

¶ Seqtur.iiij.ca.in quo sunt q̃ttuor pcepta.

p **Recipio** firmiter fribus vni/uersis zc. Istud e p/ceptũ strictissimũ bis isra repetitũ:qd rõne mãe ad paupṫatẽ spectat:z rõne forme pre/cipiendi ad obiam. Uñ ad vtrũqz votũ refert. Et nescimus q aliqd sub celo possit strictius z expressius phiberi. Et hoc aũt q hic sic phi betur pecunia q̃ sũme valet ad opulẽtũ vsum: z ex ijs q̃ infra.6.ca.dicunt de altissima paup/tate nr̃a:luce clarius est vsum pauperẽ ex regu la nostra nobis iponi. ¶ Et nullo mõ zc. No/tã q nullus modus z aliquis modus sunt ɔ̃di ctoria:z ideo nulli subest ɔ̃potẽtie q isto rema/nente pcepto sicut stat modus aliqs ɔ̃cedatur. ¶ Denarios vel pecuniã recipiãt. Noie dena riorum itelligit moneta:noie vo pecunie(sicut di cit gñale capl'm z ẽt ius ɔ̃cordat)itelligit que/libet res que accipit vt vẽdat. Et idẽ decreta/lis annuit dicẽs. Nec eo slo vt distrahant siue vendãt recipiant: sicut equi arma cera pãni q veniunt cũ funeralibus. Itẽ granũ qd petitur z accipit a fribus in messibus nõ vt comedat: sed vt vẽdat z oĩa similia pecunia sunt:que in/differẽter ɔ̃tra regulaz recipiunt. ¶ Ministri tñ z custodes. Nota hoc esse pceptuz mistris z custodibus z oib⁹ platis:q: tenent hic curam de suis subditis ifirmis z sanis. Hec aũt dictio tm̃.excludit pceptorie oẽs subditos a cura sui: z vult eos esse pfectissime liberos a cura z soli/citudine ɔ̃uidendi sibi in tpalibus vt spũalib⁹ magis vacent:sed negligẽtia supiorum cogit oẽs subditos vbiqz ɔ̃tum agere. ¶ Eo semper sal uo zc. Nota in hac repetitione q necitas infir morum z necia idumẽta frm̃ sunt sũme necia vel de sũmis q̃ pñt occurrere ad hũanã vitã:z tñ nullam merent apud hãc rl'am dispẽsationem huius precepti. Igitur nullã dispẽsationẽ ad/mittit hec regula fm intẽtionẽ lrẽ z auctoris. ¶ Seqtur.v.ca.in quo sunt tria pcepta.

f **Ratres** illi qbus grãm dedit dñs. Certuz est istud esse pceptum oibus fribus quoad eui/tandum ociũ:sed ad laborẽ manuũ nõ intẽdit cogere nisi illos q se pũalibus officijs nõ exer cent. Ad illos aũt fm decretalẽ preceptuz quo ad laborez manualẽ extendit. ¶ De mercede vero laboris zc. Nota qm̃ tenemur ad vsum pauperez:q: de mercede laboris quã iustissime lucrifecerimus:z esset nr̃a oino si pprium hic possemus:nõ ɔ̃cedit nisi corpis necia non su/perflua. Et illa ẽt non qualitercũqz concedit: sz humil'r sicut decet paupṫatis scĩssime sectato res. Que tria verba sũme exprimũt pauperem vsum:quẽ tñ nos dicimus cadere sub voto de necio sub virtutis medio rõnabil'r modificato in respectu ad eminentiam nostri status.

¶ Seqtur.vj.cap.in quo sunt sex precepta.

f **Ratres** nihil sibi appropriẽt zc. Hic pcipitur nihil hẽ iuris nec in speciali nec in cõi:ac p hoc ius multorum ɔ̃uilegiorum excludit. ¶ Et tã/q̃ pegrini zc. Hic pcipitur fm magistros fm scm̃ Bo.ve.z frẽm Joãnem de picciano nihil hẽ fixum vt redditus. ¶ Uadãt pro elemosy na zc. Hic pcipit fm magros paupṫas quan/tum ad vsum. Q: sic debẽt esse paupes:q mẽ dici. ¶ Nec opz eos verecũdari. Cõfortatiuũ est exẽplum:attamẽ cuz hoc supponit q eadẽ est paupṫas xpi z aplorum z nr̃a. ¶ Hec est illa celsitudo altissime paupṫatis. Assertoria extollẽ tia paupṫatis est: per quã ɔ̃cludit q nihil põt esse paupṫatis euãgelice:q rl'a fribus nõ intẽ/dat ponere. Cui dilectissimi frẽs totaliter in/herentes. Hic includit pceptum de plena ob/seruantia paupertatis quoad actus itrinsecos per verbuz. ¶ Nihil aliud pro noie zc. Ex̃po to isto caplo z alijs pluribꝰ locis regule extra/hũt quattuor doctores z magr̃ Joãnes de pic/ciano:q iterdicta sunt nobis granaria z cella/ria z edificia excessiua z oĩa notabiliter super/flua. Et diffinitiones capitulorum gñalium di/cunt:q hic sunt abusiones z excessus remouẽ/di:ac p hoc tenemur ad vsum pauperẽ. ¶ Et vbicũqz sunt zc. Hic est aliqd precepti oibus fratribus.s.domestica charitas ad cõfratres:ta lis z tãta sub modis honestis z sanctis:q quĩ libet alius fr̃ in signis extrinsecis nõ tm̃ itrin/secis sic se oñdat ɔ̃fratri domesticuz:q qlz fra/ter merito possit ɔ̃cipere in corde suo ɔ̃fidẽtiã quã subinfert:que sicut pz exẽplo sũma desert/bitur. Et secure manifestet. Cõfortatio est z cõ cessoriũ. ¶ Et si qs eorum in ifirmitatem zc. Lo quitur de infirmis z pceptuz est. Et no tandũ in hoc capitulo quomodo in sũmo pauperta/tem z mutuam charitatem iniungit.

¶ Sequitur

❡ Seqtur.vij.cap.in quo sunt duo precepta.

e **S**I qui frm̄ instigāte ⁊c. Precepiū est q: dicit teneant:⁊ pp mā;.Et di.Gez.nonus q hoc refert ad manifesta ⁊ publica ⁊ p; ex textu:s; nihilominus etiam de priuatis tenenf celeriter debita remedia querere. ❡ Ipsi vo mistri presbyteri sunt ⁊c. Preceptu; est pter mām:vt cum misericordia peccantibus subueniant.

❡ Seqtur.viij.cap.in quo sunt sex precepta.

v **V**Niuersi frēs ⁊c. De hn̄do generalem oibus est p ceptu;:si mistri ⁊ custodes fuerint negligētes. ❡ Quo decedente ⁊c. Nota de gn̄ali capitulo q fiat:⁊ q fiat in caplo pēthecostes. Et q generalis eligat:⁊ si isufficiens est remoueatur ⁊ alius ei substituat pceptū est. Et nota quō rla ista est breuiloqua ⁊ pfecta. Et quō necessaria pcepta sepe in modico tangit:vult illa deduci ⁊ itelligi ex paucis que posuit. Et post capl'in penthe. Instructoria concessio est.

❡ Sequitur.ix.ca.in quo sunt duo precepta.

f **F**Ratres non pdicent. Preceptum est ⁊ ex declaratione p;. ❡ Et nullus frm̄. Preceptū est. ❡ Moneo quoq ⁊ exhortor. P; q exhortatio est:lic; fit de ijs que obligāt iure diuino.

❡ Sequitur decimum capitulū.in quo sunt duodecim precepta.

f **F**Ratres qui sunt mistri. Preceptū ē tria ptinēs.s. q visitent ⁊ moneāt subditos suos:q hoc ptinet ad administratione. Scd; est:q hūiliter ⁊ charitatiue corrigāt eos: ⁊ iponit hunc modū cure. Tertiū est q ꝯ aiam vel rlam non pcipiant q: ꝯ h nihil iuris hn̄t. Et sic nota hic qles esse debēt huiꝰ ordis plati. ❡ Frēs vo qui sunt subditi. Hn̄t subditi aliud pceptu; ti ipli catum. Primū q abnegent pprias voluntates. Scdm vt obediant corde:q exterius obediant ope in ijs que regula imponit ⁊ in oibus alijs que explicite nō tāgit:dum tn̄ sint talia q̄ non sint ꝯtra aie sue ⁊ regule nre. Quia si per se mala precipiunt vel per se bona phibent vel q inhibet qd regula cōcedit ⁊ phibetur illud quod pcipit vel intēdit non d; obedire:⁊ hoc est qd seqtur. Et nō sunt ꝯtraria anime ⁊c. Et hoc est tertiū qd pcipit in subditis.s.ꝯtra aia; ⁊ regula; non obedire prelatis:qd ꝯuer elicit ex verbis sequētibus. Et vbicūq; sunt fratres qui scirent. Hic est triplex pceptum. Unu; est subditis:q qui scirent ⁊ cognoscerent euidēter non per fantasticā imaginatione:q impediūtur ab obseruātia regule sm verum intellectū quē spiritus sanctus exprimit in ea de eius pfectione:⁊ hoc est qd dicit. Spūaliter obseruare. Tunc tenentur recurrere pro adiutorio ad prelatos:⁊ hoc est qd dicit. Debēt. Prelati vo ⁊ oēs alij fratres teneātur istos non impedire a tali recursu:⁊ hoc est quod dicit verbū. Possunt. Et quādo hoc dicit regula:inhibet impedimentum seu impedimēta contra tale posse qd concedit. ❡ Ministri vo ⁊c. Hic precipit duo mistris. Primo benignitatē circa talium receptione;. Secūdo plenā satisfatiouem talibus q pfectio regule possit obseruari ab eis:na; nihil plus precipit regula nec intēdit:q; q de eius plena obseruātia prelati subditis seruiāt. Et hoc est qd subditur. Nam ita d; esse. Et de hoc possunt subditi platos cogere vel repellere si ꝯtrium faciunt:q eis seruiant de obseruantia regulari. ❡ Moneo vo ⁊c. Patet q admonitio est quoad venialia circa hec:nā aliter hec sunt per se phibita ⁊ omnibus precepta in certo gradu. ❡ Et non curent nescientes litteras ⁊c. Preceptum est q illitterati non debent quārum est ex se curare discere litteras: ⁊ hoc intelligitur de laicis. Sed attendant q super omnia ⁊c. Precepta sunt ista sicut diuinus cultus:⁊ quantum ad aliquid principalissima ea que sequuntur in hoc capitulo. Nota autem aliter loqtur hec sancta regula hic ⁊ alibi de oratione ⁊ de pfectissimis habitibus mentis ⁊ aliter de studio litterarum.

❡ Sequitur vndecimum capitulum.in quo sunt tria precepta.

p **P**Recipio firmiter ⁊c. Distrite inhibetur suspectum consortium cuiuscunq persone. Et ne ingrediantur. Subaudi precipio ⁊ ideo preceptum est :quia iungitur superiori precepto. ❡ Nec fiant compatres. Preceptum est quia sub vna clausula est positum cu; anteriori precepto:⁊ quia eadem materia est que pertinet ad illibatissimam castitatem.

❡ Seqtur.xij.ca.in quo sunt qttuor pcepta.

q **Ubicunqꝫ** frm̃ ⁊c̃. Preceptuꝫ est quoad hoc ne aliquis ꝓpria auctẽ vadat. ¶ Ministri vero nullis eundi ⁊c̃. Duplex est hic pceptum ꝑlatis nec̃ium ad fidem infidelib⁹ ꝓpagãdam. Primũ est ne aliquos nõ idoneos suo iudicio mittãt. Scđꝫ qꝛ dicit. nisi eisdẽ. obligat eos ad licẽtiandũ illos quos idoneos iudicauerit ne s. effectu carnalis amicitie ipoꝝ vł ꝓp tpale cõmodũ qđ ex eis hñt ipsos licentiare dimitterent: qꝛ crederẽt eos magis fructificare iter fideles. ¶ Ad hec p obiam iniũgo mistris. Cui denter pceptũ est. In quo nota ꝙ ex scia regule vł ꝙ nullius correctioni extra ꝑlatos ordis subsint frẽs nisi dñi pape ⁊ cardinalis dati. Et hec sufficiens expõ. Qđ ne molestũ esset epis. sup̃. 9. ca. pcipit ꝙ sine eoꝝ lĩa nõ ꝑdicent: ⁊ multo magis seqtur de ↄfessiõib⁹ ⁊ sepulturis. Ac per hoc plena pax est p hãc rł̃am inter frẽs minores ⁊ ꝑlatos: qꝛ ipsi nõ dñt se impedire de correctionib⁹ nr̃is: qꝛ nos ex tr̃a nr̃a nõ nisi pape ⁊ cardinali correctioni subijcimur. Et nobis inhibetur ex regula non intromittere nos de spiritualibus officijs sine licentia eorũdem.

¶ Explicit expositio super regulam frm̃ minorum edita a sanctis patribus ordĩtis.

¶ Tractat⁹ de paupertate ⁊ vsu paupere edit⁹ a dño Petro Aureolo ordis frm̃ mi. Incipit.

Supposito ꝙ paupertas euãgelica (quã xp̃s viuẽdo tenuit in euãgelio discipulis exemplo mõstrauit quam quoqꝫ apl̃i tenuerũt) sit extrema ⁊ sũma paupertas. Supposito etiam ꝙ hec paupertas sit ad quã qlꝫ frater minor obligaẽ ex voto. Iuxta qđ habeẽ in rł̃a frm̃ minoꝝ. Hec est illa celsitudo altissime paupertatis q̃ vos minores frẽs meos heredes ⁊ reges regni celoꝝ instituit pauperes reb⁹ fecit virtutib⁹ sublimauit. Nota ꝙ ait hũc eẽ celsitudinẽ paupertatis altissime. Cui vł̃ declaratio eiusdẽ rł̃e ↄcordare cũ ait. de frib⁹ minoribus. Isti sũt illius scẽ rł̃e ꝓfessores q̃ euãgelico fũdaẽ elogio: vite xp̃i roboraẽ exẽplo: fũdatoꝝ militãtis eccl̃e aploꝝ ei⁹ ſmonib⁹ actibusqꝫ firmaẽ. Hec est apud deũ mũda ⁊ imaculata religio q̃ descẽdẽs a pr̃e luminũ ꝑ ei⁹ filiũ exẽplariter ⁊ v̄baliꝛ aplis tradita: ⁊ demũ p spm̃ scm̃ btõ Frã. ⁊ eum seq̃ntib⁹ inspirata. ¶ Et infra i eodẽ loco ait. dicim⁹ ꝙ abdicatio ꝓprietatis oiuꝫ rerũ tã in spãli qꝫ ẽt in cõi ꝑ deuꝫ meritoria est ⁊ scã quã ⁊ xp̃s viã pfectiõis ostẽdens v̄bo docuit ⁊ exẽplo firmauit. ¶ Et infra. Uere ↄdecẽs fuit ei ꝓfessiõi q̃ sic spõte deuouit xp̃ꝫ pauperem in tãta paupertate sectari oium reꝝ abdicare dñiuꝫ ⁊c̃. Ex his euidẽter colligiẽ ꝙ paupertas ad quaꝫ frater minor obligaẽ ex regula est paupertas euãgelica ⁊ altissima a xp̃o ⁊ ab apl̃is obseruata: quib⁹ p̄suppositis oriẽ questio non mediocriter perplexa. vꝫ.

v **Utrum** vouens hmõi altissimã paupertateꝫ ex voto teneatur vsum pauperẽ ꝓuare. Siue an vsus paup sit de substãtia voti hmõi altissime paupertatis: an solũ de ipsi⁹ decẽtia. Dr̃ aũt vsus paup: vtendoꝝ seu qbus vtendũ est paucitas: que paucitas attendiẽ quoad qualitatem reꝝ: qb⁹ vtẽduꝫ est: vt viles dom⁹: vestimẽta vilia: libri viles: ⁊ idem in cibis: vel attendiẽ quoad quãtitatem ⁊ numerositatẽ: vt tot sint dom⁹: qbus paup indiget ⁊ non plures? tot tunice: qb⁹ hõ indiget ⁊ nõ plures: ⁊ sic de alijs. Sic intelligendo vsum pauperem est questio: an sit de essentia vel solum de decentia istius apostolice ⁊ altissime paupertatis.

¶ Qꝫ sit de essentia ostenditur ⁊ arguitur multiplici ratione.

¶ Primo sic. altior ⁊ pfectior ẽ paupertas vouẽtis abdicationẽ oiuꝫ reꝝ: ⁊ cũ hoc vouẽtis vsus pauperes qꝫ paupertas illius q solã abdicationẽ vouẽt. Sꝫ hac paupertate apl̃ica: nulla est pfectior nec altior: (sic est ꝓbatũ) ẽ hec paupertas nõ ↄsistit in sola abdicatiõe ois dñij: sꝫ extendiẽ eẽntialiꝛ ad vsus paupes vt vł̃. ¶ Scđo arguitur sic: paupertas apl̃ica nõ est paupertas mathematica: imo est sũme meritoria: sic colligiẽ ex declaratiõe dñi Nico. sꝫ paupertas sine vsu paupe est mathematica ⁊ infructuosa ⁊ absqꝫ expiẽtia paupta̅ꝫ: qꝛ: paupertatẽ nõ põit ifcõ: ẽ altissima paupertas ad vsus paupes se extẽdit. ¶ 3⁹ sic: vouẽs obiam vel castitatẽ teneẽ eẽntialiꝛ nõ solum ex ↄdescentia ad vsus obie ⁊ castitatis: ẽ vouens paupertatẽ teneẽ ad vsus paupes essentialiꝛ. Uñ sicut in ore eẽt derisoriũ dicere voui castitatẽ: sꝫ vsuꝫ nõ teneor obſuare: sic Ridiculosuꝫ vł̃ in ore dicẽtis voui altissimã paupertatẽ: sed ipsaꝫ in vsu non

vsu nō seruabo. ¶ Quarto argr̄ sic. Paupertas de q̄ loqmur est pauptas q̄ in euāgelijs d'scribit' z ex euāgelijs colligit': z in euāgelijs ꝯtinet'. Sꝫ hec pauptas ad vsus paupes se extendit: dic in euāg. Mat.10. z Luce.9. Nolite possidere auꝝ z argētū z nolite soliciti esse aie vr̄e qd mā̄ducetis. Et si vis pfectus eē vade z vende oia z da pauperibus: z in euāg. Marci.6. pcepit apl̄is. Ne qd tollerēt in via nisi virgā tm̄: nō possidere auꝝ z argentū nō esse solicitū qd mā̄ducādū in crastinū vēdere oia dare paupibus z nihil ferre in via nisi virgam tm̄: sꝫ veri vsus paupes in facto ꝯsistunt: ergo pauptas in rl̄a frm̄ minoꝝ (de qua loqmur) essentialr̄ ad vsus paupes se extēdit. ¶ Quinto sic. Pauptas de qua loqmur colligit' describit' z cōtinet' in rl̄a bt̄i Frā. quā qlꝫ fr̄ minor vouet: sꝫ illa regula vsus paupes indicunt' (vt est illud) Fr̄es oēs vestimētis vilibus iduant' z possint ea zc̄. Et illud. Et q nec̄itate cogunt' possint portare calciamēta: ex quo inuit' q̄ al's nō dn̄t portare. Et illud: nō dn̄t eqtare nisi manifesta nec̄itate cogant'. Et illud. Qui iā ꝓmiserūt obiam habeāt vnā tunicā cū capucio. Et illud. Fr̄es nō recipiāt pecuniā p se zc̄. Et illud. Nō iudicent hoies quos viderint mollib' vestitos zc̄. vti cibis z potib' zc̄. ex quo inuit' q̄ nō debēt vti cibis z potib' delicatis (cum vtētes hmōi cibis: alios vtētes nō ꝯsueuerint iudicare) q̄re cum hec oia sint vsus paupes z in facto ꝯsistāt pauptas (de qua loqmur) videtur extēdi ad ista. ¶ Sexto sic: pauptas de q̄ loqmur est illa quā declaratio dn̄i Nicolai sup frm̄ minoꝝ rl̄a exponit z tractat. Sꝫ in illa declaratiōe rl̄e multa dn̄r ad vsum pauperē ptinētia (vt est illud) qnimo in eis appeat oimoda abdicatio z i vsu Et illud ꝓcedēs fuit ei ꝓfessioni q̄ xp̄m paupe rē deuouit in pauptate sectari oium reꝝ abdicare dn̄iuꝫ z reꝝ sibi ꝯcessaꝝ nec̄io vsu fore ꝯtētum. Et illud. Ex qb' oib' claret ex rl̄a ad victū vestitū z diuinū cultū: z sapiale studiū necessariū vsum reꝝ fribus eē ꝯcessum: q̄ꝓpter cuꝫ vsus nec̄ius sit vsus paup hec pauptas de qua hic est sermo ad vsum pauperē se extēdit. ¶ Septio sic. Triplex est vsus reꝝ. ꝓmus lautus q est diuitū. scd̄s moderat' q est virtuosoꝝ z cōiter viuētiū. tertius arctus seu penuriosus qui de nec̄itate voti dꝫ esse religiosoꝝ: qd̄ sic p-batur: quāto. n. status excedit statū tāto dꝫ excedere vsus vsuꝫ. Sꝫ status religiosoꝝ excedit statū diuitū z statū virtuosoꝝ z statū cōiter viuentiū. ergo vsus dꝫ excedere vtrunqꝫ vsum. ¶ Sꝫ ꝯ vsus paup in cibo nō est de rōne altissime paupertatis q: laxat' in euāgelio cū di. Edētes z bibētes q̄ apud illos sūt salua apl̄ica paupertate laxat' ēt in rl̄a bt̄i Frā. salua celsitudine altissime paupertatis. cū di: z sm̄ euāgeliū de oibus cibis q̄ apponūt' eis liceat eis mā̄ducare. Igit' nec vsus pauper. vn̄ illd̄. vade z vēde zc̄. in virtutē liberalitatis z subueniētie reducit'. Id ēt. Nolite possidere auꝝ zc̄. Et illud. Nolite soliciti aie vr̄e qd manducetis. z illud. Nihil tuleritis in via. ad virtutē sufficiētie reducunt' q̄ est vt in vsu reꝝ qb' hō indiget ꝯtētus sit z amplius nō regrat. Juxta illud apl̄i hn̄tes victū z vestitū his ꝯtēti simus. Uirtus ergo q̄ est sufficiētia z pauptas nō est eadē v̄tus ꝯsoniter nec vsus paup circa vestimentū librum vel domū erit eēntialr̄ de rōne altissime paupertatis: imo ipsa salua poterit laxari. Qd̄ pꝫ ex rl̄a z euāgelio: quā tenet: q: ita icluditur z pari mō pauptas cibi quoad vsum in altissima paupertate: sicut pauptas vestimenti libri vel alterius rei cuiuslꝫ: q̄ vti pōt pauper. ¶ Ad qōnē istā tria sunt vidēda. Primū de altissima paupertate in se quā vouimus euāgelicā vel apl̄icam. An respiciat eēntialr̄ pauperē vsum. Uel an vsus pauper sit accidēs huic v̄tuti q̄ est pauptas altissima ꝯ v̄tutes alias ꝯdiuisa sic q̄ nulla varietas q̄ accidat in vsu: ipsaꝫ in aliquo minuat. ¶ Scd̄o vidēdū est vtꝝ fr̄es mino. q vouerūt hmōi sanctā paupertatē ex hoc voto teneant' essentialr̄ ad quoslꝫ vsus paupes obseruandos. ¶ Tertio vidēduꝫ est. An fratres minores z si non ex voto paupertatis: tamen ex alio teneātur ad vsus pauperes essentialiter: z si sic: queritur ad quos sic z ad quos non.

¶ Circa ꝓmū ꝯsiderandū q̄ circa eādē mām pn̄t ꝯcurrere diuerse v̄tutes. Un̄ circa reꝫ possessam q̄cūqꝫ sit illa (q: vel cibus vel idumētū vel dom') q̄ sunt nāles diuitie sm̄ Aristo. ꝓ' politice vel pecunia vel nūmisma que inaturales (vt ibidē di) ꝯcurrūt pauptas tēperātia hūanitas sufficiētia z alie v̄tutes. Usuꝫ aūt illaꝝ nec ꝓuat: nec moderat: nec arctat pauptas: sꝫ alia virtus. Exēplū pꝫ de hoc circa cibū. Pauptas

enim priuat dñiũ comedẽtis cibũ nõ suũ: pauperẽ aũt vsum nõ priuat nec moderat paupertas: nec quoad q̃litatẽ: nec quoad quãtitatẽ: sʒ hoc est alterius virtutis. s. tẽperãtie q̃ p̃ciositatẽ cibi p̃siderata p̃ditiõe psone ⁊ q̃titate p̃siderata ẽt valitudine docet cibũ moderare vt colligit̃ ex iij. ethi. Exẽplũ aliud circa vestimẽtũ: q̃m eius dñium priuat paupertas. vsum vo eiᵘ nõ moderat nec quoad vestitũ q̃litatẽ: nec quoad nũerositatẽ: sʒ quoad q̃litatẽ moderat ip̃um hũilitas. Qui. n. vtit̃ vestibᵘ vilibᵘ: ⁊ abiectis magis cẽsendus est hũilis q̃ paup. Quoad nũerositatẽ moderat ip̃m q̃dã virtus q̃ a p̃his sufficiẽtia vocat̃ q̃ fit vt sufficiãt necẽia: quã virtutẽ nos possumus p̃terationẽ appellare: ⁊ hec virtus ⁊ suũ oppositũ respiciũt cibũ vel vestimẽtũ: ⁊ circa res qbᵘ hõ vtit̃: siue sua sint: siue nõ sint. Uñ paup aliq̃n p̃tẽrat aliq̃n nõ. Istis ergo virtutibᵘ ⁊ forte alijs circa diuitias exñtibᵘ: paupertas dñium respicit vsũ vo nõ respicit: sʒ eũ moderãter arctãt ⁊ limitãt alie secũdarie virtutes put decet ⁊ cõgruit. Et id dicẽdũ q̃ paupertas altissima p̃sistit eẽntialr̃ in oĩmoda abdicatiõe iuris ⁊ dñij oĩuʒ reꝝ ⁊ oĩum diuitiaꝝ. In arctatiõe vo vsus vel limitatõe nõ p̃sistit eẽntialr̃: imo accidit paupertati. Hãc p̃ñtiã p̃bo multiplici rõne: ⁊ p̃mo p rõnes q̃ sũt a priori. Scdo p rõnes q̃ sunt a posteriori. Esse in extremo pauperẽ ⁊ nihil hr̃e ideʒ sũt. Nõ. n. põt qs eẽ paupior illo q oĩno nihil hʒ: sʒ q de facto caret p̃prietate iure ⁊ dñio ois rei: quãtũcũq̃ ẽt vtat̃ ex accõmodatiõe alteriᵘ siue illa res sit p̃ciosa vel nõ: verũ est de illo dicẽ q̃ oĩno ⁊ penitᵘ nihil hʒ. g̃ est veꝝ dicere q̃ est pauper i extremo. Igit̃ vsus rei p̃ciosissime in nullo derogat: imo accidit altissime paupertati q̃ posita i aliquo: veꝝ est de illo dicẽ q̃ oĩno nihil hʒ ⁊ nõ plus. ¶ Ad hãc rõnẽ forte diceret̃ q̃ istud carẽs oĩ dñio solũ vsum hñs diuitiaꝝ aliq̃d di hr̃e: hʒ. n. vsum p te. Igit̃ si hʒ vsũ rei minᵘ p̃ciose: minᵘ hʒ q̃ si hʒ vsum rei p̃ciose: ⁊ sic erit minᵘ paup. Dicẽdũ ad hr̃ q̃ aliud ẽ hr̃e vsuʒ i rebᵘ ⁊ alr̃d est dicere vti rebᵘ: q. n. hʒ vsũ di hr̃e ius in vsu: vti vo rebᵘ possibile est de facto: absq̃ oĩ iure in vsu: q aũt vtit̃ re absq̃ oĩ iure vsus: nõ est hñs vsum: p̃pter qd vtẽs p̃ciosissima re nõ plus hʒ q̃ vtens vili minus vel p̃ciosa. Uñ ex hac q̃ne arguo scdo ad p̃ncipale sic. Ille nõ est pauperior q nõ est minᵘ hñs sed vtẽs de facto re pauprima vel rebus arctissime absq̃ oĩ iure: nõ est minᵘ hñs q̃ ille q vtit̃ re p̃ciosissima vel rebᵘ nõ arcte: absq̃ hoc semp q̃ nullũ hr̃at ius in illa: g̃ vtẽs re pauprima nõ est paupior illo q vtit̃ re p̃ciosa: dum tñ vterq̃ nullũ hr̃at ius in rebᵘ: q: nec dñiuʒ: nec vsum fructũ: nec ius vtẽdi. Exẽplũ ponit̃. Petrᵘ oĩno nullã rẽ hʒ: sʒ accõmodat̃ ei a Paulo vestis p̃ciosa tribᵘ diebᵘ: alijs aũt tribᵘ diebᵘ accõmodat̃ sibi vestis vilis: nũq̃d est ditior tribᵘ p̃mis diebᵘ qbus vtit̃ p̃ciose? appet q̃ nõ. ¶ Tertio arguo sic: q̃ncũq̃ aliq̃ duo sic se hñt ad paupertatẽ q̃ vno illoꝝ posito: alio quouis mõ variato ponit̃ paupertas: ⁊ econuerso aũt isto scdo posito p̃mo nõ posito vel variato nõ ponit̃ paupertas vl nõ variat̃. P̃rimũ tm̃ est de rõne paupratis: ⁊ nõ scdʒ: variata. n. eẽntiali rõne alicuiᵘ ip̃m hʒ necẽio variari (sʒ sic est de oĩmoda abdicatione dñij ois rei: q̃ posita abdicatiõe h̃mõi seu posita carẽt a iuris in oĩ re quãtũcunq̃ variationẽ facias in vsu: paupertas ponit̃ nec variat̃. Exẽplũ oĩno nihil hẽo tu mihi accõmodas diebus aliq̃bᵘ p̃ciosissimã vestẽ: diebᵘ aliq̃bᵘ vilẽ: tñ nõ sum paupior diebᵘ accõmodatiõis viliuʒ q̃ in diebus accõmodationis nobiliuʒ vestimẽtoꝝ. Si vo ponit̃ scdʒ. s. vsus qcũq̃ paup vel p̃ciosus: nõ tñ p̃mũ (puta abdicatio dñij) nõ ponit̃ paupertas. Exẽplũ hẽo domũ ⁊ plenissimũ horreũ ⁊ mutatoria vestimẽtoꝝ: ⁊ i his ius vtẽdi: ⁊ dñium q̃litercũq̃ his vtar siue pce siue misere: nõ suʒ paup. g̃ vti nullo mõ ptinet ad rõnẽ paupratis. ¶ Quarto sic: paupertas ⁊ diuitie siue eẽ pauperẽ ⁊ diuitẽ opponunt̃ priuatiue. Ita q̃ illũ priuat paupertas: qd p̃stituit in eẽ reʒ diuitẽ. Sʒ hr̃e aliq̃d ius in rebᵘ vt puta dñium vel p̃petatẽ vel ius vtẽdi vel vsumfructũ diuiteʒ p̃stituit: vti vo simplr̃ rebᵘ absq̃ oĩ iure diuitẽ nõ p̃stituit (cũ paupes aues bruta: ⁊ oĩa mortalia rebᵘ vtant̃ de facto) g̃ priuatio dñij vel iuris alicuiᵘ in rebᵘ ad paupratẽ facit ⁊ ip̃sã p̃stituit: priuatio vo vsus oĩno nihil facit. Et põt sic obuiari rõ: ⁊ in ea vim facio: q: totã rõnẽ determinat. ¶ Obuiet̃ g̃ sic. Uti diuitijs non p̃stituit diuitẽ (sʒ solũ ius aliq̃d in diuitijs hr̃e p̃stituit diuitẽ. g̃ paupertas vsũ nõ priuat circa diuitias: sʒ oẽ ius abdicat. ¶ Quinto sic: qd ẽ idifferẽter diuiti in sũmo: ⁊ paupi in sũmo nõ est ptinẽs ad paupratẽ: sʒ oĩuʒ paupratẽ excludit. Sʒ diuiti

in sūmo pōt cōpetere idifferēter ois vsus.nā3 ditissim⁹pōt vti reb⁹ mīsrime q̄s hēt.vt p3 in pcis:vel sūme laute.vt p3 i epulonib⁹:vl̄ mediocriter.vt p3 i v̄tuosis.Jtē paupi i sūmo pōt cōpetere ois vsus idifferēter.Aliqñ.n.vtit̄ dlicatissimis:aliqñ mīsrimis sic iuenit ⁊ ɔtingit: ḡ hmōi vsus paup nō ptinet in aliquo ad pauptatē.❡ Sexto sic:qd adueniens diuiti ditias nō minuit:adueniēs paupi pauptatē nō intēdit(Jdē.n.gradus caloris adueniēs frigido frigus diminuit:⁊ adueniēs calido calorē itēdit) S3 vsus q̄tūcūq3 strict⁹ adueniēs diuiti i nullo ditias diminuit.sic p3 de ditissimis:pcis tñ in vsu de qb⁹ ver̄ ē dicē q̄ sūt ditissimi:pcissimi tñ.ḡ vsus arct⁹adueniēs paupi i nullo pauptatē itēdit.❡ Septio sic.Ad eādē v̄tutē ptinet vsus rer̄ arctar̄ in q̄cūq3 psona:moderare tm̄ delectatiōes ptinet ad v̄tutē tēperātie i q̄cūq3 psona siue diuite siue paupere: nobili vel ignobili plato seu sbiecto.S3 arctare vsū i pso na diuite nō ptinet ad paūptatē:s3 ad aliā v̄tutē.Nā diuites nō vtūt̄ hūilib⁹vestimētis ex virtute pauptat3:s3 magis ex vitio auaritie s.ex tenacitate faciāt:vel ex v̄tute hūilitatis si bona intētiōe faciāt.Et idē de cibarijs:q2 nō advirtutē pauptat3 reducit̄ i diuite si cibarijs vilib⁹ vtat̄ puta fabis vl̄ pane grosso:s3 ad v̄tutē pnie vel austeritat3.ḡ in psona paupere vsū arctare ad paupertatē nō reducit̄:s3 ad aliā virtutem.❡ Octauo sic.Usus oblat⁹cibi vel dom⁹quātūcūq3 lautus vel nobilis nō derogat pauptati (Als non deceret in palatijs regū dormire vel in mēsis eor̄ comedē)dū ipsi offerūt:seu i mensis vel palatijs pape vel cardinaliū paupi euāgelico:qd est absurdū.Jgit̄ vsus rei nō oblate: s3 mēdicate nō derogat pauptati:ɔña tenet: q2 nō h3 q̄ plus deroget pauptati vti re mēdicata q̄3 nō mēdicata: cū mēdicare nō minuat: s3 ēt augeat pauptatē.❡ Nono sic.Uti re non sua p vnū diē nō derogat pauptati ēt altissime pauprim⁹.n.pōt bibere i ciso aureo:⁊ dormire i lecto serico:vel eē i palatio regio p vnicā die3 salua dioda pauptate: alš q sic dormirēt vel i ciso p̄cioso biberēt paupertatē amitterēt quo nil absurdi⁹.ḡ vti h⁹ nō solū p diē s3 ad multū tp̄s nō derogat pauptati:ēt si deroget alteri v̄tutū. Cōseq̄ntia p3 q2 nō albior ē cerusa triū dier̄ vl̄ margarita q̄3 vnius diei.j.ethicor̄. Quapp si vtens vna die talib⁹p̄ciosis nō est diues:ēt nec vtēs pl'ib⁹dieb⁹erit diues. imo si absq3 oi dñio ip3 nō ɔstituit diuitē:nec p ɔ̄ne laut⁹ vsus pauptatē ipugnabit:q2 solis diuitijs ipugnat̄: Ex his igr̄ rōib⁹q̄ p̄cedūt a p̄ori.q̄ oēs i l3 ɔsistūt: q̄ vti reb⁹de facto:absq3 oi dñio ⁊ iure diuite3 nō ɔstituūt.s3 h̄re ius aliqd(vt puto p̄petatē ⁊ dñiū vsūsfructū ius vtēdi)hec diuitē ɔstituūt: satis p3 q̄ p̄uare oē ius ⁊ abdicare dñium ois rei l3 eēntialr̄ ptinet ad pauptatē:moderar̄ do ad alias v̄tutes ptinet.Ubi notādū. Q̄r sic v̄ginitas eēntialr̄ ɔsistit in quodā exteriori p̄uatiuo:lic3 malr̄ nō formalr̄ puta i nō exptū suisse aliquā delectatiōnē venereā: ⁊ i aliquo positiuo iteriori formalr̄:puta i firmo p̄posito nūq̄3 expiēdi hmōi delectatiōnē:⁊ i his duob⁹ɔsistat eēntialr̄ virt⁹v̄gitat3:nec alr̄ amittit̄ nisi aliqd ex his duob⁹volūtarie amittat̄. Sic virt⁹pauptatis ɔsistit i aliq⁹exteriori p̄uatiuo puta l abdicatiōe dñij ois rei:⁊ i quodā iteriori positiuo puta i firmo p̄posito nūq̄3 aliqd ius vel dñiū i re aliq̄ h̄re pure pp deū:s3 eē i h⁹mūdo aduenā ⁊ pegrinū ⁊ nūq̄3 virt⁹pauptatis amitit̄:nisi aliqd istor̄ vel vtrūq3 amittat̄:⁊ iō q̄cūq3 variatio i vsu pauptatē nō corrūpit nec eēntiam amittit. ❡ Decio arg. a posteriori sic:⁊ ē oib⁹ forti⁹. Pauptas xp̄i fuit altissima ⁊ in sūmo.ḡ habuit i sūmo q̄cq̄d ptinet ad rōnē pauptatis: s3 nō habuit vsū pauperē i sūmo:nec quoad cibū:nec quoad vestitu3: nec quoad domū.imo Joānes bap.hūit magis vsu3 pauperē cui erat cib⁹locusta ⁊ mel silueštre:erat ēt vestit⁹tunica de pilis camelor̄:⁊ erat ei dom⁹desertū:⁊ aqua potus:filius aūt hois erat mādu̇cās ⁊ bibēs:⁊ erat idutus tunica incōsutili desup ɔtexta per totū:⁊ hospitabat̄ in domo Simonis Marie ⁊ Marthe:ergo vsus paup nō erit de rōne pauptatis vel si sit:Joānes erit paupior xp̄o qd nō est aliquo mō dicendū.Lic3.n.Joānes in casu fuerit austerior:nō tñ fuit paupior xp̄o q dete stat̄ dicens.Uulpes foueas habēt ⁊c. ⁊ sequr̄ filius aūt hois nō habet vbi caput suum reclinet:quod nō erit verum de facto:cū in domo Marie ⁊ Marthe caput suum reclina: et de facto:s3 nō de iure.vt ex hoc oñderet q̄ gradus altissime pauptatis nō ɔsistebat in non vti reb⁹:sed in abdicatiōe iuris ⁊ dominij ois rei. ❡ Undecio sic.Huic snie ɔcordat triplex v̄bū

Primo ṽbum bti Fracisci in sua rła.ca.6.que
cū dixisset.frēs nihil sibi appropriēt nec do.ꝛc.
q: nullā mētionē fecerat de vsu paupe:sȝ tm̄ ꝺ
nō appropriatiōe a frib⁹ tā in spāli q̄ȝ in cōi.Jō
subdit.hec est illa celsitudo altissime pa.ꝛc.vt
ex hoc ipse inuat altissimā pauptatē i sola abdi
catiōe dñij oīuȝ reꝶ ꝯsistere ꝛ nō i nō vti reb⁹
vel stricte vel moderate vti. ¶ Scōm ṽbū est
in declaratiōe do.Ni.q ait:ꝙ abdicatio ꝓprie/
tatis oīuȝ reꝶ tā in spāli q̄ȝ in cōi meritoria est
ꝛ scāꝗuā ꝛ xp̄s viā pfectiōis dūs ṽbo docuit ꝛ
exēplo firmauit:ꝛ ibidē nō loq̄ꝛ ꝺ arctatiōe vł
de moderatiōe vsus. ¶ Tertiū verbū est eiuſ/
dē declaratiōis īferius cū subdit.Cōdecēs ve/
re fuit ei ꝓfessiōi:q̄ sic spōte xp̄m pauperē ꝺuo
uit in tāta pauptate sectari oīum reꝶ abdicare
dñiuȝ.Nota.n.ꝙ inquātū dicit:in tāta paup/
tate:inuit hāc ēē altissimā pauptatē sic ꝛ imi/
nēte supius hoc inuit.cū ait. Nulla ꝓfus pōt
ēē ꝓfessio q̄ a se vsum necīe sustētationis exclu
dat:ex hoc inuēs altissimā paupertatē ad hoc
solūmō ꝓuenire ad abdicationē.vȝ.oīs rei tā
in speciali ꝙ in cōi. ¶ Duodecimo huic ꝯco/
dat vita apostoloꝶ:quos ꝯstat nūq̄ȝ a pauper/
tate altissima deuiasse. Legiꝛ enim in histo:ijs
Bartho.veste purpurea vsuȝ fuisse ꝛ xp̄m in/
cōsutili veste.vt dictum est.ꝛ hec ꝑ.j.arti.

C Irca scd̄ȝ articulū. An fr minor ex voto hui⁹ altissime pau/
pertatis eēntialr teneaꝛ ad vsus paupe
res. Dicēdū ꝙ nō eēntialr sȝ solū condecēter.
Primū pȝ sic. Vouēs altissimā pauptatē non
teneꝛ eēntialr ꝛ ex voto ad actus aliaꝶ ṽtutuȝ
(Nō.n.vouet vsus paupes)sed vsus paupes q̄
ꝯsistūt in arctatiōe ꝛ moderatiōe vsus reꝶ re/
ducunꝛ ad alias ṽtutes ꝛ nō ad pauptatē:pau
ptas.n.est ꝑuatiua dñij ꝛ nō moderatiua vsus
(vt multiplr est deductū)ergo vouens altissi/
mā pauptatē nō teneꝛ ex voto ad vsus paupe/
res. ¶ Vñ ꝯsiderādū est diligēter ꝙ vouēs al
tissimā pauptatē nō vouet sūmā austeritatē:q̄
ꝑpter nec vsum pauperē circa cibū vel lectuȝ.
Ad hec vouēs extremā pauptatē nō vouet sū/
mā hūilitatē:ꝛ idcirco nec induiuilissimis ve/
stimētis. ¶ Scd̄ȝ pȝ sic.quecūq̄ȝ virtus ꝯsistit
in aliquo statu vouēs illā virtutē ꝛ illū statuȝ:
obligaꝛ ex ꝯdecētia ad actus virtutū illi virtu/
ti ꝛ statui ānexaꝶ:verbi grā vouens ṽginitatē
teneꝛ ad verecūdiam ꝛ ad nō discurrēdū ꝑ do
mos:sȝ ṽtuti pauptatꝭ ānexaꝛ hūilitas austeri/
tas ꝛ ꝑsimōia.Nā vnū de abhoīabilib⁹ ē paup
supbus:ꝛ vna de abusionib⁹ pauper delicatus:
ergo vouēs pauptatē teneꝛ ex ꝯdecētia ad hu/
manitatē:ꝛ ita vt iduaꝛ vilib⁹ ad ꝑsimoniaȝ ꝛ
austeritatē:ꝛ ita vt nolit assidue epulari lautis
quā vouēs pauptatē ad hmōi vsus paupes ex
vi voti nō alr q̄ȝ ꝯdecenter vel ex ꝯdecētia te/
neꝛ.Et iō ꝯsiderādū ꝙ sicut nō lediꝛ ṽginitas
itrinsece licȝ in ānexis ṽtutib⁹ lederetꝛ sic dictū
fuit:sic nec pauptas lediꝛ itrinsece ꝑ defectū vł
ꝑciuȝ circa paupes vsus.Vñ paup hñs vestes
ꝑciosas vel volens vti ꝯtinue cibis delicatis le
dit itrinsece tēperātiā ꝛ hūilitatē:manet tn̄ in
eo integra ipsa pauptas si fit imediate oīmoda
abdicatio iuris ꝛ dominij illius rei:vt satis ex
dictis patet.Et hec de.ij.articulo.

C Irca tertiū articuluȝ.An fr mi/ nor ad vsus paupes teneaꝛ
ꝛ ad quos vsus:ꝛ ex q̄ vi:q: non ex vi
voti pauptatis.Dicēdū ꝙ ex vi voti obie quā
btō Frā.ꝑmittit teneꝛ ad seruandū vsus pau/
peres q̄s in rła btūs Frā.ꝑceptorie vel inhibi/
torie idicit.Hmōi aūt vsus sunt.Nō vti dena/
rijs vel pecunia:q: dicit.firmiter ꝑcipio ꝛc.ꝛ
multa alia ad vsuȝ paupem ꝑunētia q̄ forsitan
cadūt sub ꝑcepto:licȝ hoc determinare ad dñȝ
papā ꝑtineat. Qȝ aūt ab hmōi vsus pauperes
frēs minores ex vi voti pauptatis nō teneanꝛ
pȝ ex supradictis q: altissima pauptas ad nul/
lū vsum pauperē se extendit:sȝ ad solā abdica/
tionē ꝛ nō appropriationē tā in spāli q̄ȝ in cōi:
q̄re ad hmōi vsus paupes vel nō necīo teneꝛ:
vel si teneꝛ ex obia quā btō Frā.ꝑmittit teneꝛ.
¶ Vñ ꝯsiderādū ꝙ tota rła ſm declarationeȝ
nō cadit sub ꝑcepto:sȝ solū illa tria paupertas
altissima obia ꝛ castitas.Regula ṽo ad obiam
reduciꝛ seu ad obie voūȝ:ꝛ ideo ꝑcepta obligāt
vt ꝑcepta:ꝯsilia vt ꝯsilia sicut explicat decreta/
lis. ¶ Preterea si vsus pauper fit de rōne pau
pertatis status pauptatis erit mutabilis:ꝛ pau
per erit cameleōta.Naȝ Petrus fuisset magis
pauper euāgelicus dū fuit in carcere Herodis
q̄ȝ fuerat i domo ad quā postea accessit vbi fuit
cū gaudio receptus.vt hr in actib⁹:statū auteȝ
paupis esse mutabilē sicut camelionis colorem
est incōueniēs.sicut arguit Aristo.ꝑ⁹ ethicoꝶ.
de solice

de solice. ¶ Preterea si vsus paup sit de rõne
euãgelice paupertatis: pauptas nõ hẽbit termi/
nũ nec erit dare altissimã pauptatẽ: q: non est
adeo strict⁹ in vsu qn possit se vlteri⁹ restringer.
Uñ nec pauptas quam describũt euãgelia erit
sũma: q: nõ describũt strictissimũ vsuz. Et pdi
ctis pz quõ in religiõib⁹ diuersi sũt grad⁹ paup
tatis: ꝛ ꝙ nulla religio posset eẽ altioꝛ ista i ṽtu
te paupertatis ẽt si possit eẽ pfectioꝛ in austerita/
te vel pnia vl' deiectiõe ꝛ hũilitate. ¶ Gradus
enĩ paupertatis sumit sic. Pauptas qdẽ formalr
est abdicatio dñij oĩs rei. aut ꝗ qlz in singulari
ħ dñiuz abdicat: sz nõ tota cõitas abdicat dñiũ
oĩs rei: imo nulli⁹ rei nec mobilis nec ĩmobilis
cuiuscũqz: siue sint castra: siue reddit⁹: siue alia:
ꝛ hec abdicatio cõpetit statui monachoꝝ. Ali/
qñ ṽo cõitas abdicat dñium oĩs rei: sz alicui⁹
certe rei ĩmobilis puta redditu͂ũ villaꝝ vel ca/
stroꝝ: ꝛ adhuc ista pauptas est altioꝛ. Ultimus
aũt gradus pauptatis est cũ cõitas abdicat oẽ
ius ꝛ oẽ dñiũ oĩs rei: siue mobilis: siue ĩmobi/
lis: ꝛ hec est altissima pauptas quã btũs Fran.
indicit in rla: s. ꝯs nihil sibi appropriẽt ꝛc̃. Et
hac pauptatis pfessiõe exñte pz ꝙ ea nulla põt
eẽ paupioꝛ: q: si dicat ꝙ eẽt tũc si cũ abdicatõe
oĩum reꝝ tã in spãli q̃z in cõi arctaret se ad pe/
nuriosum vsum puta ad comestionẽ fabaꝝ vel
ad ieiuniũ triũ dieꝝ in pane ꝛ aq̃ i ebdomada.
Utiqz illa religio eẽt austerioꝛ vel in parsimo/
nia potioꝛ: imo q hñ põderat determiare se ad
certã q̃litatẽ ciboꝝ: aliqualr derogat pauptati:
cũ cibos discernere ꝛ eligere p̃supponit aliquẽ
hẽre qd in illos certos cibos valeat cõmutari: ꝛ
hec de põne sufficiãt p hec. ¶ Ad argumẽta.
¶ Ad p̃m dõz: ꝙ pauptas vouẽtis abdicatio/
nem cũ arctatione ad paupes vsus: ꝛ si eẽt au/
sterioꝛ vel humilioꝛ vel deiectioꝛ: nõ tñ paupe/
rioꝛ. ¶ Ad 2ᵐ dõm: ꝙ pauptas q̃ in oĩmoda
abdicatõe ꝯsistit nõ est mathematica nec absqz
experientia pauptatis: licz nõ arctet ad paupe
rem vsuz. ¶ Tollit. n. multiplr mathesis ista.
Primo qdẽ q: ex abdicatiõe dñij sine vsu ĩoꝛ/
dinat⁹ amoꝛ vel solicitudo ĩordinata in acqren
do ꝛ ꝯsuãdo tollit q̃ztũ est ex nã rei: q: nullus
nãlr sic amat rẽ nõ suã sicut suã. In hoc aũt bo
nõ pauptatis ꝯsistit: q: supfluuz amorẽ ꝛ solici/
tudinẽ tpaliũ tollit ꝛ hz p effectũ illud salua/
toris ꝯsiliuz. Nolite soliciti eẽ ꝛc̃. ¶ Scdo ṽo
tollit: q: talr abdicãs a se dñium oĩs rei: a se se/
curitatẽ ꝛ spez de ppriis excludit vt ipleat illd
ppheticũ. Iacta cogitatũ ꝛc̃. Uñ q̃ztũ est ex se
aliqñ exponit se ad vsuz lautũ: aliqñ miseꝝ: ali
qñ opulẽtũ: aliqñ penuriosuz: aliqñ defectuo/
suz: sicut dñs dabit: nõ excludẽdo modũ pũisio
nis hũane: talr aũt se exponẽ pp deũ est valde
meritorium ad eterna. ¶ 3⁹ tollit: q: talis oĩa
abdicãs puat se iure suo ꝛ oĩ dñio pp deuz. Ex
quo seqt ꝙ ei non cõpetit aliq̃ actio vel psecu/
tio vel repetitio in iudicio vl' ex̃ iudiciũ auc̃te
ppa alicui⁹ rei. Uñ breuiter fecit se nihil hñtez
pp deũ: ꝛ ħ nõ ẽ mathematicũ: imo sũme meri
toriũ vt in declaratione Ni. pz. ¶ 4⁹ tollit: q:
sic abdicãs oĩa hz qcqd ptim ad virtutẽ paup/
tatis: vt sup̃ dcm̃ est. Nã vti nõ suo: tali vl' tali
mõ sic vel sic: nõ ptim ad pauptatẽ: dũ tñ non
sit suũ: nõ est ꝗ talis pauptas mathematica cuz
icludat totũ illud qd est mãlr ꝛ formalr de rõ/
ne pauptatꝫ. ¶ 5⁹ tollit: q: pauptas nõ est sine
vsu sibi corñdẽte. Nõ. n. vsus paup ꝛ strict⁹ vl'
moderat⁹ vel penuriosus est act⁹ ṽtutis paup/
tatis: sz alteri⁹ ṽtutis vt sepe supradictũ est: sed
vsus pauptatꝫ est vti reb⁹ vt nõ suis: ꝛ hũc vsũ
hz q ex ṽo corde oĩa abdicat pp deũ. ¶ Ad 3ᵐ
dõm: ꝙ sicut vouẽs castitatẽ tenet eẽntialr ad
actũ castitatis ꝛ nõ ad act⁹ aliaꝝ ṽtutũ: sic vo/
uẽs pauptatẽ non tenet ad vsus artos strictos
vel penuriosos vel moderatos vt sic (cum hũi
vsus reducant in alias ṽtutes) sz tenet ad vtẽ/
dũ reb⁹ vt nõ suis. Et vt vno ṽbo ꝯcludã hẽre
simplicẽ vsũ in reb⁹ ꝛ eẽ ꝯtẽtũ ꝛ nõ q̃rere in re/
b⁹ aliud q̃z vti de facto sic paup aduena vtit do
mo vel auis cibo. ¶ Ad 4ᵐ dõz: ꝙ vsus pau/
peres q in euã. taxant reducũt in alias ṽtutes:
ꝛ iõ ex voto hui⁹ altissime pauptatis ad hmõi
vsus paupes vouẽs pauptatem nõ obligat ex
hmõi voto: si q tñ vsus in pceptiõe vel obliga
tiõe icludunt ad illos ṽtute obie obligat. Et idẽ
dico de his q̃ ad vsum paupem ptinẽt q̃ in rla
bti Frã. ponũt sub pceptoꝛ: ꝛ p ħ pz solutio ad
qntũ. ¶ Ad 6ᵐ dõz: ꝙ vsus necc̃⁹ seu necitas
in vsu i tota declaratiõe accipit p simplici facti
vsu q p eo di necius: q: eo tãq̃z necio eget: licz
aliis carere possit vita mortaliũ: non ꝗ accipit
necc̃⁹ vsus vel necitas: p vsu vel stricto vel mo
derato: sz p vsu reꝝ de scõ q est necius vt pdi/
cit oĩ mortali: ꝛ iõ hoc argᵐ facit fallaciam eq/

uocatióe sic approprianďo ꝛ hec religio oƺ eē ɔtenta nec io vsu reꝝ sibi ɔcessaꝝ vt in vsu apᷓpareat necitas: ergo vsus paup arctus vel moderat⁹ est huic ꝓfessioni annexus: non tenet qꝛ in añcedēte accipiť uecius vsus ꝑ simplici facti vsu. Et ꝑterea Argᵐ deficit qꝛ in ɔsequēte ponit determinatio q̄ nō ponit in añcedente. Nō.n.dr̄ in añcedente ꝙ vsus necessarius vel necitas i vsu sint eēntialr̄ ānexa huic religiōi: ꝛ tñ arg⁹ ifert ꝙ vsus paup sit eēntialr̄ ānex⁹.

¶ Ad.vij.dōm ꝙ maioꝛ nō est ꝟa: qꝛ stat⁹ religiosoꝝ nō distinguit a statu cōiter viuētiuȝ ex vsu paupe vel lauto: ſȝ ex ꝓfessione paupratis. Uex est tñ ꝙ virtutes moderātes vsus paupe res cōcomitari dīit statū religiosoꝝ ꝛ deuotoꝝ ꝛ ecōuerso plusq̄ statū cōiter viuētiū. ¶ Preterea illud argᵐ nō plus est de vouēte hāc pau ptatē q̄ sit de alijs religiosis. Item arguo sic. Pauptas altissima cū cadat sub voto ɔsistit in certo ꝛ solido: ꝛ nō in medio rōnis qđ est oīno incertum etiā ad iueniendū ꝛ ad exequēdū cū inuētū est. Uñ pp difficultatē iuentiōis medij rōnis sufficit paꝝ deuiare ab isto medio. Patēt hec oīa.ij. Et icoꝝ ſȝ virtutes q̄ respiciunt vsus paupes cōsistunt in medio rōnis: qꝛ vsus iste strict⁹ vel laut⁹ determinādus est rr̄a rōnis: put vtiq̧ sapiens determinabit: ꝟ pauptas super quā cadit votum nō moderat nec respicit pauperes vsus cū non possit punctualr̄ ꝛ certitudinaliter taxari que dom⁹ debeat dici pauper ꝛ que non: quis cibus sit pauper ꝛc̄.

¶ Explicit q̄stio de pauptate ꝛ vsu paupe edita a dño cardinali.F. Petro Aureoli oꝛdis frm̄ minoꝝ. De cu⁹ gdē Aureoli ingenij ꝛ virtutū excellētia ponit oꝛdis cronica: ꝛ dñs Antonius recitat in sua cronica pte tertia. Q.vȝ. idē Aureoli in cap.gñali celebrato in Neapoli erat elect⁹ tpe mīīri gñalis tūc ēt electi nouiter .f.F. Michaelis ǒ Cesana: ad lecturā parisieñ. ꝑ sentētijs legēdis (quas miro mō explanatas ɔuēt⁹ Sagieñ. custodie noꝛmānie ɔsuat) post quā gdē electionē de dicto Aureoli factā ad ꝓfatā lecturā Parisieñ. suggestuȝ a uōnullis est antedicto Michaeli gñali mīīstro: ꝙ ideȝ Aureoli se opposuerat sue electioni: ꝛ g nō debere ab eo ɔfirmari. Qui.F. Michael gñalis minister rñdit talib⁹ sic sibi suggerētib⁹. Absit absit hēs: vt ob q̄lībet in me cōiectam iniuriaȝ: tm̄ oꝛdinis abscondat lumē. Quib⁹ ex vbis viri usq̧ pfecto excellentie claritas: viuius.vȝ.gñalis ministri pfec: a mittitas: alterius lrature ac vite luminositas: patet.

¶ Aug.xvij.de ciuitate dei.c.iiij.sp illō Mat. xix. Ecce nos reliqm⁹ oīa ꝛ secuti sum⁹ te loq̄ns de aplis ait: ꝟ votū potētissimi vouerāt. Sed vñ ꝟ eis nisi ab illo de quo dcm̄ est: dās votum voueti ꝛc̄. ¶ Bartho. B.ixiij.sup ca.viden tes.xij.q.j.epi tenēt locū aploꝝ vt hic quoad dignitatē Monachi quoad renūciationē pꝛoprioꝝ ꝛ cōeȝ vitā.xvj.q.j.c.ex auctē. Sacerdotes quoad sacroꝛuȝ d. spēsationē.xj.q.ij.c. absit xxj.d.nouo.ꝛ ſ.d.c. quoꝝ vices. ¶ Brūs Bx. ij.moꝛalium ꝑpōne p⁹ dicit. Qui textū ɔsiderat ꝛ sensum sacre lectiōis ignorat: nō tā se erudiriōe instituit: q̄ȝ ambiguitate ɔfundit: qꝛ nōnunq̄ sibi lr̄e verba ɔdicūt: ſȝ dū a semetipsis ꝑ ɔrietatem dissidūt: lectoꝛē ad itelligētiam veritatis mittūt maioꝛē hui⁹ ǒclaratiōnē q̄re ibi.

¶ Et pius papa scđs in trāsione data Bohemis volentibus ministrare coꝛpus chꝛisti sub vtraq̧ spē simplici populo. Nō est maioꝛ occasio errandi q̄ȝ insequi textum sacre scripture litteraliter vel grāmaticaliter.

¶ Incipit vtilis ꝛ breuis disputatio iter zelatoꝛē pauptatis ꝛ inimicū domesticū ei⁹ edita a venerabili pie f. ē Hugone ǒ digna q p⁹ moꝛtē claruit miraculis. ¶ Ini. domestic⁹ pauptatis.

Non solum diuitijs tpalib⁹ renūciaui a iuuentute mea: ſȝ ēt carnis voluptatib⁹: ꝛ qđ magis est his oīb⁹: volūtatē ꝓpriā abnegaui. Uñ ꝑ diuitijs pauptatem: pro delitijs castitatē assumpsi: ꝛ dimisi voluntatem ꝓpriam: ꝛ noui facere alienam.

¶ Zela.pau. ¶ Si cepo tibi loq foꝛsitā moleste accipies. Sȝ si vis patiēter audire: ego pferā q̄ sentio: ꝛ tibi q̄ coꝛde video lucidabo. Uia.n. quā elegisti breuis ē ꝛ secura: ſȝ nō min⁹ ardua ꝛ stricta ꝛ pauci itrāt p eā. Sūmope ğ cauēdū est ne ab ea aliq̄teu⁹ deuiem⁹. Ego āt oꝛo te dulciter vt de ipsa aliqđ ɔferam⁹ ad īuicē: ne ignorātia seu negligētia sit nobis occasio delinquēdi: ꝛ ne dicat ɔ nos illud dcm̄ ꝑpheticuȝ. Noluit itelligē vt bñ ageret: astitit oī vie nō bone.

¶ Ini.domes. Ut video in celum vis ponere os tuum

os tuū: dū loq̄ p̄sumis ꝯ tot z tātos ordines in tāta paupertate: castitate z hūilitate fundatos: z tanq̄ a via veritatis errātes rectificare credis z ipsis te viā ostēdere inuie: q̄si viā ciuitatꝫ habitaculi nesciāt iuenire. ℂ Zela. pau. ℂ Absit a me hꝰ: vt aduersum quēq̄ ordinū ore polluto audeā disputare. Sꝫ potius p oi ordine loq cupio: nō sapie pitia: nō scie glīa: non pp̄e iustitie fiducia: sꝫ sola q̄ scio deū aīa z mēte ꝯtemplari: charitas ipsa cōpellit q̄ me pctōꝛ: z ignaꝝ ad dicēdū: ita hortat z puocat: vt cū loq nesciam tacē nō possim. Nō. n. aduersus ordinē quēq̄: sꝫ p oi ordine disputare volo. Et nō ordinez in hoibꝰ: sꝫ hoium excessus detestaboꝛ. Multa. n. in ordie fiunt: z de ordie nō sūt. Nullus q̄ppe ordo q̄ppiā recipit inordinatū. Qd̄ vo iordinatū ē: ordo nō est. ℂ Jnī. ℂ O p̄sūptio neq̄ssima: vn̄ creata es? Multa audiui de p̄sūptiōe tua z audacia z filiū tibi: sꝫ maior est tua vt video q̄ꝫ audiui nec vidi in terra: dū tot senioꝛes z antiquos iuuenis cū sis rep̄hēdere nō vereris. ℂ Zela. pau. ℂ Si me itelligeres foꝛsitan in v̄bis iniuriosis mime prupisses. Nō. n. dixi nec dico aliquē hoiem directe rep̄hēdere i sp̄āli: sꝫ zelo iustitie q̄ hīi nō pōt sine odio iniqtatis saltē ꝯ excessus hoium murmurare: sꝫ fm xp̄i z apl̄i sniam possem hoies rep̄hēdere. Nolite igt ampliꝰ cōicare ifructuosis opibꝰ tenebraꝝ: magis aūt redarguite. Quā sniam declarat Aug. Duobꝰ modis nō te maculat malus: si nō ꝯsentis z eū redarguis. Exēplū ēt hēmus ab ipso apl̄o q nō solū rep̄hēdit subditos: sꝫ ēt p̄latū ipm. s. aploꝝ pncipem: sicut hꝫ ad gala. Qua p̄sūptiōe me arguis? Quā p̄sūptionē dicis puenire ex iuuenili etate: si verēdo senectutē? Ego aūt dico q̄ si tales senioꝛes sunt de senioꝛes: digni sūt oi reuerētia z honoꝛe. Si forte (qd̄ absit) etate sūt senes z moribus pueriles: iuuenibꝰ sūt icōparabilr deterioꝛes. Et tales nō honoꝛe: sꝫ vituplo digni sūt: dū sua aucte ordinē ipm resoluunt z destruunt: z suo malo exēplo iuuenes post se trahūt. Q; si iuuenis q̄sq̄ ab oi voluptate se abstinet carnali: z i oibꝰ immaculatū z irrep̄hēsibilē se custodit: hic nimiꝝ senioꝛis dignitate z noie cēsendus est. Juxta qd̄ dicit scriptura. Senectꝰ venerabilis est nō diuturna: nec annoꝝ nūero cōputata. Un̄ dicit sapiens. Non aduenit defectus ex pte tp̄is: sꝫ pp

vsū vite in moribꝰ puerilis. Nullus itaq; glīet in etate tp̄is si p dissolutionē vite fit in eo pueritia mētis. ℂ Jni. do. Nolite iudicare z non iudicabimini. Nolite ꝯdēnare z nō ꝯdēnabimini. Merito q̄ dignꝰ es iudicio eterne dānationis: dū ꝯ v̄ba xp̄i p̄missa alios iudicas: despicis z ꝯdēnas. Eo. n. ipso quo alium iudicādo temere despicis: in illius cōparatione supbiēdo te extollis: qd̄ est superbia detestabilis. Propter qd̄ ꝯsule iuuentuti tue z desine talia loq: q: dum mens ad aliena iudicanda ducit: prius iudicij lumie puat. ℂ Zela. pau. ℂ Jpse dn̄s quē dixisti qd̄dā iudiciū p̄hibet z qd̄dā ꝯcedit. Propter qd̄ alibi ipse dixit. Nolite iudicare fm faciem: sꝫ iustuꝫ iudicium iudicate. Prohibet ergo iudiciuꝫ de occultis: sꝫ ꝯcedit de manifestis. Et hꝰ est qd̄ dicit ille doctoꝛ precipuus. De manifestis inq̄t iudicādum est. sed nō de occultis. Et iō nō de occultis: sꝫ de manifestꝫ ego iudico: si tn̄ iudiciū dici pt z n̄ potiꝰ zelꝰ iustitie z v̄itatꝫ. Nihil ibi iuenies ꝯ ꝯditiōi hꝰ iudicij temerarij: q: tales n̄ mouet iuidia seu supbia: sꝫ charitate z beniuolētia. Nec iudicāt eos eē dignos pēa eterna nec (vt dixi ē) ꝯ qbꝰ iudicāt sīt occlta: sꝫ māifesta. ℂ Jni. do. ℂ Jn quo. n. putas ip̄obarī sniaꝫ meā: viā aplis ad reprobādū tuā p v̄ba auctoꝛis a te adducta. Naꝫ ibidē ꝯclarat q̄ sūt occlta z q̄ māifesta. Māifesta. n. sūt q̄ bono aio fieri n̄ pūt sic adulteria p furtū z silia. Occulta vo sūt q̄ bono z malo aio fieri pūt: sic māducarī carnes z silia ꝯ qbꝰ iudicas. Per qd̄ pꝫ clarissime q̄ ꝯ occltꝫ iudicas n̄ ꝯ māifestꝫ. ℂ Zela. pau. ℂ Quedā sūt reꝰ aliquoꝝ occlta: z q̄dā māifesta reꝰ aliquoꝝ. verbi grā. Seclares vxoꝛē ducē occultū ē vtꝝ bono au malo aio fiat: sꝫ mōachos vxoꝛē ducē māifestū ē q̄ bono aio fieri n̄ pt. Jta dico tibi. Seclares vsū diuitē hēre ē occltū iudicaī vtꝝ bn̄ vel male faciāt: q: paupertatē n̄ vouerīt publice: sꝫ pfessoꝛes paupertatis vsū diuitē hēre nō pōt bono aio fieri. Et tāto sūt magis transgressoꝛes: q̄to altioꝛis vl' strictioꝛis paupertatꝫ fuerīt pfessoꝛes. De talibꝰ q̄ iudicare nō est temerariū iudiciū: q: ꝯ manifestis est scīn̄. Et iō de talibꝰ licitū est oibus iudicare: z maxie cum moueī iudicans zelo cōis iustitie z charitatis fraterne. ℂ Jni. do. ℂ Quō hec charitatis ordine fieri pūt nō video: cū non solū ea q̄ dicis z sentis multum

displiceant: imo etiam q̃plurimi p ea scandali zanť ꝛ infinitis modis ꝑturbaꝫ maxie cũ timeãt ex h ipꝛio īgẽtia scãdala exoꝛiri. ¶ Zela.pau. ¶ Diligẽtib⁹ gdẽ oꝛdinẽ suũ in h molestũ me foꝛe nõ timeo: qnimo gratum ꝓculdubio accepturi sũt. Si hec sibi displiceant ꝛ me psequãtur: ipsi se manifestãt ꝙ oꝛdinẽ suũ nõ diligunt eiusq ꝛ corruptionẽ ꝛ dãna volunt. Ipsis g̃ ex snia doctoꝝ rñdeo ꝙ melius est vt scandalum oꝛiaꝫ: q̃z ꝙ veritas relinquaꝫ. Certũ est.n. ꝙ iã xp̃o q̃z helyas charitate maxia mouebanꝫ. Et nec xp̃s pp pharisẽoꝝ scãdalũ veritatẽ tacuit: nec helyas pp turbationẽ israel veritatẽ dicẽ reliqt. s regi sibi dicenti ꝙ ipse turbabat israel rñdit. Nõ ego turbo: s tu q dereliqsti mãdata dñi. Uñ vere ꝛ recte rñdit. Q: nõ ab illo q veritatẽ facit ꝛ loqꝫ: s ab illo a quo veritas ꝛ iustitia detineꝫ scandalũ ppetraꝫ. Si g̃ nõ vis timere scandalũ muta vite ꝓpositũ: emẽda delictum: ꝛ obserua votuꝫ. Nihil aliud regro: nihil aliud dico nisi ꝙ votũ obſues ad puꝝ. Nã ista facere nõ est periculũ: q: nec ꝯ diuinũ p̃ceptum nec ꝯ tuum votũ. Quid g̃ dimittis fine ꝑmittis tam ingẽtia scandala euenire: q̃z velis dimittere cupita: ꝛ dimittis añ veritatẽ q̃z velis relinqre voluptatẽ. Per qd pꝫ manifeste ꝙ nõ ſm spũ: sed ſm carneꝫ vadis: ꝛ idcirco nõ que dei sunt: sed que carnis sunt sapis. ¶ Inimicus domesti. ¶ Singularitatẽ fuge ꝛ communitate esto ꝯtentus. Uia.n. securioꝛ esse videꝫ que a plurib⁹ ꝑsonis tenetur. ¶ Zela.pau. ¶ Peto a te si induere vilia vestimẽta comedere grossa ꝛ vilia cibaria: ꝛ velle hic despicabilia edificia: magis ꝯsonẽt pauptati q̃z oĩa hẽc p̃ciosa ꝛ delicata? ¶ Inimicus domesticus. ¶ Negaꝛ nõ possũ. ¶ Zelatoꝛ paupe. ¶ Ergo magis ꝯsonant ꝑfessioni tue rle: p quã ꝑmisisti pauptatẽ. ¶ Inimicus domestic⁹. ¶ Bñ seqꝫ. ¶ Zela.pau. ¶ Si ergo pp ista singularẽ me dicis: ꝑfecto manifeste inuis cõitatem a rla deuiare. Nunq̃z.n. singulare esset ſm rlam viuere: si cõmunitas ad puruꝫ rlam obseruaret. Qd aũt via q̃ teneꝫ a plurib⁹ foꝛe melioꝛ ẽ ꝛ securioꝛem asseris: isto mõ tenẽda esset via q̃ ducit ad moꝛteꝫ. Nã arcta est via que ducit ad vitam (vt dicit xp̃s q est veritas) ꝛ pauci intrant per eam. Iuxta qd accipiamus illud scripture sancte salutifeꝝ ꝯsilium. Non sequeris turbam ad faciendum malum: ꝛ in iudicio plurimoꝝ non acqesces snie vt a veritate deuies. Illa ergo vita dicẽda est singularis ꝛ extranea: que a ꝑfessiõe sua seu ꝑfectione ꝛ a rla deuiat. Et illa potius cõis ꝛ scã que p oĩa regule se cõcoꝛdat. ¶ Inimicus domesticus. ¶ Nõ video istas deuiationes: nec istos excessus seu periculosas impuritates: ꝯtra quas clamare nõ cessas. Dic ergo vbi sunt hec oĩa? ¶ Zela.paupe. ¶ Tua eni vt dixisti volũtate ꝓpria ꝑmisisti.s. pauptatem castitatem ꝛ obiam. Et dimisſis duob⁹ vltimis. ¶ De ꝑmo.s. de pauptate dicẽdum est: eo ꝙ in his duob⁹ vltimis.s. in castitate ꝛ obia quãtum ad exterioꝛa nõ dep̃hẽdiꝫ notabilis excessus: sicut in ꝑmo. Et cã est: q: in p̃dictis duob⁹ manifestus est terminus: quem trãsgredientes manifeste: imediate fiunt tam castitatꝫ q̃z obedientie trãsgressoꝛes: ꝛ p iusticiam grauiter puniunꝫ: ꝛ sic p rigoꝛẽ ipsi⁹ iustitie a trãsgressoꝛib⁹ ꝓhibenꝫ. Utrum aũt abstineant ab illis ꝓpter deum pure aut pp timoꝛeꝫ iustitie: esset temerarium iudicare: quãq̃z de obia multa signa mala appareant manifeste. De his aũt nihil aliud ad p̃sens. De ꝑmo ergo.s. de pauptate est dicẽduꝫ: eo ꝙ ipsa est totius spũalis edificij fundamẽtum ꝑinarium: cui sic oĩs structura religionis initiꝫ: vt ipsius firmitate stabiliatur ꝛ ipsius euersione fundit⁹ euertaꝫ. Et id videre potes ꝙ isti oꝛdines q relicta pauptate diuitijs adheserũt: hoꝛribilr dilapsi sunt. Habito ergo fundamento h ꝛ firmatoꝛ faciłr hñr alia duo ꝛ etiam tota fabrica desuper edificata. Ut ergo ad ꝓpositum redeam⁹: dic mihi quid per pauptatem itelligis? Nulluꝫ ergo signũ in te video pauptatis: sed ecõtra habes vsum copiosum: curiosum: sumptuosuꝫ: ꝛ in multis superfluum. ¶ Ini.do. Eteni qd sit vera pauptas non itelligis: iõ insipiens tu mirabilr ꝑturbaris. Nõ.n. cõsistit pauptas in his exterioꝛibuꝫ: sed potꝰ in coꝛde interius: ꝓpter qd dicit dñs. Beati paupes spũ: ꝛ nõ paupes reb⁹. ¶ Zela. pau. ¶ Cõfiteoꝛ ꝙ vera pauptas ꝛ euãgelica nõ ꝯsistit ꝑncipalr in p̃uatione illius act⁹ reꝝ tpalium: sed in coꝛde: sicut castitas non cõsistit principalr in p̃uatione illius actus: s in coꝛde ꝛ volũtate. Posset.n. homo incastus esse: ꝛ actuꝫ illũ mime exercere: ſm qd saluatoꝛ dicit. Qui viderit mulierem ad ꝯcupiscẽdum eam: iam me

iam me. est cum ea. in cor. suo. Et iõ vtrū hõ sit
vere cast⁹: p aliqd signū exteri⁹ nll'us hõ cogno
scere põt: q: vt dcm̄ est: sine actu exteriori põt
eē incast⁹: siue pp ɔcupiscētiā quā dicit dñs: vl'
etiā pp tristitiā quā ponit pħs. Tā. n. ɔcupiscē
tia q̄ʒ tristitia occulta sūt nobis. Sʒ vtrū aliqs
sit icast⁹ optīe cognoscit p aliqd signū extert⁹:
sicut est de fornicatione. Sil'r est. n. in ꝓposito.
Q: qs sit ver⁹ paup nemo cognoscit nisi de⁹: sʒ
an sit nõ paup bñ cognoscit p aliqd signū exte/
rius. Et hic est diues vsus. s. delitiosus: curio/
sus sumptuosus ꝛ supflu⁹. Vñ paupem sese di/
cere volūtarie ꝛ volūtarie vsum diuitez hñe ac
solicite q̄rere: sil'r est ac si hõ diceret se castuz ꝛ
ɔ̄rium castitati cõmitteret actū. Vñ eē paupe/
rem ꝛ diuitē vsuʒ hñe ac solicite q̄rere: est oīno
impol'e. Et ppea nõ solū dicit saluator. Beati
paupes spū: sʒ ēt bti q nūc esuritis: q: saturabi/
mini: ꝛ ve vobis q saturati estis ꝛ ve vobis di/
uitib⁹ ꝛc̃. Nõ. n. dicit: q corde possideris diui/
tias: sʒ q talē vsum hētis ad ɔsolatiões vestras.
Ini. domes. Quātūcūqʒ coneris oñdere
me vsum diuitē nõ posse hñe ꝓpria voluntate:
possum tñ h̄ hñe p̄lati auc̃te. Et idcirco oīa ha
beo ꝛ oīb⁹ vtor de supioris auc̃te. Zela. pau.
Ad hoc aūt q̄ cū aliquo dispenset circa ꝓ/
prias obſuātias: reqrit auc̃tas ex parte p̄lati: ꝛ
cā rõnabilis ex parte subditi. Tum. n. volūtas
prelati q̄ʒ subditi est ꝓprijs ꝛ canonicis obſuā/
tijs cuiuslʒ religiõis obligata. Et iõ nullus p̄/
lat⁹ dispēsare põt circa ꝓprias obſuātias: nisi vi
geat cā rõnabilis. Ini. domes. Libet qd
dicis: sʒ in oīb⁹ qb⁹ vtimur ostēdaʒ tibi cām ra/
tionabilem ꝛ prelati dispēsationē. Siue. n. sint
illa que ptinent ad tegumētuʒ: sicut edificia ꝛ
vestimēta siue que ad vitā vt cib⁹ ꝛ potus: siue
que ad diuinū ꝛ sapientiale studiuʒ sicut libri.
omnibus his vtor de cõscientia ꝛ cõsensu pre/
lati ꝛ auc̃te: sicut oībus euidenter apparet. Q:
etiam ibi sit causa rationabilis patet sic.
Primo in edificijs. Nā pulchra ꝛ p̄ciosa ꝛ cu
riosa edificia magis hoies alliciunt: ac p h̄ faci
lius sua relinquūt: ꝛ ad seruiendū deo nobiscū
citius veniunt: quoꝝ aduētus ꝛ ɔuersio ē ma/
gna edificatio in pplo. Et maxīe cū notabiles
psone q̄ʒplures ordineʒ itrent: q in seculo pul
chra edificia hēbant. Pʒ ḡ ex p̄dictis q̄ meli⁹
est hñe pulchra edificia ꝛ curiosa: q̄ʒ turpia ꝛ
deformia. Et sic pʒ cā rõnabilis. Eadē. n. ratio
manet in oībus alijs que ad vsum accepimus.
Zela. pau. Jam. n. vehementer admiror
sup cecitatē cordis tui ꝛ aīalitatē tuam: dū nõ
spūalr̄: sʒ carnalr̄ sapis: vt q̄si humana idustria
velis totū ordinē gubernare: Hec sapia nõ est
de sursum: sʒ potius est aīalis ꝛ terrena cuʒ po/
nas ꝛ dicas vtile: qd est multū ac magnū spūa/
libus viris detrimētum. Ponis. n. aū oculos
holum maximū offendiculū ifringēdo finem
veꝝ: ꝛ illis falsuʒ ꝛ vanissimū p̄sentādo. Quid
est. n. aliud h̄ q̄ʒ dicere hoīb⁹: nõ itretis in reli
gionem pure pp deum: sʒ pp edificiū pulchrū.
Talium itētio ꝛ finis aliqñ talib⁹ vanitatibus
mundi ifringit: ꝛ finis verus aliqñ ipedit siue
mutat. Quāto. n. talis finis intēdit: tanto am/
plius finis etern⁹ puertitur ꝛ ipedit. Qui ḡ pp
istas ꝛ ɔsiles vanitates ad ordinē venit: ad or/
dinem nõ venit: sʒ ab ordine recedit ꝛ fugit ve
locissime: q pp ista i ordine pseuerat. Multi. n.
pp hmõi vanas spes se nobis iungūt: q vtinaʒ
in seculo remanerēt. Propterea nõ solum ipsa
curiosa edificia venientib⁹ ad ordineʒ nocent:
verūetiā habitātes in eis offendūt mūdo ma/
lum exēplum ostēdunt: ꝛ xpi euāgelio offendi
culū subministrant. Dico igit q̄ he curiositates
inhabitātes offendūt: qd (si spūalis esses) expe
rientia te doceret. Nõ aūt mihi: sʒ scis spū scõ
inspiratis crede. Unde Bern. Subintrāte ere
alieno sumptuosa ꝛ ambiciosa edificatõe cella/
rū: reiecta scā pauptate ꝛ pia humilitate. verū
decorē dom⁹ dei alienantes ꝛ a nobis ꝛ a cellis
nrīs p man⁹ artificiū exq̄sitoꝝ cellas nõ q̄si he
remiticas: sʒ q̄si aromaticas edificam⁹ ꝛc̃. Er/
go ego obsecro vt in pegrinatione hui⁹ seculi q̄
milicia est sup terrā edificem⁹ nobis nõ domos
ad habitādū: sʒ tabernacula ad deferēdū: vt pu
ta ide cito euocādi ꝛ migraturi in patriaʒ ꝛ ci/
uitatē nrāʒ domū eternitatꝭ nrē. In alieno. n.
habitam⁹ ꝛ in alieno laboram⁹: nā nrm non est
qd nobiscū portare nõ possum⁹. Credite ergo
mihi frēs: ꝛ vtinā vobis experiri nõ ɔtingat:
q: pulchrytudines iste ꝛ forēses honestates ci/
to virile ꝓpositū eneruant: ꝛ masculinū aīum
effemināt: mūdo p̄bent malū exēplū nõ soluʒ
ad lrām: sicut iā itellexi de multis secularib⁹ q
a nobis exēplū accipiunt domificādi: sʒ ēt exē/
plū eis dat vt h̄ nõ despiciant: sed vt faciant: sa/

eta gsernent: t de eis curas hēant t in illis cor apponāt: t iam in celis vbi nr̄a puersatio t habitatio esse oz nō aspiciant. Et cū dicat apl's q nō hēm⁹ hic ciuitatē manētem: sz futurā inq̄rim⁹: p talia opa eis suadem⁹: vt.s. hic maneāt: t q hic cū solicitudie magna edificēt: qr nos futurā nō inq̄rim⁹. Et idcirco talr edificam⁹. Ita q p habitatiōe p̄ite diligēda multiplr offendim⁹ pegrinationē terre euāgelio xp̄i offendiculū subministrātes. Hec.n. sumptuosa edificia fieri nō pñt sine multa pecunia. Pecuniaz vō multam paupes hīc non pñt sine multa distractiōe multoꝝ q̄stuum t diuersoꝝ. Hec eni fieri nō pñt: nisi a multis pecunia q̄raf t accipiaf. Et cū illis p̄dicam⁹ q ẜm doctrinā euangelicaz hec oīa despiciant t ptēnant: doctrine vbo ptītum suadem⁹ facto t exēplo: illas solicite regrēdo t auide recipiēdo. Et sic euāgeliuz xp̄i offendif: t exēplar pfecte vite t aplice offuscaf. ❡ Ini. dome. ❡ Inter edificia memorata pulchritudinē ecclesiaꝝ icludis. ❡ Zelator paupertatis. ❡ Ecclesiaꝝ superfluitates in lōgitudine: latitudine: t curiositate que fiunt respectu mīe multiplicis t curiose diuersimode polite: disposite ac colorate penit⁹ nō excludo. Honestates aūt quasdā vtpote imagines crucifixi: t virginis matris ei⁹ t btōꝝ Joānis baptiste t euāgeliste t filia excipio. ❡ Inimicus domestic⁹. ❡ Nec deū times nec hoiem reuereris: dū nō solū q̄ ad vsum hoiuz spectant redarguis: sz ēt q̄ ad cultū diuinū ptinent reprehendis: cū oīa q̄ in ecclesia facta sunt ẜm consilium apl'i ad honorem t gloriam dei facta sint. ❡ Zelator paupertatis. ❡ Hoiem.n. reuerentia dignū qs sit ille supius memini.s. virtuosuz vi rū q̄lem honorare cupio t reuereri. Deū vtiq̄ ille timet q qd̄ sibi vouit siue pmisit totis viribus suare studet. Sz ille p certo t stult⁹ esset t deuz nō timeret: q votū qd̄ deo vouit trāsiret: vt ipm deū honoraret. Vñ tales siles sūt sauli q nō iuxta vbū dn̄i oīa gladio pemit: sz ecōtra oues t boues meliores suauit: vt eas dn̄o in sacrificium ssumeret: pp qd̄ tpale regnū amisit. Et qr tu dicis h̄ facē ad laudē t gl'iam dn̄i nr̄i iesu xp̄i ẜm sniaz apl'i: ille apl's alia snia tibi rn̄det q nō sunt faciēda mala vt veniant q̄z bona. Licet.n. honor diuinus sit de se bon⁹: tñ pfessorib⁹ paupertatis superfluitates t curiositates hic t facē est malū. Nā sicut dicit ille magister magnus superfluitas t curiositas: etiam in ecclesijs: nec in calicibus: nec in altariuz paramētis nec in alijs vtēsilib⁹ est aliqualr admittenda: qr directe obuiant paupertati. Potiꝰ aūt eēnt altaria denudāda: q̄z paupertati p̄missē modicū contraire: ẜm q btūs. F. maxim⁹ zelator paupertatis cuidā fratri sibi suadenti vt aliqd in crastinum seu futuꝝ seruaref p aliqb⁹ necessitatib⁹ occurrentib⁹ rn̄dit: dicēs se potius tpe illius necessitatis altare virginis Marie denudare: q̄z ptra paupertatē facere. Addēs q accepti⁹ hr̄et virgo maria q altare suū denudaref: q̄z ptra psilium filij sui aliqd cōmittaf. ❡ Ini. do. ❡ Certum est q tēpluz dn̄i qd̄ Salomon edificauit: spūs sci istinctu factuz fuit curiosum. Qd̄ ergo fecit Salomō spū scō plen⁹ t in lege dn̄i sapientissim⁹: t in mādatis ei⁹ doctissim⁹: vr̄ q ad imitationē ipsius possum facere illud ideꝫ. ❡ Zela. pau. ❡ Lꝫ curiositates t superfluitates duꝫ horrētium in se retorq̄nt aspectū ipediant t affectū: t si nō simpliciū t deuotoꝝ: tñ bn̄ facit in mūdi vanitate t curiosis delectātiū. Verūtñ si aliqs p̄nceps magn⁹ vel q̄sq̄ p̄diues vel quos velis q paupertatē nō vouissent deuz vellent de suis diuitijs honorare: sicut ille rex Salomon potētissim⁹ in diuitijs suis honorauit: nō esset multū curādū: q̄z q̄z t statui illi t pplo t magis sicut patebit pgruerent q̄z moderno. Sz ridiculosum est valde dicē q paupes de semiūcijs suis (vt ita dicā) vellēt talr honorare deū. Immo potius sicut ille cū diuitijs suis deū honorauit: debemus t nos ipm dn̄m honorare n̄ris inopijs. Vt sicut nihil erat in tēplo qd̄ nō auro tegeref purissimo: ita nec i nobis nec i n̄ris actib⁹ eē aliqd oz: qd̄ nō scā paupertate venustef. Nec est sile de pplo illo t de statu isto: qr pplus ille carnalis t rudis t valde sensualis erat: t p pñs pnus ad idolatriā. Voluit ḡ dn̄s tēplum illud sic pulcherrimū sibi fieri iter alias cās: vt illum ppl'm retraheret a pessima cultura idoloꝝ. Nō q ipse in talib⁹ delectaref: sicut etiam nec in bestiaꝝ imolatione: sz hoc p̄cepit sibi offerri: vt ab idoloꝝ imolatiōe penit⁹ abstinent. Postq̄z aūt venit plenitudo tpis t dei fili⁹ descēdit de celis: nō sic. Quia ipse nos hec sensibilia exteriora t visibilia iferiora docuit despiciēda: vt auersi ab exteriorib⁹ visibilib⁹ t inferioribus ad

bus ad interiora inuisibilia & supiora conuerta mur. Et ex parte nr̃a (vt hoc possem⁹) a culpa nr̃a nos purgauit: virtute nos instituit: & grãm infudit: p quã nr̃i illuminant affect⁹: accẽdunt & corroborant effect⁹: ac p h̃ hõ totus totalr re nouat & ab his sensibilibus non modicũ suble uatur. Et idcirco idolis extinctis & nos taliter subleuati talibus adminiculis quibus illi am plius non indigemus.

¶ An expediat vestimenta preciosa hie.

¶ Ini. do. ¶ De vestimẽtis saltem dicere po teris q̃ vtenti nõ obsunt: sicut de edificijs dixi sti: sz multũ psunt. Cũ. n. bonas tunicas habeo min⁹ frig⁹ timeo: ac p h̃ meli⁹ passum in ecclesia diuinũ offm̃ psallere: & ibidẽ in orone meli⁹ p noctare. Nec mũdo malũ exẽplũ ondũt: q: vt plurimũ iseruis deportant. Nec ẽt euangelica pdicatio offendit: q: maior q̃titas pecunie re quirit in vilib⁹ vestimẽtis q̃ in pciosis: q: vna pciosa tunica & delicata p mltos ãnos durabit: & vilis vix p annũ. Minor ẽt nũerus sufficit d̃ pciosis & bonis q̃ de vilib⁹. Per qđ satis p3 q̃ induere vestimẽta preciosa est magis rõnabile induere q̃ vilia. ¶ Zela. pau. ¶ Liquet satis p ea q̃ dicta sunt supius q̃ ois vsus diues illici tus est pfessorib⁹ paupertatis. Q, aũt vti vesti mẽtis mollib⁹ & pciosis sit vsus diuitum & non pauperũ satis ostẽdit dñs cũ btm̃ Joãne bapti stam cõmẽdaret dicẽs: vestimẽta mollia regib⁹ & regalib⁹ curijs puenire. Ait. n. Quid existis in desertũ videre? hoiẽ mollib⁹ vestitũ? Quasi dicat nõ. Q: h̃ ẽẽt vituperabile. Nã fm Ber nardũ. Mollia vestimẽta animi molliciẽ idi cant. Sup quo Greg. Cameloꝝ. n. pilis ptex tis vestit⁹ Joãnes fuisse describit. Et qđ est di cere. Ecce q mollib⁹ vestiunt in domib⁹ regu3 sunt: nisi aperta sñia demõstrare q̃ non celesti regno: sz terreno militant hi: q p deo perpeti aspera fugiunt: sz solũ exteriorib⁹ dediti pñtis vite molliciem & delectationẽ q̃rũt. Nemo eni existimet in studio vestiũ pctm̃ deesse. Q: si h̃ culpa nõ esset: nullo mõ dñs Joãnem de vesti mẽti sui asperitate laudasset. Si h̃ ẽt culpa nõ ẽẽt: neq3 q̃ Petr⁹ aplš p epl̃as suã feminas a pciosaꝝ vestiũ appetitu cõpesceret dicẽs. Nõ i pciosa veste. Pẽsate g̃ frẽs q̃ culpa sit hec ẽt vi ros appetere: a quo curauit pastor ecclie femi nas phibere. Si g̃ hoc pctm̃ est secularib⁹ & di uitibus: q̃to magis paupertatis pfessorib⁹.

¶ Respondet ad obiectiones.

¶ Porro lic3 de manifestis supfluitatib⁹ sit di sputatio: hic tñ cogor ad repellẽdas tuas terre nas & aiales obiectiões tibi iuxta tuã stultitia3 rñdere. Cũ g̃ dicis q̃ vteti meli⁹ est hie pciosa vestimẽta q̃ vilia: si de vtilitate carnis h̃ itelli gis: assentio satis. Sz talis vtilitas & pulsio est ipsi⁹ spũs magna dstructio. Sicut. n. corp⁹ mol lib⁹: ita spũs duris & asperis nutrit. Et ibi spũs deficit: vbi caro regescit. Nõ. n. hec tm̃ sũt ici tamẽta luxurie: sicut sapiẽs inuit: sz ẽt fomenta supbie sicut sci dicũt. Un̄ Jsaac in libro suo de ptẽplatiõe ait. Diligite vilia vestimẽta vt orien tes in te cogitatiões elationis abijcias. Nã qui splẽdida diligit humiles cogitatões hie nõ pt: q: cor exteriorib⁹ pfigurationib⁹ pformat. Qđ vo dicis pp bona vestimẽta melius posse orare & melius posse psallere: si qđ dicis melius. hoc est morosius si sic itelligis: vtru3 possis negare nõ curo: sz an hec facias nõ credo penit⁹ q: con trarium in te video. Si aũt melius. i. efficatius intelligis: falsum est oino. Quia ois oio effica ciã h3 ab amore diuino. Et fm Greg. Tãto qs a supno amore disiungit: q̃to in his iferiorib⁹ delectat. Et ecõtra fit q̃ mala q̃ nos hic pmũt ad deum nos ire compellunt. Ulterius cum di cis: & proximũ non scandalizari p malũ exem plum: si de proximo interiori intelligis: falsum est cum hoc illi abscondere nõ possis. Quia & ego primus tuus sum & habeo malũ exemplũ & valde malũ: & idem de fratrib⁹ tuis itelligen dum. Si vero de exteriorib⁹ dicis q̃ illa eis ab scõdis dum hoc scandalũ talr fugis: turpi⁹ in comparabilr peccatum incurris. Eo eni3 ipso q̃ primo abscondit: hypocrisis vitium dete stabile ppetratur. Nõ enim tu imitaris beatu3 Franciscum qui adeo vitium istud horruit: q̃ cum infirmaret frustum pellis itrinsecus po nere noluit ante pect⁹: nisi etiam poneret exte rius. Et q: dicis maiorem quãtitatem pecunie requiri ad vilia q̃ ad pciosa: quia plus durant. & ideo rarius emunt ur & paucioribus indiget homo: quia a frigoribus melius se defendunt. Et si hoc veꝝ esset qđ nõ credo: ẽt si hoc face res qđ nõ video: tolerabilius malũ puto. Sed non pp hoc excusabile: sz eo magis vitupabile: q: dcm̃ malũ talibus apparẽtijs conaris defen

dere z dolosis rõnibus excusare. Porro dixi q id nõ video: q: vt in pluribus video illos q melioribus vtunt frequentius emere z plurimas hẽr: z ecõtra illi q viles hñt: vtunt paucioribus z emunt rarius: q: vel amore paupertatis pluribus vti nolunt: vt indigẽtia z inopia plures hẽre nõ possunt. ¶ Inimicus do. ¶ Et si cãm rõnabilem hẽam: negas platuz meũ posse dispensare mecũ. ¶ Zelator pauper. ¶ Si cãm rõnabilẽ habeas: tecũ dispensare potest. Sz que sit cã rõnabilis in qua dispensare põt platus in oĩbus diligẽter attẽdendũ est. Est.n. duplex.s. necẽitas z vtilitas. Porro necẽitas est duplex.s. priuata z cõis. Priuata qdẽ necessitas est cum psone sine dispẽdio nature vel grẽ: nisi secũ dispensef transire non põt. Cõis vo necessitas est cũ vniuersitas absq3 dispẽdio cõis boni: nisi per dispensationẽ ei subueniaf ptransire nõ valet. Utilitas est duplex: puata.vz.z cõmunis: z in vtraq3 qñq3 dispensaf cũ.s.priuati: vel cõis boni spũalis pcipue z non mediocre certis iudicijs: z pbabilibus ab eo q dispẽsat futurz speratur emolimentũ. Uñ scias firmiter q multi dicũt se necessitatẽ hẽr: z ideo vestimẽtis emptis indigere. Si modicũ dolet caput: dicũt se necessitatẽ pati: ac p hoc idigere cibis z potibus delicatis. Sepe.n. imo sepissime hodie edendi delectatio seruit gule: z fuire simulat idigẽtie nature. Uñ ad tãtam paulatim deuenisti miseriã: q sine idigẽtia alia apparẽti vel vera ad cibaria: z vina delicata: z ad quecũq3 alia pciosa voluptuose te diffundis. Et qđ verecundũ est dicere: sz verecũdius facere: nõ ptẽtus vno gñe ciboz: nec vna manerie paratoz corpis infirmantis ruinas reficere pro icõmodo sz diuersimode pparatis: carnis luxuriantis curã pficis in desiderio. Rogo ergo te dic q est hec securitas iter frendẽtium vndiq3 hostiũ fulgurantes hastas: z circũuolantiũ arma vndiq3 psistere: z dicere pax pax z nõ est pax? Cũ dixerint (ingt Apls) pax z securitas: tũc repẽtinus eis iteritus supueniet: sicut dolor in vtero hñtis z nõ effugiẽt. Uñ timẽdũ est valde illud quod dicit Ambrosius. Uix vidi ptinẽtẽ quẽ nõ vidi abstinentem. Si ergo castitatis cupis hẽr pfecte triũphũ delitias tpales fuge: vt possis celestes z ppetuas obtinere. Q: sz Hiero. ipossibile est vt qs pñtibus z futuris fruaf bonis: vt hic ventrẽ z ille mẽtem ipleat: z de delitijs ad delitias trãseat. ¶ Inimicus domesticus. ¶ Cõtra ẽt illa q ad vite nãlis pseruationẽ ptinẽt obloqueris. Nullus.n. hõ q legis nãlis pcepto ad esse nature pseruandũ indispẽsabilr obligatus: his sine qbus eẽ nãe nõ pseruaf renũciare põt. Cũ ergo pcepto legis nãlis sim idispẽsabiliter obligatus vsui istaz rerũ: sine qbus esse nãe non pseruaf renũciare nõ potui nec possũ. Igitur est mihi licitus vsus istaz rez: z non solũ vsus istaz rez q spectãt ad pseruationẽ vite licitus est mihi: sz ẽt ea que faciunt ad voti psumationẽ. Q: voto vno emissa phibenf oĩa vota incõpassibilia. Uoto.n. emisso de celebrãdo diuinũ offĩm renũciatio vsus phibef eoz: sine qbus diuinũ offĩm nõ psumaf: sicut sunt libri eccliastici: calices z silia: z eodẽ mõ pbari põt de his que ptinẽt ad offĩm pdicatiõis. ¶ Zelator paupertatis. ¶ Nõ.n. ptra illa q ad vite nãlis pseruationẽ sunt seu voti psumationẽ vllatenus loqui volo: sed ptra supflua q sunt in his z fiunt sermone simplici loq intẽdo. Usus.n. rez quẽ dixisti: nõ solũ est tibi licitus sz ẽt necessarius: sicut optime oñdisti. Sed superfluus vsus siue sit in his q ptinent ad victũ z vestitũ siue que ptinẽt ad sapiẽtiale studiũ: siue q spectãt ad diuinũ offĩm: siue in vtẽsilibus alijs q ptinent ad hũanũ cõmodũ pfessoribus paupertatis illicitus est: vt supius est oñsum. ¶ Inimicus domesticus. ¶ Ubi sunt hec supflua non video: z que sint penitus ignoro. ¶ Zelator paupertatis. ¶ Supfluũ psistit maxime in nũero quãtitate: sumptuositate z decore. Supfluũ.n. est quo ablato sufficit reliquũ qđ remanet. Duo igitur supfluũt si vnũ remaneãt z sufficit: multũ si parum: pciosuz si vile: z speciosum si despicabile. Si igif in pdictis supfluitatẽ nõ aduertis: cecus es z sensu z pena idiges: z illi assimilaris q vtrũ nix sit alba: z an deus sit colẽdus dubitat atq3 negat. Uñ si forte ex certa malitia veritatẽ impugnas: grauiter z in spm sctm peccas. Qđ pctm in hoc seculo nõ remittif: nec in futuro vllatenus relaxaf. Ui vo adeo a spũalibus recessisti carnalibus inherẽdo. Ut tibi coeptũ sit hoc: z occultũ potes cũ illis nõ imerito cõputari: d qbus Apls dicit. Et si aptũ est euãgeliũ nr̃m his q pereũt nõ est aptũ. ¶ Inimicus domesticus. ¶ Ut quid tot verba multiplicas. Non.n. in

rebus est vitiū sꝫ in voluntate. Vñ si volūtas
fuerit mala ⁊ oia opa eius erūt. Et si bona fue/
rit oia opa eius erunt bona. Propter qđ Sal/
uator dicit. ꝙ non pōt arbor mala fructus bo/
nos facere: nec arbor bona fructus malos face/
re. ¶ Zelator pauptatis. ¶ Certū est sicut di/
xisti: pctm̄ solū ꝯsistere in volūtate ⁊ nō in re/
bus: sꝫ res qñqꝫ occasio pcti sunt in volūtate. s.
qñ volūtas ad res creatas inordinate se ꝯuer/
tit. Et tunc vitiū esse in voluntate cognoscit̄:
qñ hō ad illicita manifeste ꝯuertit. Illicitū aūt
est aliqd agere qđ deus ꝓhibuit vel p̄latus qui
vicē dei gerit: vel q: volūtas p votū ad ꝯ̄ria se
obligauit. Ergo supposito ꝙ deus vel p̄latus
nō ꝓhibuit vsum supfluū: ꝓhibet tñ ipm vo/
tum volūtarie emissum. Nā vsus taliū vt su/
pradictū est pauptati obuiat manifeste: adeo il/
licitus est oino ꝓfessorib⁹ pauptatis. ¶ Inimi
cus domesticus. ¶ Supfluū in nūero ⁊ quā/
titate satis videri pōt qñ admittit̄: licꝫ vti ci/
bis ⁊ potib⁹ delicatis supfluū eē nō credo nec
illicitū. Quoniā dicit scriptura: ꝙ bona bonis
creata sunt ab initio: pctōr vō nō est dignus pa
ne quo vescit̄. Vñ bonus hō posset comedere
auꝝ purum. ¶ zelator pauptatis. ¶ Quāuis
auctas illa de bonis spūalib⁹ itelligat̄: tñ de bo/
nis tpalibus tibi exponēti: rñdeo ꝙ eo ipso ꝙ
sub certo titulo bonitatis talib⁹ ⁊ delicatis ve/
sceris pctōr efficeris. ¶ Dū. n. credis vt asseris
te bonū indubitāter laberis in p̄sumptionis ⁊
supbie vitiū: ac p hoc nō es dignus ijs delitijs:
sꝫ nec pane ēt quo vesceris iuxta tuā sniam su/
pradictā. Et nōne icidis in grāde pctm̄ duꝫ p̄/
sumis te dicere iustū: qđ ille q vsqꝫ ad tertiū ce
luꝫ raptus fuerat dicere nō audebat? Nihil in/
quit mihi ꝯscius sum: sꝫ nō in hoc iustificatus
sum. Sciebat. n. illud sapiētis ꝙ nemo scit vtꝝ
sit dignus amore dei vel odio: sꝫ oia in futuruꝫ
seruant̄ icerta. ¶ Ini. do. ¶ Et vsquequo ha/
bebūt finē verba tua p̄sumptuosa? Si. n. vides
excessum recurre ad p̄latuꝫ ⁊ sufficit tibi: ⁊ ne
tm̄ loqris. Tu forte ordineꝫ rectificabis. ¶ ze.
pau. ¶ Verba mea in te nō capiūt vt video: sꝫ
propter hoc nō tacebo qn semp ⁊ verbis tuis
dū audire volueris rñdebo: nō seruire cupiēs
studio ꝯtētionis: sꝫ zelo iustitie ⁊ v̄itatis. Et cū
dicis ꝙ ad p̄latum recurrere debeā. Rñdeo ꝙ
prelati cā sunt oiuꝫ p̄dictoꝝ effectiua vel per/
missiua: ⁊ ideo nihil mihi ꝓderit recurrere ad
eos cū multi: nō solū dedignant̄ audire: sꝫ etiaꝫ
loquētes crudelr̄ p̄sequunt̄. Et q: me circa istā
mām loquētē dicis dico tibi: ꝙ valde parū lo/
quor de mā supradicta nisi cū amatorib⁹ paup/
tatis. Sed multū ⁊ multotiēs talia versant̄ in
corde meo: aliqñ tñ ex abūdātia cordis loquor
non p̄sumptuose seu stultitia deceptus: sꝫ scōꝝ
ꝯsilio ⁊ sententijs p̄munitus. Et qđ maius est
oib⁹ credit̄ firmiter: ⁊ expimēto sensibilr̄ sentit̄
multos ista loq: ⁊ sentire spiritu scō mirabilr̄: ⁊
nouiter ispiratos: sicut a plurib⁹ ⁊ diuersis plu/
ries verbis ⁊ lr̄is itellexi. Vñ recte possum di/
cere illud dcm̄ aplī. Ille est q testimoniū phi/
bet spūi nr̄o ꝙ sum⁹ filij dei. Qui qdē spūs ita
iā fortificauit p̄dictos: vt hēant pro nihilo pe/
nas tuas: qđ est magnū signum ipsos hr̄e spm̄
scm̄ secū. Iuxta qđ dicit Greg. de aplis. Mun
di ptātibus ꝯtraire nō p̄sumerēt: nisi eos spūs
sci gr̄a fortitudo solidasset. ¶ Q: āt dicta mea
ab alijs sentētijs scōꝝ nō deuiāt: sꝫ ꝙ per oia se
ꝯcordāt videam⁹. Vñ Bernar. smone btī Ioā
nis baptiste. sup illud. Erat. n. lucerna ardens
ait. Ligat⁹ quoqꝫ ⁊ Ioāneꝫ in carcer̄ trusus ni/
hilomin⁹ stetit in v̄itate: ⁊ occubuit p veritate.
Ferueat ergo in nobis iste zelus charitatis: fer/
ueat ⁊ amor iustitie fugiēdo odium iniqtatis.
Nemo fratris sui vitia palpet: pctā dissimulet.
Nō dicat. Nūqd fris mei custos suꝫ ego? Ne/
mo ēt inquātū in se est eq̄nimiter ferat cuꝫ vi/
derit ordinē depire: iminui disciplinā. Est eniꝫ
ꝯsentire ad sile cū arguere possis. Et scimus: q:
siilis pena maculat ꝯsentiētes fꝫ illud aplī. Ad
Roma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sꝫ
etiā q ꝯsentiūt faciētibus. Vñ Aug. in libro de
verbis dn̄i ait. His duob⁹ modis non te macu
lat malus: si nō ꝯsentis ⁊ redarguis. Vtrūqꝫ āt
amplexus est Apl's dicēs ephesijs. Nolite cōi/
care opib⁹ ifructuosis tenebraꝝ: magis aūt re/
darguite. Propter qđ dicit Greg. sup illđ Iob
in oib⁹ his nō peccauit Iob labijs suis. Duob⁹
modis labijs delinqmus. Vel cuꝫ iniusta loq/
mur: vel cū iusta reticemus. Si. n. tacere aliqñ
culpa nō eēt ꝓpheta nō diceret. Veh mihi q:
tacui. Et q: vltimo de rectificatiōe ordis ironi/
ce ⁊ derisiue me iterrogas: scias q: de derisiōe
tua nō curo: q: delusores deus deludet. Firmi/
ter tñ credo ꝙ p tales ordo rectificabit̄ quos

nunc tui similes quãtum in se est deprimunt & destruũt quãtũ põt. Et hoc hẽo pro magno argumẽto: q: vt supius tactum est pp zelũ ordis nec tuas minas: nec tuas trufas timẽt: nec obprobria formidãt. Sed more aplico in tribulatiõe ɔsolanf: & iõ finalr tuas iquritates & miserias p modico sustinebunt. ¶ Ini. do. ¶ Discede a me & amplius de ista mã nõ loquaris.

¶ Zela. pau. ¶ Ueh mihi q: tacui: & veh põe tacẽtib⁹ de te: q: loqces multi sunt. Ad te ergo Jesu dulcissime dirigant verba mea: q tua pietate digneris ordinẽ istũ rectificare: vt deuotã tibi fideliter possint seruire. Amen.

¶ Explicit disputatio inter zelatorẽ paupertatis & inimicum domesticum eius.

¶ Incipit tabula qõnũ sequentiũ & titulor libelli sequẽtis q iscriptus est: serena ɔscia.

An clerici

¶ Incipit plog⁹ i titulos seqntes siue qōnes.

Plorās plorauit i nocte et lachrymeei⁹ i maxillis ei⁹ q̄m n̄ ē q cōsolet eā ex oib⁹ charis ei⁹. Oēs amici ei⁹ spreuerūt eā et fcī sūt ei inimici. Uide dñe q̄m tribulor: vēter me⁹ cōturbat⁹ ē: subuersū ē cor meū i memetipa q̄m amici mei cogscētes malū meū letati sūt et a me abierūt lōge. Jō amaritudie plēa sū et mītīs gēti⁹ mei. Quis dabit capiti meo aquā: et oculis meis fōtē lachrymarum et plorabo die ac nocte iterfectos ppli mei Hiere. dolēt igemiscēt et vehemētissime lamētāt vba sūt ista. Orat mīra patiēs et ā malo libari dsiderās. Supest vt audiam⁹ i quo malo posit⁹ sit vt cū nosse cepim⁹ cōicata tribulatiōe oīonem pariter iungamus et lachrymas ne si forte p nobis dolentem neglexerius ptingat et sup nos vt suut iterfectos ppli sui filios lachrymis irremediabilibus illachrymari. Jāqz fortassis tanti doloris cām discere incipiamus.

In noie dñi. Incipit libellus sup regulam frm minorum q serena cōscia nūcupaf: i quo et sūmorum pōtificum et ordis nr̄i doctorum dclaratōes itēqz et statuta ponunf ac nōnulla sparsim ordis puilegia et aliq docto rū aliorum nō inutilia ad laudē dei scripta. Qō.j.

Queritur p⁹ si religiosus tenef eē pfectus. Rñdet beatus Tho.scda.ij.q.clxxxvj.ar.j.in rñ.iij.argumēti. Nō opz qd qcūqz ē i religiōe sit pfect⁹: sz qd ad pfectionē itēdat. Et in eodē articlo dicit. Perfectio hoīs cōsistit i h qd totalr hō adhereat do. Et sm h religio nolat pfectiōis statū: subditqz in sequēti articulo. Qui statū religiōis assumit nō tenef stati hēe pfectā charitatem. sed tenef ad hoc tēdere et operā dare vt hēat pfectā charitatē. Et eadē rōne nō tenef ad hoc qd illa impleat que pfectionē charitatis cōsequunf: tenef tñ vt ad ea implēda tēdat: qd nō facit ptēnēs: Uñ nō peccat si ea ptermittat: sed si ea ptēnat. Silr nō tenef ad oīa exercitia qb⁹ad pfectionē puenif: sed ad illa determinate q̄ sunt ei taxata sm rlam quā pfessus est. Hec Tho. ¶ Ceterum. Querif an frēs minores ex rle sue pfessione teneanf ad oēm euāgelij pfectionē. Rñdet scūs Bon.in expōne sua sup rlam: qd nō cū in ea regula quā vouent qdā monitorie et exhortatorie subiūganf. Cū igif nō oēm rle ptēvoueant obsuare multo magis nō vouent qd nō exprimitur in eadē. Uñ tota pfectio euāgelica non vouef ab hmōi rle pfessorib⁹: sz tm̄ illa ei⁹ pars que ex rle intētiōe illis iponif obligatorie obseruāda. Uouēt.n. totā rlam sm itētionē mandatoris: ptim ad obsuātiam vt pceptorie iposi tam: ptim ad reuerētiam et approbationē illorum que nō tam pceptorie imponunf q̄ monitorie illi statui spālr emulanda: sicut est illud. Orare semp ad deum puro corde et hēe humilitatem. Hec scūs Boñ. Cui dñs Clemēs papa.v. i sua declaratiōe cōcordans ait. Cū votū determinatum cuiusl3 hēat cadere sub certo vouēs rlam nō pōt dici teneri ex vi voti hmōi ad ea consilia euāgelica que in rla nō ponunf. Et qdē btī Frā. cōditoris regule: hec pbaf fuisse intētio: ex hoc qd qdam cōsilia euāgelica in regula posuit alijs ptermissis. Si.n.p hec verba: regula et vita minorum fratrum hec est. s. dñi nr̄i Jesu christi scm̄ euāgelium ob intendisset eos obligare ad oīa cōsilia euāgelica: supflue et nugatorie qdā eorū alijs suppssis i rla expssisset. Hec Cle. Quā q̄ vbertinus cōtrium asserere videaf. Qō.ij.

Queritur

Queritur scdo. Si religiosus trāsgrediēdo ea q̄ ponunt̄ in rl'a sua mortal'r peccet. Rūdet. s. Tho. ij. ij. q. eadē. ar. ij. Uotuȝ pfessionis p̄ncipal'r respicit tria. s. paupertatē ɔtinentiā ⁊ obiam. Alia v̄o oia ad hec ordinant̄. Et ideo transgressio nō obligat ad mortale: nisi vel ꝑpter ɔtēptū rl'e: q: hoc directe ɔtrariat̄ pfessioni p quam qs vouit regularē vitā: vel ꝑpter p̄ceptū siue ore tenus a p̄lato factū siue in rl'a expꝑssum: q: hoc eēt facere ɔtra obie votū. Ex ɔtēptu aūt qs trāsgreditur: qn̄ eius volūtas renuit subijci ordinationi legis vel rl'e: ⁊ ex hoc ꝑcedit ad faciendū ɔtra legē vel regulā. Qn̄ v̄o ecōuerso ꝑpter aliquā particularē cām: puta ɔcupiscentiā vel irā inducit̄ ad aliqd faciendū ɔtra statuta legis vel rl'e: nō peccat ex ɔtēptu sȝ aliq̄ alia cā: etiā si frequenter ex eadē cā vel alia sibi iteret pctm̄. Frequentia tn̄ peccādi dispositiue īducit ad ɔtemptuȝ. Hec. s. Tho. ¶ Particulariter aūt de fratribus minorib⁹. dicit Astensis in sūma. li. vj. titu. xlvij. s̄m Guilelmū de marra. In rl'a beati Francisci aliqua ɔtinent̄ p modū precepti: aliqua p modū statuti rōnabilis: aliq̄ per moduȝ monitionis ⁊ exhortatiōis. Frēs ergo minores trāsgrediēdo ea q̄ per modū p̄cepti vel inhibitionis tm̄ ponunt̄ in illa: peccāt mortal'r: non aūt p alios modos quātū est ex virtute rl'e: nisi forte rōne excessus libidinis vel ɔtēptus. Et sic per sūmos pōtifices declaratū est. vȝ. Greg. ix. Innocentiū. iiij. Nicolaū. iiij. ⁊ Alexādrū. iiij. Nec p̄dictis ɔ̄trat̄: q religiosi ex voto sue pfessionis astringunt̄ ad obseruātiā sue rl'e ⁊ sic ad oia ɔtēta in ea: ergo trāsgrediēdo quodlȝ eorum peccāt mortal'r: q: religiosi ex voto sue pfessionis nō equaliter astringunt̄ ad oia ɔtēta in rl'a: sed differēter ꝑut differēter in ea ponunt̄. s. p̄cepta vt p̄cepta: ⁊ mōita vt monita: ⁊ vt p̄lati pōtifices declarauerunt. Et si ēt dicat̄ q facere ɔtra votuȝ est pctm̄ mortale: dicēdū est q hoc est verū qn̄ vouēs intēdit se simpl'r ad illud faciendū obligare: hoc est obligatione necītatis: ita q ɔtra veniēdo peccat mortal'r: ⁊ hoc esset qn̄ vouēs se obligaret ad oia ɔtenta in rl'a: non nisi per modū p̄cepti vel inhibitiōis. Sed cuȝ vouēs hoc nō intēdat: ideo nimis recte dixerunt aliq̄ q igrediens religionē nō vȝ regulā: sed vitā s̄m regulam vel obiam s̄m regulam vouere. Hec Guilelmus.

Questio tertia.

Queritur tertio. Si ignorātia regule excusat religiosū a trāsgressione eius p̄cepti vel inhibitiōis. Rūdent quattuor magistri. vȝ. Alexāder de alee. Joannes de rupella. Robertus de bascia: ⁊ Ricardus in ꝓlogo declarationis rl'e frm̄ minorū: q ignorātia rl'e quā qs pfessus est nullū excusat. Sed nec ignorātia statutorū vt ponit reuerendus archiep̄s Florētinus fr Antoninus ordis predicatorū in suo iterrogatorio. Sȝ an frēs minores obligent̄ ad obseruantiā testamēti beati Francisci: vide infra in. xxiij. quesito.

¶ De obia que est primū p̄ncipale votū. Capitulum primū regule.

Questio quarta.

Queritur quarto. An religiosi ⁊ p̄serti frēs minores teneātur in oib⁹ obedire p̄latis suis. Rn̄det sanctus Bon. in. ij. di. vlt. ⁊. q. vltima dicēs. Quia obtēperare in oibus nō tm̄ non est facile: imo ⁊ īpossibile: ideo fines imponunt̄ ꝑmissiōi obie. Uñ ⁊ btūs Frāciscus nō p̄cepit simpl'r fribus suis p̄latis in oibus obedire: sed in oibus que ꝑmiserūt dn̄o obseruare ⁊ nō sunt ɔ̄ria aīe sue ⁊ regule n̄re. Cōtra aīam dicunt quattuor magistri est nō solum pctm̄: imo illud qd̄ est incentiuum ⁊ ꝑximuȝ ad pctm̄: vt audiēdo ɔfessiones vbi fragilitas carnis impugnat acriter aliquem. Cōtra regulā videt̄ esse nō solum qd̄ est ɔtra p̄cepta: imo ɔtra statuta ordis ad obseruādam rl'e puritatē. Hec illi. Eodē quoqȝ mō auctor conformitatum s̄m Bon. declarat hāc rl'e obiam dicēs. Precipio vt obediāt in oibus. s. ad que se voto astrinxerunt: vel ad ipsorū obseruātiā spectāt: vel trāsgressionis eorū vitationē. Nec videt̄ btm̄ Frā. ponere seu arctare ad illā perfectā obiam q̄ legeȝ nescit nec eis coarctat̄: nec est ɔtenta pfessionis angustijs: sȝ fert̄ in latitudine charitatis: que pōt dici obia superogationis. Hec ille. Cōcordat cum eo. S. Thomas in. ij. sen̄. dicens. Ad obseruātiaȝ perfectā s̄m quaȝ subditus obedit simpliciter in omnibus que non sunt contraria legi diuine vel regule quam professus est: nullus tenetur debito necessitatis: sed solum ex honestate quadam: sicut semper tenemur emulari charismata meliora. Idem Alexan. lombar. in. ij. dist. vlt. q. vlt.

Questio quinta.

Queritur quinto. Ad quas obliam teneant religiosi ex pfes/sione sua? Rñdet Alexan.ea.q.q obia bm ne/cessariaz obligationẽ aliqua ptinet explicite z aliqua iplicite. Primo modo vt si platus pceci piat aliqd bz regulã: puta in regula frm mino/rum ponit sub obligatiõe pcepti q frẽs nõ re/cipiant pecuniã: vel q vestimẽtis vilib⁹ iduan tur: z clarũ est q subditi tenent obedire. Se/cũdo mõ.s.implicite sunt: vt obsequia cõia: si/cut facere coquinã: sacristiã: z alia domus offi/cia: z negocia ordis pmouenda: sine qbus non põt regularis obseruãtia seruari: z in istis etiaz subditi tenent obedire. Alia ẽt dicũtur bm re/gulam: q: faciũt ad rle obseruãtiaz pleniorẽ vt silentiũ: disciplinẽ: culpaz recognitio: z similia z sic ẽt tenent. Clez est q si pceptũ hmõi sit in longũ tps: oz fieri de psensu subditoz vel illoz qui puenũt ad capl'a. Hec Alexãder. Et Aste/sis li.vj.ti.lij. Addit monal.in sũma. Si pcipit infra regulã sicut reficere corpus suũ: tenet obe dire: q: bonũ etiã oz ptermitti per obiam: si nõ est de necitate salutis.xj.q.iij.c.qd igit. Sed si pcipiat q subdit⁹ ieiunet in pane z aqua ter in hebdomada q: videt nãm eius ad luxuriaz sic nõ tenet: nisi eẽt in tali casu q nõ posset vi/tare petm: vel si pciperet in pcti cõmissi pnia q: tunc tenet. Si vo platus pciperet aliqd su pra regulã vt recipe martyriũ z hmõi: subdi/tus nõ tenet obedire. Alexãder quoq3 in.ij.in tractatu de pplexitate pscie dicit. Prelatus in iis q expsse rla phibet vel pcipit nõ põt mu/tare: neq3 ipsi mutãt est obediẽdum: nisi qua/tenus rla pmittit. Si ergo querat. Utrũ abbas possit pcipere monacho q multum laborat vt carnes comedat: dicẽdum q seruata lege cha/ritatis: z institutiõe regule: z cognita necessi/tate psone hoc ei pcipere põt: aliter nõ. Nec etiaz tenet subditus obedire plato pcipienti vt in negocijs secularibus se exerceat: nisi ho/nesta essent z nõ ad malã primi edificationem nec ꝯ deũ vel regulã: tũc eniz nõ est ei obediẽ/dum. Hec Alexander. Questio sexta.

Queritur sexto. An religiosi teneã/tur obedire suis cõstitu/tionib⁹? Rñdet Alexãder de Ales in.ij.in tra ctatu de pscia.q.ij. q sic in obligatorijs ad cul/pam que fiunt ab ecclesia sup ipsos: vel a caplo generali cum psensu platoz. Hec Alexan. Sed de hoc quattuor magri sup octauo caplo regu/le dicunt. Cũ ex intẽtione rle sit q celebret ca/pitulum gñale: ad capl'm vo ptinet ordinare ea per que possunt religiõis puritas z pfectio cu/stodiri: ergo si capl'm pter vitandũ religiõis periculũ coarctat gñalis pratem aut puincia/lium mistroz z aliqua alia salubria ordinat per frẽs gñalr obseruanda aucte regule que prestat auctem capitulo gñali: per gñalẽ mistrum non poterũt infirmari. Pari etiã rõne si de psensu supioz z iferioz ordis fuerit gñalr ordinatũ in caplo gñali z p põtifices sedis aplice approba/tũ fuerit: nõ poterit p solos inferiores nec p so/los supiores aliqtenus imutari: maxie i illis in qb⁹ est cõmutatio: ordiatio: vel limitatio pote/statis. Hec magri. Ceteꝝ nouissime pstitutiões Martini quinti circa eaz finẽ sic dicũt. In oib⁹ aũt alijs statutis: pstitutionibus: ordinationi/bus: z declarationib⁹ sũmoꝝ pontificũ q allo/rum aucte aplica dispẽsamus: nolentes aliquẽ dicti ordis ex pdictis statutis aut declaratiõi/bus: de qbus in his pñtibus nõ fit mẽtio mor/talis pcti vinculo alligari: nisi tales eẽnt casus vel excessus q diuina lege seu sacrosancte roma ne ecclesie statuto gñali merito inducerent ad mortale. Et vbicũq3 in alijs statutis eiusdẽ or/dinis papalib⁹ seu gñalibus pena excõicatiõis imponit quatenus in aliã penã valeat cõmuta/ri: arbitrio psidentiũ reseruamus: cõmittimus z relaxamus: in pñtium faciẽtib⁹ nõ obstãtib⁹ q/buscũq3. Predicta sit statuta: pstõnes: ordiatio nes: z declaratiões volumus ab oibus tã prela tis q subditis itegre z inuiolabilr obseruari: mandãtes z districte pcipientes oibus prelatis ordinis quibuscũq3: q oia z singula supradicta seruent z faciãt ab oibus obseruari. Q: si in p/dictis fuerint negligẽtes: ipo facto officijs suis sint puati. Et ne ignorãtia sit alicui occasio de/linquẽdi: sub iterminatiõe diuini iudicij mãda/mus platis pdictis: quatenus per quẽlibet cõ uentum siue locũ ad minus semel in mẽse hec legi faciãt z diuulgari. Hec ibi. Que qdẽ maxi me sunt hic in fine notanda dum dicit q si in predictis fuerint negligentes zc. Et potissime cuz in bulla scissimi dñi nri Calixti iij. que nu per est dictata contineatur q regularibus in/stitutis dicti ordinis nihilomin⁹ in suo robore permanentibus.

permanentibus. Questio septima.

Queritur septimo. Utrum ois inobia religiosorum sit mortalis culpa? Respōdet Astēsis li.6.titu.47.art.3.q non: sed solū qñ pcedit ex deliberatiōe vel ptēptu: nō qñ ex surreptione. Unde Bern. in lib. de dispēsatione z pcepto dicit. Nō qualiscūq3 mādati pterito criminalē inobiam facit: sed repugnare z nolle obedire. Si.n. iubēte seniore verbū elabit: reum me fateor: sz venialiter. Siaūt ex ptēptu sciens z deliberās spōte in verba prumpo: preuaricatorē me constituo z criminaliter. Et. S. Boñ. in. 2. dist. vlt. q. vlt. Quāuis nō teneamur platis in oib⁹ obedire: tenemur tñ nullū mādatū eoz spnere. Unde dr in iure: q snia pastoris siue iusta siue iniusta sp timēda est.

¶ Paupertas est sm pncipale votū i re: vt p3 in primo caplo eiusdē. Questio octaua.

Queritur octauo. Ad quē paupta tez teneant frēs minores? Rñdent Greg. ix. Inno. iiij. Nico. iij. z Cle. v. q nec in pprio nec in cōi frēs dnt hēre rez tpalium pprietatē: sed simplicē vsum facti: z sic itelligunt illud qd ponit in. 6. ca. regule. Frēs nihil sibi approprient zc. Sed z pprietas z dominium rez quas frēs vtunt: dnt esse ecclesie romane. Et idē postea pfirmauit Martin⁹. v. in suis pstitutionibus. quamuis Joānes. xxij. in extrauaganti: que incipit. Ad pditorē canonum prius dixisset: q in dnium eccle solū recipere ecclesias frm: oratoria: officinas habitationes vasa z vestimēta diuinis officijs dedicata: sz nō alias res frib⁹ pcessas. Questio nona.

Queritur nono. Qui vsus rez frib⁹ a rła pcedat. Rñdet idez Nico. iij. q vsus rez nō d3 habere aliquā supfluitatem q deroget paupertati: vel vt ea distrahant in futuro. Et sup hoc mistri disponant z custodes cū discretiōe put personaz qlitas: locoz pditio: tpm varietas z alie circūstātie plus vel minus puidere regrunt. Sic tñ q semper paupertas sancta reluceat in eis: put ex eoz rła inueniē idicia. Hec ille. S3 vt Cle. in sua declaratiōe di. Frēs ad arctū vsum tenenē. Qd auctor pformitatū ordis itelligit dicens. Seqē q illa q sunt necitatis pcedunē z pñt frēs hēre: z nō supflua. Supfluitas: gif frib⁹ est iter dicta: q at tēdit in numero. Nā si vnū sufficit: duo supfluunt. In quātitate multū supfluit (si par sufficit) In sūptu: sumptuosū3 (si vile) In decore: speciosu3 (si despicabile) Et de quo dicit fr Hugo in sua i re declaratiōe addēs. Ordo minorz astrictus ad obseruādū paupertē rez vsu3 in signū extreme paupertatis: qd est euidenter in i ra notatū. Nā pmu3 veniētib⁹ ad ordinē idicit in vsus paupez erogāda facultas. Scd3 est hitus deformitas. Tertiū vestimētoz vilitas. Quartū iniurijs terre z aeris pedu3 exposita nuditas. Quītū kerdicta egrādi p āo. Sextū vict⁹ mēdicata necitas. Septimū acgrēdi pecuniā sublata ptās siue possibilitas. Octauū noie despicabilitas. Hec ille. Et de hoc sciēs Boñ. in ira quā de psensu z diffinitiōe capli gñalis misit p totū ordinē dić. Et qm paupertas est nra progatiua sublimis: sic sūptuositatē edificioz: lib: oz vestiū ac ciboz studeas āputare: qd a pfessiōis excellētia vite obsuātia nō discordet. Fedū.n. z pphanū mēdaciū est: paupertatis se pfesso: ē affluere z rez penuriā pati nolle. Interi⁹ diuitū istar velle affluere: z exteri⁹ more paupis mēdicare. Hec Boñ. Qui z i legēda maiori dicit. b. Frā. qñ videbat domos frm alic⁹ appentie q tñ nūc reputarent vilissime z paupcule: nolebat venir ad eas dicēs eē p rła3: z eas mādabat dirui z vt paupez more paupculas casas erigeret: vt frēs ide amoueri sigd sūptuositat3 ibi cerneret qd paupati ñ p oia psonaret. Hec ibi. Fr Joānes de picano olim eps cātuarieñ. de paupertate frm min. i libello de euāgelica paupertate sic ait. Nec reb⁹ qbuscūq3 pñt vti: sz illis q modū nō excedūt altissime paupertat. Unde fateor mltia edificia ordis eē mōstruosa. Et breuiter frēs nihil pñt i vsu domestico: qd diuitias redoleat vel foueat. S3 z dñe Nico. iij. i decre. exijt. i multis locis dić q rła nūq3 pcedit nisi neciu3 rez determinataz vsum. Unde dicit q semp sit quoad dñium oimoda abdicatio: z in vsu necessitas. Sed z magister Henri. de gādauo. in. vij. quo. q. xxix. di. Paupertatis sctissime sectatores zc. Cōstat autem q si abunde delitiosa vel curiosa z mollia in vsu sunt: talis paupertas magis ridiculosa q3 sanctissima censet. Possint repeciare de saccis z alijs petijs cū bñdictione dei. Quasi dicat: q non obstātibus maledictionibus alioz qui vilitatem abhorrent: qui sic humili faciūt: illi diuine bñdictiōis singularē grām

consequetur. Hec ille. Et de hoc quattuor magistri dicunt. Paupertas fratrum minorum que in regula determinatur attenditur in duobus. Unum est ut non habeant aliquid fixum sicut redditum. et hoc est quod dicitur quod tanquam peregrini et advene in paupertate domini domino famulari. Aliud est quod dicunt habere paupertatem quantum ad usum: et taliter pauper quod etiam sint medici. Unde additur. Vadant pro elemosyna confidenter. hec ibi. Sed et hanc paupertatem regule sic notat. Ubertinus dicens. Prorupit beatus Franciscus in tantam commendationem sublimitatis regule nostre quoad altissimam paupertatem ostendens eam esse excellentissime fructuosam: et quod ea altior nulla possit inveniri. Alias nequaquam summus pontifex sustineret: quod sub bulla sua sic predicaretur altissima. Et cuius patet: quod sine usu stricto rerum hec commendatio falsa et friuola appareret. hec Uber. Addit autem: professio mitatum. Sciendum quod a fratribus minoribus non est mendicandum nisi ad necessitatem et non ad superfluitatem: quoniam sic est alienum accipere: ac pretendere humilitatem ubi non est: hypocrisis est. Possunt vero fratres commorari in terris excommunicatorum et petere ab eis necessaria et accipere: ut habetur in omnibus mare magnis Alexandri Bonifacii Clementis. et in priuilegio Innocentii quarti quod incipit: vobis extremam patientibus pro christi nomine paupertatem. Questio decima.

Queritur decimo. Que edificia liceant fratribus ex professione regule. Rndet papa Clemens in sua declaratione. Volumus quod ubique in dicto ordine deincepe temperatis et humilibus edificiis sint contenti: ne huic tante paupertati quod oculis patet exterium foris clamet. Ita quod considerato fratrum in habitantium numero: excessiua in multitudine vel magnitudine non debeant reputari. Fratres quoque possunt hortos et hortalicia eis decentia habere: non tamen quod olera ex eis vendantur. Addit Aluarus in li. de planctu ecclesie in secunda parte sui operis. Non licet fratribus habere magna viridaria magnos vel plures hortos superfluas officinas. aluearia et piscinas. hec ille. Questio undecima.

Queritur undecimo. Que paramenta: calices et pallia liceat fratribus habere. Rndet idem Clemens quod debent sufficere paramenta et vasa ecclesiastica in numero et magnitudine sufficientia. Sed preciositas vel quecunque curiositas fratrum professioni non conueniunt: sapiunt enim aliquam thesaurizationem contrariam paupertati. Addit Ubertinus in sua regule declaratione. In his vero que ad victum et vestitum: diuinum cultum et sapientiale studium spectant: sub rationabili circumstantiarum moderantia usum arctat et restringit: qua personarum qualitates: temporum varietates: locorum conditiones: officiorum nostri status executiones: et nonnulle alie circumstantie plus minusue ac aliter providere requirunt. Hanc autem moderantiam (que nihil aliud est quam virtutis paupertatis medium: non secundum rem sed secundum rationis adequationem) sumptus non intelligimus sic precise includi in voto nostre regule et paupertatis euangelice: quod omnis excessus ac imoderantia sit mortale peccatum ac voti substantiam interimens: sed solum quando est talis ac tanta quod merito censeri debeat enormiter ledere statum euangelice paupertatis. Alie autem imoderantie tanquam peccata venialia censebuntur. Et credimus voluntatem beati Francisci fuisse et domini Nicolai in sua declaratione. Hec Ubertinus. Questio. xii.

Queritur duodecimo. Si quelibet expense circa res emendas liceat fratribus. Rndet frater Aluarus ordinis minorum et decretorum doctor ubi supra: quod quedam sunt expense voluptuose: et hec omnibus prohibite sunt. Quedam utiles: et hec secularibus concesse sunt. Quedam necessarie sine quibus vita ista consistere non potest: et hec religiosis maxime fratribus sunt concesse. ¶ Quid de fratribus ementibus iocalia: et preciosa: vel qui scribere faciunt libros delicatos et vtuntur ferculis delicatis et lautis cum diuite epulone contra. c. non coganturi. xlj. di. Questio. xiij.

Queritur tertiodecimo. An sit contra votum paupertatis pro libito elemosynas pecuniarias deponi vel expendi facere. Rndet idem Aluarus quod omnino fratribus prohibitum est nisi pro suis veris necessitatibus emergentibus vel imminentibus elemosynam pecuniariam facere recipi vel deponi vel eam expendi facere nisi ex vera necessitate iminente vel emergente. Nec ullatenus licet de pecunia pro necessitate deposita exenniare: aut munuscula empta de illa pecunia dare: nec sic depositam pecuniam pro fratris necessitate cum licentia vel sine licentia prelati alteri cuique dare: quia prelati non possunt licentiam dare cum nihil habeant in illa pecunia nisi habeant licentia illius a quo est deposita et pro quo retinetur dicto. c. Exiit. Cum nec minister generalis cum toto capitulo

capl'o gnali possent vnuz denarium etiã amore dei dare:q2 nõ est dñs nec administrator:nec dispẽsator: eius:sicut clare colligit ex dicta Clemẽtina.Exiui.z ex dicto.c.Exijt.Nã dispẽsator: p dño dãte pecuniã frib9 p eoz necitatib9 tenẽs illã pecuniã est mister vel depositari9 nõ gñalis mister:vel prouincialis:vel custos:siue guardianus.Et multo min9 glibet frater simplex de illa pecunia sic dpostta i aliquo se itromittet pt:s3 solũ famulo tenẽti pecuniã p dño dãte necitates suas pñtes z s3 dclaratões emergẽtes simplr nũciare pt.Hec Aluar9. Qõ.14.

Queritur xiiij.An ipetrata priuilegia derogẽt paupertati. Rñdet idez Aluar9.Nulla maior ppzietas est frib9minorib9 q̃3 priuilegiũ qõ est ex puata.di. iij.c.Priuilegia.Cũ ipsi tãq3 euãgelici viri debeãt eẽ subiecti oĩ hũane creature marie platis pp deũ:ẽx de maioritate z obe.c.Solite.Cũ oĩ iuri nedũ puilegio renũciauerit pp deũ.Quid ergo faciunt in mũdo frẽs minores maiores facti p puilegia?Ergo vere ꝯ nomen z eoz pfessionẽ sunt:vt certũ est claro z puro oculo speculãti statũ istũ z oĩa priuilegia excepto puilegio ꝯfirmatiõis rl'e.Ex occasiõe igit dclarationum ab ecclesia scã factaz data est occasio cõiter frib9isirmis ꝯtra eoz rl'am pecunias habẽdi:recipiendi z eis abutẽdi:l3 ecclesia scã Romana scẽ z scã intẽtione eas ediderit pp fratrũ multitudinez relaxatã:qb9 arcta via marie de facto pecunie scẽ rl'e videbat.Et q2 in ordie teperat seruor: pmus aplicus z Frã.z a via discesserat simplicitatis:z viam acceperat scie curiositatis:inde est vt dixi q data occasione pecuniaz pp declaratões:vere facta est in ordine pauptatis regule preuaricatio cõmuniter gñalis.Hec Aluarus.Addens q ad nullũ ordinis prelatum spectat aut potest regula declarari vl' dispensari.Hec idem Aluarus. Questio.xv.

Queritur xv.An platis frm mino rum idistincte liceat fribus dare lnia3 q faciant p se pecuniã ꝯponẽ. Rñdet idez Aluarus.Nec plati nec tot9 ordo simul iunct9pot dare lniam q pecunia deponatur p fribus in spãli vel cõi:nisi sm declarationes.c.Exijt.z clemẽtine Exiui.S3 lnia iõ petitur a plat is:q2 ipsi debẽt scire dterminare pure z fidelr p qb9 yetis necitatib9ingruentibus frm nõ alioz pecunia deponat:q2 declaratiões alr nõ ꝯcedũt.Uñ mortalr peccãt plati z puaricatores rl'e sunt z sunt occasio pcti mortalis subditoz:si alr q̃ in pdictis declarationib9cõtinet lniam dãt subditis q p eis aliq̃ pecunia deponat.Et dupl'r peccãt plati:tũ q2 dant licẽtiam frib9 hñdi pecuniã ꝯtra rl'a3 z eius declaratiões:tũ q2 in peculio p eis dispẽsat : qõ nec plati religiosoz q in cõi viuũt facere pñt.c.ij. z.c.Cũ ad mõasteriũ d sta.mona.zc. Qõ.xvj.

Queritur xvj.Si subditi frẽs possint sine lnia platoz pecuniam deponi facere.Rñdet idem Aluarus sm declaratiões rl'e q nõ.Quid q̃ de fribus q sine aliq̃ lnia platoz suoz faciunt pecuniã deponere z dispensant p libito volũtatis sue marime sine vera necessitate?Hi s mortalr peccãt: q2 ꝯ rl'am z declaratões faciunt pecuniã recipiẽdo: z q2 sine lnia faciũt:sunt ppzietarij.Et sicut ppzietarij puniri pñt tam p eoz ꝯslões q̃ p canonicas sanctiões.xij.q.j.c.Non dicatis:z ẽx de sta.mona.c.Sup quodã.Et sciendũ q frater modicã q̃titatẽ pecunie sine necitate vera p se deponere faciens:mortalr peccat illam sic tenẽdo.xiiij.q.viti.c.Furtũ.Or nec vn9denarius deponi d3 p frẽ minore nisi p vera z emergente necessitate:vt pbãt declaratiões regule. Necessitas vero sm Remigiuz est ppe necez z sine qua qs nõ põt viuere:que circa victum z vestitum est s3 Apostolum.j.ad Thi.vj.Hec Aluarus. Questio.xvij.

Queritur xvij.An frẽs minores istituti heredes sint capaces hereditatũ?Rñdet Petr9 de ancharrano sm Bartholũ in libro minoricaz q nõ:vt p3 in clemẽ.Exiui de paradiso.c.d vbo.signi.S3 dicta hereditas ptinet ad coheredẽ si eu3 hñt: vel substitutũ:vel aduenientẽ abitestato.ff.de his q p nõ scriptis hñr.l.si.in metallum.C.de here.isti.l.j.C.de cadu.tol.l.j.§.j.in pn9.Sed an in foro ꝯscie tales venientes abintestato coheredes z substituti possint dictã hereditatem tenere:dicit Bartho.q si certificati sunt testatorẽ voluisse testm suũ iure recto testari tãtũ z nõ mõ codicilloz valere : pñt in foro ꝯscie hereditatem tenere.Secus vo vbi de ꝯtrario certificati sunt vel nullatenus certificari pñt . Et ita rñderunt multi theologi:vt ipse Bartho.

dicit. Qđ tñ dñõ meo Baldo videt ridiculo-sum esse. Frés quoqꝫ minime capaces sūt si testato: dixerit. Si heres meᵒ decesserit: ad eos hereditas deueniat: vt ex mēte pdicte clemētine colligit. Item nec frés capaces sunt ſm Bal. in aucté. ingressi. C. de sacro. ecclesijs. si instituantur adiecta clausula ꝙ in eoꝝ necitates hereditas ꝯuertat: q: non sunt psona in qua fundari nomē hereditatis possit. Et addit. Idem est si locus vel ēt ecclesia istituat. Qđ etiā tenet Joānes de ligniano. ꝛ Pe. de ancharrano adducēs rōnē hāc. Q: aut sumimᵒ ecclesiā vel locum p collegio ſi m̄ vt sumit in. l. sicut. ff. qđ cuiusqꝫ vniuer. noie. Et certū est ꝙ nō valet vt in cle. Exiui. Aut sumimᵒ ecclesiā p parietibᵒ circundatā ꝛ tūc idē. s. ꝙ nō valet: ꝙ in additiōe hereditatis regrit aius vt. l. possideri. ff. de acqui. possessiōe. Sꝫ ecclesia dicto mō sumpta nō hꝫ animū. Et h̄ tenet Bal. in dicta aucté. ingressi: q̄uis Bartho. ꝯ̄ sentiat. Qui etiam dicit ꝙ si hereditas nō iure directo ſꝫ iure fidei cōmissi fribᵒ relinquat non tenet: q: ista est successio vlīs: ꝛ talis successo: est heres in effectu: vt. ff. qđ cū eo. l. si filius. Porrigit. n. hec successio ad mobilia ad imobilia: ꝛ ad iura. l. scā ad trebel. Tñ heres tenetur ad estimationē dicte hereditatis: si nō excedit magnā q̄titatē ꝯ̄riam paupertati fratruꝫ minoꝝ. Sed Bal. huic vltimo cōtradicit multū efficacibᵒ rōnibus quas causa breuitatis omitto: ꝛ eum sequit dñs Petrus de ancharrano. Questio. xviij.

Queritur xviij. An si relinquat fribᵒ pecunia sint capaces. Rñdet idē Petrus ꝙ sic. vt in. c. Exiīt. §. Ceteꝝ. cū in eadē regula. Qđ itellige veꝝ si fuerit q̄titas moderata nō excessiua. vt in cle. Exiui §. Cupiētes. eo. ti. ꝛ §. ad h̄. Ubi solū se restringit ad ea q̄ fribᵒ p eoꝝ necessitatibᵒ sunt necia. Sed etiā mīstri ꝛ custodes simul ꝛ separatim in suis admistrationibᵒ ꝛ custodijs arbitrabuntur que sit q̄titas moderata vel nō. Et qđ moderate q̄titatis supfluum erit: frés petere non pn̄t donec imineat necessitas: ꝛ tunc tantū poterūt petere p modū elemosyne extra iudiciū. Et hoc idē sic itelligit dñs meᵒ Bal. post Federi. de senis. ꝛ Bartho. Qui addit: ꝙ si cā pp quā facta est ꝯcessio sit finita: illud supfluum legati cōmutabit in aliam frm̄ necessitateꝫ iminētem de ꝯsensu heredis: vel si de eo qđ superfluum est frés nō indigent (vt ipse Bartho. dicit) aucte supioris distribuet in cultū diuinuꝫ. Uel si necessitas ob quaꝫ relingtur nō iminet: ſꝫ alia: vtputa relingt cā induendi frés: ſꝫ ipsi indumētis nō indigēt: sed calicibᵒ ꝛ paramentis vel ecōtrario: hoc etiā casu fiet cōmutatio: vt. l. si. de opibus publicis. Frés quoqꝫ capaces sunt legati rei mobilis vel imobilis que relicta est vt vendat ꝛ in necessitate frm̄ cōuertat. Et idem si sine huiuscemodi cause seu modi expssione relingtur: q: tūc ēt pōt vēdi ꝛ pcium in frm̄ necessitatibᵒ ꝯuerti: ꝛ si quid supererit fiet vt supra dictum est ꝛc. Questio. xix.

Queritur xix. An fribus minoribᵒ liceat recipere annuum legatū eis relictum. Rñdet ideꝫ Petrus: siue sit relictū a testatore ꝙ annuatim tm̄ q̄d fribus detur vel de triennio in triēnium: aut biennio ꝛ hmōi: vel annuatim vsqꝫ ad tātum tp̄s oīno repugnat rl̄e ꝛ cōditioni frm̄. Et sic videt ſm Bartho. ꝙ nullo mō valeat tale legatum. Uñ frés debēt a pdicto legato penitᵒ abstinere. Et hoc tenet dñs meᵒ Bal. Subdit tñ Bartho. De pmo modo expsse habet in cle. Exiui. §. Qūo: q: anui redditus oēs tñ statui fratrū repugnāt: q: nō viuerent simplr̄ spe dei: pp spem quā haberēt in pdicto legato ppetuo vel ad tēpus. ¶ Ceteꝝ si idirecte fribus relinquat puta aliquē heredem instituo sub ꝯditione ꝙ aliquid annuuꝫ fribᵒ aut ꝯuentui reddat: certe h̄ nullo modo licꝫ fribus recipe: p eo ꝙ in fraudem dī: vt. l. qđ ꝯditionibᵒ. ff. de donationibᵒ. Hec Bartho. Et additur. Si fri particulariter relinquatur ſm ꝯstitutionem Bñdicti pape. xij. dꝫ ipse frater legatum hmōi q̄ primum pōt reuelare suo guardiano vel custodi. Et idē si q̄d fratri donaret. Ipse ꝯo guardianus vel custos debet postea fratri eidem ſm eius qualitatem de libris vel alijs necessarijs puidere si indiget: alr̄s distribuetur in necessitatibus conuentus: vt ponit ipse Bñdictus. Qō. xx.

Querit xx. Ad quātum tp̄s annuū legatum qđ nō est ppetuuꝫ intelligatur fribus esse prohibituꝫ. Rñdet dominus Petrus: Joānes de plagarijs qui fuit maximus legista ꝛ docto: Baldi ꝯ Federico de senis consulente euꝫ super hoc: ꝙ si legaret

fratribus

fratrib⁹ vsq ad decem annos: legatuz videtur valere: argumētum optimum.l.si cū pfinitio/ne.ff.qñ dies.le.ce. Non aūt si legatum contineret ppetuitatem. Ut lego domum hospitali scē Marie vt singulis annis teneat dare fribus annua decem. Et sic intelligebat cle. Exiui.§. Cūqz annui redditus. Bartho.vo hanc sniaz annui legati vsqz ad decem annos nō tenet: vt dictū est supra. Dñs Federicus distiguit. Aut tales annui redditus ad certū vsum diuini cul tus putavinū pro sacristia: frumētuz p hostijs: oleum pro lāpadibus legant: et tunc frm̄ puen tus est capax: q2 eoz mendicitas nō tollitur in victu et vestitu. Aut tales redditus relinquunt pro victu aut vestitu fratrum aut indistincte: et tunc aut tales redditus se extendunt in modicum tps: et putarem cōuentum capacē: cū potius videatur fingi quedaz sūma legata dilata/ tamen per hoc videt mēdicitas tolli: sed subleuari. Secus aūt si talis redditus ad tēpus non modicum ptenderetur: q2 talia inter imobilia cōputarent. Et talem eqtatē credim⁹ de mente.§.cū ānui redditus. Afo recipere tres denarios vsqz ad duos ānos: redditus ānui dicerentur et iter imobilia cōputarent: qd penitus est absurdū et a cōmuni vsu alienum. Et ita cōcludit hic dñs Petrus. Questio.xxj.

Queritur xxj. An liceat frib⁹ recipe qd relinquitur eis edificādi ei. Rñdet dñs Petrus de ancharrano q pōt relinqui frib⁹: et qcqd in tali edificio eoz expēde tur vel pedificioz iā factoz reparatiōe. Et qdē in p⁹ casu dz restringi ad moderatā qtitatē respectu stat⁹ ipsoz frm̄. In scdo vo casu vr q ois qtitas sit moderata: q2 ois necia.ff de hered ibus isti.l.item. Supflue aūt expēse et q volu ptuose sunt nō includunt sub noie pietatis.ff. de nego.gestis.l.ex duob⁹. De facto aūt seruat priuum: q2 qñ aliqd relingtur p:o edificijs totū exigit. Hec Petrus addens. Sz nunqd in legato qd fit inspicimus instātem necitatem: an etiā futuraz pideram⁹? Dñs Federicus in suo psilio vr restringere ad modicū tps. Naz si in ppetuum puideret necessitas nō solum subleuaret: sed et excluderet pauptas: qd est p eoruz rlam: cui nūqz est obuiādū.l.pfessio.C.de mu nerib⁹ pāmonioz. Cōcludo tn̄ q in his et silibus modicus excessus nō viciat: q2 g paz trās greditur nō vituperat.l.qzuis.ff.de cōdi.et demōstra. Hec dñs Petrus. Questio.xxij.

Queritur xxij. Quid si relinquat fribus ager ad colendū vel domus ad habitāduz? Rñdet idē q nō tenet legatū.cle. Exiui.§.ad h. Et idē si qs legauit palatiū vnū p frib⁹ minorib⁹ vt ibi pstruat ecclesia. Quāuis Bartho.et male.s.dicat q tale palatium vēdi pōt et pcium in frm̄ necessitatib⁹ puerti. Predicta omnia a.xvij.questio hucusqz excepta sunt a libro minoricarum dicti Petri de ancha.exceptis paucissimis a minorica.

¶ Continentia seu castitas que est tertiū principale votum regule. Questio.xxiij.

Queritur xxiij. Ad quā ptinētiā frēs mi nores obligentur. Rñdet dñs scūs Bonā.in.ij.di.vl.q.vl.q vt hi.xj.c.rle nō solū castitas pcipit frib⁹mioribus: sz ēt a suspectz cōsortijs abstinē mulier. Qd qtuor magri sic expouūt. Suspectū psortiū di non solū ex vna cā sz ēt ex plib⁹: vt gūe act⁹: ex circūstātijs loci: tpis: frequētie psone et hmōi. Addit auctor cō formi. q si subdito iterdicit a plato et reiterat ā scō se reddit suspectū. Cōstōnes vo Marti.v. quas pcipimur obsuare: vt pz in ordinatiōib⁹ auēte apsica editis tpe Eugenij: q volūt q in h seruet statutū Guillelmi farinerij.c.vij.sub dēs in fi. Circa qd si plati fuerint negligētes: ipso scō suis officijs sint priuati. Ibi aūt sic hi. Frēs euidēter notati de suspectz psortijs et colloquijs mulier q in rla phibent: si admoniti sufficiēter se nō correxerint: si in officijs fuerit absoluant vel suspendant: nec nisi in caplo puinciali p mistruz restituant. Si vo in officijs nō fuerint: libris et oi actu legitimo priuentur. Et cui hec pena non cōpetit: pbōnis capucio vel aliter bm arbitrium mistroz puniat. Quicūqz frater fuerit psuetus a socio suo cū mulierib⁹ seqstrari: de qbus indicio sui plati merito possit oriri suspicio: si canonice monitus se nō emēdauerit: tanqz suspect⁹ de mulierib⁹ oibus officijs ordinis et actibus legitimis sit priuat⁹. Et si taliter punitus iterato duob⁹ testibus fide dignis puincatur de sequestratione pdicta: vel si sequestrationes pdicte suspicionem multū violētiam facerent iudicio plati sui de consilio discretoz et pbentur legitime: absqz monitiōe pmissa arcteā ad vitatē dicēdā. Si vo vn⁹

testis fide dignus appareat ꝯtra eum de seque stratione pdicta ꝛ alius de lapsu carnis: arcteꝰ grauius i domo disciplinę. Si ꝓo aliqs de in noĩabili crimie ꝯuictus fuerit: carceri ppetuo mácipetur: vbi oĩ die circa eum igne accenso cor pore denudato disciplinatꝰ panez ꝛ aquá quot tidie comedens defleat vitam suam in amari tudine ꝛ dolore: hec ibi.

¶ Frater Franciscus pmittit obedientiam ꝛ reuerentiam domino pape Honorio.

a **Actor** ꝯformitatú dicit ꝙ rõne huius obie pmisse papa valet rłam declarare: glosare ꝛ ꝗstiões in ordine facere: put nro statui viderit oppor tunú. Itaqꝫ a frẽ minoꝛ obtẽperádum est má datis aplicis: nisi eẽnt ꝯ fidem. Igit pa. Greg. ix. Innocẽ. iiij. Alexã. iiij. ꝛ Nico. iiij. potuerũt declarare frẽs nõ teneri ad obsuantiá testi bea ti Frã. ꝛ cetera dubia q ab ipsis declarata sunt. Idem affirmat fr Aluarus vbi supra. Quia vt ipse dicit ad quẽ ptinet legis datio puilegiorũ ꝛ rłaꝝ: ad eũ ptinet iterptatio ꝛ dclaratio. xj. q. j. §. ex his. C. de le. legi. l. fi. ex. de sen. excõ. c. iter alia. Et subdita Alua. Quãuis papa in declará do frẽs nõ teneri ad obseruátiam testi bonam intẽtionẽ habuisset: tñ btõ Fráci. non placuit. Nõ. n. credo ꝙ almus Fráciscus testñ suũ spi rituale: nõ carnale: nõ tpale: ſꝫ eternale alio spũ fecerit quá rłam suá sanctá: ſꝫ vtrũqꝫ spũ dei vi ui ꝯsignauit. Nec ẽt cũ testm̃ fecit erat minus pfectus: sed magis cum quotidie cresceret de virtute in virtutem ꝛ magis illuminatꝰ ꝛ spũ scõ plenus prope finem vite sue quando testa mentum fecit siue scripsit: ꝗ quando regulam quá post ꝯuersionem suá edidit. hec Aluarus.

¶ Si qui voluerint ꝛ infra. Mittant eos ad suos ministros puinciales. Questio. xxiiij.

Queritur xxiiij. An soli mistri pos sint ad ordinẽ recipe fu gientes a sclo. Rñdet auctor ꝯfor. ꝙ sic sm re gulá. Sꝫ puilegio Greg. ix. qd icipit. Gratulá tibꝰ vobis i sola cruce ꝛc. ꝛ Inno. iiij. ꝛ Nic. v. mistri pñt h alijs fribꝰ discretis cõmittẽ; Attñ vicarij mistri vł puinciales h nõ pñt ex offõ vi carie. Hoc veꝝ eẽt nisi p Euge. iiij. ꝛ Calixtũ iij. relapso iá ordie frm̃ mi. datũ fuisset puilegiũ in h ꝛ i ꝗplibꝰ alijs familie ipiꝰ ordis: quá xps ipse diebꝰ istis nouissimis suscitauit: vt adiple ret visio illa quá habuit fr Joã. de par ma: qua sibi videbat: ꝙ arbor illa pulcherrima in q totꝰ ordo minoꝝ ꝯtinebat ob maximá veroꝝ tui bl né radict ꝰeuelleret: ſꝫ pꝰea p grãz xpi pulchri or ꝗ pꝰ fuerit suscitaret: atqꝫ magꝫ succresceret

¶ Ministri vero examinẽt eos de fide catho lica ꝛ de ecclesiasticis sacramẽtis. Qõ. xxv.

Queritur xxv. Utrũ h sit pceptuz. Quattuor magri dicunt determinádũ eẽ a sede aplica. Sꝫ Boñ. in sua declaratiõe dicit. Hoc p illis dicit partibꝰ vbi aliqñ ꝯtingit hereticos iueniri. Ad fidẽ sũt ca tholicá ptinẽt oĩa q ipsi fidei subsequũt. Mar ti. v. di. Uenientes ad ordinẽ diligẽter exami nent de fide catholica ꝛ ecclesiasticis sacris vt in rła cõtinet: ita ꝙ sint catholici fideles ꝛ de nullo errore suspecti: mrĩmonio nõ ligati p co pulá carnalẽ: corpe sani: alo pmpti: legitie nati debitꝫ expediti: ꝯditõe liberi: nulla vulgari in famia notati: cõpetẽter lrati: vel ad alios labo res fribus honestos ꝛ vtiles apti: aut talis cõ ditionis existentes ꝙ eoꝝ receptio clero ꝛ po pulo nõ modicam edificationem conferat.

¶ Caueant frẽs ne solliciti sint de rebus suis temporalibus. Questio. xxvj.

Queritur xxvj. An frẽs possint ali qd recipe p moduz ele mosyne ꝺ bonis volẽtiũ igredi religionẽ. Rñ det Clemẽs i cle. Exiui. §. Ceteꝝ. ꝙ sic ꝯside ratis eoꝝ necẽitatibꝰ: ita tñ ꝙ ex notabili ꝗtita te nõ psumat ꝯ eos sinister oculus: ꝛ volentes ingredi ex se ꝛ nõ ex frm̃ iductiõe (qbꝰ nullate nus licꝫ) ad h moueant. Hec Clemẽs. Addũt quattuor magri. Uisũ est fribꝰ ex h rłaꝝ iter dixisse solicitudinẽ ꝛ ꝯsiliũ oino: mistris ꝺo iter dictá solicitudinẽ ꝛ ꝯsiliũ distributiõis reꝝ: ſꝫ nõ ꝯsi liũ eligẽdi psoná timẽtẽ deũ p cuiꝰ ꝯsiliũ bona ingrediẽtis paupibꝰ erogent. Ur ẽt ꝓhibuisse mistris ac fribꝰ ꝯsiliũ quo libtas veniẽtiũ ad or dinẽ i dispõne reꝝ suaꝝ posset aliqteñꝰ ipediri. Un di. Ut libẽ faciát de rebus suis ꝛc. Quãqꝫ auctor ꝯfor. adducit hic exẽplũ bti. F. q repu lit quẽdá i marchia volẽtem igredi ordinẽ: ꝙ sua nõ paupibꝰ: ſꝫ parentibꝰ dederat. ¶ Qd si facẽ nõ potuerit. Auctor ꝯfor. Utpote pp distá tiam loci: vel ꝙ litigijs iuoluta: vel ꝙ in ptate alterius: ꝛ sic de similibꝰ. Dicit beatus. F. Suf ficit eis bona voluntas. Si libenter facerent: si cis adesset

tis adesset facultas. Questio.xxvij.

Queritur xxvij. Quis ingredi valeat religioné vt sit nouicius. Dic sm iura q is q hz.xiiij.annũ cópletũ:qr si ante ingrediat:pót extrahi a parétib⁹ vl tutore.xx. q.ij.c.Puella.Tñ z sstõnes Marti.v.in.ij.c. phibent aliqué recipi:nisi.xiiij.annũ cópleue/rit.Sz ordinatióes aucte aplica Euge.iiij.edi/te ãno.1451.dicũt nullũ in familia recipiédũ: nisi.xvj.annũ attigerit. Questio.xxviij.

Queritur xxviij. Si veniéte psona val/de vtili vt ad religioné reci/piat z mister hri nõ possit:liceat frib⁹ dare ha/bitũ illi seu iponere:nõ tñ intétióe recipiendi eũ:q forsan nõ vellet expectare aduẽtũ mistri: vt frés existimãt. Rñdét qttuor magri q hõ fa cere nõ est otra ssciamsz nõ facere melius est ad euitãduz trãsgressioné regule:q vt pceptũ ponit vt nulli liceat nisi ministris recipere frés ad ordinem nisi ministri p priuilegiũ ordini cõ cessum alicui discreto fratri demãdarent.

¶ Postea oedãt ei pãnos pbõnis. Q.xxix.

Queritur xxix. An igrediens religioné frm mi.pdito iã testõ z bonis paupib⁹erogatis aut in heredes vel legatarios trãslatis:sit tacite psessus. Rñdet Monaldus in sũma:q lz p talia signa religioné ingrediés sit tacite psessus in alijs religióib⁹:vt in.c.Sta tuim⁹.extra de rlar.z plene hr p doctores in.c. Bñficiũ eo.ti.li.vj.tñ in religióe frm mi.q no ua decretalis é z pdita fuit post illas decretales: vt i.c.ij.eiusdé rle di:q veniétib⁹ad recipiédũ vitã istã seu religioné mistri dicãt eis vbum scí euãgelij q vadãt z vẽdãt oia bona sua z ea stu deant paupib⁹erogare. Et ifra subdit. Postea ocedãt eis pãnos pbõnis. Ex quo pz expsse q erogatis iam bonis annus pbõnis oedit:qui certe frustra oederet:nisi ifra euz annũ possent ad seculũ remeare. Et q rla ipsa sit noua decre talis:pz ex priuilegio eius tali.Honorius epus seruus seruoz dei zc. Et in fine. Nulli g omni/no hominum liceat hanc paginam zc. Ceterũ per alia signa:vt qr scienter professoz habituz ingrediens recipit:vel qr ifra annũ pbationis scienter z volũtarie p triduum defert illũ:vel aperte ptestatur oino se velle vitã mutare duz ingreditur:vel qr post emissiõz votũ religionis eiusdem habitũ etiam nouic ioz suscipit:dic q sic vtr quoad oém religionez z frm minoz:vt volunt doctores z ponit Joãnes Andreas i.c. Cõstitutione.z in.c.Statuim⁹.ex eo. Item is q moraf in religione vltra annũ tacite psessus psumit:vt in.d.c.ex pte.in textu z glo.ex eo. Et hec ptestatio:vt dicit Antoni⁹ de Butrio in.c.Si qs.ex eo.itelligit q ipse ingrediens di cat q p lapsum ãni in religione non intédit se obligare religioni nihil dicédo de lapsu ãni sz Hostiensem. Tñ Hericus de gandauo in quo/libetis dicit:q stans in religione vltra annum sine ptestatione eo q iuris ignarus nescit se p hoc obligari:z iõ eam non facit:z si sciuisset fe/cisset:qr non hébat alum standi in religione in foro oscie:in veritate psessus nõ est:cũ impose fit votũ aliqd esse apud deum vbi nõ est anim⁹ z intétio se obligãdi quod est speciale in voto. Quãuis ecclesia eo q de occultis cordis nõ iu dicat talé cõpelleret. Et p hoc dicũt aliq sz theologos ppositũ pseuerãdi cũ susceptióe ha/bitus religionis nõ solénizat votum. Quãuis Inno.Gofredus:Joãnes Andreas:z alij ca/noniste p.c.Cõsulti.extra de rla:odicant. Naz vtrpe dicti dicũt:ppositũ pseuerandi differt a voto:qr nõ sicut votum dicit firmã intétionez se obligãdi voto. Et vt dicit glosa in.c.i.rarum extra de voto. Nemo se obligat nisi q hz alum se obligãdi.i.p votũ. Et sic dicũt itelligi dictuz c.Consulti:ibi ppositum.i.firmã intétionez se obligãdi. Addit Joãnes andreas in.c.j.eo.ti. li.vj.q quãtũcũq impubis in monasterio ste/terit:totus qntusdecimus annus etatis sue est sibi annus pbationis:ita q infra nõ est obliga tus religiõi et in gñe:vt i dicto.c.j. Cũ quo ét Pe.de Ancharra.ibidé. Si qs vo vouerit ca/stitaté:nõ tñ suare illã in aliq religióe appzoba ta sz simplr:qũuis postea sumat hitũ religióis: nõ ppea votũ solénizat.vt dic Anto.de butrio in.c.Veniens.ex q clerici vel vouen. Et vbert/tin⁹ sup pdicta. Postea oedãt eis pãnos pba. vz.duas tunicas:vnã cũ caputio:z aliã sine ca putio dic. Notãdũ quo rla v ult stricte z arcte vti alienis bõis:cũ d pprijs nouicijs ñ oedat nisi pdicta:imo supponit oia paupib⁹erogãda.

¶ Nisi eis aliđ sm deũ aliqñ videaf. Q.xxx.

Queritur xxx. An si volés ingredi reli/gionem petat a frib⁹sibi dari habitum psessoz sit ei danduz. Rñdet auctor

ɋfoꝛ:mi. ꝙ facta sibi prius declaratione de obli/
gatione hmői habit⁹ dʒ ei dari. Et hoc vel ꝓ
honestate ordis: vel vtilitate ⁊ ɋditōe recepti;
⁊ tūc dicit rŕa. Non ſm ꝓpriam volūtatem dʒ
dari habitus ꝓfeſſoꝝ: ſed ſm deum. ¶ Et no/
ta ꝙ hoc caſu ⁊ in alio qñ nouicius ſiue ingre/
diens apparet ꝙ expꝛeſſe vult vitã mutare: ſi
infra annum probationis ab ordine diſceſſerit
Clemēs.v. in priuilegio qḋ icipit. Ex parte di
lectoꝝ filioꝝ mādat oib⁹ epis archiepis p Ita
liam ɋſtitutis: vt monitione pmiſſa p cenſuras
eccleſiaſticā cogāt hmői vel ad ordinem redire
vel ad aliū ſe trāſferre omni appellatione poſt/
poſita. hec ille. Queſtio.xxxj.

Queritur xxxj. An volētes ingre/ di religionē frm̄ mi. poſ
ſit abſolui a ſentētijs excōicationis ſuſpēſionis
interdicti a iure vel ab hoīe gñalr pmulgatis
⁊ in irregularitatibus diſpēſari. Rñdeo ꝙ ſi a
miſtro gñali vel puinciali vel a cuſtodibus vel
p̄dictoꝝ vicarijs obſuata forma canonica: ⁊
ꝙ ſatiſfaciant ſi pp aliqḋ debitū hmői ſnia ſunt
aſtricti. Sʒ niſi mox pdicti abſoluti ordinē in/
trent: in eiſdē cenſuris relabunť ēt ſi ſup hoc a
p̄latis ordis inducie ɋcederenť. Qui ⁊ caute
puideant vt aplice ſedis legatoꝝ ei⁹: ⁊ ordina/
rioꝝ locoꝝ in abſolutiōib⁹ hmői ſcandalū eui/
tetur. Ceteꝝ a pdictis cenſuris etiam valeant
abſolui ingreſſi poſt aſſumptū habitū. Hec ha
benť in mari magno Eugenij quarti Bonifa
cij Alexandri Clementis ⁊ Honorij.
¶ Finito anno pbationis recipiantur ad obe
dientiam. Queſtio.xxxij.

Queritur xxxij. Quis poſſit ad p/ feſſionē recipe. Rñdent
quattuoꝛ magri ꝙ ſolū miſtri: qꝛ cū receptio
ad ordinē cūctis iferioꝛib⁹ phibeať: multo ma/
gis receptio ad pfeſſionē: cū ſit qd maius. Itē
ɋfirmat auctoꝛ ɋfoꝛ. addens ꝙ ſm declaratio/
nes ꝙ alijs a pfatis poſſit cōmitti. Sʒ cōpleto
anno eodē ⁊ hoꝛa pōt nouicius pfiteri. Ceteꝝ
ſi qs platus aut frater iſra hūc pbatiōis annū
aliquē ad pfeſſionē receperit pmo peccat moꝛ/
talr: qꝛ ɋtra pceptum dñi pape facit. Scḋo dʒ
a frib⁹ puniri illa pena q̄ ɋ grauioꝛib⁹ culpis ſo
let ifligi. Tertio talis receptio nō valet vt no/
uicius ſit obligat⁹ religiōi frm̄ mi. ſiuis alio in
gñe. Et recipiens ſuſpēſus eſt a receptione cu/
iuſcūqꝫ ad pfeſſionē. c. Nō ſolū. ⁊ c. Ɋſtiōnē de
rŕa li.vj. Uerba vo pfitētis ſūt hec. Ego fr. N.
voueo ⁊ pmitto deo oīpotēti ⁊ btē Marie ſem
perqꝫ virgini ⁊ btō. F. ⁊ oīb⁹ ſcīs ⁊ tibi pri toto
tpe vite mee ſuare rlam frm̄ mi. p dñm papã
Honoꝛiū ɋfirmatā viuēdo in obia ſine ppꝛio ⁊
in caſtitate. Et q eum recipit ad pfeſſionem ex
pte dei dicat ei. Et ſi hec obſuaueris pmitto ti
bi vitā eternā. Sʒ an hec vba obligent ad oia
q̄ ɋtinenť in rla vt ad pcepta. vide ſupra i. q. ij.
Et q recipit eū ad pfeſſionē teneat man⁹ facien
tis pfeſſionē itra manus ſuas genuflexo ſine
caputio ⁊ mēte ⁊ facie ad deum eleuata: ⁊ hec
fiant corã frib⁹. Priuſ tñ dʒ ingri ſi vult plus
de tpe ad proban. ordis regiditatem. Et ſic tpʒ
illi ɋceſſum nō piudicat quin poſſit redire ad
ſeculum poſt annū infra tps ſibi p̄fixum.
¶ Et nullo modo licebit eis de iſta religione
exire. Queſtio.xxxiij.

Queritur xxxiij. An fr minoꝛ poſſit ſubtrahi de obia ſuoꝝ p/
latoꝝ p aliquē eccl̄ie platū. Rñdet auctoꝛ ɋfoꝛ.
ꝙ nō: niſi eēt cardinalis de latere vel plat⁹ inſe
rioꝛ q pp negocia eccleſie hēt in idulto a ſede
aplica de hoc ⁊ de nr̄o ordine expſſam mētio/
nem ꝙ poſſet. Plati quoqꝫ eccl̄ie dñt vitare
apoſtatas nr̄i ordis ⁊ illos excōicatos denūcia/
re qñ a frib⁹ regruť puilegio Greg. ix. Inno.
iiij. Alex. iiij. qḋ icipit. Frm̄ minoꝝ. Et Euge.
iiij. in ſuo mari magno dicit: ꝙ gñalis miſter ⁊
puinciales pñt diſcedētes ab ordine ſine ſnia
excōicatos pmulgare ⁊ icarcerare: ac ēt ſi opus
fuerit iuocato ad h brachio ſeculari i quocūqꝫ
habitu iueniti fuerint. Quin ēt miſtri ⁊ cuſto/
des ⁊ eoꝝ vicarij iſra fines ſuaꝝ puinciarū ⁊
cuſtodiaꝝ pmiſſa monitōie pñt excōicare ex/
pulſos ab ordine pp eoꝝ culpas: vel ēt ſponte
egreſſos: ſi ɋ volūtatē ſuam audeat pdicare vel
ɋfeſſiōes audire. Hec ibi. Et ex Alex. iiij. puile
gio qḋ icipit. Cū ſicut ex pte eccleſie plati ſi re/
qſiti fuerint a frib⁹ dñt excōicare retinētes apo
ſtatas nr̄i ordis. Nec frēs pdicatoꝛes pñt recu/
pere obligatos nr̄o ordini ex puilegio Inno.
iiij. qḋ incipit. Quos in xp̄o. Nec alij religioſi
nec heremite pñt ſine ſnia retinere apoſtatas
nr̄i ordis. Et oppoſitū facientes ipſo facto ſūt
excōicati nec pñt abſolui niſi per ſedē aplicam
ex priuilegio Alexā. iiij. qḋ icipit. Ueſtrā ⁊ ve/

ſtrorum

strorum ordinis: et ex aliorum priuilegio quod incipit. In grauem ordini vestro. Capi possunt apostate nostri ordinis et licentiam habentes a papa si infra duos menses aliam religionem non intrauerint vel habitum sumpserint regularem. Idem in mari magno Eugenij. iiij. vbi dicitur quod predicti licentiati etiam a prelatis ordinis ad intrandum aliam religionem: nedum a ministro generali et prouincialibus sed ad eorum vices gerentibus capi possunt: et hoc etiam si post susceptionem habitus alterius religionis infra tempus probationis nulla professione facta inde presumpserint resilire. De hoc require infra in littera. A. et B.

¶ Qui iam promiserint obiam habeant vnam tunicam cum caputio etc. Questio. xxxiiij.

Queritur xxxiiij. An hoc sit preceptum regule. Rñdet Cle. quod sic: quia equipollet preceptis: ita quod non licet vti pluribus tunicis nisi in necessitatibus que possunt haberi ex regula. Et Nico. in sua declaratione dicit quod fratres possunt vti pluribus de licentia ministrorum et custodum quod cum eis videbitur pensatis necessitatibus et aliis circunstantiis que secundum regulam attendende sunt dispensare possunt. Hoc inquit patet ex regula dicente. De fribus induendis ministri sollicitam curam gerant secundum loca et tempora et frigidas regiones. Quattuor magistri dicunt: quod non plures habere regularis est forme: hic vero plures duabus dispensationibus est regule auctoritate illorum quibus cura fratrum commissa est. Questio. xxxv.

Queritur xxxv. Ob quam necessitatem secundum regulam liceat calciamenta portare. Rñdent quattuor magistri quod hec necessitas potest esse pluribus modis: vt si persona sit debilis vel infirma: vel si tempus vehementis frigoris vel ratione loci: quia ibi non possunt sine detrimento transiri aliquando sed iter et iniunctum officium quod non potest sine detrimento persone vel cause propter quam iniunctum est perficere. Item dicit auctor confor. addens. Sed attende quod in prelatis non quilibet predictarum necessitatum debet statim pro causa necessitatis iudicari: sed frater debet experiri pluries antequam calciamenta sic sumat. Non quia dicit Cle. in sua declaratione de non portandis calciamentis quod hoc equipollet precepto. Per calciamenta autem intelligitur coopertorium de corio quo coopitur pes. Unde calige sane nec truncate nec solee proprie inter calciamenta deputari videntur. Ita dicit fr Hugo cum prelatis magistris. Hec ille.

Et hic dicit Petrus Ioh. Coguntur quasi secundum filiam prior nostrorum patrum. Futurum discrimen nondum imminens non vocatur hec necessitas cogens. Debet enim esse vrgens. Hec ille. Cum quo Ubertinus pariter dicit. Non quelibet necessitas dispensat in calciamentis portandis sed illa sola que cogit que ex diuersis causis potest contingere. Nec communis afflictio frigoris pedum vel superfluus timor ne ex peduditate infirmitatem incurrat signis non apparentibus de propinquo. Hec Ubertinus. Q. xxxvj.

Querit xxxvj. Qua licentia fratres propter necessitatem possent vti calciamentis. Rñdet Marti. v. quod in hoc seruetur capitulum secundum statutorum Gulielmi farinerij. Ubi sic habetur. Ordinat generalis minister de consensu capituli generalis et precipit quod nullus frater portet calciamenta sine vrgenti et manifesta necessitate de ministri prouincialis licentia speciali. Quam licentiam in eius absentia custos vel guardianus aut vicarij eorum dare possint cum consilio fratrum discretorum. Ad quod consilium tribuendum teneantur discreti cum fuerint requisiti. Et qui contrafecerint infra octo dies per vnam diem naturalem per obiam non bibant nisi aquam et ab omni cocto abstineant preter panem. Et habeant calciamenta pro celebrandis missis in communi quilibet fratres occasione celebrandi vel ministrandi et non alias calcientur. Hec ibi.

¶ Et fratres omnes vestimentis vilibus induantur. Questio. xxxvij.

Querit xxxvij. Utrum sit preceptum regule portare vilia vestimenta. Rñdet Cle. in sua declaratione quod sic. Et hec vilitas attendi debet secundum conditiones patrie quantum ad colorem et precij vilitatem: ita quod merito possit vilis pannus reputari: quod ministrorum custodum et guardianorum iudicio relinquitur. Item dicit Marti. v. in suis constitutionibus: addens quod in vestimentis fratrum reluceat paupertas et asperitas. Non tamen adeo vt videntes inducant ad horrorem vel ad derisum prouocent. De hoc verbo Ubertinus super verbis. Possint repeciare de saccis dicit. Ita quod velle videtur quod iter pannum quod fratres debent indui et vilitatem sacci sit vicina conformitas. Et sic seruauit pater noster beatus Fran. et socij sui vt apparet in vilitate tunicarum suarum qui portabant habitus exterius repeciatos de saccis: sicut aliqui ex nobis portantes oculis conspexerunt. Ceterum sicut in vilitate vestium: sic etiam in parcitate ciborum et austeritate debet esse a

delitiositate bonum elógari. Sed sepe multum in hoc offendit a fribus q pitantias pcurant fieri a secularibus maxime in caplis gñalibus z puincialibus z in aliis puiuiis nimis lautis. Hec Ubertinus. Addit auctor: psor.q beatus Frā. asserebat signū extincti spūs qn frēs multiplicibus z mollibus induerent z otra eos diabolum ad tentādū vehemētius aiari. Subinfert btūs Fran. si cōtingat tunicas lacerari qd faciendū. Nō debent ingt statim noua pparari vel pcurari: sz ipsa antiqua repetiari de facie vt ipse faciebat. Sed si btūs Fran. a fribus molles iter dicit tunicas multo fortius z delicatis cibis peruti: q facilius iclinat ad peccatū hō ciboz molliū sumptione nimia q̄ vestium. Hec ille Petrus Joā. dicit. Hec vilitas coloris z pcij ē extimāda iuxta possibilitatē regionum sm pportionē altissime seu euāgelice paupertatis z humilitatis regule huius scē. Neqz despiciant neqz iudicent quos zc. Uult ex his intelligi q frēs a delitijs vestium ciboz: z potuum: euidentissime sint elongati. Hec ille.

¶ Clerici faciāt diuū offm̄ sm ordinē romane eccle. Caplz tertiū rle. Questio. xxxviij.

Queritur xxxviij. Utrū hoc sit pceptū q frēs diuū offm̄ faciant sm romanā ecclesiam. Rñdet Clemēs in declaratione sua q sic q: egpollet pcepto. Diuum do offm̄ hic sm q̄ttuor magros itelligit quoad offm̄ breuiarij z missalis: z addunt. Cū clerici teneant ad diuum offm̄ sm ordinē romane eccle: mutatio officij ter facta multuz nos grauat: nec p puilegium ipetratuz ab hac obligatione rle sunt securi frēs: nisi de officio mutato q fiat sm ordinē roma. eccle. ostiterit euidēter. Ad hoc ēt auctor psor. dicit. Frēs celebrantes alias festiuitates ab his que sunt in kalendario aut de qbus non dicit rubrica breuiarij: peccant grauiter. Nec frēs pro quacūqz isirmitate possint eximi a solutione diui officij: cum hoc sit eis pceptum. Ceteʒ si dñs papa faceret de vno festo quod nō esset in kalendario vel sm rubricā breuiarij. Frēs de illo facere non tenent: nisi ipse mandaret. Hec ille. Petrus Joā. addit. Si clerici nō pñt hēe breuiariū sm moreʒ romane eccle: tenent dicere aliud: si iterim alterius breuiarij vel libri possint hēe copiam. Questio. xxxix.

Queritur xxxix. An fratres debeāt aut teneant dicere offm̄ in ecclesia seu in choro? Rñdeo. De hoc dicit Martinus. v. in osti. c. iij. Frēs quos rōnabilis cā nō excusat: ante horaz pncipia ad choz cōueniant ppararuri dño corda sua. Hec Martinus. Qui p pdicta non videt hoc pcipere. Et tex in Clemē. pma de cele. miss. dīt: q ad choz ouenientes z frequēter ante horaz finez choz exeūtes debēt p censurā cohereceri. Ubi Paulus ð eleazarijs di. Cū cēsura seu excōicatio nō ferat nisi pro mortali. xj. q. iij. c. nemo videt. q negligētes in hoc mortalr peccent. Qð veruz est si est malitiosa negligentia: secus si leuis vel leuissima. Hec Paulus addit auctor psor. Sicut frēs tenent ad ordinariuz diui officij: sic z quoad cantum. Q: cuz cantus fractus non sit ordinarium ecclesie ordinatus: frēs tales cantus exercētes peccant. Questio. xl.

Queritur xl. An frēs pter isirmitatem diuuz offm̄ nō psoluētes teneant restituti sanitati reficere illð. Rñdet Joan. an. sm Hostien. in. c. pº de cele. miss. q nō si tanta fuit isirmitas q ex toto ipediat laborantem. An hoc extra de clericis non resi. c. ad audientiā. Et Paulus de elea. in Clemen. pma de cele. miss. dicit. Si talis isirmitas directe vel occasionalr sibi obesset vel timeret: non teneret dicere nec celebrationi iteresse diuinoz: q: isirmis nō est lex iposita nec post cōualescentiā tenet reddere: sz pnia est iponenda pro pctō omissionis sm Innocentiū q hoc notat in. c. dolentes. extra eodē. Sed Aluarus dicit q hoc nō est veʒ: q: si non tenet dicere ergo non peccat in omittēdo. Sed Innocētius non itendit de omissiōe excusabili: qa non est pctm̄ cōmissionis. Addit Henricus de ganda. in suo quoli. Si fr non iersuerit ex cā legitima pncipio vel fini horaz nō opz q a capite reincipiat vel finem pficiat: nisi multum pcessisset vel multū finis officij restaret. Et nō tenet reiterare lectionē ex necītate ptermissaʒ. Et hoc etiā pter vinculū charitatis rōne cuº id qð fit ab alijs q̄ sunt vnū corpus cū eo ab eo reputat factū. Hec Henricus. Durādus quoqz li. 2. pte. 2. dicit. Clerici tenent deuote dicere offm̄: id est ad deuotionē non expellendā p syncopē vel osabulationē z alia q̄ sūt deuotiōis expulsiua. vt

fua.vt in.c.dolentes.de cele.mis.deuote z attē te q̄tū eis dn̄s dederit.Hec durādus. Q.ō.xlj.

Queritur xlj.An clerici teneātur dicere p̄priū offm̄ si ipsi intersint officio alioꝝ. Rn̄detur q̄ non:vt ex p̄uilegio Inno.q̄rti qd̄ icipit.Pro vestro collegio pz.Sed ēt tpe interdicti gn̄alis frēs hn̄t ex p̄uilegio Greg.noni qd̄ icipit.Deuotionis vestre.Inno.quarti qd̄ icipit.Eis q sanandis. Et Nico.iiij.qd̄ icipit.Meritis vr̄e religiōis. q̄ interdictis z excōicatis exclusis p̄nt ianuis clausis:nō pulsatis cāpanis:sūmissa voce:i ecclesijs p̄prijs celebrare diua.Hoc idem ɔcedit Euge.q̄rtus in suo mari magno.Addēs duntmō cām nō dederitis iterdicto:nec ɔtingat id vobis spālr iterdici. Et nota f̄m Anto.de butrio in.c.Qd̄ in te.de peni.z remi.ex. q̄ tpe interdicti ita sūmissa voce diua celebrari officia debēt: q̄ murmur vocis extra ecclesiā nō audiaf. Addit Nicolaus:q̄ nō solū frēs diuinuz offm̄ z ēt missas celebrare p̄nt:s; ēt tpib⁹ ɔsuetis iuxta morem ordis sacre cōionis z extreme vnctiōis sacra recipeq;. Addit. Euge.vbi sup. ijs fo q in vestris morant obsequijs cūcta libere mistrare possitis ecclesiastica sacra:z ipsos cū decesserint interdicti tpe in vr̄is cimiterijs sepelire. Pueriq; vr̄is fuitijs deputati:negociorūq; vroꝝ pcuratores:z oparij q in vr̄is locis eoꝝ opibus ɔtinue istiterint: hmōi sententijs obnoxij mime habeant:ubiq; possint audire diuina:nisi iterdicto cāz dederint vel iterdici aut excōmunicari specialiter ɔtingat.Hec ibi.

¶ Ex quo hr̄e poterūt breuiaria. Qō.xlij.

Queritur xlij. An frēs possint ex ɔfessiōe hr̄e vsuz reꝝ z libroꝝ. Rn̄det Nico.iij.in sua declaratione q̄ sic:q: brūs Fran.vsum reꝝ nō vetuit frēs hr̄e. Innocētius voluit q̄ libri haberent ad vsum in cōi z non in spālr:put dicebat fr̄ Leo fuisse de itentione btī Fran. Idem auctor ɔformitatum in.ij.c.regule. Regre infra in littera C.

¶ Laici vo dicāt.xxiiij.Pr nr. Qō.xliij.

Queritur xliij. Quare btūs Fran. tam breue offm̄ dederit laicis in ordie nr̄o. Rn̄.auc.ɔfor.q̄ nō sine cā: vtpote fuitijs clericoꝝ deputatis. Vn̄ z in declaratiōe sua dicit. Tales z si nō vacēt studio z diuis officijs:dūmodo fuitijs inhereāt alioꝝ: cum ipsis qbus seruiūt sustētari merent. Isti aūt laicis spālr idicit vt orēt p defūctis:q: taz in officio diurno id est missali q̄z nocturno sp orat p defūctis a clericis:s; nō sic i offō laicoꝝ.

¶ Et ieiuneit a festo omniuz sanctoꝝ vsq; ad natiuitatē dn̄i. Questio.xliiij.

Queritur xliiij. Utꝝ hoc sit p̄receptum rl̄e. Rn̄det Clemens in sua declaratione q̄ sic:z q̄ nec minus tenētur ad alia ieiunia ad que alij x̄piani tenētur dicunt q̄ttuor magr̄i q̄ ieiunia ad que tenemur ex p̄cepto rl̄e debēt fieri in cibis qbus tunc vtunt hoies eiusdē regiōis maxime religiosi. Tn̄ statuta Guilelmi dicūt q̄ oia nr̄a ieiunia fiant in cibis q̄dragesimalibus. De quadragesima vo epyphanie dicit auctor cōfor.q̄ cum illa ponat in rl̄a exhortatiue:pōt dimitti illa sine oi culpa. Tamen fr̄ minor semp dz esse solicitus ad obseruādum q̄ pmisit:cum p taliū obseruātia sibi vita pmittat eterna. ¶ Sz an ipsam q̄dragesimā possit iniungi subdito a p̄lato q̄ ieiunet. Videt q̄ nō per illud qd̄ supra de obia in gnto quesito in p̄ncipio di f̄m Alexandrum lōbardū. Tamē vbi subditus sine cā rōnabili vt debilitat⁹ huic p̄cepto p̄lati reluctaretur alijs maxime ieiunātib⁹ ōnderet q̄ tepidissime volūtatis esset vt bn̄ ageret. ¶ Segt frēs tpe manifeste necītatis nō teneant ieiunio corpali. Manifesta necītas f̄m q̄ttuor magr̄os hic itelligit aliqn̄ rōne etatis:aliqn̄ rōne infirmitatis vel debilitatis:aliqn̄ rōne laboris: aliqū rōne defectus sustētatiōis vel victus f; auctorē ɔfor.q idē dicēs addit. Qn̄ ergo necītas est manifesta nō tenent frēs ad ieiuniū corpale. Et nota q̄ quāuis hō al's non teneat ieiunare nisi cū habuerit.xxj.annū nō tn̄ sic obseruādū est in ordine rōne voti z rl̄e promisse. Hec ille addēs. He sunt v̄tutes qb⁹ fulgere debēt frēs minores. Pmo q̄ debēt esse mites.s.nō resistēdo iprobitatibus. Scdo pacifici alios nullatenus ipediēdo. Tertio modesti.s.in verbis z factis. Quarto mansueti motus irascibiles refrenādo. Quito humiles p̄priaz excellentiā ɔtēnendo z declināndo z sibipsis vilescēdo. Sexto honesti id est non turpia aut stultiloquia ɔferendo loquētes oibus sicut decet.vz.cuilz statui que sunt debita pponēdo q a fabulas deuitare z smonem sale condire dn̄t sapie diuine.

¶ Non debeant equitare frēs nisi manifesta necessitate cogātur. Questio.xlv.

Queritur xlv. Qualr ad hoc p̄ceptū nō eq̄tandi itelligātur frēs obligari. R̄ndet Martinus gntus in suis ɔstitutionib⁹. Intelligit̄ ſm Bonauēturā in sua declaratiōe sup hoc passu q̄ frēs non debeant eq̄tare nec bigare nec q̄drigare nisi manifesta necessitate. s̄ p̄olixi vel ipediti itineris vel negocij vrgētis vel ifirmitatis cogētis. Ibi Petrus Joānes addit. Nota q̄ p̄ q̄buscunq̄ negocijs nr̄o statui nō bene ɔsonis nulla est nobis eq̄tandi necītas imo poti⁹ fugiēdi. ¶ Dicant pax huic domui. Hoc dī p̄ modum istructionis ꝛ p̄cepti. Et qd̄ seq̄t. De oib⁹ cibis qui apponunt̄ eis liceat manducare: dī p̄ modū cōcessiōis. vt dicit auctor ɔfor. Regre in lr̄a D.

¶ Precipio firmiter frib⁹ vniuersis vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt. Qō.xlvj.

Queritur xlvj. Que dīa est iter denarios ꝛ pecuniā. Respōdent quattuor magr̄i. Denarij sūt pecunia numerata. pecunia aūt dī ois res qua solent hoies cum opportunū fuerit ad p̄cium rez emēdaꝝ vti sicut ante vsum nūmoꝝ hoies vtebant̄ ſm Petrum Joānem auro ꝛ argēto. Et q̄ tale sit quo p̄ denario ad p̄cium rez emēdaꝝ vterent̄ in p̄nti caplo quarūdā rez que noie denarioꝝ ꝛ pecunie designant̄: ideo vsus ꝛ p̄p̄etas p̄hibetur. Sz ſm iura est q̄cq̄d app̄ciatur numerata pecunia ad hoc vt aliud emat̄. Nā p̄prie quod emit̄ p̄cio numerate pecunie emit̄. Si aūt sp̄es alicuius rei p̄ sp̄em alicuius rei id est alteri⁹ rei detur cōmutatio est nō emptio q̄ p̄prie nō cōtrahit̄ nisi pecunia mediāte. Videt̄ ergo hic p̄hiberi receptio denarioꝝ ꝛ quarūlz reruz que accipiunt̄ ad p̄ciū rez emēdaꝝ. Hec illi. Scd̄z Petrū Joā. si p̄cium rei taxet̄ ꝛ q̄si p̄ numerata pecunia p̄ alia re det̄ emptio erit. Et sic hic itelligit̄ pecunia p̄hiberi ſm eū allegātē q̄ttuor magr̄os sic tenere. Qui ēt circa hoc caplm sic dicūt. Videt̄ p̄satis hinc ide sentētijs t̄re q̄ solū exigēte necītate p̄nt frēs sibi i posteꝝ p̄uidere: sic tn̄ q̄ nec diuturnitate nec rez quātitate vel q̄litate in p̄uisiōe quā faciūt in reb⁹ sibi necessarijs forma paupta⁊ excedat̄. Hec illi. Qui ēt dicūt q̄d sit pecunia. Dicit ɔstitutio ap̄lica pecuniā esse q̄cq̄d recipit̄ vt vendat̄. Vn̄ libri calices si recipiunt̄ hac itentiōe vt auc̄te frm̄ vēderent̄: iter pecuniā cōputant̄. Que itentio denarioꝝ est i recipiēte: q̄a qd̄ vendit̄: denarijs vendit̄. Videt̄ quoq̄ in hoc caplo p̄hiberi receptio denarioꝝ ꝛ quarūlz rez que reciperent̄ ad p̄ciū rez emēdaꝝ. vt si p̄nnis: vestis bladū: gēme taxent̄ vel estiment̄ nūerata pecunia: vel p̄ re alia accepta dētur: emptio est: q̄ p̄p̄e non ɔ̄hit̄ nisi mediāte pecunia. Hec illi. Qō.xlvij.

Queritur xlvij. Quid sit recipe pecuniā? R̄ndent p̄dicti. Quedā recipiunt̄ in p̄prietatē ꝛ nō in vsuz: ꝛ hec p̄hibent̄ oino frī minori. vt pz in .vj. ca. regule. Quedā in vsuz ꝛ nō in p̄prietatē vt receptio libroꝝ: vestiū ꝛ hmōi: ꝛ hec frib⁹ ɔceduntur. Receptio v̄o denarioꝝ ꝛ pecunie quātuz ad p̄prietatē ꝛ vsum frib⁹ p̄hibent̄ ꝛ p̄ se ꝛ per iterpositā p̄sonā. Addit auctor ɔfor. Sciendū q̄ alique res hn̄t duplicē vsum nālem ꝛ accidentalem. Ad p̄positū. Si q̄s vtat̄ auro ꝛ gēmis ad vsum nālē q̄a valent ad multa medicinalia: sicr ad aliquē vsum accidētalē vt auro p̄ calicib⁹ ꝛ hmōi. talis vsus frib⁹ nō iterdicit̄: nisi vbi eēt excessiuus abusus. Attn̄ p̄satis vtēdo ad emēdū: nullo mō licz frib⁹ hr̄e. Hec ille.

¶ Recipiant per se vel per interpositam personam. Questio.xlviij.

Queritur xlviij. Qualr hoc itelligatur? R̄ndent q̄ttuor magr̄i. Per se recipe pecuniam: est pecuniam ad ɔuertēdū in vsus suos accipe: recipe v̄o per iterpositā personā: est sua auc̄te aliquem substituere ad recipiēdum pecuniā in suos vsus p̄prios ɔuertendā. Questio.xlix.

Queritur xlix. Quid agere debēt frēs q̄n in loco vbi sunt velint aliq̄d emere de elemosyna pecuniaria? R̄nd. Nico. iij. in declaratiōe sua. Si frēs indigent pecunia hoc est p̄ re iā empta de p̄nti eis necīa vel p̄ re quā volūt emere eis necīa de futuro: si frēs iā emerūt: tūc p̄nt ad volentē dare elemosynā pecuniariā accedere: rogādo q̄ satisfaciat in totū vel i p̄tē p̄ut sibi dn̄s ispirauerit. Si ipse facit: bn̄ q̄dē. Si v̄o nō vult ipse manu p̄p̄a satisfacere vel nō p̄ōt: vel q̄ notitiā p̄sonaꝝ fideliū nō hz: tūc frēs p̄nt rogar̄ q̄ aliquē substituat quē ipse noiet: q̄ ꝛ satisfaciat debenti recipe. Qꝫ si nolit vel nō possit facere: tūc frēs

possunt

possint famulū illius a quo res emit vel aliuz seu alios pñtare cui vel qb⁹ possit si sibi placuerit cōmitti executio pdictoꝝ. Sic tñ ꝙ apud datē dñium pecunie remaneat quousqꝫ ꝯuersa fuerit in rē deputatā: nec frēs villā actionē habeāt ꝯ psonā substitutā vel noiatā qualrcūqꝫ se hēat in cōmissiōe sibi facta. ¶ Addit Greg. ix. in declar. sua. Ubi hmōi psona substituta p negligentiā nō faceret: frēs pñt hr̄e recursum ad illā q euz substituit. Et Nico. iij. subiūgit: ꝙ si talem psonā noiatā ꝛ substitutā ꝯtingeret p infirmitatē vel absentiā seu locoꝝ distantiā in quibus faciēda eēt solutio vel alia occasiōe ꝑpediri vel nolle accedere: liceat frib⁹ quātū ad vnā aliā psonā subrogandā ad ꝑmissa ēt noiando si ad ꝑmū dantē nō possint vel nolint hr̄e recursum: vel ēt si casus emerserit in quo pluriū psonaꝝ subrogandaꝝ misteriū videaſ oppoꝛtunū: liceat frib⁹ iuxta negocij q̄litatē seruato pdicto mō plures psonas assumere: noiare: seu pñtare ad illd misteriū exequendū siue negociū breui tpe expediri possit siue tractū tpis regrat vt p libris scribēdis eccli͠js aut aliis edifici͠js p hitatiōe frm̄ ꝯstruēdis. Hec Nicolaus. Q̄ō. l.

Queritur l. Quid si res a frib⁹ emē da nō hi i terra illa vbi frēs moraſ. Rñdet Nico. iij. ꝙ frēs dnt ire ad dñz pecūie si pñto ē vl ad ei⁹ nūciū ꝛ dicē ꝙ sibi placeat ꝙ dño pecūie apud euz remanēte vsqꝫ quo i rē deputatā ꝯuertaſ p q̄scūqꝫ man⁹ pecunia seu elemosyna tractet siue psonas ab eo vel a frib⁹ noiatas totū suo ꝯsensu volūtate ꝛ auctē ꝓcedat. Quo assensum ꝑbēte frēs secura ꝯscia vti pñt re sic empta de illa pecunia nec tūc dici pñt ꝯtra puritatē rl̄e sue p iterpositā personaz pecuniaz tāgere. Hec ille. Questio. lj.

Queritur lj. Quid si dñs pecunie moriaſ añq̄ꝫ pecunia p frm̄ necitatib⁹ deposita sit expēsa? Rñdet Nico. iij. ꝙ si dñs qñ pecuniā ꝯcessit dixit ꝙ psona deputata pecuniā ipsi i neciuz vsuz frm̄ expēderet qcqd de illo ꝯtigerit viuēdo vl moriēdo siue ꝓcedēs heredē reliq̄rit siue nō pñt frēs ad psonā deputatā nō obstāte ꝓcedentis moꝛte vel heredis ꝯdictiōe p ipsa pecunia expēdēda recurrer sic poterāt ad ꝑm ꝓcedētē. Q̄ō. lij.

Queritur lij. Quid agēdū qñ plus deponiſ q̄ꝫ frēs pro solutione faciēda idigent? Rñdet idem: ꝙ si dño rogeſ ꝙ supsluuz possit in alias necitates frm̄ ꝯuerti ꝛ nō ꝯsentiat residuū ad ꝑmū dñi libere reuerteſ. Et subdit. Caueāt tñ frēs ne plus dari seu deponi faciāt q̄ꝫ estimāt res eis necessarias valituras. Questio. liij.

Queritur liij. An frēs possint accipe elemosynā pecuniariā c⁹ dñium dās nullo mō vult ad se ptinere. Rñdē. Innocē. Nico. ꝛ Clem. i suis dclarationib⁹: ꝙ cū talis pecūie ꝓꝑetas nō possit eē frm̄ nec substituti nec depositarij erit ecclesie ꝛ fratres sana cōscientia eius sunt capaces. Quāq̄ꝫ Joan. xxij. i extrauaganti ad conditoꝛem huiusmodi pꝛopꝛietatem noluerit ad eccesiā pertinere. Et postea Martinus. v. (vt dictum est supꝛa) confirmauit ꝑm pdictas declarationes pfatoꝝ sūmoꝝ pōtificū. Questio. liiij.

Queritur liiij. Quid si frēs nō indigent pro pñti sꝫ iminētiꝫ nunqd possunt rogare volentes elemosynā dare ꝙ seruent vel aliū substituāt? Rñdet auctoꝛ ꝯfor. ꝙ sic ꝑm Greg. ix. ꝛ Inno. iiij. in suis declarationib⁹. Immo ꝙ ꝛ substitutus pōt ēt aliuz substituere q hmōi elemosynā pecuniariā ꝯseruet: ad quā frēs pro loco ꝛ tpe pro suis necessitatibus hēant recursum. Questio. lv.

Queritur lv. An fratres possint recurrere ad illuz cui aliqs pecuniam cōmisit pro frm̄ necessitatibus expēdendam. Respondet idem ꝑm Greg. ꝛ Inno. ꝙ sic. Quod ꝑm quattuoꝛ magistros sic est intelligendum. Excepto ꝙ cōmissarius nec sua nec fratrum auctoꝛitate pecuniam a dño commissam ad aliquem vsum fratrum vel necessitatem determinataz potest ad alios cōmutare nisi a dño super hoc recepit ptātez vel eius ad hoc ꝯcenserit voluntatē. Questio. lvj.

Queritur lvj. An liceat fribus ire cum bursari͠js p viam id est qui sibi pecuniaz deferant. Rñdet Aluarus in libꝛo de plāctu eccle: ꝙ nō nisi per verā obedientiam non ꝓcuratam ꝛ multo minus extoꝛtam si pro causis necessari͠js oꝛdis vel ali͠js a ꝓlatis missi: ꝛ quādo p regiones inhumanas trāsirent in qbus esset verisimile ꝙ in mendicādo elemosynā escibilē nō inuenirent. In quo casu ꝛ perā possent ducere ꝛ bursarios ꝑꝫ Be

dā aluaꝝ ꝛ Petrū Joanē. Cōstat ꝙ xp̄s aplis inter iudeos adhuc īfideles euntib⁹ spāli⁹ ꝓhibuit ne pecuniā aut panē vel perā in via portarēt. Et scl̄ pres n̄ri ordis hm̄oi bursarios penitus euitarūt nisi solū vbi ieuitabilis necessitas apte imineret ꝛ valde ꝓbabilr. Sed q̄re xp̄s ꝛ ꝛ apl̄i in suo comitatu ducebāt mulieres q̄ eis mīstrabāt de suis facultatib⁹? Dicēdum ꝙ ille dn̄e mīstrabāt eis q̄ātum ꝛ qualr ipse ex sua libera deuotione volebant. Questio.lvij.

Queritur lvij. Quid d̄ pecuniarijs elemosynis super altaria positis. R̄n̄det Petrus Joā. ꝙ frībus eas recipe nō licz. Sic nec cōpositū a famulis de pecunia ꝑ eisdē deposita. Hec ille. Sz clemēs. v. dicit ꝙ q̄ll⁹ois pecūie ac oblationū ꝛ pecuniarū receptio i eccl̄ia vel alibi cipi seu trūci ordinati ad offerētiū seu donātiū pecunias reponēdas: necnō ꝛ qcūq; recursus alius ad pecunias seu habētes ipsas q̄b⁹per declarationē Nicolai non conceditr. Hec inquā omnia simplr fratribus sunt interdita. Questio.lviij.

Queritur lviij. Nunqd īdifferēter liceat frib⁹ recurrere ad depositariū elemosynaꝝ pecuniariarū. R̄n̄det Cle. v. ꝙ cū rl̄a dicat in duob⁹casib⁹ recurrendū ad amicos spūales. vz. ꝑ nec̄itatib⁹ifirmoꝝ ꝛ ꝑ frib⁹ īduēdis. Et papa Nico. cessantib⁹ elemosynis extēderit ad alias frm̄ nec̄itates propter ingruētes: cauere dn̄t frēs ne ꝑ alijs causis q̄ꝫ p̄dictis vel filib⁹ad amicos siue dantes siue deputatos recurrāt. Et sic se gerāt in oib⁹ ꝙ se cūctis ostēdāt i dictis pecunijs (sicut nō hn̄t) penit⁹ nil hr̄e. Quapp ꝑcipere quō ꝛ qualr pecunia expēdat compotūq; exigere de expensa ēāq; quoquo mō recipe siue deponere seu deponi facere capsulā pecunie vel eius clauē deferre: hos act⁹ ꝛ siles sibi illicitos eē frēs sciant. Predicta aūt facere ad solos dn̄os ptinet qui pecuniam dederūt ꝛ eos quos ipi deputauerunt. Petrus Joā. dicit. Grandis aut bn̄ ꝯsona n̄ro statui dꝫ esse necessitas ad hoc vt ei ꝓuideatur cū pecunia. Dꝫ.n.eē equalens ꝛ silis necessitatib⁹ exp̄ssis in rl̄a vtl pro frib⁹induendis ꝛ ifirmoꝝ necessitate: sicut pꝫ ex expōne dn̄i Nico. ꝛ dn̄i Grego. Nam ēt pro edificijs ꝯstruendis vel libris scribendis aut aliqbus gradibus ꝛ licitis negocijs peragendis licz sit aliquādo necessitas: in his tamē facilius exceditur in sumptib⁹ q̄ꝫ in rebus: facilius cupiditas ibi itēdit: ꝛ crescit ꝛ mala exēpla ꝓueniunt. Questio.lix.

Queritur lix. Nunqd frēs pn̄t esse custodes pecunie vel dispensatores. R̄n̄det auctor cōfor. ꝙ frater Hugo dicit ꝙ nō: q: custodia īportat realē obligationē: nisi a ꝑncipio ꝑ determinationē aliquaꝫ excludat. Utpote dicēdo. Nos nolum⁹ ad custodiā pecunie teneri nec eam volum⁹ recipe. Et sic pn̄t de quolibet deposito dicere. Dispensatio aūt q: quādā auc̄tē bꝫ salt̄ ministerialem: ꝛ affert ordini scandalū ꝛ suspitionis notā: ideo regula hoc ꝓhibere vr̄ hec ille. Q̄ō.lx.

Queritur lx. An frēs nō inuenientes offerētem: sꝫ tm̄ mutuare volētem possint ꝯhere mutuūꝫ. R̄n̄det Nico. in sua declaratiōe: ꝙ hoc nō lꝫ eis eorūꝫ statu ꝯsiderato pp obligatiōis vinculūꝫ qd̄ exigitur. Pn̄t tn̄ dicere tali ꝙ laborabūtq; ꝑ elemosynas ꝛ amicos frm̄ satisfaciēt ei. Q̄ō.lxj.

Queritur lxj. Quo casu liceat pecuniavti. R̄n̄dent Nico. ꝛ frater Hugo ꝙ solū in extrema necessitate q̄n nec petēdo: nec laborādo: nec ꝑ oblationē vite necessaria possent inuenire. hec ille. Auctor cōfor. addit ꝛ Mar. v. in suis ꝯsti. c. iiij. Frēs nullo modo denarios recipiant vel pecuniam. Si quis autem contrarium fecerit ipso facto omni actu legitimo sit priuatus: ꝛ pena carceris puniatur. Questio.lxij.

Queritur lxij. An fratres debeāt habere procuratores icono/mum apud quem omnes elemosyne pecuniarie vel que ad pecuniaꝫ reduci possint integraliter consignentur. Respōdet idem Martinus ꝙ sic. Unde dicit ꝙ ad hoc glibet ꝯuentus siue locus habeat suum ꝑcuratorem ꝛc̄. sicut habetur in priuilegio Martini quarti vbi sic dicitur. Ut frēs minores qui ꝑ nulla re temporali possunt in iudicio experiri exclusis qu busilibet solicitudinibus quietius diuinis vacēt obsequijs ꝛ offerentium donantium aut in vltima voluntate relinquentium ordini predicto vel fratribus eiusdem ordinis aliquid propter deum pia intentio non fraudetur: sicq; volentes heredum ꝛ executorum negligentijs obuiare: vt fratres s̄m modos licitos ꝛ cōgruos

ipsi ordini

ipsi ordini relictis sibi in testamētis elemosy/nis non fraudēter discretioni vestre de qua in dño fiduciā obtinemus: speciales psonas q̄ nō sint de ipso ordine noiande pro locoꝝ idigētia singuloꝝ: quas psonas per vos talr̄ noiatas in his administrationē legitimā: gñalem ꝛ liberā gerere: ꝛ ipsas psonas veros ꝛ legitimos administratores yconomos syndicos ꝛ actores esse de plenitudine ptātis pñtium auc̄te ꝯstituēdo decernimus. Qui res ipsas ꝛ reꝝ p̄dictaꝝ precium ꝛ p̄dictas elemosynas noie dicte ecclesie (ad quā oium reꝝ mobiliū ꝛ imobilium qbus frēs vti possunt iure: ꝓprietas ꝛ dñium nullo medio spectāt) recipiāt in frm̄ ipsoꝝ necessitates ꝓut eis licz ex regula vel declaratiōe regule ꝯuertēdas: sicut ꝛ qui a te fili gñalis ꝛ singulis alijs vestrū in ꝓuincia seu custodia sibi decreta vel ab eisdē fribus de assensu vestro fuerint reqsiti: ac eisdē psone petendi: exigendi: recipiendi: alienādi predicta: trāsigendi quoqz ꝛ paciscendi: ꝯueniēdi: cōpermittēdi: remittendi: refutādi: quietationē faciēdi: agendi: defendendi: ac in animas coꝝ de calūnia ꝛ veritate dicēda iurādi cuz illis ꝛ ꝯtra illos q hmōi res mobiles aut p̄ciū eaꝝ vel relictas elemosynas fribus in testamētis occuparent vel violenter auferrēt: siue ꝯtra voluntatē frm̄ quōlibet detinerent. ꝛ gñalr̄ in oibus causis pro rebus ꝛ locis hmōi ad ecclesiaz ipsam spectātibus ipsoꝝ frm̄ vsui ꝯcessis necnon pro imunitatib⁹ libertatibus ꝛ iurib⁹ ac priuilegijs ꝛ idulgētijs eorūdem sine cuiuslibet satisfactiōis ꝛ cautionis onere plenā gñalem ꝛ liberā hēant in iudicio ꝛ extra iudiciū ptātem reuocādi quoqz psonas easdem ꝛ eaꝝ quālibet ac alias eis subrogandi vel noiandi p supradictū modū noiatiōis quotiēs opportunū fuerit: q eādē in p̄dictis vel similē hēant ptātē plenā ꝛ liberā ꝯcedimus auctoritate pñtiū facultatez. Nulli ergo oino ꝛc.

¶ Tamen pro necītatibus ifirmoꝝ ꝛ alijs fribus induendis. Questio. lxiij.

Queritur lxiij. An mistri ꝛ custodes q ad hoc tenent̄ ex precepto fm̄ Clementē possint alijs cōmittere hmōi curam gerāt. Rñdent Inno. Nico. ꝛ Joan. papa. xxij. q̄ sic: qꝛ possunt hoc cōmittere aliqbus fratribus que non per se sed p amicos spirituales faciant seu hmōi curaz gerant.

¶ Amici vo spūales hic intelliguntur fm̄ declarationes sūmoꝝ pōtificum dātes elemosynas aut substituti ad quos fratres pro prefatis possunt hře recursum. Quinetiaz fm̄ Nico. ꝛ Cle. pro alijs necītatib⁹ a p̄dictis duab⁹ possūt ad eos hře recursuz cessantib⁹ elemosynis Petrus Joā. addit. Subditi ꝓuidendo sibi necīa vbi p̄lati notabilr̄ negligūt nō peccāt: qꝛ ab oi lege necītas ē exēpta siue excepta. Qō. lxiiij.

Queritur lxiiij. Que cura ꝛ diligētia sit hñda circa ifirmos Rñdet Martinus. v. q̄ ea de qua sic dr̄ in statutis gñalib⁹ ordinamus q̄ fribus ifirmis frēs infirmarij ꝛ frēs alij ifirmoꝝ seruitijs deputati studeant cū oi diligētia ꝛ solicitudine seruire vel s̄uiri facere ꝛ de cūctis necessitatibus ꝓuidere seu ꝓuideri facere teneant̄. Et hoc de cōmunibus elemosynis frm̄ nisi pro necītate fratris ifirmi indistincte fuerit aliq̄ elemosyna deputata. Mādamus q̄ mistris ꝛ custodibus: vt in suis ꝯuentibus ꝛ locis in qbus erunt si qui fuerint ifirmi psonalr̄ visitent ꝛ ingrant qualr̄ ꝯsuetudinarie ꝓuidet̄ ꝛ seruit̄ ifirmis: ꝛ si aliquos defectus cōpererint frēs q fuerint in ijs culpabiles s̄z defect⁹ ꝛ culpaꝝ exigētiā puniāt: ꝛ defect⁹ ꝓut poterūt faciāt emēdari. Hec ille.

¶ Mistri ꝛ custodes soli. curā ge. Qō. lxv.

Queritur lxv. An liceat fribus ꝓuidere sibi: vtpote tēpore messaꝝ ꝛ vindemiaꝝ facere ꝯgregationem frumēti ꝛ vini. Rñdet Cle. Non est verisimile btm̄ Fran. voluisse frēs hře granaria ꝛ cellaria ꝛ p̄cipue vbi quotidianis mendicationib⁹ possent trāsigere vitā suam. Nec talia fieri dñt nisi vbi multū credibile est ex iam exptis q̄ non possent vite necessaria aliter inuenire. Et hoc papa cōmittit mistris ꝛ custodibus simul ꝛ separatim in suis admistrationib⁹ cū guardiani ꝛ duoꝝ discretoꝝ sacerdotū ꝛ antiquoꝝ ꝯsilio ꝛ assensu ipsoꝝ ꝯscias onerādo. Quattuor magistri dicūt q̄ pēsatis hincinde sentētijs rle solū exigēte necītate pñt sibi frēs in posteꝝ ꝓuidere. Ita tñ q̄ nec diuturnitate nec reꝝ qualitate vel quātitate in ꝓuisione quā faciūt in rebus necessarijs forma paupertatis excludatur.

¶ Et frigidas regiones. Questio. lxvj.

Queritur lxvj. An frēs vti possint de licētia p̄latoꝝ pluribus

tunicis. Rñdet Nicolaus φ sic de ministroꝝ ꝛ custodū Inia ꝯiunctim ꝛ separatī l suis administra tionib⁹ pēsatis necītatib⁹ ꝛ alijs circūstantijs.
¶ Frēs illi qbus grām dedit dñs laborādi laborēt fidelr ꝛ deuote ꝛc. Questio.lxvij.

Queritur lxvij. An frēs ad hoc teneanf vt ad pceptū. Respōdent qttuoꝛ magrī. Uidef φ sic ex forma dicendi.s.ex itentione btī Fran. quā in suo testamēto expressit dicens. Oēs frēs volo firmiter φ laborent. Sed papa Nico. in sua declaratione dicit: φ ꝯsiderato mō loquendi ipsius regule non videf ea fuisse instituētis itentio φ vacantes studio vel diuis officijs ꝛ misterijs exequendis manuali labori seu opationi subiacerent vel ad hoc illos arctaret: cum exēplo xpi ꝛ multoꝝ sanctoꝝ patruꝫ laboꝛ iste spūalis tanto illi ꝑponderet: quāto que sunt aīe corpalib⁹ pferunf. Ad alios vō q in pdictis spūalib⁹ opibus non se exercēt: nisi tales alioꝝ frm̄ licitis suffrjs occupēt ne ociose viuāt. vba pdicta ꝑclaramus extendi nisi tales tā excellētis oronis ꝛ ꝯtēplationis existerent φ merito ꝑpter hoc nō essent a tā bono ꝛ pio exercitio subtrahendi. Hec Nico. ꝛ fr Hugo dicit. In pncipio ordis pauci erāt litterati ꝛ studio vacātes: ꝛ maxima erat pars laborare volentium. Oēs tales ad vitandū ocium btūs Fran. voluit laborare manibus. Insup cuꝫ ipse btūs Frā. nō dicat φ laborent manibus: sed simpliciter φ laborent potest ad laborē spūalem sic referri sicut ad corporalem. Iuxta quod in prima regula dixerat. Serui dei semp oroni vel alicui bone opationi isistere debēt. Hec ille. Questio.lxviij.

Queritur lxviij. Quō hoc intelligaf grām laborādi. Respōdent qttuoꝛ magrī. Hoc dicit artem ꝛ idoneitatē quā qlibet velut donū accepit. Auctor ꝯfor. dicit per grām laborandi intelligif industria ꝛ ars laborandi corpis valitudine suffragante ꝛ vsu qn̄ hec suppetūt ꝛ in alijs nō impeditur: talis grām laborādi habet a dño. Et hic qdem laboꝛ quo ocium btūs Fran. intēdit a frībus euitari multiplex est in ordine. vꝫ. in studio veritatis. In exercitio humilitatis: pietatis seu charitatis ꝛ ceteraꝝ virtutū. In officio pdicationis: ꝯplationis: pcurationis ꝛ alioꝝ misterioꝝ prout singulis iponunf. Quando ergo hō assuetus labori in ꝓfatis ꝛ sīlib⁹ nō occupatur dꝫ laborare siue manuali labore siue alio: ꝛ cā vt euitet ociū fidelr intelligif vtpote si daretur aliqd frībus ad laborandū. Hec ille.
¶ Sancte orationis ꝛ deuotionis spiritū nō extinguant. Questio.lxix.

Queritur lxix. Quō hic intelligaf spūs deuotiōis extingui. Rñdent quattuoꝛ magrī φ nō dꝫ extingui spiritus deuotiōis qn̄ non est solicitudo talis laboris.s.mechanici p quā impedianf ab oronibus ꝑm regulam determinatis. Uolūt tn̄ frēs carnales sub ptextu huius verbi regule suam ociositatē defendere: ꝛ dicūt in se extingui spm̄ deuotionis: cum eis supiores aliquē laborē iniungunt. Hec illi qbus auctoꝛ cōformi. concordās addit. frater Egidius dicebat: φ orare est volūtatem sui ꝓlati facere. Tales vō non excusanf: sed potius incusanf φ exercitia spūalia ꝛ sīlia inter deuota non putāt censenda. Unde ꝛ glosa sup illud. Oportet semp orare dicit. Nō cessat semp orare q nō cessat bene opari. Hec ille. Petrus Ioan. Hic dicit. Orationes ꝑm regulā determinatas itellige nō solū. vt hī in. iij. cap. regule: sed etiā vt hic dī. Attamen sup oīa desiderare debēt hrē spm̄ dñi ꝛ sanctā eius operationem ꝛc. Un̄ xps dicit. Luce. xviij. Oportet semper orare ꝛ nunqꝫ deficef. Absit eniꝫ φ illa sola vocalis oro diuini officij vel de pr̄ noster supraꝫtaxatis sufficere debeant viro pfecto. Immo ibi est euidēs φ si opus iniunctū sit notabile deuotiōis dispēdium tunc pcipif ꝯtra aiam ꝛ regulā suam. Et hoc est vnuꝫ de his in qbus dicit regulā non posse spūalr obseruare: ꝛ maxime si opa supflua vel nō multū necessaria vel nō pia: nec multū spūalia iniunganf: vt pro supfluis edificijs ꝯstruendis aut negocijs secularibus ptractandis: aut pro idebitis questibus exqrendis: ꝛ consilijs pro qbus frēs a feruore ꝛ spiritu deuotiōis non distrahi nulla mens sana diceret. Hec Petrus Ioā. Sed fortassis clarius ꝑm intētionem btī Fran. Auctor quoqꝫ ꝯformi. recitat in. ij. libro dictum ꝑmōt beati patris Frācisci. Orationis grām vō religioso maxime desiderādam dicebat nullumqꝫ in dei seruitio posse sine ipsa prosperari. Uolebat φ frēs hn̄tes grām laborādi laborarēt ad euitandū ociū. Sic tn̄ laborarēt vt sancte oronis

e deuotiõis spũ nõ extinguerẽt cui deberent cetera tpalia deseruire. Spiritu autẽ tepido ⁊ paulatim a grã frigescẽte necesse est carnẽ ⁊ sanguinez que sua sunt q̃rere. Hec btũs Fran. vt auctor cõfor. refert. Interrogatusq; a frib⁹ si sibi placeret q̃ frãti iã recepti ad ordinẽ studio intẽderẽt sacre scripture: rñdit. Mihi qdẽ placet: dũ tñ exẽplo xpĩ q magis orasse dr ⁊ legit q̃z legisse orõnis studiũ nõ amittãt. Qõ. lxx.

Queritur lxx. An fr nõ occupatus in licitis p obiam teneat̃ orare. Rñdeo ꝓ3 verba sci Boñ. in quodã suo opusculo: qd̃ icipit. religio mũda ⁊ imaculata. vbi sic ait. Ora ergo charissime fr ⁊ te i orõne exercere: q: paupi nõ orãti eterna supplicia ꝑmittũt. Ait. n. Bernar. Ora fr istãter ora: q: ille dr hẽre tunicã mixtã sanguine q carnẽ suam nutrit de paupez sudore: nisi recõpenset in deuota orõne ⁊ grãz actione. Cantando. n. inqt nobis ista bona puenerũt: graues. n. p eis effunde gemitus. Aliogn q̃ hic in delitijs sumitis in tormẽtis euometis. Hec ille. Studeam⁹ ergo tãto frequẽtius ⁊ morosius cũ feruore deuotionis orar̃: quãto nobis maiora bñficia ꝓferunt. hec scũs Boñ. ibi. Qui ⁊ in quarto senten. di. xv. q. vlt. dicit: q̃ ois orõ ex charitate facta satisfactoria est. Illa tñ iter oẽs satisfacit: que est magis gemebũda: ⁊ in q̃ maior clamor cordis est ad deũ pro venia pctõz. Hec. n. est in q̃ de⁹ maxime delectat̃: cũ hõ ad gemitũ ascendit s3 in aliqbus est vocalis: ⁊ in aliqbus est mẽtalis. Uerũtñ cũ verba impediũt affectũ: q: orãs sic inflãmatus est q̃ imediate fert̃ ad deũ tali vtilior est oratio mentalis. Si aũt iuuat̃ affectus: vtilior est vocalis. Hec ille. Sequit̃ cui debent cetera temporalia deßuire. i. spiritui quo ipsi imortales sumus: potiusq; vitaz eius q̃z corpis diligere debemus. Hec auctor cõfor.

¶ De mercede ṽo laboris pro se ⁊ suis fribus corporis necia recipiãt. Questio. lxxj.

Queritur lxxj. Quid pñt frẽs recipe pro mercede sui laboris ꝑter denarios vel pecuniã: q̃ hic eis ꝓhibent. Rñdẽt q̃ttuor magrĩ q̃ nec aux nec argentũ: nec vllam mãm p̃ciabilẽ sicut pelles: coria: lanã: ⁊ hmõi: q: eax receptio ꝓprietatẽ inducit. Sed aliq dicũt q̃ pñt accipe mãm impciabilez vt iuncos de qbus scoria ⁊ calathi ꝓficiunt. Quicqd. n. p̃cij ꝓuenit in tali est ex arte ⁊ magisterio: nõ aũt ex ipsius rei valore. Addit auctor conformi. Nec istud frẽs recipe pñt: qa calathi ⁊ talia noie frm̃ venderent̃: qd̃ est eis interdictũ: vt dicet̃ in sequenti caplo. Aluarus quoq; de planctu eccl̃e dicit. Dino contra regulam est q̃ frẽs scribãt libros vel faciãt sportas horologia ⁊ alia mechanica: vt pro hmõi recipiant p̃cium pecuniaꝝ. Et idem dicẽdum de ijs q pro cõmunitate nolunt laborare ex aliquo artificio si eis nõ retribuat̃: cum certuz sit q̃ opa eoꝝ debeãt in manibus prelatoꝝ poni. Uñ detestãdi sunt q ista distrahũt sicut volũt: ⁊ multo magis q scribunt libros ad vendẽdũ: ⁊ emunt vt carius vendant sicut mercatores. lxxxviij. di. in palea ⁊c. q̃m non cognoui extra ne clericivel mona. p totũ. Hec Aluar⁹. Tñ hodie p ꝯstitutionẽ Martini. v. in hoc est regula relaxata seu dispẽsata. Nã ibi di in. v. capitulo. Merces ṽo laboris si pecuniaria fuerit: p sole uentẽ statim ꝯsignet̃ pcuratori ꝯuẽtus seu loci. Sed an frẽs tali dispensatione tuta conscia vti possint. vide supra questio. xlvj. argumẽto illoꝝ que ibi dicunt quattuor magrĩ. Subdit ergo auctor conformi. Uidet̃ ergo dicẽdum q̃ pro laboris mercede fratres non possint recipe quãcũq; mãm: nec in ipsam opari vt̃ in dataz eis pro mercede laboris: sed suũ laboritiũ in alterius mãm debent exercere pro habendis necessarijs. Et hoc est quod dicit beatus Franciscus q̃ frẽs pro se ⁊ suis fribus corporis necessaria recipiant pxter denarios vel pecuniam. Et sic nec mãm que vendat̃ ad quam mãm ꝓprietas cõmittat̃ ⁊ dñium. Interdicitur etiam quodcũq; pactum faciẽdum pro mercede laboris hñda. Et hoc oñdit btũs Fran. dicens. Et hoc humilr̃ sicut decet seruos dei ⁊ paupratis sanctissime sectatores. Quia nõ cum lite est petenda ⁊ tanq̃ eis danda ex debito: sed vult q̃ quicqd datur pro necessitate accipiatur sine lite ⁊ cum humilitate: magis habendo respectũ ad elemosynam q̃z ad mercedem. Hec ille.

¶ Frẽs nihil sibi appropriẽt ⁊c. Qõ. lxxij.

Queritur lxxij. Quid est appropare? Rñdẽt q̃ttuor magrĩ q̃ est rem suã facere siue in suũ dñiuz ꝯuertere. Sua autem res est que trãsit in arbitrij facultatem: vt de ea faciat hõs qd̃ vult vtendo cõ/

mutādo:pignorādo:ꝛ hmói. Proprietas autē rez mobilium ꝛ imobiliū quaꝝ frēs tm̄ simplicem facti vsum hre possunt: vt p hec verba rte declarāt papa Greg.ix. Innocen.iiij. Nico.iij. ꝛ Clemēs.v. ad sedē aplicam ptinet. vt dictuꝫ est supra: nisi sm Nicolaum.iij. ꝯcedentes sibi reseruarent dominiū. Quia si nō est ecclesia vel cimiterium quoꝝ ppꝛietatem vult ad sedē apostolicam ptinere: aliaꝝ rerum proprietas remanet penes ꝯcedentē. De hoc habes distinctius infra littera G. Questio.lxxiij.

Queritur lxxiij. An fratres possint emere vel solutionē facere pro re iā empta. Rn̄dent qttuor magri. Uidetur dicendū q emere dī tribus modis. Uno mō dī emere: de pcio rei emēde ꝯuenire. Alio mō dī solutionē rei empte pcurare. His duobus modis possunt frēs emere. Tertio mō dī emere pecuniā vel pcium pro re dare. Et hoc mō frēs non possunt emere. Hec illi. Quāuis Aluarus vbi supra dicat. Fratribus nō licꝫ sm regulā cū scriptoribus vel alijs artificibus pactum de dando tm̄ precium ꝯuentionē: pmissionem vel obligationē aliquaꝫ facere. Hec Aluarus. Addens q sicut non licꝫ fratri cū bursario per ꝯtas ꝛ loca ꝛ regiones ire: ita nec pactum cū hospite facere. Questio.lxxiiij.

Queritur lxxiiij. Utꝝ liceat fribus vendere. Rn̄dent quattuor magri q vēdere vno mō dī rem ppꝛiam in alienū dn̄iuꝫ trāsmutare pro pcio: ꝛ hoc mō vendit ille q hꝫ dn̄ium rei: quo mō nō possunt frēs vendere. Alio mō dī vendere de re aliena precium accipe: ꝛ hoc mō licꝫ fribus vendere: inhonestū tn̄ est sm eoꝝ pfessionem ꝛ turpe. Hec illi. Sed de hoc dī in gn̄alibus statutis ordis. s. Guilelmi farinerij. Nullos frater libros scribi faciat ad vendēdū: nec habitus vēdat in ordine carius q̄ sint empti. Et de hoc Nicolaus in sua declaratiōe ait. Quia dn̄ium libroꝝ ꝛ alioꝝ mobilium qbus frēs vtunt ad pfatam ecclesiā spectare dignoscit: que mobilia iterdū expedit vēdi seu ēt cōmutari: ꝯcedimus vt cōmutatio taliū ad eas res quaꝝ vsum licꝫ frib9 habere de generalis ꝛ puincialium auctoritate procedat. Si vo hmói res estimato pcio vendi contingat: cū fratribus ipsis per se vel per aliū recipe pecuniam nō liceat: ordinamus ꝛ volumus q pcium pdictaꝝ reꝝ per pcuratorꝫ recipiatur ꝛ expendat in rem licitā cuius vsum licꝫ fribus hre. Hec ibi. Et Aluarus addit q non solum p pcuratorem romane ecclesie licꝫ fribus emere: vēdere: ꝛ ceteros ꝯtractus facere: sed etiam p ministratores pecuniaꝝ ꝛ p veros dn̄os donantes eas. Qui vo vendūt: donant: emunt: ꝛ alios ꝯtractus auctoritate propria faciunt: ppꝛietarij sunt. Contra qd habet. iiij. di. c. Abbati: ꝛ. xij. q. j. c. non dicatis. Item nec per alios a predictis licꝫ vendere vel emere ēt cum licentia prelatoꝝ: q: sic esset p interpositā psonam accipe ꝛ dare pecuniam contra regulam: ꝛ eius declarationes. Nam qui p alium facit: per se facit. extra de resti. spoli. c. cum venisset. Et quia emptio ꝛ venditio sine precio non procedit. ff. eodem. l. 2. institu. eo. §. 2. tales cōtractus ad veros dominos ꝛ proprietarios solum ptinēt. Hec ille. Questio.lxxv.

Queritur lxxv. An fratribus liceat mutuare. Rn̄dent quattuor magistri q mutuare ppꝛie dī de meo tuū facere: ꝛ hoc modo nō licꝫ fribus: q2 est cōtra ꝯctus ppꝛietatis. Hec illi. Et sic nō possunt fratres sm pfessionem suam alijs psonis mutuare: sed mutuū bene possunt recipe: eo tn̄ modo queꝫ ponit Nicolaus in sua declaratiōe dicēs: q, quādo frēs indigent neqꝫ iueniunt offerentem sed iueniunt solum eis mutuare volētem: possunt tali dicere q laborabūt fideliter q per elemosynas ꝛ amicos frm̄ satisfacient eidem. Et quattuor magistri sic dicunt. Alio mō mutuare dī impropꝛie bona fide ad pcurandū diuino ad faciendum solutionē se obligare. Et hoc mō possunt frēs mutuare. Questio.lxxvj.

Queritur lxxvj. Quid de ꝯtu cōmodati: an liceat fribus. Rn̄dēt ijdem magri q hic ꝯtus differt a mutuo in quo trāsfert dn̄ium: sed cōmodare non. Cōmodatio. n. vno mō importat restitutionem rei: ꝛ hoc mō frēs q nihil pn̄t hre: nō pn̄t aliqd incōmodatū accipe. Alio mō pōt dicere pcurationem vel solicitudinē rei restituende bona fide: ꝛ hoc mō non importat obligationē realē: ꝛ sic possunt. Hec illi. Questio.lxxvij.

Queritur lxxvij. An frēs possint locare opas suas. Rn̄dent quattuor magistri q si locare dicat cū pacto de

mercede

mercede cōuenire: frēs non possunt. Si vero dicat sine pacto mercedē suam expectare: possunt. Hec illi. Questio. lxxviij.

Querit lxxviij. An frēs possint commutare res suas quas hn̄t in vsum. Rn̄dent p̄fati magistri q̄ rem aliquam in aliaz sua aucte cōmutare nō pn̄t sz aucte ecclesie: quā Insam papa Nico. in sua declaratiōe ocedit gn̄ali z puincialib⁹ mīstris: vt sup̄a habes. 74. quesito: vel etiaz aucte dn̄i qui rē dedit accepta vel presumpta possunt frēs res sibi concessas ad vsum in alias magis necessarias cōmutare. Hec illi. Questio. lxxix.

Querit lxxix. An fratres possint res impignorare. Rn̄dēt p̄dicti q̄ alicui rem vt suam non pn̄t obligare: sz auctoritate dn̄i rem sibi cōcessam pro necessarijs possunt obligare. Hec illi. Questio. lxxx.

Queritur lxxx. An frēs pn̄t donare. Rn̄dēt iydē q̄ttuor magr̄i q̄ cū nullā rē hēant p̄p̄iam nō pn̄t tribuere: tn̄ aucte dn̄i p̄sumpta vel habita licētia rē sibi ad vsuz ocessam pn̄t alicui ocedere. Hec illi. Sz de h papa Nico. in sua declaratione sic dicit. De vilib⁹ aūt mobilib⁹ vel paz valētibus ex pn̄ti nr̄a cōcessiōne liceat frib⁹ pietatis siue deuotiōis intuitu vel p alia honesta z rōnabili cā (obtenta prius sup hoc supioz licētia) iuxta qd̄ lter frēs in gn̄ali vel puincialib⁹ capl̄is tā de ipsis reb⁹ vilibus q̄ de p̄fata licētia, s. a qb⁹ vel qualr̄ sit hn̄da extiterit declaratū: itra z extra ordinē alijs elargiri. Hec Nico. Qō. lxxxj.

Queritur lxxxj. Nūquid opoteat frēs p pēnio: filo: acub⁹: z hmōi minutis ire semp ad platū. Rn̄det auctor ofor mi. q̄ frater Hugo dicit q̄ hic in talibus licētiam gn̄alē a plato credit sufficere. Et si ista ocedatur p̄sumendo de volūtate prelati q̄ cōtentus sit: pōt. ita tn̄ q̄ statim denūcietur p̄lato vel res sic data p̄senteᵹ si fieri pōt: aliter de appropriatione arguiᵹ z furto: q: sine licentia retinet. Q2 vero religiosi pp̄ium abdicantes nō possunt dare aliqd vel recipere sine licētia prelati. Hoc asserit beatus Aug. Quāto magis frēs minores nihil hn̄tes nec in pp̄rio nec in cōmuni? Hec auctor p̄fatus Aluarus idēalfir mat dicēs. Sine lnīa prelati aliquā rem recipere vel dare est otra rlaz. xij. q. ij. c. nō dicatis. Et extra de statu mona. c. cum ad monasteriū §. j. Silr̄ ouertere rem in vsum spālez alijs frib⁹ cōem sine prelati licētia. Item p dies eundo extra locū claues cellaz plato nō assignare. Claues quoq3 scriniorz vel quozūcūq3 repositoz vbi frēs hn̄t libros: vtensilia z suppellectilem ne frēs vtantur illis nō assignare librū vel aliā rē cui⁹ frēs cōem vsuz hr̄e debēt: cū re illa nō vtiᵹ nec vti nece est in breui: frib⁹ petētibus nō p̄stare. Nā illud est vsū appropriare rē quācūq3 plato celare vel eo iubēte nō stati assignare: hic libros duplicatos eiusdē tenoris. De rebus cōib⁹ plusq3 velit plat⁹ vel officialis tollere vel si plat⁹ vsum rei alicui fri tollat murmuret z turbeᵹ z coram plato supiore oqueriᵹ hic se est pp̄rietarius: q: plat⁹ vsuz hz tollere z dare frib⁹ sicut vult. Itē pmissionē alicui facē de re sibi facienda sine lnīa plati: q: q nō est suus nō pt se alteri obligare arg. liiij. di. si suus. Itē quocūq3 votuz sine lnīa plati facē: q: se expropriat⁹ est sic loquēdo nō hz corp⁹ nec aiam sz totus est plati ad h. xx. q. iiij. c. mōachi. Itē coraz suis platis de re aliq̄ cuz aliquo frē odere vel absq3 platis ius suū allegare: q: nullium ius vo fri minori cōpetit. Sed dicere dz plato simplr̄. Fac de re hac qd̄ vis. Quid ḡ de frib⁹ q corā plato nō solū de libris z alijs suppellectilib⁹: sz etiā de pecunia litigāt sic si sua eēt pecunia? Et se sua est q̄tū ad volūtatē: cū tn̄ petitio z repetitio domino reponenti pecuniam z nō fratri cōpetat. Ceciq3 p̄fecto sūt plati q sup qōnibus pecuniarijs audiūt hmōi puaricatores. Itez ō rlam ēt est sibi appropriare qn̄ frater pp̄ria voluntate z iportunitate multis ānis in loco vel cella pmaneret. De h sic dr̄ in statutis Guilelmi fari. Ministri cuz fuenerint aliquē frēz appropriatorē alicui⁹ loci teneanᵹ ipm expellere. Appropriator aūt di q hn̄s oblaz recedēdi: pcurat eā p pces secularium reuocari. Segl Aluarus. Itē rem in vsum ocessam in aliū cōmutare z panē elemosynariū oleum vinū legumina z hmōi in re alia escibili distrahere vel cōmutare. Itē elemosynā p necitate igruenti depositā nō stati expēdere vel in alia necessitate illā expēdere. Itē facere sibi de elemosyna ouent⁹ puideri elemosynā sibi pmo assignatā p alijs futuris necessitatib⁹ ofernare. Nā certū est infirmos frēs hn̄tes elemosynas z nō expēden-

teo: sed necessaria de puentu recipientes: et p/prietarios. Hec oia Aluarus. Et sic tibi pateat quo intelligendum sit. Questio.lxxxi.

Queritur lxxxij. An fre moriente q elemosynam pecuniariam depositā hēbat platus eius possit illā sibi assignari facere ab eodē fre. Rndet Aluarus q h nullo mō pōt z sic faciendo puaricator est rle. Qn nec sibi nec p cōitate frm retinere eaz pōt. Et rō est: q: ordo ne dū in pecunia in qua iubū hz facere: sed nec in re aliqua fri succedit. Pecunia aūt q p illo fratre deposita fuerat redit ad dūm q eam deposuerat z quo antea tenebat: vt in.c.exij. z in clemtina exiui. de vbo. signi. Sz si nō inueniat deponēs aut heres et: illā pecuniā q stabat p fre mortuo hz diocesanus epō p deponētis dispēsare aia sicut hz facere de incertis: q: ipse est z dz eē dispensator z pi pauper pncipal. xij. q. ij. c. facim z. c. pcesso. z c. qttuor. Alia vō q hēbat fr ille ad vsuz remanent ordis quādiu rex illaz dator z pprietari patiat. Q: donator nō potuit trāsferre in ordinem pprietatis: nō capacē ēt in cōi pprietatem illaz rex quā ordini vel fri ad vsum tm̄ pcedere potuit vsq; ad sue vel suoz heredū bñplacitum volūtatis. Nō. n. donator potuit vel testator facere qui in donatione sua vel legato leges ecclie z declaratiōes locū hnt frm mi. ppietatis icapacium ex de testamētis reghstr. Usus aūt illaz rex dispensabit p platos ordis fratribus sicut eis videbitur expedire: vt in dicta decre. exijt. Hec Alua.

¶ Tanquam peregrini z aduene in hoc seculo. Questio.lxxxiij.

Queritur lxxxiij. Quā paupertatem frēs tanq̄ pegrini in h seculo teneant obseruare. Rndet qttuor magri: q paupertatē pfectā q cū paupertate spūs nec superfluū nec necīū vite tanq̄ pprium retinet: sed ex dei puisiōe pēdet. Que paupertas di mēdicitas. Addit auctor pfor. Attn̄ sciendū q nō est mendicādū nisi ad necītatē z nō ad superfluitatez: q: sic eēt accipe alienū. Et ptēdere humilitatem vbi nō est hypocrisis est. Adiūgēs q ex puilegio Greg. ix. Inno. iiij. z Alex. iiij. qd eodē mō incipit. Cū vobis extremaz patientib p xpi noie necitatē vel paupertate frēs pūt cōuocari in terris excōicatoz z ab eis petere necia vite z recipere. Qd etiam est confirmatū in mari magno Euge. iiij. de hoc infra in littera. P.

¶ Et si qs eoz in infirmitatem ceciderit. aly fratres zc. Questio.lxxxiiij.

Querit lxxxiiij. An fres teneant ad h ex pcepto rle. Rndet Clemēs q sic. Sz d puisiōe hnda circa ifirmos dictū est supra questio. lxiiij. Questio.lxxxv.

Queritur lxxxv. An gnalis minister z puinciales possint sibi aliquos casus reseruare. Rndet auctor pfor. Pz ex rla psupponēdo q sic: dicit frib qd agēdū: Cū gnalis minister in gnali ca. z puinciales in puincialib pnt ordinare de casib qbusdā vt ad ipsos solos p absolutiōe recurrat. Pnt g determinare pp q petā dū fiunt publice recurrat ad mistros p ipsis z p qb nō: z sic de occultis. Ec tex Greg. ix. z Inno. iiij. d qb hic itelligat rla dicūt in sua declaratiōe: q ad petā publica referat z nō ad occulta. Et vult Inno. q cū petā pfata fuerūt occulta p gnalē z puinciales ministros deputent frēs q audiant taliū pfessiones nisi ipsis ministris aut custodib ad eoz loca declinātib maluerint pfiteri. Pnt nihilominus ministri qñ publica sunt alyis absoluēda committere sm ipsum Inno. De hoc videbis isra in littera. L. z. S. Questio.lxxxvj.

Queritur lxxxvj. Qui sūt casus hodie ministris reseruati puincialib. Rndet Marti. v. in suis pstī. q septem sūt hi. Petrū iobedientie ptumacis. Propetarie rex dtētiōis: lapsus carnis: furtū rei notabilis. Iniectio manuū violēta. Falsū testimoniū in iudicio fcm̄. Cōpositio aut pfectio vl publicatio libelli famosi. Falsificatio sigilli cuiuscūq persone notabilis. Falsa criminatio in infamiā cuiuscūq;. A qb casib si fr aliqs ministro puinciali inferior absq; lnia absoluere psūpserit: ipso facto sētib legitimis fit puatus siue suspēsus. Et si legitime fuerit deprhēsus carceri mācipet. Hec ibi. Et nota q hic ponit simplr lapsus carnis z ñ tact ipudic vt i statutis Guilelmi farine ponebat. Ceterū in bulla scīssimi dñi nri Calixti h dr gnalis minister absolutionē eoz q votū castitatis trāsgressi sūt z an postea trāsgrediet (si ad eū p absolutiōe accesserint) p seipm ipendere possit z nihilominus pro eodē delicto ad custodes vel vicarios puinciales dūtaxat

les dũtaxat eosdẽ remittere teneant̃ ꝛ debeat̃. Qui illã ꝑ se exerceãt: nec eã cõmittere possint nisi guardianis locoꝝ d̃linquẽtiũ eorũdẽ. Hec ibi. Sꝫ ꝛ in statutis ipsi⁹ Guilelmi declarat̃ ꝙ inobia ꝯtumax est: qñ qs trina monitiõe ꝑmis sa factis ꝯgruis iteruallis ꝑ diẽ nãlẽ inobediẽs ꝑseuerat. Subdit̃ ꝙ si alicui fuerit cõmissa auctoritas absoluẽdi a ꝑdictis casib⁹ a ministro ꝛ cõtingat ministrũ mori vel ab offõ amoueri: talis cõmissio penes ipm̃ cui data fuerat remaneat: donec minister in ꝓuicia habeat̃. ¶ Et nota circa denũciatiõnẽ ꝑdictoꝝ casuũ faciend̃ plato ꝙ Ricar. in. iiij. dis. xix. ar. iij. q. i. dicit: ꝙ si peccatũ est occultũ ꝛ nõ sperer̃ correctio: nõ tenet̃ fr̃ subdit⁹ q̃ sit ꝯ ꝑmittere monitiõnẽ euãgelicã dũ vult petm̃ plato denũciare. Sꝫ si sperat̃ correctio q̃ tũ sp̃ sperãda est: nisi ꝑ signa ꝓbabilia ꝯrũ videat̃: tũc ex ꝑcepto diuino dꝫ ꝑcedere monitio denũciatiõnẽ. Nõ tñ secretaꝫ q̃ soli plato fit: maxie qñ denũcians ꝑ obiam sui plati cõpellit̃: et si fr̃ ꝑ secretã monitiõnẽ iã correctus sit: q: valet ad ꝑcauẽduꝫ a recidiuo: nisi ꝑ signa valde ꝓbabilia ꝛ ꝑsũptiones q̃si violẽtas crederet̃ ꝙ eẽt in ꝑiudiciũ fame iã correcti: eo ꝙ platus non est talis qualis esse dꝫ: quo casu non teneretur denunciare. Hec Ricardus cum Alexandro lombardo. Questio. lxxxvij.

Queritur lxxxvij. A q̃b⁹ casib⁹ ministri ꝛ eoꝝ vicarij ꝛ custodes pñt absoluẽ subditos suos ꝛ cũ eis dispẽsare: necnõ ꝛ ipsi absolui a suo ꝯfessore ꝛ dispẽsari. Rñdeo vt in mari magno Euge. iiij. hĩ. Ab oib⁹ sentẽtijs īterdicti aut suspẽsiõis a iure vel a iudice gñali ꝓmulgatis ꝛ ab ol irregularitate: nisi in ꝑdictis adeo enormis excessus extiterit: ꝙ merito sint ꝑdicti ad sedẽ aplicã destinãdi. Sꝫ ꝛ ipse Eugenius postea ꝯcessit ꝙ ab ol b⁹ censuris ꝛ irregularitatib⁹ ꝑterq̃ bigamie: homicidij volũtarij ꝛ mutilatõis mẽbroꝝ. Ceterũ de ingredientib⁹ religionẽ istã q̃mo istr absolui possint habes sup̃a. Et adde ꝙ frẽs nr̃i ordinis nõ pñt excõicari a prelatis secularib⁹ vt epis: archiepis: ꝛ hmõi, ꝑ ꝓuilegia ordini concessa: nisi vt addunt aliq rõne delicti: vt si intrarent monasterium aliqđ causa turpiter agendi ꝓpter qđ a statuto synodali esset excõmunicationis lata: sed nõ si causa boni simpliciter intrarent vel ignoranter.

¶ Teneantur sine mora ad suos ministros recurrere. Questio. lxxxviij.

Queritur lxxxviij. An frẽs teneantur ad ꝯ vt ad ꝑceptuꝫ? Rñdeo ꝙ sic. Quia vbicũqꝫ in r̃la ponit̃ hoc verbũ teneant̃ hꝫ viꝫ ꝑcepti: vt dicit Clemẽs in sua decla. ¶ Ipsi vo ministri si ꝑ̃sbyteri fuiit. Nota hic ꝙ frẽs nr̃i ordis nisi in articulo necessitatis vrgẽtis nõ pñt ꝯfiteri alicui ex ordinem. Immo nec frib⁹ ẽt ipsi⁹ ordis sacerdotib⁹ sine licẽtia suoꝝ platoꝝ: vt dicit Bonifa. viij. in suo mari magno. Articulus aũt necẽitatis ẽꝫ auctorẽ ꝯforẽ cũ. vꝫ. ꝯficerẽt sacerdotes i ordine. Statuta quoqꝫ gñalia. s. Guilel. fari. ponũt ꝙ singuli frẽs d̃ ꝯscia guardiani sui suos hẽant ꝯfessores q̃b⁹ bis ad min⁹ i ebdomada ꝯfiteant̃. Circa hãc q̃ñez vide q̃ hñr ĩsra i ꝯstõnib⁹ fari ne. ca. vij. ¶ Et caueat ne irascant̃. i. corde tristent̃: vel ꝯturbent̃. i. v̄bis turbatorijs incitentur p̃lati ꝯtra peccãtes: q: dulciter benigne ꝛ misericorditer debent eos recipere ꝛ tractare: cum p̃dictis enim non ostẽderẽt dilectionẽ. Vñ subdit̃. Impediunt charitatẽ. s. fraternaꝫ. ¶ Uniuersi fratres vnũ de frib⁹ istius religionis teneantur ꝛc̃. Questio. lxxxix.

Queritur lxxxix. Qualr electio generalis ministri sit celebrãda. Ad qđ rñdet Marti. v. in suis ꝯstõnib⁹ ꝙ a ministris ꝛ custodib⁹ in ca. penthe. vt r̃la dicit. Ipsi aũt electores talẽ in tãta religiõe studeãt hẽre pastorẽ q̃ sciã morib⁹ ꝛ vita ꝛ exẽplo magis valeat ꝑdesse: q̃ꝫ ambitiose ꝑesse ouib⁹ sibi commissis oi postposito amore: odio: timore: prece: ꝑcio ꝛ rãcore: ꝙ si secus factum fuerit: electio nulla sit ꝛ electores voce actiua ꝛ passiua ꝑpetuo sint priuati. Hec ibi. Sꝫ nota ꝙ Grego. ix. Inno. iiij. Nico. iij. ꝛ Cle. v. dicũt ꝙ ꝑ vnãqꝫ ꝓuincia solũ custos vn⁹ accedat: q ab alijs custodib⁹ ꝓuincie eligat̃ cui vices suas cõmittãt q̃ꝫtũ ad electionẽ gñalis ministri. Et Bonifa. in suo mari magno dicit. Quia cũ frẽs de remotꝫ partib⁹ oporteat ad hmõi electionem ꝯuenire: tps a iure sup hoc statutũ nõ currit: nec ipsi in hac parte a iuris regulis coarctant̃. Itẽqꝫ. Eo ipso ꝙ sunt electi. i. electõis decreto ꝓnũciato: verus gñalis absq̃ alia ꝯfirmatione habeatur. Hec Boni. Et Eugenius in sui mari magno. In bulla vero Calixti. iiij. addit̃. Ordinam⁹ ꝙ

est custodes seu vicarij de obseruātia nūcupa/ti in eodē gñali caplo ad electionē gñalis mini stri vocē actiuam tm̄ habeant. Questio.xc.

Queritur xc. An gñalis mister pos sit imutare ea q̄ p ipm̄ & gñale caplm̄ sunt ordinata: R̄ndet Marti.v. vbi supra q̄ nō: iuxta declarationē q̄tuor magi stroꝝ in ijs q̄ tāgūt rl̄e puritatem sine assensu capli gñalis. Itē q̄ ipse gñalis nullā exactionē pecuniaꝝ facere possit neqꝫ p̄firmatōe mini stroꝝ vel visitatiōe puinciaꝝ vel viagio vel ve stiario vl̄ l̄rīs officioꝝ aut suffragioꝝ siue qua/cūqꝫ occasione vel colore q̄sitis. qd̄ si secus fue/rit attētatū ipso facto offō suo sit priuatus: nec teneanf frēs vlteri⁹ sibi obedire. Et si exide i po steꝝ offm̄ gñalat⁹ p̄sumpserit retinere: ipso fcō sit priuat⁹ infamis & inhabilis ad quecūqꝫ offi cia honores & dignitates taꝫ in ordine q̄ extra ordinem. Hec Martinus. Questio.xcj.

Queritur xcj. Qualr electio vicarij vicarioꝝ frm̄ de obsuan tia nuncupatoꝝ fieri debeat. R̄ndeo vt hr̄ in p̄fata bulla dn̄i Calixti.iij. Ubi sic dr̄. Oēs cu/stodes seu vicarij puinciaꝝ eiusdē familie & di/screti ad.c. gñale teneāf accedē. In quo postq̄ vicarius vicarioꝝ offō vicariat⁹ cesserit: prefati custodes seu vicarij & discreti p̄sidēte gñali vel aliquo ab eo deputato si ipse interesse noluerit assumptis duob⁹ scrutatorib⁹ ex nūero vocaliū alioꝝ vota scrutenf: & tres ex eisdē frib⁹ de obr seruātia nūcupatis noient quoꝝ vnum gñalis mister in vicariū vicarioꝝ seu custodū de obser uātia instituat. Qui sic istitut⁹ vel p̄firmat⁹ te/neanf hmōi istitutioni vel p̄firmationi p̄senti/re: nec possit sine cā vel iusto ipedimēto renū/ciare. Et si forsitā aliq̄ p̄trouersia circa noiatio/nem istitutionē vel p̄firmationē hmōi oriatur noief in eodē caplo alius ab eisdē frib⁹ de obser uātia dictis q p̄sit & faciat ea q̄ icūbūt quousqꝫ p̄trouersia hmōi sopiaf. Prefatus vō istitutus postq̄ acceptauerit gñalis p̄dictus cōmittat illi vices suas: & nihilomin⁹ eandē auctē & po/testatē frēs de obsuātia nūcupatos habeat quā dictus gñalis. In qua qdē electiōe vel p̄firma tione celebrāda si vocales deficerent ad nomi/nationem predictoꝝ trium: suppleatur ex pre/fatis fratribus de obseruantia nūcupatis. Hec ibi. Questio.xcij.

Queritur xcij. Qualr custoduꝫ seu vicarioꝝ de obsuātia nū cupatoꝝ electio faciēda sit? R̄ndet idē in eadē bulla q̄ mistri puinciales p seipsos vel (eis le/gitima cā ipeditis) ab ipsis deputati electiōi vi carioꝝ vel custodū puincialiū de obsuātia nū/cupatoꝝ interesse possint. Qui vna cuꝫ duob⁹ scrutatorib⁹ de nūero vocalium eligēdis: vota alioꝝ scrutenf. Et qui a maiori parte fuerit no/minat⁹ elect⁹ vicarius seu custos p eosdē mi/nistros puinciales in singulis puincijs p̄firme tur: & p̄ro tali habeaf. Et si aliqua p̄trouersia suboriref: iterim vn⁹ eligaf ab eisdē in ipso capi tulo q p̄esit & alia faciat q̄ incūbunt: & de alijs nullaten⁹ se intromittat. Guardiani vō istituti in p̄gregationib⁹ puincialib⁹ p̄dictoꝝ frm̄ de obseruātia nūcupatoꝝ leganf in tabulis puin cialium caploꝝ. Silr aūt p̄fessores & p̄dicato/res in p̄gregationib⁹ p̄fatis electi: in eisdē puin cialibus caplis confirmentur. Hec ibi.

¶ Teneantur predicti fratres qb⁹ electio data est: in noie dn̄i aliū sibi eligere &c. Qō.xciij.

Querif xciij. Quib⁹ ex causis mistri & custodes teneanf eligē aliū ordis gñalem? R̄ndet auctor p̄soꝝ. q̄ duab⁹ de causis. Prima est pp insufficientiam p̄sone: dū di in regula. Predictū mistruꝫ nō esse sufficien tem ad seruicium. Scd̄a est pp īfirmitateꝫ vel aliam impotētiaꝫ qb⁹ nō posset visitare visitā/da. Et hoc ostēdit regula cū dicit. Et cōeꝫ vti/litateꝫ frm̄. Uel etiā cōis vtilitas frm̄ est: vt nō sit onerosus fratribus in expensis.

¶ Fratres nō p̄dicent in ep̄atu alicui⁹ ep̄i cuꝫ ab eo illis fuerit cōtradictum. Qō.xciiij.

Querif xciiij. An si ēs per p̄dicta ver ba itelligant phiberi p̄dicare in tota diocesi alicui⁹ ep̄i? R̄ndet auctor cōsoꝝ. q̄ nō: sed itelligit in ecclesia cathedrali. Quia frēs in locis pp̄rijs & monasterijs soroꝝ in aliq̄ diocesi p̄stitutis p̄tra ep̄oꝝ velle & clericoꝝ p̄nt predicare v̄bum dei: nisi ep̄s ipse actualr̄ p̄di/caret. Et rō q: loca nostra & monasteria sororuꝫ sunt exēpta a cuiuscūqꝫ īferioꝝ dn̄i pape iuris/ditione. De hoc in clemētina duduꝫ de sepul. in.§. pptera dr̄. Auctē ap̄lica p̄stituim⁹: vt di ctorum ordinū frēs.s. p̄dicato.es & minores in ecclesijs & locis eoꝝ ac in plateis cōibus libere valeant clero & pp̄lo p̄dicare: hora illa dūtaxat

excepta:

exceptaꝫ:in qua locoꝝ ꝑlati ꝑdicare voluerint vel corã ſe facere ſolẽniter ꝑdicare:in qua ꝑdicare ceſſabũt. Addit Mar.i ſuis ꝯſti.c.ix. Nullus frater in alienis eccleſijs audeat ꝑdicare ad ſcandalũ ⁊ dedecus ordis:niſi in ijs terris vbi pro tpe fuerit ꝯſuetũ vt in q̃dragesima: pceſſionibus ⁊ hmói:⁊ tũc nec ſine licentia prelatoꝝ ordinis. Nec predicent materias que ſcandalum poſſent veriſimiliter generare.

¶ Et nullus frm ppꝛo penitus audeat ꝑdicare niſi a miniſtro gñali ⁊c. Queſtio.xcv.

Queritur xcv. Quis in ordine habeat iſtituẽdi ꝑdicatores auctẽ. Rñdet Marti.in ſuis ꝯſti.q gñalis miniſter ac ꝓuinciales in ꝓuincialib⁹ capl'is:⁊ illi qb⁹ p gñalẽ miſtrũ h̃ fuerit cõmiſſuꝫ. Sꝫ ⁊ miniſtri pñt ꝯceſſam lniam ꝑdicãdi reuocare:ſuſpẽdere ⁊ arctare quotiẽs ⁊ q̃n eis videbit̃ expedire. Ceteꝝ ꝑfati qb⁹ hec auctas inſtituendi ꝑdicatores cõmittit̃:nullũ admittẽ debẽt niſi extiterit admittẽdus ſacerdos vel diacon⁹ ad min⁹.xxv.annoꝝ cõpetẽtis lrature:vita ⁊ morib⁹ cõpꝛobat⁹. Sꝫ ſi qs ꝑdictoꝝ ꝑdicator inſtitut⁹ auſus fuerit ꝑdicare ꝯ ſtatũ:honorẽ:dignitatẽ ⁊ eccl'iaſticã libertatẽ:ipſo facto ꝑdicatõis offõ ⁊ oi actu legitio ſit ꝓuat⁹. Qui ſi poſt ꝑdictã ꝓuationeꝫ ꝑſũpſerit ꝑdicare:p ſuos ꝑlatos oi appellatiõe poſtpoſita icarceret̃. Qui ꝑlati ſi in ꝑdictis fuerint negligẽtes:in eandẽ penã ſe nouerit icidiſſe:niſi legitia cã de ipotẽtia ſe valeant excuſare. Sup quos ꝑdicatores dlinquẽtes ordinarij locoꝝ plenã iuriſditionem hẽant puniẽdi ⁊ icarcerãdi ſine aliquo pceſſu:ad qḋ ſi op⁹ fuerit iuocare valeãt brachium ſeculare. Hec ibi. De quo require in lra.R. Qõ.xcvj.

Queritur xcvj. An frẽs tuti ſint p ꝓuilegia ipetrata a ſũmis põtificib⁹.vꝫ.Inno.iiij.Nico.iiij.Alexan.iiij.⁊ Marti.v.q aliq̃ a miſtro iferioꝛ gñali poſſit ꝑdicatores iſtituere:vt nũc pximo q̃ſito patuit. Rñdẽt q̃ttuoꝛ magri.Nõ vr in ꝯſciẽtijs ſecurũ a rl'a quã vouerũt recedere p aliq̃ ꝑuilegia impetrata. Nec occurrit pp q̃ ꝓuilegia ipetrata ꝯ articulũ receptionis ⁊ ꝑdicatiõis debeant tolerari:niſi q2 p illam relaxationẽ nihil corporale nihilqꝫ tpale religioni accreſcit:ſꝫ ſoluꝫ qḋ ſimplr ⁊ pure eſt ſpũale. Hec illi. Scḋꝫ Aluaꝝ de his ꝑuilegijs q ſint dino ꝯ rl'e puritatem vide ſup.q.xiiij. ¶ Sint examinata ⁊ caſta eoꝝ eloq̃ia:ne.vꝫ.ſint erronea vel ſcãuta. Et honeſta.i.non fabulis petõꝝ admixta. Et caſta.i. ne ſapiãt imundiciã ⁊ vanitatẽ. Ad edificationem ppli.ſ.p vite exẽplaritatẽ q2 plus mouent exempla.i.facta q̃ verba. Hec auctoꝛ conſonãtium. Queſtio.xcvij.

Queritur xcvij. Quõ qs intelligit̃ ſuſpẽdi ab oi actu legitimo vel ſnĩam excõicatiõis aut ꝓuatiõis incurrere. Rñdeo vt i ſtatutis Guilelmi ſari. Ubicũqꝫ in ſtatutis pena excõicatiõis:ſuſpẽſiõis ⁊ ⁊ priuatiõis iponit̃:nolum⁹ frẽs ad illas ligari: niſi ſciẽter ⁊ ex deliberatiõe ꝯſiium facietes. Et vbicũqꝫ ſub mõ cõminatõis ꝑdicte pene exprimunt̃ nec ponit̃ a quo debeãt iſligi:itelligitur ab eo corã quo legitime ꝓbat̃ exceſſus:ſi correctio ptineat ad eundẽ. In ꝓuatiõe võ offõrum ordis itelligit̃ ꝓuatio ꝑlatiõis:ꝑdicatiõis:ꝯfeſſiõis:lectiõis:diffõnis:viſitatiõis : electiõis ad capl'm p diſcreto. In priuatiõe võ actuũ legitimoꝝ nolum⁹ q itelligat̃ ꝓuatio executiõis ordinũ vel teſtificatiõis in iudicio:niſi h̃ ſpãliter exprimat̃. Et ifra ſubdunt. Quilibet miſter ꝓuincialis hẽat ordinariam iuriſditioneꝫ auctẽ gñalis excõicãdi:capiendi:icarcerãdi:ac pena alia puniendi. Idẽ pñt cuſtodes ⁊ guardiani i caſu necitatis. Et frẽs alij hẽant auctẽ apoſtatas ſiue ſue ſiue alterius ꝓuincie nr̃i ordis capiendi. Nec pmittãt miſtri ⁊ cuſtodes apoſtatas ſiue ſue ſiue alterius ꝓuincie in ſcandalum ordis euagari. Nec vllus apoſtata iuxta mãdatũ dñi pape volẽs redire ad ordinẽ repellat̃:tñ ſalua ordis diſciplina recipiat̃. Sꝫ peſtilẽtibus in ordine ꝑfeſſis ꝓuideat̃ de medio trãſlatiõis de cuſtodia in cuſtodiã:itimãdo fidelr eoꝝ cõditiões vbi mittunt̃ ad cuſtodias p miſtrũ ꝓuincialẽ vel p gñalẽ:q̃n ex h̃ ipſe q ſoluꝫ põt h̃ trãſmittit de ꝓuincia ad ꝓuinciaꝫ. Hec hñr in vij.c.ſtatutoꝝ Guilelmi ſari.qḋ capl'ꝫ ꝯfirmat ſeu vocat Marti.v.in.x.c.ſuaꝝ ꝯſtõnũ. Sꝫ in bulla ſciſſimi dñi nr̃i Caliſti addit̃ ad ꝑdicta. Sic volum⁹ q miſter gñalis ⁊ vicari⁹ vicarioꝝ attẽte caueãt q nulli frm ꝯuẽtualiuꝫ vel de obſuãtia nũcupatoꝝ diſcurrẽdi vel euagãdi p ꝓuinciã lniam ꝯcedãt abſqꝫ rõnabili cã ⁊ euidẽti necitate(ſup quo ꝯſcias eoꝝ oneram⁹)ẽt ptextu aliquaꝝ idulgẽtiaꝝ. Qḋ ſi lre cõceſſio

nũ hmõi asr q̃ cã ꝛ necessitate ꝛ filib⁹ reperi/ rent:ille sint nullius roboris vel momenti. Et Paulo sup di. Volum⁹ q nllus fr de obſuātia ð loco ad locũ amoueaꝛ:ſz i eo potr⁹ad famulā/ dũ altissimo qeta mēte foueaꝛ: put in ꝯſtõnib⁹ Marti. v. di ꝯtineri. Hec ibi. Questio. xcviij.

Queritᷣ xcviij. Quõ frēs de obſuātia nũcupati possint transire ad cõmo:ãdũ iter ꝯuētuales:vel ecõuerſo ꝯuētua les iter frēs de obſuātia. Rñdeo vt ponit i bul la pſati Calixti. iij. Nullus frm̃ ꝯuētualiũ absq̃ lnia gñalis mistri vel pũicialiũ saltē petita trã/ seat ad loca de obſuātia vel ecõuerſo. Nullus de obſuātia ēt legitima subsistēte cã ad loca seu ꝯuent⁹frm̃ ꝯuentualium sine spāli lnia vicarij vicarioꝝ seu pũincialiũ vicarioꝝ petita ꝛ ob/ tenta lnia(excepto euidenti sue salutis picuło) possit accedē:put di in ꝯſtõnib⁹ Martini. v. ꝯtineri sub pena pũatiõis offõꝝ que obtinēt ꝛ inhabilitatõis ad quoscũq̃ act⁹legitimos exer cēdos. Et si qs platoꝝ aut frm̃ tã ꝯuētualiũ q̃ ð obſuātia aliquē fugitiuũ recepit:ab offõ cui pēst suspēsus ꝛ ad actus legitimos exercendos inhabilis fiat eoipſo. Adyciētes q ipe fugitiu⁹ a suo plato vbicũq̃ repeti:aut p crimine leui/ tate aut alia sue fuge cã corrigi ꝛ puniri possit. Qui si postq̃ punit⁹ꝛ correct⁹ fuerit recedere voluerit:petere debeat lniam put supius enar raꝛ. Nec decetero a quouis ſi m̃ de obſuantia repeti possit:nisi ꝯſtiterit eũ ad frugē vite me/ lioris redire voluisse. Si qs aũt platoꝝ ꝯuen tualiũ sup restitutiõe hmõi reqsit⁹ illam facere noluerit:suspensionis ꝛ inhabilitatiõis sentē/ tiam incidat ipso facto.

¶ Frēs q sunt ministri ꝛ serui alioꝝ fratrum visitent ꝛ moneant ꝛc. Questio. xcix.

Queritur xcix. Quõ itelligit q mi nistri alloꝝ frm̃ fm rſam debeāt subditos suos corrigere. Rñdet auctoꝛ ꝯfoꝛ. Noie serui exp̃mit btũs. F. q ministri non hñt sup subditos dñiũ nec dñi sunt cēsendi: ſz debēt eē serui frm̃ ꝛ misterio ſuientes ꝛ vtilita te. Vñ btũs. F. in p⁹ rſa posuerat:q si qs mini ster cui aiaꝝ cura cõmissa erat aliquē frēm pde ret ob ei⁹ culpã ꝛ malũ exēplũ:opoꝛtebat eum de illo reddere rõnē corã dño iesu xpo. ¶ Vi/ sitēt ꝛ moneāt frēs suos ꝛc. Dz igit mister vi/ sitare ꝛ visitãdo videre si aliqd dficit frib⁹eisq̃ subuenire. Itē si aliqd ꝯtra rſam ꝛ ordinatiões est cõmissum:ꝛ h tã publice q̃ pũate scire co nef. Et h vt sciat qd agēdũ sit erga subditum. Quē si cognoscat nõ decēter agere moneat eũ: sicut btũs. F. dicit:q: plati nõ stati debēt vt co gnouerint defectuosũ pnia illũ detegere vel p/ cutere:ſz iuxta euãgeliũ iter se ꝛ ipm humilr ꝛ benigne monere:vt omittat q̃ agit ꝛ ad fruo/ sa agēda resurgat. Sz vbi monitio nõ valeret: dicit btũs. F. Corrigāt eos. Que. vz. correctio fiat nõ vbis exasperatoꝛijs:ſz hũilib⁹ ꝛ chari/ tatiuis. Q: vt frēm lucreꝛ:dz dũ eũ arguit ꝯtu meliã dimittere ꝛ sibi cõpassionē oñdere ꝛ cle/ mētiã(nõ tñ omittēdo iustitiã)ꝛ sic cũ mia eũ corrigat. De hac visitatõe mistroꝝ dic Marti. v. in suis ꝯſti. q fieri debeat iuxta tenoꝛē capli septimi Guilelmi fari. in suis ꝯſti. vbi dr. Cuz visitaꝛ pũincia:rſa ꝛ ꝯſtõnes ad visitationem hmõi facientes in vulgari diligēter exponant ne simplicib⁹frib⁹ignoꝛãtia sit occasio deliquē/ di. Nullusq̃ mister pũincialis absoluere possit a pnia quaz imposuit visitatoꝛ:ꝛ custos a pnia quã iposuit mister:ꝛ guardian⁹ quã iposuit cu stos nec aliqs iferioꝛ a pnia quã imposuit guar dian⁹. Districte p obiam inhibemus ne pſone accusantes accusatis vel alijs aliquo mõ reue/ lenꝛ scienter:ꝛ maxie de nosb⁹accusantiũ mini strũ inhibemus nisi de crimine accusati in sua excusatiõe petierint a suo supioꝛe sibi accusan/ tis ꝛ testiũ noia reuelari. Et q ꝯriũ fecerit reue lãdo. f. vel ēt ingrēdo:nõ possit nisi p mistruz pũincialē absolui vel ab eo cui ipe h pticulari ter cõmiserit. Supioꝛes võ. f. mistri:custodes ꝛ guardiani si ingrēdo vel reuelãdo ꝯriũ fecerit: necnõ ꝛ subditi accusatoꝛes ifra sex mēses qn/ decim diebus in pane tm̃ ꝛ aqua p totã diem sine dispensatione ieiunare per obedientiam teneantur. Aliter eoꝛum absolutio sit inanis. Hec ibi. Questio. c.

Queritur c. An fr q solus scit defe/ ctũ culpe moꝛtalis sui fra tris teneaꝛ illuz suo plato reuelare. Rñdeo vt hr in. v. ij. c. sta. Gui. fari. Teneanꝛ frēs exeũtes p obiaz i reditu suo secrete suo guardiano exces sus suos notabiles intimare. Et si vn⁹ fr excessus alteri⁹p duas vias sciuerit:vtputa p ꝯfessionē ꝛ aliũ modũ:nõ p h min⁹ teneꝛ vt pdicit dicē guardiano:ꝛ ēt alteri suo supioꝛi ab eo p obiaz reqsitus.

regsitus. Et si taceret inobedientie crimē icur reret. Et si qs ꝯ̄iū asseruerit ⁊ correct⁹ reuocare noluerit: ol actu legitimo puef. Itē dogmatizare ꝙ fr q frēm de aliquo excessu corripit ꝫ normā euāgelicā in occulto: nō tenet dicē suo plato q̄ itus ab eo p obiam requis⁹: fiſt ⁊ qñ aliq sunt socij in crimine: nō tenet alter alteꝝ reuelare supiori suo q pōt ⁊ dꝫ pdesse ⁊ aiaꝝ picu lis p̄cauere: ex snīa totius capli gñalis diffinitū est hāc doctrinā eē pestiferā. Et q talr dogmatizauerit ⁊ tenuerit: puat⁹ sit ipso facto libris ⁊ oi actu legitimo. Qui si post talē pniam se non correxerit: incarceretur. De hoc etiam vide supra quesito. lxxxvj. Questio. cj.

Queritur cj. Cui pene subiaceat accusans q excessu a se ppositū ꝯ̄ frēm corā plato pbare nō pōt. Rñdeo vt ibidē di. Nullus fr aliquē de aliquo crimine accuset in publico: cui⁹ veritas vel fama pbari nō pōt. Qui vo ꝯ̄nuꝫ fecerit: eidē pene subiacet q̄ infligi dberet accusato si ꝯuict⁹ fuisset. Dicim⁹ aūt accusato: ē: q corāꝫ plato obligat se p testes aliquos idoneos ad pbādū aliqd. Idē fit de eo q sciēter accusat aliquē de aliquo de quo fuerit sufficiēter correct⁹. Si vo i pbōne isamie de q̄ tūc accusat dfecerit: p cl̄pe mō puniat. Q. cij.

Querit cij. Qua pēa fr puniat q sciēter ⁊ falso ꝯ̄ aliū frēm vl aliaꝫ psonā de aliquo crimine corā quocūqꝫ plato vel visitatore deposuerit vel ad h̄ faciendū induxerit vel reuocauerit falso vel ad reuocādū iduxerit qd vere deposuit. Rñdeo vt ibidē di. Ipso facto snīam excōicatiōis icurrit: nec possit nisi p mistrū puincialē absolui. Ita dūtaxat ꝙ pri⁹ satisfaciat put sibi posse fuerit in forma ꝫm quā deposuerit vel reuocauerit publice vl occulte. Hec ibi. Sꝫ nota vt supi⁹ dcm̄ ē: ꝙ excōicatio hec ac cetere istoꝝ statutorū Guilelmi sublate sunt p Martinū. v. sed nō mortale pctm̄: cum pdicta sint ꝯtra legē diuinam. Questio. ciij.

Queritur ciij. Ad quē ptinet absolutio reuelātiū noia accusantiū. Rñdeo vt hꝫ ibidē. Inhibem⁹ ne psone accusantes accusatis vel alijs aliquo mō sciēter (⁊ maxie de noib⁹ accusantiū mistrū) reuelent. Itē phibem⁹ accusatꝫ ne sciēter de noib⁹ accusantiū se ingrātet: nisi cum qs de crimine accusat ⁊ petit accusantium sibi noia reuelari. Et q ꝯ̄rium fecerit reuelādo: vel etiā ingrēdo: nō possit absolui nisi p mistrū. Supiores vo. s. mistri: custodes ⁊ guardiani si ingrēdo vel reuelādo ꝯ̄rium fecerint: necnō ⁊ subditi accusatores eoꝝ reuelātes eisdē ifra sex mēses. xv. diebus in pane tm̄ ⁊ aq̄ p totā dieꝫ sine dispēsatōe ieiunare per obedientiaꝫ teneantur: aliter eoꝝ absolutio sit inanis. Hec ibi. Qō. ciiij.

Queritur ciiij. Quē ordineꝫ dꝫ hēre minister gñalis dum visitat puinciā. Rñdet Marti. v. put Bñdi. xij. ordinauit in suis ꝯsti. c. vij. vbi dr ꝙ gñalis teneatur visitare totū ordinē ifra decē ānos exceptis trib⁹ puincijs. vꝫ. hibernie grecie ⁊ terre scē: ad q̄s visitatores idoneos mittere debeat de ꝯsilio gñalis capli. Et postq̄ dict⁹ gñalis vnaꝫ puinciā visitauerit ad eā ampli⁹ nō reuertat donec alīs visitauerit: nisi aliqa causa ardu⁹ aliud exigeret. Tñ postea reassumat eūdē ordinē visitādi cessante cā pp quā eū iterruperat. Hec ibi.

¶ Vbicunqꝫ sunt fratres qui scirent ⁊ cognoscerent se non posse regulam spiritualiter obseruare ⁊c. Questio. cv.

Queritur cv. Quō itelligat regulā spūalr obsuari nō posse? Rñdet Martinus. v. in suis ꝯsti. Qñ loco est ānexa ppꝛietas vel aiaꝝ cura pueros baptizandi ⁊ alia parochialis faciēdi: aut q: dño reclamāte frēs morant in loco vbi est annexa ppꝛietas: aut q: pp necloꝝ penuriam opꝫ eos in ꝯgregatiōib⁹ ⁊ q̄stis ihonestis ꝯ̄ rl̄e puritateꝫ ⁊ vsum ordis gñalē accedere: aut pp societatem inhonestā ⁊ insupportabilē p̄sertim rudibus ⁊ infirmis. Pro hmōi causis frēs debeant ⁊ possint recurrere ad mistruꝫ vel ad mistros: q eos pie ab illis debeant remouere ⁊ in locis deuotis ⁊ spūalib⁹ collocare. hec Martin⁹. Sꝫ quatuor magri dicūt. Spūalr nō posse rl̄am obseruare pōt intelligi: aut non posse seruare regulā ꝫm suum rigorē siue ꝫm suam puritateꝫ vel sine occasione ad peccatum. Hec illi. ¶ Ministri charitatiue ⁊ benigne eos recipiant. Charitas sit in facto: benignitas in actu ⁊ verbo: ⁊ ideo familiariter se habeant circa tales frēs ad eos recurrētes: vt de ipsis possint agere vt dñi agūt de seruis suis. ¶ Nam sic dꝫ esse ꝙ ministri ⁊c. Neqꝫ enim ex tali seruili condescēsione prelati auctas minuit sed auget. Iuxta illud

Qui se humiliat exaltabitur. ¶ Et non curẽt nescientes lr̃as: lr̃as discere. i. nõ p̃sumãt vltra eoꝝ vocationẽ. Hec auctor ↄfor. Sed hoc vltimuꝫ exponit dñs Joan. de pichano regule expositor frater nr̃i ordis ꝛ archiep̃s cãtuariensis. Et non curent nescientes lr̃as: lr̃as discere cum ad studia per prelatos non mittuntur.

¶ Precipio firmiter fratrib⁹ vniuersis ne habeant suspecta ꝛc. Questio. cvj.

Queritur cvj. Q̃ño hoc itelligat? R̃ndeo vt dcm̃ est supra quesito. xxiij. ¶ Et ne ingrediant monasteria mõachaꝝ. Hoc exponit Martin⁹. v. ꝛ hꝫ in. c. exijt ex̃ de ṽbo. sig. li. vj. Ubi dĩ q̃ frib⁹ p p̃dcã verba rl̃a vult p̃hibitũ esse ne igrediant mõasteria monachaꝝ quarũcũqꝫ monialiũ: nomie monasteria itelligens domos vel officinas iteriores: p eo q̃ ad alia loca vbi hoies seculares ↄueniũt pñt illuc frẽs tã p̃dicatiõis vel elemosyne petende accedere cũ lnĩa tñ suoꝝ p̃latoꝝ: exceptis monasterijs scẽ clare: ad q̃ nulli datur accedendi facultas sine sedis ap̃lice lnĩa sp̃ali. Sꝫ pa. Marti. v. addit. Si fr̃ al. qs sine mĩstri lnĩa aliq̃d monasteriũ itrare p̃sumpserit: ipso facto carceri mãcipet. Et diligẽter mĩstri attendãt: q̃ moniales sibi cõmisse debitã clausuram seruẽt: tã frm̃ q̃ꝫ seculariũ accessus cõpescendo sub iterminatiõe maledictõis eterne ꝛc. Si qs fr̃ ↄ̃ fecerit: carceri mãcipet. Hec Martin⁹. v.

¶ Si qui frm̃ diuina inspiratione voluerint ire iter saracenos. xij. c. ꝛc. Questio. cvij.

Queritur cvij. Q̃ño intelligat idoneitas illoruꝫ q mitti dñt inter saracenos siue ĩfideles? R̃nd. t auctor cõfor. q̃ idoneitas attẽdẽda est in lr̃atura: in psone scitate: religiositate ac vita ꝛ fidei ꝫelo ꝛ feruore: mũdi ꝛ sui p̃fecta abnegatiõe ꝛ sic d̃ alijs.

¶ Petãt a dño papa vnũ de scẽ romãe eccl̃ie cardinalibus. Hic cardinalis ꝑtector ordis ex determinatiõe Greg. ix. nõ se hꝫ de ordine ipedire nisi i trib⁹ casib⁹ in regula exp̃ssis. Primo si cõitas ordis pedibus scẽ eccl̃ie vera obia nõ eẽt subiecta. Scd̃o si nõ esset stabilis in fide catholica. Tertio si rl̃aꝫ fũdatã in euãgelio xp̃i a nobis ꝑmissam nõ ꝯuaret: tũc põt se de ordie intromittere: alr̃ nõ. Immo q̃cũqꝫ vteret aliq̃ gr̃a a ꝑtectore ei ↄcessa: dñs papa priuat eum gr̃a p̃dicta ꝛ actib⁹ legitimis, vt pꝫ in bulla ordini data ꝛ concessa. Hec auctor confor. Addit Martin⁹. v. in suis ↄſti. q̃ si ꝑcurator ordis in curia romana aliq̃d exigat vel extorquere p̃sumat a fribus aduenietib⁹: ipso facto suo officio sit ꝑuatus. ¶ Et sic est finis hui⁹ opis. Et altissimo deo laus ꝛ gr̃a in sempiternum q̃ mihi minoꝝ oium mimo ↄcessit vt opusculum hoc mr̃is q̃dẽ nõ iutile ex sũmoꝝ põtificũ ꝛ egregioꝝ nr̃i ordis doctoꝝ dcis breuiter absoluerẽ.

¶ Incipiunt alie q̃ões per ordinẽ alphabeti posite eiusdẽ auctoris. A

Queritur An p̃fesso in ordie. s. i. hac religiõe liceat ad aliã transire? R̃ndet Ubertin⁹ sup ṽbis p̃dictis. Ex hoc videt q̃ magnuꝫ piculũ aiaꝝ sit q̃ sic passim dimisso: ie lr̃e ꝑfessis hãc regulam ↄcedunt. Et aiaꝝ salus videt negligi i eisdẽ. Pꝫ hic q̃ btũs Fran. itẽdit ꝑfessionẽ rl̃e sue sic alte cõp̃rehendere p̃fectionẽ euãgelicã: q̃ ois alius stat⁹ regularis iferior sit isto: ꝛ exire de isto ꝛ ad aliuꝫ ire sit retro aspicere ꝛ ineptuꝫ fieri regno dei. Hec Ubertin⁹. Cui ↄcordat. s. Boñ. in sua declaratiõe, dicẽs sup eisdẽ verbis. Apostate sunt oẽs ab hac religiõe post ꝑfessionẽ ad quãcũqꝫ aliaꝫ trãseũtes: q̃ si ↄtigat aliquos suis pctis ab hac religiõe exire vel eyci si totis virib⁹ istãtes fuerint ꝑ religiõe hac recuperãda nec gr̃am inuenire valuerint: extũc in aliq̃ alia regiõe rigida se saluare poterũt: si tñ quãtũ in se est maneãt i desiderio ad statũ suũ p̃stinũ reuertendi: q̃ si de lnĩa ap̃lice sedis gloriẽt aliq aliter facieẽs p certissimo sciãt ↄ̃ hãc dñi sniam pap. nil facere. Nemo mittẽs manũ ad aratrũ ꝛ aspiciẽs retro aptus est regno dei. Hec scũs Boñ. Cuꝫ quo Petrus Joã. sup illis ṽbis rl̃e. s. nullo mõ licebit eis de ista religiõe exire ꝛc. ↄcordãs dicit. Nota q̃ tã ꝑprio statu ꝛ pape mandato q̃ꝫ euãgelico testimõio astruit oẽm lniam exeũdi p̃fessoꝝ hui⁹ rl̃e penitus iterdictã. B

Queritur An fr̃ minor assumptus ad ep̃ale offm̃ sit tutus i ↄ̃scia si ↄ̃sentiat. R̃ndet scũs Bona. ibidem q̃ nõ nisi coactus p ecclesiaꝫ ineuitabili necitate suscipiat regimẽ aiaꝝ: ꝛ quãtũ in ipso est semp appetat in sinu ordis refoueri. Sed neqꝫ obligati ad hanc religionẽ excusant ab egressu per assumptionem

assumptionem sui ad curã pastoralẽ vel aliam ecclesiasticã dignitatẽ. vt p3 de voto. c. p tuas. Ubi papa cuidã ad religionez obligato ꝛ ante impletionẽ voti ad regimẽ ecclesie assumpto rñdet. Si tuam desideras sanare ↄsciaz regimẽ resignes ecclesie memorate ac reddas dño votũ qđ vouisti ꝛc. Hec. s. Bonauẽtura. C

Et vbertinus idẽ asserens dicit. Expresse asseruit btũs Frã. ꝙ q vult eẽ fr minor verus sic dicit rla. nõ d3 hre libros nec aliqđ aliud suovsui ap probatũ exceptis necẽijs vestimẽtis. Unde nũꝙ voluit ↄcedere ꝙ fr aliqs hret librũ aliquẽ ad suũ ꝓpriũ vsuz quantũcũꝗ a sibi charissimis instãtissime fuerit requisitus s3 voluit ꝙ libri ad diuinũ cultũ ꝛ sanctaꝝ scripturaꝝ studiũ eẽnt in cõi ꝛ in illis addiscerẽt illi qbus deus dedit grãm itelligẽdi. Absit aũt ꝙ pr nr intẽderit ꝙ qlibet fr sibi salmas libroꝝ ↄgreret vel sic sibi appropriaret: ꝙ qñ mutaꝛ de loco ad locũ post se salmã afferret. Hec Uber. Cũ quo ẽt auctor ↄfor. lib. ij. ↄcordans ait. Cũ quodã tpe beatus Fran. reuersus de ptibus vltra marinis a quodã mistro iterrogareꝛ de itentiõe sua sup caplo paupratis: rñdit. Ego sic itelligo ꝙ frẽs nõ debent hre nisi vestimentũ cũ corda ꝛ femoralib9 sicut dicit rla ꝛ calciamẽta q necessitate cogun tur. Et dicit ille mister. Quid faciã ego q tot libros hẽo q valẽt vltra qnquaginta libras. Cui rñdet btũs Frã. Nec debeo nec volo nec possum venire ↄtra ↄsciaz meã ꝛ ꝓfessionẽ sancti euangelij quã ꝓfessi sumus. Uos vultis videri frẽs minores ꝛ vocari obseruatores sci euãgelij: opꝰibus aũt vultis loculos hrẽ. Uoluit beatus Fran. frẽs tm̃ in cõi libros hẽ: q ꝛ post mortẽ suam apparuit cuidã fratri dicẽs qđ nullus fr fuit q habuerit libros ꝛ in morte non voluerit se habuisse. Hec auctor ↄformi. D

Queritur An liceat frib9 oib9 simpliciter carnes mãducare. Et videꝛ ꝙ sic innuere voluerit rla ibi. s. de oibus q̃ appo. eis li. mã. Rñdet. s. Bona. i sua expositiõe rle dicẽs. Lic3 carnes mãducare nõ simplr s3 scđm euãgeliũ in quo istud nõ ↄcedit nisi in pdicationib9 eũtibus misterio. Qui ergo pro aiaꝝ salute nõ circueũt in hac Inia ius nõ hñt. Uñ cũ verbũ pdictũ trahaꝛ. Lu. x. vbi di. Mãducate q̃ apponunꝛ vobis. Notãdũ ꝙ ibi subiungiꝛ ꝛ curate ifirmos que in illa sunt. Quod ẽt debemus intelligere spũalr. v3. ꝙ qñ ꝓncipales domus abstinent a carnibus non est scđm euãgeliũ frẽs in esu carniũ laxius abũdare. Itẽ vbi est ferculoꝝ supfluitas nõ est euãgelice sciitatis supfluitatẽ vsu suo approbare: s3 magis necẽtate accepta dissimulare prudenter. Itẽ si aliq religiosi receptores frm̃ carnes comederẽt nõ est euãgelice sciitatis pticipare cũ puaricatore in crie vl carnalitate irregularẽ suo ↄsortio ↄfirmare. Hec scđs Bonauẽtura. E

Queritur An frẽs minores possint eẽ executores vltiaꝝ volũtatũ. Rñdet Petrus de ancha. in lib. minoricaꝝ: ꝙ scđm Barth. i lib. ij. eiusdẽ opis nõ qñ sustinẽt vicẽ heredũ. vt qꝛ ipsi hẽant actionem mouere ꝛ in iudicijs rñdere. Uel si nõ sustinẽt vicẽ heredũ nec aliqđ litigiũ speraꝛ tñ aliqua res venit vẽdẽda vel i pecuniã tribuẽda. vt p3 in Clemẽ. exiui. §. cũꝗ dicti. Nec obstat ꝙ possint nolare aliquos q dispensent iter eos legata de elemosyna eis facta: qꝛ istud est veꝝ ꝓ necessitate tm̃ hic vo fieret distributio ꝓ alijs ꝙ eis nullo mõ lic3. vt in dicta Cle. §. porro. vbi pro alijs causis q̃ expressis ibi non lic3 eis ad alios recurrere. Pñt tñ si relinquaꝛ pecunia distribuẽda i necẽtatib9 frm̃ arbitrio talis fris minoris ꝛ hoc herede sponte soluẽte. Et idẽ si relinquaꝛ pecunia distribuẽda: in moniales monasterij qđ regiꝛ p eos. vt i ↄstitu. Bñdicti. xj. ca. xij. Et silr pñt vbi nulla pecunie distributio aut admistratio in sui vtilitatem vertiꝛ. Uerbi grã. x. floreni expẽdanꝛ iter. x. paupes p talẽ fratrẽ minorẽ eligẽdos. Hic. n. sola electio siue distributiõe q a testatore facta est fit a fre minore. nec vnũ ex hoc litigiũ imneit. Et hec vera scđm Bar. s3 Bal. i h vltimo casu ↄdicit ex eo ꝙ ex electiõe ꝛ noiatione frm̃ oriret actio in iudicio paupi sic electo: q videꝛ electus ab ipso testatore. l. votu3 in ꝓncipio. ff. de legatis. ij. Per meriũ ergo nõ videꝛ electio fieri posse ar. Cle. religiosus ð ꝓcura. Et est ẽt alia rõ. ꝙ ð facili offm̃ executoris posset trahi ad questũ pecuniariũ. Multi. n. sunt q eligunꝛ pp pecuniã vñ si hic eẽt fr minor nõ eẽt abstract9 a ↄtagione tpaliũ qđ apte est ↄ mẽtẽ rle sue. Hec Bal. F

Et vbertinus recitãs in sua declara. hoc dictu3

Nico.subdit.O q̄ durus est hic sermo p mul tis q nullo p̄dictoꝝ mō exercēt:s; in discursi bus vagis ⁊ v̄bis ociosis ⁊ aliys truffis tēpus suū ociose deducūt. Un̄ scūs Bon̄.in q̄dā lr̄a toti ordini missa dicit. Occurrit quorūdā sr̄m ociositas q̄ sentina est oium vitioꝝ q̄zplurimi ꝯsopiti mōstruosum quēdā statū iter ꝯtēplati uā ⁊ actiuā vitā eligētes:nō tā carnalr̄ q̄z cru deliter sanguinē comedūt alaꝝ.Hec ille. G

Queritur An frēs possint hr̄e vsū quarūcunq; ⁊ quātarū cūq; reꝝ.R̄ndet.s.Bon̄.Cū frēs sint ꝓfessores altissime pauptatis op; vt oia q̄ in eoꝝ vsum veniūt hēant vt possibile est paruitatē vilita tem ⁊ aspitatē que tria pauptatē altissimā ꝯse quunt.Nō ergo cōpetūt veris paupib⁹magna area vel sumptuosa edificia aut q̄cūq; alia sifia nō vasa aurea:nō cellaria:non vinaria:nō pro ptuaria istaurata:s; vt oia;quātū patit fragili tas ad pauptatis strictissimam regulam dedu cantur:vt sint aduene ⁊ peregrini in hoc secu lo.Hec Bonauentura. H

Et sup predictis verbis dicit Ubertī nus.Cibus ⁊ potus frm̄ d; esse quotidianis mēdicationib⁹acq̄situs.Et sic ser uauerūt p̄res nr̄i ⁊ statuerūt seruādū.Un̄ nec cellaria nec granaria habuerūt.Hec ille. S; ⁊ Clemēs in declaratiōe sua.§.Rursus.ait.Non est verisimile btm̄ Frā.voluisse frēs hr̄e grana ria vel cellaria:vbi quotidianis mēdicationib⁹ debēt spare posse trāsigere vitā suā.Et iō nō ex timore leui laxare se debēt frēs ad ꝯgregationē faciēdā:nisi ex iā expertis credibile eēt vite necīa nō posse alr̄ iuenire.Hec Clemēs. J

Et vbertinus sup hoc capl̄o.vij. allegat Greg.ix.⁊ addit dicēs.Hoc nō bn̄ seruat.Primo q: ipsis custodib⁹aliqn̄ restringit ꝓuctas absoluēdi de priuatis:⁊ miseri frēs q ex ifirmitate sua cadūt in aliquē casum reƀuatū mistris:nō audent ad ipsos recurrere:ex quo seq̄t q ruūt de petō in petm̄:⁊ p multa tpa sepe scelerib⁹irretiti rema nēt.Nā q̄nq; mistri ⁊ ēt custodes sic se hn̄t in discrete erga eos q recurrūt ad eos p sacramē ti absolutiōe:q vel mutādo de loco ad locū vl̄ in retrahēdo eos a ꝓmotiōib⁹q̄s eēnt habituri vel duris v̄bis aliq̄n loq̄ndo vel al's p signa ali qua aliys notabiles eos reddūt nō sine magno piculo alaꝝ ⁊ sigilli ꝯfessiōis p̄iudicio. K

¶ Nullus fratrū populo penitus audeat pre dicare nisi a ministro generali ⁊c.

Queritur hic a scō Bonauentura: an istituēdus ad p̄dican dū sit semp nec̄io examinandus.R̄ndet.Nul lus q̄dē examinādus est nisi de cuius sufficiē tia nō ꝯstat.Idcirco papa regulā declarando diffiniuit:q examinatiōe nō indigēt:nō sūt ad gn̄alē mistrū mittēdi pro officio p̄dicandi. Seqtur lr̄a.Cū breuitate ƀmonis:q ⁊c. Ista breuitatio nō excludit si expedit ƀmonis ꝓlixi tatē:q: dn̄s ꝓlixe p̄dicauit:sicut p; Joān.e.xv. ⁊ Matth.v.Ad lr̄a; al's studendū est breuita ti:q: ꝓlixitas gn̄at fastidiu; ⁊ auditores retra hit plures ab auditu. Sed ex isto capl̄o p; q sr̄ib⁹ex itentiōe btī Frā.incūbit studere ⁊ q ex sua ꝓfessiōe hn̄t p̄dicare:in quoꝝ rl̄a inter cēa spālis tractatus de p̄dicationis officio ꝯtinet. Un̄ certissime constat q nullis aliys religiosis plus cōpetit p̄dicarē ex rōne sui stat⁹:q iys q hāc regulā ꝓfitent.Hec scūs Bonauē. L

Quoꝝ dictū allegat Ubertin⁹ : addēs q nō potest rl̄a spūalr̄ obƀuari v;.ad lr̄a;:vtputa si nō ꝑmittant frēs vestimē tis vsib⁹vti ⁊ austere viuere sicut regula p̄ci pit:aut q: hn̄t frēs curā alaꝝ ad quā rōne loci frēs tenent:aut q: locus h; ānuos redditus ⁊ ꝓuētus aut q̄stus pecunie aut aliaꝝ reꝝ inor dinatos ⁊ ꝓhibitos:vel pp piculū pestifere so cietatis frm̄ aliquoꝝ rl̄e obƀuātiā; ipedientiū: vel pp piculū lapsus carnis datū ab aliq̄ femi na ⁊ filib⁹:in qbus nō solū dicit rl̄a q possint: s; debēt recurrere ad prelatos. Et sicut aliq ex nobis audierūt ab antiqs frīb⁹ q audierūt a btō Fran.⁊ ab eius socijs q secū in oratione rl̄e fuerāt:q vna de p̄ncipalib⁹causis q̄re hic arti culus sic fuit dixit q relaxatio trāsgressiōis ꝯ articulū pauptatis qd ⁊ aliq p̄lati trāsgressio nē intuētes frīb⁹quoad illa vellēt tyrānice illi cita impare qd ne fieret voluit ꝓhibere. Et iō hic dicit mistros suos ⁊ subditos:q: de hoc d; p̄latus ƀuire subdito:q regulā p ipm ꝑmissaꝝ faciat obƀuare.Et i hoc remanet subdit⁹ liber ⁊ dn̄s sue salutis:q: nō pōt trāsgressio rl̄e ꝑmis se p p̄latū sibi iponi gn potius pōt ⁊ d; subdi tus p̄lato dicer.Tu debes mihi ƀuire ⁊ me re gere ad ꝑmisse rl̄e obƀuantiā nō ad ruinā. Et idcirco

idcirco ita ip̄onit in p̄latis magnā pietatē ꝛ familiaritatis ꝯdescēsionē circa subditos in p̄dictis ꝛ sili̅b⁹ in q̄b⁹ p̄lati charitatiue ꝛ ꝯsolatiōis solatio dn̄t ꝓuidere non solū in aptis malis: ſʒ etiā in ꝯsciētijs scrupulosis debēt multum pie subditoꝝ īfirma portare. Hec Ubertinus.

¶ Caueant fratres ab omni supbia vana gloria auaritia gula ꝛc. M

Sanctus Boñ. In culpa aūt auaritie ꝛ solicitudis nimie īcidūt oēs sup̄fluitates libꝛoꝝ aut vestiū vel arearū ꝛ edificioꝝ aut similiū. Que auaritia tūc est dānabilis cū in grauamē alioꝝ paupeꝝ in talibus elemosyne supuacue ꝯsumunt̄. Et ifra detractiōe q̄ oꝛit̄ ꝓꝓrie ex iuidia ꝛ odio. Et murmuratiōe q̄ ex ip̄atiētia ꝛ iudicioꝝ temeritate. vel dic ꝙ detractoꝛ est: q̄ verbo ledit aliū p̄cipue in absentia. Et hoc fit trip̄l̄r duʒ ꝗ nō dicit bonū: ſʒ malū. Aut dicit maluʒ de alio zelo iustitie q̄n̄ ꝛ vbi dicēdū est ꝛ hoc nō est maluʒ ſʒ bonū. Aut dicit malum desiderio ꝛ libidine vidicte vel odio p̄sone ꝛ hoc p̄ncipali īrētiōe: ꝛ talis peccat moꝛtal̄r. Aut dicit malū fcītū ex lubꝛicitate ligue: ꝛ hoc nō est moꝛtale nisi ita ꝯ prudētiā dicat̄ ꝙ possit in scādalū redūdare: ꝛ zelo iustitie pōt ꝗ diceꝛ malū dupl̄r. Uel vt corrigat̄ vel vt caueat̄. Si vō d̄tractoꝛ mētit̄ vt ledat ꝓximū ḡnal̄r est moꝛtale. ¶ Murmuratio ē moꝛtale cū ip̄ugnat sciēter dei iudicia vl̄ supioꝛis auc̄tē vel cū oꝛdinat̄ ad scādalum suscitandum. Hec sanctus Boñ.

¶ Sed attendant ꝙ super omnia desiderare dn̄t habere spiritum domini. M

Ubertinus Spūs dn̄i nō pōt h̄ri nisi p oꝛonē purā ꝛ cōtinuā. Seq̄t̄. Oꝛare sp̄ ad deū puro coꝛde ꝛc. Scūs Boñ. Semp oꝛare est canonicas hoꝛas quotidie d̄bito mō dicere. Itē sp̄ oꝛare est semp bn̄ agere. Tertio mō oꝛare est semp deuotiōis sp̄m iuiolabil̄r obſuare q̄ habita iter qualscūq̄ occupatiōes solet ꝗ gemitib⁹ ꝛ suspirijs ienarrabilib⁹ xp̄i clemētiā impceptib̄il̄r iploꝛare. Et ad hoc hic r̄la vt estimo manuducit. Hēre paītiētiā in īfirmitate: id est paucis obsequijs paucisq̄ remedijs ꝯtētū esse iuxta exigētiā paupertatis. Ut memoꝛes sim⁹ q̄uo olim mōachi lāguētes aq̄ frigida vix ad sufficiētiā vtebāt̄. hec ille

¶ P̄ecipio firmiter fratribus vniuersis ne habeant suspecta ꝛc. O

Sanctus Boñ. Suspectū ꝯsoꝛtium est nō solū mulieris suspecte: imo cū oi muliere vbi locus ꝛ tp̄s: ꝛ gest⁹ ꝛ aspect⁹ ꝛ alia ꝯcurrētia iditia suspitionē ꝓbabiliter nō excludunt. Ut si locus q̄rat̄ ꝑ mulieꝝ collogo solitarius aut obscur⁹. Et tp̄s vel noctnrnū vel al̄s ip̄oꝛtunū. Si gestus fit dissolutus vtpote ex nimia ad mulierē ꝓꝑīq̄tate vel facili ad eā ꝯuerſiōe fixis oculis: manib⁹ iuiceʒ iūctis oē tale ꝯsoꝛtiuʒ est suspectū. Uñ suspecta sūt ꝯsoꝛtia ꝛ colloga p̄dictis circūstātijs ꝯcurrētia. Itē si solitaria sint alioꝝ excluso auditu lʒ nō visu ex itētiōe sine cā pia maxie si sint solitaria p̄lōgata aut cū eadē p̄sona sine rōne euidēti frequētata suspecta sūt colloga sicut credo. Ad suspitionē aūt mulieꝝ facit etas vel ꝯditio colloquētis. Illā aūt hmōi suspitionē existimo ꝓhiberi q̄ fr̄i excitat enoꝛmis tētatiōis stimuluʒ vel q̄ criminū fomētū p̄stat vel q̄ pōt aliū vel alios scādalizare ꝛ hmōi. Existimo oē suspectū ꝓhiberi collogum q̄d oꝛdinat̄ ad carnis imūditiā qualēcūq̄ vel q̄d pōt hmōi rei scādalum ꝓbabil̄r excitare. Hec ille scūs ad l̄ram. P

Postremo q̄rit scūs Boñ. i. xij. c. quot sūt p̄cepta r̄le: ꝛ an p̄lati oꝛdis possint in eis dispēsare? R̄ndet. Pene ois posita i ea sunt p̄cepta nisi vbi aliq̄d exp̄sse additū vt monitiōis vel exhoꝛtationis vocabulū vel ꝯsil̄e alib̄ declarat. Preceptoꝝ āt istoꝝ tria sūt ḡna. In q̄busdā. n. exp̄sse ponit̄ p̄cipiēdi v̄bū vt p̄e ceteris cōmēdent̄: ꝛ illa sic trāseūt i votū: vt i nullo eoꝝ valeat oꝛdo dispēsare. Aliud est gen⁹ p̄ceptoꝝ q̄b⁹ addit̄ verbuʒ tentiōis vel debiti vel aliq̄d sil̄e ex quo obligatio declarat̄: nō tn̄ sic stricte sic vocabulū p̄cepti ad id faciēdū ligat. Uñ lʒ tētio obligationē sonet pōt tn̄ oꝛdo i p̄ticulari ꝛ i casu cū aliquo dispēsare in sic dictis: exceptis illis in q̄b⁹ pʒ intentionē r̄le oīno p̄ceptoꝛie obligare vel quoꝝ trāsgressio scādalū vel deoꝛdinationē notabil̄r ḡnaret. Uerbi ḡra. Cuʒ d̄r in p̄mo cap̄lo. aliȷ̄ frēs teneātur fratri Fran. ꝛ eius successoꝛibus obedire. pʒ ꝙ in hoc non pōt oꝛdo aliq̄tenus dispēsare. Sic ꝛ in. viij. cap. Teneātur p̄dicti frēs q̄bus electio data est alium sibi eligere in custodeʒ ꝛ sil̄ibus. In alijs aūt nōnullis credo ꝙ possit oꝛdo dispensare in p̄ticulari ꝛ in casu.

Uerbi grã cũ dr in.iij.ca.nõ teneant nisi sexta feria ieiunare. Credo q citra manifestã necitatẽ subdit' tenet soluere ieiuniuz si supior iperaret nisi eẽt solutio ieiunij i scãdalũ alioꝝ. Sic intelligo in illo vbo septimi capli. Teneant pdicti frẽs ad eos recurrere ꝛc.ꝛ i qbusdã alijs. Nihil tñ hoꝝ põt ordo mutare. Est ꝛ tertium genus vbi nec addit pcipe nec teneri: sicut pz in.ij.c.in ptinẽtib' ad receptionẽ ꝛ ordinẽ venientium ꝛ in.iij.ca.in spectãtib' ad diuinũ officiũ: ꝛ in plib' alijs pñter vbi mlta nõ eẽ pcepta ex intẽtiõe mandatoꝝ pz nisi eoꝝ trãsgressio scandalũ ꝛ deordinationẽ notabilẽ gñaret. Circa quoꝝ dispẽsationẽ particularẽ itelligit qd circa pcepta scdi ordis est pdictuz. Inter q etiã alia nõ pceptorie iserunt. Nec in spãli alid diffinio vt oĩa rlẽ verba cũ reuerẽtia suscipiãt ꝛ ipsoꝝ trãsgressio penit' duitet. Hec ille. Q

Sanctus Bon. Spũalr obseruare. Hoc est precipue q spũalia sunt vt trãqllitas cordis ꝛ puritas pscie vel pp tẽtatiõis grauitatẽ piculosaz vt in psortio mulieꝝ vl pp ingẽtudinẽ familiarũ aut negociorũ vel si ibi nõ possent corpoꝝ necẽa hñ salua ordis puritate: ꝛ isra vt dicere possint eis ꝛ facere sicut dñi seruis suis. Hic mistri isormãtur ad hũilitatẽ vt se qsi suos imaginẽ: vt oĩa sua vba nõ resonẽt impium dñiũ vel fastus q possint repellere subditos a fiducia ad mistros in necitatib' recurrẽdi: nõ tñ vt det subditis occasio supbiendi pp nimiã mistroꝝ hũilitatẽ: qr fm scm Aug. dũ nimiũ seruat hũilitas regẽdi frangitur auctas. Hec scũs Bon. ad lrãm.

¶ Et vbicũq sunt ꝛ se iuenerint fratres ostẽdant se domesticos ꝛc. R

Petrus Joãnes sic exponit. Hic agit de pfecta habitatione mutue charitatis ꝛ h qtũ ad tria. Primũ qtũ ad signũ sũme familiaritatis. Uult.n. q oẽs eiusdẽ ordis se oñdãt tanq eiusdez dom' domesticos seu cohabitatores. Et h in tãtũ q qlz fiducialr ꝛ secure possit alteri suã necitatem monstrare. Scdm qtũ ad effectũ viscerosissime charitatẽ tã. s. in eo qd pmissum est qr nõ itẽdit q pfata ostẽsio sit ficta: sz poti' cordialis ꝛ va: qz in eo q p rõne ei' qd pmissũ est subdit: q: si mr diligit ꝛ nutrit filiũ suũ carnalẽ: qnto diligẽti' ꝛc. Tertiũ qtũ ad effectũ fidelissime obseqositatz. Uñ nõ solũ dicit q dbeãt se diligẽ: sz ẽt q debeãt seiuicẽ nutrir plusq mr filiũ suũ carnalẽ. Et subdit d isirmis: q hic huiãt eis sic vellẽt sibi huiri.

¶ Teneantur predicti fratres ad eos recurrere q citius ꝛc. ca. vij. S.

Petrus Joãnes dicit: q hic petm soli peccãti notũ ꝛ de quo nõ pcessit suspicio pcipiat ex foꝝ sacralis psessiõis detegi nullaten' est credẽdũ: qr ẽt a multis credit q tale petm pãdere eẽt p iue diuinũ ꝛ occasio multoꝝ scãdaloꝝ ꝛ in magnũ piculũ aiaꝝ. Sz p h isinuat q ois frater lapsus i mortale pctm tenet ad sacrm psessiõis recurrere q citius pt. Uñ loquẽdo de publice pnie acceleratiõe per quãdam psequentiam videtur inuere psimilẽ festinãtiam de secreta se velle. Hec ille.

¶ Et q nesciũt lras ñ curẽt lras discẽ. c. c. T

Petrus Joãnes dicit. Nota q nõ solũ simplr phibet eis addiscere: sz q ex se ipsis nõ curẽt. Uñ si supiorib' alid vtilr' videret ẽt possent tales facẽ adiscẽ. 2° nota q studiũ lraꝝ eis iterdicit nõ aũt studium fidei ꝛ sapie xpiane siue moralis siue cõtẽplatiue put absq lris edocet. 3° notãdũ qre p idoneis nõ dat expssum de dicẽdo pceptũ: sicut p nescientib' lras de nõ addiscẽdo. Fit.n. hoc vt existimo. pmo qr in his ad q tam nãlis q curiosa ꝛ ociosa affectio de se satis ipellit ꝛ maxie abstractos a mũdi curis ꝛ voluptatib' ꝛ datos geti ptemplatiue ꝛ ad pploꝝ pdicationem ex sua regula aliqualr ordinatos non fuit necesse aut expediens amplius illos ad hoc inducere. Talium est.n. scire ꝛ addiscere lras ꝛ ea que p lras possum' edoceri. Scdo ne in lris ꝛ chartis pncipale ꝛ fundamẽtale lumẽ ꝛ studiuz aẽ magisteriũ spũalis sapie esse arbitraremur. Ut ergo studium ꝛ scia lrarum doceret esse iserius ꝛ posterius studio reali qd est in mẽtali pscrutatione ꝛ sursum actionem ꝛ nõ solum intellectuali: sed ꝛ affectuali adhesione ad sublimem totius fidei veritatem: ita q nõ solum itelligat sed ꝛ saporetur ꝛ deuoetur ideo de studio lrarum nihil nisi solum per quãdam psequentiaz insinuauit: ꝛ hoc de illis quos addiscere nõ inhibuit. Qd pz maxime per hoc q voluit pdicatores singulariter examinari: eoꝝq eloquia examinata esse. Sed scias q in scedulis fratris Leonis quas de ijs que de pre nro tãq et' singularis

gularis socius vi derat z audierat cõscripsit le/gitur q̃ qdã fr laicus petyt a btõ Francisco q̃ posset hr̃e psalteriũ z addiscere:cui btũs Franciscus rñdit aliqñ similem tentationẽ de addiscendo habuisse. Cũq; sup hoc deum oraret z orando õsiliuin requireret:fuit sibi dictum a chr̃isto. Uobis datum est nosse mysteriũ regni dei: ceteris autẽ in parabolis. Et sensus (vt puto) fuit. Uobis tanq̃ a mundo sũme abstractis ac mihi sũme õiunctis datum est: vt nudã veritatem virtutum z bonoꝝ eternoꝝ adiscatis z videatis p effectualem z realem ipsoꝝ experientiam in seipsis. Et certe nõ credo q̃ absq; hoc diuine illuminationis radio z igniculo possit aliqs medullam lr̃e scripturaꝝ pfecte penetrare:nec forte aliquãlr̃ sine aliqua vanitate z cũ frigida simplicitate predicare. Hec ille.

¶ Orate semp ad deũ puro corde. U

Petrus Joã. In orõne puri cordis nõ solum cõem abstinentiã z sobrietatem a delitijs carnis iclusit:sꝫ oĩum astrictionẽ ac depurationẽ a qbuscunq; illecebris z a phantasmatuꝫ nebulis vt sic sereno oculo z mũdo corde semp ac si essent in celis videãt faciem dei sui. Dicit autẽ hr̃e spm̃ dñi potius q̃ʒ habere habitum gr̃e sue: q: ipse est fons z terminus z obiectum omnium graꝝ. Hec ille.

¶ Non habeant suspecta consortia vel consilia mulierum. c. xj. X

Petrus Joan. Nota q̃ suspectũ õsortiũ mulieꝝ nõ õtrahit z mutuã pñtiam psone:sꝫ in absentia. Uñ Hieroñ. Crebra munuscula z sudariola z fasciolas z vestes ori applicatas z oblatos ac degustatos cibos blãdasq; z dulces lr̃as sanctus amor nõ hꝫ. Et nota q̃ oĩs ipudicitia aspectus z cõtactus affatus z cogitatus in substãtia voti castitatis directiue z substãtialiue inhibet q̃ʒ suspectum õsortium:q: multa sunt suspecta:q̃ sm se z absolute nõ sũt ipudica. Et iõuitationẽ oĩs ipudicitie in diffinitiõe rl̃e itelligo explicite in castitatis noĩe cõprehẽsam. Hec ille. Y

Queritur quid si nõ directe sꝫ i vi õditionis aliqd annuuꝫ relinqtur f:ib᷑ minorib᷑:puta aliquẽ heredem istituo sub õditiõe si aliqd annuũ dederit. Certe nullo mõ hoc licꝫ frib᷑ recipere. Hoc. n. dĩ in fraudẽ fieri vt. l. de õditiõib᷑ de dona. cau. mor. z. l. in cuius. ff. de õditiõibus z demr̃ationib᷑. Jll:. n. vt ipleat õditionẽ oꝫ offerre vt dcã. l. in cui᷑. Hec Bartho. i libro minoricaꝝ. Z

Queritur etiã. Utꝝ ille a quo legatũ relinqr̃ ad pstandũ sit obligat᷑ z cui? Rñdet Bartho. ibidẽ. Dicẽdũ q̃ obligatio põt intelligi ppꝛie z stricte put est vinculũ quo qs recipe astringit. vt isti. de obliga. in pncipio. Et hoc mõ astringi reqrit q̃ sint duo. Unus q tenet z est obligatus. Alius q tenet z hꝫ obligationẽ. vt. ff. de excep. l. pmã. Et hoc mõ sumẽdo:heres nõ est obligat᷑ fribus:q: frẽs sm eoꝝ pfessionẽ neminem tenẽt obligatũ. vt in. c. exijt. in. §. cetez. dĩ q̃ õtra psonã noĩatã cuiuscũq; õditiõis existat in iudicio vel extra actus psecutiõis seu aliqd iuris zc. Scđo põt itelligi obligatio large q̃ ipꝛopꝛie p quadã eqtate accipit qua qs in seipso tenet ad aliqd dandũ vel faciẽdũ:z ad hoc ipse se videt obligatum licꝫ a nemine teneat:z illa talis eqtas parit offm̃ iudicis. vt. l. v. de ãnu. le. z. l. hereditas. de peti. here. z isto mõ heres vel alius a quo relinqtur legatuꝫ põt dici obligatus:q: per hoc cõpetit offm̃ iudicis. z

Queritur quoq;. An ille a quo legatũ est relictũ sit obligatus respectu alioꝝ q̃ʒ dictoꝝ frm̃. Et tũc dicendũ q̃ est ppꝛie obligatus. Nã õstat q̃ vita ipsoꝝ frm̃ in paupertate altissima est fundata: sꝫ qñ ob necẽitates paupeꝝ relinqtur aliqd:nlli ciuitati in q̃ sũt paupes videt relictũ. vt. l. si qd. z. l. citatib᷑ de ãnu. lega. Hꝫt igr̃ ciuitas heredeꝫ obligatũ ad hoc ciuilr̃ z nãlr̃:ex q̃ obligatione orit actio z obligatio õ heredẽ. dcã. l. si qd. z. l. ciuitatib᷑. Caueãt tñ frẽs ne sic petẽti assistãt: q: h statui eoꝝ repugnat. Ut i Cle. exiui. §. verũ. Poterit ẽt istud legatũ exigi ex offõ epi vl ẽt iudicis sclarie: vt pꝫ in dcã decla. Nico. in. c. exijt. Hec Barth. i li. mio. Ad laudẽ dĩ. Amẽ.

¶ Explicit tractatus aureus q inscriptus est. Serena õscientia.

¶ Reuerẽdissimis in xp̃o patribus z dñis in sacro õcilio õstañ. pñdẽti. humiles viaꝝ reuereñ. pinitatũ sine dñationuꝫ filij frẽs pred. pauperes reformationẽ sui status ptendẽtes oĩmo de subiectionis z obis reuerẽtiam tã debitã q̃ʒ deuotã. Cũ ad vestras reuerẽdissimas pinitates z dñatiões ptinere dignoscant discutiones

causarum aiarum salutem concernētium turbationes sedare piculis obuiare reformata reformare: et de talibus alijs similibus diiudicare et diffinire necesse est: vt in occulto loquimur nihil eo quod vnitas angulos non querit. Scriptum est enim.

Nihil opertum quod nō reueletur. Sed oīa ad lucem veniāt opaque idiscussa nō pmaneāt grauius postea iudiciū subitura. Sed p virgā vigilantem videat si opa eius bona sint et in deo sint facta. Ad hoc sacrū gñale Constantieñ. cōciliū frēs quidem paupes ordis minorum plures cōuētus in Gallicanis ptibus tanquam pegrini et aduene ihabitātes duxerūt recurrēdū. Qui cū ipsi in mūdi in huius decursus vias diuersas ispiciētes a demonibus iter pegrinātiū pturbare nitētibus multipl obsessas arctā quādā que eos ad vitā duceret regulā. s. et vitā frm minorum a spū sancto btissimo patri eorum Frācisco reuelatā: ab ecclesia dei laudatā et approbatā xpo deuotore elegerint. In ipsa quidē paululū pficisceñ. et vt aiarum suarum salutem assequi possent scdm patrum priorum vestigia de diuina bonitate cōfisi imitari cupieñ: Nihilominus impedimēta multa his q tam euasisse putabat nō minus piculosiora sibi obuia habuerūt. Qui tñ cōsideraū. quod lima ferro quod fornax auro hoc tribulationē cōferre iusto pulosque viatore q pie voluerūt in xpo viuere multo maiora i via dei passos vires: licet tātillas deo milstrare resipuerūt: et tandē p dei grām aliquibus puisionibus sedis aplice munitis pturbatoribus suis iuitis ad lumē viuificum ab eis instātissime desideratū istud sacrum gñale cōstantieñ cōcilium accesserūt. Supplicātes humilime quatenus de psaluifico rore a xpo sibi influxo ignē fornacis tribulationū huiōi multo solito plus accēse penitus extinguere vel saltē mitigare taliterque eis puidere dignet: vt vero roris celestis flāte ipsa dignatiua sacri cōcilij puidētia apud deū pmittit et ipsi paupes in via quā ceperūt salubriter pseuerent. Alīs timēt dicti frēs ne xpi iugum dimittāt pre ipedimētorum multitudine et sic requie quā aiabus suis inuenire debuerāt defraudenf. Hec. n. ipedimenta fornacis absorbētis accensor hostis malign⁹ eis prestitit et pstat per nōnullos platos et frēs sui ordis. Hoc ideo vt p illos g abi diu sē debuerant in adiumētū salutis facilius eos trahēnt ad viā pditionis. Isti. n. proh dolor a via regulari nimiū elōgati viam suā corruptā tanquam sanam piculōsam quasi securā sustiū. et sic malū bonum dicētes sub specie cuiusdā lucis tenebris tū inuolute exactione. s. obie ipsos paupes vna secū habitare pariter et ambulare cogere nitūtur: quod ipsis videt impossibile qui cōscias suas grauibus piculis exponeñ. sibus vel maioribus incidāt: et sic indignationē oīpotentis dei apostolorūque suorum dānabiliter icurrant. Sane sigdem sicut timere vbi culpa minime repitur interdū mētis est timorate et et aliquā pscie nimis scrupulose. Sic nō timere vbi culpa multiplex sm scdm et ecclie sniam expressam inuenit esse videt mētis excecate illorum. s. g grauia magnaque peccata: aut pter assuefactionem: et quod in illis sūt nutriti aut ob affectionē ad ea que sua sunt et amorē pñtium iudicium rōnis puerfētes: cū iudicia cōiter sequant affectiōes: aut ob defectū timoris amorisque diui: vel pp sociorum multitudinē aut pp ignorātiam vel alijs modica aut nulla arbitrant quāquam in rei veritate dānationis piculū in eis appareat euidēter. Cuius rei grā itentionē supplicationēque suam dicti frēs in quattuor partes explicare et differere voluerūt. Prima est sue rle pmisse satisfaciēdi et se imunes a trāsgressionibus nunc proh dolor in ordis vrgētibus seruādi nisi p dictū sacrum gñale cōciliū illis de aliqua reformatiōe seu prouisione puideat expta quasi ipossibilitas. Scda pter mala et ipedimēta a platis ordis sui sibi inflictā ad sanctā sedē aplicā et sacrū pñs gñale cōcilium appellādi vrgēs necitas. Tertia si ordo illorum reformet vel saltē frib⁹ se reformare cupiētib⁹ fauor et tuitio detur vniuersalis ecclie salutaris vtilitas. Quarta tpis ordinē illum reformandi apta dispositio et oppotunitas.

Quoad primā cām dicūt ipsi frēs quod sm tenorē regule eorum statutorum pariter et cōstitutionū ipsi teneñf: et dn̄t dicere diuū officiū sm morē ro. ecclie et psallere in cōuētibus tractim attēte reuerēter et deuote sine risu dissoluto sine vultu girouago: et sine fractione vocis: simul cātare: simul pausare: et simul pseuerare. Debēt et oēs ad chorum ire nisi fuerint legitime ipediti quod per celestinos et cartusieñ. presertim in regno Frācie obseruari videt. Quo

circa huc articulũ se nüc hēant frēs in multis puētib⁹ gallicanis cūctis ḃ aduertere volētib⁹ appet euidēter:q2 ibi fiunt cātus fracti leues τ dissoluti. In choris publice itrāt viri τ mulieres. Ibi sepe nō pcīt risui τ cachinationib⁹. In offō magis q̄rit finis q̄3 deuotio nisi sauor astātis ppli aſr iterdū facere mulceat hora silētij τ dormitiōis pſertiʒ malcēes i potib⁹ τ cōmessatiōib⁹ pnoctāt τ hora matutinaꝝ dormiūt. Et q̄zuis i media nocte pulsēt cāpanella paucissimi tñ cōparēt i ecclīa exceptis puulis q sepius nō hūt sacerdotē ad offm̄ faciedū. Cōstat ḡ q2 fr volēs offm̄ suū debite psoluere sic facultateʒ nō hēbit:q2 si voluerit tractim τ deuote cātare τ cerimōias suare:τ alij ad finē festinare nō poterūt se zcordare:imo derisiōes τ subsānatiōes nō modicas patiet τ hypocrita vel singularis vocabit. ¶ Itē in rl̄a ptinet.iiij.ca.q2 frēs oēs vestimētis vilib⁹ iduant:τ possint ea repetiare de saccis τ alijs petijs cū bñdictiōe dei. Cuius vilitatis q̄litateʒ declarās Clem.v.c. Exiui de paradiso.dicit sic. Vilitatē ingt vestiū illā itelligi dēre dictum q̄ s̄m ꝯsuetudinē pŕie dēat q̄ztū ad colorē pāni τ pciū merito vilitas reputari. Ex qb⁹ v̄bis liquet q2 de vilib⁹pānis q sunt in ptib⁹ illis in qb⁹ morant frēs debēt oēs indui. Et in q̄dā ꝯstitutiōe di q2 in vestib⁹ frm̄ semp reluceat aspitas:vilitas:τ pauptas. Et notandū q2 nō dicit appeat:sed magis reluceat:quē articulū idem Clemens vbi supra declarat esse traditum τ seruandum districte sub pcepto. ¶ Et de btō Frā.fūdatore nr̄o.dic dn̄s Bon. in sua legēda:q2 si quēpiā s̄m exteriorē habitū se paupiorē cerneret:semetipm̄ redarguens ad sile se ptin⁹ excitabat. In quo ē aduertēdū q2 si ad istar patrū τ platoruʒ magr̄oꝝ τ alioꝝ frm̄ ordis vestē longā latāq3 τ ambitiosaʒ cū plicis rugis τ varijs sub cigulo circūcirca piramidaliter pēdētib⁹ τ de pāno pcioso de lōgingis ptibus apportato iduisset:imo nisi vestis ei⁹ grossa repetiata τ abiecta fuisset:nunq̄3 ille doctor deuot⁹ de illo talia scripsisset. Que q̄dē scā vilitas τ abiectio tal̄r hodie a magr̄is τ platis ordis est despecta τ reprobata q2 si fuerit aliqs fr q sup huc passuʒ vellet pure regulā suā suare: τ scm̄ patrē suū scm̄ Fran.sociosq3 eius imitari quāuis a lōginquo reputat hypocrita singularis appetitor laudis τ ponēs scādalū in ꝯuētu eiusq3 vestis ꝯdēnatur: τ nisi voluerit alijs se ꝯformare grauiter puniet. Sic clare ꝯstat quo etiā in hoc passu nō pñt p̄dicti supplicātes iter alios sue rl̄e satisfacere:neq3 trāsgressiōes τ laxationes deuitare. Vñ in bulla quā subreptice impetrauerūt ad ipsoꝝ paupeꝝ frm̄ dstructionem:expsse posuerunt q2 habitus paupes rejiciantur τ se alijs transgressoribus conformēt. ¶ Itē dicit rl̄a.vj.c. Frēs q necitate cogūtur pñt portare calciamēta. Quē ēt articu.hū idem Clemēs vbi supra declarat tanq̄3 obligatoriuʒ eē a frib⁹ obsuandū. Que v̄ba multū sūt notāda:q2 nō dicit:p q̄lcūq3 necitate:s3 magis necessitate cogēte. Sup quo articulo dixerūt q̄ttuor magr̄i ordis exponētes aliq̄ v̄ba rl̄e ex p̄cepto misťri τ capl̄i gnāl:quoꝝ fuit vn⁹ magr̄ Alexāder ď alis doctor irrefragabilis:q2 ire nudis pedib⁹ est forme rl̄e:hic fimr̄. Ir soleas ē minoris dispēsatiōis:hic soleas cū caligis trūcatis q̄ ñ coopiūt pedes neq3 trāscēdūt genua ē maioris. Hic āt sotulares cū caligis cōpletis ē maxie dispēsatiōis. Et de btō Fran.di q2 nūq̄3 portauit solez vsq3 ad tp̄s quo recepit sacra stigmata:q̄s portauit extūc pp plagas pedum. Qual̄r aūt frēs oēs se hēant circa huc passū luq̄do cūctis patere pōt quo hñt sotulares laqatos:strictos:lasciuos τ cōpositos. Insup caligas lōgas sic militēs:τ subt⁹ habit⁹ camisias τ gippōes. Et si vn⁹ fr velit nudis pedib⁹ ambulare vel soleis ꝯtētus esse:ab alijs abhorret: deridet:τ singularis atq3 scandalosus iudicat. Sic p3 q2 in hoc passu etiā manēdo inter alios non posset s̄m formam sue regule viuere quāuis s̄m vires corporales hoc potuisset facere. ¶ Item dicit rl̄a q2 frēs nō debeāt eqtare nisi manifesta necitate vel ifirmitate cogant. In qbus ēt v̄bis est aduertēdū q2 de leui τ fine magno timore nullus fr d3 eqtare. Sup qbus ēt verbis dicūt p̄dicti q̄ttuor magr̄i q2 ibi necessitas pōt accipi pro senectute. Ita q2 nulli decet eqtare nisi sit decrepitus tal̄r q2 non possit pedes ambulare:vel infirmus vt ibi sonat lr̄a: vel necessitas vt dicunt ibi pōt intelligi pro cāu3.q2 cā pro qua contingit equitare sit honesta τ s̄m se licita τ necessaria:τ tanta indigeat celeritate q2 non posset expectare fratrem pedester ambulantē. Quē articulū Cle.v.vbi supra eē sollicite seruādū declarat tanq̄3 districtū pre/

ceptuz. In quo est aduertẽdum q̄ frẽs ꝑ que/
stibus pecunialibus vel litigijs siue causis alijs
sibi illicitis vel pro suo solatio egtantes ꝯ suaz
regulã manifeste faciũt: vel illi q equos pigues
ꝛ grossos in stabulis ociose custodiũt: q: vix se/
mel in anno posset accidere cã pro qua fr mi/
nor debeat egtare. In quo casu posset mutua/
re equuz paruũ ꝛ vilẽ vel tutius asinũ suo sta/
tui ꝯsonũ. Et ideo si fuerit in talibus conuen/
tibus frater volens ꝛ potens ambulare pedes:
ꝛ mittatur foras cum alio equitante ꝛ detur in
sociuz: cogetur equitare: alioquin inobediens
ꝛ singularis. vt supradictum est reputabitur.

¶ Item dr in regula. iiij. cap. Precipio firmi/
ter fr̃ibus vniuersis vt nullo mõ denarios vel
pecuniã recipiãt p se vel per iterpositã ꝑsonaz.
Item in eodẽ. Tñ pro necitatibus infirmoꝝ ꝛ
alijs frib' iduẽdis: mĩstri tm̃ ꝛ custodes solicitã
curã gerãt ẜm loca ꝛ tpa ꝛ frigidas regiões si/
cut necessitati viderint expedire: eo semp sal/
uo. vt sicut dcm̃ est denarios vel pecuniaz non
recipiãt. Et iteꝝ in. 5. ca. Frẽs qbus dedit dñs
grãz laborãdi laborẽt fideliter ꝛ deuote ꝛc. Et
paulo post de mercede ꝓ laboris ꝑ se ꝛ suis
fr̃ibus corpis necĩa recipiãt ꝑter denarios vel
pecuniã. Sup qbus verbis multa sunt aduer/
tenda. Primo quãtum districte ꝑcipit vt frẽs
sint elõgati a denarijs q: hoc ter ꝓhibet. Scdo
q: nullã cãm reseruat di. nullo mõ. vbi signum
vniuersale apponit cũ termino idefinito de q/
libet spẽ videt ꝑdicare. Tertio q: nulla causa
maior recipiẽdi pecunias q̃z pro ifirmis: ꝑ qua
tñ nolebat. Sup quo passu dicũt quattuor ma
gistri: q̄ sub illo verbo denarios itelligit pecu/
nia numerata: ꝛ sub illo verbo pecunia itelligit
omne q̄ tradit numero põdere vl' mẽsura. Et
ideo addũt q: talia supflue recipe vel eo aio ne
vẽdant distrahant vel cõmutent est pecuniam
recipe: ꝛ sic in tali casu peccat sicut in receptio/
ne denarioꝝ. Dicunt vltra q̄ iterposita ꝑsona
intelligit famulus siue bursarius: q: q per aliũ
facit p seipsum facere videt. Et Cle. vbi supra.
Expsse declarat q̄ facere q̃stus pecuniales in
ꝑdicationib' vel alijs siue recipe pecunias in
oblationib' vel denarios in cippis ꝛ trũcis in
ecclesijs vel alibi: hec ingt oĩa ꝛ silia ipsoꝝ sta/
tui ꝯsiderato: sunt frib' simplr iterdicta. Qua/
liter aũt frẽs in hoc tpe nouissimo circa hunc
articulum se hẽant non est opus lõgum narra/
re q: vniuersis clare liquet. In nullo. n. in hoc
casu differũt a secularib' nisi aliq in sola cõtre/
ctatione quã deuitãt: q: vident frequẽter eme/
re vẽdere auide pecunias ꝑquirere abunde ex/
pẽdere edificia sumptuosa ꝯstruere: cara ꝛ deli/
tiosa iter dñ plusq̃z ꝑlatos ꝛ milites appetere ꝛ
ꝓcurare. Et licz multa sint circa hũc passuz q
dici possent in qbus cõitas ordis male se hẽat
obmittunt tñ. Facile est. n. ꝑpẽdere qũo in se/
cretis sitibus vel minorib' se hẽant cũ oi vere/
cundia postposita: ad laxatiões maximas ꝛ tõ/
ti poplo manifestas ceruice erecta se exponere
nõ timẽt. Nõ. n. est dubiũ: q: si qs fr inter tales
voluerit a talib' se abstinere: ꝛ talia agẽtes icre/
pauerit ꝑsecutiones varias sustinebit: nec da/
bitur ei qd mãducare vel induere: nisi in sũma
egestate. Et si noluerit q̃stus pecuniales facere
religas custodire ꝛ oblatiões qñ sibi fuerit in/
iunctũ. Inobediens secularis ꝛ ꝑsumptuosus
reputabit: ꝛ demũ grauiter puniet. Sic patet
quia in hoc passu difficile: imo quasi impossibi
le foret alicui cũ illis pure suam regulã seruare.

¶ Itẽ dr in regula. xj. c. Precipio firmiter fra
tribus vniuersis ne hẽant suspecta ꝯsortia vel
ꝯsilia mulieꝝ ꝛ ne igrediant monasteria mona
chaꝝ: ꝑter illos in qbus a sede aplica ꝯcessa est
lnia spalis. In qbus ṽbis est aduertendũ quã/
tam puritatẽ dñt hẽre frẽs minores: q: nõ soluz
regula eoꝝ ꝓhibet pctm̃ facti sz ẽt suspitionẽ.
dicit. n. ibidẽ. Nec fiant compatres viroꝝ vel
mulieꝝ ne hac occasione iter frẽs vel de fribus
scandalũ oriat: nec ẽt solũ ꝓhibet suspecta ꝯsor
tia: sed ẽt colloquia ꝛ ꝯsilia suspecta. Et iteꝝ de
monialibus qũo ꝓhibet igressum ad eas. Sup
quo passu. vz. monialiũ. dicit Nicolaus. iij. ca.
Exijt q seminat. Qꝛ igressus ad queq; mona/
steria monialiũ inclusaꝝ vel aliaꝝ est fribus ꝓ/
hibitus ꝛ declarat p illud verbuz monasteria.
debere itelligi claustrũ: dormitoriũ: refectoriũ:
ꝛ alias officinas iteriores. Pñt tñ ingt ire fra
tres in ecclesijs eaꝝ ꝛ foras cã predicationis ꝛ
elemosyne petende. Sed nullo mõ ad iteriora
debẽt itrare. Et quoad ꝯuẽtus frm̃ dicũt ꝯsti/
tutiones ꝛ statuta q̄ talr sint solitarij ꝛ a cõ/
uersatione hoĩum seqstrati vt nõ solũ viri dis/
soluti: siue quecũq; mulieres frequẽtes ingres/
sus non hẽant ad domos iteriores frm̃: sed qȝ

plus est

plus est nec pueri. Qualr aūt frēs se hēant circa istos duos articulos oib⁹ cū ipsis ɔuersantibus est notū. Pⁱo q: qñ vadūt p mūdum nō differūt amplⁱ⁹ declinare ad monasteria monialium nō solū exclusaꝝ: sed ēt iclusaꝝ ꝗ̄ ad domos seculariū: imo sepe libētius illō declināt: comedūt ⁊ bibunt: dormiunt: ⁊ ibi filias suas hñt deputatas: ⁊ ꝗ̄si ad spōsales nuptias opulenta ɔuiuia faciūt: choreas ducūt: ⁊ solatia multa detestabilia. Ibi hoīes vestes muliebres induunt ⁊ ecōtra. Ecce visitatiōes: correctiōes: ⁊ exēpla qb⁹ misere a miseris regunt ⁊ gubernanf. Nec miꝝ si ɔuent⁹ talium mulieꝝ a statu regulari nimiū elōgenf: q: si cecus cecū ducat ambo in foueā cadunt. Quo vo ad ɔuent⁹ frm̄ manifestū est qualr mulieres vulgariter ⁊ īdifferēter ingrediunf choꝝ claustrū ⁊ domos interiores: ⁊ qđ abhomiabilius est sepe dormitorium de die ⁊ nocte. Et si qs frater talia abhorrens ipsas mulieres vel frēs icrepauerit: exinde op⁹ est ei se custodire ⁊ caute solicite tāꝗ̄ si eēt inter homicidas ⁊ gladiatores. Ulterius: pauci sunt ɔuent⁹ in partib⁹ p̄dictis in qb⁹ nō sint mulieres velut ancille frib⁹ obseqūtes: aduertat qsqꝫ fidelis si crimināḋus sit frater castitatē pfessus tales cōitates deuitās. Si cū multa difficultate adipiscaf palma castitatis in solitudine: qđ fiet vbi multa ipedimēta p̄stanf in occasione? Nullus dubitat nisi ignorās vel salutē suā p modico ducēs. Nec putet aliqs ꝙ hec dicāt frēs p̄dicti vt cōitatē ordis scandalizēt: sed solū vt sup h̄ ad omnium salutem ꝓuideatur. Cū in rei veritate multa detestabiliora obmittunt qui eos citius in talibus salua salute occultare ꝗ̄ indebite vellent detegere.

¶ Itē p statuta papalia oib⁹ frib⁹ qbuscūqꝫ districte p̄cipit silētiū ol hora i choro: in claustro: ⁊ in refectorio hora comestiōis. Necnō p totū ɔuētum ab hora cōpletoriȷ vsqꝫ ad p̄mā pulsationē p̄me diei sequētis custodire: ⁊ sp in mēsa lectionē hēre. De qb⁹ vo silētio ⁊ lectiōe in multis ɔuētib⁹ ꝗ̄si nō curaf excepto ꝙ lector in p̄ncipio mēse legit vnā clausulā vl duas: ⁊ in fine totidē. In qb⁹ vo v̄bis residuū refectiōis expēdaf: norūt q in ɔuētib⁹ refici ɔsueuerunt. Et si ibi fuerit frater silētiū volēs s̄uare: irridef silētiū soluere tentaf: fiuntqꝫ derisiōes mltimode vt loq cōpellaf. Nec itermitti opꝫ ꝙ in mltis ɔuentib⁹ in dedecus scē religiōis a frib⁹ ⁊ aliȷs ecclesiasticis ⁊ seculārib⁹ exercenf ludi mltiplices ad pilā ⁊ hmōi: ipsisqꝫ in camisiȷs ⁊ gipponib⁹ existentib⁹ ⁊ alie multe dissolutiōes fiunt.

¶ Itē r̄la dicit ꝙ frēs qñ vadūt p mundū vadāt p elemosyna ɔfidēter. Nec opꝫ eos verecūdari: q: dñs se fecit p nobis pauperē i h̄ mūdo. Quē articulū sūmi pōtifices dclararūt debere s̄uari ad lrām. Et sup h̄ p̄hibēt ne frēs in via vel alibi ducāt bursariū vel famulū p eis ⁊ in vsu eoꝝ pecunias soluentē. Qualr āt iste articulus hodie seruef cūctis pꝫ: ⁊ de h̄ meli⁹ pñt ostēdere hospites ⁊ tabernarȷ ⁊ illi q vadunt vl eqtāt cū frib⁹. Et iđ aiaduertēdū est q: si qs paupius fr voluerit in h̄ passu sue r̄le satisfacere ⁊ hostiatim sicut decet victū suū mēdicare ⁊ socȷs ei⁹ voluerit victū emere ⁊ se in tabernis hospitare necesse est ꝙ inter ipsos vel de ipsis oriatur scandalum: ⁊ ideo in regressu ad ɔuentum quātas iniurias patief frater ille de⁹ scit.

¶ Et vt oēs pariter cōprehēdam⁹ obs̄uātias p̄cepta ⁊ statuta r̄le ⁊ ordis tālr colapsa ē hmōi ordis cōitas a suis p̄marȷs istitutiōib⁹ ⁊ beatꝭ f. ac scōꝝ pim prioꝝ vestigȷs obs̄uātȷs ⁊ itentionib⁹; q: oī sane ituenti ꝗ̄si ipose pōt videri volētes ipsam sanctā r̄lam pure ⁊ sine laxatiōe s̄uare ⁊ eisdē scōꝝ pim vestigȷs inherere cum aliȷs ⁊ iter alios ⁊ in eisdē domib⁹ ⁊ ɔuētib⁹ manēdo h̄ facē posse sine magnis ⁊ ineuitabilibus scandalis pp diuersitatē vite: moꝝ retinere ⁊ obs̄uātiaꝝ vtroꝝūqꝫ q: oib⁹ ɔsideratis ɔsiderādis: ꝗ̄si in cūctis ɔ̄ṫrȷ sūt ⁊ difformes. Et q: plati magri lectores ordis ⁊ ceteri maiores tenēt ⁊ approbāt fauorizāt ⁊ obs̄uāt vnā partē: ⁊ verbis factisqꝫ ɔdēnāt ⁊ repꝛobāt aliā: necēū est vt sacrū eccle gñale ɔciliū sup h̄ ꝓuideat ⁊ ꝗ̄ illarū sit tutior ad salutē iudicet ⁊ discernat. Si ꝗ̄ vo illaꝝ auctore dō bñ agēs videat p bono ope nō lapideſ: sed fauor ⁊ remediū sibi p̄stetur: vt sic de bono in melius valeat proficere ad postrūqꝫ peruenire valeat peroptatum.

Quoad scđam partē q̄ est pp mala ⁊ ipedimēta dictis paupib⁹ frībus iflicta appellādi cogēs necītas. Dicūt ipsi frēs ꝙ .xxv. ānis ⁊ eo amplius elapsis tres frēs bone ⁊ deuote ɔuersatōis zelo obs̄uātie regularis seruētes vidētes tm̄ ordis collapsuꝫ: ⁊ frib⁹ r̄lam suā pure s̄uare cupientib⁹. In cōitate or:/

dinis tãtis ĩpuritatibꝰ maculata manere peri/
culosum. Pro hmõi sicut decet ad suũ gñalem
mĩstrũ recurrerũt. Qui ab eo benigne recepti
ꝛ ↄsolati de ciꝰ lnia nutu diuino puenerunt ad
pñtiã venerabilis ꝛ deuoti prĩs magrĩ Joan.
Philippi tũc tp̃is ꝓuincie turonie puincialis
mĩstri locũ ab eo postulãtes in quo qete ꝛ paci
fice salutẽ suã operari possent ſm rl̃e pmisse puri
tatẽ. Qui deuotꝰ prĩ dictoꝝ frm̃ pium deside/
riũ postulationẽq; tam scãm ꝛ iustã ↄsiderans
tanq̃ de pcioso thesauro iuẽto nõ modicũ gau
dẽs desideriũ paupeꝝ exaudiuit: ꝛ ↄuẽtum de
mirabello pictaueñ. diocesis ꝓ reformatione ꝛ
statꝰ rl̃aris obſuatiõe libeꝝ eis tradẽs. s. oĩbus
fribꝰ q ibidẽ añ manebãt amotis vnũ ex dict̃
fribꝰ fribꝰ guardianũ dicti ↄuẽtus ↄstituit ꝛ or/
dinauit. Qui lz eẽnt inũero breui: ad magnam
tñ copiã xp̃o duce frm̃q; multiplicationẽ pue/
nerũt: ꝛ i scẽ religiõis zelo: pfectuq; deuotiõis
nõ modicũ pfecerũt. Quoꝝ fama odorifera lõ
ge lateq; dispsa nõnulli dñi aĩati diuinoq; amore
inflãmati auc̃te sedis apl̃ice ꝑhabita alios ↄuẽ
tus edificauerũt ꝓ honore cultꝰ diui ꝛ dicte scẽ
rl̃aris obſuãtie mltiplicatiõe. Nõnulli ẽt frẽs
ad idem aĩati ↄuentꝰ alios reformauerũt: ita ꝙ
ↄuẽtꝰ eoꝝ obſuãtie tã receptis q̃ nouiter edi/
ficatis ad. xij. puenerũt. Sed proh dolor v̄sum
est argẽtũ in scoriã. Nã dicto mĩstro q benigne
deuote ꝛ spũalr̃ dictos frẽs tractauerat iaz de/
functo ꝛ ab alijs fribꝰ pp suã scãm intẽtionem
q̃pluri mũ odioso. Postmodũ mĩstri puicia/
les ꝛ custodes plus terrena q̃ spũalia augẽ cu/
piẽtes a dictis fribꝰ paupibꝰ qualr̃cũq; exactio/
nes pecuniales in visitatiõibꝰ extorq̃re nitebã
tur. Et q: ꝑdicti paupes frẽs q totalr̃ ab hmõi
ꝓcuratiõe ꝛ q̃stu pecuniaꝝ elõgati esse cupie/
bãt: talia vidẽtes ↄ̃ puritatẽ rl̃e sue grauiter ac/
cedere: ꝛ ꝓ hmõi idolũ cupiditatis ꝛ auaritie
in tẽplo dei induci dictis mĩstris ꝛ custodibus
acqescere in his nõ volebãt qd̃ gratis nõ pote
rãt ꝑ violẽtiã facẽ voluerũt. Et iter cetera actũ
est. Cũ. n. semel mĩster ꝓuincialis ꝑdicte ꝓuin
cie turoñ. in conuentu de lauallguidonis ceno
maneñ. diocesis visitasset ꝓ visitatiõe huiꝰ sũ/
mã. xv. libraꝝ a ↄuentu dicit sibi debere. Cũq;
guardianꝰ dicti ↄuẽtꝰ humilr̃ sibi rñderet frẽs
ↄuẽtꝰ dictã sũmã ꝓ dicta visitatiõe vel alijs nõ
posse salubriter ꝓcurare ipso mĩstro recedente

custos britanie q dcm̃ mĩstrũ associabat vnum
calicẽ de argẽto de magno altari rapuit ꝛ aspor
tauit. Crescẽte itaq; frm̃ paupeꝝ nũero tam in
exactionibꝰ hmõi q̃ alijs a ꝑdictis mĩstris ꝛc̃.
mlt̃a ipedimenta ppessi sunt: ꝛ realr̃ laboraue/
rũt ẽt cũ brachio seculari q̃tũ potuerũt ad eo/
rũ exturpationẽ. Frẽs v̾o ꝑdictas violẽtias fer/
re nõ valẽtes nec mir: militabãt. n. ↄ̃ salutem:
scẽq; religiõis sue puritatẽ ad suũ gñalẽ mĩstrũ
frẽm. s. Joãnẽ bardolũ q tũc i ordie ꝑerat ꝛ to/
lerabat recurrerũt sup hmõi ꝓuisionẽ postulã/
tes. In h̾ seq̄ntes v̾ba rl̃e dicẽtis ꝛ ꝑcipientis:
vbicũq; sũt frẽs q scirẽt ꝛ cog̃scerẽt se nõ posse
rl̃am spũalr̃ obſuare ad suos mĩstros debeãt ꝛ
possint recurrere. Mĩstri v̾o benigne ꝛ chari/
tatiue eos recipiãt. i. eis ꝓuideãt: quẽ articulũ
idẽ Clemẽs vbi sup̃ d̾clarat eẽ ſuãdũ tãq̃ ꝑce
ptũ pp illõ v̾buz debeãt. Qui qdẽ mĩstro gñali
auditis eoꝝ lugubribꝰ q̄rimonijs: ꝛ sup h̾ pieta
te motꝰ debiteq; iformatꝰ vt firmꝰ ꝛ sanctꝰ eis
ꝓuideret: ꝛ ne a ꝓuicialibꝰ mĩstris ꝛ cõitate or/
dinis si dictis fribꝰ fauorẽ beniuolũ ꝑberet pse/
queret: q̃zq̃ ꝑ rl̃am h̾ facẽ poterat ꝛ debebat sa
crũ hmõi sũmo põtifici tũc Bñdicto. xiij. nũc
v̾o Petro de luna dicto exposuit vel saltẽ expo
nere fecit. Quibꝰ ꝑ ipm põtificẽ sũmũ auditis
mãdauit ꝛ ꝑcepit auc̃te apl̃ica dicto gñali: q̄te
nus dictos paupes frẽs a manibꝰ sibi aduersan
tiũ eriperet ꝛ in sua obla imediate retineret: ꝛ
ne a fructu obie defraudarent vel ꝑ h̾ ordo in
aliquo diuideret illis vnũ ꝓbũ frẽm purã ob/
seruãtiã sue rl̃e zelãtẽ: ꝛ sic decet bonũ pastorẽ
in penuria paupate ꝛ asperitate ordis cũ dict̃
fribꝰ ↄformiter viuẽtẽ illis assignaret in ꝑlatuz
qui qdẽ eẽt vicarꝰ dicti gñalis: ꝛ in oĩbꝰ ꝛ ꝑ oĩa
ipsos frẽs ꝛ eoꝝ ↄuẽtꝰ hiet regẽ ꝛ corrigẽ sicut
mĩstri ꝓuinciales subditos suos: sicuti hec ꝛ alia
ꝑ bullas apl̃icas sup h̾ ↄfectas liq̄dꝰ apparere
pñt. ¶ Itẽ ꝑdictꝰ gñalis humilr̃ in dictis lrĩs
apl̃icis ↄtẽta executiõi debite d̾mãdauit ꝛ frẽz
Thomã de curte virum vtriq; scia moribꝰ ꝛ zelo
scẽ religiõis isignitũ suũ vicariũ ꝛ ipsoꝝ fratrũ
ducẽ ꝛ pastorẽ imediatũ ↄstituit. Sub cuiꝰ du
catu ꝑdicti qete deuote vixerũt: ꝛ nõ modicuz
tã nũero q̃ obseruãtie regularis noticia ꝛ zelo
augmẽtati sũt. ¶ Ob quã multiplicationẽ ꝑ/
fati mĩstri ꝛ custodes pdere timẽtes locũ ꝛ gẽ/
tem ꝛ ne lucerna scẽ religionis sup candelabrũ

posita

posita vita sua tenebrosa detegeret eccl'ia: post/ modũ pastore carente l'ras a xpianissimo rege fra̅coꝝ ɔtra p̄dictos paupes ipetrarũt p eoꝝ eiectiõe ꝛ annullatiõe falso eis crimẽ scismatis iponẽtes: ſʒ veritate facti regie maiestati pate/ facta: labor eoꝝ abijt icassuꝫ. Verũtñ sato:e ma loꝝ pcurãte p̄fati mistri a deſiderio suo defrau/ datos esse cernẽtes: dño Alexã. pape. vj. subre/ ptice ipetrauerũt quãdã bullam puiſiõis p̄fate tuſte ꝛ scẽ plene reuocatoriã ꝛ obſuãtie regula ris dictoꝝ friũ destructiuã q̄ q̃dẽ bulla oi sane intelligẽti subrepticia apparere põt plurib⁹ de causis. ¶ P̄rio supprimẽdo veꝝ tacet q̃do p̄/ dicti frẽs nihil aliud q̃rũt q̃ȝ vt suã r'lam sicut tenenť fuare possint. Itẽ q̃do ab obſuãtia sua vera ordo est collapsus sicut supius dĩ. Iteȝ ta/ cet molestias ꝛ pſecutiões quas p̄fati trãsgreſ/ sores obſuato: ib⁹ iferre nõ cessant pp quas eui tãdas eos erat necium p̄dictã pmissionẽ obti/ nere. Itẽ q̃do r'la iubet districte in tali casu frẽs h⁹ ad supio:es suos debẽ recurrer. Tacet iteꝝ q̃do supio:es eis tenenť puidẽ amouẽdo vl' exi/ mẽdo eos a locis vl' pſonis i obſuãtia sua eis of fendicula p̄stãtib⁹. Itẽ q̃do illa puisio scã iusta ꝛ canonica erat tã respectu pcedẽtium q̃ȝ rerũ ɔcessaꝝ q̄ oĩa vera sunt. ¶ Scdo dicta bulla falsum suggerit plurib⁹ modis. In h̃. vʒ. q' di/ cit q' frẽs hmõi nituť diuidere ordinẽ qd nõ est veꝝ reuerẽtia salua: imo q̃tũ pñt laborant tenere in viuẽdo illud mediũ veꝝ in quo ɔsti/ tueť ordo eoꝝ extrema queq; vitia deuitando. Item in hoc q' dicit quia recipiebãt seculares ad ordinem sine licentia: imo contra volunta/ tem prelatorum suorum ad quos spectat ipsa receptio quod est falsum reuerentia salua: quia sup hoc licentiam hẽbant a papa ꝛ gñali mini/ stro: vel aliter q' ipsi frẽs hmõi receptiõe non vtebanť: ſʒ solũ p̄dict⁹ vicarius ꝛ illi qb⁹ h̃ spẽ/ liter cõmittebat q sup h̃ auctẽ hẽbãt vt p̄serť. Itẽ in hoc q' dicit q' approp:iabãt sibi domos ꝛ loca qd falsum est semp reuerentia salua: imo libẽter habitabãt ꝛ indifferẽter habitãt vbiq; sunt p obiam collocati dũ ibidẽ r'la serueť ꝛ sa/ lutẽ suã opari possint: ꝛ q' q̃rũt manere vbi ser uať r'la: loca q; trãsgressionũ fugiũt: nõ debent dici illa loca sibi approp:are: cũ h̃ faciãt vt verã expropriationẽ quã deo pmiserũt pure possint optinere quã in locis alijs manendo nullomõ debite possent. Itẽ in h̃ q' dicit q' nolũt alios frẽs ordis secũ in locis illis habitare qd est fal/ suȝ reuerẽtia salua: imo h̃ est qd cupiunt ꝛ op/ tãt. vʒ. q' oẽs quosq; siue sint i ordie pfessi siue seculares secũ in obſuãtie scẽ augmẽtũ ꝛ pfe/ ctũ admittere volũt: dũ tñ velint cũ ipsis regu lariter viuere. Et q' frẽs laxatiuos ꝛ scandalo/ sos deuitãt nõ pp h̃ bñ viuere volentes a se fu/ gãt. Itẽ in h̃ q' dicit q' vestes defo:mes ɔ̃ r'laȝ ꝛ ordis ɔstõnes po:tãt qd reuerẽtia salua falsũ est: q' r'le sue teno:e sane ɔcepto ꝛ mõ quem in vestimẽtis seruãt ɔsiderato p oĩa p̄dicti r'lam ꝛ ordinis ɔstõnes seq videnť. Item in hoc dicit q' pcurabant l'ras a regib⁹ ꝛ pncipib⁹ vt secum manerent qd est etiã reuerẽtia salua falsissimũ: imo q̃tum pñt curias hmõi deuitant nec in il lis vnus ex illis manet. Et si aliquos opo:teat ad ipsos dños ipsis regrentib⁹ aliqñ accedere celerius q̃ȝ pñt ad conuentus redire festinanť. Scientes q' sicut pisces extra aquã: ita religio/ sus extra claustrũ diu viuere spũalr nõ potest. ¶ Tertio p̄dicta bulla est ad pctm̃ illaqueati/ ua ꝛ veritati r'le de directo ɔ̃ria. In hoc. vʒ. q' r'la districte pcipit a loco vel ɔso:tio obſuantie regularis ꝛ aie salutis ipeditiuo frẽs fugere ꝛ remediũ querere: bulla võ ecõtra sub grauibus penis pcipit eis vbicũq; fuerint iter alios per ministros collocati manere. Itẽ pcipit r'la vilib⁹ vestimẽtis indui: ꝛ bulla pcipit sub pena excõi cationis frib⁹ se ɔfo:mare in vestib⁹ cõitati o:di/ nis: que tñ cõitas habitib⁹ vtitur pciosis ꝛ ca/ ris: ꝛ in colo:e statutis ordinis ɔtradicẽtibus ꝛ illa duo bulla p:ecipit sub pena excõicatiõis ipso facto eis cõminata. Ergo cum nemo pos/ sit duob⁹ dñis seruire. Frater in talibus pericu lose manebit (si regule obedit) sniam excõmu/ nicationis incurrit si ecõtrario contra regulaȝ facit: merito ergo debet dici dicta bulla subre/ pticia: ꝛ ideo reuocanda ꝛ annullanda.

¶ Sed qd secutuȝ fuerit videať: ipsa. n. bulla dño Frã. Cũe abbati scẽ Genouefe Parisieñ: decretoꝝ docto:i p executiõe pñtata: executio neq; demãdata. Ipse tñ abbas ɔ̃ negtijs ꝛ sub/ reptionib⁹ dicte bulle debite ifo:matus totum pcessum executiõis sue: ꝛ qcqd per ipm in di/ cta executiõe fcm̃ fuerat penit⁹ reuocauit ꝛ an/ nullauit sicut per instrm̃ sup dicta reuocatiõe ɔfectũ latius apparere potest: ꝛ sic remansit in

executa quẽadmodũ executiõe nõ erat digna. Et licꝫ puisio supius tacta pp inexecutionẽ dicte bulle in suo robore vr̄ remansisse:tũ p̄dicti paupes frẽs sentieñ. p̄dictũ dñm Alexã. a dictꝭ mistris fuisse circũuentũ miserũt Bononiã p ipm informãdo de hmõi veritate:q iterim diem suũ clausit extremũ. Et iõ hmõi veritatẽ scissimo dño nr̄o Joãni. xxiij. iã papa creato exposuerũt vel exponi fecerũt q veritate pcepta cõmisit hmõi negociũ Reuerẽdissimo i xp̄o pri ac dño dño cardinale de vrsinis dicti ordis minoꝝ ptectori. Qui dict⁹ dñs cardinalis partib⁹ auditis hincide tenoribusq̧ dictaꝝ lr̄aꝝ aplicaꝝ Bñdicti. xꝫ. ꝛ Alexãdri pspectis ꝛ 9sideratis determinauit quãdã mediatiõe iter ipsas duas bullas a p̄dictis partib⁹ iuiolabilr̄ teneri debere ppetuo. In qua qdẽ determinatõe ptinebaẗ q̄ p̄dicti paupes frẽs h̄rent suũ sicut supius di vicariũ:q ipsos h̄iet regere:ꝛ in obßuãtia regulari pcedere ab ipsis frib⁹ eligẽdũ:q tñ subdit⁹ foret mistris puincialib⁹ sicut hic ꝛ als plenius in lr̄is sup h pfectis liq̄re pñt. Cui determinatiõi seu puisiõi dicti dñi cardinalis: ipi mistri vel saltẽ aliq obedire ptẽpserũt nec eã acceptare voluerũt:imo ipsa tacita ipetrauerũt seu impetrare fecerunt a p̄fato dño nr̄o papa Joãne illi⁹ bulle subrepticie ptacte 9firmatiõnẽ virtute cui⁹ vicariũ ipsis frib⁹ a dño cardinali p̄libato datũ deposuerũt:ꝛ a suo offõ cessare fecerũt. Dictos frẽs submittẽdo iteꝝ i manibus dictorum prouincialium vt eos ad votuꝫ postea dispergere possent:sicut fratres aliorum conuentuum disperserunt.

¶ In 9uentu. n. de morãco puincie burgundie iaꝫ sunt plures ãni elapsi manebãt frẽs regulariter viuẽtes:q p mistrũ dicte puincie fuerũt dispersi. Idẽ ẽt nisus est facere in 9uẽtu de dola. Itẽ in 9uẽtu de Perona puincie ffrãcie puincialis istr̄ fecit ꝛ alios dissolutos ibidẽ collocauit. Idẽ ẽt pluries nisus est facere i 9uẽtu de scõ audomaro. Idẽ factũ est in 9uẽtu sancti Joãnis angeliaceñ. puincie turonie. Nã pauperib⁹ s ib⁹ ibidẽ virtute dicte determinatiõis a p̄dicto dño cardinali ordiate in dicto 9uẽtu manẽtib⁹ circa octauas natiuitatis btẽ Marie vltimate elapsas appellatiõe ab ipsis paupibus frib⁹ 9 puincialẽ dicte puicie custodes diffinitores ceterosq̧ sibi fauẽtes ad sacrũ hmõi gñale 9cilium p̄fecta sibi itimata nonobstañ. frater Joãnes de lasons pcustode custodie xantoñ. se gerẽs:die qdã circa aurorã ad dictũ 9uẽtũ accessit ꝛ vna cũ qdragita frib⁹ vel circa iuuenib⁹ ꝛ dissolutis itrauerũt violẽter:frib⁹ dicti 9uẽt⁹ post offm̄ matutinũ qescẽtib⁹ quoꝝ alios vinculis ferreis mãcipauerũt:alios vberauerunt: alios captos dtinuerũt:alios male tractauerũt: ꝛ tãdẽ ipsos 9fusibilr̄ de dcõ 9uẽtu expulerũt.

¶ Itẽ dictis puisiõib⁹ nonobstañ. a qb⁹ sufferũt successiue muniti puincialis mister ffrãcie dictos paupes frẽs excõicatos in ca. suo puinciali denũciare fecit. ¶ Itẽ frẽm Reginalduꝫ day captũ detinere cepit ꝛ deduci p icarceratiõe sine cã aliq iusta:sꝫ nutu diuine a manibus tenẽtiũ erept⁹ est. ¶ Itẽ in quodã puinciali. c. circa festũ beati Michaelis vltimate elapsum appellatõe vt p̄dicit facta nõobstañ. fr̄ Martí. de bosco Galteri guardian⁹ 9uẽt⁹ turoñ. vn⁹ d notabiliorib⁹ puicie ꝛ q in ca. puiciali antecedeñ. vn⁹ fuerat de diffinitorib⁹ dicti ca. voluit incarcerare in dicto 9uẽtu vnũ pauperẽ frẽm bone fame ꝛ deuotũ 9uent⁹ fontiniaci cõitatis guardianũ. Et vna cũ trib⁹ vl q̃ttuor frib⁹ ꝛ de pcepto ei⁹ in ipm frẽm man⁹ violentas temere iniecit ꝛ vsq̧ ad sanguinis effusionẽ male tractauit. ¶ Itẽ vn⁹ bon⁹ fr̄ dict⁹ Joãnes cosie p obiam veniens de burgũdia ad dcm̄ 9uẽtũ de scõ odomaro remis ciuitate in quodã hospitali ifirmitate graui corept⁹ migrauit ad dñꝫ:cuius corp⁹ frib⁹ 9uẽtus dicti loci p̄ntatũ p sepultura bñda:ipi frẽs in terra pphana ihumauerũt. ¶ Itẽ in quodã ca. puinciali turonie dicto ca. sedẽte eiq̧ mistro p̄sidente:frẽs cõitatis publice iniuriabãt frẽs paupes q ibi cã obiecõ parebãt:vocãtes ipsos in p̄ntia dicti mistri intrusos fãcellos:excõicatos ꝛ hereticos:alia obprobria inumerata illis dicẽtes. ¶ Itẽ in alio ca. eiusdẽ puicie mistro sedẽte frẽs qdẽ de maiorib⁹ p̄dicto mistro assisteñ. dñm cardinalẽ de vrsinis dicti ordis ptectorẽ pp puisionẽ pnotatã ab ipso factã:ipꝫ nõ ptectorẽ ordis:sꝫ destructorẽ publice dixerũt. Et vt breuiter 9cludaꝫ: alia obprobria iniurias ꝛ cõtumelias a p̄dictis mistris custodib⁹ ceterisq̧ cõitatis ordis fribus ipsis pauperibus illatis seu illataꝫ explicare nõ possent:licꝫ plane eoꝝ subditi non eẽnt. Quapropter aduertenduꝫ est q̄ta similia ꝛ maiora

inferrent si in sua plenaria subiectione essent. ¶ Propter q̃ grauamina ⁊ alia pdicti supplicantes timētes p verisilr virtute illi⁹ bulle subreptice eiusq; ɔfirmatiōis de qb⁹ sup agit am/pli⁹ ⁊ graui⁹ grauari si in manib⁹ mi͠stroꝝ ⁊ custodū nō suoꝝ platoꝝ: s; veri⁹ capitaliū inimicoꝝ manerēt p se ⁊ suis adherētib⁹ vel adhesurie ad scām sedē; aplicā ⁊ pñs sacrū gñale ɔciliū a mi͠stro gñali ordis ipetratore ɔfirmationis dicte bulle subrepticenecnō ⁊ a pūincialib⁹ custodib⁹ ceterisq; sibi in hac pte fauētib⁹ appellauerūt aliud refugiū q̃rere nescientes. Cū dict⁹ gñalis q ipsos deberet sub alis sic gallina pullos ptegere ⁊ fouere reliq̄t: imo tradidit ⁊ liberauit eos coruis ⁊ miluis rapacib⁹. Sic patet quomodo nō imerito erat dictis fratribus appellandi necessitas.

Quoad tertiā ptē q̃ est. si ordo iste reformaref vł saltē frib⁹ se reformare volētib⁹ fauor ⁊ auxiliū daref vłis ecclesie salutaris vtilitas. Dicūt frēs hmōi q ordo minoꝝ in tāta pfectiōe fundaf: q si scē ⁊ pure sua teneret: odor ei⁹ p vniuersu; orbē fragraret. Sicut nūc prob dolor fetor ei⁹ vniuersis sanis ecclesie mēbris fetet qd sine merore graui dici non o;. ¶ Nā ordo iste fundaf in pauptate arctissima ⁊ p h̄ pacifica: q; nihil q̄tūcūq; minimū frēs siue in cōi siue in pticulari ppriu; hēre debēt: ⁊ h̄ est q dicit rła. Frēs nihil sibi approprient nec domū nec locū. Ecce quoad cōe: nec aliq̄; re;. Ecce quoad pticulare. Et iō cū illoꝝ pprium sit nihil hēt: nō hñt vñ cum aliq̄ psona litigare debeant. Vñ Cle. v. vbi supra dicit q pfessores dicti ordis p nulla re tpali possint i iudicio experiri. Et iteꝝ. Ex talib⁹ āt assistētib⁹ in curijs ⁊ instigatiōib⁹ cū de reb⁹ agit in ipsoꝝ cōmoda ɔuertendis: credunf verisilr ex his q̃ foris patent de qb⁹ hñt hoies iudicare i ipsis reb⁹ frēs existeñ. aliqd q̃rere tanq̃ suu;. Et iteꝝ. Nullo mō debēt hui⁹ voti ⁊ rłe pfessores se talib⁹ curijs ⁊ litigiosis actib⁹ imiscere: vt ⁊ testimoniū hēant ab his q̃ foris sunt ⁊ puritati satisfaciant voti sui: ac p h̄ euitet scādalum pximoꝝ. Hec Cle. v. Illi ḡ q dicūt ius se hēre rōne puilegioꝝ ptēdūt hēre aliqd ppriū: ⁊ h̄ ꝯ rłam pdicta;: ḡ sūt pprietarij: ꝯ quos expsse facit testiñ bti. F. i quo declarauit itētiōem suā. Cq nolebat: imo expsse phibebat q frēs sui nullo mō puilegia relaxatiua ipetrarēt que ad supbiendū ⁊ rebellandū ipsos mouerēt: qd nūc luculēter euenisse cernit dū litigāt pro puilegijs ꝯ dños suos platos ⁊ curatos q sunt paupes mēdicātes sub alijs ⁊ de pane ipsoꝝ viuētes. Et tñ si qs fr talia auderet dicere statui suo repugnare: hereticus ⁊ ordis destructor diceref ⁊ inimicus. Et q̄uis ēt sit illa pauptas oino expropatiua: hēre tñ libros multiplices ⁊ res alias ⁊ hmōi vēdē: cambire ⁊c. modicum in ordine reputatur.

¶ Itē fundaf ordo iste in pauptate penuriosa ⁊ p h̄ carnis crucifixiua ⁊ mortificatiua: qd satis p; dū rła idicit tantā vestimētoꝝ vilitate;: pedū nuditatē ⁊c. vt. s. tactū est. Et in h̄ p; q puritas rłe nō tm̄ reijcit vsu; reꝝ ɔcessaꝝ ⁊ licitaꝝ: s; ēt multiplr arctat vsum. Ita q rēs q b⁹ vtunf frēs ordis nō est dubiū q debēt eē viles ⁊ paupes: ⁊ qd plus est in vsu talium o; eē necitas: vt dicit Cle. v. vbi. s. Mō autē quasi fiant ɔuiuia splēdida ⁊ abūda de varijs ferculis ⁊ pcurenf vina cara ⁊ electa: nō solū sciunt frēs: s; ēt seculares q h̄ vidēites erga frēs multos idignanf ⁊ ordinē ꝺspiciūt. Nec dubiū qn istud abhomiabile laxatiuū plus est cōe platis magrīs pdicatorib⁹: ⁊ hmōi q plus hñt pecunias. Et q in talib⁹ magis excedit: valētior reputaf. ¶ Itē sicut pauptas idicit arctitudinē quoad cibaria ⁊ vestimēta: nō dubiū qn etiam ad domoꝝ ⁊ ecclesiaꝝ puitate;: vasoꝝ libroꝝ ⁊ ⁊ paramētoꝝ ecclesiasticoꝝ paucitatē ⁊ paupertatē. Vñ dicit ɔstitutio q frēs in oib⁹ studeant suare pauptatē. Et Cle. v. vbi. s. ad h̄ ppositū dicit q q̄uis ista ad honorē diuini nois ordinenf: deus tñ p illa non vult sibi suiri q̃ suoꝝ seruitoꝝ ɔditiōi ⁊ statui dissonarēt: pp qd inquit sufficere dñt eis paramēta ⁊ vasa ecclesiastica deceñ. in nūero magnitudine ⁊ sufficiētia cōpeteñ. supfluitas tñ ac nimia preciositas vel q̄cūq; curiositas in h̄ seu alijs qbuscūq; nō pōt ipsoꝝ pfessiōi ⁊ statui ɔuenire: quapp a talibus frēs se custodire volum⁹ ⁊ mādam⁹. Ridiculo sa. n. res est videre paupes mēdicātes q̄si nudi ⁊ repeciati ambulātes magnas domos q̄si palacia edificare. Et de btō. F. dicit Boñ. in legēda sua: q volebat frēs suos more paupeꝝ paupculas casas erigere quas vt alienas inhabitarent. Quid autem fiat de hoc patet: quia hodie frēs in his casib⁹ fere excedūt eccłias cathedrales.

¶ Ista paupertas est totaliter in diuina spe constituta: et per hoc ab ei superflua solicitudine remota: necnon de promisso diuino certa quod mendicis pp eum efficietur sp solet esse ministrator. Iuxta illud. Ego sum mendicus et pauper etc. Et hoc clamat rlaverit obseruatoribus dicens. Fratres vadant pro elemosyna confidenter nec oporteat eos verecundari: quia dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo. Haec est illa celsitudo altissime paupertatis quae vos charissimos fratres meos heredes et reges regni celorum instituit pauperes rebus fecit virtutibus sublimauit: hec sit portio vestra quae perducit in terram viuentium. Cui dilectissimi fratres totaliter inherentes nihil aliud pro noie domini nostri Iesu xpi in perpetuum sub celo habere velitis. Quam igitur tempus gnant isti paupertati annui redditus possessiones quas multi conuentus in partibus gallicanis retinent possident proprie tuo affirmant et alienare et pro eis litigant non verecundant
¶ Item ista paupertas est voluntaria et per hoc egestatem et penuriam gratiatiua. et ideo quod eam diligunt in omnibus rebus paupertati consonantibus gaudent: sed econtra qui eam abhorrent. Quam longe est iste amor a consuetate ordinis. Non est mirum si ceteri ecclesiastici et seculares occasionem accipiunt fratres iudicandi et scandali qui eos vident alta loca querere archiepis et epis in sessionibus se eque pre ceteris loqui appetere et de omnibus se velle intromittere. Isti curias omnium magnatorum gubernare volunt. Nam in curia romana habent stipendia sua: de guerris principum se intromittunt. Isti confessores quasi omnium dominarum in curiis suis continue et aliqui soli commorantur. Et quia ecclesia eos impinguari et crassari, et ex claustra sua dilatari permisit. Non mirum si decesserunt a regula tam salutari et si contra prelatos et dñsos quasi contra stimulum calcitrare voluit: ve. n. taliter excecati sunt quod quanto plus est in mundanis apparentiis et honoribus abundant tanto plus credunt honore ordinis augmentari: et ideo ab huiusmodi penis inhiant et anhelant.
¶ Item ista paupertas est mendica et per hoc non ad longum respons pertinens: ideo dicit regula: vadant pro elemosyna confidenter vt supra quod tamen in nullo obseruatur in partibus supradictis. Sed ad hoc propositum quod dicat Cle. ij. vbi sup. Videamus. ¶ Cum igitur predictus sanctus tam exemplo vite quam verbis regule ostenderit se velle quod sui fratres et filij diuine prouidentie innitentes suos in deum iacerent cogitatus volucres celi pascit qui non congregant in horrea neque seminant neque metunt non est verisimile voluisse eos hic granaria et cellaria vbi quotidianis mendicationibus deberent se sperare posse transigere vitam suam. Et idcirco non est ex tumore leui laxare dominus ad congregationes et conseruationes huius faciendas: sed tunc tamen cum esset mistis credibile ex iam expertis quod non possent vite necessaria aliter inuenire hucusque Cle. vj. Et posuit ibidem tres modos viuendi fratribus dictos: vel de his que acquirunt per laboriciam eorum manuale fideliter: vel de his que mendicant humiliter: vel de his que eis offerunt liberaliter. Hoc est tamen sine pecunia. Qualiter autem hoc obseruetur in regno Francie notum est: quia per omnes conuentus ipse tam sancta et quotidiana mendicitate fratres congregant blada et vina et alia quantum possunt: in tanta caritate quod non solum per annum viuunt: sed aliquam magnam partem venalem exponunt: aliquando bladum conseruant et mutuant ad renouationem: taberna aliqui in conuentibus habent. Et quasi in aliquibus conuentibus sunt pauci fratres non tamen minus congregant. Terminos terrarum magnos et spaciosos tenent ad. xx. vel. xxx. leucas se extendentes. quos terminos terminarij ad firmam accipiunt a guardiano conuentus. Ecce mendicitatem fratrum minorum in regno Francie. Et quod peius est conuentus nouiter edificatos auctoritate sedis apostolice contenunt: dicentes illos esse in suis terminis: et si vnus pauper fratrum predicet infra illos terminos indignantur: reprehendunt eos et vt possessionem terminorum suorum non amittant: veniunt predicare in villis in quibus morantur si eos predicti et questus pecuniales faciunt: cum tamen sit contra hoc statutum in ordine. Non mirum quod si seculares propter hoc sint scandalizati et sibi sint fratres onerosi. Omnes isti defectus proueniunt eo quod amor paupertatis omnino fugatus est a communitate ordinis et qui plus temporalia procurant notabiliores reputantur et in platiis eliguntur: et propter huiusmodi cupiditatem fiunt sepe false et male absolutiones vsurariorum et aliorum qui aliena restituere deberent et inepte receptiones sepulturarum.
¶ Item iste ordo fundatur in simplicitate innocentissima et per hoc debent fugere curiosa studia paganica nimis continuata: verba duplicia: vulpinas simulationes: sophisticas argumentationes et huiusmodi. Ordinatur magis ordo iste ad spiritum domini acquirendum et bene operandum orationem frequentandum et ad humilitatem puritatem et patientiam ceterasque virtutes et ad perfectionem scitatis inducentes: et ad studendum in diuinis deuotis et sapientibus scripturis et planis scientiis quam ad se exercendum in subtilibus argumentationibus inflatiuis et ostentatiuis et magis ad operandum quam ad loquendum. Vnde in regula. Non curent nescientes litteras litteras discere: sed attendant quod super omnia desiderare debent habere spiritum domini et sanctam eius operationem: orare semper ad

cum puro corde z habere humilitatē z patien tiam in persecutione z in infirmitate: z dilige re eos qui nos psequuntur z reprehendunt z arguunt zc. Et sanctus Franciscus socijs suis dicebat vt studerent prius facere ꝙ docere ad instar saluatoris. Et dum qdā doctor a btō. F. peteret expōnem illius dicti Ezech. Si dicēte me ad impiū zc. Dicit q̄lz ds eē talis vite ꝙ fa cto reph̄ēdat pctōres ēt si tacuerit. Nūc autē quāt ista simplicitas sit a frib⁹ reiecta pz: q: ci to post nouiciatū q̄libz vult studere in logica z phia vt possit ascēdere ad gradus: q postꝙ fue rit graduat⁹ ide dedignaf seq chor refectoriū ceteraſqz puent⁹ cōitates: sz habito vno socio p seruitore discurrit z frequentat curias: circuit puincias z talib⁹ regunf capl'a. Jō sp ordo tē dit ad ima neć mir qd prius esse debuit dimit titur z illud qd posterius pponif spūs dñi ptē nit z vanitates appetunf: z ita celū est deorsū z terra sursum. ¶ Excede tāta simplicitate ad q̄tā vanitatē deuenit ordo: plus delectanf frēs in vno argumento Aristotelis vel sophismate buridani ꝙ in totavita btī. F. Jmmo si qs sibi allegaret vitā z doctrinā btī. F. fine derisiōe nō abiret. Uñ bñ cernim⁹ cōpletū qd btm̄. F. di xisse reperim⁹. vz. ꝙ a dño sibi reuelatū fuerat ꝙ ista cupiditas scie iflatiue nō faceret bonum finē nec bonū fructū in ordine suo. Naz docto res z magistri sunt pre ceteris a sua scā obſuan tia magis relaxati z magis cōuer ifsati ꝙ secu lares. Dicebat ēt ille scūs ꝙ mlti pp cupidita tē scl dimitterēt vocationē suā: tū fatenf pau peres ꝙ bonum est hīe sciam: dum pp hāc qs nō ledat rl'az z ɔsciam suam: z ista receptio gra dus nec sine pecunijs acquiri pōt: z vix cuz il la paupertate z simplicitate seruari.

¶ Jtē fundaf in puritate mūdissima: iō rl'a p̄ cipit vt sup dcm̄ est: fugere nō solū actus vene reos: sz ēt occasiōes tā in ɔsortijs z ɔsilijs suspe ctis ꝙ alis. Et q: mūdissima nō solum tactib⁹: sz ēt macolanf affectib⁹. Jō btūs. F. volebat ꝙ loca frm̄ eēnt moderate remota a frequētatiōe z ɔcursu pplor: ita ꝙ seculares z maxīe mulie res frequētē accessum nō hēnt ad eos: ꝙ etiaz possent ire ad villas p elemosyna petenda z p pdicatiōe faciēda. Et ad hāc puritatē suadām indicit rl'am ita austerā: vt s. caro mortificaref spūs vo viuificaref. Nūc āt in ordie paupt̄as z austeritas relinquunf: occasiōes male introdu cunf crucifixio carnis dissipata est orones dese cerūt z vigilie aruerunt z lachrymeabundat gulositas: dñaf supbia cū sua cōitiua p lachry mis nocturnis mer fundif p gemib⁹ auiū cāt⁹ z cithare son⁹ audif familiaritateſqz frequēter.

¶ Jtē fundaf ordo iste in humilitate pfundis sima ꝟ clamāt nomē habit⁹: corda: pedū nudi tas: quotidiana mēdicitas z hmōi. Sz istā hu militatē fugauerunt ab ordine: vanitas studij: pōpa scie: abusus puilegior: mltiplices irreue rētie platorz: mutue discordie: ambitio domi nādi: anhelatiōes ad gradus z honores in pa tientie ɔ eos q nō cōprehēdūt ɔtēpōes cū alijs religiosis p pdicatiōib⁹ z alijs actib⁹. Mir est ꝙ in cūctis fere cupiūt vniuersos ecclesiasticos pcellere. Quāuis. n. pfessionē suā oibus velint pponē: alios tñ nolūt ipsi ecqz opib⁹ pcedē: sic pz ꝙ i solo noīe gl'iant. ¶ Jtē fundaf in orone z opatiōe assidua. Jō dic rl'a vt. s. Nō curēt ne sciētes l'ras zc. Sz attēdāt ꝙ sup oia desideraf debēt hīe spm̄ dñi z scām ei⁹ opationē orare sp ad deū puro corde zc. Et de labore z opatione dicit. Frēs qb⁹ dedit dñs grām laborādi labo rent fidel'r z deuote zc. grāz vocat artē vl' ido neitatē q̄lz vl' donū a deo datū. Seqf quo paſ su dicit Nico. iij. vbi. s. ꝙ frēs vacent studio z diuinis officijs vl' seruitijs illor q talib⁹ vacāt vel laborēt manual'r nisi fuerint in tā notabili ɔtēplatōe pbati ꝙ a tā scō pposito z bono me rito nō sint retrahēdi. Et btūs. F. in suo testō dicit. Et ego manib⁹ meis laborabā z volo la borare: z oēs alij frēs firmiter volo ꝙ laborent de laboricio qd ptinet ad honestatē nō pp cupi ditatē recipiēdi pciū laboris: sz pp exēplū z ad repellādū ociositatē. Sz q: nūc in ordie vterqz labor cōtēnif neće est ꝙ multa mala supradc. z alia docuerit ociositas. Nam quasi in oibus cō uentibus Fracie ignoraf deuotio z de cibarijs z alijs vanis fit disputatio: fratres z multi secu lares diuina gustantes a talibus fratribus de spiciuntur z hypocritas z fatuos iudicantur.

¶ Jtē fundaf in charitate pfecta: vñ rl'a dicit vbiqz sunt frēs z se iuenerint ostendant se do mesticos inuicē īter se z secure manifestet vn⁹ alteri necitatē suā: q: si mr diligit z nutrit filiū suum carnalem quāto diligentius debet quis diligere z nutrire fratrem suum spiritualem.

Et si qui eorum in infirmitate ceciderit fratres debent ei servire sicut vellent sibi fuiri. In quibus verbis primo ostendit perfectionem charitatis quantum ad signa. ibi. ostendant etc. Secundo quantum ad affectum. ibi. quia si mater etc. Tertio quantum ad effectum vel obsequium. ibi. et si quis etc. Nunc autem quantam charitatem exhibeant fratres conitatis ad pauperes fratres suos statum regularem servare zelantes expertum est: quia eos compellunt declinare ad conventus suos: et quando declinant ad eos famelici fatigati vel pluviarum inundatione madefacti: ignis ire et indignationis festinanter accenditur. Alius insurgit contra illos arguendo de vestimentis suis. Alius despicit et subsannat. Alius hypocritas vocat et excommunicatos. Alius foras eos eycit. Alius obiam lem suam litteram ad terram proijcit. Alius de carcere dat minas. Alius de combustione. Et si interdum comminationes huiusmodi non dentur tamen necessitas eorum minime consideratur. Et quod abhominabilius est dicere aliqui decesserunt apud illos quorum corpora sepelierunt in terra prophana: ut supradictum est de fratribus conventus remensis.

¶ Item huius hodie in ordine communiter non servatur: quia qui non habet argentum vel amicos in infirmitate male visitatur et tractatur: et ideo quibus tendit habere proprium: de quo sibiipsi subvenire possit si eum infirmari contingeret.

¶ Item qui non habet argentum vel amicos male induitur: et qui habet preciose cum tamen sit statutum prohibens ne quis guardianus prius induatur de panno conventui dato donec omnes fratres sui vestimentis sint provisi. Insuper quilibet vult in sua patria manere et inter amicos: et ibi in suis conventibus quasi in domo propria cameras sumptuosas et curiosas nititur edificare pro sua singularitate. Et huiusmodi vitium fere in omnibus conventibus regni Francie regnat. Alij vero fratres velut hospites et alieni habentur: ceteri vero maiores et nativi dominantur.

¶ Item fundatur ordo iste in exemplaritate Christi humanitus conversativa: quod ex sex conditionibus premissis probatur: ideo dicitur in principio regule. Regula et vita fratrum minorum hec est. scilicet domini nostri Jesu Christi sanctum evangelium observare etc. Et infra secundum sanctum evangelium et in fine. Et sanctum evangelium domini nostri iesu christi quod firmiter promisimus observemus. Sed dicere quod dominus noster Jesus Christus vel eius apostoli vixerint et conversati fuerint sicut conitas ordinis nunc vivit esset insanum valde. Clare ergo videtur ordinis collapsus.

Et quia ordo iste quam pre ceteris in maiori paupertate erat fundatus: ideo pre ceteris ordinum collapsibus: eius collapsus plus manifestatur: et fratres eius propter sua demerita magis scandalizantur.

Et quamvis in alijs ordinibus sint: non est dubium plus et minus ordinem suum servantes non tamen tantum distant nec differunt sicut isti. Et notandum quod collapsus huius ordinis in ecclesia plus nocet quatuor de causis. Prima quia ut perfectior eminentior et enormior. Secunda quia per omnes orbis partes ordo in conventibus est diffusior. Tertia quia famosior: et ideo facta sive bona sive mala a populis citius trahunt in exemplum. Quarta quia ut dicunt eius professores: ipse est perfectior quilibet eius perfectionem dimittat. Et ideo econtra eius reformatio esset ecclesie dei utilior.

¶ Item fundatur ordo iste in obedientia promptissima: et per hoc fugit proprie voluntatis: proprie carnis: et proprij sensus affectiones et desideria. Et ideo dicit regula quod fratres non solum obediant prelatis suis in his que in regula continentur: sed etiam in omnibus alijs dum tamen non sint contraria anime sue et regule. Super quo passu dicunt quatuor magistri prelibati quod non solum est contra animam peccatum actuale: sed etiam omne illud quod est inductivum vel incentivum proximum ad peccatum. Ulterius dicunt quod non solum contra regulam est facere contra tenorem litteralem: sed etiam facere contra statuta et constitutiones. Unde advertendum ad quam cecitatem devenit ordo: quia nullus inobediens reputatur nisi solus ille qui in laxationibus et in puritatibus prelatis suis noluerit obedire. Et cum tanta sint in ordine mala et scandala deo et toti mundo detestabilia: de illis tamen non tantum dolent et conquerunt prelati sicut de pauperibus fratribus qui ad sedem apostolicam et sanctum concilium generale pro pace animarum suarum et regule sue observationem recurrere compellunt quibus ipsi ministri providere noluerunt multotiens requisiti: sed multitudini relaxate faventes omnes provisiones apostolicas legitime et iuste sibi datas: ut supra tactum est pro posse suo annullaverunt.

¶ Heu quantum bonum fecissent si dictis pauperibus favorem istum prebuissent ad reformationem: quantam noverunt pro eorum subversionem. Sed utinam hostis malignus malorum inductor et auctor defraudet ut scilicet sacro generali providente concilio: quanto in ordine isto abundavit iniquitas: tanto gratia divine benedictionis superabundet.

Quoad quartam partem que est huic ordinem reformandi apta dispositio temporis et oportunitas dicunt supplicantes quia de quinque necessarijs ad huius ordinis reformationis

matrionis inchoationem quattuor per dei gratiam apud illos repiri possunt. ¶ Primum est iuuentute fres regulã pure seruãdi bonã volũtatẽ firmũq; ppositũ hñtes q p dei grãm apud illos poterũt repiri q: nihil in mundo ita peroptãt. ¶ Scdm est tanta copia frm q p seipsos sine adiutorio vel cõmixtione alioꝝ cõitatẽ possũt facere offm diuinũ cuꝫ dei adiutorio debite psoluere qd ẽt apud illos poterit repiri q: sunt in numero fere ducẽti frẽs adulti quoꝝ alij beneficijs ecclasticis dimissis: alij bonis pp deuꝫ paupib⁹ erogatis: alij patrimonijs renũciatis: alij pñtis domib⁹ z cognationib⁹ derelictis spũ pñte ducti hanc sanctã religionẽ intrauerunt. ¶ Tertiũ est scia z discretio necĩa ad cõitateꝫ ordis regendã q: iter illos sunt qplurimi clerici z notabiles pdicatores quoꝝ alij fuerũt interdũ plati in cõitate ordis. Alij in scolis gñalibus añ religiõis igressuꝫ graduati. Alij ecclesiaꝝ parochialiũ curati: alij in ecclesijs cathedralib⁹ bñficiati: alij vo p qndecim annos z eo amplius in regulari obſuãtia laudabiliter perseuerauerũt. ¶ Quartũ est loca disposita ad huiusmodi obſuantiã seruãdam q: iam hñt duodeciꝫ pũetus z plus in puincijs Frãcie: Burgundie: z Turonie fm statum regularẽ pstructos quos nunc inhabitant ab alijs segregati. ¶ Nihil ergo aliud restat ad reformationẽ huius inchoãdam nisi q gntuꝫ necĩum addat p pñs sacrũ gñale pciliũ. vꝫ. q talis puisio super hoc apponat q hmõi reformatio z obſuantia possit pficere de cetero ac libere pseuerare z q ipsis supplicãtibus tradat sua rla pmissa iuxta declaratiões aplicas simplr fm q p btm Franciscũ tradita fuit z ſuata qbuscũq; puilegijs z alijs q impedimẽta cas z occasiões laxationuꝫ dare possent resecatis. Et falrẽ q pmit⁹ añ oia salua semp determiatiõe plibati sacri pcilij. iiij. meatus aquaꝝ carnaliũ qb⁹ strictiões hui⁹ scẽ religiõis relaxari z feruores deuotiõis extigui luce clarius dignoscunt obſtruant: q: si talium occasiõe ipsa pmaria stabilis z pfecta fundatio noscit corruisse multo facili⁹ ista debilis z ipsecta reformatio. Hoꝝ meatuũ pmus est multiplex z idiscreta receptio igrediẽtiũ q: cõiter in ordie isto aialia ceca deo offerunt dũ puuli vota sua ignorãtes z qd agere debeãt recipiunt q in laxationibus nutriti in eis pseuerare volũt. Etiã q: nõnulli simplices se bñ viuere credũt eo q sicr maiores ordis sic viuere pspiciũt: licꝫ tñ rla a pncipio dicat q veniẽtes ad ordinem examinẽt de fide catholica z ecclasticis sacramẽtis z si hec. oia credãt z velint vsq; in fineꝫ pfiteri. ¶ Itẽ si vxores non hñt z si hñt z iam monasteriũ itrauerint vxores vel iaꝫ eis dederint auctẽ diocesani epi voto pntinentie iam emisso z illi⁹ sint etatis vxores q non possit de eis oriri suspitio. ¶ Itẽ si res ita se hẽat dicãt illis q recipe dñt verbũ sci euãg. q vadãt z vẽdãt oia sua z ea studeãt paupib⁹ erogare p hec z silia clare designãs etatẽ, puectã z discretionẽ nõ modicã in igrediẽtib⁹ ẽe debere. Et licꝫ pmissum est pditionalr iuuenes recipi. vꝫ. si apparẽtib⁹ suis oblati sint de hoc tñ frẽs abutunt q nõ dimittũt puulos de se vl apparẽtib⁹ offerri ex sua libera volũtate. Sed qñ ambulãtes p mũdũ vidẽt pueros aliqd pncipiũ habilitatis hñe ipsos vbis blãdis alloquũt z quãsi pñt inducũt ad hui⁹ religiõis igressuꝫ pmittẽtes eos ad studia pmouere z libros necĩos dare z ad acqrẽdã sciam iuuare: dicẽtes eis q de leui semel poterũt ẽe epi z adhuc maiores in ecclia: dãt illi poma z oia placẽtia vsquequo eos alligauerint viculis suis: z ẽt secũ tales pueros manere pcurãt. Et q: tales spũe dei istinctu nõ inducunt ſꝫ spũ hũano z inflãte bonũ fructũ nõ faciũt in religiõe cũ adhuc bñ ispiratis in pncipio sit satis arduũ donec amor diuinus aduenerit: q iugum xpi facit suaue z onus suũ leue. ¶ Scds meatus sunt abusus enormes puilegioꝝ p mẽtẽ z intẽtionẽ btĩ Fran. rle pditoriis occasiõe quoꝝ se qõnib⁹ miscuerũt ifinitis z occupationib⁹ varijs ita q vno necĩo neglecto: a rectitudie a deo sibi data deuiarũt. Dicit. n. sanctus Fran. in suo testamẽto hoc puilegiũ a deo volo. s. nullũ ius hñe frẽs a dño papa, neq; p pdicationib⁹ neq; pro psecutiõe suoꝝ corpoꝝ: ſꝫ qñcunq; psecuti fuerint de vna ciuitate fugiãt in aliã. Colore n. hmõi puilegioꝝ pueniũt ordini pecunie paupertati pmisse pñie dãtes frib⁹ occasionẽ se pciose iduẽdi delitiose viuẽdi sumptuose edificãdi: cõtra platos z curatos se superbiendi: z demuꝫ per oẽs partes regulam promissam relaxãdi: z etiã ipsi regule ptrariantur. ¶ Tertius est obliqua ordiatio platoꝝ q: q platus eligit sufficit vt bona tpalia augmentet

populum fauori3et:licz de obseruātia vel obser uāda rle nō curet nec ēt de ipsius ppli salute. ¶ Quartus est imoderata ambitio ⁊ cupiditas scie graduū ⁊ honoꝝ q: qlȝ post nouiciatū si etatē hȝ ad studia mitti cupit vt supradictus est:vt postq̄ lector Parisieñ.extiterit vel alijs hmōi gradus habuerit ꝑuilegia hēat iter illos de sequela chori ⁊ alijs cōitatibus ꝯuētus sequn dis. Et vt ēt ꝑsint cupiūt ascēdere qđ videtur clarissime q: nitunt a papa Bōnetuȝ hic ⁊ in curia romana quāuis mime studuerint ad gradus ꝓmoueri:nec solū pro hmōi ꝑhdentijs in foro litigāt ecclasticō sȝ etiam in parlamento. ¶ Ea pp sūme vellēt ⁊ affectarēt ꝑlibati supplicātes q ꝑlibato sacro concilio placeret eis hos meatus iter cetera obstrueṫ. Et pmo quo ad pmū q de cetero nullus p vniuersuȝ ordinē ad assumptionē habit⁹ admitteret nisi pri⁹ eius deuotio debite examiata ⁊ approbata fuisset:⁊ q ad min⁹ vigesimum annū cōpleuisset. Quoad 2ᵐ q frēs hui⁹reformatiōis dūtaxat q sunt vel erūt in posteꝝ aliquaꝝ ꝑsonaꝝ secularitū ꝯfessiōes in suis ꝯuētib⁹vel extra nō valeāt audire vel corpa quoꝝcūq3 defūctoꝝ sepelire sciēter ꝯtra volūtatē ⁊ bñplacitū curatoꝝ suorū:neq3 ꝑsumāt in epatu alicui⁹epi pdicare cū ab eo illis fuerit ꝑdictū ꝑut eoꝝ regula docet. Et si aliquē ad sepulturā recipiāt:curat⁹ totuȝ ius sepulture hēat:ac si fuisset i sua ecclia sepultus. Nec ipsi frēs aliqd valeāt recipe p sepultura nisi q̄ advictū ⁊ diuū offiñ ꝫm morē rle ptineat donarentur:nec ante.xxiiij.annum ad ꝑsbyteratū ꝓmoueanṫ ⁊ possint examiari sicut ⁊ alij:q: i talib⁹ꝑuilegijs iuri cōi tā rōnabilr itroducti ⁊ ēt iuri ordiarioꝝ ē ꝑlimū drogare. ¶ Quoad tertiū q si frēs q iā do auctoi duodecim ꝯuēt⁹vel ampli⁹hñt reformatos i trib⁹ ꝓulcijs Frācie:Burgūdie:⁊ Turonie:pdictis de cetero hēant suū mistrū ꝓuicialē:⁊ in qlibȝ ꝓuicia vnū custodē ipsi ꝓuiciali subiectū p ipsos frēs eligēdū:q mistri ⁊ custodes sint obseruātie sue rlaris pcipui zelatores pariter ⁊ obseruatores:⁊ qbuslȝ semotis laxatiōib⁹sup pura obseruatiōe huius iuigilēt trāsgressores ⁊ laxatores debite puniēdo:q ꝓuiciales ⁊ custodes eligant a maiori pte sicut est in ordie fieri ꝯsuetū. Si tñ noluerit mister gnalis ordis eū ꝓuicialē ꝯfirmare:q certus plat⁹vel epi hoc facere possint: vel pro ꝯfirmato aucte aplica hēaṫ. ¶ Quoad quartū q nullus deinceps fr hui⁹ obseruantie ⁊ reformatiōis ꝓmoueaṫ ad quoscūq3 scolasticos grad⁹:sȝ sufficiat illis hic scia3 sine istis gradibus ⁊ honorib⁹cū nō sint necīj ad salutē ⁊ adipisci bono mō nō pñt sine vsu pecuniaꝝ qbus ipsis frib⁹nullo mō licȝ vti. ¶ Itē q oēs ⁊ singuli ꝯuēt⁹ordis pdicti ex quoad hoc maior vl sanior ps ꝯcors fuerit ⁊ ad hanc reformationē se reducere ⁊ platis se subdere volētes lȝ libere possint ⁊ pari mō oēs ⁊ singuli frēs quotiēs eis dñs ispirabit. ¶ Itē q nullus ꝓfessor ordis ab hac vita ex quo voluntarie ad eā se ꝯuerterit ⁊ platis ei⁹se subdiderit nisi de lnia ipsoꝝ platoꝝ valeat exire. ¶ Itē q frēs q sūt vel p tpe erūt in hac obseruātia possint ⁊ valeāt oēs ⁊ singulos ꝯuēt⁹quos nūc ihabitāt vel in posteꝝ ihabitabūt ad statū debitū ⁊ puritati rle sue ꝯsonū reducere oia supflua si q̄ sint in reb⁹ mobilib⁹vel imobilib⁹resecādo: ꝯsilio tñ ⁊ assensu diocesani loci illi⁹ vel notabiliū ꝑsonaꝝ ecclasticaꝝ ⁊ platoꝝ illi⁹obseruātie atq3 siñ discretoꝝ in reb⁹ magnis sup hoc ꝑhabito. ¶ Itē q frēs hmōi quotiēs ꝯtiget eos p mūdū ambulare teneanṫ declinaṙ ad ꝯuēt⁹⁊ loca hui⁹obseruātie dūtaxat ad comedēdū bibēdū vel dormiēdū sic in tali casu per certa ordis statuta di foꝛe ordinatum. ¶ Itē volūt q si istigāte diabolo qđ de⁹ auertere digneṫ frēs futuri in ꝯuētib⁹reformatis laxarentur:⁊ trūcos:piscides:⁊ offertoria pecunialia facerēt alia reciperēt:q curati in ei⁹ parochia sunt fūdati:possint ⁊ hēant ius oia talia pecunialia exigendi ⁊ recipiendi plenarie. ¶ Itē sine edificatiōe nouoꝝ ꝯuētium frēs augmētari valeant ⁊ crescat reformatio:digneṫ sacrū ꝯciliū cōmittere certis platis in qlȝ ꝓuincia q̄tenus in qlȝ custodia dictaꝝ ꝓuinciaꝝ:duo ꝯuēt⁹p ipsos aucte dicti sacri ꝯcilij ⁊ scē sedis aplice dictis frib⁹reformatis assigneṫ:quos p nūc ihabitāt mime cōputatis:q si fuerint ꝯtra regulā nimis sumptuose edificati ꝫm ꝯsiliū dictoꝝ platorum aut alterius eoꝝ loco ꝯuentus Vieneñ.aut ab ipso vel ipsis deputandoꝝ valeant ad statum debitum reformari supfluitate loci pijs opibus p pdictos deputatū resecata. ¶ Per supradictū aūt alioꝝ frm reformationē quāuis alo seruētī eā desiderāt pro pñti nō querunt:sȝ illis sufficit pure simplr ⁊ pacifice

suam

suam regulam q̄ voueruͤt obseruare: inter oēs müdi statue simplr sine calūnia aut alioꝝ op/pressionib⁹ puersari nec laxatiōes ordis ad huc finem pd'xerūt q̄ alij nolētes reformenſ quia eis videſ īpossibile sʒ vt destructionē reforma/tionis: quā in ipsis damno fauēte īceperūt euitare valeāt: q: luce clarius p facta ⁊ īpetrata apparet q̄ alij nolūt nisi vt pdicta reformatio in istis frib⁹ relucēs absorbeaſ ⁊ deficiat: volūt.n. pseuerare in īceptis laxationib⁹: ⁊ iō oderūt lucem opeꝝ veritatē regularis obſuātie relucētē ipsorūqʒ laxatiōes: ⁊ si nihil dicaſ arguentē. Et vt friēs Joseph eo q̄ a pue plus cūctis diligereſ tunicā q̄ bestabat polemitā in spelūca posue/rūt pdictāqʒ tunicā quā edi sanguine maculātes a fera finxerūt deuoratū noméqʒ eius ⁊ pñtiam abolētes ysmaelitis vendiderūt ne vltra hēreſ in memoriā sit ph dolor frēs alij hos bonos frēs exosos hūt vsqʒ ad pditionē diuersis petōꝝ ⁊ diffamationū maculis vt supra dictū est: ipsam bonoꝝ opeꝝ virtutuʒ ⁊ exēploꝝ tunicam maculātes ⁊ sub vmbra apparētis obie: in spelunca volētes abscōdere: vt tandē ad extraneas fugiant religiones aut ducanſ ⁊ eoꝝ nomen obliuioni tradatur: non eas tñ persequentes q̄ regule eoꝝ puritatem. Ea pp̄ter obuiet persequētibus sacrum generale pciliuʒ subueniat oppressis. Si regula beati Francisci bene instituta est que per tot sūmos pōtifices pfirmata fuit ⁊ ēt declarata. Jsti nō possunt arguiꝗ: plenarie se submittunt sacro pcilio per spiꝯ scm̄ directo. Si autēʒ inueniant aliqua pter regulaʒ vel q̄ minus obſuanda minus obseruant digneſ sacrum pciliū rescindere illud quod nimiuʒ vel adijcere quod deficit. Apponant penas vel cautelas ne in futuꝝ transgredi valeant vota sua vel alios status ecclesiasticos aliqualiter opprimere: parati sunt eniʒ leo suscipere a io quasi veri obie filij. Ad hoc enim fuit hoc sacrum pciliuʒ pgregatum vt .f. status ecclesiasticus reformetur. Ea propter isti reformationē suā nolentes recipe huc nō venerūt. Sic fuit in puentu Uiēnen. factū sʒ q: non fuit bonis fribus extra ordinis cōmunitatem pui/sum ea propter ipsa reformatio modicaʒ durationem habuit. Magna eniʒ massa leuiter modicum ferm enti corrumpitur.

❡ Prouisio pcilij Constantien. pro fribus ordinis minoꝝ de obseruantia nuncupatis. Incipiens Sacrosancta ⁊c. Regre supra parte secunda folio. 30.

❡ Sequūtur consequēter declarationes singulares ⁊ vtiles de q̄litate ⁊ pfectione obediē/tie euangelice frm̄ minoꝝ. Et primo.

D Eclaratio magr̄ alis .f. Bernardini de obis cuiuscūqʒ religionis in gñe: ⁊ de sūma pfectione euangelice obie in specie. ❡ Ex tertio opere ipsius scī manu ipsius ppria descripto ⁊ in suo cōuentu prope ciuitatem Senensem in ipsius cella cum ceteris operibus eius honeste vt decet reseruato.

Tollite iugum meū sup vos. Matt. xj. Triplex qppe est sapia huius müdi. vʒ. supbia luxuria ⁊ auaritia. De qb⁹ .j. Joan. ij. cap. ait Omne qḋ est in mūdo .i. omne qḋ mūdi sapiam sapit pcupiscētia carnis est ⁊ pcupiscentia oculoꝝ ⁊ supbia vite. Conualescit.n. supbia per mūdi magnificētias. Luxuria p delitias. Auaritia p diuitias. Tandem ex magnificētijs oriunſ vana; ex delitijs feda: ex diuitijs ipia. Qḋ intelligēs vera dei sapia xp̄s tria admirāde sapie pſilia dedit in qbus pſistit totū studiū sapie spūalis in scola scē religionis que opposita sunt sapie mūdi. Primū est pſiliū obie p̄ mundi supbiā. Scḋʒ castitatis ptra mūdi luxuriā. Tertiū pauptatis p̄ mūdi auaritiā. Per obiam oīa subijciſ deo. Per castitatē caro spiritui subiugaſ. Per pauptateʒ vo corpi nr̄o subijciſ totus mūdus. sicut Deut. xj. ca. pmisit dūs dicēs. Ois locus quē calcauerit pes vester: vester erit. Calcare qppe despicere est. De obia qdē Mat. xvj. ait. Siqs vult venire post me abneget semetipm̄ ⁊ tollat crucē suā ⁊ seq̄tur me. De castitate. Mat. xix. iteꝝ dūs ingt. Sūt eunuchi q̄ se castrauerūt pp regnū celoꝝ. De pauptate ēt Mat. xix. dñs ait. Si vis pfectus eē vade vēde oīa que hēs ⁊ da paupib⁹: ⁊ hēbis thesauꝝ in celo ⁊ veni seq̄re me. ❡ Inter hec āt tria vota pfitātioꝝ at q̄ pfectioꝝ est votum obie q̄ alia duo si sumeſ in culmine suo. ❡ Quod pbari pōt triplici rōne. ❡ Primo pp̄ter oblatiōnē. ❡ Scḋo pp cōpꝛehensionē. ❡ Tertio pp̄ter appropinquationeʒ. ❡ Pri/

mo inq̄3 ꝑpter oblationem. Nā p votū obe/dientie hō aliqđ maius offert deo.s.ipsam vo/luntatē q̄ potior est q̄3 ꝑprium corp⁹ qđ hō deo p ꝯtinentiam offert. Et q̄3 res exteriores quas offert hō deo p votū paupratis. Un̄ id qđ per oblam fit magis est gratū deo q̄3 id qđ fit p ꝑ/priā volūtatē. ¶ 2° pp cōprehēsionē:q: votu3 obie ꝯtinet sub se alia duo vota:s3 nō ecōuerso. Nā religiosus lic3 teneat ex voto suare ꝯtinē/tiam ꝫ paupratē:tñ hec sub oia cōprehendunt ad quā multa alia ptinere ꝓbant pp ꝯtinētia3 ꝫ paupratē. ¶ 3° pp approximationem. Na3 obie votū ꝑprie se extēdit ad act⁹ ꝓpinquos fi/ni religiōis. Quāto.n.aliqđ ꝓpinquius est fini tāto meli⁹ est. Et ide ēt est q̄ votū obie est eēn/tialius religioni. Nā si absq3 obie voto aliquis ꝯtinētiam ꝫ volūtariam pauptate3 ēt ex voto seruet nō pp h̄ ptinet ad religiōis pfectione3 q̄ ꝓfert ēt ipsi virginitati obseruate ex voto. Un̄ Aug. ait in libro de virginitate. Nemo q̄3tum puto ausus fuit virginitatē ꝓferre monasterio. Merito igit̄ sūma sapia dei xp̄o in ṽbo ꝓposi/to ad votū obie nos hortat̄ cū ait. Tollite iugū meū sup vos. In qb⁹ sacratissimis ṽbis tria p ordinē ꝯtēplemur. Primū ꝯsiliū pfectissimū: quia dī Tollite. Scđo obiectu3 suauissimum: quia inqt. Iugu3 meum. Tertio subiectum cō uenientissimum:q: subdit. Super vos.

¶ Articulus primus de perfectione obedien/tie que euangelica nuncupatur.

P Rimo cōtēplemur circa obia3 ꝫ maxime euāgelicā cō/siliū pfectissimū:q: hortat̄ dñs dicens. Tollite.s.volūtarie a pn⁹ obie statū. Quasi di/cat. Nō ipono vobis vt asinis seu bob⁹:s3 vos vt boies tollite vobis si vultis. Dñs qppe fi/lios vult hīe nō seruos. Proinde in edificio ta bernacli. Exo.xxv. ait dñs Moysi. Ab hoie q offert vltroneus accipietis. Et.xv.q.ij. in cap. Nō est. Ambro. in li. de bona vita inqt. Uolun tariū sibi militē eligit xp̄s volūtariū seruū sibi diabolus acciona t.i.acqrit seu mercat̄. Et hoc p3 q̄3 ipie agūt q iuitos filios siue filias i mōa/nasterijs ponūt seu pori⁹ carcerant. Cōtra illđ qđ ꝓpheta ait. Uolūtarie sacrificabo tibi. Et xx.q.iij. in ca. Prīs. dī. Qđ.n.qs nō eligit nec eprat pfecto nō diligit. Qđ aūt nō diligit faci/le ꝯtēnit. Nullū ḡ bonū nisi volūtariu3:sicut ꝫ integritas corporis res est voti non pcepti: vt dī.xxxiij.q.j. in cap. Integritas. Sciens igitur dñs obiam pfectissimā esse ad eam volūtarie ꝫ feruenter assumēda3 hortat̄ di. Tollite.s.obia3 sanctā. ¶ Quattuor qdem pfectiones h3 in se obia scā maxime que euāgelica est pp quas ra/lis obia volūtarie assumenda est. Primo q: in sūmo abdicatiua ꝫ separatiua. Scđo est in sū/mo vnitiua. Tertio est in summo promotiua. Quarto est in sūmo preseruatiua.

¶ Q: obedientia euangelica primatum tenet in abdicando omne quod subijcitur hominis potestati. Capl̄m.j.

P Rimo qdē euāgelica obedien/tia est in sūmo abdicati/ua seu separatiua. Ipsa siqdem pncipa tum tenet in abdicādo seu separādo omne qđ est sub hominis potestate. Nam cū nullius rei possessores aut domini simus nisi per facultatē ꝫ vsum libertatis nostre: itā abdicare a se quā/tum nobis possibile ꝫ licitum est abdicare put possibile est omnia quorum esse possumus pos sessores citra deum. Preterea cum nihil nobis sit carius intimius altius ꝫ maius ꝓpa libertate ac facultate vsus eius: abdicare hāc a se put est possibile tanto est perfectius ꝫ altius quanto ista preponderat omnibus alijs abdicabilibus nostris. Amplius quanto aliquid magis natu/raliter diligitur tanto propter deum pfectius abdicatur. Nihil enim nobis amabilius est li/bertate proprie voluntatis. Per hanc homo est dominus aliorum per hanc potest omnib⁹ alijs vti ꝫ frui per hanc homo in suis actioni/bus dominatur. Nihil eni3 est quod homo na turali affectu refugiat amplius q̄3 priuari pro/pria libertate. Et hāc ꝑpter deum homo spon te in euāgelice obedientie voto abdicat:ꝫ quā/tum fas est illa se ꝓuat. Merito ergo.j. Re.xv. c.scriptum est. Melior est obedientia q̄3 victi/me. Rationem huius reddit Grego. in vlti. mora. di. Obedientia victimis iure pponitur: quia per victimas aliena caro: per obedientia3 vero propria voluntas mactatur.

¶ Q: obedientia euangelica primatum tenet in viuendo regularem statum. Capl̄m.ij.

S Ecundo aūt obedientia euā/gelica est in summo vnitiua. Tenet siquidem pncipatum in ꝯnectendo

in ɔnectendo regularē statum ꝛ societatē quo/rūcūq3 ĩsimul ɔuiuentiū. Per hāc.n. maxime vniunt oēs ꝓfessores eius fortissima ꝛ idisso/lubili ɔiunctione tanq̄3 mēbra sub vno capite. Un̄ sine ea non pōt esse in aliquo sublimitas ꝛ singularis vnitas gregis ꝛ capitis sui:ꝛ ita nec optimū regimis genus:nec ēt regni. Nam ꝑm Arist.lib.politicoꝝ. Illud est in quo est oīum regale ꝛ monarchicū. Uniunt ēt p hāc diuerse ꝛ diuersoꝝ volūtates ad vna3.s.ad volūtatem supioris. Et ideo p hāc cessant oēs dissentiōes: ꝛ oēs istabiles vagationes:si vere obia obseruaf. Per hāc.n.oēs se aspiciūt tanq̄3 frēs ꝑm ꝓphe ticum verbū. Unius moris in domo: q2 p hāc quasi sensibilr̄ dicunt se filios vnius patris. Per hāc ois religio fit vnū corpus: vnus spūs:seu vna volūtas:ꝛ vna frnitas. Sine hac.n.nunq̄3 fieri pōt vna imobilis societas seu religio ag/gregata ex multis. Proinde religio illa q̄ sūme ē vna vnu3 h3 gn̄ale caput sup oēs:oib9 ꝓsidens ordinarie ꝛ imediate. Sicut.n.apli tenebātur obedire xpo:ꝛ post mortē eius Petro sic oēs minores vni gn̄ali mi̅stro. Et ideo in eoꝝ rl'a ꝑcipif:q2 oēs sic familiariter se debeant hīe ad/inuicē ac si oēs eēnt de eodem spāli collegio ꝛ ɔuētu. Un̄ i hac sola pōt i plenitudie effūdi il/la iucūditas spūs sci. Ecce q̄3 bonū ꝛ q̄3 iucūdū hitare frēs in vnū. Sicut vnguētū in capite ꝛc.

¶ Q2 obia euangelica primatum tenet in ꝓ/mouendo ad bonum. Capl'm.iij.

Tertio vo hec obia est in sūmo ꝓmotiua. Nā tenet ꝓn/cipatū in ꝓmouēdo ꝛ impellēdo atq3 in mouēdo ad bonū. Et hoc triplici mō. Pri/mo p suu3 habituale ꝓpositū. Scdo p platoꝝ adiutoriū. Tertio p ɔfratrū suffragiū. Primo inquā p suū habituale ꝓpositum.s.ꝛ p suorum actuū tā interioꝝ q̄3 exterioꝝ exercitiū q gdē3 sunt multū humiliatiui ꝛ ois ꝓprie volūtatis in se mortificatiui ꝛ abnegatiui:ꝛ sūt deo ꝛ ei9 ꝯsibus ꝛ sruitijs sūme mācipatiui ꝛ dedicatiui. Nullū.n.ꝓcedentiū ɔsilioꝝ ita directe aut cō/plete dedicat hoīe3 sruitio dei ac sequele xpi si/cut obie votū:vn̄ in plerisq3 locis vbi in voca/tione discipuloꝝ xp̄s dicit. Seq̄re me.vel vbi post verba illa. Uade ꝛ vēde oia q̄ habes.sub/dit. Et seq̄re me.spālr̄ itelligit huius obie vo/tum. Scdo ꝓmouet ad bonū p prelatoꝝ mul/tiplex adiutoriū. Subditi.n.platoꝝ impulso ex/hortationi ꝛ documēto:correptioni ꝛ flagello: tā secreto q̄3 publico:ꝛ sue scitatis iductione ꝛ exēplo excitanf:istigātur:ꝛ q̄si cogunf ardua3 preceptoꝝ ꝛ ɔsilioꝝ ꝛ oium regulaꝝ statutoꝝ viā tenere. Un̄ videmus q2 ab vno capite ma/nat i mēbra sensus ꝛ motus ꝛ vitalis pulchri/tudinis ornatus:sic ꝛ ab impio ꝛ discreto regi/mine platoꝝ manat in oia mēbra religiōis or/dinata cōmissio ꝛ executio officioꝝ ꝛ omniu3 actuū virtuosoꝝ. ¶ Tertio p cōfratrū suffra/giu3. Dēt.n.(ꝑm ecclesiasticū.iiij.c.) emolumē tu3 societatis sue. Si vnus ceciderit ab altero fulcief ꝛ si tepuerit ab altero calefiet. Et tanto magis quāto magis hec societas p hui9regule obiam est imobilr̄ vnita. Un̄ hic potissime ad/implef:illud qd̄ ꝓuer.xviij.scriptū est. Frater qui adiuuatur a fratre quāsi ciuitas firma.

¶ Q2 obia euāgelica ꝓmatū tenet in ꝓseruan/do a multis periculis atq3 malis. Cap.iiij.

Quarto euāgelica obia est in sū mo ꝓseruatiua. Dēt eni3 ꝓmatū ꝛ ꝓncipatu i ꝓseruādo a m̄ltis piculis atq3 malis. Nā p cohertionē obie ꝓser/uatur hō ab istabilitate ꝛ leuitate vagatione ꝛ discursu si fr̄ obediēs esse cupit. Un̄ manifestū obie signū est instabilitas:vagatio ꝛ discursus. Preterea religionū capitula visitationes ꝛ so/lertia platoꝝ peruigilantia ꝛ custodia: oium, fr̄m ꝛ socioꝝ oculatus zelus nō solum ꝓseruāt hoiem a ꝓdictis:s3 ēt sic instigāt ad ois v̄tutis exercitiū q2 nō solum nō libet male agere: sed nec ēt lic3 retrocedere aut tepescere vel ociari. Preseruat ēt valde directe a ꝓprio amore sui ꝛ. sic a ꝓncipali radice ois inigtatis. Scdm eni3 Aug.de ci.dei. Ciuitas diaboli ichoat ab amo/re sui ꝛ terminaf in ɔtēptum dei. Ciuitas vo dei ichoat a ɔtēptu sui ꝛ terminaf in amorem dei. Preseruat ēt ab oi indebita seu distractiua solicitudine sui ꝛ oium suoꝝ actuū tanq̄3 sub/dens ꝛ cōmittēs hoiem totalr̄ cure ꝛ regimini prelatoꝝ suoꝝ. Preseruat ēt ab incētiuo vitio/rum. Nō.n.ita faciliter tentaf qs de illis super que tam supiores q̄3 socij iuigilāt ꝛ quoꝝ ꝑpe/trationem statim seqtur pena atq3 ifamia:sicut de illis in qbus nullum hoꝝ timef:ꝛ demōes nō ita faciliter tētant tales sicut alios. Proin/de Ber.ait q2 vbi nō timef reprehensor faci/

lius accedit tentator:atq; facilius ppetrat ini/quitas. De limitib⁹ huius obediētie in seqnti sermone dicetur:⁊ q̄ sint tres ⁊ nō plures nec pauciores ⁊ q̄re. Si qs aūt vellet plenius itue ri q̄uō obia valet ad oīs v̄tutis arduā pfectio/nē ⁊ ad oīs mali tutā defensionē ⁊ pseruatio/nem īspiciat modum pbandi q̄ in illa q̄ne de paupertate habitus est:⁊ p psimiles equalentes modos ad ppositū poterit formare multas ra/tiones:ac p hoc multipliciores ostendere obie vtilitates:que ego causa breuitatis obmitto.

¶ Q̄d au obia sit maxima virtutū.

¶ Si aūt queraf an obia sit maxima virtutū.

¶ Dicēdum fm Tho.ij.secūde.q.xiiij.ar.iij. q̄ sicut pctm̄ psistit in hoc q̄ hō ptempto deo cōmutabilius bonis īheret ita meritū virtuosi actus psistit in c̄rio in hoc q̄ hō ptēptis crea/tis bonis inheret deo. Finis aūt potior est his que sunt ad finē. Si ergo bona creata pp hoc ptēnunt:vt deo inhereat maior est laus v̄tutis ex hoc q̄ deo īheret q̄ ex hoc q̄ bona terrena ptēnit. Et iō ille v̄tutes qb⁹ deo fm se īheret.s. theologice:v̄tutib⁹ moralib⁹ potiores sunt qb⁹ aliqd terrenū ptēnif:vt deo inhereaf. Inter āt virtutes morales tāto aliq̄ potior est quāto ma gis aliqd ptēnit vt deo inhereat. Sūt aūt tria gn̄a bonoꝝ hūanoꝝ q̄ hō ptēnere pōt pp deū: quoꝝ infimū sunt exteriora bona:media autē sunt bona corpis:supremū aūt sunt bona aīe i/ter q̄ quodāmō pncipiū est volūtas īquātū.s.p volūtatē hō oīb⁹ alijs bonis vtif. Et iō p se lo/quēdo laudabilior est obie virtus que pp deū ptēnit ppriā voluntatē q̄ alie virtutes mora/les q̄ pp deū aliq̄ alia bona ptēnūt. Uñ Greg. in vi.mora.ait q̄ obia iure victime pponif: q̄z p victimas aliena caro:p obiam vo ppria vo/lūtas mactaf. Uñ ēt quecūq; alia virtutū opa ex hoc meritoria sunt apud deū q̄ fiunt vt obe/diatur volūtati diuine. Nā si qs ēt martyriū sustineret vel oīa sua paupib⁹ erogaret nisi hec ordinaret ad ipletionē dine volūtatis:q̄d dire/cte ad obiam ptinet meritoria esse non possent sicut nec si fierent sine charitate q̄ sine obia nō pōt esse. Dicif.n.j.Jo.ij. Qui dicit se nosse vel amare deum ⁊ mādata eius nō custodit men/dax est:qui autē seruat verba eius vere in hoc charitas dei perfecta est. Et hoc ideo est quia amicitia facit idem velle ⁊ nolle. Hec ille.

¶ Articulus.ij.de.xij.que faciunt etiam sua/uem atq; ad portandum leuem.

s Ecundo cōtēplemur obiectū suauissimū. Et d hoc dn̄s ait. Jugū meū q̄d est obia maxime euāgelica pp deū. Nō inqt iugū ppriē volūta/tis quod nō est leue ⁊ simplex s̄z graue ⁊ multi/plex:q̄z singuli corporei sensus p ppriā volun/tatē aīe iugū suū imponūt. Proinde Lu.xiiij. in psona talis aīe ait. Juga boū emi qnq; hoc est sensuū curiositatē nō sine magno labore acq̄ sui mihi.s.varia īuestigādo ⁊ in eis delectādo. Sicut.n.iugū ceruicē pmit sic corpalis sensus cōprimit rōnē. Hinc Aug.ait. Cū exterior sen/sus carnis bono suo vtif interior mētis sensus obdormit. Et iterū Isaac in libro de vita ptē/platiua inqt. Cū mens ab exteriorib⁹ sensibus trahif cū eis comedit cibum bestiaꝝ: ⁊ cū vero sensus trahunf a mente cū ea cibū comedunt angeloꝝ. ¶ Q̄z aūt graue sit iugū ppriē volū/tatis. Job.vij.c.declarat dicēs. Posuisti me cō trariū tibi ⁊ factus sum mihi metipsi grauis. Uñ Ber.ait. Nullus mihi ipo:tabilius onus meipso. Nulla sarcina grauior est. Fact⁹ sū mi/hi metipsi ta'ētū plūbi ⁊ resedit iniqtas sup il/lud Zach.v. Jugū igf dn̄i assumam⁹:q̄z ad illō tollēdū aū verba thematis nr̄i. Matth.xj.ipse hortaf cū ait. Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego refi.vos. Quod exponens Chrysost.ait. Nō āt dicit. Uenite ille ⁊ ille s̄z oēs q̄ in sollicitudinib⁹:q̄ i tristitijs:q̄ i pctis estis: nō vt expetā noxas:s̄z vt soluā pctā. Uenite nō q̄z īdigeo via gl̄ia:s̄z vt volo viā salutē. Unde ēt dicit. Et reficiā vos. Nō dicit saluabo solū s̄z q̄d multo amplius erat reficiā vos.i.i ol gete pstituā. Uñ sequr. Et discite a me:quia mitis sum ⁊ humilis corde ⁊ inue.re.aīabus vestris. Jugum.n.meū suaue est ⁊ onus meum leue.

¶ Duodecim.n.sunt q̄ suauem faciunt ⁊ leue obie iugum q̄ duodecim suauitates incipiunt.

¶ Prime quattuor pertinēt ad incipiētes.

¶ Prima est exemplatio.

¶ Secunda humiliatio.

¶ Tertia separatio.

¶ Quarta dilectio.

¶ Scd̄e q̄ttuor ptinent ad pficientes.

¶ Prima est subleuatio.

¶ Secunda emulatio.

¶ Tertia

¶ Tertia dominatio.
¶ Quarta discretio.
¶ Tertie quattuoꝛ pertinent ad perfe/ctiones.
¶ Pꝛima est promissio.
¶ Secunda est vnctio.
¶ Tertia est assuefactio.
¶ Quarta est depoꝛtatio.
¶ De pꝛimis quattuoꝛ suauitatibus obe/dientie sancte. Cap. ꝑmum.

Pꝛime quattuoꝛ suauitates pertinent ad incipientes.

¶ Suauitas pꝛima.

¶ Pꝛima quippe suauitas obie scꝫ ab effectu est. Exemplatio. vꝫ. obediẽtissimi filij dei Jesu xp̄i dn̄i nr̄i. Nā anteq̄ȝ assumeret statum plati atq̄ȝ magr̄i parentib⁹ subditus erat. vt pꝫ. ij. c. Luc. Postmodū aūt factus est obediẽs vſq̄ȝ ad mortẽ: mortẽ āt crucis. sicut pꝫ ad Phi. ij. Et didicit ex his q̄ passus est obiam. pꝛout hr̄ Ad heb. v. Jntm̄ q̄ vbiq̄ȝ ostẽdit se velle obedire patri ēt ꝯtra istinctū nālis voluntatis sue. Vn̄ Matth. xxvi. c. Jn tpe passionis ait. Pr̄ nō sicut ego volo sꝫ sicut tu. Propter qđ ad heb. x. Apl̄s itroducit eū dicentẽ. Jn capite libri scri/ptum est de me vt facerẽ volūtatẽ tuā de⁹. Et ad Ro. xv. ait. Dico. n. xp̄m iesum mistrū fuis/se circūcisionis tanq̄ȝ volūtarie subiectū ꝛ obe dientẽ legi Moysi etiā quoad multa cerimo/nialia eiusꝯ q̄ ꝑfecte amauit ꝛ obſuauit sub/iectionis statū. Quod ꝓbat Apl̄s ad heb. v. c. dicens. Nec quisq̄ȝ sumit sibi honoꝛẽ: sed q vo catur a deo tanq̄ȝ Aaron. Sic ꝛ xp̄s nō semet/ipsum clarificauit vt pōtifex fieret sꝫ q locut⁹ est ad euꝫ. Filius meus es tu ego hodie genui te. Vn̄ sicut di Joan. vj. q̄n voluerūt eū facere regẽ fugit. Et Luce. xxij. ait. Ego aūt i medio vim sum sic̄ q mistrat. Et iterꝫ Mat. xx. c. ait. Filius hois nō venit mistrari sꝫ mistrare. Hoc etiaꝫ est in quo dn̄s se voluit imitari. Mat. xj. dicẽs. Discite a me q̄ mitis suꝫ ꝛ humilis coꝛ/de. Et Joā. xiij. in cena vltima inqt. Exẽplum enim dedi vobis vt queadmodū ego feci vo/bis ita ꝛ vos faciatis. Et Mat. xvj. ait. Si qs vult post me venire abneget semetip̄m: ꝛ tol/lat crucẽ suaꝫ ꝛ sequat̄ me. Et Luce. xiiij. c. in/quit. Si qs venit ad me ꝛ nō odit patrem. s. ꝛ m̄a. ꝛ vxo. ꝛ filios ꝛ fratres ꝛ so. adhuc autẽ ꝛ aīam suam nō potest meus esse discipulus. Jn his verbis hoc ꝯsilium obie ondit exemplo ꝛ alijs obseruādum dedit. Nā docēdo abnegare se ꝛ odire suaꝫ que in scripturis sepe ponit̄ pro ꝑpria volūtate satis hoc ꝯsilium docet. vn̄ ex ꝯclusione quā in fine cuiꝫ isert dicit. Sic ergo ois ex vobis q nō renūciauerit oib⁹ q̄ possidet nō pōt meus esse discipulus. Ex his vbis apte inuit q̄ in renunciatione oium possessoꝝ vult intelligi ꝛ icludi renunciationẽ ꝑpꝛie volūta/tis que fit p h̄mōi obie ꝯsilium atq̄ȝ votuꝫ: nec īmerito cū ꝑpria volūtas est inter possessa ꝛ il/lud per qđ oia possident. Siliꝛ aūt vbicunq̄ȝ xp̄s verbo vel ope laudat ꝛ docet humilitateꝫ euāgelicā ꝛ eius statū satis hoc ꝯsilium docet. Et ne qd solẽnitatis huic ꝯsilio desit ēt virgo que vbiq̄ȝ singulariter se pꝛofitetur esse ancillā dei. Joan. ij. ca. consuluit ministris nuptiarum dicẽs. Quodcūq̄ȝ dixerit vobis: facite. Jn quo si fiat vis in verbo valde expꝛesse hoc ꝯsilium docet. Et est vltimū verbuꝫ qđ beata virgo di xisse refert̄. Vn̄ per hoc mi̅sluce inuat̄ q̄ in hoc consilio est consumatio omnis perfectionis.

¶ Suauitas secunda.

¶ Scđa suauitas obie est humiliatio q̄ humi litas suauiter ad obiam disponit. Vn̄ ad Phi. ij. volens Apl̄s ondere obiam xp̄i eius ꝑmisit humilitatẽ. Humiliauit semetip̄m factus obe/diens ꝛc̄. Et Aug. xiiij. de ciui. dei ait. Obia ni si humiliū esse non pōt. Humilitas. n. vacuitas est ꝑprij sensus ꝛ volitis: ideo alienū sensum ꝛ volituꝫ recipit quasi vacua a suo. Et ex hoc fit homo obediẽs ꝛ deo ꝛ cuilibet: cui necesse est ei ꝛ vtile obedire. At ecōtra superbus retinẽs suū ꝑpꝛiū sensum nō recipit alienū nec alteri⁹ volitū. Pꝛoinde puer. xxvj. c. Salomō ait. Vi/disti hoieꝫ sapiẽtẽ sibi videri: magis illo spem hēbit isipiẽs. Cib⁹ ꝑfecto nimis fallit q̄n pdit⁹ est. Facili⁹ sal cibo apponit q̄ȝ subtrahat̄. Sic q ad religioneꝫ accedit si sal ꝑprij sensus in eo ni mis abūdat: oino religiōi ineptus est. Facilius q̄ppe hō simplex fit bon⁹ religiosus q̄ȝ q est sa/piẽs in oculis suis. Vn̄ Ber. ad frēs de monte dei. Supbia q̄ȝuis sibi prudẽs videat̄ dimittẽ/da est sibi ꝛ abigẽda est. Si. n. admittit̄ supbus pꝛima die qua icipit habitare icipit leges dare. Nimiꝝ vō stultus non pōt discere leges quas inuenit i spirituali vita. Docet itaq̄ȝ Ecclesia/

dicus in.c.xix.di. Melior est hō qui minuitur sapia z idiget sensu in timore dei q̄ȝ q abundat sensu z trāsgredit legem altissimi. Timor q̄ppe pericula pēsat: ēt que sunt defectus suos scrutatur: z iuenit idigere se sensu. Et sic timor humilitatē in aiam itroducit humilitas vo vidēs sibi nō sufficere sensum suū alieno sensui acquiescit nec vult amplius illuȝ hīe ducē qui in tot foueas illū olim p̄cipitauit.s. ppriū sensum. Si vo stultus est z sibiipsi sapiēs esse videtur oino idisciplinabilis est. Et tūc vtēduȝ est psilio Salomonis q puer.xxvj.c.ait. Rn̄de stulto iuxta stultitiā suā ne sibi sapiens esse videat. Scdm.n. Gregoriuȝ in moralibus. Sola obia virtus est q̄ ceteras virtutes mēti inserit: iserta sq; custodit. Solent.n. arbores agrestes inseri duob' ramusculis alicuius arboris nobilis z ex hoc arbor q̄ erat prius agrestis p̄ducit fructus flores z folia sm nām arboris nobilis de q̄ ramusculi sūt assūpti. Sic obia alienā volūtatē z sensū p̄sumit atq; cordi ei' cui obiaȝ p̄mittit inserit: z iā cor illud si in obia p̄seuerat sm volūtatē z sensū sui supioris iā opat. Uñ dr obedire.i. ppriū sensum z volūtatem obedire.

℄ Tertia suauitas.

℄ Tertia suauitaȝ obie sancte Sepatio noiaf. Ut aūt obia fit suauis expedit ei q p̄fecte vult obedire q volūtatē suā separet ab oi affectiōe terrena totāq; eaȝ recolligat atq; paret totāq; p̄paret ad mādatū sui supioris. Si.n. alicui affectioni terrene vtputa locoȝ: amicitiaȝ maxime mulieȝ sub spē deuotionū z p̄fessionū adhesit cauillationib' excusationib' secularium p̄cibus amicoȝ vel parētū infestinationib': murmurationib': detractiōib' atq; aliis inumerabilibus modis conabif effugere obiaȝ p̄latoȝ. Porro cortex adherēs nisi exili ligno sicut cōtingit in scutis q de arbore fici fieri solēt flecti non pōt nisi ipsa euellaf a ligno z separef. Uerus ergo obediēs ita ab oi vitiosa affectiōe segregat' est q corde ore z ope p̄lato dicere pōt p̄pheticum illud. Paratus sum z nō sum turbatus vt custodiā mādata tua. Et iteȝ deo dicere dȝ. Paratū cor meū de' paratū cor meuȝ. Unde Bernardus. ℄ Paratum ad sublimia paratum ad humilia paratum ad omnia.

℄ Suauitas quarta.

℄ Quarta suauitas dilectio dici pōt. Cū eniȝ calor diuine dilectionis in aia feruet facile ad oēm obiam inclinaf sicut z calefacta cera dr facili flecti pōt. Durissima quoq; metalla liquescunt igne atq; ifusa facillime suscipiūt formā. Sic ēt cor humanū cū igne diuini amoris icensum est paret faciliter imperāti. Proinde Leuitici.v.c. mistice scriptum est. Ignis in altari meo semp ardebit quē nutriet sacerdos subijciens ligna mane p singulos dies. Quid p altare in quo ignis ardere dȝ: nisi humanū cor: qd vtiq; altare di quasi alteres in quo ignē diuini amoris feruere necesse est. Qd qdē vt fiat sacerdos.i. itellectus rōnalis quotidie subijcere dȝ ligna hoc est recolere quotidie sublimia dei bñficia vtputa creatiōis redēptionis religionis z quecūq; alia dona sibi diuinitus collata sunt. Hoc aūt tūc fit mane cuȝ mēte sobria z qeta talia bñficia recolunf z in dei amore aia inflāmaf. Talis siqdē amor in corde hūano feruens ad oēm obiam feruere facit. Ob hāc cāȝ dñs: Lu.xij.c. ait Ignē veni mittere in terrā.i. in cor terrenū atq; terrenis affectionatū z qd volo nisi vt ardeat. Hūc siqdē igneȝ tūc misit in terrā cū p nobis factus est obediens vsq; ad mortē: mortē aūt crucis. Quotidie igif recolendus est talis obie p nobis amor vt erubescamus p̄lato q loco est xp̄i inobediētes fieri: qn̄ ille p nobis obediēs dignat' est mori. Deniq; sm Ber. Credētibus nihil ipossibile: nihil amātib' difficile: nihil asperȝ mitib': nihil humilib' arduū repitur: qbus grā fert auxilium: z obediendi deuotio linit imperium.

℄ De q̄ttuor aliis suauitatib' obie scē. cap.ij.

Secundo subdam' alias quattuor obediētie suauitates que pertinent ad profitentes.

℄ Suauitas prima.

℄ Prima suauitas di sublevatio. Licȝ.n. obia sub onere ponat: de' tñ a supiorib' onus leuat. Largif.n. nobis in volūtate feruorē: in facultate vigorē: z in obie executione amorē. Ipse est q vt di Phil.ij. Opaf in nobis velle z p̄ficere pro bona volūtate. Et tñ nobis tribuit ad meritū id qd vtiq; suuȝ est donum. Sicut de Habraam Gen.xv.ca. scriptum est. Credidit Abraam deo z reputatum est illi ad iustitiam.

℄ Suauitas secunda.

℄ Scda suauitas emulatio dicta est. Multuȝ

profecto

pfecto dulcorat nobis obis iugũ pcedẽtiũ scõrũ atqꝫ piorũ iustoꝝ obia pꝛõpta cũ mẽs trãsit in emulatiõe eoꝝ. Cõsidera stupẽdã obiaꝫ habrae in imolatiõe filij sui Isaac. Geñ. xxij. de q̃ viri lati⁹ sup in pmõe de habrae sacrificio. Cõsidera insup vltra ea q̃ in h arti. z. c. j. dicta sũt de obia xpi: q̃ obiam ostẽdit in mũdũ veniens in mũdo manẽs: z de mũdo trãsiens. ¶ P:io in mũdũ veniẽs: vñ Joã. vj. ipe ait. Descẽdi d celo nõ vt faciã volũtatẽ meã: s volũtatem ei⁹ q misit me. ¶ 2⁹ in mũdo manẽs Joã. iiij. Me⁹ cib⁹ est vt faciã volũtatẽ ei⁹ q misit me. Et iteꝝ ca. v. Nõ q̃ro volũtatẽ meã: s volũtatẽ eius q misit me. ¶ 3⁹ d mũdo trãsiens: vñ Joã. xiiij. c. ipe ait. Sicut mãdatũ dedit mihi pr sic facio. Et de h Berñ. ait. Memẽtote fres q̃ xpe ne pderet obiam pdidit vitaꝫ. Et in signũ q̃ obediendo mãdato pris moꝛtẽ sustinuit inclinato capite emisit spm. Joã. xix. De alijs quoqꝫ martyrib⁹ q̃ p sũda obia certauerũt vsqꝫ ad moꝛtẽ ad Heb. xj. c. aplꝰ ait. Obturauerũt oꝛa leonũ scꝫ obie vtute: extixerũt ipetũ ignis: effugauerũt aciẽ gladij: cualuerũt d ifirmitate: foꝛtes facti sũt i bello. Castra verterũt exteroꝝ: accepẽrũt mulieres d resurrectiõe moꝛtuos suos. Alij distẽti sũt nõ suscipiẽtes redẽptionẽ vt meliorem iuenirent resurrectionẽ. Alij vo ludibꝛia z vbera e xpti isup z vincula z carceres. Lapidati sunt secti sunt tẽtati sunt: in occisiõe gladij z moꝛtui sunt. Circuierũt in melotis z in pellib⁹ capꝛinis: egẽtes: angustati: afflicti: qb⁹ dign⁹ nõ erat mũdus. In solitudinib⁹ errantes z in speluncis z in cauernis terre. Seqr in. xij. c. Ideoqꝫ z nos (tãtã hñtes ipositã nubẽ z testiũ. i. multitudinẽ martyꝝ obediẽtiũ vsqꝫ ad moꝛtẽ) depo nẽtes oẽ põdus z circũstãs nos pctm p patiẽtiã curram⁹ ad ppositum nobis certamen.

¶ Tertia suauitas.

¶ Tertia suauitas dñatio noiar. Naꝫ sic Aug. sup pꝛedicto vbo thematis ait. Qui huic iugo subdit cũcta hꝫ subiecta. Pꝛoinde. j. Coꝛin. iij. de se z oib⁹ alijs obedientib⁹ ingt. Oia vra sũt. Qd exponens Aug. in glo. xxxij. q. vij. ca. Qd aũt. in fine ait. Scriptuꝫ est. s. p aplm. Oia vra sunt. i. ad seruiendum vobis data. vos aũt xpi. xpe aũt dei. s. pris. Nõ aũt q̃re obediens talis oib⁹ dñat est: q: seipm vicit subdens se homini pp deũ. Vñ puer. xvj. c. scriptũ est. Melioꝛ est q dñat aio suo expugnatoꝛe vrbiũ. Multi q̃dẽ vrbes z regna sibi subiugauerũt: q tñ non sunt dñati aio suo. Nã sic Seneca ait. Qui semetipsum vicit: q oia foꝛtis est. Dũ igit hõ p obiaꝫ se in hoie subijcit deo merito oia subiecta sũt ei.

¶ Suauitas quarta.

¶ Quarta suauitas est discretio. s. ipantis Seneca q̃dẽ ait. Remissi⁹ impanti meli⁹ parẽt. Et Gre. in vi. moꝛal. Sciẽdũ est nũq̃ p obiaꝫ malũ fieri: aliqñ aũt dꝫ p obiaꝫ bonũ qd agit itermitti. Neqꝫ. n. mala i padiso arboꝛ extitit quã deo⁹ hoiem ptingere iter dixit: s vt meli⁹ p obie meritũ hõ bñ cõdit⁹ cresceret: dignũ fuerat vt hũc ẽt a bono ope phiberet: q̃ten⁹ tãto verius h qd ageret virt⁹ eẽt q̃to z a bono cessans: aucto: i suo se subditũ humili⁹ exhiberet. Sꝫ notandũ q̃ illic di. s. Geñ. ij. Ex oi ligno padisi comede. de ligno aute scie boni z mali ne comedas. Et ait Greg. Qui ab vno quoqꝫ: bono ẽt subiectos vetat nece est: vt multa pcedat ne obediẽtis mens fundit⁹ itereat si oib⁹ opib⁹ penit⁹ repulsa ieiunet. Oẽs aũt paradisi arboꝛes ad esũ dñs pcessit cũ ab vna phibuit: vt creaturã suã quã nolebat extingui s puehi: vt tãto facilius ab vna refrigeret q̃to ad cũctas latius relaxaret. Nã iij. Reg. xij. pplꝰ isobediens fact⁹ est pp graue ipiũ Roboã. vij. q. j. c. Deniqꝫ. Facit ad h. xxvj. q. vij. c. Alligãt. xlv. di. c. Cũ btũs. Vñ z dñs nõ pcepit Petro vt nauẽ i terra subduceret: s rogauit vt pꝫ Lu. v. c. In h psunditur supbia platoꝝ moꝛtificãtiũ subditos suos: qui tanq̃ dñi iperiose pcipiũt: z p obiaꝫ mãdant z vix aut nũq̃ rogãt: cũ pfecto gladius sit i manu furiosi pceptũ pcepe in oꝛe plati. Cõtra qd Ezech. xxxiiij. scriptũ ẽ. Cũ austeritate impabatis eis z cũ potẽtia. Cõtra h ẽt est qd scribit xlv. di. in. c. Licꝫ. Ubi di. Licꝫ plerũqꝫ accidãt sacerdotib⁹ q̃ sũt repꝛhẽdẽda: plus tñ apud coꝛrigẽdos agat beniuolẽtia q̃ seueritas: plus exhoꝛtatio q̃ cõminatio: plus charitas q̃ ptas: cũ nemo nrm sine repꝛhẽsiõe: aut sine pctõ viuat. Et idẽ eadẽ di. v. Facit ẽt ad hoc. xcv. dist. in. c. Esto. xj. q. iij. c. Rogo. Et h est q platos illos q p leui cã pcipitãter fulminãt excõis snias aliasqꝫ cẽsuras in subditos suos: q iura. xj. q. iij. c. Nemo. z c. Nullus sacerdotũ. ex d sen. excõ. c. Satis. z eo. titu. Cũ medicinalis lib. vj. Naꝫ sicut Seneca ingt. Generosus est hois animus

z impanti nāe recalcitrane:facilius oucimur q̄3 trahamur. Obla.n.va z pura que o3 iponi charitatē respicit non timorē. Uñ pme pe.j.c. Scriptum est. Aias vr̃as castificātes in obia z charitatis fraternitatis amore. Uñ merito qdā ait. Et quotiens peccant homies sua fulmina mittant. Jupiter exiguo tempore nullus erit.

¶ De vltimis quattuor suauitatibus obediē/tie sancte. Cap.iij.

Tertio superaddamus quattuor vlti/mas oblē suauitates.

¶ Suauitas prima.

¶ Pria est pmissio q: ex obla glia eterna no/bis pmissa est. Proinde.ij.ad cor.iiij.c.aplūs ait. Jd qd i pñti est momētaneū z leue tribulatio/nis nr̃e supra modū in sublimitate eternū glie pondus opaf in nobis non cōtēplātib⁹ nobis q̄ videnf:s3 q̄ nō vīr. Que vīr tpalia sunt q̄ aūt nō vīr eterna:merito ḡ sicut inobia clauē pa/radisi amisit:sic z illam obia recuperauit. Uñ Mat.xvj. Tibi dabo claues regni celorū ait: dñs Symoni q obediēs īterptaf. Uñ de obe/diēti iā clauis regni celoz parata est:sic Apoc. iij.mystice scriptu3 est. Hec dicit q h3 clauem Dauid q apit nemo z claudit:claudit z nemo apit. Dauid q manu fortis īterptaf verus obe diēs est q nouit ioblam declinare z obla3 opa/ri. Clauē qdē dauid h3 xp̄s q ḡre plenitudinē habuit ad oēm iobla3 fugiēdā z ad oē3 oblam deo patri exhibēdā. Hāc ḡ ḡram cū ip̄e pleni tudinē solus h3:ceteris alijs p partes dispēsat. Propterea subdif. Qui apit.s.paradisu3 z ne/mo claudit. Qd dicit q̄tū ad iplentes oblam. Quib⁹.n.ipse portā paradisi apit eos nemo ab ea excludere pōt qb⁹ vō claudit:vtpura inobe dientibus z rebellibus nemo pfecto aperit.

¶ Suauitas secunda.

¶ Scda suauitas ē vnctio. Magna qppe sua/uitas vnctiōi in obla z in adimpletiōe māda toz dei. Uñ in psona talis obediētis pph̄a ait. Jn via testimonioz tuoz delectat⁹ su3. Et ite/ru3. Jn custodiendis illis tributio multa. Ubi Aug.inqt. Nō ait p custodiēdis:q: nō tm̄ p eis reddef pmiū:s3 hic in eoz custodia magnū est gaudiū. Proide Eccl.xxiij.scriptū ē. Nihil dulci⁹ q̄3 respicere in mādatis dñi. Unctio (hec sicut Ber.ait) Andreā fecit āplecti crucē gau/denter Laurentiū irridere carnificē, Stepha/num q3 lapidantibus flectere genua in orone z apostolos gaudere in tribulatiōe.pe. Jn tribu/latione dilatasti mihi.

¶ Suauitas tertia.

¶ Tertia suauitas est assuefactio. Equ⁹ eni3 a sessore circūuolutionib⁹ assuet⁹ ad volūtatē illi⁹ facili⁹ flecti pōt. Assuescit āt circūuolutiōib⁹ ip/sis z discretis mortificatiōib⁹ pp̄e voluntatis. Et de h̄ puer.xxj.c.scriptū est. Equ⁹ paraf ad diē belli dñs aūt salutē tribuit. Equ⁹ qppe do/mit⁹ religiosus est cui apposit⁹ est obie frenum. De talib⁹ āt Zach.x.scriptū est. Posuit eos q̄si equos glie sue in bello. Opaf.n.de⁹ p obia3 in viro religioso salutifera z gloriosa. Uñ merito equ⁹ glie dici pōt. Talis siqdē equus p assuefa/ctionē ad obiam fidelr paratus est fm volun/tatē sessoris sui.s.plato loco xp̄i nūc ad dexterā pspitatis nūc ad sinistrā aduersitatis. Alr ī die belli pfecto succūbet qñ ei aliqd graue pcipie/tur. Religiosus qppe q in sua volūtate nutrif: oino destruef. Studeat ḡ subdit⁹ q sp plato di cere possit pphēticū illud. Ut iumētū fact⁹ su3 apud te z ego sp tecū. Jn vita bti Gilberti dr. Preesse nō audeat q subesse nō didicerit:nec a subiectis obiam iplorēt:q eā platis exhibē nō nouit. Jn cui⁹ mysteriū Mat.xvj. Symonē:q interptaf obediens dñs alijs aplis pfecit di.vt dictū est. Tibi dabo claues regni celorum.

¶ Suauitas quarta.

¶ Quarta suauitas est deportatio. Na3 tripl' obedientes pgrediunf ad regna celoz. Primo eqtādo.2° nauigādo.3° vo volitādo. pmi sunt icipiētes.scdi pficiētes:tertij sūt pfecti. ¶ Pri mo.n.icipiēs pgredif eqtādo:q: innitif alieno sensui z aliene volūtati q̄3 pedib⁹ alienis: p ide veloci⁹ currit eo q pedes qb⁹ initif velociores sūt q̄3 ppij. Uñ Apoc.vj.mystice scriptu3 est. Et vidi z ecce equ⁹ alb⁹ z q sedebat sup eu3 hē/bat arcū.s.i manu sua z data ē ei corona. Equ⁹ qdē bellis aptissim⁹ plat⁹ est apt⁹ ad pugnādu3 virilr in bello spūali p subditis suis. Hui⁹ equi assensor subdit⁹ ei⁹ est quē ipse pedibus suis z la boribus ad padisū portat. Uterq3 igif alb⁹ est ta3 ascēsor q̄3 equ⁹ p scē puritatis z puer satiōis can dorē. Di q ipse ascēsor hēbat arcū. Arc⁹ siqde3 bonū est op⁹ vtute obie opatū. Sicut.n.i arcu duo sūt.s.lignū z corda z p cordam q̄ leuis est flectif rigor ligni:sic z corpus flecti o3 ad obie

opus

opus iuxta ipertū pcipientis:lʒ qñqʒ ei difficile sit.Huiꝰ arcꝰ sagitte sūt in obediēdo feruida z ardētia desideria.De qbꝰ pphā ait. Sagitte potētis.i.obedientis q seipʒ vincere pōt acute cū carbonibꝰ desolatorijs.His sagittis pugnat obediēs verꝰ p affectiōes paupertatis ꝯ mūdū p affectiōes castitatis ꝯ carnē:atqʒ p affectiones obie ꝯ diabolū. Sʒ qm̄ obie opꝰ sine pmio esse nō oꝛtʒ subdit.Et data est ei coꝛona.Et pōt illud ei referri ad equū z ascēsoꝛeʒ. Equꝰ pscō.i. plat coꝛonā glie meref:qꝛ bn̄ pcipit atqʒ regit: subditꝰ quoqʒ coꝛonam meref:qꝛ bene obedit. Utriqʒ coꝛonā acqrūt glie sempiterne q̄ i coꝛona q̄ signū est glie z finē in circuitu nō hn̄t significat. ¶ 2ꝰ pficiens pgredit ad celestia regna nauigādo.Nā obia nauis ē q̄ obediēs nauigat p lʒ mare magnū z spaciosuʒ pñtis vite: vt pueniat ad poꝛtū salutis eterne. Obia igit ē nauis illa de q̄ puer.vl.dicit ē.Facta est.s.obia q̄si nauis institoꝛis delōge poꝛtās panē suū. Institoꝛ.n.mercatoꝛ est:nō tm̄ ille q vendit sʒ qui emit:qꝛ.s.mercibꝰ emēdis istat.Talis ē obediēs solicitꝰ z deuotus:qui.s.ptinue oi die oi hoꝛa oi tpe istat:vt emat gl'iā regni celoꝝ. Jn hac siquidē obie naui institoꝛ.i.obediēs de lōge.i.ad poꝛtū sempiterne vite poꝛtat panē suū lucrū obediētie vite sue.Nā sicut q est i naui comedēdo: bibēdo:doꝛmiēdo:z gescēdo pgredit:qꝛ mouetur alieno motu:sic verꝰ obediēs in religiōe ad lr̄am comedēdo:doꝛmiēdo:gescēdo z alia bōa opa opando meref.Hic est panis q in obie naui ad eternā vitaʒ poꝛtat quem quotidie a dn̄o postulamꝰ cū dicimꝰ Mat.vj. Panē nr̄ʒ quotidianū da nobis hodie. ¶ 3ꝰ quoqʒ pfectꝰ pgredit ad celestia regna volando:si tm̄ obia hʒ duas alas.s.castitatē z volūtariaʒ paupertatē.vn̄ Apo.xij.mystice scriptū ē.Et date sūt mulieri due ale agle magne vt volaret i dsrtū i locū suū. Magna qppe agla q̄ celos ascēdēdo penetrauit xp̄s ē.Nā altioꝛis volatꝰ z purioꝛis ptuitus iter ceteras aues ē ipse xp̄s. Sic z ipe ascēdēdo volauit sup cherubin z solē i rota.i.ptem i eternitate solus.vʒ.sine quo nullꝰ viderit cū nemo nouerit pꝛeʒ nisi filꝰ zc.vt dr̄ Mat.xj.Huius magne agle.vʒ.magni ptēplatoꝛis dei piis scʒ xp̄i due sūt ale.s.Castitas z paupertas. Castitas eni magna ē ala q̄ hoieʒ expedit ab illa dilectatiōe q̄ difficillimū ē hoiʒ bn̄ vti z a foꝛtissima occasiōe peccādi.s.a muliere p quam diabolus Adā deuicit Gen.iij. Paupertas quoqʒ magna ala ē sm̄ Ber.q̄ tm̄ cito volat ad celū:naʒ alijs btitudinibꝰ q̄ sequunf pmissio futuro tpe iudicat. Paupertati vō nō tā pmittif:qʒ ēt i pñti donaf dicēte dn̄o Mat.v. Beati paupes spū q̄m ipsoꝝ est.s.ēt in pñti regnum celoꝝ.Has duas alas xp̄o agla magna i se habuit:qꝛ castitateʒ z paupertatē vsqʒ ad moꝛtē puauit.Eadē quoqʒ de obie a xp̄o obediēti danf vt volet in dsertū in locū suū. Locꝰ qppe ppꝛiꝰ aie obediētis celuʒ empireū est qꝛ ad illud ē creata.Hic.n.locꝰ desertū dī eo q a pctoꝛibꝰ angelis desertus est:sicut btūs Judas de ipsis āgelis ait. Qui nō puauerūt suū pncipatū:sʒ dereliqrūt suū domicilū i iudicio magni dei vinculis eternis sub caligine reseruauit.De his alis atqʒ volatu pphera in psona pfecte obedientis ait. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe z volabo.s.per obiam z requiescam.vʒ.in gloꝛia sempiterna.

¶ Articulus tertius de scala sancte obediētie z de septem gradibus eius.

Tertio circa obiam cōtēplemur subiectū ꝯuenientissimū qꝛ dn̄s ait. Sup vos.s.q assūpturi estis vel assūpsistis iam oblie statū. Scdm̄.n. Augu. Opoꝛtebat vt hō sub diuo positꝰ ab aliquo phibere f vt eēt ei virtus obia merēdi : sʒ qꝛ per inobiam ligni vetiti de paradiso expulsus fuit necē est vt in eum p obiaʒ reuertaf. Pꝛoinde Gen.xxviij.in scala Jacob mystice demōstraf. Ubi dr̄. Uidit Jacob in sōnis scalā stanteʒ sup terram z cacumen illius tāgens celū:angelos quoqʒ dei ascēdentes z descēdentes per eam z dn̄m inixum scale. Hec est scala obie qua obedientes religiosi ascendunt in celum:sicut dn̄s Matth.xix.c.ait. Si vis ad vitā ingredi serua mandata.s.sancte religionis.Hanc scalaʒ vidit Jacob doꝛmiēs i itinere lapide supposito capiti. Scdm̄ enim Augustinum in itinere doꝛmire est in via huiꝰ seculi ab impedimēto secularium actionū quiescere.Et sm̄ glo.Caput poꝛnit in lapide qui xp̄o inheret mente. Quia igitur. Basilius: Augustinus : Benedictus atqʒ Franciscus qui approbatas regulas z religiones instituerunt xp̄o adheserunt coꝛde z a curis huiꝰ seculi geuerūt spūalr viderūt visionē hāc hos q̄ttuoꝛ institutoꝛes religionuʒ futuros

previdit Daniel.iij.c.di. Spēs q̄rti q fuit būs
f.filio filio hois.i.xpo est. In hac igit scala q̄t/
tuoꝛ mysteria īsinuant. ¶ Primū mysterium
est itētiōis recte. ¶ 2ᵐ ꝯuersationis scē. ¶ 3ᵐ
opatiōis seu actiōis angelice. ¶ 4ᵐ amplexa/
tiōis dīne. ¶ Primū mysteriuꝫ est itētiōis re/
cte:q2 Jacob vidit scalā stātez sup terrā.s.z ad
celū erectā. In quo rectitudo itētiōis mystice
designat quā.vz.hīc debēt hi q viā obie scē as/
sumere q̄rūt. Nā q in relinquēdo mūdū terre/
nā intētiōem hīt scala erecta nō stat:ſꝫ potius
in terra iacet. Proinde Eccli.iiij.admonet di.
Custodi pedē tuū.i.intētionē z affectionē tuā
ingrediendo domū dei. ¶ 2ᵐ mysteriū est cō/
uersatiōis scē:q2 cacumen illiꝰ tāgebat celū. In
quo mystice denotat q ꝯuersatio religiosoꝛuꝫ
dꝫ eē celestis z scā vel potiꝰ:q2 imediatꝰ trāsitꝰ
est in morte a vis pfecte obie in ipm celū. Naz
fm Ber.de cella itur ad celū. Nihil.n.vel pa/
rū pfecte obediētes moꝛant in purgatoꝛio. Nā
ipsa religio si seruat professio foꝛnax z purgato/
riū est in quo depurant atq3 depurgant veri re
ligiosi. Sicut Sap.iij.ca.scriptū est. Tanq̄ʒ au/
rū in foꝛnace pbauit electos dñs:z q̄si holocau
sti hostiā accepit illos z in tpe.s.transitꝰ de hoc
mūdo erit respectꝰ illoꝝ.s.rectꝰ ad visionez dei
in quo ꝯsistit glia ꝯsumata. De hoc purgatoꝛio
xxvij.q.j.c. Impudicas. Et eccli.xxvij. Uasa
figuli pbat foꝛnax.i.religio scā. ¶ 3ᵐ mysteriū
est opatiōis seu actiōis angelice q̄ vidit Jacob
p hāc scalā angelos ascēdētes z descēdētes. In
h mystice denotat q via obie angelica vita ē.
Siue.n.ascēdat obediēs p lectōez oꝛonē z me/
d itationē seu ꝯtēplationem deo assistēdo sicut
angeli q sp vidēt faciē pris Mat.xviij.siue de/
scēdat p administrationē frībꝰ z pplis seruiendo
iuxta illud. Facis angelos tuos spūs z mistros
tuos ignē vrentē:in vtroq3 ope misteriū ange
loꝝ exercēt z dei volūtatē adiplēt. Ad h ex̄ de
renūcia.in ca.Nisi.xxvj.di.ca.vlt. ¶ 4ᵐ my/
steriū est amplexatiōis dīne:q2 dñs erat innixus
scale vt mystice inuat q̄ʒ parꝰ est dñs aptis bra/
chijs suscipe z amplexari aīam obediētis ascen
dētē in celū:sicut pia mr paruulū ad se currē/
tē dulciter amplexat. In cuiꝰ psōa pphēta ait.
Adhesit aīa mea post te me suscepit dxtera tua.
Et itez Cāt.ij. Leua eiꝰ sub capite meo z dex/
tera illiꝰ āplexabit me. Et itez pphā ingt. Te/
nuisti manū dexterā meā z in volūtate tua de/
duxisti me.s.p obie viā:z cū glīa.s.tādē suscepi
sti me. O q̄ʒtū isłāmare deberet eos q in statu
obie sūt ad viriłr ascēdēdū spe z desiderio ꝯtē/
plādi gloriā illiꝰ magni dei q ipsi scale inixus ē.
exēplo expugnātiū ciuitatē vel castrū qbꝰ si p/
mittat q p q intrauerit dabunt mille aurei:2ꝰ
qngenti:tertio cētū:desideriū tāti lucri tm̄ in/
flāmabit eos q aliq ascēdūt p scalas in lapidū
defensionē tenētes clypeos supra se. Alij ascen/
dūt p lāceas nō timētes lapidū ictus. Alij mo
dis mirabilibꝰ. Quāto magis spes z desideriū
eternoꝝ dꝫ isłāmare suos dei ad ascēsum scale
obie scē oēs supando aduersitates atq3 obie dif
ficultates:vt verificet qd Mat.xj.c.scriptū est:
Regnū celoꝝ vim patit z violēti rapiunt illd.
Porro violēti sūt sibi q abnegātes pprīā volū/
tatē seipsos cogūt alijs obedire. Felix talis co/
actio q̄ celestis regni acqsitio ē. Huiꝰ scale obie
duo latera sūt.s.castitas scā z volūtaria pauper
tas seu abnegatio pp̄e volūtatis z pprij sensus.
¶ Septē quoq3 sūt eiꝰ gradus fꝫ Ber.p quos
verus obediens ascēdit in celū. Primꝰ est obe/
dire libēter. Scd̄s obedire simpłr. Tertiꝰ obe/
dire hylariter. Quartꝰ obedire velociter. Qui
tus obedire viriłr. Sextus obedire humiliter.
Septimus est obedire perseueranter.
¶ Q2 libēter subditꝰ obedirē dꝫ plato suo.C.j.

PRimus gradus est obedire. li
bēter. Hūc gradū nō
pnt ascēdere fm Ber.q pcipiētis suaꝫ
nō fecerit volūtatē. Libēter qppe obediebat q
Joā.iiij.dicebat. Meꝰ cibꝰ est vt faciā volūtatē
eiꝰ q misit me. Aug.quoq3.iiij.ꝯfe.s.ingt. Opti/
mꝰ tuꝰ mister est q nō magis intuet a te audire
qd ipse voluerit:ſꝫ potiꝰ h velle qd a te audie/
rit. ¶ Et itez Ber.ait. Quisqs occulte sata/
git vt qd vult ei platꝰ iniūgat ipse se seducit si
forte sibi q̄si de obia blādiat. Neq3.n.i ea re ipe
plato:ſꝫ magis ei platꝰ obedit. Paratū se osten
dere dꝫ subditꝰ prelato suo sicut Paulus dño.
Actuū.ix.cuz ait. Dñe qd me vis facere. Et.j.
Re.iij. Loqre dñe:q2 audiuit seruus tuus. Et
Esa.sexto. Ecce ego:mitte me. Et puerb.xv.
Rñsio mollis frāgit irā. Qd vbū exponēs scūs
Anto.de padua ait. Rñsio mollis hūilis subdi
ti frāgit irā supbi plati. Et puer.xxvj. Patien
tia.s.subditi lenit pnceps.i.platꝰ z lingua mol/
lis.s.viri

lis.f. viri obedientis pstringet duritiam.f.aufferi plati. Eccle.iiij. Ne conertis 5 ictu fulmis.i.5 volutate plati:s3 humilia ei caput tuu. Et iter Eccl.vj. Lingua eucharis.i.bone gre in bono hoie.i.in bono subdito abundabit: vt dicat cu3 Job.xiij.cap. Vocabis me: z ego rndebo tibi. Rndet pfecto q sibi pcipienti ex aio obedit s3 scm Anto. Nec dubiu fm Ber.in smonib9 qn ampliore gram mereant q obedientez se exhibet an mandatu. Regrit naq3 dns volutarias oblationes. Vn Exo.xxxv.ait Moyses. Ois volutarius z prono aio afferat primicias dno. Coacta.n. suitia deo placere no pnt.xx.q.iij.c. Presens. Contra quoda religiosos rusticane z quodamo asinine pditiois q nisi coacti obedire no pnt. Perfectioris quoq3 charitatz obia e cu grauia pcipiunt. Hinc z aplo Actuum.xxj. audacter igt. Ego.n.n solu alligari:s3 z mori i hierlm parat9 su pp nome dni iesu xpi. Leuior tn obia iudicat qn grauiora pcepta iniucta sut atq3 illa grauior cu faciliora pcipiunt cu ptempt9 hmoi z vilia radice supbie origine sumat. Vn Ber.in li.de pre.z dispe.ait. In obediedi rone hec gnalis rla tenet vt difficilior ib9 qbus cuq3 agedis obia gratior q3 puaricatio grauior iudicet z in facilior ib9 minusq3 onerosis ptept9 dnabilior q3 act9 comedabilior estimetur. Prouide Aug.xij.de ciui.dei ingt. In paradiso tato maior iobia fuit q3to id qd pceptu3 est nullius difficultatis fuit. Vbi.n.magna est in obie pena pposita z res facilis a creatore ipera ta:no satis explicet q3tu malu sit no obedire facili z tate ptatz iperio z tato terreti supplicio.

¶ Quatu gratu sit deo simplr obedire. Ca.ij.

Secundus gradus est obedire simplr. Multos.n.videm9 fm Ber.post pcipientis impium multas facere qones sepius igeminare: Vn hoc veniat:qs hoc inuenit psiliu3. Inde murmuratio excusatio:simulatio impositatis: aduocatio amicor. Cotra quos propheta ait. In auditu auris obediuit mihi vt ondat vno eodeq3 momento pcessisse z iperatis iperium z obsequiu obsequetis. Ad obie simplicitate ptinere vr no iudicare qd vel qre pcipiat. Unde Ber.in li.de pi. Oib9 modis maxie i puersionis initio nulla magis vt9 nobis necia e q3 simplicitas huilis z grauitas vecuda. Et ide3 ad fres de morte dei. Perfecta obia maxie in incipiente idiscreta est: h est discernere qd vel qre pcipiat:s3 ad h tm niti vt fidelr z huilr fiat qd a maiore pcipit. Ide quoq3 de nouitio loqnes ait. Stult9 fiat vt sit sapies:z h ois sit ei9 discretio:vt in h nulla sit discretio:hoc ois ei9 sapia: vt in hac pte nulla sit. Et in smonib9 ibide ait. Rara auis in terra discretio io discretiois locu (fres)in vobis suppleat obie virt9:vt nihil minus nihil alr q3 impatu sit faciatis. Vn Deu. xiij.c.scriptum est. Qd pcipio tibi hodie vt facias dno:nec addas qcq3 nec minuas Julius Cesar cu in p domadis hostib9.v.anor spaciu sibi pmissu3 terminu ptrasisset lic3 gliose triuphasset:honor tn sibi debit9 denegat9 e nec vrbe ingredi pmissus est eo q vltra terminu sibi pfixu mora traxisset. Aug.quoq3 de ciui.dei.c. xviij. Refert d Torqto q filiu no q ptra ptia3: s3 et p ptia pugnabat:tn q 5 impiu3 suu h fecisset occidit ne plus mali in exeplo iperij ptepti q3 glia occisi hostis eet. Scd3.n.leges si qs ex acie3 5 pceptu ducis et fortiter pugnauerit z vicerit.tn punit:q 5 pceptum fecit.ff.de re mili.l.iij.§.i bello. Et notat xxiij.q.v.c.relegetes.in glo.j. Perfecte obedies se d3 hre ad platum sicut iumetu ad dnm suu vt dicere possit ppheticu illud. Ut iumetu fact9 su apud te.z ego sp tecu. Et iter. Qui deducis velut ouem Joseph. Nec est simplicitas illa q tm desiderabat a scis ptib9 in discipulis suis. ¶ Proinde in pn9 non pcipiebat eis pgrua z discreta. Vn in vitis patru ait qda abbati pastori. Seniores no loqunt ab initio ptib9 vel frib9 recta:s3 magis distorta. Et si viderint q ea q tota sunt faciat: ia no loqunt eis nisi qd expedit agnoscentes: q in oib9 obedietes sut. Debet.n.iferiores audire madata supior z platorr qsi eis a dno pciperent. Proinde Luce.x.c.dns ait. Qui vos audit me audit z q vos spernit me spernit:q aut me spernit spernit eu q me misit. Ad h.xxviij. di.c. In nouo. Vn sic no discernerent si aliqd a deo eis pcipet:s3 huilr adiplerent sic disputare no debet de madatz plati. Vn Ber.ait. No te moueat magri iper9:idiscreta ptas:s3 memento q no est ptas nisi a deo:z q prati resistit deo resistit.xj.q.j.c. Quid culpant. Collo.iij. Serui obedite p oia dnis. Et seqt. Qdcuq3 facitis ex aio opamini sicut dno z non hominibus.

¶ Q hylaritas in obediēdo obedientiā reddit gratam. Cap.iij.

t Ertius gradus obie est obedire hylariter.ij. Cor.ix. Hylarē.n.datorē diligit de⁹ ex̄ de dōa. c.j. Uñ Ber.ait. Serenitas ivultu dulcedo in smōib⁹ mltū colorāt obiaz obsequētis. Nubilosa corpis cōpositio ꝛ facies tenebris tristitie obfuscata ab aio recessisse sincerā ꝛ iocūdā obiam manifestāt ꝛ signāt. Uñ.xlj.dis.iii.c. Clericus. Sic ꝯ Aug. Incōpositio.n.corpis q̄litatē indicat mētis. Quis.n.libenter obtēpat hoi tristitiā efflanti. Eccl.xxxv. In oi dato hylarem fac vultū tuū. Cauere dz a murmuratōib⁹ iuxta illud apli. Ad phi.ij. Oia aūt facite sine murmuratōib⁹. Qui.n.cū murmure obediūt felle dñz pascūt.ps. Dederūt in escā meā fel ꝛ i siti mea potauerūt me aceto. Cibus.n.xp̄i est obia ope adipleta. Uñ Joā.iiij.Ipse ait. Me⁹ cib⁹ est vt faciā volūtatē ei⁹ q misit me. Pot⁹ aūt ei⁹ est obia cordis quā dñs pfecto fuit. Fel igit xp̄o in escā daf cū sit murmuratio oris: acetū quoqꝫ ei ministraf in potum cum sit murmuratio cordis. Obia taliū obia demonioꝝ ē. Proīde Lu.iiij. scriptū est: q ad pceptuz xp̄i exibāt demonia a multis clamātia ꝛ dicētia: qꝛ tu es filius dei: q lꝫ obediebāt: tñ obedientes nō fūt. Hi fūt filii Symoni fireneo d̄ quo Mat.xxvij. scriptū est q iuenerūt hoiem cyreneum Symonē noie ꝛ hūc angariauerūt. Sic isti crucē obediēter portāt ꝛ crucis meritū nō agrūt: qꝛ.s.iuiti faciunt. Mltaqꝫ sui āgaria ꝛ platoꝝ tristitia ꝛ melācolia obiam talr̄ qualr̄ iplēt. Sic hodie i mltis lꝫ cē manifesta expientia docet. Tales ēt sūt vt lapides magni q moueri nō pñt sine offensione mouētis. Proinde Eccl.x.c.ait. Qui transfert lapides affligef in eis. Ad l'ram hodie si platus trāsfert de loco ꝯsolabili frēm ad aliū locū non sibi ꝯsolabilē afflictionē ꝛ psecutionē recipiet a frē trāslato. Et addit. Qui scindit ligna.i.vnitā societatē aliquoꝝ seu frm̄ ꝛ aliq̄ruz deuotaꝝ vulneraf ab eis.s. blasphemijs murmuratōib⁹ detractōib⁹ ꝛ ifamijs. Hmōi isup supsunt ꝛ rota carri nō solū in lꝫ qꝛ p defectu victōis murmurāt: sꝫ ēt qꝛ vn⁹ alteꝝ pcedere recusat. Nō sacia lꝫ ait vn⁹: nisi ēt idē ille fecerit. Et de talib⁹ Eccl.xxxiij.ait. Precordia fatui q̄si rota carri. Uñ Joā.xxj. Cū dixisset dñs Petro seq̄re me: ꝛ ille dixisset de Joā. Hic autē qd. Ait illi dñs. Quid ad te tu me seq̄re. Tales ēt sūt sic imagines q̄ i edificijs colūnas sustētāt mirā tristitiā in facie ptendētes. Sꝫ plar⁹ cui⁹ subditi cū tristitia ꝛ murmure parent silis est illi q hñt oia mēbra ifirma q̄ nec̄e hñt mouere: ꝛ nullū mouere pōt sine magno labore ꝛ i magna miseria est. Prelat⁹ hmōi iperat illi ꝛ ille astgif ꝛ tristaf ꝛ ipse cū eo. Silr ēt iperat alteri: ꝛ ille etiā ꝯtristaf ꝛ ipse cū eo. Et sic q obseq debuerunt offendunt. Sed de talib⁹ Ad He.xiij.apls ait. Obedite ppositis vestris ꝛ subiacete eis.

¶ Q velociter dꝫ obia exhiberi. Cap.iiij.

q Uartus gradus ē obedire velociter Lu.xix.a dño dictū est Zacheo. Festinās d̄scēde q statim velociter obediuit. Uñ ꝛ stati subdif: velocis obie remuneratio: cū dñs subdit. Hodie salus huic domui fcā ē Mat.ēt.iiij.c. de Petro ꝛ Andrea a dño vocatis dcm̄ est. At illi relictis retib⁹ secuti sūt eū. Et subdif d̄ Jacobo ꝛ Joā. Illi aūt stati relictis retib⁹ ꝛ pře secuti sunt eū. Canti.v. Man⁹ illius tornatiles. Man⁹ opa signāt: q̄ tūc tornatiles sūt cū ex obia opa velociter fiūt. Pricipib⁹ qppe admodū gratū est cuꝫ pcepta eoꝝ velociter adiplenf. Proīde puer.xxij.c. scriptū ē. Vidisti virū velocē in ope suo corā regib⁹ stabit ex̄ de reg.iur.l.vi.c. Mora.lib.vj. Marianū rauēnatē epz rephēdit Greg. qꝛ stati iniūctis sibi nō obediuit. Et de lꝫ rephēdif eps Sipōtinus.xxvij.q.j.c. Si custos ibi. Et stati nō solū ꝛc. Et sergius defensor eadē.q. ꝛ cā.in.c. Si homo.ibi. Omni excusatōe postposita. Et de hoc etiaꝫ.xviij.q.ij.c. Pridē Gelasius reprehendit castorem episcopum.

¶ Q viriliter ꝛ magnanimiter debꝫ obediētia exhiberi. Cap.v.

q Uintus grad⁹ ē obedire virilr. vñ Ber. Manū tuā misisti ad fortia agēdū est tibi fidēter ꝛ ꝯstāter obediēdū neqꝫ iter aspitatē vboꝝ tā regalis semita relinquēda. Et loqf d̄ semita obie. Hāc semitā xp̄s ēt p morte ignominiosa nō reliqt. Uñ Phi.ij. Fact⁹ ē obediēs vsqꝫ ad mortez: mortē aūt crucis Ber. Memētote frēs qꝛ xp̄s ne pderet obiam pdidit vitam. Et iteꝝ ad frēs de mōte dei ait. Putas obie fructū cū subdi⁹ audit obiaz quā mltꝫ exhorruerat vocꝫ ꝛcū eo

precipitur

pcipit qd redoleat dignitatē: ꝫ̃rio meritū assi/
gnari illi obie q̄ terreat aluz audiētz grauis ad
audiēdū grauio: adiplēdū grauissimū ad tenē
dū. Ad h̃ facit. xix. di. c. i memoria .i pn°. ꝛ. c. dj. c.
ꝯ mox. in pn°. Prouide puer. xxj. Salamō ait.
Uir obediēs loquet victorias. Uincit .n. ver°
obediēs oia mēbra corpis sui exteri° ꝛ volūta/
tē suā iteri°. Uñ Ber. Uer° obediens mādatū
nō pcrastinat: sꝫ parat aures auditui: oculos vi
sui: linguā voci: man° opi: pedes itineri: ꝛ se to/
tū itra se recolligit vt ex toto mādatum pagat
iperātis. Et in smōe de ꝯuersiōe sci Pauli ait.
Multoꝝ pfecto hodie pusillanimitas ꝛ puer/
ditas exigit vt ab eis q̄ri oporteat qd vis vt fa/
ciā tibi nō ipsi q̄rāt qd me vis facē. Cōsidera/
re necio hꝫ mister ꝛ vicari° xp̄i qd sibi pcipi ve
lint nō ipsi ꝯsiderāt q̄ volūtas sit pceptoris. Di
scernūt ꝛ diiudicāt eligētes in qb° obediāt ipe
rāti: imo in qb° pceptorē suū ipsoꝝ obedire ne/
cesse sit volūtati. Nō est eoꝝ obia plena nō i oi/
bus parati sūt obseq: nō p oia sꝫ q̄ pposuerunt
eū q nō suā: sꝫ patris venit facere volūtatem.

¶ De hūilitate q̄ in obia seruari dꝫ. Cap. vj.

S Extus gradus est obedire hu/
milr Ber. Magna v̇i°
hūilitas sine cui° obtētu v̇i° fortitudis
nō solū virt° nō ē: sꝫ ēt in supbiā erūpit. Et ad
talē obie hūilitatē iducēs dñs discipulos suos
Luc. xvij. ait. Cū feceritis oia q̄ pcepta sūt vo/
bis dicite sui iutiles sum°: qd debuim° facē fe/
cim°. Nā sm rei veritatē nō ꝯuenit deo vtili/
tas de opib° nr̃is: sed nobis. Insup ex nr̃is bo/
nis operibus nō fit maior: sicut nec sine eis fit
minor. In tali gradu pphetaerat cum ad deū
ait. Bonorum meorum non indiges.

¶ Q ꝑseueranti obedientie datur gloria sem
puterna. Cap. vij.

S Eptim° gradus est obedire
pseuerāter. Perse/
uerātia .n. sm Ber. singularis ē filia sū
mi regis. Et iteꝝ. Quid currē pdest ꝛ añ me/
tā cursus deficere: sic currite vt cōpꝛehēdatis
j. Corin. ix. Et de pe. dist. iij. Greg .i mora. ait.
Incassū qppe bonū agit si añ vite terminū de/
serat: q: frustra velociter currit q pusq̄ ad me/
tas ꝯueniat deficit. Et de h̃ ēt legit ꝛ notat ex̃
de renūcia. c. j. Oēs qppe v̇tutes sine pseuerā/
tia pugnare ꝯ vitia pñt: sine v̇o pseuerātia vin
cere nō possunt. Unde soli in virtutibus per/
seueranti tribuuntur regna celorum. Proin/
de Matth. x. c. dñs ait. Qui autem perseuera/
uerit vsq̄ in finem hic saluus erit.

¶ Finit declaratio q̃litatis ꝛ pfectiōis euāge/
lice obie quā frēs minores ex rl̃a sua ꝑfitent ꝛ d
xij. gradib° obie scē ab sublimitatē pfectōis ip/
si° veꝝ obediētē religiosū ducētib° ꝛ sibi īfinita
merita ꝛ pmia cumulātib° a scō Ber. edita.

¶ Alia eiusdē expssio: declaratio ꝛ disputatio
p modū dialogi iter Paulū eius discipuluꝫ: ꝛ
ipm scm̄ de euāgelica obia cuius tota mā pter
paucula q̄dā est Petri Joā. in. iij. pte sūme.

P Aulus. ¶ Querebat p
die in smōe ve/
stro Re. pr̃ de voto euangelice
obie. s. an vouere vl alteri homi
obiam pmittere in oib° q̄ nō sūt
ꝯ̃ria aie euāgelice ꝛ pfectioni sit
pfectiōis euāgelice. Et cū mlta audirē ex vob
q̄ in laudē euāgelice pfectōis vl obie venlebāt
hoc certitudinalr asseruistis q vouere obiam
ante dictā est de substātia perfectiōis euāgelice
tanq̄ vnū de pncipalioribꝫ ꝯsilijs xp̄i. Ego v̇o
scolasticus licꝫ scia iperitus nō modicū de his
que pdicastis admirat° suꝫ ꝛ cogitaui in corde
meo humilr postulare declarari a vobis: xp̄ia/
nus sum: ꝛ licꝫ pctis ꝛ negocijs secularib° in/
uolutus: nō tñ deuiare vellem a tramitte veri/
tatis. Cogitaui in corde meo ꝛ ea diligēter exa
minaui q̄dam q̄ opponā sentētijs ꝛ dictis ve/
stris: nō q: tēptare vos vellē aut vobis ostēde/
re me peritum: sꝫ tm̄ vt in mēte mea de pdicta
obia veritas elucescat. Sꝫ ꝛ supportate me iu/
uenē imperitū ꝛ in spūalib° iexpertū. ¶ Ber/
nardinus. ¶ Dic audacter fili ꝛ oē qd de hac
mā dubiū habes aperi ꝯfidenter: nec mihi di/
splicere dꝫ q declarari velis de his q̄ p me di/
cta sunt. Rñdebo tibi fidelr quid de hac mate
ria sentiaꝫ peritorib° qd non fuerit bñdictum
relinquēs humilr emēdandū. Sed vt dicitur
puer. xxij. Appone cor tuuꝫ in doctrina mea.
¶ Paulus. ¶ Humanitas vestra audatiam
mihi pstat vt loquar. Et q: ꝯsueuistis oēs ser/
mones vestros diuidere pncipalr in tres ptes
(qd mihi ꝛ alijs peritioribus me placuit) semper
sequar ego vestigia vestra humiliter opponē/
do cōtra ea que de obia dicta sunt triplici via/

Et probō q̄ tale votuʒ obie primo sit malum. Scd̄o q̄ sit piculosum. Tertio q̄ sit impfectū. ¶ Bernardin⁹. ¶ Ut video armatus venisti ⁊ pparatus: ⁊ placet mihi multū dūmō assentias humilr rōnib⁹ meis. ¶ Paulus. ¶ Nō vt ɔtēnaʒ aut ɔtendā pi ⁊ magr̄ veni. ¶ Bernardinus. ¶ Dic igit̄ confidenter qd̄ sentis.

¶ Articulus p̄mus de q̄ttuor argumentis contra obiaʒ factis .vʒ. q̄ nō est bona talis maxime ⁊ tanta obedientia. ¶ Paulus.

Primo quidē oppono p̄ma via.vʒ. q̄ votū obie maluʒ est q̄druplici argumēto. ¶ Primū argumētuʒ q̄ obia sit ɔ̄ honorem dei. Caplm̄ p̄m. ¶ Paulus.

p Rimo inquā illud est malū qd̄ est in magnā dehonorationē dei: ſʒ subijci alteri q̄ȝ deo vel maxime p tam vniuersalē obiam videt̄ esse in dehonoratione dei ⁊ in tantā aut maiorē sicut est adorare alteꝝ q̄ȝ deum cū magis subijciat hominē obia q̄ȝ adoratio. Vñ.j.Corinth.vij. Videtur Apl's inhibere oēm taleʒ subiectionē dicens. Precio empti estis nolite fieri serui hominū. Ergo tale votū videt̄ malū. ¶ Bernardinus. ¶ Rñdeo q̄ subijci alteri q̄si ille esset deus vere est sūma iniuria dei ⁊ maior q̄ȝ sola adoratio: ſʒ subijci alteri vt vicario dei ⁊ solūmodo ppter deū est sūmus honor dei: ⁊ quoad aliqd maior q̄ȝ si soli deo i psona sua subderet̄. Quod.n.aliqs in tāta reuerētia hʒ regē suum q̄ nō solum sibi subijci velit sed s̄uo suo ppter eum maius est q̄ȝ si subijci vellet sibi soli. quantum aūt ad hoc nō est silr̄ de adoratione: quia adoratio ppriē sumpta signat solū illū reuerētie modū q̄ fit alicui: vt vero deo non vt vicario dei. Verbuʒ aūt apl'i itelligi dʒ de seruitute vitiosa qua hō fuit homini ex timore vel amore mūdano ⁊ vitioso. Ber. quoqʒ in li. de p̄cep. ⁊ dis. ait. Siue deus siue hō vicarius dei mandatū quodcūqʒ tradiderit pari pfecto obseq̄ndum est cura: pari reuerētia deferendū: vbi tñ deo ɔtraria non p̄cipit homo. Et seqtur. Quā obrem qcquid vice dei precipit homo qd̄ non sit tñ certuʒ displicere deo haud secus oīno accipiendum est quasi p̄cipiat deus. ¶ Paulus. Placet quod dicitis. Nam vt video ⁊ ratio ⁊ exemplum ⁊ auctoritas bonuʒ ⁊ sanctum esse ostendunt quod ego putabam malum.

¶ Argumentū scd̄m q̄ obedientia est contra proprium hominis bonum. ¶ Paulus.

s Ecundo insup addam illud qd̄ est magnū preiudicium pprij boni illud est pfecto malum: ſʒ hoc est hmōi q̄r tollit fere totā libertatem agēdi datā homini a deo ad bonū vtile pagenduʒ. Oportet.n. hoīem hmōi obie subiectum stare in oībus volūtati ⁊ ɔsilio supioris. Et sic pʒ q̄ tale votū est malū. ¶ Bernardinus. Ad hoc dicēduʒ q̄ obia hec non tollit aliquam libertatē ad faciēdum bonū sed potius ad illud pmouet. Nā sicut supradictū est p̄lati non hn̄t ptātem in suos frēs ɔtra bonū subditorum: sed solum in bonū eoꝝ. Vñ in hoc prelati potiuʒ sunt serui q̄ȝ dn̄i. ¶ Paulus. Quia ratio vestra intellectum in hoc satis mihi aperit nihil de hoc dubietatis remansit.

¶ Argumentū tertium q̄ obediētia est in dānum prelati. ¶ Paulus.

t Ertio quoqʒ addam q̄ tale votum sit malū. Nam illud qd̄ est in magnū nocumētum p̄lati cui hō subijcit̄ illud est malū: sed hoc est hmōi q̄r opʒ eum icurrere magnā p̄sumptionē.s. in sustinendo ⁊ ɔsentiēdo alijs pponi ⁊ anponi. Et si subijci per hmōi obiam est magis pfectuʒ q̄ȝ non subijci oportebat p̄latum hmōi semp quo ad statū obie impfectuʒ esse. ¶ Bernardinus. ¶ Rñdeo fili mi q̄ quadruplici ex cā hoc nō est in nocumentū prelati. Primo q̄r bonū obie proprie recōpensant̄ sibi in bonū cōmunitatis ⁊ regiminis subditoꝝ. Scd̄o q̄r nullus dʒ ad hoc sumi nisi sit sufficiēter exercitatus i hmōi obie subiectione ita q̄ p prelationē amor obediendi in eo tepescere nō possit. Vñ.j.Thi.iij. de episcopo p̄ficiendo Apl's loquēs ait. Non neophitū ne in supbiam elatus in iudiciū diaboli icidat. Neophitus.n. cōpositum est: ⁊ cōponitur neos cū phitos qd̄ est fides: ⁊ dī neophitus ti. grece. i. nouellus nouicius rudis fidelis vel nuper renatus. Tertio q̄r non dʒ aspirare ad gradum p̄lationis: ſʒ potius semper ad statum subiectiōis nec per se ad illud ascēdere dʒ sed potius a deo p alios dʒ ad hoc trahi ita q̄ solum ppter bonū obie ⁊ charitatis ⁊ vtilitatis fraterne in eo stet q̄si tractus atqʒ inuitus xp̄o: q̄r si bene attēdit ius sue p̄lationis potius

habet

habet vnde humilietur q̃ȝ vnde infletur: quia sua potestas in veritate potius hȝ rõneȝ seruitutis et seruitiȷ q̃ȝ dominiȷ. Hęc autẽ quattuor non obseruatis fateor q̄ multũ perdet de merito obedientię et humilitatis. Sed tũc nihil omnino dãnum vnius puipendendũ esset pro tãto multitudinis bono. ¶ Paulus. ¶ Placet pater q̄ statum pręlationis non inconsulte sed debitis circunstantiȷs firmatis. Sed vtinã religionum pręlati hec seruent.

¶ Argumẽtum quartum q̄ status obie ordinem nature perturbat. ¶ Paulus.

q Uarto quoq̄ supaddo. Uidet eniȝ q̄ id qd̄ perturbat ordinẽ nature a deo institutũ illud est malũ: sed hoc est hmõi q: natura quãtum ad hmõi obiam oẽs instituit pares nisi solum pro quãto filiȷ parẽtibus tenenf obtẽperare: aut insipientes sapiẽtibus. Hic aũt ecõuerso frequenter ptinget: q: parẽtes tenebunf obedire filiȷs sapientes stultis boni malis: que oĩa sunt ptra ordinẽ nature et rõnis. ¶ Bernardinꝰ. ¶ Ad hoc dico q̄ nã non fecit oẽs in hoc pares nisi per puaricationẽ hmõi supioritatis que ex natura nulli datur; nõ aũt per istitutionẽ et ipositionem supioritatis sunt opposita: qn potius naturalis ordo ad hoc iclinat et eius psumatio hoc reqrit. Preterea ſm Tho. ij. ſcde. q. ciiij. ar. j. in corpore. q. Sicut actiones reȝ naturalium pcedunt ex potẽtiȷs nãlibus ita etiã operationes hũane pcedunt ex humana voluntate. Oportuit aũt in rebus nãlibus: vt supiora mouerẽt iferiora ad suas actiones p excellentiã nãlis virtutis diuinitus eis collate. Uñ etiam opȝ in humanis rebus q̄ supiores moueãt inferiores per suã voluntatẽ ex vi auctis diuinitus ordinate. Mouere aũt per rõnẽ et voluntatem est pcipere. Et ideo sicut ex ipso ordine naturali diuinitus instituto inferiora in rebus nãlibus necesse hñt subdi motioni superiorum: ita ẽt in rebus hũanis ex ordine iuris nãlis et diuini tenenf iferiores suis supioribus obedire. Hec ille. Non ẽt veȝ est q̄ ex hoc sequatur stultos pręesse discretis et malos bonis nisi forte per accidens. Per se. n. hoc nõ sequitur nisi ex puersitate eligẽtium plãtos ad hoc malos aut ex cõi miseria huius vite in qua nullus ordo reȝ aut personaȝ est ita fixus aut certus q̄ nihil possit pati inordinatiõis aut dubietatis. Sicut. n. natura p se non itẽdit aut facit monstra seu pctã: imo potius oppositum sic nec lex huius obie per se intendit aut exigit q̄ stulti et mali pręsint discretis et bonis: imo potiꝰ quantum ex se intendit et exigit oppositum: et tñ qñ hoc pter eius intentionẽ et exigentiaȝ ptingit adhuc supfulget et supuincit obie bonum: qd̄ est magna gloria obie q̄ maiores obediant minoribus et q̄ meliores sint prõpti subesse imperfectioribus seu malis. Uñ sup illud qd̄ Mat. iij. c. xp̃s Joãni dixit. Sic. n. decet nos implere oẽm iustitiã. glo. ait. q̄ pfecta humilitas est qñ supior subditur inferiori sicut subdit se xp̃s Joãni plusq̃ȝ qñ inferior supiori aut q̃ȝ quãdo equalis equali. Qꝫ aũt filiȷ vel iuuenes pręsint patribus vel senioribus qñ ad hoc rõne roboris discretionis et scitatis sunt aptiores seruata aſs reuerẽtia (que paternitati et senectuti debetur) nõ repugnat ordini nature: imo potius ordo naturalis rõnis hoc exigit. Et lȝ ordo corporalis gñationis et ordo tẽporalis hoc nõ exigant nõ tñ obuiant ei. Licȝ ẽt pręlatus sit in se malus. s. peccator non tñ in eis que sunt licita et honesta illi parere est malũ. Et in hoc magis refulget virtus humilitatis et obie bonuȝ. In his võ que deo ptraria sunt nemo alicui hoĩuȝ parere dȝ iuxta illud Actuũ. v. Opȝ deo obedire magis q̃ȝ hoĩbus. ¶ Paulus. ¶ Iaȝ intelligo pater q̄ illud qd̄ de obie voto videbaf malum iam mihi incipit apparere bonum.

¶ Articulus. ij. quo arguif q̃druplici argumẽto q̄ votũ obie est piculosuȝ. ¶ Paulus.

Secundo proposui alia via arguere: q̄ tale obie votũ licȝ vt dictum est appeat bonũ videt tñ bonum valde periculosum. ¶ Bernardinus. ¶ Quẽdã obsecro in quo psistat hoc piculum. ¶ Paulus. ¶ Quẽdaȝ qppe per alia quattuor argumẽta.

¶ Argumentum quintum q̄ in obedientia homo se astringit ad parẽdum in rebus periculosis. Capl̃m primum. ¶ Paulus.

p Rimo insup videt q̄ quicũq̄ nescio se constringit ad agẽdum dubia et piculosa magnis periculis se exponit sȝ hoc est in pposito nr̃o: q̄ subditus astringif ad obtẽperandum plato in dubiȷs et periculosis: et ẽt in malis quantũcũq̄

magn. o nisi subditus certitudinaliter sciat ip- sa fore mala. ¶ Bernardinus. ¶ Potest siq- dem subditus dubitare aut ignorare de aliqb' an sint mala vel piculosa dupl'r. vz. aut in vni- uersali aut in particulari. Potest et dubiū esse de iure vel de facto. Primo autē si sit de facto seu de singularibus & circūstantijs in nullo se cōmittit discrimini alicuius mali qn̄ obedit: q2 nullum est sibi pctm̄ nec peccati piculum nisi hmōi dubietas vel ignorātia pueniret ex vo- luntate vel negligētia sua. Scdo aūt si sit dubiū de iure seu in vniuersali. Et tunc aut subditus non tenet scire illud ius & tūc nullū est sibi pec cati piculum: aut tenebat scire: & tunc quāuis nō excusat a toto: q2 tn̄ non facit illud ita vo- luntarius sicut si faceret illud ex se solo motus & q2 semp ibi refulget voluntas & intētio boni obie: excusat a tāto: & hoc nō modicū sed mul- tum est. Quicqd igit est ibi de piculo peccati aut de pctō non pueniit ex obie lege: sz potius ex idebita ignorātia subditi & ex indebito im- perio plati: qd in casu illo p se & ex natura sua subditū nō astringit: sed solū rōne pscie subditi qui iudicat se in illo casu teneri pp̄ter indebitā ignorātiam diuini iuris. Falsa est igit minor: q2 obia nō astringit ad aliqd qd sit subdito malū seu piculosum sed potius facit q aliqua q alr essent subdito mala vel periculosa sint sibi bo- na atq3 secura: aut quod saltem non sint sibi ita mala vel ita periculosa. ¶ Paulus. ¶ Insi- ciari pi non possum quod dicitis ita distincte & lucide qd mihi dubiū erat declaratio.

¶ Argumētum.vj.q obligare se ad id qd est quasi impossibile obseruare etiam periculo- sum est. Capitulum scdm. ¶ Paulus.

Ecundo quoq3 superaddam. Obligare se ad ser- uandū id qd nō est plene in nr̄a pote- state & qd vix pfectissimi seruare pnt est valde piculosū: sz subito ad nutū & impium plati re- frenare aut laxare impetus & motus ac psensus suaꝝ voluntatū & cogitationū non est plene in ptāte et pfectoꝝ viroꝝ: & tn̄ hmōi obia ad hoc astringit ergo piculosū est hoc votū. ¶ Ber- nardinus. ¶ Ad hoc dicendū q sm quosdā nullū impium extēdit se sup secreta cordiū per se: sed solū sup exteriora que hoi sunt visibilia: inquātum aūt ad psecutionē debitā istoꝝ exi- guntur exteriora & intrīn potest super ipsa exte- riora. Fundāt aūt se sup duobus. Primū est q homo sm mentē est solum deo inferior: & ideo mens nullū pōt directe hīe supiorem pter solū deum. Scdm est q inuisibilia nō subsunt iudi- cio & regimini plati nisi quātū visibilibus sunt piuncta. Vn̄ nec per sacra quātūcūq3 sint gl̄ia- lia & necīa sicut baptismus per quē non potest subueniri puero dū est in vtero mr̄is nec ali- cui nisi put est visibilis aut alicui exteriori sen- sui subiacēs nec aliqua pfessio pactoꝝ seu reli- gionis vel mr̄imonij hēt aliqd firmitatis iter hoies nisi sint p aliqua sensibilia exterius expsē- sa & manifesta. Si igit nulla ptās hoium spūa- lis est latior q potestas sacramētalis: nec ipe- rium plati est potētius ad obligādum q pfes- sio solēnis a qua ip3 impiuz robur sumit: ergo impium plati nō erit obligatoriū nisi prout est visibile & prout de visibilib' est. Scdm vo alios hoc nō est veꝝ. Si.n. prelatus pōt sup volun- tatem subditi vt piunctā exteriori actui: ergo multo magis pōt in eam put est opi non piun cta. Maius est.n. posse sup vtrūq3 simul q sup alteꝝ tm̄ illoꝝ duoꝝ. ¶ Item platus pōt pci- pere subditis q fideliter psulant sibi sup aliqui- bus & q sup hoc deliberēt secū. Potest etiam eis pcipere q vacent orōni aut studiose medi- tationi aut q cogitēt de tali sermone pdicādo populo & sic de silibus. Sed isti sunt actus in- teriores p se absq3 exterior: ib' sumpti: ergo pla- tus pōt sup actus iteriorē. Item sm Apl'm ad Ephe.vj. Serui tenent seruire dn̄is nō ad ocu- lum sed sm deū. Ergo ad pceptum dn̄i sui te- nentur actū interiorē ordinare ad deū. Sz sub- ditus euāgelicus plus tenet prelato q seruus dn̄o. Item hō pōt abdicare a suo dn̄io & dare & offerre deo vel alteri in honorē eius qcqd est sub dn̄io suo saltem vbi hoc fieri pōt absq3 ali- quo pctō vel impfectionis piculo. Ergo facul- tatem actuū interioꝝ put sunt p se sumpti pōt hō a se abdicare & pp̄ter deū prelato subijcere sicut & facultatē actuū exterioꝝ cū non minus sint sub dn̄io nr̄o. Vn̄ Ber in libello q incipit multi multa sciūt ait. Bonus obediēs dat suū velle & suū nolle vt possit dicere. Paratum cor meū deus paratū cor meū. Quodcūq3 pcepe- ris facere paratū ad votū & nutū citius obedi- re. Hec Ber. Exercere lēt se in eis put sūt per

se sumpti

se sumpti non habet plus de periculo q̄ exercere se in eis put sunt exteriorib⁹ piuncti. Quis enim dicet q̄ sancte cogitare ⁊ velle bona ⁊ virtuosa aut sancte internos actus virtutū elicere sit imperfectū aut piculosum. Nec ex hoc seqtur q̄ aliq̄s sit nāľr suprior mente eius sꝫ solū iurisditio valet per viā .l. iuris. Hoc āt nō est īpossibile. ¶ Tertio alijs videt q̄ modus medius sit tenēdus. In illis.n. actibus ad quos sic potētes sumus q̄ astringi ad illos q̄ncūq; a plato precipiunt nihil hꝫ piculi nihil vani aut mali extēdit se obia ista nō ad illos ad quos astringi piculosum est. Aut q: nō sumus plene potētes ad illos pagēdos vel vitandos ad nutū prelati aut q: multas hñt itra se pplexitates ⁊ intricationes ⁊ ēt imixtiones multoꝝ motuū vitiosoꝝ. Cū sigs pciperet fratri i volo q̄ ita intense diligas illum vel illū aut q̄ tota die hoc cogites ⁊ nō aliud ⁊ silia stulte preciperet. Quādo vūt precipiunt in gñali aut indeterminate aut sub puenieti determinatiōe q̄ supuacet oroni vel meditatiōi aut q̄ deliberet sup hoc vel illo intelligendo put bono mō ad hoc est potens: tunc tenet. Rōnes aūt modi secūdi nō cogūt ad amplius q̄ ad istud ēt ꝓm sufficiēs verboꝝ nisi forte pter primā rōnem qua nō multū efficaciter videt informare. Nō.n. seqtur q̄ si aliqs pōt supra duo vt sunt piuncta q̄ multo magis possit sup ea vt sunt diuisa. Videmus.n. q̄ aliqs pōt videre duas partes vnius lapilli vel athomi vt piūcte nō aūt vt sunt diuise. Agens etiā creatū pōt super māin ⁊ formā: vt sunt cōiuncta ⁊ piūgibilia nō aūt vt sūt diuisa. Papa etiā pōt multis modis alligare ⁊ soluere aias ⁊ corpus vt sunt in hac vita piuncta: ⁊ nō sic potest qñ sunt post mortē diuisa. Ad casum igitur supratactū redeūdū est. Quādo.n. obligari ad actū interiorē vt p se sumptū nō plus hꝫ piculi q̄ obligari ad vtrunq; actū vt sunt piuncti: tūc.n. tenebit: qñ aūt aliter: aliter. Rōnes aūt pme positiōis facile est dissoluere. Ad pmā aūt iā paulo supra rñsum. f. in fine scde positionis. Ad scdaꝫ aūt pōt dici q̄ impium plati nō fert imediate nec pncipaľr sup actus iteriores nec sup ipsam mētē: sꝫ potius sup totā psonā hōis. Persona.n. est q̄ per hmōi imperiū obligat ad illos actus ⁊ illa rōne sui corpis est visibilis. Et sic est in baptismo ⁊ in alijs sacramētis quoꝝ efficacia mentem attingit. Unde ⁊ per ea grās internas acquirimus. Sꝫ tñ hoc est p hoc q̄ pncipaľr ordinant ad totā psonā que rōne sui corporis subiacet sensibus. Ex his aūt pꝫ ad scdm pncipale q̄ i nullo est ptra vltimā istā positionem. Qd̄ vō in verbo bti Bernardi tangit de obediēdo ad nutum plati nō est itelligendū q̄ simplici vbo vel cuicūq; nutu plati teneamur sic obedire q̄ ꝯ agēdo peccemus mortaľr: tum q: talis obligatio eēt piculosissima: tū q: eēt ēt ptra itentionē plati pcipientis: ⁊q non itendit nos sic fortiter obligare p simplex verbū aut p quēcūq; nutū. Et iō nisi expsse appeat q̄ in tali fortitudie obligare itendit nō agēdo nisi hoc faceret ex magno eius ptēptu aut ita frequēter q̄ saperet māifestū ptēptū. ¶ Paulus. ¶ Lōga quippe ⁊ difficilis fuit rñsio hec mee dubitatiōis ⁊ multū suspēderat aīe mētē meam vbū bti Bernardi: licꝫ in argumēto meo nō posuerim illud. Tñ letat⁹ sum qñ dño ispirāte p vos in medium deductum est magisq; gauisus sū quando quō intelligi debeat declarastis.

¶ Argumētum. vij. q̄ subditus a plato sepe pōt puocari ad iram. ¶ Paulus.

Tertio vltra pdicta supaddā. Videtur.n. q̄ platus tāꝫ p se q̄ p alios subditos suos freqnter possit subditū suum puocare suo impio ⁊ mō indiscreto atq; pteruo ad itolerabilē impatiētiā ⁊ idignationē: ad indebile pusillanimitatis timorē ad idebite gratie ⁊ adulatiōis fauorem: ⁊ ad idebite lasciuie laxationē: q: nō solū qd̄ precipit sed qd̄ agitur a platis facile trahit in exēplū. Si ergo piculosū est se associare vni simplici socio q ad hoc puocaret multo magis piculosum erit se subdere tali plato. ¶ Bernardinus. ¶ Rñdeo q̄ sicut supius tactū est lex obie non itendit nec exigit malū platum: imo potius bonū. Proinde mala platoꝝ in argumēto per te facta p ꝯñs non sequunt ad eam: ⁊ tñ cum hoc bonū obie hic relucet: q: inclinat subditū ad patiētiā ⁊ hūilitatē ⁊ ad dei timorē potius q̄ ad timorem hois: cū obia non faciat obedire plato nisi solum pter timorē dei atq; propter eius amorē. Illa ergo vitia nō sequūt in subdito ex obediētie voto sed ex subditi imperfectione occasione a prelato data atq; a subdito vitiose assumpta. Per se aūt bona nō sunt

dimittenda nec diiudicanda esse mala propter aliqua nocumēta que aliqñ p accidēs ea comitanf:q: vix est aliqd bonū in vita ista qn aliqñ multa mala ipm p accñs subsequanf.Et sic oē bonū hui⁹vite dimittēdum esset. ℭ Paulus.

ℭ Fateor qd dicitis p:īnā ⁊ d: passiōe xpi ⁊ d sctissimo sacro altaris atq3 de multis scripturis sacris multe hereses exorte sunt:⁊ quasi infinita mala ppter erroneum intellectum.

ℭ Argumētum.viij.q: scandalosum est p obedientiam reuelare secreta. ℭ Paulus.

q Uarto etiā supaddam⁹. Porro reuelare pprias cogitatiōes:⁊ occultos defectus suivel alioꝝ est piculū mltiplicis scādalisq3 vouēs talē obiaq3 tenebif ad ista.ergo piculosum est tale votum.

ℭ Bernardi. ℭ A multis qppe sapiētib⁹ tenef q: reuelatio cogitationū nō subest pprie ⁊ directe obie voto nec iperio alicuius plati. Dicūt.n.q: q̄uis aliqs cogitatiōes ⁊ affectiones posset hō licite reuelare:obligare tñ se ad reuelandū q̄scūq3 qñ sibi pciperef eēt piculuq3 magnaꝝ īsamiaꝝ atq3 scandaloꝝ multoꝝ:⁊ idem seqref si obligaret se ad reuelandum solas illas quas alias posset licite absq3 sui īsamia vel alicui⁹scādalo reuelare:q: tunc ad impsum plati q̄renti sibi reuelari eas de qb⁹ licq3 qcunq3 nō reuelaret.Aut oporteret eū mētiri aut contra obiam agere.Aut tenēdo manifeste inueret q: cogitatiōes ille quas tūc celabat erāt male. Et ita p q̄ns obligat⁹esset ad piculū infamie sue ⁊ scandali alieni.Quicqd aūt sit de h ad ppositū nō refert:q: si obligare se ad reuelationē cogitationū est malū aut piculosum:q̄stat bm pdeterminata q: nō subest voto hmōi obie reuelatio earūdē.Si aūt nō est malū vel piculosum:nec etiā impfectū se ad hoc obligare idubitāter reuelatio eaꝝ suberit huic altissime obie. Et ita nullo mō arg^m pdictū cogit.De occultis etiaq3 defectib⁹suis q in ope exteriori fuerūt de qbus nulla suspicio in gñe vł in specie iā pcessit:pdicti sapiētes idē dicūt pp easdē cās.Qia hec spectant bm eos ad solū sacr^m q̄fessiōis.De occultis aūt dfectib⁹alioꝝ dicūt q dā q: plato nō est obediendū q̄tra pceptum dei bm illud Act.v. Obedire op3 deo magis q̄ hoib⁹.Et iō qñ plat⁹pcipit vt sibi dicaf qd qs sciuerit corrigendū itelligēdū est pceptū sane.i.saluo ordie correptiōis fraterne siue pceptuq3 sit cōiter ad oēs siue ad aliquē spāalr.Sq3 si platus pciperet cōtra hūc ordinē diuinit⁹ istitutū ⁊ ipse peccaret pcipiens ⁊ ipse obediens q̄si q̄ pceptū dñi agēres:vñ nō eēt illi obediendū:q: plat⁹ nō est iudex occultoꝝ:sq3 solus de⁹.Uñ nō h3 ptātē pcipiendi aliqd sup occultis nisi inq̄tū p aliqua inditia manifestanf:puta p isamiā vł p aliquas suspitiōes in qb⁹casib⁹ pōt platus pcipe eodeq3 mō:sicut ⁊ iudex secularis vel ecclesiastic⁹ pōt exigere iuramētum de veritate dicēda.Et huius opionis est Thomas. ℭ Paulus. ℭ Jam vuis rōnib⁹itellexi q: id qd prius putabaq3 malum est bonū:⁊ id qd estimabaq3 piculosum video iam secuꝝ.Sq3 nōdū intelligere queo quō tale votū sit pfectū.Nā pma facie esse arbitror impfectū. ℭ Bernardinus. ℭ Spero in grā saluatoris q hui⁹voti dedit q̄silium:q: etiā ei⁹ perfectionis tibi tribuet intellectum.

ℭ Articulus tertius.Q: obedientie votuq3 licet sit bonum atq3 securum videtur nihilominus imperfectum. ℭ Paulus.

Tertio p:oposui alia via arguere:q: lq3 tale votū sit bonū atq3 securuq3 tñ esse vł impfectū. ℭ Ber. ℭ Ego quoq3 capio argumēta tua ⁊ in quo fundenf cū ipse magister pfectionis dederit de hoc voto tanq̄ de re perfecta consilium. Insup ⁊ in veteri testamento deus per pphetam ait.Uouete:hoc est perfectionis cōsiliū:⁊ reddite domino deo vestro ⁊ hoc obligationis pceptum. ℭ Paulus. Aperiam quod me mouet.

ℭ Argumentū q̄trarium q: perfectis est preci pere q̄ parere. ℭ Paulus. Cap.j.

p Rimo enim videtur q: si stat⁹ prelati perfectior est q̄ ipsius subditi:ergo ⁊ actus competens prelato inquātum tali perfectior est q̄ actus q competit subdito inquantum tali est subijci ⁊ obedire.ergo perfectius est pcipere q̄ subijci: ⁊ imperare q̄ obedire.ergo maioris perfectionis est astringere se ad imperandum q̄ ad obediendum. ℭ Bernardinus. ℭ Ad hoc dicēdum q: loquendo de perfectione auctoritatis ⁊ dignitatis status prelationis perfectior est q̄ stat⁹ subditi.Loquēdo aūt de pfectiōe sctitatis nō est bm se pfectior nisi solū p tāto q: añ pmotioneq3 ⁊ post exigit maioꝝ pfectionē ⁊ sanctitatem

tatem in prelato q̃ʒ status subditi in subdito. Scd̄m aūt hoc silr est ↄcedēdum ꝙ imperare ⁊ precipere est actus maioris auc̄tis ⁊ dignitatis q̃ʒ subijci ⁊ obedire: ⁊ ꝙ maiorē virtutē ꝓexigit in imperāte ad hoc ꝙ pfecte fiat: ⁊ ad hoc ꝙ pfectis circūstātijs vestiat q̃ʒ obedire regrat in obediēte. ℂ Sciēduʒ aūt ꝙ dignitas ⁊ auctoritas nō est creature appetibilis pp se ſʒ solū ꝓpter alioꝝ vtilitatē ⁊ dei honorē. Nō.n.cōpetit hoi ſm se seu ſm id qđ hʒ a se cum ſm se sit nihil ⁊ pctō: ꝓpter qđ imparare ex suo gn̄e non dicit actum virtutis nec ↄueniēter pōt cadere sub ipso voto. Vouere.n.ꝓhidētie statū ⁊ offm̄ imperāti nullius est meriti quāuis in hoc obedire supiori ad talē statū cogenti meritoriū esse possit. Subijci vero vel obedire est actus de se appetibilis q hʒ in se multū de rōne humilitatis: tū qꝛ in hoc ꝓncipalr itēdit bonū subditi: tum qꝛ p hoc ꝓcurat subdito adiutoriū ad regimen ꝓlati: tū qꝛ cōpetit hoi ſm id qđ hʒ a se scʒ nihilitatē atqʒ pctm̄ ⁊ defectū discretiōis ⁊ volūtatis ad seipm̄ pfecte gubernandū. Unde subijci ⁊ obedire ex suo gn̄e dicūt magis actuʒ virtutis q̃ʒ imparare ⁊ maxime ꝓut ꝓcedūt a voto ⁊ virtute obie pp qđ ⁊ vouere ea est meriti magis: ⁊ idcirco status subiectionis ex suo gn̄e dicit maiorē pfectionē v̄tutis q̃ʒ status ꝓlationis. Cuius signuʒ est ꝙ appetere ꝓmum est signū magne hūilitatis ⁊ pfectiōis: appetere vo 2m est vt plurimū magne ambitionis ⁊ impfectionis. ℂ Paulus. ℂ Q̄ꝫ hoc sit veꝝ expientia manifestat. Nā plerosqʒ ego iuuenis noui q vt possent pficere aiabus ⁊ augmētare honorem dei q̄sierūt ꝓlationē. Et postq̃ʒ ascēderūt ad gradus vt se manu tenerēt in ꝓlatiōe commixti sunt iter gētes ⁊ didicerūt opa eoꝝ ⁊ seruierūt sculptilib⁹ eoꝝ ⁊ factū est illis in scādalum. Qđ arbitror ↄtigisse vel qꝛ seipsos deceperūt p occultā ambitionem sub spē zeli: vel qꝛ postq̃ʒ ascēderūt ad gradus ex impfectiōe eoꝝ ꝓlapsi sunt sicut scriptū est. Honores mutant mores. ℂ Bernardinus. ℂ Nō est gr̄a parui luminis hoc itelligere dilecte fili ⁊ huic sententie adherere. Sequere interim quod cepisti. ℂ Paulus. ℂ Dubitabaʒ pater longiori sermone vos grauare: sed qꝛ video vos libenter audire delectat me dicere.

ℂ Argumētū.x. Q̄ꝫ votū obie impfectū est exemplo anachoritaꝝ. Ca.ij. ℂ Paulus.

S Ecundo etiaʒ addo ex verbis Hiero. Didici insup ⁊ itellexi hoc in bti Bn̄dicti regula cōtineri ꝙ sūmū genus mōachoꝝ est genus anachoritaꝝ: ſʒ isti ab hmōi obia absoluunt cū solitarij viuāt: ergo tale votū ipfectū est. ℂ Bernardin⁹. ℂ Ad hoc dicēdū ꝙ de anachoritaꝝ statu triplr possumus loq. Aut ꝓut ꝓsupponit ⁊ ↄsegtur pfectum exercitiū obie ⁊ charitatis frne ⁊ pfectionē suoꝝ habituū. Aut ꝓut cōmiscet eis p vicissitudinē tēpoꝝ iter paulatim. s. vacādo nūc isti exercitio nunc illi: sicut fuit in Joan. baptista ⁊ xp̄o ⁊ btō. F. ⁊ btō Dominico. Aut ꝓut ꝓcidit ⁊ recidit a se oē tale exercitiuʒ. Primis duob⁹ modis status anachoritaꝝ seu ↄtēplatiuoꝝ est pfectissim⁹: nō aūt vltimo mō. Q̄ꝫ aūt dicis ꝙ tales ab obia absoluuntur. Rn̄deo ꝙ a voto sigdē prius facto aut ab amore eius nō absoluūt sicut nec qn̄ assumunt ad statū eꝑat⁹ vel alteri⁹ ꝓlature: ſʒ solū ab exteriori exercitio obie. Qđ qdē fit pro eo ꝙ iteriori v̄tute ⁊ actu obie ⁊ hūilitatis ↄsumati sūt ⁊ vt plenius vacēt soli exercitio ↄtēplationis interne qđ est altius oī altero exercitio ⁊ ꝓcipue oī exercitio exteriori. Et qꝛ tales non vacāt ꝓprie volūtati implēde ſʒ cuidā obie altiori. Agunt enim a spū in ↄtēplatiōis deserto. ℂ Paulus. ℂ De vno icidenter cupio declarari q̄re ꝓmi anachorite ⁊ qn̄qʒ scdi raro ↄfitebantur ⁊ raro cōicabant cū hec duo videant esse sacramenta magne necītatis atqʒ magne deuotiōis ⁊ vtilitatis: ⁊ tn̄ sine his sacramētis qdam illorum multis annis in desertis solitarij habitabant. ℂ Bernardinus Anachorite maxime primi qn̄qʒ ↄfitebant ⁊ cōmunicabāt: ⁊ qn̄qʒ sine his sacramētis diu stabant ſm qđ eis magis expediens erat ad vitā illā ↄtinuandā. Hi.n.qui rarissime cōicabāt ↄtinue diuinitus reficiebātur ⁊ hoc sacrm̄ corpis xp̄i spūalr mādVcabāt. Et hoc qdē expediebat eis amplius q̃ʒ ↄ̄rium ſm statū suū ⁊ regimen quo diuinitus regebātur. Si tn̄ absqʒ distractiōe vel sui status periclitatione aut cū gētibus iplicatione hec sacra parata fuissent eis: credēdum vtiqʒ est ꝙ illa amplius frequētassent. Nā spūs sc̄tus in his regebat atqʒ ducebat eos ſm ꝙ eis magis expediebat. Qđ.n.nos ex his sacramētis fructuose

colligimus ipsi hēbāt in spiritu altiori ex vniuersali a mūdi sequestratiōe z ptinua in deum suspensione z ardenti deuotione. ¶ Paulus. ¶ Admirāda sunt valde que me inuenio vsq; nunc latuisse tamen sequar quod cepi.

¶ Argumentū.xj.Qz obie status videtur astringere ad impfectionē. ¶ Paulus.

t Ertio quoq; videt q astringere se ad multiplices impfectiones est impfectū. Uñ pter hoc inter alia impfectū statū matrimonij iudicamus. Scdm.n.pdicta obia astringit hoīez ad hmōi. Prelatus.n.poterit sibi pcipere multa impfecta z ad impfectionē inuoluētia vtpote declinatione ptinue aut frequētis oronis multiplicis mibicordie z austeritatis z iplicationē multoz tpalium z negocioz distrahentiū a trāqllitate ptēplationis z a puritate z simplicitate altissime paupertatis. Ergo tale votū impfectum est. ¶ Bernardinus. ¶ Minor: qppe est falsa ac etiā pbatio eius. Non.n.platus pōt eos astringere ad aliquā impfectionē. Sciendū tñ q sūt aliqua talr impfecta q p nullas circūstantiam possent esse pfecta. Aliqua vo que pfecta eē nō possunt in tpe gre quāuis pfecta eē possent tpe legis vt mrimoniuz z diuitie. Aliq vo sunt sic de se impfecta q tñ per circūstantias alias pñt esse pfecta vt fuit in xpo comedere cū publicanis. Et hoc mō multa sunt q rōne obie z charitatis frne assumunt rōnem pfecti: que si alr ex solo pprio motu fierēt impfecta eēnt. Obedire aūt in talib' nō est alligari impfectiōi sed potius pfectiōi. Si tñ impfecta fz primos modos pciperent z eoz iperfectio pstet aut pstare debeat q tūc obediat nō venit ex lege altissime obie fz potius ex impfectione ipsius obedientis vtpote ex aliquo hūano timore seu fauore vel ex aliquo pscie errore. Quidaz.n.sunt qui timore z platoz ac magnoz fauoi intēti vident extollere obiam: q dissipāt euāgelicā puritatē quasi in hoc pfecte obedientes: cū tñ in asperis obiam pro virib' fugiāt z sepius aspernant ignorātes q dicere q obia alliget ad imperfectiones z ipuritates aut ad qcūq; pctā non est obiaz exaltare fz potius diffamare. ¶ Paulus. ¶ Credo id fieri in aliqbus ex fragilitate aut ex zeli z feruoris tepeditate.

¶ Argumētum.xij.Qz regula minoz est imperfecta quia transcendit terminos cuiuslibet regule. Capitulum quartum. ¶ Paulus.

q Uarto addis de regula vestra quā diligētius pōderaui. Et videt mihi q omne qd trāscendit vel exit terminos oīs rle quātūcūq; perfecte est malū vel impfectū saltem pfesso.i ipsius regule: fz astringi ad obiaz in oibus extra limites oīs rle sicut fit in regula vestra est hmōi ergo est malū impfectū. Nā nulla alia regula extendit se ad oia saltē ad oia indifferētia nec pcipit vel statuit de oib'. Prelato aūt nō tenet hō obedire in his que sunt supra regulā seu ad plura q regula se extēdat fm Bernardū in libro d pcepto z dispē. ¶ Bernardin'. ¶ Hoc aūt q: me z alios nri ordis tangit: z nōnullis indiscretis extraneū esse videt diligētius declarare itendo. Circa qd aduertēdum est q aliqd exire limites rle vel esse supra regulā dupl'r potest sumi sicut z esse de rla. Quedam.n.sunt de regula explicite z imediate z per se: vt oia illa que nominetenus in spālibus statutis rle cōtinent: vt in regula monachoz tenere silentium abstinere a carnibus z psilia. Quedam vo sunt de regula nō solū mediate z iplicite z in cāi: vt oia illa que relinquunt ordinationi z precepto abbatis: de qbus alr nulla mentio fit in statutis z regula. Et silr quedā sunt supra regulam vel extra limites regule. Aut q: neutro modorum ptinent in regula. Aut q: non ptinent in ea p se z fm se. Ad ea igit que sunt de pmo mō non extendit se plati potestas: sed ad ea q sunt de scdo modo. Alr nihil prelatus pcipere posset ēt rōne culpaz nisi solū illa q noietenus pcipiunt in regula. Et qm in regula nra positum est expsse q teneant obedire mistris in oibus que nō sunt ptra aiam z regulā nram: ideo oia quecūq; sunt indifferētia cadūt hoc scdo mō in regula: q: oia ponunt sub impio z ordinatione plati. Et ideo non oz dici esse supra regulam vel extra limites regule non solū fm qd.s. quātum ad primū modū. Fuerunt tñ qdā qui hanc distinctionē non attēdentes: dixerunt q ad illa que regula nra licentiat nos per ministros nros non possumus cogi: vtpote ad ieiunandum illis tpibus de qb' regula dicit. Alys autem tpibus non teneant frēs ieiunio corporali: vel vbi de quadragesima xpi ingt. Et qui

nolunt non sint astricti vel vbi dicit. Si q vo/luerint ire inter sarracenos ꝛ alios infideles pe tant ꝛc. Quod tanq̄ ꝯsilium superogationis videt in nostra relinquere voluntate. Errant isti moti partim ex rōne: partim ex verbo bea/ti Ber. in lib. de precepto ꝛ dispen. Primo q/dem rōne q: prelatus nihil ꝯtra regulam pōt. ❡ Sed si ꝯtingeret ꝙ cogeret facere illa ad q̄ regula vult nos nō astringi posset regule con/traria. ❡ Secundo ex verbis beati Ber. quia prelatus ſm eum nihil pcipere pōt qḋ sit supra regulam: sed ille pfectiones ꝛ arduitates ad q̄s regula non astringit s; potius ad eoꝝ opposita licentiat: sunt supra regulā. Ergo p̄latus ad il/las mime cogere potest. Sed nō vident suffi/cienter aduertisse pfectionē regule nr̄e ꝛ obe/diētie euāgelice nec etiā expressa verba illius. Si enim homo pfiteri posset altiorem obiam: tunc non esset regula pfectissima nec etiā obe/dientia eius. Si enim vnū de precipuis ꝯsilijs non esset in ea ſm suam pfectionem: ꝛ in summo multum qppe deficeret sibi de pfectione. Cō/stat autem ꝙ obedientia est vnum de pcipuis. Non video autē de sūma castitate ꝛ pauptate expressius in sum loquat q̄ꝫ de obediētia quā/do ait. In oibus que nō sunt contra aiam suaꝫ ꝛ regulam nr̄am. Non. n. potest rōnabiliter co gitari qd amplius potuerit. Ratio eoꝝ friuola est. Nō enim hec duo sunt ꝯtraria. Aliquem. s. non obligari nominetenus ex spāli statuto re/gule ad ieiunandum in tali tpe. Et ꝙ prelatus ad hoc ipꝫ obligare possit vel de facto obliget: sicut non sunt ꝯtraria ꝙ regula delinquentem tali culpa ad certam penā nō obligat: ꝛ ꝙ pla/tus potest hoc ꝛ facit. Si aūt prelatus faceret ꝙ hmōi arctationes ponerētur in regula no/minetenus per eundē modū per quē sunt ibi statuta ꝛ p̄cepta regule hoc bene esset ꝯtra re/gulam ꝛ supra regulaꝫ. Sed qn̄ regula dicit ꝙ alijs tēporibus non teneant ieiunio corporali non vult aliud dicere nisi ex ipso statuto regu le per ſe ꝛ imediate ad hoc non teneant: nō aūt quin prelatus cui sūmam potestatē imperādi in quarto caplo donat possit ad hoc cū sibi vi/debitur obligare eos. Ad verbum bti Ber. di/cendum ꝙ licꝫ hmōi sint supra statuta regule specialia: non tn̄ sunt ꝯtra statutū de obia datū ꝛ de potestate prelatoꝝ. Vn̄ quicqd fit de alijs regulis in quibus non est omno expresse pfecta obie forma: tñ in rl̄a nr̄a nō est hoc dubium: q: in forma obie est ita alte ꝛ ita clar posita ꝙ nul li nisi ceco ꝛ isano d ea liceat dubitare. ❡ Pau lus. Reuerēde pr̄ vt verꝫ fatear nō tm̄ aliaꝝ re ligionum pfessores s; nec ꝛ multi pfessores ve stre religiōis q reputant periti atqꝫ spūales tā pfecte obie vre intelligūt statū. ❡ Bernardi/nus. Idipm ego ēt arbitror esse verꝫ. ❡ Pau/lus. ❡ Si vos nō tedet discere vellē si hec re/gula via in obia aliquos limites ponit in qb9 nō tenet subditus obedire plato: ꝛ q sunt illi. ❡ Bernardin9. ❡ Ponit pfecto limites: ꝛ sūt tres. Nō te tedeat audire q: nō me tedet ti/bi diligētius declarare. Forte op9 est dei mira/bilibus modis vocat aias ad se deus. Forte in/spirabit in te ꝯtēptum mūdi ꝛ assumere iugū obie euāgelice perfectionis. ❡ Paulus. Diri/gat me dn̄s deus in gloriā suaꝫ ꝛ in viā salutis mee. Tātum est ꝙ hos tres limites euangelice obedientie desidero audire.

❡ De triplici limite q ponunt in obia euā/gelica rl̄e frm̄ minoꝝ. ❡ Bernardinus.

❡ Tres inquā sunt limites euāgelice obie re/gule minoꝝ ꝛ non plures nec pauciores.

❡ Primus est manifestum peccatum.

❡ Secundus est manifestum periculum.

❡ Tertius est manifestum contagium.

❡ Primus limes.

Primus limes est petm̄ manifestuꝫ. Nullus siqdē hō tenet obe dire in aliquo qḋ ꝯstat esse pctm̄. Vn̄ Ber. in epla ad Adā monachū loquēs ꝯtra obediētes abbati suo i malo ait. Finalis de hmōi sn̄ia est: Declinātes aūt in obligationes adducet dn̄s cū opantib9 iniqtatē. Ac ne forte qs abbatuꝫ ēt in malo obiam ad hoc maledicto liberā esse cō tēdat audi alibi aptius. Filius nō portabit ini/quitatē pr̄is nec pater filij. Ex his ergo liqde apparet mala imperātibus nō esse parēduꝫ ꝑ/ fertim dum praue obtēperans impyꝫ: in quo si homini videris obediens deo plane q omne qḋ perperaꝫ agitur interdicit inobediētem te exhibes. Valde aūt puersum est pfiteri te obe dientem in quo noscerís superiorem ꝓpter in/feriorem soluere obiam. i. diuinam ꝓpter hū/manam. Quid enim quod iubet homo prohi/bet deus ꝛ ego audiam hominem surdus deo.

Non sic apostoli clamant dicētes. Melius est obedire deo ꝙ hoībus. Actuū.v. Hinc dñs in euāgelio Mat.xv. icrepās phariseos. Quare ꝛ vos ingt trāsgredimini pceptum dei ppter traditionē vestrā. Et p Esa. vt ibidē dñs ait. Sine cā aūt colūt me mādata ꝛ doctrinas hominū tenētes. Et itez Gen.iij. ad pthoplaustū. Pro eo ꝙ audisti vocē vxoris tue ꝛ comedisti d̄ ligno ex quo preceperā tibi ne comederes maledicta terra in ope tuo. Jdeo facere malum ēt quolȝ iubēte plato ꝯstat nō esse obediēdum. Hec Ber. Hoc ēt ꝛ ratio docet. Nā omne pctm̄ est ꝯtra dei voluntatē saltē simplicē ꝛ ꝯtra aīe spūalem vtilitatē ꝛ ꝯtra gr̄e ꝛ virtutū pfectionē ꝛ ꝯtra pfectum inocētiam. Sed impossibile est ꝙ deus aliqd̄ ꝯsiliū vel votū ordinauerit fieri ꝯtra ista: imo omne votū vergens in deterius ꝛ in detrimētū spūalis boni est illicitum ꝛ inane. Pȝ igit ꝙ nullū pctm̄ mortale vel veniale ppter plati imperiū est agendū: nisi sit talis actio a qua supueniēs impium tollat rōnem peccati. Ut verbi cā. Aliqd̄ verbū de se ociosum si imperet potero dicere qū ratio seu circūstātia sue ociositatis ppter hmōi impiuȝ tollit. Falsum est igit ꝙ qdā simplices aliqñ dixerunt. s. ꝙ oē pctm̄ veniale erat a subditis qñ eis impabat ppter bonū obie agendū. Sicut enim ex pdictis pȝ in hoc dicta ꝯdictio implicatur: q2 faciēdo pctm̄ veniale vtiqȝ peccabit: ꝛ sic faciēdo ꝛ obediēdo sm̄ qd̄ dȝ non peccabit: sȝ potiꝰ recte aget: ꝛ ita sequet ꝙ recte agere erit peccare. Puta. Quis sane mentis dicet ꝙ hō dȝ aspicere mulieres aliquātulū impudice aut turpia cogitare vel dicere verba scurilia: aut primos motus carnis in se sustinere vel ad modicū excitare: ꝛ ꝯsilia ppter obie bonū. Et tñ ꝯstat ꝙ nō semp ista mortalia sunt. ¶ Amplius ꝯstat ꝙ oē pctm̄ inquātū tale est purum malū. Et maxime hoc est veꝝ in illis q̄ sic per se sunt mala ꝙ nō possunt eē aut cogitari sine malitia de quoꝝ numero multa sunt venialia: vt sunt multi leues ꝯsensus supbie ꝛ inuidie. Sȝ de istis Ber. ait i epl̄a antedicta. Quedā sunt pura bona qdā sunt pura mala: ꝛ in his nullaȝ debemus hoībꝰ obiaȝ qm̄ nec illa vitāda sunt cū phibent nec ista ēt cum iubent cōmittēda. Porro iter hec sunt media quedaȝ que p mō loco ꝛ tpe vel psona ꝛ mala possunt esse ꝛ bona. Et in his lex posita est obie tanqȝ in ligno scie boni ꝛ mali. Et iteꝝ infra ingt. Quō ingt abbatis iussio vel pape pmissio licitū facere valuit: qd̄ purū sicut irrefragabilr̄ pbatum est malum fuit: cū supius allegatū sit pura mala nunqȝ iuste iuberi sic nec iuste fieri posse. hec Ber. Sciendū tñ ꝙ vbi subditus rōnabilr̄ dubitat an qd̄ pcipit sit pctm̄ an nō: tunc pfecto obedire dȝ. Uñ.xxiij.q.j. in capl̄o. Quid culpant. in fine. Augustinus ꝯtra Manicheos ait. Uir iustus si forte ēt sub rege hoīe sacrilego militet recte pōt illo iubēte bellare si vice pacis ordinē seruās qd̄ sibi iubet vel nō esse ꝯtra dei pceptū certum est vel vtrū sit certū nō est. Jta vt fortasse reum faciat regē iniqtas imperādi: inocētem aūt militē ondat ordo seruiendi. Hec ille. Dubiū aūt rōnabile voco aut rōne pplexitatis materie q̄ facilius in venialibus ꝙ̄ in mortalibus ꝯtingit aut rōne scitatis plati precipiētis aut rōne simplicitatis ipsius subditi. Nō. n. ita rōnabilr̄ dubitari dȝ de impio plati discreti ꝛ sci sicut de impio plati stulti ꝛ mali. Rōnabiliꝰ etiam dubitare pōt in his simplex subditus ꝙ̄ discretus ac peritus. Si aūt dubiū hoc eēt irrationabile vtpote si dubitet de eo qd̄ apd̄ oēs ꝯstat esse mortale vel veniale pctm̄ hmōi dubietas cū ex ignorātia iuris pueniat nō excusat ad minus a toto. Uñ Ber. i epl̄a antedicta introducēs subditū ppter hmōi se excusanteȝ ait. Sed qd ad me inqs. Ille vidit cui ꝯdicere mihi fas non erat: nō est discipulus sup magistrum docēdus nō docturus eius lateri adherebā seq debui nō pterire pceptoꝝ auditor. Contra hunc igit imediate subdit. O istoꝝ tēpoꝝ paule simplex si tñ ꝛ ille alteꝝ se tibi exhibuisset Antoniuȝ. vt qcqd de labijs eius pcederet iuste nō haberes discutere: sȝ sine cūctatione nihil hesitās obedire. O monachū obedientissimum cui ex qbusȝ senioꝝ verbulis nec vnuȝ qdē tota pteruolat nō attēdens quale est qd̄ pcipit hoc solo ꝯtētus: q2 pcipit ꝛ hec obia vt sic obediat sine mora. Si ita opȝ sine cā scriptū est. j. Thessa. v. Oia pbate ꝛ qd̄ bonū est tenete. Si ita opȝ deleamus iam de libro euāgelij. Mat. x. c. Estote prudētes sicut serpētes ꝛ simplices sicut colūbe. ¶ Nec dico a subditis mādata supioꝝ diiudicāda vbi nihil deprehendit iuberi diuinis ꝯtrium institutis: sȝ necīam assero

ꝛ prudentiam

ꝛ prudentiam qua aduertatur si quid aduersas ei libertati que ingenue contépnatur.

℄ Secundus limes.

℄ Scḋs aūt limes est manifestū piculū.s.pctī mortalis. Nullus gppe amans salutem aie sue deiqꝫ honoꝛe exponit se scienter alicui graui periculo pctī mortalis pp qḋcunqꝫ obie bonum. Quicūqꝫ.n.h facit manifeste negligit suā salutem deiqꝫ honoꝛē parūqꝫ vr̄ phoꝛrescere moꝛtalē culpā cū videam⁹ q̄ vix aliq exponāt se piculo alicui⁹ grādis pcipitij coꝛpalis ad iperiuꝫ cuiuscūqꝫ pcepti. Et si h faceret stult⁹ reputaref. Et marie cū Eccl.iij.cap. dicat. Qui amat piculū in illo pibit. Respcū vo venialis pctī nō credo q̄ ppꝛie debeat h sūmi piculuꝫ nisi foꝛte eēt ita graue q̄ eēt ppe moꝛtale. Tūc.n. piculū labēdi in ipm eēt piculum labēdi in moꝛtale. Proīde ꝯstat q̄ ꝯsilia nihil hn̄t in se piculosuꝫ ꝫ poti⁹ expediūt hoīem a piculis. Blasphemū gppe ē dicē q̄ xp̄i ꝯsilia sint nr̄e saluti picłosa: aut q̄lcūqꝫ nos iclinātia aliquo mō i moꝛtalia pctā. Ergo ipoſſe est q̄ xp̄s ꝯsuluerit q̄ p obie votū nos ad talia picula astringam⁹. Proinde audire mulieꝝ ꝯfessiōes pctī n̄ō est:ꝛ tn̄ i patiēte fragilitatē carnis posset eē incētiuum ad malū. Si igif fr̄ iclinaret sic q̄ dubitaret ne caderet in pctm̄ ꝛ ob h nollet taliuꝫ audire ꝯfessiōes ḃm q̄ttuoꝛ magr̄os p̄lat⁹ nō posset eū cogere audire tales ꝯfessiōes. Sic dicēdum credo q̄ p̄lat⁹ nō posset cogere subditū ignoꝛātēꝫ ꝛ idiotā audire passim seculariū ꝯfessiones. Et h pp piculū manifestū:q: cecus nescit de coloꝛib⁹ iudicare neqꝫ scit dubitare vł discernē q̄ in coloꝛib⁹ d̄ia sit. Et vt Mat.xv. dn̄s ait. Cecus si ceco ducatum p̄stet ambo in foueam cadūt.

℄ Tertius limes.

℄ Tertius limes est manifestū ꝯtagiū ꝛ ipuritas atqꝫ coꝛruptio:puritatē euāgelice pfectiōnis dirimēs ꝛ labefactās. Cū.n. regularis p̄lati imperiū ad r̄le obsuātiaꝫ oꝛdinaf (pp.n. obsuātiā r̄le tanq̄ pp finē sui pncipalē sunt p̄lati in religionib⁹ istituti) impoſſe est q̄ ei⁹ pceptuꝫ obliget ad aliqd qḋ puritatē r̄le dirimat vel labefaciat. Preterea cū hmōi p̄lati nō hēant potestatē pcipiēdi nisi ab ipsa r̄la nulla r̄la veritatis sibiipsi ꝯdicit aut sui destructionē aut diminutionē intētat. Pꝫ q̄ hmōi p̄lati nullam hn̄t ex r̄la ptātēꝫ pcipiendi aliquā regule impuritatēꝫ. Has aūt rōnes tangit Ber. in lib. de pcepto ꝛ dispē. ꝛ in ep̄la ad Adam monachum.

℄ Amplius. Quis sane dicat q̄ xp̄s ꝯsulēdo ꝛ instituendo euāgelicā pfectionem dederit aliqḋ ꝯsiliū alligās hoīem ad diminutionē illius pfectionis quā ꝯsulebat. Quis etiam sane mētis dicet q̄ vnū de supꝛemis ꝛ pfectissimis īter ꝯsilia includat in se alligationē ad aliquā impfectionē seu impuritatēꝫ. Si ḡ ꝯsilium obie est vnum de pcipuis ipoſſe est q̄ p ipm alligemur ad aliquid diminutiuū euāgelice perfectionis.

℄ Paulus. ℄ Mira sunt hec valde. Sꝫ qūo in r̄la vestra euāgelica p btm̄.F. sint posita audire cupio. Legi.n. r̄lam vestrā:ꝛ licꝫ breuibus ꝛ quodāmō simplicib⁹ verbis ꝯscripta sit nihilominus quasi p quasdā rimulas video latere altitudineꝫ magnā ꝛ mirat⁹ sum. ℄ Bernardinus. ℄ Lecto: q̄ legeris ꝛ altitudinē ei⁹ miratus fis:tn̄ caue ne sis de his qui de ea tātum mirant q̄ in blasphemiā eius pꝛūpūt temere asserētes eam inobseruabilē foꝛe:qḋ est blasphemare ecclesiaꝫ dei que illā ꝯfirmauit:insup etiam xp̄m q illam dictauit:ꝛ btm̄.F. qui illaꝫ cōscripsit seruauit:ꝛ oꝛdini suo tanq̄ vere obseruabilem dedit. ℄ Paulus. ℄ Non sum de his q talia sentiant aut sentire velim:imo potius increpaui eos q̄ obloquunf ꝯtra perfectionem eius aperte Intelligens q̄ ex inuidia detrahunt ei. Nihilominus nō curetis pater q: diuino iudicio fit q̄ quanto illi plus verbis religionem vestram impugnant:amplius eaꝫ de⁹ sanctis exaltat. Illuminet illos deus. ℄ Bernardinus. ℄ Indulgeat quoqꝫ eis.

℄ Predictos itaqꝫ limites volens beatus.F. diuinit⁹ illustrat⁹ sub breui v̄bo plenissime expꝛimere in.iiij.capl̄o p̄fate r̄le vbi dat exp̄ssam huius obie foꝛmā ait. Frēs vero q sunt subditi recoꝛdenf:q̄ pp deum abnegauerūt ppꝛias voluntates. Cōmēdaturus obiaꝫ subditis de voluntatis ppꝛie abnegatione pmittit: q̄ pꝛopꝛie abdicatio volūtatis est obie fundamētū. Pꝛofecto obie virtutem adipisci non poterit q voluntates ppꝛias calcare non nouit. Vn̄ firmiter pcipio eis vt obediant suis minr̄is.i. q̄buscūqꝫ p̄latis. Qḋ vt meli⁹ expmeret nō addit pꝛouincialib⁹:sꝫ suis ministris.s. nulla determinatione adiecta in oīb⁹ que ꝓmiserūt dn̄o obseruare ꝛ non sunt ꝯtraria aie sue ꝛ regule nr̄e. In quo

manifeste docet ad qd primo ꝛ principalr obia
euāgelica ordinet.s.ad obseruātiam euangelice
rle. Scdo ostēdit pdictos limites eius per hec
duo verba.s.ꝯ aiam suam ꝛ rlam nrāz. Primꝰ
limes q est manifestum pctm̄ ꝛ scdo limes qui
est manifestū periculū pctī mortalis ꝯtra aiam
pfecto sunt. Ois vo manifesta ipuritas euāge
lice pfectioni manifeste ꝛ deformiter repugnās
est contra rlam nrām:alr ipsa nō esset penitus
idem ꝙ rla euāgelica. Ut aūt expressius ostēde
ret ꝙ platoꝝ ptās nō se extēdebat ad ista anq̄3
det istā obie formā ihibitionē pmittit p quā
inhibet eis dicēs. Nō pcipientes eis aliqd qd
sit ꝯtra aiam suā ꝛ rlam nrām. Hoc autez dicit
q̄3tū ad pcipientes. Insup vt ad hoc ostēderet
expressius qd subditi debeant facere si mala pv
cipi ꝯtingeret post formā obie datē subdit. Qz
vbicūq3 sunt frēs q scirēt ꝛ cognoscerent se nō
posse rlaz spūalr obseruare ad suos mistros de
beant ꝛ possint recurrere. Et est sensus ꝙ vbi
fribꝰ certitudinalr cōstaret ꝙ nō possint regu
lam seruare spūalr.i.in sua sinceritate ꝛ purita
te ꝛ in sua spūali pfectione:tūc nō statim dnt p
seipsos ifringere ordinationē platoꝝ supiorum
suoꝝ sicut qdā fantastici atq3 leues faciunt:sed
pntr etiā ex pcepto rle hic spālr dato tenent
ad suos supiores recurrere vt eis denūciēt du
bium ꝛ piculū suū. Ne aūt crederet ꝙ in h ca
su mistris liceret inique dnari in frēs imediate
subiūgit. Mistri vo charitatiue ꝛ benigne eos
recipiant ꝛ tātam familiaritatē hēant circa ip
sos:vt dicere possint eis ꝛ facere sicut dnī huis
suis. Nā ita dz eē ꝙ mistri sint serui oium frm̄.
In simili autez casu ad Gal.ij. Paulus restitit
Petro sūmo plato suo. Unū ꝛ Petrus tūc rece
pit verba illius sicut seruꝰ a dño suo. ¶ Pau
lus. ¶ In nulla alia rla hanc obiam platorum
ad subditos arbitror repiri. ¶ Bernardinus.
¶ Porro in nulla alia rla talis obia reperitur.
Et licz regulam nrām legeris non credo ꝙ co
gnoueris ꝙ in ea triplex obia reperit. Prima
necessitatis. Secūda charitatis. Tertia humili
tatis:put supioribus paribus ꝛ inferioribꝰ ex
hibet. ¶ Prima est necessitatis de qua in scdo
capitulo nostre regule beatus Francis.ait. Fini
to anno pbationis recipiant ad obedientiam.
Huius exemplūz est xp̄s qui vt di ad Phi.ij.
factus est obediens patri vsq3 ad mortem: Et
iterum idē patri.Luc.xxij.ait. Pater nōn mea
volūtas:sz tua fiat. ¶ Scda est charitatis. Et
de hac btūs.F.in.vj.ca.regule ait. Et vbicūq3
sunt ꝛ se iuenerint frēs ostendāt se domesticos
inuicem inter se ꝛ secure manifestet vnus alte
ri necessitatem suaz:qz si mr nutrit ꝛ diligit fi
lium suū carnalem quāto diligētius dz qs dili
gere ꝛ nutrire frēm suum spūalem. In mutuis
enim necessitatibꝰ cōportandis debēt maxime
frēs alter alteri obedire. Qd vt volūtarie face
rent:sic eos in pma regula hortat. Per chari
tatem spūs volūtarie seruiant ꝛ obediant inui
cem. Hec est aūt vo ꝛ scta obia dnī nrī iesu xp̄i.
Uere qppe obedientia xp̄i est qui eaz Luc.vj.
c.docuit dicēs. Omni petēti te tribue. Et itez
Joā.xv.ait. Hoc est pceptum meum vt diliga
tis inuicem. Obia.n.mutua mutue dilectiōis
est signum atq3 effectus. ¶ Tertia est obedien
tia humilitatis p quā a supioribus iferioribus
obedit. Et ad hāc btūs.F.in.iiij.ca.regule su
periores inuitat cū eos ministros ꝛ seruos alioꝝ
fratrum esse cōmemorat. Ipsosq3 tantam hie
familiaritatem circa recurrētes ad se subditos
mandat vt eos idez subditi dicere possint ꝛ fa
cere sicut domini seruis suis. Nam ita inquit
debet esse ꝙ ministri sint serui oium fratrum:
vt.vz.sicut serui dominis sic ministri subditis
in qbꝰ iuste possunt obediant. Huius obedien
tie christus dominus ꝛ magister formaz dedit.
Luc.ij.c.matri ꝛ nutricio suo subditꝰ extitit ꝛ
baptizari dño a seruo.s.a Joāne humiliter vo
luit. Cui Math.iij.ca.ait. Decet nos implere
oēm iustitiam hoc est humilitatē pfectam per
quā maior subijcit se minori. ¶ Paulus. ¶ Ue
ra esse arbitror que dicitis. Sed quid est quod
Ber.ait ꝙ pfecta obia limites nescit cum vos
euangelice obedientie tres limites posueritis.
¶ Bernardinus. ¶ Licet aūt btūs Bernar
dus hoc dicat:non tamen itēdit loqui de li
mitibus cohibentibus a malo vel ab imperfe
ctione:sed soluz de limitibꝰ coarctantibꝰ ad cer
tum gradum ꝛ ad certam mensuraz perfectio
nis:sicut omnis regula pter regulam nostram
euāgelicam habere credit. Licz enim in omni
regula pfectionis sit in omnibꝰ licitis obedire:
non tamē astringunt hoi: m ad tam altaz obe
dientiam pter solum regulaz nostram euange
licam:que ad hoc verbis expressis astringat:si

cut ex

cut ex supradictis pz: quinimo alie regule astringunt plerūqz ad obediendum in aliqb⁹ imperfectis non q sint imperfecta respectu illius regule seu status: sed solum respectu pfectionis euāgelice. Ut verbi gratia. Aliquando astringunt subditum ad vacādum tpalibus eo mō q non ɔgruit altissime paupertati. ℂ Paulus. ℂ Placet qd dicitis pater: sed occurrit etiā aliud dubium de verbo beati Ber. q ait. q pfectus obediens conari debet ad obediendū etiam si percipiat impossibile. ℂ Bernardinus. ℂ Hoc siqdem verbū itelligēdum est de impossibilib⁹. illis quoz impossibilitas non puenit ex aliqua deformitate peccati quā in se habeant: sed solū ex imbecillitate virium nostrarū. Nec tamen Ber. dicit eos ad hoc teneri: sed solū dicit q si perfecti obedientes esse volunt debent ad illud prompti esse animo: et quasi gestire ad illud vt est possibile peragēdū. ℂ Paulus. ℂ Cupio intelligere pater quomodo limites euāgelice obedientie non pūt esse plures vel pauciores quasi ipsi tres sicut vos ipse superius tetigistis. Q. limites euāgelice obedientie non sunt plēs nec pauciores. ℂ Bernardin⁹. ℂ Gaudeo q memorie tenes qd promiseram declarare. Hoc qdem qd poscis mysterium hz. Iterū dico pter tres prefatos limites nullus alius. limes pōt addi qui aliquid dirimat de perfectione huius consilij seu voti. Qd faciliter probari potest si cōsiderent quattuor in qbus obedientia pncipal: de qbus in pncipio pcedentis sermonis disseruimus: ℂ Pmo. n. dixim⁹. q euāgelica obediētia est in sūmo abdicatiua seu priuatiua. Q. si consideremus itelligemus. q omnes alius limes aliqd retinet de facultate proprie volūtatis: ac per ɔsequens nō abdicat a se omne possessum et abdicabile quātum licite et absqz omni periculo et impfectiōe posset. Neqz etiam eradicat a se quātum pōt oēm amorē priuatum nec oēm curaz et solicitudinē sui et suorum. Nec plene q̄ztuz pōt dedicat et offert deo qcquid sibi dedicare pōt seu offerre et dare de ppria volūtate. ℂ Scdo vero diximus q talis obia est in sūmo vnitiua. Q. si attendamus hoc ipm pz. Ubi enim hō nō subijcit volūtatē suā plato q̄ztum pōt non coherēt membra capiti suo q̄ztum pnt nec caput hz plenitudinez imperij auctoritatis et regiminis sup ipsa. Ac p consequens nec mēbra hnt inter se plenitudinem vnitatis quanto magis suo capiti vniunt et quāto caput pōt ea plenius ad se vnire et virtutem influentie sue et vnitatis subtilius et efficatius in ea diffundere tanta maiorem inter se hnt vnitatē et tāto magis aspiciūt se eē vnum. Quāto ēt minus remanet in eis de pprijs voluntatib⁹ et de puatis affectionib⁹ tāto maior est in eis cōitas et vnitas volūtatū. ℂ Tertio dixim⁹. q est in sūmo pmotiua. Qd si cōsideremus hoc ipsum clarescere potest. Quāto. n. mēbra magis capiti sunt subiecta et firmius coherentia: et quāto caput hz maius et efficatius imperium super ipsa tāto magis pōt ipsa ad bonū impellere et promouere. ℂ Quarto quoqz declarauimus q est in sūmo pseruatiua. Pz etiam hoc. Cōstat. n. q q nō renūciat q̄ztū pōt. ppriе voluntati nō amouet a se q̄ztū pōt radicem omnium maloz et piculoz et impfectionuz. Q: igit hec sunt luce clariora q̄zt ū. n. mihi ad pńs occurrit oīs rō obia regule pbans esse opus pfectionis adduci pōt ad pbandū q illa sola pfectissima est que nullū limitem hz pter tres limites supradictos. Ideo breuius pertransiui. Ipsi enim et limites supradicti ostēdunt q non debent esse plures. Obedientia enim que nulli pōt alligari malo nulli periculo nulli impfectioni nihil pōt hic mali nihil periculi nihil imperfectionis. Ex quo luce clarius patet q talis quanto maior tanto perfectior erit.

ℂ Expliciunt declaratiōes optie scī Bernardini de Senis ord. minoz de sūma pfectiōe q̄litate ac forma euāgelice obie regularis frm mi. qualis et q̄zta sit et eē. debeat et q̄les limites hic debeat ꝛc. quibus nihil vltra melius et clarius dici vel addi potest: et quib⁹ merito atqz necessario standum est ob omnibus regule beatissimi patris nostri professoribus.

ℂ Casus in qb⁹ fm scm̄ Bernardinū et alios frater minor pōt dici ppᵱietarius siue p qbus ppᵱietarium se debeat estimare. vz. sue volūtatis vel rerum temporalium.

PRimus est petere iustitiam vel vindictam de iniurijs sibi factis excepto si ipse a plato regratur tūc ei iniuriam sibi factaz intimare. tenetur non quidem causa vin-

dicte petēde vel iuſtitie requirēde:ſed ꝓpter obedientiam ⁊ correctionem fraternam.

¶ Scḋo dicere aliquid eſſe ſuum non intelligendo ſuū eſſe neceſſitatis vel vſus ſimplicis facti:ſed poſſeſſionis aut iuriſditionis.

¶ Tertius dicere aliquā rē ordinis vel ꝯuentus eſſe non intelligendo:vt iam dictum eſt.

¶ Quartus ambulādo p patriā ducere ſecū burſarium ſua auctoritate ⁊ ſuo noīe:aut ſic faciendo pacta in hoſpicio:vel alibi:vł aliqd:ſic ſolicitādo:aut emēdo:vel vendēdo.vȝ.cuȝ pactiōe iuriſditionali ſua auctē ⁊ ſuo nomine.

¶ Quintus ambulando per patriam ſecum ſcienter ⁊ in fraudē ꝑlatorum clauē celle deferre non aſſignando eam prelato credendo diutius manere extra locum.

¶ Sextus clauē alicuius capſe ſecrete reponere ne fratres alij aliquid recipiant ſeu vtantur: ⁊ hoc ſine conſenſu vel iuſſu prelati.

¶ Septim⁹ cū librum vel rem aliā qua frater nō vtitur nec necūm ſibi eſt cuȝ regrit ab alio concedere noluerit non prohibitus.

¶ Octauus ſuo nomine ⁊ auctoritate recipere oblationem pecuniarum ad altare vel cum pelui vel trunco vel alio inſtrumento ⁊ modo pro ſe ⁊ ſua neceſſitate.

¶ Nonus ſua auctoritate elemoſynam pecuniaꝝ facere reponi in feneſtra vel alibi a dante ipſam etiam pro ſe vel ſuis diſpenſanda ſuo nomine ⁊ auctoritate.

¶ Decimus cuȝ aliquid a minori prelato fratri auſertur a cella ⁊ inde ipatienter facit querimoniam maiori prelato illud ſua auctoritate ſibi repetendo ⁊ exigendo.

¶ Undecimus voluntate propria ⁊ non prelati ſtare in aliqua cella vel loco.

¶ Duodecimus ꝓprietas appellatur in ordine contra ſuos prelatos appellare.

¶ Tertiuſdecim⁹ rē datā ꝓ vna cauſa ſua auctoritate ⁊ ſuo noīe in aliam cōmutare ſicut panem ceram bladum ⁊ aliud quodcūq̄.

¶ Quartuſdecimus res ſupfluas mobiles vł imobiles vt libros ſupfluos vł nimis curioſos iocalia nō ad cultū diuinū:ſȝ c'oēm vſū vel particularē ex̄ ecclēſiā vineas ⁊ poſſeſſiones ⁊ ſilua etiā in vſum ſupfluū vel fructus vendēdū annuatim recipe. Nā ⁊ vſurarius nō pōt res ſupfluas ad vſum retinere ſm Ambroſiū. Qui ſcipit ingt quo nō īdiget raptoris nomen tenet.

¶ Quintuſdecim⁹ ligna ſilue loci vēdere vel vendi facere ſuo noīe ⁊ auctē aut aliud ꝯſimile ſicut fructus vel olera ⁊c̄.q: ſolum ad vſuȝ habere poſſunt non ad dominium.

¶ Sextuſdecim⁹ teſtare vel diſponere de reb⁹ quas hȝ aut ꝑ fatiga ſcriptura vel aliquo ſeruitio ſolutionē expetere exigēdo ſua auctē ⁊ ſuo noīe vel aligd expēdere vel expēdi facere in alterius vſum vel recipe aut dare ſine licētia habita vel preſumpta ſine fraude.

¶ Decimuſſeptim⁹ in locis vbi nō morantur frēs hīc domos donatas vł emptas ad petitionē frm̄ ad locādū ſuo noīe ⁊ auctē. Itē vineas vł poſſeſſiōes domos ſupfluas ad hīr locāduȝ aut colūbaria vł piſcaria ad idē. Itē hīc ptē lucri i flumie:aut locȝ:aut pratȝ:aut ſyluis vł h⁹.

¶ Decimuſoctau⁹ res oblatas velle vt ſibi reqrē vł defendē aut exigē ſuo noīe vel auctē.

¶ Decimuſnonus vti rebus quaruȝ domin⁹ vel poſſeſſor ignoratur.

¶ Uiceſimus vſum reꝝ cōitatis in proprium vſum cōmutare ſine licentia prelatorum.

¶ Uiceſimuſprim⁹ ꝯctum qdcūq̄ pacti ⁊ lucri cum obligatione iuriſditionali ſua auctoritate facere cum alio.

¶ Uiceſimuſſecūdus elemoſynā pro necītate depoſitā aut datā nolle expēdere:ſȝ ſub ſpē nimie ⁊ plirioris puidētie in futuꝝ aut theſaurizationis reſeruare:querendo interiȝ aliam aut recipiendo indebite.

¶ Uiceſimuſterti⁹ qdcūq̄ rē ꝑlato l fraudē celare:aut cū ꝑcipit vt reddaſ aut alteri ꝯcedaſ vel deſ nō ſubito reddere ⁊ dare vł reaſſignarē.

¶ Uiceſimuſquart⁹ libros duplicatos vnius materie vt duo breuiaria ambo ſufficientia:⁊ ſilia hīc ad ſuum particularem vſum.

¶ Uiceſimuſquītus recipere ⁊ exigere pro fatiga in ordine vel extra ordinē facta expactiōe iuriſditionali ſua auctē facta quidq̄ tēporale.

¶ Uiceſimuſſextus prelato ſuo non obedire: q: nō eſt ꝓprietas peior propria voluntate.

¶ Uiceſimuſſeptimus candelas ad obſequiuȝ mortuorum vel in oblationem datas vendere: aut in aliud cōmutare ſuo noīe ⁊ auctē preter volūtatem ⁊ auctoritatem dn̄i noſtri pape vel procuratorum eius aut dantium.

¶ Uiceſimuſoctauus propter exequias mortuorum

tiorum vel elemosynas quascumque ptēdere: easdem suo nomine et auctoritate et per se iudicialiter repetendo et exigendo.

¶ Vicesimusnonus celebrare missas principaliter pro pecunijs sibi acgrēdis vel alio precio et indifferēter: maxime qn̄ frēs tūc pro tempore presenti vel de proximo iminenti non habēt necesse recurrere ad amicum spūalem pro aliquid soluendo vel emendo.

¶ Tricesimus res quascumque deputatas p quocumque vsu ptra voluntatem dn̄i et ex propria auctoritate et voluntate alienare sub quocumque titulo aut vendere p se suo noīe et auctoritate.

¶ Tricesimusprimus quoad proprietatem propie volūtatis: pcurando sibi indebite prelaturam: et q̄ sm Aug. auaritia nō solum in rebus: sed etiam in honoribus consistit.

¶ Tricesimussecundus qui aliquid alicui tribuit vel donat vt suā possit adimplere volūtatem sine licentia prelati.

¶ Tricesimustertius rem habitaz reseruare superflue et reponere nolēdo vti ne destruatur et vt in futuro sibi non deficiat alijs eiusdem speciei habitis vtendo.

¶ Tricesimusquartus de dn̄o l horto vel alibi facto requirere repetere exigere et mandare satisfactionem suo nomine et auctoritate.

¶ Tricesimusquint⁹ elemosynas pecuniarias sua auctoritate deponi facere vel plato nō reuelare vel pro voto sine debita cōmissione ad eas recurrere et exponi facere sua auctoritate.

¶ Tricesimussextus in ordine vel extra ordinem in manib⁹ secularium res cōmendare vel reponere sine licētia aut scitu platorum suorum.

¶ Tricesimusseptimus qui tempore infirmitatis aut sanitatis abscondit claues aliquā vel aliqua ne platus aliquid inde tollat vel videat aut aliud disponat. Et si prelatus aliquid inde tollat si turbatur contra eum aut murmurat: hic pessimus est proprietarius cum prelatus voluntarie possit et habeat disponere de reb⁹ loci.

¶ Tricesimusoctauus de rebus cōmunitatis plusq̄ prelatus concedat et in fraudem tollere aut dare fribus aut secularib⁹: hic cum ceteris est proprietarius. Multi alij casus scribi possent: sed oēs cōmuniter ad istos reducunt. Et cum frater denarios vel pecuniam hic: nō pōt etiaz cum licentia. Sed nec alia qb⁹ vti licz eis: sine licentia expressa: vel saltem (sine fraude) psumpta: quātacūque minima: vtpote nec acum nec filum nec aliquā rem nec obolum nec valorem oboli: q2 sm scm̄ Bñdictum. Monachus hn̄s obolū nō valet obolum. Ideo a proprietate sūme est cauēdum et licentia a platis humilr expetēda vel gn̄aliter pro talibus habenda.

¶ Expliciunt casus.

¶ Incipit tractatus vtilis per modum qōnis theologalis magistri Joannis perini doctoris Parisiensis reformationis ordinis minorum sup dispensatione: in quo plura notabilia et plures notabiles pclusiones cum suis correlarijs ponunt circa statum religionis in gn̄e et statū fratrum minorum in specie. Et tandē egregie pbat quasr frēs minores vtentes dispēsationib⁹ sup receptione pecunie et possessionū siue redituūm et illis q remanēt in puentib⁹ vbi talia fiunt et vbi cōmode nō pñt regulaz spiritualiter obseruare: non sunt tuti apud deum in pscientia.

Trum a papa dispēsat⁹ sine causa legitima sit tutus apud deum et in cōscientia? Arguitur q sic. Quia cū papa oia iura in scrinio pectoris sui censeat hic: extra de constitutionib⁹ ca. j. li. vj. dispēsabit vel pōt dispensare in hoc qd est de iure positiuo: igit dispensatus isto mō a papa erit tutus in cōscia et quoad deum. ¶ Itē scdo. Ille pōt oēm perfectionis statū mutare dispēsando: qui pōt in ol voto etiā solēni dispensare. Planum aūt est q oēs q in corpore xp̄i mystico ecclesie sunt comparant ad papam sicut filij ad patrē: et ad patrē qdem non corporum tm̄ imo animarum. Nam filij tenent parētibus carnalib⁹ parere in ijs q̄ sunt corporum: q2 parētes sunt corporum nō aiarum: sicut dicit glosa sup illo verbo apli ad Heb. xij. Si pres qdem carnis nr̄e habuimus eruditores et verebamur eos: nōne multo magis obtēperabimus patri spirituum et viuemus? Cōstat aūt q patres vota filiorum existētium sub eorum cura et ptāte mutare pñt: sicut p3 numeri. xxx. ergo multo magis papa poterit vota oium fidelium de ecclesia cuius cura sibi a deo cōmissa est mutare et dispēsare. ergo etc. ¶ Tertio vbicūque inuenitur rō vel cā rōnabilis dispēsandi in voto papa pōt iuste et tute dispēsare: sz in quolz vo-

ro superogationis pōt iueniri cā rōnabilis di/
spensandi.s.vel ꝓfectus maioris boni vel vita/
tio mali.s.vitatio transgressionis si ꝓbabilitas
sit vehemēs:vt ad ꝓpositū de receptione ⁊ cō
trectatione pecunie apud nōnullos frēs mino
res vbi ꝓbabilitas nō solū est vehemēs:sꝫ ma-
nifesta ⁊ patens.Nā Moyses ꝯcessit iudeis di
uortiū.Deute.xxiiij.ad euitationē maioris ma
li.s.vxoricidij si quas vxores habuissent exo/
sas ⁊c̄.Igit sic dispēsatus a papa pp eandē cau
sam.s.euitationē mali:vt tutus in ꝯsciā apud
deum ⁊ hoīes seu ecclesiam. ¶ In oppositum
arguit sic.Uotum est de iure diuino. Sꝫ papa
tenet defendere ius diuinū vsqꝫ ad aīam ⁊ san/
guinē.xxv.q.j.c.sunt qdā. ¶ Itē ius positiuū
est fundatū sup rōne.di.i.c.a. Cōsuetudo.ḡ pa/
pa cū debeat esse bon⁹ pastor ⁊ pater familias:
nō dꝫ relaxare ius rōnis sine cā legitima:ergo
dispēsatus sine iusta cā nō est tutus in ꝯsciētia
⁊ apud deuꝫ ⁊c̄. ¶ Ad solutionē huius q̄ōnis
mihi ꝓposite sunt q̄dam p̄mittēda. ¶ Scdo
ꝯclusiones cū suis corelarijs subiūgēde. Nec
intendo aliqd temerarie asserere seu diffinire:
sed tantū ꝓbabilr̄ ⁊ scholastice ſm doctorꝫ opi
niones ꝓcedere:⁊ ad hoc faciendū fui istātissi/
me reqsitus p nōnullos frēs puritatis sue reli
giōis zelatores:qb⁹ sūme displicet religiōis bti
Frācisci dissipatio ⁊c̄. ¶ Primū notabile.

Notandum p̄mo qꝫ status reli/
giōis a virtute qua/
dam morali denoiatur:cuius offiū seu act⁹ est
deo exhibere debitum cultū atqꝫ cerimoniaꝫ:
aliqua offerēdo vel faciendo ad dei honorē:vt
sacrificia:oblatiōes:īclinationes:⁊ hmōi. Uñ
Tullius.Religio est virt⁹ que superiori natu/
re(quā diuinam vocāt)cultū cerimoniāqꝫ con
fert.Et papias.Religio est appellata qꝛ p eam
religamus animas nr̄as ad cultū diuinū vin/
culo seruiendi. ¶ Pro maiori declaratione.
Notādum ſm Ioānē Andree sup rubrica de
regularib⁹ ⁊ trāseuntibus ad religionē:qꝫ reli/
gio sumit quadrupl̄r. Primo mō sumit solum
pro debito cultu dei quoad fidem : ⁊ sic cōpre/
hendit totam christianitatē q̄ exhibet cultum
vero deo.Iaco.j. Si quis putat se religiosum
esse ⁊c̄.Et hec dr̄ religio xp̄iana de qua habet
dist.xcvij.c.j.⁊ extra de sum.tri.⁊ fide catho.⁊
extra de diuortijs.c.gaudem⁹. ¶ Scdo modo
sumit pro cultu veri dei nō soluꝫ per fidem:sꝫ
etiam p bona opa:⁊ sic accipit Actuū.ij. Erāt
in hierosolymis viri religiosi ex oī natione q̄
sub celo est.Et sic religio cōprehēdit vniuersi/
tatē bonorꝫ xp̄ianorꝫ:⁊ de hoc.xvj.q.j.c. Iux/
ta. ¶ Tertio mō sumit p statu clericali:qꝛ sūt
magis d̄diti cultui diuino q̄ꝫ laici de quo.j.q.iij.
ca.saluator. ¶ Quarto mō sumit strictissime
p statu illo q p emissionē ꝓfessiōis subijcit se
prelati imperio:totum se dedicās deo:extra de
voto ⁊ voti redēptione.c.ex multa.Et ſm hāc
vltimā acceptionē hic intendo loq. Et sic reli
gio dr̄ status pfectionis. Ubi est sciendum ſm
Scotum li.iij.di.38.qꝫ duplex est stat⁹ pfectio/
nis. ¶ Primus dr̄ status pfectionis acqrēdꝫ:
quē religiosi assumūt:vt quasi in schola virtu/
tum ⁊ discipline ꝓficiant ⁊ ꝓgrediant de vir/
tute in virtutē. ¶ Scds dr̄ status pfectionis
quē assumūt epi:non quasi neophiti vel nouit/
tij:sed tāq̄ꝫ pfecti ⁊ exercitati in virtutib⁹ ꝓfi/
tentes se pfectos esse:⁊ pfectores ad exercēduꝫ
in subditos verbo ⁊ exemplo opa virtuosa ⁊c̄.
¶ Pro maiori declaratione notādum qꝫ stat⁹
pfectiōis q̄ꝫtū ad p̄ns spectat trib⁹ modis pōt
accipi. Primo cōiter ⁊ large p act⁹ dilectionē.
Scdo magis ꝓprie p officij administrationē.
Tertio ꝓprijssime p ꝑpetuam voti obligatio/
nem. Primo oēs existētes in charitate sunt in
statu pfectionis:qꝛ sola charitas dr̄ vinculum
pfectiōis.Ad colo.iij. Isto nāqꝫ mō status perfe
ctiōis opponit casui pcti ⁊ culpe:ſm quē mo/
dum dicit Apls.j.ad Cor.x. Qui se existimat
stare videat ne cadat.Et ad Gal.v.State ⁊ no
lite iugo seruitutis iterꝫ ꝯtineri. Scdo vō mō
oēs q assumunt ad officia ecclesiastica pñt dici
esse in pfectionis statu respectu laicorꝫ. Ipsi.n.
sunt quasi medij iter deum ⁊ ppl'm. Uñ quāto
sunt ꝓpinquiores deo rōne officij qd̄ ministrāt:
tāto sunt magis pfecti. Isto mō scribit.viij.q.
j.c.Qualis.Nō solum epi ⁊ p̄sbyteri ⁊ diaco/
ni debēt magnope p̄uidere:vt cunctum ppl'm
cui p̄sidēt ꝯuersatione ⁊ sermone excedāt : ve/
rūetiaꝫ iferio: gradus puta exorciste lectores ⁊
alij. Sꝫ tertio mō epi ⁊ religiosi ⁊ oēs illi q per
votū in ꝑpetuaꝫ seruitutē se tradūt ad xp̄ꝫ ser/
uiendum ⁊ hoīb⁹ pp ipm in ijs q̄ sunt pfectio/
nis opa:sunt impfectionis statu. ¶ Ulterius
notādum ſm.S.Tho.ij.scde.q.clxxxvj.arti/
culo.vij.

culo.vij.in corpore qõnis: q status religionis pôt tripl̃r ꝯsiderari. Uno mõ ꝫm q est quodam exercitium tendẽdi in pfectionẽ charitatis. Alio mõ ꝫm q gerat humanũ aliũ ab exterioribus solicitudinib⁹. Tertio modo ꝫm q est q̃dã holocaustum p q̃d aliquis se ⁊ sua offert deo: ⁊ ꝫm hoc in trib⁹ votis integrat̃ stat⁹ religionis. ℭ Primo qdem q̃tuz ad exercitium pfectionis reqrit̃ q aliqs a se remoueat illa per que posset impediri ne totalr̃ affectus eius tendat in deũ: in quo ꝯsistit perfectio charitatis. Hmõi impedimẽta sunt tria. ℭ Primũ qdez est cupiditas exterioꝝ bonoꝝ: que tollitur per votuz paupertatis. ℭ Scõm est ꝯcupiscẽtia sensibilium delectationũ inter quas pcellunt delectationes veneree: que excludunt per votũ cõtinentie castitatis. ℭ Tertium est inordinatio voluntatis humane q̃ excludit̃ per votũ obie. ℭ Silr̃ solicitudinis secularis ingetudo p̃ci pue ingerit̃ hoĩ circa tria. ℭ Primo circa dispensationem rerũ exterioꝝ: que amputat̃ per paupertatis votum. ℭ Scõo circa gubernationem vxoris ⁊ filioꝝ: que tollitur per castitatis votum. ℭ Tertio p dispõnem ꝓprioꝝ actuũ: que auferr̃ p obie votuz. Silr̃ holocaustum dr̃ cum quis totũ q̃d hꝫ offert. Hꝫ aũt hõ triplex bonũ. ℭ Primũ est rez exterioꝝ quas totalr̃ offert deo p paupertatem. ℭ Scḿ bonum est ꝓprij corporis q̃d offert deo pcipue p votũ castitatis: quo abrenũciat maximis delectationibus carnis. ℭ Tertium est bonũ aĩe q̃d offert deo p obiam: q̃n ꝓpriam volũtatẽ deo qua hõ vtitur oib⁹ potẽtijs ⁊ habitib⁹ aĩe imolat. Cõuenienter igit̃ ex his trib⁹ votis status religionis integrat̃. Oẽs aũt obseruãtie religionum ordinant̃ ad tria p̃dicta vota. Nã labor manuũ ⁊ mẽdicitas ad paupertatem: vigilie: ieiunium: ⁊ discipline ad castitatem. Alia exercitia vt lectio: oratio: p̃dicatio: īfirmoꝝ visitatio ⁊ hmõi ad obiam. Ex qbus oib⁹ pꝫ: q status religiõis est status pfectoinis acqrende: vt dictum est in quo religiosus tẽdit ad pfectionẽ tanq̃ in scola discipline. Ex quo sequit̃: ⁊ religiosus querens sue religionis relaxatiõnẽ seu dispẽsationẽ vel ad aliam religionẽ laxiorem trãsitũ sine cã legitima: deficit a pfectione: ⁊ retrocedit tanq̃ aspiciens retro: ⁊ sic non est aptus regno dei. ℭ Pro ampliori declaratione dictoꝝ nota q nõ est idem esse pfectum ⁊ esse in statu pfectionis: sed q̃tũ ad p̃ns differũt in trib⁹. ℭ Primo quia perfectionis statum facit voti perpetui obligatio. Perfectum vero facit voti impletio ⁊ executio. ℭ Secũdo ad pfectionis statum facit temporaliũ abdicatio ⁊ exercitatio eoꝝ que sunt sup erogationis opera. Per hec enim qs ꝯstituitur in pfectiõis statu. Juxta illud q̃d salua.ait.Math.xix. Si vis perfectus esse vade ⁊ vende oĩa que habes ⁊ da pauperibus ⁊ veni ⁊ sequere me. Perfectum v̊o esse ntalr̃ facit solũ dei ⁊ p̃ximi supexcellẽs dilectio ⁊ charitas. Nam planũ est q ille scriba voluit xp̃z seq: de quo Matth.viij. Magister sequar te quocũq; ieris: pfectionẽ tñ nõ meruit obtinere: q: nõ ex dilectione: sed tp̃alis lucri acqsitione xp̃m seq cupiebat. Ut Hiero.di. ℭ Tertio q: pfectus quis pôt esse in omni vocatione in qua vocat⁹ est: sed nõ in omni vocatione hõ pôt esse in statu pfectiõis. Cõtingit.n. aliquos in oĩ vocatiõe opa pfectõis facere: ⁊ sic pfectos esse: nõ tñ vouentes: ⁊ sic non esse in statu pfectionis. Alios do ꝯtingit totam vitam suã voto se obligãtes ad pfectiõis opa: ⁊ sic esse in statu pfectionis: q si nõ implent que vouerũt cõstat eos pfectos nõ esse. Ex quo sequit̃ q multi sunt in statu pfectiõis qui non sunt perfecti: sed valde impfecti ⁊ magni peccatores: ⁊ multi non sunt in statu perfectionis qui sunt pfecti ⁊ sancti viri. ℭ Scḿ notabile.

Secundo p̃incipaliter circa paupertatem notandum: q ꝫm Chrysosto. super Math. triplex est paupertas. Una est simulatoria. Alia coacta ⁊ necessaria. Tertia est spiritualis ⁊ volũtaria. ℭ Primo illi sunt pauperes simulatorie qui ⁊ si expoliant se bonis temporalibus: non tamen expoliant se superbia ⁊ arrogantia: sed magis sunt superbi contẽnendo temporalia q̃ diuites in seculo diuitias possidendo: vt di. Augu. in regula. ℭ Secũda vero paupertas coacta ⁊ necessaria quãuis in scriptura non dãnetur: non tamen laudatur q sit merito vel p̃mio digna: quia sicut nullum inuolũtarium potest esse peccatum ⁊ dignum dãnatione: sic nullum inuoluntarium pôt esse meritorium ⁊ dignum p̃emiatione. ℭ Sed tertia paupertas spiritualis ⁊ voluntaria per christum est beatificata ⁊ lau

data ꝛ merito: q꞉ habet annexam tpalium voluntariā abiectionē: cordis humiliationē ꝛ celestiū ꝯtēplationē. Hanc aūt pauptatē xps assumpsit dicēte Aplo. ij. Corint. viij. Scitis. n. grām dūi nri Jesu xpi q propter vos egenus factus in mūdo cū esset diues in sua maiestate (sicut glosa exponit) vt illius inopia diuites essetis: ꝛ in hoc ꝯsiliū do. ¶ Circa hāc paupertatē volūtarie pp xpm assumptā in qua ꝯsistit pfectiōis status. Notādū ꝙ q̄ttuor modi inueniunt̄ ꝫ btm Hiero. ¶ Primus modus fuit pmo credentiū fideliū in pmitiua ecclia: q vēdētes possessiōes de pcio ipsaꝝ puidebat̄ vnicuiqꝫ sicut op⁹ erat. Act. iiij. ¶ Scds modus fuit ꝛ est adhuc quorūdā religiosoꝝ q mundū spernētes: de labore manuū suaꝝ victū ꝛ vestitum ac alia eis nec̄ia subministrant: q̄uo apls Paulus vsus est qn̄qꝫ ne offendiculum daret euāgelio. vt scribit̄. j. Cor. ix. ¶ Tertius modus fuit ꝛ est quorūdā religiosoꝝ ꝛ monachorū q hn̄tes possessiōes in cōi de fructib⁹ ꝛ puētibus ipsaꝝ prouident̄ oib⁹ nec̄ia vite. Nullus nāqꝫ dꝫ eligere talē pauptatē: in q̄ subtrahat sibi possibilitatē puidēdi in nec̄ijs ꝛ reqsitis ad sustētationē vite. ¶ Quartus modus est quorūdā religiosoꝝ mēdicātiuꝫ: q spūalib⁹ vacantes ꝛ doctrinā euāgelicā pdicātes: de ijs q̄ a fidelibus psonis inferunt̄ in volūtaria pauptate viuūt. Quāuis ergo oēs isti modi viuendi in pauptate volūtaria sint boni ꝛ meritorij: iste tn̄ quartus modus pfectior ꝛ securior eē dr ꝛ vite xpi ꝛ aploꝝ ꝯformior pp q̄ttuor. ¶ Primo q꞉ solicitudinē tpaliū minus hꝫ ānexā q̄ꝫ alij modi. ¶ Scdo q꞉ ad spūaliū ꝯtēplationē maiorē dispositionē hꝫ ꝯiunctā. ¶ Tertio q꞉ ad recōpēsationē eoꝝ q recipiūt maiora bona subministrat. ¶ Quarto q꞉ p imitationē modi viuēdi xpi ꝛ aploꝝ maiorē ꝯformitatē hꝫ. Scribit̄ eni Luc. viij. ꝙ mulieres multe sequebant̄ xpꝫ ministrantes de facultatib⁹ suis. ¶ Sed spālr loquēdo de altissima pauptate volūtaria. Notādū ꝙ pauptas altissima ex istitutione xpi ꝛ rle frm̄ minoꝝ ꝫm bti Fran. itentionē ꝛ istitutionē est plene expropriatiua: ita ꝙ nihil nec in proprio nec in cōi nec in spāli pōt sibi appropriare nec aliqs fr nec tot⁹ ordo: qd sub ijs v̄bis exprimit̄. Frēs nihil sibi approprient: nec domū: nec locū: nec aliquā rem. Et dr nihil: q꞉ ꝫm sūmos pontifices ordo nec in cōi nec in spāli hꝫ taliū pprietatē: sꝫ simplicē vsuꝫ facti ꝛ nō quēcūqꝫ: sꝫ tenuē pauperem ꝛ arctū vsum. vt dicit Clemēs papa in declaratiōe sua exponēdo hoc capitulū: ꝛ hoc siue in nec̄itatib⁹ corpalib⁹ siue in ornamētis eccl̄ie ꝛ vtēsilib⁹. ¶ Sed vt clari⁹ intelligat̄ qd dcm̄ est de tenui paupere ꝛ arcto vsu nota dclarationē dn̄i Clēmētis pape. v. dicētis circa hoc. Ex pdictis aūt succreuit non parꝫ scrupulosa questio iter frēs. vꝫ. vtrꝫ ex pfessione sue rle obligent̄ ad arctū ꝛ tenuē siue pauperē vsum reꝝ. Quibusdā ex ipsis credētib⁹ ꝛ dicētib⁹: ꝙ sicut quoad dn̄ium reꝝ hn̄t ex voto abdicationē arctissimā ita ipsis quoad vsuꝫ arctitudo maxia ꝛ exilitas est idicta. Alijs ecōtrario asserētib⁹: ꝙ ex pfessiōe sua ad nullū vsū pauperē q nō exprimat̄ in rla obligant̄: licꝫ teneant̄ ad vsum moderatū tēperātie sicut ꝛ magis ex ꝯdecēti q̄ꝫ ceteri xpiani. Volentes itaqꝫ nos ꝯsciaꝝ frm̄ puidere qeti ꝛ his altercationib⁹ finē dare: declarādo dicim⁹: ꝙ frēs minores ex pfessiōe sue rle spālr obligant̄ ad arctos vsus seu paupes q in ipoꝝ rla ꝯtinent̄: ꝛ eo obligationis mō sub quo ꝯtinet seu ponit rla dictos vsus. Dicere aūt sicut aliq asserere phibētur: ꝙ hereticū sit tenere vsum pauperē icludi vel nō icludi sub voto euāgelice pauptatis psumptuosum ꝛ temerariū iudicam⁹. Hec Clemēs papa. v. Et q꞉ dcm̄ est ꝙ dn̄iuꝫ reꝝ ꝛ possessio excludit̄ a rla frm̄ minoꝝ ꝛ vsus pauper arctus seu moderat⁹ icludit̄ itra substātiā eiusdē rle ꝛ itra votū seu pfessionē ipsoꝝ notādꝫ ꝙ vsum pauperē arctū vel moderatū sic itelligo icludi in voto rle nr̄e ꝛ euangelice pauptatis ꝙ quendā reꝝ vsum simplr reijcit ꝛ iterdicit quēdā simplr exigit: quēdā vo sub rōnabili circūstantiaꝝ moderamine restringit. Reijcit nāqꝫ simplr vsum pecunie possessionū accēsuū seu redditnū. Exigit vo simplr i quocūqꝫ vtibili extraneitatē aspectū. ꝛ affectū: vt. s. re qua vtit̄ fr minor vtat̄ simplr vt non sua. Sicut. n. oē ius siue ois iurisditio reꝝ tpalium est nobis ex rla interdicta: sic vsurpatio siue defensio seu vēdicatio ois iuris. In ijs vo q̄ ad victū ꝛ vestitū diuinū cultū ꝛ sapiale studiū spectant sub rōnabili circūstantiaꝝ moderamie vsuꝫ arctat ꝛ restringit: ꝛ hoc tā respectu pn̄tis tpis q̄ꝫ futuri q꞉ psonaꝝ q̄litas: tēpoꝝ varietas: locoꝝ

conditio officioꝝ nr̄i statꝰ executio ꝛ nōnulle alie circūstantie plus minusue ac aliter ꝛ alr̄ puideri regrūt. Hāc aūt moderantiā que nihil aliud est q̄ȝ mediū paupertatis ꝟtutis nō ꝺm rem ſȝ ꝺm rōnis adequationē sumptū nō intelligo sic ꝑcise īcludi in voto rl̄e nr̄e ꝛ euāgelice paupertatis ꝙ ois excessus ꝛ īmoderātia sit mortale pctm̄ ac voti substantiā īterimēs ſȝ solum qn̄ est talis ac tāta ꝙ merito cēsuri debeat enormiter ledere statū euāgelice paupertatis. Alie ꝟo īmoderātie tanq̄ȝ peccata venialia cēsebunt:ꝛ ad trāsgressionē voti nō alr̄ reducunt q̄ȝ pctā venialia ad trāsgressionē ꝑceptoꝝ. Nec mirandū est an illa reductio fit ꝑ se aut ꝑ accidēs seu per occasionē. ¶ Et attēde ꝙ sanctus Bonauētura nō qualēcunq̄ȝ paupertatē defendit:ſȝ illam quā vocat penuriosam ꝛ euāgelicā ꝛ q̄ ad arctū necītatis vsuȝ seruādū se voto astringit: ꝛ hāc asserit eē xp̄i ꝛ discipuloꝝ eiꝰ ꝛ bti Frā. ꝛ sue sancte rl̄e ꝑfessoꝝ. Et hoc pȝ in toto decursu apologie eius. Et de hac dicit in eodē libro caplo. xij. ꝙ hec spm̄ subleuat tanq̄ȝ ea q̄ in celis totalr̄ thesaurizat:ꝑfecte eā ꝑmittēti suadet oibꝰ tpalibꝰ denudari quātū ad effectū ꝛ dn̄iuȝ ꝛ arcta sustētatiōe necītatis eē ꝯtentū quātum ad vsuȝ. Et hic est ipsius modus seu medietas ꝙ sic relinqt dn̄ium:ꝙ nō reijcit vsuȝ. Sic recipiat vsum ꝙ nō refugiat dn̄ium:sic arctationē vsus fugiat ꝙ nō sustētationē nature necīam vitet. Sic necītati nāe subueniat:ꝙ ab arctitudine vsus nō recedat. Hec ꝑdictus scūs Bonauētura ꝛ doctor qbꝰ nihil clarius ad ꝓpositum dici pōt. ¶ Et nota ꝙ ista multū differūt dominium ꝓprietas vsus fructus vsus iuris: ꝛ vsus simplex facti. ¶ Dn̄iuȝ est ius hn̄di possidēdi fruēdi ꝛ vtēdi:ac disponēdi de aliq̄ re ꝓ libito volūtatis vel ꝺȝ aliquē determinatū modum a quadā supioritate vel auctē diffinitum. ¶ Proprietas ꝓprij capit ꝓ dn̄io ꝛ ideo idē est dicere cā ꝓprietatis sicut cā dn̄ij. Ideo religiosus nō pōt esse ꝓprietarius nisi sibi vsurpādo alienū cū nō sit dn̄s ꝛ ꝑ ꝯñs cōmittit furtū. ¶ Usus fructꝰ est ius alienis rebꝰ vtēdi fruēdi salua reꝝ substātia q: est ius in corpe quo sublato ꝛ ipm tolli necesse est. ff. de vsu fructu. l. j. institu. eodē titulo in ꝑncipio. ¶ Usus est ius vtēdi rebꝰ alienis salua reꝝ substātia ꝺȝ Azonē in sūma. Et differt vsu fructuarius ab emphiteota:q: ille hȝ vtile dn̄iuȝ:iste soluȝ ius vtēdi. Itē differt ab vsurario. Nā is cui nudus vsus fūdi datur:nihil hȝ vlteriꝰ in eo nisi oleribꝰ pomis feno ꝛ hmōi vtat ad vsum quotidianū ꝛ in eo moret:ſȝ nulli alij ius qd̄ hȝ aut vendere aut locare aut gratis cōcedere pōt. Sed vsu fructuariꝰ sic. Institu. de vsu ꝛ habitatiōe. §. ꝑmo. Multo magis differt ab vsu simplici nō iuris sed facti quo frēs minores vtunt:in quo vsurarius nihil hȝ: ſȝ tantū factū pro necītate vite. De verboꝝ sign. ca. exijt q seminat. li. vj. Ubi Nicolaus. iij. sic ait. Nā cū in rebꝰ tpalibꝰ sit ꝯsiderare dn̄iuȝ ꝓprietatē:possessionē:vsuȝ fructuū:ius vtēdi:ꝛ simplicē facti vsum:ꝛ vltimo tanq̄ȝ necīo egeat:licȝ ꝑmis carere possit vita mortaliū:nulla prorsus pōt esse ꝑfessio q̄ a se vsum necīe sustētatiōis excludat. Ueꝝ ꝯdecens fuit ei ꝑfessiōi q̄ se spōte deuouit xp̄ȝ pauperē in tāta paupertate sectari:totum a se abdicare dn̄ium ꝛ reꝝ sibi ꝯcessaꝝ vsu necīo fore ꝯtētam. Nec ꝑ h̄ ꝙ ꝓprietatē vsus:ꝛ rei cuiuscūq̄ȝ dn̄ium a se abdicare videt simplici vsui ois rei renunciatū esse ꝯuincit:q inquā vsus nō iuris ſȝ facti tm̄ nō nomē hn̄s qd̄ facti est tm̄:i vtēdo ꝑbet vtētibꝰ:nihil iuris. Hec Nicolaus papa. Hec dicta sūt vt pateat q̄lis ꝛ quāta sit paupertas altissima euāgelica q̄ fribus minoribꝰ īrl̄a est indicta. Un̄ pȝ qūo supfluitas fribꝰ interdicit. vt dicit Nicolaus ꝛ Clemens papa:que attendit in numero. Duo supfluūt si vnū sufficit. In quantitate multū supfluit:si paꝝ sufficit. In sumptuositate sūptuosuȝ. si vile. In decore speciosum:si despicabile. Seqtur ergo ꝙ nec taliū vsum supfluum frēs possunt hr̄e. Ex quo euidēter pȝ quātum apud multos frēs ꝛ ꝯuētus religio minoꝝ lōge recessit ꝛ deuiauit a suo ꝑncipio. Nam fedum est ꝓphanūq̄ȝ mēdacium sūme paupertatis ꝑfessorem se asserere: ꝛ rerum penuriam pati nolle. Interius instar diuitum affluere ꝛ exterius more pauperum mendicare. ¶ Tertium notabile.

Tertio notādum ꝑncipalr̄:ꝙ dispensatio est iuris cōis relaxatio facta cū cause cognitiōe ab eo q hȝ ius dispēsandi ꝺm glosam īfra. q. j. §. nisi rigor. Un̄ dispēsare est diuersa pensare:quia qui vult dispensare debȝ oia de qbus fit ibi mentio pēsare. Un̄ etiā dispēsatio vocat vulnus:q: vulnerat ius cōe:

qd fieri non dz sine cā legitima. Vñ dispēsatio facta q frater minor possit hic recipere t contrectare pecuniā: vulnerat regulaz bti Fran. t statū totius religiōis minor videt de honestate: cuz non hīe vel recipe pecuniā fuerit semp insigne paupratis pfate religionis minor iter religiōes mēdicantiū. Item di in descriptione dispēsationis facta cū cognitiōe cause. Ubi notādum sm Panormitanum capto diuersis. de clericis cōiugatis: q in his q sunt mere t pure iuris positiui sufficit pncipis volūtas .i. pape: sz in inferiore reqritur cause cognitio: sz in his q nō sunt iuris positiui pure sz iuris diuini vt in voto t iuramēto t hmōi: reqrit cause cognitio ēt in pncipe. Vñ si fiat sine cause cognitiōe non meret dici dispensatio sed dissipatio. Notandū vlterius q dispēsationū aliqua est debita: aliqua phibita: aliqua pmissa. ¶ Debita est dispēsatio facta aut rōne tpis aut psone vel pietatis vel necītatis: vel vtilitatis eccle: vel euētus. Et de singulis hor vide infra. q. vij. §. nisi rigor. t captis sequētib' vsqz ad. §. ecce. Et breuiter vbicūqz subest iusta t legitima cā dispensandi. ¶ Dispēsatio vō phibita est vbicūqz nō pōt fieri sine manifesta eccle decoloratione vel status alicuius religiōis: vt q frēs minores habeant bona imobilia vt possessiones redditus annuales iure legati vel ex hereditaria successione: t q possint adire hereditates parētū hic t recipe pecuniā: pz euidēter esse ɔtra regulaz eor cap. Frēs nihil sibi appropriēt: nec domū nec locū nec aliquā rem tc. sm q expsse determinauerunt sūmi pōtifices .s. Nico. iij. de verbor sign. ca. exijt q seminat. lib. vj. Et Cle. de verbor sign. ca. exiui de paradiso. in clementinis t plures alij sūmi pōtifices: t talis fuit intentio beati Fran. expssa t etiā oium scōr patrum t doctor ordis q dixerunt regulam minor fundatā in arctissima t altissima paupertate. vt clare patet ex supradictis in secundo notabili pncipali. ¶ Item dispēsatio est phibita t illicita vbicūqz nō est iusta causa dispēsandi. infra. q. vij. ca. t si illa. Ubi Gelasius papa. Et si illa nōnunqz sinenda sunt que si ceteror cōstat itegritas nocere tū sola non valeant illa tamen magnope pcauenda sunt que recipi sine manifesta decoloratiōe non possunt. Dispensatio aūt pmissa aliqñ in casu. vt. so. distin. cap. si qs p̄sbyter. t in multis casibus iura permittunt dispēsationem. ¶ Notandum q dispensatio ipetrata sine causa legitima aut tacita veritate aut ex falsa cā nulla est quoad deū t quo ad ecclesiā. Vñ dispēsatus a papa in his q sunt iuris diuini vt in voto t in iuramento t hmōi sine cā iusta non est tutus quoad deū sm Panormitanū de voto t voti redēptione ca. non est voti. Ex quo isert dictus Panormitanus q nō est tutus relgiosus cū quo papa dispensat sine causa iusta vt trāseat ad laxiorē religionem. Multo minus dispēsat in aliquo puncto regule sue puta q idifferenter ɔtractet t recipiat pecuniam tc. ¶ His notabilibus tribus premissis ponunt tres ɔclusiones conformiter ad dicta notabilia cum suis corrolarijs. Quar prima est ista. ¶ Prima ɔclusio.

6 Status religionis est qdaz specialis modus viuēdi in ecclesia militāte voto solēni firmat' in quo qs in schola virtutū per modū discipline deo famulādo tendit ad spālem pfectionē charitatis. ¶ Probat pma pars. Quia perfectio status ɔsistit in sequēdo xpm t relinquēdo oia pter xpm. vt Matth. xix. Si vis pfectus eē vade t vēde oia que habes t da pauperibus t veni t sequere me. Sed istud est pprium religiosis. ergo status religionis est qdam spālis modus viuēdi tc. ¶ Ubi aduerte q ad talē modum viuēdi quattuor reqrunt. ¶ Formaliter qdem necessaria est charitatis pfectio saltem acqrenda. ¶ Efficienter vō trium pncipaliuz votor obligatio qd est essentiale in qualibz religione approbata. ¶ Tertio istrumētalr corporalis: in ieiunij t vigilijs t hmōi exercitatio t regularis obuatio: t sm ista vna religio est arctior alia sm regulā ppriā aut ɔstitutiones illius religionis. ¶ Quarto exēplariter modi viuēdi xpi t apostolor imitatio. Et sm istud vltimū ordo frm minor magis t strictius imitatur modū viuendi xpi t apostolor eius q̄ quecunqz alia cum nec in cōmuni nec in spāli possessiones aut aliqd aliud habeat nisi simplicem vsum facti. Secunda pars ɔclusionis. s. q status religionis est quasi schola virtutum in qua tendit ad pfectionem. pbatur auctoritate beati Bernardi in epla. Ordo seu religio nostra est studere t se exercere in vigilijs t orationibus

nibus z opē manuū z sup oīa excellētioꝛē viā tenere que est charitatis. Porro in oībus his pficere de die in diem z in ipsis pseuerare vsqꝫ ad vltimū diē. Hec ille. Et sic pꝫ pma pclusio pncipalis ex quo isero. ¶ Correlariū pmū.

Primo ꝙ religio est status pfectionis acqrēde nō aūt acqsite in quo pfessores eiusdē tanqꝫ in schola obligant tendere ad spālem pfectionez charitatis. ¶ Probatur pma pars: qꝛ fm Sco. lib. iiij. dist. xxviij. Status religionis differt a statu epoꝝ quantū ad pfectionē: qꝛ epi sunt in statu pfectiōis exercende qꝛ sunt pfectores z purgatores seu illuminatores subditoꝝ. Religiosi vo sunt in statu perfectionis acqrende: qꝛ sunt pficiendi tanqꝫ subiecti z discipuli in schola virtutū. Assumūt autem statū perfectiōis non quasi pfitentes se esse pfectos sꝫ quasi pfitentes se ad pfectionem tendere: nec pp̄ter hoc cōmittūt mēdaciū aut simulationē ex hoc ꝙ non sunt pfecti q statuꝫ perfectionis assumunt: sed ex eo ꝙ ab itentiōe perfectiōis aium reuocāt. Per hoc pꝫ secunda pars correlarij. ¶ Correlariū scdm.

Secundo infertur. Religio sic est status pfectionis acqrēde ꝙ obligat suos pfessores ad aliqͣ ad que non religiosi inquātuꝫ hmōi nō obligant. ¶ Probat. Qꝛ in statu pfectionis dr qs esse pprie nō ex hoc ꝙ hꝫ actum dilectiōis pfecte: sꝫ ex hoc ꝙ obligat se ppetuo cum aliqͣ solēnitate ad ea que sunt pfectionis vtpote ad tria vota religiōis. Cōtingit aūt ꝙ aliqui se obligāt ad ea que seruant: z aliq implent ea ad que nō se obligauerunt. Primi dicūr esse in statu pfectionis licꝫ nō sint pfecti. Alij aūt s. secūdi sunt pfecti licꝫ non sint in statu perfectiōis igr̄ nō sunt in statu pfectionis religiosi: qꝛ ad ea que ad perfectionez pertinēt sunt ppetuo obligati z cum solēnitate pfessionis nō aūt alij seculares: qꝛ hmōi voto vt regularibus obseruātijs non sunt solēniter obligati. ¶ Et licꝫ ad aliqͣ vota vel hmōi sint aliquando voto simplici vel puato obligati tamen finaliter cum eis pōt dispensari non aūt sic cū alijs. ¶ Correlarium tertium.

Tertio infert. Qꝛ religio vocat ordo pp̄ter institutos z ordinatos modos tendēdi in finē suum vt ordo minoꝝ: ordo pdicatoꝝ: ordo monachoꝝ: ad quos modos sic obligantur ode statum religionis pfitentes adeo vt non obseruātes maxime periculis sue salutis subiaceāt. Pꝫ prima pars huius tertij correlarij. Qꝛ sic eā vocat papa Greg. x. extra de religiosis domib⁹ lib. vj. c. vnico. Ubi sic ait. Districtius phibem⁹ ne aliqs de cetero nouū ordinē aut religionez inueniat aut habitum religiōis assumat. Ubi nota fm Hiero. in regula sua. c. iij. ꝙ sunt tria gña monachoꝝ seu religiosoꝝ in gñali. ¶ Primi dicūr sarabite discurrentes hinc inde z viuētes in spū sue libertatis q dicunt se xp̄m seq in eo ꝙ circuibat ciuitates z castella: q ēt pprie dicūr circūcelliones quasi p diuersas cellas semp vagantes: cōmunitates frm̄ semp fugientes. Hi satis vituperātur a doctorib⁹ z in iure. x. q. j. c. qdam monachi. Hos videnť qdam ex nr̄is imitari a curia romana vel a gñali ministro lrās impetrātes vt p se z in sua libertate valeāt cellas z heremitoria edificare suo mō viuere: z p castella z ciuitates discurrere zc̄. ¶ Scdi dicūr anachorite. s. solitarij viuētes ab ana qd est sursum z choꝛus qͣsi celestes choros mēte ꝯtēplantes. Isti dicūt se xp̄m imitari eo ꝙ solus agebat in desertis. Lu. iiij. Et in monte ascēdit solus orare. Mat. xiiij. Hi traxerūt initiuꝫ ab Helya vel a Joāne baptista. z sꝫ btm̄ Thomā. s. 2a. 2e. q. clxxxviij. ar. viij. Quis vita solitaria si debite assumit pminent vite sociali sicut qd iā pfectū est exercet tamen si vita solitaria absqꝫ pcedēti exercitio assumatur: est piculosissima nisi per diuinā gratiā suppleatur qd in alijs per exercitium acquiritur sicut in beato Antonio z beato Benedicto. Uita enim socialis necessaria est ad exercitium pfectionis: qꝛ mutuo se istruunt verbo z exēplo ac correctione z ad perfectū pducunt. Solitaria cōpetit iam perfectis qui alioꝝ regimine non idigent sed solum spiritu dei agūtur. Unde Hieronymus in epistola ad rusticū monachū. Tractādum est vtrum solus an cuꝫ alijs in monasterijs viuere debeas. Mihi placet vt habeas sanctum ꝯtubernium: idest societatem nec ipse te doceas: z absqꝫ doctore ingrediaris viam quam nunquaꝫ ingressus es. Hanc igitur vitam non debent assumere nisi perfecti: z in religione perfecte exercitati z probati. ¶ Tertij dicuntur cenobite: idest in cōgregatione viuentes a cenon quod est com/

niune. ¶ Ibi videntur exorti sub Heliseo q̄ p̄sti/tuit cuneū pphetarū.i.religiosoꝝ ɓm glo.iiij. reg.iiij. Sz fuerūt renouati a xp̄o q̄ discipulos habuit pariter habitātes ꝛ in cōi viuētes cum qb⁹ in mōtē ascēdens docebat eos.Mat.v. Isti cenobite hn̄t diuersos modos viuēdi q̄ dicunt ordies pp ordinatū moduz viuēdi ɓm regulas ꝛ ꝯstōnes eoꝝ quas p̄fitent ꝛ ad diuersa depu/tant.s.vel ad vitam actiuā vel ꝯtēplatiuaz aut mixtā:ɓm q̄ instituti sunt dicti ordines. Et sic pz p̄ma pars correlarij. Scd̄a pars pbat.s.q̄ q̄ statū religiōis p̄fitent tenent obſuare. ¶ Pro baf sic. Assumens aliquē statū tenet seruare spe ctantia ad suū statū:sz p̄fitens religionem assu mit statū religionis:ergo tenet seruare ea q̄ spe ctant ad statū sue religionis. ¶ Probatur ma ior:q: fact⁹ p̄latus tenet seruare ea que spectant ad statum p̄lationis. Sil'r sacerdos seruare te/netur que spectāt ad gradū ordinis sacerdota/lis. Sil'r xp̄ianus tenetur seruare que spectant ad statū xp̄ianitatis. Dato et̄ q̄ nō p̄miserunt explicite ꝛc̄. Igitur religiosus assumens statuz religionis tenet seruare ea que sunt de substan tia religiōis vel sue regule:alioquin se exponit dānationi eterne ꝛc̄. ¶ Quartū correlariū.

Religiosi quorum voluntas renuit subijci ordinatiōi r'le ꝛ cō stitutionū:sz deliberate magis volūt ex̄ ꝛ con/tra regularē obſuātiam viuere nolentes refor/mari:si sic p̄seuerāt vsq̄ in finē nō pn̄t nisi dā/nabil'r mori. ¶ Probaf. Tū p̄mo q: tales fran gūt vota sue religionis p' eos solēniter emissa. Tū q: nō ignorāter:sz deliberate resistunt ijs q̄ nec̄io reqrunt ad suā salutē. Nō.n.pn̄t ad salu tem ptingere nisi viuēdo ɓm r'lam quā sciēter impugnāt nolētes reformari. Nam de talibus fuit visio quā beat⁹ pr̄ nr̄ Frā. habuit in facien do r'lam. Videbat sibi micas panum subtilissi/mas colligere:multisq̄ frib⁹ famelicis ip̄m cir/cūstātib⁹ debere tribuere. Sz cū pp eaꝝ tenui/tatē ne iter man⁹ exciderēt dat formidaret vox desup est ei facta dicēs. Frācisce vnaz de micis oīb⁹ panē facito volētibusq̄ comedē porrigi/to:qd̄ cū fecisset:qcūq̄ deuote nō recipiebant aut receptā ꝯtēnebāt oīnū mox lepra īfecti no tabiles apparebāt. Sz cū visionē p̄dictā beat⁹ F. minime itelligeret ꝛ puigil eēt i orōne vocē de celo delapsā audiuit dicētē. Frā. mice noctꝫ p̄/terite v̄ba sūt euāgelica hostia ē r'la lepra iniq/tas. Pz ex dictꝫ q̄ ꝯtēnētes aut frāgētes r'lam icurrūt leprā.i.iniqtatē. ¶ Quītū correlariū.

Religiosi qb⁹ nulla ē cura de sui sta tus obſuātia:sz passim ꝛ indifferēter r'lam ꝛ ꝯstōnes vl' cerimonias sue religiōis frāgūt ac p nihilo ducūt:si sic vsq̄ in finē ꝯtinuauerint nō video qn̄ trāsitus eoꝝ in tremendo dei iudicio sit de periculo pditionis vehemētissima trepidatione suspect⁹. Probaf q: ex ꝯtēptu euidēter peccāt. Ubi nota q̄ ꝯtē/nere:put ad ppositū sufficit rez aliā vt auc̄tez suploꝝ vel eoꝝ ꝯstōnes est ipsam vere vel inter/pretatiue nullā aut inutilem seu vil'ē aut min⁹ iustā reputare:q: tales ex h̄ videnf magis in/grati diuinis bn̄ficijs qb⁹ sunt sublimati ad sta tum p̄fectionis. Sicut dicit ap̄ls ad Heb.x.q̄ fideles grauiora merent supplicia ex h̄ q̄ pec/cando filium dei ꝯculcāt p ꝯtēptum. Unde ꝛ dn̄s cōquerif p Hieremiā.xj.c. Quid est q̄ di lectus meus in domo mea fecit scelera multa. Tales.n.cōiter efficiunt pessimi ꝛ maxime in/corrigibiles. Un̄ Aug. ad Vincētium donati/stam. Ex quo dn̄o seruire cepi qm̄ sicut diffici le expert⁹ sum meliores q̄z qui in monasterijs p̄fecerunt ita deteriores non sum expertus q̄z q̄ in monasterijs defecerūt:hinc arbitror dictum Apocalypsis vltimo. Iustus iustificet adhuc: ꝛ q̄ in sordibus est sordescat adhuc. De quibus etiam videf dictuz illud Hiere.xxiiij. Vidi fi/cus bonas:bonas valde. Malas:malas valde que comedi non possunt eo q̄ sunt male ꝛc̄.

¶ Conclusio secunda.

S **Ecūda** cōclusio p̄ncipalis po/nitur iuxta 3ᵐ notabi/le supra positū q̄ talis est. ¶ Hec posses siōes vel reddit⁹ ānuales in cōi vel in sp̄ali in ordine frm̄ mi. nō est licitū tāq̄ istitutiōi ꝛ in/tētioni r'le minoꝝ repugnās ꝛ ꝯtraꝫ. ¶ Pro/baf. Illud qd̄ repugnat r'le frm̄ minoꝝ non est frib⁹ dicti ordis licitū:sed hec possessiōes ꝛ an/nuales reddit⁹ est hmōi.igif nō est eis licitum. Maior videf de se nota:q: frēs p̄miserūt vitā istam semp ꝛ r'lam obseruare vt dicit r'la. Mi/nor pbatur. Possessiones ꝛ annui reddit⁹ in/ter bona imobilia a iure cēsentur que regule ꝛ paupertati euāgelice repugnāt que est nihil hr̄e nec in cōi nec i sp̄ali. Vn̄ dr̄ in r'la. Frēs nihil

sibi

sibi approprient:nec domum nec locum nec ali/
quā rem. Ubi ait Nico.papa.iij. Porro cū re/
gula ipsa exp̄sse contineat q̄ frēs nihil sibi appro
prient nec domū nec locū nec aliquā rem:sitq̄
declaratū p eundē nr̄m p̄decessorē Greg.ix.⁊
nōnullos alios hoc obſuari debere tā in sp̄ali
q̄z ēt in cōi:quā sic arctā abdicationē veneno/
sis obtrectationib⁹ aliquoꝝ īsensata deprava/
uit astutia ne sic ipſi eorūdem p̄fectionis claritas
taliū impiis sermonib⁹ laceret:dicimus q̄ ab/
dicatio ꝓprietatis hmōi oīum reꝝ tā in sp̄ali
q̄z etiā in cōi ꝓpter deū meritoria est ⁊ sancta:
quā ⁊ xp̄s viam p̄fectiōis ostēdēs verbo docuit
⁊ exēplo firmauit quāq̄z primi fundatores mi/
litātis ecclesie ꝓut ab ipso fonte hauserāt in vo
lentes p̄fecte viuere p doctrine ac vite ipsoꝝ
alueos deriuarūt. Hec Nicolaus.iij. Itē Greg.
ix. Dicimus itaq̄z q̄ nec in cōi nec in sp̄ali de/
bent ꝓprietatē hēre:sed vtēsilium ⁊ libroꝝ ⁊ eoꝝ
mobiliū que licz hēre ordo vsum hēat ⁊ frēs sm̄
q̄ gn̄alis mīster ⁊ ꝓuinciales mīstri duxerunt
disponēdū iis vtanf:saluo locoꝝ ⁊ domoꝝ do
minio illis ad quos noscit ꝑtinere. Hec Greg.
Item Clemēs pa.v.sic ait. Qr igit in successio/
nibus trāsit nō solū vsus rei sz ēt dn̄iūz suo tpe
in heredē. Frēs aūt p̄fati nihil sibi in sp̄ali acq/
rere vel eoꝝ ordini possunt ēt in cōi declarādo
dicimus q̄ successionuz hmōi que ēt ex nā sua
indifferenter ad pecuniā ⁊ ēt ad alia mobilia ⁊
imobilia se extendūt:ꝯsiderata sui puritate vo/
ti nullatenus sunt capaces. Nec liceat eis va/
lorē talium hereditatuz vel tantā eaꝝ partē q̄
p̄sumi posset hoc in fraudem fieri q̄si sub mō ⁊
forma lēgati dimitti sibi facere vl̄ sic dimissa re/
cipere:qn potius ista sic fieri ab ipsis simplr̄ ꝓ/
hibemus. Ex quo pz q̄ frēs minores non pn̄t
succedere parētibus vel ꝓpinqs in hereditati/
bus vel bonis mobilibus vel imobilibus iure
successionis:⁊ q̄ nō possunt hēre redditus vel
possessiōes. ¶ Pz idē per eundē dn̄z Clemē/
tē sic dicentē. Cūq̄z annui redditus inter imo/
bilia cēseanf a iure ac hmōi redditus obtinere
paupertati ac mēdicitati repugnet:nulla dubita
tio est:q̄ dictis frib⁹ redditus quoscūq̄z sicut ⁊
possessiōes vel eoꝝ ēt vsum cū eis nō repiatur
ꝯcessus recipe vel hēre ꝯditione ꝯsiderata ipoꝝ
nō licz. Et sic videf ꝯclusio sufficiēter ꝓbata p
hos dictos sūmos pōtifices.s.q̄ hēre possessiōes
vel annuos redditus vel iure hereditario suc/
cedere ꝓpinquis nō est fratri minori licitum:
sed dānabile ⁊ saluti oppositum. Dices q̄ dis/
pensati sunt per sūmum pontificem. Ad hoc
dicetur inferius:quia dispensatio facta sine cau/
sa iusta non est tuta quoad deum ⁊ conscien/
tiam. ¶ Correlarium p̄mum.

Ex qua ꝯclusione infero p̄mo corre/
larie ꝓbabiliter tm̄ q̄ fratres
particulares ordīs minoꝝ(q̄ vetanf possessio/
nes ⁊ annuales redditus hēre)degētes vel cō/
morātes in illis ꝯuētibus q̄ patēter vel sophi/
stice de p̄fatis redditib⁹ viuunt:a talibus ꝯuen
tibus cōem vitā recipe non dn̄t:nisi sicut vxor
vsurarij que tenef de ꝓprio labore aut elemo/
synis vitā suam ducere:posito q̄ oīa bona viri
sui sunt de vsuris. ¶ Probatur q̄r ratio quare
vxor vsurarij ꝓhibef viuere de bonis vsurarij
(posito q̄ oīa bona sua ꝓueniant ex vsuris)est
q̄r ipsa vitā suā duceret ex furto vel rapina vel
de alieno. Ita fr̄ minor viuens de alienis red/
ditibus aut possessionib⁹ viuit de furto aut ra/
pina:q̄r tales redditus rapina sunt ⁊ nullius iu
ris existunt. Si.n.frēs tales possint viuere de
cōibus elemosynis q̄s illi ꝯuētus recipiūt bn̄
est cū eis:sinaūt ꝓcurent a fidelib⁹; aliogn nō
videnf tuti:cū tales redditus(vt dictū est)sint
rapine:q̄r ꝓhibiti a regula ⁊ sūmis pōtificib⁹:
⁊ p ꝯn̄s frēs nullū ius in eis hn̄t nec hēre pn̄t.
¶ Ex eodē seq videf q̄ nō est tutū declinare
ad tales ꝯuētus viuētes ex possessionib⁹ ⁊ red/
ditibus:nisi habeāt aliūde puta ex elemosynis
licite mēdicatis:q̄r viuere ex rapinis ⁊ iniuste
acq̄sitis non licz nisi in casu extreme necessita/
tis.ergo ⁊c̄. ¶ Si dicas q̄ nō esset licitū frib⁹
accedere ad capl̄m gn̄ale vel ꝓuinciale qn̄ in
talibus ꝯuētibus celebraf:dicēdū q̄ frēs susci/
piētes capl̄m diligētissime elemosynas procu/
rant fideliū de q̄bus pōt sufficiēter frib⁹ ꝓui
deri sicut satis notū est. ¶ Correlariū sc̄dz.

Secundo infero. Usus ind ifferēs seu
indeterminatus peculij in
particulari tanq̄z fini religiōis ꝯtrius non pōt
fratri minori licite ꝯcedi:nec per ꝯn̄s a pecca/
to excusari. ¶ Probaf:q̄r talis vsus idifferēs
peculij repugnat fini religiōis q̄ est tendentia
ad p̄fectionem charitatis:q̄r pecunie ex hmōi
habite de p se nate sunt p̄fectionem charitatis

minuere. S. sui sollicitudie: amore z vanitate se/quente. Ubi notādū pro ampliori itellectu q duplex pōt intelligi vsus peculij: q aut est re/uocabilis aut nō. ¶ Primo si vsus peculij sit certus vel securus q nō possit per plātū reuo/cari: nō pōt religioso p suo pticulari ēt per dis/pensationē ɔcedi. Uñ scribit extra de statu mo/nachoz.c.cū ad mōasteriū. Nec estimet abbas q sup hnda ppietate possit cū monacho dis/pēsare: q: abdicatio ppietatis sicē z custodia ca/stitatꝫ adeo est ānexa rle mōachali: vt ɔ eā nec sūmus pōtifex possit idulgere lniam. Qd vez est regulariter. Qd si vez sit de monacho: am/plius de fre minore cū pauptas frm̄ minoz sit arctior pauptate monachoz. ¶ Aut scdo talis vsus est reuocabilis z hoc itez dupl'r. Primo q: talis vsus est determinatus p psidentē: vt pu/ta plātus dat aut ɔcedit religioso suo librū aut breuiariū z hmōi pro vsu suo licito z honesto: aut ēt necīa suo statui cū facultate reuocādi qñ ei placuerit (semp.n. volūtas religiosi dz eē su/bita plato vt resignet qñ voluerit) z iste vsus pōt ɔcedi licite vt notū est. ¶ Aut est ideter/minatus siue indifferēs: sic. vz. q platus relīqt religiosuꝫ in libertate faciēdi de peculio qd vo/luerit: vel qd sibi bonū visuꝫ fuerit. Siue illud manualiter religiosus subditus a plato recepit qd vocat ab aliqb' vestiariū: sicut fit in nōnul/lis ɔuētibus hñtib' possessiones aut redditus annuales: siue illud p suas opas z idustrias cō/quisierit: put faciūt mēdicātes z frēs nō refor/mati p diuersas vias z modos idebitos pdicā/do bullas z hmōi: siue p modū successiōis he/reditatū vel annui reddit' sibi assignati a parē/tib' vel alīs vndecūqꝫ habuerit. Hmōi igr vsus nō pōt frī minori ɔcedi tāqꝫ rle bti Frā. ɔtrius. Uñ occasiōe talis vsus: imo veri' abusus mul/ti frēs tenēt res ad supfluitatem vt pecuniam equos habitus seu tunicas triplicatas z varias pōposas cameras miro mō ornatas z edifica/tas: z multiplicib' suppellectilib' munitas: z p sua excusatiōe dicūt se hre a suis supiorib' lniaꝫ quas grās vocāt: z q parati sunt semp totum resignare in manib' plati: qd tñ raro ɔtingit. Uerūtñ nō pñt excusare: qu fit pctm̄ in dispē/sante z dispēsato. In dispēsante qdem est pctm̄ infidelitatis seu iniustitie: cū abutit ptāte q est ei in edificatiōnē z ipse abutit ea in destructio/nem. In recipiēte hmōi dispēsatiōnē est auari/tia z cupiditatis vitiositas: cū nō ad necītateꝫ sꝫ ad supfluitatē hmōi teneat. Et p hmōi pecu/liū pticulare bono cōi detrahit z multi frēs in cōitate pauprime viuūt: alij āt supabūdāt. Uñ si plati z guardiani nō faciunt vt viuat in cōi quātū in eis est: nō puto eos esse in statu saluti: q: fauēt rei destructiue religiōis. Argumentū di. lxxxiij.c. error. z i alijs caplis ibidē. Si vo sūt subditi z resistunt huic bono cū attētat: nō q: nō possent sufficiēter viuere: sꝫ q: volūt abunu/dare z de suis suo mō facere: vident eē in statu piculoso cū sclariter viuāt z velint i malo pse/uerare. Prohibet aūt religiosis seculariter vi/uere. extra de regularib' z trāseuntibus ad reli/gionē. caplo relatū. ¶ Correlariū tertiū.

Si frater singularis i aliquo ex hs cōue/uētu puritatē sue rle nō pos/set obfuare vel nō valeat ibidē manere sine pi/culo trāsgressiōis sui stat' ad aliquē ɔuētū reli/gionis sue in quo religio vigeat liberā trāseūdi hꝫ facultatē lnia petita z si nō obtēta: imo ad hoc tenet. ¶ Probat q: vnusqsqꝫ tenet eē sol/licit' de salute aīe sue: aliogn videret ɔtēnere. Talis igr obligat fugere ea q sūt prima vel p/babilis occasio sue ruine: cuiusmodi est ɔuētus desormat' in quo nō est rlaris obfuātia: z qre/re locū vel ɔuētū in quo viget modus religio/nis viuēdi ɔformis pfessiōi rle quam pmisit z vouit. Uñ di in rla. Ubicūqꝫ sūt frēs q scirēt z cognoscerēt se nō posse rlaꝫ spūalr obfuare: ad suos mistros debeant z possint recurrere. Uñ sm aliquos rlaꝫ spūalr obfuare: est illā obfuare sm puritatē siue sine occasiōe prima ad pctm̄. Et p oppositū: rlaꝫ nō spūalr obfuare vel non posse obfuare: est nō posse rlaꝫ fuare sm puri/tatē siue sine occasiōe prima ad pctm̄. Etiā po/test dici tā ex verbis pme rle vbi di: q frēs in qbuscūqꝫ locis sūt q nō pñt vitā nrām spūalr seruare idipm suo mistro significētqꝫ ex vbis regule vbi di: vbicūqꝫ sunt frēs: videt q talis in obseruātia sit ad locū reflectenda. Ubi ergo est proprietas aliqua vt possessiōes vel annuē redditus loco ānexa vel qsi de regula nihil ser/uatur: vel de statutis z idifferens igressus secu/larium vtriusqꝫ sexus: nec in cōi viuit: sed qli/bet frater hꝫ peculium in particulari vt secu/lares: talis locus vel ɔuentus non videt tutus

ad salutem

ad salutem nec aptus ad obseruātiam regularem: quare fr̄ tenet̄ ad suum ministrum recurrere ⁊ petere ꝙ sibi ꝓuideat de loco ⁊ ꝯuentu in quo possit regulariter viuere. Si dicas ꝙ minister nō curat: q̄ nec ipse viuit regulariter: dicendū ꝙ tunc fr̄ petita licētia ⁊ si nō obtēta pergat ad locū in quo viuit̄ regulariter cum ꝯsciētia tuta ⁊ secura: q̄ etiā ad hoc tenet̄. Nec minister vel quicūqȝ p̄latus ordis pōt eum detinere vel impedire. Nec ministro p̄cipienti p̄ obiaȝ ꝙ maneat in ꝯuentu hmōi deformato tenet̄ obedire q̄ dī in rēla de ministris. Non p̄cipientes eis aliquid qđ sit ꝯtra aīam suam ⁊ regulā nostram. Nec excusari possunt tales de impotētia inueniendi ꝯuētus reformatos: q̄ per dei grām in qualibet ꝓuincia ordis sunt plures ꝯuentus in qbus regulariter viuit̄ sm̄ regule puritatē. Si dicas sicut plures volunt se excusare dicentes: ꝙ viuunt sm̄ ꝯsuetudinē quā inuenerūt quādo ꝓfessionem in illo ꝯuentu fecerūt nec aliter credebāt obligari: dicēdum sm̄ Alexandrū de ales: ꝙ nō excusant̄ q̄ qui ꝓfitent̄ regulā ꝓfitentur nō ꝯsuetudinē. Ideo nō excusant̄ si regulam nō obseruant. Si iterū dicas ꝙ nemo obligatur nisi ad id qđ se obligare intēdit: dicendum est ꝙ est verū explicite: sȝ nō implicite: q̄ qui vult p̄ncipale puta esse fr̄ minorū vult ⁊ accessoriū .s. obligationē ad p̄cepta rēle minorū lȝ hoc non itendat explicite. Nā ex quo regulam vouit habitū religionis detulit qui ꝓfessis datur ⁊ alia fecit que ꝓfessis ꝯueniunt: nulli dubium obligat̄. ¶ Correlariū quartū.

Fratres sub regulari obseruantia degentes viuētes hᷓ viuant sub eadem obediētia ministri ꝓuincialis: non possunt ad frēs ꝯuentuales transire nisi cū euidēti periculo sue salutis: quāuis dicti ꝯuentuales iactitent se hr̄e bullam dispēsationis pecuniaꝝ ⁊ redditu ū annualium. Istud quartū correlariū euidenter pȝ ex p̄cedētibus correlarijs. Uñ talis pōt dici apostata ab apo qđ re⁊ stolos missio quasi remissus ab īceptis. Uñ apostata dī q̄ primo bene agit ⁊ postea ꝯuertit̄ ⁊ male agendo retro abiit. Uñ .iij.q.iiij.c.beatus. Apostata est transgressor legis sue .i. regule eiusqȝ violator. Unde vouere deo religionē ⁊ castitatem ⁊ retro cedere dānabile est .xx.xvij.q.j.c.q bona. Et tales apostate ceteris efficiuntur peiores. vt ait Aug. distin .xlvij. cap. quantūlibet. qđ experientia docet. Nā apostate transeuntes de ꝯuētibus reformatis ad ꝯuentuales in duplo sunt peiores alijs vt etiam ipsi frēs ꝯuentuales testantur. Quod fit dei iudicio iusto pro sua ingratitudine: vt q in sordidus est sordescat adhuc. Apoca. xxij. Tales enim sepe male moriūtur in suis iniquitatibus obdurati vt sepe expertum est. Nec possunt excusari per bullam dispensationis: quia talis dispensatio potius est dissipatio regule promisse q̄ȝ dispensatio: vt postea patebit. Et sic patet de secunda conclusione cum suis annexis.

¶ Conclusio tertia principalis.

Tertia conclusio principalis est. Licȝ beatus pater Frācisc⁹ omnia que sunt mūdi pfecte despiceret: docueritqȝ sui ordinis frēs despicere: super oīa pecuniā ⁊ denarios execrabat̄ ⁊ ad fugiēdum ipsam tanq̄ȝ religioni sue inimicā ꝯtrariam ⁊ destructiuam frēs suos semꝑ verbo ⁊ exēplo induxit. ¶ Patet prima pars ex paupertatis professiōe: q̄ nullus reperit̄ in ordinum istitutionibus qui tam arcte paupertatem sit ꝓfessus sicut beatus Franciscus ⁊ sui ordis professores. Alij ordines paupertatem ꝓfitent̄ in viuendo sine ꝓprio communi retento: beatus aūt Franciscus ⁊ regula ipsius nec in ꝓprio ꝑmittit habere nec in communi: quare in arctissima paupertate. Unde dicitur in regula. Frēs nihil sibi approprient nec domum nec locū nec aliquam rem: sed tanq̄ȝ peregrini ⁊ aduene in hoc seculo in paupertate ⁊ humilitate domino famulātes ⁊c̄. Sequitur. Hec est illa celsitudo altissime paupertatis que vos charissimos fratres meos heredes ⁊ reges rēgni celoꝝ instituit: pauperes rebus fecit: virtutibus sublimauit. Et seqtur. Cui dilectissimi frēs totaliter inherentes: nihil aliud pro nomine dn̄i nostri Jesu christi in perpetuū sub celo habere velitis. Hec sit portio vestra q̄ perducit in terram viuentiū. Cum vero regula mandet paupertatem arctissimam ⁊ precipiat tam in cōmuni q̄ȝ in proprio nil haberi: declarationes regule ponunt expꝛsse: scilicet Gregorij. Innocentij: Alexandri q̄rti: Nicolai tertij: ⁊ Clementis q̄nti. Sic igit̄ ꝯsiderata arctissime paupertate: pȝ ꝙ pfecte cuncta mundana despexit docuit ⁊ voluit frēs despicer̄. ergo ⁊c̄.

¶ Secunda pars conclusionis.s.q btus Franciscus sup oia execrabat pecuniam et denarios. Patet primo ex regula ibi. Precipio firmiter frib9 vniuersis vt nullo mo denarios vel pecuniam recipiat per se vel p interpositā psonam. Uñ vbicūqz in regula ponit seu in pceptis affirmatiuis seu negatiuis pcipio firmiter vt in hoc pcepto negatiuo denotat q sup oia volebat tale pceptum ab oibus frib9 suis obseruari. Et vt tenacius cordib9 frm infigeret:ter in rla iterauit. ¶ Primo vt dictum est. ¶ Scdo in eodē caplo eo semp saluo vt dictū est denarios vel pecuniā nō recipiāt. ¶ Itē tertio in capitulo.v.ibi. De mercede vo laboris pro se et suis frib9 corporis necia recipiant pter denarios vel pecuniā. Intm execrabatur et detestabat pecuniam:vt eā cōpararet stercori diabolo et colubro. Uñ in legenda antiqua di. Sup oia pecuniā execrabat et ad fugiendā ipsam tanq̄ diabolum frēs suos semp verbo et exēplo induxit. Hec.n.ab illo solertia data erat vt stercus et pecunia vno amoris pcio pōderarent. ¶ Quendā.n.frēm in loco sancte Marie quē inuenit pecuniā oblatā de altari leuantē manu et in fenestra proijcientē:pmo grauiter arguit:deinde iussit ore pprio dictā pecuniam leuare de fenestra et extra sepē loci portare et ipsam ore pprio ponere sup stercus asini. Qd dictus fr gratanter fecit. Quo facto frēs vidētes et audiētes repleti sunt timore maximo et extūc amplius cōtēpserūt pecuniā stercori asini cōparatā. ¶ Et in apulia iuxta barrū cum frater socius colore pietatis et elemosyne decept9 vellet leuare bursam ptendentē pecuniā in ea esse:serpens non modicus de bursa exiuit et simul cū bursa euanuit. Et ait sanctus Frāciscus ad sociū. Pecunia seruis vel nihil aliud est q̄ diabolus et coluber tortuosus. Ex qb9 pz q btus Franciscus sūme detestabat pecuniā et denarios. ¶ Si q̄ras differētiam iter pecuniā et denarios:q: beatus Fran. iterdicēdo ponit vtriusqz distinctionem. Dicendū sm quattuor magros. Per denarios intelligit pecunia numerata. Pecunia vero di ois res illa qua solēt vti hoies cū oportunum est ad pcium rez emendaz. Prohibet ergo receptio denarioz et quarūlibet rez que accipiunt ad pcium rez emēdaz. Sed qd est recipe pecuniā? ¶ Notādum pro declaratiōe et euidentiori intellectu huius:q aliqd potest recipi in ppietatē et vsum:aliqd in ppietatē et nō in vsum:aliqd in vsum nō in ppietatē: aliqua que nec in vsum nec in ppietatē. Tūc dicēdum q receptio cuiuslibet rei in ppietatem phibet fratri minori. Receptio vo quarūdam rez ad vsum ɔcedit:vt libroz et vestiū et hmōi. Receptio aūt denarioz et pecunie quantum ad ppietatē et quātum ad vsum oino frī minori phibet et per se et p interpositā psonaz. Ubi tñ nota q alique res hñt duplicem vsum vel triplicē.s.nālem:artificialē:et instrumentalem. Ad ppositū. Siqs vteret auro vel argēto et gēmis ad vsuz nāle; q: valent ad multa medicinalia sicut ad vsuz aliquē artificialē vt auro vel argēto pro calicib9 et hmōi:non iterdicitur nisi in talib9 esset excessiuus abusus. Attamen pstatis vtendo ad emēdum vt sunt mediū seu instrumētū vel pcium rez emēdaz:nullo mō est fribus minorib9 licitum hēe. ¶ Sed qd est recipe per se vel p interpositā psonā? Rñdent quattuor pfati magistri. Recipe per se pecuniā est pecuniā ad ɔuertēdum in suos vsus recipe. Recipere vo per iterpositā psonā est sua auctē aliū ɔstituere ad recipiendū pecuniam in suos vsus porios ɔuertēdā. Ex quo caueāt fratres q post se ducunt clericos vel alios hūtes marsupiū:et si aliqd detur eis rōne pdicationis aut alr:sua auctē emunt asinos aut mulos bruiaria aut hmōi. Aut pcurāt denarios et pecuniā et eam deponi faciūt apud nōnullos sibi familiares aut notos sua auctē priuata:vt sibi puideri faciant ad placitū de multis nō multum necijs:vel vt vadāt peregre hierosolymā ad visitandū loca sacra et hmōi. ¶ Scda pars ɔclusionis dicit q pecunia est inimica et destructiua ordis minoz. Pz q: vt.ij.q.iij.cap. Qui recte. Acceptio nūmoz puaricatio veritatis est. Nā a tpe quo subintrauit ordinē dānata receptio pecuniaz et maledicta denarioz cupiditas recessit ab ordine veritas:id est vera ordis entitas. Nā olim in pncipio ordis anteq̄ dānatus vsus pecunie itroductus fuisset a ɔtemptoribus maledictis frib9 a deo et btō Fran. ordo minoz vigebat vite scitate:scie lucíditate et moz nobilitate. Patent hec oia inspiciēti et perscrutanti cronicas et vitā antiquoz patruz nostroz. Sed hoc in tpe apud q̄ plures loco

sanctitatis regnat cupiditas: loco scie ambicio sitas: ꝛ loco bonoꝝ moꝝ vitioꝝ multiplicitas. Hoꝝ enim vsus nephandus ꝛ acceptio pecunie est fomentuꝫ ꝛ nutrimentum. Ex quo infero p̄rimo. ¶ Correlarium primum.

Inter oia q̄ dehonestant corrūpūt ꝛ dissoluunt decorē ꝛ rigorē ordis fratrū mi. est pecunie vsus ꝛ indifferēs ab oib⁹ ꝛ singulis ꝯuentualib⁹ fribus receptio ꝛ ꝯtrectatio eiusdem. p3: q: isignia q̄ frēs minores in extremo ꝯsistere paupertatis declarāt: ꝛ q̄ eos non modicū imo q̄ꝫplurimū eo ipso honestāt ꝛ decorant in eoꝝ rēa euidēter exp̄ssa sunt. ¶ Primū qdē q̄ in ijs q veniunt ad ordinē idicitur in vsus paupeꝝ erogāda facultas. ¶ Scd̄3 habitus deformitas. ¶ Tertium vestimētoꝝ vilitas. ¶ 4ᵐ mutatorie vestis ablata numerositas. ¶ 5ᵐ pedū nuditas. ¶ 6ᵐ iterdicta egtādi p̄positas. ¶ 7ᵐ pegrinatio vel istabilitas. ¶ 8ᵐ vict⁹ ꝛ vestit⁹ mēdicata necītas. ¶ Nonū acqrēde pecunie sublata potitas. ¶ Decimū v̄o vocabuli vel nois despicabilitas: q: fratres minores. Oia p̄dicta patent discurrendo in rēa. Sed nono sublato. s. acqrende pecunie sublata potitas ꝛ ꝯcessa pecunia: p̄dicta oia corrūpunt ꝛ dissoluunt. Quia eniꝫ teste scriptura Eccl. x. Pecunie obediunt oia. Et. j. ad Thi. vj. Cupiditas est radix oium maloꝝ. i. fomentum ꝛ nutrimētum oium vitioꝝ: q: sicut radix p̄stat fomētum oib⁹ partib⁹ arboris: sic diuitie ꝛ pecunie oib⁹ pctis: ꝛ quā qdem appetentes (. i. cupiditatē q̄ hic accipit p̄ pecunijs ex cupiditate aggregatis) errauerūt. i. viā errādi ꝛ occasionē ꝯ oia isignia rēe dederūt: sicut p3 ad oculum. Nā hn̄tes pecuniā ꝛ ꝯtractātes nō humili veste vel vili habitu incedūt: sꝫ in p̄cioso precic ꝛ colore: curiosa corda: supflua ꝛ numerositate vestiū ꝛ vtensilium: nō simplr calciati: sed ad modū nobilium modernoꝝ cuꝫ curiositate maxia vario mō ꝛ colore ocreati. Ex dicta maledicta pecunia emunt palefredi: ornat⁹ cameraꝝ supsluus: ꝯuiuia q̄si nuptialia instruunt: ꝛ multitudo personaꝝ vtriusq̄ sexus inuitatur: sepe castitas piclitat. Per pecuniā p̄motiones in ordine ꝛ officioꝝ p̄curant: idigni ꝛ ignorātes p̄mouent: ꝛ meriti ꝛ digni postponunt: ꝛ sepe plus facit pecunia q̄ꝫ scia: plus denarij q̄ꝫ mores cōpositi: vt p̄rimū paupes ꝛ iusti in sua iustitia opprimunt: ꝯtēnunt: bigardi vocātur: pecuniosi v̄o laudant: supportant: ꝛ qd̄ nephādū est in suis inigtatib⁹ publicis excusant. Magna est pecunie auctas. Nā ab oibus pctis ꝛ cēsuris absoluit. Vn̄ Jsydorus. ij. q. iij. c. Paup. Paup v̄ū nō h3 qd̄ offerat in iudicio nō soluꝫ audiri ꝯtēnit: sꝫ etiam ꝯtra veritatē opprimit. Cito violat auro iustitia: nullāq̄ re⁹ ptimescit culpā quā redimere nūmis existimat. Hec ibi. Et sic p3 correlariū. ¶ Correlarium scd̄m.

Secūdo infero ad debitā reformatione dicti ordis minoꝝ potissime inchoandū eēt ab illicito ꝛ dānabili pecuniaꝝ vsu sicut a cā ꝛ radice relaxatiōis seu deformatiōis religiōis. P3 euidēter ex p̄cedenti correlario: q: radix oium maloꝝ q̄ cōiter fiunt in ordie est pecūia. Nō. n. sufficit ramos icidē: nisi p̄r⁹ radix fuerit euulsa: vt de pe. di. ij. §. Ex p̄missis. Ad accumulādū denarios ꝛ pecunias supiores ꝛ p̄lati officia ꝛ suffragia ordis q̄si pecunijs vēdūt. v3. suffragioꝝ lrās: custodū guardianoꝝ istitutiones: ꝛ lectoꝝ ꝛ bachalarioꝝ ac studētiū Parisi⁹ vel alibi electiōes ꝛ grās apsicas magistrādi talr qualr ipetratas: q̄s insufficientib⁹ scia vel morib⁹ vel vtroq̄ magno p̄cio vēdūt. Vn̄ pauci sūt modernis tpib⁹: q̄n plus ac magis pecuniam q̄ꝫ sciam vel bonos mores acqrere studeāt: sepe modis idebitis retorquētes euāgelicā p̄dicationē ad bullas ꝛ hmōi: pl⁹ amātes pecuniā in marsupijs q̄ꝫ veritatē idulgētiaꝝ in ꝯsciētijs. Sciētes expientia certa q̄ citi⁹ p̄ pecuniā q̄ꝫ p̄ sciam vel bonos mores p̄motiōes hmōi adipisci poterūt. Vēdūt insup exēptiōes q̄s grās vocāt: sꝫ camisias de lino induēdi: sup culcitras iter linteamina iacēdi: cameras cū caminis in dormitorio vel alibi hn̄di in eisdē: p̄ se ꝛ cū secularib⁹ vtriusq̄ sex⁹ comedēdi ꝛ bibēdi atq̄ p̄ mūdū idifferēter egtādi. Depositioq̄ pecuniaꝝ ꝛ vasoꝝ argēteorum atq̄ iocaliū aureoꝝ possidēdi ꝛ ad libitū i vita pariter ꝛ in morte distribuēdi. Ex qb⁹ seqt ordinis dissolutio tā in morib⁹ q̄ꝫ in scia. Et vt liberi⁹ in his valeāt pseuerare ꝛ pecuniā recipe sine rep̄hēsiōe exterio: i: bullā ipetrauerūt q̄ est ꝛ erit cā finalis destructiōis ꝛ dissipationis religionis ꝛc̄. ¶ Correlarium tertium.

Tertio isero: cū ꝯuēt⁹ ordis mi. sufficiēter viuē p̄nt in cōpetēti nūero

⁊ decēti exercitio sue vocatōis sine possessiōib⁹
⁊ redditib⁹ ānuis atq3 absq3 pecūiaꝝ receptio/
ne vel ꝯtrectatiōe earūdē: petere dispēsationē3
sup hmōi vl' vti obtēta nō excusat a pctō ⁊ trāſ
gressiōe i' ſe pmiſſe. Pʒ p expientiā vbiq3 in cō
uētib⁹ debite reformatis: q2 sufficiēter viuūt ſi/
ne pecuniaꝝ receptiōe ⁊ possessiōibus ⁊ ānuis
redditib⁹. Igit' petere dispēsationē3 sup hmōi
nō excusat a pctō: q2 hʒ eſt aſpicē retro qd̄ ꝓhi/
bet' i euāgelio Luc. ix. Et in rl'a. Et de pe. di. ij.
Penata. Hoc. n. ē declinare ⁊ minui a ſtatu p/
fectiōis ⁊ pauptat' xp̄i ⁊ aploꝝ ⁊ tollere ab or/
dine ſtatū mēdicātiū. Uñ Lapus de caſtilione
abbas doctor vtriusq3 iuris dicit ꝙ i hʒ differūt
mēdicātes ab alijs religiosis: q2 nec in cōi nec i
pticulari pñt hēe ꝓpriuʒ. i. imobilia ⁊ reddit⁹.
Et gl. ex̄ d̄ elec. ⁊ electi ptāte. c. Quorūdā. li. 6.
dicit ꝙ mēdicātes ꝓhe sūt: qb⁹ ꝯgruā ſuſtenta/
tionē reddit⁹ aut possessiōes hēe eoꝝ professio:
aut rl'a vl' ꝯſtitutio vetat. Et Joā. Andree poſt
archidiaconū dicit. Mendicare eſt egere ⁊ ab
alijs necīa q̄rere. Uñ mēdicus di q̄ſi manu di/
cēs. Hinc deuot⁹ Bernard⁹ in li. de dispēsatōe
⁊ p̄cepto dicit. Uota mea non augeat ſine mea
voluntate: nec minuat ſine certa necītate: alio/
qn nō erit dispēsatio: ſʒ diſſipatio. In his q̄ nō
ſūt mere iuris positiui: ſʒ iuris diuini vt in vo/
to ⁊ iuramēto ⁊ hmōi nō pōt rite fieri dispēſa/
tio ēt a p̄ncipe. i. a papa ſine cā iuſta ⁊ legitima.
Uñ ſcūs Tho. quolibeto. iiij. q. viij. arti. ij. dic.
Nō eſt dubitāduʒ ꝙ papa hēat plenitudinem
ptātis in ecclia: itaq3 q̄cūq3 ſūt iſtituta p eccl'iā
vl' eccl'ie p̄latos ſūt dispēſabilia a papa. Hec. n.
ſūt q̄ dñr eē iuris hūani vel positiui. Circa v̄o
ea q̄ ſūt iuris diui vel iuris nālis dispēſare non
pōt: q2 iſta hñt efficaciā ex iſtitutiōe dina. Hoc
eni nō eſſet p veritate: ſʒ ꝯ veritatē. Uñ ꝯ legē3
diuinā ⁊ euāgelicā aut aplm nō pōt papa dispē/
ſare: vt in. c. Sunt qdā. xxv. q. j. c. Qd̄ veꝝ eſt:
vt dicit Ricar. de mediauilla in. iiij. di. 38. vbi
rō legis nō ceſſat. Uñ licʒ papa nō poſſit dispē/
ſare vl'r in lege dina: tñ ſi occurrēt caſus parti/
cularis in quo deficeret rō legis pp cās ſpāles
impediētes obſuationē p̄ceptoꝝ vel votoꝝ ca/
ſtitatis ⁊ ꝓprietatis ex applicatiōe ipſoꝝ ad di/
uerſas mās: tūc papa poſſet rite dispēſare: q2 hʒ
iuſtā ⁊ legitimā cām. Sicut aliqñ dispenſat in
voto ⁊ iuramento ex altera cā vel vtraq3. ſ. ex
necessitate vel vtilitate: vt in. c. Ex multa: cir/
ca finē de voto ⁊ voti redēptiōe. Ubi text⁹ al/
ternatiue loq' dicēs. Si necītas exigit vel vti/
litas pſuadet. ❡ Si dicas ad ꝓpositū de fribus
minorib⁹ ꝯuētualib⁹ ꝙ necītas exigit a papa cū
eis dispēſet: q2 nō pñt de elemoſynis viuere. tū
pp multiplicationē paupeꝝ q̄ſtuantiū. tum pp
diminutionē charitatis refrigeſcētis. tum pp
grauamina laicoruʒ multiplicata ex guerris ⁊
hmōi: q̄re cogunt' ſibi ꝓuidere de necijs quali/
tercūq3 ꝓcurādis aut p receptionē pecuniaruʒ
vel ānuos reddit⁹ ⁊ hmōi: alias magnas neceſ/
ſitates ⁊ penurias patiunt'. Dōm ꝙ tales cauſe
aſſignate ſunt friuole: puta q2 elemoſyne fide/
liū ſunt attenuate: ⁊ nō io q2 male viuunt: qua/
de cā fidelium elemoſyne ſubtrahunt' ⁊ dimi/
nuunt'. Uñ ſi regulariter viuerent vitādo ſup/
fluas expēſas in edificijs: in ꝯuiuijs: in veſtib⁹:
in ꝓmotionib⁹ ⁊ hmōi: ac ēt vacādo ſaluti pxi/
moꝝ p̄dicationi: audiētie ꝯfeſſionū: ⁊ peculiū
particulare auferrēt oīa ponēdo in cōi cōiter ⁊
ꝯuētual'r viuēdo: ſufficiēter viuerēt ⁊ vnicuiq3
ꝓuideret': put opus eſſet. Qd̄ expientia docet
euidēter: q2 frēs reformati viuētes ſub obia mi/
niſtroꝝ aut ſub ꝓuiſiōe p̄dicta obſuādo ⁊ ſup/
fluavitādo de elemoſynis mēdicātis a fidelib⁹
ſufficienter viuūt ſm ſui ſtat⁹ exigētiā: nec co/
gunt' pecunias recipe aut ꝯtrectare aut reddi/
tus poſſidere. ❡ Corelariū rñſiuum.

Ex quibus oīb⁹ iſert' corelarium rñſiuū ad qōnē. vʒ. ti/
tulus qōnis negat' ſumpt⁹ ꝙ diſpenſat⁹ a papa
in ijs q̄ ſunt iuris diuini ſine cā nō eſt tut⁹ apd̄
deū ⁊ in ꝯſcia. Qd̄ ſatis notuʒ relinquo maxie
ex dictis in tertio notabili. Et ſm Inno. ⁊ pa/
normitanū in. c. cū ad monaſteriū. de ſtatu mo/
nachoꝝ nō ſolū violat' ius poſitiuū: ſed potius
diuinū: q̄re talis ſic diſpēſat⁹ nō eſt tut⁹ quoad
eccleſiā triūphantē. ❡ Ad maiorē euidētiam
ſciēdū ꝙ rl'a frm̄ mi. nō eſt ſolū hūanit⁹ edita:
ſed diuinit⁹ reuelata ⁊ in ſcō euāgelio fundata:
q2 tota vt pʒ ītuentib⁹ de euāgelio aſſūpta. Li/
cet. n. oīa v̄ba ad l'ram nō ſint formal'r de ſacro
euāgelio. ſiial'r tñ ab euāgelio ſūt abſtracta ſic
clare pʒ iſpiciēti ipſaʒ rl'am ⁊ ſcm̄ euāg. in. iiij.
euāgeliſtis ꝯtentū ⁊ expſſuʒ: qd̄ dñs nr̄ Jeſus
xp̄s oñdit in viſiōe de micis tenuiſſimis inter
man⁹ bti. F. excidētib⁹. Cui vox deſup. Frācī/

ſce vnam

fce vnā de micis oibus hostiam facito ꝛ mādu care volētib⁹ tribue. Et īfra. Frācisce mice no/ ctis pterite vba sūt euāgelica: hostia est rl'a: ie/ pra est iniqtas. Qua visione btūs. F. pmonit⁹ assumptis duob⁹ socijs. s. frē Leone ꝛ frē Bo/ nizo ad mōtē iuxta reate prexit: vbi tm̄ ɔtent⁹ pane ꝛ aq̄ ieiunans rl'aꝫ fecit scribi: fm q̄ ozāti sibi diuinit⁹ spūs suggerebat. Uñ cū ad sugge/ stionē fris Helye multi mīſtri ad btm̄. F. acces sissent ptestātes q̄ nolebāt ad eā obligari timē tes ne esset nimis aspera: qd̄ audiens btūs. F. vertit faciem suā ad celum ꝛ loquebat̄ sic xp̄o: Dn̄e nōne bn̄ tibi dixi q̄ ipsi nō crederēt mi/ hi: tūc oēs audierūt vocem xp̄i in aere dicētis. Frācisce nihil est in rl'a de tuo: sꝫ totū est meuꝫ qcqd ibi est. Et volo q̄ rl'a seruet̄ ad lr̄am: ad lr̄aꝫ: sine glosa: sine glosa. Et addidit xp̄s. Ego scio quātum pōt humana fragilitas ꝛ quātum volo eos iuuare: q nolūt ergo eam huare exeāt ordinem. Ex quo pꝫ q̄ xp̄s vult rl'am ad lr̄am seruari absq̄ dispēsatione: ꝛ q̄ talis fuit intētio beati. F. eam recipientis a xp̄o ꝛ scribentis. Et q̄ sit a xp̄o data ꝛ īspirata pꝫ p Nico. tertiū pa pam de vboꝝ signi. c. exijt dicētē. Hec est apud deum ꝛ patrē mūda ꝛ immaculata religio: q̄ de/ scendēs a patre luminū p eius filium exēplari/ ter ꝛ verbalr̄ aplis tradita ꝛ demū p spm̄ san/ ctum beato. F. ꝛ eum sequētibus īspirata: tot⁹ in se ɔtinēs testimoniuꝫ trinitatis. Hec est cui attestāte Paulo nemo dꝫ esse molestus: quam xp̄s passionis sue stigmatib⁹ ɔfirmauit volens institutorē ipsius passionis sue signis notabilr̄ insigniri. Hec papa Nico. ꝛ Cle. v. in dcretali. exiui de paradiso. Hec est illa celestis vite for/ ma quā descripsit ille ɔfessoꝛ xp̄i eximius scūs Frāciscus obuādam a filijs vbo docuit pari/ ter ꝛ exēplo. Hec ille. Item papa Ioā. xxij. cō/ mendās oꝛdinē ꝛ rl'am in quadā decretali ex/ trauagāte: que icipit. Gloꝛiosaꝫ ecclesiā sic ait. Minoꝝ frm̄ sacer oꝛdo ab ipso sue fundatiōis exoꝛdio almi ɔfessoꝛis btī. F. regulari traditiōe ꝛ aplice sedis auēte atq̄ ɔfirmatione indissolu bili textura cōnexus: fide clarus: spe validus: charitate pfusus: humilitate placidus: obia de/ uotus: velut singulare iubar scītatis exemplo ꝛ doctrina p vniuersum oꝛbem claruit ecclesiasti cis decoꝛi multum vtilitatis ꝛ plurimū alacri/ tatis inexuit. Hec ibi. Uñ btūs. F. dicebat re/ gulam esse libꝛū vite spem salutis: arraꝫ gloꝛie: medullā euāgelij: viam crucis: statū pfectiōis: clauem paradisi: ꝛ pactum eterni federis. Ob/ seruātiam ipsi⁹ dicebat esse obseruātiam sancti euāgelij. Quare hāc volebat ab oibus sciri ab oibus hi in collationibus volebat frēs cōtra tedium de ipsa ɔferri: ꝛ in memoꝛiā pstiti iura/ menti cum iterioꝛi hoīe de ipsa sepius ɔfabula/ ri. Docuit ipsam pꝛe oculis semp poꝛtari in cō/ monitionem ꝛ memoꝛiam vite agēde ꝛ debite obseruātie regularis. Et qd̄ plus est voluit ꝛ ꝛ docuit cuꝫ ea debere moꝛi. ¶ Ex qb⁹ omni/ bus clare pꝫ q̄ querēs dispēsari in ea vel dispē/ satus nō est tutus cum sit in sacro euāgelio fun data: a xp̄o reuelata: a btō Frācisco īspirata hu mane fragilitati pꝛopoꝛtionata: ꝛ obseruabilis absq̄ possessiōe vel reddituū annualiū ꝓuisiōe aut pecuniaꝝ receptiōe cum frēs de elemosy/ nis sufficienter possint viuere: nec sic se expo/ nere diuine ꝓuidentie est deum tentare vt aliq male sentiētes de euāgelica paupꝛtate dixerūt. Cōtra quos Nicolaus papa in dicta decretali exijt ait. Nec qsq̄ his insurgat erronee q̄ tal'r pp deuꝫ ꝓprietatem oīno abdicātes tanq̄ ho/ micide sui vel tētatoꝛes dei viuendi discrimi/ ni se cōmittant. Sic. n. seipsos cōmittunt diui/ ne ꝓuidentie in viuēdo: q̄ viam nō ɔtēnunt ꝓuisionis humane qn vel de ijs que offerunt̄ liberalr̄ vel de ijs que mēdicantur humilr̄ vel de ijs que ɔquirunt̄ p laboꝛitium sustentent̄: q triplex viuendi modus in regula ɔtinetur ex/ pꝛesse. Pꝛofecto si iuxta pꝛomissum saluatoꝛis nunq̄ deficiet fides eccl'ie: p ɔñs nec opa mie subtrahent̄. Ex quo xp̄i paupib⁹ omnis ratio diffidentie cuiuslibet videt̄ esse sublata. Et q̄ dem vbi (quod nō est aliquatenus p̄sumēdū) hec cuncta deficerent: sicut nec ceteris sic nec ipsis fribus iure poli in extreme necessitatis ar ticulo ad ꝓuidendum sustētationi nature via omnibus extrema necessitate detentis conces/ sa pꝛecluditur: cum ab omni lege extrema ne/ cessitas sit excepta. Ex quo patet ad questio/ nem pꝛopositam clare ꝛc. Hec Nicolaus.

¶ Ad argumenta.

Consequēter rn̄dēduꝫ est ad tria argu mēta facta in pede qōnis aū oppositū. ¶ Ad pmū. Cū ar. qm̄ papa pōt dispensare in

B qd est de iure positiuo. Dòm q in iis q̄ sunt iuris positiui pure pōt dispēsare: et sine cā sola volūtate: z dispēsat⁹ est tut⁹ in pscia: q: ei⁹ ē de/struere cui⁹ est pdere: nec pnceps suis tenet le/gib⁹ ligat⁹. l. digna vox. C. de legib⁹. Sz in iis q sunt nō tm̄ iuris positiui vel hūani sz et diui/ni: nō dispēsat papa sine cā legitia. ℂ Dices pa pa de facto dispēsauit de receptiōe pecuniarū z possessionū zc. Dòm q puilegiū p surreptio/nē obtētū vigore caret de rescriptis. c. sup lris: sz tale est dcm̄ puilegiū: q: cāe friuole assignate puta: q: elemosyne fideliū sunt attenuate z nō q: B est iō: q: male viuunt z tacēt illa va sciēter que si papa sciret nūq̄ talia daret. Non. n. psu/mit q papa vnico vbo tollere voluerit insigne pauptatis puilegiuz frm̄ mi. sine magna cā. ex. de elec. ca. eccl̄ia. ℂ Ad 1m arg qn̄ di q papa potest in oi voto solēni dispēsare z c. Dòm sm aliquos doctores q maior ē falsa. s. q papa pos/sit dispēsare in oi voto solēni: q: vt di ex de sta/tu monachox. c. cū ad monasteriuz. Nec exti/met abbas q sup hn̄da ppietate possit cū mo nacho dispēsare: q: abdicatio ppietatis sicut z custodia castitatis adeo est ānexa rle monachs li: vt ḡ eā nec sūm⁹ pōtifex possit idulgē lniaz. Cn̄ dòm sm Ricar. de media villa z panormi tanū z Inno. supradictū. c. cū ad monasteriuz z Aug. de Anchona lib. de ptāte eccl. q. cj. ar/ticulo. viij. q pōt papa dispēsare in oi voto so/lēni i obsequiū dei z in casu necītatis vbi videt vtilitati eccl̄ie z aiax saluti expedire: q: papa ē dei vicari⁹ cui oēs fideles tenent obedire tāq̄ filij pri. Nō sic aūt est in pposito nr̄o: q: talis di spēsatio facta in rla minox non expedit saluti aiarū nec vtilitati eccl̄ie: imo multipl'r ledit z eneruat ordinē: vt dcm̄ est. ℂ Ad 3m qn̄ argui tur. Vbicūq̄ iuenit cā rōnabilis dispēsandi in voto supererogatiōis papa potest dispēsare iuste. Ista maior est va. Sz in quolz voto pōt inue/niri zc. Ad istā minorez dico: q licz aliqn̄ z in casu inueniat rō vel cā rōnabilis dispensandi: nō tn̄ in pposito nr̄o de dispēsatione pecunia/rū vel reddituum in statu frm̄ minox. Prima cā. s. pfect⁹ maioris boni nec in cōi nec in par/ticulari est: sed potius ruine z dissipatiōis ordi nis: vt supra ostēsum est multipl'r. Nā pecunie sunt occasiones z fomēiuz multax corruptio/nuz in electionib⁹: z pmotionib⁹: z correctio/nibus frm̄ delinquētium: vt. s. dcm̄ est. Neq̄ euitatio mali. s. euitatio trāsgressionis rle: quia publice multi recipiebāt pecuniā etiaz anteq̄ fuisset dispēsatū. ℂ Dòm q malū pōt ptinge/re dupl'r. Uno mō ex īfirmitate humana z p/nitate ad malū: z sic pōt pi vl'is puta papa suc/currere ad dispēsationē sicut in castitate vl ab/stinētia. Alio mō ex malitia trāsgressoris sicut in pposito. ℂ Et cū pbat: q: Moyses pcessit iudeis diuortium Deutero. xxiiij. ad euitatio/nē maioris mali. s. vxoricidij: di cōiter ad B: q nunq̄ fuit licitū repudiare vxorē. Un̄ saluator Mat. xix. dicit. Moysem pmisisse ad duritiaz cordis eox: z ista ē opio Ricar. li. iiij. di. xxxiij. articulo. ij. q. j. sm vnā viam z modū dicendi. Et Nico. de lyra Deu. xxiiij. z Mat. xix. Uel dòm sm Sco. li. iiij. dis. xxxiij. ar. ij. q dacio li/belli z repudiatio vxoris licita fuit p tpe legis moysi: q: Moyses pnūciauit legē dei: z ideo quos ipse coniunxit: vt legislator pnūciauit z deus cōiunxit: z quos separauit de⁹ separauit. Deus aūt pōt separare mr̄imonialr piunctos. ℂ Ad dictū saluatoris q Moyses fecit ad du ritiā cordis eox. Rndet Sco⁹ (z istud multū vr̄ facere p dispēsatione q ipsa sit rōnabilis) q nō pcludit B esse illicitū: q: frequenter duritia subditox est cā vt aliqd relaxet eis: qd alr esset eis vtile nō relaxari si eēnt tractabiles. Sicut platus vidēs collegiū pnū ad aliqd cuius op/positū eēt honestius z vtilius suare z si posset vellet illud oppositum statuere vtil'r si subditi essent facil'r iclinabiles. Pōt tn̄ nō statuere vel si statutū relaxare z B iuste: ne stante illo multi plicius peccēt. Hec Sco⁹. Ita vr̄ hic dòm de relaxatiōe receptiōis pecuniax zc. ℂ Dicēdū q Scot⁹ loqtur de statutis a platis religionis factis: q sepe reuocant vel mutantur vel negli gunt vt satis notū est p experientiam: nō autē loqt de iis q expsse phibent in rla q btūs. f. strictissime mādauit obfuari: vt pz p declara/tiōes sūmox pōtificū sicut est de phibitiōe re/ceptionis pecuniax. Uel si obstinato aio velis defendere talē dispēsationē esse rōnabilē pp ali/ctā cām qd nō credo: posset dici q eēt tolerabi lis si frēs pventuales obfuare vellent cetera q in rla pceptoris vel inhibitoris ponunt: z hac intētione dictā dispēsationē ipetrassent: vt ce/tera purius z melius possent obfuare: qd mi/nime est

nime est vex̄ sicut euidens experientia multipliciter docet. Nā data est eis p hāc dissipationē nō dispēsationē occasio publice in sermonib⁹ accumulādi magnas pecunias ꝛ in velamē to sue excusatiōis coopiunt se pallio relaxatiōis rle: q̄ pecunia ē radix mltoꝝ vitioꝝ i religiōe. Jō optime dixerūt q̄ttuor magri exponentes rlaȝ ꝙ nō vr̄ secuꝝ ꝯsciētijs frm a rla quā voluerūt recedē pp aliq̄ puilegia ipetrata: timētes ne tot ꝛ tāta possent puilegia ipetrari: ꝙ tota pfectio rle d̄struerel. sicut pꝭdolo: videm⁹ his dieb⁹. Nā frēs ꝯuētuales ipetrauerūt posse possessiōes ꝛ redditus hīe. Et sic vbiq̄ȝ deobscuratum est auꝝ mutat⁹ est color optim⁹ dispsi sunt lapides sanctuarij in capite oīum platearum.

¶ Et sic pȝ ad q̄nem ppositā qd sciendū ꝛ q̄ oīa relinquo corrigēda scē paupꝑtatis zelatorib⁹ ꝛ sue pfessiōis seu puritatis regule fratrum minorum amatorib⁹ ꝛ non dissipatorib⁹.

¶ Explicit tractatus Joānis perini.

¶ Incipit qdā tractat⁹ vtilis frīs Joānis pħilippi vicarij gñalis in ptib⁹ cismōtanis de recursu ad amicos spirituales.

In christo sibi charissimis pijs ꝛ frib⁹ ordis nr̄i minoꝝ de obsuātia partium cismōtanaꝝ frater Joānes pħilippi. R. p. n. mistri gñalis pfati ordis nr̄i mi. sup eosdē frēs in eisdem partib⁹ cismōtanis de obsuātia nūcupatos gñalis vicari⁹ salutē ꝛ pacē in dn̄o sempiternā: zelus honoris diuini obseruātie rlaris ꝛ salutis aīaꝝ: necnō deuota supplicātiū postulatio regrūt: vt circa recursū ad amicos spūales iuxta rlam ꝛ declaratōes dn̄oꝝ Nico. iij. ꝛ Clemēt. v. sūmoꝝ pōtificū mee insipiētie iudiciū q̄uis multiplr̄ occupat⁹ scribere studeā: q̄ten⁹ oēs frēs mee cure cōmissos pro tpe ad realē sui stat⁹ obsuātiā aiare posseȝ: tandēq̄ȝ de fructu eoꝝ gaudēs in pn̄ti: perēniterq̄ȝ cū eis merear pmiari. Totū ipsi⁹ māe pcessuȝ p triū ꝯsiderationū decursū duxi breuiter ꝛ cōpēdiose terminādū q̄ īferius declarantur.

¶ Articulus .j. de .j. cōditione obseruande in recursu ad amicos spirituales.

Primo ad amicos spūales recurrēdo opȝ de necītate salutis ordis puritatē obsuare: q̄ cōsistit in quarto rle ca. vbi dr̄: ꝙ frēs nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p se vel p iterpositam psonā. Sic. n. dn̄s Nico. itēdit declarare vt in nullo rle puritas maculet. ¶ Circa qd aduertēdū ꝙ elemosynaꝝ pecuniariaꝝ tres sūt diie. Quedā. n. offerunt determinate: qdaȝ īdeterminate: qdā i vltimis volūtatib⁹ legant. Quātū ad pmū gen⁹ p securitate ꝯsciaꝝ frm cautela seu discretiōe qntuplici vtendū est. Pmo dictā elemosynā poni faciendo: q: frēs nullā psonā noiare pn̄t cui pdicta elemosyna cōmittat in frm necītatib⁹ expēdēda: quoadusq̄ȝ pbabiliter sciuerint an dās elemosynā p se vel sibi notos solutionē rei necīe frib⁹ facē maluerit: vt hr̄ in decretali eiusdē dn̄i ð vbo. sig. c. Exijt. §. ceteꝝ. vbi ait. Quo casu pcuret a frib⁹ ꝙ ille q dabit elemosynā p se vel p aliū nō nolandū ab ipsis si fieri poterit: sȝ ab eo iuxta suū bn̄placitū assumēdū: hmōi satisfactionē faciat in toto vel in parte put sibi dn̄s ispirabit. Si tn̄ ipse h̄ nollet facē vel nō posset: vel q: recessus ei⁹ imineat aut q̄b⁹ velit h̄ cōmittere notitiā nō hēat fideliū psonaꝝ seu q̄cūq̄ȝ alia occasiōe vel cā: declaram⁹ ꝛ dicim⁹ ꝙ in nullo rle puritas infringit aut q̄nolȝ ei⁹ obsuātia maculat: si frēs ipsi alicui⁹ vel aliquoꝝ sibi curarēt dare notitiam vel aliquē seu aliquos noiare: seu ēt pn̄tare: cui vel q̄b⁹ si elemosynā facienti placuerit cōmitti posfit executio pdictoꝝ. Ex q̄b⁹ vbis apte colligit ꝙ amicus spūalis dici nō pōt alius ab illo. vȝ. dn̄o dante vel substituto p eū vel cognito eiusdem dn̄i p:us desiderio noiat⁹ vel pn̄tat⁹ a fribus. Vn̄ sequit ꝙ amici spūales abusiue nūcupant alij a pdictis cū videant expsse noiati: ꝛ oēs elemosynas recipiāt idistincte. Quare frēs vigilāter curare debēt ne tales elemosynas recipiant absq̄ȝ scitu guardianoꝝ: cū nō sit verisimile eosdē amicos spūales vel cupiditate cōseruandi vel carnali pietate frib⁹ necīa puidēdi modū a dn̄o Nicolao pfixum velle seruare: ad queȝ tn̄ frēs necīo tenent. ¶ Scd̄a cautela seu discretio est in mō substituēdi seu subrogādi. Quāuis. n. f̄m eandē declarationē plurib⁹ possit cōmitti dispēsatio ipsius elemosyne: siue pp locoꝝ distātiam ꝛ ꝯditiones seu circūstantias alias necessitatis ipsoꝝ plures psonas assumere: seu etiam pn̄tare: nulla tn̄ pecunie deposite mutatio fieri potest a frib⁹ absq̄ȝ aucto

ritate ꝯsensu ⁊ volūtate ipsius dñi principalis. Qḋ pbaṫ p eandē decretalē in pfato. §. Ipsi⁹ habeaṫ assensus sup subrogatiōib⁹ ifrascriptis. ¶ Tertia cautela seu discretio est auctās repetendi: vt. vȝ. absqȝ simulatiōe vulpina dñs pn/cipalis possit ipsam pecuniam repetere seu re/uocare vsqȝ ad ꝯuersionem ipsi⁹ in rē deputatā seu fribus neciam. Uñ liquet aperte ꝙ securi/tas dȝ esse ex parte dātis ⁊ nō ex parte frm̄ pro qb⁹ daṫ. Qḋ pbaṫ p eandē decretalē. §. eodem. vbi dr̄. Ita tñ ꝙ penes dantem dñio pprietate ac possessiōe ipsius pecunie cū libera ptāte re/uocādi sibi pecuniā ipsam sp vsqȝ ad ꝯuersionē ipsius in rem deputatā plene libere ac integre remanētibus. ¶ Quarta cautela seu discretio est phibitio ꝓsequēdi. Frēs. n. sūmopere caue/re debēt ne circa ipsaȝ pecuniā aliq̄ aucte vtantur: itentionē dātis pncipalis in alia cōmutando seu iterpretādo absqȝ ꝯsensu ⁊ aucte dñi pn/cipalis: directe vel idirecte dictaȝ elemosynas: violētijs: minis p se vel p alios amicos extor/quendo. Sola. n. hec duo facere pn̄t: insinuare vȝ. suas necessitates ⁊ humilr rogare ꝙ soluat. Scdo charitatiue admonere si negligēs fuerit: vt pro salute aīe sue ⁊ nō ex cupiditate pncipaliter in re cōmissa fidelem se exhibeat. Ex quo seqtur ꝙ ꝗuis prelati ecclesiaȝ ⁊ dñi tpales q/bus de iure vel ꝯsuetudine ꝓuisio ista cōpetit: ex officio cōpellere teneanṫ tam heredes testatoȝ q̄ executores ad pias volūtates decedentiū adimplēdas iuxta pceptū dicte declarationis aplice: nihilomin⁹ frēs cōpulsioneȝ directe vel idirecte ꝓcurātes efficiunṫ sue rle trāsgressores: cū p dictā declarationē eis talia phibeantur. Ait eni. In ipsa pecunia frēs nihil oīno iuris hēant nec admiſtrationē seu dispēsationeȝ: nec ꝯtra psonā noīatam ab eis vel nō noīatam cuiuscūqȝ ꝯditionis existeret in iudicio vel ex̄ actionē ꝓsecutioneȝ aut aliqḋ aliud ius quaſr/cūqȝ psona pdicta in cōmissione hmōi se hēt. ¶ Quinta cautela seu discretio est nō plus cō/sentire ꝯcedi: q̄ res est verisilr valitura: seu p/mittaṫ deponi q̄ vera necessitas frm̄ requirit. Quare si qd de ipsa pecunia ꝓ re determinata oblata supfuerit: dño restituenda est nisi ab eo ꝯsensus expꝯsse habeaṫ vt residuum ipsi⁹ ele/mosyne si qḋ fuerit i alias frm̄ necessitates sua auctoritate ꝯuerti possit seu expedi. ¶ De ele/

mosynis ideterminate oblatis ac legatis in te/stamēto relictis idem est iudicium: dicēte pfata decretali: ꝙ semp qñ pecunia frib⁹ ipsis mittitur vel offerṫ: nisi pmittentem seu offerētem aliud expimaṫ: pdictis modis prorsus oblata intelligiṫ ⁊ missa. Et assignat rōnem. Non est verisilr aliquē elemosyne sue sine expssiōe mo/dum illum velle pfigere: p quē ⁊ donās meri/to vel illi quoȝ necessitatib⁹ intēdit p donum hmōi ꝓuidere vel effectu doni vel sue ꝯscie puritate fraudenṫ. Uñ luce clarius pȝ ꝙ elemosyne ideterminate oblate seu legate a platis nul/latenus deponi facere pn̄t absqȝ necitate: put inferius diffusius declarabiṫ. Ait. n. decretalis §. q: vero. Caueant tñ frēs ꝙ sollicite se coaptent vt nō plus scienter ꝯcedi ꝯsentiant: ꝙ verisilr estimari possit rē neciam pro qua ipsa pecunia ꝯcediṫ valiturā. Et q: in pdictis de facili posset errari: nō imerito rla cōmittit prelatis de quoȝ scitate magis psumitur: hmōi ad amicos spūales recursum. Dicitqȝ dñs Clemēs: ꝙ ꝓ nullis alijs causis: nec alijs modis poteſt ad amicos hmōi hīi recursus: absqȝ precepti ⁊ rle trāsgressiōe. Quare q̄stū pecuniariuȝ in eccl̄ia vel alibi tanq̄ illicitū dānat ⁊ reprobat: recursumqȝ ad ꝯseruātes pecunias dicto mō q̄sitas frib⁹ iterdicit. ex̄ de verb. sig. c. Exiui de paradiso. §. porro. in Cle. vbi ait. Porro cū dict⁹ scūs volēs frēs suos p oīa a denarijs seu pecunia ee rotalr alienos: pceperit firmiter frib⁹ vniuersis: vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p se vel p iterpositā psonā: istūqȝ articulū declarās idē pdecessor nr̄ casus ⁊ modos posuerit q b⁹ ſuatis a frib⁹: nō pn̄t dici nec debēt p se vel p aliū pecunie receptores ꝯ̄ rlam ⁊ sui ordis puritatē: dicim⁹ frēs teneri cauē sūmope ꝙ ꝓ alijs causis: ⁊ sub modis alijs q̄ ponat dicti pdecessoris declaratio ad dātes pecunias siue deputatos nūcios nō recurrāt: ne si secus ab ipsis attētatū fuerit: trāsgressores pcepti ⁊ rle merito possint dici. Nā vbi alicui aliqd gn̄alr phibeṫ: qḋ expsse nō ꝯcediṫ itelligiṫ denegatum. Quo circa q̄stus oīs pecunie ac oblationū pecuniariaȝ receptio in eccl̄ia vel alibi cipi seu trunci ordinati ad offertorium seu donatiuȝ pecunias reponēdas: necnō ⁊ quicūqȝ alius recursus ad pecunias seu ad habentes ipsas qui per declarationem pdictam non cōceditur. Hec inquā

omnia

omnia sunt eis simpliciter interdicta.

¶ Articulus.ij.de secunda conditione.

Secundo ad amicos spūales re currēdo opȝ famam ordis ꝯseruare. Eo.n.vinculo quo quis tenet primū dilgē tenet etiā scādaluȝ ei⁹ vitare ꝛ ex ꝯsequēti famā ꝓpriam: ꝛ multo fortius rāte cōitatis sicuti sacra minoꝝ religio fore censet. Tantoq; solicitius.i.agēdum: q̄to ipsa religio magis nec̄ia pplo xp̄iano in p̄dicationib⁹ dādis ꝯsilijs ꝛ ꝯfessionib⁹ audiendis eē digno/scit. Quare frēs tenent abstinere ab omni v̄bo signo vel facto p q̄d possit aliquis simplex vel ignarus occasionē sumere iudicandi q̄ frēs in elemosynis pecuniarijs aliquā auctem h̄ient. Et hoc est q̄d dicit dn̄s Cle.extra de v̄b.sig.c. Exiui de paradiso.§.deniq;. Deniq; cū idē cōfessor xp̄i sūme affectauerit sue ꝯfessores r̄le eē totalr̄ abstractos ab affectu ꝛ d̄siderio terrenorū ꝛ sp̄aliter a pecunia ꝛ eius vsu totalr̄ exptes sicut ꝓbat ꝓhibitio de pecunia recipienda in regula sepius repetita: curare frēs vigilāter necesse est: q̄ cū ex causis p̄dictis ꝛ modis ad habentes pecunias p ipsoꝝ necītatibus deputatas occurrere oportebit ad tenētes ipsas q̄cūq; ij fuerūt p̄ncipales vel nūcij: in oībus sic se gerāt: q̄ cūctis se ostēdant in dictis pecunijs (sicut nec h̄ūt) penitus nil hic. Quapp p̄cipere q̄ ꝛ qualr̄ pecunia expendatur: cōpotuq; exigere de expensa eāq; quocūq; repetere siue deponere vel deponi facere: capsulaȝ pecunie vel eius clauem deferre: hos casus ꝛ cōsimiles sibi frēs illicitos esse sciant. Predicta enim facere ad solos dominos pertinet que dederūt ꝛ eos quos ipsi deputauerunt ad hoc ipsum.

¶ Articulus.iij.de tertia conditione.

Tertio recurrēdo ad amicos spiritualēs ꝯsiderāda est fratrum sustētatio. Intēdit eniȝ domin⁹ Nico.p declarationē ꝓuidere frm̄ necessitatibus. Quare aduertēdum est p q̄b⁹ necessitatibus recurret opȝ ad amicos h̄mōi. Regula.n. tm̄ pro duab⁹ videt expsse ꝯcedere: quare sc̄us Bonauen.declarat in p̄fatis duab⁹ necessitatibus btm̄.§.itellexisse ceteras maiores: que.vȝ. nec p mēdicitatē humilē nec p oblationē liberalē vel fidele laboritium cōmode.i.absq; magna distractione ꝛ meliosis boni impedimēto haberi pn̄t. Hinc est q̄ dn̄s Nico.ꝛ Cle.dicūt q̄ cessantibus elemosynis ad h̄mōi amicos q nō pn̄t itelligi aliter q̄ dn̄i p̄ncipales seu eoꝝ deputati nūcij vel a frībus pn̄tati vt dictū est; recurrere possint frēs p sua necessitate. ¶ Est aūt s̄m dn̄m Nico.triplex necessitas.vȝ.pteri ta vt p debitis soluēdis. Quāuis a ꝯhēdo debita frēs abstinere debeant: liceat tn̄ cessantib⁹ elemosynis de q̄b⁹ satisfieri cōmode tūc nō possent: citra cuiuslibet obligatōis vinculum alicui p suis necessitatib⁹ satisfacere volenti dicē q̄ p elemosynas ꝛ alios amicos frm̄ ad solutionem sibi faciendā intēdunt fideli laborare: vt pȝ in declaratiōe eiusdē.§.Cetex. ¶ De secūda necessitate.vȝ.pn̄ti nulla est ambiguitas qn cessantib⁹ elemosynis de q̄b⁹ satisfieri cōmode tūc non posset vt p̄dictum est: frēs aliqueȝ rogare possint vt soluat cū oīb⁹ circūstātijs ꝛ cautelis: in p̄mo articulo declaratis. ¶ Tertia d̄ imīnēs seu ingruens seu emergēs ꝛ d̄: ab in ꝛ maneo eo: quasi itus p notitiam ꝛ incboationem manēs. Vn̄ dn̄s Nico.exēplificat de necessitatibus que longū tractuȝ tp̄is h̄n̄t lȝ pauce sint cōparatiue: vt in libris scribendis edificijs necessarijs cōstruendis ꝛ pānis in locis remotis emēdis. Quare nullo modo licȝ sub p̄texto vl̄ sub colore prouidētie in futurū pmittere apud quēcunq; elemosynas pecuniarias deponi. Et quia de legatis videt esse maior difficultas: cōsiderādum est q̄ heredes testatorum vel executores testamētoꝝ ad frēs se possunt hic dupliciter. Vel deponere volendo apud aliquam psonam familiarem frībus dicta legata absq; articulo dictarū trium necessitatum: ꝛ tunc nullo modo pmittere debent: vt per capl̄m generale proxime in conuentu montis Lucij celebratū declaratum fuit sufficienter. Aut vult per se cōseruare dicta legata: ꝛ tunc sequit duplex incōueniens.vȝ.impuritas ex parte fratrum ꝛ infidelitas ex parte heredum vel executoꝝ: si pias voluntates testatorum nō compleuerunt. Ad prouidendum igitur puritati cōscientie fratrm̄ ꝛ fidelitati heredum vel executoruȝ tenentur fratres efficaciter psuadere predictis: vt dicta legata pauperibus dispergant vel alīs in pios vsus conuertant. Nec per hoc infideles existunt.cuȝ dominus Nicolaus declarauerit talia legata non posse dimitti fratribus nisi sub

modo licito ac suo statui pgruo. Non licz autē vt dcm̄ est recurrerē absq; necessitatib° p̄dictis ꝛ multominus deponi pmittere. Quare frēs p̄dictā efficacē psuasionem fraudulēter negligētes: cupiditatis defraudatiōis pauperum ac scādalizatiōis pusillorꝝ reatus icurrere cēsent.
¶ Ne vō aliquis scrupulus dubietatis remaneat. Declarādum est q̄d sit necessitas vā. Pro cuius declaratiōe aduertēdū est: q frēs oēs cōtentari debēt sustētatione necia nāe: q: vz. esse viuere ac opatiōes sz sue pfessiōis exigētiā sibi cōpetentes exercere cōmode possint. Sic. n. satisfaciēdū est necessitati: vt nō faueat carnalitati. Obligamur. n. ad arctos vsus qui in rl'a ponunt sm dnz Cle. ꝛ eo obligatiōe mō quo rl'a ponit dictos vsus. Vn̄ dicit dn̄s Nico. Insup nec vtēsilia nec alia quorꝝ vsum ad necessitatē ꝛ officiorꝝ sui status executionez (Nō. n. oīum rerꝝ vsuz hīe dīt vt dcm̄ est) ad vllā supfluitatē diuitias seu copiā que deroget paupertati vel thesaurizationē vel eo aīo seu mō vt ea distrahāt siue vendāt recipiāt: nec sub colore puidētie in futurꝝ nec alia occasiōe qnimo in oībus appeat in eis quoad dn̄ium oīmoda abdicatio ꝛ in vsu necessitas. Ex qb° luculenter appet q frēs oēs paucis ptēti esse debēt: q: sm p̄dicta vniformiter puideri nequeunt more redditu latorꝝ. ¶ Prelati nihilominus per licitos modos solicitā curā gerere dīt ꝛ sic cūcta cū moderamine disponere: vel necessitati frm̄ subueniāt ꝛ a paupertatis arctitudine nō recedāt. Ad euitādū. n. subdolas necessitates ꝛ falsas p qb° frēs hmōi ad amicos recurrere psueuerāt dn̄s Cle. in sua declaratione in. §. porro subnectit. Cū etiā recursus ad amicos spūales exp̄sse tm̄ in duob° casibus sz regulā pcedat. vz. p necessitatibus ifirmorꝝ ꝛ frib° induēdis: dq; pie rationabilr psiderata necessitate vite ad alias necessitates frm̄ p tpe occurrentes cessantib° elemosynis seu ēt igruētes sepe dictus p̄decessor duxerit extēdēdū: attēdāt frēs p̄dicti q p nullis aliis causis q̄z p̄dictis vel silib° in via vel alibi recurrere licz eis ad aīcos hmōi siue sint dātes pecunias siue deputati p ipsos siue nuncij siue depositarij seu alio quouis noīe appellent etiā si pcessi p eādē declaratiōē modi circa pecuniā itegre suarent. Hec igit supscripta. vz. puritas ordis ꝛ fama si in vestris fuerit cōgregationibus siue pversationibus illibate cōseruata tertiū. vz. necia sustentatio abūdāter adijcietur: dina puidentia cuius dispositione vniuersa regunt vob' s tpalia ministrante in via ac vbertatē spūalium charismatū tandemq; celestis regni eternas delitias pro paupertatis tolerata penuria retribuēte in 'pria in q̄ pariter cū pncipe pauperꝝ letari perenniter mercamur.
¶ Explicit tractat° d recursu ad aīcos spūales
¶ Sequitur modus recurrēdi ad amicos spūales p necitatib° s: m̄ cessantib° elemosynis oblatis: pcurādiq; solutionē rerꝝ neciarꝝ a reuerēdissimo pře vicario gn̄ali frē Iodne Philippo cōpillatus: qnē vult ꝛ pcipit eo mō ꝛ forma qb° rl'a ꝛ declaratiōes eius obligāt ab vniuersis fratribus inuiolabiliter obseruari.

Uoniam frēs minores ex sue pfessiōis voto strictissime obligant ad nō recipiēdū denarios vel pecuniā p se nec p iterpositā psonā. vt appet. iiij. c. regule qua obligatiōe pprietate dn̄io ac vsu denariorꝝ ꝛ pecunie prsus abstinere tenent ad obuiādūz malitijs ꝛ relaxationib° q̄ his nouissimis tpib° etiā apud eos q de obsuātia se iactāt vigere dignoscunt: p certos articulos inferius annotatos hāc veritatē patefacere curaui: qtenus simplices frēs ac sui status seruidi zelatores veritatē agnoscāt ac cognitā firmiter obsuare conentur. discholi vō ac dissoluti a suis calūnijs euidentia rōnūz ac robore auctum efficaciter cōpescant: tādemq; illuminati ad pniam compungātur potius eligentes paupertatis fornacē cum tribus pueris absq; dolore ppeti: q̄z eternis icendijs gehēne cum pncipe tenebrarꝝ ppetuo cruciari. ¶ Articulus primus.

fRatres minores de necessitate salutis in corde firmiter retinere dn̄t: vt nullū affectum seu cupiditatē denariorꝝ vel pecunie in semet ipsis dn̄ari pmittāt ac in oībus sic se gerāt quātum ad deū ꝛ pximū: vt in oīb° appeat euidenter q nihil in denarijs vel pecunia pctrectādo pcipiēdo salsuz timorē de eius pditione hn̄do seu quolibet ea vtēdo penitus hīe volunt. Vn̄ ꝛ si fieri posset nunq̄z dn̄t aliquē velle pūtare: cui cōmittat executio elemosynarꝝ peculiariarꝝ pro suis

pꝛo ſuis neceſſitatibus veris ꝛ determinatis
collarẽꝝ. Sed ipſe dñs dans p ſe potius ſolu/
tionẽ faciat ſi bono mõ fieri põt: vt apparet ex
de v̾bo. ſign. li. vj. ca. exiij. §. ceteꝝ. Et iteꝝ in
clemẽtina exiui. eo. ti. §. deniqꝫ. cum idẽ ꝯfeſſor
ſũme affectauerit ſue rl̄e pꝛofeſſores eſſe abſtra/
ctos totaliter ab affectu ꝛ deſiderio terrenoꝝ ꝛ
ſpẽalr̄ a pecunia ꝛ eius vſu totalr̄ exptes ſicut ꝓ/
bat ꝓhibitio de nõ recipiẽda pecunia in regu/
la ſepius repetita: curare frẽs vigilãter neceſſe
eſt: ꝙ cũ ex cauſis predictis ꝛ modis ad hñtes
pecunias deputatas p ipſoꝝ neceſſitatibus re/
currere opoꝛtebit ad tenẽtes ipſas qcũqꝫ ij fue
rint pncipales vel nuncij in oibꝰ ſic ſe gerãt: ꝙ
cũctis oñdãt in dictis pecunijs ſicut nec hñt:
penitus nihil hĩe. ¶ Articulus ſcḋs.

Pro ſatiſfactiõe creditori faciẽda pñt frẽs aliꝗs fideles perſonas
pñtare ſi illud dñs regrat aut ſi p ſe vel aliquẽ
ſibi notũ ſatiſfacere nõ vult. Qui gdẽ pñtatus
vice ipſiꝰ dñi creditoꝛi ſatiſfacit iuxta pncipa/
lis dñi volũtatẽ. Ex quo ſeqꝉ: ꝙ frẽs nullo mõ
dñt ſecũ nunciũ ſecularẽ ducere ſeu ẽt famulũ
carnificis vel mercatoꝛis: quoaduſqꝫ dñs p ſe
facere velit vel p ſibi notos aut amicos cogno/
uerit manifeſte: cũ decretalis ad vnguẽ obſua/
ri debeat: vt iferius clarius appebit: vt ꝓbaꝉ p
dictã decretalẽ exiij. vbi ſic di. Si tñ ipſe hoc
nollet facere vel non poſſet vel qꝛ receſſus imi/
neat aut gbuꝫ hoc cõmittere velit notitiã non
hꝫ fidelium pſonaꝝ ſeu quacũqꝫ alia occaſione
vel cã: declaramꝰ ꝛ dicimꝰ ꝙ in nullo rl̄e puri/
tas īfringiꝉ aut quõlꝫ ipſiꝰ obſuãtia maculaꝉ:
ſi frẽs ipſi alicuiꝰ vel aliquoꝝ ſibi curẽt dare no
titiã vel aliquẽ ſeu aliquos noiare aut pñtare:
cui vel gbꝰ ſi elemoſynã faciẽti placuerit cõmit
ti poſſit executio pdictoꝝ. ¶ Arti. tertius.

Pro ꝯſeruatione fame hutꝰ ſciſſime religiõis atteſtatiõeqꝫ purita/
tis pſonaꝝ in eadẽ altiſſimo famulãtiũ ac ꝯſer/
uatiõe puſilloꝝ ꝛ ſimpliciũ a ſcãdalo paſſiuo p
qḋ retrahi poſſent a ꝯſilijs petẽdis ſermonibꝰ
audiẽdis ꝛ ꝯfeſſionibꝰ ſuoꝝ criminũ faciẽdis:
de neceſſitate ſalutis frẽs proteſtari teneꝉ eis
vel corã eis maxime apud pſonas ſtatũ noſtrũ
ignoꝛãtes: vt dñium ꝓpꝛietas: poſſeſſio ꝛ vſus
dicte pecunie apud dñm dantẽ remaneat cum
libera ptãte reuocandi plene: itegre ꝛ libere: ꝛ
frẽs oino nihil iuris in dicta elemoſyna hĩe ve
lint vel hñt nec admiſtrationẽ vel diſpẽſationẽ
ſeu vſuꝫ nec aliud oino vt in paucis multa cõ/
cludã. Quare ipſi frẽs aduerſus nũctũ dictum
in iudicio vel extra nullã actionẽ hr̄e pñt: neqꝫ
cõpotũ exigere de dicta pecunia: nec capſellã i
ꝯuẽtu tenere ſeu clauẽ poꝛtare: nec ſuas neceſ/
ſitates cũ auctẽ ꝛ rigoꝛe patefacere: ſꝫ cũ oi hu/
militate tanqꝫ nihil hñtes ſuas iuſtas idigen/
tias manifeſtare. Et ſi negligẽs fuerit in exeqn
do dñi dãtis voluntatẽ: magis p piculo aĩe ſue
qꝫ p cupiditate elemoſyne cũ dulciter pſuade/
re pñt: vt in re cõmiſſa fidelr̄ ſe hẽat. Probanꝉ
hec pverba decretalis pſate exiij: vbi ſic di. Ita
tñ ꝙ penes ipm dãtẽ dñio ꝓpꝛietate ac poſſeſ/
ſione ipſius pecunie cũ libera ptãte reuocandi
ſibi pecuniã ipſam ſemp vſqꝫ ad ꝯuerſionẽ ip/
ſius in rẽ deputatã plene: libere: ac itegre ma/
nentibꝰ: in ipſa pecunia nihil oino iuris hẽant
nec admiſtrationem ſeu diſpẽſationẽ nec ꝯtra
pſonã noiatã (cuiuſcunqꝫ ꝯditiõis exiſteret) in
iudicio vel extra actionẽ pſecutionem aut ali/
qḋ aliud ius: qliter cũqꝫ pſona pdicta in cõmiſ/
ſione hmõi ſe hr̄et. ¶ Articulus quartus.

Cauere ſumope frẽs dñt ne vulpina vl̄ vlpali fictiõe ſiue
falſitate ꝓcedi ꝯſentiãt dũ pcurãt ſolu
tionẽ reꝝ neccĩaꝝ: niſi quantũ vere ꝛ realr̄ eſti/
mabũt in ſuis ꝯſciẽtijs rẽ ſibi neccĩaꝫ valituraꝫ.
Ex quo ſeqꝉur ꝙ nullo mõ procurare dñt niſi
neccĩtates veras ꝛ determiatas: pñtes vel de ꝓ/
ximo iminẽtes. Et anqꝫ pcurẽt: ſolicite ꝯſide/
rare dñt vel cũ mercatoꝛibꝰ honeſte ꝛ religioſe
de pcio ꝯuenire: ꝛ ſm iudiciũ recte ꝯſcie tm̄ ꝛ
nõ amplius ſciẽter pcurare. Quo caſu grauiter
hñt puniri apud diſtrictũ iudicẽ plati: pcura/
toꝛes ſeu elemoſynarij ſine mõ termino ꝛ men
ſura tales elemoſynas pcurãtes ac in futuꝝ tã/
qꝫ de diua ꝓuidẽtia diffidẽtes tales elemoſy/
nas ſuãtes ſeu ſuari dãnabiliter tolerãtes: qm̄
iuxta dictum dñi ſaluatoꝛis. Ubi theſaurus ibi
ꝛ coꝛ eſt. Procurãdo tñ vbi veriſilr̄ ignoꝛatur
pſatoꝝ neceſſitatũ pciſum ſeu iuſtũ valoꝛẽ: pñt
dantes elemoſynas rogare: vt ſi gḋ de eoꝝ ele/
moſynis p determinata neceſſitate pcuratis
remãſerit (dũ tñ abſit ois fictio ſeu malitia a ꝓ/

curatoribus) possit in alias frm necessitates salubriter converti. Probat per decretalez pfatam exiit. vbi di. Caueat tn fres q solicite se coaptet: vt no plus sciēter pcedi sentiāt: q verisimiliter estimari possit re necia p q pecunia ipsa pcedit valiturā. ¶ Articulus quītus.

q Uādiu apud amicos spūales sunt elemosyne pecuniarie deposite p frm necessitatibus distincte: guardiani seu alij prelati nullo modo mattere possunt fres ad pcurādum solutionē rez neciaz sub pena trāsgressionis rle: cū non possit dici necessitas frm pcurari: cuius solutio p elemosynas oblatas z depositas cōmode fieri pōt. Quin potius tales plati dnt poti dici thesaurizatores q bti Fran. secutores: q cuz habeant seu hre possint necessitates frm p elemosynas oblatas: nihilominus illas cupide retinentes: dānabilr mittūt ad pcurādū p calles z vicos. Et qd deterius est qtū z qr pnt congregāt penes aicos spūales z oblatas elemosynas z pcuratas fine nūero: cū tn de necitate salutis teneat oblatas elynas qtū i se ē nūq pmitter deponi nisi p necitate pnti vl de prio iminēti: z oibus vijs z modis sibi possibilib elemosynas nō sibi necessarias recusare: pcipue q: tales elemosyne pecuniarie nō necessarie nihil aliud sunt q pditio z dānatio recipi pmittētiū. Nec dz accipi necessitas ficta: laxa: seu ēt volūtaria: qn potius necessitas certa que soluz querit sustētationē neciaz in cibis: lectis: edificijs: z ornamētis ecclesiasticis ac ceteris ad cultū diuinū: ad spiale studiū ac victuz seu vestitū ptinētibus: vti regula: declaratiōes: constitutiones gnales z q maxime dns Bonauentura in sua apologia ctra calūniatorez caplo. xij. aptissime declarat. Iste articulus pbat p decretalē exijt. §. cetez. Ubi sic dr. Dicimus in pmis q fres a mutuis cōtrahendis abstineāt: cū eis mutuū cōtrahere eoz statu csiderato nō liceat. Possint tn ipsi pro satisfactiōe pro eoz necessitatibus facienda que pro tpe occurrerint (cessantib elemosynis de qbus satisfieri tunc nō posset) citra cuiuslibet obligatiōis vinculū: dicere q p elemosynas z alios amicos frm ad solutionē huiusmodi faciendā intēdunt fideliter laborare. Si vo elemosyne oblate ad aliquā verā necessitatem frm pprio motu dātium absq callida psuasione seu iductione prelatoz vel frm tales elemosynas ad supfluitatē edificioz: picturaz z inutilium: ornamētoz sumptuosoz: seu alioz similiuz cuertere z expēdere cupientiū deputate sint: z executio seu cuersio earūdem in pri mo sit facieda: tunc nō obstātibus talib elemosynis pcurare possunt solutionez rez necessariaz obseruatis articulis z moderationib supra dictis diligenter. Et rō huius est q: sine licētia z auctē dni dātis elemosynā ad certā necessitatem p eum determinatā: nullo mō absq licētia spāli eius possunt fres in alias necessitates dictam elemosynā cuertere seu cōmutare: vt expresse dicit declaratio. ¶ Articulus sextus.

f Ratres minores nullo modo denarios seu pecuniā vnq pmittere deponi debent pro frm necessitatibus seu pcurationē rez necessariaz facere nisi put pfate snie papales ordināt z expresse declarāt. Qui qcunq pfatas regulas nōn seruat p integrum: mortalr z dānabilr peccat: extra de vbo. sign. clemētina exiui. Ubi sic dicit papa. Porro cū dictus sanctus volens fres suos sup oia a denarijs seu pecunia esse totalr alienos: pceperit firmiter frib vniuersis vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p se vel p interpositaz psonā: istūq articulum declarans idem pdecessor noster casus z modos posuerit qb puatis a fribus nō possunt dici nec debent per se vel p aliū pecunie receptores ctra regulam vel sui ordis puritatē: dicimus fres teneri cauere sūmope q pro alijs causis z sub modis alijs q ponat dicti predecessoris declaratio ad dātes pecunias siue deputatos non recurrant: ne si secus ab ipsis attētatū fuerit: trāsgressores pcepti z rle merito possint dici. Nā vbi gnalr aliqd phibet: qd expresse nō pcedit itelligitur denegatum. ¶ Articulus septimus.

q Uanto amplius fres dictas declarationes imo verius ipsam regulā ac itentionē bti Fran. in eadē ctentā purius pfectius ac solicitius obseruauerint: eo abundātius qetius z trāquillius vniuersoz dns eisdem necessaria ministrabit. Probat per dictuz dni ipsius saluatoris Mat. vj. Primū querite regnum dei z hec oia adijcientur vobis. In qua quidem auctoritate ponuntur tria bona. Primū est eternum qd se habet ad

bet ad modū finis: debetq; sup oia desiderari. Scōm est bonum spūale cum m dī. Et iustitiam eius: qd se habet p modum medij ad finē: debetq; hec iustitia cōplecti obseruantiā oliu; mādatoꝝ decalogi preceptoꝝ charitat is dei ꝛ regule ac oium preceptoꝝ eiusdē ꝑtinentiā: ꝛ qd his amplius est: vt oia bona que agimus orando: ieiunādo: missas celebrando: defunctos sepeliendo: ac alia virtuosa opa exercēdo nō pro vana gloria reꝝ tēpoꝛalium cupiditate seu alia inordinata itentione ꝑncipalr faciamus: ne cū fatuis virginibus oleo charitatis vacui a spon so audiamus illud terribile impꝛoperiū. Amē dico vobis nescio vos. Sed oia q̄ agimus pp amorē illius regni seu sūmi boni faciamus ꝛ ad illud nostrā intētionē ꝑncipalr dirigam⁹. Tertiū bonū est tpale: qd se hꝫ ad ꝑdicta bona per modū adminiculi in hac valle lachꝛymaꝝ in quo includit ois necessitas vite ꝑūtis q̄ necio ꝯsegtur dño ꝑmittente bonū eternū ꝛ spūale. Cui si sup oia placere cupierimus ꝛ eius voluntatē ſm mādata ipsius viuendo ꝛ puritatē rle seruādo adimpleuerimus: oia adycient nobis. Atq; sentiētes erroꝛi paganoꝝ manifeste ꝯfoꝛmātur: q diuā ꝓuidētiā negātes pro reb⁹ hūanis totum studiū ac solicitudinē suā in ꝓcurādis tpalibus apponūt: q̄ꝗ a spūalibus quib⁹ ꝑncipalr inseruire debēt creature res rōnales oino retrahunt: tantoq; timoꝛe supfluo deterrentur ꝙ certitudinaliter sentiūt ꝙ si vixerint ſm modum ꝛ foꝛmā per diuā mandata seu leges eiusde; pꝛefixā: necessaria sibi deficiāt: quā solicitudine; supfluam dñs excludit ꝛ ꝓhibet pꝛohibitione precepti negatiui. Matth. vj. dicens. Nolite solliciti esse dicentes qd māducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur. Hec enim omnia gētes: idest pagani diuinam pꝛouidentiam negantes inqrunt. Absit ergo a veris minoꝛibus ois diffidentia timoꝛ superfluus ac solicitudo supuacua certitudinaliter sentientes ꝙ ille q sua ineffabili clementia nutrit peruersos ꝛ conuersos bonos ꝛ malos iustos ꝛ ipios: ipse sibi fideliter seruientes fouebit coꝛpoꝛaliter. Et si ad tempus penuriam patiantur vt ꝓbentur: virtutem tolerātie ministrabit: que melioꝛ est oi auro ꝛ lapide pciofo: tādēq; ad pascua perducet felicitatis eterne.

¶ Expliciūt articuli frīs Joānis phīlippi.

¶ In dei nomine amen. Hec est quedā bꝛeuis ꝛ vtilis sūma siue cōpilatio circa foꝛmā seruādam per frēs minoꝛes in pꝛocuratione solutionis suarum necessitatum ſm declarationes pa pales signanter Nicolai ꝛ Clementis.

Quia in quarto capl'o regule pꝛecipit ne frēs denarios vel pecunia recipiāt p se vel p īterpositā psonā: est dubiū an dicti frēs obseruata regule puritate possunt solutionem suaꝝ necessitatū ꝓcurare: ꝛ que sūt seruāda in dicta ꝓcuratiōe. Circa qd anteq̄ questioni rñdeat est notādu; ꝙ btūs Fran. postq̄ in supꝛadicto capl'o regule ꝑcepit fribus ne denarios vel pecuniā reciperēt: attēdens ꝙ dicti frēs aliquas haberent necītates q̄ sine pecunia nullo mō hri possent: que qdem necessitates ita essent necīe: ꝙ si de eis fribus nō ꝓuideret: maximū reciperēt detrimētū: idō ne ihuman⁹ vi deret: in eodē c⁹ curā illaꝝ singulariter cōmisit ꝑlatis: iter q̄s signanter specificauit tanq̄ ꝑcipuas ꝛ magis necīas īfirmoꝝ ꝛ frm̄ induēdoꝝ necītates: pro qbus ēt noluit vt denarios vel pecuniā pꝛedicti ꝑlati recipent: ſꝫ dedit eis modum ꝓcurādi eas. s. p recursu; ad amicos spūales qbus darent notitiā taliū necītatum: ita ꝙ nō frēs ſꝫ tales amici sumerent in se curā ꝓcurādi ꝛ ꝓuidēdi fribus de eisdem necītatibus. Fuit. n. itentio bti Fran. vt īferius latius patebit ꝛ asserūt aliq antiqui regule expositoꝛes ꝙ frēs sui pro nulla pecuniaria ꝓcuratione sub quocūq; coloꝛe vel cā psonalr cōpararent: nec post eā ꝓcurātes irēt: nec de cuiuscūq; rei emptiōe vel vēditiōe se itromitterēt: ſꝫ talia ꝛ oia silia que mediāte pecunia erāt ꝓcurāda non p frēs ſꝫ per tales amicos spūales deberēt expediri: ita ꝙ frēs ꝓut a rla eis iponitur irent pro elemosyna hostiatim ꝛ mēdicarent sibi necessaria: que simplr bono mō haberi possunt sine pꝛocuratione pecunie. Et antiqui ꝑmi patres puritatis zelatores eiusdem regule q in ꝑncipio fuerūt oꝛdis sic seruauerunt: ꝛ ideo in multa puritate ꝛ ꝯscientie securitate ꝛ pace ac laudabili exēplaritate vixerūt. Verūtñ postmodū dilatato oꝛdine ꝛ frigescēte spū seruoꝛe fratres timentes nō posse tali mō oībus suis ꝓuidere necessitatibus a dicta puritate deuiauerūt: qua

de cã summi põtifices l'ram exposuerũt ꝛ declarauerũt: ꝛ dictis f. sib⁹ modos ꝛ formas ꝑcurãdi solutionẽ suaꝝ necẽitatũ posuerũt ꝛ determinauerũt: qb⁹ frẽs secure vti possint. Qui qdẽ summi põtifices r'le expositores signanter fuerunt. Greg. ix. Innocẽ. iiij. Nico. iij. Cle. v. Et q: vt ait dñs Nico. in. §. cetex. sue decretalis ꝛ expõnis exijt q seminat de vbo. sig. li. vj. ipse profundius ꝛ clariorib⁹ determinatiõib⁹ ɋ̃ sui ꝑdecessores articulũ istũ declarauit: iõ ꝓ lucidiori intelligẽtia dicẽdoꝝ ꝛ faciliori solutiõe memorate qõnis vidẽdũ ẽ q̃ ipe ponit i dicto. §. cetex. cũ suis vᷣsiculis: cui⁹ ad l'ram sunt hec verba.

Ceterũ cũ in eadẽ r'la sit sub ꝑcepti districtiõe ꝓhibituꝫ ne frẽs recipiant p se vel p alios denarios vel pecuniã vllo mõ ꝛc. vsqꝫ ad. §. Oz ꝰo dñiuꝫ libroꝝ. Uide supra in eadẽ declaratõe in ꝑn⁹ scdi tractat⁹. folio. ℂ Post quẽ qdẽ. §. lege aliũ de eadeꝫ mã in declaratiõe Clemẽtis qnti q sic incipit. Porro cũ dict⁹ scõs volens frẽs suos sup oĩa a denarijs seu pecunia total'r esse alienos ꝛc. vsqꝫ ad. §. Proide cum vir scũs. Que aũt declaratio habetur supra isto tractatu fo.

Ex quib⁹ apparet ꝙ dict⁹ dñs Clemẽs vult ꝛ mãdat frib⁹ ꝙ in ꝑcuratiõe suaꝝ necẽitatũ ꝺuare teneantur casus ꝛ modos p ꝑdictum dñm Nico. ꝑdecessorem suũ positos in dicto. §. cetex. cũ suis versiculis. Quib⁹ seruatis secure pñt dictam solutionem ꝑcurare: nec pñt dici frẽs p se vel p interpositam ꝑsonam pecunie receptores contra regulam ꝛ sui ordinis puritatem: vt supra pꝫ. Ideo sunt attẽdẽda ꝛ notanda ea que dictus dñs Nico. in allegato. §. cũ suis versiculis vsqꝫ in fineꝫ ordinauerit ꝛ declarauerit. In quo qdem. §. qnqꝫ videt agere dñs Nicolaus. Primo nãqꝫ inhibet frib⁹ mutuum cõtrahere dicens: ꝙ frẽs a mutuis ꝯtrahendis abstineant. Scdõ dat ipsis quãdaꝫ lniam sub certo modo ꝑcurandi suas necessitates ꝛ solutionem earũ cũ dicit: possint ipsi citra cuiuscũqꝫ obligatiõis vinculuꝫ ꝛc. vsqꝫ ibi. fidel'r laborare. Tertio ponit qũo debeat talis ꝑcuratio fieri ꝛ h cum dicit. cessantib⁹ elemosynis. Quarto ostendit vñ ꝛ a qbus debeant frẽs dictam solutionẽ ꝑcurare dicẽs. Per elemosynas ꝛ amicos fratruꝫ. Quinto circa modũ seruanduꝫ in tali ꝑcuratione solutionis ponit ꝛ dat certas r'las ꝛ modificationes seruãdas p dictos frẽs q ꝑtinẽtur in dicto. §. cetex. cũ suis versiculis vsqꝫ in finẽ.

Pro maiori tamẽ elucidatione qõnis ꝛ ꝯsciarum frm securitate est sciendũ ꝙ ad hoc ꝙ frẽs dictã solutionẽ suaꝝ necessitatũ possint secure ꝑcurare ꝫm dictas declaratões: tria principal'r sunt attẽdenda. ℂ Primuꝫ ex parte rei cuius solutio ꝑcuratur. ℂ Scdm ex parte frm quoad modum ꝛ formam ꝑcurandi talem solutionem. ℂ Tertium qual'r ipsi fratres se debeant habere circa tales elemosynas ꝛ tenentes eas. In quibus tribus membris cõsistit tota vis ꝛ effectus supra dicti. §. cum suis versiculis per totum. Quibus bene inspectis luculenter apparebit decisio prelibate questionis. ℂ Circa primum principale est notãduꝫ: ꝙ ad hoc ꝙ procuratio solutionis alicuius rei per fratres licite possit fieri quinqꝫ sunt necessaria. Primum est respectu ipsius cause siue rei cuius solutio procuratur. Nam expedit ꝙ sit necessaria: vt vult dominus Nico. in dicto. §. cum dicit, Possint ipsi pro satisfactione suaruꝫ necessitatum ꝛc. quia si vsus rerum nobis non concedit nisi necessarius: vt ait domin⁹ Nico. in. §. Insuper nec vtensilia. multo minus procuratio solutionis cuiuscũqꝫ rei nisi sit necessaria. Secũdo est necessarium: ꝙ necessitas ista sit presens vel iminens: non auteꝫ futura. Circa ꝙ est notãduꝫ ꝙ necessitas est triplex. s. presens iminens ꝛ futura. Presens est que est certa ꝛ determinata ꝛ statim ꝛ in continẽti necessaria. Et de ista loquitur in preallegato. §. cum dicitur, que pro tempore occurrerint ꝛc. Iminens vero dicit que est certa ꝛ determinata ꝛ incipit. iam esse, non tamen est statim necessaria vt prima sed in breui: vel quia etiam habet in se tractum temporis annexũ in sua executione. Et de hac facit mentioneꝫ in dicto. §. ceteruꝫ. ver. Et quia oportet ꝛ expedire ꝛc. vt ponit ibi exemplum in libris scribendis ecclesijs edificandis ꝛ similibus. Futura vero necessitas dicitur que non est certa ꝛ determinata nec de presenti necessaria speratur tamẽ eue nire per discursum temporis. Et licet regula duas tantum ostenderit necessitates. vꝫ. in firmorum ꝛ fratrum induendoruꝫ ꝛ postea summi pontifices

mi pontifices ad alias se extenderunt. s. pn̄tes z iminentes. vt in. §. ceterꝝ. ver. qꝛ opꝫ. non tm̄ ad futuras z icertas: imo respectu ipsaꝝ nō pmittitur talis ꝓcuratio solutiōis: vt clare pꝫ p ipsam decretalez in. §. isup nec vtensilia: cuius verba sunt hec. ¶ Insup nec vtensilia nec alia quoꝝ vsum ad necītatem z officioꝝ sui status executionē licꝫ hr̄e (Nō. n. oīum reꝝ debēt habere vsum vt dc̄m est) ad vllā sup̄fluitatem vt diuitias seu copiaꝫ que deroget paupertati vel thesaurizationē vel eo aīo: vt ea distrahant seu vendāt recipiāt vel sub colore ꝓuidentie in futurū nec alia occasione quomodo in oībus appareat quoad dn̄iuꝫ oīmoda abdicatio z i vsu necessitas. Hec ille. Vn̄ sunt attēdenda verba dicti dn̄i Nico. cū dicit vel sub colore ꝓuidentie in futuꝝ: p que clare excludit futuras necitates: z per ꝯn̄s ꝓcurationē solutionum eaꝝ. Et rō est qꝛ pfectio z obligatio nr̄e ꝓfessiōis est respectu talium non hr̄e aliquā certitudinē siue recursum aliquē: sꝫ in diuina ꝓuidentia ponere spē nostrā sicut manifeste tota regula z oēs eiꝰ declaratiōes clamant. Et adhuc ꝓpter istā obligationē nr̄e ꝓfessionis nobis est inhibitū longas facere ꝓuisiones: maxime illaꝝ reꝝ q̄ quotidie mēdicādo haberi pn̄t bono mō: vt ait dictus Cle. in. §. rursus sue declarationis. vbi sic ait. Rursus cuꝫ p̄dictus sanctus tā exēplis vite q̄ꝫ verbis r̄le ondeirt se velle qꝫ sui frēs z filij diuine ꝓuidentie initentes: suos in dn̄o iactarent cogitatus: q volucres celi pascit zc̄. Non est verisile voluisse eos hr̄e granaria vel cellaria vbi quotidianis mēdicationibꝰ deberēt sperare trāsigere vitā suā. Et idcirco nō ex timore leui laxare se dn̄t ad ꝯgregationes z ꝯseruationes hmōi faciēdas. Hec ille. Nec ēt se extendunt ad alias que credunt necessitates: sed potius sunt appetitus vel curiositates ac relaxationes: vt ꝯtinua docet expientia. Pro qbus oībus z his silibus: sicut eis nō ꝯcedit ꝓcuratio solutiōis: sic nec oblatas elemosynas acceptare z in eaꝝ depositione ꝯsentire ad habētes recursum hr̄e. Nā nō est minoris culpe z trāsgressionis extra manifestā necessitatez pn̄tem vel iminentem oblatas elemosynas acceptare vel ad hn̄tes illas recursum hr̄e q̄ꝫ aliquas de nouo ꝓcurare: cū in hoc nulla sit differentia z vtrūqꝫ sit ꝓhibitum: vt vult dn̄s Nico. in dicto. §. ceterꝝ. Et expresse determinat dn̄s Cle. in. §. porro. ver. Dicimus frēs teneri cauere: vsqꝫ ibi dum dicit. Intelligit denegatū vbi dicit. Nec pro causis alijs. s. pn̄tibus vel iminentibus. Et sic clare pꝫ qꝫ excludit futuras necessitates z oēs alias quascūqꝫ supfluitates: p qbus oībus vt dc̄m est nō est pmissus qualiscūqꝫ recursus ad elemosynas pecuniarias. Qd̄ male p aliquos p̄latos seruat: q idistincte omissa supradicta examinatiōe sub titulo necessitatuꝫ ꝓcurāt quascūqꝫ pn̄t elemosynas pecuniarias z ēt oblatas acceptāt: z de ipsis magnā faciunt cumulationē: quas etiā p magnuꝫ tp̄s faciunt seruari: z qd̄ peius est eas ad libitū expendūt z cōmutāt: allegātes qꝫ dicta declaratio ad talia se extēdat: qd̄ falsuꝫ z absurdū est dicere. Et victum z alias veras necessitates frm̄ ꝓcurare faciunt ipure: ambulādo p foros z vicos: ꝓcurādo idifferētes elemosynas pecuniarias z ducēdo secū secularē ad recipiēdū eas in trāsgressione sue r̄le z malū exēplum seculariū z suoꝝ subditoꝝ: ꝓut clarius ifra patebit. Et sic ꝯstat qꝫ ista necessitas dꝫ esse p̄sens vel iminēs: non aūt futura quod est scd̄m necessarium.

Et tamen qꝛ q̄ sit vera necessitas nō potest ita faciliter discerni aut examinari: ideo decisio aut determinatio hmōi cōmittit p̄latis. Et cū totale fundamentū: vt supradictū est nr̄e ꝓfessionis z pfectiōis vel ecōtra totius relaxationis z trāsgressionis ꝯsistat in examinatiōe istius necessitatis pn̄tis vel iminētis: ideo quecūqꝫ p̄latus sit vel alius religiosus cui cōpetat p̄fatas necessitates examinare: sequentia debet attendere.

Primo debet attēdere z ꝯsiderare statum suū z ꝓfessionē ac vocationem suā: nā vt ait qdā deuotissimus doctor regulā nostrā exponēdo: nō fuit intentio beati Fran. istituere ordinē suū similem ceteris: sed quandā fraternitatē z collectionē iustoꝝ in figurā prioꝝ xp̄i discipuloꝝ: z eo si qdē cunctis ceteris ordinibꝰ pfectiorē quo ab oībus mūdanis puriorē. Nec aliqñ fuit itentio eius frēs ordinis sui p̄clara ꝯstruere tēpla z monasteria: sꝫ simplicibꝰ esse oratorijs ꝯtentos in qbꝰ diuina pagerent mysteria: sicut de p̄mitiua legit eccl̄ia. Nec volebat suos altos erigere muros: sꝫ sanctaꝝ virtutuꝫ mores. Voluit ēt dictus pi frēs

suos exiguis ac paupculis habitare receptaculis: vilibus idui vestimētis more paupez xpi: humilibus z simplicibus esse ɔtētos alimētis: cum deo ostiatim pureqȝ elemosynā petere ac cetera neccia accipe: sicut pmi fecerūt btī Frā. discipuli: platosqȝ cū ɔsilio z auxilio spūalium amicoz puidere z cetera neccia pcurare exteriora quātū possint sine offensiōe rle z sine discursu frm pro pecunia. Hec fuit itētio btī Frā. in institutione sue regule. Sed ipsi heu paupertatis sue pfessionis ac pfectionis mirabiliter obliti: dilatāt loca: ampliant claustra: extendunt dormitoria: ceteraqȝ ptendūt edificia: q̄si dñs talibus delectet structuris. Hec Frāciscus nō docuit: nec a suis oino fieri voluit. Et q: sic ad exteriora queqȝ se extēdētes: iteriora sūt queqȝ negligētes. Et q: frēs statu vere pauptatis z humilitatis reiectio structuris pmissis mollibus z crispātib' idumentis z lautis alimentis delectanf: necio hīt nunc currere z discurrere z ɔsumere corpa sua z spm deuotionis extinguere: z p curas z solicitudies terrenoz repellere a se dei timorē z amorem desiderium z gustum supnoz z ɔtra regulā suā ad scm euangelium z ɔtra aiās suas pecunie z auaritie isistere z itendere: z ad ea que reliquerāt redire: z q̄li modo via z forma aut studio poterūt siue per phas siue per nephas pecuniam petere z acquirere. Hec Franciscus nō docuit: nec aliquatenus in ordine fieri voluit: vnde firmo eos super hoc strinxit precepto. Hec ille.

Secūdo debet attendere z ɔsiderare suā obligationē. Nā fm determinationē ecclesie non ois vsus sed neccius ac penuriosus z mendicus nobis ɔcedif. vt in pallegato. §. insup nec vtensilia. vbi dī. Nō. n. oium rez vsum dnt hic ad vllā supfluitatē: sȝ tm ad necessitatē. Et ēt quoad arctos vsus summus obligati vt in rla ptinef. Et idem Cle. in sua clemē. ponit in. §. ex pmissis. vbi determinādo hāc qōnez ait. Dicimus q frēs minores ex pfessione sue regule spālr obligant ad pauperes seu arctos vsus zc. ¶ Et dicit magister Hēricus de gādauo solēnis doctor Parisieñ. i. z vit. c. ij. dis. Vrz hic aliq̄ in cōi diminuat aliqd de pfectione circa mediū qōnis: z distiguit circa statuȝ nihil hñtium in cōi: z circa aliqua hñtium z dicit sic. Si status ois abdicantium claudicare non dz: z ex vtroqȝ latere solitudinis equa lāce sint in apice pfectionis: quātū m excedūt alios in tpaliū abdicatione: tm debēt salua vite sustētatione z stricta officioz sui status executione neccia alios excedere in victu z vsu illoz oium: in qbus vti eis licȝ parcitate. Hec ille. Dicit ēt doctor seraphicus scūs Bonauen. q in oibus rebus qb' frēs vtunf debet clarescere aspitas: vilitas: z pauptas. Et in sua apologie capl'o. xij. circa istū vsum arctū z necessariū qualr debeat sumi ponit quādā regulā que lrīs aureis debēt scribi. vbi sic ait. Euāgelica pauptas pro eo q a terrenis spm sublenat tanq̄ ea q̄ in celis totalr thesaurizat: pfecte ipsum ɔfitēti suadet oibus tpalib' debere nudari quātum ad effectū atqȝ dñium: z arcta necitate sustētationis esse ɔtentū quātū ad vsum. Et hic est eius modus siue medietas': q sic relinquat dñiuȝ q nō eijciat vsum: sic recipiat vsuȝ q nō reseruet dñiuȝ: sic arctitudinē vsus Buet q sustentationē nāe necciam nō deuitet: sic necessitati subueniat vt ab arctitudine nō recedat. Hec ille. Ad idē alius deuotissim' doctor eandē regulā nram exponēs ingt. Illa est vera necitas q̄ manifestā necitatē pñtem vel iminētem demōstrat: z talis q si nō puideref status debitus cōitatis vel alicui' officij vel alterius pticularis psone sine dtrimēto stare nō posset. Excessus aūt supfluus ɔsistit maxie in numero z quātitate z sumptu siue decore. Duo autē supfluūt si vnū sufficit: multū si parū: sūptuosum: si vile speciosum: si despicabile. Nā illud est supfluū: quo sublato reliquū sufficit. Hec ille. ¶ Et sic oib' istis supradictis bn attentis z ɔsideratis melius poterit cognosci z determinari que sit vera necessitas: cuius solutionem possunt frēs cum bona ɔscia pcurare siue oblatas elemosynas acceptare in quo ɔsistit vis pncipalis totius huius qōnis. Et hoc est quātum ad primā z secundā conditionem.

Tertio cōuenit q ista necessitas sit ppria frm ipsoz pcurantium z non aliena. vt in. §. cetez notatur cum dī. Necessitates suas. Nam sub pretextu charitatis vel alio modo non possunt frēs nec dnt tales elemosynas pcurare cum itentione dādi alijs z maxime secularibus: nec ēt oblatas recipere: cum talis modus esset pecuniam recipere.

Quarto

Quarto est sn̄adū ſm dictā decretalē q̄ tpe pcuratiōis nō sint aliq̄ elemosyne idifferētes vn̄ frēs possēt dictā solutionē pcurar̄:q: tūc ēt nō h̄ent verā necītatē q̄ vult dn̄s Nico.i dcō.§.cete.ꝝ.v̄.possint tn̄ ipsi ꝛc̄.vbi d̄: cessantib⁹ elemosynis de qbus satisfieri tūc cōmode nō possit:ḡ a ɔ̄rio sēsu stātib⁹ elemosynis d̄ qb⁹ satisfieri tūc posssit nō h̄z locū dicta pcuratio. Dn̄r idifferētes elemosyne q̄ simpl'r offerunt nec p offerētes sūt alicui certe deputate necītati. ¶ Vn̄ p maiori declaratiōe h⁹ articuli est notādū q̄ ad ɔ̄sciaꝝ securitatē ꝛ puritatē seruādam qn̄ aliq̄ pecuniaria elemosyna frib⁹ idifferēter offert quō sūt eis in testamēto legata siue alio quocūq̄ mō oblata. Primo plati ɔ̄siderare dn̄t an verā h̄eant necessitatē p̄ntē vel iminētem:cuius examinatio dz p̄cedere aūq̄ sequaf elemosyne acceptatio. Scd̄o dn̄t attēdere an talis necītas sit eius q̄litatis q̄ in ɔ̄tinēti possit expediri:vt q: p̄terita est vel p̄ns:ꝛ tūc dn̄t eā exp̄mere ꝛ notificare elemosynā offerēti dicēdo q̄ si placuerit sibi puideat eis de tali necītate vel cōmittat alicui q suo noie faciat. Si aūt p̄dicta necītas nō statim pōt expediri vel exp̄mi:vt q: h̄z plures necītates ꝛ nescit q̄ sit magis necīa:pōt p̄latus pmittere seu ɔ̄sentire q̄ talis elemosyna deponaf donec ipse deliberet ꝛ insinuet dictas necītates:q̄ ipse breuius q̄ poterit dz facere:ꝛ talr̄ est ascēdū q̄ dicta elemosyna nō remaneat īdifferēs in aliquo sclari ad dispositionē frm̄ quousq̄ ipsis offeraf necītas:nā istud eēt thesaurizare vel necītatib⁹ futuris puidere q̄ rl'a ꝛ declaratiōes ɔ̄dēnāt.vt supra plenius est dcm̄. ¶ Est ēt sciēdū q̄ qn̄ elemosyna q̄ offerf non sufficit oib⁹ necītatib⁹ semp tenef platus illas prius pcurare q̄ magis necītatib⁹ frm̄ ꝛ cōitatis sunt necīe:vt sunt necītates q̄ p victu ꝛ sustentatiōe frm̄ sunt necīe:nā tales dn̄t p̄cedere oēs alias necītates. Itē dn̄t frēs laborare q̄ talis pecunia ēt dterminata breuius q̄ poterint expēdaf:ꝛ ne diu remaneat apd̄ seculares. Nā dicit Hugo q̄ melius est pecuniā statiz vt obuenit expēdere q̄ repositā nisi ex cā multū necessaria custodire. Itē dicit q̄ ɔ̄seruatio pecunie spēm malā ꝛ scrupulū igerit:expeditio aūt necītatē ondit. Et si verā necessitatē nō h̄nt.s. p̄nte m vel iminētem:ſm puritatem ɔ̄scie ꝛ ad bonam seculariū edificationē dn̄t r̄ndere offerentib⁹ se nō h̄re necīam talē elemosynā ꝛ eos exhortari vt alys tribuāt paupibus si sibi placuerit:ꝛ sic ab eius acceptiōe oimode se excusare quātum ex parte sua est:vt exp̄esse ɔ̄tinef in quadā ordinatione in ɔ̄gregatiōe ḡnali celebrata in ɔ̄uētu mōtis lucy puicie Burgūdie anno dn̄i.1467.cuius v̄ba sunt hec. Itē super depositione elemosynaꝝ pecuniariaꝝ seruenf strictissime declaratiōes papales ita.vz.q̄ vicariȷ puinciales custodes aut guardiani nullo mō quātum in se est pmittāt tales elemosynas deponi extra cām debite necessitatis:imo quātū est ex pte sui tales elemosynas supfluas oib⁹ mō ꝛ forma qbus melius poterūt renuent.

Quinto etiā ɔ̄uenit q̄ ista res necīa cuius solutio pcuraf sit talis q̄litatis de q̄ veris̄ilr credaf q̄ frēs bono mō eā h̄re nō possint mēdicādo sine pcuratiōe solutiōis eiusdē. Nā si alr̄ pōt h̄ri sicut sūt alique res q̄ p victu frm̄ sunt necīe ꝛ alie quecunq̄ q̄ simpl'r ꝛ hostiatim mēdicādo in aliqbus locis bono mō ꝛ sine magno discursu h̄ri possint:vt ea que p experientiā sunt experti pro talibus nō est secura pcuratio solutiōis talis rei:nec qualiscūq̄ recursus ad amicos sp̄uales tenētes tales elemosynas pecuniarias:q: in talib⁹ nō est vera necessitas pcurandi talem solutionē. Et ideo dicit Nico.cessantib⁹ elemosynis ꝛc̄. Et multotiens fit talis pcuratio ad fugiendā penā siue verecūdiam vel vt in maiori abūdātia aut curiositate habeauf. Et si hoc pmitteretur eēt dare mām magne relaxationis vt totaliter periret mēdicatio:ad quā rl'a ꝛ declarationes frm̄ nos obligāt dicēdo. Vadāt pro elemosyna ɔ̄fidenter nec opz eos verecūdari:q: dn̄s p nobis se fecit pauperē in mundo. Qd̄ qdem p̄ceptū ſm aliquos regulā nostrā exponētes maxime videf extēdi ad illa q̄ bono mō h̄ri possunt mēdicādo sine pecunia. Et hoc videf voluisse sentire btūs Fran.in regula inquātuꝫ necessitates infirmoꝝ ꝛ vestimētoꝝ tanq̄ grauiores ꝛ etiam pro qbus creditur esse necessaria pecunia specialr̄ cōmēdauit platis ꝛ dedit eis modū pcurādi.vz.p recursum ad amicos sp̄uales q̄si volens facere distinctioneꝫ iter necītates q̄ simpl'r mendicādo sine pecunia pcurari p̄nt:ꝛ alias necessitates quaꝝ procuratio solutionis

est necessaria vt iuxta principium huius operis dictum est. Ista tamen modificatio debet sane intelligi et non multum stricte recipi: vt in exemplis suprapositis.

Ex quibus omnibus apparet secundum dictas declarationes quod ad hoc quod procuratio solutionis alicuius rei habeat locum: quinque supradicta sunt attendenda et obseruanda respectu ipsius rei. ¶ Primo quod res ipsa sit necessaria vera necessitate. Secundo quod talis necessitas sit presens vel iminens non autem futura. Tertia quod sit necessitas propria ipsorum fratrum non aliena. Quarto quod tempore dicte procurationis non sint alique elemosyne indifferentes vnde possit talis solutio procurari. Quinto quod sit talis qualitatis ipsa res que bono modo haberi non possint mendicando. ¶ Sed quia forte ex supradictis vt dictum est posset oriri subditis aliqua stimulatio credentes platos errare vel non recte dictas necessitates examinare: quoquis in his et similibus se posse intromittere et in talibus non esse eis obediendum ideo ad instructionem et securitatem non sciam eorundem est sciendum quod in italia in prouincia sancti angeli Anno domini. 1439. cum esset fr Guilelmus de Casali minister generalis et eius vicarius generalis super fratres de obseruantia sanctus Bernardinus et fr Nico. de assisinio alias de ausmo supradicte prouincie sancti angeli vicarius prouincialis necnon eiusdem Re. patris ministri generalis cum plenitudine potestatis commissarius: inter fratres de obseruantia signanter eiusdem prouincie sancti angeli erant alique stimulationes et altercationes circa statum paupertatis signanter quantum ad arctum vsum inter fratres. Quapropter supradictus fr Nico. de assisinio de mandato domini pape et dicti ministri generalis fecit certos articulos et conclusiones pertinentes ad istam materiam. Qui quidem articuli fuerunt examinati per dictum Re. generalem ministrum et per dictum sanctum Bernardinum et fratrem Joannem de capistrano: et nonnullos alios maturos religiosos nostri ordinis et fuit mandatum vt seruarentur sub certis penis et censuris ab eis impositis. ¶ In quorum tertio articulo verba sequentia referuntur seu ponuntur. Quia moderatio dicti vsus debet attendi secundum qualitatem personarum et varietatem temporum et locorum conditiones et alias occurrentes necessitates: ideo superfluitates vel curiositates non possunt faciliter discerni. Quapropter per subditos non potest nec debet iudicari sed per ministros et custodes vel eos quibus ab ipsis committitur: quod de talibus secundum eorum conscias debent stricte iudicare. ¶ In quarto vero articulo continetur: quod si in aliquibus locis sit etiam manifesta superfluitas vel curiositas ex eis non vitiantur nisi solum introducentes vel consentientes si ad eorum officium spectant et possunt resistere vel quicunque alij commode possunt legitime obuiare non resistentes et non alij qui dictis rebus vtuntur ob aliquam necessitatem vel causas vel scandalum vitandum. ¶ In septimo vero articulo rursus dicitur: quod in omnibus dubijs de quibus fratres subditi non possunt indubitanter declarare: tenentur stare iudicio platorum et obedire. Et propterea contrarium agentes sunt transgressores voti obedientie: et digni a suis platis censura ecclesiastica vel alia condecenti pena castigari. ¶ Ex quibus patet quod cum determinatio supradictorum prelatis incumbat et non est securum subditis: immo periculosum in talibus se intromittere presumptuose iudicantes. Possunt tamen humiliter platis notificare videre suum rouum tamen nouissime in talibus ordinationi et iudicio eorum se submittant. vt supradictum est. Hec tamen sunt vera nisi pateret et certissime eis constaret platos male se hic in dictis pecunijs et regulam non seruare: nam tunc non esset in his obediendum. ¶ Et hec breuiter quoad primum articulum principalem.

8 Secundum principale quod est attendendum ex parte fratrum pertinet quoad modum et formam procurandi talem solutionem. Circa quod est sciendum quod in predicto. §. ceterum cum suis versiculis dictus dominus Nico. ponit et dat certas regulas et modificationes per fratres necessario obseruandas in predicta procuratione: que per ordinem sequuntur. ¶ Prima est quod fratres mutuum non contrahant: cum eorum statu considerato mutuum habere eis non liceat: nec aliquibus committant: vt nomine ipsorum vel pro ipsis tale mutuum siue pecuniam procurent. ¶ Secunda est quod cum fratres faciunt dictam procurationem solutionis: nullo modo pretent aliquem cui dicta elemosyna detur cum talis esset interposita persona: sed debet secundum Nicolaum exhortari facientes talem elemosynam: quod placeat eis per se facere solutionem suarum necessitatum vel alicui committere qui nomine ipsorum. s. dantium faciant dictam solutionem. Quibus se excusantibus possunt dici fratres aliquem pretare qui nomine dantium faciat dictam solutionem: vt inquit dominus Nico. in dicto. §. ceterum. v. Quo casu procuretur a fratribus et c.

Et dicit

Et dicit ꝑlō gn̄alis antiq̄ ꝙ qn̄ frēs faciūt talē exhortationē debēt talia ṽba dicē. Dn̄e si placet vobis apud istū potestis deponē ṽram elemosynā: q vice vestra ꝓuideat necitatib⁹ nr̄is. Ita ꝙ sp appareat ꝙ talis nūcius ē dn̄tis ꝛ nō frm̄. Et hᷓ ēt oꝫ seruari in elemosynis oblatis. ¶ Itē debēt cauere dicti frēs ꝙ qn̄ vadūt ad ꝓcurādā dictā solonē: nullo mō patiant̄ secuꝫ ire aliq̄ꝫ ꝑsonā ad recipiendū talē pecuniā: licꝫ ipsa charitatiue se offerat: ꝛ hᷓ pp malā spēm q̄ exinde seq̄ret. Nā seculares hᷓ videtes nescirēt an sit oblat⁹ vel vocat⁹ ꝛ an expēderit dictā pecuniā in necitatib⁹ frm̄ vel ne: ꝛ ēt q: talis censeret̄ iterposita ꝑsona tacite p ꝯsensuꝫ. Et iō ad ꝯseruādā puritatē ꝛ euitādā occasionē suspitionis: totalr̄ est a frib⁹ euitāda q̄tū in se est: maxime qn̄ fit ꝯsuetudinalr̄. Secus eēt si vrgēte necessitate ꝛ ex casu id fieret: vt cū frēs itinerant̄ p loca eis ignota vel i alio casu qd̄ raro accidit: dū tn̄ seruet̄ ꝙ talis pecunia nō rēponat̄: sꝫ statim expēdat̄ a recipiēte in frm̄ necitatib⁹. Nā talis casus pie posset sustineri: non tn̄ qn̄ hr̄ in ꝯsuetudine: vt. s. dc̄m est. Itē secus ēt esset qn̄ frēs vadunt ad ꝓcurādum suas alias necitates simplr̄ sine ꝓcuratiōe solonis eaꝝ vt sūt panis: vinū: oua: ꝛ silia: nā tūc bn̄ pn̄t hr̄e aliquē secularē: maxie in locis sibi ignotis. Ita tn̄ ꝙ talis secularis occasiōe sup̄radicte ꝓcuratiōis denarios vel pecuniā nullo mō recipiat. ¶ Tertia modificatio est ꝙ in tali ꝓcuratiōe solonis debēt sp frēs petētib⁹ dare notitiā suaꝝ necitatuꝫ quaꝝ solonē ꝓcurāt exp̄mendo ꝛ notificando eas. Et hᷓ vr̄ velle dict⁹ dn̄s Nico. i allegato. §. Ceteꝝ. ver. Liceat tn̄ frib⁹: vbi sic di. Liceat tn̄ frib⁹ suas necitates isinuare ac specificare ꝛ exponere ꝛc. Qd̄ qdē ṽbū liceat: ꝛ si nō inducat obligationē frib⁹ ipsis q̄tū ad accessuꝫ ad hn̄tes tales elemosynas: sꝫ poti⁹ sit qdā ꝯcessio securē accedēdi ꝛ suas necitates ꝓcurādi. Attn̄ q̄tū ad modū p ipsos huādū in tali ꝓcuratiōe bn̄ papa ondit in his termis isinuare specificare exponē ꝛc. Nō. n. pn̄t nec debēt ꝓcurare vr̄ petere idifferēter elemosynas pecuniarias more alioꝝ paupeꝝ: q: talis modus petēdi seu ꝓcurādi dr̄ q̄stus pecuniarius p dn̄m Cle. ꝓhibit⁹: vt i. §. Porro. ṽ. Quocirca q̄st⁹ ꝛc. Et sic fuit determinatū in sup̄radicta ꝯgregatiōe gn̄ali ꝯuētus mōtis Lucij in q̄dā ordinatiōe ibi fcā: cui⁹ ṽba sunt hec. Nō tn̄ licꝫ frib⁹ indifferēter ꝛ ideterminate tales ꝓcuratiōes elemosynarū facē ꝛc. Nec sufficit frib⁹ tales necitates hr̄e in mēte. Nā dicit Hugo ꝙ i fcō pecunie q̄ncūq̄ꝫ intētio p ṽbū ordinatū exp̄imit̄: ꝛ ꝑficie puritas ꝛ ordis retinet̄ honestas: nā intētio nō pōt exponi multitudini, hec ille. Nec ēt vr̄ sufficē dictā ꝓcuratiōnē facē gn̄alr̄ sub noie necitatuꝫ ꝛ hᷓ qn̄ talis necitas exp̄mi pōt honesto mō: q: sp remanet auctas siue libertas ipsis frib⁹ in tali pecunia sic ꝓcurata saltē in expēdēdo ad libitū suū: qd̄ eis est ꝓhibitū p dc̄m Nico. in sup̄radicto. §. Ceteꝝ. ṽ. ita tn̄. vbi sic dicit. Ita tn̄ ꝙ ab oī eiusdē pecunie admistratiōe siue dispēsatiōe frēs abstineāt olno. Et posito ꝙ expssio talis necitatꝫ de rigore nō videat̄ eē necia: expedit tn̄ ipsis frib⁹ eā exp̄mere pp bonū exēplū ꝛ ad euitādā m̄am cuiuscūq̄ꝫ ipuritatꝫ aut suspitiōis: q̄ ex tali gn̄ali ꝓcuratōe posset oziri. Naꝫ seculares meli⁹ edificant̄ ꝛ libētius se exponūt ad faciendā elemosynā cū eis necitates notificant̄ q̄ꝫ alr̄: attēdētes ꝙ frēs nō pecuniā: sꝫ reꝫ sibi necīā ꝓcurāt. Et ēt poti⁹ edificant̄ cuꝫ vidēt stati fieri solonē: q̄ꝫ qn̄ pecunia deponit̄ ad huādū. Et sic pꝫ ꝙ ad puritatē huādā ꝛ bonū exēplū dādū: expedit ipsis frib⁹ tpe ꝓcuratōis talis suas necitates isinuare ꝛ exp̄mē qn̄ bono mō pōt fieri. ¶ 4ᵃ modificatio est ꝙ caueant frēs vt qn̄ ꝯtigerit eos solonē alicui⁹ necitatis ꝓcurare ne plus sciēter ꝓcurēt vel ꝯcedi pmittāt: q̄ꝫ credit̄ ꝙ res ipsa sit valitura cui⁹ solo ꝓcurat̄. Et si ꝯtigat ꝙ q̄ntitas maior det̄ q̄ꝫ ipsa necitas fuerit valitura: frēs nō se itromittāt de sup̄fluo sine expresso cōsensu dn̄tis vt vult dn̄s Nico. in sup̄radicto. §. Ceteꝝ. ṽ. Q: puritateꝫ. ꝛ ṽ. Caueāt frēs vt solicite se coarctēt ꝛc. Iteꝫ pro securitate consciaꝝ frm̄ est vtile: vt ait dn̄s Nico. in sup̄radicto. §. ṽ. Caueant ꝛc. ꝙ tpe dicte solonis frēs petāt liniam a dn̄te: vt si qd de ipsa pecunia superit habita necitate: ꝯsentiat ꝙ residuū in res alias frib⁹ necīas ꝯuertat̄. Et ad hᷓ ēt ē sanū ꝯsiliū: vt qn̄ bono mō fieri pt̄: añq̄ꝫ dcā solo ꝓcuret̄ sciāt frēs ꝑciū illi⁹ rei cui⁹ solonē ꝓcurāt. ¶ 5ᵃ est ꝙ si talis ꝓcuratio solonis nō stati oꝫ solui sꝫ deponi penes aliquē: ita fiat vt tā dn̄s q̄ꝫ recipiēs sp cognoscāt ꝙ noie frm̄ nil ponit̄ nec recipit̄: sꝫ ipsi⁹ dn̄tis. Et si credit̄ ꝙ talis elemosyna que deponit̄ nō ita breuiter

poterit expedi: et ꝟ attenta necitate ꝑ qua depo
nit: tūc fres ꝓtestent (maxie apud psonas sta
tū nr̄m ignorātes) ꝙ q̄zdiu pecunia ipsa dura
uerit: dn̄iū ꝓpetas et possessio ac vsus dicte pe
cunie apud dn̄z dātē remaneat cū libera ptāte
reuocādi plene integre et pfecte: et ꝙ frēs oino
in dicta pecuniaria elemosyna nil iuris hēe vo
lūt nec admiistrationē nec vsuz nec aliqd dn̄iū:
vt vult pdict⁹ dn̄s Nico. iii. §. vbi. s. v. Ita tn̄.
¶ 6ª modificatio ē circa subrogatiōes fiēdas:
nā tenent frēs a dn̄o talē solonē faciēte aut h⁹
elemosynas offerēte exp̄ssaz petere licētiaz in ca
su in quo fiende sūt noīatiōes aliquoꝝ nūcioꝝ
vl' depositarioꝝ si necitas id regrat: donec iux
ta volūtatez dn̄i ꝑ frm̄ necitatib⁹ fuerit satisfa
ctū. Probat ꝟ p vba dicte decretalis sic dicētis.
Ac ipsi⁹ dn̄i .s. pecunie hēat assensus in subroga
tiōib⁹ īfrascriptis. Et sic ꝯstat ex supradictis ꝙ
in ꝓcuratiōe solonis q̄ dz deponi q̄ztū ad mo
dū et formā ꝓcurādi hec supradicta sex sūt ser
uāda ex pte frm̄. ¶ Primuz ꝙ dicti frēs mu
tuū nō ꝯhāt: nec aliqb⁹ cōmittāt ꝙ noīe ipsoꝝ
ꝓcuret. ¶ Scdm ꝙ qn̄ vadūt ad ꝓcurādum
dictā solonē: nō ducāt secuz aliq̄z psonā cuius
cūq̄z sit stat⁹ ad recipiēduz elemosynā noīe frm̄
nec eā pmītēt ēt si ipsa se offerat: sz pri⁹ regrat fa
ciens elemosynā an p se vel p aliū velit facē di
ctā solonē quo se excusante possint aliq̄z psen
tare. ¶ Tertiū est ꝙ in ꝓcuratōe dicte solonis
in q̄ztū fieri pōt sp exp̄māt frēs et specificēt su
as necitates eis a qb⁹ petūt dictā solonē. ¶ 4ᵐ
est ꝙ caueāt frēs ne sciēter plus ꝓcurēt aut cō
cedi pmittāt q̄z credit ꝙ res ipsa sit valitura.
Ad qd meli⁹ obfuādū est vtile eos h̄ᵐ scire va
lorē rei cui⁹ solo ꝓcurat. Et si ꝯtingat p solone
dicte necitatis dari plus p̄cij q̄z ipsa res p qua
petit fuerit empta i tali supfluo nullo mō se in
tromittāt frēs absq̄z spāli licētia dātis quā in h̄n⁹
ꝓcurare dn̄t. ¶ 5ᵐ est ꝙ qn̄ dcā elemosyna q̄
deponit apud aliquā psonā q̄ ēt pp difficulta
tē necessitates obtinēdi p qb⁹ est deposita non
ita breuiter possit expedi: tūc ipsi frēs faciāt ꝓ
testationē dātī ꝙ q̄zdiu ipa elemosyna durauē
rit sp sit ex pte sua et eā possit tāq̄z suā reuocare
cū voluerit. ¶ 6ᵐ et vltimᵐ ē ꝙ qn̄ sic dponit ele
mosyna: teneant frēs a dātib⁹ obtinē licētiaz et as
sensuz ꝓ subrogatiōib⁹ fiēdis in casu in quo sūt
fiende: maxie si necitas id regrat sm̄ pmo alle

gatā decretalē. Et hec breuiter quātuz ad mo
dū et formā ꝓcurādi solonem necessitatis suffi
ciant in hoc secūdo articulo principali.

r Eprobatur rōnib⁹ ēt īfra
scriptis q̄dam
ꝯsuetudo q̄ in aliqb⁹ domib⁹ frm̄ h̄r in
qb⁹ vidētib⁹ vel sciētib⁹ ipsis frib⁹ sclares cā de
uotiōis osculādo religas aut adorādo crucē si
gnāter i die parasceue ꝓyciūt pecunias in alta
ri aut i aliquo loco eccl'ie: q̄s ēt d noticia ipsoꝝ
frm̄ sūit aliqs sclarꝫ et eas ꝯuertit ad libitū frm̄
Nā ꝟ ꝓhibz ꝯstō gn̄alis antiq̄ i. c. iij. d obfuātia
pauptatꝫ i p̄n⁹. ibi cū dicit. Statuim⁹ ꝙ pecu
nia nec noīe oblatiōis nec alīs recipiat in locis
frm̄. Et dicim⁹ pecuniā nō solū dnarios sz rez
quālz q̄ accipit vt vēdat. Et si forte aliq̄ ibi po
nerent ullo mō ꝯuertant i vsus frm̄. Qd ēt est
ꝓhibituz p q̄zdā ordiatiōnē factā p Re. p̄rem
Quiesdeber vicariū ge. i ꝯgregatiōe ꝓuinciali
ꝓuincie scī Iaco. i ꝯuētu Zamoreñ celebrata an
no dn̄i. 476. p hec vba. Itē occasiōe osculandi
religas vl' adorādi crucē i pasceue vl' quocūq̄z
alio mō nō det loc⁹ i nr̄is eccl'ijs vl' i alijs locis
dom⁹ ꝙ ꝓyciat seu offerat pecunia ex quo est ꝯ
rl'az et ꝯ dclaratiōez exp̄ssaz dn̄i Cle. v. Itē i alīs
qb⁹ locis aliq sclares q cognīant frēs frm̄ et
nōnulli alij sub titulo dcuotiōis idifferēter pe
tūt elemosynas pecuniarias p eccl'ias foros ac vicos
noīe frm̄ seu p scō. F. ad q̄s frēs hn̄t recursum
seu oblatas acceptāt licz indebite. Nā dicit rl'a
ꝙ frēs nullo mō denarios vl' pecuniā recipiāt
p se vel p iterpositā psonā. Et isti tales supdicti
cēsent iterposite psone et si nō exp̄sse tn̄ tacite p
ꝯsensū iterp̄tatiuū et ꝟ acceptādo dcās elemosynas
et i suis necitatib⁹ eas ꝯuertēdo. Nā i delictꝫ ra
tihitio retro trahit et mādato ꝯpat vt ē tex. i. c.
cū qs d sen. ex. li. vj. Itē qr tal' mod⁹ ꝓcurādi p
tales i q̄ztū cēsent iterposite psōe ē qn̄⁹ pecūta
ri⁹ p Cle. reprobat⁹. Et cū p tales n̄ buēt ꝯditio
nes seu modificatiōes p eūdē dn̄z Nico. frib⁹ i
posite supi⁹ ānotate et eisdē frib⁹ expedientes ad
talē ꝓcuratiōez: nesciūt aut ignorāt vtruz tales
elemosyne fcē ipsis frib⁹ sint necie vl' ne et aliqn̄ ꝓcu
rāt cessante vā necitate: et q̄nq̄z min⁹ bn̄ expen
dunt: et exīde orit nōnūq̄z occasio suspitiōis et
alicui⁹ turbatōis iter frēs et ipos sclares. Itē cū
dn̄s Nic. frib⁹ modos et formā ꝓcurādi et acce
ptādi suas necitates q̄ mediātib⁹ elemosynis pecu

niaris

niarijs dñt obtineri specificauerit z determiaue rit. z Cle. dixerit q oēs modi z inuētões pcurā di elymnas pecūiarias z qcūq recursus ad illas q i dcā dclaratõe nõ ptinent sūt expsse frib p hibiti: vt pz i di. §. porro sue clemētine. v. dici mus frēs zc. cuius vba sūt. Dicim frēs teneri ca uere sūmope q p causis alijs z sub modis alijs q ponat dicti pdecessoris nri dclaratio ad dā tes pecūias sue dputatos nūcios nõ recurrāt: ne si sec attentatū fuerit trāsgressores pcepti z re merito possint dici. Nam vbi aliqd alicui gñalr phibet qd expsse nõ pcedit itelligit dne gatū. Quo circa dst oīs pecunie ac oblationū pecuniarum receptio i eccia vl alibi. cipi seu trū ci ordinati ad offerētiū seu donātiū pecūias de ponēdas: necnõ z qcūq recursus alr ad pecu nias seu ad hñtes ipas q p dclarationē ipaz nõ cōcedit: h inq oia sūt eis simplr iterdicta. hec Cle. Segr q suprdicte psuetudies siue modi pcurādi z hndi recursū ad tales elymnas pecu niarias z oēs alij qcūq sint q i dcā decretali ex psse nõ ptinent frib sūt phibiti. Cr qd d vno pcedit de altero denegari vr: vt. d. z p pñs dicti frēs nõ pnt ad elymnas talib inuētiōib pcuratas aut oblatas recursū hēe: qn poti tāq zelatores puritatis sue pfessiōis dnt incqtū i se ē inhibē z retrahē tales psonas a dictis petitiōib seu rece ptiōib: vt expsse cauet in dcā pstōne gñali an tiq in dcō. c. iij. d obsuātia paupta circa pūm cui vba sūt hec. Itē altaria q̄stuaria cipi vl ta bule vel sista ad recipiendū pecuniā nusq pro frib hēant nec patiant frēs in locis suis q cū bacinis vel chirotecis vel pdicatiōib pecunia colligat. hec pstō. Vñ est attēdēdū ibi cū dicit patiant. Et hāc eandē phibitionē fecit supradi ct vicarius gñalis in supradicta pgregatione zamorēsi in quadā ordinatõe q icipit. Itē oino amoueat iniq psuetudo zc. in fine eiusdē ordi natiōis: cui vba sunt hec. Nec des loc q aliq psona secularis siue deuota in ecclesijs frm pcu ret siue petat denarios vel pecuniā p lumina rib siue qcūq re alia. Et si rebelles fuerint in desistēdo: nõ acceptari tales elemosynas q̄si im puras. i. nõ debite receptas seu pcuratas: z cō trariū faciendo censent cōsentire z p psensum hmōi subsecutū recipere tacite per iterpositaz psonaz: z sic merito pcepti z regule possunt dici transgressores: vt ait Clemens.

T Ertium z vltimū pncipale qd expte frm est attēdē dū ptinet q̄tū ad modū quē ipsi frēs dnt tenē circa tales elymnas z tenētes eas z sūt sequētia ex pte frm iuiolabilr obsuanda. Pri mū est q i dicta pecunia dicti frēs nullū dñiuz actionē administrationē siue dispēsationē hēant nec hic itēdāt. Scdz est vt eā tenētē qualitcūq se habuerit in dicta pecunia nõ pueniant in iu dicio nec aliquo alio mō eā repetāt aut ppetū seu rōnē de ea petāt. Tertiuz est vt sub breuib oia icludāt q q̄diu dcā pecūia durauerit nul lā isinuationē vbo aut scō vl signo ondāt p quā appere possit eos hēe aliq auctē actionē vel di spēsationē aut administrationez in dcā pecunia: nec ēt in corde debent hēe: s3 solū eis pcedit z pmittit simpl suas isinuare necessitates z eaz solonē pcurare. Et si tenētes negligētes fuerit circa dictā solonē possint eos exhortari z suas psciās onerare vt fidelr se hēant in re cōmissa. Que oia expresse ad lrām ponit dñs Nico. in pscripto. §. Cetez. v. Ita tñ q penes ipm dan tē zc. vsq ibi. in cōmissa sibi executione. Et ēt dñs Cle. in dicto. §. Porro. v. Deniq. Et p cō sequēs nõ pnt de illa ptextu pietatis elemosy nam alteri facere vel eam alteri cōmodare siue illam de vna persona in aliam mutare.

Et nep ignorātiā def frib maxie pla tis occasio delinquendi: ex su pradictis reprobat q̄dam psuetudo qua multi plati vtunt: q sub colore expropriandi aliquos frēs tam claustrales q̄ ēt alios fugitiuos siue apostatas se itromittunt circa distributionē pe cuniaz z aliaz rez talium frm: quaz vsuz pdi cti frēs nõ pnt hēe: cōmittendo alicui psone q talia recipiat z res vēdat z ad libitū eoz z sm suam ordinationē ea distribuat: cum tñ sm oi modam veritatē a dictis pecunijs siue reb nõ min debeant abstinere q̄ si essent nouiciorum venientiū ad ordinē: cum equalis sit phibitio. Pñt tñ aliquē spūalem amicū assignare q ta lia recipiat z ea studeat paupib erogare. Eo sp saluo vt supra dictū est: q plati neq alij frēs de talib reb z eaz distributiōe nullo mō se itro mittāt. ¶ Item tenent frēs cauere a quacūq contrectatione pecunie: cum eis sit phibitum expresse: vt ait Nico. in supradicto. §. Ceterū. ver. Ad maiorem autem zc. vsq in fine. Et

Cle.ad idez in v. Vex cū et dicti fres. Et pstō gnalis punit transgressores pena pprietarij: vt cauet in.iij.c.dictax pstonū.s.de paupertate circa pn^m in quodā v.eiusdē ca.q sic dicit. Et eidē pene.s.pprietarij subiaceat qcūqz supra se pecuniā portauerit siue ptrectauerit vl in cella vbicūqz fuerit frater de conuentu retinuerit.

Ex quibus oīb^o supra notatis z vl sis resultat decisio siue rñsio supradicte qōnis.s.q lz pprietas z vsus superflu^o ac curiosus necnō receptio qst^o: vsus ac tact^o pecuniax frīb^o sint phibiti: vsus tñ rerū neccīax ac pcuratio solonis eax pvatis tñ p eos dē fres trib^o articulis supradictis cū clausulis suis bñ eis pcedit sm papales seu aplicas declaratiōes: vt extēsi^o in eisdē ptinet z supra declaratū est. Nec pñt dici p se vel p interpositā psonā pecuniam recipe: vt determinat expsse dñs Nico. in allegato. §. Cetex. v. Ad maiorē autē. Et Cle.in.d.§. Porro.qb^o stādū est. Qd etiaz fuit determinatuz in quadam pgregatione generali fratrum minox de obseruātia in cōuentu montis Lucij regni Francie celebrata.

T vt oīa supradicta sub breuib^o resumant z cōprehēdi possint: ad h vt fres minores suax necītatū possint solonē secure pcurare bz declaratiōes sūmox pōtificū tria pncipalia debēt attēdere. ¶ Primū est respcū ipsi^o rei necessarie p qua talis solo pcurat: quā gnqz pditiōes debēt comitari. Pria est q res ipa sit necessaria va necessitate. Scda q talis necessitas sit pñs vel iminēs nō futura. Tertia est q sit illa necessitas ppria ipsox frm nō aliena. Quarta q tpe dicte pcuratiōis nō sit aliqua elemosyna indifferēs vñ talis solutio procurari possit. Quita q res ipsa cui^o solo pcurat sit talis qlitatis: de qua psumat q bono mō hīi non possit mendicādo sine dicta procuratione solutiōis.

S Ecundum principale ad qd dicti fres debent attēdere: ptinet quoad modū pcurandi talē solonē. Circa qd est distiguendū: q aut pcurat p necessitate q statim dz solui: z tunc quattuor pditiōes debēt pcurrere in tali pcuratiōe. Pria est q fres caueant ne mutuū contrahāt nec aliqb^o cōmittāt talē pcurationem. Scda q tpe dicte pcuratiōis nō ducāt secū aliquē secularē etiaz si ipse volūtarie se offerat ad recipiendā solonē: nec aliquē pñ:ent offerenti elemosynā donec pr^o regrat an p se vel p aliuz velit facere dictā solonē. Quo se excusante pñt fres aliquē pñtare mō supradicto. Tertia q in pcuratiōe dicte solonis sp fres expmāt z specificent suas necītates ǖo a qb^o pcurāt eax solutionē. Quarta q debēt cauere fres ne scienter plus pcurēt vel pcedi pmittāt q̄ credit q res illa sit valitura. Et si ptigat plus dari p solone dicte necītatis: in tali supfluo nō se itromittāt fres sine licētia spāli dātis: quā in pn^o pcurare debēt. Si aūt talis solo statim nō dz fieri: sz elemosyna dz deponi vtputa p necītate iminenti: pter supradictas qttuor pditiōes sunt etiam alie due supaddēde. Pria q qñ dicta elemosyna deponit apud aliquā psonā: q et pp difficultatem obtinēdi necessitates p qb^o est deposita: nō ita breuiter possit expendi: tunc faciant ipsi fres dāti ptestationē q quādiu ipsa durauerit: pprietas z dñium ipsi^o remaneat penes euz cū libera etiam ptāte eax sumēdi quotienes voluerit: vel de ipsa disponēdi ad suā volūtatez. Secūda z vltima q pcuret a dño licētia subrogādi alias psonas si necessitas emerserit: vt supe rius latius ptinet. Et sic in pcuratiōe solutionis que debet seruari vel deponi supradicte septem conditiones sunt seruande.

T Ertium pncipale est circa modū cautum quez fres debēt seruare circa talem elemosynam pcuratā aut eis oblatā aut eā tenētem: in quo tria sunt seruāda. Primū est q nullum dñium actionē admistrationē siue dispēsationē se credāt in dicta pecunia hēre: cū de facto nō hēant. Scdm est vt eam tenentē quālicūqz se habuerit in dicta pecunia nō pueniāt in iudicio: nec alio mō eam repetāt aut cōpotū seu rōnem de ea qrant. Tertiuz est vt quādiu dicta pecunia durauerit: nullā isinuationē vbo aut fcō vel signo faciāt p quā apparere possit eos hēre aliquā auctēm actionē vel dispēsationē in dicta pecunia. Et sic his trib^o articulis pncipalibus cum suis quattuordecim cōditionibus seruatis: fratres sane poterunt solutionez suax necessitatū procurare: vt latius supra dictum est.

¶ Explicit tractatus de necessariorum congrua solutione.

Incipiunt

¶ Incipiunt minorice decisiões dñi Bartoli de saxoferrato in qb⁹ diligēter caue vbi segtur ꝛ allegat quattuor erroneas cõstitutiões Joānis.xxij.cum cõtradicant declarationib⁹ Nicolai tertij in.c.Exijt qui seminat.tum q: sunt ɔtra paupertatem xpi.ꝛ quas ipsemet Joannes in morte reuocauit:cõtra quas vide superius defensorium Ocham.

¶ Incipit Tabula.

¶ Quinta distinctio.

Si legatum vni particulari frm̃ fuit relictum: & quod valet legatum vni frm̃: & debet conuerti in eius vtilitatem. cap.j.

Item ex p̃dictis patet quod frater minor pōt esse distributor: & pretor officio fruguntur frēs vt dicetur sequēti libro: & quid si ille frater non eget tanta pecunia. cap.ij.

¶ Sexta distinctio.

De relictis annuis: quod relictum annuum non valet etiam quoad extimationem. cap.j.

Idē de relicto diurno mēstruo vel fili. cap.ij.

Quid si annuū relinquat nō in ppetuū. cap.iij.

Quid si ānuū in vim pditōis relinquat. ca.iiij

¶ Septima distinctio.

De mō petēdi dicta relicta.s. an ille a quo dcā legata relinquunt sit ad ea obligat⁹ frib⁹. ca.j.

An sit obligata aliis quam fribus. cap.ij.

Per quos dicta legata petantur. cap.iij.

¶ Octaua distinctio.

De sindico Innocētij: & d̄ sindico pape Martini. cap.j.&.ij.

¶ Cōstitutio pape Joānis. cap.iij.

De sindico ex constitutione pape Nicolai ad libros vendendos. cap.iiij.

De sindico gñali q est in curia romana. cap.v.

De fratre minore qui constituitur procurator per conuentum. cap.vj.

De sindico procuratoris qui constituitur per cōmunitatez & statuta eorum. cap.vij.

De sindico & procuratore frm̃ laico qui constituitur a caplo fratrum. cap.viij.

¶ Explicit tabula scdi libri.

¶ Liber tertius. ¶ Prima distinctio.

De executionibus vltimaz volūtatuz: quod frēs minores non pñt esse executores qñ vicem heredum sustineant. cap.j.

Q d̄ frēs minores non pñt esse executores qñ ibi venit distributio pecunie in alios. ca.ij.

Q d̄ pñt esse executores ad distribuendū inter frēs vel sorores sui ordinis. cap.iij.

Quod possunt esse executores qñ sola psonaz electio est fienda. cap.iiij.

Si eis electio psonarum & distributio iniungatur preferetur personaz electio. cap.v.

¶ Secunda distinctio.

De consilio dando executoribus: possunt fratres dare consilium executoribus & exactoribus. cap.j.

Executori qui esset fratrum ordinem ingressurus nō pōt dare 9silium. cap.ij.

¶ Tertia distinctio.

An ille cui executio cōmittitur cū consilio fratrum teneatur illud regrere: & teneatur illud sequi. cap.j.

¶ Explicit tabula tertij libri.

¶ Liber quartus. ¶ Prima distinctio.

De hereditatibus que ab intestato fribus minoribus vel aliis obueniunt.s. quod frēs minores nō succedant ab intestato parentib⁹ vel aliis si veniant ad seq̄nti in gradu. cap.j.

Etiam si in dicta hereditate sunt res quas fratres possunt licite retinere non succedunt fratres. cap.ij.

Fratres nouitij succedunt. cap.iij.

¶ Secunda distinctio.

De bonis eorum qui fratrū regulam profitentur: possunt de bonis suis habita licentia disponere. cap.j.

Quod heredes instituti in eoz testamēto capiunt etiam nāli morte nō secuta. cap.ij.

Et ordini fratrum minoz iure institutiōis nil tenet relinquere. cap.iij.

¶ Tertia distinctio.

Quum ingrediens faciat pfessionem de bonis suis nil disponat: & quod postquam quis fecit pfessionem in ordine minoz: non potest de bonis suis disponere inter filios. cap.j.

Qui recuperent ius succedendi parentibus & cognatis cap.ij.

Ponit aliquas qõnes de fribus. cap.iij.

¶ Explicit tabula quarti & vltimi libri Minoricarū dñi Bartoli d̄ Saxoferrato. Sup regulam fratrum minorum.

¶ Prohemium in libros.

Minorum frm̃ sacra religio fuit a xpi pfessore Frācisco in altissima pauptate fundata: & a multis sūmis pōtificibus approbata: cuius vita tāta est nouitas quod de ea in corpore iuris nō reperit auctas. sacri tñ canones circa multa sanxerūt: & vt reprimerēt mordētiū linguas: & purificarēt eoz 9scias p̄ncipalr puiderunt. Circa vō qõnes & dubia que pp bona tpalia ipsis frib⁹ ad vitam nec̄iaz pñt occurrere p̄ncipalr nō puidit pontificalis

tificalis auctas z ptas:id est necia magistralis auctas:q p toneo z fista determinet ista dubia: Uerum q largitide fideliu viuentium frib ipsis obueniunt raro currut litigia:qm viuetes ipsi liberam volutate erga eos libere exequunt. Su pr vo q a psonis morientiu ipsis fribus relinquunt:vel possent ars eoz psona frib obuenire pp successoz ideuotoz auaritia z tenacitate multas vidi ptetioes z lites. Ut igit fribus in suis necitatib sit puisum:z vt i deuotoz successoz cupiditas copescetur z magris scolasticis hec ignota iura patefiat. Ego Bartolus de saxoferrato Perusin ciuis:minim iter legu doctores:h opusculu feci in quo nihil pterue dico nihil ptinaciter assero:s si qd hic repit iser tu q ad deterioratione sce mris eccie vel a veritate aliquo mo deuiaret : h ex iaduertetia lapsu lingue z velocitate calami euenisse credat: parat corrigere:z ex nuc corrigo:quu veritas fuerit patefacta sce mris eccie:z cuiusl meli veritate z clarius ituentis me huilr correctioi suppones. Qd opusculu libru minoricaz decisioni volui nucupari ta ab ipsis pn q ab ipsis ma. Totu.n.q in eo di de frib minorib intelligat;nec ad alios extedat nisi quaten in eo expresse ptinet. Quia tu h opusculu face p pstonem Nico,tertij vr phibitu z penale:id vt h opusculu p insultates secu deserat defensione: pstoneq pdicta:hic suspedit Joa.pp.xxij.q hic de verbo ad verbum inserere placuit.

Joanes epis:seruus seruoz dei.Ad ppetuam rei memoriam. Quia nonunq qd plectura psutur credidit subsequens expientia notiu odit no dz repheh ibile iudicari:si canonum pditor canones a se vel a suis pdecessorib vl aliq i eisde canonib ptenta reuocat. Sane dudu scio Nico.pp.iij.pdecessor nr qda pstone declaratoria q icipit.sup regula dilectoz filioz ordis frm mi,que.b.fra. altissim pfesso: istituit pmulgauit sub cert pe nis areti interdices ne pcordatie prietates seu aduerse vel diuerse opiones ab ipsis pstonis lectorib seu expositorib iducat:nec sup ipsa pstone glose fiat nisi forsan p qs vbu:vl sensus ipsi: vel pstructio:qu gramaticalr ad lras exponat: nec itellrs ipsi p legete depraueti aliquo seu distorqat ad aliud q pstonis ipsi lra ipsa sonat. Glosantes at i script pstone eade alr q supi est expssus facies q cometu scriptura seu libros ac ex certa scia delibate z dtermiate i scolis seu pdicatioes p ptra in pstone pdicta seu alia seu aliqd pdictoz:no obstatib aliqb puilegijs seu indulgetijs:aut lris aplicis:qbusq psonis dignitatib vl ordib aut locis religiosis vl secularib gnalr vel singulariter sub qda forma vl expssioe vboz q solet in pdict aliqb quols suffragari:ipo sco excoicatois snie voluit subiace. Nos aut attedetes q argumetis frequetib z collatiob lates veritas apit:qq sub eade lra sepe latet mltiplex itellcs:necno eet difficile volletib pstone ipsa pfecte lege ac itellige penas adiectas i pstone ei euitare:ac via vitat apire voletib:ac piculis q ex pdict posset i fate incurrere psone pcipue scolastice i errore salubriter obuiare:pserti cu de nouo suborta sint aliq dubia circa q piclitari vitas z errorib via paditmis liceret pferre sup ptetis i pstone hac:z disputare phibitoes z penas pdictas taz latas q coicatas:z eoz effect i frm nroz ac mltoz epoz archiepoz platoz:necno mltoz pfessoz vtriusq iuris:z mltoz facre theologie magroru pntia du pfiloriu tenerem aucte aplica duxim vsq ad bnplacitu sedis aplice suspendas. Pro suspesioe at h:ne p que itedim lnlaz im partiri q p statuta rlaz pdictoz dogmatizare scribe seu dtermiare pdicare seu praue log licet at publice vl occlte:qnlms oib z singulr aucte pdca districti ibibem:ne aucte pmissoz:z posteroz pmissoz ibibitioe:z penaz suspedio in dubio reuocari valeat:nec alicui pp defect pbonis idigni q velut trasgressor phibitionu ipsaz i pena seu peas icideret andictas.Nos voletes sup h de oportuno remedio puide chartas seu mebranas suspesioes ptinetes easde appedi seu affigi maioris eccle.Auinio.hostij seu sup hostijs fecim qua suspesione pdicta suo qsi sono pconio z patulo iuridico publicabat.data Auinioni.kal.April.Potificat nri i anno.vj.

Hoc aut opusculu diuido in libros.iiij. In p de hereditatib q frib relinquunt. Scos de relictis singularib q i suis volutatib hoies frib largiunt. Terti de executorib vltimaz volutatu q frib iniugunt. Quartus de hereditatib z bonis q ab itestato fribus deferunt:quels aut libru diuido i distictoes z distiones p capla:vt pmi libri series manifestat.

¶ Incipit liber primus. vij. distinctiões continēs.

¶ Prima distinctio.

¶ De hereditatibus que in vltimis volūtatibus relinquuntur.

¶ De singulari statu fratrum ex quo dubia oriuntur. Capitulum primum.

E hereditatibus que in testamēto fribus relinquunt multa dubia oriūtur. Primo.n.vidēdum est: qs est iste singularis status frm minorum ex quo ista dubia oriunt. Hoc exprimit Nicolaus in.c.exijt q seminat.§. porro.vbi sic ait.porro cū rla ipsa expresse ptineat q frēs nihil sibi appropriēt: nec domum: nec locū: nec aliquā rem. Sitqz declaratū per eundē pdecessorem Gregorium.ix.z nōnullos alios hoc seruari debere tā in spāli q̃z ēt in cōi. Et alibi eodē.c.§.ceterū: di sic. Ceterū quum in eadē regula sit sub pcepti districtione phibitū: ne frēs recipiāt p se vel per alios denarios vel pecuniā vllo modo. Idqz frēs in ppetuum seruare cupiāt z vel vt iniunctū id necesse habeāt adimplere zč. Et istud quātū ad abdicationē ppietatis referf p Clemētem in.c.exiui §.a d hec. Quātū vō ad pecuniā vbi Clemens strictius loqtur in eo.c.§.deniqz: cū idē pfessor (sic ait) sūme affectaret sue rle pfessores esse astrictos totaliter ab affectu z desiderio terrenor z spālr a pecunia z eius vsu totalr inexpertes: sicut pbat phibitio de recipiēda pecunia in regula sepius repetita zč. Ecce statū eor in altissima pauptate fundatū: qualr statū iter seculares hoies ob aliquā cām nullo iure institutionis est iuentū. Nā hoies liberi cuius status est iteger habere possunt in pprio z in cōi. Quidā tn̄ sunt quor status pp̄ter penaz minutus est: vt deportati in isulā: licz ea que iuris ciuilis sunt perdāt: tn̄ que iurisgentiū sunt retinent: z ex his causis possunt sibi acqrere: z actiōes hic.vt.ff.de penis.l.qdā sunt.z.ff.mādati.l.si mādauero.§.his cui.z de re.iu.l.si victū.z ibi nota f. Quidā sūt serui pene: z sic eor status in totū perimif: z sic pdūt oia: tn̄ p alimētis pōt sibi legari: z ipsemet poterit p se vel per alios iudicio offm̄ implorare vt sibi soluaf. vt.ff.de ali.z ciba.le.l.si cui.z.l.si seruus. z de his que pro nō scrip.hūtur.l.si in metallu: tn̄ fratres pdicti pro nulla re tpali possunt esse in iudicio vt ifra diceiur: de his qbus vsus pecunie nō repitur iterdictus. Nō ergo sunt in tāta pauptate pp̄ter penā in quāta sunt frēs minores pp̄ter spm̄. Quidā etiā sunt: quos seruos fecit captiuitas vel natiuitas istis ēt ex cā alimētor pōt legari: z in multis causis pro re tpali in iudicio esse possunt. vt.ff.de iudi.l.lis nulla: z eis vsus pecunie non est iterdictus.vt ff.de manumis.l.his cui. Nō.n.sunt in tāta extremitate quāta sunt frēs pdicti pp deum. De his q in ecclesia dñi militauerunt nullū genus holum repio ptitutum in tanta pauptate. De clericis.n.secularib⁹: religiosis nō mendicātibus nō est dubiū. De religiosis vō alijs mendicātibus: pstat q aliqua hūt in cōi quoad propietatem.vt colligif ex verbis Gregorij pape xij.in pstitutione. Quia quorundā dum dicit referēdo verba Gregorij decimi sicut frēs minores z pdicatores in altissima paupertate docuit paupes famulari: z pstat ipsos pdicatores in cōi hēre: ēt quoad ppietatem aliqd qd eor rle z statui nō repugnat zč. De dño nr̄o Jesu xp̄o z de aplis z qd iuris frēs hēant in rebus quar vsus est eis pmissus illud est qd icōcusse credere debemus p Joā.papā.xxij.q declarauit z statuit in pstitutionib⁹ suis quar vna icipit. Ad pditorem canonū.alia icipit. Cum iter nōnullos: alia vō incipit. Quia quorūdam. In eadē tn̄ pstitutione. Quia quorūdā.dicit in qbusdā frm̄ vitā esse magis strictā scz regulam que fuit aplor dū sic ait. Constat.n.multa ptineri in.d.regula.q̃ nec xp̄s verbis docuit: nec exēplo firmauit: vtputa q pcipit pditor dicte regule fribus vniuersis vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p se vel p interpositā psonam: necnō de multis existētibus in dicta rla: que vtiqz nec xp̄s nec apostoli docuerunt: nec firmauerūt exēplo: nec ob.q xp̄s portare pecuniā aplis z discipulis dum eos ad pdicandū mitteret iterdixit: qd tn̄ anteq̃z ad pdicanduz mitteret nō legimus iterdictū: qr post redituz pecuniā portauerūt: vt in plerisqz locis euāgelica veritas z aplica dicta attestanf: quuz ergo sit vite tanta singularitas: non mir si eor occasione singularia dubia oriantur.

¶ Quod

¶ Quod non valeat instō heredis si frēs minores istituantur. Cap.ij.

q Uidam in suo testamēto frēs minores vel vnū eorum instituit heredē. ¶ Primo querit an valeat testamētum: ad qd̄ sciendū est q̄ decretalis exiui de paradiso. de vbo. sig. in Cle. dicit q̄ frēs minores istarum istitutionum nullatenus sunt capaces: tñ addam si qdem sunt istituti et nullū hñt substitutū vel coheredē q̄ testamentum est nullū et hereditas ptinet aduenientes ab itestato. vt. ff. de his q̄ pro nō scrip. ha. l. si in metallum. et C. de here. insti. l. j. ff. de re mili. l. neqꝫ. n. Si vo frēs istituti habeāt substitutum vel coheredē: tunc testm̄ pōt valere substituto adeūte hereditatē ad quē ptinet. vel adeūte coherede cui crescit portio relicta frib vbi substitutus nō est. C. de ca. tollē. l. j. in pn. et his itaqꝫ. ¶ An illi apd̄ quos hēditates de iuris rigore remanent eas licite retineant in foro ɔsciētie. Quod ille apd̄ quē hereditas remanet: tenet id qd̄ iure hereditario est relictū cōmutare in spēm alterius relicti. Cap. iij.

s Ecundo querit nūqd pdicti veniētes ab itestato substituti vel coheredes ad quos dcā hereditas remanet fm iuris rigorē eā possunt licite retinere in foro ɔscie vide arg. ɔsi. clxxxj. Probari pōt pmo q̄ nō: ois. n. q est obligatus ad aliqd de iure nāli illud nō pōt licite sibi retinere in foro ɔscie: hoc notāter no. Inno. in. c. inotuit. ex̄ de iudi. Sꝫ isti apd̄ quos dcā hereditas remanet sunt obligati ad eā reddēdā de iure nāli. g nō pñt eā licite retinere i foro ɔscie: minorē pbo ex testō impfecto et minus solēniter oritur obligatio nālis fm verā opi. nrorum gl. vt. C. de iur. et fac. igno. l. cū qs. et de ɔdi. inde. l. j. et ff. de re. iu. l. cuius p errorē. ergo ex ipso testō imperfecto rōne heredis istituti q nō est capax orit obligatio nālis. Scdo pbat p. l. q expresse dnt q̄ licꝫ relictū sit inutile: tñ ille apud quē remanet ad id tenet in foro ɔscie. vt. C. de fideicō. l. ij. et. ff. de fideicō. l. in testō. Tertio pbat sic. illō qd̄ qs retinet ɔ volūtatē eius defūcti cui succedit nō pōt licite retinere in foro ɔscie illud est verum. et pbat. ff. de re. iu. l. id qd̄ n rm: et ex̄ de pscrip. c. qm̄. sꝫ ille apud quē remanet de iuris rigore eā tenet ɔtra volūtatem defuncti qui voluit q̄ fratres minores haberent. Quarto qñ aliquid relinqtur ad aliquē pium actum fm testatoris volūtatem qui actus de se tñ nō est licitus ille apud quē remanet nō pōt licite retinere: sꝫ debꝫ illō ɔuertere habita legitima solēnitate in aliū actū licitū. ff. de vsufru. le. l. legatuꝫ. et de admi. rerum ad ciui. pti. l. legatū. ita ergo in ppposito: lꝫ ergo frēs minores nō pñt capere vt heredes tñ videt debere vēdi hereditas et dari eis pcium ɔuertendū in vsus licitos et sic ille apud quem remanet nō pōt licite retinere. Quinto pbat. nā qñ aliqs est nō capax relicti absqꝫ sui dlicto debet ei extimatio qtenus eā cape pōt. Exemplū cuidā claudo relinqtur militia cursorum certe debet extimatio: vt. l. apd̄ iul. §. fi. cū. l. se. de le. p. l. fideicō. §. si suo. et de le. iij. ita ergo in pposito cū frēs minores sint incapaces absqꝫ ipsorum delicto. Econtra q̄ pñt licite retinere. sic q nō tenet ad reddēdū illud qd̄ tenet aliquo iure ciuili vel nāli vel alio pōt licite retinere i foro ɔscie: hoc est notū: sꝫ ille apud quē talis hereditas de iuris rigore remanet est hmōi. ergo et c. pbo dispositio defuncti q ɔtinet aliquid phibitū a iure dr ɔtinere ipossibile de iure. vt l. apd̄ iul. §. fi. de le. i. et de cō. insti. l. filius. et. l. cōditiōes. sꝫ ipossibiliū nulla est obligatio: vt. ff. de re. iu. l. ipossibiliū. Et no. q̄ nulla lege obligat: et sic nec ciuili nec nāli nec aliq: et est expssuꝫ. ff. de act. et ob. l. j. §. si id qd̄ dare. et no. per dy. ex̄ de re. iur. c. nemo pōt. li. vj. cū igr institutio facta de frib minorib fit a iure phibita. vt in. c. exiui de paradiso. ex̄ de ver. si. in cle. g et c. vt pbat ex tex. ibi. vbi dr q̄ frēs min. hēditatis vel successiōis nullaten sūt capaces. et no. qd̄ dicit nullaten: et sic nullo mō sunt capaces nec respectu ciuilis nec nālis obligatiōis: qr hec dictio vlis. s. nullatenus pdicat de plurib: ergo de necītate itelligit. i. nec d iure ciuili nec nāli: et sic ille q retinet nullo iure tenet. Scdo pbatur: qr pnceps ex cā pōt auferre dñiuꝫ rei mee l. ite si vberatū. ff. de rei vē. et de euic. l. lucius. et of. p si. l. barbarius: g eadē rōne pōt ipedire ne querat: cū ergo dcā ɔstitutio ipediat queri fribus: ergo ille q retinet licite in foro ɔscie: et ille apd̄ quē dcā hereditas de iuris rigore remāet dꝫ de volūtate defūcti solicite iuestigare: et tūc aut ex illa iuestigatiōe remanet certus q̄ testator voluit illud testm̄ suū valere iure directo. s.

testamēti tm̄:aut remanet certus ꝙ testator vo
luit ēt iure codicilloꝝ ⁊ oi mō quo pōt:aut is
apud quē remāet ex p̄dictis nō pōt eē certus:
nec applicat aīum suū ad aliqḋ p̄dictoꝝ:sȝ re/
manet in eo qḋ ius p̄sumit. Primo casu qn̄ cō
stat ꝙ testator voluit ꝙ valeret iure directo tā/
tū.s.testamēti:⁊ tūc is apḋ quē dicta hereditas
remanet pōt eā licite retinere in foro ꝯscie:naȝ
testatorē velle ꝙ tm̄ valeat iure testi.hoc ipor/
tat vt heres institutus hereditatē capiat suo iu/
re a se p̄o:vt.ff.de here.isti.l.sȝ ⁊ si.sub ꝯdi.§.fi.
⁊ si ipse institutus a se cape non pōt:ꝙ alij apud
quos hereditas remanet vt veniētes ab itesta/
to vel coheredes ei restituere nō teneanť:vt.ff.
de codici.l.j.⁊.C.de fideicō.l.eā quā. Cū ergo
ex virtute dictoꝝ v̾boꝝ testator voluerit illos
apud quos hereditas remanet nō teneri:appa
ret ꝙ licite pn̄t retinere in foro ꝯscie:⁊ per hoc
appet rn̄sum ad p̄mā rōnē in ꝯtrariū factā:nā vo
lūtas ipfecta iducit nālē obligationē: verū est
in volūtate ipfecta ex defectu solēnitatis:quia
tūc iducif obligatio nālis in eo ꝙ testator vo/
luit veniētes ab itestato:nō aūt in eo qḋ testa/
tor noluit. Sȝ hoc voluit veniētes ab itestato
teneri ḡ licite retinet:⁊ eodē mō rn̄.ad.ll.i ꝯtriū
adductas. Scḋo casu qn̄ cōstat ꝙ testator vo/
luit ꝙ valeret oi mō quo melius pōt:dicā ifra
px.di.c.iij. Tertio casu qn̄ ille apud quē here/
ditas remanet nō pōt esse certus:nec applicat
aīum suū ad aliqḋ p̄dictoꝝ sed est ꝯtētus eo ꝙ
ius p̄sumit testatorē voluisse valere iure testa/
mēti tm̄ ⁊ sic idē ꝙ i p̄mo casu.ff.de iure codi.
l.j.⁊.l.illud.§.tractari.C.de testa.l.nō codicil/
lū:⁊ de codi.l.fi.vix tn̄ puto repiri aliquē q no
luerit valere oi mō quo melius pōt:⁊ iō in foro
ꝯscie tutius est nō retinere: ita dixerūt multi
magri theologie:⁊ p̄dicta vera inuenietib⁹ ab
itestato. In oib⁹ substitutis aūt nō est dubiū ꝙ
volūtas defūcti teneat:nā voluit defunctus ꝙ
heredi instituto nō adeūte vel q̄r nō vult vel q̄r
nō pōt substitut⁹ admittaf.l.cū ꝓponas. C.de
heredi.isti.l.si pif.⁊ sigs.o.ca.te.l.j.§.si ꝓpo/
naf. ¶ Ad rationes in ꝯtrium ad primam ⁊ se/
cūdam iam rn̄sum est. Ad tertiam dico ꝙ talis
ad quē remanet non retinet contra volūtatem
defuncti:imo s̄m eius volūtatē p̄sumit.n.l.ꝙ
testator velit ꝙ si nō valet testm̄ venit heredi/
tas adueniētes ab inte.vt.l.ꝯficiunť:in p̄n.de
iure codicil.vel ad ꝯiunctas:vt.l.j.§.p scḋo.
C.de ca.tol. Ad q̄rtā ⁊ ad q̄ntaȝ rn̄.ꝙ illa iura
loquunť in legatis ⁊ fideicōmissis in qb⁹ testa/
tor grauat aliquē apud quē remanet h̄editas.
Uñ merito ille pōt cogi adire:⁊ ei⁹ aditiōe ꝯfir
maf testm̄:hic aūt loqtur in hereditate q̄ frib⁹
iure directo relinqť ⁊ sic a seipsis vn̄ si soli sūt i/
stituti nō est cui⁹ aditiōe ꝯfirmeť testm̄ ⁊ meri/
to nō est locus dicte ꝯstitutiōis:si v̾o h̄n̄t substi/
tutū vel aliū coheredē:idē q̄r illi nō sūt graua/
ti vt dcm̄ est. Ex p̄dictis satis clare liquet ꝙ il
le apud quē dcā h̄editas remāet nō teneť illḋ
qḋ est relictū iure h̄editario directo cōmutare
in spēm alteri⁹ relicti vt sic nec frēs mino.cape
possint in foro ꝯscie:nec i foro ciuili:vt dcm̄ est.
¶ Sȝ ꝯ p̄dicta q̄ dcā sūt de coh̄edib⁹ qb⁹ por/
tio relicta frib⁹ accrescit videť ꝙ no.p gl.C.de
iur.⁊ fa.igno.l.si post diuis.vbi di ꝙ iter cohe/
redes ē obligatio nālis ēt ex testō ipfecto. Er/
go saltē in foro ꝯscie coheres teneť:ad qḋ dico
ꝙ illa gl.nō est vera:⁊ reprobaf p doc.ibidē.qḋ
pȝ q̄r ex testō ēt valido neuter coheredū alteri
teneť:quū vnusq̄sq; a seipso capiat:vt.l.sȝ si in
ꝯdi.§.fi.⁊ de here.isti.eadē rōne qn̄ testm̄ est i/
validū nō teneť aliq̄ obligatiōe: ⁊ hoc ex testō
ex q̄n ꝯctu cōionis in casu nr̄o nulla pōt fieri
obligatio quum nulla sit cōmunio ⁊c̄.

¶ Secunda distinctio.

¶ De h̄editate frib⁹ iure fideicōmissi relicta.
Qḋ frēs minores hereditatis iure fideicōmis/
si restituēde nō sunt capaces. Cap̄.p̄mū.

De hereditatib⁹ fribus mino/
rib⁹ iure fideicōmissi relictis pn̄t plu/
ra q̄ri:hoc aūt sepe ꝯtigit qn̄ testator iubet ꝙ si
heres institutus decesserit h̄editas deueniat ad
frēs minores iure fideicōmissi deferri iuris̄s di
cunt:licȝ qn̄q; h̄eat iure directo. Quero p̄mo
an h̄mōi frēs mino.sint capaces. Rn̄.ꝙ nō:nā
dcā decretalis dicit a frēs successionuȝ q̄ ex nā
sui idifferēter ad pecuniā ⁊ ēt ad alia mobilia
⁊ imobilia se extēdūt ꝯsiderata sui puritate vo
ti nullaten⁹ sunt capaces:sȝ qn̄ alicui h̄editas
iure fideicō.restitueref successio ē.ff.ad trebel.
l.restituta.§.fi.cū se. Scḋo ꝓbaf ꝙ nā hui⁹ suc/
cessiōis est vt suā nāȝ porrigat ad oia iura ⁊ ad
oia mobilia ⁊ stabilia:vt ad tre.l.j.i p̄n.⁊.l.fcā
in p̄n.ergo h̄mōi fratres non sunt capaces.

¶ Quod

¶ Quod heres a quo fideicōmissum vniuersale relinqtur tenet ad extimationē. Cap. ij.

s Ed quero si licite frib⁹ fideicōmissuz restitui nō possit: vt est dcm̄ an heres teneatur ad extimationē videt q nō p tex. dicte decretalis exijt q sic dicit: nō licz eis valorē hereditatū taliū vel tātā cap ptē q psumi possit hec in fraudē fieri qn̄ sub mō z forma legati dimitti sibi facere aut sic dimissa recipe: qn poti⁹ ista sic fieri ab ipsis simplr phibem⁹ zc. ex quo pz q nec ad extimationē hēditatz tenet ēt iure p leges q dicūt: qn qs nō pōt cape rem sibi relictā pp qualitatē psone sue absqz suo delicto tūc heres tenet ad extimationē: vt. l. apd. iul. §. fi. cū. l. se. de leg. j. z ibi no. z de le. iij. l. fideicō. §. si seruo. z de vbo. ob. l. multū. z ibi no. Sz ita est in pposito heres nō tenet ad extimationē vt i pstitu. dn̄i Nicolai pape q icipit exijt. §. ad hoc: vbi di q qn̄ frib⁹ aliqd simplr relinqtur itelligit in cām licitā l3 est vt vēdat z pciū in vtilitatē frm̄ puertat. Scdo ad terminationē pdicte dubitatis videre dēm⁹ itelligētiā vboꝝ dicte pstitutionis exijt supius relate: nā pōderaquū possim⁹ mēdicare: qd quoddā est pcurare q eis frib⁹ mino. relinquat est penit⁹ iterdictū frib⁹ minorib⁹: dimissa vo recipe nō est iterdictū oino: sz ita demū l3 psumi pōt vt illa verba dnt. In fraudē fieri itelligo qn̄ p l3 aliqd fieret p pauptatis votū vel in aliquo puenit: vtputa si valor seu extimatio pdcā tātā quātitatē ascēderet q magis sapet thesaurizatū qz p necitatib⁹ immētib⁹ receptū: z iō in qōne pdictā dico q si extimatio pdcā magnā z mirabilē quātitatē excederet q frib⁹ nō licz recipe: ita loquūt vba illa: sz si eēt qtitas pua z moderata: vel de magna qtitate moderatā accipe licite frēs pnt z heres ad hec tenet: ita loquunt alia iura pro hac pte allegata: hec idicāt vba pstitutiōis pdicte. ibi tātā coꝝ ptē zc. hec ēt manifestant i eadē pstitutiōe exijt. §. dubitauerūt: in eo q tractat de distributiōe bonoꝝ nouicioꝝ: z l3 ēt declarat ibidē. §. nō. n. verisile. Ubicūqz aūt dixi q heres tenet nō itelligas q frib⁹ obligatio q rat: hoc. n. voto coꝝ repugnat: sz i quē fundat dcā obligatio dicem⁹ in scdo li. vbi de relictis z legatis singularib⁹ tractabit: vbi ēt dicemus que sit ista quantitas moderata: z quid fiet dz superfluo z an ipsi fratres possint pdicta vendere zc. Bar.

¶ De testō in quo frēs sunt instituti z dcm̄ est si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum. Cap. iij.

e X predictis satis liquet q qn̄ frēs pdicti hēdes instituant: z l testō di: si nō valet iure testi valeat iure codicilloꝝ: z oi modo quo meli⁹ valere pōt: z tūc heres tenet ad extimationē fm pdictū modū: qz pdicta vba hoc ipoztāt de iure: z institutiōe irrita videant rogati p fideicōmissuz: hi ad quos hēditas remanet restituere illi instituto: vt de fideicō. l. ex testō. z ibi no. z. l. eā quā. e. ti. z iste est casus fz vnā lec. ff. de testa. l. ex hac scriptura: z. l. ex his vbis: z ibi gl. z de iniusto te. l. posthu. §. fi. z de te. mili. l. qrebat. §. vtz. licz gl. C. de li. p. auc. ex eā videat dicere q illa vba l3 casu nō opent: sz illa gl. reprobat. Ex l3 appet determiatio illi⁹ tertij mēbri quo d dimisi sup dist. j. c. iij. qn̄ ille apud quē hēditas remanet: credit defunctū voluisse testm̄ valere oino quo meli⁹ pōt: q tūc tenet in foro pscie. ¶ Tertia distinctio.

¶ De hēditatib⁹ q frib⁹ iure legati relinquuntur. Idē est in hēditate q iure legati relinqtur qd in ea q iure fideicōmissi. Cap. j.

d E hereditate q frib⁹ iure legati relinqtur dico idē p oia quoad pdicta q supra dixi: in hēditate iure fideicō. eisdē frib⁹ relicta q nō valet cū ei⁹ hēditatz frēs nō sint capaces eadē rōne q sup dcm̄ est: qz trāsirēt iura z actiōes z alia bōa: vt. l. fili⁹. §. lucio. de le. ij. z. l. mulier. §. fi. ad tre. z eodē mō dico q dētur extimatio qz heres grauat⁹ est a defūcto sicut qn̄ iure fideicō. relinqtur: vt. d. l. mulier. §. fi. ad tre.

¶ Si alicui fratri aliqua res legat z in ea heres instituatur. Cap. ij.

s I alicui fri vel fib⁹ relinquat pticulariter z i. eo instituat an vitiet: q videt qz hēditatis nō sūt capaces: p videt q sit idē q i legatis: vt l. quo. de hēdi. insti. So. dicēdū ē q hēdis institutio ex certa re vel quātitate hz effectū in forma vl: quoad qdā: vtputa vt alijs heredib⁹ vlib⁹ nō extātib⁹ totū sibi accrescat: vt. l. j. §. si ex fundo. ff. de here. insti. z quātum ad hūc effectum

non valet:quoad quedaȝ vo habet vim legati. vt dicta.l.quotiens:ꝛ quoad alia de tali institutione ex re certa qd iuris in sequenti.li.dicam.

¶ Quarta distinc. io.

¶ Si instituatur heres ecclesia frm̄ minoꝝ. Quod valeat institutio si instituatur ecclesia fratrum minorum. Cap.j.

Si aliquis in suo testamento instituat heredeȝ ecclesia frm̄ minoꝝ alꝭ locum. Primo querit an institutio valeat:ꝛ vr̄ ꝙ nō:naȝ suus q a dn̄o regitur nō est capax eoꝝ quoꝝ dn̄s est nō capax.vt.ff.de here.insti.l.nō min⁹.ꝛ de le.j. l.si mihi ꝛ tibi.§.ij.de acq.here.l.si suus ei⁹.ꝛ de le.ij.l.si titio ꝛ meuio.ꝛ.C.d here.insti.l.neqȝ p se.eadē rōne ecclesia q regit p frēs nō dȝ esse capax eoꝝ quoꝝ frēs non sunt capaces.puta si aliqs heredē instituat hoc mō.stichū seruū titij heredē instituo.cōtēplatione.n.titij vr̄ eum instituere.licȝ ipse statut⁹ alꝭ stichus sit liber hō. C.de iure.deli.l.cū aliqs:ita in ppositō cū dico ecclesia frm̄ mi.ꝯtēplatione frm̄ vr̄ facta institutio:sȝ ipsi frēs nō sunt capaces.ḡ ꝛc. Preterea sicut ideȝ instituit ciuitatē ꝛ ciues:vt.ff.de ꝯdi. ꝛ demon.l.ciuib⁹:ꝛ de re.du.l.ciuibus:ita vr̄ idem instituere frēs ꝛ ecclesiā frm̄ minoꝝ. Preterea aut ꝯsideras ecclesiam p collegio:vt no. ff.qd cuiusqȝ vniuer.no.l.itē.ꝛ ꝯstat ꝙ nō valet:nam hereditatis nō est capax:aut ꝯsideras ecclesiā p muris ipsius eccl'ie:ꝛ idem ꝙ nō valet:nā hereditatis aditio reqrit aīum ꝛc. Preterea decretalis exiui.vr̄ velle ꝙ eiusdē ꝯditionis sint eccl'ie frm̄ cui⁹sunt frēs:igit sicut frēs nō pn̄t accipe pecuniā:ita nec ecclesijs dȝ eoꝝ offerri:vr..d.§.dicim⁹.Itē sicut ipsi ita eoꝝ eccl'ie debēt eē hūiles ꝛ nō excessiue:vt ibi.§. hinc est ēt.ḡ sicut frēs sunt incapaces ita eoꝝ eccl'ie.Ecōtra ꝙ valet institutio:nā declaratuȝ est in illo.c.exijt q seminat:ꝙ dn̄ium ecclesiaꝝ ꝛ frm̄ minoꝝ ptinet ad ecclesiā romanā. Ideȝ postea dicit Ioā.pp.xxij.in illa extrauagāti:q incipit.Ad cōditoreȝ in ecclesijs ꝛ alijs q vsu nō ꝯsumunt. Si ḡ sunt eccl'ie romane.igit ecclesie romane acqritur ꝛ sic valet. Preterea ecclesia est vsus publicus ꝛ in ea versat oīs vtilitas:vt.l.j.§.ius publicū.ff.de iusti.ꝛ iure.ergo posito ꝙ eccl'ie ro.nō qrerēt:saltē qreret reipublice illius ciuitatis quū in ei⁹honorem videat facta talis institutio:casus est in.l.ciuitatib⁹:de le.j.ꝛ.l.si aliquid.ꝛ.l.lucia.ff.de au.ꝛ ar.le. So. dicēduȝ est ꝙ licȝ in religiosis ꝛ alijs collegijs hoc sit ꝙ ipsi nō hn̄t ius in ecclesia:ꝛ iō qd ꝯcedit eccl'ie vr̄ ꝯcedi collegijs:de frib⁹hoc dici nō pōt.q: nullū ius hȝ eccl'ia:sȝ solū simplicem vsuȝ facti:ꝛ eccl'ia ꝛ loco vr̄ vti pcario ꝛ recessuri inde cum dn̄s mutauerit volūtatē:vt.d.c. exijt q seminat:vn̄ qd dr̄ de frib⁹ non pōt referri ad ecclesiam:vt.ex̄ de pui.c.p exceptioneȝ li.vj.licȝ ergo statutū sit ꝙ frēs nō sint capaces tn̄ hec de ecclesia nō pōt itelligi:ḡ remanet in iure cōmuni sm̄ qd eccl'ia pōt institui:vt.C.de sa.san.ec.l.j.ꝛ.l.gisar.Nec ob.pma rō:q: seruus regit a dn̄o iure ppietatis:iō ipsi⁹ dn̄i capacitas ꝛ icapacitas ispicit:.sed frēs in ecclesia nullū ius hn̄t.Nō ob.scd̄a rō:q: quuȝ dico ecclesia frm̄ minoꝝ appono vt certa eccl'ia demōstret:nō vt frm̄ ꝯtēplatione relinquat:sȝ secus quū dico instituo titium filium sempronij cum iam sempronius eēt mortuus:vt.C.de vsur.l. si.in si.ꝛ.ff.de he.insti.l.his v̄bis.§.si.quuȝ frēs quoad ipsa tpalia habeant p mortuis. Nō ob. tertia rō:alr̄.n.hn̄t se ciues ad ciuitatē q: ciues hn̄t ius in ea ꝛ iurisditionē:sed frēs nullū ius hn̄t in eccl'ia:vn̄ illa eqpatio pcederet in alijs religiosis.Nō ob.q̄rta:q: bn̄ erit psona q poterit adire vt di in se.q.Nō ob.qnta rō:q: fateor ꝙ ibi nō dȝ offerri pecunia ꝯuertenda in vsuȝ paupeꝝ:q: illud eēt ꝯtractio pecunie nō pmissa:nec p tr̄am:nec p declaratores vt ibi di:sed si ibi ponit pecunia in fabricā ecclesie ꝯuertenda:ita ꝙ frēs ibi nil hn̄t facere:tūc lȝ non reperit phibitum.Nec ob.qd di ꝙ eccl'ie eorum debēt esse humiles ꝛ non excessiue q: fateor lȝ: tn̄ ad fabricā ꝛ sustētationē locoꝝ ꝛ ecclesiaruȝ humilium pōt qs institutionē facē sicut ad aliaȝ piam cām:vt ifra.pxi.di.satis.n.mihi est dicere ꝙ illa ecclesia est capax:ꝛ sic valet institutio. Quid auteȝ fiet si ecclesia non indiget refectione vel fabrica dicam in sequenti libro: dum de legatis tractabimus.

¶ Quis petet hereditatem in qua instituta est ecclesia fratrum minorum. Cap.ij.

Sed quis petit seu adit hanc hereditatē in qua ecclesia frm̄ minoꝝ est instituta. Rn̄.dicta quorūdam vident inducere ꝙ hereditatis aditio

aditio nõ fit neccia qđ pz:q: dicũt in hereditate delata fisco nõ eẽ neccĩam aditionẽ:vt pbat.ff. de iur.fis.l.j.§.an bona eadẽ rõne.hic.n.institui tur eccĩa fi rn minoꝝ:z p ɔñs eccĩa ro.cui⁹ est dicta eccĩa:sed ɔstat ecclesiã ro.in pdictis obti nere fisci locũ.ergo zc.Cõtrarium tenet gl.in d.§.an bona rõne:q regrit aditio per.l.j.C.de of.p:o.cu.cesaris:z ẽ casus.ff.de fideicõ.l.i.l.iiij. §.eadem ɔstitutio:z.§.se.z idem vbiqz in pias cãs relinqtur hereditas:vt.C.de epi.z cle.l.si qs ad declinandã.§.sig dẽ si hereditatem reci piant zc.qđ denotat aditionẽ hereditatis:cuz ergo neccĩa fit aditio:vidẽdum est pmo p quez fiat aditio:z dico sũmus pontifex est pncipalis dñs z rector ecclesiaꝝ dictoꝝ frm : ipsi vo frẽs hñt simplicẽ facti vsuz vt dcm est:ideo pcura tor seu sindicus ro.eccłie poterit indubitanter adire z petere vẽdere fm formã meã:quos p curatores pñt nolare frẽs ex vigore lraꝝ pꝑter Martini quarti quas lras in pdictis q̃ frib⁹ re linquunt nõ puto corruptas vt plene dicã in sequẽti li.dist.viij.z sic noĩe eccłie adibunt:pe tent:distrahent. Sed si dictus sindicus nõ pos set hẽri q: frẽs eum nolare nollẽt:vel esset eis interdictũ:tunc posset adire epe:nã dicta.Lec clesie ɔstructio seu fabrica:ideo instituta est vbi alius nõ repitur tũc epe põt hoc facere:vt.C. de epi.z cle.l.nulli:z.l.sigs ad declinãdaz:z in auc.de ec.ti.§.sigs in noĩe.adire.n.papã pꝑter hoc est adeo difficile q reputat impossibile.l. apud iul.§.fi.de le.j.z ibi no.z licz ecclesia frm sit exẽpta:nũ epe potuit pdicta facere sicut eẽt relictũ ad aliquã piam cãm z nihilominus p tineret hec ad curiã epi:vnde testator originẽ trahit:vt.d.l.nulli.§.j. Sz si epe nõ faceret vł negligeret hẽditatez adire posset citas in q̃ est eccĩa cũ ibi ẽt eccĩa ptinet ad honorẽ z vtili tatẽ ciuiũ:vt.l.j.§.ius publicuz:z ibi no.ff.de iust.z iu.z sic ad honorẽ z vtilitatẽ citatis vi det facta institutio:z sic citas poterit adire z pe tere:vt.l.ciuitatibus:z.l.si aliqd:de le.j.z.l.lu ciuo:de au.z argen.le.Uel põt dici ex pdictis q sint plures heredes insolidum : qđ est ɔtra.l. ɔdẽnatione.§.vnicuiqz de re.iur.q: vnus so lus est heres.s.illa pia cã.cuius hereditatis iu ra exercet ecclesia romana rõne plene iuris qđ habet in ecclĩa instituta:z epe ratione genera li quã habet institutione, facta ad pias causas: z ciuitas quia pertinet ad honorem ciuitatis.

¶ Per quem bona dicte hereditatis in vtili tatem ecclesie conuertantur. Cap.iij.

P**er quem** bona dicte heredi tatis petãtur:z in vtilitatẽ ecclesie ɔuertant. Rñ.qñ per sindicũ romane ecclesie est claruz:z qñ p epm sitr est clarũ.vt.d.l.nulli.z.d.l.sigs ad declinã dam. Itẽ qñ sit per sindicũ cõis idẽ : si ad hoc mãdatum hz:puto ẽt q glibet iudex secularis ex officio suo poterit ɔstituere vnũ per quẽ p dicta fiãt ar.l.iij.de ali.z ci.le.z de ad.tu.l.gn tue.§.fi.in.d.c.exijt q seminat.§.ad hoc di qa fribus. Itẽ glibet de populo poterit hoc defer re sicut bona que deferunt i fiscũ cũ li.ff.de iu. fisci.z.l.nulli.C.de epis.z cle.z in auc.de ec.ti. §.finautẽ q hoc facere:ibi alij sic Insam monen di hmõi qõne zc. Rñ.q: oium interest:vt in p uinciali.§.fi.z.l.se.de ope.no.nũ.z ex de re.ec. nõ ali.§.sigs plurium. Quãdo aũt qs petit vt glibet de populo ɔcludit:sic z peto pnunciari hereditatẽ pdictaz ptinere ad dictã ecclesiã z piam cãm:z illum possessorẽ ɔdẽnari ad resti tuendum legitime psone ad hoc deputate zc. licz.n.ipse agat nõ dz ɔcludere q sibi restituat. vt.l.hoc iure.ff.de solu.z.l.sed si tm.de pac.si cut dicim⁹ in ɔiũcta psona:vt no.in.l.vo pcu ratori.ff.de solu. Nullus tamen predictorum absqz mandato sedis apostolice poterit de hoc se intromittere absqz fratrum voluntate vt di cam in sequenti libro zc.

¶ Quinta distinctio.

¶ Si instituant frẽs adiecta causa q in eoruz necessitates ɔuertat. Argumẽtatio q non va leat talis institutio. Capl'm pmum.

Q**uid** si frẽs minores vel aliqs ip soꝝ heres instituat adiecta cã q dicta hereditas vendat:z in neces sitatem dictoꝝ frm ɔuertatur:an talis institutio valebit:videtur q nõ:nã quãdo tn instituit ille qui est olmodo non capax : z rogatur de resti tutione ei qui capere non potest testamentum est nullum : vt. C.de fideicom.l.eam quam z ibi.no.per glo.z doc.z ibi patet:quia illud te stamentum non potest valere:ex quo non po test adiri hereditas.l.si nemo.de testa.tu.z de his que in testamento dele.l.proxime.de regu. iur.l.nemo zc.

¶ Valet institutio si fratres non instituantur sed hereditas in eorum necessitate distribuenda relinquatur. Cap. ij.

Contrarium puto verum ad cuius investigationem oportet quod prius alterius questionis veritatem investigemus: pone quod aliquis nullum facit heredem in suo testamento: sed suam hereditatem relinquit ad pias causas: vel relinquit eam vendendam vel distribuendam inter fratres: an valeat: et videtur quod non. quia non subest persona in qua ius et nomen heredis cadat: sicut quando instituitur heres ille qui iam est mortuus non valet sed pro non scripto est. vt. l. i. in prin. de ca. tol. Contrarium puto verum nam in istis piis causis sufficit quod hereditas ad piam causam relinquitur: vt in redemptione captiuorum et in constitutione ecclesie vel in alimentis pauperum et similibus. vt. C. de epi. et cle. l. si quis ad declinandam: et in auc. de ec. ti. §. si quis etiam pro redemptione. Preterea constat quod fratres minores sunt pauperes et in summa paupertate sed quando pauperibus et in eorum alimentis et necessitatibus relinquitur: videtur relictum toti ciuitati cuius interest vt pauperibus alimenta non desint. vt. C. de sacrosan. ec. l. in priuilegiis: et est expressum. ff. de le. i. l. ciuitatibus. Nec ob. quod di. quod non subsit persona que hanc nego quia personam sustinebit episcopus vel respublica: vt dixi supra in prima distinctione et omnia que ibi dixi hic possunt repeti. Nunc ad solutionem questionis prime proposite redeo et dico quod talis institutio valet: licet persona fratrum minorum quia non sunt capaces subducatur et pro non scripto habeatur: tamen remanet causa propter quam institutio valet et consolidatur: vt supra dixi: pro hoc facit in auc. de ec. ti. §. si quis autem in omnium sanctorum: vbi si aliquis instituit aliquem sanctum cuius ecclesia vel oratorium non reperiretur: tamen capiet episcopus: instituendo aliquem sanctorum: de necessitate intelligitur instituta memoria seu reuerentia eius. s. vt in eius laudem et reuerentiam hereditas expendatur: nec ob. quod dicebatur in contrarium quia fideicommissum non potest per se sustinere nisi adeatur hereditas. vt. l. ille a quo. §. si de testamento. ff. ad trebel. sed in talem causam potest subsistere institutio hereditatis: licet persona non sit: et sic ex tali causa institutionis poterit adiri hereditas. ¶ Sed contra predicta facit quod dictum est supra in prima distinctione vbi dixi quod si fratres instituantur non valet institutio: et tamen constat quod illa institutio non fuit facta ad alium finem: nisi quod hereditas in necessitatem fratrum expendatur. Rn. quod testator ad hunc finem reliquerit est quedam presumptio verbis non expressa: nec de necessitate intellecta: ideo institutio heredis illa causa subintellecta non sufficit: quia debet testator id quod institutio pertinet propria voce exprimere. vt. C. de testa. l. iubemus. et ff. de testa. l. heredes palam. in prin. sed in casu nostro causam expressit ergo etc. Sed contra predictam solutionem facit dictus §. si quis autem: vbi causam non expressit et tamen sufficit solutio vt de necessitate intelligatur relicta hereditas ob memoriam vel reuerentiam sancti: stultus enim fuisset testator qui cogitasset sanctum qui est in vita eterna acceptare hereditatem: sed quando instituunt fratres minores potuit testator aliter sentire: vt no. in illa constitutione exiit qui seminat. §. ad hec etc.

¶ Sexta distinctio.

¶ Si instituatur guardianus ecclesie vel altaris laicus an valeat talis institutio. Q. quando guardianus ecclesie vel altaris laicus instituitur valet institutio. Cap. j.

Vero in quibusdam ecclesiis fratrum minorum consueuerunt preponi homines seculares ad custodiam altaris: seu alterius beneficii vel ecclesie: modo pone quod aliquis instituit heredem guardianum altaris seu ecclesie fratrum minorum: an valeat talis institutio. Rn. cum talis instituitur ipsum altare seu ipsa ecclesia instituti videtur: vt expresse dicitur in tex. et glo. ff. de an. le. l. annua. §. ticio. sed supra determinatum est. s. valere talem institutionem factam de ecclesia: et idem puto de altari eadem ratione: et hec institutio debet valere et omnia que ibi dixi possunt repeti: hoc tamen hic plus est: quia iste guardianus laicus videtur executor electus et debet talem distributionem facere et posset actiones mouere: vendere omnia: et singula facere. vt. d. l. nulli. et l. si quis ad declinandam. C. de epis. et cle. et in auc. de ec. ti. §. si quis autem pro redemptione. Hortor tamen fratres minores ob reuerentiam domini nostri Jesu christi et beati Fran. vt tales guardianos in fraudem non habeant et eos institui non procurent: hoc enim puritati eorum regule repugnaret.

¶ Quid

¶ Quid si talis guardianus, eēt vnus de fratribus minoribus. Cap. ij.

q Uid si talis guardianus ecclesie vel altaris esset vnus de fratrib⁹ minoribus. Rñ. puto talē institutionem valere: qz subducta psona talis fratris remanet instituta ecclesia cuius institutio valet sicut dixi de ea. supra px. di. ꝛ sic testamētum est diligenter aduertendū: an dicat testm̄ instituo guardianū frm̄ minoꝝ ꝛ tunc nō valet vt dcm̄ est: an dicat istituo guardianū ecclesie vel altaris: ꝛ tūc valet sicut esset instituta ecclesia.

¶ An effectus talis institutionis transit ad successores in officio. Cap. iij.

a N autem effectus talis institutionis transeat ad alios guardianos ecclesie vel altaris qui pro tēpore subrogātur in dictis ecclesijs: puto q sic: vt exp̄sse dicit tex. in. d. l. annua. §. i. sed ptra hoc facit q not. p Inn. extra de offi. de le. c. si. sed alio casu loqtur si bene aduertatur. Item ptra pdicta facit. ff. de le. ij. l. si auguste: sed solue vt ibi no. per glo. ꝛ doc.

¶ Septima distinctio.

¶ Si instituant heredes frēs sancti Frācisci an de fribus minoribus itelligat: an de fribus scī Francisci tertij ordinis. Cap. j.

q Uid si instituant frēs minores sācti Frācisci: ista questio habet plus duby qz frēs sācti Francisci sunt frēs minores de qbus supra diximꝰ. Item frēs sancti Frācisci sunt frēs de penitentia tertij ordinis sancti Frācisci: ꝛ sic potest dubitari de qbus itelligatur: ꝛ videt q debeat itelligi de fratribus tertij ordinis: nā debet intelligi in dubio eo mō quo valeat: non eo modo quo pereat: vt. l. quotiens: ꝛ. l. an ambiguo de rebus dub. ꝛ de verbo. obliga. l. quotiens: sz si itelligimus de fribus minoribus non valeret: vt dcm̄ est. Si enim itelligamus de fratribus tertij ordinis valet qz pdicti frēs possunt habere in pprio ꝛ cōmuni: vt dixi extra de senten. exco. c. sup eodē ꝛ in cle. ꝛ ibi not. ergo videtur q de eis debeamus itelligere. Contra hz hec appellatio fris scī Fran. per prius di de fribus minoribus ꝛ p posterius dicit de fribus pnie: ergo de illis debet itelligi. vt. ff. si ag. vec. vel emphi. pet. a. l. j. an. fi. de le. ij. l. legatis. ꝛ de verbo. signifi. l. lege censoria. Preterea communis vsus loquendi sic se habet q frēs minores appellantur frēs sancti Francisci: illi vo frēs de pnia. vt. d. c. super eo. ergo ꝛc. huic aūt vsui stare debemus. vt. l. cum de lanionis. §. asinam de fundo instruc. ꝛ. l. librorꝰ. §. qd tū cassius. ꝛ ibi not. de le. iij. ꝛ. l. labeo. de suppel. le. ꝛ hec puto vera nisi ex aliqbus piecturis appet q de fribus pnie senserit: puta si in aliqua parte testamēti de eis fecerit mētionē. argu. de lega. j. l. filiabus. in prin. vel si alique alie coniecture legitime apparent ꝛc.

¶ Explicit liber primus.

¶ Incipit liber scd's octo distinc. amplectēs.

¶ Prima distinctio.

¶ Quando fr ib⁹ relinqtur pecunia: q relictū valet in quātitate moderata. Cap. pm.

Rimo quero quando fratribus minoribus legatur seu relinquitur pecunia an valeat: ꝛ videtur q non cū in regula sit exp̄ssuz ne frēs recipiāt per se vel per alios pecuniam vel denarios vllo mō: tn̄ Nicolaus determinauit q talia legata valent si in fratrū necessitate puertant per alios put in elemosynis que a viuētibus largiunt. Idem videt expressum in. d. c. exijt q seminat. §. cetez cuz in eadē regula. ꝛ. §. ad hoc qz fratribus: hoc tn̄ intelligi dz dūmodo quātitas nō sit tm̄ excessiua q possit psumi in fraudez: vt dixi in pcedenti libro scda distinctione: hoc etiā dī in. c. exiui. §. cupientes: ibi nec licz eis valorē ꝛc. ꝛ. d. c. exijt qui seminat. §. itē similia: ꝛ. §. ad hoc fratribus: vbi solū restringit ad ea que fratribus pro eorū necessitate sunt necessaria: debet tamen hoc intelligi in quantitate moderata.

¶ Quis arbitrabitur an moderata sit quantitas. Capl'm scdm.

q Uis arbitratur an quantitas sit moderata. Circa hoc Nicolaus pdictus in. d. c. exijt. §. isuper. vñ. hoc c auté: loqtur sm exigentiam psonaꝝ ministri ꝛ custodie simul ꝛ separatim in suis administrationis ꝛ custodijs cū de talibus iter dum psonaꝝ qlitas: tēpoꝝ varietas: locoꝝ pditio: ꝛ nōnulle alie circūstantie plus minusue actualiter regrant puideri: ita tamē sic faciant q semper

in eis et eorum actibus paupertas perfecta reluceat etc. Ex predictis liquet quod declaratio que fit quantitas moderata ad ministros seu custodes pertinet: non posset igitur facere guardianus et conventus si sup hoc emergeret dubitatio. Appet igitur quod siue dicta quantitas sit exponenda in necessitate conuentus: siue in necessitate certi fratris: dicta declaratio ptinet ad ministrum et custodes si sup hoc dubitetur: quod appet ibi dum dicit personarum qualitas. Idem in cle. exivi. §. preterea.

Quando est quantitas imoderata quando fiet de superfluo: vel quando pro tunc non subest necessitas. Cap. iij.

Quando autem esset quantitas imoderata quando fiet de superfluo: et hic diligenter attendenda sunt verba capituli exiui de paradiso. §. cupientes: vbi papa sic ait. Neque licet eis valorem hereditatum talium vel tantam earum partem quod presumi posset hoc in fraudem fieri: quasi sub modo legati relinquere sibi facere aut sic dimissa recipere etc. Aduertendum est igitur quod hic papa non irritat legatum: nec heredes eorum a quibus relictum est liberat: sed limitat receptionem fiendam a fratribus: vult enim quod fratres non possint recipere: quando talis receptio presumeretur in fraudem: vt in precedenti li. di. ij. est declaratum: et quod tunc dicitur fieri in fraudem: quando esset tanta quantitas quod eius receptio magis saperet thesaurizari quam ob imminentes necessitates recipere. Item expresse sciendum est: quod relictum factum fratribus quantumcunque simpliciter: intelligitur factum ob necessitates imminentes: vt. d. c. exiit qui seminat. §. ad hoc quia fratribus: et de iure ciuili dispositum est quod relictum factum ob aliquam necessitatem imminentem debet non aliter. ff. quando dies le. ce. nec solent. §. si in habitatione. In proposita ergo. q. ab initio: de quantitate legata dabitur fratribus per personas constitutas ad hoc secundum formam illius constitutionis exiit qui seminat: dabitur moderata: dico quod dabitur secundum quod imminens necessitas requirit: siue sit necessitas que instantissime habet tractum: vt in. d. constitutione exiit declaratur: residuum vero tunc fratres non possunt recipere: et si nunquam superuenerit necessitas nunquam recipere possent: sed alia necessitate superueniente licite illud superfluum possent recipere: nec enim receptio posset presumi in fraudem: nec animo thesaurizandi: cum ob iminentem necessitatem recipitur. Illud ergo superfluum iminente necessitate petant fratres per modum cuiusdam elemosyne confidenter extra iudicium: quum in iudicio nullo modo possint: vt infra dicetur. Quid autem si in diuersorum testamentis varie quantitates fratribus relinquantur: quorum quodlibet per se immoderatam quantitatem non facit: sed ex cumulatione facta efficitur quantitas imoderata: an fratribus accipere liceat. Rñ. non puto: quia si omnia verba regule et dictorum decretalium diligenter inspiciantur semper se referunt vt liceat recipere pro fratrum necessitatibus: vt. d. §. super. et. §. ad hoc quia fratribus ab eis: ergo puto quod pro sua necessitate tunc iminente recipiant que primo venerunt ad soluendum. ar. C. de iur. deli. l. sancimus. §. et si imperfectam ab alijs non recipiant: tunc recepturi quum necessitas superueniat: vt in precedenti. c. dictum est.

Secunda distinctio.

Quando relinquuntur ea que in vsu non consumuntur adiecto modo illicito secundum regulam non valet. Cap. j.

Aliquando contigit quod immobilia et ea que vsu non consumuntur fratribus relinquuntur adiecto modo secundum quem fratribus non licet exigere: an valeat relictum vt saltem extimatio fratribus debeatur: quod videtur secundum quod etiam in precedenti li. dictum est: quando hereditas fratribus per fideicommissum relinquitur. Preterea de legato subducitur omnis impossibilitas, vt. l. obtinuit. de condi. et demon. et. C. de insti. et substi. l. reprehendenda. ergo ille modus qui fratribus est de iure impossibilis reijcietur: quasi modus legati non potest conseruari: et debet transmutari in alium modum possibilem. l. legatum: de vsuf. le. Contrarium videtur expresse in. d. §. ad hec quia fratribus: vbi papa sic dicit quod si testator modum secundum quem fratribus eorum conditione inspecta recipere non liceret exprimat in legando: vt si legaret fratribus vineam vel agrum colendum vel domum locandam et similia verba in finibus proferret: aut modos similes in relinquendo fuaret a tali legato et eius receptione: per omnem modum fratres abstineant etc. Ex eo enim quod dicit per omnem modum: apparet quod etiam extimationem recipere non debeant. Nam modus percipiendi legatum est extimationem recipere. l. si domus. §. qui conficietur: de le. i. et. l. non dubium. §. fi. de le. iij. So. dicendum est quod si modus adiectus est illicitus fratribus minoribus inspecta conditione

ipsorum:

ipsoꝝ:ꝙ tunc etiam extimatio non debet nec pōt recipi:in tantum enim sanctissimus ponti fex odit eum qui modum repugnātem regule adijcit:vt pro eo talem elemosynā omnino fratres recipere prohibet:vt dicta verba manife ste dicūt. Si vero modus esset illicitus fratri bus:nō quia ɔtra regulam fratrum minorum: sed q: sic esset in quolꝫ religioso tūc tale legatū licꝫ recipere vt in se.c.dicet. Nō ob.rō pma in ɔtrarium q: vbi retētio ipsius rei relicte repu gnat fribus ipm legatū non est modificatū ali quo modo repugnāti ipsi regule:ꝛ ideo a iure modificat mō licito. In qōne vero nostra sec⁹. Nō ob.secūda rō q: hic speciale:q: impossibi litas nō subducit rōne pdicta. Nō ob.ratio in contrarium quia illud veruꝫ:vbi modus esset illicitus ratione regule. vt supra dictum est ꝛ infra proxime dicetur ꝛc.

¶ Quando non valet relictum si modus est illicitus alter q̄ꝫ per regulam ꝛ transmutabi tur in modum licitum. Cap.ij.

p One aliquis relinquit fratribus edificia vt ibi ɔstruatur lo cus frm̄:vel vt ibi diuinum officiū ce lebretur p ipsos fratres ibi intrantes an valeat tale relictū:ꝛ videt ꝙ nō:q: fratrib⁹ nō licet re cipere hoc sine sūmi pōtificis licentia speciali: vt extra de exces.prela.c.i.li.vj. Sꝫ istud quod nō pōt expediri nisi p solū papā videt ipossib le de iure.vt.l.apud iul.§.si.de le.i.ꝛ no.p glo.i de verb.ob.l.ɔtinuus.§.cum quis:ꝛ p Dy.de reg.iur.c.qd̄ semel deo dedicatum est.l.vi.ꝛ sic istud videt relictū sub mō ipossibili : ergo ſm ea q̄ dicta sunt nullo mō fratrib⁹ p vllū modū licꝫ recipere. Ecōtra videt ꝙ legatū valeat nō vt illud qd̄ testator iussit obseruet:sꝫ vt in aliā causam transferat ; vt memoria ꝛ salus aīe de functi seruet:vt.l.legatū.de vsufr.le.ꝛ de admi. rerū ad ciui.pertinentiū.l.legatū.ij.rñ.ꝛ istam partē putoveram:nec ob.ɔtrarium q: illud ve ruꝫ quādo modus continet impossibilitatē vi gore regule ꝛ conditione fratrum minorum. Sed hoc.s.capere nouum locuꝫ non est eis in terdictum:ideo quia fratres minores quia sic est in quolibet mendicante:vt dicto capi.j.ex tra.de priuile.lib.vj.

¶ Per quem fiet ista transmutatio seu com mutatio. Cap.iij.

p Er quem autēꝫ fiet ista talis cōmutatio i aliud dubitat:nā quedā iura vident velle ꝙ posset fieri sine auctoritate pncipis siue pontificis:vt.l.j.ꝛ.l.legatum.in prin.de admi.re.ad ciui.parti.ij.rñ.ꝛ de reli.do.c.j.circa pn.in cle. Quedam alia vident velle ꝙ fiat de volūtate vtriusqꝫ partis.s.ei⁹ cui relinqtur:ꝛ eius a quo relinquit:vt.d.l.legatum:de vsufruc.lega. In eo ꝙ dicit adhibitis pmatib⁹ ciuitatis:hoc est his qui regūt ipsum ciuitatē:cui est relictum ꝛ heredibus a quibus est relictum:vt.d.l.legatū ij.rñ.de admi.re.ad ciui.ptī. Quedaꝫ iura vi dent velle ꝙ stetur volūtati ei⁹ cui relinqtur: vt.d.l.legatum.ij.rñ.versi.si vero plures.ibi in opus qd̄ ciuitas velit erogari ꝛc̄. So.dicēduꝫ est ꝙ qñqꝫ illud quod testator iussit fieri in re vel de re quaꝫ relinqt.pōt licite fieri de iure ꝛ de facto:ꝛ tunc illud nō pōt in alium transfer ri sine pmissione pncipis.ita loquunt iura pri mo allegata:quādoqꝫ nō potest fieri de iure:ꝛ tūc debet fieri transmutatio de consensu vtri usqꝫ partis:vt.d.l.legatum.de vsufru.le.quan doqꝫ pōt fieri de iure:sed non de facto:ꝛ tunc idem:quia potest fieri trāsmutatio de consensu vtriusqꝫ partis:puta si pecunia legata non suf ficit:vt.d.l.legatum.ij.rñ.de admi.re.ad ciui. perti.idem si aliud esset impedimētuꝫ facti ea dem rōne:sed si partes essent in discordia : tūc iudex erit medius cuius auctoritati stabitur. arg.C.de nup.l.j.ꝛ.l.in conuentione:q: iudex magis fauebit voluntati eius cui relinquit q̄ꝫ eius a quo relictum est:vt.d.l.legatum.§.si vo plures:ꝛ arg.l.de die.qui sa.co. Nūc ad propo sitū dico ꝙ illa trāsmutatio fiet ad alium vsuꝫ pium per iudicē volēte herede ꝛ ministro seu custode fratrum qbus hoc dicit pmissum:arg. eoruꝫ que dixi in precedēti distinctiōe:ꝛ si eēnt discordes iudex erit medius:non ꝙ ipse mini ster seu custos prouocent ad iudicium : qm̄ ad iudicium pro nulla re tēporali esse possunt:sed quādo heres ꝓuocaretur ab alio cui hoc per mittit ſm ea que in pcedenti libro dicta sunt: ꝛ infra dicent:tunc ipse minister seu custos po terit esse coram iudice ꝛ super hoc volūtatem declarare:nam esse in iudicio hoc mihi nō est prohibitum:non enim in eius persona substan tiatur iudicium:sicut potest esse in iudicio vt

sestis: vt extra de testi. c. nuper.

Tertia distinctio.

Quando relinquuntur aliqua ad modū licitū q in eo casu valet relictum. Cap. j.

Quandoq relinquunt fribus res mobiles vel imobiles ob cām vel modū licitū an valeat: vtputa si relinquatur vt res vendatur et in necessitatem conuertatur. hoc Nicolaus papa in. d. c. exijt q seminat. §. ad hoc. que fribus determinauit q valet: sed tamē si precium ipsarum rerum faceret quātitatem in imoderatā: dic vt dixi in precedendi distinctione: quando relinquit pecunia. Item non intelligas q dominium earum rerum transeat in fratres sicut alios legatarios: sed cuius sit dominium dicetur statim in sequenti distinctione.

Quid fiet ex eo quod superest allegata causa finita. Cap. ij.

Sed pone q dicte res relinquuntur fribus ad vnam certam cām puta pro fribus induendis: et tota quātitas que ex dictis reb⁹ redigit non expendit in illam cām quid fiet de superfluo. Respō. hoc in legato non habem⁹ expressum: sed in elemosyna data inter viuos bene declarauit dict⁹ Nicolaus papa in. d. c. exijt qui seminat. §. quia vero puritatem. vbi sic ait. Quū determinatam necessitatē: vt predicitur pecuniam per aliquem cōcedi cōtigerit concedens pecuniam rogari posset a fratribus: q si quid de ipsa pecunia: habita necessitate determinata superfuerit: cōsentiat ipse pcedens: q residuū dicte pecunie in res alias pro alijs ipsorum fratrum necessitatibus conuertatur: quo non consentiente predictis: ipsum residuum siquid fuerit restituatur eidem etc. Ex quibus videt q remanere debet dominij residuum apud heredem si rogatus a fratribus cōsentire noluerit. Cōtrarium tamen est verum: nam licet ille qui concedit dum viuit posset reuocare. tamē hoc heredi eius non pmittit: vt. ff. de seruis expor. l. iij. et qui sine manumis. ad li. perue. l. iij. §. fi. et hoc etiam videt declarari in. d. c. exijt qui seminat. §. in eo vero casu. ibi non obstāte morte concedētis vel heredis cōtradictione quū ergo heres cōtradicere nō potest: et in dictā causam conuerti non possit: q causa est finita: debebit cōmutari in aliam causam eo modo quo dixi supra in precedenti distinctione.

Si causa ob quam relinquitur nō est necessaria pōt in alium cōmutari. Cap. iij.

Ponamus q pecunia vel aliud relictū ob certam quātitatem: que tamen necessitas non iminet: vtputa relicta est pecunia pro fratribus induendis eo anno quum alius de hoc iam fribus puiderat: nam ista legata alimenta que recipiunt non possunt diu circa idem duplicari: vt. ff. de ali. et ci. le. l. alimēta. §. basilice: vel pone q relicta est pecunia pro emēdo vnū calicem: vel pro emendo paramenta: quum habent calicem et paramēta sufficientia quid fiet de illo relicto: hoc videtur declaratum in illa cōstitutiōe Exiui de paradiso. § quāuis in paramenta: q superfluitas aut nimia curiositas in his et in alijs nō potest eorum statui cōuenire. Ex his videtur q tale legatum fratres nullo modo recipere possunt: nam videtur expressus modus illicitus ex illa regula et ex conditione fratrum: nam et in alijs religiosis fratribus ista duplicitas vasorum et paramētorum non damnatur: vt. C. de sac. san. eccle. auc. igitur. Preterea, vt dixi in precedenti distinctione: contrarium dico. et est casus. ff. de op. pu. l. fi. in princi. Non ob. cōtrarium: quia in casu nostro nō expressit testator modum illicitum ex ipsa regula imo licitum: licet enim fratrib⁹ paramenta habere: et calicem et dicta causa efficitur illicita ex antecedenti. s. q fratres reperiunt habere alia vasa: secus si testator dixisset lego pro emendis paramentis et vasis superfluis: q tūc presumeretur modus ex virtute ipsi⁹ rie reprobatus.

Decisio quarūdam questionum quas omiserat in primo libro. Cap. iiij.

Ex predictis manifeste apparet decisio illarum questionum quas tetigi in precedenti libro. s. quādo ecclesia instituit heres: vel facta ipsius ecclesie refectione pecunia supfluat: vel ecclesia seu locus est adeo pfectus q refectione nō eget: cum sit declaratum in dicta cōstitutione: exiui de paradiso: hinc est etiam q fratres deinceps sperantis et moderatis edificijs sint contenti: certe dicta pecunia in alios vsus conuertetur: vt ex predictis patet.

Quarta

¶ Quarta distinctio.

¶ Quando fratribus generaliter aliquid absque modi expressione relinquitur valet moderate tamen. Ca. j.

Contingit aliquando quod ipsis fratribus aliquod generaliter absque modi expressione relinquitur an valeat. Respondeo sic et est declaratum in .vj. c. exiit qui seminat. §. ad hoc quod fratribus: ubi papa sic ait. Ubi fratribus ipsis generaliter absque modi expressione aliud legetur hoc in legato sic indeterminate relicto in omnibus et per omnia intelligi servare volumus: et in perpetuum presenti constitutione iubemus: quod ubi in pecunia seu elemosyna fratribus indeterminate relicta volumus ac expressimus observari: videlicet ut sub modo licito fratribus intelligatur esse relictum: ita quod legantes merito nec fratres ipsi effectu relicti fraudentur etc. Ex quibus apparet quod legatum valet et intelligitur modus expressus qui persone legitime congruat: ut. ff. de usu. et ha. bi. l. plenum. §. equitum. sic ergo videtur quod precium in necessitatem fratrum convertetur: ut supra dictum est: quod intelligitur nisi summam immoderatam excederet: et tunc serva quod supra dixi.

¶ Apud quem est dominium rerum legatarum fratribus. Cap. ij.

Sed mortuo testatore ad quem spectat dominium dictarum rerum. Circa quod sciendum est quod res sic relicte possunt esse triplicis generis. Primo potest esse quod relinquuntur res fratribus que usu non consumuntur: quarum usus non est fratribus interdictus: ut si relinquantur libri theologie et similia: et tunc non est dubium quod dominium pertinet ad ecclesiam romanam: hoc est declaratum per Nicolaum in .vj. c. exiit qui seminat. §. Ad hec fratres ipsi: ubi loquuntur sic: cuius aliquid propter deum ipsis confertur conceditur vel donatur: et ibi omnium utensilium et librorum ac eorum mobilium presentium et futurorum que et quorum usum facti ordini vel fratribus ipsis licet habere proprietatem et dominium. quod etiam Innocentius papa quartus predecessor noster fecisse dignoscitur: in nos et romanam ecclesiam authoritate apostolica recipimus: et ad nos et ipsam ecclesiam plene et libere pertinere: ac presenti constitutione imperpetuum valitura sancimus. Quod que in predictis rebus que usu non consumuntur Federico scripsit Jo. xxij. papa in constitutione que incipit. Ad conditorem confirmat: aliasque confirmavit: cuius verba quantum ad hoc inferius referimus. Secundo potest esse quod fratribus relinquuntur res que usu non consumuntur: sed eorum usus est fratribus interdictus: ut si quis reliquerit domum agrum et similia: quod res debent vendi et in necessitate fratrum converti: sed ad quem pertineat dominium illarum rerum non reperio constitutionem aliquam declarantem: posset tamen ad hoc in argumentum et similitudinem adduci quod idem Nico. papa in .vj. c. exiit qui seminat. §. ceterum. quando in eadem regula ubi loquens de pecunia concessa ab aliquo vivente fratribus: sic ait. ita tamen quod penes ipsum dantem dominio proprietate: ac possessione ipsius pecunie: cum libera potestate revocandi pecuniam ipsam semperque ad conversionem ipsius in rem deputatam: plene libere ac integre remanentibus: in ipsa pecunia nihil omnino fratres iuris habeant etc. Ex quibus videtur quod dominium remanet penes ipsum heredem: maxime quando idem papa in verbis que presenti capitulo retulimus in tali legato idem per omnia quod in pecunia seu elemosyna fratribus oblata voluit observare. Sed hec ratio non videtur bona: nam cum papa dixit in omnibus et per omnia: statim se restrinxit. scilicet sub modo illicito fratribus intelligatur esse relictum: non ergo quoad dominium. Preterea non videtur esse idem in herede quod in defuncto: ut dixi supra in prima distinctione: quoniam ergo nulla sit constitutio decisiva: quid iuris sic videamus: et videtur dominium dictarum rerum ad civitatem ubi sunt illi fratres quibus est relictum pertinere: quod probo. fratres minores sunt pauperes: et in paupertate altissima constituti ut in eorum regula et declaratione predicti dicunt: si ergo aliquid relinquatur pro necessitate pauperum: videtur relictum illi civitati cuius pauperibus relinquitur: ut in l. si cui relictum: et in l. civitatibus. de le. j. si ergo civitati videtur relictum ergo in ea transit dominium recta via. C. comia de le. l. j. et ij. ff. de fur. l. atticio. et ibi. de le. §. nostram autem. nec est etiam incongruum ut unus legatarius a testatore nominetur: alteri vero queratur. ff. de le. ij. l. fideicommissa. §. interdum. et de le. j. l. servo legato. §. si testatore. et de condi. et demon. l. ticio. §. ticio. Contrarium tamen puto. scilicet quod dominium remanet apud heredem. Nam quando legatur res cuius commercium habet legatarius: proprietas apud heredem remanet et debetur extimatio. l. apud iul. §. si. cum l. se. de le. j. ita in proposito. Preterea in rebus que non relinquuntur directe sed per quandam consequentiam: non procedit illa regula quod dominium transeat recto iure in legatarium: l3 pro.

baf ex ꝯiunctione duaꝝ legum.ex.l.i.de seruit. lega.z.ff.quẽadmodũ ser.amit.l.si partem.§.j. sed quãdo seruitus legatur tacite per quãdam ꝯsequentiaꝫ mortuo testatore nõ competit ius. seruitutis:nisi cõstituatur ab herede:vt.d.l.j. z de ser.le.l.seruuꝫ filij.§.si.z ibi per Ja.de are. de le.j.Ita ergo dicimus in proposito ꝙ domi nium rei legate transeat recta via in legatariuꝫ cui legatur expresse:in eo vero cui legatur per ꝯsequẽtiam nõ trãsit:nisi per heredem tradaf: z sic apparet ꝙ remanet penes heredeꝫ:ita in ꝓposito quum illi ciuitati non legaf expresse: sed per quãdam ꝯsequẽtiam. Preterea hoc vi detur in simili:si aliquis legat filio vel seruo vi def legare patri vel dño : qd pꝫ quia pater vel dñs põt onere fideicõmissi grauari.ff.d.le.j.l. cum filio.§.cũ si.Sed si legatuꝫ est tale qd nõ possit queri dñium filio vel seruo:sed eius exti matio debef:tunc non querif dominiuꝫ patri vel dño sed debef extimatio:vt.ff.de le.ij.l.de/ bitor.§.seruo.z.l.fideicõ.§.si seruo.de le.iij.ita in ꝓposito cum fribus minorib⁹non possit q̃ri dñium nec reipublice cui per ꝯsequentiam vi/ def relictum esse:z huic opi.videnf adherere verba decretalis supra allegate z relate.Et p h pꝫ respõsio ad rõnem in ꝯtrarium. Tertio con tingit ꝙ fratribus relinquunf res que vsu cõ/ sumunf vt vinum:frumẽtuꝫ:pãnus pro indu mentis z similia quoꝝ vsus fribus nõ est iter/ dictus:quoꝝ dñium dicebant q̃dam ad eccle/ siaꝫ romanã ptinere ex verbis Nicolai pape su pra relatis:dum dicit vtensilium zc̃.sed Joan. papa dicit dicta verba debere itelligi de rebus que vsu nõ ꝯsumunf:z declarauit in dicta de/ cretali que icipit.Ad ꝯditorem:in multis par/ tibus ipsius decretalis:dũ ait.Quis sane men/ tis credere poterit:ꝙ intẽtio fuerit tãti patris: vnius oui vel casei seu frusti panis z aliarũ re/ rum vsu ꝯsumptibilium:que fribus ipsis z ad ꝯsumendum euestigio ꝯferuntur:dñiuꝫ roma/ ne ecclesie z vsuꝫ fratribus ptinere:pfecto lau/ dabile nõ videf:vt Nicolaus ait supra:nec ob. supradictis ꝙ idem pdecessor noster in ordina tione predicta etiam illoꝝ que ad sustẽtationẽ pertinent nisi romane ecclesie dominiuꝫ reser/ uet.hoc enim de reb⁹illis dũtaxat debet intel/ ligi que vsu nõ sunt ꝯsumptibiles sine qb⁹ hu/ mana vita nõ est sustẽtabilis:queꝗ nõ sunt pauce:vt in eo.c.idem papa declarauit:sꝫ in h idem constituit dum sic ait:sancimus ꝙ in bo/ nis que in posterũ cõferenf vel offerentur aut quolibet alio mõ obuenire ꝯtigerit fribus seu ordinibus supradictis:exceptis ecclesijs orato/ rijs:officinis z habitatiõib⁹:vasis libris: vestimẽ tis:diurnis:officijs dedicatis vel dedicãdis:z que ad ipsos obtinent in futurũ ad que se non extẽdunt in ꝯsequentiam supradictam:pp qd ꝯstitutionem istã ad aliam extẽdi volum⁹ nul/ lum ius siue dñium aliqd occasione ordinatio/ nis pdicte seu cuiusꝗ alterius a quocũꝗ pde/ cessoꝝ nrorum sup hoc specialr edite scẽ roma ne ecclesie acqraf:sed quoad hoc habeanf or/ dinationes hmõi pro non factis zc̃.Ecce apte liquet ꝙ ecclesie romane non q̃rif dñium nec etiam reipu.rõnibus predictis:dicẽdum ergo videf ꝙ siq̃dem vinuꝫ frumẽtum z silia legan tur in gñe:tunc nõ tractaf de trãslatione dñij anteꝗ ꝯueniaf ad traditionem:vt no.C.com munia de le.l.ij.z insti.de le.§.nra.Sed solum tunc est videndũ de psonali obligatiõe de qua infra dicef:si vo legaref in specie vel quũ ꝯue/ niretur ad traditionẽ cuius sit ꝓprietas z do/ miniuꝫ z qualẽ vsum hẽant fres:dico put col ligif ex istis ꝯstitutionib⁹ Joã.pape.xxij.quaꝝ vna incipit.Ad cõditorem.Alia incipit.Quia quorũdam.quaꝝ verba hic nõ refero q: longũ esset:sed put ipse declarauit ita credo ac deter mino.Illud vero quod supra dixi de reb⁹ que debent vendi vt in necessitate fratruꝫ ꝯuertan tur:illud idem dico in pecunia legata:etiam si pecunia legaref in specie:vt pꝫ in dictis aucto/ ritatibus:nõ enim ipm corpus pecunie in ne/ cessitate frm̃ ꝯsumitur:sed in spẽm aliam trãs/ mutatur:z hoc quantum ad dominium nunc vero quantum ad actionem personalem:quid iuris sit videamus.

¶ Quis potest res legatas fratrib⁹ vendere:z quid si predicta legata relinquunt ecclesie fra/ trum. Capl'm.iij.

q

Quis ergo poterit dictas res vendere qñ ven/ dende sunt pro fratrum vtilitate:z de hoc Nicolaus in.d.§.ad hec q: fribus:quũ p/ misit de rebus vendendis pro frm̃ necessitate: sic ait ad que legata soluẽda tam heres testato/ rũ ꝗꝫ executores se liberales exhibeant:ac etiã

prelati seculares qb⁹ de iure vel de ɔsuetudine puisio ista cōpeteret: quū expedierit se ab offō suo p̄ōpros exhibeant: ad pias volūtates de/ cedentium adimplēdas zč. Et sic manifeste ap/ paret φ hoc pnt facere heredes: nec mirum q: apud eos est dñium vt dixi. Item lʒ facere pnt executores: licʒ als sup vēditione bonoꝝ req/ raf spālis pmissio testatoris: vt. L. alio. de ali. z ci. le. z. C. qñ decre. opus nō est. l. pen. z ibi no. z hec semp inest φ talis res vēdaf vt dcm̄ est: z sic spālis pmissio nō reqrif. Item lʒ pōt face/ re eps z iudex secularis ex suo offō: vt dī in dī cto §. ex. etiā ex noie pmouentis: qd p3 ex vi dī ctoꝝ verboꝝ: dum dicit se p̄ōpros exhibeant: z facit etiaʒ l. gntus. de annu. lega. z in auc. de ec. ti. §. si qs ad edificādum. z de ali. z ci. le. l. iij. in pan. Judices tñ p̄dicti ad hoc venientes pcedente mora heredis vel executoris puta si fuit bis monit⁹: vt in auc. de ec. ti. §. si qs autē. sup̄dict⁹ vero ɔuentus licʒ nō habeat dñium vt dictum est: tñ hʒ actionē psonalē: vt ifra di/ cetur: tñ si posset possidere hiet dñium z pos/ set vēdere: vt ifra dicam. frēs de hoc nullo mō se impediant quū hoc voto z regule repugna/ ret: pnt tñ humilr supplicare heredi vel execu tori extra iudicium vt votum testatoris adim pleat: vt infra dicef. Sed si p̄dicta legata nō relinquunf fribus: sed ecclesie eorum: tunc pu to φ dñium queref ecclesie romane: z tunc qd iuris sit collige ex his q̄ dixi in pcedēti libro.

¶ Quinta distinctio.

¶ Quod valet legatum vni frī: z debet con/ verti in eius vtilitatem. Cap. j.

De his que fribus largiunf sin/ gulariter φ valeat reli/ ctum factum vni fratri: z qualr frēs in hoc se habere debeant expresse determinauit Bñdictus papa. xij. in ɔstitutione quā edidit circa statum frm̄ minoꝝ. c. xij. vbi sic ait. Qui/ libet autez frater dicti ordinis cui aliquid fine determinato vsu donari vel legari vel pro quo deponi contingeret: postq̄ hmōi legatum dona tum vel depositum ad eius notitiaʒ puenerit: custodi vel guardiano suo vel eius vicario qua cito poterit cōmode debeat fideliter reuelare: als hoc idēʒ facere debeat quilibet alius frater si habet notitiam pdictoruʒ. Guardianus aūt si frater cui donatum vel depositū fuerit sit ha/ bilis ad scientiam capescēdam prouideat ei seu prouideri faciat fm donati legati vel depositi quātitatem: z fm fratris ipsius idoneitateʒ de libris ad eius studium oportunis: ex his eppa/ ret φ legatum debet in fratris vtilitatem pri/ mo conuerti: z licʒ hic exprimat de lib. in. ca. prox. exprimit etiam de aliis necessitatib⁹. Ap/ paret etiam ex p̄dictis φ quādo alicui singu lari fratri legatur non debet ad petitionem ip/ sius solui: sed ad petitionem guardiani. Item ex p̄dictis p3 φ frater minor potest esse distri butor: z p̄torum officio fruunguntur fratres vt dicetur in sequenti libro.

¶ Quid si ille fr nō eget tāta pecunia. Ca. ij.

Sed si frater ille tot dena/ rijs p suis ne/ cessitatibus non indigeat. idem p̄di/ ctus papa imediate post p̄dicta sic subdit. Si autem frēs p̄dictis libris non indigerent aut vbi de libris indigeret pruiso de libris sufficien ter eidem aliqd de legato donato vel deposito hmōi supest: Guardianus hmōi legatum vel donatū vel depositum vel id quod facta pui/ sione hmōi superit: in cōmunem sui conuent⁹ necessitatem conuerti seu dispensari procuret: z necessitati eius cuius contēplatione donatū legatum datum seu oblatū vel depositum fue/ rit fauorabiliter studeat subuenire. p hmōi tñ vel pro quauis alia supra vel ifra scripta consti tutione felicis recordationis Bonifacij pape octaui pdecessoris nrī q̄ icipit. Sup cathedrā in nullo intēdimus derogare. Priue dʒ subue/ niri fratri supra scripto. Secūdo conuentui. ex quo p3 φ relictum fratri hoc est conuentui: z sic in petendo hoc legatum erit idem qd in eo qd relictum est conuentui fratrū vt ifra dicef.

¶ Sexta distinctio.

¶ De relictis annuis. s. qd relictum annuum nō valet etiam quoad extimationē. Cap. j.

Interdum etiam euenit vt fribus minorib⁹ aliquid annuuʒ relinquitur. an valeat queritur. Et videtur φ non vt habetur in cō stitutione que incipit. Exiui de paradiso. vbi sic ait. Cūq̄ annui redditus inter mobilia cen seantur a iure: ac huiusmodi redditus retinere paupertati z mendicitati repugnet: nulla du/ bitatio est: φ dictis fratribus qrocūq̄ sicut z.

possessiões vel eorũ etiã vsum cũ in eis non reperiatur esse concessum recipere vel hẽre (considerata conditione ipsorum) nõ licz rc̃. Ex quibus vero colligit̃ q̄ legatum non valet. Econtra q̄ dominus legatũ valeat ꝓbatur ex auctoritate predicta sic nõ est dubium q̄ imobilium possessionum fructus frĩbus legatus nõ valet: vt ipsas possessiones frẽs retineant: sed vt vendant̃ r in necessitatem frm̃ ꝯuertant̃: vt est expresse declaratũ. Sic quõ reddit⁹ inter mobilia cõputent̃. C. de Sacrosan. eccle. l. Jubemus. r in auc. de nõ alie. §. hoc ergo. r. §. nos igit̃. r sic videt̃ q̄ tale legatum valeat non vt ipsos annuos reddit⁹ ipsi frẽs hẽre vel retinere possent: q: hoc est eis prohibitum: sed vt illud ius percipiendi vendat̃ r in fratrum necessitatem ꝯuertatur: vt dictum est de reb⁹ imobilibus. ¶ Secũdo dicẽdum q̄ legatum annuũ non frĩbus interdicit̃ rõne rei legate: sꝫ ratione modi a testatore expressi. s. q̄ annuatim detur: q modus regule r conditioni eorum repugnat: r sic videtur q̄ nullo modo valeat rc̃.

¶ Idẽ ꝺ relicto diurno mẽstruo vl̃ siñ. Ca. ij.

p Er omnia putarem idez si frĩbus relinqueretur aliquid diurnum vel mẽstruum vel alias diuisiones temporuz: vtputa decẽnio vel triẽnio: vt. ff. de transac. l. cum hi. §. si cui. r de alimẽ. r ci. le. l. libertus quos. in pñ. r. l. diarijs. de annu. lega. l. penul.

¶ Quid si annuum relinquatur non in perpetuum. Cap. iij.

q Uid si frĩbus relinquat̃ aliquid annuum nõ in ppetuuz: sed vsqꝫ ad certũ tp̃s: an incidit in ꝓhibitionem p̄dictam? Videt̃ q̄ non: ꝓpter limitationem tẽporis non videt̃ legatũ annuuz: sed dĩ vnũ legatum. s. p̄stātio diuisa: vt. C. quãdo dies le. ce. l. si cum p̄finitione. ¶ Cõtrariuz videt̃. s. q̄ valeat in dictam ꝓhibitionẽ per generalia verba dicte ꝯstitionis supra allegate. nã relictũ frĩbus sperat̃ relictuz pro ipsoꝝ necessitate vt pro alimẽtis r silia: sed in relicto causa alimẽtorum licz sit frumẽtum tp̄is: p̄finitione tñ annuuz dicet̃: vt. ꝺ. l. si cum p̄finitione. § rc̃. ¶ Sꝫ si relinqret̃ cuz tp̄is p̄finitione vni fratri singulari: tñ dicet̃ legatũ annuum p oẽs supradictas. Si ꝺo relinquat̃ frĩbus vnius conuentus: tũc facit dubium q: ꝯuentus nõ moritur: r sic cessat ratio que est in alimẽtis relictis certe psone. ¶ Finalr̃ puto tñ q̄ frẽs debeant a dicto legato penitus abstinere: naz hoc statui eorum r mendicitati repugnat. nam nõ viderent̃ simplr̃ in spe dei ꝓpter spẽ quaz hẽrent in dicto legato intra p̄finitum tempus. si in eo est eadem ratio q̄ in legato annuo simplicit̃.

¶ Quid si annuum in conditionis relinquatur. Cap. iiij.

q Uid si non directo sꝫ in vim cõditionis aliqd annuum frĩbus relinquat̃: puta aliquẽ heredez instituo sub ꝯditione: si aliqd annuum dederit frĩbus minorib⁹. Certe idez est qꝺ supra: vt fratrib⁹ nullo modo liceat accipe. hoc. n. videt̃ in fraudem fieri: vt. l. qꝺ cõditionis. ff. de do. cau. mor. r. ff. de condi. r demon. l. meuius. Ille tñ vt impleat cõditionem dꝫ auferre: vt. ꝺ. l. meuius. Sed cõtra predicta videtur. ff. de iure fis. l. in fideicõmis. vt ibi patet rc̃.

¶ Septima distinctio.

¶ De modo petendi dicta relicta. s. An ille a quo dicta legata relinquuntur sit ad ea obligatus fratribus. Cap. j.

q Ualiter aũt petant̃ dicta relicta ab alijs q ad ea p̄standa tenent̃ videnduz est. p cui⁹ declaratiõe est vidẽdũ. Primo vtrũ ille a quo legatũ relinquit̃: ad id p̄standum sit obligatus r cui: nam p reb⁹ frĩbus ipsis relictis ipsis frĩbus nulluz ius seu obligatio qrit̃. De p̄dictis dict⁹ Nico. iiij. in. ꝺ. c. Exijt q seminat. §. Ceteꝝ sic ait. nec ꝯtra psonam noiatã ab eis vel nõ noiatam: cuiuscũqꝫ ꝯditionis existet in iudicio vel extra actionẽ psecutionẽ vl̃ aliqꝺ aliud ius qualrcũqꝫ psona p̄dicta in cõmissiõe hui⁹ se hẽt rc̃.

¶ An sit obligata alijs q̄ʒ frĩbus. Cap. ij.

e X hoc pꝫ q̄ obligatio frĩb⁹ non querit̃. Preterea q̄ obligatio eis q̄rat̃ vĩ ꝯtra p̄ncipale fundamẽtum rle: que est vt frẽs sibi nil appropriẽt: nec domũ nec locũ: vel aliam reꝫ: vt dictis declarationib⁹ sũmoꝝ põtificũ ꝯtinet̃. ¶ Si diceremus q̄ sibi acqreret̃ obligatio: aliquid sibi appropriarẽt qꝺ esset ꝯ vota quũ ista regulariter obligatio sit de reb⁹ sine qb⁹ vita põt sustentari hũana. ¶ Preterea in. ꝺ. c. Exijt q seminat. §.

Ad hec

Ad hec. q: fribus d:: q index est officio suo se p:op:iu exhibeat: q dba retuli sup:a in distone iij. huius scdi libri. Sz ea que iudicis offo expediunt nō psupponūt obligationē: vt. l. qui per collusione. §. j. ff. de ac. emp. z de an. le. l. qnt°. ¶ Et pcludo q fribus obligatio nō querit: sic heres vel alij quibus relinqtur nō sunt obligati ad talia relicta. In pnum vt regula giialis que est q legatario cōpetit obligatio z actio psona lis z hypothecaria z actio in rē: vt. C. de le. l. j. z. ij. z insti. de le. §. nra. autē. ¶ Scdo dicēduz est q in hoc an ille a quo relinqtur legatuz ad hoc sit obligatus pōt considerari quoad ipsos frēs: z tunc dicēdum est q obligatio pōt intelligi duobus modis. ¶ Uno modo pprie z stricte put est iuris vinculum quo qs necessitate astringitur: vt isti. de obli. in p:in. z hoc modo requiritur q sint duo vnus q tenet z est obligatus: alius cui z hz obligationē: vt. ff. de accep. l. j. z ibi no. p glo. z hoc mō sumēdo heres vel alius a quo legatuz relinquat nō est obligatus frib°: z frēs ipsi pp paupertatē vite z rle eoz nemunē tenēt obligatū: vt sup dcm̄ est. ¶ Scdo mō pōt sumi obligatio large z ip:op:ie ex qdā eqtate in qua qs in se ipso tenet ad dādū aliqd vel ad faciendū: z ad hoc ipse videt se obligatū licz a nemine teneat z ista talis eqtas parit officium iudicis: vt. l. qntus. ff. de an. le. z. l. hereditas. ff. de peti. here. z isto mō heres vel alius a quo est aliqd relictuz pōt dici obligatus: z p hoc cōpetit officium iudicis: vt supra dictum est. ¶ Tertio modo considerari potest an ille a quo est legatum relictum sit obligat° respectu alioz q ipsoz friū: z tunc est dicēduz q est p:op:ie obligatus: nam certum est q vita fratrum minoz in altissima paupertate est fundata: sed quādo aliqd ob necessitatem fratruz vel paupez relinquit illi ciuitati in qua sunt paupe:es: videt ipsis fribus vel pauperib° relictū l. si cui. z. l. ciuitatibus. ff. de le. j. cum reipublice interfit vt pauperes sustētent. C. de sacrosan. eccle. l. puilegia. ¶ Idez in eo qd relinquitur pp̄ter subsidium studij ipsoz fratrum: vt. d. l. si cui. z. l. ciuitatibus. ex quo pcludo q licz ipsius ciuitatis nomen in testamēto non sit insertum tū ipse q relinqt legatuz obligat ipsi ciuitati ad illud: vt. d. l. ciuitatibus. z. l. si cui piun cta. l. seruo alieno. §. si testator eo. ti. z. l. fideicō. ff. de le. iij. §. plerūqz. z. §. interdum. ff. de condi tio. z demon. l. ticio genero. Huic igitur ciuitati heres ad hoc obligatur ciuiliter z nāliter: ex qua obligatione oritur actio: vt ifra dicam.

¶ Per quos dicta legata petantur. Cap. iij.

Per quos ergo dicta legata z quali ter petant z exigantur: satis pz ex p:edictis q diligenter debemus inquirere vel distinguere. Naz si quidez queratur an ipsi fratres petere possent: dicendum est q est duplex petitio. ¶ Est eniz petitio extra iudicium: z istam fratres licite facere possunt. nam dictus Nicolaus papa in. d. c. Exijt. §. Ceterum cum in eadem. sic ait. possunt tamē fratres suas necessitates isinuare ac specificare vel exponere persone pdicte ac eam rogare q soluat. Possunt etiam eas sicut personas exhortari ac inducere q fidelr in re cōmissa se habeat: z aie sue saluti in cōmissa sibi execution puideat zc. Ecce aperte liquet q extra iudicium petere z exhortari possunt sicut quādo ab herede legat aliquid seruo pp:io sine libertate. l. qdaz. §. illo. C. de necess. seruis here. insti. ¶ Quedā est petitio que fit in iudicio: z ista nullo modo pōt fieri per fratres vt pbant verba p:edicta sup:a in p:ima distinctione. c. j. Nulla enim est eis actio seu p:osecutio hoc est iudicis officium. hoc pbat ex verbis Cle. in. d. c. Exiui. §. Cūqz annui. ibi quuz dicti ordinis fratres vtcūqz dicti ordinis pfessores p:o nulla re temporali possunt in iudicio experiri zc. Ecce satis liquet q dicti frēs in iudicio petere non possunt. ¶ Si vero querat an petere possit respublica seu sindicus ipsius: pz q sic q: ei competit obligatio z actio ptra heredē: vt. d. l. si cui. z. d. l. ciuitatib°. ff. de le. j. Ex hoc etiaz sequitur q quilibet de populo hoc poterit petere. ff. de op. no. nun. l. in pulciali. §. fratrū. z. l. seq. z in auc. de eccle. ti. §. si quis autē. quis hoc facere zc. Et hoc dixi plenius in pcedenti li. iij. distin. vbi etiam pōt colligi modus formādi libellum. Caueant fratres ne p:edictis sic petentibus assistant hoc enim statui eoz̄ repugnat: vt. d. c. Exiui. ibi etiam ex talibus existentijs z incursijs: vt. ff. ad trebel. l. j. §. incidit. expectētenim q aliqs ad hoc faciendū ex deuotiōe moueat. ¶ Poterit ēt exigi istud legatuz ex offō epi vel etiaz iudicis secularis: vt. in. d. declar.

tione .iii. colai continetur cuius verba quatus ad hoc retulimus supra in quarta .distinctione huius secūdi libri.in.c.qs ergo poterit dictas res vendere:z dic vt ibi.z dabitur pecunia illi quē iudex deputabit:vel etiam ipsis fratribus vt in sequenti distin.dicam zc.

¶ Octaua distinctio.

¶ De sindico Innocentij: z de sindico pape Martini. Capl'm p^m.z scdm.

De sindicis frm minoꝝ sciēdum est per quosdā sūmos pōtifices fuisse ɔcessuꝫ fribus q̄ noiarent quosdā qui administrarent noie ecclesie roma.que ɔcessiones fuerunt pri/mo per Jo.pap.xxij.in aliqbus reuocate:ideo vt p̄dicta clarescāt primo puilegia antiqua ad lrām referamus. Et primo Inno.iiij lrās fratribus ɔcessit in hec verba. Inno. ep̄s seruus seruoꝝ dei dilectis filijs gn̄alibus z puincia/libus ministris frm̄ minoꝝ salutem z aplicam bn̄dictionē. Quāto studiosius Dominice contēplationi vaccātis famulādo tanto quieti vestre libentius puidemus:ne pedes quos lauisse videmini affectu z officio oia relinquendo cogant (qd̄ absit) itez inquinari: quum.n.lecta a nobis vestra petitio ɔtineat de reb^9 oib^9 ordini vestro ɔcessis vel in posteꝝ ɔcedendis per vosipsos: put exigit necessitas iuxta iuris ordinis statuta disponere nequeatis: nec velitis p̄ ɔscie vestre puritate seruanda:ne vobis odiosa vaganda tribuaf mā:sꝫ opoꝛteat vos p hoc ad sedē aplicā ad quā reꝝ ipsaꝝ spectat ppꝛietas hie recursum. Nos geti dicti ordis z nec̄itatibus vr̄is pīna volētes solicitudine puidere:p̄sentium aucte ɔcedimus:vt singulis vestris liceat in puincijs eis cōmissis p se vel per alios frēs suos qbus iniunxei int cōmittendum ɔstituere aliquos viros idoneos deū timētes:qui pro locoꝝ idigētia singuloꝝ res hmōi ɔcessas vel ēt ɔcedēdas aucte nr̄a petere: vēdere:cōmutare:tractare:expēdere:pmutare:zc in frm̄ vsum ɔuertere valeāt:fm dispositiōes vr̄as p necitatibus vel cōmodis frm̄ ordis memoratis: sicut vobis pro loco z tpe videbif expedire. Liceat quoqꝫ vobis eosdē viros sic ɔstitutos a vobis āmouere:aliosqꝫ ad p̄missa exequenda sine difficultate qualꝫ subrogare:quotiēs videbitur oppoꝛtunū. Nulli ergo zc. Data Auinioni.iij. calen.septē.pontificatus nostri anno.v.

Deinde Martinus quartus papa eisdē ɔcessit supradictis litteras largiores in hunc modū. Martinus seruus seruoꝝ dei dilectis filijs suis Generali z Prouincialib^9 Ministris ac ēt Custodibus vniuersis ordis frm̄ minoꝝ salutē z apostolicā bn̄dictionē. Exultans in dn̄o q sacri vestri ordis pfessores in dei bn̄placitis ɔfirmari ꝓmptitudine deuotiōis:z opeꝫ illius studentes imitari vestigia eiusdē z vias sūmopere custodire:q descēdens a p̄re luminum z formā serui accipiens se in laudis bn̄ficiū placabilem hostiā imolauit cogitare iducimur honesta remedia qbus dicti ordis obseruātia pura in sui vigoꝛe seruef. Idēqꝫ frēs q pro nulla re tpali possunt in iudicio expiri:z exclusis quibuscūqꝫ solicitudinib^9 litētius aptius z quietius diuis vaccent officijs:z offerentiū donantium z tradētiū atqꝫ in vltima volūtate relinquentiū ordini p̄dicto vel fribus aliqd ꝓpter deum pia intētio nō fraudef:sicqꝫ vos solicitudini quā p̄dictus ordo pro suis necessitatibus: quotiēs iminerit necessitas vel vtilitas suaderet remittere ad ecclesiā romanā vrgerenf:ad quā olum reꝫ mobiliuꝫ z imobiliū qbus frēs vti p̄sit ius ꝓpꝛietatis z dn̄ium spectat nullo medio ipensa spectat imoderare potius ḡ per hoc vrgeri possit frib^9 supradictis benignius indulgētes:volentesqꝫ heredū vel executoꝛum negligentijs obuiare:vt fratres fm modos licitos z ɔgruos ipsi ordini relicta in testamentis z elemosynis nō fraudenf:ac sperātes q his ḡ pro statu ꝓspero dicti ordis sp nos salubrius z vlterius ɔsulent:quo maioꝛ fuerit is vt hic in parte aucte minuti:discretionis vestre (de qua plene in dn̄o ɔfidimus) spāles p̄sonas que non sunt de dicto ordie noiande p locoꝝ idulgētia singuloꝝ:quas p̄sonas p vos taliter noiatis in his admistrationib^9 legitimis gn̄alibus liberātur z libere gerere z ipsos vere z legitimos administratoꝛes yconomos sindicos z actoꝛes eē de plenitudine p̄tātis pn̄tium aucte ɔstituēdo decernimus:q res ipsas z reꝫ p̄cium:z p̄dictas elemosynas noie ipsius ecclesie recipiāt p eisdem:z frm̄ ipsoꝝ vtilitatem put eis licꝫ ex regula vel declaratione ɔuertenda: sicut qn̄ filij generalis z singularis nr̄i in prouincia vel custodia sibi

stodia sibi decreta vel ex eisdẽ fribus de assen/su nostro extiterint i egisti per se petendi:exigẽdi:recipiẽdi:aliẽnãdi pdicta traffigendi quoqȝ ⁊ possidẽdi:cõueniendi:pmittendi:refutandi:ptrafaciendi:agẽdi:defendẽdi:⁊ in aiabus eorum de calũnia ⁊ veritate dicẽda:iurãdi:⁊ cuiuslibȝ alterius iuramenti pstandi cũ illis:⁊ ptra illos qui hmõi res mobiles ⁊ imobiles aut preciũ earum:vel relictas elemosynas fribus in testamẽtis occuparẽt ⁊ violenter auferrẽt:siue contra voluntatẽ frm̃ quomodolȝ detinerent:⁊ siũliter in olbus casibus pro rebus licitis ad eccle siam pdictam spectãtibus ipsorum frm̃ vsui cõcessis:necnõ pro immunitatibus libertatibus iuribus ac priuilegijs ⁊ indulgẽtijs eorum sine cuiuslibet satisdationis ⁊ cautionis onere plenã ⁊ generalẽ ⁊ liberã ac auctẽ aplica ⁊ in iudicio ⁊ extra iudiciũ ptãtem plenam ⁊ liberã pcedimus auctẽ pñtiũ facultatẽ. Nulli ergo ⁊c. Data apud vrbẽ.xv.calẽ.febru.põtificatus nři anno.ij. Jdem et concessit Nicolaus.iiij.quasi de verbo ad verbũ:⁊ ideo hoc non refero ⁊c.

¶ Constitutio pape Joãnis. Cap.iij.

P Ostea vero Jo.papa.xxij.in illa decretali que icipit ad pditionem canonũ:pdicta in aliqb⁹ reuocauit per hec verba. ¶ Et qȝ pfectum pdecessorum nrorum priuilegiũ dudum seruatũ quo admistratores bonorum pmissorum non exitit nec seruauit:⁊ ipsorum procuratorum offitñ qui noiantur a mistris dicti ordinis:romane ecclesie iniuriosum ac multis alijs molestũ ⁊ etiaȝ inhonestum noscit:idcirco nos inhibemus:vt deincepe pro recipiẽdis:petendis:defendẽdis:exigendis seu adminiſtrãdis bonis:que in posterum ordini vel fribus offerri seu alio obuenire ptigerit:quicũqȝ noletur a quocũqȝ seu constituatur:ãmodo noie sancte romane ecclesie procurator nec occasione cuiuscũqȝ priuilegij apostolici quicqȝ administratorum quorũcunqȝ bonorum que obuenire fratribus ipsius ⁊ vel ordini contigerit:in posterum in iudicio vel extra agendo vel defendẽdo:vel aliquo quocũqȝ mõ assumere vel exercere dicte ro.eccl.noie audeat(nisi sedis apostolice mãdato speciali) decernẽtes irritum ⁊ inane:si secus a quocũqȝ in posterũ contigerit attentari:nõ obstãtibus qbuscunqȝ priuilegijs a Martino papa pdicto:vel ab alijs predecessoribus nostris ipsis fratribus vel ordini sub quacunqȝ forma verborum vel expressione concessis. Per hoc autẽ dicti ordis regule nõ intẽdimus in aliquo derogare nec priuilegijs fratrib⁹ ipsis seu eorum ordini:seu ab aplica sede concessis:nisi dũtaxat quoad premissa rẽgẽtia preiudicium aliqđ gerere. Nulli ergo ⁊c. Data auinioni.vj.calen. decẽb.põtificatus nostri anno.vij. ¶ Si igitur pdicta inspiciantur nõ cassauit papa pdictus pdictam pcessionem nisi solum in bonis que in posterum fratribus vel ordini offerri ptigerit:ergo in his ⁊ pro his qȝ dictis fratribus erant pcessa ante dictã constitutionem vt pro ecclesijs domibus ordinis ⁊ fribus possint noiari procuratores fm formaȝ pdictarum litterarum:fuit facta dicti Jo.pstitutio anno dñi. M.cccxxvij.die ⁊ mense predictis. ¶ Jtem est aduertẽdum qȝ dicti Jo. constitutio reuocat precedentẽ soluȝ in his que fratribus relinquunt: vnde sup his que non relinquunt fratribus sed ecclesie frm̃ potest fieri dicta nolatio ex vigore illius generalis clausule posite in litteris Mar.aliud est eniȝ relinquere fratribus aliud relinquere ecclesie frm̃:vt dictum est in pcedenti lib.in.vij.distin.⁊ pro iuribus ecclesie frẽs possunt agere: vt supra patet nec est reuocatũ.ergo ⁊c. ¶ Jtem diligenter est aduertẽduȝ qȝ ex pdicta pstitutione nullo modo liceat dictas res fratribus relictas cõtra voluntatẽ frm̃ occupare vel detinerẽ: ⁊ in hoc dicte regule non sunt correcte:quod facit ad multa dicta ⁊ dicenda in hoc capi.

¶ De sindico ex pstitutione pape Nicolai ad libros vendendos. Cap.iiij.

R Eperio etiaȝ qȝ per Nicolaũ papaȝ in illa decretali.Exijt qui seminat.§.Quia vero dominium librorum:fit mentio de quodã procuratore speciali ad recipiẽdum pcium librorum qui vendẽrũt per frẽs:⁊ illud in rem licitã expendendũ per hec verba. Si vero res hmõi extimato precio vendi contigerit: cum fratribus ipsis per se vel per alium recipe pecuniam regula prohibente non liceat:ordinamus ⁊ volumus qȝ talis pecunia seu preciũ recipiatur ⁊ expendatur in rem licitam:cuius vsuȝ fratribus liceȝ habere per pcuratorem a presata sede vel a cardinali per ipsam sedem gubernationẽ

gerenti: eiusdem ordinis deputandum rc. Et sic videt q ad istum certum actum datur procurator ab apostolica sede: sed in eo qd dicit de cardinalibus videt correctum per decretalem Jo. pape cuius verba supra proxima retuli: vbi videt q nullus pōt institui procurator dictoꝝ frm̄ noie romane ecclesie nisi de sedis apostolice licentia speciali. Unde esset necesse q cardinalis pservator haberet de hoc speciale mādatum: alias de hoc procurator citare non posset. Postea vo Benedictus papa. xij. in suis cōstitutionibus quas circa statum frm̄ minoꝝ edidit in illo. c. xj. qd incipit. Rursus ordinamus circa venditionem dictoꝝ libroꝝ sic ait: p illos quibus fuerunt dicti libri distributi dicti libri nō possunt distrahi cōmutari vl vēdi seu quomodolibet alienari: nisi pro melioribus r vtilioribus libris: r tunc de psensu r licētia monasterij r illoꝝ per quos fuerūt distributi rc. Ecce ergo videt permittere q ex causa legitima possunt vendi. Ministri autē venditio psupponit precij pceptionem fm modū r ordinem eoꝝ statui pgruentem: r sic videt q talis pcurator ab apostolica sede non sit necessarius: gratie enim esset eis pcuratorem ab apostolica sede exposcere sup istis in quolibet conuentu: r ita vt audio fratres obseruant rc.

¶ De Sindico generali qui est in curia Romana. Cap. v.

Et etiam quidaꝫ procurator generalis ordis q semp in curia Romana moratur: vbi ordo minoꝝ in cōmuni r particulari semp habet multa facere: vñ ibidem vnus pcurator de ipso ordine ad ista negocia ptractanda qui eligitur p generalem Ministrū in generali Capitulo: de qua pstitutione prefatus Benedictus papa. xij. in predictis suis pstitutionibus super statu fratrum minorum. c. xxiiij. quedam etiaꝫ ad ipsius officium procuratoris pertinētia posuit. Et idem Benedictus in. xij. ca. de libris cuius procuratoris officium ad nostrum examen non pertinet rc.

¶ De Fratre minore qui constituitur procurator per conuentum. Cap. vj.

Habent etiam fratres in multis locis aliquos ex his fratribus qui vocantur procuratores cōuentus: horum officium est q quum in regula contineatur q fres vadant pro elemosyna cōfidēter vñ cuꝫ ipsis pductibus sit necessitas multa (fm q ordo exigit) ille fr qui dicit procurator: habet illas elemosynas procurare. Potest etiam hoc humiliter extra iudiciū procurare: vt fratribus relicta legata petant: vt supra in precedenti distinctione dictum est. Potest etiā sibi procurare elemosynas pro fribus induendis: r necessitatibus frm̄. Licꝫ enim regula diceret q de fribus r necessitatibus īfirmoꝝ ministri r custodes solicitaꝫ curam gerant rc. Et sic videbat q alijs non posset cōmittere: tamē q: ordo exigit ita q Custodes r Ministri hoc expedire non possunt: pcessit predictus Nicolaus in. d. c. Exijt. §. Et qꝛꝫ regulā q ipsi Ministri r Custodes possunt hmōi curam r solicitudinem exercere: r sic sup hoc debent habere mandatum a Ministris r Custodibus: r illi qui tenentur ad dandum pro fribus induendis non debēt soluere guardiano nec alteri de eius mandato vel Ministro vel Custodi: nisi guardianus habet sup hoc mandatum a Ministro vel Custode: r3 debēt soluere ipsi Procuratori vel alteri de eius mādato: vel Ministro vel custodi: r talis Procurator nullo mō in iudicio pōt esse nec litigantibus pro re temporali assistere; vt de alijs fratribus supius est dictum. Et q iste talis appellatur procurator prout videtur poni in dicta pstitutiōe Benedicti. xij. ca. v. vbi sic ait: de quo cōmuni panno Ministri r Custodes: guardiani: lectores: confessores: predicatores: procuratores: r ceteri frēs omnes induātur: r in eo qd dicit Procurator: intelligimus de predictis vt puto.

¶ De Sindico procuratoris qui pstituitur p cōmunitatem r statuta eorum. Cap. vij.

Possunt etiam q statuta terrarum r cōmunitatū cōstituunt procuratores r sindicos q noīe ciuitatis possunt relicta r alia obuenientia fratribus petere: exigere: defendere: r vendere r in necessitatem frm̄ distribuere cum pleno mandato: quod iuridice arbitror esse factū.

¶ Primo quia ipsi cōmunitati videtur relictū: vt supra in pluribus partibus huius operis est probatum. ¶ Item quia concedentes possunt in ipsa concessione exprimere p quem res dicte

res dicte vendantur: nec alis in necessitatē fratrum conuertatur: patet in illo.c. Exijt qui seminat: cuius verba statim rescribam. Sed statutum ciuitatis est cōmunis vtilitas oīum ciuium.l.j.ff.de legi. ergo ipsi ciues possunt constituere aliquem procuratorem: qui de relictis concessis ab eis hoc faciant: ⁊ iste procurator vel sindicus dicitur sindicus seu procurator ciuitatis: appellatur autem in vulgari sindicus fratrum minorꝝ qui ad ipsorum vtilitatem est cōstitutus. Circa quē autē sindicum plura sunt videnda. ¶ Primo an eis liceat procurare q̄ ciuitas faciat talem sindicum: ⁊ videtur q̄ sic ex verbis Nicolai in.d.c. Exijt.§. Ceterꝝ cum in eadē: vbi sic ait Quo casu procuretur a fratribus q̄ ille qui dabit elemosynaꝫ per se vel per alium non nolandum ab ipsis si fieri poterit: sed ab eo potius iuxta suum bñplacitum assumendum: huiusmodi satisfactionem faciat in totum vel in partē: prout sibi dñs inspirauerit. ¶ Si tamen ipse hoc nollet facere: vel nō posset: vel quia recessus immineat: aut quia quibus hoc velit cōmittere notitiam non habet fidelium personarum: seu qualicunqꝫ alia occasione vel causa. Declaramus ⁊ dicimus q̄ in nullo regule puritas infringatur: aut q̄libet ipsius obseruātia maculatur: si fratres ipsi alicuius vel aliquorꝝ curent sibi dare notitiam: vel aliquē seu aliquos noiare aut presentare: cui vel quibus: si elemosynā facienti placuerit cōmitti possit executio predictorꝝ: ac eius habeatur assensus sup subrogationibus infrascriptis ⁊c. Ecce ex predictis liquet q̄ ciues qui istas elemosynas ⁊ legata concedunt possunt p suā.l. sindicum facere ad predicta. ¶ Item ex predictis liquet q̄ ipsi fratres possunt procurare q̄ hoc fiat: quod intelligo quātum ad actus extra iudiciales. sed quātum ad iudicium ⁊ litigia pro istis tēporalibus non credo q̄ hoc eis procurare liceat: imo (vt puto) statui eorꝝ omnino repugnet: vt dixi supra prima distinctione.c.si. ¶ Item ex p̄dictis liquet q̄ ciuitas ad predicta pōt constituere sindicum vel sindicos noiatim exprimēdo: ⁊ si noiatiꝫ nō vult exprimere pōt ꝯstituere illum quem frēs noiabunt seu pñtabunt. In hac tñ forma in ꝯstituendo adhibeatur talis cautela: vt ꝯstituentes verbis congruis ⁊ statui frm̃ non repugnantib⁹ vtantur. Non enim licꝫ fratribus nominare aliquē ad litigādum: vt dcm̃ est. dicatur ergo sic. Ille vel qs ergo inter fideles deuotos duxerint nominādos ad recipiendū ea que sibi relicta ⁊ cōcessa fuerunt: dans lnīam ⁊ ptātem eligendi ⁊ petendi eos sindicos ⁊ procuratores ꝯstituimus ⁊c. vt sic frēs ipsi eos nō noient nisi ad rē eis licitā: statutum tñ eis sic noiatis vel ita cōcedere possunt. Itē ex predicta auctē pꝫ quod dicimus q̄ dictus sindicus nō solum pōt constitui vt ipse predicta faciat: sed etiam vt alium seu alios loco suo ꝯstituat. ¶ In aliquibus tñ ciuitatibus sunt statuta q̄ fratres minores habeāt sindicos sicut alij religiosi: ⁊ q̄ eorꝝ sindici in iudicijs audiātur. Et statutuꝫ qd̄ aliquis in iudicio nomine fratrū minorꝝ compareat non puto valere: repugnat eniꝫ statui ⁊ regule eorꝝ: ⁊ p ꝯsequens sacris canonibus qui eorum statuta ⁊ regulam approbarunt. ¶ Hic autem modus faciendi sindicos nomine cōitatis (vt supra est dictum) iuridicus est ⁊ iustus (vt arbitror:) istius autem sindici cōitatis ipsius nomine constituti potestas apparet ex his q̄ in p̄cedētib⁹ sūt relata. Nā si i aliqd sit heres instituta ecclesia dictus sindicus ciuitatis poterit adire: hereditatem petere: vendere ⁊ in vtilitatem ecclesie conuertere ⁊ in aliaꝫ commutare: ex causa vt dictū est supra in primo libro.d.iij.dis. ¶ Idem si iure legati relinquetur ecclesie vt dictū est supra dis.iij.c. fratres: alias si.li.y. sed si relictum esset tunc pro tali legato siue sit quātitas siue spēs: ꝯpetit ciuitati actio psonalis nō actio in rem quū in ciuitatē nullū transeat dominiuꝫ: vt dictum est supra di.iiij.⁊ di.vj.⁊ idē si res legata sindico traderetur efficeretur dominus traditione ⁊ posset de ea disponere prout vellet anteq̄ꝫ sibi tradatur: sed alienando non transfert dominiuꝫ: quia dominus nō est. Sed si alienasset an heres posset ab emptore recipere: res alias repetere dicam in se.c.

¶ De Sindico ⁊ procuratore fratruꝫ laico q̄ constituitur a caplo frūm. Cap.viij.

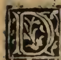
1 In multis locis vidi q̄ ipsi fratres videlicet Guardianus cū caplo ⁊ Custodes faciūt aliquos seculares suos Sindicos ad lites ⁊ cās etiāꝫ ad vendendū alienādum: ⁊ precium recipiendum ⁊ eis dant plenam potesta

tem. Q̄ò an p̄cedat ꝛ quãr videamus. Ad qḋ sciendum est q̄ (put in precedenti capl̄o dixi) quãdo ille qui dat elemosynã non vult vel nõ potest eligere p̄sonam que excusationem predi ctam faceret: ipsi fratres ipsum eligere p̄nt: vt supra verba relata manifeste dicunt: sicut ergo vnus potest noiari per fratres in vna singula/ ri elemosyna: ita põt vnus nominari per frẽs vt eorum obuentiones recipiat: in q̄bus certa p̄sona per p̄cedentem non deputatur: ꝛ istum q̄dam nolant sindicum fratrũ: q̄dam depositarius de quo fit mẽtio p̄ Cle. in. d. c. Exiui. ꝛ. § porro cum frẽs. vbi sic ait. ad amicos siue sint. dantes p̄curatores siue deputati: per ipsos siue nũcij vel depositarij seu aliquo quouis alio nomine appellent. Nunc ad propositum dico q̄ q̄n tales frẽs faciunt Sindicos q̄bus dant illã potestatem nõ bene faciunt: ꝛ verba non bene sonant: possunt tamẽ h̄mõi sanum itellectum: vt intelligant q̄ frẽs faciant talem eoꝛũ Sindicum. i. ad ipsoꝛ frũ vtilitatẽ: ꝛ illud quod di/ cti Sindici faciunt: sindicario noie fratruȝ debet intelligi: q̄ hoc faciunt tanq̄ȝ nominati a fribus nomine eorum: qui elemosynas concesserant ad vtilitatem tamẽ fratrum. Similẽ expositionem facit glo. C. de his qui. vt indig. l. polla. ꝛ. ff. de his q. vt idig. l. tutores. verba eni in p̄tractibus itelligunt̃ ip̄ropꝛie p̄ut adaptari p̄nt ad materiam de qua agit̃: vt. l. si vno. ff. loca. in p̄nci. ꝛ. l. si stipulatus. ff. de vsuris. ꝛ. l. dãni infec. q̄dam. ff. de dam. infec. ¶ Iteȝ verba sindicatus predicti quãdo porrigunt̃ ad lites ꝛ causas oĩo reprobo: quia fribus ad hoc noiare non licȝ: vt in precedenti. c. dictum est. vnde quãtum ad illa verba instrumẽtum sindicatus haberetur pro non scripto quãtum ad illos qui elemosynas p̄cesserunt: vel quãtum ad heredem eius qui soluit legatam rem quia pro illa re legata possunt in iudicio deferendo ꝛ agendo sicut dicimus de eo apud quem res est deposita siue seq̄strata: vt. ff. vt le. causa ca. l. postq̄ȝ. §. Imperatoꝛ. ver. sed nec ipse. ¶ Contra ipsum vero recipientem elemosynam nullo modo potest agi quuȝ apud eum remaneat libera potestas reuocandi: vt dixi supra in hoc ij. li. di. iiij. c. ij. ¶ Item nec contra heredem a quo legatum relictũ est si heres ipse noluit aliquem actũ vel officium: vt dicit intentari pos/ sunt nomine fratrum minoꝛum: quia de ipsis fratribus non competit: vt superioꝛib⁹ est proba/ tum: ꝛ si qua actione iste sit electus debeat agere nomine eorum qui elemosynas tales concesserunt: sequeretur q̄ contra eundem ipsius nomine ageretur: quod fieri non potest: vt. l. ij. de ope. no. nun. Posset tamen agere: vt quilibet de populo (vt supra dictum est) ꝛ heres cogere tur soluere tanq̄ persone nominature a fra/ tribus: quãtum vero ad alia acta que veniunt expedienda extra iudicium: vt recipere a spon te soluentibus ꝛ res receptas vendere ex pecu nia sibi data alias emere: ꝛ in fratruȝ necessita/ tem cõuertere: puto dictum sindicatuȝ sufficere: intelligẽdo eum (vt supra dixi) quia tamen verba dicti sindicatus statui fratrum non conueniunt: dico fratres ab ipsorum confectione abstinere. nam Clemens in. d. c. Exiui. §. Deniq̄ cum ideȝ confessoꝛ. dicit sic. In omnibus sic se gerant q̄ cunctis se ostendãt in dictis pecunijs sicut nihil habẽt penitus nil habere: vt dicta verba loquãt̃ prima facie eos aliquid habere. ergo ꝛc. Cautius ergo facerent: si simpliciter aliquem vel aliquos nominarent ad recipiendas res legatas fratribus ꝛ relictas seu aliquo modo concessas ꝛ conuertẽdas eas in fratrum necessitates: s̄m concedentis voluntatem: ꝛ s̄m q̄ a iure permittitur. Istud ergo eis licȝ in his que conceduntur inter viuos (vt supra probatum est) ꝛ etiam in his que cõcedun tur in vltima voluntate eodem modo dictum est in. d. c. exijt qui seminat. §. Ad hec quia fratribus: ꝛ tales sic nominati possunt facere omnia que supra dixi. ¶ Sed pone q̄ talis sindicus seu sic nominatus cõtra voluntatem heredis rem sic fratribus relictam vendidit ꝛ tradidit ꝛ preciuȝ recepit: quid iuris. ¶ Respõdeo ex tali p̄tractu emptor non q̄rere dominium nec ius in re: ex quo agere possit si alius possideret: q̄ ille q̄ vẽdidit ius vẽdẽdi nõ habuit (vt supra est exp̄ssum) si tñ ipse emptor possidet ꝛ heres vẽdicat: hȝ exceptionẽ p̄ quã põt retinere rẽ emptã: donec sibi restituat̃ p̄ciũ qḋ soluit: qḋ apparet in frũ necessitatẽ expẽsum: hoc eni solo cõmodo heredis cedit merito restituẽdũ. ff. de rei ven. l. emptoꝛ. ꝛ. C. ꝺ p̄di. mis l. p̄dia. ꝛ. l. vnũ. ff. de re. eo. ¶ An aũt p̄tra talẽ sic noiatum frẽs habeant aliquam actionem

¶ Rñ. non hoc probatur in. d. c. exijt qui se/ minat. §. cete. cum in eadé: vbi sic ait: ita tñ q ab oi eisdem pecunie administratione seu dispen satione: z otra psoná predictá actione seu pse/ cutione (vt dcm est) frés abstineant oimodo. Ecce aperte liquet q otra p dictos nullaz hñt actioné: nec otra aliquos p aliqua re tpali (vt dcm est) illi tñ qui dictas res ocesserût possunt ab eo recipere z petere: z etiam respublica. ar. eorum que dicta sunt supra zc.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit liber tertius tres distinc. icludens. ¶ Prima de executionib° vltimaz volútatû. ¶ Qz frés minores nô possunt eé executores qñ vicem heredû sustineát. Cap. pmum.

De executionibus vltimaz volûtatuz que fribus re/ linquunf: an p eos exerceri valeát. Videt q nô: z sic videt declaratû p cle. in. d. c. exiui de paradiso: vbi sic ait. quûqz dicti ordis pfessores pro nulla re tpali possint in iudicio expiri: p dictis fribus nô licz nec cô/ petit: qn potius (ôsiderata sui puritate status) scire debet sibi iterdictuz: q hmôi executioni/ bus dispéfationibus exponát: cum hoc sepius absqz litigio z otrectatione vel admistratione pecunie nequeát expediri zc. ¶ Ecótra videt q possint: q in qbusdaz casibus cessant rônes predicte: ideo qd iuris sit per singulos casus p/ sequamur. Quandoqz eni executores vltimaz voluntatû vicé heredis tenétur z ipi hñt actio/ nem mouere z in iudicijs rñdere: qd est quan/ do paupes vel captiui vel aliqua pia causa sunt simplr istituti. vt de epi. z cle. l. si quis ad decli/ nádá: z extra de testa. c. cû tibi. z ibi no. p Inn. z isto casu nô est dubiû q si ib° minorib° est exe/ cutoris offm interdictum: tam ex verbis qz ex eo q hereditatis non sunt capaces.

¶ Quod fratres minores nô possunt esse exe/ cutores quando ibi venit distributio pecunie in alios. Cap. ij.

Quandoqz isti executores vi cem heredis nô sustinent: nec aliqd litigium sperant: z tunc siqdem est aliqua res vendéda vel pecu/ nia distribuenda in illo executoris officio: non licz eis itromittere: vt verba supra relata osté/ dunt. ¶ Nec ob. quod posset dici q p dicti po terunt admistrare per psonas noiatas eo respe ctu quo supra dictuz est in legatis: q: illud vez est pro eoz necessitate: sed si fieret illa distribu/ tio pro alijs idoneis: nullo mô licz: hoc pbaf in. d. c. Exiut. §. Porro. vbi sic ait Papa. Atté dant frés pfati q nullis alijs causis qz p dictis vel sibibus: in via vel alibi licz recurrere eis ad amicos hmôi siue sint dátes pecuniá siue depu tati per eos zc. Apparet ergo manifeste q ex nullis alijs causis licz. ¶ Ex his puto q si re/ linqueretur pecunia distribuéda in necessitate frm arbitrio talis fratris minoris: q talis exe/ cutiôis offm possit iplere herede scluête spon/ te: fiet enim administratio per psonas supra po sitas: z ibi frater arbitrabitur: hoc enim eorum statui non repugnat (vt dictum est) z rationes proxime dicte cessant.

¶ Qd pût eé executores ad distribuédû iter fratres vel sorores sui ordinis. Cap. iij.

1 Item dico si pecunia veniat distri buenda iter moniales z so/ rores monasterioz que regunf p ipos frés. Nâ Benedictus papa. xij. in ôstitutioni/ bus quas fecit circa statutû frm minoz hoc vi detur exponere in. c. Exijt. vt dixi in alio li. di. v. c. j. Hoc ét pbatur in eiusdez ôstitutione. c. xxx. que icipit. Insup q: decet xpi famulas zc. vbi expsse pmittit fribus vt rônibus z côpu/ tationibus z distributionib° bonoz tpaliuz in/ ter ipsos iterfint z eas otractent: vt ex multis partibus illius capituli colligif: vbi sic ait. In singulis monasterijs earûdé p pvinciales mi/ nistros eiusdé ordis minoz de ôsensu abbatis/ sae z ôuentû seu maioris partis earûdé nûero auctê aplica cert° monialiû nûer° statuaf: iuxta monasterioz ipsoz suppetentiá obuêtionû, z facultatuz: ita q ex his congrue valeát susten/ tari zc. Ecce apte liquet q talibus distributio/ nibus z côputationibus. f. quátuz pro quolibz detur possunt iteresse. Idé etiá pbatur in eo. c. vbi ait: nisi adeo ipsoz monasterioz facultates seu obuêtiones excrescerét q pluribus possent sufficere competéter. Sed tunc prius talis ex/ crescentia referatur capitulo generali dictoruz frm minoz in quo ordinare habeát quot psô/ ne de ipsis fructibus vel obuêtionibus excre/ scétibus vltra statutû numez possint poni zc.

Et in pluribus alijs partibus eiusdem capitu li: predictis autem casibus (vt supra et infra di cetur) fratres posse se de executione intromit tere intelligatur: habita licentia superioris: vt extra de testa. c. religiosus lib. vj.

¶ Quod possunt esse executores: qñ sola psonarum electio est fienda. Cap. iij.

Quandoqz cōmittit eis ali quod executiōis offm̃ in quo nullū litigium nulla pe cunie exactio seu dispēsatio vertitur. ver. g. q. x. floreni expēdanf iter. x. paupes: vel vt vnus florenus pro quolz qui paupes eligant per ta lem frēm. ¶ Item nulla fit distributio pecu nie: sed testator ipse distribuit: s; per frēm fiet sola electio personaz an possit fieri per eus: pu to q sic. ¶ Nā cessant rōnes phibentes. Pre terea ex hoc fribus nullum cōmodū queritur. Est enim ista electio meri facti: qd patet q ca dit in deportatū qui nō est capax que sunt iu ris ciuilis. vt. l. impator. §. hereditatez. de le. ij. ff. ad trebel. l. ex facto. §. si qs rogatus: hoc. n. si fideliter fiat meritoriū est: ipsi enim pter se creta que audiūt in pfessionib⁹ melius cogno scunt paupes vocandos q̄ alij hoies: hec eniz nec malum est nec spēs mali: habet tñ hortari eum sm deum ne eligat psonas in qbus non possit esse sinistra suspitio.

¶ Si eis electio psonaz et distributio iniūgaf preferetur psonaz electio. Cap. v.

Ed pone quod aliqs reliquit pecuniā vel res di stribuendas arbitrio executoz et inter pauperes quos executores elegerūt et sint frēs minores: in dicta pstitutione ptinentur duo. s. electio personaz et hec fribus licita. Item di stributio pecunie et hec est fribus interdictuz. ¶ An poterūt dicere frēs non volumus pau peres eligere: distributionē autem pecunie fa ciat ille ad quē spectat: qd videf quasi vt vtile p inutile non vitief imo separetur. vt in. c. vtile per inutile. li. vj. de re. iur. et quia sunt duo er go potest vnuz amplecti et aliud respui. l. ij. de le. ij. cum si. ¶ Econtra videf quia si eligatur persone impeditur distributio que alteri debe ret competere: aliter enim cogitur quis distri buere inter plures: aliter inter pauciores: ergo videtur q non possit. l. ij. §. q sticbum. ff. de eo

quod cer. lo. ibi dum dicit: aliogn tollet actiō nem dum vis reseruare reo electionez. ¶ Se cundo dicēdum est q fratres poterunt eligere personas: pro cuius itellectuz est sciendū quā do relinquitur persone incerte vt pauperibus vel captiuis: tunc si executor testamētarius nō eligit succedit legitimus. s. episcopus. l. nulli. et l. si quis ad declinādā. C. de epi. et cle. et in auc. de eccle. ti. §. si quis autem facere: quandoq; p sona est certa sed res que relinqtur est incerta: tunc executor non declarat rem: sigdem debet eligere vnā de certis ipse succedit arbitriūm et electio fit ipsius legatarij executore non eli gente: vt. l. si. §. si. C. cōmunia de le. si verō exe cutor debeat arbitrari simpliciter quatenus fi bi videbitur: tunc succedit arbitrium boni vi ri hec est iudicio. vt. l. j. de le. iij. quandoq; con tingit q persone et res sunt incerte. Sed qua liter inter personas predictas distribuantur di cte res arbitrio executoris cōmittitur: et tunc executore cessante distribuere non succedit le gitimus distributor: sed lex ipsa distribuit vt quilibet equaliter admittatur qui venit ad pe tendum: vt. l. si quis duos. §. si. de le. et. l. cū q dam. et. l. vnum ex familia. §. si duos. e. ti. et ibi per glo. ¶ Ac nunc in proposito si frater no minet personas licz ipse non posset inter eas distribuere: tamen distributionem facit lex ne aliquis posset conqueri ne sibi facultatez distri buendi abstulerit: cū lex ipsa hoc fecerit. Pre terea in legato illo primo debet attendi perso na. vt. l. quidaz referūt: de iure codi. ff. erg electio psonaz precedere et preferri: et quius erit est q per electionē psonaz impediaf distribu tio: q; per distributionem impediatur perso narum electio: vt ex predictis patet.

¶ Secunda distinctio.

¶ De consilio dando executoribus. Q pos sunt fratres dare consilium executoribus et ex actoribus. Cap. j.

N autem in istis executo ribus si reperia tur fratres possint dare consilium. Vi detur enim q sic: licet enim Clemens statim post verba predicta in. 1. c. precedenti distinc. subdit sic. Verūtamen in his exequendis dare consilium eorum status non obstat: cum per hec ipsis circa temporalia bona nullo iure di cta actio

cta actio in iudicio siue dispensatio tribuatur: que verba intelligo generaliter prout iacent siue consilium determinate siue indeterminate petatur: siue de personis siue de quantitate. ¶ Caueant tamen fratres et faciant taliter q in talibus consilijs suis cesset suspitio: et predicta vera nisi persona predicta que consilium super distributione peteret ordinem minorum ingressura esset. vt in se. c. dicetur.

¶ Executori q esset frater minor ordinem ingressurus non potest dari consilium. Cap. ij.

Ed si persona que a fratribus consilium peteret esset ipsorum fratrum ordinem ingressura: nunc fratres super eo consilium dare non possunt: vt colligitur ex verbis cle. in. d. c. Exiui. §. Dubitauerunt: vbi sic ait. Dubitauerunt et dubitant multi fratrum an liceat ipsis de bonis ingredientium quicq recipere si donetur: et si ad dandum personis et consentientibus eos possint inducere sine culpa: et si etiam ad disponendum de distributione talium rerum debeant ipsi ministri seu fratres dare consilium: dicimus omnino tam ministros q fratres ceteros adiectis inductionibus ad sibi dandum et suasionibus: necnon et a dandis circa distributionem consilijs abstinere et c. Licet verba predicta solum videantur referri quando ingrediens de bonis suis voluit distribuere: tamen idem puto si vellet distribuere de bonis alienis: quia forte fuisset executor relictus in bonis alterius: quia rationes que ponuntur in illa decretali etiam hic locum habent: videlicet q fratres debeant magis habere affectum ad personam q ad bona temporalia. Praeterea subest alia ratio: quum sit ingressurus religionem et sic in presente monasterij et fratrum ipsorum rogamen et suasio esset preceptum: et sic ille libere non distribueret: et ideo papa voluit q hoc casu a dandis consilijs abstinerent. argu. ad hoc. ff. de adul. l. postulatur ii. §. vt autem publicandorum.

¶ Tertia distinctio.

¶ An ille cui executio committitur cum consilio fratrum teneatur illud requirere: et teneatur illud sequi. Cap. j.

Ni autem ille tertius cui executoris officium et distributio est iniuncta in testamento cum consilio fratrum minorum: debeat eorum consilium regrere de necessitate. Breuiter omnis sic multis dicitis: ista in pri. i. c. sic dico. Aut testator: iniunxit q fiat cum consilio fratrum minorum: eo casu quo ipsi fratres non possunt esse executores: et de vrbanitate debet eorum consilium regrere: de necessitate non tenetur. l. qdam decedens §. qdam pap. de admi. tu. arg. eo casu q ipsi fratres possunt esse executores: tunc debet eorum consilium requirere. ff. man. l. ideoq §. si quis. et. l. sed et si pupillus. §. conditio. ff. de insti. et. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. et. l. coram ticio. ff. de verbo. sig. ¶ Sed contra predicta facit. ff. de admi. tu. l. ticium et meuium. vbi reperitur q etiam qui non potest esse particeps officij non tenetur quis eius consilium requirere: sed ibi loquitur in curatore cuius potestas est a lege licet a testatore veniat. Sed hic loquitur in executore cuius potestas est ab homine sicut potestas procuratoris. Et circa hec et alia que infra dicam proxime latius dixi in quodam commento quod feci in. l. j. §. si plures. ff. de exercitoria: hec vero hic dixisse sufficiat. ¶ Sed an ille qui ipsorum requisiuit consilium teneatur illud sequi de necessitate? Dic aut loquimur eo casu quo consilium requirere non tenetur de necessitate: et tunc non tenetur illud sequi: vt patet ex his que dixi supra. c. proximo. etiam si testator dixit q hec faciat de consilio et consensu ipsorum: ne quod vna via prohibetur: id fiat alia. vt. l. scire oportet. §. j. ff. de excu. tu. extra de re. iur. c. cum quis vna. li. vj. ¶ Aut loquimur eo casu quo tenetur requirere consilium: quod est quando ipse potest executor esse. si quidem est frater minor assumptus vt executor et consultor: simul tenetur illud sequi. vt. d. l. ticium. ff. de. admi. tu. ¶ Aut fuit assumptus vt simplex consultor: et tunc sufficit quod eius requiratur consilium nec tamen sequi debet: vt extra de arbi. c. cum olim: et ar. ff. man. l. ij. in fi. et reprobatur distinctio eorum qui dicunt aut dixit consilio: aut cum consilio: et tangitur per glo. in. l. ad quod pauperibus. C. de episc. cle. et ego plenius in. d. §. si plures. vbi respondeo ad omnia iura si qua possunt in contrarium facere et c.

¶ Explicit liber tertius.

¶ Incipit liber quartus trib⁹ distin. ꝯclusus.

¶ Prima distinctio.

¶ De hereditatibus que ab itestato frib⁹ minoribus vel alijs obueniūt. Et qḋ frēs minores nō succedāt ab itestato parētib⁹ vel alijs ſi veniāt ad sequentē in gradu. Cap. j.

E hereditatibus que fratribus ab intestato obueniunt aliqua dubia oriunt. Primo an frater minor parētibus ⁊ alijs agnatis ab itestato succedat sicut monachus. vt di. C. de epi. ⁊ cle. l. ſi. alb deo nobis. §. ēt. Istā qōnem mouet ibi Ia. de are. ⁊ etiam Cy. recitat opi. quorūdā. Quidā dicunt ꝙ per eos acqritur ecclesie romane. Alij dicūt ꝙ acqritur eis nō vt retineāt sed vt vendāt. Alij dicunt ꝙ nullo mō hīe possunt. Sed istoꝝ opiniones fuerūt anteꝙ̄ venirēt declaratio Cle. in. d. c. Exiui. §. cupiētes: vt hec questio determinet: dic sic. Quia igit in successionib⁹ trāsit non solū vsu rei: sed ēt dn̄ium suo tpe in heredem: frēs aūt prefati nil sibi in speciali acqrere vel eoꝝ ordini possit ēt in cōi: declarādo dicim⁹: ꝙ successionū hmōi q̄ ēt ex nā sua idifferēter ad pecuniā ⁊ ēt ad alia bōa mobilia ⁊ imobilia se extēdūt: ꝯsiderata sui puritate voti: nullatenus sunt capaces ⁊c. Ecce habeo expresse ꝙ his frib⁹ vel ordini nullatenus querit: ⁊ sic legitimā debitā iure nature non poterit petere vel hr̄e: quū sit tertia eius qḋ habituri erāt ab intestato. Sed ab intestato nil habituri sunt: ergo ⁊c. ¶ Itē ex eo qḋ dicit eos nō capaces: apparet ꝙ nō querit per eos ecclesie romane: vt. l. si in metallū. ff. de his qui pro non scrip. ha. ⁊ de here. isti. l. j. ⁊ de bo. li. l. nece. §. si deportat⁹: venit g̃ dicta hēditas ad seqntes i gradu.

¶ Etiā si in dcā hēditate sunt res q̄s frēs pn̄t licite retinere nō succedūt frēs. Cap. ij.

Ed quid si in dicta hēditate est domus cōtigua loco frm̄ minoꝝ: vel ibi sunt res quas frēs ad vsum possunt licite retinere: an in illis succedāt. Rn̄. nō. vt pʒ ex p̄dictis verbis dum dicit nullatenus. ergo ⁊c. Et sic in nulla parte vel re. Preterea non dr̄ qs ꝓprie succedere in rebus certis: sʒ in hereditate que est quoddaʒ incorporale: licʒ ꝯtineat res corpales. vt. ff. de re. diui. l. j. in. fi. ⁊ insti. de re. cor. ⁊ incor. §. j. ⁊ ꝑ totum ti. Quū igit ipsi non sint capaces istius successionis: hoc est ipsius vniuersalis iuris: ergo nec eoꝝ que in. d. iure ꝯtinentur: ⁊ predicta vera in fratribus iam professis ⁊c̄.

¶ Fratres nouitij succedunt. Cap. iij.

Ed nouitij ante factā ꝓfessionem expresse vel tacite sunt liberi hoīes. extra de re. iur. c. nō solum. li. vj. ⁊ est hodie in fribus minoribus exp̄sse declaratuʒ per Benedictū papam. xij. in dictis ꝯstitutionib⁹ vbi sic ait. c. iij. Caueāt aūt guardiani ⁊ ipsoꝝ nouitioꝝ magistri ac frēs alij: ne quē ꝯstitutū infra ꝓbationis annū aliqualiter ipedire p̄sumant: quo minus ad aliā religionē quā maluerit trāseat: vel oino ad seculū redeat si de sua pcesserit volūtate ⁊c. Ecce appet ꝙ sunt in sua libertate: ergo sicūt alij liberi ⁊ seculares possunt succedere: qui si postea fecerint ꝓfessionem: erit de istis bonis que predicta successione sibi quesierint: sicut ð alijs bonis proxima distin. dicetur.

¶ Secunda distinctio.

¶ De bonis eoꝝ q frm̄ regulā ꝓfitent: pn̄t de bonis suis habita lnīa disponere. Cap. j.

E bonis vero eoꝝ qui predictoꝝ frm̄ regulā imitantur: vel ꝓfitent: qd iuris sit videamus. Cōstat enīʒ ꝙ ipsi nil retinere possint oino: ⁊ si qd ipsi ante ꝓfessionem de bonis suis distribuerint seu dispositionē fecerint: hec rata esse debet ⁊ firma: quūʒ in ipsa regula adijciatur: ꝙ liceat ingrediētibus ⁊ sit liberꝝ facere de bonis suis s̄m quod dn̄s inspirauerit: hoc etiā dicitur in. d. c. Exiui. §. dubitauerūt ⁊c. Et licʒ in his qui alīs religionem ingrediuntur ꝯsueuerit dubitari an in eoꝝ testamēto quod ante fecerūt: debeant aliqd iure institutionis relinquere monasterio quod ingrediūtur. vt. C. de sacrosan. eccle. auc. si qua mulier. ⁊. xix. q. iij. c. Si qua mulier: tamen in eo qui profitetur regulam minoꝝ hoc expeditum puto. Ille enīʒ filius preteritus rūpit testm̄ q pōt succedere ⁊ alīs secus. vt. l. si necesse. §. j. de bo. li. ⁊. l. gallus. ⁊. §. quid si tm̄. ff. de libe. ⁊ posthu.

¶ Quod heredes instituti in eorum testamento capiunt etiam naturali morte non secuta. Cap. ij.

Isti etiam

i **Sti etiam** heredes instituti in testamento talis sic ingredietis capient ipsius here ditatē statim nō expectata morte naturali:licz de ingredietibus alias religiones psueuerit du bitari in.d.auc. Si qua mulier. Ratio quia ibi ciuilis mors quo ad abdicationē bonoꝝ ab eo habet p oia eūdem effectū:quē hz mors naturalis:ergo idem iuris.vt.l.deo nobis:in prin.C. de Epis.z cle.z.l.ex ea parte.§.insulā.ff.de ver bo.ob. Ad qd etiā p Dy.in.d.l.si necesse.z(vt puto)istam suā volūtatem nō poterit reuocare:vt statim dicam zc.

¶ Et ordini fratrum minorū iure institutionis nil tenetur relinquere. Cap.iij.

q **Uandoqz** ptingit q̄ ingredientes dictā religionē fratrum minoꝝ fecerunt pfessionem:z de bonis suis nullo mō disponunt. Dubitabat̄ prio an poterūt bona sua diuidere inter filios:sicut possunt alij : q alias religiones ingrediunt.vt.d.auc. Si qua mulier. Respōdeo nō puto:q: post professionē nō possunt se impedire de talibus pstitutionib⁹:quū non faciant ob suas necessitates sed ob alias:z hoc verū esse pbatur per ea q̄ dixi in pcedēti libro de executoribus vltimaꝝ voluntatū:dixi in.c.iij. z per hoc puto q̄ voluntatem propriam reuocare non possunt : quicquid sit de iure in alijs religiosis hic non dico zc.

¶ Tertia distinctio.

¶ Cum ingrediens faciat professionem de bonis suis nil disponat:Et postq̄ quis fecit professionem in ordine minorum:nō potest de bonis suis d sponere inter filios. Cap.j.

s **Ed ad** quos pertinebūt bona ipsoꝝ ingredientiū pdi ctā religionē:z nō disponētiū. Ista est antiqua q̄stio:eā tāgit Innocē.extra de pba.c. in pñtia:z hodie Jo.reciatt opi.z eaz tangit Spec.in ti.de statu mo.c.j.ij.z.iij.z.iiij. Breuiter qd iuris sit in alijs religiosis hoc nō dico s3 quātū ad fratres minores dico:q̄ eoꝝ ordo ex pdictis bonis nil oz vel posset petere:vt ex pdcsse colligit in.d.c. Exiui.§.dubitauerūt:vñ puto q̄ quārū ad istā materiā penitus habeat p mortuo(vt dictū ē)z q̄ dicta bona ptineāt ad venietes ab itestato:sicut si mortu⁹ eēt:facit ad hoc.C.de bo.dam.auc.bona damnatoꝝ zc.

¶ Qui recuperent ius succedēdi parentibus z cognatis. Cap.ij.

c **Ontingit** interdū q̄ illi q minoꝝ sunt pfessi:transeant ad episcopatū vel aliā regulā q pñt in cōmuni habere. Querit pmo an eoꝝ bona alicui quesita possint recuperare. ¶ Et videt q̄ sic:sicut dicim⁹ de restituto.vt.l.ij.C.de sen.pas.z.l.i.ff.de sen. pas. Cōtrariū dico q: siue dicas q̄ hec restitutio sit in pristinū statū repositio:siue q̄ indulgētia seu pmissio trāseundi ad aliū statū separatim:nō recuperat bona tam alijs q̄sita q̄ fisco. vt.l.gallus.§.z qd si tm̄.ff.de libe.z posthu.z ibi no.in fi.magne glo.z ideo non recuperat: vt.C.de sen.pas.l.i.z.l.tutor cum si.

¶ Ponit aliquas q̄stiōes de fratrib⁹. Ca.iij.

q **Uero** antalis frater minor fact⁹ eps:vel ad aliā religionez legitime trāslatus:succedat ab intestato parētibus agnatis z cognatis. Et videt q̄ sic.vt.ff.de sen.pas.l.i. Cōtra videt q̄ nō : casus est.ff.ad.trebel.l.ij.§.i.vbi loquitur de filio satisfacto seruo.z postea liberato. ¶ So.putarē dicendū sic:vt iste liberat ab ordie auctoritate sūmi pōtificis:z puto q̄ ius succedēdi recuperet vt.l.i.de sen.pas.ad trebel.l.i.§.filius q mortis. ¶ Itē puto si aliter legitime ab aliquo archiepo vel aliquo plato pmoueret ad aliquā dignitatē:p hāc.n.pcessionē bñficij itelligo eū ad oia restitutū:vt dictis legis:quū ius succedēdi recuperet:nec est in eo statu in quo erat añ igressū:facit.xix.q.i.c.statutū.p qd.c.z multas alias rōnes. R.P.d.Frācīscus ð Assio de cretorum doctor abbas monasterij camei regij istā passū ad mei iterrogationē sic disputās determinauit. Si vō reperiret alius modus licit⁹ q̄ expssa pcessiōe bñficij vel dignitatis p quaz ab eo ordine absolueret:tūc ius succedēdi non recuperaret.vt.d.l.ij.§.i.ad trebel.z.d.l.i.§.filius q mortis.eo.ti.vbi tex.facit istā distinctionē z bñ alias aduertat. Hoc aūt pōt ptingere si aliqs frater pp ei⁹ demerita ab ordine licētiaretur:z ab ordine ei pmitteret:vt trāsiret ad aliā regulā:q̄ eo casu eis licet nō alias vt p multa priuilegia romanoꝝ pōtificū frib⁹ est pcessū:q̄ hic non refero:q: lōgū:eo casu nō puto eos re/

cuperare ius succedēdi per iura pdicta:illa.n. absolutio magis est ad penā:q̄ȝ ad pmium ⁊c.

p Osset queri aliquis erat grauatus restituere:si ōcederet fine liberis q decessit instituto filio fratre minore:An talis filius facit istam conditionem deficere ⁊c. ¶ Uel pone per Italiaȝ sunt statuta q̄ filie femine non succedant extantib⁹ masculis. Utrum filius masculus frater minor facit feminaȝ nō admitti. Et plura alia possent queri q̄ licȝ sint dubia pp statum frm̄ minorū: tn̄ q2 hec ad eos non ptinent:non est.n.eoꝶ cō modū vel icōmodū:iō ad p̄sens opus nō pertinēt:sȝ hec in alijs locis debitis sūt tractāda.

¶ Explicit tractat⁹ minoꝶ cap.d. Bartoli de Saxoferraro ciuis Perusini egregij legum doctoris sup rl'aȝ frm̄ minoꝶ: Anno dn̄i.1353.in ditione gnta:tempore sanctissimi in christo patris ⁊ domini dn̄i Innocētij pape sexti.

¶ Incipiūt ꝯstitutiōes papales Bn̄dicti.xij. que ⁊ si pro ꝯuentualib⁹ tm̄ faciāt attamē quia q̄ȝpluribus in nostris declarationibus citātur iccirco interferuntur.

¶ Incipiunt capl'a ꝯstitutionuȝ earūdem.

¶ Incipit epistola.G.M. ad pūinciales Ministros ordinis minorum de acceptis constitutionibus Benedicti.xij.

i N christo mihi charissimis fribuȝ Ministros: Custodib⁹: Guardianis:ceterisq̄ȝ fribus ordinis minoꝶ:frater Gerardus Gn̄alis mister ⁊ seruus. Salutē ⁊ paceȝ in dn̄o sempiternā. L'ras sciss̄imi in xp̄o pris ⁊ dn̄i dn̄i Bn̄dicti diuina ꝓuidētia pape duodecimi. Ordinationes p eum circa statū nr̄m editas:statuta mādata ⁊ volūtateȝ ipsi⁹ plenius ꝯtinētes me noueritis cū debita reuerētia recepisse:cū diligentia ispexisse ⁊ in nr̄o gn̄ali caplo apud Caturchū Anno dn̄i.1307. In Pēthecoste celebrato. Solēniter legi ⁊ publicari fecisse:quarū l'rarum tenor de verbo ad verbū est iste.

¶ Incipiunt cōstitutiones. Prologus.

B Enedictus ep̄s:seruus seruoꝶ dei. Ad ppetuā rei memoriā. Redēptor nr̄ factor celoruȝ ⁊ vniuerse ꝯditor creature:hominē creaturaꝶ terrestrium dignissimū:iō ad imaginem suā ꝯdidit vt in bonis ⁊ sanctis opib⁹: sui fit imitator auctoris:⁊ hāc eē voluit hūani gn̄is dignitatē vt in eo q̄si in quodā speculo ⁊ diuine imaginis forma resplēdeat:⁊ scōrum opa reluceant actionuȝ:donās eis fm̄ vnū ⁊ eundem spm̄ diuersoꝶ dona carismatū. Scdȝ grās differētes fundās militātē ecclesiā eāq̄ȝ insignēs diuersis ꝯditionibus bonum in xp̄o credētium ⁊ ordinib⁹ in diuinis obsequijs

obsequijs militātiū psonaꝝ que viuentes sub regula ab ipa iter recte viuēdi recipiunt ꝛ trāsigendi psentis militie cursū p diuinoꝝ semitam mādatoꝝ normā sanctā suscipiūt ꝛ laudabilē disciplinā. ¶ Ut igit in sacro frm minoꝝ ordine quē ab olim gessimus ꝛ gerim⁹ in visceribꝰ charitatis diuinoꝝ offōꝝ sacrificium: debitūq; silētium ciboꝝ abstinētia scimonia habitꝰ obsuenſ: studium quoq; sacre pagine in dicto ordine vigeat ꝛ psonis eiusdē ordis ad'ß aptis insistendi: disciplinis scolasticis cōmoditas ministref ac charitas dei ex qua ꝟtutes cetere generanſ: regnet ꝛ ferueat in cordibus eoꝝdem ceterẽq; laudabiles obsuātie regulares sic exēplariter luceant in eisdē: vt sint etiā alijs in recte viuendi speculum ꝛ imitāde scitatis exemplū ad laudē dei ꝛ spūalem pfectū oium militātiū in ordine memorato. Infrascriptas ordinatiōes in dicto ordine auxiliante deo ppetuis futuris tpibus obsuandas adhibitis ēt nobis ad hec q; pluribꝰ viris solēnibus scē ro. ecclesie Cardinalibꝰ. vz. venerabilibꝰ fribꝰ Petro penestrinensi Gualselmo albanensi epis ac dilectis Petro tituli sancte Praxedis psbytero: ac Girardo ecclesie scē Lucie in silice: ꝛ Beltrando ecclesie scē Marie in acqro diaconibus cardinalibꝰ: ac ēt venerabilibꝰ fribꝰ nr̄is Soccio pilarcha Cōstātinopolitano ꝛ Jacobo epo Bux. Gilberto sancti Uictoris marsiliēsis: ac Guilelmo montis folloꝝ dilectis filijs carcasonēsis diocesis abbatibꝰ monasterioꝝ: carthasensiū diaconibꝰ: necnō Geraldo gnāli Henrico Frācie: Joāne Burgūdie: Pastore prouincie: Petro Tuscie: necnon Pontio carbonelli Aragonie: ac Petro de Saxoferrato: marchie anchonitane: Philippo quodā Mediolanē. Laurētio: laboris puincialibꝰ mistris: Nicolao de Rodio: Gualtero canto: Guilelmo: Bernardi de Podio: Antonio d Ualētia: Fortanerio vasalli sacre theologie magr̄is: ac Petro d stra tapcurato: e i curia dicti ordis minoꝝ eiusdē ordis pfessoribus prouidimus faciendas.

¶ De diuino officio. Cap. j.

In primis circa agēdū diuinū offm̄ i eodē ordine aucte aplica ordinam⁹ q; añ missaꝝ ꝛ horaꝝ pncipia: frēs dicti ordis: quos cā rōnabilis nō excusat ad choꝝ ꝯueniant ppa raturi dño corda sua: ibiq; sine discursu: murmure: risu: absq; vagis ꝛ vanis aspectibus: sub silētio: in pace ꝛ cū debita grauitate pmaneāt: cantent: ꝛ orent: ꝛ vsq; in finē vnanimiter pseuerent. Quia vo cant⁹ ecclesiasticus diuine laudis sacrificium: fructusq; labioꝝ cauetium: nō solum eoꝝ q psallūt: sz ēt auditoꝝ edificatio eē dz: eosdē frēs hortamur in dño vt diuinas laudes itegre: attēte: honeste ac religiose psoluāt: gestus leues: ꝛ cant⁹ dissolutos seu fractos oino declinent: tractim psallāt: debito more iuce pta q̄ simul canēda sunt simul ꝯtinuent: simul pausent. ¶ Ordinam⁹ ēt q; in singulis ordis iaꝫ dicti ꝯuentibꝰ: hora sexta: sicut alie hore cū nota dicaſ. Custodes ꝛ guardiani eoꝝq; vicarij diligēter itendāt: q; pscript⁹ modus veniendi ad choꝝ ꝛ dicēdi offm̄ iugiter obseruef. Si vo quēq; in aliquo pmissoꝝ culpabilem cōpererint debite puniant fm delicti exigētiaꝫ siue culpe. ¶ Minister vo gñalis seu puinciales ipsos custodes ꝛ guardianos eorumq; vicarios quos sup ordinationū hmōi obseruātia depxehēderint notorie negligētes a suis officijs tam q; negligētes ꝛ inutiles debeant amouere: forma aūt circa hmōi amotionē descripta iferius obseruata. Nullusq; frater eximaf a choro: sed oēs frēs teneantur ire ad oēs horas canonicas ꝛ ad missas: exceptis egrotātibꝰ actu ꝛ multuꝫ antiqs sup qbꝰ guardiani habeant arbitrari ꝛ magistris ꝛ lectoribꝰ ac Bacalarijs in gñalibꝰ studijs ꝯstitutis: ꝛ legētibꝰ in alijs studys dum actu suas ꝯtinuant lectiōes: exceptis ēt studētibus dn̄ in lectionibꝰ theologie vel disputationibus ordinarijs fuerint occupati. Porro illi de pdictis q ne surgāt ad matutinū in oratoriū cū alijs sunt exēpti: ꝯueniāt hora ꝯgrua simul ad capl̄m: vel locū alium idoneū ꝛ ibidē simul offm̄ matutinale psoluāt. Ad hoc aūt astringi nolumus grauiter egrotātes vel lectores actu legentes qui cōmode nequeunt interesse.

De silentio. Cap. ij.

Preterea q; par est opus iustitie: ꝛ silētium cultus eius ne deuotiōis seruor: p ingētudinē multiloquij extinguaf. Statuim⁹ ꝛ ēt ordinam⁹ q; silētiū a cōpletorio vsq; ad pmā pulsatiōnē pme diei sequētis ab oibꝰ obseruef exceptis hospitibꝰ de nouo venientibꝰ: ꝛ eis mistrātibꝰ

vel assistentib⁹ vsq; ad horam ꝯgruam de guardiani sui licētia vel mādato. Sileaꝫ aūt in claustro: in choro: ꝛ in ecclesia: a pncipio chori: ꝛ supra: ꝛ in dormitorio i quo sūt celle siue studia: omni tpe: in dormitorio vero a studijs separato: tpibus qb⁹ frēs ibidem dormiunt: ꝛ in refectorio taꝫ in pma mēsa q̄ȝ in scda: ꝛ extra refectorium vbi erit multitudo frm̄ simul comedentium ꝛ hoc nō solū a residētibus verūetiā a forensib⁹ obseruetꝫ. In locis aūt vbi frēs nō hūt officinas distinctas ab imediatis supiorib⁹ eoꝝ locoꝝ: loca distincta ꝛ cōmoda dputenꝫ: vbi fratres sileant ꝛ vbi possint loq ad̄s dū opꝫ. Sitr hora dormitionis a festo resurrectiōis dn̄i vsq; festum exaltationis scē crucis: qualibꝫ die post secūdam mēsam imediate pulseꝫ cāpanella refectorij ꝛ ex tūc sileaꝫ vsq; ad nonā. In diebus vo ieiunioꝝ: simili mō a pulsata cāpanella: post mēsam secūdam silentium obseruetꝫ: donec fiat signū surgēdi a sōno: ſm spaciuꝫ a Guardiano puide assignādum. Liceat tn̄ fribus qꝫ necesse est loq: breuiter ꝛ submisse. Si qs aūt silētium fregerit: debeat in capl̄o dicere culpā suam: eaꝫ put qs deliquisse meminerit exprimēdo cui a Guardiano abstinētia a pulmēto vel a vino vl ab vtrisq; vel alia pena vel penitētia ſm culpe exigentiam imponatur.

¶ De salubri nouicioꝝ ꝛ iuuenum informatione. Cap. iij.

Circa salubrem quoq; Nouicioꝝ ꝛ iuuenū dicti ordinis infor mationem. Statuimus ꝛ mandamus inuiolabiliter obseruandum: qꝫ qlibet prouincialis Minister: vel eius locum tenens annuatim in tabula diffinitionis sui pūincialis capituli: de diffinitoꝝ ꝯsilio certos ꝯuentus in sua pūincia deputet: in qbus omnes nouicij: eiusdem pūincie debeant cōmorari: ꝛ in quolibet illorum ꝯuentuum: Magistrum nouicioꝝ assignet: virum in eadem religione pbatum: maturum: deuotū: puidum: ꝛ discretū: qui hmōi nouicioꝝ ꝯtinuam curaꝫ gerat: qui eos doceat pure ꝛ frequēter confiteri: ardēter orare: honeste ꝯuersari humilr̄ obedire: ꝛ seruare cordis ꝛ corporis puritatē: zelare sacratissimā paupꝫtatē: mores ꝛ obseruātias eiusdē religiōis eis verbo ꝛ exēplo demōstret. Hmōi aūt nouicij sue pbationis tempore studio scolastico nō intēdant: sed diuinū adiscant officium: studio deuotiōis ꝛ orationis vigilāter insistant: nec ordines sacros suscipiant: nec ꝯfessiones audiant si fuerint sacerdotes: nec portā ꝯuentus exeant nisi cā trāslationis: vel gn̄alis pcessionis: vel emergentis necessitatis: vel alia iusta: seu rōnabili causa q per frēs ꝯfessores ꝛ predicatores ꝯuentus: vbi hmōi nouicij fuerint extiterit iudicata: nec litteras mittant nec recipiant sine sui magistri licentia spāli: nec loquanꝫ cuꝫ aliqua seculari psona: nisi suo pn̄te magistro: aut alio p suum magistrū vel guardianū ad hoc specialr̄ deputato. Caueant aūt guardiani ꝛ ipsoꝝ nouicioꝝ magistri ac frēs alij ne quē ꝯstitutum infra pbationis annū: aliqualr̄ impedire pūmant: quominus ad aliam religionē q̄ȝ maluerit trāseat: vel oīno ad seculum redeat si de sua processerit volūtate. Professio quoq; iuuenib⁹ qui etatis sue annū .xxv. nūdum attingerint: simili mō p ipm ministruꝫ: aliqs magister idoneus deputetꝫ qui sup eoꝝ vita ꝯtinue ꝛ diligenter inuigilet eos morib⁹ instruat: ab insolētia cōpescat ac retrahat ꝛ ad regularem obseruātiam istāter iducat. Si q vo istructionem dicti magistri nō reuerenter ꝛ cuꝫ effectu receperint ipse magister defect⁹ ꝛ excessus eoꝝ ac cōtumaciam custodi suo vel guardiano denūciet: q eos tali disciplie subijciat qꝫ ceteris transeat in exēplum. Si q vero hmōi magistroꝝ post pūinciale capl̄m morte vel lōga egritudine: vel alia iusta aut rationabili cā fuerint ipediti minister eoꝝ cum discretoꝝ frm̄ ꝯsilio de alijs idoneis debeat celeriter puidere. Tpe aūt regiminis seu cure huius magisterij pdicti magistri non mittanꝫ extra ꝯuentus seu loca in qbus ad pdicta fuerint deputati: aut alias sic occupenꝫ quo min⁹ vtiliter ꝛ salubriter cure intēdere valeant prelibate. Si aūt frēs ad huius magisterium deputati ipsuꝫ pertinaciter suscipere recusauerint puniantur pena qua fratres inobedientes debent ſm ipsius ordinis instituta puniri.

¶ De abstinentia. Cap. iiij.

Circa abstinētiam vero puide duximus ordinandū qꝫ in gn̄ali ꝛ pūincialibus capl̄is ꝛ etiam vbiq; in refectorijs dicti ordinis abstineaꝫ ab esu carnium quodq; vbi cōmode fieri poterit in conuentu quolibet ordinis vna magna pars ipsi⁹ conuentus

conuentus iuxta dispōnem guardiani ac consi/
liatoꝝ ꝯuentus:ol die in refectorio comedat ꝛ
in domo in qua alia ps ꝯuent⁹ iuxta dispōnem
dicti guardiani comederit sicut refectorio ab
oībus silentium obseruet:ꝛ in mensa habeat le
ctio. In festiuitatib⁹ vo natiuitatis:resurrectio
nis ꝛ ascēsionis dñice:pētheco.aploꝝ Petri ꝛ
Pauli. Assumptiōis Uirginis gloriose ꝛ beati
F.sci Antonij:ꝛ bti Ludouici epi totus ꝯuen
tus in refectorio comedat. Rursus ēt ordina/
mus ꝙ mistri:custodes ꝛ guardiani ac eoꝝ vi/
carij sint cum frib⁹ in ꝯuentu in eccl'ia:in men
sa ꝛ in cibis:vestibus:ꝛ lectis:ꝗdiu sani ꝛ for/
tes fuerint eisdē fribus se ꝯforment. Ubi tā de/
bilitas vel infirmitas aut labor itineris seu ad
ministratiōis alr suasserit faciendū possint se a
cōi vita ꝯuētus. Infirmi qdē ꝛ debiles se sub/
trahere ꝗdiu infirmitas vl' debilitas durauerit.
Alij vo itineris seu admistratiōis labor ib⁹ fati
gati:dieb⁹ aliqb⁹ separi pōt ꝛ in aliquo ꝯgruo
ꝛ honesto loco refici moderate a supfluis cōui/
uijs ꝛ excessiuis expēsis penitus pcauēdo. Or/
dinam⁹ ꝙ mistri ꝛ custodes solicitā curā gerāt
ꝙ de elemosynis ꝛ reb⁹alijs q̄ ꝯuentib⁹ obue/
niunt p guardianum ꝓuideat moderate:iuxta
elemosynaꝝ ꝛ obuētionū hmōi ꝗtitatē fribus
in cōi ne frēs ipsi pp defectum cōis ꝛ sufficien/
tis victus seorsuꝫ comedere ꝛ particulariter ac
inordinate vite necīa sibi pcurare cogant. Di/
cti aūt guardiani diligēter caueant ne sine ma/
nifesta ꝛ rationabili causa dent fratribus extra
cōmunitatem licentiam comedendi.

¶ De qualitate habitus ꝛ vestium. Cap.v.

q Ane cum felicis recordatio/nis Jo.papa.xxij.
pdecessor noster itendēs qdam dubia
circa vilitatem formā ꝛ qualitatē vestiuꝫ ꝛ ha/
bituum frm̄ exorta plenius declarare:ac teme/
ritatem ꝛ psumptionem quorūdaꝫ frm̄:q pre/
latis suis inobedientes in his existebāt:ꝛ habi
tus singulares ꝛ deformes cōtra cōem ordina/
tionem ꝛ obsuātiaꝫ ordis ꝛ platoꝝ suoꝝ iudi/
cium non verebant assumere ꝛ deferre prouide
corrigere ꝛ cassare iter alia in qdam sua ꝯstitu/
tiōe que icipit. Quorūdā exigit. Adiecit clau/
sulam que sequit in hec verba. Nosq; prefatoꝝ
mistroꝝ:custodū ꝛ guardianoꝝ iudicio:psen/
tium auctoritate cōmittimus determinare.vꝫ.
arbitrari atq; precipere cuius longitudinis:
latitudinis grossiciei ꝛ subtilitatis cuiusue for/
me siue figure atq; similiū accidētiū esse debe:
ant tā habit⁹ ꝗ̄ ēt ipsoꝝ caputia ac interiores
tunice:qbus frēs dicti minoꝝ ordinis induun
tur:ac insup cuius quātecq; vilitatis indui eos
ipsis vestimētis oporteat:ꝛ an in vestimentis
hmōi fm regulā ꝛ declarationes predecessoꝝ
nostroꝝ ꝛ ordinis ꝯstitutiones reluceat asperi
tas vilitas ꝛ paupertas:vtrumue ꝗtū ad colo
rē preciū vilitatē paūptatē quoq; ac cetera acci
dētia supradicta frēs vestimētis induant vt de
bent. Sup qbus eoꝝ mistroꝝ custodū ꝛ guar/
dianoꝝ ꝯscientias oneramus districte pcipien
do mādātes quatenus in pdictis ꝛ similibus
eoꝝ arbitriū ꝛ determinationē seu iudiciū gñā
lie qdē in totius. Prouincialis vo in ꝓuincia
rū mistroꝝ custodū ꝛ guardianoꝝ ad mistra/
tionib⁹:custodijs ꝛ guardiātib⁹ seu cōuentib⁹
ordinis memorati cōmissis eisdē frēs oēs ꝛ sin
guli seq omno eisq; parere p oīa teneant:ac insu
p ꝑ illoꝝ sequēdo determinationē seu iudiciū
illisq; parēdo:nec sint nec dici possint:nec de/
beant:nec eo ipso seipsos autument sue regule
vel ꝯstitutionū sui ordinis trāsgressores. Uerꝫ
ꝙ nōdū vt audiuimus cessat temeritas seu ꝓ/
sumptio aliquoꝝ frm̄ eiusdē ordinis habit⁹ ꝛ
vestes singulares ac deformes portātiū vt pser
tur:volētes eosdē p pene adiectionē a temeri/
tate ꝛ psumptione hmōi ad cōmuneꝫ ordinis
obseruātiā reuocare pñtiuꝫ auctoritate statui/
mus:ꝙ si qui eiusdē ordinis pfessores:ꝯtra ar/
bitriū determinationē seu iudiciū:mistroꝝ cu/
stodū seu guardianoꝝ in ordine ipso pdictiū:
habit⁹ aūt ipsoꝝ habitū caputia seu vestes de/
formes ꝛ vestib⁹ alioꝝ frm̄ cōitatē ordinis te/
nentiū dissimiles ꝛ deformes portare aut ꝙ fra
tres ordinis talib⁹ vti deformitatib⁹ teneantur
ptinaciter asserere psumpserint nisi infra qnde
cim dieꝝ spatiū postꝗ hec nr̄a pñs ordinatio
ad eos peruenerit a talibus insolentijs inobedi:ē
tes destiterint ipso facto sententiaꝫ excōicatio/
nis incurrant:a qua per gñalem seu prouincia
les in suis prouincijs ministros dūtaxat satisfa
ctione premissa possint absolui. Ut autē sit ma
ior vestiuꝫ vniformitas inter fratres ꝛ charitas
reluceat amplius inter eos. Ordinamus ꝙ pē
nus cōmunis fm regulam ꝛ declaratiōes pre/

decessorum nrorum ordini z si atribus conue/
niens per illos ad quos ptinuerit pcuref tem
pore cōpetenti de quo cōmuni panno mistri z
custodes guardiani:lectores pfessores:predica
tores:pcuratores:z ceteri frēs oēs:sine distin/
ctione aliqua aut spālitate tam iterius ꝙ exte/
rius iduantur. Si qs aūt frater supfluas vestes
habuerit teneatur eas exhibere mistro custodi
vel guardiano qui eas in tali loco reponere te/
neanf vt de ipsis necessitates supuenientium
frm̄ vel alioꝝ indigētium subleuenf. Si vō di/
cti frēs neglexerint seu ɔtēpserint vestes hmōi
exhibere custodes vł guardiani pdicti tenean
tur licite eis auferre. Si autez pānus alicui fri
detur vel p eo emaf non psumat dict⁹ frater ex
ipso pāno sibi vestes seu habitū facere fieri nisi
prius dictum pānum suo superiori ostēderit z
obtinuerit super hoc licētiam ab eodem.

¶ De modo licentiandi fratres. Cap. vj.

v T autem in frib⁹ dicti ordis debita grauitas z maturitas vigeat z discursus inutiles
arceanf:puidam⁹salubriter ordinādu3:ꝙ nul/
lus frater extra locū mittaf vel ad eundū licē/
tief nisi maturus morib⁹ vel cu3 maturo socio
z honesto:nec detur alicui socius ab ipso peti/
tus:s3 socius de quo videbif expedire pſidēti:
nec extra ciuitatem villā castrum vel oppidu3
in quo frēs moranf ad alia loca frm̄ ituri licen
tienf sine lrīs testimonialib⁹ obiam vel licētia3
continētibus in qb⁹ ꝭm locoꝝ distātiam psona
rum ac negocij qualitatem cert⁹ redeundi ter/
minus a ɔcedente licētia3 vel dante obiam p/
figatur:nec alicui hmōi licentia ɔcedaf sine cā
iusta z rōnabili ꝙ ij qui dant licentiam exti/
ment esse veram. Quū aūt alicui dabif licētia
ingrediendi ciuitatem villā castrū vel oppidū
vbi frēs moranf his q licētiabit eu3 ingrat de
loco vel locis de psona seu psonis in qb⁹ vel cū
qbus frater licētiandus hēbit aliqd expedire
z prefigat sibi certam horā ifra ꝙ redire ad lo/
cum de quo egredif teneaf. Frater vō hmōi li
cētia3 accipiēs caueat ne ad alia loca declinet:
nec cū psonis alijs tractet:nec vltra pfixa3 sibi
horā redeundi ɔtrahat mora3 nisi supueniens
necītatis articulus eū cogeret alr se hre:quem
ipse z socius ei⁹ in eoꝝ regressu:suo supiori ex/
ponere teneanf. Prouinciales vō mistri in quo/
rum puincijs z custodes in quoꝝ custodijs ac
guardiani in quoꝝ ɔuentib⁹ discursus inutiles
fuerit frequētari puniant discurrētes ꝭm hmōi
discursuū ɔ̄ritatē z etiam qualitatē. Et si dicti
mistri hmōi discursus inutiles in suis puincijs
pmiserint frequētari p visitatores illud denū/
cietur gnāli cap. vel gnāli mistro vt pdicti mi/
nistri p pfatum cap. vel mistrum. prefati vō cu/
stodes z guar. per puinciales mistros de hmōi
negligētia debite corriganf. Porro quū in re/
gula dicti ordi. ɔtineaf ꝙ frēs nō debeant egra
re nisi manifesta necītate vel ifirmitate cogan/
tur. Ordinamus ꝙ priusꝙ aliqs frater de loco
aliquo dicti ordis pfecturus exeat de pdictis
necessitate vel ifirmitate: Mister vel custos si
fuerit ibidez psentes:vel in eoꝝ absentia de di/
scretoꝝ ɔsilio guardiani vel eoꝝ vicarij debeāt
arbitrari. Si vō alicui frm̄ extra loca dicti or/
dinis in itinere vel alibi ɔstituto necessitas vel
infirmitas hmōi aduenerit:ita ꝙ pdictorum
mistri vel custodis guardiani aut vicarij psen/
tia cōmode nō possit hiri:tūc frater quē egrare
ɔtigerit debeat statim quū venerit ad psentia3
alicui⁹ pdictoꝝ superioꝝ suoꝝ:cām pp ꝙ eg/
tauerit explicare q cum cōsilio discretoꝝ cām
hmōi examinare habeat:z si ea3 approbauerit
frater ille sit imunis a pena:alioqn tam is qui
sine pdicto sui plati arbitrio psumpserit egra/
re ꝙ etiam ille cuius in casu primo cām non
indicauerit esse iustā pro die qualibet qua hu/
iusmodi rei transgressor extiterit vna die in pa
ne z aqua dbeat ieiunare ꝙ pnia3 ifra. xv. dies
imediate sequētes debeat inchoare:ad ꝙ etia3
pagendam p suos supiores cogaf. Qd si mistri
vel alij supiores pdicti:in hoc tēpti fuerint cul
pabiles:p visitatores acrius punianf. Et si hu/
iusmodi vitium egrādi in aliq̄ ɔuicia cōe fue/
rit:aut cōmuniter vsitatū:p eosdez visitatores
denūcietur capitulo generali:in quo prouidea
tur super hoc de remedio oportuno.

¶ De muneribus non dandis. Cap. vij.

c Eterum ordinamus volum⁹ z mādamus:ꝙ frēs dicti ordis munera seu donaria:mistr3
seu alijs supiorib⁹ suis:aut eoꝝ socijs:seu famu/
liarib⁹ p se vel p aliū nō audeant impriri. Ipsi
quoq3 mistri seu supiores alij eorūq3 socij aut fa
miliares ea p se vel p aliū recipe nō psumant:p

tam

tā mistri: z supioꝛes pfati: ꝙ frēs alij dicti oꝛdis caueāt: ne psonis ex̄ suū oꝛdinē hmōi munera seu donaria: dare seu offerre p: sue attētent: nisi put eis in pmissis casib⁹ z eoꝝ quolꝫ est pmissum p pstōnes oꝛdis vel puilegia sedis aplice: ītra vel ex̄ oꝛdinē aliqd elargiri. Si qs autem ptra hmōi oꝛdinationē dare vel recipe quicꝙ psūpserit donatoꝛ pꝛo qualꝫ vice p tres dies in pane z aq̄ ieiunet infra octo dies imediate sequētes. Recipiens vo totū qꝫ recepit i vtilitatē seu licitos vsus frm̄ pūēt⁹ seu loci dicti oꝛdis in quo recepit: seu magis vicini: si ex̄ pūētū vel locū hmōi recepit: ifra sex dies post receptionē p dictā: puertere vel puerti facē pcuret: ac nihilomin⁹ puersionē hmōi z cām ipsi⁹ duob⁹ frib⁹ discretis: ipsi⁹ puent⁹ seu loci expmere teneat. Qd si eum postea (qꝫ absit) receptionēꝫ iterare ptingat debeat pter puersionē pfataꝫ pꝛo quali bet vice semel i pane z aqua ieiunare īfra octo dies a receptione hmōi computandos.

De famulis. Cap. viij.

Nullusqꝫ frater famulū teneat: nisi cui ex offō cōpetierit: nisi p nr̄a vel ipsius oꝛdis īstituta. Possint tñ gñalis mister vel puinciales cū magrīs in theologia dci oꝛdis qꝫ famulū tenē valeant dispēsare si eis l3 visuꝫ fuerit expedire.

De studyo. Cap. ix.

Ad pmouēdū insup sacre theologie doctrinā i oꝛdie memoꝛato. Statuim⁹ qꝫ frēs q oꝛdinabunt ad legēdū snias Parisi⁹. Un⁹ assumat ono āno de puicia Frācie p ipsi⁹ puicie puiciale capl̄m eligēdus. Duo āt duob⁹ ānis sequētib⁹ d alijs partib⁹ oꝛdis. Un⁹. vꝫ. de cismōtanis ali⁹ de vltramōtanis partib⁹: p gñale capl̄m eligēdus. Qui aūt oꝛdiabunt ad legēdū snias Oxonie duo assumant duob⁹ ānis de puicia Anglie: p ipsius puicie puiciale capl̄m eligēdi. Et terti⁹ āno tertio d alys ptib⁹ oꝛdis p gñale capl̄m: tā de cismōtanis qꝫ de vltramōtanis vicissiꝫ ptib⁹ eligēdus. Sitr̄ quoqꝫ mō eoꝝ q oꝛdinabunt ad legēdū snias i studio cathabꝛigie: duo assumant duob⁹ ānis de puincia Anglie: p ipsi⁹ puicie puiciale capl̄m eligendi. Et terti⁹ āno tertio de alys ptib⁹ oꝛdis per gñale capl̄m: tā de cismōtanis qꝫ de vltramōtanis partib⁹ vicissim eligendus. Quoꝝ olum z singuloꝝ z electoꝛes z psone electe: si psentes fuerint: psentent gñali mistro: q si nihil habuerit ptra eos mittat ipsos cū suis obedientialib⁹ lrīs: ad studia memoꝛata: ceteris tpib⁹ iniūcta eis lectionū: z alioꝝ actuū scolasticoꝝ opa fm datā ipsis a deo grām impleturos. Si vo ptra aliqꝫ pdictoꝝ idem mister aliqd graue habuerit: ex quo eius iudicio sit merito ab hmōi offō repellēdus: audito qdē eo si psens fuerit in eodē capl̄o gñali: coꝛaꝫ qnqꝫ de mistris z quinqꝫ alijs de diffinitoꝛib⁹: q tūc erūt in eodeꝫ capl̄o gñali: z rōnis ac defensiōib⁹ eius pscriptis vel si absens extiterit vocato eo p ipm gñaleꝫ mistrū ac defensionib⁹ suis si quas habuerit sufficiēter auditis coꝛā decē bonis sinceris z discretis fratrib⁹ dicti oꝛdis: q vitā z actus eiusdē electi cognoscāt. Et si in casu pmisso in quo electus est psentat⁹ in dicto. c. Pns erit pdictoꝝ mistroꝝ z diffinitoꝝ seu maioꝛis ptis nūero eoꝛūdē. Si vo absens erit pfatoꝝ decē discretoꝝ se maioꝛis partis nūero eoꝝ iudicio repellēdus fuerit repellat. Quoꝝ dicta remaneāt penes ipm gñalē mistrū: de manib⁹ ipsoꝝ ad phiuꝫ vocatoꝝ cōscripta. Ex qb⁹ de eius repulsiōe ipse gñalis minister si necesse fuerit possit reddere rōneꝫ. Si tñ dicti mistri ac diffinitoꝛes in pmo casu: seu in scdo pfati discreti decē seu maioꝛ pars in numero eoꝛūdem ipm repellēdū nō iudicauerint minime repellat. Sed ad exequēdū hmōi offm: vt pdicit̄ obtinet. In casu vo i quo aliqs de electis moꝛtuus vel repulsus fuerit: seu aliter fuerit ipeditus: z alterius loco eius electio facienda per generale capl̄m in casu in quoa d ipsuꝫ: vel per pꝛouinciale capitulū: vbi fm pꝛemissa ad ipsum electio afs ptineret cōmode expectare non posset: generalis minister deliberatione prius habita diligenti: cum decem fribus dicti oꝛdis: pꝛobis: pꝛouidis: z discretis: super idoneitate personarum dicti oꝛdis: notitiaꝫ de ipsis personis habentibus quales sint: si cōmode haberi possint de regiōe illa de qua fuerat moꝛtuus: vel repulsus seu grauiter impeditus: de consilio dictoꝝ decem fratrum seu vbi omnes non cōcoꝛdarent: de cōsilio maioꝛis partis numero eoꝛūdem pꝛouideat de alio idoneo illius regiōis seu partis oꝛdis de qua erat moꝛtuus: siue repulsus: vel etiam ipeditus: vt vnicuiqꝫ regioni: seu parti oꝛdis: honoꝛ z vtilitas obser/

uetur. Si tñ hoc casu: mora: seu dilatio nimia dãnum vel periculum afferent: ita q generalis mister cito prouidere nõ posset: tunc alius frater q ad legẽdum imediate post aliuz sniãs extiterat assignat⁹: legat sniãs loco et tpe mortui: repulsi: vel ipediti: q̃uis de alia regione seu parte ordis existat. Subsequẽti tñ ãno legat frater alius de illa ordinis pte seu ragiõe de qua erat prefatus mortuus: repulsus vel ipeditus: mõ premisso si cõmode fieri possit p electionẽ gñalis capli: in casu quo ad ipsum vel prouincialis in suo casu: vt p̃mittit assumẽdus: et gñali ministro p̃sentandus: et p eum approbandus: q si electio hmõi tempore congruo: fieri vel expectari nõ possit: prouideat gñalis minister premissa deliberatiõe predicta: et de ꝯsilio p̃dictoꝝ discretoꝝ de aliquo idoneo regiõis de qua erat vt p̃mittitur eligendus: p subsequẽti ãno predicto. Quod si ꝯtingat p sedẽ aplicam in posterũ ordinari: q in alijs locis seu studijs fiãt seu fieri valeant sacre theologie Magistri vel Bachalarij: illi q de dicto ordine deputabunt ad legẽdas sentẽtias in eis: eligantur pro vt supra de Parisiẽsi studio est ordinatũ et vt de alijs est permissum: p̃sententur generali ministro: et in eis obseruẽtur que in alijs sunt premissa. Nullus quoq̃ frater dicti ordinis ad legendum in prenominatis studijs. s. Parisius: Oxonie: et Cãtabrigie sententias assumatur: nisi prius legerit quattuor libros sentẽtiaꝝ cuz scriptis approbatissimorum doctoꝝ. In alijs studijs que in eodẽ ordine dicuntur generalia: vel in conuentibus infrascriptis videlicet. Rotomagẽsi. Remensi: Metẽsi: Burgensi: Locdonẽsi: Boracensi: Marconicẽsi: Noruicẽsi: Nouicastri: Stãfordiẽsi: Conuaterensi: Exoniẽsi: Burdegaliensi: Narbonẽsi: Marsiliẽsi: Comẽtariẽsi: Astensi: Burdigonensi: Pragedinensi: Pisanensi: Fordiẽsi: Ariminẽsi: Tudertiniẽsi: Clardiẽsi. Nullus autem Bachalarius in aliquo trium prenominatoꝝ studioꝝ principalium seu illorum in q̃bus vt premissum est cõtigerit in posteꝝ per sedẽ apostolicam ordinari: q fiant in eis in theologia magistri icipiat vt recipiat magisteriũ magister anteq̃ textũ Biblie cum glosis ordinarijs studuerit. In quolibz aũt doctoꝝ triũ vel proxime dictoꝝ studioꝝ ille prior ad magisteriũ p̃sentetur: qui prior in eisdẽ studijs fuerit in lectura sententiaꝝ: ko semp saluo q anteq̃ presentet sup ipsius vita et sufficientia collatio habeatur p ministrum prouincialẽ vel guardianũ cũ alijs fratribus qui solent ad illi⁹ loci in quo assumẽdus erit ad magisteriũ ꝯsilia euocari. Et si inuentus fuerit insufficiẽs vel indignus nequaq̃ p̃sentetur. Sed generali ministro casus instructus: cũ dictis eoꝝ qui fuerint in ꝯsilio nuncietur. Qui cũ duodecim discretis fribus matura deliberatione p̃habita de ꝯsilio eorũdem mãdet dicto Ministro vel guardiano q Bachalariũ: qui post predictũ imediate debebat ad magisteriũ promoueri: si sit idoneus: alioquin illũ de quo ipse gñalis: p̃dicta deliberatione p̃missa de ꝯsilio predictoꝝ duodecim prefatis ministro ꝓuinciali vel guardiano mãdauerit in tali casu debeat ad magisterium p̃sentare. Cũ aũt hmõi frẽs assumpti fuerint ad magisteriũ: et in vniuersitate sua pfecerint cursum suũ fiant lectores alibi in locis solẽnibus: vt in lectura valeãt vtiliter occupari.

¶ Alijs aũt ꝯuentibus habẽtibus ea studia q̃ in ordine gñalia nuncupãtur gñalis minister in. c. generali prouideat de idoneis lectorib⁹ et Bachalarijs de ꝯsilio ministroꝝ et magistroꝝ q erunt in loco dicti capli. Ubi aũt ex incidẽti causa baberet alicui vel aliquibus studijs: extra gñale capitulũ prouidere: prouideat de ꝯsilio. lo. discretoꝝ frm: de idoneitate et sufficiẽtia psonaꝝ notitiam habentiũ: et nihilominus de ꝯsilio ministri ꝓuincialis: ac custodis de cuius prouincia vel custodia erit fr ad p̃dicta assumẽdus: si cõmode eorum presentia possit haberi gñali et prouincialibus ministris ac custodib⁹ guardianis et diffinitorib⁹ magistris et discretis ac lectoribus p̃dictis et alijs quibuscũq̃ ad quos hoc pertinuerit in virtute sancte obediẽtie districte precipimus: ne in eligendis vel assumendis seu mittẽdis aut deputãdis seu promouendis in Parisiensi: Oxonensi: Catabrigẽsi: siue in alijs studijs supradictis magistris: lectorib⁹: seu Bachalarijs: vel scolaribus: aut in prouisionibus eisdẽ studijs faciẽdis: de ipsis vel aliquo seu aliqbus p̃dictoꝝ minus sufficiẽtes p̃ponãt scienter magis sufficientib⁹ odioꝝ gra: seu fauore. Predicti vero magistri lectores et Bachalarij: legẽtes theologiã: dictis phorũ nõ multũ insistãt: sed que theologice pñt tractari

ctari: ptractent theologice: et dictis cōmunib° antiquoꝝ et approbatoꝝ doctoꝝ: prout ꝫ deū et veritatē poterūt se ꝯformare. Magistri et lectores et alij legentes: textū Biblie debeant insistere circa dubia q̄ fiunt iuxta ipsam: et circa dicta sanctoꝝ catholicoꝝ patrū: ac glosaꝝ ordinariarum biblie memoratē. Circa frēs siquidem tam ad Parisiēse q̄ȝ ad alia studia generalia ordinis trāsmittendos prouide duximus statuēdum ꝙ illi q ad hmōi studia extra suas puincias: de debito trāsmittuntur p sua prouincialia capitula eligantur: lectores aūt meliores et magis ad hoc idoneos eligere in v̄tute sancte obedientie teneant. Alij vero qui ad hmōi studia de gratia sunt mittendi nō mittant: sine generalis ministri licētia speciali: et sine sui ministri et puincialis capl̄i approbatione p̄cedenti. Missi vero siue de gratia siue de debito si fuerint minus idonei ad scientiā capescēdam: vel male ꝯuersent ibidē: seu pacis et ꝯuentuū: seu studentiū fuerint turbatores p ministrum vel guardianū in eius absētia de ꝯsilio discretoꝝ loci in quo studuerint ad eoꝝ prouincias trāsmittant. Numerus aūt studentiū de gratia recipiendoꝝ in singulis ꝯuentibus studia generalia habentibus taxetur in c. generali fm statum et ꝯditionē ꝯuentuum eorūdē vltra quē numeꝝ nullū recipere teneantur. Ad p̄dictuꝫ aūt parisiense studiū de singulis prouincijs nō possint simul mitti vel in eo recipi nisi duo studentes de grā: nec isti: nec alij de debito mittēdi possint pro lectoribus reuocari: nisi studuerint p duos ānos ibidē. Cū aūt studentes in gñalibus studijs constituti ad suas redibūt prouincias: litteras testimoniales guardiani et lectoris loci in quo studuerit: de sua ꝯuersatiōe et pfectu aut dfectu in studio secū portēt quas suis ministris ostēdere teneant. Et vt pficiēdi occasio studētib° pbeat p̄dicti guardiani et lectores nō derit hmōi studētib° testimoniales lrās nisi sic frēs de ꝯsilio loci in quo studuerint vel maior ps numero eoꝝ ꝯsuluerit eis dari. Ipsis q̄o guardianis et lectorib° et alijs frib° de ꝯsilio in v̄tute sancte obediētie iniungim° vt pbeāt fidele testimoniū v̄itati de hmōi studētiū ꝯuersatiōe, pfectu: et defectu et de assiduis vel nō assiduis scolaꝝ et actuū scolasticoꝝ exercitio seu sequela. Ministri aūt eoꝝ ipsis lectores nō instituant nisi laudabile testimoniuꝫ p modū p̄scriptum recipiant de eisdē. Ne autē noua doctrina cuiusuis aut opa per frēs ipsius ordis incaute vel piculose cōmunicari aut publicari cōtingat. Districte p̄cipimus: ꝙ nouū opus theologicum: iuridicum: vel phicum. s. librum seu libellum: sūmā: cōpendium: postillā: expōnes: glosas: tractatū: vel collationes: seu cōpillationem q̄onum vel sermonū a quocūq; fuerit editus vel edita seu editū: nullus frater sine subscripto examine ac ministri et capl̄i gñalis prius obtēta licētia spāli: intra vel extra ordinem publicare: cōmunicare vel copiare p̄sumat. Si q̄s aūt hoc attentare presumpserit ofbus scolasticis et actibus legitimis: ac vsu libroꝝ se nouerit ipso facto esse puatum. Predicti aūt opis examen fiat p quattuor frēs eiusdem ordis in theologica facultate magistros ad hoc per gñale caplm spāľr deputatos. Qui ad diligēter inspiciēduꝫ et examinādum noua hmōi opa examini eoꝝ cōmissa: et ad fideľr referēdum p obiam astringant: q completo examine per se vel p lrās generali mi̇̄stro et gñali caplo referre teneāt: que approbatione vl reprobatione digna reperint. Quorum relatio et approbatio vel improbatio in libris ordinis registrentur.

De expensis studentium cuitādis. Cap. x.

Ordinamus etiaꝫ ꝙ p p̄ncipijs magistroꝝ dicti ordis in theologia vel Bachalarioꝝ sñias incoantium seu occasione p̄ncipioꝝ nō expendant in cibis vel potibus nisi semel dūtaxat q̄ȝtum sufficit ēt pro vna moderata refectione ꝯuētus loci in quo fient hmōi p̄ncipia. Ceteri vero Bachalarij: lectores: aut cursus in Biblia faciētes: seu quis alij studentes tam Parisius q̄ȝ in alijs pticularibus studijs: p nullo p̄ncipio vel actu scolastico suo vl̄ alieno qcq̄ȝ expendāt. Porro q: nōnulli dicti ordis habitū eiusdē religionis gestātes: sꝫ a puritate ac cāitate ipsius recedētes pcurāte satore maloꝝ sub simulata quadaꝫ scītatis specie: damnatas p sacrosanctā Ro. ecclesiaꝫ hereses: dogmatizare: predicare: defendere: et approbare presumūt: suaq; doctrina et p̄dicatione sacrilega et puersa: corda simpliciuꝫ dānabilr corrūpere et depauare conant. Districte p̄cipimus: vt ꝯtra tales et quoslibet alios del ordis frēs: q

talia verbo vel scripto psumpserint: sic ptra hereticos debite pcedat: et ptra fautores: defensores et receptores eorum pcedi debeat iuxta canonicas sanctiones. Illos et q aust fuerint doctrinam: pponem: vel opionem p dictam ecclesiam reprobatam: docere: pdicare: defendere vel approbare: aut p eadem ecclesiam approbatam reprobare aliad uersione canonica decernimus puniendos. Districtius et inhibemus: ne qs fr dci ordis opionem de fide vel de morib⁹ suspectam: aut p magistros sacre theologie coiter reprobatam: dogmatizare: pdicare: defendere: vel approbare presumat. Quibuscumq3 frib⁹ dci ordis: q aliquem eiusdem ordis sciverint vel audierit talia facientes: in vtute scte obie iniungimus: vt qcito comode poterut supiori ipsius debeat nuciare: q an oia eis districte pcipiat ne talia vlterius recitet vel attetet: donec sup his plena veritas sit discussa. Pro cui⁹ discussione idem supior ad aliquos de viciniorib⁹ theologie studiis lectores festine recurrat et sup his veritate coperta: fratri talia dogmatizanti: pdicanti: defendenti: seu approbanti: aut qbuscumq3 aliis frib⁹ ei faventib⁹: vel eum defendetib⁹: put culpam eorum qualitas seu presumptio temeritatis exegerit de psilio discretorum loci pfati studij: debitam penam iponat: et ad reuocandum cum effectu pdictam opionem erroneam ipos moneat et inducat: q si partinaciter parere contempserint nec a talibus forte desistere voluerit: eos de pdictorum psilio carceri mancipet: et detineri faciat macipatos: donec efficaciter parue rint et destiterint a predictis et nihilominus pdictus supior de pmissis oibus: plenam et fidelem relatione faciat in pmo sequenti. c. Generali: in quo quidem qd sup eos faciedum fuerit plenius ordinet. Districte et inhibemus: ne postq super negocio fidei qstio seu dubitatio aliqua sup q fuerint opiniones aduerse: vel diuerse: deducta fuerit ad aplice sedis examen qcq ex tuc alteram partem determinate eligere vel approbare psumat: sed sup ea sedis: eiusdem iudicium seu declaratio expectetur. Preterea ordinamus q magistris: lectoribus: bachalariis: in studiis generalib⁹ legentibus p pventus locorum vbi legunt de vite necessariis debeat prouideri: alias autem expensas siue pro itinere siue pro librorum vectura pvetus de quo mittentur habeat pcurare: moderatas tn et puas a ministro gnali, vel prouinciali taxatas. Si aut pventus no sufficiat ad expensas hmoi ministrandas faciat eis dictus generalis vel puincialis puideri p comunitatem custodie vel puincie de qbus assumunt de pdictis expensis. Qn aut remitteretur prouideat eis pvetus a qbus recedut. Et si pvent⁹ hmoi no poterut puidere faciat eis puideri dictus gnalis vel puicialis p custodias vel puicias eius erut pro vt supra in casu alio est prouisum.

¶ De libris legatis ordini vel psone. Cap. xj.

Cursus ordinamus q de libris donatis vel legatis cuiuis coitati seu psone ordinis: de qbus donantes prouide disposuerint fiat id dutaxat q dispositum vel ordinatum fuerit p eosdem. Libri vero frm decedetium: quos ipsi fratres dum viuerent: a coitate prouincie: custodie: vel pvetus habuerant: libere ad illam coitatem a qua eos habuerant reuertant. ¶ Illi vo libri q fratribus aliter q supradictum est obuenerint vel obuenient seu de qb⁹ p donatem seu legatem expresse no fuerit ordinatum ipsis frib⁹ decedetibus ad eorum pvetus libere reuertatur. Nec libri ad couentum aliquem pertinentes distribuatur vel alienetur: sed de ipsis muniatur plene pvetus: ita q de Gramatica: Dialetica: Phia et Theologia habeatur in ipso pvetu libri duplicati: vel amplius multiplicati: sm magnitudinem: numerositatem: pditionem et statum cuiuslibet pventus. ¶ Postq vo pvet⁹ fuerit libris pmissis hoc mo munit⁹ de aliis fiat distributio. Primo fratribus eiusdem pvetus habilibus et indigetib⁹: deinde si facta distributione hmoi supfuerint libri vel si in ipso pvetu fres no fuerint habiles vel indigetes distribuantur aliis frib⁹ de eadem custodia tm cui⁹ est dict⁹ pvetus. Distributiones aut hmoi fiant p guardianum de psensu pvetus de lnia mistri. Decetib⁹ aut ipsis frib⁹ libri q eis fuerat distributi ad ipm pventum a quo habiti fuerat libere vt pmittit: reuertat mo psili aliis distribuedis de nouo: puiso tn q meliores seu vtiliores libri semp remaneat in pvetu p munitione pdicta. Libri vo ad coitatem custodie ptinentes: distribuant in puinciali caplo frib⁹ eiusdem custodie tm: p mistrum et diffinitores iuxta dispones custodis et frm discretorum seu vocalium: vt eorum vbis vtamur ipsius custodie. Libri aut ad coitatem puincie ptinetes distribuant in puinciali

prouinciali capl'o p mistrum de ꝯsilio p assensu diffinitoꝝ ⁊ custodū. ¶ Insup ordinam⁹ ꝙ libri cōitatis puincie nō possint extra puinciaꝫ: nec libri custodie extra custodiā cui⁹erūt distributi: quoqꝫ distributiones pdicte: ⁊ psone qb⁹ fiēt registrari debeāt p illos p quos hacten⁹ ꝯsuetū est in ordine fieri. Et registra hmōi fidelr custodiri: nec p illos qb⁹ libri pdicti fuerint distributi dei libri possint distrahi cōmutari vel vendi seu qūolibꝫ alienari: nisi aut p melio:ib⁹ vel vtilio:ib⁹ libris: ⁊ tūc de ꝯsensu ⁊ lnia mistri: ⁊ illoꝝ p quos fuerūt distributi. Qd si ꝯtra presumpserint puniant pena q̄ pro grauio:ib⁹ culpis in ordine ꝯsueuit iponi. Ut aūt libri in ipo ordie meli⁹ valeāt ꝯseruari. Ordinam⁹ ꝙ guardiani in sua nouitate ifra vnum mēsem postꝗ offm guardianatus assumpserint: ⁊ in ꝯuentu suo fuerit teneanẜ in pñtia ꝯuētus sui facere fieri iuentariuꝫ de oībus libris q in ipso ꝯuētu tūc fuerit eisdē libris dicto ꝯuētu realr demrātis. Ipsi ēt guardiani libros q tpe admistrationis sue ꝯuētui obueniēt in pñtia ipsius ꝯuētus cuꝫ iuentario recipiāt: ⁊ hmōi iuētaria renouenẜ annis singulis: ⁊ leganẜ in pñtia ꝯuētus librīs ipsis ēt tūc vt pmittiẜ realr demrātis. Leganẜ ēt tūc ibidē lre seu registrū: ⁊ tunc nihilominus in dicto iuentario ꝯscribanẜ sup libroꝝ distributiōib⁹ supradictis ꝯfecta. Ordinamus ꝙ libri frm decedētiuꝫ in loco romane curie: p pcuratorē ordis remittāẜ cōitati puincie: custodie seu ꝯuentus ad quā seu quē fm pmissaꝫ nr̄am ordiationē dn̄t remitti. Uestes vo cōmunitati curie dicti loci applicēẜ. Si vo pecunia fuerit p nec̄itatib⁹ hmōi frm in loco romane curie decedētiū: apud aliquē in dicto loco reposita valorē q̄ttuor florenoꝝ excedēs: ⁊ dn̄e pecunie nō reuocauerit: ad aliquē spūalez amicū ꝯuēt⁹eorūdē frm decedētiū remittaẜ: ꝙ si pecunia dictā sūmā pecunie nō excesserit p pcuratoris officio expēdaẜ. De reb⁹ aūt alijs parui valoris: si q̄ fuerit pdict⁹ pcurato: ⁊ guardian⁹ dicti loci romane curie: disponāt put eis fm deū videbiẜ expedire. De oīb⁹ aūt alijs inuētis tā retētis ꝗ remissis dict⁹ pcurator ordinis: cū guardiāo ⁊ discretis loci dicte curie: inuētariū faciāt ⁊ ipsum ad ꝯuentum fratris defuncti q̄cititus poterunt destinare procurent.

¶ De donis ⁊ legatis factis fribus. Cap.xij.

Quilibet etiā frater dicti ordinis cui aliqd fine determinato vsu legari: donari vel p quo deponi continget: postꝗ huiusmodi legatum donatum seu depositum ad eius notitiā peruenerit custodi aut guardiano suo vel eius vicario q̄cito cōmode poterit dbeat fideliter reuelarẜ. Hoc idē faceẜ dbeat qcūqꝫ fr̄ alius habens notitiā pdictoꝝ. Guardianus aūt si frater cui donatū seu legatū vel pro quo depositū fuerit sit habilis ad sciētiā capescēdā prouideat ei seu puidere procuret fm legati vel donati vel depositi quātitatē: ⁊ fm fratris ipsius idoneitatē de libris ad ei⁹ studiū opoztunis. Si aūt hmōi fr̄ libris nō idiget aut vbi libris idigeret puiso de libris sufficienter eidē aliquid de legato vel donato seu deposito hmōi supesset guardian⁹ eius hmōi legatū: donatuꝫ seu depositum: vel id qd facta puisiōe hmōi supererit in cōes sui ꝯuētus necessitates: conuerti seu dispensari pcuret: ⁊ necessitatib⁹ ei⁹ cuius cōtemplatione oblatum: datum seu oblatū fuerit fauorabiliter studeat subuenire. Pro hmōi tn̄ vel p quauis alia supra vlẜ infrascripta ꝯstitutiōe felicis recordatiōis Bonifacij pape.viij.pdecessoris nr̄i q̄ incipit. Sup cathedrā: in nullo intēdim⁹ derogare. ¶ Inhibem⁹ insup ne frēs dicti ordinis equaturas eoꝝ vsui aplicaras: vltra vsuꝫ expletum: aut lectisternia eoꝝ ordini non cōgruentia: seu alia excessiua: aut argēteavel aurea vasa seu alia iocalia pciosa teneāt. Sꝫ si eis talia donari legari vel aliter obuēire ꝯtigat: vel iā forsan donata seu legata sūt: vlẜ aliter obuēta eisdē in libros vel in res alias qbus fratres ipsi pn̄t vti licite: put de alijs supradictū est ꝯuertantur: nisi fuerit reposita seu cōmodata vel p dn̄ꝫ reuocata. Qd si supiorib⁹ suis infra tres mēses postꝗ hmōi nostra ordinatio in puinciali eorum.c.fuerit publicata predicta non reuelauerint vt premittitur ꝯuertēda ⁊ ex tunc ea retinere pſumpserint pena pprietarij puniantur.

¶ De elemosynaruꝫ memoria ⁊ de suffragijs faciendis. Cap.xiij.

Ordinamus etiā ꝙ i quolibet cōuētus seu loco dicti ordis fit deinceps vnus liber in quo scribanẜ fidelr noia ⁊ cognomina bn̄factoꝝ: ⁊ beneficia seu elemosyne fribus pro

vidis seu defunctis impensa. Et taliuz benefa/ctorum noia z cognomina z bñficia: seu elemosyne eoꝝ ifra ebdomodam in qua facta fuerint in capl'o fribus recitenť z suffragia ibidē fiant pro bñfactoꝛib⁹ ipsis z oꝛones: z misse: pro ipsis bñfactoꝛibus: fribus imponanť ibidem ɓm ꝙ guardiano vel eius vicario videbit faciendū: noia ēt z cognomina illoꝝ qui loca dictoꝝ fratrum in toto vel in parte fundauerint: aut fribus edificia ꝯstruxerint: seu ꝯstrui fecerint: vel eis notabilia donaria fuerint elargiti: ipsa quoq bñficia eorūdem: āno quolꝫ in capl'o recitentur z ꝑ eoꝝ aiabus a fribus in spāli oꝛeť. Per hoc aūt nō itendimus in aliquo derogare: oꝛdinationib⁹: statutis: vel obseruantijs rationabilibus dicti oꝛdinis: ɓm que p̄dicta debent recitari frequentius.

¶ De iuramēto generalis seu prouincialium ministroꝛum z alioꝛum. Cap. xiiij.

O Rdinamus etiā ꝙ deinceps generalis mister in sua nouitate anteꝗ̃ suum officium exequať teneať iuramētuz p̄stare in p̄sentia gñalis capl'i: si tpe electiōis sue ibi p̄sens fuerit vel si absens fuerit p̄sente ꝯuentu loci in quo eum decretū sue electiōis recipe cōtigerit sub foꝛma que seqtur. Ego frater. N. minister gñalis oꝛdis frm̄ minoꝛum ab hac hoꝛa in antea fidelis ero scō Petro sancteq̧ Romane eccl'ie: dñoq̧ nr̄o dño pape suisq̧ successoꝛibus canonice itrantib⁹: nō ero in ꝯsilio: nec in facto vt vitam perdāt aut mēbꝛuꝫ: vel capianť mala captione: ꝯsilium qd̄ mihi aut per se: aut ꝑ lr̄as: aut ꝑ nūcium manifestabūt ad eoꝝ dānum nulli pandam. Uocatus ad sinodum veniam nisi fuero ꝑpeditus canonica ꝑpeditiōe: in coꝛrectionib⁹ iudicialib⁹ grauium criminūꝫ z in puisionib⁹: pmotionib⁹: ꝯfirmationibus: destitutionib⁹ z repulsionib⁹ faciendis de psonis dicti oꝛdis fideliter z ɓm deum z regulam beati Frācisci puram z rectā ꝯscientiaꝫ me habebo: sic deus me adiuuet z hoc ad scā dei euāgelia. Simile iuramētum p̄stabunt mistri prouinciales statim cum fuerint cōfirmati in p̄sentia p̄imi puincialis capl'i z nihilominus ꝙ subiectionē z reuerētiam z obiam a sanctis patribus ꝯstitutam ɓm regulā beati Frācisci generali mistro z suis successoꝛib⁹ canonice intrātib⁹ vel substitutis exhibebunt quādiu in obedientia z vnitate sancte romane eccl'ie fuerint. Oꝛdinamus etiam ꝙ diffinitoꝛes capituloꝝ gñalium z puincialium anteꝗ̃ sua exequāť officia p̄stent in p̄sentia ipsoꝝ capl'oꝝ coꝛpoꝛaliter iuramētum: ꝙ suū offm̄ fidel'r exercebūt. Electoꝛes etiam gñalium z puincialiuꝫ ministroꝝ anteꝗ̃ ad electionē ꝑcedant in p̄sentia dictoꝝ capl'oꝝ iurare teneantur ꝙ nullum eligent quem sciant vel credant indignum. Electoꝛib⁹ aūt cūstodum z guardianoꝝ districte ꝑ obiam iniungim⁹: q̃tenus in eligendis se habeant ɓm deuꝫ z puras z rectas ꝯscientias eorūdem. Ipsis etiā custodibus z guardianis in virtute sancte obie iniungimus ꝙ in cōmissis sibi officijs diligēter z fideliter se habeant.

¶ De familia z expensis generalis ministri z ratione reddenda. Cap. xv.

P Reterea oꝛdinam⁹ ꝙ gñalis mister duos frēs notabiles puidos z discretos habeat socios: vnum cismōtanuꝫ z alium vltramōtanū ꝑ eundem de ꝯsilio puincialium mistroꝝ z in generali capl'o habito assumendos: z si eos vel alterum eoꝛum moꝛi vel impediri ꝯtigerit loco eius vel eoꝛum alium vel alios ɓm modum p̄missum de cōsilio aliquoꝝ discretoꝛum debeat subrogare: z nihilomin⁹ habeat duos fratres alios dicti oꝛdis boni testimonij socios z duos honestos famulos qbus dūtaxat debeat contentari. Eidem autē generali z p̄fatis socijs z famulis puideať moderate in suis necessarijs per conuentus seu custodias vel prouincias p̄out est hactenus in oꝛdine consuetum. Ipse vero generalis mister p̄o se z his q erunt secum non p̄mittat: imo fieri ꝓhibeat excessiuas expensas. De his vero que sibi romane psone vel officij: dari legari vel offerri vndecūq̧ contingent: per vnum de p̄dictis socijs reddat in capitulo generali debitam rōnem.

¶ De visitatione generalis ministri. Ca. xvj.

O Rdinamus etiaꝫ ꝙ generalis minister teneatur oēs puincias dicti oꝛdis tribus dūtaxat exceptis inferius designatis infra decē annos postꝗ̃ ad officium ministeriatus assumptus fuerit ꝑsonaliter visitare z in visitando easdem prouincias illum oꝛdinē teneat qui expedientioꝛ

expedientior vel expeditior videbitur capitulo generali. Et postq̃ visitauerit vnam puinciā: nunq̃ postea causa visitationis ad eā reuertat prius q̃ oēs reliq̃ puincie ab eo fuerint visitate. Qd si forsan aliqs casus arduus emerserit pp quē prouincia visitata plus alijs q̃ visitāde fue rint indiguerit visitari: tūc dictus generalis: si p ministrū prouincialem ⁊ prouinciale capitulum puincie visitate fuerit requisitus vel gñali capitulo: vel ipsi gñali ministro pp magnā necessitatē vel magnū periculū videbit fore ad eādem puinciam causa visitationis intermissis alijs prouincijs redeundū: possit ad eandē causa visitationis redire puinciā ne animaꝝ pfectus aliquatenus negligat. Ubi aūt ex quavis causa rationabili hmōi visitatiōis ordinē interruperit ipsa causa cessante eūdem ordinē visitādi resumat. Et vbi visitationē pdecessor dimiserit ibi eādem visitationē debeat inchoa re successor. Si vo eūdē gñalem ministrum con tingerit legitime īpediri q̃ psonaliter visitare nō posset: tūc p aliū vel alios idoneos dicti ordinis fratres hmōi visitationis offīm exequatur. Ad tres vo puincias vt pfertur exceptas quas gñalis minister nō teneat psonaliter visitare vꝫ Hibernie. Grecie ac Terre sancte infra eosdē decē ānos mittat dictus gñalis frēs idoneos ⁊ discretos ad hmōi visitationis officiuꝫ exequendum de cōsilio generalis capituli de putandos qui ipsas prouincias visitare teneantur tam publice q̃ priuate.

¶ De visitatiōe ministroꝝ puīcialī. Cap.xvij.

Singuli quoq̃ ministri prouinciales illi. vꝫ q parvas prouincias hñt singulis ānis: q vo magnas hñt puincias de triennio in trienniū ad minus puentus ⁊ alia loca prouinciaꝝ suaꝝ visitare ⁊ cōplere in eis visitationis offīm teneātur: q̃ si rationabili causa cessante non fecerint a suis ministerijs debeāt amoueri. Pꝛefat⁹ quoq̃ gñalis minister teneat fideliter facere relationē in c. gñali de statu puinciaꝝ q̃ p eū fuerint visitate. Et quilibet puincialis minister in eodem capitulo generali hoc idem facere teneatur de statu puincie sibi cōmisse ⁊ quicunq̃ alij qui prouincias visitabunt.

¶ De destitutione ⁊ renouatione ministroꝝ prouincialium. Cap.xviij.

Qia vero circa electionem ⁊ institutionē ministroꝝ prouincialiuꝫ est p cōstitutionem felicis recordationis Clemētis pape quinti pdecessoris nr̄i sufficienter prouisum nihil super hoc duximus innouādū. Sed cū eadē cōstitutio in destitutione eoꝛūdem prouincialiū ministroꝝ seruari voluerit q̃ hactenus in ipso ordine extitit obseruatū obseruātiā hmōi cū qbus dā nr̄is ordinatiōib⁹ vel additiōib⁹ deīceps volum⁹ mō subscripto in ordine ipso teneri vꝫ q̃ in c. gñali puinciales miñri si pñtes fuerint p se renunciare teneātur: vel p lrās si absentes quoꝝ renūciatio a gñali miñro vel ab eis q tenebūt capitulū loco ei⁹ cū assensu capli gñalis seu maioris partis numero eiusdē si videbitur admittat. In c. aūt puinciali quū destituendi fuerint destituant p pdictū gñalē vl visitatorē sup hoc spāliter deputādū de ɔsensu ipsius prouincialis capli seu maioris partis numero eiusdē. Extra vo dicta capitula nō destituant nisi pro graui crimine notorio euidētia rei legitime pbato seu ɔfesso: siue pro insufficiētia manifesta vel pro sui regiminis inutilitate pbata ⁊ tūc fiāt hmōi destitutionis p dictū gñalē seu visitatorē cū ɔsilio ⁊ assensu duodecim proboꝝ ⁊ discretoꝝ frm̄ vl maioris partis numero eoꝛūdē ⁊ pꝛertim custodū puincie cui⁹ est minister si cōmode haberi poterit pñtia eoꝛūdē custodū ⁊ verisimiliter ijdē custodes nō psumātur suspecti. Qd si qs pdictoꝝ ministroꝝ extra pdictū capitulū gñale spōte vel absolute renunciare voluerit ⁊ cū instantia petierit se absolui possit gñalis minister renūciationē hmōi admittere si ei videbitur rationabiliter admittenda.

¶ De familia ⁊ expēsis ministroꝝ puincialiū ⁊ ratione reddenda per eos. Cap.xix.

Qilibet ēt puincialis minister de ɔsilio puincialis capituli vnū sociū prouidū ⁊ discretū assumat q̃ si mori aut impediri contingat aliuꝫ subroget de ɔsilio discretoꝛum ⁊ nihilominus habeat vnum fratrem scriptorē fidelem ⁊ vnū honestum famulum ⁊ his tantum debeat contentari cuilibet in necessitatibus suis prouideatur per conuentus sue prouincie. Ipse vero prouincialis pro se ⁊ his qui secum erunt nō permittat imo fieri prohibeat excessiuas expēsas.

De his aūt que sibi rōne psone vl officij offerri legari vel dari vndecūqz ptīgat in caplo puin/ ciali reddat fidelē rōnem. Quum aūt predicti gñalis vel puincialis miſtri de loco ad locum cōducenſ a fribus puideaſ ne hmōi pductus fiant in cibis vel aliis ſupflue ſiue imoderate ex/ penſe: nec habeāt a puentu niſi duos fratres q eos ducant pro expenſis huiuſmodi faciendis.

De cuſtodum ꝛ guardianorum electione ꝛ confirmatione. Cap.xx.

Statuimus inſup vt dein/ ceps guardia/ ni in ſingulis locis cōuentualibus di/ cti ordis eligātur p puentus eorundem locoꝝ die ad celebrādum electionem hmōi p eorun/ dem vicarios puentuū aſſignata. In quoꝝ ele ctionem nullus vocē habeat niſi q ſaltez.xxv. annū ſue etatis attigerit ꝛ in ſacris fuerit ordi/ bus pſtitutus: nec in hmōi electiōe vocez ha/ beant fratres alij non conuētuales: lz moreṅ ibidez q erūt de puincijs alienis niſi eiuſdē lo ci lectores exiſterēt. Electio aūt Guardiani pa riſieñs fiat vt hactenus ē pſuetū. Cuſtodes vo in die que apud eos craſtinū diffōnis puincia/ lis nūcupaſ eligātur p frēs diſcretos cuſtodia/ rum: qb9 de cuſtodibus fuerit puidēduz ex pte puētuū vel caploꝝ cuſtodialiuz more ſolito ad capl̄m prouincie trāſmiſſos. Guardiani vo in hmōi electione vocē nō hēant niſi p capla cu/ ſtodialia vel p ſuos puētus fuerint p diſcretis trāſmiſſi. Si vo cuſtodez aliquē p quattuor mē ſes añ puinciale capl̄m mori vel ab offō abſol/ ui vel moueri ptingat: de ſingulis cōuētib9 ſue cuſtodie ſinguli diſcreti p puētus electi ad pn/ cipalem locū cuſtodie die certa p illius loci pn cipalis guardianū aſſignata pueniant pro ele/ ctione hmōi celebrāda. Dictaꝝ vo electionuz tam cuſtodū q̄ꝫ guardianoꝝ pfirmatio ptineat ad gñalem vel puincialē miſtrum. Et ſi ad ele ctionē hmōi p viam ſcrutinij pcedaſ ꝛ votis in diuerſa diuiſis electiōes plures in diſcordia celebrari ptingat illa que a maiori parte nume ro oium vocem in dicta electione habentium: nulla zeli vel meriti colatione habita fuerit ce/ lebrata exceptione ſeu ptradictione quacunqz partis alterius nō obſtante: per dcm̄ miſtrum de conſilio diſcretoꝝ de ordine: prius tñ ex offi cio put ſpectat ad ipm dil. genti examinatione pmiſſa pfirmetur vel infirmetur: prout eis ſm deum viſum fuerit expedire. Et ſi fuerit in firmata ad dictos electo. es electio reuertatur: niſi eligerent ſcīēter indignum quo caſu ad di ctum Miniſtrum illa vice ipſo facto puiſio de uoluatur ꝛ eadē fiat duolutio: ſi dicti electores die predicta ad eligendum Guardianum ſeu Cuſtodem vt pmittiſ aſſignata vel ordinata Guardianum vel Cuſtodem eligere ptermit/ tāt. In electionibus quoqz predictis vel con firmationibus eorundē nō intendimus electo res ſeu pfirmatores formis aut ſolemnitatibus alijs quibuſcūqz a iure ſtatutis arctari.

De inquiſitoribus ad capitulum mitten/ dis. Cap.xxi.

Ceterum circa etiā inquiſitio/ nes que ad generalia vel puincialia capitula ſolent mitti q̄ apud eos viſitationes vocātur. Auctoritate p̄/ ſentium ordinamus: q nulla mittatur ad capi tulū gñale que nō fuerit prius p prouinciale ca pitulū diſcuſſa: examinata: pbata legitime ap/ probata a maiori pte numero ipſius puincialis capituli fideliter pſcripta: lecta: ꝛ ſigillata corā oibus ſigillis Miſtri cuſtodie ꝛ guardiani lo ci in quo capitulū celebratur. Ubi aūt facto p/ uinciali capitulo aliqd adeo graue emergeret: q ſine periculo grāui vſqz ad ſequēs puincia/ le capitulū differri nō poſſet: tūc p Cuſtodem guardianū ꝛ fratres loci vbi illud ptigerit: pri9 diſcuſſum ꝛ examinatū de pſilio Miniſtri vel Uicarij puincie deſtinetur capi. gñali. Quod ſi dictum miniſtrū tangeret: tunc p predictos modo pſimili diſcuſſum ꝛ examinatū de pſilio vicarij mittatur. Si aūt dictū vicariū tāgeret: tūc eodē mō diſcuſſum ꝛ examinatū mittaſ p p̄dictos de pſilio dicti miſtri ad dictū capitulū gñale. Nulla ēt inqſitio vel viſitatio ad capitu/ lū puinciale porteſ: niſi p̄us fuerit diſcuſſa p/ bata examinata legitime ꝛ in terminis explica ta ꝛ approbata a maiori pte numero frm̄ loci i quo fiat fideliter pſcripta lecta ꝛ ſigillata corā oib9 frib9 ipſius loci ſigillo. Qñ aūt diſcutienē mittēda ad capitulū gñale vel puinciale dilīgē ter grauia examinenſ ꝛ ſpāliter ingraſ de ſciē/ tia: viſu: auditu: loco tpe: mō: ꝛ d alijs circūſtā tijs ad factū ptinētib9: ꝛ hec forma in inqſtiōe ſeu viſitatōe qlibz obſerueſ. Ordinam9 ēt q e a

que

q̃ in hmõi inqſitionib⁹ ſeu viſitatiõib⁹ repta fue rit ↄſcripta p itegrũ cũ nomib⁹ denũciãtiũ:ac cuſantiũ:deponẽtiũ:ꝛ depoſitiõib⁹ teſtiũ:ꝛ nõ ſolũ ↄcluſiõe atteſtãtiũ:ipe atteſtationes ex in tegro trãſmittãt vt qlibet ꝛ a quo dictũ fuerit plenius agnoſcat:nec in hmõi viſitatiõib⁹ cu iuſcũq; accuſatio:denũciatio ſeu depoſitio reci piat:niſi p:ius ab eodẽ accuſante:denũciante: ſeu deponẽte:de calũnia ꝛ malitia ac vitate di cẽda pſtito iuramẽto inſinuent ꝛ exponant ẽt nũq̃ recipiant:accuſatões:denũciatões ſeu de poſitiões hmõi accuſato:ib⁹ ſeu denũciato:ib⁹ cũ teſtib⁹ pene excõmunicatiõis ꝛ alie ↄtra ca lumniato:es ſeu falſo deponentes per ſtatuta dicti o:dinis prouide vt dicitur promulgate.

¶ De denunciatiõibus ꝛ inquiſitionibus ex ceſſuum. Cap.xxij.

Vt autem circa co:rectionẽ exceſſuũ delinquẽ tiũ frm̃ deinceps certi⁹ pcedat ꝛ via ca lũnijs pcludat. Statuimus vt exceſſus eno: mes frm̃ de qb⁹ aliqs ↄdẽnat⁹:aut ↄuinct⁹ le gitime ſeu iudicialiter ↄfeſſus:vel q euidentia rei erũt noto:ij regiſtrent in libris o:dinis in qb⁹ talia ſolent ſcribi. Eno:mes aũt itelligi vo lum⁹ in hoc caſu illos pro qb⁹ in dicto o:dine grauio:es ꝛ ↄfuſibiles pene ↄſueuerũt imponi. Si vo exceſſus eno:mis ocult⁹ tñ p vnũ ſolũ ↄtra aliquem dicti o:dinis frẽm aſs bone fame alicui ſuperio:i ipſius ſecrete denunciari ↄtin gat:nõ recipiat hmõi denunciatio vt ↄponit cauſa ad inquiſitionẽ ſeu diſcuſſionẽ iudicialẽ nõ pcedat:niſi denũciãs requiſitus p ſuperio:ẽ eoſdẽ dicat ſe fo:e paratũ ea q̃ ſic dixit ꝛ put ea denũciat deponere vt teſtis ꝛ in pñtia denũ ciati iurare:nec regiſtret talis denũciatio in di ctis libris o:dis niſi pfatus ſupio: veriſilr cre dat vel exiſtimet poſſe ſup denunciatis exceſſi bus teſtes alios idoneos reperiri. Poſſit tñ ſu perio: hmõi denunciatio p ipſum ſuperio:ẽ reci pi vt denunciatio q̃to b:euius poterit in ſecre to maneat ſi ꝛ prout diſcretioni ſue videbitur faciẽdũ. Ubi aũt denũciato: ſeu teſtis alius ido neus ſup hmõi ocultis exceſſib⁹ poſtea appare ret poſſit ſupio: ad ſecretã ſi ei viſum fuerit ẽt ſi denũciat⁹ abſens ꝛ remot⁹ extiterit iſfo:matio nẽ pcedere tã pmum q̃ ſecũdum:ꝛ quoſcũq; alios teſtes idoneos recipe recepto ab eis pri⁹ co:pali iuramẽto:iſfo:mationẽq; hmõi ꝛ in pre fatis libris regiſtraret tñ iſra bienniũ q̃ cito cõ mode poterit ſup pdictis iuſtitiã facere tenea tur. Qd ſi iſra pdictũ bienniũ pfatus ſupio: de nũciatũ nõ vocauerit ꝛ ea de qbus delatio ſiue ↄtra eũ iſfo:matio ſeu regiſtratio facta extiterit ei nõ expoſuerit vt pſert ipſo elapſo biennio iſfo: matio ſeu regiſtratio ſeu pceſſus hmõi ipſi de nũciato nocere non poſſit. Si vo plurium ſin gulariũ pſonaꝶ teſtimonia ↄtra frẽ aliquẽ ſup exceſſib⁹ eiuſdẽ gñis hẽant ex qb⁹ pbabilr red dat ſuſpect⁹ tũc ad veritatis inqſitionem ple nio:em ẽt ſi expediens videbit p arctationem pſone ↄtra q̃ habebunt hmõi teſtimonia pce dat ſm modum ſuſpitiõis ꝛ q̃litateꝫ exceſſus ac ſtatũ ꝛ ↄditionẽ pſone. Et ſi crimen p inqſi tionẽ hmõi nõ pbet ipſeq; denũciatus rema neat iſamat⁹ donec indicat ei purgatio vel alio mõ puideat o:dis honeſtati ꝛ fame denũciati. Cõtra tñ iſamatos apud bonos ꝛ etiã graues vni⁹ denũciatio de eno:mi exceſſu lꝫ ſecrete fa cta fuerit ſcribat:ꝛ in pfatis libris o:dis regi ſtret:ꝛ ad ingrẽdũ veritatẽ exceſſuũ put pri me de alijs pmittit pcedat ẽt ſi expediens vi debit p arctationẽ pſonaꝶ ipſaꝶ ſm modũ ſu ſpitionis:qualitatẽ exceſſuum:ꝛ ſtatũ ac cõdi tionẽ pſonaꝶ. Et ſi exceſſus p inqſitionẽ hmõi nõ pbet ipſi quoq; remaneant infamati donec indicat ei purgatio vel put pmittit puideatur aſs fame frm̃ ipſoꝶ ꝛ o:dis honeſtati. Ceteruꝫ miſtris cuſtodib⁹ ꝛ viſitato:ib⁹ diſtricte pcipi mus:vt ea que vt pmittit fuerint regiſtranda fideli ſcripture comẽdẽt:ꝛ toto regimis ſeu of ficioꝶ ſuoꝶ tpe cuſtodiant diligenter:diſtricte nihilomin⁹ pcipientes eiſdeꝫ ꝛ alijs qbuſcũq; dicti o:dis ne libros pdictos ſeu acta q̃ in ipſis notata vel ſcripta fuerint vel aliquid d eis de leant:ſubtrahant:cõburant:vel aſs deſtruant ſiue mutẽt vel hoc fieri mãdent p alios:vel p mittãt ſine gñalis miſtri ſpãli licẽtia ꝛ expſſa. Qd ſi qs pdicto:um hmõi libros ſeu acta vel aliquid de eiſdẽ ſcienter ꝛ malitioſe delere ſub trahere:cõburere:deſtruere ſeu mutare ſine p dicta licẽtia:aut alia in eis falſo ſcribere vl ſcri bi facere:vel ſi quiſq̃ pfati o:dis dictis miſtris cuſtodib⁹ ſeu viſitato:ibus inferio: ipſis igno rantibus vel iuitis clauſuras vel ſigilla ſub q bus huiuſmodi libri ſeu acta ſeruantur frãge

re vel apire scienter vel malitiose p̄sumpserit s̄niam excōicationis incurrat a qua per gn̄ales dūtaxat ministrū vel p eum cui hoc ipe duxe rit cōmittēdū possit absolui. Et si de hoc legitime fuerit ꝯuictus pena carceris puniat. Quō do predictos Ministros. Custodes aut visitatores ab officio remoueri vel eos eidem renūciare ꝯtingerit successoribus suis libros ꝛ acta predicta itegrare tradere ꝛ relinquere p obsam teneant. Si tn̄ ꝯtra hmōi successores in libris seu actis hmōi vel registris aliqua hēant transcribantur plene ꝛ itegre in libris seu registris generalis ministri de ipsius ministri gn̄alis licentia spāli anteq̄ꝫ tradant vel relinquant successoribus sup:adictis: ꝛ de libris alijs dleant: de qbus libris seu registris gn̄alis ministri nūq̄ꝫ talia aut quecūq; alia que in eis scripta fuerint deleant vel imutent ēt per ipm gn̄alez ministrum: ſm put veritas se habuerit ppetuo incorrupta remaneāt in eisdem. ¶ Preterea ordinamus q̄ si in puincia custodia vl ꝯuētu aliquo fuerit turbatio vel diuisio iter frēs que per puincialē mistrū tolli nō possit Gn̄alis minister p seipm vl p visitatorē vl visitatores ꝯfitet hmōi puinciam custodiā vel cōuentū ꝛ eos quos reperit talium turbationū ꝛ diuisionum actores: si in officijs fuerint cōstituti eos amoueant ab officijs ipsis de ꝯsilio discretoꝝ: put supius duximus ordināndum: ꝛ tā ipsos in officijs ꝯstitutos q̄ꝫ alios q non fuerint in officijs ꝯstituti si visum fuerit expediens de sui expulsiōe puincie vel alr puniāt put pacifico statui ordis expedierit ꝛ culpa exigerit eorūdem.

¶ De caplo culpaꝝ fiēdo ter in ebdo. c.xxiij.

p RO salubri quoq; puritatis augmēto dicti ordis. Tenore p̄sentium duximus ordinandum q̄ caplm culpaꝝ vt audiuimus ſm morē in dicto ordine obseruatū hactenus semel dūtaxat ꝯsuetuꝫ in septimana teneri fiat: ꝛ teneat deinceps ppetuo ad minus trib⁹ diebus cuiuslibet septimane in qbuscūq; locis ꝯuētualibus eiusdē ordis ꝛ alijs in qbus erūt saltem sex frēs vel supra: ac ēt in qbuscūq; alijs in qbs decēt caplm fieri cōsueuit. In quo qdeꝫ caplo culpaꝝ quotidiane culpe ac negligētie sigillatim ꝛ specifice plene recognoscant: ꝛ recognite debite puniant. Ordinent aūt ꝛ statuāt mistri ꝛ guardiani in singulis locis p̄dictis ꝛ presertim in illis in quibus erunt studentes siue studia sic prudenter horam hmōi capitula celebrādi ſm qualitates psonaꝝ: varietatē tēpoꝝ: ꝛ ꝯditionē locoꝝ ꝛ alijs oibus p̄ēsatis in talib⁹ q̄ ſm datā eis a deo prudētiā viderint expedire: ita q̄ ipsa capitula plene fieri ꝛ teneri valeant trib⁹ dieb⁹ p̄dictis ꝛ dicte culpe ꝛ negligētie recitari ꝛ puniri put superius est p̄missuꝫ. Et nihilominus diuinis officijs: s̄monib⁹: lectionib⁹ ꝛ alijs q̄ expedienda fuerint sufficienter vacari quēadmoduꝫ in pluribus religiōibus laudabiliter obseruatur.

Preterea ordinamus q̄ si minister gn̄alis seu puinciales: seu custodes vel guardiani: siue qui uis alij p̄sidētes dicti ordis reperti fuerint criminosi: seu p̄uaricationis ordis: aut btī Frāscisci regule ꝯtēptores: siue notabiliter negligentes ꝛ remissi ꝛ specialiter si ordinationes ꝛ statuta nr̄a p̄sentia: vel statuta regularia dicti ordinis nō faciāt quātū in eis fuerit obseruari ab eorum officijs seu presidentijs deponantur.

¶ De procuratore. Cap.xxiiij.

r Ursus ordinamus q̄ procurator gn̄alis dicti ordinis p ministrū gn̄alē in gn̄ali.c. ꝯstituat de cōsilio ipsius capituli vel maioris ptis ipsius. Et q̄ in quolibet.c. gn̄ali requiratur ministroꝝ ꝛ diffinitoꝝ ꝯsiliū. An videlicet hmōi pcurator sit i officio retinēdus: an do ammouēdus ꝛ alius subrogandus ꝛ sup hoc fiat illud q̄ capitulū vel maior ps dicti capli numero duxerit ꝯsulēdū. Si tn̄ post ipsum gn̄ale capitulū pcuratorē ipsum p generalē ministrū aut p cōmissariū suū insufficientē vel inutileꝫ legitime reperiri ꝯtingat idē gn̄alis minister de maturo bonoꝝ ꝛ discretoꝝ dicti ordinis ꝯsilio ipsum āmoueat: ꝛ de ꝯsilio eorūdē alium sufficientē ꝛ idoneum ꝯstituat vsq; ad pximū gn̄ale capitulū duratuꝝ. Et mō ꝯsimili ꝯstituat alius vsq; ad dictū capituluꝫ gn̄ale dūtaxat pmansurus. Si p̄factū pcuratorē mori vel infirmitate diutina detineri aut alr̄ sic impediri ꝯtingat q̄ cōmode exequi officiū pcuratoris nō possit. Et tūc in.c. nouiter instituat ideꝫ substitutus vel alius de ipsius capituli ꝯsilio vt superius est p̄missus. Si aūt hmōi pcurator natione fuerit cismōtanus assignet ei p dictū gn̄alē ministrū socius vltramōtanus q sit prudus ꝛ discretus.

Si vero

Si ꝺō dictus procurator fuerit vltramōtanus assignet ei: vt pdicit: socius cismōtanus. Gñalis ꝛ pcurator ordis victū recipiat a ꝯuētu loci vbi est romana curia. Vestimēta autē ꝛ alia necia recipiat a mistris ꝓuincialib⁹: put est hactenus ordie fieri ꝯsuetū. De his aūt q̄ a dictis mistris recepit ꝛ alijs vñcūq; obuenietibus fiue rōne psone vel officij in c. gñali reddat fideliter rōnē: ꝛ moderatas expensas faciat: ab excessiuis expēsis ꝓuide abstinēdo vel recepta a dictis mistris expēdat pro particularib⁹ ꝯuentibus seu psonis vel pro cōibus causis ꝛ negocijs siue pro vtilitate cōi ordinis supradicti. Caueat aūt ne munera vel donaria recipiat a frib⁹ dicti ordinis pcurator pfatus. Custodes etiam de receptis ꝛ expēsis p eos siue ratiōe officij vel psone ānis singulis in ꝓuincialib⁹ capitulis fideliter reddāt ratiōe. Guardiani aūt ꝛ ceteri officiales seu administratores qcūq; hoc idem in pñtia costodū ꝛ ꝯuentuū suoꝝ seu ipsorū q per Custodes ꝛ ꝯuētus eosdē ad hmōi fuerint deputati facere teneanṫ. Nō intēdim⁹ autē p pdicta ꝓindicare in aliquo ꝯsuetudini vel statutis seu ordinationib⁹ dicti ordinis seu singuloꝝ locoꝝ eiusdē si q̄ fuerint p q̄ ad reddendū sepius rōnē hmōi teneātur. Premissis aūt adijcimus qꝫ in reddēdis rōnib⁹ seu computis p Guardianū seu ꝓuisorē aut quoscūq; alios officiales seu administratores ꝯuētus Parisiēsis pñtes esse debeant qnq; de studētibus ibi dē: q apud eos assistētes vocēturq; computa hmōi audiāt ꝛ examinent diligēter ꝛ defectus si quos reperit in rōnib⁹ seu cōputis aut ꝓuisione vel administratiōe pdictoꝝ exponāt frib⁹ de ꝯsilio supradicti ꝯuēt⁹ Parisiēsis vt ipm ꝯsiliū prouideri faciat de remedio oportuno.

¶ De pdicatorib⁹ ꝛ ꝯfessoribus. Cap. xxv.

Ordinamus et qꝫ prouinciales mistri extra eoꝝ capitula ꝓuincialia non eligant vel assumant frēs ad pdicationis verbi dei seu ꝯfessionū audiēdaꝝ officia priusq̄ gñalis seu mistri pdicti frēs deputēt seu assumant ad officia memorata diligētius examinent ad eadē officia pmouēdos ꝛ recipiāt testimoniū d ipsoꝝ vita ꝛ sufficiētia a frib⁹ fide dignis ꝛ non etiam hñtib⁹ de ipsis fribus pmouendis: ꝛ de eoꝝ ac custodialiū discretoꝝ ad ꝓuinciale capitulum trāsmissoꝝ ꝯsilio illos deputent ꝛ assumāt. Et nihilomin⁹ mister gñalis q tñ ltra q̄ extra caplm frēs pdictos ad pdicta officia valeat assumere quū ex caplm eos assumē voluerit testimoniū ꝛ ꝯsilium suoꝝ mistri ꝛ custodis adhibeat ꝛ ingrat si pñtiam hēat eorūdē: alioquin p ipsoꝝ lrās si cōmode fieri valeat: ꝛ si ad dicta officia assumēdi dicto mistro ꝛ pfatis discretis custodialib⁹ videanṫ idonei. Sup quo eoꝝ ꝯscias oneram⁹ assumanṫ ꝛ ordinenṫ per ipm gñalē mistrum ad officia supradicta. Qui aūt ad hmōi offitii ꝯfessiōis assumunṫ priusq̄ hmōi offitii exequanṫ: sint sufficienter instructi de casib⁹ sedi aplice ꝛ diocesano epo reseruatis ac de phibitionib⁹ ꝛ penis a iure statutis ꝯtra ipsos q temeritate ppria in casib⁹ pdictis absoluunt vel in alijs in qb⁹ absoluere non pñt. Caueant aūt frēs pfati q ad ꝯfessionū audiendaꝝ offitii assūpti fuerint vt nō passim pnias pecuniarias lponāt: ꝛ in casu i quo pnia pecuniaria imponēda rōnabilr fuerit vel satisfactio ldicēda nō mādent eam vel pcurēt sibi vel alijs singulis fribus vel ꝯuentibus sui ordis distribui: vel etiaꝫ erogari. Mistri aūt custodes ꝛ guardiani cōpellant frēs etiā notabiles ad audiendas ꝯfessiones nō solum potētuꝫ ꝛ diuitū: sed etiam paupeꝝ psonaꝝ. Ordinamus ꝛ districte mādamus: qđ ꝯfessiones mulieꝝ audiantur in aliquo patenti loco ecclesie: vel alio honesto ꝛ etiam patēti: ꝛ nihilomin⁹ seruenṫ q̄ circa hoc sunt in dicto ordine ꝓuide istituta. Per pmissa aūt nō itēdimus pfate ꝯstitutioni felicis recordatōis Bonifacij pape. viij. pdecessoris nři que icipit. Sup cathedram: derogare.

¶ De fratribus euntib⁹ seu mittēdis ad partes infidelium. Cap. xxvj.

A fribus aūt ad ptes īfideliū pro pdicatōe verbi dini mittēdis. Ordiam⁹ qꝫ gñalis mister nullos frēs licētiet vel mittat ad dictas partes nisi phabito testimonio mistri ꝓuincialis cui⁹ erunt frēs mittendi. Prouicialis aūt mister p obiam sup h regitus teneaṫ phibere fidele testimoniuꝫ veritati. An. vꝫ. frēs hmōi sint idonei ad mittēduꝫ. Ante ꝺō q̄ hmōi testimoniū phibeant frēs mittēdos de fide ꝛ doctrina q̄ sequunṫ vel hactenus secuti sunt ijdem mistri ꝓuinciales examinēt diligēter: ꝛ nihilominus

frm̃ discretoꝝ hmôi frm̃ notitiam hn̄tium re/
grât testimoniū ꝛ ꝯsiliū dare ꝑ eandē obi⁊ te/
neanł. Ita ꝙ nullus de aliquo errore vel supsti
tiosa doctrina: vel de mala ꝯuersatōe suspectus
ad ptes hmôi destinel. Prouinciales ṽo mistri
nullū ad memoratas ptes mittât sine ꝯscia ꝛ li
cētia gñalis mistri: ꝛ nihilominꝰ illos quos ide
hēant: que p̄missa sunt ꝑ omnia obseruare.

¶ De adhibendis ad consilia fribus ꝛ de mō tenendo in eis. Cap̄. xxvij.

P Reterea salubriter ꝓuidemus ordinâduꝫ ꝙ gñalis
ꝛ ꝓuinciales mistri eorūq; vicarij: necnō
ꝛ visitatores sup ꝯfirmatiōe vel ꝓmotōe seu ꝓ/
uisiōe ad officia ordis: ac ēt sup iudiciali corre/
ctiōe grauium criminū ꝯsiliū decē ꝓboꝝ ꝛ di/
scretoꝝ frm̃ nō partialium: sꝫ zelū dei hn̄tium
regrere teneanł vel sex ad minus vbi cōmode
hr̄i nō possent. x. Et auditꝫ rn̄sis eoꝝ id qđ ip/
sis p̄sidētibꝰ ꝛ maiori seu eq̄li parti nūero dicto
rū ꝯsulētiū videbił exequanł. Qđ si maiori pti
nūero ipsoꝝ ꝯsulētiū aliud q̄ꝫ eisdē p̄sidētibus
videał: ꝛ ipsis p̄sidētibꝰ ꝯsilium ipsius maioris
ptis minꝰ sanū vel suspectū apeat: tūc in alio lo
co solēni ꝛ oportuno totidem alioꝝ ꝓboꝝ ꝛ di
scretoꝝ frm̃: semel dūtaxat regrât ꝯsilium non
ꝑsonâ: sꝫ casum cū debitis ꝛ necījs circūstātijs
solūmō exp̄mēdo: nisi deliberatōe p̄us sup hoc
hita ydē p̄sidētes vidērēt fore expediens noiare
ꝑsonā. Qđ aūt eisdem p̄sidētibꝰ aut maiori vel
eq̄li parti nūero hmôi ꝯsulētium videbił exe/
quanł. Qđ si etiam in h̄ casu maiori pti nūero
hoꝝ ꝯsulētium aliud q̄ꝫ p̄sidētibꝰ videał: tūc si
ipsis p̄sidētibꝰ ſm eoꝝ bonas ꝛ rectas ꝯscias vi
deał alr̄ q̄ꝫ hmôi ps maior nūero cōsulat iudi/
cādum vel agēdum supiorē ꝯsulant vel referât
negocium ꝓuinciali caplo vel gñali: ꝓut q̄litas
seu magnitudo negocij gñali vł ꝓuinciali caplo
ipm exegerit referēdū. Quibꝰ tā p̄sidētibus: q̄ꝫ
ꝯsulentibꝰ in virtute scē obie iniūgimꝰ vt post/
positis quorūcūq; ꝓcibꝰ ꝛ iductionibꝰ odijs ꝛ
fauoribꝰ ad id qđ eis ſm deuꝫ ꝛ ſm suas bonas
cōscias videbił sua conscīa dirigere teneał his
que circa predicta vel alr̄ sunt superius ꝛ infe/
rius ordinata in suo robore duraturis. Nullus
insup presidens suam in ꝯsilio ꝑ se vel ꝑ alium
aperiat volūtatem anteq̄ꝫ ꝯsiliarij ꝯsilium de/
derint sup his de q̄bus ab eis ꝯsilium regrał:
sed verbis simplicibꝰ ꝛ planis illud seu illa de
q̄bus fuerit agēdum ꝓponat: nec ꝯtra aliqueꝫ
de consiliarijs ipsis ante vel post rōne dati vel
dandi ꝯsilij turbationem ostēdat. Ipsis quoq;
ꝯsiliarijs ihibemus ne ad verba iniuriosa sup/
ba aut sciēter supflua vel turbationē seu impe/
dimentum prestantia se conuertât: sed reueren
ter ꝛ humiliter dent consiliuꝫ sup his de qui/
bus fuerit impendendum.

¶ De dormitorijs: camerꝭ: ꝛ clausurꝭ. Ca. 28.

C Eterum ordinamus ꝙ nllus frater hēat cameram
clausam vel a dormitorio seq̄stratā ex/
ceptis mistris ꝛ lectoribꝰ ꝯstitutis in gñalibus
studijs: ꝛ ꝙ in cellis ꝛ studijs frm̃ nō habeanł
velamina vel clausure: quominꝰ frēs itus exi/
tes patere possint aspectibꝰ alioꝝ. Magistri āt
in theologia ēt non legētes ꝛ frēs emerite sene
ctutis possint de lnia gñalis vel ꝓuincialis mi/
nistri hēre cameras a dormitorio seq̄stratas. In
dcis aūt cellis ꝛ studijs seu cameris comedere
vel bibere nō p̄sumât: nisi forte i cameris rōne
ifirmitatis vel de lnia mistroꝝ ꝛ aliq̄ alia rōna/
bili cā: ꝙ si ꝯtrium fecerint ſm supioꝝ suoꝝ ar/
bitrium puniant. Volumꝰ ēt ꝙ in locis ordis
sufficientes clausuras nō hn̄tibꝰ clausure hmôi
fieri ꝓcurenł: ꝛ ꝙ diebꝰ singulis infra spacium
cōprehēdens ecclīam: oratorium: claustrū: dor/
mitorium: ꝛ studia ad dormienduꝫ vel studia a
dormitorio sepata ꝛ secrete necītatis locū: frēs
oēs p̄ter ifirmos ꝛ forenses ac seruitores eoruꝫ
ꝛ illos qbꝰ ꝯcessum est hēre cameras a dormito/
rio sepatas: a cōpletorio vsq; ad p̄mū signū pri
me diei seq̄ntis se recoligât seu includât: sic ꝙ
ꝑ domos alias: vel porticꝰ aut plateas illo tpe
geti ꝛ oroni debito nullatenꝰ euagenł nec ad le
ctores de nocte p̄sumât accedē: ēt si eoꝝ camē
fuerint ifra iclusionē p̄dictam. Ad ifirmos aut
extra ꝯnem p̄dictaꝫ possint de lnia guardiani
vel eius vicarij accedē: si casus necītatis emer/
gat. Loca ṽo dci ordis q̄ ad hmôi iclusionē nō
sūt disposita q̄ꝫcito cōmode fieri poterit dispo/
nanł: ꝛ huic salubri obseruantie coaptentur.

¶ De edificijs. Cap̄. xxix.

P Reterea volumꝰ ꝛ ēt ordinamus ꝙ i locis dci or
dinis ecclesie aut officine seu q̄uis alia
edificia sumptuosa nō inchoenł nec destruanł
nisi

nisi deliberatiõe prius habita diligẽti p gñalez seu puicialem ministrum: custodẽ guardianũ: ꝛ discretos loci: ꝛ nihilomin⁹ interueniẽti auctẽte gñalis seu puicialis ministri. Et cũ facienda fue/rint ꝛ ichoanda hmõi edificia caueãt diligen/ter pdicti ꝛ alij qꝫ pp ipsa seu occasiõe ipsorum ꝯuentus dicti necia non amittãt: nec loca ipsa debitis agrauent: ꝯstõne pfati Clementis pde cessoris nr̃i edita in suo robore duratura. Per pmissa võ vel aliqd pmissoꝝ nõ intendim⁹ rẽe ipsoꝝ frm̃ seu ꝯstõnibus ac declaratiõib⁹ quo/rũcũqꝫ romanoꝝ põtificum pdecessoꝝ nr̃oꝝ substitutis vel factis vel hitis sup ea in aliquo derogare: qnimo pmissa oĩa ꝛ singula fm̃ regu lam ꝛ ꝯstitutiones predictas inqꝫtũ ipsas tan/gunt itelligi volumus ꝛ mãdamus seruari.

¶ De monialibus seu minorissis. Cap. xxx.

1 Insuper quia decet xp̃i famu/las ꝛ deuotas ãcillas que mũdanis ꝯtẽptis illecebris aduer sus principes tenebraꝝ ꝛ ꝯtra spũales neqtias pugnature se p pfessionis votum ꝛ disciplinis regularib⁹ astrixerũt in agone pñtis milicie sic p rectũ iter obsuãtie regularis icedere: vt per pfectã cordis ꝛ corpis puritatẽ: post ꝯsũmatuz cursum mundialis certamis supne vocatiõis brauium ꝯseq mereant. Nos statui monialiuz si que sunt sub cura seu regimĩe frm̃ ordis mi. vel erunt in futuruz siue minorissaꝝ aut sancte Clare siue sci Damiani ordinũ seu qbusuis vo cabulis nũcupant pr̃ne solicitudis studio pui/dere volẽtes auctẽ pñtiuz. Ordinam⁹ qꝫ in sin gulis monasterijs earũdẽ p puiciales ministros eiusdẽ ordis minoꝝ de ꝯsensu abbatissaꝝ ꝛ cõ/uẽtuũ seu maioris ptis earũdẽ nuõ auctẽ aplĩ/ca cert⁹ monialiũ nũerus statuat iuxta mõaste/rioꝝ ipsoꝝ suppetẽtiam obuẽtionũ ꝛ facultatũ ita qꝫ ex ipsis ꝯgrue valeãt sustẽtari: qꝫqꝫ vltra dcm̃ numeruz nulla in eis possit recipi nisi de aplĩce sedis auctẽ seu lnĩa spãli vl̃ nisi adeo ip/soꝝ monasterioꝝ facultates seu obuẽtiões ex/crescerẽt qꝫ plib⁹ possent sufficiẽ cõpetẽter. Sꝫ ꝛ tũc pri⁹ talis excrescẽtia referat cap. gñali di/ctoꝝ frm̃ mi. in quo hẽant ordinare quot psõ/ne ex ipsis fructib⁹ vel excrescẽtib⁹ obuẽtioni/b⁹ vltra dcm̃ statutũ nũeꝝ possint poni. Quuz aũt itra dcm̃ statutum numeꝝ alicui⁹ receptio fuerit facienda talis receptio fieri nequeat nisi de ministri gñalis vel puincialis speciali licentia ꝛ expressa qbus districte pcipimus vt anteqꝫ hmõi ꝓcedant licẽtiam diligẽter puideant: ne aliqua pactio illicita seu prauitas simoniaca in/tercedat. Si võ contingat aliqd gratis offerri monasterio ab igredientis parẽtibus vel ami/cis eius vel alterius monialis: vel pẽsionez seu reddit⁹ alicui moniali vel qcqd aliud donari vel legari per abbatissam ipsam recipiatur ꝛ in vsu cõmuni ꝯuertat ꝛ necitatib⁹ eius cui⁹ con/tẽplatione oblatũ: donatũ seu legatũ fuerit fa/uorabilr̃ subueniat. Caueant īsup pfati gñalis ꝛ puinciales ministri ne pro ꝯcedenda predicta lnĩa seu alĩs vel qua quocũqꝫ occasione ipsi⁹ vel quouis alioꝝ colore vel figmẽto quesito aliqd a quacũqꝫ seu qbuscũqꝫ psona vel psonis per se vel p alium seu alios ante ipsam lnĩam vel po/stea recipe qñqꝫ psumant seu recipi a qbuscũqꝫ alijs etiam sui ordis singularib⁹ fratrib⁹ vel cõ/uentibus seu dari offerri locis vel fabricis seu alijs vsibus qbuscũqꝫ dicti ordis vel locoꝝ ip/sius faciant pcurent aut quãtum in eis fuerit hoc fieri pmittant etiam ptextu cuiuscũqꝫ con suetudinis qꝫ reputamus potius corruptelaz. Si võ ꝯtrarium fecerint ipso facto sñiam excõ municationis incurrant a qua nequeant nisi p sũmum pontificez preterqꝫ in articulo mortis absolutionis bñficiuz obtinere. Et si de hoc le/gitime conuicti fuerint ab eoꝝ ministerijs seu of ficijs ppetuo deponant. Preterea ordinam⁹ qꝫ tã abbatisse qꝫ alij seu alie: q seu q bona ꝛ obuẽ tiones dictoꝝ monasterioꝝ administrabũt colli/gent recipent aut expẽdent teneant annis sin/gulis coram gñali vel puinciali ministro seu vi/sitatore ꝛ ceteris monialibus ipsoꝝ monaste/riorum puidis ꝛ discretis ad hoc per ꝯuentus eorũdem monasteriorum electis de receptis ꝛ expẽsis ac de his que eis vel que per eas debẽ/tur: ꝛ de statu in quo monasteria erunt plenaz ꝛ fidelem reddere rõnem. Ordinamus etiam quod deinceps in singulis monasterijs siue lo/cis ipsaꝝ in nouitate cuiuslibet abbatisse infra duos menses postqꝫ pacificam possessionẽ bo/norum monasterij habuerit in psentia genera/lis vel prouincialis ministri seu visitatoris ip/sius monasterij: ꝛ sex discretarum monialium eiusdem: de omnib⁹ bonis eiusdem monasterij mobilibus ꝛ immobilibus seseqꝫ mouentibus

in quibuscunqz cõsistãt fiant inuentaria seu registra cõsilia duplicata sigillis abbatisse ⁊ cõuent⁹ sigillata:in qb⁹ lr oia cõtineanť quot extẽt vel deficiant aialia ⁊ qlia ⁊ q̃ta blada : vina ⁊ cetera victualia:⁊ q̃ ⁊ quot ⁊ qb⁹ monasteriũ d; ⁊ q̃ ⁊ quot ⁊ a qb⁹ debenť eidẽ ⁊ sub qbus obligationib⁹ d; vel debenť eidẽ:⁊ q̃ ⁊ quot vasa siue ornamẽta vel suppellectilia ⁊ sisia in ibi fuerit. Et si qua abbatissa i bono recepit monasteriũ ipm postea ad malũ statũ deduxerit:bona ipsi⁹ debitis obligãdo idebite vel dilapidando : seu alienãdo ab administratiõe abbatie remoueatur olno ⁊ alr̃ debite puniaľ. Predicta aũt iuentaria seu registra clare ⁊ integrasr in capľo ipsi⁹monasterij p̃ntib⁹mistr̃o gñali vel pũiciali ⁊ monialib⁹cõuent⁹ eiusdẽ ⁊ ad ħ spẽčr cõgregatis leganť ⁊ vulgarizenť qb⁹sic lectis vnum penes abbatissam remaneat ⁊ aliud penes dcm̃ cõuentũ ⁊ trãscriptũ ipsi⁹penes dcm̃ gñalẽ vel pũincialẽ mistrũ. Ceterũ cum vniuerse ⁊ singule dictorũ ordinũ moniales fm eaꝝ r̃las ⁊ cõstõnes felicis recordatõis Bonifacij octaui p̃decessoris nr̃i sup ħ editas sub ppetua in suis monasterijs debeãt pmanere clausura ⁊ in nõnullis monasterijs monialiũ p̃dictaꝝ:sicut accepim⁹ nõ vsqzquaqz seruenť volẽtes cõstõnes p̃dictas inuiolabilr obseruari. Districte p̃cipim⁹ mistris visitatorib⁹abbatissis ⁊ qbuscũqz alijs ad quos vel quas ħ ptinuerit vt clausurã hmõi diligenter teneri faciãt ⁊ õuari:ita q̃ nulli eaꝝ tacite vel exp̃sse pfesse sit vel eẽ valeat q̃cũqz rõne vł cã clausurã hmõi deinceps egredi facultas nisi forte cã plãtandi vel edificãdi eandẽ religionẽ ad aliquẽ locũ aliq̃ trãsmittanť vel tãto forte ⁊ tali morbo eu dẽter eaꝝ aliq̃s laborare cõstaret q̃ nõ possent cum alijs absqz graui piculo seu scãdalo cõmorari. Nõqz nisi r̃lari vł s̃clari vel laice psone cuiuscũqz p̃eminẽtie dignitatis status vel cõditiõis extiterit:ingressus pateat ad easdẽ sine aplice sedis licẽa spãli:exceptis solũmõ psonis illis qb⁹in certis casib⁹p p̃dictorũ p̃decessoꝝ nr̃oꝝ ordinatiões ⁊ p p̃dictaꝝ monialiũ r̃las noscif esse pmissum. Eisdem quoqz mistris custodib⁹⁊ guardianis districtl⁹ tenore p̃sentium duxim⁹ iniũgẽdum:vt frẽs dcl ordis sibi subditos arcere studeant ab accessu ad monasteria monialium quarũcũqz:iuxta beati F. r̃lam ⁊ aplica ac ipsoꝝ ordis instituta penas in dictis institutis pũisas ordinatas eoꝝ transgressorib⁹ infligẽdo. Quãuis aũt in r̃la dictaꝝ monialium scẽ Clare sequens clausula iter alia sit instituta.vz. Possint aũt in singulis monasterijs recipi aliq̃ licz pauce sub suitialiũ noie vel soroꝝ ad hmõi pfessiõis obsuãriaꝝ astringẽde p̃terq̃ ad articulũ de clausura ⁊c. Nos tamen honestati ⁊ fame tam ipsaꝝ monialiũ scẽ Clare q̃ minorissaꝝ ⁊ scẽ Damiani p̃dictaꝝ i hac parte pũidere volẽtes ordinatiõe p̃senti perpetuo valitura districte p̃cipim⁹:⁊ hmõi seruitiales seu sorores ad obsuãtiam pfessiõis astricte ⁊ q̃ de cetero astringenť queadmodũ ⁊ cetere moniales debeãt sub ppetua clausura manere. Possint tñ singula monasteria dictaꝝ monialium hĩe aliquas tñ paucas mulieres moribus ⁊ etate maturas pũidas ⁊ honestas:in seculari honesto habitu icedẽtes:que dictam clausuraz nullaten⁹ igredi pmittant:s; negocia monasterij ac necẽtates monialium put eis cõmissum fuerit fidelr exterius pagãt ⁊ pcurẽt. Porro si abbatissa ɔtra pmissa clausurã ipsaꝝ exire p̃esumpserit vel ad exeundũ aliquã licentiauerit monialẽ:p mistrũ suũ de discretoꝝ frm̃ consilio remoueatur a regimine abbatie. Moniales õo dictam exeuntes clausuram in casib⁹non pmissis ipo facto sint inhabiles ad q̃cũqz officia in eaꝝ ordine obtinẽda:⁊ nihilomin⁹ subdanť penis que pro grauiorib⁹culpis in ipso ordine cõsueuerũt iponi. Ad hec districte phibem⁹ dictoꝝ ordinum monialib⁹ in eaꝝ dormitorijs cellas hĩe:si quas õo hñt olno destrui p̃cipim⁹ ⁊ mandamus p mistros seu visitatores in p̃ma visitatiõe q̃ impẽdent in monasterijs earũdẽ. Cõtradictiones si q̃ seu si que fuerint ac dantes eis in hoc auxilium vel fauorẽ auctẽ aplica per censurã ecclesiasticã cõpescẽdo. Ut aũt salutaria statuta ⁊ ordinatiões hmõi p quoꝝ obsuãtiam pfessores eiusdẽ ordis eterno regi in puritate mẽtiũ obsequẽtes de spũalibus hostibus aiaꝝ poterũt deo ppitio facilius triũphare eoꝝ publicatiões solẽnes ad cunctoꝝ pfessoꝝ dicti ordis notitiaz deducanť ac deuote ⁊ fidelr obseruenť ab eis:auctẽ aplica tenore p̃sentiũ ordinam⁹ q̃ statuta ⁊ ordinatiões p̃dicte in primis eorum gñali ⁊ pũicialib⁹capľis a pncipio vsqz in finem itegre put iacent leganť publice ⁊ ⁊ solẽniter publiceť eorũqz copie singulis mi/

nistris

ministris ꝓuincialibus ad ꝓfatum primum gene/
rale capl'm ꝯuenientib' p ministrum gnalem eius
⁊ diffinitorum eiusdem capl'i gnalis sigillis si/
gillate tradant: ⁊ etiam assignent. Jidemque quoque
ꝓuinciales ministri copiam statutoꝝ ⁊ ordinatio/
nu͂ huiusmodi singulis ꝯuentibus ꝓuinciaꝝ suarum
infra duoꝝ mensium spacium post publicationem
earu͂ in suis ꝓuincialib' capl'is factam mittere
teneant. Uolumus etiã ⁊ auctoritate statuim' supra/
dicta: q in singulis ꝯuentibus dicti ordis sta/
tuta ⁊ ordinatões ꝓfate legant quolibet mense se/
mel ⁊ q quelibet alia statuta ⁊ ordinatões eius/
dem ordis ꝯtraria his nr̃is ordinationib' ⁊ sta
tutis ipso facto oi robore careant: ⁊ etiam firmita/
te. Dicti quoque ministri ⁊ fr̃es dicti ordis p̃ntes
⁊ posteri ꝯtra ordinatões ⁊ statuta huiusmodi quicq̃
statuere vel ordinare aut obsuãtiam aliquam intro/
ducere nõ ꝓsumant: q si scienter ꝓsumptu͂ fue
rit auctoritate aplica irritum decernimus ⁊ inane ⁊
nullius penit' existere firmitatis. Uolum' etiã
⁊ mãdamus q singuli ministri ꝓuinciales in sin
gulis suis ꝓuincijs: singulis ꝯuentibus monia
lium ꝑdictaꝝ que sub cura seu regimine dicto/
rum frm̃ ꝯsistunt inquantum eas tangere vel re/
putare dignoscunt infra dictum terminum sub
eoꝝ diffinitoꝝ sigillis singulas copias debeant
assignare easque eoꝝ ꝯuentibus legi ac vulgariza
ri faciant ⁊ exponi ac sub penis ꝯtentis in eis
districte mandari: vt illa deinceps debeant in/
uiolabiliter obseruare.

Nulli ergo oino hoium liceat hanc pa
ginam nr̃orum statutoꝝ ordina/
tionum volũtatum ⁊ mãdatorum infringere vel
ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis aũt hoc attẽ/
tare ꝓsumpserit indignationem omnipotentis
dei ac beatorum Petri ⁊ Pauli aploꝝ eius se
nouerit incursurum. Datum Auinioni. iiij. kal.
Septẽbris pontificatus nostri anno secũdo.

Has igitur charissimi fratres
aplicas sanctiões
reuerẽter audite ⁊ cum grãtiarum actio/
ne suscipite ⁊ obedienter implete. Hec enim or/
dinata sunt ad nr̃aꝝ aiarum salutẽ ⁊ nr̃i ordis
honestatem ⁊ ad obseruãtiam regularem que si
vobis adsint ⁊ supersint nõ vacuos nos nec sine
fructu constituent in domini Jesu christi com
missionem. Jdeoque purissimam patris intentio/
nem studij laborem fructumque sequẽtem vigi/
lantius attẽdentes vos ipsos ⁊ corda vestra di
sponite quõ cuncta que in ꝓmissis ordinatiõi/
bus seu statutis iniuncta sint vobis diuina grã
assistente obseruare positis. In ꝓmissarum igi/
tur receptionis inspectionis lectionis ⁊ publica
tionis testimonium presentes lr̃as feci fieri ⁊
meo ⁊ diffinitoꝝ capl'i memorati sigillis iuxta
mandatum dñi pape prefati muniri. Datum
Caturcij. xxij. die mensis Junij: anno domini
supradicto ⁊ pontificatus ipsius domini Be/
nedicti pape. xij. anno secundo.

¶ Expliciũt ordinatões dñi Bñdi. pape. xij.

¶ Infrascripta sunt capl'a que ꝯtinent in con
stitutionibus infrascriptis. R. p. Guilelmi Fari
nerij gnalis ministri totius ordis minoꝝ frm̃.

¶ Incipit ꝓlogus in gnales ꝯstitõnes ordi/
nis minoꝝ editas Assisij in capl'o gnali ibi no/
uiter celebrato per. R. in christo patrem frẽm
Guilelmum farinerium tunc eiusdem ordinis
generalem ministrum Anno domini. 1354. In
festo Penthecostes.

Quoniam vt ait sapi/
ens: vbi nõ
est sepes diripiet possessio: ne/
cessarium est volentibus regni
celestis possessionem preclaram
in quam per spm̃ paupertatis in/
tratur custodire illesam sepem illi circũdare di
sciplinę. Nequaquam enim superfluunt morum ob/
seruantie regulares: que non solum ad spũalis
vite ꝯcordiam decorem ⁊ custodiam suffragan
tur verũetiam vt in pluribus intra ꝑfectiõis ⁊
puritatis regule ꝓmisse substãtiam includuntur.
Et has potissime explicare oportet: ne per caligi/
nem ignorantie in trãsgressiõis foueam incida/

tur. Nullus igitur de possessione virtutis glorief in corde: si dissipator est sepius in ꝯuersatōe. Si qs.n.teste scriptura: putat se religiosum eē non refrenās linguam suam: sꝫ seducēs cor suū huius vana est religio. Opꝫ igitur ori ⁊ ceteris sensib⁹: ⁊ actib⁹: ⁊ gestib⁹: ⁊ morib⁹: sepem circūdare tam p honestatem regulariū statutoꝝ: ⁊ viris pfectis nō desistit: sed seruari. Ne pꝰ sepem dissipāt mordeant a colubro ꝑm sniam sapientis. ¶ Non.n. absq; periculo paruipendi pōt qꝫ cuꝫ tāta difficultate: tot laborib⁹ ⁊ periculis: tot ⁊ tātis deliberatiōib⁹ p salute aiarum a gñali statuitur capl'o: apud quod pcipua residet auctoritas ordinem gubernādi. Si qs aūt grauem reputat horuꝫ sarcinā statutoꝝ hic cogitet apud se ꝙ iuxta aplm. Ois disciplina in pñti nō est gaudij sed meroris: fructuꝫ autēꝫ pacatissimuꝫ iustitie exercitatis per eam affert in futurum. Quia vō ꝯfusio est tam itelligētie ꝙ memorie inimica: expedit vt ꝯstitutionum varietas ad certos titulos reducaf: vt. vꝫ. Primo ordinenſ: que spectant ad religiōis ingressum. Secūdo que ad habit⁹ qualitateꝫ. Tertio que ad obseruātiaꝫ pauptatis. Quarto que ad formā interius ꝯuersandi. Quinto ꝙ ad formā exterius exeundi. Sexto que ad occupationeꝫ frm. Septimo que ad correctiones delinquentium. Octauo que ad visitationes ꝓuinciarū. Nono quā ad electionē mistroꝝ. Decimo que ad caplm ꝓuinciale. Undecimo que ad caplm gñale. Duodecimo ꝙ ad suffragia defunctoꝝ.

¶ Explicit prologus.

¶ De ingressu religionis. Cap. j.

Statuimus in principio ꝙ q venientē ad ordinem nrm dꝫ in frēm recipere: diligēter inquirat, ⁊ attēdat solicite ꝙ recipiendus vt docet rła sit fidelis ⁊ catholicus de nullo errore suspect⁹: mrīmonio nō ligatus p copulā carnalē: corpe sanus: aio ꝓ̄ptus: legitime natus: debitis expeditus: ꝯditiōe liber: etate. xiiij. annoꝝ ad min⁹ nisi fuerit a parētib⁹ oblat⁹: nulla vulgari ifamia maculat⁹: ꝯpetēter lrat⁹: vel ad labores frib⁹ honestos ⁊ vtiles aptus: aut talis ꝯditiōis exñs ꝙ ei⁹ receptio: clero ⁊ ppło non modicā edificationē afferat. Si qs aūt alr receptus fuerit nō admittaf ad ꝓfessioneꝫ sine generalis vel ꝓuincialis mistri lnia speciali cum consilio discretoꝝ. Porro laici nō recipianf ad ordineꝫ absq; lnia gñalis mistri. Et nullus pro laico recipiaf ad ordinē citra. xviij. annuꝫ: nec vltra quadragesimū: nisi eēt psona multū notabilis vel isignis: de cui⁹ receptiōe eēt edificatio magna in pplo ⁊ clero. Nec aliqs d laicatu ad clericatū ascendat sine assensu capli gñalis. Si aūt iuxta qꝫ rła ꝯcedit mistri cū aliqb⁹ clericis vel laicis dispēsarēt: vt pbōnis caputiū minime portarēt fiat eis tūc iuridica ꝓtestatio p illos q eos recipient: ꝙ ex tali ꝯcessione habit⁹ ꝓfessorū: nullꝫ ius acqrent in ordine: q̄uis annus pbōnis trāsiret: donec expssam ꝓfessionē fecerint iuxta nři ordis instituta. Nulli vō mistroꝝ custodi seu guardiano: liceat recipe aliquē eiectū de ordine vel p se egressuꝫ de admistratiōe alterius mistri: sine sit in nřo habitu siue non. Inhibemus etiā ꝙ nullus ꝓfessus in ordine medicātiū ad nřm ordineꝫ recipiat ꝙ si secus factum fuerit hmōi receptio irrita sit ⁊ cassa. Nec de nō medicātib⁹ aliqs recipiaf nisi prius a suo supiore lnia postulata. Iteꝫ nullus p alienā recept⁹ ꝓuincia: vel ad suā trāslatus istātiaꝫ possit ad natiuā redire ꝓuinciaꝫ maturus ibidem: nisi de generalis licentia speciali.

¶ Priuilegium Bonifacij pape.

Volentibus vestro aggregari cōsortio q su spēsiōis aut iter dicti vel excōicationis sentētijs a iure vel a iudice gñali sūt ligati absolutōis bñficiū obseruata forma canonica impēriri: ipsosq; in frēs recipe: ac eos q post assumptū habitū vel ꝓfessionē pmissam recoluerint se talib⁹ in sclo fuisse sentētijs inodatos: ꝑm formā ipsam vos gñalis ⁊ ꝓuincialis mistri ⁊ pfati custodes ⁊ vestras vices gerentes valeatis absoluere: ⁊ cum eis in irregularitatib⁹ dispēsare: si talib⁹ forsan fuerint inodati sentētijs: vel in locis interdicto suppositis diuina ꝑsumpserint officia celebrare vel ordines recipere sic ligati. Ita tamē ꝙ si aliq ex hmōi sentētijs propter debitum sint astricti eisdeꝫ satisfaciant vt tenenf. Uolumus nihilominus ꝙ volētes huiusmodi vřo aggregari collegio nisi mox postꝙ fuerint absoluti ordinem vestrum intrauerint etiam si ad hoc indutie a platis eiusdē ordinis ꝯcederentur eo ipso in prefatas sentērias a qbus eos absolui contigerit relabantur.

Caplm

¶ Capitulum generale.

C Ompleto vō anno ꝓbationis si nouicij a fratribus cū qbus ꝯuersati fuerint hēant laudabile testimoniū: de gñalis vel ꝓuincialis ministri licētia a suis custodib⁹ ad ꝓfessiones recipi possint. Et iterdū ex rōnabili cā possit minister hoc ipm ꝯcedere guardianis. Quã glibet nouitius faciat in hūc modū: quum ad ꝓfessionē recipit̄. Ego frater. N. voueo ꝛ ꝓmitto deo oīpotēti ꝛ btē Marie vgini: ꝛ btō Frā. ꝛ oībus scīs: ꝛ tibi pr̄ toto tpe vite mee seruare regulã frm̄ minoꝝ p dñm Honoriū papã ꝯfirmatã: viuendo in obīa: sine ꝓprio ꝛ in castitate. Et q eum recipit ꝓmittat ei vitam eternã si hec obseruauerit. Et hec receptio tm̄ fiat in capl̄o coram frib⁹ ad hoc spālr ꝯuocatis. Mōi aūt nouitij añ ꝓfessionē fint expropriati oīno ꝛ nihil pro se in testamēto vel alr̄s faciant reseruari. Si aūt ꝯuersatio alicu⁹ nouitij fuerit dubia apud frēs ei⁹ ad ꝓfessionē receptio ꝓuīciali ministro penitus reseruet̄. Nullus aūt nouitius pro clerico ad ꝓfessionē recipiat̄: nisi totum diuinum officiū sciat dicere per seipm. Illi vō q iam sunt recepti vel in posteꝝ ꝯtra ꝓsentes ordinationē ꝯtigerit recipi: nō ꝓmoueant̄ ad ordīes sacros nec mittant̄ ad studia: nec ad aliquã ꝓhēdētiã assumant̄ anteq̃ ꝓfecte sciuerint diuinū officiū vt debet. Siqs autē custos vel guardianus aliquem ꝓdicta nesciētem ad ꝓfessionē recipe vel ad ordines sacros ꝓmoueri facere ꝓsumpserit puniatur grauiter per ministrum.

¶ De qualitate habitus. Cap. ij.

C Um autē regula dicat q̄ frēs oēs vestimētis vilibus induant̄ put in statu bone memorie dñi fratris Bonauenture ꝯtinet̄. ¶ Ordinamus ꝛ statuimus: vt vestimētoꝝ vilitas attēdat̄ in ꝓcio pariter ꝛ colore. In oīb⁹ aūt q̄ ad habitū frm̄ spectāt ad imitationē patrū nr̄oꝝ semp in vestib⁹ reluceat asptas vilitas ꝛ pauptas. Et vt ignorātia nemini sit occasio dlinquēdi: ordinamus q̄ oēs frēs vestib⁹ talibus induant̄ q̄ nec sint adeo ꝓciosa vt vidētes eos de curiositate ꝛ vanitate notare debeant: nec ita vilia ꝛ grossa q̄ ipsa vidētes in horrorē inducāt ꝛ ꝓuocent ad derisum. ¶ Lōgitudo aūt habitus vltra longitudinē fris deferētis talis sit q̄ nec plica vltra q̃tuor digitos ꝓtēdatur: nec ita breuis q̄ in corda ex ea valeat operiri. Latitudo vō .xviij. palmoꝝ nō excedat mēsurã: nec sit minor qndeci. Capuciū vō tali mō fiat q̄ ex fis i capite extremitas p lōgitudinē duoꝝ digitoꝝ nō excedat cingulū: nec p duoꝝ digitoꝝ latitudinē supra cingulū debeat remanere. Pānus aūt anteq̃ incidat̄ ꝓsentet̄ custodi vel guardiano ꝯuentus: q iudicare teneat̄: an pānus ꝓsat⁹ ꝯueniat nr̄e ꝓfessioni: ꝛ nō nisi fm alterius eoꝝ arbitrium pānus pro habitu vel mantello aliquo mō scindatur. Qd̄ si oppositū per frēm aliquē fuerit attētatū: ipsum custos vel guardianus ꝓuare debeat ipso pāno. ¶ Caueant aūt ministri custodes ꝛ guardiani ne pānos guttatum respsos diuersis coloribus: vel nimiam albedinem vel nigredinē ꝓtendētes pro habitibus vel mātellis frēs deferre ꝓmittāt. Excessus ēt quoad numeꝝ i habitibus tunicis ꝛ mātellis castigatione qua ꝯuenit reprimatur. Et q in ꝓmissis corrigēdis vel aliquo ipsoꝝ fuerint negligētes: tādiu a vino abstineant: q̃diu ꝓdicta ex eoꝝ culpa remāserint incorrecta. Ministri ēt sine morosa dilatione oēs ꝛ singulos frēs sue ꝓuincie teneāt̄ur reducere ad vniformitatēm habituū ꝛ vestium sicut in ꝯstitutionibus papalibus cōtinet̄. Mātellos quoq̃ de pāno vili ꝛ humili frēs habeāt: nō rugatos circa collum nec crispos: nec vsq̃ ad terram per integrum saltem palmū protēsos. Et in forma seruetur modus antiquus ꝛ hactenus consuetus oī curiositate penitus abdicata. Nec vnq̃ dormiāt frēs sine habitu: femoralibus ꝛ corda nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogātur. Quicūq̃ aūt frater reptus fuerit sine habitu iacere: in terra corā fribus sine habitu in sequēti ꝓdio comedere teneat̄. Et q̄ camisiam lineam de bombice vel de cotone ad carnē portauerit: in sequēti ꝓdio in terra comedat: habens corā se camisia pro tobalia vel mātili. Si vō relapsus fuerit in aliquo ꝓdictoꝝ voce actiua ꝛ passiua ipso facto sit ꝓuatus: ꝛ p mēseꝫ ꝓbationis caputio puniat̄. Et eisdē penis subiaceant vestes seculares in suis cellis tenētes sine superioris sui scitu ꝛ licētia spāli. Ministri ꝛ custodes grauiter puniāt illos q vitiosi fuerint nō cogēte necītate portar: capitergia seu sudaria circa collū: ꝛ almutia alba siue rubea de pāno vel

de tela. ¶ Itē quū ordo nr̄e pfessionis quasi
tunica xp̄i incōsutilis mira virtutū varietate
ɔtext⁹ īdiuisibilis in plures ordines censeat̄ vl
no. Jdcirco ordinat gñalis mister de ɔordi cō
silio oium diffinitorū ⁊ ɔsensu mistrorū ⁊ magi/
strorū capl̄i gñalis: ne deinceps secta aliqua ex
frib⁹ dicti ordinis exurgere pmittat̄: q̄ ptēdat
pbabiliter ex separatione locorū ⁊ habituū ip/
sos esse alis separatos. Presertim cū talis secta
p declarationē dn̄i. Jo. pape. xxij. ⁊ dn̄i Bene
dicti pape duodecimi. Tāq̄ psumptuosa ⁊ te/
meraria iudicet̄. Itē sani frēs in dormitorio cul
citris: lintheaminib⁹ ⁊ puluinarib⁹ de plūma nō
vtātur. Cingulū habeat̄ corda cōmunis ⁊ ru/
dis: ⁊ eis curiositas ⁊ singularitas ab ea penit⁹
rescindat̄. ¶ Itē cū ōm rl̄aᵹ calciamēta nisi in
casu necītatis frēs portare nō dbeāt: ⁊ p hoc ēt
a religiosis ceteris distinguant̄: ordinat gñalis
mister de ɔsensu capl̄i gñalis ⁊ pcipit: q nul/
lus frater portet calciamēta sine vrgenti ⁊ ma/
nifesta necītate de mistri licētia spāli. Quā licē
tiā in ei⁹ absentia custos vel guardiani aut vi/
carij eorūdē dare possint cū ɔsilio frm̄ discreto
rū. Ad qd̄ ɔsiliū fideliter tribuēdū teneant̄ di/
screti cū fuerit reqsiti. Et qui ɔtrafecerit infra
octo dies p vnā diē nālē p obediētiā nō bibat
nisi aquā: vel ab oī cocto abstineat pter panē.
Et habeant̄ calciamēta p celebrādis missis in
cōmuni: qbus frēs occasione missaᵹ ⁊ non alr̄
calcient̄. Tōsurā desup aures tā clerici q̄ laici
sibi fieri procurēt. Ad qndenā aūt semp in esta
te radant̄. In hieme vō infra tertiā septimanā
⁊ sit rasura nō modica vt decet religiosos. s. vt
inter ipsam ⁊ aures non sint, plusq̄ tres digiti.

¶ De obseruantia paupertatis ⁊ de non reci/
piēda pecunia. Cap. iij.

P Reterea quū rl̄a dicat q frēs nō recipiāt pecuniā
p se nec p interpositā psonā: ⁊ qualiter
intelligi debeat per duos summos pontifices
scilicet Nicolaū tertium ⁊ Clementem quin/
tum aperte fuerit declaratū: ordinamus vt hoc
melius obseruetur q declarationes pdicte q̄/
tum ad istum articulum ⁊ alia que pertinent
ab obseruantiam paupertatis quater in anno:
⁊ ipse declarationes bis p integrū ad minus in
anno legantur ne ignorantia sit ipsis frib⁹ oc/
casio delinquendi. Nullus fr̄ quacūq̄ ex cau/
sa pecuniā apud aliquem deponi sustineat vel
ɔseruari sine licētia spāli: ⁊ semp cuᵹ ɔsciētia
guardiani: ⁊ nulli ɔcedat̄ nisi p necītate pñti
vel de proximo iminenti. Quilibet aūt frater
teneat̄ infra octo dies postq̄ sui guardiani psen
tia habuerit eidē totā elemosynā q̄ p ipso quo
cūq̄ mō expendēda vel pro aliis distribuenda
habebit integraliter reuelare. Et hoc idē guar
dianus custodi ⁊ custos mistro facere teneat̄.
Et quicūq̄ hoc facere ɔtempserit pena pprie/
tarij puniat̄: ⁊ nihilominus recursu ad dictaᵹ
elemosynā sit priuat⁹. Et eidē pene subiaceat
quicūq̄ pecuniā sup se portauerit vel ppria ma
nu ɔtrectauerit: vel in cella vbi fr̄ fuerit de cō/
uētu retinuerit. Qui vō secūda vice rept⁹ fue/
rit pecuniā sup se portasse vel manu ppa ɔtre/
ctasse pena carceris puniat̄. Pena ēt pprietarij
puniat̄ qcūq̄ libros seu res alias quascūq̄ suo
vsui deputatas apud personā aliquā extra cō/
uentū seu locū frm̄ deposuerit absq̄ scitu guar
diani: ⁊ aliquorū proborū frm̄ ɔuēt⁹ seu loci. Te
neant̄ aūt mistri ⁊ custodes p obediētiā ō hoc
ingrere diligēter ⁊ terminū certū pfigere infra
quē ipsa pecunia in res licitas ɔuertat̄. Simili
quoq̄ pena puniat̄ q pro se vel pro alio in ɔtra
hendis debitis inuēt⁹ fuerit vitiosus. Et simil̄r
q libros vel res alias suo vsui dputatas p se vl̄
pro alio pignori supposuerit sine sui mistri licē
tia: q sup hoc habeat licētiā ɔcedēdi: vt eā pos/
sit dare custodib⁹ si forte viderit opportunum
Guardiani insup res ɔuētuū vel locorū sine ma
gna necītate vl̄ euidēti vtilitate ipignorare nō
audeāt: nisi maioris ptis frm̄ suorū maxie senio
rū habeat assensus. Caueāt aūt guardiani ⁊ fra
tres alij ne se vel locū aliquē in debita onerosa
inducāt vel induci pmittāt absq̄ mistri ɔsilio
⁊ assensu. Et de his debitis in quolibʒ ɔuicia/
li. c. pquirat̄. Item pro edificijs ɔstruendis: lo/
cis ēt mutādis vel ampliādis ⁊ pro libris scri/
bēdis vel emēdis debitū fieri phibem⁹: nisi
mister prouincialis pro causa rōnabili viderit
dispēsandū. Nullus insup fr̄ libros scribi faci/
at ad vēdēdū: nec habitos vēdat cari⁹ in ordie
q̄ sint empti. Et q vltra acceperit eidē penit⁹
auferat̄: ⁊ nihilomin⁹ puniat̄. Insup frēs non
habeāt nec mutuent vasa aurea vl̄ argētea vel
vtant̄ eisdē vel aliis iocalib⁹ pciosis. Et qcūq̄
ɔtrafecerit habitu spoliet̄: ⁊ ō mutuatis nihi/
lominus

lomin⁹ puniat̄ ad arbitriū mi̅stroꝝ. Itē fratres
nullā lr̄am vel istrumētū ꝯfici pmittāt in qb⁹
ꝑtestent̄ se pecuniā recepisse. Sufficiat tn̄ di/
cere sorꝫ tātā quātitatē pecunie datā vel legatā
pro sua necitate vel vtilitate: ab aliqua ꝑsona eē
acceptā ⁊ sibi plenarie satisfactū. ¶ Circa ꝯsti/
tutionē quoq; domini Bn̄dicti pape duodeci
mi in casu quo vult q̄ libri frm̄ decedentiū ad
eoꝝ ꝯuēt⁹ libere reuertant̄: intelligim⁹ talium
frm̄ decedētiū dici ꝯuentū pro quo ad nr̄m or
dinē sunt recepti. Quāuis inde vel ei⁹ terris
non sint nati. Frm̄ aūt indistincte in ꝓuincijs
vel custodijs: ad ordinē receptoꝝ itelligim⁹ eē
ꝯuēt⁹ illos ex quoꝝ terris originē ꝯtraxerunt.
Et vt in p̄dictis deinceps certius ꝓcedat̄ vo/
lum⁹ q̄ qn̄ aliqs fr̄ recipit̄ in ꝓuicia vel custo
dia nō natiua vel iā receptus extiterit d̄termi
net̄ p mi̅strū determinate ad locū aliquē ptine
re. Libri aūt frm̄ translatoꝝ de ꝓuincia custo/
dia vel ꝯuētu p incorporationē alterius quos
tēpore sue trāslationis habuerint: ad ꝯuētū p̄/
stinū ipsoꝝ scḋm q̄ p̄mittit̄ reuertant̄. Qui vero
post p̄fatā trāslationē obuenerint illi⁹ erūt cō/
uēt⁹ seu loci cui fr̄ p mi̅strū fuerit deputatus.
¶ Et de pecunia q̄ pro frm̄ necitatib⁹ idistin/
cte apud spūales amicos a dātib⁹ fuerit depu/
tata nisi p dn̄m reuocet̄ idē iudiciū habeatur.
Inhibem⁹ districte sub pena priuationis libro/
rū ⁊ officioꝝ ordinis aut pene equalentis cui
hec pena nō cōpetit: q̄ nihil pmittat̄ d̄poni in
locis frm̄ i auro vel argēto: gēmis seu alia qua
cūq; re p̄ciosa solis libris exceptis: nisi aliquis
necitat̄ articulus emergat: quē fr̄es sine scāda
lo vitare nō possent: ⁊ nunq̄ fiat sine ꝯsilio di/
scretoꝝ ⁊ licētia guardiani vel vicarij: ita q̄ vi
deat̄ ab ipsis qd ⁊ quātū si fieri pmiserit q de/
ponit: ⁊ cui ⁊ qualiter reddi debeat ⁊ hoc sub
scriptura auctēticavel deponētis sigillo si hꝫ: ⁊
semp cū ꝓtestatiōe q̄ fr̄es deponētib⁹ de custo
dia nullaten⁹ tenebunt̄. Talia v̄o deposita sem
p in cōmuni loco a guardiano assignato seruē/
tur: ⁊ eo mō quo accepta fuerint reddant̄ cum
idonea cautione. Mi̅stri: Custodes: Guardia/
ni: Procuratores: ⁊ alij officiales: ceteriq; fr̄es
de collatis ⁊ expensis ac suo ꝯsilio ⁊ assensu ad
dispensandū cōmissis reddant debitā rationē:
ita q̄ mi̅stri in prouinciali. c. ⁊ custodes ibidē
corā fr̄ibus sue custodie: guardianus ac procu/
ratores semel infra. xv. dies corā aliquibus fratri/
bus discretis loci vel ꝯuentus ad hoc cōmu/
niter assignatis. Alij fr̄es mi̅stro vel custodi cū
fuerint requisiti. Ipsi v̄o mi̅stri ⁊ custodes te/
neantur de his congruis temporibus require/
re rationē. ¶ Ecclesias ēt ⁊ alia edificia q̄ con
siderato frm̄ inhabitantiuꝫ numero excessiua
merito debeāt reputari fieri de cetero firmiter
prohibemus. Paramēta etiā ⁊ vasa ecclesiasti/
ca decētia in numero ⁊ magnitudine sufficien
tia competenter a fratribus habeantur. ¶ Et
in his ministri ⁊ custodes inuigilent vt oīs su
perfluitas euitetur. ¶ Nullū etiā notabile edi
ficium de cetero construatur vel destruatur si/
ne licentia ⁊ dispensatione mi̅stri. Et qui con/
trarium fecerit vel consuluerit p ministruꝫ de
loco irreuocabiliter expellat̄: ⁊ alijs penis gra/
uioribus puniatur. Custos v̄o statim p̄dictū
excessum teneatur denunciare ministro. Inhi/
bemus etiam per obedientiam q̄ nullus fra/
ter per se vel per alium inducat aliquā perso/
nam ad faciendum seu ordinandum aliquā ele
mosynam perpetuam vel ad vitam sibi vel al/
teri fri vel etiā ordini exhibendaꝫ. Et si aliqua
talis fuerit ordinata nullo modo a fr̄ibus vel
ab aliquo nomine ipsoꝝ in iudicio exigat̄ vel
exigi procuretur. Si quis aūt cōtrarium atten
tauerit scienter inducendo vel in iudicio exi/
gendo vel exigi faciendo mō p̄dicto ipso facto
sententiam excōmunicationis incurrat a qua
per ministrum vel eius vicarium possit absol/
ui. Precipim⁹ p obediētiā oībus fr̄ibus singu/
loꝝ ꝯuentuū vel locoꝝ ne ꝯsentiant custodib⁹
vel guardianis seu eoꝝ vicarijs in pactionib⁹
vel ꝯuentionibus cū clericis faciendis vel qui
buscūq; ꝑsonis sine mi̅stri licentia expressa vi/
ua voce seu sua littera spāli. Et qcunq; ꝯtrafe/
cerit ab oī actu legitimo sit suspensus: nec resti
tui possit nisi p gn̄alem ministrum: vel p illuꝫ
cui in speciali duxerit cōmittendū. Et eidē pe
ne custodes ⁊ guardiani ⁊ eoꝝ vicarij subiace/
ant: si talia quoquo mō facere attētabūt. Hanc
aūt ꝯstitutionē de pactionibus ꝑpetuis ⁊ reb⁹
notabilibus intelligi declaram⁹. Et caueāt fra/
tres pro posse ab oī scandalo clericoꝝ ⁊ irreue/
rentia p̄latoꝝ. Et tp̄e gn̄alis interdicti scḋm for
mā statuti dn̄i Clemētis pape quinti matrici/
b⁹ ecclesijs se ꝯformēt. Mādat ⁊ p̄cipit capitu/

ũ gñale ꝙ frẽs de his funeralibus: q̃ ad eos de rõne eoꝝ q apud illos sepelliunt͛ obueniũt li/bere curatis exhibeãt canonicã poꝛtionem. Et sũmo studio caueãt ne occasiõe ipsius canoni/ce poꝛtionis in romana curia vel alibi lites mo/ueant cũ curatis. Ubi aũt irrationabilia graua/mina ratione vel occasiõe poꝛtiõis p̃dicte cura/ti ipsi ingererent fribus nr̃is: ꝙ ad sedẽ ap̃licã vel obseruatoꝛes nr̃oꝝ p̃uilegioꝛũ recurrere opoꝛteret studeãt p̃udẽter ꝛ cũ deliberatione anteq̃ƺ lites incipiãt iuris pitoꝝ ↄ̃silia salubꝛia habere ꝛ ab eisdẽ infoꝛmationẽ recipere an iu/stitia sit p eis: ꝛ in dubio nullaten⁹ ad litigan/dũ p̃cedant. Ceteꝝ cũ nr̃o oꝛdie aliq frẽs fue/rint ꝛ sint excellentes in deuotiõe ꝛ obseruãtia strictioꝛi nr̃e p̃fessionis: vult ipse gñalis mis/ter cũ gñali. c. vniuersoꝛ: ꝙ sic viuẽtes p p̃latos bñ tractent͛ ꝛ fauoꝛabiliter in suis deuotionib⁹ nu/triant͛: sicut semp in nr̃o oꝛdie fieri ↄ̃sueuit. Nã võ dñs p p̃phetã dicit. Ecce q̃ƺ bonũ ꝛ q̃ƺ io/cũdũ habitare frẽs in vnũ: ideo oꝛdinat gñalis mister cũ sup̃adicto gñali. c. ↄ̃stitutione p̃senti ꝙ frẽs deinceps indifferenter in ↄ̃uẽtib⁹ habi/tent: ſm dispositionẽ mistroꝝ ꝛ custodũ: ꝛ in heremitoꝛijs idẽ fiat. Caueãt aũt p̃dicti p̃lati ne frẽs aliquos ad heremitoꝛia mittãt p̃o resi/dẽtia ibidẽ faciẽda: nisi solidos ꝛ p̃batos i ob/seruãtia regulari: vbi fieri poterit bono modo. Itẽ q̃cũq̃ƺ frater nostri oꝛdinis p̃fessoꝛ asserere p̃sumpserit publice vel occulte ꝙ frẽs rem sibi necessariã nõ possint emere vel solutionẽ face/re p̃o re iaƺ empta de elemosyna pecuniaria p nũcium illius a quo res emit͛: vel illius a quo eisdẽ fr̃ibus elemosyna datur: vel p aliquẽ aliũ volentẽ facere elemosynã p̃sentatũ aut imi/nentib⁹ necessitatibus ad sp̃ualem vel familia/rem amicũ apud quem p dñm pecunie vel nũ/cium auctoꝛitate eiusdem dñi deposita fuerit pecunia p necessitatibus frm̃ dispensanda re/currere absq̃ƺ hoc ꝙ cẽseantur sue regule trans/gressoꝛes ipso facto sententiã excõicationis in/currant: cũ hec assertio ↄ̃traria sit declarationi ꝛ determinationi domini Gregoꝛij pape noni sp̃alis p̃tectoꝛis ꝛ familiaris ↄ̃siliarij bti Frã/cisci manifestissime ↄ̃tradicat. Eidẽ etiã pene subiaceant q temerarie asserunt ꝙ ex arbitrio mistroꝝ ꝛ custodũ fribus qñ viderint ꝛ certa scientia ꝛ experiẽtia p̃bauerint ꝙ vite necessa/ria p̃o cõmunitate ↄ̃uentuũ ꝛ locoꝝ de mẽdi/catis quottidie vel p̃curatis nõ possent viue/re absq̃ƺ ↄ̃gregatione grani ꝛ vini in granarijs ꝛ cellarijs: p̃dicta ↄ̃gregatio grani ꝛ vini no/bis minime ↄ̃ueniat ſm nostre regule puritatẽ q̃ assertio declarationi dñi Joãnis pape. xxij. ↄ̃tradicit expꝛesse. Si võ ↄ̃tra duas ↄ̃stitutiões p̃dictas ptinaces extiterint eis opposita asserẽ/do in p̃dicatione disputatione vel p̃uata in/foꝛmatione si p testes idoneos de his ↄ̃uicti fue/rint pena carceris puniant͛: nec liberari debe/ant nisi a suis assertionibus cum p̃testatione ꝙ nũq̃ƺ recidiuabunt desistant.

¶ De modo interius conuersandi. Cap. iiij.

Quum ſƺ regulã teneamur duas quadragesimas ieiunar͛: ꝛ intermedia suadeat͛ cũ bñdictiõe diuina: ex hui⁹ bñdictionis amoꝛe. Statuim⁹ ꝙ tali hoꝛa comedant frẽs: ꝙ q nolunt ieiunare non grauent͛. s. hoꝛa sexta. Obsecrat tñ gñalis mini/ster cũ gñali. c. ꝙ oẽs frẽs in ipsa quadragesima intermedia. s. bti Frãcisci in ↄ̃uẽtu sint vna re/fectione ↄ̃tẽti ad amouẽdas multas deoꝛdina/tiones ꝛ obtinẽdam bñdictionẽ paternã exce/ptis minutis debilib⁹ ꝛ infirmis. Apl̃oꝝ vigi/lie ieiunent͛ intus ꝛ extra beatoꝝ Philippi ꝛ Jacobi: Joãnis euãgeliste: ꝛ Barnabe tm̃ ex/ceptis. Uigilia beati Bartholomei ieiunet͛: ꝛ festũ fiat ſƺ moꝛẽ patrie. Uigilia aũt beati Frã/cisci ieiunet͛. Jeiunia rl̃e i cibo quadragesima/li seruent͛: ꝛ quadragesime obseruãtia a q̃nqua/gesima inchoet͛. ¶ Circa esum carniũ frẽs tẽ/perate ꝛ stricte se habeãt ꝛ de sero in locis suis nullo tẽpoꝛe carnes comedãt exceptis īfirmis ꝛ hospitibus de nouo veniẽtib⁹: qb⁹ p̃ũt tãtuƺ p̃imo sero quo venerũt de carnib⁹ p̃uideri: exceptis illis etiaƺ qui post p̃ndiũ venissent: p̃/dicassent: ꝛ manualiter artificibus ꝛ q̃stoꝛib⁹ p cõmuni vtilitate tota die laboꝛantib⁹: nisi car/nes in p̃ndio comedissent. Caueant fratres in festis sancti Nicolai vel Innocentum vel qui/buscũq̃ƺ alijs festis vestes extraneas: religiosas: clericales: vel seculares: vel mulieb̃res iduere: aut nouitates alias dissolutas iducere etiã sub pena amotionis ↄ̃fusibilis de ↄ̃uẽtu. ¶ Oꝛdi/namus insup ꝙ īfirmis fr̃ibus frẽs infirmarij ꝛ alij frẽs infirmoꝝ seruitijs deputati studeãt cum diligentia ꝛ sedulitate eis seruire. Mini/stri

firi vero custodes z guardiani eorumq3 vicarij eis seruiri facere z de cunctis necitatibus pui dere vel prouideri facere teneantur. Et hoc de cõibus elemosynis: nisi pro necitate fris ifirmi indistincte fuerit aliqua elemosyna deputata. Et vt hoc melius obseruef volum⁹ z mandamus mistris z custodib⁹: vt in suis euentib⁹ z locis in qb⁹ erūt siqui fuerint infirmi psonaliter visitent: z inquirāt solicite qualiter ↄsuetudinarie puidef z seruif infirmis. Et si aliquos defectus cõpererint frēs q fuerint in his culpabiles: ẜm defectus z culpaꝝ exigētiā puniāt: z defectus prout poterūt faciāt emēdari. Custodes aūt in quolib3 loco sue custodie deputent vnū frēm q in eius absentia infirmos frēs frequenter visitet z guardianū z pcuratorē z infirmariū put viderit expedire solicitet: ita q vt pmissum est bñ puideaf z seruaf infirmis. Porro mistri si quos custodes vel guardianos vel eoꝝ vicarios legitime dephenderint in pmissis notabiliter deliquisse ipos sicut crudeles vel nimiu3 negligētes in puinciali. c. a suis officijs dbeāt amouere. Infirmarios vō z alios fuitores quos in hmōi officio repererint deliquisse: ẜm qualitatē delicti debite subijciant disciplinę. Uisitatores ēt in puincijs quas visitant de hoc articulo singulariter inquirāt. Et si aliquas puinclas in hoc vitiosas inuenerint fideliter vitatē significent. c. gñali. Itē ordinamus q guardiāi nō possint indui de quacūq3 elemosyna: nec pannū recipere p vestitu: domec oib⁹ frib⁹ indigētibus sui loci de vestimentis ẜm aplica instituta fuerit puisu3. Indigentes aūt intelligant: q p obedietiā requisiti dicunt se elemosynā nō habere nec habere posse a ↄsanguineis vel amicis de qua possint sibi de vestib⁹ hmōi prouidere. ¶ Frēs oēs hospites recipiant in viscerib⁹ charitatis maxie veniētes de extraneis puincijs z lōginquis. ¶ Et qñ frēs pdicatores ad loca venerit nra: velut frēs nri ordis bēigne recipiāt z charitatiue. Et seminātes iter eos z nos 3i3aniā z scādala grauiter puniant. Ipi vō hospites i loc3 vbi vltra tres dies morā ↄtrerit dicāt in. c. culpas suas: z dicta culpa acceptaq3 pnia egrediant. Itē cū illius sūme op⁹ gre q̄ hō piūct⁹ est deo in vnitate psone legif i missa genuflectant frēs oēs. Et ad illud vbū euāgelij. Uerbū caro factū est. Et ad illud vbū symboli. Et hō fact⁹ est. Et ad illud vbū euāgelij. Ecce ācilla dñi. Et ad illud vbū euāgelij. Procidētes adorauerunt eū. Et ad illud vbu3 apli. In nomie iesu oē genu flectaf. Et alibi sic i ordiario positū iuenif. Et ad illud aūt altissimū sacramētū diligēter se ppa rēt oēs frēs. Et vt hoc meli⁹ fiat ordinam⁹ q frēs singuli determinatos de ↄsciencia guardiani habeāt ↄfessores qbus bis ad minus ↄfiteātur in qualib3 septimana. Frēs vō nō sacerdotes de qndena in qndenā semp cõicare teneantur in missa ↄuētuali: nisi remāserint de licētia pſidētis. Et de hoc sint soliciti guardiani: vt p vtriusq3 sacramēti frequētiā sancte ↄuet satiōis in vtroq3 hoie puritas obseruef. Ordinam⁹ ēt q pcurator ordis i curia romana z ei⁹ socij: aūq3 suū officiū exequanf ₽stent gñali mistro vel illi cui in spāli duxerit cōmittedū corporale iuramētū q suū officiū fideliter exequenf. Forma aūt iuramēti est ista. Ego frater M. ordinis minoꝝ frm̄ z reuerendi patris gñalis mistri in romana curia procurator: promitto esse fidelis dicto ordini z R. patri generali mistro ac eius officio z successoribus eius canonice intrantibus in assumendis: prosequendis: z defendendis oib⁹ cōmissum mihi procurationis officiū tāgētib⁹: nec vnq3 vbo vel scripto nec facto cōscius ero alicuius ↄsilij: tractat⁹ vel informationis: q̄ in piudiciū dicti ordinis vel ipi⁹ gñalis mistri z ei⁹ officij ac successoꝝ ei⁹ possint z valeant redūdare. Et de cōmisso mihi pcuratōis officio fidelr quātū potero z sciuero ẜ3 deu3 z ↄsciētiā rectā me habebo. Sic me de⁹ adiuuet: z ad scā dei euāgelia. Ordinam⁹ ēt ↄstitutione pñti vt pcurator ordis in romana curia nouiter institutus a suo pdecessore vl socio tā priuilegia litteras z instrumēta causaꝝ ordis in romana curia statū z qcūq3 pcurationis officiū tangentia sub inuentario z spāli registro recipiat i pñtia guardiāi loci curie pdcē z aliquorū discretoꝝ frm̄ p pcuratorē nouiter istitutu3 ad h spālr vocatoꝝ. Guardian⁹ vō oia q̄ pdict⁹ pcurator recipiet faciat copiare z i area i q̄ sigillū ↄuēt⁹ ↄseruaf illam copiā diligēter custodiri pcuret: vt qñ ordinabitur alius procurator ex collatione scripturaꝝ pcuratoris antiq z guardiani pdicti colligi valeāt si ea que eidem pcuratori per pdecessorem eius fuerant tradita in

tegre ꝛ fidelr ↄ̄signent. Et iste modus deinceps
sub forma q̃ ꝑmittit a ꝓcuratore ordis ꝛ guar/
diano loci curie p obiam ↄ̄tinet. ¶ Itē ordina
mus q̧ ꝓcurator ꝛ socius eius teneant ad gñale
capl̄m accedē: ꝛ tā de causis motis in ↄ̄sistorio
ꝛ in audiētia tangētib⁹ ordinē ꝛ ꝓuincias q̄ȝ de
receptis ꝛ expēsis reddāt debitā rōnē. ¶ Itez
ordinam⁹ q̧ dict⁹ ꝓcurator imediate post mini
stros resignet offō: ꝛ ibidez de sua idoneitate ꝛ
sufficiētia vel ↄ̄trijs discutiat. Et si maiori parti
capl̄i visum fuerit q̧ negligēter ꝛ inutilr se ha
buerit in ꝓsequēdis causis ordis sua resignatio
admittat ꝛ ꝓuideat de alio: put in statutȝ dñi
Bñdicti pape. xij. plenius ↄ̄tinet. ¶ Item in
assumēdis ꝛ ꝓsequēdis causis ordis ꝓcurator
ꝛ ei⁹ socius si bono mō fieri poterit sp debeāt eē
simul. ¶ Item qlz mister ab vno caplo gñali
vsq; ad sequēs capl̄m gñale procurare studeat
tres florenos p aduocatis ꝛ defensorib⁹ cārum
nrāz in loco curie ro. ꝛ ordis scē Clare. Quilz
etiā inqsitor heretice prauitatis p causis sui of/
ficij defendēdis tres florenos ꝓcuratori ordi/
nis vel eius socio mittere teneatur. Qui pro/
curator debeat eos aduocatis ꝛ procuratorib⁹
causarum fideliter assignare.

¶ De modo exterius exeundi. Cap. v.

Nullus frater vadat pedes vel
eques sine frē: vl̄ sine frē
socio alicubi cōmoret. Ad monasteria
aūt scimonialium quaꝝ est nobis cura cōmissa
nullus frater accedat: nisi ex offō ꝑdicationis:
ↄ̄fessiōis: visitatiōis: vel ex spāli mīstri sui lnīa
in scriptis obtēta. Nec aliqs p mīstruȝ lnīatus
cum aliq̃ sorore sine frē ꝑsente ꝛ vba audiente
loquat: nisi mister ex cā rōnabili cum aliqbus
maturis honestis frib⁹ ꝛ etate ꝓuectis in scri
ptis duxerit dispēsandum. Si qs aūt ↄ̄ p̄ntem
ordinatiōnē ad aliqḋ monasterioꝝ memorato/
rū accedē vel cuȝ sorore loq ꝑsūpserit ꝓuat⁹ sit
ipso fcō vsq; ad annū accessu ad mōasteria mo
nialium quarūcūq; nisi forte cā ꝑdicatōis: vbi
tūc ali⁹ hāi nō posset: ita tñ q̧ cū sororib⁹ nō lo
quat. Si tñ fr talis ↄ̄dictiōis existeret: q̧ eū pe/
na ꝑposita nō grauaret custos eū punire ꝓbō/
nis caputio vsq; ad mīstri ꝓuīcialis vel gñalis
aduētuȝ teneat. Et vt discursus inutiles cōpe/
scant mīstri extra suā ꝓuinciam frēs non mit/
tant absq; necessitate vel euidēti vtilitate cer/
tum eis in lrīs obialibus terminum ꝑfigentes
reuertendi. Custos etiā extra suam custodiam
ad mīstrum vel alīs guardianus extra guardia
nie sue terminos frēs nō mittat nisi p vrgenti
necitate vel euidēti vtilitate viderit faciendū
ꝑfixo eis breui ꝛ certo termino reuertendi. Et
quotiens qs ↄ̄fecerit ꝑdictorū totiens ieiunet
in pane ꝛ aqua. Fribus sine testimonialib⁹ lrīs
sui ꝓuincialis mīstri extra suam ꝓuinciam ꝛ
custodis extra suam custodiaȝ euntib⁹ caputia
ꝛ oia q̃ portant auferant ꝛ non reddant nisi in
casu excusabili de ↄ̄silio discretoꝝ. Hoc idē fiat
ei q sine socio vadit vel morat siue eques ierit
siue pedes. Nullus quoq; frater extra suam ꝓ/
uinciam sine lnīa ꝓuincialis mīstri vel ex cau/
sa multū rōnabili ad p̄ntiam gñalis mīstri pre/
sumat accedere: q̧ si ↄ̄trarium p aliquē attēta/
tum fuerit: fiat q̧ p eundē gñalem mīstruȝ ad
mīstrum suū ꝓuincialem ↄ̄fusibilr remittetur.
Frēs nō comedant vel bibāt in villis: castris et
ciuitatib⁹ vel oppidis vbi morant frēs nisi cuȝ
dñis terraꝝ ꝛ ꝑlatis ꝛ viris religiosis in domi
bus eoꝝ. Nec iterp̄tatiue qlibet censeat p̄rela
tus aut dñs terraꝝ. Qḋ si qs ↄ̄trarium fecerit
infra octo dies a vino in vna cōpleta refectiōe
abstineat per obiam salutarē. Nec mulieres in
domibus frm̄ comedere pmittant nisi mīstris
aliter aliud videret. Nec ad interiora ↄ̄uentuuȝ
admittantur: nisi de licētia guardiani vel eius
vicarij cum consilio discretorū: qui eis tenean
tur societatem fratrum honestorum idoneam
assignare. Fratres vō quum in itinere fuerint
si ad loca vbi morantur fratres tempore come/
dendi vel hospitandi ꝑuenerint ad fratres ve
niant ad comedendum ꝛ hospitādum cuȝ eis
vel saltem ad excusandū se rationabiliter apud
eos nisi manifesta necitate fuerit impediti. Et
contrarium facientes si legitime fuerint de ꝓe
hensi semel in terra comedant coram fratribus
in conuentu. Omnes fratres suas prouincias
exeuntes in locis singulis fratrum intra diem
naturalem: ex quo ad loca ipsa peruenerint vl̄
citius si fuerint recessuri guardianis vel eoꝝ
vicarijs per obedientiaȝ suas obedientias ostē
dere teneantur. Ipsiq; guardiani vel eoꝝ vi/
carij sub eiusdē districtiōe p̄cepti dictas obe/
dientias requirere teneant: si fratres prefati in
ostēdēdo eas fuerit negligētes. ¶ Inhibem⁹

etiam

etiam districte ne aliquis in via vel alibi portet pecuniā alicuius: nec bursariū secū ducat. Sed si ꝯtingat aliquos frēs pro aliqua cōmuni vtilitate ordinis vel euidenti necessitate ire ꝓlixius in qua probabiliter videat̄ ꝙ nō possint mēdicādo victualia necessaria inuenire: p aliquē honestū nunciū cui aliqua elemosyna ꝺbito mō cōmitatur ab aliquo cuius auctoritate illā recipiat ⁊ expēdat possit necessitatibꝰ sic mīsic euntiū subuenire. Prouiso tñ ꝙ hmōi elemosyna in honestis cibarijs ⁊ alijs necessitatibus tēperate ⁊ stricte sicut decet paupes expēdatur. Et qcūqꝫ ꝯtrafecerit alia de cā ducēdo vel aliter expēdēdo ꝓ qualibet refectiōe suscepta duobus diebꝰ in pane ⁊ aqua absqꝫ dispēsatione debeat ieiunare. Frēs trāseūtes p viā nihil acqrāt in villis in qbꝰ morātur frēs p quas trāsitū faciunt nisi de licētia custodis vel guardiani. Et obediāt eis q̄zdiu morātur ibidē: ⁊ de manifestis offēsis quas faciūt correctōi subiaceant eorūdē. Frēs nihil portent in ꝟbis vel scriptis qꝺ possit redūdare in scādalū alicuiꝰ. Et scienter ꝯtrariū faciētes ꝓbatiōis caputio vel alia pena puniant̄ arbitrio mīstroꝝ ꝫm qualitatē delicti. Si ꝯtingat aliquē frēm onerosuz vel periculosum ab vna prouincia trāsferri ad aliā ad morādū: teneatur mīster firmiter a cuius prouincia egredit̄ frater significare mīstro ad quē mittit̄ piculosas ꝯditiones ipsius vt eidēꝫ sicut expedit caueat̄. Et hoc idē faciat gn̄alis. Teneat̄ aūt mīster ꝯditiones eiꝰ significare custodi ad cuiꝰ custodiā trāsfert frēm: vel guardiano si mittit̄ ad ꝯuētū: ⁊ custos simil̄r guardiano. Et hoc tali mō fiat vt fris īfamia caueatur. Itē mīstri q frēs suos licentiant ad indulgētiā portiūcule exprimāt in litteris eoꝝ licentiā ꝑdictā ꝯtinētibus: ꝙ frēs ipsi an̄.vj. kalendas augusti ꝓuinciā sctī Frācisci nō intrent ⁊ post habitā indulgentiā infra.v. dies ipsā ꝓuinciā exire teneantur. Mīster ꝟo ꝓuincie sctī Frācisci significet mīstris suis trāsgressores cōstitutionis ꝑdicte vel gn̄ali mīstro si prope foret: ⁊ ad hoc firmiter teneatur. Ordinamus ꝙ nullus mīster possit licētiare fratres ad ꝓuinciā vbi residet romana curia vel sedes apostolica. Et si qs frater sine licentia gn̄alis ministri ꝯtrariū attētare presumpserit ipso facto ol actu legitio sit priuatus. ¶ Itē vult gn̄alis minister cū capitulo vniuerso ꝙ ꝓcurator ordinis deinceps libꝛuꝫ hēat in quo culpas graues fratruꝫ q sequunt̄ locū romane curie debeat actitare vł registrare. Itē nullus frater accedat ad locum romane curie ēt cum līa gn̄alis mīstri: nisi secum līas testimoniales ipsius ꝓuincialis mīstri ꝺtulerit. Qꝺ si frater punitus fuerit carcere vel in actis ꝓuincie ita notatꝰ ꝙ iuste possit puniri: mīster ꝓcuratori ordīs mittere teneatur quecūqꝫ frēm illuꝫ ꝯtingūt sub clausis līis p obiam salutarē. Et nisi dictus fr̄ līas ꝓuincialis mīstri ꝓcuratori ordīs exhibuerit ipsius fris malas ꝯditiones detegētes: ꝓcurator ipm tanq̄ꝫ suspectū ꝙ venerit sine līa: sine mora ꝺ loco curie expellere teneat̄: nec in hoc deferat līis generalis mīstriꝰ. Oīa ꝟo que cōtra talem frēm mīster scripserit in libro actuuꝫ ꝓcuratoris ordinis dictus ꝓcurator in ꝑsentia socij sui scribere teneat̄. ¶ Item inhibemus ꝙ nullus fr̄ in romana curia extra ꝯuētum dormiat nec moret̄: nisi in libertatis dn̄oꝝ Cardinaliuꝫ vel notabilium ꝑlatoꝝ vel ꝑncipum q secum frēs ordinarie tenēt. Et qcūqꝫ ꝯtrafecerit p ꝓcuratorē de loco curie ꝯfusibil̄r expellat̄. Procurator tñ ordīs in casu in quo ministros vel sacre theologie magistros vel alios frēs notabiles infra locum suū nō posset cōmode collocare: hospitia honesta ad eoꝝ ꝓuisionē assignet i villa. ¶ Itē studētes q vadūt ⁊ redeūt de Parisius vł ad studia mōtis pesulani Tolose ⁊ Lugduni siue ad alia quecūqꝫ studia p locū ro. curie nullatenus trāseāt. Aliogn ex ordinatiōe pn̄ti studijs eis ꝯcessis se nouerint esse ꝑuatos. Illi ꝟo q de studijs p locū ro. curie redeūt ꝓmotione habita vel hn̄da ꝑuent̄: donec p gn̄alem ministrum secū fuerit dispēsatū. ¶ Itē nullus fr̄ inter seculares maxīe ꝑncipes ⁊ magna eos zizaniam disco. die suscitare: aut ēt ꝓmouere verbis vel factis directe vel indirecte ꝑsumat: nec se ꝺ iuribꝰ eoꝝ de qbꝰ iter eos ꝯtrouersie occurrerēt quoquo mō temerarie itromittat. Et si qs fuerit iuentꝰ in hꝫ scelere vitiosus carceri mācipet̄.

¶ De occupationibus fratrum. Cap. vj.

q **Quum** regula dicat ꝙ fratres qbus dedit dn̄s gratiaꝫ laborandi laborent fidel̄r ⁊ deuote. Ordinamus ꝙ tam clerici q̄ꝫ laici compellant̄ p suos supiores in laboribus sibi cōpetētibus ex-

et ceri. Et si q inuenti fuerint notabilr ociosi p
mistruz z custodē voce actiua z passiua puenē
z ab oibus pmotionib⁹ retrahanē. Qd si supio
res in hoc fuerint negligētes a visitatorib⁹ pu/
niant: q diligēter ingrant qualr hec cōstitutio
obseruet. Si alicubi frēs idigēt obsequijs puer/
roz secularium honestos accipiant z securos q
ad interiores officinas nō admittanē sine neces/
sitate p mistrū de ꝯsilio discretoz iudicata. Sz
magis ipsi frēs pro xpo humilitatis officia nō
recusent. Nullus frater p ꝯfessiōe audiēda seu
alia quacūqz de cā iuxta mulierē stet vel sedeat
nisi ipse z socius libere possint mutuo se vide/
re. Et caueāt frēs oēs a suspectis ꝯsortijs z col/
loquijs plixis mulieꝝ. Et q ꝯtrafecerint a so/
cijs accusent. ¶ Itē nullus fr a muliere uotuz
ꝯtinētie recipiat seu oblatum recipiat: aut ad fa/
ciendū sibi obiam inducat. Et q ꝯtrafecerit a
mistro p sex mēses pbationis caputio puniat.
Et ad hāc penā infligēdam mistri firmiter te/
neant. ¶ Item frēs nō sint iudices vel arbitri
qōnum: nec de alijs officijs ordinē nrm inde/
cētibus se aliqualr intromittāt. Et q ꝯtrafecerit
oibus actib⁹ legitimis sit puatus. ¶ Ad ocio/
sitatem vitādam lectores incipiant legere a fe/
sto sancti Frācisci: z vsqz ad terminū sui puin/
cialis capli suas ordinarias ꝯtinuēt lectiones.
Et q in discōtinuatione suaꝝ lectionum nota/
bilr inuenti fuerint vitiosi puenē per ministruz
oibus gratijs que lectoribus cōceduntur: z in
sequēti anno in nullo officio ponanē. Notabi/
le vo discōtinuationis vitiuz gn̄alis mister de
cōsilio discretoꝝ fore determinat: qn lector nul
la longa egritudine vel alio impedimēto legi/
timo fuerit ppeditus: z in āno qnquaginta nō
legerit lectiones. Et in hoc casu hmōi lectori/
bus penā premissam inferri iubet: z ad eam i/
ferendam mistros puinciales constringit. Ar/
ceant aūt frēs clerici ad ingressum scholarum
cum nō fuerint circa officia sibi iniuncta occu
pati. Et q ociositati dediti vel fuerint negligē
tes de itrādo scholas graui subiaceāt disciplie
vel de loco studij emittant. Epib⁹ āt vacationū
co gāt frēs clerici aliqb⁹ lectiōib⁹ occupari: nec
nō z rōne hui⁹ studij ab humilitatis obsequijs
z diuinis officijs nullatenus eximant. ¶ Stu
d ētes ex̄ suas puīcias alibi qz Parisi⁹ morātes
ꝯfessiones nō audiant mulieꝝ: nisi talis casus
ꝯtingeret: q aliqua vellet ꝯfiteri cuius lingnā
nullus alius nō intelligeret d ꝯuētu. Et si mi/
ster aliquos inuenerit notabiliter insolētes: vel
in studio negligentes eosdē ad suas remittat p
uincias de ꝯsilio discretoꝝ. Itē ordinamus q
fieri nō valeat diuisio vel cōmutatio studij Pa
risiensis: nisi tm̄ de vno āno integro: nisi ex ca
su infirmitatis: vel ex aliqua causa q̄ p ꝯsilium
Parisiēse fuerit rationabilis iudicata. ¶ Itez
frēs sacros ordines nō recipiant sine sui mistri
licētia vel custodis: cui mister prouincialis hāc
licētiā dederit. Et quicūqz ꝯtrafecerit a susce/
pto ordie ipso facto se nouerit eē suspēsuz. Nec
pmoueatur ad sacerdotiū nisi etatis sue. xxv.
annū attigerit. ¶ Nullus frater p se vel p aliū
quoquo mō procuret cōmitti sibi vel alteri fri
aliqua negocia procurāda p reges: pricipes ba
rones: plātos: seu cōmunitates: aut q maneat
aut equitet cuz eisdē. ¶ Nec ēt aliquis nimis
se ingerat curijs plātoꝝ vel quoꝝūlibet domi/
noꝝ vel dominaꝝ. Si quis aūt ꝯtrariū fecerit
procurādo cōmitti sibi negocia vel suā cū ꝑso/
nis extra ordinē mānsionē: ipso facto oibus offi
cijs ordinis z promotionib⁹ habeat indignus.
Et si sacerdos sit ipso facto suspēsus sit a ꝯfessio
nib⁹ audiēdis. Ordinat gn̄alis mister cū gn̄alī
capitulo vniuerso: q frēs qui ad gn̄alia studia
theologie trāsmittunē de debito p sua capitula
eligātur. Itē bachalarij Oxonie z Cathabri/
gie vadāt tēpore dbito taliter q sint ibi in pn/
cipio āni pcedētis lecturā eis debitā ad oppo/
nendū sicut est in eisdē studijs ꝯsuetū. Qd si tē
pore debito nō iuerint: z eos causa legitima nō
excusauerit iudicio maioris ptis ꝯsilij ꝯuētuuz
pdictoꝝ Oxonie: z Cathabrigie ille vel illi q
opposuerint in eoꝝ defectu debeāt legere sentē
tias in anno illo alijs bachalarijs assignato q
in oppositionib⁹ hmōi defecerūt. Et illi bacha
larij q cōmiserūt dfectū opponēt in āno sequē
ti in quo debuissent legere z legāt postea sentē/
tias in ꝯuētu. Similiter bachalarij lecturi sen/
tētias Parisius debeāt āno pcedēti lectionem
coꝝ anteqz bachalarij alij in studio incipiant
sententias accessisse: z itaqz in oibus principijs
incipientiū sentētias debeāt interesse. Qd si vt
pdicitur nō fuerint: nec se legitime excusaue/
rint: iuditio maioris ptis ꝯsilij Parisiēsis illis
bac halarijs q imediate post eos legēt postpon

debeãt:tã in choro ꝙ̃ in ꝯ:ilijs:hospitio ꝛ i sco
lis. Jtẽ frẽs q eligũt ad legẽdas snia i p̃dcis stu/
dijs.vz. Parisius Oxonieñ.ꝛ Catabrigieñ.in
offõ misterij fuerit absoluãt:nec cuz misteriat⁹
offõ illuc accedẽ valeãt vllo mõ. ¶ Jtẽ dein/
ceps capl̃a ꝓuicialia nõ scribãt gñali.c.ꝑ ꝓmo
tiõe alicui⁹ fr̃is ad officia lectionũ aut ad ꝓmo
tionẽ vl̃ elõnẽ ad studia. Sz ꝑ mistros ꝛ discre
tos gñali.c.de hmõi fiat plena informatio:qui
de sufficientijs frm̃ suaꝝ ꝓuinciaꝝ veniãt ple/
nius informati. ¶ Jtẽ lectores ꝛ bachalarij in
gñalib⁹ studijs ꝯstituti suas ꝯtinuent lectiões
maxime a festo beati Fran.vsqꝫ ad festũ Pẽte/
costes:ꝙ si notabiliter discõtinuauerint vel p̃/
termiserint ꝑ suos mistros prouinciales denũ/
ciet gñali.c.vt de alijs loco ipsoꝝ debeant cele
riter ꝓuidere. ¶ Jtẽ ordinat gñalis mister cũ
vniuerso.c.gñali ꝙ inqsitores nr̃i ordinis sup
heretica prauitate solũ per duos annos rema/
neant in inqsitionis officio. Et ãno quolibz in
capitulis ꝓuinciaꝝ i qb⁹ gerũt inqsitiõis offm̃.
debeãt interesse ꝛ cõputum reddere. Jbiqꝫ de
suis excessibus ꝛ defectib⁹ in inqsitionis offõ ꝑ
illos qb⁹ excessus vel defect⁹ noti fuerit d̃beãt
visitari. Et si notabiliter iuẽti fuerit in dicto i/
qsitiõis offõ vitiosi:mister vel vicari⁹ q p̃est.c.
cũ assensu diffinitoꝝ ꝛ ꝯsilio discretoꝝ frm̃ cũ
nota ꝯfusiõis eos d̃ponere:ꝛ in loco eoꝝ alios
substituere teneat. Si ṽo aliqs eoꝝ adeo inqsi/
tiõis offm̃ laudabiliter exercuerit ꝙ sine offici
detrimẽto ꝛ p̃iudicio fidei cõpletis duob⁹ ãnis
a supradicto offõ nõ possẽt remoueri fiat d̃ hͦ i/
formatio gñali mistro. Et iterũ illi frẽs tã lau/
dabiliter se hñtes ex ordiatiõe pñti ꝛ ꝓuincialis
capl̃i remãeãt ẽt i inqsitiõis offõ vicarij:donec
a mistro gñali sup ꝯfirmationẽ ipoꝝ inqsitoꝝ
respõsio habeat. Jtẽ vbicũqꝫ iqsitorib⁹ sufficiẽ/
ter ꝓuidet a cõitate vl̃ a dño aliquo vel rõne
officij iudicio ministri de consilio discretorum
conuentus in quibus morantur nullo modo
eis de victu prouideant vel vestitu.

¶ De correctione delinquentiũ. Cap. vij.

Bonifacius papa.

Ad argumẽtũ ꝯtinuũ religionis ꝛ or
dinũ quos romana suscepit ꝛ ap/
probauit ecclesia p̃nis studijs itendẽ
tes ꝛ ꝯsiderãtes attẽtius ꝙ nõ intermissa seduli/
tas disciplie ꝛ religiõis ordies supradictos sta/
tusqꝫ r̃liũ eorũ salubriter dirigit ꝛ ꝯs̃uat:qꝛ qꝫ si eã
pire vl̃ remitti ꝯtigeret:ordo qlz collabi necio
cogeret:p̃esãtesqꝫ si r̃larium p̃sonaꝝ correctio ri/
mas iuris ꝛ apices seq̃ret h⁹ᵐ rigor lẽtesceret ac
mĺtiplici laxatõe torpet. Nos v̄ris supplicatio
nib⁹ iclinati vob̃ auc̃te apl̃ica idulgem⁹ vt ad
correctiões ꝛ punitiões frm̃ eiusdẽ ordis d̃lin/
quẽtiũ ifligẽdas p̃lati ordis sup̃dci ad quos h̃
eadẽ spectare noscunt rimulis ꝛ apicib⁹ ei⁹ post
positis libẽ ꝓcedẽ valeãt ƀm ꝯsuetudies appro
batas ꝛ gñalia fcã ꝛ fienda ordis istituta. Nec
volum⁹ eisdẽ licẽ fr̃ib⁹ ab eisdẽ correctõib⁹ ꝛ pu
nitõib⁹ aliq̃ten⁹ appellaꝛ p̃uta d̃libatiõe ꝛ ma/
turitate d̃bita obs̃uare. ¶ Capl̃m gñale.

Ordinam⁹ ꝙ nl̃lus fr̃ ꝓuin
ciali mistro infe/
rior:nisi ex spãli gñalis vl̃ ꝓuin. mistri
lnia possit aliquẽ frẽm absoluẽ. A petõ inobie
ꝯtumacis. Proprietarie reꝝ detẽtiõis. Lapsus
carnis. Furti rei notabilis. Jniectiõis manuũ
violẽter. Falsi testimonij in iudicio fci. Cõpõ/
nis vel p̃iectõis aut publicatõis libellis famo/
si. Falsificatiõis sigilli cuiuscũqꝫ p̃sone notabil̃.
False crimiatiõis in ifamiã cuiuscũqꝫ. Dicim⁹
aũt iobiam ꝯtumacẽ qñ qs trina monitiõe p̃/
missa fcis ꝯgruis iteruallis ꝑ dlẽ nãlẽ iobediẽs
ꝑseuerat. Quare pñti ordiatiõe statuimus ꝙ si
q frẽs dĺna ꝑmittẽte iustitia ꝛ hostijs antiq ꝓ/
curãte fallacia qd̃ absit p̃memoratiꝫ crimib⁹ fue
rint irretiti ꝑ absolõnis bñficio ad mistros vel
ad p̃latos eoꝝ cõmissarios recurrere d̃eant:vt
ptãtẽ tenebraꝝ effugiãt sine mora. Mistri ṽo ꝛ
eoꝝ cõmissarij diligẽter attẽdãt ꝙ mĩe oleum
ifundẽtes:vinũ iustitie ifundẽ nõ omittãt:vt
s.de pnia d̃bita penitẽtib⁹ nõ modicã grãm fa/
ciẽtes:iniuriã qdẽ passis i p̃sona:fama:seu reb⁹
alijs satisfactionẽ debitã fieri faciãt:vl̃ eos q se
cerit iniuriã nõ absoluãt. Talis aũt absolõ i fo/
ro qdẽ obtẽta secreto non dz correctionẽ iudi/
cialis fori:si crimẽ ꝓbatũ fuerit ipedire. Si tñ
fr̃ penitẽs istigãte se spũ añqꝫ sit delat⁹ vl̃ accu
sat⁹ de crimie faciẽ mistri corã testib⁹ in ꝯfessiõe
p̃uenerit idulgem⁹ ꝛ ꝯcedim⁹ ꝙ mistri d̃ plenu/
tudine ptãtis ꝛ grẽ a penis extremis d̃ memo
ratoꝝ ꝯsilio testiuz frẽm penitẽtem quoad ex/
trinsecũ foꝝ qetare valeant alia qdẽ minus cõ
fusibili iposita penitẽtia salutari. Hoc aũt intel
ligimus de primo recursu:ꝛ semp cum ꝑtestã

tione q̃ si relabantur in illa de quibus fuerāt gẽ/
rati ad statū pristinū reducant̃ si de relapsu ip/
soꝝ pbatio sufficiens habeat̃. Nullus cōfessor
possit absoluere de tactibus ipudicis enormi/
bus: nisi q de lapsu carnis habuerit licentiā ab
soluendi. Et q in tactib⁹ hmōi ↄsuetudinarie
fuerint dephensi ꝛ moniti canonice se nō cor/
rexerit puniātur sicut d̓ lapsu carnis. Si tamē
pdicti tactus eēnt multū enormes absq̃ moni
tiōe pmissa puniri possint si ministris videbit̃
de ↄsilio discretoꝝ. ❡ Et de sollicitantibus ex
certa sciētia ad pctm̄ carnis idē iudiciū habea
tur. Itē custodes nō possint absolueř a pdictis
ēt in puato cōmissis nisi p ministrum spālit̃er
cōmittatur eisdē. ❡ Itē si aliqs puincialis mi
nister cōmittat alicui subditoꝝ suoꝝ auctoritatē
suā sup illis casibus q ministris puincialib⁹ reser
uant̃: si ↄtingat ministrū mori vel ab officio mi
nisterij amoueri talis cōmissio penes illū cui fa
cta fuerat remaneat donec minister in prouincia
habeat̃. ❡ Et quicūq̃ ↄfessor ex certa scientia
psumpserit a pdictis absoluere: suspensus sit ip
so facto a ↄfessionib⁹ audiēdis: nec restitui pos/
sit nisi p puincialem ministrū. ❡ Et quicūq̃ in
hoc vitiosus fuerit dephensus legitime pena
carceris puniat̃. ❡ Si qs āt ausus fuerit affir/
mare q̃ qlibet sacerdos possit absoluere a pec/
cato super quo non habet cōmissam auctorita
tem ꝛ maxie de pdictis: ꝛ correct⁹ reuocare no
luerit, tāq̃ errās ꝛ subuersor carceri mācipet̃.
❡ Bonifacius papa octauus.

g **Eneralis** ꝛ singuli ministri p/
uinciales ꝛ eoꝝ vi/
carij ac ēt costodes in puincijs ꝛ custo
dijs sibi cōmissis: fribus ↄstitutis ibidē: necnō
ꝛ fribus alijs eiusdē ordinis interdū ad eos de
clinantib⁹ vndecūq̃ absolutione ꝛ dispēsatiōe
indigētibus siue priusq̃ intrauerit ordinē siue
post in casib⁹ excesserint: p qb⁹ excōicatōis aut
interdicti: aut suspēsionis icurrerint sniās a iu
re vel a iudice gnāliter pmulgatas: ꝛ hmōi sē
tentijs inodati: aut in locis suppositis ecclesia
stico iterdicto diuina officia celebrātes vel sa/
cros ordīes suscipiētes: sic ligati notā irregula
ritatis incurrerint absolutionis ꝛ dispensatio/
nis beneficiū valeant impt̃iri: nisi adeo grauis
ꝛ enormis excessus fuerit q̃ sint ad eandē sedē
merito destinādi. ❡ Frēs ēt quos pro tp̄e vos
generalis ꝛ prouinciales ministri: necnō ꝛ vices
vestras gerētes ac ēt vos custodes in proprios
ↄfessores habueritis absolutionis ꝛ dispēsatio/
nis beneficiū vobis quū expedierit valeant im
pt̃iri: iuxta formā ↄcessionis sup absolutione ꝛ
dispēsatione frm̄ eiusdē ordinis vestris super⁹
vobis facte ꝛ infra. ❡ Inhibem⁹ isup vniuer/
sis fribus vestri ordinis ne aliqs eoꝝ nisi in ne
cessitatis articulo alijs q̃ platis suis peccata
sua ↄfiteri psumāt vel alijs sacerdotib⁹ eiusdē
ordinis sm̄ regulam ꝛ ipsius ordinis instituta.
❡ Capitulum generale.

s **Inguli** frēs de ↄsensu guardia
ni determinatos habe/
ant ↄfessores: qbus bis ad minus ↄfite
antur in qualibet septimana. Ab excōicatione
pro iniectione manuū violēta possit custos ab/
soluere vel guardianus si custodis pn̄tia infra
diē naturalē haberi non possit: aut vicarius
guardiani si custodis vel guardiani pn̄tia ifra
triduū minime posset haberi. Hoc aūt tā pri/
uilegiū q̃ statutū nō itelligit̃ de iniectiōe atro/
ci vel de iniectione subditi in platum. Nullus
incarceret̃ nisi pro manifesto ꝛ enormi excessu.
Enormē aūt dicimus excessuꝫ vel ratione gra
uis pctī: vt est lapsus carnis: inobediētia ↄtu/
max: ꝛ pfidia heresis: vel rōne circūstātie: sicut
est furtū rei notabilis: vel notorie factū seu etiā
q: freqūēter iteratū: ꝛ de similibus idē iudiciū
habeat̃. Declaramus q̃ oēs q pena carceris pu
niunt̃ eo ipso actibus legitimis sint puati. Un
de q̃uis liberent̃ a carcere nō pp hoc restituū
tur ad actus pdictos: nisi hoc eis beneficiū ex/
plicite ipēdat̃. Ois. n. carceri mācipādus habi
tu ordinis spoliet̃. Si fr̄ fecerit aliqd pp qd me
rito penā carceris debeat sustinere: guardian⁹
vel custos vel eoꝝ vicarij de ↄsilio discretorum
possint eū detinere siue sit eoꝝ subdit⁹ siue nō
donec p ministrū qd sit agendū de tali fuerit dif/
finitū. Hoc aūt intelligim⁹ debere fieri qñ cō/
missus excessus est rei euidētia manifestus. Ha
beātur aūt boni carceres fortes ꝛ multiplices
sed huāni. Quicūq̃ frater p se vel p aliū sigillū
vel literas platoꝝ vel pncipū gnālis vel puin
cialiū ministroꝝ seu aliaꝝ notabiliū psonaꝝ falsi
ficare psūpserit ipo fcō sniaꝫ excōicatiōis icur/
rat. Et si legitime fuerit dephensus carceri mā
cipet̃. Qd si falsificauerit sigillū vel lrās gnālis
ministri

ministri nõ absoluaẽ ab excõicatiõe nec liberetur a carcere sine spãli gñalis mĩstri mandato. ¶ Quicũq; frater lras eorũdẽ malitiose per se vel p aliuz destruxerit vel ipedierit ne mittanẽ eisdẽ retinuerit vel apuerit suspensus sit ab oĩ actu legitimo ipso fcõ. Et cui hec pena nõ cõpetit pbõnis caputio puniaẽ. Et hoc itelligimus tã de lris quas ipsi alijs mittũt q̃z de illis que ipsis alijs trãsmittunẽ: nec releuenẽ nisi p suum puincialẽ mĩstrum. Si aũt fuerit gñalis mĩstri p ipm gñalez tm̃mõ releuenẽ. Predicte aũt pene subiaceant q supioꝝ lras sibypsis missas legẽ vel apire distulerint malitiose. Et q retinuerint apuerint vel reddere distulerit lras missas socijs gñalis vel puincialium mĩstroꝝ seu ẽt missas ab eisdẽ. ¶ Si qs fr tacito pprio noie vel sub noie alieno lras vel libellos famosos ediderit eos mittẽdo pijciendo vel quõlz exponẽdo in ifamiam alicui⁹ ipso facto sñiam excõicationis icurrat. Qð si editi fuerint in ifamiã gñalis vel puincialis mĩstri nõ possit restitui actor eoꝝ nisi solũ p gñalem mĩstrum vel ab eo cui ipse in spãli duxerit cõmittendũ. Si vo aliaꝝ q̃rũuis psonaꝝ ifamiaz tãgat p puincialem dũtaxat mĩstrum eoꝝ actor possit releuari. ¶ Et qcũq; in hmõi legitime fuerit dephẽsus carceri mãcipeẽ. ¶ Mandat gñalis mĩster de voluntate ꝛ assensu capl̃i gñalis vniuersis mĩstris ꝛ custodib⁹ q grauiter puniant impꝛoperãtes ignominiosas culpas ꝛ penas ꝛ graues iniurias irrogantes. Et h̃ idem faciant guardiani de ɔsilio discretoꝝ. ¶ Si aũt fr aliqs ore blasphemo de psona sũmi pontificis vel de ɔstitutionib⁹ aplicis obloq temerarie presumpserit: ꝛ in hoc legitime dephẽsus fuerit pena carceris vel priuatiõis vel pbationis: vel alia pena cõpetendi ẽm quãtitatẽ blasphemie p euz corã quo deprehensus fuerit de ɔsilio discretoꝝ puniaẽ. ¶ Quicũq; frater quãcũq; psonã falso ꝛ sciẽter de crimine ifamauerit in occulto nõ nisi a mĩstro vel custode possit absolui. Si vo in publico non absoluaẽ nisi a mĩstro imposita sibi pena crimĩs de quo falso ꝛ scienter alium infamauerit. Nec aliqs istoꝝ absolui valeat a pdictis nisi pmo put poterit restituat famã ifamate psone. ¶ Si aũt de veris in publico ipm infamauerit puniatur ad arbitrium mĩstroꝝ. ¶ Ideo districte pcipimus frib⁹ vniuersis q nullus in secreta collocutõe sub sigillo ɔfessiõis aliqd dicat quod vergat in ifamiã alicui⁹: vel qð possit iter frẽs dissensionem aliquam gñare. ¶ Itez qcũq; frater scienter peccatuz in ɔfessione sibi detectũ quoquo mõ scripto: signo vbo: vel facto reuelauerit ipso facto sniam excõicatiõis incurrat. Et si legitime fuerit dephẽsus carceri mancipeẽ. ¶ Item frẽs deiceps nõ deferãt ambassiatas quascũq; quarũcũq; psonarũ extra nr̃m ordinem: nisi prius exponanẽ puincialib⁹ mĩstris vel eoꝝ vicarijs vel custodib⁹ seu guardianis in absentia eoꝝdem. Ipsiq; anteq̃z pmittant frẽs pdictos ambassiatas assumere exponãt prius ɔsilio discretoꝝ. Et si eis visum fuerit q ambassiate p ordine sint honeste ꝛ nõ nociue acceptenẽ prehabita licẽtia a suo supiore ad quẽ ptinebit hmõi lnlam imptiri. Precipim⁹ p obiam in virtute spũs scti vt nullus frater p se vel p quãcũq; aliã psonam iterpositam suadeat vel suaderi faciat alicui plato regi vel principi cõitati castro vel ville seu alicui psone extra nr̃m ordinẽ existẽti vt aliquid imutetur de statu ordis nr̃i vel ordinatione alicui⁹ puincie: vel diuisione vel vnione puincie vel custodie: vel quocũq; fratre seu fribus de loco aliquo amouẽdis. Et qcũq; scienter ɔtrafecerit ex nunc nos gñalis ꝛ puincia les mĩstri ꝛ diffinitores gñalis capl̃i talez frẽm ɔtra pceptum pdictũ scienter facientẽ excõicamus in scriptis: ꝛ ab oium ordinũ executione suspẽdim⁹: oiq; actu legitimo priuam⁹: nec absolui a dicta excõicatione: seu a dicta suspẽsione releuari possit: nisi p gñalem mĩstrũ vel puincialem vel eius vicarium. Et cui hec pena nõ cõpetit pbõnis caputio puniaẽ: ac fine spe redeundi de sua puincia expellaẽ. ¶ Itẽ qcũq; frater cuiuscũq; ɔditiõis existat p se vel p aliũ: p se vel p alio quoquo mõ pmotionez pcurauerit in nr̃o ordine p psonã aliquaz extra nr̃m ordinem existẽtem: vel q in aliquo loco ponatur vel remoueatur: vel q nõ possit remoueri sniam excõicationis icurrat: ꝛ oĩ actu legitimo sit priuatus: ꝛ illa promotione ꝛ omni actu careat ipso facto: nec reuelari debeat nisi de ɔsensu sequẽtis capl̃i gñalis. ¶ In virtute spũs sancti per obiam inhibem⁹ districte ne quis cãm depositionis gñalis: prouincialis: custodis seu guardiani vel eoꝝ excessum seu correctionem

aut secretum capli cuiuscūq3 seu dissensionem
diffinitoꝝ vel frm̄:vel aliqd aliud vnde ordo
noster possit turbari vel īfamari sciēter audeat
extra nr̄m ordinē publicare. Et si qs taliū fue/
rit dephēsus oī actu legitimo ꝛ officijs ordis p
mistrum priuet. Et cui hec pena non cōpetit
pbōnis caputio puniat: vel ēt grauius ſm q̄
mistro videbit de ɔsilio discretoꝝ. ¶ Itē fres
non releuent ad officia ordis nisi p puīcialem
mistrum de ɔsensu puincialis capli vel maio/
ris ptis eiusdem. ¶ Nullus frater ɔuictus de
crimine pp quod merito ſm nr̄i ordis īstituta
carcerari deberet promoueat ad studia gn̄alia:
vel ad lectiōis officia vel p̄lationis sine puin/
cialis capli assensu. Si tn̄ aliqs frater iam emē
datus fuerit ꝛ correctus de cuius grauib⁹ cul/
pis in sua puīcia fama publica nō extitit: mini
ster puincie illius de ɔsilio ꝛ assensu q̄ttuor p/
boꝝ ꝛ discretoꝝ frm̄ custodie p̄dicti fris eun/
dem frēm valeat absq3 reqsitione assensus capi
tuli puincie ad officia ordis: put ſm deum sibi
visum fuerit releuare. Iniūgit tn̄ gn̄alis mini/
ster p obiam oībus mistris ordis: ne in hoc ali/
quā partialitatem ostēdant: minus īfames ex/
ponēdo caplis ꝛ magis īfames secrete sine as/
sensu capli releuando. Predicta aūt releuatio
ad pmotionem parisiensis studij minime se extē
dat. ¶ Nullus insup frater hn̄s in ordine offi
cium aliqd p̄latiōis vel lectionis si apostataue/
rit cum notabili scādalo restituat in ppetuum
absq3 dispēsatione gn̄alis mistri. ¶ Itē qcūq3
frater dephensus fuerit tunicam: pecuniā3: vel
res alias ludere ad taxillos pena carceris pu/
niat. Et qcūq3 taxillos tenuerit aut ad taxillos
iocose luserit pro p̄ma vice ī terra panē ꝛ aquā
comedat: pro secūda actibus legitimis sit priua
tus. Si aūt ter in hoc fuerit dephensus carceri
mācipet. ¶ Item qcūq3 frater detestabiles er/
rores ɔtra fidem catholicam vel contra bonos
mores maxie in detestādo fructus pnie ꝛ auste
ritates vite: ꝛ in exaltādo carnalē amorē p̄dica
uerit seu dogmatizauerit publice vl' occulte pe
na ppetui carceris puniat. Et qlз mister tenea
tur diligēter inqrere de erroribus supradictis.
¶ Item nullus frater hēat seu teneat postillas
fris Petri Ioānis sup apocalipsim. Et qcunq3
cōtrafecerit pena carceris puniat: nisi suo pro/
uinciali mistro ipsam reddiderit īfra mensem

postq3 sibi ɔstiterit de mādato. Alia aūt eiusde3
fris Petri opuscula suo mistro sine morosa di/
latiōe reddere teneat. Si frater fri vel alteri p/
sone minabit in psona: vno mēse impositū sibi
p mistrum vel custodem portare pbōnis capu
tium teneat. Si vo manu3 leuauerit vel aliqd
ad pcutiendum acceperit ɔtra frēm: ei pbōnis
caputium tribus mēsibus īponatur p alterum
predictoꝝ. Si aute3 nō grauiter pcusserit: pre/
dictam pbationem portet p annum īpositā3 p
mistrum. Si autem grauiter pcusserit: vel ad
pcutiendum grauiter lapidem vel aliqd aliud
proiecerit: vel gladium vel aliqd aliud eduxe/
rit. Vel q etiam arma offensiōis portauerit: vl'
in cella vl' alibi retinuerit pena carceris punia
tur. Quod si frater aliqs frēm alium vel secula
rem enormiter vulnerauerit vel mutilauerit:
vel alicui venenu3 dederit ppetuo carceri mā/
cipetur. Et eidem pene subiaceat qui hec eadē
vel sil'ia p alium fieri fecerit vel pcurauerit vel
ad hmōi facienda inuentus fuerit machinari.
Qui p malitiosam concordiam seu p conspira
tionem aduersus alique3: ꝛ maxime aduersus
superiorem se erexerit: oībus officijs ordinis ꝛ
omni actu legitimo sit priuatus: quousq3 p sa/
tisfactionem cōdignam p gn̄alem vel puincia
lem mistrum fuerit restitutus. Non intelligitur
autem malitiosa concordia quādo subditi vo/
lunt gn̄ali mistro vel alteri suo prelato aliquid
intimare. Sub iterminatione anathematis p/
hibemus ne aliquis verbo vel facto aliquo mō
ad diuisionem nr̄i ordis laborare presumat. Si
quis aūt ɔtrarium ex deliberatiōe fecerit: ipso
facto sn̄iam excōicationis īcurrat: ꝛ si legitime
fuerit deprehensus carceri mancipet. Fres eui
denter notati de suspectis ɔsortijs ꝛ colloquijs
mulierum que in regula prohibentur: si admo
niti ꝛ correcti sufficienter se non correxerint: si
in officijs fuerint ab oībus officijs absoluātur
vel suspendātur: nec taliter suspensi seu absolu
ti restituantur nisi in puinciam caplo per mi/
nistrum. Si vo in officijs non fuerint: priuen/
tur libris ꝛ omni actu legitimo. Et cui hec pe/
na non competit probatiōis caputio ꝛ alijs pe
nis grauioribus puniatur ad arbitrium mini/
stroru3: ꝛ ad hoc mistri firmiter teneantur. Et
intelliguntur suspecta consortia non solum de
mulieribus: sed etiam de suspectis familiarita/
tibus

tibus quorumcunqꝫ. Quicunqꝫ frater fuerit consuetus a socio suo s atre cuꝫ mulieribus sequestrari: de qbus iudicio prelati sui merito possit oriri suspitio si canonice admonit⁹ ⁊ correctus se nõ emendauerit: tanqꝫ suspectus de mulieribus: omnibus officijs ordinis ⁊ actibus legitimis sit priuatus. Et si taliter punitus iterato duobus fide dignis testib⁹ cõuincatur de sequestratione predicta: vel si sequestrationes huiõi suspitionem multũ violẽtam fecerint: sui prelati iudicio de consilio discretorum ⁊ pbet legitime: absqꝫ monitõe vel punitione pmissa arcetur ad veritatem dicẽdam. Si võ vnus testis fide dignus de sequestratiõe predicta appareat contra eum ⁊ alius de lapsu carnis arcet gravius in domo disciplíne.

Capitulum generale.

Districte per obiam pcipit generalis mister cuꝫ generali capſo: qꝫ nullus frater operationes alchimie: aut alias quascũqꝫ operatões doctrinaꝝ vel artium suspectarum: que in publico nõ docent aut ab eccĩa reprobate fuit adiscere: exercere vel docere: seu libros vel scriptura ptinentes talia scienter retinere presumat. qui võ ꝯtrarium fecerit ipso facto sententiam excõmunicationis icurrat: ⁊ si legitime fuerit deprehẽsus pena carceris puniat. Quicũqꝫ inuent⁹ fuerit ppͥetarius: libris ⁊ omni actu legitimo sit priuatus. Laici võ ⁊ clerici q libros ⁊ officia non hñt pbatõis caputio puniantur. Et si qs talis in morte iuentus fuerit ecclesiastica careat sepultura. Postremo contra approp̃riatores locoꝝ statuimus qꝫ mĩstri quum v si tant qñ eis videbit expedire de hmõi diligẽter ingrãt ⁊ ingri faciãt p custodes: ⁊ si quos tales inuenerint de suis locis expellere teneant. Dicimus aũt approp̃riatores locoꝝ qb⁹ si dantur obie recedendi pcurant eas per preces secularius reuocari: vel qui alios nõ de suis locis natiuis seu quos extraneos reputant subdi dovl platos secũ nolũt hic vel etiaꝫ pacifice sustinere. Frẽs icorrigibiles cum suis excessibus ꝯscriptis ⁊ examinatis fideli p mĩstrum vel custodem seu visitatorẽ ad pulciale capl'm trãsmittant. Qd si adeo icorrigibiles fuerint qꝫ nec culpã humilr recognoscere: nec pniam ꝯdignam subire voluerit i carcere marcerent: si vo pniaꝫ accipiant ⁊ correctionẽ pmittant cũ mĩa eius pnia iponat: quã si portare ꝯtẽpserint ad ꝯsuetã vitia reuertẽtes in sequẽti capſo carceri mãcipent. Teneant aũt frẽs per obiam exeuntes in redditu suo secrete guardiano suo: excessus suos notabiles itimare. Et si vnus frater excessus alterius sciuerit p duas vias vtpote p ꝯfessionem ⁊ p alium modũ nõ ppter hoc minus tenet vt pdicit dicere guardiano: ⁊ etiaꝫ alteri suo supiori ab eo p obiam reqsitus: qꝫ hoc nullo modo sigillo ꝯfessiõis preiudicat: qn potius si taceret inobie crimen icurreret. Et si quis cõtrarium fecerit vel asseruerit ⁊ correctus reuocare noluerit omni actu legitimo priuet. Item dogmatizare qꝫ frater q frẽs corripit de aliquo excessu ẽm formã euãgelicaꝫ in occulto nõ tenetur dicere supiori suo: ꝯquis ab eo p oblaꝫ sit reqsitus. Silr qꝫ quum aliq fuit socij in crimine non tenet alter alterum reuelare supiori: q põt ⁊ dꝫ prodesse ac periculis alaꝝ pcauere: ex snia totius capl'i gñalis diffinitum est: hãc doctrinam esse pestiferã ⁊ nõ sanã: p eo qꝫ cedere põt in detrimẽtum or. ⁊ regularis piudicium disciplíne: quũ plati scire debeant subditorum excessus: nõ solũ vt puniant: sꝫ vt possint periculis pcauere. Et idcirco oẽm q talr dogmatizat vel tenet puamus libris ⁊ oĩ actu legitimo: ⁊ si post talem pniam ptinaꝝ fuerit pena carceris puniat. Nullus frater aliquẽ de aliquo accuset cuius veritas vel fama pbari non possit. qui võ cõtrafecerit pro eo qd frẽs cõmisisse asseruerit penã sustineat que accusato isligi debe ret si ꝯuictus fuisset. Dicim⁹ aũt accusantem q coram plato se obligat p testes idoneos ad pbandũ: idem fiat de illo qui sciẽter accusat aliquem de aliquo de quo fuit sufficienter correctus: si vero in probatione isamie de qua tunc accusat vel in aliquo defecerit pro culpe modo legitime puniatur. Quicũqꝫ frater deposuerit coram quocunqꝫ prelato vel visitatore falso ⁊ scienter de aliquo crimine cõtra fratrem vel aliqꝫ ꝑsonaꝫ: vel ad hoc faciendũ induxerit: vl reuocauerit falso: vel ad reuocandum induxerit: qꝫ vere deposuit ipso facto sniam excõicationis icurrat: nec possit nisi p mĩstrum puinciale absolui: ita dũtaxat qꝫ ꝑmo satisfaciat put sibi possibile fuerit in forma ẽm quã deposuerit vel reuocauerit. s. publice vl occulte. Districte

per obiaȝ inhibemus ne psone accusantes:ac/cusatis vel alijs aliquo mō reuelenť:qđ maxie de noib⁹accusantiū mistrū ꝓhibem⁹:nisi de crimine accusati in excusatione sua petierit a suo supio:e sibi accusantiū ꝛ testium noia reuelari. ¶ Inhibem⁹etiā p obiam accusatis:ne scīēter de noibus accusanium se ingrāt:nisi quuȝ gs de crimie accusať ꝛ petit accusantium sibi noia reuelari.Et qcūqȝ ꝯͣium fecerit reuelando vel ingrēdo nō possit nisi p mistrum ꝓuicialē ab/solui:vel p ipm cui in spāli duxerint cōmitten duȝ.Supiores vō.s.mister:custos vel guardia nus:si ingrendo vel reuelādo ꝯͣium fecerint: necnō ꝛ subditi accusatores eoꝝ reuelātes eiꝯ/dem īfra sex mēses.xv.dieb⁹tm̄ in pane ꝛ aqua per totum diem sine dispēsatione p obiam ieiu nare teneanť:aľs absolutio eoꝝ fit inanis.Mi nistri pūt visitare fr̄es sue ꝓuincie publice vel occulte ac sigillatim coram se vocare:ꝛ ꝑpone/re vel postponere:ꝑuatim vel publice:sicut eis videbitur expedire.Custodes aūt visitare non possunt publice vel priuate:nisi a mistris eisdē spāliter cōmittatur. Et ne simplicibus fribus ignorātia sit occasio delinquēdi custos quū vi/sitat rľam ꝛ ꝯstōnes tam aplice sedis ꝙ ordis ad visitationē hmōi ptinētes eis in vulgari di ligēter exponat.Ordinam⁹etiaȝ ꝙ nullus mi/nister ꝓuincialis a pnia quā iposuit visitator: ꝛ nullus custos a pnia quam imposuit mister: nec guardianus a pnia quaȝ imposuit custos: nec aligs inferior a pnia guardiani absoluat ali quem sine licētia iponētis.Et si ꝯͣium factum fuerit ipsa absolutio sit inanis. Quia in plerisqȝ statutis pene:excōicationis:suspensionis:ꝛ priuationis exprimunť:nolumus frēs obligari ad illas nisi scienter ꝛ ex deliberatiōe ꝯtrariuȝ facientes.Item vbicūqȝ in ꝯstōnibus continet aliqua censura excōicationis suspēsionis ꝛ simi lium:vbi nō sit iam lata snīa:sed tm̄mō cōmi/natio de futuro:nec ibi exprimiť a quo impo/ni debeat vel isligi:itelligiť ab eo isligi debere coram quo legitime ꝓbatur excessus:dūmodo talis excessus correctio:ptineat ad eundeȝ. In priuatione vō offoꝝ ordis itelligiť priuatio nō solum ꝑlationis:sed ꝯfessionis:ꝑdicationis:le/ctionis:diffōnis:visitatiōis:ꝛ electiōis:ad capitulū pro discreto.In ꝑuatione vō actuuȝ le/gitimoꝝ; nolumus ꝙ itelligať ꝑuari executio ordinuȝ:vel testificatio in iudicio nisi spāliter exprimať.Ne labor capľi gñalis fit inanis:ꝛ in ꝯtemptuȝ veniat ordis disciplina:mistri custo/des ꝛ guardiani ꝯstōnes diligēter faciāt obser/uari:quas qlȝ guardianus in suo loco studeat hre:ꝛ in sua custodia resuare:cauēdo ne extra/neis publiceń:ipsas etiam faciat semel in men se:vel īfra duos ad minus fribus suis legi:ma/xime septē ꝑma capľa:q̄ oēm tangūt cōitateȝ. Si quos vō inuenerint discolos cogāt eos ad plenā obsuātiam penaꝝ que in ipsis ꝯstōnib⁹ sunt taxate.Et si eoꝝ ꝯtumatia exegerit etiam grauiores iponāt.Nec penas eis taxatas commutent:nisi fuerit hesitatio in ꝯscia:obliuio in memoria:vel in corpe iporētia faciendi. Cōce/dit tn̄ mistris in casu ꝛ in spāli:atqȝ ex cā rōna/bili cōmutare penas hmōi:ac ēt mitigare.Qđ si ex eoꝝ remissiōe soluať ordis disciplina accu senť capľo gñali.Ordinat gñalis mister cuȝ capitulo gñali vniuerso:ꝙ si ꝯtingat mori gñalē mistrum acta ordis:ac sigillū misterij officij si/gilleń sigillo ꝓuincialis mistri si pn̄s fuerit:ꝛ socioꝝ eiusdē gñalis custodie ꝛ guardiani loci in quo ꝯtigerit eum mori vel vicarioꝝ eoꝝūdē in absentia ꝑdictoꝝ:sigillis ēt aliquoꝝ frm̄ so/lēniuȝ si q fuerint in ꝯuentu:q̄ sic clausa ꝛ sigillata tradanť eisdem socijs gñalis:q ea teneanť obsuare fidelr ꝛ tradere successori mistro gña/li p obiaȝ salutarē.Si vō multū distaret termi/nus futuri capľi gñalis possint tradere sic clau sa ꝛ sigillata mistro ꝓuinciali:q clausa ꝛ sigilla/ta ad gñale capľm ꝑxime celebrādū fidelr por tare debeat ꝛ tradere successori gñali mistro p eandem obiam salutarem. Si vō aliquē mistrū ꝓuincialem grauiter ꝯtigerit ifirmari acta sue ꝓuincie:ꝛ sigillū sui officij in ꝑsentia sui socij: custodis in cuius custodia fuerit:ꝛ guardiani in cui⁹ꝯuentu ifirmať vel in eoꝝ absentia:vicarioꝝ eoꝝūdem faciat claudi ꝛ sigillari in aliqua archa tuta q̄ trib⁹ seris claudať:quaꝝ vna cu/stodi ꝑdicto:alia socio eiusdē mistri:alia guar/diano tradať.Et ꝑdicti seruēt ꝑdicta acta suc/cessori mistro fidelr assignāda p obiam saluta/reȝ.Qđ si ꝑdict⁹mister morte ꝑuentus nō pos set hoc executioni mādare:idem faciant eiuſ/dem socij cū custode ꝛ guardiano in cui⁹ con/uentu moritur sicut est expressuȝ.Caueant aūt mistri ꝓuinciales a multitudine ꝯstōnuȝ pro/

uincialium

hincialium & quorumlibet preceptor: pp obliuionis & transgressionis periculum euitandum.

Innocentius papa. iiij.

Tapostatas & isolètes vestri ordinis: ni si vris salubribus monitis acqescat excõicare: capere: & ligare: & carceri tradere: si videbitur expedire possitis auctoritate presentium vobis concedimus facultatem.

Capitulum generale.

Olentes apostatis viam precludere nos gñalis mister & puinciales mistri & diffinitores capli gñalis excõicamus in scriptis oém fréz apostatátem ab ordine nro & ex decreto pñtis statuti: anathematis vinculo inodamus. Intelligimus aût apostatátem oém q sine lnia vel côtra obiam supior suor p terras: loca: seu pñias cum hitu vel sine habitu cû socio vel sine socio iuerit: vel vagabûdus fuerit: ac gñaliter absq eiusdem ordis lnia discedêtem. Ordinamus etiá q ois apostatas ab ordine nro carceri mácipetur. Quicûq frater icarceratuz frém a carcere liberauerit vel p entiens fuerit: vt recedat sine lnia mistri: vel si pp negligétiam guardiani vel ei vicarij seu custodis sibi assignati: frater icarceratus manus ordis euaserit: tá liberãs q cósentiens: tá guardianus seu eius vicarius q custos fri icarcerato assignatus: si de pmissis puicti fuerint carceri mancipent. Item qcûq frater sine gñalis mistri lnia: quá nilus ei iferior dare possit platione: qcûq ex nrm ord né receperit sicut apostata nri ordis habeat: nec in locis fratrum recipiat: s3 tanq excôicatus ab vniuersis fribus euitet. Idem de illis statuimus pmoti sût quor vita ifamis in scádalum nri ordis noscit redûdare. Et nilus hmôi lnia pcedat: nisi prius resignêt ordini libros & res alias put in priuilegio aplico ptinetur. Postq custodibus sufficienter inotuerit frém aliqué vel aliquos ab ordine de suis apostatasse custodijs ipsum vel ipsos in singulis suar custodiar puentibus: in caplo fribus pgregatis: bis in áno excôicatú vel excôicatos noiatim expresse denûcient seu denûciari faciant: vsq quo de talium apostatar absolone p documéta legitima eis facta fuerit fides. Mistri vo puinciales áno quol3 in suis puincialibus caplis in die diffônis oés suar puinciarum apostatas publice denûcient seu denûciari faciant excôicatos: donec vt pdicit de eor absolutione pstiterit eis. Quil3 mister puincialis heat ordinariam iurisditioné aucte gñalis mistri: excôicandi: capiendi: icarcerádi: ac pena alia puniendi sup oés apostatas aliar puinciarum in suis puincijs. Idem possint custodes & guardiani in casu necitatis: & frés alij auctez heant apostatas nri ordis capiendi. Caueant aût mistri & custodes q nô pmittát apostatas suos siue alterius puincie in scandalum ordis euagari. Apostate q in suis locis seu custodijs cômode recipi: corrigi vel puersari nô pût per puincialem mistrum de custodia ad custodiá: vel si necesse fuerit per gñalez mistrum de prouincia ad puinciam tráfmittant: eorûq condi tiones & demerita custodibus ad quorum custodias & mistris ad quor puincias p mistros de quor fuerint puincijs fidelr intiment: vt hi q ipsos translatos hebunt regere pspectiores eé valeant circa eos. Nullus igit apostata volens redire ad ordinem repellat: sed iuxta mádatuz dñi pape salua ordis discipliná recipiat: & saluti aie sue vt pmissum est psulat. Nec eyciat q́q psessus ab ordine: sed puideatur pestilentibus de remedio translationis predicte vel de vinculo perpetue discipline.

De visitationibus puinciar. Cap. viij.

q Cum regula dicat q frés q sunt mistri visitent & moneant frés suos: & humilr & charitatiue corrigant eos: ad pstandum eis adiutorium & negligentiam corrigédam: ordinamus vt a tertio in tertium annû p visitatores spâles visitet totus ordo. Ita q qlibet puincia heat vnum visitatorem: cui det vnus socius discretus q succedat ei in visitatiôe tpe ifirmitatis vel mortis: cum quo possit hie collationé in dubijs & psiliû non expssis eor nolbus de qbus agit si fieri poterit bono mô. Teneant aût mistri & diffinitores puidere bona fide de fre idoneo rône honestatis discretóis & zeli ad tale offm exequédu3. Qué si ante egressum de sua puicia mori pigerit vl aliter impediri mister puocatis custodibus quádo bono mô iteresse poterit: & aliqbus discretis de diuersis custodijs de visitatore vel socio i casu psimili iuxta pmissas pditiones idonee possit & debeat puidere: & ad hoc ta3 mistri q có

sulentes firmiter teneant. Quod si alter istorum post exitum de sua provincia et ante ingressum provincie visitande decesserit vel aliter fuerit legitime impeditus: teneatur custos illius custodie: vel guardianus illius loci in custodis absentia supstiti providere de socio usque ad provinciam visitandam: tuncque primus custos provincie visitande teneatur sibi sufficientem socium assignare ac si in sua custodia decessisset. Ordinet autem in generali capitulo que provincie debeant visitari: ita quod post secundum capitulum provinciale visitatores provinciarum tali tempore incipiant visitare: quod expleta visitatione provinciali capitulo visitatarum provinciarum valeant interesse: quod immediate precedit capitulum generale. Si vero contingat quod propter mortem generalis ministri visitatores provinciarum non possent hic capitulum provinciale ante capitulum generale: ipsi visitatores in primo sequenti provinciali capitulo visitate provincie si voluerit poterit interesse: et tunc notificari debeant generali ministro que notificanda erant capitulo generali. Visitatores autem nihilominus si accusandi fuerit: tunc accusent generali ministro. Isti visitent singula loca absque conditionum personarum et edificiorum mutatione. In locis autem conventualibus infra vij. dies: in non conventualibus infra tres ad plus: suum officium exequantur: qui postquam de loca fratrum advenerint exeque incipiant infra duos dies: nisi magna et evidenti necessitate vel conventualitate fratrum fuerit differendum. Visitatores autem huiusmodi non intromittant se de occultis vel indiscrete correctis: nec de discretione aut indiscretione correctionis discutiant: nisi talis indiscretio per fratres fuerit accusata. Caveant autem ne super criminibus de quibus infamia non precessit inquirant particulariter antequam crimina huiusmodi accusent in publico. Procedant autem in hunc modum. Ingressis visitatoribus locum visitandum legatur regula et constitutiones domini Benedicti pape .xij. et generales constitutiones ordinis nostri quantum ipsis visitatoribus pro suo visitationis officio utilius exequendo prout visum fuerit expedire. Postea in virtute obedientie precipiant ut omnes qui interrogabuntur ab eis respondeant bona fide si sciunt vel fama est fratrem presentem vel absentem de quo fit interrogatio excessisse contra aliquem articulum predictorum: ita quod factum vel fame probari possit. Postea dicant fratres sigillatim culpas suas et egrediantur per ordinem: ita quod residui icusent egressum de quo in publico fuerat accusandus. Accusationes que scribende sunt certis verbis iuxta approbationem capituli conscribantur. Fratri autem accusato postquam fuerit revocatus audientia non negetur: et sic per ordinem culpe dicantur: et cum debita correctione penitentie imponantur. Visitatores autem in nullo casu potestatem habeant: excommunicandi: suspendendi: vel interdicendi: nisi specialiter missi a generali ministro: nec possunt absolvere custodes: nec etiam guardianos: nec ad monasteria ire: nisi habuerint super hoc licentiam specialem. Item penitentie quas imponunt non possunt se extendere ultra annum. Fratres autem teneantur visitatoribus suis obedire in his que ad officium visitatoris pertinent: et non in aliis. Et de nullo teneantur obedire eisdem quod non possit per duos alios fratres probare. Visitatores ergo iuxta formam premissam corrigant excessus fratrum quos visitant. Hoc salvo quod excessus ministri provincialis: et si que alia invenerint difficilia capitulo provinciali reportent: et in eodem capitulo post diffinitorum electionem una die duntaxat in corrigendis personarum excessibus suum officium exequantur: et cum ministro et diffinitoribus coram illis tantum qui sciunt: correctionem exerceant de inventis: nisi sit talis excessus: qui sit pena publica puniendus. Alijs vero agendis .c. non intersint: nec ipsi capitulo intersint socij eorundem. Quicquid etiam visitator portaverit ad capitulum generale corrigendum ibidem deferat illud sub sigillo illius loci in quo invenerit. Si vero visitator reputet aliquid notabile valde in provincia corrigendum quod minister et diffinitores capituli non possint corrigere vel nolint seu corrigendum non reputent: casus instructus cum rationibus et oppositionibus utriusque partis conscriptus communiter sub sigillo ministri et visitatoris mittatur per discretum illius provincie electum iturum ad capitulum generale: ipsi capitulo generali ad minus mittant per se si capitulum non conveniet aut nullatenus consentiret. Ad extirpationem vero malorum in nostro ordine pullulantium ne succrescant iniungimus visitatoribus universis: ut si quas invenerint provincias vitiosas in sumptuositate edificiorum et vestium vel esu carnium: aut equitationibus vel relaxationibus regularis discipline aut generalium statutorum tam ministros quam provincias teneantur accusare capitulo generali. Teneantur etiam per obedientiam statum provinciarum quas visitant sive bonum sive malum eidem capitulo generali nunciare.

nunciare. Si quis autem visitator obedientie ac veritatis contemptor amore vel odio: dissimulatione vel palliatione huiusmodi statum mendaciter nūciare probet: inhabilis ad cuncta nostri ordis officia per generale capitulū cum nota mendacij ꝛ inobedientie reddat. Nec vllo modo in puincijs quas visitant: seu in eorum puincialibus caplis existentes de statu eorum predicto verbo vel scripto perhibeant testimonium ipsis: nec aliquis ab eis huiusmodi testimonium postulare psumat. Eisdē quoqz visitatoribus prouincie a qbus mittunt de vestimentis ꝛ de expensis si indigent tam in eundo q̄ in redeundo debeant puidere. A puincijs vō quas visitant: nihil pro huiusmodi petant vel accipiant vllo modo. Et si ptrarium fecerint accusent caplo gnāli. Nulli etiā visitatori līe recomēdatiue pcedant. Excessus autē visitatoris examinati per prouinciale capitulū trāsmittantur correctiōi capituli generalis: ita tamen q̄ si visitator in illa prouincia fuerit nuncietur eidem. Si vō absens significent sibi excessus sui per līas spāles: vt se excusaturus cōpareat capitulo generali. Alioqn de his in qb⁹ accusatus fuerit nihilomin⁹ puniet. ¶ Insup ordinamus q̄ singulis ānis visitetur dom⁹ parisiensis p spālem visitatorē missum a generali ministro. Qui si inuenerit aliquem de studentibus insolētem: cum prouinciali ministro possit eum remittere ad suam puinciam. Cōuentus sacri loci de Assisio sit sub manu puincialis ministri: eius tamē visitatio gnāli ministro reseruetur. Cōuentus quoqz loci vbi erit romana curia: seu vbi pcurator ordis rōne sui officij moratur: p specialem visitatorem missum a generali ministro ānis singulis priuate ꝛ publice visitetur. Et ad visitatiōes hmōi ꝯuocent omnes frēs nr̄i q in dicta curia quocūqz titulo continuam moram trahūt: ꝛ subijciant put iustitia exegerit debite discipline. Et in ipso ꝯuētu ponant p ipm gnālem ministrum frēs diuersaꝝ nationū: q suaꝝ nationū platis ꝛ alijs psonis notabilib⁹ ad romanā curiā venientib⁹ seruire valeant qn̄ ꝛ sicut ſm deum pcuratori ordis videbit decēs esse. Prefati aūt visitatores attēdant solicite: vt in locis que visitāt tollat picturaꝝ abusus dinoscic q̄ nec falsitas in repsentatione nec indecētia in imagine: nec aliqd retrahens a deuotione in picturis nr̄is valeat apparere. Quare nec repsentatio trinitatis: nec figuratio rei nunq̄ vise: nec lasciuus aut dissolut⁹ sanctorum aut sanctaꝝ gestus apud frēs pingi: aut picta manere sinantur.

¶ De electione ministrorum. Cap. ix.

Cum ſm rr̄am gnālis mister sit a ministris puincialibus ꝛ custodibus eligēdus: ordinamus q̄ ad electionem pcedat hoc mō. Electorib⁹ congregatis die ad eligēdum pfixa: pmo inuocata spūssancti grā fiat inclusio electoꝝ: sicut habet in illo paragrapho de capi. gnāli. Minister generalis in pmis coram oībus se accuset ꝛc. Deinde minister puincialis vbi sit caplm disquisitores instituat de duoꝝ vel trium consilio discretorum: qui singuloꝝ vota seorsum aliquātulum coram oculis oium pergrant fidelr ꝛ conscribant: ita q̄ singuli anteq̄ recedant ab eis audiant qualr conscripserint vota sua: ꝛ frēs electores in exprimendo his verbis vtātur. Ego talis minister vel custos talis puincie nolo talem fratrem pro generali ministro. Quibus per ordinem conscriptis: statim in eodem loco anteq̄ fratres recedant vel colloquant adinuicem publicent in medium que pscripserunt. Quod si diuina gratia ispirante in vnum aliquē concordauerint: illius electio firma est absqz alia questione. Si vō in partes inequales se diuiserint: ille in quem plures medietate omnium eligentium psenserint priusq̄ electio fuerit pronunciata de vigore talis electionis ꝛ presentis constitutiōis verus generalis minister habeatur auctoritate puilegioꝝ nr̄o ordini a sede apostolica indultoꝝ. Surgat tn̄ vnus ex electoribus a predicto ministro vel custode deputatus ꝛ dicat. In nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti. Amē. Ego frater. N. nomine meo ꝛ nomine omniū vestrum q mecum consensistis eligo talem fratrem in generalem ministrum ordinis nostri. Quo facto statim incipiant. Te deum laudamus ꝛc. Et in omni pronūciatione electionis forma predicta ab omnib⁹ frībus vniformiter obseruetur. Si vero iterato huiusmodi scrutinio quotiens videbitur electorib⁹ expedire cōtigerit q̄ nullus eēt electus a maiori parte electorum possint compromittere cōmuniter in tres vel quqz fratres idoneos ꝛ discretos: q vi

ce oiuꝫ de ꝑficiendo valeant prouidere. Si vo gn̄alem mi̾strum mori ↄtigerit ante festū sancti Michaelis: mi̾ster in cuius admi̾stratione morit̾: vel eius vicarius teneat̾ sine dilatione significare mi̾stris oib᷒: qb᷒ bona fide poterit: vt in p̄t̾ becoste seq̄nti fiat capl̄ꝫ gn̄ale. Si vo post ꝑdictū festū Sācti Michaelis decesserit nūcie̾ nihilomin᷒ vt dictū est: non tn̄ fit capitulū gn̄ale nisi al's illo āno debuerit celebrari: sed celebrabit̾ in sequēti: ꝛ hoc in loco ꝛ ꝓuincia vbi p gn̄alē mi̾strū ordinatū fuerit celebrari. Predict᷒ vo mi̾ster ꝓuincialis vbi fit capitulū gn̄ale potestatē habeat sup alios coherce͂di eos in his q̄ ad expeditionē capituli ꝑtinēt quousq; fit elect᷒ gn̄alis si fuerit ꝑsens. Si vo abs̄s ipse mi̾ster ꝓuincialis vbi fit capitulum assumptis secū duob᷒ mi̾stris vno trasmōtano ꝛ alio cismōtano: de seipsis vl' alijs de vno mi̾stro prouideāt q sup alios vsq; ad finē capl̄i habeat potestatē. Qd̄ ēt intelligim᷒ quacūq; alia de cā gn̄alis ꝑdicto caplo nō poterit interesse. ¶ Idē possit custos illi᷒ ꝓuīcie elect᷒ ad gn̄ale capl̄m qn̄ mi̾ster suus ꝑsens nō fuerit. Alis aūt tractatib᷒ gn̄alis capl̄i nō interfit. Circa vo electionē ꝓuincialiū mi̾stroꝝ: simil̄r ꝓcedatur sicut in electione gn̄alis mi̾stri: excepto q electores nō opꝫ includi: nec in finecārari. Te deū laudam᷒. Ordinam᷒ aūt q ipsi ꝓuinciales mi̾stri ꝯuocato ꝓuinciali caplo a subditis .l.a frib᷒ de corpore capl̄i ꝓuincialis eligant̾ ꝯfirmandi p gn̄alē mi̾strū. Electores vo ꝓuīcialiū mi̾strorum postq̄ ad capl̄m ꝯuenerint eligant ꝑcise in die sequenti. Qd̄ si ipsa die nō elegerint vel in eligēdo nō ꝯuenerint: ex tūc gn̄alis mi̾ster eis ꝓuideat de mi̾stro: nihilomin᷒ tn̄ ipsi electores possint ꝛ debeāt de vicario ꝓuidere. Possint aūt ꝓuinciales mi̾stri eligi de toto ordine. Qd̄ si ꝓuīciali caplo ꝯgregato mi̾strū ꝓuincialem mori ↄtigerit vel absolui: possint in eodēꝫ caplo ꝯgregati aliū sibi eligere in mi̾strū: q̄ꝫq̄ꝫ ad hoc missi nō fuerint vel vocati. Custos in cuius custodia moritur prouincialis minister postq̄ꝫ sibi de morte constiterit certo die p̄fixo ꝛ loco in quo possint frēs cōmode conuenire: prouinciale capitulum teneatur q̄citius poterit conuocare: nisi propinquus fuerit terminus prouincialis capituli celebrandi. Custos vel ꝗ illius custodie in quo capitulū celebratur: vel si ipse defuerit: ꝛ in prouincia vicarius mi̾stri nō habeatur: guardianus illius loci in quo capitulum celebratur tenebit ipsum capitulūꝫ donec electio mi̾stri fuerit celebrata: ꝛ vicarius de assensu maioris partis capituli fuerit institutus: q ex tūc teneat ꝛ regat prouinciā quousq; minister in prouincia habeat̾. Nullus frater in ministrum electus vtatur officio vicarie: cum hoc videatur ↄtra statutuꝫ concilij generalis. Electione vero celebrata terminatoq; capitulo vicarius prouincie duos frēs instituat de corpore capituli fide dignos de ꝯsensu ipsius capituli: ꝛ cū electionis decreto mittere debeat sine mora ad generalem ministrū pro confirmatione petēda. Qui de electiōe ꝛ electo ac statu ipsius prouincie sciant ꝛ possit gn̄alem ministrum iuxta qd̄ expedit reddere certiorē. Nullus aūt frater fungatur simul custodis ꝛ electoris officio vel visitatoris: nisi manifesta necessitas illud requirat. ¶ Itē fratres assignati curijs dominorum in qbus continue vel frequenter eos adesse oportet nō ponantur nec dimittantur in officijs ordinis. Illis duntaxat exceptis qui nō solum alibi ꝛ apud illos vel ēt in curijs ipsis ꝛ apud curiales oportet vel expedit exerceri. Si vero guardianum nō ꝯuentualem mori ↄtigerit post prouinciale capitulū custos de assensu ministri de guardiano prouideat illi loco cū aliquorum ꝯsilio discretoꝝ: nec tn̄ illum amoueat sine licentia mi̾stri speciali. Locū aūt non ꝯuentualem dicimus vbi .xij. fratres ꝛ supra: pro maiori parte anni non possunt debite cōmorari. Diffinimus q custodes ꝛ guardiani habeantur pro ꝓlatis: quia ex ꝓuilegio dn̄i Clemētis pape qd̄ dicitur Mare magnum eis cōmittitur cura animaꝝ: ꝛ guardiani in omnibus obediant suis custodib᷒. Caueant tn̄ ne in suis officijs adinuicē se ꝑturbēt. Minister ꝓuincialis quādo vadit ad capitulū generale: vel al's exijt prouinciam: vel sic infirmatur q non possit caplo ꝓuinciali interesse dimitat vicariū de consilio discretorum. Vicarius aūt sic institutus: si mi̾ster in capitulo generali fuerit absolut᷒: vel ipsum interim mori cōtigerit remaneat vicarius auctoritate ministri ꝛ capituli generalis. Quod si minister absens absolutus fuerit in capitulo generali officium exerceat donec sibi con[illegible] q fuer[illegible] ab[illegible] ex tūc

officium vicarie exerceat donec prouinciale ca
pitulum fuerit ꝯgregatū. Uicarius iste prouin
cialis mister ⁊ alius vicarius a ꝓuinciali capi/
tulo constitutus eandem habeant potestatem
in oībus: exceptis in his q̄ vicario ministri ex
priuilegijs spāliter ꝯceduntᷣ. Post enim vterqꝫ
illoꝝ absoluere ab illis differentijs peccatoꝝ
que ministris solummodo relinquūtur. Alijs
tamen cōmittere nequeunt: sed possunt puni/
re peccantes. Possunt ēt instituere vicariū cu
stodis vel guardiani de ꝯsilio discretoꝝ si ca/
sus necessitatis id requirat. Nō autē possunt
ad sacros ordines promoueri facere: nec ad or/
dinem recipere vel eijcere iaꝫ receptos. ¶ Itē
fratres nō mittant extra prouinciam ad manē
dum nec alios recipiant in sua ꝓuincia mora/
turos. ¶ Itē frēs non transferāt de vna custo/
dia ad aliam ad morandū nisi euidens necessi
tas vel cōis vtilitas hoc reqrat. Et hoc de con
sensu illoꝝ custodū si fieri poterit bono modo.
Et breuiter de loco ad locum non mittant fra
tres nisi ex necessaria causa fuerit faciendum.
Custos similiter cū vadit ad gn̄ale capitulū vl'
aliter quādocūqꝫ exijt custodiam foris aliquā/
diu moraturus vicariū istituat in sua custodia
de aliquoꝝ ipsius custodie ꝯsilio discretorum.
¶ Itē ꝓpter euitanda pericula volumus ꝙ
guardiani nō possint: quando de domo egre/
diuntur vicarios instituere: nisi certos fratres
discretos ⁊ securos: ⁊ hoc de consilio mistroꝝ
suorum vel custodū. Frēs patientes defectus
natalium nō fiant p̄lati in ordine nostro nec vi
carij ordinarij: ita ꝙ oporteat eos tenere capi/
tulum: aliter autem poni pn̄t ad modicū tem/
pus in quo non oporteat eos capitulo p̄sidere:
nec possunt etiam fieri inquisitores nec visita/
tores ordinis nr̄i: nec ēt soroꝝ ordis sancte Cla
re: nec fiāt diffinitores: nisi quū eis fuerit dispē
satū. Nec illa dispēsatio in p̄dictis sortiatᷣ effe/
ctū donec sub sigillo noto ⁊ auctētico ꝓuinciali
caplo fuerit certitudinaliter d̄clarata. Nullus
fr̄ p̄ficiatᷣ in officio frm̄ nisi ducere possit vitā
cōem: q̄ tā a p̄latis q̄ꝫ a subditis obseruetᷣ maxie
in vestib⁹ cibis ⁊ lectis. Executionē aūt ꝯfessio
nū quarūcūqꝫ psonaꝝ extra nr̄ꝫ ordinē existen
tiū: ⁊ p̄latiōis offm̄ nullus habeat de cetero ni
si triginta ānos cōpletos habeat in etate. Itē p
obiam in[illegible] in[illegible] nullus fr̄ i aliqua electio/
ne seu visitatiōe vel ꝓmotiōe alicui⁹ ad quod/
cūqꝫ offm̄ ordis faciat colligatiōes vel īductio
nes ꝯminādo: ꝓmittēdo: laudādo: vel mēdaci
ter detrahēdo. ⁊ si scienter ꝯtrafecerit: ipso fa
cto ab omni actu legitimo sit suspensus.

¶ De capitulo prouinciali. Cap. x.

Quum. ꝯtra dicat ꝙ mistri ⁊ cu/
stodes possint si voluerit
⁊ eis expedire videbitᷣ singulis annis
in suis ꝓuincijs frēs suos ad caplm̄ ꝯuocare.
Ordinam⁹ ꝙ singulis ānis in singulis ꝓuīcijs
ꝓuinciale caplꝫ celebretᷣ iuxta qđ magis con/
gruit cuilibꝫ regiōi in quo loc⁹ ⁊ dies seqūntis
capli assignetᷣ. Ita ꝙ redeuntes de caplo gn̄ali
primo p̄cedēti valeāt interesse. Ad illud aūt
caplm̄ ꝯueniāt custodes ac frēs de ꝓuincia sm̄
ꝙ in ꝓuinciali caplo fuerit ordinatū: ꝓuiso tn̄
ꝙ multitudo veniētū euitetᷣ. Et idō nullus fra
ter ꝓ p̄dicatiōis offō ad ꝓuinciale caplm̄ mit/
tatᷣ nisi de mistri ꝯsilio ⁊ assensu. In hoc aūt ca
pitulo ⁊ alijs electionib⁹ vocē p se nō habeant
frēs in monasterijs cōmorātes. Admittantᷣ au
tē ad electionē discreti ad caplm̄ transmittēdi
in locis iuxta q̄ moranᷣt sicut frēs ceteri de con
uētu. Nullus fr̄ p̄ns vel absens possit ī electio/
ne aliqua facta p scrutiniū vocē suā cōmittere
alteri: nisi iuxta formā q̄ in p̄uilegio dn̄i Nico/
lai de custodib⁹ ꝯtinetᷣ. Ad p̄fixū aūt diē electio
nis discreti oēs frēs ꝯuēt⁹ eiusdē venire bona
fide p obiam teneantᷣ. Et guardiani p obiam
denūciare oīb⁹ qb⁹ poterūt teneantᷣ bona fide.
Et vt aliquoꝝ ābitio euitetᷣ ⁊ insolētia nō cre/
scat ordinat gn̄alis mister cū gn̄ali caplo vni/
uerso: vt nullus fr̄ oīno eodē āno in electiōe di
screti ad ꝓuinciale caplm̄ seu custodiale vocem
habeat nisi vnā. Et si sec⁹ factū fuerit scđa vox
nulla sit: ⁊ iter voces eligētiū minime cōputetᷣ.
Ordiat īsup ꝙ frēs iuuenes nō habeāt vocē in
electiōe discreti: nec in approbatiōe mittēdoꝝ
ad caplꝫ p̄uīcꝫ etatis sue. 20. ānū cōpleuerit sꝫ
custodis iudiciū de ꝯsilio discretoꝝ: nisi de ipsa
etate aliud testimoniū certius habeatᷣ. Lecto/
res v̄o extra suā prouinciā legentes ⁊ simil'r fra
tres extra suā ꝓuinciā studētes in electiōe di/
scretoꝝ ad prouinciale caplm̄ vocē tm̄ actiuā
habeāt ⁊ nō passiuā. Hāc aūt electionē discre/
ti ad capitulū ꝓuinciale mittendi frēs faciant
prima die. Alioqn minister custos vel eius vi/

carius eis puideat de discreto: quem si contingat mori vel legitime ipediri ante exitum de custodia sua alterius puisio ad ministrum pertineat vel custodē. Guardianus aūt teneat capitulum qn̄ de excessibus mistri vel custodis et eoꝝ insufficiētia et de alijs trāsmittendis ad capitulum puinciale pergrit. Quum vo de guardiani excessibus ingritur aliqs eoꝝ institutus a guardiano de cōsilio aliquoꝝ fratrum discretoꝝ teneat caplm. Predicti vo de excessib9 p̄latoꝝ et de insufficientia eoꝝ diligēter p obiam ingrere teneant: et alij frēs ingrenti teneant p obiaꝫ bona fide de veritate rūdere. In pdictis aūt ingsitionibus tam reuelātes incusantium noīa qꝫ ingrentes ad penā que in alijs ꝯstitutionibus de ingsitionibus ponit obligent. Custos aūt hmōi scrutinio nō intersit: istud autem scrutiniū vltra vnius diei nālis spatium volumus plongari. Excessus aūt guardiani q mittuntur ad caplm puinciale recitent et in publico coraꝫ suo ꝯuentu: si ad dcm̄ caplm non fuerit pfecturus: et si aliqd graue accidisset in prouincia vel ꝯtigisset in via: qd aliter ad caplm missum nō esset debeāt frēs qbus notuꝫ est coram diffinitorib9 accusare. Isti in loco capli cōgregati ipsa die gescant et deliberēt vsqꝫ in mane diei sequētis: et tūc audita missa ingrediant caplꝫ: et iuocata gratia spūssancti fiat sermo fratribus in cōi. Deinde eligāt ex seipsis tm̄ quattuor diffinitores per disqsitionem trium: quos minister custos et guardianus loci: vel duo ipsoꝝ si tertius defuerit ad hoc duxerint eligendos. Si aūt in electionib9 diffinitoꝝ plures qꝫ qttuor maiorē ptē vocū medietatē oium ꝯtingat hē: illi q plures voces habēt p diffinitoribus habeant. Si vo qui pauciores hn̄t ex ipsis fuerint inequali numero: iteret scrutiniuꝫ quo ad illos quoadusqꝫ p pluritatem vocuꝫ electio vnius alteri preferat. In huius capli principio custodes et guardiani per se si p̄ntes fuerint: vl per litteras si absentes suis officijs renunciare teneant: quoꝝ renūciatio a ministro vel ab eo qui tenet caplm loco eius quuꝫ diffinitoribus in fine capituli si videbitur admittat. Si autē minister iteesse nō poterit et vicarius eius defuerit: custos in cuius custodia caplm celebratur: caplm teneat loco eius. Predicti vo diffinitores possint corrigere ministrum puincialem: diffinire et expedire cum ipso oīa que ad capitulū prouinciale ptinebūt. Que sunt hec. Collatio sup trāsmissis ad caplm. Correctio eorū q puinciali caplo corrigēda notificant. Ordinatio eoꝝ q ad necitatē moꝝ vel honestateꝫ puincie videbunt ptinere: quū diuerse puincie diuersis ꝯsuetudinib9 varient. Nullas ꝯstitutiones vel ordinationes faciant ibidē absqꝫ maioris ptis capli ꝯsilio et assensu. Subditi vo q fuerūt diffinitores in gnāli vel puinciali pcedēti in primo sequēti ꝯsimili caplo nō sint diffinitores. Et dicim9 hic subditos oēs qui sunt sub mistris puincialib9 ꝯstituti. Predicti aūt electores quintū ex seipsis eligāt: q in tm̄ hoc possit articulo: vim: si quattuor diffinitores in correctiōe mistri in partes equales se diuiserint: et eoꝝ sentētia pualeat quā ipse duxerit approbādā. Ideꝫ tn̄ qntus qui sic eliget in capitulo puinciali non intelligat pro diffinitore vn̄ pōt sequēti āno eligi diffinitor. Electis igit diffinitoribus littere q sup facto prouincialis mistri a frib9 locoꝝ sunt transmisse eisdē diffinitoribus psentetur. Et si q sunt in eodē capitulo q pter illa q scripta sunt probabilia: tn̄ habent dicere de mistro: diffinitoribus tm̄ dicāt: q super scriptis aut taliter relatis habita seorsum diligēti deliberatione mistrū corrigant sm formā superius ptaxatam. Et qn̄cunqꝫ diffinitores voluerint de mistro inquirere: teneatur ipe minister de capitulo exire. Nec aūt inquisito vltra vni9 diei spatium nullatenus prolongetur. Quod si incorrigibilis fuerit ipsum ab officio ministerij suspēdant: et vicariū de ꝯsilio et consensu maioris partis capituli diffinitores ꝯstituant: et sine dilatione causam incorrigibilitatis p capitulū approbataꝫ sub sigillo vicarij vel custodis mistro significent gnāli. Si vero insufficiens reputetur eidem similiter significetur. Ita tamē q nullus eorum fiat absqꝫ maioris partis capituli consilio et assensu. Minister vero sic suspēsus non instituat vicarium nec intromittat se de officio donec de suspēsione fuerit iudicatū. Nec ei precludatur via: quin possit ire ad generalem ministrum ad se si voluerit excusandum. Teneantur aūt frēs in prouinciali capitulo imediate pcedenti capitulum generale visitare gnālem mistrū de notabilib9 excessib9 certis et interminis explicatis: et tales excessus p

custodem

custodē etiã ad gñale capl'm trasmittantur sub sigillis mistri ⁊ custodis ⁊ guardiani loci: in quo prouiciale capl'm celebraf:q custos mi/stris ⁊ custodib⁹ ad quos spectat illa correctio gñalis mistri ex rō repꝛesentet hmōi ministri visitationē in caplo gñali. Item per obedien/tiam teneantur capitula prouincialia significa re capitulo generali de excessib⁹ ⁊ insufficiētia mistri:⁊ de receptione inutiliū p eundem:⁊ de statu ⁊ cōmuni pace ꝓuīcie sub eodē. Si vo quod absit alicuius ꝓuincie status p ꝓuincia/le capitulum gñali capitulo fuerit mēdaciter nūciatus ⁊ hmōi mēdacium fuerit p documē/ta legitima pbatum:custos ⁊ diffinitores qui in hmōi mendatium ꝯsenserint:inhabiles ad cuncta nostri ordinis officia: sicut inobedien/tes ⁊ mendaces per capitulum gñale reddan/tur. Et cū de pdictis inquiritur:minister de ca pitulo exire teneatur. Et si pax nō fuerit causā turbationis scribant:⁊ sciant q̄ sm illa q̄ mit/tentur ꝓceditur in capitulo generali. Accusa/tiones aūt petitiones ⁊ statuū prouinciaꝝ insi/nuationes nō in vna littera sed singula sigilla/tim in singulis litteris ad maiorem expeditio/nem gñali capitulo nūcienf. Forma cōis scri/bēdi prout ordinauit aliq capitulū gñale ab o/bus obseruetur. Ita q̄ in litteris mittēdis ad capitulum gñale de statu prouinciaꝝ:nō pona tur nomē prouincialis ministri. Sigillū tñ ei⁹ in hmōi litteris apponatur sicut superius est expssuz. Predicte aūt littere clause sint:nec mi nistri legāt aut videāt q̄ ꝑtinenf in eis. Nō aūt scribaf caplo gñali p repetēdo mistro vel co/mēdādo ipm ꝓuīciali caplo:possint tñ scribe/re si quid haebt scribere contra ipsum. Idem modus scribendi contra custodes ⁊ guardia/nos ad prouinciale capitulum teneatur.

¶ De capitulo generali. Cap. xj.

q Uum rō dicat q̄ capl'm gñale fiat vbicūq; a gñali mini stro fuerit ordinatū. Statuim⁹ de volū tate mistri gñalis ne vltra tres ānos differaf: nisi gñalis mister cū gñali caplo in ꝑrimo pce dēti p manifesta necītate duxerit ꝓlongādū. Itē pp labores frm̄ cōpatiēdos ordinamus q̄ gñale capl'm alternatim citra mōtes ⁊ vltra de. cetero celebref in quacūq; ꝓuīcia vel loco vbi generalis minister duxerit ordinandum. Ad generale capitulum conueniat minister quili/bet cum vno tātum socio honesto:⁊ custos ele ctus a custodibus: ⁊ vnus discretus a capitu/lo prouinciali electus:ita q̄ custos portet litte/ras testimoniales sub sigillis custodum:discre/tus vero sub sigillis ministri custodis ⁊ guar/diani loci in quo pfatum capitulum fuerit ce lebratum. Et si alterum istorum mori contige/rit vel infirmari vel alias legitime impediri: sic q̄ non possit venire:alius custos a custodi/bus ⁊ alius discretus a discretis aliquib⁹ a mi/nistro ꝯuocatis eligatur. Si tamen contingat aliquē ex pdictis vel aliquos non venire:ni/hil eorum:q̄ expedienda sunt per capitulū pro pter hoc omittatur. Si autē aliquem deuenie/tibus ad capitulum generale manifeste ꝯtige/rit impediri teneantur fratres illū associare de loco ad locū donec societas occurrat opportu na. Idem fiat de fribus euntibus pro ꝯfirma/tione ministri prouincialis. Idē fiat de fratri/bus redeuntibus de capitulo gñali donec ad suas prouincias reducātur. Quod si aliqui de pdictis remanserint q iudicio generalis mi/nistri vel capituli nō fuerint legitime impedi/ti:si in officio pꝛelationis vel lectionis fuerint absoluantur:⁊ in eisdem vel aliīs reponi non possint vsq; ad sequēs capitulū gñale. Nullus aūt terminum pfinitū ad intranduz audeat pꝛeuenire: sine licentia generalis ministri:si pn/sens fuerit:vel illi⁹ mistri l eius absentia in cu/ius ꝓuincia capl'z celebraf. Itē nullus ad gña/le capl'm accedere pꝛesumat:nisi cui ex rō vel ꝯdōne hoc cōpetit aut de licētia gñalis mistri: aut sui ꝓuīcial' mistri:si gñal' misterij offm̄ tūc vacaret. Quicūq; aūt aliter venerit:vel ītētiōe veniēdi ꝓuīciā in qua moraf exiuerit:ipso fa cto oī actu legitimo p annū integrū sit priua/tus. Et si capl'i locū intrauerit p guardianū lo/ci:vel p eius vicariū a loco capituli statim cum ꝓbationis capucio p obedientiā expellaf:quā debeat per octo dies portare. Idem p obedien/tiam dicimus de exeūtibus suas custodias in/tentione veniēdi ad capl'm ꝓuinciale per mi/nistros ꝓuinciales nō vocatis vel etiam licen/tiatis:aut in mistri absentia p eius vicariū vel custodem custodie in qua capitulum celebra/tur: q̄ si guardianus vel eius vicarius tali/bus sic nō fecerit vna die tantū in pane ⁊ aqua

feiunet. O:diam⁹ q̄ gn̄alis capituli diffinito/res sint mistri ꝛ vnus discretus subdit⁹ de qua libet ꝓuincia in ꝓuinciali capl'o ad hoc elect⁹. Et dicim⁹ hic subditos oēs sub ꝓuicialib⁹ mi/stris constitutos. Salua tn̄ gn̄alis mistri corre/ctione absolutione ꝛ electione: q̄ ƒm r'am mi/stris ꝛ custodib⁹ ꝓcedunt. Jn hoc aūt capitulo mistri semp p̄ ſe ſi p̄ntes fuerint vel p litteras si absentes renunciare teneant. Quoꝝ renun/ciatio a gn̄ali vel ab eo q tenet capl'um loco ei⁹ cū ꝯsensu gn̄alis capl'i si videbit ad mittat. De/clarat aūt gn̄alis mister cū gn̄ali capl'o: q̄ f'res habitantes actu extra suas ꝓuincias puta Pa risius vel in alijs studijs gn̄alib⁹ nō p̄nt eligi p:o discretis ipsaꝝ ꝓuinciaꝝ ad capitulū gn̄a/le: nec mister gn̄alis admittat petitionē si sup hoc in ꝯtrariū porrigat. Jn oīb⁹ aūt memorati capl'i diffinitionib⁹ s̄nia pluriū indistincte ꝓua leat ꝛ inuiolabiliter obseruet: nec ab ea aliquis ꝓ̄sumat appellare. Porro f'res q veniūt ad gn̄a le capl'm: q non occupant in diffinitione nego cioꝝ capl'i qualibet die excepta vigilia ꝛ die pē thecoste solēniter celebrēt vnā missam ad ho/norē v̄gis gloriose: qd̄ ēt volum⁹ in ꝓuinciali/bus capitulis obseruari q̄n fieri poterit bono mō. Cōgregati igit mistri ꝛ dicti custodes fe/ria. vj. prima ante festū pēthecostes: prius ge/stāt ꝛ deliberēt vſq; mane diei ſequētis: ꝛ tunc dicta missa igressi cātēt hymnū. Ueni creator sp̄us. Dicat deide v̄. Emitte sp̄m tuū ꝛc. o:ō. Deus q corda ꝛc. vſq; per xp̄m dn̄m nr̄m. R. Amē. Tūc l'ittere testimoniales custodū mini/stro gn̄ali ꝛ mistris ꝓuincialib⁹ ꝓ̄sentent. Po/stea tractēt de correctiōe ac statu gn̄alis mistri hoc mō. Gn̄alis in p̄mis corā oībus se accuset: postea egrediat. Quo egresso: guardianus loci assumptis secū aliq̄b⁹ discretis frib⁹ de ꝯuētu: dictos mistros cū custodib⁹ in ꝯclaui recludāt ita q̄ nullaten⁹ exire valeāt: nec illis vllo mō aliqua alimēta ministrēt donec ꝓuiderit: vt opꝫ circa statū gn̄alis mistri: ꝛ ad hoc tā includen/tes q̄ӡ inclusi firmiter teneātur: ita q̄ si aliquis ꝯtrafecerit excōicatus ipso facto sit. Processus īclusoꝝ talis sit. Mister ꝓuincie illius in qua capitulū celebrat: vel si ipse defuerit custos illi⁹ ꝓuincie electus a custodibus ad gn̄ale capitu/lū req̄rat a singulis p o:dinē in publico si quid habent dicere de egressibus ꝛ in sufficiētia ge/neralis ministri. Et singuli teneantur bona fi/de incusare ipsum de q̄bus reputauerint incu/sandum. Qd̄ si alique accusationes notabiles ꝓponātur dictus mister ꝓuincialis vel custos cum duobus discretis quos sibi ex ꝓ̄sentibus ad hoc assumāt diligēter ꝯscribāt: quas postq̄ӡ conscripserint ꝛ mox in medium recitauerint eidem reuocato audiētia ꝯcedatur. Et eodem egresso iteꝝ sup accusationib⁹ cōmunibus col/latio habeatur. Qua pacta p:edicti disq̄sitores singuloꝝ vota sicut in electione faciēda publi/ce pergrant vtrum appareat eis dc̄m genera/lem mistruӡ esse corrigēdum vel penitus amo/uendum. Quibus ꝯscriptis ꝛ mox in mediuӡ recitatis iuxta sentētiam maioris partis: me/diatate oium ad correctionē eius vel amotio/nem ꝓ̄cedatur hoc modo. Si tātum corrigen dus fuerit per ministros ꝛ custodes ibidem cō tinuo corrigatur. Si v̄o penitus amouendus p:edicti tres disq̄sitores eidem reuocato seor/sum secrete prius suadeāt cessionem volunta/riam. Si incōtinenti non cesserit nihilominus p:o amoto habeatur: ac statim ipso foras egres/so hostioq; vt prius firmiter obserato ad ele/ctionem alterius ꝓcedat[illegible]: ita vt in mane se/quēti habeat o:do alium generalem ministruӡ p:esentem vel absentē. Feria secūda post pēthe costen mane cātetur missa de sp̄ūsancto. Qua cātata intrent fratres locuӡ capl'i: ꝛ fiat sermo fratribus in cōmuni. Quo completo recitetur numerus fratrum minoꝝ defunctoꝝ a tēpore generalis capl'i prime p:ecedētis: p:o q̄bus di catur ps. De profundis. Jn fine dicatur. Re/quiem eternā: ꝛ pater noster. Et ne nos. A por ta inferi: Requiescant in pace. Amen. Dn̄e ex/audi o:onem meam. Et clamo:. Dn̄s vobiscū. o:atio. Absolue ꝛc̄. Numerus aūt fratrum ibi/dem recitatus ad singulas ꝓuincias deferatur: vt in ꝓuincialibus capl'is modo simili absoluā/tur. Post hoc littere ꝓ̄sentande ꝓ̄sententur ꝛ recomēdatorie in fine capl'i legantur: ꝛ respon deatur de q̄bus fuerit respōdendum. Et oēs q non debent interesse capitulo exeant. Nullus religiosus alterius religionis vel professionis nullusq; secularis cuiuscūq; o:dis: dignitatis: ꝯditionis vel vite tractatibus capituli admit/tatur. Missi ad excusanduӡ f'res q nō venerūt audiantur. Deinde fiat collatio sup his que de

p:ouincijs

prouincijs ad capitulū sunt trāsmissa. Et prouideat̄ p gñalem mistrū ꝛ diffinitores de singulis vt oportet de correctione corrigendoꝝ: de ordinatiōe ordinandoꝝ: ꝛ pgratur diligenter qualiter rła ꝛ statuta dñi pape ꝛ gñalis capituli in singulis ꝓuincijs fuerit custodita. Prouideat̄ ēt de lectorib⁹: ꝛ ṗdicatorib⁹: ꝛ de mittendis inter saracenos ꝛ alios infideles: de mittendis de vna ꝓuincia ad aliā prouinciā ad manēdū ꝛ hmōi. Et hmōi ēt in fine assigne t̄ locus sequētis capl'i: ꝛ fiat cōmunis ꝯfessio ꝛ absolutio: pseuerātib⁹ bñdictio: apostatis anathematizatio. Postea cātet̄ Te deū laudam⁹. Postea ver. Confirma hoc deus: orō. Actiones n̄ras. In fine: per xp̄m dñꝫ nostrū. R. Amē Similis solēnitas in fine ꝓuincialis capl'i obseruet̄. Quicqd aūt de cetero statutū fuerit in. c. gñali sub sigillo gñalis mistri ad singulas ꝓuincias deportetur: oīa v̄o alia statuta nostri ordis gñalia huic volumini nō iserta nos fr̄ Guilelmus gñalis mister ꝛ ꝓuinciales mistri ac diffinitores capituli gñalis apud sanctū locū Assisij in festo Pēthecostes. Anno dñi millesimo tricētesimo qnquagesimo q̄rto nouiter cellebrata denunciam⁹ oīb⁹ fratribus esse iuribus vacuata.

¶ De suffragijs defunctoꝝ. Cap. xij.

Tatuim⁹ vt pro oībus nostris frīb⁹ in ordie nostro decedētibus: glibet sacerdos nisi ꝯtingat eū langore vel itinere ṗpediri qualibet hebdomoda de mortuis celebret vnā missam vel appropriatā collectā mortuoꝝ. Ceteri v̄o frēs clerici dicāt vnā vigiliā nouē lectionū. Laici v̄o. 100. pater noster cū totidē Aue maria. Et hoc si omittat̄ in vna hebdomoda possit suppleri in alia. Oībus statutis ꝓuincialiū capituloꝝ q̄ ad hoc ptinent reuocatis: ordinamus pro frībus nostris ꝛ familiarib⁹ defunctis quoꝝ recomēdatio facta fuerit in. c. gñali quilibet sacerdos ānuatim celebret vnā missam de mortuis. Quilibꝫ fr̄ cleric⁹ qnq̄gita psalmos. Et glibet frater laicus. 100. pr̄ noster. Et p viuis familiarib⁹ missā ꝛ psalmi ꝛ pater noster totidem psoluant̄. Ordiamus vt pro Cardinali q in ordis regimine decesserit a quolibet sacerdote ordis tres misse celebrētur: ꝛ a quolibꝫ clerico vnū psalteriū: ꝛ a quolibet laico. ccc. pater noster. Et idē fiat p gñali mistro in offō decedente: ꝛ pro illis q vadūt ad capitulū gñale: si tūc ꝯtingat eos mori vna missa dicat̄ a quolibꝫ sacerdote. Et similiter pro pcuratore ordis fiat in curia in officio decedēte. Offm̄ p bñfactorib⁹ ꝛ defunctis fribus ꝛ pro his q in nostris cimiterijs sunt sepulti ter in āno solēniter celebret̄. s. prima die ante festū beate Marie magdalene: ꝛ prima die ante festū bti Michaelis: ꝛ feria secūda post dñicam septuagesime. Similiter offm̄ fiat pro patribus ꝛ matribus oīum frm̄ vltimo die feriali ante aduentū. Et clerici vespas ꝛ vigiliā cū nouē lectionibus ꝛ missam cātēt. Et laici dicāt. 100. pater noster. ꝛc. Ordinam⁹ vt in quolibet ꝯuentu ordinet̄ hebdomodarius q missam alternatiꝫ p viuis ꝛ mortuis celebret vel ēt recomēdet p illis: q recomēdātur ordini in qualibet regione. Itē singulis annis pro hospitib⁹ q in itinere recipiūt frēs īfra octauā bti. F. in honore ipsius sancti approꝑetur vna missa ꝯuentualis: ꝛ vna ꝑuata a quolibet sacerdote ꝛ. l. psal. a quolibꝫ clerico: ꝛ a quolibet laico. 100. pater noster. Obitus dñi Innocētij tertij: qntodecimo kalēdas aug. celebret̄. Obitus. d. Gregorij noni kalēdis Septēbris celebret̄. Obit⁹. d. Innocētij pape q̄rti idibus Septēbris celebret̄. Obit⁹. d. Stephani cardinalis in crastinū eiusdē. Obitus. d. Alexandri q̄rti in vigilia trāslationis. b. F. Obit⁹. d. Martini q̄rti tertio kalēdas Apl'. Obit⁹ pie recordationis. d. Nicolai tertij in crastinū assūptōis btē Marie solēniter celebret̄. Obitus. d. Nicolai quarti ṗdie nonas Apl'. Obit⁹ illustrissime. d. Joāne quōdā Regine Frācie ṗdie nonas Apl' celebret̄. Sufficiat aūt vna missa i cōuētu i ānuersarijs supdcis ꝛ vigilijs dfūctoꝝ.

¶ Expliciūt ꝯstitutiōes generales R. P. F. Guilelmi farinerij sup regulā frm̄ mi.

¶ Incipiunt ordinationes seu constitutiones Beati patris fratris Joānis de Capistrano super Regulam fratrum minorum.

Enerabilib⁹ i xp̄o fratrib⁹ Uicarijs: Guardianis: ceterisq̄ oīb⁹ ꝛ singulis frīb⁹ in quibuslibꝫ cismōtanis ptib⁹ cōmorātib⁹ ꝛ cōmoraturis ordis minoꝝ de obseruātia nuncupatis. Fr̄ Joānes de Capistrano eiusdē ordis minim⁹ ꝛ idign⁹ ve-

ster inutilis seruulus et obsequalis: vestrarum orationū patrocinio se cōmendās: atq; seipm pusillū offerēs gratias optat salutarē: virtutū augmētum religionisq; pfectū: et que exuperat oēm sensum: pacē in dño sempiternā. Nā vt ait Greg. Quū enim augent dona: rōnes ēt crescūt donorum. Tanto igit altissimo famulari pfundiori astringimur humilitate ptinua: quāto potiora nobis quotidie diuina bñficia cumulant. Nostis etenim quātis muneribus: qūtisq; donis et psidijs: nō nris meritis: sed sua clemētia seraphicisq; nri btī patris nri Frācisci pcibus amplificauit dñs plem: adauxit familiā: multiplicauit gemina nris tribus. Et tam numero q̄ virtute: scia ac vt ita dixerimus scitate atq; nobilitate morum: q̄ generositate pponderat: post humani gñis corruptelā: et in italia et extra italiam tam vsq; ad fines terre: nouellos palmites atq; ppagines nre sacre religiōis renouate vite pariter et doctrine nō desinit dilatare. Quas igit maiestati diuine de tātis donis: bñficijs: et muneribus nobis imeritis: sola sua exuberanti gratia fāmaq; benignitate collatis: gratiarum actiones debite repēdendas mens nra cogitare: lingua pferre vel calamus exprimere vtcūq; valeret. Certe nec vnū pro mille millibus reddere sibi valeremus. Ego enim ipse de me fateor: insufficiētiam meā maximā ineptitudinē: improbitatem: ibecillitatem: infirmitatē: tam ex etate senili q̄ ex defectu virtutis et diligētie ad exercitia spūalia. Et cum in his oibus meis defectuosibus ptibus ad maius meū preiudiciū pp demerita miserabilis vite mee: nō mihi valuit excusatio: qn oportuerit me submittere collum iugo: et debiles humeros supponere sarcine tam graulose: ac mee fragilitati et pōderi ipotabili succumbere sum astrictus ex dispōne illius presulis: cui ipso resistere ptinaciter nulli licet. Cōfisus igit et sperās in sūma bonitate diuina et in suffragio orōnum meritorumq; operum bonorum solicitudis vestre in idipm diuinum adiutoriū q̄ viuaces sitis et pmpti ad euellēdas radices malarum cogitationū: extirpādas vepres pullulantes inordinatorum discretorum: destruēdosq; ramos et palmites iniquorum operum dispdenda vitia: et crimia dissipāda: atq; virtutes plātandas: desideria sancta souēda: et quecūq; bona opera pmouenda. Et q̄ sitis idonei et sufficiētes ad reprimendos insolentes ac girouagos ad psortandos imbecilles et debiles: et fortes ac stabiles pfirmandos. Ex quo speculator datus sum domui israel: ne cuiusq̄ sanguis de manibus meis requiratur: non qdem ad iniciendum vobis laqueum aliquem: sed ad excusandum conscientiam meam: necnon ad exhortandas oēs charitates vestras. s. a. q̄s meā: vt ad ppositum nobis certamē vnanimiter pcurramus ad apprehēdēdum brauiū eterne salutis: et ad adipiscendam imarcessibilem coronā glorie sempiterne. Zelo igitur dei motus cogitaui circa nostrum statum vobis aliqua verbis breuibus reserare iuxta cōtinētiam nostre regule: notū vobis faciens q̄ mee intētionis est vigore officij mihi iniuncti: vt pro viribus fragilitatis humane diligētius obseruentur inquātum cōcernunt substātiam regule pcepto inhibitorie vel equpollenter sub eadem obligatione qua obligamur regulā obseruare. In alijs aūt sub exhortatione et charitatiua admonitione ad pmouēdum vestrum aium mētes et gressus ad meliorem frugem vberiorūq; fructuum in horrea domini pgregādorum charismata meliora.

¶ Incipit vita minorum fratrum. Cap. j.

Primo circa pmum capl'm pudēdum est vtrū de capitibus instituēdis. Vñ pro quadā psormitate iurium et pstitutionū ordis: dico et ordino: q̄ circa tpa pgregationis frm: siue capli nostrarum familiarum: qlibet locus eligat suū discretū: ad cuius electionē admittātur oēs psessi: presbyteri: clerici et laici: et habeat respect ad maiorem ptem frm domus vel loci: siue puentus numero dñaxat: et nō zelo neq; merito: q discreti (vt premittit) electi cū guardianis locorum totius puincie in loco capli pgregati. Primo et añ oia i noie dñi quattuor diffinitores eligāt de fribus coadunatis ibidē: vel de exñtibus de familia in loco pgregationis vel capli antedicti. In quorum diffinitorum manibus: pñtibus guardianis et discretis: vicarius q p tpe fuerit resignet pmitus vicariatus offiñ: lras et sigillum. Quo facto p. edicti diffinitores: guardiani et discreti puideāt diligēter et discutiāt et examinēt pditiones et opa vicarij resignantis: et sicut eis sm deum videbit vel illum religāt vel alium magis idoneū scia: vita: pscia: moribus et exēplis:

qui cōem

q cõem vitā frm sic valeat saltē quoad cibaria & vestiaria: in noīe dūi eligāt in vicarium. Cui electio tūc intelligatur esse canonica: qñ saltem p maiorē ptē frm pdictor nūero duntaxat: vt supra fuerit cōcorditer celebrata: & qcitius fieri poterit a R. P. M. puincie cōfirmatio postuletur iuxta formā institutiōis officij mei & nullo mō vltra trieniū cuiuscq vicarij offm extendatur: p interuallū tñ seqntis trienī vel saltem duor anor licita sit electio de eodē cū circunstātijs andictis & in qualibz ānua cōgregatiōe: vicarius cū diffinitorib andcis & nō sine eis: guardianos ordinet quorumlibz locor nostre familie pūtādos in capso puinciali vt legātur in tabula iuxta iflōnē ādictā & vt oīa ſm deū & rectā cōsciam cautius pagātur: tā diffinitores & electores pfati q ipse vicarius electus in pñtia totius capsi vel cōgregatiōis debeāt pstare iuramētū ſm formā traditā in cōsōnib Bñ dicti sub rubrica de iuramēto gñalis & pulcia liū mistror. Nā nostri vicarij cedūt nobis loco mistri. Dignū est igit & iustū: q simile iuramētū pstent et ipsi vicarij sic electi ad fidelitatē obi. m: & reuerētiam sancte ro. ecclesie cōtinuis tpib obseruandas: iuxta cōtinētiā pmi & vltimi capsi nre regule: q maxie pp istātiā tpa piculosa & dies malos pnitiosi scismat: qd vt cācer serpit in heresim maledictā. Et qlibz vicarius oīa loca: domos: vel cōuētus: & frēs sibi cōmissos: saltē bis in āno studeat visitare & diligēter ingrere & corrigere qcqd reppit corrigēdū psonar acceptione & ipedimētis iustitie qbuslibet resecatis: cum mīa tñ pniaz iniugendo.

¶ De his qui volunt vitam istam accipere: & qualiter recipi debeant. Cap. ij.

Secundo circa 2m capitulum. Dico & determino q nullus recipiat ad ordinē: q decimū octauum annū sue etatis nō attigerit: & q vultū virilē potiusq puerilē ostēdat: & q sit idoneus ad honestos labores & religionis onera supportanda. Et nullus frm: iuuenē quempiā vel etate puectū adulatiōibus: suasionib vel blāditijs presumat attrahere ad nostram religionem. Quinimo vitā nostrā accipe volentib diligēter & seriose exponat rigor potius nri status: quoad oblam: paupratē: & castitatē: & cetera q in nra rsa ptinent. Et modus etiā viuēdi quoad petendas elemosynas. Quoad bonas cōsuetudines: & cerimonias ordis: de ieiunijs: vigilijs: orationib: disciplinis: celitijs & alijs austeritatib vite nre: vtputa sine calciamētis: siue camisijs: lineamib: sine pecunijs in itinere & vbiq. Et oī tpe siue sanitatis: siue ifirmitatz dormire cū hitu & nunq sine: nec i publico sine hitu appere in cōspectu secularū psonarum. Quū magis expediat nos honestatē fugere: q qscūq seculares mulieres. Nec sint pcip recovi carij ad recipiēdū quoslibz idistincte: q se pñtāt ad ordinē: sz iuxta dispositionē rle & statutor nostri ordinis plibati. Et illi q pniusq reci piantur ad pānos pbationis vt pñt cōmode sua bona: si qua hñt pauperib erogare instruātur: vt de illis faciant testm: & de rebus suis faciāt siue disponant sicut dominus inspirauerit eis. Disponant etiam de vestimentis secularibus: que secum detulerunt venientes ad religionem: nec seruentur p fratres. Sed si volūt ipsi seruari facere: remittant ea ad domū parētum: vel ad suum beneplacitum faciāt alibi reseruari. Auisentur etiam ipsi nouitij q si priusq habitum noster religionis susceperint: vouerunt religionis ingressum: statim suscepto habitu: intelligunt tacite professi. Similiter si in ipsa habitus susceptione: firmum propositū quisq habuerit ad seculum non redire: & diuino vitam mutare: & in religione perseuerare: & pari modo intelligatur obligatus: si infra annum probationis firmo proposito & deliberata mente se perseueraturum sposponderit in vita regulari. Et multo magis si efficaciter voueat. Simile si infra annum probationis scienter & sine protestationem habitū professor deferrat distinctum ab habitu nouitior per triduū cōtinuū. Similiter si cōpleto probationis anno remaneat in religione cū habitu sine protestatione: etiam per solum diem naturalem: tacite professus intelligitur: & obligatus religioni in genere: nec vllo modo licet illi ad seculum remanere. Quinimmo si sine habitu religionis appareat in conspectu seculariū psonar excōmunicatus est & vt apostata iudicatur. Et si de facto matrimonium contrahere presumeret: aliam maiorem excommunicationem incurreret ipso facto. Auisandi sunt etiam ipsi nouitij: q qq in igressu religiōis: ex priuilegijs

ordinis in fauorē religiōis ꝓcessis: absolui pos/ sint a quibuscūq; crimib⁹ ꝛ censuris. Immo ſm quosdā p ingressum religionis cū intentiōe p/ seuerādi: sane intelligēdo vsq; ad mortē in ob/ seruātia regulari: ꝯsequitur qs plenariā missionē oium petōꝝ ꝛ restituitur prime innocētie ba/ ptismalis. Si tñ deposito religionis habitu ad seculū reuertatur: recidet ligatus in oibus sicut prius: q: cessante causa: cessat effectus. Dignus est.n. ꝑdere bñficiū: q nescit vti. Et aduertēdū est cautius: q qñ aliquis professus est tacite ꝛ obligatus religioni in gñe: nō licet frib⁹ infer/ re sibi violentiā ad spoliādū sibi habitū vel ad expellendū eū p vim de loco. Nā ita incurrit excōmunicatio maior ex violētia illate noui/ cio: sicut ex illata professo. Bene tñ licet pla/ tis eū arctare carcerib⁹ ꝛ disciplinare: ꝛ corrige re pro suis defectibus: si dicat se velle emenda/ re atq; perseuerare in nostra religione.

¶ De diuino officio ꝛ ieiunio: ꝛ quo modo debent fratres ire per mundū. Cap. iij.

Tertio circa tertium capitulū. Dico ꝛ dispono: q frēs debe/ ant se ꝯformare i diuinis officijs ordi/ ni quī pro tēpore seruat in capella apłica: vbi intelligitur fons ꝛ origo ordinis sancte Roma/ ne ecclesie de mō officiandi: ad quē regula no/ stra se refertur: ꝛ idcirco sicut in capella apłica de cōmemorationib⁹ antiquis celebrat officiū tāq; de festis principalib⁹: ita ꝛ nos facere debe mus. Quāq; San. dñs noster Eugenius papa quartus in hoc relaxauerit habenas: vt quilibet suo sensu abundet. Et q nolūt facere de cōme/ morationib⁹ festa principalia nō astringantur: laudabilius tñ esse dicit: seruare textum regule dicentis. Clerici faciant diuinū officiū ſm or/ dinē sancte Romane ecclesie. ꝛc. De reliquis aūt circa diuinū officiū seruetur ꝯstitutio Be nedicti. q; maxie vt gestus leues ꝛ cātus disso/ lutos ꝛ fractos in diuinis officijs ꝛ missaꝝ sol/ lēnitatib⁹ frēs oino declinēt ꝛ vitēt. ¶ Aduer tendū est insup: q qñ aliquis frater exsoluit di uinū officiū debet dicere ne: dum illud: quod incumberet sibi: si cum socio diceret: sed ēt qd incumberet socio: cū quo illud diceret. Sint ergo frēs cauti in prima ꝛ cōpletorio: ꝛ in leta nijs suis temporibus sancte romane ecclesie or: dinē seruare. De ieiunijs autē dico: q oia nr̄a ieiunia more quadragesimali debeant a fribus obseruari. Alijs aūt tēporibus de omnibus ci/ bis que apponuntur eis liceat māducare: put regula dicit. Sint tñ fratres modesti ꝛ tēpera/ ti in vsu carnium ne cuiquā scandalū generēt in procurando carnēs in plateis ꝛ locis publi cis: siue in foris ꝛ nūdinis: tanq; glutones per macellos: sed potius abstineāt si non pnt aliter honestius ꝓcurare: memores vbi apłi dicētis. Ut nō scandalizetur frater meus nō māduco carnes in eternū. Et quū pnt honeste ꝓcurare sint ꝯtenti semel in die refectionē sumere de ci/ bis carnicinijs. Exceptis infirmis: peregrinis ꝑdicatoribus: ꝛ alijs fribus q pro cōi vtilitate quotidianis laboribus occupant. Attēdāt ēt diligēter quū circuiunt pro licitis ꝛ honestis causis incumbentibus ordini siue pro salute ani/ maꝝ siue pro sustentatione frm̄: ꝛ in domib⁹ re ligiosoꝝ vel seculariū ꝑsonaꝝ hospitant: vt se ꝯforment in cibarijs cū eisdē ne scandalum eis ꝑbeant i esu carniū: vt ſm sanctū euāgeliū ta/ le licētiā temperent cum modestia sanctitatis.

¶ Quod frēs nō recipiant pecuniā. Cap. iiij.

Quarto circa quartū capitulū. Dico ꝛ ordino i q frēs oino abstineant a receptione: tactu: ꝛ ꝯtrectatione pecuniaꝝ: sed honeste ꝛ licite ne/ cessaria ꝓcurādo: si contingat pecuniariā ele/ mosynā necessario procurari iuxta declaratio/ nes apostolicas ꝓcuratori iconomo loci inte/ graliter ꝯsignetur: ꝛ p eūdē expēdat suis tēpo/ ribus: tā p necessitatibus infirmoꝝ ꝛ alijs fri/ bus induēdis: q; pro alijs quibuscūq; necessitati bus occurentib⁹ iuxta declaratione Innocētij quarti in sua constitutione q incipit. Ordinē vestrū: q dicit q frēs possint si rem necessariā aut vtilem velint emere vel solutionem facere pro re iā empta: vel nunciū eius a quo reuē/ ditur: vel aliquē aliū volētibus sibi elemosynā facere: nisi idē p se vel p proprios nūcios: soluere maluerit ꝑsentare: ꝛ ad ipsum si soluto empte rei precio de eiusmodi elemosyna remaneat ali qd apud eum pñt: etiam fratres pro similibus necessitatibus vel cōmodis licite habere recur sum. Si vō pro alijs necessitatibus vel cōmo/ dis noietur aliqs vl ꝑsentetur ab eisdē fribus: pōt ille cōmissam sibi elemosynam sicut ꝛ dñs. ꝛ ꝯseruari vel apud spūalē amicū frm̄ noiatuꝫ vel

vel nō nolatur ab ipsis deponere p eum loco z tpe p ipsoꝝ necītatibus vel cōmodis sicut frēs expedire viderit dispēsandum: seu ēt ad psonas alias vel loca alia trāsferendū. Ad quos ēt frēs p hmōi necītatib⁹ vel cōmodis sana ɔscia recurrere poterūt. Nec Inno. pdict⁹. Et caueāt frēs oino ne aliquā elemosynā pecuniariam siue p se siue p alios frib⁹ vel sclarib⁹ psonis de puincia vl ex puincia pcurare psumāt: vel acceptare sine spāli lnia plati sui. Caueāt ēt ptinus ne ɔtrahāt aliq̄ debita nisi cum lnia suoꝝ platoꝝ z cū modis z formis licitis z ɔcessis fribus iuxta declarationem Nico. iij. in decretali. Exijt q seminat. §. Ceteꝝ. cū in eadē. de v. sig. De infirmis aūt p virib⁹ nr̄e paupertatis solicitā curam gerāt: ne dū vicarij z guardiani: sꝫ etiam oēs illi frēs qbus per vicarium puincie vel guardianum loci diligens fuerit cura cōmissa.

De modo laborandi. Cap. v.

Quinto circa qntū captm. Dico z ordino: q nllus guardian⁹ psumat occupare frēs i supfluis laborib⁹ z exercitijs corpalib⁹: ex qb⁹ dinoꝝ officioꝝ exsolo siue p clericos siue p laycos detrimētū patiat. Quinimo adeo se tēperent i laborib⁹ z exercitijs āndictis: vt excluso ocio aie inimico: sc̄e orōnis z deuotiōis spūs nō extīguāt. Qd ēt sane itelligen. est circa spūal'a exercitia. Cū corpalib⁹ itermixta: vt neq in pdicatiōib⁹ neq i ɔfessiōib⁹: neq in studijs siue lectionib⁹ vl ēt spūalib⁹ ɔsilijs psonis secularib⁹ vel sclarib⁹ exhiben. adeo se occupēt: q dinas laudes z ordinatū offīn ptermittāt. Et caueāt frēs: ne qs q̄ eoꝝ temē igerat offō vl exercitio: qd sibi nō est cōmissum in scādalū friis sui: cui ex cōmissiōe hmōi offīn ptinet. Et nllus psūat alteꝝ icrepare nisi auctē hēat vigoꝛ officij sibi ɔmissi. Sꝫ q maiorē hūt grām discolos istruāt i spū lenitatis alter alteri⁹ onera portātes vt adiplcāt legē xpi.

Qd frēs nihil sibi appropriēt z d elemosyna petenda z fribus infirmis. Cap. vj.

Sexto circa sextū ca. Dico z ordino: q nllus frm minoꝝ psūat aliq rē q̄tulꝫ pui valoris suo arbitrio retinē quoquo mōd: nisi q̄tū a suo plato vꝫ. vicario puicie vl guardiano ad vsū sibi cōcessa fuerit. Exide pcipio oīb⁹ z singulis: q ab hic in posteꝝ hita notitia pñtiū ordinationū: qlꝫ fr nr̄e familie oīum cismōtanaꝝ ptiū teneat z debeat q̄cūq ɔsignare vicario puincie vel suo guardiano q̄cūq ad suā istātiam retinet q̄tulꝫ mimā: cū btūs Bernardus dicat. Monach⁹ q hꝫ acū nō valet acū. Et ea q̄ p suū platū sibi ad vsū ɔceduntur gratiose recipiat: ab his aūt q̄ sibi denegant oino patiēter abstineat. Et nllus psumat sub clausura q̄cūq aliqd retinē: neq in loco nr̄i ordis: neq ex ordinē: nisi de lnia plati sui. Nec audeat qsꝫ aliqd dispēsare vel alicui donare: neq itra ordinē neq ex ordinē nisi de lnia plati sui. s. vicarij vel guardiani. Nllus isup audeat qcq̄ emere vl emi facē: aut vēdē: vel vēdi facē: nisi de lnia sui plati. Ex tūc non nisi fm modū licitū z pmissū p amicos spūales pcuratores vl iconomos distractio vl emptio fiat: iuxta declarationē Nico. iij. i pdicta decretali. Exijt q semiat. §. q ꝓ dñiū. Caueāt isup frēs oino: ne ānuos reddit⁹ vl pecuniarias oblatiōes in altari: cippo: vl trunco in aliquo alioꝝ nr̄oꝝ locoꝝ recipiāt vel acceptēt. Neq p modū exactiōis q quoquo mō pmittāt pcuratores vel iconomos nr̄i ordis iņ iudicijs agere ɔ quēq̄ ad capturā psonalē vl ad violētā appħēsionē reꝝ tpaliū ēt fm ordinē iudiciariū: ex quo possit ɔ deuotionē nr̄e sacre religiōis scandalū exoriri. Attēdāt ēt diligēter ne patiantur annexā ppetatem cuiq̄ loco nr̄i ordis pmanē: neq vineaꝝ neq oliuaꝝ: neq aliaꝝ reꝝ q̄tulꝫ mobiliū vl imobiliū ɔ nr̄e rle puritatē. A mutuis aūt sub pignoratiōib⁹ z pmutatiōib⁹ ceterisq ɔctib⁹ z negocijs sclarib⁹ frēs ptin⁹ se abstineat. Tū p pcuratorē vel iconomū nr̄i ordis cū expedit aliqd pdictoꝝ exeq deuote regāt. Caueāt isup ne panē vel vinū vel alia mēdicata siue oblata p vsu frm distrahāt aut vēdāt vl vēdi faciāt: siue p re alia pmutēt vl p satisfactiōe fienda cuiq̄ tradāt. Sꝫ p alios mōs licitos satisfieri pcurēt illis qb⁹ fuerit satisfactō repēdēda.

De pnia frib⁹ peccātib⁹ iponēda. Cap. vij.

Septimo circa 7ᵐ ca. Dico z ordio: q oēs fratres cuiuslꝫ loci salt' bis i ebdomoda cōfiteant suo guardiano vel de ɔscia z assensu eiusdem qlibꝫ determinatū suū nr̄i ordis hēat cōfessorē: z q psbyteri sunt iuxta grām sibi a dño datā se pparēt z disponāt ad frequētāda misteria sacrīq ꝓ psbyteri non sunt de qndena in

quidenā cōicare non ꝑmittant. Et si qͦ ab/ sit alteruter scādalizauerit in aliquo frēm suū ꝓlusq̄ cōicet:imo meli⁹ ꝓusq̄ dormiat hūilr veniā postulās recōciliari se fri suo ꝓtinus nō postponat. Et qbuscūq̄ pctis recurrēdū esset ad gnalē vel ꝓuīcialē mīstrū:vt sīm discursus strictī⁹ euitēt hēat recursus ad vicarios ꝓuin/ciaꝝ qb⁹ auctē plenariā iam ꝯcessi. Et q: vt rl̄a nr̄a dicit. Ira ꝛ ꝯturbatio in se ꝛ i alijs ipediūt charitatē. Et sapiēs iqt. Ira ipedit aiuȝ ne pos sit cernē vex. Caueāt tā vicarij q̄ guardiani ꝛ ceteri ꝯfessores ꝛ officiales ne turbato aīo quē/ q̄ pniet vel suis manib⁹ disciplinēt:s; poti⁹ ip/ simet disciplinādo inuīgāt vt seips; disciplinet: castiget ꝛ corrigat. Si vo icorrigibilem se pre/ beret tūc etiam laicis cōmittere possent ipsi p̄/ lati:vt eum caperent ꝛ arctarēt in domo disci/ pline ad penitentiam peragendam.

¶ De electione generalis ministri ꝛ de capitu lo penthecostes. Cap. viij.

Ctauo circa. viij. capi. Dico ꝛ ordinō q̄ nr̄e ꝓuincia/ les ꝯgregatiōes q̄rū cuȝ dei adiutorio bono mō fieri poterit fieri debeāt p. xv. vel sal/ tē p. viij. dies āñq̄ ꝓuīciale capl̄m celebret vt tā ꝯfirmatio vicarij: q̄ publicatio guardiano/ ruȝ in tabula cōmodi⁹ terminent quousq̄ per San. D. N. Eugeniū papā. iiij. vel ei⁹ successo rē canonice itrātē alid disponat. Si vo ꝯtigat in aliq̄ ꝓuincia nō celebrari ꝓuīciale capl̄ȝ ali/ quo āno nō ppea postponat q̄n nr̄a ānua ꝯgre gatio celebret in qua vicari⁹ i enūciet ꝛ fiat eia sic sup in caplo declaraui. In ipsis aūt ꝯgrega/ tiōib⁹ fiat determiatio de locis recipiendis vel reparandis ꝛ fr̄ibus:vel saltem ab ipsis fribus capitulariter congregatis vicario remittat cū habendo consilio discretorum.

¶ De predicatoribus. Cap. ix.

Nono circa. ix. cap. Dico ꝛ ordīo: q̄ oēs frēs qb⁹ offīm p̄dica tiōis est cōmissuȝ a deo caute prudēter ꝛ discrete p̄dicēt. Verbū dei ꝛ honestā ꝯuersa/ tionē hēant:ꝛ modeste loquant oib⁹:ꝛ suos ser mōes talr moderēt q̄ neq̄ eccliaꝝ platꝫ neq̄ qbusq̄ psonis sclarib⁹ scādalū oriat. Et q: p̄di catōis offīm ē sustētamtū fidei xp̄ianę:lume ve ritatꝫ:scola ꝟtutū:ruina vitioꝝ:dieta salutꝫ:do ctrina moꝝ:camera scītatis:tribunal iudicij: cruciat⁹ demonū:clausura īfernoꝝ:ianua celo/ rū:ꝯfirmatio iustoꝝ:reductio pctoꝝ:ꝛ instru/ ctio ofuȝ rōnabiliū aīoꝝ. Nō imerito hui⁹ offi/ ciū tā arduis ꝛ excellētiorib⁹ ꝓuilegijs ab eccle sia p̄dotat. Nec mir si seraphic⁹ pr̄ nr̄ btūs. F. in rl̄a nr̄a caplm. ix de p̄dicatorib⁹ tāto pōdere atq̄ maturitate librauit. Pmo ad euitāda scan dala platoꝝ eccl̄iæ ꝓhibȝ ne frēs p̄dicēt i ep̄atu alicui⁹ ep̄i:quū ab eo illis fuerit ꝯ̄dictuȝ. Scdo ad euitādū errores ꝛ picula atq̄ offēsionē pia/ rū auriū auditoꝝ ꝓhibȝ vt nullus pplo penit⁹ audeat p̄dicare:nisi gnali mīstro hmōi frnitatꝫ fuerit examiat⁹ ꝛ approbat⁹ ꝛ ab eo sibi offīm p̄/ dicatōis ꝯcessum. Ubi notādū q̄ q̄uis hodiē nō sit oino nece a gnali mīstro dūtaxat obtine ri in iam p̄dicādi:pōderāda tn̄ sūt illa tria adie ctiua ꝑticipia:examiat⁹:ꝛ approbat⁹ ꝛ ꝯcessuȝ: q̄si dicat. Nemini ꝯcedat p̄dicatiōis offīm:nisi ꝑmit⁹ fit approbat⁹ ꝓ sufficiēti p̄dicatore. Nul lus approbet:nisi ꝑmit⁹ fit diligēter examiatus a docto ꝛ valēte examiatore. Et sic ꝓsupponit q̄ mīster hmōi officij dēat eē sufficiētis scīe at/ q̄ pitie ꝛ doct⁹ in sacra pagina:q̄ ds eē subiecta mā talis officij. Nā si metaphysica iter artes li berales ꝓ vltia reputat:mlto magis sacra theo/ logia cui recte ꝯuenit:discernere ꝟitatē fidei ꝛ sinceritatē moꝝ ab imūditia vitioꝝ ꝛ spurcitia īfidelitatis hereticoꝝ. Hinc de btō Ludouico pōti. nr̄i ordis ex decreto Jo. xxij. auctētice legi m⁹:q̄ ifra septēniū quo obses fuit i cathalonia sub istructōe frm̄ minoꝝ:quos secū hēat in so/ cios in ꝑmi iuis sciētijs ac sacra pagina sic ꝓfe/ cit:q̄ vir dei pollēs igenio ꝯ̄ p̄dictꝫ sciētijs nō solū publice ac ꝓuate subtilr disputare valeret: s; et solēniter clero ꝛ pplo ꝓponeret ꝟbuȝ dei. Ecce q̄ clare sūm⁹ pōtifex plurifacit solēnē p̄/ dicationē q̄ subtilē disputatōeȝ. Hic ꝛ. S. D. N. Eugeni⁹. iiij. cuius simplicia ꝟba ꝯsolatoria vl hortatoria debēt ꝓ pceptis adipleri:plurics mihi innuit:sic et nōnulli. R. D. Cardinales suaserūt. Ut in q̄lȝ ꝓuīcia curarem ꝓuidere de bona istructōe iuuenū:tā i sciētijs q̄ i morib⁹ ꝛ exēplariuita obsuare ꝛ lr̄is rl̄aris:vt nomē no bis ipositū frm̄. vȝ. ꝯ̄ obsuātia:ex ꝯ̄tia rei suū letū ꝛ pfectū ꝯseq̄t effectū i cūctꝫ ꝑtinētib⁹ ad salutē. Ex his ꝯ̄ oib⁹ ādictꝫ mādo ꝛ pcipio ol b⁹ vicarijs mee cure cōmissis i qbusȝ ꝑtib⁹ cis/ mōtanis:q̄ten⁹ hita notitia ꝯ̄ p̄dictis q̄celtius poterunt:

poterūt:qꝫ vicari⁹ i sua ꝓuīcia determiet vnū locū vel plā loca iuxta politatē ⁊ aptitudinem frm̄ ꝓuicialiū i quo vel i qb⁹ locent frēs idonei ad docēdū pariter ⁊ adiscēdū:q ꝓficē valeant: ne dū i ꝓmitiuis sciētijs:sꝫ ēt i sacra pagina do ducē. Et h cū effcū ⁊ sine dissimulatōe fieri debeat p quelꝫ ꝓdicatorē ad meritum obie saluta rie:vt tā ꝓdicatores q̄ ꝯfessores sine defectu ⁊ errore ad dei gl'iā ⁊ aiaꝝ salutē eoꝝ officia valeant exercere:als in ꝑiudiciuꝫ ꝯsciaꝝ vraꝝ:si quēq̄ ꝓmoneritis ad officia p̄libata nisi idoneū ⁊ sufficiētē vt.s. Uicarij quoqꝫ ⁊ guardiani nō occupēt neqꝫ occupari ꝑmittāt frēs idoneos ad adiscēdū neqꝫ i scribēdo neqꝫ i alijs laboritijs nisi mꝯtū ieuitabilis necītaꝫ suaderet.

¶ De admonitione fratrum. Cap. x.

Decimo circa .x. capi. Dico ⁊ ordino q̄ vicarij ꝓuinciarū in visitatōib⁹ fiēdis saltē bis in āno vt sup ꝓ cap. dcm̄ ē. cū oī diligētia studeāt ꝓua re famā frm̄:q̄tū posse est:bona tpalia postponēdo fame:q: teste sapiētē. Meli⁹ est bonū nomē q̄ diuitie multe:famā postponēdo vite:q: de⁹ nō vult mortē pctōris:sꝫ vt conuertaꝰ ⁊ viuat:vitā postponendo aie:q: dicit dn̄s. Nolite timere eos:q occidūt corpus:aiam aūt nō pn̄t occidē. Aiaꝫ āt postponēdo deo:q: pōt de⁹ aiaꝫ ⁊ corp⁹ pdere in gehēnā:⁊ ipe tāq̄ sūmū bonū creator oīum cūctis reb⁹ ē ppōnēd⁹. Hic recte dicit btūs. F. i h caplo. Frēs q sūt mīstri ⁊ ꝓui alioꝝ frm̄:visitēt ⁊ moneant frēs suos:⁊ hūilr ⁊ charitatiue corrigāt eos:q̄si dicat visitādo iguāt:⁊ si delīquētē iuenerit:moneāt ne amplius delinquat ⁊ si secretū est crimē:secreta sit correctio. Si vo publicū pari mō pnia publica castigeꝰ:⁊ totū fiat ad finē emēdatōis vite:⁊ lucrādi aiaꝫ pctōris. Q: vt dicit Aug. siue plectēdo siue ignoscēdo:h solū bn̄ agiꝰ:vt vita hoīs corrigaꝰ. Jnqrāt aūt i visitatōib⁹ diligēter ꝯ rebelles obie ꝯteruos ⁊ ꝯtumaces:ꝯ ꝓꝓetarios cupidos ⁊ ambitiosos:ēt ꝯ illos:q appropriāt sibi loca:vel ad libitum volūt sibi eligere mansiones:ne forte q̄ absit libidinosa cupidine moueantur:⁊ diligētissime ac intētissime pergrāt de quacūq̄ trāsgressione voti nitidissime castitatis. Circa q̄ puniant delinquētes cum misericordia ⁊ pietate:iuxta determinationē statutorum Guilelmi farinerij ⁊ constitutionem nostrarum Assisij editarum ex dispositione fe. licis recordationis Martini pap. v. Jnquirāt etiam attente contra negligentis ⁊ lentos ad diuina officia ⁊ missarum solēnia persoluēda. De ieiunijs:de disciplinis ter i ebdomoda fiēdis:de officijs de gratia:vt mortuoruꝫ. Benedicte:psalmorum penitētialium ſm bonas cōsuetudines ordinis:⁊ substantialibus regule ⁊ cerimonijs religionis cōformēt se fratres omnium partium cismontanaruꝫ quātum est possibile bono modo. Et subsequenter inquirant de omnibus officialibus sigillatim: qūo guardiani vixerūt ⁊ rexerūt. Si ꝯtinuauerunt assidue residētiaꝫ in suis guardianitatibus:si suos fratres promonerūt ad bonum ⁊ retraxerūt a malo:eorum bone vite exemplis moribuꝫ:operibus ⁊ doctrina:maxime in capitulis semel in ebdomoda celebrandis:⁊ si fuerunt diligentes ⁊ soliciti circa bona spiritualia ⁊ temporalia ad vtilitatem fratrum sibi cōmissorum:de quibus se nouerint obligatos rationem reddere coraꝫ deo tanq̄ habētes curam animarum ipsoruꝫ. Jnquirant etiam de vicarijs locorum:quomodo se habuerunt in officio, de sacristis si bonaꝫ curam habuerunt de paramentis ⁊ alijs rebus sacristiarum de armaristis si bonam curam habuerunt: de libris tam de scriptis in inuentarijs q̄ de alijs describēdis. de predicatoribus: de confessoribus:de magistris nouitioruꝫ ⁊ iuuenum:de infirmarijs de questuarijs:de quoquinarijs:de canaparijs:de ortulanis:de communetoris:de forestierijs; de ianitoribus compescant insuper cum studio ⁊ solicitudine taꝫ vicarij q̄ guardiani vagos ⁊ superfluos ⁊ inutiles fratrum discursus q̄ maxime ad romanam curiam:ad quaꝫ nulli liceat accedere:nisi cum speciali licentia mea q̄ possint in scriptis ostēdere vel vicarioꝝ ꝓuincialiū suoꝝ ⁊ cōmissarioꝝ meoꝝ iuxta itentionē. S. D. N. R. P. Gn̄alis. Prohibeat ēt oī rigorē quo pn̄t discursus frm̄ p ꝓuincias de loco ad locū:nec mittāt guardiani frēs sibi cōmissos extra termios sue queste:nisi iusta vrgente ⁊ necessaria cā interueniente:⁊ tpe messium ⁊ vindemiarum; si frēs nostri hn̄t necesse querere blada vel vinum in questis frm̄ cōuentualiū deferant:vt prius ipsi querant ⁊ postea nostri:ad euitādum scādaluꝫ inter ipsos ⁊ nos similiter accessus ad cōuiuia

festiuitatū cōmessationes vel prādia aut cenas imo τ potatiōes cū sclarib⁹ psonis taꝫ in locis q̄ʒ ex̄:nisi i itinē:cū aliqb⁹notabilib⁹ psonis ad euitāda scādala q̄ꝛū pn̄t:τ ne ꝓximi scādalizēt ð vob ex cibo vl potu aut aliquo ðbo lepte ꝓlato:τ recordēt oēs frēs τ b⁹ⁱ discurrētes:τ timeāt maledictioneꝫ btissimi pīis nr̄i.F.ꝯ frēs dātes mala exēpla:τ scādalizātes ꝓxios:qn̄cūqꝫ vl vbicūqꝫ.Moneāt quoqꝫ sepe frēs i capl̄s maxie ebdomodaꝝ ne icaute dimittāt aut teneāt lumia p cellas ad icēdiū mlt̄iplicia scādala euitāda.Prohibeant ēt ipsi vicarij:ne q̄sq̄ꝫ frm̄ siue guardian⁹siue subdit⁹ p̄suat aliqd imutare addē vl minuē ð edificijs locoꝝ sine lnia spāli eoꝛūdē vicarioꝝ nec ꝓcurare p̄sumāt aut acceptare pamēta supflua τ nimis pciosa siue libꝛos poꝛtatiles vl p choꝛo:siue alia q̄cūqꝫ vtēsilia q̄ꝫ curiositatē ondērēt nr̄o statui icōpetētē. Prohibeāt ēt ipi vicarij pciositatē i vestiūtꝫ: supfluitatē edificioꝝ τ oꝛnamētoꝝ tā i ecclijs τ τ sacristijs q̄ʒ ēt i alijs officinis. Prohibeāt ēt sic ex nūc ego ꝓhibeo ne q̄sq̄ꝫ frm̄ aliq̄ bōa sclariū psonaꝝ i locꝫ nr̄is reponat vl sub ei⁹ custodia suare p̄suat:aut dispēsandū bōa aliena iter paupes se q̄uolꝫ itromittat:vl de mr̄imonijs τ alijs ɔctib⁹τ negocijs psonaꝝ sclariū quū iam mlta scādala iteruenerit ex pdcis. Moneāt ēt frēs vt suis plat꜠ sint obediētes τ reuerentes τ vt honeste loquant oib⁹sic dcet:τ trāgressoꝛes puniēt.Ipi quoqꝫ plati nr̄i oꝛdis nō iducant nec patiant sibi fieri supfluas reuerētias vtputa ð frequēti genuflexiōe:maxie ad mēsaꝫ quū sedit aliqd suis plat꜠ sint dicturi. Prohibeāt isup vicarij pdci ne frēs sibi cōmissi icaute scribāt vn⁹alteri vl alter alteri res scādalosas mali exēpli vl ð edificātes ꝓxioꝝ:nꝫ ð guerrꝫ:neqꝫ ð ipudicitijs τ silia.Neqꝫ ðferāt ābasiatas i scripꝫ vl sine scriptꝫ sclariū psonaꝝ vl alioꝝ quoruūcūqꝫ ex qb⁹ ꝓsilr scādalū aliqð valeat gnari.Neqꝫ reuelēt ex̄ oꝛdinē secreta nob occurrētia.Nō patiātur qꝫ a frib⁹fieri repn̄tatōes aliqs festiuitatū q̄rucūqꝫ vel in die lamētatōis dn̄ice passiōis vl i alijs qbuscūqꝫ dieb⁹cū dissimulatꝫ vestib⁹sclariū psonaꝝ vl armis τ silib⁹ nō ɔuenietib⁹statui rl̄ari.Neqꝫ frēs ad spectacula aliq̄ vadāt vl ludibꝛia τ dissolutas repn̄tatōes i qb⁹ loco lachꝛymaꝝ resoluent astāt es i lasciuis voluptatib⁹ τ cachinis:studeant ēt oēs q̄ꝛuꝫ est poꝛe ɔfoꝛmes fieri i mō vestiēdi:saltēꝫ q̄ꝛū ad coloꝛē τ foꝛmā habituū:de alijs aūt idumentis ꝓuideat oib⁹ possibilr: ſm loca τ tpa:τ frigidas regiones.Et caueant frēs ne ꝓo iterrulis vtant toualijs:apparētib⁹ circa collū in ɔspcū sclariū putātiū ex ide frēs deferre camisias delicatas:nec appere p̄sumāt in ɔspcū sclarium tenere sine hitu:siue cā piscādi:siue natādi:siue balneādi:sꝫ si ifirmitas ɔsilio medicoꝝ balneis indigerēt sine hitu.Tūc i occulto itrēt:si volūt euitare laqueū excōicatōis:sic dic dn̄s Jo.an. τ Doctoꝛes moderni post ip̄m.Uel si non pn̄t itrare:qn a sclarib⁹ videant:tūc sibi ꝓuideāt ð aliq̄ leui tunica cuꝫ caputio vel de aliquo antiquo hitu vl leui:sic faciūt cartusiēses τ alij mlti religiosi:q nitunt adherere obſuantie rl̄aris vt sūt camalduēses τ mōtis oliueti.Nullus etiā laic⁹ nr̄i oꝛdis ad clericatū p̄sumat ascēdē : nisi a me lnīam obtinuerit:τ nesciētes lr̄as:nō curent litteras discere:nisi suscepta obediētia vel obtenta licentia sui vicarij vel mea.

¶ Quod fratres non ingrediantur monasteria monacharum. Cap.xj.

Vndecimo circa.xj.cap. Dico τ oꝛdino imo sic rl̄a dicit. Precipio firmiter frībus vniuersis:ne hēant suspecta ɔſoꝛtia vel cōsilia mulieꝝ.Intelligunt aūt suspecta ɔſoꝛtia nō solū de mulierib⁹ sꝫ ēt de suspectꝫ familiaritatib⁹ qbuscūqꝫ:siue cū sclarib⁹psonis siue ēt cū ipsis frib⁹ nr̄i oꝛdis nouicijs siue pfessis. Et iō tam vicarij q̄ʒ guardiāi sint sollicitī diligētes τ attēti:vt oīno τ ꝓtin⁹a frib⁹ sibi cōmissis oīa suspecta ɔſoꝛtia ac colloqa euitent. Talis autē suspitio poterit τ circūstātijs locoꝝ secretoꝝ : τ occultoꝝ tēpoꝝ:nocturnoꝝ vel diuinoꝝ vt qū frēs doꝛmiunt vel cōueniunt ad ecclesiam vel ad refectoꝛium. Et frater suspect⁹ ab alijs seq̄strat⁹in occulto τ secreto loq̄t τ ɔuersat cuꝫ psona suspecta:silr ex frequētia ɔuersatōis τ colloquij q̄ꝫ maxie cum sibi auisatū fuerit a plato. Ex his igit oꝛdino τ dispono:q̄ꝫ nullus fratrū mihi cōmissoꝝ ex̄ loca nr̄a vel publicas ecclesias:aut alia loca patētia si occurrat nescio p̄sumat audire ɔfessiones mulieꝝ q̄rūcūqꝫ vel ad domos seculariū psonaꝝ cā audiendi ɔfessiōes mulieꝝ accedere:nisi foꝛsitan tpe grauis ifirmitatis.Et tūc si accessus rōnabili excusatiōe nequeat

queat euitari: semꝑ ꝯfessoris socius ipsum confessorē teneanť diligētius intueri. Et si quādo oporteret frēs remanere noctis tpe in domib⁹ seculariū: cū aliqs morti ꝓpinquat: vel alia quacūqꝫ de cā: nunqꝫ vnus ab altero seqstreť. Idē fiat in itinere ꝛ ēt quando fratres vadunt pro elemosyna qꝫ fieri poterit bono mō. Nullus insuper ꝑsumat mulieres introducere: neqꝫ pueros neqꝫ ēt adolescentes suspectos: intra officinas frm: neqꝫ in hortum neqꝫ in siluā clausam: neqꝫ in claustrū interius: nisi forte ꝯtingeret ex concursu populi in claustro ꝑdicari. Et tūc diligenter claudātur alie officine: vel nisi aliqua magnifica domina ꝛ excellens cū copiosa ꝛ honesta societate cā deuotionis ꝛ spūalis recreationis instāter postularet locum nrm visitare. Nullus ꝑterea ingredianť monasteria monachaꝝ quarūcūqꝫ: iuxta declarationē Gregorij noni ꝛ Nicolai tertij: q̄ declarāt: ꝙ ad monasteria sancte Clare nulli fri licet accedere: ꝑter illos qb⁹ a sede aplica ꝯcessa est licentia spālis. Ad alia aūt monasteria in locis patētib⁹ vbi cōueniūt ēt seculares: possint frēs illi accedere cā ꝑdicatiōis vel elemosyne petēdi: qb⁹ a suis superiorib⁹ ꝓ sua fuerit maturitate vel idoneitate ꝯcessum: ꝛ sic patet ꝙ ēt ad alia monasteria qꝫ sancte Clare ēt causa ꝑdicatiōis vel petēde elemosyne nō debēt ꝑlati licētiare frēs indistincte: sed illos dūtaxat mittere: de qb⁹ ex coꝝ ꝓbate ꝛ exēplari vite maturitate ꝛ idoneitate: sinistra suspitio nō sit veri oriūda simile. Ex ꝑte igiť ꝛ mandato. S. Eugenij. D. N. pp. v. viue vocis oraculo mihi facto mādato ꝛ ꝑcipio oībus ꝛ singulis frib⁹ mihi cōmissis: quatenus nullus eoꝝ ꝑsumat accedere ad qcūqꝫ monasteria nisi cū licētia vt supra ꝯcessa. Ad monasteria aūt sancte Clare nullus vnqꝫ accedat quoquo mō: nisi ꝯfessor electus ꝑ vicariū ꝛ diffinitores in loco ꝛ tēpore ꝯgregatiōis cū socio deputato. Et tam cōfessores qꝫ socij eligantur ꝛ deputentur de antiquiorib⁹ maturiorib⁹ ꝓbatiorib⁹ ꝛ exēplarioribus nostre familie: qui tali officio sint idonei. Et semel dūtaxat in mense confessiones monialium prefataꝝ audiant. Et deinde illis prebeant eucharistie sacramentuꝫ ad cratem in ecclesia expedientes se de predictis qꝫcitius poterunt bono modo: ꝛ nullatenus audiant confessiones mulierum quarumcūqꝫ non receptarum in aliquo loco de monasterijs antedictis. Et nullo vnqꝫ tēpore ingredi presumāt intra clausuram cuiusqꝫ monasterij monialiū: nisi in casu tam extreme necessitatis vel infirmitatis: ꝙ nō possit ꝯgrue euitari. Et tūc tam ꝯfessor qꝫ socius ingredientes suꝑ pelitijs induantur: ꝛ semꝑ socius assistat confessioni vt clare videat: ꝛ ꝑcipiat qcquid facit. Et si qd forte viderit alteruter vel ꝙ absit perceperit inhonestū: teneať ad meritum obediētie salutaris ꝛ sub interminatione diuini iudicij qꝫcitius poterit vicario nūciare. Qui vicarius teneatur de opportuno remedio celeriter prouidere: ꝛ frēm corrigere delinquentē. Ordino ēt disponoqꝫ: ꝙ in loco ꝛ tēpore congregationis ꝑfate ꝑ predictos vicariū ꝛ diffinitores eligať vnus notabilis: maturus: ꝛ idoneus frater: q cū ipso vicario debeat interesse visitationi monialiū predictaꝝ fiende ad crateꝫ tm̄: sine ingressu in monasteriū nisi forte esset aliqua incarcerāda: ꝛ nō eēt dispositio nisi visitator intraret ad disponendū: ꝙ si ita oportent ambo suꝑ pelitijs induantur vt supra cū oī modestia ꝛ exēplari honestate celeriter expedientes iustitiaꝫ in ꝑdictis. Alias aūt quicquid corrigibile repererint ad ꝑdictam cratem corrigant: penitentiasqꝫ iniungat: ꝛ tūc si opus fuerit dūtaxat telam a crate faciant amoueri: oī aūt alio tēpore fixa ꝑmaneat ꝛ imobilis ꝑseueret. Visitationē aūt faciāt semel in anno tm̄ cū oī bona diligētia ex timore dñi: ꝛ modestia cōdecenti successiue ꝛ expeditione celeri iuxta posse. Nullus aūt frm̄ mee cure cōmissoꝝ audeat vel ꝑsumat litteras aliquas destiare alicui moniali vel aliquas sibi destinatas recipe: nisi prius ꝑntentur vicario: ꝛ legātur ab eo ꝑntib⁹ duob⁹: vt supra. Nullusqꝫ alicui ꝑsumat offerre vel mittere aliqua munuscula vel ab aliqua recipe qcunqꝫ munuscula vel fercula: nisi forte pro infirmis: ꝛ tūc nō nisi de lnia vicarij vel guardiani in eius absentia. Nullus ēt ꝑsumat qcqꝫ laborītij recamature: vl' future: aut similiū ab aliqua moniali ꝑ se vl' ꝑ aliquo alio frē vl' seculari fieri facere vel ecōtrario ab aliqꝫ alia ꝑsona ꝓ aliqꝫ moniali aut de factis eorūdē se itromittere: nisi vicari⁹ visitator vel ꝯfessor de reb⁹ spūalib⁹ vel que ad spūalia ꝑtinēt quoquo mō. Si vo qcqꝫ occurreret ꝑ aliquē frēm necessario expediēda cum

aliqua moniali petat inde liniam a vicario: qua obtenta nõ nisi cum ꝯfessore monialiuꝫ ꝛ socio suo audientib⁹ p̄sentibus ꝛ videntib⁹ ad craté publice licitus fit accessus. Cõtrafacientes aūt vicarius acriter puniat: vt delinquentis pena ceteris etiā trāseat in exēplum. Oīa aūt supradicta de monialibus itelligo etiam extendi ad sorores terrij ordis in ꝯgregatione viuētes sub similitudine monastery regularis.

¶ De euntibus inter saracenos ꝛ alios infideles. Cap. xij.

Duodecimo circa. xij. capi. tractans de zelo martyrij cū ordinata iustitia ex charitatis feruore in ecclesiastica vnitate: vñ dicit. Quicūqꝫ frm̄ diuina ispiratiōe voluerit ire inter saracenos ꝛ alios ifideles. Satis hec verba pōderant in discretōis statera. Nā p̄mo diuina inspiratio p̄supponit ex quo: a quo sensu resultat: ꝙ nō ispirati a deo nō mittant: ꝛ ꝙ nō spōte ꝛ volūtarie se offerūt nō cogantur: iō dicit. Voluerint ire. Ergo nō volētes ire: nō sunt cōpellendi. Nō. n. tutum esset sub tanto periculo ponere renitentem ꝛ inuolūtarium ad martyriuꝫ sub obie vinculo obligare. hinc dicit. Petant ide liniam: ꝛ ne forte iordinatus feruor insurgat ad tentationem ex zelo dei siue scia: ꝛ ꝙ diuina credit ispiratio: forsan diabolica fit suggestio: ꝓhibet ne passim ꝛ idistīcte cunctis petentib⁹ lnia concedat: dicens. Ministri vo nullis eundi liniam tribuant: nisi eis quos viderit eē idoneos admittēdum. Hec aūt idoneitas attēdenda est ad vtrūqꝫ hoiem iteriorem. vꝫ. ꝛ exteriorem: vt iterius sint spū feruētes: in fide stabiles: in spe magnanimi ꝛ fortes: charitate ardētes: prudētia circūspecti: iustitia recti: ꝯstantia firmi: tēperātia modesti: humiles in reputatione: patientes in tribulatione: benigni in cōuersatione eleuati ꝛ disgregati ab oi humana ꝛ mūdana ambitiōe ꝛ totalr inflāmati in dei ac p̄rimi dilectione: vt principalr ad diuine ptātis: veritatis: ꝛ bonitatis gloriam ppalādam ꝛ p̄rimorꝫ ꝛ ifidelium salutē integrā ꝓcurādaꝫ: ad sustinēdum martyriuꝫ disponant. Sint ergo ꝓbati in regulari disciplina: ꝙ licentiant vt diligenti examinatiōe p̄cedēde: si sue rle diligētes obseruatores extiterint sub voto obie paupertatis: ꝛ castitatis in diuinis laudibus ꝛ orationib⁹ in vigilijs ꝛ ieiunijs in laborib⁹ ꝛ spūalib⁹ exercitijs quasi mortui mūdo ꝛ deo viuētes in rep̄hēhēsibili ꝛ laudabilr lōga pseuerātia floruerūt. Exterius aūt sint corpe sani ꝛ robusti: idonei ꝛ apti ad labores subeundos: ad tribulatiōes ꝛ angustias: ad verbera ꝛ ludibria ꝛ oēs aduersitates: vt victores effecti in oibus ꝛ p oia coronaꝫ glorie suscipe mereant. Eia ergo cōmilitones ꝛ frēs mei iam ꝙ in ptib⁹ infidelium ꝯuersamini: ꝗꝫ ꝙ in religione catholicorꝫ dño famulātes abiectis illecebris mūdialibus sācto desiderio ad brauiū asperitate glorie sempiterne ꝛ crucē dñi amplectētes: mūdo crucifigi elegistis: ꝛ mūdū vobis deponētes: oē pondus ꝛ circūstans nos pcm̄: cū aplo curam⁹ ad ꝓpositūꝫ nobis certamē aspicientes in auctorē fidei: ꝛ auctoreꝫ iesum: ꝙ postposito sibi gaudio sustinuit crucem ꝯfusione ꝯtempta atqꝫ in dextera dei sedet. Nam si testimonium veritatis sūme oportuit pati xp̄m: ꝛ ita itrare i gl̄iaꝫ suam: ꝛ nos pati opꝫ: vt ꝛ simul glorificemur. Existimo. n. ꝙ nō sunt ꝯdigne passiōes huius tpis ad futurā gloriā: ꝙ reuelabit i nobis. Oēs aūt sci: ꝗꝫta passi sunt tormēta: vt securi puenirēt ad palmā martyrij: alij aūt distēti sunt. Alij vo ferro pempti sunt: alij flāmis exusti: alij flagellis verberati: alij ictib⁹ psorati: alij patibulo cruciati: alij piculo pelagi expositi: alij viui decortati alij vinculis ꝛ carceribus mācipati: alij linguis priuati: alij lapidib⁹ obruti: aly frigore afflicti: alij fame cruciati: alij trūcatis manib⁹ siue cesis mēbris spectaculū ꝯtumelie in populis nudi pp nomē dñi iproperium portauerūt: alij pectinib⁹ laniati: aly dētib⁹ euulsis oreqꝫ ꝯtusi: alij bestijs traditi ferocib⁹ venenosisqꝫ serpētib⁹: alij de rupib⁹ altisqꝫ parietib⁹ p̄cipitati: alij quasi lignū p mediū secti: alij mēbratiꝫ detrūcati: alij manib⁹ eradicati: alij crucifixi: alij decapitati: alij buglienti oleo mersi: alij post terribiles equos tracti: alij sup tribulos nudi deiecti ꝓuoluti: ꝛ ex his ꝛ varijs supplicijs vel tormentis cruciati ꝓ Jesu noie: egētes angustiati: afflicti: qb⁹ dign⁹ non erat mūdus puenerūt ad regna celestia: pari ꝗ mō: p multas tribulationes opꝫ nos itrare ad regnū dei. Xp̄s. n. pro nobis passus est: ꝙ oia bona terrena ꝯtēpsit: vt ꝯtempnēda mōstraret oia terrena mala: sustinuit ad sustinēdaꝫ nos aiaret ꝛ vt nec in illis ꝗreret felicitas

licitas nec in istis timeret aduersitas. Eqdez si xps p nobis charitatis zelo morte pati voluit: fact9 p nobis obediens vsqz ad ignominiosissimā mortē crucis. Quare ergo z nos nō debem9 exire extra castra iproperiū ei9 portātes z p glia sui nois cōiqz salute mortez pati cum illo? Impfectorz est.n. Cum patientia mortiq dum desiderāt vitā istā: cū illus aduenerit dies mortis. Luctant aduersum se vt sequant volūtatez dei. Perfectorz est in patientia viuere z cū desiderio mori: qz dissolui cupiunt z esse cum xpo. Amor.n. vt dicit Diony. est vis vnitiua: pfect9 aūt dei amor pfecte iclinat amātē ad esse illud: p qd ȝhētius: z itimius: z celerius amato possit vniri: sz nihil est: q magis disponat vt celeri9 itimius spūs hois in statu mortalitatis existēs vniat immortali z ipassibili deo: qz sustinentia mortis illate pp amorem dei. Nece est q pfecte amātē id desiderare: anqz illud obtineat: z quū obtinuerit pfecte letari. Hic de aplis dr. Et ille gdē ibant gaudētes a ȝspectu ȝcilij: qm digni habiti sunt p noie iesu ȝtumeliā pati. Nō eni pōt in aliquo actu euidētius signuz pfecte charitatis ostēdi qz p amico aiam ponere siue vitā: g si deū diligim9 z dnm iesum xpm aiam nrām p ipso ponam9: qz ipse p nobis aiam posuit: qn se morti crucis exposuit: z si pximos z frēs diligim9: aiam nrām p aiabus illorz saluādis ponere nō cessem9. Ego inqt Apls: libentissime impēderem z super impēdam: ego ipse pro aiabus vestris. in hoc enim cognoscimus charitatē dei fm Joānem. Quoniā ille. s. cbristus pro nobis aiaz suā posuit: z nos debemus pro frībus aias ponere. Id enim qd pro presenti momētaneum est z leuis tribulationis nostre supra modū in sublimitatem eterne glorie pondus operat in nobis ȝtemplātib9 non que vident sz q non vnr. Que.n. vnr tpalia sunt. Que aūt nō vnr eterna sunt. Scim9 aūt qm si terrestris dom9 nra hmōi habitatōis dissoluat edificationē ex deo habem9 domū nō manufactam sed eternam in celis participātes etenim de amaritudine crucis christi gustabimus mel dis dulcedinem: sentiemus odoris suauitatem: audiemus angelorz melodias: cantabimus cuz ipsis beatissimis spiritib9: z ciues effecti supne ciuitatis bierusalez cum scis patriarchis: z pphetis aplis z euāgelistis marti rib9 z cōfessorib9 atqz virginib9 ceterisqz spūuz beatorz cetibus in mēsa sūmi regis omnipotētis dei patris z filij z spūssancti sūmeqz regimine vginis gloriosissime Marie matris dei z dn̄i nr̄i iesu christi epulantes z gaudentes in conspectu diuini vultus: exultabimus z iocūdabimur in gloria sempiterna ad quā vos z me pducat: atqz est bñdictus z laudabilis z gloriosus in secula seculorū Amen. Ualete iterum z orate pro inuicē vt saluemini: ex sacro nri ȝuētu mōtis Aluerne. 1443. die. 24. septēbris Pōt. S. D. N. Eugenij papa qrti āno tertiodecio feliciter Amē.

C N. P. G. M. in oībus partib9 cismōtanis quoad fratres de obseruātia nūcupatos imeritus vicarius generalis: hec vobis munuscula d pharetra nre pauptatis exbibens vestris orationib9 se cōmendat hortans vos omnes z singulos ad obseruantiam regularem.

C Frater Joānes supradict9 manu ppria me subscripsi: z solito feci sigillo muniri.

C Appologia z defensiorium frm minorūz de obseruātia seu de familia nūcupatorz compilatum per reuerēdum. P. fratrem Ludouicum de la turre olim eiusdem familie cismōtane vicarium gñalē dignissimū. Epla eiusdem.

Frater Ludouicus de la turre ordinis friū minorum. Regulā obseruātiuz. Apostolicus cōmissarius. Ueneradis patribus meis Uicarys puinciarum eiusdem ordinis. Salutem in salutis auctore z cōmēdationem. Hortamini imo cogitis me o Uenerādi Uicarij: vt qd de articulis nup sup nraz Eugenianā dispōnē edit fētiā: breui pcessu ediserā. Rē certe grādē postulatis. quam ne igratitudis arguar: negare nequeo: z ne ad caninos morsus me obyciam recusare popto. In hac tandem Lucta vicit amor z chartrae: noluiqz tot patres meos vana spe deludere. Feci igitur satis voto vestro: licz nō desiderio meo. Meminisci tamen debitis decere prudētez virum in agendis habere rōnem tēporis: cuius qualis nunc fore sit in velle cōmētare modum viuēdi religiosorz: regulam obseruātiuz z aliorum laxius viuētium: scitis: sz nec ego ignoro. Nā qcqd dicet qd ad veritatem regule in hac sancta obseruātia reptaz spectet: ab emulis detractiōi ascribet. Uerz qz veritas sine inuidia z

patienter: audienda est remoto liuore cordis: ideo innitendo nō ꝓprijs viribꝰ: sed dispositioni spūssancti confidenter aggrediar que iniungitis: expectans protegia lingua dolosa: clypeo orationum vestrarum. Appologiam itaqꝫ hāc breuem cōfeci. In qua pͥmo qd̄ de dictis articulis ꝓpositis sit tenendū varijs ꝯclusionibus interpretatꝰ sum. Addidi scd̄o loco: ꝯclusionem singularē: de eugeniana ꝓuisione facta. ꝑ seraphica rl̄a obseruāda. xij. veritatibus veluti: p̄ciosis lapidibus ornatam: quā liberalr̄ offero: vt plus sit datū q̄ȝ postulatū. Et vt nūero pfecto gaudeat defensorium p̄ns: tertiam ꝯtexui ptem: in qua soluit̄ qcqd ab aduersarijs sancte obseruātie obijcit̄. Accipite igit̄ p̄res mei: pro sancta vita ꝛ obseruātia vestra scriptā tuitionem: ꝛ q̄si apl̄icam cōprobationē: quā eo cariorem ꝯseruate: quo inter doctos doctissimi. Quorum noīa: ꝛ in libro vite (vt credo) ꝛ in fine huius Appologie sunt scripta: viderūt: castigarūt: ꝛ approbarunt. Pro labore aūt omnium nostrum: orationes vestras deuotas donate. ꝛ valete.

¶ Articuli vō formati sup bulla sancte memorie. D. Eugenij. iiij. pro separatione frm̄ minorum rl̄am obseruātium a ꝯuentualibꝰ. Quorum optata expositio disposuit mētem ꝛ ipulit manum: ad scribēdum: imprimēdum: ꝛ donāduȝ hanc Appologiam. hic infra ponuntur.

¶ Primus. An Uicarius generalis fratrum obseruantium: recipiat suā amplam ptātem a Mi. gn̄ali in casibus specificatis in ipso ꝑuilegio eugeniano. An autem a sūmo pōtifice per ipsum priuilegium.

¶ Secundus. In qbus consistat regimen: de quo in eodem priuilegio fit mentio.

¶ Tertius. Quomodo: ꝛ in quo casu intelligatur molestia vel ipedimentū: de qbꝰ ibidē.

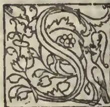
¶ Quartus. An aliquas gratias facere possit ipse mister gn̄alis fribus de obseruantia.

¶ Quintꝰ. Utruȝ. G. Mi. postq̄ȝ ꝯfirmauit dcm̄ vicariū gn̄alē possit absoluē excōicatos vl̄ suspēsos frēs d̄ obseruañ. sic ipe vicariꝰ gn̄alis.

¶ Sextus. Utrum. G. M. possit citare excōmunicare: ꝛ alia facere q̄ necīa sūt ad visitationem: ꝛ correctionē: circa ipsos frēs de obſuañ.

¶ Septimus. Utrum per dictum priuilegiū. videat̄ facta diuisio inter fratres de obseruañ. ꝛ alios fratres viuentes sub ministris.

¶ Appologia pro fratribus minoribus: Regulam obseruantibus.

Cripturus breuem Appologiaȝ de obseruāda ꝛ obseruata regula a fribꝰ minoribꝰ de obseruātia nuncupatis. Ad illud prius manū apposui: qꝛ fuit pͥma occasio fandi. Et iō nulla erit legentibꝰ admiratio. Si p̄termisso ordine doctrine. Scd̄o loco ascripsi: qd̄ in capite libri ponēdum erat. Oblatis nāqꝫ mihi pͥmissis articulis ꝛ vigilia triū noctiuȝ declaratis: non gescebat spūs meus. Si veritas subiecte materie ad pfectum nō deduceret̄. Et sic scd̄ā q̄dam violētia: scd̄am ꝛ tertiam preȝ supaddidi: qꝛ q nescit impfectuȝ deꝰ h̄ suggessit de quo magnā mihi fidem facit: qꝛ spacio breuissimo dierum totum p̄ns terminaui defensorium: nec mirū tn̄: cuȝ spūssci grā nesciat tarda molimina. Testis est deus būdictus: q̄ dum attēderem cōmētationi istorum articulorum. Sepe ad mēteȝ venerat illō Chryso. in. c. nolite timere. ij. q. iij. di. q̄ ꝓditor est v̄itatis tam qui loqtur mēdatiuȝ q̄ȝ q nō libere veritatē ꝓnūciat: quā ꝓnūciare ꝛ defendere tenet̄. Quare ex zelo ꝛ amore veritatis vite in hac scā obſuātia repte: ꝛ ne sceleris redarguar si qd̄ ispirauit deꝰ scilētio trāsiero: multas veritates pͥmis declaratiōibꝰ ꝯtexui: ꝛ supna illustratione ꝯsisus qcqd hmōi veritati vite ꝯtrarium vr̄ clarissimis rōnibꝰ dissolui. Nunc tandem ad expōnem articulorum pͥmissorum ꝛ primo articuli primi manum porrigo. Pro cuius notitia ponunt̄ īfrascripte conclusiones.

¶ Expositio primi articuli pͥncipalis.

Prima cōclusio. Uicarius gn̄alis frm̄ minorum de obſuātia a nullo istituit̄. pbat̄. qꝛ nō a papa nec a Mi. gn̄ali. ergo a nullo: pȝ ꝯn̄tia. qꝛ Institutio hec nō pōt eē nisi ab aliquo istorum. Antecedēs lēt pȝ. Tuȝ facto: qꝛ excepta pͥma istitutioñ. btī Ioā. de capistrano: nulla alia legit̄ istitutio talis. Tum ex ꝑuilegio Eugenij. In quo ponit̄ modus pͥficiendi ipm vicarium gn̄alem: q nō est p istitutionē vel ꝓuisionē: ȝ ꝛc̄. Ex qua ꝯne seqt̄ q̄ ipe vicariꝰ generalis pͥsidet in suo vicariatu p electiōem cuȝ

non sint alij modi ad aliquem pfici in platum alicui9 ꝯgregatiōis nisi aut p supiorꝭ puisionē vel istitutionē: aut p electiōem vt notat bene a doctorib9 in titulis de postu. pla. ꝛ de elect. Sequit ēt ꝙ in hac familia nr̄a de obsuātia ꝯcessa est canonica electio. Et canonicā dico nō solū q: nō ꝯtra sacris regulis canonū: p quo videat Inno. in. c. ꝙ sicut. de elec. vbi ponit qn̄ electio est canonica. Sʒ ēt q: nihil deficiat in electionī bus factis in ipa de reqsitis ad electionē cano. Et h̄ certe ꝯuenīēter fcm̄ est q: cū ipse. V. G. frm̄ de obsuan̄. sit platus ordinarius: eo ꝙ hʒ iurisdi. ēt in foro ꝯtentioso: p quā aliqs est platus stricto mō: vt bn̄. notat panor. in. c. cum ab ecclesiaꝝ de offi. ordi. q̄ñ erat nece: ꝙ non esset institutus: sʒ magis elect9: q: vt ipse panor. post Inno. in. d. c. dicit. Iurisditio alicui9 in religiosos: est qn̄ eligit ab vniuersitate vel collegio: ꝛ quar: vide ibi. Et iō oportunū fuit ꝙ in tanta obseruan̄. ꝛ tam magna vniuersitate ꝛ collegio esset nō istitutio sʒ electio plati. Pro his quoꝙ videat Inno. in. d. c. cū ab ecclīaꝝ vbi ponit varios modos: qb9 iurisditio trāsit in aliquem sup aliqd collegiū: q: bn̄. Seqt tertio ꝙ ex hoc ꝙ olim magister Antonius de Ruschonib9 in hoc ordie mister gn̄alis istituit in pn̄9 diuisionis familie obseruan̄. a ꝯuentualib9: duos vicarios gn̄ales: vnū cismōtanum: ꝛ alium vltramontanū vt pʒ in eadē bulla: non pōt iferri ꝙ oēs alij vicarij gn̄ales ita istituantur vel istitui debeant: sicut nō seqtur. Xp̄s vel papa instituit pmū gn̄alē hui9 ordis fcm̄ Fran. q: in pma pūidentia sui gn̄alat9 nō fuit ab aliquo elect9. ergo oēs alij gn̄ales sic instituunt. Et in hoc multi ꝯuētualium decipiunt: qui optant libertatem sup frēs de obsuantia: quā viderent hēre: si istitutio vicarioꝝ puincialiū eēt a mistris puincialib9. Et vicarij gn̄alis a mistro gn̄ali. Ideo in lr̄is ꝯfirmationū: qn̄qꝫ vtunt termino vel vocabulo istitutiōis: qd nō est tolerādū a frībus de obseruan̄. cū sit falsū ꝙ istituant. In pn̄i dispositiōn. ꝛ aliqli segregatiōe obseruan̄. a ꝯuentualib9: cū multiplex ꝛ vari9 modus fuisset qsitus ꝛ expertus: ꝛ tandē ordinat9 ꝛ accepta tus iste: que nūc vtimur vt pʒ ex tenore ipsius eugeniane bulle nō potuit statī pfici vicarius ge. p electionē. Iō fuit necesse ipm imediate ab aliquo istitui. Et viso ꝙ bn̄ succedebat paci ꝛ quieti spūali. Fratrum zelātium obseruan̄. regule: pyssimus pastor ꝛ rector oiū fideliū Eugenius: p puilegium an̄dictum ordinauit ꝛ statuit in posteꝝ regimen familie obseruan̄. fieri ꝛ eē debere p vnū vicariū. g. eligendū p vicarios prouinciales ꝛ non amplius instituendō. Pro dictis autem huius conclusionis.

¶ Nota ꝙ collegium ecclīasticum hʒ de iure cōi eligere sibi platū. Ita ꝙ qcūqꝫ alr adept9 illā platuram: est expellēdus. vt notat in. c. j. de elec. Nec ꝯsuetudo in ꝯtrarium valet. c. cū terra. eo. ti. Ita ꝙ puisio eccl̄ie collegiate non pōt ab aliquo citra papā fieri nisi p electionē: imo siqs est adeptus ecclīam p aliā viam q̄ꝫ p electionē psumit ꝙ p ambitionē habuerit ꝛ cupiditatē: vt pʒ p not. eo. c. j. d̄ elec. Et vide gl. ibi q̄ ponit: ꝙ duo sufficiūt ad ꝯgregationē: ꝛ tres reqrunt ad collegiū. Si ergo p collegio platus eligit ꝛ nō puidet: nisi ad supiorem sit deuoluta auctas eligētium: ex eoꝝ defectu. vt in. c. ne pro defectu de elec. Et collegium resultat ex tā paruo numero: nō erat certe ꝯueniens: ꝙ tāte multitudini frm̄ obseruan̄. platus istitueret vl ꝯuideret: sʒ bn̄ ꝙ eligeret: vt ēt dicam in ꝯclusione seqnti: ꝛ in tertia pte hui9 Appologie in rn̄sion̄. obiectionis sexte. q̄re ꝛc. Et p hoc ēt facit. c. ad hec. de offi. Archi. vbi hr̄ ꝙ cōe exercens offm̄ est cōiter eligendus. Et ad illud qd dcm̄ est: ꝙ magr Antonius de ruscōibus instituit: ergo sic eēt bonū nūc instituere. Iā rn̄sū est. Rn̄ pro rn̄sione ꝯfirmāda facit qd dicit Aug. ad Bonifa. comitem. ꝛ hr̄ in. c. si eccl̄ia. xxiij. q. iiij. in fi. ꝙ oia debēt ꝯuenire suis tpib9. Et illud aliud. ꝯcorda tpa ꝛ ꝯcordabis scripturas. ij. q. j. c. si peccauerit. Et iō vnum cōuenit vno tpe: qd discōuenit alio tpe. Vide illud. c. si eccl̄ia. cū glo. Et tādē in nr̄o pposito dicat: ꝙ in pmitiua obseruan̄. tpe sepationis obseruantium a ꝯuētualibus: fuit expediēs institutio vicarij gene. que nūc esset nostra destructio: sicut electio eiusdem est nostra salus. igitur ꝛc.

¶ Scd̄a ꝯclusio. Auctoritas illa ampla vica. ge. de qua in pmisso articulo nō est pcise vel solum a pōtifice: probat. Auctoritas vel iurisditio que ad hoc ꝙ valeat hʒ aliquā dependentiam ab aliquo q̄ꝫ a pōtifice non est precise nec solum ab ipso pontifice. Sed auctoritas vicarij ge. est huiusmodi. ergo ꝛc. pʒ ꝯña cū minori:

q: auctoritas vicarij ge. habet aliquā dependētiam a ɔfirmatione M. i. g. Ita q̄ si saltem non petat nō recte vteret vica. g. ista aucte: vt p3 p bullas. ¶ Cōfirmat ista minor ꝛ redit in idē: q: si auctoritas vicarij ge. a nullo hēret dependētiā nisi a papa tm̄. Facta electione non esset necium: imo nec vtile petere ɔfirmationem a M. i. g. ergo ꝛc. Maior aūt illius argumēti p3 de se: ex quo ly p̄cise vel solum excludit oēm aliam dependētiā a quocūq̄ alio a papa. ergo posita dependētia aliqua ab alio q̄ʒ a papa: talis auctas nō est p̄cise a papa. ¶ Pro cui⁹ clariori notitia sciēdu3: q̄ l3 de eis que spectāt ad epm: q̄dam sint iurisdictionis: ꝛ q̄da3 ordinis: tenēdo q̄ epatus sit ordo: vt tenet gl. in p̄hemio sexti: ꝛ ista nō trāseunt in epm nisi ɔfirmatū ꝛ ɔsecratum. vt p3 in. c. transmissam. de elec. Tn̄ hec distinctio nō h3 locum in U. i. ge. q: nūc tm̄ loquimur de iurisditione non de ordine illius: ꝛ hāc dico nō esse solu3 a papa: ex quo ipso vicario ge. electo d3 ɔfirmari per. M. ge. q̄d eēt vanum ꝛ ɔtra iura cōia que disponūt ɔfirmationem p superiorem tm̄ fieri in: c. ne pro defectu. ꝛ. c. postq̄ʒ. ꝛ. c. nosti. de elec. ꝛ talis nō est gr̄ialis in respectu pape. Immo absolute non esset necia ista ɔfirmatio: cum ēt q̄n ex defectu eligētium puisio deuoluit ꝛ ptinet ad superiorē3: sufficiat tūc q̄ ipse puideat de pastore: absq̄ distincta cōfirmatione. vt notat Panor. in ipso. c. ne pro defectu. ꝛ Inno. in. c. cu3 olim. de cā pos. ꝛ ppri. Et itelligat ista ɔclusio cū grano salis: q: auctas quorūcūq̄ prelatoꝝ religiosoꝝ virtualr ꝛ dependēt; imo ꝛ pncipalr est a papa: ex quo oēs religiones ꝛ ordines religiosoꝝ hn̄t suum robur ꝛ firmitatē ab ipso papa: vel aplica sede: vt hn̄t doctores canoniste i. c. ne nimia. de reli. do. ꝛ sine qua electiones illoꝝ p̄latoꝝ eēnt nulle. Debet ergo itelligi ɔclusio talem auctē3 vicarij ge. nō esse p̄cise a papa instituēte vel puidente: l3 vt dicam infra fit ab ipso electionē isto mō fiēda3 statuēte: ꝛ de tali aucte disponēte: pro quo videat cōclusio sequēs. Et veritas scda in scda parte pncipali hui⁹ Appologie.

¶ Tertia ɔclusio. auctas U. i. ge. nō est p̄cise a M. i. ge. pbat. Ab illo nō est auctas aliqua p̄lati alicuius: q nec instituit illum platum cum tali aucte: nec electioni illi⁹ p̄eest: nec itromittit se de electoribus: aut vocib⁹ integrādis vel in aliquo alio actu hmōi electōis. S3 iste M. i. ge. respectu electōis U. i. ge. est hmōi. ergo ꝛc. patet ɔsequētia: cū toto assumpto. Et pmo p̄ma ps. Nā iurisditio collata alicui p̄lato aut est p modū istituti vl puisiōis: vl ɔmissiōis aut canonice electōis. Ita q̄ nō est dare mediū: vt p3 instructis in sacris canonib⁹: ꝛ maxie in titulis d̄ elec. ꝛ postu. p̄la. q: aut fit iurisditio fori secreti: aut fori publici necessario ē aliquo dictorū modoꝝ: ergo illa maior est vera. Minor aūt p3: p iā dicta: ꝛ itelligētē formā electōis U. i. ge. de qua ipe Ge. mi. in nullo se itromittit nec ordinādo capl̄3 quoad locū: nec quoad tp̄s: nec p̄sidēdo: seu voces legitimādo: q: oia ista spectāt ad ipsum U. i. ge. actu existentē in officio: ergo sequit q̄ auctas ei⁹ nō ē p̄cise ab ipo M. i. ge. Cōfirmat sic ista ɔclusio. Auctas vel iurisditio U. i. ge. pōt eē quādoq̄ sine aliqua cōmissiōe vel ɔfirmatione Ge. mi. ergo talis auctas nō est p̄cise ab ipo G e. mi. patet ɔsequētia: q: si talis auctas haberet necessariā dependētiā ab ipso Ge. mi. nūq̄ʒ valeret nisi cū aliquo actu cōsensus ꝛ ɔfirmationis iph⁹. Antecedēs aūt p3: q: dato p possibile: q̄ ipe Ge. mi. nō confirmet aut nō ɔsentiat in iam electū canonice U. i. ge. oino ē ɔfirmat⁹: ꝛ auctas illius est in vigore ꝛ robore suo. Totū patet in ipsa Eugeniana disponēte electionē hāc tenere si Ge. mi. post triduū renuit ɔfirmar ꝛ nō ɔfirmet iā electū U. i. ge. ad modu3 capl̄i pmi de supplen. negli. p̄la. ꝛ. c. Nihil. de elec. patet ēt idem in casu q̄n ipse M. i. ge. eēt excōicat⁹ vel suspēsus ꝛ sic nō posset ɔfirmare q: nihilomin⁹ ipse U. i. ge. vteret plenaria iurisditiōe ꝛc. Et ɔfirmat idem sic. Effect⁹ aliquis nō est p̄cise ab aliqua cā qua nō causante nihilominus esset: q: aliter sequeret q̄ aliqd esset causa ꝛ nō esset causa: ꝛ sic q̄ cāret ꝛ nō causaret: vt sepe a simili deducit Sco, ꝛ maxie in. q. vltima de pxri. Sed illa auctas in U. i. ge. de qua est sermo facta canonica electiōe est i illo aut velit aut nolit mister. G. aut ɔfirmet aut nō ɔfirmet: aut aliqd agat aut non agat: siue influat siue nō influat: ergo ꝛc. Cōfirmatur ꝛ redit in ide3. Effectus necessarius nō est a causa vel agēte oino libero: q: agens omnino liberū est potens nō agere: ꝛ posito q̄ nō agat: ille effectus nō erit: ergo talis effectus nō necessario erit. Sed in casu nostro auctas U. i.

ge. bene

ge.bene electi est effect⁹ necessarius in eo: nec p quamcūq3 ponendā liberā cMi.ge.pôt impe diri qñ fit in illo bñ electo:z totū patet habēti notitiā terminoꝝ.ergo sequit̄ q̄ nō est ab ipso Ge.mi. Pro oib⁹ his nota q̄ ɔfirmatio de iure cōmuni:est plus necessaria ad executionem auct̄is q̄3 electio:vt colligitur a doc.in.c.post / q̄3 z.c.Nosti.de elec. Nā electio nō tribuit plenū iue electo añ ɔfirmationē fiendā p superiorē:q̄ p ɔfirmationē tm̄ acquirit elect⁹ exercitiū iuris cōpetētis platiōi. Añ.n.ɔfirmationē: h3 ius solū in habitu nō aūt in actu:p quo vide bonā glo.xiij.di.c.quāto.z gl.in.c.Nosti.de elec. Ad ppositū ergo nr̄m ex quo Ui.ge.habet exercitiū vicariat⁹ z ius in hitu z in actu p electionē sine ɔfirmatione z sine Ge.mi.saltē in casu:ergo nō pôt dici:q̄ potestas vel iurisditio Ui.ge.dependeat ab ipso Ge.mi. Hoc ɔfirmat̄ ista similitudie z ēt redit i idē. Sicut ep̄s elect⁹ z ɔfirmat⁹:añ ɔsecrationē h3 illa q̄ sunt iurisditiōis:licz nō illa q̄ sūt ordis:nisi post ɔsecrationē.vt in.c.trāsmissa3.de elec. Ita Ui.ge. elect⁹ tm̄:z nō ɔfirmat⁹ h3 oia q̄ sūt iuriditio nis vicari⁹:cū ita exerceat iurisditiōalia añ cōfirmationē ab ipso cMi.ge.sicut post.ergo hec iurisditio nō trāsit in ipsum Ui.ge.a cMi.ge. Et q̄ hēat illū ɔfirmate:sicut nec p ɔsecratōe3 trāsit iurisditio in ep̄m:ex quo illā exercet:añ ɔsecratione p solā ɔfirmationē:vt dcm̄ ē:q̄ zc.

¶ Quarta ɔclusio. Auctas Ui.ge.est a lege p/uilegiata z statuto:vim habēte ab ap̄lica sede: p3:q̄ oīs talis auctas:aut est a papa:aut a lege: aut a deo. Et cū ista nō sit a papa pcise vt.s.p/batū est:nec a deo imediate:q̄ nulla talis est in eccl̄ia nisi in solo papa:ergo sequit̄ q̄ est a lege. Cōfirmat̄ p simile de auct̄e Ge.mi. Illa.n.nō est pcise:a sancto Frācisco istituto:e r̄e:ex quo nō habuit ipse auctem istituēdi vnū caput:in tāta religiōe cui oēs illi⁹ fraternitatis frēs:tenerent̄ obedir. Nec est pcise a papa Hono.vel Inno. vl̄ ab Alexā.successore eoꝝ vt p3:s3 est a lege.i.Ap̄lica ɔfirmatiōe a qua robur h3 z firmitatē.c.r̄e q̄ canonice elect⁹ a custodibus z ministris sit Ge.mi.z hēat talē iurisditionē i isto ordie. Et est simile in qbuscūq3 alijs electiōib⁹ quaꝝ vtute elect⁹ h3 iurisditionē pp legē sic statuētē:q̄ q fuerit elect⁹ canonice cū tot vocib⁹ z votis sit talis plat⁹. Idē est de papa electo cū votis duaꝝ partiū.d.cardinaliū:vt in.c.licz.de elec.q̄ sua auctas sic z auctas alioꝝ platoꝝ:nō est pcise ab electorib⁹:vel a deo tm̄ istituēte vel eligēte:licz auctas pape possit dici eē a do imediate pncipalr̄ z formalr̄:z mediate a lege positiua statuēte z ordināte modū electiōis: sine quo de⁹ nō abiliaret:vl̄ ratā hēret illā electionē:sicut meli⁹ dicā in scda vitate scde ptis hui⁹ Appologie. Hec oñi via de auct̄e z iurisditione platoꝝ habēte vim a lege:h3 magnā similitudinē cū dicto z opinioni. Doctoꝝ i schola cMinoꝝ:loquentiū de pctō originali z ɔcludentiū ipsum nō esse pcise a carñ.fetida vel corrupta: nec pcise a parentib⁹ carnaliter gñalibus:sed a lege sic statuente: q̄ aia rōnalis vnita corpori humano propagato p ratione sem̄inalē cōtrahat pctm̄ origiale:ex quo caret iustitia origina li z gratia equalēte cuius erat debitrix:p quo vide Sco.in scdo distinct.30. Sic ēt dicerent Dñi Canoniste de irregularitate patiētis defectū nataliū:q̄ nec est a parētibus q generauerunt ɔtra legē dei z ecclesie:minusq̄ est ab ipso Bastardo:sed est a lege positiua sic ordināte z statuente. Uñ q̄ Bastardus nō possit eligi in platū:licet possit postulari:vt in.c. Innotuit: de elec.z gñaliter q̄ nō possit hre plationem: vt in.c.j.z.c.si.de.fi.presb̄y.est a statuto eccl̄iastico z nō pcise a pctō parētum. Simil̄r q̄ serui non ordinentur:vel Bigami: z hmōi:est a statuto eodē vt patet titulis ppr̄ijs. Pro hoc bñ facit dictū Io.an.in.c.Romana.de appella. in.6.in v̄bo.generaliter:vbi probat:q̄ officialis ep̄i est ordinarius z non delegatus: contra opinionem aliquoꝝ. Et ad motiuu3 illoꝝ.v3. q̄ ep̄s nō pôt dare de iure ordinario:sed solus pncepe. R̄ipe Io.an.q̄ hoc nō h3 ab ep̄o:sed a lege statuēte. Ita ergo dico de ista auct̄e.v.g. q̄ est a lege positiua:puilegiata tñ:que dicit:q̄ elect⁹ a maiori pte vicarioꝝ puicialiū z discretoꝝ sit vicarius.g.fr̄m de obseruañ.z postulata ɔfirmatione:ēt nō impetrata:habeat oē3 iurisditione3 in fratres de obseruañ.quam h3 Ge. mi.in fratres ɔuentualeo quare sequitur intentum istius conclusionis. Que tñ ɔfirmat̄ sic.v. g.est verus prelatus eitam capiendo platū stricte p illo q h3 iurisditionē ordinaria3 in foro ɔtētioso:vt dixi sup̄. Et p hoc vide pano.i.c. decernim⁹.de Iudi.quia de bñ hoc. Talis aūt

iurisdictio ordinaria sup religiosos inest alicui: qui eligit ab vniuersitate siue collegio vt p3 per Inno.in.c.cū ab eccl'ia₂ de offi.ordi.⁊ eundē pano₂.ibi. Et sic in ipso.v.g.iurisdictio magis erit ab electionē.q̄3 a.g. M.maxie vt dictū est: cū illā ēt exerceat añ ɔfirmationē ab ipso. M: g.habitā:q̄re tādē p3:qd dicēdū ad primū articulū istū. Pro cui⁹ declaratiōe meliori m̄lta dicūtur i fine vltimi articuli:q̄ hic pñt applicari.ibi vide. ¶ Añq̄3 aūt descēdā ad cōmētationē articuli sequētis obijcit ɔ̄ tertiā ⁊ quartā ɔclusiones:q: ex v̄bis Eugeniane puisionis:videt q̄ auct'as.v.g.sit a.M.g.cum ibi dicat: q̄ ipse.g.M.teneat dare auctē₃ cōmissionē ⁊ vices suas ⁊ hmōi.v.g.Ecce q̄ auct'as.v.g.ē a.M.g.cuius oppositū sonāt ille ɔclusiones. Ad hoc:qd est Achilles aduersantium nobis.

¶ Nota q̄ nō pōt ad plenū respōderi nisi cū intelligētia q̄si toti⁹ huj⁹ Appologie. In qua sparsim multa tāgunt:q̄ soluūt hoc ⁊ oē aliud simile argumētū. Tñ pro nūc dico:q̄ mire sapiētie Eugenius:ita puidit obseruātes eximi a ɔuētualib⁹ q̄ tñ ordo integer remaneret: qa vt ifra dicā modus viuēdi inter obseruantes ⁊ ɔuētuales bñ est scissus:nō tñ est religio diuisa. Et ppterea reliqt in eavnū tm̄ ḡnalem:qui sit supior vtro₂q₃ cui ⁊ ɔfirmationē.V.G.visitationē aliqualē:⁊ hmōi,put in bulla reseruauit. Et hoc vt semp in nobis appareat vnitas ordinis vel religiōis:cui nō repugnat diuersitas vite. Ex illis ergo v̄bis Eugenij.v3.teneatur,G.M.dare auctē₃ ⁊c.non pōt ɔcludi q̄ auct'as hec sit p̄cise.M.g.Jmmo vt sic:magis ɔcluderet q̄ eēt a papa sic ordināte ⁊ p̄cipiēte vt patet p notata in.c.sane:de offi.dele.⁊ in.c.aplice de p̄bē.in.6.Vñ dicēdū q̄ talia v̄ba sunt posita sub tali forma ⁊ mō:ne credat ipsum.V.G.cū frib⁹ de obseruañ.oino separatos eē ab ordine cui⁹ mister.G.est caput:⁊ videant facere religionē distrinctā a ɔuētualib⁹. Et iō sicut vicarij ordinario₂ h̄nt illā ⁊ tantā auctēm quantā dant ipi ordinarij a qb⁹ depēdēt loquendo in iurisditionalib⁹ vt p3:p notata de offi.vica.⁊ p quo vide pano₂.in.c. Accedētib⁹: de excess. pla. Jta ad denotādū q̄.V.G.est vicari⁹ ipsi⁹ M.G.⁊ nō separat essentialiter ab eo vt ab ordine:disposuit sapiens pont.q̄.V.G. ɔfirmet visitet ⁊ hmōi a.G.M.l3 cū magna ⁊ discreta ɔditionē.Et ne crederet q̄ talis.V.g.haberet auctēm suā mō quo h̄nt alij vicarij ordinario₂rū:q: qdā plus ⁊ qdā min⁹ ad libitū eo₂ Eugeniana prudētia voluit q̄ ipe.V.G.oēm auctoritatē in frēs de obseruañ.haberet quā.g.m. h3 in ɔuētuales. Jō posuit q̄ a.G.M.der sibi auct'as hmōi:q̄ vt dixi: magis deberet dici ab ipō papa q̄3 ab ipō.g.m.q̄uis cōpletiue sit a lege ⁊ statuto:nō quo supra dixi. Et in hoc multi decipiunt:attendētes sonū v̄bo₂ ⁊ nō mentē p̄ferētis:ɔ̄ doctrinā.c.Jntelligētia.de ver.signi.vbi ⁊ dr̄ q̄ intelligētia dicto₂ ex causis est assumēda dicēdi:q:vt ēt colligit i.c.p̄terea eo.ti.nō est semp indicādū ſm p̄prietatē v̄bo₂u3: aliter sepe v̄itat₃ sensus admitteret. Quare cōcludat:q̄ ex illis v̄bis Eugeniani priuilegij.G. q̄ teneat.G.M.dare auctēm.V.G.hmōi:voluit illuminatus a deo Roman⁹ pōtifex denotare duo.primū magnā auctēm.V.G.sup frēs de obseruañ.q: tantā:quāta(vt dixi)est in.g.m.. sup ɔuētuales. Scđo q̄ ista ampla auct'as.V.G.nō separabat ordinē. Jtā q̄ tam ipse.V.G. q̄3 frēs de obseruātia ptinebāt ad idē corp⁹ ordinis sancti Frācisci cui⁹(G.M.canonice electus) est caput. Et ad ista duo valde congrua erāt p̄fata v̄ba q̄.M.G.daret auctem ⁊ vices suas.v.g.q̄ tñ auct'as est a lege vel a papa mō declarato ⁊ declarādo. Et sic sequit:q̄ nō inni tendo p̄prietati v̄bo₂ sed intentioni statuētis ⁊ causis dicēdi illa v̄ba nō ɔcludūt ɔtra cōclusiones p̄missas. Quare ex p̄dictis posset poni hoc correlariū ⁊ nō inutiliter.v3.q̄ cōparādo auctē₃ hāc.v.g.ad papā ⁊ ad.m.g.plus ⁊ melius dr̄ esse ab ipō papa q̄3 a.m.g.⁊ vltra illa q̄ supra dicta sunt. Jstud patere pōt q: ab ipso papa est nō mō ḡnaliter:sicut ⁊ ois alia iurisditio prelato₂ inferio₂:vt in p̄te scđa veritate scđa huj⁹ appologie declarabitur. Sed ēt singulariter:attendendo v̄ba Eugeniana disponētis q̄ aut.G.M.ɔfirmet aut nō.V.G.oino ipe.V. h3 auctēm suā Jta q̄ hec talis dispositio bulle est oino auctiua ⁊ sic auctēm hāc tribuens ipsi.V.G.Qđ nō pōt dici de v̄bis illis in eadem bulla scilicet.Qđ Ge.Mi.tribuat vices suas ⁊ auctēm suā.V.G.hec.n.v̄ba nō sunt sic auctoritatiua:ex quo ēt ipso.G.M.nō ɔfirmante vel nō dante aliquam auctē₃.vj.eidē. nihilominus auct'as illa est in ipso.v.g.qđ nō esset si

per talia

per talia verba auctas ipsa esset collata huic.v. Sūt ergo hmōi vba insinuatiua vel significatiua.vz.ad dmōstran.(vt dixi)qualis z quāta sit auctas.v.g.qz tāta quāta est ipsius Mi.ge.Et hoc respectu frm de obseruantia z ita sequit qz nō sunt ppie pferētia hāc auctem.v.g.Qd est valde notan.vltra ola pdicta. Pro isto correlario valet notabile dictū panor.c.quāto:de Judi.vbi ponit qz ius patronatus est ptim tpale: z ptim spūale:vt notat gl.in.c.pie mētis.xvj.q.vij.Tn qz mixtū sequit naturā simplicis dignioris:ideo hoc ius est magis spūale qz tpale. Ibi vide:qz bn:z applica ad ppositū:qz dato qz auctas.v.g.eēt ptim a papa ptim a.m.g.tn ex quo hoc mixtū debz sequi simplex digni⁹:pcludat vitas correlarij qz facta illa cōparatiōe auctoritas.v.g.plus z meli⁹ dr eē a papa qz a.m.g.Nō tn ex isto correlatio sequitur. Nec tamē segtur ex isto correlario:qz hec auctas sit pcise ab ipo pap.nisi mō quo sup dctm ē:z ifra dicet. Hmōi aūt solutioni conformat spūalis z cauta rñsio.B.P.Francisci de Beccharia: in hac obseruan.sanctissimi viri z valde cōtemplatiui quā dedit vni Magistro cōuentuali ipm mouenti:qz nō erat frater Minor ex hoc qz non obediebat Mi.ge.Cui sctūs hō rñdit qz obsuan.regule in illo passu de obediētia hnda ad ge.M.nō stabat in exteriori sensu vboz. Sed in intētion.auctoris z sensu intrinseco quē ipse magr ignorabat. Et de hijs:nec plura.Sufficiat euacuasse Achilicum argumentum aduersariorum: quia ad alias obiectiones respōdebitur ad plenum in tertia parte Appologie.

¶ Expositio secundi Articuli z Tertij.

Pro solutione vel declaratione secundi articuli z tercij. Nota:qz nō potest dari regula gnalis:in quo psistat regimē prelati alicuius religionis in subditos:sicut nec pōt dari regula gnalis in quo psistat reuerentia vel obedientia:q debetur superiori ab ipsis subditis:qz vna debetur vni:q non alteri.Quare vt melius intelligatur:articulus iste ponunt breues iste pclusiones. ¶ Prima. Regimen superiorum respectu inferiorum:nō est precise spirituale vel temporale: patet in rectore ciuitatis videlicet. In capitaneo:vel ptāte:z in Archiepo:vel Episcopo:primū.n.regimen est valde distinctum a scdo:cū primum sit de corporalibus:scdz de spiritualibus:z aiabus. ¶ Secūda pclusio. Sicut regimen epoz:nō est ita spirituale:qn habeat annexū aliqd tpale.ar.c.petrus.xxxix.di.sic regimē religiosoz habētiū p̄priū:nō est pcise spūale. Ita qz excludat omnino tpale:vt patet habēti notitiā regularum monachoz z canonicoz regulariū:z Juris cōmunis de hoc loquētis. ¶ Tertia pclusio. Regimen spūale:videt puerti cū cura spūali:facit pro hoc cle.dudū.de sepul.in principio:ibi ad curaz z regimen gregis dominici. Similr cle.prima:de rl'a.ibi ad officiū vel curā aiaz aut regimē. Ita qz sicut regimē spūale respicit mores nō absolute:sed illos sup quos est posit⁹ aliqs rector.i.fz subiectā materiā. Ita pcise est de cura spūali:vñ ex hoc qz oēs plati dñr curati:dicunt ēt rectores aiaz:z vocant reges.xij.q.prima.c.duo sunt:qz regimē z cura eoz respicit ipas aias:z eaz salutē:ad quā pcurādam sunt positi. Sicut z qz debēt pascere subditos cibo spūali:dñr pastores: vt dicit Archidiaco.z facit.c.si in plebibus.lxiij.di.z.xcv.di.c.ecce. Ad hoz aūt intelligētiam:multum facit doctrina Theologoz:z philosophoz moraliū loquentium de reuerentia z obedientia subditoruz in prelatos z superiores suos:q nō est vna z eadē in omnib⁹:sed est alia z alia fm aliā z aliā superioritatē:quam respicit inferioritas subditoz: vnde alia est reuerentia:quaz tenet filius exhibere patri:z alia quā ciuis psidi. Sicut alia ēt est obedientia: quam tenet infirmus prestare medico:z alia quā tenet stipendiarius capitaneo:vt habet.9.ethicoz. Idē dico de alijs statibus. Nā multū est distincta reuerētia z obedientia debita patri spūali cuicunqz:a reuerentia debita patri carnali z dño temporali. Et p pdictis bn valeret:bona.glo.in.c.statuim⁹:de malo.z obedi.in vbo.psueta:vbi hētur qualia seruitia tenent iferiores facere supiorib⁹:z qualē ēt reuerētiā:vt assurgere:cedere ei in sedendo:z in eundo:pro quo ēt vide di.93.c.a subdiacono addito.c.cū iferior.eo.ti. Ad idē ēt faciūt mlta.c.xj.q.3.de obediētia iferioz distincte habēda ad supiores. Et tādē in nro pposito:sic dico de regimine z cura:qz aliā solicitudinē z curā:debet hre:q pest equis:z aliaz q pest leonis:sed z aliā q pest hominibus. Sic ēt aliud est regimen gubernatoris cuiū z ciuitatis. Aliud

p̄sidentiū monasteriis. Et in istis ēt. Aliā obligationē h3: q̄ p̄est monasterio h̄nti p̄priū: et aliā: Guardian⁹ vel Mister in ordie Minor̄ qb⁹ ex r̄la p̄cipit nō h̄re p̄priū tpale. Et magis singulariter veniēdo ad casum de regimine spirituali: sicut dixi: et nūc dico: q̄ illud nō est nisi q̄dā cura sp̄ualis: sup aias subditor̄: ne pereāt sub manu p̄lator̄: iux̄ dictu3 Jo. an. diffinientis curā. post hosti. in. c. ois. de peni. et remis. dicētis. Cura ē vigil. onerosa et solicita custodia aiarū: cōmissa alicui: vt curet ne pereāt sed saluentur: q̄ illi cōpetit ex canonica cōmissiōe vel lege: vel ɔ̄suetudie: aut p̄scriptiōe p sedē ap̄licā nō iprobatā. Hec Jo. An. Quare: sicut cura respicit onerosam vigilātiā: ne aie pereāt. Ita et regimē sp̄uale. Et applicādo regimini p̄lator̄ū in ordine isto: qd̄ est valde destinctū a regimine monachor̄: sic possum⁹ dicē: qd̄ regimē et cura sunt duo sinonima: q̄ in ip̄o vicario ḡnali. Immo ḡnaliter in quocūq̄ p̄lato ordinis minor̄ respiciūt: nō bonū tpale: vt p3: p̄racticis in r̄la et statutis frīm minor̄. Et hoc est ver̄. s. q̄ hec sint sinonima loq̄ndo de cura largo mō. Uel loquēdo de cura stricte sumpta: q̄ includit potestatē ligādi et soluēdi in foro p̄niali: q̄ nullo mō pōt cōpetere layco: vt colligit ab Inno. c. cu3 satis: de offi. Archid. sic. nō ɔ̄uerteret cū regimine: ex quo regimē ēt sp̄uale pōt cōpetere fri layco: q̄ fr layc⁹ in hoc ordie pōt esse guardianus: q̄ tñ nō eēt curat⁹ nisi large. Et ibi bñ declarat Inno. qualiter nō sacerdos pōt dare alicui ecclesiā curatā q̄ tñ nō dat curā: de qb⁹ vide alibi. Nō ēt talia. v3. cura et regimē: p̄ncipaliter respiciūt mores cermoniales religionis: sicut nec p̄ncipaliter mores absolute: mō quo dicūt aliq canoniste: vel p̄hi morales. S3 dico: q̄ illa p̄ncipalr̄ respiciūt essentialia r̄le: maxie triū votor̄: et obseruañ. ipsor̄ in effectu: cū oib⁹ faciētib⁹ pro ista obſuātia: vt sunt posita in r̄la. Ita q̄ ex quo regimē et cura vt dixi: debēt accipi b3 subiectā materiā: sequit: q̄ ista duo in p̄uilegio accipiunt limitate: p regimine sp̄ualī ɔ̄tēto in r̄la: sup bona obseruantia p̄ceptorū ipsius regule. Et hec duo: ita sunt ānexa et vicariatui et ḡnalatui: q̄ transgressiones r̄le: tam frīm ɔ̄uentualiū q̄3 de obseruañ. si ɔ̄tingunt: p nō curā: et incuriā: vel malū regimē: seu nō solicitudinē in admonēdo: visitādo: corrigēdo: et huiōi: ipsor̄. M. et Ui. ge. oia eis ascribuntur: tā q̄3 redditur is rationē de his in die iudicii. Iuxta illud: q̄ offensa nō solū p̄pria: s3 ēt aliena de manib⁹ p̄lati requirit: extra de. sta. mo. c. cum ad mon. Licz. n. ipsi frēs minores in posse p̄dicare: et audire ɔ̄fessiōes seculariū: nō sint p̄prie curati: de quo habes bonā glo. in cle. dudū: de sepul. et a panor. in. c. de multa. de p̄ben. Tñ p̄sidentes et p̄lati in isto ordine sunt curati respectu frīm sibi subiector̄: vt patet habēti notitiā termior̄ p quo vide Inno. c. dudū. el scd̄o: de elec. et panor. vbi supra: q̄ ethymologizat hunc terminū cura: dicēs. Cura dicitur: q: cor vrat. Quare in p̄po sito. Cura frīm de obseruañ. est in ip̄o Ui. ge. et nō in M. ge. nisi: p̄ut in bulla idest in illo actu visitādi et ɔ̄firmādi limitate. Et iō sicut ipse Ge. mi. nō pōt se intromittere de regimine ipsor̄ frīm de obseruantia. Ita nec illor̄u3 curam sp̄ualē habet: sed tantum Ui. ge. Quod patere potest intuenti v̄ba ipsius bulle.

¶ Ex his igit oibus patet r̄n⁹ ad hūc 2ᵐ articulū. Et sic qualiter habeat intelligi priuilegiū: p̄hibens Ge. mi. intromittere se: de regimine frīm de obseruantia: exceptis casib⁹ ibidē expressis. Uel ex quo p iam dicta: regimē itelligitur p̄m subiectā materiā: sequtur: q̄ p p̄hibitionē istā: ipse Ge. mi. nō debet se absolute intromittere: de dispositione obseruādi regularis ab ipsis fribus de obseruātia: vtputa solicitando loca eor̄ capitula tenendo: fratres ad diuersa loca destinando ad libitum corrigendo: electionibus vicarior̄ p̄sidendo: super castitate: obedientia: et paupertate regule interpretādo: vel dispensando: vel p̄dicatores: confessores: et guardianos: instituendo: p̄iuando: vel trāsferendo: pro vestimentis fratrū vel aliis necessitatibus infirmorum puidendo: et huiōi: q̄ omnia spectant ad bonum regimen p̄lati in isto ordine minorum. Immo sicut talia sunt absolute interdicta ministris prouincialibus: sic ēt Ge. mi. respectu ipsor̄ frīm de obseruantia: excepta semper visitatiōe modificata ipsius Ge. mi. vt dicā infra: et vt in bulla ponitur: et hoc totum: nō propter aliud est nisi quia regimen et cura aliquorum p̄sidentium: singulariter p fine debēt haberet pacem et tranquillitatē vniuersitatis: quia ad hoc sunt instituti ipsi p̄lati et rectores: que pax est p̄m subiecta3 materiā

Hec

Hec aut olno ab ipsis obseruan. tolleret: si. m. g. et m. puinciales possent se intromittere de su / pradictis actibus ad libitu: sicut et tollitur pax quorumcunque superior: qn ab alienis mittitur falx in messem illor. Prohibitu est. n. giialiter aliquẽ mittere falcẽ in alienã messem. 5. q. 3. c. scriptu. et c. venerabilẽ: de elec. Et q fres de ob / seruãtia magis sunt subditi vicarij gñalis: q̃ M. i. ge. pz cu iurisditio faciat cognoscere sub / ditu. ar. c. Irrefragabili: de offi. or di. et ar. c. Ad nram: de appel. Iurisditio aut respectu eorun / dẽ frm de obseruãtia: est amplissima in Ui. ge. et non in M. i. ge. in quo est limitatissima. Sicut et regimẽ spuale: circa fres de obseruãtia est am / plius et plenius in Ui. ge. quam in M. i. ge. In quo no est nisi put extenditur iurisditio sua li / mitata. Io de primo ad vltimuz: sequit q ipse Mister gñalis no habet se intromittere in re / gimine ipsius vicarij gñalis: nisi put in bulla. et facit pro hmoi. c. Nullus: de parroch. vbi di cit Adrianus Papa. Nullus episcopus alte / rius parochianu iudicare psumat. Et qd habe / tur. c. cum satis. de offi. Archi. s. q obtentu ali / cuius psuetudinis: no debet quis ptra scorum pim institutiones: et quod ad suum no spectat officium: sibi vendicare: hec ibi: quare etc.

¶ Ex ia dictis nuc potest faciliter patere: quo dz intelligi impedimẽtum vel molestia: de q / bus in priuilegio singulariter. Et in. 3. articu / lo qritur: q tales dictiones debet et itelligi fz subiectã materiã: mo quo dixi de cura. regimie Nec opz iplere folia iri subtiliãdo terminos le gistar: loquẽtiu de ipedimẽto. Sufficiat p fun damẽto accipere intentionẽ. d. Eugenij q fuit reddere olno getos in via dei: et obseruañ. fre: ipos fres p ipsa obseruañ. zelãtes. Nec hoc mi ru: q supremi plati in subditor gete quiescut: et i eor pace fouet: vt di. l. c. officij. de offi. lega. in. 6. et in ipsor psperitate psperant: vt di in p / hemio ei de. vj. Immo et labores voluntarios appetunt: vt quietem subditis pparet: vt ha / betur. c. j. de resti. spo. co. li. Et ipsi fratres de ob / seruañ. cum experirentur magnum nocumen / tum et impedimentum a cõuentualibus: tem / pore eiusdem Eugenij. Ideo ipse plus religio / sorum pater: voluit remouere prohibẽs et ob / staculum huius quietis et obseruantie: vt pa / tet psideranti fba et sensum bulle. Inter multa autem que poterant esse impedimento: tali vi / uere spirituali: erat q. M. et prouinciales. M. se intromitterent de regimine substantiali regu / le in ipsis obseruantibus: quia sub titulo et co / lore regiminis: nuc detur: pabatur: et decolora / batur eorum sancta obseruantia: in amouendo ab eis fratres bonos et traducendo ad cenuen tuales. Similiter alios de conuentibus ad ip / sos obseruantes trausferendo: et commixtione ista corrumpendo: et alijs modis multipliciter relaxando austeritatem vite et bonorum mo / rum. Immo professionis et regule. Ideo ad eui tanda huiusmodi inconuenientia: et tollenda hec impedimenta: que non erant parua Euge nius ipse singularis pater fratrum: pro obser / uantia regule zelantium: prohibuit etiam sub pena excommunicationis late snie: et priuatio / nis officij: ac omnium actuum legitimorum: eidem Ge. mi. ne impedimentum aliquod seu molestiam presumeret dare Ui. ge. seu vicarijs puincialibus: in regimine fratru de obseruañ. Cui phibitoi subsunt etiã: et multo magis mi. prouinciaru. Et q iste dictiones impedimen / tum et molestia sic debeãt intellgi: patet: psíde rando: qd fit impedimẽtum in alijs subiectis materijs. Nam amouetur impedimẽtu illumi natois dom: tollendo obstaculu fenestre: sicut impedit ponẽdo illud obstaculum. Amnouet impedimẽtu sanitatis: cu resecant seu resoluu / tur morbi aut supflui humores. Dat ipedimẽ / tum executioni commisse. Et tollitur quando aliqua actio iposita libere exercetur vel no pot exerceri. Sic ergo in casu puilegij dicat: dari enim pot ipedimentu vicario. G. et puinciali / bus: ac fribus obseruantibus regulam multi / pliciter: a pcuentualib: psertiz a. G. et puinciali bus. M. sub titulo et colore capitis: et regimi / nis: et iurisditois. Et oe tale fuit ablatu p clau / sulã supradictã in priuilegio positã. Et sic tan / dem patet declaratio istius. 3. Articuli. In cu / ius fine posset vtiliter superaddi. Regula iu / ris. in. 6. co. ti. v3. cu qd prohibet: prohibentur oia q sequunt ex illo. Cu. n. ex fauore eugeniãõ phibeat impedimẽtu dari frib de obseruan / tia a Ge. mi. sequit q phibet eidem: ois actus iurisditionalis exercendus in fres ipos de ob / seruãtia exceptis expressis in ipsa bulla q: vt. plurimu alij sunt impedimẽtu ipor obseruañ.

Sed q: de hoc vltra iā dicta:dicef infra clarius et latius. Ideo nihil aliud ad pn̄s. Nunc ad. 4. Articulum descendo.

¶ Expositio Quarti Articuli.

Pro solutiōe seu declaratiōe. 4. Ar. s. An ipse Ge. mi. possit dare grās τc. Nō opꝫ dilatare ṽba de grā ꝓprie dcā: quam solus deus dat. vel de grā large sumpta: ꝑ beniuolentia: τ subueniētia in necessitatib⁹: q: hāc possumus accipere: nō solū a Mi. ge. sed ēt a qbuscūq; religiosis τ secularib⁹: put videm⁹ in quotidianis τ charitatiuis obsequijs nobis exhibitis q̄ qdē pn̄t vocari grā: vt pꝫ in cle. ad nr̄am: de cens. §. nos igit. Tn̄ loquēdo de grā: put hec pn̄s materia regrit: ꝑmitto: q grē ꝑlatoꝝ istorū nō sunt nisi qdā ꝯdescēsiōes τ ꝯcessiōes: ad ꝑces τ petitiōes subditoꝝ. Eēt autem āmissio tpis: si vellē exprimere singulariter huiusmodi grās: cū nullus sit: q in gradu suo nō expiatur.

¶ Premitto ēt. q grē pricipū vl ꝑlatoꝝ ecclesie seu religionū: τ in casu nr̄o. grē. G. τ puincialiū. M. qn̄q; τ sepe sunt cū mala grā: τ cum ꝑditiōe diuine grē: τ exclusione illi⁹. Et q: nō loquor pusillis: nō opꝫ dscēdere ad pticularia: Bn̄ scio q vnū de ꝓfundātib⁹ religiōēs: τ religiosos: eēt ꝯdescēsio idebita ꝑlatoꝝ illaꝝ. Ita q sepe sue grē sunt disgrē: τ magna infortunia destructiones bonoꝝ moꝝ τ regularis obsuātie. Et licet fiāt qn̄q; sub ptextu scie: aut lr̄arū: τ hmōi ṽtutū sunt tāto piculosiores: cū sub spē ṽtutis: sepe vitia subintrent: qd̄ est diligēter cauendū. c. sicut: de here. τ. c. excōicamus el. primo. eo. ti. τ. 41. di. sepe vitia. Nā ptextu pietatis nō eē cōmittēda impietas. 30. q. 1. c. nosce. τ gn̄aliter ptextu boni: nō est faciēdū malū: ꝑma. q. prima. nō est putāda: extra de. vsu. c. super eo. Et sic ptextu studij nō est ꝑmittēda oīmoda relaxatio essentialiū rl̄e: facit. c. Nō magno. ne. cle. vel. mo. vbi ꝓhibef religiosis ne exeant monasteriū ad audiēdā phycam: vbi dicit Io. an. q melius facerēt religiosi stare in suo monasterio: τ nō exire: ēt pro qcūq; scia: q: ex illa sepe itumescūt: τ multa dāna incurrūt. Pro ista mā bn̄ facit. c. quorūdam. de elec. in. vj. vbi ponif: de inia aliquoꝝ religiosoꝝ nō obtēta: sꝫ extorta a supiorib⁹: ꝑ ambitioso ascēsu illoꝝ: q̄ inia extorta: eēt occasio magni mali ipsorum: τ quare tales licētie valeāt vel nō. vide ibi. glo. τ qd̄ legitur τ notaf in. c. cum olim el. ij. de ꝑuil. Sed de his nec plura: q: nō sum hic pdicator.

¶ His ergo ꝑmissis patere potest quales sunt grē: quas dare valet. ge. mi. τ qcūq; platus ordinis minoꝝ: τ qn̄ dꝫ illas dare subditis suis. Et descēdendo ad hāc mām priuilegij Eugeniani: manifestū est q ge. mi. grās hmōi. i. condescensiones τ ꝯcessiones nō pōt facere fr̄ibus de obseruātia: nisi prout limitate ponit in ipso priuilegio: q: ēt posito q nō semp eēnt in malum tales ꝯcessiones: tn̄ ad remouēda impedimēta liberi regiminis vicarij. ge. sup istos frēs de obseruātia: τ vitādas occasiones relaxationū: pp facilē recursuꝫ: τ facilem exauditionem ministroꝝ: cū facilitas venie incētiuū prebeat delinquendi. vt di in. c. est in iusta. xxiij. q. iiij. Eugenius ipse zelator zelātium frm̄: pticulari ꝓhibitione sanciuit. q ipse mi. ge. nō possit cōcedere qcq̄ de istis gratijs: qb⁹ frēs distrahant ab obseruātia sua: aut qd̄ sit in scādalum seu impedimētuꝫ regiminis vic. ge. sub penis τ cēsuris: vt supra. Et q: experientia certa docet: q ꝯcessiones ꝑlatoꝝ ꝯuētualium in frēs de obseruantia sub titulo grē: soluūt neruū obseruātie regularis: τ sunt nō pui scādali vicarijs τ cōgrēgatiōi obseruātium. Seqtur q ipse G. τ puinciales mi. nō possunt se in huiusmodi itromittere.

¶ Confirmaf: vbicūq; alicui ꝑlato est limitata auctas: qcqd attētat vltra vel supra: vel cōtra illā nō tenet: τ est irritū: τ maxime qn̄ illud attentat in nō suū subditum: q: oē actiuuꝫ vel oīs potētia actiua regrit determinatū subiectū τ receptiuū. Ad qd̄ melius itelligēdum nota: q qn̄ supior ꝑlatus limitat aliquē inferiorēꝫ ꝑlatum: ne possit aliqd: puta hoc vel illud circa subditū suū: ex isto nō oīno eximit illū subditū a iurisditione quacūq; illius ꝑlati inferioris: sꝫ eximit solūm qn̄tum ad illud aliqd. i. qn̄tuꝫ ad hoc vel illud: τ sic remanet subditus: lꝫ sit non subditus: actus illius τ illius limitati a supiore. vn̄ si Mi. puincie limitat guardianum: q nō possit mittere frēm vnuꝫ subditū suū extra cōuentum: talis frater est subditus guardiani: sꝫ non est subditus quoadmitti extra ꝯuētuꝫ: nec est inobediēs: si recusat exire ēt guardiano ꝑcipiēti q exeat. Et sic ēt posset dici: q nō minus. ego Auctor huius Appologie sum frater minor τ subditus Vi. ge. lꝫ idem vi. ge. non possit

mihi precipere que sunt ipeditiua executionis sub ilei vel cruciate: et aplice cōmissionis: cū ex mādato aplico mihi pmisso tenear et discurrere et manere sicuti occurrit necītas pro isto negocio: qz aliqs alius fr liber ab hmōi executione neqz obedit eidē. U. ge. indifferēter: et put rra pcipit. ¶ Sic tādez in mā grāx ppositi nri dicendum est: qp ēt posito p certo ge. mi. esse Ge. totius ordis minox. et sic ēt frm de obseruātia: nō tn̄ absurdū est vel heresis: aut ptra rram dicere et ponere: qp nō possit dare hmōi grās vel pcessiones ipsis fribus d obseruātia: et eximere eosdē ab ista subiectione: et qp non sint capaces taliuz grax: et ipm Ge. mi. hre ligatas manus p supiorē regule et olum christianox. Ita qp nō possit ipsas grās pferre frib' de obsuātia. Pro his bn̄ facit dctm̄ Julij pa. c. qp se scit. ij. q. vj. di. Qui se scit alijs esse prepositū: nō moleste ferat aliquem sibi esse platum. Ipsa nāqz ecclesia prima est que reliquis ecclesijs vices suas credidit largiendas. hec ibi. Et ideo sicut Ge. mi. est superior ge. vicario: sic est ipse subiectus generalissimo prelato totius ecceñe. quare rč.

¶ Et qñ p̄ ħ argr. Si ge. mi. est supior vi. ge. ergo pōt nō solum qz̄tuz ipse. Immo et plus.

¶ Ad hoc motiuū et alia frequēter in sequentibus rñdebif. Sed pro nūc negaf pn̄tia. vn̄ et a simili nō valet. Archiepūs est supior epo: ergo potest quecūqz epūs potest. Cōcedo. n. qp potest q̄dam que nō pōt epūs: vt pz cle. Archiepūs. de priuile. qp pōt per totā puinciam suā facere portare crucez an se: bn̄dicere populo: et hmōi. Et epūs non potest nisi q̄daz istox in sua diocesi: vt habef ibidem. Potest tn̄ ipse epūs q̄dam iurisditionalia in sua diocesi: vt in. c. cū epūs. de offi. ordi. in. 6. que nō potest Archiepūs. vt pz in. c. pmo. et. c. vt litigantes. eo. ti. et li. et in antiqua c. pastoralis. cum ibi notat; eo. ti. Et sic nō mirū si Ge. mi. potest aliqua ad que nō se extēdit auctas Ui. ge. et tn̄ ecōtra. U. ge. potest quedaz que nō potest ipse Ge. mi. ¶ Et cōfirmaf primarium intētum sic. Illud facere grās est q̄dam donare: vt patz: sed donatio ad hoc qp teneat: vt vult Sco. in. iiij. di. xv. q. ij. nō solum regrit liberā volūtatez in dante et in recipiēte: sed ēt regrit nō phibitionez legis vel supioris. Et ex hoc dicimus qp aliqs qz̄tūcunqz dñs pecuniax suax: nō pōt illas donare fratri minori:

quod est valde notādum ab his qui pfitentur doctrinam Scoti: et vēdicat sibi nomē Magistri in isto ordine. ergo a simili in casu nostro: ēt qp ge. mi. habeat pectus plenū auctibus et gratijs pdescētionum et pcessionuz: ex quo tn̄ pontifex supior ipsius ge. mi. et frm de obseruantia: inhabilitat et incapaces facit illum ad dādum: et istos ad recipiēdum hmōi grās. Seqf: qp illas pferre nō pōt. Facit pro his qd habef in. c. qd autē. de iu. patro. s. qp pro nō dato hr̄ qd ab illo donaf: q de iure donare nō pōt. quare rč.

¶ Expositio. 5. et. 6. Articulorum.

PRO declaratione. 5. et. 6. articulox pmitto: qp pro indubitata veritate est tenendū. qp. G. mi. nūc de iure nō potest suspēsos aut excōicatos frēs de obseruātia absoluere taz ex dispōne. S. D. N. pōtificis moderni Alex. vj. qz̄ aliox multox predecessox suox. Et hoc idem posset argui ex puilegio. D. Eugenij: cū dispositio successox suox pontificum ligātium manus ipsi Ge. mi. in istis absolutionibus: ad hoc tēderet: vt ipsi pformarēt se puilegio ipsi' Eugenij: et sic colligif ex hoc qp ipsi pro certo tenebāt ab Eugeniano puilegio id esse phibitum. Confirmaf. Inter ola dissoluentia et relaxantia obseruātiaz regularē nr̄am: hoc pcipuū esset si G. mi. intromitteret se in istis absolutionibus et gratijs. Et cum p pdicta phibeaf collatio taliuz malax grax. igif rč. ¶ Sed qr isti ar. vident spālr q̄rere de facultate excōicādi et absoluēdi: visitādi et citādi: put ista facultas distinguunf a gratijs supradictis. Ita qp querūt an. Ge. mi. intēdo tm̄ dispōni Eugenianę possit in hmōi actibus et iurisditionib'. Tūc dico qp nullū dubium eē dz qp sic ēt nō pōt. Exquo eni p dcā supi' in expōne. ij. arti. Cura frm obseruañ. ptinet Ui. ge. et nō ge. mi. Et cura capif duplr vt no. Pano: in. c. dudū. el scdo. d elec. Qr q̄daz est fori pnialis: et hāc hz qs qñ astringif ad dādum sacra subditis: et subditi cogunf recipe illa ab eo: vt no. gl. in cle. dudū. de sepul. Et hāc nō hz ge. mi. in obseruañ. vt patuit sup. Alia est cura fori ptētiosi que versaf circa exercituū iurisditionis spūalis. s. excōicādo: iterdicendo: absoluēdo rč. que ppie nō est cura: sed ipropie. Et hanc ēt nō hz ipse ge. mi. indifferēter: cum hēat iurisditionē et ptātem limitataz tm̄. Jō seqtur intētum. Sz tn̄ pro hox decla-

ratione pfecta. anteꝗ̃ certã ꝯnem aliꝗ̃ eliciaꝫ: pmitto de mente theologoꝝ: ⁊ maxie Sco. in iiij. di. xix. in mã clauiũ: ꝙ ad hoc ꝙ aliqs possit absoluere in foro secretissimo ꝯfessiõis: non sufficit hĩc claues .i. ptãtẽ cognoscẽdi ⁊ sniandi: sꝫ etiã regrit ꝙ hẽat patiens dispositũ vel determinatũ subiectũ. Sicut vl'r ad ꝫ ꝙ potẽtia aliqua actiua exeat in actũ regrit mã dispositã: ⁊ receptiuũ capax. lꝫ ĝ in ꝯsecratõe sacerdotis cõferant claues ptãtiue p absolutiõe pctõꝝ. ⁊ sic glꝫ sacerdos itegre ordinat⁹: hẽat potẽtiã actiuã absoluendi: tñ illa sẽp vt sic est remota vsqꝫ quo dẽt sibi ppls: vel subditus: qꝛ tũc solũ ista potẽtia est ꝓpinqua. Et qḋ dixi de istis clauib⁹ fori secreti. Idem dico de clauib⁹ fori publici: q̃ ƀm eundem Sco. sunt oĩno distĩcte a pmis: qꝛ vt pꝫ. 2. stãt sine ipsis pmis. Et ecõuerso. In ꝫ tñ ꝯueniũt: ꝙ vtraqꝫ ptãs icludit auctẽ cognoscẽdi ⁊ sniandi i cã. Et ẽt qꝛ vtraqꝫ regrit subiectũ susceptiuũ: in qḋ exerceat illud ius tribunũ. Hoc ꝓsupposito. Pono istã ꝯnẽ. Ge. mi. nõ põt ita liƀa iurisditõe frẽs de obƀuañ. excõicare: ⁊ suspẽdẽ: vl' excõicatos ⁊ suspẽsos absoluẽ: sicut põt frẽs ꝯuẽtuales: vl' sic põt vi. ge. tales. act⁹ exercẽ in ipsos frẽs de obƀuañ. Probat ex dictis sic frẽs de obƀuañ. nõ sunt ita subiectum receptiuũ excõicatiõis: vel absolutõis ipsi⁹ mi. ge. sicut sunt frẽs ꝯuẽtuales. ergo ꝯclusio vera. pꝫ ꝯña cũ toto añte p supradicta: qꝛ ẽt posito ꝙ tales frẽs eẽnt sibi subditi eo mõ quo ipse est caput toti⁹ ordis. ⁊ p ꝯñs ẽt isti⁹ obƀuañ. tñ nõ sunt subditi ei⁹ quoad oẽs act⁹ exercibiles a platis in subditos: ex quo supior ipsoꝝ frm̃: ⁊ ipsi⁹ ge. mi. sũmus põtifex exemit ipsos obƀuañ. ab aliqb⁹ actib⁹ alias exercibilib⁹ a platis in subditos: ab ipso ge. mi. Totũ pꝫ ex dictis: cũ ipse papa limitauerit ptãtẽ actiuã vtriusqꝫ clauis dicti ge. mi. in frẽs de obƀuañ. vt pꝫ in priuilegio Eugeniano vltra quã si se itromittit nõ valet: sicut in exẽplo supra dato nõ valeret pceptum guardiani ꝯ phibitionẽ mĩstri. Nec in hac exẽptiõe tollit oĩno subiectio subditi: vel ptãs plati absolute: sꝫ tm̃ quoad istũ actũ. Et p isto pcessu bñfacit qḋ legit i. c. pastoralis. ꝺ offi. or. di. cuꝫ ibi notatis. vbi habes ꝙ archieps hꝫ pinguius offm̃ in epos q̃ in eoꝝ subditos: vt etiã dicã in sequẽti articulo. Vñ ⁊ papa i illo. c. declarat. ꝙ archieps nõ põt cõpellere iuitũ subditũ sui suffraganei: ad suscipiẽdam delegationem in cã ad ipsuꝫ archiepm appellata: qḋ tñ posset ipse eps: qꝛ superior põt cõmittere ⁊ cõpellere subditum ad acceptãdam aliquã cãm. Et sic ibi hẽs notabilẽ casuꝫ ꝑ panor. In quo aliqs nõ est superior subditoꝝ sui subditi. Silr in. c. ꝗ̃to eo. ti. hẽs. ꝙ archieps nõ exercet iurisditionẽ in religiosos nisi ad supplẽdaꝫ negligentiam abbatis vel epi. ꝓ qb⁹ videi bi tex. ⁊ doc. qꝛ bñ põt applicari ad ꝓdicta. Breuiter ergo in casu nr̃o dico ꝙ q̃uis frẽs de obƀuañ. teneant ipm ge. p capite totius ordis. Et ꝯfiteant se subditos eiusd. non tñ sequr ꝙ possit exercere quoscũqꝫ actus sui officij in hos subditos data limitatione ista supioris: ⁊ p ꝯñs nõ pt excõicare vel absoluẽ idifferẽter. Nec ex ꝫ tollit sibi. ꝙ nõ sit ge. mi. Et ꝙ frẽs ꝺ obƀuañ. nõ hẽant ge. eundẽ quẽ totus ordo ⁊ ꝯuentuales. Ita ꝙ ex nr̃o vi. ge. nõ fiunt duo capita oĩno distĩcta. vt ifra dicã i. iij. pte i solonib⁹ argu. Et iõ ꝙ arguit ꝯ nos. Si ge. mi. ẽ plat⁹ frm̃ de obƀuañ. ĝ põt pcipe eis sic ꝯuẽtualib⁹. Uel sic. pt ligat ⁊ soluẽ: negat ꝯña. Qꝛ oporteret addẽ i añte. ge. mi. ẽ plat⁹ obƀuãtiũ: ⁊ i nllo hꝫ limitatũ offm̃ circa ipos. ĝ pt ligare: tũc ꝯña eẽt bona: sꝫ añcedens est falsum. Quare ex dictis pꝫ: ꝙ qꝛ specificat in qb⁹ ipse ge. mi. põt se itromittere de obƀuañ. ⁊ exercere actus iurisditõis in illos p Eugenianã dispõnem. Iõ etiam põt patere qualr põt ligare ⁊ soluere. Sꝫ qd deberet dici qñ ipse ge. mi. vel ꝓuiciales mi. absoluerẽt de fcõ frẽs de obƀuañ. a petis mortalibus: vel a casib⁹ reƀuatis. Respon. cũ hic nõ sit locus disputãdi: vel ꝓcessum lõguꝫ cõponẽdi: sufficiat ꝯclusiue dicere: ꝙ coraꝫ deo absolutio talis nõ tenet: qꝛ absolutio a non suo iudice data nulla est: vt pꝫ per nota. in. c. ois. de peni. ⁊ remi. Et ipsi mi. ge. ⁊ ꝓuinciales in ꝫ nõ sunt iudices fratrũ obseruañ. vt pꝫ p dicta ⁊ dicẽda. Et p hac mã videat bona glo. in. c. dudũ. el scdõ. de elec. in ƀbo. decepte. Et abstineãt ipsi mi. a tali deceptiõe ⁊ caueãt paupculi obƀuãtes ab isto recursu. Dato. n. ꝙ ibi glo. excuset subditos platoꝝ. ũ. qñ illi plati tolerant p platis. ⁊ nõ pñt subditi scire an sint iusto titulo in ipsa platiõe: non tñ frẽs obƀuãtes pñt ptendere talẽ excusationẽ: si recurrũt ad ipsos mi. Ex quo totiens publice declaratũ est ipsis obƀuã: ib⁹ p vi. ge. ⁊ ꝓuinciales talem

leo talē recursum eē inutilē ꝛ ꝓhibitū. ꝛ ꝙ mi. nullā hn̄t auc̃tem cum frib⁹ de obſuātia ꝑ tali ꝯfeſſione ſacrali ꝛ ꝑ hmōi. vide panoꝛ. in di. c. dudū. Et ſaltē ſunt nūc inexcuſabiles ꝯtā ipſi mi. q̄z frēs de obſuātia ad ipſos recurrētes: ꝑ iſtis abſolutionib⁹: cum diſpō aplica moderni pōtificis Alexā. vj. expſſe ligauerit eis manus: vt patet in reſcripto ſuper hoc auctentico.

¶ Nūc tādē ex decla. hui⁹. 5. arti. ꝑt facilr hrī dcla. 6. Cū. n. viſitatio ptineat ad iuriſ. oꝛdinariā vl dlegatā: vt pꝫ ti. d cenſ. ꝑ totū. ꝛ cā. x. Jō eo mō quo qs hꝫ iuriſ. hꝫ ꝛ poſſe viſitar̄: ꝛ poſſe citar̄. Pꝛo quo recurro ad ſepe ſup̄dcā: ꝛ dico ꝙ qn̄ loqmur d actib⁹ iuriſditōalib⁹: opꝫ reſtrigē termios illos ad ſbiectā māꝫ. Et ita i ꝓpoſito loq̄ndo d viſitatōe. Vn̄ ſic alr capit viſitatio fienda iſirmo: alr fienda amico ſano. Ita aliter capit viſitatio fienda ab epō: alr a ꝑlato religioſo. Et in caſu hui⁹ articuli: alr capit viſitatio e fienda a vi. ge. alr a ge. mi. q: cuꝫ vi. ge. hēat iuriſditionē liberā ꝛ in nullo limitataꝫ in frēs de obſeruātia nō mō pōt. Jmmo dꝫ ꝛ tenetur ītḡrere de tali obſeruātia. Et ꝑ ꝯn̄s: viſitare: examinare: ꝛ coꝛrigere: ꝛ ſic pōt illos citare: iuridice ꝑcedere: de loco ad locū amouere: ꝛ d ꝓuīcia ad ꝓuīciam: ꝛ hmōi: gn̄alis aūt mini. non hꝫ iſtā liberā iuriſditionēꝫ in ipſos frēs: ḡ nec liberam viſitationē: aut citationē. Nec iſta diſpar auc̃tas ge. mi. ꝛ vicarij ge. reſpectu ſi frm̄ de obſeruātia: eſt ita ꝯ̄tra rōnī ꝛ iuri: ſicut multi falſo obijciunt: q: ēt aliqs gn̄alis legat⁹ vel a latere ipſius pape: nō hꝫ auc̃tem ſup ſpālē delegatū eiuſdē pape in eadē ꝓuīcia: vt pꝫ in. c. ſtuduiſti. de offi. lega. Jmmo in actu illo particulari ipſe delegat⁹ eſt maioꝛ legato ꝛ repūtat pſonam pape: ꝛ quoad illā cām dꝫ plus honoꝛari ab oīb⁹: vt in. c. ſane. de offi. dele. ꝛ pōt cōmittere executionē ſnīe ꝑ ipm facte oꝛdinario loci: vt in. c. ſignificaſti. el ꝑmo eo. ti. licꝫ quoad alia legatus ſit maioꝛ ipō delegato. Sic in nr̄o ꝓpoſito: qd̄ malū eſt hoc ſi mi. ge. ſit ꝑlatus oīuꝫ frātrum minoꝝ. ꝛ tn̄ particulariter in frib⁹ de obſeruātia vi. ge. ſit maioꝛ illo in qbuſdā iuriſditionalib⁹ ꝛ auc̃tiuis? Applica q: bn̄. Eandē dicar ꝑ iſto ar. ꝙ q̄ſitū in eo. nō pōt abſolute negari: nec abſolute cōcedi. Sed dꝫ dici. ꝙ alio ꝛ alio mō: pōt ꝛ nō pōt ipſe ge. mi. exercere act⁹ illos cōpetētes viſitationi: ſicut alio ꝛ alio mō: pōt ꝛ non pōt viſitare frēs de obſeruañ. ſicut a ſimili: vno mō eſt verum: ꝙ legat⁹ vel delegatus: vel oꝛdinarius: aliqd pōt ꝛ nō pōt: cuꝫ tn̄ eſſet falſum illud abſolute negare vel indifferēter ꝯcedere. Nā cū ipſe ge. mi. nō poſſit viſitare libere vel coꝛrigere: ſed limitate frēs de obſeruañ. q: vt pꝫ ex cōſtitutione Euge. Iſta pōt tm̄ in pꝛopꝛia pſona: ꝛ in loco vbi moꝛanf frēs ipſi de obſuañ. ꝛ nō extra nec in ꝯuētu ſuo: nec ad ꝓpꝛiū ſenſum ꝛ iudiciū: aliquē eoꝝ ēt culpabilem coꝛrigere. ſꝫ ſolū cū ꝯſilio ꝛ aſſenſu maioris ꝑtis ꝛ ſanioꝛis fratrū obſuantium exiſtiuꝫ in illo loco. Ita dico ꝙ nō pōt citare: vel actus hmōi exercere: niſi limitate: ꝛ ꝓut deſeruiunt viſitatiōi ſue limitatiſſime. Et ꝑ ꝯn̄s ꝑ tali viſitatiōe limitata qn̄ eſſet frater ꝓteruus: vel als culpabilis poſſet ꝑcedē ꝯ̄ eū: ſm̄ demerita magna vel parua: ſꝑ tn̄ habito ꝯſilio ꝛ ꝯſenſu frm̄ illi⁹ loci. Et idō ex his nō pōt ꝯcludi ꝙ ipſe ge. mi. poſſit indifferēter in illos act⁹ iuriſditiōis. Vn̄ ſicut nō valet argumētū: archieps̄ eſt iudex oꝛdinari⁹ oīum epoꝝ ſue ꝓuīcie: vt pꝫ. c. paſtoralis. de offi. oꝛdi. ḡ pōt deponere epm̄ cū talis depoſitio ſpectet ad ſolum papā. c. ij. de trāſla. epi. licꝫ poſſit punire ipos in crimib⁹ paruis. c. ſacro. de ſen. excō. ꝛ. x. q. iij. c. q: cognouimus. Silr nō valet: archieps̄ eſt oꝛdinarius in ꝓuīcia: ḡ hꝫ iuriſditionē idifferēter in dioceſanos ſuffraganeoꝝ: cū non niſi limitatā hēat: als nihil in illos pōt: vbi hēs caſum ſingularē: vt ēt ſupꝛadixi ſꝫ panoꝛ. ꝙ i aliquo qs nō eſt ſupioꝛ ſubditoꝝ ſui ſubditi: ꝛ ſic ꝙ archieps̄ hꝫ iuriſditionē epalē in ſua dioceſi tm̄: ſꝫ in tota ꝓuīcia hꝫ iuriſditionē archiepalem: ꝛ in ſubditos epoꝝ ſibi ſubditoꝝ limitatā. Vide doc. i. dic. c. paſtoꝛalis. Itaqꝫ i caſu nr̄o nō mirū: ꝙ mi. ge. q̄zuis ſit ꝑlat⁹ toti⁹ oꝛdis: ꝛ aliqd poſſit i vi. ge. nō poſſit tn̄ idifferēter in ſubditos ipſi⁹ vi. ge. Jmmo plus i ipſis pōt idē vi. ge. Vide oia iſta iura ꝛ. c. q: ſatis bn̄ pn̄t applicari in iſto ꝓpoſito. Nō eſt ḡ abſolute negādū ipm ge. mi. poſſe citare ex quo pōt ꝯgregare frēs ad loci caplm. Sicut nō eſt negādū: ꝙ pri⁹ benigne ꝛ pie in tali viſitatōe poſſit iducē frēs ad bonaꝫ frugē: ꝛ data ꝯtumacia alicui⁹ ꝑcedē ad punitionē: cōcurrēte ꝯſilio ꝛ aſſenſu ſanioꝛis ꝑtis illius loci: oia ergo iſta: viſitare: citare: ꝛ excōicare: hn̄t dpēdētiā a forma iuriſditōis limitate i bulla. Et

hos actus ita pōt exercere: sicut ⁊ inçstū deser uiunt facultati taľr date. Et iō multū differt ǫrere an. G.M. possit corrigē: citare: vľ actus ptinētes ad visitationē exercere in frēs de obseruañ. Et ǫrere an possit i istos actus: modo quo sonat bulla. Q: scda pars ǭsiti est ǫcedēda ex quo: tñ nō seqꝛ ǫ ipse Ge. m. possit absolute ⁊ idifferēter i istos act⁹: q: tūc seǭret: ǫ posset sub ǭcūqꝫ forma ⁊ mō: quo pōt ois ali⁹ pla. tus ordinari⁹ ex iure cōi: visitare ⁊ corrigere: qd est falsuꝫ. Immo sicut ista facultas data mi. ge. visitādi obsuañ. est valde tenuis: ǫsiderata limitatiōe Eugeniana. cum nō possit visitare paruū ēt locellū: paucosqꝫ frēs: nisi in ǫpa pso na. Et nō p M. puicie: aut guardianū: aut cō missariū: aut aliū ǭtūcūqꝫ idoneū ǫuētualez: sicut pñt alij plati ordinarij. Et vt pōt Ui. ge. Silr ǫ nō possit corrigē fraticellū i culpa euidēti: magna vel parua reptū: nisi cū ǫsilio ⁊ assensu nō duoꝝ frm: sed maioris ptis: ⁊ non tm maioris nūero: sꝫ ⁊ sanioris: vt disponit Eugenianū indultum. Ita ⁊ eodem mō: dico ǫ ois act⁹ alij exercibiles p ista visitatiōe ab ipso ge. mi. sunt multū debiles ⁊ parui: de quo non dꝫ dolere ipe ge. mi. maxie si ǫsiderat pnᵐ. c. pmi. de Cēsi. in. vj. vbi legiꝛ ⁊ notaꝛ. ǫ archiepi debēt pus visitare suā ecclesiam: ⁊ ciuitatez: ⁊ dioce. añqꝫ visitēt suā puinciaꝫ. Ita a fili: bꝫ ipse ge. mi. pri⁹ reformare qd iuenerit in suis ǫuētibus collapsum a rła sci. F. Sicut ⁊ modernus ge. mi. icepit. Et illis reformatis poterit visitare frēs de obsuañ. ħ interim ꝰo illos visitabit Ui. ge. ⁊ puinciales q in illos hñt iurisditionez illimitatā. Decet. n. vt oēs hñtes iurisditionez aliqꝫ sint ǫtēti suis iurib⁹ ⁊ limitib⁹. Ita ǫ alter in alteri⁹ iacturā nō psiliat: vt in cle. vnica de exces. pla. in fine ⁊ in. c. Accedētib⁹ eo. ti. in antiqs: q bñ applicanꝛ casui nr̄o. Ex qb⁹ oib⁹ patere pōt q̄lis sit iurisditio ipsi⁹ Ge. mi. in obseruañ. ⁊ p ǫñs: ǫ nō seqꝛ ita passim ⁊ idifferēter: vt qdā credūt ge. mi. pōt visitare ǵ illō pt absoluter ⁊ absolute corrigē: ⁊ absolute citare: excōicare: ⁊ hmōi: vis. n. istoꝝ termioꝝ restrīgiꝛ ꝰm subiectā māmꝫ: ⁊ sic restriguunt act⁹ illi seqūtes iurisditōeꝫ ⁊ visitationē limitatas. q̄re ⁊c. Et ex pdictꝫ posset elici correlariū necū hac nr̄a etate. vꝫ. ǫ gñalis hui⁹ ordis nō dꝫ dare auctē aliqꝫ in foro aie frib⁹ de obsuañ. vľ eos visitare nec eis aliqd pcipe: aut hmōi aliqd facere: nisi vt i puilegio. Et vltra rōnes ptactas: facit q: in iurisditōe alib⁹ alicui⁹ supioris est multū attēdēda ǫsuetudo: vt i. c. vltio ō offi. archi. vbi ǫcludit papa. ǫ archidia. non hñt iurisditionē in monasterijs: nisi put gñalis vel spālis ǫsuetudo dat eis. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ Inno. de ħ bñ. Et iō. c. j. eo. ti. isti doc. dicūt. ǫ de iurisditione archidiaconi est ǫsuetudo attēda: sic ⁊ an ipse archidiacon⁹ possit visitarē loco epi ipedita visitatione diocesis est seruanda consuetudo: vt dicit ipse Joan. an. ibidem. Sic ad nostrum propositum ſi. Ge. mi. dubitat de iurisd:tōe sua in fratres de obseruātia: ⁊ indultum Eugenianū nō est planū sibi: attēdat ǫsuetudinē hactenus ꝰuatā: ⁊ videat qd fe. memo. Sixt⁹: qd bone recor:. Sanson Janet⁹: ⁊ alij añcessores fecerūt: ⁊ cū pcepit: ǫ se nō itromiserunt de hmōi iurisditioñ alib⁹: nisi limitate ⁊ parce: in ipsos frēs de obsuantia: discat imitari eos. Antiq. n. ǫsuetu do ēt cuꝫ legib⁹ multū in talib⁹ valetar. in. c. vľ. ex̄ q. matri. accu. poss. facit. c. ō qb⁹. zo. di. ⁊. c. fi. de offi. archi. Juncta glo. quare ⁊c.

¶ Recapitulando ǵ ⁊ nō inutilr supraposita. possum⁹ dicē ǫ auctas Ui. ge. nō ē qd simplex: sꝫ hꝫ qnādā mixtā deriuationeꝫ. Q: ptim est a pōtifice: ptim a Ge. mi. ex cōmissiōe pōtificis: licꝫ vt. s. dixi. ⁊ ifra dicā: formalr ⁊ principalr: sit a pōtifice. vñ sicut in ǫtib⁹: sunt qdaꝫ q nō cōtinenꝛ pcise sub aliq vna sola spē ǫct⁹: sꝫ sunt innoiati: q: mixti. eo ǫ retinēt aliqd de vēditiōe: ⁊ aliqd de donatiōe: ⁊ hmōi. Et sicut dicimus de trāsubstātiatiōe: in sacro altaris: q non est pcise mutatio vel mot⁹: sꝫ pticipat de vtrisqꝫ. Ita possum⁹ dicere aliqualr: ō auctē Ui. ge. ǫ nō sit pcise p electionē merā. vel istitutionē solā aut absolutā cōmissionē pape: vel Ge. mi. sꝫ est mixtū qd retinēs de vno ⁊ de alio. Ita ǫ sine oī electōe nō sufficeret istitutio a gñali ministro: ⁊ sine oī ǫfirmatiōe: q: saltem petita: nō sufficeret electio. Ideo nō est mirum: si gñalis minister: q nō hꝫ liberam iurisditionē in frēs de obseruātia: nō hꝫ etiam liberā facultatem: visitandi: citādi: excōicandi ⁊c. Et tñ ista iurisditio cuꝫ suis actibus: est in ipso Ui. ge. ex dispositione aplici puilegij: dā: is istum modū pcesiciendi ipsum Ui. ge. ⁊ talem deriuationē iurisditionis in ipm. Et nota. ǫ nō pōt in isto proposito

posito dici. q ꝯfirmatio quā facit minister gñalis de vicario gñali electo sit confirmatio: put de iure. vt hȝ in. c. dudum. ꝛ caplo postq̄z. ꝛ caplo nosti. de elec. ꝛ caplo si. eo. ti. in. vj. qđ pȝ intuenti dicta. c. maxīe. c. si. in. vj. q: in tali ꝯfirmatiōe est hñda inq̄sitio mltiplex de electiōe ꝛ electo: quoꝝ nihil facit: aut pōt facere ipse ge. mi. circa electū vi. ge. Jō est hec ꝯfirmatio hñs nouū modū: q nō ꝯformaꝫ iuri cōi. Quare nec mirꝫ: si dixi q auctas quā hȝ vi. ge. descēdit mixtim ab electiōe: ꝛ ꝯfirmatiōe ꝛ ab indulto Eugeniano ꝛ nō pcēsse ab vno tm̄: vt. s̄. declaratū ē. Qn̄ aūt elect⁹ an̄ ꝯfirmatiōem possit admīstrare in spūalib⁹ bn̄ notat Panor. in. c. nihil. de elec. sed hic locū nō hȝ. Cū elect⁹ Ui. ge. ꝛ nō ꝯfirmat⁹ exerceat actus sue auctis: vt dixi supra.

Expositio vltimi articuli.

Pro vltimo articulo. vȝ. de diuisione frm̄ obſuan. a ꝯuētualib⁹ q̄lis sit pmitto q nō ois diuisio: sicut nec ois scissura est mala. Nā Jo. 9. dī q scisma erat īter iudeos sup miraculo ceci illuminati: qbusdā approbātib⁹: qbusdā detrahētib⁹ illi miraculo. Ecce q scisma aliqđ est bonū. Et cū scisma scissurā quādaz sonet: vt dicit papa Pelagius i. c. scisma. 24. q. j. ergo nō ois scissura est mala. Bn̄ verꝫ est qđ p illicita scissura: scisma sp est malū: sicut est illud pme cor. j. Idipm dicatis oēs ꝛ nō sint in vobis scismata. Et isto modo scissura esset mala: q: vt sic est illicitus quidam discessus ab vnitate ꝛ vniuersitate bona.

Hoc pmisso. Sit hec. j. ꝯclusio. p dcla. huius arti. Scissure religionum vel religiosoꝝ facte in diuersas ptes. pp diuersum modū viuendi in vna ꝛ eadē pfessione si hñt ortū ab ambitione ꝛ supbia, pp nolle subijci ꝛ pp appetitꝫ psidentie nouo collegio: vel respectu cupiditatis: lucri ꝛ boni tpalis ꝛ hmōi semper sunt viciose ꝛ male. pȝ q: talis separatio esset similis separationi scismaticoꝝ ab vnitate fidei: ꝛ scē ecclesie recedētium. Sed si aliq de collegio vno. Et in casu nr̄o vt de alijs taceam⁹ de ordine sci. F. viderēt q rl̄a nō obseruaꝫ in votis pncipalib⁹ ꝛ p experientiam scirent q nulla esset spes reformationis sub capitib⁹. vȝ. sub mi. ge. aut puincialib⁹: q: forte ipsi ēēnt trāsgressores ꝛ remissi trāsgressorum correctores: nec curarent: aut zelarent in se vel in alijs obseruan. sanctaꝫ. Et aliqui boni frēs zelatissimi sue regule: non aucte ppa: aut temerario ausu: aut spū supbie vl ambitionis: sed cū oi humilitate recurrerēt ad sedē aplicam: vt haberēt modū: viaꝫ: ꝛ dispositionē qua possent rl̄am ipsam obseruare: ꝛ separi a collegio nō bn̄ viuētium: nullū maluꝫ esset hoc: scissura hec scā esset: pcipue cuꝫ pcuraret p illuꝫ fieri q pest toti eccl̄ie fideliuꝫ: ꝛ ad quē tenenꝫ hr̄e recursum in dubijs regule: vt infra clarius dicam. Et certe in magno eēt errore q crederet oēm sepationē aliquoꝝ vnitoꝝ eē malā. Naꝫ q̄ maior vnio q̄ȝ viri ꝛ vxoris: q siūt vnū in carne vna: cui⁹ dissolutionē suo tm̄ iudicio ds reseruauit: vt in. c. inter corpalia. de transla. epi. ꝛ tn̄ qn̄ non pn̄t stare simul sine cōtumelia creatoris separanꝫ: vt pȝ in viro īfideli ꝯuerso ad fidē; cui⁹ vxor si non vult ꝯuerti nec secū viuere cū honore dei: tūc nō soluꝫ sepanꝫ. Jmmo vir ꝯuersus pōt trāsire ad scda vota: vt pȝ in. c. q̄nto, ꝛ. c. gaudemus. de diuor. vbi dicit Panor. casum eē singularem in quo veruꝫ matrimonium consumatum dissoluitur.

Scda ꝯclo. ex bulla Euge. in nullo deturpaꝫ vel decoloraꝫ rl̄a sci Fran. qđ patere pōt p iam dcā: ꝛ meli⁹ patebit in seq̄ntib⁹. Nūc aūt breuiter ꝛ formalr sic pbaꝫ. Jllud qđ adiuuat ꝛ manuducit pfessos isti⁹ rl̄e ad eius obseruātiaꝫ nō deformaꝫ nec deturpat rl̄am. Bulla Euge. est hmōi, ergo ꝛc̄. pȝ ꝯña cum maiori. Et minor pbaꝫ expientia facti: q: si nūc seruaꝫ rl̄a ista in toto mūdo: seruaꝫ ex dispōne bulle Eugeniāe: hoc pȝ praticis d viu frm̄ mi. Et l; q: vltra pcepta hui⁹ aplice rl̄e p dispōnē istaꝫ Eugenianā sit pticulare mādatū: quo adiuuaꝫ fr minor obseruare qđ pmisit. Et vt dī in. c. si aduersus. de hereti. qđ spālr intelligiꝫ plus timeri sꝫ. q̄ȝ q gñalr: qđ ēt hꝫ cle. vnica. de excel. pla, in si. ꝛ in. c. q̄zq̄z. xxiij. di. Quare licꝫ. M. ge. dēberet p rl̄aꝫ nō ipedire: imo adiuuare frēs hui⁹ ordis ad obseruan. regularēꝫ; tn̄ q: hoc singlr in istis Eugenianis institutis p̄cipitur ipsi M. i. ge. Jdeo valde adiuuantur fratres de obseruātia ex tali dispositione ad ipsam regularem obseruātiam. Et sic seqtur veritas hui⁹ cōclusionis.

Tertia ꝯclusio. Sepatio vl scissura hec a cōuentualib⁹ nō diuidit rl̄aꝫ vel ordinē sci Fran. pbaꝫ. Jstud qđ seruat rl̄am ꝛ modū viuēdi po sitū in rl̄a non diuidit ordinē aut rl̄a. Sed hec

scissura est hmõi.ĝ rc.pz ↄñtia cũ maiori:z mi
nor pbaf expientia mõ supius dicto:q: si in ec/
clesia dei est repire modum debitũ viuẽdi ɓm
rlaz sci.F.illud est respcũ hui⁹ scẽ scissure z se/
parationis. Nec valet qd aliq hic obijciũt.s.ꝙ
nõ decet mẽbra a capite recedẽ:vt in.c.cũ non
liceat:de ṗscrip.q: i nr̃a ista diuisiõe forte poti⁹
discedit caput a mẽbris q̃z ecõtra. Sicut ẽt ifra
dico d cardinalib⁹ diuis a papa hẽrico:q̃re rc.

¶ 4ª ↄclo. Nulla est repugnãtia:ꝙ stãte rla z
ordine sci.F.in sua itegritate:sit scissura in mõ
viuẽdi sub ea.pbaf. Stante religiõe xp̃iana in
sua itegritate:põt esse scissura in mõ viuẽdi in/
ter pfessores illi⁹.ĝ ↄclo vera:pz ↄñtia:q: non est
maior repugnãtia in integritate z scissura scda
q̃z in itegritate z scissura p⁹. Añs aũt pz scõ:q:
fides christi stat z semp stabit vna:z tamen in
modo viuendi est magna scissura z diuersitas:
sicut est clarum videre in ecclesia dei.

¶ 5ª ↄclo. Et est qdda correlariũ pmisse ↄnis.
De scõ ita est ꝙ stat ordo sci.F.z rla in sua ite/
gritate z vnitate:z tñ est magna scissura in mõ
viuẽdi iter pfessos illi⁹. Ueritas hui⁹ ↄnis re/
linquif expris in vita obsuantiũ z ↄuẽtualiũ.
Fctm est tale:qd nõ põt aliq̃ tergiuersatiõe cela
ri. Posset tñ pbari ↄclo ista mõ quo ṗcedens.
Arguendo sic. De scõ ita est ꝙ religio xp̃i z sci
Petri:z eccl̃e catholice stat in sua itegritate z
vnitate.z tñ est magna scissura in mõ viuendi
in pfessorib⁹ xp̃ianis:cũ multi eoꝝ viuant dire
cte ↄ ecclialia tali rle z religiõis:ĝ ↄclo vera.
Nec opꝫ oĩa singulariter exponẽ ne videar of/
fendere velle aliquẽ. Tñ ad ista põt reduci:qd
dr in.c.qd dei timorẽ.de sta.mona.vz.ꝙ ex ope
rib⁹ cognoscif an qs timeat deũ:q: p extriseca
cognoscunf itriseca:vt ẽt colligif cle. Exiui.de
ver.signi.z sic in nr̃o pposito:q vult cogñscere
distõnẽ z scissurã frm aliquoꝝ rlam obsuãtiũ:
z alioꝝ nõ obsuãtium cõsideret actus:gestus:
verba:cõuersationes:vestimẽta:z huiusmodi
vtroꝝũq:z iudicet quid intus lateat.

¶ Sexta ↄclo. Frẽs de obsuãtia ex tali obser
uãtia rle z fauore ṗuilegij Eugeniani:z aliarũ
lraꝝ aplicaꝝ nõ dñr:nec sunt ṗuaricatores rle
seu diuisores tunice sci F.pbaf. Dñi cardina/
les diuisi a papa heretico ex tali diuisiõe nõ di
cerenf ṗuaricatores euangelice seu xp̃iane reli
gionis nec scindere tunicã xp̃i incõsutilẽ dsup
ↄtextã.x.q.xix.significãtem ecclesiã nõ debere
scindi facit.c.sicut.xvj.q.vij.ĝ nec siľr frẽs ob/
seruãtes ex indultis aplicis dñr scindere rlam
istã bñdictã.facit p hr̃.glo.in.c.cũ nõ liceat a
capite mẽbra discedere de ṗscrip.q̃ dicit. Nisi
vbi incidit in heresim vel in scisma:vide ibi:q:
bñ ad hoc ppositum. Et ideo in isto casu ipse
papa vel ipsum caput potius z verius dr disce
dere a bonis membris q̃z econuerso.

¶ 7ª ↄclo. Sicut hõ predicaf equoce de hoie
vo z d hoie picto:vt colligif scdo de aĩa. Ita fr
minor ṗdicaf equoce de frẽ rlam obsuante in
re.z de frẽ solo habitu z noie illã attestãte.pba
tur. Tum ex dicto Aug.de doc.xp̃iana dicẽtis:
xp̃iani nomẽ frustra ille sortitur q xp̃m mime
imitaf. Quid.n.tibi pdest vocari qd non es:z
nomẽ vsurpare alienũ? Sz si xp̃ianũ te esse de/
lectat:q̃ xp̃i sunt gere.z merito tibi xp̃iani no/
mẽ assumi hoc ille. Tũ auctẽ Hiero.in.c.non
est.40.di.dicẽtis. Nõ sunt filij scõꝝ q tenẽt lo/
ca eoꝝ:sz q exercẽt opa eoꝝ.facit.c.multi sacer
dotes.ea.di.vbi dr ꝙ cathedra non facit sacer/
dotẽ:nec locus scificat hoiem. Ad hec ẽt facit
qd notat.p Panor.in.c.j.d Judiis in additioñ.
vbi q̃rit an p solũ actũ vbalis noĩs ponaf nomẽ
alicui⁹:vt an eo ipo ꝙ aliqs docet dicaf doctor
z an ex eo ꝙ aliqs impat dicaf impator:cũ do/
ctor dicaf a docẽdo z impator ab impando. Et
ↄcludit ꝙ nõ:q: ad esse doctorẽ non sufficit le
gere vel docẽ:sz reqrif ꝙ sit approbatus opti
moꝝ ↄspirãte ↄsensu. Et ad h ꝙ aliqs sit impe
rator nõ sufficit impare:sz reqrif electio coro/
natio z hmõi:q̃ vide in.c.venerabilem de elec.
Eodẽ mõ dico ꝙ ad esse frẽm alicui⁹ ordis nõ
sufficit delatio habit⁹ vel appellatio noĩs:sz re/
quirif obsuãtia realis sue pfessionis z rle. Pro
quo facit.c.porrectũ de rla euz ibi notaris:vbi
hr ꝙ habit⁹ nõ facit monachũ:sz pfessio z re/
gularis obsuãtia.ĝ rc. Ex ṗdictis vo ↄnibus
põt elici correlarium h ꝙ titulus z nomẽ fris
minoris z sci.F.melius verificaf in obseruãti/
b⁹:q̃z nõ seruantib⁹ rlam sci.F. Sicut z eccle/
sia xp̃i melius residet in illis in qb⁹ manet or/
do obis ad xp̃m caput z ad eius vicẽ gerẽtẽ q̃z
in illis q ab eis diuisi sunt facit.c.pudeñ.xxiiij.
q.j. Uñ z Hiero.sup ṗs.dicit ꝙ ecclesia est vbi
fides vera est. Sic in proposito est dicẽdum de
frib⁹ obsuantib⁹ rlam z adhẽrẽtib⁹ capiti z an/

cto:i

ctozil ipsius rle respectu alioz satis remotozuȝ ab hmōi obseruātia.Cōfirmat. Sicut xp̄s est in medio illoꝝ q sunt ꝯgregati in noīe suo.Jta credit ꝙ scūs.F.sit in medio collegiatoꝝ pro obseruātia sue rle. Quia nō est credēdum ꝙ fidelissimus ille seruus discordet a tāto dn̄o vel tale mēbꝛum discordet a tali capite. Sȝ obsuātes rlam verius sic sunt ꝯgregati q̄ illam trāsgredientes.ergo ꝛc̄. Tūc vltra. Sȝ collegium cuius auctoꝛ est:ꝛ in quo stat tantus pr̄ verius denoiat ab illo q̄ illō in quo ita pfecte nō stat. ergo correlarium est verū. Facit.c.audiuimus xxiiij.q.j.vbi dī.ꝙ xp̄s nō habitat in cordibus eoꝝ q a corpis sui cōpage semetipsos abrūpūt. facit etiaȝ.c.alienus.ea.q. vbi ponit auctoritas illa chꝛisti vbi duo vel tres fuerint.

¶ Segt̄ et aliud correlarium.vȝ.ꝙ non repugnat vi.ge.dici caput:cū qlȝ rectoꝛ cuiuscunq̄s cōmunitatis dicat caput illius. Vn̄ reges ꝛ p̄sidentes in regnis ꝛ cōmunitatib⁹ pp excellētiā auctēis:dicūtur capita. Juxta illud Amos.vj. optimates capita pploꝝ suoꝛum. Vn̄ ꝛ dn̄s p Samuelē dixit ad Saul.Cum esses paruulus in oculis tuis caput in tribub⁹ israel fact⁹ es.j. Re.xv. Et ad argumētum qd̄ solet adduci in ꝯtrarium.s.ꝙ tūc eēnt duo capita.rn̄debit infra in.iij.parte in solutiōe argumentoꝝ facit p hoc sapiens rn̄sum fe.me.Pij.ij.ad quesitum. Quis esset verus gn̄alis frm̄ minoꝝ. Dixit ꝛ aplico rescripto declarauit ꝙ titulus veri ge. Mi.ꝛ veri capitis residebat in illo q meli⁹ obseruabat rlam. Et hic bn̄ posset adduci qd̄ hr̄ ij.q.vij.c.plerūq̄.s.ꝙ non oēs pꝛelati p pla io hn̄r. Nomē.n.nō facit ep̄m sed vita. Et ea.q.c. nō oēs dī. Nō oēs ep̄i sunt ep̄i.vbi glo.ep̄i voce sunt ep̄i:sed non re. Sed de hoc afs.

¶ Segt̄ aliud ꝛ vltimuȝ correlarium.vȝ.Jn quē istoꝝ capitū duoꝝ scūs.F.pm⁹ rle institutoꝛ magis īstuat:ꝛ quē verius respiciat pro suo successoꝛe:pōt.n.hoc ex supradictis patere. Sȝ etiā pȝ ex verbis eiusdē scī in.viij.c.rle dicentis.Uniuersi frēs vnuȝ de frībus istius religionis teneantur semper habere. Gene.mini.ꝛc̄. Uide ꝙ non dixit.Uniuersi fratres teneantur habere vnum Gene.mini.sed spiritu.s.inspiratus.dixit. Unum de fratrib⁹ istius religionis. Et cum noīa debeant esse consona rebus.c.cū sm̄ Apostolum.de pben.ꝛ Cle.pasto.de sen.ꝛ re.Judi.pōt ꝯstare qui mistroꝛuȝ noīe possint verius appellari sm̄ rlam.quare ꝛc̄. Et ppter hec nisi ascriberetur passiōi a qua(deus nouit) mūdus sum nō esset difficile pbare.oēs collegiatos in aliqua religione cū expꝛessa transgressione sue regule nō gaudere pꝛiuilegijs eiusdeȝ religionis cū ipsa nō cōpetant nisi ꝯformātib⁹ vitā regulis ipsis:vt notat p panoꝛ.in.c.recolēteo.de sta.mo.vbi dicit ꝙ pꝛiuilegiū pdit qd̄ est traditū oꝛdini si illius oꝛdis rl̄a non seruat. Qd̄ dcm̄ sic est intelligēdum:qn̄.s.non seruat ex ppꝛia malitia ꝛ scia vel ignoꝛātia crassa. Nō eni credo pꝛiuari hmōi pꝛiuilegio cum q p negligētiam vel impotētiam:seu etiā malitiaȝ in qua nō pseuerat rlam trāsgredit. Ualet ad hoc notabile dcm̄ Jo.de ligna.in pꝛhemio Clemē. vt recitat Panoꝛ.in additioñ.c.j.de Judi.vbi dicit.ꝙ scolares etiā scolas itrantes ꝛ nō attendentes lectioni:nec studētes nō gaudent pꝛiuilegio scolarium. Applica ad ppositū.q: bene. Hoc et ꝯfirmat p dictuȝ Bar.di.ꝙ illi q sunt in collegio alicui⁹ arctis si arteȝ illam nō exercent nō debēt gaudere puilegio eiusdeȝ artis: vide pro hīs.bo.tex.cū glo.xvj.q.j.c.gn̄aliter. Et p dicto illo panoꝛ.facit bn̄ qd̄ legit.c.cū dilect⁹ ꝛ.c.ad audientiā.de cle.nō resi.s.ꝙ canonici familiares pape nō obstāte ꝯstitutione cōtraria pcipiunt fruct⁹ sue pbende.etiam in absentia. Jdeȝ de seruientib⁹ ep̄o absenti. Qui tū nō recipiunt aliqd de quotidianis distributionibus que reqrūt pn̄tiaȝ.vt in.c.de cetero eo. ti. Sicut ergo qn̄q̄ ad hoc:vt qs gaudeat aliquo puilegio reqrit pn̄tia vel determinatū aliquid sine quo nō esset capax illius:sicut in casu de distributionib⁹ quotidianis reqrētib⁹ psentiam. Jta dico de religiosis hūtibus puilegia: ꝙ illoꝝ sunt participes:put rlam suaȝ seruāt: cum ex illa cā sint concessa ꝛ non aliter:facit et ad hoc qd̄ legit.ꝛ notat.c.vnico.de cle.coniu. vbi hȝ qd̄ clerici cōiugati nō gaudent pꝛiuilegio clericali:nisi ferant habituȝ ꝛ tonsurā clericalē. De his aūt nihil aliud ad p̄ns. Pȝ igit ex oībus pmissis.vij.articuloꝝ pncipaliū. Ueritas ꝛ expositio qd̄ erat in hac pma pte huius appologie faciēdū. Et qd̄ fuit occasio singularis componēdi p̄ns hoc defensoꝛium. Nūc ad secūdam partem eiusdeȝ Appologie seraphice manum extendo. Jnuocato noīe. D. Jesu.

¶ Secūda Pars pncipalis hui⁹ Appologie.

Pro Scda pte Appologie huius: ponūt. 12. Ueritates: ad pbādū vnicā z sincerā ṽitatē: p reuerētia. 12. Aplox sequētiū z pdicātiū vnicā incieatā: z p nobis incarnatā ṽitatē xp̄z Jesum: q̄ ēt erunt ad honorem. xij. scōx socioꝝ xp̄i Typici: z Seraphici pr̄is nr̄i Frā. ac p applicādis z vniēdis. xij. capitulis Seraphice regule p verā obseruanā: huic vni sancte obſuātie. Jn q̄ nitoꝛ: decoꝛ z integritas pceptoꝝ ipsius r̄le minoꝛice: inseritur plantaẜ: z totaliter continetur. Que quidem vnica ṽitas pbāda pponiẜ sub hac forma.

¶ Separatio frm̄ de obseruantia: a cōuentualibus: mō quo in expositioñ. 7. articuloꝝ supa declaratū est: est licita: honesta: z pro regulari obseruañ. necessaria: a sancta ecclesia catholica z aplica multipliciter in terris: ac a saraphico Francisco mirabiliter in celis approbata: q̄ a Jesu xp̄o būdictissimo reuelata. Et nūc in toto mūdo multiplicata: meritoq3 sue passionis z sacroꝝ stigmatū ipsi seraphico. Frācisco impressorum: nō sine grandi miraculo ab oppugnātibus defensata duodeci3 vero veritatum; pro ista singulari veritate.

¶ Pa ia est hec: Roman⁹ pōtifex in terris est xp̄i vicari⁹: z ei⁹ verus locūtenens. Et iō in sacra z canonica scriptura: potest aliqua iterpretari z dispensare: z aliqua omnino reuocare.

¶ Pa ia pꝫ in. c. Inter corporalia. d̄ trāsla. prela. z in. c. pro humani: de homi. in. 6. z in. c. Ubi piculū. de elec. eo. li. Jn tm̄: q̄ dic̄ Jo. an. c. q̄to de trāsla. epi. q̄ idē est cōiūctio xp̄i z pape: sicut ēt idē est cōiūctio episcopi z sui officialis gn̄alis. c. nō putam⁹ de cōsuetu. in. 6. Et sicut ipse papa est xp̄i vicarius. Jta verus est successor Petri. Jux̄ illō Hieron. ad Dama. i. c. Quoniā vetus. 24. q. j. di. Cū successore piscatoris loquor: z illud Inno. 3. i. c. solite. de ma. z obe. di. Nobis in btō Petro sūt oues xp̄i cōmisse. Idē in. c. pro hūani vt supra. Inde est: q̄ ptās pape tā grandis z āpla est: q̄ a nullo alio q̄3 ab ipo deo augeri pōt. Nec mirū: q̄ a solo deo est tradita vt hētur in. c. nouit. de. Judi. z. c. Quā uis di. xx. pp̄terea statuta ab ipo edita debēt reputari: ac si de ore Petri vēissent. c. sic oēs. 19. di: ēt q̄ mādatū suū q̄nq3 videaẜ vix ferēdū. Bon⁹ est rex. in. c. Jn memoriam. xix. di. Uñ z semp in dubiis arduis pērti ad salutē spectāti b⁹ ad sedē quā tenet: ē recurreñ. vt īfra dicet: z būi nō. i. c. nec licuit. 17. di. z. 16. q. j. c. sr. p⁹ mediū. z. xxiiij. q. j. rogam⁹. Jpe. n. hēt determinare tales q̄stiōes de fide. xxiiij. q. j. quotiens. Facit pro predictis qō habetur in ele. pasto. de Sen. z re. Judi. §. nos igitur cum ibi notatis.

¶ Pro secūda pte hui⁹ ṽitatis nota: q̄ Interptari q̄tū ad pñs spectat: nihil aliud ē nisi dare rōnalē itelligētiā siue sensum alicui⁹ pcepti: aut dicti: vel pcipiētis: aut legislatoris in lege quā cōdidit. Dispēsatio aūt est relaxatio pcepti z illi⁹ amotio quoad aliquos vel aliquē tm̄. Sicut reuocatio dr̄ āmotio alicui⁹ pcepti gn̄aliter quoad oēs. Jta q̄ p hec duo vltia tolliẜ obligatio pcepti: z fit licitū qō nō erat pri⁹ licitū. Interptatio aūt nō tollit pceptū. S3 tm̄ illud declarat z legē: seu mentē legislatoris. Exēplū in dispēsatiōe vt qñ tolliẜ obligatio alicui⁹: puta q̄ iste nō teneaẜ ieiunare in. xl. Exēplū in reuocatiōe. Si tollaẜ obligatio gn̄alis ieiunādi i. xl. Exēplū in interptatiōe vt est illud qō habeẜ. dent. xvij. z ponit extra d̄ testi. c. lic3. vbi papa interptaẜ illud. Jn ore duoꝝ vel. 3. zc. Secūdo nota qō z si papa hēat plēitudinē ptātis. Alij uō plati sint vocati in ptē sollicitudis vt habetur. 2. q. 6. decreto. z. c. q̄ se scit. z. 3. q. 6. c. mlt̄ū. z de pe. z remis. c. cū ex to. Nō tñ illa est plenitudo simplicis ptātis q̄ est sol⁹ dei. Sicut nec est excelleñ. q̄ est xp̄i. S3 est potestatis misterialis: q̄ tāta est quāta reqriẜ ad regimē vniuersalis ecclie. Ex qb⁹ notādis: pꝫ q̄liter itelligi habeat ps ista. Nā ipe papa in articulis fidei: vel r̄lis ēt datis p cōciliū: aut patres sanctos sup ipsis: pōt iterptari s3 nō dispēsare aut illos reuocare. Jn his aūt q̄ sūt iuris positiui ecclastici: pōt dispēsare: z q̄nq3 reuocare: ex causa maxie. Et p hijs oib⁹ vide doc. in. c. pposuit de cōcess. pben. z. c. nō est deuoto. z. c. cū ad monasteriū. de sta. mona. z. c. Sic. n. xj q. j. z. xxv. q. j. c. ā6. §. his. Ratio aūt quare de⁹ būdict⁹ voluit q̄ tāta auctas remāserit i ecclia hac vniuersali pōt eē: q̄ r̄le q̄cūq3 istitute ad regulādū humanos act⁹ nō potuerūt dari oīno impermutabiles z hoc pp varietatē ipoꝝ hūanoꝝ actuū q cū sint singulares z cōtigētētes z p oñs incerti: nō potuit hēri. r̄la gn̄alis de eis. z sic nec lex. nec statutum. Et

tutū. Ex ꝓpterea necesse fuit ponere vnā quā dam ꝟtutē in pncipe vel rectore: q̄ a pħo in .v. ethicoꝝ dr̄ epycheia: quā nos vocam⁹ eqtatē: ⁊ moderamē cuius officiū est ꝑtermissis q̄nq3 ꝟbis legis sequi qd ratio vel maior vtilitas rei publice deposcit: ⁊ hoc q̄n daſ occasio vel vtili tas q͡ expedit in aliquo casu pticulari nō obſ uare legē illā: q casus nō fuit ꝓuisus a legislato re. Et nisi talis virtus esset ⁊ auctas multa que sunt ordīata ad vtilitatē ⁊ pacē vniuersitatis ꝟgerent in dampnū ⁊ ꝓiudiciū eius. Et hoc lo quēdo tam de re publica politica: q̄ xp̄iana vt p3 videri alibi. Et ad hoc bn̄ pōt reduci: qd di cit glo. in ꝓhemio Clem̄. vbi ponit q͡ p̄cipa lis auctas ꝓ regimine humano est necessaria ꝓ pter duo: ꝑmo q͡ ius positiuū q̄tūcunq3 ma ture ⁊ clare editū nō sufficit ad casus singulos emergeñ. ⁊ iō est optuna ⁊ necessaria declaratio pncipis. Scdō: q͡ hō ꝓn⁹ ad malū facile mores subuertit. vide ibi. ꝓ his ēt facit qd hētur i. c. sciēdū. xxix. di. ab Jsydo. dicēte. q͡ rōe sacrorū cano. ex cāsis psonarū: ex loco: ex tpe: ꝓsiderande sunt. Qd ꝯfirmat G̃reg. Ibidē. c. Rōe. di. Rōe decretoꝝ pt̄m pro tpe: loco: ⁊ psona ⁊ negocio in sāte necessitate tradite sunt. Ex qb⁹ pōt īferri q̄nq3 fuisse necessariū statuta ⁊ leges variare tē poꝛib⁹ variatis ac psonis ⁊ cāis: vide glo. ibi. q͡ bn̄. Facit quoq3 ad idē qd habeſ. c. fraterni tatis. 34. di. q͡ ſm varietatē tpm debēt muta ri statuta hūana: ⁊ c. non debet: de ꝯsan. ⁊ affi. Quare tādē segtur q͡ in ecclesia dei debuit eē talis auctas. s. mutādi dispēsandi: ⁊ īterꝑtandi scripturā sacrā ſm tamen subiectā materiam.

¶ Scda ꝟitas. Ptās pape se extēdit ad oīa iu risditionalia iferioꝝ ꝑlatoꝝ. Jta q͡ ipse pōt qc qd pñt alij inferiores ꝑlati. Pro qua ꝟitate ꝑ mitto q͡ iurisditio īferioꝝ prelatoꝝ nō est ime diate a xp̄o. Tū q͡ alr̄ papa nō posset in aliquo illā mutare vl̄ limitare. Tū q͡ hec auctas quasi sēt sic ptās ordis ⁊ sic nō posset p solū ꝯsensum pape ꝯferri alicui vl̄ auferri: sicut nec ordo. To tū p3 itelligēti terminos. Permitto. ij. q͡ talis ptās iurisditioñ. deriuaſ imediate a papa. Pro baſ ꝑmo sic. Potestas iferioꝝ ꝑlatoꝝ aut ē im mediate a deo aut a papa: s3 nō a dō imediate vt patuit: g̃ a papa. Probaſ. 2. sic. Oīa q̄ in ali quo ordie influūt i alios accipiūt ꝟtutē influēdi a ꝑmo illi⁹ ordis. Hoc p3 i Cōmento ꝑme ꝓpo sitiōis de cāis: vbi hētur q͡ causa scda h3 ꝟtutē causandi a p̄ia. ergo ꝑlati īferiores accipiūtur auctē sue iurisditiōis exercēdē: ⁊ q̄n influēdi in alios a ꝑmo i ordie isto iurisditionū olum: ⁊ sic illā accipiūt a papa. iij. sic mēbra recipiūt a ca pite influētiā sensus mot⁹: ⁊ regiminis. Et cū ꝑ lati īferiores sint tāq3 mēbra respectu pape q ē caput. g̃ sic erit i eis. Pro his oīb⁹ facit capitm oēs. ⁊. c. sacro sācta. xxij. di. Et illud Ciprīani. in. c. Loqtur. xxiiij. q. i. cōparātis ecclias pticu lares ad Romanā ecclā sicut radices ad solē. Fluuiū ad fōtē: ⁊ ramos ad radicē. His ꝑmis sis nūc facilr̄ ꝓbaſ ista scda ꝟitas arguendo sic. Quicqd pōt cā īferior: ꝺpēdēs a supior: i cān do pōt ⁊ supior: ergo qcqd potētie iurisditio nalis est in īferiorib⁹ ꝑlatis: est ēt i papa. Et sic auctas sua se extēdit ad quācūq3 auctē īferioꝝ. Totū p3 p dicta. Et ꝯfirmaſ. Quicūq3 facit ali qd p aliū: hoc pōt p se cū agēs ministeriale depē deat a pncipali i ꝟtute agēdi. S3 īferiores ꝑla ti: ita vtunt iurisditioñ. in subditos ac si Sum m⁹ pōtifex illud ageret. q͡ vt dicit Dio. de ce lesti Jerar. Sūm⁹ sacerdos p suos ministros illu minās ⁊ purgās dr̄ purgare ⁊ illumiare. ergo ⁊c. Et ꝓ supradictis facit qd dicūt sacri cano. q͡ papa hēt plenitudinē ptātis ⁊ alij ꝑlati sūt assumpti i ptē solicitudis. c. Ad honorē. de vsu. palli. ⁊. clemē. pastoralis. de. sen. ⁊. re. Judi. Et sic sequitur qd pri⁹. s. q͡ pape auctas se extēdit ad oīa iurisditiōalia īferioꝝ ꝑlatoꝝ. Ex hac au tē ꝟitate pōt īferri q͡ sic oēs iurisditiōes īferio rū sūt a papa. Jta oēs particulares dignitates ecclīastice ab eo sūt istitute ⁊ ab ecclia Roma na: vt hētur expsse. in. c. oēs. xxij. di. vbi glo. di cit q͡ solus papa pōt facere nouas dignitates. Simili ex hac eadē ꝟitate p3 q̄n corrolarie q͡ sic oēs xp̄iani subȳciunſ potestati pape quoad obedietiā: q͡ vt dr̄ i. c. nō decet. 12. di. mēbra nō dēbēt discedē a capite: sic ēt subȳciūſ quoad cor rectionē. Jta q͡ ad ip3 tāq3 ad supꝑmū iudicē: spectat corrigē trāsgressores ꝑlatos depēdētes ab eo ꝓ quo facit. c. solite. 9. q. 3. vbi dr̄. Romana ecclīa auctē sue valet iudicar̄ d oīb⁹. Qd ēt hē tur i. c. Cūcta. ea. cā. ⁊. q. ¶ S3 añ adulterior ꝓcedam⁹ dubitaret forte hic aligs: q͡ videnſ ꝑ dicta ꝯtrari ꝯni pris ꝑme sup posite i declaratio ne ꝑmi Articuli vbi dr̄ q͡ auctas Uī. ge. nō est a papa hic aūt videſ dici oppositū. ¶ S3 ad h̄

facilliter rñdet. Nõ.n.dixi.3.q ñ fit a papa ab/
solute:sz q nõ pcise vel solũ:p quo nota:q i iu
risdictiõe platoꝝ sũt ɔsiderãda duo vnũ forma/
le:qd est auctas:z iurisdictio. Aliud mãle.s.dter/
minatio psõe talis vł talis.i. Petri vł Jo. Prio
mõ est a papa in iferiorib⁹ platis. Et in papa il
la est a deo imediate. Loqndo aũt 2⁹ mõ illa iu
risdictio est ab electorib⁹ z electioñ. hñt e tñ viz
a lege sic statuẽte ex qb⁹ breuiter pz qd dicẽdũ
ad istã obiectionem. Addito tamẽ q̃ sunt dicta
in illa conclusiõe prime partis. quare zc.
¶ Tertia vitas. Inter oẽs solicitudines sum/
moꝝ põtificũ:hoc fuit de nõ paruis. vz. Illoꝝ
zelus p pace:z gete religiosoꝝ:z p obsuañ. rła
rũ suaꝝ:qd patere pt discurrẽdo dcretata p ip
sos vt in.c.nimis praua.el pmo.z.el.ij.de ex/
cessi.pla.z in cle.vnica: de excessi.pla.z in cle.
dudũ.de sepul.z alibi sepe.vbi papa de graua
minib⁹ illatis pdicatorib⁹ z minorib⁹ puidet:
sicut ẽt in cle.ad nraz.de cens.ipe papa puidet
paci aliquoꝝ monachoꝝ sic aggrauatoꝝ. Quo
aũt ad zelũ quẽ habuerũt p obsuãdis regulis.
pz ɔsiderãti.c. Cũ ad mõa.z.c. Recolẽtes.z.c.
In singulis.z.c. Ea q̃ p sta.mona. Ad qd ẽt fa/
ciũt q̃ legunt z notant in.c. Si religiosus.z.c.
Nullus religiosus.z.c. Quoniã.de elec.in.6.
z.c. Religiosus.d testa.eo.li.z.c. Religiosi.de
sepul.eo.li.z.cle. Religiosus.de procura.z.cle.
Ne in agro:z cle. Attẽdẽtes:de sta.mo. In his
n.c.z.l oib⁹ illis.c.q̃ respiciũt reformationẽ re/
ligiosoꝝ:vt pz isra vitate.vi.appat et q̃le studi/
um z q̃lis zelus semp fuerit in sãctissimis põ/
tificib⁹ p obsuañ.rłari oiuz religiosoꝝ. Sz tñ
d nobis minorib⁹ loqndo q̃lis fuerit illoꝝ sin/
gularis diligẽtia p obsuasi. hui⁹ nre seraphice
rłe z marie paltissimaz:z euãgelica paupratẽ:
ɔstat oib⁹ ispicientib⁹ dclaratões illoꝝ sup rłaz:z
marie.c. Exijt.d ver.signi.l.vi.z.cle. Exiui.co.
ti. Quoꝝ obaita accedũt mẽtẽ z alum legẽtiũ
ac si eẽt viua voc sci. P.n. Frã.vł sci Bon.in/
ducẽs ad obsuañ.pauptatz. Et certe nimis ni
mis ɔfũdit pterri⁹ sesus fris hui⁹ ordis si trãs
gredit z ɔdicit hmõi paupratã declarate a xpi
vica. Hic hic scipẽ dberet reformatio ordinis.
Hic videri possz q fint ṽi frẽs minores. Et hic
iudiciũ veꝝ sumẽ valeret doct⁹ z sapiẽs:q̃ bul/
le alteratã reddũt istã rłaz. Et hic tãdẽ cogno/
scet an Eugẽtiana gra p rła eadẽ suãda z obs/
uata faciat aliquẽ dignũ eẽ calũnia. Dicer ego
ɔfiteor: eterno pri creatori celi z terre:z ptestor
oib⁹ hãc Appologiã legẽtib⁹ q qñ ɔsideraui z
cõsidero apicẽ aplice dignitatis qñ ptermissis
scẽ fidei z eccłe laborib⁹ ad hos articulos nre
pauptatz manũ posuisse:z qd minorice paup/
tati repugnet vł ɔriũ sit ita solerter dclarasse:q̃
si plus me nouit ad illi⁹ obsuãtiã q̃ expssa ip/
si⁹ rłe vba. Et vtinã liceret dscẽdere ad ptcula
ria motiua illaꝝ dcretaliũ:q: eẽnt frib⁹ rłaz ob/
suar cupiẽtib⁹ ad magnã tuitionẽ. Que tñ bo/
na cã ptermitto cũ ẽt nota sint ipis ipressorib⁹.
Jmmo z toti mũdo. ¶ 4ª vitas. Prelati ife/
riores ẽt religiosorũ debent hr̃e recursum ad
papã z ad ecclesiã Romanã p dubijs in lege z
morib⁹ ɔtingẽtib⁹. Et maxie frẽs minores. Cu
ius vitatis pria pars põt patere ex iam pmissis
vitatib⁹. Et tñ pticulariter pbatur sic. Ecclesia
Romana est mr̃ fidei nre z oium bonoꝝ moꝝ.
vt hz in.c.oẽs.di.xxij.z est magra in oib⁹ seqn
da.c.qs nesciat.xj.di.z.c.vnico.de sum.tri.l.6.
ergo vitas est vera.pz ɔña.pp̃ iũ.n.iferioꝝ est
recurrere ad magistros z supiores in dubijs:
vñ z in lege veteri erat recursus ad sacerdotes
in dubijs legis z erat reus morti:q nõ stabat
sue interprætationi. Et tpe moysi ipse fuit inter/
pres oiuz qõnũ legis.dine patet.exo.18.vbi dr
ei. Esto tu in pplis in his q̃ sunt ad deũ. Et p/
ptera sanctus Hieronymus dedit ɔfessionem sue
fidei Damaso pape corrigendam.c. Hec est fi/
des.xxiiij.q.i. Et i pmitiua eccłia vbi erat Pe
trus dferebãt sibi idubijs alij Apli. Vñ in die
pẽthecostes:pm⁹ ipe fuit q stãs cũ vndeci hñit
smonẽ p electioñ. Matt. Actu.ij. Et i qõne d
obsuãtia legaliũ. Petr⁹ ipe dterminauit qõnẽ z
Paulus illã ptulit. Actu.xv. Et vt scius Hie/
ro.dicit ad Augu.vbi Paulus cõmemorat se
venisse vidẽ Petrũ z mãsisse apd eũ dieb⁹ qn
deci. Et vbi dicit q p⁹ ãnos.xiiij.venit Hiero
solymã z retulit euãgeliũ qd pdicabat: voluit
ostẽdere se nõ habuisse securitatẽ pdicãdi:nisi
ex snia Petri roboraret. Ecce q ad Petrũ z
ad successorẽ ei⁹ hñdus est recursus in dubijs
Facit p hac vitate qd hr̃.c.quotiẽs.xxiiij.q.i.
vide ibi tex.cũ glo. Scda ps hui⁹ vitatis:ɔstat
his q sũt dsati in decretalib⁹ ac declarationib⁹
pontificũ sup istã rłaz z cronicis nr̃i ordis. Cõ
stat ẽt p iaz dcã z dicẽda. Essetq supuacuũ dis/
currere

currere per singula.quare ꝛc. ¶ Quita vitas.
Lz papa excepta doctrina xp̄i.ꝛ Apl'oꝝ.quam
mutare nō p̄t.xxv.q.i.Sūt qdā nō simpl'r lige
tur sctōꝝ p̄rm ꝛ canonū decretis. Tn̄ de quadā
honestate ꝛ eqtate dbet illā sequi:qa p̄ria salus
recte fidei est a ꝯstitutionib⁹ p̄rm nō deuiare:
vt dī.xxv.q.i.c.Prima salus facit.c.contra sta
tuta.ꝛ.c.Justitie.ea.q.ꝛ ideo glo.in ver.opoꝛte
re p̄rimam sedē seruare ꝯstitutū vniuersalis ec/
clesie.in.c.confidimus ea.q.dicit.ꝙ est verbuꝫ
honestatis.Et Archi.dicit qd̄ est vbū eqtatis:
facit etiam ꝑ his.c.l'ris.de rescrip.iuncta glo.
q̄ dicit ꝙ successoꝛ tenetur adimplere factum
ꝑdecessoris ꝛ ibi allegat multa.c.Et panoꝛ.in
vltimo nota.isti⁹.c.dicit ꝙ papa debet ꝓsequi:
saltem ex vrbanitate sctm̄ per suum aīcessoꝛē.
Et ꝓpter hāc cāꝫ freq̄nter in decretalib⁹ p̄ōti/
ficum repies pꝛo confirmando aliquo statuto:
ista verba predecessorum nr̄oꝝ vestigijs inhe/
rētes vt de iura.calū.c.j.ꝛ de.re.iudi.c.cū oliꝫ.
Et de toꝛnea.c.j.ꝛ cle.j.de sta.mo. Et alibi se/
pe.Ad amplioꝛem aūt declaratione istius veri/
tatis. Nota ꝙ cōstitutiones p̄dicte oꝛdinate
ꝯm occurentes necessitates ecclesie q̄ spectant
ad bonos moꝛes ꝛ ad religiōis xp̄iane augmē/
tū:ēt ꝙ nō sint scripte in coꝛpoꝛe iuris ꝛ libꝛis
canonū nō min⁹ sunt seruāde q̄ꝫ ille q̄ sunt in
canon̄.Bon⁹ est tex.in.c.si romanoꝝ.xix.disti.
vbi arguit ꝙ si tm̄ illa seruāda essent que sunt
in coꝛpoꝛe iuris.sequeret ꝙ multa vtriusqꝫ te/
stamēti:ꝛ alia a sanctis patrib⁹ sancita ꝓ fideliū
salute nō essēt seruāda:qd̄ est absurdū.Ex quo
seqtur ꝙ indulta ꝛ priuilegia Apostolica con/
cernentia sacraꝝ religionum robur ꝛ obſuan̄.
possunt hr̄i pꝛo ꝯstitutionib⁹ aplicis ꝛ ꝓ decre
talibus siue decretatis lꝫ p̄ticulariter tm̄.pꝫ.ex
quo sūt ad augmētū fidei ꝛ ꝯuatōeꝫ xp̄iane re
ligiōis ēt ꝙ videantur data ad fauoꝛē particu/
laris religionis:quia ex hoc magis sunt appꝛo
bāda: cum ꝛ ipsa ecclesia multa religiosis con/
cedat in fauoꝛem huiusmodi religiosis patet
in capitulo nimis praua.de exces.p̄rela.ꝛ in.c.
vt p̄riuilegia de p̄riui:que alias non concede/
ret. ¶ Sexta vitas.Prelati in ecclesia dei in/
ter omnes obligationes officij sui tenentur ad
reformationem monasteriorum regulariuꝫ col
lapsoꝛum a sua obseruantia. Pꝛo qua verita-
te melius intelligenda: ponuntur hec dicta.

¶ Primum licꝫ generale sit omnibus seruis
dei:tam clericis secularibus q̄ꝫ religiosis:ꝙ la/
psi a bonis moꝛibus refoꝛmentur. Aliter san/
guis subditoꝝ requirit de manibus ipsoꝝ p̄re/
latoꝝ:vt hꝫ in.c.irrefragabili.de offi.oꝛdi.Hec
tn̄ veritas dꝫ itelligi pꝛo nūc spāl'r de regulari/
bus religiosis:ꝓ quoꝝ refoꝛmatione multa sūt
oꝛdinata in iure:vt in.c.relatū. ne cle.vel mo.
ꝛ.c.quāto.de offi.oꝛdi.ꝛ.c.inter q̄ttuoꝛ.de reli.
do.ꝛ.c.fi.de r'la.Et alibi sepe. Singl'r tn̄ videat
dec̄m.c.irrefragabili.vbi hꝫ ꝙ nulla ꝯsuetudo
vel appellatio pōt ipedire correctionē ꝛ refoꝛ/
mationē hmōi. ¶ Scdꝫ dctm̄.Nū valet fatua
excusatio dicētiū:coacta seruitia deo nō placēt.c.
nullus.de peni.di.vij.ergo ista refoꝛmatio non
est violēter fienda:qꝛ dato ꝙ nō sint grata deo
inq̄ꝫtuꝫ ex tali bono coacte facto:nō meret ꝗs
grām ꝛ gloꝛiam.Non minus tn̄ debēt cogi:vt
tādeꝫ resipiscāt a malo:ꝛ volūtarie seruent qd̄
ꝓmiserūt.Alīs vbe p̄latis:qꝛ erroꝛ cui nō resi/
stit appꝛobat.lxxxiij.di.Erroꝛ.ꝙ āt debeāt co/
gi ad istam refoꝛmationē.hꝫ in.c. sicut nobis.
de regula.ꝛ in.c.fi.ibidem facit.c. ad nr̄am.de
appel.ꝛ ibi Panoꝛ.in vltīo notabili dīc mona
chos posse cōpelli ad obseruātiā religiōis ꝛ cō
stitutionis oꝛdis sui.Allegat cle.ꝓmaꝫ.de ꝓuil.
ꝛ ponit bonā practicā qualr possit aut nō pos/
sit indici austerioꝛ vita ꝓfessis.Sꝫ ꝓ p̄nti appo
logia nō est necesse h' explanare. ¶ Tertiuꝫ di
ctuꝫ.Refoꝛmatio ista dꝫ itelligi nō tm̄ de sub/
ditis ſꝫ ēt de p̄latis:quoꝝ itegritas ē salus sub/
ditoꝝ.c.miramur.lxj.di.Et quoꝝ culpe nocēt
sibi ꝛ subditis.c.p̄cipue.xj.q.iij. Cuꝫ.n.nō de
beat facere p̄lat⁹ illd̄ a quo dꝫ alios ꝓhibere.ex̄
de nat.ex lib.vent.c.vnico.ꝛ ar.c.dudū.el.ij.d̄
elec.Debētqꝫ p̄lati ꝓhibere subditos a trāsgres
sionib⁹:ꝗ si ꝛ ipsi trāsgrediūt puniri debēt sicꝰ
ꝛ subditi.Quātuꝫ āt vel' quale malū eueniat ꝓp
p̄relatos:nō corrigētes subditos non est p̄ntis
speculationis:hoc saltem veꝝ est : ꝙ tales non
mō nō sunt religiosi aut pastoꝛes. Immo non
sunt digni vocari hoies. xxvij.q.j.c. si hemo.
vbi sumit notāduꝫ:ꝙ q nō vtit rōne nō est hō
vide ibi. ¶ Quartū dctm̄. Religiosi incoꝛrigi
biles aut rebellos refoꝛmationi possunt eyci de
monasterio.c.Relatum.ꝛ.c.cum ad monaste.
d̄ statu mona.Hodie tn̄ ſꝫ doc.stādū ē dispōni
c.fi.de rela.Ita ꝙ nō eyciunt:Immo fugitiui

regrunt et reponunt in monasterio primo vel in alio arcto loco si opus est. ¶ 5m dictum. prelatus incorrigibilis deponi debet: vt habetur eo. c. Cum ad monasterium. Et per qua etiam negligentia possit amoueri. vide ibi doc. Immo in. c. si quis abbas .18. q. 2. mandatur quod abbas non exemplaris carens virtutibus deponatur. facit per Hosti. c. Petrus di. 39. Qualiter autem non amoueantur ipsi prelati omnino inutiles in spirituali regimine. Videatur titulus cum doctoribus de suppl. negl. prela. per totum. ¶ 6m dictum. Reformatio conuentuum debet fieri de religiosis eiusdem conuentus illos inducendo: aut alias compellendo ad regularem obseruantiam. vt in. d. c. relatum: et quando omnes sunt incorrigibiles debet reformari per religiosos alterius conuentus eiusdem ordinis: vt patet ibidem quibus deficientibus reformetur de religiosis alterius ordinis: sicut etiam ibi mandatur. Nec valet appellatio facta ab istis reformandis: vt in c. ad nostram. de appel. Et si non inuenirentur religiosi aliqui abiles ad reformandum recurrendum est ad clericos seculares. Et quaere. vide. c. inter quatuor. de reli. do. et doc. ibi. Ex quibus colligitur quantum fuit cordi. Romanis pontificibus reformatio conuentuum collapsorum: et etiam colligi potest quod erit laudabile si reformatio quam attentat Mi. ge. modernus habebit effectum. Ad quam reformationem nullus conuentus debet: aut potest resistere sibi: vt patet per iam dicta. ¶ Ultimum dictum. Etiam quod quando quis intrauit religionem non seruaret regulam tamen in reformatione conuentuum tenetur et debet compelli ad obseruantiam: vt vult Inno. in. c. sup eo. de regula quod placet Panor. Ita quod non valet excusatio quod intrauerit in puerili etate. pro his vide ipsos Doc. ibi. ¶ 7a veritas. Reformatio religiosorum regulariter pertinet ad superiorem patet inspicienti capitula predicta. Ita quod primo debent compelli religiosi ipsi ad obseruantiam regule per proprios prelatos: quod si ipsi prelati negligunt: vt quod et ipsi transgressores eo sunt cum subditis. Succedit episcopo reformationi ipsi: vt in dictis. c. bi. De papa non oportet dubitare: cum ipse mandet per omnes reformationes fieri debere per prelatos aliorum: vt supra. Ac etiam quod ipse est omnium fidelium pastor: iudex: rector: et corrector: ac omnium inferiorum hic iurisdictionem: vt supra patuit. Non tamen est negandum quod quando maior pars conuentus vellet se reformare quin possit: etiam aliquis essent minor pars recusantibus: vt vult Inno. et Panor. in eo. c. sup eo. quos vide si placet. ¶ 8a veritas. Sicut cum capite difformi a membris non fit perfectum corpus naturale: ita nec cum capite prelato difformi ab vniuersitate: aut collegio cui preest fit perfectum corpus misticum. Et pro declaratione huius premitto: quod vnio collegij alicuius consistit in hoc quod caput. i. prelatus et membra. i. subditi per indiuiduam spiritualem connexionem vnum corpus efficiunt. pro quo habes bonum tex. in. c. nouit. de his. que fi. a pre. sine con. cap. Et ideo sicut caput equinum non conueniret corpori humano. Ita aliquis non esset competens caput alicuius vniuersitatis quod non conformaret se professioni. obseruantiis: et moribus illi vniuersitati. Quia quibus diuersa sunt studia non possunt bene coniungi: vt dicitur in. c. in noua. xvj. q. vij. Ideo prouisum est et sancitum quod prelatus sit eiusdem professionis cum religione et vniuersitate cui preficitur cle. §. de elec. Immo non esset conueniens quod quis eligeretur in prelatum alterius monasterij: quis esset eiusdem professionis: quando haberet disparem modum viuendi et habitum: sicut ibidem dicunt Doc. Et pro istis nota: quod diuersificatur religiones non solum in tribus votis substantialibus: sed etiam ex habitu et modo viuendi. Nec oportet recurrere ad inuentorem religionis: quia si due religiones essent omnino eedem in substantialibus et in modo viuendi: et inuentores essent distincti. posset tamen alter prefici in prelatum alterius religionis; nec esset contra cle. predictam. Haberet enim tunc vnum inuentorem omnium religionum deum. ergo econuerso: vbi est vnus inuentor: et regule sunt diuerse: vnus non potest prefici prelatus in alia. Sed de hoc nec plura. ¶ Nona veritas. Religionem collapsam esse intelligitur non tantum quoad substantialia regule: sed etiam quoad illa que in regula ipsa posita: illis substantialibus multum et quasi necessario deseruiunt: et ratio huius est potest: quia nimis est idecens: et ideo omnino abstinendum quod aliqui religiosi professi tantam perfectionem ledat eorum famam extimationem: sine opinionem bonam: et his que sunt contra bonos mores: sicut ex his que sunt contra substantialia regule et sic dicuntur illa non posse: sicut non possunt ea que sunt contra vota principalia: ar. c. faciat hoc. xxij. q. ij. Actus. n. inhonestus factus ab vno religioso redundat in vituperium totius sue religionis et ordinis: ar. c. Joannes. de cle. coniu. Et hoc maxime loquendo de religione minorum: quam vt dicitur in. c. ex eo. de pac. in. vj. decet omnimoda puritatem in suis

actibus

actibus:z ab his abstinere p q̄ possit alijs exē pli pnities generari. Et ita p3 vitas ista q̄tum ad vtraq3 partē. Exēplum autē3 prime partis eiusdē v̄itatis esset:qn̄(loquēdo d̄ nobis minoribus)puentus aut frater minor viueret de redditib⁹ z pprias pecunias:z vestimēta:z hmōi sibi pseruaret. Quādo ēt parū aut nihil curaret de castitate:z suspectis psortijs:qn̄ ptra obedientiā viueret in spū libertatis:z hmōi. Exēplu3 aūt scd̄e ptis eēt:qn̄ ministri z guardiani nō prouiderent infirmis z sanis: prout in rl̄a. Qn̄ ēt essent tyranni:querentes tātu3 que sua sunt:qn̄ venderent officia:qn̄ electiones facerēt ptra canonicas sanctiones. Quādo fratres hērent vestimenta z calciamenta sicut seculares excepto habitu exteriori: qn̄ eo𝔷 camere: z pecunie:z p̄ciosa ascenderent ad equalitatē3 episcopalē ptra.c.vt apl̄ice:de pui.in.vi.vbi a simili papa disponit:q̄ mitre abbatum nō sint ornate:sicut mitre epo𝔷:z maio𝔷 plato𝔷. Minus ergo camere religioso𝔷 p̄fesso𝔷 tāte paupertatis:deberēt equari episcopali dignitati. Quādo ēt monasteria monialiū idecēter z inhoneste visitarenť. Et breuiter qn̄ rl̄a in bonis moribus oīno eēt desormata. Talis nāq3 collapsus: s̄m vtraq3 partē ist⁹ v̄itatis:regreret reformationē:sicut,mō a Be.mi.attētať. Et ex his plene patere p̄t q̄liter diuersa sint studia religiosorū:rl̄am obseruātiū z nō obsuātiū: plenitudo eni additiōe nō idiget.vj.q.i.c.si oia.z.xcvj.di. c.bn̄ qdē:pbatiōe aūt hui⁹ disparitatis: pleni sūt celi z terra. Et iudiciū qd̄ plurimo𝔷 sententijs cōprobať itegrū est.xx.dillict.c.de qb⁹:z d̄ offi.dele.c.prudētiā:ergo zc. Et p p̄dict3 bn̄ facit no.panor.in.c. Ad nr̄am:de appel.vbi ponit religiosos posse cōpelli ad obseruātiā rl̄e z pstitutiōis ordis sui:oi q̄ p̄mū psistit i obsuātia ptēto𝔷 in rl̄a illi⁹ religiōis 2ᵐ pcernit ptenta in statutis z pstitutiōib⁹ ordis:post rl̄a3 ipa3 factis ab habēte potestatē. Simile qd hētur ab eo.panor.in.c.nimis praua.el p̄mo:de excel.p̄la. Ex qb⁹ p3 q̄ reformatio fieri d̄bet d̄ his duob⁹. S3 vtinā hodie religiosi z religiōes oēs reformarenť saltē in essētialib⁹ rl̄a𝔷 sua𝔷. Nō mirū3 igiť si ita d̄ficiūt religiōes ipe a p̄fectiōe sua q̄ vt dř clemē. Attendētes:de statu mona.vbi gubernaculū disciplīne ptēnit restat vt religio naufrageť. Et certe valde sūt rep̄hēsibiles p̄lati ipso𝔷 religioso𝔷 nō reformātes suos subdito𝔷 cū puenīat p̄cessui in nālib⁹: q vt experimur est d̄ impfecto ad p̄fectū:vt dicit ēt Jo.an.sup plog.clemē.z ipi faciūt oppositū:q̄ d̄ p̄fectione rl̄e tēdūt ad impfectionē. O quātum p eos diff amať ecclia z grauia scādala in pplis gn̄antur:vt a simili dicit de clericis non reformatis ab ep̄is.clemē.p̄la de offi.ordi.de talib⁹ p̄latis verificať illud saluatoris ceci sūt z duces ceco𝔷 zc. ¶ Decima v̄itas. Reformator in reformādo nō semp d3 pcedere s̄m rigorē iuris:sed vt discretio z charitas regrit:vn̄ nota:q̄ pp mltitudinē p̄uaricātiū:parcēdū est q̄nq3 seueritati. so.di.c.vt pstitueret:iō caute agēdū est:in correctiōe multitudinis.xliij.di.c.comēsationes maxie cū in multitudinis p̄uaricatiōe.poti⁹sit necaria diuine misericordie disciplina:q̄ hūane.xxiij.q.3.c.Nō pōt. Ita q̄ ad euitādū scādalū:pōt minui aliqd d̄ iustitia.ar.c.p̄sbios.xcv. di.vide tn̄ tex.cū glo.c.p̄dicto𝔷:q̄ bona materia quē i pposito nr̄o nō sūt necio extēdenda. ¶ Undecima veritas:lic3 prelato cuicūq3 sit obediēdū in his q̄ spectāt ad officiū suū:iuxta illud p̄me pe.2.Subditi estote zc.nō tn̄ bōis z modestis s3 ēt discolis:qd̄ ēt habeť in.c.solite de malo.z obe.z p quo facit.c.qd culpať.xxiij q.j.z.c.nō ne.viij.q.iiij.z q̄ dicūt doct.in.c.vestra.de cohab.cle.z mu.tn̄ ad hoc q̄ plat⁹ religiōis possit esse bonū caput vniuersitatis:pro obsuāda rl̄a vel reformāda:d3 esse nutrit⁹ diu in regulari obsuātia:z in eadē sicut au𝔷 repetitis ignib⁹ charitatis examinat⁹:vt añ in illa regať q̄ regat:z añ discat q̄ doceat. Ne sit du𝔷 añq3 fuerit tyro q̄ oia habeť.lix.di.c.si officia. Facit.c.Cū in magistrū.de elec.cū ibi notatis. Et iō nullus est eligēdus in platū:nisi fuerit p fessus illā rl̄am.c.Nullus.de elec.in.vj.dbet q3 obsuare z docere obsuātiā rl̄e:vt in.d.c.Cum ad monasteriū.de.sta.mo.§.prior. Ita q̄ ipsos religiosos in bono instruat:z a malo reuocet z delinquētes corripiat. Aliter esset deponēdus. Et breuiter debet talis esse:q̄ eius cōparatione:ceteri gre𝔷 dicātur:vt dicit Hieronym⁹ ad occeanū. Facit.c.offici.de elec.vbi habeť q̄ q in abbatē eligiť:debet esse instructus in regula monachali. Facit ēt dictū Hieronymi.xvj.q. i.c.sic viue.di.lōgo tpe disce q̄ postmodū doceas q: nule𝔷 ē cū fieri Magistrū:q formā disci/

puli non assumpsit.lxi.di.c.miserum.Que oia sunt valde notãda in deformatis volētibus reformari ꝛ reformare.Et in electorib' ꝛ in ambitiosis emētib' simoniace platuras pastorales.

¶ Duodecima ꝛ vltima veritas.Tāta est disparitas iter regulares obseruātes regulā: ꝛ regulares puaricatores regule: ꝙ quis transiens de obseruātia ad laxiorem vitā nō est oino tutus in cōscientia.Pro quo notādum fm Panor.post Innoc.c.sane.de regula: ꝙ ad cognitionē laxioris status vł arctioris: ꝛ ad hoc ꝙ possit vel nō possit esse trāsitus de vno ad alium: debet cōsiderari regula non vt antiquus ꝛ primitus instituta: q2 si monasterium vnū habet regulam strictiorem ab antiquo: que tñ in multis nunc nō seruetur: nō licet trāsire ad aliud: de monasterio quod habꝫ regulam de se laxiorem : bene tñ seruatam ad illud monasterium arctius de se vbi regula nō seruat.Et ratio huius est quasi naturalis: q2 trāsitus est admissus ad aliam religionē: vt qs ducat ibi vitam strictiorem: ꝛ vt ascēdat: q2 tunc psumit motus spū dei: vt in.c.licet.de regula. Si ergo in illo monasterio de sui nā strictiori: nō seruat rła: nō vł talis trāsit' licitus q2 tūc descēdit.Et iste nō vł moueri cā deuotiōis ſ3 dissolutiōis.Et isert Panor.ꝙ posset eē ꝙ aliqua rła de se sit laxior alia: ꝛ tñ pſōnes erit strictior. Exemplū de frībus pdic.hñtib' rłam sci Aug.laxiorē rła sci Bñdicti: q tñ est strictior p pſōnes ipa rła monachoꝝ.Et iō frater ordis pdi.trāsiens ad rłā monachoꝝ: nō euitat apostasiā: ꝛ hoc si recipit habitū illius monasterij: relicto pmo habitu: ipso tñ ē excōicat' q sufficit ad euitādā excōicatione posita3 in.c.ṽ.ne.cle.vel mo.in.vj.ꝙ nō dimittat habitū oino.Apostata tñ est mō declarato.q̃re ꝛc.Et sic p3 hec vltia veritas: quā debēt bñ attēdere ꝛ ruminare.Frēs vel monaci transeūtes de statu ꝛ vita bone obseruañ.ad statū oino laxatū ab ipsa obseruātia: q2 si in eo viuant collapse: nō erūt tuti in ꝯsciaſ3 ad hec singularia iubet plato gescere.Quis nō fatuus pōt pcipe q̃le piculū est ponere manū ad aratꝫ ꝛ aspicē retrorsꝫ de tāto ascēsu ꝛ altitudie dscēdere : de quo retro aspicere meminit.c. quorūdam.de elec.in.vj.vbi habes quare vptīn hoc malū oriſ ex cecitate quā icurrūt religiosi tales ex abitionē.Quātū ēt fuit cordi apłice sedi ꝙ nullus religiosus descēdat vltra ea q̃ tangūtur in eodē.c.licet: de rła: pōt patere ꝯsiderāti.clemē.prīmā.eo.ti.vbi priuat voce in.capi q trāsit de statu mēdicātiū ad nō mēdicātes: etiā ꝙ trāseat aucte apłica qd hñt ꝯsiderare illi: de statu vbi seruaſ pauptas minorica: si trāseūt ad illū in quo nulla seruaſ mēdicitas. Immo puē tus annu' dare eis victū . ¶ Nūc tandē ex pmissis 6itatibus eliciunſ corelaria sequētia ad nūerū qnariū posita: p reuerētia sacroꝝ stigmatū xp̄i typicꝫ impssoꝝ ad similitudinē qnq3 plagaꝝ ipsi' dñi Iesu xp̄i q erūt tāq3 quīq3 sigilla auctēticāte stātia ꝛ testimoniū reddētia: ex olb' pbatis sup: a 6itatib': pricipali ac singulari ꝯclusiōi pri' posite sup Eugenianā psisionē: ad fauorē huius minorice obseruātie.

¶ Prim͂ cor͂: licꝫ expositio i Magr̃alis 6boꝝ rłe possit cōpetere alteri a papa: soli tñ pape in casu dubio cōpetit ei' vera interptatio: pria pꝫ: q2 sicut nō est negādū: mł̄tos doc.posse exponere scripturā sacrā magr̃aliter: quoꝝ expositio neminē cogit: nisi als teneret qs ex fide si li adherere: ita est dicēdū de expositiōe magrali: sup rłam istā bñdictā. Scda ps pbat sic: solus papa interptat scripturā diuinā vbi idiget iterptatiōe: ergo solus papa pōt iterptari rłam frm̄ minoꝝ: vbi ꝯtigerꝫ dubiū de ei' obseruañ. Añs patuit.8.6itate pria.Et ꝯña est nota si libo minorib': p idubitato tenētib' hāc rłā eē imediate a deo p reuelationē : ꝛ q̃si digito dei scriptā. Cū reuelatū fuerit prī nr̃o Seraphyco Frācisco: ꝙ illud totū qd erat in ipa positū erat a xp̄o: nihilq3 foret d suo: ergo sicut xp̄i doctrina subest iterptatiōi pape tñ sic erit de ista rła Euāgelica.Cōfirmaſ.Ei' est iterptari cui' est ꝯdere: d sen.excō.c.iter. S3 rła ista dr̄ aliq̄liter ꝯdita a papa: inquātū ab ipso solo eē approbata: ꝯfirmata: ꝛ puilegiata: vt quoad nos sic firmitatē hēat.ar.c.si.de.reli.do.ꝛ in.c.prio. eo.ti.in.6.vñ ēt ꝙ xp̄s reuelasset eā d celis: voluit tñ ꝙ suus vicari' in terris illā approbaret. Et sic sequiſ: ꝙ solus ipe tāq3 misterialis ꝯditor: d3 rłam eandē interptari.Ex quo corelario cōstat: ꝙ falso calūniant religiosi: ꝛ maxie frēs hui' obuañ.p recursu ad papā in separari a ꝯuentualib': q2 cū dubia sacre scripture reponītur ad tribunal ipsius pape: vt supra patuit. ergo nullum malum. Immo valde laudabile

fuit

fuit recurrere ad eundē: p dubio sup reforma/tas regulas:ex publica trāgressiōe.ex quo do/ctrīa ipaꝝ rlaꝝ:pferti hui9 rle magis est diuina ꝙ hūana:maxie ɔsiderādo ꝙ dicta sunt invita tibus ꝓmissis.Et iō nō mirū si totiens ipetrā tur priuilegia:ꝛ aliquę lierꝑtatiōes in ipsa rla: ab ipis obsuañ.Et glā sit gloso deo:q: sub quo cūq; pōtifice souenf ꝛ exandiunf. ¶ Secūdū Corrolariū.Licet ɔgruū sit ꝙ pape aucte ꝛ cō missioñ a fares lapsi ab obseruañ.sua reformēt. Reformatio tñ frm minoꝝ ad ipm solū papaȝ spectare videt:pria ps ꝓbatur.Qꝛ ɔgruum est papā seq vestigia scōꝝ pꝛum in decretis ꝛ de/cretatis p ipsos:vt patuit ṽitate quita:ergo cō gruū est cōmittere reformationē religionū la/psaꝝ:totū pȝ:ex ꝫ declaratis. Scđa ps sic ꝓba tur.Sicut nature hūane idē fuit creatoꝛ ꝛ re/dēptor.Ita in religione hac Seraphyca ille q fuit formator dꝫ eē reformator.Añs pȝ istructꝫ in theologia:ꝛ ɔñtia pbaf:q: vtrūq; est op9 dei sane intelligēdo.Et iō nō quo natura hūana a deo creata fuit : ꝛ ab ipso incarnato redēpta. Ita hec seraphyca rla que fuit inspirata ꝛ di/ctata a deo:debet ab ipso solo reformari. Sed quod fit a pape ɔcistorꝛreputatur factū a tribu/nali xp̄i:vt patuit veritate prima.ergo ꝛc.Cō/firmatur.Nō videtur requiri minor auctas in reformando ꝙ in formando:vt patuit de na/tura humana:hic supra. Sed solus xp̄s sciuit formare seraphycam hanc regulā : quia ita de facto est:ꝙ tota elicita ē a sacro euāgelio:ꝛ est medulla ei9:vt dicebat ipse scūs Frācisc9.ergo solus ipe xp̄s p suū vicariū sciuit ꝛ debuit re/formare.Et ista fuit cā q̄re.tot pōtifices roma/ni diu laborauerūt p reformatiōe ista in diuer sis tpib9 declarādo:ꝛ istituēdo ɔstitutiōes:ꝛ re formatiōes:fꝫ subiectā materiā.Et i casu nr̄os principales mottuū bñdicte.me.Eugenij.4.in sua Eugeniana:fuit p ista reformatiōe:ɔformā do tñ se p̄uisiōi Martinianā.Et ɔcilio ɔstātieñ. Et sub eadē intētioñ.sunt moti.fe.me. Calix tus:Pius Paulus.Sixtus Inno.ꝛ Alex.mo dernus:huic sepatiōi ꝛ ei9 manutētiōi fauere: qꝛ sciebāt ad ipos singulariter ptinere tāte rle reformationē. ¶ Tertium correla.Sicut Se. mi.potuit ꝛ dbuit separare obsuañ.a ɔuētualī bus:sic eodē mō.Immo magis ꝛ papa.Añs p bat quoad debuit : ꝙ Se.mi.debuit reforma/re vt patuit veritate.vj.ꝛ.vij.maxie attēdēdo que dicta sunt veritate.9.ergo debuit ēt sepa/rare:ɔñtia ꝓbatur per dicta veritate.vj.ꝙ re/sistenics reformationi dñt de monaste.xyci.ꝛ p alios eiusdeȝ ordi.reformari.ergo debuit per se/sistentes in sua duritia separare ab illis:q opta bant reformationē:ꝛ econtra.Quia ꝛc.proba/tur ēt añs illud quoad posse.Nam cui cōmit/titur reformatio etiā cōmittitur reformando/rum a nolentibus separatio:patet veritate.vij. ꝛ facit pro hoc.c.prudentiam.de offi.dele.vbi habetur ꝙ Accessorium committitur:cui cō/mittif pricipale.ergo ꝛc.Scđa ps hui9 correla rij nō indiget ꝓbatioñ.attēto:qđ dixi in scđa ṽitate:ꝙ papa hēt iurisditionē oiuȝ inferioꝝ. Et ex hac ꝓbatioñ.patere pōt ꝙ qūq; falso ca lumniāt fratres huius obseruañ.quādo ascri/bitur eis ꝙ impediunt reformationem cōuen/tualium a Mi.ge. Qualiter enim est creden/dum ꝙ tanta obseruañ.repugnet iuri commu ni:ꝛ ꝙ perfectio resistat pfectioni eiusdeȝ spēi. Quō impugnabūt quod optant ur:? pro quo non petunt carni ꝛ sanguini. Et loquendo de me misero ꝛ indigno membro in hac obsuañ. hic i vrbe ꝓmisi eidē Se.mi.corā socio meo ꝙ volebā ponef ad ignē eugenianas bullas si ad instar hui9 obsuañ.vellet reformare ɔuēt9:ici/piēdo:alienare possessiōes ꝛ ꝓprietates.Exclu/dere pueros ab ordie:reprimere accessus ad mo nasteria monialiū:ꝙ nisi fiāt ois alia reforma/tio ꝗsi eēt frustra ꝛ ꝗsi paries dealbat9.dꝫ nō sit oīno frustra admodū Se.mi.qꝛ saltē disponit ad pfectū.Qđ ɔcedo. Idē dixi sepe sāctissimo dño nr̄o ꝛ multis.Reue.D.cardia. Sȝ de his satꝫ p nūc.Cognoscat toi9 mūd9:ꝙ rle obsuā/toꝛ nō ē ɔtri9 obsuañ.ꝛ vere reformatiōi:sicē cū dē Mi.ge.diximus sepe . ¶ Sed statim obyci/es:si Se.mi.pōt separe ꝛ reformare q̄re nō ɔtē tanf Frēs ꝺ obsuañ.ꝺ hac sepatiōe iā facta:vt manuducaf ꝛ pseruet ꝛ regaf p eūdeȝ Se.mi. ¶ Ad hoc nō est tutū rñdere singulariter ne vi tati ascribaf morsuevnū dico:ꝙ p̄uisio Euge. ista fuit p̄uisio xp̄i emanata a ɔcistorio scē Tri/nitatis:ꝛ iō ab illa nō recedēdū:nisi fiat refor/matio nō solū dispositiua:sed integra. De quo magnā pstat mihi fidē Sapiētis gamalielis di ctū.Actu.5.ꝙ.op9 qđ nō est a deo:p se ipȝ dissol uif.Sic in ꝓposito Ista nr̄a sepatio a ɔuentuū

lib⁹ nisi fuisset a deo certe non durasset ad hāc horā: nec creuisset ad talē numeꝝ q̄si icredibi/lē maxīe attētis vētis ꝯrijs ⁊ agitationib⁹ mul timodis: ita ꝙ est mirꝫ: ꝙ ista nauicula scē obs uañ. nō sit passa naufragiū. Nō ē aūt passa: qꝛ pncipalis gubernator eī⁹ est de⁹ gl'osus: vt sepe reuelatū est plurib⁹ scīs viris in eadē obser uañ. maxīe btō Frācisco de Beccharia: q i hac mortali vita loquebaꝶ cū deo: sicut amic⁹ cum amico. Et huic dn̄o Jesus reuelauit: ꝙ hec fa milia frm̄ minoꝝ d obſuañ. valde sibi erat gra ta. Et ego Auctor hui⁹ Apologie sum ēt indu/bitat⁹ testis hui⁹ gratitudis: qꝛ ad pceptū meū datū aliqb⁹ frib⁹ in ista obſuañ. quoꝝ societa/tē nō recusaret hic in terris: seraphic⁹ pr̄ Frā ciscus vt a deo ingreret. An hec bn̄dicta obſ/uañ. placeret sibi. rn̄sum firmū dederunt: ꝙ ex certa reuelatiō. eis sctā: sciebāt ꝙ sūmope pla cebat deo bn̄dicto hec scā separatio: ⁊ gratissi/mū sibi erat obſuañ. frm̄ isto mō obſuata pro/fessio: q̄re ⁊c. ¶ Quartū Correlariū. Jlla aliq̄lis iurisditio ex ꝓuisiōe Eugeniana: data Ge. mi. sup frēs de obſuātia: fuit q̄si ⁊ mera gratia vicariꝫ xp̄i: nō tn̄ fuisset ꝯgruū dare eidē oēm iurisditionē: q̄ de iure cōi debeꝶ p̄latis regula/rib⁹ in subditos suos. Et p p̄ria pte Correlarij arguo sic. Prelato deponendo a toto si toleraꝶ in tāto sit mera grā p supioꝛē. Sꝫ in casu nr̄o tpe. D. Eugenij erat hmōi. ḡ ⁊c. Cōsequentia nota est cū maiori. Minor: aūt pꝫ: qꝛ ḡnalr re/spectu quorūcūq obſuañ. nō. deberet tolerari caput: sub quo nō possint pficere: ⁊ rl̄am obſ/uare vt pōt patere p notata in ꝟitate. 6. de pla/tis deponēdis q̄i ꝓsunt iutiliter: maxīe circa obſuañ. rl̄e. Et nō opportet nūc dissimulate lo q: qꝛ charitatiue ēt pcedēdo: hoc totū qd̄ dixi veꝝ est: maxīe si attēdanꝶ dicta i ꝟitatib⁹ pmis/sis. Et singulariter de nobis loqndo: si ꝯsiderētur statuta ordis ponētia depositionē p̄latoꝝ: illa nō ꝓuātiū. Sꝫ magis hoc pꝫ: si ꝯsiderentur ꝟba Regle sctē. viij. cap. dicētis. Si appareret vniuersitati Ministroꝝ pulcialiū ⁊ custodū: p̄/dictū Ministrū nō eē sufficiētē ad ꝯuitiū ⁊ cōeꝫ vtilitatē frm̄: teneanꝶ p̄dicti frēs qbus electio data est: aliū sibi eligere in custodē: hec ibi: qd̄ valde ē notādū a frib⁹ minorib⁹: qꝛ nō sufficit Mi. ge. seruire frib⁹ nisi seruiat vtiliter: aliter debet deponi ēt p regulam. Et ex his possem⁹ dicere: ꝙ iurisditio hec Mi. ge. in posse fratres de obſeruañ. visitare: quasi ex grā ip̄ius Domi ni Eugenij: fuerit ⁊ sit quasi pulegiū donatuꝫ eidē. G. Cui hoc nō cōpeteret de iure cōi: nec de iure rl̄e: semp attendēdo illa tpa: q̄i fuit do nata bulla Eugeniana. Simlr̄ possum⁹ dicere ꝙ ista exēptio frm̄ de obſeruañ. ab ip̄ius cura/⁊ regimine potiꝰ fuit ꝯformis iuri cōi: q̄ dispoſitioni pulegij: ⁊ totū pꝫ: ꝯsiderādo multas p̄missas ꝟitates. ¶ Sꝫ q̄res statim. Qd̄ fuit er/go mortuū Eugeniañ. ꝯdescētiōis: ad toleran/dū tūc ip̄suꝫ Ge. mi. cū ista iurisditiōe in obser uañ. ¶ Pro respōso recurras ad notata in. x. ꝟitate: de reformatore nō semp pcedēte ſm rigorē iuris. Et addas: ꝙ m̄lta p patiētiaꝫ to/leranꝶ: q̄ si in iudiciū venirēt: exigente iustitia nō tolerarenꝶ. c. cū iaꝫ dudū: de pben. Et facit p hoc glo. in. c. Ex ore. de priuil. sup illud. Ex ore romani pōtificis: rectissima dbet exire snīa q̄ ꝯtra iustitiā nulli parcat: vbi glo. Si tn̄ scan dalū nō timetur: al's detrahere dꝫ seueritati. l. di. c⁹. vt cōstitueret. Et p hoc ēt facit clemen. prima. de pe. vbi papa se excusat: ꝙ nō iposuit oēs penas graues: imo multo minores: q̄ me/reantur capiētes vel peutientes ep̄os: hec ibi. Pie ergo. Mē. Eugenius. Ex quo tanta vni/uersitas erat tūc in ꝓuaricatiō. pcauit a scāda lo: ⁊ quasi subdelegauit Ge. mi. istos actus: ex qb⁹ tn̄ nullū p̄iudiciū oriri poterat: frib⁹ refor/matis pp limitationē positaꝫ in bulla. Ex qua gcq d ip̄se. G̃nalis pciperet vltra vel ꝯtra illāt nō tenerenꝶ ip̄i obſeruātes obseruare. Et si ista talis iurisditio ip̄i⁹ Ge. mi. in eosdē obſeruātes sit delegata: potiꝰ videꝶ dicēda ip̄i⁹ pape dele/gantie: q̄ G̃nalis delegati. ar. c. Sane. de. offi. dele. ⁊. c. Si aplice: de pben. in. 6. Et sic ex his oib⁹ pꝫ illa p̄ria pars Correlari. ¶ Scd̄a aūt fa cilitep̄ probaꝶ. Cōsiderādo q̄ dicta sunt in p̄re/missis ꝟitatibus. Nā arguiꝶ sic. Jurisditio iu/ris cōis sup aliqd̄ collegiū: nō debet dari pasto ri habenti diuersa studia ab illo Collegio: vt pa tuit veritate. 8. ergo iurisditio cōmunis non debet dari Mi. ge. sup frēs de obſeruātia: cum multum differant in mō viuendi vt ꝯstat toti mūdo. Cōfirmatur. Talis iurisditio debuit da ri nutrito in regulari obſeruātia: ⁊ examinato ignib⁹ charitatis. Et in illo q p̄i⁹ didicit obſ/uare rl̄am: ⁊ fuit bon⁹ discipulus in eius obser/uantia

nantia. ergo iurisditio hec nō debuit dari guia/ li sup obseruantes: q2 vt plurimū ille prius esset dux in vita spūali anteq3 fuisset Tyro. Qd̄ eēt ɔtra dicta supra Ueritate. xj. Esset et inconue niens q2 nemo dat qd̄ non h3. j. q. j. ca. gra. Et nemo ponit vinū nouum in vtres veteres: qd̄ pro tāto dico: q2 vt plurimū ingredientes iter ɔuentuales: sunt. vij. vel. x. annoꝝ qd̄ est ɔtra rl̄am q̄3 ɔtra expōnem rl̄e. Cū tūc nō possint examinari de fide catholica ɔ eccle/ siasticis sacris: vt ipsa regula precipit. Nec vaf eis talis magr̄: q̄le3 cōmemorat. c. ois etas. xv. q. j. ɔ vt plurimū tales minus adiscūt de obser uanā. regulari q̄3 de regulis pl3y. Quare et ma le pn̄t pesse arti quam nunq3 didicerūt. Facit ad hoc qd̄ notaf ɔ legif in. c. ex studijs. de pre/ sump. vbi colligif: q2 ɔuersatio in adolescentia facit p̄sumptionē de senectute: ɔ qd̄ p̄sumitur habitus virtutū per eaꝝ exercitium. Et vt dr̄ in. c. scribam eo. ti. semp ex pteritis p̄sumif de futuris: qui ergo in iuuētute fuit talis p̄sumif q2 sit futurus talis in ampliori etate. quare ɔc.

¶ Quintū ɔ vltimu3 correlariū. Sedes apl̄i ca que ɔsueuit exhibere se petētibus liberale3: vt in. c. sedes. de rescrip. Et que nō claudit gre miū redeūti. vt ibi in glo. ɔ in. c. duo ista. xxiij. q. iiij. d3 manu tenere ɔ ɔseruare hanc fratru3 minoꝝ obseruātiam. In qua regula ipsa sera/ phica obseruaf: vt ad similitudinem sancte fidei nunq3 deficiat. Pria pars pbaf facilr̄ sic. sedes aplica non solū d3 plantare sacram religione3: sed et plātatā modis olb9 fouere: vt dicit Alex. iij. c. cum ɔ plātat e. de buil. vel sic. sedes aplica d3 reformare religiosos lapsos: ɔ multo magis reformatos ɔseruare. ergo illa pma pars corre/ larij est vera. Cōfirmaf: sedes aplica nō d3 dare auctem peccādi. g̃ d3 ɔseruare obseruan̄. fratrū minoꝝ. ɔn̄tia pbaf. q2 si non ɔseruaret opor te/ ret bonos frēs trāsire ad laxiore3 vitā: ɔ sic q̄si apostatare: vt p3. xij. veritate: ɔ trāsgredi vota sua. Et maxime deturpare euāgelica3 paupta/ tem in colligēdo pecunias ɔ ɔseruando sibi in necessarijs puidendo officia vel gradus q̄nq3 emendo ɔ si sic: symoniace pcurādo. Talis aūt trāsitus nō d3 pmitti ab aplico trono: q2 esset descēsus ɔ nām: rōne3 ɔ quācūq3 morale cōdi/ tione3 qd̄ nō esset sic. de iam pfessis ɔ nutritis in ɔuentib9: ɔfirmatur sedes aplica q̄ abhorret

trāsitum mēdicantium ad nō mendicātes: vt p3 clemē. j. de regula. adeo q2 vt supra dixi pri/ uat voce capitulari tales sic trāseūtes: nō d3 si/ ne magna necitate: istū trāsitū inducere vel cō cedere. ergo d3 manutenere istā obseruātia3 in suo statu. p3 ɔn̄tia: q2 alr̄ oporteret ipsos obser/ uātes descēdere ad ɔuētus hn̄tes pprius: ɔ vi/ uētes de redditib9: qd̄ est ɔ vitam ɔ statū men dicātiu3: ɔ marie ɔ ɔditionē eēntialē hui9 rl̄e: gb9 vt dr̄ in. c. j. de reli. do. incerta mēdicitas ɔ publicus q̄stus d3 tribuere victū: qd̄ nō seruaf vbi sunt possessiones ɔ reddit9 certi: vt p3 per doc. ibi. Pro ista et veritate correlarij valet qd̄ dr̄ de re. iu. in. vj. q2 bn̄ficiu3 ɔcessum a pncipe decet esse mā̄su3. Facit et bn̄ qd̄ dc̄m̄ est supra veritate. iij. Ibi vide q2 bn̄ p hoc. Et ɔfirmaf 3. idē sic. Sedes aplica d3 manutenere illā vitā ɔ illu3 modū viuēdi in hoc ordine q est circū/ datus ɔ vndiq3 circūclausus muris regularis obseruātie. ar. clemē. Exiui. in pncipio. Et rō est: q2 alr̄ ordo periret. Et ista manutenentia ɔ circūclausio est fm̄ mētem sci Fran. q vt dr̄ in eade3 cle. ad hoc scripsit istā regulam: ɔ verbo ɔ exēplo pocuit: vt a frīb9 seruaref. Talis aūt modus viuēdi est in ipsis nūcupatis de obser/ uātia. ergo ɔc. Ualere et multu3 potest pro ista parte correlarij: que dicta sunt veritate gnta: q2 papa tenef (ex vrbanitate saltē) ɔsequi factū sui pdecessoris. ergo magis tenentur pōtifices maximi ptegere ɔ ɔseruare hāc ɔ tot pdecesso ribus pōtificib9 fundatā veram ɔseruātia3. In qua tot vtiles frēs verbo ɔ exēplo eminētissi/ me fulgent. In qua pfectio tam pfectissime re/ gule collapse: ē restaurata ɔ reformata. In qua nullus ɔuentus iuxta pceptum ipsius regule. Nulla pprietas nullus pecuniaꝝ possessor to/ leraf. In qua puritas honestatis ɔ suspecti cō/ sorti fuga colif. Et in q̄ cultus diui officij spūs orōnis ɔ deuotiōis: ɔ bonoꝝ moꝝ ɔtutes sunt in quotidiano augmēto. Et si q̄nq3 ex fragilita te ɔtiu3 ɔtingit: nece est: q2 aut disciplina cha/ ritatiua emēdet: aut talis descendat ad vitā la/ xiore3: q2 nihil imūdu3 diu stat in ipa obsuan̄. qn vel puniaf: vel a nobis pcul vadat. q̄re ɔc.

¶ Scda ps ipsi9 correlarij nūc pbaf hac simitu dine. Exēplatum d3 inseq suū exēplar: ɔ vt ita dicā. Imago vel vestigiu3 debēt durare ad du/ rationē sui presentāti. ¶ Sed hec bn̄dicta ob/

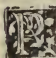
seruata rl'a est exe͂platum sacri euangelij: et vita obfuātiū ipsaꝫ rl'am est vita ap'lica et euāgelica: vt pꝫ in declaratiōib⁹ eiusdē rl'e p sūmos pōtifi ces. q̄ tā diu dꝫ durare q̄diu ipsa ap'lica et euā gelica xp̄i fides. Et iō sic xp̄s orauit p Petro: vt nō deficeret fides sua q̄ est fides eiusdē xp̄i. Ita ap'lica ista sedes auc'te sua dꝫ respicere et cō descēdere oculo sue grē et fauere suis p̄uilegijs huic sancte obseruantie habenti in se ipsam re gulam christi typici benedicti.

Cōfirmat. In morte xp̄i fuit reſuata fides in v̄gine glīosa et in p̄secutōe ip̄i⁹ fidei in p̄mi tiua ecclesia fuit reſuata i paucis ap'lis illratis et simplicib⁹. et tn̄ in dies aucta. Et q: ita fctū ē in q̄si extīcta p̄fectione rl'e minoꝝ. Q: reſuata fuit ei⁹ integritas et p̄fectio in paucissimis fr̄ibus et in illoꝝ p̄secutiōe magis est aucta aliq̄b⁹ ido ctis et simplicib⁹ adherētib⁹ illis p̄ioꝛib⁹ paucis et successiue ad talem numeꝝ reducta qd est de mirādis in toto mūdo. Jō valde ꝯuenit q̄ se des ap'lica manuteneat istā b̄ndictā obſuātiaꝫ ad modū fidei catholice: vſq; ad ꝯsumationeꝫ seculi. p quo dicat ois amatoꝛ et zelatoꝛ eiusdeꝫ xp̄i et rl'e sui vexilliferi Frācisci fiat fiat amen.

Quare ꝯcludat tandē q̄ scā et salubꝛis fuit cogitatio in defunctis p̄ib⁹ nr̄is. vꝫ. scō Ber. btō Joā de capistrano btō Jacobo d marchia zelātissimis p ista obſuan̄. In q̄ diu vixerūt et mortui sunt m̄ltiq; alij fili b⁹: quoꝝ noia scri pta sunt in lib. vite. Et aie in eterna iaꝫ glīant rege ad ap'licā sedē recurrere: et tanq̄ ad oium xp̄ianoꝝ caput ꝯfugere. Appellare et exclama re: vt ide reciperēt sepationē et tuitioneꝫ ac in scā obſuan̄. ꝯseruationē: sicut in fili hi in. c. Ad Romanā sedē. ij. q. vj. Et p q̄ñ pbata est ꝯclō et veritas p̄ncipalis hui⁹ scōe ptis Appologie. In cui⁹ declaratiōe gaudeat familia cismōtane et vltramōtane obſuan̄. q: ex recin su nr̄oꝝ pa trum ad ap'licū tronū. Et ex decretal' b⁹ succes soꝝ Petri donataꝫ ipsis obſuātib⁹ nihil eis de ficit (sicut falso ab aliq̄b⁹ ipingit) de cēntia mi noꝛice p̄fectōis. Integer est. n. oꝛdo integra re ligio licꝫ: nō īegra obſuātia eiſdeꝫ oꝛdis. Un⁹ est ge. mi. caput et obſuātiū. Tn̄ q: vt dr̄ i c le. Exiui solēt ꝯscie timorate i via dei timere qd cūq; deuiū: nō est mirū si ad getādū ꝯsciās fra trū zelātiuꝫ rl'am: vicarius xp̄i cui spālr subij cit. hec rl'a vt dr̄ ca. clemen. ex iuxta et uecia cā

limitauit iurisditioneꝫ et auc'tem ip̄ius gn̄alis mi. circa ipsos frēs de obseruantia. Cui limita tioni tenetur subijci. Jdē ge. mi. si vult effuge re idignationē dei oipotētis ac Petri et Pau li ap'loꝝ eius. Necnō et scī patris nr̄i Frā. cui⁹ intentio fuit etiam p rl'am q̄ qcqd occurreret emēdādum vel corrigēdū in ipsa regula emen daret p istam sedeꝫ ap'licam. Sit itaq; ꝯtentus ge. mi. p̄uisione hac ap'lica et diuina sicuti p̄re sens ge. mi. bene ꝯtentatur. Nec diligenter aliq̄ factum p vicarium xp̄i: qd potuit et debuit fie ri p ipsosmet ge. mi. Nec ponāt manus in ob ſeruātes. Qd si attētarent vltra vel contra dis positionem hāc Eugenianā mandare aut p̄ci pere eis de obſeruātia nulla erit iniuria si recu sabit mādatum tale: ar. c. Julianus et c. nō sem per: et c. si quis ep̄s. xj. q. iij. Et qui oppositum dicit: sic nobis anathema. Pro quo facit quod legit in. c. si is ea. q. vbi dr̄. etiaꝫ si nos aut ange lus de celo euāgelizauerit vobis p̄terq̄ qd vo bis euāgelizam⁹ anathema sit. Et si qs p̄hibi bet vobis qd a dn̄o papa p̄ceptuꝫ est vel impat qd ipse p̄ohibet execrabilis sit oibus qui dili gunt deum. vn̄ si is qui p̄cepit dicit vel imperat p̄eter qd in sanctis scripturis. et sic in scā Eu geniana continetur falsus testis dei aut sacrile gus habeat. hoc vbi. Que oia sunt bene notā da: et pusillis fr̄ib⁹ diligenter declarāda. Nunc tandem ex quo terminata est. ij. pars scī huius defensoꝛij accingo me ad luctam et victoriaꝫ in sequenti parte habendam.

Tertia pars Appologie.

IN tertia parte hui⁹ b̄ndicte Appologie: notāduꝫ q̄ si cut dr̄ in. c. Nō turbat. xxiiij. q. j. so li Petro dictū est. Duc in altuꝫ re te. Et soli ipsi dictū est q̄ mitteret hamū et c̄. vt in. c. Est aliō ea. q et Luc. viij. xp̄s dix. Ap̄s. vobis datū est noscē mysteriuꝫ regni dei. Et Apoc. v. sol⁹ agn⁹ potuit soluē. vij. signa cula. Et adducēdo hec in p̄posito nr̄o dico q̄ m̄ltis datum est disputare scholastice et īterp̄tari Seraphicā hāc rl'aꝫ: vt patuit coꝛrelario p̄mo p̄misso. Sꝫ paucis datū est īterp̄tatiōes veras ap'lice sedis sup ipsaꝫ rl'am positas itelligē. So lis nāq; rl'am istā obſuātib⁹ ꝯcessum est veruꝫ ei⁹ sensum q̄si mysteriū regni celestis bn̄ p̄cipe et p q̄ñ ꝯ̄ta ar. soluere. Nā de⁹ glīosus q est lux

vera illuminans oēm hoīem venientē in hūc mūdum: vt dr̄ in .c. cū ex iniūcto. de heret. z q reuelat abscōdita z pfunda Dan̄ scdo z q dat spm̄ rl̄am ipsam obſuādi: credēdū est ēt ꝙ det eundē spm̄ illū hn̄ itelligen̄. z sic obiectiōes ꝯ obſuan̄. sanctā factas euacuādi: q2 ipa talis lux de⁹odit opa tenebraꝝ: vt dr̄ in eo .c. cū ex iniūcto: z sic odit argu. falsa ꝯ veritatē. Et ꝙ ita sit expientia doceat in sequētib⁹. Solet nāq3 multiplr obijci ꝯ ipsos obſuan̄. ℭ Et p̄ sic. Quod repugnat rl̄e nō stat cū ea. Sed ꝙ qs sit fr̄ minor: z nō obediat mi. ge. repugnat rl̄e in .j. c. z viij. ḡ nō stat ꝙ frēs de obſuātia sint frēs hui⁹ rl̄e: si nō obdiūt mi. ge. ℭ Scdo ar. sic. Unius corpis dz cē vnū caput. ḡ vnius vniuersitatis dz esse vnus p̄latus: alr̄s esset mōstrum. Sz fratres de obſuantia ponunt alteꝝ caput distictū a ge. mi. ergo ponūr mōstrum in familia eoꝝ. Cōfirmaf. q2 capitis nō ē caput. ℭ Tertio sic. Quicqd ipedit frēs ne recurrāt ad ministros puinciales repugnat rl̄e? In ista obſuan̄. est hmōi totū pz de se. ergo zc. ℭ Quarto sic. Quicqd subijcit ipm mi. ge. alteri offō in religiōe ordis minoꝝ repugnat rl̄e z ꝯfundit eā: sz p̄ p̄o fratrū de obſuan̄. ab ipsa Euge. est hmōi. Ex quo ipse ge. obligaf ꝯfirmare vi. ge. quē eligūt z tenet si vult visitare psonalr tm̄ visitare z punire cum ꝯsilio discretoꝝ. Et sic quodāmō subijcit ipm ge. filib⁹ de obſuan̄. in iurisditionalib⁹. ergo zc. ℭ Quinto sic. Ptās pape nō se extendit ad hoc ꝙ duo ꝯtraria stent simul: vt pz de se. ergo ptās pape nō se extēdit ꝙ aliqs sit frater minor z nō obediat p̄lato: pbaf ꝯn̄a. Ex quo. n. oblā est de eēntia voti religiosoꝝ rl̄arū approbataꝝ. vt in .c. cū ad monasteriū. de sta. regu. ḡ est ꝯdictio ꝙ aliqs sit fr̄ minor z nō teneatur obedire p̄lato. ℭ Sexto ar. sic. Pluralitas nō est ponēda sine necītate. vt hr̄ .j. phycoꝝ: z a Sco. sepe ergo ꝯcessa ēt sepatiōe a ꝯuentualib⁹ nō est ponenda electio vi. ge. z vicarioꝝ puincialiū cū sint parati ꝯuētuales stāre oi integritate p̄uilegioꝝ istituere eosdē vicarios. ḡ zc. ℭ 7⁹ z vltimo sic. Nihil est faciendū cū scādalo. vt hr̄ i. c. nihil. de p̄scrip. sz ista separatio a ꝯuētualib⁹ est occasio magni scādali: cū p eam qsi ꝯtinue sint scismata z apud reges p̄ncipes: z alios mūdanos. Immo z in ap̄lica curia ꝯtingunt multe detractiōes z hmōi. ergo zc̄. Possent etiā formari alia argu. que tandem ad idem redeunt.

ℭ Solutiones aūt oium taliū sunt faciles obseruātib⁹: qui hn̄t medullam rl̄e: q2 deus q dat plus. vz. grām obseruādi tātam rl̄am. dat etiā minus. s. illā itelligēdi argu. p rl̄am iuris plus semp in. vi. de regu. iure. Bn̄ tn̄ essent difficiles hmōi obiectiones tenētibus regulā scriptam tm̄. sed in re non obseruātibus. Ideo ad consolationem ipsoꝝ obseruātium singulis dictis obiectionibus est respōdendum.

ℭ Ad p̄mā aūt anteq̄3 rn̄deam formalr argu. suū retorqueaf in caput arguētis. Nā posita illa maiori. s. Qd̄ repugnat rl̄e zc̄. Addo istā minorē p obſuātib⁹ vestire paruulos repugnet regule. z p̄uilegio Marti. v. hr̄e ppriū in cōi z in pticulari. Cape vel succedere hereditatib⁹ frēs hr̄e vestimēta sub habitu ad modū secularium. Ingredi monasteria p̄ter casus ꝯcessos. Et hmōi. Oia hec repugnāt rl̄e, ḡ q in talib⁹ sunt culpabiles non sunt frēs huius regule.

ℭ Sz ne videar fugere argu. Rn̄deo nūc formalr ad illud: z ꝯcedo maiorē ad bonū tn̄ sensum negādo minorē tanq̄3 falsam: q2 stat ꝙ qs sit frater minor cui interdicaf z p̄hibeaf a superiori regule z omniū xp̄ianoꝝ in aliquo particulari obedire mi. ge. Immo z interdicatur ipsi ge. hoc vel illud p̄cipere; sicut dixi in prima parte in declaratiōe .ij. arti de guardiano cui est limitata facultas p̄cipiendi alicui fratri: z tamē ex hoc non pōt ꝯcludi ꝙ iste frater pdat nomē veri fr̄is minoris. Et ꝙ ita sit petatur ab arguēte si valeret hoc argu. Repugnat textui regule ꝙ aliquis frater minor p̄dicet populo nisi prius examinat⁹ a mi. ge. frater B. vel A. nūq̄3 examiati ab eodē. Immo nūq̄3 ab eo visi: p̄dicant pplo. ḡ nō sunt frēs minores? Sū cert⁹ ꝙ rn̄deret hoc nō seq. Quia papa Nico. disposuit i sua decretali ꝙ fr̄ possit hr̄e offi. p̄di. alio mō q̄3 p examē. Mi ge. Sic āt ego dico in pposito ꝙ pa. Eug. statuto ap̄lico disposuit ꝙ ipse ge. mi. hēat iurisditionē limitatā in frēs de obſuan̄. p meli⁹ obſuāda rl̄a. Et sic seqf ꝙ frēs obſuan̄. rl̄am sunt veri frēs istius rl̄e. ergo zc.

ℭ Sed q2 illud p̄mū argu. est multū ꝯnexum cū q̄nto z solutio istius facit ad solutionē illi⁹ z ecōuerso. Idō nūc rn̄deo ad ipsam q̄ntā obiectionem. p̄mittendo tn̄ ꝙ nō sum ita audax ꝙ velim nūc ꝯtēdere de ptāte pape: sicut vr̄ p̄te

dere ipm argu. cũ sit alienuz a bono xpiano de illa disputar. xvij. q. iiij. c. q autẽ. in fi. q2 in eo ẽ plenitudo ptãtis. c. ad honorẽ: de vsu pal. ꝛ qđ ipse approbat debem⁹ ꝛ nos approbare. xxiiij. q. j. c. hec ẽ. Iũcta gl. xxxv. q. ix. c. veniã. Simplr ergo rñden⁹ ad argu. ist. v. dico: qꝫ si aliqđ concludit: ꝯcludit ꝯ arguẽtẽ. q2 posito aũte ex illo seqꝛ qꝫ papa nõ põt facẽ qꝫ illi sint frẽs minores qui habent possessiones: ꝛ hereditates ꝛ pecunias collectas in loculis ꝛ huiusmodi.

¶ Sꝫ tñ nũc talia relinquẽdo p vera rñsioñ. Nõ: qꝫ mltũ differt dicẽ aliquẽ frẽm eẽ exẽptũ ab obia ꝛ aliquẽ eẽ exẽptũ ab obia hui⁹ psone: q2 pᵐ olno eximit ab oi rła ꝛ religiõe approbata. ex quo tollit ptẽ eẽntialẽ voti p qđ qs ponitur in statu rłari. Sꝫ 2ᵐ nõ sic eximit q2 stante voto obie solũ dat ei aliam relationẽ vel subiectionẽ ad aliaz psonã: vt p3 de se. Quo pmisso rñdeꝛ facilr ad obiectionẽ illã. Nam licꝫ papa nõ possit facere: qꝫ aliqs sit fr minor ꝛ non obediat alicui plato in ordie minoꝝ cũ ista ꝯdicãt. Tñ põt facẽ: qꝫ sit fr minor ꝛ nõ obediat huic psone. s. guardiano: vel Mi. ge. Ita qꝫ loco huius det sibi aliũ platũ eiusdẽ ordis: vt. s. dictuz est. Et tũc p carẽtiam obie ad hãc psonã vel illã: nõ tolliꝛ qn sit fr minor: sicut seqreꝛ ipm nõ esse frẽm minorẽ p carentiam obie ad quãcũqꝫ psonã. Et maxie pmuz dcm est vez qn careñ. obedieñ. ad istã psonã singularẽ est causata vel ordinata p supiorem ipsi⁹ rłe cui spectat attẽdẽ ad qetem spũalem oium religiosoꝝ ar. in. c. qꝫ sit. xviij. q. j. ꝛ singulariter ad pfessos huius scẽ rłe vt supra patuit. Et forte non eẽt inutile hic inserere qđ legiꝛ ꝛ notaꝛ. c. vnico. de ele. egro. in. vj. vbi papa disponit qñ epe est insirm⁹ vł senio ꝯfect⁹: vł stult⁹ aut olno inutilis. Ita qꝫ p diuiso diuersa ibi ponit: q̃ ola bñ ꝛ optie possent applicari huic pposito. Sꝫ nolo ola exprimere. Prudẽs lector ꝯsideret ꝛ applicet ꝛ iudicabit eẽ valde bonũ qꝫ ista obſuãtia hẽat vi. ge. vltra ge. mi. q sit: aut subalternatus: aut adiutor: aut supplẽs: vt vicarius vices eius itegre. Et ħ ex dispõne illi⁹ q in terris gerit vicẽ dei. De hmõi aũt alibi plene dixi. An autẽ ꝛ qũo possit papa dispẽsare sup tria vota religiosoꝝ: nõ est pñtis speculatõis. Videant Doc. in. c. cũ ad monasteriũ. de sta. mo. cũ ibi ãnotatis. Vnũ scio in pposito nr̃o qꝫ qcqđ ordiat ipse papa: ꝛ sedes aplica cũ frib⁹ minorib⁹ p obſuãtia rłe ꝛ est ꝛ dꝫ eẽ sm rłam: ꝛ ꝯformie rłe. Et sic seqꝛ. qꝫ meli⁹ viuere qs põt denciari fr minor non obediendo ge. mi. nisi put ex dispõne hac Eugeniana statuit: alis tñ obſuãdo rłam q̃ obediendo eidez ge. mi. ꝛ in alijs trãsgrediẽdo p3 ex quo totum indultũ Euge. est vt pfessus istã rłam: illã obseruet: quã vix bñ alr posset suare. Or bñ nouit Euge. sapia qꝫ rectores ciuitatis disponunt ad silia habitãtes in ca. eccłiastici. x. Quare tandẽ p3 solo obonis quite. Est tñ valde mirãdũ de aliqb⁹ doctis modernis detrahẽtibus bulle Eugeniane dispoñẽtis ad obſuãtiaz rłe sci. F. ꝛ nõ detrahũt puilegijs de directo alterãtibus ipsam rłam ꝛ maxie illi⁹ pfectõis: pp quã deno minaꝛ aplica: ꝛ oino euãgelica: ac sup oẽs alias exaltata. Cõsulẽdũ esset talib⁹ vt pri⁹ eijcerent trabẽ a pprio oculo q̃ viderẽt festucã i alieno.

¶ Ad secũdaz nũc obiectionẽ manũ porrigo. Nã qñ di vnu⁹ corpis ꝛc. Rñdeꝛ qꝫ si argumẽtũ ꝯcludit ẽt ꝯcluderet papã nõ debere dici caput eccłie nec gñalem caput ordis: q2 bñ seqꝛ. Xpe est caput eccłie ad ephesios. j. g nõ papa. Silr scũs. F. est caput ordis. g nõ mi. ge. ꝛ ꝯña p3: ex quo vnius corpis nõ dꝫ eẽ nisi vnum caput. Et iđ p itellectu añtis: dico qꝫ illud est verũ: loquẽdo de corpe nãli: sꝫ nõ de corpe silitudinẽ dicto: ꝛ sic ꝯñtia illi⁹ argumñti est negãda. Or stat qꝫ añs sit vez. s. qꝫ vnũ corp⁹ nãle hẽat vnum caput tm̃. ꝛ tñ ꝯñs sit falsuz. s. qꝫ vniuersitas aliq̃ dicta corp⁹ p silitudinẽ hẽat plã capita. videm⁹. n. in multitudine ciuili: q̃ hꝫ rectorem p capite: ꝛ regem ẽt: q est caput totius ciuitatis ꝛ regni. Ita dicim⁹ qꝫ mulieris caput est vir ꝛ eiusdez mulieris caput est papa ꝛ chri stius saltem de ecclesia sancta nullus dubitat papaz esse illius caput ꝛ xpm. Et tãdem in pposito nr̃o dico: qꝫ nõ repugnat Vi. ge. esse caput collegij fratrũ regulam obſuãtiũ cuius etiã Mi. ge. est caput remotũ. E. sic nõ legitur aliquod mõstruz de duobus capitibus super corpus aliqđ misticum. Et ex hoc p3 quid dicendum ad ꝯfirmationez qꝫ capitis nõ est caput. Hoc eniz tantũ vez est de capite nãli: sꝫ de mistico est falsum: vt p3 in exemplis datis. Nam paterfamilias subest capiti ciuitatis: qui tamẽ est caput mltitudinis domestice. Et viro q est caput mulieris pest xpe caput fideliuz. Et papa caput

pa caput ecclesie b3 xp̄m caput. ergo nō repu-gnabit q̄ vi. ge. sit caput ⁊ hēat caput: supra se. Et si qui ex hoc inferrent q̄ si ge. mi. est caput collegij frm̄ de obseruantia. ergo pōt visitare ⁊ excōicare ⁊c̄. Negat̄ ꝯn̄tia. Ex quo per suppremum caput qd̄ p̄eminet ipsis ge. mi. ⁊ vi. ge. a quo oīs iurisditio illoꝝ depēdet limitauit ge. mi. etiaz q̄ sit caput: mō quo supra dictum est.

¶ Ad tertiam obiectionē. Primo retorqueri pōt in caput arguentis sic. O ē qd̄ impedit recursum ad sup̄iorem repugnat rl̄e: sed quidam de quoꝝ numero est arguens: laborant impedire recursum frm̄ regulam obs̄uātium ad oino veꝝ sup̄iorem papā ⁊ recursum iam habitum infringere: ergo repugnat regule. Immo repugnat regulis vl̄is ecclesie. vt in secūda parte dictum est. S3 relinquēdo istam reobiectionem ad ar. dico q̄ maior est falsa. Quia etiaz ge. mi. posset instituere in p̄uincia vnuz frēm ad quē recurrerēt alij frēs in causis regule; ⁊ tamē nō cessare mi. p̄uincialem. Et hoc nō repugnaret regule maxime qn̄ id faceret bona causa: q2 sic non tollit̄ illud in quo essentialr̄ stat iste recursus: q2 ad mentez regule sufficit q̄ habeat̄ prelatus huius ordinis ad quez frater recurrat in casibus datis per regulam. Et in casu nr̄o hūc talem hn̄t obseruātes: ⁊ iō nō solū maior. Immo ⁊ minor argumēti est fals̄a: q2 falsuz est: q̄ in ista obseruātia impediat̄ frater hui⁹ regule recurrere ad p̄latum p̄sidentē in tota p̄uincia in casibus reseruatis ad moduz regule. Qui talis recursus est eē̄ntialis in puncto regule loquente de recursu: vocetur mō ille p̄latus aut mister aut vicarius: q2 ad modū Ro. me. Pij. ij. credo q̄ verius mister p̄uincie saltē coram deo sit ille qui p̄sidet tali p̄uin̄. cū obs̄uātia regule ex qb⁹ sequit̄ q̄ sicut illa maior est falsa. s. q̄ sit cōtra rl̄am ligare auc̄tem mistri p̄uincie p̄ sup̄iorem. Ita minor est falsa. s. q̄ in ista obs̄uātia impediat̄ oino recursus ad auc̄tez mistri. Ex quo nō facim⁹ vim misteriatus in noīe tm̄: q̄re ⁊c̄.

¶ Ad quartaz obiectionē negāda est maior ⁊ minor: q2 vtraq3 est falsa. De maiori p3: q2 si papa vel capl̄m gn̄ale instituerent duos frēs p̄uenales sindicos sup offm̄ gn̄alatus qbus oino ipse gn̄alis teneret̄ reddere rōnem villicatiōis sue: ipse gn̄alis in hoc subijceret̄ ipsis sindicis: vt p3. Et tn̄ hec subiectio non esset ꝯtra rl̄am. Ad qd. n. ita diligenter instituto: regule subiecisset totaz rl̄am sedi ap̄lice. Immo ⁊ p̄ter. to: aliquo mō si nō posset ipsa sedes ap̄lica ordinare ⁊ statuere aliqd p̄ obseruan̄. eiusdem rl̄e? Et ideo qcq̄d papa ordinat ad integrā obseruātiā illius est s̄m rl̄am. Et in hoc multi decipiunt̄: q2 nō itrāt medullā ip̄s⁹ rl̄e. Propterea ampli⁹ dico. s. q̄ si papa disponeret duos bonos frēs obs̄uātes regulā qui discurrerēt reformādo cōuentus ⁊ ligādo man⁹ auc̄tem ēt cum censuris mistroꝝ: vt se nō itromitterent de visitatōe frm̄ aut monialium. Tūc ligata eēt ptās ministroꝝ. ⁊ tn̄ nō esset ꝯtra regulaz. Immo s̄m regulam: ⁊ s̄m mētem scī Frācisci: ⁊ s̄m dispōnē iuris cōis: falsitas do minoris ēt p3: q2 ista ꝯn̄a nulla est Eugeniana p̄uisiō statuit q̄ ge. mi. cōfirmet Ui. ge. ergo subijcit Mi. ge. ipsi Ui. ge. Nec illa ēt est bona ꝯn̄tia. Uicarius gn̄alis pōt visitare s̄m formā iuris cōis frēs obseruantes. Et ge. mi. nō pōt visitare isto mō. ergo ge. mi. subijcit̄ fribus de obseruan̄. Quis eni nisi oino imp̄udens diceret q̄ ex eo q̄ ptās ordinariorum est restricta circa exēptos q̄ ipsi ordinarij subijciant̄ exemptis: q2 magis est ecōtra ar. cle. p̄ma de p̄uil. Sicut nec ex hoc q̄ vi. ge. possit plus erga frēs sibi cōmissos q̄ gn̄alis dr̄ subijci ipse ge. Sicut lic3 plus possit ep̄s erga suos diocesanos q̄ archiep̄s nō seq̄t̄ archiep̄z subijci ep̄o: q2 magis est oppositū p̄ notata in. c. pastoralis. de offi. ordi. ⁊. c. suffraganeis: extra de elec. Et qn̄ dr̄. Cogit̄ ꝯfirmare. g̊ subijcit̄. Negatur ꝯn̄tia: q2 qlibet talis ad quē spectat ꝯfirmatio de iure tenetur ꝯfirmare. quē ius nō repellit. c. nihil. de elec. Nō tn̄ seq̄tur. q̄ ille superior obligatus ꝯfirmare ex hoc fiat inferior: vn̄ ⁊ in. c. j. d̊ supple. negli. p̄la. p̄cipit̄ q̄ ep̄s bn̄dicat abbatē electū qn̄ humilr̄ fuerit req̄sit⁹. ⁊ tn̄ nō ex hoc seq̄t̄ ep̄m īferiorez esse abbate: ēt q̄ si recusat ꝯfirmare: ipse abbas pōt vti offō suo. Facit ad ista Cleme. dudū. de sepul. vbi ep̄i cōpellunt̄ admittere p̄ntatos religiosos p̄ ꝯfessionibus audiendis qn̄ sunt sufficiētes alias hn̄t p̄ admissis. s. si hotez. cle. Etiā ad id fac̄ c̄le. j. d̊ so. cōpe. vbi cōpellitur ep̄s req̄situs ab alio ep̄iscopo exulato ponē trībunal in sua dioceſi. Et tn̄ ex his nō sequit̄ ep̄oꝝ req̄sitos esse īferiores religiosis vel ep̄is alijs req̄rentib⁹. Quare tandem dico q̄ nec ex restrictione auc̄tis mi. ge. p̄

bullaꝫ. Justis de causis facta. Nec ex hoc ꝙ te/netur ɔfirmare vi.ge. pôt dici ipꝫ mi ge. subij/ci ipsi v. ge. vel ipsis obseruātibus: igitur ꝛc.

¶ Nūc p̄o r̄ñsione .6. obiectiōis p̄mitto. p̄mo ꝙ electio p̄lati quātum spectat ad p̄ñs r̄ł'ariter ptinet ad collegiū. Vide qḋ legit̄ ꝛ notat̄. c. j ḃ elec. Et .53. di. in m̄ltis. c. Et .xviij. q. ij. sic̄r. Et talis electio qualr̄ debeat poti⁹ fieri de gremio illi⁹ collegij q̄ȝ de extraneis. vide .61. di. in mul tis capi. ꝛ ēt .8. q. 1. Sic ēt quō debeat eligi me lio: ꝛ p̄stātio: h̄r .8. q. j. c. lꝫ. Scḋo p̄mitto ꝙ p̄ uisio p̄lati melius fit p electionē q̄ȝ p institutio/nem. p̄bat̄ sic. Per illā viam melius est assumi p̄latum alicui⁹ collegij qua ɔtingit melio: ē in/ueniri. Sꝫ electio est h̄mōi ꝛ nō institutio: q: ele ctio seq̄tur maturā ꝛ p̄ↄsiliatā deliberationē: vt pꝫ. iij. Eth ycoꝝ. Sꝫ institutio q̄nq꞉ seq̄t ip̄aꝫ affectionē: saltem vt in plurib⁹: q: in instituente facilius cadit corruptio q̄ȝ in tot electorib⁹. er/go ꝛc̄. His p̄missis pꝫ qḋ r̄ñdēdū ad istā sextā obiectionē: q: negāda est illa ɔñtia. Patres cō uentuales sunt parati s̄uata integritate obs̄uan/tium instituere Vi. ge. ergo electio vi. ge. est fru stra. Pꝫ. n. illud non esse frustra qḋ est cōforme r̄łe sacroꝝ canonū qualr̄ est electio p̄lati. ꝛ non institutio. Silr̄ pꝫ nō esse frustra ex alio: quia si Re. mi. habuisset instituere vi. ge. credunt ipsi obseruātes ꝙ sua obseruātia non durasset vsq꞉ ad hāc diēꝫ. Et cām hui⁹ ex silentio lecto: ad/discat. Quare tandeꝫ ɔcludit̄. ꝙ nō seq̄t. Plu/ralitas nō est ponēda sine necītate. ergo nec est ponēda electio vi. ge. vel est tollēda dispō Eu/geniana p obs̄uāda r̄ła. ¶ Ad vltimū de scan dalo: anteq̄ȝ r̄ñdeam formal̄r. Petat ab argu/ente qḋ sit de nā sui magis scādaluꝫ toti mūdo an f̄res obs̄uātes cuiuscūq꞉ religiōis eē sepatos a ɔuētualib⁹ p bona obseruan̄. r̄łe. An aliquos viuere laxatis habenis cū manifesta transgres/sione r̄łe eoꝝ. Silr̄ qḋ sit plus ɔ̄tñū r̄łe. An h̄re p̄uilegiū adiuuās p obs̄uan̄. r̄łari. an p̄uile/giū de directo ɔ̄ essentia regule. Et specificādo de nobis mino:ib⁹. Cōparent̄ p̄uilegia Euge/niana ꝛ Pyna data obs̄uātib⁹ p r̄ła bñ ꝛ tuto obs̄uāda. ꝛ p̄uilegia sixtina data alijs p heredi tatib⁹ capiendis ꝛ p possessiōib⁹ ꝛ ꝓuētib⁹ ha bendis. Et iudicet sapiens qḋ hoꝝ p̄uilegioꝝ ɔtrarium sit r̄łe ꝛ mēti institutoris ipsius. Et iō stupe nō desino q̄ñ legi hoc argumētuꝫ in quo applicat̄ ad scandalū illud qḋ est deus hono: ꝛ ꝛ glo:ia. Reges: duces: dn̄ia: ciuitates: nobiles: populares: mulieres. Et cuiuscūq꞉ ɔditōis vi/ri: singulariter aūt p̄lati curie ap̄lice boni sint testes huius veritatis. Immo amplius dicēdo. Nescio q̄ȝ excusationē p̄tēdere possint vr̄i oēs regulares qb⁹ ɔstat q̄ȝta sit obligatio refo:mā/di mōasteria sua collapsa ab obs̄uan̄. r̄łe: vt i. ij. pte mōstratū est. Et tñ q̄dam illoꝝ p̄seuerāt in exp̄ssa trāsgressiōe. Hoc eēt scādalū remouēdū qḋ ingerat mētes pusilloꝝ ꝛ q̄nq꞉ p̄fectoꝝ. Sꝫ q: vel⁹ mūdo a scandalis ipsi sibi p̄caueant. Iō diligētia moderni mi. ge. in ordie mino:ꝝ q ma nū posuit ad fortia p refo:matiōe ɔuentuuꝫ est laudāda. Nūc tādeꝫ his postpositis r̄ñdeat̄ ad arg^m formal̄r. In quo nego illā ɔñtiam. Nihil oꝫ fieri cū scādalo. ḡ obs̄uan̄. nō debēt separi a ɔuētualib⁹: q: sepatio de scō nō est scandalosa: imo esset scādalū si vnirent̄ añ cōpletam refor/mationē. Cui⁹ rei signū efficax est ꝙ si vnus de aliq̄ obs̄uan̄. trāsit ad laxatē viuētes: scandali/zant̄ nō mō extranei: sꝫ ēt ɔsanguinei: q: sciunt istū trāsitū eē de p̄fecto statu ad imp̄fectuꝫ. Et breuiter quoad opiouē bolum: hoc est veꝝ: q: q̄ñ oēs tenent claustrū obs̄uan̄. aliquoꝝ eē na/uiculā in qua est Petrus. Et claustrū illoꝝ q r̄łam nō obs̄uant eē nauiculā in qua est p̄ditus discipulus. De q̄b⁹ ambob⁹ hꝫ in. c. Nō turbat̄ 24. q. j. Et dato sꝫ nō ɔcesso ꝙ apḋ aliquē scā/dalū eēt ista sepatio nō seq̄t ex hoc ꝙ obs̄uan̄. ex Eugeniana ɔuisione debeat infrīgi. Quia vt di in. c. q̄ scādalizauerit. de reg. iu. vtilius scan/dalū nasci p̄mittit̄: q̄ȝ veritas relinquat̄. Et ibi glo. ponit tertiā veritatē quaꝝ q̄ȝtū spectat ad p̄ñs p̄ma est veritas vite: q̄ nunq̄ȝ relinquēda est p scandalo passiuo cuiuscūq꞉. Et sic in n̄ro ꝓposito nec bona obs̄uan̄. q: ēt ista sepatio nul lā difformitatē facit in ipsis obs̄uātib⁹ qui sunt vniti vō capiti x̄po ꝛ btō. F. ꝛ r̄łe: qḋ non pōt dici de religiosis illis q voluntarie p̄sistūt in ex/p̄ssa trāsgressiōe votoꝝ. Q: vt sic sunt diuisi a vō capite p⁹ ꝛ 2⁹ puta eoꝝ patrono ꝛ instituto re. q̄re ꝛc̄. ¶ Ex his igit̄ oib⁹ pꝫ qḋ dicēdū ad oēs obiectiōes p̄dictas: ꝛ qualscūq꞉ alias. Et in h̄mōi sermonib⁹ terminat̄ tādeꝫ breuis hec (sicut p̄miseram) p seraphica obs̄uan̄. Appologia. ¶ Habetis igit̄ o patres mei vener̄. Vicarij de Eugeniana ɔuisione ꝛ r̄ła obs̄uanda ac p vos

obseruata sub breui defensorium:breuissimo et tpe editū.Nec mirū:vt dixi sup quia nescit tarda mo limina spūs.s.gratia qd vt facilius ad manus vras et vrorum frīm perueniat:accuratissima, diligētia venerādorum prm Cōmissariorum pulcrarum cismōtanarum et vltramōtanarum i hac Ro.cu.iā impssum videtis.Nō igit vos in posterum pturbet:si q in scō sub nro viuēdi mō et rtam obseruādi iserit molestia.Silr nec vos terreat aliquorum psecutio:quia ppriū est pie viuere volētium:vt eximius doctor gentiū dicit psecutiōes pati.Et sp mali bonos psequunt:vt ht.ij.q.ij.Nulli dubiū facit.c.sug gestū.vij.q.j.Quare male sentiētes sentiāt quod velint de vobis dū mō obseruantia rle firma sit.In qua et firmat pscia vestra mō quo dicit Aug.in.c.senti.xj.q.iij.et facit.c.inter vba et.c. In cūctis ea.q.Sitis memores snie Aug.dicētis.Qui iustus est:et iniuste maledicit pmium sibi reddit.xj.q.iij.c.q iustus.Est tn cōpatiendū aliqbus religiosis nri tpis q dicūt bonū malū:et malū bonū:lucem tenebras:et tenebras lucem:dulce amarum:et amarum dulce:vt in Esa.legitur:et quotat ea.cā.et.q.a gratiano. Sz si ad id vētum esset q psecutio talis tāgeret statuz scē obseruātie et Eugenianae:imo aplice prouisiōis. Tūc itrepide et audacter ex aduerso resistite:ac qsi in tali spūali bello vos ipsos in murum opponite p celesti hoc indulto et remedio:sicut a sstis docet in.c.Aduersitas.vij.q.j.vbi papa Greg. loqtur de resistētia platorum cōtra psecutores scē fidei.Facit p his qd ht et notat in.c.qd dei timorē.de sta.mo.vbi colligit:q parochiani pñt instare:vt hēant psbrm gratū.Et eodē modo pñt istare sm Hostie.p eius admonitioū.si male viuit:quia eorum iterest ne sub malo pastore piculū icurrant.Ar.8 q.j.c.Audacter.Et snia Isidori in.c.q psentit.xj.q.iij.multū fauet vobis dicētis.Qui psentit peccātibus et defendit delinquētem maledictus erit apud deum et hoies hec ibi. Lector pius et deuotus applicet:quia bñ pro hoc negocio.Et quia arma militie nre nō sunt carnalia.Jō in tali lucta recursus ad sedē aplicaz est honesta armatura. Proprium.n.eius est gescē in quiete subditorum et foueri illorum pace.vt ht.c.j. de offi.leg.in.6.Jmmo et eius officij est excutere onera subditorum:et eorum scandala remouē:vt dr ibidē.Pro his facit qd legit et notat.c.Nimis praua.el pmo.et el scdo.de exces.pla.et cle.vni/ca eo.ti.vbi apparet:quantum sit cordi pontificū prebere auxiliuz obseruantibus rlam scī Frā.etiaz ptra grauamina posita eis ab ordinarijs locorum.Silr facit Cle.dudum.de sepul.vbi papa cōpatiens tribulatis subditis maxime fratribus vel religiosis dicit.Nos āt Pij pris more laudabili moleste ferētes icōmoda filiorum et c. Nec mirū quia semp successor Petri et Jesu xpi vicarius magnū hz zelū p lucrifaciendis alabus:vt in.c.ps.d homi.in.6.et Cle.j.de magi.Nā apsica hec scā eccsia.dr et est mr et magistra oiuz fideliū.c.vnico.de sum.tri.et fi.catho.in.6. Nec in hoc casu:fit distinctio illorum q in remotis viuunt.Ut vos pres vltramontani:quia iste accessus ad hāc sedē est cōis oibus hoibus totius mūdi:vt ht in.c.Cū de diuersis:de puil.in.6.iuncta gl. Intellige tn si sint fideles:quia de his qui foris sūt.nihil ad eā.xj.q.iij.Inter vba et.c.gaudemus de diuor.Tandē o pres mei hac galea euangelice veritatis que in vra scā obseruañ.relucet et aplice benignitatis multiplicibus puilegijs et deuota affectione oium xpianorum bñ sententiū de fide muniti et precincti posterum et de cetero. Nemo vobis molestus sit:quia portatis stigmata typici iesu in obseruata et obseruāda rla vra gra ipsius typici iesu:cum gra veri dñi iesu sit semper cū omnibus vobis Amē.Amen.

¶ Noui pres veñ.q plenitudo dine grē:nō indiget hūana additiōe nec vlla regrit hūane cōmēdatōis augmēta.vt dr in.c.Si ois.6.q.j. Supuacuis.n.laborat impendijs q solē certat facibus adiuuare.vt dr ibidē.qd p tanto dico:quia et q Eugeniana et aplica puisio circa obseruantiam frm minorum sit de se plena dina gratia et veritas vite ipsoruz claritate dini solis appareat:ita q nō idiget adiuuari facul is doctorum.Quia tn oculus nr ad tales vitates spūales qsiqz est sicut oculus noctue ad lumē solis:et i cognitiōe altissime vitatz vtile ē manuduci a doctoribus mistrz vitatis.Jō hic isra ponunt.Qui et qles doctores sādiu psuluerūt:approbarūt et pfirmarūt cū ppa subscriptōe:et pprioruz sigilloruz mūimie. sup Eugenianā dcretalē disponētē frēs de obseruañ.nūcupatos separi a puētualibus mō quo et fit et i posterum fiet deo auctore saltē vsqz ad pscetā reformationē illorum inceptā a moderno ge. mi.Et cū integrū sit iudicuz qd plurimorum sententijs approbat.20.di.c.de hils.et d of.dle.c.p:u/

dentiã ꝛ ele. p̄ita de sen. exco. Jõ nõ videretur tutũ q̄ Doctores nr̄i tp̄is nõ ↄformarẽt se tot ↄsilijs sapientũ p̄rũ suoꝝ. Ar ꝛ papa Gregori⁹ in.c. De Cõstantinopolitana.di.xxij. paratus erat imitari minores in bono. Et Aug. a puero nonduꝫ anniculo parat⁹ erat edoceri.xxiiij. q.iij.c. Si hẽs. Aliter si bono ↄsilio ãtiquoꝝ: ꝛ p̄m suoꝝ nõ crederẽt. qd̄ de⁹ auertat digni essent amittere dignitatẽ doctorat⁹: vt dicit glo. in.c. puenit. §4. di. Exẽplo roboam q̄ Seniori b⁹ nõ credidit. 7.q.j.c. õniq̄. Nec istud eẽt mirũ vel incõueniens. Ex quo ẽt ille q̄ existimat se esse p̄rimũ ita vt bona q̄ viderit discere ↄtẽnat stult⁹ fit ẽm eũdem Greg. in eo.c. de Cõstãtinopolitana. Saltem tales essent multuꝫ rep̄hensibiles ↄtradicendo consilijs tot sapientũ. ar. in dicto.c. puenit. ¶ Doctores aũt q̄ ꝛ quales sint qui ad fauorem ꝛ maioreꝫ firmitatem. Eugeniane dispositionis consuluerunt. Sunt infrascripti oẽs excellentissimi ꝛ famosissimi.

D. Marianus Sozinus. J.v. Doctor ꝛ aduocatus concisto.

D. Antonius decapharellis. J.v. Doc. ꝛ aduocatus. consistorialis.

D. Baptista de sancto Petro de Bon⁹. J.v. Doc. bon. Ciuilia Jura legens.

D. Melchion de miglo. J.v. Doc. Sacros canones legens in Boñ.

D. Angelus de gambiglionib⁹ de aretio. J.v. Doc. Jura Ciuilia. Ferrarie legens.

D. Andreaꝫ Bentij. J.v. Doc. Ferrarie. Jura Pontificia legens.

D. Ugolin⁹ de Arimino. Artioꝫ ꝛ. J.v. Doc.

D. Franciscus de Porcellinis. J.v. Doc. Miles ꝛ Comes. Jura. Ciuilia Padue legens.

D. Jacobus de zochis de Ferraria. J.v. Doc. Jura. Cano. Padue legens.

D. Frãciscus de Acoltis de Aretio. J.v. Doc.

D. Franciscus de ptholomeis decretoꝝ Doc. Canonicus Senensis.

D. Joãnes de magnanellis. J.v. Doc. Seneñ.

D. Galgan⁹ Burgeñ. d̄ senis. J. vtriusq̄ Doc.

D. Burgesius de Burgeñ. decre. Doc. ꝛ canonicus Seneñ.

D. Joannes ep̄s Grosseti. decre. Doc. Seneñ.

D. Joannes de cinugijs. decre. Doc. Seneñ.

D. Frãciscus de Thomeis de Agla. d̄cre. Doc.

D. Alexi⁹ Ep̄s ꝛ Comes clusinus. d̄cre. Doc.

D. Baptã de Cazalupis de sancto Seuerino. J.v. Doc. Ciuilia Jura legens Senis.

D. Bñdict⁹ d̄ bñdictis d̄ Peruño. J.v. Doc.

D. Contes de Jsachis de Perusio. J.v. Doc.

D. Bald⁹ d̄ bartolinis de peruño. J.v. Doc.

D. Philipp⁹ d̄ frãchis d̄ Perusio. J.v. Doc.

D. Hieronymus Angeli de magiauellis. J.v. Doc. de Floreñ.

D. Antonius de Pratoueteri. J.v. Doc. Senis. Jura Ciui. legens.

D. Bartholomeus de herculanis leguꝫ Doc. Jura. Ciui. legens. Boñ.

D. Martinus de laude. J.v. Doc. ordinariam legens Ferrarie.

D. Jacobus de Puteo. J.v. Doc.

D. Antonius rosellus. J.v. Doc. aduocat⁹ cõsistorialis: ꝛ pauperum.

D. Lucas Grassus. J.v. Doc.

D. Rolandus de Curte. J.v. Doc.

D. Stephanus de Fazardis. J.v. Doctor.

D. Augustinus de Marzarijs. J.v. Doc.

D. Hieronymus de Mangiarijs. J.v. Doc.

D. Laurentius de ỹlimbardis legum Doc. ꝛ Miles.

D. Georgius de tortis. Legũ Doc. ꝛ Comes.

D. Jacobus de Ricijs. J.v. Doctor.

Sup̄scripti excellẽtissimi: ꝛ famosissimi Doc. p̄p̄ria manu subscripserũt ꝛ p̄p̄rijs sigillis munierũt dicta in fauoreꝫ istⁱ sanctionis eugenianę. ¶ Et si q̄reret diligens lector vñ est: q̄ p̄nolati tot docti Doctores itavnanimiter: ꝛ cõcorditer Cõsuluerũt: scripserunt: ꝛ sigillis proprijs munierunt super hanc Eugenianam determinationeꝫ posset di. q̄ hoc fuit: q2 illorum mens ꝛ intellectus illuminabaẗ ab illo spiritu ṽitatis q̄ illuminat oẽm hominẽ venienteꝫ in hũc mũdũ. Dũ tñ nõ ponat obijcem huic illuminationi. Nã vt Leo papa dixit. in.c. Cũ beatissim⁹. xxiij.q.j. de eodem fonte gratie vnus est spiritus discipulorum ꝛ Magistri nec aliud potest docere ipse discipulus q̄s magister tradiderit. vñ ꝛ in.c. Relatum di. xxvij. valde rep̄hendunẗ qui docent non ẽm traditiones patrũ: sed ẽm suum sensum. maxime qñ loquunẗ de sacra scriptura quam ꝛ qui male interp̄tãtur dñr lebriari vino: ẽm Hiero. sup Esaiaꝫ vt hẽ in.c. vino inebrianẗ eadẽ di. Et iõ Marcellus papa. roga: ep̄os Antiochie vt nõ doceãt aliud

aliud q̄ qđ a.b. Petro. Et reliquis apostolis: ⁊ patribus acceperint. xxiiij.q.j.c. Rogamus. Qui eni male interptant vel intelligūt ipsas sacras Scripturas ⁊ veri magistri. Et in casu nostro sancte Matris ecclesie:que est mater ⁊ magistra oium fideliū vt supra clare mōstratū est:talib⁹ deberēt Aures.pscindi vt dicit glo. in co.c.vino.⁊ hr bonus tex.in.c. Si petrus. xxiiij.q.j. Iuncta glo. Et applicādo pdicta ad ppositum quesiti dico q̄ cū ante ⁊ post notati docti doctores fuerint veri xpiani ⁊ Sacrorū canonū recti pfessores nō inebriati vino aut sicera hūane sapientie aut ppij sensus:non potuerūt aliud docere cōsulere aut approbare q̄ qđ in fonte diuine gratie hauserāt ⁊ a vo Magro aplico.trono.⁊ sanctoꝝ pontificū doctrina didicerāt ⁊ docuerāt. Cōstabat enim illis q̄ vltra veteri ⁊ noui testamenti scripturas omnia determinata in Sacris ꝯciliis ⁊ a sanctis successorib⁹ Petri magnā vim:⁊ auctē habēt in fide catholica. Quare nec mirum si pro hac sancta obseruantia a Cōuentualibus separata affectuose insudarūt ⁊ diligētissime ꝯsuluerūt. Cū illa nō habuerit originē a carne vel sanguine:vel a mūdana fictione. Immo fuit a spiritu Sancto inspirata Et a sede aplica multipliciter roborata:priuilegiata:⁊ approbata. Et qđ Ita sic patet ꝯsideranti scripta. ¶ Sacre familie frm minoꝝ rꝑam sancti seraphici Francisci obseruantium. Initiū fuit in ꝯcilio ꝯstāciensi. Anno.1415. In quo sede vacante fuit datum decretū singulare trib⁹ puincijs vltramōtanis illaꝝ frēs de obseruantia eximens a gnāli:⁊ puincialib⁹ ministris ⁊ ponēs sub imediata obediētia Vicarioꝝ. Et post duos annos electo ⁊ assumpto ad papatū. Martino.5.ꝯfirmatū fuit Idē decretū ab eo anno.3.sui pōtificatus:dum esset florentie. Anno vo.M.cccc.xxx. facta fuerunt statuta q̄ dr̄ Martiniana p reformatione totius ordinis. Et sic necessario reuocatum est decretū illud ꝯstantiense:mortuo vo Martino ⁊ electo eugenij.4.celebratū est ꝯciliū basiliense. Anno.1435. Anno.5.sui pōtificat⁹. In quo fuit ꝯfirmatum:decretū pri⁹ datū fratrib⁹ de obsuātia in pfato ꝯcilio ꝯstātiēsi Et hoc pp publicas puaricatiōes frm in nullo obsuātiū martinianā reformationē. Sz āno. D. Mille⁹. cccc.xlvj. Pōtificat⁹ ipsi⁹. D. Eugenij āno.16.

fuit data bulla ipsis frib⁹ d obsuañ. Segregās eosdē a ꝯuentualib⁹ nō quo nūc vtunt: ⁊ viuunt q̄ dr eugeniana sup quā ⁊ p qua sūt positi ⁊ declarati illi.7. Articuli in pria parte appologie pñtis ⁊ facta illa tot ꝯsilia doctoꝝ supra memoratoꝝ. Ingresso vo viā vniuerse carnis euge.elect⁹ fuit ad papatū D. Nicol.v.q ꝯgregatis plusq̄.30. Doctorib⁹ famosissimis p examinatiōe bulle eugeniane. Et habita relatioñ. q̄ illa erat rationabilis honesta ⁊ necaria.eamdē ꝯfirmauit ⁊ approbauit. Quo dfuncto ⁊ ad papatū Calix.3. Assumpto. Hāc qde obsuañ. a ꝯuētualib⁹ separatā i suo statu religt. Licz in qbusdā pticularib⁹ alterauerit. Cōfirmata tamē pncipali sepatiōe frm de obseruañ.ab ipis ꝯuētualib⁹. Sz post Calix.ad apicē apostolice dignitais Pio.ij.posito.qcqd pfat⁹ Eugeni⁹ statu erat circa istā bñdictā obseruantiā restaurauit ⁊ ꝯfirmauit ⁊ ad illā ipsos obseruātes reduxit reuocādo alteratione ipsi⁹ D. Calixti.⁊ idē postea fecit Successor eiusdē Paulus secūdus aliqb⁹ sup additis p maiori quiete:tā obseruātiū q̄ ꝯuētualiū. Sz ⁊ fe.me. Six.iiij.⁊ Inno. viij.qcqd pdecessores sui circa obsuātes ordinauerāt aplicis litis roborāret. Modernis quoq̄ tpibus in sede Petri Alex.6.stāte ⁊ sedente solemni rescripto ēt sepe replicato. Ipsa Eugeniana bulla cū oibus sequētib⁹ bullis q̄ de concordia nūcupat est ꝯfirmata:approbata:⁊ roborata. Et sic tādē ex ista hystoriali dclaratioñ. facilē patere pōt si hoc op⁹ obseruātie dispōne. est a deo vel ab hoibus. Et si arte hūana vl mūdana scia est adinuētū q̄ clara luce manifestuz est q̄ a solo deo.a solo deo est. Et ēt pz qualiter tot pudētes ⁊ sapiētes doctores nō potuerūt nec debuerūt ꝯdicere totiēs repetitz litis aplicis. Iđ si iniquū ē sapiētiorib⁹ ⁊ doctorib⁹ nō credere:vt dicit Leo papa.in.c.qui autem.xxvj.q.iiij.multo est iniqui⁹ nō attēdere ad ppricas voces ⁊ lias aplicas seu euāgelicas auctēs s; ad semetipsos recurrere p cognoscēda aliqua dina vitate vt ibidē dr. Pro hac ergo inigtate vitāda ⁊ fugiēda Doctissimi sacroꝝ canonū doctores.tā supra quā hic infra nominati in sua sapientia stulti efficerentur:⁊ ne in audacia proprie psumptiōes perirēt sua dicta scripta consilia ⁊ determinationes in hac Eugeniana dispositione aliorumq; pontificuz

ꝯfirmatione oīno se ꝯformarūt. Et valde timē dū esset: si q̄ sibi nimis sapientes ⁊ pecunia corrupti huic apostolice ⁊ diuine dispositioni cōtraire: ⁊ ꝯtrariū scribere p̄sumerent: q2 sic certe oipotentis dei ⁊ apostoloꝝ eiꝰ Petri ⁊ Pauli indignationem statim incurrerent. Immo ⁊ si correcti suum pestiferum dogma emendare nollent sed pertinaciter defensarent de heresi essent suspecti. Pro quo facit sententia Aug. in. c. Qui in ecclesia. 26. q. iiij. Quare ⁊c.

¶ Nūc igit̄ ad vos. O. meos doctores eximios ⁊ p̄claros q̄ cū corporali p̄ntia estis in vrbe ⁊ cū celebri noīe in toto viuitis orbe me ꝯuerto ⁊ humiliter supplico vt hu:c appologie breuem subscriptionē ⁊ cōprobationē propria manu factā nō denegetis q2 eidē ad magnū erit robur ⁊ auctēm. Uos tandē q̄ estis v̄itas fidei magistri ⁊ zelantissimi defensores: castigate ⁊ emendate quicquid in ea vitiosum aut nō bñ digestum est. Catholicas autem conclusiōes: lumine ⁊ claritate sapientie v̄re approbate ⁊ testimonio vestro defendite ⁊ securas huic seraphice obseruantie donate. Nam vestra attestatio ab omnibus pro celesti oraculo habēda est.

¶ Explicit opusculum irrefragabile.

Minorica

elucidatiua rōnabilis separationis frm̄ minorū de obseruantia ab alijs frībꝰ eiusdē ordinis: in quo cōtinet̄ materia multū exq̄site ventilata ⁊ discussa qua lectori via paratur: vt clariꝰ ⁊ p̄fectiꝰ sciat originē ⁊ differētiā frm̄ minoꝝ de obseruātia vulgariter ex nūcupatoꝝ sub vicarijs xp̄o militantiū. Et illoꝝ frm̄ minoꝝ q̄ de communitate seu coletevel coletani nominantur ⁊ sub mi̅strio referūtur deo seruire. ¶ Nouerit quapp huius libelli lector ⁊ inspector q̄ in eo sint duo tractatus. Quoꝝ primū composuit q̄dam ep̄s frater minor q̄ pridē aliquot ānis cōiunxit se frībus de obseruantia: sed rediens ad suos frēs de cōmunitate suffraganeus ordinatꝰ vitā ⁊ ꝯuersationē dictoꝝ frm̄ de obseruantia nō tā subtiliter q̄ȝ nequiter fraudulenter ⁊ maliuole in hoc suo tractatu nititur impugnare maculare pariter ⁊ damnare. ¶ Secundū autem tractatuȝ cōposuisse probat̄ quidā zelator paupertatis ⁊ pauperum amator: false doctrine ⁊ erroꝝ extirpator: v̄itatis atq; orthodoxe fidei fidelis propugnator. Quē tractatuȝ alio nomine Appologiam possumus appellare. In quo turpiter per dictum suffraganeum episcopum detruncata totaliter reintegrantur: nequiter obfuscata: clarius elucidātur: dolose falsificata: veraciter rectificantur: prout cunctis duos supradictos tractatus legētibus ⁊ ruminantibus patescit.

¶ Finit prologus.

¶ Incipit tractatus cuiusdam episcopi ordis minorū impugnatiuus status eiusd. ȝ ordinis frm̄ de obseruantia dictoꝝ. Nā p̄fatus episcopus hic quedā cōpendiose tractat vt ea legentē a deuotione clare obseruātie auertat. Et q̄a se a sancto spū moueri īsinuat: quasi q̄ sine lumine in tenebris ābulat diuersis allegationibus suum errorem mutiplicat ⁊ sic vndiq; semetipsum infamia vulnerat.

Placet

magnope in obs̄uātibꝰ vita r̄larie ⁊ monastica. Aliqua tñ ⁊ signāter quattuor de statu eoꝝ solēt occasionē hesitādi scrupulosis ⁊ timoratis sepius ministrare.

¶ Primū nempe horum est quia ꝯtra formā regule sancti Francisci loco generalis siue ministrorum ⁊ custodum impetrati ⁊ ꝯcessi sunt ipsis vicarij aut superiores alijs nominibus appellati: q̄ȝ regula p̄fata expressit fratribꝰ minoribus. ¶ Secundum q̄ dicti professores regule sancti Frācisci sinūt patienter ⁊ absq; importuna contradictione se obseruantes vulgariter per vniuersa mundi clymata nuncupari: quasi de regno celesti essent certi: quod talibus in professione promittitur. ¶ Tertium q̄ aliquos confratres eoruȝ non taliter nominatos solent frequenter vitare contēnere molestare ac per obloquia ingeniose ⁊ subtiliter mordere: quasi nō fraternalem charitatem sed potius infixum ⁊ latens odiuȝ aduersus eos haberēt. ¶ Quartum q̄ antedicti fratres plusq̄ȝ ceteri religiosi predicando in ecclesia dei solent per eorum sermones vulgo ⁊ secularibus contra prelatos ecclesie ⁊ totum clerum siue proprios confratres duriter inuehere: siue per diffamationes ⁊ seuas obiurgationes populum incitare ad male sentienduȝ de multitudine p̄sbyteroꝝ quasi ipsi soli non essent sicut ceteri sed

magis

magis honorandi & colendi tanq̃ iustiores sin
gulis ecclesiasticis & monasticis personis.

Cum siquidem ambiguitates i meliorem par
tem veniant interpretande: & propheta illi im
precetur: vbe qui malum bonum dicit & bonū
malū ponēdo tenebras lucē: amarū dulce: & ecō
uerso sicut dicit Esaias.v.c. Expauescerem nō
parūper in tātarū partiū diuersitate & ptrouer
sia ꝓpriā sententialiter differere: qd in posterū
alicubi vel a quocūq; meit' sentētie reprehēsio
nis notā mererer. Nec ēt est hūilitatis mee vt
mēsurare tam eminētes materias quomodolibꝫ
diffinire: cū nō sufferāt grandes materias teste
Hieronymo ingenia parua. Hinc iudiciū hoc
maiorib' reseruās statuo solū circa pmū dubiū
scrupulosi viri de ipetratis vicarije & variatio
ne platorū. Argumēta. Solutiōes & rōnes ptiū
que vtrobiq; disputatiue pfuerunt allegari:
ad aliquā rēam redigere: quaten' curiosi scru
tatores occasionē habeāt: & viā pringendi vsq;
ad intellectū dicte parcialitatis. ¶ Tādē quo
ad alia tria pūcta intentionē scrupulosorū du
bitātiū aliq̃tisper dilatabo & apertā: vt illi pp
quos ortū dubiorū tēpestas: causam habeāt re.
etificādi illud qd obliquū puincitur: aut cū ve
nia & humiliate ac sine iniuria vt decet rñdēdi.
Or vt dr.vij.q.j.c. Si qo.z.C. de postulādo.l.
Quisquis. Si quis adeo procax fuerit vt non
ratione sed probris putat esse certandum: opi
nionis sue diminutionem patietur.

Pro euidētia nāq; & deductione pmi pūcti nō ē no
uū aut mirabile si plures timorati & scrupulosi
trepidēt & ābigāt de variatiōe platorū in pgre
gatiōe obseruātiū: qm ab aduersarijs oīno illici
ta asseritur: ab obseruātib' vo & vicariorū sectatori
b' necāria & sācta pdicaf. Cū igit vt habet. C.
qb' ad libertatē pclamare non licz. Tertia ꝙ
res p negationē efficit dubia: pūt non imerito
scrupulosi & hesitātes excusari: si scrupulū vel
perplexitatē habeāt pp añdictā platorū variatio
nē. Nā p iustificatiōe eorū q obseruātes appel
lantur: dicit amator vicariorum tres rōnes for
titer stringētes: pp quas fide indubitabili exi
stimat obedientiā vicariorū fore necessariā: cō
mēdabilē: sanctam: atq; ēt meritorie a plurib'
āplectēdā. ¶ Pma rō ipsius est ꝙ pciliū gñā
tiense & romani pontifices Martinus: Euge
nius: Nicolaus: Calixt': Pius: Paulus: Six
tus: & Innocētius. In qbus residet plenitudo
potestatis hanc obediēdi formam cōcesserunt:
necnō apostolicis munimētis roborando solē
niter pfirmauerūt. Quorū determinationibus
vel indultis nephas esset & penitus illicitum
velle ptinaciter aduersari: aut quouis mō con
tradicere illis. ¶ Scda rō. Nisi talis obedien
tia rōnabilis esset laudabilisq; & sublimiter ex
tollēda: nunq̃ tot laudabiles siue timoratos &
intelligētes habuisset imitatores. Nōne ēt ta
liuꝫ sonus in oēm terrā exiuit: & in fines orbis
terre verba eorū recepta fuere: & formidabilia
apparuerūt. ¶ Tertia rō. Si status memora
tus aliquo mō inutilis esset aut viscosus & im
pugnabilis: nunq̃ fuisset ita diuersis mūdi sta
tib' acceptabilis fauorizat'. ¶ Hic pfecto rōni
b' pfunda discussione pideratis: astruit pstan
ter vicariorū amator dictam obseruātiam faci
liter esse cōmendādam: necnō oīno probabilē.
¶ In cuius robur & pfirmatione oppido sub
fragatur illud qd Aristoteles dicit ante finem
primi topicorū: sic inquiens. Hoc est probabile
qd videtur oibus aut pluribus & maxime no
tis aut sapiētibus & precipuis. Hec ille. Cum
igitur vt dcm est tales psone statum antedictū
approbasse: necnō & plurimum coluisse cōme
morantur: satis videtur suā iustificasse partem
predictus vicariorū amator. ¶ Licz iam dicta
aliquorū pscientije quietis possent vtcūq; suffi
cere: nihilomin' tū causa exercitij & ad acuen
dum ingenium: necnō & pro sua informatione
scrupulosus dubitator modicum vult instare.
Et hoc sic. ¶ Nā pma forma obediēdi. s. ge
nerali ministro puincialibus custodibus a deo
fuit sancto Francisco reuelata: attamē quantū
libet ipse sanctus esset: nō ab ecclesia regule si
bi inspirate cōfirmationē obtinere voluit: nisi
prius aplicā sedē p miraculuꝫ de volūtate dei
certioratā & instructā reddidisset. Quo tū fa
cto: ad ppetuaꝫ rei memoriā ab Honorio exti
tit solēnissime approbata & pfirmata. Cuꝫ igit
nouimus singuli hoiem nō esse deo sapiētio
rem: quis auderet constanti affirmatione hāc
nouam & insolitā vicariorū obedientiam ab ho
minibus factiose vt timet practicam aliqñ esse
cōmendādam velut deo acceptabilē & grataꝫ.

Uñ scrupulosus ipse dubitator in ratione & quoad pfectionem dicit illam tm̃ distare a prima obedientia.s.sancti Fráncisci q̃tum distat ortus ab occidéte. Nimirũ q: vir eminens & deo gratissimus ac sanctus adeo illam accepit & p reuelationem illius ac miraculum ɔfirmari impetrauit ppetuo esse duraturam. Istá eandéq₃ regulaȝ Nicolaus.iij.in decretali, Exijt q seminat. de verb.sig.li.vj.tam firmiter obſuandaȝ atq₃ credédam censuit:vt illuȝ denũciauerit maledictum qui sue expõni quã iuxta sci Francisci mentem edidit qppiam supaddere vnq₃ psumeret. Nec ille. Nusq₃ ḋo in cronicis vel hystorijs exaratũ repperitur hunc nouum modũ obediendi typum a deo vel scis dei ortuȝ sumpsisse. Ergo scrupulosis viris & plerisq₃ intelligentibus duruȝ est credere q̃ hec mutatio fuerit dextre excelsi:que circa tãtam regulaȝ a tanto viro & taȝ solénniter facta cernitur. ¶ Preterea velle etiam hmõi obedientiam stabilire per eam multitudinem sapientum que supius fuit adducta:parum roboris admĩstrat:q: multitudo sepius est in scelere. Nõne oẽs circa passionem xpi defecisse legunt preter solam virginẽ Mariã in qua tũc supposita fuit sola fides? Hunc igit multitudinis errorem & defectũ volens inuere dñs dicit Exodi.xxiij. Non suscipies vocem mẽdacij:nec iũges manum tuam vt pro impio dicas falsum testimonium. Non sequaris turbaȝ ad faciendũ malum:nec in iudicio plurimoȝ acqescas snĩe vt a vero deuies. Insup ad denotãdum q̃ multitudo delinqre soleat nota textũ pulchrũ.C.de penis.l.decurionũ filij.vbi dr̃ q̃ vane pploȝ voces nõ sunt audiẽde. Hic gl. Accur.dicit q̃ peccauit Pylat⁹:q: ad voces mltitudis snĩaȝ crucis aduersus xpm ptulit. Ad ostẽdendũ hũc passuȝ sũt innũerabiles scripture:p quas faciſr aliqs lucesceret ɔ̃ sequelã multitudis in fauorẽ paucoȝ & sanioris ptis. Ad qd̃ ẽt est singularissim⁹ tex. ȝ1.di.c.nicena synodus.vbi hr̃ q̃ solus pãnutius ɔfessor suo ɔsilio sapiẽtissimo ɔ̃dixit vniuersitati s̃ habuerit rõnabilẽ cãm.vt ex̃ d̃ ijs q̃ fiunt a maiori parte capli.c.cuȝ in cunctis. Et hec sufficiant ad rellidend̃ dam oblam vicarioȝ valde dubitabilem:& non tam ptinaciter defendẽdam. ¶ Amator vicarioȝ euacuare cupiens que aduersus dicta sua fuerunt allegata: pro solutione dicit nõ modicum oberrare dubitatorem scrupulosum:asserẽs q̃ vel nõ intelligit potestatẽ romanoȝ pontificu:aut ex incuria ipsius culmẽ & eminẽtiam nõ auertit: cui⁹ tñ efficacia et vigore hec vicarioȝ obedientia fuit totiẽs ɔcessa & solẽniter approbata. Ad ipsius igit & alioȝ dubitãtiuȝ instructionẽ de dicta ptãte aliqua hic breuiter tangã & cõmemorabo. Dicit igit amator vicarioȝ hãc facultatẽ eẽ taȝ magnã vt ẽt maiores cãe fidei ad illã referẽde veniant.vt Matth.xvj.dcm̃ est Petro & vnicuiq₃ successoȝ eius. Qd̃cunq₃ ligaueris sup terrã erit ligatũ & in celis. Itẽ.xxiiij.q.j.c. hec est fides papa btĩssime:quã in catholica didicim⁹ ecclia:quã semp tenemus:in qua si minus pite aut paȝ caute forte aliqd positũ fit:s̃ emẽdari cupim⁹a te q Petri sedẽ tenes & fidẽ. Hec Hiero. Q.n.maiores fidei ɔclones & cãe a papa determinari debeãt:hr̃ in ca.& glo. Qd̃ translationẽ,de offi.dele.& in.c.maiores.de baptismo. Et in.c.p venerabileȝ.extra q̃ filij sint legitimi. Et de excessib⁹ platoȝ.c.sicut vnire. Et.xxiij.q.j.c.nõ turbatur. Nota etiã multa pulchra de hac ptãte pape.xxj.di.c.in nouo.& ex̃ de trãsla.platoȝ,c,q̃to. Et.xix,c.si oẽs sanctiones. Et.lx.di.c.nõ nos.&.xij,di,c.nõ decet. Et circa hoc notat multa pulchra de auctẽte pape Rosari⁹. Si igr̃ hec maiora fidei negocia pe ipse papa:qũo igit qd̃ min⁹ est nõ ẽẽt in celis ligatũ qd̃ ei⁹ scitas in terris ligauit quoad obitꝫ vicarioȝ? Reticescat igitur scrupulosus dubitator:vel melius discat ɔfundius intueri & cõtemplari auctẽtem sũmoȝ pontificuȝ. ¶ Scrupulosus dubitator cõtra hanc solutionem datam replicat:& iterato arguit picẽs ante ola se de ptãte sũmoȝ põtificum firmissimã hr̃e fidẽ & sciaȝ:ẽt si allegationes dicte ad ipm nunq₃ puenissent:s₃ ẽ apud dubitatoreȝ ipm vehemẽs suspitio;q: vicarioȝ amator nõ satis ppria allegata intellexerit, Cãm annectit, Nam quãuis dicta plenitudo ptãtis residẽat in põtificibus romanis:nõ tñ põt ex hoc sufficienter cõcludi q̃ ola sint deo grata aut etiaȝ vtilia que ab eisdem fieri patẽter solent. Et deducit hec ppositio ita. Q̃m l₃ plenitudo ptãtis pfate sit in põtificibus romanis:attñ nihil facere pñt nisi cũ potestate clauium & cum debita moderatione. Et maxie illũ qd̃ singulare est:veluti colligitur ex multis

ex multis scripturis. Unde Matthei.xxiij: bi tex tus q facit a d hoc: scz sup cathedrã moysi sede rũt scribe zc. Jte.xxvj.q.vij. Aligãt ãt onera. Jte ð penitẽtijs z remissionib⁹.c.cũ ex eo. Jbi fatef met papa potestatis plẽitudinẽ in eo mo derãdã esse. Nimirũ q: nũq̃ est intẽtiõis ei⁹ ali qd agere ꝯtra iustitiã sicut notaf in.e.sup eo.de officio iudicis delegati. Jdẽ de arbitriis.c.expo sita. Et in clemẽtiñ.c.pastoralis de snia z re iu dicata. Ex istis pz q papa sepe deuiat: z in agẽ dis nesciẽs oberrat z ꝯ iustitiã facit. Nec tñ nõ ꝓsumit scrupulosus p:ia frõte ab ei⁹ sanctitate ortũ capere: sz pp falsas nugo:ꝰ iformatiões q̃ freqñti⁹ ad ipaz deferunf: quẽadmodum papa met ꝯfitef in.c.si qñ de rescriptis ibi indulget scdam iussionẽ posse expectari: q: vt dictũ est z hẽtur in hoc.c.nõ est itẽtiõis ipsi⁹ q in illis sibi obediaf q̃ falsa isinuatiõe eidẽ fuere sugge sta. Et ad hũc sensũz dicit glo. Accur.in autẽ. de mãdatis ꝓncipũ collatiõe.iij.§.necq̃. Qð ẽ argumẽtũ ꝯtra miseros ꝑlatos eccl̃ie: q timẽt ĩstãtũ l̃ras dñi pape: vt nõ audeãt easdẽ l̃ras re clamare zc. Per hec tñ dicta nõ ꝑtimescãt vel indignenf pie aures: si dicanf sũmi pontifices aliqñ errare: cũ ipĩmet illud clare fateanf: sicut pz in.c.a nobis.ij.extra ð snia excõicatiõis vbi dicit papa q iudiciũ eccl̃ie nõnũq̃ opiniones sequtur: quã ẽt fallere z falli sepe ꝯtigit hec ibi. Qui ẽt legisset gesta z actã scholasticũ atq̃ ob iurgationes z ꝯtradictiones inter põtificẽ ro manũ z venerabilẽ ochã z michaelẽ de sisenna tũc gñalẽ minoꝝ z quõ illi vsq̃ ad minas scri bendo restiterũt circa materiã pauptatis xp̃i z sancti Frã. ille nõ formidaret audire vel ẽt dice re q põtifices romani sepe errãt. Et idipsum industriosus lector clare videre posset in dya logo ochã ꝓfati: vbi caute ꝯspicitur ꝯtra papã durius inuehere. ¶ Deniq̃ q nõ sit nouũ ali qua in papa repꝛehendere: pz diffuse in libro de ꝯsideratione ad eugeniũ vbi Bern. hũiliter pa pã increpat ð ijs q̃ male agere z dispẽsare solet. Jn multis ẽt passib⁹ decreti z determinationi bus ꝯciliorũ reperiunf plura retractata q̃ olim fctã a romanis pontificib⁹ fuerunt. Sed ad cõ firmationẽ oium p:edictorum dicit notãter in sũma copiosa hostiẽsis. De filijs ꝑsbyteroꝝ cir ca finẽ. Hic nota de papa. Sed vnum tamẽ nõ omitto: q papa sine causa põt dispẽsare de ple nitudine potestatis pro eo q nõ habet superio rem in hoc mundo. Attñ cũ hõ sit peccare põt ꝯtra dñoꝝ dñm z pontificũ oium pontificem: z si sine pnia decederet punirenf: iõ nouerit sibi terribilius iminere iudicum q̃ alijs vt habef ix.q.iij.c.alioꝝ.z.c.sequẽti. Et est optimũ ar gumẽtũ. C. de iudicijs. rem nõ nouã circa me diũ hec ille. Ex his ꝑfecto in vnũ ꝯflatis vult scrupulosus dubitator innuere q amator vica rioꝝ nõ deberet merito tm̃ inherere determia tiõib⁹ põtificũ vt p easdẽ est arbitref sufficiẽter posse ꝯcludi ꝯtra illa q̃ a spũ sancto z sanctis vi ris olim ipetrata fuerunt z ꝯcessa. Hoc eni no tũ est oi theologo Juriste z fidẽ hñti: q eccl̃ia nõ errat in ijs q̃ fidei sũt ꝓtegẽte se spũ sancto iuxta illud. Rogaui p te petre vt fides tua nũ q̃ deficiat. Jn alijs tñ hoium agẽdis põt erra re z deuiat cõiter papa sicut alius hõ. Hãc sig dẽ materiã diffinitiue resoluũt doctores sup.c. a nobis scðo superi⁹ memorato. Et htũs ithoꝰ mas in vna q̃stione suoꝝ quolibetoꝝ scz vtruz ecclesia errat z errare possit in canonizatione sanctoꝝ. ¶ Ex quo igif p:ia obediẽtia vt dcm̃ est a sãcto Frãcisco p miraculũ ac sci spũs opa tionẽ ꝯfirmata sit insup z ab ecclesia dei: z non scða scz vicarioꝝ: dicit eque ꝯstãter scripulo sus valde dubitãdũ esse de sepe scõ vicariorum statu. ¶ Amator vicarioꝝ se defendens cõtra hanc inuectionẽ potẽtissimã: ꝯcedit plenitudĩ nẽ ptãtis in põtifice moderãdã esse atq̃ ẽt pa pã errare posse ex falsis informatiõib⁹. Si tamẽ scrupulosus dubitator ꝯsequenter vellet infer re ꝯciliũ aut pontifices olim p nugosas z falsas narrationes deceptos fuisse in his vicarioꝝ cõ cessionib⁹ z ex his tandẽ oberrasse: hoc viuaci ter z aperte negat vicariorum amator: dicens scrupulosum tangere mõtes z os ponere in ce lum necnõ z errorẽ maximũ cõmittere. ¶ Et pro ostensione veritatis vt dubitator meli⁹ agno scat q concilium constanciense z pontifices ex optima narratione causam habuerunt vrgen tem z sũmopere necessariam ad limitandum hunc regule passum de obedientia generalis z ministrorum z institutione vicariorum notan dum q obseruantum z vicariorum solicitato res olĩ dolẽtes z lachrymabiliter exposuerũt concilio constanciẽ. z romanis pontificibus quomodo vix aut nequaq̃ possibile erat bo

nis tractatibus regulam obseruare spūaliter: aut vitam ducere ꝯgruentē sub obia p̄latoꝝ regule ḡnalis durarat mīstroꝝ ⁊ costodum pp vitam eoꝝ prauā insolētem ⁊ discholaꝫ. Et q̄ in hmōi casu intētio erat bti Fran. vt frēs de/ berēt ad mīstros ⁊ supiores recurrer̄ q tenebā/ tur eisdeꝫ de remedio opportuno ꝓuidere: vi/ sum tñ est p̄fatis solicitatoribus nullū esse in/ cōueniens ad ecclesiā recurrere cū ḡnalis ⁊ ꝓ/ uinciales mīstri minime curabūt eoꝝ querelis tribuere locū. Optauerūt igitur frēs timorati a ꝯcilio ⁊ pontificibus in hac necessitate oibus regulr̄ viuere cupiētibus loco mīstri ḡnalis ⁊ ꝓuincialium indulgeri vicarios bone ⁊ regu/ laris vite: quoꝝ directione exēplis ⁊ p̄siden/ tia p bonos salubrius regula potuit obseruari. Nōne iuxta oium scripturaꝝ testimonia pon/ tifices sūmi obligati fuerūt ⁊ sunt vt quosqꝫ ad eoꝝ magnitudinis apices ꝯfugiētes dirigāt ⁊ possetenus ꝯsolentur iustis: ⁊ iustoꝝ petitioni/ bus misericorditer annuētes? Dicit ergo ama/ tor vicarioꝝ ex dicta necessitate: ⁊ ad p̄fatā nar rationē ꝯcilium ꝯstantiense ⁊ pōtifices aposto licos dudūꝫ clemēter indulsisse hāc nouā obe/ diēdi formā. s. sub vicarijs. Et vt fratres deuo/ ti ⁊ obseruātialiter degere anhelantes sub teg/ mine: ⁊ alijs militarent vicarioꝝ quimet cun/ cta vsqꝫ ad minimū quadrātem obseruāt. Nec esset aliquo modo p̄sumēdum q̄ tam multi ⁊ longo tēporis spatio veram ꝯtinuassent ob/ seruātiam. Nō enim animas querunt ministri prouinciales que Jesu christi sunt: sed potius contributiones: munera: propinas: ⁊ imensas donationes ac cōmoda ꝓpria: verū sunt apud dictos ḡnales ⁊ ministros in capitulis eorum guardianatus: lectoratus: cursoratus: studen/ tium Parisien. Custodiatus. Atqꝫ alie admi/ nistrationes vel dignitates ordis: ita probdo/ lor venales sicut vaccerones: ⁊ boues: atqꝫ vni/ uersi campi pecora in foro publico nundinaꝝ. Ita q̄ de illis non imerito potest dici quod de Jeroboā ⁊ de vita ei9 pessima. iij. regū. xiij. tex/ tus eloqtur. s. Quicūqꝫ volebat implebat ma/ num suam: ⁊ fiebat sacerdos excelsoꝝ: Necnō ⁊ de eisdeꝫ dicit̄. xj. q. iij. c. pauper. dudū nō ha bet qd̄ offerat nō solū audiri ꝯtēnit̄: sed ēt cō/ tra veritatem opprimitur. Cito violat̄ auro iu stitia: nullāqꝫ reus pertimescit culpā quā redi/ mere nūmis existimat. Hec ibi. Vñ recitat Ari stoteles in poetria sua q̄ poete iambici vocaue runt dona sua cōpedes: q̄ sicut cōpeditus non pōt incedere quo vult sed stringit̄ ad ambulan dum ſm mensurā quā cōpedes sibi limitant ⁊ ꝯcedunt: ita ⁊ ministri recipiētes munera q̄n/ tūcūqꝫ sint deuoti ⁊ iusti videant̄: sentiunt se restrictos ⁊ quasi compeditos ne libere malos corrigant: sed in peccatis sinūt p̄seuerātes. Nōne clara luce videm9 p eosdē ministros depu/ tari lectores studētes atqꝫ ēt magistros qb9 ēt iuste improperari pōt illud ad hebreos. v. s. Et enim cū debeatis magistri esse pp tēpus: rur/ sum indigetis vt vos doceamini q̄ sunt elemē ta exordij sermonū dei ⁊ facti estis qbus lacte op9 sit nō solido cibo ⁊c. Nō enim dicti magi/ stri attēti9 illud ꝯsiderāt qd̄ habet̄. xxxvij. di. c. de qbusdā vbi ex synodo dr̄. s. de qbusdā locis id refert̄. Neqꝫ magistros neqꝫ curā inueni pro studio litteraꝝ: idcirco ab vniuersis ep̄is subie ctis plebib9 ⁊ alijs locis in qb9 necītas occur/ rerit oino cura ⁊ diligētia habeat̄: vt magistri ⁊ doctores ꝯstituāt̄ q studia lr̄aꝝ libaliūqꝫ ar/ tiū dogmata assidue doceāt: q̄ in his maxie di uina manifestant̄ ⁊ declarant̄ mādata. Hec ibi. Insup ad ignominiā ⁊ ꝯdēnationē idigne ꝓ/ motoꝝ ⁊ ꝓmouētiū. Nota glosaꝫ in capitulo Qualis. viij. q. j. q̄ dicit q̄ in hoc qdā discipu/ li decepti sunt q̄ nimis festināt ad cathedrā: ⁊ dū delectātur in loco glorie: fiūt alijs auctores ruine. Magister nēpe cathedrā facit: nō cathe dra magistrū. xl. distin. c. Multi. Magistri enī morib9 scientia ⁊ facūdia debēt alios p̄cellere. C. de ꝓfessorib9: ⁊ in eadē. l. magistros. Et erit talis magister cui9 cōparatiōe discipuli palea di cant̄. Hec glosa. De hac materia multa p̄clara notant̄ in glosa capl̄i cū ex litteris. de restitu tionib9 in integrū circa v̄bū instruct9. ⁊. C. de ijs q veniā etatis īpetrauerūt. l. ij. ⁊. C. de athv letis. l. j. in apparatu. Nec facile eloquio possit euolui quot scādala: quot ve errores ⁊ scismata disseminēt in ꝓuincijs eoꝝ mīstri: q eoꝝ cu pidine ⁊ lucro indoctos ꝓmouēt extollunt ⁊ mltiplicāt cū tales neqꝫ ad ꝓlia scholastica de scēdere formident: neqꝫ etiā ad custodiendum sarcinas diuinoꝝ cultuū se quouismodo appli care volūt priuilegiū schole ⁊ ꝓmotiōes allegā tes: q tñ pp ignorātiā eoꝝ irrisiōe ⁊ scādalo di gni sunt.

gni sunt. Quis.n.monastice z regulariter vi/
uere desiderās rlam suam posset spūaliter obs/
uare sub obediētia illoꝝ q similes sūt maioꝛib⁹
olī; i israel? De qb⁹ dr Ezechiel.xx.s.pncipes
ei⁹ i medio illi⁹ q̄si lupi rapiētes pdā ad effūdē/
dū sanguinē z ad pdēdas aias z auara sectāda
lucra.Di.n.dici plati z supioꝛes sīm iuxta il/
lud.Hieremie.i.Nō euellūt nec destruūt vicia
neq; dispdere z dissipare curant luxuriosos in
olētes z ppꝛietarios p visitationū efficax scru/
tiniū z salubres correctōes dlinq̄ntiū.Neq;.n.
edificāt p exēpla pietatis z patientie:neq; eni
plātare satagūt frēs doctos itelligētes z timo/
ratos. Si eni mistri aliquē ɔuētū nouerint ino
pē reb⁹ aut fercula dlicata pparare minime va/
lentē:illū visitare aut cū moꝛa tempoꝛis debite
lustrare penit⁹ abbominant. Quō igitur tales
vtiliter pesse possent q ad igluuiē carnalitatis
z ppꝛia cōmoda semp inhiāt z aspirāt? Ubi.n.
dluitie z reꝝ abūdātia ac donatiōes verisimilr
expectant:ibidē solēt mistri suas facere ostēta/
tiones:in talib⁹ quippe locis breuis hora longi
tēpois victū ɔsumit:cū tn̄ visitatoꝛes lacte lar
do z minutis deberēt esse ɔtenti:quēadmodū
pulchꝛe habet in capitulo z glosa. Cū aposto/
lus:de censibus z exactionibus z in capitulo il
lud.viij.q.j.z.xxxix.dis.c.Ecce.Nec de seipsis
corā deo z subditis suis mi[illegible]ri z custodes dice/
re pñt qd de aliqbus sparsim in scripturis legi
tur:z pmo de habꝛaā.geñ.xiiij.Cū enim ille p
regē sodomoꝝ diceretur. Da mihi aias cetera
tolle tibi:rñdit. Leuo manu; meā ad dñm ex/
celsum possessoꝛē celi z terre q a filo subtegmi
nis vsq; ad coꝛrigiam calige nō excipiam ex oī
bus que tua sunt:ne dicas ego ditaui habꝛaa;.
¶ Secundo nec pñt dicere ministri z custo
des illud Moysi.numeri.xvj.hic ait ad domi
num de filijs israel que suberāt sibi:scilicet. Tu
scis q nec asellum qdē vnq̄ accepi ab eis:nec
afflixeram quempia; eoꝝ. ¶ Tertio nec illud
quod de samuelo optimo legitur prelato pꝛimi
regum.xij.hic dixit filijs israel qui suberant si/
bi. Itaq; conuersatus sum vobiscū ab adolescē
tia mea vsq; ad hanc diem:ecce pꝛesto su; loq/
mini de me coꝛa; domino z coꝛam chꝛisto ei⁹:
vtrum bouem cuiuscūq; tulerim aut asinum:
si quempiā calumniatus sum:si oppꝛessi aliquē
si de manu cuiusq̄; munus accepi z cōtemna;
illud hodie restituamq; illud vobis. Et dixe/
runt.Nō es calumniatus nos:neq; oppꝛessisti
neq; tulisti de manu alicui⁹ quippiā. ¶ Quar
to nec possunt dicere illud Pauli.actuu;.xij.
Argentū z auꝛ aut vestem nulli⁹ ɔcupiui sicut
ipsi scitis:qm̄ ad ea q̄ mihi opus erant z ij; qui
mecū sunt ministrauei ūt manus iste. ¶ Dice/
ret foꝛtasse ad ista scrupulosus dubitatoꝛ mini/
stros hui⁹ tēpoꝛis nihil capere a fribus nec vn
q̄; acepisse. ¶ Respondet ad hoc secta toꝛ vi
carioꝝ.Hmōi luculenta haberet experientia:
si id quotidie fieret qd de patricio legit. Qui/
dam nāq; ouem vicini sui furatus erat atq; ēt
comederat:z cū sepius hoꝛtaretur furem patri
cius quis illi esset z nullus appareret:cum se/
mel totus populus ad ecclesia; venisset pꝛece/
pit patricius in virtute iesu chꝛisti:vt in cuius
ventre; ouis intrasset coꝛam omnibus balatu;
daret:z mox de reo ita factū est:z penitentiam
de furto confusus egit.Si inq̄; deo iubēte hec
vox acceptoꝛum numerum de ventribus ple/
rūq; ministroꝛum z custodum insonaret vt p̄/
dicitur:audiretur incunctanter non cymbalū
tinniens aut dulcia cantica oꝛagmatis:sed po/
tius rumoꝛ sonoꝛosus argenteoꝛu;:coclearīu;:
tassearum:crusibilium:pecunie:beghinarum:
specierum:equoꝛum : ouium atq; volatilium:
necnon cultelloꝛum:pannoꝛum nobilium:sed
quod his diebus occultatum remanet : post/
modum clarius apparebit:veluti patet exem/
plariter secundi machabeoꝛum.xij.vbi de do/
narijs idoloꝛum sub tunicis interfectoꝛum iu/
das z sui inuenerunt:dum coꝛpoꝛa pꝛostratoꝝ
sepelire debebant.Quid plura? ɔcludit ex his
z multis alijs minstroꝛum z custodū defoꝛmi/
tatibus nullaten⁹ possibile esse spūaliter obser
uare rlam sub eis q ɔtra deum z debitum cu/
re pastoꝛalis pecuniam z cōtributiones exigūt
a fratribus.Quam tamen habere z ɔtrectare
omnino etiā pꝛohibentur:iuxta regulam z cle
mentinam.Exiui de paradiso. Absurdū ēt eēt
q ad pdictam narrationē querulosum ɔcilīū z
pōtifices romani nō dbuerūt vicarios bone vi
te bonis fratrib⁹ indulgere.cum statuta Marti/
ni pape quinti q̄ in oꝛdine magne auctis est/
mant:expsse dterminent mistro generali pꝛo/
uincialib⁹ z custodib⁹ amplius nō esse obedien
dū:qm̄ ɔtributiōes tales exigāt. Dicit igit hic

vicarioꝝ amatoꝛ optimā veridicā ⁊ necessariā
pōtificibꝰ querelā de vita mala superioꝝ fuisse
olim expositā:atqꝫ eis adeo patētem ⁊ claram:
ꝙ nulla tergiuersatione pōt celari.Quare opꝰ
fuit licitū ⁊ ꝯueniens vicarios loco taliuꝫ ꝯce/
dere:atqꝫ ēt idipsum ipetrare:cū scriptū sit.ij.
q.vij.in capitulo Admonendi sunt subditi ne
plus q̄ꝫ expediat sint subiecti.Et hec sufficiāt
ꝯtra scripulosum dubitatoꝛē.¶ Pro solutiōe
⁊ inualidatiōe argumēti p̄cedētis iterato scru
pulosus arguit ⁊ fortiꝰ insurgit ꝯtra p̄dicta:as/
serens nunc magis audacter totū assumptum
fuisse ruinosum:cui amatoꝛ vicarioꝝ innititur.
Ratio est hec. Nā si iuxta ꝓpositionē iuris
famosissimā ⁊ vulgarē is nihil ipetrat q falsuꝫ
narrat:apparet p:ia frōte solicitatoꝛē vicarioꝝ
corā deo ⁊ in foꝛo ecclesie ꝓfessoꝛibꝰ huiꝰ obe/
diētie nihil vel paꝝ acquisiuisse:cū narratio p̄/
fata iniusta execrabilis obliqua ⁊ suspectissima
esse censeatur:⁊ hoc ꝑꝑ rōnes quinqꝫ vrgētissi
mas.¶ P:ia.Nā si non sit possibile spūaliter
rl'am obseruare sub obediētia gn̄alis ⁊ mistroꝝ
ꝓuincialium q: ꝑniciose ⁊ irregulariter viuūt
videtur ꝙ deꝰ ipse q hāc obediētie foꝛmā ispi/
rauit:necnō ⁊ sanctus Frāciscus illiꝰ ipetratoꝛ
⁊ ēt ecclesia q̄ eā ꝯfirmauit frēs in futuꝝ ad le/
gem aliquā arctare voluerūt q̄ tempoꝝ succes/
su nō fuisset aliqñ iobseruabilis. Sed hoc sape/
re oino est erroneū ⁊ incōueniens:cū ipossibi/
liū nulla est obligatio.Nec pōt ēt lex aliqua eē
nisi sit honesta possibilis ⁊ iusta velut dicit ca/
pitulū Erit aūt lex.dis.iiij.Ex quo igit̃ regula
sancti Frā.lex q̄daꝫ sit celitus sancto Frā.isco
data ⁊ ꝑ operationē sancti spiritus confirmata
quo mediāte ecclesia nō pōt errare certum est
⁊ indubitabile p̄fatā regulā nihil cōtinere nisi
oēm honestatē iusti:tiā ⁊ possibilitatē,ergo ⁊c.
¶ Secūda ratio:est Sctūs Frā.fuit ꝑ visionē
anagogicam edoctꝰ de totali frm̄ ⁊ oꝛdinis con
tingentia ⁊ ꝯsessus est sibi ostensum fuisse ꝙ ge
neralis ⁊ mistri ꝓuinciales custodes ⁊ guardia
ni in futurū pessime viuerent. Sic eni licuisset
vel necessariū existimasset in hmōi casu vicario
rum institutionem ꝓcurare velut p̄tendit nar
ratio olim facta ꝯsilio constācieñ.pontificibus
romanis atqꝫ modernis p̄latis quis tā insanus
qui diceret virum dei id pro testamento nō oꝛ/
dinasse cū nullus profecto post eum in oꝛdine
est natus qui flammigeram charitatem tā hu/
militer habuit quiqꝫ tātuꝫ in secretis dei scire
creditus fuit. Ipse tñ ad moꝛtem vsqꝫ in illo ꝑ/
seuerarit ꝙ fratres gn̄ali ⁊ ministris humiliter
⁊ sine ꝯtradictione semꝑ obedirent . Legit̃ ꝙ
sanctus ipse ꝑ modū suadele ⁊ testamēti fribꝰ
reliquit vt.s.nūq̄ꝫ curiā romanā accederēt im/
petraturi p:iuilegia sed esset p:iuilegiū eoꝛum
nihil hr̄e qō nūq̄ꝫ dixisset si ꝑꝑ malā vitam ⁊
discoꝛdiā quā p̄uidit in oꝛdie credidisset neces/
sariū ꝓcurare vicarioꝝ institutionē quare per
ꝯñs videt̃ p̄fata narratio penitꝰ ⁊ oino execrā/
da. Tertia rō est. Nā supposito ꝙ olim fuerūt
in oꝛdine supioꝛes irregularis vite nō tñ sequi
tur ꝑꝑ hoc ipossibile foꝛe rl'am spūaliter obser/
uare sub obediētia taliū p̄latoꝝ voluti sonat se
pe fcā narratio cū in scripturis hiſtoꝛijs ⁊ cro
nicis legat̃ ecclesia xp̄i in multiplicatione mar
tyꝝ ⁊ iustoꝝ hominū valde ꝓfecisse ēt dū gras/
saret̃ seua tyrānoꝝ ꝑsecutio. Uñ cāticoꝝ secun
do dr̄. Sicut liliū iter spinas sic dilecta mea in
ter filias. Hoc tm̄ est dicere:ꝙ sicut rose ⁊ lilia
floꝛescūt iter spinas sic dilecte aie iustoꝛum ad
sublimia spūaliū carismatū frequentiꝰ tendere
solent. Hinc dr̄ Geñ.xix.⁊.xl.dis.ca. Quelibet
occulta ꝙ loth in ciuitate ꝑuersa iustus fuit ⁊
in mōte peccauit. Itē historie veteres testātur
de Joseph ⁊ mardocheo,thobia,daniele ⁊ ple
risqꝫ alijs q ēt apud gētiles ⁊ iter pessimos deū
celi coluerunt ⁊ cognoscebant. Idipsum nota/
tur.xj.q.iij.c. Julianus iperatoꝛ q̄ꝫuis eēt apo/
stata habuit tñ sub se xp̄ianos milites quibus
cuꝫ dicebat producite aciem pro defensiōe rei/
plublice obediebant ei. Cum aūt diceret ꝓdu/
cite arma ꝯtra christianos nō obediebant ei:sꝫ
cognoscebant iperatoꝛeꝫ celi. Preterea nunq̄ꝫ
creditur bti Fran.plantula taꝫ sterilis aut ari/
da extitisse qn in eadem fuerunt aliqui conuē
tus refoꝛmati immo ⁊ multi boni fratres etiā
inter discholos qui non libenter damnassent
suas animas. Et ideꝫ dicit papa Martinus in
declaratione sua circa regulam ꝙ semper fue/
runt in hoc oꝛdine aliqui boni ⁊ excellētes in
deuotione quare potest nō immerito aliter sen
tientibus illud iproperari quod dominus.iij.
regum.xix.dicit helie . Qui credidit ꝙ solus
iustus derelictus esset scilicet derelinquam mi
hi in israel septem milia viroꝛum quoꝛum ge/
nua non

nua nō sunt curuata añ baal. Sic similiter est psumendū q hodierno tpe plres sūt deo dediti iter vanos et lasciuos q more bti. F. carnis petulātiā vitātes: co: nō apponūt ad diuitias licz ille affluāt. Hi do dieb^9 et noctib^9 deū colūt malis platis in licitis et honestis humilr obediēdo: pterea ēt corā deo q pp eos nō stat quo minus rēa a multitudine obruetur. Quis igr dē sane mētis hos frēs bone volūtatis et iter malos bene viuētes dānādos predicare auderet? Propter hāc igit rōnē dicit scrupulosus dubitato: vicariorum sectatores iniustā fecisse narrationē consilio et romanis pōtificib^9. ¶ 4^a rō ē pp quā nō caret magna suspitione narratio pmemorata. qm expsse vr militare aduersus clara diuinarum scripturarum testimonia psbyterorum et scōrum notissima exēpla necnō et snias doctorum siue concordata omnium quoq vox vna est: vt. s. boni subditi malis platis humilr et absq rebellione obediant qdiu malū nō iubēt vl illicitū: qd hr. xj. q. iij. c. Sic dñs et c. Julian^9 et c. Qui resistit. Ad cuius dētiam hui^9 dicti occurrunt exēpla veterum. Vñ Hely ad montē vsq fuit a pplo israel obedit^9: attñ q nō satis dure correxit filios suos testāte Hiero. fuit dānat^9 videat hystoria pmi regū. ij. Insup q recusabāt filij hely subesse accusantes eorum malitiā ac regē postulātes filijs isrl: habuerūt deū indignatū vt legit pmi regū. viij. Vñ elici pōt q inferiorum accusatio contra platos delinquētes nō sit fūdata in mōtib^9 scis sicut Nico. de lyra dicit: q pfati filij hely peccabāt cū mulierib^9 iudiciū puertebāt et munera accipiebāt. Preterea Saul fuit a deo reprobat^9 atq viuēs diabolo tradit^9. tñ Samuel pp regiā maiestatē eū honorabat: et mlto tpe postea filij israel obediebant eidē vsq ad mortem. Videat historia pmi reg. xviij. et vltra vsq ad finem pmi regū. Talis deniq dōm cū esset homicida et adulter interrogat^9 a ppha sniaz in diuitē dedit q ouē paupis rapuit dicēdo. Judico reum hūc mortis. ij. Reg. xij. Itē Achab cuius Baal coluit attn israel sine cōditiōe iudicabat. Notet historia illi^9 tertij reg. xvj. vsq ad finē tertij. Multi ēt alij tā in veteri qm in nouo testis iueniunt quorum vita cum eēt blasphemabilis tñ eorum snia q ex offō suo et nota iudicarij ordis itegritate pcessit inuenit suata. Hec oia cōmemorant in c. Sacerdos. ij. q. vij. Quid plā vt hr ecclesiastici. xlix. preter Dauid Ezechiaz et Josiaz: oēs pctm cōmiserūt: nā dereliquerūt legē altissimi reges Juda: et cōtempserūt timorem dei: nihilominus vt pfert obediti semp fuerūt: lz erant pessimi. ¶ Itē in nouo testamēto Mat. xxiij. Dia quecunq dixerint vobis seruate et facite. vñ. xciij. dist. Dñs nr Jesus xps rex et iudex et deus nr vsq in diez passionis seruauit honorē pōtificibus et sacerdotib^9: qmuis illi nō timorē dei nec agnitionē christi seruassent. ¶ Itē prime Petri. ij. Serui subditi estote in oi tpe dominis: non tm bonis et modestis: sz ēt discholis. ¶ Preterea scūs Fran. fundator ordis cuius nōnulli volūt sectatores vocari psectiores: necnō et regle ipsius boni obsuatores dicē qsueuit: q si datus illi fuisset nouicius vnius anni guardianus eidē fuisset obedire paratus sicut antiqssimo et discretissimo fratri: rōnē hāc assignās. s. nam qto is cōtēptibilio: est q pesidet: tanto magis humilitas obediētie placet. Et in pposito similē rōnem et quasi sub eisdē verbis recolo me olim Florētie in tertio scripto Alexādri de hales legisse et in eādem sniam oēs doctores theologie concordant. Quare prefati vicariorum solicitatores videnē iura humilitatis multum violasse: necnō et a scripturarum testimonijs lōge recessisse: vñ poterāt et debuerūt sub obia maleuiuētium obtime et regulariter viuere.

¶ Quinta ratio ppter quā indecens fuit sepe factus narratio qrulosa. Nā et si narratum fuit necium. s. hre vicarios bone vite p bn viuētib^9 sequeret ex eadē rōne q neciuz esset in oi statu et congregatione pp ordinarios platos alios hre. s. vnū p bonis: et alium p malis. Quātum aūt hr supuacuū foret et rephensibile in ierarchico statu eccle nō facile pōt euolui cū talis multiplicatio vetita dicat et pessima. Qualis. n. decor si duo eēnt romani pōtifices in ecclia vnica xpi: si duo ordinarij in quolibet epatu et duo abbates in qlibet abbatia? Scdm tñ opīonē predictorum hec necītas locum oino hre videt. Sed q ditas hmōi errorez euomēdo respuit: appet scrupuloso dubitatori q aliqui pauci in ecclia dei nō dubuerit talē singularitatē assumere: vbi tot sci tot excellētes tot ue religiosi i ecclia dei et xpiana religiōe cōtēti fuerūt sub obia maleuiuētiū iuxta dei volūtatē et sz doctores humilr et sine vlla rebellione militādo obedire. Nulla

sigdem honestas imo in scripturis legimus sa
tis exprobratū supioꝝ vitā corrodēdo accusa/
re. Hinc vī. ij.q.vij.ca.plerūq3 circa finē q isa/
mes sunt vt canonū tradit auctas q in pūes ar/
mant z q doctoꝝ suorum vitā rephēdunt vel
accusant nullus aūt isamis in accusatiōe platō/
rū audiendus est nisi forte a fide exhorbitaue/
rit: cū ergo subditi eo ipso q in accusatiōe pre/
latoꝝ psiliunt efficiant isames isamib9 aūt co/
pia accusandi denegef. Pz q subditi prelatos
accusare nō pūt. Hec ibi. Extra de accusationi
bus.c.qualr z qñ scdo dī. q plati sunt signum
positū ad sagittam: z q3 nō pūt oibus cōplace/
re cum ex offō suo teneanf nō solū arguere: sed
etiā icrepare qn etiam iterdum suspēdere nō/
nunq3 vo ligare: frequēter odiū multoꝝ icur/
runt z isidias patiunf: z iō sci pres prouide sta/
tuerūt vt accusatio platoꝝ nō facile admittaf
ne pcussis colūnis corruat edificiū totū. Hec
ibi. Quid plura aut oēs p gyrum xpianitatis
peccauerūt nō acgrētes vicarios bone vite in
pgregationib9 suis iuxta necessitatē supradictā
vel isti vicarioꝝ pcuratores veniunt grauiter
obiurgandi ex quo soli hāc nouitatē singularē
insolitam z cōtra tantoꝝ opiones z scripta in/
troducere laborauerūt. Propter aūt has quas
rōnes putat scrupulosus dubitator narrationē
pro vicarijs impetrandis oino vanam insuffi/
cientem atq3 suspectam esse. ergo zc.

¶ Explicit tractat9 detractori9 z ipugnatiu9.

¶ Sequitur Appologia vel tractatus defen/
sorius z responsiuus.

¶ Appologia siue tractatus cuiusdā zelatoris
veritatis amatoris z erronee falsitatis extirpa/
toris defensorius ac responsiuus super articulis
in precedenti opere male collectis z cōscriptis
confusibiliter q3 deductis.

Uidam nimiuz scrupu
losus frater vt
ex suis ppendif scriptis de sacro
ordine minoꝝ quēdam libelluz
edidit: i quo iustos quos ō ob/
seruātia i sra i vocat condēnās z
quosdā alios iniustos iustificās quos nesciens
qualr debeat vocare nō sic ait nolatos: q tā ē
apud pilmos frēs colere vocanf. Miroꝝ si hoc
ignorat eo q pmit9 in puincia burgūdie occa/
sione cuiusdā sororis ordinis scē Clare q cole/
ta diminutiue: sz Nicola a baptismali nole vo/
cabaf qdam frēs z pūentus ea sequi volētes z
cum ea solum hoc inconueniens fm eoꝝ arbi/
trium vitare intēdentes. vz. q prelati eoꝝ non
vocenf vicarij: sz ministri vt rla cōtinet se a frm
minoꝝ de obsuātia nūcupatoꝝ psortio z ex cō
sequēti a pūsione sacri pslij pstātiensis pro rle
obsuātia edita separauerūt: z hoc iuxta pdicte
sororis baptismale nomē rectius. Nicolaite (vt
plurib9 vr) possent vocari. Qd parum ad rem
ptinet siue sic aut aliter ne ienf: duz tñ illius so/
roris errorem nō imitenf q cum plurib9 annis
cū suis sororibus sub cura fratrum de obseruā/
tia vixisset: syllabaꝝ ac nolum sonuz magis q3
rei significate p ea veritatē attēdens i. vt vica/
riorū nomē vitaret z obtineret ministroꝝ mo/
re muliebri sensui pprio nimium inherēs z il/
lum pferens sacri concilij decreto ab eoūdem
frm obseruātum cura se subtraxit ac dictos cō/
uentus burgūdie z frēs ad se sequēdū iduxit.
Et q3 id fecerūt vt dixi solū vt platos ministroꝝ
nole vocatos hierent qd minime est fm btī Fran/
cisci intētionē in rla eiusdē manifestatā vbi no
men ministri ge. mutat in custodē. Loctauo cap.
z vbi ēt nole ministrorum custodes guardianos
ac vice guardianos z quoscūq3 ordinis platos
cōprehendit. x. ca. vbi sic pcipit. similiter preci/
pio eis vt obediant suis ministris zc. ex ide in
trāsgressionem sue regule grauiter impigerūt
ac scandalū diuisionis in obseruātia pduxerūt
mistris trāsgressorib9 regule notorijs: z iō mi/
nime sufficientib9 vt regula pcipit ad cōmunē
vtilitatem frm incōsulte adherendo. Uñ acci/
dit eis z illud poeticum. Decidit in scyllā cu/
piens vitare caribdim. Hac etiā in hoc illius
aduene diaconi Nicolai qui fuit de septē pmis
imitanf exēplum qui sicut legitur vt notā ze/
lotipie in ppriam vxorē in iuste ab aliqb9 sibi
impositam vitaret eandē illis ptra diuinū pce/
ptū expofuit cōmunē. De quo apocalypsis
scdo df. Erangelo ephesi ecclesie scribe: sz hoc
habes q odisti facta nicolaitaꝝ que z ego odi.
Et ibidē rursum de eodē angelo pgami eccle
sie dī. Habes ibi tenentes doctrinā Balaam q
docebat Balach mittere scādalum corā filijs
israel edere z fornicari: ita habes z tu tenentes
doctrinam nicolaitaꝝ. Propter cui9 Nicolai
scrupulosā imitationē ac pcē Nicolae erroris

sequelam

&quelaz Nicolaite vel colete diminutiue fres pdicti diuisi amplius merito nūcupatur. Hos igitur dictus frater scrupulosus iustificare volens alios fres quos ipsemet de obseruantia dicit et vocat de regulari vita quātum pōt ꝯdemnat pfatum libellum ꝯtra eos cōponēdo et iniusta in eos pferēdo calūniam. Propter qd ne fictis vel falsis eius assertionib' quecq; simplices scādalizati et velut ceci a ceco ꝯducti cadant in foueam sue falsitatis cēsui iuxta mee exiguitatꝫ ꝯceptū suā hmōi falsitatē rōnib' iuris apparētibus et nō existētibus vtcūq; ꝯiectam xpi iuuāte gra clare detegere q̄ detecta fres simplices sicut pestiferꝝ venenū cautius euitēt: ac ēt vt ipse si velit ab eadē sua falsitate desistēdo: de calūnia falso suis iposita fribus debite peniteat ac veritatem quaꝫ nisus est impugnare de suo vtcūq; satisfaciendo peccato vt tenetur palā ꝯfiteatur atq; defendat. Et mihi parcat si odio sui pctī non psone quā nō noui durius euꝫ quāq; alloq videor: quia veritas neminē palpat et apli precepto deberēt cū patientia: tū ac doctrina peccantes arguere sanāq; doctrinā nō sustinentes etiā icrepare. Et q2 sub noīe scrupulosi vt plurimum loquit idcirco sub eodē noīe euꝫ sepius alloquor. Et sic exordiendo queram ab eo.

Quia tu asseris frater scrupulose ꝙ tibi magnope placeat i obseruātibus vita regularis cur non vt pfatis sic scrupulose hesitando: sed potius asserēdo et pbādo q̄ꝫtū pualeo ꝯtra rle formā conaris ostendere ipsos fres obsuātes ipetrasse et sacruꝫ ꝯcilium eis ꝯcessisse alioꝝ noiuꝫ platos .s. vicarios loco mistroꝝ. Si ergo obseruātes sūt vt pmittis atq; vite regularis quō valebis pbare sit eē verꝝ ꝙ aliqd faciant ꝯtra rle formā? Nā forma est q̄ dat eē rei. Quapp aliquos dicere obsuantes rlam et de regulari vita et eosdeꝫ ilico simul asserere aliqd agere ꝯtra rle formam manifesta ꝯtradictio est. Unī credo ꝙ iusto dei iudicio pmissum sit vt tali ꝯdictione tuū pfatum initiares libellū quaten' tue falsitatis rete frustra expāderes añ oculos pēnatoꝝ: qb' .s. est facillimū a iuertere fallacias callidoꝝ et ad simpliciū cautelam eas detegere. Et qm̄ ex tui pcessu libelli de religione minoꝝ saltē pfessione esse videris in hoc pcipue ꝙ illoꝝ quos dicis mistros notabiles defectus et excessus sic distincte in psona amatoris vicarioꝝ sciuisti pdere: miror satis ꝙ contra pfessionem tue rle et religionis ac sacri cōsilij in spū scō legitime ꝯgregati vlem ecclesiam repñtantis ac sūmoꝝ pontificū auctēꝫ supremaꝫ in ecclia militāte videaris ipugnare in hoc .vꝫ. ꝙ ausus sis affirmatiue loquēdo i tuo pmo hesitabili ponere ꝯtra rle formaꝫ eos fribus de obseruātia aliqd ꝯcessisse aut statuisse. Naꝫ velis nolis si frm minoꝝ rlam pfessus es p ipsam tue pfessionis formam et rlam pceptis eorūdem et statutis es peculiariter aut specialr subiect' sm ꝙ in ipsius rle pncipio btūs Fran. in psona oium frm tanq; eoꝝ caput pfestatur dicēs. Frater Frāciscus pmittit obiam et reuerētiam dño pape Honorio ac ei' successoribus canonice intrātib' et ecclesie ro. Et in fine eiusdeꝫ rle adijcit. Ut fuit semp subditi et subiecti pedibus eiusdeꝫ scē ro. ecclesie etc. Que ecclesia etiā oia que fidem ac bonos mores ꝯcernūt hꝫ diffinire atq; determiare: et rlas quascūq; quas suscepit et approbauit dclarare et iterpretari .xj. q.iij.c. Excellentissimus. C. de legib'.l. vltima. ex de snia excōicationis.ca. Inter alia. extra de iudicijs cap. cū venissent: et ex de verb.signi.c. Exijt q seminat. §. vltimo. Miror inq; multū cū rla tua iubeat formalr et reuerētiam exhibere quā seruare pmisisti qua fronte psumis asserere ꝙ ꝯtra regule formā aliqd statuerit aut cōcesserit pfessorib' eius agere pp aliquoꝝ ordis prelatoꝝ nolum mutationē: cum ita sit ꝙ p seipsum ipsa rla sit ei formalr subiecta: ac etiā totus ordo: imo vt verum fatear formalr contra formā regule tu ipse facis expsse tale figmentū formādo ꝯtra reuerentiam sedis aplice. Quin etiam in hoc de eius auctē male videris sentire quasi .s. nō sit licitum: et ꝙ eaꝫ dicis cōcessisse regule ꝯtra formā. Qui aut de sūmi pōtificis et ecclesie ro iurisdictiōe alr sentit q̄ꝫ ipse cū sua cōi et vli ecclesia sentit nō est censendus verus catolicus. Qd sic pbat. Aliter .n. sentire de potestate pape et ecclesie q̄ꝫ ipse cum ipsa sentit est nedū indirecte sꝫ directe ecclesiam dei destruere que est corpus xpi: sed ecclesiā dei destruere scismaticū est et hereticū .xxiij. q.ij.c. Non vos hoium. et .xxiij. q.j.c. loqt dns. § etc. Ceterꝝ dic qso. Si i vb.o syllabis aut noib' tm existimas existere rle formā an nō magis in istitutoꝝ regularium p verba et noia ac syllabas expssoꝝ

opatiua exhibitione seu executione rerum verba et noia ac syllabas quam facillimum fit in arca vel sinu maliter obseruare oibus pspicuum est: sed eorum significatiões ope formaliter exercere satis arduum est in quo regule formam scias psistere: qd credo facile pcedes si vigilanter attendas id qd regule ipsius.ij.ca.dr. Promittentes vitam istam semper et regulam obseruare: et in pn° eiusdem dr. Regula et vita fratrum minorum hec est.s.dni nri iesu xpi scm euangelium obseruare: supple. vt est in regula expressum: sicut dicunt summi pontifices in suis decla. Et in.x.ca.re. Ubicunque sunt fres q scirent et cognoscerent se non posse regulam spualiter obseruare: ad suos ministros debeant et possint recurrere. Et in fine eiusdem. Paupertatem et humilitatem et scm euangelium dni nri iesu xpi qd firmiter pmisimus obseruemus. Quib° verbis pz euidenter non in verbis et syllabis existere vitam frm minorum ac regule formam: sed in eiusdem regule et vite p litteras et syllabas expressa opatiua obseruantia. Nec ad hoc vt qs sit fr minor aut de religione frm minorum sufficit habitum deferre: qd posset et facere similia si illo indueretur: quia habitus iuxta vulgare puerbium non facit monachum: sed scã vita. Nec et sufficit quod fr minor cum delatione habit° fecerit pfessionem: sed et opz vt regulam et vitam obseruet frm minorum: in qua regule obseruantia est pcipue regule forma ac religio frm minorum. Unde dicit canon.j.q.c.marchion. Non putemus in verbis scripturarum ee euangelium sed in sensu: non in supficie sed i medulla: non in sermonum folijs sed in radice rõnis. Et rursum fit fraus canoni vel legi cum salua supficie litere p adinuẽtionem alicuius dolo malo contra mentem eius circumuenitur.ff.de legibus.l.contra legem. Et ergo regule forma itelligitur non sm voces sed sed sensum et effectum.extra de clericis non residentibus.c.relatum. ¶ De intentione vo legislatoris btí.f. constat existere p pdicta non esse veros fres minores aut ordis platos siue ministros nisi obseruantes: et ee ordis veros ministros sm regulam quocunque noie vocentur plati oẽs regulam et vitam minorum frm obseruantes. ¶ Primam huius ppositionis partem ostendit ipse sanctus esse veram.viij.c. regule. vbi ipse dicit. Et si aliquo tpe appareret vniuersitati ministrorum pdictum ministrum non esse sufficientem ad coem vtilitatem frm: teneantur alium.s.sufficientem eligere sibi in custodem. Et insufficientem ad vtilitatem frm itelligas notorium

sue regule trãsgressorem: nam facile trahitur in exemplum a subditis qd agitur a platis.extra de noui opis nũciatione.c.cum ex iniuncto.et Grego.in pastorali. Cuius pastor p abrupta graditur: cõñs est vt grex ad pcipitium sequatur. ¶ Itẽ nã platorum integritas salus est subditorum. Et ordo totiusque stat° dñice dom° mutabitur: si qd reqrat in membris non inuenitur incapite disti.lxj.c.miramur. qd et itelligẽdum est de pñcialib° ministris: quia sm scm Bonauen.in decla.re: mos est huius regule ex filibus filia itelligere et minora in maioribº implicare. ¶ Rursum constat oib° insufficientem illum esse q notorie sua trãsgreditur vota: nam facinus ppetrat maius piurio quo infamia contrahitur: que non abolet nisi post p pniam.extra de testi.cogen.c.Testimonium. Igitur temerarium valde est asserere velle quod id qd licuit btõ Frã.hoc scẽ ecclesie dei non licuerit.i.quod seruata re forma non potuerit aut non liceuerit aliquorum prelatorum noia mutare qd vt patuit supra fecit btũs Frã. ¶ Itẽ sm iura et legi non põt in platum aliqs criminosus.xxviij.di.et.vj.q.j.ca.Si sacerdos. Eligi nẽpe dz melior aut saltẽ q non apparet malus ille nẽpe non solum apparet malus sed est malus q est apparens sue re et voti trãsgressor: et q dignoscitur eam nunquam obseruasse. Propterea de hmoi electiõe sic dicit nouum statutum dni Martini pape qnti conformiter ad regulam. Ipsi electores in tanta religione studeant hre pastorem q scia vita moribus et exẽplo valeat pdesse magis quam ambitiose pesse oib° recõmissis omni postposito amore: odio: timore: prece: pcio: rãcore: quod si secus scm fuerit electio nulla sit: et electores voce actiua et passiua ppetuo sint priuati gñalis minister nullam exactionem pecuniariam facere possit: neque p confirmatione ministrorum neque pro visitatione pũciarum neque pro magisterio: aut vestiario: aut lris officiorum: aut suffragiorum: aut quacunque occasione et colore quesitis: quod si secus fecerit ipso facto sit priuat° suo officio: nec teneantur sibi fres obedire. Et si exinde in posterum gñalatus officium retinuerit: ipso facto sit piurus et isamis et inhabilis ad quecunque officia ac beneficia et honores et dignitates tam in ordine quam extra ordinem. Et de alijs prelatis ibidem. Nullus minister custos guardianus vel lector: seu quicunque frater alius qcquam exigat etiam deuotionis colore. Qd si secus fecerit

ipso facto

ipso facto sit priuatus suo offõ: z subditi deīde
obedire sibi mīme teneant. Et rursum circa fi/
nē ibidē dicit. Ubiqꝫ āt p̄dicta statuta ꝯstōnes
declaratiōes z ordinatiōes volum⁹ ab oīb⁹ tam
p̄latis q̄z subditis itegre z iuiolabilr obſuari.
Qꝫ si in p̄dictis fuerit negligētes: ipso fcō sint
priuati suo offō. Que qdem statuta edita fuere
siue confirmata z ordini tradita a p̄fato dño
Mar.v. z a dño Euge.iiij. ei⁹ imediate succes/
sore approbata z ratificata cū penis ibidē exp̄s/
sis ad p̄sāte rle p̄cepti ac mētis legislatoris ob/
seruādam realē veritatē z exñtiam in qbus cō
sistit vere rle forma z non in noium v̄bali ꝯso/
nātia vt tu z tui sequaces dicte Nicolaite siue
colete asserere videmini: z ēt ad euidenter de/
mōstrāduꝫ q̄ tales notorij trāsgressores sui vo
ti z rle in officijs ordis ab ecclia mīme veniāt
tollerādi licꝫ ad maius scandalū euitāduꝫ pa/
tienter sup similes trāsgressores rle sibi dimit/
tatur que dimissio nō excusat. Nam ad hoc vt
tolerātia sit idonea reqrit q̄ sit vera necessitas
aut euidēs vtilitas nō p̄pria sed cōis. Quia si
quecūqꝫ tolerātia pape subditos excusaret tūc
symoniace prauitates: vsure: meretricia: z siles
prauitates quas papa nō corrigit viderent ex/
cusari. De qua qdeꝫ tolerātia di.xxiij.q.vij.c.
qcūqꝫ z sunt beati Aug. verba. Nōnullos tole/
ramus quos corrigere nō possum⁹. Certuꝫ est
etiam q̄ nec cōsuetudo eos excusat: qr quanto
mala ꝯsuetudo diuturnior z gñalior tanto est
iniquior cum inuenitur iuri z rōni ꝯtria vt in
multis capl'is decreti p̄me ptis p dicta scōrum
p̄bat gratianus. Un̄ etiaꝫ magr̄ Joānes Ger/
son in tractatib⁹ de ꝯtradictibus pte tertia di/
cit q̄ argumētum ex tolerātia pape vel eccle/
sie: aut ēt ex consuetudine vel p̄sumptione vel
abolitiōe sumptū solū hꝫ locū in ꝯstōnib⁹ po/
sitiuis vt positiue sunt z nō vt sunt iuris nālis
vel diuini: sicut est redditio voti iuxta illō psal
mi vouete z reddite zc. Et p p̄dicta pꝫ q̄ ma/
le dicis asserēdo ipm sacrum ꝯciliuꝫ: aut sum/
mos pōtifices in mutatiōe noium aliquorꝫ or/
dinis p̄latorꝫ aliqd ꝯ rle formā aliq̄tenus egisse
vel ꝯcessisse. ¶ Scdāꝫ ēt p̄pōnis sup̄dicte ptē
s. oēs p̄latos rlam obſuātes ṽe debere dici z eē
rlares mistros quocūqꝫ vocent alio noīe veraꝫ
eē silr p̄bo p ipsaꝫ rlaꝫ.x.c. vbi sic p̄cipit biūi/
mus pr̄. F. Firmiter p̄cipio eis.s. frib⁹ vt obe/
diant suis mistris in oībus q̄ p̄miserūt dño ob/
seruare: vbi p mistros ꝯp̄hēdit oēs sufficiētes
ordis ac veros p̄latos: sic in suis declaratiōib⁹
sup rlaꝫ aiūt scūs Bonauē. z scūs Bernardi.
z ēt lr̄ pꝫ verꝫ qr nullibi in rla q̄z hic p̄cipit fri/
bus obedire: neqꝫ custodibus neqꝫ guardianis
neqꝫ vicarijs: qb⁹ tñ sic de itentiōe legislatoris
ꝯstat est obediēduꝫ. Qd̄ qdē facilr p̄bat. Nam
custodib⁹ quos in p̄mo tuo hesitabili noias: nō
dubitas eē obediēdum: lꝫ hoc explicite rla nō
p̄cipiat. s. exp̄mendo nomē custodis. De guar/
dianis v̄o ābigere minīe debes: lꝫ hoc rla expli
cite nō exp̄mat; cū de itentiōe legislatoris ꝯstat
eis obediēduꝫ sup hoc v̄bo testamēti ipsi⁹: vbi
dic. Et alij frēs teneant firmiter obedire guar
dianis suis z facere offiñ s̄m rlaꝫ; De vicarijs
quoqꝫ. s. ordis cronicas. s. legisti: put in sequen
tib⁹ aliquā alligādo videri possis legisse. Atten
dere debuisti q̄ ēt añ ipsius rle editionē quam
tenem⁹ vicariuꝫ habuerit btūs Frā. s. frēm Ex
liam: q cū alijs tūc mistris ad mōtem Rinerij
accessit: vt ex pte mistrorꝫ notificaret btō Frā.
ibi rlaꝫ faciēti: q̄tenus pro se solo faceret ipsam
z nō pro seipsis. Et q̄ ēt citra rle editioneꝫ suo
vicario voluerit frēs obedire: pꝫ ex ei⁹ legēda a
scō Bonauē. edita.ij.c. vbi semel suo vicario te/
nēte ca^m in ei⁹ absentia: fratri cuidā quē in spū
suo cognouit eideꝫ vicario inobediēteꝫ mādā/
uit: q̄tenus eideꝫ vicario incūctanter obediret
ēt cuꝫ miraculo ibi posito. Et ab antiquo p̄les
vicarios fuisse in ordie. s. bosne. i. ruscie: oriētis:
aglonis: sardinie: corsice z tartarie: quarꝫ q̄libꝫ
p aliquē vicariuꝫ habuit regi: z frēs ibidē ma/
nētes eidē habuerūt obedire ex libro ꝯformita
tum p̄^a pte legim⁹. Et cuꝫ id fuerit ab antiquo
institutū: q̄uo poteris nouū asserere? Minime
ergo hoc d̄buisti. Un̄.xxv.q.j.c. sunt qdā. No
uum nō dr̄ qd̄ qn̄qꝫ statutū fuit lꝫ mō renouet
vt pꝫ.q.j.c. antiquos. Quapp dici nō dꝫ noua
aut insolita obia vicariorꝫ vt expugnādo eum
quē vocas vicariorꝫ amatorē asseris: cum a btō
Fran. ab initio ordis p̄hibeat instituta: z a btō
Bernardino nō sine mltis miraculis ꝯtinua/
ta: q multis annis sub vicarijs vixit: z ipsemet
vicari⁹ extitit: necnō ad mortē vsqꝫ ad scām re
regit vitā. Si dicas q̄ hoc fuit sub⁹ mistris: hoc
nō abnuo saltē p certo tpe sine adiectione sui/
sionis aplice: z postmodū cū eiusdeꝫ p̄missione

additionē:ꝛ ex ꝯsti f. teri bēs ꝙ fuit vicarius et ꝙ sub vicariis vixerit ac p ꝯsevicariatū nō esse nouū ꝯ re:ꝛ ēt si nouū eēt:nō eēt ꝯ rle for mā:q: si alr asserio cū scūs hic vixerit ꝛ obierit sub vicariatu addita ēt puisione papali:asseris eū vixisse ꝯ formā rle qd est directe ꝯtra eccle determinationē q̄ determinauit eū scē vixisse: merito hereticus censeri deberes:ꝛ hoc veꝝ si in tali assertiōe pertinaciter existas.xxiiij.q.j. Hec est fides de quo scō in bulla sue canoniza/ tionis:ait papa Nico.v. Militauit xpo in scā religiōe ꝓficiens:dietim maiora virtutū diui/ naꝝ augmenta cupiebat:ꝓcipue hūilitatis xpi imitator effect⁹:paup spū ꝛ diues grā fuit. Et infra ibidē dr̄. Quē cum scim⁹ militasse xpo ꝛ ipm fuisse secutū vsq; ad ꝯsumationē vite mi/ nime dubitare pmittimur gn poti⁹ certissimū tenem⁹ ꝙ vbi est xps dei filius:etiā sit ꝛ minister ei⁹scūs Bernar. Hec ille fateor ergo tecum ꝙ sub ministris vicarius extiterit: sic tū si tūc non erāt vt nūc sunt ꝑin tuam assertionez in psona amatoris vicariorum notorij rle trāsgressores. Etiā certe ipsi vicarij sub qb⁹ nūc viuunt frēs de obsuantia sunt vicarij sub ministris si nō ob/ staret ꝑsate trāsgressiōis apparentia:q: respectu ministroꝝ dñi vicarij.i.eoꝝ vice fungētes si dcīn nō obstaret ipedimētū. Quo obstāte nō ab eis sed a sede aplica auctē recipiunt dictoꝝ mini/ stroꝝ defectū misericorditer supplēte. Nōne ꝛ a scō viro Joāne de capistrano sere inumeris a deo miraculis decorato:ēt hec eadē obia extitit ꝯtinuata q ꝛ vicarius extitit post scm̄ Bern. sub cui⁹ obia vicariat⁹ pr̄ scūs ex hac luce mi/ grauit? Quid de papa Mar.v.in ꝑsato ꝯcilio ꝯstancieñ.creato q ēt decretuz ipsius ꝯcilij qd impugnare videris cōfirmauit:ꝛ p ꝯūs etiam vicariatū cui⁹ ꝯfirmationis lfa siue bulla inci/ pit. Ad ppetuā rei memoriā romanū pontifi/ cez ꝛc. Quid rursum de imediato ei⁹successore Eug.iiij.q inherens ipsius sacri ꝯcilij decreto ꝑsato:sicut citra sic vltra mōtes vicariatū isti/ tuit cui⁹istitutionis bulla icipit Ad ppetuā rei memoriam vt sacra ordinis minoꝝ religio ꝛc? Quid ꝛ de papa Nico.v.q ex oi studio ḡnali italie ꝯgregauit corā se famosiores doctores ꝛ ꝯ scā vicarioꝝ puisiōe p suū imediatū ꝑdecessorē Eugeniū papā.iiij.pleni⁹discernerēt:ꝛ ꝯgrega ti nuō.xxxv.quoꝝ.xxvj.erāt vtriusq; iuris do

ctores q suis tādē scriptis suisq; munitis sigil/ lis ipsam puisionē licitā eē ꝛ rōnabilē atq; iu/ ri ꝯformē solēniter ꝑstati sunt? Quoꝝ oium doctoꝝ solo⁹ vltimi breuitatis cā hic sniaz iudi caui rōnabilē ponēdam tenoris subsequentis. ¶ In noie dñi nr̄i iesu xpi ꝛ ei⁹ clementissime mr̄is ꝟgis Marie. Cū plenitudo nō indiget adiectiōe.vj.q.j.c.oia ꝛ.xcvj.di.c.bn̄ qdē. nec ꝟitas idiget cōmēdatōis argo:iō ꝯsiderata ple/ nitudie ꝛ ꝟitate ꝑlatoꝝ elegātissimoꝝ ꝯsulētiū ibereo eoꝝ ꝯsilijs ꝛ auctib⁹tātoꝝ famosissimo/ rū doctoꝝ. Hoc.n.veꝝ obsuātie scī.F.ē nobis euidēs argm magnevaliditatꝫ bulle aplice. Nā si pp linguaꝝ diuersaꝝ varietatez sub vna fide ac varios rit⁹ꝛ mores eps vni⁹ciuitatis potest ꝑles vicarios substituere sibi.c.qm̄ in plerisq; de offō iudicis ordinarij:mlto forti⁹ papa a cui⁹ auctē pēdet oiuz religionū approbatio ꝛ repro batio.c.j.de religiosis domib⁹ lib.vj.pōt dictā obsuātiā eiusdē religiōis ꝛ sup eā vicariuz vel vicarios ꝯstituere ꝛ sacrilegiū foret hic dubita/ re de ptāte pape.xvij.q.iiij.c.si qs.c.q̄ autē.vū ex cā pt duos epos ꝑsuleo in eadez diocesi ꝯsti/ tuere:vt notat glo.vj.q.j. In sūma ꝛ.c.nō aūt ꝛ.c.petisti. Ergo mlto magis duos vicarios da re poterit ipe vni ḡnali ordis minoꝝ. Qua pp cā breuitatꝫ ipsis supiorib⁹sigillū apposui q̄ ꝯsis lo eē verissima ꝛ manu ꝑpa ꝯscripsi ego Jaco. de cochinis ꝯ ferraria iuris vtriusq; doctor pa due legens ordinarie iura canonica. Hec ille. Quoꝝ auditis ꝛ visis scriptis dñs papa Nico. ꝑfat⁹ēt dictoꝝ doctoꝝ dcā ꝯfirmādo vicario/ rū approbauit istitutionē:ꝛ ꝑfatū scm̄ Bern. q sub vicariatu vixerat ascripsit cathalogo scō/ rū. De qb⁹.vz.scis pr̄b⁹ꝑfatis Bernardino ꝛ Joāne capistrano q in sua vita fuerunt vicarij ḡnales:dñs Pius papa.ij.tūc exñs seneñ.eps in quadā epl̄a cardinali cuidam directa sic ait. Eneas eps ꝛc. Quis scribēte Cesar ac negocia frm̄ btī.F.de obsuātia cōmēdāte modesti⁹ me fuerit silere:q: tū ob memoriā diui Bernardi/ ni ꝑceptorianci mei huic familie singulariter af/ ficior:nequeo me cōpamē:sꝫ cogor:assistē scē sa/ milie. Siē.n.pauidi ꝛ pusillanimes i ꝑlio scla/ ri milites fortiū viroꝝ ꝟtute saluanꝰtur ꝛ i btī Petri nauicula prudētes ꝛ aio si naute vecor/ des atq; ignauos seruāt remiges. Facit hꝰ ꝛ reli gio btī.F.q̄ apud obsuantes hꝫ. Hec.n.velut electissima.

electissima militū manus vndiq3 xp̄ianoꝝ lustrat exercitū: nūc istā nūc illā parte tuet̄: arcet īsidias: īperū frāgit hostiū sp̄ armata: sp̄ in vigilia: sp̄ in negocio nobis in exēplū vt ociū peat. Scim⁹ q̄ztū sub Bern. senēn iā supne hierl'm ciue: hec religio eccl'ie catholice pfuerit: q̄ztūq3 mō sb frē Joāne capistrano vtilitatē attulerit. Et qd h̄ religio aliō agit q̄z q̄ hr̄e nouim⁹ euāgeliū? Sētes ꝛ tribulos ex agro dn̄ico diuellit: semē bonū seminat: zizania ꝛ loliū sarculo v̄itatis p̄cidit: extermīat auaritiā: pellit libidines: fulminat illecebras voluptatis: strāgulat ambitiones ꝛ odia fugat: ignauie ꝛ vecordie stimulū abigit: ꝛ aperiens in eccl'ia dei os suū pn̄iam suadet ꝛ vitā dn̄i in v̄itate docet. Hec sunt opa frm̄ q de obfuātia nuncupant̄. Nescio cui hec nō placeant. Credo (que nō sunt oīno p̄cisa ab eccl'ie mēbris) oīb⁹ hoꝝ gratā eē ꝯuersationē: nec me dubiū b3 q̄ztū ēt sedes ap̄lica his xp̄i militib⁹ afficiat̄. Nā3 ꝛ romani p̄sides q̄zplurima huic familie p̄uilegia ꝯtulerūt: qb⁹ ab īfestationib⁹ hostiū p̄seuerant illesi. Hec p̄fatus dn̄s senēn. Qui postea Pius papa. ij. predecessoris sui dn̄i Eug. iiij. inherēdo p̄ceptis: voluit ꝛ p̄cepit q̄ frēs oēs de obfuantia quocūq3 appellent̄ noīe sub obia vicarioꝝ decetero viuerent sub pena excōicationis late sn̄ie: q̄ nemini solet inferri nisi p̄ graui ꝛ enormi crimie: sicut fecerat suus p̄decessor dn̄s Euge. ꝛ hoc cū ꝯcilio multoꝝ scē Ro. eccl'ie cardinaliū ꝛ ep̄oꝝ ad h̄ a sua scītate vocatoꝝ. Cui⁹ dn̄i Pij bulla sup h̄ edita īcipit. Pro nimia ad btm̄. F. deuotione. Et idcirco fortassis frēs illos quos d̄fendis vocare de obseruātia formidasti: ne trāsgressione p̄cepti hoꝝ sūmoꝝ pōtificum ꝛ p̄ ꝯn̄s de īcursione pene excōicatiōis ab alijs notarent̄: imo nec q̄sq̄z sūmoꝝ pōtificū q citra īstitutionē vicarioꝝ fuerūt eandē īstitutionē mutauerūt vel annullauerūt: s3 poti⁹ approbauerūt ꝛ ꝯfirmauerūt: imo ēt dn̄s Inno. viij: papa modernus suoꝝ p̄cepta p̄decessoꝝ. s. Eugenij. iiij. Pij. ij. Pauli. ij. ꝛ Sixti. iiij. ꝯfirmādo: necnō sepe dictoꝝ vicarioꝝ ꝛ eis subditoꝝ frm̄ minoꝝ de obfuātia nūcupatoꝝ statū approbādo: apostatas ꝛ excōicatos decernit eos q ab eorūdē vicarioꝝ obia sine lr̄ia in scriptis habita (in qua de locis a qb⁹ recedunt ꝛ ad que trāseunt fiet mētio sp̄alis) ꝛ receptores eorūdē absq3 tali licentia declarat: ꝛ vult ipso facto sn̄iam excōicatiōis īcurrere ꝛ excōicatos publice denūciari. Cuius indultū incipit. Exponi nobis fecistis. Que q̄dem sanctio ap̄lica prorsus irrōnabilis eēt atq3 iniusta: si obia illoꝝ mīstroꝝ rl'e notorioꝝ transgressoꝝ pfectior aut securior esset q̄z obia dictoꝝ vicarioꝝ quā asseruisti hesitabilē ꝛ relinquēdā. Nā alicui sub pena excōicatiōis late sn̄ie p̄hibere vite pfectioris aggressum vel ingressum irrōnabile penit⁹ est ꝛ iniustum: q2 ꝯ p̄ceptū dn̄i dicētis. Estote pfecti sicut ꝛ pr̄ vester celestis pfect⁹ est. Mat. v. ꝛ ꝯ sacrū xp̄i ꝯsiliū. Si vis pfect⁹ esse ꝛc̄. Mat. xix. Hinc est q̄ nuprime sūmus pōtifex ꝯsensit reuerēdissimū dn̄m Adrianū de la porta: sacro scē ro. eccl'ie p̄sbyteꝝ cardinalē ac ep̄m Alerien. oīb⁹ dignitatib⁹ ꝛ eccl'iasticis bn̄ficijs in ꝯsistorio dn̄oꝝ cardinaliū sue scītati resignātē sacrū frm̄ minoꝝ de obfuātia sub vicariatu ītrare religionē. Qd̄ vt pie credēdū est minime ꝯcessisset in suā dānationē si reputasset vicariatū existē ꝯ rl'e formā siue obiam. Nā aggressum vite pfectionis īpedientes ēt ipse dn̄s xp̄s maledicit dicēs. Ve vobis q clauditis regnū celoꝝ an̄ hoies: vos aūt nō īntratis nec īntroeūtes īntrare sinitis. Matth. xxiij. Que vtiq3 maledictiōis sn̄ia ꝯtra te est: q id qd̄ xp̄s ꝛ ecclesia pro securiori ꝛ pfectiori approbāt ꝛ asserūt seruādum ꝛ tenēdū tu temerarie affirmas hesitabile ac relinquendum. In qua q̄dē temeraria assertiōe tua si sis ptinax: te vtiq3 maliuolū imperitū ꝛ nō catholicū: s3 hereticū declaras ꝛ a iesu xp̄o ꝛ ei⁹ sponsa ecclesia matre vt p̄fert̄ maledictū. xxiiij. q. j. Hec est fides. Nā oīb⁹ sane rl'am frm̄ minoꝝ legētib⁹ aut intelligētib⁹ ꝯstās est ꝛ euidēs noīb⁹ mīstroꝝ ꝛ custodū ītelligi debere oēs p̄latos ordis: maxie vbi nō addit̄ gn̄alis aut p̄uinciales q̄ denotāt magis in sp̄ali gradus officioꝝ ꝛ eis oībus. s. ordis p̄latis sub cōmuni aut gn̄ali nomine tali vno p̄cepto in. x. c. rl'e p̄cipit firmiter ac formaliter obediri. Ubi dicit. Uñ firmiter p̄cipio eis vt obediant suis mīstris ꝛc. Supposito illo tn̄ qd̄ p̄cipit p̄us. viij. c. q̄ sint sufficiētes. i. rl'e sue veri obseruatores qui scīa vita morib⁹ ꝛ exēplo vt vult papa Martin⁹. v. valeant oībus. i. f̄ratribus p̄desse sibi cōmissis. Nam insufficiētes idem dn̄s Martinus papa gnt⁹ s̄m regule formam a misterio reijcit ꝛ vult abstinere sub pe-

na periurij ꝛ īfamie vt pmissū est ipso facto in/currēda:ꝛ merito:q2 vt habet.ij.q.vij.plerūqꝫ. Nō ocō plati p platis hñtur:nomē enim non facit epm sed vita. Que cū ita sint si ea nō igno rasti:cur nouā ꝛ insolitā vicarioꝝ obediētiā ꝛ ab hominibꝰ factiose practicatā psūpsisti asserē ꝯtra id qđ pdixeras in tuo pℏemio Esaiā alle gādo.s.Ve q dicit malū bonū ꝛ bonū malū ꝛ ponit tenebras lucē ꝛ ecōuerso. Et ibidē. Non parūper aisti expauescerē in tantā partiū di/uersitatē quippiā sentētialiter definire. Tu hu/cusqꝫ. Vñ cū a pncipio tui libelli tibi sis ꝯtra/dictoꝛꝰ vt pbatū est:mirꝫ eē non debet si ēt in pgressu eiusdē in rlarē frm̄ tuoꝝ vitā quā a pn cipio magnopere tibi placere dixisti aliqđ etiā falsum psumas asserere vicarioꝝ.s.obedientiā ꝯtra rle formā nouam ꝛ insolitam affirmādo.

¶ Preterea hoc notare debuisti qꝫ ipsi q fribꝰ de obseruātia assignati sunt plati vicarij.s.vo/cati sūt:licet sint veri fm rlam mistri:vt dictū est:tñ mistros se minime faciunt nominari:vt ex hoc cūctis pateat eos a supioribus mistris si vere sunt mistri.s.canonice electi fm dñi Mar tini pape quinti formā ꝛ rlariter ꝯtinuati si nō puati:si nō suspēsi:si nō excōicati aut oino de/positi auctē vicarialiter hēre:finautē a summo pōtifice dēctū paternaliter mistroꝝ supplēte.

¶ Rursum aūt vt clarꝰ tibi inotescat qđ dict mꝰ:audi qđ de hmōi vicarijs declarauit sūmꝰ pōtifex Pius secūdus in quadā sua dclaratiōe q incipit. Circa regularis obseruātie pfessores ꝛc. Volētes ingrsup hmōi ambiguitate vobis ꝯsulere ꝛ ꝯñiaꝝ vestraꝝ quieti de benignitate aplica puidere. Dilumqꝫ mētes pterea de vr̃o statu ambiguas paternali affectu qꝫtū in nobis est gerās reddere salubriter attēdētes qꝫ sicut sine sedis aplice auctē nulla rla seu modus reli giose viuēdi recte instituit aut declaratur neqꝫ interptari pōt:ita in eiꝰ arbitrio est ꝛ instituta si velit cōmutare in meliꝰ:ꝛ put viuētiū in eis animaꝝ saluti nouerit ꝯuenire suo arbitrio no uas ordinatiōes istituē:ꝛ platoꝝ eorūdē voca/bula ac denominatiōes imutare:alterare ꝛ iter ptari. Vñ auctē aplica ac ex certa nr̃a sciētia interptamur ꝛ declaramꝰ qꝫ cū sedes pfata vr̃e familie de obseruātia post gñalē totiꝰ ordis mi nistrū ꝛ ꝓuinciales vicarios loco mistroꝝ pijs certis ꝛ sanctis respectibꝰ eē voluerit ꝛ decre/uerit:vicarij ipsi q vobis psunt ꝛ qbus vos ex debito pfessionis vr̃e obeditis:veri ꝛ indubi/tati vr̃i mistri ꝛ tales quales habere bitis Frā. rlam pfatā ꝯdēs inicedebat sunt ꝛ ppetuo erūt quoadusqꝫ aplica sedes in cu.ne arbitrio ꝯsistit aliud alio tūc respectu odiare statuerit. Igitur vicarij differētes sunt a pdictis mistris solo no mine:ꝛ id ex pmissa declaratiōe aplica quā ip/si quoqꝫ pñtium tenore ꝛ simili auctē ac sciētia ratā ꝛ gratā hñtes:approbamus ꝛ ꝯfirmamꝰ: vosqꝫ q eisdē vicarijs obeditis fm determina/tionē sedis aplice pdicte rle vr̃e pfate ꝛ pcipue in ea parte vobis fit iptum est. Precipio firmiter fribꝰ vniuersis vt obediāt suis mistris plene ꝛ integre satisfacere auctē pfate sedis p pñtes de/cernimꝰ ꝛ declaramꝰ. Quibꝰ qdē pliuatis ꝛ di ligēter notatis:apparet satis clare tue scrupu/lositatis pmū hesitabile te tamen cum assertio ne in tui progressu libelli positum falsū esse ꝛ a veritatis semita valde semotum fore.

Secūdū tuū hesitabile a te tñ asserti/ue nō hesitāter positū est qꝫ frēs de obseruātia assumūt sibi absqꝫ ipoꝛtuna ꝯtradictione atqꝫ patiūt sede obseruātia nomi nari ꝛ vocari. Tu hucusqꝫ. Et hoc ēt falsū est quoad pmā sui partē:q2 hoc nomē sibi nō assū pserūt:cū id eis pmitꝰ a sacro ꝯsañ. ꝯcilio vni/uersalē repñtāte ecclesiā ꝛ in spū scō legitime ꝯgregato digēscit ipositū. Vide sacri ipsiꝰ cōci lij decretū sup hoc editū si vis:vbi psatoꝝ vi/carioꝝ de obseruātia pmariā institutio reperit ibi.n.videbis eos nō solū de obseruātia sed ēt destricta obseruātia vocari. Et si ad differētiā nō obseruātū debuit eis aliqđ nomē iponi nō/ne hoc nomē ꝯuenientiꝰ eis ipositū est cuiꝰ si/gnificatiōe ab alijs differūt:qꝫ aliqđ aliud per qđ ab inuicē nō sunt differētes? Igit illud non a se vt assertiue dicis assumūt:sed gratāter su/sciprūt ad hoc innitētes vt sua vita ꝯcordet cū hoc nomine ꝛ eoꝝ pfessio nō in vboꝝ solijs vl sono solū ꝯsistat:sꝫ sētiat i ope. ¶ Nec est rep/hēsibile vt i scda dicti tui hesitabilis pte vide/ris notare:si absqꝫ ipoꝛtuna ꝯdictiōe serant sic ab hoibꝰ vicarij. Nā fꝫ apostolū sāctos opꝫ te/stimoniū sāctū hēre ab his q foris sūt:ꝛ famā suā qsqꝫ nō solū fuscare oꝫ aut denigrare:imo crudelis cēsef si eā negligat. Tu ergo ad hanc crudelitatē cū tuo asserto hesitabili vis eos in/

ducere

ducere: vt importune ꝯtradicāt se eē qḋ eē tenētur. Nā opꝫ vt sui sint voti obſuatores vel trāſgressores. Si aūt negāt se sui voti solēnis obſeruatores: qḋ quoad aliqḋ magis obligat q̄ȝ iuramētū cui⁹ trāſgressione irrogaf infamia vt ꝓ tactū est tūc se assererēt sui voti trāſgressores ⁊ exinde seipsos in infamiā redderēt notabilē: qḋ est nephas cuiq̄ȝ ꝯsulere. Juste igit ⁊ rōnabiliter susceperūt sed nō assumūt vt asserio nomē ꝺ obſuātia qḋ a sacro ꝯcilio sibi ꝑmit⁹ impositū est ⁊ ab oib⁹ q citra ꝯciliū ꝯstañ. fuerūt sūmis pōtificib⁹ hucusq̄ȝ ꝯtinuatū. Licȝ. n. hoc nomen xp̄ian⁹ sit nomē dignissimū ⁊ vtuosissimū: si tā li vocor nomine non idcirco debeo contradicere importune me ipsum de infidelitate notando: quod esset perniciosum.

Tertiū tuū hesitabile ad hoc tendit vt frēs de obſuātia pp aliqua exteriora signa notes de odio in suos frēs dicēdo ⁊ asserēdo q̄ alios frēs nō sic nomiatos vitant ꝯtemnūt molestāt ac subtiliter mordēt. Tu hūcusq̄ȝ. Si hoc forte de aliq̄b⁹ asseris frīb⁹: q ⁊ si p sacrū ꝯciliū nō vocenſ de obſeruātia q: nec de ea sūt sȝ colete pp quādā imitationē ꝑdictā vel rectius nicolaus vt ꝑdixi nūcupanſ: tñ ipsi in ꝓuincia Frācie atq̄ȝ Burgūdie habentes ēt vicarios ꝯtra tue scrupulositatis irrationabilē ⁊ falsam assertionē vt visū est (nec eis hoc ꝓroperas) nō solū ēt sufferūt se sine ꝯtradictione de obſeruātia vocari: sȝ ⁊ de vera obſeruātia nomē sibiipsis fingūt ⁊ assumunt: sicut p litteras vni⁹ vicarij eoꝝ mihi ꝯstat quas apud me reseruo: nec tñ eos de hoc reꝑhendis inocētes in hoc ꝯdemnās vt dixi ⁊ nocētes iustificans. Nec in hoc solo delinquūt sibi a seipsis tale nomē arrogādo: sed ēt suos ꝯfratres p ecc̄iam de obſeruātia vocatos vt ꝓuisum est: sic dedignātur vocare ecclesiā in hoc imitari dedignātes: imo ⁊ qḋ deteri⁹ est qdā eoꝝ de bulla vilipēsiue eos appellāt aut gallice bullekins: quasi vile indicēt ⁊ dānabile sub ecclesie siue sūmi pōtificis bulla aut ꝓuisione dño militare: ⁊ vt dictū est sese de obſeruātia vera vocare ꝑsumūt: quatenꝰ frēs suos ab ecclesia ꝺ obſeruātia vocatos notent nō eē de vera obſeruātia sed ficta eo q̄ nō sūt subditi illis ꝑlatis ministris notorijs regule trāſgressorib⁹: qḋ est directe ecclesiā dei ꝺ errore notare ⁊ heresim sapit euidēter. xxiiij. q. i.

Hec est fidee. Qḋ vtiq̄ȝ ēt in detractione reuerentie debite ſm suā rꝫām sancte sedi apostolice manifeste videnſ facere: q̄ sub pena excōicationis ꝑcipit eos sub vicarijs viuere ⁊ tā q̄ȝ sub veris ministris ab imitatiōe patema in hoc degenerātes: q pater eoꝝ sanctissim⁹ rꝫam suam bulla ap̄lica impetrauit munīendā: in cuius ꝑncipio in ꝑsona oium frm̄ suoꝝ dño pape Honorio ac successorib⁹ ei⁹ canonice intrātibus obedientiā ꝑmittit ⁊ reuerētiā. Et iō dixerim eos de obſeruātia nō eē: q: suuȝ sensum sacri ꝯcilij ac sūmoꝝ pōtificū ꝓuisionib⁹ ⁊ statutis pro regulari obſeruātia in ordie obſeruāda ⁊ amplīāda editis ꝑferētes malūt ꝯtra ꝑcepta apostolica a plurib⁹ sūmis pōtificib⁹ maxīe Eugenio quarto ⁊ Pio scdo eis facta ⁊ ꝯtra rꝫām ⁊ iussa ei⁹ ꝑlatis nō canonice electis ⁊ irregulariter in officijs ꝯtinuatis rꝫe sue ⁊ solēnis sui voti notorijs trāſgressorib⁹ subesse pp tm̄ syllabarū sonū ⁊ vocē. s. ministri: vītatē sui significati nō habentē in eis: q̄ȝ obſeruātorib⁹ rite electis ⁊ in officijs ordinis rꝫariter ꝯtinuatis p̄latis vere habētibus significatū vocis ⁊ syllabaruȝ id est vere regulariter viuētib⁹. s. vicarijs p ecclesiā pro rꝫe obſeruātia eisdē ꝓuisis ⁊ assignatis: vnde ⁊ si forsitā vt existimo in ceteris obſeruent rꝫām minime tñ obedientie voto q̄ maximū est in oi religiōe quodq̄ȝ illis notorijs trāſgressorib⁹ regule q̄ȝtum volunt exhibent si isti debeat talis obedientia dici obedientia: cū ſm dictū beati Fran. antiqua legēda. Obedientia nō sit in qua delictū est vel cōmittitur. Et btūs Bernar. Par periculum est obedientiam ꝑhibere cui nō debetur q̄ȝ denegare cui debeſ. Et ideo si obedientia foret nomināda nō tñ regularis censeri pōt cum ſm rꝫām vt ꝑdictum est ꝑlati ordinis debeant sue rꝫe obſeruatores esse. Quod aūt vltra asseris q̄ frēs minores de obſeruantia alios sic nō nominatos solent frequēter vitare hoc reꝑhensibile nō videtur vt pretendis cū secunde ad thessaloniceñ. tertio dicat apostulus de quibusdam denūciamus vobis fratres in nomine dñi: vt subtrahatis vos ab oi fratre ambulante inordinate. Et Scotus in iiij. dis. xix. Malos inquit ab illis q nituſ ad bonitatē Ap̄ls docet vitandos esse. i. ad cho. v. Si is q frater nolaſ inter vos est fornicator aut auar⁹ aut idolis seruiēs aut maledic⁹ ebriosus

aut rapax: cum hmói nec cibū sumere. Quoꝝ ēt psonas vt spero minime ꝯtemnunt: sed eoꝝ vitiuꝫ qḋ mordēt ac psequunt in eis. s. obedie/tie simulationem nō ex odio vt scrupulose no/tare videris sed amore fraterno potius: vt ab errore suo desistentes ꝛ regularem ꝛ veraꝫ obe/dientiā citiꝰ ꝯuertāt se: ꝛ ad eādem currant.

Quarto tuo hesitabili eos vitupas: vñ meo iudicio laudare de/bueras ꝑ eo vt dicis ꝙ duriter inuehūt cōtra eccl'ie prelatos cleꝝ ꝛ suos ꝯfrēs plus ꝙ̄ ceteri religiosi pdicatores. Etiaꝫ q: in gñe si hoc fece rint iuxta glosaꝫ sup. c. religiosi. ex de ꝑuilegijs in clemē. ꝛ ꝰm suā rꝛaꝫ a scā mre eccl'ia ꝯfirma/taꝫ: vbi iniunctū hñt vitia ꝛ ꝟtutes annūciare penāqꝫ ꝛ gl'iaꝫ cū breuitate ꝟmonis: nulli ꝑ hoc detrahūt: nā ꝛ si ꝯ vitia maloꝝ plātoꝝ ꝛ cleri/coꝝ iuehūt: hoc vtiqꝫ fit cū laude bonoꝝ: cuꝫ ꝟtutes ex ꝯpatōe vitioꝝ magis elucescāt. Nec gñalr ꝯ vitia quoꝝcūqꝫ statuū fulminādo dici pñt quēqꝫ dure diffamare: q: cūctis notū est in oi statu aliquos existere vitiosos: q gñali obiur gatiōe suoꝝ vitioꝝ minime diffamant sꝫ eoꝝ ppe tratiōe. ¶ Et ꝙ ibi asseris eos id agere ꝙ̄ ipsi soli nō eēnt sicē ceteri: ꝛ vt appeāt honorādi ma gis ꝛ colēdi tanꝙ̄ iustiores singulis eccl'iasticis psonis ꝛc. ꝙ̄dam itemeritatē demrāre videris cordiū. s. secretoꝝ siue de cordis itētionibꝰ: ibi vsurpādo iudiciū ꝙ soli deo ꝯpetit iuxta dcm̄ psal. ipse solus nouit abscōdita cordis. De qua qdē itētione si aliqñ aliqbꝰ forsitā exterioribꝰ si/gnis in aliquo frm̄ de obseruātia visis hoc rō/nabilr potuisti suspicari: tū ēt q: sꝫ te dubia q̄/qꝫ in meliorē ptē dñt iterptari ēt vnꝰ aut pau/coꝝ defectus in vnā totā cōitatē iuste nequ re/torqre. Iniuste ergo videris agere ꝛ temerarie in deteriorē ptem iudicādo q̄ tibi dubia sunt ꝛ paucoꝝ defectū in vnā totā cōitatē inducēdo. Parce mihi chare frater: q: vere nimis scru/pulosus es: ꝛ in tuo scrupulositatis vitio vide/ris excecatꝰ. Quis tu sis ignoro: sed tm̄ ex tuo scripto de ordie minoꝝ te ꝯiecturo existere. vñ ēt ꝯfidētius tui scripti redarguo scrupulosita/tem vel scopulositatē: ꝑ quē cecis ꝛ ignaris si/ue simplicibꝰ ꝛ ordinis tui statum ignorātibus scādali ponis offendicula ꝑ q̄ quoqꝫ ipse cecus ducis in foueaꝫ cecos. ¶ Ulteriꝰ aut ꝑgrediēs asseris non esse mirabile ꝙ scrupulosi trepi/dāt ꝛ ambigui sūt sup mutationē plātoꝝ in eꝯgregatiōe obseruātū. Salua tua pace imo mul tū mirabili est aliquē trepidare ꝛ ābiguuꝫ esse de eccl'ie determinatiōe ꝛ de eo ꝙ fere apud oēs religiōes frequēter euenit. Nōne saltē adueniē te morte vel certe demerita depositiōe in qbus/cūqꝫ religiōibꝰ plati frequēter mutātur? Sꝫ si dicis eoꝝ tūc mutationē solū eē i psonis bñ q̄/dē ēt solū in psonis iter obseruātes fit mutatio plātoꝝ: nā auctas eadē q̄ apud gñalē mistrū ꝛ ꝑuinciales mistros a cētū annis extitit: apud mutatos eadē redit quocūqꝫ vocent nomine nec mutat. Sed de hoc solū hesitare ꝛ trepida re videris ꝙ ipsi plati obseruātū nūcupantur vicarij ꝛ nō mistri sed de hoc supius satis pli/batū est: nā vicarij dñr eo ꝙ aliquoꝝ alioꝝ vi/cē gerāt supioꝝ ac platoꝝ. s. mistroꝝ aut pape q ēt ꝑ rꝛam est pmꝰ ordinis platꝰ q. s. aut mi/stri sūt aut eē deberēt nisi sꝫ rꝛaꝫ ꝛ statutū dñi Martini pallegatū sua isufficiētia obstaret: nec vt rursus asseris nouū est ꝛ isolitū i ordie isto. s. vicarios existere vt supra ꝓlixe dixi nec ēt no/uū est si in suo modo viuendi habeant aduer/sarios: cum vt patet ꝑ domini Nico. iij. decre/taleꝫ. Exijt qui seminat hic sacer ordo oliꝫ qua si infinitos ab aduersarijs sustinuit insultus.

Ceterū post tres rōnes ꝰm tuā fictionē ab amatore vicarioꝝ assignatas vnā adducis instātiā de duplici obediētie for/ma. s. mistroꝝ ꝛ vicarioꝝ ad quā si velis attēde re tibi supra rñsum est nō duplicē esse obediē/tiā sed vnā tm̄ nō nouā ꝛ insolitā sed antiquā ꝛ ꝯsuetā: nā obediēdo vicario gñalis mistri q mister de triēnio in triēnn ū mihi ꝑcipit vica rio suo tanꝙ̄ sui psone in oibꝰ obedire si fit ve rus gñalis minister eidē suo vicario obedien/do sibi obedio. Sic ēt de vicario ꝑuincialis mi nistri ac de vicario guardiani pariformiter in/telligēdū est: ita tū si ꝰm rꝛam veri plati sunt. s. obseruātes suaꝫ rꝛam ꝛ vota. l. si sunt canonice electi rꝛariter ꝯtinuati in suis officijs nō excōi cati depositi suspēsi vel priuati q: si alicui istoꝝ impedimentoꝝ sunt obnoxij pape obedio cu/ius tūc vice fungunt dicti vicarij misericordi/ter supplentis eoꝝ defectū. Qui. vꝫ. papa ꝑ re/gulaꝫ ipsam est spēlis prꝛ ꝛ principalis ordinis huius prelatus. extra de ver. significationibꝰ. c. Exijt q seminat. li. vj. ¶ Deide miror satis ꝙ

asserere

asserere velis in cronicis ordinis modū hunc obediendi vicarijs a sanctis patrib⁹ ortum minime sumpsisse cū pspicuū sit in eisdē cronicis reperiri q cū btūs Frā.trans mare ad soldanū perrexisset q tūc duos reliqt vicarios qb⁹ frēs veluti sibi voluit obedire q cū aliquas nouitates vellēt introducere in ordie ex quibus multum turbabantur frēs quidam laicus frater ad eū iuit trans mare. Quē cū reppertisset easdē sancto narrauit nouitates. Quarū vna erat q fribus nitebanf iponere q nūqz carnes comederēt. Sup qua re cū ex sua hūilitate interrogasset frēm petrū cathani tūc cū eo existētem: respōdit ipse frater petrus q ad eū spectabat de hoc diffinire q beatissim⁹ vir tandē cōclusit q qz sanctū euāgeliū seruare pmisimus fm et euāgeliū ea q apponunf nobis de cetero māducemus. Nec est durum vt dicis viris intelligentibus credere vicarioz obediētiā fuisse z esse licitā nisi forte nimis scrupulosis tibi simillib⁹ cū in omni ecclesiastico statu pateat dudum fuisse adhuc vicarios licet aliquotiēs alio nomine appellatos q nominum differentia parum facit ad rem. ¶ Et q asseris multitudinem sc plus esse in scelere z q varie populorū voces nō sunt audiēde hoc totū pro illis quos fingis amatores vicarioz optime facit: qz pauci sunt sectatores vicarioz cōparatiue ab sequaces prohibitoz per rīam z p apostolica statuta depositorum ministrorum. Nec vt false cōcludis est idcirco hesitabilis z relinquenda vicariorum obia: qz siue paucorum sit siue multorū cum duorum sit confirmata sacroz conciliorū auctoritate. Constancieñ.s.z Basilieñ. Tūc cū Eugenio papa.iiij. vnitorum: necnō oiuz que citra fuerunt sūmorum pontificū litteris approbata tanqz ipsa sit vera obia ordinis prelatorum siue supradictorum ministroz: erras plane asserendo hesitabilē esse eam atqz relinquendam. Immo si in hoc errore obstinate persistas: vere hereticum non vereor te censendum vt pote q temeraria presumptiōe audeas ea q ad mores spectant z salutem animaz p ecclesiā determinata approbata z confirmata z que precipit nō relinquenda sub pena excōicationis late snie asserere hesitabilia atqz relinquēda vt pbaf.xxiiij.q.i.c. Hec ē fides. ¶ Et lz plixe z plusqz satis sit ad hoc propositū de auctate pape loquaris: tñ ad hoc finaliter declinare intendis: vt probes falsa narratiōe falsisqz nugosorū informationib⁹ quas ad libitum tuū in psona amatoris vicarioz confinxisti illa sacra cōcilia z ea sequētes septem sūmos pontifices vitaz z statum frm minorum de obseruantia approbātes sub vicarijs militātiū fuisse delusos. Quapropter aduerte q in hac re sacrum conciliū. Constancieñ. in spū sancto legitime congregatum ptra tuum psatum odibile figmentū tale prohibet testimoniū vbi in decreto suo quod incipit. Supplicationibus psonaruz zc. sic di. Supplicatio ex parte pueniuum ibi nominatoz nobis hūiliter psentata cōtinebat: q diuina cooperante grā his tēporibus nouissimis regularis obseruantia vrī iam dicti ordinis in psatis pventibus inceperat vigere: sed varijs obstantib⁹ impedimētis p ministros z custodes eis pstitis in ipsa obseruantia nō mediocriter ipediebantur: quoz impedimētoz occasione scandala multa pullulabant: hūiliter z deuote supplicātes: quatenus eis de remedio opportuno puidere dignaremur. Que narratio z supplicatio nullā prorsus facit de peritiōe vicariorū mentionē cui⁹ tu ptrarium in tuo hesitabili primo asseruisti: z iusta est igif ipsa narratio ac vtiqz vera z nō falsa vt dixisti qd consequēter probat ipsum decretū dicens. Nos igitur eorū supplicationi tanqz iuste benigne annuentes ac cupiētes scādala queqz de medio vrī ordis tollere atqz in eo vnitate seruata frēs in pacis dulcedine psouere: statuim⁹ z decernim⁹ eisdē supplicationib⁹ eē prouidēdū: z de scō tenore pntium eis puidemus iuxta formā per reuerēdissimos patres dños.vz. Jordanem epm Albanen. de vrsinis eiusdē ordis ptectorē z Petrū tituli scī Chrysogoni qui fuit Petrus de aliaco psbrez Cameraceñ. vulgariter nuncupatos sancte Romane eccl'ie cardinales z alios ex parte huius sacri concilij super hoc specialiter deputatos ordinatam z traditā: atqz p religiosum virū frēz Joanē de rocha in sacra pagina pfessorem z vicarium cui minister gñalis vna cū plurib⁹ magistris alijs z discretis frib⁹ ipsi⁹ ordis ex vna pte z frēs pnoiatos pueti⁹ repsentātes ex alia pcordatā zc. vbi nota contra tuā assertionē ante hoc decretuz gñalē ministrū i ipso pcilio habuisse vicariū z vnitate in ordie

obseruata de partium cōi assensu ipm ꝯcessium voluisse dcm̄ gn̄alē p sacra obſuātia rl'e adhuc vnum hr̄e vicariū in dicta obſuātia multiplr' limatū: ac in ea repetitis vicib⁹ ignib⁹ examinatū: qꝫ i eadē regaſ aūqꝫ regat: aū discat ꝗꝫ doceat. lix. di. c. ſi officia. ex̄ ð elec. c. cū in magr̄m. ꝛ q rl'arem obſuātiam ṽbo ꝛ exēplo doceat. c. cū ad monasteriū. ex̄ de statu monachoꝝ. Nec ꝟ ꝯcessit cōcilium vt asseruistiſꝫ statuit ꝛ publdit vt pꝫ in finali ipſi⁹ decreti clausula ꝯditionū clausulaꝝ singularium eſ⁹ repetitiua ꝛ ꝯtētiua. ibi. ſ. Nulli ergo ꝛc. vbi de ꝯcessione nulla mentio fit. Patens eſt ēt ꝙ in pſona amatoris vicarioꝝ illā narrationē ex tuo corde finxisti: cū alr' narrat decretum vt visum eſt. Sic ēt ad tuū libitū in eiuſdēꝫ amatoris vicarioꝝ pſona notabiles miſtroꝝ defect⁹ i publicū deprōpſiſti ꝯtra triūphus doctrinā vbi in hac rōne ꝫ dcm̄ amatorē vicarioꝝ dicis sic. Nulla sigdē honestas eſt imo in scripturis legiſ satis auctēticis exprobratū ſupiorē vitā corrodēdo accusare. ij. q. vij. c. plerisqꝫ. ꝛ ꝙ iſames ſūt vt canonū tradit auctas q in pl'tos armanſ ꝛ q doctoꝝ ſuorū vitā rephēdunt vel accuſant. ¶ Quapp oīb⁹ pmiſſis diligēter attentis qnqꝫ ille finales tue rōnes ꝗs ex tua scrupulositate aduersus amatorē vicarioꝝ adduxiſti: sicut stipula añ faciem vēti: sic facilr' ab amplectēte ꝛ noſcēte veritatē in hac mā̄ exſuſflanſ. Quas breuiter recitādo veritatē xp̄o fauēte satis euidenter ſm pdicta diſſoluā. ¶ Quaꝝ pma talis eſt. Si ſit impoſſe rl'am obſeruare ſub obia miſtroꝝ: qꝛ pniciose ꝛ irregulariter viuunt vſ ꝙ de⁹ eccl'ia ꝛ btūs. F. voluerūt astringere frēs aliqñ ad legē inobſeruabilē qð nephas eſt dicē. ¶ Cui ego rñdeo ꝙ añs tuum affirmatiue sumptuꝫ veꝝ eſt. ſ. ꝙ pniciose viuūt ꝛ irregulariter illi quos miſtros vocas vtiqꝫ miſtri non sunt ſm rl'am niſi vſurpatiue cōparatiue vel nūcupatiue tm̄: idcirco ſub talib⁹ eſt impoſſe rl'am obſuare ꝗ vult ꝛ iubet ordis miſtros eſſe ſufficientes ad ſeruitiuꝫ ꝛ cōem vtilitatē frm̄ ꝗ ſufficientia in rl'e obſeruantia maxie ꝯſiſtit ꝛ euidēter pꝫ. viij. c. eiuſdē rl'e: vñ ſi talib⁹ irregulariter viuētibus obedis quātū ad hūc paſſum rl'am tuaꝫ minime obſuas nec regulariter obedis. Sꝫ ꝯñs eſt falſiſſimum qꝛ de⁹ ꝛ ſcūs. F. atqꝫ eccl'ia ꝗ rl'am ꝯfirmauit nō intēdit te ad obediendū talibus obligare: cum ppterea tibi ſcā eccleſia ꝓuidit de rl'arib⁹ pl'atis: qui ꝛ ſi miſtri non appellenſ: ſunt tamen veri ꝛ indubitati miſtri ꝗles btūs. F. rl'am condens intēdebat ſub ꝗbus non eſt ubi impoſſibile: imo multū facile ſi vis tuam rl'am ꝯtuꝫ ad regularem obiam cū dei adiutorio penit⁹ obſeruare qðqꝫ pridem agere debuiſſes cū tuis complicib⁹ ſi aplicis mādatis. ſ. dñi Eugenij pape iiij. ꝛ Pij. ij. ſūmoꝝ pontificuꝫ ſm tue rl'e pceptū ſpāle obedire voluiſſes qui pceperūt atqꝫ mādauerunt oībus de obſeruantia vulgariter nūcupatis ſeu de regulari obſeruātia dictis ſub dictoꝝ vicarioꝝ obia deinceps ſimul viuere. ¶ Scða rō tue scrupulositatis talis eſt ꝙ ſanctus Frāciſcus preuidit oia que in futurū fratrib⁹ ꝛ ordini ꝯtingere debebāt: ꝛ per ꝯſequēs ꝙ gn̄alis ꝛ puinciales miſtri ꝛ cuſtodes vt aſſeris peſſime viuerēt: ppterea ſi licuiſſet concilio vniuerſali ꝛ ſūmis pontificib⁹ ꝛ beatus. F. neceſſariam in hmōi caſu extimaſſet vicarioꝝ inſtitutðem ꝙ de hoc in teſtamēto ordinaſſet. ¶ Ad qð rñdeo tibi ꝙ ſicut dicit ipſe plures dum vixit inſtituit vicarios: de ꝗb⁹ tñ in teſtamento ſuo nullā facit mētioneꝫ: ꝛ citra eum ēt in ordine fuerūt vicarij de ꝗbus ſilr' in teſtamēto nulla fit mētio. Et ſi vt aſſeris omnia preuidit que ꝯcernunt ordinē hos vtiqꝫ etiaꝫ preuidit vicarios ſiue eoꝝ inſtitutioneꝫ ꝗuis de eis non reperiſ fuiſſe locutus: qꝛ nec de eo loq fuit ei neceſſariuꝫ: ſicut nec multa alia que citra euꝫ in ordine ꝯtigerunt in ſpeciali predixit; que tñ oia aſſeris euꝫ ꝓuidiſſe: ſꝫ ſibi ſuffecit ꝙ aduerſum oia mala ab eo preuiſa ſuam regulā ꝛ ordinem obie gubernationi ac ꝓtectioni ſcē mr̄is eccl'ie: ac ſcē ſedis aplice imediate ꝛ ſpālr' ſubiecit: ꝗtenus aduerſum ꝓuiſa mala ſpāliter ꝯtra peſſimā vitaꝫ ꝛ prauum regimē miſtrorum qð ꝓuidēdo expſſit ipſa ſcā eccleſia ſalubriter eidē ordini ſm tempoꝝ varietatē ꝛ pſonaruꝫ neceſſitatē ꝓuideret: put etiaꝫ deo iſpirante mō pfato ꝓuidit. ¶ Et lꝫ in tua narratiðe aſſeras de hmōi vicarioꝝ inſtitutiðe nihil pdixiſſe btm̄ Frāciſcū: qꝛ ēt hāc tuam rōneꝫ aſſumis ex cronicis ordis: idcirco de eiſdē cronicis ꝯtra tuuꝫ eiuſdē intētum vnum qð ibi legiſ referā exemplum. Quidā frater huius ordis in theologia magiſter nationis germanice cū audiſſet btm̄ Frāciſcuꝫ pnūciaſſe frēs ſui ordis ab obſuantia ſue

tia sue rle ɔ̃clinaturos hũifr cũ rogauit:q̃ten⁹ si id tpe suo accideret sibi iniaꝫ ɔcederet ꝙ cuꝫ aliqb⁹ frib⁹ ad loca posset ire vbi rlaꝫ suã posset obfuař. Tũc btũs Frã. osculãdo pect⁹ ei⁹ rñdit ei dicẽs. Qꝺ a me pustulas a xp̃o scias tibi esse ɔcessũ. Et tũc posuit dexterã manũ sup caput ei⁹ dicẽs. Tu es sacerdos i eternũ ƀꝫ ordinẽ melchisedech. hec ibi. Quasi diceret ei btũs Fran. Et ƀ nũc ƀm ordinẽ regis pacifici xp̃i. vꝫ. hoc vt dici tibi ɔcedif. Nã melchisedech rex ẽt pacific⁹ iterptaf. Tu eris ẽt sacerdos. i. sacrũ exẽplũ dãs ceteris bonis frib⁹ i eternũ. i. vsqꝫ ad finẽ mũdi se. s. sepãdi a rle trãsgressorib⁹ notorijs ƀꝫ dictã tibi a xp̃o factã ɔcessionẽ ⁊ se trãsferẽdi ad loca frm̃ in obfuãtia rlari viuere volẽtiũ: qꝺ de frib⁹ q ɔ̃ obfuãtia vocanf apparet fuisse p̃dictũ: q sub p̃latis rlarib⁹ ⁊ veris vt dictũ est ƀm rlaꝫ ⁊ sci itẽtionẽ mistris (alijs putatiuis tm̃ seu noialib⁹ rle notorijs trãsgressorib⁹ ɔ̃relictis) rlaꝫ suã elaborãt obfuař. Qꝺ aũt addis ꝙ vsqꝫ ad mortẽ voluit gñali mistro obedire: hoc tibi cõcedo de rlari. s. ⁊ vo. Qui ẽt vt asseris ɔsuluisse videf vt frẽs nullã a sede apl̃ica lrãm ip̃etrarẽt: neqꝫ ꝓ aliquo loco neqꝫ sub spẽ p̃dicatiõis neqꝫ ꝓ p̃secutiõe corpoꝝ suoꝝ. Tñ ibi nõ dissõsoluit lrãm petere ꝓ p̃secutiõe suaꝝ aiaꝝ ac pro rlari obseruãtia suoꝝ votoꝝ.

¶ Tertia rõ tua coicidit cũ p:la: q̃ dicit ꝙ q: ab olim fuerũt in ordie supiores irregulariter viuẽtes: nõ tñ seqtur ꝓpterea eẽ ipossibile rlaꝫ spũalr obfuare sub obediẽtia taliũ p̃latoꝝ: velut sonat p̃fata narratio. Vñ ab hanc rñdeo vt ꝓus: dicẽdo ꝙ imo est ipossibile: cũ tales notorij sui voti trãsgressores rle vt tu asseris nõ sint veri mistri ƀm rlam: sicqꝫ eis obediẽdo non satisfacis rle tue: q̃ vult ⁊ p̃cipit eos eẽ sufficientes id ẽ obfuatores aut saltẽ nõ apparẽtes sue rle trãsgressores: q: tales trãsgressores ipsa rla reijcit a misterio. Et ne acephala maneat religio: p̃cipit cũ diuini nominis adiuratione que subditos electores obligat vt iuramẽtũ: q̃ten⁹ alios sibi eligãt ⁊ sufficiẽtes siue sue rle obfuatores. Idcirco talib⁹ sufficientib⁹ obediẽdo: p̃ceptuꝫ rle tue transgrederis. x. ca. exaratum. s. Vñ p̃cipio firmiter eis vt obediant suis ministris in oib⁹ ⁊c. q: tales nõ sunt tui veri mistri.

¶ Et q̃cunqꝫ ɔsequenter adducis ad ɔfirmationẽ tue rõnis: licet in aliquaꝝ religionũ p̃latis possint forsitan locũ habere: nullũ tñ habẽt locũ in hac minoꝝ sacra relegione pp p̃dicta rle p̃cepta ad q̃ cõiter nõ sunt sic astricti aliarũ religionũ subditi atqꝫ p̃lati. Et qꝺ i fine addis ꝙ pp hanc rõnem dicit scrupulosus dubitator iniustã fuisse narrationẽ sectatoꝝ obediẽtie vicarioꝝ corã ɔcilio vniuersali ⁊ sũmis põtificibus falsissimũ est: q: ẽt si narrassent vt tu finxisti: supposita irregularitate mistroꝝ quaꝫ asseruisti fuisset tñ iusta ⁊ ratiõabilis: q: cũ nõ possent p mediũ illoꝝ qb⁹ electio data est ƀm rlaꝫ habere sufficientes p̃latos sub qb⁹ possent regulã obseruare q: electores hacten⁹ eligũt sem p insufficiẽtes: p̃sertim inter illos q ɔuẽtuales dñr: idcirco iuste ⁊ rõnabiliter debuerũt recurrere ad sacrũ vniuersale ɔciliũ seu ad sanctã sedẽ apl̃icam cui⁹ pedib⁹ p ipsam rlam suã subiecti sunt oẽs imediate ac ẽt sp̃ãliter. Ex asserendo narrationẽ eoꝝ fuisse iniustam: execrabileꝫ obliquã ⁊ suspectissimã: oĩno vanã ⁊ insufficiẽtẽ atqꝫ suspectã: crimẽ falsitatis ipsi⁹ tuis frib⁹ imposuisti: q: falsarij dñr q falsa suggestione vel precib⁹ falsis ip̃etrãt. xxv. q. ij. ca. Dicẽti: ⁊ sunt blasphemi ecclesie p̃ncipi siue pape derogãdo extra de clericis maledicis. capitulo Innotuit ⁊ iniurie p̃latoꝝ ɔ̃gradatiõe puniunf. xi. q. i. c. Si qs sacerdotuꝫ. ¶ Imposuisti inq̃ꝫ eis crimẽ falsitatis erga sũmũ põtificẽ vel sacrũ ɔciliũ rep̃ntãs vniuersalẽ ecclesiã: ⁊ iniuste hoc fecisti. Qꝺ ꝓbo dupliciter. Prio q: ƀm tuã rlam debuerũt sibi ꝓuidere de rlaribus p̃latis p ipsam sanctã ecclesiam: cũ spes eis nõ esset in illis q de his debuerũt sibi ƀm regulam prouidere cum semper eligant insufficiẽtes. Secundo q: ipsum sacri ɔcilij ɔstanciensis decretum asserit narrationẽ illorum frm̃ non qualeꝫ finxisti: sed iustam fuisse: quapp pena eiusdem criminis venis puniendus qua eos ɔ̃tractoris accusas: qa ad penã talionis accusator obligatur. ij. q. viij. ca. Quisqs. ⁊ ca. Qui crimẽ. ⁊. v. q. vi. ca. Qui calumniam illatã nõ probat penã debet incurrere quã si probasset vtiqꝫ reus sustineret. Pena autem falsariorum est: ꝙ ipsi sunt excommunicati: cuius excommunicatiõis absolutio pape reseruatur etiam clerici debent degradari q sunt falsarij ⁊ seculari potestati tradi puniendi extra de cri. fal. ca. Ad falsariorum. Et rursum cũ ipsam narrationẽ turpis finxeris ⁊ eam di-

tis falsissimā z execrabilē: tu teipsū3 falsissimū z execrabilez probas in hoc q eam finxisti zč.
¶ Quarta tua rō q̄ dicis q non caret magna suspitiōe narratio p̄memorata eo q expsse videt militare aduersus clara olim scripturarū testimonia: quā multis auctatib⁹ z exēplis scripture eniteris roborare. Quib⁹ addis hic pcludēdo in fine. Et p̄fati vicarioꝝ solicitatores videnf iura hūilitatis multū violasse necnō a scripturaꝝ testimonijs lōge recessisse vñ poterant sub obediētia male viuētiū optime z regulr viuere. Tu hucusq3. Que oīa si sollerter aduertisti iā dissoluta sunt in hoc. Prio q tuā fictam z falsē ipositā narrationē negam⁹. Secūdo qa secure affirmam⁹ oēs frēs minores ex pfessione sue rle teneri sūmopere ad obtinēdū veroꝝ seu rlarū mistroꝝ vel p̄latoꝝ institutionē qlicūq3 vocenf noīe qd ad rē modicū facit: cū ita sit q quoad votū obedientie nō possint aliter suam rlam vere obseruare sicut supra clarius p̄statuissim. ¶ Quinta tua rō multuz cornuta mihi videf z irrōnabilis vbi dicis q si narratum fuerit vt asseris: necessarium fuisse habere vicarios bone vite pro bñ viuētibus: sequeref ex eadē narratōe q in oī pgregatōe eēt meliuz hre vnū prelatū pro bonis z aliud pro malis. Que pñtia tua talis est q̄si diceres. Meliuz est hoī hre vnum bonū caput ad suoꝝ sanoꝝ mēbrorum pseruationem: ergo oportet q etiā habeat aliud malum caput ad pseruationem infirmoꝝ membroꝝ eiusdem corporis. Que est psequentia euidēter falsa. Nā claꝝ est q sanuz caput magis aptū est ad infirmoꝝ reparationē z sanoꝝ pseruationē q̄ȝ egrum. Si pro bonis z bñ viuētibus aliquis instituaf p̄latus bonus in aliqua pgregatione in qua ẜm iura non niā bon⁹ aut melior d3 institui di.lxij.c.metropolitano.z.viij.q.j.c.l3.toleraf dū tñ sit sufficiēs. c.Cū nobis olim.extra de elec. Et l3 multi eo sint meliores: sufficit tñ q nō sit malus.xvj.q.vij.c.monasteriū.z glosa magna in fine in capitulo.Cū inter canonicos.extra de elect. Si ergo malus non est: bonus censeri d3 vt seruet ea que hñtur in capitulo.Cū ad monasteriū.§.i. extra de statu monachoꝝ z seruari ea faciet. Si in q̄ȝ alius instituatur bonus prelatus pro bonis: q: omnis p̄latus d3 esse bonus vt dictū est: exinde rōnabiliter nō elicit pñā: q in eadē pgregatione ēt vnus malus debeat poni p malis cū bonos suo bono exēplo z vbo liberius z salubrius malos corrigere possit z ad emendatione vite eos melius z facili⁹ puocare q̄ȝ malus: cui malo possent subditi cū ab eo corriperenf iproperare illud qd ait dñs. Lu.iiij. Medice cura teipsum. Et illud ad rom.ij. Tu qui aliū doces teipsum nō doces. Sic ēt si frēs minorum rlā quā ipsi frēs obseruare pmittūt: precipit z vult ẜm sacros canones p̄latos esse bonos sive sue rle pmisse obseruatores: sine cui⁹ oīa boni eē nō pñt. Nō ideo potest elici pñia vt tu pretēdis: q pro malis in eodem ordine oporteat aliquos malos p̄latos habere. ¶ Et alia oīa q̄ ad hāc cornutā pñiā pbādā iducis: nihil efficacie afferūt p te vt pcedētia intuēti facillime p3. Et eā dixi cornutā: q ptra sui auctorē pugnat z in ipsū fortiter ipingit: cū.s.videaf euidēter ex hoc rlam sue pfessionis ipugnare z scōꝝ decreta rephēdere: q̄ solū bonos in ecclīa dei z in ordie frm̄ minorum volūt eē aut dicūt debere esse p̄latos ad vtrosq3 bonos sc3 z malos subditos salubriter dirigendos z corrigēdos. ¶ Addis aūt ibidē. Nulla fides est honesti sermo in scripturis legimus satis exprobratū superiorē vitā corrodendo accusaret q̄.ij.q.vij.c.plerūq3 dr q infames sunt vt canonum tradit auctas q in patres armanf: z q doctoꝝ suoꝝ vitā reprehendunt vel accusant. Nullus aūt infamis in accusationib⁹ p̄latoruz audiendus est nisi forte exorbitauerunt a fide. Cū ergo subditi eoipso q in accusatione suoꝝ p̄latoꝝ psiliūt infames efficiunf: z infamib⁹ copia accusādi p̄latos dnegaf: p3 q subditi p̄latos mime accusare dnt aut pñt. Tu hucusq3. ¶ Et cū hec tua allegata magis cōtra te militēt q̄ȝ ptra eos quos ipugnare intēdis in hoc q in psona amatoris vicarioꝝ ptra eos quos acceptas p̄latos defectus tā graues z enormes excessus i isto tuo libello accusādo vl magis pdēdo scripsisti: miror q nō aduertisti (si tñ cautelose vt frēs obsuātes libert⁹ morderes aduertere nō curasti) q hoc capl3 plerūq3 qd allegas z ca. Testes. z.ca. Ipsi apli. z alia p totū. ex qb⁹ habef q nō audit minor ordie volēs accusare maiorē. Et ẜm hostieñ. z astaxanū i sūma.li.ij. ti.iiij.art.iiij.corrigūt p hec capl'a p̄lato: z presumūt ex qb⁹ clare hr q cleric⁹ pōt accusar ep̄3 suum: z

suū:z monachus abbatē vel po:ēvbi abbas nō est:z ex ꝯseq̄nti subditi qlibꝫ suos ꝑlatos accusare pñt. Et ibi talē sup hoc format distinctionē idē astaxan⁹ dicēs. Distiguēdū tñ ē ꝙ ꝓhibita est accusatio ꝑlatoꝝ ab ignotis z ēt a notis criminosis z isamib⁹:nō aūt a notis bonis ex affectu charitatis. Que distictio elicit vt ibidē dr̄ ex ca. Querit.ij.q.vij.z.§.his auctib⁹.z.c.ꝑsumūt ſꝫ quā distinctionē vt asserit ibidē intelligi dñt oēs canones qb⁹ videt ꝓhiberi accusatio ꝑlatoꝝ. Quā qdē distinctionez si sciuisti z subticuisti:ꝑsumi v̄isimilr̄ pōt ꝙ ꝑlatos canones p te allegatos ad pauꝑuꝫ fr̄m de obſuātia diffamationē ō isamia notādo eos ꝑcise īter ceteros canones fraudulēter elegisti:cū ita sit ꝙ in eodē caplo plerūqꝫ qδ allegasti sit i ꝓncipio exꝑssū ꝙ subditi nō ꝓhibent ab accusatione ſꝫ a ꝓditiōe. Aliud ē aūt ꝓdere z aliud accusare. Prodit q nō ꝓbāda ōfert:accusat vō q reo pñte crimē offert iudici ꝓbaturus qδ intēdit. Et in glosa ibidē dicat ei q ꝓdesse pōt z nō obesse. Et eiusdē ēt canonis p te allegati finem subticuisti:vbi in defensionē tue calumnie ꝯtra dictos frēs sic hr̄ his itaqꝫ sic rñdetur. Non omnes prelati pro prelatis hn̄tur:q: nomen non facit episcopum sed vita. Ex quo colligit verbo:ꝙ etiam si illicitum esset subditis suos accusare prelatos vt subdole allegasti:cum ſm te illi ministri sint mali z pessime viuant pp qδ ſm predictam snīam canonis solū nomine sūt prelati z ex consequenti non hn̄tur pro prelatis:inde est ꝙ licite accusari potuerunt. Et idcirco ex predictis omnibus satis clare patet ꝙ friuole z satis cautelose sint tue quinqꝫ rationes quas ceteris dixeras fortiores z vrgentissimas:quasqꝫ fraudulenter z maliuole vt appareret contra fratres formam regule seruare cupientes eos q̄ztuꝫ in te est diffamādo:z frarez obseruantiū anelando prolixe produxisti. Patetqꝫ rursum ex tuis verbis quibus secundum christi snīam quisqꝫ condēnatur vel iustificatur:quod magis calumniādi auiditate hec in fratres tuos scripseris q̄ꝫ vt agnosceres veritatem veluti te acturum ante ꝓmiseras. Ac etiā pꝫ ꝙ in quo eosdēꝫ false z malitiose dijudicas:teipsū ꝯdēnas ſm aplm. Ad rom.ij. Quippe q illoꝝ ministroꝝ crimina describendo quos tñ p tuis acceptas prelatis z acceptādos asseris:nō solum accusas eos:ſꝫ ēt subdole ꝓdis in fauorē vt pꝫ erroꝝ ꝑdictoꝝ Nicolaitaꝝ:cū illā narrationē in ꝑma rōne tua de qnqꝫ vltimis a te positā iniustā fuisse execrabilē obliquā z suspectissimā asseras:quaꝫ tñ tuipse in ꝑsona amatoris vicarioꝝ vulpina dolositate finxisti:q: vt supra patuit narratio frm̄ de obseruātia corā facto cōcilio penitus alia fuit z iusta:sicut de ea ipm cōciliū testimoniū ꝓhibuit. Deniqꝫ sicut in initio tui scripti teipm illaqās v̄bis asserēdo ꝯtria:sic ēt finem eius falsitate atqꝫ mēdacio defedasti:vbi dicis:Quid plura? Aut oēs p gtꝫ xp̄ianitatis peccauerūt nō acqrētes vicarios bone vite in suis ꝯgregationib⁹ ſꝫ necitatē supradictā vel isti vicarioꝝ ꝓcuratores veniunt grauiter obiurgādi:eo ꝙ sibi hāc nouitatē singulare ꝯ tantoꝝ opiones itroducere laborauerūt. Propter quas qnqꝫ rōnes putat scrupulosus dubitator narrationē ꝓ vicarijs factā oīno vanā eē z sufficiētez atqꝫ suspectā. Tu hucusqꝫ. Quo.s. libelli tui fine pꝫ te falsum ꝯcludere:cū dicis ꝙ oēs in ꝯgregati oīb⁹ peccauerūt:q: nō acqsiert sibi vicarios bone vite:q: pleriqꝫ vt Celestini reformati sub rl̄a sci Bn̄di. ſꝫ quā viuēt ꝓmittunt loco abbatuꝫ q in rl̄a sua noiat acqsierūt sibi priores tam locales q̄ꝫ ēt ꝓuinciales. Silr̄ vt frēs ꝑdicatores q ſm regulaꝫ sci Aug. promittūt viuere loco ꝑsbyteri siue ꝑpositi in regula eoꝝ noiati acqsierunt sibi locales priores. Sic z frēs heremite siue Augustinēses ac etiam canonici regulares reformati loco presbyteri ſm eoꝝ regulam curam animarum ipsoꝝ habentis acquisiuerunt sibi priores vbi non reformati habent abbates. Ex quo pꝫ falsum ꝙ dicis oēs peccasse in cōgregationibus viuentes:eo ꝙ acquisierunt sibi vicarios:idest prelatos alio noie nomiatos q̄ꝫ eoꝝ regula sonat:q: oēs isti idipm fecerūt qδ taꝫ arcte reꝑhendis. ergo nō soli frēs minores de obseruātia vicarioꝝ amatores:nec ēt nouitas vt asseris cū ante eos multis annis idipm fecerūt. Celestini ꝑdicti z ꝑdicatores:nec ēt singularis:q: vt ꝑmissum est pluribus cōis est:nec ob hoc veniūt grauiter obiurgādi:sed magis laudādi:q: nō vt dixisti ꝯtra opinionez tantoꝝ hoīm:sed ſm sacrorum snīaꝫ canonū studuerunt sibi bonos acquirere prelatos ad vindictaꝫ siue correctionē maloꝝ:laudem vō siue cōseruationem bonorum.

¶ Ubi et addidisti iuxta necessitatē pdictā. Ad qd dico. q talis necessitas nullis religiosis tam faciendi sic incūbit aut icubuit sicut incūbit frib' minorib': q necesse hnt ex pcepto rle quā vouerūt obseruar hre sufficiētes. i. obseruatores siue bonos platos: nō tn sic illi quos supra nominaui. Que breuiter dicta sint ad qnqz rōnes friuolas tue vulpine ac simulate scrupulositatz vt pdixi merito respuēdas: z a cūctis intelligētib' pcul abijciendas. Et si tu sis de ordie frm minoz saltē pfessionē vt apparet: cū glosaz siue expositionē oino rle a te pmisse ɔtrariā describēs asserendo. s. q mistros eiusdē publicos trāsgressores frēs pdicti debeāt p suis accepta re platis: quos ipsa rla phibet eligere ac retinere vbi octauo caplo sic dicit z si aliquo tpe appareret vniuersitati mistroz z custodū pdictū mistrū nō esse sufficientē ad seruitium z cōem vtilitatem frm teneanī in nomine dni aliū sibi eligere i custodē. vbi nota q cū deponit insufficientē: iplicite pcipit q eligant sufficientē z explicite q n ō ɔtinuent in officio aliquē insufficientē: q sua sufficientia vel insufficiētia maxie ɔsistit in rle obseruātia vera ab eis pmissa vel in eius trāsgressione manifesta z notoria. Tu itaq sic glosando rlam tuā scienter: excōicationē incurristi: quā in pria tua rñsione ad rationes amatoris vicarioz allegasti. vz. in fine decretalis. Exijt q seminat posita: a qua p neminē nisi p romanū pōtificē poterz absolui. Et iniuriādo frib' de obseruātia atq calūniam in eis serendo: rursum in aliā excōicationē incidisti in decreto ɔstancieñ. ɔcilij positā: vbi sic hr circa finē. Qz si decetero alij alijs fcō ɔtra pmissa vl eoz aliqd hicinde iniuriati fuerint: snīam excōicationis incurrūt ipso fcō iniuriatores: a q̄ nō possint absolui (articulo mortis excepto) nisi p eū cardinalē q eo tpe huius ordinis erit protector. Sed ɔtra ɔtenta in dicto decreto toti' fere libelli tui sermo decurrit: ergo zc. Rursus itaqz nec ab illa excōicatione videris imunis q̄ in fine puisionis Euge. iiij. edite descripta ē sub hac forma. Gnalis vo aut quispiā mistroz supradicti ordinis nec dicto vicario gnali seu ceteris vicarijs puincialib' vel cuiqz fri eiusdē familie de obseruantia nūcupate molestiam seu impedimētū aliqd inferre psumat vel audeat sub pena excōicationis late snīe priuationis officij olumqz actuū legitimoz. Quas qdē snias si a dictis fribus de obseruātia sis agnitus z ɔtra te pbate valeāt sūdicta: p aliquem suoz priuilegioz ɔseruatorē pñt exprere z faciliter obtinere publicari vt pz in mari magno dni Sixti pape. iiij. §. z nihilomin' cuilibz zc. Ubi papa ēt ɔcedit z vult q p ɔseruatorē pñt quēlibet in dignitate ecclesiastica ɔstitutū vl aliquē metropolitanū vel cathedralis ecclesie canonicū eligere: q sūmarie z de plano sine strepitu z figura iudicij sola vitate fci inspecta mistret ei iustitie cōplemētū ɔ quoscūqz cuiuscūqz qualitatis vl ɔditiōis existāt z q̄cūqz ecclia stica ēt si pr̄iarchali archiepiscopali z epali vel mūdana forēt dignitate z exēptiōe muniti zc. Et idcirco illa psalmiste imp̄catio tibi accidisse videt. s. vēiat illi laqus quē ignorat z captio quā abscōdit apphēdat eū z i laquz cadat i ipz atqz ēt illud psalmiste. Laquz pauerūt pedibus meis z icuruauerūt aiaz meā: foderūt añ faciez meā foueā z iciderūt i eā. Tu. vz. z tibi in scelere tuo adherētes. ¶ Qz fauens platis in malo peccātib' eis i malitia sociaf. xxiij. q. iiij. ita zc. a malis z. c. si qs a. z vito z metuo detractoris libello ne taceo videat tibi fauere. Idcirco cuz charitate mouēdo tuis falsis figmtz merito dēbui repugnare: qz resistere posse puersis z non facere ē eis ɔsētire. xxiij. q. iij. Qui pōt atqz nil pdest alicui suo errore nō pollui q ɔsensū pstat errātī. lxxxiij. di. cap. ɔsentire z ea. qd. n. pp q̄ i xpi syncera charitate ɔsultū tibi sit: cū ipsis eisdē frib' quos iniuriat' es fraternaliter fm euāgeliū recōciliari: me. s. ad dictaz sentētiaz q̄s de facto icurristi pnūciationē pcurādā ipsi pcedāt fz pallegati puilegij tenorē z diligenter ab eisdē sentētijs te pcures absolui ad eorūqz ɔsortiū si salubriter peniteas te trāsferre nō differas de pdictis p te i eos irrogatis iniurijs hūlr satisfactur' vt teneris ac salutē aie tue tuā rlam fuādo hūilr opatur'. Et tūc p me petōre si tibi placet dnm xpz orabis: vt vna tecū pētrēs ibi te ad vitā pertingere merear eternam. Amen.

Quia do tuo scripto bassū valde tenorē graueqz nimis z oino dissonā tē cecinisti idcirco ɔ tenorē tuo tenori ɔsonuz nō debui nec potui vt forsitā voluisses adiūgere sz illi poti' supiori cātui me debui ɔformare quē ɔspicuū est auditū suū a vitate nō auertē

tibus

tib⁹ plurimũ cõplacere. Quē tñ superiorez veri/tati optie ꝯsonātē si digneris inspicere auditum tuuz ab ipsi⁹ ꝟitate mime auertēdo spero q̄ ad ei⁹ optimũ sonũ rℓari veritati optie ꝯcordātez tuũ tenorē p̄fatũ reformare curabis. Qui qdez cant⁹ superior est q̄dā q̄stio magr̄alis de p̄fata mā cuiusdā olim famosi doctoris Parisiensis du/dũ noiati Joānis brixij: q añ suũ trāsitũ ad ob/seruātiā puicie Frācie extitit mister: quāq; q̄ō/nē formauit ac stonuit mō sequēti dicēs. Utrũ decretũ sacri ꝯcilij ꝯstantiensi. diuidēs frēs mi/nores puiciaꝝ Frācie Burgūdie ꝛ turonie de obſuātia nūcupatos a mistris ꝛ alijs earūdem puinciaꝝ p̄latis sit rõnabile ꝛc. Ista q̄stio ha/betur post decretum sacri concilij ꝯstanciensi.

Explicit appologia defensoria ꝛ respõsiua.

Incipit vtilis qdam tractatus sup quibusdā articulis ad defensionē sacre nostre obseruātie factus cõtra quosdam q sub vmbra perfectio/nis a veritate declinauerunt.

Nõnullis optātib⁹ fratrũ mi/norũ rℓam ad lℓam ꝛ sine glosa (vt ꝟbis ipsoꝝ vtamur) obſua re venit in dubiũ. vtrũ isto mo derno tpe pur ipsa rℓa tenetur ꝛ obſuaẜ a frib⁹ de obſuātia nūcupatis s̄z ðclaratiōes sūmoꝝ pōtificũ ꝛ alioꝝ doctoꝝ in istis partib⁹ hispanie: imo in tota familia cismõtana talis obſuatio sit ꝟm mētez scl. F. ꝛ secura quo ad ꝯsciaz. Quib⁹ vr̄ q̄ nō fundātib⁹ intētũ suuz ex diuersis caplis rℓe ꝛ ex textõ p̄fati scl in cui⁹ fine scribiẜ. Et oib⁹ fribus meis clericis ꝛ laicis p̄cipio firmiter p obiam vt non mittant glosas in rℓa. Et alibi. Precipio firmiter p obedientiam frib⁹ vniuersis q̄ vbicũq; sunt nō audeant petere aliquā lℓam in curia romana ꝛc.

Allegant ēt p sua opione oia illa que frater vbertinus circa hāc mām ponit in suo libro ex parte fris Hugonis. q̄ oēs declaratiōes super rℓam facte fuerũt ꝯdescēdentes imperfectioni ꝛ puidentes trāsgressioni. Itaq; liceat in obser/uantia eaꝝ sit salus: nō tñ illa obseruātia est ꝟm intētionem btí Frā. ꝛc. q̄ cā breuitatis omitto. Allegant etiā oia illa que in diuersis libris scri/bunẜ de quibusdam reuelationib⁹ factis ab ipso p̄fato scō circa hoc: vt pz in diuersis caplis flo/reti. In rℓa etiā expresse di. Precipio firmi/ter fribus vniuersis: vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p se vel p iterpositā psonā ꝛc. Ubi scūs Frā. loquẜ ḡnalr̄ nullũ aliũ casuz exclu dēdo nisi duo tñ. vz. q̄ p necītatib⁹ infirmoꝝ ꝛ p frib⁹ induēdis mistri tñ ꝛ custodes solicitam curā ge. ꝛc. Eo sp saluo vt sic dcm̄ est denarios vel pecu. nō recipiāt. Cũ igiẜ ibidē scūs Fran. aliud nō exp̄ssit: ꝛ a forma ꝟboꝝ nō est receden duz: xxxj. di. c. olim videẜ istis q̄ cũ p̄dicto tpe ista sic ad lℓam nō obſeruenẜ in multis. s. cibis ꝛ potib⁹ ꝛ alijs de q̄b⁹ ipsa rℓa alr̄ puidet vt vi/debiẜ: iō ꝯcludunt tria. Primo q̄ videre ꟝m de/claratiōes ꝛ glosas p̄fatas nō est viuē ꟝m mētē ꝛ itentionē scī. F. Et lz i obseruātia eaꝝ si recte itelliganẜ sit salus s̄z nō pfecta obſuantia rℓe: vt sup dcm̄ ē. 2ᵐ eliciũt q̄ modern⁹ modus viuēdi a p̄dcis frib⁹ est secut⁹: q̄ō pbāt ex multis q̄ lℓra dicenẜ. Tertiũ eliciũt q̄ recipe sic indistin/cte elemosynas pecuniarias p missis dicēdis ꝛ alijs obsequijs diuinis (vt cõiter fit) ex quibus ipsi frēs q̄si sine alia mēdicatione sustētanẜ corpali refectiōe ēt si tal̄ pecunia nō recipiaẜ p se nec p iterpositā psonā ē ꝯ puritatē rℓe. Nec ipi i glie.

Spālr̄ ponanẜ ipsa dubia vł motiua ipsoꝝ.

Primo igiẜ dr̄ q̄ viuere ꟝m declaratiōes sūmoꝝ Pōti. ꝛ glosas alias nō est viuere ꟝m rℓam ad lℓam: nec ꟝m itentionē btí Frā. vt pz p supi⁹ allegata. Et circa hoc mō ampli⁹ insisterēt nisi q: in multis reuelationib⁹ fuit sic ꝯsuz p p̄fatũ scm̄: vt in pallegato libro floreto. Et si aliud btūs Frācīscus voluisset ex/pressisset: vt in. c. ad audiētiam. ex̄ de decimis.

Scda oplo ipsoꝝ: ꝛ vbi forti⁹ figũt pedez est: q̄ modern⁹ modus viuēdi cõiter a frib⁹ in istis ptib⁹ hispanie nō est securus: q: nō est ꟝m rℓam nec ꟝m declarationes p̄dictas.

Qð sic pbāt p dcm̄ supra allegatũ in. iiij. c. rℓe: vbi scūs Frā. pcipit nullo mō recipe pecuniaz p se ꝛc. attñ puidit tm̄ duob⁹ casib⁹ occur/rētib⁹ s̄z p necītatib⁹ infirmoꝝ: ꝛ pro induēdis frib⁹: vt dcm̄ est: si aliud voluisset exp̄ssisset: vt in de. c. ad audiētiā. Uñ ꝛ dñs Cle. in cle. exi/ui de padiso. ex̄ de ꟝b. sig. §. porro. ałs §. cum ēt dicit. Cũ ēt reuersus ad amicos spūales exp̄sse tñ in duob⁹ casib⁹ ꟝m rℓaz ꝯcedaẜ. vz. p necīta tib⁹ infirmoꝝ ꝛ frib⁹ induēdis: s̄z q̄ō de vno ꝯcedẜ: de alijs negaẜ per rℓam iuris. xxxij. q. vij. c. pñs. ꝛ in. c. nonne. extra de p̄sūptio. Et si dicaẜ

q in p̄dicta cle. ipse sūmus pontifex Cle. dicit: q p̄decessor eius Nico. iij. in sua declaratione. Exijt q seminat. ex de verbo. signi. in. vj. pie et rōnabilr ꝯsiderata necitate vite ad alias necessitates frm̄ p tpe occurrētes (cessantib⁹ elemosynis et c.) seu ēt ingruētes dixerit extēdēdū: dicūt isti hoc itelligi debere de illis necitatib⁹ de qbus idem Nico. in dicto ca. §. Et q opꝫ et expedit et c. vꝫ. p ecclesijs edificandis seu edificijs ad vsuꝫ habitatiōis ipsoꝝ ꝯstruēdis. libris scribēdis et c. ſꝫ nō pro cibis et potibus emēdis nec p alijs superfluitatib⁹ vt cōiter fit. ¶ Et si eis dr̄: quō ergo frēs de istib⁹ puidebunt? Rn̄dent q scūs dr̄ in ipsa rl̄a puidet. nā. vj. ca. dr̄. Vadāt pro elemosynis ꝯfidenter et c. non dixit. emant sibi. Et. v. ca. De mō laborādi dicit. De mercede vo laboris corpis necia recipiāt pter denarios vl̄ pecuniā. Ex quo apparet voluisse p frēs necia nō pecunia emi: ſꝫ mēdicitate acqri. Itē q: et frēs tenent ad arctū vsum reꝝ ſm̄ p̄dictos pōtifices in dictis caplis. Cū igit hec oia cōiter nō obsuant et sint de necitate salutꝫ: ꝯcludūt itērū suū. ¶ Itē fundāt se p illud qd̄ dr̄ in p̄fata Cle. in dicto. §. porro. Q, vbi alicui aliqd gn̄alr phibet: qd̄ exp̄sse nō ꝯcedit itelligit denegatū. Cū ergo talia nō ꝯcedant vt fratres emāt sibi cibos ex pecunia vel q petāt pecuniā mēdicādo vt ex ea sustenent: imo ꝯriuꝫ oino p̄cipiat: nec ēt in dictis declaratiōib⁹ ꝯtineat exp̄sse: vn̄ dict⁹ dn̄s Nico. in. d. c. §. porro dicit: q de ijs que offerunt liberalr vel de ijs q mēdicant humilr vel de his que acqrunt p laborē suo sustētent frēs: sed in oib⁹ his trib⁹ exp̄sse ꝯnegat pecunia in rl̄a: vt pꝫ ituenti. ergo et c. ¶ Itē arguūt sic. Exceptio firmat rl̄aꝫ in nō exceptis: vt in. c. dn̄e p̄allegato. xxxij. q. vij. sed tn̄ scūs p̄r. §. solūmō in duob⁹ casib⁹ ꝯcessit posse recurrere ad amicos spūales: ḡ de oibus alijs denegat. Vn̄ dicit glo. in. d. c. dn̄e. q q vnā cāꝫ excipit: itelligit oēs alias iclusisse. vt in. l. libratis. ff. de euictionib⁹. ¶ Iteꝫ elicimt ex his: q sicut nō est licitū edere d̄ rapina: q: est pecunia dānata p legeꝫ: vt notat. xiiij. q. v. c. penale: ita ꝯsilr nō licꝫ frib⁹ edere de cibis emptꝫ de hmōi pecunia dānata p rl̄am: maxime cū possint aliquomodo leguminib⁹ et olerib⁹ vel fructibus et alr mendicando sustentari: cum vt predictū est teneantur ad arctos vsus. igitur et c.

Tertia positio seu opinio ipsoꝝ est: q non est licitum recipere pecuniam etiam oblatā pro missis et alijs obsequijs seu officijs diuinis: quia omnia ista gratis sunt fienda et non ituitu pecunie in quo aliqū interuenire pōt symonia: aliqādo auaritia vel turpe lucrū q de se maxime in frib⁹ minorib⁹ secuꝫ trahunt aliquā deformitatē. ¶ Naꝫ nōnunq̄ aliq nō celebraturi ex aliqua cā cōpelluntur inuiti et indispositi celebrare vt satisfaciāt elemosynis pecuniarijs eisdē exhibitis. Aliqn̄ vo a nō expertis appreciant misse: maxie qn̄ nouena aut trecenaria offerunt: et ſm maiorē vel minorem sūmam pecunie sic auidius acceptantur vel refutant. Aliqn̄ sumuntur in tāta q̄ntitate q vix dicunt: vel ipsi sua auctie disponūt libere taꝫ de missis q̄ de pecunia alijs ꝯuertibus partiendo ignorātibus etiā p̄ncipali dn̄o et substitutis ab eo: qd̄ est ꝯtra. c. exijt. p̄allegatuꝫ. Nōnulla alia deformia circa hoc expientia teste cōiter cōmittunt: q velsunt mala vel hn̄t spēꝫ mali. ¶ Itē est talis receptio pecunie ꝯtra rl̄am: vt pꝫ in supra allegatis: q: vbi alicui gn̄alr aliqd phibet qd̄ exp̄sse non ꝯcedit: itelligit esse denegatum. Cū igit sit gn̄alis phibitio rl̄e de pecunia nec p se nec p iterpositaꝫ psonā: nō vr̄ q talis receptio possit fieri nec dicta declaratio Nicolai circa dantes et substitutos in hoc casu vsq̄quaq̄ obseruat vt cōiter: nā in tali pecunia vr̄ trāslatum dn̄ium: cū ipsi frēs disponāt de ea ad libitū. ¶ Itē arguunt et fundāt suū intētū ex dcā Cle. §. porro. vbi dr̄. Quo circa oie q̄stus pecunie aut oblationū pecuniaꝝ receptio in ecclīis vel alibi: xcipi vel trūci ordinati ad offerētium seu dātiū pecunias reponēdas et c. Seq̄t. Hec oia sunt fribus simplr iterdicta. Ex qbus p̄bis ipsi ꝯcludūt: q qcqd datur istiusmodi: est oblatio pecuniaꝝ: et p ꝯn̄s iterdicta. ¶ Itē fundāt ex quodā dicto scī Bernardini in quadam declaratiōe sua sup rl̄am vbi dicit sic: q celebrare missas p pecunia vel pmittere p tāta pecunia tot missas celebrare: est actus ppriet̄arij: igitur ꝯtra puritateꝫ rl̄e est sīlia facere. ¶ Itē q: hoc respectu aliquo mō mendicitas ad quā frēs tenent ex regula relaxat: cuꝫ sepe ex tali pecunia vberius puideant. ¶ Bis et alijs nōnullis rōnibus et auctibus ꝯcludunt: hmōi pfessoribus nō esse licitum talia facere de tali pecunia donata

nata necessaria ad vite sustentationem emere per rationem supra in fine secunde positionis positam. Hec illi.

¶ Responsio ad positiones prefatas.

Uerum est qđ ꝙ pp humane infirmitatis corruptelam vix reperiri pōt aliq̄ psona vel status ab oi macula rephensionis imunis. Sȝ ꝛ nos veraciter negare non possum⁹ qn iter pfectionis euāgelice pfessores puersi sint aliq ꝛ imperfecti ꝙplurimi. Si igit isti qb⁹ rūdem⁹ insolētium vitia rephēdere curārēt: pconia laudū reportare dnt. Si ēt indicijs manifestis diuino inflictu moti credant id agere: p patientiā dissimulādo aliquo mō silētium est tenēdum. Nūc aūt qꝛ in totā fere familiam psumptionis tela mittūt ꝛ trāsgressiōis crimē impingūt: necē est pcacitati eoꝝ non fallaciter resistere: sed put dñs donabit synceriter simplr ꝛ vere pfatā paupeꝝ xpi familiā ab obiectis supra criminib⁹ excusare: salua in oib⁹ auc̄te ꝛ determinatione reuerēdi pris nři vicarij gnalis: ac etiā vicarij puincialis ꝛ alioꝝ venerādorūȝ prim: correctiōi ꝛ subiectiōi quoꝝ oia q̄ dicent cōmittunt. ¶ Pro rñsionis tū fundamēto pfatoꝝ dubioꝝ ante oia tria sunt notanda.

¶ Primum notabile.

Primum notabile eritq vt df in. c. cū Paulus. j. q. j. vbi fundamētū deest: nul. ī⁹ boni opis est supedificiūȝ: liqdo ɔstat frēs minores hēre p fundamēto sue sacre religionis rl̃am sci Francisci a sede apl̃ica cōfirmatā: cui sedi est licitū rl̃as ꝛ ordines seu religiōes in eccl̃ia dei approbare: ɔfirmare vel infirmare easq̄ȝ declarare. Iura sunt vulgaria in. c. fi. ex̄ ð religio. do. ꝛ i. c. vnico. eo. ti. li. vj. in c. cū ad monaste. cū seqūētib⁹. de statu reg. ꝛ in Cle. ne in agro eo. ti. in. c. exijt. ꝛ in cle. exiui supradictis. Hoc ideȝ scūs Frā. ɔfirmat in pncipio ꝛ fine sue rl̃e: vt pȝ intuenti. Ex qbus luce clarius resultat: pfatū scm̄ virum rl̃am ꝛ ordinem pfatū oino voluisse determinatiōi subiectioni declarationi pfate sedis submittere. Et ista potissima ð cā i ea scripsit: qđ nulla aliā rl̃a approbata in ecclesia hȝ. s. ꝙ petant a dño papa vnum de sc̄e Ro. ecclesie cardinalib⁹ ꝛc. Nam cū summus pōtifex supmū gradū pfectōis in ecclesia teneat ipse solus hȝ alijs viaȝ ad pfectionem tendēdi ostēdere: ꝛ ad eum est recurrēdū in dubijs ꝛ in causis arduis ꝛ maiorib⁹: ꝛ in fide ꝛ moribus credere ꝛ tenere qđ ipa sancta sedes credit ꝛ tenet: determinat ꝛ approbat: vt in. c. palā. xj. distin. cum sequentibus: ꝛ in cap. de qbus. xx. di. ꝛ. xxiiij. q. j. c. quotiēs. xij. dis. c. pceptis ꝛ i. c. maiores. ex̄ ð bap. Et vt dic̄ Aug. de anchona in libro de ptāte pape. q. lxvij. ar. j. lȝ magistri ꝛ doctores valeāt canones ꝛ alia puilegia apl̃ica iterptari: sȝ iterptatiōes eoꝝ nō cogunt iudices nec nos obseruare in foro iudiciario. Secus ē de iterptatōe romani pōtificis seu declaratiōe quā iudices cōpellunt obsuare ꝛ magistri cogunt in scholis docere ꝛ pdicare: iō iterptatio seu declaratio doctoꝝ est p modū disputatiōis pquirēdo sanū itellectū ipsoꝝ saluis verbis eoꝝ sine additiōe ꝛ diminutiōe: sed interptatio pape est p modū determinatōis eo ꝙ sua determinatio ligat oēs ad tenēdū ipsaȝ: nō aūt iterptatio magroꝝ. Silr iterptatio seu declaratio pape pōt esse cū additōe ꝛ diminutione sensus vel snie: sed alioꝝ mīme. Hec ille. Ex qbus infert: ꝙ dicte dclaratōes ꝛ alie quecūq̄ȝ sūmoꝝ pōtificū sup rl̃a frm̄ minoꝝ edite oino sunt obseruāde ꝛ tenēde: ꝛ in custodiēdis illis est puritas rl̃e ꝛ retributio multa. ¶ Et nō dicāt aduersarij ꝙ sunt glose regule in testamēto sci Fran. phibite: q: nec ipse scūs pr potuit pfatis sūmis pontificib⁹ legeȝ iponere. xxj. dis. c. īferiores ex̄ de maio. ꝛ obe. c. solite. Nec ēt ipsa regula esset rl̃a nec obseruabilis sine auc̄te confirmatione ꝛ declaratione sūmi pontificis.

¶ Post dictas declaratōes Nicolai. iij. ꝛ Cle. v. ꝛ aliorum sūmoꝝ pontificum qbus est oino standum in oibus pmuȝ locū tenent ille declarationes siue expōnes a scis patrib⁹ ꝛ doctoribus ordinis pfati edite: vt sancti Bonauen. ꝛ sci Bernar. quoꝝ primus fuit minister gnalis totius ordinis ꝛ doctor pcipuus in ecclesia dei. Secundus vō vicarius generalis ꝛ doctor etiam singularissimus amboq̄ȝ sancti ꝛ gloriosi patres ordinis quoꝝ dicta ꝛ statuta per maxie sunt ab oibus venerāda ꝛ obseruanda. ¶ Fuerunt nihilominus alij doctores ꝛ patres ordis qui nonnulla statuta ꝛ declarationes fecerunt viri excellētis vite ꝛ scie de qb⁹ oibus pōt itelligi qđ scribit Deutero. c. xvij. ꝛ hr trāsumptiue in. c. p vener abilē q filij sint legi. vbi df. Si difficile ꝛ ambiguū apud te iudiciū esse pspe

xeris iter sanguinē:ꝛ sanguinez cām:ꝛ cām lepram:ꝛ nō lepꝛā ꝛ iudiciū iter poꝛtas tuas videris variari venies ad sacerdotes leuiticī generis ꝛ ad iudicē q fuerit illo tpe:q̄resq̄ ab eis q iudicabūt tibi īdicīꝫ veritatē ꝛ facies qdcūqꝫ dixerint q p̄sunt loco quē elegerit dn̄s scḋriſqꝫ eoꝝ sniam nec declinabis ad dexterā nec ad sinistrā. Qui aūt supbierit nolens obedire sacerdotis imperio q eo tpe ministrat dn̄o do tuo decreto iudicis moriet. Hec ibi. Que v̄ba extendunt ad oēs p̄latos:vt in.c.absit.xj.q.iij. Itē puerbioꝝ.xxij.dr̄. Ne trāsgrediaris terminos antiquos quos posuerūt p̄res tui. Et h̄r trāsū p̄rue.c.j.d sepul. Supqꝫ v̄ba btūs Hiero.dicit vt h̄r.xxiiij.q.iij.c.trāsierūt. Trāsierūt p̄ncipes iude termios quos posuerūt p̄res eoꝝ qn̄ imutāt mēdatio veritatē ꝛ aliud p̄dicāt q̄ꝫ a p̄rib⁹ acceperūt. ¶ Ex qb⁹ clare ꝯstat q nullus pro/ p̄no sensu in obseruātia rl̄e pgere oꝫ:sꝫ queadmodū nobis est traditū a p̄rib⁹ atqꝫ diffinituꝫ. Vn̄ Leo papa dicit. Ea q̄ ad ppetuam vtilitatem gn̄ali sunt oꝛdinata nulla cōmutatiōe variens nec ad p̄uatum trahanſ cōmoduꝫ q̄ ad bonū sunt cōmune p̄fixa:sꝫ manentib⁹ termis quos ꝯstituerūt p̄res nr̄i:nemo iniuste vsurpet alienū:sed īfra fines pp̄ꝛios atqꝫ legitimos put quisqꝫ v̄aluerit in latitudine se exerceat charitatis. Hec ille.ꝛ habetur.xxv.q.j.c.iij. Et hoc quoad pꝛimum notabile.

¶ Secundum notabile.

Secūdum notabile est:qa vt dicit btūs Aug.in lib.de agone xp̄iano.cuꝫ actio ꝛ cognitio btm̄ hoiem faciant sicut in actiōe cauēda est negtia.sic in cognitione cauēduꝫ est erroꝛ. Negtia aūt est mūdū istuꝫ diligere ꝛ q̄ in eo sunt p magno h̄re ꝛ ea ꝯcupiscere ꝛ p his laboꝛare vt acqranſ ꝛ letare cū abūdauerint:ꝛ timere ne peant ꝛ ꝯtristari cū peunt. Et tūc in cognitiōe est erroꝛ:qn̄ qs se extimat scire qd nescit:ꝛ p v̄o approbat falsū qd est pp̄ꝛiū erroꝛis:nā erroꝛ s̄m Aug.est aliud p alio putare:vt in.c.q̄uis.xxxviij.dist. vbi dicit. Quāuis errare q̄ꝫta possum⁹ cura cauēdū sit nō solum in maioꝛib⁹:verūetiā in minoꝛib⁹ reb⁹ nec nisi reruꝫ ignoꝛātia possit errari:nō tn̄ est ꝯn̄s vt ꝯtinuo erret qsqꝫ aliqd nescit sꝫ si qs se existimat scire qd nescit ꝛ pro v̄o approbat falsum. Et sicut ipsemet Aug.dicit in enchiridion. Sicut vel nō est pctm̄ vel minimū atqꝫ leuissimum errare id ijs reb⁹ in qb⁹ nihil interest ad capescēdū regnū dei vtrū credātur an nō ꝛ vtrū v̄a putenſ an falsa vt aliud p alio putare:vt i.c.in qb⁹ reb⁹.xxij.q.ij.sic a ꝯ̄rio sensu est nō paruū pctm̄ errare in illis reb⁹ in qb⁹ ꝯsistit salus aie vel ausu temerario vnuꝫ p alio tenere. Vn̄ Esaie.v.dr̄. Ve q dicitis bonū malū:ꝛ malū bonū ponētes tenebras lucē ꝛc. Vn̄ in talibus ꝯsulit scriptura diuina. Interrogata patreꝫ tuū ꝛ anūciabit tibi maioꝛes tuos ꝛ dicēt tibi Deutero.xxxij.c.q: nō s̄m pp̄ꝛiuꝫ sensum:ꝛ put sibi v̄r:sꝫ s̄m traditionē patrum sacre rl̄e ꝛ scripture sūt itelligēde ꝛ docēde. Sūt enī multa v̄ba q̄ pn̄t trahi ad sensum queꝫ sibi vnusqsqꝫ spōte p̄sūpserit:sed nō opꝫ. Idēqꝫ opꝫ sciam ab eo discere scripturaꝝ q̄ꝫam a maioꝛibus s̄m veritatem sibi traditam seruat. Hec Cle.papa.xxxvij.dist.c.relatum.

¶ Tertium notabile.

Tertium notabile est q iura iurib⁹ sunt ꝯcoꝛdāda ꝛ eoꝝ coꝛrectiones sunt euitāde si sustineri valeāt:vt in.c. cum expediat.extra de elec.lib.vj.

¶ Argumēta ꝯ̄ pꝛimā positionē supra positā.

Nunc ꝯtra p̄mā pōneꝫ p ea que in p̄mo notabili ponunſ arguiſ sic. Ecclesia vl̄is siue accipiaſ p synodo rite cōgregato siue p papa cū ꝯcilio cardinaliū in ijs q̄ agunt ptinētib⁹ ad statū vl̄em totius eccl̄ie vel q̄ꝫtū ad fidē:vel ēt q̄ꝫtū ad bonos moꝛes in suis determinatōib⁹ siue declaratōib⁹ cū sit scā ꝛ immaculata.xxv.dist.q̄uis nō pōt errare:q: xp̄s oꝛauit p ea:vt i.c.arecta.cū sequētib⁹.xxxiiij.q.j. Et est rō:q: sp̄aliter dirigiſ a sp̄u scō:vt in ca. violatoꝛes.xxv.q.j.ꝛ in.c.igiſ s̄m scōꝝ patruꝫ ea cā.q.ij. Et q̄ ipsa scā eccl̄ia i h⁹ⁱ statuit declarat ꝛ decernit firmissima ꝛ p̄fectissima ꝛ scissima sūt ꝛ tāq̄ magr̄a est ab oib⁹ sequēda.xj.di. qs i fi.xij.di.c.j.ꝛ.ij.xxij.di.c.oēs. Et i.c.gn̄ali cū sequētib⁹.xxv.q.j.ꝛ in.c.p⁹ salus.ꝛ.xxv.q. ij.c.amputato. Sꝫ p̄fate declaratiōes Nico.iij. in.c. Exijt. Et Cle.v.in.cle. Exiui.sup rl̄a frm̄ minoꝝ sunt h̄mōi:q: vna fuit edita in cōcilio viēnēn̄ a sp̄ūscō a quo tūc sacrū ꝯcilium trahebaſ alia fuit in eodem ꝯcilio fult fili mō roboꝛata ꝛ sancita:in qb⁹ p̄fata rl̄a est plenissime declarata. ergo in eis ꝯsistit oīmoda salus ꝛ pfectio:nec q

cas vt

eas vt isti credũt derogat quocũq3 mõ pfectioni ipsi⁹ rl'e: ↄsiliũ temere affirmare esset error dãnabilis ꝛ si cũ3 ↄtumatia cresceret culpa: vt dicit Joãnes neapolitan⁹ l colibeto. xj. ꝛ Aug. de aucto. in lib. d ptãte pape. ¶ Pꝫ ẽt q: si in predictis declarationib⁹ in qb⁹ agit de morib⁹ ecclia erraret cũ error in morib⁹ causet malitiã: tunc ecclesia vlis peccaret ꝛ h esset vel dando occasionẽ peccãdi vel ipediendo hmõi pfessores a sua pfectiõe in rl'a pmissa. Naꝫ aut rl'a est obsuabilis aut nõ: si nõ erravit ecclia eã approbãdo ꝛ se ↄfirmãdo: sed ↄñs est falsum. ergo ꝛ añs. Si rl'a est obsuabilis ab oĩb⁹ tũc vl' in istis declarationib⁹ detraxit vel subtraxit de ei⁹ pfectiõe ad quã frẽs tenent ex pfessiõe: vt. vꝫ. circa substãtialia rl'e ꝛ circa pcepta diuina sine ali qua alia rõnabili cã: ꝛ tũc possem⁹ dicere q ecclesia dedit eis occasionẽ recalcitrãdi a sua pfectiõe rl'e ↄtra illũ. Nemo mittẽs manũ ad aratrũ ꝛc. qd est absurdũ: q: tũc daret leges seu declaratiões iniqs: ꝛ sic non esset semp scã qd est maximuꝫ incõueniens. Et vt dicit sctũs Tho. pma scđe. q. xcvij. arti. iiij. q tũc talis dispensator nõ erit fidelis in dispẽsatõe ↄtra illd Luce. quis putas est fidelis dispensator ꝛ c. q ecclesia vlis in morib⁹ nõ facit. Restat igit q in hmõi declarationib⁹ a spũ scõ editis ꝛ sancitis est oĩs pfectio ꝛ vera ipsius regule obsuãtia. Agit in argumẽtuꝫ q: multa recepit scã mater ecclesia per aplos ꝛ alios sanctos viros catholicos qui in euãgelio expresse nõ hñr: nõ tñ ppterea derogat euãgelio, xj. di. c. In his. Et, c. ecclastica rũ ꝛ. c. cũ Marthe. extra. de cele. miss. ergo ꝛc.

Nunc ad suum motiuũ cũ dr. Uiuere ɓm declaratões sũmor põtificũ nõ est viuere ɓm rl'am ad l'ram vel ɓm itẽtionẽ btĩ. F. Rñdet negãdo ↄñtiam. Ad suã pbõnẽ q allegãt testĩi eiusdẽ scĩ in quo phibuit mittere glosas in rl'a ꝛc. ¶ Itẽ q frẽs nõ auderẽt petere l'ram aplicã ꝛc. dupl'r põt rñderi. Prio q: illa vba cũ nullã hẽant auctẽ nec a rl'a nec a pfata sede: vt pꝫ p Greg. ix. in sua declaratõe: ꝛ p Nicolaum pfatũ in di. c. Exijt p ↄñs nõ cadunt sub professiõe rl'ari nec sunt obligatoria. Jõq ↄtrũ ad hoc nullius sunt auctis. ¶ Secũdo rñdet sic. Quia in pfatis vbis sctũs. F. nõ ponit legem sũmis pontificib⁹ vt nõ possint ꝛ valeant declarare itẽptari elucidare dubia ipsius regule que p tpe possent oriri: q: vir sctũs q ordinẽ ꝛ rl'aꝫ sedi aplĩce submiserat: ꝛ ipemet eisdẽ pfessionẽ emiserat tale qd nõ faceret: ꝛ si faceret nihil erat: vt in. c. inferior sedes. xix. di. nec ẽt iuis successorib⁹ potuit phibere ɓm pfatos roma. põtifices: q: par in parẽ nõ hꝫ iperiũ vt in. c. inotuit. ex de elec. Nec phibere credit dispẽsationẽ aut relaxationeꝫ circa aliq pcepta ꝛ statuta rl'e ↄcernẽtia exteriores obseruantias corpales: q: tũc sibiipsi ↄdiceret: nã in diuersis locis rl'e ↄcedit dispẽsationẽ posse fieri: nõ dico tm̃ p papã: sed ẽt p platos ordis. Et hoc cõiter tenet a doctorib⁹ posse fieri dẽptis trib⁹ votis substãtialib⁹: dum tñ talis dispẽsatio deseruiat necẽitati vel charitati. Et est hoc rl'are in oĩbus reglis ac statutis canonicis: vt di. S. Bern. satis copiose in libro de pcepto ꝛ dispẽsatiõe: nec p hoc ɓm eum derogat pfectioni rl'e. Uñ dicit. Quãdiu ergo charitati militãt statuta rl'e: immobilr' fixa sunt: ita. s. q mutari nõ pñt: nec ab ipsis prepositis sine offensa: ac si ecõtrario ↄtia forte aliqñ charitati visa fuerit: ijs dũtaxat qb⁹ hoc posse videre datũ est: ꝛ pudere creditum est: nõne iustissimũ esse liquet: vt q p charitate inuẽta fuerũt: p charitate quoq3 vbi expedire videbit vel omittant vel itermittantur: vel in aliud forte cõmodi⁹ demutẽtur? Hec ille. Hoc ẽt tenet Alexãder ꝛ cõiter oẽs. Sunt iura ad h xj. di. c. nolite. ꝛ di, xiiij. c. si. p Leonẽ papã ẽt in c. priscis. lv. di, ꝛ. j. q. vij. c. regretis. in tex. ꝛ gl. ꝛ cũ. c. sequẽtib⁹. Et q posset fieri p platos ordinis in rl'a frñi mi. tenet pfat⁹ Alex. directo li. ij. ti. xix. ꝛ Angelus in sũma, Sꝫ est credẽdũ tpm scĩi pꝛeꝫ phibuisse in illis vbis fieri glo. p qs status substãtialis ordis arctaret: vel ↄ pcepta ꝛ alia ibidẽ posita: q trãsgressioni ꝛ corruptele deseruirẽt nõ frugalitati ꝛ charitati: ꝛ tales q ipsam rl'am ↄfundãt ꝛ nõ elucidẽt. Et p ista pꝫ rñsio ad illud Ubertini in pncipio allegatũ de mente fris Hugonis. s. q oẽs declaratiões destruũt ipfectioni: hoc est itelligẽduꝫ: q pp infirmos scĩ pres ꝛ doctores eccl'e ꝛ ordis decreuerũt rl'e tpare rigorẽ ɓm mẽtẽ ꝛ itentionem scĩ prĩs Frã. nec pp hoc credunt destruxisse eãm: nec ei⁹ pfectioni derogasse. Uñ ꝛ sanctus Bern. in sua appologia ↄ quẽdaꝫ q istiu⁹ modi dicebat velle rl'am ad l'ram obseruare sine aliq dispẽsatione ingt sic. Si rl'am ab oĩbus

qui eam pfessi sunt ad lrām censes eē tenēdā: vt nullā oino dispēsationē admitti patiaris: au dacter dico: q nec tu nec ille eā teneatis. Nā ꝛ si ille q̄tū q̄dē ptinet ad obsuātias corporeas: in pluribꝰ offendit. Impossibile eī te quoq vel in vno nō trāsgredi. Scis āt q q in vno offēdit: oium est reus. Si vo pcedis aliq posse mutari dispēsatiue: pculdubio ꝛ tu illam tenes ꝛ ille: q̄q differ: nā tu q̄dē districtius: at ille fortasse discretiꝰ. Nec ille. ¶ Si āt pfata istoꝝ obiectio referat ad hō q in dictis declarationibꝰ sūt aliq dispēsationes: seu relaxatōes: aut extētiōes de qbus nihil in rl̄a nec eis scūs Frā. vsus est: dicēdum q in eis nihil agit ꝯ substātialia pfessionis nec ꝯtra pcepta nisi declarando: vt sciat quō qsq suā debeat itelligere pfessionē ꝛ ad q̄ teneat ꝛ quō. Nec in dispēsationibꝰ discrepant a fundamētis rl̄e directe vel indirecte: vt pz liquido sane itelligēti ꝛ discurrēti p singula. Si vo extensiones vel modificatiōes aliq fiunt in aliqbꝰ: hoc fit instante necessitate vel vtilitate ordis: ꝛ vt melius charitati ꝛ pfectui eiꝰ deseruiat. Nec in his agit ꝯtra itentionē sci pris instituentis pfatū ordinē: vt satis colligit ex ijs que pfati Greg. ꝛ Nico. dicūt. Insup nō tenentur frēs ex sua pfessione ad illā pfectionē quā scūs Frā. in vita tenuit: sz tm̄ ad ea q in rl̄a cōtinet: put dēm est. Nec ille reuelatōes q in floreto vel alibi legunt q̄ ſm istos videnṫ ꝯtraria pre dictis sunt tāte auctis: imo nullius cū legamꝰ sanctos viros canonizatos in ordie ꝛ doctores famosissimos ꝛ alios nōnullos has declarationes tanq pfectissimas veneratos ꝛ tenuisse ꝛ sub eisdē vixisse: ꝛ in plerisq caplīs gñalibus hoc idem statuisse: q viuendo ſm eas: est viuere ſm perfectum intellectum ꝛ intētionē beati Frā. ꝛ aliud tenere est erroneum.

¶ Argumenta ꝯtra secūdam positionem.

Contra secūdā pōnem in qua dicūt q modernꝰ viuēdi modus q nūc cōiter q̄s tenet non est ſm rl̄am: nec ſm declaratiōes pfatas: ꝛ p ꝯñs nō est securꝰ quoad cōsciā. ¶ Argr̄ sic. Rl̄a est vulgata in iure: q cōcesso pncipali ꝯcedit ꝛ accessoriū: sic ecōuerso: destructo pncipali: destruit ꝛ accessoriū: vt remota fide nihil boni merito: ij pōt esse in hoie xxviij. q. j. §. ex his. ꝛ in. c. pterea. ꝛ. c. prudētiā ēz de offō delegati: ꝛ in. c. de prudētia. extra de

dona. iter vi. ꝛ vxo. vbi dr̄ q cu i cōmittitur ei mr̄imony termināda cōmittit ēt tanq accessorium cā dotis: ꝛ in. d. c. pterea: vbi dr̄ q ex quo cā alicui cōmittit: sup oibꝰ q ad cām ipsā spectare noscūt plenariā recipit ptātē. Et ex ꝺ re. iu. li. vj. Accessoriū nāmq seq ꝯgruit pncipalis. Sz in rl̄a frm̄ minoꝝ ꝯcedunt q̄dā tanq pncipalia: ergo ꝛ accessorium. Consequentia est nota. ¶ Probat q in ea ꝯcedant aliq tanq pncipalia. Nā q̄dam sunt q agunt ad vitā spūalē: q̄lia sunt que agūt ad cultū diuinū ꝛ studiū spūale vel sapiale. s. que religioni ꝯueniunt: disciplinē ꝯgruunt ꝛ saluti pficiunt: p q statꝰ religiōis cōseruat ꝛ decorat ꝛ deꝰ colit ꝛ laudat. Alia sūt q ꝯcernūt vitā corpalem sine qbꝰ humana vita trāsiri mime pōt: vt sunt victꝰ: vestitꝰ: domꝰ ad habitādū: lectus ꝛ silia. Que aūt hec oia ꝯcedantur in regula: pz p dūm Nicolauz in. d. c. exijt. in. §. porro. in fine. vbi dicit sic. Profecto non fuit ꝯfessoris xp̄i rl̄am instituentis itētio gnimo ꝯtrariū in ipsa scripsit: ꝯtrarium viuendo suauit: cū ꝛ ipse tpalibus ad necitatē vsus sit: ꝛ in pluribꝰ locis in regula vsum talē licere fribꝰ manifestet. Dicit nāq in rl̄a q clerici faciāt diuinū offm̄ ex quo hic poterunt breuiaria: ex hoc patenter insinuās: q frēs sui habituri essent vsū breuiarij ꝛ libroꝝ q sunt ad diuinum offm̄ oportuni. In alio quoq caplō dr̄: q mistri ꝛ custodes pro necitatibꝰ infirmoꝝ ꝛ alijs fribꝰ induendis p amicos spūales solicitā curā gerant ſm loca ꝛ tpa ꝛ frigidas regiōes: sicut necitati viderit expedire. Alibi exhortās frēs p ꝯgruū laboris exercitium ad ocium euitādū dicit: q de mercede laboris p se ꝛ suis fribꝰ corpis necessaria recipiant. In alio quoq caplō ꝯtinet: q frēs vadāt p elemosyna ꝯfidēter. Habet ēt in eadē rl̄a: q in pdicatōe quā frēs faciunt sint examinata ꝛ casta eoꝝ eloqa ad vtilitatē ꝛ edificationē ppl̄i annūciando eis vitia ꝛ virtutes penā ꝛ gl̄iam. Sz ꝯstans est q hec supponunt sciam: scia reqrit studium: exercitium vo studij ꝯuenienter hīi nō pōt sine vsu libroꝝ. Ex qbꝰ oibus satis clare pz ex regula: ad victum ꝛ vestitū diuinū cultū ꝛ sapiale studiū necium reꝝ vsum fribꝰ esse concessum. Nec ille in dicto. c. ¶ Cōfirmat etiā hoc p dūm cardinalē zāb. in di. cle. exiui. q hec ꝺba ponit in. §. cū ēt. Et addit q he cause videnṫ gñalr oēs necitates cōprehēdere.

prehēdere. Itē idem papa Nicolaus in prealle gato. §. Paulo superius dicit. Quinimo necessariaꝝ reruꝫ tam ad vite sustentationem ꝙ̄ ad officiorum sui status executionem moderatus vsus rerum ſm eorum regulam ⁊ veritatē omnimodā ꝯcessus est fribus. Concesso igit̃ pncipali vt mōstratuꝫ est ꝯcedunt̃ ⁊ accessoria: que accessoria accipiunt̃ hic ꝑ illis rebus sine qb⁹ supradicta quoquo mō hñi nō pñt. Tale qd est quedā facultas ꝯcessa paupib⁹ sci euangelij: vt mēdicādo vbiq̃ hmōi necīa consequi possint. ¶ Circa qđ est notādū ꝙ circa res tpales pōt dari duplex dīa quātuꝫ attinet ad p̄fatos frēs minores. Nā q̄daꝫ sunt q̄ pñt eis ꝯcedi in vsuꝫ sim. ita ꝙ frēs p̄fati pñt hr̃e in eis simplicē vsū facti tm̃: vt sunt oīa alia p̄ter denarios vel pecuniā. Alia sunt in qb⁹ nō dico dñium ⁊ ꝓprietatem sꝫ nec simplicē vsum vllo mō pñt hr̃e: vt sunt denarij vel pecunia. Nūc vero de p̄mis rebus vult dubiū ꝙ ipsis frib⁹ simplex vsus rerū sine aliquo dñio ⁊ ꝓprietate ⁊ ceteris alijs minime est ꝓhibit⁹: imo est ꝯcessus: vt pꝫ in de. c. exiit. ⁊ in de. cle. Exiui. in diuersis locis. Unde ⁊ p̄fatus pōtifex nihilomin⁹ q̄si tacite rn̄dēdo quorūdā detractionib⁹ mordētium dictos frēs ⁊ rl̄am tanq̄ȝ ipossibilem ad obseruādū: ⁊ ꝙ se discrimini tanq̄ȝ homicide cōmittāt vel sint dei cōtēptores: dicit sic in de. §. porro. Sic. n. seipsos cōmittūt diuine puidētie in viuēdo: vt viam nō cōtēnant puisionis hūane: qn vel de ijs q̄ offerunt̃ liberalr̃ vel de ijs q̄ mēdicant̃ humilr̃ vel de ijs q̄ acqrunt̃ ꝑ laboricium sustentent̃: q triplex viuēdi modus in rl̃a ꝯtinetur exp̄sse. Et infra seqt̃: ꝙ cum in tpalib⁹ rebus sit ꝯsiderare dñium: ꝓprietatē: possessionē ⁊ vsum fructum ius vtendi ⁊ simplicē vsum facti: ⁊ vltio tanq̄ȝ necīo egeat: lꝫ primis carere possit vita mortalium: nulla tñ est professio q̄ a se vsum necīe sustētatiōis excludat. Hec ille. ¶ Et scūs Bon. xij. c. sue appologie dicit. Si. n. sufficiētiam victus q̄ꝫrū ad vsum opportunuꝫ hmōi paupes respuerēt: vtiq̃ seipsos necarent: nūc aūt sic recusant possessionis dñium: ꝙ sustētatiōis necīe nō abijciunt vsum: sic se cōmittūt diuine puidētie: vt viam nō spernāt puisiōis humane: quominus sustētari valeāt vel de ijs q̄ gratis offerūtur vel de ijs q̄ mendicant̃ humilr̃ vel de ijs q̄ ꝑ laboricium acqrunt̃. Et addit. His eniꝫ modis vixerūt hactenus hmōi paupes in magna multitudine sexaginta ānis ⁊ ampli⁹. Hec scūs Bon. ¶ Et de ijs parua est dubitatio vel nulla: sꝫ de alijs reb⁹ tpalib⁹ quaꝝ ꝓprietas ⁊ vsus oīno īterdicit̃ frib⁹: est vis tollus dubij vt sunt denarij ⁊ pecunia: maxīe cuꝫ in his accessorijs de qbus loqmur p̄dicta nō paruū locū videantur hr̃e: ⁊ sepenūero sine eis alia vite necīa pncipalr̃ ex regula ꝯcessa (vt mōstratuꝫ est) maxima cum difficultate possunt hr̃i. Un̄ sup illud Matth. x. Nolite possidere aurum neq̃ argentum neq̃ pecuniā. dicit glo. Duo sunt gña necessarioꝝ. Unuꝫ quo emunt̃ necīa. Aliud ipsa necīa. Per pecuniā in zonis itelligit̃ illud qđ emuntur: per peram vero id qđ emit̃. Et de his est expressa ꝓhibitio ⁊ oīno iterdicta fribus in regula. ¶ Sed scūs Bon. in p̄fato libro. c. xj. hanc dubitationem elucidat sic. Nequaq̃ frēs minores ꝓhibentur ꝙ nullus eis puideat ⁊ elemosynā faciat per se: vel ꝑ interpositā ꝑsonaꝫ: qꝛ hoc collegio mēdicantiū pauperꝫ ⁊ impossibile foret ⁊ stultūꝫ sꝫ ꝙ ipsi iuxta formā in euāgelio traditā euāgelicis viris: pecuniam nullo mō possideant. Hec ille. ¶ Item idem scūs in epl̃a ad magr̃m innocētiū sic ait. Non credo te aliquatenus dubitare: quī paupib⁹ quātūcūq̃ extremā vouerint paupertatem: liceat recipe elemosynā: nisi velint se occidē: qđ si nephas est: licꝫ ꝯ frib⁹: qđ nullus sane mētis ignorat. Non est igit̃ ꝯ eoꝝ ꝓfessionē si qs diues hō: hāc. s. pecuniā eis ministrat manu ꝓpria: ꝙ si voluerit p̄t eis ministrare ꝑ manum serui sui: ꝙ si ille seruus non possit: sꝫ cōmittat alij: q̄re nō liceat ꝑ manū tertiā? nō vr̃. q̄re etiam vsq̃ ad decimā manū? nō video. Qꝫ si diues hn̄s pecuniaꝫ aut victum aut vestitū fribus necīum: nōne pōt ipse manu sua emere? nōne pōt ipse pecuniā ꝓ emptione alij cōmittere: ⁊ sic ꝑ multas manus in vsus frm̄ expēdere ꝓ releuādis eoꝝ necessitatibus sine offensiōe frm̄? qs sane mētis hoc dubitat: cū pecunia ita sit dñi cuꝫ cōmittit̃ ꝑsone intermedie: ac si ipse dñs eam manu ꝓpria ꝯseruaret? nisi qs forte ita desipiat vt dicat ꝙ pecunia in manu seruiētis posita trāseat in ei⁹ dñiuꝫ ⁊ desinat esse dñi: qđ penit⁹ absurdū est. Hec ille scūs doctor. Ex qbus verbis manifeste claret ꝙ loquitur de pecunia cuius possessio: proprietas: dñium ⁊ vsus licꝫ ex regula ꝓhibeat̃:

sed nõ phibet prouisio frib⁹ necaria vita p modos licitos ex ipsa pecunia. Cũ hac sentẽtia cõueniũt Greg.ix. Inno.iiij. Nico.iiij. ꝛ Clemẽs quintus in suis declaratiõibus. ❡ Probat ẽt hoc tali rõne. Nulla lex vł rła nec ꝯsuetudo est nec eẽ põt ꝯtra dictamẽ legis nature: vt pꝫ.v. dis. Naturale ius pmatũ tenet inter oia iura ꝛ tpe ꝛ dignitate: cepit.n. ab exordio nãlis creature nã nec variat tẽpore: sed imutabile semp pmanet. Et ibi in glo. dr̃ ꝙ in quatuor differt ab alijs iurib⁹. Et p totã octauã ꝛ nonã dis. notat ꝙ ois ꝯsuetudo ꝛ lex seu ꝯstitutio cedũt iuri nãli. Sed ꝯseruatio vite hũane p victũ ꝛ vestitũ ꝛc. est ex dictamine legis nãlis sine qb⁹ hõ ſm ꝯditionem sue psone viuere non põt vt dr̃ in.l legatis.ff. de alimẽtis ꝛ ciba.lega. vbi dr̃ ꝙ cibus: pot⁹: vestitus: lect⁹: habitatio ꝛ similia sunt sine qbus hõ ſm ꝯditionẽ sue psone viuere nõ põt. Idẽ in.l. victus.ff. de ṽbo.signi.ꝛ.j. di.c ius nãle. igit ꝛc. Patꝫ ẽt: nã q̃cũqꝫ lex siue rła dꝫ eẽ honesta: iusta: possibilis: ſm nãꝫ. glo.j. naturalẽ rõnẽ ꝛ ſm ꝯsuetudinẽ patrie. glo. cõsuetudo interptat legẽ. extra de verbo. signi.c. abbate. ꝛ in.c. Cũ dilect⁹. de ꝯsue. loco tẽporiqꝫ ꝯueniens: necessaria: vtilis ꝛ manifesta ne aliqd obscuritatẽ incautũ captione.i. fraude contineat: nullo priuato cõmodo sed pro cõi olum vtilitate ꝯscripta.iiij. dis.c. Erit autẽ lex. Que oia in rła frm̃ minoꝝ q̃ sancta ꝛ pfectissima est sunt: aliter tñ atqꝫ aliter. Igit ꝯclusio nr̃a luce clarior õñdit ꝙ in ea ꝯcedunt ꝛ q̃dã tãq̃ pncipalia ꝛ ꝯsimilr̃ accessoria ad ea: ꝛ ꝙ dictoꝝ frm̃ minoꝝ rła nõ discordat a vita: nec cõis ipsoꝝ modus viuẽdi si ſm declarationes pdictas teneat ꝛ obseruet. discordat a rła. Et quattuor magistri dñt ꝙ q̃uis pprietas olum reꝝ tollatur fribus: verũtñ nõ tollit vsus reꝝ: q: sic esset ꝯtra legẽ nature: cũ sine vsu taliũ reꝝ nõ possit esse nature ꝯseruari. ❡ Sed nihilomin⁹ est notãdũ ꝛ satis bñ ꝙ sicut ille calũniator ꝯtra quẽ pfatus sanctus Bonauẽ. appologiã edidit inter alia vt pꝫ.xi. ꝯtra pfatũ ordinẽ ꝛ ei⁹ frẽs calũniabat dicẽdo Quoꝝ sunt pecunie quas per puincias nõ cessatis a diuitib⁹ petere ꝛ in vnũ ꝯgregare nisi aliqd habeatis cõmune? Similimõ nõ imerito nũc tẽporis similis calũnia rõnabiliter põt a nõnullis inferri. Quid sibivult tãta girouagatio. discursio quorũdã hincinde p curias regũ ꝛ aulas magnatorum ꝛ nũdinas nõ solũ in pprijs sed in exteris puincijs p pecunijs acquirẽdis? quoꝝ hiatus ꝛ appetit⁹ nũq̃ dicit sufficit nõ sine magno scãdalo vidẽtiũ: taliť ꝙ possum⁹ dicere vt scũs dicit Bonauen. in quadã epistola ꝙ pecunia nr̃i ordis paupertati sũt oia inimica: auide petit: incaute recipit: ꝛ incautius ꝯtrectat. Cur⁹ est tã iportuna petitio qua oẽs trãseũtes p terras adeo aborrẽt frm̃ occursũ: vt eis timeãt quasi p̃donib⁹ obuiare? Et est hui⁹ potissima cã q: ꝛ edificijs ꝛ cibis ꝛ alijs curiositatib⁹ paucis nõ ꝯtẽti: finẽ sibi nũq̃ imponũt. Quã ob rẽ nõ solũ reꝝ sed ꝛ rłe ꝛ voti ꝛ fame pdigi salutis vitã ducũt enormiter dissolutã vt in.c. si. de accusa. Que qdẽ a nonnullis fieri i ordis sepe ꝛ sepissime nõ dubito: absit tñ vt sint de ordie. ❡ Nullus qppe ordo recipit inordinatũ. Qđ ṽo inordinatũ est: ordo nõ est. Vñ nõ aduersus ordinẽ sed p ordie loq intendim⁹: q: nõ ordo in hoibus: sed hominũ vitia repꝛehendẽda sunt. Supponũt isti ꝯtra quos loqmur talia fieri ab aliqb⁹: suppono ꝛ ego detestãs oẽs tales q̃stas ꝛ receptiões pecuniaꝝ ꝛ pprietates quarũcũqꝫ reꝝ q̃ p rłam ꝛ ei⁹ declarationes sunt fr̃ib⁹ inter dicta. Vituperãt illi: vitupero ꝛ ego. Immo ꝛ oẽs si inquirantur hoc idẽ rñdẽt: q: q talia agũt digni sunt morte: nõ solũ q agunt: sed q talia ꝯsentiũt pari pena plectẽdi sunt. vt in.c.j. ex̃ de officio. dele. Hoc tñ dico. Et si inficiari veraciter nõ possum⁹ quin in ordine ab aliqb⁹ ista fiãt ꝛ sint in aliquo pdictoꝝ culpabiles: cũ nec in duodecim aplis vt pfat⁹ scũs dicit talis pfectio potuit reperiri: sed nos cõitatẽ ꝛ statũ ordis non pticulares excessus ꝯfusione plenos defensare curauim⁹. Et qdẽ diligẽtib⁹ puritatẽ ordis in hac re molestuꝫ me fore nõ timeo: qnimmo gratũ proculdubio accepturi sũt si psegmur qđ ꝛ ipsi oderũt: ꝛ defẽsam⁹ qđ a pr̃ib⁹ accepim⁹. Ridiculũ.n. est ꝛ satis abhominabile dedec⁹: vt traditiões quas antiqt⁹ a pr̃ib⁹ suscepim⁹ ifringi patiamur.xij. dis.c. Ridiculũ. Si aliqb⁹ ṽo displicuerint ipsi se manifestãt ꝙ ordinẽ nõ diligũt. Igit nõ pudeat vos errorem vestrum corrigere qui positi estis vt aliorum corrigatis errores: quoniam apud iudicem districtum in qua mensura mẽsi fueritis remetiet vobis: vt in capitulo. Qualiter ꝛ quando.j. de causa.

Nunc

Nunc superest ad obiecta ꝑ istoꝝ parte rn̄dere. Et licet ex supradictis li/quido ꝯstaret eoꝝ solutio: attamen vt veritas clarius elucescat aliqua ꝑus sunt notãda: de q̄bus ⁊ ſi ſupra memoꝛiã fecimus ſed nũc cõmodius aliqua notabilia ponent̄ ſm̄ pſatũ ſanctuʒ Bonauẽ. in dicta appologia. xj. c. vbi ſic inq̄r. ¶ Bona tp̄alia ſeu res tp̄ales q̄ʒtũ attinet ad frẽs minores pñt dupliciter ꝯſiderari. Nã q̄dã ſunt i q̄b⁹ daf dn̄ium: ꝓprietas: poſſeſſio: vſuſfruct⁹: ius vtẽdi: ⁊ ſimplex vſus facti. Et licʒ ꝑmis poſſet carere vita moꝛtaliũ ⁊ vltimo tanq̄ʒ necãrio egeat nulla pfeſſio p̄:oꝛſus eẽ põt: oĩno tp̄aliũ reꝝ abdicans vſum. Reꝝ ei pfeſſioni q̄ ſpõte deuouit xp̄m in extrema paupꝛtate ſecta/ri ꝯdecens fuit: vniuerſalr̄ reꝝ oĩum abdicare dn̄ium: arctoq̄ʒ reꝝ alienaꝝ ⁊ ſibi ꝯceſſaꝝ vſu eẽ ꝯtentaʒ. Un̄ in eoꝝ rl̄a ꝯtinetur. Frẽs nihil ſibi appꝛopꝛient nec domũ nec locũ nec aliquã rẽ. Hec ille. Que ꝓprietas vt ibidẽ dictus ſanctus dicit ⁊ ꝓbat ꝑ auc̃tem Gregoꝛij. ix. nõ tm̄ ꝑuatis pſonis eſt interdicta: ſed ẽt toti collegio. Et infra ꝓſeq̄. Sane queadmodũ ẽẽntiale cuiuſlibet religionis ſtatui eſſe demõſtraf q̄ nulla pſona ꝑuata poſſideat aliq̄d ꝓpꝛium: ſic nec hm̄õi paupeꝝ religio tota: q̄ qdem ad abdicationẽ ꝓprietatis cẽſef ſicut vna pſona. Queadmodũ igit̄ monachus vel quis religioſus vtif veſtib⁹: calciamẽtis: cibis ac ceteris q̄ vſu ꝯſumũtur: ita tñ q̄ nihil ſibi appꝛopꝛiat quoad ꝑuatũ dñium: nec ꝑp talẽ vſuʒ efficif ꝓprietari⁹ q̄ꝛ ꝓpetas ſp̄ collegio reſeruaf: ſic ⁊ de collegio iſtiuſmodi paupeꝝ ſũmoq̄ʒ põtifice intelligere debet q̄cũq̄ʒ de pfeſſiõe ipſoꝝ ſentire vult taʒ vere q̄ʒ pie. Et ꝓpterea ſicut illud q̄d daf monacho q̄liſcũq̄ʒ ſit intẽtio dãtis: nõ in ipſi⁹ tranſit dñium: ſʒ toti⁹ collegij ⁊ ſubiacet diſpoſitiõi abbatꝭ ẽt ſi dãs nihil de collegio cogitet: ſic q̄cq̄d daf ꝯgregatiõi minoꝝ frm̄ in ius dñiuʒ: ꝓprietatẽ ſũmi põtificis ⁊ romane eccl̄ie tranſit: ꝓcipue cũ ipſi frẽs ius ſeu ꝓprietatẽ alicui⁹ rei ſibi acq̄rere nulla rõne itẽdãt. Hec ille ſcũs. Et allegat ibidẽ nõnullas ꝯcoꝛdãtias iuris ciuilis ſatis ad hoc vtiles q̄ ibidẽ videri pñt. Et cum ſua poſitiõe ꝯcoꝛdãt pſa:e declaratiões. ¶ Secũda ꝯſideratio circa res tp̄ales eſt q̄ q̄dã ſunt de q̄b⁹ nõ eſt frib⁹ ꝯceſſũ vti: poſſe queadmodũ eſt de pecunia. Poſſeſſio naq̄ʒ eius tã ꝑ ſe q̄ʒ ꝑ interpoſitã pſonã cadit ſub ꝓhibitione. Et vt oĩs tollat̄ de medio calũniãdi materia: licet ſupꝛa aliqua dixerim bꝛeuiter q̄ in illo loco deſeruiebãt: nihilominus nũc ponã v̄ba pſati ſancti doctoꝛis ad l̄ram in dicto capitulo. Dicit naq̄ʒ ſic. Intelligẽdũ eſt q̄ pſona iterpoſita cui pecunia diſpẽſanda cõmittif: põt itelligi recip̄ẽ aut tenere ipſaʒ pecuniã vel auc̃te dãtis vel auc̃te illoꝝ ꝑ quoꝝ necẽitate releuãda ꝯmittif. Et h̄ nõ debuit nec potuit inhiberi paupꝛib⁹ mẽdicãtib⁹ quin ꝑ iterpoſitã pſonã ipſoꝝ valeat releuari necẽitas: q̄ꝛ valde abſurdũ eſt itelligere q̄ cuius diuiti nõ liceat elemoſynã ꝑ ſeipſuʒ aut ꝑ alterũ pꝛo ſua volũtate ꝯferre. Q̄ ſi reſeruet auc̃te illi⁹ ꝑ quo diſpẽſãda eſt: ei cõpetit ⁊ i cãʒ trahere ⁊ cetera agere q̄ põt q̄ſq̄ verũ rei ſibi vẽdicat dñium. Et hoc q̄ꝛ pfeſſioni frm̄ nullatenus ꝯuenit: btũs Frã. exp̄ſſe inhibuit: q̄ꝛ ſʒ ṽitatẽ q̄ʒtũ ad ꝓprietatẽ rei nõ refert: vtrũ q̄s l̄ʒ nõ recipiat ꝑ ꝓpꝛiã manũ vel aliẽã. Hãc aũt differẽtiã ⁊ nãlis rõ docet: ⁊ ius ſcriptũ dicat: ⁊ ſcriptũ papale ꝯfirmat. De pꝛimo. Sicut enim multũ refert: vtrũ q̄ miſtrat alicui ſit ipſi⁹ ſuus vel alicui⁹ excellẽtioꝛis pſone ꝑ cui⁹ volũtate ⁊ iperio miſteriũ illud ipendit: queadmodum differũt miſteriũ ſeruile ⁊ liberale miſteriũ hũanũ ⁊ ãgelicũ: ſic multũ differt vtrũ ille itermedius nũci⁹ pſonã teneat dãtis vel accipientis. De ſcd̄o. Scd̄m ẽt ius ciuile multũ diffrt cum creditoꝛi dbitoꝛ pecuniã ſoluturus alicui itermedie pſone cõmittit: vtrũ ille medius ſit ꝓcuratoꝛ debitoꝛis an creditoꝛis. Si enim ꝓcurator eſt creditoꝛis ⁊ pecunia pdaf añ ſolutioneʒ ipſi creditoꝛi pdif ⁊ iam pꝛo ſoluta hẽtur. Si aũt ꝓcuratoꝛ ſit debitoꝛis ipſi pditur ⁊ adhuc ſoluẽda eſt: nõ pꝛo ſoluta habenda. De tertio. ſ. q̄ ſcriptũ papale declarat. Iuxta hũc modum dñs Gregoꝛi⁹. ix. vir vtiq̄ʒ tã diuino q̄ʒ hũano iure perit⁹: q̄ mentẽ beati Fran. plenius nouerat: ſic diffinitiue reſpondet. Q̄ ſi rem ſibi neceſſariam velint frẽs emere vel ſolutionẽ facere pꝛo iam empta: pñt vel nũcium eius a quo res emitur vel aliquẽ aliũ volentibus ſibi elemoſynã facere pꝛeſentare: qui taliter pꝛeſentat⁹ a fribus non eſt eoꝝ nunciꝰ: ſed illius potius cui⁹ mãdato ſolutionẽ facit ſeu recipiẽtis eãdẽ q̄ ⁊ elemoſynã ſibi cõmiſſam poteſt ſicut ⁊ dñs apud ſp̄ũalẽ vel familiarẽ frm̄ amicuʒ depone/

re per ipsm loco et tpe pro ipsorum necessitatibus sicut expedire viderint dispésandá. Hec verba Greg.ix. et sci Bonauē. vbi supra. Cū quo concordat Innocē.iiij. Et satis copiose loquitur prefatus dñs Nicolaus.iij.in.d.c. Exijt. quorum vba ad lram pp suā plixitatē non posui: q2 ero videri pñt et sunt nota oibus. Multa et prefatus scūs Bon. in epla ad magrm innominatum loquitur: de quibus aliqua supra sunt posita: addēs que sequuntur. ita inquiens. Q2 si dicis q2 s. dño rei tpalis vt pecunie simplr et absolute date itendit fribus ipsam s. pecuniā. dicoq3 ego q2 nullus sane mētis dare itendit fribus: nisi put competit regule et pfessioni eorum. Quis eniz daret elemosynaz: vt eos faceret pdere vitā eternā? Dat ergo eo mō quo fribus expedit. s. cōmittēdo alicui q pro se eas dispéset in ijs rebus quas frib' licet accipe: et sic pecunia illa p quo: scūq3 manus transeat: nullo mō spectat ad frēs: q2 semp est pmi dñi. Et est p hoc manifestū q2 nec p se nec p iterpositam psonā recipiunt: fateor coraz deo ita verum eē in pscientijs frm. Q2 si mihi forte nō credis: tū ipso dño pape Grego.ix. q in vtroq3 iure peritus: ordinis et pfectionis emulator fuit: q vt ipse testatur in pditione regule beato Franci. affitit: et eius plenū intellectum agnouit: q requisitus a fribus dixit verba superius allegata. Et prosequitur prefatus doctor. Quis ita desipit: vt si dicā alicui. Iste fidelr exequetur vel custodiet qd ei cōmittes: q2 pp hoc quicquid ille acceperit fiet meū. Quinetiā l3 hec vba nō semper exprimantur: semp tū hntur in corde: et semp ab alijs credim' sic accipi. Quis ergo tā ipzob' vt ipugnaret hāc veritatē p tātos viros pclam sanā et discretā p tātaz rei euidētiam: et vt nihil desit p sedez aplicam pfirmatā? Certus sum q2 talis portabit iudicium. Hec ola pfatus doctor et scūs Bonauen. que sic ad lras posui: vt sciāt qui nesciunt suum errorem cognoscere.

Et licz ex supradictis luculēter appareat rñsio ad obiecta: verūtamē q2 superabundās cautela non nocet: opz ad singula eorum motiua rñdere. Pmo ergo dicūt q2 modus viuendi modernus in istis ptibus nō est securus: q2 nec est bm rōnē nec bm declaratiōes prefatas: et allegāt quartū ca. regule tc. vbi dr: q2 tm pro necitatibus ifirmorum et fribus induēdis pōt haberi hic recursus ad amicos spūales: q2 si scūs Frā. aliud voluisset: exp̄ssisset tc.

¶ Respondetur ad pmuz de receptione pecunie negando consequentiaz. Et rō est q2 frēs nō dñr nec sunt trangressores sue rle: nec recipiūt talem pecuniam per se nec p interpositaz psonā: cū eā recipiant p modos licitos et pcessos p pfatas declarationes vt satis mōstratū est: cui' pecunie nec sūt dñi nec possessores nec aliqd ius oino in ea dñr habere: etiam si per diuersas transeat man' tc. ¶ Ad 2m q2 dicūt de recursu ad amicos spirituales tm in duob' casib' expressis. Rñdeo bm sanctum pfatum in dicta appologia et in alijs locis dicens et affirmans sanctum Fran. in illis duob' intellexisse oēs alias necitates maiores. s. q2 nec bñli mendicatiōe nec liberali oblatiōe nec labor: licito cōueniēter et sine distractione et ipedimēto maioris boni haberi non pñt. Hec ille. Confirmatur et per ea q pfatus Nicolaus in d.c. Exijt. §. Porro. posuit. vt supra est allegatū: q2 in his q sunt necaria ad victū et vestitū: diuinū cultū et sapientiale studiū pcessus est vsus fribus necessariarum rez. Nā vt diximus in principio in tertio notabili pncipali. Jura iurib' sūt pcordāda et vnū ius supplet p aliud. Hoc et tenet cardinalis zam. in d.cle. §. Cuz et. super illa vba tex. vbi dr. Attendant frēs pdicti q2 p nullis cāis alijs q3 pdictis vel similib' dicit cardi. similib' necessarijs nō voluntarijs. Et ille cause pdicte quas Nicolaus exp̄ssit sunt cause gñales: et videntur gñaliter oēs necessitates cōprehendere. Tū q2 qdā sunt eis necessaria q nō pcise pcernūt cās pmissas immediate: iō hic adiecit papa q2 et eis liceat p cāis similib' vt dū transeant de loco ad locū ex causa ordinis: et nō pmittantur in certo loco trāsire nisi soluāt pedagiuz l3 nō dēbeāt ac hoc cogi: et ex quo de scō cogunt licitū est eis agrē p elemosynā vt soluāt ne impediant. Hec cardi. vbi. s. Vñ et dñs Clemēs in d.cle. dic. Jdq3 pie et rōnabilr pñderata necessitate vite ad alias necitates frm p tpe occurrētes cessātib' elemosynis: seu et ignuētes sepe dict' pdecessor duxerit extēdēdum. Silr eniz eqtas et rō similia iura suadere videtur vt dicit glo. in.c. Cū dilecta. ex de pfir. vtili. vl iuti. Dōnū ē supra q2 ptra ea q sūt de dictamine iuris nālis nulla rla vel lex ligare pōt. Ligādo videtur ex pmissis q2 ñ tm p illis duob' exp̄ssis i illo. c. iiij.

regule

rłe:sȝ ẽt ꝑ alijs alibi exꝑssis vł subintellectis ꝭȝ
ꝑfatas ꝺclaratiões pñt idubitãter frẽs ad ami-
cos spũales recurrere cũ puritate ꝯsciẽtie. Et si
obijciał de dicta cle.§. Attẽdãt. vbi Clemẽs di
cit. Attẽdãt frẽs ꝙ ꝑ nullis alijs cãis ꝗȝ ꝑmis/
sis. Et agit relatioñe ꝺ illis duab⁹ tm̃ i rł̃a exꝑs/
sis ⁊ ẽt ibidẽ ãnotatis. ergo nõ ꝑ alijs: ẽt si debi
ti modi obſuanł ⁊c. Rñdeł ꝙ vez est explici/
te: ꝙ tm̃ ille due ibidẽ exꝑmunł: sȝ vt mõstratũ
est satis copiose iplicite oẽs alie intelligunł: q̃
alś lr̃a scrip̃az ꝯfunderet ꝑ tertiũ notabile supra
allegatũ: ⁊ ip̃emet Clemẽs approbat ꝑdictã ex
tẽsionẽ: ⁊ pȝ ꝑ idẽtitatẽ rõnis vt i d.c. Cũ dile/
cta. Et ꝑ hec pȝ ẽt rñsio ad seq̃ntẽ obiectionez.
¶ Ad illꝺ qꝺ obijcił ꝙ exceptio firmat rł̃az in
casib⁹ nõ except(: ⁊ qꝺ de vno ꝯcedił ꝺ alio ꝺne
gał ⁊c. negał ꝯsequẽtia: nec est vsq̄ȝquaq̄ȝ veꝝ.
Et dȝ itelligi ꝙ firmat rłam in casibus non si/
milib⁹ ⁊ nõ specifice exceptis: nã in similib⁹ ⁊
in materia fauorabili ⁊ pia ꝑ idẽtitatẽ rõnis nõ
firmat rł̃az imo extẽdił: vt notatur in di.c. Cũ
dilecta. ⁊ in.l.j.ff. ꝙ vi aut clam. Et dĩt docto
res ꝙ vbicũq̄ȝ ꝯstitutio loq̃tur i materia iuris
⁊ aliquos casus excipit: nõ ꝑ hꝫ firmat rł̃az i nõ
numeratis ꝯ ius cõe antiquũ: q̄nimmo excipi/
untur alij casus alibi expressi. Qȝ si casus ꝯsimi
les nõ excipiunł specifice alibi in iure pñt sub/
intelligi in materia pia ꝑ idẽtitatẽ rõnis vt est
i casu nr̃o. Quãto magis q̃ vt dcm̃ est pñt alij
casus ãnotari in rł̃a. Agit ad hoc cle.i. de re ec/
cle. nõ alie. ⁊ ibi notał ꝑ doctores: ⁊ in.c. qm̃ fre
quenter iuncta glo.i. vt lite nõ ꝯtesta ⁊ in.c. ad
audientiã de cle. non re. Sufficit ꝙ non firmat
rł̃az exceptio in prefato nostro casu. Et de hoc
satis: q̃ sua obectio nihil agit. ¶ Ad illud qꝺ
obijcitur de extensione ꝑfata per dñm Nico/
lauȝ ⁊ ꝑ Clementẽ approbata: ꝙ nõ extẽditur
ad cibũ ⁊ potũ nisi cessantib⁹ elemosynis quo/
tidianis ad quas dñr fratres teneri ex sexto ca.
rłe vbi dł ꝙ sint tanq̄ȝ aduene ⁊ peregrini in
hoc seculo in paupertate ⁊ humilitate dño fa-
mulãtes: vadãt pro elemosyna confidenter ⁊c.
Ex q̄bus ꝺbis inferunt ꝙ tanq̄ȝ aduene ⁊ pe/
regrini quotidie ostiatim mẽdicẽt nihil penit⁹
ꝯgregãdo: ⁊ sic dicũt regulã quoad suam puri
tatẽ obseruari sine glosa. Pro declaratione isti⁹
falsi articuli rñdet sanctus Bona. in ꝑallegata
ep̃la. Si dicis nos tãq̄ȝ aduẽas ⁊ pegrinos ꝺbe/
re ire de domo i domũ: pcat illi de⁹ q̃ ſ:mo hãc
stultitiã cogitauit. Non ne btũs Fran. edifica/
uit loca? nũq̄d tãq̄ȝ pegrin⁹ ibat quotidie vnã
dietã: nũq̄d btũs Petr⁹ cũ dicat i canonica sua
obsecro vos tãq̄ȝ aduẽas ⁊ pegrinos ⁊c. voluit
ꝙ oẽs trãsirẽt ꝺ domo i domũ? Cũ.n. ecclasti/
c⁹ dicat. Uita neq̄ȝ hospitari ꝺ domo i domũ tã
Petr⁹ q̄ȝ Frã. filijs ⁊ discipulis suis nõ scẽȝ vi/
tã sȝ neq̄ȝ iposuissent si ꝭm ꝑdictũ intellectum
nos similes pegrinis esse mãdarẽt. Sȝ hoc di/
ctũ intelligił vt nõ currat similitudo quattuor
pedib⁹: sȝ vt domos i q̄b⁹ hitam⁹ paꝝ diligam⁹
nec ꝑprias reputem⁹: sic pegrin⁹ q̃ trãsit i priã
domũ nõ diligit in via tãq̄ȝ ꝑpriã sed vtił tãq̄ȝ
aliena. Qui aliter sapit ip̃a sua isipiẽtia manife/
stat ꝙ nihil oĩno sapit. Quõ ergo posset eẽ re/
gimẽ ⁊ ordo ꝑlatoꝝ q̃ ita districte mãet i ordie
bti Frã. si oẽs eẽnt istabiles ⁊ vagabũdi ꝑ orbẽ.
Hoc ꝺo sẽtit q̃ nihil vidit de ordie. Hec ille sã/
ct⁹ doctor quoad vnã partẽ obiectionis ꝑfate.
¶ Quoad aliã q̄dẽ vbi dĩt ñ eẽ ꝯcessũ ire ad
amicos spũales ꝑ solutiõe cibi ⁊ pot⁹ ⁊c. nisi tã
tũ cessãtib⁹ elemosynis falsus est eoꝝ itellect⁹:
pȝ q̃ i d.c. exijt ꝑ ꝑfatũ Nico. iij.§. ceteꝝ di sic.
Ceteꝝ cũ in eadeȝ rł̃a sit sub ꝑcepti districtiõe
ꝑhibituȝ ne frẽs recipiant per se denarios vel
pecuniã vllo mõ idq̄ȝ fratres in ꝑpetuum ser/
uare cupiant ⁊c. ⁊ seq̃tur. Dicim⁹ in primis ꝙ
frẽs ip̃sis a mutuis ꝯtrahẽdis abstineãt cũ eis
mutuũ ꝯtraheł ipoꝝ statu ꝯsiderato nõ liceat.
Pñt tñ ip̃i ꝑ satisfactiõe ꝑ eoꝝ necitatib⁹ faciẽ
da q̃ ꝑ tp̃e occurrerit cessantibus elemosynis
de q̄b⁹ satisfieri cõmode tũc nõ posset citra cu/
iuslibȝ obligatiõis vinculũ dicere ꝙ ꝑ elemosy
nas ⁊ alios amicos frm̃ absolutionẽ hmõi faci/
endã intẽdũt fideliť laborare ⁊c. Hec ibi. ⁊ seq̃ł
plura dicẽdo q̃ cã breuitatȝ relinquunł. In q̄b⁹
verbis patet clare ꝙ in illis ꝺbis.s. cessantibus
elemosynis loquił nõ quẽadmodũ ꝑfati obijci
unt: sed tm̃ ꝙ in satisfactione quacũq̄ȝ agenda
ratione alicuius debiti deficientib⁹ elemosynis
de q̄b⁹ tale debitũ soluatur possunt ad amicos
spũales recurrere pro eius solutione non cum
mendicitate quotidiana panis ⁊ vini ⁊c. sȝ cuȝ
pecunia vt text⁹ sonat est talis solutio faciẽda.
Et hoc est qꝺ clemens approbat cum dicitur.
Ideoq̄ȝ pie ⁊ rationabiliter ꝯsiderata necitate
vite ⁊ alias necessitates fratruȝ occurentes pro

b iij

tpe cessantibus elemosynis pecuniarijs ⁊c. du
xerit extēdendum. Isto mō p̄fatus dn̄s cardi.
⁊ quattuor magr̄i itelligūt hūc passuz. ¶ Itē
fundat nr̄a intētio p illud qd hr̄ in statuto no
stro gn̄ali montis lucij. vbi di sic. ¶ Declarat
q̄ pcurare satisfactionē fiendā p re empta fri
bus necc̄ia: vel etiam p emēda de proximo necc̄ia
⁊ determinata nō est ɔtra puritatem rl̄e: ita tn̄
q̄ fratres nec p se: nec p iterpositam personam
intromittāt se de pecunia: non tn̄ licz frib⁹ in
differēter ⁊ indeterminate tales pcuratiōes fa
cere nec nūcium a se posituz ducere: sz dans fa
ciat p se: vel p nūcium ab ipso deputatum. Se
quit recipe granum vel alia hmōi p acqsitiōe
seu cōmutatione in aliquā rem: necc̄iā nō lz fri
b⁹. Verūtn̄ vbi frēs aliter nō pn̄t bn̄ prouideri
in suis necessitatib⁹: talia pn̄t recipi p amicos
sp̄uales de ɔsensu dātium ⁊ de licētia seu dispē
satiōe vicarij puincialis aut custodis. Hec ibi.
Vn̄ dicerē: q̄ ēt non cessantib⁹ dictis elemosy
nis quotidianis panis ⁊ vini ⁊c. vbi eēt tanta
frm̄ multitudo q̄ ɔtinua mēdicitas nō suffice
ret bm debitā moderationē ⁊ fragilitatem hu
manā: vel forte q: talis mendicitas aliquo mō
esset vel maioris boni ipeditiua vel mali ⁊ dis
solutiōis ⁊ laxatōis causatiua: vt p̄fat⁹ dicit san
ctus Bon̄. possent frēs cū puritate ɔscie recur
rere ad amicos sp̄uales licite ⁊ emere sibi cibos
necc̄ios moderatos: tn̄ bm decētiam ⁊ ɔuenien
tiam sui stat⁹. Quō magni ɔuentus frm̄ vbi se
riose diuino offō nocturno pariter ⁊ diurno; mis
sis dicēdis solēniter ⁊ priuate. p̄dicationibus ⁊
ɔfessionib⁹ vacat: nōnulli ēt grauati ifirmitati
bus aut senectute: alijsqz eoz seruitijs occupa
ti ⁊ tenti: alij v̄o alijs officijs mancipati hinc ⁊
inde quotidie ɔcurrētib⁹ hospitib⁹: pn̄t quoti
diana mēdicitate puideri? Inutilr̄. n. ⁊ frustra
v̄ba illa ponerent in rl̄a: c. iiij. Ministri ⁊ custo
des solicitā curā gerāt bm loca ⁊ tpa ⁊ frigidas
regiōes sicut necessitati viderint expedire: nisi
secū aliqd ferrent vtilitatis. Nā si solū referant
ad ifirmos: supflue essent: cū ifirmitas ⁊ neces
sitas talis oi lege careat. Si de induendis tan
tūmō fribus: certe q iaz puiderat de duab⁹ tu
nicis repeciatis magnā videbat gerere curā de
eoz indumētis. ¶ Restat ergo p̄fata v̄ba pos
se p idētitatē rōnis trahi ad alias quascūqz ne
cessitates: p iura sepius allegata: ⁊ p ea q̄ p̄dict⁹

Clemēs expresse dicit in. d. cle. §. pinde: q tn̄ ri
dendo large ad sextā obiectionē: qn̄ in fine di
cit. Nō est verisile. s. p̄fatū scm̄ virū Frā. voluis
se p̄latos frēs hr̄e granaria vel cellaria vbi fine
quotidianis mēdicatiōib⁹ deberēt sperare pos
se trāsigere vitā suā. Et iō nō ex timore leui la
xare se debēt ad ɔgregatōes ⁊ ɔsuatiōes hmōi
faciēdas: sz tunc tm̄ cū esset multū credibile ex
iam expti̇s nō q̄ possent vite necessaria aliter
inuenire. Hoc autē mistroz ⁊ custodū simul ⁊
separatim in suis admistratiōib⁹ ⁊ custodijs cū
guardiani ⁊ duoz de ɔuentu loci discretoz sa
cerdotū antiquoz in ordine frm̄ ɔsilio ⁊ assen
su duxim⁹ iudicio relinquēdū: eoz sup h̄ sp̄alr
ɔscias onerātes. Hec ille. Ex qb⁹ lucide claret
tā per ea q̄ rl̄a pmit q̄z p ea q̄ hic Clemens de
cernitq̄ vir scūs sic excludit oia q̄ pauptati ⁊
humilitati aduersant: q̄ admittit que necc̄itati
possent occurre bm iudiciū p̄latoz vt p̄fertur.
Voluit n. q̄ vt in oib⁹ rebus quoad dn̄iuz oi
moda lucear abdicatio ⁊ in vsu ēt necc̄itas: ⁊ tn̄
bm exigētiā psonaz: tēpoz ⁊ locoz p̄lati simul
⁊ sepatim oia cū discretiōe disponāt: cū de tali
b⁹ iterdū psonaz q̄litas tēpoz varietas: loco
rum ɔditio ⁊ nōnulle alie circūstātie plus mi
nusue puideri reqrāt. Ista tn̄ sic faciendo q̄ sp
in eis ⁊ eoz actib⁹ pauptas scā reluceat: prout
ipsis ex rl̄a inuenit idicta. Que oia si recte ispi
ciant: veraciter itelligant ⁊ sapienter agantur:
nō rl̄e trāsgressores vt illi affirmāt: sz potius il
li iudicabunt audacia p̄sumptores. ¶ Illud q̄
post p̄fatā obiectionē arguūt: dicētes p̄dictam
extēsionez dn̄i Nicolai ⁊ Cle. extēdi tm̄mō ad
illā specificationē de qua idē Nico. loqt i dicta
declone i. §. ⁊ q: opz. vbi iqt sic. Et q: opz ⁊ ex
pedit frm̄ necc̄itatib⁹ nō solū illis p qb⁹ iā ē solo
seu satisfactio faciēda vt pxie dem̄ est: sz ēt imi
nētib⁹: siue tales necc̄itates ingruentes imineāt
q̄ breui tpe expediri valeant: siue tales lz pauce
ɔpatiue q̄z puisio necc̄ios tractū tpis: hz vt i li
bris scribēdis seu edificijs ecclijs ad vsū hita
tōis ipoz ɔstruēdis libris ⁊ pānis i locz remo
tis emēdis ⁊ alijs silib⁹ sicqz occurrerēt cū mo
deramie supd: ō salubrit puideri sic i istz necc̄i
tatib⁹ clare distignim⁹: sic i eis frēs posse tute ⁊
sana ɔscia pcedē d̄claram⁹. Hec ille. Ex his ac
cipiūt fūdamētū sui erroris trahētes lrāz ad nō
sanū itellm̄ ɔ bz nōbile sup̄ positū dicētes q̄ p
nullis

nullis alijs causis seu necessitatibꝰ q̄z pro his hic exp̄ssis vl' similibꝰ fiat dicta extẽtio Nicolai ꝛ clemẽtꝫ allegãtes ꝙ circa cibũ ꝛ potũ r'la exp̄sse ꝓuiderat sicut ꝓuidit circa vestes ꝛ infirmos frẽs q꞉ in.vj.c.dixit. Uadãt ꝓ elemosyna ɔfidẽter ꝛc̃. Et i.c.v.dixit ꝙ de mercede laboris recipiãt corporis nec̃aria p̄ter denarios vel pecuniã ꝛc̃. vt pꝫ in principio sue obectionis. ¶ Circa qđ est dicẽdũ ꝙ intellectꝰ dicte auc̃tꝫ Nicolai s̄m eos est falsus. nã al's sibi ip̄i papa ɔ̄diceret q in.d.§.porro.aliud determiauit assignans res quaꝝ vsus fr̃ibus ɔcessus.ergo si est ɔcessus vsus simil'r ꝛ oĩa alia q̄ ad illũ vsũ requirunt' p rõnẽ p nos ꝓbatã de p̄ncipali ꝛ accessorio: al's frustra eẽt talis ɔcessio dũ tñ fiat p modos licitos ꝛ supra exp̄ssos ꝛ cũ illa modificatiõe ꝛ distinctiõe sc̃i Bona. in appologia supra posita. Mõstratũ ẽt fuit ꝙ cessãtibus elemosynis ꝛc̃. Non cessantibꝰ si mẽdicitas eẽt maioris boni ĩpeditiua vel qñ tãta esset multitudo fr̃m ꝙ cõmode ꝓuideri nõ possit: oẽs he cãe essent legitime recurrẽdi ad amicos ꝛc̃. Nunc v̓o qđ allegãt in p̄fato.§. Et q꞉ opꝫ ꝛ expedit ꝛc̃. pro sua positiõe falsũ est q꞉ papa in illis v̓bis nõ sic ĩtellexit imo est ɔ̄ eos si attẽte l'ra ĩspiciat'. Nã papa dilucide positis modis sup expeditõe pecunie in nec̃itatibꝰ p̄teritis p̄ñtibꝰ de proximo iminẽtibꝰ in isto.§.ɔsestim ponit de illis necessitatibꝰ q̄ tractũ ip̄is secũ h̄ñt ꝛ exẽplificat ibidẽ aliq̃s in l'ra ꝛ ꝓuidet de mõ licito se habẽdi in eaꝝ solutiõe. Et de hoc loquit' ille.§.ꝛ non quõ illi autumãt extorquẽtes l'ram ad ꝓprium sensũ ɔtra.c.relatũ in sc̃do notabili supra allegato. ¶ Ad illud qđ allegãt ꝙ iã r'la ꝓuiderat de alimẽtis ꝛc̃. dico ꝙ ꝓuidit ꝙ mẽdicitate haberent' vel p laboriciũ: qđ oẽs ɔcedimꝰ. Sꝫ vt supra satis mõstratũ fuit p sc̃m doctorẽ nõ prohibuit quin frẽs q̄rerent vite nec̃aria p modos licitos s̄m loca ꝛ tp̄a ꝛ p̄sonas ꝛ alias circũstantias occurẽtes s̄ꝫ iudiciũ p̄latoꝝ. Itẽ probauimꝰ ꝙ in illis duabꝰ nec̃itatibus de infirmis.s. ꝛ vestibꝰ intelligunt' alie. Nã ꝛ ius cõe appellatiõe alimẽtoꝝ seu victꝰ vel vestitꝰ tm̄ cõprehẽdit cibũ ꝛ potũ vestimẽta ꝛ lectũ ꝛ h̄itatiõnẽ ꝛ ea oĩa sine q̄bꝰ hõ viuere nõ põt vt supra mõstratũ fuit. Et hoc voluit sc̃us Frã. qñ de illis solũ duabꝰ exp̄ssit s̄m iuridicã declarationeꝫ ꝛ sãctũ Bona. Uoluerit tñ ꝙ mẽdicitate haberent' iõ exp̄ssit vadãt ꝓ elemosyna ꝛc̃. Unde ꝛ ap'lus.i.thi.vj. Hñtes alimẽta ꝛ q̄bꝰ tegamur his ɔtẽti sumꝰ. glo. Hñtes igr̃ nõ quãtũ ad ꝓprietatẽ dñij sꝫ facultatẽ vtendi q꞉ eẽ ɔtẽtũ vsu tegumẽti ꝛ alimẽti est modus p̄fecte v̓tutis sꝫ sine his vita hũana eẽ nõ possit. Nec est multũ curãdũ si sic nõ ad l'raꝫ oĩa exprimantur in l'ra dum tñ rõ legis ꝛ mens legislatoris al's possit cõprehẽdi s̄ꝫ recta rõnẽ. Nã v̓ba posita in lege vel ɔstitutiõe debemꝰ ɔformare equitati: lꝫ verba l'r nõ patiant' vt extra de rescriptis.c.cãm ꝛ ex de ɔsue.c.cũ dilectꝰ. Et vt dicit sc̃us Hilarius: ĩtelligentia dictoꝝ ex cãis est assumenda dicẽdi q꞉ nõ sermoni res sꝫ rei est sermo subiectꝰ de v̓bo.sig.c.ĩtelligẽtia naꝫ plerũq꞉ dum ꝓprietas v̓boꝝ attẽdit' sensus v̓itatis amittit' vt i.c.p̄terea co.ti. ꝛ ibidem.glo.notabilis dicit ꝙ v̓ba a sua significatiõe cadũt: cũ res salua aliter eẽ nõ põt. ¶ Qꝫ aũt ea q̄ diximꝰ locũ hẽant pꝫ p ea q̄ sequuntur. Dicant nobis illi q r'lam ad l'ram obseruãdã putãt sine alia glo. ꝛ ĩtellectu: cũ r'la dicat exp̄sse in.c.ij. Si q voluerit vitã istã accipere ꝛ venerit ad frẽs n̄ros mittãt eos ad suos ministros ꝓuinciales ꝛc̃. quare q̄re ista l'ra nõ obseruat' ad l'ram? Ergo ɔtra mẽtẽ sc̃i Frã. fit ista extẽsio. ¶ Itẽ in.iiij.c.dr̃ tñ ꝓ necessitatibus infirmoꝝ ꝛ fr̃ibꝰ ĩduẽdis p amicos sp̄uales ministri tm̄ ꝛ custodes solicitã curã gerãt. Liquet ꝙ nõ seruat' ad l'ram. Igr' ꝛc̃. ¶ Itẽ in.vij.c. r'le dr̃ ꝙ si q fr̃m ĩstigãte inimico mortal'r peccauerit ꝛc̃. seq̄tur ad solos ministros recurratur. Nõ seruat' vsq꞉q̄q꞉ ad l'ram. ergo male. ¶ Iteꝫ de p̄dicatione fr̃m.c.ix.dr̃. ꝙ nullus fr̃m p̄plo penitꝰ audeat p̄dicare nisi a ministro gñali fuerit examinatꝰ ꝛc̃. qđ mõ nõ fit oĩno: cũ p declarationẽ p̄fatã in capitulis ꝓuincialibꝰ aliud disponat'. ¶ Itẽ dicãt nobis vñ habemꝰ vicarios gñales ꝛ ꝓuĩciales cũ in.c.viij. r'le dicat' ꝙ vniuersi frẽs vnũ de fr̃ibꝰ istius religiõis teneãtur semp habere gñalẽ ministrum. Plus dico: q꞉ r'la n̄ra nullũ dat p̄latũ: sed tm̄ de sola electiõe gñalis ministri disponit nullã mẽtionẽ faciẽs de electione ministroꝝ ꝓuincialiũ: custodũ vel guardianoꝝ ꝛ sic nullus p̄latoꝝ ẽt ɔuentualiuꝫ dat' p r'lam nec ministri nec vicarij nec guardiani nec custodes nisi tm̄ minister gñalis. Ergo oẽs sumꝰ trãsgressores r'le nõ seruãdo eã ad l'raꝫ s̄m istos zelatores. ergo peribimꝰ. Ipsi soli suo sensu sal/

nabunt. Ergo sanct⁹ Bernardin⁹ vicari⁹ gñalis z fr Joanes de capistrano z Jacob⁹ de mérchia q clarét in dies miraculis ifinitis nō fuanerũt r̄las ẜm istos nr̄os zelatores modernos. ℭ Quib⁹ dicēdū ꝙ q talia sapiūt seipsos decipiūt. Quā ob rē sibi nō dabit alia solutio istius q̄stiōis. Videāt dictā dñi Nicolai dclaratione z ibi inueniēt q̄re p̄dicta fiāt scte z iuste z ẜz mētē sci Frā. z dñm papā Piū in quadā sua cōstōne q̄ incipit. Circa r̄laris obseruātie pfessores. Vñ vt oīa breuiter cōcludam⁹ dicim⁹ sic. Quecūqz sūt instituta z ordiata p ecclām in spū scō cōgregatā vel p dñm sūmū pōtificē ipsa sunt de mēte z volūtate sci Frā. q vult vt obediāt dño pape cui id p̄miserūt z vt sp sint subditi z subiecti pedibus scē ro. ecclesie. Sed oīa q̄ p parte nr̄a sunt allegata ẜm p̄fatas declaratiōes z scōs p̄res ordinis sūt hmōi. igit sūt d mēte sci Frā. Nāz alij a cōtrario sensu nec stabiles in fide catholica vel hūilitatē nec scm̄ euāgeliū dñr obseruare q nolūt subdi dño pape z et⁹ dclarationib⁹. In qb⁹ cōcedit clare: qb⁹ ex causis quō q̄ncūr. z c. liceat nobis ad amicos sp̄uales recurrere lz in r̄la exp̄sse oīa minime habeant. ℭ Ad aliud qd dñt ꝙ dict⁹ Clemēs dicit: ꝙ vbi alicui aliqd gñalr p̄hibet z c. ex quo iferunt simpliciter qd sepe dictū est p̄ro parte sua. Rñdet p sup̄adicta ꝙ v̄ba gñaliter p̄lata sūt intelligēda z referēda ad sensū hoīs bn̄ sensati. i. bn̄ intelligētis sine passiōe vt notat p docto. in. c. ex l̄ris. i. de spō. vel sunt referēda ad cōem intellectū glo. i. nō ex opinionib⁹ singuloꝝ sꝫ ẜm cōcꝫ intelligētiā. Vez est ꝙ fribus inhibet gñaliter receptio pecunie z recursus ad amicos sp̄uales gñaliter demptis p̄fatis duob⁹ ibidē exp̄ssis casib⁹ z oīb⁹ illis q p eos intelligunt vt p̄fert: z q̄ p p̄fatos sūmos pontifices cōcedūtur vt dictuꝫ est. Que cōcessio est realiter ẜm r̄lam ex quo fit p ecclesiam vt p̄fertur. igit z c. ℭ Ad vltimum qd obijciunt nō licere māducare de cibis empris tali pecunia dōnata z c. Apostolus rñdit. Oia mūda mundis. Nō est dōnata elemosyna q̄ vt p̄fertur licite fribus cōceditur. Nā vt dixim⁹ nullum ius hūt in dicta pecunia: nō nibil est sua argumentatio q̄ fundat falsis p̄missis. ℭ Ad scdam parteꝫ huius obiectionis in qua dicūt: q: cū fres teneātur ad arctos vsus: legumin⁹ z oleribus pōt sustentari vel fructubus mendicando sine magno discursu z apparatu ciboꝝ: vt sic abstracti a cuiuslis occasione pecunie eiusqꝫ p̄fecta renūciatio z abdicatio in ip̄sis cōmodius appareat semp. ℭ Notandū ꝙ cū in regula nō inueniatur expresse de refectione friū nisi tm̄ illud qd ponit in. c. iij. s. de oīb⁹ q̄ apponunt eis liceat māducare: nō parua insurgit materia seu occasio dubitādi p̄fatis oppositionib⁹: nec in p̄fatis declarationib⁹ tā circa qualitatē q̄z et q̄ntitatē ciboꝝ aliquid exprimitur: z cū teneātur ad arctos vsus tāq̄ pauperes: videt eisdē ꝙ nō solum superfluitas in q̄ntitate sed et in qualitate resecāda sit. Sed q vt in. ij. notabili pricipali dcm̄ est nullus in his reb⁹ z similib⁹ q̄ expressa nō sunt seq dꝫ propriū sensum videamus qd iura disponūt: qdue cōstitutiones papales z alia statuta patrum p̄fati ordinis in rebus illis de qb⁹ cōstitutio expressa z clara nō habetur ex r̄la. ℭ Primo ius commune dicit sic. In his rebus de qbus nil certi statuit diuina scriptura: mos populi dei z instituta maioꝝ p̄ro lege tenēda sunt. Et sicut p̄uaricatores diuinaꝝ legū: ita cōtēptores ecclasticaꝝ cōsuetudinū coercēdi sūt. Hec Aug. ad casulanū. z habetur. xi. di. c. In his reb⁹. ℭ Itē xij. di. c. illud dicit btūs Hieronymus ad lucianū. Illud breuiter te admonendum puto: traditiones ecclesiasticas p̄sertiꝫ que fidei nō officiant ita obseruandas vt a maioribus tradite sunt: nec aliquoꝝ cōsuetudinē alioꝝ contrario more subuerti. ℭ Item ibi in. c. illo. dr̄ qd enim neqꝫ cōtra fidem: neqꝫ cōtra bonos mores esse cōuincit: indifferenter est hn̄dum: z p eoꝝ inter quos viuit societate seruādū. Et sunt verba Augustini ad ianuariū. Et dicit ibi glo. p̄ima ꝙ p̄sumendū est cōsuetudinē prouincie esse iustā z ex iusta causa cōcessisse nisi p̄betur contrariū. Item dicit canon ꝙ diuturni mores nisi legi sint aduersi: z tentium cōsensu app̄obati legem imitant eadē dis. c. Diuturnuꝫ. Ecce ex h̄is luce clarius cōstat ꝙ cōsuetudo z statuta maioꝝ vim legis tenēāt z a nobis sunt imitanda z sequenda. ℭ Videamus nunc quid circa similia loquantur cōstitutiones sūmorum pontificū in declaratione r̄le. Dicit enim p̄fatus Nicolaus in dicta cōstitutiōe. Exijt. §. q: vo puritatē. quasi in fine sic. Vt saluti aiaꝝ z c. Intellectū illū q a sane intelligēte pcipit p̄ntis cōstitutionis

tionis serie lucidam⁹ volētes illū ad eūdem de/ duci notitiā ꝛc. ℂ Itē Cle. in di. cle. §. Pro/ inde in rnsiōe sexti articuli ꝛ i. §. Preterea. cui⁹ ṽba ad lrāʒ nō pono pp plixitatē euitandam verūtñ ad hoc tēdūt ꝙ determīatio ꝛ iudiciuʒ circa dubia q̄ in rlā nō exp̄sse ponunf ꝛ alia q̄ occurrere pñt: residet penes plātos ordis qbus p̄cedit in his posse statuere ꝛ diffinire. ℂ Sʒ circa hāc materiā plenı⁹ loqtur Joānes papa. xxij. in sua ꝯstitutiōe q̄ icipit. Quorūdā exigit: in q̄ idē papa rūdet ad q̄stionē facti q̄ tūc tpis corā ei⁹ curia agebaf sup granarijs ꝛ cellarijs ꝛ colore ꝛ forma hītus: vn̄ dicit sic. Statuētes ꝛ districte p̄cipiēdo mādātes ꝙ i p̄dictis ꝛ simi/ lib⁹ arbitriū determīatōnē seu iudiciuʒ gñalis m toti⁹ ꝓuincialiū vo in ꝓuinciaꝝ mistroꝝ ac custodū ꝛ guardiāoꝝ admistratōib⁹ custodijs ꝛ guardianijs siue ꝯuētib⁹ ordis memorati cō/ missis eisdē frēs oēs ꝛ singuli seq oīmō: illisq parere p oia teneanf. Ac insup ꝙ illoꝝ sequen/ do arbitriū determinationē siue iudiciū illisq parēdo nec sint nec dici possint vel debeāt nec ipsi si ēa seipsos autumēt sue regule trāsgresso/ res: maxie cuʒ nec exp̄sse vel determinate in p̄dicta eoꝝ rlā vel declarationib⁹ quāte lōgitu dinis quāteq latitudis: quāte grossiciei vl sub tilitatis qualis forme q̄lisue figure debeant esse vestes: sicut nec q̄lis quāteq vilitatis eas opor teat esse exprimitur in eadē. Sicq quodā mō eadē vrgēte necītate eqtate non ipari vo sensu veroq id regule suadentibus intellectu eiusdē Clemētis iherētes vestigijs p̄latoꝝ mistroꝝ cu stodū ꝛ guardianoꝝ i p̄dictis hoꝛūq similib⁹ foꝛe iudicium declarare compellimur: illa eis vt p̄dicitur cōmittere inuitamur. Nō eniʒ par ticularium oium certa pōt dari scia: nec hoꝛuʒ cū īfinita sint ꝯtigit fieri disciplinā nō ars non rlā circūstantias singulas accidentiaq cū cta/ q complectitur. Dñt in illis minores subesse maiorib⁹: illis obsequi: illisq intendere non in certis solū verūēt in dubijs ꝛ in certis: vt illaꝝ finis egregius debitis subsequēriū mistris sub/ sequaf: sic iudicās cūcta rimaf: leges applicat casib⁹: canonū decreta secernit. Sic morb⁹ ag/ grauās medicū: sic ṽtus ꝯstās in medio sapiētē prudentēq deposcit: ne si quisq regulef vt ap/ petit: ꝯfestim corruat vt nō quērit: neq taliter ꝯuiuētib⁹ nō ordo sed horror inhitet. Absit (q̄ȝ absit) discordia: religās religio religetur. Sni/ nāq varianf vt capita: ꝛ crescit i stolidis opio/ nib⁹ fantasia. Hec ille. Que ꝯcessio ꝛ declaratio ꝛ si alia nō eēt determiatio sufficeret ṽm suā latā auctem quā platis ordis ꝯcedit. ℂ Nūc restat vidēduʒ qd antiq sci ꝛ p̄res ordis statuerunt. Dicit egdē scūs Bernardin⁹ in q̄daʒ sua decla ratione breui vel eplā. art. vij. In oib⁹ dubijs q̄ nō pñt idubitāter declarari: subditi teneanf stare iudicio prelatoꝝ suoꝝ ꝛ obedire xxiij. q. j. c. qd culpaf. Et ppea agētes ꝯ̄iuʒ sunt trāsgressores obis: ꝛ digne a supiorib⁹ cēsura: aut alia decenti pena castigenf. Hec ille. Et addit: imo ꝛ bonū fine quo pōt esse salus: dʒ dimitti pp obiaʒ. xj. q. iij. c. qd ergo. Itē in dcā eplā. §. iij. dicit ideʒ scūs ꝙ supfluitas ꝛ curiositas non dʒ discerni respcū certe necītatis seu vsus certi quoad sta/ tuʒ frm mi. sʒ moderati: cū vsus moderat⁹ non pōt dici supfluus ꝛ curiosus: ꝛ per ꝯ̄ñs nec vi/ tiosus: imo ṽm veritatē oimodā ꝛ rlām licit⁹: vt pʒ ex p̄allegato dño Nicolao. Et ꝗ mode/ ratio dicti vsus dʒ attēdi ṽm qualitatē ꝑsonaꝝ ꝛ varietatē tēpoꝝ ꝛ locoꝝ ꝯditiōes ꝛ alias oc/ currētes circūstātias supfluitatis ꝛ curiositatis non pōt facilr discerni. Propterea p subditos nō pōt nec dʒ iudicari: sʒ p mistros ꝛ custodes vel eos qb⁹ ab ipsis cōmittif: q de talib⁹ sup eo/ rum ꝯscias debēt discrete iudicare: vt pʒ in de/ claratiōe dicti Nicolai. §. insup. ꝛ. §. q̄q̄. Hec ille scūs. ℂ Ex p̄missis oibus indubitāter in/ ferf: ꝙ cū in rlā ꝛ declaratiōib⁹ p̄fatis nō fit exp̄s/ suʒ de q̄litate ꝛ q̄titate ciboꝝ ꝛ potus: p iura p̄missa: ꝛ alia sūmoꝝ pōtificū decreta ꝛ istituta p̄allegata incōcusse: teneanf frēs p̄dicti in his ꝛ alijs similibus dubijs de necītate salutis sta/ re ꝯsuetudini ꝛ institutis gñalibus ordinis p̄/ fati ꝛ iudicio: dispōni seu determinatiōi platoꝝ atq illa tenēdo: obsuādo ꝛ agēdo nllo mō pos sint dici agere ꝯ̄ rlāʒ nec ꝯ̄ mētē sci. §. ℂ Verū tñ q̄ circa hec istituta sūt solerter ispiciant. Dr eni in eplā sup allegata sci Bernardi. art. v. ꝙ i rlā vsus carniū in loco vl alibi frib⁹ nō ꝓhibet lʒ nō deceat nisi moderat⁹ ꝛ discret⁹. hec ibi. Et h̄ bn̄ elicif ex ipsa rlā in q̄ dr. Et de oib⁹ cibis q apponūf eis liceat mādūcare ṽʒ sniaʒ sci euāg. Qui totū dicit nihil excludit. ℂ Itē ꝯstitutio gñalis ordis. c. iiij. dicit. Ordinam⁹ ꝙ vicarij ꝛ custodes solicitā cu. gerāt: ꝙ de elemosynis ꝛ

rebus aliis q obueniūt pueribus p guardianū pvideat moderate iuxta elemosynaꝝ τ obuentionū hmoi quātitatē fribus in cōi:ne frēs ipsi pp defectū cōis τ sufficiētis vict⁹ seorsū come/dant.particulariter τ mo:diate sibi necessaria pcurare cogant.hec ibi. ¶ Itē reuerēdus pr fr Joānes Philippi quādā circa hūc articulum edidit declarationē dicēs.Dēs frēs ptenti esse dnt de decēti sustētatione nature.Taliter qppe est necessitati satisfaciendū:q carnalitas nō vēdicet sibi locū:pertim cū frēs teneant ad arctos vsus q in rla ponunt.Idcirco ois superfluitas tollat τ paucis sint ptenti: cū vniformiter vt alij q reddit⁹ possidēt pvideri minime possint.Prelati tñ sint soliciti:q licitis τ honestis modis oia debita cū moderatiōe τ tēperantia disponāt:ita q frm necessitatib⁹ succurrat τ a recta τ discreta paupertate non recedat.Hec ille v r illumiat⁹. ¶ His igit pbatis luce clarius pstat rnsio ad obiecta vltima.Qz cū in his τ similibus dubijs nō expressis aut determinatis certa snia dari non possit(vt gliosus pr Fran. dixit)pp diuersitatē locoꝝ τ tpm τ regionū:psonaꝝ qualitate inspecta plati ordinēt τ dispo/nāt oia salubriter sicut necessitati viderint expedire.Vñ pculdubio in eis adimplet illud euāgelij.Qui vos audierit me audiet. ¶ Nec obstare poterit q in pncipio fundatiōis ordis vl ēt postmodū discursu tpis aliud fuerit ordinatū:quare strictius viuebat τ arcti⁹ rla obseruabat ab aliqb⁹ q̄ mō fit:q: vt sacri canones disponūt:nō dz repbēhēsibile iudicari:si fm qualitatē tpz statuta quoqꝫ varientur hūana.extra de psan.τ affi.c.nō dz.Nā τ ipsa scā mater ecclia catholica plerūqꝫ nōnulla rōnabiliter ordinat pfulte:q suadēte subiectoꝝ vtilitate postmodū psultius ac rōnabilius reuocat in melius ne cōmutat vt in.c.alma.ex de sen.exco.li.vj.Si igit hoc agit mater vniuersalis ecclia spū scō pgregata τ fatis bñ:nō mirꝫ eē dz si filia eius sacra religio minoꝝ ispecta necessitate:vtilitate:charitate hoc idē faciat fm scm Ber.in li.de pcepto τ dispēsatiōe:vt sup fuit allegatū.Maxime cū ad hoc suffraget exēplū τ auctās sacre scripture vt est tex.ad hoc singularissim⁹ in.§. vex.lxiij.dis.vbi agit mētio iter aliqua notāda ibidē:q postq̄ rex ezechias dissipauit excelsa τ ptriuit statuas:dissipauit lucos:fregit τ ser pētē eneū quē fecit moyses.v3.q: illū serpentē deus fieri iusserat ne serpētina morte pplus interiret:iō ipse pplus colere τ venerari eū cepe/rat:τ idcirco destruxit ille:qd iubēte deo fecerat ille:ac p hoc magna auctās ista est habēda in ecclia hec ibi.Sic a simili multa fuerūt in istitutiōe ordis pfati vt pz sane intelligēti τ de ijs aliquā fecim⁹ mētionē sup⁹:q discursu tpm aplici viri suppleuerūt aliā disponēdo pp frm augmētū.Nec est verisimile sactū viz rlē istitutorē platis ordis ipossibilitatis iugū voluisse pfigere: vel ex ipsi⁹ ipossibilitatis pnā pfatos frēs reb⁹ sibi necessarijs fm hūanā fragilitatē velle carere:cū ipse dixerit.c.x.q vbicūqꝫ sunt frēs q scirēt τ cognoscerent se nō posse rlaꝫ spiritualiter obseruare:ad suos mistros dbēt τ possint recurrere τc.Quare sūmi pōtifices q locū dei in terra obtinēt salubriter ac sapiēter prouiderūt circa oia ptigētia in pñti τ in futurū exrtendēdo declarādo:pcedēdo sicut cōi bono viderūt expedire:aliqua p seipsos attēdendo:aliqua vo platis ordis cōmittēdo. ¶ Igit vt hāc scdam q̄stionē pcludam⁹:euāgelica paupertas p eo q ad eterna spm subleuat tāqꝫ ea q in celis totalr thesaurizat:pfecte ipsam pfitenti suadet olb⁹ tpalib⁹ debere nudari quoad affectum ac dñium:τ arcta sustētatiōe necitatis esse ptentū quātū ad vsuꝫ.Et hic est ipsi⁹ modus siue me/dietas:q sic relinqt dñiū:q nō reijciat vsuꝫ:sic recipiat vsum:q nō seruet dñiū:sic arctitudinē vsus reseruet:q sustētationē nature nō deuitet sic necitati subueniat q ab rectitudine nō recedat.Hec scūs Boñ.in appolo.c.xij. Quicūqꝫ ergo frm q fm pdicta instituta ordinata a maiorib⁹ in platis pulcijs hispanie vel alibi viuūt dū tñ notoria superfluitas carnalitas τ alia similia fm rectū τ sanū iudiciū nō vēdicent sibi locū:nō ppterea trāsgressores rlē sūt iudicandi. Dicit nāqꝫ rla iuris q inspicim⁹ in obscuris: qd verisimili⁹ est vel qd plerūqꝫ fieri cōtingit: maxie si in tota puincia ita obseruet τ ipsi plati nō ignorāt:cū in ijs nō agat expsse pī substātialia rlē nec ptra expssum pceptū ei⁹ aut pfatarꝫ declarationū:q̄uis si aliq diuino moti spū arcti⁹ circa hoc volūt se hēre nō sūt repbendēdi sed laudādi:dū tñ vidēāt q eiusmodi sunt τ attente psiderent illud bti Aug in li.de doctrina xpiana vbi dicit.Quisqꝫ reb⁹ ptereūtibus re/strictius

strictius vtit̃ q̃z se hn̄t mores eoꝝ cū qb⁹ viuit: aut itēperās aut supstitiosus est. Quisqs ṽo sic eis vtit̃: vt metas ↄsuetudis bonoꝝ inter quos versatur excedat: aut aliqd significat: aut flagitiosus est. In oib⁹.n. talib⁹ nō vsus reꝝ: sz libido in culpa est. Qd̄ igit̃ locis tpib⁹ z psonis cōueniat diligēter attēdendū est. xlj. di. c. j. z. c. si. qd̄ est satis notādū. Et sic pz secūda questio.

¶ Responsio ad tertiam positionem.

Quantū ad tertiam pōnē. vz. nō esse licitū oblatā pecuniam pro missa accipe zc. Patēt sua motiua sup̄ in pn⁹. Pro quo breuiter est sciendū: φ circa hāc dubitationē duo sūt ↄsiderāda. ¶ Primo ipse act⁹ celebratōis vel alteri⁹ diui suffragij i se. ¶ Secūdo mīster celebrās vel dcm̄ suffragiū agens. Nūc igit̃ habito respcū ad ip̄m actū celebrādi vel aliud diuī offim̄ agēdi p pecunia vel p aliquo tpali cōmodo: cū hic ista ppositio pro. denotet appreciationē q̄ in spūalib⁹ oino īterdicitur: z dare spūale p tpali cōmodo sit vitiuz symonie: talis act⁹ est oino malus z phibit⁹ tāq̄z symoniaticus: vt. j. q. j. c. iudices: nec aliq̄ ↄsuetudine pōt excusari: q: ↄsuetudo non p̄iudicat iuri nāli vel diuino: vt. s̄. in. ij. q. dcm̄ fuit. Et p pecuniā itelligit̃ oē illud cui⁹ p̄ciū pōt pecunia estimari: vt Philo. dicit. v. Ethi. z sanct⁹ Tho. ij. ij. q. art. ij. iō dixi p pecunia vel p alio tpali cōmodo. s. qd̄ pecunia pōt estimari. Et intellige p̄dicta si tale qd fiat hac intētiōe. s. dare spūale simplr̃ p pecunia zc. Si ṽo hoc nō itendunt: tūc dicūt doctores poterit esse vel auaritia vel turpe lucrū vel saltē hz spēm mali. Intellige qn̄ fit ex auaritia bm magis z min⁹. Et hoc est gn̄ale in qbuscūqz sacerdotib⁹. Sz procuᵭdubio maiorē in modū deformitatē trahūt hec oia circa frēs minores qb⁹ inhibet̃: vt nec p se: nec p iterpositam psonā oino pecuniaz recipiant. Et isto modo obiectiōes pro parte cōtraria pn̄t itelligi: z sic pz eaꝝ solutio. ¶ Secūdo mō pōt hr̃i respectus ad ministrum: z tūc duplr̃. Quia aut talis mīster tenet̃ ad hmōi celebratiōes ex offō als ex bn̄ficio: puta q: hn̄s ecclesiam vel bn̄ficiuz officiare tenet̃: tūc exigere pecuniā bm Ray. z fere oēs docto. in. c. Significatū. ex̄ de p̄ben. p tali celebratiōe eēt symonia. vt. j. q. ij. c. Uendētes. Aliud est si talis clericus est pauper vel bn̄ficiuz tenuez deficit ei

sumptus p di. c. iudices. sz q: quoad clericos nihil ad nos: iō suffic̄ p nūc. Uerūtn̄ quoad frēs minores dicam⁹ sic: φ nullo mō est eis licitū celebrare p pecunia. s. simplr̃: q: si itentio adesset dādi spūale p tpali eēt symonia vt dcm̄ ē. Nec ēt rōne cupiditatꝫ: q: tūc vel auaritiā vel turpe lucrū: vl̃ aliā spēz mali nō effugerēt. Nec ēt pmittere p tāta pecunia tot missas celebrare: q: bm scm̄ Bern. est act⁹ pphetarij ēt si nō intēdāt ↄmittē symoniā: z hz spēz mali: cū nec i rl̃a nec in ei⁹ declaratiōib⁹ tal̃ pmissio aut ↄcessio vtpote mala īueniat̃. Et ita itelligit̃ illd̄. s. qn̄ alicui aliqd gn̄alr̃ phibet̃ zc̄. z illd̄ φ frib⁹ iterdicit̃ ois q̄st⁹ pecunie. Nā talib⁹ itētionib⁹ vel modis celebrare vel silia facere sp est illicitū z phibitum oib⁹ maxie ipsis frib⁹ vt p̄fert̃: cū eoꝝ status ois sit abdicat⁹ ab oi ↄtrectatione: possessiōe: dn̄io: z vsu pecunie. Et in h̄ vt ↄria delectio satis bn̄ opponit sepenūero ab aliqb⁹ delinqt̃: incōgrue z idebite se hn̄tib⁹ in nouenarijs: trigenarijs: z alijs diuersis modis z officijs viuoꝝ z defunctoꝝ siue in itētione: opōne: obligatōe: pactōe: receptiōe: admistratōe dati z recepti: in qb⁹ nō vsqq̄z puritas rl̃e z pfessiōis obuat̃. Iōqz ipsi videāt z sibi iputet̃: q: bm oēs exigere vel exactū soluere aut pmittē aut pacisci p aliquo dictoꝝ spūali ↄcednd̄o p pecunia seu re q̄ p̄cio pt estimari expssa symōia est: vt ex̄ de symo. c. tua nos. ¶ Scd̄ario pōt hr̃i respcūs quoad ipsos frēs q ad nullū ecclasticū z tpale bn̄ficiū tenēt̃ cū nihil hēant nec hr̃e possint: lz interp̄tatiue teneāt̃ pp elemosynas exhibitas eis ↄtinue. ¶ Itē q: die noctuqz tā in missis solēnib⁹ z p̄uatis q̄z als in alijs diuis laudib⁹ z officijs occupāt̃ pp pfessionē sue rl̃e ad honorē dei z pp charitatez z ↄsolationē xp̄iani ppl̃i q eoꝝ eccl̃ias deuoti⁹ z frequēti⁹ visitāt. ¶ Laborēt tertio in p̄dicationib⁹ z ↄfessionibus p̄fati ppl̃i: nō videt̃ rō si alij clerici paupes carētes tpali bn̄ficio pn̄t stipēdia laboris sui accipe vbi maxie ↄcurrūt p̄fata tria: cū nemo teneat̃ suis stipēdijs militare. vt in. c. cū ex officij. ex̄ d̄ p̄scrip. q̄re dei frēs similr̃ mō ↄcurrētib⁹ debitis circūstātijs hoc nō possint facere: q vt dixim⁹ bn̄ficio carēt: diuis occupant̃: alios sūptus non hn̄t sed victū eis tribuit scerta mēdicitas? Hoc tm̄ dēpto φ nulla obligatio aut pactio īteruenīat: nullaqz sinistra subītret ītentio: atqz in admistratiōe dati z re.

cepti fiat pari mō: sicut de alia q̄cunq; pecunia elemosynalr a fidelib⁹ missa p suis necītatib⁹: vt p̄fate declaratiōes determinant q̄ frēs in ea nullū dn̄iū: p̄petatē: z cetera alia hēant: sed sp maneat penes dantez aut substitutū ei⁹: ipsisq; xp̄i fidelib⁹ viuis z defunctis hūilr hoc petēti/bus pie z charitatiue subueniat suis scis sacrifi cijs z alijs debitis z deuotis obsequijs a p̄fatis fr̄ib⁹ deuotioni eoꝝ volētib⁹ p̄imarie satisfacē: deide n̄alē z debitā sustētatiōnē recipe. ¶ Q̄ aūt l3 licite possit fieri: p3 p̄ p illa q̄ ap̄ls cōme/morat. j. Corinth. ix. vbi large ponit hāc mām z iter alia dicit ipe. Quis militat suis stipēdijs vnq̄? qs plātat vineaz z de fructu ei⁹ nō edit? qs pascit gregē z de lacte gregis nō māducat? Hec oia. xiij. q. j. §. Ijis ita. Jtē dicit ipse idem ap̄ls. Si vobis sp̄ūalia seminauim⁹: magnū est si nos carnalia vestra metam⁹: vt in. c. Si ep̄s. ex̄ de offi. ordi. li. vj. z in. d. c. cu3 ex officij. z de ꝯsecra. dis. v. c. nūq̄3. ¶ Jtē ide3 ipse ap̄ls ordi nauit iis q euāgeliū annūciant: de euāgelio vi/uere: z q in sacrario opantur: q̄ de sacrario sūt edant: z q altario deseruiunt: cū altario parti/cipāt. Hec oia ap̄ls vbi. s̄. Pꝛobat ēt l3 p ea q̄ Aug. dicit in lib. de ope monachoꝝ: q̄ occupa ti in quattuoꝛ generib⁹ opeꝝ sp̄ūaliū excip/unt a p̄cepto ap̄li. s. Qui nō laboꝛat non māducet. Si euāgelifte sunt. i. disseminant diuina v̄ba: si mistri altaris. i. q diuina cantica z diuinas lau/des decantāt: si dispēsatores sacroꝝ sunt z ma/xime eucharistie z p̄nie: z illi q ea que in seculo hēbant reliquerūt paupibus: vt ipsi sustētaren tur z isti ꝯuerterent ad dn̄m: tales p̄fecto cum alijs trib⁹ sup̄adictis vendicant sibi locū. Hec Aug. Sup q̄bus verbis scūs Bona. in sua ap/polo. c. xij. dicit sic. Jsti oēs nō solu3 digni: sed etiam dignissimi reputant: z licitum est sibi de elemosynis paupeꝝ xp̄i z accipere oblata z pe tere necīa. Hec ille. ¶ Jtem p̄bari pōt p̄dicta positio p illud qd̄ notat p doctores in. c. q̄ pie mentis. j. q. ij. z in di. c. Significatū. ex̄ de p̄bē. vbi cōiter tenet exponēdo illa verba tex. s. ab/sit ois pactio: disq; cesset couentio zc. dicūt sic. q̄ z si sine pactiōe expressa vel exactiōe si quis ꝯferat aliqd sp̄ūale p̄ncipalr hac intētione: vt pp illud recipiat tpale: puta audit ꝯfessionem: vel dicit missam: vel ꝯfert ordinē: vel bñficiu3 p̄ncipalr: q: sperat pp hoc se habituru3 pecu/niam vel aliud p̄ciabile. z sic q dat aliqd tpale p̄ncipalr vt recipiat sp̄ūale vt eucharistiam: ordinē sacrū: bñficiu3 z hm̄oi symoniā cōmit/tit: que moꝛtale est s3 Ray. Jnno. Hosti. Ala. Tho. sic ēt vbi nō sit pactio vel exactio nec p̄n cipalis intētio ad tpalia in collatōe sp̄ūaliū vel receptiōe: s3 gratis z elemosynalr detur z accu/piat ad sustētatiōnē nature vel ob reuerētiam sacroꝝ vel ad ꝯseruādum laudabilē ꝯsuetudi/nem locoꝝ: licite z sine symonia vel alio vitio dari vel accipi pōt. Hec illi. Et idem. Ar. flo. ij. pte sūme. Et allegāt Greg. in. c. Sicut ep̄m. ea cau. z. q. Cuius oblatio nullā culpe maculam ingerit: q̄ nō ex ambientis petitiōe p̄cessit. vbi dicit glo. Ubi. n. cā nō adest: vitiū nō imputat. ¶ Pꝛobat ēt per ea q̄ scūs Tho. ij. ij. q. c. ar. ij. dicit: vbi īngt q̄ accipe aliqua ad sustētatiōnē eoꝝ q sacra xp̄i mistrant s̄m ordinationē eccle sie z ꝯsuetudines appꝛobatas non est symonia nec pctm̄. Nō est s̄m eū: q: nō sumit s̄m p̄ciu3 mercedis: s3 tanq̄ stipēdium necītatis. Ubi su/p illud. j. ad Thi. v. q bñ p̄sunt p̄sbri zc. Dicit gl. Aug. Accipiāt sustētatiōnē necītat a pp̄loꝛ mercedē dispēsatiōis a deo. Hec ille. Et ibide3 ar. iij. ad. ij. dicit sic. Jlli q dāt elemosynas pau/perib⁹: vt oꝛōnū ab ipsis suffragia ipetrent: nō eo tenoꝛe dāt q̄si intēdētes oiones emere: sed p gratuita bñficia pauperū aīas puocant ad l3 q̄ p eis gratis z ex charitate orent. Et infra. Sic z aliqua tpalia dant laudātib⁹ deu3 in celebra/tiōe ecclesiastici officij p viuis siue p moꝛtuis nō q̄si p̄ciu: s3 quasi sustētatiōis stipendium. Hec ille. ¶ Richardus ēt in. iiij. di. xxv. dicit q̄ p anniuersario celebrādo: nō lic3 facere pa/ctū de pecunia dāda. Si tñ ex deuotiōe dat ec/clesie: ecclia tenet p illis celebrare p q̄b⁹ dat s3 q̄ receptio bñficio magis obligatam se videt. Hec ille. Scūs vo bona. in li. de paupte xp̄i agit sequētē rōnē ad istam mām dicēs. Ad p̄fe/ctionē disci coꝛpis spectat q̄ mēbra sibi cōmu nicēt rōne dati z accepti: z ad p̄fectionē euāge lij facit q̄ paupes iusti sustētatiōnē petāt z acci piāt a diuitib⁹ mūdanis z impfecti. Vn̄ z ap̄ls ij. ad Cori. j. dicit. Uestra abūdātia illoꝝ iopiā suppleat: vt z illoꝝ abūdātia v̄re iopie fit sup/plemētum. Ubi dicit glo. Uestra abūdātia ter/renoꝝ suppleat eoꝝ iopiā: vt ecōuerso abūdan tia illoꝝ sp̄ūaliū q diuis vacāt: vestre sit inopie supplemētum.

supplemētū. Hec ille. Et addit ꝙ sicut diuites
mūdani pñt petere orōnes viroꝝ spūalium ad
releuādā iopiā meritoꝝ suoꝝ (vt. s̄. dixit apl's)
ita v̄sa vice pñt paupes spūales petere elȳnam
corpalē ad sustētationē corpoꝝ. Itē q dat maio
ra: pt recipe minora: sꝫ paup orās īpēdit mīam
spūalē: ḡ mlto fortius pōt recipe corpalē elȳnā.
Itē si licꝫ recipe mai⁹: mlto fortius licꝫ recipe
min⁹: sꝫ paupib⁹ religiosis q ppriis renūciaue/
rūt licꝫ recipe amplissimas possessiones: q̄re ḡ
mlto forti⁹ nō licebit paupib⁹ euāgelij recipere
quotidianas sustētatiōes? Alioqn qd mōstruū
eēt in eccl'ia dei. Et si dicas ꝙ liceat accipe: sed
nō licꝫ petē. Hoc nihil prorsus est: qꝛ petere or/
dinaſ ad accipere: pp illud est. Et sicut plus est
dare q̄ꝫ pmittere: sic plus est recipe q̄ꝫ petere: sꝫ
ꝯstās ē ꝙ qcqd licꝫ dare: licꝫ pmittere. ḡ qcqd
licꝫ accipe licꝫ petere. Hec ille scūs vir vbi sup̄.
Et si obijciaſ ꝙ ista possent eē v̄a de alijs reb⁹:
sꝫ nō de pecunia pp phibitionē eiusdē ipsis fri/
b⁹ īpositā. Prefat⁹ scūs rn̄det ad h̄ sup̄ patuit ī
ij. q. pncipali p hec v̄ba in ep'la ad magr̄m in/
noiatū. Dico ego ꝙ nullus sane mētis dare in/
tēdit frib⁹: nisi put cōpetit rl'e ꝛ pfessioni eoꝝ.
Quis. n. daret elemosynā vt eos faceret pdere
vitā eternaꝫ? Dat ḡ eo mō quo frib⁹ expedit. s.
cōmittēdo eā alicui q p se eā dispēset in ijs re/
b⁹ q̄s frib⁹ licꝫ accipe: ꝛ sic pecūia illa p quorū/
cūqꝫ man⁹ transeat nullo mō spectat ad frēs: qꝛ
sp est pmi dn̄i: ꝛ est p h̄ manifestuꝫ ꝙ nec p se:
nec p interpositā psonā eā recipiāt: fateor coram
deo ita veꝝ esse. Hec ille. ¶ Facit ad h̄ qd dn̄s
Nico. ait l. e. Exijt. §. Qꝛ v̄o puritatē ipsi⁹ ordi
nis ꝛc. vbi papa loqꝫ de pecunia ꝯcessa vl' mis/
sa frib⁹ īdifferēter: ꝛ q̄si in fine dicti. §. dicit sic.
Ut clari⁹ vtilitati dātiū ꝛ puritati ordis ꝛ sim/
plicitati aliquoꝝ simpliciū ꝛ saluti aiaꝝ hinc ꝛ
inde securi⁹ ꝯsultaſ: itellm̄ illū q satis ī h̄ casu a
sane itelligēte pcipiſ: pn̄tis ac in eternū valitu-
re ꝯstōnis serie lucidam⁹ volētes illū ad cōem
deduci notitiā. vꝫ. ꝙ sp qn̄ pecunia fribus ipsis
mittiſ vl' offerſ: nisi expsse pmittētē vl' offerē
tē aliud expmaſ pdictꝫ modis. s. (ꝙ sp ei⁹ ppe/
tas remaneat penes p^m dn̄ꝫ ꝛ ꝙ frēs nihil ī ea
hēant) p̄: sus oblata itelligaſ ꝛ missa. Nō. n. v̄i
sile ē aliquē elȳne sue sine expssiōe illū pfigere
modū p quē ꝛ donās merito vl' illi quoꝝ neci/
tatib⁹ itēdi p donū h⁹ı puidē vel effcū doni vl'
sue ꝯsile puritate fraudaſ. Hec ibi. Uidebatur
nō icōgrue aliqb⁹ ꝙ queādmoduꝫ cl'ici sclares
pñt locare opas suas siue ad diē siue ad ānū: vt
in. c. vlti. ne pla. vi. in. ita possent ꝛ frēs miores.
Sꝫ. iiij. magr̄i dicūt ꝙ frēs nō pñt locare opas
suas p modū pcij: sꝫ locare sine appciatiōe ex/
pectādo mercedē p modum elȳne humilr bn̄
pñt: qd est notādū. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ luce clarius
ꝯstare vꝫ fundamētū istoꝝ nō esse vsqꝫq̄qꝫ ve/
rū. Et ꝙ dicti frēs obſuātis supra allegatis de
intētiōe: pactiōe: ꝯuētione: obligatiōe ꝛc. de cō
trectatiōe pecunie: si aliq fidelium p se vel suis
viuis aut defunctis charitatiue ꝛ deuote petāt
vt p eis orēt vel tot ꝛ tales misse celebrenſ vel
alia suffragia eccl'ie pfatiqꝫ ad hoc: cū silr chari
tate ꝛ deuotōe moueanſ ad eoꝝ iplēdam peti/
tionē pp deū nō icōgrue possint recipe stipen/
diū sui laboris p suis necitatib⁹ nō p modum
pcij: sꝫ p modū charitatiui subsidij vel sustēta/
tionis. Taliaqꝫ fiant simplr ꝛ sinceriter. vꝫ. ꝙ
nullū cupiditatis: aut supfluitatis: vel carnali/
tatis fermētū misceaſ p qd scē pauptati deroge
tur ad quā tenenſ ex rl'a: q̄ in q̄cūqꝫ elȳna quo
ad ipsos frēs sunt vitiosa rep̄hendēda ꝛ culpā/
da. Et si fuerit elȳna seu stipēdiū pfatū pecūia
obſueſ (vt. s̄. dcm̄ est) qd pfate declaratōes dis/
ponūt de quacūqꝫ alia elemosyna pecuniaria.
Nec refert si dicātur trigenaria vel nouenaria
vel alie peculiares misse petanſ: qꝛ ibi est eadē
rō ꝛ idē ius. ¶ Et sic pꝫ rn̄sio ad oia obiecta.
Cuꝫ dicūt ꝙ talis elemosyna p missis sit que/
stus pecuniarius ꝛc. non est veꝝ: sed est elemo
syna seu charitatiuuꝫ subsidiū: qꝛ sicut ille pri⁹
poterat talē elemosynā dare si aliqua recōmen
datione certi suffragij et sacerdos celebrasset
missam pro vl'i ecclesia ad dei gloriaꝫ sine recō/
mendatione alterius: sic nunc necessitas peten
tis suffragium vel sacrificium: ꝛ charitas sacer
dotis offerētis cōmunicantur sibi adinuicem
actiones ratione dati ꝛ accepti quare sua ar/
gumētatio est aliena a vero sensu ꝛ intellectu.
Cetera patent de se.

Satis me dixisse ad satisfactionē di
cte q̄nis al's dictaꝝ que/
stionū arbitror: si intelligere voluit que scripta
sunt. Et vtinā adaptari possit illis qd Hiero/
nymus ingt ꝯtra vigilātium. Nō paꝝ est scire
ꝙ nescias. Et prudētꝫ hois ē nosse mēsurā suā.

Sūt.n.ōo q̄dā q̄ nescire meli⁹ est q̄ scire. Nec incōgrue ꝯ tales ḃmo retorquēdus est:q̄ ꝯ illā snīaʒ nolite añ tp̄s iudicare quoad vsq̄ veniat dñs q̄ ⁊ illuminabit abscōdita tenebrarū:⁊ manifestabit ꝯsilia cordium aliȷs derogare nō verent:⁊ suā iustitiā tm̄ volētes ꝯstituere:iustitie dei nō sunt subiecti. Quos pfecto (si q̄ tn̄ hm̄ōi sunt) nec nr̄i nec cuiuspiā eē ordis veri⁹ dixerim gppe ⁊ si ordinate viuētes:supbe tn̄ loquētes ciues se faciūt babilonis. Vobis ḡ q̄ in lrālitrē obsuātia gl̄iamini ⁊ de vr̄a iustitia p̄sumētes ceteros aspnami solos vos oib⁹ sanctiores solos vos frm̄ mi. rl̄e obsuatores ceteros transgressores:vt dicit ꝯuenio. Quare ꝯ rl̄aʒ alios iudicatis:aliosue detrahēdo ꝯdēnatis? An rl̄a nō ꝯcordat euāgelio. Aliogn rl̄a non est rl̄a:q̄r nō recta. Audite ⁊ discite ordinem sci euāgelȷ q̄ ꝯ ordinē aliȷs derogatis. Hypocrita igr eȷce p̄mo trabē de oculo tuo:⁊ sic valebis eȷcere festucā de oculo frīs tui. Et quā trabē? Profecto illā de qua scūs. Fran. in. x. c. rl̄e inqt. Moneo ⁊ exhortor in dño iesu vt caueant frēs ab omni supbia:vanagloria:iuidia ⁊c. Regnū gppe dei nō est esca ⁊ pot⁹:sʒ iustitia pax ⁊ gaudiū i spū scō. Et alibi dr̄. Regnū dei intra vos est. Hoc est. Nō exterius in vestib⁹ aut corpalib⁹ alimētis:sʒ in virtutib⁹ iterioris hoīs. Uno solo ṽbo circa l3 nr̄ legislator ꝯcludit. Et ḃm scm̄ euā. d oib⁹ cibis q̄ apponunt frib⁹ liceat manducare. Nec ḃm scm̄ Bernardinū vsus carniū in loco vel alibi in rl̄a frib⁹ p̄hibet licʒ non deceat nisi moderat⁹ ⁊ discretus:vt dcm̄ fuit cui⁹ iudiciuʒ prelatis relinqtur:sʒ vsus ppie volūtatis ⁊ similiuʒ vbiq̄ ⁊ sp p̄hibet. Nec ēt p̄hibet vsus vini ⁊ pisciuʒ ex rl̄a:vt p3 in ꝯ̄ōne ḡnāliː sʒ p̄hibet scandalum pusillorū. Magna igit vobis cura sit vilib⁹ vestiri:paucis ⁊ rudibus ꝯtētari cibis:nō rep̄hēdo imo laudo:dū tn̄ maiora nō reliquant. Dicit.n. btūs Bernard⁹ q̄ octauus gradus hūilitatis est:vt nihil agat subdit⁹ nisi q̄ cōis monasterȷ rl̄a vel maiorū coarctāt exēpla. Quid p̄ra? ał's inqt vane gl̄ie ⁊ p̄sumptioni nō mercedi reputabit. Dr̄. n. in rl̄a frm̄ mi. Recordent frēs q̄ pp deū abnegauerūt p̄pas voluntates. Unde firmiter p̄cipio eis vt obediāt ⁊c. Sʒ nūc camelū glutiētes ⁊ culicē exco lātes ad minora man⁹ tēdētes de maiorib⁹ pax vel nihil curāt. Hoc oportuit facere ⁊ illa non omittere. Alioqn cum aut illa omitti necē est. aut ista illa potius omittēda sūt q̄ ista. An nō melior vobis vr̄ cū abnegatiōe p̄pe volūtatis in monasterio hūilis obia:⁊ si sit tunicata ⁊ cibata (vt dictis) q̄ ppie volūtati seruientes in tugurȷs que p̄po eligunt arbitrio nuda ⁊ ieiuna ⁊ vt plus dicā inflata supbia? Audite scm̄ Bonauē. hoc approbātes. Inqt. n. in sup̄dicto tractatu de pauptate xp̄i q̄ñ in fine. Tu ṽo cuʒ de hoꝝ obsuatiōe elat⁹:aliȷs nō eadē obsuātibus derogas nōne te magis rl̄e transgressorem iudicas? Nec ille. Uñ nō imerito ḃmo diuinus loqt q̄ obia melior est q̄ victima:⁊ auscultare magis q̄ adipem arietū offerre. Et scūs Bernardus in lib. de p̄cepto ⁊ dispēsatiōe p̄allegato inqt sic. Sane de religiosis ac bñ ordinatis monasterȷs nullius p̄fessorꝫ meo ꝯsilio nec arctioris q̄dē desiderio vite sine lnia sui supioris vel senioris ⁊ eius assensu egredit. Egressus tn̄ si meli⁹ fuerit ⁊ elegerit meo iam ꝯsilio nibilomin⁹ nō egrediet ad īferi⁹ bonū q̄d relīqrat ⁊ ꝯtēpserat p melior ⁊ p̄sertim si illud melius tale fuerit q̄d ⁊ ꝯgruere p̄me p̄fessioni videat. Ipse nēpe viderit qua rōne q̄ue itētione altiora seu arctiora p̄sumpserit. Nā ad inferiora vel remissiora me ꝯsulēte nequāq̄ apostatabit. Et d̄ his me accipite sane quod sentio r̄ndisse sine preiudicio sanius sententie. Ad honorem dei cui laus est ⁊ honor in secula seculoꝝ Amen.

¶ Explicit defensorium obsuātie ꝯtra illos q̄ sub vmbra perfectiōis a veritate declinauerūt.

¶ Incipit prologus prime regule sancte Clare Anno domini. 1246.

Innocētius episcopus seruus suoꝝ dei dilectis in xp̄o filiab⁹ scē Clare abbatisse aliȷsq̄ sororib⁹ mōasterȷs sci Damiani assignatis Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Solet ānuere sedes aplica pȷs votis ⁊ honestis petētiū p̄cib⁹ fauorē beniuolū ipartiri. Ex pte siqdē vr̄a nobis extitit hūilr supplicatū:vt ⁊ vite formulaʒ iuxta quē cōiter in spūum vnitate ac voto altissime paupta? viuēdbeertis:vobis a btō. F. traditā ⁊ avob's sponte susceptā vene. fr̄ nr̄ Hostiensis ⁊ valletensis ep̄s duxerit approbādā ḃm q̄ in ipsius ep̄i lr̄is ꝯfectis exinde pleni⁹ ꝯtinet:nos curarem⁹ aplico muniunine

co munimine roborare. ¶ Deuotiõis igit vestre pcib⁹ inclinati qd ab eodē epo sup hoc factū est ꝛ ratū hñtes ꝛ gratū illud aucte aplica ɔfirmam⁹ ꝛ pñtis scripti patrocinio cōim⁹ tenorē l͞raꝝ ipsiꝫ de ỽbo ad ỽbū pñtib⁹ inseri facientes q̄ talis est. ¶ Ray. miseratiōe diuina hostiēsis ꝛ velletrēsis eps charissime sibi in xpo mri ꝛ filie dñe Clare abbatisse sci Damiani assisinatis eiusq₃ sororib⁹ tā pñtib⁹ q̄₃ futuris salutē ꝛ bñdictionē pr̄nā: q: vos directe in xpo filie mundi pōpas ꝛ delitias ɔtēpsistis ꝛ ipsi⁹ xpi eiusq₃ scissime mris sequētes vestigia elegistis hitare inclusē corpe ꝛ in pauptate sūma deseruire: vt mēte libera possitis dño famulari nos vestruꝫ scm̄ ppositū in dño cōmēdantes votis vr̄is ꝛ scis desiderijs libēter volum⁹ affcū pr̄no fauorē beniuolū ipartiri. Ea pp vestris pijs pcibus inclinati formā viuēdi ac modum scē vnitatis ac altissime paupertatis quā vobis btūs pr̄. F. ỽbo ꝛ scripto tradidit obsuādam pñtib⁹ ānotatā aucte dñi pape ꝛ mea vobis ꝛ oib⁹ in vr̄o monasterio succedētib⁹ in ppetuū ɔfirmam⁹ ꝛ pñtes scripti patrocinio cōim⁹. Que talis est.

¶ Capitulum primum.

Incipit regula ꝛ forma vite ordinis sororꝫ pauperū quā btūs Frā. istituit. Que qdē est sanctū euāgeliū dñi nr̄i Iesu xpi obseruare viuēdo in obia sine pprio ꝛ in castitate. Clara indigna ancilla xpi ꝛ plantula beatissimi pris Frā. pmittit obiam dño pape Innocētio ac successorib⁹ eius canonice itrātibus ꝛ ecclesie romane. Et sicut in pncipio ɔuersionis sue vna cū sororibus suis pmisit obiam btō Frā. ita eandē pmittit inuiolabilr obsuare successorib⁹ suis. Et alie sorores teneantur semp successorib⁹ beati Francisci ꝛ sorori Clare ꝛ alijs abbatissis canonice electis ꝛ succedētibus obedire.

¶ Qualiter recipi debeant. Cap. ij.

Si qua diuina inspiratiōe venerit ad vos volens vitam istam accipe abbatissa sororū oium cōsensum regrere teneatur. Et si maior pars consenserit habita licētia dñi cardinalis ptectoris vestri possit eam recipe. Et si recipiendā viderit diligēter examinet eā vel examinari faciat de fide catholica ꝛ ecclesiasticis sacramētis. Et si hec oia credat ꝛ velit ea fideliter confiteri ꝛ vsq₃ in finem firmiter obseruare ꝛ virum non hēat: vel si hꝫ ꝛ iā religionē itrauit: aucte diocesani epi voto ɔtinētie iam emisso etate ēt lōgeua: vel infirmitate aliq̄ seu fatuitate ab hmōi vite obseruātia nō ipediēte: diligēter exponat ei tenor vite vestre. Et si idonea fuerit: dicat ei verbum sci euāgelij q͞ vadat ꝛ vēdat oia sua ꝛ ea studeat paupib⁹ erogare. Qd si facere nō poterit: sufficit ei bona volūtas. Et caueant abbatissa ꝛ ei⁹ sorores ne solicite sint de rebus suis tpalibus: vt libere faciat de reb⁹ suis qcqd dñs inspirauerit ei. Si tñ ɔsilium regratur: mittat eā ad aliquos discretos ꝛ deū timētes: quoꝝ cōsilio bona sua paupib⁹ erogent. Postea capillis tonsis in rotōdum ꝛ deposito habitu seculari: ɔcedant ei tres tunicas ꝛ mantellū. Deincept extra monasteriū sine vtili: manifesta ꝛ pbabili cā eidē exire nō liceat. Finito ỽo anno pbationis recipiat ad obiam: pmittēs vitā ꝛ formam paupertatis vr̄e in ppetuū obseruare. Nulla infra tps pbationis velet. Mantellos ēt possint sorores hr̄e pro alleuiatione ꝛ honestate seruitij ꝛ laboris. Abbatissa ỽo de vestimētis discrete eis puideat fm qualitates psonaꝝ ꝛ loca ꝛ tpa ꝛ frigidas regiones: sicut ncc̄itati viderit expedire. Iuuēcule in monasterio recepte ifra tps etatis legitime tondeant in rotōdū: ꝛ deposito habitu seculari induant pāno religio°o sicut visum fuerit abbatisse. Cū ỽo ad etatem legitimā venerint: indute iuxta formā aliaꝝ faciant pfessionē suā. Et tā ipsis q̄₃ alijs nouicijs abbatissa solicite magistrā puideat de discretiorib⁹ totius monasterij: que in scā ɔuersatione ꝛ honestis morib⁹ iuxta formā pfessionis vr̄e eas diligēter isformet. In examinatione ꝛ receptione sororꝝ seruiētium extra monasterium seruet forma pdicta: que pñt portare calciamēta. Nulla vobiscū residētiam faciat in monasterio: nisi recepta fuerit fm formā vestre pfessionis. Et amore scissimi ꝛ dilectissimi pueri paupculis pāniculis inuoluti in psepio reclinati ꝛ scissime matris ei⁹ moneo: deprecor ꝛ exhortor sorores meas vt vestimētis semp vilibus induantur.

¶ De diuino officio ꝛ ieiunio ꝛ quotiens cōmunicent. Cap. iij.

Sorores litterate faciāt diuinū offm̄ fm cōsuetudinē fratrum minoꝝ ex quo poterint ha-

bere breuiariis legēdo sine cantu. Et q̄ occasiōe
rōnabili non possint: aliqn̄ legēdo dicere horas
suas: liceat eis sicut alie sorores dicere. Pr̄ nr̄.
Que vō lr̄as nesciunt dicāt. xxiiij. Pr̄ nr̄ pro
matutino: p laudib9 qnqz: pro pma vō tertia:
sexta: nona: p qualz istaz septē: p vesperis aūt
duodecim: p cōpletorio septē. Pro defunctis
dicāt ēt in vesperis septē Pr̄ nr̄. z regem eter
nam: p matutino duodecim. Sorores lr̄ate te-
neant dicere offm̄ mortuoz. Cū vō soror mo-
nasterij vestri migrauerit: dicant qnquaginta
Pr̄ noster. Omni tpe sorores ieiunēt. In nati
uitate dn̄i quacunqz die venerit: bis refici pos-
sint. Cū adolescētibus debilib9 z seruientibus
extra monasteriū sicut videbit abbatisse miseri
corditer dispenset. Tpe vō manifeste necessita-
tis nō teneant sorores ieiunio corpali. Duode-
cim vicib9 ad minus de abbatisse licētia confi-
teant in āno. Et cauere debēt ne alia vba tunc
inserāt: nisi q̄ ad ɔfessionē z salutē ptinēt aiaz.
septem vicibus cōicent. vz. in natiuitate dn̄i: in
qnta feria maioris ebdomode. In resurrectio-
ne dn̄i. In penthecostes in assumptione beate
virginis: in festo sancti Frācisci: z in festo oiuz
scōrum. Pro cōmunicandis infirmis sororibus
capellanis intus liceat celebrare.

¶ De electione abbatisse. Cap. iiij.

i In electione abbatisse te-
neant formā
canonicā obfuare. Procurēt ipse hr̄e
gn̄alē mistrū vel puincialē ordis frm̄ minorū
q vbo dei eas informet ad oimodam cōcordiam
cōem vtilitatē in electiōe facienda z nulla eli-
gat nisi pfessa. Et si nō pfessa eligeret vel aliter
daret ei nō obediat nisi p9 pfiteat formā paup-
tatis vestre. Qua decedēte electio alterius fiat
abbatisse. ¶ Et si aliquo tpe appareret vniuer
sitati soroz pdictam non esse sufficientē ad ser
uitiū z cōem vtilitatē ipsaz teneant pdicte so-
rores iuxta formā pdictam q̄z citius poterunt
aliam sibi in abbatissaz z mr̄em eligere. Electa
vō cogitet q̄le onus in se suscepit z cui reddi-
tura est rōnē de grege sibi cōmisso. Studeat ēt
alijs magis pesse virtutib9 z scis morib9 q̄z ex
offō: vt eius exēplo puocate sorores potius ex
amore obediant q̄z timore. Priuatis amoribus
careat: ne duz in parte plus diligit in totū scan
dalum generet. Cōsoletur afflictas. Sit etiam
vltimum refugium tribulatis ne si apud eam
remedia defuerint sanitatū: desperatiōis mor-
bus pualeat infirmis. Cōmunitatē seruet in oi-
bus pcipue aūt in ecclesia dormitorio refecto-
rio infirmaria z vestimētis. Qd̄ simili mō fuare
eius vicaria teneatur. Semel in ebdomoda ad
min9 abbatissa sorores suas teneat ad capl̄m cō
uocare. ¶ Ubi taz ipsa q̄z sorores de oib9 z pu-
blicis offensis z negligētijs debeāt humilr̄ cō-
fiteri. Et que tractāda sunt p vtilitate z hone-
state monasterij ibidē ɔferat cum oibus sorori-
bus. Sepe. n. dn̄s qd̄ meli9 est minori reuelat.
Nullū debituz graue fiat nisi de cōi ɔsensu so-
roz z manifesta necessitate z hoc p pcuratorē.
Caueat aūt abbatissa cū sororib9 suis ne deposi
tum aliqd̄ recipiat in monasterio. Sepe. n. de
ijs turbatiōes z scādala oriunt. Ad ɔseruādam
aūt vnitatē mutue dilectiōis z pacis de cōi cō
sensu oium soroz oēs officiales monasterij eli-
gantur. Et eodē modo octo ad minus sorores
de discretiorib9 eligant quarū in ijs que forma
vite vestre reqrit abbatissa semp vti cōsilio te-
neatur. Possint etiam sorores z debeant si eis
vtile z expediens videatur officiales z discre-
tas aliqn̄ remouere z als loco ipsaz eligere.

¶ De silētio z modo loquendi ad locutoriuz
z ad cratem. Cap. v.

a Ab hora cōpletorij vsqz ad ter-
tiā sorores silētiuz te-
neant: exceptis suientib9 ex monaste-
riū. Sileant ēt ɔtinue in eccl̄ia: dormitorio z in
refectorio tm̄ dū comedūt: pterq̄z in infirma-
ria: in qua p recreatiōe z suitio infirmaz loqui
discrete semp sororib9 liceat. Possint ēt semp z
vbiqz breuiter submissa voce qd̄ necesse fuerit
insinuare. Nō liceat sororib9 loq ad locutoriuz
vel ad cratē sine lnia abbatisse vel eius vicarie.
Et licētiate ad locutoriū loq non audeant nisi
pn̄tib9 z audientib9 duab9 sororib9. Ad cratem
vō nō psumant accedere nisi pn̄tib9 ad minus
trib9 p abbatissam vel eius vicariaz assignatis
de illis discretis q̄ sunt electe ab oibus sororib9
pro ɔsilio abbatisse. Hāc formā loquēdi teneat
tur pro posse abbatissa z eius vicaria obfuare.
Et hoc de crate rarissime. Ad portā vō nullate
nus fiat. Ad cratē vō pānus interius apponat q
nō remoueat: nisi cū pponit vbuz dei vel aliq
alicui loqret. Habeant ēt hostiuz ligneū diuer-
sis vel

fis vel duab⁹ seris ferreis valuis ⁊ vectib⁹ opti/
me ɔiunctū:vt nocte:maxie duab⁹ clauib⁹ ob/
ferer:quaꝝ vnā hēat abbatissa aliā vo sacrista.
Et maneat sp obseratū:nisi cū audit diuinum
offm ⁊ p causis supius memoratis. Nulla ante
solis ortū vel post solis occasuz loq ad cratē ali
cui vllatenus debeat. Ad locutorium vo semp
pānus q nō remoueat iterius maneat. In qua/
dragesima sci Martini ⁊ quadragesima maiori
nulla loquat ad locutoriū:nisi sacerdoti cā ɔfes
sionis vel alterius manifeste necessitatis:qd re/
seruet in prudētia abbatisse vel eius vicarie.

¶ Qualr sorores non recipiant possessionem aliquam vel proprietatem per se:vel per interpositam psonam. Cap.vj.

p Ostq̄ altissim⁹ pr̄ celestis p gra
tiā suā cor meū dignatus
est illustrare:vt exēplo ⁊ doctrina btis/
simi prīs nrī Frā. pniam facerē:paulo post cō/
uersionē ipsi⁹ vna cū sororib⁹ meis obedientiā
sibi volūtarie promisi. Attendens beatus pau/
per:q nullā paupertatem:laborē:tribulationē ⁊
ɔtēptū sclī timerem⁹:imo p magnis delitijs
hērem⁹:pietate mot⁹ scripsit nobis formā viuē
di in hūc moduz. Quia dūi ispiratione fecistis
vos filias ⁊ ācillas altissimi sūmi regis pris ce/
lestis ⁊ spūi scō vos desposastis viuere fm pfe/
ctionez sci euāgelij:volo ⁊ pmitto p me ⁊ frēs
meos sp hre de vobis tāq̄ de ipsis curā dilige/
tem ⁊ solicitudinē spālem. Qd dū vixit dilige/
ter impleuit ⁊ a frib⁹ voluit sp impleri. Et vt nusq̄
declinarem⁹ a scissima paupertate quā cepimus:
nec et q post venerūt lateret:paulo ante obitū
suū iterz scripsit nobis vltimā volūtatē suā di/
cens. Ego fr Fran. paruulus volo seq vitam ⁊
paupertatē altissimi dūi nrī Jesu xpī ⁊ ei⁹ scissi/
me mrīs ⁊ pseuerare in ea vsq̄ i finē. Et rogo
vos oēs dūas meas ⁊ ɔsiliū do vobis:vt in ista
scissima vita ⁊ paupertate semp viuatis. Et cu/
stodite vos multū:ne doctrina vel ɔsilio alicu/
ius ab ipsa in ppetuū vllaten⁹ recedatis. Et si/
cut sp solicita fui vna cū sororib⁹ meis scāz pau/
ptatē quā dūo deo ⁊ btō .F. pmisim⁹ custodi/
re:sic teneanr abbatisse que in offo mihi succe/
dent:⁊ oēs sorores vsq̄ in finē inuiolabilr ob/
seruare. vz. in nō recipiēdo seu hndo possessionē
vel pprietatē p se:nec p iterpositā psonā:seu et
aliquid qd rōnabiliter proprietas dici potest:
nisi quantuz terre pro honestate ⁊ renouatio/
ne monasterij necessitas requirit. Et illa terra
non laboretur nisi p horto ad necītatē ipsarū.

¶ De modo laborandi. Cap.vij.

s Orores quibus dedit dūs grāz
laborādi:post horā ter
tiam laborēt de laboritio qd ptinet ad
honestatē ⁊ cōem vtilitatē fidelr ⁊ deuote. Ita
q excluso ocio aie inimico scē orōnis ac deuo/
tiōis spm nō extinguāt:cui debēt cetera tpalia
deseruire. Et id qd manib⁹ suis opanr:assignare
in ca. abbatisse vl ei⁹ vicarie corā oib⁹ teneanr.
Idē fiat de elyma aliq̄ missa pro sororꝝ necessi/
tatibus ab aliqbus:vt in cōmuni pro eisdem
recōmendatio fiat. Et hec omnia pro cōmuni
vtilitate distribuantur per abbatissam vel eius
vicariam de consilio discretarum.

¶ Qualr sorores nihil sibi approprient ⁊ de infirmis sororibus. Cap.viij.

s Orores nihil approprient si/
bi nec domum:nec lo/
cū:nec aliquā rem:sed tanq̄ peregrine
⁊ aduene in hoc seculo in paupertate ⁊ humili/
tate dūo famulātes:mittant p elemosyna cōfi/
denter. Nec opz eas verecūdari:q: dūs se fecit
pro nobis pauperē in hoc mundo. Hec est illa
celsitudo altissime paupertatis que vos charissi/
mas sorores meas heredes ⁊ reginas regni ce/
loꝝ instituit:paupes reb⁹ fecit:virtutib⁹ subli/
mauit. Hec sit portio vrā q pducit in terrā vi/
uētiuz. Cui dilectissime sorores totalr inherē/
tes:nihil aliud p noie dūi nostri iesu xpī in p/
petuū sub celo hre velitis. Non liceat alicui so
rori lrās mittere vel aliqd recipere:aut extra mo
nasterium dare sine licentia abbatisse. Nec aliq̄ li/
ceat hre qd abbatissa nō dederit aut pmiserit.
Et si a parētib⁹ suis vel ab alijs aliqd mittere
tur:abbatissa faciat illi dare. Ipsa aūt si indigeat
vti possit. Sin autē:sorori indigēti charitatiue
cōmunicet. Si vo aliq̄ pecunia trāsmissa fue/
rit:abbatissa de ɔsilio discretaꝝ in illis quoruz
indiget illi facit puideri. ¶ De infirmis soro/
ribus tā in ɔsilijs q̄ in cibarijs ⁊ alijs necessa/
rijs que eaꝝ reqrit infirmitas:teneatur firmiter
abbatissa solicite per se vel alias inqrere:⁊ iuxta
possibilitatez loci charitatiue ⁊ misericorditer
puidere. Quia oēs tenentur puidere ⁊ seruire
sororibus suis infirmis sicut vellet sibi seruiri si

ab aliqua infirmitate tenerent. Et secure manifestet vna alteri necessitatē suā. Et si vera mater diligit ꝛ nutrit filiā suā carnalē: q̄ꝫto dilige'n⁹ ds sibi soro: diligere ꝛ nutrire soro:ē suā spūalē? Que ifirme in saccis ꝛ paleis iaceāt ꝛ habeāt ad caput capitalia cū pluma. Et q idigēt pedeolis laneis ꝛ culcitris vti possint. Infirme vō pdicte cū ab itroeūtib⁹ monasterium visitanſ: possint singule aliqua bona vba sibi loquētib⁹ breuiter rūdere. Alie vō soro:es licenciate mōasteriū itrātib⁹ loq nō audeāt: nisi pñtib⁹ ꝛ audiētib⁹ duab⁹ discretis soro:ib⁹ p abbatissā ꝛ ei⁹ vicariā assignatis. Hāc formā loquēdi teneanſ p se abbatissa ꝛ ei⁹ vicaria obſuare.

¶ De penitētia soro:ib⁹ imponenda. Cap. ix.

Si qua soro: ꝯtra formā pfessionis nr̄e mortaliter inimico instigāte peccauerit: p abbatissā vel alias soro:es bis vel ter admonita si nō se emēdauerit. quot dieb⁹ ꝯtumax fuerit in terra panē ꝛ aquā corā soro:ib⁹ oīb⁹ in refecto:io comedat ꝛ grauiori pene subiaceat si visuꝫ fuerit abbatisse. Interim dū ꝯtumax fuerit: oreſ vt dñs ad penitētiā co: illius illuminet. Abbatissa vō ꝛ eius soro:es cauere debēt ne irascanſ vel conturbenſ pp pctm̄ alicuius: q: ira ꝛ cōturbatio in se ꝛ in alijs ipediūt charitatē. Si contigerit (qđ absit) inter soro:ē ꝛ soro:ē vbo vel signo occasionē turbationis vel scādali aliqñ subo:iri: q̄ turbatiōis cām dederit: statim anteq̄ꝫ offerat mun⁹ o:ōnis sue corā deo: nō solum humiliter psternet se ad pedes alterius veniā petēs: verumēt suppl'r roget: vt p se itercedat ad dñꝫ q̄ sibi idulgeat. Illa vō memo: illius vbi dñi: nisi ex co:de dimiseritꝫ: nec pr̄ vr̄ celestis dimittet vobis: liberal'r soro:i sue oēm iniuriā sibi illatā dimittat. Soro:es seruiētes extra monasteriuꝫ lōgā mo:ā nō faciāt: nisi cā manifeste necītatiꝫ regrar. Et honeste debeāt ambulare ꝛ paꝝ loq vt edificari valeāt sp intuentes. Et firmiter caueāt ne hēant suspecta ꝯso:tia vl' ꝯsilia aliquo:ū: nec fiāt cōmatres viroꝝ vel mulieꝝ: ne hac occasiōe murmuratio vel turbatio o:iaſ. Nec psumāt rumo:es de sclo referre in monasterio. Et firmiter teneanſ de ijs q̄ int⁹ dnr̄ vel aguntur extra monasteriū aliqđ nō referre: qđ possit aliqđ scādalū gn̄are. Et si aliqua simpliciter in his duob⁹ offēderit: sit in pudētia abbatisse misericorditer sibi pniaꝫ iniūgere. Si aūt ex cōsuetudie viciosa hereſ iuxta qualitatē cl'pe abbatissa de ꝯsilio discretaꝝ illi penitētiā iniūgat.

¶ De visitatione soroꝝ ab abbatissa. Cap. x.

Abbatissa moneat ꝛ visitet so:o:es suas ꝛ humiliter ꝛ charitatiue co:rigat eas: non pcipiens eis aliqđ qđ sit ꝯtra aīam suā ꝛ vr̄e pfessiōis formā. Soro:es vō subdite reco:dētur q̄ pp deū abnegauerūt ꝓprias voluntates. Vñ firmiter suis abbatissis obedire teneanſ in oībus his q̄ obseruare pmiserūt ꝛ nō sūt aīe ꝯria ꝛ nostre pfessiōi. Abbatisse vō tātā familiaritatē hēant circa ipsas: vt dicere possint eis ꝛ facere sicut dñe ācillis suis. Nā ita dꝫ ēē: q̄ abbatissa sit omniū soroꝝ āncilla. Moneo vō ꝛ exho:to: in dño. Iesu xp̄o vt caueāt soro:es ab oī supbia: vana gloria: inuidia: auaritia: cura ꝛ solicitudie hui⁹ seculi detractiōe ꝛ murmuratiōe dissentione ꝛ diuisiōe. Sint vō sollicite semp adiuicē seruare mutue dilectiōis vnitatē. q̄ est vinculū pfectionis. Et nesciētes lr̄as nō curēt lr̄as addiscere: sed attēdāt q̄ sup oīa desiderare dūt hēre spm̄ dñi ꝛ sanctā ei⁹ opationē: o:are semp ad deū puro co:de ꝛ hēre humilitatē ꝛ patientiā in tribulatiōe ꝛ in ifirmitate ꝛ diligere eos q nos repheñdūt ꝛ arguūt: q: dicit dñs. Beati q psecutionē patiunſ pp iustitiā: qm̄ ipoꝝ est regnuū celoꝝ. Qui aūt pseuerauerit vsq̄ꝫ i finē: hic saluꝰ erit.

¶ De ostiaria Cap. xj.

Ostiaria sit matura mo:ibus ꝛ discreta: sitq̄ꝫ ꝯuenientis etatis q̄ ibidē in cella apta sine ostio in die resideat. Sit ei ꝛ aliqua socia idonea assignata: q̄ cū necesse fuerit vicē ei⁹ in oīb⁹ exeq̄tur. Sit aūt ostiū duab⁹ seris ꝛ diuersis ferreis valuis ꝛ vectib⁹ optime conjunctū ꝛ in nocte maxie duab⁹ clauibus obsereſ. Quaꝝ vnā habeat po:taria: aliāq̄ꝫ abbatissa. In die sine custodia minime dimittaſ: ꝛ vna claue firmiter obsereſ. Caueant aūt studiosissime ꝛ p:ocurent: ne vnq̄ꝫ ostium stet apertū: vbi minus fieri poterit ꝯgruenter. Nec oīno aperiaſ alicui intrare volēti: nisi ꝯcessum fuerit a summo pōtifice vel a dño cardinali. Nec añ solis o:tū monasteriuꝫ ingredi liceat: nec post solis occasū soro:es int⁹ aliquē remanere pmittāt: nisi exigente manifesta rōnabili ꝛ ineuitabili cā. Si p bñdictione

abbatisse

abbatisse vł p:o aliqua in monialē ꝯsecrādavel alio ēt mō ꝯcessū fuerit eṗo alicui missā interi⁹ celeb:are:ꝗ paucio:ib⁹ ⁊ honestio:ib⁹ poterit sit ꝓt̄ꝰ socijs ⁊ ministris. Cū aūt intra monasteriū ad op⁹ faciendū necesse fuerit aliquos itroi⁹re: statuat tūc abbatissa solicite psonam ꝯuenientem ad po:tā: quatenus illis ⁊ nō alijs ad opus deputatis aperiāt. Caueant studiose omnes so:ro:es ne tunc ab ingredientibus videantur.

¶ De visitatione. Cap. xij.

Visitato: vester sumptus d̄ o:dine frm̄ mino:ꝝ ẜm voluntatē ⁊ mādatū nr̄i cardinalis. Et sit talis de cui⁹ honestate ⁊ mo:ib⁹ plena notitia habeat. ¶ Cui⁹ offm̄ erit tā in capite ꝗ̄ in membris co:rigere excessus cōmissos ꝯ fo:mā ꝓfessiōis vr̄e. Qui stans i publico loco vt videri ab alijs possit: cū plurib⁹ ⁊ singulis loq liceat ꝗ ad officiū visitatiōis ptinēt ẜm ꝙ melius videbit expedire. Capellanū ēt cū vno socio clerico bone fame discretiōis p:ouide ⁊ duos frēs laicos sctē ꝯuersatiōis ⁊ honestatis amato:es in subsidiū paupertatis vr̄e sicut misericorditer a p:edicto o:dine frm̄ mino:ꝝ semp habuim⁹ ⁊ ituitu pietatis dei ⁊ beati Fran. ab eodē o:dine de gratia postulam⁹. Nec liceat capellano sine socio monasteriuꝫ ingredi. Et intrantes in loco sint publico: vt se possint alterutrū ⁊ ab alijs intueri. P:o ꝯfessiōe infirmaꝝ ꝗ ad locuto:iū ire nō pñt ꝑ cōmunicandis eisdē ⁊ p:o extrema vnctione ⁊ p:o aie recōmēdatione liceat eisdē introire. P:o exequijs vō ⁊ missaꝝ solēnijs defūctaꝝ vel ad fodiēdā vel aperiendā sepulturam seu ēt coaptādā possint sufficiētes idonee psone de abbatisse ꝓuidentia introire. Ad hec so:ro:es teneanꝭ semp habere illū de sancte romane ecclesie cardinalib⁹ p:o vestro gubernato:e ꝓtecto:e ⁊ co:recto:e q fuerit a dño papa frib⁹ mino:ib⁹ deputatus: vt semp subdite ⁊ subiecte pedib⁹ eiusdē sancte ecclesie: stabiles in fide catholica: paupertatē ⁊ humilitatē dñi nr̄i Jesu xp̄i ⁊ eius sanctissime matris in ꝑpetuū obseruemus. Datū perusij. xvj. kalēdas octob:is: pontificatus vō dñi Jnno. tertij anno. x. Nulli ergo oino hominū liceat hāc paginā nostre ꝯfirmationis infringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attētare ꝓsumpserit: indignationem olpotentis dei ⁊ beato:ūꝫ Petri ⁊ Pauli aplo:ꝝ ei⁹ se nouerit icursuꝝ. Datū assisij qnto idus augusti pōtificatus nr̄i anno. xj.

¶ Explicit p:ima regula beate Clare.

¶ Jncipit iꝭa scḋa so:o:ꝝ o:dinis sancte Clare sub Jnnocētio papa. 4. o:dinata sub bulla.

Joannes miseratiōe diuina scī Nicolai in carcere tulliano diaconus cardinalis dilectis i xp̄o filiab⁹ vniuersis abbatissis ⁊ so:o:ib⁹ inclusis o:dinis sancte Clare salutē in dño. Attēdētes d̄ facili ꝯuenire nō posse ꝙ rꝭa vobis nuper a sanctissimo patre ac dño sūmo pōtifice tradita sub eiusdē dñi bulla insingulis ꝓuincijs vel monasterijs vestri o:dinis haberet: eādē rꝭam ꝗ sub papali bulla in filo serico pādēti bullata de mādato nr̄o diuersis seruaꝭ in locis trāscribi ꝓut inferius ꝯtinet de v̄bo ad v̄bū nihil mutato diminuto seu addito (qbusdā rub:icis ifra notatis dūtaxat exceptis) fecim⁹ diligēter: ⁊ trāsump⁹ū ipsum ab o:iginali cū debita solicitudine ⁊ plene co:rectū vobis sub nr̄i sigilli munimine duxim⁹ trāsmittēdū: vt ad instar ei⁹ rꝭam ipsam conscribi p:o singulis vestris monasterijs faciatis. Cui⁹ teno: talis est regule.

Vrbanus eṗs seruus seruo:ū dei. Dilectis i xp̄o filiab⁹ vniuersis abbatissis ⁊ so:o:ib⁹ inclusis o:dinis sctē Clare. Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Btā Clara v̄tute clarens ⁊ noie gratie diuine inspiratiōe ꝓuēta ⁊ almi xp̄i ꝯfesso:is btī Frā. exēplis laudabilib⁹ info:mata ac salutarib⁹ istituta doctrinis: vt se mūdam dño ꝯseruaret: mūdi hui⁹ ꝯtemptis opib⁹: operibusq; virtutū religiose viuē sapiēter elegit: ⁊ hitu sacre religiōis assūpto: arctā viā mādatoꝝ dñi ꝗ gradiētes i ipsa ducit ad vitā dilatato co:de cucurrit. Hāc Petrā xp̄s lapidē eē voluit in vr̄i o:dis structura ꝑmariū. Jn ipa euidēter ondit: ꝙ in hui⁹ structura sibi cōplacuit. Eā sigdē scitatis erexit in titulū: vt ꝗ mūditia vite claruit: celebritate clareret: ac eūdē vr̄ꝫ o:dinē q scm̄ ⁊ laudab le sumpsit in ei⁹ psona ꝑncipiū ipsi⁹ quasi institutētis sic sapienter app:obate patrone meritaꝭ venerabilē venerādūq; p:obarent. Jn hoc aūt o:dine vos ⁊ alias ipsū ꝓfitētes sub nciationū varietate inter dū so:o:es. qnq; dñas ple

simulq3 moniales nonnunq3 paupes inclusas ordinis sancti Damiani contigit hactenus nominari. Vobisq3 sub horum et aliorum diuersitate nominum diuersa priuilegia indulgentie ac littere a sede apostolica sunt concessa et tam a felicis recordationis Gregorio papa predecessore nostro tunc hostiensi epo et vestri ordinis curam gerente: q3 aliis variis date sunt rle et forme viuendi quaru obseruantijs se vestru alique solenniter obligauere. Propter quod dilecte in domino filie fuit nobis humiliter supplicatum: vt eundem vestrum ordinem curaremus certi nominis titulo insignire: vosq3 ab huius obseruantiarum diuersitatibus et votis sup eis emissis misericorditer absoluentes: certam vobis viuendi forma ad tollendu oem de vris pscietus scrupulu largiremur. Nos itaq3 decens arbitrantes et pgruu: vt ide ordo vester q vt pmittitur in bta Clara felicia sue institutionis sumpsit auspicia cuiusq3 vt firmiter credim apud deu meritis et intercessione ptegitur et apud hoies laudib attollitur et fauorib ampliatur: eius insignanter et noie ipsum de frm nrox cosilio de cetero decreuimus ordine sancte Clare vniformiter nolandu3. Statuentes q immunitates libertates: priuilegia: indulgentie: ac littere q cunq3 vobis seu eidem ordini a prefata sede sub quacuq3 noiatione pcessa id robur obtineat firmitatis et ita p oia ipsis vti possitis ac si de principio sub huius nominis titulo sub hac nominatione fuissent. Ut aut bn et iocunde habitetis in vnum: nec sub predictax obseruantiaru differentia a mo viuendi videamini indifferentes: sed ambuletis in domo dni cum consensu: nos igitur inspectis oib regulis pdictis et formis ac spaliter illa qua pfat pdecessor tuc hostiensis epe vobis dedisse cognoscit d. ligeti attendentes: rla3 siue forma viuedi pntib anotata vobis et iis q vobis successerint de eox frm psilio pnitu reuoce pcedim et et pfirmam i singulis monasterijs vri ordis ppetuis tpib obfuada: illas ex vobis q ipa3 regulam siue forma per nos vobis pcessam et pfirmata pfesse fuerit: ab oib aliis rlis formis et votis pmissis de aplice potestatis plenitudie absoluetes. Que rla talis est.

Innocetius epo seruus sc. Dilectis i xpo filiab vniuersis Abbatissis et monialibus inclusis ordis sci Damiani. Salute et apo. bndi. Cu ois vera religio et vite istitutio approbata: ceteris pstet regulis et mesuris: ceteris et pstet legib disciplinae: qsqs rliosa3 ducere vitam cupit: nisi certa atq3 recta pseruatiois sue rlam disciplinasq3 viuedi obseruet studuerit deligeter: eo ipso a rectitudie deuiat quo rectitudinis lineas no obseruat: et ibi deficiedi incurrit piculu vbi p discretionis vrtute certu ac stabile proficiendi collocare neglexerit fundametu. Quapp dilecte in dno filie q: dina vobis gra3 ispirate p ardua via3 et arcta q ad vita ducit ledere elegistis: vris piis pcib inclinati beati Fra. rla3 q3tu3 ad tria im. v3. obla3: abdicatione pp: ij i spali et ppetua castitate: necno forma viuendi pntib annotata fm qua spalr viuere decreuistis. Vobis et his q vobis successerint pcedimus obseruada3 aucte aplica statuentes vt in singulis monasterijs vestri ordinis pperttius temporibus obseruetur. Que talis est.

¶ In nomine domini. Incipit regula sororu3 sancte Clare. Rubrica. j.

Omnes q seculi vanitate relicta religionem vestram assumere voluerint et tenere hanc eas legem vite: et discipline opz et pueniet obseruare: viuedo in obia siue pprio et in castitate sub clausura.

¶ Q sorores in monasterio incluse continue comorentur. Rubrica. ij.

Omni nasq3 tpe vite sue hac vita3 pfitetes clause manere firmiter teneant infra murox ambitu ad intrinseca clausura monasterij deputatum: nisi forsan qd absit supueniret ineuitabilr et piculosa necitas sicut exustionis ignis vel incursus hostilis seu alicui hmoi: q dilatione3 nullo capet mo ad egrediedi liniam postuladi. In qb casibus trasserat se sorores ad locu aliu coperterem in quo q3tu comode fieri poterit clause morect quousq3 eis de monasterio sit prouisum. Et pp hmoi necitatis euidetia3 nulla eis pcedit lnia vel facultas extra pdicta clausura vltert exeundi: nisi forte de madato aut aucte cardinalis romani ecclie cui a sede aplica gnalr fuerit iste ordo comissus: ad aliquê locu3 aliq mitterent ca plantadi vel edificadi eade3 religione vel reformadi aliqd monasteriu3 eiusde ordis seu ca regiminis

giminis aut correctiõis aut alicuiꝰ valde euidẽ tis ꝛ grauis dispẽdij euitãdi: vel nisi de eiusdẽ cardinalis mãdato aut auctẽ monasterio pmo rõnabili cã relicto totꝰ ꝯuẽtꝰ ad monasteriũ aliud se trãsferret. Possint aũt in singulis mo nasterijs recipi aliq̃ lȝ pauce sub seruitialiũ noīe vel sororꝫ ad huiꝰ obseruãtiã pfessiõis astringẽ de pterq̃ ad articulũ de clausura: que de man dato vel lnia abbatisse iterdũ poterunt egredi ad negocia monasterij pcuranda. Morientes vero tam sorores q̃ȝ seruitiales huiusmodi in fra claustrum prout conuenit tumulentur.

De sororibus recipiendis ꝛ earum professio ne. Rubrica .iij.

Omnibus hãc religionẽ assu mere cupiẽtibus ꝛ q̃ fuerit admittẽde pusq̃ȝ hitũ mutẽt ꝛ religionẽ assumãt: dura eis ꝛ aspa pponant: p q̃ itur ad deũ ꝛ q̃ fm hãc religionem necesse habuerint firmiter obseruare: ne de ignorantia postea se excusẽt. Nõ recipiat aliq̃ q̃ vel lõgiori etate vl' infirmitate aliqua seu fatua simplicitate ad hmõi vite obsuãtiã isufficiẽs ꝛ nõ ydonea cẽseat: nisi forte cũ aliaq̃ iterdũ cã vel rõnabili exigẽte de mãdato vl' auctẽ dñi cardinalis alr cubi fuerit dispẽsãdũ. Per tales.n. statꝰ ꝛ vigor religiõis sepꝰ dissoluit ꝛ turbatur. Uñ in pso nis recipiẽdis diligẽti studio ꝛ cautela dȝ hu iusmodi occasio ẽuitari. Abbatissa nullã ppria auctẽ recipiat fine consensu oĩum sororꝫ suarũȝ vel ad minus duaꝝ partiũ earũdẽ. Quẽ vero ex more intra claustrũ recepte tõsis crinibꝰ ci tius deponãt habitum secularẽ. Quibꝰ depute tur magistra que eas informet regularibus di sciplinis. Ad tractatꝰ quoq̃ capli infra annum nullatenus admittant. Completo vero vnius anni spacio: si etatis ligitime fuerint pfessionẽ in manibꝰ abbatisse corã ꝯuẽtu faciant in hũc modum. Ego soror .N. pmitto deo ꝛ beatissi me Marie semper virgini ꝛ btõ .F. ꝛ beate Cla re ꝛ omnibꝰ scis ꝛ tibi dñe abbatisse viuere sub regula a dño Urbano papa quarto ordini nro ꝯcessa toto tpe vite mee in obedientia fine pro prio ꝛ in castitate ꝛ ẽt sm q̃ per eandẽ regulaȝ ordinatur sub clausura. Idem similiter pfitẽ di modus in seruitialibus vel sororibus que de licentia abbatisse egredi possunt exterius pter articulum de clausura per omnia obseruetur.

De habitu sororum. Rubrica .iiij.

Omnes sorores cõiter ca pillos suos vsq̃ ad aures cer tis tpibꝰ tõdeãt i rotẽdũ. Et vnaque q̃ soror pter ciliciũ si voluerit vel stamineum duas tunicas vel ẽt plures sȝ q̃ visũ fuerit ab batisse hẽre valeat ac mãtellũ post collũ hinci de ꝯnexũ: ꝛ hec idumẽta fint de pãno religioso ꝛ vili tã pcio q̃ȝ colore iuxta diuersaꝝ ꝯsuetudi nẽ regionũ nimia breuitate vel lõgitudine nõ notãda: vt ꝛ in operiẽdis pedibꝰ debita fuerur honestas ꝛ curiose lõgitudinis supfluitas peni tus euitet. Tunica quoq̃ supior sit tã in mani cis q̃ȝ in busto latitudis ꝛ amplitudis ꝯgruen tis vt hitus exterior is honestas intrinsece atte stet. Habeãt ꝛ scapularia fine caputio de vili ꝛ religioso pãno vel staminea amplitudis ꝛ lõgi tudinis ꝯdecẽtis sicut vniuscuiusq̃ q̃litas exi git vel mẽsura qbꝰ induant qñ laborãt vel ta le aliqd agũt cũ mãtellos ꝯgrue gestat nõ põt. Põt ẽt fine ipsis eẽ aliqñ si visũ fuerit abbati se cũ forte p calorẽ nimium vel aliqd aliud eis grauia multum fuerit ad portandum. Coram extraneis tamen huiusmodi vtantur scapula ribꝰ cũ mãtellis. Tunice quoq̃ superiores sca pularia ꝛ mãtelli colozis oĩno albi vel nigri ali quatenus nõ ferantur. Pro cingulo autẽ cor dã postq̃ pfesse fuerint hẽant minime curio sam. Uittis aut velis de panno cõmuni oĩno al bis non tamẽ preciosis aut curiosis capita sua cooperiant vniformiter ꝛ honeste ita q̃ frons gene ꝛ collum ꝛ gula sint vt eaꝝ honestati ꝛ re ligioni ꝯuenit cooperta nec aliter corã extrane is psonis audeãt apparere. Hẽant ꝛ velũ nigrũ nec preciosũ nec curiosũ extensum sup capita. ita amplũ ꝛ lõgũ q̃ ex vtraq̃ parte descendat vsq̃ ad scapulas ꝛ retro paꝝ vltra tunice capu tiũ ptendatur. Sorores ṽo nouicie albuȝ velũ eiusdẽ mensure ꝛ qualitatis debeãt deportare. Seruiciales aũt sorores pãnũ albũ nõ pciosum aut curiosum admodum veli super capita sua deferant tante lõgitudinis ꝛ amplitudinis q̃ scapulas ꝛ pectꝰ pcipue cũ exeũt valeãt opire.

Qualr sorores iacere debeãt. Rubrica .v.

Omnes sorores sane tã abbati sa q̃ȝ alie vestite ꝛ cin cte iaceant in cõi dormitorio ꝛ q̃lȝ p se lectũ hẽat ab aliiẽ sepatũ. Lectꝰ tñ abbatisse in

tali loco dormitorij dispoñat: q ide ceteros dormitorij lectos sine obstaculo si cōmode fieri poterit valeat intueri. A festo resurrectiōis dñice vsq3 ad festū natiuitatis btē virgis sorores dormiāt post prādium vsq3 ad nonā q̄ voluerint. Que vo noluerint orone seu meditatione dina seu alijs pijs getis labor̄ib⁹ occupent. Liceat āt vnicuiq3 hre saccone de feno vel de palea z cervical de palea aut lana si culcitras religiosas cū lanea hre nequierint cōgruenter. Lāpas ifup de nocte accensa sp in medio dormitorij hēat.

Qualr sorores dinū celebrēt offm̄. Rub. 6.

D Ediuino offō tā in die q̄3 in nocte dño psoluēdo talr obseruet. q hre q̄ legē z canē nouerit f̄m ↄsuetudinē ordis frm̄ mi. cū grauitate tñ z modestia dinū offm̄ dēant celebrare. Jllitrate vo dicāt. xxiiij. pr nr̄ p matutino. p laudib⁹ gnq3: p p̄ª: 3ª: sexta: z nona: p q̄lib3 istaꝝ horaꝝ septē: p vespis aūt duodeci: p cōpletorio septē. Qui mod⁹ i offō btē v̄gis p ola obsuet. Pro defunctis dicāt in vespis septē pr nr̄ cū regē eternā: p matutino duodeci: tpe quo sorores lrate faciūt offm̄ mortuoꝝ. Que vo occasiōe rōnabili nō possent aliq̄n legēdo dicere horas suas liceat eis sic illrātis dicere pr nr̄.

A quibus sorores ecclesiastica sacramenta recipiant. Rub. vij.

V Si ppriꝰ fuerit capellan⁹ p missaꝝ solēnijs z dinis officijs celebrādis habitu z vita religiosus sit ac bone fame: nec iuuenilis s3 mature z idonee sit etatis. Ubi aūt nō fuerit ppri⁹ capellanus a quol3 bone fame z honeste vite p̄sbytero sorores missas audiāt pñt. Pnias vo z alia sacrā ecclastica a frib⁹ ordis mi. dūtaxat recipiāt vel ab eis recipiāt q de mādato seu aucte cardinalis cui gnālr fuerit iste ordo com missus ea exhibēdi ptātē habuerit nisi forte in necitatis articulo fuerit aliq̄ ↄstituta p hīs copiā hre frm̄ nequerit pdictoꝝ. Cuz aliq̄ sacerdoti d̄ ↄfessiōe loq volnerit p locutoriū sola soli ↄfessionē faciat sacerdoti z p illud eidē d̄ hīs q̄ ad ↄfessionē ptinēt tūc loq̄t. Cōfessiōez āt regule oēs faciant adminus singulis mēsib⁹. Et sic ↄfessione p̄missa in sequētib⁹ solēnitatib⁹. v3. in natiuitate dñi purificatōe btē Marie in initio quadragesime: resurrectiōis dñi: pēthecoste: in festis scōꝝ Petri z Pauli: scē Clare: scī Frācisci z oium scōꝝ recipiant dñici corpis sacrm̄. Si tñ aliqua soror tāta fuerit corpis ifirmitate detēta q ad locutoriū cōmode venire nō possit z necessitatē habuerit ↄfiteri vel dñici corpo ris seu alia recipe sacrā: exhibiturus hmōi alba z stola z manipulo cū duob⁹ idoneis z religiosis socijs vel vno admin⁹ alba vel saltē suppellitio vestitꝫ ingrediant z morent iduti: z audita ↄfessione vel alio tradito sacro: sicut igressi fuerint sic egrediant iduti nec morā ibi faciāt lōgiorē. Caueant ēt vt quādiu itra monasteriu3 fuerit nullatenus ab inuicē separent qn sp mutuo possint libere se vidē. Sic quoq3 se hēant in aie cōmēdatione. Porro ad exeqas circa sepulturā agēdas sacerdos nō igrediat claustrū: sed exterius in capella qd ad offm̄ ptinet exequat. Tñ si abbatisse z ↄuentui visum fuerit q ad exeqas debeat itroire mō supradicto cū socijs itret indut⁹ z sepulta mortua cu3 eis exeat sine mora. Si aūt necesse fuerit vt ingrediant aliq ad fodiendā vel ad aperiendā sepulturam seu post modū coaptādas z abbatisse z ↄuētui visum fuerit hoc expediens pp imbecillitatem soroꝝ sit sacerdoti vel alicui alij ad hoc idoneo z honesto cū vno socio vel duob⁹ licitū itroire.

De soroꝝ exercitio. Rubrica. viij.

S J alique iuueniles vl grādiores capacis ingenij fuerit eas istrui faciat si sibi videbit abbatissa magr̄a3 eis deputās idoneā z discretā p quā tā i cantu q̄3 i dinis officijs istruant. Sorores vo z ↄuitiales horis z locis statutꝫ: put ordinatū fuerit vtilib⁹ z honestis laboribus occupent sub illa puidētia q exclufo ocio ale inimi co scē orōnis z deuotiōis spm̄ nō extiguāt cui dnt cetera tpalia deseruire. Uerꝫ q multitudini sub hui⁹ religiōis obsuātia ↄgrue oīa debēt esse cōmunia nec cuiq̄3 lic3 dicere aliqd eē suu3 caueat solicite: ne occasiōe laboꝝ hmōi seu mercedis recepte p ipsis cupiditatis vel pprietatis cuiuspiā seu notabilis spālitatꝫ surrepat morb⁹.

De sororum silentio. Rubrica. ix.

S Jlētiū ↄtinuū sic ↄtinue ab oib⁹ teneat: vt nec sibi inuicē nec alicui alij sine lria eis loq liceat. exceptis ijs qb⁹ magisteriū aliqd vl op⁹ iniunctū fuerit quod non possit cū silentio exercere ijs

quidem

qdē simul loq liceat de ijs q ad officiū vel op⁹ suū ptinent vbi ⁊ qñ ⁊ qualiter visuz fuerit abbatisse. Sorores tñ debiles ⁊ infirme ac seruientes eisdē p recreatiōe ac ipaz seruitio in ifirmitoria loq possint. In duplicibus quoq festis ac aplor solēnitatib⁹ ⁊ alijs qbusdā dieb⁹ qb⁹ visum fuerit abbatisse. in certo loco ad hoc signatō ab hora nona vsq ad vesperā vel aliqua alia hora cōpetēti loq possint d dño Jesu xpo ac solēnitate ac pijs scōr exēplis ⁊ de alijs licitis ⁊ honestis. Ad hora quoq cōpletorij vsq ad tertiā exceptis seruitialib⁹ extra monasteriū abbatissa absq cā rōnabili loquēdi lniaz nō ɔcedat. In alijs vō tpib⁹ atq locis sic attēdat solicite abbatissa: qua de causa vbi ⁊ quādo ⁊ qualiter sorores licentiet ad loquendū ꝙ regularis obseruantia que non mediocriter a silentio quod est cultus iustitie dignoscit nullaten⁹ relaxet.

¶ De modo loquendi. rubrica. x.

OMnes aūt studeant vti signis religiosis pariter ⁊ honestis. Sane qñ aliqua psona religiosa seu secularis vel cuiuslibet dignitatis alicui de sororib⁹ loq petierit nūciet pmi⁹ abbatisse. Et si ipsa ɔcesserit accedēs ad locutoriū duas alias ad min⁹ hēat secū semp qbus iusserit abbatissa q loquētem videant ⁊ audire valeāt q dñr. Ad crata vō loq aliquaten⁹ nō psumāt nisi pñtib⁹ duab⁹ ad minus p abbatissā ad hoc spāli deputataz. Caueāt tñ sibi sorores q cū aliquo loq hñt ne p vba iutilia inaniter se diffundāt nec ēt trahāt in locutionib⁹ morā lōgā. Hoc nāq ab oībus firmiter obseruet vt qñ de ɔfessiōe sacerdoti iterius ifirma fuerit aliq locutura ad minus nō loquat nisi cū duab⁹ nō lōge sedentib⁹ q cōspicere ɔfessorē videre possint ab eisdē pariter ⁊ videri. Hanc autem loquendi legem ⁊ ipsa abbatissa diligenter custodiat vt oino materia detractionis omnibus auferat. Excepto ꝙ cū sororib⁹ suis horis ⁊ locis competentibus loq potest: sicut ei fm deum visum fuerit expedire.

¶ De ieiunio ⁊ abstinētia soror. Rubrica. xj.

Sorores aūt oēs ⁊ seruitiales infirmis exceptis a festo natiuitatis gloriose vginis Marie vsq ad festū resurrectionis dñice nisi diebus dñicis ⁊ die natiuitatis dni ɔtinuū seruent ieiuniuz. A resurrectione vō dñica vsq ad festū natiuitatis beate virginis teneant sexta feria ieiunare. Ol quoq tpe pter ifirmas ifirmitatis sue tempore ab esu carniū abstineāt. Cū debilib⁹ autem dispēsare valeat abbatissa put eoz debilitati viderit expedire. Ouis vō ⁊ caseo ⁊ lacticinijs licite possit vti pter q ab aduētu vsq ad natiuitatē dñi ⁊ a dñica quinquagesime vsq ad pasca necnō ⁊ sexta feria ⁊ ieiunijs ab ecclia gñaliter istitutis. Cū seruitialib⁹ in sororib⁹ circa pdictū ieiuniū pterq i aduētu ⁊ sexta feria possit abbatissa misericorditer dispēsare. Dispēsare ēt possit circa pdictū ieiuniuz cū adolescētib⁹ ac debilib⁹ ⁊ senili etate ɔfectis put eaz debilitati aut ibecillitati viderit expedire. Sane quoq sorores ieiunare nō teneant minutiōis sue tpe qd in triduo terminet extra maiorē quadragesimā ⁊ sextā feriā aduentuz dñi ⁊ ieiunia ab ecclesia gñaliter istituta. Caueat aūt abbatissa ne vltra q ter in anno minutionem pmittat cōiter celebrari nisi certa necessitas plus requirat: nec a persona extranea maxime minutionem recipiat vbi commode poterit euitari.

¶ De sororibus infirmis. Rubrica. xij.

DE ifirmis vō cura ⁊ diligētia maxia hēat ⁊ fz qd possibile fuerit ⁊ decuerit tā in cibarijs q eaz requirit ifirmitas q in alijs necessarijs in seruore charitatis benigne ac solicite eis per oia seruiat. Que infirme ppriū hēant lectuz si vnq fieri pōt vbi a sanis maneāt sepate. ne illaz ordinem confundere valeant vel turbare.

¶ De ostio interiori monasterij ⁊ eius custodia. rubrica. xiij.

IN quolz monasterio vnū tm̄ ostiū hēant ad itrādū claustrū ⁊ exeūdum cū oppoztunū fuerit iuxta legē de ingressu ⁊ egressu positā in in hac forma. In quo ostio nullū sit ostiolū vel fenestra. Et istud ostiū fiat in sublimi quanto magis fieri poterit ɔgruēter. ita ꝙ ad ipm p scalam leuatoriā exterius ascēdat. Que scala p catenā ferrā ex pte soroz studiose ligata a cōpletorio dicto vsq ad primā sequētis diei cōtinue sit suspensa ⁊ tpe diurne dormitiōis ⁊ visitationis nisi aliud interduz euidens requirat necessitas vel vtilitas manifesta. Ad predictū autez ostium custodiēdum aliqua talis ex sororibus deputet q deū timeat sit matura morib⁹ sit dili/

gens ac discreta: fitq; conuenientis etatis que vnam ipsius ostij clauez sic diligeter custodiat vt nunq̃ eam vel eius socia ignorante ostium aliq̃n valeat apiri. Reliquaz v̄o clauē diuersaz ab illa custodiat abbatissa. Sit z alia eque idonea ei socia deputata que eius vicē in oib⁹ exequatur cuz ipsa aliqua rōnabili cā vel occupatione necessaria occupata fuerit vel detēta. Caueant aūt studiosissime z pcurēt ne vnq̃ ostiū fiet apertum: nisi quātum minus fieri poterit cōgruēter. Sit aūt ostium seris ferreis z vectib⁹ optime cōmunituz z sine custodia apertum vel clausum minime dimittat: nec etiaz ad momētum nisi vna claue in die z in nocte duabus sit firmiter obseruatū. Nec oi pulsanti apiat statiz nisi indubitanter cognouerit q̧ talis sit q̧ sine dubitatione aliqua s̄m mādatuz qd̄ de ingressuris in hac regula contineī debeat aperiri. Et nulli liceat ibi loqui nisi soli hostiarie d̄ ijs que ad suū officium ptinebūt. Q̧ si aliq̃n intra monasterium opus aliqd̄ fuerit faciendum ad qd̄ agēdum seculares aliquos vel quascūq; persōnas alias oporteat introire: puideat abbatissa solicite vt tunc dum opus. f. exerceī alia psona cōueniens ad custodiēdum ostium statuatur: que sic psonis ad opus deputatis aperiat q̧ alis intrare penitus nō permittat. Nam sorores ipse z tunc z semper quantūcunq; rationabiliter preualent studiosissime caueāt: ne a secularibus vel extraneis personis videantur.

¶ De rota z eius custodia. Rub. xiiij.

Ceterum cuz p̄fatū ostium pro alijs apiri nolim⁹ nisi p illis tm̄ que p rotā vel aliūde decenter nequeāt expediri: mādam⁹ q̧ in singl'is monasterijs in exteriori muro clausure itrinsece in loco sig dez cōpetēti manifesto a pte exteriori z oino patēti rota vna fortis fieri debeat latitudinis z altitudis ɔgruētis: ita q̧ p eaz nulla psona ingredi valeat vel exire: p quā necia taz intus q̄ exteri⁹ ministreī. Et talr̄ disponaī q̧ p eaz nec itus nec extra valeat aliquis ītueri. Ex vtraq; ēt parte ostiolum fiat validū qd̄ de nocte z in estate tpe dormitiōis seris ferreis z clauibus clausuz z firmatuz debeat pmanere. Ad cui⁹ custodiā p expediendis necijs p eādē vnā sororem discretā z maturā tā moribus q̄ etate q̄ monasterij diligat honestatez ɔstituat abbatissa: cui soli tm̄ vel d̄putate sibi socie cū ɔgruē nō poterit interesse loq ibidē z rñdeī liceat sn p ijs q̄ ad suū officiū ptinebūt. Ibi aūt nulli lo q liceat nisi eēt locutoriū occupatuz vel ex alia rationabili causa z necessaria aliq̃n: semp tamē de licentia abbatissē: quod tamen rarissime fiat s̄m loquendi modum superi⁹ p̄taxatum.

¶ De ostio inferiori monasterij. Rubrica. xv.

Propter necessitates quoq; aliq̃n iminētes q̄ nō pñt p supradictū hostium vl' rotā cōmode expediri pmittim⁹ q̧ aliud hostiū in loco decēti in monasterio fieri possit p qd̄ certis tpibus intromittanī z emittanī q̄ fuerint opportuna. Qd̄ qdē hostiū ɔtinue sit clausū: seris ferreis z repagulis cōmunitū: sitq; muro a pte exteriori muratū ita q̧ nō possit aliquatenus aperiri vel psona aliqua īde loq. Possit tū necitatū dictarū tpe ipsi⁹ hostij mur⁹ dirui z hostiū aperiri. Nec tūc apertū nisi q̄tū min⁹ fieri poterit sub tn̄ fida custodia dimittaī. Expeditis itaq; necitatib⁹ ipsis s̄m p̄dictum modum remunitum clausuris z repagulis extrinsecus remuretur.

¶ De locutorio. Rubrica. xvj.

Locutoriū aūt cōmune i capella vel poti⁹ in claustro vbi cōmodius z honesti⁹ fieri poterit disponaī: ne si forte fieret in capella pacē orantium inquietet. Ipsum locutoriū sit cōgrue q̄titatis de lamina ferrea subtiliter perforata: z taliter clauis ferreis coaptata q̧ nunq̄ valeat aperiri. Sit quoq; ipsa lamina clauis ferreis in longum protensis exterius fortiter communita. Cui pannus niger laneus interius taliter apponatur q̧ nec sorores videre extra valeant nec videri. Ad istud autem locutorium a completorio quod dici debet tempore competenti vsq; primam diei sequentis seu tempore comestionis vel dormitiōis in estate: aut quādo officium celebratur (nisi pro causa adeo rationabili z necessaria q̄ commode differri non possit) nulli licitum erit loqui. Quandocūq; vero in concessis temporibus aliqua vl' aliquae habuerint ibi loqui: cum modestia z maturitate loquentes breuiter se expediāt prout decet. vbi vero propter sororū multitudinē videbiī opportunum: aliud simile locutoriuz eē possit.

¶ De crate z eius custodia. Rubrica. xvij.

Olum⁹ ēt vt ī muro q̄ sorores diuidit a capella congruentis forme cratis ferrea collocet: q̄ fit ex crebris ⁊ spissis ꝓtēt lineis ferreis dili genti ⁊ forti ope fabricata: ⁊ clauis ferreis in lōgū ꝓtēsis exteri⁹ fortiter cōmunita vel ex lamina ferrea paruis ⁊ minutis foraminib⁹ pforata cū ꝓtensis clauis ferreis vt dictū est. In cui⁹ mediū fiat vnū hostiolū de lamina ferrea: p qd cōionis tpe possit itromitti calix: ⁊ sacerdos mittēs manū possit dñici corporis tradere sacramētū. Qd qdē clā ferrea sit semp firmatū: nec aperiat nisi qn̄ proponi sororib⁹ ꝓtingerit verbū dei vel sacramētū dñici corporis exhibe tur: aut cū qs aliquā ex sororib⁹ suā ꝓpinquā cōsanguineā videre petierit vel alia cā necāria id exposcat. Qd rarissime fiat ⁊ semp de licētia abbatisse. Que tn̄ in nullo casu pmis duobus dūtaxat exceptis licētiā largiat: nisi pri⁹ singu lis vicib⁹ de hoc cōsiliū petierit a cōuentu. Cui crati pānus line⁹ niger interi⁹ taliter appona tur vt nulla valeat inde aliqd ītueri. Maneāt ēt hostia lignea ex parte sororꝫ cū seris ferreis atqꝫ claue vt maneāt semp clausa pariter ⁊ firmata. Et nō aperiant nisi cū diuinū celebrat offim nisi q̄ ñex dictis cāis pfato mō dcm̄ hostiolum ꝓtigerit apiri. Et nemo ali⁹ p pdictā cratē loq̄ tur: nisi aliqn̄ rōnabili cā vel necessaria exigēte alicui de abbatisse licētia raro fuerit ꝯcedēdū. Et tūc pdicta hostia lignea poterūt apiri. Et qn̄cūqꝫ aliquā psonā extraneā ad eas igredi vel alias p crates eis loq ꝓtigerit: tegant faciē cū modestia ⁊ iclinēt, put religiōis ꝯuēit hōestati.

Quib⁹ ⁊ q̄r liceat igredi mōaste. Rub. 18.

Eingressu psonaꝝ in monasteriū firmiter ac districte pcipim⁹: vt nlla vnqꝫ abbatissa vel ei⁹ sorores aliquā psonā religiosam seu secularē aut cuiuslibet dignitatis in monasterij clausurā intrinsecā intrare pmittāt. Nec oino alicui liceat nisi qbus ꝯcessū a sede aplica fuerit vel a cardinali cui fuerit sororꝫ ordo cōmissus. Excipiūt aūt a dicta ingrediendi lege medic⁹ causa multū grauis infirmitatis ⁊ minutor: cū necessitas exegerit. Qui nō absqꝫ duob⁹ socijs de familia monasterij itroducant: nec ab iuicē infra monasterium separent: necnō ⁊ illi quos occasione incendij vel ruine seu alterius piculi vel dispendij seu pro tuendis a violentia quoqꝫ rūlibet monasterio vel personis ut pro aliquo opere exercendo quod commode extra monasterium fieri non potest necessitas exegerit introire. Qui omnes expedito suo ministerio vel imminenti necessitati satisfacto per ipsos: exeant sine mora. Nulli autē persone extraneē intra monasterij clausuram liceat comedere vel dormire. Sed ⁊ si quis de sancte Clare cardinalibus ad aliqd monasteriū hmōi religionis aliqn̄ venerit ⁊ intra clausurum voluerit ingre di cum reuerentia quidem ⁊ deuotione suscipiatur: sed rogetur vt cum paucis socijs ⁊ honestis debeat introire. Liceat quoqꝫ gñali ministro ordinis frm̄ minorꝫ qn̄ ibidē celebrare voluerit vel proponere sororib⁹ verbum dei cum quattuor vel quinqꝫ frib⁹ ipsi⁹ ordis itra clausuram ingredi monasterij: si quando ei videbitur expedire. Alius aūt platus cui: aliquando forte de licētia sedis aplice vel dicti cardinalis itrare licuerit: duob⁹ vel trib⁹ tm̄ religiosis ⁊ honestis socijs sit ꝯtēt⁹. Q̄ si forte p bñdictiōe vel ꝯsecrtiōe sororꝫ vel ī alio mō ꝯcessū fuerit epo alicui missā iteri⁹ celebrare aliqn̄: qꝫ paucioribus ⁊ hōestiorib⁹ poterit socijs sit ꝯtēt⁹ ⁊ ministrꝫ: ⁊ id quoqꝫ ips alicui rari⁹ ꝯcedat. Nulla tn̄ oīno loquat cū aliq̄ psona d̄ igressis: nisi mō pdcō siue ifirma fuerit siue sana. Illd sane pcipue caueat: vt ij qb⁹ aliqn̄ ꝯcessū fuerit solūmō vel data licētia i mōasteriū igredi: nō aliter admittant nisi abbatisse ⁊ sororib⁹ visum fuerit expedire cū ex hmōi ꝯcessiōib⁹ vel licētijs abbatissa vel sorores eos admittē nō cogant ⁊ vt sint tales de quorꝫ fidis ⁊ morib⁹ necnō vita ⁊ hitu edificari valeant itueītes ⁊ materia iusti scādali exīde neq̄at gñari. Sup ꝯcessiōe vō vel licētia igressus hmōi ad oē ambiguū remouēdū aplici apices vel cardinalis patentes littere ostendantur.

Qualiter funciales emittant. Rubrica. xix.

Eseruitialibus ⁊ sorori b⁹ q̄ sēp manere clause sicut alie nō tenentur districti⁹ volum⁹ obseruari: vt sine licētia nulla claustrū egrediatur. Et q̄ emittunt: bone fte sint ⁊ conuenientis etatis ac religiosi ⁊ maturi aspect⁹. Et calciamētis honestis tā ipse q̄ꝫ sorores ille qs aliqn̄ emitti ꝯtigerit p casib⁹ supradictis calciate icedāt. Ceteris vō int⁹ manētu.

bus liceat istud idē. Egredientibus vō assignetur certus terminꝰ redeundi: nec alicui ipsaꝝ concedatur extra monasteriū sine licentia spāli comedē bibē vel dormire: nec ab inuicē separari vel alicui in secreto seu capellani monasterij vel conuersoꝝ domiciliū introire. Et si aliq̄ ꝯtrariū fecerit: grauiter puniatur. Et solicite caueant nec ad loca suspecta diuertāt vel cū psonis male fame familiaritatē hēant: nec in suo reditu secularia vel inutilia sororibus referant per que dissolui valeant vel turbari. Et q̄zdiu extra fuerint: taliter studeant se habere ꝙ de conuersatione honesta ipsaꝝ edificari valeant intuentes. Et q̄cq̄d eis datū vel ꝓmissū fuerit resignēt vel renūciēt abbatisse vel alij cui i hoc cōmiserit vices suas.

¶ Qualiter capellanus ⁊ conuersi sororum viuere debeant. Rubrica. xx.

c Apellanꝰ si voluerit se monasterio obligare: ⁊ alij qui mōasterij ꝯuersi esse voluerint ⁊ abbatisse ⁊ ꝯuētui visū fuerit eos recipere: anno ꝓbationis elapso ꝓmittāt obediētiā abbatisse vouētes loci stabilitatē ⁊ ppetuo viuē sine ꝓprio ⁊ in castitate. Tunicas de religioso ⁊ vili pāno tā p̄cio q̄z colore iuxta eoꝝ indigētiā hr̄e valeāt sine caputio. Quaꝝ manice breues sint ⁊ stricte trm̄mō circa manꝰ. Lōgitudo aūt tunicaꝝ sit talis ꝙ a cauilla pedū distet spacio q̄ttuor digitoꝝ. Capellanꝰ tn̄ hr̄e poterit lōgiorē. Pro cigulo vō corrigiā honestā hēat cū cultello. Caparonē ēt cū caputio sup tunicas portēt, cuiꝰ lōgitudo genu aliq̄ztulū trāseat ⁊ latitudo vsq̄ ad caputiū ptēdatur. Minoris tn̄ latitudinis caparonē si hr̄e voluerit poterit capellanꝰ. Qui ēt capa honesta vti poterit vel mantello post collū vel añ pectꝰ hincīde ꝯnexo. Superiores aūt tunice ⁊ lōgū caputiū necnō ⁊ capellani capa ⁊ mātellus nō sint de albo vel penitus nigro pāno. Vestiti ēt iaceāt ⁊ camisijs lineis nō vtantur. Calciamēta alta ⁊ āpla ⁊ añfixa cum caligis hēant ⁊ femoralia portēt. Capillos suos vsq̄ ad aures certis tpībus tōdeāt in rotūdū. Officiū diuinū faciāt vt sorores excepto ꝙ ꝯuersi ad officiū btē virginis ⁊ mortuoꝝ minime teneantur. Ieiuniū sruare debeāt vt sorores. Liceat tn̄ abbatisse sup ieiunio rl̄e cū eis estus vel itineris aut laboris alteriꝰ seu alia q̄uis rōnabili ⁊ honesta cā misericorditer dispēsare. In formatiōi vō ⁊ correctiōi visitatoris capellanus ⁊ ꝯuersi p oīa sint subiecti. Cui in hijs q̄ ad visitatiōis officiū ptinēt teneantur firmiter obedire.

¶ De procuratore monasterij ⁊ eius officio. Rubrica. xxi.

a B hec liceat vobis in cōi redditus ⁊ possessiōes recipere ⁊ hr̄e: ac ea libere retinere. Pro q̄bus possessionibus ⁊ redditibꝰ monasterij mō debito ptractandis ꝓcurator vnꝰ prudēs pariter ⁊ fidelis in singulis monasterijs vestri ordinis habeatur: q̄ p abbatissam ⁊ ꝯuētū ꝯstitui ⁊ amoueri debeat sicut videbitur expedire. Hic vō taliter institutꝰ de oībꝰ sibi cōmissis receptis pariter ⁊ expēsis abbatisse ⁊ tribꝰ sororibus ad hoc p ꝯuētū spāliter assignatis ⁊ visitatori cū voluerit rōnē reddere teneantur. Et nihil oīno de rebus monasterij vēdere: cōmutare: obligare vel alienare quoquomodo valeat nisi de licētia abbatisse pariter ⁊ ꝯuētꝰ. Et q̄cq̄d ꝯtra hoc attētatum fuerit: irritū decernimꝰ ⁊ inane. Possit tn̄ de mobilibꝰ parꝰ valētibꝰ aliq̄ pua ex cā licita d abbatisse licētia ītērdū alijs elargiri. Possit ēt p visitatorē cū expedire videbitur amoueri.

¶ De abbatissa ⁊ eiꝰ officio. Rubrica. xxij.

e Lectio abbatisse libere ptineat ad ꝯuētū. Cōfirmatio vō fiat p cardinalē cui fuerit iste ordo cōmissus vel auctē ipsiꝰ. Studeāt aūt sorores talē eligere: q̄ v̄tutibꝰ polleat ⁊ scīs moribꝰ alijs p̄sit potiꝰ q̄z officio: ⁊ q̄ cōitatē seruet in oībus vel in moribꝰ: vt eiꝰ exēplo ꝓuocate sorores ex amore magis ei obediāt q̄z timore. Que singularibꝰ amoribꝰ careat: ne dū i pte plus diligit: in toto scādalū generet. Cōsolet afflictas: sit refugiū tribulatis: ne si apud eā remedia defuerint sanitatū: desperatiōis morbꝰ p̄ualeat i infirmis. Que hūiliter ⁊ charitatiue visitet ⁊ corrigat sorores suas: nō p̄cipiēdo eis aliq̄d qđ sit ꝯ aīam suā ⁊ vestre ꝓfessiōis formā. Nō sit p̄cepss in p̄cipiendo: ne ex indiscretiōe p̄cepti ponat pculū laqueū aīabꝰ. Cui postq̄ ꝯfirmationē recepit quādiu in officio permāserit: sorores vniuerse necnō ⁊ familia exterior monasterij pareant ⁊ obediāt diligēter. Semel i hebdomoda ad minꝰ abbatissa sorores suas p ipsaꝝ mōitiōe ordinatiōe ⁊ reformatiōe teneatur ad capl̄z ꝯuocare. Ubi s̄m expssionē publicaꝝ ⁊ cōmunium ne-

gligentiarum

negligentiarum atq culpaꝝ pene misericordi/ter imponanꝰ. Conferat ēt cum oībus sororibus suis de ijs que occurrūt pro sui monasterij vti/litate ac honestate tractāda. Sepe enim dñs qđ melius est iuniori reuelat. Nullū onerosum vel graue debitū ɔtrahat nisi p pcuratorem de cōi ɔsensu soroꝝ cum manifesta necessitas hoc re/quirat. Reddat ēt de receptis ꝛ expensis semel ad minus singulis tribus mēsibus corā ɔuētu vel saltē quattuor sororib⁹ ab eodem ad hoc spe/cialr deputatis debitā rōnem. Officiales mo/nasterij instituat de ɔsilio ꝛ assensu ɔuētus vel maioris partis ipsius. Sigillum vero ɔuentus custodiri faciat ꝛ seruari fm ordinationē ɔuen tus: ꝛ oēm lrām dirigēdam ex pte eiusdem cō uentus prius coram ɔuentu in capl̄o lectam ꝛ approbatā a maiori parte soroꝝ ibidem corā oi/bus faciat sigillari. Nulla ēt soror aliquas lras dirigat seu recipiat: nisi primo eas abbatissa le/gat: vl̄ ab alia ad hec ɔstituta leganꝰ. Studeat insup abbatissa sorores recōciliare si aliquas ad inuicem ex aliqua cā vel occasione ɔtigerit cō/turbari. Soror vero illa que verbo vl̄ signo oc/casionē turbationis vel scandali alteri dederit: statim anteq̄ offerat munus orōnis sue deo ve/niam petēs a sorore quā offendit coram ea hu/militer se pſternat: rogās vt itercedat pro se ad dñm: quatenus sibi culpā indulgeat quā cōmi sit. Illa vero memor verbi dñi. Nisi dimiseritis ex cordib⁹ vr̄is: nec pater vester celestis dimit/tet vobis: liberalr iniuriam remittat sorori ve/niam postulāti. Monemus sorores oēs ꝛ horta/mur in dño Jesu xpo: vt caueant ab oī supbia vana gloria: inuidia: auaritia: cura ꝛ solicitudi/ne huius seculi: detractione ꝛ murmuratione: dissensione ꝛ diuisione: ac oī vitio pro quo pos sit displicere in oculis veri sponsi. Sed magis solicite corā deo seruare exteriorē ꝛ interiorē in oībus puritatem ac semp inuicē hr̄e mutue di/lectionis vnitatē que ē vinculū pfectionis: vt i ea radicate ꝛ fundate possint agni dñi nr̄i Je su xpi nuptias cū prudētibus ṽginib⁹ itroire.

¶ Q nulla ex sororibus accedat ad romanam curiam personaliter. Rubrica. xxiij.

Ab hoc vt discursibus dispen/diosis materia subtraha tur in virtute obediētie sub pena excō municationis quā ipso facto trāsgredientes vel nō parētes incurrant districte pcipimus: vt exceptis dūtaxat seruitialibus monasterioꝝ il/loꝝ locoꝝ in qbus romana fuerit ecclesia con/stituta: q̄diu ibi residētiam fecerit: nulla abba tissa soror vl̄ seruitialis pro vlla necessitatis cā ad sedem aplicā psonaliter veniat vel accedat nisi sup h̄ p aplicos apices vel dicti cardinalis patentes lras alicui specialis lnia ɔcedatur.

¶ De visitatore ꝛ eius officio. Rub. xxiiij.

Monasteria hui⁹ religionis pvisitatores qui auctē formam ꝛ modū a cardinali cui fuerit a sede aplica vester ordo cōmissus reci/piant semel ad minus annis singulis visitenꝰ. Sane circa visitationes hmōi illud est solicite ɔuidēdum: vt quicūq vel gñalis vel ēt alicu/bi aliqū specialis ɔstituēdus fuerit visitator ta lis debeat cōstitui: de cuius religiosa vita ꝛ mo ribus notitia plena ꝛ securitas habeatur. Qui cum ad monasterium aliqđ veniens fuerit in/trogressus: sic se per oīa exhibeat ꝛ ostēdat: vt oēs de bono ad melius ɔuocet: ꝛ ad dei amorē ꝛ intra se mutuā charitatē semp inflāmet pari/ter ꝛ accēdat. Et qñ monasterij clausuram ad visitādum itrauerit: duos religiosos ꝛ idoneos socios secum ducat: q. v3. socij simul maneant: ꝛ dum fuerit intra claustrum ab iuicem nulla/ten⁹ separenꝰ. Uisitator aūt regula prius lecta ꝛ exposita ab abbatissa sigillum recipiat: qđ ipa sibi assignare: ꝛ absolutionem ac ɔcessionem ab abbatisse misterio petere absolute ac libere te/neaꝰ. Que si cōes vitam nō poterit ducere vel noluerit per eūdem visitatorem a suo regimine absoluaꝰ: nisi sua mora i officio monasterio dis/pendiosa nō esset sed necīa: vel euidēter vtilis appareret. Absoluatur ēt per eūdem si aſs non idonea vel insufficiens ad monasterij regimen videaꝰ. Et hoc fiat fm formā ꝛ modum quos a cardinali supradicto recepit visitator. Qui tam de ipsius abbatisse q̄ soroꝝ statu ꝛ obseruantia sue religionis ab oībus gñaliter ꝛ spāliter a sin gulis ingrat studiosius veritatē. Et vbi aliqd reformādum vel corrigēdum inuenerit zelo cha ritatis ꝛ amore iustitie cum discretione corri/gat ꝛ reformet tam in capite q̄ in mēbris: sicut melius viderit expedire. Excessus aūt q fuerit sufficienter correctus a visitatore nullatenus iteꝝ corrigaꝰ: q si aliqd tale sibi occurrerit qđ

per se nequeat emēdare ad superiorem referat vt corrigatur sicut expedit eius cōsilio ac precepto. Caueat aūt Abbatissa ne a se vel ab alijs sororib⁹ statius sui monasterij visitatori aliquatenus abscōdatur: q malum esset iudicium: z offensa grauiter punienda. Immo volumus z mandamus: vt ea que sm vite sue formaz z regularem obseruātiam instituenda vel emēdanda fuerint publice ac priuatim sicut melius viderit faciēdum: visitatori suggerāt z proponāt cui teneantur in oībus que ad officium sue visitationis ptinent firmiter obedire. Que autez aliter fecerint a visitatore tam abbatissa q̄ alie debite: put conuenit puniant. Omnes autem tam abbatissa q̄ sorores considerent z caueant diligenter: vt nihil aliud q̄ amor diuinus z suarum sororz correctio ac monasterij reformatio eas moueat ad loquēdum. Modum autez loquēdi visitator custodiat supradictuz: vt. vz. aut cum oībus aut cuz pluribus simul loquat: vel secrete cum vna: alijs tñ ad minus duabus in aspectu eius nō longe sedētibus: vt per oia bone fame integritas conseruetur: nisi ad locutorium cum vna vel pluribus loq voluerit de ijs que ad officium suū ptinere noscant. Idem etiam visitator tam capellanum q̄ cōuersos z ceteros de familia extrinseca monasterij visitet z in eis corrigat z reformet que correctionis z reformationis officio nouerit idigere. Penas tam amotionis perpetue a monasterio licētiando pfessos ad alia monasteria vel ordines sicut viderit expedire q̄ alias: put culpe grauitas z qualitas exegerit imponendo. Ut autē nō grauentur monasteria in expensis: z visitator oēz notam cuiuspiam suspitionis euitet: volumus oino q visitator de visitationis officio q̄citius cōmode poterit se studeat expedire: quanto rarius absq sui officij dispendio poterit monasterij clausuram intrinsecus ingressurus.

¶ De Cardinali huius religionis. Rub. xxv.

V Erum ne obseruantie presentis regle siue formule supra scripte quaz vniformiter vbiq ab omnibus volumus z mandamus diligentius ob obseruari pro defectu certi regiminis in posterum recedere vos contingat: aut sub diuersorum magisterio viuendi modos incurrere disserentes dilecto fratri nostro J. sancti Nicolai in carcere Tuliano diacono cardinali gubernatori: protectori: z correctori ordinis fratruz minorum: curam z regimen vestri ordinis: necnon z personarum in eis degentium. Capellanorum z conuersorum z familiarium plene duximus cōmittenda. Statuentes vt sub eius z aliorum cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi: protectioni: atq correctioni eorundem fratrum ordinis a sede apostolica deputati obedientia z cura z regimine debeatis decetero permanere: quibus teneamini firmiter obedire. Et ipsi animarum vestrarum solicitudinem gerentes z curam eisdem monasterijs et personis degentibus in eis capellanis conuersis z familie tam per se quā per viros idoneos quotiens expedire viderint visitationis officium impendere studeant corrigendo z reformando ibidem tam in capite q̄ in membris que correctionis z reformationis officio nouerint indigere. Instituant nihilominus z destituant ordinent: statuant z disponāt prout sm deum viderint expedire.

¶ Q, rla non negligat a sororib⁹. Rub. vlt ia.

V T autem vos in hac regula siue formula tanq̄ in speculo possitis ispicere: ne per obliuionem aliqd negligatis: semel vobis in qualibet quindena legatur. Et vbi vos inueneritis ea que scripta sunt facere agite gratias deo bonorum omnium largitori. Ubi autem sibi quecūq vident aliquid deesse doleat de preterito z caueat de futuro: orans vt ei debitum dimittatur: z in tentationem ne deinceps inducatur. Nulli ergo omnino hominuz liceat hāc paginam nostre constitutionis: concessionis confirmationis: z absolutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs autem hoc attētare presumpserit indignationem omnipotentis dei z beatorum Petri z Pauli apostolorum eius se nouerit incursurū. Datum apud Urbem veterem quintodecimo kalēndas Nouembris. Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Explicit Regula secunda sororz ordinis sancte Clare.

¶ Incipit

¶ Incipit ordo ad induendum nouitiam.

PRimo ante missam tunicis positis et corda ante altare vbi celebratur missa nouitia et consanguinei eius sibi astantes stent corà altari tenentes cãdelas accensas quas offerent post offertorium sacerdoti. ¶ Finita vero missa sacerdos accedens illuc: absolute incipiens dicat. ℣. Adiutorium nostrum in no. do. ℟. Qui fecit. ℣. Sit nomen do. benedi. ℟. Ex hoc. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus qui per famulum tuum moysen famulum tuum ministris ecclesie sub typo passionis pisce legis precepta dedisti: hanc laneã vestẽ quã sci patres nri scilicet Fra. et btus Antonius ministri ecclie diuino amore ferre consueuerunt sci✠ficare atque bene✠dicere et consecrare tuo proprio ore digneris vt hec ancilla tua que eam cupit induere exuta ab omni sorde viciorum cum indumento sanctarum virtutum eam induat: quatenus ab omni perturbatione callidi insidiatoris deinceps protecta in ecclesia tua sancta de die in diem renouetur. Per christum dominum nostrum.

¶ Postea sup eã q̃ induẽda est dicat hec. Oratio.

DEus qui hebraeus famuli tui ope humano generi obedientie exẽplar tribuisti: concede huic ancille tue: et sue volũtatis prauitatẽ frãgere et tuorum preceptorum rectitudinem in omnibus adimplere. Per. Oratio.

OMnipotẽs sempiterne deus propicius respice ad preces ecclesie tue et huic ancille tue quã ad nouã gratiam vocare dignatus es fidẽ rectã charitatẽ perfectam: humilitatẽ verã concede dñe vt sit in ea simplex affectus et fortis: obediẽs perseuerans: pax perpetua: mens pura rectũ et mũdum cor: volũtas bona consciẽtia scã cõpunctio spũalis virtus: sic vita immaculata consummatio irreprehensibilis: vt viriliter currẽs in tuũ introire regnum feliciter mereatur. Qui cũ pre et. s. s. vi. et reg. in scla seculorum. Amẽ.

¶ His expletis aspergat sacerdos nouitiam aqua benedicta. ¶ Postea ducãt eam consanguinei eius vsque ad portam rote. et cũ ceperint igredi portã si nouitia fuerit virgo. Incipit cãtor: añam Ueni sponsa xpi etc. Quã cantãdo ducãt nouitiam sorores ad altare intrinsecum qđ est in choro. ¶ Finita aña dicat. ℣. Bti immaculati in via cũ Gloria pa. in octauo tono. Si vero nouitia non fuerit virgo non cantet aña. Ueni sponsa xpi. nec. ℣. Beati immaculati. sz cantet aña. Ueni electa mea et ponam in te thronũ meũ alla. Qua finita cantat. ℣. Bti q̃ habitãt in domo tua dñe in scla sclorum laudabunt te. in primo tono cum Gloria pa. etc. Et sine necesse fuerit. ℣. et aña. reiterent quousque nouitia sit induta. Perueniens autẽ nouitia ad altare genuflecta et iaceat prostrata. Interim autẽ aliq̃ sorores quãdã pallã extẽdẽtes nouitiã pãnis suis exuant quã abbatissa vel alia loco eius vel etiã sacerdos si intus fuerit stati iduat tunicis bñdictis dicẽdo.

¶ Exuat te dominus veterem hominem cum actibus suis et induat te nouum qui secundum deum creatus est in iusticia et sanctitate veritatis. ¶ Quia induta dicat sacerdos. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cuz spũ tuo. Oremus.

DOmine Jesu xpe pastor bone qui aiaz tuã pro ouibus tuis posuisti fac hãc ancillã tuã sacro habitu indutam ante tuũ conspectũ cũ iustitia viuere et ad misam tuã cũ fructu bonorum operuz peruenire. Cõcede tribuerque ei in fide obediam: in labore virtutẽ: in affectũ deuotionẽ: in actu prosperitatẽ: in victu abũdãtiã: in pace leticiã: in conuersatione gratiam. in tribulatiõe patiẽtiã. in lãguore: sibi sanitatis tue medicinã: quatenus in hoc pñti tpe per semitã iusticie cũ felicitate percurrat: vt te vẽturum iudicẽ in nouissima die cuz magna hilaritate suscipiat. Qui cum pre etc. ¶ Post hec icipiat cãtor hymnũ. Ueni creator. Quo finito. dicat sacerdos. ℣. Emitte spũ tuũ etc. ℣. Post partuz virgo. ℣. Ora pro nobis beate Francisce. ℣. Ora pro nobis beata Clara. ℣. Orate pro nobis omnes sancti dei. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℣. Dominus vobiscũ. Oremus. Oratio.

DEus qui corda fideliũ sci spũs illustratione docuisti. da nobis in eodez spiritu recta sapere: et de eius semper consolatione gaudere. ¶ Alia oratio.

COncede nos famulos tuos quesumus domine deus perpetua mẽtis et corporis sanitate gaudere: et gloriosa beate Marie semp virginis intercessione a presenti liberari tristitia et futura perfrui leticia. ¶ Alia oratio.

DEus qui ecclesiam tuam bti Fran. meritis fetu noue prolis amplificas tribue nobis ex eius imitatione terrena despicere et celestium donoruz semper participatione gaudere. ¶ Alia oratio.

FAmulos tuos quesumus dñe beate virginis tue Clare votiuã cõmemorationem recensentes: celestiuz gaudiorum sua facias interuentiõe participes et tui vnigeniti coheredes. ¶ Alia oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui nos omnium scõruz tuorum merita sub vna tribuisti celebritate venerari: quesumus vt desideratã nobis tue propiciationis abũdãtiam multiplicatis intercessoribus largiaris. Per dominum nrm etc. ℣. Dominus vobiscũ. Bñdicamus domino.

¶ Post hec erigat se nouitia et det pacem abbatisse et sororibus astãtibus. Postea due sorores ducant eam per chorum et det pacem per ordinem: sicut stant in choro sororibus vniuersis.

¶ Ordo ad benedicendum velum.

PRimo ponit velum sup altare vbi celebratur missa. Qua finita receptura velum astãtibus sibi aliquibus sororibus si sacerdos intus fuerit genuflectat ante altare. Si vero sacerdos extra fuerit ante gradũ. Alie vero sorores tenentes candelas accensas per ordinem stent in choro. Sacerdos autem accedẽs illuc absolute incipiat dicens. ¶ ℣. Dñs vobiscum.

DOmine Jesu xpe qui tegimen nre mortalitatis induere dignatus es: obsecramus imensaz tue largitatis abũdantiam: vt hoc genus velaminis qđ sanctus pater noster Franciscus ad innocentie vel humilitatis indicium abrenũciantibus seculo sanxit tu ita bñ✠dicere digneris vt hec famula tua que hoc vsa fuerit te induere mereatur. Qui cum patre etc.

¶ Postea super eam dicat. Oremus. Oratio.

DEus qui per coeternum filium tuum cũcta creasti. quique mundum peccatis inueteratũ per mysterium scẽ incarnationis eius renouare dignatus es: te

supplr exorami⁹ vt eiusdẽ dñi nr̃i Jesu xp̃i grãm sup hanc ✠ famulã tuã abrenũciationẽ seculi pfectẽ clemẽter īfundere digneris: p quã in spũ suę mẽtis renouata veterẽ hoĩem cũ suis actib⁹ exuat ⁊ nouum q̃ fm deũ creatus est induere mereatur. Per eundem christuz.

¶ Post hec incipiat sacerdos si voluerit vel due sorores in medio chori sequentem letaniam: ⁊ sorores in choro residentes respondeant vniuerse.

Kyrie eleyson xp̃e eleyson. Christe audi nos. Christe exaudi nos. Pr̃ de celis de⁹ Miserere ei. Fili redẽptor mũdi de⁹ Miserere ei. Spirit⁹ scẽ deus. Miserere ei. Sãcta Maria. Ora pro ea. Oẽs sci btõrũ spirituũ ordines. Orate pro ea. Oẽs sci Apostoli ⁊ euangeliste. Orate pro ea. Scẽ Fran. or̃. Oẽs sci cõfessores. Orate. Sãcta clara. ora pro ea. Oẽs scẽ vgines ⁊ vidue. orate pro ea. ¶ Propici⁹ esto Parce ei dñe. Ab oĩ malo. Libera eã dñe. Per mysteriũ scẽ incarnationis: passionis: resurrectionis: ⁊ ascensionis tue. Libera eaz dñe. Peccatores. Te rogamus audi nos. Ut hanc famulam tuaz ab omni temptatione eripere digneris. Te rogamus audi nos.

¶ Agn⁹ dei q̃ tollis peccata mũdi. Exaudi nos dñe.

¶ Kyrie eleyson xp̃e eleyson. Kyrie eleyson. Pr̃ noster. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos. ℣. Saluã fac ãcillã tuã. ℟. De⁹ meus sperãtẽ ĩ te. ℣. Mitte ei dñe auxiliũ d̃ scõ. ℟. Et d̃ syõ tuere eã. ℣. Esto ei dñe turris fortitudis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil pficiat inimic⁹ in ea. ℟. Et fili⁹ iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu. Oremus. Oratio.

Adesto dñe omps supplicationib⁹ nr̃is ⁊ hãc famulã tuã cui in tuo scõ noĩe velũ sacre religionis īponim⁹ bñ✠dicere dignare: ⁊ p itercessionẽ btĩssime ⁊ gloriosissime virgis Marie ⁊ btõr Aplõr Petri ⁊ Pauli atq̃ bti Frã. ⁊ btẽ Clare: ⁊ alior oium scõr fac eã ad obseruãtiã sci hui⁹ pposit pueniret: vt tribulationib⁹ ⁊ ãgustijs ideficiẽs pperua ꝯsolatiõe valeat respirare: ⁊ iuste ac pie ⁊ caste p verã hũilitatẽ in fraterna charitate fundata qd̃ te donãte pmittit felici pseuerãtia cõpleat: ⁊ ad vitã pficẽ mereat eternã. Qui cũ patre ⁊c.

¶ Statim cãtor icipiat hymnũ Ueni creator. Interim sacerdos dũ cantat hymnus iponat sibi velũ dicens. Exuat te dñs veterem hoĩnẽ cũ actib⁹ suis ⁊ iduat te nouũ q̃ fm deuz creatus est in iustitia ⁊ sanctitate veritat. Accipe ãcilla xp̃i scm̃ velũ pfessiõis tue: sacrũ signaculũ iperpetuũ cũ quo fideliter valeas peruenire ad regna celorum. Per christum ⁊c.

¶ Ad abbatissam.

Hanc sponsam tibi trado vt vsq̃ in diem iudicij conserues eam sine macula in conspectu regis altissimi reddas cõpotum Jesu xp̃o. Qui cũ patre ⁊c.

¶ Finito hymno dicat sacerdos. ℣. Emitte spiritum tuũ ⁊ creabuntur. ℣. Post partum virgo. ℣. Signasti dñe seruum tuũ Fran. ℣. Ora pro nobis beata Clara. ℣. Orate pro nobis oẽs sancti. ℣. Dñe exaudi orationẽ. ℣. Dñs vobiscũ. Oratio. De⁹ q̃ corda fideliũ. Oratio. Cõcede nos famulos tuos. Oratio. Deus qui ecclesiã tuã. Oratio. Famulos tuos q̃s dñe btẽ virginis tue Clare. Or̃. Omipotẽs sempiterne de⁹ q̃ nos omniũ scõr: vt supra. ℣. Dñs vobiscũ. ℣. Bñdicamus dño. ¶ His peractis erigat se ⁊ det pacem abbatisse ⁊ sororibus astantibus. Postea due sorores deducant eam per chorum ⁊ det pacem per ordinem sicut stant in choro sororibus vniuersis.

¶ Ordo ad benedicendum abbatissam.

Primo electõe facta ⁊ a visitatore approbata Cantor incipiat Te deum laudamus: cũ quo pcessionaliter deducant electã ad ecclesiã: ⁊ quousq̃ finiatur Te deũ laudamus: corã altari iaceat prostrata. Quo finito dicat visitator. ℣. Confirma hoc deus qd̃ operat⁹ es in nobis. ℟. A tẽplo tuo q̃d est ĩ hierusalẽ. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oratio

Actiones nr̃as quesumus dñe aspirando pueni ⁊ adiuuando prosequere: vt cuncta nr̃a oratio ⁊ operatio a te semp incipiat ⁊ p te cepta finiat. Per xp̃m.

¶ Postea reuertatur ad capitulũ ⁊ det sibi sigillum visitator corã oĩbus abbatisse ⁊ mandet sibi per obedientiã qd̃ exequatur ex tunc iniunctum sibi officium ⁊ sororibus vniuersis q̃ obediant ei in omnib⁹ que ad suum officium pertinebunt.

¶ Explicit regula sancte Clare.

¶ Incipit regula seu forma viuendi frm̃ de penitentia seu tertij ordinis sancti Francisci.

Nicolaus eps̃ seruus seruorum dei. Dilectis filijs frib⁹ ⁊ dilectis in xp̃o filiabus sororib⁹ ordis frm̃ de penitentia tam p̃ntib⁹ q̃ futuris. Salutẽ ⁊ aplicam bñdi. Supra montem catholice fidei quã populos gentiũ q̃ ambulabant in tenebris discipulor xp̃i sincera deuotio igne ⁊ charitatis excestuãs v̄bo solicite pdicationis edocuit quãq̃ romana tenet ⁊ seruat ecclesia solidũ xp̃iane religionis positũ noscit fundamẽtũ nullis vnq̃ ꝯcutiendũ turbinib⁹ nullis quassandũ fluctib⁹ tẽpestatũ. Hec est etenĩ recta veraq̃ fides absq̃ cui⁹ ꝯsortio nemo in ꝯspectu altissimi acceptus reddit nemo gratiosus occurrit.

¶ Hec est q̃ salutis semitã pparat ⁊ felicitatis eterne pmia gaudiaq̃ pollicet. Jdeoq̃ gloriosus xp̃i confessor btũs Frã. hui⁹ ordis institutor viã ascẽdẽdi ad dñz v̄bo pariter ⁊ exẽplo demõstrãs ĩ ipsius sinceritate fidei suos filios erudiuit eosq̃ illã profiteri ꝯstãter tenere firmiter ⁊ ope voluit adimplere: vt p eius semitã salubriter incedentes mererentur post vite presentis ergastulum eterne beatitudinis effici professores.

¶ De modo examinandi volentes intrare ordinẽ.

¶ Capitulum primum.

Nos igit ordinẽ ipsum oportunis fauorib⁹ psequẽtes ad ei⁹ augmẽtũ benigni⁹ itẽdẽtes statuim⁹ vt omnes quos ad seruãdũ hmõi vite formã assumi ꝯtigerit añ assũptionẽ seu receptionẽ ipsor de fide catholica ⁊ obia erga p̃fatã ecclesiam diligẽti examinatõi subdant. Et si eas pfessi firmiter fuerit vereq̃ crediderit admitti seu recipi tute poterũt ad eãdẽ. Precauẽdũ est tñ solicite ne q̃s hereticus vel suspect⁹ de heresi aut etiã infamat⁹ ad vite obseruationẽ ipsi⁹ quolz admittat. Et si

taleu

talē inueniri ↄtigerit extitisse receptū assignet ille ꝓtoꝛtius inquisitoribus prauitatis heretice puniendus.

¶ De forma recipiendi volētes itrare ordinē. Ca. ij.

CEterum aūt fraternitatē hmôi qs itrare voluerit miniſtri ad receptionē taliū deputati eius offiti statū ⁊ ↄditionē solerter explorēt sibi fraternitatis eiusdē onera ⁊ ꝑcipue alienoꝝ restitutionem apertius exponentes. Quibꝰ ꝑmissis si eidē placuerit iuxta modū hmôi induat: ⁊ de alienis si qua fuerit apō eū satisfacē studeat in pecunia nūata vel ſm exhibitā pignoris cautionem secꝫ nihilominꝰ proximis recōciliare ꝓcuret. Quibꝰ oibus ad effectū ꝑduct. post vnīꝰ āni spaciū cū aliquorū discretoꝝ frm̄ ↄsilio si eis videbit ipsis idoneꝰ recipiat hoc mō. vꝫ. vt ꝓmittat se dīna ꝑcepta oīa ſuaturū: ac ēt satisfacturū vt ↄuenit de trāsgressionibꝰ q̄s ↄ̄ hūc viuēdi modū cōmiserit cū iterpellatꝰ ad visitatoris extiterit volūtatē. Et hmôi ab eo sc̄a ꝓmissio p manū publicaꝫ in scriptis inibi redigat. Alio āt mō nullus a mi̅stris recipiat eisdē nisi visum eis alr̄ fuerit ↄditione ꝑsone: ac ipsiꝰ istātia solicita ↄsideratiōe discussis. Ordinamꝰ ꝑterea statuētes: vt nullus post ipsiꝰ frn̄itatis igressum eandē egredi valeat ad sc̄lm reuersurus. Possit tamē hēe trāsitū liberū ad religionē aliā approbatā. Mulieribꝰ vo viros hn̄tibꝰ nisi de ipsoꝝ lnia ⁊ ↄsensu nō pateat ad ↄsortium dicte fraternitatis ingressus.

¶ De forma habitus ⁊ qualitate idumentoꝝ. Ca. iij.

FRatres insup ipsius fraternitatis de humili panno in ꝑcio ⁊ colore nō ꝓrsus albo vel nigro cōiter vestiant: nisi fuerit ad tp̄s in ꝑcio p visitatores d̄ ↄsilio mi̅stro ob cām legitimā ⁊ aptā cū aliquo dispēsatum. Clamides quocꝫ ac pelles absꝫ scolatura scissas vl̄ integras affibulatas: tm̄ nō patulatas vt ↄgruit honestati: clausasꝫ manicas frēs hēant supradicti. Sorores etiā clamide iduant: ⁊ tunica de hmôi humili pāno factis vel saltē cū clamide hēant guarnellū seu placētinū coloris albi vel nigri: aut paludellū anplū de canapo siue lino absꝫ vlla crispatura ↄsutū. Circa hūilitatē vo pāni ⁊ pellicios soroꝝ ipsaꝝ iuxta ↄditionē cuiuslꝫ eorūdē: ac loci ↄsuetudinē poterit dispensari. Bindis ⁊ ligaturis sericis nō vtant pelles dūtaxat agninas bursas d̄ corio ⁊ corrigias simplr̄ absꝫ serico vllo factas: ⁊ non alr̄ tamen frēs hēant q̄ sorores: depositis ceteris iuxta beati Petri aplōꝝ ꝑncipis salubre consilium vanis huius seculi ornamentis.

¶ Qd̄ non vadant ad inhonesta ↄuiuia ⁊ spectacula ⁊ q̄ hystrionibus non dent. Cap. iiij.

SInt eis ad inhonesta ↄuiuia vel spectacula siue curias seu coreas accessus penitꝰ iterdictꝰ: hystrionibꝰ seu vanitatis intuitu nihil donēt. Et ne qcꝫ̄ illis donetur a propria familia prohibere procurent.

¶ De abstinētia ⁊ ieiunio. Cap. v.

AB esu aūt carnium sc̄da: q̄rta ⁊ sexta feria: diecꝫ sabbati abstineant vniuersi: nisi aliud ifirmitatis vel debilitatis istātia suaderet. Minutis vo p triduū carnes dent: nec subtrahant in itinere constitutis. Sit quocꝫ ipsaꝝ comestio licita singulis cū solēnitatē ꝑcipuā iteruenire ↄtigerit: in qua ceteri xp̄iani ab antiquo epulis carneis vesci solent. Alijs aūt diebꝰ in qbꝰ ieiunium nō seruat oua ⁊ caseus nō negent. Sꝫ cū religiosis ceteris in coꝝ ↄuētu: alibꝰ donibꝰ licite sumē valeāt de appositis ab eisdem: sintꝫ p̄dij ceneꝫ refectione ↄtēti: exceptis lāguidis ⁊ viatoribꝰ ac ifirmis. Sit sanis cibꝰ moderatꝰ ⁊ potꝰ cū textus euāgelicꝰ hēat. Attēdite ne corda vestra crapula ⁊ ebrietate grauent. Prandiū aūt vel cena nisi ꝑmissa semel dn̄ica orone sumat. Post sumptionē cuilꝫ cū deo grās referāda. qꝫ si omnino ↄtigerit dicat tribꝰ vicibꝰ pr̄ nr̄. Qualꝫ vo sexta feria totius āni ieiunium celebrēt: nisi forte infirmitatis aut alia cā legitima excusent: vel nisi festū natalis dn̄i feria ipsa occurreret obſuādum. Sꝫ a festo oium scōꝝ vsꝫ ad pascha q̄rta ⁊ sexta feria ieiunabūt. Alia q̄ ab ecclesia sunt statuta vel ordinarijs ex cā cōiter idicta ieiunia nihilominꝰ ſuaturi. In q̄dragesima vo bti Martini vsꝫ ad diem natiuitatis dn̄i ⁊ a dn̄ica qnq̄gesime vsꝫ pascha diebus singulis exceptis dn̄icis ieiunare ꝓcurent: nisi aliud fortassis ifirmitas vel nec̄itas alia suaderet. Sorores grauide vsꝫ ad sue purificatiōis diem ab exercitatione q̄lꝫ corpali oronibꝰ dūtaxat exceptis poterūt si voluerit abstinere. Laborātes aūt pp fatigationis afficientis istātiaꝫ a dn̄ice resurrectiōis festo vsꝫ ad festiuitatē bti Frācisci predicti ter in die qua exercitio laboris incūbēt licite sumere cibū pnt. Cū vo illos ↄtigerit alioꝝ iminere laboribꝰ de cūctis appositis die quolꝫ sumere licebit eisdeꝫ: nisi sexta feria vel dies sit alia in qua gn̄aliter ab ecclīa ieiuniuꝫ noscit istitutum.

¶ Quotiens debent confiteri per annū ⁊ sumere corpus christi. Cap. vj.

SInguli aūt frm̄ ⁊ soroꝝ ipsoꝝ ter in āno. vꝫ. i natali dn̄i in resurrectiōis ipsiꝰ ⁊ pēthecostes festiuitatibꝰ pctā ꝑpa confiteri, ⁊ eucharistiam deuote suscipere non postponant reconciliando se proximis ⁊ restituendo etiam aliena.

¶ Qd̄ nō ferāt arma ipugnationis. Cap. vij.

IMpugnatiōis arma secū frēs nō deferāt nisi pro defensiōe romane ecclīe xp̄iane fidei: vel ēt terre ipsorum aut de suorum licentia ministrorum.

¶ De dicendis horis canonicis. Cap. viij.

DIcant vniuersi q̄tidie. vij. horas canonicas. vꝫ. matutinū: ꝑmā: tertiā: sextā: nonā: vespas ⁊ cōpletoriū. clerici. vꝫ. scietes psalteriū. ꝓ ꝑma Deus in noīe tuo. Bti imaculati vsꝫ ad Legē pone ac alios horaꝝ psalmos iuxta clericoꝝ ordinē cum glīa pr̄i dicāt. Cū vo ad ecclīā nō accedāt ꝓ matutino psalmos dicē studeāt quos dicunt clerici vel ecclīa cathedralis: vel saltē vt illiterati alij: ꝓ matutino. xij. ⁊ ꝓ alia q̄lꝫ hora. vij. vicibꝰ Pr̄ nr̄ cuꝫ Glīa pr̄i dicē nō obmittāt in qbꝰ. vꝫ. ꝑme ac cōpletorij horis minorem simbolū ⁊ Miserē mei deꝰ adijciāt qui nouerāt. Sꝫ si horis nō dixerit ↄstitutis dicāt tribꝰ vicibꝰ Pr̄ nr̄. Infirmi autē horas hmôi nō teneant dicē nisi velint. In q̄dragesima vo sc̄i Martini: ⁊ ēt in maiori: ecclīas in quaꝝ parochijs habitāt matutinalibꝰ horis ꝑsonalr̄ adire procurent: nisi causa rōnabili excusentur.

¶ Qd̄ oēs q de iure pnt faciant testm̄. Cap. ix.

OMnes ꝑterea qbꝰ de iure facultas affuerit condāt seu faciāt testamētū ⁊ d̄ bonis suis ifra tres

mēses post eoꝝ īgressum īmediate sequentes ordināt ⁊ disponant ne quenꝗ illoꝝ ꝯtingat decedere īcstatū.

¶ De pace reformāda īter frēs ⁊ alios ēxtrāneos. Ca. x.

De pace vo īter frēs ⁊ sorores aut ēt exteros ī discordia positos faciēda sic ministri vidēbit ita fiat adhibito si facultas affuerit epi diocesāi ꝯsilio ī hac pte.

¶ Qū molestantur ꝯ iura aut eoꝝ priuilegia. Cap. xj.

Si vo frēs vel sorores ꝯ iura vl' eoꝝ priuilegia p ptātes seu rectores locoꝝ vbi domiciliū obtinēt vexatiōib⁹ impetantur ministri loci ad episcopos ⁊ alios locorum ordinarios studeant hr̄e recursum iuxta consilium ⁊ ordinationem ipsorum in talibus processuri.

¶ Qō caueāt īquātū pñt a iuramētis solēnib⁹. Ca. xij.

A Iuramētis aūt solēnib⁹ oēs abstineāt nisi necītate cogēte ī casib⁹ p īdulgētiam aplīce sedis exceptis vz. p pace fide calūnia ⁊ testimonio phibēdo: ac ēt in ꝯtu emptionis vēditiōis ⁊ donatiōis vbi videbit expedire. ¶ In cōi quoqꝫ loq̄la vitēt vt̄ poterit iuramēta. Et q die aliquo min⁹ caute iurauerit lapsu lingue put ꝯtingere in multiloquio ꝯsueuit die ipso ī sero cū dꝫ recogitare qd fecerit dicat trib⁹ vicib⁹ orōnē dñicā pp īcaute facta hmōi iuramēta. Memor aūt sit quilibet vt ad diuina obsequia familiam propriam exhortetur.

¶ De audiēda missa ⁊ ꝯgregatiōe faciēda. Cap. xiij.

Uniuersi sane frēs ⁊ sorores cuiuscūqꝫ ciuitatꝭ aut loci dieb⁹ singulis si cōmode poterūt misse offiñ audiāt. Et mēse quolꝫ ad ecclīā siue loca ad quā vel q̄ ministri curauerit īntimare ꝯueniāt missaꝝ solennia inibi audituri. Unusqsqꝫ aūt vsualis monete denariū massario tribuat q pecuniā hmōi colligat ⁊ eā de ꝯsilio ministroꝝ iter frēs ⁊ sorores paupertate grauatos ⁊ pcipue īfirmātes ac eos q funeris carē dignoscūt exequiis: ⁊ deīde iter paupes alios diuidāt ꝯgruēter. Offerāt insup de dicta pecunia eccle memoratē aliqꝫ si cōmode poterit sit vir religiosum ⁊ in vbo dei cōpetēter īstructum hr̄e pcurēt q eos ad pniaꝫ ⁊ mīe opa exercēda hortetur solicite moneat ⁊ īducat. Studeat qlꝫ dū misse celebrat officium ⁊ predicationis vbum proponitur seruare silentium: orationi ⁊ officio sit intentus nisi cum cōmunis vtilitas fraternitatis impediat.

¶ De fratrib⁹ infirmis ⁊ defunctis. Capi. xiiij.

Cum aūt quēꝗ ex fr̄ibus īfirmari ꝯtigerit ministri p se vel p alium seu alios si hoc eis īfirm⁹ fecerit īnotuerit īnfirmari semel in ebdomoda visitare teneant egrotū: ipm solicite ad recipiēdū pniaꝫ prout melius ⁊ efficati⁹ expedire putauerit īducentes necīa illi de bonis cōibus ministrādo. Et si pfat⁹ infirm⁹ de pñti luce migrauerit frib⁹ ⁊ sororib⁹ tūc ī ciuitate vel loco vbi eū ꝯtigerit mori pñtib⁹ nūciet vt defuncti exequiis procurēt psonaliter īteresse: a qb⁹ donec missaꝝ fuerit celebrata solēnia ⁊ corp⁹ tumulo ꝯditū nō recedāt. Hoc quoqꝫ circa sorores īfirmas ⁊ decedētes volum⁹ obsuari. Preterea īfra octo dies post ipsi⁹ sepulti obitū īmediate sequētes qlꝫ friū ⁊ soroꝝ ipsaꝝ dicat pro aīa ei⁹. Sacerdos. vz. missam vnā sciēs psalteriū. 50. psalmos ⁊ illiterati totidē Pr̄ nr̄: ⁊ in fine cuiuslibꝫ. Requiē eternā adiiciat. Et post hec īfra annū pro friū ⁊ soroꝝ tam viuoꝝ ꝗ defunctoꝝ salute tres missas faciant celebrari. Qui vero psalterium sciuerint illud dicant ⁊ ceteri orōnē dominicam cēties dicē non omittant ⁊ requiē eternam in fine cuiuslibet addituri.

¶ De ministris. Capi. xv.

Ministeria quoqꝫ ac alia officia q̄ pñtis formule seriës exprimit: iposita sibi qlꝫ deuote suscipiat: curetqꝫ fidelr̄ exercere. Offm̄ aūt cuiuslibet certi tpis spatio limitet. Nullus minister instituatur ad vitam: ⁊ eius ministerium certum tempus comprehendat.

¶ De visitatione ⁊ correctōe delinquētiū. Cap. xvj.

Ad hec ministri ⁊ frēs ac sorores ciuitatis ⁊ loci cuiuslibꝫ ad visitationē cōem in aliquo loco religioso vel eccl̄ia vbi locū hmōi ꝯtigerit deesse ꝯueniāt ⁊ visitatorē habeāt sacerdotē q alicui⁹ approbate religionis existat qꝫ illis de cōmissis excessib⁹ iniūgat pniam salutarē: nec quis ali⁹ possit eis hmōi visitatiōis offiñ exhibere. Et vo pñs viuēdi forma īstitutionē a btō Frā. plibato suscepit ꝯsulim⁹ vt visitatores ⁊ īformatores de friū minoꝝ ordie assumant: quos custodes vel guardiani eiusdē ordis cū sup hoc reqsiti fuerit duxerit assignādos. Nolumus tñ ꝯgregationē hmōi a laico visitari. Hmōi aūt visitatiōis offiñ semel exerceat in anno nisi necītate aliq̄ suadēte fuerit pluries faciēda. Incorrigibiles vo ac inobediētes monitio trina pueniat. Qui si se corrigere nō curauerit de ipsi⁹ ꝯgregationis ꝯsortio expellantur omnino de consilio discretorum.

¶ De vitandis litigiis inter se ⁊ cum aliis. Cap. xvij.

Uitent isup frēs ⁊ sorores iuxta posse litigia iter se. illa si suscitari contigerit solicite dirimendo alioquin de iure coram illo: respondeant apud quem potestas resideat iudicandi.

¶ Qualr ⁊ p q̄s ī abstinētiis possit dispēsari. Ca. 18.

Ordinarii aūt locoꝝ vel visitator cū frib⁹ ⁊ sororib⁹ vniuersis in abstinētiis ieiuniis ⁊ austeritatib⁹ aliis ex cā legitia cū expedire viderit poterit dispēsaꝛ.

¶ Quod ministri eorum manifestas culpas deñūcient visitatori. Capi. xix.

Ministri vo māifestas friū ⁊ soroꝝ culpas visitatori denūciēt puniēdas. Et si qsqꝫ īcorrigibilis fuerit post trine admonitionis īstātiā a ministris de discretorum fratrum aliquorum consilio visitatori nunciet eidē de fraternitatis consortio abiiciendus ab ipso ⁊ in congregatione postmodum publicandus.

¶ Qualiter in predictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Capi. xx.

Ceteꝝ in premissis oīb⁹ ad q̄ frēs ⁊ sorores vr̄i ordis nō ex diuinis pceptis vel statutis tenent eccīe nullū ipsoꝝ ad mortalē culpā volum⁹ obligari: sed īmpositā sibi pniam pro trāsgressionis excessu prōpta humilitate recipiat ⁊ efficaciter studeat adiplere. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā nr̄i statuti ⁊ ordinationis infringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si quis aūt hoc attētare psumpserit īdignationē oīpotētis dei ⁊ btōꝝ Petri ⁊ Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datū Reate. xv. kalendas Septembris. Pontificatus nostri anno. ij.

¶ Explicit tota tertia pars huius operis 42. tractatus complectens.

❡Impreſſum Venetijs per Lazarum de Soardis Die.xv. Septembris M.D.XIII. Qui a ſenatu Venetorum obtinuit ꝙ nullus imprimere ſeu imprimi facere audeat eorum in territorio ſub mulcta vt ſuis in gratijs patet.

Regiſtrum prime partis.

2	4	4	4	4	3	4
aa	A	B	C	D	E	F

❡Omnes ſunt quaterni preter .aa. qui eſt duernus ⁊ .E. qui eſt ternus.

Regiſtrum tote ſecunde partis.

6	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
❡	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R

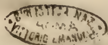
❡Omnes ſunt quaterni preter. ❡. qui eſt ſexternus: ⁊ .A. qui eſt duernus.

Regiſtrum tertiius partis.

4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R	S

4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2
T	V	X	Y	Z	AA	BB	CC	DD	EE	FF	GG	HH	II	KK	LL	MM

❡Omnes ſunt quaterni preter. MM. qui eſt duernus. ❡Quint. 23. car. 2.

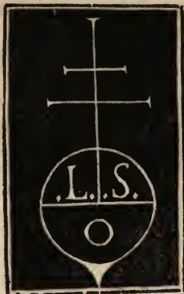

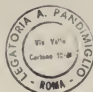
❡Excuſatio Lazari.

Si quid forte tuos offendet Lector ocellos
Quod mihi mendoſo grammate verſus erat
Emendare velis nam non me Lazarus iſtis
Confecit mendis Bibliopola tuus
Sed turbata magis preſſoris inertia quando
Sera dedit laſſas artibus hora manus.

Laus deo optimo maximoq́ȝ.

F I N I S.

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO
ROMA